RECENTISSIMÆ S. ROTÆ ROMANÆ
DECISIONES
Ad Tractatum
DE PACTIS FVTVRÆ SVCCESSIONIS
IOANNIS TORRE I. C.
ET NOBILIS LVCENSIS.

Reuerendiſsimo Albergato Decano.

Bononien. Bonorum.

Veneris 10. *Martij* 1662.

A R G V M E N T V M.

Clauſula Conſtituti, cuius vigore, datur aſſociatio, quomodo operetur, in contractu nullo. Onus renunciandi, poſitum in teſtamento, ad quæ bona, & iura extendatur.

S V M M A R I V M.

1 *Aſſociatio datur, vigore clauſula conſtituti.*
2 *Bona litigioſa non poſſunt ſubijci primogenituræ.*
3 *Conſtituti clauſula ſequitur naturam actus, cui adijcitur.*
4 *Vitium litigioſi non cadit in actione perſonali.*
5 *Ad inducendum vitium litigioſi, attenditur, quid primario, & qua actione petatur.*
6 *Poſſeſſio ſola dici non poteſt litigioſa.*
7 *Præcipuè ſi ad ea nulla daretur actio.*
8 *Conſtitutum, vt reddatur inefficax, ratione nullitatis contractus ſuper quo eſt, nullitas debet eſſe clara.*
9 *Acceptatio diſpoſitionis intelligitur cum ſuis qualitatibus.*
10 *Habens onus faciendi multiplicum, dicitur potiùs administrator, quam Dominus.*
11 *Quod ſuum non eſt, nemo cedere, & renunciare poteſt.*
12 *Nomine hæreditatis venit id, quod reperitur apud teſtatorem de tempore eius obitus.*
13 *Verba generalia referuntur, & reſtringuntur ad antecedenter diſpoſita.*
14 *Onus renunciandi impoſitum à teſtatore, non extenditur vltrà eius voluntatem.*
15 *Renunciatio ſtrictè interpretatur.*
16 *Vocatus, cum onere faciendi multiplicum, plurium annorum curſu, finiendum, nullum vtile percipere poteſt.*
17 *Per mortem patris, onus alendi filium expirat.*
18 *Decretum prouiſionale alendi, ceſſat, ceſſante cauſa dandi alimenta.*
19 *Cautela Soccini quomodo concipiatur.*

D E C I S I O P R I M A.

IN bonis, per quondam Marchionem Io: Mariam, aggregatis Primogenituræ ab olim Ludouico Seniore de Lonzanis conſtitutæ, dandam eſſe, DD. cenſuerunt, aſſociationem Marchioni Ludouico, tamquã Primo- 1
genito, in ea vocato, in vim clauſulæ conſtituti, & precarij, in Inſtrumento aggregationis inſerti *Bart. in l 3 q. 4. princ C. de pign. Grat. conſ. 42. n. 12. & ſeqq. lib. 2. Menoch. de adipiſc. remed. 5. n. 140. Gratian. cap. 855. n. 1. 2. Magon. dec. Luc. 87. n. 15.* plenè *Rot poſt Merl. de pign. dec. 105. nu. 3. & ſeqq. Rom. Cenſus 26. Iunij 1644. in princ. cor. Bichio, & in Bononien. quinta 5. Iulij 1660. cor. R. P. D. Taya, §. fin. in fin.*
Nec releuat, quòd Inſtrumentum aggregationis, fuerit
nullum, ex quo bona hæc, nuncupata, *della Canonara*,
erant litigioſa, vnde in præiudicium March. Claudij, nõ 2
poterant ſubijci primogenituræ, & conſequenter, conſtitutum remanet inefficax, cum ſequatur naturam actus,
cui adijcitur, *Rot. cor Pen. dec. 812. n. 8.* placuit enim DD. 3
reſponſio, quod lis, inter March. Claudiũ, & patrem, pendebat ſuper alimentis, quæ à filio, extra domum paternam, prætendebantur, & ſuper illis emanauit decretum prouiſionale, aſſignationis huiuſmodi bonorum ad fauorem D. March. Claudij, cum clauſula: *Pro bono pacis ad tollenda ſcandala per modum prouiſionis, & ſine præiudicio Iurium partium, vt habetur in dec. edita cor. Reuerendiſs. Papien. 10. Maij 1656.* & ſic, actum fuit ab initio actione perſonali contra patrem, vt alimenta ſubminiſtraret, nõ autem rei vindicatione, ſuper iſtis bonis; vnde penitus
ceſſat vitium litigioſi. *Roman. conſ. 270. nu. 2.* plenè *Hon* 4
ded. conſ. 20. n. 31. lib. 1. Lancell. de attent. par. 1. cap. 3. n 148. *Rot. cor. Merl. dec. 799. nu. 3. & seqq.* & quod, ad effectum litigioſi inſpicitur quid primariò petatur, & qua actione
gerit actor, *in rec. dec. 103. n 7. part. 3. & poſt Merl. de pign* 5
dec. 118. nu. 7. 8. & in Bonon. prædij ſeu Manutentionis. 6. Iunij 1658. cor. R P. D. Taya, §. etenim: Prout, nec ſola poſſeſſio dici poteſt litigioſa. & ſic, non transferibilis in aliũ
iuxta terminos deciſionum *in Rom. hæreditatis de Gratia-* 6
nis poſt Moder. in Labyr. cred. dec. 70. n. 2. & dec. 76. nu. 1. 2. quia cum filius, nullam penitus haberet actionem, nec etiam in poſſeſſorio, ad bona patris, nec ullum interdictum competeret, ſed ſolum Iudicis officium, pro conſecutione alimentorum in fructibus bonorum, vel in pecunia, poſſeſſio non poteſt dici litigioſa, vt per *Rot. poſt*
Zacch. de oblig camer. dec. 4. n. 23. vbi agebatur de annua 7
præſtatione, in deciſionibus verò prædictis actor habebat Ius in bonis controuerſis, & ideo ibi, fuit reſolutum, non potuiſſe transferri poſſeſsionem ad effectum, vt ip-

ſa poſ-

ſa poſſet,finita lite,recta via agere,contra emptorem,quę
non concurrunt in caſu noſtro,& tamen ad effectum, vt
ex nullitate contractus, conſtitutum reddatur inefficax,
requiritur nullitas clara,& quæ altiorem indaginem non
8 quærat, ex relatis per *Poſt.de Manut obſer.20.nu.47. Rot.
poſt ipſum dec.300. num.1.& in Rom. hæreditatis 29. Iunij
1645.cor.Reuerendiſs.Papien.§ ceſſat pariter*.

Non aduerſatur pariter, præceptum, à Ludouico Se-
niore,Primogenitis iniunctum, renunciandi alijs fratri-
bus hæreditatem ſuam,(quod tamen verbum,non repe-
riri in Protocollo acriter contendit March Ludouicus)
paternam,& maternam, ac Ius ſuccedendi parentibus ab
inteſtato etiam ratione legitimæ Iure naturæ debitæ, vel
alia quauis ratione, vel cauſa, quia ſi conſiderentur in
ordine ad d. Io.Mariam,qui fuit primus Succeſſor in Pri-
mogenitura non tenebatur ipſe ad huiuſmodi renuncia-
tionem, quia per teſtatorem, fuit liberaliter ab hoc onere
exemptus,ibi, *ac etiam vocati poſt d.Io.Mariam,&, eo ex-
cepte debeatur*, à qua exemptione non remanet excluſus
per conſenſum præſtitum acceptationi factæ, à March.
Ludouico eius filio,de teſtamento Ludouici Senioris eum
d. onere; quia acceptatio, reſpectu Io.Mariæ, inde reſul-
tans,non extendit diſpoſitionem Teſtatoris,ſed intelligi-
9 tur, facta, cum ſuis qualitatibus, *l. Aurelius 29. §.teſta-
mento, ff.de liber leg Surd.conſ.412.num.26 Rot.dec.627.
num.9 par.2.rec.*

Quò verò,ad Marchionem Ludouicum, ipſe renun-
ciauit,ad formam Teſtamenti Lodouici Senioris & tamē
præceptum non compræhendebat bona de quibus agi-
tur, ſiue quia, non fuerunt donata eidem March.Ludo-
uico,nec ei liberè aſſignata,ſed ad fauorem primogenitu-
ræ,& ſucceſſiuè vocatorum,facta donatio,cum onere fa-
10 ciendi multiplicom ex fructibus, ad effectum dotandi fi-
lias vocatorum & ſic March.Ludouicus eſt potius admi-
niſtrator, quam Dominus,qui id, quod ſuum non eſt,nec
11 cedere,nec renunciare tenetur, ſiue quia præceptum, in-
telligi debet de bonis prouenientibus ex ſucceſsionibus
ab inteſtato,non autem,de donationibus,& contractibus
Inter viuos, quia bona, hoc modo alienata,in hæreditate
donantis amplius non includuntur, cum ſub eius nomi-
ne, id ſolum veniat quod à defuncto de tempore mortis
12 poſsidetur, *Oldrad.conſ.139.nu 9 & ſeqq. Signorol conſil.
189.n.2.Surd.conſ.263.n.7 Rot cor Merl.dec.126.n.13.&
ſeqq cor. Eminentiſs.Ottob.dec.95.nu. 12. & in Camerinen
redditionis rationis 10.Iunij 1661.cor.R.P.D.Veroſpio §.nec
aduerſatur*.

Nec conſtitutum deduci poteſt,ex verbis,*vel alia qua-
uis ratione, vel cauſa*, quia ex contextu,& complicatione
verborum,conſtat,quod Lodouicus Senior,voluit ſolum
ampliare modos excludendi primogenitos ab hæredita-
tibus ſuorum parentum, ac immediatè poſtquam iuſſit
illos renunciare hæreditatem paternam, maternam, ac
ius ſuccedendi parentibus ab inteſtato,etiam ratione le-
gitimæ ſubiunxit, *vel alia quauis ratione vel cauſa*, quæ
comprehendunt alios modos, quibus primogeniti ab in-
13 teſtato Iura parentum conſequi potuiſſent, & reſpectiuè
excluſionem à legitima & ab hæreditatibus,quibus pro-
ximè adiecta fuerunt,*Oldrad.conſ.297.in 5 dub* quem ſe-
quitur *Rum.conſ.68.nu.11 lib.4.Natt.conſ.546.nu.18.Rot.
cor. Eminentiſs Ottob.dec.254.nu.14 & in Roma Fideic.
de Maximis 1659.cor.R.P.D.Beuilaqua,§.fin.verſic. tum
quia*; Vnde ex illis ſolum inferri poteſt, quod primogeni-
ti, renunciare quidem debent ſucceſsionibus, Iure fidei-
commiſsi, legati,donationis cauſa mortis, & alijs ex vlti-
ma volontate competentibus, qui ſunt diuerſi modi ſuc-
cedendi parentibus,ſed non debet extendi renonciatio ad
bona inter viuos ex contracto quæſita, de quibus à Lu-
douico ſeniore nulla fuit habita mentio,vt in puncto per
14 *Afflict.dec.350.num.1.*vbi quod renunciatio de bonis pa-
ternis, & maternis ex teſtamento, vel ab inteſtato non
compræhendit donationem inter viuos illi factā à Patre,
& comprobant relati per *Vrſill in adnot num.1. Cancer.
var reſ.lib.3.c.15.n.240.*ea ratione,quia in renunciationi-
bus ſtrictè proceditur & non expreſſa ſub illis,non com-
præhenduntur, *Bald.conſ 457.n.2.lib.1.Paris conſ. 110.n.* 15
*96.lib.1.Surd.conſ.431.nu.20.& 32.Rot dec.543. num. 10.
& ſeqq part.5.rec tom.2 & in Bonon,de Dulphis 13.Mar-
tij 1650. cor.Mo §.viſa tamen*.

Multò minus, opponi poteſt in fraudem Marchionis
Claudij,ex colluſione actum fuiſſe,inter patrem,& Mar-
chionem Ludouicum; tum quia, donatio huiuſmodi bo-
norum,nullum penitus inferebat præiudicium d.March.
Claudio,cui pro alimentis, ex officio Iudicis ſibi decer-
nendis,non ideò minus concedi poterat,per modum pro-
uiſionis, tenuta dd. bonorum (prout in effectu eam ha-
buit) eo, quia d. Io. Maria, eius vita durante, poſſeſſio-
nem, & fructuū perceptionem ſibi reſeruauit; Tum,quia
March.Ludouicus nullum,ex actione prædicta,commo-
dum ſperare poteſt ob onus illi iniunctum faciendi mul- 16
tiplicom,quod ſine longo annorum curſu,compleri non
poteſt *Grat.conſ.59.nu.6.lib.1.Gabr.conſ.169 nu 22.verſ.
quoties verò lib.1.Menoch præſ.3.nu.78.lib.5 Rot. in Rom.
locorum Montium 15.Febr.1641.cor Dunozett. §. de Iure
namque & in Rom renunciationis 23.Martij 1650.cor.Re-
uerendiſs. Decano. § ſecundum penitùs in fine*.

Non vrget denique, quod bona detineantur à Mar-
chione Claudio,pro ſuis alimentis,qui, ſi illis priuaretur,
nihil ex bonis paternis haberet, quia cum decretum eſſet
prouiſionale, & ſine præiudicio Iurium partium, per
mortem Io.Mariæ onus alendi filium expirauit, *Surd.de
alim.priuil.23.nu.1.2.*& per conſequens, decretum illorū 17
occaſione factum, euanuit,*Tiraquell tract.ceſſ.cauſ.part.* 18
*1.nu.224.Rot dec.428 n 4 part.1.rec Rom.diuiſionis 22.Iu-
nij 1661.cor.Me.§.creditum*. Non ſubſiſtit autem in fa-
cto quod Marchio Claudius alia bona patris non poſsi-
deat,quia vltra bona *della Canonica*, quæ ſunt contro-
uerſa,poſsidet etiam bona Medicinæ Ganzanigli, & Ca-
ſtri Ghelphi,vt in eius Summario, quę licet, ab ipſa di-
cantur eſſe exigui redditus, poterit tamen, vel hęredita-
tem ei à patre relictam,teſtamentum approbandi, acce-
ptare, vel, quatenus nollet teſtamentum approbare,legi-
timam petere, cum à patre inſtitutus fuerit cum hoc ex-
preſſo onere, infra certum tempus approbandi eius teſta-
mentum,aliàs in ſola legitima cenſetur inſtitutus, iuxtà
cautelam, *Soccin. Iun.conſ.122.num.8 & ſeqq.lib.1.* quam
omnes approbant *Cyriac contr.148.n.9.Rot.dec.641.nu.5.* 19
*cor.Merl.plenè in Reatina fideic.8.Iun.1657.cor.Emin.Celſo,
§.legitima verò, & Nouarien. hæreditatis 1. Iulij proximè
præteriti cor. Eminentiſs.Cerre fin. &c.*

Reuerendiſsimo Albergato Decano.

Bononien Bonorum.

Vener. 23. Iunij 1662.

A R G V M E N T V M.

Renunciatio Fideicommiſſi eſt valida, quando eſt
conformis voluntati fideicommittentis.

S V M M A R I V M.

1 *Aſſociatio conceditur vigore clauſulæ conſtituti.*
2 *In actione perſonali non datur vitium litigioſi.*
3 *Renunciatio relatiua ad teſtamentum dicitur confor-
mis d. teſtamento.*
4 *Relatio ad aliquam ſcripturam habetur; ac ſi eſſet de ea
ſcriptura facta ſpecifica mentio*
5 *Renunciatio, quantumuis ampla, nunquam compræ-
hendit bona ex poſt prouenientia, vigore donationis in-
ter viuos.*
6 *Onus alendi filium expirat per mortem patris.*
7 *Sublata cauſa crediti, ceſſat ius retentionis.*
8 *Legitima relinqui poteſt cum onere approbandi teſta-
mentum.*

DE-

Digitized by Google

DECISIO II.

PRopoſui dubium,ſuper reſolutis, 10.Martij proximi
præteriti, & placuit DD. perſiſtere iu deciſis, pro
Marchione Ludouico informante;quia ad eius fauorem,
in Inſtrumentu aggregationis bonorum, de quibus agi-
tur,factæ primogenituræ Luduuici Seniuris de Fontanis,
adeſt clauſula conſtituti ad fauorem eiuſdem Marchio-
nis Luduuici, virtute cuius conceditur aſſociatio, vt in
1 principiu deciſionis & probat *Nouizan. conſ.*82. *num*.10.
& ſeqq. Menoch.de adipiſc.remed 5.*num*.140.*Grat.d*.954.
nu.5.*Rota apud Duran.dec*.364.*num*.5.*Rom. Donationum*
25.*Maij* 1655. *cor. R. P. D. Veroſpio § aſſociationis,& in
Romana,ſeu Peruſina Donationis* 10. *Martij proximi præ-
teriti cor. R.P.D.Ninot*.

Tres autem exceptiones litigioſas, factæ renunciatio-
nis, & retentionis pro alimentis, quæ in præterita uppo-
nebantur, pro parte Marchionis Claudij, ſatis ſublata
fuerunt; Lis enim ab initio introducta fuit ſuper præſta-
tione alimentorum, quæ extra domum paternam ſibi
ſubminiſtranda eſſe prætendebat Marchio Claudius, &
in actione perſonali ad effectum cogendi Marchiunem
Io: Mariam patrem ad hanc preſtationem, quam hic di-
uerſimodè differret Eminentiſs. D. Cardinalis Legatus
pro faciliori ſolutiune bona coutrouerſa aſsignauit filio
per modum prouiſionis, & ſine præiudicio Iurium par-
tium ad effectum ex illorum fructibus percipiendi ali-
menta,in actione autem merè perſonali non dari vitium
2 litigioſi dictum fuit *in § nec relenas*, & tradunt *Crauett.
conſ*.279.*nu*.1.*Ferrett.conſ*.192.*nu*.7. *Add. ad Burats. dec*.
133.*lit.B, Rota cor.Seraph. dec*.1134. *num*.4. *in fine, & in
Vrbeuetana Bonorum* 3.*Martij* 1646. *coram Reuerendiſs.
Molsio*.

Impugnari autem nequit renunciatio Marchionis
Ludouici,ſub prætextu, quod non ſit conformis volun-
tati Ludouici Senioris: Tum quia vt in præterita dictum
fuit, cum renunciatiu facta ſit ad formam teſtamenti
eiuſdem Ludouici, cum clauſula in omnibus,& per om-
nia prout in teſtamẽto Luduuici Senioris continetur,ne-
3 gari non poteſt,quod ſit ſufficiens, *Rot. cor. Eminentiſs.
Ottob.dec*.100. *nu* 7. 8. cum virtute relationis idem ſit ac
ſpecialis & indiuidua renunciatio facta fuiſſet, *l. au præ-
4 tor* §.1.*ff.de re iudic. Alex. conſ*.101. *num*.20. *in fine*, *lib*.6.
Surd.conſ.200.*nu*.12.*Menoch.conſ*.287. *num*.35. *Gratian.
cap*.751.*nu*.3.*Rot.dec*.504.*nu*.5.*par*.3.*rec. Rom. Domus* 27.
Februarij 1645.§.*& licet,& in Viterbien Tranſactionis* 18.
Iunij 1657. *cor. Eminen Celſo* § *& eſt certum*.

Tum etiam quia,quod vocati cenſeantur renunciare
hæreditatem paternam,& maternam, & ius ſuccedendi
parentibus ab inteſtato etiam ratione legitimæ Iure na-
turæ debitæ, vel alia quauis ratione, vel cauſa, non com-
præhendit acquiſitiones faciendas ex donationibus, aut
5 alijs contractibus inter viuos; vt per *Afflict.dec*.350.*nu*.1.
vbi notat *Vrſill & refert Cancer. var. reſol.cap*.15. *nu*.40.
lib. 3.& verba alia quauis ratiune, vel cauſa implicant di-
uerſos modos, quibus filij petere poſſunt bona Patris ab
inteſtatu.

Retentio denique pro alimentis Marchioni Claudio
non competit; expirauit enim per mortem patris onus
6 alendi filium,& regulariter ſublata cauſa Crediti, ceſſat
7 etiam Ius retentionis *Pacific de Salu.inſp*.4 *cap*.1.*nu*.216.
& ſeqq. & dum idem Marchio Claudius ex bonis Patris,
vel hęreditate cum onere approbandi infra certum tem-
pus teſtamentum paternum, vel liberè ſulam legitimam
conſequi poteſt, fruſtra in alijs bonis alimenta petit;pri-
8 mo cautela inſtituendi hoc modo filios quã tradit *Socin.*
paſſim à DD.approbatus. quos recenſent relati *in* §.*fin.
& Rot.dec*.100.*nu*.1. *cor Eminentiſs. Ottob. & in Roatina
Fideicommiſſorum* 8. *Iunij* 1657. *cor. Eminen.Celſo* §. *legi-
tima*.

Et ita informante tantum Marchione Ludouico, &
cauſa bis propoſita &c.

Reuerendiſſimu Albergato Decano.

Bononien. Bonorum.

Vener. 20. *Aprilis* 1663.

ARGVMENTVM.

Præceptum teſtatoris, renunciandi, omnibus hæredi-
tatibus &c. iuribus &c. non compræhendit acqui-
ſita ab hærede,ex contractibus inter viuos, nec ex-
tenditur ad acquiſita aliunde, quam à defuncto
præcipiente.

SVMMARIVM.

1 *Teſtator,mandans omnia renunciari debere, non com-
prahendit acquiſita,ex contractu inter viuos.*
2 *Deciſiones Rotæ ſupponi debent.*
3 *Pater,in rebus in quibus ſucceditur ex propria perſona
non præiudicat filijs.*
4 *Iura primogenituræ non confunduntur cũ alijs iuribus.*
5 *Subrogatus aſſumit naturam eius, in cuius locum fit
ſubrogatio.*
6 *Ius incorporale renunciari poteſt per ceſſionẽ verbalem.*
7 *In iuribus incorporalibus, ceſſio verbalis operatur, ac
traditio.*
8 *Renunciatio relatiua ad teſtamentum, eſt, ad formam
teſtamenti.*
9 *Renunciationis materia eſt ſtricti iuris.*
10 *Non extenditur vltra expreſſa.*
11 *Dictio,ſua,poſita à teſtatore, an referatur ad eum, vel
ad hæredem.*
12 *Viuentis non datur hæreditas.*
13 *Reſcriptum ſignaturæ Iuſtitiæ,intelligitur prout de iure.*

DECISIO III.

RElaxatum fuerat Mandatum de aſſociando,pręuijs
duabus deciſionibus, coram Me, editis,ad fauorem
Marchionis Ludouici Fontanæ, in Bonis, nuncupatis,
della Canonica,tamquam ſubiectis Primogenituræ; di-
miſſis Bonis,ad formam Primogenituræ, in qua ordina-
tum fuit,quod Primogeniti renunciare debeant alijs fra-
tribus hæreditatem ſuam, (quod verbum,in Protocollis
reperiri negat Marchiu Luduuicus) paternam,& mater-
nam ac Ius ſuccedendi Parentibus ab inteſtato,etiam ra-
tione legitimæ Iure naturæ debitæ, vel alia quauis ratiu-
ne,vel cauſa: propoſui dubium: An,& quæ Bona eſſent
dimittenda, & DD. ordinatim reſpondendo, dixerunt,
Primò,non eſſe dimittendum,Marchionatum,in Sabau-
dia.nec feudum Materiæ ad vſum Regni, quia, illa non
poſſidentur à Marchiune Luduuico, vti Patris hærede,
ſed vigore Contractuũ inter viuos,qua ratiune,ſub præ-
cepto remiſſionis, nec ſub lege reuunciationis compræ-
henduntur,vt per *Alex.conſ*.20 *nu*.9.*lib* 3. *Pariſ.conſ*.33. 1
nu.76.*lib*.3.in terminis *Gabr.conſ*.60 *nu*.2. *Afflict.dec*.350.
nu.1.& dictum fuit in prima *deciſ huius cauſa* 10.*Martij*
1662.§.*quo vero,& ſeqq & 23.Iunij eiuſdem* §. *impugnari*,
quæ in propoſitione præſentis dubij ſupponendæ ve-
niunt,iuxta notorium ſtylum huius Sacri Tribunalis,&
alijs omiſſis dictum fuit *in Caſenaten. Bonor*. 28. *Aprilis* 2
1657.*cor. Me* §.*eſto quod*.

Eoque magis,cum prædicta Feuda ob liberalitatem,
Sereniſs. Ducum Sabaudiæ,& Mutinæ,proueniant,& ſic,
non cadunt ſub præceptu renunciandi, quamuis de illo
idem Marchio Io:Maria in teſtamento diſpoſuerit;Quia
præiudicare non potuit, Marchioni Ludouicu eius Fi-
lio, ex propria perſona vocato, quique illa recognouit,
non ex perſona Patris,ſed ex dictorum Sereniſs.magnifi-
centia,& liberalitate, *Peregr.conſ*.8.*num*.23.25 *lib* 1. *Me-
noch. conſ*.1153. *nu*.3. *Gratian. cap*.247.*n*.5. *Giurb. obſeru.*

Digitized by Google

28.num.19.Rot.dec.404.num.7 cor. Merl. & in Rom. Donationis 3.Iuny 1658.cor.Reuerendiſſ. Decano §. nihilominus, in Romana Apothecarum 17.May 1656. cor.R P.D. Celſo §. vnde, & 9.Marty 1659. cor. Me §. & licet.

Prout, dimitiendam non eſſe, dixerunt DD. appartamentum Domus paternæ, qui vigore tranſactionis, inter patrem, & filios, de anno 1642. celebratæ, ſpectare debuit ad Marchionem Claudium, eius vita durante, & poſt illius mortem incorporari debuiſſet Primogenituræ; Vnde, illo defuncto, non cadit, ſub renunciatione, tamquam, recepta, ex contractu, & tamquam membrum Primogenituræ, quæ licet in perſona Marchionis Ludouici hodiè reſideat, non confunduntur tamen Iura Primogenitu-
4 ræ, cum Iuribus, Ipſi, ex perſona propria, ſpectantibus *Surd.conſ.250.num.13.& ſeqq.lib.2.*

Idem reſponſum fuit, reſpectu mobilium, non enim dimitti debent, quia à quondam Marchione Claudio, tunc recepta fuerunt, in tot alijs mobilibus, ſubrogatis à Petro vice illorum, quæ debebantur, in vim concordiæ celebratæ, ab anno 1642. & proinde ceſſat prætenſio dimiſſionis, cùm ſubrogatus aſſumat naturam illius, in cu-
5 Ius locum ſubrogatur, *l. Pomponius 13.§.cum quis ff. de acquir poſſ. Oldrad.conſ.224.nu.25. Gratian. cap.719. num.9. Rot.dec.44. nu.16. par.8 rec & in Cæſaraugustana Portionum 11.Febr.1661.coram Me § quaratione*; Præſertim, quia idem Marchio Io: Maria, pariter in teſtamento, dictum Claudium, & totam eius deſcendentiam, priuauit hæreditate, ac Trebellianica, & Falcidia, quatenus non acquieſcat dictæ diſpoſitioni.

E conuerſo autem, cenſuerunt DD. Marchionem Ludouicum teneri renunciare Iuri exigendi Marchionatuſ, in bonis Ferrariæ, quod tamquam de hæreditate Patris, literaliter continetur, ſub præcepto renunciandi hæreditatem paternam, & maternam; Nec non cedere legitimã; Cumque verſemur in Iure incorporali, renunciatio fieri
6 poterit per ceſſionem, ſeu dimiſſionem verbalẽ, in actis, quæ in huiuſmodi Iuribus, idem operatur, ac traditio in
7 corporalibus, *Add.ad Buratt.dec.17 nu.8. Rot dec.168. n. 3 poſt Cenc.de cenſib dec.299.nu.3 par 2.rec & in Rom. Pecuniaria 24 Marty 1656.cor.R.P.D Bendaqua §. non obſtat ſi dicatur*, Quæ quidem ceſſio, an debeat eſſe abdicatiua ſimpliciter, vel potiùs translatiua, DD non determinarunt, illud ſufficere exiſtimantes, quod fiat verbis relatiuis ad teſtamentum, virtute quorum, proindè erit, ac ſi iuxtà præciſam Teſtatoris voluntatem facta fuiſſet, &
8 de verbo ad verbum ineſſet *Roman. conſ. 301. num.14. Gurb obſeru.85.nu.20. Rot.in rec.dec.187.nu 7.par.1.& in Rom.Caſal s Veteris 5.Maij 1653. cor. Me §. minus obſtat.*

Quoad bona paterna, pro Dote Matris, retenta, non eſſe ſimiliter reſtituenda, viſum eſt DD. nec prælegatum libr.2000. Marchioni Ludouico à matre relictum: Quoniam, cum eadem Mater filios, nempè, Ludouicum, & Claudium æqualiter inſtituiſſet, licet gemmas, quas habuerat Claudius, nec vnquam reſtituerat, reliquerat dictum prælegatum Marchioni Ludouico, cum ſubſtitutione ad eius fauorem, cum quo Marchio Claudius eius voluntati contraueniret, & cum declaratione quod caſu quo, tamquam Primogenitus, vigore teſtamenti Ludouici Senioris, eſſet incapax fruendi dictis ſubſtitutionibus, eius filios ſubſtituebat; Vndè, cum reſpectu Bonorum Matris, ſit ſimplex adminiſtrator, non tenetur illa dimittere, quia præceptum, in Primogenitura, contentum, non loquitur de Bonis ad filios Primogeniti ſpectantibus, &
9 renunciationis materia, tamquam ſtricti Iuris, non extenditur, nec comprehendit, niſi expreſſa, *Surd. conſ.*
10 *431.num.32. Rot.in Beneuentana Hæreditatis 17. Marty 1653.cor Reuerendiſſ. Papien. §. denique, & dictum fuit in vtraque deciſ huius cauſa.*

Multò minùs, deniquè viſum eſt DD. Marchionem Ludouicum teneri bona propria renunciare, nam, licet prætendatur, inter onera renunciationis adeſſe, quod Primogenitus teneatur renunciare hæreditatem ſuã &c. (quod à Marchione Ludouico conſtanter negatur) quatenus tamen, (ſine veri præiudicio) verbum hoc. *ſuam*,
intelligi debeat, de hæreditate paterna, & materna, poſt- 11
quam per mortem parentum peruenit, non autem de
propria, quia viuentis non datur hæreditas *l in ſuis 11. ff.* 12
de lib & poſth Caſtren.conſ.453 num.1. lib.1. Rot. cor Buratt.dec.639.num.11. in rec.dec.262.num.1 par.5. & in Interamnen. Benor.15.May 1656. cor. Reuerendiſſ. Decano, § quod certius.

Nec reſiſtit reſcriptum ſignaturæ, dimiſſis bonis &c, quia debet intelligi de ijs, quæ Marchio Ludouicus tenetur dimittere, & ex hæreditate patris, & matris proue-
niunt, non autem, de alijs, de quibus ſuprà, cum reſcri- 13
ptum ſignaturæ Iuſtitiæ intelligatur, prout de Iure *Rom. conſ.334 per tot. Seraph.dec 1031.num.5. Rot dec. 218. nu. 13.& ſeqq par.8.rec.& in Amerina fideic. 25. Iunij 1632. cor. Veroſp.*

Et ita vtraque, &c.

Reuerendiſs. Albergato Decano,

Rauennaten. Hæreditatis,

24. *Ian.* 1661.

ARGVMENTVM,

Firmato, quod Præteritio nepotis ex filia annullat teſtamentum aui, & alijs, circa ſtatutum Rauennæ, de ſucceſſione; magiſtraliter reſoluitur, quod, Renunciatio matris præmortuæ patri, nunquam præiudicat filio, etiam hæredi, qui ſuccedit auo ex propria perſona, & reſpondetur quibuſcumque contrarium tenentibus.

SVMMARIVM.

1 *Deſcendentes præferuntur tranſuerſalibus, quoad ſucceſſionem.*
2 *Nepos, mortua matre dicitur filius.*
3 *Præteritio Nepotis annullat teſtamentum.*
4 *Teſtamentum nullum reducit ſucceſſionem ad terminos iuris.*
5 *Nepos ex filia debet ab auo inſtitui.*
6 *Statutum non habet locum in perſonis non ſubiectis.*
7 *Statutum, vt operetur requirit ſubiectionem perſonarum, & bonorum.*
8 *Nepos facit ceſſare conditionem*, deficientibus deſcendentibus.
9 *Statutum vetus tollitur per nouum.*
10 *Limita, quando in vtroque eſt eadem ratio.*
11 *Ratio conſeruandi agnationem, non extendit ſtatutum de perſona ad perſonam, & de caſu ad caſum.*
12 *Qualitas à ſtatuto omiſſa, cenſetur conſulto omiſſa.*
13 *Non purificata conditione, non habet locum ſtatutum.*
14 *In conditionibus voluntarijs, attenditur ſolum factum, etiam ſi iuris non ſortiatur effectum.*
15 *Renunciatio hæreditatis cenſetur, ſub conditione ſi hæreditas deferatur.*
16 *Super hæreditate viuentis nemo ius habet.*
17 *Mater præmortua ei, cuius ſucceſſioni renunciauit, non nocet filijs, venientibus ex propria perſona.*
18 *Limita, quando mater renunciat, recepta dote.*
19 *Contra limitationem eſt veritas,*
20 *Dos æſtimatur ſucceſſio dotata, quam tranſmittit filio.*
21 *Hoc caſu dotata debet ſuperuiuere patri.*
22 *Concluſio poſita à Rota ex abundanti, non debet citari.*
23 *Renunciatio matris nocet filijs venientibus ex perſona matris.*
24 *Inuentarium præſeruat hæredem beneficiatum ab omni onere.*
25 *Nepos, veniens ex propria perſona, non repræſentat matrem, ſed gradum matris.*
26 *Nepos, etiam ſi concurrat cum matertera, præfertur.*

27 *Aliud*

27 *Aliud eſt, in ius alterius ſuccedere, aliud, in alterius gradum.*
28 *Renunciatio facta à matre, pro ſe, & hæredibus, nocet filio hæredi.*
29 *Contra, quando renunciatio eſt perſonalis.*
30 *Hæres non impugnat factum defuncti, dum dicit, renunciationem aliquid non comprahendere.*
31 *Hæres tenetur ſeruare factum defuncti.*
32 *Filius hæres poteſt dicere, renunciationem matris non comprahendere ius ſuum.*
33 *Sed non poteſt impugnare renunciationem matris, comprahendentem tale ſuum ius.*

DECISIO IV.

REuocatis in dubium viribus deciſionis, cor. Me ædi-
tæ, die 20. Iulij 1659. in qua, reſolutū fuerat Fran-
ciſco, & Auguſtino de Maiolis, dandam eſſe immiſſionē
in bonis Ioſephi; ordinatum fuit, quod videretur de bono
iure, de quo, ad fauorem Alberti Luccatelli, hodie Domini
conſtare cenſuerunt; Nam cum ipſe ſit nepos ex Catha-
rina filia, quæ turbato mortalitatis ordine, Ioſepho patri
prædeceſſit, eidem tanquam deſcendenti, debetur hære-
ditas aui, excluſis Franciſco, & Auguſtino tranſuerſalibus
1 *auth. ſi defunct. C. de ſuis & legit. Marc. Anton. Eugen.
conſ. 62. n. 20. li. 2. Gabriel. cōſ. 1. n. 32. li. 2. Sur. dec. 167. n. 89.
Rot. in Rom. de Mazzatoſtis 31 Ian. 1622. cor. Manzanedo.*

Quod procedit, etiam ſi Iuſeph in teſtamento, præfa-
tos Franciſcum & Auguſtinum hæredes inſtituerit, quia,
ob præteritionē nepotis, quo matre de medio ſublata, ad
conditionem filij redactus fuerat *vt in l ſed, & conditione
2 6. §. nepotes ff. de hær. inſtit. Honded. conſ. 90. n. 31. & ſeqq lib.
1. Rot. in Bononien. ſucceſſionis 5. Maij 1653 cor. Reuerēdiſs.
Papien §. quo verò*, nullum fuit teſtamentum, & ſucceſſio,
3 ad terminos iuris cōmunis reducta fuit, proinde ac ſi, con-
4 ditum non fuiſſet *l fin ff. de liber. & poſth. § aliud quoq; Ca
pitulum, Auth. & cum de appell. cognit. Tob. Non. conſ. 19. n.
5 27. & per tot.* & in terminis nepotis ex filia, *Capyc. Latro
conſult. 86. nu. 12. & ſeqq. lib. 2. Rot poſt Merlin. de legit. dec
160 nu 3. & ſeqq* cum alijs copioſè relatis per *Gurb. ad
conſuet. Meſſan. cap. 8. gloſſ 7 par. 1. & trib ſeqq.*

Neque vigore ſtatuti Rauennæ, excluſiui fęminarum
poteſt nepos ex filia præteriri; quia non habet locum ſta-
6 tutum, cum agatur de perſonis non ſubiectis (erat quip-
pè Ioſeph ciuis Fauentinus) ac de bonis, extra territoriū
ſtatuentium poſitis, in agro ſcilicet Fauentino; Et tamen
receptum eſt, quod ad hoc, vt ſtatutum poſſit ſuum ope-
rari effectum, vtraque ſubiectio iuriſdictionis ſtatuentiū
copulatiuè requiritur, perſonarum videlicet, & rerum,
7 *Becc conſ. 141. n. 12. & per tot lib. 2 Purp conſ. 220. li. 1. Gra
tian. cap. 431. n. 6. & per tot.* eſtque plena *d. Rot cor. Merl.
373 per tot dec. 130. n 9. & 144. nu. 10. & 11. par 8 rec Ro-
mana reſtitutionis dotis 30 Maij 1653. §. Nec huiuſmodi.*

Vlteriùs non intrat ſtatutum Rauennæ, quia in Rub.
11. lib. 3. excluduntur ſolum ſorores, & aliæ fęminæ re-
motiores, & vocatio agnatorum tranſuerſalium. non eſt
pura, & ſimplex, ſed conditionalis *deficientibus aſcenden-
tibus & deſcendentib.* quæ conditio, hic adimpleta dici ne-
quit, ob exiſtentiam Ioannę. & Alberti nepotis, *Surd conſ.
8 55. n. 9. verſ in tantum autem, Rot. dec 151. n. 1 & ſeqq. part.
3. rec.* & in terminis huius ſtatuti *Pariſ conſ. 59. nu. 29. &
seqq lib 3. Rot in Rauennaten. hæreditatis 21. Iunij 1649. §.
tum quia dictum ſtatutum & 28 Martij 1650. cor. Reue
rendiſs. Tarraconen. §. ceſſat itaque, & ſeqq.*

Cui fundamento non aduerſatur reſponſio, quod Pa-
9 riſ. & Rot. loquuntur de ſtatuto veteri iam abrogato per
nouum ſtatutum, quod cum rationē conſeruandæ agna-
tionis præſeferat, intelligendum eſſe videbatur, deficien-
tibus aſcendentibus, & deſcendentibus maſculis. Aduerte-
bant enim Domini, quod cum ſtatutum vtrúmque, ijſdē
prorſus verbis ſit conceptum, in vtroque æquè militant
10 rationes à Pariſ. & Rot. conſideratæ, prout in terminis
ſtatuti antiqui, & noui, *Rot. in Romana ſupplemento legiti-
ma 15. Aprilis 1644. cor. Reuerendiſs. Decano §. quia verò.*
Ratio autem conſeruandæ agnationis, non extendit ſta-
tutum iuris communis correctorium de perſona, ad per-
ſona, nec de caſu, ad caſum ſed procedere ſolum debet,
adueniente caſu à ſtatuentibus conſiderato quando
aſcendentes, & deſcendentes deficerent, *Dec. conſ. 451 nu.* 11
*9. Rimmald Iun. conſ 497. à n. 19. vſque ad 32 Gionagn. conſ.
66 nu 19. lib. 1. Honded. conſ. 8. nu 58. lib. 1 Cyriac. controu.
281 nu. 47. & ſeqq Rot dec. 183. num. 25. part. 8. rec.* Et ea-
dem ratione, conſeruandæ agnationis, à teſtatore conſi-
derata firmat, *Menoch conſ. 85 nu 102. Rot dec. 195 nu 7.
11. par. 5. rec. & in Florentina, ſeu Bononien. de Barbadoris
25. Iunij 1630. cor. Coccino, §. hinc non obſtat.*

Alias ad ſenſum partis, ſequeretur abſurdum, quod ſo-
rores defuncti excluderentur tantum ab Agnatis exiſtē-
tibus in quarto gradu, vt expreſsè diſponitur in d. Rub.
Ibi *præterquam in ſororibus prædictis, quas agnati non ex-
cludant, niſi ſint in quarto gradu agnationis.* Filiæ autem
ab omnibus vſque ad decimum gradum, ratione cuius
abſurdi euitandi, dicēdum eſt, quod ſicut quando de ma-
ſculis intelligere voluerunt ſtatuentes, id expreſſerunt, vt
paulò poſt in Rub. 12. ita, quando de huiuſmodi quali-
tate non eſt facta mentio, conſultò, cenſetur omiſſa *l. vni-* 12
*ca §. ſin autem al quid C de cad. toll. Surd conſ. 426. nu. 13.
Altog conſ. 60. nu. 41 & ſeqq lib. 2 Cyriac. d controu. 281. n.
78 Rot. cor. Pen. dec. 1213. n. 6. & dec. 484. n. 14. part. 4 rec.
tom. 2.*

Non eſt enim qualitas aſcendentis, vel deſcendētis, quæ
obſtet admiſſioni agnatorum, ſed defectus conditionis,
ſub qua ſunt vocati, vt benè explicat *Mant. de coniect. lib.* 13
*11 tit. 6 n. 15. verſ verum his obiectis, Gratian. c. 659. nu. 27.
verſ cum præſertim.* & in terminis *Rot. in d. Rauennaten.
28. Martij 1650. §. quoniam ad hoc*, vbi, quòd licet mater
non poſſet ſuccedere filio, ex alio ſtatuto Rauennæ *rubr.
13. n. 3.* adhuc erant excluſi agnati, non ob exiſtentiam
matris, ſed propter defectum conditionis. eo quod, in cō-
ditionibus voluntarijs attenditur merum factum, licet
iuris non ſortiatur effectum, *l. qui hæredi 44. ff. de cond. &* 14
*demonſt Soccin. Iun. conſ. 38. & ſeqq. lib. 1. Rot. d. dec. 151 nu.
2 par. 3. rec. Romana fideic. de Sornijs 22. Maij 1643. cor.
Reuerendiſs. Carillo, §. fin. Mediolanen. bonorum 18. Martij
1648 cor. Bichio § fideicommiſſi, & in Imolen. ſucceſſionis
14. Martij 1659. cor. R. P. D. Beuilaqua, §. 1. in fin.*

Prout, præteritio ſaluari nequit. ex eo quod Catheri-
na, Alberti mater, renunciauerit hæreditati patris; Quia
cùm talis renunciatio ſemper intelligatur facta, ſub cōdi-
tione ſi hæreditas illi deferatur, cùm non poſſit, ſuper ea,
aliquod ius habere illo viuente. ſi mater decedit viuo pa- 15
tre, renunciatio euaneſcit, cum tūc hæreditas illi non de- 16
feratur, nec deferri poſſit, & ipſa potiùs cenſetur à morte
priuata ſucceſſione patris, quam ex propria renunciatio-
ne, eiuſque filij ſuccedunt auo, ex propria perſona, tam-
quam poſiti à lege in locum matris prædefunctæ, ideò
factum matris illi nocere non poteſt, vti venientibus ex
propria perſona, independenter à iure matris, iuxtà re-
ceptam opinionem *Bart. in l. qui ſuperſtites 93. nu 2. ff de* 17
acq hæred quam poſt antiquiores, ſequuntur *Moros conſ.
22 Surd. conſ. 332. n. 10 Roland conſ. 11. nu. 7. lib. 1. Galuan.
conſ. 1 nu. 64. & ſeqq.* qui *ſub nu. 101.* teſtatur de magis cō-
muni plures refert *add ad Merlin. de primog. Hiſpan. lib. 2.
c 3 num 47. verſ. 2. vero*, vbi de receptioni. & articulo di-
ſcuſſo. reſolutum fuit *in Fulginaten, hæreditatis 31 Maij
1638. cor. Veroſpio. in rec. dec. 29. nu. 14. & ſeqq. part. 8. & in
Interamnen. fideic. 11. Martij 1654. cor R. P. D. Celſo, §. id-
que facilius.*

Nec vrget replicatio, quod ſupraſcripta concluſio ceſ-
ſet, quando mater renunciauit, recepta competenti do- 18
te, cum iuramento quam opinionem tenuit *Roman in d.
l. qui ſuperſtites 93. num. 7. verſ. quod limita.* Quia opinio
Roman. eſt communiter ab omnibus reiecta, cum ſemper
vigeat eadem ratio, quod mater non poteſt præiudicare
filijs ex propria perſona venientibus, & proinde non
eſt in eius poteſtate, recipiendo dotem, tollere illi ius

Digitized by Google

competens ex beneficio legis, prout contra Romanum
aduertunt auctores, & ſignanter, Surd.d.conſ 332.n. 11.
12.& conſ.133.n.19.Morot d conſ.22.n.3.Cephal.conſ.33.
nu.68.& conſ.335.nu.11.23.Purpur.conſ.307.nu.10.lib. 1.
Goz.adm.conſ.75.nu.21.ante fin.Cranett.conſ.84.nu.5.verſ.
contrariam tamen Parad. de renunciat.cap.3.num. 22.&
ſeqq. Theſaur.qu.for.90.num.3.lib.1.Molpheſ.ad conſuet.
Neapol. de renunc. quæſt. 5. numer. 12. Franch. deciſ.
67.numer. 7. verſic. &. ſtantibus prædictis, & num. 9.
Licet enim dos exiſtimetur ſucceſſio, quam mater dece-
20 dens tranſmittit ad filios, qoa ratione motus fuit Roma-
nus, intelligenda tamen hæc ſunt io ſuo caſu, qoando fi-
lia ſuperſtes fuerit patri, vt declarat Alex in l.pactum nu.
.. ff.de collat. aduertens Bald. (cuius auctoritate mouetur
21 Romanus) loqui lo caſu, quo pater deceſſerat ante filiam,
quod etiam ootat Surd.cit.conſ.332.num.12.& Rot. in d.
dec.29.num.19 part.5.rec.

Non obſtat Rota in Aſculana hæreditatis 7.Iunij 1649.
cor.Reuerendiſſ.Terraconen.§.fin. quia io caſu illius deci-
ſioois articulus noo fuit diſcuſſus, prooi factum in dec.
Fulginaten. hæreditatis, & conclofio ibi poſita fuit, ex
abundanti, nec ex ea capta fuit reſolutio, ſed præcipuè ex
capite ſtatuti, & proinde in ea parte attendi non debet, vt
22 dictum fuit in Camerinen. regreſſus 19. Iunij 1647. cor.
Peutingerio, Ferrarien.penſionis 18 Iunij 1659.cor. Duno-
zetto, §.neque obſtat, & priùs in dec.45.num.19.30. part. 8.
rec. Nec pariter deciſio Caſenaten. bonorum 17. Martij
1656.cor.Me. Quia ibi agebatur de fideicommiſſo in per-
ſona matris renunciantis, purificato, ad quod filij non
erant ex perſona propria vocati, ſed ex perſona matris
aſpirare facile poteraot, & ſic renuotiato matris nocebat
filijs noo habentibus ius proprium, quæ fuit præciſa cau-
23 ſa illius reſolotiooìs, ſed in præſenti Albertus, tanquam
poſitus à lege in locum filiæ, & obtinens io ſucceſſione
aui primom locũ, vt ſupra, deſumit ius ex propria perſo-
na, & vlterius eſt hæres cũ beneficio l.& inuentarij, quod
operatur, vt hæreditas habeatur pro iacente, & ab omni
24 damno hæredem præſeruat, vt, in ſubiecta materia, con-
ſiderat poſt alios, Surd.d conſ.332.num.13.

Nec dicatur, quod opinio ſopradicta oon procedit,
quando nepos concurrit cum matertera, quia tenentes
hanc opioionem ſe fundaot io errooeo ſuppoſito, quod
nepos repræſentet perſonam matris, & tamen, hoc non
ſubſiſtit, nepos enim, tanquam veniens ex iure proprio,
25 repræſentat tantom gradum, ooo perſonam, & diſtin-
guitur locus, quem, tanquam vacantem, occupare debet
filios, ab eiuſdem matris iure Bart in l.1.§. ſi ſit nepos ante
nu.1.verſ.vnde prima ſolutio, ff.de collat.dot. & in d.l. qui
26 ſuperſtitis 93.num.2.verſ. aduerte ſiquidem; Qua ratione
talis limitatio reprobatur Becc.conſ.17.nu.16.verſ. licet fi-
lius lib.1.Tob.Non.conſ.19.nu.20.Surd.d.conſ.332.nu. 12.
verſ.& propter hoc, & d conſ.133.nu.25.Gabriel.conſ. 154.
num.21.verſ.etenim ſuccedunt lib.1.Faber de error.pragm.
decad.38.error.6 num.16. qui ſub nu.19. longe aliud eſſe,
27 inquit, io ius alterius ſuccedere, aliud verò, in alterius lo-
cum, & gradum, Molfeſ.in d qu.5.nu.10.11.Cancer. var.
reſol par.3.cap.15.num.46 cum alijs apud Moder in Laby-
rint.creditorum par 2.cap.25.nu.9.18.Rot.dec.463.nu. 14.
& ſeqq.par.1.& d.dec.29.nu.16 & 17 par.8.rec.

Rurſus alia limitatio, quod Catharina renunciauerit,
pro ſe & hæredibus, & Albertus ſit eius hæres, quo caſu
28 oon procedere opinionem Bart, cenſoit Surd conſil. 355.
nu.38.& ſeqq noo applicatur io facto, quia conſtat ex in-
ſtrumento renunciationis, in authentica forma, exhibito,
quod Catharina renunciaoit, & refutauit ad fauorem d.
Ioſephi ſui dilectiſſimi patris, ac pro ſe, ſuiſque hæredibus
& ſucceſſoribus quiboſcumque, ac rebus, & bonis, in qui-
bus ipſa Catharina, per mortem d.ſui Patris, &c. quomo-
documque, ratione ſupplemeoti dotis, & ſupplementi le-
gitimæ, iure naturæ debitę, & alio quocumque capite,
ſuccedere poſſet, & valeret, quæ renunciatio, reſpectu
Catharinę, eſt perſonaliſſima, nec alios, quam ipſam com-
præhendit, ideoque non præiudicat Alberto in ſuis iuri-
bus, licet matris hæredi, ex relatis per Pereg.conſ. 8. n. 53. 29
lib.1. quia non impugnat ipſe factum matris, ſed, dicit,
non compræhendere caſũ, quod ipſa prædecederet auo,
& patri reſpectiuè, nec ius filijs ex propria perſona com-
petens, quodque iuramentom, & omnes promiſſiones
pendeot ab illa conditione, de qua ſuperius, ſi deferatur
hæreditas, vt per Natt.conſ.470.nu.12. Surd. d.conſ.133. 30
num.27.verſ.ſecundo reſpondeo plenè Pereg.conſ 83.nu.10.
lib.5.Theſaur.d.q.1.nu.11.verſ & hoc ſtante lib.2. Cancer.
d.c.15.num.63.Rot.in d. Interamnen.fideic.§.nec tali caſu
impugnat.

Verum, quatenos etiam renunciaſſet pro hæredibus,
aduertendum eſſet; an mater renunciauerit non ſolum
ius proprium, ſed in renunciatione deduxerit etiam ius
filijs competeos, ex propria perſona, tunc enim ſequens
obligatio, pro hæredibus, obligaret etiam filios hæredes,
ad ſeruandum factum matris, quæ ipſorum quoque ius 31
renuociauerat, ſed, qoando mater renuociat dumtaxat
ius ſibi ſoli competens, & in renunciatione non deducit
ius filiorum, d. clauſula, pro ſe, & hæredibus, afficit qui-
dem, filios hæredes, ne poſſint aſpirare ad iura competen-
tia matri, ſed non prohibet, quin poſſint agere, pro iure
ſibi ipſis competenti, ex propria perſona, cum tunc, non
poſſit dici, quod veniaot contra factum matris, quę ipſo-
rum ius in renuociatione non dedoxit, ioxta originalem
diſtioctionem, Bald.in l.qui ſe patris num.32.verſ. aut re- 32
nunciat & promittit, C.vnde liberi, quem ſequuti ſunt Pe-
reg.conſ.19.num.13 lib.4.Moros.d.conſ.22 num.6.verſ ter-
tio hac opinio, & verſ.5.contra, Rimnald.Iun.conſ. 751.nu.
51.Faber in ſuo C.lib.2.tit.3.de pact.defin.14.Surd d.conſil.
133.nu.20.& 26.de Ponte conſ.40.n.6.cum alijs relatis per
Ruin.conſ.23 nu.25.& add.ad Molin.d.c.3.nu.4 verſ am-
pliatur 1.& verſ. ampliatur 5. Theſaur d.qu 90 nu.11. &
ſeqq.lib.2.Pereg.dec.Patau.150.num 8.Franc.d.dec.67.nu.
7.Rot.in Bononien de Dulphis 2.Decembris 1644.cor. Re-
uerendiſſ.Terracinen.§ nam reſpectu renunciationis, & in
Melevitana Tenuta 26.Iunij 1647.cor.Peutingerio.§. non
obſtat.

Hinc noo applicatoe deciſio in Ariminen. bonorum 24.
Maij præteriti cor. R.P.D.Beuilaqua, quæ pro Maiolis
allegabator, ibi enim mater expreſsè iuri filiorum renun-
ciauerat, verbis ampliſſimis, & geminatis compræhen-
dentibus omoe, & totum id, quod ipſa eiuſque filij hæ-
redes & ſucceſſores prætendere, & conſequi poſſent, ex-
preſsè voleos, quod eius hæredes & ab ea cauſam haben-
tes, eſſeot penitus omni ſpe deſtitutí, quicquam aliud 33
conſequendi, ex bonis renunciatis, vt dicitor in princi-
pio & §.quib non viſa.

Et ita vtraque parte &c.

Reuerendiſſimo Albergato Decano.

Romana Fideicommiſſi de Marianis.

11. Ianuarij 1660.

ARGVMENTVM.

Portio legitimæ debitæ fœminis, excluſis, vel à ſtatuto, vel ob renunciationem, computatur ad augendam legitimam maſculorum, & d. portio auget hæreditatem patris, ita tamen, vt idem pater non poſſit de ea diſponere ad fauorem extraneorum, ſed tantum ad fauorem deſcendentium.

SVMMARIVM.

1 Cenſus imponi poteſt ſuper fideicommiſſo, ratione detractionum competentium grauato.
2 Fœmina, excluſa a ſtatuto facit, & non facit partem in legitima prout expedit maſculis.
3 Legitima portio, ex ſtatuto Vrbis, quomodo computetur.

4 Por-

4 *Portio fœminarum, à ſtatuto excluſarum, non vadit ad fauorem maſculorum, ſed auget hæreditatem parentum.*
5 *Sed pater eam tenetur relinquere filijs, ſine vllo grauamine.*
6 *Pater dictam portionem, poteſt totam vni filio relinquere, in præiudicium aliorum.*
7 *Sed non poteſt relinquere extraneis in præiudicium filiorum.*
8 *Statutum Vrbis, excluſiuum fœminarum, eſt propter maſculos.*
9 *Bona hæreditatis paternæ nõ attribuuntur doti maternæ.*
10 *Alienationes factæ à grauato, computantur in eius legitimam.*
11 *Legitima detrahitur, ad formam, l. hæreditatum, ff. ad leg. Falcid.*

D E C I S I O V.

COntrà Papinos, olim poſſeſſores bonorum, de quibus agitur, prima emanauit ſententia b. m. Dunozetti, concedens immiſſionem Corneliæ, tamquam ceſſionariæ vocatorum ad fideicommiſſum, à Mariano, & Clara, coniugibus ordinatum; altera verò, primæ reuocatoria, prolata fuit à Reuerendiſs. Tarraconen. concedendo reintegrationem Papinis, quam eſſe infirmandã, in gradu appellationis, cor. Me reſolutum fuerat, ſub die 5. Maij 1655. ſed hodie, diſputato iterum dubio, à deciſis receſſerunt DD. quia ratione detractionum, Antonio filio competentium, in bonis maternis, ſubſtineri poteſt impoſitio cenſuum, ab ipſo facta; ad fauorem eorum de Papinis *Rot. dec. 53. nu. 5. poſt Cenc. de cenſibus*, *Merl. dec. 546. nu. 24. & in Rom. Salmanu 24. Ianuarij 1650. cor. Pen-*
1 *tingerio §. pariter nec exceptio.*

Reſponſio autem, quod legitima Antonij, habentis duas Sorores, in bonis maternis, conſiſtentibus in ſumma ſcut. 8500. eſſet tertia; & ſic ſcut. 933. non viſa eſt DD. ſubſiſtere; quia, cum prædictæ eius Sorores eſſent exclu-
2 ſæ à ſtatuto vrbis *cap. 141. lib. 1.* faciunt, vel non, partem, prout magis expedit maſculis, proinde, cum, tamquam duæ, non augerent legitimam de triente in ſemiſſẽ integrum; triens eſt legitima Antonij, *Soc. Iun. conſil. 25. nu. 14. in fine lib. 1. Decian. conſ. 46. num. 36. li. 3. Honded. conſ. 1. n. 105. Gratian. cap. 676. nu. 12. Rot. cor. Penn. dec. 1248. num. 3. poſt Moder. de legit. dec. 74. nu. 1. dec. 87. per tot. vbi agebatur* de legitima in bonis maternis, *dec. 127. nu. 13. & 160. nu.*
3 *12. par. 6. rec. in Rom. de Mareſc. 18. Iunij 1646. cor. R.P.D. Veroſpio §. hoc autem iniuſtitia, & in Interamnen. hæreditatis 17. Martij 1653. cor. Peutingero §. quamuis enim.*

Cui Fundamento non aduerſatur, quod, portio fœminarum, quæ illis aufertur à Statuto, non accreſcit maſculis ſimpliciter, ſed impinguet hæreditatem parentum,
4 à quibus potuit fideicommiſſo ſupponi, vt *per Mareſc. reſol. 28. n. 11. & ſeqq. lib. 1.* & alij in præterita relati. Nam aduertendum eſſe cenſuerunt DD. hanc concluſionem, habere locum quando agitur de fideicommiſſo, vel grauamine, ad fauorem eorumdem maſculorum, impoſito, in quibus terminis ex aduerſo adducti loquuntur, ſecus, quando fideicommiſſum compræhendit, vt in præſenti, fęminas etiam, & alios extraneos, qui non ſunt de agnatione, hoc, enim caſu in illa portione legitimæ grauamen imponi non potuit, ex quo, prædicta patris poteſtas gra-
5 uandi, non eſt libera, & ſimplex, ſed reſtricta ad cõmodum filiorum maſculorum, & hæredum, vt in ſpecie *Gabriel. conſil. 10. nu. 5. & ſeqq lib. 7. Brun. ad Stat. quod ſtat. maſc. art. 12. nu. 204. Rot. dec. 425. num. 1. part. 1. diuerſ. & poſt Fenzon. ad Stat. Vrb. dec. 99. § non obſtat, dec. 100. §. ſed dato*, in quibus optima diſtinctione, firmatur, quod portio, quæ à Statuto fęminis aufertur, conſiderata, reſpectu filiorum maſculorum, eſt hæreditaria, & à voluntate patris dependens, qui poſſet totam vni, in præiudicium
6 aliorum, relinquere, ſed, reſpectu extraneorum, retinet naturam legitimæ, quia *in d. cap. 141.* non excludit Statutum ſimpliciter fęminas, ſed cauſatiuè, ad fauorem ſcillicet, agnationis, vt *per Rot. dec. 77. nu. 4. & ſeqq par. 2. rec. Rom. ſupplementi legitimæ poſt Pacif. de Salu. dec. 160. n. 6.* 8
Rom. ſupplementi legitimæ 26. Ianuarij 1646. cor. Reuerendiſs. Decano §. quia cum huiuſmodi, & in Rom. tranſactionis 2. Maij 1659. cor. R.P.D. Celſo §. prout etiam.

Hinc firmata quantitate legitimæ Antonij, in tertia parte dotis maternæ, ceſſat fundamentum, conſumptionis ex pręcedẽtibus alienationibus; Cenſus enim *ſcut. 500.* impoſitus anno 1593. legitimam conſumpſit, ex quo fundus cenſitus in hęreditate patris reperiebatur, nec po- 9
teſt doti maternæ attribui, quia etiamſi admittatur, quod non in pecunia, ſed in ſpeciebus conſiſteret, non erat tamen fundata in hac domo *ad viam del Pellegrino*, prout in ſpecie hæc alienatio relata fuit in conſumptionem legitimæ prætenſæ, *die 4. Iulij 1646. §. nec pariter, & 27. Iunij 1650. §. & licet cor. Reuerend. Tarraconen.* & regulare 10
eſt, quod, alienationes cadant in cauſam legitimæ debitæ grauato *l. Marcellus 3. §. res quæ, ff. ad Sen. Conſ. Treb. Grat. conſ. 46. num. 45. lib. 1. Surd. conſ. 39. n. 4. Rot. in Roma. fideicomm. de Incoronatis 7. Iunij 1652. cor. me, §. quo enim ad fideicommiſſum.*

Cenſum autem ſcut. 200. & æs alienum 750. extinctum ex pretio domus dotalis, poſitum *al Pozzo delle Cornacchie*, viſum fuit non eſſe pariter imputandum in legitima matris, quia, non apparet, fuiſſe proprium ipſius Antonij, ſed potiùs conſtat, cenſum prædictum eſſe hæreditarium patris, & aliud debitum eſſe vtriuſque patris, ſcilicet, & matris, hæreditarium, ex datis in ſumm. Corneliæ *num. 7.* Computatis autem ſcut. 700. verè, in hanc cauſam, ab Antonio receptis, vna, cum fructibus cenſus vitalitij, non excedentibus ſcuta 233. pro concurrenti quantitate legitimæ, ad formam *legis hæreditatum* 11
68. ff. ad leg. Falc. adhuc ſupereſt creditum tantæ quantitatis, ratione cuius ſubſtinere potuerunt cenſus fauore illorum de Papinis.

Reuerendiſſimo Albergato Decano.

Romana; ſeu Vrbeuetana Succeſſionis.

Luna 22. Maij 1662.

A R G V M E N T V M.

Renuncians bona fideicommiſſo ſuppoſita, dicitur alienare, & contrauenire præcepto de non alienando; Ideò fit locus ſubſtitutioni, & ſubſtitutus poteſt bona in tertium translata vindicare.

S V M M A R I V M.

1 *Vocatio omnium deſcendentium inducit fideicommiſſum inter illos.*
2 *Ob contrauentionem hæredis grauati, fit locus ſubſtitutioni, non expectata morte d. grauati.*
3 *Prohibitus alienare, poteſt alienare in vocatum.*
4 *Subſtitutus poteſt vindicare bona in extraneum alienata à grauato.*
5 *Scientia fideicommiſſi probatur ex eius nominatione, facta in aliquo inſtrumento.*
6 *Tertius tenetur reſtituere rem fideicommiſſi ſcienter acquiſitam.*
7 *Quando auocantur bona fideicommiſſi alienati, non eſt probanda ſcientia alienantis.*
8 *Ex facultate alienandi excluditur fideicommiſſum.*
9 *Promiſſio hæreditatis requirit perſeuerantiam vſq; ad obitum.*
10 *Habens bona libera poteſt ea fideicommiſſo ſupponere.*

DE-

Digitized by Google

DECISIO VI.

EXcluſa, ob renunciationem, Catharina, quo minùs
poſt mortem Nicolai fratris ſioe filijs ad bona re-
nunciata regreſſum habere poſſet, *vt in dec.21. Ianuarij*
1661. per quæ hodiè confirmata fuit. Ad inſtantiam
fratrum de Tauruſijs, eius filiorum, propoſui dubium;
An conſtet de fideicommiſſo Licioiæ, porificato ad fa-
uorem filiorum Catharinæ, qood reſolutum fuit, affir-
matiue. Quia, de fideicommiſſo conſtat ex teſtamento
Liciniæ, in quo ſubſtituti fueruot nepotes, pronepotes,
deſcendentes, & ſucceſſores quicumque poſt mortem fi-
liorum primi, & ſecundi Matrimonij, cum prohibitione
alienationis, omnibus deſcendentibus, iniuncta, ad hoc,
vt, bona, de vno in alium, ordine ſucceſſiuo, traoſeant,
in infinitum, &c. ex quibus indoctum fuiſſe fideicom-
1 miſſum ſucceſſiuum ad fauorem deſcendentium iam re-
ſolutum fuit in hac cauſa *coram Me die* 28. *Ian.* 1658.

Purificationem verò deducebant DD. ex eo, quod cũ
per obitum Liuiæ, & Nicolai, apertum eſſet fideicom-
miſſum, ad fauorem Catharinæ, vt in eadem Deciſione
firmatur, per alienationem ex reoonciatione reſultan-
tem, per ipſam facta omnium Iurium ſibi competentiũ,
tam ex teſtameoto, ſeu fideicommiſſo purificato, ſeu pu-
rificando, contra voluntatem teſtatricis, quæ alienatio-
nem expreſsè prohibuit, ſub pœna priuationis, in caſu
contraueotionis ad fauorem aliorum, purificatum rema-
net fideicommiſſum ad fauorem eius filiorum poſt illam
immediatè vocatorum, non aliter, expectata morte re-
2 nunciantis *Gabr. conſ* 118. *num.* 1. *& ſeqq. lib.* 1. *Molin. de
primog Hiſp lib.* 1. *capit.* 16. *num.* 32. *verſ. vnum tamen Rot.
cor. Caual. dec.* 204 *num* 1 *plene in Mediolanen. bonor.* 31.
May 1649. *cor. Eminentiſs. Corrado.* §. *præterea ceſſare, Ro-
mana primogenituræ* 7. *May* 1657. *cor. Dunozett.* §. *præ-
terea, & in Romana Saluiani* 4. *Febr. præteriti cor. Emi-
nentiſs. Cerro* §. *quia cum.*

Nec Herculi Miſſino ſuffragatur, quod, non probe-
tur, Catharinam habuiſſe ſcietiam fideicommiſſi, quod
que alienatio facta fuerit in perſonam oon prohibitam,
nempè, io fratrem Catharinæ, principaliter vocatum,
3 quæ ſub generali prohibitione alienationis, interdicta
non cenſetur, *vt in deciſ. anni* 1661. §. *fin. & tradit Surd.
conſ.* 351. *num* 45. *Fuſar de ſubſt. q.* 716. *num* 1. *Rot in Rom.
fideic. de Stercatis* 10. *Febr. proximi præteriti cor. R.P.D.
Bourlemont.* §. *quia quoad primum*; Nam, cùm à perſona
fratris, bona ad prohibitum, & extraneum deueniunt,
contrauentum fuit voluntati teſtatricis, & factus eſt lo-
cus ſubſtitutis, qui bona vindicare poſſunt *Menoch. conſ.*
557. *nu* 22. *Fuſar. de ſubſt. q.* 536. *n.* 5. & alij ſupra relati.
4 Scientia verò ſatis probatur, ex mentione oominati, fa-
cta in Inſtrumento renunciationis fideicommiſſi auiti,
5 *vt in d. dec.* 31. *Ianuarij* 1661. §. *nec Catharina*; qua data
ſcientia, non poteſt excuſari tertius à reſtitutione bono-
6 rum, *vt per Rot. in Bonon. fideic. apud Gionagn conſ.* 22 *n.* 18
lib. 2. *& in Rom. fideicom. de Mutis* 1. *Decembris* 1651. *cor.
Cerro* §. *in propoſito autem*, & tamen cùm non agatur ho-
diè ad pęnam alienantis, ſed, ad effectum vindicandi bo-
na fideicommiſſi apud extraneum exiſtentia, non eſt ne-
ceſſariò probanda ſcientia prohibitionis in alienaote,
7 *Gabr. conſil* 118. *num.* 3. *& benè diſtinguit Rot. cor. Canaler.
dec.* 81. *num.* 5. 6.

Rurſus non releuat, quod Licinia, dotem promitten-
do Liuiæ filiæ, quæ fuit mater Catharinæ, conceſſerit
facultatem eius ſponſo alienaodi iura, & prætenſiones,
8 quæ futuris temporibus, ad ipſum ſpectaee poſſent, occa-
ſione dotis maternæ. Vnde inferebatur, quod in hac
parte noo exiſteret fideicommiſſum. Primo, quia in fa-
cto conſtat, qood bona, quæ fuerunt ſuppoſita fideicom-
miſſo, ſont diuerſa ab ijs, quæ in dotem tradita fueruot
Liuiæ. Secundo, quia obligatio viſa eſt potius præuen-
tiua hæreditatis materoæ aſſignatio, quæ tacitam habet
conditionem quatenus, promittens in eadem voluntate
perſeuerauerit, vſqoe ad obitum *l. fin. C. de pact. Gionagn.* 9
conſ. 24. *nu.* 9. *lib.* 2. *Theſaur. dec.* 225. *num.* 9. *Rot. cor. Reue-
rendiſs. Tarraconen. Auenionen. hæreditatis dec.* 282. *n.* 13.
14. *dec.* 317. *num.* 10. *& ſeqq. inter eius impreſſas, Beneuen-
tana hæreditatis* 17. *Martij* 1653. *cor. Reuerendiſs. Papien.*
§. *nec obſtare, & in Fulginaten. dotis* 19. *Apr.* 1660. *cor. Me*
§. *hinc ceſſat*; Vnde rectè potuit Licinia fideicommiſſum
ſucceſſiuum ordinare ad fauorem eiuſdem Liuiæ, & fi- 10
liorum, vt per *Cyriac. contr.* 88. *n.* 10. *& ſeqq. Gaſpar. Ant.
Theſaur. q.* 79. *nu.* 1. *lib.* 2. *Rot. cor. Reuerendiſs. Tarraconen.
d. dec.* 282. *in fine.*

Et ita vtraqoe, &c.

Reuerendiſsimo Albergato Decano.

Romana, ſeu Vrbeuetana Succeſſionis.

Ven. 18. *May* 1663.

ARGVMENTVM.

Renuncians fideicommiſſum, contrauenire dicitur
præcepto non alienandi, ideò ſubſtitutus agit con-
tra renunciatarium, pro recuperatione bonorum,
etiam ſi renuncians non habuiſſet notitiam fidei-
commiſſi renunciati.

SVMMARIVM.

1 *Renuncians fideicommiſſum, dicitur contrauenire præ-
cepto non alienandi.*
2 *Alienans ignoranter fideicommiſſum, non priuatur, nec
per talem alienationem, aperitur via ſubſtituto.*
3 *Scientia præſumptiua ſufficit.*
4 *Quando agitur contra emptorem bonorum fideicom-
miſſi, ſubſtitutus recuperat bona, etiamſi non probetur
ſcientia fideicommiſſi in alienante.*
5 *Hæreditatis promiſſio requirit perſeuerantiam vſque
ad mortem.*
6 *Promittens hæreditatem poteſt ſuper ea conſtituere fi-
deicommiſſum.*
7 *Habens cauſam ab alio non impugnat eius factum.*

DECISIO VII.

OB alienationem ex renonciatione ampliſsima Ca-
therinæ, reſultantem, reſpooſum fuit, *die* 22. *Maij*
1662. apertum eſſe fideicommiſſum Liciniæ, ad fauorem
fratrum de Tauruſijs eiuſdē Catharinæ filiorum, & ho-
diè, repropoſito dubio, ijdē Domini in deciſis perſiſten-
dum, exiſtimarunt. Clara enim eſt diſpoſitio teſtatricis,
quæ alienationem prohibuit, alijs ſucceſſiue ſubſtitutis,
in caſu contrauentionis; Et proinde, cùm Catharina, re-
nunciando, contrauenerit præcepto teſtatricis, factus eſt
locus vocationi aliorum, vt in §. *purificationem*, & con- 1
cordant *Peregr. de fideicom. art.* 14 *n.* 8 *Rot. dec.* 147. *nu.* 2.
par. 5. *rec.* & alij relati in *Bononien fideic.* 28. *Iunij* 1652. *in
princ. coram R.P.D. Celſo.*

Nec ſubuertitur hoc fundamentum, ex eo, quòd Ca-
therina alienauerit abſque præciſa, & indubitata ſcientia
fideicommiſſi, & ſine dubio, ac animo illud ſubuerten-
di, in quibus terminis, ſubſtitutum oon admitti, durante
vita alienantis, voluit *Ruin. conſ.* 118. *nu.* 11. *& ſeqq. lib.* 2. 2
Rot. dec. 182. *per totum, coram Burat.* cæterique adducti
ab Informaotibus pro Minimo: Quoniam præter, quod
in ipſa renunciatione mentio facta fuit expreſsè ſenten-
tiæ: Vnde reſultare potuit ſcientia præſumpta, vt dedu-
ctum fuit in dec. 31. *Ianuarij* 1661. §. *neque Catherina.* Ad- 3
uertebant hodie Domini, quod oon agitur contra Ca-
tharinam renunciantem, ad effectum declarandi incur-
ſum pęnę, & priuationis, in quibus terminis loqountur,
& procedunt auctoritates io contrarium allegatæ, ſed
contra tertium extraneum, in quem bona, mediante re-
nuncia-

Digitized by Google

nunciatione, deuenerunt, quo caſu non requiritur ſcien-
tia grauamiuis in alienante, ſed per ſimplicem purifica-
tionem conditionis, poſſunt ſubſtituti contra illum age-
re, ne prohibitio teſtatoris euadat eluſoria, *Surd conſ.* 116
4 *nu.* 17. *& ſeqq. Gabr. conſ.* 118. *n.* 3. *lib.* 1. *benè Hond. conſ.* 42.
n. 13. *lib.* 1. *Rot deciſ.* 22. *num.* 1. *& ſeqq. part.* 1. *diuerſ. coram*
Canaler. dec. 81. *n.* 5. *& dec.* 108. *per tot.*

Quoad aliud obiectum, quod Licinia, in dote Liuiæ
filiæ aſſegnauerit, non ſolum bona, & iura paterna, ſed
etiam omnia iura eidem obuentura, ex perſona matris,
& conceſſerit facultatem marito, etiam reſpectu bono-
rum maternorum, reſtituẽdi bona, vel pecunias, adenut
Nicolaus Filius, & hæres Liuiæ dotem Catherinæ ſorori
conſtituendo in ſcut. 3000. portionem fideicommiſſi in
pecunia reſtituiſſe videatur, Placuerunt Dominis duæ
reſponſiones deciſionis. Prima, quod dum aſſignatio
facta per Liciniam, non loquitur de bonis maternis, ſed
ſolum iura paterna, & materna compræhendit, & hic
præuentiua potiùs viſa eſt hæreditatis reſtitutio, quæ ta-
citam habet conditionem, quatenus promittens in vo-
5 luntate perſeueret *Gionagn. conſ.* 24. *n.* 9. *lib.* 2. *Rot. corã Re-*
uerendiſs Tarraconen dec 282. *nu.* 13. *& ſeqq. dec.* 311. *n.* 11
& ſeqq. & alij relati in §. *fin* Vnde potuit Licinia conſti-
tuere fideicommiſſum ad fauorem Liuiæ, & deſcenden-
6 tium, *Rot coram Reuerendiſs. Tarraconen dec.* 455 *n.* 3. *&*
in Beneuentana hereditatis 17. *Martij* 1653. *coram Reue*
rendiſs. Papien. §. *neque obſtare*. Secunda, quod Liuia ma
ter Catharinæ, poſt dotem in alijs bonis receptam, vt in
inſtrumento dotali, in diuiſione cum Iulia ſorore deinde
facta, bona, de quibus agitur, tamquàm fideicommiſſa-
ria Liciniæ matris, agnouit illius teſtamentum acceptã-
do, quam acceptationem, & confeſſionem Miſſinus, ab
7 illa cauſam habens, impugnare non poteſt *Surd conſ.*
571. *n.* 32. *Tob Non. conſ.* 16 *n.* 31. *Rot. dec* 207. *n.* 42. *part.* 9.
rec. & in Bononien. fideicommiſſi de Naſcentorijs 15. *Maij*
1656. *coram R. P. D. Celſo* §. *inſtrumenta vero.*

Quæ opponebantur à Miſſino, circa detractiones non
ſunt præſentis inſpectionis, vbi agitur de purificatione
fideicommiſſi tantùm, & de illis agendum erit in iudicio
immiſſionis.

Et ita vtraque, &c.

Reuerendiſſimo Albergato Decano.

Romana Scutorum 30000.

9. Aprilis 1660.

A R G V M E N T V M.

Pacta, & Conuentiones reuocabiles, poſſunt ſtare in
donatione irreuocabili. Et facultas diſponendi,
conceſſa alicui, in contractu donationis inter vi-
uos, reuocari, & limitari poteſt, antequam facul-
tatarius vtatur, maximè ſi dicta facultas eſſet ad
fauorem tertij.

S V M M A R I V M.

1 *Facultas diſponendi non dicitur eſſe de bonis eius, qui eam habet.*
2 *Sicut et ius adeundi ante aditionem.*
3 *Facultas conceſſa alicui poteſt reuocari.*
4 *Legata ſemper reuocari poſſunt.*
5 *Dicta facultas reuocatur, antequam facultatarius ea vtatur.*
6 *Etiamſi eſſet conceſſa in contractu.*
7 *Donatio irreuocabilis poteſt habere conditiones reuocabiles.*
8 *Facultas diſponendi, per modum præcepti, non poteſt reuocari.*
9 *Contrarium.*
10 *Pacta facultatiua in contractu ſunt reuocabilia.*
11 *Pacta in contractu, concernentia fauorem tertij poſſunt reuocari.*
12 *Facultas acceptata non poteſt reuocari.*
13 *Acceptatio requiritur in qualibet diſpoſitione.*
14 *Donatio de re aliena, cum conſenſu Domini, non poteſt reuocari.*
15 *Contra, quando donatio ſtat in terminis facultatis.*
16 *Iuramentum de non reuocando contractu, reſtringitur ad ſubſtantiam contractus.*
17 *Promiſſio iurata, in clauſulis executiuis, inſerta, non mutat naturam rerum promiſſarum.*
18 *Stipulatio notarij non facit irreuocabilem actum reuocabilem.*

D E C I S I O VIII.

Domini ſemel, atque iterùm, in diſputationibus du-
bij, conſiderata facultate, in donatione S. domus
Lauretanæ, per Io: Andream Caſtellanum eius fratri,
conceſſa, *che alla ſua morte poſſa liberamente diſporre à*
fauore di chi ad eſſo più piacerà la ſomma di ſcudi 30000.
Recedendum eſſe cenſuerunt a deciſis, ſub die 23. Ia-
nuarij 1658. cor. Me. Quia continent verba prædicta
ſimplicem facultatem, & nudam poteſtatem diſponen-
di, tertio conceſſam, quæ cùm nullum ius formatum tri- 1
buat, nec ſit in bonis eius, cui conceditur, vt per *Decian.*
conſ. 83. *num.* 10. *lib* 2. aliosque relatos per *Medern. Hiſp.*
in Labyrint. credit. part. 2 *cap.* 10. *nu.* 103 *& ſeqq.* & in ſi-
mili facultate adeundi hæreditatem delatam, quod non
ſit ius, ſed ſimpliciter facultas, ideoque non dicatur eſſe
in bonis eius cui competit *Surd. deciſ.* 140. *num* 5. *& ſeqq.* 2
& artic. diſcuſſo *Rot. in Romana fideicomm. de Formoſis.*
9. Iunij 1634. *coram Panzirolo* §. *& ratio cum ſeqq. & in*
Romana fructuum cenſus 21 *Maij* 1635. *coram Eminen-*
tiſs. Veroſpio.

Proinde in teſtamento, poſteà condito, per eundem
Io: Andream, ad ſcuta 10. m. reduci, & limitari potuit,
cùm hoc ſit de natura talis facultatis *Alex conſ.* 29. *n.* 17.
& ſeqq. lib. 5. *Dec. conſ.* 54. *num.* 12. *lib* 1. *Rebell. de obligat.* 3
Iuſt part. 2 *lib.* 18 *q.* 23 *n.* 3. *verſ. accedit Larrea dec. Gra-*
naten. 67. *nu* 41. *Rot in Rom. Collegij* 13 *Nouembris* 1634.
§. *Tertio, Denique iuncto*, §. *fin. coram Pirouano.*

Duobus præcipue in facto concurrentibus, quod fa-
cultas per viam legati attributa videtur, prout declara-
uit idem Donans ibi, *Che la Santa Caſa habbia à ſodisfa-*
re li ſuddetti peſi, ò legati, &c. & Io: Maria facultatarius
ibi, *delli ſcudi* 30 *m. laſciatimi per legato da Monſignor* 4
Caſtellano mio Fratello, l. fideicommiſſa 11. § *ſi rem ff. de*
leg. 3. *Surd. deciſ* 127. *num.* 10. & quod reductio facta fuit
antequam Io: Maria facultate prædicta vteretur, teſtan-
do ad fauorem PP. S. Mariæ ſuper Mineruam, & ideò, re
adhuc integra, & ante ius quæſitum, locus erat modifi-
cationi, vt diſtinguendo inter caſum hunc, & aliũ, quan-
do ius quæſitum eſſet illi, cui conceſſa fuit facultas per
actualem diſpoſitionem tradit *Bald. in l Seruum* 3 *nu* 3. 5
& ſeqq. C qui teſtam. fac poſſunt, Gulielm de Bened in cap.
Raynutius 16. §. *condidit il* 1 *num.* 2. *de teſtam. Soc Sen conſ.*
114. *in fin verſ prout dicit Bald. vol.* 1. *Pereg. de fideic art.*
44. *num.* 37 *ad med. vbi Moder in addit. col* 8 *ad fin. verſ.*
at verò Vaſq. de ſucceſſ. p. 2. *lib.* 1 § 2 *nu.* 2. *Theſaur. lun in*
addit. ad deciſ. 70. *littera D verſ ſed mihi omninò, Rot. dec.*
253. *n.* 10. *verſ. adhuc potuiſſet part.* 4. *rec.*

Ex quibus ceſſat præcipuum fundamentum deciſio-
nis, quod facultas in donatione irreuocabili conceſſa, eius
naturam aſſumpſerit, nam cùm, vt dictum eſt, ipſa origi- 6
naliter reuocationi eſſet obnoxia, etiam in contractu cõ-
ceſſa, *Alex. conſ.* 29. *num.* 23. *& ſeqq lib.* 4 *Angel. conſ* 225.
num. 1. *&* 2. propriam naturam retinuit, ex quo etiam in
donatione, & alijs contractibus irreuocabilibus, pacta
fieri poſſunt, & diſpoſitiones, ad inſtar vltimarum vo-
luntatum, reuocabiles. *Pereg conſ.* 65 *num.* 16. *lib.* 1 *Surd.* 7
conſ. 382. *n.* 69. *Mant. de coniect lib.* 3. *tit.* 18. *nu.* 11. *Gratian.*
cap. 247. *n.* 21. *Bald. conſ.* 270. *lib.* 1. non applicatur quia ibi,
licentia

Digitized by Google

licentia diſponendi, non erat conceſsa, per modum fa-
cultatis, ſed per modum præcepti. iniuncti eidem dona-
8 tario. Et, quod magis vrget, non fuerat ibi reuocata fa-
cultas, ante actualem diſpoſitionem, vt in præſenti, præ-
9 terquàm quod cootrariũ reſpondit idem *Bald. conſ.377.*
lib.5. & eum ſequuntur *Natt conſ.677 num.2.* & facit be-
nè in propoſito *Corn conſ.54. num.4 in fine verſ & inſu-*
per lib.4. Conſt. de re integ. diſt.791 numer.3. Peregr conſil.
26 num. 8. lib.1. Caſtill. controu iur tom.4. cap.53. num.30.
ante med.

Vlterius, ratio à Dominis conſiderata, quod pacta ap-
poſita in donatione inter viuos, ex cohærentia contra-
ctus veſtiantur, vel non procedit, quando pacta ſunt in-
ſerta per viam ſimplicis facultatis quæ vt ſupra, remanet
10 reuocabilis *Ang. conſ.225 num.1. in fin. cum ſeqq. Alex d.*
conſ.29. num.17 & ſeqq. lib.5. Rum. d. conſ.54. n.12 & ſeqq
lib.1. Pariſ. conſ.8. num.23. & ſeqq lib.4. vel tunc demum
pacta informantur ab ipſo contractu, & fiunt irreuo
cabilia, quando reſpiciunt intereſse ipſorum contrahen-
11 tium, ſecùs ſi ad fauorem tertij ſint appoſita iuxta opi-
nionem *Bartol. in l petens 28 num.1. Bald num.4. & Iaſ*
num.18 verſ. circa primum, Cod. de pact. Neguſ de pignor.
part.4 num.40. verſ.2. modo Tiraq de retract. conuent. §.1.
gloſ 8. num 26.

Limitatio autem ad doctrinam *Bart in l. qui Romæ.122*
§. Flauius, num.1. ff. de verb. oblig. qood ſcilicet, oon pro-
12 cedat, quando concurrit acceptatio facultatis *vt in § reſ*
ponſum fuit, in facto non applicatur. Quia nullibi con
ſtat, quando Io: Maria. talem facultatem acceptauerit
acceptatio autem Notarij facta fuit oomine Almę Do-
mus Lauretanæ, non aliorum; & illa, quæ taeitè con-
tinetur io obligatione Camerali intelligitur, de habeoti-
bus intereſse primarium, & principale. non aotem ſecun-
13 darium. & conſecutiuum, *Gratian cap.23. nu.5. Rot. poſt*
Moder. de oblig. Camerali decíſ.191 num.12. & decíſ.274.
numer.6.

Prout non viſa eſt applieabilis doctrina *Imolæ in l.2.*
n 1 in fine, ff. de donat. loquitur enim ille, quando aliquis
14 dooat rem alterius conſentientis, quo caſu duæ dicun
tur donationes, vna inter donantem, & conſentien
tem, inter donantem, & donatariom, altera; Quod
non procedit, quando res ſtetit in terminis nodæ facol-
tatis, ad actum non deductæ, vt declarat *Roland. de*
15 *Lucro dot. quæſt.41. in fin. Aliog. conſil.32, numer.34.*
lib.2.

Non obſtat promiſſio iurata non reuocandi, qoæ
ſucceſſiuè à Notario ſtipulata fuit; Quia ponderatum
16 fuit, quod reſpieiebat ipſammet donationem princi-
palem fauore Sanctæ Domus, non autem legata, & cæ
tera onera, in eadem contenta, quæ tamquam ſui na-
17 tura, reuocabilia, per dictam promiſſionem, clauſu
lis executiuis inſertam, talia eſse non deſinuot, *Rot.*
decíſ.586. numer.4. partem 5. rec. tom.2. Rom. donationis
1. Februarij 1640. cor Reuerendiſs. Terracinen §. non ob-
ſtat pactum & in terminis de actu iurato *Rum. conſil 54*
numer.12. & 13. lib.1. Rot. in Comen Cappella 1648. co-
ram Dunozetto: Et ſtipulatio Notarii regulariter non
operatur vt actus. origine, & natura reuocabilis, con-
trariam natoram aſsumat, *Caſtren. in l. ſi pecuniam 5. nu-*
18 *mer.7. ff de condit. cauſ dat. Rot. coram Penn decíſ.*
1294. numer.7. & in Roman Collegij 13 Nouembris 1634
coram Pironano. §. non obſtat quod interuenerit, quæ ta-
meo ſtipulatio Sanctam Domuin, & oon alios reſpi-
ciebat, vt ſupra.

Cum itaque prædicta facultas ante ius quæſitum, per
diſpoſitionem reoocata fuerit, & non eſset à Io: Maria
acceptata, Domini receſserunt à deciſis.

Reuerendiſſimo Albergato Decano.

Romana Scutorum 30000.

21. *Iunij 1661.*

ARGVMENTVM.

Facultas diſponendi, data in donatione irreuocabili, poteſt à donatore reuocari, reſtringi, & limitari, antequam ea donatarius vtatur, non obſtantibus ponderatis in deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Facultas diſponendi non tribuit aliquod ius; nec eſt in dominio facultatarij.*
2 *Ius adeundi hæreditatem, ante aditionem nullum tribuit ius.*
3 *Facultas antequam quis ea vtatur poteſt à concedente reſtringi, & limitari.*
4 *Talis facultas inhæret donationi irreuocabili.*
5 *Et per hoc non fit irreuocabilis.*
6 *Qualibet facultas in contractu irreuocabili, eſt reuocabilis re integra.*
7 *Secus ſi contineret intereſſe eorum, qui principaliter contrahunt.*
8 *Contra ſi reſpiciat intereſſe tertij.*
9 *Acceptatio tacita contractus non fit, niſi ab eo, qui habet in eo intereſſe primarium.*
10 *Stipulatio Notarij non facit contractum irreuocabilẽ.*
11 *Donatio inter viuos, eſt irreuocabilis, etiam ſi donatarius poſſit eam non acceptare.*
12 *Facultas tranſeundi, hauriendi aquam, &c. non poteſt reuocari.*
13 *Seruitus in ordine ad acquirentem, antè acceptationem, eſt reuocabilis, ſed non in ordine ad concedentem.*
14 *Donatio quomodò differat à ſeruitute.*
15 *Simplex facultas nullum ius tribuit, nec in re, nec ad rem.*
16 *Contractus irreuocabilis poteſt continere pactum reuocabile.*
17 *Contractus irreuocabilis poteſt continere facultatem adminiſtrandi ad libitum.*
18 *Data per viam legati continent naturam reuocabilem.*
19 *Facultas nominandi, data à teſtatore, quando ſit iure proprio, vel nomine teſtatoris.*
20 *Et quandò tranſeat ad hæredes.*
21 *Nominatus, an capiat à nominante, vel à teſtatore.*
22 *Pater, conſentiens filium diſponere non reuocat conſenſum.*
23 *Quando filius acceptauit conſenſum.*
24 *Declaratio donatoris attenditur, quando donatio eſt dubia.*

DECISIO IX.

PRopoſito hodiè dobio; Ao ſit ſtandum in primo, vel
ſecundo loco, deciſis, placuerunt Dominis fundamẽ-
ta vltimæ reſolutionis. Quia verba, quibus vſus fuit Io:
Andreas, quando voloit Io: Mariam eius fratrem, de ſcu-
tis 30. m. diſponere poſſe, nudam, & ſimplicem faculta- 1
tem præſeferunt, quæ oullum ius tribuunt, facultatario,
nec dicitur eſſe in bonis eius, cui tribuitur prout non eſt
in bonis ius adeundi hæreditatem, ante illius aditionem,
ex relatis in principio deciſionis, & tradunt *Grat. conſ.35* 2
num.35. & ſeqq. lib.1. Franch. decíſ.101. num.24. & ſeqq.
Rot. in Mediolanen bonorum 1. Iulij 1650. coram Eminen.
Celſo, §. fin. Vnde re integra, & aotequam Io: Maria tali
facultate vſus fuerit, potuit à concedente limitari, & ad
ſcuta 30. m. reſtringi, *Rum. conſil.54. numer.12. & ſeqq.* 3
lib.2.

Digitized by Google

lib.2.Dec.conſil.521.num.12. in fin. Peregr.de fideic.art.44. num.37.ad med.

Et licet talis facultas inhæreat contractui donationis
4 irreuocabilis. quæ eſt ratio *Bald.conſil.270.lib.2.* & dica
tur, pro parte Io: Mariæ acceptata, non inde tamen na
turam irreuocabilem aſſumpſit; Quia reſpectu cohærē
5 tiæ, tunc demùm poſſet irreuocabilis iudicari ſi vti In
alia deciſione reſpondetor, ſi ibi eſſet appoſita per viam
iuris, non autem, quandò inſerta fuit per modum ſim
plicis facultatis, quæ iotrioſecè, de ſui oatura, etiam in
6 contractu irreuocabili, appoſita re integra, remanet re
uocabilis, vt ſupra *Alex conſ.29.nu 17.& ſeqq lib.5.Dec.
d.conſ.531.num.12.Pariſ.conſ.8.num.23.& ſeqq.lib 4.* vel
quando talis facultas contineret intereſſe corū, qui prin
7 cipaliter cootrahunt, & in eos eſset directa, vt in caſu
Bald.conſ.270.numer.2.lib.2. non autem, quando reſpicit
8 ioteresſe tertij & io eum directa fuit; hoc enim ſecundo
caſu, non Informatur à contractu, cui ineſt, oec irreoo-
cabilis euadit, *Bart.& alij in l.petens 27.n.1.C.de pact Ti
raq. in retract.conuent.§.1.gloſſ.5.num.26.cum concord. in
§.fine quando*; Quo vero, ad acceptationem tacitam,
quæ continetur io obl gatiooe Camerali, intelligitur, de
habē.ibus intereſse primarium, & principale de tempore
9 contractus, non autem ſecundarium. & conſecutioum,
Rot coram Duran.deciſ.27.num.12.& ſeqq. Expreſsa au-
tem facta fuit, nomine Almæ Domus Lauretanæ, noo
autem aliorum, cuius quidem ſtipolatio noo alterat na
tura m actus, nec de reuocabili eum reddit irreuocabi
10 lem, *Rot.coram Pen.deciſ 294.num.7 & in Romana Col
legij 13 Nouembris 1634. coram Pirouano §.non obſtat.*

Nec aduerſantur exempla in contrarium adducta, de
donatiooe ioter viuos. quæ non eſt reuocabilis, licet ſit
11 in poteſtate donatarij illam non acceptare, & de facul
tate alicui conceſsa traoſeundi per fundum, vel haurien-
12 di aquam ex puteo, quæ pariter reuocari non poteſt;
Quia placuit Dominis reſponſio, quod reſpectu acqui-
13 rentis, omnia ſunt facultatis, anteqoam acceptentur, &
in ſpecie reſpectu donatarij. aut eius fauore, cuius impo-
nitur ſeruitus itineris, vel hauſtus aquæ, ſed io ordine ad
coocedentem, & ad rem ipſam. non omnia ſunt facul-
tatis; Quia donatio non continet ſimplicem facultatem,
ſed ius, & ſeruitus pariter eſt facoltatis, aotequam in eſse
deducatur; ſed ius verom eſt, poſtquam conſtituta fuit
Et hinc fit, quod donatio reuocari noo poteſt, quia
ab initio eſt actus obligatorius, & continet ius, non ſim-
14 plicem facultatem prout per modum iuris conceduntur
facultates prædictæ itineris & hauſtus aquæ, & imponi-
tur fuodo, vel puteo vera ſeruitos, quæ ius eſt, vt dixi:
Simplex autem facoltas, oec ius tribuit, nec in re, nec ad
15 rem, ſed eſt ſimplex potentia acquirendi, vt præter rela
tos in priocipio *Caſtr in l cum filius fam.11 num.23. verſ.
nam heres, ff de leg.1 Corn.conſ 239.num.3.lib.4.*

Qua ratione tolloutur etiam alia, de mandato ad fa-
ciendum, aot de fideicommiſso facto in contractu. Quia
non protode eorum oatura irreuocabilis alteratur, vt ſu-
16 pra; nec inconueniens eſt, quod in contractu irreuoca-
bili, ad ſit pactum reuocabile, in termiois facultatis fratri
17 conceſsæ in contractu adminiſtrandi, & vendendi *Alex.
dict.conſil.29.num.17.& ſeqq. lib.5 Rum.conſil.54 num.12.
& 13 lib.1.* Et vlterius, hæc omnia pacta reſpiciunt io-
tereſse illius, cum quo principalis contractus celebrator;
In præſenti, autem, agitur de intereſse tertij, cum quo
non fuit contractum, & de reuocatiooe facta, ante-
quam Io: Maria facultate vteretur, quod pariter ponde-
randum eſt, facultas conceſsa fuit per viam legati, vt
expreſſit dooator, & facultatarius, atque ideò ſemper re-
18 tinuit naturam reuocabilem legati. *Gomez. var reſol.cap.
12.num.4.lib.1. Surd.deciſ.127 num.9. & 10.& alij in §.
vlterius.*

Rurſum viſa eſt Domiois applicabilis diſtinctio, qoam
faciont DD. circa facultatem nominaodi, quam quis
habet à teſtatore: An, ſcilicet, ſit libera, & competat
19 nomine proprio; an autem nomine teſtatoris, & ſit li-
mitata, ad certas perſonas; qoia exinde ioferri non po-
teſt ad reuocabilitatem, ſed de illa diſputant DD ad
alios effectus, nempè vel ad cognoſcendum: An talis
facultas ſit tranſitoria ad hæredes an verò perſonalis, in
quibus terminis, poſt Cynum, diſtinctione m ponit, 20
*Bartol.in l.illud 1.num. ff.de option leg Merlin & Nell.
relati per adden ad deciſ.25 nu.49.part.5.& per Rot deciſ.
196.num.13 & ſeqq part.8.rec.* vel ad videndum an no-
minatos capiat ab eligente, an verò à teſtatore, de qua, 21
*Rot.in Romana dotis 15.Iunij 1643. 2.Decembris 1645.&
15 Maij 1656.cor.Reuerendiſs.Decano.*

Nec denique in contrarium allegari poteſt doctrina
Bald in l Semum 3.num.4.C.qui teſtam fac poſſ. vbi fir-
mat, Patrem conſentientem filio diſponenti de re ſua, 22
non poſſe conſenſum reuocare. Quia, ibi conſenſus filio
præſenti, & acceptationi fuerat præſtitus, & poſt vſum
facultatis ſoperuenerat pœnitentia, quæ duo hic, noo
concurront, vt ſopra, & in prædictis terminis loquootur 23
etiam *Surd.conſil 380.Menoch. conſil.58.vterque num.25.*
Pro quibus omnibus controuerti non poteſt, quia du-
bium fit; an donans habuerit ioteotionem concedendi
facultatem irreuocabilem, & proindè ad ſubſecutam il-
lius declarationem recurrendum eſt, re integra, & tem-
pore congruo factam, vt præter relatos *in §.fin. Caſtr. in 24
l.hæredes palam 21.§ ſi quidem num 4 ff de teſtam Surd.
conſil 14 numer.17. verſic.* & qua inteotione cum alijs *in
Camerinen.hæreditatis 14 Aprilis 1651.§. & plurimum,
& in Fulginaten. dotis 19. Aprilis 1660. coram Me §. Se-
cundo viſa eſt.*

Cùm itaque Congregatio Almæ Domus, ſit prom-
pta ad omnem PP. requiſitionem, ſcuta 10. m, ad quæ
reſtricta fuit facultas, illis perſoluere, ad hoc, vt pia vo-
luntas Io: Mariæ omni meliori modo. & citius, quam fie-
ri poteſt, adimpleatur, vt æqoum eſt, Domini iteteruot
io vltimo loco deciſis.

Reuerendiſſimo Albergato Decaoo.

Romana Domorum.

Veneris 27. Ianuarij 1668.

ARGVMENTVM.

Donatio, ob ſoperuenientiam liberorum, non reuo-
catur, quando fuit cogitatum de filijs; Et Dona-
tio, ad hoc, vt dicatur remiſſa, requiritur, vel re-
trodonatio, vel actus neceſſariò remiſſionem io-
ducens.

SVMMARIVM.

1 *Donatio ob ſuperuenientiam liberorum reuocatur.*
2 *Limitatur. quando donant cogitant de liberis.*
3 *Pater non præiudicat filio ſuccedenti, ex propria perſona in donatione.*
4 *Dimiſſio, quandò poteſt referri ad aliud, non cenſetur remittere donationem.*
5 *Donatio, vt remittatur. requiritur retrodonatio, vel alius actus certus, non obſcurus.*
6 *Actus. qui ad aliud referri poteſt, non refertur ad remiſſionem ſui iuris.*

DECISIO X.

EX duodecim vncijs Domus, in Campo Floræ, no-
uem ſpectare ad Andream, Domini cenſuerunt.
Ioannes enim ad quem dicta Domus ſpectabat, relli-
quit quatuor filios, Auguſtinum, Laurentium, Io: Do-
minicum, ac Dominū Andream, cui ipſe Io: Dominicus
ſuam portionem donauit, & ſic ad ipſum ſpectant 6. vn-
ciæ; Poſtmodum Catharina Laurentij prædefuncti filia,
ceſſit eidem Andreæ, & cęteris fratribus, portionem ad
ipſam

Digitized by Google

Ipſam tangentem, & ſic Andreas 7. vncias habere cępit; Et tandem ad eum deuoluta eſt dimidia portionis ad d. olim Auguſtinum ſpectantis, in vim fideicommiſſi, ab eo ordinati, quæ poſt ceſſionem d. Catharinæ, erat vnciarum 4. & ſic dimidia, nempè, duæ vnciæ, vnitæ ceteris 7 conſtituunt portionem Andreæ, in dictis vncijs nouem.

Hoc poſito, dum Andreas reliquit Auguſtinum iuniorem qui nouiſſimè deceſſit, 6. hæredibus ab inteſtato, relictis. ſequitur, dictas 9. vncias eſſe inter eos æqualiter diuidendas, nec poſſe Laurentium iuniorem, & cæteros de Albertinis, alio iur., videlicet, vti filios Io: Domini
1 nici donatoris, reintegrationem prætendere, *ad tex. in l. ſi vnquam. C. de reuoc. donat.*

Quia concluſio procedit, vbi donans non cogitauit de liberis, tunc, enim, ob illorum ſuperueuientiam, reuocatur donatio ſecus in hoc caſu, in quo Io: Dominicus expreſſam de ijs mentionem fecit, reſeruando iſdem, quatenus naſcerentur cohabitationem, tunc, enim, donatio
2 firma, ac irreuocabilis remanet *Bartol. in l. Titia Seio §. imperator num. 8. verſ. quandoque quis cogitat de leg. 2. Tiraquell poſt innumeros ad d. l. ſi vnquam in Præfat num. 63. & duobus ſeqq Giouagn, reſp. 34. num. 20. lib. 2. Fontanell. de pact. nuptial clauſ. 5. gloſſ 8. par. 3. num. 1. Mangil. de Imputat. quæſt. 98. num. 1. & per tot. Rot in rec. dec. 326. num. 29 par. 11.*

Non obſtant tres actus, ex quibus prætenditur ineffectuatio d. donationis: Primus, ex quo poſt 8. annos, idem Andreas donatarius ad diuiſionem, vna, cum nepotibus,
3 admiſerit ipſum Io: Dominicum. Quia, vltrà, quod indè non potuit præiudicari Auguſtino filio, in dicta donatione compræhenſo, d. diuiſio fieri potuit ad alium effectum, nempè, ad deſignandas portiones dictorum nepotum, idcircò ad iſtam cauſam debet referri, non autem ad remiſſionem præcedentis donationis. *Peregr. in puncto*
4 *conſ 96. nu. 3 lib 1. Fuſar de ſubſtit quæſt. 593. num. 6. verſ. probatur benè Rot coram Reuerendiſſ. D. meo Decano dec. 273. num 20. par. 11. rec.*

Secundus, ex quo idemmet Andreas non retinuerit bona donata, nomine proprio, ſed tanquam adminiſtrator filiorum ipſius Io: Dominici, non viſus fuit in facto ſubſiſtere, ſed adminiſtrationem referri dumtaxat ad portionem, & bona, quæ ad dictos filios peruenerant ex diſpoſitione Auguſtini Senioris; Pro remiſſione autem donationis, requiritur retrodonatio, vel actus certus, qui aliud importare non poſſit, prout in cuiuslibet actus re-
5 trotractione *l. prout quodque contractum eſt 80. ff. de ſolut.*

Tertius verò, deſumptus ex mandato procuræ, facto ab iiſdem filijs donatoris, ad conſentiendum patrimonio, in fauorem d. Auguſtini faciendum, ſuper parte
6 domus, pariter non concludit, cum referri poſſit ad conſenſum ex d. reſeruatione habitationis, abſque eo, quod inferatur ad receſſum ex præexiſtenti donatione, ex *Peregr Fuſar.* & alijs ſupra allegatis.

Cæterum, reſpectu domus, ſeu domorum, ad Montem Caprinum, pariter dictum fuit diuiſionem eſſe faciendam æqualiter, inter dictos hæredes, cum appareat, illas, iure proprio, & vigore deliberationis, ſpectare ad eundem Auguſtinum, de cuius hæreditate agitur, ideoque ſuſtineri non poſſe ſententiam A. C. maiores partes adiudicantem Laurentio, & alijs de Albertinis, & ſic non intrare Ægidianam; Boni iuris aſſumpta diſputatione, reſoluerunt Domini vtraque &c.

Reuerendiſs. Albergato Decano.

Romana Donationis.

Lunæ 18. Februarij 1669.

A R G V M E N T V M.

Donatio, facta meretrici, & adulteræ, cauſa concubitus valet, etiam ſi Adultera non ſit Meretrix publica, & quomodo fiſcus ſuccedat in donatione facta incapaci.

S V M M A R I V M.

1 *Mulier non habet actionem ad conſequendam rem donatam ex turpi quæſtu.*
2 *Promiſſiones factæ ob conſequendam rem inhoneſtam non obligant.*
3 *Contra.*
4 *Meretrices non debent fraudari, ſed eis ſolui debita mercedes.*
5 *Ciues, & habitatores Romæ poſſunt facere quaſcumque donationes ad fauorem cuiuſcumque perſonæ, etiam incapacis.*
6 *Pro re iam donata, etiam nulliter competit retentio, & num. 8.*
7 *Multa facta tenent, quæ ab initio fieri prohibentur.*
9 *Ex turpi quæſtu acquiſita, licitè retinentur, etiam in foro animæ.*
10 *Fieri poteſt eleemoſina de eo, quod fuit acquiſitum ex turpi quæſtu.*
11 *Donatio ob fornicationem, valet ſolum ad fauorem publicæ Meretricis.*
12 *Contrarium, quod valeat, etiam ad fauorem ſecretæ Meretricis.*
13 *Meretrix occulta verè meretrix eſt.*
14 *Monialis, quæ cauſa concubitus aliquid recepit, licitè retinere poteſt.*
15 *Adultera eſt incapax ſucceſſionis.*
16 *Vſufructuarius, quando eſt incapax ſucceſſionis, vſuſfructus accreſcit proprietario.*
17 *Fiſcus non capit donata illicitè quando adeſt ſubſtitutus.*
18 *Quo caſu fiſcus capere poſſit.*

D E C I S I O XI.

VAlidam eſſe, dixerunt Domini, donationem, ab Aloyſio, factam adulteræ; Siquidem, quicquid ſit; an detur actio mulieri, ad conſequendam rem donatam ex turpi quæſtu, negantibus *gloſſ. in l. affectionis, ff. de do-* 1
nat. & in l. 2. C. de condit ob turpem cauſ. Angel. Bald. & Caſtren. in l 4 verſ. quod meretrici ff. eodem, Rot cor. Seraph dec. 46. nu 3. & ſeqq. cum ceteris collectis *à Ciarlin. controu. 33 nu. 45. cum pluribus ſeqq.* Ea ratione, quod huiuſmodi dationes, & promiſſiones fundentur in cauſa inhoneſta, & à præcedenti libidine, & praua ſenſualitate, procedant, quæ, ſi tollantur, huiuſmodi etiam contubernia tollere faciliùs ſit, cum futuri quæſtus cogitatione, fœminæ ſua corpora proſtituere ſoleant, & ideò, ſi munera, & ſpem donationum tolles, Veneri oſtium clauſiſti. inquit, *Ciarlin. d. controu. 33. nu. 14.* Affirmantibus, verò, *D Tho.* 2
2. 2. Couarr. in relect. cap. peccatum de Reg. Iur. in 6. Gutier. quæſt. Canon. lib. 2. cap. 10. per tot. Carocc. de locat. & cond. 3
tit. de merced. remunerat. quæſt. 10. à num. 94. cum alijs per Gizzarell. dec. 54. num. 4. & ſeqq. ex eo, quod, licet, fornicatio praua, ſit à iure Diuino, prohibita, dare tamen meretrici pecuniam promiſſam, malum non eſt, ſed actus Iuſtitiæ commutatiuæ, etiam in ſacris literis non reprobatus, teſte *Couarr. num. 1. in fine verſ. ſecundo quæritur eadem ſententia,* vbi refert caſum Geneſis *cap. 38.*

vbi

vbi refert caſum Geneſis *cap.38.* vbi Iudas ſoluit mer-
cedem promiſſam Thamar, quæ habitum meretri-
cium aſſumpſerat, ſequitur *Fran. Angles in ſuis flori-
bus Theolog. quæſt. quis à reſtit. ſit liber, verſ. ſi quid tituli*
4 *pag. mihi* 191. *& poſt eum Gutier.* qui etiam contrario
quorundam intellectui reſpondet *dict. capitul.* 10. *nu-
mer.*22.

Quicquid etiam ſit, de iure particulari, ob *Conſti-
tutiones Sixti* 4. *& Iulij* 3. in octaua, & quarta *reſpectiù-*
5 *ue Bullar. nou tom.1. vtrobique nu.1.* permittentes, de-
gentibus Romæ, quaſuis facere donationes, fauore
quarumcumque perſonarum, etiam ſi incapaces, &
inhabiles ſint, & incapacitate, & inhabilitate qua-
cumque notati, quas Conſtitutiones extendi poſſe, ad
Ciues Romanos, vni placebat ex Dominis, non ſo-
lùm, quia Sixtus, in proemio expreſſam mentio-
nem fecit de Ciuibus, ſed etiam, quia verba ſunt
ſatis ampla, ibi: *Quod omnes, & ſinguli, tam noſtri
Curiales Romanam Curiam ſequentes, quam alij cu-
iuſcumque gradus, dignitatis, ſtatus, Ordinis, vel praemi-
nentiæ, aut conditionis exiſtant*, quod inſuper aduer-
terat *Rot. in Romana Annuæ præſtationis 4. Iulij* 1663.
*§. non vrget verſicul. adhuc valide legari potuit impreſ-
ſa apud & poſt Zuff. de Crimin proceſſ. deciſ.*102. *nu-
mer.*7.

Hoc certiſſimum eſſe dixerunt Domini, quod pro
6 re iam donata, & per mulierem poſſeſſa, competit
retentio, atque exceptio, aduerſus eam retractare vo-
lentem, ex regula, quod multa facta tenent, quæ
7 ab initio fieri prohibentur *l.1. §. biduum, ff. quæ ap-
pellat. l.1. §. primo ff. de Var. & Extraord. cognit.* & in
punto reſpondit *Vlpian. in l.4. ad medium, ff. de con-
dition. ob turp. cauſ.* ibi, *ſed &, quod meretrici datur,
repeti non poteſt, vt Labeo, & Marcellus ſcribunt,
ſed noua ratione, non eo, quod vtriuſque turpitudo ver-
ſetur, ſed ſolius dantis, illa enim turpiter facere, quod*
8 *ſit meretrix, non turpiter accipere, cum meretrix ſit*,
quem textum procedere, etiam quoad forum inte-
rius, teſtatur communis Schola Theologorum, &
Canoniſtarum, in ſpecie *Diu. Antonin. in ſecunda part.
capitul.5. in princip. Sylueſtr. in ſumm. verb. reſtitutio 4.
numer. primo, Armill. aurea eodem verb. reſtitutio num*
9 10 *Gomez. de poteſtat in ſe ipſum libr.3. capitul.15. num.*
18. *& ſeqq.* vbi, quod contrariam ſententiam nun-
quam praxis recepit poſt tot. *Ledeſm. alioſque Theo-
logos relatos per Gutier. d. cap.10. nu.17. omnium clarius
Diuus Thom. d. q.22. nu.7. § reſponde ad finem*, ibi, *Eſt
aliquod illicitè acquiſitum, non quidem, quia ipſa acquiſitio
ſit illicita, ſed quia id, ex quo acquiritur, eſt illicitum, ſicut
patet de eo, quod mulier acquirit per meretricium, &
hoc propriè vocatur turpe lucrum, quod enim mulier
meretricium exerceat turpiter agit, & contra legem
Dei, ſed in eo, quod recepit non iniuſtè agit contra le-
gem. Vnde quod ſic illicitè acquiſitum eſt, retinere po*
10 *teſt, & de eo eleemoſinam facere*, ſequuntur *Azor. in-
ſtitut. moral. part.3. libr.4. capitul.24. verſicul. Secun-
do, quæritur. Molin. de Contract. tractat.2. diſp.94. col.8.
verſicul. de occulta fornicatione, & column.10. verſicul.
ſi tamen ab huiuſmodi, Lup. de illegitimat. Comment.
2. § Secundò, numer.10. & 14. Moz. de contract. tit.
de donat verb. inter quos cadere poſſit donatio, numer.24
Vinius Commun. opin. verbo Meretrix opin.499. numer.
41. Lancellott. Gall. de ſtatut. verbo maritus, numer.
32. Peregrin. de Iur. fiſc libr.2. tit.9 numer.2. & tit.10.
num.11. cum alijs per Bellon. de Iur. Accreſc. cap 7. quæſt.
55. num* 15.

Non obſtat, quod id procedere poſſit, in mere-
11 tricibus publicis, ſolitis locare corpus ſuum, non au-
tem in priuatis, qualis dicitur Angela, iuxtà diſtin-
ctionem *Cyn. in l.2. Cod. de condit. ob turp. cauſ.* Nam,
ſi Meretrix venalis eſt, parùm refert, an publicè, vel
ſecretè vendatur, inquit, *Couarr. in dict. capit pecca-
tum dict. §. Secundo, numer.3.* & expreſsè, reprobato
Cyno, & ſequacibus, *Sylueſtr. in dict. verbo reſtitutio* 12
2. *columm. ſecunda, verſicul. ſed quod dictum eſt Hen-
ric. Sot Ledeſm. & cæteri apud Gutier. dict. cap.10. nu-
mer* 25. vbi amplius firmat iuſtius has precium recipe-
re, quàm publicas, ob maiorem honeſtatem, ſequi-
tur alijs relatis, *Gizzarell. dict. deciſ 54. num.18. verſic.
nec diſtinctio Cyni, & ſeqq. numeris vſque ad finem*,
vbi, quod meretrix occulta, verè meretrix eſt, li-
cet non ſtet in Lupanari; Et quod nec monialis, 13
quæ concubitus cauſa aliquid receperit, nec mu-
lier, quæ virum habet, tenetur reſtituere. nec Vir-
go ipſa pretium amittet, ſicque pluries fuiſſe iudica- 14
tum.

Minùs obſtat, quod mulier adultera, ſit indi-
gna, & incapax acquiſitionis, ideoque vſusfructus 15
vineæ, de qua agitur ei donatus, accreſcat filiæ
proprietariæ, perinde, ac ſi in rerum natura non eſ-
ſet ex *Ciarlin. dict. controu.33. num.122. & ſeqq. & con-* 16
trou.184 numer.15. & 16, vbi etiam, quod fiſcus non
capit niſi, quando non adeſt cohæres, vel ſubſti- 17
tutus.

Quia vltra, quod contrarium teneat *Gizzarell.
dict. deciſ.54. numer.19. verſicul. nec fiſcus hoc caſu ali-
quid prætendere poſſit, Bellarm. de Iur. Accreſc. dict. ca-
pitul.7. quæſt.55. num.14. & 15 & prius quæſt.46. nu-
mer.9. & ſeqq.* vbi latè diſtinguit indignos ab incapa-
cibus, vt illi capiant, ſed non retineant, hi verò ca-
reant etiam principio acquiſitionis, ſeu, vt ait, *Pereg.
de iur. fiſc lib.3. tit.1. n.6.* Indigni ſunt, qui à lege prohi-
bentur alicui ſuccedere, incapaces verò qui cunctis; Ideo- 18
que mulierem adulteram, propriè dici non poſſe, incapa-
cem, vtpotè cui bona ſolius adulteri prohibita ſint, eaq;
non abſolutè, ſed quatenus fiſcus velit *Pereg. eod. tract.
libr.2. tit.2. numer.2. & ſeqq. Ricciul. de perſon. quæ in
ſtat. reprob. verſan. libr.2. capitul.34. numer.9.* adeout ſo-
li fiſco, & conſequenter Angelæ, quæ cum eo ſe com-
poſuit, competat actio, & exceptio *l. ſi conſequenter,
§. fin. vbi gloſſ ff. famil. Erciſc. Iacinth. in Fragm.
part.1. verbo concubina, num.964. idem Peregrin. dict.
tit.2. numer.7.8.* Reſponderunt Domini, iudicium hoc
non fuiſſe factum, nomine filiæ proprietariæ, ſed ab
Aloyſio, nomine proprio, vt conuincitur ex Monito-
rio, & ſententia A.C. in quibus ipſemet actor ſim-
pliciter non vti filiæ proprietariæ adminiſtrator aſ-
ſeritur.

Et ita vtraque, &c.

Reuerendiſſimo Albergato Decano.

Romana Reſtitutionis Dotis.

Lun. 18. *Iunij* 1660.

ARGVMENTVM.

Stante pacto, reſtitutionis Dotis, mulier de ea diſ-
ponere non valet, tantò magis ſi ſit filia fami-
lias, quæ teſtari non poteſt, aut donare cau-
ſa mortis, ſinè conſenſu patris. Et ex qui-
bus talis conſenſus dicatur dolo, & fraude ex-
tortus.

SVMMARIVM.

1 *Dos reuertitur ad dotantem, mortua dotata ſine fi-
lijs.*
2 *Mulier non poteſt de dote diſponere, quando eſt pactum,
de ea reſtituenda.*
3 *Filiafam. non poteſt teſtari, nec donare cauſa mor-
tis.*

B 4 *Filiusfam.*

Digitized by Google

4 *Filiusfam. cum conſenſu patris, donat cauſa mortis.*
5 *Ex circumſtantia temporum, & qualitate perſonæ, arguitur dolus.*
6 *Senex præſumitur deceptus.*
7 *Faciens fideicommiſſum, non cenſetur dare facultatem alienandi.*
8 *Reclamationes ſubſequentes arguunt actum antecedentem doloſum.*
9 *Subſcribens ſcripturam non lectam, non dicitur approbare.*
10 *Iuramentum contentum in ſcriptura non lecta poteſt reuocari à ſubſcribente.*
11 *Iuramentum ſine conſenſu nihil operatur.*

DECISIO XII.

BOna omnia pro dote Annæ Mariæ, conſignata Vgolino Amadoro eius viro, excepto quarto dotali, ubi debito, vigore ſtatuti Vrbis, reſtituenda eſſe, hodie Dominis viſum fuit: Tam, ſcilicet, quæ proueniunt immediatè à Martio, auo paterno, quam ea, quæ, ab eodem, tradita fuerunt Dominico filio, & patri reſpectiuè, contemplatione matrimonij, & quæ conſiſtunt in hæreditate materna; Quia clara eſt obligatio viri, reſtituendi dotem, cui, vel quibus de Iure; Atque ideo, defuncta, ſine filijs, Anna Maria, dos, ab auo
1 conſtituta, ad eundem redire debet *l. dos à patre 4. Cod. ſolut matrimon. Menoch conſ. 1143. num. 3. & 8 Gratian. cap. 56. num 33. Rot. coram Merlin deciſ. 433. num 7. & deciſ 540 num. 8 part. 4. tom. 2. rec.*

Non obſtat, quod eandem dotem donauerit Anna Maria Vgolino eius viro; Tùm quia, cum vigore pa-
2 ctorum dotalium, dos eſſet alteri applicata, moriente ipſa ſine filijs, nullam habet mulier facultatem de illa diſponendi, *l. cum maritus 29. § final. ff. de pact dotal. Soccin. conſil. 237 in fine verſicul. quod autem lib. 1. Gratian. cap. 251. numer 36. Oſaſch. deciſ Pedem 20. eodem numer. 36 Guarb. ad Conſuetud. Meſſ. gloſſ. 6. cap. 13. part 1 num. 16.* Tùm etiam, quia cum eſſet filiafami-
3 lias, & in aui poteſtate conſtituta, non poterat per viam vltimæ voluntatis diſponere, nec donare cauſa mortis, *l. filiusfam. verſicul. pars autem ratione ff. de donat. Petr Barboſ. in l. poſt dotem 41. numer. 43. ff. ſolut. matrim. Gaſp Anton. forenſ. quæſt. 37. in princip. libr. 2. Gratian deciſ. March. 62. numer. 6. Rot. coram Buratt. deciſ 639. numer. 1. & ſeqq. & deciſ. 570. in princ. coram Canaler.*

Nec releuat, quod acceſſerit conſenſus aui paterni, quo caſu, donatio in cauſa mortis, facta à filiofam. ſub-
4 ſtineri poſſe, diſponit *tex in dict. l. tam is 25. § filiuſfamil. ff. de donat. cauſ. mort.* Quia conſideratis omnibus facti circumſtantijs, exiſtimarunt Domini, conſenſum prædictum, & facultatem à marito conceſſam Annæ Mariæ, diſponendi de ſua dote in quoſcumque, fuiſſe captioſè, & malis artibus obtentam. Agitur enim de viro captante donationem integræ dotis ab vxore, & de ſene nonagenario; Cui turbato, ob nuncium mortis neptis imminentis, initio noctis, & tempore ſatis obſcuro, oblata fuit, ſubſcribenda, apoca, cum ſoppoſito, (vt ipſa medio iuramento ſtatim declarauit,) quod contineat licentiam diſponendi, pro aliqua parte, & quantitate, pro anima d. Annæ Mariæ, quę ſtatim ſubſcripſit ſine vlla recognitione rerum contentarum in apoca, aut eius loco, vt comprobatur ex depoſitionibus teſtium, qui dicunt, quod noctis tempore, Martius eam ſcripturam nullo modo legere potuit; quia tunc, ob decrepitam ætatem, oculi eius valdè caligabant, vt etiam cum lumine, quantumuis multiplicato, legere nequeat, licet, ob magnam praxim, ſubſcribere poſſit; Ex circumſtantia enim temporis, quo actus fuerit geſtus, & qualitate ſenis actum ge-
rentis fraudem, & deceptionem deduci tradit *Pariſ.* 5
conſil. 67. numer. 11. verſicul. accedente etiam longa ſenectute libr. 3. Decian. Reſp 31. numer. 13. & 15. lib. 3. Cranett. conſil. 142. numer. 18. Menoch. præſumpt. 30. numer. 100. verſicul eidem dicimus libr. 5. aliique relati per Modernum Engubinum contron. 14. num 4. & 5. & æta- 6
tem vetulæ perpendit; *Rot in Auenionen. Bonorum. 7. Maij 1657. § præterea, & 14. Iunij 1658. coram R. P. D. Priolo §. hinc corruere.*

Quibus accedit, inuerisimilitudo, quod Martius, habens tres filios maſculos, & duas filias fęminas moniales, quique in aſſignatione bonorum, facienda Dominico patri Annæ Mariæ, voluit, poſt finem ſuæ lineæ, ad Cippum redire, modo conceſſerit facultatem
nepti omnia in extraneos profundendi, vt in ſuis ter- 7
minis aduertit, *Pariſ. conſil. 53. numer 9. libr. 1. Modern. Engubin. d. contr. 14. nu 7.* Quodque etiam vrget, die immediatè ſequenti, quando ſciuit, quid in apoca ſubſcripta continebatur, ſtatim reclamare cępit, & conqueri, ſe fuiſſe deceptum, coram Notario, & teſtibus, conſenſum reuocauit, neptique iam moribundæ, intimare fecit, & medio iuramento, affirmauit, ſe ſine ſcientia contentorum apocam ſubſcripſiſſe, quas
reclamationes ponderat, *Vrſill. ad Afflict. deciſ 69. nu-* 8
mer 4. verſicul. & iſtud poſſe demonſtrari. Proindeque talis conſenſus ſuffragari nequit: quia ſubſcribens ſcri-
pturam non lectam, non dicitur conſentire, nec illam 9
approbare, vt notant Doctores *in l. ita ſtipulatus 126. §. Chryſogonus, ff. de Verb. Obligat. Fælin. in capit. quoniam contra 11. numer. 48. verſicul. limita quinto de Probat. & plures relati per Menoch. præſumpt. 66. numer. 28 libr. 3. Add. ad Buratt. deciſ 419, nu. 14. Rot. coram Duran. deciſ. 200. num. 29. verſ. vlterius reſpondetur, & deciſ. 252. num. 3.*

Quæ reuocatio benè fieri potuit, non obſtante iuramento de non reuocando conſenſum, quia continetur in corpore ſcripturæ, non autem in ſubſcriptione. Vnde ſtante ignorantia deficit conſenſus, ſine quo iura-
mentum non obligat, & nihil operatur, *Menoch. conſ.* 11
91. numer. 43. Mantic. de tacit. lib. 26. tit. 2. numer. 36. & ſeqq. Rot. in Romana Dotis 21. Februarij 1650. coram Eminentiſſ. Corrado §. fin. & in Narnien. Cenſus 26. Iunij 1658. coram Me §. minus ſuper iuramento.

Et ità vtraque, &c.

Reuerendiſſimo Albergato Decano.

Tiburtina Donationis.

16. Ianuarij 1660.

ARGVMENTVM.

Donatio facta à Muliere, pro dote, non ſubſtinetur ſine ſolemnitatibus, quando dos, & matrimonium, non eſt cauſa totalis, & finalis donationis: Et ponderantur plures coniecturæ excludentes d. cauſam finalem.

SVMMARIVM.

1 *Donatio facta à muliere ſine ſolemnitatibus ſtatuti non valet.*
2 *Maximè ſi mulier eſſet notæ leuitatis.*

3 *Ex*

Digitized by Google

3 *Ex pactis inſolitis præſumitur fraus.*
4 *Et ex reuocatione facta à donante.*
5 *Mulier ex cauſa dotis, obligatur ſine vlla ſolemnitate.*
6 *Limita, quando dos non eſt cauſa finalis donationis.*
7 *Dos non dicitur cauſa finalis, quando aliter donans donaſſet.*
8 *Cauſa finalis eſt ea, quæ mouet ex toto.*
9 *Clauſula,* pro hæredibus quibuſcumque, *tollit cauſam matrimonij.*
10 *Donatio, ex pluribus cauſis, dicitur pura, & non cauſa matrimonij.*
11 *Matrimonium non dicitur cauſa finalis, quando ſine eo fuiſſet donatum.*
12 *Pro ſubſtinenda donatione, vnius ex pluribus cauſis, verificatio ſufficit.*
13 *Contra, quando in donatione requiritur decretum iudicis.*
14 *Niſi omnes cauſæ eſſent æquè finales.*
15 *Donatio, ad fauorem pauperis, non requirit ſolemnitates.*
16 *Sed requiritur maxima paupertas, non in ordine ad ſtatum.*
17 *Relictum conſanguineo pauperi, præſumitur, intuitu conſanguinitatis relictum.*
18 *Præſumptio fraudis tollitur per contrarias probationes.*
19 *Iuramentum non operatur in contractu ſine ſolemnitatibus ſtatuti facto.*

DECISIO XIII.

PRæualuerunt, apud Dominos, rationes, & fun-
damenta ſecundæ deciſionis; Donatio enim fa-
cta fuit, ſine interuentu conſanguineorum, & ſo-
lemnitatibus ſtatuti, & proinde nullatenus ſubſtineri
1 poteſt, *Mandell. Alb. conſil. primo, & per totum. Me
noch. conſil. 819. numer. 4. Carpan. ad ſtatut. Mediol. cap.
324. numer. 17. & ſeqq. part. 1. Rot. coram Pen. deciſ. 339.
numer. 6. Caualer. deciſ. 257. numer. 2. & 5.* præcipuè,
2 cùm emanauerit, à fœmina notiſſimæ leuitatis, ratio-
ne cuius, Iudex alias voluit in eius contractu decretum
interponere, quæ extra patriam in domum donatarij
deducta fuit, continetque læſionem, & pacta inſolita,
non reuocandi donationem, etiam ex capite ingratitu-
3 dinis, paupertatis, &c.
Ex quibus arguitur in fraudem ſtatuti, & damnum
filiæ, donationem fuiſſe, malis artibus extortam,
quod eadem Delia in ſuo teſtamento, donationem re-
uocando, præuia abſolutione à iuramento, confeſſa
eſt, & declarauit, vt in ſimilibus terminis, reſpondit,
4 *Cornel. conſil. 109. numer. 22. verſicul. quod in Domo do-
natarij lib. 1. Decian. conſil. 32. num. 13. & ſeqq. lib. 3. Cy-
riac. contrau. 10. num 82. & ſeqq.* & aliis relatis, reſpon-
ſum fuit, in *Auenionen. Bonorum 7. Maij 1657. coram
R.P.D. Priolo §. final.*
Non obſtat, quod ex cauſa dotis, poſſit mulier le-
5 gitime ſe obligare, ſine ſolemnitatibus, vt reſpondent
plures relati per *Modern. Carpon. contrau. 124. num. 3. &
per totum*; Placuit enim Dominis reſponſio, quod in
præſenti, dos puellarum non fuit cauſa donationis præ
6 cipua, & finalis, ſine qua Delia, ad actum donatio-
nis, non deueniſſet, nam etiam non ſequutis nuptijs,
vult donationem ſubſtineri, vna præmoriente, alte-
ram ſubſtituit, & vltimæ dat facultatem diſponendi li-
7 berè in quoſcumque, etiam extraneos *Natt. conſil. 509.
numer. 10.* vbi, quod cauſa finalis mouet donantem,
ex toto, aliter non donaturum, *Cranett conſil. 142. nu
8 mer. 9. Gabriel. conſil. 57. numer. 11. verſicul. nihil igitur*,
*& ſeqq. lib. 2. Becc. conſil. 20. numer. 10. Monter. deciſ.
Arag. 10. numer. 34.* vbi, quod ſtante clauſola, *pro hæ-
redibus quibuſcumque*, donatio non poteſt dici, ob cau-
ſam matrimonij, *Rot. coram Merlin. deciſ. 392. num. 6.* 9
& vlterius ex teſtibus conſtat, quod Delia non habebat
firmam intentionem donandi, pro dote, ſed tractabat,
de creando cenſum vitalitium, cum Sebaſtiano eorum
patre, cuius perſonam principaliter reſpiciebat, vt de-
ponit: *Che voleua fare vn Cenſo vitalitio col Signore
Giouanni Battiſta Sebaſtiani, al quale voleua fare do-
natione di 800. ſcudi.* Quando autem dos non eſt cauſa
finalis, ſed impulſiua tantùm, aliæ cauſæ concurrunt,
& ſine illa emanaſſet donatio, dicitur pura *Becc. dict.* 10
*conſil. 20. numer. 9. Cancer. variar. reſolut. lib. 1. capit. 8.
numer. 86. verſicul. neque mirum Fontanell de pact. Nupt.
clauſ. 4. gloſſ. 1. numer. 14.* & ſolemnitates requiruntur,
vt poſt *Caſtren. obſeruat Surd. conſil. 261. numer. 19. &
23. verſicul. demum non aduerſatur Giouagnon conſil 83.
numer 46. & ſeqq. lib. 1 Cyriac. contrau. 295. pariter n. 46
& ſeqq. & Surd. ſequitur Modernus Eugubinus contrau.
266 num. 41. & ſeqq.*
Neque applicantur, *deciſ. 232 numer. 10. & 201. co-
ram Seraphin.* quia in caſu, ibi diſcuſſo, pater donaue-
rat filiæ, pro dote, quæ erat cauſa verè finalis, & ſi-
ne qua donatio non fuiſſet, vt in præſenti, circumſcri-
pta etiam cauſa dotis, donaſſet Delia, vt dictum eſt, 11
quæ mota fuit, ex cauſa conſanguinitatis, meritorum,
& affectionis, voluitque, etiam non ſequuto matrimo-
nio donatarium, bona donata conſequi, vt per *Gio-
uagn. dict. conſil. 83. numer. 49.* prout dici nequit, quod 12
ad ſubſtinendam donationem vnius cauſæ verificatio
ſufficiat; Illa enim non impugnatur hodie, ex defectu
cauſæ, ſed ſolemnitatum, & de cauſis diſſeritur ſolum-
modò ad effectum cognoſcendi, an fuerint tales, quæ
donantem poſsunt eximere ab obligatione ſtatuti: Quæ-
ſtio, autem, de ſufficientia vnius cauſæ procedit, vbi agi-
tur ad nullitatem actus, ex eo, quod inter cauſas iudici ex-
preſsas, vel ſit in totum falſa, vel alia pro parte inſubſi-
ſtens, quo etiam caſu præualuit opinio, quod propter
indiuiduitatem decreti, & voluntatem ſe obligantis,
falſitas vnius cauſæ, vel in parte alterius, totum vitiat 13
contractum, vt poſt alios tradit, *Gratian. cap. 691. nu-
mer. 31. & ſeqq. Rot. in Vrbinaten. prædij 23. Maij 1658.
coram R P.D. Beuilaqua §. prout quoque & in Narnien.
Cenſus 26. Iunij eiuſdem anni coram Me in principio*; Quic-
quid reſpondendum eſset, quando cauſæ fuiſsent alter-
natiuè expoſitæ, & quælibet per ſe finalis ſufficiens
fuiſset ad mouendum donantem, vt diſtinguit *Rot. in* 14
*Romana Domuncularum 10. Februarij 1648. coram Du-
nozetto §. fin. & in Romana locorum Montium 19. Iu-
nij 1651. coram Reuerendiſſimo Papien §. neque obſtat
in fine.*
Rurſus, quoad paupertatem, ex cuius priuilegio,
contenditur ſubſtinendam eſse ſine ſolemnitatibus, do- 15
nationem, viſum eſt, illam non probari, ſed potiùs
contrarium, ex datis in ſummario & teſtes non reddunt
ſufficientem cauſam ſcientiæ, cùm ad hunc effectum,
non attendatur paupertas reſpectiuè, & in ordine ad
ſtatum perſonæ, ſed præcisè, & abſolutè, & talis eſse
debet, ob quam pater, nullo modo, poteſt filias dota- 16
re, *Rot. deciſ. 48. numer. 3. & ſeqq. part. 2. diuerſ.* At-
que etiam, quia ſi probaretur, non proinde ſufficeret,
ex quo nulla facta illius expreſſione, præſumitur De-
liam, ex alijs cauſis in donatione, expreſſis, motam
fuiſse, vel potiùs, ex coniunctione ſanguinis, quam
ex paupertate Sebaſtiani, vt præter relatos tradit *Men.* 17
*præſumpt 115 nu 9. lib. 4 Rot. in Eſina bonorum 31. Martij
1659. coram R.P.D. Veroſpio §. nec vrget.*
Neque vis aliqua fieri poteſt, quod Delia, malè
affecta eſset, erga Felicem eius filiam, Tum, quia ex
hoc non validatur donatio, ſine ſolemnitatibus facta;
tum etiam, quia teſtes, id deponentes, cauſas propor-
tionatas non referunt, quæ amori, pietatique maternæ
præualeant, vt requiritur, ad tollendam fraudis ſuſpi-

18 cionem, ex prædictis reſultatem *l. non eſt enim 4. ff. de Inoff. teſtam. Lancell Gall. conſil. 18. numer. 21. Rot. deciſ. 62. numer. 22. part. 8. rec. & alijs adductis in Romana Succeſſionis 7. Maij 1649. coram Eminentiſs. Corrado §. illa vero.*

Poſtremò non repugnat, quod in donatione, adeſſet ioramentum; Quia cùm ad publicam vtilitatem, & ad obuiandum fraudibus, quibus mulierum, & minorum imbecillitas, obnoxia eſt, à ſtatoto vi, & metu extortum,
19 ceoſeatur, & concurrat Confirmatio Apoſtolica, certum eſt, quod nihil operatur *Honded. conſ. 5. nu. 40. verſ. ad vltimum de iuramento, Canaler. deciſ. 275 nu. 2. verſic. vnde iuramentum, Duran. deciſ. 28. num. 2. & in Romana fructuum Cenſus 12. Decembris 1650. coram Reuerendiſs. Papien, §. nec potuit.*

Et ita vtraque, &c.

Reuerendiſſimo Albergato Decano.

Romana Emphyteuſis, ſeù deuolutionis Domus.

Lun. 27. Iunij 1661.

ARGVMENTVM.

Dominus directus, agens ad deuolutionem, debet concludenter probare defectum, & finem lineæ, de cuius principio conſtat, etiamſi agatur de Emphyteuſi Eccleſiaſtica, contra fęminas, quæ poſſunt eſſe capaces dictæ Emphyteuſis.

SVMMARIVM.

1 *Dominus directus, agens ad deuolutionem, debet probare finem lineæ.*
2 *Nec durante linea inueſtiti, poteſt agere ad deuolutionem.*
3 *Contra, quando non conſtat de principio lineæ.*
4 *Enunciatiuæ antiquæ, & in diuerſis actibus emanatæ, probant.*
5 *Emphyteuſis Eccleſiaſtica regulariter non tranſit ad extraneos.*
6 *Agens ad deuolutionem debet concludenter probare omnia requiſita.*
7 *Fœminæ regulariter non ſuccedunt in Emphyteuſi Eccleſiaſtica.*
8 *Ad hoc autem conceſſio debet eſſe ad fauorem maſculorum.*
9 *Nam conceſſio pro hæredibus, & ſucceſſoribus, comprehendit etiam fœminas.*
10 *Fœminæ ſunt capaces Emphyteuſis Eccleſiaſticæ.*
11 *Dominus directus, vigore pactorum non agit ad deuolutionem niſi terminata linea.*
12 *Quando Dominus eſt in poſſeſſione, qui prætendit ſe eſſe comprahenſum debet hoc probare.*

DECISIO XIV.

DOmus, Franciſco Agazzino, anno 1631. à Canonicis S. Petri in Vinculis, eſſe deuolutas, & Congregationi Vrbanæ, in locum dictorum Canonicorũ, auctoritate Apoſtolica ſubrogatæ, dandum eſſe mandatum de manutenendo, reintegrando, vel immittendo, reſolutum fuerat, coram Reuerendiſs. Papien. 5. Maij 1660. ſed repropoſita cauſa, coram Me, in eius locum ſubrogato, Domini, ea ratione receſſerunt à deciſis, quia non probatur finis lineæ, ſeu generationis d. Franciſci, proot ex hoc capite, quando agitur ad deuolutionem, probandum
1 eſt à Domino directo. *Berò conſ. 129. nu. 10. lib. 1. Peregr. conſ. 26 num. 25 lib. 1. Rot. coram Seraphin. dec. 1468. nu. 1. Canaler. deciſ. 344. n. 5. in recent. deciſ. 222. in princ. part. 8. & in Romana Deuolutionis Domus 31. Maij 1660. coram R. P. D. Beuilaqua §. nec etiam*, vbi, quod durante linea inueſtiti, non licet Domino, ex hoc capite, agere ad deuolutionem.

Nec contrarium dicit *Aldobr. conſ. 80. nu. 5. Pariſ. conſ. 86. nu. 18. lib. 4.* quia eorum dicta, non procedunt, quan- 2
do non conſtat, primum inueſtitum habuiſſe filios, &
ſic lineam, vnquam extitiſſe, quod ſi aliquando fuit in 3
rerum natura, onus probandi illam, ſpectat ad agentem,
iuxta diſtinctionem, *Rip. in l. ex facto 17. §. ſi quis autem nu. 1. C. ad Sen. Conſult. Trebell. Iaſ. conſ. 34. lib. 1. Becc. conſ. 139. num. 5. & ſeqq. & poſt Couarr. Mantic. de coniect. lib. 11 tit. 4. num. 6. verſ. tertius caſus eſt. & ſeqq. plenè, Rot in Ferrarien, Bonorum 22 Nouembris 1607. coram Ortemberg. in princ. apud Marcheſ. de Commiſſ part. 2 fol. 507. & in Ariminen. Deuolutionis, ibidem fol. eodem Seraphin deciſ. 1468. numer. 2. & 3.* vbi intelligenda eſſe dicit reſponſa, *Aldobrand. & Pariſ. iuxta deciſ. 397. nu. 6. coram Buratt.* Primo incępiſſe lineam Franciſci, & ipſum habuiſſe filium, nomine Marcum, qui pariter procreauit filium, & ſic applicari ſecundum caſum diſtinctionis, conſtat ex renunciatiuis antiquis librorum monaſterij Sancti Petri In Vinculis, & inſtrumenti venditionis Arundineti, nec non ex inſtrumento bonorum inter filios, d. Marci, quæ in antiquis, & diuerſis actibus emanatæ, plenè in hac ma-
teria probant, *Mandell. conſil 83. num. 4. Gratian. cap. 870.* 4
num 5. Rot. deciſ. 282. part. 2 diuerſ. Seraph. deciſ. 285. n. 14. coram Eminentiſs. Ottobono deciſ. 102. nu. 20. & in Æſina Molendini, 22. Iunij 1642. coram Reuerendiſs Zarate maximè contra Eccleſiam enunciantem, *Cephal conſ. 397. num. 13. & ſeqq. lib. 3. Gratian. cap. 869 num. 32. Rot. coram Pen. deciſ. 1402.*

Non obſtat præcipua ratio, conſiderata in deciſione Reuerendiſſimi Papien. quod agatur, cum extraneis, ad
quos regulariter non tranſit emphyteuſis Eccleſiaſti- 5
ca, quia ipſi non excipiunt de inueſtitura, ſed ſolùm, vti poſſeſſores, repellunt Eccleſiam, quæ non docet
concludenter de requiſitis, *Rot. dict. deciſ. 1468 num. 2.* 6
coram Seraphin. quæ ratio non ſubuertitur ex eo, quod
in huiuſmodi emphyteuſi non comprehendantur fœ- 7
minæ, nec etiam deſcendentes, iuxta aliam *deciſ. Seraph. 1487. num. 2.*

Nam, hoc procedit, ſolummodo, quando repu-
gnat forma ſtipulationis, quæ concepta ſit, per verba, 8
ſolis maſculis, conuenientia, vt in his terminis, loquuntur Doctores, latè congeſti, in voto relato *in deciſ. 125. numer. 1. part. 2. diuerſ. & coram Seraphin. vbi ſupra, & in Mantuana Bonorum 7 Iunij 1638. coram Dunozetto §. vnde quemadmodum*; Secus autem, vt in præſenti ca-
ſu, quando ſtipulatio continet verba, *pro hæredibus*, 9
& ſucceſſoribus, quæ cum ſint communia, tam maſculis, quam fœminis in conceſſione; tam illi, quam illi, continentur *Alexandr. in l. ſed ſi hac lege 10. §. liberos, numer. 2. ff. de in Ius vocan. Surd. conſil 140 num. 22 & ſeqq. Menoch. conſil. 1377. num. 2. & 4. verſicul. in terminis emphyteuſis*, & poſt, ità diſtinguendo *Clar in §. emphyteuſis quæſt. 32. numer. 1. verſicul. hac tamen, & num. 2. Caſtill. relatus in aduot. ad deciſ. 199 numer. 5. part. 8. rec. Seraphin. deciſ. 604. numer. 3. & 4. deciſ. 19. §. vlterius poſt Fenzon. ad ſtat. Vrb. & in Brixien. Feudi 1. Iunij 1612. coram Pamphilio §. addebat etiam*, alias enim, circumſcripta repugnantia ſtipulationis, emphyteuſis
etiam Eccleſiaſtica, tranſit ad fœminas, quæ ſunt il- 10
lius capaces, *§. emphyteuſis Auth. de non alien. aut Permut. Iaſ. in l. 2. numer. 168. Cod. de Iur. Emphyt. Socin. Iun. conſil. 104. lib. 2. Surd. deciſ 95 nu. 22. vbi alios refert, deciſ. 219. num. 8. part. 4. diuerſ. & dec. 268. numer. 1. apud Poſt. de Manut.*

Hinc non ſuffragantur Eccleſiæ, pacta, In inueſtituris, appoſita: Nam, adhoc, vt illa locum habeant,
primùm, conſtare debet, eueniſſe caſum deuolutionis, 11
& lineam eſſe finitam, vt per *Rot. deciſ. 391. numer. 3. part. 1. diuerſ. coram Gregor. deciſ. 105 numer. 14. & coram Martin. And. deciſ. 61. nu. 8. verſ. non fuit in præſenti caſu iuſtificatum.*

Nec

Digitized by Google

Nec applicatur deciſio, *in Romana emphyteuſis 30. Maij 1613. coram Dunozetto*, quia, ibi finis lineæ non controuertebatur, vt hic. Et vlteriùs, non erat Eccleſia,
12 quæ agebat ad deuolutionem, ſed ipſa poſſidente, aliter petebat immiſſionem, cui proinde dictum fuit ſpectare onus probandi, lineam durare, & eſſe de compræhenſis, *vt in d. dec. Seraphin. 1460.*

Et ita vtraque, &c.

Reuerendiſs. Albergato Decano.

Peruſina Pecuniaria.

Lunæ 1. Iulij 1669.

A R G V M E N T V M.

Pactum, inter creditorem, & debitorem, nunquam petendi debitum, intelligitur durante vita debitoris, ideò creditor agere poteſt, contra hæredes debitores.

S V M M A R I V M.

1 *Pactum non petendi aliquod debitum, non remittit debitum, quoad hæredes.*
2 *Pactum, in quo nominatur perſona, eſt perſonale.*
3 *Niſi aliud conſtet ex coniecturis.*
4 *In dubio præſumitur perſonale.*
5 *Donare velle ſuum nemo præſumitur.*
6 *Maximè inter perſonas mediocris conditionis, & fortunæ.*
7 *In dubio ſumitur interpretatio pro excluſione donationis.*
8 *Intentio contrahentium elicitur à veriſimili.*
9 *Repetitio perſonæ facit præſumere pactum perſonale.*
10 *Dictio, mai, poteſt reſtringi ad vitam contrahentium.*
11 *Donatio vltra 500. debet inſinuari.*

D E C I S I O XV.

ANnibal debitor laudatus, ex cauſa adminiſtrationis in ſumma ſcut. 2200. cum eſſet ſexagenarius obtinuit à Philippo, ſibi fieri pactum in hæc verba, *e detto Signor Filippo volendo far coſa grata à detto Signor Annibale ſuo Curatore, &c. queſto dichiara, e vuole eſſo Sig. Filippo, che detto Signor Annibale non ſia mai moleſtato, nè da lui, nè da ſuoi heredi per tal conto.* Cum ergo, eo defuncto, aduersùs hæredes fuiſſet obtentum mandatum, pro dicta ſumma, DD. illud eſſe exequendum responderunt.

Moti ſunt, ex eo, quod licet Philippus fecerit pactum de non petendo dictam ſummam, ab Annibale, non ideò
1 tamen, eam petere non prohibetur, ab eius hæredibus, ad *textum litteralem in l. qui in futurum 58. §. primo, ff. de pactis*, ibi, *ſi ex altera parte in rem, ex altera in perſonam pactum conceptum fuerit, veluti ne ego petam, vel ne à te petatur heres meus ab omnibus vobis petitionem habebit, & ab herede tuo omnes petere poterimus*, quod tradiderunt, ibid. interpretes omnes, ſignanter *Bart. & Albericus ſub num. primo Anton. Fab. in ſuis rational. ad dictum §. primum verſic. quoties perſona*, firmantes regulam, quod vbi-
2 cumque in pacto, certa perſona expreſſa eſt, pactum illud intelligitur perſonale, niſi aliud conſtet, ex coniecturis, & ex mente paciſcentium, quod generalius traditum
3 eſt *in l. Iuriſgẽtium 9. § Pactorum ff. eod.* quo loci Vlpianus materiam diſtinguens, ſic ait *Pactorum quædam in rem ſunt, quædam in perſonam. In rem ſunt, quoties generaliter paciſcor ne petam, in perſonam, quoties ne à perſona petam, ideſt ne à Lucio Titio petam; vtrum autem in rem, an in perſonam factum eſt non minus ex verbis, quam ex mente conuenientium æſtimandum eſt. plerumque enim eſt, vt Pedius ait, perſona pacto inſeritur, non vt perſonale pactum fiat, ſed vt demonſtretur cum quo pactum factum eſt.* Vnde ſubtiliter aduertit, ipſemet *Faber ibidem in verbo plerumque*, quod in contrarium ſtat regula videlicet pactum, quo perſona demonſtrata eſt, in dubio eſſe in perſonam, non in rem, quod non minus eleganiùs ſcriptũ
reliquit *Duaren. in commentarijs tit. de pactis cap. 6. nu. 10. § quod ad pactum, & in dict. l. Iuris gentium, § pactorum verſ. cum ergo quis generaliter. & rurſus in l. ſi marito 31. alias 32. § primo in verbo mortuo patre, ff. ſolut. matrimonio*, & reſponderunt *Cephal. conſil. 352. num 8 cum pluribus ſeqq. Gabriel conſ. 80. nu. 9. lib. 1.* poſt alios quos referunt, *Mantic. de tacitis lib. 1. tit 9. num 2. Henriq. de fideiuſſ. cap. 10 num 34. & cap. 20 numer. 6. & 7. Bertazzol. de clauſ. Inſtrum. cl. 35. gloſſ. 6. ſub num 4. Rot. poſt Merlin. de pign. deciſ. 110. num. 59. & in recen. deciſ. 330. nu. 40. & ſeqq. part. 11.* 4

Hoc autem, in caſu, non ſolum non adſunt coniecturæ pro realitate pacti, ſed imò aſſiſtunt Philippo, magiſq; firmant regulam in contrarium; etenim hic agitur de
eredito, ex cauſa adminiſtrationis, iam liquidato, ac lau- 5
dato per arbitros, in ſcut. 2200. & a partibus hinc inde emologato. *Summ. num. 1.* Vnde non eſt credendum, quod Philippus hanc notabilem ſummam donare vo-
luerit, dum maxime verſamur inter perſonas mediocris 6
fortunæ, in quibus propterea intrat fortiùs præſumptio vulgatæ *legis cum de indebito, ff. de probationibus*, quia nullus ita reſupinus eſt, vt facile ſuas pecunias iactet, &
in terminis ad excludendam donationem pro qua omnis 7
poſſibilis venit capienda interpretatio, reſpondit, *Corn. conſ. 81. nu. 1. Becc. conſ. 92. nu. 71. & 77. Rota in Mediolanen. penſionis 1. Decemb. 1605 coram Marquem. poſt Marcheſan. de Commiſſ. par. 3 fol 225. n. 4 in recen. dec. 238. n. 1 par. 3 deciſ. 21. nu. 5. verſ. maximè par. 4. tom. 1. & dec 69. nu. 1. & ſeqq. par. 7.* Nec leuis eſt coniectura, quæ deducitur ex diuerſo modo loquendi, ac diſcretiua mentione hæredum ipſius remittentis, quemadmodum enim Philippus expreſſit, nec per ſe, nec per eius hæredes moleſtaturum Annibalem, vt ſuperius expoſitum eſt, ita pariter hæredem ipſius Annibalis expreſsiſſet, vt bene compro-
bat *Cephal. d. conſ. 352. num. 25 lib. 3.* 8

Addito, quod ſatis veriſimile eſt, ipſum Philippum 9
noluiſſe moleſtare Annibalem vel ratione ætatis, cum tunc eſſet annorum 65. *vt ex Sum. nu. 2.* vel ratione parentelæ, vnde magis cenſetur habita ratio perſonæ, quod
etiam deſumitur ex illis verbis, ibi, *per far coſa grata à* 9
detto Signor Annibale, & infra. *che detto Signor Annibale non ſia mai moleſtato.* repetita enim huiuſmodi nominis expreſſio perſonaliſſimum pactum docet, ac indicat, *vulg. l. baliſta. ff. ad Trebell. Rota in recen. deciſ. 669. num. primo verſu, & tanto magis part. 1. & deciſ. 396. nu. 2 par. 4.* Abſque eo, quod refragetur illa dictio, *mai*, cum rectè
exponatur ad vitam ipſius Annibalis, vt nimirum toto 10
tempore eius ſuperuiuentiæ non ſit vllam moleſtiam recepturus, *ad tex. in l. 1. ibi. in perpetuum ideſt ad vitam, ff. pro ſocio cap. ſi gratioſè, vbi gloſſa in verbo perpetuò de reſcriptis in 6. Bald. conſ. 274. num 7. vol. 4. Rota coram Seraf. deciſ. 874. num. 5.*

Animaduertendo conſenſus ad actum ſubſtinendum huiuſmodi interpretationem omnino neceſſariam fore, cum alias libera remiſſio, ac donatio abſque Inſinua-
tione non ſubſiſteret, vtpote ſummam ſcutorum quin- 11
gentorum excedens, iuxta ſanctionem *Imperatoris in l. ſancimus, & in l. penultima. Cod. de Donat.* & in ſpecie reſpondet, *Angel. conſil. 94. numer. 7. & 8. Rot. in recen. deciſ. 456. numer. 1. part. 4. tom. 2.*

Et ita vna parte informante, altera pluries monita, deciſum eſt.

Reuerendiſsimo Albergato Decano.

Romana Pecuniaria.

Luna 8. Iunij 1665.

A R G V M E N T V M.

Pater, retinens, & recipiens dotem filiæ, deſtinatam inueſtimento ſtabilium, ſi noo inueſtiat, tenetur ad intereſse, ad rationem inueſtimenti, quod factum fuiſset, ſi, d. dotem non retinuiſset, in manibus, otioſam, nec, hoc caſu, opus eſt probare requiſita Pauli de Caſtro.

S V M M A R I V M.

1 *Confeſſio in teſtamento facta valdè probat.*
2 *Habens pecunias ad inueſtiendum, tenetur ad fructus ac ſi inueſtiſſet.*
3 *Creditum pecuniarium fructus non parit.*
4 *Confeſſio alterius, præcipuè contra iuris præſumptionem poteſt, pro parte acceptari, & pro parte non.*
5 *Vſuras velle contrahere nemo præſumitur.*
6 *Creditum pecuniarium, deſtinatum pro inueſtimento, & negotio poteſt parere intereſſe.*
7 *Nec ex hoc arguitur vſura.*
8 *Contractus vſurarius non iuſtificatur ex intentione partium.*
9 *In hoc attenditur; an verè creditor inueſtijſset.*
10 *Occaſiones inueſtiendi ſemper ſunt in Vrbe.*
11 *Intereſſe pecuniarum deſtinatarum pro inueſtimento debetur ſine requiſitis Pauli de Caſtro.*
12 *Adminiſtrator non inueſtiens pecunias Domini, tenetur ad intereſſe dd. pecuniarum.*
13 *Intereſſe iuſtum poteſt in pactum deduci à principio.*
14 *Dos profectitia reuertitur ad dotantem.*
15 *Dos recepta in pretium renunciationis nõ reuertitur ad patrem.*
16 *Dos ex confeſſione patris probatur profectitia.*
17 *Præcipue, ſi ab eius confeſſione pendeat, dotem profectitiam facere aduentitiam.*
18 *Intereſſe lucri ceſſantis taxatur cum moderamine.*
19 *Et in eo, quod minus eſt.*
20 *Intereſſe, ob non factum inueſtimentum in Vrbe, taxatur ad rationem locorum montium.*
21 *Intereſſe ſolutum exceſſiuum computatur in ſortem.*
22 *Taxatur habito reſpectu ad inueſtimentum faciendũ.*

D E C I S I O XVI.

EX quo, Erminiæ dotem, quam, adminiſtratorio nomine, exegerat Cyriacus pater, in proprios conuerterat, ab humanis decedens, indemnitati filiæ, ita cenſuit conſulendum.

Dichiaro anco, che detta Erminia m'hà data detta ſua dote nelle mie mani, e che io hò riceuuto detti ſcudi 15. mille per il Banco del Signor Roberto Primi, per metterli in frutto, e che per ſua maggior ſicurezza li hò ritenuti, ſi come li ritengo appreſſo di me, eſſendomene valſo à mio guſto, e miei negotij; e perciò hauerli ſempre pagato li frutti à ragione di ſei per cento, che coſi, hà deſiderato detta Erminia, e ne hà hauuto contento per le difficoltà d'inueſtir li denari. Per tanto ordino, che doppo la mia morte li ſi debbano pagare li medeſimi frutti all'iſteſſa ragione di ſcudi ſei per cento, come fin hora hò fatto io ſenz'altra replica, ò diſputa ſe li habbia poſſuti legitimamente riſcuotere, ò nò, maſſime hauendone io di detti denari impiegati, e poſti à frutto per me, & à mio commodo laſciando per maggior cautela di detta Erminia, & acciò poſſa riſcuotere detti frutti liberamente, tanto li frutti pagati, quanto quelli, ſi douerannopagare per l'auenire, fino alla reale reſtitutione di ſcudi 15. mil. per ragione di legato e riuolendo li detti ſcudi 15. mill. ordino ſe li debbano reſtituire da detti miei heredi.

Poſt lapſum ferè 50. anoorum, quo per Cyriaci hæredes, dicti fructus fuerunt ſoluti, incidit dubitari, Ao debeantur, & affirmatiuè reſponſum.

Cum enim ex proprij oris confeſſione, quam alias, in noſtris terminis, admittit *Rot. vt in Viterbien. Dotis 26. Iu-* 1
nij 1641 cor. Dunozett § nam quoad, & in Rom. Salmant poſt Staiil. de Salu. dec. 159 per tot. conſtet Cyriacum ſuſcepiſſe onus inueſtiendi dotem, vt ibi, *Dichiaro anco che detta Erminia m'hà dato detti ſcudi 15. mil. per il Banco del Signor Roberto Primi per metterli à frutto.*

Sequitur, quòd oon facto inueſtimento, loco damnorum, & intereſſe teneatur ad eos fructus, quos inueſtimẽtum reddidiſſet. *Rot. poſt Zacch. de oblig camer dec. 275. n.* 2
1 & ſeqq & cor. Eminent. Ottob. dec. 81. nu. 22. & in rec. dec. 182. num. 6. par. 9. & in Rom. pecuniaria 14. Martij 1659. § hinc fructus cor. Reuerendiſs. Veroſpio.

Nec ex eo, quòd immediatè ſubdat teſtator, *E perche, per ſua maggior ſicurezza gl'hò tenuti, ſi come li tengo appreſſo di me, eſſendomene valſo a mio guſto, e miei negotij, e perciò hauerli ſempre pagato li frutti a ragione di ſei per cento, che coſi hà deſiderato detta Erminia, e ne hà hauuto contento,* inferri poteſt de voluntate partium, ita receſſum fuiſſe à propoſito reinueſtiendi, vt dos nequeat ampliùs conſiderari io manibus Cyriaci, tanquam inueſtienda, ſed tanquam quorum creditum pecuniarium, quod fructus non parit. 3

Quia vltrà, quod iſta non eſt aſſertio Erminiæ, ſed Cyriaci patris, quæ ab ipſa poteſt diuidi, & pro parte acceptari, cum reſpiciat pacta diuerſa, & habeat cõtra ſe præ- 4
ſumptionem Iuris, quia de Iure oon præſumitur, quem velle cootrahere vſuras, *Mareſc. var. reſol. lib. 2. cap. 45. n.* 5
10. Rot. in rec. dec. 125. n. 2 & dec. 768. n. 6. & dec. 772. n. 12. part. 2. & dec. 118. n. 26. part 5. Tantum abeſt, vt hoc potuerit liberare Cyriacum à præſtatione d. Intereſſe, vt nouam potius eidem ſuperinduxerit obligationem, illud reficiendi, vtroque enim Iure, & diuino, & humano permittitur, vt creditor, pecuniam deſtinatam negotio, & inueſtimento, poſſit à debitore ſtipulari emendationem eius Intereſſe, quod ex implicatione percepiſſet, iuxta doctrinam, *Hoſtien in c. ſalubriter 16. n. 4. & in c. nauigant 19.* 6
n. 5 extra de vſur. Nauar. eod tract. n. 56. Vgolin de vſur c. 8. § 6. n. 3. Leotard. de vſur. q. 11. n. 4 & q. 72 n. 6. 14. Cyriac. contr. 368. n. 8. & ſeqq. & contr. 526. n. 25. & ſeqq. Nec enim hoc eſt ſimpliciter, & abſolutè, recedere à propoſito negociandi, ſed conditionaliter, & ſub pacto refectionis lucri, quod creditor amittit, & qood propterea, reficiendũ 7
eſt, vt ad rem noſtram arguendo, tradunt adducti per *Leotard. d. tract. q 98. nu 44. verſ. neque obſtat.*

Nulla facta diſtinctione; an creditor rogatus, vel ſpontè id promiſit, cum, non ſit creditoris intentio quæ iuſtificat cootractum, ſed eius ioteresse, *Rebell. de oblig. iuſt.* 8
par. 2. lib. 8. qu. 6. nu. 6. Card de Lug diſp. 25. n. 107. Leotard. de vſur. qu. 14. n. 6. Nec inſpicitur; an, ex affectu charitatis, vel, ex amore lucri, adductus potiùs fuerit ad motuandum, quam ad inueſtiendum, ſed, ao verè, & realiter ſe à commodo inueſtimenti ſubtraxerit, & conſequenter à lucro, qood exinde percepiſſet, *Nauarr. lib. 3. de reſtit. c. 2. num. 300. quem refert & ſequitur Petr. de Aragon ad D. Thom. q. 18. art. 2. verſ ſed quoniam, Trullench ſuper decalog. lib. 7. cap. 19. dubit. 9 numer. 8. Card. de Lugo diſput. 25. num. 108.*

Lucrum, & ioteresse, in caſu noſtro, ſatis conuincunt circumſtantiæ facti, qoia, iam conſtat, qoòd Erminia deſtinauerat iſtas pecunias ioueſtimentis, in Vrbe faciendis, vt ipſe Cyriacus confeſſus eſt; Conſtat, item, quod Pater aſſumpſerat in ſe oous illas inueſtiendi, & occaſiones inueſtieodi erant promptæ, & faciles in Vrbe, in cenſibus, & locis montium; Vnde, dum potius voluit dictas pecuoias erogare in vſus proprios, extinguendo ipſius cenſus paſſiuos, intereſſe Erminiæ remanet certum, & clarum, ob amiſſos fructus, qui ab ea percepti fuiſſent, ex inueſtimentis

Digitized by Google

mentis deſtinatis, ſi à patre facta fuiſſent, & proindè pe-
ti poſſunt, tamquam damna, & intereſſe paſſa ex facto
patris, non inueſtientis, adeout, nec iſtu caſu, probanda
ſint requiſita Pauli de Caſtro, vt diſtinguendo declarat
11 *Rot. in rec. deciſ. 105. num. 13. part 4. tom. 2. & poſt Zacch.
de oblig. Camer. deciſ. 275. num. 4. & in Viterbien Dotis 26.
Iunij 1641. coram Dunozett. §. nec releuat, & in Romana
na fructuum cenſus 24. Nouembris 1649. coram R.P.D.
Veroſpio in fine.*

Eoque magis, cum Cyriacus receperit dictas pecunias,
tamquàm adminiſtrator dotis Filiæ, qui tenetur inueſti-
re pecunias Domini, ad honeſtum lucrum, & conuer-
tendo in vſus proprios, intelligitur re ipſa moram face-
12 re, & tenetur Domino ad id, quod intereſt eius pecunias
non fuiſſe inueſtitas, *l. 8. §. ſi mandati, & l. ſi quis ff. man
dati, Leotard de vſur q 33 num. 7. 8. q. 74. num. 27. & q. 62.
num. 30. & ſeqq. Eſcobar. de ratioc cap. 14. num. 3. & ſeqq
Honded. conſ. 39. n. 3. & ſeqq lib. 2. Gratian cap. 240. nu 34.
Rot. in d. Viterbien. Dotis 26 Iunij 1641. coram Dunozett. §.
comprobatur*; Quare cùm Cyriacus, deſerto proprio Of-
ficio adminiſtratoris, ademit ex facto ſuo lucrum, quod
Erminia, ex inueſtimentis, ab ipſo, ratione Officij, fa-
ciendis percepiſſet, tenebatur reſarcire dictum damnum,
quod filiæ, facto proprio iotolit, & ſic potuit, imò æquũ
13 erat illam, aliquo veriſimili, honeſto, ac proportionato
lucro, compenſare, quod licet non poſſit exigi, abſque
Iudicis diſcuſſione, & liquidatione, non prohibetur ta-
men vſque ab initio à partibus eſtimari, & in pactum de-
duci, *Cyriac d. contro. 526. nu. 13. & ſeqq. Gratian. cap. 387.
num. 1. & ſeqq. Leotard. de vſur q. 72. num. 8. cum alijs ple
nè adductis, per Carlenal. de iudic. tom. 2. lib. 1. tit. 3. diſp 8
ſect. 6. num 77. & ſeqq.*

Nec dicatur, quod cum dos eſſet profectitia, & per
mortem viri, ſuperſtite vxore, reuerſa ad dominium
14 Cyriaci, non poterat cadere, reſpectu ipſius, aliqua obli-
gatio, ſeu mandatum inueſtiendi, quod in re propria
non datur.

Illam enim aduentitiam fuiſſe, non ſolum demonſtrat
ampla renunciatio, facta ab Erminia filia, ad fauorem
Cyriaci Patris, qua ſtante Dos, tamquam recepta io pre-
15 tium renunciationis, efficitur propria filiæ, nec ad pa-
trem reuertitur. *Thomas deciſ. 185. n. 30. p. 2. Rot deciſ. 110
nu. 23 p. 8. & in Rom. Dotis de Ruinis 2. Decembris 1632.
coram Dunozett. & in Ciuitatis Caſtelli Dotis 28. Aprilis
1661. & 4. Maij 1664. coram R. P. D. Emerix.*

Sed fortius confeſſio Cyriaci, qui illam tamquam fi-
liæ recipiendo, ibi, *m'hà dato detta ſua dote per metter-
16 gliela a frutto*, aduentitiam fuiſſe, perneceſſe ſuppoſuit,
vt circumſtantiam illam ponderando, tradunt *Bald. no-
uell. de dot. p. 6. princ. 4. in princ. Surd. conſ. 206. numer. 19.
Sanleg quæſt. ciuil. cap. 100. numer 13 part. 1. Duran. deciſ.
231. num. 14. & ſeqq.* cui confeſſioni, eò magis inhæren
17 dum videtur, quo ab eius voluntate pendet, dotem pro-
fectitiam facere aduentitiam *gl in l. dos à patre profecta in
verbo filiafamilias ſolut. matrim. Rot. deciſ. 329. num. 9. &
ſeqq p. 5. rec.*

Verùm, quia in taxando intereſſe lucri ceſſantis, cum
moderamine, & mediocritate procedendum eſt, *Leotard.
18 de vſur. q. 72 num. 47. q. 90. num. 82.* & regulariter in eo,
19 quod mitius eſt *l. tutor, qui repertorium § cæteris ff. de adm.
tutor. Burat. deciſ. 130. num. 67. & in Romana Inueſtimen-
ti 22. Iunij 1629. §. vltimo coram Ghislerio.*

Domini dictos fructus taxandos cenſuerunt à die mor-
tis Erminiæ, ad rationem locorum Montium, prout alias,
intereſſe omiſſi inueſtimenti, ad hanc ſummam, taxa-
20 uit *Rot. deciſ. 85. num. 18. p. 4. tom. 2. rec. & coram Burat.
deciſ. 130 num. 7. & in Interamnen. Dotis 27. April. 1657.
§ reſpectu coram Zaratas* Adeoui, quod ſopra illam ſo-
lutum reperitur proportionabiliter abeat in extenuatio-
21 nem Sortis *ad tex. in l. in ijs, §. Imperator, ff. de ſolut. Rot.
deciſ. 231. num. 20. & ſeqq. p. 6. rec* Habito etiam reſpectu
ad tempora, quibus loca Montium fuerunt redacta, cùm
taxatio correſpondere debeat fructibus inueſtimenti fa-
ciendi, *Gratian cap. 240. nu. 35. Rot poſt Zacch. de obligat.* 22
Camer. deciſ. 275. num. 31.

Et facto, ad hanc rationem calculo, ad fauorem D.
Marchioniſſæ Santacruciæ, hæredis Erminiæ, manda-
tum pro ſorte, & fructibus, ſi qui ſuperſunt relaxandum
eſſe reſponderunt.

Dubin ter propoſito vtraque &c.

Reuerendiſſimo Albergato Decano.

Romana Penſionis.

Ven. 15 Iunij 1668.

ARGVMENTVM.

Eo ipſo, qood quis acceptat Officium, cum facultate condemnandi ad ſanguinem, priuatur beneficijs, & penſioọibus Eccleſiaſticis, nec poteſt iterùm ac- quirere per dimiſſionem d. Officij.

SVMMARIVM.

1 *Clericatus eſt incompatibilis, cum Officio, & iure condemnandi ad mortem, & mutilationem.*
2 *Et ſtatim inducit priuationem beneficij penſionis, & aliorum priuilegiorum Clericalium.*
3 *Quod habet locum etiam in Notarijs, &c.*
4 *Per aſſecutionem militiæ, renunciatur Clericatui.*
5 *Cuſtos Arcis priuatur penſione.*
6 *Sicuti ſcriba Curiæ ſæcularis.*
7 *Etiam ſi non probetur ſaua fuiſſe exercita.*
8 *Priuatio ob irregularitatem requirit trinam monitionem.*
9 *Ignorantia excuſat delinquentem.*
10 *Secus, vbi irregularitas prouenit ex aſſecutione Officij incompatibilis cum Clericatu*
11 *Diſpenſatio non trahitur de caſu ad caſum etiam ex maioritate rationis.*
12 *Tot requiruntur diſpenſationes, quot ſunt obſtacula.*
13 *Maxime, ſi obſtaculum de tempore gratiæ non exiſteret.*
15 *In renunciatione penſionum eſt tacita conditio, quatenus Clericus permaneat.*
16 *Ceſſante impedimento ceſſat eius effectus.*
17 *Dimiſſo Officio incompatibili reaſſumitur habitus Clericalis.*
18 *Penſio ſemel extincta nequidem de conſenſu titularis reuiuiſcere poteſt ſine noua reſeruatione.*

DECISIO XVII.

FEl. mem. Innocentius X. ſoper Cannonicatu, modò
poſſeſſo per R. P. D. Caſalium, reſeruauit annuam
penſionem ſcut. 100. ad fauorem D. Equitis Caffarellij.
Cum verò iſte, de anno *1666.* aſſecutus fuiſſet à Prore-
ge Neapolis Capitaneatum Ciuitatis Bari, dedi dubium.
An penſio deberetor. à DD. negatiuè reſolotom.

Fundamentum reſolutioois fuit, incompatibilitas hu-
ioſmodi Officij Capitaneatus, cum Clericatu; illud enim
cum mero, & mixto Imperio, habet admixtam ſangui-
nis, ac gladij poteſtatem, cum Iure condemnãdi ad mor- 1
tem, ac mutilationem membrorum, vt ex literis patenti-
bus io Som. *num. 1.* & io ſpecie tradit, *Thor. de Magiſtr.
Regn. Neap. tit. de Capitan. ſiue Rect. Reg. p. 14. & 75.* Cleri-
catus verò expreſſe ab huiuſmodi miniſterijs militaribus
abhorret *Can Clerici, & Can. Quicumque 23. qu 8.* & ſi-
gnanter à cautis ſanguinis, *cap Clerici vbi Innoc. & Ho-
ſtien. eodem tit. ne Cler. vel Mon Dias prax. crim. Canon.
q. 54. num. 4 Maiolin de irregul. lib. 2 cap. 5. num. 1. Barboſ.
de Iur Eccleſ. vniuerſ. lib. 1. cap 29. §. 2. num. 79* Vndè, eo
ipſo, quod D. Eques ſe huiuſmodi Officio ſæculari, ſubie-
cit, iuramentumque præſtitit, de illud adminiſtrando,
ac de

Digitized by Google

ac de facto adminiſtrauit, ſtatim , & ipſo iure , priuatus
remanſit beneficijs penſinnibus, alijſque priuilegijs Cle-
2 ricalibus *Abb.in c. ſed nec procurationet in fine ſub num.7.
eodem tit de Cler. vel Mon. Io: Andr.in c fin. de Cleric. con-
iug. Clar. lib.3. ſentent. §. fin. qu.73. num 6. verſ. fin. Gig. de
penſ. q.55 num.* 1.3.4.& in puncto, de Iudice, Nntarin, &
alijs, accepiantibus huiuſmndi officia à Regibus & Prin-
3 cipibus Laicis *Io: Andr in c ſicuti in fine eodem tit. ne Cler.
vel Mon. ibique Butr. nu.8. in fine, & Abb. num.3. Diax vbi
ſupra qu.58. nu.4 Farinacc in fragm. par.1 num.220. Ma-
rol. d. lib.2. c.6. nu 5 Franc. Marc. dec.396. nu 3 par.2. Petr.
Queſad. q 29. nu.43. & dixit Rot. in Cæſaraugustana Pen-
ſionis 14. Iunij 1660. §. ſiquidem, & per tot. cor. bo. me. Veroſp.*
& in durioribus terminis *in Firmana Penſionis 27. Iunij
1649. §. ita etiam Clericus cor. Eminentiſs. D. meo Celſo ,*
confirmata in alia Inſtaotia *1. Iulij 1665. in princ. cor. Me :*
Etenim, per electiooem nouæ militiæ, dicitnr, quis alteri
incompatibili renunciaſſe, egregiè, *Barbat. conſ.11. n.11.
verſ. præterea dicit in ſupplicatione lib.1. Lotter. de Re ben.
lib.3. q.26. nu.7.8. Layman. Theolog. mor. lib.4. tract.2. c.17.
num.5. eadem Rot. in d. Firmana Penſionis §. nam per ele-
ctionem cor. Card. Celſo & in princ. cor. Me .*

Hinc videmus, Clericum , militiam acceptaotem, ſta-
tim , ipſo Iure amittere penſionem nb militiæ ſæcularis ,
cum ſpirituali incompatibilitatem , vt poſt *Azor. inſtit.
4 mor. q.2. lib.8. c. . . qu.2. Paul. Roman. de penſ. c.3. num.4. in
tract. magn. tom.15 fol. mihi 311. Caccialup. tit. pariter de
penſ. qu.15. int. eodem tract. & eodemet tom. fol.323. Gig.
vbi ſupra q.55. n.4.5. Gambar. ol. huius S. Ord. Auditor in
ſuo tract. de Off. & pot. Leg. lib.6. tit. de penſ. nu.743. & ſeqq.
Zacch. de benef & penſ. Eccleſ. c.11. num.9. verſ. Sic, quan-
do eam amittit Viuian. de Iurep. lib.13. c.11. num.55. in fin.
verſ. ſi fiat miles bo: me: Ricciull. de iur. perſon. lib.7. c.5. nu.
26. cum ſeqq Ciarl contr ſor.136. num.7. firmauit Rot. in
præalleg. Firmana Penſionis ,* vbi agebatur de Penſiona-
5 rio, qui cuſtodiam cuiuſdam Arcis, aſſumpſerat *coram d.
D. Card Celſo 25. Iun.1649. §. & de penſionario confirmata
17. Martij 1656. cor. eodem & in alia Inſtantia cor. Me ſub
d. die 2. Iulij 1655. in princ. & prius in Cæſaraugust. Penſio-
nis 14 Iun.1660.* io caſu , quo quis munus Scribæ Curiæ
6 ſęcularis obierat, *§. hinc ex officij ſuſceptione cor. bo. me. Ve-
roſp. & in Abulen. Penſionis 14. Ian. 1661. cor d. D. Card.
Celſo confirmata 27. Ian cor. Reuerendiſs. Ninot.*

Parum obſtante, quod, non probetur D. Equitem ſæ-
ua exercuiſſe, qnia , viſum non eſt in actn exercito , qui
merè accidentaliter ſe habet, ſed in actu , quo quis accin-
ctus propoſitum innuit, exercendo, quandn caſus euene-
7 rit, iuxta doctrinam *Specul lib.2 p.1. de leg. tit. de diſpenſ.
§. iuxta num.10. verſ alij etiam tales, quam ſequuntur Soc.
in c. ad audientiam nu 144. de homicid Barboſ. de Iur. Ec-
cleſ. vniuerſ d. lib.1. c.39. §.2 num.79. & lib.3. c.14. num.31.
32. Ricciull. d. tract de Iur perſon lib 7. c.5. num.22 & ſeqq.
Egregiè Franc. Marc. d dec.396. nu.3. verſ quia irregula-
ritatem par.2. Marolin. de irregul. lib.2. d.c 6. nu.5.* & pro-
bauit *Rot. in Firm. Penſionis 25. Iunij 1649. à §. non obſtat ,
vſque ad §. demum, & in d. Cæſaraugustana Penſionis cor.
b. m. Veroſp. §. hinc ex Officij in fine .*

Hinc, viſa ſunt non applicari quæ ad incurrendam ir-
regularitatem, ex aduerſu deducebantur ; namqne aliud
eſt quempiam effici irregularem, ob aliquod crimen , &
indè deducere priuatiooem beneficiorum , aliud verò,
propter aſſumptionem officij incompatibilis. Primo ca-
ſu, procedunt authoritates, vt requiratur trina monitio ,
8 & lex expreſſa qnæ irroget pęnam priuationis *Ricc. dec.
45 lib.2 per tot. Sperell dec.77. a num. 11. Rot. cor. Millin.
dec.227. nu.1. & ſeqq & in rec dec.83. nu.1. & ſeqq. p.7.* ea
9 ratinne , quia aliqua ignnrantia delinquentem excuſare
poteſt: Secundo caſu, nnn eſt opus alia mnoitione, nec le-
ge, dum adeſt voluntaria dimiſſio ſtatus Clericalis, quiſ-
que enim ſcire debet non poſſe amittere Statum Clerica-
lem, & adhuc Clericum permanere ; Ideoque iſto caſu ,
10 penſinnem ſtatim, & ipſn Iure, extingui , traduot *Gig. de
penſ. d.q.55. & Garz. de Benef. p.1. c.5. nu.11. Barboſ. de off.
& pot. Epiſc p.3. alleg.57. num.216. verſ.12. vacat ipſo iure,
Galleras de renunc. cent.1. renunc 31. num.18. Ricciul.* qui
diſtinguendo, in ſpecie, obiecto ſatisfacit *d. tract. lib.7. c.
15 num.14 & ſeqq. Ciarl contr. ſor.36. num.43. & ad contr.
136. num.5.6. Tondut de penſ c.77. num.18. Queſad. contr.
ſor.29 num 43. Rot. in rec. dec.118. num.16. in fin. par.1.* &
pro indubitato ſupponitur in omnibus deciſionibus ſu-
perius adductis .

Minùs vrget, diſpenſatio gaodendi , & fruendi huiuſ-
modi penſione, non obſtante, quod D. Eques , non Ince-
deret io habitu, eſſetque coniugatus , etiam cum Vidua ,
quia reſponſum fuit, diſpenſationes non trahi de caſu ad
caſum, neque extendi ad diuerſa obſtacula, etiam, ex ma-
ioritate rationis , *c. Paſtoralis , ibique gl. notat de priuil.* 11
*Abb. in c poſtulaſti num. 8. verſ. circa ſecundum eodem tit.
Rebuff. de diſpenſat. ſuper defect. natal. n 47 & ſeqq. Sanch.
de matr. lib.8 c.21. num.2.3. Barboſ. vot. deciſ 58. num. 9.
lib.2. Rot. in rec. dec.497. nu.2 par.2. & dec.99. nu.4.5 par.6.* 12
& in his materijs, tot requiri diſpenſatiooes, quot repe-
riuntur obſtacula, tradiderunt *Gemin. conſ.35 nu.8. Gra-
tian. diſcept.397. num.39 & diſcept.827 num.17. Rot. penes
Caſſador. dec.9. num.4. de præben in diuerſ. dec. 233. nu.22.
p.1. cor. Seraph. dec.433. num.8 in rec. dec.76. nu.2. & dec.
87. num 3 par.2. & in his terminis in d. Firmana Penſionis
de anno 1649. §. demum non obſtat , & 1656. §. fin. cor. d.
Eminentiſs. Celſo, & in præalleg. Cæſaraugust. § neque Bre-
ue cor. bo. me. Veroſp.* præſertim , verò ſi cauſa diſpenſa- 13
tiooís de tempore gratiæ non exiſteret , quia mens Pon-
tificis, ſuper ea, cadere non poteſt , vt ſubdit eadem *Cæſa-
raugust. d. §. neque breue verſ. præſertim quia defectus Cle-
ricatus* , & alias in huiuſmodi ſpiritualibus penſionibus,
vti Clerico reſeruatis , ſemper ineſt tacita conditio , &
quateous Clericus permanſerit *Ciarl. d. contr.36 num.37.* 14
& d. contr.136. nu.8 & ſeqq.

Denique non releuat , quod officium Capitaneatus,
iam terminanerit, & conſequenter, ceſſante impedimen-
to, ceſſat etiam eius effectus , quia nbiecto reſpondet ea-
dem *Rot. in d. Cæſaraugust. ſub §. fin.* Vt nempè , dimiſſio
officij poſſit quidem prodeſſe, in ordine ad reaſſumptio-
nem habitus Clericalis, ſecùs, verò, quoad recuperandam
penſionem, iam extinctam, & quæ etiam accedente titu-
laris aſſenſn. abſque beoeplacito Apoſtnlico , reuiuiſcere
non poteſt, *ex Barboſ. de Iur. Eccl lib.1. d.c.39. §.2. nu.79.
& melius lib.3. c.14 nu.31.32. Merl. dec.382. nu.3. Terra-
cinen Penſionis 15. Octob.1660. §. non obſtat cor.* R.P.D. *Be-
nilaqua , & fuit etiam dictum in eadem Firmana de An-
no 1665. §.1. cor. Me .*

Et ita vtraque parte &c.

Reuerendiſſimo Albergato Decano.

Meleuitana Bonorum .

Vener. 28. Iunij 1669.

ARGVMENTVM.

Teſtamentum, inter liberos, licet valeat ſine ſolemni-
tatibus, tamen, ſi in eo, fiat legatum, ad fauorem
extranei , dictus extraneus debet honorari, coram
teſtibus, maximè, ſi vocetur, titulo honorabili, inſti-
tutionis.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum fuiſſe conditum probatur ex teſtibus qui
illi interfuerunt .*
2 *Teſtamentum inter liberos non requirit ſolemnitates.*
3 *Diſpoſita ad fauorem extraneorum in teſtamento inter
liberos, debent probari ex duobus teſtibus qui fuerint
præſentes .*
4 *Iure Codicis extranei excludebantur in teſtamento in-
ter liberos .*

5 *Duo*

Digitized by Google

5 *Duo teſtes ſunt de ſubſtantia ad fauorem extranei in teſtamento inter liberos.*
6 *Teſtis qui non fuit præſens actui non probat.*
7 *Teſtes quantum fieri poteſt reducuntur ad concordiam.*
8 *Teſtis adducens in conteſtem eum qui contradicit nihil probat.*
9 *Teſtes inter ſe contrarij nihil probant.*
10 *Teſtes diſcordantes in ſubſtantialibus nihil probant.*
11 *Teſtes examinati coram iudice cuius iuriſdictio expirauerat non probant.*
12 *Compromiſſum capit vires à conſenſu partium.*
13 *Arbiter totam iuriſdictionem habet a partibus.*
14 *Arbiter expirata iuriſdictione nihil agit.*
15 *Nullitas examinis teſtium ſemper opponi poteſt.*
16 *Nullitas examinis non eſt opus vt opponatur.*
17 *Nullitas proueniens ex defectu proceſſus reddit ſententiam ipſo iure nullam.*
18 *Sententia quæ non iuſtificatur ex actis dicitur ipſo iure nulla.*
19 *Sententia iniuſta nunquam tranſit in iudicatum.*
20 *Ad fauorem piæ cauſæ diſpoſitio non opus eſt vt habeat ſolemnitates, ſed ſufficit, vt conſtet de voluntate etiam per coniecturas.*
21 *Ad hoc requiritur vt pia cauſa ſit inſtituta vel honorata in maiori parte hereditatis.*
22 *Extraneus quando vocatur titulo inſtitutionis teſtamentum dici non poteſt inter liberos.*
23 *Inſtitutus in re certa largo modo habetur loco legatarij.*
24 *Conſtituit certam ſpeciem participantem heredis & legatarij.*
25 *Inſtitutus in re certa repudiante vniuerſali fit ipſe vniuerſalis.*

DECISIO XVIII.

HVcuſque, in hac cauſa ſuppoſitum fuit, conſtare,
de teſtamento Cæſaris, eiuſque diſpoſitione, ad
fauorem vxoris, ex teſtibus, qui eius celebrationi inter-
uenerint, & coram quibus, Teſtator eiuſcemodi ſuam vo-
luntatem declarauerit, vt apud *Merlin. deciſ. 806. nu. 2 &*
1 *deciſ. 862. num. 12 & ſeqq apud Carill. dec. 262 nu. 5. & in*
duabus deciſionibus, quæ reddentur, altera 17. Nouembris
1658. §. non obſtat, altera 16. Ianuarij præſentis anni §. Et
nihilominus coram Me.

Veruntamen, hodie, teſtibus, ex integro, in medium
allatis, riteque examinatis, ac maturè perpenſis eorum
depoſitionibus, viſum eſt. DD. non eſſe ſatisfactum legis
diſpoſitioni, de qua in §. *Nos igitur auth. de teſtam. Imper.*
à parent. inter fil. fact. verſ. Si tamen aut Vxori, expreſsè
2 ſancientis. quod, licet, in diſpoſitione, quam Pater facit,
inter liberos, nulla alia ſolemnitas requiratur, quam Te-
ſtatoris ſubſcriptio, & nominum ipſorum filiorum ex-
preſſio, ſi tamen eiuſcemodi diſpoſitioni addere, ſeu in-
ſerere voluerit legata in fauorem extraneorum, tunc ne-
ceſſaria ſit aſſiſtentia duorum teſtium, in ipſo actu, co-
3 ram quibus Teſtator, inſuper, viua voce, declaret id ip-
ſum, quod ſcripſit, eamque ſuam volũtatem ſeruari vel-
le, & egregiè perpendendo, *Textus his verbis*, ibi. *Et hæc*
propria ſcripta manu, dictaque a Teſtatoribus coram Teſti-
bus, & paulò infrà ibi, *eius manus, & lingua habet omnem*
virtutem chartæ præbitam, firmauit, *Rota in diuerſ. deciſ.*
734. nu. 11. verſ. Quod autem, & nu. 12. & deciſ. 752. nu. 1.
8. & 9. par. 1. & poſt Bald. Iaſon. & cæteros in dicta auth.
tradiderunt Alex. conſ 76. num. 3. lib. 3. Puteus inter conſil.
vbi volunt. conſ. 12. nu. 28. & 29. lib. 1 bene Ruin. conſ. 193.
num. 1. lib. 2 & melius conſ. 15. num. 11. & conſil. 12. nu. 12.
lib. 3. Benedict. in cap Raynutius in verb. teſtamentum ſub n.
87. de teſtam Soccin. Iun. conſil 24. num. 2. verſ. Tamen lib.
3. Cephal. conſil. 377. num. 22. & 47. Craſſ. in §. Teſtamen-
tum quæſt. 16. num. 8. Magdal. de non. teſt. part. 1. capitul
16. num. 198. Molin. de Iuſt & Iur. diſp 128. verſ. Illud etiã,
Boer. deciſ. 241. nu fin. Mare deciſ. Piſan. 70. num. 7. 10. &
ſeqq. Menoch. conſil. 267. num. 22. Egregie Peregr. conſil. 61.
num 9. verſic. Præterea, & num. 13. Barry de ſucceſſ tit. de
teſtam. inter lib. num. 7. Theſaur. Iun. quæſt. foren. lib. 4. qu.
34. num 8. vbi Teſtatur ſe non potuiſſe contrariam ſen-
tentiam ſuſtinere, *Paſchal. de virib. patr poteſt par. 2. cap.*
8. nu. 28. cum Facchin. contr. Iur. lib. 4. cap. 2 Capyc latr. con-
ſult. 132. nu. 1. 21. & ſeqq. tom. 2. optime *Bellon Taurinen.*
conſ. 37. ex nu 7. cum ſeqq cum cœteris per *Altograd. Iun.*
contr. 15. numer. 11. & 28. & ſenſit eadem, *Rota coram*
Merlino dict. dec. 806. num 2. verſic. quando factum fuit co-
ram duobus teſtibus. & clarius in dict. deciſ. 862. num.
12. & non minus obſcurè penes Carill. ſupra alleg deciſ. 162.
ſub num. 1.

Quod non ſine magna ratione, à Iuſtiniano ſancitum
fuit, dum, Iure Codicis remanebãt excluſi extranei à reli- 4
cto ſibi in teſtamẽto inter lib. vt eſt *Text. ad litt. in l. ſi C.*
fam. erciſc. & in l. Hac conſultiſſima §. ex imperfecto, C. de
teſtam. Vndè paruum beneficium non fuit, quod vbi ſe-
ptem Teſtes, aut ſaltem quinque, in relictis, de Iure, re-
quirebantur ad hoc, vt extraneus ab vltima volũtate ca-
pere poſſet, id in teſtamento inter lib. redactũ fuit, ad duos
tantum, quibus Teſtator ſuam voluntatem manifeſta-
uerit, vt propterea, ſaltem hæc ſolemnitas, ſit ſeruanda, 5
tanquam ſubſtantialis, & de forma, quemadmodum fir-
mauit, *Rot. in præalleg. deciſ. 734. & 752. part. 1 diuerſo-*
rum.

Viſum eſt, inquam, DD. in hoc caſu, non integrè ſa-
tiſfactum legi, dum Teſtes, vltra cœteros defectus, quos
patiuntur, vt infra, non deponunt præciſam eorum inte-
reſſentiam Scripturæ, quodque coram ipſis, & in eorum
præſentia, Teſtator illam publicauerit, ex quinque,
enim, vel ſex, qui in id fuerunt examinati, duo tantum,
quorum alter eſt famulus, id affirmant non tamen, in ip-
ſo actu, celebrationis, ſed ante, vel poſt, ibi. *Sò che così*
auanti haueſſe fatto teſtamento, come doppo fatto diſſe in
preſenza mia eſſo q. Ceſare, che lui laſciaua alla Signora
Maria Alagona ſua moglie quelli mille ſcudi che teneua,
&c. preſenti Summ. Marietttinæ *nu.* 20. & alterius partis,
in prima poſitione coram Me, *num. 4.* Vnde nihil con-
cludit, cum deficiat in forma præciſè requiſita, in ipſo
actu celebrationis, cui ipſe non interfuit, vt benè per *Bel-* 6
lon dict. conſ. 37. num. 9. & ſeqq.

Alter verò, qui eſt Lanarius patitur euidentem con-
trarietatem. cum enim, deponat eiuſcemodi publicatio-
nem fuiſſe factam coram ſe, & alijs teſtibus (quos Rota,
pro ijs reducendis, ad concordiam interpretata eſt, de
Candiotto exhibitore atramenti. vt coram *Merlino dict.*
dec. 862. numer. 14. verſic. Et depoſitio Teſtium, & coram
Carill. dec. 262. num. 1. §. Quibus non aduerſatur) Can- 7
diottus verò conſtanter affirmat totum oppoſitum, ibi.
Eſſo q. Ceſare non hà dichiarato auanti eſſi Teſtimonij che
coſa ſi conteneſſe in detta Scrittura d. hodierno Summ. *nu.*
7. litt. B. ſequitur vt ipſe Lanarius nullam probationem
conſtituat, vt benè, in terminis, de adducente conteſtem 8
contradicentem, & negantem *Giurb conſil. 70. numer. 36.*
Cyriac. contr. 27. num. 8. cum alijs per Ciarlin. contr. 116. nu.
36. Vermigl. conſil. 30 numer. 16. niſi potius iſti Teſtes tan-
quam inter ſe contrarij, ſe ad inuicem deſtruant, adeout
neutri ſit fides adhibenda, *Farin. qu. 65. num. 2. & 3. Rot.*
coram Emmentiſſ. Celſo deciſ. 352. num. 4. & deciſ. 386. nu. 9
10. cum alijs *in Burgen. Abbatiæ 27. eiuſdem menſis §. Se-*
cundis verò coram Me.

Augetur contrarietas Lanarij, & Candiotti, dum ille
deponit Schedulam ſibi a Teſtatore conſignatam tradi-
diſſe Candiotto, a quo ampliùs eam recuperare non po-
tuit dict. hodierno Summ. *numer 9.* Candiottus, verò,
eam ſibi conſignatam teſtatur ab ipſo defuncto eamque
in capſula clauſam non fuiſſe amotam, niſi poſt appul-
ſas Triremes ad Portum eod. Summ. *numer. 7.* litt C. vn-
dè tanto minus eis fides præſtari poteſt dum diſcordant
in ſubſtantialibus. *Petra de fideicommiſſ quæſt. 12 numer.*
1303. Farin. dict. quæſt. 65. num. 17. & 18. Rota in dict.
Burgen. Abbatiæ ſub §. diſcordant inſuper in ſubſtan-
tia.

Es

Digitized by Google

10 Et tandem omnium fides ſubuertitur, vt potè nulliter
examinatum elapſo iam compromiſſo, cum enim illud
fuiſſet ſtipolatum ad duos menſes ſub die 29. Nouembris
1628. indè bis prorogatum ad alios duos, & tandem ad
octo dies vtiles poſt reditum compromiſſarij Hiſpanijs,
fuiſſetque ab ista, & alia vlteriori prorogatione per Ma-
riettinam appellatum, non poterat Iudex ſub die 13. Au-
11 guſti ſequentis examen recipere, & receptum ipſo Iure
nullum remanſit, vt in ſpecie firmat *Romanus conſ. 67.
ſub nu. 1. Rot cor. bo: me: Coccino deciſ 438. nu. 2 aliyque re-
lat per Ciroch diſcept. 25. nu. 44.* ex optima ratione, quia
12 cum compromiſſum capiat vires à conſenſu partium, &
arbiter ipſe nullam aliam Iuriſdictionem habeat, niſi
13 quam Partes illi concorditer tribuunt, conſequens eſt, vt
altera appellante ipſe remanſit ſine Iuriſdictione, & ita
examen recipere, aut quidquam aliud agere non value-
14 rit ad *text. in l. non diſtinguemus 37. §. de officio ff. de arbitr.
Coccin d. deciſ. 438. nu. 5. cum alijs per eundem Ciarl. in præ-
alleg diſc. 25 num. 52.*

Minimè obſtante temporis lapſu circa huiuſmodi op-
poſitionem, etenim animaduerſum fuit vſque ab initio
cauſæ eam fuiſſe deductam, vt videre eſt coram *Merlin.
d. dec. 862. in fin. § nec nullitas examinis,* etiamſi non fuerit
15 in alia inſtantia repetita, adeò vt præcluſa videatur via
illam amplius opponendi ex *Rot in recent. deciſ. 572. nu.
2. & ſeq. par. 2,* cum alijs in 1. *deciſ. quare videtur, §. finali;*
Quoniam id procedere viſum eſt, vbi nullitas percuteret
ipſam ſententiam, vt loquitur *d. deciſio* 572 cæteræque in
contrarium adductæ, non autem, vbi funditus inficit
proceſſum, & ipſamet acta, nam tunc nulla requiritur
16 oppoſitio, ſed ſententia, ipſo iure, remanet nulla, adeò vt
nullus Iudex eam confirmare valeat, benè *Crauett. conſ.
240 num 8. & conſ. 270. num. 7. verſ. ſed præmiſſis Gratian.
diſc. 244. num. 9. Rot. poſt ſecundum vol. Farinac. deciſ. 3 nu.
3. in Landen. Pecuniaria apud Marcheſan. de commiſſ. to.
2. num. 5. verſ. Tum quia hæc nullitas fol.* 145. cum alijs
apud *Poſth reſol. 73 num. 72.* & ratio diuerſitatis eſt, quia,
vbi ſententia ipſa eſt nulla, vel defectu citationis, vel iu-
riſdictionis, aut mandati, nihil impedit, quò minùs ſecun-
17 dus Iudex, ceſſantibus defectibus, eam firmare valeat, &
vbi nullitas prouenit, ex deficientia proceſſus, & acto-
rum ac ipſarumet probationum, tunc impoſſibile eſt,
ſententiam conualeſcere, tanquam intrinſecè, & in viſce-
ribus infectam, ſententia enim, quæ non iuſtificatur ex
actis dicitur notoriè iniuſta, vt millies dixit Rota. ſi-
18 gnanter *in recent. dec. 173. num. 2. & ſeqq. par. 3. diuerſ.
470. num. 2 par. 5. & dec. 67. num 13. & ſeqq par* 8. adeò vt
nunquam tranſeat in iudicatum, ſed ſemper pateat in
19 integrum reſtitutio *Rot. d. dec. 173. ad med. par. 3. dec. 147.
num. 3 par. 4. tom. 3. & coram Dunoz. Iun. dec. 776. num. 1.
& 2.*

Inſuper viſa eſt procedere obiectio in caſu quo à ſen-
tentia confirmatoria non fuiſſet appellatum, nihil enim
vetat, quin ſententiam confirmans in iudicatum non
tranſeat *Gabr. conſ. 49 nu. 1 lib. 1. Rot. in rec. dec. 474. nu. 4.
& dec. 520 num. 1. par. 2.*

Firmata contrarietate ipſorum Teſtium, eorumque
examinis nullitate fruſtra recurrebatur ad priuilegium
piæ cauſæ ex eo quod diſpoſitioni, de qua agitur fuerit
iniunctum onus fundandi Cappellaniam, ideoque non
requiratur illa formalitas duorum teſtium, ſed ſufficit
20 quoquo modo apparente voluntate morientis, & per
coniecturas, & indicia ad tradita per *Alex. conſ 4. num.
13. & 18. lib. 7. Rot. in diuerſ. dec. 74. num. 15 par. 2. cum
alijs in recens. dec. 66 num. 22. & 23. par.* 8 etenim, omiſſo,
quod onus non fuit impoſitum, ſuper pingui relicto ſcu-
tor. 1000 gemmarum, argentorum, ſuppellectilium, no-
minum debitorum, & aliorum, de quibus agitur, ſed ſo-
per quibuſdam effectibus particularibus, ibi, *voglio che
ſubito ſmaltito il vino ſi faccia vn capitale di bulla affine-
che ſi compiſchi* 247. *ſcudi d'entrata, e quella reſti perpe-
tuamente in Altare priuilegiato ſum.* primæ poſitionis
num. 2. Adhuc ſi eſſet impoſitum, ſuper eodem legato,
non ſuffragaretur, cum ad bonc effectum, requireretur,
vt pia cauſa foret inſtituta, aut honorata, in maiori parte 21
hæreditatis, vt benè dixit *Rota coram Cæſar. de Graſſ. de-
ciſ. 5. num. 16.* cum alijs per *Ferentill. ad Buratt. dec. 475.
num. 17. & 18.*

Cæterum, altius rem DD. deſumi poſſe exiſtimabant,
nimirum, ex forma, qua vſus fuit Teſtator, in contro-
uerſa diſpoſitione, dum ſe non continuit, intrà terminos
ſimplicis legati, quò in caſu duo Teſtes, vt ſupra ſuffi-
ciunt, ſed vlteriùs proceſſit ad honerabilem titulum in-
ſtitutionis d. ſum. *num.* 2. qui titulus quantumuis mix-
tus, cum re certa, non reperitur exceptuatus ab Impe-
ratore in d. Nouella Conſtitutione, loquente de legatis, 22
præciſè, & fideicommiſſis, & licèt inſtitutus in re certa,
largo modo habeatur loco legatarij *ad tex. in l. quoties,
C. de hared. inſtit.* attamen propriè dicitur contineri in 23
tertia ſpecie participante vtriuſque naturam, hæredis,
ſcilicet, & legatarij, vt optimè diſtinguit *gloſſ. in l. penult.* 24
*verbo legatariorum, C. de hared. inſtit. & ex textu in l. ex
facto 35. vbi Bart. & Bald. ff eod. tradunt Mart. de ſucceſſ.
par. 4. quaſt. 2. art. 1. nu. 23. cum ſeqq Rot. in diuerſ. dec. 712.
par. 1.* In tantum vt hæres iſte particularis, alio non ad-
eunte, fiat vniuerſalis, ſed verificari non poteſt in ſimpli-
ci legatario, *Bellon. de Iur. Accreſc. cap. 7 quaſt. 7. num 6. &* 25
*& priùs cap. 6. quaſt. 9. num. 1. & 15. Mart. vbi ſupra d. art.
1. num. 33. & ſeqq.* cum alijs per *Cyriac.* latiſſimè *tota con-
trou.* 43. & 44. & de facto ſeruatum fuit coram me, in ip-
ſamet cauſa, ſub diuerſo dubio. *die 26. Iunij 1665. §. ſecun-
do,* quod cum per imputationem 25. *Ianuarij ſequentis
anni §. & quod,* vbi quia Mariettina vniuerſalis hæres
non adijt, ipſa Alagona hæres particularis, in vniuerſum
ſucceſſit, ne alioquin Cæſar, pro parte inteſtatus deceſ-
ſiſſet. Vndè contingere aduertebatur fore, vt per indire-
ctum ſubſtinentibus teſtamentum pro extraneo, coram
ſolis duobus teſtibus ſubſiſtit, ad quod abſurdum euitan-
dum non improbabilem fore ſententiam, quod in d. no-
uella Conſtitutione non contineatur facultas inſtituen-
di extraneum, etiam ſi particulariter, quod tamen no-
luerunt firmare Domini, vtpotè non neceſſarium in
præſenti hypotheſi, dum ex ſupradeductis ſatis, ſuperq;
conſtitit, de inualiditate controuerſæ diſpoſitionis, etiam
ſumptæ, in terminis ſimplicis legati.

Et ità cauſa bis propoſita, & partibus hinc indè infor-
mantibus, à deciſis fuit receſſum &c.

Reuerendiſs. Albergato Decano.

Aſſiſien. Oblationum.

Ven. 9. Decembris 1661.

A R G V M E N T V M.

Tranſactio, ſuper oblationibus percipiendis, non po-
teſt dici læſiua ex incertitudine illas exigendi, tantò
magis, ſi fiat a Patribus S. Franciſci, qui ſunt inca-
paces bonorum.

S V M M A R I V M.

1 *Ius pertinet ad illum, cuius nomine exercetur.*
2 *Oblationes pertinẽt ad illum cuius nomine colliguntur.*
3 *Dictio*, donec, *limitat diſpoſitionem.*
4 *Papa eſt abſolutus Dominus bonorum Eccleſia.*
5 *Abſque eo, quod alicui faciat iniuriam.*
6 *Fratres S. Franciſci, quicquid habent, poſſident nomine
Eccleſia Romana.*
7 *Dictio*, huiuſmodi, *reſtringit diſpoſitionem ad res ſupra
expreſſas.*
8 *Læſio, in tranſactione, attenditur de tempore* 10. *anno-
rum antè & poſt.*
9 *Læſio declaratur, arbitrio iudicis.*
10 *Pro valore computantur anni fertiles cum ſterili.*

11 *Læſio*

11 *Læſio non inducitur, ex euentu ſubſecuto.*
12 *Luxus in diem creſcente.*
13 *Pietas in diem frigeſcit.*
14 *Ex incertitudine excluditur læſio.*
15 *Oblationes ſolitæ exigi numerantur inter fructus certos*
16 *Læſio attendi debet, de tempore contractus.*
17 *Cardinalis Nepos Papæ probat mentem Pontificis.*

DECISIO XIX.

QVia, ius honorificum percipiendi eleæmoſinas, in aliena Cappella S Mariæ de Portiuncula nuncupata, quæ Fratribus Conuentualibus S. Franciſci, competebat, pretio erat inæſtimabile, & 40. annorum ſpatio, vt deducebatur, ad ſcuta 300. annua oblationes aſcendere conſueuerant, Domini, ſub *die 4. Maij* 1652. *& 23. Ianuarij* 1653. coram Me, cenſuerunt, conſtare de læſione eorumdem Patrum, in contractu anni 1642. celebrato; in quo, ceſſum fuit d. ius Fratribus de Obſeruantia, pro quantitate ſcut. 2000. quæ in locis Montium, inueſtita, non excedunt annua ſcuta 100. Et ſucceſſiuè, ſub *die 30. Aprilis* 1660. dictum fuit, ex defectu intentionis, reſultantis ex eodem capite læſionis, Pontifici Maximo ignotæ, non ſuffragari Breue S. M. Vrbani VIII. ſuper qua vltima reſolutione, præuio Dominorum meorum ordine, quod reuiderentur deciſiones ſuper læſione: Propoſito, hodie, dubio, in omnibus fuit receſſum à deciſis.

Nulla, enim, adeſſe viſa eſt læſio, reſpectu iuris, honorifici, quia in facto non ſubſiſtit, quod illud ad Patres Conuentuales ſpectaret, ſed immediatè ad Eccleſiam Romanam pertinebat, vt probatur ex quatuor Conſtitutionibus Summ. Pontif. Nicolai IV. Eugenij IV. & Gregorij XIII. vbi, expreſsè præcipitur, quod Conuentuales nomine Eccleſiæ Romanæ, deputare tenerentur perſonas idoneas, quæ, de ipſorum Fratrum Ordine, non exiſterent, pro colligendis eleæmoſinis, ad effectum quidem, erogandi, pro conſeruatione, & reparatione Eccleſiarum S. Franciſci, & ſubſtentatione Fratrum, ad ipſas Eccleſias, confluentium, donec, per eoſdem Pontifices, vel eorum ſucceſſores, aliter, in hac parte, contigerit ordinari. Ius, enim, pertinet ad illum, cuius nomine exercetur, &
1 oblationes ſpectant illi, cuius nomine colliguntur. *cap.*
2 *ſi diligenti 17. vbi notat Abb. nu. 6. de Præſcript. l. quod meo 18. in prin. ff. de acquir. poſſ. Menoch. conſ. 1246. num. 3. & 4. Honded. conſil. 17. num. 77. lib. 1. Gratian. cap. 989. num. 13. & 14. Rot. apud Poſt. de Manut. dec. 135. num. 1. & 2. & in Romana Manutentionis 18. Iunij 1652. coram Dunozetto verſ. non obſtant exactiones.*

Erant, enim, Patres Conuentuales ſimplices vſufructuarij, precario nomine Eccleſiæ Romanæ, fruebantur oblationibus, cum prædicta clauſula, *donec* &c. conceſ-
3 ſionem, adeò limitet, vt ſequuta noua diſpoſitione, prima conceſſio euaneſcit, *l. ſi id quod 25. §. quod autem ff. de acquir. poſſeſſ. Dec. conſ. 584. nu. 11. verſic. aduerbium enim & num. ſeq. Surd. conſil. 489. num. 10. Honded. conſil. 6. num. 37. lib. 1. Schrader. de feud. part. 2. cap. 4. num. 33. verſic. niſi is qui concedit.* Prout noua diſpoſitio facta fuit a S. M. Vrbano VIII. d. ius, ſeu oblationes Patrum de obſeruãtia, concedendo, quod vtique, ad libitum, facere potuit, tan-
4 quam bonorum Eccleſiæ abſolutus Dominus *cap. conſultationibus 4. & cap. Paſtoralis 7. de Donat. Roman. conſ. 369. num. 27. Rot. coram Pen. dec. 1020. num. 7. vbi*, quod in hoc cum Pontifex vtatur iure ſuo, nemini facit iniuriam, *co-*
5 *ram Merlin. dec. 775. num. 21. verſ. & ideo etiam Papa, dec. 81. num. 9. & 10. parte 5. dec. 39. num. 32. cum duobus ſeqq. part. 8. rec. & in Camerinen. Penſionis 1. Iulij 1643. coram Reuerendiſs. Tarraconen. §. qua declaratione.*

Nec aduerſatur, quod præfatæ Conſtitutiones Apoſtolicæ, prohibentes perceptiones Oblationum, durauerint ſolum, eo tempore, quo, Patres prædicti, ſub puritate Regulæ viuendo, non poterant poſſidere, ſed anno 1517. ſublatæ fuerint per diſpenſationem a Fel. Rec. Leone X. illis conceſſam, poſſidendi bona in communi, & deinde, ad d. ius reintegrati fuerint, per Conſtitutionem Gregorij XIII. in verbis illis *Nos priuilegia, & iura Eccleſiæ ac domus S. Franciſci huiuſmodi illæſa conſeruare volentes.* Hoc 6
enim, nullo modo ſubſiſtit; Nam etiam, poſt annum 1517. ſemper continuarunt deputati percipere eleæmoſynas, nomine Eccleſiæ Romanæ, quin imò, in dict. Conſtitutione Gregorij tanto tempore, poſt nempè, de anno 1580. emanata, expreſsè confirmantur aliæ præcedentes, & ordinatur, quod oblationes, de quibus agitur, à deputatis percipiantur, iuxta formam, in præcedentibus conſtitutionibus, præſcriptam: In præfatis, autem, verbis, intellexit Pontifex, de conſeruatione iurium Eccleſiæ, quoad applicationem oblationum, vt priùs inſeruire voluit, pro reparatione Eccleſiæ & Patrum ſubſtentatione, circa quod, iura illorum, & priuilegia obſeruari mandauit, vt conſtat, ex lectura, & 7
deducitur, ex dictione, *Huiuſmodi*, quæ eſt repetitiua, & diſpoſitionem reſtringit ad res ſuprà expreſſas, *Federic. de Sen. conſil. 25. numer 4. & in fine verſic. reſpondeo, Barboſ. d. ct. 134. numer 2. & 3. Rot. deciſ. 350. numer. 3. coram Coccino, & alijs relatis in Melemtana quinque Canonicatuum 4. Aprilis proximè præteriti coram Me, §. fuiſſe autem.*

Prout, neque reſpectu Oblationum, adeſſe viſa eſt læſio. Nam, ſi attendatur, ad hunc effectum tempus præcedens, & ſubſequens, per quinque annos, vt obſeruauit Rot. in deciſionibus relatis per *Adden. ad Burrat. dec. 538. num. 22. verſic. ſecundus caſus, Rot. dec. 706. num. 5. & 6. coram Penn. dec. 272. num. 23. part. 5. rec. in Romana Penſionis 23. Iunij 1656. coram Me, §. probauit itaque, & 27. Iunij 1657. coram Reuerendiſs. Papien. §. quod autem, & §. neque ſubſiſtit* ſiue integrum decennium anterius, & decennium poſterius, vt per *Rot. dec. 89. num. 4. part. 1. diuerſ.* & ſenſiſſe videtur in *Camerinen. Penſionis 12. Maij 1642. coram Reuerendiſs. Tarraconen. §. mox poſſimus, in recent. dec. 479. numer. 1. & 2. part. 9. tom. 2. recent.* 8

Quod, iudicis arbitrio, remittitur. *Add. ad Burrat. dict. num. 22. verſ. verum Rota, coram Penn. dec. 506. num. 6. & dec. 159. num. 9. part. 5. rec* ſemper excluditur læſio, quia, ex calculis per extenſum, exhibitis, conſtat, quod annis præcedentibus, & ſubſequentibus, per integrum decennium, & ſucceſſiuè, vſque ad annum 1660. oblationes non exceſſerunt ſcut. 100. computando annos fertiles, 9
cum ſterilibus, vt fieri debet *l. ſi fundum 25. ff. mandat. Lotter. de re benef. lib. 1. quæſt. 28. num. 8. Gratian. cap. 461. nu. 81. Rot. d. dec. 159. num. 2. part. 5. & dec. 479. num. 3. parte 9. rec & coram Eminentiſs. Ottob. dec. 172. num. 5.* 10

Neque, decrementum oblationum, deduci poteſt, ex eo, quod, in primo decennio Peſtis per Italiam graſſauerit, in ſecundò autem, bella viguerint: quia conſideratũ fuit, quod primo anno decennij, nempè, 1632. peſtis, iam ceſſauerat; bella, autem, ſucceſſerunt per accidens: Cumque huiuſmodi contractus eſſet dubius, circa futurum euentum, ex quo Oblationes, quæ ex mera Fidelium Pietate, proueniunt, ſunt penitus incertæ, & proindè Patres Conuentuales poſſent, iuxtà caſuum contingentiam æqualiter ſe habere ad lucrum, & ad damnum, læſio, ex euentu ſubſecuto, deduci non poſſet, ſi accidit, quod de facili euenire poterat, *l. ſi tantum venit 13. ff. de act. empt. Bart. in l. cotem ſano 11. § qui maximos num. 6. verſ. nunc ad quæſtionem, ff. de publ. vectig. Honded. conſil. 34. nu. 43. lib. 2. Gratian. cap. 435. num. 15. & cap. 756. num. 8. & seqq. Cyriac. controu. 1. num. 35. Guarb. dec. 105. num. 2. verſ. quæ ſi ſuperueniat, Rot. dec. 629. num. 3. in fine par. 4. & dec. 281. nu. 3. par. 6. rec. in Hiſpalen. reſciſſionis contractus 10. Maij 1642. § imò, coram Pentingerio.* 11

Quæ habet locum, etiam in hoc contractu, habente tractum ſucceſſiuum. Attentis enim, temporum calamitatibus & infortunijs, quæ propter rerum viciſſitudines, de facili contingere poſſunt, & conſiderata oblationum incertitudine, & decremento, proueniente, ob diminu-

minutionem populi, & quotidianum expenſarum, & luxus incrementum, de quo *Rota in Romana de Lancellotis 14. Iunij 1655. coram Reuerendiſſimo Zarate, §. tertio ex*
12 *conſuetudine in fine*, vbi, quod humani generis luxus, in dies incrementum ſumit, *& in Bononien. Alimento-*
13 *rum 10. Maij 1656. coram Reuerendiſſimo Papien. §. præterea*; Vel, quia Pietas Fidelium, in dies frigeſcit, vnum eſt, Dominis, tranſactionem potiùs vtilem fuiſſe Patribus Conuentualibus, qui ſcut. 2000. in tot locis Montium receperunt, quæ non ſunt adeò ſubiecta decremento, & incertitudini redditus, cum ſaltem ſemper capitale ſaluum remaneat, & tamen ſufficit, quod contractus ex veriſimili non ſe habeat, magis ad damnum, quam ad lucrum, vt ratione incerti futuri euentus læſio
14 induci non poſſit: *l. fideicommiſſum 11. C. de tranſact. Menocch. conſ. 156. num. 34. & ſeqq. Craneus conſ. 294. col. vlt. verſ. ſecus vbi contractus*; *Rot. deciſ. 582. numer. 19. part. 4. recent. tom. 2. & in d. Hiſpalen. §. quod non ſolum*.

Quibus ſtantibus, non vrget quod 40. annorum ſpatio, ſcuta 300. fuerint percepta, quodque oblationes,
15 quæ locari conſueuerunt, inter fructus certos enumerentur; quia, reſpectu temporis, iam dictum fuit, attendendum non eſſe, tam remotum, ſed per 5. vel, ad ſummum 10. annos, antè, & poſt contractum; Nullibi, autem probatur, quod oblationes fuerint locatæ, & tamen ad hunc effectum, probari debuiſſet de tempore contractus, conductores, pro tunc, è maiori ſumma reperiri po-
16 tuiſſe, *Cyriac. contr. 87. nu. 14. verſ. tantùm enim, Capyc Latr. conſ. 156. nu. 34. & ſeqq. tom. 2. Rot. dec. 100. nu. 4. poſt 2. vol. conſil. Farinacc*.

Sublata verò læſione, Breue S. M. Vrbani VIII. ſuffragari debet, nec opponi poteſt, de defectu intentionis Pontificis, Quia, vt conſtat, ex lectura eiuſdem, ſatis erat de omnibus informatus. Et vlteriùs, de quantitate, ad quam per decennium antecedens aſcenderant oblationes, certificari voluit ab Eminentiſſimo Barberino, eius nepote, cui de hoc atteſtanti, plurimum deferendum eſſe, & magnam fidem adhibendam, Domini
17 exiſtimarunt, vt per *Rom. conſil. 175. num. 15. & 16. lib. 1. Rot. dec. 656. num. 9. par. 2. recent. Romana ſeu Veliterna Affictus 24. Iunij 1647. coram Bichio, §. ſecundo ex atteſtatione, & in Romana Dotis 22. Iunij proximè præteriti, §. neque poterat coram R. P. D. Veroſpio*.

Et ita vtraque parte &c.

Reuerendiſſimo Albergato Decano.

Meleuitana Bonorum.

Vener. 4. Iulij 1670.

ARGVMENTVM.

Confirmata deciſione, de qua ſupra in ordine 18. firmatur teſtamentum inter liberos valere abſque ſolemnitatibus, ſed ſi in eo vocetur perſona extranea, debet conſtare de diſpoſitione per duos teſtes qui fuerint præſentes teſtamento.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum inter liberos ſubſtinetur, quomodocumque conſtet de voluntate diſponentis.*
2 *Maxime quando non vocantur extranei.*
3 *Secus ad fauorem extranei honorati in eadem diſpoſitione.*
4 *Et hoc caſu relictum extraneis accreſcit liberis.*
5 *In teſtamento inter liberos poteſt relinqui extraneo dummodo conſtet de voluntate coram duobus teſtibus.*
6 *Sed duo teſtes benè firmantes, diſpoſitionem requiruntur.*
7 *Teſtamentum poteſt pro parte valere, & pro parte non valere.*
8 *Fauore liberorum quis poteſt decedere pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus.*
9 *Et vbi eſt diuerſitas perſonarum.*
10 *Subſtitutio pupillaris ad fauorem extraneorum non ſubſtinetur in teſtamento inter liberos facto ſine ſolemnitatibus.*
11 *Examen teſtium coram arbitris compromiſſo expirato non valet.*

DECISIO XX.

IN *l. 2. C. famil. erciſc. & in l. hac conſultiſſima, §. ex imperfecto C. de teſtam.* ſanxerunt Imperatores Conſtantinus, & Theodoſius, morientis voluntatem, quomodo- 1
cumque, inter liberos, emiſſam, ſubſtineri, reiectis penitus ac pro nihilo habitis extraneis, ad quorum fauorem di- 2
ſpoſitio fuiſſet intermixta, ibi, *d. l. final. ad med. Defuncti diſpoſitio cuſtodiatur etiam ſi ſolemnitate Legum fuerit deſtituta*; Si verò in huiuſmodi voluntate deſignatis liberis alia ſit mixta perſona, certum eſt eam voluntatem, quantum ad illam duntaxat perſonam permixtam pro nulla haberi. & in *d. §. ex imperfecto*, augumentum 3
inſuper portionis extranei ipſis liberis tribuente, ibi: *Ex imperfecto autem teſtamento voluntatem teneri defuncti, niſi inter ſolos liberos à Parentibus vtriuſque ſexus habeatur, non volumus, ſi verò in huiuſmodi voluntate, alia ſit extranea mixta Perſona certum eſt eam voluntatem defuncti, quantum ad illam duntaxat permix-* 4
tum Perſonam pro nulla haberi, ſed liberis accreſcere.

At Iuſtinianus *in §. Nos igitur auth. de teſtam. imperfect.* conceſſit ius, & facultatem etiam extraneæ Perſonæ inter liberos relinquendi, dum tamen diſponens id ore, & ſcriptis ſaltem coram duobus Teſtibus declarauerit, ac propria manu firmauerit, ibi: *Si tamen, aut* 5
Vxori, aut extraneis perſonis aliquibus voluerit relinquere legata, aut fideicommiſſa, aut libertates, & hæc propria ſcripſerit manu, dictaque à Teſtatoribus (quoniam omnia conſequentur in diſpoſitione poſita ipſi, & ſcripſerunt, & volunt valere) ſint firma nihilo minuenda; eo quod videantur in charta ſcripta reliquam obſeruationem teſtamentorum non ſuſcipientia ſed hoc ſolum immutetur, quod eius manus, & lingua habet omnem virtutem chartæ præbitam.

Iniustè ergo conqueritur Alagona, quod diſpoſitio in eius fauorem non ſubſtineatur; dum ſaltem per duos Teſtes non conſtat de eo, ad quod quinque, vel ſeptem ſecundum Ius commune requirebantur, actu alioquin nullo, & inualido exiſtente *d. l. Hac conſul-* 6
tiſſima, & l. Cum antiquitus, C. de teſtam. §. ſed cum paulatim inſtit. eodem tit. non obſtante, quod teſtamentum ſubſtineatur in alia parte in qua Mariettina filia inſtituta eſt, indè inferendo, quod quis decederet partim teſtatus, & partim inteſtatus contra *l. Ius noſtrum 7. de* 7
reg. Iur. §. Hæreditas, verſ. Neque enim inſtit. de hæred. inſtituen. Quoniam hoc ſpirituale eſt fauore liberorum, 8
vt probatur *in d. l. fin. & in d. l. Hac conſultiſſima, §. Ex imperfecto vtrobique, §. Si verò*, & diuiſibilitatem iſtorum actuum eorumque compatibilitatem attenta diuerſitate perſonarum, rectè innuunt *Cephal. conſil. 377. à num.* 9
48. ad 73. Clar. in §. Teſtamentum quæſt. 10. ab initio, Bellon. de Iur. Accreſc. cap. 7. quæſt. 51. numer. 7. cum ſeqq. & præter adductos in deciſione, quæ confirmatur, edita *ſub die 28. Iunij anni præteriti*, firmarunt *Vaſquez. de ſucceſſ. progreſſ. lib. 2. §. 14. numer. 117. Trentacinq. de ſubſtit. par. 2. cap. 13. numer. 2. Anton. Fab. de error. pragm. decade 35. err. 2. numer. 1. & 11.* vbi inſuper cenſuit pro perſonis extraneis duntaxat huiuſmodi ſolemnitatem fuiſſe adinuentam, egregiè, *Merend. controu. Iur. lib. 3. cap. 36. ex numer. 7. & per tot.* vbi amplius firmat ſubſtitutionem Pupillarem quantumuis in fauorem, vel hono-

rem

rem filiorum,non ſubſtineri,in teſtamento, inter liberos, ſi fuerit facta pro extraoeo, *Anton.de Amat.reſol 90. nu. 17.Sanleger.reſol.Civ par.2.cap.131.nu.5. Roſa coram Seraph.dec.820.nu.6.& ſeqq.*

Quod autem non conſtet de huioſmodi voluotate ad fauorem Alagonæ ſaltem per duos Teſtes,qui audieriot, ac viderint loqui, & ſcribere teſtatorem ad formam d. auth. iam pleniſſimè firmarunt Domini in ipſa *deciſ.* §. *Viſum eſt cum quatuor ſeqq* vbi ampliùs dicta fuit nullitas ex defectu iuriſdictionis, dom examen teſtium proceſſit coram arbitris, compromiſſo iam diù expirato, &
11 hac parte opponente *ad tex. in l. non diſtinguemus 37.* §.
de officio ff. de Arbitr. Rot.coram Coccin.dec 438.num.2.&
5. cum pluribus alijs ibi, & in deciſiuoe, quæ reuidetur adductis.

Ex quibus ad fauorem Mariettinæ Domini ſteterunt in deciſis,Alagona loformare recuſante licet 20.& vltrà intimationibus laceſſita.

Reuerendiſs. Albergato Decano.

Mediolanen. Iuriſpatrooatus.

10. *Decembris* 1660.

ARGVMENTVM.

Clauſula, *Verificato prius Iurepat.* importat præciſam, & concludentem probationem. Agens, vigore reſignationis, debet docere de eius publicatione, intra 6. menſes, iuxtà Bullam Gregorianam.

SVMMARIVM.

1 *Ablatiua abſoluta,important conditionem.*
2 *Clauſula*, verificato Iurepat. *importat præciſam, & concludentem probationem.*
3 *Reſignatio beneficij debet publicari intra ſex menſes.*
4 *Impetrans beneficium reſignatum,ob non publicationem tenetur probare negatiuam.*
5 *Agens,pro executione gratiæ reſignationis,debet probare publicationem & alia.*
6 *Gratia Conditionalis, non purificata conditione, non ſuffragatur.*
7 *Valor beneficij ad iuſtificandum narratiuam gratiæ, probatur per quamcumque probationem.*

DECISIO XXI.

LIcet, ad remouendum fundamentum deciſionis, in hac cauſa editæ,ſub die 28.Iunij proximè præteriti, contrà Dominum Vicecomitem, ipſe obtiooerit Breue motatiunis iudicis, in quo, loco Ordinarij, ſubrogatus fui: repropoſita tamen cauſa, Domiol, ſteteruot in deciſis, iterum reſpondendo, Literas non eſſe exequendas.Quia ceſſat quidem ratio,ibi,conſiderata, non factæ verificationis Iuriſp. coram Ordinario loci: ſed,in eodem Breui addita fuit forma hæc præciſa: *Mandamus, quatenus verificato prius, coram te d. Iurepatronatus ex fundatione, vel dotatione huiuſmodi ad earundem literarum executionem &c. procedas &c.* quam prius implendam eſſe Domini cenſuerunt,terminando diſputatiooem,iam cęptam ſuper exiſtentia Iuriſpatronatus, quæ,ex ſimplici deciſione coram Me edita, aono 1654.non ſatis probata dicitur; ex ipſa, enim, taoquam actu merè extraiudiciali,non poteſt dici facta verificatio, ad formam huiuſmodi nouæ gratiæ, quæ cum habeat in ventre prædictam clauſulam, per ablatiuum abſolotum cooceptam.
1 *Verificato &c.* conditiooalis eſt,& ſic præciſam, & concludentem probationem, ex dotatione, vel fuodatione,
2 requirit *Rot.coram Canaler.dec.560. antè nu.1. dec.634. num.28.& ſeqq poſt Modern de manut.*cum concordant: *in Aquilana Cappellania 26.Maij 1656 § nullitas coram R.P.D.Priolo,& in Bononien. Iuriſpat. 13. Maij 1656.cor. Reuerendiſs.Cerro §.1.verſ quia d.Clauſula.*

Quibus addebant, Domini, non fuiſſe publicatam reſignationem huiuſmodi beneficij, iuxtà formam Bullæ S.M.Gregorij XIII. *in ordine 85.§.3. Bullar.nou fol.2. in princ.* vbi expreſsè præcipitur, quod beneficium litigioſum,per cedentem non poſſeſſum, vt in præſenti caſu, quando reſigoatur, non ſolum fiat publicatio intrà 6. meoſes,ſed vlterius, quod d. publicatio, vna cum dictis
Literis Apoſtolicis,intrà ſpatium d.temporis pręſeotetur 3
Iudici,coram quo fiat inſtans petitio. pro obtinenda poſſeſſione,vt per *Garz.de benef par.11.cap.3. num 321. fol. mihi 299.Rot. dec 325. num.9. Tridentina Parochialis 5. Decemb.1646.§.augetur coram Reuerendiſs.Cerro*

Negatiua, autem, publicationis, cum dictis qualitatibus,probatur,eo ipſo, quod contrarium non oſtenditur, quia cum non agatur,de impetratione beneficij facta ob non publicationem, quo caſu ſpectat ad Impetrantem
probare negatiuam,iuxtà *dec 305.num.1.par.8.rec.*ſed de 4
iuſtificatione,& executione reſignationis,onus probationis affirmatiuæ ſpectat ad reſignantē, qui tenetur oſtendere,quod valida ſit,& iuxta prædictum modum publicata,ex quo,ipſe actor eſt, & pro executione ſuæ gratiæ,
intitat, *Pariſ. de Reſign lib.10. quæſt.3 per tot. Rot.coram* 5
Canaler.dec.214 nu.2. Merlin.dec.329. num.9. verſ nam cum & in Colonien.Canonicatus 17 Iunij 1647. cor. Reuerendiſs Papien.

Et proindè, ex defectu talis publicationis, & oon adimpletam formam Bullæ, non poteſt Vicecomes, huiuſmodi reſignatione, iuuari, oec ex illa prætendere ſe 6
beneficium acquiſiuiſſe *Mareſcott var.reſol lib.1 cap.51. num 26.Rot.in Mauricen.Parochialis 1.Iulij 1643.coram Reuerendiſs.Compoſtellano, §. prout nec facit, & in Viterbien Beneficiorum 23. Iunij 1653. §. nec onus cor. R. P. D. Celſo.*

Cęterum, admittebaot, Domini, Literas io reliquis, & in ſpecie,quoad valorem eſſe ioſtificatas, quia datæ fuerunt in actis, pro parte Vicecomitis, & cum non fuerit facta ſpecificatio beneficiorum,expreſſo illorum valore, ſed in coofuſo, qualis qualis probatio, etiam leuis, ſufficit, *Lotter.de Re benef.lib.3.quæſt.20. num 66. & ſeqq. Rot.coram Seraphin.dec.929.num.2.Pampilonen. Beneficij* 15 *Decembris* 1649.§ *obtentorum coram Arguelles, & in Imolen.Decanatus 1. Decembris 1651. coram R.P.D.Veroſpio §.final.*

Et ita vtraque &c.

Reuerendiſſimo Albergato Decano.

Placentina Hæreditatis.

Ven. 30. *Maij* 1664.

ARGVMENTVM.

Turpis perſona, ad effectum annullandi teſtamentum, ob præteritionem fratris, non dicitur illegitimus Eccleſiaſticus. Fideicommiſſarius non impedit immiſſionem, ſeu manutentionem hæredi ſcripto.

SVMMARIVM.

1 *Subſtitutus, mortuo inſtituto dicitur inſtitutus.*
2 *Frater,in teſtamento, non poteſt præterire fratrem, inſtituta turpi perſona.*
3 *Cognatio ſpiritualis oritur, quando pater baptizat filium.*
4 *Fides Parochi extra acta,lite pendente,& non citata parte,non facit fidem.*

5 *Clericatus, & morum probitas tollit maculam natalium.*
6 *Cui plus conceditur, eidem minus concedi debet.*
7 *Conſtitutio Pij V. auferens ſucceſſionem illegitimis, non habet locum in Eccleſiaſticis.*
8 *Fideicommiſſum eſt quid facti & probari debet.*
9 *Fideicommiſſarius non impedit immiſſionem hæredi, niſi, conſtito, quod hæredi non competant detractiones.*
10 *Poſſeſſio inſtrumentaria, alio non poſſidente, eſt manutenibilis.*
11 *Poſſeſſio, ad effectum manutenibilem probatur ex aſſertione partis.*
12 *Poſſeſſio, cum clauſula,* dummodò ſit vacans &c. *nullum ius dat, conſtito, quod alius poſſideat, & habeat meliora iura.*
13 *Nec, hoc caſu, talis poſſeſſio eſt manutenibilis.*
14 *Donatio inter viuos, de conſenſu donatarij, reuocari poteſt.*
15 *Contrà, quando eſt ad fauorem filiorum, & ſucceſſorum.*

DECISIO XXII.

DEfuncto Ioanne Baptiſta Morſello, inter Michaelem eius fratrem, & Mauritium de Vice Dominis,
controuerſia excitata fuit, ſuper illius ſucceſſione, eaque
poſt Compromiſſum, ad A. C. deuoluta, & demum mihi
commiſſa, propoſui dubium, ſuper Manutentione, ſed
DD. de bono iure videre voluerunt, quod etiam ad effectum Manutentionis, iuxta modum infrà exprimendũ,
Mauritio aſſiſtere, reſponſum fuit; Habet, enim, ipſe ad
ſui fauorem Teſtamentum Io: Baptiſtæ, in quo, inſtituta
Dorothea, ſi tunc vixerit, & ſi non vixerit, aut nollet, vel
non poſſet adire, d. Mauritium inſtituit; Vnde cum Teſtatori præuefuncta eſſet Dorothea, purificata fuit conditio, & aperta ſucceſſio ad fauorem Mauritij, non ſecus,
1 ac ſi purè inſtitutus fuiſſet *l. fin. §. ſin autem, C. de caduc. toll. Menoch. conſ. 568. nu. 12. Peregr. de fideic. art. 43. nu. 17. Rot dec. 93. num. 1. par. 7. rec. Rom augumenti dotis 9. Iunij 1659. §. 1. poſt med. & 19. Aprilis 1660. cor Beuilaqua.*

Nec obſtat, quod Teſtamentum Io: Baptiſtæ non ſubſiſteatur, ob præteritionem fratris, & Inſtitutionẽ Mau-
2 ritij turpis perſonæ, iuxta *tex. in l. fratres 27 C. de inoff. teſt.* Tum, quia non probatur, Mauritium eſſe turpem
perſonam, ex quo non iuſtificatur; quod Hyeronimus
Franciſcus eius Pater, anno 1633. ob periculum Mortis,
3 aqua Baptiſmali abluerit Vicedominam eius filiam, ex
concubina genitam, ex qua ſucceſſiuè Mauritium ſuſcepit, ratione cuius, orta prætendebatur ſpiritualis cognatio, quæ operatur, vt filij, exinde ſuſcepti ex damnato, & punibili coitu, dicantur orti, niſi ex partita libri Baptiſmalis, quæ tamquam extracta à Paroco, lite pendente, & ſine citatione partis, nullum gradum probationis
4 facit. *Decan auth ſi quis in aliquo nu. 9. 10. C de eden. Add. ad Greg. dec 214. lit B Rot. dec. 324. num 2. cor. Millin. dec. 318. nu. 4. par. 2. rec & in Albanen. hæreditatis 11. Martij 1661. cor. Me § ſiſtunt autem.*

Tum etiam, quia quatenus ſine veri præiudicio, talis
fuiſſet Mauritius, ſucceſſiua, tamen eiuſdem, ob morum
probitatem ad Clericatum aſſumptio, præcedentem Natalium maculam delæuiſſet, & turpitudinis cauſam, ſi
quæ ob patris criminis memoriam, extitiſset, prorſus ab-
5 luiſset *Felin in c. cum te 23. col. 2. nu. 12. de re iudic.* quem
cum alijs ſequitur *Surd. de alimen. tit. 7. q. 1. nu. 41.* & in
ſimili dictum fuit in *Roman. Dotis 1659. 10. Febr. cor Me § nec obiecta,* ad effectum, vt non ampliùs, tamquam turpis perſona, conſiderari, ſed excluſis fratribus inſtitui potuerit, *Bald. in d. l. fratres 27 nu. 5. C. de inoff. teſt. Surd. vbi ſupra nu 34. 37. Gabr. conſ. 30. nu 9. & ſeqq. lib. 2. Gratian. c. 135. nu. 17. 18,* vbi pluribus comprobat.

Sicuti, enim, per aſſumptionem Clericatus, in partem
hæreditatis Domini, & ſuſceptionem altiſſimi, diſpenſatione præcedente, vocatus fuit; ità non debet reputari in-
dignus ſucceſſione hominum, cum illi, cui plus concedi- 6
tur & minùs concedi debeat *l. non debet 22. ff. de reg. iur. l.*
Marcellus 15. C. de donat. cauſ. mort. & prohibitio Bullæ 7
S. M. Pij V. circà ſucceſſionem illegitimorum perſonis
Eccleſiaſticis, non applicatur, quia ſubſtulit ſolum facultatem diſponendi ad fauorem illegitimorum, quæ competebat iure ſpeciali, non autem facultates quas ius commune tribuit, *Burſati conſ. 255. num. 16. lib. 3. Gionagn. conſ. 37. nu. 10 & ſeqq. lib. 2. Cyriac.* qui plures refert *contr. 29. nu. 2. 3 Rot. dec. 407. nu. 1. dec 505. nu 4. & per tot. par. 1. diuerſ. & in Rom Fideic. de Griphonibus 10. Maij 1656. cor. Dunozetti § minuſque obſtat.*

Prout non aduertatur, exceptio Fideicommiſſi, à Mi-
chaele Seniore, vt prætenditur, ordinati, non ſolum, quia 8
de illo non conſtat, ſed quia Michael Iunior non eſt legitimus contradictor ad impediendam manutentionem
Mauritij hæredis ſcripti, cum non concurrant requiſita
neceſſaria, quod ipſemet vocatus reperiatur in poſſeſſione ſine vitio, quodque nullæ competant hæredi detra-
ctiones *Dec. conſ. 467. nu. 12. Peregr conſ. 24 nu. 8 lib. 2. Cy* 9
riac. contr. 262. nu. 85. Rot dec. 475 p. 4 diuerſ. & in Bonon. Hæreditatis 11. Febr. 1658. cor. Reuerendiſs. Cerro § omiſſo cum ſeqq.

Poſſeſſio, autem, Mauritij probatur non ſolum ex Inſtrumento adoptionis illius, quæ alio non poſſidente eſt
manutenibilis *Bart. in l pradia 48. vbi alij ff. de acquir. poſſ.* 10
Rot. dec. 240. nu. 1 par. 7 rec Rom Vineæ 17. Iunij 1658. cor. R. P. D. Beuilaqua, & in Buœnsina Prioratus 3. Martij 1659. cor Me, ſed etiam ex confeſſione Morſellij, qui in
iudicio de partibus contra Mauritium, pro immiſſione,
inſtetit, ex qua reſultat probatio poſſeſſionis, ſufficiens,
pro manutentione *add. ad Greg dec. 200 num. 5. Rot. dec.* 11
106. nu. 1. cor. Canaler. Rom. Fideicom. 23. Ianuarij 1649. cor. Arguelles & in Peruſ. Fideic de Monte Sperellis 13. Iunij 1657. § fin & 8. Febr. 1658. cor. Me, § poſſeſſionem,
non attenta poſſeſſione Morſelli, nam cum illi decreta
fuerit cũ clauſula, *dummodo poſſeſſio ſit vacans & ſine præ-*
iudicio habentium meliora, & potiora iura. & conſtet de 12
meliori iure Mauritij, poſſeſſio prędicta reſoluta fuit, nec
eſt manutenibilis; Quia, d. clauſula operatur ad fauorem
illorum, qui habent meliora, & potiora iura ſucceſſionis,
non autem eorum qui nullum habent à defuncto titu-
lum. poſt *Ioſeph. Ludouic. Surd. dec 933. nu. 10. Peregr. de* 13
Fideic art. 47. nu. 29 alijque relati per Moder de manut. obſer. 50. nu. 4. & ſeqq. Rot apud ipſum dec. 14. n. 15. & ſeqq. Rom. Fideic ſeu Salmani 11. Ian 1664 & 2. Maij & melius ante in Rom Hæreditatis 4. Iulij 1663. cor. Reuerendiſs. Decano, § præterea.

Cæterum, quia Io: Baptiſta anno 1632. donauerat inter viuos bona quædam Michaeli fratri; DD. exiſtimarunt, de bono iure Mauritij, in bonis non donatis, & pro
conſecutione ſcutorum mille ex bonis donatis, quæ ſibi,
ad effectum teſtandi, præſeruauerat donator, nec non
annuarum libr. 900. pro toto tempore, quo vixit Io: Baptiſta, percipiendum ex bonis donatis, quæ in ſingulos
annos ſibi tradi donator pariter conuenerat, licet, enim
hæc donatio ſucceſſiuè de conſenſu donatarij per con- 14
ceſſionem bonorum reuocata fuerit; nihilominùs, quia
præcedens facta erat, non ſolùm Michaeli, ſed etiam filijs, ex matrimonio tunc contracto, naſcituris non potuit
in præiudicium filiorum, qui per obitum Michaelis hodie ſunt principales in cauſa, ex quibus ius quæſitum
erat, reuocari, *Beltrand conſ. 170. num. 4. lib. 3. Caſtr. conſ.*
385. in princ. lib. 1. Grat. c. 247. num 5. Rot. dec 203. num. 2. 15
par. 8. rec Rom. Apothecarum 9. Maij 1659. cor. Me §. & licet & prius in Romana Donationis 3. Iunij 1658. §. nihilominus cor. Reuerendiſs. Decano.

Et ita vtraque &c.

Reue-

Digitized by Google

Reuerendiſſimo Albergato Decano.

Placentina Hæreditatis.

Lunæ 15. Iunij 1665.

ARGVMENTVM.

Contra deciſionem emanatam ſub die 30. Maij 1664. latiſſimè,& magiſtraliter firmatur, fratrem habere ius annullandi teſtamentum, ob ſuam præteritionem, quando eſt inſtituta turpis perſona; Et turpis perſona, ad hunc effectum, dicitur quilibet illegitimus.

SVMMARIVM.

1 *In donatione facta patri, & filijs, pater in filiorum præiudicium nihil poteſt.*
2 *Solutio probari poteſt per coniecturas.*
3 *Obligationis correſpectiua natura eſt, quod vna ceſſante alia quoque ceſſet.*
4 *Frater, vbi non ſunt liberi ſuccedit fratri.*
5 *Frater in teſtamento inſtituta turpi perſona non poteſt præterire fratrem.*
6 *Etiam ſi eſſet ſubſtituta perſona non turpis.*
7 *Limita, ſi inſtitutus non adiret.*
8 *Si inſtitutus turpis adiuit, frater ſubintrat eo viuente.*
9 *Cognatio ſpiritualis oritur, ex quo pater baptizat filium ex concubina conceptum.*
10 *Vnde inter tales coitus eſt inceſtuoſus.*
11 *Inceſtuoſus non poteſt inſtitui, præterito fratre.*
12 *Scriptura, quæ facile poteſt videri originalis, non eſt opus, vt extrahatur formiter.*
13 *Parochus tenetur ſeruare fidem Baptiſmi.*
14 *Fides officialis probat. quoad pertinentes ad eius officiũ.*
15 *Inceſtus non comprahenditur ſub pænis iuris ciuilis.*
16 *Spurius dicitur, non natus, cum requiſitis concubinatus.*
17 *Naturalis de iure ciuili, vt quis dicatur, requiruntur ſolemnitates concubinatus.*
18 *Concubinatus, de iure Canonico prohibetur.*
19 *Naturalis de iure ciuili, eſt ille natus ex illis, inter quos poterat eſſe matrimonium.*
20 *Naturales, & ſpurij, quid capere poſſint à parentibus.*
21 *Naturalis de iure Canonico, quis dicatur.*
22 *Quoad ſucceſſionem potius attenditur ius Ciuile, quam Canonicum.*
23 *Pro annullando teſtamento fratris ob inſtitutionem turpis perſonæ perſona dicitur turpis, vbi habet defectum in natalibus.*
24 *Deformitas natalium attenditur, de iure Ciuili, non de iure Canonico. pro ſucceſſione.*
25 *Filius ſpurius præteritus a matre, habet querelam inofficioſi.*
26 *Pater inſtituere poteſt filium naturalem.*
27 *De iure Ciuili, filius naturalis nullum ius filiationis cum patre contrahit.*
28 *Frater ingratus faciliùs præteriri poteſt.*
29 *Frater macula notatus difficiliùs querelat teſtamentum fratris.*
30 *Concubinatus apud Catholicos deberet extirpari.*
31 *Spurius infamia facti laborare dicitur.*
32 *Spurius, de iure Canonico, dignitates habere non poteſt.*
33 *De iure Moſaico.*
34 *Et de iure Cæſareo.*
35 *Naturalis non poteſt ſibi arrogare inſignia familiæ.*
36 *Frater præteritus, inſtituto naturali, annullat teſtamentum fratris.*
37 *Etiam ſi in[illegible]tus eſſet natus, ex ſoluto, & ſoluta.*
38 *Quiuis illegitimus, dicitur ad hoc turpis perſona.*
39 *Sufficit, vt inſtitutus leuis nota macula laboret.*
40 *Habilitas, & inhabilitas ad actum attenditur, de tempore actus.*
41 *Abbatis doctrina reijcitur.*

DECISIO XXIII.

QVæſtio erat, an ſucceſſio Io: Baptiſtæ Morſelli, ſpectaret ad Michaelem fratrem germanum, vel potius ad Mauritium hæredem, ſcriptum in Teſtamento.

Vt autem, in eius reſolutione, clariori methodo procederetur, ad memoriam, DD. reuocari duxerunt, quod cũ Io: Baptiſta, omnia eius bona, contemplatione certi matrimonij inter viuos donaſſet d. Michaeli, eiuſq; filijs, excepta medietate Campi *delle Cansarelle*, ac ſcutis mille, ad effectum teſtandi, diſpoſitionis effectus reſtringebatur ſolum, ad dd. bona reſeruata: Quidquid enim ſit; an Io: Baptiſta donator, & Michael primus donatarius per diuiſionem poſteà, inter ipſos ſequutam recedere voluerint à donatione, certum tamen eſt, quod cum donatio principaliter, etiam facta fuiſſet filijs Michaelis, receſſus eorum perſonas non afficiebat, in quorum propterea præiudicium, nihil poterat innouari *Bart. & DD. in l. controuerſia ff de tranſact. Peregr. de fideic art. 25 nu. 81. & ſeqq. Fuſar. de ſubſt. qu. 597. nu. 1. & in Rom. Donationis 3. Iunij 1658. §. nihilominus cor. Reuerendiſs. D. meo Decano.* 1

Nec inter bona, in donatione, acceptata cõputare DD. voluerunt libr. 900 quas ſibi donator per totum ſuę vitę tempus, annuatim ſoluendas reſeruauerat; decurſæ, cum antè diuiſionem, ex præſumptione *l. Procula, ff de prob.* cenſentur ſolutæ, cum cõcurrant omnia requiſita, ad inducendam huius præſumptionem neceſſariã, de quibus *Merl. Pignat. contr. 87. nu. 22. cent. 1.* Quò verò ad reliquas, 2
cùm Michael, mediante diuiſione, retroceſſerit bona donata & per conſequens euanuerit cauſa obligationis, ceſſauit pariter d. annua pręſtatio, tali contẽplatione emiſſa, cum hæc ſit correſpectiuæ obligationis natura, vt ad ceſſationem vnius, altera pernecesse deficiat *l. ſi is § matri, & l. Alumnæ, §. Seia ff. de adim. legat. Cyriac. contr. 23. nu 43. & conſ. 90. nu. 11. Rot. in Melemtana Bonor. 7. Maij 1663. §. quia cum, cum §. ſeqq cor. Reuerendiſs Gerunden.* 3

His præhabitis, recedendo DD. à deciſis, cor. Me die 30. Maij 1664. exiſtimarunt, etiã bona iſta reſeruata ſpectare ad Michaelem, quia deficientibus liberis, inteſtatæ ſucceſſionis cauſa ſpectat ad fratrem *Auth. ceſſante C. de legit. hæred. § ſi igitur, Auth de hæred. ab inteſt. venien.* 4

Nec releuat, quod Io: Baptiſta condiderit Teſtamentum, in quo Mauritium inſtituit. Nam, cum Mauritius, tamquam ſpurius, & inceſtuoſus fuerit turpis perſona & in teſtamento fuerit frater omninò præteritus, per querelam inofficioſi, odio turpis, inſtitutionem in totum reſcindit *l. fratres, C. de inoff. teſt. § ſoror. Inſtit. eodem tit.*

Etiamſi fortaſſe, turpi inſtituto, datus eſſet ſubſtitutus non turpis; quia, vel inſtitutus non adiuit, & hoc caſu, nõ 6
adeundo, fortaſſe ceſſare faceret turpem Inſtitutionem, per ea, quæ tradit *Merl. de Legit. lib. 1. nu. 2 q. 13. nu 8.* Vel 7
adiuit, & cum teſtamenti reſciſſio non fiat, ob incapacitatem inſtituti, ſed in vindictam iniuriæ fratribus illatæ, ſubintrat ſaltem, eius vita durante, frater præteritus, in locum inſtituti *Dec. conſ. 53. num. ... Peregr. de fideic. art. 36. num. 53. Merl. de Legit. d. qu. 13 num. 27.* Quicquid ſit, an poſt eius mortem reſtituere teneatur fideicommiſſario, quam quæſtionem diſputant ad partes DD, adducti per *Fuſar de ſubſt. q. 571 num. 8, 9 per Merl. de Legit. d. q. 13. num. 13.* 8

Inceſtus probatur, quia cum Hyeronimus Franciſcus, ex Dorothea, progenuiſſet Viceduminam Hyeronimam eamq; ob imminens vitæ periculum, aqua Baptiſmali aſperſiſſet, vt ex Parochi Partita, præteritu *ſumm.* Michaelis, *n.* 8. negari non poteſt, quia inter ipſos contracta fuerit cognatio Spiritualis, impediens Matrimoniũ *Sãch. de Matr. diſp. 62. n. 11. 12, lib 7. t. 2.* Quo circa, cũ hoc non 9
obſtante, denuò acceſſiſſet ad eamdem mulierem. & ex ea ſuſcepiſſet d. Mauritium. clarum eſt, illum, ex complexu inceſtuoſo, natum fuiſſe, *Abb conſ. 50. in princ. lib. 2. Surd.* 10

Digitized by Google

*deciſ.*249.*n* 5. &, tamqoàm talem præterito fratre fuiſſe,
11 inofficioſè inſtitutom, *Bald.conſ.*207.*nu.*4.6.*lib.*2 *Hond.*
*conſ.*47.*num.*24 *& ſeqq. lib.*2.

Nec dicatur d. Parochi partitam noo fuiſſe formiter
extractam, vel ſaltem, io ea parte, io qua continetur, fuiſ-
ſe infaotem ob imminens vitæ periculum domi baptiza-
tum oon eſſe credendum.

Ad primum, enim placuit reſponſio, quod cum ſcri-
ptora fuiſſet in loco Iudicij, in quo facilè potuit origina-
12 le videri, ſolemnitas formalis extractionis oon require
batur, *Rot dec.*230.*n.*3.*p.*5.*& dec.*284 *nu* 7 *& ſeqq p.*7.*rec.*
13 Et, quoad ſecundum, quod cùm teneatur Parochus, ex
neceſſitate proprij Officij, ſuper facto antecedẽtis Baptiſ-
matis, ſedulò, ac diligenter inquirere, agi de re, ad eius
Officiũ ſpectãte, cui propterea, fides eſt adhibẽda, *Vbert.*
14 *de cit.c.*7.*n.*75 *lib* 1.*Rot.dec.*319 *n.*4. *inter Recollect Farin.*

Sed, circumſcripto inceſto, qui fortaſsè, tamquã a Iure
Ciuili, incognitus oon comprehenderetur ſub perſonis à
15 Iure Ciuili inflictis, *Lucidor.de illegit.c.*10.*n.*21.22. rema-
neret ſaltem in Mauritio odibilitas, ac turpido natalium,
quorum reſpectu, poteſt ioſtitotio, tamquam inofficio-
ſa impugnari.

Et quia informantes contra Mauritium anxiè cona-
bantur oſtendere, illum eſſe Sporium, cùm non doceat,
16 ſe natum eſſe, cum requiſitis concubinatus, de quibus, vt
ait *Rot.dec.*254.*n* 1.*p.*2.*diuerſ & dec.*199.*n.*3.*p.*3.*rec.* de Io-
re Ciuili opus eſt, ad hoc, vt quis habeatur pro naturali,
17 *Galeot.de Noth.& Spur.c.*12.*Mant. de cõiect.lib.*11.*tit.*11.
*Mart.de ſucc.p.*1.*q* 16.*art.*1.*n.*1. *Merlin.de legit.lib.*1.*tit.*2.
*q.*5.*n.*1.*& ſeqq. Lucidor de illegit in prælud.n.*1.*& ſeqq.*

Alij verò e contra attento Iure Canonico, Mauritium
naturalem dicendum eſſe affirmabant, cùm enim, hoc
18 Iure inſpecto, prohibitus ſit concubioatus, omnes nati ex
ſoluto, & ſoluta, ioter quos conſiſtere poterat Matrimo-
19 nium. naturales dicuntur *Conarr.de matr.part.*2.*cap.*885.
*n.*1.*Peregr.de Iur.fiſc.lib* 3 *tit.*18.*n.*9 *Merl de legit d.lib.*1.
*tit.*2.*q.*7.*num.*5.*Lucidor. eodem prælud n.*3.

Maioris declarationis gratia, animaduerterunt DD.
quæſtionem hanc priocipaliter reſpicere caſum, in quo
tractareot illegitimi, de ſuccedẽdo eorum Patri, ac agoa-
tis ex linea paterna: cum enim, tali caſu lex ciuilis diſtio-
guat, inter naturales ſimpliciter, qui ſcilicet, nati ſuot ex
pellice, io ſchemate concubinatus reteota, & Spurios, hoc
eſt, illos, qoi præter matrimonium, & concubioatũ, pro-
ceſſeront, & Spurij, præſertim ex damnato, vel punibili
coitu procreati, nihil à Patre poſſint indiſtinctè capere,
neque ex teſtameoto, neque ab inteſtato: Naturales ve-
ro vtroque modo capere poſſint, tam ex teſtameoto,
20 qoam ab inteſtato, ſub certis tamen diſtinctioonibus, de
quibus paſſim per DD. & ſigoanter per *Peregr. de Iur.*
*fiſc.de lib.*3.*tit.*18. *Merlin.de legit.dict.lib.*1.*tit.*2 *q.*4.5.*Lu-*
cidor. in prælud num 23.*& ſeqq.*

Non iocongrue fuit per DD. in controuerſiam reuo-
catum, ao ex quo Ius Canooicom cõcubinatum impro-
bet, debeant nati, ex habilibus ad nuptias, ita haberi pro
naturalibus, vt capere valeant omne id, quod Ius ciuile
ſuis naturalibus concedit. Super quo magis communiter
inualuit opinio negatiua, quod ſcilicet, in materia ſucceſ-
ſionis ſpectandum ſit Ius ciuile, adeò, vt naturalibus, de
21 Iure Canonico non ſit tribuenda ea capacitas, quam Ius
22 ciuile tradit in coocubinatu. *Abb.in cap.tanta n.*12.*qui fil.*
ſint legit.Paleot.de Noth.& Spur.c 42.*in fine Pereg.de Iur.*
*fiſc.d.lib.*3.*tit.*18.*n.*7.*Rot.in diſcurſu poſito poſt deciſ.*811.*nu.*
*tin.part.*1.*diuerſ.Lucidor.de illegit in d.prælud n.*18.

At verò in terminis *d. l. fratres*, io quibus non agitur
de capacitate, vel incapacitate illegitimorũ ad ſuccedeo-
dũ, ſed ſemper proceditur, ſub præſuppoſito, quod ſobo-
les, ſiue naturalis ſiue ſporia potuerit inſtitui; ratio de-
cidẽdi deſumenda eſt, ab eo, an in perſonis ioſtitutis, adſit
talis deformitatis macula, propterquam nimis indiſcreta,
23 & inofficioſa dici poſſit fratris præteritio. Nec prędicta
diſtinctio facit ad caſum, oiſi quatenus, vel ex diuerſa il-
legitimorum ſpecie, argui poteſt ad maiorem, vel minorẽ
deformitatẽ perſonæ inſtitutæ, vel reuocari poſſit in du-
bium, quod qoemadmodom in ſtatuẽda ſucceſſione, ſpe-
ctaodum ſit tantummodo Ius ciuile, ita pariter, in deter-
minanda turpitudine ad ſolom Ius ciuile, reſpectus ha-
beatur, adeò, vt iohoneſtas illa, quæ prouenit ſolũmodò
à Iure Canonico, & numquam a Iure ciuili agnita repe- 24
riatur, in nulla prorsùs ſit habenda cõſideratiooe. Quod
hic, vti plus ad materiæ explanationem, quam ad pro-
poſitum noſtrum conferente, inſinuaſſe ſufficiat.

Et quia materia io terminis iſtis noo reperitur a DD.
ſufficienter digeſta, placuit in ea ab altiori priocipio ag-
grediendo, diſtioguere duos caſus.

Primus eſt, io quo ex circumſtantijs facti, conſiderari
poteſt talis ratio, per quam inſtitutio perſooarum, quam-
uis turpium, non poſſit inofficioſitatis vitio ootari. Exẽ-
plum poteſt eſſe, in Matre, quæ ſi ioſtitoat filium eius,
Spurium, ex non damnato coito procreatum, non poteſt
frater prętermiſſus contratabulare teſtamentum, cum imò,
tali caſu, ex aliqoorum ſententia, daretur filio quærela
inofficioſi, ſi fuiſſet præteritus, *Peregr. de Iur Fiſc.lib.*3. 25
*tit.*18 *n.*24.*Gratian.diſcept.*35 *n.*11.*Barat.dec.*520.*n.*7.8.

Et ſimili ratione, ſi Pater inſtituat eius filium natura-
lem, vel etiam Spurium pariter, ex noo damnato coitu,
ſuſceptum, quem ex multorum ſententia, inſtitui poſſe 26
latè firmat *Lucidor. de prælud.n.*25. non competeret for-
taſse, fratri præterito actio impugnatiua teſtamenti per
ea, quæ tradoot *Mant de ſucc.leg p.*1.*q.*26.*art.*2.*n.*10.*Lu-*
*pus Italus de illegit t.*1.§.2.*nu.*47.*verſ.contrarium Lucidor.*
*vbi ſupra n.*28,29. Quamuis enim taliter procreati nullũ 27
de Iure ciuili filiationis, Ius contrahant cum Patre *l. ſi*
Spurius, ff. vnde cognati §.*vulgo Inſt de ſucc.cognat. Merl.*
*de legit.lib.*1.*tit.*2.*q.*5.*n.*18. nihilominùs non videtur Pater
inofficioſè egiſſe, ſi proſecutus eſt in filio dictata naturæ.

Et item dicendum videtur, ſi in fratre, aliqua præte- 28
reundi ratio coocurreret, vt quia, vel ingratus fuiſſet in
Teſtatorem *Bart in d.l. fratres q.*3 *nu.*5.*Iaſ.ibid.n* 7.*limit.* 29
10. vel pari turpitudinis macula laboraret. *Iaſ. vbi ſ n.*6.
*lim.*7.*Hond.cõſ* 43.*n.*12 *lib.*4.*Merl de legit.d.q.*15.*n.*24.36

Alter caſus eſt, in qoo nolla peculiari ratione ſuadeu-
te, inſtituat extraneus alienam ſobolem, ſiue naturalem,
ſiue ſpuriam: Et in hoc, quicquid dicendum eſſet, an in
naturali, ſtricto modo, accepto, de Iure ciuili, adſit talis
turpitudo, ex qua vitium inofficioſi poſſet efformari, cũ
exitiale concubinatus nomen, apud Catholicas aures peſ-
ſimè ſooans, ab Orbe Chriſtiaoo eſſet extirpandum,
& relegandum ad Ethoicos, a quibus origioem ſumpſit, 30
*Fontanell. deciſ.*415.*num.*3 *tom.*2.

Quoties tameo verſamur, proot in præſenti caſu, in
Spurio, de quo tamquam ex putrido, ac infecto ſemine
procedeote, ac proinde infamia facti laborante, *cap. con-*
*iunct.*35.*q.*2.*Hõded.conſ* 42.*n.*21.24 *lib* 2.*Mandill. Alba* 31
*conſ.*764.*n.*25.*Gail.obſeru.*31.*nu* 1. *lib.*4.*Tiraq. de nobilit.*
*cap.*15 *n.*14. lex malè ſentit, ac præſumit *can. ſi gens An-*
glorum 56.*diſtinct.Fontanell deciſ.*415.*n.*16 *tom* 2.

Adeò, vt oon ſolùm illis portas digoitatum claodat,
tam de Iure Canonico *cap.*1.*de fil.Presbyt c.cum in cũctis,* 32
& c. cum innotuit extra de elect. quam ex lege Moſaica
*Deutero.*73.*ibi, Non ingrediatur Mamzer in Eccleſia Dei,* 33
vſque ad tertiam generationem, quam etiam de Iure Cęſa-
reo *in l.generaliter* §.*Spurios ff.de Decur.& dignit.Gomez.* 34
*ad reg de trien. q.*2.*in princip.* vbi notat in ſpecie, ideò fuiſ-
ſe per fel. record. Paulum II. Philippum Decium ab hoc
Sacro Tribunali reiectum, ne illius Splendor per huiuſ-
modi ſordes contaminaretur.

Verum etiam, nec ſinat domeſtica decora, & inſignia
ſibi arrogare ad ea, quæ materiam exornaodu accumu-
lant, *Caſſan in Cathal.glor. mund. p.*11. *conſ* 15. *Tiraq. de* 35
*nobil.c.*15. *nu.*14. cum naturalis ſoboles progeniem nobi-
lem vituperet *l ſi qua illuſtris C.ad S.C. Orfic. Mant. de*
*coniect.vlt vol.lib.*8.*tit.*7.*nu.*5.*Valenz.c*[illegible]85.*nu* 41.*to.*2.

Communis, & recepta opinio eſt, Teſtamentum noo
ſubſtineri, & poſſe per quærelam inofficioſi reſciodi
*Azo in Summa ex quib.cauſ.infam.irrog.num.*5.*Cyn. in l.* 36
fratres,

fratres & ibi Iaſ. in fin. C. de inoff. teſt. Tiraq. de nobil. d. c. 15. nu. 16. Mart. de ſucceſſ. leg. p. 1. q. 26. art. 2. n. 9. Theſaur. dec. 126. Rot. cor. Greg. dec. 271. num. 17.

Et magis in ſpecie, quod, natus ex ſoloto, & ſolota, in remedio *d. l. fratres*, habendus ſit pro torpi perſona re-
37 cenſitis concordantibus, firmant *Merl. de leg. lib. 1. tit. 2. qu. 13. ſub nu. 22. verſ. ſed contra etiam Anchar. qu. 36. nu. 3. lib. 3. Malvaſ. conſ. 24. nu. 32. & ſeqq. lib. 1. Alex. conſil. 2. nu. 4. 5. lib. 1. Curt. Iun. conſ. 37. nu. 3. lib. 1.*

Et indiſtinctè, de quocumque illegitimè nato, *Gabr.*
38 *conſ. 30. n. 1. lib. 2. Honded. conſ. 47. n. 21. & ſeqq. lib. 2. Grat. diſc. 135. & ſeqq. Rot. dec. 505. num. 3. verſ. non obſtat & nu. 5. p. 1. diverſ.*

Et alias, in fortioribus terminis, de nato, & matrimonio nollo, dubitauit *Rot. in Bonon. Bonor. de Scaramis cor. Lancellot. impreſſa poſt primum volumen conſ. Farin. dec. 5. & poſt Merl. de Legit. dec. 26.*

Ea ratione, quia iuxtà *tex. in d. l. fratres* ſufficit, vt inſtitutus leuis notæ macula laboret, *Malvaſ. d. conſ. 24. nu.*
39 *57. & ſeqq. Hond. conſ. 47. nu. 14. & ſeqq. lib. 2. Faber in §. ſoror nu. 2. 3. Inſt. de inoff. teſt. Prat. de interp. vlt. vol. lib. 5. interp. 1. dub. 1. nu. 69. 70. Merl. de Legit. d. qu. 13. nu. 16.*

Non obſtat, quod per aſſumptionem Clericatus Mauritius abſterſerit omnem macolã; cum enim, Clericatus, ex poſt facto ſuperuenerit, in nihilo ſuffragatur; Inſpicitor, enim ad hunc effectum habilitas, vel inhabilitas, de
40 eo tempore, quo actus ad ſuum eſſe deducitur *Peregr. de fid. art. 22. & ſeqq. p. 9. rec. & in Bonon. Fideic. de Barberijs 5. Decemb. 1650. § praterea cor. Eminentiſs. Corrado.*

Auctoritas, verò *Abbatis in c. quia nos nu. 4. de teſt.* non
41 eſt tuta per rationes, quas adducit *Vaſq. de ſucceſſ. creat. lib. 3. §. 22. limit. 17. nu. 37. 38.*

His firmatis, cum ad vniuerſam Io: Baptiſtæ hæreditatem vindicandam ſufficiant ſopraſcripti duo tituli donationis, & reſciſſionis Teſtamenti, labor ſuperuacaneus eſſet, inquirere, de duobus alijs inueſtituræ Eccleſiæ, & Auiti fideicommiſſi, quos vlterius, Michael addocebat.

Et ità, dubio bis propoſito vtraque &c.

Reuerendiſs. Albergato Decano.

Rauennaten. Penſionis.

Ven. 1. Decembris 1662.

A R G V M E N T V M.

Vxoratus, ex conceſſione Pontificis, habet penſionem; Diſpenſatus, ità vt poſſit ducere viduam, dicitur diſpenſatus a Bigamia. Reſeruatio Penſionis, poſt mortem alicuius, accedente eius conſenſu, non vitiatur.

S V M M A R I V M.

1 *Penſio debetur, conſtito, de valida eius reſeruatione.*
2 *Diſpenſatio remouet obſtaculum.*
3 *Vxorem ducens, diſpenſatus a Papa, poteſt obtinere penſionem.*
4 *Conſtitutio Conciliaris requirit ſpecialem derogationem.*
5 *Diſpenſatus a Bigamia quis dicitur, ex quo ei non nocet Bigamia.*
6 *Derogatio Conſtitutionis ſpecialis vnius Concilij, inducit derogationem aliorum.*
7 *Reſeruatio penſionis poſt obitum alterius inducit votum captandæ mortis.*
8 *Votum captandæ mortis tollitur ex conſenſu partis.*
9 *Conſenſus probatur ex inſtrumento.*
10 *Verba*, accedente conſenſu, *in literis Apoſtolicis, non ſtans conditionaliter, ſed cauſatiuè.*
11 *Gratia perfecta dilata executione non expirat per mortem concedentis.*
12 *Gratia facta ad fauorẽ conſenſus latiùs interpretatur.*

D E C I S I O XXIV.

Relaxato, ad inſtantiam D. Principis Pamphilij, mãdato, contrà D. Archiepiſcopum Rauennæ, & illius vigore, ſequutis pluribus ſolutionibus ſemeſtriorum Penſionis, de qua agitur; Dubitaui, hodie in petitorio: An Pẽſio debeatur. Et Domini, affirmatiue reſponderunt: quia cõſtat de eius legitima reſeruatione, auctoritate Apoſtolica, per Cedulam Conciſtorialem factam, de conſenſu 1
Card. Capponij reſignantis & moderni D. Archiepiſcopi reſignatarij *Ferret. conſ. 3. 9. n. 4. Gabr. conſ. 186. in princ. & per tot. lib. 1. Lotter. de re benef. lib. 1. quaſt. 35. nu. 65. & ſeqq. Rot. coram Coccin. dec. 40. nu. 1.* & in alijs allegatis ab informantibus pro D. Principe.

Nec aduerſatur, quod D. Princeps ſucceſſiuè, cum D. Principiſſa Roſſani matrimoniũ contraxerit quia, vt reſponſum fuit in deciſ. huius cauſæ, edita cor. Me, 1. *Iulij 1660. § minùs obſtat*, præuentiuè diſpenſatus fuerat à S. M. Innoc. X. cum facultate retinendi penſiones, ſuper fructibus quarumcumq; Eccleſiarum, etiamſi cum vidua contraheret, quæ quidem, diſpenſatio remouet obſtaculũ Canonis impedientis incurſum bigamię, vt per *Rot. dec. 12.* 2
n. 29. & ſeqq. & dec. 50. num. 9. p. 5. rec. & tradunt Anchar. conſ. 124. n. 2. Modern. Auemonen. de Penſ. cap. 58. nu. 21. & in indiuiduo huius Indulti fuit dictum *in Rauenna Pen-* 3
ſionis 13. Iunij 1661. cor. Emin. Celſo § nec reſolutio.

Hinc, non vrget, quod diſpenſatio prędicta nõ habeat 4
expreſſam derogationẽ *cap. vnic. de Bigam. in 6.* continentis diſpoſitionem Conciliarem: Dum enim Pontifex habilitauit D. Principem, vt in matrimonio, etiam cũ vidua capax eſſet acquirendi & retinendi penſiones, talis derogatio non videbatur neceſſaria; Nã, vt ſupra dictum eſt, gratia præuentiua illũ præſeruauit, in ſuo primario ſtato prout erat antè contractũ matrimonium; ac ſi nõ indiguiſſet diſpenſatione, vt latè comprobat *Rot. d. dec. 10.* 5
nu. 9. p. 5. rec. vbi *n. 26.* firmat, quod, dum Papa impedit incurſum Bigamiæ, pinguius ius concedit, quã ſi expreſsè ſuper illam diſpẽſaſſet, vt proſequitur, *Lotter. de re benef. lib. 1. quaſt. 40. num. 153. & ſeqq.*

Et nihilominùs, dum in eodem indulto derogatũ fuerat, expreſsè Concilio Lateranenſi, prohibẽti reſeruationes penſionum Cathedralium huiuſmodi, ſpecialis derogatio operatur, quod ſufficiat derogatio generalis aliarũ Conſtitutionum Conciliarium, vt aduertit *Garz. de ben. p. 4. c. 5. n. 38. & ſeqq. Dec. conſ. 341. n. 10. verſ. in tali clauſula Rot. dec. 7. n. 4. dec. 10. n. 17. p. 5. rec. & in Vercellen. Decimarum 15. Ianuarij 1646. cor. Eminentiſs. Cerro.*

Qua ratione, opponi pariter non poteſt, quod reſeruatio penſionis capiat votum captandæ mortis, tanquã facta, poſt obitum Card. Capponij. *ad tex. in cap. nulla de* 7
conceſſ. Preb. in 6. quia votum captandæ mortis tollitur, ex conſenſu ab eodẽ Card. præſtito *l. fin. C. de Pact. Surd.* 8
conſ. 355. n. 1. & ſeqq. Rot. dec. 40. n. 60. p. 4. tom. 1. rec. & iã antè reſeruationem, vt deducitur ex ijſdem literis Apoſtolicis, 9
Luca electo, & Aloyſio Carolo in hoc conſentientibus, quæ conſenſum præcedentem probant, iuxtà *dec. 20. n. 2. p. 6. rec.* nec ſtat conditionaliter, quatenus, ſcilicet, accedat conſenſus, ſed cauſatiuè, ex quo cõſenſus accedit, ſine quo literæ non fuiſſent expeditæ, vt in puncto *Rot. d. dec. 20.* 10
n. 4. cor. Caualer. dec. 561. n. 4. quam poſt expeditas Literas, quo tempore eiuſdem Cardinalis conſenſus acceſſit, vt conſtat ex alia deciſ. in cauſa facta.

Demum non releuat, quod per obitum S. M. Innocentij, ſequutum antè mortem Card. expirauit gratia reſeruationis; nam, cum illa ab eodem Pontifice facta, & perfecta fuerit, dilata tantummodò executione, in tempus mortis Cardinalis, non expirauit per mortem cõcedentis 11
iuxtà *tex. in cap. ſi ſuper gratia.* vbi plenè Doctores *de Off. deleg. in 6. Sanch. de Matr. diſp. 28. lib. 8. n. 48. Rot. cor. Pen. dec. 244. per tot. & dec. 249. nu. 2. & in rec. dec. 336. nu. 26. & 28. par. 4. tom. 2. & in Tiraſonen. Seruitij 2. Decembris 1615. coram Sacrato.*

Digitized by Google

Vlterius per Dominos fuit conſideratom, quod agi
tur de Gratia reſeruationis penſionis facta, motu pro-
prio à Pontifice, qui bis eam delodè approbauit, per duo
Breuia, conſentiente D. Archiepiſcopo, emiſſa, & qui-
dem ad fauorem D. Principis, ſecondum Canonem, eiuſ
dem Summi Pontificis, ex fratre Nepotis, quæ qualitas
12 facit præſumere Pontificem, illi vberiori modo, quo po-
tuit, gratificari voluiſſe, & gratiam fauorabilem facere,
vt ponderat *Soccin.conſ.115.n.4.libr.3.Rot.coram Burati,
deciſ.638.in fine*, alijque relati in *Ferrarien. Penſionis 2.
Martij 18.Iunij 1649.§.Neſas coram Dunozetto.*
Ex quibus D. Pcincipe tantum, &c.

Reuerendiſsimo Albergato Decano.

Romana Ceoſus.

Luna 12. Februarij 1663.

A R G V M E N T V M.

Emptum nomine patris, & filij acquiritur vnicuique
corum, pro medietate; Et quando filius publicè
habetur, & reputatur paterſam. habet actiouem
contra patrem, pro recuperanda ſua medietate.

S V M M A R I V M.

1 *Acquiſitum communi nomine patris, & filij vnicuique
pro medietate acquiritur.*
2 *Filius acquirens de pecunia patris ſibi acquirit.*
3 *Cum obligatione tamen reſtituendi patri, & conſerendi
inter fratres.*
4 *Durante patria poteſtate, non datur actio, inter pa-
trem. & filium, nec vlla inter eos naſcitur obligatio.*
5 *Filiusſam. habitus communiter, & recognitus à patre,
pro patreſam cenſetur emancipatus.*
6 *Maximè in præiudicium tertij, non contra patrem.*
6 *Pater permittens filium negociari, cenſetur remittere
vſumfr. ſuper eius bonis.*
8 *In bonis in quibus pater non habet vſumfructum datur
actio & obligatio inter patrem & filium.*
9 *Pater acquirens, vti adminiſtrator bonorum filij, ei ac-
quirit non ſibi,*
10 *Hæres non poteſt negare talem eum, quem talem co-
gnouit auctor.*
11 *Simulatio non probatur coniecturis, vbi deficit cauſa ſi-
mulandi.*
12 *Teſtes in concurſu confeſſionis patris, non attenduntur,*
13 *Inſtrumenta publica præualent teſtibus.*
14 *Exiſtenti in poſſeſſione exigendi fructus cenſus, datur
manutentio.*
15 *Contra pupillum non currit tempus.*
16 *Appellatio ſuſpendit effectum ſententiæ.*
17 *Et interim non denegatur manutentio poſſeſſori.*

D E C I S I O XXV.

LEgitimationem Petri Franeiſci, à Io: Baptiſta, tan-
quàm eius patre, obtentam, & poſt reſolutionem hu-
ius cauſæ 27. Februarij 1662, in actis productam, nec ob-
ſtare cenſuerunt Domini, conclosionibus firmatis, io de-
eiſione, in qua perſiſtendum eſſe hodiè reſponſum fuit.
Quia ſemper ſubſiſtit, quod communi patris, & filij no-
mine emptus, vnicuique pro medietate aequiſitus fuit, vt
1 firmatur in principio deciſionis, & cõcordat *Rot.dec.438.
n.6.coram Duran.* Quamuis pro rata ſcut. 3150. probatũ
fuerit cenſum, ex pecunijs proprijs patris, emptum fuiſſe;
Quia, & ſi filius acquirat, ex pecunia patris, dùm tamen,
2 proprio nomine emit, ſibi acquirit, ſub obligatiooe, ta-
men, reſtitueodi pecunias patri, vel illum, eum fratribus
conferen. *Caſtren. in l. cum oporteat 6.nu.7.C.de bon. quæ
3 liber. Rolan. a Vall. conſ 90.nu.21. & ſeqq. lib.2. Bertazzol.
conſ ciuil.119.n.25. Becc.conſ.113.nu.21. Paſchal.de Virib.
Patr.poteſt.part.1.cap.3.n.17.verſ.quæ propterea.*
Nec aduerſator, quod duraote Patria poteſtate, actio
non detur inter patrem, & filium, nec vlla oaſcatur obli- 4
gatio: aduertebant eoim Domini, quod pro patre coniu-
gum probatum fuit, quod Petrus Franciſcus tàm antè,
quam poſt legitimatiooem ſciente, & patiẽte Io: Baptiſta
patre, eumque pro patrefamilias poſitiuè agnoſcente pu-
blicè, & palam pro tali, ſe gerebat, negociando, contra-
hendo in mercatura lignorom, & agriculturæ, emendo
plures cenſus, vineam, & noualia nomine proprio, dando
pecunias ad ſocietates Officiorum, & mutuò, conduceo-
do horrea, ſoluendo expenſas, & alia gerendo, quæ patri-
bus familias tantùm conuenire poſſunt; Ex quibus duo
reſultant. Primò, quod Petrus Frãciſcus a patria poteſta-
te liberatus, & emancipatus cẽſebatur, *Menoc. præſumpt.* 5
55.nu.28. & ſeqq. lib 6. maximè, cùm id non deducatur
contra patrem ſed contra tertium ad ſuſtinendum con-
tractum a filio geſtum, *Moroti conſ.52.nu.25. Carpan ad
Statut. Mediol cap.406.n.27. Mareſcott. var. reſol. cap.58.* 6
*n.22.lib.1. Giurb. ad conſuetud. Meſſan. cap.3 glo.7 part.1.
nu.42. Gratian. cap.820.nu.3. Rot in Romana Salniam 10.
Maij 1658. coram R.P.D. Priolo §. imò hinc reſultat,*
Alterum, quod Io: Baptiſta, per ſcieotiam, patientiam,
& conſenſum, quod filius, proprio nomine, negociaretur,
lucra ac fructus perciperet, ac de illis diſponeret ad libi-
tum, etiam pro ſe acquirendo vſumfructum remiſiſſe,
quem io bonis filij aduentitijs, habebat, *Alex. conſil.138.* 7
*n.3.lib.5. Menoch. conſ 282.n.31. Gratian. cap 519.num.1.
Giurb. ad Conſuetud. Meſſan. cap.7.gl.11.par.1.n.3.* Quan-
do autem filius peculium aduentitium habet. & in vſu-
fructu ob expreſſam, vel tacitam patris remiſſionem, ſe
ingerit, tunc, inter ipſum, & patrem datur actio & ciuilis 8
obligatio oritur *Bartol. in l. frater a fratre 38.nu.16. ante
finem, & n 47 & ibi Caccialup n.53. ff. de Condit. Indeb &
in* proximis terminis *Surd. conſ.116.n.21*, vbi alios refert.
Quod autem Io: Baptiſta voluerit, etiam ex proprijs
pecunijs, verè cenſum acquiri pro medietate Petro Fran-
ciſco filio, demonſtratur etiam à poſteriori: Nã, poſt eius
mortem quietaoit debitorem, pro fructibus cenſus tam,
nomine proprio, quam vt auus, & legitimos adminiſtra-
tor filiorum eiuſdem Petri Frãciſci fuiſſe acquiſitum. vt
in propoſito tradit, *Surd. conſ.206 n.26. verſ tertio reſpon-* 9
*deo, Gabriel. conſ.58 n.449. lib.1. Menoc. conſ.1068. n 7 An-
conitana Officiorum ſeu Nullitatis Concordiæ 4. Decemb.
1647 coram Arguelles §. eoque magis.* Quinimò, non ſo-
lum à patre, pro verò Domino medietatis cẽſus recogni-
tus fuit, ſed etiam bo: me: Franciſco Maria Duce Ceræ de-
bitore cenſus, & fructus ſoluendo pro ſua parte, & poſt
mortem patris pro ſuis filijs acceptante. Vnde non poſ-
ſunt hodiè hæredes Ducis hoc negare, dùm ab eorũ ao-
ctore, pro tali, factis poſitiuis recognitus, & approbatus
fuit *Surd. conſ.449.n.38. & deciſ.108.n.12. Altogr. conſ.45.* 10
n.45. Rot. dec.297 n.3 p.8. rec. & in d. Rom Salniam in fine.
Ex quibus eliduntur depoſitiones teſtium, quod Petrus
Franciſcus nihil proprij haberet, & obiecta ſimulationis
exceptio. Nec enim, vbi nulla datur caoſa ſimulandi, nec
etiam præſumptionibus, & cooiecturis, ſi quæ concurre-
rent, iuſtificatur, ex relatis per *Adden. ad Greg deciſ.157.* 11
n.27. Qoo verò ad teſtes, vltrà exceptiones, quas pation-
tur, oon poſſuot concurrere eum confeſſione patris, tot
actibus ratificata *Cranett. conſ.171.n.10. Rot. dec.81 nu 6.
coram Millin.* & eorum depoſitionibus reſiſtunt, & præ- 12
ualẽt publica inſtrumẽta acquiſitionũ, nomine proprio,
factarum, quibus potius, ſtandũ eſt, *Rot. in p.ancto dec.185.* 13
*n.8. poſt Zacch. de Oblig Cam. & in Farfen. Bonorum 30.
Aprilis 1660. coram R.P.D Priolo §. atteſtationes,*
Conſtito autem, ex præmiſſis, de bono iure Eleonoræ
filiæ Petri Franciſci, eidem, Domini, dixerunt dandam
eſſe manutentionem, in quaſi poſſeſſione exigendi fru-
ctus, in qua conſtituta fuit, per exactionem fructuum,
tam a Io: Baptiſta auo, eius nomine, quam deinde, a tu- 14
tore factas, ex relatis per *Poſt. obſeruat. 52. numer. 3.*

33. &

Digitized by Google

33 & ſeqq. Rot poſt ipſum dec. 135. num. 1 Cathacen. Hæreditatis 11. Decembris 1648. coram Eminentiſs. Cerro §. reſpectu enim & in Romana Manutentionis 28. Iunij 1652. §. non obſtat coram Dunozetto, cui non aduerſatur lapſus temporis, vel ſententia declarans medietatem controuerſam cenſus, ad hæredes Io: Baptiſtæ pertinere: lapſus, enim temporis ceſſat, ex eo, quod Eleonora erat pupilla, & à
15 ſententia appellatum fuit, *Rot. coram Coccin. dec. 494. nu. 9. verſic. & acquieſcentia & coram Reuerendiſs Decano in*
16 *Peruſina Manutentionis 27. Iunij 1644. §. nec poſſeſſio*, quæ appellatio, cum ſuſpendat eff:ctum ſententiæ, non eſt interim deneganda manutentio poſſeſſori, *Rum. conſil. 154.*
17 *num. 10. lib. 4. Gratian cap. 141. nu. 35 Rot. coram Canaler. dec. 143. nu. 12. Monopolitana Fructuum 9. Decemb. 1650. coram Reuerendiſs. Papien & nuper in Rauennaten. Penſionis 26. Ianuarij proximè præteriti coram R.P.D. Vicecomite.*

Et ita vtraque &c.

Reuerendiſsimo Albergato Decano.

Romana Commendæ.

Lunæ 21. Februarij 1661.

ARGVMENTVM.

Incapax Commendæ, & beneficij de tempore Vacationis, ob defectum ætatis, admittitur, in præiudicium ſucceſſiuè vocatorum, obtenta diſpenſatione, ab habente facultatem, ſuper ætate; maximè, ſi ille, qui eſt incapax expreſse vocetur a fundatore, in concurſu ſubſtituti.

SVMMARIVM.

1 *Filius in ſucceſſione præfertur fratri.*
2 *Princeps poteſt diſpenſare ſuper ætate requiſita ad aliquid obtinendum.*
3 *Incapacitas, quæ poteſt reduci ad capacitatem non attenditur.*
4 *Dictiones* ſemper, perpetuò, *comprehendunt omne tempus, & omnem caſum.*
5 *Et ideò non reſtringuntur ad tempus ſucceſſionis.*
6 *Pater præſumitur velle vocare potiùs filium quam fratrem. aut extraneum.*
7 *Nemo præſumitur velle facere, quod non poteſt.*
8 *Ex lege fundationis minor 14. annis, poteſt obtinere beneficium.*
9 *Gratia ſubreptitiè obtenta non ſuffragatur.*
10 *Subreptio inducitur ex taciturnitate eius, quod retraxiſſet concedentem.*
11 *Natiuitas filij etiam incapacis ad ſuccedendum, facit deficere conditionem non natiuitatis.*
12 *Defectus conditionis excludit ſubſtitutum vocatum ſub conditione.*
13 *Pupillo datur reſtitutio in integrum ob non præſentationem factam in tempore dato ad præſentandum.*

DECISIO XXVI.

PRopertius, inter quatuor filios, æqualiter inſtitutos, fideicommiſſum ordinauit, ſubſtituendo illos, inuicem, eorumque filios, & deſcendentes, vt bona perpetuò conſeruentur in linea recta domus de Sextis. Petrus Paulus, vnus ex filijs, Sanctiſſimæ Conceptionis in militia, commendam annui redditus ſcutorum 200. ex ſuis proprijs bonis erexit, ſub expreſſa conuentione. quod Iuspatronatus dictæ Commendæ, fructuſque, & redditus illius, ſpectare deberent ad ipſum, eiuſque filios legitimos, & naturales, illiſque deficientibus, ad alios eius fratres; Poſt mortem verò, d. Petri Pauli, qui ſuperſtite Antonio Petro, deceſſit, Andreas defuncti frater, à Sanctiſſimo Commendam obtinuit; & orta inter ipſos, ſuper manutentione, controuerſia, coram Reuerendiſs. Papien. ordinatum fuit, quod videretur de bono iure de quo. coram M. in eius locum ſubrogato, ad fauorem Antonij Petri, conſtare reſponſum fuit. Habet, enim, ipſe fundatam intentionem tam ſuper fideicommiſſo aui, quam in erectione Commendæ, cum vtroque caſu, ſit vocatus, & tanquam
filius præfertur Andreæ patruo, *auth ſi in ſucceſſione C. de* 1
*de ſuis, & legit. Surd. conſil. 100 & conſil. 384. nu. 3. Cephal.
conſil. 765. num. 12 cum cæteris per Giurb. ad conſuet. Meſ-
ſan. cap. 5 gloſſ. 4. num 1. part. 1.* præcipuè, quia diſpenſatio-
nem obtinuit à Sanctiſs ſuper ætate, ad obtinendas huiuſ-
modi Commendas, requiſita quam concedere vtique po-
tuit, eum ſit, de reſeruatis Principi, *Rebuff in prax. benef.* 2
tit. de Comm. nu. 33 & pluribus comprobat *Menoch. conſ.
458. nu. 11. verſ. 5. & vltime Rot. in Fanen. Commendæ 27.
Iunij 1639. coram Reuerendiſs. Terracinen. in recent. par. 8.
dec. 159 num 2.*

Nec vrget, quod de tempore vacationis, Antonius Pe-
trus eſset incapax Commendæ ob defectum ætatis anno-
rum 12. ex ſtabilimentis Religionis, requiſitæ, tum quia
non agitur de incapacitate pura, ſimplici, & abſoluta,
ſed de accidentali, & per aduentum ætatis naturaliter re-
ſolubili, cum, ex euentu poſſet fieri capax, vt in terminis
Commendæ, declarat, *Anſald. conſil 12. numer 84. in fine.*
quo caſu, prædicta incapacitas non erat habenda in con-
ſideratione, per *Cuman. in l filiusfam 117. §. cum quis nu.* 3
1. poſt med. ff. de leg. 1. & cum eo *Soccin. Sen. in l. cum annus
101. num 95 verſic ſi dicas, ff de condit. & demonſtr.* tum,
etiam, quia, verba fundationis, ex quibus deſumitur eius
vocatio. ſunt ampliſſima, & geminata *ſemper, & perpe-
tuo, in infinitum.* Et ſic denotantia omnem caſum & om-
ne tempus, ex relatis per *Barboſ. dict. 254. & 261. vtrobique
num 1 Rot deciſ. 210 num. 5. part. 1. diuerſ. & in recent. de-
ciſ 571. num. 15 part. 5.* & proinde reſtringi non poſſunt
ad puberes, de tempore vacationis, vel ad habiles tantum
Alex in l. ſi paterni numer. 55 ff. ad Sen conſ Trebell. Natt. 5
*conſil. 159. num. 3. cum alijs per Surd. conſil. 10. n. 28. & conſ.
73. num. 66.*

Quæ faciliùs, amplexi ſunt Domini, quia agitur de fi-
lio eius, qui Commendam erexit: hic, enim ob naturalē
ſanguinis affectionem non eſt credendum, quod volue-
rit puberes tantùm admittere, & filios minoris ætatis ex-
cludere in concurſu fratris, vel alterius extranei, iuxta 6
*text in d l. cum annus. 101. ff. de condit. & demonſtr. l. cum
acutiſſimi 30 ff. de fideic. & ponderat Cranett. conſil 42. n. 1.
verſ. ſed quid ſi de tēpere* & de bonis fideicommiſſo ſubie-
ctis a Propertio. ad fauorē filiorū, & deſcendentium qui,
proinde, cenſeri non poteſt, voluiſse bonorum naturam
alterare, in alios transferendo, quod facere non poterat,
metiendo voluntatem, a poteſtate *gloſſ in l. peto 71. in prin.* 7
*ff. de leg. 2. Surd conſil. 431 num 41 Eugen. conſil 99. num.
33. lib. 2. Rot. coram Seraphin. deciſ. 1566. num 2. & in Tu-
dertina ſucceſſionis 29. Maij 1652. coram Reuerendiſs. Pa-
pien §. nihil facit, poſt med um.*

Qua ſtante fundatoris voluntate, non obſtant ſtabili-
menta Religionis, circa ætatem, prout in ſimili, non ob-
ſtat diſpoſitio Sacri Concilij Trident. *ſeſſ. 23. cap. 6. de Re-
form.* prohibentis, minores 14. annorum beneficia Eccle-
ſiaſtica obtinere, quando concurrit in contrarium vo-
luntas fundatoris cui non fuit a Sacro Concilio deroga-
tum, *Garz. de benef. part. 7. cap. 4 num. 9 fol. 48.* plures re- 8
fert *Barboſ. de off. & Pot. Epiſc alleg. 70. nu. 77 par. 3. Add.
ad Buratt deciſ. 755 num. 15. & 16 Rot. deciſ. 482. numer. 3.
part. 1. diuerſ. deciſ. 194 num. 1. part. 2. rec.* cum alijs concor-
dantibus, per *Lotter. de re benef. lib. 1. quæſt. 32. numer. 35.
& ſeqq.*

Hanc gratiam, a Sanctiſs obtentam, allegare nequit
Andreas; fuit enim, ſubreptitiè & obreptitiè obtenta, non
ſolum, quia, in ſupplicatione non expoſuit ſupereſse fi- 9
lium Petri Pauli fundatoris quod, ad euitandam ſubre-
ptionem narrandum erat Pontifici, cum ex hoc poſſet
retrahi, à prouidendo extraneum, de Commenda, vt, in
his

Digitized by Google

10 his terminis notat *Caſtr. Pal.oper. moral. tract. 13. tom.*
2.diſp.2 punct.1.num. 17. quem ſequitur *Ros in Lucana Iu-*
riſpatronatus 3.Iunij 1647.coram Reuerendiſs.Terracinen.
§ vacatio beneficij, & in Lunen.Sarzanen. Beneficij 10. De-
cembris 1659.coram Me, in prin. Verùm etiam, quia nar-
rauit, ſe ad eandem Commendam vocatum, poſt mor-
tem fratris, & tamen eius vocatio non erat pura ſed con-
ditionalis, in defectum deſcendentium Petri Pauli, quæ
ſola exiſtẽtia filiorum ſufficit ad eius excluſionem, etiam
ſi iidem ſuccedere non poſſent, cum tamen, faciat defi-
11 cere conditionem vocationis, *Crauett conſil.62.num.1. &*
2 Gratian.cap.747.num.3.Ros part.2.rec.dec.453.num.3.
vbi, quod, non ſunt poſiti in conditione, qui excludunt
ſubſtitutum, ſed defectus conditionis *Romana Fideicom-*
12 *miſſi de Sanijs 22.Maij 1643. §. fin. coram Reuerendiſs.*
Carillo, & in Rauennaten.hereditatis 24.Ianuarij proximè
præteriti coram Me, §. non eſt enim.

Pari modo, non releuat, quod, prius quam, diſpenſa-
tionem ætatis, obtineret Antonius Petrus, lapſum fuerit
quadrimeſtre ad præſentandum, patronis laicis, a iure
præſcriptum, quia, cum agatur de pupillo, ei competit
reſtitutio in integrum, ob non petitam in tempore di-
13 ſpenſationem *Surd conſil.95.num.7.& ſeqq Clar.in § feu-*
dum quæſt.49.numer 5.Rot.deciſ.64.numer.16.& 19.part.
8. rec.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. Beuilaqua.

Ariminen. Bonorum,

Lunæ 24. Maij 1660.

A R G V M E N T V M.

Renunciatio matris nocet filio, venienti, ex pro
pria perſona, quando eſt hæres matris, quæ, in
actu receptionis dotis, renunciando, promiſit,
nec ſe, nec filios, aut hæredes, vllo, vnquàm,
tempore, impugnaturos d. renunciationem.

S V M M A R I V M.

1 *Renuncians excluditur à bonis renunciatis.*
2 *Renunciatio matris nocet filio hæredi.*
3 *Secus, ſi filius veniat, ex propria perſona ad bona renun*
ciata.
4 *Contrarium, quando renunciatio matris eſt ampliſſima*
& facta, in actu receptionis dotis, a patre.
5 *Etiam ſi prædecedat patri.*
6 *Maximè, ſi mater promittat obſeruantiam contractus,*
etiam reſpectu hæredum.
7 *Sed requiritur promiſſio, nomine filiorum, & hæredum.*
8 *Præſentia iudicis ſupplet defectum omnium ſolemnita-*
tum.
9 *Rigor ſolemnitatum remittitur, quando ceſſat cauſa, ob*
quam fuerunt inuenta.

D E C I S I O XXVII.

MOto, per Equitem Philippum Bonadratam, Iudi-
cio immiſſionis, in bonis emphyteoticis, de qui-
bus agitur cor. R.P.D.Bolgarino A.C. ab eo lata fuit ſen-
tentia, declarans nullum ius, nullamque actionem, ei
competere, & perpetuum ſilentium impoſitum; cui, ta-
men, non acquieſcente, & iterùm, in gradu appellationis
in Rota iuttante, Domini, denegandam eſſe cenſuerunt,
inducti, exceptione ampliſſimæ renunciationis, quam
Leonora mater, ad formam teſtamenti Boncontis eius
patris, per dotem ſcut. 3000. ei reliquit per hæc for-
malia verba. *Fecit, ceſſit, tranſtulit, & donauit irreuoca-*
biliter Carolo, Franciſco, & Paulino. fratribus præſentibus
pro ſe ipſis, ſuiſque hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcum-
que omne illud quod in quacumque quantitate, valore, &
importantia, ipſa D. Eleonora eiuſque filij hæredes. & ſuc-
ceſſores, & quicumq ab ea cauſam, ſiue ius, habentes, & ha-
bituri, prætendant & quouis modo prætendere, & conſequi
poſſunt, & poterunt, tam. cauſa de præſenti. & de futuro &
tam, in re, quam in ſpe, tam ex cauſa ſuæ legitimæ portionis,
ſeu ſupplementi legitimæ, aut pro bonorum ſubſidio, de iure
naturali debita ſeu debenda. ſibi D. Leonoræ cuius prædi-
ctus &c. de & ſuper bonis iuribus. & hæreditatibus quibuſcũ-
que, præſentibus, & futuris tam ipſius Boncontis Patris,
quam eius fratrum, ſiue ab inteſtato ſiue ex teſtamento,
& quacumque alia diſpoſitione, nec non de & ſuper quibuſ-
cumque bonis Emphyteoticis, liuellarijs, vigore, & ex capite
cuiuſcumque inueſtituræ tam facta quam forſan facienda
in perſonas, & ad fauorem dd. eius Patris, & fratrum, &
cuiuslibet eorũ, coniunctim, & diuiſim, & ex capite iuris ac-
creſcendi. vel non decreſcendi & quomodocumque, intelligi
poſſet in dd. inueſtituris, & earũ qualibet. & in fauorem fœ-
minarum, factis vt ſupra, in quibus aut earum aliqua ipſa
D. Leonora, eiuſque filij ac deſcendentes comprahenſi intel-
ligerentur, ſeu quandocumque forſan in poſterum compræ-
hendi poſſent & quarum vigore, ad huiuſmodi bona, em-
phyteutica, & liuellaria aſpirare, acceſſumque, & regreſ-
ſum habere poterunt & poſſent, & demum ex quouis alio
capite, & cauſa, ratione, actione, & titulo, & modo, etiam
tunc, ibi incognito, & hic non expreſſo.

Per quam amplam renunciationem compræhenden-
tem quicquid ad Eleonoram, in bonis controuerſis perti-
nere poſſet, quemadmodum, ſi viueret, & ad illa aſpira-
ret excluſa remaneret, *§. quæritur. § ſi venditor, ff. de ædil.* 1
edict l 1. § qui ſemel de ſucceſſ. l. cum donationis, C. de tran-
ſact. Gabriel conſil, 127. num. 6. lib. 1. Ita, hac de cauſa, ma-
terna renunciatione reijcitur Phillippus filius, & hæres,
eo ipſo, quod detinet dotem, ſupra à patre conſtitu-
tam, vulgata *l. cum à matre, C. de rei vendic. l. ex qua per-* 2
ſona, de reg. Iur. Soccin. Iun. conſil. 107 num. 58. lib. 3. Surd.
conſil 143 num 9 Ruin. conſil. 6.7 num 38. lib. 1. Fuſar. de
ſubſtit. q. 597. nu 2. Burati dec. 154. num. 4.

Non obſtat, quod Eques Philippus, tanquam nepos
Boncontis, deſcendens ex D. Eleonora prędefuncta Fran-
ciſco, & Palutio, ſit comprahenſus in inueſtitura, ſtipu-
lata pro filijs, & nepotibus, per rectam lineam, deſcendẽ-
tibus, veniat, ex iure, & perſona propria, non autem,
matris ad excluſionem illorum de Battaglinis remotio-
ribus, ideoque, cum non afficiat renunciatio *Bald. in l. fi.* 3
num. 16. C. de pact. Roland. à Vall. conſil. 11. lib. 1. nu. 4. Surd.
conſil. 355 num. 36. Cancer. variar. reſol par. 3. cap. 15. de re-
nunciat num. 47. cum ſeqq. Rot. in Ariminen. emphyteuſis
14. Martij 1629. §. minus nocebat cor. Dunozetto compro-
bata in Ariminen. Molendini cor. Duran. dec. 295. in qui-
bus etiam dicitur hanc eſſe Arimini cõſuetudinem, quod
admittantur maſculi ex fœminis deſcendentes. nam cum
renunciatio non fuerit gratuita, ſed ob dotem à patre
Eleonoræ filiæ, ad hunc effectum conſtitutam, ipſaque,
contracto matrimonio, & dote ab hæredibus patris do-
tantis recepta, paternũ præceptum adimpleuerit, ex hac
eadem cauſa renunciando bonis omnibus, & in ſpecie iſtis
controuerſis, tam ſuo, quam filiorum, & hæredum no-
mine, vtique talis renunciatio obſtat Philippo, ex propria 4
perſona venienti, etſi mater deceſſerit priuſquam eue- 5
niret caſus ſucceſſionis in bonis renunciatis, vt tradit *Ro-*
man. in l. qui ſuperſtit. 93. num. 7. verſic. quod limita ff. de
acquir. hered. Caſt. conſil 419 in fin. verſic. quarta principa-
lis par. 2. Surd. d. conſil. 355 n. 41. 42. & 43. Theſaur. lun. 99.
for. lib. 2. q. 90. num. 9. & 15. verſic. limitatur tamen, Rot. in
Aſculana hæreditatis 7. Iunij 1649. §. vltimo confirmata
24. Ianuarij 1650. cor. Reuerendiſs. Tarraconen.

Cuius renunciationis effectus augetur, inſpecta pro-
miſſione per Eleonoram facta, quod nec, ex ſua perſo-
na, nec ſuorum filiorum hæredum, & ſucceſſorum, fra-
tres dotantes, & renunciatarij vllo vnquam tempore, ex
quouis euentu, & cauſis poſſint in iudicio & extra de
iure, vel de facto, etiam ſi de iure, & de facto, mole-
ſtari

Digitized by Google

ſtari poſſint, & debeant, & imò ipſi nec fratres, & eorum
prædicti, ſemper intelligantur, & ſint omninò & in om-
nibus, & per omnia perpetui, & abſoluti, & liberi, ipſaque
D. Eleonora, & ſui prædicti à præmiſſis omnibus, & ſin
6 gulis excluſi, ſine vlla prorſus ſpe quicquam vlteriùs ha-
bendi, prætendendi, & conſequendi; Quando, enim, re-
nuncians promiſit obſeruantiam renunciationis per ſe, &
hæredes, & certius ſi filij ſiont hæredes, ligantur huiuſ-
modi renunciatione, vt non valeant illi contrauenire &
ad bona admitti, vt probant *Alex conſil. 13 num. 7. lib 5.*
Caſſan. conſil. 47 num. 28. Nicol. Bellon. conſil. 17 numer. 10.
Roland. à Vall. conſil. 95 num. 47 lib. 1. Honded conſil. 3. nu.
63 lib. 1. Surd. d. conſil. 355 num. 39. cum ſeqq. vbi ait hanc
opinionem, in conſulendo, & iudicando vti veriorem eſ-
ſe ſequendam, tamen etſi diſputando aliquibus, & ipſi
aliter viſum fuerit, *Moder. Fulgin. de iur. Emphyt. tit. de*
renunc. q. 4 num. 5. cum duobus ſeqq.

Quibus non contradicunt auctoritates pro contraria
parte allegatæ, & ſignanter *Alex. conſil. 18 num. 12. lib. 5.*
Rot. in Fulginaten hæreditatis 31. Martij 1638. cor. Veroſ-
pio, quia Alex. loquitur in caſu, quo vaſſallus promiſit ſe
7 non contrauenire, & non promiſit de facto filiorum, &
ideò licet filij ſint hæredes, non committitur ſtipulatio, ſi
ijdem contraueniont, ea ratione quia pater tunc nihil
nomine filiorũ promiſit, vt apertis literis dicit; quo circa
non poteſt ex illo ad nouum caſum omninò diuerſum
inferri, dum mater expreſsè voluit, ſe ſuoſque hæredes,
& alios ab ea cauſam habentes, eſſe penitus omnique ſpe
deſtitutos, quicquam aliud conſequendi, ex bonis renun-
ciatis, & in ſpecie Emphyteuticis, vt in terminis admittit
Faber in ſuo Cod. lib. 2 tit. 3. def. 19 verſic niſi poneres, id no
minatim firmans renunciationem obſtare nepoti, quan-
do filia nominatim, vt hic, pro ipſo promiſit, recepta
dote, ad eundem nepotem delata. Et hæc reſponſio con-
gruit etiam caſui deciſionis Fulginaten. hæreditatis, quæ
nullatenus aſſerit, matrem pro filijs & hæredibus promi-
ſiſſe, nec illos eſſe matris renunciantis hæredes, ideò ad-
duci nõ poteſt, pro deciſione præſentis caſus, in quo con-
currit promiſſio ex parte matris, & qualitas hæreditatis,
ex parte Philippi filij, poſſidentis dotem, ad hunc effe-
ctum ei conſtitutam, & ob id, non poteſt emphyteuſin
petere, & facto matris contrauenire, vt notant *Alex. dict.*
conſil. 13. num. 7. verſ. non obſtat Gabriel. conſil. 325. nu 13.
lib. Natt. conſil. 214. num. 4. Pereg de fideic. art. 2. numer 57.
Canaler. dec. 36. nu. 29 part. 1. Surd tit. conſil. 355. num. 40.
& alij quos de veriori ſententia congerit *Fulgin. lib 5 d q.*
4. num. 5. cum duobus ſeqq. vbi reſpondet Alex. d. conſil. 18.
lib 5. & qu. 10. num 5. verſic. contrariam tamen ſenten-
tiam. *& ſeqq.*

Ceſſat denique nullitas renunciationis, ex eo deducta,
quod non fuerint adhibitæ ſolemnitates, in contractibus
mulierum ſeruari ſolitis, quoniam, ex inſtrumenti inſpe-
ctione, apparet interueniſſe virum Eleonoræ, loco pro-
ximiorum, ad quorum beneficium facta fuit renunciatio
& cum præſentia, & decreto Prætoris Arimini, quod
8 ſupplet omnium ſolemnitatum defectum, *l ſi in princ. ff.*
de bon. libert. l. 1. C. de iis ven. æt. Alex. in l ſciendum 30.
num. 26. ff. de verb oblig Gratian. cap. 564. num. 22. Cyr ac.
controu. 182. num 3. Rot. cor. Merl dec. 226. n. 9. concurren-
te præſertim iuſtiſſima cauſa, ob quam facta fuit renun-
ciatio, nempè receptione dotis ſcut. 3000. ei à patre, iure
inſtitutionis relictæ, & longè excedentis portionem, ſibi
tangentem, ex paterna hæreditate, ex qua cauſa exclu-
ditur omnis dolus, & læſio ad quam obuiandam adhi-
bentur ſolemnitates, & per conſequens ceſſat etiam, illa-
rum rigor, *Bald. conſil. 63 in fin. lib 3. Rot. dec. 199. in fin. nu-*
mer. 1. poſt 2. concl. conſil. Farinacc. & dec. 119. numer. 10.
part 7. rec.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. Beuilaqua.

Ariminen. Bonorum.

Mercurij 22. Iunij 1661.

A R G V M E N T V M.

Renonciatio iurium, etiam, nondum delatorum, requirit ſolemnitates ſtatutarias, maximè inſinuationem, quæ non ſuppletur ex præſentia iudicis, ex alia cauſa, interuenientis. Et renunciatio, ex præcepto teſtatoris, facta, vt non requirat ſolemnitates, præceptum debet eſſe præciſum.

S V M M A R I V M.

1 *Immiſſio in vim l. fin datur in emphyteuſi.*
2 *Renunciatio facta à minore ſine ſolemnitatibus non valet.*
3 *Ex Conſtitutione Marchiæ, requiritur inſinuatio, & iuramentum.*
4 *Inſinuatio non requiritur in renunciatione bonorum, ſuper quibus nullum ius habet renuncians.*
5 *Renunciatio iurium requirit ſolemnitates.*
6 *Si fiat à minore.*
7 *Quicquid ſit, ſi fiat à maiore.*
8 *Contractus, ſeruatis ſolemnitatibus ſtatuti factus eſt validus.*
9 *Statutum dans ſolemnitates non excludit inſinuationem.*
10 *Præſentia prætoris ſupplet omnes ſolemnitates.*
11 *Et habet vim inſinuationis de iure communi.*
12 *Quod non procedit, quando iudex interuenit ob aliam cauſam.*
13 *Solemnitates, quarum defectus annullat, non remittuntur à partibus.*
14 *Forma inducta à ſtatuto non ſatisfit per æquipollens.*
15 *Renunciatio in vim præcepti teſtatoris, non requirit ſolemnitates.*
16 *In emphyteuſi datur ius accreſcendi.*
17 *Quando præceptum non eſt præciſum, requiruntur omnes ſolemnitates.*

D E C I S I O XXVIII.

FVit, ſub die 24. Maij 1660. in hac cauſa reſolutum, Eq.
Philippo Bonadradę petenti immiſſionem, in bonis
emphyteuticis, de quibus agitur, obſtare renunciationẽ,
ab Eleonora eius Matre, tunc in 16. ætatis anno conſtitu-
ta, ſuo, & filiorum nomine factam, aduerſus quam reſolu-
tionem conceſſa noua audientia, placuit Dominis, ab ea
recedere, ex capite nullitatis d. renunciationis, ſuper qua
pro eo informantes hodie inſiſtebant, qua poſita non po-
teſt dicti Equiti obeſſe, quin in poſſeſſionem dd. bo- 1
norum immittatur, ex remed. *l. final. Cod. de edict. Diu.*
Adr. toll. in bonis emphyteuticis etiam locum habente,
ad text. in cap. 1. § inter filiam verſ. defuncto ſi de feud. fuer.
cont. int. D. & Agnat. Rolan à Vall conſil. 51. num. 1. cum
ſeq lib. 1. Rot. deciſ. 415. nu. 1. & 2. part 4. tom 2 & dec. 204.
num. 9. par. 1. rec & Ariminen. emphyteuſis 6. Iunij 1659. in
prin. coram Me.

Nullitas reſultat ex eo, quia dicta renunciatio facta, à
d. Eleonora, tunc ætatis annorum 16. caret ſolemnitati-
bus, in contractu minorum, neceſſarijs, nempè interuen-
tu proximiorum, & inſinuatione quarum defectus illam
inualidam reddit, quamuis iuramento roboratam, vt di-
ſponitur in conſtitutione Marchiæ *lib. 5. cap 25.* quæ con- 2
curſum inſinuationis, & iuramenti exigit, *Dec. conſ. 532.*
num. 12. verſic. ſecundo poteſt reſponderi Corn conſil. 201. nu. 3
42 lib. 1. Gilian. ad ſtat. Peruſin verb. minor. num. 8. Mareſ.
var.

Digitized by Google

var.reſolut lib.2.cap.27. num.13. cum ſeq. Rot. deciſ.226.
num.2 part.1. diuerſ.deciſ.671.num.2.part.1.dec.385.n.9.
& deciſ.410.ſub n.2 part.2.deciſ.203.num.1.part.4.tom.2.
deciſ.165.num.56 part.7.coram S.mem.Gregor.XV.deciſ.
391. & ibi adden. §.prædicta locum non habent, Buratt.
deciſ.47.& ibi in annot. & deciſ.120 num.14. & in termi-
nis ſimilis renonciationis factæ per mulierem minorem
Ciuitatis Ariminen. *deciſ.591 num.12.& ſeq.& dec.610.*
num.1.part.4.tom.3.recent.

Nec dicator, quod Eleonuræ nullom ius competebat
in bonis renunciatis , ideò non upus fuit inſinuatione ,
4 nam cum ex verbis renunciationis , relatis in principiu
emanatæ deciſionis conſtet, fuiſſe ampliſſimè renuncia-
tum,quibuſcunque bunis iuribus, hæreditatibus paren-
tum, & fratrum, ac inueſtituris bonorũ emphyteutico-
rum, non ſolum ſibi, ſed etiam filijs , quomodulibet de
præſenti. & futuro, in ſpe,& in re competentibus,in qui-
bus poterant damnificari, vtique ſeruandæ erant ſolem-
nitates a dicta conſtitutione requiſitæ , ad obuiandom
fragilitati ſexus, quæ eſt ratio per legislatores cõſiderata,
5 in contractuminorum, vt adhibeantur quoque in renũ-
ciatione iurium,prout probant *Eugen.conſ 88.à n.40.Rot.*
deciſ 38,nu.3.& deciſ.723 n.14.part.1.rec.Gregor deciſ.15.
num.5 & 6 Buratt.deciſ.120.nu.25.& dec.97.nu.17 apud
6 *Gilian. ad Stat. Perus.* Quicquid ſit in renonciatione ,
vel donatione facta à maiore , quæ nun ſubiacet ſtatuto
7 requirente inſinuationem, in quibus terminis loquitur,
Rota apud Buratt deciſ.333.& in rec dec.12.& 323.p.6.

Neque harũ ſolemnitatum defectus ſaluari poteſt, ex
eo, quud extat Arimini particulare ſtatutum, requirens
8 certas ſolemnitates in contractu minorum,pro cuius va-
liditate ſufficit illas ſeruari *l.fin. C. de teſtam Bald conſil.*
201.nu 1.verſ.in contrarium lib 1.Gabr.conſ.29.num 46.in
fin. & 47.lib.1. Nenizzan conſ.58. num.6. Soccin Sen.conſ.
9 *7.num.7.lib.1.Gratia.deciſ for. Cap... nu.. & cap.474.n.2.*
& ſeq. Buratt. deciſ.333.num.5. nam procederet conclu-
ſio vbi ſtatutom loqueretur de inſinuatione. At, dùm
facit ſolum mentionem ſolemnitatum in ipſo contractu
adhibendarum , ſeqoitur non compræhendere eas, quæ
ſolent, per illius ſtipulationem, adhiberi , vt eſt inſinua-
tio, à conſtitutione requiſita, contractu ſecuto,*Rota dec.*
385.num 5 part.2.rec deciſ.8. panes Pic. ad ſtat. Vrb deciſ.
260 nnmer.4.& ibi adden. litera C. apud S.mem. Gregor.
XV.Seraph deciſ.343.num 2. deciſ.288. ſub nu.5.& 6. poſt
Gilian. ad Stat.Peruſ.& in d. deciſ.610.nu.5 part.4 tom.3.
rec & in alijs citatis per adden. ad Buratt. in præcitata dec.
333. lit.B.Gratia diſc.51. num.16. & 17.

Ex quibus inferebat or, nun refragari, quod renoncia-
tio emanauerit corã Prætore, coius præſentia ſupplet ſo-
10 lemnitates *l ſed & ſi in princ. ff.de bon.librt.l.1. C.de ijs,qui*
ven. & alij in deciſ. allegatis, §. fin. qoia licet extra ca-
11 ſum conſtitutionis Marchiæ , de iure communi. Iudicis
præſentia habeat vim inſinuationis, vt firmat *Roland. à*
Vall.conſ 93.num. fin. lib.1. Surd conſ.385.nu.36. Magon.
deciſ Flor.64.num.26. Rot.deciſ.582. num.5 part.4.rec.&
coram S. mem. Greg.XV.deciſ.391 in fin. attamen,vbi in-
ſinuatiune caret,tunc decretom Iudicis eam ſopplere ne-
quit, vt in terminis reſpondit *Rota apud eundem S. mem.*
Greg.XV.deciſ.260.n.6.& in Imolen. reſciſſionis contractus.
26.Iunij 1615.coram Manzanedo, nec quando Iudex fuit
12 aditus propter aliam cauſam,& ſolemnitatem, quam, ob
inſinuationem,quia tũc non dicitur ſatisfactum inſinua-
tioni, ex latè tradit. *per Grat. in diſc.483. ſub nu.11. cum*
13 *ſeq.* Prẹſertim, quia dicta conſtitutio procedit , vlteriùs
annullando contractus, carentes huiuſmodi ſolemnita-
tibus requiſitis, quo caſu nun eſt in poteſtate partium il-
14 las prætermittere, & per æquipollens ſatis facere *Bald. in*
l.1.n.2.Iaſ n.10.ff.de liber.& poſtum.Oſaſch.deciſ.172.nu.
17. Rota deciſ.294.n.12.& 13.part.6.rec.

Minùs ſubſtineri poteſt renunciatio, ſine prædictis ſo-
lemnitatibus,eo,quia facta dicebator in executionem diſ-
15 poſitionis Patris Eleonoræ, qui dotem Scut.3.m.in teſta-
mento legauit, ad hoc, vt umnibus renunciaret , & ſic
ceſſat dolus, & Læſio pariter per cõſtitutionem conſide-
rata , quia nullibi apparebat, diſpoſitionem paternam
continere renunciationem , etiam de bonis emphyteuti-
cis ob mortem fratrum ad ipſam , & filios quoque ex iu-
re accreſcendi , vel non decreſcendi deuoloendis, prout 16
factum fuit, imò ex capitulis matrimonialibus , potiùs
colligitur fratres , contentos fuiſſe ſimplici renunciatio-
ne, bunis paternis, & fraternis, ob dotem Scut.3.m.quan-
du enim diſpoſitio Patris , vel authoris expreſſè ali-
quid mandat , ſolemnitates non ſunt ſeruandæ,ſecus,vbi
diſpoſitio non eſt præciſa , & plus continetur in contra-
ctu & renunciatione,vt diſtinguit *Cagnol.in l. ſingularia* 17
num.72.ff.ſi cert.pet.Pariſ. conſ.85.num.50. lib.3.Roland.
conſ.89 num.43.& 47.lib.1.Gabr.conſ.89.num.1.& 2.lib.1.
Surd.conſ.191.n 19. Gratia.deciſ.131 nu.8.

Et ita vtraque parte informante deciſum fuit,&c.

Rener. P. D. Beuilaqua .

Ariminen. Bonorum .

Lun. 26. Februarij 1663.

A R G V M E N T V M.

Omiſſo articulo , examinato in deciſione ſupra rela-
ta, An renunciatio matris noceat filio , hic firma-
tur , renunciatiunem factam ad fauorem minoris ,
debere eſſe , cum ſolemnitatibus ſtatuti ; Etiamſi
fieret renunciatio in vim præcepti teſtatoris, quan-
do extenditur ad bona non compræhenſa in præ-
cepto .

S V M M A R I V M.

1 *Renunciatio minoris requirit præſentiam proximiorum.*
2 *Maximè in Ciuitate Arimini .*
3 *Renunciatio iurium futurorum requirit ſolemnitates.*
4 *Inſinuatio requiritur in donatione inter minores facta .*
5 *Priuilegia conquaſſantur, vbi quis agit de damno,alter*
de lucro .
5 *Renunciatio in adimplementum præcepti paterni , non*
requirit inſinuationem .
7 *Pater non cenſetur velle præiudicare filijs , vocatis ex*
propria perſona .
8 *Renunciatio excedens mandatum patris, requirit inſi-*
nuationem .
9 *Pater conformari diſpoſitioni iuris cenſetur .*
10 *Filius ſuccedit in emphyteuſi independenter à matre.*
11 *Subſtitutus à teſtatore non cenſetur ab eo excluſus in*
alia portione .

D E C I S I O XXIX.

EQuiti Philippo Bonadiatæ, immiſſionem petenti, in
bonis emphyteuticis, de quibus agitor , obſtare re-
nunciationem, ab Eleonora eius matre, factam deciſum
fuit, ſub die 24.*Maij* 1660. ſed cõperto poſteà, quod nõ
fuerat ſeruata forma ſtatuti Ariminen. & Conſtitotionis
Marchiæ,requirentibus, in contractibus minorum, præ-
ſentiam proximiorum , & inſinuationem Domini , ſub
die 22.*Iunij* 1661. ex hoc capite, illam nullam eſſe ad-
uertentes , à d. deciſione receſſerunt ; Quia ſicuti nun-
quam fuit controuerſa minoritas Eleonoræ , ita indubi-
tata reſultat nullitas renunciationis , in d. deciſiune fir-
mata , tam ub non interuentum proximiorum à ſtatuti
diſpoſitione requiſitum, vt de ſimili ſtatutu vigente in
Vrbe dixit *Rot. coram Buratt.deciſ 47.num.11.* & in ter- 1
minis renunciationis factæ Arimini per molierem mino-
rem reſpondit *Rot.in rec.deciſ.591.nu.12. & ſeqq. & dec.* 2
610.num.1 p.4.tom.3. quamuis ageretur de renunciatio-
ne iuris futuri, quia, & in his iuribus, & renunciationi-
bus, in quibus minores renunciãtes damnificari poſſunt, 3
neceſſa-

Digitized by Google

neceſſariæ ſunt ſolemnitates, & inſinuatio, ad euitandas
deceptiones,& fraudes requiſita, vt in ſpecie dictum fuit
in *Peruſina Hæreditatis* 10. *Decembris* 1628.*coram Virili*
*poſt Gilian.ad ſtat. Peruſ.deciſ.*47.*num* 6. *Gregor.deciſ.*75.
num.5.*Buratt.deciſ.*120.*nu*.25.*& ibi add, ad litt. E. Gra-*
tian. cap.858.*num*.10. *& ſeqq.*

A qua nullitate ſaluari non poteſt,ex eo, quia renun-
ciatarij erant pariter minores; Nam, præter quod,
ex partita libri Baptiſmatis, conſtat,illos tunc fuiſſe ma-
iores 20. annorum, inſinuatio ad ſubueniendum imbe-
cillitati minorum inuenta, requiritur etiam in donatio-
4 nibus, inuicem inter minores,& mulieres, factis *l.data, C.*
*de donat.Rot.dec.*729.*num*.2.*&* 3.*par.*4.*diuerſ.& d.dec.*97.
*poſt Gilian & in rec.dec.*498.*num*.58 *par*.5. & abſque dif-
ficultate procedit, quando, vt hic, non concurrit paritas
priuilegij, ſed potior eſt cauſa alterius, reportantis,ex cō-
tractu lucrum, vbi alter remanet in damno, ob quod, ac
5 ſi renunciatio facta eſſet maioribus, debuit inſinuari, *ad*
*tex.in cap.audiuis de reſtit.in integ.Couarr pract.qu capit.*7.
num.4. *verſic.ſecundo quia, Rot.cor.Buratt.dec.*480,*num.*
21.*&* ibi, *Add.num.*22.*& poſt Pacif.de Salu.dec.* 123.*nu.*
8.*& in terminis dictum fuit in præcit.dec.*610. *num.* 11. *&*
12.*part.*4 *tom.*3.*rec.*

Neque, abſque inſinuatione ſubſtineri poteſt, ex eo,
quod fuerit correſpectiua ad dotem ſcut.3000. à patre ei-
dem Eleonoræ filiæ, conſtitutam, ad hoc, vt renuncia-
ret, quaſi renuntiatio debuerit fieri, in executionem, &
6 adimplementum præcepti paterni, *ad l præcipimus* 3.*ibique*
gloſſ.& doctores C quando dec opus non eſt, & l.magis puto,
§ pupillus, & l fin ff.de reb.eorum Pat dec. 100.*num.* 3. *lib.*
2.*Buratt.dec.*408.*in fine.*

Quoniam ex hoc, affirmari non poteſt, de intentione
7 patris donantis, fuiſſe,excludere filios ab illa & ad bona
iſta emphyteutica ex perſona propria in inueſtituris vo-
catos, dum de illis nulla legitur facta mentio,in teſtamē
to *l non omnes, ff ſi cert pet.* vnde, mente,& præcepto de-
ficientibus, ſubſequens renuntiatio, à fratribus,in ampliſ-
ſima forma,prout amplectens omnes hæreditates, & bo-
na tùm parentum, tum eorundem fratrum, ac illorum,
etiam emphyteotica, & filijs Eleonoræ renunciantis ex
iure accreſcendi, ac ex inueſtituris competentia, ita, vt
non valeant ſuccedere, & ſic multo plus continens re
nunciatio, quia ,in mandato patris, minimè ſubſtinetur,
abſque requiſita inſinuatione *l qui ſuperſtites, ff. de acqu.*
8 *hæred.Gratian.dec.*131 *num.*8.*Rot.dec.*529 *num* 4 *in fin.*
*par.*1.*diu.Gregor.dec.*496.*num.*8.*& in rec.dec.*106.*n* 8 *p.*7.

Neque Patris intentio, excludendi filios Eleonoræ, ab
his bonis, deſumi poteſt, ex hoc quod,in d.ſuo teſtamen-
to de omnibus bonis ſuis, & ſignanter de iſtis emphyteu
ticis, diſpoſuit,illa fidecommiſſo ſupponens. Nam ver-
bis illis,vnde talis voluntas arguitur, pro omni ipſarum,
& cuiuslibet ipſarum parte; & portione debita & deben-
da, in omnibus bonis mobilibus, & immobilibus proprijs,
& emphyteuticis, iubens & mandans dd. eius filias, &
quaslibet earum, debere ſtare, & eſſe contentas,tanquam
relatiuis & reſtrictis ad ipſos filios,alius ſenſus dari nequit,
niſi quod voluerit excludere filias dotatas, quatenus ad
9 ipſarum fauorem aperiretur. *l.ille aut ille,§ cum in verbis,*
*ff.de leg.*3.*Soccin Iun.conſil.*3.*num.*36.*lib* 1. Firmo tamen
remanente iure ad fauorem filiorum naſcendorum, in
inueſtituris compræhenſorum, quorum vigore, ex pro-
10 pria perſona, & independenter à matre, & poſt illius, &
fratrum obitum ſuccedere poterant, *Rot.dec.*29.*num.* 14.
*par.*8.*rec.& in Rauennaten.hæreditatis* 24.*Ianuarij §.prout,*
& § rurſus cor. R.P.D. Albergato. & eo magis quia filij
eiuſdem Eleonoræ,& aliarum filiarum fuerunt in eodem
teſtamento ſubſtituti, in defectum filiorum maſculorum
primi gradus inſtitutorum, quæ ſanè ſubſtitutio pluri-
11 mum operatur, ad interpretandam mentem teſtatoris,
alienam ab illorum excluſione *l ſeruus plurium, §.fin. ff.*
*de leg.primo. Soccin.Iun.conſil.*101 *num* 6.*&* 7.*lib.*1.

Et ita poſt ſecundā cauſæ propoſitionem informante
prima vice vtraque parte,& hodie Philippo tantum &c.

R. P. D. Beuilaqua.

Ariminen. Bonorum.

Vener. 22. *Iunij* 1665.

A R G V M E N T V M.

Renunciatio, ſicuti cœteri contractus, vt robur va-
liditatis aſſumat, non ſufficit, vt habeat ſolemni-
tates ſtatuti particularis, ſed requirit vltra dictas
ſolemnitates, alias, vel ſtatuti vniuerſalis,
vel iuris Communis; quando ſimul compatiun-
tur.

S V M M A R I V M.

1 *In emphyteuſi datur immiſſio in vim l.fin.*
2 *Renunciatio matris nocet filio.*
3 *Renunciatio facta à muliere ſine ſolemnitatibus eſt nulla.*
4 *Cum ſolemnitatibus ſtatuti eſt valida.*
5 *In contractu ſeruandæ ſunt ſolemnitates ſtatuti, & iuris, quando ſimul compatiuntur.*
6 *Etiam ſi ſtatutum reddat validum contractum, cum talibus ſolemnitatibus initum.*
7 *Ciuitas alteri ſubiecta non condit ſtatuta.*
8 *Niſi ea approbentur à Domino loci ſuperioris.*
9 *Confirmari non poteſt, quod non eſt in rerum natura.*
10 *Confirmatio non extenditur, vltrà expreſſa.*

D E C I S I O XXX.

PErſiſtentes DD. pro tertia vice, in deciſis, ſub die-
bus 22. *Iunij* 1661, *&* 26. *Februarij* 1663. cen-
ſuerunt, Equiti Philippo Bondratæ, vigore inueſtitu-
ræ, dandam eſſe immiſſionem, in bonis emphyteoti-
cis, de quibus agitur, ad exemplum, *l.fin C de edict.D.* 1
Adr.toll. non minùs, in his bonis, quam in alijs, vigore
teſtamenti, locum habentis, vt probant *Roland. à Vall.*
*conſil.*1,*num*.51.*cum ſeqq lib* 1.*Cald de Iur.emphyt. lib.* 2.
*quæſt.*8 *num.*33. *Rota in Imolen.Bonorum* 8. *Martij* 1596.
*cor.b.m.Card.Pamphilio poſt conſil.*44.*Gionagu num.*75.*lib.*
2.*& in rec.dec.*204.*num.*9.*part.*7.

Nec ab hac petita immiſſione, repelli poteſt Philip-
pus, ex denuò allata exceptione, ampliſſimæ renuncia-
tionis, ab Leonora eius matre, factæ erga fratres, eam
dotantes, cum promiſſione, nec per ſe, neque per filios,
& hæredes moleſtandi, & ideò in tali renunciatione li-
gantur, vt contrauenire nequeant, ſicuti non licebat
Matri renuncianti, ex allegatis in prima *Deciſione ed ta* 2
ſub die 24.*Maij* 1660. *§.non obſtat, & § cuius renunciatio-*
nis effectus. Quia ſubſiſtit reſponſio, in poſtremis deci-
ſionibus, reuocatorijs data, quod, cum dicta renun-
ciatio ſtipulata fuerit, abſque interuentu proximio-
rum, & deficiat quoque innouatio, in Contractu mi-
norum, & mulierum copulatiuè requiſita, *à Conſti-* 3
*tutione Marchiæ, lib.*1.*cap.*25. in toto Statu Eccleſia-
ſtico recepta, nullius eſt roboris, & momenti, vt præ-
ter cumulatos, in vtraque deciſione, plures alij con-
geſti per *Moder Fulgin. diſcept* 30 *num.*1.*cum ſeqq.* & in
terminis ſimilis renunciationis factæ à muliere minori,
Ariminen. reſpondet *Rota in dec.*519 *&* 610 *par.*4. *tom.*
3. *& ex relatis dec.*294 *num.*14 *part.*6.*rec.*

Non releuat, quod in renunciatione ſeruatæ fuerint
omnes ſolemnitates, exigitæ per ſtatutum Ariminen. in
tit. de Contractu, vel quaſi minorum de Anno 1606,
conditum, & ob id valida ſit, *Bald.conſil.*201.*nu.*1.*verſic.* 4
*in contrarium lib.*1.*Gabr.conſ.*29. *nu.*47.*lib.*2.*Eugen.conſ.*
45.*num.*40 *lib.*1.*Gra diſc.*..*per totum, & præcipue num.*13
*& diſc.*484 *num.*2.*Rot.dec.*374.*part.*2.*& dec* 330 *nu.*3.
part.

Digitized by Google

part.2.dec.9. cùm in ſtatuto nulla ſiat mentio de inſinua-
tione adhibenda poſt ſtipulatom Contractum, non de-
rogat præcedenti diſpoſitioni, contentæ in conſtitutio-
ne, quæ propterea, cùm dicto ſtatuto, benè compatia-
tur, & proindè vtriuſque ſolemnitates erant ſeruandæ,
5 *Menoch conſ.1077 num.2.Gratia.d.cap.9. numer.25.Ros.
dec.385.num.5.part.2.rec. Grat dec.260.nu.4. Buratt dec.
333 numer.6.* & in puncto fuit reſolotum præcit. *deciſ.
610.num.3. part.4. tom.3.rec.* Etiamſi ſtatutum declarat
Contractus validos, adhibitis ſolemnitatibus, ibi expreſ-
ſis, quia id intelligitur, reſpectu ſolemnitatum, quæ in
ipſa celebratione Contractus requiruntur, non verò in-
6 ſinuationis, ſeparatiuè agnitæ, in vim conſtitutionis pro
uincialis, quemadmodum in terminis reſpondet *Rota in
deciſ.610.num.5.* & de altero ſimili ſtatuto, *deciſ.21 nu.6.
& ſeqq. & deciſ.22.num.13. apud Giltan. ad Stat Peruſ.
& in Firmana Cenſus 3.Iunij 1658. §.quod procedit coram
R. P. D. Priolo.*

Præterea, cum ſtatutum ſit conditum a Ciuitate Sedi
Apoſtolicæ ſubiecta, & prohibita huiuſmodi ſtatuta cō
7 dere abſque Summi Pontificis authoritate, *Bald. in l. om-
nes Populi num.6.verſ.poſteà nullius de Iuſt. & Iur. vbi Io:
Baptiſta de S.Seuerino, nu.8. verſ. ſi autem voluerit.Grat.
diſc.forenſ.cap.245.num.37 Rota apud Buratt.dec.6.nu.1.
& coram Gregor deciſ.267.num.7.& ibi. Add & apud
Pen deciſ.237 num. 5. iuxta Ven impreſſ.* nec appareat,
de confirmatione in forma ſpecifica, nullius eſt roboris,
ad tollendas vires Conſtitutionis Marchiæ, quæ corro-
8 borata eſt decreto irritanti, & *in cap.36.lib.2.* annullat
omnia ſtatuta aliter, quam ibi diſponitur, ordinata, *Grat.
in præcit.cap.245.num.38 Fenzon. ad Stat Vrb. in princip.
num.35. & ſeqq. Rota apud Gregor. deciſ 267.num.7. &
ibi, Add. num.14.*

Non ſubſiſtit, quod hoc Statutum fuit a S.M. Iulio II.
de Anno 1509. confirmatum, quia in literis, ſuper con-
firmatione, emanatis, & relatis in *Summ.* illorum de Bal-
d.., & Battaglinis, *num.7.* aliud in effectu non conti-
net niſi, quod Pōtifex confirmabat, quædam Statuta, Ca-
pitula, Ordines, & Conſtitutiones, præuia facultate eiſ-
dem conceſſa pro commodo, & vtilitate Ciuium Arimi-
ni factas per Card. Sanctæ Cæciliæ Bononiæ, & Pro-
uinciæ Romandiolæ de Latere Legatum, & Archi-
presbyterum Cameræ Apoſtolicæ generaliter Audi-
torem, & in quodam libro ipſorum Sigillis, munito,
allegatum, inter quas certè non eſt compræhenſum
Statutum, de quo agitur, multò poſteà conditum, nec in
conſequens poteſt cadere, ſob tali confirmatione præce-
9 dentis actus, *cap. expecta de conſt. cap. dudum vbi Decius
de Decimis, cap. auditis de elect. cap. prudentiam, &
ibi Innoc. de Offic. de legat. poſt Imol.conſ.24. in fin.*

Et ex hoc patet nullum poſſe fieri fundamentum, in
ſubſequota confirmatione Clementi VII. content. in li-
teris præfati Iulij eius Anteceſſoris, quia dum iſtæ loquū-
tur de certis particularibus Statutis, & non poſſint verifi-
cari in alijs & præſertim, in hoc, tunc non exiſtente, con-
firmatio ad illud non extenditur, quod in literis confir-
10 matis non includitur. *Dec. in l more num.3. ff de Iuriſd.
omn Iud Magon dec.Luc.14.num.22.*

Nihil tandem, refragari viſum fuit, quæ dicebantur
de compræhenſione huius Statuti, inter illa condita de
Anno 1334. per Iudices Prouinciæ, & poſt decennium
reuiſa, ac de eius viridi obſeruantia de Anno 1524. & pro
validitate renunciationis ſeruatis illius ſolemnitatibus, fa-
ctæ conſolit *Brun in conſil.* 37. Quia, præter quod Bru-
nus nititur principaliter pacto de non petendo, in re-
nunciatione adiecto, ſemper Statuta, ex defectu confir-
mationis Apoſtolicæ, in forma ſpecifica Iuribus non ſub-
ſiſtunt, & remanſerunt poſt poblicationem Conſtitutio-
nis Egidianæ à Paulo III. de anno 1638. confirmatæ, pe-
nitus annullata, & ſic ſtat firmū, quod d. renunciatio, ex
defecto inſinuationis ſit inualida, iux. *author. ſupradi-
ctas,* & in alijs deciſ. adductas.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. Beuilaqua.

Auximana Donationis.

Lun. 8. Iunij 1668.

ARGVMENTVM.

Omiſſa bona peruenta à patre filijs, debent inter fra-
tres conferri, etiam ſi, ille, qui prætendit non ha-
bere locum collationem, habuerit bona, tamquàm
donata eius filijs, & non ſibi.

SVMMARIVM.

1 *Collatio non habet locum in donatione voluntaria.*
2 *Et habet locum inter æqualiter ſuccedentes.*
3 *Filij volentes ſuccedere parentibus, tenentur conferre inter fratres, quicquid habuerunt à patre, niſi collatio prohibeatur.*
4 *Collatio eſt adinuenta, vt ſeruetur æqualitas inter filios.*
5 *Pater præſumitur ſeruare æqualitatem inter filios.*
6 *Iudex in iudicando debet habere præ oculis æqualitatem.*
7 *Ea quæ imputantur in quartam, conferri debent regulariter.*
8 *Collationi eſt locus, conſtito, de voluntate diſponentis, non obſtantibus quibuſcumque.*
9 *Donatio, contemplatione matrimonij Collationi eſt ſubiecta.*
10 *Donatio dicitur ob cauſam, quando eſt facta filio, vt nobiliores contrahat nuptias.*
11 *Collatio non habet locum, niſi in bonis eius, cui ſucceditur.*
12 *Niſi ab alio bona fuerint relicta, contemplatione eius, cui ſucceditur.*
13 *Donatio facta filijs cenſetur facta contemplatione patris, quando in ea pater aliquo caſu ſuccedere poteſt.*
14 *Donatio facta alicui, cum reſeruatione vſusfructus ad fauorem plurium perſonarum, dicitur fruſtatoria.*
15 *Limita, quando donatarius habet alias vtilitates ex donatione.*
16 *Collatio habet locum, etiam in bonis, in quibus quis remanet creditor.*
17 *Bona primogenituræ regulariter non ſunt conferenda.*

DECISIO XXXI.

VT recederetur a deciſione, ædita coram Me, ſub die
28. *Iunij* 1658. in qua dictum fuit, bona donata a 1
Lodouica, eſſe conferenda Ioſepho donatario, cum alijs
donatricis filijs, informantes pro eadem, duo potiſſimum,
hodiè, opponebant. Vnum, quod collationi locus non
ſit, in propoſito, quia donatio fuerat voluntaria. Alte-
rum, quod donatio facta fuerat, non Ioſepho, ſed filijs,
ex eo procreandis, & conſequenter ceſſare Collationem,
cum nepotes non tractent, de ſuccedendo Auię, vna cum
patruis, & collatio ſolùm detur, inter æqualiter ſucce-
dentes, iuxta doctrinam *Baldi*, & aliorum Authorum 2
cap. teſtamento de collat.

His tamen non obſtantibus, donationem eſſe conferen-
dam, & ſic, ſtandum eſſe, in deciſis, cenſuerunt DD. am-
plectentes denuò concluſionem, in deciſione firmatam,
nempè filios, quoquo modo, ſuccedere volentes paren-
tibus, ſiue ex teſtamento, ſiue ab inteſtato, teneri con-
ferre, ad beneficium fratrum cohæredum, cuncta, quæ
parentes, ex propria ſubſtantia, etiam contemplatione
certi matrimonij, largiti fuerunt, dummodò tamen, 3
collatio

collatio prohibita non reperiatur *l in quartam. ff. de leg.*
Falcid Pariſ.conſ.19. num.33. & ſeqq.lib.2.Fontanell. de
pact.nupt. clauſ.4 gl.1. num.39. cum multis ſeqq. Altogr.
conſ 7 num.27.lib.1 Roland conſ.70.nu 15.lib.4. cum alijs
allegatis in alia deciſione huius cauſæ §.reſolutionis fun-
damentum.

Huius autem collationis introducendæ ratio fuit, ipſa
4 æqualitas, inter filios ſeruanda, vt innuit *tex.in l fin cap.*
comm.vtriuſque Iudic.& in l.illud cap. de collat. ne alias,
inter eos, inuidia, & diſcordia orirentur; Quamobrem
*Soccin. Iun. consil.160. lib.2. numer.*20. referens dictum,
Soccin.Sen. Aui ſui, affirmat, fratrem nolle extraneum de
hæreditate habere parentum, quàm alterum germanũ,
plus ſe aliquid, quantumuis minimum, quam æqualita-
tem, vti pacis, ac fraternæ charitatis, nutritiuam, non
5 ſolùm præſumitur parens voluiſſe ſeruare, inter filios,
vt dicit, *Soccin. ibid.* verùm ea de cauſa ipſe Iudex am-
6 plecti debet, in Iudicando, ex præcepto Imperatoris *in*
§.illud quoque Auth. de non elig. ſecundum Rubert. quem
textũ, cum alijs, ad propoſitum expẽdit, & refert *Ciroc.*
diſcept.74.num. 14. quapropter DD. id libentiùs, in præ-
ſenti facti ſpecie, ſequuti fuerunt, vbi, pro collatione, ne
dùm, viſa fuit concurrere iuris præſumptio, ſed & ipſa
Ludouicæ donatricis voluntas elicita, ex iniuncto præ-
cepto Ioſepho, accepto ferendi donationem in legitimã;
vndè ſubſequitur generalis Iuris regula, quod ea, quæ
7 imputantur in quartam, ſubiacent collationi, *l. illud, C.*
de collat. vbi Decian. n.5. Theſaur. deciſ.46.num.5. Mer-
lin. de legit. lib.2. titul. part.1. num.2. quando enim diſ-
ponentis voluntas accedit, ceſſat omnis diſputatio, &
8 totum id, quod poſſet in contrarium allegari *l quia pa*
ter, ff famil. erciſc. Theſaur. vbi proximè. num.11. Mi
chal. de fratr. cap.19 num.11 part.11. Rot. dec.568. nu.2.
coram Greg.

Non obſtat, quòd donatio fuerit intuitu Matrimonij,
voluntariè à matre procedens, & ob id collationi non
adſtringi, quoniam in contrarium eſt *text. literalis in l.*
vt liberis, C. de collat. & in terminis conſuluerunt, *Caſſ.*
9 *consil.73 numer.70. Rolan.conſil.70.numer.16.17. lib.4.*
Rota coram Merlin deciſ.586.num.2. in fin. Michal. vbi
ſupra num.12.

Neque hic applicabilis viſa fuit diſtinctio cauſæ ne-
ceſſariæ, & voluntariæ, quoniam, vt iſta donatio, ad effe-
ctum, de quo agitur, dici poſſit ob cauſam, non requiri-
tur, quod ſit ſimplex, & abſolutè neceſſaria, ſed ſufficit,
quod fiat a matre, Iure naturali impulſa maternæ dile-
10 ctionis, ditiores, & nobiliores contrahat nuptias, vt pon-
derauit *Ricchard. in eius tract. de Ration. in artic.3.nu-*
mer.24. 25. & ſeqq. fol. mihi 180. *Roland. vbi ſu-*
pra numer.14. Fontanell. de Pact. nupt. dict. clauſ.4. gl.1.
numer.35.40. Molin de Rit. nupt. lib.3. part.21. num.14.
Fab. de err pragm. decad.41. err.1. numer.6. verſicul.
deniquè, Cutell. de donat. conſt. matr. tom.1. diſc.3 part.
2. num.24.

Minùs ad euitandam collationem, profuit allegare,
11 quod ex mandato Procuræ ad donandum, donatio re-
ſultet, in fauorem filiorum naſciturorum, qui quemad-
modùm Auiæ non ſucceſſerunt, ita, à Collatione eua-
dunt immunes, nam vltrà, quod Bald. & alij loquun-
tur, de filijs, tam natis, & cognitis donantis, quales non
erant filij Ioſephi; obiectum remouetur, quia etiamſi
in præcedenti mandato expreſsè non legatur Ioſeph;
tamen Ludouicæ intentio, fuit principaliter eidem do-
nandi, vt liquet ex antecedenti declaratione b. m. Card.
Caraffæ, cuius opera matrimonium conclusum fuit,
vt in *Summ.* reſponſ. Aſconij, *nu.2.* & ex Inſtrumen-
to ratificationis, omnibus ſolemnitatibus roborato, ibi,
Cum d. Ludouica Guzzalina ſingulari ſemper amore, &c.
erga d. Ioſeph. noua dilectionis Signa præbere, & geſta
alias erga d. D. Ioſeph, eiuſque filios naſcituros plena-
riæ executioni demandare, &c. ex his ſanè verbis optimè
12 demonſtratur, quod donatio, reſpectu filiorum, fuit
contemplatione ipſius Patris; Intrat, propterea de plano

collatio, vt in *l. ſcimus, C. de inoff. teſt. Bart. in l. dotem*
dedit, num.2. cap. de collat. bon. Surd. conſ.361. num.30.31.
Grattan diſc.405. num.16. & 667. num 1. & a contrarijs
vindicat *Gionagn. reſp.83. num.70. lib.1.*

Neque contrarium inferri valet, ex coniecturis,
nam præter enumeratas, & reiectas, in prædicta deci-
ſione non viſa fuit obſtare, altera deducta, ex eo, quod
donatrix expreſsè cauerit ipſos filios cenſendos eſſe pri-
mos donatarios, quatenus creditores paterni illum ſu-
per bonis donatis moleſtarent, quia cum moleſtiæ ſu-
peruenerint, donatio ex defectu conditionis, remanſit
Ioſephi, vt in fortioribus, quod donatio dicatur reſpice- 13
re commodum Patris, vt illius contemplatione facta,
cenſeatur, etiamſi ſola ſpes, pro eo adſit *Mandoſ. consil.*
658. numer.7. quem ſequitur *Gionagn. alleg. reſp.83. n.70.*
verſic. Tertio, quia.

In nihilo releuante, quod donatrix vſumfructum
bonorum donatorum reſeruauerit ſibi, ac b.m. Epiſco- 14
po Mineruin., & Syluestro alteris filijs, vndè arguen-
do, cum *Cranett conſ.85. num.1. & Surd. eius Sectato-*
rem conſil.143. ſub nu.3a. infertur donationem eſſe fru-
ſtratoriam, dum in vita Matris, & duorum filiorum,
fructus percipi non poterant, poſt mortem verò bona
donata erant conferenda; Quoniam vſusfructus fuit re-
ſeruatus vnicuiquè pro rata, & ſic per obitum dona-
tricis acquirebatur donatario pro tertia parte, ſicut
etiam per aliorum reſeruatariorũ prædeceſſum, reliquę 15
duæ tertiæ partes eidem acquirebantur, & plures vti-
litates, ex tali donatione filio reſultare reprobatis Cra-
nett. eiuſque ſequacibus enumerat *Gionagn. vbi ſupra*
num.13. verſic. quoniam hoc, Roland. dict. conſil.70. nu-
mer.15. Ludou. Bell. conſil.19. numer.33. & ſequen-
do Gionagn. eos recenſet ipſe *Surd. conſ.361. n.32. &*
Cranett. conſil.677. numer.2. firmat donationem eſ-
ſe conferendam, & ſe retractat ab eo, quod dixe-
rat *in conſil.* 85. dicendo, quod tunc contrarium
reſponderat, quia, in illo caſu, donatio matris
erat ſimplex, non autem cauſa Matrimonij, vt
hic.

Propterea DD. vltra bona donata, adducendum
eſſe ad collationem putarunt, etiam creditum Ludo-
uicæ, ratione adminiſtrationis geſtæ per Ioſephum,
tam de omnibus bonis donatricis, vſque ad diem 25.
Februarij 1650. quo illud in ratificatione donationis
fuit reo remiſſum, & condonatum *Summ.* Aſcanij,
num.1. lit. C. quàm poſteà, vſque ad mortem matris, 16
etiam de vſufructu bonorum donatorum, qui vigore
antedictæ reſeruationis, ſpectabat ad illam, quatenus
Ioſephus, in redditione rationis reperiatur debitor, id
quoque per rationes ſuperius expreſſas, venit conferen-
dum *Valaſc. de partit. conſ.13 num.148.149. Gamm deciſ.*
Luſitan.164. per tot.

Demùm, quoad Domum habitationis ipſius donatri-
cis, quam Aſcanius prætendit, non eſſe collationi obno-
xiam, ſed ad ipſum vigore particularis primogenitu-
ræ, conſtitutæ, Anno 1588. in Contractu matrimo-
niali ipſius Matris, reſpondebatur, pro parte Ioſephi, 17
ſuper ea litem pendere, in Tribunali A. C. coram quo
licet Aſcanius poſſit, agendo eam petere, vigore d. pri-
mogenituræ, & in Rota excipiendo, inſtare, vt declare-
tur illam collationi non ſubiacere. Attamen DD. pro
nunc, circa eam, nil firmare voluerunt, ſicut Aſcanius
pro effectu collationis, in principio cauſæ petijt immiſ-
ſionem, in alijs bonis donatis, reſeruando ſibi Iura d. pri-
mogenituræ, ſuper hac Domo, & in ſententia de par-
tibus, in eius *Summ.* primæ poſitionis, *num.7.* in
fine.

Atque ita concluſum fuit ſtandum eſſe in deciſis,
vtraque, &c.

D R.P.D.

Digitized by Google

R. P. D. Beuilaqua.

Bononien. Donationis.

Lune 17. *Iunij* 1661.

A R G V M E N T V M.

Donatio lucratiua, vel cum modico onere, ad fauorem abſentis, cum ſtipulatione notarij, non poteſt reuocari, ante acceptationem; Etiam ſi donatarius, nondum adimpleuerit ordinata à donante.

S V M M A R I V M.

1 *Donatio facta cum omnibus ſolemnitatibus ab ingreſſuro religionem non poteſt reuocari ante profeſſionem.*
2 *Donatio ad fauorem abſentis antè acceptationem reuocatur.*
3 *Contra, accedente ſtipulatione notarij.*
4 *Donatio, quæ poteſt habere onus, non dicitur acceptata, ex ſtipulatione notarij.*
5 *Tutor acceptare poteſt donationem, ad fauorem pupilli, ita vt impediat pœnitentiam.*
6 *Donatio, cum modico onere dicitur ex titulo lucratiuo.*
7 *Et ideò ex ſtipulatione Notarij dicitur acceptata.*
8 *Donatarius repellitur exceptione non implementi.*
9 *Obligatus ad aliquid debet interpellari.*
10 *Depoſitum habet vim ſolutionis.*
11 *Et reijcit exceptionem non implementi.*
12 *Defectus implementi, ex culpa partis, non obſtat.*

D E C I S I O XXXII.

DOnationem, quam Anna Maria, intendens Monaſterium ingredi, fecit, ad fauorem Siluetriæ Sororis,
ante in eo emiſſam profeſſionem, reuocauit, & aliam,
ad commodum Bernardini Patrui, ordinauit, ſuper
quibus donationibus, cauſa in iudicium deducta, ema-
1 nauit ſententia, ſuper ſubſiſtentia primæ, quæ ſenten-
tia, hodiè, confirmata fuit; Cum pro validitate concur-
rant omnia requiſita *in deciſ.160.part.2. coram Caputa-
quen.* Iuſtitia autem, ex eo patet, quòd donatio fuerit fa-
cta ab ingrediente Monaſterium, præcedente Iudicis
Decreto, alijſquè neceſſarijs ſolemnitatibus adhibitis,
ac iuramento roborata, non licuit donatrici, habenti in-
tentionem profitēdi, & Deo inſeruiendi, illam reuocare,
vt præter adductos *in deciſ. Eminentiſs. Celſi*, 21. *Maij*
1660. §. *nam illa*, firmant relati per *Gratian. diſcept. for.
cap.*971. *num.*11. *&* 12.

Non obſtat, quod donatio facta fuerit Siluetriæ ab-
ſenti, ideò potuit antè acceptationem reuocari *l. abſen-
ti*, 10. *& ibi DD. ff. de donat. Pariſ. conſil.*88 *numer.*13.
2 *libr.*3. *Cancer. variar. reſolut. part.*1. *capit.*8. *numer.*36.
*Rota deciſ.*421. *numer.*1. *&* 428. *numer.*2. *tom.*2. *recent.*
nam, ſtante ſtipulatione Notarij, pro ipſa donataria
abſente, donatio euaſit irreuocabilis, abſque alia ac-
ceptatione. *Soccin. Iun. conſil* 67. *numer.*4. *lib.*3. *Me-
nocch. conſil.*1158. *numer.*48. *&* 54. *Gratian. diſcept.*729.
*numer.*19. *Cancer. variar. reſolut. part.*1. *titul.*8. *de donat.*
3 *num.*43. *&* 44. *Rota coram Cardin Seraphino deciſ.*427.
*apud b. m. Merlin deciſ.*404. *num.*3. *& in recent. deciſ.*428
*numer.*3. *cum ſequen. part.*4. *tom.*2. *& dec.*308. *num.*10.
*part.*5.

Nec releuat replicatio, quod Concluſio procedat in
donatione pura, & ſimplici, ſecùs in oneroſa, & mixta,
vltro citroque obligatoria, qualis eſt iſta, de qua agi-
tur, in qua ob poſsibile damnum donatariæ, non intrat
4 tacita acceptatio reſultans, ex titulo lucratiuo, in do-
natione ſimplici, non obſtante ſtipulatione antè ſe-
quutā ratificationem, liberum eſt donatori, ab illa reſi-
lire, vt tradunt *Alexand. conſil* 104. *num.*3. *verſicul ta-
men videtur lib.*3. *Rub. Alexand. conſil* 117. *col.*3. *Roland.
à Vall. conſil.*19. *numer.*25. *lib.*1. *Nate. conſil.*56. *num.*25.
Laderch. conſil 75. *numer.*3. *Rota dec.*274. *numer.*2. *&
ſequenti pars* 6. *& deciſ.*26. *numer.*1. *cum ſequenti part.*7.
recent. Tollitur enim obiectum, nedùm, quia in præ-
ſenti caſu, vltra ſtipulationē Notarij interuenit Mater
Siluetriæ, tunc, & poſteà pro nutrice ſe gerens, & ab
ipſo Bernardino, vti talis recognita, & pro abſente do-
nationem acceptauit, quæ acceptatio, ad hunc ef-
fectum ſufficit, ad finem, ita vt non ſit locus pœniten-
tiæ, *l. quoties* 5. *& ibi Salicetus, Cod. de donat. quæ ſub* 5
*mod. finit Rubert. Alexand. dict. conſil.*112. *numer.*5.
Abbas. conſil 36. *num.*2. *Couar. variar. reſolut. libr.*1.
*capitul.*14. *numer.*13. *Theſaur deciſ* 78. *numer.*13. *Io-
ſeph Ludouic deciſ.*29. *num.*8. *&* 9. *Rota coram Car-
dinali Seraph deciſ* 473. *numer.*4. *& dec.*42. *numer.*11.
*& in recent. deciſ.*69. *numer* 78. *pars.*7. *Adden. ad Decis
Lucan Magon* 38. *lit. D.* Sed etiam, quia habito reſpe-
ctu ad valorem bonorum donatorum, & cum maiori
onere d. Bernardinum ſecundum donatarium acce-
ptorum, grauamina impoſita Siluetriæ ſunt ſatis mo-
dica, & leuia, quo caſu donatio retinet titulum lu-
cratiuum, & viget ratio, quod donataria eſſet ra-
tam habitura, adhoc, vt ſufficiat ſtipulatio Notarij, 6
& præſumatur acceptatio *Mol n. de Iuſt. & iur inſpect.* 7
164. *colum.*5. *verſicul, obſerua Cancer. variar reſolut par,*
1. *capitul.*8. *de donat. num.*49. *verſic. ego ſuper iſto puncto
Ioſeph. Ludouic. d. deciſ.*29. *num* 21. *verſic præterea cum
donatio. & alij, quos adducit Modern. Lucan. conſil.*38.
*num.*7. *lib* 2.

Non obſtat, quod ea lege donatum fuit, vt dona-
taria dotem libr. 6000. Monaſterio ſolueret, aliaſquè
menſtruas libras 25. præſtaret, quibus non præſtitis,
Siluetria veniat repellenda, exceptione non adimple-
menti, *l. Iulianus* §. *afferri ff. de act. empt. l. final Cod.* 8
*de reuocat. donat. l.*2. *&* 3. *l. ſi prætendi & l. ſtipulati*,
*Cod. de donat. ob cauſ. l. quia Cod. de donat quæ ſub mod.
finit Coccin. deciſ.*240. *numer.*6. Nam, præter, quod ex
partitis datis in *Summ.* alterius poſitionis, & in calce
reſponſionis factæ, pro patre illius, patet, ipſam adim-
pleuiſſe, in ſoluendo ea, ad quæ ſe obligauerat, & de-
bebantur donatrici, ante emiſſam profeſſionem, pro alijs
autem, non niſi ea emiſſa debitis, debuiſſet interpella- 9
ri, vt aduertit deciſ. Eminentiſs. Celſi, quamuis non
interpellata, ſeparatam eſſet declarauit, & renitente
Monaſterio recipere, fecit depoſitum, quod vim ſolu- 10
tionis habet, & ſic quamcunque non adimplementi ex-
ceptionē reijcit *l. acceptam* 19. *Cod. de vſur. l.*3. *in fin. C.* 11
*de iur. Emphyt. Ruin. conſil.*167. *ſub num* 5. *lib.*1. *Cyriac.
contron.*158. *num.*3. *&* 24. *Rota deciſ.*196. *numer.*1. *part.*3.
*& poſt Cenc. de Cenſ. deciſ.*295. *nu.*1. *&* 297. *n.*6. *&* nihi-
lominus attenta reuocatione, contra donatariam facta à
donatrice Impeditur, & non valet de non adimplemen-
to opponi, etiam ſi verè in ea defeciſſet, ſed habetur, ac
ſi quidquid deberetur fuiſſet adimpletū *l. Iuris cuilis. C.* 12
*de condit. & demonſtr. l. qui operas, Cod. locati Gloſſ. de
except. except.* 15. *nu.*49. *Maſcard de probat. concluſ.*1383
*num.*65. *Cyriac. contron.* 466 *num.*5. *Rota deciſ.* 208.
num 13. *&* 14. *part.*5. *recent.* cauſa doli, & circum-
uentionis, propterea, ſe ad donandum ſeductam eſſe do-
natrix expreſſit, & nullatenus plenè, & cōcludenter pro-
batā in actu donandi, tollitur omne, alias, & non impe-
menti oppoſiti defectus ad infringendam donationem
ad *tex. in l. cum dilectus* 6. *ff. de his qui vi metuſue cauſ.* &
latè omnibus reſpondet *dec. Eminentiſs. Celſi*, §. *non ob-
ſtat, & ſeq.* cum quibus DD. tranſiuerunt pro confir-
matione ſententiæ Rotalis.

Et ita vtraque parte Informante, &c.

R. P. D.

Digitized by Google

R.P.D. Beuilaqua.

Fæſulaoa Bonorum.

Lun. 30. Aprilis 1668.

ARGVMENTVM.

Prælegata non veoiunt in reſtitutione fideicommiſſi vniuerſalis, & Conceſſio emphyteoſis, facta duobus, quando cenſeatur, pro virili, ita, vt inter illos excludatur Ius accreſcendi, ex defectu vnius lineæ.

SVMMARIVM.

1 *Prælegata non veniunt ſub fideicommiſſo vniuerſalis.*
2 *Præcipuè, ſi fideicommiſſum ſit in omnibus alijs bonis.*
3 *Præſumptio deducitur ex præſumpta reſponſione teſtatoris, ad tacitam interrogationem.*
4 *Fideicommiſſa ſunt odioſa, & niſi fiant à teſtatore, non ſunt inducenda.*
5 *Conceſſio facta duobus, cenſetur pro virili.*
6 *Nec inter illos, datur ius accreſcendi.*
7 *Noua conceſſio ſequitur naturam antiquæ conceſſionis.*
8 *Dictio,* reſpectiuè, *excludit ius accreſcendi.*
9 *Primus acquirens dicitur ille ſolus, qui interfuit contractum.*
10 *Ratificatio emphyteuſis probatur, ex ſolutione Canonis, & aliorum onerum.*
11 *Pacta inter plures emphyteutas, iuxta non præiudicant Domino directo.*
12 *Ius accreſcendi habet locum in emphyteuſi, quando eſt clauſula,* poſt mortem omnium.
13 *Obſeruantia non præiudicat, non probata ſcientia eius, quod ſeruatur.*
14 *Epiſcopus præſumitur ignorare naturam emphyteuſis.*
15 *Miniſtri non præiudicant Eccleſiæ.*
16 *Inſtrumento conceſſionis ſtatur, donec de contrario doceatur.*
17 *Dominium non eſt opus, vt probetur ab Eccleſia, quæ eſt rea.*
18 *Dominium probatur ex longa receptione Canonum.*
19 *Et ex confeſſione partis.*

DECISIO XXXIII.

MEnſa Epiſcopalis Fæſulana prætendens, oonnolla bona liuellaria, Iamdiù ad ſe fuiſſe deuolota, illorum poſſeſſionem accepit, occaſiooe obitus Fabritij de Mormorijs, ſed præteodentes Iacobus, & alij de Mormorijs, eadem booa ad ſe ſpectare, tam vigore fideicommiſſi Pauli, quam recognitionis ſtipulatæ Anoo 1545. Introduxerunt litem, ſuper immiſſione, quam illis eſſe concedeudam coram R. P. D. Meo Emerix Rota reſpondit ſub *die 29. Martij 1666.* ſoper qua reſolutione, per me in illius locum ſubrogatum, dubio hodiè propoſito, receſſum fuit à deciſis.

Non enim ſubſiſtere in facto, animaduerterunt DD. Paulum, ſuper bonis, de quibus agitor, condidiſse fideicommiſsum, cùm ex lectura teſtamenti, io hodierno *Summ.* Menſæ *num.* 1. appareat, Teſtatorem prælegaſse Iacobo, & Petro, filijs diuiſim, & ſeparatim, abſque vllo onere fideicommiſsi, certa bona, inter quæ (ſecluſo Prædio *Caſa maggio*, ſeo *Valumole*, compræheoſo lo recognitione ſtipulata Anno 1575. de qua hodie non diſputatur) continentur controuerſa Prædia
à Caſtiglione Maglioli, e Poggio, & ſucceſsiuè; In omnibus autem alijs bonis vniuerſales hæredes, cum fideicommiſſo ſcripſiſſe, eoſdem filios, ſub quo bona prælegata non venire, ſequendo Theoricam *Bartol. in l. ſi* 1
quis ſeruum §. fin. ff. de leg. 2. tradunt Peregrin. de fideic. artic. 7 numer. 15. Fuſar. de ſubſt. quæſt 650. num. 6. & ſeqq. Riminald. Iun conſ. 147. num. 50. Gratian. diſcept 404. num. 16. Rota deciſ. 48. num. 27. coram Cocc. & deciſ. 112. numer. 4. part. 11. recent. & in Amerina Fideicommiſſi 4. Maij 1663. coram Me, attenta potiſſimùm, dictione illa aduerſatiua, *autem*, poſita vna cum verbis, *in*
omnibus alijs bonis, quæ oſtendont inſtitotionem fa- 2
ctam fuiſſe in alijs bonis, exceptis tamen, prælegatis, *l. Marcellus § quidem liberis, & l. in fideicommiſſariis, ff ad Trebellian. Peregrin vbi proximè numer. 44. Surd. conſil. 265 numer 5. & deciſ. 269. num 1. Romana Legati, 1. Martij 1660. coram Me.*

Quod clariùs innoteſcit, ex eo, quod prohibitio alienationis, & deſideriom conſeruationis in filijs, & deſcendentibus, non egreditor Domom magnam, Florentiæ, & Prædia, nuncupata di *Bencista, e di Licciole*, & alia bona impoſterùm acquirenda, talis, quippè, limitatio, & reſtrictio magis demonſtrat Teſtatoris mentem fuiſſe, hæc dumtaxat bona venire in reſtitutione fideicommiſsi, non aotem ea, quæ anteà prælega-
uerat, nam ſi, de his etiam iotellexiſſet, vtiquè dixiſ- 3
ſet, *ad tex. in l. cum Prætor, ff. de Iud. Peregrin. vbi ſupra numer. 32. & Fuſar. numer. 97. Menoch conſil. 86. numer. 25. Merend. contron. iur. lib. 4. capu. 45. numer. 24.* cum fideicommiſſa, tamquam odioſa, oiſi a teſtatoribus iniunganior, indoci non debent, vt pluribus re-
latis, decidit *Rot in Bonon. Fideic. 1. Aprilis* 1650. *§. ex* 4
his cor. b. m. Leone Veroſp. impreſſ. apud Cenſal. in addit. ad Pereg de fideic. deciſ. 35. num. 13.

Minùs etiam viſa fuit debita immiſsio, vigore recognitionis *Anni* 1545. quia, cum bona fuerint acquiſita, & recognita a Paulo, nomine ſuo, & Petri Matthęi, & Ioannis Fratrum *Summ.* præterito menſe *numer.* 5. cenſetur acquiſita voicuique pro virili, ita, vt deſcendentes à Paulo, quales ſunt actores de Mormorais ipſius ſolam quartam partem, non verò alterum præ-
tendere poſſunt, *Alexandr. conſil. 119. numer. 1. libr. 1.* 5
Dec. conſil. 58. num 1. Cald. de emphyt. tit. de nomin. emphyt. quæſt. 19. num. 83. & lib. 1. cap. 2. num. 68. Rot in Bonon. Bonorum. 28. Ianuarij 1664. §. nihilominus, coram R. P. D. Meo Albergato, nec inter illos locus eſt Iori accreſcendi, ſed extincta linea vnios, portio deficieotis non ad ſuperſtites, ſed ad Eccleſiam Dominam dire-
ctam deuoloitur, *Bellon de Iure accreſcendi, cap 6. quæſt.* 6
38. num. 165. lib. 1. Card. Mantica de tacit. lib. 22. tit. 34. num. 33. Rot deciſ. 176. num. 5 par. 5 rec. & deciſ. 97. coram Card. Seraph. in princ. & in Portuen. Stagni coram Card. Panzirolo, in rec. dec. 222. num. 17 part. 8. & dec. 57. nu. 10. & dec. 89. num 40. part 9.

Idquè fortiùs militat, in caſo noſtro, cùm in dicta recognitione, exprimantur Inſtrumenta emptionom bonorum recognitorum; *quæ voluerunt haberi, & tractari* (ſunt verba Inſtrumenti) *perindè, ac ſi eſſent Inſtrumenta publica liuellaria locationis, & conceſſionis facta dictis reſpectiuè nominatis, ac ſi recepiſſent pro ſe, & eorum, & cuiuslibet eorum filijs, & deſcendentibus ma-*
ſculis reſpectiuè, ſecundum naturam liuellariæ conceſſio- 7
nis; Hæc enim clauſula ioncta reſtringit ad terminos, & natoram ipſius Contractus Liuellarij, per ea, quæ tradit *Rota coram Cardin. Seraph. deciſ. 794. numer. 8. & in rec. deciſ. 310. numer. 19. part. 5. & dec. 35. numer. 6. poſt Sald. Labyr. cred.* & ſic ad conceſſionem pro virili, abſque Iure accreſcendi, ponderando præcipuè dictionem illam, *reſpectiuè* pluries repetitam, quæ magis excludit Ius accreſcendi, cùm diſtinguat, & ſeparet par-
tes, & portionem ſuam vnicuique tradat *Gratia. diſcept* 8
607. nu. 9. Rot. cor. Caual. dec. 581. numer. 30. cum alijs per Barboſ. de dict. 348. num. 6.

D 2 Non

Digitized by Google

Nun obſtat , quod alij fratres ſtipulationi antedictæ
recognitionis non interfuerint , quoſque ratificaturos
Paulus promiſerit , quod cum impletum non fuerit ,
prætendebant informantes pro Mormorais, ſolum Pau-
lum, qui obſeruantiam contentorum, in Inſtrumen-
9 to, proprio nomine promiſerat , ob id effectum fuiſſe
ſolum acquirentem, quoniam obiectum remoueri vi-
ſum fuit , ex facto, cùm ratificatio aliorum fratrum ,
deducatur , ex eo, quod tamquam liuellarij , & em-
phyteotæ, cum prædictis Petro, & Iacobo filijs , &
hæredibus eiuſdem Pauli , ſuper diuiſione dictorum
bonorum , compromiſerunt, vt in eodem *Summ.* men-
10 ſæ *num.7.* illaque inſimul poſſederunt, & decimas ſol-
uerunt, vt ibidem *num.8.* quæ omnia ſatis comprobant
rati habitionem, vt aduertit *Dec.conſil.58.num.1.verſ. & licet non appareat. Canal.dec.* 100.*nu.*2. *Monac dec.Bonon.*
59.*num.*18. *cum alijs congeſtis per Fulgin.de Contract.Em-
phyt.q.34.num.29.*

Quin imò etiam ſi defeciſſet ratificatio , adhuc Bo-
na non ita ſpectaſſent ad Paolum , vt eo minùs alio-
rum fratrum , & eorum cuiuſque perſonæ generatio ,
aut vita ſingillatim attendi deberet , neque Eccleſiæ
potuiſset præiudicium inferri , per Ius accreſcendi ,
contra Verbum Pacti , ſed Bona remanſiſsent penes
Paulum ſub eiſdem conditionibus , & qualitatibus ,
dictis fratribus cohærentibus , etſi cum pacto reuer-
11 ſionis, quoad illorum portiones , *per tex. in l. fun-
dum mihi , ff. de act. empt. & ibi notat Bartol.* , *Bellon.
de Iur. accreſcendi , cap.6. quæſt.38. num.108. à verſic.
cæterum quoties maxime, num penultimo , & vlt. Ful-
gin. dict.quæſt.38.num.28.* Inde parum cenſuerunt DD.
referre, quod in eadem recognitione , adiecta fuerit
alia conuentio , ſcilicet, quod finita linea dicti Pau-
li , bona deuoluerentur ad Eccleſiam , hodierno
Summ. illorum de Mormorais *nu* 2. in fine, quæ proin-
de ipſum pro vnico acquirente admiſiſse videtur , quia
præter, quod ſtatim ſequuntur verba , *dictis modis* ,
12 *& nominibus , &c.* quæ important diſcretiuam rela-
tionem , videlicet, linea Paoli defecta deuoluerentur ,
pro eius rata , quidquid eſset dicendum , ſi dictum fuiſ-
ſet , poſt mortem omnium , vel ipſorum fratrum ,
quo caſu indiſtinctè mors omnium fuiſset expectan-
da , in quibus terminis loquuntur *Gratian. diſceptat.*
451.*numer.4. Rot. deciſ.435.numer.5.part.prima, rec.*
& alij in oppoſitum citati , vt diſtinguendo vtrumque
caſum firmat *Alciat.conſil.16.num.4.lib.1.* quem ſequi-
tur, & refert *Mantic.de tacit.& ambig.lib.22. tit.34.
num.24.verſic.Porro.*

Nec mouit DD. prætenſa obſeruantia deducta ,
ex eo, quod Epiſcopi, ſtatim non egerint ad deuo-
lutionem, ſequuta morte ſine filijs, & deſcendentibus
Petri Ioannis , & Matthæi , quia obſeruantia non
13 ſuffragatur , non probata ſcientia in Epiſcopis na-
turæ huius Emphyteuſis , quæ non præſumitur *Rot.*
14 *deciſ.328.numer.6.part.4 recent. & deciſ.504. num.4.
& ſeqq.part.4.tom.2.* potuit namque hoc prouenire ,
ex ignorantia , & incuria miniſtrorum, qui Eccle-
15 ſiæ præiudicare non poſsunt , *Rot. deciſ.34. numer.
6.part.2. recent. & in Bonon. ſeu Nonantulana deuo-
lutionis Bonorum 6. Iunij 1664. coram R.P.D.meo Taya
in fine .*

Minùs vrget obiectum , quod ab initio , bona fue-
rint vni tantùm conceſsa , & acquiſita , hoc enim non
probatur, imò contrarium oſtendit ipſa lectura reco-
gnitionis, anni 1545. in qua habetur bona primor-
dialiter fuiſse penes plures , & ab ijs particulari titulo
emptionis fuiſse per fratres de Mormorais acquiſita .
16 Vnde huic ſtandum eſt , donec de contrario docea-
tur .

Dominium verò, directum Menſæ , quamuis ab
ea, quæ in hoc Iudicio ſubſtinet Vices rei, & poſſeſ-
17 ſoris , non eſset probandum, adhoc ex allatis, in ho-
dierna diſputatione, ſufficienter, viſum fuit iuſtifica-
ri, ſcilicet, ex dicto Inſtrumento conceſſionis , cum
pluribus adminiculis, reſultantibus ex diuturna Cano-
num ſolutione, vltra 30. annos, ex multiplicibus inſtru-
mentis recognitionum , quæ iuncta , cum confeſſio- 18
ne, ab ipſis de Mormorais, emiſſa, in libello coram Re-
uerendiſs. Nuncio Florentiæ, in quo faſſi ſunt dicta
Bona eſse liuellaria menſæ, dum tamquam compre-
henſi inſtabant ad illa admitti , ſatis probant contra ip-
ſos recognoſcentes confitentes , & habentes ab eis cau- 19
ſam *Rot. dec.249.n.5.dec 290.n.2.part.1.rec & deciſ.602.
num 2.4 5.coram Buratt.*

Poſito igitur, acquiſitionem prædictorum Bono-
rum , fuiſſe viriliter , inter quatuor prædictos fratres
diſtributam, negari non poteſt , quin portiones alio-
rum trium , non durantibus eorum lineis , deuolutæ
fuerint ad Menſam , & portio Pauli , illius linea duran-
te , pertineat ad eiuſdem deſcendentes , de quorum nu-
mero ſunt Iacobus, & alij in hoc Iudicio actores ; Vn-
de illa excepta receſſum fuit à deciſis, Vtraque parte in-
formante, &c.

R. P. D. Beuilaqua.

Fauentina Primogenituræ .

Lun. 21. Iunij 1666.

A R G V M E N T V M.

Renuncians in tranſactione , non poteſt redire ad
bona renunciata , ob nullitatem contractus , an-
tequam nullitas declaretur per tres conformes in
petitorio iudicio ; maximè , ſi nullitas , quæ præ-
tenditur , proueniat ex læſione , & alia cauſa ex-
trinſeca , Fœmina non vocatur ad primogenitu-
ram, in defectum maſculorum , quando fuit habita
ratio conſeruandi agnationem.

S V M M A R I V M.

1 *Renuncians nullatenus ad bona renunciata redire po-
teſt .*

2 *Maximè antequam contractus, in quo eſt renunciatio ,
per tres conformes annulletur .*

3 *Renunciatio , & tranſactio nulla , & læſiua , non
impedit immiſſionem renunciantis , & tranſigen-
tis .*

4 *Mulier , ex Statuto Vrbis , non poteſt renunciare , &
donare ſine cauſa .*

5 *Contractus nullus, nullitatibus extrinſecis, impedit im-
miſſionem, donec de nullitate iudicetur .*

6 *Læſionis exceptio requirit altiorem indaginem, nec ad-
mittitur in iudicio poſſeſſorio .*

7 *Fœmina, vbi non ſunt maſculi , venit nomine primoge-
niti .*

8 *Quando teſtator non habuit animum conſeruandi
agnationem .*

9 *Primogenitura cenſetur conſtituta , pro conſeruatione
agnationis .*

10 *Agnationis conſeruatio cenſetur habita , ex onere aſſu-
mendi cognomen & arma .*

11 *Diſpoſitio non debet cenſeri ſibi contraria .*

12 *Tranſactio ſubſtinetur , ex quauis cauſa, etiam mini-
ma dubitandi .*

13 *Lis ad ſubſtinendam tranſactionem , debet eſſe realis ,
& non ficta .*

14 *Sufficit tamen, timor futuræ litis .*

15 *Tranſactio ſubſtinetur, quando tranſigens credit ſibi ex-
pedire tranſigere .*

16 *Tranſactio generalis poteſt comprahendere aliquid in
controuerſiam non deductum .*

17 Ca-

Digitized by Google

17 *Cadens voluntarie , ex poſſeſſione, non poteſt eam prætendere remedio poſſeſſorio.*
18 *Læſio non cadit in donatione.*
19 *Tranſactio, ex pluribus cauſis ſufficit, vt vna ſit vera.*

DECISIO XXXIV.

ANtonius Paſqualinus, Ciuis Fauentinus, in ſenili ætate, & ſine prole, conſtitutus, cupiens bona ſua, in vna perſona conſeruari, præuia reſeruatione Scut. 2000. ad effectum teſtandi, & vſusfructus, vita durante, irreuocabiliter, inter viuos, illa donauit Io: Baptiſtæ de Liuijs eaque poſt illius obitum, ſubiecit Primogenituræ, ad fauorem illius Primogeniti, & deſcendentium; ſed d. Io: Baptiſta, maſculis carens, & proindè credens in ipſo primogenituram expiraſſe, & poſſe, de bonis donatis, ad libitũ, diſponere, ideò in teſtamento cõdito, relictis Iure Inſtitutionis, dotibus ſupra dotibus, & pro omni eo, quod poſsẽt Annæ viduæ, & Hyppolitę Puellæ eius filiabus Scut. 800. pro qualibet, in reliquis vniuerſalem hæredem vſufructuariam, vna cum dd. filiabus, inſtituit d. Vrſulam Seuerolam, ei in ſecundis nuptijs vxorem, cui ſubſtituit Primogenitum maſculum Philippi eius fratris; qui prætendens ſe ſe comprehenſum in donatione, per Antonium Io: Baptiſtę, cum d. onere Primogenituræ facta, mouit Iudicium, contra Vrſulam, Annã, & Hippolitam vſufructuarias, & bonorum poſſeditrices, quo pendente, volens ipſa Anna conſequi dotem Scut. 8000. amicabiliter petijt, & cum d. Vrſula matertera cõcurrit ſeparari tot bona, ex hæreditate Io: Baptiſtæ, prouenientia, in bonis d. Antonij, & ſibi conſignari. & quamuis ad tenorem Inſtantiæ, ſequuta bonorum cõſignatione, concordando ampliſſimè renunciauerit, quibuſcumque Iuribus, ſibi competentibus: attamen hac renunciatione non obſtante, hodiè petebat immiſſionem in bonis D. Antonij, in vim donationis, & primogenituræ, ad ipſius fauorem, vt aſſerebat purificatæ; ſed Rota, vt prius coram A. C. illam denegandam eſſe reſpondit; Quia ſtante d. renunciatione, per viam concordiæ facta, omnibus, & quibuſcumq; hæredibus fideicommiſſarijs purificatis, & purificandis, ſibi tunc, & in futurum competentibus, ac ſpecifico Iure ſuccedendi, in primogenitura, cum promiſſione, illam numquam petendi, ac ſi naturaliter deceſſiſſet, contraueniendo tunc huiuſmodi promiſſioni,
1 nullatenus ad bona renunciata poteſt redire, *ad tex. in l. eos, 7. q. part. 6. tit. illic. 23. q. 4. l. quarte 14. §. ſi venditor, ff. de edil. edict. Rot. dec. 323. à n. 7. p. 6. rec. in Ariminen. ſucc. 26 Ian. 1654. in princ. cor. b. m. Bichio, & in eadem 1. Apr. 1658 §. de Iuſtitia cor. Me*, vel non, priuſquam per tres ſentẽtias conformes fuerit reſciſſa trãſactio, cum decreto Iudicis, &
2 neceſſarijs ſolemnitatibus, *Rot. cor. Card. Caualer. dec. 550 n. 4. in rec. dec. 86. n. 8. 9. & poſt Salgad. in Labyr. cred. dec. 47. n. 7. et Cenſal. ad Pereg. de fideic. dec. 44. n. 2. in fine in Imolen. Reintegr. 15. Iunij 1648. cor. b. m. Peuting. & in Ferrarien. prætenſi fideic. 22. Iunij 1661. coram R. P. D. M. Bourlem. §. iſta enim.*

Non obſtat exceptio nullitatis renunciationis, & tranſactionis fundatæ in læſione, vt dubitatur, per ipſam Annam, paſſa, vnde inepta eſt ad ſibi impediẽdã immiſſionem in bonis ſubiectis Primogenituræ Antonij, & ad
3 ſui fauorem, per deficientiam maſculorum Io: Baptiſtæ, vt prætenditur purificatæ, *Rot. in Rom. domuncular. 10. Febr. & 26. Iunij 1646. cor. b. m. Dunoz. et. & in Rom. locorũ Montium 19. Iunij 1651. cor. Reuerendiſs. Papien.* Nam, verum eſt, quod ibi Contractus, & obligatio facta a mu-
4 liere ſine cauſa requiſita a Statuto Vrbis, non impediſſe, in quibus terminis loquuntur deciſiones in d. articulo allegato, & alijs cumulatis reſponſum fuit *in Romana pecuniaria 25. Iunij 1655. cor. Me*, ſecùs tamen eſt, quando, vt in propoſito allegantur nullitates extrinſecæ, nempè defectus poteſtatis, vel cauſæ, aut læſio, & ſimilis; hoc enim, caſu contractus tranſactionis habet implicitum ſtatum validitatis, ob ſeruatas ſolẽnitates, ſemperquè obſtat immiſſioni, donec fuerit reſciſſa, vt per *Soc. Sen. conſ. 59. n. 2. lib. 3 egregie tradit Marc Ant. de Macerat p. 3. c. 15 n. 105.* 5
quem ſequitur *Valeran de tranſact. tit. 6 p. 3 n. 36. Rot dec. 40. n. 7. poſt Salgad. & Imolen dotis 18. Martij 1661. § hinc poteſt cor. b. m. Veroſpio*; Idquè a fortiori procedit in terminis allegatæ inualiditatis, ex capite lęſionis, quæ vt requirens altiorem indaginem, non admittitur ad impediendum effectum tranſactionis, qui eſt, vt eius vires debeant diſcuti in Iudicio petitorio, & ferri ſententias pro 6
illius reſciſſione *gl. in verbo Iud. & ibi ſcribentes. C. de reſc. vend. Grat. diſc. for. c. 926 n. 27. Rot. dec. 112. n. 15. 16. p. 10. rec. in Romana manut. 28. Iunij 1655. §. ad ſecundũ coram Bichio, & in d. Imolen. dotis d. §. hinc pariter*, & ità ſuper inualiditate tranſactionis ante petitam immiſſionem, fuit diſceptatum, in *Rom. fideic. de Stephanis 10. Maij 1657. coram Reuerendiſs. Papien & 30. Iunij 1662. §. reſultat, coram R. P. D. M. Bourlemont. & in Rauennaten. Tranſactionis 30. Decembris 1660. coram Eminentiſs. Celſo.*

Nihilominùs viſum fuit, non adeſſe læſionem, ſed eſſe legitimam cauſam tranſgrediendi, perpenſo, quod ſequuta morte Io: Baptiſtę, & adita, per vxorẽ hęreditate; vſufructuariæ, & filios hæredis; inſurrexerunt, Primo plures creditores, prætendentes, cum eorum credito, illam abſorbere, deinde, vt fuit præmiſſũ, fuit mota lis a Philippo aſſerente eſſe ad primogeniturã vocatum, vt legitur in Inſtrumento renunciationis §. verum, quia & contra Annam d. Primog. per ſe, vt modo allegabat, Vrſula vero, & Hyppolita illius determinationem per deceſſum Io: Baptiſtæ ſine maſculis, & ſic bona libera penès illum remanſiſſe, & fuiſſe aliter de illis diſpoſitum, ipſiſque vſusfructus, & dotem relictam adeò vt nihil aliud, pro Anna extabat, quodque nec viſa eſt ipſius vocatio, & quod nomine Primogeniti comprehenditur etiam fœmina, ſi nõ adſint maſculi, ex traditis per *Fuſar. de ſubſt. q. 385. n. 9. et Rot. dec. 663. n. 10 p. 2 et cor. Reuerendiſs. Tarracinen. dec. 72. n. 5. 9.* ab hac excluſione receditur quotieſ- 7
cumq; teſtator expreſsè, vel tacitè habuit reſpectum conſeruandi agnationem, vt prę cęteris admittitur in *d. dec. 72. nu. 5. Reuerendiſs. Tarracinen.* & probant *Menoc. conſ. 204. num. 27. & 77 & conſ. 562 num. 7. Fuſar. de ſubſt qu. 385 num. 6. Andreol. contron. 218. num 2. Rot. deciſ. 17. poſt Cenſal. de Pereg.* 8

Intentio autem Antonij inſtituendi primogenituram, ſiue conſeruationis, deprehenditur, tùm ex natura primogenituræ, quę ad talem finẽ ordinata cenſetur *Menoc. d. conſ. 204. n. 100. & conſ. 752. n. 7. Pariſ. conſ. 52. n. 9. lib. 4. Mant. e. de coniect. vlt. vol. lib 6 tit. 15. verſ. Idem ſi Teſtator Molin de Hiſp. Primog. lib. 3. 5. n 29. Andreol. conſ. 58. n 14. Rot coram Eminentiſs. Otthob. dec. 182. n. 22. & mox citata dec. 17. n. 6. poſt Cenſal.* Tunc ex onere Primogenituræ iniuncto aſſumendi cognomen, & inſignia Familiæ ipſius 9
Teſtatoris *Caſſan conſ. 20. n. 29. Fuſar. de ſubſt. q. 499 n 13. Theſaur. dec. 270. per tot. & præcipue numer. 10. Andreol. vbi proximè n. 27. Rot. cor. Card. Seraph. dec. 1329. n 3. & in recent. dec. 319. nu. 3. p. 1. & in Bonon. primogenituræ 7. Iunij 1654. cor. b. m. Bichio §. verum quod vero*, & demum alijs pluribus coniecturis adductis omiſſis, & ſubſtitutione fratris Io: Baptiſtæ, primi donatarij, caſu quo iſte ipſi inſtituenti prædecederet, quæ demonſtrat potuiſſe ſolos maſculos, & ſic de eis quoq; ſenſiſſe in diſpoſitione, ne ſequatur abſurdum, quod Contractus, & diſpoſitio ſint 10
inuicem contrariæ *Soc. Iun. conſil. 168. num. 74. & ſeqq. lib. 2. Rot. coram Duran. deciſ. 126. num. 15. 16.* ex quibus, aut Anna penitus excluditur à ſucceſſione in Primogenitura, vel ſaltem negari nequit, quin res eſſet dubia, quod ſat eſt, ad ſuſtinendam tranſactionem, pro cuius validitate admittitur quælibet minima dubitatio, cadens ſuper prætenſione tranſacta, & renunciata *Bald. in l. 2. in ſecundo notabili, Cod. de tranſact. Bart. conſ. 176 n 29. lib. 1. Rot. dec. 2. n. 15. p. 1 & dec. 465. n. 11. part. 9 rec. & poſt Salgad. in Labyr. credit. dec. 25 num. 3. alijſq. congeſtis per Modern. Lucan. in contron. 6. num. 18.* 11 12

Hinc quoque ruit obiectus defectus litis neceſſariæ
quo ſubſiſtentia renunciationis emanatæ, & quas non
poſſunt tranſigentes fingere, etſi verè non adſit *l.1. ff. de*
13 *tranſact. l.cum hi, §.1. cum his vbi Angel. ff. de tranſact.
Dec.conſil.351.num.3.Surd.conſil.501.num 9.Cyriac.contr.*
120.*num.9,10.Rot.cor.b.m.Merl.dec.799 num.*11. Quia
nedum ſoberat timor futuræ litis, qui ſufficit etiamſi de
14 præſenti non adſit *l.2.C.de tranſact.Bart.conſil.* 109 *num.
6.Gratian.diſc.861.numer.1.Cyriac.vbi ſupra numer 87.
Card. Canal. deciſ.* 407. *numer ... & deciſ.* 448. *numer.2. add. ad S. M. Greg. XV. dec.* 149. *numer.* 25. ſed
etiam, ex dictis patet realiter fuiſſe mota ad Philippum
deuentum, quia ab intereſſe habentibus, ſoper hæreditate Antonij, & Io: Baptiſtæ fuiſſe ſuſcitatas prætenſiones
quas, & lites volens Anna effugere, conſiderans ſibi magis expedire dotem conſequi, & cum illa faciliùs, & condecentius ſe nubere, euentus docuit. Ideò verè igitur in
procurando ſeparationem, & conſignationem bonorum
mediante d. tranſactione benè his omnibus attentis, ſub-
15 ſiſtunt vt præter ſupra citatos rationabiliter, *Grat. diſc.
for.c.*400.*num.*25. etiamſi, in ea ſint compræhenſa, dos
materna, & alia ſuper quibus erat lis, quia vbi, vt hic,
tranſactio vt eſt principalis, ſuper omnibus prætenſionibus non eſt inconueniens, quod detur aliquid in controuerſia non deductum, vt firmant cumulati per *Cyriac.in*
16 *ead.contr.*128.*num.*88.89.

In quam ſententiam ad eumdem effectum denegandam immiſſionem, eò libentius DD. iuerunt, quia Anna
extabat in poſſeſſione bonorum, & facto proprio, & ab
illa receſſit, quo fit, vt non valeat ampliùs eam petere,
nec per remedium adipiſcendæ, neque recuperandi, *Spe-*
17 *cul.in tit.de tranſ.§.ſequitur num.*32. *Menocch. de adipiſc.
remed.*4.*num* 505 *& ſeqq.Rot.cor. Seraph.dec.*1268. *num.*
4.& in ſupra alleg. *Imolen.reintegr. cor. b.m. Penting.* &
Inſtrumentum reuiſionis expreſsè habet ipſam, ad illam
amicabilem compoſitionem deuenire pluribus de cauſis,
& in ſpecie vt d. Vrſula poſſit ſtatum, & conditionem
domus conſeruare, & honorificentiùs Hippolitam ſororem nubere, donando amplius Vrſolæ illud plus, quod
ſupereſſet, & excederet eius prætenſiones; Vndè ex hoc
18 quo ſpecialiter allegatur læſio, quæ non cadit in detractione, *Eugen.conſil.*3 *num.*51 *lib.*1. *Hond.conſil.*42.*nu.*23.
*lib.*1.*Surd.conſil.*127.*num.*17. & ex vna, ex dictis cauſis,
quæ ſubſiſtat, & potuit mouere ad renunciationem, ſub-
19 ſtineri poteſt tranſactio, tamen ſi alij deficiant, prout ipſamet Anna in donatione declarauit, *Romana de Millis* 27. *Aprilis* 1657.*§.fin.cor D.M.Decano. & in Ariminen. Succeſſ.*23.*Iunij* 1663.*cor. R.P.D.M. Emerix.§.præſertim, & §. quibus, cum ſeqq.*

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. Beuilaqua.

Ferrarien. Pecuniaria.

Lunæ 27. Nouembris 1662.

A R G V M E N T V M.

Statutum, exiſtens in libro ſtatutorum, præſumitur in obſeruantia, donec contrarium probetur, & ad eius formam, debetur lucrum dotis, abſque eo, quòd coniuges poſſint contrauenire, aliter diſponendo.

S V M M A R I V M.

1 *Habens ſtatutum pro ſe, dicitur habere intentionem fundatam.*

2 *Exemplar extractum de verbo ad verbum, probat plenè.*

3 *Sumptum non extractum ab originali non probat.*

4 *Confirmatum in forma communi, quatenus licitum, debet probari, quòd ſit tale.*

5 *Statutum repertum in volumine ſtatutorum, præſumitur eſſe in viridi obſeruantia.*

6 *Niſi plenè probetur contrarium.*

7 *Statuti obſeruantia probatur, ex actibus in vim illius, factis.*

8 *Statutum habens motiuum rationis dicitur licitum.*

9 *Ad publicam vtilitatem pertinet, quòd matrimonia contrahantur.*

10 *Statutum, contra ius commune, dicitur fauorabile, dum adiuuat contractum matrimonij.*

11 *Statutum iuſtum, & rationabile ſufficit, vt confirmetur in forma communi.*

12 *Lucrum dotis cenſetur conuentum, ad formam iuris communis.*

13 *Non ad formam ſtatuti.*

14 *Dos primo data cenſetur data ſecundo.*

15 *Contrarium, quod lucrum dotis cenſetur conuentum ad formam ſtatuti.*

16 *Lucrum dotis datur, etiam pro dote promiſſa.*

17 *Dos data primo viro, non cenſetur data ſecundo, quando ſunt filij primi matrimonij.*

18 *Mulier binuba non poteſt inſtituere ſecundum virum in dote integra.*

19 *Mulier tenetur relinquere dotem ei, cui defertur à ſtatuto.*

20 *Statutum de lucro dotis habet locum tàm ex teſtamento, quàm ab inteſtato.*

21 *Fructus dotis taxantur iuxtà conſuetudinem.*

D E C I S I O XXXV.

VLtima vice, ſub die 21. Martij proximè præteriti
fuit, in hac cauſa, deciſum dotem, per Odericum,
Elenę filiæ conſtitutam, eſſe ſcut. 12. mill. illiuſque medietatem, ad formam Statuti Maſſæ, vnà cum fructibus,
ad rationem ſcut.8.deberi Gregorio, in ſecundis nuptijs,
viro, quam deciſionem, in parte firmante lucrum dotis,
in ſumma ſcut.10.mill. non controuerſiæ, & fructus hodie, DD. confirmarunt; nam, reſpectu lucri, ad medietatem dotis aſcendentis, Gregorius habet intentionem
fundatam in Statuto Maſſæ, eam ipſi ſuperſtiti deferente in dicta quantitate, cui propterea abſque alia inueſtigatione credendum eſt, *l.4.§.toties ff de damn.infect Bald.* 1
*in l.Gallus 29.§.ſi eius in ſecundo notab. ff. de lib. & poſth.
Surd.conſil.*312.*num.*101.*poſt Imol.conſil.*17.*num fin.*

Non viſa fuit ſubſiſtere, obiecta nullitas irrelevantiæ
Statuti, ex eo, quod non ſit in forma probanti; nam cum
exemplar in actis exhibitũ appareat à Cancellario Com.
aſſerente de verbo ad verbum a ſuo originali ſumpſiſſe,
hoc ſufficit, vt dicatur in forma probanti, etiam non precedente partis contrariæ citatione, *Rot.dec.*213 *num.* 1.*p.*
1.*dec.*649.*num.*7 *part.*2.*cor.Canal.dec.*640.*nu.* 2. *Buratt.* 2
*dec.*856.*in fin.& apud eumdem Eminentiſs.Ottob.dec.*153.
*num.*10,19.*Duran.dec.*337.*num.*60. non attento ſumpto
per alteram partem, tanquam ab originali non extracto,
*Rot.cor.Greg.dec.*432 *& dec.*107.*num.*4 *part.*5.*rec.* 3

Non obſtat, quod adhuc Gregorius non poſſit beneficio Statuti vti niſi probet eſſe licitum, & vſu receptum
ſub qua clauſula Clem. Pontif. illud in forma communi
confirmauit, *Rot.dec.*180.*num.*10.*part.*1.*diuerſ.cor. Mill.* 4
*dec.*459 *num* 1, nam, vltra quòd, pro vſu, & viridi obſeruantia ſtat Iuris præſumptio, eo ipſo, quod eſt inſertum in volumine aliorum Statutorum, donec pars contrarium aſſerens, id expreſsè probet, *Dec.conſil.*514.*num.* 5
9.*Gozz.ad.conſil.*16.*num ... Rot.dec.*15.*num.*4.*verſic.neque
ſubſiſtit part.*2.*rec.Thomas.dec.March.*19 *num.*4.*dec.* 28.
*num.*6.*& dec.*25.*num.*37.*& dec.*102.*num.*12.*Duran. dec.*
36.*num.*41. & quidem ſpecie per actus vſui contrarios,
*S.M Greg.dec.*269.*num.*45. Cœterùm clarè deducitur, 6
tum ex publica atteſtatione Cancellarij Comitis, de ea
aſſerentis, tum ex Inſtrumento Matrimoniali, inter Elenam, & Franciſcum eius primum virum, confecto, qui
ad

Digitized by Google

ad formam dicti Statuti, reſtitutionem Dotis, vbi caſus
euenerit, promiſit, & ſe obligauit, ex quibus benè conclu-
7 ditur vſus, & obſeruantia *l. minimè ff. de leg. Felin. in c. au-
ditis num. 19. de præſcript. Socin. Iun. conſ. 2. num. 2. & ſeqq.
lib. 1. Rot. dec. 348. lib. 2. par. 2. rec. Penn. dec. 607. num. 13. ſe-
cundum ver. impreſſ. & in Ariminen. Fructuum 16. Ian.
1654. §. impugnatiua verò cor. Veroſp.* Quod autem, ſit
licitum Gregorius habet pro ſe regulam, quod omne
Statutum, habens motiuum rationis, licitum, & rationa-
8 bile dicitur, vt latè eam probat, *Tiraq. de vtroque retract.
in præfat. num. 16. dec. 510. num. 1. par. 4. diuerſ.* & in præ-
ſenti caſu illud vrget rationabilitatis motiuum, quod
conſiderandum fuit, vt viri faciliùs inducantur ad con-
trahendum matrimonium, & viduæ illos inueniant, &
9 hoc modo conſulatur publicæ vtilitati, vt dicunt, in ter-
minis, *Bald. conſ. 495. num. 5. lib. 5. Menoch. conſ. 4. num. 12.
& conſ. 5. Surd. conſ. 426. num. 15. Oldrad. de Lucr. Dot. q.
24. num. 7. Mant.* plures cumulans, *de tacit. lib. 12. tit. 20. n.*
13. vbi, quod licet aduerſetur Iuri Communi, dicitur ta-
men per dictam rationem fauorabile, & interpretatiuè
10 adiuuari debet. *Soc. Iun. conſ. 8. num. 7. lib. 2. Dec. conſ. 153.
num. 3. & conſ. 577. num. 13. verſ. quia ad hoc, Rot. d. dec.
510. num. 8. par. 4. diuerſ. Seraph. dec. 250. num. 2.* Hinc tol-
litur obiectum repetitum, quod requirebatur confirma-
tio in forma ſpecifica, quia ſtãte cauſa rationabili, ex qua
moti ſunt conditores, ſufficit confirmatio in forma com-
11 muni, *Rot. in rec. dec. 55. num. 10. 11. par. 1. rec. Merl. dec.
698. num. 7. & dec. 853. num. 11. & in d. Ariminen. Fru-
ctuum cor. R. P. D. Veroſp. § altera verò;* vbi ampliat etiam
attenta clauſula, quatenus ſit licitum, in confirmatione,
adiecta.

Nec refert, quod ſecundum matrimonium fuerit ab
Elena, cum Gregorio contractum, nullo præcedente
inſtrumento dotali, ſed multò poſteà ſtipulatum fuit, ex
12 quo inferebatur, ab initio dotem fuiſſe conſtitutam, iux-
tà terminos *l. hac edict. C. de ſecund. nupt.* non verò ad for-
13 mam Statuti, *Iaſ. conſ. 10. per tot. lib. 1.* quia cum in antece-
denti conſtitutione Dotis, primo viro habita fuerit indi-
uidua relatio ad Statutum, ex iuris præſumptione eadem
14 Dos data in ſecundo, in quantitate *l. Dotem, & l. Diuus,
ff. de iur. dot. l. cum Marinus §. Titius ff. de pact. dotal. Rot.
cor. Merl. dec. 622. num. 11.* & vltra alios in præcedenti
deciſione congeſtos, ad effectum huiuſmodi reiecta Iaſ.
15 ſententia, & aliorum, plenè probat *Menoch. in mox cita-
tis conſ. 4. 5. per tot.* & eiſdem qualitatibus, *Phanuc. de
lucr. Dot. gl. 10. num. 31. verſ. modo declaratur, Cyriac. in
contr. 227. num. 67. & contr. 528. num. 6.* & procedit, etiam
16 in Dote promiſſa, tametſi non ſoluta, vt ad literam di-
ſponitur in Statuto, & eſt de Iure verius *Caſtrenſ. in l. ſi
donatarius 9. §. ſi quis debitum num. 3. Alex. num. 7. Iaſ. nu.
44. ff. de cond. cauſ. dot. Socc. Sen. conſ. 32. num. 7. lib. 3. The-
ſaur. quæſt. for. lib. 2. q. 75. nu. 2. Gabriel. conſ. 12. num. 3. lib.
1. Gratian. c. 666. num. 22. cum ſeqq. Rot. cor. Greg. dec. 5. nu.
1. & in rec. dec. 31. num. 1. par. 2. Seraph. dec. 248. num. 2. &
dec. 250. per tot. Add. ad Buratt. dec. 432. num. 11. in Rom.
Lucri Dotis 1. Aprilis 1646. & 3. Martij 1645. cor. Reue-
rendiſs. Tarracinen.* & alijs quos congerit *Altog. conſ. 29.
num. 1. lib. 2.*

Neque dicatur, quod præſumptio conſtitutionis Do-
tis, in eadem quantitate, non admittatur, ſtantibus filijs
17 primi matrimonij, ſed ità repetita cenſetur, vt ſecundus
vir, vltra quam haberet vnus ex illis, non lucretur, ex de-
terminatione *d. l. hac edict. Alex. conſ. 144. numer. 3. lib. 5.
Soc. Sen. conſ. 35. num. 2. & ſeqq. lib. 4. Surd. conſ. 397. num.*
18 *23. in fine. Gregor. dec. 175. num. 10.* cui mater contraueni-
re non potuit, inſtituendo hæredem vniuerſalem ſecun-
dum virum, in integra Dote, *Riminald. Iun. conſ. 701.
num. 9. 10.* Vtrumque enim obiectum corruit, ex ipſo
Statuto, lucrum ſecundo viro, deferente, non obſtanti-
bus filijs primi matrimonij, & in ſpecie tradunt *Ruin.
conſ. 61. num. 13. lib. 3.* illique adeò fauet, vt prohibeat re-
nunciationem, & factam inualidet, ideoque velit, nolit
vxor relinquere dotem ei, cui defertur à Statuto, debe-
tur, *Caſtr. in l. ſi cum dotem num. 11. in princ. ff. ſol. matrim.* 19
*Becc. conſ. 16. num. 8. Theſaur. dec. 34. num. 1. 4. Magon. dec.
Flor. 34. n. 4. Rot. dec. 76. verſ. nec obſtat poſt Fenzon. ad Stat.
Vrb. & poſt reſp. 10. Gionagn. num. 34. lib. 2.* vbi, quod Sta- 20
tutum, de Lucro Dotis, habet locum, tam ex teſtamen-
to, quam ab inteſtato, *Buratt. dec. 657. num. 2.* nec DD. in
contrarium deducti, non aduerſantur, cum non tangant
difficultatem ſublatam à Statuto, ſed loquuntur in ſim-
plicibus terminis *l. hac edict.* cui fuit per dictum Statu-
tum derogatum, in præiudicium filiorum prioris matri-
monij, vt fuit in omnibus alijs deciſionibus plenè firma-
tum.

Quo, verò ad fructus, deberi ad rationem 7. pro cen-
tenario, DD. cenſuerunt, confirmando, in hac parte, ſen-
tentiam, & deciſionem in dicta ſumma, taxantem ſecun-
dum conſuetudinem Ferrariæ, & Maſſæ, vt ex atteſta-
tione data, quæ in huiuſmodi fructuum taxatione at-
tendi debet *Couarr. var. reſ. cap. 1. num. 3. verſ. ſeptimo ſub
eadem ratione, Ruin. conſ. 224. num. 14. lib. 1. Card. Seraph.
dec. 1406. num. 3. Andreas dec. 13. numer. 2. Leoncell. dec.
Ferr. 91. num. 4. 5.* cum alijs relatis in poſtrema deciſio-
ne, quam ex ibi, & ſuprà deductis, DD. confirmandam
eſſe, dixerunt; quoad lucrum, & fructus, vt ſuprà,
reijcientes, ad aliam partem, diſputationem hinc, indè
deductam, ſuper quantitate dictæ Dotis, diuerſimodè in
dictis deciſionibus cauſæ emanatis firmatæ.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. Beuilaqua.

Ferrarien. Penſionis.

Vener. 18. Iunij 1660.

A R G V M E N T V M.

Sine conſenſu titularis, Penſio ſemel translata, tran-
sferri non valet, & licet dictus conſenſus poſſit ex
poſt interuenire, hoc tamen, non procedit, quando
agitur de præiudicio tertij; Et quomodo transla-
tio nulla abdicet ius a transferente.

S V M M A R I V M.

1 *Penſio ſemel translata, ſine nouo indulto, transferri non
poteſt.*
2 *Niſi accedat conſenſus titularis.*
3 *Vel niſi narretur talis antecedens translatio.*
4 *Translatio penſionis eſt nulla, non ſeruata forma facul-
tatis.*
5 *Conſenſus, in præiudicium conſentientis, ſufficit, vt ſu-
perueniat.*
6 *Dictio,* Niſi, *denotat conditionem.*
7 *Conſenſus, etiam reſeruatus ſub conditione, poteſt ex
poſt interuenire.*
8 *Conſenſus, in præiudicium tertij, non ſuffragatur poſt
actum.*
9 *Reſeruans ius quatenus translatio eſt nulla, non abdi-
cat à ſe ius.*
10 *Pro validitate translationis penſionis, attenditur facul-
tas transferentis.*
11 *Transferens penſionem nulliter abdicat à ſe ius,
quando nullitas prouenit, ex culpa ſua.*
12 *Clauſula,* non alias aliter, nec alio modo, *nihil opera-
tur hoc caſu.*
13 *Contrauenient Pontificiæ Conſtitutioni, in translatione
penſionis cadit à iure ſuo.*

D E C I S I O XXXVI.

HOdie, etiam Domini, exiſtimarunt, translationem
penſionis, factam ab Horatio, ad fauorem
Curtij

Digitized by Google

Curtij filii inualidam, & ſic ſtandum eſſe in deciſis, ſub
die 15. *Decembris*, anni præteriti, oam admiſſo in facto
quod d. peoſio, in ſumma ſcutorum 300. fuerit, primo
loco, reſeruata, ad fauorem Camilli, & ab eodem, pro ra-
ta ſcutorum 250. de qua agitur, fuerit translata in Hora-
tium, ad hoc, vt ab ipſo iterùm, in d. Curtium poſſet
transferri, requirebatur. Indultum Apoſtolicum, tri-
buens facultatem transferendi penſiones, aliàs translatas,
1 vel conſenſus titularis Eccleſiæ, ſuper cuius fructibus eſt
reſeruata, ex Conſtitutiooe Vrbani VIII. anno 1636 in-
ter impreſſas 146. *Bullar nou. tom.* 4. declaraot facultates
transferendi penſiones, ſeu fructus Eccleſiæ, non potuiſ-
ſe, nec poſſe cuiquam ſuffragari, quoad penſiones, ſeu
fructus alias translatos, niſi eius conſenſus penſiones, aut
2 fructus huiuſmodi ſoluere debentis, acceſſerit, aut quoad
alias penſiones, ſeu fructus huiuſmodi translati, ſeu de
nouo reſeruati, fuerint expreſſi, ſiue exprimantur, vt in
terminis d. Conſtitutionis reſponſum foit *in Romana*
3 *Penſionis* 23. *Maij* 1644. *coram Reuerendiſs. Papien*, & ex
relatis *in Ferrarien. Penſionis* 2 *Martij* 1646. *§. fin.* confir-
mata 18. *Iunij* 1649. *coram Dunozetto*.

Vtrumque verò, ex his requiſitis, deficere in præſenti,
colligitur, ex inſpectione Indulti concedentis Horatio
poteſtatem transferendi penſionem, in quo apparet ex-
preſſum non fuiſſe, quod hæc penſio, alia vice, in eius
perſonam translata fuerat, ſicoti etiam lectura loſtru-
menti translationis demonſtrat, deeſſe conſenſum tito-
laris, qui penſionem, ſic translatam, ſoluere debebat: Vo
dè cum non fuerit ſeruata forma Conſtitutionis, permit-
teutis translationem penſionis pluries translatæ, ſuccedit
forma deſtructiua, & traoslatio nulla remanet, vt poſt
4 *Bald.* notat *Iaſ. in l. prætor ait §. ſi autem numer. 2. in fine de
nou. op. nunciat. Rot. coram Mantic. dec.* 286. *num.* 1. *Lotter.
de re benef. lib.* 16 *quæſt.* 37. *num.* 9. *&* *qu.* 40. *num* 42. *Gra
tian. cap.* 596. *num.* 5. *&* 6.

Non obſtat, quod licet conſenſus titularis; non inter-
uenerit in ipſo actu translatioois, acceſſerit tamen poſteà
5 vt patet ex inſtrumento, qood ſufficere videtur, qoia
agebatur de illius præiodicio, & intereſſe, quo caſu, etiam
ſi fuerit per conditionem requiſitus, vt denotat dictio, il-
la *Niſi*, ex allegatis in alia dec. poterat nihilominùs in
6 actu præſtari. aut ex interuallo, poſt illum interuenire,
7 *Surd. conſil.* 38. *num.* 2 *P. Gabriel. conſil.* 181. *num.* 12. *libr.* 2.
Rot. dec. 318. *n* 4. *part.* 5 *rec.* quia iterùm Domini animad-
uertebant. in poſita facti ſpecie, quod antequam titula-
ris ſuum præſtitiſſet conſenſum reclamaoit, ac iudiciali-
ter oppoſuit, de translationis nullitate, ob non ſeruatam
Vrbanæ Conſtitutionis formam, litemque per quinque
ferè annos ſubſtinoit, poſteà verò, mutato conſilio, litem
deſeruit, tranſigendo cum penſionario translatario, re-
portauit ab eo liberationem à ſolutione maioris penſio-
nis decurſæ, tempore agitati iudicii, & conſenſit transla-
tioni penſionis, ac ſi à principio, ſoum præſtitiſſet con-
ſenſum, quod cum tendat in ſupplantationem, & præiu-
dicium ſucceſſorum in parocchiali, qui grauantur ad
ſolutionem peoſionis nulliter traoslatæ, & pro tali agni-
tæ, noo licuit ratam habere, vt notat *Gabr. conſil.* 83. *num.*
14. *lib.* 1. *Rot. dec* 255. *num.* 3 *&* *dec.* 467. *num.* 4 *part.* 4. *rec
tom.* 2. & alij adducti *in deciſ. §. conſiderabant Domini*, & ad
rem tradunt *Dec. conſil.* 144 *num.* 2. *Decian. conſil.* 41. *num.*
20. *lib.* 1. *Rolan. conſil.* 2 *number* 146. *& ſeqq. lib.* 1. *Cacheran.
deciſ Pedem.* 166. *num.* 9. *&* 10.

Nec refert, quòd nulli fuerit ius quæſitum, ex quo Ho-
ratius, transferens penſionem, conſenſerit caſſationi, &
extinctiooi d. penſionis, quam ipſe obtinebat conditio-
naliter, quatenus vltima translatio, in perſonam Curtij,
ſuum ſortiretur effectum, & non aliter, nec alio modo,
ideoque, ſi validè, & irreuocabiliter non fuit quæſita
Curtio, oon intellexerit transferens illam a ſe abdicare,
9 ſed ita firmam remanere, ac ſi translatio ſequota oon
fuiſſet, ex *Rot. dec.* 446. *num.* 3. *verſ. de menſe autem par.* 1.
diuerſ. & coram Millin. dec. 164. *num.* 3. Quia reſpooſum
primo fuit, quòd hæc inſpectio reſpicit ius transferentis,
nec cadit, ſub hac diſputatione, reſtricta ad translationẽ
pẽſionis, ab codẽ in Curtiũ facta abſque neceſſaria facul- 10
tate a Pontifice obtenta. & in quo abſolutè reſidet, *Lot-
ter. de re benef. lib.* 1. *quæſt.* 40. *num.* 1. *& ſeqq. Rot. dec.* 118.
& 181. *num.* 1 *part.* 1. *rec.* cum alijs allegatis in alia dec. §.
primo, nec ſuperuentus conſenſus titularis ſufficit, ex præ-
dictis: Secundò quod, tunc demùm per translationem
nollam, non abdicatur ius a transferente, quando nulli-
tas, aliundè prouenit, quam ex culpa, & facto ſuo, ſed vbi
penſionarius cooditionaliter transfert, & nulliter, tunc
transfertur ab eo, vt ampliùs ad illud redire non poſſit,
vt in terminis reſignationis beneficij probat *Flamin. Pa-
riſ de Reſign. lib.* 1. *quæſt.* 3. *nu.* 71. *&* 118. *Rebuff. conſil.* 192. 11
num. 5. *Garz.* cum alijs ibi allegatis *de benef. part.* 11. *cap.* 3.
num. 36. vbi enim, alt, clauſulas, non aliàs, aliter, nec alio
modo, nihil operari, ſequitur *Rot. in Maioricen. Parroc-
chialis* 1. *Iulij* 1643. *coram Reuerendiſs. Compoſtellano*, §. 12
nec dicatur, *& in Compoſtellana Coadiutoria* 7. *Februarij*
1653 §. *quoniam ex lectura coram Reuerendiſſimo Tar-
raconen.*

Quod autem, nollitas translationis prooenerit, ex fa-
cto, & culpa Horatij transfereutis, non poteſt io dubium
reuocari, oam optimè ſciens, penſionem controuerſam,
fuiſſe, in eius perſonam, alias a Camillo patruo, transla-
tam, noo curauit id exponere in Indulto, cuius vigore,
ipſe tranſtulit in Curtium, minuſque adhiberi conſenſum
titularis; quapropter explicitè contrauenit diſpoſitioni
Vrbanæ Conſtitutionis, & conſequenter a iure ſuo ceci-
dit, ex traditis per *Garz. de benef. loco ſuperius citato num.* 13
36. *&* 217.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. Beuilaqua.

Folginaten. Fideicommiſſi.

Lunæ 7. *Iunij* 1660.

A R G V M E N T V M.

Quamuis hæres grauati antiquo fideicommiſſo, qui
nouum fideicommiſſum vniuerſale conſtituit, poſ-
ſit, de dicto nouo fideicommiſſo tollere omne
id, quod de antiquo fuerit ſublatum, & alie-
natum. Hoc tamen non procedit, quando hæ-
res d. grauati non confecit inuentarium, quia
præſumitur ſatisfactus de alijs bonis fideicom-
mittentis.

S V M M A R I V M.

1 *Fideicommiſſario hæredi grauati competit retentio in bonis d. grauati, pro fideicommiſſo alienato.*
2 *Etiam ſi eſſet hæres ſine beneficio legis, & inuentarij.*
3 *Fideicommiſſum vniuerſale intelligitur, deducto ære alieno.*
4 *Pro fideicommiſſo antiquo alienato à faciente nouum fideicommiſſum deducuntur bona ab hærede.*
5 *Retentio requirit poſſeſſionem.*
6 *Poſſeſſio non perditur, per ſententiam à qua appellatur.*
7 *Trebellianica cenſetur prohibita, ex præcepto reſtituendi omnia bona.*
8 *Ex credito dubio, & illiquido, non datur retentio.*
9 *Inſtrumentum referens ſe ad aliud non probat ſine relato.*
10 *Inſtrumenta non producta in actis ſunt extra mundum.*
11 *Confeſſio non præiudicat veritati.*
12 *Creditum illiquidum nullum ius dat, pro retentione.*
13 *Hæres ſine inuentario confundit actiones, cum defuncto.*

14 *Ex-*

Digitized by Google

14 *Exceptio, quæ obſtat auctori, obſtat etiam hæredi.*
15 *Hæres poteſt deducere omne id, quod ſibi à defuncto debebatur.*
16 *Hæres ſine inuentario præſumitur ſatisfactus de ſuo credito.*

DECISIO XXXVII.

IN deciſionibus, ſub diebus 27. *Martij* 1658. *& prima*
Martij, proximè præteritis, in hac cauſa emanatis, re
ſeruatum fuit, vt particulariter videretur, de retentio-
ne bonorum Rodulphi à ſororibus de Roncallis, oppo-
ſita pro reintegratione fideicommiſſi Io: Martini, ſuper
qua, repropoſito, hodie, dubio, Domini admitte-
bant, quod de iure, hæredibus fideicommiſſarijs com-
1 petit retentio ad bona hæredis grauati, qui fideicommiſ-
ſaria diſtraxit, vt probat *Peregrin. conſil. 35 numer. 11. lib.*
3. quem ſequuta fuit *Rot. in Bononien. Pecuniaria 16. Fe-*
bruarij 1637. coram Veroſpio, & in Roman. legati 25.
Martij 1648. coram Reuerendiſs. Tarraconen. §. in caſu
autem noſtro. Idque etiam procedit, ſi illam petens,
vel eius auctor, fuerit hæres grauati, abſque beneficio
2 legis, & inuentarij, & hic aliud fideicommiſſum vni-
uerſale ſuper ſuis bonis ordinauit, quod cum intelli-
3 gatur, deducto ære alieno. *l. ſubſignatum, §. bona, & l.*
veniſſe ff. de verb. ſignif. l. cum emancipat. §. illud, ff. de
Collat. Boror. Burati dec. 254. num. 3. non compræhen-
dit bona antiquioris fideicommiſſi, quæ propterea, etiam
ab hærede non beneficiato, repeti poſſunt, & ſi illa non
remanent, licet retinere tot bona recentioris fideicommiſ-
ſi, *l. cum hæres l. Lucius. §. Titia & §. filiam ff. ad Tre-*
4 *bell. l. 1 §. illa, ff. de rei uxor. action. Caſtren. conſil. 11. lib. 3.*
Peregr. de Fideic. art. 25. n. 1. Rot. in Bononien. Bonorum 18
Martij 1652. coram Dunozetto, Add. ad Gregor. dec. 421.
num. 15. verſ. præſcripta tamen.

Nec obijci poſſe, contra Flaminiam, & alias Sorores,
exceptionem amiſſæ poſſeſſionis bonorum, ad retentio-
5 nem neceſſariæ, *Vincent. de Franch. dec. 527. num. 11. Fon*
tanell. dec 48 num. 27. Rot. apud Duran. dec. 405. num 6. &
apud Poſt. de Manut. dec. 140. num 10. per ſententiam im
miſſionis, contra ipſas, latam, & executioni demanda-
tam, ex reſcripto ſignaturæ, quæ cauſam appellatio-
nis Rotæ commiſit, cum clauſula, *ſine præiudicio*, quia
ad hunc effectum inſpicitur petitio, & iudicium immiſ-
ſionis, à Hyeronimo motum, extendens illas, tunc
temporis, poſſediſſe vt iudex appellationis valeat reten-
6 tionem decernere, vt reſpondit *Rot. cor. Mantic. dec. 69.*
num. fin. & Caualer. dec. 630. num. 1. & in Romana Caſalis
Aguzzani 27. Iunij 1640. coram Reuerendiſſimo Terra
conen. §. nec obſtat quod Dominus de Maximus.

Nec detractiones Trebellianicæ, ex bonis fideicom-
miſſarijs Io: Martini: nam cùm ille, in caſu obitus alicu-
ius ex filijs ſuis, ſine deſcendentibus, ſubſtituerit fratres
ſuperſtites, in omnibus bonis ibi. *Vuole, che ſucceda*
no in tutti li beni d'eſſo teſtatore gl'altri fratelli, cenſetur,
in his verbis, prohibita Trebellianicæ deductio, alias,
illa detracta non poſſet adimpleri diſponentis mens, in
demandata per ipſum, omnium bonorum reſtitutione,
7 *Rot. dec. 259 numer. 5. verſic. attamen quando partem 2.*
dec. 658. numer. 13. part. 4 tomo 3. recen. in Bononien. Fidei-
commiſſ. de Recordatis 30. Aprilis 1648. coram Reue
rendiſs. Tarraconen. §. prohibitio deducitur, & in Bono-
nien. Fideicommiſſ. 5. Aprilis 1658. coram Me, §. Tre-
bellianicam verè.

Cenſuerunt tamen, ijdem Domini, denegandam
eſſe petitam retentionem, ex capite illiquiditatis credi-
ti, & incertitudinis ſtatus hæreditatis Io: Martini fidei-
8 committentis, ſicuti paſſim denegatur, vbi creditum
eſt tale, & controuerſiam patitur, firmant *Pacif. de*
Salman. inſp. 4 cap. 1. num. 224. Cyriac. controu. 189. nu.
39. Surd. deciſ. 46. in fine, & dixit Rota coram Gregor.
dec. 254. numer. 3. Caualer. deciſ. 539. numer. 5. & in rec.
deciſ 559 numer. 2 part. 1. & dec. 411 numer. 24 part. 5. &
in Peruſin. Bonorum 18. Iunij 1649. coram Eminentiſſi-
mo Corrado, vbi ita reſpondet, & declarat. *Peregrin.*
conſil. 35. & deciſ. in Romana Legati ſuperius allegatæ, 9
quod permiſſum eſt fideicommiſſario retinere bona
alienantis, pro reintegratione fideicommiſſi, *& in Ame-*
rina ſucceſſionis 22. Iunij 1657. coram Me, §. quia ad
effectum.

Nec pro requiſita liquidatione, & ad firmandum ſta-
tum hæreditatis, viſum fuit ſuffragari poſſe. duo inſtru-
menta, ſub diebus 18. & 27 *Octobris* 1618. ſtipulata:
Nam primum nil aliud, in effectu continet, quàm ſim-
plicem declarationem, quod inter ipſos filios Io: Martini
diuiſa fuerant bona hæreditaria illius, in bonis in Ciui-
tate Fulginei, & Bergami, ac alibi exiſtentia, ac alia
in Vrbe reperta, diuidere intendebant, nulla tamen, ex-
preſſa qualitate, nec quantitate effectuum: In alio, au-
tem genericè, tamen aſſeritur, cuncta Io: Martini ad
ſcut. 275000 aſcendere, habita ratione ad inſtrumen-
ta, abſque ſpecificatione diei, & nominis notarij, de
illis rogati: Ideò, non oſtenſis inſtrumentis relatis, ex
quibus aſſertio verificari poſſit, aliundè verificandi
ſunt hæreditarij, effectus, *Alexand. conſil. 82. numer.* 10
13. lib. 2. Rot. deciſ. 127. numer. 10. part. prima deciſ.
171. num. 1 & dec. 489. numer. 7. part. 4. tom. 2. & co-
ram Merlin. dec. 143 num. 11.

Minus deduci poteſt, ex totidem alijs inſtrumentis
eodem anno, & ſub diebus 4. 5. ſubſequentis menſis
Nouembris, confectis; quia, præterquod non appa-
rebat fuiſſe, in actis exhibita, ſicque dicuntur extra
mundum eſſe, & non ſunt in aliqua conſideratione,
habenda, *Gratian. capit 725. numer. 33. & capit. 938. nu.*
3. Rot deciſ 197 numer. 15 part. 5 rec. Add. ad Gregor. dec.
326. numer. 6. adhuc deſeruire non poſſunt, dum ibi,
aſſeritur portionem Hyeronimi, vnius ex 6. filijs, etiam
in nominibus debitorum inexigibilium, compræhen-
ſis, & a fideicommiſſo demendis, aſcendere ad ſcut.
26174. & pro hac ſumma fuiſſe Decio venditam, ſexies
autem multiplicata iuxta numerum filiorum, additis
ſcut. 50000. in Vrbe repertis, & in legitimam electis, vni-
uerſum patrimonium conſtituit ſumma ſcut 232522. &
hinc inuerisimilior redditur antecedens confeſſio, quod
aſcenderent ad ſcut. 257000. & veritati minùs præiudi- 11
cat *l. non fatetur. ff. de Confeſſ. l cum falſa, Cod. de*
Iur. & fact. ignor. Rot. apud Burati. deciſ. 294. nu-
mer. 7. & deciſ. 912. num. 10. & in rec. dec. 76. num.
17. part. 3.

Non releuat, quòd poſt obitum Decij, ſine filijs,
ſuperuiuentibus alijs fratribus, prætendentibus tan-
quam fideicommiſſarijs, in rata illi obuenta, ſuccede-
re, fuerint a Petro hærede, per d. Decium, deſcripto,
ſoluta cuilibet ipſorum ſcut. 4500. dempta legitima; quia
non conſtat totam hanc ratam proueniſſe, ex bonis fi-
deicommiſſarijs Io. Martini, quinimò excluditur, eo
ipſo quod, in ea aderat portio, per eundem, à Hyè-
ronimo empta, & per conſequens, nulla concludens
probatio liquidationis, ex hoc, deſumi poteſt, pro re-
tentione, *cap. in præſentia de probat. Crauett. conſil.* 218. 12
numer. 18. Cyriac. controu. 428. numer. 20. Caualer.
deciſ. 97. numer. 8. deciſ. 125. numer. 7. & deciſ. 570.
numer. 8.

In quam ſententiam, eò faciliùs, Domini, deſcende-
runt, quia ſorores de Roncallis, retentionem prætenden-
tes, veniunt, ex perſonis, & vti hæredes Claudij, patris
Octauiani, & Franciſci fratrum, in quibus, ad ipſarum
fauorem, expirauit fideicommiſſum vniuerſale, à Io:
Martino conſtitutum, vt firmant deciſiones. Cumq; iſti
adiuerint hæreditatem Rodulphi patris, & hæredis gra-
uati, nullo confecto inuentario, remanſerunt confuſæ
actiones, ob præſumptam exiſtentiam, & conſumptio-
nem aliorum bonorum, *§. ſancimus auth. de hæred &* 13
& Falcid. Bald. in l. filium quem 24. numer 3, C. fam.
Erciſc. Natt. conſil. 199 nu. 12. & conſil. 236. nu. 5. Gionagn.
conſ.

Digitized by Google

conſ 20.num.15 & ſeqq lib.2.Gratian cap.470.num.19.& ſeqq.Rot dec.67.num.2.& dec.349.num.4.par.5. & coram Gregor dec.511.num.29.& in Romana Fideicom. de Palatijs 28.Iuny 1647.inprinc.coram Arguelles, ità,vt quemadmodum ipſis, ſi viuerent, agentes ad reintegrandam portionem d.Claudij Franciſci, & Octauiani, obſtaret exceptio conſumptionis, & præſumpta ſatisfactio, ità pari ratione,obſtat ſororibus de Roocallis, tanquam d. Rodulphi,in hac parte, hæredibus hæredis, donec non
14 fuerit exhibitum Inuentarium, & de bonis reddatur ratio,*l.debuoris C. de pact. l.licet C. ad leg. Falcid. Gratian. cap.203.nu.1.& ſeqq.*

Non vrget,quod per aditionem hæreditatis, quamuis ſint confuſæ actiones *l Sicus § aditio.ff.de ſolut.* non tamen, huiuſmodi aditio impedit, quin hæres grauatus poſſit,in reſtitutione vniuerſalis fideicommiſſi, deducere, quod ſibi à defuncto debebatur tametſi Inuentarium
15 non confecerit,*gloſſ.& Caſtrenſ.in l. ita tamen § ſi ex Trebelliano ff. ad Trebell.Cancer.var.reſol par.3.cap 2. de inuent.num.76.Gratian.d.cap.203 num.7.cum ſeqq.* Quoniam aliud eſt,quod grauatus poſſit deducere ſuum creditum, aliud, verò, quod omiſſo inuentario hæreditatis locupletis, vt hic hæres præſumatur ſubtraxiſſe bona, cum quibus ſibi ſatisfecerit,de ſuo credito: Hoc enim caſu nulla facta bonorum deſcriptione, hæres non gaudet
16 beneficio deductionis,vt in ſpecie notat, *Curt.Iun.in l de bitor num.13.& ſeqq.C.de Pact.Socin.Iun. conſ.132. num. 5.lib.1.Gratian.d.cap 203.num.43.& 44.*& fuit dictum in *Bononien. Fideicommiſſi de Clauarinis 10. Decemb. 1638. §. non obſtat concluſio coram Reuerendiſſ.Tarraconen.*

Stante igitur, credito penitus illiquido, & incerto, ex præfatis,& alijs latè deductis per Informantes, non competit pro eis retentio requirens creditum liquidum, & vndequaque clarum,ex ſuperius allegatis, prout ex hoc denegandum fuit concluſum.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. Beuilaqua.

Leodien. Bonorum.

Mercurij 19. Iunij 1669.

ARGVMENTVM.

Breuiter reſoluitur, Pactum reuerſiuum, ad fauorem proximiorum, inter Coniuges, initum, in caſu deficientiæ ſine filijs; ex conſuetudine Ciuitatis Leodij, expirare,niſi filij ſuperuiuant, tam patri, quam matri; & huius occaſione, firmatur, quod conſuetudo Ciuitatis,quæ non ſit contra ius Canonicum, attenditur,etiam in foro Eccleſiaſtico.

SVMMARIVM.

1 *Pactum inter coniuges reuerſiuum, quatenus ſine filijs, intelligitur ſi filij ſuperuiuant vtriſque coniugibus, ex conſuetudine Leodij.*
2 *Huiuſmodi pacta apponuntur, in contractibus matrimonij in d. Ciuitate ad fauorem proximiorum.*
3 *Conſuetudo alicuius Ciuitatis in iudicando probatur ab illis qui in d.foro ſunt verſati, nec ſtatur dicto Doctorum.*
4 *Conſuetudo alicuius loci, quando non eſt contrà ius Canonicum, nec aduerſatur bonis moribus, ſeruatur etiam in foro Eccleſiaſtico.*
5 *Iura qua non ſunt de actis, dicuntur extra mundum.*
6 *Retentio datur creditori nulliter immiſſo, quando bona peruenerunt ad eius manus, ex eadem cauſa, non diuerſa.*

DECISIO XXXVIII.

IN gradu appellationis, interpoſitæ à Gherardo, & Gulielmo de Robyns, Domini,confirmarunt ſententiam Reuerendiſs D.mei Decani, concedentis immiſſionem Hermanno,& conſortibus; quoniam illius validitas apparet, ex reuolutione actorum, & iuſtitia reſultat, ex particulari conſuetudine Leodij, vigente, ſecundum quam bona donata alicui ex futuris coniugibus,cum pacto reuerſiuo. fauore proximiorum donantis, quatenus 1
illi ſine filijs mori contingat.ſiue tale pactum ſit conceptum,coniunctiuè,ſi Coniuges,ſiue alternatiuè.ſi vnus, aut alter ex eis decedat ſine liberis,ſemper intelligitur de filijs qui ſuperuiuant vtriq; parenti:Cum igitur, in propoſito,Alcides Corradi filia quamuis patri ſuperſtes, deceſſerit,tamen antè matrem: Vndè vno tantum parente prædefuncto,reputanda eſt, ac ſi nata non fuiſſet, & ob id conditionem,ſuper qua pactum conceptum fuit,deficere non fecit, vt relato *Carol Mean.ad Ius Ciuit. Leod. obſeru 75.num.4.par.1.* admiſit *Rot. in deciſ. huius cauſæ editis 5.Iuly 1665. §. quicquid ſit coram bo: me: Bichio, & 25.Iuny 1662.& 1.Iuly 1663 coram Reuerendiſſ. D.meo Decano.*

Et optima ratione, quia huiuſmodi pacta reuerſiua, ad fauorem proximiorum,apponi ſolent in contractibus dotalibus,ad impediendum ius Connubij, de quo in Pa- 2
tria Leodien. omnia bona coniugis prædefuncti, ſine liberis,applicantur alteri coniugi ſuperſtiti, non autem ad præiudicandum filijs qui per mortem vnius, ex parentibus acquirunt tantum in ſpe, quatenus vtrique parenti ſuperuiuant,quæ ratio non minùs adaptatur, ſi pactum fuit ſtipulatum, ſub conditione coniunctiua. quam diſiunctiua, & alternatiua, vt poſt eundem *Mean. cit obſeru.75. num 4. firmat vtraque deciſio Reuerendiſs.D mei Decani §.& congruit,& § addita.*

Nec contrarium probari viſum fuit, ex conſulto ſubſcripto a pluribus Aduocatis Leodien. quod tanquam pendente lite,procuratum, vt alterum in præteritis reiectum,hodie præualere non debet, in concurſu contrariæ atteſtationis Scabinorum, & Iudicum Leodien. Collegialiter factæ,coram iudice remiſſoriali,& fulcitæ, dicto plurium teſtium,affirmantium, non ſolum, ità vidiſſe obſeruari a 20. & 30.annis,verum etiam ipſoſmet ità iudicaſſe, & ſic poſthabita antiquiori atteſtatione anni 1595.tanquam contrario vſu ſublata,cum abindè citrà, ſemper fuerit aliter iudicatum,hæc ſeruanda venit,dum eam ſeruari teſtantur illi, quibus præcipua cura ſeruandæ conſuetudinis incumbit, vt ſequendo *Carol. Mean.* 3
*obſeru 55.num.2.*dicit *Rot.in citatis deciſ.Reuerendiſs Decani*, & generaliter,quod credatur atteſtationi illorum, qui in aliquo foro verſati ſunt,& iudicarunt, tradit *Maſcard.de Probat. Add.ad Gregor.dec.274.lit.B. Dunozett. iun. dec.648. num. 32.& in Cuſentina Terrarum 26.Ianuary proximè præteriti §.nec tenuat in fine coram Me.*

Quod agnoſcentes pro Gherardo,& conſortibus conſuetudinem ſatagebant euitare duobus motiuis; Primus erat,quod illa inualuerit dumtaxat in Tribunali Laicorum,quale eſt illud Scabinorum,non autem in Eccleſiaſtico, in quo præſens cauſa fuit ventilata, ſed hoc non profuit, quia cum talis conſuetudo vim legis obtinens, nihil contineat,quod repugnet bonis moribus, aut Sacris Sanctionibus, ſeu Eccleſiaſticæ libertati aduerſetur, ſeruanda eſt, etiam in foro Eccleſiaſtico, quo caſu ius Ca- 4
nonicum approbare,& adiuuare ius Ciuile non dedignatur, *Car.de Capitulis diſt 10. Car.ſi in adiutorium eodem diſt.10. cap.1. de nou. oper. nunc.* vbi latè *gloſſ. & Doctores Sperell.dec.for.Eccleſ.143.nu 5.& 6.*

Prout non obſtat ſecundum,allegatæ retentionis Coloniæ controuerſæ. vigore ceſſionis reportatæ ab Euſtachio filio prioris matrimonij Gaſparis donantis,cui tanquam ſuperſtiti vtrique parenti,prætendebatur,non potuiſſe à patre, in illius præiudicium, ex alia Conſtitutione

Digitized by Google

tione iocali, donari Corrado genito in ſecundis nuptijs;
quoniam obiectum, nec in facto, nec in iure ſubſiſtit, non
in facto, quia iura, ex quibus hoc probari ſupponitur,
cum non ſint de actis, extrà mundum eſſe dicuntur, vt
5 notat *Add. ad Gregor. dec. 124. num. 6.* minùs in iure, quia
cum prætendatur Colonia, ex cauſa ſucceſſionis Aleidis
vxoris Corradi donatarij, quo titulo illa poſſidetur, ex
alia cauſa eadem retineri non poteſt, etiam ſi ius ceden-
tis validum fuiſſet, ex quo retentio datur creditori, quan-
6 do bona ad eum peruenerunt, ex eadem cauſa illius cre-
diti, pro quo vult retinere, ſecùs ſi ex cauſa diuerſa iuxtà
doctrinam *Bartol. in l. ſi non ſortem §. centum num 8. ff de
condit. indeb. Neguz. de pignor. 4. memb. 5. par. num 5. in fine,
Surd. dec. 46. num. 12. Rot. coram Buratt. dec. 449 num. 3
& dec 54. num. 5. apud Mangil. de ſubaſt. & in Amerina
Succeſſionis 22. Iunij 1657. §. ex alio coram Me, quæ eſt de
ciſio 16. nu. 5. in addit ad Salgad. Labyr. cred.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. Beuilaqua.

Narnien. Prædij.

Vener. 8. Febr. 1669.

ARGVMENTVM.

Donatio, ob defectum conditionis, in ea, poſitæ, re-
uertitur ad donantem, & eius hæredes; & quando
ratificatio, probetur ex ſcientia actus, qui poteſt
eſſe præiudicialis, quo caſu requiritur ſpecialis ra-
tificatio.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum expirat, mortuo vltimo in eo vo-
cato.*

2 *Donatio Conditionalis, non purificata conditione reſol-
uitur.*

3 *Donatio reſoluta reuertitur ad donantem, vel eius hæ-
redes.*

4 *Fideicommiſſum eſt de ſui natura odioſum.*

5 *Ratificatio inducitur ex ſcientia quando ſumus in do-
natione, & contractu merè lucratiuo.*

6 *Quando contractus poteſt eſſe præiudicialis, & donatio
habet in ſe onus, ratificatio non habetur ex ſcientia, ſed
requiritur expreſſus conſenſus.*

7 *Ratificatio non inducitur ex actu non ſpectante ad rem
de qua agitur.*

8 *Poſſidere quilibet præſumitur vtiliori titulo, quo
poſſit.*

9 *Succedens alicui, qui promiſit alium ratificaturum eſt,
ac ſi ratificaſſet.*

10 *Hæres tenetur ſeruare factum defuncti, iure exceptio-
nis, non iure actionis.*

11 *Introductum à lege, in fauorem alicuius non debet re-
torqueri in eius odium.*

12 *Fideicommiſſum non poteſt dici ex cauſa oneroſa, quan-
do poſſeſſor poteſt de eo diſponere.*

13 *Spes purificationis conditionis, ſuſpendit ſucceſſionem
vocati ſub conditione negatiua.*

14 *In contractibus, ius conditionale, antè eius purificatio-
nem, tranſmittitur ad hæredes.*

15 *Facultas data alicui non debet eſſe eluſoria.*

16 *Fideicommiſſi conditio, poſt aduentum caſum ſucceſ-
ſionis, ſtare poteſt in ſuſpenſo, in præiudicium ſub-
ſtituti.*

17 *Reſtitutio in integrum, aduerſus rem iudicatam, datur
vbi conſtat de læſione.*

DECISIO XXXIX.

EX inſtrumento Donationis, hodie pro Felice, & litis
conſortibus, exhibito, reſultare viſum fuit iniuſtitia
ſententiæ A. C. petitam immiſſionem, denegantis, in præ-
dio nuncupato *Valle Antica*; Vndè concluſum fuit, eſſe
recedendum à deciſione coram Me edita in menſe Ia-
nuarij 1664 vbi firmatum fuerat conſtare de re iudica-
ta, ad fauorem Auueduti moderni poſſeſſoris; Ex quo
conuentionale fideicommiſſum reciprocè ad proprium, 1
& filiorum commodum ordinatum, à Clemente Ange-
lo, & Dominico fratribus de Confectis expiraſſet in Do-
minico, qui vltimus, ſicut cæteri abſque filijs deceſſerat.

Siquidem prædium, de quo agitur, tanquam ſitum in
territorio Sancti Gemini, compræhenditur in donatio-
ne facta de anno 1630. à Clemente, in fauorem Angeli,
& Dominici, pacto tamen adiecto, quod bona donata,
quatenus ipſi decederent, ſine filijs legitimis, & naturali-
bus reuerterentur ad ipſum donantem, eiuſque hæredes: 2
Cum igitur conditio purificata extiterit, per deceſſum
ſine prole vtriuſque ex donatarijs, donatio reſoluta re-
manſit, & bona, in vim præfatæ conuentionis, quaſi per
fideicommiſſum redire debent ad Felicem, & alios me-
diatos hæredes donantis, ex perſona Gaſparis, ab eo vni-
uerſaliter instituti, *Tiraquell. in l. ſi vnquam C. de reuoc. 3
donat. Barboſ dict. 351. poſt princip. Rot. dec. 1. par. 2. rec. & in
Rom. Cenſus 30. Ianuarij 1664. coram Reuerendiſs. D. meo
Decano § informantes verò.*

Nec vis aliqua fieri poteſt, in antecedenti fideicom-
miſſo, per viam contractus, celebrato, 28. *Auguſti* 1627.
quia cum id geſtum fuerit, abſque interuentu Domini-
ci, ſuffragari non poteſt Auueduto, niſi ipſe doceat de
expreſſa illius ratificatione; nam tacita non ſufficeret; 4
quia prætérquod fideicōmiſſum eſt, de ſui natura odio-
ſum, imponebat etiam expreſſum grauamen Dominico,
illi ſubijciendi ſcuta 2000. ſibi iamdiù quæſita, per dona-
tionem Thomæi patrui; Ideò etiam ſi probaretur ſcien-
tia, adhuc non prodeſſet, cum non verſemur, in contra-
ctu merè lucratiuo, quo caſu fortaſsè intraret præſum- 5
ptio, quod nemo cenſetur deſpicere rem ſibi vtilem, &
proficuam, ſed agitur de fideicom. habente admixtum
d. onus ſcut. 2000. quod poterat à Dominico non acce-
ptari; propterea, ad inducendam ratificationem, non ſola
ſcientia, ſed explicitus illius conſenſus, requirebatur *gloſſ. 6
in l. 1. verb libertatem ff. de donat. Molin. de Primog. Hiſp.
lib. 4. cap. 2. nu. 66. verſ. quæ etiam, Rot in rec. dec. 27. nu 1. &
ſeqq par 7. & in Romana Domus de Vzazzijs* 18. *Febr.
1664. §. & licet coram eodem.*

Quamobrem ratificationem non excludit inſtrumen-
tum ſubſecutum 8. Nouembris eiuſdem anni, cum in eo
Dominicus nihil egerit, minuſque adimpleuerit, ſubiu-
gando ſummam prædictam, ſed ſolum ibi fuerunt à Cle-
mente, & alijs data ſcut. 1700. ad effectum extinguendi 7
debita ipſorum fratrum, quæ ſolutio, ſicut nihil habet
commune cum fideicom. ità ratihabitionem Dominici
importare non poteſt, *Innocent in cap ſuper hoc n. 2. in fine
de renunciat.* cum alijs *in dec. 215. nu. 15 par. 9. rec.* Quod
nec elici valet, ex eo, quod Dominicus, prædium poſſe-
derit; quia cum non probetur poſſediſſe, antè donatio-
nem, poſſeſſio ſubſequens referenda venit potiùs ad illā,
tanquam vtiliorem, quam ad præcedens fideicommiſ-
ſum oneroſum, cum quilibet præſumatur velle poſſide-
re, titulo ſibi magis vtili & proficuo *Caſtr conſ. 351. nu. 4. 8
verſ. item cum quis lib. 1 Menoch. conſ. 87. num. 64. Rot. dec.
247. n. 9 apud Poſt de manut. in Rauennaten Legitimæ 28.
Nouembris 1667 §. hinc igitur cor. R. P. D Priolo, & in
Rom Domus 25. Iunij proximè præteriti § fin cor. Me.*

Non obſtat, quod Dominicus ſucceſſerit Thomæo,
qui promiſerat, ipſum ratificaturum, ex quo Informan-
tes pro Auueduto adducentes *tex. in l cum a matre, C. de 9
rei vendic.* inferebant, Dominicum, eiuſque ſucceſſores
teneri ad obſeruantiam d. fideicommiſſi. Nam alle-
gatus

gatus textus non applicatur, quia hæres non tenetur ſer-
uare factum defuncti, non tamen iure actionis ſed iure
exceptionis. *Bartol. in l. cum iure num. 14 verſ. ſed vos ff.
de Vſucap. Gabr. de Reg. Iur. concl. 11. limit. 3. numer. 13.*
& ideo Angelus, & Clemens, & ab eo cauſam habentes,
bene potuiſſent, & poſſent excipere, contra Dominicum, recuſantem ſeruare factum proprij auctoris; Ve-
rùm, cùm nec Angelo, nec Clementi, nec Felici, & litis
conſortibus expediat talis acceptatio; imò vtilius ſit
Dominicum, non acceptaſſe, & ob id tetorqueri non de-
bet in odium, id quod in eorum fauore fuit à lege intro-
11 ductum, *cap. quod ob gratiam de Reg. Iur. l. quod fauore,
C. de leg.*

Vlterius, fuit animaduerſum, fideicommiſſum, etiam
ſi oſtenderetur acceptatum a Dominico attenta faculta-
te vnicuique ex fratribus tributa, liberè diſponendi de ſua
12 portione in caſu exiſtentiæ filiorum, expiraſſe per obi-
tum, tam Angeli, quam Dominici ſine prole, parum re-
leuante, quod pactum, vti conceptum, verbis negatiuis,
ibi, *Non eſſendoci maſchi* &c. non potuerit ſuffragari Cle-
13 menti, eiuſque hæredibus, ante purificationem conditio-
nis defuncti relicto Dominico vxorato, cum probabili
ſpe ſobolem procreandi, quia obiectio poſſet procedere,
in vltimis voluntatibus, ſecus, verò, ſi ex contractu, vt in
propoſito, ius conditionale oriatur, cum tunc, in vita non
14 purificatum tranſmittatur ad hæredes, iuxtà *text. in l. ſpe
C. de Donat. Iaſ. in l. qua de legato, ff. de leg primo, Aret. in
§. ex conditionali num 6 Inſtit. de Verb Oblig. late Cancer.
var. reſol. lib. 3. cap 21. num. 45. Rota in Romana Fideicomm
21 Maij 1656. coram bo. me. Leone Veroſpio*, alias facul
15 tas ſuum non ſortiretur effectum, & reſpectu vltimi ſu-
perſtitis, omninò vana fuiſſet, cum ipſe, de per ſe, facul-
tatem liberam haberet diſponendi, de toto; quapropter
ne eluſiua reddatur facultas, & diſpoſitio facta, donec
per obitum omnium ſine filijs, veniat caſus, illa manebit
16 in ſuſpenſo per ea, quæ tradit *Rot. dec. 346 num. 21. part
5. rec & in Ferrarien Fideicommiſſi 4. Martij 1663. co-
ram Eminentiſs. D Cardinali Vicecomite, & in Ariminen.
Fideicommiſſi 11. Decemb. proximè præteriti coram R.P.
D. Albergato.*

Atque ita, ex leſione, reſultante, ex iniuſtitia ſenten-
tiæ A.C. conſtare, de cauſis Reſtitutionis in integrum,
17 non autem de re iudicata, recedendo a deciſis, Domini,
cenſuerunt.

Vtraque parte audita &c.

R. P. D. Beuilaqua.

Placentina Bonorum.

2. *Decembris* 1661.

ARGVMENTVM.

Sententiæ iniuſtæ non poſſunt dici conformes. Re-
nunciatio fideicommiſſi inducitur, ex tranſactio-
ne, & diuiſione, quando diuidentes dant ſibi
inuicem facultatem diſponendi, & alienandi bo-
na diuiſa; Nec hæres poteſt impugnare talem re-
miſſionem, etiam ſi veniret ad fideicommiſſum,
ex propria perſona.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ conuenientes in negocio principali dicuntur
conformes.*
2 *Immiſſio non datur hæredi in bonis fideicommiſſo ſup-
poſitis.*
3 *Sententia iniuſta non poſſunt dici conformes.*
4 *Aduerſus ſententiam iniuſtam datur reſtitutio in inte-
grum.*
5 *Data in diuiſione facultate diſponendi, remittitur fi-
deicommiſſum.*
6 *Renunciatio fideicommiſſi facta in tranſactione induci-
tur ex verbis contractus.*
7 *Renunciatio fideicommiſſi facit eum liberum inter di-
uidentes.*
8 *Tranſactio, ſuper aliqua re, non extenditur ad aliam*
9 *Tranſactio extenditur ad omnia expreſſa.*
10 *Tranſactio non præiudicat venienti ex propria perſo-
na.*
11 *Hæres non poteſt impugnare approbationem, & promiſ-
ſionem defuncti.*
12 *Et hoc procedit, etiam in hærede hæredis.*
13 *Hæres beneficiatus quoad ſuppetunt vires hæreditariæ,
tenetur ſeruare factum defuncti.*

DECISIO XL.

RESponſum fuit, non conſtare, de conformitate ſen-
tentiarum, quæ veniant exequendæ, ſed de cauſis
reſtitutionis in integrum. Nam licet ſententiæ conue-
niant, in negotio principali, quod potiſſimum attendi-
tur, ad effectum conformitatis *l. qui ſententiam 16. Cod.* 1
*de pœn. l. in ſumma 59. ff. de re iudic. c. nihil obſtat de verb.
ſignif. Gratian. deciſ. 18. num. 1 Rot. deciſ. 74. nu. 1 apud Pa-
cif. de Salu interd. add. ad Buratt. dec. 567. num. 10.* At-
tamen, cum in illis concedatur Nicolau Hyeronimo, im-
miſſio, etiam in medietate prædij nuncupati *la caſa de
Gobbi*, primogenituræ Ioſephi de Ferrarijs minimè ſubie-
cta, & vltima ſententia approbet in omnibus, & per om-
nia, antecedentia, & ſic poſſeſſionem in vim illarum
captam, ſequitur, prædictas ſententias, eſſe iniuſtas *l. in iu-* 2
*dicio 48. ff. fam. ercisc. Buratt decis. 169. num. 8 & dec. 216.
num. 10*, & propterea non poſſunt dici conformes, cum,
ad hunc effectum, requiratur, quod ſint validæ, & iuſtę
Bart. in l. 4. §. condemnatum, ff. de ſent. & re iudic. Mareſc. 3
*var reſol. lib. 1. cap. 86. num. 30. Gratian. cap. 691. numer. 27.
Rot penes Seraph. dec. 845. num. 3. Buratt. dec. 567. numer.
11. & ibi add. & in rec. dec. 179 num. 2. part. 7.* ſed aduerſus
illas competit reſtitutio in integrum, ex capite læſionis,
ex iniuſtitia reſultantis, *cap. 1. vbi Abb. num. 2. de reſtit. in* 4
*integ. l. quod minoris, ff de minor, l. nam, & poſtea, § ſi minor
ff. de iureiur. Surd. conſil. 95 num. 3. Rot. deciſ. 1. de reſtitut.
in integ. innou. cor. Buratt. dec. 130. & ibi add. & dict. 323.
numer. 1. Duran. deciſ. 137. num 1. & dec. 609. num. 11 par.
5. tom. 2. rec.*

Quod autem prædiũ *della caſa de Gobbi*, à Ioſepho de
Ferrarijs, & Bartolo eius nepote, pro indiuiſo poſſeſſum,
pro medietate ad d. Ioſephum ſpectante, non cadat, ſub
illius primogenitura, ad fauorem præfati Nicolai, puri-
ficata, Domini colligebant, ex diuiſione, ad quam præ-
uia tranſactione, fuit, de anno 1575. deuentum, inter Cle-
mentem, & Camillam Victoriam de Ferrarijs, in qua
quidem tranſactione fuit excluſa Camilla, tanquam fœ-
mina a primogenitura, & fuit prædium hoc aſſigna-
tum Clementi, & conuentum per hæc verba, *Quod
vnaquaque partium ipſorum eorundem hæredum, & cui
dederint prædictum totum, ſibi inuicem, & totum laxa-
tum, & aſſignatum, vt ſuprà, ſimul cum acceſſibus, &
ingreſſibus, & omni iure habeat, teneat, & exindè iure
proprio quicquid voluerit faciat, ſine alicuius contradictio-
ne, & cofferunt ſibi inuicem iura, & actiones &c.* conſti-
tuerunt ſe inuicem procuratores, verbis continentibus
relaxationem bonorum, illorumque ceſſionem, in am-
pliſſima forma cum facultate de illis, iure proprio, vti de
re ſua diſponendi, & clauſula, *cui dederint*, cum promiſ-
ſione de euictione; Vnde patet partes non intellexiſſe
ſtare in puris terminis diuiſionis, ſed tribuiſſe inuicem li-
berum dominium, & ob id, abſque dubio, fuit primoge-
nituræ à diuidentibus, renũciatum, & ſignanter ex libera
facultate, ad libitum diſponendi, incompatibili, cum pri-
mogenitura, & fideicommiſſo, per doctrinam, *Bart. in* 5
*l. qui Romæ 122. §. duo fratres num 21. verſ. vel fuit dictum
ibi. Alex num. 58 ff. de verb. oblig. Rimnald. Iun. conſil. 748.
num. 20. cum ſeqq. Soccin. Iun. conſ. 116. num. 54. lib. 1. Tob.
Non.*

Non.conſ.41.n.5.cum ſeqq.Pereg.de fideic.art.52 n.28. cum ſeqq.Gionagn.conſ.100 per tot.lib.1.Rot.plur.deciſ ibid relatis Bononien.fideic.de Vrzzanis 15.Iunij 1643.§. fideicomm. cor.Bichio impreſſ.in par.8.rec. dec.206.& 246.

Idque euidentius comprobatur,ex eo,quod petentibus de anno ſubſequenti, D.Nicolao Alphonſo, & cæteris de Ferrarijs prædicta bona, cum Clemente diuiſa,& ad ipſos,vti fideicommiſſaria Manfredi Senioris ſpectātia, fuit deſuper inita noua cōcordia, vbi fratres prædicti, approbantes,pro ſe,& hęredibus,cōuentiones initas anno 1575. promiſerunt,nullo tempore,Clementem,ac filios. & quibus dederint,moleſtare ſuper bonis,in cauſa d.tranſactionis receptis, ſub quouis prætextu,& ratione, nō obſtante fideic.primogenitura,& quouis alio,quibus renunciarūt, adeò,vt eſſet in facultate partium,liberè,de bonis relaxatis,diſponendi,per quam reiteratam tranſactionem, indiuidualiter,ſuper bonis primogenituræ ſubiectis, factas cū prægnantiſſimis clauſulis,clarior apparere non poteſt re-
6 nunciatio, *Crot. in d.l. qui Romæ,& §.duo fratres 133.de verb.oblig.Menoch.conſ.87.n.19.29.Natt.conſ.201.nu.37.38.Crau conſ.24.n.8.Dec.conſ.287.n.16 Fuſar. de ſubſtit. qu.593.num.21. Rot. in proximè citatis deciſ.poſt conſ 100. Gionagn.nu.38.40.68.76.cum ſeqq.& in d.Bononien. fideic. de Vrzzanis cor.Bichio.*

Data,igitur,ex his renunciatione,ſequitur,quod nullo iure,potuit Nicolaus Hieronymus,in d.prædio, immitti,
7 dum amplius primogenituræ non ſubiacet, ſed liberum, & exemptum in diuidentes. pro eorum parte, tranſiuit *l.qui ſolidum 80.§.ſi creditor ff.de leg.3. l. qui heredes 44 §. cum heredes ff.de cond.& demonſt.l.debitor 59.ff ad Treb. Rot.dec.94.num.78.par.5.rec.*

Indeq; deprehenditur, non ſubſiſtere reſponſionē datam,in dec.R.P.D. Prioli *die* 1. *Aprilis prox.* emiſſa, ante prolationem ſententiæ,d.immiſſionē Canonizātis, *§.obiectum verò*,& iterum ab informantibus pro Nicolao Hieronymo repetitam, quod trāſactio emanauerit,ſuper primogenitura Bartoli,& fideic.Manfredi & ad illorū bona reſtricta,nec comprehendat prouenientia, ex primogeni-
8 tura Ioſephi,*ad d.l.ſi certa C.de tranſact.* oppoſitum,enim oſtendit contextus vtriuſq; tranſactionis,ſpecificè loquētis,de bonis,in controuerſiā deductis,inter quę aderant d. primogenituræ ſubiecta,ſicque tollitur reſolutionis obie-
9 ctum *Greg.d.dec.354.nu.11.Seraph dec.1384 n 19. Canaler.dec.134.nu.3.& in rec.dec.280.in fin.p 4.tom.2.rec.*

Non vrget replicatio, quod ſaltem remiſſio iſta nō ſit præiudicialis ex Nicolao Hieronymo,ex perſona propria
10 veniente *l.imperatores 3.ff.de tranſact l.1.C.res int.al.act. Greg.dec.418.n.9* 10. quia,cū ſit hæres Nicolai & aliorū, qui 2. tranſactionem ratificarunt, promittendo, vlterius pro ſe,& hæredibus,non moleſtare Clementem, & ab eo cauſam habentes,in bonis ipſi obuentis,vtiq; tenetur habere ratā,& firmam approbationem, & promiſſionē. per ſuos auctores factā *l.cum a matre,& ibi gloſſ C.de rei vind.*
11 *l.ex qua perſona de reg iur.l.ſucceſſores C.de ſolut Crot.in l. filius fam.n.148.verſ.primus caſus ff.de leg.1.Pinell.in l.1.p.3.n 81.C.de bon.Mater.Surd conſ.73 n.34.35.& conſ.284. n.4.verſ.prædictis tamen & n 19.20.Menoch.conſ 89. n.34. 60.95.Gabr.conſ.125.n.2.lib.1.Roland. à Valle conſ.30.nu. 29.& ſeqq.lib.4.Pereg.de fideic art.33. nu.10. & conſ.101. nu.1.cum ſeqq.Seraph dec.1157.nu 2.Duran.dec.51.nu 7.* 9.Quæ concluſio procedit, nedum in primis hæredibus,
12 ſed etiam in alijs ſubſequentibus *l. fin. C. de hæred.inſtit. l. ſciendum de verb.ſignif.Pinell.d.l.1.p.3 nu 81. Menoch.d. conſ.89.n.126.cum ſeqq.& conſ.443.n.86 Soc.Iun.conſ.108. n.41.lib.2.Hond.conſ.3 n.54.lib.1.Pereg.de fideic. d.art.33. num.15.Ioſeph.Ludou.concl.16.verſ.extenditur* 1. *Rot.cor. Andr.dec.86.nu.6.& dec.87.num.1. Add.ad Buratt. dec. 154.n.7* ac etiam in hærede, cū beneficio *l. & inuentarij*, qui non liberatur,à facto ſui auctoris,quatenus vires hæ-
13 reditariæ ſuppetant *l.ſcimus §.in computatione, C.de iur. delib.Pinell.vbi prox.Gabr.d.conſ.12.n.11.cum ſeqq. Surd. conſ.577.n.16.Honded.conſ.3.nu.53. lib.1. Duran. dec.10. nu.8.& in adnot.ad Buratt.d.dec.154.nu.6.*

Et ita vtraque,&c.

R. P. D. Beuilaqua.

Placentina Bonorum.

Vener. 20. Aprilis 1663.

A R G V M E N T V M.

Recedendo à deciſione ſuperiori, firmatur, remiſſionem fideicommiſſi, non induci, ex tranſactione, & diuiſione, vbi non eſt cauſa, & potentia remittendi, non obſtantibus clauſulis generalibus, & verbis ampliſſimis.

S V M M A R I V M.

1 *Tranſactio regulariter nō remittit iura fideicommiſſi.*
2 *Cauſa tranſactionis attenditur, vt cognoſcatur, an fuerit remiſſum fideicommiſſo.*
3 *Remiſſio fideicommiſſi excluditur, ex aſſignatione bonorum, in vim illius.*
4 *Arbitri nō cenſentur laudare ſuper eo quod nō poſſunt.*
5 *Remiſſio iuris nō præſumitur vbi nō eſt cauſa remittēdi.*
6 *Clauſula generales non extenduntur, vltrà naturam actus cui adijciuntur.*
7 *Clauſula pleno iure, intelligitur iuxtà ſubiectam materiam.*
8 *Clauſula, quæ tacitè ineſt nihil operatur.*
9 *Clauſula cenſetur appoſita de ſtylo notariorum.*
10 *Renūciatio non trahitur ad bona de quibus actū nō fuit.*
11 *Remitti non poteſt, quod ignoratur.*
12 *Nemo impeditur iure ſuo vti.*
13 *Obſeruantia declarat mentem tranſigentium.*
14 *Obſeruantia remota non attenditur, vbi eſt proxima.*

D E C I S I O XLI.

Nicolaus Hieronymus de Ferrarijs.in vim ſententiarum rotalium,immiſſus in poſſeſſionem bonorū, per Ioſephum,primogenituræ ſubiectorum, apprehēdit, inter cętera poſſeſſionē medietatis cuiuſdem Prædij,nūcupati *la Caſa de Gobbi*,quā non eſſe dictę primogenituræ ſubiectā prætendens Ven.Monaſteriū S.Sixti.Ordinis Caſinen.Placentię ex perſona Patris Gaſparis,de Ferrarijs,ibi profeſſi,colitigans, & ob id fuiſſe, in executione, commiſſum exceſſum,obtinuit cauſā reſtitutionis in integrū mihi committi, & ſub die 2. *Decemb.* 1661. ex hoc motiuo,etiā reſolutum,ſed repropoſita cauſa,& per quatuor vices,diſcuſſa fuit,hodie,ab eo receſſum; Quia,prædium prædictū eſſe pro medietate liberū, non verò ſuppoſitum primogenituræ ad fauorē Nicolai Hieronymi, deducebatur,in deciſione ex duabus tranſactionibus,prima,de anno 1575.inter Clementem.& Camillam Victoriam de Ferrarijs,cum ſubſecuta bonorū diuiſione,initis, & altera de anno 1580.inter eoſdē,& alios fratres de Ferrarijs.dicebatur remiſſa primogenitura, illiquè renūciatū,vt ampliùs, ſub ea prædiū non cadat, ad commodum Nicolai Hyeronimi; At commodo dictarum tranſactionum,& diuiſionis,diligenter perpenſo,viſum fuit,ibi non conſtare de expreſſa,neque de tacita tranſigentium mē-
te,remiſſionē præferente. ad *tex.in l.cum Pater §. hæreditatem ff.de leg.2. Decian.reſp.3.num.115.lib.1. Rot. in Bononien. fideicom. de Monterentijs 22.Iunij 1661. §. nec ex eo coram R. P. D. Priolo.* 1

Non enim deduci poteſt, ex prima tranſactione, anni 1575. nam ibi expoſita cauſa tranſigēdi,ad euitandas lites, aſſeritur Ioſephus de Ferrarijs inſtituiſſe primogenitura,vocandi,primo loco,Bartolū,& hic pretēdens, d.Ioſephum teſtatorem ſibi ex cauſa adminiſtrationis bonorum, remanſiſſe, in ſumma ibi ſpecificata debitorem, de anno 1572. decedens, inſtituta hærede Camilla Victoria filia, reliquit d. Clementi in primogenitura, ſucceſſuro, lib.5000. pro omni eo, quod ipſe,& filij,in ſuis,& Ioſephi bonis, vigore ſubſtitutionis,& primogenituræ, conſequi poſſet: Iſte verò, de huiuſmodi legato, certioratus, illud refutauit, & in bonis Ioſephi, eidem titulo primogenitu-

Digitized by Google

ræ ſuccedere velle declarauit, præuia debitorum,& alia-
rum prætenſarum detractionum ſolotione, facienda
Camillæ Bartuli hæredi factiſque ſuper prætenſionibus,
hinc inde calculis, ad formã laudi per compromiſſarios,
promulgati, boois, in duas partes diuiſis, fuerunt aſſigna-
ta Clementi domus in Ciuitate Placentiæ, & prædium
della Caſa de Gobbi à Roueto, de quo agitur, & alia plu-
ra, tamquam hæreditaria Ioſephi. de quibus, in d. Con
cordia: Patet, ergo, ex tali narratiua, ne dũm non fuiſſe
ſuper primogenitura explicitè tranſactum, illique renũ-
ciatum, ſed expuſitas cauſas legati detractionum, ſepa-
rationes bonorum Primogenituræ ſubiectorũ,& alias ob
quas principaliter fuit ad concordiam deuẽtum, & factã
bonorum diuiſionẽ. Ad dignoſcendũ enim an tranſigẽ
tes voluerint fideicommiſſum remittere, attendi debent
rationes & cauſæ, quibus moti deueneront ad concordiã,
2 vt probaot *Pariſ conſ.71.nu.60.lib.3. Dec.reſp.52.nu.6.lib.
1. Fuſar.de ſubſt q.193.n.84 cũ ſeqq. Rot. Dec.782 n.5.p.2.
rec. in Auximana fideicõmiſſi* 13. *Ian*. 1640. *cor Dunozett.
§.nec obſtare, & in d.Bononien.de Monterentijs §. vnde cum.*
Idque clariùs comprobat diſtinctio bonorum; nam
Clementi,& filijs, vti ad primogeniturã vocatis, dimiſſa
fuerũt eidẽ ſubiecta in ſecũda parte dioiſionis deſcripta,
ex quu excluditur remiſſio primogenituræ, ob ipsã na-
3 turalẽ repugoantiam remiſſionis fideic. & aſſignationis
bonorum, in vim illius factæ, vt arguit *Grat.d reſp.29.n 3
lib.2.* & ob pręcedentẽ recuſationẽ legati lib.5000. à Cle
mente *Becc.conſ.11.n 36.cum ſeqq* Quia diuiſio ipſa, quę
no fuit facta, per cõtractus, inter partes, ſed vigore laudi, à
Cõpromiſſarijs promolgati, vt patet ex toto Inſtrumẽti
tenore,& ſignanter in §.12. ibi *veniamo in queſto parere*,
4 qui cũ per ſe ipſos nullam habeant facultatẽ remittendi
primogeniturã, nec à partibus appareat illis tributa, non
cenſentur voloiſſe laudare, ſuper eo, de quo non poterãt,
*Socc.Sen conſ 251.n 18.& ſeqq.lib.2. Odd cõſ.49.n.8. Bero
conſ.130.n 14 Pereg.de fideic.art 52.n.52. Goz.ad conſ.36.
n 12 Rot.apud Buratt dec.89.in fi. Rom fideic de Maximis
17.Ian.1649. §. quæ fortius cor. Reuerendiſs. Decano & in
Rom.fideic.de Victorijs 30.Ian.1653.§ hinc verò cor.R.P.D.
Veroſp* Maximè, quia deficit alterũ, ex requiſitis, ad hunc
effectum neceſſarijs, quod, inter diuidentes adeſſet par, &
æqualis cauſa ſuccedeodi, in bonis, & fideic. remittendi,
5 quo caſu, per verba, quãtumuis generalia, & repugnãtia,
non eſt veriſimile ius fideicommiſſi fuiſſe remiſſũ, iuxtà
doctrinã *Bart.in l.qui Roma §.duo fratres.n 12.in fin. ff de
verb.oblig Grat.reſp.29.n.32 Giouagn conſ.100 lib.1. Curt.
Iun.cõſ.25.n.5.poſt Imol cõſ.135 n 27 Cãcer.var.reſp.2.c.8.n
45.et p.3.c.15 n.28. Rot.dec.782.n 6 p.2 et 295.n.5 p 3.rec.*
Nec ceſſante ex his,& alijs, per ſoformãtes, adductis, ex-
plicita remiſſione, vis fieri poteſt in clauſulis generalibus,
in diuiſione, appoſitis, ita quidẽ quod vnaquęq; ipſarum
earũdẽ hęredũ, & cui dederint prędictũ totũ ſibi inuicẽ
ceſſũ, relaxatũ,& aſſignatũ, vt ſuprà ſimul, cum acceſſi-
bus,& ingreſſibus,& omni Iore habeat, teneat,& exinde,
Iore proprio, quicquid voluerit ſibi Iura, & actiones, cõ-
ſtituerũt ſibi inuicem procuratorẽ, vt in rem propriã, &
promiſerunt ſibi inuicẽ, de euictione,&c. quibus pro Mo-
naſterio collitigãte in die contrarię reſolutionis,& in ho-
dierna diſputatione potiſſimè nitebantur: Nã, vbi diuiſio
noo eſt ſingulariter facta ad euitandũ, cõmonionẽ,& ſic,
vt quiſque ſuã partẽ libere poſſideat, nè hũc clauſulę ſiot
inutiles, cenſeatur remiſſũ fideicommiſſũ, poſſent id im-
portare, ſecus, quãdo, vt hic, concordia,& diuiſio emana-
6 uit, ex alia caoſa; Hoc, namquè, caſu clauſulę, quãtumuis
prægnantes, vti neceſſariæ non poſſuot alterare naturã
illius, ſed ad eã ſunt referẽdę, vt perpendũnt *Pariſ.cõſ 88
in fi.lib.3. Rum.conſ.137.n.10.lib.2. Goz.ad cõſ.36.n.12. Dec.
reſp.52.n 23.& ſeqq lib.1. Cancer.d.loco.n.277.&* 278.
Iiſque ſingillatim examinatis, non facit ceſſio,& aſſi-
gnatio partis bonorum, ipſis tranſigeotibus,& hęredibus,
& quibus dederint, pleno iure, quia debent ſecundum ſub-
iectam materiam intelligi, de iure reſtitutioni ſubiecto, &
magis veniunt ad exprimendũ tranſactionis,& dioiſioois
effectum, quam ad illã, vltrà propriam naturã, augendã,

& exorbitandom, dum aliud, quã remiſſionẽ Primogeni-
turæ poſſunt ſigoificare,& in huoc ſenſum, debet capi in- 7
terpretatio *Angel.in l.ſi verò in princ.ff locat Bero conſ.130.
n.15.lib.2. Rum conſ.138 n 6.lib.2. Buratt. dec.89 n.7.* Neq;
cõſtitotio Procuratoris, vt in rẽ propriã, & promiſſio eui-
ctionis ad inuicẽ & non inferendi litẽ, quia iſtæ quoq; ſunt
adiacentes diuiſioni,& tacitè inſunt *Alex.d.l. qui Roma §.
duo fratres col.22.ff.de verb.oblig Bald conſ.84 lib.1. Cyriac.* 8
*contr.323 num.20. Rot.dec.624.nu.0 par.2.rec. & apud Bu-
ratt.d dec.189 num 48.*
Et faciliùs ità intelligendæ ſoot,& non, vt aptæ ſint ad
operãndum remiſſionis primogenituræ effectũ, perpenio,
quod ſunt appoſitæ, ad executionẽ Inſtrumenti cõcordiæ,
& diuiſionis, quas partes ioiendebant facere ſuper alijs re-
bus,& bonis,& ob id, tãquam adiectæ de ſtilo,& conſuetu-
dine Notariorũ potiùs, quã de mente paciſcentiũ, non va-
leut augere, nec excẽdere terminos ipſius actus principalis
concordiæ, ad alium finem, ſequutæ *Bart in l.1.qu.6 in fin,* 9
de iur.codicill. Angel.conſ.254 in fine, Decian.d.reſp.3.num.
151. *Fuſar.de ſubſt. qu 593. num.*168. *Cancer.cit.p.3.c.15.
num 293. Buratt.d.dec.89.num.11.*
Minus viſum foit inferri poſſe, ad remiſſionẽ hanc, ex
ſecunda tranſactione. de anno ſubſecuto 1580, inita ioter
eamdẽ Camillã, Nicolaũ, Alphunſum,& cęteros fratres de
Ferrarijs ab illa petentes bona, cũ Clemente, diuiſa, cũ ap-
probatione conuentionũ, nam ibi quoq; pręmittitur nar-
ratiua refutationis legati lib.5000. a Clemente factæ,& di-
miſſionis bonorũ, ad Camillã ſpectaotiũ in vim teſtamen-
ti eidẽ Camillæ facti; At prætendente Clemente ſucceſſio-
nẽ in bonis Bartoli, & Manfredi, vti ſubiectis eorũ fideic,
ſuper quibus ſibi iura reſeruauerat; Ideò Camilla Vinc. &
fratribus, bona illa Roueti, penes ipſam remaoſa, vigore
primæ concordiæ cũ Clemente & filijs, ſtipulatæ dimiſit,
in cuius ceſſionis compenſationẽ, ijdẽ de Ferrarijs omnia
bona ſibi cõpetentia, ex teſtamentis Manfredi, & Bartoli,
dimiſerunt, ac eidem Camillæ lib.10.mil.& Clemeoti ter-
tiã partẽ lib 5000. ex cauſa d. Fideic. Mãfredi ceſſeront, ex
quibus omnibus, patet nec in 1. tranſactione neq; in hac 2,
fuiſſe actũ, de bonis Ioſephi, primogenituræ ſuppoſitis, de
quibus modò agitur, atq; ideò renũciationo ad illa trahi ne-
qoit *Decian.d.reſp.3.n.115. Grat.conſ 29.n 32.35* & reſpõ- 10
ſũ fuit *cor.R P.D. Prioloin dec.1. April.1662. §.obiectum.*
Non releuat, quod inferiùs partes ſibi inuicẽ tribueriot
facultatẽ liberè, de bonis diuiſis,& aſſigoatis diſponẽdi, ad
ipſorũ libitũ, non obſtantibus fideicom. & primogenitu-
ra, qoibus renunciarunt, vt habetur in §.26.28, d. concor-
diæ; Quia prędicta omnia ſunt capienda, in eũ ſeoſũ,& re-
tento eodẽ themate diſponendi de bonis non cõpręhenſis
in primogenitura Ioſephi, ſed de alijs per Camillã dimiſſis,
ex pręcitatis Pręſertim, quia Vincẽtius & fratres, nõ ſunt
primi hæredes fideicommiſſarij, ſed vlteriores. In quibus
cum magis præſumatur ignorantia fideic. difficilius ar- 11
gui poteſt remiſſio *Franch.March dec.245. n.1.* & Nico-
laus Hieronymus, ob omniũ tranſigentiũ obitũ, non tam-
quam hæres, ſed ex propria perſona petit bona fideicom-
miſſaria; Vndè non impeditur iure ſuo vti pro illorũ aſſe-
cutione, vt poſt *Iaſ in l.2. §. ex his in 2. notabil ff. de verb.* 12
oblig.& alias probat *Decian d.reſp.52, nu.21, lib.1.*
In quorũ comprobationẽ accedit. quod de anno 1576.
Clemens, accipiendo inueſtiturã ab Eccleſia prædij *della
Caſa del Gobbo*,& in libris eſtimi illa deſcribens, declarauit
eſſe primogenituræ ſubiecta. Idemq; expreſſit P. Gaſpar
Ferrarius, in Inſtrumẽtis anni 1648.& 1652. Ex quibus in-
ſurgit obſeruantia declarans Clementẽ, nullo pacto, ſen-
ſiſſe remittere primogenituram.& quod ſuper alijs fuerit
tranſactũ *ad l quadã ff.de reb dub Bart conſ.19 n.6. Gabr.
conſ.66 n.24.& conſ.76.n.11 lib.2. Buratt.dec.89.n.14.* non 13
attenta illa, deſũpta, ex alienatione anni 1611. facta à Cle-
mente,& Ioſepho iunioribus, de hoc prædio; Quia non
fuit diſtractio, tamquam de libero, & remota obſeruaotia
non attenditur, dum adeſt proxima contraria *Rot apud* 14
*Greg.dec.325 num.11 inter diuerſ dec 32 num 35.& in rec.
dec.170.num.4.p.2 & dec.105.num.10 par.7.*
Et ita vtraque parte &c.

R. P. D.

R. P. D. Beuilaqua.

Placentina Bonorum.

Lun. 20. Februarij 1668.

ARGVMENTVM.

Per tranſactionem, non cenſetur renunciatum fidei-
commiſſo, & Primogenituræ, niſi expreſsè dicatur,
& reſpondetur pluribus coniecturis, pro renuncia-
tione allegatis.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio, & remiſſio Primogenituræ &c. debet eſſe expreſſa, vel eſt elicienda ex verbis, eam neceſſariò inducentibus.*
2 *Clauſulæ prægnantes in renunciationibus, ſolent apponi, de ſtyle notarij ideò de voluntate partium, non cenſentur appoſitæ.*
3 *Nec extendunt diſpoſitionem, vltrà propriam naturam.*
4 *Tranſactio non remittit primogenituram.*
5 *Tranſactio non extenditur ad id, de quo non loquitur.*
6 *Renunciatio alicuius rei excluditur in tranſactione, ex quo tranſigentes, de alijs, quæ renunciant mentionem faciunt.*
7 *Obſeruantia denotat quid fuerit, & quid non fuerit renunciatum.*
8 *Voluntas contrahentium inducitur ex geſtis poſt contractum.*
9 *Promiſſio non moleſtandi inducit remiſſionem.*
10 *Promiſſio non moleſtandi intelligitur ex iure de præſenti competente, non ex iure ſuperueniente.*
11 *Nec includit moleſtias, prouenientes, ex natura rei.*
12 *Ratificatio regulatur à natura actus ratificati, nec inducit remiſſionem alicuius rei.*
13 *Nec comprahendit ius ſuperueniens.*
14 *Pater in rebus in quibus filius, ex propria perſona ſuccedit non præiudicat filijs.*
15 *Reſeruatio iurium præſeruat omne id, quod competit.*
16 *Exceptio exceſſus non reſpicit iuſtitiam ſententiæ, ſed eius executionem.*
17 *Exceptio non attenditur, quando à ſignatura Iuſtitiæ fuit reiecta.*
18 *Immiſſio ſuper bonis non comprahendit pecunias.*

DECISIO XLII.

PErmanſerunt, Domini in vltimo loco, deciſis, coram
Me, ſub diebus 20. *Aprilis* 1663. *&* 23. *Iunij* 1666.
amplectentes, pro deneganda, aduerſus ſententias Rota-
les, reſtitutione in integrum, petita à Monaſterio S.
Sixti, ex perſona P. Gaſparis, motiua in dictis deciſio-
nibus diſcuſſa, pro iuſtitia immiſſionis, conceſſæ Nico-
lao Hieronymo, in poſſeſſionem bonorum, & ſignanter
medietatis prædij, nuncupati *Caſa de Gobbi*, ex primoge-
nitura Ioſephi, in eius fauorem, purificata, cui renun-
ciatum non fuit, per tranſactiones initas, inter Cle-
mentem Alphonſum, Camillam, & cæteros fratres de
Ferrarijs.

Si enim renunciatio deduci prætenditur, à prima de
anno 1575. in hac renunciatio, ſeù remiſſio primogeni
turæ, expreſsè non legitur, nec ex vi verborũ, comprehẽ-
ditur, ideò dici non poteſt fuiſſe, ſuper ea, aliquo modo,
1 tranſactum, aut illi renunciatum; cùm remiſſio, & re-
nunciatio, vel eſſe debeat clara, & expreſſa, vel, ſaltem,
concepta, per verba, id neceſſariò inferentia *Bart. in l. qui
Romæ §. duo fratres nu. 12. & 13. ff. de verb. oblig. Pereg. de
fideic. artic. 52. nu. 24. & 25 Corn. tot. conſ. 102. lib. 4. Oſaſch.
dec. 122 nu. 111. Rot in Bononien. Fideicom. de Monterenſijs
22. Iunij 1661. §. nec ex eo cum §. ſeqq. coram R. P. D. Priolo.*

Vnde cùm, in præſenti, expreſſa non adſit, tacita, re-
ſultare nõ poteſt, ex clauſulis, quamtumuis amplis, & præ-
gnantibus, in eodem inſtrumento, appoſitis, & recenſitis,
in Dec. 20. *Aprilis* 1663. *§. nec ceſſante*: Similes, enim clau-
ſulæ, præter quòd, à notarijs, de ipſorum ſtylo, potius, quã,
de contrahentium mente, apponi ſolent, vt conſiderat,
Oſaſch. d. deciſ. 122. *nu.* 15. ſemper famulantur actui, cui 2
adhærent, & tamquàm acceſſoriæ aſſumunt naturã prin-
cipalis diſpoſitionis, ſuper qua interponuntur, illamque 3
non extendunt, vltrà propriam naturam, *ad tex. in l. ſi ſti-
pulatus, & ibi gloſſ. ff. de vſur.* & in his terminis *Rot. dec. 6.
nu. 111. de teſtam. coram Creſcent. & dec. 13. num 3. coram
Greger.* & generaliter, *in Romana Aſtenſatorum* 28.
Martij 1667. coram Me §. nullitas.

Præterea iſta prima tranſactio nihil aliud continet,
quàm, dimiſſionem bonorum, ſubiectorum primoge-
nituræ Ioſephi, factam à Camilla Victoria hærede
Bartoli hæredis grauati, ad fauorem Clementis, & filiorũ,
tamquàm vocatorum ad eandem primogenituram, &
ſic tantum abeſt, quod, in ea poſſit adeſſe renuntiatio
d primogenituræ, quinimò potius virtualiter ineſt ap-
probatio, & confirmatio illius, in eiuſdem primogenituræ
executionem bona fuerunt dimiſſa primogenitis vocatis, 4
vt arguit *Grat reſp. 29 nu 35 lib. 2.* & aduertit *dec. edita
die 20. Aprilis 1665. §. idque clarius.*

Secunda verò tranſactio, de anno 1580. eò minus re-
nuntiationẽ inducit; tum, quia, inter Camillam, Nicolaũ,
Alphonsũ & alios fratres de Ferrarijs, tranſigentes, actum
fuit dumtaxat, de bonis, vigore teſtamentorũ Bartoli, &
Manfredi quod nõ infert ad bona primogenituræ Ioſephi 5
ſubiecta, de quibus tranſactio nõ loquitur, & cõſequenter
renunciatum dici non valet, ex ſupra allegatis; quinimò,
dum ibi fuit renunciatũ fideicommiſſis Manfredi, & Bar-
toli, idẽ feciſſent tranſigentes, quoad hanc primogeniturã
Ioſephi, ſi illi renunciare voluiſſent, *Prætor in l. 1. § ſin au-* 6
tem, C. de cad. toll. punctualiter deciſum fuit *in Romana
Fideicom. de Maximis* 11. *Ianuarij* 1649. *coram Reueren-
diſſimo D. meo Decano inter recent dec. 272. num. 13. par-
te* 10. & aduertit, vltima *deciſio § in quorum.*

Idipſum comprobat obſeruantia, cum, de anno 1586.
Clemens, vnus ex tranſigentibus, hoc prædium, tamquam
ſubiectum primogenituræ, adnotari curauit in libro æſti-
mi, quod etiam declarauit ipſe Pater Gaſpar. In inſtru-
mentis ſtipulatis, anno 1648. & 1652. in præterito ſum-
mario Nicolai Hieronymi *n 7. & 10* ex quibus non vide- 7
tur poſſe dubitari, de tranſigentium, & ſucceſſorum in-
tentione, quod, per trãſactiones nõ fuerit, à primogenitu-
ra receſſum, cum, etiam ex geſtis poſt contractum mens
tranſigentium arguatur, argumento *text. in l. ſed Iulia-* 8
nus 9. § proinde ff ad ſen. Conſ. Maced. Ruin conſ. 247. *n.* 15.
verſ. & quod per talem lib. 2. *Buratt. dec 89. num.* 14.

Nec obſtare viſa fuit repetita obiectio, promiſſionis fa-
ctæ, in hac ſecunda trãſactione, nõ moleſtandi Clementẽ,
à quo cauſam habet Pater Gaſpar, & pro eo monaſteriũ, 9
in bonis, vigore Primogenituræ conſequutæ, nam, vltra
reſponſiones datas in præcedentibus deciſionibus, placuit,
etiam alia, ſcilicet, promiſſionem intelligi, de iure, de præ-
ſenti, purificato, & tranſigentibus competenti, non autẽ, 10
de iure filiorum, aliorumque ſucceſſorum, ex propria
perſona vocatorum, & non includit moleſtias, prouenien-
tes, ex natura, & qualitate bonorũ, vigore fideicommiſſi 11
purificandi, *Menoch præſumpt.* 114. *nu.* 78 & decidit *Rot.
in d. Bononien. Fideicom de Monterenſijs § quæ concluſio.*

Et dum, in hac ſecunda tranſactione approbatur, &
ratificatur à Nicolao, Alphonſo, & fratribus de Ferrarijs,
dimiſſio bonorum primogenituræ Ioſephi, vt ſupra, fa-
ctæ, ad fauorem Clementis, & filiorum, in prima tran-
ſactione, hæc ratificatio non poteſt operari remiſſio-
nem eiuſdem primogenituræ, in præiudicium ſucceſ-
ſorum, cùm ratificatio reguletur à natura actus ra- 12
tificati, & nihil aliud de nouo tribuat, quam illius

confirmationem,non autem, renunciationem Iuris pro-
prij ſuperueniendi in futurum, mutato rerum ſtatu,
33 *Bart.in d.l. qui Roma* 122,§.*duo fratres num.*11.*verſ nunc
arguo ff de verb.oblig.* & ibi. *Alex.num.*28.*verſ. ideo ſi di-
miſſio Iaſ.num.*33.*verſ.ergo iſta Surd conſ.*418.*nu.*10.& fir-
mauit 2.*deciſio die* 23.*Ianuarij* 1666. §.2.

Minuſque reſpectu Primogenituræ Nicolai I. C præ-
iudicium aliquod illatum fuit Nicolao Hyeronimo, per
diuiſionem,vigore laudi, ſequutam, anno 1619 inter
Antonium eius patrem,& Franciſcum genitorem Patris
Gaſparis,qui loco prædij *Caſa de Gobbis* aſſignauit An-
tonio,alia bona. Siquidem, cum Nicolaus Hyeronimus
veniat ex proprio iure independenter à Patre, huiuſmo-
34 di ſubrogatio illum non afficit,nec arbitri intellexerunt,
in hoc præiudicare, dum iura referuarunt, ibi, *Non in-
tendiamo di fare neſſun pregiuditio alle ragioni, che in qua-
lunque tempo, e modo ſiano per competerli, in vigore del te-
35 ſtamento del Signore Nicolao Ferrari*: Ideò impedire non
poteſt, quin vocato concedatur immiſſio, ad bona pri-
mogenituræ, *Rolan conſ.*20. *num.*35. *lib.*3. *Fuſar. de ſub
ſtit quæſt.*560.*num.*11 & 12. plenè *Peregr. de Fideic.art*
52 *a num.*81. & firmatur deciſionibus factis in hac cauſa
coram R.P.D.Priolo,& Me.

Poſtremò non officit prætextus exceſſus deductus,ex
eo quod ad formam ſententiæ Reuerendiſs.D.mei Zara-
tæ,non fuerint ad fauorem P. Gaſparis, ſeu Monaſterij,
tres,ex quinque partibus fideicommiſſi D. Nicolai I. C
Tom quia, hoc non reſpicit validitatem, & iuſtitiam
36 ſententiarum,de qua hodiè, ad effectum reſtitutionis in
integrum,quæritur, ſed ſolum reſpicit illarum executio-
nem,de qua hic non agitur,*Rot.dec.*8.*num* 6. & 8. *par* 6.
*rec. Add ad Gregor.dec.*198 *lit.A circa medium*; vbi aliæ
allegantur, maximè, quia poſt dictam conditionem, in
ſententia, adiectam,conſumpta fuit executio, capiendo
prædij controuerſi poſſeſſionem, poſteà canonizatam,
37 per deciſionem emanatam 1. *Aprilis* 1661. *cor. R.P.D.
meo Priolo* cui Signatura commiſerat cauſam, cum fa-
cultate manutenendi,quem de iure.

Tom quia reſpectu portionis bonorum fideicom. Ni-
colai,ſpectantis ad P.Gaſparem, & fratres, fuit ſufficien-
ter impleta, mediante dimiſſione per Nicolaum Hyero-
nimum facta, in actu executionis, cum proteſtatione,
per ſe non ſtetiſſe,nec ſtare, quin ab aduerſarijs poſſeſſio
caperetur, vt in eius ſum. & firmatum fuit *in d. dec.* 1.
Aprilis 1661. *coram R P.D. Priolo*, §.*fin.* quoad, verò re-
ſtitutionem pecuniarum, ab Antonio, vel ab alijs, fuit
animaduerſum, id non cadere in ſententia, & mandato
Rotali loquente de parte dictorum bonorum, exiſtente
38 penes dictum Nicolaum Hyeronimum, ſicque non am-
plectitur pecunias exactas, quæ amplius non exi-
ſtunt *l.ſi alienum ff. de ſolut.* & pro quibus non
datur immiſſio,ſed reintegratio fideicom-
miſſi, iudicio ordinario,iuſtificato,
quod proueniat ex fideicom,
vt reſoluit *Rot in hac ead.*
39 *cauſa* 16 *Iunij* 1653.
§ *fin.cor.Reueren-
diſs.D.Val-
liſoleta-
no*,
Et ita vtraque
parte &c.

R. P. D. Beuilaqua.

Romana Cenſus.

Lunæ 27. *Martij* 1664.

A R G V M E N T V M.

Mulier, vigore Statuti Vrbis, obligari non poteſt, ſine cauſa, & ſine interuentu propinquorum, qui ſunt præſentes, in loco, de tempore obligationis, Et cauſa, licet non debeat eſſe vtilis, debet tamen non eſſe damnoſa; Mulier obligata, ſine ſolemnitatibus tenetur ad ſeruandum contractum, ratione rei, quæ in eius vtilitatem verſa fuit, & hoc caſu, contractus poteſt pro parte ſubſtineri.

S V M M A R I V M.

1 *Ex ſtatuto Vrbis, in contractu mulieris, & minoris, requiritur cauſa, & præſentia proximorum.*
2 *In defectum proximorum, ad validandam obligationem mulieris deputatur Curator.*
3 *Defectus proximorum non annullat contractum quando non potuerunt commode interuenire.*
4 *Præſentia in loco, probatur ex actibus ibi geſtis.*
5 *Probata exiſtentia in loco propinquorum defectus annullat contractum.*
6 *Quando propinqui per accidens, ſunt impediti, differtur ſtipulatio inſtrumenti.*
7 *Aſſertio iurata mulieris ei non præiudicat.*
8 *Statutum, habens iuramentum tanquam vi extortum, inualidat contractum iuratum.*
9 *Cauſa, in contractu mulieris, etſi poſſit eſſe non vtilis, non poteſt, tamen eſſe damnoſa.*
10 *Emens a muliere, debet eſſe ſollicitus, vt pecunia vertantur in cauſam expreſſam in contractu.*
11 *Mulier, contrahens cum Eccleſia non tenetur ſeruare ſolemnitates Statuti.*
12 *Limitatur quando cum ea contrahit, tanquam priuata perſona non cauſa pietatis.*
13 *Qui retinet dominium rei dicitur Dominus.*
14 *Mulier pro ſoluendis ſuis debitis, obligatur ſine ſtatuti ſolemnitatibus.*
15 *Contractus, in quo interponitur decretum pro parte nullus, eſt nullus in totum.*
16 *Limita, quando ſequeretur abſurdum.*
17 *Nemo ſoluere debet ſua debita, cum pecunia aliena.*
18 *Mulier nulliter obligata, tenetur pro quantitate in eius vtilitatem verſa.*

D E C I S I O XLIII.

BO: me: Card.Cecchinus, ſub die 16.*Aprilis* 1654. ſuper Caſale *Boccone* impoſuit annuum cenſum, ſcut. 330. quem pretio ſcut. 6000. vendidit Bernardo Mauro, ad cuius fauorem, illinc ad quatuor dies, vt principalis, & inſolidum, acceſſit D.Clementia Martioa de Cecchinis, eius fratria, quæ conuenta, ad ſoluendos fructus, excepit de nullitate ſuæ obligationis, ſuper qua, igitur, audita, DD. cenſuerunt non ſubſtineri, niſi pro ſumma inferiùs, exprimenda, moti ex diſpoſitione *cap.*151. *Statut. lib.* 1. duo copulatiuè, pro validitate Contractus minorum, & mulierum, requirentis, videlicet, præſentiam duorũ proximorum, & cauſam in ſcriptis exprimendam, & à Iudicè plenè cognoſcendam, vt ibi cauetur, & notat *Fenzon. nu.*13. & fuit ſæpiſſimè, in hoc ſacro tribunali decisum, & ſignanter *cor. Buratt.dec.*410.*nu* 6.*dec.*783.*nu.*3. & 924. 1
*nu.*11. & 12.*rec.dec* 370.*nu* 11. *cum ſeqq. p* 4. *tom.* 2. & *in Rom. Domus* 31.*Maij* 1655 *in princ.cor. Me.*

Vtrumque enim deficit, in præſenti. Quia, ex oculari inſpectione Inſtrumenti, patet, illud fuiſſe ſtipulatum,

Digitized by Google

latum, germano fratre Clementiæ ad lotereſſendum ci-
tato, & cum interuentu curatoris, loco alterius proxi-
mioris abſentis, deputati, per quam, tamen deputationem,
non dicitur ſatisfactum Statuto, dum ipſa habebat alios
proximiores; nempè DD. Petrum Caffarellom, Franciſcũ
Gottifredum, & Equitem Bonanenturam de Aſte, in alijs
contractibus, vt oſteoſum fuit, adhibitos, & in illorũ tan-
tum defectom, vel recuſantibus, erat depotãdus Curator
2 *Corn. conſ. 241. nu. 7. lib. 2. Gras. cap. 643. num. 6. Rot dec. 65.
poſt Marcheſ de commiſſ. p. 1 fol 904. & in rec. dec. 647. nu.
1. par. 2. dec. 370. nu. 12. p. 4. tom. 2. & apud Pacif. de Salu.
dec. 122. num 3. & in Rom. Succeſſ. de Comitibus 23. Iunij
1642. §. 2. quia cor. Dunoz. ett. T homat. dec. 23. nu. 97.*

Non obſtat, quod Clementiæ, eius obligationẽ, ex hoc
capite, impognanti, & medio Iuramento, tunc affirman-
ti, non haboiſſe alios proximiores, modò nonſufficiat eo-
rum exiſtentiam probare, oiſi quoq; doceat, quod potue-
runt cõmodè interuenire *Caſtrenſ. conſ. 124. n. 2. verſ. 2. vi-*
3 *dendum eſt lib. 1. Corn conſ 316. nu. 6 lib. 1. Gras. dec 9. n 7.
& dec. 38 nu. 3. Rot. apud Greg. dec. 459. nu. 10. & ibi add. n.
12. dec. 344. nu. 4 par. 3. & dec. 203. nu. 16. par. 4. tom. 2. rec.*
Quoniam id ſatis iuſtificatom videbator, ex atteſtatione
iurata ipſiuſmet Petri, & ex actibus, per diem anteà, & po-
4 ſteà, geſtis per dictos alios duos conſanguineos pręſentiã,
de illo tempore, in Vrbe concludentibus, & ex quibus in-
ſurgit ioſtificatio habilitatis, ac potentiæ, ad iotereſſendũ
ſtipulationi Inſtrumẽti, medio tempore, quod lotercesſit,
5 Inter duos actus, ſequutos, ad hoc, vt non dicto de inhabi-
litate, & impedimento, contractus dicator celebratus, non
ſeruata forma Statuti, *Bald. conſ. 247. num. 2 lib. 2. Rot. dec.
713. nu. 3. p. 2. dec. 677 nu. 4. p 3. rec. & in d. Rom. Succeſs de
Comitibus §. quod potuerit, & in Rom. Cãbij* 18 *Maij* 1657.
§. quod autem cor. Veroſp. In quibus quoq; firmatur, quod
ſi aliqua accidentalia impedimeota, diũ nõ duratura, ſu-
peruenoiſſent, ob quæ non poſſeot intereſſe, debeat differ-
ri ſtipulatio contractus, donec ceſſarent, & ſequuntur alij
6 relati per *Moder. Fulginaten diſc. 73. nu. 17. in fine.* Aſſer-
tio, verò iurata Clemeotiæ, quod non aderãt conſangui-
nei, ei non præiudicat, cooſtito de contrario, nè fiat fraus
7 Statuto, ſi per eius dictum, dumtaxat contractus valida-
retur; oam Statutum habet aſſertionem ſuſpectã, & præ-
ſumit Iurameotum, vi & meto extortum, vt inquiuot,
8 *Soc. Sen. conſ. 23. nu. 113. lib. 4. Soc. Iun. conſ. 3. num. 18. lib 2.
Gras. dec. Marcb. 4. n. 8. cum ſeqq. Rot dec. 36. n. 6. cum ſeqq.
apud Pic. ad Stat. Vrb. & in pracis. dec. 713. nu. 5. par. 2. dec.
677. nu 5 par. 3. & in d. Rom. Camby §. licet in fine.*

Defectus, verò cauſæ, ſuper quo DD. magis inſiſtebãt
iodè deducitor, quod expoſitum fuit Iodici, qui interpo-
ſuit decretum; Cardinalem, ad effectum ſatisfaciendi ſuis,
& Clementiæ creditoribus, & ad euitãdas maiores vſuras,
& ad ſe liberandum à moleſtijs creditorum, & ad euitan-
dum executionem, & ſobhaſtationem, accepiſſe ad cenſũ
ſcota 6000. & ipſa, io executionem promiſſioois, per eun-
dem Card. factæ io principali Inſtrumẽto impoſitionis,
accedebat, & inſolidum, pro ſolutione fructuũ ſe obliga-
bat, quę cauſa, etſi in ſua ſpecie vera, reſpectu tamen cre-
ditorum, Card. ad quorum ſolutionem Clementia, nullo
modo, adſtringi poterat, tendebat in euidens illius præiu-
dicium, quapropter Inefficax eſt, ad ſubſtinendũ d. obli-
gatiooem, iu ea fundatam; Quia, licet nõ requiratur, quod
cauſa ſit vtilis molieri contrahenti, non tamen debet eſſe
9 damnoſa, & læſiua, vt reſpondet *Rot. dec. 56. n. 10. & dec.
227 nu. 3. apud Pacif. de Salu.* quas refert *Gratian. c. 952.
nu. 22. 28. in Rom. Domus 11. Decembr. 1645. §. qua autem
cor. Bichio, in Rom. Locorum montium 19. Iunij 1651. §. fal-
ſitas cor. Reuerendiſs. Papien. & in Rom. pecuniaria 25. Iunij
1655. cor. Me §. & quamuis.*

Præcipuè, quia pecuniæ ex d. cenſo, prouenientes, pro
rata ſcut. 3212. verè ceſſerunt in extinctiooem debitorũ
Card. non autem Clementiæ, contrà tenorem Inſtrumẽ-
ti, & ioris diſpoſitionem, ſecundum quã Bernardus cenſus
emptor io hanc neceſſariam cauſã ſolutiones debitorũ,
in quibus eadem Clementia erat obligata, & pro eis fuit
ab initio creatus cenſus, ità facere tenebatur, vt pecu-
10 olæ verterentor. *Innoc. in c. 1. n. 2. Grat. c. 45. nu. 34 Cenc. de
cenſ. q. 15. nu. 37. & ſeq Rot. cor. Merl. dec 219. nu. 12. & in
Firm. Cenſus 3. Iunij 1658. §. & ad hunc effectum cor. Prio-
lo.* Et quantò facilius, poterat Clementiam a debitis libe-
rare, & peconias, in eius beneficium, vt fuit Iudici expreſ-
ſom, cooØertere, dũ mediãtibus ordinibus, per ipſum ſub-
ſcriptis, pecunię ſoluebantur; tantò magis, huiuſmodi de-
fectus eſt ipſi imputãdus, *ad tex. in l ſi mulier ff. quod met.
cauſ. gl. in cap. quæ in Eccleſiarum, verbo inopia, de conſtit.*

Non ſubſiſtit, quod ceoſus fuerit ſtipulatus, nomine
Cappellæ S. Ilarij, & ad illam ſpectet; Ideoq; Clementia
potuit accedere, etiã oon ſeruatis ſolemoitatibus, requiſi-
tis a Statuto, quod non habet locũ, qoando mulier con-
11 trahit eum Eccleſia *Paul de Caſtr conſ. 432 col. 2. verſ. 3.
principaliter lib. 1. Rot. cor. Verall. dec. 179. in fin & dec. 194.
p. 3.* Quia præterquod concluſio hanc recipit declaratio-
nem, vt procedat, quando mulier exerceat opera pietatis,
erga Eccleſiam, quo caſu, non requiruntor ſolemnitates,
ſecùs ſi inter ſe, tanquã priuatæ perſonæ contrahunt, vt
12 diſtinguendo aduertit *Caſar. Manent dec. 6. per tot.* & re-
ſpondit *Rot. in Rom. nullitatis obligationis 13. Nouẽb. 1628.
§. neque obſtat cor. Coccino;* Obiectum tollitur, ex lectura
Inſtrumenti, impoſitionis cenſus, & obligationis Clemẽ-
tiæ, in qoibus nulla adeſt ſtipulatio, pro cappella, neque
Cappellani loterfuerunt, ſed ſtipulatio facta legitur. ad
fauorem Bernardi Mauri, vti hæredis Hilarij de Mauris,
ſtipulantis pro ſe ipſo, & ſuis hæredibus, & ſucceſſoribus
qoibuſcomq; io perpetoum; Et qoamuis pecuniæ pro-
ueniãt, ex hęreditate Hilarij, Cappellæ fundatoris, vt poſt
liberam cẽſus impoſitionem, fauore d. Bernardi, ſubiun-
gitur, in Inſtrumento; Ex eo tamen non reſultat acquiſi-
tio cenſus ipſi Cappellæ: reſiſtentibus, tum verbis ſtipu-
lationis huiuſmodi, & cędulæ Sacri Montis Pietatis, vbi
pecuniæ cantaot ad creditũ d. Bernardi, qui nomine pro-
prio, eas ſolui mãdauit Card. Tum etiam ex verbis Capi-
tulorum erectionis dominium, & proprietatem pecuoia-
rum eidem Bernardo, præſeruantibus, ibi. *Item che il Do-
minio de denari inueſtiti in detti luoghi di Monte*, *è che pro
tempore in qualſiuoglia modo ſi trouerãno inueſtiti. ſiano di
Flauio, mentre viue, e doppo lui ſia di Bernardo ſuo fratello;*
Si igitur, ipſe retinet dominium, neceſſariò dicitur Domi-
nus illarum, & non Cappella *l. in re mandatur C. manda-* 13
*ti. Bart. in l ſi quis § differentia ff de acquir. poſs. Rot. coram
Mant. dec. 63 nu. 5. Burat dec. 863. num. 1.*

Pro remanẽte, verò ſumma ſcut. 2787. quæ apparent
erogata in extinctionem tot debitorum, lo quibus erat
obligata Clementia, hoc eſt ſcut. 2000. pro ſorte princi-
pali, & fructibus cambij contracti, cum Barooe Patriar-
ca, & ſcut. 137. ex cauſa fructuum cenſuum, debita DD.
Theodolis, de tempore impoſitionis cenſuum, alia ſcuta
100. ſimiliter, pro fructibus cẽſuom ſoluta loco pio S. Eu-
phemiæ, alia centum Fęlici Zachiæ Rondaninæ, nec nõ
ſcut. 250. D. Duci Lantes, & ſcut. 300. Almæ Domui Lau-
retanæ, iuxtà ootulam datam, DD. exiſtimaruot obliga-
tionem ſubſtineri, & ad ſolutionem fructuũ pro dd. ſcut.
2787. Clemẽtiam teneri; Quia quemadmodum dicta de-
bita, eo tempore, erant clara, & incontrouertibilia, & oon
ſeqouta ſatisfactione creditorum, cum prędictis pecunijs,
modò ipſa ad ſolutionem teneretur, ità nec ſoæ obliga-
tioni valet contraoenire, ſub prætexto defectus ſolemni-
tatom, in hoc caſu, noo requiſitarum *Lambertengh. de
contract. gl. 24. nu. 2. Rot. dec 11 num. 11. apud Pic. ad Stat.
Vrb Merl. dec 758. num. 4. Rom mutui 5. Maij 1659. §. non* 14
obſtat cor. Reuerendiſs. Decano.

Non vrget, qood data nullitate obligationis, pro vna
parte, oon poſſit, pro alia ſubſtineri, ratione indiuidui-
tatis decreti, deſuper interpoſiti *l. magis puto 15 ſi as alie-* 15
*num ff. de reb cor. Roland. à Vall conſil. 7. numer. 86. lib 3.
Gratian. cap. 691. numer. 32.* Quia concluſio, alioquin
vera, non viſa fuit caſui iſti applicari poſſe, io quo
fuit impoſitus cenſus à Cardinali, & d. Clementia
acceſſit, ad hunc præciſum finem, & effectum, ex-

Digitized by Google

ſinguendi debita; cum pecunijs traditis, quibus ſignanter ipſa premebatur, & in hoc non potuit Iudex decipi, dum fuit ſpecificè ei narratum, & realiter pecuniæ pro d. rata, in dictam extinctionem, im-
16 plicitæ fuerunt, & Clementia, iam reportauit liberationem; Sicque bene ſubſiſtit obligatio; alias ſequeretur, quod cum pecunia dantis pecunias, ſuis ſatisfeciſſet creditoribus *l. ſi pupilli 7. §. ſe obligauerint ff. de reb. eor. l. ſi prædium 16. § empt. ff. de præd. min. Angel. conſ.* 106. *in fin. Grat.*
17 *c. 576. nu. 32. c. 750. nu. 1. & c. 879. nu. 9. Greg. dec. 31. nu. 9.*
In quam reſolutionem, eò magis DD. deſcenderunt, quia negari non poteſt, quin in omnem caſum, Clementia teneretur, actione de in rem verſo, ad reſtitutionem pecuniarum, quas æquitas non patitur, vt lucretur, cum
18 euidenti Bernardi, & ſuorum detrimento *§. igitur Inſt. de act. ex quaſi contract. l. ſoluendo ff. de neg. l. fin. C. eodem l. & qui 7. §. alioquin C. quod cum eo, Gratian c. 632. nu. 6. Rot. in Rom. pecuniaria 2. Aprilis 1662. §. cæterum, & 22. Iunij præteriti §. 1. cor. Me.*
Et ita vtraque parte &c.

R. P. D. Beuilaqua.

Romana Deuolutionis Domus.

Lun. 31. Iunij 1660.

ARGVMENTVM.

Conceſſio emphyteuſis, facta, ab Eccleſia, ex quibus dicatur, debitis ſolemnitatibus, roborata; ità vt, agente d. Eccleſia, ad deuolutionem, teneatur probare concludenter finem lineæ.

SVMMARIVM.

1 *Agens ad deuolutionem debet de ea docere.*
2 *Extrau. Ambitioſè requirit cauſam & ſolemnitates.*
3 *Beneplacitum Apoſtolicum probatur ex eius productione.*
4 *Citatio partis in examine teſtium, poſt plures annos præſumitur.*
5 *Etiam ſi citatio non enuncietur in actis.*
6 *Statutum Vrbis, quoad ordinatoria iudicij, non attenditur, extra forum Capitolinum.*
7 *Locatio bonorum Eccleſiæ fieri non poteſt nepoti Canonicorum &c.*
8 *Subreptio inducitur, ex taciturnitate, eius quod difficultatem gratiæ daret.*
9 *Ad euitandam ſubreptionem ſufficit, vt concedens, ſit aliunde informatus.*
10 *Reſolutiones Rotæ ſunt ſupponendæ.*
11 *Exceptio ſuper articulo, iam deciſo, nullius eſt roboris.*
12 *Gratia ſignata in præſentia Papæ dicitur ab eo ſignata.*
13 *Obreptio ceſſat, quando conſtat de fundamento gratiæ.*
14 *Teſtes, de facto proprio, valdè probant.*
15 *Argumentum, de præterito ad præſens, non valet, vbi mutatur ſtatus rerum.*
16 *Quoad vtilitatem Eccleſiæ, attenditur tempus contractus.*
17 *Finita linea inueſtitorum, emphyteuſis redit ad dominum.*
18 *Emphyteuſis alienatur in extraneos, quando eſt perpetua.*
19 *Emphyteuſis Eccleſiaſtica non ſolet tranſire ad extraneos.*
20 *Dominus, agens ad deuolutionem, probare debet finem lineæ.*
21 *Durante linea inueſtiti, Dominus agere non poteſt ad caducitatem.*
22 *Ex lapſu 100. annorum, quilibet mortuus præſumitur, & quidem ſine filijs.*
23 *Conſtito de principio lineæ, probari debet concludenter eius defectus.*
24 *Super emphyteuſi non imponitur cenſus, irrequiſito Domino.*
25 *Contrà, quando non fuit prohibita alienatio.*
26 *Cenſus impoſitus durat, donec emphyteuſis ad Dominum reuertatur.*

DECISIO XLIV.

Capitulum, & Canonici Principis Apoſtolorum, de Vrbe, vſque de anno 1530. conceſſerunt in emphyteuſim, Domum, de qua agitur, Fuluio Ferratino, pro ſe, ac Petro, Baldo, Zephiro, & Lepido eius fratribus carnalibus, pro eis, eorumque hæredibus, & ſucceſſoribus, legitimè ſtipulanti, & ab iſtis de anno 1615. cum conſenſu Capituli, vendita fuit Petro Piſcatori; Quo, ad deteriorem fortunam deuento; Canonici, prætendentes factum eſſe locum deuolutioni, moto Iudicio, coram ſuo Iudice, mandatum de manutenendo, & ſucceſſiuè, ſententiam, ſuper d. deuolutione, obtinuerunt, à quibus cauſa, per viam recurſus, mihi commiſſa, ab Archiepiſcopo, cum facultate manutenendi, quem de iure, ad hunc effectum, propoſito dubio, Rota contrà Capitulum reſpondit, ſcilicet, non conſtare de eius bono iure, quia ex deductis, viſum fuit, pro eius parte non doceri de deuolutione, ad quam agit, & ex ea ſuum ius deducit, *Specul.* 1
in tit. de emphyt. §. nunc aliqua nu. 66. Berò conſ. 149. num. 6. lib. 1. Rot. dec. 25. nu. 1. par. 6. rec.
Non, quidem, ex capite nullitatis inueſtituræ, de dicto anno 1530. Ferratinis, factæ tanquam deſtitutæ Beneplacito Apoſtolico, in alienatione bonorum Eccleſiæ,
vltrà cauſam, ad validitatem, neceſſario, per *extr.* [illegible] *ag.* 2
ambitioſè de reb. Eccleſ. non alien. Clem. 1. & c. 1. eodem tit. Magon. dec. Florent. 69. num. 4 Cæſar. de Graff. dec. 4 in fin. de reb. Eccleſ. non alien. Rot. dec. 277. num. 2 par. 4 tom. 2. & dec. 186 num 5. par. 7. rec. quandoquidem, ex facto tollitur huiuſmodi nullitas; nam apparet, conceſſionem emanaſſe, præuia reſeruatione Beneplaciti Apoſtolici, quod deindè fuit, in ſolita forma Breuis expeditum, cum clauſula, ſi in euidentem, eaque coram Executore, verificata, lata fuit ſententia, declarans locationem, in euidentem Capituli vtilitatem cedere, atque ideò inualida, ex carentia aſſenſus Apoſtolici, nequaquam dici poteſt,
iuxtà deducta per *Marcheſ. de commiſſ. par. 1. cap. 2. num.* 3
48. cum ſeqq. Rot. in nullius emphyteuſis de Gaſtalla poſt eumdem deciſ. 3. num. 12. fol. 80. & coram Duran. dec. 365. num. 1. cum ſeqq. Gratian. cap. 514. numer. 7 pariter cum ſeqq.
Nec turbant duæ exceptiones, obiectæ, contrà teſtes, ſuper dicta euidenti vtilitate Eccleſiæ examinatos; Prima, videlicet, quod non conſtat, fuiſſe in examine, citatum Capitulum; tum, quia ex lapſu 30. annorum, & vltrà a die illius, intrat præſumptio, citationem interueniſſe,
Put. dec. 205. num. 5 lib. 5. Rot. dec. 193. nu. 5. & 11. 4
par. 2. diuerſ. Gratian. cap. 268. num. 1. & 2. Tum, etiam, quia in d. ſententia, dicitur teſtes fuiſſe formiter, per cauſæ notarium, vno ex canonicis præſente, examinatos, licet huiuſmodi mentionem minimè neceſſariam eſſe
probet, de communi ſententia *Iaſon. in l. ſi obtulit. §. con-* 5
demnandum de re iudic. Villalob. com. opin. verb. citatio num. 47. Modern. Caſenat. de citat. cap. 113. numer. 112. & ſeqq. Altera verò, exceptio, quod ijdem teſtes, ſimpliciter deponant, articulum eſſe verum, contra diſpoſitionem Statuti Vrb. *lib. 1. cap. 27.* præſcribentis formam diſpoſitionis, ſuper toto facto, nullius viſa fuit ponderis; quia tale Statutum, reſpiciens ordinatoria iudicij, non deciſoria, extrà forum Capitolinum non attendi-
tur *Scacc. de Iudic. lib. 2. cap. 2. numer. 651. coram Se-* 6
raphin. deciſ. 208. numer. 4. Caual. deciſ. 553. numer. 5. Buratt. dec. 96. num. 14. & ibi *Add. num. vlt. & in rec. dec. 161. numer. 4 par. 4. Beltramin. ad Gregor. deciſ. 352. numer. 15.*

Non

Non ſubſiſtit vitium ſobreptionis, & obreptionis,con-
tra litteras, ſuper d. euidenti, expeditas, deductum,ex ta-
citurnitate incapacitatis illorum de Ferratinis, vti nepo-
tom Bartholomęi, vnius ex Canonicis, ob reſiſtentiam
Conſtitutionum, *Sixt. IV. Clementis VII. Pauli III & IV.*
7 prohibentium locationes bonorum Capitoli, fieri Cano-
nicorum conſanguineis, quo ſub ſilentio, prætermiſſo,
defecit intentio Pontificis, & ſi id innotuiſſet, vel non
conceſſiſſet literas prædictas, ſuper euidenti vtilitate, vel
difficilius, indeque corruont, vna cum Beneplacito, ibi
8 contento, *cap. ſuper literis vbi Fælin. num. 8 de reſcrips. Rot.
dec. 83 num. 24. & dec. 261. nu. 9. parte 7. rec. Duran. dec.*
208 *num 7 & 9.* qoia ex explicita mentione, facta quod
ſupplicãtes erant nepotes Bartholomęi, qui erat in Curia
vir conſpicuus, & magni nominis, ac ideò veriſimiliter
Summo Pontifici, abſque alia expreſſione Canonicatus,
quem in Baſilica obtinebat notus ſicuti de Conſtitotio-
nibus. quas confirmauerat, benè informatus, ceſſat quæ-
cumque ſubreptio, ad quam euitandam, & ad ſubſtinen-
9 dam gratiam, ſufficit Principem eſſe, aliundè informa-
tum licet aliquid non ſit expreſſum *l. ſidem Vlpianus* 12.
§. ſunt & alij, ff. de excuſat. tut. Fælin. in cap. nonnulli 28.
num. 18. *& in cap. in noſtram* 32. *num.* 15. *verſic. incidenter
de reſcr Menoch conſil.* 20. *num.* 47 *Cyriac. contr족.* 160. *nu.*
28. *& ſeqq. Rot. apud Coccin. dec.* 413 *num.* 7. *& in rec. dec.*
24 *num* 5. *part.* 5 *rec. & dec* 222. *num.* 25. *part.* 7 & in ſpe-
cie, articulo ad part. ſuper hoc diſcuſſo, reſpondit, in hac
eadem emphyteuſi, inter Capitolum, & Ferentinos, *Rot.
in Romana Deuolutionis Domus 3. Decembris* 1612. *coram
Coccin Gratian cap.* 415. *num.* 13. *& ſeqq* quæ reſolutio,
à partibus mediante tranſactione, etiam acceptata, non
eſt incidenter reuocanda ſed iuxta ſtilum, ſupponenda
10 vt dictum fuit *coram Buratt. dec.* 596. *num* 1. *& dec.* 857.
num. 4. & alibi ſæpe. Hinc nihil refert, quod Breue, ſi in
euidentem, non fuerit expeditum, per ſignaturam, ſed
11 per conceſſum. Nedum quia hæc exceptio cadit, ſub
articulo iam deciſo. Verùm etiam quia inter has con-
ceſſionis formas nullum Dominis videbatur percipi poſſe
diſcrimen, ad effectum ſcientiæ in Papa, cum in prima
adſit ſubſcriptio ipſius, in ſecunda verò alterius, in eios
tamen præſentia, iuxta regulam 34. *Cancell.* de concurr.
in dat. quæ eſt forma deſumpta *ex text. in can. inſtitu-
12 tionis 25. quæſt. 2. ibi, ſiuè qua ſcripto decreuimus ſiuè, quæ
in noſtra præſentia videntur eſſe diſpoſita*, vt his verbis rela-
tis, aduertit *Loter. de re benef. lib. 3. qu. 1. number. 13. Mar-
cheſ. de Commiſſ. part. 1. cap. 1. num. 78. fol.* 11.

Obreptio, autem ex eo deducta, quod falsò expoſitum
fuit, conceſſionem eſſe perpetuam, remouetur pariter,
ex facti ipſius lectura, quæ ita concepta eſt. *locarunt, &
titulo locationis, iure proprio, & in perpetuum dederunt, &
conceſſerunt honorabilibus viris D. Fuluio Ferratino* &c.
*pro eis eorumque hæredibus & ſucceſſoribus legitimè ſtipu-
lan. & recipien. in emphyteuſim perpetuam*, ex quibus con-
uincitur ſemel, & iterùm fuiſse adiectam clauſulam, in
perpetuum, vt fuit in ſupplicatione narratum: quapro-
pter, de aliquo obreptionis vitio, notari non poteſt,
quæ ceſsat, quando conſtat verum eſse, id in quo Papa
13 ſe fundauit *Rot. coram Penn. dec.* 206. *num.* 12. *Coccin. dec.*
263. *num.* 7 *& 8. & poſt Gilian ad ſtatut. Peruſin. dec.* 82. *nu*
17. quemadmodum, ex facto corruit alia, elicita, ex nar-
ratiua, controuerſam domum, tempore conceſſionis, fuiſ-
ſe dirutam, & ab ipſis inueſtitis reſtauratam, ad vſum
habitabilem deductam, cum deterioratio caderet tan-
tum, in domo conceſsa a Patribus S. Mariæ Nouæ: quia
contrarium probant teſtes, examinati, indiuiduantes, de-
teriorationem domus, ad Capitulum, iure directo, ſpe-
ctantis, ex excidio Vrbis, ſequutam, vt fuit articulatum,
qui teſtes, reddentes cauſam ſcientiæ, & de facto, etiam
proprio, actus recenſentes, quia habitarunt, & dum fuit
14 reſtaurata, laborarunt, optimè probant *Rot coram Penn.
dec.* 614. *numer.* 1. *Cyriac.* loquens in ſimili caſu oppoſi-
tæ obreptionis reſcripti, *in d. controu.* 160. *numer.* 39. *&
ſeqq.*

Vndè non obſtant inſtrumenta antiquarum conceſ-
ſionum de anno 1543. & 1506 ad oſtendendam falſam
expreſſionem deteriorationis domus reſtauratæ, & in bo-
no ſtatu, exiſtentis: quia, ex diſtinctione temporum, ceſ-
ſat obiectum, & benè ſe compatiuntor illæ, cum iſta fa-
cta, de anno 1530. poſt excidiom Vrbis, ſequutum, de
anno 1527. & ſic ante controuerſam conceſſionem, vt
multò poſt allegatas antiquas inueſtituras, ex quo fit, vt
non liceat arguere, ſtatum de eo tempore ad hoc, quo
emanauit conceſſio ob bellum, & motationem ex d. cau-
ſa factas, *Bald. in l. 2. num. 29 C de reſcind. condit.* aliiſque in 15
terminis adductis *per Gratian. d. cap.* 415 *num.* 4. *cum ſeqq.*
maximè ad finem arguendi meliorem Eccleſię conditio- 16
nem, quo caſu, inſpicitur tempus contractus, *cap. vt ſu-
per de reb. Eccleſ. non alien. l. ex mille, §. primo de euict. Gra-
tian. vbi ſupra num.* 10.

Nec etiam, viſum fuit poſſe deuolutionem prætendi,
ex eo, quod poſt iam extinctam lineam, illorom de Fer-
ratinis, inueſtitorum domus reuerſa fuit ad Capitulum,
Dominum directum, non obſtante alienatione, in Petrũ
Piſcatorem extraneom, & ſuppoſitione per vxorem, poſt
eius obitum. de dicta domo, facta fideicommiſſo paterno,
§. emphyteuſis auth. de non alien. reb. Eccleſ. quia, quic- 17
quid ſit: An conceſſio, redolens, iuxtà dominorum ſen-
ſum, emphyteuſin, non autem locationem, inſpecta ſti-
pulatione, pro hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcum-
que, abſque vlla temporis præfinitione cum aliis clauſu-
lis ampliſſimis, poſitis in diſpoſitiua, ſit alienabilis, & ad
hæredes extraneos tranſitoria, quo caſu, eò minus con- 18
ſtaret de deuolotione, & de bono iure Capituli, vel cum
agator de emphyteuſi Eccleſiaſtica, hæredom appella- 19
tione, veniunt hæredes, & deſcendentes ſanguinis ex-
cluſis extraneis, adhuc omiſſa, huius articuli definitio-
ne, excluditur deuolutio, com nullibi à Capitulo pro-
betur, finis lineæ illorum de Ferratinis, illoſque ſine filiis
deceſſiſſe. prout de iure, tenentur, *Rot. coram Seraphin.* 20
dec. 1458. *num.* 1. *Canaler. dec.* 295. *num.* 1. *& dec.* 558. *nu.*
1. *& 3 & dec.* 306. *num.* 2. *apud Merlin.* ea enim, durante,
non licet Capitulo ad caducitatem agere, & domum, è
manibus Petri, vel eius hæredum auocare, & inquietare,
Bartol. in l ſi finita §. ſed ſi vectigalibus num. 8 *ff. de damn.
infect. & ibi Caſtren num.* 6. *Ruin conſil.* 165 *numer.* 8. *lib.* 1.
Honded. conſil. 36. *num.* 11. *&* 28. *lib.* 1. *Rot. dec.* 583. *num.* 6.
par. 4. *tom.* 2. *rec. Rot. in Romana Cenſus 4. Iulij* 1659. *coram* 21
Me. §. qua conceſſione, præſertim, quia alienatio fuit fa-
cta, præuio Capituli conſenſu, & laudemio recepto.

Neque, pro lineæ deficientia, ſuffragari poteſt lapſus
100. & vltrà annorum, à die factæ conceſſionis, quo tẽ-
poris ſpatio, intrat præſumptio, quod deceſſerint inueſti-
ti, & filios non habuiſſe, niſi conſtet illos procreaſſe, *l. fin.* 22
C. de Sacroſ. Eccleſ. Seraphin. dec. 1487 *num* 1. *& 2. & co-
ram Reuerendiſs. Vrgellen deciſ.* 305 *num fin.* Nam vbi, vt
hic, probata eſt ſemel exiſtentia lineæ tunc Eccleſiæ agẽ-
ti ad deuolutionem incumbit onus iuſtificandi, per cer-
tas, & indobitatas probationes, non autem præſomptio-
nibus, obitum inueſtitorum, ſine filiis, vel illorum mor- 23
tem, abſqoe vlterioribus deſcendentibus, vt firmauit, *Rot.
in præcitata deciſ. & in Ferrarien Bonorum 22. Decembris*
1605. *coram Ottembergo poſt Marcheſ. de Commiſſ. par.* 1.
fol. 565. *in Ariminen. deuolutionis cor. Sacrato poſt Man-
gil. de Subaſt dec.* 100. *num.* 2 *& ſeqq. & in rec. dec* 509. *nu.*
8. *par.* 4. prout probatus fuit finis generationis in inueſti-
tura compræhenſæ in deciſionibus, in oppoſitom alle-
gatis, & ſignanter *in Auximana Pradij 15. Martij* 1645.
*coram Dunozetto, §. finis autem. & § contra quam genera-
tionem*; ideoque, ad præſentem caſum, non applicantur,
minuſque contradicunt.

Irreleuans tandem viſum fuit aliud deuolutionis fun-
damentom, ex impoſitione Cenſus ſcutorum 4000. in 24
ſortem per Petrum emptorem, ſuper d. domo, facta irre-
quiſito Capitulo; nam, cum in inueſtitura non fuerit ex-
preſsè prohibita alienatio, quinimò permiſſa, in illis ver-
bis. Alienandi, pignorandi, & obligandi, abſque alio
Capi-

Digitized by Google

25 Capituli conſenſu validè potuit imponi, duraturus ſal-
tem donec domus ad Eccleſiam legitimè deuoluatur per
26 *text.in l.lex vectigalium, ff. de pignor.* & de communi ſen-
tentia teſtatur *Corbel. de cauſ. priuat. ob alienat. limit. 1. Cenc. de Cenſ. quæſt. 22 nu. 12 & 13. Moder. Fulgin. de Iur. Emphyt. tit. de alienat. qu. 1 numer. 112. verſ. aut verò non fuit, & num ſeqq. Rot. dec. 86. num 30. & ſeqq. part. 5. rec. & in Romana Deuolutionis Domus 3. Iunij 1652. §. deuolutio coram R.P.D. Veroſpio.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. Beuilaqua.

Romana Domus.

Lunæ 16. Martij 1665.

A R G V M E N T V M.

Conſtitutio Vrbani, ſuper præiudicialibus Eccleſiarum, quoad excluſionem præſumptionis Beneplaciti Apoſtolici, non compræhendit cauſas, de eo tempore, in iudicium deductas, & excluduntur plures nullitates, in conceſſione emphyteutica Eccleſiæ.

S V M M A R I V M.

1 *In alienatione Bonorum Eccleſia requiritur beneplacitum Apoſtolicum.*
2 *Beneplacitum Apoſtolicum, præſumitur ſicut alia ſolemnitates per 60. annos.*
3 *Etiam ſi Beneplacitum non ſit enunciatum, in inſtrumento*
4 *Ex Conſtitutione Vrbani VIII. Beneplacitum Apoſtolicum præſumitur. ſolum per centenariam.*
5 *Conſtitutio prædicta, non comprahendit cauſas, iam terminatas per ſententiam.*
6 *Lex non comprahendit caſum, quem excipit.*
7 *Cauſa non terminatur, iuxta leges, pendente lite, promulgatas.*
8 *Lex noua non comprahendit negocia præterita, in iudicium deducta.*
9 *Conceſſio pro hæredibus quibuſcumque, extenditur ad extraneos.*
10 *Beneplacitum non conualidat contractum, quando eſt læſio.*
11 *Alienatio rerum Eccleſia requirit copulatiue aſſenſum Papæ, & vtilitatem.*
12 *Læſio excluditur, quando res probatur, quod minus valet.*
13 *Obſeruantia facit præſumere conceſſionem vtilem, & cum ſolemnitatibus initam.*
14 *Quando non conſtat de contrario.*
15 *Emphyteutica alienare non poteſt, irrequiſito Domino.*
16 *Abbas non præiudicat iuribus monaſterij, in conceſſione emphyteutica, & conſenſu alienandi.*
17 *Limitatur, quando res erat in lite.*
18 *Conſenſus domini in alienatione emphyteuſis, poteſt interuenire ex poſt.*

D E C I S I O X L V.

IN iudicio deuolutionis domus, de quo agitur, per Monacos S. Mariæ Nouæ, ex capite lineæ finitæ, intentato, poſt emanatas contrarias ſententias, *Rot. ſub die 6. February 1631. coram Merlin.* illi minimè locum eſſe, reſpondit *in dec. 560. inter eius impreſſas*, modò Monachi, litem reſtaurando, eam prætendebant, ex capite nullitatis inueſtituræ anni 1567. ob defectum Beneplaciti Apoſtolici. vtilitatis Monaſterij ex alienatione domus, ipſis irrequiſitis, facta; Sed omnibus deductis, per Dominos, benè perpenſis, viſum fuit, nec ex his intrare deuolutionem, & ſic ſtandum eſſe in deciſis.

Non certè, ex defectu auctoritatis, & Beneplaciti Pa-
pæ, in alienatione bonorum Eccleſiæ, loco omnium ſo- 1
lemnitatum, requiſitis, per *extrau. in cap. nulliter, & Clement 1. de reb. Eccleſ. non alien. Nauarr. conſil. 5. & 11. eod. tit. Tob. Non. conſil. 58. num. 1. Rot. dec. 314. nu 1. apud Cenc. de Cenſ. & dec. 186. num. 5. part. 7. rec.* Quia ineuitabilis eſt reſponſio, huic obiecto, data in *d. deciſ. §. nec etiam*, quod per lapſum 60. & vltrà annorum, à die ſequutæ, & abſque vlla contradictione obſeruatæ inueſtituræ, ad tempus motæ litis, ſuper d. deuolutione, intrat præſumptio interueniſſe omnia ſolemnia, & ſucceſſiuè d. Beneplacitum Apoſtolicum, *gloſſ. in cap. peruenit 4. de empt. & vendit. Fal. in cap. Albericus 34 num. 4. & 7. de teſt. Alex. conſil. 88 num. 19 lib. 1. & 80. num. 18. & conſil. 82. num. 30. & 31. lib. 2. Gratian cap. 867. num 5 Ciarlin cap. 39. num. 4. Lotter de re benef. lib. 1. qu 24. num. 192. & lib. 3 qu. 23. num. 34 Rot. dec 463. num. 3 part 4 & dec. 185. num 10. & 11. par. 7.* quod procedit etiam ſi Beneplacitum non fuerit, per notarium, in inſtrumento rogatum, in eo enun-
ciatum, *Fal. in d. cap. Albericus numer. 4 verſ. ſi autem* 3
Gonzal. ad Reg. 8. Cancell. gloſſ. 12. num. 77. Mareſcott. var. reſol. lib. 1. cap. 13 num. 11. Gratian. d. cap. num. 51. Gonzag. conſ. 27 num. 42. lib. 2. Seraphin. dec. 1042. num. 3 & in rec. dec. 506. num. 3. part. 7.

Cui præſumptioni, non reſiſtit, Conſtitutio 159. *Vrbani VIII. edita de menſe Iunij* 1641. præſeruatiua iurium Eccleſiæ, vbi, ſublato præſumpto Beneplacito Apoſtolico, poſt lapſum 30. annorum, centenaria præſcriptio præſeruatur, & illam, tantum attendendam eſſe, ad illud
inducendum, ſancitur, vt in §. 15. & reſpondit plories, 4
Rot. & ſignanter in Romana Deuolutionis Palatij 18. Iunij 1657. §. adducitur, & 7. Iunij 1658. §. defectus coram R.P. D. Albergato, in Romana Deuolutionis domus, 5. Martij 1660, §. neque defectus coram R.P.D. Veroſpio, in Bononien. Inueſtiturarum 4. Aprilis eiuſdem anni § nec dicatur coram Me. in Romana Vineæ 2. Martij 1661. coram Reuerendiſſ. Decano, §. neque deficit. Quia, ex verbis d. Conſtitutionis, depræhenditur, quod idem Pontifex, non intellexit, ſecundum illius diſpoſitionem, debere terminari, & definiri illas cauſas, in Romana Curia, agitatas, & tunc in Rota, Camera, aut coram aliis Iudicibus pendentes. ſed eas ſpecifiicè præſeruauit, ibi. *Non intendimus autem, per præſentes tollere declarationes. & cauſarum terminationes, & alia quæ etiam reſpectu iuriſdictionalium, tam allodialium, quam feudalium, præſertim in ditione temporali Sedis Apoſtolicæ conſtituentium facta, ſeu facta fuerunt hucuſque vel in futurum fient. vel etiam extraiudicialiter cauſa non cognita in Romana Curia, per Rotam vel Cameram, aut etiam ſpecialiter deputatum à Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris. vel à nobis vel ſucceſſoribus noſtris Congregationem, aut iudicem* &c. qua præſeruatiua attenta, cauſæ in iudicium introductæ, ſunt remittendæ, iuxta iuris communis diſpoſitionem, admittentem præſumptionem, quod fuerit obtentus aſſenſus Apoſtolicus, poſt 30. annos, & ſic Conſtitutio, quoad il-
las cauſas non fuiſſet ædita, *Bart. in l. penult. Cod. depoſ.* 5
Surd. dec. 163. num. 18. Rot. diuerſ. dec. 158. num. 5. part. 2. & in Ampurien. ſeu Ciuitaten præcedentiæ 29. Nouembris 1659. § in propoſito coram Reuerendiſſ. Papien.

De incoatione, & pendentia litis, ſuper hac domo, ante publicationem Bullæ priùs coram Eminentiſſ. Vicario, deinde, coram alio iudice, in gradu appellationis, & demum, in hoc Sacro Tribunali, ſuper reſtitutione in integrum non eſt dubitandum: Nam conſtat ex ſerie facti per informantes enarrata, & plenius explanata, in principio deciſionis Merlin. Vndè ſubſiſtentia huius inueſti-
turæ, non debet pendere a Conſtitutione, hunc caſum 6
excipiente. *l. commodiſſimè, ff. de liber. & Poſth. Grat. reſp. 51. num. 18. lib. 2. Rot. dec. 675. num. 2 part. 4. diuerſ. & coram Reuerendiſſ. Tarraconen. dec. 205.*

Non ſubſiſtit contrarius intellectus eidem Conſtitutioni,

Digitized by Google

tioni datus, quod habeat locum, dumtaxat in caſu. quo
lata fuiſſet ſententia definitiua. per partium acquieſcen-
tiam, in iudicatum tranſacta, non exprimit declaratio-
nes, & terminationes pro quibus faciendis. reſeruandæ
ſunt leges, quæ vigebant, de tempore quo latæ ſunt, prio-
res ſententiæ pro terminatione cauſæ vigore appellatio-
7 nis, alteri commiſſæ, non verò iuxtà legem, medio tem-
pore, promulgatam per *tex. in auth. vt cum de appell co-
gnit collat. 8. poſt princ. Felin. in l. fin. num. 30. de Conſtit. &* in
puncto, quod lex noua non ſe extendat ad negocia præ-
terita, in iudicium deducta, etiam deciſione pendente,
8 probant *Bartol in l. omnes populi num. 40 ff. de Iuſt. & Iur.
Vaſq. de Succeſſ. §. 18. num. 26 requir. 279.* & alij quos re-
fert, & ſequitur, *Magon. dec. Luc 88. num. 8. & 19. Afflict.
dec. Neapol. in Proem. ante finem num. 16 fol. 31.*

Nec argui poteſt nullitas inueſtituræ, ex capite læſio
nis, ex hoc quod prima conceſſio reſtricta fuerit ad duas
generationes, cum obligatione, vltrà annuum Canonem
ducatorum 44. expendendi alios ducatos 300. in melio-
rando domum. Hæc autem ſecunda legitur ſtipulata,
pro illis de Leonettis, eorũque ſucceſſoribus quibuſcum-
que, cum ſolo augumento Canonis ducat. 50. hinc infe-
rabatur, ad claram Monaſterij proprietarii læſionem,
tam, attenta perpetuitate conceſſionis, ad fauorem ex-
9 traneorum, vt important verba illa, ibi. *Pro hæredibus, &
ſucceſſoribus quibuſcumque Bald. in cap. Imperialem num.
19 de Prohib. alien. feud & in l. 1. quæſt. 34 num 17. ff. de re-
rum diuiſ Roland. a Vall conſil. 96 num. 26. 33. & 45. lib. 1.
Rot. coram Ottob. dec. 265. num. 5 & in d. Bononien. Inueſti-
turarum coram Me, §. alteratum fuiſſe,* quam attenta me
lioratione domus, in tam conſiderabili quantitate, facta
à compræhenſis in prima inueſtitura, & conſequenter
non ſuffragatur Beneplacitum præſumptum, in ſecunda
10 inueſtitura *Rot coram Merlin dec 710. nu 8. & ſeqq.* Cum
ad ſuſtinendam alienationem bonorum Eccleſię copu
11 latiuè requiratur cauſa vtilitatis vel neceſſitatis, & ſo-
lemnitas, idest aſſenſus Papæ *Can ſine exceptione 12. quæſt
2. Marc. Anton. Maceraten var reſol. lib. 1. reſol 20 nu. 3.
& reſol. 38. num 12. Rot apud Mantic. dec. 101. num. 5. &
coram Merlin. dec. 887. num. 13.* quod per hanc inueſtitu
ram monaſterio paſſum fuit detrimentum, & propterea
læſionem: Quin imò ex eo vtilem fuiſſe colligitur. quod
eadem die, qua Iulianus. & Alexander de Leonettis, ger
mani fratres, fuerunt in perpetuum a Monacis inueſtiti,
reſeruato eorum aſſenſu, emerunt domum hanc ab illis,
qui eam retinebant, in vim primæ inueſtituræ, pro pre
tio ſcut. 900. cum omnibus melioramentis, iam factis iun-
cto Canone, ad ducatos 50. vt fuit oſtenſum per publi-
cum inſtrumentum tanquam correſpondens valori do-
mus, eius temporis, propter obſidionem, & notorium ex-
cidium Vrbis, de anno 1527. in peſſimo ſtatu, remanſæ
12 excludit quamcumque læſionem, & probat vtilitatem,
vt benè, ad rem aduertit. *Rot in Romana Deuolutionis
Domus 27. Nouembris 1662. §. nec viſum fuit coram R.
P. D. Priolo,* attenta potiſſimum effectuatione, & iam lõ-
gęua obſeruantia. quæ ſolemnem. & vtilem facit præſu-
mere conceſſionem, *Romana Monaſterij 5. Maij 1659.
13 coram Me, §. cetera, & dec 25 numer. 5 apud Mangil. de
ſubhaſtat. & in præcitata Romana Deuolutionis, §. quodli-
bet,* vbi quod contraria procedunt, quando conſtaret de
veritate in contrarium, ſecus vbi, vt hic, per Monacos,
14 non docetur domum fuiſſe in meliori ſtatu, & maioris
valoris.

Minus tandem, viſum fuit poſſe ad deuolutionem agi
ex cauſa alienationis domus emphyteuticæ, de anno
15 1635. factæ, in Simoninum, non requiſitis Monachis
proprietarijs, *cap potuit de locat. & conduct. Doctores in l.
fin. C de Iur. emphyt. Honded. conſil. 55. num. 21. & 22. lib
1. Rot in Mediolanen. Emphyteuſis ſiue Bonorum 4. Aprilis
1642 §. 1. & 2. coram Pentingero:* ſed de conſenſu Abba-
16 tis Cellerarij, qui iuribus monaſterij præiudicare non
potuit, *cap. Epiſcopus, & ca. ſine exceptione 12. qu. 1. cap.
Paſtoralis, & cap tua nuper, & ibi Abb. de his quæ fiunt à
Prælat. Vitalin. in Clement. 1. num. 53. de Off. Vicar. Calde-
rin. conſil 5. num. 1. de Confeſſ.* cum alijs ruſè cumulatis ab
Add. in dec. 14 num. 38 parti 9. recent. Nam vltra reſpon- 17
ſionem datam in fine deciſionis Merlin. quod intenta-
tum fuerat iudicium ex capite finis lineæ: Placuit alte-
ra hodie allata, quod de anno 1647. idem Simoninus præ-
dictam domum vendidit Mariotto, & Caſtellæ, de Mo-
nacorum conſenſu, & cum narratiua antecedentis alie-
nationis, ad ſui fauorem factæ. quapropter affirmari ne-
quit alienationem fuiſſe factam, inſcijs Monachis, & abſ-
que illorum conſenſu. qui ſaltem, ex hoc reſultat, & ſuf-
ficit, cùm de iure, poſſit quandocumque, & etiam poſt
interuenire, pro validitate contractus, antecedenter ſti-
pulati, *Soccin. Sen. conſil. 25. num. 40 & 48. Pariſ. de Rem-* 18
*teg feud. cap. 271. num. 1. Buratt. conſil. 251. n. 6. lib. 2. Marc.
Anton. Macerat var. reſol. d. cap. 21. numer. 2 Fulgin. de Iur.
Emphyt. tit de alienat. qu. 3. num. 10. Duran dec. 397. nu. 9.
cum duobus ſeqq.*

Et ita vtraque parte &c.

R. P. D. Beuilaqua.

Romana Donationis.

Vener. 6. Iunij 1664.

ARGVMENTVM.

Donatio facta, ad fauorem certarum perſonarum, *iuxtà fideicommiſſum factum vel faciendum*, licet dicatur perfecta iuxtà firmata in alia dec. tamen non ligat manus donanti, ità vt non poſſit facere nouum fideicommiſſum; Et ſi reperiatur antiquum fideicommiſſum, Donatio vadit ſolum, ad illos, qui in eo vocantur, excluſis alijs, in donatione compræhenſis.

SVMMARIVM.

1 *Donatio, iuxta fideicommiſſum factum, nullum ius dat donatarijs, niſi ad formam dicti fideicommiſſi.*
2 *Relatum eſt idem ac eſſet inſertum in referente.*
3 *Et iuxta illius formam referens regulatur.*
4 *Fœmina excluſa non poteſt ſuccedere.*
5 *Diſpoſitio, iuxta declarationem faciendam dicitur perfecta ſine alia declaratione, & attenditur.*
6 *Contra reperta, & facta declaratione.*
7 *Relatum eſt in referense.*
8 *Fœmina non venit nomine primogeniti maſculi.*
9 *Donatio pro filijs. & deſcendentibus, includit fœminas.*
10 *Donatio facta ad fauorem alicuius, ei acquiritur, ità vt donans non poſſit præiudicare.*
11 *Donatio pro ſe. & hæredibus acquiſita, non reſtringitur ad deſcendenses.*
12 *Donans poſt donationem, declarare poteſt, in quem donauit.*
13 *In contractibus maſculinum non concipit fœmininum.*
14 *Nomine filiorum, in donatione, non veniunt fœminæ.*
15 *Donatio dubia declaratur à donante.*
16 *Declarationi ſtatur illius qui declarare poterat.*
17 *Bona donata fiunt de dominio donatarij.*
18 *Contra in donatione conditionali, & cum reſeruatione iurium.*
19 *Expreſſio omnium bonorum comprahendit bona donata de quibus donator dominium habet.*
20 *Habens facultatem donandi aliquid donare dicitur, per generalem donationem.*
21 *Donatarius quantitatis, dicitur ſolum creditor.*
22 *Facultas reſeruata non extenditur vltra expreſſa in d. reſeruatione.*
23 *Teſtamenta mutari poſſunt, vſque ad obitum.*
24 *Sententia ob non proſecutam appellationem, tranſit in iudicatum.*

DE·

Digitized by Google

DECISIO XLVI.

EManauit, In hac cauſa, ſub die 4. *Decembris* 1662. al-
tera deciſio, in qua firmatum fuit, donationem per
Pontium Cęuam ſeniorem Pontio Iuniori, eius pronepo-
ti factam, occaſione Matrimonij, cum Vrſula Cata-
nea, contracto, eſſe purificatam, ad fauorem DD. Lu-
douici, & aliarum ſororum de Cæuis, illius ex d. Ma-
trimonio natarum; ſed hodie, in illius reuiſionibus, bis
cauſa propoſita, Dominis viſum fuit nō ſubſiſtere, quod
fęminæ fuerint ad d. donationem vocatæ, ideò a dicta
reſolutione illas admittente, receſſerunt.

Nam aduertebant, quod donatio non eſt pura, & ſim-
plex, ad commodum donatarij, ac illorum deſcenden-
tium, ſed ſub hac expreſſa conditione, reperita etiam, in
Inſtrumento conſignationis locorum montium, quod
bona donata remaneant ſuppoſita diſpoſitioni, & fidei-
commiſſo, per ipſum donantem facto, vel facien-
do, cuius diſpoſitionis, ita conceptæ effectus is eſt, vt, ſi
conſtat de fideicommiſſo enunciato, cui donator ſub
iecit bona, illius tenor eſt attente inquirendus, ad cuius
fauorem fuit inſtitutum, non donatio, ex qua ſola, hoc
onere fideicommiſſi affecta, licet in contractu Matrimo
niali facta, adhuc non dicitur donatarijs ius quæſitum,
1 & dominium libere tranſlatum, ad petendum bona do-
nata *l. cum ita legatum 67. de condit. & demonſtr. l. proin*
de 8. ff. ſi cert. pet. l. cedere diem ff. de verb. ſignif. Bertrād. d.
conſ. 138. num. 24. lib. 2. Rimnald conſ. 111 nu. 73. Menoch.
conſ. 851 num. 42. Guidopap. deciſ. 505. per tot. Cutell. de
donat. contempl. matrim. tom. 2 tract. 2 diſcuſſ. 1. ſpecial. 7.
num. 29 Fontanell. de pact. nuptial. clauſ 4. Gloſſ. . part. 5.
num. 6. & clauſ 7. Gloſſ 2 part. 2. num. 49 Cancer. variar
reſol. part. 1. cap 8. de donat. nu. 107. Cyriac. contron. 337.
num 8.

De fideicommiſſo autem Pontij, donatoris non
contingit dubitari, ſi quidem duplex ille condidit teſta
mentum, vnum ante, & alterum poſt hanc donationē,
& in vtroque inſtituit hæredem vniuerſalem Pontium,
pronepotem, & donatarium, illique ſubſtituit illius fi-
lium primogenitum, vel natu maiorem, vel maſculum
legitimum, & naturalem, & deinde alios natu maiores,
eodem ordine primogenituræ, in infinitum, admitten
dis, fęminis, & cognatione, in vtroque, indiuidualiter
excluſis, quod quidem fideicommiſſum, & primoge-
nitura, in prædictis Elogijs, ſic ordinata, proinde haben
tur, ac ſi eſſent facta, & inſerta. in ipſo Inſtrumento do
talitio, & donationis virtute relationis & reſeruationis,
2 idem operantis, *tex. expreſſus in l. ſi teſtamentum 8. in*
princ. & in verſ ſi autem C. de inſtit ſubſtit. l. cum dotem
C. de iur. dot. l. ſi mihi, & ſibi 12. §. in legatis ff. de leg. 1. l. at
prætor, § ſi Iudex ff. de rei vindic. l. in teſtamento, ff. de
condit. & demonſtr Bald. conſ. 212. lib. 5. Dec. reſp 1. num.
31. lib. 3 Rol. deciſ 194 num. 48 par. 5. rec. coram Merlin.
deciſ 802. num 3 & in Romana donationis 3. Iunij 1658. §.
præterquam quod coram Reuerendiſs. Decano, & ſecundū
3 illius formam, per quam modificatur, & reſtringitur cō
tractus donationis, debet regulari; vt ſcilicet filius maſcu-
lus primogenitus, legitimus, & naturalis, pro tempore,
in bonis donatis ſuccedat, non vero fęminæ, quales ſunt
4 ſorores de Cæuijs à fideicommiſſo, & primogenitura
excluſæ, *Dec. conſ 69 num. 6. Soccin Iun. conſ. 180. num 84.*
lib 2 Honded conſ. 51 nu 89. lib. 2. Peregr. de fideic. art. 16.
nu. 111. & art. 51. num. 99.

Et ex hoc declaratur illud, quod dictum fuit, in alia
deciſione, quod per illa verba donationis, quæ loca mō
tium, & bona ſtabilia remanere debeant ſuppoſita fidei
commiſſo facto, ſeù faciendo, tamquam probata pro-
pter ſe, & ab ipſo Pontio, qui poteſtatem diſponendi ha-
bebat, inducta fuerit diſpoſitio abſque alio teſtamento,
5 ex *Decian. Odd Caſtill. & Rot. ibi allegatis ſub §. non obſtat*;
quia concluſio procedit, in his terminis, vt valeat diſpo-
ſitio, quamuis illud, ad quod habet relatio, non appa-
reat, dum conſtat de voluntate certa illius, qui poteſt
nouam diſpoſitionem facere, qui ſunt diuerſi, a caſu 6
propoſito, in quo, verba prædicta, nō ſunt prolata, pro-
pter ſe, abſque alia diſpoſitione, ſed ſtant relatiuè, ad
iam factam, ſeù faciendam, & vtraque reperitur, ibique
diſponens, quod ordinaſſe voluerit, expreſſit; quarè diſ-
poſitio non debet ſic per ſe accipi, ſed intelligi, & limita-
ri, ad eam, ad quam relatio facta detegitur, ex ratione,
quod relatum dicitur eſſe in referente, vt per notata *à* 7
Bart in l. prima ff. de recept l. prima ff. ſi fil. fam furt. fec.
& in l. ſi quis § fin. ff. de leg. 2. in puncto explicant, *Me-*
noch conſ. 46. nu. 8. & 9 lib 1. & conſ. 9. num. 12 lib. 5. &
clarius idem *Dec. in d. conſ. 63 nu. 6. Rot Genuen. de Mer-*
catura deciſ. 21 nu 18 fruſtra igitur, ex donatione, ſepa-
ratim conſiderata, ſorores de Cæuis, prætendunt ſucceſ-
ſionem in bonis donatis. dum extat alia relata diſpoſitio,
hoc eſt fideicommiſſum, & primogenitura, in qua ipſi
includuntur, & vocantur primogeniti maſculi, ad *tex.* 8
in l. vnum ex familia §. ſi Falcidia in fine. & §. ſed ſi fundū
de leg 2 Caphal conſ. 16. num. 4. lib. 2. Surd conſ. 29. nu 6.
lib. 1. & conſ. 297. num. 1 lib. 2. Guidopap. deciſ. 134. num. 3.
ſicuti de donatione facta filio primogenito, & alijs, quos
elegerit. *Dec. conſ. 358. num. 11 Tiraquell. de primog. q. 65.*
num. 3. & ſeqq Mantic. de tacit. lib. 1. tit. 1. num. 22. Can-
cer. variar. reſol. dict. cap. num. 105. Staiban. Iun. reſol. 12.
num. 23 part. 1.

Non obſtat ponderatio aliorum verborum, immedia-
tè ſubſequentium, ibi, *ad fauorem tamen filiorum, & de-*
ſcendentium ipſius Pontij, ex quibus inferebatur, quod do-
nator voluerat donare indiſtinctè filijs, & deſcendenti-
bus maſculis, & fœminis donatarij, atque ideò non erat 9
ampliùs in illius facultate, ad bona, in donatione com-
præhenſa, ſolos maſculos primogenitos, vocare, & ius
alijs, ex dicta diſpoſitione, quæſitum, auferre, ex allega-
tis *in deciſ. §. quod enim cum duobus ſeqq.* quoniam lectu- 10
ra inſtrumēti matrimonialis, oſtendit, quod Pontius do-
nauit, dumtaxat Pontio pronepoti, Notario ſtipulante
pro ſe, &c. Ideoque pro hæredibus, & ſucceſſoribus qui-
buſcumque, quod ſolum excludit vocationem illius fi- 11
liorum. & deſcendentium, *Rot. in Romana prætenſi fidei-*
commiſſ 30. Aprilis, & ... Nouembris 1638. coram Coc-
cino deciſ 255. num. 5. & 6. coram Ottobono, & licet de-
inde exprimendo bona, quæ in ſolutione ſummæ do-
natæ illi conſignare ſtatuerat, addiderat; quod remane-
re deberent ſuppoſita fideicommiſſo facto, vel facien-
do, in fauorem filiorum, & deſcendentium; hæc tamen
reſtrictio operatur, vt donatario ſi voluiſſet, non liceret
diſponere erga filios, & deſcendentes Pontij donatarij,
& in iſtis terminis loquuntur auctoritates in deciſione al-
legatæ, vbi non excludit, quin poſſet declarare, quod
ſub nomine filiorum intelligebat, de ſolis maſculis, non
vero de omnibus, & ſic etiam de fœminis, vt tradunt 12
Molin de rit. nupt. lib. 3. quaſt 24. numer. 295. Cutell. de
donat contempl. matrim. tract. 2. diſput. 1. ſpecial 7. nu. 26.
in fine.

Quod eò magis congruit. quia cum non eſſet clarum,
an ſub nomine filiorum, comprehenderentur, tam maſ-
culi, quam fæminæ, quinimò poſſit valdè dubitari, in-
ſpecta Iuris communis diſpoſitione, quod in contracti-
bus, maſculinum, non concipit femininum, ex ſententia
Archidiaconi in cap ſi quis ſuadente 13. q. 4. Bald. in l. 13
Gallus in princ. ff. de liber. & poſth Iaſ. in l. ſi quis num. 23.
ff. de Iuriſd. omn. iudic. & aliorum de veriori affirman-
tium, quos cumulat, *Gabriel. de verb. ſignific concl 6. n. 93.* 14
Fuſar. de ſubſtit q. 311. nu. 89. Laderch. loquens de ver-
bo, deſcendentibus, in Capitulis Matrimonialibus, adie-
cto, *conſ. 9. num. 12. Caphal. conſ. 158 num. 7 Fuſar. vbi ſu-*
pra num. 29. lib. 4. vtique, ob ſolam dubietatem, potuit,
in poſtremo teſtamento, explicitè declarare, quod pro 15
primogenitis maſculis, ſuper bonis donatis conſtituebat
primogenituram, & de quibus etiam in prima locutus
fuerat, ac ſoli declarationi ſtandum eſt, *l. fin Cod. de leg.* 16
Decian. reſp. 7. tit. 99. lib. 1. Crauett. conſil. 234. numer. 4.

Cyriac.

Digitized by Google

Cyriac. controu. 295. numer. 30. cum ſeqq.

Ex quibus quoque patet reſponſio ad vltimum motiuum, quod donator vltimam ſuam teſtamenti diſpoſitionem, reſtrinxerit ad bona ſua, inter quæ non poſſunt intelligi donata, quæ tunc exierant de eius dominio, &
17 effectu erant propria donatarij, *l. ſequens queſt. 70. ff. de leg. 2.* quia, cum vt dictum eſt, effectus donationis pendebat ab altera donationis diſpoſitione, reſeruata ſibi, circa ordinationem fideicommiſſi, quatenus placuiſſent, vltra antecedens factum, nouum inſtituere, negari non poteſt, quin ante huiuſmodi diſpoſitionem, & ſignificationem perſonarum, quæ ſucceſſuræ eſſent, bona eſſent,
18 certo modo, propria ipſius donatoris, nec illorum dominium perdiderit, *Rot. dec. 425 num. 2. part. 1. & deciſ. 771. num. 1 part. 2. rec.* Vnde fit quod in generali diſpoſitione, cum expreſſione omnium bonorum, iurium, & actio
19 num quomodolibet diſponenti, competentium cenſeantur compræhenſa etiam bona donata, & teſtatorem vsũ fuiſſe facultate, in donatione præſeruata, ſubijciendi bo
20 na prædicta primogenituræ, *Bart. in l. Marcellus §. reſ. qua num. 2. ff. ad Trebell. Surd. conſ. 357. num. 12. cum ſeqq. & dec. 274 num. 14. Menoch. conſil. 210. numer. 31 Gabriel conſ. 143. num. 5. lib. 1. Gratian cap. 53. num. 1 Cyriac. controu. 455 num. 13. & ſeqq. Rot. in Romana Locorum Montium 16. Iunij 1659. §. nec eſt dubitandum in fine coram R. P. D. Priolo.*

In cuius probationem. ponderatum fuit, quod donatio, non conſiſtebat in bonis, ſed in quantitate, ſcut. 20.
21 Ideoque donatarius erat pecuniarum creditor, quam vis eſſet, in facultate donatoris ſoluendi, in bonis ſtabilibus vel locis Montium *Grat. conſil. 12. num. 46 lib. 1 Buratt. dec. 287. num. 3. cum ſeqq.* quæ ante factam actualem conſignationem, ſemper remanſerat in illius patrimonio,

Nec, pro excluſione bonorum donatorum à generale inſtitutione, releuantes viſæ ſunt coniecturæ in deciſione recenſitæ, & ſignanter quod Teſtator in ordine multiplici faciendi, cum fructibus ſuorum bonorum, exceperit dona a Pontio, pro nepotè quodque conſignatione Locorum Montium eidem facta nullam fecerit mentionem fideicommiſſi, & primogenituræ non enim deſump a ex diſtinctione bonorum, in faciendo multiplico; quia, dum, in actu donationis donator eam tantum ſibi reſeruauit facultatem, ſubijciendi fideicommiſſo, bona, in ò, quod ſuppoſita eſſent facto, vel faciendo, non potuit, vltrà hanc facultatem, in aliquo, donationem alioquin perfectam, alterare, nouaſque conditiones, & onera adijcere, per quæ donatario non eſſet permiſſa libera fruitio bonorum, quæ in executionem talis dona-
22 tionis conſignabantur, ad *text. in l. perfecta Cod. de donat. quæ ſub mod. fiunt vbi Gloſſ Dec. conſil. 547. num. 7. Magon. dec. Florent. 124 num. 5 Rot. in Romana donationum 5. Maij 1657. §. hinc coram R. P. D. Veroſpio*, neque etiam omiſſa mentione primogenituræ facta in teſtamento per quatuor dies ante conſignationem, nam diſpoſitio tunc facta, hanc recipiebat internam conditionem, niſi diſponenti aliud teſtamentum in poſterum condere placuiſſet, aliamque diuerſam primogenituram ab illa in fauo-
23 rem aliorum filiorum Pontij conſtituere; Vndè taciturnitas hæc operatur potius præſeruatiua vtendi facultate reſeruata in Inſtitutione fideicommiſſi, & primogenituræ, vſque ad vltimum vitæ ſpiritum, *ad text. in l. 4. & 5. ff. de Adim. leg. Merlin. d. deciſ. 802. num. 4.*

Cum igitur, ex ſupra firmatis appareat ad bona donata non poſſe fœminas adſpicare, iuſtè fuit pro illarum incluſione pronunciatum, & ſic ſententia ob non interpoſitam, nec proſecutam appellationem, tranſitum fuit
24 in iudicatum, *l. hic ad ſimilia & ibi omnes Cod. de appellat. Rot. coram Buratt. deciſ. 202. numer. 1. & deciſ. 226. numer. 4.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D Beuilaqua.

Romana Donationis.

Lunæ 16. Ianuarij 1668.

A R G V M E N T V M.

Donatio facta, cum hoc, quòd bona donata ſint ſuppoſita fideicommiſſo facto, vel faciendo; dicitur perfecta, quando conſtat, de voluntate diſponentis, ad quorum fauorem voluerit diſponere.

S V M M A R I V M.

1 *Nomine omnium filiorum, in contractu donationis, veniunt, tam maſculi, quam fœminæ.*
2 *Deſcendentium nomen, eſt generaliſſimum, & compræhendit quoſcumque, tam maſculos, quàm fœminas.*
3 *Fideicommiſſum inducitur, ad fauorem aliquorum, dum teſtator dixit, bona apud illos remanere.*
4 *Hæres grauatus non poteſt diſponere, in præiudicium vocatorum.*
5 *Donatio relatiua non dat aliquod ius.*
6 *Teſtamentum voluntariè reuocatum, non habetur in conſideratione.*
7 *Diſpoſitio perfecta nihil, in futurum faciendum, expectat.*
8 *Scriptura relata attenditur, ſolùm in his, in quibus diſpoſitio referens expreſſe non diſponit.*
9 *Sub fideicommiſſo vniuerſali, non venit fideicommiſſum particulare priùs factum.*
10 *Præcipuè ſi fideicommiſſum vniuerſale includat perſonas in particulari non vocatas, & excludit vocatas.*
11 *Donans, ad fauorem deſcendentium alicuius, non poteſt poſt contractum, contra illos aliquid innouare.*
12 *Nec mutare diſpoſitionem, & modum ſuccedendi, in contractu poſitum.*
13 *Niſi donans, in contractu, ſibi facultatem reſeruauit.*
14 *Dictio, taxatiuè, reſtringit, & limitat diſpoſitionem, ad vocatos.*
15 *Clauſulæ famulantur contractui, cui adijciuntur.*
16 *Fœmina conuncta, in concurſu extraneorum, non cenſetur excluſa.*
17 *Obſeruantia eſt optima interpres diſpoſitionis.*

D E C I S I O XLVII.

Ponderatis, quinta vice, fundamentis vtriuſque Deciſionis, coram Me, emanatæ, ſub diebus 4 *Decembris 1662. & 6. Iunij 1664.* DD. cenſuerunt, ſtandum eſſe, in primo loco, deciſis; mouit enim ipſos, Inſtrumentum Donationis 20. mill. ſcutorum, in tot bonis, à Pontio Seniore factæ, Pontio Pronepoti intuitu certi, & determinati matrimonij, cum Vrſula contrahendi, cuius Donationis verba ſunt hæc *Quæ tamen loca Montium remaneant ſuppoſita diſpoſitioni, & fideicommiſſo facto ſeu faciendo in fauorem tamen filiorum & deſcendentium ipſius Ill. D. Pontij Iunioris;* Ex quibus duo, potiſſimum reſultare viſa ſunt: quorum primum eſt ipſa compræhenſio, & vocatio fęminarum, cum verſemur in Contractu inito, contemplatione certi matrimonij, quidquid ſit in alijs,
in quibus dubitari poteſt, an maſculinum concipiat fę 1
mininum, certum eſt in hoc, filijs fauorabile, & donationem, in illorum commodum, continente appellatione filiorum venire, tàm maſculos, quàm fęminas *Iaſ. in l. ſi quis id quod num. 17. in princ. ff. de Iuriſd. omn. Iud. Gabr. de verb. ſign. concl. 6. num. 106. Decian. conſ. 41. num. 114. lib. 1. Rot. cor. Mantic. dec. 96 num. 2.* & melius, *in dec. 290 num. 8. part. 9.*

Digitized by Google

*par 9.rec.& in Romana ſeu Napeſina reſtitutionis in Inte-
grum 4 Iunij 1655. §. nec ſubſiſtere cor. Eminentiſſ. D. M.
Decano.*

Quod euidentius demonſtratur, quia donans, non ſim-
pliciter, & abſolutè meminit filiorum, verum etiam de-
ſcendentium, quod verbum, tamquam magis commu-
ne, vigore ſuæ generalitatis, amplectitur ex eius propria
natura, æqualiter omnes vtriuſque ſexus, à Pontio Do-
2 natario, originem trahẽtes per *text.in §. ſi quis igitur auth.
de hæred. ab inteſt. venien. Alex. conſil. 260. nu. 2. lib. 2. Pereg.
de fideic art 25. num. 8. Mareſc. var reſol. lib. 1. cap. 45. num.
6 Rot. diuerſ deciſ. 125. num. 34. par. 2 & dec. 172 num. 1. 3.
cor. Reuerendiſſ. Carillo.*

Alterum eſt, ipſum particulare, & perfectum fideicom-
miſſum, ſuper eiſdem Bonis donatis, nam cum ſupra re-
ceoſita verba, præſeferant, tam reſpectu perſonarum,
3 quam bonorum certam, & completam voluntatem diſ-
ponentis, volentis, in ſubſtantia bona remanere, pro filijs,
& deſcendentibus eiuſdem Pontij, quales ſunt Sorores de
Cæuis, inducunt propterea, ad illorum fauorem fidei-
commiſſum, vt probat *text in l fideicommiſſa, § hæc ver-
ba, ff. de leg. 3. Card. Mantic de coniect. vlt. vol lib. 8. tit. 1. nu.
12. Rot. dec. 640. num. 16. verſic & verba part 1. diuerſ.* &
optimè. *in Romana Cenſus, ſeu Fideic. 9. Aprilis 1666. cor.
R. P. D. m. Bourlemont.* Inde Iacobus, tamquam grauatus,
nequiuit, in præiudicium vocatorum diſponere, in fauo-
4 rem Agathæ Vxoris, & cauſam ab ea habentium, *l. fin §.
comm. de legat.*

Nec aduerſatur, quod Donatio nõ ſit pura, ſed relatiua
ad fideicommiſſum factum, ſeu faciendum, ideoque fę-
5 minis, in eo excluſis Ius aliquod acquiri non potuit, quo
niam reſpectu primi teſtamenti, DD. illud non habuerũt
6 in conſideratione vtpotè voluntariè reuocatum, reſpe-
ctu verò ſecundi cùm, ex prædictis conſtet, de abſoluto
fideicommiſſo, fauore filiorum, & deſcendentium, relatio
nihil operatur, cum diſpoſitio, de per ſe, vndequaquè per-
fecta, nihil expectaret ab actu, in futurum faciendo, vt
7 ſentit *Rota in d. Rom. Cenſus, ſeu Fideic. §. penult. & in Rom.
Donationis 2. Decembris proximi præteriti cor Me*; quin
imò, per dictam relationem, credendum non eſt quod il
le, qui facultatem diſponendi habebat iamque diſpoſue-
rat, voluiſſe recedere à prius diſpoſitis, quæ ſemper ex
cepta intelliguntur, in ſcriptura relata, attendenda ſolũ,
in ijs, de quibus diſpoſitio referens expreſsè non diſponit,
8 *Pariſ. conſ. 39. num. 18. 19. lib. 1. Becc. conſil. 101. num. 39 lib.
1. Fontanell. de Pact. nupt. clauſ. 5 gl. 10 part. 2. num. 26. Rot.
dec. 469. num. 26 part. 9. rec.*

Præſertim quia in Teſtamento, aliquod principale fi
deicommiſſum non fuit, ſuper Bonis donatis, conſtitutũ,
ſed tantum vniuerſale ſuper omnibus Bonis, ordinatum,
9 quod trahi non poteſt, ad Bona iam donata, nec ſub eo
includi fideicommiſſum principale *l. Lucius. §. ſed pluri-
bus. ff. ad S. C. Trebell. Pereg. de fideic art 3. num. 30. Fon
tanell. de pact nupt. clauſ. 4 gl. 5. num. 31. 36. Rot. dec. 421. nu.
10 27. part. 5. rec.* maximè quando, vt in propoſito, Fidei-
commiſſum vniuerſale includit perſonas, in particulari,
non vocatas, quales ſunt illi de Rattis. & excludit voca-
tas, quales ſunt fęminæ, argumento *text. in l. cohæred. §. qui
Patrem, ff de vulg. & pupill Bero. conſ. 81. num 26. & ſeqq
lib. 2 Rot. d. dec. 421. num. 28. par. 5 & dec. 399. num. 18. par.
9 rec.*

Ex quo ſicut, ex alijs coniecturis, in eadem prima de-
ciſione examinatis, deducebant etiam DD. defectum vo-
luntatis Pontij teſtatoris, diſponendi in fauorem extra-
neorum, de bonis donatis; non enim amplius licebat, ne-
que per Contractum, neque per vltimam voluntatem,
diſponere de Bonis donatis, in præiudicium deſcenden-
tium à Donatario, ad quorum commodum tantùm, in
Inſtrumento donationis fideicommittens, ſe aſtrinxerat
cum ipſo donationis momento, fuerit eiſdem ius irreleua-
11 bile, ex propria perſona, quæſitum *Caſtren. in l. ſi pecuniã
num 11. ff. de cond. cauſ. dat. Dec. conſil. 468. Molin. de pri-
mog. lib. 1. cap. 1. num. 19. Sanch. de Matrim. lib. 6. diſput. 32.
num. 3. Merl. dec. 404. num 7. Rot. in Rom. Donationis 3. Iu-
nij 1658 §. quo enim cor. Reuerendiſſ. D. M. Decano.*

Taliter quod non potuerit Pontius. per ſubſequens fi-
deicommiſſum vniuerſale, vocare ſolos maſculos, & ſub-
ſtituere extraneos, excluſis fęminis à prædicta Donatio- 12
ne, & fideicommiſſo particulari, *ad l. perfecta ibique Cin.
num. 1. C. de donat. Menoch. conſ. 321. numer. 210. & ſeqq.
Cancer. var. reſol. par. 1. cap 8. num. 180. verſ. quod eſt intel-
ligendum, in rec. dec. 393. num. 7. & ſeqq. part. 5. & in Rom.
Donationis 28. Ian. 1657 cor. b. m. Veroſpio, §. neq. monialis.*

Hinc non refragatur authoritas. *Decian. conſ. 1. numer.
31. 38 lib. 3. & Cutell. de donat tract. 2. diſcurſ. 1. ſpec. 3. &
num. 26.* loquuntur enim, in caſu quo donator ſibi libe- 13
ram reſeruauit facultatem apponendi conditiones, vel in-
ſtituendi fideicommiſſum, & ſubſtitutiones, ſecus, quan-
do legem ſibi præſcripſit, & reſtrinxit ſe, ad fauorem cer-
tarum perſonarum, vt in præſenti, ibi, *In fauorem tamen,
filiorum & deſcendentium*, quæ dictio *tamen*, eſt reſtricta, 14
& limitata ad illos tantum *l. pro hærede, §. quod ff. de acq.
Rot. dec. 140. num. 4. par. 3. rec.* & conſequenter, ad illorum
excluſionem, vocare non potuit extraneos, vt declarat
ipſe *Cutell ibid. verſ. ſed hoc licet*, & in fortioribus, latè
conſequitur. *Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 4. gl. 25. part. 2.
numer 21.*

Non obſtat, quod donatio facta ſit Pontio abſenti me
Notario &c. præſenti &c. quia nõ propterea fuit Immuta-
ta ſubſtantia Donationis factæ filijs, & deſcendentibus,
quorum fauore Immediatè ſubiunguntur, remanere de-
bere ſub fideicommiſſo facto, vel faciendo, nam dicta
clauſula, præſenti &c. & aliæ famulantur Contractui,
cui adijciuntur & ab illo reſtrictionem recipiunt, vt ge-
neraliter dictum fuit. *in Roman. Attentator. 28. Martij* 15
166 . §. nullitas eiuſdem ſententiæ in fine cor. Me, & in ſpe-
cie reſolutum *in Rom. Apothecarum 13. Maij 1656. cor.
Eminentiſſ D. M. Card. Celſo §. nec reſiſtunt clauſulæ.*

Demum pro ſororibus valdè vrget non ſolum, ipſa
ſanguinis coniunctio, cum donante, quas ob id, fęminas
in concurſu extraneorum veriſimiliter voluiſſe exclude-
re præſumendum non eſt, vt aduertit *Molin. de rit. nupt.
lib. 3. qu. 24. à num. 103.* ſed etiam confeſſio Iacobi qui illis 16
donando. declarauit facere etiam pro rata, quam præ-
tendere poterant in Bonis donatis, vt in earum Summar.
num. 5. quod vtique non feciſſet, niſi ſciuiſſet illas eſſe, in
donatione vocatas, obſeruantia enim, eſt optima inter- 17
pres *ad text in l ſi de interpretatione ff. de leg.*

Et ita ſtandum in primo loco deciſis concluſum fuit,
vtraque parte &c.

R. P. D. Beuilaqua.

Romana Fideicommiſſi.

27. *Iunij* 1660.

ARGVMENTVM.

Renunciatio facta, per viam donationis irreuoca-
bilis, non reuertitur ad renunciantem, etiamſi
deficiant omnes perſonæ contemplatæ, ſed ce-
dit, fauore hæredum vltimi compræhenſi; Et
terminus donationis, cadere poteſt, in renun-
ciatione, Iurium, ſub ſpe competentium.

SVMMARIVM.

1 *Renuncians validè non habet regreſſum ad renunciata.*
2 *Ceſſantibus perſonis contemplatis, bona renunciata re-
deunt ad renunciantem.*
3 *Contra, quando renunciatio eſt, per viam donationis,
quia tunc non datur regreſſus, & bona vadunt ad hæ-
redes vltimi.*
4 *Argumentum à veriſimili reſponſione diſponentis, pa-
rum æſtimatur;*

5 *Præ-*

Digitized by Google

5 *Præcipuè ſi ſint verba in contrarium.*
6 *Renunciatio, ex pluribus cauſis, vna ceſſante, nõ expirat.*
7 *Ius quærendum, & incertum, non poteſt cadere ſub terminis donationis.*
8 *Spes, de facili euentura, cedi poteſt, & ſuper ea cadit donatio.*
9 *In renunciatione iuris quærendi nõ requiritur inſinuatio.*
10 *Donatio, cum onere fideicommiſſi, ad fauorem agnationis, non requirit inſinuationem.*

DECISIO XLVIII.

COmitiſſæ Iſabellæ Vrſinæ excipienti, de fideicommiſſis bo: me: Henrici, & aliorum de Vrſinis, ad eius fauorem purificatis pro impedienda executione, & venditione locorũ montium, per A.C. decreta, ad inſtantiam fratrum de Nigronibus creditorum Franciſci Vrſini iunioris, obſtare renunciationem, ab ipſa eidem Franciſco, & alijs factam, ideoque non poſſe d. alienationem, & executionem cæptam, ſuper dd. locis montium, & alijs bonis hæreditarijs d. Franciſci retardare, ſententia Rotali pronunciatum fuit, quam, in gradu appellationis, ad me interpoſitæ, Domini confirmandam eſſe cenſuerũt: nàm contra validitatem, nihil opponebatur, de iuſtitia verò apparere viſum fuit, ex inſtrumento de anno 1623. ſtipulato, in quo ipſa Comitiſſa Iſabella ceſſit, renunciauit, & refutauit omnibus, & ſingulis rebus paternis, fraternis, maternis, & alijs quibuſcumque, ad ipſam, quomodolibet ſpectantibus, & debitis, & tam ab inteſtato, quam ex teſtamento, & vigore quorumcumq; fideicommiſſorum, & donationum hactenus, quomodolibet, factorum, & reſpectiuè purificatorum, & purificandorum, ſibi delatis, vel in futurum, deferendis, atque irreuocabiliter, & titulo irreuocabilis donationis dedit, ceſsit, & renunciauit Henrico, & Franciſco fratribus, quam renunciationem, & donationem non impugnare, nec ad bona regreſſum prætendere, ſed ſemper, & perpetuò illas ratas, validas, & firmas, ac omni tempore conſeruare, & non contrauenire ſub obligatione camerali, ex qua renunciatione continente omnia bona, & iura, quæ renuncians prætendere poterat, per verba ampliſſima, & geminata facta remanſit ab illis excluſa, & petendo regreſsũ audiri non debet, *c. eos 7. quæſt. 1. & cap. ſi illic 27. q. 4. l. quæritur*
1 *14. §. ſi vendita, ff. de edil. ed. l. Heſennius 64. in princ. ff. de euict. Dec. conſ. 111. in prin. Surd. conſ. 133. nu. 1. Rot. in Ariminen. ſucceſſionis 26. Iunij 1614. in prin. & 16. Maij 1616. cor. Bichio.* confirmata 1. *Aprilis* 1618.

Non obſtat quod denuò opponebatur, Comitiſſam reſpexiſſe ad decorem, & nobilitatem agnationis, & intuitu Henrici, & Franciſci illorumque filiorum maſculorum, renunciaſſe, quibus, ſine prole defectis, ceſſat contemplatio conſeruationis agnationis, & familiæ decoris, & per conſequens inefficax, & reſoluta remanſerit renunciatio, vt ampliùs obeſſe nõ potuerit, quin ſit promiſſum renũciantem ad bona renunciata aſpirare, & pro ſe retinere,
2 *Bald. l. 4. n. 3. verſ. 4. quæro. C. de collat. & in conſ. 437. nu. 2. verſ. in contrarium lib. 1. Caſtren. in l. pactum quod dotale in 6. C. eod. Cramett. conſ. 42. n. 1. verſ. ſed in contrarium Gabr. conſ. 131. nu. 11. & ſeqq. lib. 2. Rot. cor. Merl. dec. 869. num. 7.* quoniam, vt fuit reſponſum, in 1. *dec. edita ſub die 3. Decemb.* 1611. *nu.* 8 *& in ſecund. 29. Maij 1656. §. primo, & ſecundò, & vltima 9. Maij 1659. §. hinc regreſſus* prędictæ & aliæ adductæ auctoritates, concluſionem prædictam firmantes, procedunt in terminis ſimplicis renunciationis, cenſetur enim renunciantem voluiſſe bona dimittere, in caſu autem deficientiæ quaſi ſit reſoluta renunciatio, ſit locus ſucceſsioni ad aliorum non comprehenſorum excluſionem, quæ concluſio non applicatur ad propoſitã facti ſpeciẽ, in qua Comitiſſa excedendo terminos ſimplicis renũciationis progreſſa eſt, ad irreuocabilem, inter viuos donationem, vt demonſtrant verba illa, ibi, *ad renunciationem, & irreuocabilẽ donationem qua fuit, vt fieri, dicitur inter viuos, dedit, & conceſſit &c.* & ibi, *huiuſmodi verò renunciationem, & irreuocabilem donationem ſemper obſeruare, & ad bona renunciata, & donata nunquam habere & petere aliquem regreſſum:* quinimò quoties huiuſmodi donationem, & renunciationem iuxta præſcriptionem ipſius renunciantis, idem importantẽ, ibi *cedo, & dono come ſopra*, cuius donationis ea eſt primordialis natura, vt bona donata exeant, de manu donantis, nec ad illam reuertantur, ſed tranſeant ad donatarios, & illius hæredes, non obſtante, quod fuerit habita ratio conſeruãdi agnationem, niſi ſit ſpecialiter expreſſum, *ad tex. in l. 1. ff. de* 3
donat. Mant. de tac. lib. 13. tit. 21. n. 20. Rot. cor. Put. dec. 273. n. 7. & 6. lib. 3. Achill. de Graſſ. dec. vnica per tot. & præcipuè n. 6. de don. in rec. dec. 179. n. 15. p. 4. tom. 2. Rom. fideic. de Incoronatis 5. Nouemb. 1639. §. ſed propterea in fin. cor. Pirouano, & dec. 10. nu. 35 & 36 cor. Emin. Ottob. & in Ceſenaten. bonorum 25. Martij 1611. §. vlt. cor. R. P. D. Albergato & in alijs deciſionibus cauſa alleg.

Nec valet argumentum deductum, à veriſimili mente renunciantis, quod, ſi eſſet interrogata, an vellet extẽdi renunciationem ad alios, in caſu deceſſus, renunciantis ſine prole, negatiuè reſpondiſſet, quia, non procedit niſi illud, quod per dictum diſponentem, ita fuiſſet reſponsũ, alioquin quilibet diceret, quòd diſponens, ſi de hoc fuiſſet interrogatus, tale reſponſum dediſſet, vt arguunt *Soccin.* *conſ. 76. nu. 3. lib. 3. Gabriel conſ. 116 num. 18. lib. 1. Gionagn.* 4
conſ. 42. n. 109. lib. 1. & quando, vt hic, adſunt verba in cõtrarium, illis ſtandum eſt, vt perbellè ait, *Honded. conſ.* *57. numer. 35. lib. 2.* vnicuique ſubitò, quod cauſa vnica, & 5
finalis renunciationis fuit conſeruatio agnationis, ideò ea ceſſante ſeruatur renunciatio, nam ex lectura per oppoſitum innoteſcebat, ibi enim dictum, ab eo deuentum fuiſſe, ob amorem, & beneuolentiam, quibus Comitiſſa fratres proſequebatur, quodque ab illis fuerat congruè, & decenter dotata, & ex alijs cauſis, animum ſuum mouentibus, & quia ſic ſibi de eis bonis, & rebus facere, & diſponere placuit, & placet: vnde quamuis ceſſaſſet prætextus habitus ad conſeruationem agnationis, & decoris familiæ; indè tamen nihil releuat cũ deficiant prędictæ aliæ cauſæ, vt in ſpecie fuit animaduerſum, *in Arimin.* 6
ſucceſſ. 29. Iun. 1616. cor. Bichio, § facilius relata in 1. dec. n. 11. & in eadẽ 1. Apr. 1618 cor. Me, § nõ obſtat quod Maria.

Non vrget repetita diſtinctio, quod donatio poteſt intelligi facta, quoad bona competẽtia, & ſuper quibus erat ius quæſitum, dum actus renunciationis, & donationis, fuit celebratus; ſecus tamen reſpectu futurorum, & iuris quærendi incerti, & euentualis, tanquam non ortu tempore renunciationis, non cadit terminus donationis, *tex.* 7
in l. ſi Sponſus §. ſi maritus, ff. de donat. inter virum, & vxorem quæ ſecuta fuit, *Rot. deciſ. 212. num. 55. & ſeqq. & dec. 320. numer. 15. & deciſ. 123. numer. 51. pariter cum ſeqq. part. 6. rec.* Siquidem recipitur quoque diſtinctio, quando agitur de ſimili renũciationis, & dubitationis, an habeat vim renunciationis, & dubitatur an habeat de iure penitus incerto, & quod nulla adſit ſpes, de præſenti, nec cauſa de præterito, aliter non dicendum eſt, prout, & per plures annos ante factã renũciationẽ, & habetur ſpes de pręſenti, cum Comitiſſa poterat ſuperuiuere fratribus renunciatarijs, vt euenit, hoc enim caſu, huiuſmodi ſpes potuit cedi, & ſuper ea congruè cadit donatio, ad *tex. in* 8
l. ſpem, 3. C. de donat. Soccin. Sen. conſ. 183. nu. 23. & 24. lib. 2. Surd. conſ. 308 nu. 30 & conſ. 398. nu. 23. & 24. poſt Imol. conſ. 142. nu. 17. Cyriac. controu. 1. nu. 14. & 19. Galerat. de renunciat. tom. 2. cent. 1. renunc. 17. nu. 14. Rom. dec. 81. nu. 26. & 27. Rot. in Romana fideicom. de Coſcians 16. Martij 1648. cor. Eminentiſs. Corrado, § quia poteſtas.

Non officit defectus inſinuationis, nõ quia venit caſus ſuper venientes Comitiſſæ fratres, ita poterat procedere, quo caſu non requirebatur inſinuatio, quia dicitur renũciatum iuri quærendo, *Bald. in l. illud nu. 6. Rot. dec. 292.* 9
nu. 23. & dd. deciſ. 320 nu. 8. et 323. n. 5. par. 6. rec. in d. Rom. fideic. de Coſcians cor. Eminentiſ. Corrado, & in Ceſenaten. bonorum cor. R. P. D. Albergato. Tum quia donatio facta fuit cum onere fideic. ad fauorem agnationis, in quibus

Digitized by Google

caſibus, non eſſe neceſſariam Inſinuationem, probant *Pereg. de fideic. art. 51. numer. 64. & alij relati in ſecunda, & tertia dec. R.P.D Veroſpij. §. neque de vitio*, & hinc quoque ceſſat quod ſub conditione quęrenda donatio ſit talis, ſed renunciatio tanquam obuians exordio acquiſitionis, quæ eſt natura renunciationis. *Rot. in practi. deciſ. 12. num. 11. & 320. num. 8 par. 6. rec.* quia deciſ. loquuntur & diſtinguunt vt non poſſit dici vera donatio, ad hoc vt egeat inſinuatione, nō autē quod ſit ſimplex renūciatio.

R. P. D. Beuilaqua.

Romana Fideicommiſſi de Alberinis.

Vener. 23. Iunij 1662.

ARGVMENTVM.

Mulier, poſſidens bona fideicommiſſo ſuppoſita, non poteſt impedire immiſſionem fideicommiſſarijs, niſi doceat, in continenti, de titulo claro ſuæ poſſeſſionis; Nec prætendere poteſt retentionem, vigore adiudicationis nullæ, Et ſic ponderantur plures nullitates, quæ interuenire poſſunt in adiudicatione.

SVMMARIVM.

1 *Purificato fideicommiſſo, non denegatur immiſſio fideicommiſſario.*
2 *Etiam ex remedio Saluiani.*
3 *Fideicommiſſarius contra vxorem defuncti, detinentem bona debet agere, via ordinaria.*
4 *Contra quando eius titulus eſt nullus.*
5 *Curator nonus, non poteſt deputari, quando non conſtat, de obitu primi.*
6 *Maximè de curatore dando rebus abſentis.*
7 *Lis inducitur, ex eo, quod quis mandat monitorium etiam ante illius reproductionem.*
8 *Lis inter aliquos introducta, vbi eſt, non poteſt terminari illis non citatis.*
9 *Nec poteſt inchoari nouum iudicium.*
10 *Adiudicatio fit iuxtà ſtylum.*
11 *Adiudicatio requirit præcedentem ſubhaſtationem.*
12 *Subhaſtatio eſt de forma adiudicationis.*
13 *Adiudicatio requirit lapſum vnius menſis, poſt decretum de conſignando.*
14 *Adiudicatio habet vim emptionis, & venditionis.*
15 *In ea ſeruantur ea, quæ in venditione.*
16 *Requiritur æſtimatio.*
17 *Non requiritur æſtimatio inter priuatos.*
18 *Limitatur tamen, etiam inter priuatos, quando eſt ſuſpicio fraudis.*
19 *Aeſtimatio requiritur, quando non ſunt oblatores.*
20 *Aeſtimatio non requiritur, quando eſt certum pretiū.*
21 *Decretum ſuper adiudicatione præcipitanter latum eſt nullum.*
22 *Curator hæreditatis tenetur tueri iura hæreditaria.*
23 *Colluſio inducitur ex omiſſa defenſione.*
24 *Adiudicatio facta, non ſeruatis ſolemnitatibus eſt nulla.*
25 *Colluſio excluditur, ex defenſione iurium.*
26 *Adiudicatio facta, cum conſenſu debitoris, & creditoris, non requirit ſolemnitates.*
27 *Quod non procedit, in præiudicium tertij.*
28 *Iudex poteſt prorogare tempus deliberationis, in ſubhaſtatione.*
29 *Sed non poteſt minuere.*
30 *Adiudicatio, vltra ſummam debitam, eſt nulla.*
31 *Repudiās hæreditatē, nullum ius habere poteſt ſuper ea.*
32 *Hæreditatis repudiatio probatur, ex declaratione, nolle eſſe hæredem.*
33 *Repudiatio hæreditatis prius aditæ, admittitur, in præiudicio repudiantis.*
34 *Cenſus extinctus non eſt ampliùs in rerum natura.*
35 *Exceſſus in minimo annullat adiudicationem.*
36 *Sciētia partis ſcripturæ inducit ſciētiā alterius partis.*
37 *Retentio non datur, nulliter immiſſo, pro alijs creditis.*
38 *Retentioni exceptio requirit creditum liquidum, & indubitatum.*
39 *Donans iura, ſuper quibus nullum ius habet, non poteſt aliquod ius transferre in donatarium.*
40 *Melioramenta probari non poſſunt, non conſtito, de ſtatu anteriori.*
41 *Pro refectione melioramentorum attenditur, quod minùs eſt, vel melioratum, vel impenſum.*
42 *Melioramenta non probata non impediunt immiſſionē.*
43 *Melioramenta conſiſtentia in plantationibus non reficiuntur.*
44 *Grauatus reſtituere non poteſt diſponere extrà vocatos.*
45 *Grauatus tenetur deſcribere in inuentario omnia bona.*
46 *Creditori ſatisfacto non datur retentio.*
47 *Exceptio requirens altiorem indaginem non impedit immiſſionem fideicommiſſario.*

DECISIO XLIX.

PAulus Alberinus, duos habens filios maſculos, Tiberium & Iacobum, in teſtamento de anno 1619. condito, illos hæredes vniuerſales inſtituit, cum reciproco, & perpetuo fideicommiſſo, ad ipſorum, & filiorum fauorem, & in defectum, vnum ex deſcendentibus maſculis D. Flauiæ Ceciliæ, eius filiæ, & in concurſu pluriū proximiorum in pari gradu, ſorte extrahendum, ad ſucceſſionem ſuorum bonorum vocauit, omnibus quacumque bonorum ſub pęna caducitatis, alienatione nec non legitimæ, & trebellianicæ, & alterius portionis, deductione prohibita. Euenit, quod ambo hæredes inſtituti deceſſerunt ſine filijs: primo loco Tiberius ab inteſtato, & demum Iacobus, præuia omnium bonorum, ex cauſa mortis donatione ad fauorem D. Clementiæ Pieriæ eius vxoris, aduerſus quam, bonorum fideicommiſſariorum Pauli detentricem, Domini Laurentius de domo, & Angelus Iacobellus filij præfatæ Flauiæ Ceciliæ, vti ad fideicommiſſum a d. Paulo ordinatum vocati, petebant immiſſionem, in bonis hæreditarijs illius, quam Rota, concedendam eſſe, cenſuit. Quia, abſque controuerſia, admittebatur exiſtentia fideicommiſſi, ex teſtamento Pauli non cancellato, neque, in aliqua ſui parte vitiato, illiuſque purificatio, in perſonis dictorum Laurentij, & Angeli, ob deceſſum hæredis ſine filijs, ac identitas bonorum, ex inuentario, per eoſdem facto, poſt obitum patris fideicommittentis, ac diuiſione inter ipſoſmet ſucceſſiuè, ſequutæ: Quibus iuſtificatis non poteſt fideicommiſſarijs denegari
immiſſio in vim *l. fin. C. de Ed. Diu. Adr. toll. Menocch. de* 1
adip. poſſeſſ. remed. 4. nu. 199. cum ſeqq. vel ex remedio vtilis Saluiani interdicti, iuxtà ſtylum Rotæ, vt coram *Du-*
ran dec. 258. nu. 8. & dec. 432. nu. 1. Merlin. dec. 311. 613. 2
& 861. vbique num. 1. & in alijs paſſim.

Non obſtat, quod Clementia, certa bona, inter alia ad quæ petitur immiſſio, titulo adiudicationis, factæ Iacobo eius viro, & donatori, ex cauſa dotis maternæ, poſſidens, ſit legitima contradictrix, ad impediendam immiſſionem fideicommiſſariorum, ità, vt iudicio ordinario, non autem executiuo, contra ipſam agendum ſit, *Bar-*
tol. in d. l. fin. nu. 21. verſ. ſecundò caſu C. de Ed. Diu. Adr. 3
toll. Soccin. Iun. conſ. 77. nu. 161. lib. 1. Rot. dec. 315. nu. 4 part. 3. rec. coram Comitul. dec. 61. num. 12. & apud Eminentiſs. Ottob. dec. 225. nu. 15. & in Romana fideicomm. de Montanis 28. Martij 1657. §. iniuſtitia coram Me. Quia id intelligitur, quando titulus poſſeſſionis eſt validus, & legitimus, ſecus autem, ſi detegitur, incontinenti nullus, & inſubſiſtens: tunc enim, tali titulo non attento, competit fideicommiſſarijs, *d. l. fin.* reme-
dium, *ad text. in l. nec vllam 13. ff. de petit. hæred.* 4
Aretin. in §. ſed iſte numer. 13. Inſtitut. de action.

Reland.

Roland.à Vall.conſ.48.numer.12.lib.1. Angel. de legit.Con-
trad. quæſt.7.num.142.Rot.coram Seraphin. dec.256.num.
1. in Romana Domus 4. Maij 1648. § quia obiectum
coram Bichio , in Vrbinaten. Pradij 23. Maij 1653 § non
obſtat coram eodem, & in Romana Fideicomm. de Zuc-
charis 4. Februarij 1650. §. neque ſuffragari coram Du
nozet.e .

Inualiditatem, verò adiudicationis, Domini , ex hoc
priùs, deducebant, quod iuxtà facti ſeriem, Iacobus hæ-
res grauatus, ſpe filiorum deſtitutus, Intendens , ab hæ-
reditate patris fideicommittentis , dotem Panthæ ma-
tris ſcut.13.m. illi ſolutam , repetere monitorium , ad
hunc effectum , in Tribunali A.C. expeditum , fidei-
commiſſarijs præſentare fecit , qui myniſterio procu-
ratoris ad lites conſtituti, comparuerunt , ſed poſteà ,
mutata ſententia Iudicium , ab illis cęptum , præter-
mittendo , priùs curatorem generalem hæreditati pa-
ternæ , & poſteà ſub prætextu obitus illius, alium par-
ticularem , deputari obtinuit , cum quo , nouum iu-
dicium cæptum , perfecit , quod dupliciter nullum vi-
ſum fuit : Tum, quia non potuit ad deputationem al-
terius Curatoris, deueniri non conſtito , in actu , de
5 obitu primi, l. curatorem 10. ff. qui dar. tut. vel curat.
Rot.deciſ.47. numer.1.apud Pic.ad ſtat.Vrb. Canaler.
deciſ.57.numer.6. & deciſ.114.numer.8. part.7. recent.
6 & in ſimili de Curatore , dando, rebus abſentis , Ro
land. dict. conſul.48. numer.14. lib.1. Gabriel. conſil.28.
numer.9. libr.2. Angel. de Peruſ. conſil.103. num.1. ver-
ſicul. nec obſtat , vbi quòd nec ſtatur verbis enunciati-
uis , de abſentia , niſi in actis, conſtet. Tum etiam ,
quia aderant fideicommiſſarij , & habentes Ius ſucce-
dendi , idque Iacobo optimè innoteſcebat , ob præce-
dens monitorium , ad eius Inſtantiam , expeditum ,
& contra illos, executum , per quod, reſpectu ipſius
7 obtinentis, dicitur lis Inducta , etiamſi in actis , non
fuerit reproductum , vt declarat Add. ad Buratt. dec.
8 109. litera A. Vndè illis ampliùs non citatis , non
potuit ritè , & rectè nouum iudicium inuocari , &
9 terminari , Fulgoſ. conſul.114. Rum. conſil 19. nu fin.
libr.1. Gabriel. conſul.28. numer.40. & 41. libr.2. Dec.
conſil.575. Laderch conſul.47. num.4. Scacc. de Comm.
& Camb. §. ſeptimo. gloſſ.6. numer.8. & 10. verſic. aut
creditor ſciebas ; In contrarium , verò citati , & ſi-
gnanter , Anton. de Amat. reſolut.56. numer. 26. &
27. non aduerſantur , dum non loquuntur , quando
fuit inſtitutum Iudicium, monitis fideicommiſſarijs ,
& intereſse habentibus , vt hic , ſed vbi electa fuit
via deputandi curatorem , & cum eo lis agitata .

Item inualida fuit adiudicatio , admiſſi etiam , ci-
trà veri præiudicium, pro legitima curatoris , depu-
10 tatione , & proceſſu , coram illo, fabricato : Quia non
fuerunt ſeruata alia remedia , quæ in huiuſmodi adiu-
dicationibus de Iure , & de ſtylo , ſeruari conſueue-
rint, legitur enim facta , non præcedente ſubaſtatione
bonorum Imò , nec decreto , de illa ſubaſtando , & ta-
men hæc eſt ſolemnitas neceſſaria , quæ prætermitti
11 non potuit , l. ordo Cod. de execut. re iudic. Rot. coram
Seraphin. deciſ.984. numer.2. & apud Pacif. de Salutan.
deciſ.2.num.1. vbi quod paſſim , in aula iudicaria ſer-
uatur , & receptus eſt hic iuris ordo, & in recent dec.
391. numer.1. part.3. alijque cumulati per Modern.
12 Peruſin. de ſubhaſt. quæſt.45. nu.1. & 5. vbi, quòd ſub-
haſtatio eſt , de forma adiudicationis , & inuenta ad
euitandas fraudes, Fenzon. ad ſtat. Vrb. cap.194.numer.
69. Seraphin. deciſ.358 numer.2. & ob id , ea non præ-
cedente, adiudicatio non ſubſiſtinetur, dict. l. ordo Sera-
phin. deciſ.1005. in princ. Mangil. quæſt 59. nu.5. de ſu-
baſtat .

Tertio in hoc quoque peccat adiudicatio, quod ema-
nauit , eadem die , qua factum fuit decretum , abſque
aſſignatione vnius menſis, vt eo elapſo , ſequeretur ,
quemadmodum inoleuit ſtylus , in faciendo delibera-
tiones, & adiudicationes, poſt decreta , de conſignan-
do ad effectum ſubhaſtandi , Rot. coram Buratt. dec.124. 13
num.13. Mangil. de ſubhaſtat. quæſt.26.nu 24. & 25.Poſt.
inſpect.24. numer 80 110. & 128. Habet enim, vim em-
ptionis , & venditionis, & eiſdem regulis , & terminis ,
ordinatur . Gratian. cap.545. num.45. Rot dec.306. nu. 14
6. part.4.tom.3. recent. & in ea ſeruanda ſunt ea omnia ,
quæ in ipſa venditione, Soc.Iun.conſ.47.nu.7 & 8.libr.2.
Rot. deciſ.68. numer.5. & ſeqq. apud eundem Peruſ. de 15
ſubaſt.

Deficit, demùm in adiudicatione æſtimatio , quod eſt
alterum requiſitum , & pariter debet præcedere , ante-
quàm res creditori, in ſolutum detur, alias à nullitatis vi- 16
tio ſaluari nequit, Caſtren. conſ.15 lib.2.Surd.conſ.256.n.1
Duran dec.37.n.13. alijque latè cumulati , per d. Peruſ.
de ſubhaſt. inſpect.47.n.22.

Et quamuis ſi non agitur de exactione publicarum
functionum , qui eſt caſus, magis priuilegiatus , ſed de-
bito priuatarum perſonarum, æſtimationem, non eſſe
de forma , & ſubſtantia addictionis , ſed potiùs facien-
dam eſse , per modum Conſilij , & cauthelæ , & pro-
ptereà, ſine æſtimatione , illam valere , dixerunt Gra- 17
tian. d.cap.545.num.26. Rot coram Buratt.dec.26.num 5.
quam refert Mangil.quæſt.18. num.14. Poſt. d.inſpect.47.
num.96. In propoſitu tamen caſu, ceſsat diſceptatio, nec
ſuper ea, exiſtimarunt, Domini , eſse aliquid definien-
dum, quia tunc demum inhærendum eſset huic opinio-
ni, quando in addictione interceſserunt ſolitæ oblatio-
nes, iuxta conſuetam formam factæ ea ratione, quia per
illas, innoteſcit bonorum adiudicandorum valor, & Iu-
dex permanet informatus, aliter dicendum eſt, vbi , vt
hic, non expedito mandato, de ſubhaſtando, minuſque
publicatis conſuetis edictis , per Curſorem, ſed priuatim,
& quaſi clandeſtinè factis , per oblatores, coram Nota- 18
rio , tribus vtilibus oblationibus , quarum vltima ad
ſcut.10.m. tantùm aſcendebat , nec elapſo, poſt hæc ,
menſe, ſed paulò poſt emanauit decretum adiudicatio-
nis abſque alio inſtrumento, & actu . His enim deficien-
tibus, ignoratur bonorum pretium, indequè intrat ſuſpi-
cio fraudis, quòd addictio, pro viliori pretio facta fuerit ,
in gratiam creditoris , omiſsa æſtimatione, per peritos ,
facienda, & ideò non teneat, ad tex. in l.1.C ſi cauſ. Iudic.
Gratian. cap 7.nu.23. Mangil.de ſubhaſt. quæſt.18.n.6. &
ſeqq. Poſt. inſpect.47. nu.28. 29 & 98. vſque ad 110. Rot.
in Romana Officij 3. Decembris 1607. coram Sacrato poſt
Marcheſ part.1. fol.137 n 6. & in alijs relatis per add. ad
Buratt. dec.96. lit A, & dec.124.n.13. & in ſpecie, quod
res non debeat ſtatim adiudicari parti, ſed poni ad incã-
tum, & ſubhaſtari, Iodocch. de ſubhaſt. cap.3 n.9. quem re-
fert, Poſt. eodem tract. inſp.30.n 11. cum ſeqq.

Vtrumque concurrere in præſenti, iniuſtitiam pretij,
& fraudis ſuſpicionem, colligitur , videlicet, iniuſtitiam
pretij, ex confeſſione partis , quæ non comprehenſis
melioramentis , in domo ad Vallem , in ſumma ſcut.
5400. vt prætenditur factis , & ſibi reſeruatis , obtulit
ſcuta 16200. & pro totidem bona adiudicari obtinuit :
Vndè deficit requiſitum certitudinis pretij , ad quod in-
dagandum inuenta eſt æſtimatio , non extantibus 19
oblationibus, Gratian. d.cap 7. num 22. & cap.706.nu.5.
Mangil d. quæſt.18.nu.5. Caſtren. conſ.156. nu.1. verſ. non
obſtat, Poſt. d. inſpect.47. num. 109. nec alias poteſt omitti
æſtimatio, niſi adſint oblationes , vel pretium ſit noto-
rium, & manifeſtum, taliter, quòd ceſset ſuſpicio , frau-
dis, & æſtimatio eſset fruſtratoria, l.2. vbi Bart. nu.24. C. 20
de reſcid. vendit. & in l. pretia rerum §. nec vllam n.9. ff.
ad leg. Falcid. Mangil. d. q.18. num.6. Gratian. cap.811. n.12
Poſt. inſpect.45. num.31. & 32.

Fraudis verò , & colluſionis ſuſpicionem reſultare ,
Domini cenſebant, nedum , ex defectu citationis fidei-
commiſsariorum , & noui iudicij , ipſis inſcijs , moti ,
æſtimationis, nec non, ex inordinato proceſsu , præcipi-
tanter , fabricato , quod reddit decretum adiudicatio-
nis nullum , Nat. conſil.162. numer.1. & conſul. 352.
numer.5. Magon. deciſ. Florent.135. num.5. & 6. Verum

etiam, quia curator deputatus, non aſtitit defenſioni hę-
reditatis, contrà propriam obligationem, in acceptatio
ne curæ factam, & ad quam, de iure, erat aſtrictus, *l. fin.*
22 *§. omnem, Cod. de Adminiſt. tut l curatorem, ff. de tu*
tor. & curat dat. &c. Monticul. de tutel. capitul. 27.
numer. 1. Gratian. capit 830. numer. 1. cum ſeqq. Nul-
litas enim, oppoſuit exceptiones, contra Iacobi credi-
tum, & inſtantias factas, ſemelque tantum, in actis
cauſæ comparoit, actum contrarium defenſiooi fac eo-
du, quia conſenſit adiudicationi, pro ſumma oblata,
per d. Iacobum; circumſtantia enim, omiſſæ defen-
23 ſionis, indicat colluſionem, *Alciat. conſil. 43. numer.*
66. lib. 9. Menoch. conſil. 212. numer. 77. Poſt. de ſu
baſt. inſp. 25. numer. 15. & ſeqq. & in ſpecie de vti-
litate pretij oblati, & omiſſis ſolemnitatibus, in adiu-
dicatione, quæ propterea nulla redditur, *l. prima, &*
24 *tot. tit Cod. de Colluſ. Rot. coram Merlin. deciſ. 13.*
numer. 1. & 2. ſicuti, è contra excluderetur collu
ſionis ſuſpicio, ſi fuiſſent defenſa iura, & alia ſer
uanda, ſeruata, *Rota coram eodem deciſ. 304. nu-*
25 *mer. 2.*

Quare non facit, quod, vbi fit adiudicatio, de con-
ſenſu debitoris, & creditoris, pro pretio, per hunc
26 oblato, & conuento benè ſubſiſtat, quaſi tunc cen
ſeatur, per ipſos contracta emptio, & venditio, in qua,
ex reciproco partium conſenſu, ſequatur certitudo pre-
tij, rei adiudicandæ, abſque alia æſtimationis, & ſuba-
ſtationis, ſolemnitate, arbitrio iudicis remiſſa, quia quic-
quid ſit, reſpectu creditoris, ſibi ipſi præiudicantis, in
recipiendo rem, iuſto pretio, non emptam ſanè, quo
ad aliorum præiudicium, non valet excuſari iniquitas
adiudicationis, ſi pretio iuſto, bona addicta non fuerint,
27 & pluris æſtimabantur, tempore addictionis, *auth hoc*
niſi, Cod. de ſolut d. l. ſi quos, Cod. de reſcind. vendit. &
in ſpecie reſpondit *Nig. in tract. Iudic. capit. 35. numer.*
7. & 26. quod abſque hæſitatione recipiendum eſt,
in caſu iſto, in quo conſenſus præſtitus fuit, per cura-
torem penitus negligentem, in defendendo hæredita-
tem, ex prædictis. Iudici autem, ac ſi, pro ſuo arbi-
trio licitum ſit, ex cauſa, prorogare ſubhaſtationes, &
tempus, ad deliberandum, ad finem, vt maiores ad-
28 ſint oblationes, fauore debitoris, *Magon. dec. Florent.*
132. numer. Rot apud Poſt. de ſubhaſt. deciſ. 32. num. 6.
29 non tamen, valet eas minuere. *Bartol. in l. ſi tempora*
numer. 1. & numer. 8. Cod de fid. inſtrum lib. 10. Surd
conſ. 49. numer. 21. vbi de veriori ſententia, *Mangil. de*
ſubaſt qu. 10. num. 8. Poſt. inſpect. 24. num. 85. & inſp. 30.
numer. 30.

Ex capite exceſſus influentis, in iniuſtitiam, viſa
quoque fuit, corruere adiudicatio, tanquam facta, vl
trà ſummam, Iacobo debitam, *l. ſi non ſortem, §. ſi*
30 *centum, & ibi Bart. numer. 6. ff. de cond. Indeb. Bald.*
conſil. 223. numer. 2. lib. 2. Gratian. cap. 545. numer 5.
Rot. poſt Pacif. de Salut. deciſ. 273. numer. 12. Egit,
namque, pro credito dotali Panthæ matris, in ſumma
ſcut. 11. mill. vt præmiſſum fuit, & pro tota quantita-
te obtinuit adiudicari bona fideicommiſſaria Pauli,
quod fieri non licuit, dum ſolam medietatem conſequi
poterat, dum alia medietas ſpectaret, ad hæreditatem
Tiberij fratris prædefuncti, quæ fuit ab ipſo repudiata,
quapropter nullum ius in ea habebat, ſed, de medio,
ob talem repudiatinoem, ſubductus, ad alios fuit de
31 lata, *l. 3. in fine, & l. 4. ff. de poſſ. bon contra tabul.*
Gionagn. conſil. 2. numer. 16. & conſil. 3. numer. 14.
& conſil. 91. numer. 6. libr. 1. De repudiatione, au-
tem, non videbatur dubitandum, quia apparet, per
actum publicum, medio iuramento, coram iudice,
factum per verba expreſsè, illam importantia, ibi,
Dixit, & declarauit nolle eſſe hæredem q. Tiberij ſui
32 *fratris, imò hæreditatem illius repudiauit, & repudiat*
etiam medietatis &c l. qui ſe patris ſibi Bart. & alij. Cod.
vnd. liber. l pro hærede, & l. recuſari, ibique Angel. &
Caſtren. ff. de acquir. hæred. Peregr. conſ. 55. numer. 12.
lib. 4. Gratian cap. 706 num. 31 Rot. in Romana Retrouen-
ditionis domus 7. Iunij 1058. viſum enim fuit, & 9. Iunij
1660. §. neque aduerſus coram R. P. D. Priolo. Attendique
debet, non obſtante quod prius hæredem ſe feciſſet, quia
in illius præiudicium repudiatio admittitur, quicquid
eſſet in detrimentum tertij, cui ex primo actu aditionis
fuit ius quæſitum, *Angel. inter conſ. Bald. 403. lib. 3. Cra-* 33
nett. conſ. 26. num 6 Rot. dec. 115. num. 16. & 17. part. 4.
tom. 2. rec. & in Romana ſeu Vrbeuetana pecuniaria 27.
Nouembris 1647. in fine coram Reuerendiſs. Terraci-
nen.

Rurſus arguebant, Domini iniuſtitiam, ex accollatio-
ne cenſus, ſcut. 3000. in ſorte principali, impoſiti, per
Paulum teſtatorem, ad fauorem Cæſaris Alberini, facta
per Iacobum, in computum pretij oblati, attenta illius
extinctione, ab ipſo impoſitore, ideoq; non erat amplius, 34
in rerum natura nec per conſequens habenda ratio, in
adiudicatione, quæ, in hoc quoque corruit, cum ſufficiat
exceſſus in minima parte, *Canaler dec. 84. in fine.* A quo 35
quidem exceſſu excuſari non valet, ſub prætextu igno-
rantiæ extinctionis, nam de illa conſtat, ex ipſo inſtru-
mento quietantiæ dotis Panthæ, ad inſtantiam ipſius
Iacobi, repetito pro fundamento ſuæ intentionis; quo
circa, quemadmodum indubitata fuit reſiſtentia reſpe-
ctu patris, continentis dotem, ita, reſpectu alterius, re-
ſpicientis extinctionem cenſus, *ad l non eſt ferendus, ff.* 36
de tranſact. Cranett. conſ. 72. numer. 2. Surd. conſil. 82.
numer. 35. Menoch. lib. 6. præſumpt. Gionagn. conſil 100.
num. 62. lib 1. Rot. dec 134 num. 9. part 4. tom. 2. recent.

Firmata ex prædictis inſubſiſtentia adiudicationis, &
ſic tituli inepti, ad impediendam petitam immiſſionem,
exiſtimatum fuit, minus poſſe retardari, exceptionem re-
tentionis bonorum, ex alijs creditis, in notula ad partes,
data expreſſis; quia, vltrà quod non eſt retentioni lo-
cus, quando bona non fuerunt adiudicata, pro illis cre-
ditis, iuxta diſtinctinoem. *Bart. in l ſi non ſortem 26. §.* 37
ſi centum numer. 8. Bald. in fine Caſtr. num 5. ff. de Condit.
Indeb. Buratt. dec. 449 num. 3 & in Amerina ſucceſſionis
22 Iunij 1657. §. ex alio coram Me: illud vnum indubi-
tatum eſt, quod ſemper exigitur creditum eſſe certum,
& liquidum in ſubſtantia, & quantitate, alias, ſi ali-
quam patitur controuerſiam, non ſuffragatur ad im-
pediendam immiſſionem, Doctores *in l vnic. Cod. de com-* 38
penſat. Cyriac. controu. 180. num. 39. Surd dec. 46 in fine,
Buratt dec. 160. numer. 14. Merlin. dec. 317. num. 7 & in d.
Amerina ſucceſſionis, §. quia ad effectum. Huiuſmodi au-
tem clara, & liquida, haud viſa ſunt, quæ in d. notu-
la continentur, pro d. immiſſione impedienda.

Non enim quæ prætenduntur, ex perſona Tiberij
fratris; nam, cum Iacobus, vt dictum eſt, illius hæ-
reditatem formiter repudiauerit, nullum ius ei, ſuper
illa, competere potuit; Ideoque, mediante donatio-
ne, non fuerunt tranſlata in Clementiam donatariam,
Cephal conſil. 318. numer. 91. Gionagnon. conſil 91.
numer. 6. lib. 1. & conſil. 14. numer. 12. & 18. libr.
ſecundo.

Aliud creditum ſcut. 5400. vt aſſerebatur, per Ia-
cobum expenſorum, in melioramentis in domo, ad Val-
lem factis, non valet, ad hunc effectum, retardandi im-
miſſionem, opponi, dum, omiſſis alijs reſponſionibus
per fideicommiſſarios allatis, non conſtat, de anterio-
ri ſtatu domus, vt debuit, alias melioramenta fir- 40
mari non poſſunt, *Seraphin. deciſ. 952. numer 2. Bu-*
ratt. deciſ. 834. numer. 11. & quantum fuerit meliora-
tum, eùm, in hac materia, ſemper inſpiciatur id, quod 41
minus eſt, pro refectione, *ad text. in l in fundo 39. ver-*
ſic. & ſi plus, ff. de re vendicat l. domus 62 ff. de leg.
primo, Rota coram Merlin. deciſ. 546. numer. 1. &
Rauennaten. Domus 9. Maij 1653. §. nec dicatur co-
ram Me, qua probatione deficiente, immiſſio non re- 42
tardatur, *Merlin. dec. 118. num. 6.* melioramenta verò
facta in vinea extra portam Numentanam exiſten-
te, & conſiſtentia, in plantatione arborum, tanquam
non

non duratura perpetuò, in fundo dubitari poteſt, ao
ſint reficienda, & negatiuam ſententiam tenuit *Rot. co*
43 *ram Duran dec.*118.*n.*15. *& apud Reuerendiſs. Tarra-*
*conen. dec.*116.*num.*8. Cętera verò, credita, ex pertona
propria Iacobi, vel non apparebant iuſtificata, vel non
releuant.

Creditum, denique ex perſona Eq. Fuluij fratris
Pauli fideicomittentis prætenſum proueniens, ex poc-
tionibus Caſalium, domorum, & aliorum bonorum, pro
quarta parte, illi obuenta, viſum quoque fuit, pati ſuc-
biditatis exceptionem, orientem, tam ex inſpectione re-
ſolutionis donationis, per eundem Fuluium factæ, intui-
tu profeſſionis emiſſę, nec non diſpoſitioois. de iiſdem
44 bonis. per d Paulum, vti de re hæredis, attenta ampliſſi-
ma cuiuſque portionis prohibitione, in teſtamento adie-
cta, *ad l. vnum ex familia §. ſi rem, & l. cum pater § cum*
*pater, ff. de leg Duran. dec.*93 *num.*2. *dec.*119. *num* 8. *&*
*in rec. deciſ.*444. *num.*2. *in fin. part.*4. Tum ex omiſſa de-
ſcriptione cenſum hęreditariorũ ipſius Pauli fideicõmit-
tentis, & alterius crediti, cum Pantha de Cithera in in-
uentario, per Iacobum, & Tiberium, coofecto, vt de
45 iure tenebatur, *l. fin. vbi Iaſ. num.*3. *C. de Iun. de lib. Dec.*
*conſ.*633. *num.*10. & è contra plurimorom ex deſcriptis
diſtractorum longè excedentium creditũ prędictũ; Vnde
46 fit, vt ex capite ſatisfactionis, inde reſultaotis veoiat dene-
ganda retentio, vel in omnem caſum, negari noo po-
teſt, quin ad firmandom hoc, & alia credita, requiratuc
altior indago, quæ non admittitur ad retardandam im-
miſſionem fideicommiſſarijs, eſtò quod poſtea melius
47 diſcuſſa poſſint prætendi, & deduci, *l ille a quo §. de te-*
*ſtamento. ff. ad Trebell. l.*2 *C. de Edict. diu. Adr. toll. Pereg.*
*de fideic. art.*46. *n* 35. *Rot. coram Buratt. deciſ.*386. *n.*4. &
in alijs paſſim.

Et ità, modo, quo ſupra, concluſum fuit dandam eſ
ſe immiſſionem, in bonis, per Paulum, tempore ſui obi-
tus, poſſeſſis.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. Beuilaqua.

Romana Fideicommiſſi de Maximis.

Ven. 8. Februarij 1664.

A R G V M E N T V M.

Fideicommiſſario, probata exiſtentia, & pertinentia
fideicommiſſi, & identitate bonorum, datur im-
miſſio, in vim l. fin. vel vigore Saluiani, etiam con-
tra tertium poſſeſſorem, in quem fuerunt aliena-
ta bona fideicommiſſaria, nec impeditur immiſ-
ſio, per exceptionem detractionum prætenſa-
rum, ab alienante, niſi clarè conſtet, quod de-
beantur.

S V M M A R I V M.

1 *Fideicommiſſarius, probata exiſtentia, & purificatio-
ne fideicommiſſi, atque identitate bonorum, immit-
titur in vim l. fin.*
2 *Vel vigore Saluiani.*
3 *Deciſiones Rotæ ſupponi debent.*
4 *Identitas probatur ex diuiſione.*
5 *Tam contra diuidentes, quam contra habentes cau-
ſam ab illis.*
6 *Fideicommiſſarius non agit contra emptorem fideicom-
miſſi, bona fide, empti.*
7 *Sed debet ire contra hæredem alienantis, pro pretij con-
ſecutione.*
8 *Deciſio Rotæ iterùm propoſita, & non reſoluta, ob du-
bietatem articuli non poteſt allegari.*
9 *Bona fides excluditur, in alienante fideicommiſſum, ex
illius ſcientia.*
10 *Hypotheca bonorũ non transfert dominiũ in creditores.*
11 *Obligatio generalis non trahitur ad prohibita alienari.*
12 *Fideicommiſſarius agit contra tertium emptorem bo-
norum fideicommiſſi.*
13 *Subiecta particulari fideicommiſſo non veniunt in ge-
nerali.*
14 *Exceptio detractationum, quæ non debentur, non re-
tardat immiſſionem.*
15 *Detractiones non competũt in bonis alterius fideicõmiſſi.*
16 *Filio debetur legitima in bonis patris.*
17 *Alienatio bonorum imputatur in legitimam.*
18 *Hæres, qui non confecit inuentarium, & alienauit, præ-
ſumitur, de legitima ſatisfactus.*
19 *Niſi probet legitimam excedere alienationes.*
20 *Etiam ſi agatur contra tertios poſſeſſores.*
21 *Creditor ſupplementi legitimæ non impedit immiſſio-
nem fideicommiſſario.*
22 *Trebellianica non detrahitur, ex bonis ſpecialiter pro-
hibitis alienari.*
23 *Cenſetur prohibita ex conſtitutione fideicommiſſi, in
omnibus bonis.*

D E C I S I O L.

POſt ſecuodam cauſę propoſitionem, Rota cenſuit, D.
Fabritio, & alijs de Maximis, dandam eſſe immiſſio-
nem, in Caſale Braui fideicommiſſacio, quondam Do-
minici de Maximis pro vncijs 7. cum dimidia, eo, quia
probant exiſtentiam fideicommiſſi, eiuſque purificatio-
nem, ad ipſorum fauorem, ac Identitatem, quibus concur-
rentibus, non poteſt denegari immiſſio, in vim *l. fin. C. de*
Ed &c & l penultima §. cum autem vbi gloſſ. Bartol & alij 1
*ad Trebell. Gabr. conſ.*44. *n* 8. *lib.*2. *Hond conſ.*64. *n.*56. *lib.*1
*Duran. dec.*24. *&* 432 *vbique nu.*1. vel ex remedio vtilis 2
Saluiani interdicti. quod fideicõmiſſario competit, ratio-
ne hypothecæ *Gabr. conſ* 46. *nu.* 20. *lib.* 1. *Pereg. de fideic.*
art 48 *n.*55. *Seraphin. dec.* 228. *n.*1 *Canaler. deciſ.*104.

De exiſtentia fideicommiſſi, & purificatione, non con-
tingit amplius dubitare, nam vtraque comprobata fuit,
ex rationibus, deductis io quinque deciſionibus, in cauſa,
emanatis, & in hac diſputatione ſupponendis: Identi- 3
tas, verò Caſalis, ſuper quo petituc immiſsio, à reis con-
uentis poſſeſſo, & à Dominico fideicommittente tempo-
re ſui obitus, admittitur, abſque controuerſia, & proba-
tur, ex inſtrumentis diuiſionum, inter primos filios Do-
minici, & alios deſcendentes, factarũ, io quibus inter alia
bona hæreditaria, hoc Caſale eonciatuc, & dioiditur, &
inde inſurgit concludens iuſtificatio, tam contra ipſos
diuidentes, *Dec conſ* 76. *n.* 9 *lib.*3. *Rimnald. Iun. conſ.*203. 4
*n.*280 *Pereg. de fideic art.*44. *nu* 5. *Rot. deciſ* 417. *n.*5 *par.*4
*tom.*4. *rec.* quàm etiam coutra habentes cauſam ab illis, 5
*Rim. conſ.*128. *num.*16 *lib.*2. *Rot. coram Seraphin. dec.*553.
*n.*3. *Coccin deciſ* 120. *num.*2. *Merlin. dec.* 262. *num.*8. *in rec.*
*dec.*84. *num.*9. *part.*5.

Hanc autem immiſſionem, haud viſum fuit, retarda-
ri poſſe, ex eo, quòd Rota, coram Robuſterio, *in deciſio-*
nibus 118 *part.*1. *&* 230. *part.*2. *diuerſ.* firmauerat,
fideicommiſſum Dominici, expiraſſe, & ſub hac credo-
litate, & bona fide, fuit impoſitus cenſus, & deinde,
à reis conuentis, emptum Caſale, ad inſtantiam credi-
torum Alexandri, diſtractum, & his attentis fideicom- 6
miſſarij, ab eis vindicare non valent, ſed debeot ſe verte-
re, cootra hæredes alienantis, pro pretij conſecutione, 7
*§. vltimo l. fin. de leg.*2. *Pereg. de fideic. art.*4. *num.*38. *Ma-*
*gon. dec. Florent.*102. *n.*12. Nam, & ſi io prima dictarum
deciſionom, ſub die vltima Aprilis 1574. fuit pro ter-
minatione fideicommiſſi, reſponſum, repropoſita tamen
cauſa 6. Octobris, & denuò, diſcuſſo articulo, Rota de vi-
ribus illius reſolutionis, dubitans, nihil voluit firmare, nec
illam confirmare, vt liquet, *ex d. dec.* 118. *ſub d. die facta*
in fine. Ibi verò, Domini, noluerunt capere reſolutio-
uem, qoapropter oullum in priori, fieri poteſt funda-
mentum, dum reuocata, in dubium, tali reſolutione,

deinde remanſit indeciſa. vt in his caſibus, Rota ipſa ſæ-
pe aduertit, & ſignanter *coram Penn deciſ.*211.*nu.*27 *&*
8 *in deciſ.*246. *in fin. poſt Moder. de manus & in rec. deciſ.*
405.*num.*54 *part.*5. Ex hoc penitus eliditur iuſtæ cre-
dulitatis, & bonæ fidei, poſſeſſorum obiectum, quia ſu-
baſtatio, & deliberatio Caſalis, in ipſos, facta fuit, de
anno 1630. coram Pirouano, & 1649. coram Reueren-
diſs Decano, fuit concluſum, illud adeſſe, & quidem
perpetuum, & reciprocum, inter omnes deſcendentes;
Vnde excluditur bona fides, pro ſubſiſtentia alienatio-
9 nis, de d, tempore, ſequutæ *l. bona fides. ff. de Verb. ſi-
gnificat. can. ſi vinco* 34. *quaſt.*2 *poſt imol. conſil.* 88. *nu-
mer.*7.

Non vrget replicatio quòd cenſus, & alia debita, pro
quorum ſolutione fuit alienatum Caſale, fuerit impoſi-
tus, & reſpectiuè contracta de Anno 1624. & ſic multò
ante captam reſolutionem, ſuper exiſtentia, & purifica-
tione fideicommiſſi, à qua die, cum deſumendum ſit ius
creditorum, ſemper ſubſiſtat bona fides emptorum, il-
los ſaluans a moleſtijs fideicommiſſariorum: Quia, fuit
in facto animaduerſum, non fuiſſe ſubaſtatum Caſale,
pro cenſu, ſuper illo impoſito, ſed pro alijs debitis, in ge-
nere. Cenſum verò fuiſſe impoſitum ſuper Caſale S,
Proculæ, per Valerium, ſub fideiuſſione Alexandri hæ-
redis grauati, quæ non importat illius alienationem, in
tertios, ignorantes fideicommiſſum, à Rota reuocatum
in dubium, in quibus terminis, procedere poſſunt iura
allegata, ſed ſimplicem generalem hypothecam, per
10 quam non abdicatur dominium à fideiubente bonorum
domino, nec transfertur in creditores, *l pignus C. de pigno-
rat. act. Caphal. conſ.*189. *Pereg. de fideic. artic.*39.*num.*9.
Mangil. de imputat. quaſt 136 *num.*36, *Rot. deciſ.*248.*nu.*
20. *& deciſ.*484. *num* 17. *& ſeqq. par.*9. *Merlin. deciſ.*39.
*num.*10 & multò minùs, attenta prohibitione omnimo-
dæ alienationis bonorum, per teſtatorem facta, ne exeant
de familia, ſed in illa perpetuò remaneant, ſub pœna
11 nullitatis, ob quam, Caſale non compræhendebatur in
generali obligatione, vt tradunt, *Doctores in l filiusfa-
milias* §. *diu ff. de leg* 2, *Bald. in l.*1 *in princ. C. quæ res pi-
gnor. oblig poſſ. & in l voluntas num.*14. *C. de fideicomm.
Rot. coram Gregor. deciſ.*256.*num.*5. *& ibi Add. numer.*8,
*Canaler. deciſ.*433.*numer.*3. *&* 4 *Coccin. deciſ.*50.*num.*4.
*Buratt. deciſ.*223 *num.*7. *& poſt Cenc de Cenſib. deciſ.*41,
*num.*4 *& dec.*313. *num.*16. Et hinc ſequuto hæredis gra-
uati obitu benè valent fideicommiſſarij retractare effe-
ctiuam alienationem, poſt firmatum fideicommiſſum,
12 ad ipſorum fauorem, præuia immiſſione aduerſus bo-
norum poſſeſſores, ex allegatis.

Nec pro dicta immiſſione impedienda, viſæ ſunt ob-
ſtare detractiones, ex perſona Alexandri, prætenſæ;
Nam, incipiendo à portione bonorum, prouenientium
ex hæreditate Petri patrui Dominici, qui illum hære-
dem fecit, & tres nepotes ſubſtituit, ſi ſine filijs morerен-
tur in certa Florenorum quantitate, quæ vel ſubiecta
diſpoſitioni D. Petri, non cadit, ſub fideicommiſſo Do-
13 minici. *Laderch. conſ.*65. *num* 9. *Seraphin. deciſ.*263. *n.*6
*Rot. diuerſ deciſ.*748.*num.*3 *part.*1. *& dec.*151. *numer* 2.
*part.*7 *rec.* non fuit habita in conſideratione, ex quo Ca-
ſale Braui, ad quod petitur immiſſio, non prouenit, ex
hæreditate Petri, ſed Dominici, & poſteà obuenit Ange-
lo filio, in diuiſione bonorum hæreditariorum patris;
atque ideò, hac exceptione, non poteſt retardare, ad tra-
14 dita, per *Rot dec.*444 *num.*5 *part* 4 *rec. dec.*67 *nu.*21, *cum
ſeqq. part.*6. *Merlin. deciſ.*787 *num.*1 *& in Bononien. fi-
deicommiſſi de Barzellinis* 10. *Februarij* 1652. *coram Bi-
chio*.

Neque altera deductio, prætenſa pro tertia parte do-
tis Iuliæ vxoris Dominici, & Angeli matris, in ſumma
ſcut. mille auri, & aliorum 4017. ſimiliter auri de Ca-
mera, per eundem, & alios fratres, ſolutorum hæredibus
Iuſtiniani Cæſarini, ex cauſa reſidui pretij Caſalis Pa-
triæ, & S. Proculæ, à Dominico acquiſitorum. Si quidem
hæc omnia credita, eſto, citra veri præiudicium, quòd
deberentur, fuerunt conſolidata, in perſona præfati An-
geli, & ſubiecta fideicommiſſo, per ipſum, inſtituto, in
omnibus ſuis bonis, ad fauorem Alexandri, Fabritij, Ti-
berij, & aliorum deſcendentium in infinitum, de vno, in
alium, ad inſtar illius, Dominici, & per obitum Alexan- 15
dri ſine filijs, ad commodum Petri, & aliorum de Maxi-
mis, pariter purificati, vt firmatum fuit in *deciſionib.*97.
& 128. *Eminentiſs. Ottob.*

Prout dixerunt, Domini, non competere detractio-
nem legitimæ de iure, in bonis patris filio debitæ, *l. quo-
niam in prioribus. ff. de inoff. teſtam. Grattan. cap.*637 *nu-* 16
mer, 19 Quia legitima debita Angelo, in bonis Domini-
ci, excluditur, eodem capite comprehenſionis illius, in
d, fideicommiſſo Angeli: legitima verò debita filijs in
bonis Angeli, dum conſtat, de alienationibus domus, Vi-
neæ, & partis Caſalis Peſcarelli hæreditariorum Domi-
nici, & Angeli, certum eſt, quod legitima remanſit con-
ſumpta, *l. Marcellus* §. *reſque, ff. ad Trebell Surd. deciſ.*
170.*num.*10. *Gregor, deciſ.*580.*num.*6. *Merlin. deciſ.*39.*n.*3 17
& in alijs paſſim.

Iuncta potiſſimùm omiſſione inuentarij, quo caſu
intrat concluſio, quod bona alienata præſumuntur ab- 18
ſorbere portionem legitimæ, & Trebellianicæ, niſi hæ-
res grauatus, vel ab eo cauſam habens, iuſtificet illa non
ſufficere, pro prætenſis detractionibus *Natt conſ.*199. 19
*numer.*11. *Merlin. deciſ.*644. *num* 2. *& deciſ.*113. *nu-
mer.*11. *apud de pignor. Add ad Gregor. deciſ* 266. non
obſtante, quod agatur, contra tertios poſſeſſores,
quibus non officit omiſſio, niſi quoque oſtendatur, gra-
uatum tot bona alienaſſe, quę integras detractiones con-
ſumpſerunt. *Peregr. de fideicomm. art.*39. *num.*13. *Rot.* 20
in Romana fideicommiſſi de Candidis 10. *Martij* 1649. *co-
ram R P. D Veroſpio*. Quandoquidem conſtat, Alexan-
drum, in alienatione partis Caſalis Peſcarelli, declaraſ-
ſe, velle, in ſua legitima imputare. quo fit, vt cenſea-
tur, de illa ſatisfactus, vel ſaltem remanet creditor ſup-
plementi, pro quo, non licet retinere bona fideicommiſ- 21
ſaria, & vocatis immiſſionem impedire. *Riminald. Iun.
conſ.*589.*num.*3. *Mareſcott. variar, reſolut lib.*2. *cap* 121.
*num.*72. *& ſeqq. Rot. dec.*121.*num.*9. *part.*6. *rec. Peruſina
Bonorum* 30. *Maij* 1650. §. *pro intelligentia coram Reue-
rendiſs. Decano, & penes Reuerendiſſimum Tarraconen.
deciſ.*443 *num.*8. *& deciſ.*455. *in fine*.

Inſubſiſtens, tandem, apparebat exceptio deductio-
nis Trebellianicæ, Quia verò nullatenus fieri poteſt, ex
hoc Caſali, ſtante indiuidua prohibitione alienationis,
ad hoc, vt in familia conſeruaretur *ad text in auth. ſed &* 22
in eam, Cod. ad leg. Falcid. Rot. cor. Canaler. deciſ.
540 *nu.*5 *& coram Eminentiſs. Ottob, deciſ.*28.
*nu.*36. *& in rec. deciſ.*155. *num.*2. *part.*2.
*& deciſ.*5 *num.*9. *part.*6. vel quate-
nus prætendi poſſet, adhuc
cenſetur de illa Iulium
diſpoſuiſſe in d. fi-
deicommiſ-
ſo,
ordinato, ſuper omnibus eius 23
bonis, ex iuribus præal-
legatis. Et ita vtra-
que, &c.

R. P. P.

Digitized by Google

R. P. D. Beuilaqua.

Romana Legati.

1. *Martij* 1660.

ARGVMENTVM.

Ponderantur, in hac deciſione, plures coniecturæ, ex quibus præſumatur, quod teſtator noluerit, in reſtitutione fideicommiſſi, venire prælegata. Et, quomodò, nomine hæredum, veniant ſolum illi Sanguinis, vel extranei.

SVMMARIVM.

1 *Prælegatum non cadit ſub fideicommiſſo.*
2 *Hæres, & legatarius nemo eſſe poteſt.*
3 *Legatum relictum heredi corruit.*
4 *Hæres grauatus poteſt habere à defuncto legatum, quod non teneatur reſtituere ſubſtituto.*
5 *Prælegatum, vbi eſt voluntas teſtatoris, non venit, in reſtitutione fideicommiſſi.*
6 *Qui totum habere debet. nihil tenetur reſtituere.*
7 *Legatum vnum cenſetur relictum, vt aliud.*
8 *Copula Et, coniungit, & repetit præcedentia.*
9 *Legatum non debet eſſe inutile legatario.*
10 *Facultas diſponendi repugnat reſtitutioni.*
11 *In teſtamento comprahendi non poſſunt ea, quæ ſpectant ad tertium.*
12 *Promiſſio pro filijs hæredibus, non purificatur, niſi probata vtraque qualitate.*
13 *Cum præcedit genus & ſubſequitur ſpecies, requiruntur vtraque qualitates.*
14 *Inſtitutus in legitima habetur loco legatarij.*
15 *Hæredes ſanguinis dicuntur ſolum deſcendentes.*
16 *Conditio ſi ſine hærede, intelligitur, ſi ſine filijs.*
17 *Hæredum, & ſucceſſorum appellatione, in re indifferenti, veniunt etiam extranei.*
18 *Qui vult adire hæreditatem, tenetur acceptare teſtamentum, in omnibus.*

DECISIO LI.

IN concordia, ad dirimendam litem, inita, Fabius dimiſit vineam Ludouico fratri, & è contrà Ludouicus donauit Fabio, eiuſque hæredibus domum hic, Romæ, poſitam, cum promiſſione, in caſu obitus, ſine filijs, relinquendi eidem Fabio, vel ſuo hæredi, nuncupato Iacobo Antonio, filio naturali, tunc anniculo vineam ſibi, vt ſuprà dimiſſam. Præceſſit, primò Fabius, qui in teſtamento condito, inſtituit Ludouicum, & in eius defectu, Fauſtinam ſororem, quibus ſubſtituit Monaſterium S. Silueſtri, cum onere reſtituendi hæreditatem, vel, vel pluribus filijs legitimis, & naturalibus d. Iacobi Antonij, & Angeli fratris, in legitima à ſe inſtitutorum. Deinde obijt Ludouicus, ſine filijs, inſtituta Quintilia vxore, contra quam petentibus Iacobo Antonio, & filijs immiſſionem, in domo, & vinea prædictis, Domini, in vtroque denegandam reſponderunt, moti, quoad domum ex eo quia Fabius, cui fuerat a Ludouico donata, illam ei prælegauit, ideò non cadit ſub fideicommiſſo per eundem Fabium, ordinato ad fauorem filiorum Ioannis Iacobi, &
1 Angeli, *l. ſi Titius ex parte 93. ff. de leg. 3. Pariſ. conſil. 74. num. 15. lib. 2. Soccin. Iun. conſ. 89 num 12. lib. 4. Rot. coram Buratt. dec. 268. num. 1.*

Nec dicatur, quod Ludouicus fuerit etiam inſtitutus hæres vniuerſalis, in proprietate, & vſufructu, per illa verba; *Inſtituit cohæredem vniuerſalem, & vſufructuarium, il Signor Lodouico mio fratello*: at, cum quis non poſſit eſſe heres, & legatarius, & ſic ſibi ipſi legari, contrà
2 *tex. in l. plane 34. §. ſi duobus, & l. legatum 119. §. hæredi, ff. de leg. 1. Pereg. de fideic. art. 7 num. 2. Rot decif. 421. nu. 30.*
part 5. rec. corruit legatum, & venit in fideicommiſſo hæ- 3
reditatis reſtituendæ, *Corn conſ 91. num. 2 lib. 1. Ruin. conſ.*
170. num. 10 lib 3 Decian. reſp. 41 num. 131. lib 1. & conſ.
92. num 12. lib. 5 Menoch conſ. 484. numer. 11. Soccin. Iun.
conſ 89. num. 4. lib 4. Cyriac. contr. 204 num. 100, cum duobus ſeqq. Quia, quicquid ſit, an prædicta verba, importent inſtitutionem, lo ſoln vſufructu, vt contendebant informantes pro Quintilia, concluſio, quod in eadem perſona reſpectu euſdem rei, debitum, & creditum conſiſtere nequeat, & hæredibus, a ſe ipſis legari non poſſit, ad effectum retentionis prælegati, non accipitur, quando ijdem hæredes reperiuntur grauati fideicommiſſo, & datus eſt ſubſtitutus, cui teneotur hæreditatem reſtituere, vt in propoſito caſu, in quo, Ludouico, & Fauſtina decedentibus, fuit vocatum monaſterium, cui ſimile onus iniunctum, ad fauorem filiorum Iacobi, & Angeli, vbi, ad ætatem 20 annorum perueniſſent, tunc enim, veniēte caſu reſtitutionis, legata ſibi relicta, & perceptiones
deducunt. *l. acceptis 92. ff. ad l. Falcid. l. fideicommiſſum 3.* 4
§. cum poſſidens ff. de vſur. d. l. plane, §. ſi duobus de leg. 1. Dec. conſ. 80 num. 4. verſ. non obſtat Honded. conſ. 63. num. 24. & 25 lib. 2 Pereg de fideic. d. art. 7 num. 16. & 20. Menoch. de præſ. lib. 4. præſ. 194. num. 34. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 160. num. 9.

Vlterius, vbi ex diſpoſitis in teſtamento, vel ſaltem, ex coniecturis, elicitur contraria voluntas teſtatoris, a qua totaliter pendet materia reſtitutionis, prælegatum non
venit in reſtitutione fideicommiſſi, nam lex mentem di- 5
ſponentis inſtituendo, facit, vt ille, cui prælegauit, totum
habeat, & reſtitutioni minimè ſubiaceat. *ad tex. in l. cum* 6
virum 16. vbi omnes *C. de fideic. Siluan. conſ. 49. numer. 24. Soccin. Iun. d. conſ. 89. num 8. Honded conſ. 11. num. 2. & 31. lib 1. & conſ. 62 num. 19. lib. 2. Surd. conſ. 253. numer. 6. Menoch conſ. 86 num. 18. Pereg de Fideic. loco cit. num. 21. & 40. Mantic de coniect. lib. 7. tit. 7. num 7. Cyriac. controu. 204. num. 30 Buratt d. dec 68. num. 10. & 25.*

In propoſito autem, vna coniectura deducebatur, ex eo quia teſtator, vnica periodo, & verborum ſtructura, reliquit Ludouico, Polumbrum argenteum, cum ſuo Guturnio & controuerſam domum, ibi *Vn bacile d'argento co'l ſuo boccale, & vna caſſa*; Cumque veriſimile non ſit, quod teſtator legauerit huiuſmodi argenta, cum onere reſtituendi, ita centendum eſt, nec voluiſſe, ſub eo domum comprahendi, ſed vtrumque legatum fuiſſe ſe-
cluſum, & liberè relictum, ad tradita *per Pariſ. d. conſ. 74.* 7
num. 10. & 11. lib. 2. Soccin Iun. conſ. 107. num. 48 lib. 3. Dec. conſ. 80 num 4. verſ. ſecundò reſpondetur Menocch d. conſ.
86. num. 93. iuncta præſertim copula Et quæ coniungit, 8
& repetit præcedentia *l. Seia, § Caio vbi Bart. de fund. inſt. Buratt d. dec. 168 num. 10.*

Altera verò inſurgit, quia data comprahenſione prælegati, in fideicommiſſaria ſubſtitutione, fruſtratorium, & inutile prorſus fuiſſet Ludouico, qui aliud commodum non conſequebatur, quam vſumfructum, vita ſua durante, & tamen in inſtrumento concordiæ illum ſibi per dictum tempus reſeruauit; Ad quam igitur, inutilitatem euitandam, & diſpoſitio contineus prælegatum operetur effectum, congrua interpretatio voluntatis teſtatoris, ea videtur quod intellexerit, domum, ab alijs ſeparare, eamque prælegatarius poſſet, abſque onere reſti-
tutionis. retinere *d. l. Titia 35. § primo de leg. 2.* & latè pro- 9
bat *Peregr de fideic. d. art. 7 num. 16. & ſeqq.*

Reſpectu autem, vineæ tam denegandi immiſſionem fuit, quia Fabius teſtator tribuit Ludouico facultatem, ad libitum, de ea, diſponendi, non obſtante immiſſione facta in tranſactione, hoc enim, quod diſponere poſſit, repugnat reſtitutioni, & colligitur de intentione teſtatoris, fuiſſe eam excipere, ab vniuerſo corpore ſuæ hære-
ditatis, prout concludunt *Zanch in l. hæredes mei 57. §.* 10
cum ita part. 5 num. 49. ff ad Trebell. Pariſ. conſ. 79. numer. 15. lib. 2. Io de Monte Sperell. conſ. 68 num. 1. Peregr. de Fideic. d. art 7. num. 14. Menoch. d. præſumpt. 194. numer. 19. lib. 4.

Digitized by Google

lib. 4. Fuſar. d. quæſt. 650. numer. 45. & per eum congeſtl.

Quibus non refragatur, quod in concordia fuerunt
principaliter contemplati filij Fabij, illiſque ſuper vinea
ius irreuocabile quæſitum, ità vt in eorum præiudicium
non licuerit d. Fabio, in ſuo teſtamento Ludouicum ab
obligatione, de illis relinquendo, abſoluere, & faculta-
11 tem, ad libitum, diſponendi, dare *l. fideicom. §. interdum*
de leg. 3 Franch. dec. 205. num. 3. Gratian. cap. 294. num.
32. & 45. qoia pro reſponſione aduerterunt Domini,
quod promiſſio non loquitur ſimpliciter, de filijs, ſed de
filijs hæredibus, ideò ad effectum immiſſionis, non ſuffi-
cit, quod ſint filij, niſi etiam iuſtificetur, quod ſint hære-
12 des, vt tradit *Bart in l. ius 7. §. ſi liberi numer. 4. ff. de oper.*
libert l. ex facto §. vlt. verſ. & ibi etiam *Caſtren. num. 4.*
in fine verſ. ſed ſi ponatur ff. de liber. & poſth. Bald conſ.
455. num. 1. lib. 3. Crauett. conſ. 131. num. 7. Rot in rec. dec.
663 num. 17. & 18. par. 1. & in Senogallien Fideic. 6 Fe-
bruarij 1654. in princ. coram Reuerendiſſimo Decano. Et
multò magis, quia expreſſum prius fuit nomen hæredis,
& deinde adiectom nomen proprium, filij, ibi, *ò ſuo he-*
rede chiamato Iacomo Antonio, quo caſu, qoia præcedit
genus, & ſubſequitur ſpecies omnes conueoiunt, neceſſa-
13 rium eſſe concurſum vtriuſque qualitatis, adeòvt non
admittatur hæres, niſi ſit, de deſcendentibus, oec deſcen-
dens, niſi ſit quoque hæres *l. cum ità datur 93. §. ex his*
verbis, & ibi gloſſ. de cond. & demonſt. Rot. coram Mantic.
dec. 19. nu. 4. & in d. Senogallien. Fideicom. §. dixerunt au-
tem; Tantum autem abeſt, quod Iacobus Antonius, &
Angelus, immiſſionem petentes, oſtendant ſe eſſe Fabij
hæredes quod imò, ex teſtamento deſumitur oppoſitum,
dum leguotur inſtituti in legitima, quod facit habere il-
14 los pro legatarijs, *l. ex facto 35 ff. de hæred. inſtit. l. quoties.*
C eodem Franch. dec. 1. nu. 20 & dec 293. nu. 3 Rot. coram
Canaler. dec 173. nu. 4 Gregor dec 495. nu. 3. & in rec. dec.
646. nu. 7 par 4 Gratian. cap. 77. nu. 16.

Non ſubſiſtit obiectum, quod de mẽte traoſigentium,
hæredes intelligi deberent de hæredibus ſanguinis com-
15 præhendentes ſolum deſcendentes *l. ex facto 17. §. fin. ff.*
ad Sen. Conſ. Trebell. vbi Diuus Pius conditionem illam,
ſi ſine hærede, de liberis intelligendam eſſe, reſpondit,
16 *Gabriel conſ. 10. num. 4. & conſ. 11. num. 1. lib. 2.* Quia con-
futatur huiuſmodi intellectus, ex eo, quod noo fuerunt
contenti, exprimere ſolom Iacobum Antonium filium,
ſed additi fuerunt alij hæredes, & ſucceſſores, ad quos vo-
loerunt vineam peruenire, vt patet ex illis verbis, *O altri*
ſuoi heredi e ſucceſſori, quorum appellatione, in re, & con-
tractu qoi ſui natura, tranſit ad hæredes, veniunt qui-
cumque, ſecuodum eius propriam ſignificationem, nec
17 reſtringuotur ad hæredes ſanguinis *l. ſciendum 70. ff. de*
verb ſignif. l. Gallus 29 §. etiam ff. de liber. & Poſt. Gabriel
conſ. 10. num. 6. & 27. lib. 2. Roland conſ. 70. num. 39. lib. 3.
Rot. coram Penn dec. 48. num. 7. & ſeqq. & num. 16. Add. ad
dec 523. & 118. & 119 par. 4 tom. 3. rec. & in ſpecie, quod ſi
ſint vocati hæredes, & ſucceſſores, admittantur extra-
nei, & hæredes bonorum, aduertit *Corn. conſ. 32. num. fin.*
lib 2.

Neque tandem dicatur, quod immiſſio ſaltem debea-
tur filijs ipſorum Iacobi Antonij, & Angeli, qui de tem-
pore obitus Ludouici, vigore ſubſtitutionis, factæ in te-
ſtamento Fabij, dicuntor hæredes vniuerſales, & in qui-
bus proindè qualitas hæreditaria concurrit; quia eodem
teſtamento vndè ſumont d. qualitatem, Fabius liberaue-
rit Ludouicum, à promiſſione, in concordia facta, dede-
ritque ei, tanquam Domino, liberam facultatem relin-
qoendi domom, cui voluerit, abſque alicuius pęnæ in-
curſu; vtique filij ſubſtituti illam petere non valent, ſed
tenentor hanc patris diſpoſitionem acceptare, cui pla-
18 cuit, ità de vinea teſtando, aliter diſponere *l. cum à matre*
C. de rei vind. l. ſi ab eo ff. de neg. geſt. l. ſi Titius §. final. de
aqua pluu. arcen.

Et ita vtraque parte &c.

R. P. D. Beuilaqua

Romana Redditionis Rationis.

Ven. 25. Febr. 1665.

A R G V M E N T V M.

Ex bonis, fideicommiſſo, ſuppoſitis, qoomodò ali
debeat vocatus, antequam veniat caſus ſuæ voca-
tionis, & quid de eo, qui retinet bona, ex quo ſuc-
ceſſio eſt in ſuſpenſo.

S V M M A R I V M.

1 *Vocatus ad fideicom. ali debet, ex eius redditibus, antè ſuum caſum.*
2 *Bona fideicommiſſi obligari poſſunt pro dote, quando teſtator iubet matrimonium.*
3 *Vocatus, ſub conditione nullum ius habet, antè eius purificationem.*
4 *Quando eſt ius ſucceſſionis in aliquo, ille interim habet alimenta.*
5 *Variato facto variatur diſpoſitio.*
6 *Alimenta, ex fideicom. non prætendit, qui ea habet aliunde.*
7 *Limitatur, quando eſt præſumpta mens teſtatoris.*

D E C I S I O LII.

FIrmatom fuit, in deciſ. *9. Iunij præteriti* D. Vgolinum
Amadorum, ex legali, & conuentiooali obligatione,
teneri, ad reddendam rationem hæreditatis Franciſci
Amadori, per ipſum diu admioiſtratæ, nec ipſum poſſe
conſequi in illà alimenta: A qua reſolotione, in hac par-
te, hodie cenſuerunt Domini, recedere, & ſic prædicta
alimeota deberi.

Nam d. Franciſcus in eius teſtamento, ſub quo, deceſ-
ſit, Amadoro hærede inſtituto, cum filijs maſculis dece-
denti, illos ei ſubſtituit, abſque filijs verò, morienti voca-
uit primogenitum filiorum legitimorum & naturalium
ex d. Vgolino, naſcendorum. cumque per obitom Ama-
dori, ſine filijs, ſuccedere debeat d. primogenitus Vgoli-
ni, in neceſſarium antecedens, iſte dicitur inuitatus, ad
contrahendum matrimonium, ſine quo primogenitus
oriri nequit, & ſic de conſequenti etiam ex coniecturata
mente teſtatoris, ex redditibus ſuæ hæreditatis, alendus
eſt, vt benè, ad propoſitum notatur *in l. 1. § etſi incertum,* 1
ibi, *æquum enim eſt &c.* & probat *Surd. de Alim. tit. 1. qu.*
8 num. 4. Rot. dec. 13. § minùs obſtat poſt Fenzon ad Stat.
Vrb. Et in ſimili quod ſi quis vocaoit ad fideicommiſſum
primogenitom ſui filij depræhendator, voluiſſe illum,
matrimoniom contrahere, & pro reſtitutione dotis reci-
piendæ, poſſe bona fideicommiſſo ſuppoſita hypothe-
care, tradunt *Fab. in ſuo Cod lib. 4. tit. 9. defin. 7. Surd. dec.* 2
62. num. 33 & alij congeſti per *Rot. in dec. 43. num. 4. cor.*
Eminentiſs. Ottob.

Non obſtat, quod ſubſtitotio primogeniti Vgolini,
fuerit concepta, ſub conditione, quatenus naſcatur, quæ
neque euenit, oeque defecit, ſed adhuc eſt in ſuſpenſo.
ideò ea pendente, nullom ius fuit ei quæſitom, ad peten-
dum emolomentom, requirens prius conditionis imple-
mentom *l. cedere diem ff. de verb. ſignif. Roland. à Vall.* 3
conſ. 63 num. 20. lib. 4. quia ſubſtitutio non deducitor, ad
effectum conſequendi primogenituram, & domioium
bonorum, illi ſubiectorum, quæ abſque dubio, exigit or-
tum filiorum, ſed allegatur ad oſtendendam voluota-
tem Franciſci teſtatoris, erga Vgolinom, ſic inuitatom,
ad primogenituram, & vſquequò ſit purificata condi-
tio & nati filij ipſe bona retineat, & alimenta habeat *l. 2.* 4
§. ſi ſub conditione ff. de bonor. poſſeſſ. cont. tab. l. cui demum
ff. eod. l. filiusfam. ff. de liber.

Nec

Digitized by Google

Nec d. Vgolino obſtare poteſt, quod teſtator, eidem
fructus Officij Mareſcialatus Capitanei reliquit, cum
quo nihil amplius prætendere poſſet, ex allegatis in alia
deciſ. 9. de voluntate cum ſeq. quoniam de tempore teſta
menti, Vgolinus erat, in ſtatu Clericali, & beneficijs Ec
cleſiaſticis, abundè prouiſus, cum quibus, eo modo, ſe
ſuſtentare poterat: Vnde prudenter egit teſtator, in
prohibitione facta de aliud petendo, in ſua hæreditate
primogenituræ ſuppoſita: Quia defuncto Amadoro hæ-
rede, ipſe præuia diſpenſatione Apoſtolica, clericalem
habitum, & beneficia dimiſit, vxoremque duxit, ceſſauit
cauſa inductiua prioris partis diſpoſitionis, continentis
prædictum legatum, & prohibitionem, & ſucceſſit alte-
ra, conſiderans illum ſæcularem, & in ſtatu coniugato,
& iſte debet attendi, vt poſſit alimenta prætendere, pro
ſe, vxore, & familia, ex trita iuris concluſione, quod va-
5 riato facto, mutatur diſpoſitio, quæ intelligitur rebus in
eodem ſtatu permanentibus, *l. quod ſenes vbi Iaſ. num. 8. ff.
de condit. cauſ. dat. Roman. conſ. 137 num 11 lib. 23. Crauett.
conſ. 95 nu 4. Menoch conſ. 27. nu. 4. Socin. Iun. conſ 60 num.
74. lib. 2. Rot dec. 312 nu. 6. par. 4. rec.*

Minus, quod retineat hæreditatem Felicis Amadori,
mediante diſpenſatione Apoſtolica, & concordia, cum
ſubſtitutis inita, cuius redditus, vti ſufficientes ad ſub-
ſtentationem, illum repellunt, à petita alimentorum con-
6 ſecutione, ex bonis Franciſci, *l. ſi quis à liberis in princ. &
§. 1. verſ. 25 num. 5. lib. 1.* Quia, præterquod non conclu-
dit, quod non valeat conſequi alimenta, in caſu, qui eue-
nit, ex mente ipſius teſtatoris, debita ex prædictis, hoc
7 potius reſpicit diſcuſſionem ſufficientiæ, & quantitatis
alimentorum, circà quam nihil Domini, pro nunc, deter
minarunt ſed reſeruerunt ad aliam diſputationem.

Ex quibus, demum deprehenditur, non releuare, quod
obijciebatur de defectu inueſtimenti fructuum hæredi-
tatis, per Vgolinum, ſub obligatione Cam. promiſſi:
Quia cum tunc temporis, in ſtatu Clericali, exiſtens non
poterat, ex dicta hæreditate petere alimenta, fructus
erant inueſtiendi, à die verò contracti matrimonij, fru-
ctus debebant cedere in cauſam alimentorum, & ideo,
pro eorum rata declaranda, non erat locus inueſti-
mento.

Et ità vtraque &c.

R. P. D. Beuilaqua.

Tiburtina Caſtrorum.

16. Febr. 1660.

ARGVMENTVM.

Hæres, etiam in re particulari, imò & hæres hæredis,
immittitur in vim l. finalis, in omnibus bonis poſ-
ſeſſis per defunctum, non attentis exceptionibus,
contra teſtamentum, & contra dominium bono-
rum, per defunctum poſſeſſorum.

SVMMARIVM.

1 *Hæres docto de teſt. identitate &c. immittitur in vim
l. finalis.*
2 *Sicut hæres hæredis.*
3 *Hæres, vt immittatur debet probare poſſeſſionem de-
functi.*
4 *Ex confeſſione probatur poſſeſſio.*
5 *Poſſeſſio probatur ex teſtibus.*
6 *Teſtamentum non vitiatur ex quo addatur, & can-
celletur diſpoſitio & ſcriptura in parte.*
7 *Interlineatura præſumitur facta de voluntate teſta-
toris.*
8 *Caſſatura, quæ non tollit ſenſum teſtamenti, non
nocet.*
9 *Hæres, in re certa, non immittitur in vim l. final.*
10 *Hæres particularis, non dato vniuerſali, ipſe ſit vni-
uerſalis.*
11 *Hæres particularis immittitur in vim l. fin.*
12 *Exceptio turbida non impedit immiſſionem hæredis.*
13 *Hæres immittitur, eo ipſo, quod appareat bona fuiſſe
per defunctum poſſeſſa.*
14 *Etiam ſi poſſeſſa eſſent iure pignoris.*
15 *Immiſſio non impeditur, per exceptionem requirentem
altiorem indaginem.*

DECISIO LIII.

Reaſſumpta, hodie, ad inſtantiam Excellentiſſimi
D. Ducis Bracciani, diſputatione dubij, *ſub die 1.
Febr.* 1608. per Card. Marchemontium, tunc Sacræ Ro-
tæ Auditorem, propoſiti, & non reſoluti, ſuper immiſſio-
ne, petita à bo: me: Duce Virginio, in vim teſtamenti
bo: me: Ioannis Baptiſtæ Vrſini, in Caſtris Cantalupi, &
Bordellæ, de quibus agitur, DD. dandam eſſe dixerunt,
ſuper duabus, ex tribus partibus illorum, quia conſtito,
iam ex deciſionibus, deinde coram Cardinali, & me, ſub
die 31. *Martij* præteriti, emanatis, de recognitione eiuſ-
dem teſtamenti exhibiti, non aboliti, nec in aliqua ſui
parte vitiati, de poſſeſſione, & identitate Bonorum,
quemadmodum eidem Duci Virginio, hæredi, ibi ſcri-
pto, debebatur immiſſio, *ex l. fin. C. de edict. D. Adr. toll.* 1
*vbi gl. & Bart. nu. 3. Peregr. de fideic. art 48 per tot. Rot cor.
Greg. dec. 206. nu. 1. Duran. dec. 179 nu. 5. & dec. 180. num.
1. & in rec. dec 637. num. 1 par. 4. tom. 3.* & alibi paſſim, ita
pariter competit moderno D. Duci illius hæredi, idem
Bart. in d. l. fin. nu. 15. Bald. nu 35. verſ idem in hærede hæ- 2
*redis, & in conſ. 186. nu. 7. lib. 1. Menoch. de adipiſc. remed.
4 nu. 236 Rot. dec. 116. num. 1. par. 3. rec. & dec. 79. num. 4.
cor. Eminentiſſ. Ottob.*

Poſſeſſio, autem bo: me: Io: Baptiſtæ teſtatoris iſto-
rum Caſtrorum, pro duabus, ex tribus partibus, de tem-
pore obitus, quod eſt alterum d. l. requiſitum *Duran. dec.* 3
321. & 358. nu. 2. & dec. 682. nu. 1. par. 2. rec. probata ex-
tat, tum quia bo: me: Catharina auctrix partis colliti-
gantis ſequuto Io: Baptiſtæ obitu, prætendens, illi ab in-
teſtato ſuccedere, Procuratorem, ad capiendam, eius no-
mine poſſeſſionem dictorum Caſtrorum, conſtituit, pro-
vt ille actualiter eam apprehendit, cum ſubſequuta
vaſſallorum recognitione d. Catharinæ, & eius ſucceſ-
ſorum, in Dominam, ex quibus reſultat confeſſio illius,
per quam probatur poſſeſſio Io: Baptiſtæ *Rot. dec. 51.* 4
num. 6 apud Modern. de manut. tum etiam, ex teſtibus, de
ea optime deponentibus, *Rot cor. Andr. dec. 12. num. 3.* 5
*Duran. dec 118. nu. 1. Canal. dec 629. nu. 5. & in rec. dec.
135 nu. 1. 2. par. 1. & dec. 131. nu. 2 par. 2. & dec. 539. num.
2. par 4.*

Nec, ad tollendam fidem dicti Teſtamenti, obſtant
ſuperadditi nominis Virginij Ducis hæredis in narrati-
ua, & cancellatio inſtitutionis eiuſdem, in diſpoſitiua;
nam quoad additionem nominis Ducis Virginij, ſuprà
poſt illa verba, & eumdem Illuſtriſſ. & Excellentiſſ. D.
ex depoſitionibus teſtium patet, fuiſſe ſcriptam manu
Tarquinij de Prætis Notarij, qui fuit, de eo, rogatus, & ex
inſpectione fuiſſe ſuperadditum nomen, ad maiorem
declarationem, eo quia verba eumdem Illuſtriſſ. & Ex-
cellentiſſ. ſatis exprimebant perſonam D. Ducis Virgi-
nij, ſuperius nominatam, ideoque non vitiat teſtamen-
tum, ſed fides eſt ei adhibenda *Bald in Rubr. num. 2 C. de* 6
*fide inſtr & in l noſtram 30. C. de teſt Alex. conſ 59. verſ.
non obſtat lib. 2. Rot. cor. Cocc. dec 407. num. 2 & ſeqq. & dec.
270. num. 3 par. 2. & dec. 122. num. 6. 7. poſt Cenc. de cenſ.*
præſumitur enim talis interlineatura, & ſuperadditio
facta, de voluntate teſtatoris, *Bertazzol. conſ. crim. 14. nu.* 7
*10. Rot. dec 367. num. 1. poſt 2. vol. conſ. Farin & dec. 698.
num. 11 par. 4 tom. 3 rec. & in Vrbinaten. Pradij 13 Maij
1059. §. nec alias cor. me.* Caſſatura, autem inſtitutionis
eiuſdem Ducis Virginij, in proprijs ipſius Teſtatoris, &
maternis bonis, manu eiuſdem Notarij, facta, nihil, etiam

officit,

Digitized by Google

officit, quia, cum ipſe fuiſſet inſtitutus, in ſuperiori parte teſtamenti, potuit deleri iſta generalis inſtitutio, tamquā ſuperflua, nec tollit ſenſum aliorum verborum quæ cla-
8 ra ſunt *Alex conſ.14.num.10.lib.6.Rot.dec.276.num.4.& dec.453.in fin.par.2.rec.*

Non obſtat, quod Dux Virginius, in nulla parte teſtamenti legatur ſcriptus vniuerſalis hæres, ſed in re certa, nempè in controuerſis Caſtris; Quare non poteſt ipſi,
9 neque hæredi competere edictum *l. fin.* vt admonent *Alex.in l.quoties nu.7.C.de hæred.inſt. Menoch. de adipiſc. remed. 4. nu. 145.* nam cum nullus alius cohæres datus fuerit, ipſe retracta mentione rei certæ, debet conſequi to-
10 tam ſubſtantiam, *ad tex.expreſſ.in l.cohæredi 4.§.videri, ff. de vulg.& pupill ſubſt l.1.§.ſi ex fundo.& ibi gl.in verb. in ſtuno l.quoties 9.§.ſi duo l.ſi vlterius 10 & ibi gl.& l.ex falſo 33 § ita igitur ff.de hæred inſt.Cyriac.contr 43.nu.25.26. & contr.221.nu.11.12.& contr.498.num.24. Buratt dec. 257.nu.4.Seraphin.dec.584 nu.6.*& pro ipſa re certa, aliiſ-
11 que omnibus Bonis, competit huiuſmodi hæredi *d.l.fin.* remedium *Craſſ in §.Inſtitutio qu.22 n 9.Argel.de acquir. poſſ qu.17.nu.58.& ſeqq.& num.103.* de receptiſſima opinione teſtatur *Bellon.de Iur.accreſc.c 7.qu 9.num.35 Rot. dec.83 nu.20.21.par.6.rec.*

Nec obſtare videbatur Donatio, per Paolum Iordanem, facta Io:Paulu Catherinæ, nedum, quia eſt priuata ſcriptura, non recognita, neque effectum ſortita, dum Caſtra pro duabus partibus à Io: Baptiſta & pro alia tertia, per ipſam Catherinam, donatarij hæredem, fuerunt poſſeſſa, verum, etiam, quia, vti exceptio turbida, requi-
12 rens diſcuſſionem reiicienda eſt ad petitorium, & minùs apta redditur, ad impediendam immiſſionem hæredis ſcripti, in teſtameoto *Menoch. conſ 180.nu.27.& de adipiſc.remed 4 nu.759.Cyriac.contr 426.nu.58. Rot.dec.36. nu.1.par.1.& dec.131 nu.9.par.2.& dec.773 num.3 par.3. & dec.07.nu.25.& ſeqq.par.6.rec.*

Neque etiam releuant, quæ dicebantur de poſſeſſione iſtorum Caſtrorum à bo:me: Io:Baptiſta, Iure pignoris, mediante aſſignatione, facta in ſecunda tranſactione, de anno 1539.ad fauorem Franciſci Patris, per Paulum Iordanum, cum dilatione vſque ad annum 1659. conceſſa d Paulo, aſſignando Franciſco, & eius filijs actualiter Caſtrum S Gregorij ſeu aliud, annui redditus ſcut. 1000. ita quod facta actuali aſſignatione, teneātur relaxare dicta Caſtra eidem Paulo; Siquidem quidquid ſit, an ipſa aſſignatio ſit temporalis, vel perpetua, & an dictum Pactum expirauerit, vbi quoque, hæc ita ſe haberent, non indè excluderent immiſſionem debitam hæredi Io: Baptiſtæ, pro qua ſufficit, quod appareat bona fuiſſe de-
13 tenta, per defunctum, ex verbis *d. l. vbi gl.* ibi, *in dic ſiue poſſeſſionem*, ſiue detentionem habuerit defunctus, *Alciat. conſ.162.nu.2.Roland.conſ.3.nu 30.lib.3 Rot. dec.613. nu. 6.par.1.diuerſ.& in rec dec.131 num.5.in fin par.2.* vbi lo-
14 quitur, de retentione Iure pignoris, abſque eo, quod opus ſit probare Dominium, *Caſtren in l.2 num.6 C.de edict. D.Adr toll. Alex.nu.22.Zuccard.num.355. Oldrad.conſ. 339.nu.12.Menoch.de adip remed.4.nu.368.Rot.dec.614. nu.14.par.4.tom 3 & in alia Romana, ſeu Tiburtina Caſtror.cor.Buratt.dec.380.nu.2.* cuius inſpectio quoque requirit altiorem indaginem; ideoque non impedit immiſ-
15 ſionem *d.l.Dec.conſ.424.nu.4.& 588 nu.12. Buratt. ibid. num.4.& dec.444.nu.1.par.4.& d.dec.677. num.26.par. 6.recens.*

Minus denique viſum fuit, poſſe retardari D. Duci immiſſio ex eo, quia ipſe non ſolum ſit hæres Io: Baptiſtæ Teſtatoris, & creditoris, ſed etiam Pauli Iordani debitoris, abſque Beneficio legis, & Inuentarij, quia præter quod id, in facto, controuertebatur, vti pariter altiorem indaginem requirens, & reſpiciens petitorium, non eſt, in hoc Iudicio poſſeſſorio, diſcutiendum &c.

R. P. D. Bourlemont.

Bononien. Bonorum.

Lunæ 1. Iulij 1665.

A R G V M E N T V M.

Diſputando articulum, quando ſtatutum Bononiæ, de duabus Conformibus, habeat locum, in iudicio Saluiani, firmatur, quod diuidens ſibi non præiudicet in hypotheca, & quod conſenſus non extenditur, de caſu, ad caſum, in præiudicium conſentientis.

S V M M A R I V M.

1 *Diuiſio non renunciat hypothecæ, niſi expreſſè dicatur.*
2 *Vel niſi ex neceſſitate inferatur.*
3 *Conſenſus, in præiudicialibus, non extenditur de caſu ad caſum.*
4 *Datus ad vnum effectum non præiudicat quoad alium.*
5 *Ex ſtatuto Bononiæ quomodò appelletur à ſententia, ſuper iudicio Saluiani.*
6 *Statutum de duabus conformibus, vbi habeat locum.*

D E C I S I O LIV.

DIſcuſſa, ſub die 6. Martij præteriti, ſubſiſtentia deciſionis æditæ, in Rota, 20.*Iunij* 1664.qua dictum fuerat, eſſe locum ſtatuto, de duabus, quia aderant duæ ſententiæ validæ, & iuſtæ; Domini, agnoſcentes pleraque deciſionis fundamenta ſubſiſtere, dubitantes ſolummodo circa Iuſtitiā ſententiarū; An Antonius Maria, conſentiendo diuiſioni, & diſtractioni communium bonorum, Io Co. de Pepulis ſui fratris creditore ſibi ita præiudicauerit, vt potuerit poſteà contra eadem bona, de eius conſenſu relata, regreſſum habere, & circa illarum executionem; An verè intraret ſtatutum, de duabus conformibus, mandarunt ſtrictè, ſuper his duobus tantum informari, & hodie iterum cauſa propoſita, in deciſis abſolutè perſiſten. putarunt.

Diuiſio enim, viſa eſt iterum non obſtare, quia licet Antonius Maria illam petendo, aſſentitus fuerit, quod Comes, cum quo prædium diuidebat, retineret partem obuentam, quia tantùm diuiſio noſcebatur petita ad effugiendam communionem, quam nolebat cum Comite, indè non infertur, quod hypothecam, diuidendo, remiſerit, quia diuiſio erat compatibilis, cum reſeruatione hypothecæ, cui ideò numquam cenſetur renunciatum, niſi expreſsè id fuerit dictum *Rota dec.84.num.15.& dec.* 1
15.num 4.part.1.& dec.80.num.21.part.6.rec. vel niſi ex præciſa neceſsitate inferatur, *Cranett conſ.57 numer.8.* 2
verſ. 8.Rota deciſ.342. num.6.part.5. Conſenſus enim, in præiudicialibus, non extenditur, de caſu, ad caſum, ex plenè deductis, per *Salgad. Labyr.credit.part.prima* 3
cap.14.num.78.Rota d.dec.115.num.4 part.1 rec. Cardin. Ottob. dec.131.num.22, nec præſtitus, prout hic, ad effectum euitandi communionem, debet trahi præſumptiuè, ad renunciationem hypothecæ in præiudicium conſentientis, vt conſuluerunt, *Grat.conſ.17 Cyriac. contr. for.cap.15.num.4.& ſeqq.& Rota dec.14.num.30. coram Buratt.& dec.80.num.20.& 21.part.6.rec.*

Vnde reiecto hoc vnico obiecto, quod videbatur aliqualiter releuare, probatiſque in reliquis reſponſionibus deciſionis, penitus ſubſiſtentibus, habuerunt Domini pro ſufficienter probata ſententiarum Iuſtitia.

Adeò vt, dubitauerint intrare ſtatutum, *ſub rubr. de Inſtr. & teſtam. & laudo executioni demandandis*, de

quo

Digitized by Google

quo meminit deciſio, quæ reuidetur, ſaltem certu certius
illud ſub *rubr. de appellat. §. præterea*, litteraliter diſponen-
5 te quòd in quolibet Iudicio poſſeſſorio, prout eſt de quo
agitur cum ſententiæ emanauerint, ſuper interdicto
Saluiani, ſemel tamen liceat appellare, quod ſtatutum
pluries, in propoſito admiſit, *Rota dec. 266. in princ. part.
1. & dec. 133. num. 2. part. 8. rec.* vt admittitur *in Bononien.
fideicomm. de Bologninis 19. Maij 1643. §. & hinc patet co-
ram Reuerendiſſ. Carillo, & in alia Bonon. Bonorum 17.
Martij 1649. §. cui regula coram b. m. Bichio.*

Nec obſtant *deciſiones 144. & 244. & 245. poſt Pacif.
de Salu.* quia procedunt circa Aegidianam, de qua hic
non eſt quæſtio, nec ſumus in caſu, quod prima ſenten-
tia ſit nulla, vel iniuſta, prout in dd. deciſionibus firma-
tur, & latius in dec. quæ reuidetur, & ideò retorquen-
tur, quia ſicut in hoc caſu intraret Ægidiana, ità, & indu-
bitanter intrat ſtatutum, vt præter mox citatos fuit, etiã
6 firmatum *in dec. 330. num. 4. par. 2. diuerſ. & in Aueniomen.
bonorum 18. Februarij 1639. §. quod autem coram bo: me:
Dunozetto.*

Et ideò, cauſa bis propoſita, partibus hinc inde infor-
mantibus, ſtatuto locum eſſe reſponſum fuit, & in deciſis
perſiſtendum.

R. P. D. Bourlemont.

Bononien. Fideicommiſſi de Peppulis.

Mercurij 27. Iann. 1666.

A R G V M E N T V M.

Confirmantur deducta in alia deciſ. quod, ex reſer-
uatione iurium, contra tertios, inducitur remiſſio
fideicommiſſi, inter diuidentes; & quando Capitu
la inſtrumenti diſcordant ab inſtrumento, potius
ſtatur Capitulis, quam inſtrumento.

S V M M A R I V M.

1 *Preſeruatio iurium, quoad aliquos, inducit remiſſionem,
quoad cæteros.*
2 *Fideicommiſſum quoad perſonas tranſigentes, cenſetur
remiſſum.*
3 *Dictio,* ſolamente, *eſt reſtrictiua.*
4 *Dictio,* non mai, *aufert omnem potentiam ab actu.*
5 *Includit omne futurum tempus, & omnem caſum.*
6 *Inſtrumentum ſi diſcordet a Capitulis, ſtatur potiùs di-
ctis Capitulis, quam inſtrumento.*
7 *Præcipue, ſi inſtrumentum ſe refert ad capitula, &
num. 10.*
8 *Contrarietas eſt euitanda inter inſtrumenta, & capi-
tula.*
9 *Reſeruatio non poteſt intelligi, de iuribus anteà re-
miſſis.*
11 *Declaratio, velle addere Capitulis, in inſtrumento, in-
telligitur de clauſulis acceſſorijs, non contra ſubſtan-
tiam dictorum Capitulorum.*
12 *Dictio,* fortaſſe, *inducit dubitationem.*
13 *Actus non debet conſeri fruſtatorius.*
14 *In materia fideicommiſſi, nomine heredum, veniunt ſo-
lum heredes ſanguinis.*
15 *Contra, in materia indifferenti.*
16 *Legitima tranſit ad heredes extraneos.*
17 *Tertij nomine, veniunt ſolum ſingulares ſucceſſores, non
heredes.*
18 *Heredum quorumcumque nomine, veniunt extra-
nei.*
19 *Remiſſio fideicommiſſi inducitur ex diuiſione, vbi eſt
clauſula,* ad habendum.
20 *Proueniens ex radice infecta, non admittitur ad ſuc-
ceſſionem.*
21 *Aequalitas eſt ſeruanda inter diuidentes.*
22 *Exceptiones contrà teſtes non admittuntur, quando de-
clarant actum dubium.*

D E C I S I O LV.

DVæ, in hoc Sacro Tribunali, emanarunt ſententiæ,
fauore hæredum quondam Com. Franciſci de Pep-
pulis, in quibus pronunciatum fuit, fideicommiſſum con-
uentionale, per Iacobum, & fratres de Peppulis, inſtitu-
tum, fuiſſe remiſſum, per tranſactionem, initam, inter
Com: Io: & d. quondam Com: Franciſcum; Cauſaque
mihi commiſſa, in gradu appellationis, cenſuerunt, DD.
illas eſſe confirmandas.

Validitas enim reſultat ex clara conuentione, inita, in
Capitulis tranſactionis, per hæc verba, *s'habbia per eſpreſ-
ſa ogni preſerua delle ſue ragioni delli fideicommiſſi, e queſto
però contro à terzi ſolamente, e non mai contro il Sig. Con.
Franceſco, e ſuoi heredi, e ſucceſſori*, quæ limitatio, & reſtri- 1
ctio facta contra tertios operatur, quod portio Franciſci
remaneat libera, & fideicommiſſum, quoad ipſum cẽſea-
tur extinctum, nec poſt eius mortem poſſint hæredes
moleſtari, *Crot in l. qui Romæ §. duo fratres ff. de verb. oblig.* 2
*Giouagn conſ. 110. num. 17 lib. 1. Fuſar. de ſubſt. quæſt. 553.
num. 31.* cum aliis alleg. *in deciſ. cor. bo: me: Veroſpio, &
R. P. D. meo Ottalora*; attentis, præſertim dictione, *ſola-* 3
mente, cum taxatiua, & reſtricta ad tertios, *dec. 426. nu. 5.
par. 2. rec.* & dictione, *non mai*, quæ aufert omnem poten- 4
tiam ab actu, vtendi ſcilicet, iuribus reſeruatis, contra Co:
Franciſcum eiuſque hæredes, & ſucceſſores, atque omne
futurum tempus, & omnem caſum includunt, vt *in Rom.* 5
Reſidui Dotis 11. Septembris 1658. confirmata *7. Iannar.
1660. cor. Reuerendiſſ. Decano.*

Quibus non obſtat repetita exceptio, quod nempè,
contrahentes receſſerint, per Inſtrumentum, deindè ce-
lebratum, in quo voluerunt remouere, ſalua iura fortaſſe
purificanda, ad fauorem alterius tranſigentium, altero
deſcendente ſine filijs capacibus fideicommiſſorum, quo-
niam, vel Inſtrumentum, ſi eſſet incompatibile cum Ca-
pitulis, non eſſet attendendum, cum potiùs ſit ſtandum
Capitulis factis à partibus, quam Inſtrumento à Notario 6
extenſo *per tex. in l. item quia*, vbi communiter DD. *ff. de
pact. Alex conſ. 158. num. 8. lib. 4. Rot. cor. Merl. dec. 608. nu.
17. in rec. dec. 250. num. 16 par. 6. & dec. 287. num. 7. 8. par.
9. rec. & in Rom. Caſalis Veteris 4. Iunij 1655. & 11. De-
cembris 1658. cor. R. P. D. Albergato*, maximè, quia In-
ſtrumentum ſe refert ad Capitula, *add. ad Greg. dec. 168.* 7
nu. 8. in fine, vel ad euitandam contrarietatem, dicendum, 8
verba Inſtrumenti fuiſſe concepta, retento eodem the-
mate Capitulorum, quod, nempè, reſeruatio fieret contrà
tertios, cum ea non poſſit intelligi, de Iuribus anteà re-
miſſis, & renunciatis, *Socc. Sen. conſ. 113. num. 4. lib. 4. Cyriac.* 9
contr. 283. num. 57. 58. cum alijs alleg. *in 2. deciſ. bo: me:
Veroſpij 11. Febr. 1654. §. hinc vero remiſſionem in fine*, præ-
ſertim, quia, vt ex præmiſſis Inſtrumentum refertur ad
Capitula, ibidem inſerta, etiam in eorum executionem
proceſſit, imò cum proteſtationibus, declarationibus, & 10
reſeruationibus, de quibus in iiſdem Capitulis, & non
alias, aliter, nec alio modo, & obſeruant *deciſ. bo: me: Ve-
roſpij*, ſcilicet, 1. *§. hinc obeſſe, & 2. §. à tenore.*

Non aduerſatur, quòd contrahentes proteſtati fue-
rint, velle ſtipulari Inſtrumentum, cum additionibus,
& declarationibus, vltrà pacta, &c. quia hoc ſemper in-
telligitur, circa clauſulas, & alias cauthelas non immu- 11
tantes ſubſtantiam Capitulorum, quam ſeruandam eſſe
voluerunt, imò ex eis ſola declaratio, & incluſio, non
autem immutatio poteſt inferri *ad tex. in l. heredes §. ſi
quidem poſt ff. de teſtam. Surd. dec. 285. num. 9. Rot. coram
Buratt. deciſ. 79. num. 5.* & in omnem caſum poſſunt ve-
rificari, in alijs fideicommiſſis, in Capitulis non expreſ-
ſis, tranſigentibus, non ignotis, non autem in conuen-
tionali purificato, & remiſſo, vt benè colligitur, ex illa
dictione, *fortaſſe purificanda*, quæ tradit diſpoſitionem
ad fideicommiſſa futura, & ignota, de quibus contrahen- 12
tes

tes dubitabant, cum talis dictio, ſit notę dubitationis
*l. Gallus § forſitan, ff. de lib. & poſth. Rot. dec. 333. num. 3. in
fine part. 4. rec.*

Quæ omnia comprobaotur, ex incompatibilitate, quę
alias reſultaret in tota diſputatione, ſi enim bona diuiſ-
ſa, per obitum Com Franciſci, ſine filijs, ad eumdemmet
Com. Io: deuoluenda forēt, euaderet fruſtratoria promiſ-
ſio, antea facta, de non loferendo moleſtias hæredibus,
13 & ſucceſſoribus Fraociſci, & *Ruin conſ. 135. numer. 13.*
14 lib. 2. & alios ponderat *1. deciſio b. m. Veroſpy 5. Mar-
tij* 1660, §. 1.

Nec iſta incompatibilitas ſaluari poteſt, ex reſponſio-
ne data, quod nomine hæredum in hac materia fidei-
14 commiſſi, veniant ſolum hæredes Sanguinis, tum, quia
tranſactio, oecdùm emanauit, ſuper bonis fideicommiſ-
ſarijs, ſed etiam liberis, illiſque in diuiſionem poſitis, &
in eo caſu, ſub appellatione hæredum, certum eſt com-
15 præhendi etiam extraneos, *Bero. conſ. 61. numer. 74. lib. 1.
Alex. conſ. 120. numer. 1. lib. 1.* & firmauit, *Rot. in Romana
Legati 5. Martij* 1660. *§. non ſubſiſtit in fine coram R. P. D.
Meo Beuilaqua*, tum, quia in reſeruatione fideicommiſſi,
fuerunt etiam complicata Iura legitimæ emphyteoſis,
16 & alia credita, reſpectu quorum, nullo pacto intrat re-
ſtrictio ad hæredes ſanguinis, propterea, nec iotrare de-
bet, quoad reſeruationem fideicommiſſi ad tradita per
Surd. conſ. 471. num. 42. eoque minùs, dum reſeruatio eſt
contra tertios, tantùm, & nunquam contra Com. Fran-
ciſcum, ſuos hæredes, & ſucceſſores, ſicque nomen hære-
dum ponitur aduerſatiuè ad contra diſtinguendum eos
17 a tertijs, quorum appellatione continentur ſolum ſin-
gulares ſucceſſores, non autem hæredes extranei. *Carle-
ual. de Iudic. tom 2. diſp. 11. num. 3. verſ. tertium poſſeſſorem,
Guſman. de euict. cap. 11. num. 35.* tum demùm, quia in In-
ſtrumentis tranſactionis & diuiſionis, adiectæ ſunt clau-
ſulæ, remiſſionem importantes extraneos includeotes,
hoc eſt, pro hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque
18 ad habendum &c. vt pluribus relatis firmauit *Rot. in Bo-
non. fideic. de Villanis* 1644. *coram Bichio*, & fuit dictum
in 1. deciſione b. m. Veroſpy, 1. Martij 1660. *§. quibus dein-
de, & in ſecunda, § hinc perſpecta.*

Et io caſu noſtro, d. clauſula, *ad habendum*, eſt ſpecia-
liter à partibus conuenta, vt ex Inſtrumento tranſactio-
19 nis, in proceſſu *pag. 8.* nec poteſt intelligi, quoad bona
libera tantùm, dum conuenitur, quoad bona omnia di-
uidenda, & particulariter, quoad bona omnia fecit ex-
preſsè, imo pro qualibet eorum parte, vt in dictis Inſtru-
mentis tranſactionis & diuiſionis, & in puncto reſpondit
Rota in d. Bonon. fideic. de Villanis cor. b. m. Bichio.

Præterea magna concurreret inæqualitas reſpectu
Com. Franciſci, qui poſuit in diuiſione eius detractio-
nes, & alia bona libera ingentis valoris, quæ Com Io: ir-
reuocabiliter acquiſiuit, & vice verſa debuiſſet recipere
medium vſumfructum ſua vita duraote, in bonis fidei-
commiſſi, pro cuius conſecutione, nec eius filij poterant
20 eſſe capaces, tamquam prouenientes, ex radice infecta,
quare ad euitandam tàm inueriſimilem inæqualitatem,
dicendum eſt quod benè intellexerint relaxare ionicem
bona diuiſa, libera ab omni fideicommiſſo *Dec. conſ. 2.
21 num 86 lib 2*, cum alijs allegatis *in d. dec. 1. b. m. Veroſpij*
1660 *& in fine* aduertendo, quòd calculo dato, pro Com.
Io: bene reſponderunt informantes pro hæredibus Com.
Franciſci.

Eoque facilius attentis depoſitionibus plurium teſtiū,
& ſignanter vnius Inſtrumentarij, probantis volunta-
tem contrahentium fuiſſe, quod quiſque ſuam ratam
obuentam liberè detineret, qui licet prætendatur habere
exceptionem, non tamen præterquamquod eæ fuerint
ſubiatæ per informantes pro hæredibus, in omnem ca-
22 ſum bene deſeruiunt pro adminiculo, in declaratione
actus dubij, *Alex. conſ. 74. num. 14. lib. 5. Gabr. conſ. 51 n. 8.
Rot. coram Seraph. deciſ. 120. num. 1. coram Buratt deciſ.
268. num. 22. & deciſ. 616. numer. 16. vbi add. lit. B, & in
Anconnen. legitima 8. Iunij 1657. § tum quia cor. R. P. D.
M Priolo*, & fuit deciſum *in d. deciſione b. m. Veroſpij* 1660
§. praterea & in §. penult.

Cætera verò quæ denuò ab informante pro Com. Io:
adijciuntur, fuerunt abundè ſublata in deciſionibus, in
præteritis ſententijs, emanatis, quorum fundamenta ite-
rùm DD. placuere.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. Bourlemont.

Bononien. Pilarum.

28. *Nouembris* 1661.

ARGVMENTVM.

Societas, ex pacto, etiam iurato, traoſire non poteſt
ad hæredes, maximè, quando fuit electa induſtria
perſonæ, etiam ſi fuerit facta in contractu tranſa-
ctionis.

SVMMARIVM.

1 *Societas, ex pacto non tranſit ad heredes.*
2 *Etiam ſi pactum eſſet iuratum.*
3 *Iuramentum contra bonos mores non operatur.*
4 *Societas particularis, ex pacto, tranſire poteſt ad he-
redes.*
5 *Quando non fuit electa induſtria perſona.*
6 *Secus, quando fuit electa d. induſtria.*
7 *Societas, in contractu tranſactionis, inita, durat, vt
tranſactio.*
8 *Duobus contractibus in eodem inſtrumento mixtis, qui-
libet eſt independens ab alio.*
9 *Tranſactio de ſua natura tranſit ad heredes.*
10 *Societas non tranſit.*
11 *Societas non poteſt durare in aeternum.*
12 *Solemnitates ſtatuti requiruntur in renouatione ſo-
cietatis.*

DECISIO LVI.

SEntentiam Rotalem, in qua prononciatum fuerat Iu-
liam Mariam non teneri ſtare in Societate, hodie
DD. confirmandam eſſe cenſuerunt.

Validitas enim non impugnabatur, & iuſtitia reſul-
tabat, ex eo, quòd cum fuerit Societas, per mortem triū,
ex Socijs diſſoluta, cogi non poterat Iulia, in ea conti-
nuare, quia nec ex pacto particulari, Societas traoſit ad
hæredes, ex diſpoſitione clari *text. in l. nemo poteſt, & l. ſi* 1
fratres, §. idem reſpondit il primo *ibique gl. in verb. ideo, ff.
pro Socio* cum alijs in præcedenti *dec. cor. R. P. D. Celſo,
§. conuentio*, quod procedit, licet Pactum fuerit Iuramen- 2
to firmatum, cum vti bonis moribus repugnans, non
obliget, vt præter adductos, in præterita *Dec. R. P. D.
Celſi §. qua opinio*, tradunt etiam, reprobando ſingula-
rem opinionem, *Fabri §. ſoluitur Inſt. de Societ. Aym.* 3
*conſ 875. num. 2. ad fin. Ruin. conſ. 54. numer. 6. lib. 1. Surd.
conſ. 20. num. 67. Mant. de tacit. tit. 24. lib. 6. num. 19. Ioſeph.
Ludou concl. 53. verſ. ſed hac fallentia, Capyc. deciſ. 174.
numer. 7.*

Et licet à regula recedendo, firmauerint poſſe Socie-
tatem particularem, per pactum iuratum, tranſire ad
hæredes, ſi iſti nominatim expreſſi non fuerint, nec 4
electa Sociorum Induſtria, *Felic. de Societ. cap. 42. nu. 33.* 5
*Seraph. de priuil. iur. priu. 57. num. 15. & Rot. dec. 87. num.
10. 11 part. 4. tom. 2. rec.* ſecus tamen eſt, quando prout in
præſenti, fuit electa induſtria conſocij, vel, ratione labo-
ris, duodecima lucri pars aſſignabatur, vt admittūt prę- 6
citati DD. *& Rot. in d. dec. nu. 11.* & tenet diſtinguendo,
*Giurb. ad conſuet. Meſſan. cap. 5. gl. 3. part. 1. numer. 26. &
Mant. de tacit. lib. 8. tit. 24. nu. 25.*

Nec ſubſiſtit, quod Societas, tamquam inita in Con-
tractu

Digitized by Google

7 tractu tranſactionis ; ab ea ita dependeat, vt ſit æquè
tranſitoria ad hæredes, prout tranſactio.

Tum, quia ex illius lectnra apparet fuiſſe ſocietatem principaliter, & independenter conſideratam, à tranſactione, & initam, in Capitolis ſeparatis: tom etiam, quia iſta vnio Cootractuum ſub vnico Inſtrumento, non poteſt illorum propriam naturam immotare, ſed vterque remanet in ſuo robore, & diſtinctim eſt accipien-
8 dus, licet vnitim celebratus, *Surd. conſil. 101 numer. 38. & ſeqq. Rot. in Roman. Cambij, ſeu pecuniaria 22. Iunij 1639. coram Dunozett.* & ploribus relatis, reſponſum fuit in *Romana, ſeu Velsterna. reſtitutionis in Integrum 2. Decembris 1646. §. maximè, quia, & in Romana Domus 24. Ianuarij 1658. §. neque vrget coram Bichio*, & ideò tranſactio, ſecundum propriam naturam, ad hæ-
9 redes pertranſit, ſocietas verò non, vt in terminis de-
10 clarat *Alsog. conſ 9. num. 34.* ne ſequatur abſurdum, qood
ſocietas doret in æternum, pront ſemper durat, traoſa-
11 ctio contra expreſſ. *text. in l. nulla ff. pro ſocio*, ibi, *quod
nulla ſocietatis in æternum coitio eſt*.

Nec ſaltem tacitam ſocietatis renouationem indocere potoeruot participatio lucrorum, alijque actus à Iulia facti, dum in illis adhibitæ non fueruot ſolemnitates à Stat. Bon. requiſitæ ad effectom obligandi pupillam, prout erat tunc temporis Iulia, vt præter relatos, in *deciſ. R. P. D. Celſi §. penultimo*, tenet pluribus adductis, *Mant. de conıect. libr. 6. tit. 26. numer. vltimo*, & firmat etiam, *Rot. deciſ. 467. numer. 2. 3. coram Buratt. & in Anconitana Officiorum, ſeu nullıtatis Concordiæ, 10. Decemb. 1647. cor. Arguelles, §. vltra quod.*

Et ità vtraque &c.

R. P. D. Bourlemont.

Foroliuien. Emphyteuſis.

Vener. 1. Iunij 1668.

ARGVMENTVM.

Deſtruuntur, in hac deciſione, duæ aliæ, in hac cauſa, emanatæ, pro renouatione emphyteuſis, ad fauorem matris, in concurſu amitæ; ex quo comparuit fęmina vna, ex compræhenſis, & ideò, hic reſoluitur, quod quando eſt aliquis, ex compræhenſis, oon habet locum pactum renouandi, de tot in tot annis, & examinatur articulus, quando emphyteuſis ſit temporalis, vel perpetua.

SVMMARIVM.

1 *Fœmina, quando eſt vocata poſt maſculos ad emphyteuſim poſt defectum maſculorum admittitur tanquam vocata non iure renouationis.*
2 *Inueſtitura, quando ex pacto, de 29. in 29. annis, debet renouari, in ea vocati admittuntur tantùm intra dictos 29. annos.*
3 *Emphyteuſis, quando eſt perpetua, non reſtringitur, ob pactum renouandi, de 29. in 29. annis.*
4 *Emphyteuſis conceſſa, per viam renouationis, eſt eadem inueſtitura.*
5 *Emphyteuſis temporalis, cum hypotheca bonorum non eſt perſonalis.*
6 *Inueſtituræ poſteriores non præiudicant vocatis in prioribus.*
7 *Vocatus, & poſſeſſor emphyteuſis non præiudicat ſucceſſoribus venientibus ex propria perſona.*
8 *Dominus directus non præiudicat comprahenſis.*
9 *Præſcriptio obſtat non petenti emphyteuſim vigore renouationis, ſed non obſtat non petenti, vigore comprahenſionis.*
10 *Actio petendi inueſtituram, iure comprahenſionis, præſcribitur 30. annis.*
11 *Proximior vltimo inueſtito, ſemper præfertur in emphyteuſi.*
12 *In præiudicium comprahenſi, emphyteuſis non poteſt transferri de vna linea ad aliam.*
13 *In renouatione attenditur proximitas ſanguinis.*
14 *Fœmina, vbi plures vocatæ exiſtunt, quomodo detur Domino directo gratificatio.*
15 *Præſumptio non eliditur, niſi per contrariam probationem.*
16 *Proximior, & ex vocatis, qui comparet, præſumitur, niſi ſit in cauſa alius, qui ſe prætendat vocatum.*

DECISIO LVII.

CVm in binis deciſionibus, coram Me, datis ſub diebus 30. *Ianuarij* 1665. & 23. *Martij* 1667. firmatum fuerit, renouationem emphyteuſis, de qua agitur, competere Matri vltimæ emphyteutæ, non autem, illius amitis, ſuperuenit commiſſio admiſſionis ad cauſam, obtentam, fauore Catherinæ de Merlinis, ad illios inſtantiam, hodiè propoſui dubium, an conſtet de Iure, & Intereſſe ipſius, in præfata emphyteuſi, quod DD. affirmatiuè reſoluerunt.

Ex facto perſoaſi, d. Catherinam, in Inneſtitora renouata, per concordiam, de anno 1620. inter Dominum directum, & Io: Baptiſtam, Ioannem, & Clementem, fratres de Merlinis, eſſe compræhenſam, & poſt maſculos, vocatam, ſub his verbis, *pro ſe, &c. eorumque filios maſculos tantùm, & ſi ipſos non habuerit pro vna fœmina filia legitima tantum. Summ.* Catherinæ, *num.* 1. Vndè, cum omnes maſculi compræhenſi defecerint, vt eſt in confeſſo, apud Patres, & Catharina eſt filia Ioannis, quod non controoertitor, & conſtat, ex datis in d. *Sum. num.* 7. vtiqoe ex pacto eiuſdem Inueſtituræ, non attenta proximitate vltimi Inueſtiti, eſt admittenda, ex not.
ſuper ſimili quęſtione apud *Gabr. conſ. 85. numer. 12. &* 1
ſeqq. libr. 2. Mantic. de tacit. & ambig. lib. 22. tit. 18. num. 29. Fulgin. de ſucceſ. in bonis emphyt. qu. 11. Roſental. de feud cap. 7 q. 41. num. 34. & q. 42. num. 1. Rot. in deciſ. 221. num. 1 part. 7. rec. & in Romana Emphyt. 18. Febr. 1666. coram R. P. D. meo Priolo.

Non obſtat, quod compræhenſi, in hac inneſtitura, conceſſa pro 29. annis, ad renouandum, nihil ad Inneſtituram prætendere poſſint, niſi ante lapſum tempo-
ris 29. annorum prædictæ compræhenſionis, vtendi oc- 2
caſionem habeant, & nanciſcantur, vt tradunt *Corbul. de Iur. emphyt. tit. de cauſ. priuat. ob finit. temp. num. 1. & ſeqq. Mantic. de tacit. & ambig. lib. 22. tit. 23. numer. 11.* & reſpondit *Rot. in rec deciſ. 215. num. 1. 2. part. 1. dec. 23. nu. 6 part. 11. coram Greg. deciſ. 348. per tot. in Ceſenaten. Bonor. 20. Maij, & 9. Decembris 1588. cor. Bubalo, & in Bonon. Bonor. emphyt. 10 Aprilis 1649. coram Emmentiſs. Card. Celſo, §. & hac eo facilius.*

Quia vera, qnidem eſt conclofio, quod vbi ioneſtitura ſimpliciter, & abſolotè limitatur, ad certum tempus, cum pacto renouandi, ad hoc, vt operetor vocatio compræhenſorum, debet illius caſus euenire, antequàm præſcriptum tempus expiret, & in hoc ſenſo loquuntur authoritates proximè adductæ, ſed vbi emphyteuſis eſt indefinita, & perpetua, vel ad certas generationes, quorum exiſteotiam percutiat ſubſtantia conceſſionis, vt in præſenti, pactum de renouando cenſetur appoſitum, pro faciliori probatione Domini directi, & ooo attingit ſubſtantiam Contractus, veluti ad explicandam vim pacti de renouando, in vtraque emphyteuſi, temporali, videli-
cèt, & perpetua, declarant *Alciat. conſ. 82. lib. 8. Bero. conſ.* 3
116. num. 19. vol. 1. Corbul. de cauſ. priuat. ob finit. temp. numer. 17. add. ad Gregor. deciſ. 348. num. 6. Rot. deciſ. 348. num. 3. part. 1. recent. coram Duran dec. 402. num. 7. cor. Royas dec. 22. num. 43.

Emphyteuſis autem controuerſa, indefinita, & perpetua, quamdiù compræhenſi durauerint, iudicata eſt à Dominis, tum ex deciſionibus *Foroliuien. Bonorum*

4.*Decembris* 1618.*cor.Rembol.&* 15.*Martij* 1620.*coram*
Pironano, in quibus, hęc qualitas perpetua huiuſmet Em-
phyteuſis, ſcilicet, illius primordialis, cum eadem forma,
inita, rata fixaque habetur, dum illius Inueſtitura adiu-
dicata fuit fratribus de Merlinis, vigore antiquarum io-
ueſtitorarum, io quarum tenore, compræhenſi erant,
tom etiam ea eadem met Inueſtitura, de anno 1620. quę
renouando conceſſa eſt d. *Summ.num.*1. ibi, *Abbas Mo*
naſterij.&c. ad renouandum dedit, *& renouando conceſ*
ſit, quæ verba clariſſimè facioot hanc emphyteuſim eſ-
ſe perpetuam, non creatur nouus titulus, ſed prioris cõ-
4 ceſſio renouatur *Curt Sen.conſ* 48.*num*.46. *Felin.in cap.*
de cauſ. numer.1. *de offic. de legat. Vallaſc. de Iur. em-*
phyt. quæſt.11.*numer* 15. *ad fin. Cald de renouat. emphyt.*
quæſt.3.*numer*.1. vbi plura, *Lamm. deciſ*.222. *numer*.7.
Rot. coram Coccin.deciſ.343 *num*.3. *& dec*.176.*numer*.3.
part.5.*rec.*

Præterea etiamſi prædicta emphyteuſis eſſet tempo-
ralis, quia tamen in ea pactum de renouaodo, oon eſt
ſimplex, ac purum, ſed veſtitum eſt hypotheca om-
nium Bonorum, vt in Calce repetitionis facti, pro Ca-
tharina, ceſſaret obiecta concluſio, dum noo amplius
ſolummodò competit actio perſonalis ad factum, ſed
5 Ius in requiſitum dicitur, io quibus terminis, loquun-
tur deciſiones *Callien. Bonor*. 8. *Aprilis* 1647. *&* 24. *Ia-*
nuarij 1648.*coram Reuerendiſs. Papien. alleg. in dec*.230.
num.14.*part*.11 *rec.*

Minuſque ſuper firmatis, obſtare vellent ſubſeqoen-
tes inueſtituræ 1622.& 1630. & taciturnitas partis Ca-
tharinæ, qooniam totum habetur axioma, in Iure, quod
poſteriores inueſtituræ compræheoſis, & vocatis ex pa-
cto, & actionibus, præiudicium inferre non poſſunt,
6 *Pariſ. conſil*.20. *numer*.17. *&* 26. *libr*.1. *Fulgin. de con*
tract. emphyt. quæſt 39. *coram deciſ*.273.*numer*.20. *coram*
Mantic deciſ.231.*numer*.5.*part*.4. *diuerſ dec*.21.*numer.*
16 *part*.7.*rec.* quodque pariter, qui noo colligitur, ex
ponderatis in § emphyt. autem ſiue alienando, ſiue
qoomodolibet, diſponendo, aut negligeodo, non po-
toit nocere Cathariοæ, veoienti ex pacto, & prouideo-
7 tia, aut ex propria perſona, quemadmodum dixit *Rot.*
in deciſ.176 *num*.37.*part*.5.*rec.* vbi quod nec primo lo-
8 co, vocati nec Dominus directus, præiudicare poſſuot
compræheoſis in Inueſtitura, idque comprobauit, *in*
Bonon. Bonor. emphyt. 10.*Iunij* 1648. §. *hanc vero, confir-*
mata 11. *Decembris* 1662. §.2. *&* 3. *coram b.m. Veroſ-*
pio.

Minoſoè quoque moult Dominos præſcriptio alle-
gata, quia non verſamur, in terminis petendæ renoua-
9 tionis, ſed continuandæ, inueſtituræ, vigore compræ-
henſionis, & quatenùs etiam locus eſſet præſcriptioni,
nihil tamen ex ea aduerſus præfata reſultaret, cum à
tempore obitus Patris Catharinæ, de aono 1653. ſicuti
d. *Summ. num*.5. quo illius compræhenſio io emphy-
teoſi vices exercere potuit, vix effluxerunt 14. anni, &
tamen illius actio, ad peteodam ioueſtituram, dura-
10 ret per 30. annos, ex eo, quod extraneus fuit inueſtitus
Mareſc. variar. reſolut. libr.1. *cap*.3.*numer*.32. *Tiraq. de*
retract. lignag. §.1.*gl*.10.*num*.9. *Rot. coram Seraph. deciſ.*
610.*num*.8. *dec*.630 *numer*.1. *& in rec. deciſ* 46.*numer*.16.
part.10.*rec.*

Nullius denIqoe roboris viſum eſt, aliud argumen-
tum, contra Catharinam adductum, quod nempè hęc
11 emphyteuſis ſit translata in lineam Marcelli de Mer-
linis, & propterea ſit præferendus proximior vltimo
inueſtito, per ea, qoæ tenuit *Rot. in deciſ*. 230. *num*.16.
part.11. *recent*. Si qoidem in caſo hoius deciſionis, noo
aderat Ius compræhenſionis, & executio non validæ
12 translationis, quæ duo in præſenti facto, coocurruot,
fauore Catherinæ, quæ compræhenſa eſt io Inueſti-
tura renouata, de auno 1620. ex quo liquet, emphy-
teuſim noo potuiſſe validè transferri, in lineam Mar-
celli cum euidenti Catherinæ præiudicio, à qua ratio-
ne, nullo modo diſcordat, ex allegatis *dict. deciſ*.230.
numer.16. *part*.11.*recent*. nec pariter, hic agitur, vt ibi,
de renouatione, in qua attenditur proximitas, ſeu ſuc-
ceſſio ſanguinis, ſuper qua fuodatur æquitas, §.*permit-*
titur l.1. *ff. de aq. quot. & æſtiu.* de qoa abundè tractaut 13
dictæ duæ deciſiones editæ io hac cauſa cor. Me, ſuper
puncto renouatioois, ſed de compræhenſione, quæ effi-
cit, vt inueſtitura debeator, ex pacto adiecto io Contra-
ctu emphyteutico, ex primis allegationibus in hac de-
ciſſione recenſitis.

Sicut, & oihil ſlocique facta eſt illa obiectio, quod
quando vna fęmina, taotum, poſt maſculos, in emphy-
teuſi, eſt vocata, & plures exiſtont, oulla verò, electa,
aut à domino directo, aot ab emphyteuta, primus
titulus emphyt. eſt gratioſus, ſeu oneroſus, intelligitur
diſpoſitio de ſeniori concepta, *Grat. diſcept. forenſ. cap.*
30.*numer*.12. *Cyriac, controu*.56.*numer*.7. *& diſceptat*.8. 14
num.55. qualem ſe oon probat Catherina, etenim eſt fi-
lia Ioannis de Merlinis compræhenſi io ioueſtitura,
d. *Summ. numer*.7. oullaque alia concurrit, quæ qua-
litatem potiorem probare intendat, ex quibus oritur
præſumptio, qoæ elidi oon poteſt, niſi per contra-
riam probationem, *l. fin. in principio, ff. quod met. cauſ.* 15
Aret. conſil.38.*vol*.2. *Rot. deciſ*.353.*numer*.84.*part*.5. *&*
deciſ.333.*numer*.9.*part*.11.*rec.* & Catherina ſufficien-
ter ſe probat Seniorem, aſſerendo non alium exiſte-
re, & re vera, oulla alia compareat, cum vertatur con-
trouerſia inter ipſam, & perſonas non compræhenſas,
in ioueſtitura, licèt ſecùs dicendum foret, ſi ageretur, 16
ioter perſonas, æqualem titulum allegaotes, ex Iuri-
bos ſuper conueoienti materia relatis, per *Iaſ. conſil*.34.
in princ. lib.1. *Tiraq. de retract. lignag*. §.11.*gl*.1.*num*.5. *&*
ſeqq. & Seraph. dec 1282.*num*.8.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. Bourlemont.

Rauennaten. Donationis.

Luna 7.*Februarij* 1661.

ARGVMENTVM.

Donatione facta patri, & filijs, non poteſt à pa-
tre retrodonari, in præiudicium filiorum, licèt
abſentium, ante acceptationem. Vbi, quod do-
nario, ex titulo lucratiuo, facta ad fauorem ab-
ſentis, non poteſt reuocari, ante acceptatio-
nem.

SVMMARIVM.

1 *Donatio inter viuos collata, poſt mortem, non poteſt*
reuocari.
2 *Donatio, ad fauorem plurium abſentium, dat ius,*
ante acceptationem, vigore obligationis Camera-
lis.
3 *Donatio oneroſa requirit ſpecialem acceptationem.*
4 *Donatio, cum reſeruatione alicuius portionis, non dici-*
tur oneroſa, ſed in minori quantitate.
5 *Donatio ante acceptationem, non dat ius donatario, ſed*
non poteſt reuocari à donante.
6 *Donatio ad fauorem abſentium, cum ſtipulatione No-*
tarij, eſt irreuocabilis.
7 *Filius hæres patris, poteſt petere donationem ſibi fa-*
ctam, contra voluntatem patris.
8 *Ius hæredis non cenſetur in dubio remiſſum.*
9 *Contrauentio vnius plurium vocatorum, aperit viam*
ſubſtitutis ſuccedendi.

D E C I S I O LVIII.

Titulo irreuocabilis donationis, inter viuos, etiã ſub
hypotheca umnium ſuorum bonorũ, Franciſcus,
& Vincentius, fratres de Zanchis, eorum agnationi pro-
ſpicere voleotes, portiones, ad ſe ſpectantes ſuper 30. tor-
naturis terræ, cum Palatio inibi cooſtructo, donauerunt
Paulu de Zanchis, eorum fratri, & poſt ejus mortem, filijs
d. Pauli, & Io: Baptiſtæ alteri fratri, vel quatenus, tunc
temporis ampliùs non eſſet ſuperſtes, eiuſdem filijs, vel
nepotibus, per ſtirpes, ordine ſucceſſiuo, ad diuiſiunem
rerum donatarum, venturis, cum expreſſa reſeruatioue,
ſuper fructibus dd. bonorum 30. annuorum ſcut. Fran-
ciſco, vita ipſius durante, ſoluendorum; Poſt lungum tẽ-
poris interuallum, d. Paulus de coodonatariorum cõmo-
do, & vtilitate, parum ſollicitus, eorum intereſſe aſperna-
tus, eadem bona retrodonauit Franciſco de Zanchis, qui
paulò poſt nulla habita ratione præcedentis donationis,
aliam io fauorem Audreæ de Zanchis, celebrauit; Sed
Iu: Antouius filius Pauli, poſt mortem patris, vti pacto, &
prouidentia donatorum, in prima donatione vocatus, iu-
dicium aſſociatioois, aduerſus Aodream ſecundom do-
natarium iotentauit, atque abſoluto Aodrea, ab impeti-
tis, cauſaque, io gradu appellationis, mihi commiſſa, du-
bium, ſuper prælatiooe vtriuſque donationis, propoſui,
& quæ nam donatio ſuffragetur, & Domini, iura pri-
mæ douationis reſponderunt.

Perpeoſo enim, & mature diſcuſſo, prætenſæ dona-
tiouis articulo, compertum eſt, nullatenùs fuiſſe locum
pęnitentię, adhoc, vt licitè Paulus, & Franciſcus de Zan-
chis, potuerint à d. prima donatione recedere, concurren-
te præſertim, vioculo indiſſolubili, & irreuocabilitate
donationis, inter viuos, cuius obligatio, iuramento cum
promiſſione multoties geminata, non reuocandi, cum
clauſulis prægnantibus, & efficaciſſimis, alijſque ſolem-
nitatibus de iure requiſitis, conroborata, & licet eius exe-
cutio, poſt obitum ſit collata, tamen alteri nequit, aut
1 quomodolibet immutari, iuxta *eex. in l. perfecta, C. de do-
nat. Alexand. in l. ſtipulatio nu. 14. ff. de verb. oblig. Rom.
conſ. 26. num. 4. Ruin. conſ. 172. Soc. Iun. conſ. 118. num. 12.
lib. 2. Honded conſ. 44. numer. 6. lib. 2. Oldrad. conſ. 139. in
princ. Cyriac. plenè controu. 322. Seraph. dec. 472. Duran.
dec. 48 num. 16. Rot. in Tudertina donationis 17. Iunij 1652.
coram Reuerendiſs. Decano.*

Quæ fortiori fundamento innixa, comprobantur, at-
tento, quod iu prima donatione ius quæſitum fuerit
alijs condonatarijs, vigore obligationis Cameralis, per
2 quam, cuilibet abſenti, ſine alia ceſſione, ius quæſi-
tum, & actio *Rot. deciſ. 285. numer. 9. & 1u. & deciſ. 46.
numer. 7. part. 6. recent. & coram Buratt. deciſ. 788. num. 3*
& quidem etiam miniſterio Pauli, primi donatarij, qui
acceptauit *l. quoties, C. de donat. Rot. dec. 683. nu. 3. part. 1.
diuerſ.*

Nil obſtante, quod donatio dici potuerit onerosa, &
ideò requirens acceptationem donatarij, cum abſens po-
3 terat non acceptare, ità donator potuit antè acceptatio-
nem reuocare.

Quia non ſubſiſtit, donationem foiſse oneroſam, nam,
ex reſeruatione annuorum ſcut. 3u. ſuper fructibus bo-
norum donatorum, nullam exigendo obligationem, ex
parte donatariorum, dici quidem potuit, miuùs dona-
tum, ſed ouo onus donationi ioiunctum, quia iu illud
plus, quod bona dooata redolebaut, remanſit donatio
merè gratuita, & pura, ſicque ex ea per acceptationem
primu donatarij, fuit ius irreuocabile quæſitum alijs
4 coodunatarijs, ex ſuperius adductis, præſertim, quia
tunc eraot nati, vt latè comprobat *Cyriac, controu. 312.
numer. 89. & ſeqq.* Quio imò, & ſententia *Ruin. conſ. 119.
numer. 8. verſ. antequam ergo contradicat, & conſ. 116. n.
10. verſ. in tam vtili, & eiuſdem Cyriac. controu. 332. n. 26.
& ſeqq.* Hinc eſt conſideranda diſtinctio, an donatio
ſit onerosa, vel merè lucroſa, ad effectum firmandi; An
per ſtipulatiooem Notarij quęratur ius irreuocabile ab-
ſenti; quia cum ſit in illius arbitrio, acceptare, nec ne,
nunquam donatio dici poterit oneroſa donatario, ſi il-
lius acceptatio eſt eiuſdem donatarij arbitrio commiſſa, 5
qui quamuis ſibi non expediat, poterit noo acceptare,
oec interim eſt Iure illius electionis priuandus, *Cyriac.
dict. controu num. 9. & 29. verſic. & quam*, cum actus, ex
parte donantis ſit vndequaque perfectus, & irreuoca-
bilis, licet ex parte donatarij, ab eius arbitrio peo-
deat, vt aduertit ad propoſitum *Anguſciol. conſ. 30.
num. 213.*

Vnde Paulus, inconſultis alijs donatarijs, nullo mo-
do, potuit ad retrodonationem, in eorum præiudicium
deuenire, quia illius acceptatio iniuncta, cum ſtipula-
tione Notarij abſentium vices gerentis, ſatis officioſè di-
citur inſeruire, ad hoc, vt antè acceptationem ius quæ-
ratur abſentibus, & reuocandi via donatori præcluda-
tur, non obſtante multorum contradiceotium ſtrepitu,
æquiorem, & veriorem upiuionem impugnantium, vt
teſtantur *Bald. in l. cum à ſocero, col. vlt. num 7. C. de iur.* 6
*dot. Caſtren. Alexand. Iaſ. & alij in l. qui Roma §. Flam-
mius ff. de verb. obligat. Cranete. conſ. 29 num. 11. lib. 1. Ro-
land. conſ. 29 num. 19. lib. 1. Cephal. conſ. 33. numer. 5. lib. 2.
Menoch. conſ. 92. num. 76. & conſ. 1153. nu. 52. & fuſè per
Surd. dec. 206. nu. 6. Rot dec. 38. nu. 13. part. 7. rec. & coram
Buratt. deciſ. 149. n. 4. & ibi add nu. 1u.*

Quapropter verba diſpoſitiua d. donatioois, Paulum,
& alios donatarios, in paritate vocationis, attingentia,
faciunt, vt effectus beneficæ voluntatis irreuocabilis di-
rectè adſit io perſooa filiorum, ac in perſoua patris,
qui huius donationis ooo auctor, ſed immediata dooa-
torum munificeotia reputatur, & ideò filij, quamuis
hæredes patris, venientes ex propria perſona nou offen-
dunt paternam reuerentiam, imò, nec dicuntur venire
contra factum patris. *Bellon. conſ. 45. numer. 8. & conſ. 46.
num. 3. Venturin. conſ. 14. numer. 79. Fontanell. de pact. nupt.* 7
*clauſ. 4. gloſſ. 9. part. 1. num. 10. Theſaur. quæſt. 90. num. 23.
lib. 3. Capyc. Galeott. controu. cap. 57. numer. 18. lib. 1. Oſaſch.
dec. 18. num. 5. Surd. dec. 324 num. 6 eique add. ad dec. 322.
num. 2. Rot. in Florentina donationis 2. Aprilis 1650. §. non
obſtat coram Peutingerio, & prius in Amenonen. fideicom.
4. Februarij 1647. §. hac autem irrelenantia cor. R. P. D.
Veroſpio.*

Quod potiori iure valere debet, ex eo quod Paulus re-
troceſſit donationem ſibi factam, quod re vera intelli-
gendum eſt, de iure ſibi competenti, non autem, de iu-
re filiorum, aut hæredum, cum oullum verbum illud
ſpecificè ſonet, iu tota retrodonatione, quæ iu dubio
extendi oon poteſt, ad ius competens hæredibus, ex
propria perſona, nec compræhendit ius ipſis radica-
tum, vt fuſè per *Peregr. de fideicomm. art. 52. numer.* 8
92. Cancer. variar. reſolut. cap. 15. num. 60. part. 3. cum alijs
cougeſtis io *Interamnen. fideicomm. 11. Martij 1654. cor.
R. P. D. Celſo.*

Denique noo vrgent addocta, ex non obſeruantia
dictæ donationis, ex qua infertur validitas retrodona-
tionis; quia vltra quòd cooſtat motiuum, ex eo, quòd
ſemper remanſit in poſſeſſione dictorum bonorum, con-
trauentio vnius, ex vocatis, uocere non poteſt alijs ſub-
ſtitutis, venientibus proprio iure, ſed potiùs ipſis ape-
ritur via ſuccedendi, ex caducata prima parte per con-
trauentionem, aut quouis alio modo ſit locus vocationi 9
aliorum ſubſtitutorum, *l. peto §. fratre ff. de leg. 2. l. hoc
amplius, Cod. de fideicom. l. vnica §. in primo, & §. in ſecun-
do, Cod. de cad. tollend. Rot. dec. 494. num. 1. part. 2. & dec.
270 num. 8. part. 5. rec. & poſt Zacch. de oblig. Cam. deciſ.
194 num. 20. & ſeqq.*

Digitized by Google

R. P. D. Bourlemont,

Reatina Caſtrorum,

Luna 21. Iunij 1666.

ARGVMENTVM.

Sententia, in re, quæ patitur diuiſionem, poteſt, pro parte valere, & pro parte non valere, præcipuè, quoad diuerſas perſonas citatas, & quoad alias non citatas.

SVMMARIVM.

1 *Minor, quando citatur debet citari eius curator.*
2 *Ex ſtatuto Vrbis, maior 20. annis, dicitur maior, & non eſt amplius ſub cura.*
3 *Statutum habilitans perſonam trahitur extra territorium.*
4 *Minor, cum iuramento poteſt conſtituere procuratorem.*
5 *Defectus citationis annullat ſententiam, quoad non citatos, non quoad citatos.*
6 *Sententia, ratione connexionis, nulla in parte, annullatur in totum.*
7 *Sententia, quando patitur diuiſionem, poteſt pro parte valere.*
8 *Et poteſt, pro parte executioni demandari.*
9 *Poteſt renunciari nullitati ad renunciantis fauorem inducta.*
10 *Sententia quando eſt iuſta, eius nullitas non attenditur, niſi ſit clara.*
11 *Pactum reuerſiuum, in renunciatione, non ſuffragatur, non purificata conditione, ſub qua eſt conceptum.*
12 *Pactum reſpiciens plures perſonas reſoluitur in ſingularitates.*
13 *Veriſimilis contrahentium intentio attenditur in quauis diſpoſitione.*

DECISIO LIX.

IN deciſione edita. cor. Me, ſub die 22. *Iunij* 1665. fuit dictum, ſententias latas, fauore D. Thomæ Mareri, ſuper nullitate aliarum præcedentium, contra eum promulgatarum, eſſe infirmandas, coi non aquieſcente D Thoma. poſt binam cauſæ repropoſitionem, DD, placuerunt illius fundamenta, ideoque confirmandam reſoluerunt.

Tota namque difficultas videbatur reſtringi, ad nollitatem deductam, ex eo quod Thomas, qui prętenditur minor 25. annis, fuerit minùs citatus legitime, cùm citatio, ad terminos ſubſtantiales, contra ipſum, & non contra eius curatores, fuiſſet executa, ſed viſa fuit euitari,
1 hæc nullitas, animaduertendo, quod, vel attendatur Statutum Vrbis, vbi cauſa agebatur, & intrat diſpoſitio illius Statuti *cap. 47. lib. 1.* quod poſt lapſum 20. annorum
2 repræſentat hominem maiorem, vel conſtitutio Regni, habilitans maiores 18. annis, & vtroque modo, apparet de illius legitima citatione, præcipoè, quia ſtatutum, habilitans perſonam, trahitur etiam, extra Territorium,
3 *Bald. in l. cunctos populos, num. 14. Cod. de ſumm. Trinit. Cathol. Femon. ad Stat. Vrb. d. cap 47. num. 12. lib. 1. Rot. coram Seraph. dec. 746 nu 3.* & in præciſis terminis conſtitutionis Regni, qood minor cenſeatur etiam in Vrbe habilitatus, ita vt ei non ſit in Iudicio deputandus Curator firmauit *Rot. in vna Panormitana Fundor. coram Put. dec. 365. per tot. lib. 3.*

Sub hac præſenſa nullitate, in nihilum poterit Thomæ ſuffragari, altera nollitas, deducta, ex defectu legitimæ citationis, contra Angelum, & Octauium, minores, qui fuerant admiſſi, ad caoſam; Quoniam ex ponderatis, in d. deciſione, ſatis euidenter, conſtat ipſos conſtituiſſe Procuratorem, qui ſemper fuit citatus, & caoſam acerrimè defendit, præcipuè quoniam conſtitutio fuit facta cum Iuramento, quod operatur illos haberi, pro maioribus *auth. Sacramenta Puber. cap. 4. aduerſ. vend. & ibi gl.* 4
verb. conſtitutionibus in fin. Bart. in l. ſi minor 37. C. de minor. Vant. de null tit. de null. & inhabil. ſeu defect mand. Proc. comp. num. 35. Boer. deciſ. 92 num 4. Add. ad Gregor. dec. 391. num. 9 in fin. cum alijs abundè congeſtis *in d. dec. cor. Me, §. quidquid in fin.*

Sed quatenus poſſet, quoad eos aliqua oriri difficultas, quoad validitatem ſenteotiarum, ſubſtinentur tamen, reſpectu Thomæ, qui fuerat legitimè citatus, *Rot. deciſ.* 5
691. n. 14. part. 4. tom. 3. rec. & cor Greg. dec. 467. n 3.

Non obſtat, quod eum Intereſſe Thomæ eſſet connexum, cum Intereſſe illorum, ratione connexionis, ſeo- 6
tentia corrueret in totum; Contrarium enim apertè conuincitur ex eo, quod licèt, vterque niteretur excludere Tancredem, diuerſa tamen, Iura ſe ſe inuicem exclodere conantes, à diuerſis cauſis deducebant, qua diuerſitate 7
attenta nullitas reſpectu illorum, Thomæ ſuffragari oon poteſt, vt propter allegatos, probant *Bart. in auth. ſi omnes num. 3. C. ſi minor ſe ab hæred. abſtin. Rom. conſ. 410 n. 2. Rot dec. 561. nu. 13 part. 1. rec.* maximè, quia poterat fieri executio contra portionem, à Thoma poſſeſſam, ſine præiudicio aliarum partium Angeli, & Octauij, in 8
qoibus terminis, illi ſuffragari non poſſe nullitatem, *add. ad Greg. dec. 319. num. 7.*

Quæ fortius ſibi locum videbantur, In præſenti vindicaſſe, dum prædicti Angelus, & Octauius, tranſigendo, cum Tancrede præfatæ nullitati renunciarunt, eaqòe nolle vti declararunt, quare nimis durum eſſet, quod 9
Thomas maior, & legitime citatus vteretur nullitatibus, ad fauorem minorum, inductis, contra eorum voluntatem, *Rot. dec. 577. n. 3. part. 4. & dec. 256. n. 7. part. 9. rec.* cum alijs allegatis io *d. dec. §. dum illi.* Accedente, præſertim, bono Iure Tancredis, optimè reſultante, ex duabus ſententijs, ad eius fauorem latis, præuijs pluribus deciſionibus, quo caſu, reijciuntur nollitates, niſi de eis 10
clarè, & euidenter conſtet, ex deductis *in d. deciſ. coram Me, §. fin.*

Nec viſum fuit hoc bonum Ius excludi, ex deductis *in dec. huius cauſa edita cor. R. P. D. Priolo. ſub die 9. Iunij 1659. §. non obſtat,* quod nempè pactum reuerſiuum ap- 11
poſitum, in tranſactione d. Tancredis, non ſuffragetor, cum adhuc non deceſſerint omnes patrui, quibus facta fuit renunciatio.

Quoniam ex facto corruit obiectum, cùm ex lectura Inſtrumenti, non appareat vlla dictio vniuerſalis, ob quam debuiſſet omniom obitus expectari, ſed pactum fuit appoſitum, habito reſpectu, ad plures perſonas; 12
Ideòque reſoluitur in ſingularitatem, *l. falſa demonſtratio §. fin. ff de cond. & demonſtr. Alex conſ. 38. num. 3 lib. 1 Menoch præſ. 186. num. 12. 14. Cyriac. contron for. cap. 114 nu. 5. 41. Rot. cor. Seraph. dec. 1290. num. 4. & dec. 429. nu. 9. & ſeqq. part. 4. tom. 3. rec.* & ſine difficultate fuit admiſſum, in *d. dec. R. P. D. Priolo, §. ratio autem eſt,* licet ex facti diuerſitate fuerit contrarium reſolutum.

Et fortiùs diluitur obiectũ, attenta veriſimili cootrahentiom voluntate, quam potiſſimùm eſſe attendendam, fuit dictum, in d. dec, §. ratio autem eſt; congruit, autem voluntati contrahentium, quod non eſſet expe- 13
ctaodus obitus omnium patruorum; Tum quia in Inſtrumento fuiſſent appoſita verba, *quolibet caſu,* conuenta reuerſio vix vmquam potuiſſet ad eius fauorem verificari, & ſic Tancredi nimis fuiſſet læſiua, ex allegatis *in deciſione edita in hac cauſa coram b. m. Dunozett. 27. Februarij 1651. §. Ponderato.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D.

R. P. D. Bourlemont.

Romana Cenſus.

Lunæ 2. Martij 1665.

A R G V M E N T V M.

Replicantur omnia motiua alterius deciſionis, quod mulier obligari non poſſit ſine interuentu proximiorum, & ſine cauſa, etiam ſi contraheret cum Eccleſia, non intuitu pietatis, ſed tanquam perſona priuata.

S V M M A R I V M.

1 *Ex ſtatuto Vrbis, in obligatione mulieris, debent interuenire proximiores.*
2 *Curator dari non poteſt, quando poſſunt vocari aliqui ex proximioribus.*
3 *Si ſunt impediti differtur ſtipulatio.*
4 *Nec attenditur aſſertio iurata mulieris.*
5 *Mulier debet obligari cum cauſa.*
6 *In contractu, cum Eccleſia inito, non requiruntur ſolemnitates ſtatuti.*
7 *Dummodò fiat cauſa pietatis.*
8 *Hæres beneficiatus, antequam firmetur ſtatus hæreditatis, & reddat rationem, non poteſt conueniri.*
9 *Cauſa, ex parte falſa, vbi interuenit decretum, annullat totum contractum.*
10 *Mulier pro ſoluendis debitis, obligatur ſine ſolemnitate.*

D E C I S I O LX.

SEntentiam Rotalem, qua dictum fuerat, cor. R.P.D.
Beuilaqua, d.Clementiam nulliter ſe obligaſſe, pro
rata ſcut.3212. 50. accedendo, vti principalis, & in ſolli-
dum, Inſtrumento Cenſus ſcut.6000.per bo:me:Cardin.
Cecchinum, impoſiti ad fauorem Bernardi Mauri, vti
validam, & iuſtam confirmandam eſſe, reſpondit Rota.
Validitas admittebatur, & iuſtitia, ex duobus potiſſi-
mum firmiter videbatur fulciri.
Primum erat, quod in contractu præfatæ obligationis
D. Clementiæ, non adſtiterunt duo proximiores, à Sta-
tuto Vrbis *cap.*151. præcisè requiſiti, ex quorum defectu,
notam obligationis nullitatem induci, pluries reſpondit
Rot. vt tradit *Fenzon.ad d.ſtat.num.*13. & latè *congeſt. in*
1 *princ. deciſ. huius cauſa* 17. *Martij* 1664. *cor. R.P.D. Beui-*
laqua. Quæ euitari haud quaquam potuit, ex eo, quòd
fuerit citatus frater germanus D. Clementiæ, ad intereſ-
ſendum, quodque fuerit, loco alterius proximioris ab-
ſentis, deputatus curator; Quia, dum aderant plures alij,
qui poterant commodè interuenire, vt, de ſe met teſta-
tur, D. Petrus Caffarellus, & de alijs, nempè Franciſco
Guttifredo, & Equite de Aſte probatur, ex eorum acti-
bus antecedentibus, & ſubſecutiuis d. obligationi, ij vti-
que erant citandi, & ſolùm in caſu, quo accerſiti non ac-
ceſſiſſent, ſuppleri potuiſſet, per deputationem Curato-
ris, non autem, ante illorum vocationem, vt latè fuit fir-
2 matum in *d. deciſ. R.P.D. Beuilaque §. vtrumque enim*;
Quin imò, ſi fuiſſent impediti; erat in ſequentem diem
3 differenda ſtipulatio Contractus; vt *in Rauennaten.*
Releuationis indemnitatis 1. *Iulij* 1661. *§. reſultat, & ſeqq.*
cor. Reuerendiſs. Gerunden.
Quamuis etiam D. Clementia iuraſſet alios non habe-
re conſanguineos, quia nè, per huiuſmodi mulierum, &
minorum aſſertiones, eludatur diſpoſitio Statuti, eas pro-
uide iuſſum fuit haberi pro doloſis, & coactis, & ideò
prorſus inefficacibus, vt ex mente Rotæ firmatum refert
4 *Fenzon.ad d. Stat fol.*247. *nu.*75. *& fol.*384. *numer.* 1. cum
alijs *in d. dec. Beuilaque, §. non obſtat in fine.*
Alterum, & potiùs erat, quod cauſa narrata Iudici, pro
obtinendo decreto, in hoc Contractu, non ſubſiſtit, quia
debita pro d. rata ſcut. 3212. nullo modo, ſpectabant ad
D. Clementiam, vt fuerat expreſſum, ſed bo. me. Caroli
eius cognati; Indè propterea, reſultabat falſitas cauſæ,
quia D. Clementia ſe adſtringebat debitis, quibus nullo
tenebatur, & ob id, remanſit inſubſiſtens illius obligatio,
vt latè fuit firmatum, in *d. deciſ. Beuilaqua, §. defectus cum* 5
ibi relatis.
Ad quam nullitatem ſaluandam, incongruè iterum
replicabatur, cenſum fuiſſe emptum à Bernardo, vt mi-
niſtro Cappellæ S. Ilarij, ad quam ſpectabant pecuniæ, cũ
qua ideò contrahens D. Clementia remanſit efficaciter
obligata, etiam non ſeruatis ſtatutarijs ſolemnitatibus, in
Contractu, cum Eccleſia non requiſitis, & *deciſ. Verall.* 6
172. *in fine, &* 194 *par.*3. cum alijs apud *Galganett. ad d.*
*ſtatut. Vrb limit.*22.
Quia ceſſat obiectum, de Iure, & de facto, vt in alia
dec. fuit animaduerſum; nam, concluſio procedit ſolum,
ſi ex motiuo charitatis, & pietatis, pro ſalute animę exer-
ceatur opus pium, cum Eccleſia, non autem ſi cum ea cõ-
trahatur, vti cum priuato, vt magiſtraliter diſtinguit,
Rot. cor. Cocc. in Rom. nullitatis obligationis 13. *Nouembris*
1628. *cum alijs in dec. R.P.D. Beuilaqua, §. non ſubſiſtit*, &
tradunt *Zabarell. in c. perpendimus nu.*13. *de ſent. excom.*
*col.*15. *circa fin. verſ. ſi autem, & Cancer. var reſ. lib.*2. *cap.*1. 7
*nu.*117. & cenſus fuit emptus à Bernardo, vti priuata per-
ſona, & abſque vlla expreſſione miniſterij, & de proprijs
ſuis pecunijs, vt ex Inſtrumento impoſitionis, ibi, *Vendi-*
dit D. Bernardo præſenti, ac pro ſe ſuiſque hæredibus, &
ſucceſſoribus &c.
Prout, ibidem viſum fuit inſubſiſtens, quod D. Clemẽ-
tia teneatur ſaltem vti hæres Franciſci filij, & D. Cardin.
Nam, quamuis poſset Bernardus agere contra bona
hæreditaria vtriuſque, non tamen poteſt conuenire D.
Clementiam, nec realiter, nec perſonaliter obligatam, dũ
non eſt hæres Franciſci, & hæreditatem Cardin. adiuit,
cum beneficio legis, & inuentarij; Vndè, ante firmatum
priùs ſtatum hęreditatis, & redditã rationẽ, minimè tene-
tur, vt in ſpecie, *Rot. cor. Emin. Ottob. dec.*47. *n.*4. *& ſeqq.* Vl- 8
trà quod hoc reſpicit diſputationẽ diuerſã à præſenti, re-
ſtricta ad ſubſiſtentiã cenſus, & obligationẽ D. Clemẽtię.
Cœterùm, quamuis ſtante hac nullitate, prætenderet
D. Clementia nec teneri pro reliquis ſcut. 2787. 50. ex in-
diuiduitate decreti, ſuper falſa cauſa, emanati quæ infi-
cit Contractum in totum, etiamſi cauſa ſit in parte vera,
vt dixit *Rot. dec.*190. *nu.*11. 12. *par.*6. *rec.* DD. inhærendo 9
æquitati cenſuerunt eam teneri, pro d. ſumma, quæ verè
probatur ſoluta in extinctionem debitorum, quibus ipſa
premebatur, etiam cum maioribus vſuris, & quæ etiam
teneretur perſoluere, niſi cum dd. pecunijs perſoluiſſet,
quo caſu, ne cum aliena iactura locupletetur, ſubſtinetur
obligatio, etiam ſine alia ſolemnitate, ſaltem actione de
in rem verſo, quidquid ſit ſi pecuniæ fuiſſent ſimpliciter
ſolutæ D. Clementiæ, vt fuit latè deductum in penulti- 10
mo, & vltimo, *§. deciſ. Beuilaqua.*
Et ita vtraque, &c.

R. P. D. Bourlemont.

Romana Cenſus ſeu Fideicommiſſi.

Veneris 9. Aprilis 1666.

A R G V M E N T V M.

Diſpoſitio, iuxtà declarationem faciendam, quando dicatur perfecta, ità vt ſubſtineatur etiam non facta declaratione reſeruata.

S V M M A R I V M.

1 *Diſpoſitio, iuxtà declarationem faciendam, dicitur imperfecta.*

G 3 *Nec*

2 *Nec attenditur, ad effectum inducendi perfectam diſpoſitionem.*
3 *Limitatur, quando conſtat de perfecta voluntate.*
4 *Operatio voluntatis imperfecta debet perfici, per aliam operationem.*
5 *Voluntas præparatoria nihil operatur.*
6 *Voluntas dicitur perfecta, quando de ea clarè conſtat.*
7 *Voluntas perfecta elicitur ex verbis.*
8 *Reſeruatio facultatis mutandi non ſequuta mutatione nihil operatur.*
9 *Imperfecta dicitur voluntas, quandò eſt dubium, quis ſuccedat.*
10 *Fideicommiſſum inducitur ex conſeruatione agnationis.*

DECISIO LXI.

VSque de Anno 1634. firmatum fuerat, obiter, ac per tranſennam, *in deciſione 535. par. 5. rec.* fideicommiſſum inſtitutum, in teſtamento Fabij Vrſini, fauore filiorum Neapolionis eius filij, & hæredis vti relatiuum, ad declarationem faciendam, in Codicillis, ijs non exhibitis, non probare certam, & determinatam voluntatem, vti eſt neceſſaria, ad inducendum fideicommiſſum, ſed ſolùm imperfectè, & præparatoriam, ideoque non attendendum. Reuiſio, verò huius articuli caſtigatior, licet, merentis, ab eo tempore, Supino ſilentio iacens hodie eſt excitata cor Me, & dubio, ſuper ea propoſito DD. reſponderunt conſtare, de fideicommiſſo, & in hac parte recedendum à deciſis.

Concipientes DD. hanc facti ſpeciem, arctiori inueſtigatione indigere, ad tollendam quamlibet anſam æquiuocandi, in applicatione Iurium, quæ ob problematicam veriſimilitudinem caſuum, in hac materia, occurrentium, peregrinos intellectus ſæpè coguntur ſubire, extrema deliberationis poſuere, ſub his verbis teſtamenti, dicti Fabij Vrſini. *Nomino, e fo mio herede il Signor Neapolione mio figlio legitimo e naturale &c. e perche intendo, che li miei beni ſi conſeruino nei figlioli, e ſucceſſori del Sig. Neapolione ſuddetto però mi riſerbo di far dichiaratione nel Codicillo, ò altra diſpoſitione che io farò ſecondo la quale circa la ſoſtitutione, e fideicommiſſo ſi habbia à regolar il preſente mio teſtamento in tutto, e per tutto s'attendi, e s'oſſerui, perche queſta è la mia volontà, la quale voglio che habbia effetto non ſolo come teſtamento, ma anche, &c.*

Inter quod examinandum, prima fronte colligi videbatur, ſubſtantiam fideicommiſſariæ diſpoſitionis, fauore filiorum, & ſucceſſorum Neapolionis conceptæ, collatam eſſe in futurum, & relatiuam eſſe, ad codicillos, aut aliam diſpoſitionem, ſubſtitutionem, & fideicommiſſum ordinare debentem, ex illis verbis. *Però mi riſerbo far dichiaratione nel Codicillo, ò altra diſpoſitione, che io farò, ſecondo la quale, &c.* & hac declaratione non apparente, remanſiſſe, in terminis ſimplicis pollicitationis,
1 ac Velleitatis, atque puræ Inſtitutionis hæredis, *iux. text. in l. ſi teſtamentum. C. de inſt. & ſubſt. l. 2. ff. de hæred. inſt. vbi Paul. de Caſtr. Alex. & alij in l. ſi quis ita ſcripſero heredem ff. eodem titulo l. qui plures ff. de vſufruct. legat. Menoch. conſ. 224. n. 20. Aym. conſ. 147. nu. 6. Rot. apud Cenc. de Cenſib. dec. 11. num. 5. & ſeqq. dec. 12. num. 24. part. 8. rec. & in Romana fideic. de Bremis coram Reuerendiſs. D. M. Decano, § huiuſmodi enim teſtandi modus* confirmata, in hoc motiuo 1. *Februarij 1664. coram eodem § licet enim.*

Et comprobari Teſtatoris volontatem, ad actum diſpoſitiuum perfectum, & abſolutum, nullatenus proceſſiſſe, ſed tantùm ſignificaſſe quandam præparatiuam volitionem, & deſiderium inſtituendi fideicommiſſum, per declarationem faciendam, in Codicillis,
2 aut alia diſpoſitione, ex traditis per *Cyriac. controu. 340. num. 18. Menocch. de arbitr. Iud. caſ. 236. numer. 18. & ſeqq. Surd. conſ. 236. num. 8. Rot. dec. 12. num. 26. part. 8. rec. & coram Ottob. deciſ. 10. num. 58. & poſt 2. vol. conſil. Farinac. deciſ. 336. num. 8.*

Sed benè enucleato germano ſenſu tenoris teſtamenti, eoque adamuſſim, comparato, cum legalibus argumentis, compertum eſt DD. actum diſpoſitionis fideicommiſſariæ, in ſubſtantialibus, ſub conditione, de futuro minimè poſitum eſſe, ex eo, quod arguatur, de præſenti indubitata, & perfecta voluntate, quod bona conſeruentur in filijs, ac ſucceſſoribus Neapolionis, per hæc verba, *perche intendo, che i miei beni ſi conſeruino ne figli, e ſucceſſori del Signor Neapolione*, quæ prænotant, & ſignificant diſpoſitionem actualem, & completam
voluntatis intenſi, ſuper Bonorum conſeruatione, in filijs, ac 3
ſucceſſoribus Neapolionis, per tradit. *ab Hoſtien. & Abb. in Cod. ex literis* il primo *de Sponſal.* cum alijs cumulatis per *Menoch. de arbitr. Iud. caſ. 496. num. 28. vbi num. 9.* verba omninò ſimilia exemplificantur, nempè, ſi quis dicat, *volo bona mea maneant in familia*, conſtitutum, atque iniunctum fideicommiſſum cenſetur, ex reſponſo *Socc. Sen. conſ. 43. num. 7. & conſ. 57. num. 1. lib. 1. Curt. Iun. conſ. 54. num. 5.*

Ne autem argumenta legalia, in Cortice verborum, conſiderata facti determinatione adumbrent, ſub categorica diſtinctione, placuit DD. eas collocare, nempè,
aut operatio voluntatis eſt perficienda, per aliam eius 4
operationem, in diſpoſitione facta, *volo eligere, volo legare*, & donec prima operatio voluntatis purificatur, à ſecunda electione, aut legatum, in eſſe ponente, voluntas dicitur impurificata, indeterminata, & præparatoria, & in hoc ſenſu, intelligendæ ſunt authoritates ſub-
ſtantiam diſpoſitionis, ad futuram conditionem eſſen- 5
tialiter referentes, vt *Bald. in l. volo, C. de fideic. Rum. in l. ſeruus electione in principio col. 7. verſ. & quod verbum, ff. de legat. cap. ibique Iaſ. num. 7. rip. nu. 23. Caſtrenſ. conſ. 137. col. lib. 2. cum pluribus per Menoch. d. caſ. 496. num. 22. Seraph. dec. 623. num. 3.*

Aut prima operatio voluntatis conſtituit actum præſentem, de per ſe abſolutum ac independentem, ab alio futuro eiuſdem voluntatis, vt in præſenti caſu, quo voluntas Teſtatoris circa conſeruationem bonorum, in filijs, ex ſucceſſoribus Neapolionis, nihil aliud requiritur, ad abſoluendam diſpoſitionem conceptam integraliter, & perfectè in illo modo, loquendo, *perche intendo ſi conſeruino*, quod latinè ſonat, *voglio, e deſidero*, vt conſeruentur, & in tali caſu, dicitur voluntas tranſire, in diſ-
poſitionem, & nullum conditionis euentum, quoad ſub- 6
ſtantiam expectare, vt demonſtrat, *text. in l. etiam hoc modo 118. vbi cupio des, opto des, credo te daturum, in l. & eo modo 121. ibi deſidero, vt des, ff. de leg. 3. l. filiam 17.* ibi, *etiam filia mea reſeruentur, ff. de aur. & arg. l. fidei-
commiſſum inducere valent, Grat. diſc. 220. n. 28. Menoch. 7
conſ. 45. n. 8. verſ. non inquam hoc repugnat, Rot. deciſ. 640. num. 15. 16. part. 1. diuerſ.*

Quibus ità perpenſis concludebant DD. in præfatis verbis, *perche intendo ſi conſeruino &c. però io mi riſerbo far la dichiaratione, ſecondo la quale &c.* actum voluntatis, vt ſupra perfectum, determinatum, & abſolutum, importantibus, adeſſe quaſi duplicem ſubſtitutionem, vnam, ſcilicet, puram, & abſolutam, in illis verbis, *perche intendo ſi conſeruino*, & aliam modificatam, ibi *però mi riſerbo &c.*
vnde non ſequuta declaratione dictæ modificationis, re- 8
manet pura fideicommiſſaria diſpoſitio, *ex text. in l. 2. ff. de hæred. inſt. l. ſi teſtamentum C. de inſt. & ſubſt. l. hæredes mei § ſi quid poſt teſtamentum*, quando procedunt ex eo, quod duplex ſenſus, ad eam ſcripturam commodè adhi-
beri poteſt, vt explicat doctiſs. *Cyriac. in d. l. 2. ff. de hæred. 9
inſt. eius oper. tom. 1.* vbi ſoluit obiectionem in contrarium adductā *ex l. Titia in princ. ff. de leg. 2.* quod ibi conditio erat iniecta libertati fideicommiſſariæ, ſi legando, *ex l. qui plures ff. de vſufruct. legat.* quod ibi incertæ erant legatariorum perſonæ, & ſimilia, ſicut *in l. penult. C. de inſt. & ſubſt. verſ. neque obſtat tom. 4.* qui ex Cod. Iuſtinian. inſcribitur, non refragante, præſertim, iuxtà intellectum *d. l. 2.*

ff. de

Digitized by Google

ff. de hæred. inſt. voluntate teſtatoris, qui in toto contextu teſtamenti prægnantem, & geminatam expreſſit rationem conſeruandi bona pro filijs Neapolionis, ad hoc vt iuxtà gradum condecentius, poſſent viuere, quæ ſola ra-
10 tio ſufficit ad inducendum fideicommiſſum, vt in puncto *Rot. dec. 10. num. 1. 2. 3. par. 1. rec.*

Ex quibus luculenter oſtenditur, declarationem faciendam, non importare vim conditionis ſubſtantiam fideicommiſſariæ diſpoſitionis ſuſpendentis, imò potiùs præſupponere actum, in ſubſtantia, perfectum iuxtà ce-
11 lebrem *§. ſi quid poſt teſtamentum l. hæredes mei ff. de hæred. inſt. Surd. conſ. 234. num. 23.* ſed ſolum modos, & qualitates, ſub quibus fideicommiſſum inſtitutum valet, & ſubſiſtetur, etiamſi de his non conſtet, *text. eſt expreſſ. in l. cum pater §. duos ff. de leg. 2.* in ſpecie tradunt *Iaſ. Alex. Paul. de Caſtr. & ſcripſit idem Caſtr. in l. 2. ff. de hæred. inſt. Canc. in l. legatum 16. ff. de vſu, & vſufruct.* ibi, nec fuit relictum ſub conditione propriè, ſed ſub modu *tom. 3.*

Quod maximè voluntati Teſtatoris conforme dignoſcitur, ex his verbis, *E non facendolo il preſente mio teſtamento in tutto, e per tutto s'attenda &c.* quæ apertiſſimè ſignificant teſtatorem voluiſſe, quod fideicommiſſum inſtitutum, fauore filiorum Neapolionis, ſubſiſtineretur, etiamſi codicillum non faceret pro regulandis ſubſtitutionibus.

Et ità vtraque &c.

R. P. D. Bourlemont.

Romana Fideicommiſſi de Steccatis.

Ven. 10. Februarij 1662.

ARGVMENTVM.

Renunciatio abdicatiua, facta ab ingrediente Religionem, non reuertitur, ex quo deficiant perſonæ, in ea, contemplatæ, & compræhendit etiam bona fideicommiſſaria, maximè ſi ſit facta, ad fauorem compræhenſorum, in dicto fideicommiſſo.

SVMMARIVM.

1 *Renuncians reuerti non poteſt ad bona renunciata.*
2 *Renunciatio realis præiudicat renuncianti, etiam ex defectu perſonæ contemplatæ.*
3 *Præcipuè ſi facta ſit ab ingrediente religionem.*
4 *Renunciatio non compræhendit fideicommiſſum, de quo non fuit facta mentio.*
5 *Contrà, ſi ſit per verba ampliſſima.*
6 *Prohibitus alienare poteſt renunciare abdicatiuè, non translatiuè.*
7 *Nomine hæredum, in fideicommiſſo, non veniunt extranei.*
8 *Prohibitus alienare alienat in vocatos.*
9 *Manutentio datur poſſidenti.*
10 *Poſſeſſio, ex clauſula conſtituti, ſufficit pro manutentione.*

DECISIO LXII.

INſtituerat Petrus Paulus de Steccatis, perpetuum reciprocum fideicommiſſum, inter Franciſcum, & Ludouicum filios, eorumque deſcendentes, in infinitum, in quorum defectum, vocauerat Aemiliam, & Cangeuam filias, omneſque earum poſteros, cum ſtrictiſſima alienationis prohibitione, ſub pena caducitatis; Defecerũt, ſine prole, Franciſcus poſtmodum, & Ludouicus, relicta, tantum Hippolita filia, quæ pariter, obijt relicta Maria Virginia Moniali, D. Dominici, & Sixti, & Conſtantia, quæ vltimo loco deceſſit, per cuius obitum, orta controuerſia, ſuper manutentione bonorum fideic. inter monaſteriũ, & Antonium Zambottum deſcendentem, ex Aemilia filia teſtatoris, placuit DD. quod videretur, de bono Iure, & hodie, de eo conſtare, ad fauorem Zambotti reſponſum fuit.

Non enim controuertebatur, Mariam Virginiam, ſiue Monaſterium, ex illius perſona, eſſe priorem in vocatione, tamquam deſcendentem filiorum teſtatoris, ſed eidem obſtare dicebatur, ampliſſimam renunciationem, & abdicationem, omnium bonorum, in ingreſſu Monaſterij, factam, etiam per viam donationis, inter viuos, cuius vigore, ità renuncians, de medio ſublata remanſit, vt ad eam bona donata numquam reuerti potuerint, iuxta *Clar. tex. in l. 1. ff. de donat. & l. ſi quis argentum § fin. ad fin. C. eodem. l. quæritur 14. §. ſi venditor ff. de edil. edict. l. Senatus ff. de donat. cauſ. mor. Bald. conſ. 195. vol. 4. Roland. conſ. 77. nu. 12. lib. 1.*

Quod in præſenti, etiam procedere viſum fuit, quamuis defecerint Curtius frater, & Conſtantia ſoror, quorum contemplatione, fuit donatum, & renunciatum.

Cum enim, verſemur in renunciatione reali, quidquid
ſit, ſi ageretur, de ſimplici renunciatione perſonali, & in
perſonis directis, in quibus terminis, procedit *dec. 186. nu.*
6. par. 3. rec. cum alijs in contrarium adductis, licet perſo-
næ contemplatæ defecerint, tamen renunciatio realis
non expirat, ſed ſemper renuncianti præiudicat, vt præ- 2
ter mox relatos, tradunt etiam *Craueti. conſ. 166. num. 6. Alex. conſ. 195. lib. 1. ad fin. Rum. conſ. 204. nu. 4. lib. 1. Gratian. c. 786. num. 17. & ſeqq. & c. 168. num. 1. 2. Mantic. de tacit. lib. 13. tit. 21. num. 20. Noguerol. alleg. 37. num. 23. poſt med. Gurb. de conceſſ. feud. §. 2. gl. 13. num. 96. verſ. certi vero Iuris*, quam opinionem ſemper in ſimili renunciatione, amplexa eſt, *Rot. cor. Put. dec. 274. nu. 4. 5. lib. 3. & dec. 587. par. 1. rec. & in Rom. Fideic. de Toſcanellis 31. Mart. 1649. cor. Reuerendiſſ. Papien. & in alia Rom. ſimili 3. Decemb. 1655. §. non etiam poterit, & 19. Maij 1659. §. hinc regreſſum cor. R. P. D. Veroſpio*, & faciunt nouiſſimè adducta *in Rom. hæreditatis de Lanucijs 1661. cor. R. P. D. Taya*

Eo fortius, quod agatur, de renunciatione, facta ab ingrediente Monaſterium, vt faciliùs, omnibus ſæcularibus curis ſepoſitis, liberius Deo famulari potuiſſet, ex quo patet, cauſam finalem renunciationis, non reſtringi, ad ſolam agnationem, ſed reſpicere etiam perpetuo ſuam abdicationem, proindeque, per ſolum defectum agnationis,
non ceſſauit renunciationis effectus, vt ponderat *Molin.* 3
de Iuſtit. & Iur. diſp. 579. nu. 19. verſ. dixi Regulariter Rouit. conſ. 44. num. 7. 14. lib. 1. Gratian. c. 168. num. 27. Rot. dec. 614. in fine par. 2. rec. & cor. Eminentiſſ. Otthob. dec. 10. num. 38. 45. 46. & in Rom. Fideic. de Coſciarijs 16. Martij 1648. §. emiſſa vero cor. Eminentiſſ. Corrado cum alijs relatis in alleg. *Rom. de Toſcanellis cor. Reuerendiſſ. Papien. & in Rom. hæreditatis 23. Iunij 1659. §. non obſtat cor. Eminentiſſ. Cerro.*

Nec ſubſiſtere viſum fuit obiectum, quod ſub hac re-
nunciatione, ſeù donatione, non compræhendatur fideic.
proauum, quale eſt controuerſum, ex quo, de eo non le- 4
gatur facta expreſſa mentio.

Quia, cum verba donationis ſint generalia, & geminata compræhendentia ſucceſſionem quorumcumque deſcendentium, & alias quaſcumque, in quibus ipſa renuncians ſuccedere potuit, vel poterit, non dubitarunt DD. etiam huic fideicommiſſo cenſeri renunciatum, ſi non
nominatim, ſatis, per verba æquipollentia, & compræ-
henſiua, quod ſufficit *ad tex. in l. pluribus ff. de except.* 5
Bald. conſ. 184. in fine lib. 4. Rot. in d. Rom. Fideic. de Coſciantijs cor. Eminentiſſ. Corrado §. voluntas vero, & in d. Rom. Fideic. 3. Maij 1659. cor. R. P. D. Veroſpio, & in d. Rom hæreditatis cor. Eminentiſſ. Cerro, §. etenim, & ſeqq.

Neque obſtat, quod tum renunciatio à Moniali facta Patri, & hæredibus, cum ceſſio Conſtantiæ facta Zembotto ſit nulla ex defectu poteſtatis ad prohibitam alienationem bonorum fideic. in extraneos.

Quia, quoad primum, vltrà quod erat renunciatio
abdicatiua potius Iuris, à ſe, quam translatiua, in alium, 6
ſicque non dicebatur alienaſſe Monialis ſeſe inhabilitans

ad ac-

Digitized by Google

ad aequirendum per clar. *tex. in l. qui autem ff. quæ in fraud.credit.* cum ibi notatis, adhuc antè, aeeeptante patre, pro hæredibus, non fuit, in extraneos traslatum fideic. cum aeceptatio intelligatur tantum pro hæredibus
7 ſanguinis,ſieqoe capaeibus,etiam à teſtatore, non excluſis, *Rot in Auenionen.Fideic.11. Martij 1648.§. quer. cor. Emmentiſſ Otthob num.20.* quod etiam militat,quoad ſecundam factam à Couſtantia Zambotto, quia vti de-
8 ſcendens à filia teſtatoris non dicitur extraueus, ſed vocatus,erga quem proindè non erat prohibita bonorum alienatio, vt tradit *Alciat. conſ.18. num. 46. lib.5. Surd. conſ.351.num.45.Cyriac.contr.2.num.18. Rot. in Bonon. de Dulphis 12.Martij 1656.§ ceſſat enim cor. Alberg.*

Hinc propterea ſtante bono Iure Zambotti,coucedenda eſt ei manutentio,dum illius poſſeſſio ſatis probatur;
9 Tum ex appræhenſione, ex elauſula Conſtituti, per Conſtantiam in ceſſione appoſita, ab ea aceeptata, quæ ſufficit pro obtinenda manutentione, vt dieit *Rot. dec. 549.num.3.part.1.rec* eum alijs relatis per *Poſt.de manut.*
10 *20 num.7.28 & dec.339. num. 1.& 356.par.9.rec.& in Rom.Fideic.de Cenys 14.Martij 1657.§.1.cor.Dunozett.*

Et ita vtraque parte &c.

R. P. D. Bourlemont.

Romana Fideicommiſſi de Steccatis.

Luna 15. Iunij 1665.

A R G V M E N T V M.

Renuuciatio, per quæuis verba, realitatem importantia, expirat, ex defectu perſonæ in ea contemplatæ, & nunquam extenditur ad fideicommiſſum, in præiudicium vocatorum, & ipſius renunciantis.

S V M M A R I V M.

1 *Renunciatio verè realis eſt illa, quæ nullum habet reſpectum ad perſonas.*
2 *Renunciatio, ad fauorem certæ perſonæ, illa deficiente, expirat.*
3 *Renunciatio facta ab ingreſſuro religionem præſumitur abdicatiua.*
4 *Renunciationis cauſa ad eius realitatem arguendam attenditur.*
5 *Renunciatio quantumuis realis, ſi in ea ex contemplatione certæ perſonæ, ex defectu illarum expirat.*
6 *Renunciatio, per viam donationis, transmittitur ad extraneos.*
7 *Bona non quæſita donanti non poſſunt donari.*
8 *Donatio, in renunciatione, facta, reſtringitur, ad illius naturam.*
9 *Renuncians fideicommiſſo paterno non renunciat auito.*
10 *Renunciatio ſucceſſionis plurium graduum non extenditur vltra nominatos.*
11 *Renunciatio, nunquam comprahendit ea bona, ad quæ extendi non poterat.*
12 *Admiſſum non dicitur, quod alteri ablatum eſt.*
13 *Renunciari non poteſt fideicommiſſo in præiudicium proximè ſucceſſuri.*

D E C I S I O LXIII.

DIctum fuerat cor.Me, *die 10.Febr.1662.* conſtare, de bouo Iure Zambotti, ad exeluſionem Monaſterij S. Dominici, & Sixti, ex perſona Mariæ Virginiæ initi, profeſſam,& quod renunciatio facta,ab ea ingreſſu Monaſterij,iſta non fuit ſolum generalis,& comprahenſiua omnium bonorum ſed etiam realis,& ideò, poſt mortem Curtij fratris, & Conſtautiæ ſororis non expiraſſe; hodiè vero,ſuper Iuribus dictæ deciſionis,iam repropoſitæ, & melius Inſtrumenta renunciationis, ab informantibus deducta ab ea recedendum putarunt eſſe Domini.

Quia fuit animaduerſum renunciationem, quamuis in res,& bona, directam non fuiſſe prorſus quorumcumque Iurium abdicatiuam, nulla habita conſideratione,ad quas perſonas bona & Iura deuenirent, dummodò à renunciante,quoquo modò abdicarentur, quæ eſt vera
qualitas renunciationis perpetuò, & realis, vt tradunt, 1
Gurb.conſ.89 num.12. 17. lib.1. Surd. conſ. 517. num.14. poſt med.verſ.cum ergo prædictis, Peregr. de fideic. art. 52. num 2.& Rot.dec.185.num.5.par.3.rec.& penes Gallerat. de renunc.dec.43 num.3.& ſeqq. ſed fuiſſe reſtrictam, ad fauorem Patris,vt ex Inſtrumento, ibi, *Animo reuoluens M. Antonium Patrem duobus filijs grauatum, vno Curtio, & altera, Conſtantia infraſcriptam refutationem, & donationem, erga illum, vt commodius, gradum ſuæ nobilitatis ſubſtinere poſſit & familiam honorificentius ſubſtentare facere,cenſuit* & inferius, *renunciat, & refutat ad fauorem dicti M. Antonij ſui Patris,& verſus dicto M. Antonio ſuo Genitori præſenti, & acceptanti, elargita eſt*, & inter hæc refutationem fecit erga ſecundum Genitorem.

Vndè primò inferebant DD.quod non ſine Iuris præiudicio,ſub prædicta renunciatione, dici debuiſſet comprahenſum hoc fideicommiſſum, prout non compræhendi firmius putarunt, adhuc quia renunciatio non fuit merè realis, & abdicatiua, ſed veriùs perſonalis, &
translatiua,reſtricta ad fauorem Patris,vel eius filiorum, 2
remanſit propterea, cum ipſis renunciatarijs extincta, nec potuit operari, erga fideicommiſſarios extraneos, in quorum fauorem præſumi non debet renunciatio voluiſſe diſponere, & extraneos in concurſu illorum excludere,vt in terminis longè fortioribus,tradent *Honded. conſ.96.num.20.& conſ.29. num.19. lib.1. Donat. Ant. de Marin.reſol.lib.2.c 189.num.26.& ſeqq.Cyriac. contr.for. 475.num 1.& ſeqq Altogr. conſ.42. num.77. cum ſeqq. & conſ.543.num.13.vſque 18.par.5.tom.2.rec. ord.44. num.5. cum ſeqq apud Gallerat R.P.D.meo Emerix.*

Non obſtante,quod verſamur in renunciatione facta, ob ingreſſum Monaſterij, quæ ſemper præſumitur ab-
dicatiua,& realis,vt *in dec.quæ remidetur § fortius.* 3

Quia ex renunciationis contextu,ſuprà relato,partim ibi, *Animo reuoluens ad M. Antonium eius Patrem duobus filijs grauatum.* & ibi, *vt incommodius gradum ſuæ Nobilitatis ſubſtinere poſſit, & familiam ſubſtentare*, patet, ingreſſum religionis dediſſe, quidem occaſione renunciandi,ſed cauſam finalem renunciationis, fuiſſe Patris, & familiæ decorem, & ſubſtentationem iuxtà diſpoſi-
tionem præcitati *text. in l.cum alimenta 22. §. quo fratris* 4
ff de alim. & ideò, quando adeſſent verba omnimodam realitatem importantia; dum poſteà reſtringitur finaliter, ad fauorem certarum perſonarum, licet illis viuentibus,duret realitas renunciationis, ijs tamen defectis ex-
pirat, & habetur, ac ſi fuiſſet perſonalis, vt tradunt *Me-* 5
noch.conſ.706.num.41. verſ.reſpondeo Fuſar. de ſubſt. qu. 269 num.2.& in Auenionen. fideic. 22. Aprilis 1652. cor. b.m.D.M.Celſo penes Tondut. qu. ciuil. dec.121. num.22. lib. 2. & in terminis renunciationis ſimilis factæ à Moniali poſt *Conarr.tradit Don.Ant.de Mar.reſol.109.num. 6.cum ſeqq lib.2. Altogr.d.conſ.43 num.59.lib.2.& Cyriac. contr.475 per tot Rot apud Merl.de legit. dec.48. num.18.* & in fortioribus terminis *in dec. 38. num. 35.& ſeqq. & num 39.& ſeqq.apud Gallerat. de Renunc.* & in caſu, quo fuerat dictum, quod renunciatio debet eſſe perpetua, realis,& realiſſima,omni tempore valitura, quia defecerunt perſonæ, quorum fauore emanauerat, diſtinguendo,pluribus adductis,firmauit, *Rot.in Marſiana Succeſſ. 4.Febr.prox.§.nec denique,cor.R.P.D.Emerix*; minuſque
obſtare viſum fuit,quod renunciatio proceſſit, per viam 6
Donationis, quæ operatur, vt bona tranſmittantur, ad hæredes vltimi donatarij.

Quia bona,de quibus agitur,cadere non poterant, ſub titulo donationis,dum de eo tempore, donanti nondum

erant

Digitized by Google

7 erant quæſita, *Rot.dec.320.num.15.lib.6.& 33.& dec.
325.num.6.& ſeqq.par.6.rec.* nec po:erant tranſmitti, in
Zambottum qoi noo erat, de familia teſtatoris, extrà
quam ſtrictiſſimè vetitum erat, transferri vt infrà.

Et tamen donatio complicata, in ſimilibus renonciationibus, noo alterat illius naturam, quando oon princi-
8 paliter, ſed conſecutiuè, ad renunciationem, & pro maiori illius corroboratione, vt in caſu, de quo agitur, procedit, primo in his terminis declarat. *Rot dec.26. Martij
1643. cor. Bichio impreſſ. apud Gabr. de Renune, dec.23.
num.14.27.*

Inferebant DD. quòd fideicommiſſum, de qoo agitur, oon poterat dici comprehenſum, ſub prędicta Renuociatione, quæ licet expiret per gradus diſiunctos, fi-
9 deicommiſſa, & ſucceſſiones aſcendentium, nullam tamen fecit mentionem, de fideicommiſſis proauorum, qualis fuerat Petrus Paulus, de cuius teſtamento hodiè eſt quæſtio, quià cùm in fideicommiſſo legato caducitatis conſulto pręſumendum eſt contrahentes, de eo meotionem non feciſſe, ne io prędictam caducitatem irruereot, vndè nun ſolum inerat concloſio, quòd quando de pluribus ſucceſſionibus, io renuuciatione habita eſt mentio,
10 cum enumeratlooe plurium graduum, ſeu perſonarum, de quarum hæreditate agitur, non comprehendãtur hereditates, gradus, ſeu perſonæ non nominatę, *Rot.dec.33.
num.11.& ſeqq. apud Galer.de Renune.* Verùm dicendum viſum fuit, & minùs per d. fideicommiſſum eſſe tacitè comprehenſum, ſub quacumque generalitate verborum d. renunciationis, quia numquam cenſentur comprehenſa illa bona, quæ ſi compreheoderentur, fuiſſet inci-
11 dere renunciaotem in caducitatem, & reouociatario non profuiſſent, tamquam extraneo, & incapaci illorum acquiſitionis, per *text.in l. nec vtile 20. ff. ex quibus cauſ.
minor.* ibi, *neque enim intelligitur admiſſum, quod oblatum*
12 *alteri non eſt, vbi gl.in verb. oblat.* explicat queſitum, & tradit magiſtraliter &c. *Bartol. in l.in Codicillis § inſtituto
n.5 ff. de leg.2, Alex conſ.16.nu.4.conſ.168.nu.6. lib.2. Cyriac.contr.222.nu.61. Rot.cor.Card Seraph.dec.1290.nu.
1.& dec.426 la 1. num.1.& ſeqq.diuerſ.& dec.186.num.
2. monetur par.3.& dec.489.num.7.& dec.623.num.3.
par.2.& dec.503.num.25.par.5.rec.* & fuit pro Indubitato ſuppoſitum, in *Vrbeuetana ſucceſſionis 31. Iannarij 1661.
ſub §. minus denique cor. Alberg.*

Reiecta impropria limitatione, quæ aſſerebatur contrà doctrinam *Bart.* aſſerendo noo procedere, quandò renanciatio fit, io proximi ſucceſſionem, ſeu vocationem, vt fuerat ſuppoſitum *in deciſ. qua remidetur §. quia
quoad primum.*

Quia, ex ſuperius relatis apparet, Mariam Virgineam, non renunciaſſe priori loco, Cortio, nec Conſtantię,
13 quo dici poteraot vocati, ſed fratri, qui nec de proximo, nec vmquam, in his bonis erat ſucceſſurus, & nihil, ſi idem Pater potuiſſet conſiderari, vti vnus, de vocatis, nihil ei profuiſſet, niſi etiam eſſet, de immediatè ſucceſſionis, in d. fideicommiſſo, certo ordine, poſt mortem grauati, reſtituendo, Iure directo, de gradn In gradu *Dec.conſ.57.ſub n.24.lib.3,* & alij relati per *Fuſar.de ſubſt.q 380.n.18.* cum alijs *in Rom.
Fideic. de Boncompagnis 22. Martij
1662.§.nec facit & 18.Iun.1663.
§. monetur obiectum cor.
R.P.D.meo Beui-
laqua.*

Et ita vtra-
que, &c.

R. P. D. Bourſemont.

Romana Fideicommiſſi de Steccatis.

Veneris 4. Februarij 1667.

ARGVMENTVM.

Magiſtraliter diſcutitur ma:eria renunciationis, in alijs deciſionibus tractata, quod ſcilicet; Renunciatio concepta, etiam per viam donationis, & clauſulis ampliſſimis, roborata, expiret, ex defectu perſonarum, in ea contemplatarum, & reuertatur ad renunciantem, vel ad Monaſterium, ex perſona renunciantis.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio realis, & abdicatiua operatur, vt renuncians non ſit ampliùs in rerum natura.*

2 *Monaſterium ex perſona Monialis, qua renunciauit, non poteſt aſpirare ad bona renunciata.*

3 *Renunciatio, etiam perſonalis, & translatiua, quando eſt facta, per viam donationis, nunquam reuertitur ad renunciantem, & num.5.*

4 *Talia renunciata bona, vadunt, ad hæredes, ſi non iure comprahenſionis, ſaltem, iure tranſmiſſo.*

6 *Renunciatio, quantumuis realis, deficientibus perſonis, in ea, contemplatis, expirat, & reuertitur.*

7 *Monaſterium, ex perſona monialis renunciantis, reuertitur ad bona renunciata, quandò deficiunt perſonæ, in ea contemplata.*

8 *Renunciatio filia recepta à patre, cenſetur fauore deſcendentium.*

9 *Pater nunquàm præſumitur extraneum poſteritati propria anteponere voluiſſe.*

10 *Renunciatio filia regulariter cenſetur, ad fauorem familia & ea deficiente, euaneſcit.*

11 *Renunciatio, cum verbis ampliſſimis reſtringitur ad cauſam pro qua eſt facta.*

12 *Renunciatio reſoluit, ceſſante cauſa, & ratione, pro qua eſt facta,*

13 *Deciſiones reuocata poſſunt allegari, quando in reuocatione ſubſtinetur prima conclusio, & num.15.*

14 *Renunciatio difficilius reuertitur, & reſoluitur, quando ille ad cuius fauorem eſt facta, de bonis renunciatis diſponit.*

16 *Monaſterium excluditur eo ipſo, quod ingrediens renunciat,*

17 *Renunciatio durat, donec exiſtunt perſona contemplata in ea.*

18 *Renunciatio, vt aſſumat naturam donationis irreuocabilis, verbum,* donatio, *debet eſſe principaliter prolatum non incidenter.*

19 *Renunciatio concepta, per viam donationis, imò & ipſa donatio irreuocabilis expirat, quandò donantem conſtat voluiſſe reſtringere donationem ad perſonas contemplatas.*

20 *Tranſmiſſio non habet locum, in donatione, quando ceſſat cauſa, & ratio donationis.*

21 *Renunciatio dici non poteſt donatio, quando eſt, de rebus, ſuper quibus renuncians, nullum ius habet de præſenti.*

22 *Donatio, pro hæredibus, & ſucceſſoribus, de re non tranſitoria ad extraneos intelligitur pro hæredibus ſanguinis.*

23 *Renunciatio, adeò ſtrictam interpretationem recipit, vt nunquam extendatur, vltrà bona nominata.*

24 *Renunciatio non extenditur ad perſonas, quæ in ea expreſsè non nominantur.*

25 *Clauſula generales ſunt acceſſoria ad ſpecificata, nec vltrà ea extenduntur.*

26 *Præcipuè, ſi ſint concepta, per verba relatiua.*

27 Re-

Digitized by Google

27 *Renunciatio generalis non comprahendit prohibita alienari.*
28 *Clauſula generales reſtringuntur ſecundum ſubiectam materiam.*
29 *Monaſterium eſt incapax fideicommiſſi quando prohibitio alienationis comprahendit commoditatem fructuum ad hoc, vt ceſſet in familia.*
30 *Monaſterium, durante vita Monaci, & Monialis ſuccedit in fendo, emphyteuſi &c. tranſitoria ad extraneos.*
31 *Monaſterium, durante vita Monaci ſuccedit, ad fideicommiſſum pro conſeruatione agnationis.*
32 *Monialis dum viuit retinet Iura Sanguinis, & dicitur de familia.*
33 *Renunciatio facta, pleno Iure, non poteſt reſtringi ad ſolam commoditatem.*
34 *Manutentio datur heredi, etiamſi fideicommiſſarius, eo non citato, apprahenderit poſſeſſionem.*

DECISIO LXIV.

IN prima diſcuſſione facta ſuper Inſtrumento renunciationis Sor. Mariæ Virginiæ, ante emiſſam profeſſionem, in Monaſterio SS. Dominici, & Xiſti, deciſum eſt, die 10. *February* 1662. conſtare, de bono Iure Zambotti attento, quod d. renunciatio exiſtimata fuit realis, & abdicatiua bonorum, & conſequenter illorum, de quibus agitur, à qua reſolutione, DD. receſſerunt, ſub *die* 15. *Iuny* 1665. Iudicantes, ex tunc deductis, præfatam renunciationem fuiſſe reſtrictam, ad fauorem certarum perſonarum, atque perſonalem eſſe, & non compræhendere bona controuerſa, vt firmatur *in ſecund. dec.* cuius fundamenta, DD. in hodierna diſputatione omninò approbauerunt.

Reiecto duplici dilemmate ſtudioſa, quidem Iuris diſquiſitione, contrà fundamenta ſecundæ deciſionis, adſtricto, ſed inefficaci remanente ob defectum, in vtroque applicabilis conſequentiæ. Primum enim, ità poſitum eſt, aut renunciatio, de qua agitur eſt realis, & abdicatiua
1 quorumcumque iurium, & conſequenter renuncians cenſetur de medio ſublata, quaſi in rerum natura non exiſteret; Vndè Monaſterium, ex eius perſona, nullatenus venire poteſt, nec vmquam ad bona renunciata aſ-
2 pirare, *Menocch. conſ.* 335 *num.* 29. *& conſ.* 401. *num.* 102. *cum ſeqq Franch. dec.* 375. *num.* 2. *Maſtrill. dec.* 65. *nu.* 12. *Rot. cor Merl. dec.* 62 *nu.* 11.

Aut renunciatio eſt perſonalis, ſeu translatiua, & cum facta fuerit, per viam donationis irreuocabilis, inter viuos, Marco Antonio Patri ſtipulanti pro ſe, & hæredibus
3 &c. bona renunciata ad hæredes donatarij, ſi non, Iure comprehenſionis, ſaltem Iure tranſmiſſo ſpectare debent
4 *Mantic. de tacit. tit.* 13. *num* 2. *Gratian. diſc for. cap.* 386. *nu.* 14. *& cap.* 566. *num.* 1. *Acchil. dec. vnic. num.* 6. *de donat.* & in terminis renunciationis, titulum donationis, inter viuos præſeferentis, contra renunciantem, Rota reſoluit *in*
5 *Rom. Fideic.* 3. *Decemb.* 1655. *§ non etiam & 9 May* 1659. *§. non obſtat cor Veroſp.* confirmata *cor. R. P. D. Beuilaqua* 21. *Iuny* 1660. quæ eſt *penult. deciſ. apud Cutell. de donat.* cuius argumenti primum membrum nihil vrgere cenſuerunt DD. quia, ex oculari inſpectione Inſtrumenti, clarè conſtat renunciationem ſiue realem, ſiue perſonalem, ſiue vtraque qualitate commixtam, reſtrictam eſſe
6 ad exiſtentiam perſonarum, quorum fauore celebrata, fuit; Quapropter, illis deficientibus, expirat realitas, & remanet ſola qualitas perſonalitatis; ita vt, eo caſu Monaſterium, ex perſona renunciantis, benè ſuccedere poſſit, ex notat communiter à DD. *in cap. quamuis pactum de pact. in* 6. & inter alios *Natt. in repet. d. cap col.* 11. *vlt. limit. Marcian. diſp.* 8. *num.* 11. *Donad. de renunc. cap.* 7. *num.* 30. *Molphes. ad conſt. Neapol tit. de renunc. qu.* 3. *numer.* 20. 21. *Scip. Theodor. alleg.* 36. *num.* 31. *Franch Rocch. reſp.* 48. *n.* 6. *& ſeqq. lib.* 2 *Merl. Pignatt. contr. for. cap.* 32. *num.* 25. *Hond. conſ.* 29. *num.* 79. 80. *lib.* 2. *Roland. conſ.* 26. *nu.* 34. *lib.* 3. *Lanar. conſ.* 49 *per tot. Alteg. conſ* 43. *num.* 54. *lib.* 2. cum alijs viden. *Donat. Ant. de Marin var. reſol cap.* 190. *per tot. lib.* 2. *Rot in Rom. Succeſſ. de Comitibus* 15. *Ian.* 1642. *§. vlt. cor. Dunozett.* impreſſa *apud d. Donat. Ant. de Marin. d. cap.* 190. & recentiùs in *Marſicana Succeſs.* 4. *Febr.* 1665. *cor. R. P. D. Emerix, § nec denique verſ. quoniam placuit.*

Pro qua perſonalitate ſubſtinenda, efficaciter operatur non ſolum præſumptio Iuris, quod Pater cẽſetur huiuſcemodi renunciationem recipere à filia, fauore deſcen-
dentium, & agnationis conſeruandæ, adeò vt Pater nũ- 8
quam præſumatur extraneam poſteritatem propriæ an-
teponere voluiſſe, *l. ſcripto* 6. *ff. Vnd liber l. nam, & ſi pa-* 9
rentibus 15. *ff. de inoff. teſt.* cum alijs, quos refert, *Corn. conſ.* 291. *num.* 4. *verſ. & votum lib.* 4. *Alex conſ.* 29. *num.* 4. *lib.* 3. Quodque, vice verſa, renunciatio filiæ exiſtimetur facta, fauore familiæ, aut agnationis, ita vt, ea deficiente, dicatur euaneſcere, & non impedire, quò minùs renuncians,
ad bona renunciata redire poſſit, *Bald. conſ.* 437. *numer.* 2. 10
verſ. in contrarium lib. 1. *Pariſ. conſ* 26. *nu.* 19. *lib.* 3 *Menoch. conſ.* 335. *num.* 74. *Io Franc. de Pont. conſ.* 39 *num.* 1. & optimè *Alteg. d. conſ.* 43. *num.* 50. *lib.* 2.

Verùm etiam nominatio perſonarum, in præſenti renunciatione, expreſſim facta, ſub illis verbis, ibi; *Animo reuoluens ad d. Marcum Antonium eius Patrem, duobus filijs grauatum, vno Curtio, altera Conſtantia, infraſcriptam refutationem, & donationem erga illum, vt commodius gradum ſuæ nobilitatis, & familiam honorificentius ſubſtinere valeat facere cenſuit*; & alibi, *renunciat, & refutat ad fauorem D. Marci Antony*, quæ efficit, vt renunciatio, non obſtantibus generalioribus clauſulis, perſonalis reputetur, cum qua diſtinctione, DD. contrarium te-
nentes intelligendos eſſe tradit, *Gabr. conſ.* 89. *num.* 13. *lib.* 11
1. *Rum. conſ.* 166. *num.* 11 *lib.* 1. cum concordantibus apud *Gratian. diſc for. cap.* 557. *num.* 52. Quod ità verum eſt vt ceſſante ratione conſeruationis, & decoris familiæ, & deficientibus perſonis, ad quarum commodum facta fuit renunciatio, illa reſoluatur, ac renuncianti, non noceat,
Bald. in l. pactum num. 9. *verſ. quarto quæro, Cod. de collat.* 12
Alex. conſ. 29 *num.* 3. *lib.* 3. *Menocch. conſ.* 6. *num.* 2. *Oſaſch. dec* 98. cum adductis in *dec.* 869. *num* 6. *& dec.* 894. *num.* 1. 4. 5. *cor. Merl. & in d. Roman. Succeſſ. de Comitib.* 25. *Iunij* 1642. *§. reſpectu verò cor. Dunozetto.*

Non obſtat, quod dictæ *Deciſiones* 869. *&* 894. *coram Merl.* & illa *Rom. Succeſſ. de Comitib.* fuerint reuocatæ,
quia, in ſimili reuocatione iuxtà varias, & mutabiles fa- 13
cti circumſtantias, & figuras contingentes remanſit illæſa Iuris concluſio, ſuprà firmata, & Rota ſolum fundauit receſſum à deciſis *cor. Merl.* in eo, quod Pater deceſſe-
rat teſtatus, qua de cauſa, renunciatio non expirauerat, 14
ſtante diſpoſitione teſtamentaria, & aliæ aderant circũſtantiæ quæ plures cauſas finales indicabant, vltrà contẽplationem perſonarum, vt in *dec.* 10 *num.* 5. 45. *& per tot. cor. Emin. Ottbob.* quæ quidem pariter dederat cauſam reuocationi dictæ deciſionis editæ *in Rom. Succeſſionis de Comitib.* 15. *Ian.* 1642. *cor. Dunozett.* At, in præſenti caſu, Pater deceſſit ab Inteſtato, & nullæ adſunt cauſæ finales, quæ contemplationem perſonarum obſcurent, aut diminuant: Proindeque nulla vis fieri poteſt, in reuocatione dictarum deciſionum, dum caſuum diuerſitas eſt mani-
feſta, & adaptatio concluſionis Iuris ſuprà expoſitę nul- 15
la facti exceptione laborare dignoſcitur.

Minuſque obeſt, quod, vigore dictæ renunciationis, de qua agitur iam excluſum fuerit Monaſterium in deciſione *edita* 31. *Maij* 1649. *cor. Reuerendiſs. Papien.* quia ſolummodò reſolutio capta eſt, contrà Monaſterium ex eo, quòd adhuc extaret Conſtantia, vna ex perſonis, quarum contemplatione, facta fuerat renunciatio, quod innuit vſque de illo tempore, ſenſum Rotæ fuiſſe, quod illa renunciatio tantùm duraret, quantum exiſtentia perſo-
narum in ea nominatarum, ex recenſitis *in d. dec. §. quia* 17
contrarium, cum quibus benè conueniunt allegati *in dec.* 24. *nu.* 9. *cor Eminentiſs. Ottob.* ideoque, cum poſt caſum dictæ deciſionis *cor. Emin. Papien.* d. Conſtantia, in donatione,

Digitized by Google

tione, contemplata deceſſerit, benè Monaſterium adſpi-
rat ad bona renunciata, & donata, iuxtà ſenſum Rotæ,
in prædicta deciſione.

Quò verò ad ſecundum membrum præfati dilemma-
tis, vim æquiuocam, ſub eo, latere dixerunt DD. quod,
in renunciatione controuerſa, non emicat æquè princi-
palis contractus donationis irreuocabilis, vt in caſibus
dd. deciſ. quæ emanarunt *coram Veroſp.* confirmatarum
*cor. R.P. D. Beuilaqua, vt ex penult. dec impreſſa apud Cu-
sell de donat.* vbi paſſim renunciatio comitem habet qua-
litatem donationis irreuocabilis, non ſolum in Proemio,
ſed etiam, in contextu, abſque vlla ſubſcriptione, quod
18 longè excedit terminos renunciationis Sor. Mariæ, io
qua verbum donationis aliquando legitur irrepſiſſe ac-
ceſſoriè, & dependenter à principali actu renunciationis
& propterea illius naturam immutare non valuit, vt
præter allegatos *in ſecund. deciſ. §. & tandem, Bero. conſ.
179. num. 51. lib. 1. Rota in Rom. Reſciſſionis tranſactionis 16.
Iuny 1651. §. nam verba cor. Corrado.*

Quin, imò concluſio firmata per ſcribentes, pro hære-
de mediato Marci Aotonij, & Zambotto circa renun-
ciationem conceptam etiam, per viam donatioois, ſem-
per intelligendam eſſe, dixerunt DD. in dubio, & quan-
do non conſtat, de voluntate donaotis, reſtringendi ſuã
19 diſpoſitionem, ad certas perſonas, vel ex certa cauſa, ſed
quando, vt in propoſito caſu, concurrit, non ſolum con-
templatio certarum perſonarum, indiuidualiter nomi-
natarum, ſed etiam deficientia cauſæ finalis, decoris ſci-
licet, & ſubſtentationis illarom, vt fuit ponderatum *in
praced. deciſ. 15. Iunij 1665. §. quia cor. Me*; Tunc eoim, In-
congruum eſſet dicere, quod ceſſaotibus cauſa, & perſo-
nis contemplatis, non debeat ceſſare, etiam donatio, &
per *Dec. conſ. 86. num. 5. ad med. verſ. & iſta donatio, Me-
nocch. conſ. 188. num. 55. poſt med. Altog. conſ. 43.* & dixit
*Rot. cor. Merl. dec. 120. num. 70. cum ſeqq. & dec. 194. num.
102. 103. par. 5 rec.* Et huiuſmodi titulo donationis ceſ-
ſante, ex ceſſatione cauſæ finalis, & reſolutiooe conditio-
20 nis voluntariæ ceſſat etiam tranſmiſſio bonorum in hæ-
redem Conſtantiæ, in donatiooe contemplatæ, *Menocch.
conſ. 388. num. 55. Cancer. var. reſol. c. 21. num. 116. lib. 3.* &
dixit *Rot dec. 782. num. 25. par. 1. diuerſ. & dec. 125. numer.
1. 2. cor. Mantic.*

Præterea DD. reflectebant prædictam renunciationẽ,
qualicumque donationis nomine, veſtitam nuſquam aſ-
ſumere poſſe qualitates, & caracterem veræ, & propriæ
donationis, reſpectu bonorum fideicommiſſariorum, de
quibus agitur, ſed reſtringitur ad terminos ſimplicis re-
nuociationis Iuris de futuro, dum, de tempore dictæ re-
21 nunciationis, nullum Ius quæſitum erat, ſuper illis, à d.
Sor Maria Verginia, ad *text. in l. ſponſus, §. conceſſa, & in
l. quod autem §. 1. ff. de donat int. vir. & vx. Bald. in l. illud
num. 11. C. de Sacroſ. Eccl. Tiraq. in l. ſi vnquam verb. do-
natione nu. 18. Rot. dec. 12. num. 16. 18. dec. 320. num. 16.* &
dec. 323. num. 26. par. 6. rec. Quidquid dicendum eſſet, ſi
renunciatio fuiſſet, de Iure quæſito, quo caſu, benè com-
miſceri poteſt donationis Contractus, *Caſtr. in l. actione n.
20. C. de Pact. Dec. conſ. 86. nu. 5. verſ. quantum verò Aym.
conſ. 242. num. 7. Rot. in d. dec. 323. num. 53.*

Ideoque potentiùs quilibet ſcrupolus remouebatur, ex
eo quod, etiamſi dicta renunciatio naturam veræ dona-
tionis eſſet adepta, vt prætenditur, nihilominus, com re-
ſpecto bonorum fideicommiſſariorum facta fuerit, de re
non tranſitoria, ad extraneos, certo certius eſt ſtipulatio-
22 nem pro hæredibus, & ſucceſſoribus, intelligendam eſſe,
de hæredibus Sanguinis, & non extraneis, iuxtà theoricã,
Bart in l. Gallus, § quidam rectè nu. 8. ff. de lib. & poſth. &
cum pluribus allegatis probant *Bald. conſ. 339. n. 19. lib. 1.
Caſt conſ. 343. n. 2. lib. 1. Menocch. conſ. 286. n. 17. & de praeſ.
lib. 3. praeſ. 48. n. 10. Mantic. de tac. lib. 13. tit. 23. nu. 22. Rot. in
Rom. fideic. 22. Ian. 1663. §. altera verò cor. Veroſp.* & meliùs
in caſu renunciationis cum donatione implicatæ, & con-
fuſę *d. dec. 10. n. 20. cor. Emin. Ottob.* Vodè cum Iura, in cõ-
trarium allegata percutiant bona, ad quoſcumque hęre-
des tranſitoria, prædictis obſtare neqoaquam poſſunt.

Atque omnis vmbra difficultatis diſſipari viſa fuit, ab
exceptiooe data quod bona fideicommiſſaria proaui, de
quibus eſt quæſtio, non compræhenduntur in d. renũcia-
tiooe, dum in ea non leguntur ſpecificata. Regula enim
eſt inconcuſſa in materia renũciationis, quæ ſtrictam in- 23
terpretationem recipit nollam fieri extenſionem ad bo-
na, & perſonas, quæ non expreſsè cõpræhenduntur, *Bald.
conſ. 437. n. 2. verſ. itẽ Hond conſ. 29. nu. 93. & 107. lib. 1. Pe-
reg. de fideic. art. 52. n. 25.* cum alijs adductis *in dec. 22. nu 7.
cor. Merl.* quæ pari paſſu procedit, reſpecto perſonarum,
quæ ſimiliter in reounciationibus non intelliguntur cõ-
præhenſæ, niſi oculariter io eis legantur, *Gabr. conſ. 90. nu.
39. lib. 1. Becc. conſ. 111. n. 31. Surd. conſ. 431. nu. 20. 32. Grat.* 24
diſc. for. c. 659. n. 30. cũ pluribus, qui referuntur *in dec. 564.
num. 20. cor. Merl. & in dec. 543. num. 10. 11. 12. part. 5. rec.*

Clauſulæ verò generales non ſuot aptæ in hac mate-
ria, ad ſupplendum intellectũ, nõ expreſſorũ ſed cũ ſtent
acceſſoriè & correſpectiuè adſpecificata, ad ea ſolum mo-
dò referuntur, nec vltra. extendi valẽt, iuxta *gl in l. ſi Pa-* 25
*tronus, verb. Faniana in fine ff ſi quid. in fraud. patron. Gab.
de clauſ concl. 10. n. 1. Surd conſ. 453. nu. 38. Petr. Barboſ. in l.
1. n. 129. ff. de vulg & pupill.* vltra quod ſunt concepta, per
verba relatiua; Quorum omnium prædictorum &c. quæ
reſtringũt diſpoſitionem ad perſonas, & res, expreſsè no- 26
minatas, & ad oculum demonſtrabiles, vt benè aduertit,
Add. ad Burat dec. 142. n. 12. ex Rip. in l. filiusfam. §. Diui n. 27
111. ff. de leg. 1. Aym. conſ. 98. n 8. Dec. conſ. 465. n. 8. 9. & ex
alijs ibi congeſtis.

Firmius etiam prædicta ſubſiſtere debent, quia verſa-
mur, in caſu fideic. in quo eſt expreſsè prohibita alienatio,
vndè ſub generali renunciatione compræhendi non po-
teſt, *Decia conſ. 16. n. 6. lib. 6. Riminald. Iun conſ. 276. nu. 25.
conſ. 223. n. 6.* & fusè *Galerat de Renũc. lib. 4. c. 2. n. 53. verſus
med. verſ neque poteſt*, Sicque ex natura verborum patiũ-
tur reſtrictionem, ſecũdùm ſubiectam materiam, *Rot. dec.* 28
630. n. 87. to. 3 par. 4. rec. & paſſim ex iis, quæ expreſſa fue-
runt hæc renunciatio reſtringẽda eſt ad nominata *Barc.
in l. qui habebat ff. de leg. 3. l. cum lege vbi Arct. ff. de teſt. l. in
generale §. vxori, ff. de leg. 3. Rui. conſ. 25. nu. 19. lib. 1. Collect.
apud Galerat de Renunc. d. c. 2. lib. 4. n. 41.* qoæ omnia vni-
ta, cum deductis, *in 2. dec. §. ſecundò inferebant &c.* pro ex-
cluſione compræhenſionis ſufficere dicta ſunt.

Multoque minoris pooderis exiſtimatum eſt, aliud di-
lemma, quod ab informantibus, pro Zambotto, hoc mo-
do dedocebatur. Vel bona renunciata, ex diſpoſitione fi-
deicommiſſaria, ſunt affecta, vt ad extraneos etiã, quoad
ſolam commoditatem tranſire nequeant, & Monaſteriũ
eſt incapax illius commoditatis, attenta prohibitione alie-
nationis ioiuncta à teſtatore, vt bona conſeruentur io fa- 29
milia, vt *Altogr conſ. 95. num. 18. & per tot. lib. 1. & Rot. in
Rom. Fideic. de Lupis 18. Iuny 1657. § certior cor. Eminen.
Papien.*

Vel dicta Bona tranſire poſsunt, in extraneum quoad
ſolam commoditatem, & illud Ius ſpectare debet, ad hæ-
redem mediatum Marci Antonij Donatarij, durante vi-
ta Monialis, argumento ducto à bonis feudalibus, & em-
phyteoticis, *Decian. reſp. 39. n. 65. lib. 2. Rot. in Rom. Salma-* 30
*ni 17. April. 1643. cor. Reuerendiſs. Decano, quæ eſt dec. 167.
nu. 9. rec confirmata 9. Decemb. 1644.*

Qooniam neutra, ex dictis illationibus placuit DD.
Non quidem prima, quia quoties non conſtat, de contra-
ria volũtate teſtatoris, Monaſterium alioquin capax ſuc-
cedere poteſt, ex perſona Monialis grauatæ, dum in hu-
manis exiſtit, non obſtante prohibitione alienationis ei
ioiuncta, & conſeruatione bonorum in familia, cum Mo- 31
nialis donec viuit retioere dicitur Iura Sanguinis, & dica-
tur de agnatione, & familia Patris, *Rot. dec. 118. nu. 1. dec.* 32
*151. n. 1. p. 3. rec & in Mediolanen. Bonor. 18. Marty 1648.
§. 1. cor. Bichio 31. Maij 1649. cor. Corrado, Roman fideic. de
Carpianis 10. Iunij 1652. §. 1. cor. R.P. D. Alberg.* & reſpon-
dendo contrariis, in ſpecie, *in Bonon. fideic. de Sanijs 17.
Ian. 1666. §. ea potiſſimum cor. Me.*

Minuſque

Minuſque ſecunda, quia conſtitit, DD. renunciationem non poſſe ſubſiſteri, quoad commoditatem, & perceptionem fructuum, nàm vltrà ſuperius firmata conſi-
33 derabatur, renunciationem, vti factam pleno Iure, non
poſſe reſtringi, ad ſolam commoditatem, *Mantic. de tacit. lib. 21. tit. 25. num. 16. Rot. dec. 135. num. 4. part. 7. rec & in Rom. Saluiani 4. Febr. 1661. §. nec renunciatio cor. Reuerendiſſ. Decano* vbi in ſimili dicitur reſponſum, *in Rauennaten. ſeu Ferrarien. Decimarum 6. Iulij 1647. cor. Reuerendiſſ. Papien. & 19. Ian. 1650. cor. Veroſp.* Ex quibus optimè colligebatur Zambottum licet, de familia, non debere prętendere dicta Bona fideicommiſſaria, niſi ſuo loco, gradu, & tempore purificationis, neque hęredem mediatum Marci Antonij renunciatarij aliquid prętendere poſſe vigore dictę renunciationis.

Itaque, detecto bono Iure Monaſterij, ſuper quo DD. in principio huius cauſę, ſuper controuerſia manutentionis inter partes videri mandarunt, manutentionem illi concedendam eſſe decreuerunt, attenta illius poſſeſſione, adepta, de mandato Iudicis, antequàm illam, Monaſterio non citato, appręhenderit Zambottus, qui pro-
34 ptereà illam eidem Monaſterio non poteſt impedire, vt
in his terminis dixit, *Rot. in Rom. hereditatis 14. Iunij 1663. §. nec viſum cor. Reuerendiſſ. Decano*, & paſſim in alijs.

Et ita vtraque parte acerrimè, &c.

R. P. D. Bourlemont.

Romana Prętenſæ Donationis.

Ven. 18. Martij 1661.

A R G V M E N T V M.

Donatio poteſt ſemper reuocari, antè inſinuationem, & cenſetur reuocata, per retrodonationem donatarij, vel declarationem, quod donatio eſſet nulla, etiam in præiudicium ſucceſſiuè, & ex propria perſona vocatorum.

S V M M A R I V M.

1 *Donatio, antequam inſinuetur, reuocari poteſt.*
2 *Donatio non cenſetur reuocata, ex intentione reuocandi.*
3 *Voluntas exiſtens, in propoſito, abſque eo quòd reducatur ad actum, nihil operatur.*
4 *Inſinuatio nihil operatur poſt reuocatam donationem.*
5 *Mandatum datum ad inſinuandum reuocari poteſt.*
6 *Donatio per retrodonationem dicitur reuocata.*
7 *Actus agentium non trahitur vltrà eorum mentem.*
8 *Inſinuatio non validat donationem nullam declaratam.*
9 *Procuratori non eſt intimanda reuocatio, quando eam ſciuit.*
10 *Procurator reuocatus non poteſt inſinuare donationem.*
11 *Sublato contractu donationis, tolluntur omnia, quæ ſequuntur.*
12 *Procurator ad reſignandum reuocato mandato, nihil poteſt.*
14 *Actus nullus declarat voluntatem.*
15 *Donator, antè inſinuationem, poteſt præiudicare donatario.*
16 *Sententia lata in iudicio criminali nocet in ciuili.*
17 *Acquiſitio prima vbi eſt nulla, nocet omnibus ſucceſſiuè vocatis.*
18 *Cauſa doloſa annullat contractum bonæ fidei.*
19 *Sententia lata, facit ius, quoad omnes.*
20 *Teſtes examinati informiter, habiti pro ritè examinatis probant plenè.*
21 *Sententia in iudicatum tranſacta habet executionem paratam.*

D E C I S I O LXV.

SVb *die 25. Iunij proximè præteriti coram Reuerendiſſ. Papien.* reſolutum fuit, donationem, factam Pompeię Aracę, & eius filijs, ab Hyppolita Arace eius ſorore,
intrà tempus quo locus eſt pęnitentię, videlicet, antè in- 1
ſinuationis actum, validè reuocatam, doloſiſque laborantem exceptionibus, ſubſtineri non poſſe. nec eius vigore, prætenſum mandatum, in aliquo eſſe relaxandum.

Sed huius reſolutionis fundamenta, pro donatione agentium, Vobis parum grata, & pro habendo maioris examinis ſolatio, repetitæ diſcuſſionis, ſuppoſita iterum, per Dominos in omnibus hodie, coram Me, fuerunt approbata.

Quamuis, enim animus reuocandi, in actuali diſplicentia conceptus, & intrà lacrymoſam agniti præiudicij,
& læſionis pęnitentiam, non inferat actum poſitiuum, 2
& perfectum reuocationis, cùm voluntas, remanens in
ſimplici propoſito, nil operetur niſi reducatur ad actum, 3
l. quidam cum filius, ff. de hered. inſtit. Gratian. Diſc. for. 22. num. 2. Caſtren. conſ. 160. num. 2. lib. 2. Caualer. dec. 635. num. 1. Rot. penes Zacch. de Oblig. Cam. dec. 289. num. 26.

Non tamen Domini, ex ea regula potuerunt aduerſus deciſionem moueri; Quia ipſis conſtitit, ex ſerie facti, donatricem, non ex ſimplici interno propoſito, ſed poſitiuè, & realiter prædictam donationem reuocauiſſe, an-
tè inſinuationis actum, ad hoc, vt nullum ius, per ſub- 4
ſecutam inſinuationem quęri poſſet donatarię, & alijs condonatarijs, fragilis, enim illa mulier, ſuę libertatis
neſcia, cuius beneficio, mandatum ad inſinuandum, 5
ſine cooperatione donatarię, poterat reuocare, tot, & tantis reclamationibus, & querulis vociferationibus, expreſſam, & extrinſecam donationis reuocationem, importantibus; immediatè poſt donationem factam, perſequuta auctores extortæ libertatis, vt, re vera ſequenti die talis donatio, de conſenſu donatarię, caſſata fuerit, & ab eodem notario à quo donationis inſtrumentum rogatum fuerat, eſt oppoſita retrodonatio, in calce inſtrumenti donationis, quæ actualis donationis annullatio, ante inſinuationem interpoſitam habetur pro reuocatione, ſiuè ſaltem ęquipollet reuocationi, cum nihil aliud poſſit elici ab huiuſmodi ſubitanea pęnitentia, niſi, quòd donans, meliori deliberatione mota, voluerit, in ſubſtantia, donationem illam, ſeu potiùs mandatum
ad inſinuandum, reuocare, licet per viam indirectam,
proceſſerit ad reuocationis actum, qui ſub retrodonatio- 6
nis imagine, & ſpecie, ſufficienter Dominis, viſus eſt inſeruire, ad reuocandam facultatem procuratoris, ad inſinuandum conſtituti, illudque facilius admittendum
in fęmina, modum reuocandi, & quid iuris ſibi faue- 7
ret, ignorante, ne actus agentium trahantur vltra eorum intentionem, ſed ab ea interpretationem recipiant *l. non omnis ff. ſi cert. pet. 1. Bero. conſ. 67. n. 33. lib. 1. Decian. reſp. 3. n. 13. lib. 1. Surd. dec. 71. n. 11. Rot. cor. Buratt. deciſ. 54. n. 11. Merlin. dec. 888. n. 9.* & conſequenter reuocata
donatio, ex poſteriori inſinuatione, incongruo, & in-
tempeſtiuo modo, facta, non potuit conualeſcere, vt be- 8
ne probatur *in deciſ. Reuerendiſſ. D. Papien. §. 1.*

Non obſtat, quod talis pęnitentia, & voluntatis mutatio, non fuerit intimata procuratori, conſtituto ad inſinuandum, quia ex oculari inſpectione inſtrumenti inſinuationis, procuratori neceſſe innotuit, donationem fuiſſe reuocatam, attento tenore retrodonationis, in eodem inſtrumento, adiunctę, ex cuius conſequentia, ſinè dubio, procurator præſumitur habuiſſe notitiam reuocationis, cum eſſet impoſſibile, donationem
inſinuare, quin appareret, de pœnitentia, & caſſatio- 9
ne, & ſic talis intimatio non fuit neceſſaria, cum mutatio

tatio voluntatis habeatur apud acta *Franc. dec.* 490. *nu.* 3. *Rot. apud Put. dec.* 109. *num.* 4. *lib.* 2.

Additu, quòd intimatio non erat neceſſaria, quia
10 reuocatio erat facta, de ſcientia donatariæ, quo ca-
ſu, non opus eſt, eam intimare procuratori, *Pariſ. de
reſignat. lib.* 9. *quæſt.* 27. *numer.* 10. *Aym. conſil.* 542. *nu-
mer.* 5. vbi in ſimili caſu, inſinuationem factam, per
procuratorem, in eademmet donationis ſcriptura, con-
ſtitutum, ad inſinuandum, nullius eſſe momenti,
11 reſpondetur; Quia, ſublata donatione, quæ ſequun-
tur in ea, fiunt pariter irrita, *l.* 1. *§. huius rei*, *ff. de
Offic. eius*, *l. ſed & hoc*, *§. præter*, *ff. de procurat. & l. ſi
homo mortuus*, *vbi Iaſ. ff. de verb oblig.* & quòd ſcien-
tia donatarij ſufficiat, à paritate reſignatarij, dedu-
citur, cui intimata reuocatio mandati, aut animi mu-
tatio, impedit, quò minus procurator validè ad vl-
12 teriora procedat, optimè, *Pariſ. de reſignat. d. lib.* 9.
quæſt. 26. *&* 27. *num.* 10. *Rota deciſ.* 130. *numer.* 24. *par.*
6. *recent.*

Minus aduerſatur, iterum allegatus ſolemnitatum
defectus, ex quarum non ſubſiſtentia, prætenditur,
retrodonationem eſſe nullam; Ad cuius obiecti refu-
tationem, vltrà quod nulla ſubſiſtens ſolemnitatum ne-
ceſſitas reperitur in ea retrodonatione, aduertendo,
quod, ex præuia animi mutatione, & pænitentia, an-
13 te inſinuationem nullum ius fuit quæſitum donata-
rijs, vt egregiè reſpondet *deciſio Reuerendiſſ. D. Papien.*
§. fin. accedit etiam, quod licet actus retrodonandi fuiſ-
14 ſet nullus, adhuc, tamen obtineret ad reuocandum
mandatum, *Mohed. dec.* 28. *num.* 1. *&* 2. & per alios
cumulatos, *Lancell. de attent. cap.* 4. *in præfat. numer.*
309.

Hæc potentius oppugnat deciſionum conſideratio ad-
ducta, ex intereſſe condonatariorum, quibus per re-
trodonationem præiudicare non potuiſſe donataria di-
citur, quippe retunditur hæc replicatio, ex eo, quòd
antè inſinuationem, totum ius pendet, à voluntate
donantis, ita, vt nihil transeat, ab eius perſona, ad do-
natarium, donec, per inſinuationis actum, arbitrium
donantis, in neceſſitatem contractus euaſerit; Exindè
enim ante inſinuationem, ius, ſi quid in ſpe condonata-
rij effulget, per non perſeuerantiam, aut contrariam
15 animi declarationem, penès donantem, poteſt retrahi,
& retineri, *Imol. in l. Aquilius*, *ff. dein. Gratian. diſceptat.*
483. *num.* 15.

Præterea doloſa machinatio reſultans ex artificioſis
ſuggeſtionibus, quibus inducta fuit Hyppolita, ad do-
nandum, prolata, per duas ſententias condemnatorias,
16 in iudicio criminali, quæ tranſitum fecerunt, in rem
iudicatam, fuit impedimento, quo minus ius aliàs præ-
tendere poſſent ſe eſſe vocatos ex propria perſona,
Surd. conſ. 373. *numer.* 35. *&* 36. *Honded. conſ.* 32. *num.*
6. *lib.* 1. *Rot. dec.* 292. *num.* 5. *&* 6. *par.* 8. *rec.* qui dolus,
17 vbi eſt cauſa immediata acquiſitionis, noceat conſe-
cutiuè omnibus alijs, licet, de dolo non participanti-
bus, *Surd conſ. proximè citato*, *Honded. conſ.* 23. *num.* 64.
lib. 1. quod procedit, ex eo, quod ſubſtantia contra-
18 ctus bonæ fidei omnino vitiatur à cauſa doloſa, *l. & ele-
ganter cum gloſſ ff. de dol. mal. l.* 1. *ff. de dol. except. Rot. dec.*
192. *num.* 1. *par.* 2. *diuerſ.*

Leuioris ſunt momenti rationes inſiſtentes, in eo, quod
condonatarij non fuerint citati in iudicio criminali; quia
reſpondetur legitimum adfuiſſe contradictorem, in eo
iudicio, nempè Adamum Pompiliæ donatariæ maritum,
artificioſæ donationis participem, & conſcium, qui in ea-
19 dem donatione, interfuit, & fide in ſſit, pro curatore ad fa-
ctum Hyppolitæ, contrà quem latæ ſententiæ faciunt
ius, quoad omnes *l. ingenuum*, *ff. de ſtat. hom. vbi Bald in
addit. num.* 1. *Pinell. in l.* 1. *par.* 3. *num.* 43. *ff. de bon. mat. Co-
uarr. quæſt pract. cap.* 13. *num.* 5. *verſ. nempè.*

Exceptiones, ſuper defectuoſo teſtium examine, remo-
uentur ex eo, quod habiti ſint, pro ritè, & rectè exami-
20 natis, ità vt probent, ac ſi, examinati fuiſſent cum citatio-
ne, *Capyc. dec.* 74. *per tot.* & quamuis illorum examen non
attenderetur, veritas deducitur ex confeſſione rei, quæ
omni probatione, maior eſt, *Rot. dec.* 762. *num.* 2. *par.* 2. 21
rec. & quando ſuper eo, fuit iudicatum, vt in præſenti,
Rot. dec. 253 *num.* 2 *poſt Farinacc.* & ſententiæ, auctoritate
rei iudicatæ, executioni demandatæ, omnem prorſus ex- 22
ceptionem repellunt, *Pen. dec.* 670. *num.* 1.

Et ita, vtraque parte acerrimè informante deciſum
fuit.

R. P. D. Bourlemont.

Romana Societatis de Rotignis.

31. *Ianuarij* 1661.

ARGVMENTVM.

Societate intimata correſponſalibus, non poſſunt ſo-
cij, nec ſocietatem diſſoluere, nec facere conuen-
tiones, inter ipſos, non intimatis omnibus dictis
correſponſalibus, qui bona fide continuarunt in ne-
gocio.

SVMMARIVM.

1 *Appellatione deſerta, ſententia tranſit in iudicatum.*

2 *Validitas ſententiæ probatur ex reuolutione actorum.*

3 *Epiſtola probat contra ſcribentem.*

4 *Pacta ſecreta, inter ſocios, inita non præiudicant alijs mercatoribus.*

5 *Socij debent ſubiacere vtili, & damno.*

6 *Socius obligatur ex facto conſocij.*

7 *Præpoſitus ſocietatis obligat omnes conſocios.*

8 *Pacta, inter ſocios, non afficiunt tertios.*

9 *Societas, vt validè diſſoluatur, debet participari diſſolutio correſponſalibus.*

10 *Omnia geſta à ſocijs debent participari mercatoribus.*

12 *Habens nomen in ſocietate tenetur ad debita ſocietatis.*

13 *Societas morte vnius diſſoluitur.*

14 *Societas non diſſoluitur per mortem vnius qui nomen non habet.*

15 *Societas diſſoluta tacitè renouata cenſetur ex actibus ſocietatis.*

16 *Teſtis varius in ſubſtantialibus nihil probat.*

DECISIO LXVI.

PRæuijs tribus deciſionibus bonum ius creditorum ſocietatis Io: Mariæ, & hæredum Io: Andreæ, de Rotignis, firmantibus, lata fuit ſententia Rotalis; A qua cum fuerit, ex parte Io: Mariæ de Rotignis, interpoſita appellatio, ea tamen, intrà biennium, ab eo, & eius hæredibus non proſequuta, dubitatum fuit, an conſtaret, de re iudicata, ſeu potius, de cauſis reſtitutionis in integrum; Et cauſa *cor. Reuerendiſſ. Papien.* propoſita ſub die 28. *Iannar.* 1656. & non reſoluta, hodie, pro tertia vice, coram Me, vti in eius locum ſubrogato, ſuper eiſdem, repropoſita, Domini, reſponderunt, affirmatiuè, quoad primam partem dubij, & negatiuè quoad aliam.

Quippè hæredes Io: Mariæ proſequuti non fuerunt
appellationem interpoſitam de anno 1649. nec curaue-
runt prorogari fatalia, & ideò cauſa remanſit deſer- 1
ta, & ſententia tranſiuit in iudicatum, perindè, ac ſi
non fuiſſet appellatum, *cap. cum Romana de appell Clem.
ſi appellat eod. tit. Buratt. dec.* 226. *num.* 3. *& in rec. dec.* 6.
nu. 2. *par.* 6. *& in Romana Locorum Montium* 3. *Iunij* 1650.
cor. Reuerendiſſ. Papien.

H Con-

Digitized by Google

Concurrentibus præſertim v⸱liditate ſententiæ, ex re-
2 uolutione actorum iuxtà *Caputaquen dec.260 part.2.* Et
Iuſtitia ex eo quod aperto Romæ negocio, ſeù ratione Bancaria, ſub nominibus Io: Mariæ Rutigni, & Io: & Franciſci eius nepotum hæredum q. Io: Andreæ, expeditæ fuerunt literæ oblatoriæ mercatoribus commercia, in diuerſis Europæ Emporiis exercentibus, quibus inuitabantur, ad honeſtum legitimum, & mercantile commercium, *Summ. creditorum, numer.3.* & apparet, tales literas inuitatorias demandatas fuiſſe, de notitia, & conſenſu Io: Mariæ, tunc temporis Anconæ degentis, cum apertè illud fateatur in Epiſtola ſcripta nepotibus ſocijs, 18. *Nouembris 1638. Summario creditorum, numer.6.* ibi, *E ben vero, che habbiamo inuitato tutti gli amici, per negotiare con loro, con quella vera realta, e termine mercantile, che ſi deue*, quæ confeſſio contra confitentem, & illam ſcribentem maximè probat
3 *Boer.deciſ.333.num.8. verſic & magis Coſt. de retrotract. caſ.6.cap 8.n.5. Rot. Iannen.dec.142 n.2.*

Neb obſtant, verba ſubſequentia eiuſdem Epiſtolæ, *mà non già per ſoggiacere ad alcun danno*; quia illud refertur ad ſecretam conuentionem, inter ipſos conſocios Initam, in capitulis ſocietatis, quoad eorum particulare intereſſe, nec vnquam id fuit in literis obligatorijs publicatum, ſuper quo fundatur negociatio inuitatoria ad commercium, aliàs mercatoribus bonæ fidei illuderetur, ſi ſecreta arcana ſocietatis negociantium rimari, & pe-
4 netrari debere prætenderetur, *Amat. Dec. March.8 numer,15. Rot deciſ.641 num. fin part.1.recent.* cum ſit incompatibile inuitare mercatores ad negociandum, ſub talibus verbis ſinceris, *con quella vera realtà, e ter-*
5 *mini mercantili, che ſi deue*, & poſteà non ſubiacere obligationibus, quæ ſunt inſeparabiles, à contractu ſocietatis, fideliter initæ.

Cum igitur dicta verba referantur, tam ad Io: Mariam, quam ad nepotes, vt omnes ſocij in literis obligatorijs nominati, & debitum ſocietatis nomine, contractum fuerit, meritò, ad illud ſoluendum indiſtinctè dicuntur obligati, quia ſocius, ex facto ſocij obligatur *iuxtà tex.in l. nè in plures 2. ff. de exerc act. Menoc.*
6 *conſ.4 0.num.31. Surd.deciſ.213.num.1. Gregor.deciſ.502. num.1 ibiq. Add.nu.9.* & latiſſimè *in deciſione huius cauſa coram Terracinen.*

Nec releuat, quod Epiſtola Inuitatoria non fuerit ſubſcripta à Io: Maria, & ideò non fuit impleta promiſſio, ibi contenta, quod ſtatim, ac Io: Maria rediſſet Ancona, mercatoribus tranſmitteretur caracter ipſius, cum inuitamentum factum ſit purè, & ſimpliciter negociandi cum aperta ſocietate, inter Io: Mariam Franciſcum, & Ioannem de Rotignis: *ſi ſono reſoluti di piantare nuouo negotio, ſotto nome di Gio: Maria loro Zio, e de gl'heredi di Gio: Andrea Rotigni*, ſcilicet, Franciſcus, & Io: & licet additum fuerit, *douerete preſtar fede alla mano del noſtro Signor Gio: Maria, quale vi ſi manderà al ſuo felice ritorno d'Ancona*; Iſta tamen promiſſio, non eſt conditio appoſita mercatoribus inuitatis, de non negociando, com ſocietate, vſque dum tranſmitteretur ipſis caracter, ſed potiùs illud intelligi debet, quod ſocij promittunt caracterem Io: mercatoribus tranſmittere, vt ſi fortè propter vrgentem neceſſitatem ſocietatis, nomine proprio, Epiſtolas ſcripſiſſet ſine participatione duorum nepotum ſocietati præpoſitorum, fides adhiberetur characteri noto, & tranſmiſſo. Exindè enim, nequit inferri, donec talis character mercatoribus innotuiſſet, non potuiſſe Io: Mariam, à præpoſitis ſocietati obligari, præſertim, qoia inuitatoriæ literæ, cum eius ſcientia, & participatione fuerunt expeditæ, vt ipſemet fatetur.
7 *Habbiamo inuitato gl'amici*, alias deſtrueretur communis omnium mercatorum, & negociatorum vſus, ſi præpoſitus ſocietati conſocios obligare non poſſet, cùm hoc ſit de natura ſocietatis.

Neque apoca priuata facta inter ſocios, vbi limitatur tempus ſocietatis ad triennium, vt patet ex articulo ſe-
cundo capitulorum, importare valet ſcientiam merca- 8
torum, quia res eſt inter conſocios acta, quæ nullo modo, per inuitatorias, & oblatorias literas declarata fuit; quin imò, cum literæ, nedùm fuerint abſque vlla temporis reſtrictione conſcriptæ, ſed Inuitantes in illis promiſerint denunciare diſſolutionem ſocietatis, prout intimauerant vnionem, per illa verba, *à quali*, ſcilicet conſocijs, *preſtarete ſolamente fede ſino in contrario vi ſarà detto*, vſque debebant mercatores inuitati certiorari de reuocatione, vel per alias literas,
vel per publicationem, in loco, vbi exercebatur ratio 9
bancaria, *l. ſed ſi pup.llus §. de quo palam ff de inſtit.act. Pariſ.conſ.93.nu.6 lib.1. Gomez. variar. tom.2.cap.5. de ſociet num 6.* ibique *add. litera B*, & latè firmat tertia *deciſio § neque obſtat*.

Et licet Franciſcus promiſerit, de menſe Nouembris, non ampliùs adhibere nomen Io: Mariæ, & talis promiſſionis apoca repoſita fuerit In Archiuio Vrbano, cum ea non fuerit negociatoribus Romæ præſentibus intimata, & abſentibus per literas denunciata, nequicquam releuat, vt latè firmatur in antecedenti deciſione huius cauſæ, §. *nec releuat*; Indeque Io:
Maria, tùm ob publicam ſui nominis continuatio- 10
nem, etiam poſt confectam apocam, tùm ex alijs pluribus actibus ſocietatis continuationem præſeferentibus,
ad debita, ſocietatis nomine contracta, remanſit ad- 11
ſtrictus, ad *tex. in l. ſi quis mancipijs, §. ſi impubes in fine verſ. non enim imputandum ei eſt, ff. de inſtit. act.* fuitque dictum in allegatn, §. *nec releuat in fine præcedentis deciſionis*.

Nec ſubſiſtit, ſocietatem diſſolutam fuiſſe, per obitum Ioannis; Siquidem, cum ea fuerit publicata,
ſotto nome di Gio: Maria, & heredi di Gio: Andrea Ro- 12
tigni, vt ſunt expreſſa verba literæ Inuitatoriæ, *Summario creditorum, numer.3.* cum ex duobus illis generibus perſonarum hæredum, ſcilicet, Io: Andreæ, ex vna parte, & Io: Mariæ patrui, ex altera, totum coaleſcat compoſitum ſocietatis, ſofficit, vt ſuperfuerit Franciſcus, vti hæres Io: Andreæ, & Io: Maria eius patruus, ad ſobſiſtentiam ſocietatis, ſecundum binas
partes ſuas integrantes enunciatæ, vt tradit *Pariſ. conſ.* 13
82 num.15. & 32. lib.1. Felic. de ſociet. cap.32. num.14. in fine.

Prætereà ceſſat omnis difficultas, ex eo, quod poſt mortem Ioannis acceſſit Io: Maria ad Vrbem, vbi publicè, cum proxenetis, de negocijs rationis tractabat, mandando capſerio ſolutionem, & receptionem literarum cambij, habitando in eadem domo ſupradictæ rationis bancariæ, vbi palam eius nomen expendebatur, ex qoibus actibus, quatenus admitteretor ſocietatis diſſolutio, per mortem Ioannis, prout negatur, ſatis infertur eiuſdem ſocietatis renouatio, vt benè con-
ſuluit *Caſtren. conſ.349. in princ. lib.1.* allegatus in ſecon- 14
da deciſione, §. *non obſtat*, & firmarunt, etiam aliæ duæ deciſiones, & latiùs in vltima, §. *ſtante autem*.

Nec obſtat apoca facta à Io: Maria, pro ſecuritate pecuniæ, mutuò receptæ à Franciſco, per manus Michelini complementarij Arrigonij, in qua Io: Maria renunciat auctoritati ſuæ, & hypothecæ, concedendo licentiam, & facultatem Franciſco obligandi effectus illius, enunciando eius exiſtentiam, tonc temporis, ſub eius, & dictorum hæredum nomine, re vera Franciſcus egebat tali licentia, propter capitula, Inter ſocios inita, vbi expreſsè cauetur, nè quis debitis ſe ſe intricare valeat, *ſi compri di contanti, o non in credenza, ne ſi faccia debito di ſorte alcuna, e chi lo farà, vada à ſuo conto proprio, cap.5.* Sed quod magis vrget, nullo modo probatur Arrigonium, nec Michelinum expoſtulaſſe talem apocam, nec illius confectioni interfuiſſe, ideoque ex ea præiudicare nequaquam potuerunt.

Demùm, nec releuat teſtis deponens Micheli-

num

num Io: Mariæ faſſum fuiſſe, ſe ſcire eundem Io: Mariam, nullam partem habere in ſocietate, quia, cum ſit vnicus, & varius, & contradicens in ſubſtantialibus, vt apparet *ſum. creditorum num. 7.* & fuit animaduertum
15 in tertia cauſæ *deciſione*, § *minus releuat*, nullam meretur fidem, & falſi valdè ſuſpectus apparet, *Pariſ. conſ. 58. num. 29. 51. & 52. lib. 1. Bero quæſt. com. 55. num. 2. Merlin. dec. 70. num. 11. cum ſeqq.*

R. P. D. Calataiù.

Bononien. Separationis Bonorum.

Lunæ 18. *Martij* 1669.

ARGVMENTVM.

Damna, & lucra prouenientia, ex negocio, continuato, de ordine teſtatoris, minuunt, & augent hæreditatem, nec cadunt, damno aut lucro hæredis, niſi quatenus eſt hæres.

Donatio facta à Patre vni ex filijs non imputatur, in legitimam d. filio debitam, præcipuè ſi d. donatio habet onus fideicommiſſi.

Ius detrahendi legitimam, ex primogenitura &c. transmittitur ad hæredes extraneos, & creditores.

SVMMARIVM.

1 *Vendens aliqua bona, ſuper quibus competunt alicui detractiones, ille, ea bona vendita, cenſetur eligere, pro dictis detractionibus.*

2 *Bona omnia, reperta in hæreditate alicuius, quæ non ſubijciuntur reſtitutioni, pertinent ad eius creditores.*

3 *Lucra obuenta, ex negocio continuato, de ordine teſtatoris, veniunt ad commodum fideicommiſſi ordinati à d. teſtatore.*

4 *Sicuti damna prouenientia, ex dicto negocio, diminuerent hæreditatem d. teſtatoris, & ad ea hæreditas tenetur.*

5 *Ità lucra d. negocij augerent hæreditatem.*

6 *Limitatur quando lucra venirent, ex induſtria hæredis.*

7 *Hæreditas aucta, ſine induſtria hæredis, non cadit, commodo dicti hæredis.*

8 *Hæres grauatus non tenetur negociari in gratiam fideic. teſtatoris.*

9 *Contra, quando eſt teſtatoris præceptum.*

10 *Negotium non dicitur continuari, quando continuatur pro faciendo, vt dicitur* in ſtralcio.

11 *Donata à patre filijs, non imputantur in legitimam.*

12 *Præcipuè ſi donatio ſit, in vim primogenituræ.*

13 *Donatio, vt imputetur in legitimam, debet conſtare per claras coniecturas, de voluntate patris donantis*

14 *Coniectura non attenditur quando ex ea ſequeretur correctio iuris.*

15 *Legitima debetur filio immuni ab omni onere, & num. 23.*

16 *Argumentum, à contrario ſenſu, non valet, vbi eſſet correctio iuris.*

17 *Exceptio eximit rem, & caſum exceptum à diſpoſitione.*

18 *Donata, vt imputentur, in legitimam, vel non imputentur attenditur diſcretiuus modus loquendi teſtatoris.*

19 *Pater dummodo reſeruet filijs legitimam, de reliquo patrimonio ad libitum ſuæ voluntatis diſponit.*

20 *Donatio, ob cauſam conſeruationis agnationis, imputatur in legitimam.*

21 *Ad hoc autem, vt donatio, ob cauſam, imputetur in legitimam, cauſa debet eſſe neceſſaria non voluntaria.*

22 *Donatio propter fideicommiſſum, fauore primogeniti dicitur ob cauſam.*

24 *Donatio, cum onere fideicommiſſi vt imputetur in legitimam, requiritur conſenſus patris, & filij.*

25 *Conſenſus filij, ad hunc effectum, non debet eſſe generalis, ſed per neceſſe concludens.*

26 *Ius detrahendi legitimam, de bonis fideicommiſſi tranſmittitur non ſolum, ad filios, ſed etiam ad heredes extraneos.*

27 *Portio debita vni ex filijs, excluſi à legitima, ob legatum pro omni, & toto eo &c. accreſcit alijs fratribus.*

28 *Rota, quando difficultas eſt extra dubium propoſitum relinquit, vt particulariter diſputetur.*

DECISIO LXVII.

IN iudicio ſeparationis bonorum fideicommiſſariorũ q. Iacobi Dondini, reſolutum fuit coram Me 25. *Maij anni præteriti*. Separanda eſſe, fauore Creditorum, Pauli filij d. Iacobi fideicommittentis argenta, gemmas, & localia reperta in hæreditate eiuſdem Iacobi, quæ præuia venditione facta à tribus alijs fratribus memorato Paulo ipſius propria euaſiſſe dicebatur, tertiam partem legitimæ debitæ Pompeo alteri filio d. Iacobi, & tertiam partem dotis maternæ Scut. 6280. auri eidem Paulo tangentem; bona vero à Patre illi donata titulo Primogenituræ non eſſe imputanda, in eius legitimam, ex alijs bonis, in hæreditate Iacobi relictis beneficio eorumdem Creditorum, detrahendam relicta in ſuſpenſo partita lucrorum negotij Anconæ, de ordine d. Iacobi continuati, ab anno 1631. quo ipſe deceſſit, vſque ad annum 1633. ſuper qua ob diſcrepantiam ſuffragiorum non fuit capta reſolutio, cuius deciſionis vires, cum hodie ad trutinam fuerint reuocatæ, pro ipſius confirmatione in hunc, qui ſequitur modum fuit reſponſum.

Et proſequendo ordinem meæ præteritæ deciſionis argenta, gemmæ, & localia, cum alijs, quæ ſiuè per duos, ſiuè potius tres fratres, Paulo vendita fuerunt, vſque de anno 1631. pro libris 25766. 8. *Summ. DD. de Dondinis num.* 2. in eo, quòd excedunt portionem eidem Paulo competentem in hæreditate Iacobi communis Patris, & poſt mortem ipſius Pauli, in eius hæreditate reperta fuerunt, non poſſunt, ſub clypeo fideicommiſſi, ſaluari, ſed fauore Creditorum ſunt ſeparanda, eo, enim ipſo, quòd fratres prædicti ad d. venditionem venerunt, pro rata detractionum ipſis tangente ea omninò elegiſſe cenſentur, ex præſumptione Iuris. de 1
qua *in l. Marcellus 3. §. reſque ff. ad Trebell.* vt præter relatos in mea *deciſ. §. argenta*, firmauit, *Rota in Romana Domus de Vzazzijs* 13. *Martij* 1662. *coram Eminentiſſimo Cardinali Corro §. Immo*, quod enim ſupereſt, detracta propria portione, ſiue à fratribus acquiſitum 2
mediante emptione, ſiuè ab alijs, tanquam factum proprium ipſius Pauli patrimonium, in eius hæreditate repertum eiuſdem debitis remanet prorſus obnoxium, vt admiſſum fuit, in præcedenti deciſ. huius cauſæ 28. *Iunij* 1658. *§. in hæreditate coram Reuerendiſſ. Meltio Epiſcopo Papien. & in vltima mea deciſ. §. Argenta in fine.*

Quo verò, ad lucra negotij Anconæ, ſuper quibus in præterita propoſitione, reſolutio capta non fuit, viſum eſt DD. ea nullatenus ſeparari debere, à d. fideicommiſſo, cum enim negotium prædictum fuerit cę-

ptum, cum proprijs pecunijs Iacobi fideicommitten-
tis, & vſque ad annum 1633. de eius expreſſo præ-
cepto continuatum, eodem modo, vt anteà, exerce-
batur, vt cantat teſtamentum datum *in ſumm. impreſſo*
DD. de Dondinis num. 6. lit. E, Lucra, & acceſſiones
3 indè ſequuta, adſcribenda eſſe ad commodum vocato-
rum ad fideicommiſſum probatur ex *text. in l. Qui ne*
gotiationem 58. ff. de admin. & peric. Tut facit *Surd.*
dec. 15. num. 28. verſ. Præterea contrarium, cum alijs cu
mul. *in deciſ. iſtius cauſæ 28. Iunij 1658. § nec vrgere coram*
Reuerendiſſ Papien. & in terminis in *Bonon Pecun. 2. Maij*
1661. § & DD. cum ſeq coram R P. D. meo Alberg, vbi
redditur optima ratio, quod. ſicuti, ſi damna euenif-
ſent, in d. negotio, ob illud Teſtatoris præceptum eius
hæreditas ad ea teneretur *l. 1. §. Magiſtrum Nauis cum*
4 *ſeq ff. de exercit. action. Bart. in l cum Tabernam num. 34.*
in fin. verſ. Quod tamen intellige ff. de pignorat. Ita, è con-
uerſo, lucra, quæ inde prouenerunt hæreditatem præ-
5 dictam accreſcunt, *& 19. Iunij 1662. coram bo: me. Eme-*
rix per tot. quarum prima habetur impreſſa apud *Rodri-*
guez de concurſu Creditorum deciſ. 25. num. 1. & 2. ſi-
gnanter *verſ. Sicuti vtilitatem.*

Neque aduerſatur opinio Rotæ Florent. penes *Fœlic.*
6 *de ſociet. cap. 15. num. 95. cum ſeqq.* quia ea potiſſimè
fundatur in induſtria hæredis grauati, quæ in propoſi-
to caſu, nullatenus iuſtificatur; Paulus, enim, vt plu-
rimum, Bon. degens, nullam induſtriam poſuit in præ-
dicto negotio, ſed totum illius regimen, & gubernium
extabat penes Pieritum, & Vaccarium deputatos, in te
ſtamento præfati Iacobi, *d. ſum. num. 6. lit. E*, Vndè, cir
cumſcripta opera, & induſtria hæredis grauati, non ad
ipſum, ſed ad fideicommiſſum lucra adſcribantur, ex cu
7 mulatis *in deciſ. iſtius cauſæ 18 Iunij 1660. §. reſpectu vero*
cum ſeq. coram Reuerendiſſ Papien. ac in d. bona *Bonon.*
Pecun. ſupra allegatis.

Et tunc applicantur *Noguerol. alleg. 3. num. 4. & Cuc-*
8 *cin deciſ. 409.* firmantes, quod hæres grauatus, non tene-
tur negotiare, nec in gratiam fideicommiſſariorum lu-
crari; etenim præter quod Paulus, nunquam negotia
uit, quia potius ipſemet, agnoſcens, inſubſiſtentiam
iſtius prætenſionis, longè ante contracta debita, omnia
bona empta, cum dd. lucris vti fideicommiſſaria Iacobi
diuiſit *d. ſum. impreſſo num. 7.* ex quibus omne augu
mentum commodo fideicommiſſi ceſſiſſe proſequitur,
Rota in d. deciſ. 18. Iunij 1660. §. Quia: tale obiectum non
procedit, quando expreſſum adeſt, vt hic Teſtatoris præ-
9 ceptum. *Soccin. Sen. conſ. 249 num. 27. lib. 2. Molin de Pri-*
mog Hiſpan. lib. 4 cap 4. num. 34. in ſecundo Caſu Peregr.
de fideic. art 44 num. 28. verſ Quorum opinio, Surd. d. deciſ.
15. d. verſ Præterea contrarium in recent. dec. 653. numer.
2. par. 3 dec 30 num. 1. 2 & 3. & dec. 70 num. 6. & 7 par. 9.
Atque, eo ſtante, vna cum onere ſubeundi damna, &
incommoda. quatenus ex negotio ſucceſſiſſent, non ap-
plicatur, *text. in l. in fideicommiſſaria 18, ac in l. facta 63.*
§. ſi heres. ff ad Trebell. vt benè aſſequitur, ex omni-
bus deciſionibus, tam in hac cauſa *coram Reuerendiſſ.*
Melzio, quam in *d. Bononien. Pecuniaria ſupra alle-*
gata.

Suppoſitum, verò; quod negotiatio fuerit continua-
ta, vſque ad annum 1637. ex facto ruit; quia, ab anno
1633. vſque ad d. annum 1637. proſequutio facta fuit,
10 vt dicitur, in illis partibus, *pro ſtralcio*, debita ſoluendo,
& exigendo credita, nullo primitus tunc ſubſecuto
lucro.

Bona autem valoris Scut. 30. mil. memorata, Paulo
donata à Iacobo Patre, iterum dixerunt DD. non eſſe
11 imputanda in legitimam ipſi debitam, ex alijs bonis,
in hæreditate Iacobi remanſis, idque ſiue attenta na-
tura Primogenituræ ad cuius titulum data fuerunt,
quæ cum eximat filium Primogenitum, ab onere col-
lationis, ità nec in propriam ipſius legitimam impu-
tantur, vt præter relatos, in mea præterita deciſ. te-

nuerunt, *Bald. in auth. ex teſtamento numer. 14 Cod.* 12
de Collat. de Menocch conſil. 1166. numer. 6. Cyriac con-
tr. 312. numer. 67. & 117. & ſeqq. Michalor. de duob.
fratr par. 1. cap. 32 num. 1. Andreol contr. 380. num 17. &
Thomat. dec. 50. nu. 17. Siue potius, ex diſpoſitione Patris
donantis, dici enim nō poteſt quod Pater huiuſmodi im-
putationem fieri voluerit, ex eo, quod Iudici narrauerit,
ſe plura alia bona habere, ſufficientia pro legitima debita
alijs filijs, inferēdo, ex hoc à contrario ſenſu; quod, ſi ha-
bebat alia bona, pro alijs filijs, ergo pro Paulo iſta aſſi-
gnare volebat, quia vltrà quod. vt in mea deciſ. dicebatur
iſta coniectura eſt nimis vaga. Ideoque non attendenda,
in iſto caſu, in quo coniecturæ per neceſſè concludere de-
bent, vt inquit, *Surd. conſ. 361. n. 33. Socc. Sen. conſ 127 nu.* 13
13. verſ. ſed hic inſurgit cum alijs ibidem allegatis *in §. nec*
eſt applicabilis, manifeſta exindè Iuris Correctio reſulta- 14
ret, dum legitimā quæ filio immunis, ab omni onere, de-
betur vinculo perpetuæ primogenituræ, ſub pœna etiam
totalis priuationis, in caſum alienationis, ſupponeretur
quia correctione Iuris data argumentum, à cōtrario ſen-
ſu admitti non ſolet. *gloſ. in §. penult. verſ Curatores Inſtit.* 16
tit de Curat. l. 1. C. de condit. inſert. Borgn. Caualcan. dec. 5. n.
21 Maſtrill dec. 261. n. 101. Greg. dec. 297. præſertim, quia
idem Iacobus dicitur quidē habere bona ſufficientia, pro
legitima aliorū filiorum, ſed indè nō valet ſequela, quod
ea, ex tunc ipſis filijs aſſignauerit, vnde cum ſucceſſi-
uè, in ſuo teſtamento, omnibus filijs hæredibus inſtitutis,
& ſic etiam Paolo alienationē prohibuerit, excepto tamē
Iure legitimæ, hinc eſt, quod vigore illius exceptionis,
poterat, ex reliquis bonis ſuæ hæreditatis; ea enim eſt vir-
tus exceptionis, vt eximat rem, & caſum exceptū, à cor-
pore diſpoſitionis, vt dictum fuit in deciſ. iſtius cauſę 15. 17
Iunij 1661. §. Hinc oſtenditur cor. bo: me: Veroſpio & dixit
Crauett conſ. 685. nu. 8. & Rot. cor. Eminen. D. Cardinali
Celſo deciſ. 367. num. 18.

Et in omnem caſum, ſicuti in D. Gulielmo Profeſſo
in Societate Ieſu, expreſſè imputationem fieri mandauit,
dum ei particulare legatum reliquit cum hoc, quod de
ſua hæreditate nihil prætendere poſſet, ſiue ratione legi-
timæ, & dotis maternæ, ac ex alia quauis cauſa, ita & in
Paulo clarè expreſſiſſet, ſi eam, de donatione fieri vo-
luiſſet, vt arguendo, ex diſcretiuo modo loquendi, pro- 18
bat in puncto *Gabr. conſ. 133. qu. 2. num. 17. verſ Accedit*
lib. 1. & firmauit *Rota in Auenionen. legitimæ 17. Nouemb.*
1953. coram bo: me: Peutingerio inter recent. deciſ. 326. nu-
mer. 25. part. 11.

Excluſa autem, ex his, expreſſa Patris voluntate; quod
filius donationē præfatam, in ſuam legitimam, imputaret,
facile eſt reſpondere, ad appoſitam coniecturam, reſul-
tantem, ex inæqualitate, quæ circumſcripta iſta imputa-
tione alias, inter cæteros filios reſultaret, quia cum Pa-
ter erga eos, ſolum teneatur reſpectu legitimæ dummo-
dò hanc filijs præſeruet, de reſiduo proprij Patrimonij,
in perſonam ſibi magis benè viſam poteſt diſponere, vt 19
eſt *text. in auth. de triente & ſemiſſe ex princ.* ibi *Reliquum*
verò iacet in voluntate Parentum, Burſatt conſil. 179. nu-
mer. 75. lib. 2. Honded conſil. 89. numer. 14 & 15. Cyriac.
contr. 312. num. 6. cum alijs relatis in alia mea *deciſ. § mi-*
nuſque facit.

Alteram coniecturam voluntatis Iacobi deducebant
Informantes pro DD. de Dondinis Iacobi, ex eo, quod iſta
donatio facta fuerit, pro conſeruatione agnationis, & ſic
ob cauſam, quæ imputatur in legitimam, *ex l. Quoniam* 20
nouella & l. omnimodo §. imputand. Cod. de inoffic. teſt. Sed
neque iſta viſa fuit vrgere, cum ad hunc effectum, cauſa
debeat eſſe neceſſaria, ſed ad quam Pater cogi poſſit, alias
quoties voluntaria eſt, vt in propoſito, in legitimam non
imputatur, vt in puncto ſcripſit, *Crauett. conſ. 136. num. 3.* 21
& per tot. & Merlin. de legit. tit. 2. lib. 2. quæſt. 29. nu-
mer. 40.

Nec poteſt dici ob cauſam, propter fideicommiſsū in
ea, ordinatō fauore Primogeniti, pro tēpore, *dec. 794. n. 20.*
coram

Digitized by Google

coram Dunoz. Iun. cum alijs, ibi relatis, quia cum legiti-
23 ma filijs, à Iure, reſeruata, à quocumque onere Immunis
omnino debeatur, *l. quoniam in prioribus, & l. ſcimus in
princ. & §. cum autem C. de inoffic. teſt.* ad effectum, vt do-
natio taliter ordinata, per filium, imputaretur; require-
24 batur vtriuſque, patris, ſcilicet, & filij expreſſus conſen-
ſus, quoniam tamen neuter, in præſenti iuſtificatur, ex-
cluſa, enim, ex ſupradictis voluntate Iacobi Ionanis eſt
25 quæſtio, de filij acceptatione quæ tamen ad effectum,
de quo agitur, non ſufficiat generalis, & vaga, ſed per
neceſſe concludens impoſiti oneris approbationem eſ-
ſe deberet, vt *ex l. ſi quando 35. §. & generaliter C. de inoffic.
teſt.* probant cumulati *in alia mea decіſ. §. nec eſt applicabi-
lis in fine.*

Cenſuerunt etiam DD. fauore Creditorum, detra-
hendam eſſe 3. partem legitimæ, debitę Pompeo, in bonis
Iacobi commonis Patris, qui, quamuis, in vita, legitimam
ſuam velle agnoſcere non declarauerit, non tamen, pro-
hibebantur Paulus, & alij fratres, & hæredes ipſius no-
mine, eam detrahere. Ius enim deducendi legitimam li-
cet non agnitam, non ſolum ad filios tranſmittitur ve-
26 rum etiam ad hæredes extraneos, vt præter relatos in
præterita deciſ. *§. fin. eſt text. ad litteram in l. Quam-
quam 10. C. ad legem falcid. Dec. conſ. 81. num. 1. Peregr.
conſ. 63. num. 6. lib. 1.* & ad Creditores, vt ex *Magon deciſ.
Floren. dec. 10. nu. 12.* tenet *Merl. de legit. lib. 5. tit. 3. quaſt.
9. num. 10.*

Neque eſt verum, quod ea ſit quarta pars, non autem,
tertia, ex quo mortuo Pompeio quatuor fratres ſuper-
eſſent, etenim, cum Pater Gulielmus excloſus fuerit à
Patre mediante particulari legato, ipſi facto, pro omni,
& toto eo quod prætendere poſſet tam ratione legiti-
mæ, & dotis maternæ, quam etiam, ex quacumque
27 alia cauſa, portio, quæ ipſi competebat in hæreditate me-
morati Pompæi, cæteris tribus fratribus accreuit *auth.
quib. mod. natural. effic. ſui §. Si quis autem verſ. ſi vero ali-
qui, collat. 7. Gomez. var. reſol. to. 1. c. 10. n. 37. Craſſ. de ſuc-
ceſſ. §. Ius accreſcendi quaſt. 23. per tot.* cum alijs, pleno
calamo, congeſtis, per *Bellon. de Iur. accreſc. cap. 6. quaſt.
8 num.* 8. Quod etiam agnouerunt reliqui tres fratres,
dum ſolum inter ſe diuiſerunt hęreditatem Pompei *ſum.
pradicto Creditorum num.* 4. & aduerſus d. diuiſionem, P.
Gulielmus vſque adhuc non reclamauit.

Cæterum, cum ſententia Rotalis bo: me: Veroſpij,
quæ hodie, in gradu appellationis, coram Me, reuidetur,
nihil loquatur, de portione dotis maternæ d. Paolo tan-
geoti, ideò cum ſit, extra dubium, DD. remiſerunt, ad
28 particularem diſputationem, ex inueterato ſtylo huius
Sacri Tribunalis, de quo teſtatur *Rota in Bononien. Pe-
cuniaria 20. Maij 1661. §. Parum etiam coram R. P. D.
meo Albergato*, cum alijs paſſim, in qua diſcutiendum
particulariter erit, ad quam ſummam veram dos
Materna aſcendat, cum acriter aſſeratur à
ſcribentibus, pro DD. de Dondinis,
nullatenus iuſtificari, in præ-
tenſis Scut. 6280.
auri.
Et ita vtraque parte infor-
mante reſolutum
fuit.

R. P. D. Calataiù.

Cæſenaten. Dotis.

Lunæ 11. Febr. 1669.

ARGVMENTVM.

Dos aſſignata à patre filiæ, quæ renunciauit, ſuccedit loco legitimæ, ideò eius fructus debentur, à die conſtitutionis dictæ dotis, etiam ſoluto matrimonio, non expectata morte dotantis.

SVMMARIVM.

1 *Ex diſpoſitione ſtatuti Caſenæ dos ſuccedit loco legitimæ.*

2 *Dos, quando ſuccedit loco legitimæ debentur eius fructus etiam diſſoluto matrimonio.*

3 *Legitima debetur tantum à die obitus patris.*

4 *Legitima, accedente conſenſu filij, aſſignari poteſt in vita patris.*

5 *Filio Prodigo Euangelij fuit aſſignata legitima in vita patris.*

6 *Filia renuncians ampliſſimis verbis in conſtitutione dotis cenſetur renunciare legitimæ & eius ſupplemento.*

7 *Pater dotans filiam, quæ renunciauit ad eius fauorem cenſetur dotem conſtituere pro legitima.*

8 *Præcipuè, ſi pater det dotem, in recompenſam renunciationis.*

9 *Legitima, quando aſſignatur in vita non dicitur inofficioſa.*

10 *Dos recepta ab ea, quæ renunciat, ſuccedit loco legitimæ.*

11 *Filia dotata, quæ renunciauit, poteſt à patre præteriri in teſtamento.*

12 *Legitima ſi fuerit aſſignata in vita, ſi filius dilapidat nihil aliud prætendere poteſt.*

13 *Dos in vita patris, aſſignata, quando aſſumat naturam legitimæ, antè mortem patris.*

14 *Fructus dotis, quæ aſſumit naturam legitimæ debentur ante mortem patris.*

15 *Contrarium, quandò recipiens dotem non renunciauit.*

16 *Tutor negligens inueſtire pecunias iuxtà præceptum teſtatoris tenetur ad vſuras de ſuo proprio.*

17 *Tutor, qui non adimplet, quod debet, non poteſt ſe tueri ſub clypeo contutoris.*

DECISIO LXVIII.

EX quo, ſub die 16. *Ianuar.* 1668. viſum fuit DD. do-
tem Scut. 660. promiſſam, per Sebaſtianum Buſchũ
Vincentiæ filiæ nuptæ cum Thoma de Altinis, ex diſpo- 1
ſitione ſtatuti Cęſenæ, ſuccedere loco legitimæ; reſolutũ
fuit Auguſtinum Buſchum, filium, & hæredem d. Seba-
ſtiani, teneri ad ſoluendum fructus d. dotis promiſſæ, &
non ſolutæ, etiam matrimonio diſſoluto, per deceſſum d.
Vincentiæ, vt in dec. deſuper extenſa, de cuius viribus 2
cum fuerit diſputatum *die 15. Iunij* eiuſdem anni 1668.
aduertentes, quod legitima debetur, dumtaxat à die obi-
tus patris, declarando primam deciſ. ab ea tantum die fru-
ctus etiam eſſe debitos DD. reſponderunt, ſed repropoſi- 3
to hodie dubio, an ſit ſtandum, in primo, vel ſecundo
loco deciſis, pro diſceſſu à dicta vltima deciſione, ema-
nauit reſolutio.

Et quidem, licet legitima verè de iuris rigore non
antea debeatur quam à die, qua moritur pater, acce-
dente tamen filij conſenſo poteſt pater adhuc viuente il-
lius aſſignatione ad libitũ peruenire, vt ſunt *tex. clar. in l.* 4
cum quo de pecul. 56. §. finali, ff. ad leg. falc. l. ſi quando 35.

Digitized by Google

§. & generaliter C. de inoffic. teſt. Bald. in l. cum quis verſ. ſed quid ſi donat. ff. de condit. cauſa data, Iaſ. in l. in ſuis 11 *num.* 18. *ff. de liber. & Poſth.* vbi referens parabolam
5 Euangelij de filio prodigo *Lucæ cap.* 15. tenet quod pa-
ter etiam in vita, poteſt filio legitimam aſſignare, dum-
modò, & ipſe conſentiat, optimè *Dec. conſ.* 616. *num.* 5.
verſ & iſta legitima Caſtr. conſ. 372. *num.* 5. *lib.* 1. *Alto-
grad conſ.* 85. *num* 36. *& ſeqq. lib.* 1. cum pluribus relatis
per *Vincent de Franc. dec.* 132. *num.* 2. *&* 3.

Nec dubitari poteſt, in propoſito caſu, quod in con-
ſtituenda tali dote, vtriuſque partis conſenſus, non inter-
uenerit, ad inducendam iſtam præuentionem, ipſa enim,
in eodem actu promiſſionis dotis, ampliſſimè renuncia-
uit bonis paternis maternis, fraternis, ſororijs, & auitis, &
generaliter omnibus alijs iuribus ſibi competentibus, &
in futurum competituris, & quacumque legitima por-
tione, & ſupplemento Iure naturæ *ſum.* 1. *poſitionis ille-
rum de Afflictis num.* 5. & pater correſpectiuè ad factam
ſibi renunciationem, congruam dotem filij promiſit, vn-
dè ex hac contemporanea renunciatione, fauore patris
dotantis in ipſo actu dotationis, emiſſa manifeſtè reſul-
6 tat, & quod ipſa propter dotem ſibi promiſſam, omnia
iura ſibi competentia, & competitura, etiam nomine le-
gitimæ, illiuſque ſupplementi remiſerit, & quod pater, in-
hærendo prædictæ renunciationi, ad huc viuens, in aſſi-
gnatione legitimæ præuenire voluerit, vt poſt, *Bald. in
7 l. cum oportet §. non autem num.* 8. *C. de boniſque liber.* in
puncto conſuluerunt *Caſtren. d. conſ.* 372. *num* 4. *lib.* 1.
Cran. conſ. 84 *num.* 4. *&* 5. & admittit *Rota in dec.* 813.
num. 5 *verſ. præterea cor Card. Seraph.* & in indiuiduo fir-
mauit *in dec.* 267 *num.* 4. 5. *&* 6. *cor. b. m. Amat. Dunoz.*
etiam aduertit, quod quando (prout hic) pater dotat fi-
liam in recompenſam portionis hæreditatis, & legiti-
8 mæ; non ſolum dicitur voluiſſe præuenire in vita, quod
facere tenebatur poſt mortem, ita vt tempus talis
promiſſionis dotis dicatur ſubrogatum, loco tempo-
ris mortis patris, ſed vlterius talis aſſignatio, eo ad-
9 huc viuente ſuccedit loco legitimæ; quod etiam aper-
tiſſimè deſumitur ex verbis *text. in l ſi non mortis Cauſa*
25. *ff de inoffic. teſt.* ibi *ſi non mortis Cauſa fuerit donatum,
ſed inter viuos. hac tamen contemplatione, vt in quartam
habeatur, poteſt dici inofficioſi querelam ceſſare*; vndè, cum
in caſu noſtro, dubitari non poſſit, quod dos in vita pa-
tris aſſignata fuerit, vt ſuccederet loco legitimæ, dum de
ea etiam pater, explicitam reportauit renunciationem,
etiam in eius vita legitimæ naturam aſſumere debet, vt
10 in punctualibus terminis dotis Scut. 600. aſſignatæ per
patrem filiæ, quæ pluribus hæredibus ipſius fauore re-
nunciauerat, quod ſucceſſerit loco legitimæ, etiam in vi-
ta patris, ità vt potuerit in eius teſtamento impone præ-
teriri, conſuluit *Dec d conſ.* 616. *num.* 3. & conferunt in ſi-
11 milibus terminis cumulati per *Altograd. d. conſ.* 85. *num.*
31. *&* 32. vbi aduertit quod eſt adeò verum, vt talis aſſi-
gnatio præuenta, in vita patris legitimæ ſucceſſionem
12 importet, vt ſi filius eam dilapidet pater ad nihil vlteriùs
teneatur, & clarius *num. ſeqq.*

Neque huic intellectui contradicit *Boſſ. de dote cap.* 6.
13 *§.* 9. *num.* 712. in præterita deciſ. allegatus, ipſe, enim lo-
quitur in terminis patris ſimpliciter dotantis, in cuius
vita quidquid ſit, an d. dos illico aſſumat naturam legiti-
mæ filio inuito, & diſſentiente, ſi vterque, vt in caſu no-
ſtro, conſentiat, & pater competentem dotem filiæ aſſi-
gnet, non ſimpliciter, ſed correſpectiuè ad generalem re-
nunciationem à filia reportatam, in qua ipſa etiam ius
petendi legitimã ſolemniter à ſe abdicauit, non videtur
poſſe controuerti, quin etiam in vita patris talis dos indi-
cat naturam legitimæ; vt optimè ad propoſitum firmat
Rota d. dec 267. *num.* 4. 5. *&* 6. *cor. b. m. Dunoz. Iun.*

Cum itaque de vtriuſque conſenſu iſta dos aſſumpſe-
rit, etiam in vita patris, naturam legitimæ, vndè aſſequi-
14 mur, quod ex ea fructus debentur, *l. Papinianus* 8.
§. vnde ſi quis, ff. de offic. teſtam. Rot. dec. 528. *num.* 27.
coram Dunoz. et. Iun. cum alijs cumulat. *in prima deciſ.
huius cauſa* 16. *Ian.* 1668. & quamuis *Andreol. contron.*
391. *num.* 12. in præterita dec. relatus in contrarium ſen-
ſiſſe videatur, ipſe tamen non loquitur, in terminis Dotis
aſſignatæ, pro omni, & toto eo, quòd filia, quæ renun-
ciauit omnibus bonis paternis, prætendere poterat, qui 15
eſt caſus noſter, quinimò idem *Seraph.* ab eo allegatus
in deciſ. 815. *numer.* 5. *verſ. præterea*, hoc ipſum ad-
mittit.

Vltrà quòd etiam, ex alio Capite viſum fuit DD. An-
goſtinum petitam fructuum ſolutionem euitare non
poſſe, cum enim Sebaſtianus pater, in actu promiſſionis
dotis iniunxerit onus, Thomæ genero, vt eam omnino
inueniret, poſtquam deindè, in teſtamento eiuſdem
Thomæ, relictus fuit tutor, & Curator Io: Baptiſtæ, fi-
lij, ex d. matrimonio ſuſcepti, & in ſolemni ſuſceptione
tutelæ declarauit ſe debitorem Scut. 400. pro reſiduo d.
Dotis ad huc non ſolutæ ſibi ipſi, breui manu, d. reſi-
duum ſoluere, illudque ad commodum pupilli in em-
ptionem fundi fructiferi erogare, alios enim vti negli-
gens in adimplendo onere, quod anteà in genero adeo 16
enixè requiſiuerat, tenetur à die ſaltem ſuſceptę tutelæ,
hoc eſt 7. *Martij* 1643. *d. ſum. nu.* 1. *in fin.* pupillares vſu-
ras perſoluere iux. perſcriptum *Imperat in l. tutores* 24. *C.
de admin tut. & l. ſi tutor conſtitutus* 15. *& l. ob fenus* 49. *ff.
eodem, Franch. dec.* 16. *num.* 6. *verſ. qua æquitas, Rot dec.*
360. *num.* 5. *par.* 11. *rec.* cum alijs nouiſſimè congeſtis in
Tiburtina redditionis rationis 2. *Martij* 1668. *& itaque de-
cebatur cor. R. P. D. meo Taya.*

Et hoc licet haberet in cotutorem Thomam Santo-
linum, vltra quod enim ipſe tantum adminiſtrabat, mi-
nuſque vſque ad hoc inſtificauit, contutorem in aliquo
defeciſſe, illius negligentia ſemper redditur, inexcuſa-
bilis, dum ſibi ipſi non ſoluens pecunias pupillo debitas
nec cotutori denuncians eas tenere otioſas, officio pro-
prio non ſatisfecit, tutor autem qui minus propriè, & ſoli- 17
citè non adimplet, ſub clypeo cototoris ſe excuſans non
auditur, inquit *text in l tutor qui repertorium* 7. *§. ſi tutor.
ff de admin. & periculo tut.*

Et ita vtraque parte &c.

R. P. D. Calataiud.

Brundnſina Beneficij.

Luna 1. *Iulij* 1669.

ARGVMENTVM.

Dicto, de exiſtentia, & pertinentia Iuriſpatronatus, & de legitima præſentatione, adiudicatur beneficium; Iuſpatronatus gentilitium, mortuo vltimo, de familia, fit hæreditarium; Donatio Iuriſpat. nulla, non abdicat ius à donante.

SVMMARIVM.

1 *De exiſtentia Iuriſpat. non dubitatur quando vterque venit ex eadem vacatione.*
2 *Præcipuè, ſi lis verſetur inter compræſentates, & ordinarius non ſit in cauſa.*
3 *Patronus laicus habet* 4. *menſes ad præſentandum.*
4 *Dicto de exiſtentia Iuriſpat. præſentatione intrà legitima tempora, & pertinentia ad præſentantem, beneficium adiudicatur præſentato.*
5 *Hæres illius, qui vltimo loco, præſentauit ad beneficium, dicitur legitimus patronus.*
6 *Hæres, quòd quis alicuius ſit, probatur ex ſententia declarante talem hæredem.*
7 *Iuſpatronatus gentilitium, mortuo vltimo, de familia, fit hæreditarium.*
8 *Iuſpatronatus hæreditarium tranſit in hæredem, cum vniuerſitate bonorum.*
9 *Donatarius, tamquam donatarius, præſentans ad beneficium,*

neficium, fatetur ante donationem Iuſpatronatus pertinere ad donantem.
10 *Confeſſio præſentantis nocet præſentato.*
11 *Confeſſio alicuius nocet tertio, qui à confitente ſuum ius metitur.*
12 *Donatio Iurispatronatus facta à laico in laicum ſine licentia ordinarij non valet.*
13 *Donatio Iurispatronatus nulla non abdicat ius à donatore, & ideo donans, veniente vacatione præſentat.*

D E C I S I O LXIX.

PEr obitum Stephani Villanouæ, vſq; de anno 1624. vacauit ſimplex Beneficium, ſub inuocatione S. Hippolyti, de Iurepatronatus familię de Caracciolis, & ad illud fuit præſentatus, ab Io: Andrea Caracciolo, Io: Baptiſta Villanoua, per cuius obitum, de menſe Feb. 1666. ſequuta denuo vacatione; Petrus Fenſinus aſſertus donatarius Petri de Curte, Nepotis, ex filia, prædicti Io: Andreæ 9. *Aprilis* eiuſdem anni præſentauit Donatum filium, qui cum præfatæ præſentationi in actis ſolemniter renunciaſſet, 10. *Ianuarij* 1667. idem Fenſinus 25. *Febr. immediatè ſeq.* præſentauit Canonicum Petrum Caſtiglium. Cùm autem Ioſeph de Curte vſque ſub die 16. *Martij*, præcedentis anni 1666. præſentatus fuerit, à d. Petro de Curte Patre, nec non 28. *eiuſdem menſis & anni* ab Iſabella Campiſelli, Nepote præfati Io: Andreę, introducta inter eos lite, corā ordinario, emanauit ſententia declarans Petrum Caſtiglium eſſe inſtituendum; In gradu verò, appellationis, commiſſa mihi cauſa, dedi Dubium, An, & cui ſit adiudicandum Beneficium, quod fauore Ioſephi tantum Informantis reſolutum fuit.

Et præmiſſo, quod de vacatione, & exiſtentia Iuriſ-
1 patronatus, dubitari non contingit, ex quo vterque venit, ex eadem vocatione, & reſpectiua patronorum præſentatione, quod ſufficit dum, vt hic, lis eſt tantum inter compræſentatos, & ordinarius non eſt in cauſa, vt dixit
2 *Spada conſ. 9. num. 2. & conſ. 27. num. 7. lib. 2. Rota coram Eminentiſſ. D. Cardinali Celſo dec. 144. numer. 2. & in Gneſnen. Iuriſpatron. 21. Aprilis 1665. coram Eminentiſſimo D. Card. Cerro, §. exiſtentia, & in Piſana Beneficij 7. Iunij 1666. §. litteras autem cor. bo. me. Emerix*, vbi, quod dum lis agitur inter vtrinque præſentatos, exiſtentia Iuriſpatronatus, quoad eos probata cenſetur; Iuſtificat, etiam Ioſeph propriam præſentationem, intrà legitimum tempus quatuor mēſium patronis Laicis ad præſentandum conceſſum, vt in eius *ſumm. num. 5. & 6. cap.*
3 *quoniam 3. & cap. cum propter 27. de Iurepatronatus*, & pertinentiam ad eos, qui illum pręſentarunt, ideoq; eidem controuerſum beneficium venit ad iudicandum *cap. cum*
4 *Bertold. 18. de ſent. & re iudic. & cap ſi tibi cap. 5. de conceſſ. preben. Rota in Pampilonen. Beneficij 15. Febr. currentis anni §. de vacatione, & in alia Pampilonen. Beneficij hac eadem die §. cum igitur coram Me.*

Et quidem reſpectu Iſabellæ pertinentia patronatus probatur, ex eo, quod ipſa eſt hæres Io: Andreæ, qui in vltima vacatione præſtauit, ipſiuſq; præſentatio fuit effe-
5 ctum ſortita, juxtà doctrinam *Rip. in cap. cum Eccleſ. Sutrina nu. 91. & ſeq. de cauſa poſſeſſ. & propriet. Abb. conſ. 54. nu. 2. lib. 1. Rota cor. Eminentiſſ. D. Card. Celſo dec. 144. nu. 6. & in Aquilana Iuriſp. 1. Febr. 1651. coram Reuerendiſſ. Meltio Epiſc. Papien. Beneficij 9. Aprilis 1666. §. in quam ſententiam cor. R.P.D. meo Bourlemont*, quod autē ipſa ſit
6 hæres illius, deſumitur, ex eo, quod mortuo ab inteſtato d. Io: Andrea, per ſentētiam ſer. ſer. latam, talis declarata fuit *d. ſumm. nu. 6.* Vndè quamuis controuerſum Beneficium eſſet gentilitium, per mortem tamen illius, vti vltimi de familia Caracciola, immutauit naturam, & qualitatem, & de gentilitio factum fuit hæreditarium, iuxtà
7 doctrinam *Anchar communiter ſecutũ conſ. 81. per tot. Calderin. conſ. 4. de Iurepatr.* & reiecto Geminiano, tamquam contra communem, ſcribente, dixit *Lotter. de re benefic. lib. 2. quæſt. 11. num. 10. & ſeqq.* & firmauit *Rota in Mediolan. Iuriſpatronatus 28. Martij 1661. §. Deniq; coram Emin. D. meo Cerro Decano & in dict. Regien. Beneficij 9. Aprilis 1666. §. At hodie conſtitut. 16. Nouemb. 1667. cor. R.P.D. meo Bourlemont*, & tranſiuit in Iſabellā hæredem, cum vniuerſitate bonorum, *Clemens plures de Iurepatron. Seraph. dec. 725. num. 8. verſ tranſit enim Dunozetto Iun. dec. 300 num. 4. & dec. 324. num. 3 cum alijs cumulatis* 8
in Lunen. Sarzanen. Beneficiorū 22. Maij 1662. §. finali coram Reuerendiſſ. Ninot Epiſcopo Illerden.

Et quando iſta præſentatio, de per ſe, non ſuffeciſſet, ad effectum, vt Ioſeph petitam adiudicationem poſſet obtinere ad abundantiorem cautelam, habet etiam præſentationem Petri de Curte Patris, cuius pertinentiam impugnare nō valet Caſtiglius præſentatus à Fenſino, dum enim, iſte tamquam Donatarius præfati Petri præſentauit Caſtiglium, inde tacitè faſſus fuit illum an- 9
te donationem patronum fuiſſe, iſtaque confeſſio, quamuis ſolius præſentantis, nocet tamen præſentato, cuius totum Ius à dicta præsētatione deriuat, vt in proximis terminis dixit *Rot. cor Buratt. dec. 153 num. 2. & dec. 183. nu. 9. & ſeqq & dec. 792. num. 4.* & generaliter, quod confeſ- 10
ſio alicuius noceat, etiam tertio, qui non confitendo, ius ſuum metitur, probat *text in l. cum à matre 14 Cod. de rei vindic* cum cumulatis per *Rotam in Romana Saluiani 19. Ianuarij 1665. §. nam cum, coram R.P.D. meo Bourlemont,* 11
& in Romana Cenſus 17. Martij 1668. §. quibus accedit coram R.P.D. meo Priolo.

Non refragante donatione præcedenter facta à dicto Petro de Curte, fauore Fenſini, quia, cum facta fuerit à Laico, fauore alterius Laici, & non doceatur munita, conſenſu ordinarij, vel eius Vicarij, ad id ſpeciali mandato 12
ſuffulti, inanis eſt, & nullatenus ſubſtinetur, iuxtà notata per DD. *in cap cum ſæculum, & in cap. illud de Iurepatron. Ferret. conſ. 343. num. 7. cum pluribus ſeqq. Rota cor. Mantic. dec. 86. num. 6. & dec. 231. nu. 3. coram Reuerendiſſ. D meo Royas Epiſcopo Abulen. & coram S. me: Greg. dec. 420. num. 1.* & ibi *Adden. lit. A. & in Feſulana Beneficij ſeu Oratorij 5. Decembris 1646. §. verum hodie, & 26. Iunij 1648. §. nullitas donationis coram bo: me: Bichio*, neque per eam, ius proprium à Donante fuit inde abdicatum, & eueniente vacatione, ea donatione non obſtante potuit validè præſentare, ad notata per *Abb. in d. cap. cum ſæculum in fine de Iurepatr. ad Gregor. dict. deciſ.* 13
420. nu. 7. in princ. & in rec. dec. 337 num. 7. part. 7. & deciſ. 306 num. 13 & 14. part. 11. & in d. Lunen. Sarzanen. coram Reuerendiſſ. Illerden. d. §. finali.

Et ità per contradictas &c.

R. P. D. Calataiù.

Romana Concordiæ.

Lunæ 25. Iunij 1668.

A R G V M E N T V M:

Donatio, ſeù Tranſactio correſpectiua, ex defectu adimplementi, reſpicientis cauſam finalem, reſcinditur, non obſtante, quod ſit contractus nominatus, maximè, ſi agatur ad reſciſſionem, per viam exceptionis, non actionis.

S V M M A R I V M.

1 *Donatio reuocatur, per ſuperuenientiam filiorum.*
2 *Obligatus correſpectiuè, ceſſante cauſa correſpectiuitatis liberatur.*
3 *Cauſa finalis dicitur, quando quis aliter non contraxiſſet.*
4 *Ceſſante cauſa finali ceſſat diſpoſitio.*
5 *Tranſactio dicitur Contractus nominatus.*
6 *Euictio ſecuta, in tranſactione non reſcindit contractum.*

7 *Sed*

Digitized by Google

7 *Sed dat actionem pro adimplemento contra inobſeruantem.*
8 *Ex defectu adimplementi reſpicientis cauſam finalem reſcinditur Contractus etiam nominatus.*
9 *Maximè ſi agatur ad reſciſſionem, non per viam actionis, ſed exceptionis.*
10 *In contractibus nemo eſt decipiendus.*

DECISIO LXX.

Reliquit Benedictus de Arpa, titulo particularis inſti-
tutionis, Gabrieli filio, & Ioſepho nepoti, omnes
domos, quas habebat, in Clauſtro Hebræorum, cum one-
re, vt, ex penſionibus earumdem, ſoluerent Laurentio,
& Simoni alijs filijs annua ſcut. 20. Defuncto teſtatore,
accepit Ioſeph poſſeſſionem medietatis dd. domorum,
deinde Gabriel eius patruus; ſuper altera ex illis, idem ceſ-
ſit, & aſſignauit annua ſcut. 51. vt ad Sacros ordines poſ-
ſet promoueri, & ſucceſſiuè ipſe Gabriel totam ſuam me-
dietatem omnium earumdem Domorum Simoni Fratri
donauit; Hinc, orta inter eos, controuerſia, tandem de
anno 1643. terminata fuit, mediante Concordia, in qua
conuentum fuit, inter partes, vt nullo habito reſpectu,
ad credita, hinc indè deducta, penſiones omnium domo-
rum indiſtinctè, pro medietate inter eos diuiderentur, tra-
ctu autem temporis Gabriel prædictus, duxit vxorem, &
ob ſuperuenientiam filiorum, donatio facta Simoni, per
Sententiam A.C reuocata remanſit, vndè, renuente Io-
ſepho ampliùs ſoluere medietatem conuentam, Cathari-
na de Arpa filia Simonis prædicti, introduxit Iudicium,
ſuper executione præfatæ concordiæ, contra eumdem,
& ſententiam fauorabilem reportauit, deuoluta poſtmo-
dum, cauſa ad Rotam, dubitatum fuit an. & ad quid Io-
ſeph de rigore teneatur & ipſum nō teneri ad aliud, niſi
ad quod tenebatur ante Concordiam fuit reſolutum.

Ratio verò reſolutionis ea potiſſima fuit, quia in Con-
cordia in tantum, Ioſeph poſuit in communi fructus ſuæ
medietatis domorum in quantum Simon pariter aliam
ſuam medietatem reſpectiuè, in communione ponebat,
ideoque ei Simon ſuam medietatem ampliùs communi-
care non valet, ex quo donatio eidem facta à Gabriele,
per ſuperuenientiam filiorum ipſius reuocata remanſit,
1 ad *term text in l ſi vnquam 8.C.de reuocan. donat.* dicto-
que Simoni fuit euicta medietas donata, correſpectiuorū
inde natura ſuadet, vt neque etiam Ioſeph ſuam promiſ-
ſam medietatem amplius cōtribuere teneatur, *iuxta tex.*
2 *in l.1 C.de donat.quæ ſub modo Rota in Romana fideicomm.
de Diaz. 30. Aprilis 1663.§.nec vrgere coram Reuerendiſs.
D.meo Cerro Decano, & in Placentina hæreditatis 15.Iun.
1665.§ nec inter bona coram R.P.D.meo Albergato.*

Non obſtat, quod cauſa finalis prædictæ Concordiæ,
non fuerit præfata donatio, ac proinde quamuis ea fuerit
reuocata, adhuc tamen, Concordia veniat ſeruanda, quia
cum d. Simon conuentam communicationem, nullo
alio Iure, promittere poſſet niſi in vim donationis præ-
dictæ, & ſine ea Ioſeph non fuiſſet aliam ſuam medieta-
tem contributurus, hinc eſt, quod allegata donatio fuit
obiectum intentionis agentium, & cauſa finalis conuen-
3 tæ deciſionis, pro medietate, *iuxtà text.in l. damus 52.ff.
de condit.indeb.Rota coram Buratt.dec.377.numer.4.& in
recent.dec.102 num.1.par.9.* ideoque, ſi ea deficiat, omnis
diſpoſitio corruit, quia deficit principaliter voluntas
4 agentis, & diſponentis, *l.cum te fundum 6.C.de pact.inter
empt.& vend.l.fin.ff. de hæred. inſtit.l.fin. ff.de acceptilat.*
cum cumulatis in *Firmana Primogenitura 13. Ianuarij
1663. coram bo: me: Leone Veroſpio § ſi quidem.*

Minuſque facit, quod tranſactio ſit contractus nomi-
5 natus, ac proinde non ſit locus illius reſciſſioni, ne lites
per eam ſopitæ inſtaurentur, ſed ob ſecutam domorum
euictionem competat ſolum actio præſcriptis verbis, pro
6 adimplemento aduerſus inobſeruantem. *iuxtà text.in l.ſi
pro fundo 33.C.de tranſact.& l.ex conditione 14.Cod.de re-
ſcind. vendit.* dum enim implementum reſpicit ſubſtan-
tiam, & cauſam finalem contractus, ſine qua Ioſeph nul-
latenus contraxiſſet, hinc eſt quod deficiente re aſſigna-
ta, quæ fuit cauſa finalis Concordiæ, etiam à contractu
nominato tranſactionis recedi permittitur, vt *eſt text. ad* 8
*litteram in l.cum te 6.ibique gloſ.in verb. conueniat, Cod.
de pact.inter empt.& vendit. Rota coram Gregor. dec.130.
num 4.& ibi adden. litt.C. & in Romana penſionis Domus
16.Nouembris 1611.coram Pirouano penes Marcheſan.de
commiſſ.par.1.fol.1085.num.7.* & reſpondendo huic obie-
cto pluribus exornat, & firmat *Rota in Firmana Primoge-
nitura 15 Maij 1662.§.& licet.& 13.Ianuarij 1663.§.non
vrget coram bo:me:Leone Veroſpio,* præſertim quia talem
Concordiæ reſciſſionem Ioſeph non deducit, per viam
actionis, ſed ope exceptionis, ſoffultus à participatione
ſuæ medietatis, ſe tuetur, quo caſu, contractum quan- 9
tumuis nominatum ex defectu cauſæ finalis reſcindi, non
autem agi, pro adimplemento, probat *text.in l.2.circa fi-
nem, ff.de dol. mal.except.* & arguit in propoſito, *Cardin.
Mantic.de tacit.lib.1.tit.12.num.53.* cum alijs de quibus,
Rot.in dict.Firmana primogenitura dict.§.& licet, vbi quod
alias ſequeretur inconueniens, quod ille, qui contraxit,
cum hac correſpectiuitate remaneret poſteà deceptus,
quod non eſt permittendum *iuxtà text.expreſſum in his* 10
præciſis terminis in *l.tres fratres 36.ff.de pactis, & in alia
in §. nec vrget coram bo: me: Veroſpio.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. Calataiù.

Romana Fideicommiſſi.

Lunæ 11. Februarij 1669.

ARGVMENTVM.

Maritus acquirens, titulo oneroſo, emphyteuſin, pro ſe, & vxore, ſi de ſuo ſoluat laudemium, & capiat poſſeſſionem, ipſe ſolus dicitur primus acquirens, & poteſt præiudicare dictæ vxori, præcipuè, ſi non probetur, quod illa acceptauerit, re integra:

SVMMARIVM.

1 *Acquirens, pro ſe, & alio, non poteſt, in præiudicium illius, de re acquiſita diſponere.*
2 *Primus acquirens dicitur ille, qui pretium dedit, & poſſeſſio non cœpit, etiam ſi eſſet nomen alterius.*
3 *Primus acquirens, titulo oneroſo, poteſt præiudicare vocatis, in inueſtitura.*
4 *Acquirens, titulo oneroſo, eſt ille, qui in ingreſſu fecit melioramenta, & ſoluit quantitatem pecuniæ.*
5 *Stipulante marito, pro ſe, & vxore abſente, vtrique medietas acquiritur.*
6 *Quod habet locum, in conceſſione lucratiua non oneroſa.*
7 *Conceſſio lucratiua acquiri poteſt abſenti.*
8 *In conceſſione oneroſa requiritur acceptatio abſentis.*
9 *Acceptatio non inducitur, ex actibus æquiuocis.*
10 *Præcipuè, quando conceſſio poteſt eſſe damnoſa.*
11 *Teſtes ſingulares non probant.*
12 *Teſtis conuictus de mendacio non probat.*
13 *In concurſu ſtatur potius confeſſioni partium, quam depoſitionibus teſtium.*
14 *Vxor dicitur acquirere emphyteuſin non à Domino directo, ſed à marito, eam acquirente, eius nomine.*
15 *Acquiſitio emphyteuſis dicitur facta ad fauorem eius in cuius perſonam Dominus conſenſit.*
16 *Primus acquirens, dicitur talis, etiam ſi poſt acquiſitionem addat nomen alterius.*
17 *Acquiſitio facta ad fauorem abſentis acceptari poteſt ab herede.*

18 *Ad*

Digitized by Google

18 *Ad hoc res debet eſſe integra, vt valeat acceptatio.*
19 *Nepos includitur in tertia generatione.*
20 *Eccleſia eſt mater iuſtitiæ, & æquitatis.*
21 *Durante inueſtito, non mutatur inueſtitura.*
22 *Emphyteuſis Eccleſiaſtica conceſſio non poteſt extendi ſine ſolemnitatibus.*
23 *Maxime ſine conſenſu comprahenſorum.*
24 *Tertius poteſt opponere nullitatem conceſſionis Emphyteuticæ factæ ab Eccleſia.*
25 *Præcipue, per viam exceptionis non actionis.*

DECISIO LVIII.

OBtenta, per Eliſabetham Salamoniam hæredem
Equitis Antonij Fabrini, noua audientia aduerſus
deciſionem, coram Me, emanatam 22. *Iunij præteriti*, in
qua dictum fuit, ſententiam Rotalem R.P.D. mei Otta-
lora, decernen. Io: Andreæ Fabrini immiſſionem, in poſ-
ſeſſione domus controuerſæ, eſſe confirmandam; Infor-
mantes pro ea mordicus inſiſtebant, quod ſtante acquiſi-
tione de iſta facta, per Alexandrum Fabrinum, æque
principaliter, cum Angela Lombardoſia vxore, non po-
1 terat ille, in præiudicium vxoris, & ab ea cauſam habē-
tis, ſuper tota domo fideicommiſſum ordinare. Vnde
propoſita bis cauſa, & materia ad ſocietatem DD. di-
ſcuſſa, pro informatione d. meæ deciſionis, hodiè ema-
nauit reſolutio.

Dici, enim non poteſt, quòd Alexander, & Angela
æque principaliter fuerint primi acquirentes, dum ille,
vſque de anno 1586. pro ſcut. 315. emit controuerſam
Domum, à Flauio Ventura pro Bono tantùm, & non
nomine Angelæ, *Summ. Fabrini, num.* 1. Cumque idem-
met Alexander, de proprio, in d. domo ſic, vt ſupra em-
pta, diuerſa fecerit melioramenta valoris ſcut. 1000. &
nollet, ampliùs currere periculum vitæ, prædicti Ven-
turæ, qui illam, in emphyteoſim receperat, ad tertiam
generationem, præuia vlteriori ſolutione, ab ipſo tan-
tùm, facta aliorum ſcut. 80. Monachis, D. Vincentij, &
Anaſtaſij, proprietarijs, obtinuit ab eis inueſtituram, pro
ſe, & Angela Vxore abſente ad tertiam ipſorum genera-
tionem maſculinam, & in illius defectu fœmininam, ac
in defectu prædictæ generationis ad vnam tantum no-
minationem, d. *Summ. nu* 2. & ſucceſſiue, de anno 1595.
præmiſſa etiam enunciatiua, quod in præfata domo
Alexander quamplura fecerat melioramenta, quæ
etiam in poſterum de proprio facere ſe obligabat, ac vl-
teriùs facta per eumdem oblatione de ſcut. 150. in pecu-
nia numerata, pro donatiuo conceſſionem in perpetuũ,
tàm proprio, quàm Vxoris nomine à prædictis Mona-
chis reportauit *d. Summ num* 3. Vnde cum ipſe, dumta-
xat primam fecerit emptionem, ſcut. 1000. pro meliora-
mentis, alia ſcut. 80. & demùm alia 150. de proprio per-
ſoluerit, nulla vnquam imaginabili, pecuniæ Vxoris fa-
cta mentione, nomen illius postea adiectum præſumitor
ſimulatè appoſitum, illeque verus reputatur acquirens,
2 qui pretium, de proprio numerauit, & poſſeſſionem re-
cepit, *iuxt. theor. Angel. in l. quamuis, C. ſi quis alteri, vel
ſibi*, cum qua procedunt, *Dec. conſ. 543. num. 15. Menoch.
de arbitr. caſ. 470. num. 20.* cum alijs cumulatis, per *Grat.
diſc. 950. num. 42. & ſeq. & per Surd. dec. 325. num 9. verſ.
ſecundum eſt*, idemque Alex. tanquam talis primus ac-
quirens, titulo oneroſo, potuit etiam in præiudiciũ An-
3 gelæ literaliter comprehenſe, ſuper integra domo fidei-
commiſſum apponere, *iuxt originalem doctr. Baldi in l.
prima, num. 32. C. per quas perſonas nob. acquir. Mareſcott.
variar. reſolut. lib. 1. cap. 74. n. 1. & ſeq. add. ad Gregor dec.*
829. *num.* 23. vbi, in propoſito aduertit, quod ille dicitur
primus acquirens, titulo oneroſo, qui in ingreſſu ſoluit
quamdam quantitatem pecuniæ, & deinde fecit melio-
4 ramenta notabilis valoris, *Rot. deciſ. 699. numer. 5. coram
Merlin. & dec. 111. num. 3. & dec. 266. num. 6 part. 11. rec.*
& admiſſum fuit, *in Bonon. domus. 11. May præteriti, cor.
Me, §. non obſtat.*

Iſtud autem aſſumptum non remouetur, ex eo, quod
ſtipulante marito, pro ſe, & Vxore abſente, vtique me-
dietas quæſita dicatur, *ex doctr. Speculat. in tit. de locat. §.* 5
nunc aliqua num 175. *Dec. conſ 58 nu. 1. & per tot. & Rot.
deciſ. 219. num. 9. coram Card. Canal.* quia obiectum poſ-
ſet forſan procedere, ſi conceſſio reportata à marito, pro
ſe, & vxore, eſſet in totum fauorabilis, & lucratiua, cum
verò ex recenſita facti ſerie liberalitas concedentis omni-
nò excluſa remaneat, vt potiùs oneroſa noſcatur, non
vtrique pro medietate, ſed ſoli viro præſẽti, & de proprijs
pecunijs ſoluenti, vſque ab initio conceſſio dicitur facta,
vt eſt *tex.* in puncto *in l. multum intereſt 6. Cod. ſi quis alt.* 6
vel ſibi, ibi, *Quod ſi tu quidem emiſti, & tibi tradita eſt poſ-
ſeſſio, tantum autem nomen vxoris tuæ inſtrumento inſcri-
ptum eſt, res geſta potior, quam ſcriptura habetur*; quam
refert, & ſequitur in noſtris fere terminis, *Decia. conſ.*
542 *num.* 16. & diſtinguendo inter conceſſionem, titulo
lucratiuo, quæ ipſo Iure abſenti acquiritur, pro medieta- 7
te, & eam titulo oneroſo, factam, quæ præſenti, & de
proprio tantum ſoluenti, quæſito, ipſo Iure, eleganter, in
propoſito docuit, *Bart in l. ſi mihi, & Titio 110. n. 4. verſ.
quandoque conceditur, ff de verbor. obligat.* quam Doctri-
nam, vti notabilem, ſequitur *Alex. conſ. 24. num. 6. libr. 5*
in toque caſu, ad arguendam Vxoris abſentis acceptatio-
nem, non ſufficiunt actus æquiuoci, aut nulli, prout
ſunt plures ab Eliſabetha deducti, & in præcedentibus 9
deciſ. ſemper reiecti, ſed propter admixtam poſſibilita-
tẽ damni, & oneris, requirebatur vera expreſſa, & ſpe-
cifica acceptatio, *gloſſ in l. 1. verb. liberalitatem, ff. de do-* 10
nat. Roman. conſ. 292. num. 11. circa med & vltra relatos *in
deciſione iſtius cauſa 19. Aprilis 1663. coram Emmentiſſ.
Cerro, §. nec enim firmatum fuit in deciſ. 25. num. 5. poſt
Merl. de pignor. & dec 21 n. 5 coram Eminentiſſ D Card.
Celſo, & in Fauentina bonorum 9. Iunij 1664. cor. Cerro,
§ & cum verſemur.*

Talem, verò DD. viſum fuit non probari, ex teſtibus
exaduerſo examinatis, quoniam vltra ſingularitatem eis 11
obiectam, conſtat fuiſſe conuictos, de mendacio, eo,
quia in alio examine depoſuerunt, controuerſam do- 12
mum, non ad Angelam, ſed ad Alexandrum ſpectare,
vt fuit animaduerſum *in deciſione iſtius cauſa 26. Februa-
ry 1663. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano, § non obſtat
teſtes*, vbi etiam contra teſtium depoſitiones ſupradictas
conſideratum fuit, quia ipſi deponebant contra gemi-
natas confeſſiones, tam eiuſdem Angelæ, de quibus
latè per informantes pro Io: Andrea, quam etiam An-
tonij illius filij, & auctoris Eliſabethæ, qui domum præ-
dictam non ſolum, vti hęreditariam Alexandri Patris,
in Inuentario deſcripſit, verum etiam, in calculo legiti-
mæ ſibi debitæ, in bonis Patris, vti paternam adnota-
uit, in eorum concurſu, potiùs geminatis confeſſionibus 13
partium, quam teſtibus venit credendum, vt præter ibi-
dem relatos. probat, *Felin. in cap. cum tu, numer. 9. cum
ſeq. de teſt. Caſar. de Graſſ. deciſ. 6. num. 317. num. 2. de teſt.
Rota coram Burats. deciſ. 317. num. 8. & dec. 40. num. 16.
coram Eminentiſſ. Card. Celſo, & in Romana cenſus 27.
Aprilis 1663. §. quibus accedit coram R. P. D. meo Al-
bergato.*

Et hinc diluitur etiam alterum obiectum, quod An-
gela, non habeat eam à marito, ſed ab Eccleſia conce-
dẽte, in qua nõ poteſt cadere ſiniſtra ſuſpicio ſimulatio-
nis, cum etiam ex ſupra deductis, ad integram ſolutionẽ
a marito de proprijs tantum pecunijs factam, conceſſio
vſque ab initio, ipſi dumtaxat fuerit quæſita, Angela
Vxor non ab Eccleſia domina directa, ſed à marito de
proprio acquirente, Ius ſuum metitur, vt reſpondendo
huic obiecto firmatum fuit, *in deciſione huius Cauſa 2.* 14
*Decembris 1667 cor. R.P.D. Ottalora, § non obſtat, quod
præſumptio & in mea prædicta deciſione, §. fin.*

Minùs etiam refragatur, quod in ſubiecta materia nõ
ſit attendendum cuius pecunia fiat acquiſitio, ſed non
habeatur in conſideratione perſona, in quam dominus
directus conſentit, iuxta relata, per *Capyc. Galeott. lib. 1.* 15
contr.

contr.c.28.n 17.& Capyc.Latr dec.168.n.5.lib.2. quia ad
effectum dignnſcēdi,an, & quis ſit primus acquirens,aut
pecuniæ ratin debeat haberi, aut potiùs perſonæ , cuius
cūtemplatione facta fuit conceſſio, & vtroque caſu nul-
lum Ius vnquam po:uit in Angela vſque ab initio radi-
cari, dùm pecnnia tota fuit mariti , ipſique præcedenter,
vſque de aunn 1586. dumtaxat, facta fuit venditio, vn-
de ſubſequens adiectio nomine Vxnris, non fuit capax
16 tollendi marito primo acquirenti titulo nneroſo faculta-
tem,vt ad libitum ſuæ vnluntatis, poſſet de controuerſa
domn diſponere, vt poſt *Iſer.& Afflict.* benè In propoſi-
tn ratiocinatur, *Merl.decıſ.699 num.8.*

Prout,non meretur attendi,replicatio,quod dato etiā,
quod ex actibus, ab Informantibus pro Eliſabetha dedn-
ctis, conſtare non poſſet, de poſitiua Angelæ acceptatio-
ne, cùm tamen conceſſio ab Alexandro reportata fuerit
17 hæreditaria, & tranſitoria, ad quoſcumque ſucceſſnres,
poſſit adhuc ab eius hæredibus acceptari, *iuxt. doctr.
Marcabrun.conſ.10.n 15.& ſeq & Couarr.reſol.lib.1.c.8.
num.43.* qua propter, qnod res ampliùs non eſt integra ,
ex quo idem Alexander maritus, & primus acquirens ,
præuia ennnciatina,quod domus controuerſa fuerat à ſe
fabricata, ſuper ea fideicommiſſum ordinauit *d. Summ.
nu.4.* qun caſu,ob factam,ab acqnirente ſpecialem diſpo-
18 ſitionem hæredum, non habere ampliùs facultatem ac-
ceptandi, inquit, *text.in l.bonorum 20 & ibi gloſſ.verb.non
poteſt.ff.rem ratam haberi,* & tenet idem *Cancer alleg.60.
n.41.verſ.cenſeretur,* & eo clarius, in propoſito, *Tiraq.de
Iur.conſtit.poſſeſ.part.3.limit.30.num.73. & Vincent. de
Franc.dec.339.num.3.verſ.vnde ex prædictis* , in omnem
caſum excitari non poteſt,quod ſtante præcedenti inne-
ſtitura reportata ab Alexandro de anno 1592. ad ter-
19 tiam generationem maſculinam,ſub qua proindè litera-
liter eſt compræhenſus Io:Andreas, modo agens, vt ne-
pos dicti Alexandri, vel non poterat Eccleſia , quæ eſt
20 mater, & cultrix Inſtitiæ , & æquitatis, durante adhuc
linea, primi inueſtiti, ſupplātando ſucceſſores,conceſſio-
nem, in perpetunm extendere, contra *tex. in cap.1. qui
21 ſucceſ.feud.dare tex. & in cap.1. §. vbi verè de cleric. qui
inueſt.fac. & cap.11. §.moribus verſ.ſecus eſt in Eccleſ. ſi
de feud de funct. controuerſ. ſit int. domin. & agnat. Va-
ſall.* aut ſaltem conceſſio , vti ab initio reſtricta, ad ter-
tiam generationem, non poterat citra vitium nullitatis,
non concurrente vtilitate, & neceſſitate Eccleſiæ copu-
latiuè , cum beneplacito Apoſtolico in perpetuum ex-
22 tendi,vt latiſſimè firmatum fuit, *in Romana deuolutionis
domus 11.Iunij 1654.§.neque Angela, & §.fin. cor. Reue-
rendiſs. Papien.* cum alijs cumulatis *in d. dec. ſtin cauſa
2.Decembris 1667.coram R.P.D.meo Ottalora, §.nec di-
catur* ; maximè, nnn docto, de conſenſn omnium,in pri-
ma inueſtitura, literaliter compræhenſorum,per ea,quæ
23 notat in præciſis terminis, *Cald.de Iur. emphyt.libr.2.qu.
15.numer.6.per tot.* de qua nullitate poſſe dari etiam te-
ſtium examina, cuius intereſt , quamuis Eccleſiam non
24 excipiat , probat in puncto relictis principalibus, *Alex.
conſ.38 num.6.per tot lib.2.* & firmauit *Rot.decıſ.39 num.
36.& 37.part.8. rec.* præſertim , cum Io:Andreas non
deducat talem nullitatem , per viam actionis , ſed per
viam exceptionis, hoc enim caſu , ſemper licitum eſſe ,
25 eam allegare, etiam à tertio, probat *Falin. in cap. Lator.
num.1.verſ & dixit Bald.* & firmauit *Rot.dec.175.nu.11.
part.1.diuerſ.& in Rom pecuniaria 26.Ianuarij 1667.§.fin
coram R.P.D.meo Taya.*

Et ita vtraque parte &c.

R. P. D. Calataiu.

Romana Fideicommiſſi.

Ven. 27. Martij 1669.

A R G V M E N T V M.

Fideicommiſſarius , probans exiſtentiam fideicommiſſi, in ſuam vocationem , & identitatem bonorum, immittitur, in vim l.fin.C.de Ed.diu. Adr. toll. Nomine deſcendentium venit fœmina , quæ non excluditur, ob renunciationem reſolutam, ex quo defecerint perſonæ contemplatæ : Hæres, qui alienauit, & non fecit inuentarium cenſetur ſatisfactus de detractionibus.

S V M M A R I V M.

1 *Docto de identitate bonorum, & purificatione fideicommiſſi datur immiſſio in vim l. fin.*

2 *Dicti* In infinitum *inducit perpetuum , & abſolutum fideicommiſſum.*

3 *Fideicommiſſum purificatur ad fauorem ſubſtitutorum mortuis inſtitutis.*

4 *Profeſſio in religione non tollit iura ſanguinis.*

5 *Nomine filiorum nepotum,&c. veniunt tam maſculi, quam fœminæ , vbi voluntas teſtatoris non aduerſatur.*

6 *Etiam ad excluſionem ſubſtituti.*

7 *Non obſtante, quod concurrat, tanquam ſubſtituta pia cauſa.*

8 *Renuncians non poteſt habere regreſſum ad bona renunciata.*

9 *Renunciatio facta à moniali ad fauorem patris, & fratrum, illis mortuis reſoluitur , & monaſterium ex perſona renunciantis ſuccedit.*

10 *Renunciatio perſonalis non extenditur per clauſulas generales .*

11 *Renunciatio concepta , per viam donationis eſt realis.*

12 *Limitatur, quando donatio,&c. eſt conſecutiua ad verba renunciationis prius facta, tunc enim ad illius terminos reſtringitur.*

13 *Identitas bonorum probatur, ex quo, quis poſſidet bona in loco, vbi poſſidebant aſcendentes ab eo , a quo poſſeſſor habet cauſam.*

14 *Identitas bonorum probatur, ex confeſſione partis , petentis, bona tanquàm fideicommiſſaria.*

15 *Succeſſor non impugnat confeſſionem ſui auctoris .*

16 *Identitas probatur ex aſſertione iudiciali.*

17 *Talis aſſertio non poteſt dici erronea , niſi docto de errore .*

18 *Detractiones non poteſt prætendere hæres, qui non fecit inuentarium.*

19 *Hæres aliquid alienans, cenſetur , hoc pro legitima ſibi aſſumere.*

20 *Retentio non datur, quando quis ex poſſeſſione bonorum potuit ex fructibus ſatisfieri.*

21 *Creditum illiquidum non retardat immiſſionem , nec dat ius pro retentione.*

D E C I S I O LXXII.

POſtquàm, per deciſionem,coram me, emanatam 13. *Aprilis anni præteriti* , denegata fuit Immiſſio Ven. Hoſpitali Conſolationis ſubſtituto, in teſtamēto Hipolytæ de Fabijs, ex quo adhuc viuebat Suor Maria Virginia profeſſa, in monaſterio SS. Dominici, & Sixti , admiſſo ad cauſam d. Monaſterio, nomine , quo ſupra petijt hodiè immiſſionem , in duobus domibus fideicommiſſarijs

miſſarijs d. Hipolytę, & quia ſolita requiſita, exiſtentiæ
fideicommiſsi illius purificati, vna cum bonorum con-
1 trouerſorum identitate, abundè viſum fuit iuſtificare,
eidem propterea decreta fuit immiſſio, ex rem l. fin. C. de
Edic. D. Adr. toll Rot in Vrbenet. ſucceſſionis 19 Ian. 1665.
coram bo: me: Emerix in princ.

De fideicommiſſo, vix fuit controuerſia inter partes,
& in omnem caſum, illud manifeſtè deſumitur ex teſta-
mento, memoratæ Hipolytæ, dato in Summario Mona-
ſterij num. 3. in quo inſtitutis Franciſco, & Ludouico filijs,
eiſque ad inuicem ſubſtitutis, illis poſteà decedētibus ſub-
ſtituit eorum, & cuiuſdam ipſorum filios legitimos, & na-
turales, ac nepotes, & pronepotes legitimos, & naturales
in infinitum, vulgariter pupillariter, & per fideicommiſ-
2 ſum, quibus verbis in infinitum cenſeri inductum perpe-
tuum, & abſolutum fideicommiſſum dixit Imol. in l. Gal-
lus, §. inſtituens num. 48. ff. de lib. & poſth. Menoch. conſ. 281.
nu 3. verſ. quod ſanè verbum, Craſſ. de ſucceſſ. in §. fideicom-
miſſum q. 4. num. 17. cum alijs cumulat. in Rom. Fideic. de
Iuſtis 5. Martij 1646. in princ. coram Reuerendiſs. Meltio,
& in Bononien. Lauds 14. Martij anni præteriti §. concurrē-
te cor. Me; cumque ex prædictis verbis teſtamēti per obi-
tum Franciſci, & Ludouici, primo inſtitutorum, illorum
3 filij, nepotes, & pronepotes, in infinitum vocentur, inde
reſultat purificatio (quod eſt alterum requiſitum) fauo-
re, Sor. Mariæ Virginiæ Toſcanellæ, proneptis, ex Hi-
polyta iuniore, quæ licet fęmina, & Monialis profeſſa, cū
tamen profeſſio iura ſanguinis nullatenus perimat, vt in
indiuiduo reſpōdet, Rota in Romana Fideicom. de Stecca-
4 tis 4. Februarij 1667. §. quoniam, cor. R. P. D. meo Bourle-
mont &c adhuc venit appellatione proneptū: quicquid
5 enim ſit, in contractibus, & in vltimis voluntatibus prout
hic, vbi agitur fauore deſcendentium, & voluntas teſta-
toris non aduerſatur, maſculinum concipit fęmininum,
& ſub nomine filiorum, nepotum, & pronepotū, veniunt
indiſtinctè, tàm maſculi, quam fęminæ, l. ſi ita ſcriptū 45.
ff. de leg. 2. & l. Lucius 93. §. quæſitum in fin. ff. de leg. 3. l. ſi quis
ita 16. ff. de teſtam tut. Menoch conſ. 435. num. 4. 5. Peregr.
de fid. art. 25. num. 2. Ludouiſ. dec. 514. nu. 2. 3. 4. & ibi Add.
6 nu. 16. vbi ſub verſ. & ideo, inquit quod procedit concluſ-
ſio, ſignanter vbi agitur ad excluſionem ſubſtituti, Mer-
lin. dec. 864. nu. 13. & ſeqq. & in præciſis noſtris verbis, fir-
mauit Rot. in Rom. Vineæ 20. Martij 1665. §. identitas cor.
Cerro, idque quamuis agatur, ad excluſionē Ven. Mona-
ſterij Conſolationis ſubſtituti, quia vbi teſtatoris intentio
non eſt contraria, tam maſculi, quam fęminæ veniunt,
ſub nomine nepotum, & pronepotum, quantumuis aga-
tur de excluſione piæ cauſæ, Bald. in l. cum acutiſsimi 30.
num. 2. C. de fideic. Bart. Soccin. in l. cum ſuus num. 86. verſ.
7 quintus caſus, ff. de condit & dem. Theſaur. dec. 188. nu. 8.
Rot. dec 317. num. 5. verſ idque procedit, dec. 514. num. 16.
par. 5. & dec. 60. num. 13. part. 10. rec.

Nec meretur attendi exceptio; quod prædicta Monia-
lis ampliſſimam, in ingreſſu monaſterij, fecerit renuncia-
8 tionem, Ideoque ad bona refutata non poſſit amplius
habere regreſſum, quia cum illa fuerit merè perſonalis,
& fauore Patris, & fratrū emiſſa, per prædeceſſum eorū
omninò ceſſauit, nec impedit monaſterio, quin, ex per-
ſona Monialis, adhuc ſuperſtite admitti non debeat, vt
omiſſis generalibus, in indiuiduo prænarratæ renuncia-
tionis reſponſum fuit, in Romana Fideic. de Steccatis 15.
9 Iunij 1665. §. vndè primo, vbi quod non eſt veriſimile,
quod in renunciatione perſonali, defectis renunciatarijs,
in ea contemplatis, adhuc Monialis ſe voluerit exclude-
re, & 4. Februarij 1667. §. aut renunciato cum §. §. ſeqq cor.
R. P. D. meo Bourlemont, & in Romana, ſeu Sabinen. im-
miſsionis 13. Iunij præteriti, §. non obſtat cor. R. P. D meo Ot-
talora dictum fuit in hac ead. cauſa Romana fid. 13. April.
1658. coram Me, in §. neque obſtat cum vbi vlterius fuit
animaduerſum quod renunciatio prædicta ex vi ver-
borum non loquebatur de fideicommiſſo Proauiæ, qua-
lis erat Hipolyta, & clauſulæ quantumuis prægnantes,
vti acceſſoriæ, & conſequutiuę, ad ſpecificata, non pote-
rant, per extenſionem illud includere, vt præter ibi re- 10
latos, eſt elegans tex. in Clem. prim. in fin. de præben. & con-
ſuluit Dec. 2. numer. 10. cum alijs cumulat. per Oſaſc. dec.
164 numer. 2.

Non refragante, ſæpiùs repetito, & reiecto obiecto,
quod allegata concluſio, non procedat, vbi renunciatio
legitur concepta, per viam donationis, ad terminum dec. 11
in Romana Fideicomm. 5. Decembr. 1655. & 9. Maij 1659.
coram b: m: Leone Veroſpio & 21. Iunij 1660. coram R. P. D.
meo Beuilaqua & 13. Februarij 1661. & 24. Maij 1662.
coram R. P. D. meo Taya, quia cum ea emanauerit conſe-
quutiuè, vt renunciatio pleniorem effectum fauore re-
nunciatariorum ſortiretur non autem de per ſe, & per
viam ſeparatę, diſpoſitionis generalis, vt, in caſu deciſ.
in obiecto allegatorum, non extendit proindè renuncia-
tionem, vltrà perſonas, & intentionem renunciantis, ſed, 12
tamquam dependens, à principali actu renunciationis, il-
lius terminos, nullo colore, debeat excedere, vt firmauit,
Rot in Rom. reſciſſionis tranſactionis 16. Iunij 1651. §. nam
verba cor. Corrado poſt Salgad. Labyr. cred. dec. 27. num. 33.
& reſpondēt in indiuiduo dict. Rom. fideic. de Steccatis 15.
Iun. 1661. §. & tandem, & 4. Febr. 1667. §. quo vero, & præ-
ter ibi notata, optimè firmat Rot dec. 187. nu 8. cor. Royas,
tertium requiſitum, identitatis Domorum controuerſa-
rum, ex eo potiſsimum reſultat, quod vſq; de anno 1518.
quod Petrus de Fabijs pro ſolutione dotis Hipolytæ, ſe-
nioris eius filiæ, & Fideicommiſſariæ, tradidit in ſolutum
quondam Petro Paulo de Steccatis, illius marito contro-
uerſas domus Summ. Monaſterij num. 1. quæ poſt obitum
Hipolytæ deuenerunt ad Emiliam vſufructuariam, reli-
ctam in teſtamento eiuſdem d. ſumm. num. 4. & ſucceſſiuè
locatæ probantur ab Hipolyta iuniore d. num. 4. litt. E.
Vnde cum ex hac ſucceſſiua facti ſerie reſultet etiam,
quod teſtatrix ipſa, in eodem loco duas domos poſſede-
rit, eaſque hodie poſſideat Clementinus, habens cauſam
à deſcendentibus ipſius teſtatricis, non docto de interme-
dijs acquiſitionibus, legalis præſumptio inſurgit, quod 13
iſtę ſint eędem ab aſcendente antea poſſeſſæ iuxta conſ.
Fulgoſ. 145 num. 2. verſ ſi aliunde, cum quo tranſiuit Celſ.
dec. 108. num. 4. & dec. 173. nu. 7. cum alijs cumulat. in Pla-
cent. bonor. 1. Aprilis 1661. §. nec viſus fuit, & in §. reſpectu,
& in Neapolitan. bonor. 10. Iunij eiuſdem anni, §. & patet cor.
R. P. D meo Priolo, & in Interamnen. Fideicom. 28. Martij
1667. §. nec releuare cor. Eminentiſſ. Carpineo.

Et quod magis vrget, eadem Conſtantia de anno
1648. prætendens ſe vocatam, ad fideicommiſſum de
quo agitur, petijt iudicialiter controuerſas domos, tam- 14
quam fideicommiſſarias eiuſdem Hipolytæ, & mandatū
de immittendo vna cum poſſeſſione deſuper ab A. C. re-
portauit, ſum. num. 4. litt. E. ex quo duo, præcipuè reſul-
tant, & quod ipſe confeſſionem ſuæ auctricis modo im-
pugnare non valeat, vulg. l. cum à matre 13. Cod. de rei 15
vindic. & quod & illa iudiciali aſſertione, identitas rema-
net efficaciter probata tā circa eādem Conſtātiam quam 16
circa habentem cauſam ab ea l. conditioni 2. in fine, Cod. de
inſtit. & ſubſtit. Rot. dec. 163 num. 3. part. 5. rec. Otthob. deciſ.
28. num. 18. 19. Celſ. dec. 354. num. 4. vbi quod talis aſſertio
non poteſt redargui, quod emanauit erroneè, niſi error
concludenter iuſtificetur, & in Piſana Tenutæ 23. Ianu. 17
1666. §. quibus accedit cor. R. P. D. meo Bourlemont.

Neque ad impediendam petitam immiſſionem poteſt
Clementino ſuffragari exceptio retentionis ex cauſa le-
gitimæ Conſtantiæ competens, ex perſona Franciſci,
& Ludouici filiorum Hipolytæ, cum enim ipſi Inuenta-
rium bonorum eiuſdem minimè fecerint, quin potiùs
quamdam domum in foro Boario dotalem Hipolytæ,
alienauerint, nec de ea reddant rationem, præſumptio
Iuris eſt, quod ea in legitimam ſibi competentē, ipſi im- 18
putare voluerint, ad text. in l. Marcellus 5. §. res, quæ ff. ad 19
Trebell. Rota in Romana Domus 13. Martij 1662. coram
Emin. Cerro §. imò cum alijs cumulatis in Bononien ſepara-
tionis bonorum 25. Maij 1668. §. argenta confirmata 18. hu-
ius menſis coram Me, & in omnem caſum cum Clemen-
tinus

Digitized by Google

tinus dd. Domos controuerſas, per decennium, & vltrà poſſederit, vel ex fructibus illorum ſatisfactus remanſit, de omnibus detractionibus ſibi competentibus aut ſaltē eius creditum, inde remanſit illiquidum, ideoque inſuf
21 ficiens, ad retardandam petitam à Monaſterio immiſſionem. *Rot in Bonon fideicommiſſi de Amorinis 17. Martij 1664. § fin. cor. R.P.D. meo Priolo & in Firmana fideicomm. 9. Iunij eiuſdem anni cor bo me. Emerix, § pro reliquis, cum ſeqq. & in Roman. fideic 2. deciſ. 1667 cor R P.D. meo Ottalora & in Romana bonor. 4. Iulij præteriti cor. R.P. D. meo Beuilaqua vtrobique, §. fin.*

Et ità vtraque &c.

Emin. D. Card. Carpineo.

Caſalen. Prætenſæ Nullitatis Contractus.

Mercurij 19. Iunij 1669.

ARGVMENTVM.

Contractus locationis, & emphyteuſis, non reſcinditur, vigore *l. 2. C. de Reſcind. Vendit.* niſi clarè conſtet, de læſione, vltra dimidiam, quæ excluditur, ex pluribus hic enumeratis. Minor, præcipuè mercator, obligatur ſine ſolemnitatibus, in acquiſitione Emphyteuſis, & in contractu locationis tanto magis, ſi acquirat ab Eccleſia, & contractus habeat iuramentum.

SVMMARIVM.

1 *Contractus cenſetur locationis, quando affictus correſpondet fructibus.*
2 *Secus quando ſoluitur anticipatè, pro pluribus terminis.*
3 *Contractus cenſetur emphyteuticus, ex perpetua conceſſione, ſolutione laudemij, pœna caducitatis, & alijs.*
4 *Conducta, vt recedat à contractu, requiritur læſio vltra dimidiam.*
5 *Et idem eſt de emphyteuta.*
6 *Pactum redimendi minuit tertiam partem valoris.*
7 *Contractus emphyteuticus dicitur iuſtus, quando annuus redditus 20. annis valorem rei non ſuperat.*
8 *Penſio, quæ ſe conformat cum redditu ſolito dicitur iuſta.*
9 *In emphyteuſi à principio ſolet dari certa quantitas, & annuatim quid modicum.*
10 *Contractus non deſinit eſſe emphyteuticus, quando pro eo ſoluitur penſio correſpondens fructibus.*
11 *Læſio excluditur, ex quo læſus nullum damnum patitur.*
12 *Læſio non attenditur in contractu qui ex poſt fit damnoſus dum poterat eſſe lucroſus.*
13 *Onera de natura emphyteuſis, non attenduntur, ad arguendam læſionem.*
14 *Pactum reſarciendi conuenit naturæ emphyteuſis.*
15 *Bona emphyteutica Eccleſiæ non ſubiacent collectis laicorum.*
16 *Minor contrahens cum Eccleſia non tenetur ſeruare ſolemnitates ſtatuti.*
17 *Minor pubes validè obligatur ſine ſolemnitatibus iuramento.*
18 *Clauſula,* ſincerè, fideliter, *habet vim iuramenti.*
19 *Sed non inducit periurium.*
20 *Minor acquirit emphyteuſim ſine ſolemnitatibus in contractibus minorum requiſitis.*
21 *Minor mercator validè contrahit ſine ſolemnitatibus ſtatutarijs.*
22 *Etiam in rebus non pertinentibus ad mercaturam.*
23 *Mercator non matriculatus publicè exercens mercaturam eſt verè mercator.*
24 *Notarius qui publicè ſe gerit pro notario validè ſe rogat etiamſi non ſit deſcriptus in albo notariorum.*
25 *Nullitas contractus Eccleſiæ ab ea ſolum allegari poteſt.*

DECISIO LXXIII.

Ex capite læſionis, & nullitatis, impugnabat Benedictus Poggius contractum inueſtituræ vnius domus, cum Stabulo, quam perpetuo, & fratrum nomine, anno 1656. ſuſceperat à Capitulo Caſalen. pro filijs maſculis legitimis, & naturalibus, ac pro omnibus, ex vero matrimonio, per lineam rectam deſcendentibus, mediante ſolutione dublarum decem aurearum, pro laudemio, & annua promiſſione dublarum ſex ſimilium pro affictu, ſed, neutro ſubſiſtentiam habente, Rota ſenſit, Contractum prædictum ſubſiſtere, vt prius ſenſerat Vicarius Caſalen. & deinde A. C.

Nã, ſiue contractus iſte acciperetur pro locatione per-
petua, vt ſuadere poterat annua præſtatio dublarum, ex 1
fructibus rei venditę, ferè correſpondens, vt præmiſſa, no-
mine affictuum, in duobus terminis, anticipatè, vt fieri
ſolet, in conductionibus, præſoluenda ex not. per *Carocc.* 2
de locat. & conduct. par. 4. in princ. tit. de reſcind. vendit. num.
46. 47. ſiue ille conſiderandus eſſet pro contractu em-
phyteutico, vt indicant tempus perpetuæ conceſſionis,
ſolutio laudemij, pactum trahendi, ſingulo nouennio, 3
copiam Inueſtituræ, cui adiecta fuit pœna caducitatis,
quę potiùs conueniunt naturæ emphyteoticæ, vt expo- 3
ſitis varijs, inter vtrumque contractum, differentijs, lo-
culenter habentibus, apud *Card. Mantic. de tacit. & amb.*
conuent. lib. 22 tit 2 & apud Menoch. de præſ. 105. adhoc,
vt ex capite læſionis locum habeat conditio *l. 2. C. de reſc.*
vend. probari debuiſſet conductorem, ſeu emphyteotam
tempore contractus, magnum incommodum, damnum-
que habuiſſe intolerabile, ità vt remanſiſſet, vltrà dimi-
diam deceptus, vt de conductione, tradunt communiter 4
Canoniſtæ, & ſignanter *Anton. de Butr. Io. de Imol. &*
Abb in c propter ſterilitatem de locato, Fulgoſ. in l ſi mer-
ces §. lus maior, ff. eod. Roman. conſ. 423 num. 2. Corn conſ.
128. num. 26. verſ. alia autem eſt opinio lib. 2. Pariſ. conſ. 38.
num. 22. 23 lib 1. Alex. conſ. 3. num. 6. lib. 1. ac Rot. in Roman.
locationis 2. Maij 1657. §. inquam cor. Veroſpio; de emphy-
teutica, verò tradit, *Cagnol. in l. 2. num. 203 C. de reſc. vend.* 5
Fulgin de emphyt. tit. de contract. qu. 28 num 2. verſ. retenta
tamen, Valaſc. eod tract. q 13 num. 19. verſ. ſed quamuis, &
latè diſcuſſo articulo, fuit dictum in *Romana Emphyteu-*
ſis 12. Decembris 1664 §. quis præmiſſis coram Beuilaqua,
& in alia *Romana Emphyteoſis 14. Maij 1666. § eadem fa-*
cilitate coram Me.

Huius autem intolerabilis damni nulla adducta fuit
probatio concludens, quin potiùs DD. contrariũ deſum-
pſere, ex annua reſponſione dublarum ſex, quam, non
exceſſiuam, ſed ſatis modicam reputarunt, ſiue regulan-
da eſſet à valore rei conductæ, quam conſtat alias 1623.
fuiſſe duplarum 150. cum pacto redimendi quandocum-
que diminuente de vero valore contra tertiam partem 6
iuxta alleg. per *Tiraque de retract conuent. in præfat. num.*
20. *per Couarr. lib. 5. var. c. 10. num. 1.* cum alijs adductis *in*
deciſ Mart. Andr. 109. num 4. in Rom. Domus 24. Aprilis
1667. *§. talis coram Beuilaqua,* ſecundum quam penſio
non exceſſiſſet ſcuta tria pro centenario, & tamen ſalua-
tur iuſtitia contractus emphyteotici, quoties annuus red-
ditus in 20. annos collectus, valorem rei non ſuperat *iux.* 7
tex. in auth perpetua vbi gl. in verſ. iuxta approbata in c. 2.
vbi gl. in verſ. ſubtiliter 10. *quæſt.* 2. & in corpore, vnde ſu-
mitur *in §. quia vero læſionis, de non alien. & permut. rebus*
Eccleſ. Tiraquel. de retract. conuent. § primo gl. 6. nu. 18. Ar.
Pinell. in l. 2. part. 3. cap 4. num. 29. C. de reſc. vendit. Specul.
in tit de locato, §. nunc aliqua in 7 quæſt. verſ dicitur, Natt.
conſ. 49. numer. 168 & conſil. 498. numer. 10. ac Rot. in Præ-
neſtina Simulationis Contractus 16. Iunij 1660. coram
R.P.D. Veroſpio.

Siue

Siue potiùs regulanda eſſet, ex ſolito redditu ipſius rei
cum diuino Iore dedicaretur, vt inquiunt præfati, *textus
in auth. perpetua, & in §. quia verò Leonis*, cumq; ex text.
conſtet pluries hanc domum, cum ſtabulo, fuiſſe loca-
tam, pro duplis 9. annuis, & quandoque etiam pro ma-
iori penſione, vt vnus, ex illis refert, *E l'habbiamo affit-
tata 8. 10. e ſino in 12. doppie di Spagna*. Certior reddi-
tur Iuſtitia huius annuæ præſtationis reſtrictæ ad duplas
ſex; indubitata namque eſt Iuris regula, quod penſio il-
la dicitur iuſta, quæ ſe conformat cum redditu ſolito, *Pi-*
8 *nell.in d.l.2.par.1.cap.3 num.18 C. de reſc. vend. Roman.
d.conſ.423.num.1 Natt.conſ.49.num.16.Valaſc de Iur.em-
phyt.q.11.num.10.Rot.dec.424.num.15.cor.Buratt. & in
Romana locationis 20.Febr.1660 § fin cor Veroſp.*

Et quamuis, vt inquit *Bart.in l.1.C. de Iur emphyt. in
prin.* ſolet in contractibus emphyteoticis ab initio dari
9 certa quantitas, & deinde annuatim quid modicum, non
indè ſequitur, quod, ſi à principio, vel nulla, vel modi-
ca, vt hic, quantitas numerata fuit, & iuxta quot annis
conſtituatur penſio redargui poſſet contractus de exceſ-
ſu, vel deſinat eſſe emphyt. vt in his præciſis terminis,
10 aduertit, *Natt.conſ.49.num.18.* & ſenſit *Rot.in alleg. Rom.
emphyt. 4. Maij 1666. § præterea cor. Me.*

Sed magis confirmata fuit congruentia, & Iuſtitia hu-
ius contractus, ex facto ipſiuſmet Poggij inueſtiti, quan-
doquidem ille hanc eamdem domum cum ſtabulo ſta-
11 tim ſoblocauit Iuliæ Beccamaiori, vita illius durante, pro
eodem Canone, & cum eadem ſolutione laudemij, vndè
quælibet vmbra læſionis fugatur, nullumque vel mino-
rum damnum remanſit, & ſi aliquod temporis ſucceſ-
ſu, ſuper veniſſet, non eſſet habendum in conſideratio-
ne, de eodem modo poterat lucrū euenire, ità vt ob hanc
12 incertitudinem contractus ſoſtinetur, quidquid ex po-
ſteà eueniat *c. adhæc nauiganti extra de vſuris c. ex pathio-
ne 8. q. 2.* & per d. Iura *Rom.conſ.423. in fin. optimè Rot. in
Rom emphyt. 11. Decembr. 1664. § quibus opinionibus, & §.
præterea cor. Beuilaqua*, & latiùs *in d. Rom. Emphyt. § quo-
niam, & ſeqq. cor. Me.*

Non obſtant onera in augumentum læſionis conſide-
rata, quia pleraque ſunt de natura emphyteoſis, vt eſt
13 promiſſio laudemij, exhibitio inueſtituræ, ſingolo no-
uennio, pęna caducitatis, & prælatio fauore Capituli re-
ſeruata, in caſu alienationis; Illud autem, de reſarcienda
domo, pariter conuenit naturæ emphyteoſis, *l. 2. C. de*
14 *Iur. emphyt. & Rot. in Rom Canonis 21. Iunij 1666. cor. Re-
uerendiſſ. D. meo Decano*, & demùm illud de ſoluendo ta-
xas Cameræ Ducali, non erat, in conuentione, cumque
bona eſſent Eccleſiaſtica, non poterant eſſe huic oneri
affecta, niſi in prædictis taxis concurrerent omnia illa re-
quiſita, quæ recenſent magiſtrales Deciſiones, *in Brun-*
15 *duſina Gabellæ 17. Febr. 1604 cor. Pen. in Albanen. Gabel-
læ, ſeu onerum 902. nu 55. & ſeqq cor. Merl. & in Barchio-
nen. exemptionis 20. Iunij 1636. cor. Coccin.* cum quibus ſo-
let tranſire Sac. Cong Immunit; & ſæpius reſoluiſſe, in
his taxis Ciuitatis Caſalis, aſſerebant informantes pro
Capitulo.

Vendicata, ex prædictis, ab obiecta læſione, iuſtitia
contractus faciliùs fuit illius validitatem preſeruare à vi-
tio nullitatis, quod reſultare prætendebatur ob non ſer-
uatas ſolemnitates Statuti Caſalen. in contractu minorū
25. annis; quoniam eliſa prorſus, & Inefficax viſa fuit
operatio huius Statuti reſpectu illorum contractuum,
quos minores ineunt cum Eccleſijs Laicorum ordinatio-
ni non ſubiectis, vt not. communiter *in l. fin. C. de ſacroſ.*
16 *Eccl Caſtr conſ.432. n. 2. verſ. 3 principaliter lib. 1. Rot.* paſ-
ſim, & ſignanter *in dec. Verall. 194 part. 3.*

Maximè, quando Sacramento firmati ſunt, notiſſima
conſtitut. Feder. in auth. Sacram puber. C. ſi aduer. vendit.
17 ob quam geſta à Puberis non retractari, nec etiam, ope
reſtitutionis in integrum, dixit *Rot. dec. 120. num. 3. 4. &
406. nu. 1 cor. b. m. Greg. XV.* Habet autem, in præſenti cō-
tractu, vim, & efficaciam iuramenti clauſola illa *ſincerè,
fideliter, & prorſus inuiolabiliter, Pariſ. conſ. 110. num. 39.
vol. 1. Natt. conſ. 479. nu. 12. & conſ ſeq. nu. 14. in ſpecie Surd.* 18
deciſ. 154. nu. 2. & 225. n. 1. & latè *in tract. de alim. tota qu.
24. ſex. 9* vbi *nu. 4. & ſeqq.* firmat, quod talis clauſula, ex-
ceptu periurio, habet omnes alios effectus iuramenti, &
quod ex eo, quod ceſſat timor periurij, non ceſſat virtus 19
Iuramenti, per quam actus confirmatur, & tequitur, *Cy-
riac contr. for. 196. nu. 137. Andreol. contr. 339. nu. 18.*

Præterea viſum fuit penitus remoueri. hoc obiectum
nullitatis, ex eo, quod minor, accipiendo rem in liuellum,
non alienat, ſed vtiliter acquirit, ideò opus non habet ad-
hibere ſolemnitates, quas ipſemet Dux Mantuæ profite-
tor in Proemio Statuti requiſiuiſſe, ne fragile minoris cō-
ſilium multis captionibus, & inſidijs exponeretor, & quā-
uis, in conſequentiam horum contractuum obligetur ad
annuam præſtationem, tamen hæc obligatio inest acqui-
ſitioni, & tamquam pretium emphyt. primariò non cō-
ſideratur, ſed vti acceſſoria permittitur, vt in ſpecie con- 20
cludit, *Valaſc. de emphyt. q. 36. nu. 3. Merl. de pign lib. 2. tit.
1. q. 39. nu. 13.* & declarat, *Pariſ. conſ. 85. num. 9 lib. 3. Grat.
diſc. for. 242. nu. 22.* cum alijs alleg. per *Groſſ. de contr. inſp.
3. cap. 38. num. 5. & ſeqq.*

Cumque Ipſemet Benedictus contrahendo, ſe merca-
torem enunciauerit, intrat eiuſdem Statuti exceptio, per
quam minores 25. & maiores 20. qui publicè mercantur,
& mercari conſueti ſunt, habilitantur, citrà tamē diſtra-
ctionem bonorum immobilium, ad contrahendum quod
eſt etiam Iuris communis diſpoſitioni conforme ob præ- 21
ſumptam illorum induſtriam, & ſagacitatem, quæ facit,
vt aliorum auxilio, & prudentia non indigeant, vt habe-
tor, *in l. 1. vbi Bart. & Bald vterq. n. 4. C. qui. & aduer. quos
Rot. in Roman. negot. cor. R. P. D. Robuſterio apud Marcheſ.
par. 1. fol. 728. & poſt Zacch. de oblig. camer. dec. 192. num. 7.*
latiſſimè *in dec. 284. nu. 13. & ſeqq. par. 9. in rec.* quæ exce-
ptio reſtringi non poteſt ad concernentia mercaturam,
quia verba illa exceptiua Statuti, qui ſe obligari poſſint,
& contrahere valeant, non admittunt hanc reſtrictionē, 22
ſed reducunt tales Contractus ad diſpoſitionem Iuris cō-
monis, ſecundum quam minor mercaturam exercens
validè contrahit, in concernentibus mercaturam vt
probat in ſpecie *Rom. conſ. 318. nu. 5. ac Rot. dec 192. nu. 11.
in fin. poſt Zacch. de oblig. cam. & in d. Terracinen. pecunia-
ria 25. Iunij 1655. cor. Veroſp.*

Nec propria facilitate, Benedictus aſſeruit ſe eſſe Mer-
catorem, dum teſtes formiter examinati referunt a 14. ſu-
per ætatis anno, mercaturam exercebat Io: Baptiſta fra-
ter, & ſubdunt, quod ille erat valdè ſagax, & in gerendis
negocijs optimè verſatus, vnde licet non probaretur, fuiſ-
ſe matriculatom, non inde ſequeretur, quod communi 23
omnium opinione, pro publico negociatore, non habe-
retor, quod ſufficit ad ſubſiſtendum contractum, ab eo
geſtum, vt ſubſtineatur, fidē facit Rogitus illius, qui pu-
blicè ſe gerit pro notario, licet in Albo Notariorum non
reperiretur deſcriptus, *iuxtà notiſs text. in l. Barbarius. ff. de* 24
Proconſul. Pariſ. conſ. 17. nu. 9. lib. 4. cum alijs recollectis per
Gabr. de Publ. concl. 8. num. 25. & in noſtris term. per *Pic.
ad Stat. Vrb. cap. 151. gl 7. num. 309.*

Minorem conſiderationem meruit, altera nullitas, de-
ſumpta, ex defectu beneplaciti Apoſtolici, quia planum
eſt, quod Eccleſia volente, non poſſit contrahens cum 25
illa nullitatem allegare, ſed cogi debeat ad illius obſer-
uantiam, *tex. in c ſi qua de reb. dub. qu. 2.* quem poſt *Vgon.*
Ita, *eligit gl. in c. 1. in verb. ſed vacante paulò ante fin. extra
de ſed. vacant.* & ſequitur, ibi, *Oſtien. Butr. & Panormit.* &
communiter notant ſcribentes *in cap. 1. de his quæ fiunt à
Prælatis*, ſine conſenſu capituli, maximè, quod hoc Ca-
pitulum Caſalen. ex ſpeciali indulto, *Leonis X.* fundato
in antiqua conſuetudine, habet priuilegium inueſtiendi
bona Immobilia etiam in emphyteoſin perpetuam, ſine
beneplacito Apoſtolico, vt in copia eiuſdem in *Summar.
addit.*

Et ita vtraque parte &c.

Eminentiſs. D.Card. Carpineo.

Licien, Saluiani.

Mercurij 19. Iunij 1669.

ARGVMENTVM.

Ingrediens Mnnaſterium, ſi renunciat, reſeruata ſibi aliqua portinne, cum hoc, quod portio reſeruata nnn poſſit ſpectare ad Monaſterium, & Superiores, licitè operatur, & d. reſeruatio intelligitur, quoad vſum, permittente Superiore.

SVMMARIVM.

1 *Hypotheca datur in annuis præſtationibus, quando pro illis ſunt obligata bona.*
2 *Limitatur, quando ſunt obligati ſolì fructus.*
3 *Saluianum non denegatur, probata hypotheca, & poſſeſſione partis.*
4 *Attentatis cenſetur renunciare, qui permittit pronunciare ſuper negocio principali.*
5 *Statur aſſertioni Notarij, quod iura tranſumptata concordent cum originalibus.*
6 *Ingrediens Monaſterium, quomodo ſibi aliquid reſeruet, cum conditione, quod ſuperior non poſſit ſe ingerere, nec prætendere ius in ſumma reſeruata,*
7 *Monacus nihil habet in proprietate, & omne, quod habet eſt Monaſterij.*
8 *Papa non poteſt concedere Monaco proprietatem bonorum,*
9 *Ingrediens religionem, ſi renunciat, & ſibi aliquid reſeruet cum hoc, quod reſeruatum non acquiratur Monaſterio, hæc conditio intelligitur, permittente Superiore.*
10 *Pactum interpretatur, vt non ſit contra ius, & illicitũ.*
11 *Pœna ad fauorem alicuius illi ſoli prodeſt, & ab eo ſolum allegatur.*
12 *Alienata ex neceſſitate, non recuperat tertius non obſtante prohibitione.*
13 *Relictum ſeruo acquirit Dominus.*
14 *Succeſſor continuare debet ſolutionem, quam facit auctor.*

DECISIO LXXIV.

ANtequam Petrus Angelus Brocca ingrederetur Religionem S Benedicti Congregationis Cœleſtinorum diſpoſuit donatione irreuocabili inter viuos de vſufructu ſuorum bonorum ad fauorem Sibillæ Auiæ paternæ, de proprietate verò ad fauorem Franciſci Mariæ Patrui, & ſuorum, & ſibi annuos ducatos 70. reſeruauit erogandos in emptinnem librorum, aliarumque rerum ſibi per Superiorem permittendarum, pro quorum faciliori exactione ſingulo quadrimeſtri facienda redditus aliquos ſpecialiter deſignauit, voluitque, vt ſequuta ipſius donatoris morte poſt emiſſam profeſſionem in locum ceſſantis annuæ præſtationis teneretur Donatarius, & illius hæredes perſoluere infra duos annos Monaſterio S. Crucis Ciuitatis Liciæ ducatos octingentos veluti conſtat ex donationis inſtrumento *Proc. de partib. fol. 23.*

Sequuto verò ingreſſu, ſed antequam profeſſionem emitteret timens donationem iſtam aliquem pati poſſe defectum, ex quo nihil in ea titulo legitimæ reliquiſſet auiæ maternæ præuia illius reuocatione ad aliam ſimilem deuenit de licentia Ordinarij, & iuxta formam S. Concilij, in qua parum ab antecedenti innouando reliquit d. auiæ maternæ annuos ducatos 42. & ducatos octingentos poſt eius obitum Monaſterio ſoluendos reduxit ad quingentos ex inſtrumento huius ſecundæ donationis eodem *Proc. fol. 20.*

Cum verò profeſſione iam emiſſa hæredes Donatarij hos annuos duc. 70. perſoluere renuiſſent, Monaſterium ex perſona dicti Religioſi nunc Abbatis Don Henrici nuncupati immiſſionem obtinuit ab Ordioario Licienſi ſuper bonis in rubricis, & articulis deſcriptis, quæ ſunt illamet, quæ Franciſcus Maria donatarius anno 1630. ſpecialiter aſſignauit pro annuis ducatis 52. ad computum duc. 70. reſeruatorum, & alia ſunt bona ab eodem Franciſco Maria poſſeſſa, & pariter tàm in inſtrumentis donationum, quàm in iſto aſſignationis pro reſiduo dictæ annuæ præſtationis hypothecata.

Confirmata hac ſententia in gradu appellationis in Tribunali A. C. cauſa fuit delata ad Rotam, quæ agnoſcens non obſtare exceptionem attentatorum his ſententijs obiectam ſub prætextu alterius abſolotoriæ, & latæ ab eadem Curia Licienſi anno 1643. voluit vt de bono iure videretur, quod reſolutum eſt hodie conſtare ad fauorem Monaſterij.

Incontrouerſum eſt enim creditum illius annuorum ducatorum 70. quæ in vtraque donatione ſibi reſeruauit Don Henricus ſua vita durante, & clara, incontrouerſaque eſt hypotheca, quæ in annuis præſtationibus ſemper datur quoties pro illis obligata ſunt bona, vt notat 1
Bart. in l. Lucius ff. de alim. & cibar. legat. & in l. fundum quem, ff. de ann. leg. & diſtinguendo inter obligationem certi fundi pro annua reſponſione, & obligationem fructuum pro faciliori exactione, *Angel. in l. Hactenus,* 2
numer. 3. verſ. Vnde nota, ff. de vſufr. & ſuus ſenſus gloſſ. in dicta l. qua hodie incipit vſufructu legato 7. in verbo ab ea verſ. vel refert, Neguſan. de pignor. part. 2. memb. 4. nu. 164. verſ. ſed ratio prædicta Scapucc. de Saluian. lib. 1. q. 14 n. 6. & multis alleg. Grat. diſcept. forenſ. 256. nu 49 & 50.

Nec vlla fuit difficultas ſuper alijs requiſitis huius remedij, quoniam Teſtes in proceſſu *de part. fol. 34.* referũt Franciſcum Mariam poſſediſſe vſque ad obitum bona deſcripta in rubricis, ſeù articulis, & quod illa modò poſſidebat Io: Paulus Scardinus illius hæres, & reddunt optimam rationem ſcientię, quia ſciuo tam illum, quam iſtum fructus prædiales percepiſſe, & habitaſſe domos, quibus concurrentibus Saluianum non denegatur, *Bart.* 3
in l. 1. nu. 2. ff. de Salu. interd. & in l. 1. in princ. ff. de precar. cum alijs concord. recollectis per Neguſan. de pignor. part. 8 memb. 7 num. 19.

Nulla verò ex oppoſitis exceptionibus apta fuit retardare immiſſionem, prima enim, quæ repetebatur de præcedenti ſententia abſolutoria, quã ſubſequentes non reuocarunt, viſa fuit non ſubſiſtere ex multis rationibus in particulari dubio attentatorum ponderatis, & pręcipuè, quia ſententia illa abſoluebat tantum ex deductis in illo proceſſu, cumque nota fuiſſet Scardino reo conuento, vt patet ex proteſtatione, & inſtantia, de quibus in proceſſu *fol. 29. & 30.* Si poſtea non opponens de hac exceptione faſſus fuit non ſolum admitti Monaſterium ad probandum, ſed etiam ad fauorem illius bis pronunciari in negocio principali, adeò ſibi præiudicauit, vt videatur huic exceptioni renunciaſſe ſecundum doctrinam, *Angel. de Peruſio*, qui dicit Curiam ita iudicaſſe *in l. et cui, ff. de appellat. recip. Lancellott. allegatis* 4
multis reſolutionibus Rotalibus de attentatis lite pendente, part. 2. cap. 4. limit. 16. number. 14. & trib. ſeqq. quod agnoſcens Rota merito reiecta prætenſione attentatorum voluit videre de bono iure.

Eiuſdem ponderis erat altera exceptio, quod iura ſuper quibus fundatur creditum Monaſterij non eſſent in forma probanti, cum in eis deficerent nomina Teſtium clauſula, Actum, & ſubſcriptio Notarij rogati; Etenim hæc omnia ſublata fuerunt vnica reſponſione, nempè quod conſtat ex proceſſu, protocolla Notarij rogati de prædictis iuribus extare penès Actuarium Curię Epiſcopalis, vbi lis agebatur, ideòq; ſufficere ipſum teſtari, quod iura prædicta concordent cum originalibus penès ipſum conſeruatis iuxtà tradita per *Rot. in Rhegmen. beneficij 6. Febr. 1668. §. quod autem coram R. P. D. meo Ottalora, &*

ſub-

Digitized by Google

ſub huius ſubſcriptionis forma tranſomptata io eodem
proceſſu leguntur iura ad inſtantiam paris producta,
proc. fol.10.& 27. à tergo.

Tota igitur exceptionum releuantia reducebatur ad
tertiam oppoſitionem ſundatam in conditione appoſita
reſeruationi duc.70. videlicet. *Quod non permittentibus
Superioribus, ſeù Sede Apoſtolica, quod dicti annui ducati
70. tàm in totum, quàm in partem peruenirent in vtile, &
commodum, & ad diſpoſitionem ipſius D. Henrici, tali caſu*
6 *non poſſit, neque valeat eius Religio prætendere perceptionem
dd. annuorum duc.70. ſeù partem illorum deuolui
ad ipſam, ſed dd. annui ducat.70. vt ſupra reſeruati ſint,
& intelligantur donati*; Cui conditioni ſatisfactum non
dicebatur per licentiam obtentam à Sac. Congregatione
ſuper negocijs Epiſcoporum, & Regularium præpoſita,
quæ liberum Superiorum Religiunis aſſenſum abſulutè
non approbauit, ſed ſolum ſub ſequentibus reſtrictiuis,
videlicet: *Dummodò annuus reditus à Procuratore Monaſterij
exigatur, & recta via deferatur in commune depoſitum,
& tunc de manu Depoſitarij, & de licentia Superiorum
ipſe Orator recipiat quantum, & quatenus opus
fuerit, & in ſuas religioſas neceſſitates applicet, applicatorumque
quoties à Superioribus fuerit requiſitus rationem
reddat, & reſiduum in communes Monaſterij neceſſitates
erogetur*; Hæc oamque limitata facultas ampliurem,
quam ſibi Pater Henricus per modum conditionis reſeruauerat,
facultatem omninò excludebat, itaut purificata
eſſet conditiu, ſob qua etiam hos ducatos 70. ſob
donatione compræhendi intellexerat iuxtà *gloſ. in l. Lucius
Titius 28. §. Tres heredes verbo de omn. ff. ad Treb.*
& cõmuulter habetur *in Auth. excipitur, C. de bon. quæ lib.*

Sed Domini re benè conſiderata exiſtimarunt hanc
reſeruationem cootinere conditionem impoſſibilem, &
omninò repugnautem, cum Monaco aliquid habere nũ
permittator in proprietate, ſed totum ſit Monaſterij, *cap.*
7 *non dicatis 12. q. 1. Auth. Ingreſſi, C. de Sacroſ. Eccl.* adeoq;
annexa eſt regulæ Monacali pruprietatis abdicatiu, vt
contra eam nec Summus Põtifex poſſit licentiam indulgere,
vt concludit *Text. in cap. cum ad Monaſterium de*
8 *ſtat. Monach. & dixit Rot. cor. Pen. dec. 1214. in fine*; Vnde
cum *Bart & Ang. in d. Auth. excipitur, nu. 2.* Ioferebaot,
quod non poterant dicti ducati 70. reſeruati peruenire in
vtilitatem, & commodũ dicti P. Henrici, quin ſimul Monaſterio
quærerentur, aliàs eſſet, quędam repugnantia, &
contradictio, quæ vitiaret ſopradictam reſeruatiouem,
*Alber. de Roſato in d. Auth. ingreſſi, num. 16. verſ. Sed quia
Paulus in d. l. Lucius, §. tres heredes, n. 4. ff. ad Treb.* Hinc
ad ſubſtinendum actum memorata renũciationis verba
ſic intelligi debere, vt Monaſterium patiatur d. Henricũ
duc.70. reſeruatos habere eo modo, quo poteſt, & vt ſub-
9 dit idem *Bart. loco alleg.* conuiuentibus oculis, ſicut in his
terminis *doctr Bart. ita explicat gl. in d. dec. Pen. 1214. n. 6.*
& in pũcto reſeruatioois factæ à Religiuſo intelligendæ
quoad vſum ex licentia Abbatis, & ab ipſo reuocabilem.
Sanch. ad præcept. Decalog. lib. 5. cap. 4. num. 98. Licèt verba
in ſenſu improprio vſurpare upos eſſet, quod multis
alleg. confirmat lib. 7. cap. 17. num. 4. & 5.

Huic iuridicæ luterpretationi nihil repugnat licentia
Sac. Coogreg. quia reſtricta reſeruatione ad ſolũ vſum,
10 & commoditatem Monaci reſeruantis, neceſſariò ſequitur,
quod iotegrum maneat Ius Superioris hunc vſum
reuocãdi, & ad proprias, & honeſtas neceſſitates reſtringendi,
cum hoc modu ſaluetur reſeruatio, vt in niltilu
pugnet cum Religionis ſubſtantia, quemadmodum ſimile
pactum, de quo in *cap. fin qui Cler. vel vouen.* ità iotęrpętata
fuit *gl. ibi ver. vt in domo, ac Innoc. n. 2. Io: Andr.
n. 9. Bart. in Auth. ingreſſi, n. 29. Dec. n. 20. Iaſ. num. 36. C. de
Sacroſ. Eccleſ.* & in dubiu ita eſſe intelligendam *trad.
Sanch. ad præcept. Decalog. lib. 5. cap. 4. n. 98. & lib. 7. cap. 17
nu. 25.* & ploribus confirmat *Barb. de poteſt. Epiſc part. 3.
alleg. 103. n. 3. & 4. ac Rota adducta dec. Pen. 1214. n. 7.*

Præterea magis ſubtili obſeruatiuue aliqui aduertebant,
quod talis prohibi io, ne Religio præteodere poſſet
perceptionem dd. ducat. 70 inducta fuit fauore Monaci,
vt illus magis liberè haberet, ideoqoe intelligenda erat, 11
vt Munaſterio nullom ius quæreretur illo inuitu *Bart.
qui dicit caſum eſſe in l. qui vſusfructus §. ſi ita ff. quãd dies
leg. cedat in ſua qu diſputata Peruſia quæ incipit Quidam
reliquerat, n. 16.* Parumque refert, quod adijciatur perſona,
quæ dd. aonuos legatos repetere poſſet, quando illos
Monaſterium prætenderet, quia etiam tali caſu inuito
Munaco pęna nun committitur, vt reſuluit idem *Bart.
loco ſuperius adducto, nu. 17.* qui duo furtiſſima numeris
ſequentibus pro ſua ſententia affert argumenta, exemplum
videlicet prohibitæ alieoationis, quæ ſi fiat ex ne- 12
ceſſitate, tertius non admittitur ad reuocandum, vt in
propoſitu ex iuris neceſſitate acquiritur Monaſterio, &
exemplum vſus, & vſusfructus, in quibus adeſt tacita legum
prohibitio, ne in alium transferatur, & tamen ſi relinquitur
ſeruo ſola illius contemplatione certum eſt, 13
quod Domioo quæritur, *& Bart. ſequutus eſt Sanch. d.
libr 7. cap. 17 num. 10.*

Cum igitur Pater Henricus ex cuius perſooa Monaſterium
agit, contentus ſit licentia eo modo, quu ſuit impetrata
à Sacra Congregatione, nihil eſt, quod ſuffragari
poſſit Scardino pro prætextu differendæ huius annoæ
præſtationis, quam Franciſcus Maria eius Auctor uunquam
diſtulit, immò vt promptius, & facilius eam Pater 14
Henricus conſequeretor vſumfructum nonnullorum
corporum vita ipſius durante aſſignauit.

Quamobrem ex præmiſſis concluſum fuit vndiqoe
redundare bonum ius Monaſterij; Vtraqoe, &c.

R. P. D. Bourlemont.

Licien. Saluiani.

Lunæ 23. Iunij 1670.

A R G V M E N T V M.

Confirmatur proxima Deciſio, in qua habetur, valere
renunciationem, factam à Monaco, reſeruata
ſibi annua præſtarione, cum pacto, quod Monaſterium,
& Superiores, nihil prætendere poſſent,
de portione reſeruata.

S V M M A R I V M.

1 *Donatarius obligatus ad aliquid ſub conditione, non adimpleta conditione non tenetur.*
2 *Monacus quicquid acquirit, acquirit Monaſterio.*
3 *Conditio illicita pro non ſcripta habetur.*
4 *Inſtrumentum carens nomine Pontificis, & Principis non vitiatur.*
5 *Nomen Pontificis extrà ſtatum Eccleſiæ, non eſt neceſſarium in inſtrumentis.*
6 *Clauſula, actum, &c. non eſt de eſſentia, quando conſtat de Rogitu Notarij.*
7 *Maximè vbi adeſt conſuetudo.*
8 *Stylus circà inſtrumenta probatur à Notarijs.*
9 *Conſuetudo tollit ſolemnitates iuris.*
10 *Conditio contra ius poſita in diſpoſitione, quomodo intelligatur.*
11 *Relictum Monaco, cum hoc, quod non quæratur Monaſterio, quomodo valeat, & debeatur.*
12 *Verba, & pacta interpratantur modo, quo validè fieri poſſunt.*

D E C I S I O L X X V.

PRodit in hac cauſa Deciſio ſub die 19. Iunij anni
elapſi coram Reuerendiſſimo Domino Datario, in
qua luculeutiſſimè firmatum eſt cooſtare de bono Iure
Monaſterij, & proindè immiſſionem ei cooceſſam ex
Saluiano ſuper quibuſdam bonis obligatis pro annua

I 2 præſta-

Digitized by Google

præſtatione ducat.70. quæ ſibi Petrus Angelus Brocca
vita durante ſoluenda reſeruauerat in donatione om-
nium bonorum ſemel, atque iterum facta fauore Fran-
ciſci Mariæ patrui, illuſque hæredum, antequàm profi-
teretur Religionem Sancti Benedicti Cõgregationis Cę-
leſtinorum, aduerſus, quam reſolutionem conceſſa noua
Audientia hæredibus Donatarij immiſſionem impu-
gnantibus, cauſa hodiè coram Me ſubrogato in locum
Reuerendiſs. Datarij, ſuper deciſis examinata, in eis ſtan-
dum eſſe Domini iudicarunt.

Non obſtante duplici exceptione, contra deciſionem
repetita, altera ſcilicet, quod Iura à Monaſterio exhibita
non ſint in forma probanti præter defectum nominis
Teſtium, atque Pontificij, ſicut & indictionis, & clauſu-
læ actum, &c. altera vero, quod dicta annua præſtatio
reſoluta cenſeretur fauore Donatarij ob expreſſam diſ-
poſitionem donantis, per hæc verba conceptam, *quod
non permittentibus Superioribus, ſeu Sede Apoſtolica, quod
dicti annui ducati 70. tàm in totum, quàm in partem perue-
nirent in vtile, & commodũ, & ad diſpoſitionem ipſius Do-
mini Henrici tali caſu, non poſſit neque valeat eius Religio
prætendere perceptionem dictorum annuorum ducatorum
70. ſeu partem illorum deuolui ad ipſam, ſed dicti annui
ducati 70. vt ſupra reſeruati ſint, & intelligantur donati*,
qui caſus eueniſſe dicebatur, dum nec à Superioribus, nec
à Sede Apoſtolica talis facultas fruendi pro libitu plena
diſpoſitione dictorum annuorum ducatorum 70. con-
ceſſa fuerit, immò reſtricta modo prorſus contrario ha-
bebatur ex licentia impetrata à Sacr. Congregatione ſu-
per negotijs Epiſcoporum, & Regularium conſtituta,
quæ abſolutam, atque indefinitam Superiorum Reli-
gionis permiſſionem non approbauit, ſed temperauit
ſub hiſce conditionibus nempè, *Dummodo annuus reddi-
tus à Procuratore Monaſterij exigatur, & recta via de-
feratur in commune depoſitum, & tunc de manu Depoſi-
tarij, & de licentia Superiorum ipſe Orator recipiat quan-
tum, & quatenus opus fuerit, & in ſuas religioſas neceſſi
tates applicet. applicatorumquè quoties à Superioribus fue
rit requiſitus rationem reddat, & reſiduum in communes
Monaſterij neceſſitates erogetur*, ex quo arguebatur, vel
1 dictam annuam præſtationem ducatorum ſeptuagin-
ta, cenſeri Donatario remiſſam ob non adimpletam
conditionem ad *tex. in l. vnica §. ſin autem, C. de caduc.
tollend. & gloſſ. in l. Lucius Titius 78. §. tres hæredes. ff. ad
S. Conſ. Trebellian.* vel tale pactum, quod Monacho re
ſeruentur ducat. ſeptuaginta ad eius vtile, commo-
dum, & diſpoſitionem ea lege, vt nihil Monaſterio quę-
ratur vti contradictione, & pugnantia laborans, cum
2 Monachus non poſſit aliquid habere, ſed totum acqui-
3 rat Monaſterio, *Can. vnico 18. q. 1. & authent. ingreſſi, C.
de Sacroſ. Eccleſ.* omnino vitiari, & pro non ſcripto ha-
beri *l. ſi Titius. ff. de condit. inſtit. & l. vbi pugnantia, ff. de
reg. iur. & l. vnic. C. de his, quæ pæn. nomin.*

Nam quoad primam exceptionem DD. dixerunt de-
fectum nominis Teſtium perperam fuiſſe allegatum,
cum in rei veritate vtrique donationi legatur nomen
appoſitum, vt ex oculari inſpectione conſtitit, & In-
ſtrumenta carentia nomine Pontificis, Imperatoris, vel
4 Principis non ideo in ſubſtantia vitiari ex allegat. *apud
Gratian. diſcept. forenſ. cap. 235. numer. 8. verſic. ſatis ta-
men*, eoque magis, quod agitur de Inſtrumentis roga-
tis extra Statum Eccleſiæ *Butr. in Prohem. decretal. in
verb. Gregorius numer. 19. ibique Abb. numer. 14. Bartol.
5 in l. ſi quis ex argentar. §. ſi initium, numer. 24. in fine, ff.
de edend. Rot. coram Buratt. deciſ. 878. num. 5.* neque di-
ci imperfecta ob non appoſitam clauſulam *actum, &c.*
dùm conſtat de rogitu Notarij, in Prothocollo exiſten-
te apud Actuarium Curiæ Epiſcopalis Licien., quando
6 enim apparet de rogitu Notarij clauſula *Actum* non di-
citur de eſſentia ſcripturæ *Menoch. conſil. 48. numer. 16.
Cur. Iun. conſil. 162. numer. 1. Ruin. conſil. 152. numer. 12.
in fin. Rot. deciſ. 250. numer. 3. parte prima, & deciſ. 413.
num. 4. parte quarta recent.* addendo inſuper eo loci vi-
gere conſuetudinem non vtendi dicta clauſula; quod
ſufficeret ad ſuſtinendum inſtrumentum, *Dec. conſ. 11.
numer. 9. verſ. ad hoc fundamentum, Rota dicta deciſ. 878.* 7
numer. 7. coram Buratto, de qua conſuetudine non eſt
dubitandum, attento Teſtimonio Notariorum loci,
quibus circa ſtylum illarum Partium, fides eſt adhiben- 8
da, vt latè *Mangil. de ſubhaſtat. quæſt. 59. num. 12. Ale-
xand. conſil. 138. numer. quinto in fine lib. primo, Rot. deciſ.
64. num. 19 parte 11. recent.* per quem ſtylum, & con-
ſuetudinem cenſetur derogatum ſolemnitatibus à Iu-
re requiſitis, vt inquit, *Mangil. de ſubhaſtat. 7. d. quæſt.* 9
59 num. 12. eaque eſſe omnino attendenda declarat *Gui-
dopap. deciſ. 22. numer. primo in fine, verſic. ſed contra-
rium, & Rot. deciſ. 34. numer. 17. apud Poſthum. de
ſubhaſtat.*

Quo vero ad ſecundam exceptionem DD. perpende-
bant dictum *gloſſ. in l. Lucius Titius 70. §. Tres hæredes,
ff. ad Senatuſc. Trebellian.* eſſe controuerſum, nam qui 10
dicunt contrarium videntur dicere melius iuxta opinio-
nem *Bart. in dicta l. Lucius Titius numer. 3.* & contra
eam facere, & vrgere *Text. in authent. licet Teſtator,
Cod. de Epiſcop. & Cleric.* notat *Bald. in ead. authent.
numer. 2.* eamque quæſtionem *à dicta gloſſ. excitatam
ſoluit Bartol. in authenth. excipitur, C. de bon. quæ liber.
vbi numer. 2.* dicit relictum Monacho ſub conditione,
quod non quæratur Monaſterio, hoc modo debere
intelligi. nempe, *quod Monaſterium patiatur illud ha-
bere eo modo quo poteſt conniuentibus oculis, vt l. 4. in
principio. ff. de manu. & ſic nihil quæratur Monaſterio* 11
ſcilicet facti, & ſi expreſsè caueretur, quod nihil Iu-
ris quæratur Monaſterio *Bartol. reſpondet eodem modo
nihil Iuris ſcilicet, afferentis vtilitatem Monaſterio, ſed
patiatur Monaſterium illud Ius exequi*, multis etiam
modis dictum eius *gloſſ.* aggreditur, & ſubigit *Bald.
in l. vnica, Cod. de his, quæ pæn. nomin. numer. 43. in
fine, & numer. 44.* ibi, *nam conniuentibus oculis permiſ-
ſu Superioris Monachus poteſt habere proprium ſicuti
ſeruus, vt ff. de manumiſſ. l. 4. & dicitur proprium ad
vſum non proprium propriè*, & paulò infra. *Item con-
cludendum eſt, quod legatum valet, & ceſſat pœna
priuationis, quando pœna eſt adiecta contra Ius, vt ff.
de oper. lib. Cerdon. & ſimile reperit in dicta authent.
licet Teſtator, Cod. de Epiſcop. & Clericis, numer. pri-
mo*, ibi, *& eſt ratio quia, talis diſpoſitio non poteſt mu-
tare formam à Iure communi conſtitutam, vt ff. de ad-
miniſtrat. tutel. l. quidam decedens, & l. nemo poteſt, ff.
de leg. primo*, ſed cum his omnibus rationibus non po-
tuit non cognoſcere vim conditionis conſideratæ *à dict.
gloſſ. vt patet ex eo, quod ſcribit in eadem l. vnica, Cod.
de his. quæ pæn. nomin. ante numerum 44.* ibi, *Septimo
quæritur, Teſtator reliquit vſumfructum Monacho hac
conditione, quod ſi Abb. eum moleſtaret caderet à lega-
to, modo Abb. moleſtauit eum, & vult habere vſum-
fructum pro Monaſterio, & quia Monachus proprium
habere non poteſt, quæritur quid Iuris gloſſ. reſpondet Te-
ſtamentum ſeruandum, vnde ſi Abbas moleſtat lega-
tum expirat, vt ff. ad Trebellian l. Lucius Titius, §.
Tres hæredes Abb. quoque dictum gloſſ. poſt explicatum
ſenſum Bartol. alio modo intelligit in capitul. 2. numer. 7.
de ſtat. Monach.* ibi, *hoc dictum, vt ſalua ſit Bartol.
authoritas intelligerem, quando Religioſus haberet ad-
miniſtrationem illius relicti in caſu licito, puta vt diſpen-
ſaret ad ipſos vſus, quod eſt licitum, etiam Religioſo, vel
vt conuertat ad vſum veſtimentorum, vel librorum, &c.*
& infra, *ſed quæritur, & eſt dubium ſecundum Bartol.
quid ſi Abb. nollet conſentire, vt iſta habeat adminiſtra-
tionem? credo quod relictum non valeat ex defectu con-
ditionis.*

Ex quibus colligitur dictam ſummam ducatorum
ſeptuaginta, deberi Monacho, pro vſu, & commo-
ditate in licentia præſcripta, in eaquè nullum effectum
conditionis animaduerti poſſe, dum Superiores aſſen-
ſum præbuerunt, quicquid eſſet dicendum ſi diſſen-
tirent,

Digitized by Google

tirent, & verba ad vtile, & commodum, & diſpoſitionem ipſius Enrici noo aliud importare, quàm facultatem vtendi, & fruendi, prout ſtatui Religioſo connenit, ex Regulari axiomate, quod verba actus, & pacta intelligi debent, quo validè fieri potuerunt, & ſubiectæ materiæ congruit, *l. ſi ſtipulatus, ff. de vſur. l. Inſulam, ff. qui potior in pig. l. cum pater dotem, ff. de pact. dotal. l. damni infecti* la 3. *§. ff. de damn. infect. Angel in l. ſi ità ſtipuler in fin. ff. de verb. obligat. Areim. in l. ſi ſic ſtipulatus ſub num. 6. verſ. ſecundo, quæritur. ff. eodem Dec. conſ.* 31. *num.* 52. *verſ. & non poteſt lib. primo*, quo loci dicit poſt Bald. hanc interpretationem eſſe neceſſariam, cui adſtipulatur *Mantic. de tacit. lib. 3. tit. 11. num. 3.* vbi plura, & in ſimili caſu obligatiooem ſoluendi annuam præſtationem ſcutorum octuaginta eidem Monacho cum pacto, quod Monaſterium, ſeu Religio nihil prætendere poſſet, intelligendum eſſe iuxta prædicta reſpondet *Rot. coram Burat. deciſ. 584. numer. 10. cum tribus ſequentibus*, ibique aduertit eſſe mentem Sacræ Congregat. Concilij quæ de hoiuſmodi anouis præſtationibus ſubueniri debere Monaci neceſſitatibus pluries declarauit.

Alia exceptio ſuper præcedenti ſententia abſolutoria per ſubſequentes non reuocata abuodè ſublata fuit in deciſione Reuerendiſſimi D. Datarij, & proinde non alia reſponſione indiget.

Et ita vtraque parte &c.

Emin. D. Card. Carpineo.

Mediolanen. Bonorum.

Vener. 27. Aprilis 1668.

ARGVMENTVM.

Bona alienata, pro detractionibus, non veniont, in reſtitutione fideicommiſſi. Trebelliaoica, vt non detrahatur, ob ſubſtitutionem piæ cauſæ, dict. ſubſtitutio debet eſſe, in diem certum, noo conditionalis.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum, ſi exequendum ſit, contrà bona hæreditaria, debet probari, quod bona, ſuper quibus, petitur executio, ſint hæreditaria.*

2 *Conceſſa remiſſoria ad probandam aliquam rem, donec terminetur proceſſus remiſſorialis, ſuſpenditur diſputare de illa re.*

3 *Detractiones competentes grauato, non veniunt, in reſtitutione fideicommiſſi.*

4 *Sententia in iudicatum tranſacta non debet in dubium reuocari.*

5 *Exceſſus probatur, ex quo datur alicui plus debito.*

6 *Probata alienatione bonorum, alienans non poteſt excipere de detractionibus.*

7 *Alienatio ad hunc effectum, debet præcedere deductionem detractionum.*

8 *Hæres grauatus, pro detractionibus, ſibi competentibus, poteſt alienare bona ſubiecta fideicommiſſo.*

9 *Hæres alienans pro detractionibus, non moleſtatur, à fideicommiſſario.*

10 *Trebellianica non detrahitur de fideicommiſſo reſtituendo piæ cauſæ.*

11 *Etiamſi filij primi gradus fuiſſent inſtituti.*

12 *Etiamſi reſtitutio facienda eſſet piæ cauſæ, mediatè, non immediatè.*

13 *Contrarium procedit, quando pia cauſa eſt vocata, ſub conditione, & in diem incertum.*

14 *Bona ablata à fideicommiſſo, pro Trebellianica, in fideicommiſſum non incidunt.*

15 *Sententia à peritis data, præſumitur valida niſi doceatur de errore.*

DECISIO LXXVI.

Vigore Mandati Rotalis, cępit Carolus Litta poſſeſ-
ſionem Bonorum omnium, ad quæ Franciſcus
Bernardus Cruceus Cappellam B. Mariæ in loco Zoriæ
Maioris ſubſtituerat, ſed hanc poſſeſſionem, vti exceſſi-
uam, impugnantes Hieronymus, & alij de Medijs tria ex-
ceſſus capita diſcutienda propoſuerunt, die 16. *Nouemb.*
1667. nimirum, reſpectu bonorum, & Vineæ, in Terri-
torio Burgi Legnani Dotalium Magdalenæ Burræ, quæ
tunc conſtituit Rotę, non fuiſſe hæreditaria Franciſci Ber-
nardini, & conſequenter, non compræhenſa, in manda-
to reſtricto ad bona, per ipſum tempore obitus, poſſeſſa, 1
iuxtà rationes deductas, in *dec. d. die edita à §. cum enim
vſque ad §. circa alia*, cum quibus hodie DD. tranſierunt.

Secundò reſpectu nonnullorum corporum, quæ ad
hæreditatem prædictam, noo pertinere, aſſerebant, ſub
prætextu, quod oon fuiſſent à Teſtatore acquiſita, ſed à
Diamante eius fratre germano, & in his viſum fuit Rotæ
noo iuſtificari exceſſum, ex multis fundamentis, de qui-
bus, *in d. deciſ. à §. circa alia vero, vſque ad §. exceſſum de-
nique*; Cumque ſuper iſtorum meliori iuſtificatione, 2
pendeat adhuc proceſſus remiſſorialis, ideò, ono vene-
ruot in præſenti diſputatione.

Tertio deoiqoe reſpectu bonorum, quæ pro detractio-
oibus competentibus Carolo Aurelio filio teſtatoris, libe-
rè poſſidebantur, ab hæredibus grauatis, nec veniebant,
in reſtitutione fideicommiſſi, & in his reformando deci- 3
ſionem DD. reſponderunt, conſtare de exceſſu.

Quooiam, facto, ex nouis ſcripturis, melius dilucidato
iuſtificatum eſt, Iacobum, & Io. Ambroſium de Cruce
tertio loco vocatos, pariterque in caſum obitus, ſine filijs,
grauatos reſtituere bona Cappellæ vltimo loco, ſubſtitu-
tæ, pro firmando hoius hæreditatis Statu, ac pro dedu-
cendis detractionibus, adijſſe Iudicem, ad ſignom Galli,
& citatis omnibus iointereſſe habentibus, & ſignanter, Ca-
rolo Litta, pro Intereſſe Cappellaniæ, obtinuiſſe præuia
diligenti deſcriptione, & æſtimatione booorum, à perito
Iudici aliter facta, tot ex bonis hæreditariis, ſeparari, & ſi-
bi ipſis aſſignari, quot importantia detractionum, ex per-
ſona Caroli Aurelij, competentiom adæquabaot, quæ
ſententia, ob non interpoſitam à d. Litta, oeque ab alijs,
appellationem, in iudicatom tranſacta, non poteſt hodie
in dubium reuocari, *ad tex. in l. ſi ſeruus plurium §. ſi hære- 4
ditatis, ff. de leg. 1. Rot. dec. 299. num. 7. 8. par. 11. recent. &
in Neapolitana hæreditatis 27. Iunij præteriti, §. his poſitis,
coram Me.*

Cum igitur, ſententia prædicta, ab hæreditate Ber-
nardini Teſtatoris detraxerit Dotem Magdalenæ Vxo-
ris *lib.* 7000. legitimam Carolo Aurelio filio debitam *lib.*
12078. *& ſol.* 10. nec non & Trebellianicam *lib.* 6039. *ſol.*
5. & pro his detractionibus, inſimul conſtituentibus Sum-
mam *lib.* 25117. *ſol.* 6. *den.* 2. Imper. tot bona, & credita hę-
reditaria iuxtà relationem periti iudicialiter electi, præ-
dictis Io. Ambroſio, & Iacobo aſſignauerit, inexcuſabi-
lis, in hac parte, viſus fuit exceſſus, dom octo, ex his cor-
poribus ſeparatis, & conſequenter non compræhenſis, in
mandato Rotale occupauit Carolus Litta, vt facta com-
binatione, inter ſententiam prædicti Iudicis ad ſignum 5
Galli, & inſtrumentum poſſeſſionis adeptæ, per Littam
pluſquam euidenter demooſtratum eſt.

Nec ſaluari poteſt exceſſus prędictus, ob reſponſiones
datas, *in deciſione in §. exceſſum denique vſque ad finem*,
quod ſcilicet, ob moltas alienatiooes, ab his hæredibus 6
grauatis factas, non potuerint illi ampliùs excipere, de de-
tractionibus, quoniam nulla probata fuit alienatio, quæ
dictam ſententiam Iudicis, & aſſignationem præceſſiſſet
& illæ quæ ſubſecutæ fueruot, tamquam de bonis, quæ
per dictam aſſignationem, iam euaſerant libera, & de 7
proprio alienantiom patrimonio, nullum eiſdem potue-
runt præiudiciom inferre, quin ſuper remanentibus, vti
ab omni reſtitutionis ooere immunibus, liberam, & paci-

ficam poſſeſſionem continuare potuerint;nam,quemad-
modùm hæredi grauato promittitur, res ſubiectas fidej-
8 commiſſo alienando, pro quartis, ſibi eligere. vt expreſ-
ſè docet *Vulp. in l. Marcellus §.res quæ, ff. ad Trebell.* cum
multis ad propoſitũ cumulatis *in dec.concl.* 20 *n.*10.ita,&
fortiori ratione,ſi à Judice,pro ſuis detractionibus aliqua
hæredi ſint aſſignata corpora , non poterit io illis à fi-
deicommiſſario inquietari, alioquin fruſtranea eſſet , de-
ductio, ſi quod vna manu, deductum eſt per aliam eſſet
reſtituendum, vt inquit, *Caſtr.conſ.*18.*num* 19.20.*libr.*1,
cum alijs congeſtis, per *Moder.Roman. diſcept*,265.*nu*,7.
& ſeqq.

Et licet aliqui dubitauerint,de iuſtitia memoratæ ſen-
tentiæ, reſpectu detractionis libr.7000. pro integra dote
Magdalenæ Burræ Vxoris Franciſci Bernardini fidei-
committentis, cuius partem libr 4500. hæredes d.Coniu-
gis, viro iam defuncto, in partitis 65. & in vna petia Vi-
neæ in Territorio Legnani iam exegerant , vt aduertit
præcedens deciſio in § *cum enim*, nihilominùs obſerua-
tum fuit, in ſenteotia , non fuiſſe pro detractione huius
ratæ dotis ſeparata,& aſſignata alia bona teſtatoris , ſed
hæc ipſa , poſt mortem viri, à DD, hæredibus recepta
fuerunt, eijſdem denuò aſſignata, vt clare conſtat , ex
relatione periti, ad quam ſe refert ſententia , & apertiùs
deſumitur, ex actibus d. ſententiæ impreſſis , in quibus
habetur relatio ad Inſtrumentum aoni 1636. in quo fa-
cta fuit datio in ſolotum ,

Sed maior fuit aliorum dubitatio. pro bonis detractis,
pro quarta Trebellianicæ,quàm de voiuerſali fideicom-
miſſo piæ cauſæ , reſtituendo non detrahi, tenent ſe-
10 cundum magis commuoem opinionem , in iudicando
ſeruandam *Iacob. de Bell Fulgoſ. & Ang. in §.ſi autem
Auth. de Eccleſ. tit.Specul.in tit.de Inſt. Edict. §. compen-
dioſe, verſ. ſed cum deductio, Bart.& Bald.in l.Marcellus
ad Trebell.* & alij quamplures relati , per *Tiraquell. de
priuil pia cauſ. priuil* 27. *& à Michael. Craſſ. in §. Tre-
bellianico part.*6.*verſ contrariam partem*,quod procedit ,
licèt, vt hic , filij primi gradus fuiſſent ioſtituti , *Bald.*
11 *in auth. ſimiliter. num.*7. *ff ad l.Falcid. Cagnol in l. Papi-
nianus, & §. meminiſſe. ff. de inoff.teſt. Curt. Iun.conſ.*120,
num 13 cum alijs per *Ant. Gabr tit.de Trebell concl.*51,
*num.*2, & quando reſtitutio non ſolùm immediate , ſed
12 etiam mediatè facienda eſſet piæ cauſæ , vt io caſu pro-
poſito accidit *Bald.in l alia, §.Titio, ff. de cond. & demon.
Corn.* qui teſtatur de communi, *in auth. ſimiliter, num.*8.
ff.ad l.Falcid. vbi etiam *Roman. ante, numer.*102.*verſic.
item attende , & in conſil,*206.*numer.*7.*Cranett conſ.*137
*numer.*13.*& Burſati.conſ.*48.*num.*16. *libr.*1.*Eman Co-
ſta in cap.ſi Pater verſ.Trebellianica , num.*27. *de teſtam.
in* 6.

Sed ceſſauit pariter, hæc dubietas, ex qoo nec Caro-
lus Aurelius, nec alij fuerunt purè , & io diem certum
onerati reſtituere cauſæ piæ , ſed ea ſub cooditione , ſi
ſine filijs obierint, quo caſu , ob dobiam , & incertam
cauſæ piæ vocationem, pendeotem à conditione , quæ
13 potuit non exiſtere, Trebellianica videtur poſſe deduci,
*Alex. in l.Marcellus,num.*7. *vbi Iaſ.num.*34.*ff.ad Tre-
bell. Roman.conſ.*206. *in fine, Pereg.de fideicom.art.*3 *num.*
65 & præ ceteris *Caſtr.conſ.*321. *nu* 2.*libr.*2.*& magis* in
terminis *Socc.Iun.conſ.*144. *num.*7.*verſic aliquando* , qui
ad propoſitum concludunt , quod bona , pro Trebel-
14 bellianica, ſemel à fideicommiſſo exempta, in fideicom-
miſſum non reinciduot , *arg. text. in l. ſoluta premdentia
ff. de remiſſ pignor.*

Sed has, omneſque alias dobietates , penitùs ſubſtolit
ſenteotia prædicta, de Partibus, quæ citatis citandis,plu-
ribuſque contradicentibus, enunciatas deductiones , ad
fauorem Iacobi, & Io: Ambroſij, de Crucijs, ſtabiliuit ,
quorum hæredes ſunt Hieronymus , alijque de Medis,
vt firmatum fuit, in deciſione , ſuper alia Cappella-
nia , extenſa *die* 13. *huius menſis* ; Cumqoè illa prodijſ-
ſet, iuxta relationes Periti iudicialiter electi , ac ſtatum
15 hæreditatis, cum æſtimatione booorum firmantis , &
deindè tranſijſſet in iudicatum, non poteſt hodiè,in dubium reuocari, ac ſtatui, ſic firmato ſtandum eſt, donec per Littam, vel per alios, in gradu reſtitutionis io Integrum, de errore concludenter doceatur , vt reſponſum fuit, *in Romana Supplementi legitima* 21. *Iunij* 1649. *§. nam ex ſtatu coram Reuerendiſſ. Papien.*

Et ità illis de Medis tantùm informantibus,&c.

Eminentiſſ. D. Card. Carpineo.

Mediolaoen. Hæreditatis,

*Ven.*13.*Ianuarij* 1668.

A R G V M E N T V M.

Caducato teſtamento , per præmorientiam hæredis , corruuot omnia legata , in eo contenta , & vſuſfructus omnium bonorum alicui relictus ,

S V M M A R I V M.

1 *Mortuo herede, ante teſtatorem, omnia in teſtamento contenta corruunt.*
2 *Vſusfructus non cenſetur relictus, cum proprietate.*
3 *Vſufructuarius , ſine proprietate haberi non poteſt pro hærede.*
4 *Legatario, & fideicommiſſario regulariter hæreditas non accreſcit.*
5 *Maximè de legatario vſusfructus.*
6 *Legatum caducatur , per præmorientiam legatarij.*
7 *Caducato teſtamento legata pia remanent.*
8 *Contra.*
9 *Legatario particulari non accreſcit hæreditas.*

D E C I S I O LXXVII.

IN teſtamento condito à Diamante Circeo , inſtitutus fuit hæres Franciſcus Bernardinus eius Germaous frater, & grauatus, ſob hac lege, ad erigendam Cappellaoiam io Parrochiali Eccleſia loci Zorlæ minoris , oimirum, vt quando Iacobus Antonius teſtatoris nepos, eſſet in ſtatu promouendi ad ſubdiaconatum, teneretur illum Archiepiſcopo præſentare, & tunc Cappellania erigeretur in titulum ad hoc, vt perpetuò teneatur ille Miſſas celebrare,& ioterim, donec Iacobus Antonius attingeret ætatem, pro obtinendo ſubdiaconatum teneretur hæres celebrari facere Miſſas ab vno Reuer. mercenario, illique pro eleemoſioa ſubmioiſtrare, vltra congruam domus habitationem Scut.50. auri, quolibet anno,qoæ vt in eius Diamaotis Codicillis,conſtituunt libr. 300.monetæ Mediolani,&c.

Voluit autem quod Iacobus Aotonius poſtquam, vt ſupra electus eſſet , loco aureorum 50. gaudere poſſet vſufructu omniom booorum tam acquiſitorum , quam acquirendorum, & caſu , quo ille aote electionem obijſſet, ordinaoit , vt eligeretur vnus de deſcendentia maſculioa Aurelij Circei nepotis, & ſi eſſent multi, ille maioris ætatis,& io defectum alicuius ex linea Aurelij,maodauit eligi vnum ex agnatione Circeorum, ſed eo caſu noloit Cappellaniam redire ad ſtatum mercenariorum .

Deceſſere, adhuc teſtatore ſoperſtite , tam Franciſcus Bernardinus hæres, quam Iacobus Antooius, & Carolus Aurelius, ſioe deſcendentibus omnes anno 1630. quo tempore Epidemiæ lues graſſabatur , per Ciuitatem Mediolani, vode delata ſucceſſiooe ab ioteſtato Iacobo Circeo proximiori, iſte ad implemeotum huius piæ mẽtis, curauit ab Ordioario deueniri , ad erectionem Cappellaoiæ, in titulum illi aſſignando diuerſa eiuſdem hæreditatis bona .

Cùm

Digitized by Google

Cum vero, prætenderet promotor legatorum piorum redditus omnes d. hæreditatis, ad hanc Cappellaniam pertinere, compræhenſis etiam illis bonis, quæ Diamanti teſtatori, per prædeceſſum Caroli Aurelij Nepotis, poſt teſtamentũ obuenerunt, Variæ ſuper hac prætenſione, prodierunt, in partibus ſententiæ, ſed cauſa ad Rotam deuoluta, dubitatum eſt; an, & ad quem ſpectet hæreditas Diamantis, & deciſum, hodie, ad Capellaniã non ſpectare caducatã; enim ob præmorientiam hæredis, teſtamento, cætera, quæ in eo relinquuntur inualida ſunt niſi for-
1 te teſtator legata, etiam ab eo, qui ſucceſſurus eſſet ab inteſtato, præſtanda diſpoſuiſſet, *text. in l. eam quam ibique gloſ. 1. verſ ſecus ergo, C. de fideicom. 16. l. ſi nemo 9. ff. de teſtam. tut. l. ſi nemo 14. ff. de reg. iur.*

Neque ratione vſusfructus omnium bonorum, quo voluit teſtator, vt gaudere poſſet Iacobus Antonius, nepos, vel aliter, de deſcendentia Caroli Aurelij, quando in illis caderet electio Cappellaniæ, prætendi poteſt, quod hinc accreſcat hæreditas, nam clara ſunt verba teſtatoris, ſolum formalem vſumfructum, morte Cappellani finiendum exprimentia, per modum legati, ibi, *volo quod pro elemoſina pro celebrandis miſſis loco aureorum 50. gaudere poſſit vſufructu omnium bonorum*, ex quibus ſecun-
2 dum *Bart.* diſtinctionem *in l. 4. num. 2. ff. de alim & cibar.* relicta non dicitur cum vſufructu bonorum pro-
3 prietas, & conſequenter Cappellania haberi non poteſt pro hærede, vt dictum fuit *in deciſ.* 108. *num.* 15. *&* 125. *num.* 12. *coram bo. me. Carill.* Nec ad illius fauorem accreſcit hæreditas, licet hæres vniuerſalis non extiterit, vel præmoriatur, quando quidem legatario, ſeu fideicommiſſario regulariter hæreditas non accreſcit ex no-
4 tatis per *DD. in l. & facta & in l. 1. §. ſi ex fundo*, vbi ſignanter *Imol. num.* 10. *&* 17. & rurſus *num.* 76. *&* 82. *ff. de hæred. inſtit.* latè *Peregrin. de fideicomm art. 34. num.* 55.
5 cum alijs per *Bellonum de iure accreſcendi lib. 2. & lib. 7. qu. 11. num. 1.* & in ſpecie de legatario vſusfructus omnium bonorum *Caphal. conſ 436. num. 82. Bellon. loc. cit. num. 10. in eodem capitulo qu. 16. num. 191. Rot. in recitatis deciſ. quæ reperiuntur in par. 8. dec. 82. num. 6. & dec. 329.*

Sed viſum eſt rem poni extra omnem difficultatem, animaduertendo, quod non ſolum fuit caducatum teſtamentum, ob præmorientiam hæredis, ſed & ipſum legatum vſusfructus, ob prædeceſſum Iacobi Antonij, & Caroli Aurelij, ſiue deſcendentibus quorum dumtaxat fauore relictus fuerit, & caſu, quo alter ex illis in Cappellanum eligeretur, quia eo modo, caducatur teſtamentum, reſpectu hæredis præmortui, quo caduca
6 fiunt legata, ob præmorientiam legatarij *l. vnica §. pro ſecundo ff de cad. toll. Seraph. dec. 471. num. 1.*

Itaque quatenus admitteretur, quod caducato teſtamento, legatum hoc, pro celebratione Miſſarum tanquam pium non corrueret, *iux. opinionem gloſ. in d. l. ea*
7 *quod, quam ſequitur Bart. ſub num. 1. C. de fideicomm. & Tiraquell. priuileg. piæ cauſæ priuil. 76.* cuius tamen con-
8 trarium tenet, *Fulgoſ. in d. l. eam*, quam refert, & ſequitur *Viu. dec. 301. num. 3.* alijque per *Theſaurum lun. quæſt. forenſ. 38. num. 10. lib. 4.* tamen hoc non poſſet intelligi, de legato vſusfructus, iam caducato, ſed tantum de legato elemoſinæ, ab hærede præſtandæ Cappellano mercenario iuxta diſpoſita in teſtamento, & repetita in Codicillis quod legatum, cum ſine difficultate ſit particulare non poteſt illi tota hæreditas accreſcere iuxtà latiſ-
9 ſimè deducta per *Bellon. recit. quæſt. 11. num. 1. & pluribus ſeqq.*

Et ità DD. de Medijs tantum informantibus per contradictas reſolutum.

Eminentiſs. D. Card. Capineo.

Rauennaten. Bonorum.

Ven. 20. May 1667.

ARGVMENTVM.

Tranſactio, maximè inter coniunctos, ſubſtinetur, ex ſola cauſa receſſus à lite, & hoc caſu, Contractus dici non poteſt læſiuus. Et, ſi facta fuerit à minore abſente tutore ſufficit, vt ad ſolemnizandam fuerit datus Curator particularis.

SVMMARIVM.

1 *Controuerſiæ tranſactionibus extinctæ non debent reuiuiſcere.*
2 *Tranſactio, inter ſanguine coniunctos, debet facilius ſubſtineri.*
3 *Maximè, ſi ſit obſeruata.*
4 *Cauſa tranſactionis iuſta eſt lis ſuper re ſuper qua tranſigitur.*
5 *Dum per eam lis extinguitur.*
6 *Qui à litibus eximitur valde lucratur.*
7 *Receſſus ab expenſis præbet cauſam tranſactioni.*
8 *Cauſa tranſactionis eſt ſolus timor litium.*
9 *Cauſa tranſactionis narrata ſufficit, vt ſit dubia.*
10 *Impugnans tranſactionem debet docere de ſuo iure incontrouertibili.*
11 *Contractus geſtus à minore, cum præſentia, & approbatione Tutoris præſumitur validus.*
12 *Et facit præſumere, in eo interueniſſe, omnes ſolemnitates.*
13 *Tutor ad vnicum actum, non poteſt dari.*
14 *Etiamſi legitimus abeſſet cauſa Reipublicæ.*
15 *Contrà, quod in abſentia legitimi, datur Tutor ad actus particulares.*
16 *Nec iſte Tutor tenetur ſatisdare.*
17 *Curator dari poteſt ad actum particularem.*
18 *Et in ſpecie ad tranſigendum.*
19 *Aegidiana Conſtitutio habet locum in toto Statu Eccleſiaſtico.*
20 *Statutum particulare tollit conſtitutionem generalem.*
21 *Statutum ſpeciale loci præualet conſtitutioni Prouinciæ.*
22 *Statutum, circa ſolemnitates eſt compatibile cum conſtitutione circa inſinuationem.*
23 *Duæ negatiuæ aſſerunt.*
24 *Solemnitas requiſita à Statuto, cum verbis denotantibus validitatem Contractus, ſufficit in quolibet actu.*
25 *Læſio, vt annullet tranſactionem, debet eſſe vltrà dimidiam.*
26 *Læſio excluditur ex dubio euentu.*
27 *Renouatio in emphyteuſi non habet locum viuentibus compræhenſis.*
28 *Repræſentatio non datur in emphyteuſi Eccleſiaſtica non hæreditaria.*
29 *In emphyteuſi Eccleſiaſtica maſculinum non concipit fœmininum.*
30 *Filij non debent eſſe deterioris conditionis, quam extranei.*
31 *In contractibus emphyteuticis conſuetudo maximè attenditur.*
32 *Vbi eſt conſuetudo fœminæ admittuntur ad emphyteuſim Eccleſiaſticam.*
33 *Hypotheca pro legato dotis incipit à die teſtamenti.*
34 *Hæreditas viri tenetur ad dotes receptas.*
35 *Læſio non inducitur ex dimiſſione Prædij ſuper quo dimittens partem ius habet.*

36 Pro

36 *Pro modico præſenti vtiliter deſpicitur multum, quod eſt futurum.*
37 *Vilis dicitur tranſactio, eo ipſo, quod per eam, à lite receditur.*
38 *Ex ſola lite animi inquietantur, & facultates dilabuntur.*

DECISIO LXXVIII.

TRranſactionem, initam, anno 1643. inter Iacobam Aldobrandinam, vxorem Io: Baptiſtæ Gambæ, ac Petram, & Franciſcam, de Aldobrandinis, infantes, mediante perſona Io: Franciſci, de Cupis, in abſentia legitimi tutoris, ad hunc actum deputati, 20. poſt annos infringere conata eſt Franciſca altera dd. infantium, poſtquam ſe matrimonio collocauit, cum Ludouico Suptio; Et quia præcipuè nitebatur defectui conſenſus, ſine quo poſſeſſio non transfertur, ideò coram locumtenente Ciuili Romandiolæ, inſtituit iudicium manutentionis, & reintegrationis, ad bona per tranſactionem dimiſſa, in quo, contrariam reportauit ſententiam, cui non diſſimilis in gradu appellationis ſucceſſit reſolutio Rotalis, ſub *die 7. Iunij præteriti coram Me*, ſed adhuc non acquieſcens, dum acriter inſtabat, pro conceſſione nouæ audientiæ, placuit Dominis, ſuſpenſo, pro nunc, articulo prædicto, cognoſcere de viribus tranſactionis; Itaque, diſputato dubio; An illa ſubſtineretur, præualuit opinio affirmatiua.

Illa enim, viſa fuit, nec cauſa legitima tranſigendi, neque ſolemnitatibus neceſſarijs, deſtituta, Cumque, ab ea, omnis, vel imaginaria læſio, ex infra dicendis excludatur, hinc fit, vt veniat omnino obſeruanda, ne contro-
1 uerſiæ ſemel, tranſactionibus extinctæ, reſtaurentur, vt
2 inquit *text. in l. cauſa C. de Tranſact.* Maximè, quod fa-
3 cta fuit, inter perſonas ſanguine coniunctas, quæ, diuturno 20. annorum interuallo, illam obſeruant ad *tex. in cap. contingit de tranſact.* cum alijs adductis, per *Rot. apud Ludouiſ. dec. 354. num. 2. apud Canaler. dec. 407. num. 9.* & latè *in dec. 86. num. 1. & pluribus ſeqq. part. 6. rec.*

Illã tranſigendi cauſam ſubminiſtrauit lis præcedens mota contrà prædictas infantes à Iacuba repetente dotem ſibi aſſignatam ab Hippolyto infantium parente, in qua, cum fauorabilem ſententiam reportaſſet, & immi-
4 neret executio, vt, in ipſa tranſactione narratur, eo ipſo dicitur cauſam ineſſe, iuxtà dictum *Pauli in l. in ſumma*
5 *65. ibi, Nam ſi lis fuerit hoc ipſum quod à lite diſceditur cauſam videtur eſſe*, vbi *gloſſ. in verbo nulla ff. de Condict. indeb.* & quidem vtilem, per *tex. in l. quidem C. de pact. l. ſi*
6 *ea* la 2. *C. de vſur.* vbi ſatis lucrari dicitur, qui à litibus eximitur, *gloſſ. in cap. penult. de empt. & vendit.* Ac receſ-
7 ſum à lite, ab expenſis, ac iurgijs ſolam, ac finalem eſſe cauſam tranſactionis pluribus firmat, *Emin. Ottob. deciſ. 25. num. 9. cum duobus ſeqq. ac Rot. in Bononien. de Toſtmis 2. Decembris 1647. §. quia in fine, ac in eadem 5. Iunij 1648. §. fin.* vbi, quod pro ſubſtinenda tranſact. ſufficit timor futuræ litis, *coram Pentingero.*

Hĩc inutiliter ſcribentes pro Franciſca impugnabant Iuſtitiam d. ſententiæ, & mandati obtenti, à Iacoba, contrà bona hæreditaria Eneæ, ſub prætextu, quod ſolum ille, pro dote Iacobæ, legaſſet ſcut. 800. ac reliqua ſcut. 1000. & 200. illi deberentur, ex legato Iacobi patris, cuius, nec ipſæ infantes, nec Hippolytus eius pater, hæredes extiterant. Præterquam enim, contrarium conſtat, ex Inuentario bonorum Eneæ facto ab Hippolyto patre, de quo in proceſſu *fol. 44. à terg.* & ex alio, facto, per tutorẽ Infantiũ, de bonis Hippolyti; eodem proceſſu *fol. 169.* reſponſum fuit, quod, pro ſubſtinenda tranſactione ſatis eſt, quod, ſu-
8 per præmiſſis controuerſiæ, & lites, inter coniunctos exoriri poſſent, quibus partes cautè occurrere voluerunt, ac
9 ſufficit, quod narrata pro cauſa illius remaneant dubia,
10 & quod illa impugnans incontinenti non doceat, de iure ſuo incontrouertibili, vt benè firmat *d. deciſ. Bononien. ſub die 5. Iunij 1648. §. igitur coram Pentingero*, confirmata *coram Reuerendiſſ. Decano 31. Martij 1649. §. alterius*, vbi concordantes referuntur.

Validitatem, verò, huius tranſactionis demonſtrat eiuſdem lectura, ex qua apparet interueniſſe decretum iudicis, ac præſentiam conſanguineorum, ac infantium perſonas auctorizaſſe tutorem ad hunc actum deputa- 11
tum, ob abſentiam legitimi tutoris, qui ad patriam reuerſus, illam etiam approbauit, vndè, vt obſeruauit deciſio, & conſiderat *Bald. conſ. 448. in fine lib. 1.* Inſurgit, ex his, præ-
ſumptio, quod omnia ritè & rectè geſta fuerint, vt plu- 12
ribus adductis. *Surd. conſ. 451. num. 27. Rot. coram Canaler dec. 407. num. 6.*

Hanc validitatis præſumptionem non ſubſtulit repetitum obiectũ, quòd ob abſentiam tutoris legitimi, deueniri non poterat, ad electionem alterius, pro vnico actu, tan-
tum, ſed dandus eſſet tutor vniuerſalis ad omnem rem, 13
iuxtà tex. in l. certarum ff. de teſtam. tut. Dec. qui loquitur, in præciſo caſu, *conſ. 479. num. 3.* licet etiam legitimus ab-
eſſet cauſa reip. iuxtà alium text. *in l. in omnem rem ff. de* 14
tutor. & curat. Quia DD. placuit reſponſio *deciſ. in §. & licet*, quod dum agebatur dumtaxat, de prouidendo Infantibus, de perſona, quæ illarum iura conſeruaret, in expeditione memorati contractus, poterat Iudex, in defectum tutoris legitimi, alium, de conſilio coniunctorum
deputare, ad certam rem, vt ex *Bartol.* firmat *Oſaſch. dec.* 15
89. num. 6. ac reſoluit *Rot. coram Canaler. dec. 207. num. 2.* 16
non obſtante, quòd ille non ſatiſdederat, vt in curatore, 17
etiam ad vnicum actum, videtur requirere, *text. in l. non quaſi in princ. vbi gloſſ. verbo per ſatiſdationem, & in l. ſi ad ſpecies ff. rem pupill. ſalu. for.* & in terminis deputati ad actũ
tranſactionis, *Alex. conſ. 163. num. 2. & 3. lib. 5.* Quoniam 18
recepta eſt, in Rota, opinio *Specul. in tit. de Curat. §. vt autem verſ. & hoc*, quod non admittitur talis exceptio aduerſus curatorem datum, ad certam rem, vel litem, quemadmodum de ſtylo curiæ teſtatur, *Achill. dec. 89. alias 1. de Iudic. ac Put. dec. 130. n. 5. & 6. lib. 3.* ac de curatore, ad certum negocium, in *dec. 216. num. 6. & 7. part. 4. diuerſ.* quod, in omnibus etiam curijs & parlamentis, obſeruari, tradit, *Beltrandus conſ. 121. vol. 3.* ac teſtantur adducti, per *Ioſeph. Ludouic. dec. Peruſ. 48. num. 2. lib. 1.* ac per *Gratian. dec. March. 75. num. 3. & ſeqq.*

Minuſque prædictæ validitati reſiſtit defectus inſinuationis in contractibus minorum omninò requiſitæ, à
conſtitutione Egidiana, quæ per extenſionem *Pauli 3.* lo- 19
cum tenet, in tota Eccleſiaſtica ditione, ex adductis *in dec. 591. num. 15. & 610. num. 1. par. 4. tom. 3. rec.* quia, ex concurſu particularis ſtatuti Rauennæ, dantis præciſam for-
mam, in contractibus minorum, excluditur generalis 20
conſtitutio iuxtà *Conſil. Bald. 201. num. 1. verſ. in contrarium lib. 1.* vbi *ex tex. in l. fin. C. de teſtam.* firmat potius attendi debere ſtatutum ſpeciale loci quam conſtitutionem
generalem Prouinciæ, illumque ſequuntur plures ad- 21
ducti *in deciſ. 343. Seraph. numer. 2. & 333. Buratt. num. 5.*

Nec dici poteſt ſtatutum prædictum eſſe compatibile, cum conſtitutione Marchiæ, ex quo deponat tantum,
circa formam & ſolemnitates adhibendas, in contracti- 22
bus, non autem, circa inſtitutionem, de qua loquitur conſtitutio, adhibendam, poſt contractum, vt in ſtatuto Peruſino obſeruauit, *Rot. dec. 8. poſt Pic. ad Stat. Vrb. & dec. 385. num. 5. par. 2. rec.* & de Ariminenſi *dec. 610. num. 3. & ſeqq. par. 4. tom. 3. rec. & in Ariminen. Bonorum 16. Iunij 1665. §. non releuat coram R. P. D. Beuilaqua.* Quia ad tenorem ſtatuti, de quo agitur *in ſum. Franciſca num. 6.* incompatibilitas eſt clara, dum vult, quod ſeruatis prædictis ſolemnitatibus contrahentes, cum minoribus, tuti ſint, & ſecuri, ac ſi, cum maioribus contraxiſſent, quod ſi
ex implicita ſtatuentium aſſertione ducta, ex duabus ne- 23
gatiuis, quòd contractus, niſi ſeruata forma ſtatuti, non valeant, *Rot. in d. dec. Seraph. dec. 343. num. 3.* & in alia *Buratt. 333. nu. 7.* non dubitauit de incompatibilitate, quanto minus de ea eſt dubitandum, quando ſtatuentes, vt hic explicitè voluere, vt taliter contrahentes, ſint tuti, & ſe-

curi

Digitized by Google

24 curi,vt fuit in puncto concluſum *dec.145 n 28.par.6.rec. & in Bononien Indemnitatis 30.Ian.*1651.§. *nec refragatur cor.R.P.D.Alberg.*

Plura denique, quæ in argumentum læſionis adduce-
bant Informantes pro Franciſca, viſa ſunt tolli, ex ipſius
tranſactionis accurata examinatione. Quandoquidem,
licet ex illa prima facie,videretur,tutorem omni,ferè,ſub-
ſtantia,infantes priuaſſe, nihilominus ponderatis obliga-
tionibus,& oneribus quæ in ſe aſſumpſerunt prædicti Iu-
gales de Gambis, protinus conſtitit illa, vel bonorum
omnium æſtimationem ſuperaſſe, vel ſaltem adæquaſſe,
25 & tamen, vt ex capite læſionis tranſactio reſcindatur
oportet eam longè excedere dimidiam, *Dec. in l. cum ſe
num.1.C.de tranſact.& conſ.303.num.4.poſt medium verſ.
ſed concludo, & conſ.479 num.11. verſ.ex quibus, Cardin.
Mantic.de tacit.lib.26.tit.9.num.29. ac Rot.* ſæpiſſimè *vt
in dec.625.num.7.par.1.715 nu.1. verſ. cum recipitur 281.
num.2.par.6.rec.& coram Merlin dec.92.num.8.& 9.& in
Romana Tranſactionis 15. Decembris 1659.§.ſententia-
rum,& in Bononien.Fideic.de Bonfilijs 5. Maij 1652.§. nec
læſionis coram Veroſpio.*

Et re vera bona, in tranſactione, iugalibus aſſignata,
concordi calculo, non pluris æſtimata ſunt, quam in
Scut.6516. pro quibus, excomputatum fuit creditum
dotale Iacobæ ſcut. 2000. nec non dicti coniuges, in ſe
accollarunt, tot capitalia cenſuum quæ aſcendebant, in
ſorte *ad Scut.*1950. vltrà fructus decurſos, quos ſoluere
pariter promiſerunt,vna cum ſcut. annuis 8. monialibus,
de Aldobrandinis,ac vlterius ſe obligarunt alere ipſas in-
fantes,eiſque in dotem conſtituerunt ſcut.1000.pro qua-
libet, ſi nuberent,ſi verò profiterentur dotem dari ſoli-
tam cum neceſſarijs mobilibus,& apparatibus: Vndè pa-
tet prædictas Infantes longè plus conſecutas eſſe, quam
de rigore prætendere poſſent, quamuis in prædictis cor-
poribus,nulla lis,vel moleſtia extitiſſet, ad cuius dubium
26 euentum,pro excludenda læſione,reſpici etiam ſolet iux-
tà theoricam *Bart. in l.cum alter num.5 ff. de verb.oblig.*
quam ſequitur, *Rot coram Canaler.dec.407.num.3. & in
Bononien.de Bonfilijs §.nec læſionis coram Veroſpio.*

Nec obſtat,quod pupillæ prædictæ domum Rauennę
haberent præcipuam, & tutam aduerſus omnes credito-
res, tanquam illis poſt mortem Hippolyti patris, ſine fi-
lijs maſculis, præuia noua inueſtitura conceſſa à Capitu-
lo Rauennati, ad quod,vt ſuppoſuit, ob lineam finitam
reuerſa fuerat; Quia reſponſum fuit,quod domus huiuſ-
modi renouata antè fuerat anno 1611. Hippolyto ſenio-
ri ſtipulantibus pro ſe, filijs & nepotibus tantum; Vndè
non terminauit,per obitum Hippolyti Iunioris interfecti,
dum adhuc ſuperſtes erat Iacoba illius ſoror, quæ vti ne-
27 ptis,compræhenſa in illa ſuccedebat ad omnimodam ex-
cluſionem pupillarum non compræhenſarum, in d. re-
nouatione, & quæ neque poterunt repræſentare perſo-
nam patris, cum in emphyteuſi Eccleſiaſtica, quando
non eſt hæreditaria, non detur repræſentatio iuxtà co-
28 pioſè deducta *in dec.219.p.4. diuerſ. & in Vrbinaten. Em-
phyteuſis 7.Iunij 1647.§. nam vbi,coram Reuerendiſſ. Imo-
len.*

Idque non obſtante, quod regulariter, in materia in-
differenti,qualis eſt emphyteuſis, maximè Eccleſiaſtica,
maſculinum, non concipiat fœmininum, iuxtà opinio-
nem *Guid.de Suz. in l.veteribus in princ. ff. de pact.* quam
29 ſequitur *Archid. in c ſi quis ſuadente vol. 3. verſ. aus ſunt
17.quæſt.4.* alijque relati per *Iulium Clarum in §. emphy-
teuſis quæſt.32.num.3. & poſt Rot. coram Seraph. dec.607.
nu.2.*& poſt innumeros,quos adducit,teſtatur de veriori,
Rot.dec.125.num.2.verſ.& hanc p.2.diuerſ. Quoniam, at-
tenta Concordia,Ciuitatis Rauennæ,per quam,bona em-
phyteutica redacta ſunt, ad inſtar allodialium, & effi-
ciuntur tranſitoria, ad quoſcumque extraneos,limitatur
hæc regula,& fęminæ,in defectum maſculorum,excluſæ
non dicuntur,ne ſint peioris conditionis propriæ filiæ,
30 quam fęminæ extraneæ, vt diſtinguendo, tradit *Valaſq.
de Iur.Emphyt.quæſt.41.num.3. Fulgin.eod tract.tit.de ſuc-
ceſſ.in bon.Emphyt.quæſt.9. num.6. & 7.* & ſingulariter li-
mitat,eadem *dec.125. num.35. & ſeqq.p. 2.rec. & Reue-
rendiſſ. D. meus Decanus in Rauennaten. Bonorum 27.
Martij 1651.§.quia præterquam.*

Præterea viſa fuit ceſſare quælibet difficultas,ex con-
ſuetudine huius capituli Inueſtiēdi etiam fęminas, quem-
admodum anno 1543. inueſtiuit Hippolytam vxorem
Leonelli Pij, & poſtremò has ipſas pupillas, ex qua ob-
ſeruantia ſumpſere interpretationē inueſtituræ interme-
diæ,cum in contractibus emphyteuticis conſuetudo ma-
ximè dominetur *iuxta tex in l.1.& 2. C. de Iur. Emphyt.* 31
ità, vt hoc caſu, non dubitetur, quin emphyteuſis rece-
pta, pro filijs, & nepotibus compræhendat etiam fęmi-
nas,vt voluere *Bald.in l.quoties num.5.C.de ſuis ac legit.ac* 32
*Socin. Sen. in l. Gallus §. nunc de lege num. 5. verſ.2.poteſt
etiam de liber. & poſt.* ac ità conſuluit *Rolan.conſ.76.
num.20.21.lib.3.Caphal.conſ.185.num.26.lib.2.*

Similiter non ſubſiſtit prætenſio, quod Infantes præ-
dictæ poſſent à quorumcumque creditorum moleſtijs
defendere prædium Salarniæ, tanquam proueniens, ab
Equite Aldobrandino, qui fęminis deſcendentibus in de-
fectum lineæ maſculinę ſcut.1200.auri,pro dote reliquer-
rat,quaſi quod illis,pro hoc legato,competeret hypothe-
ca,cum anterioritate, à die teſtamenti, ad excluſionem 33
omnium creditorum, qui ſuper bonis eiuſdem teſtatoris
hypothecas acquiſiuiſſent; Quia quicquid ſit,de viribus
huius prætenſionis, illam funditus excludebat prætenſio
eiuſdem Iacobæ, quæ vti pariter deſcendens ab eodem
Equite,ac in gradu proximior, erat anterior in conſecu-
tione huius legati.

Præterea ad excluſionem infantium, poterat Iacoba
vti iuribus dotalibus Franciſcæ Raſponæ vxoris ipſius
Equitis Aldobrandini, nec non Petræ de Spretis nuptæ
Hippolyto eius filio, quarum dotes, vtpotè ab Equite re-
ceptas,reſtituere tenebatur illius hæreditas Æneæ,& Hip- 34
polyto Iuniori,qui dotem Iacobæ promiſerunt; Nec dee-
rant alia debita hæreditatis eiuſdem Equitis, à Iacoba in
tranſactione accollata, & ſignanter cenſus ſcut. 1000.
cum Dominis de Sora Venetis, fauore iugalium, cum
ceſſione iurium poſteà retrouenditus; Vndè facilè co-
gnoſci potuit,quam vanum eſſet,educere læſionem,à di-
miſſione huius prędij,in quo,aut nullum, aut modicum
ius habebant Infantes, & è contrà, quanta illius vtilitas
reſultauerit à conſecutione certa alimentorum, per plu-
res annos, vna cum futura obligatione conſequendi do-
tes,& neceſſarios apparatus; Nam pro modico præſenti
vtiliter deſpicitur multum,quod eſt futurum, ſed incer- 36
tum,iuxtà illud Claudiani, quod iunctum cum vulgari
axiomate,refert in terminis tranſactionis *gloſſ. in l.cum hi
verbo modico ff.de tranſact.*

Cetera, quæ prolixiori calamo, ad elidendam hanc
tranſactionem deducebantur, vti minùs inſubſiſtentia,
DD. reſpuerunt, iterum aduertentes, quod eo ſolum,
quod à lite recedunt, magnum commodum reportant 37
tranſigentes,vt disertè tradit *gloſſ. in c.cum cauſam verbo
reſtituerent verſ.eſt ratio de Empt.& Vendit.l.ſi ea* la 2. *C.
de Vſur.*& ſolet etiam ad hoc allegari bonus *text in
l. Lucius §. fin. in vltimis verbis ff. ad Trebell.* 38

Etenim ex ſola lite animus verſatur, &
facultates dilabuntur, vt inquit,
*Rot.coram Merlin dec.766.nu.
10. & coram Canaler.
dec. 407. nu-
mer.5.*

Et ità vtraque
parte &c.

Digitized by Google

Eminent. D. Cardin. Carpineo.

Rauennaten. Emphyteuſis.

Vener. 15. *Martij* 1669.

A R G V M E N T V M.

Appoſitè, omiſſa diſputatione; An actio renouationis excreeri poſſit contra tertium poſſeſſorem; firmatur, dari immiſſionem, vel ex interdicto, quorum bonorum, vel, vigore l. fin. compræhenſo, in emphyteuſi, contra tertium, in eius præiudicium inueſtitum; & huius occaſione, deciditur, poſſe fęminam admitti ad emphyteuſin Eccleſiaſticam.

S V M M A R I V M.

1 *Actio renouationis datur contra tertium poſſeſſorem.*
2 *Contrà.*
3 *Hac quæſtio eſt valdè dubia.*
4 *Comprahenſus in inneſtitura poteſt auocare bona à tertio poſſeſſore in eius praiudicium inueſtitum.*
5 *Siue, ex interdicto quorum bonorum.*
6 *Siue vigore l. fin. C. de Ed. &c.*
7 *Interdictum quorum bonorum datur ſuper bonis particularibus.*
8 *Non datur contrà titulo poſſidentem.*
9 *Titulus ſuperueniens poſt mortem defuncti non attenditur.*
10 *Et quando titulus cognoſcitur vitioſus.*
11 *Titulus vitioſus non prodeſt poſſeſſori.*
12 *Emphyteuta, & eius ſucceſſor non expellitur priuata auctoritate.*
13 *Maximè ex ſtatuto Rauenna.*
14 *Poſſeſſio capta contra formam ſtatuti nullius eſt roboris.*
15 *Statutum non habet locum in bonis Eccleſia.*
16 *Niſi eſſet approbatum à Papa.*
17 *Et quando habilitat, & inhabilitat perſonas.*
18 *Immiſſio in vim, l. fin. &c. competit exhibenti pro ſe inueſtituram.*
19 *Comprahenſus agit contra tertium in eius præiudicium inueſtitum.*
20 *Fœmina regulariter non admittuntur in emphyteuſi Eccleſiaſtica.*
21 *Quod non procedit quando emphyteuſis reducitur ad inſtar allodialium.*
22 *Emphyteuſis pro filijs, & nepotibus comprahendit fœminas, quando primordialiter inueſtitur fœmina.*
23 *Conceſſio emphyteuſis de bonis incultis vt reducantur ad culturam extenditur ad quoſcumque etiam fœminas.*
24 *Quod procedit etiam in emphyteuſi Eccleſiaſtica.*

D E C I S I O LXXIX.

SAncta Rauennatenſis Eccleſia inueſtiuit anno 1597. Equitem Aldobrandinum, de bonis controuerſis, diſtinctis, in duabus petijs, quæ priùs erant, de corpore Vallis bonæ Maſſaræ, de qua aliàs, inueſtita fuerat Catherina quond. Petri Pauli Mainardi Auia Paterna dict. Equitis, & hæc eadem bona renouauit, anno 1626. Æneæ Archidiacono, & Hippolyto illius nepoti, pro ſe, filijs, & nepotibus, quorum altero vita functo, ſine prole, altero ob patratum homicidium, capitaliter damnato, & Paulo interfecto, Eccleſia prædicta declarata ac acceptata deuolutione, ex vtroque capite mortis Ciuilis, & naturalis, illa eode. • modo, conceſſit Capitan. Franciſco Manzono, quam conceſſionem impugnauit primo Io. Paulus Aldobrandinus Collateralis, petendo renouationem Inueſtituræ, & poſteà ad cauſam admiſſis Petra,
& Franciſca filiabus Hippolyti vltimi defuncti, obtinuerunt iſtæ ſub ſcribi dub. An locus eſſet renouationi, &
immiſſioni. Quod dub. hoc modo, conceptum inuoluebat quæſtionem illam, an pro renouatione detur actio
realis, contra tertium Inueſtitum; cuius articuli, cum
dubia adhuc remanſiſſet deciſio, in alia cauſa, *Farfen.* 1
bonorum, pro opinione affirmatiua, primo reſoluta, *cor.*
Reuerendiſs. Ninot 4. *Iunij* 1663. *& coram Emin. V. Com.*
11. *Feb.* 1664. Et deinde pro contraria negatiua, 12. *Ian.*
1665 *coram R. P. D. meo Taya*, Ideò cauſam hanc, vnà 2
cum prædicta, *Farfen. in eadem Rota* Domini proponendam ſtatuerunt; Verum aſſumpta hodie, vtriuſque examinatione ex facti circumſtantijs, atque reuolutione proceſſuum compertum eſt, quæſtionem hanc, in qua ſcribentes copioſa Iurium allegatione inſudabant, eſſe pęnitus extraneam, & quantum attinet ad negotium præ- 3
ſentis cauſæ. viſum eſt non agi de renouatione, ſed de cõpræhenſione, ex quo Sorores prædictæ, tanquam filiæ Hippolyti prætendunt venire, vel tãquam illius hæredes, vel tanquam compræhenſæ in vltima inueſtitura, pro ſe, filijs, & nepotibus, & vtroque modo, noua conceſſione non attenta, tanquam facta, in præiudicium illarum, poſ-
ſe à tertio hæc bona vindicare actione reali; ſiue & *inter-* 4
dicto quorum bonorum, ſiue ex remedio *l. fin. C. de Edict. D.* 5
Adr. toll. & vtrumq; illis competere Domini cenſuerunt 6
pro illorum immiſſione reſpondentes.

Nam *interdictum quorum bonorum*, competit illis, tanquam hæredibus, ab Inteſtato Hippolyti Patris, etiã quod
actio dirigatur ſuper bonis particularibus, *iuxt. doct. Spe-* 7
cul. in tit. de teſtam. 6. *nunc dicendum numer.* 4. *& in addit. Ioan. Andr. in fin. Maranta de ordin. Iud. qu.* 4. *diſt.* 7. *ſub nu.* 7. & in his terminis, *Rum. conſ.* 68. *num.* 26. *lib.* 1. non obſtante, quod illud non detur, niſi contra poſſidentem
pro hærede, non autem contra titulo poſſidentem; Quo- 8
niam hoc non procedit quoties titulus ſuperuenit, poſt mortem defuncti ab inteſtato. iuxtà opinionem *Bald. in*
l. fin. col. 6. *in* 9. *&* 10. *oppoſit. C. de Edict. D. Adr. toll.* quam 9
ſequuntur grauiſſimi Auctores, & ſignanter *Barbat. conſ.* 67. *num.* 6. *&* 9. *lib.* 2. *Corn. conſ.* 207. *num.* 2. *lib.* 1. & in terminis nouæ Inueſtituræ *Afflict. dec.* 119 *num.* 6. quibus concordant alij, plena manu congeſti per *Cacher. dec. Pedemont.* 16. *num.* 4. *verſ. prædictis tamen*, Et quando titulus, qui à poſſeſſore exhibetur ſtatim detegitur vitioſus, &
mala fide acquiſitus, *Argel de legit. contradict. qu.* 4. *num.* 1. 10
& qu. 15. *num.* 71. *Afflic. d. dec.* 119 *num.* 6. & pluribus alleg. *Cacher. d. dec.* 56. *num.* 4. Hunc enim, poſſidenti nul-
latenus ſuffragari tradit *Alex. in prædict. l. fin. num* 28. *cir-* 11
ca fin. C. de Edict. D. Adr. toll.

In præſenti titulus nouæ Inueſtituræ, cui Manzonus innititur, ſtatim dignoſcitur inualidus, quia cum illam recepiſſet die 23. *Maij* 1641. & poſtquam Sorores iſtæ, præcedenti menſe Ianuarij mediante perſona Iulij Raſponi, hæreditatem Patris, adiuerant deſcribendo in confectionem inuentarij, hæc ipſa bona controuerſa, vtique, dd. Sororibus non elitatis, ſaluari non poteſt, ab euidenti nullitate ſiue ex Iuris diſpoſitione, ſecundum quam Emphyteuta, & illius ſucceſſor, priuata auctoritate non ex-
pellitur iuxta communiorem ſententiam, de qua teſtatur 12
Alber. in l. 2. *col.* 1. *verſ. ex hoc oritur, C. de Iur. Emph. Guid. Pap. dec.* 707 *num.* 1. *Roſental. de feud. cap.* 6. *concl.* 11. *nu.* 6. ac Rota in proprijs terminis *dec* 166. *num.* 10 *par.* 11. *rec. ac in Ceſenaten. Emphyt.* 16. *Ian.* 1661. §. *& ineuitabilis cor.*
R. P. D. meo Albergato. ſiue ex diſpoſitione Statuti Ciui- 13
tatis Rauennæ, *in Rub.* 15. *lib.* 4. in quo cauetur expreſsè, quod nemo audeat ſe innouari facere, ſeu inueſtiri, de re aliqua, quæ per aliquem poſsideretur, niſi priùs facta debita requiſitione iuxta formam ibidem præſcriptam, & cum hoc, quòd acceptatio alicuius conceſsionis aliàs factæ, ipſo Iur. euacuetur Iuribus, & euacuata intelligatur, & nullius ſit effectus. Talis namque poſſeſsio contra formam Statuti immiſsionem non impedire tradit *Rot. in Bonon. fideic. de Barbettis* 19. *Iunij* 1654. §. *neque ad impedien. cor. bo: me: Bichio, & in Bonon. bonorum de Graſſis*

13. *Iu-*

13. *Iunij 1657. cor. Reuerendiſs. D. meo Decano.*

Neque ex eo, quod agatur, de bonis prouenientibus,
15 ab Eccleſia, abſolutè dici poteſt, hoc ſtatutum non eſſe
attendendum, quoniam nihil amplius diſponit, quàm id,
quod reſultat, ex Iuris interpretatione, qualiter ſufficit
confirmatio, licet in forma communi, vt de confirmatio-
16 ne huius Statuti facta a Cardinale Gallo Legato, & ap-
probata à S. M. Paulo V. dixit *Rota dec.419 num.8. & 9.
coram Reuerendiſſ. Royas*, & admittit *deciſ. Eminentiſſ.
Otthob.*149. *quæ* in contrarium allegabatur *num.*12.& de
ſimili confirmatione Statuti Ceſenaten. *Ancar. conſ.*89.
*num.*1.*Rota dec.*741. *num.*14.*par.*4.*tom.*3.*rec.* & in addu-
cta *Ceſenaten. coram Corrado* §. *& inemitabilis*, Cumque
illud procedat, in habilitando tantum perſonas ſtatuenti-
bus ſubiectas, ad acceptandam renouationem non ſerua-
ta illius forma, dici etiam poſſet, quod ex illo nihil detra-
17 hatur, Eccleſiæ libertati, vt pluribus exemplis compro-
bat, *Federic. de Sen. conſ* 85.*n.*4. quem in ſimili quæſt. pro-
ſequitur *Natta conſ.*280. *ſub num.*4. & in proprijs termi-
nis huius ſtatuti degentis in Ciuitate Ceſenæ, *Alex. conſ.
93. num 1. verſ. nec obſtat ſtatutum lib.*2.

Conceſſa fuit etiam immiſſio prædictis ſororibus in
bonis controuerſis, ex remedio *l. fin. C. de edict. diu. Adr.
toll.* quod æquè benè competit habenti pro ſe inueſtitu-
18 ram ſicut competeret exhibenti teſtamentum non aboli-
tum. *Bal. in cap. cæterum num.*11. *de Iudic. Roland. conſ.*1.
*num.*60.*& ſeq. lib.*1. *Rot. dec.* 585. *num.* 22. *par.*5. *dec.*204.
*num.*6.*& ſeq par.*6.*&* 36.*num.*2.*poſt Pattel. exped. Cur.* &
in alijs relatis *in Rom. Succeſſionis* 22. *Martij* 1665.§.*reſpe-
ctu verò coram Me*; Et quemadmodum, filius ſiuè pro-
ximior agnatus, cui emphyteuſis erat recaſura, poteſt
rem à Vaſſallo recuperatam alienare per *text. in cap. ſi quis
deceſſerit verſ. ſi Tit. fil. ſi de feud. defunct. contr.* §.1. *l. inter
Dom. & agnat.* Ità datur eidem actio contra tertium nul-
19 liter & in illius præiudicium inueſtitum, *ad text. in eodem
cap.*1. §. *ſi inter filium*, cum multis alleg. per eundem *Ro-
land. d. conſ.*1.*num.*65.*& ſeqq. lib.*1. Nec dubitatum fuit,
de compræhenſione iſtarum ſororum, dum in vltima re-
nouatione anni 1626. inueſtiti fuerũt inſolidum Æneas,
& Hippolytus, pro ſe filijs, & nepotibus, dumque has
fuiſſe filias Hippolyti non fuit vnquam controuerſum,
in iſta neque in alia cauſa, *Rauennaten. bonorum coram
Me.*

Nec obſtitit, quod in Emphyteuſi Eccleſiaſtica pro ſe
filijs, & nepotibus regulariter fęminæ non admittantur,
20 iuxtà celebre votum *Cantuccij inter deciſ. diuerſ.*125.*par.*
2.*& apud Seraph. dec.*604. *numer.*1. cum alijs cumulatis
in Rauennaten bonorum 7. Iunij 1666. §. *defuncto enim, co-
ram R.P.D. meo Taya*; Quia triplici reſponſione ſublata
fuit talis dubitatio, & primo, ex concordia in illa Ciuita-
te, vigenti, per quam bona redacta ſunt ad inſtar allo-
21 dialium, & fęminæ admittuntur, vt diſtinguendo tradit
*Valaſ. de Iur. emphyt. quæſt.*41.*ſub num.*3.& declarat idem
votum *Cantuccij num.*35. *& ſeq. ac Rota in Rauennaten.
bonorum* 20. *Maij* 1667.§.*idque non obſtat coram Me.*

Secundò, ex quo bona illa fuerunt priùs inueſtita al-
teri fęminæ Catherinæ vx. rel. q. Petri Pauli Mainardi
*proceſſu de partibus fol.*32. *à tergo*, de qua inueſtitura fit
mentio in ſequenti facta Equiti Aldobrandino, eodem
proceſſu *fol.*35. Vndè ſequitur, quod in emphyt. Eccle-
22 ſiaſtica pro ſe, filijs, & nepotibus, veniunt etiam fęminæ,
quando primordialis inueſtitura fuit illis conceſſa, vt ad-
uertit *Socc. Sen. in l. Gallus* §. *nunc de legen.*5.*verſ.*2.*poteſt,
ff. de liber. & poſthum.* & ſingulariter, pluribus allegatis,
comprobat, *Rota in prædicta Rauennaten.* §. *præterea co-
ram Me.*

Tertiò, ex quo bona controuerſa, tempore primę con-
ceſſionis, erant vallina, & paludoſa, deindè in ſequenti-
bus renouationibus denunciantur redacta, ad culturam,
23 quo caſu, nunquam illorum conceſſio reſtringitur ad
filios, & nepotes maſculos, ſed fit tranſmiſſibilis, ad quoſ-
cumque, etiam fęminas, & extraneos, iuxtà doctr. *Bart.
in l. quicumque num.*4. *C. de omn. agr. deſer. lib.*11. cum
qua concordat *Gloſ in cap. ad aures de reb. Eccleſ. non alie-
nan.* cum aliis relatis per *Mantic. de tacitis lib* 22 *tit.* 9.
*nu.*3. Quod etiam in emphyteuſi Eccleſiaſtica procedere
tradit *Ruin. conſ.*117.*num.*15. *lib.*1. *Rota in dec.*11.*num.*5. 24
*p.*2.*rec. ac in Mediolanen. deuolutionis ſeu domus* 25. *Febr.
præteriti* §. *prima etiam, coram R.P.D. meo ViceComite.*

Et ità vtraque parte &c.

Eminentiſs. D. Card. Carpineo.

Romana Cenſus.

Ven. 17. *Maij* 1669.

A R G V M E N T V M.

Firmato, quod filiusfam. Clericus, poſſit teſtari, etiam de bonis antè Clericatum quæſitis, & quod eius teſtamentum non ſubiacet querelæ inofficioſi, ob præteritionem; excluduntur plures coniecturæ ponderatæ, pro inducenda ſimulatione inter patrem & filium legitimatum, cum alijs de quibus in ſummatio.

S V M M A R I V M.

1 *Cenſus in dubio præſumitur validè impoſitus.*
2 *Filiusfam. etiam permittente patre, teſtari non poteſt.*
3 *Filius emancipatus non poteſt præterire patrem in teſtamento.*
4 *Etiam ſi diſponeret de bonis Caſtrenſibus.*
5 *Filiusfam Clericus poteſt teſtari.*
6 *Reſtringe ad res poſt clericatum quæſitas.*
7 *Verior eſt opinio, quod poſſit teſtari de bonis antè clericatum acquiſitis.*
8 *Pater habet vſumfructum in bonis filij Clerici.*
9 *Clericus non habens requiſita Concilij an poſſit teſtari.*
10 *Teſtamentum Clerici non irritatur, ob præteritionem.*
11 *Sed de eo debetur legitima parentibus.*
12 *Legitimatus ſine præiudicio venientium ab inteſtato non habet legitimam.*
13 *Pater legitimans non prætendit legitimam in bonis legitimati.*
14 *Parentes, eo modo, ſuccedunt filijs, quo filij parentibus.*
15 *Simulata induci poteſt à cauſa partibus opinata licet minus vera.*
16 *Probata cauſa ſimulandi, ſimulatio probatur per duas coniecturas.*
17 *Cenſus, ex quibus dicatur ſimulatè geſtus.*
18 *Simulatio arguitur ex veriſimili.*
19 *Simulatio facilius inducitur inter coniunctos.*
20 *Vbi conſtat, de veritate actus excluditur ſimulatio.*
21 *Probitas & nobilitas contrahentium excludit ſimulationem.*
22 *Fides viri probi valdè attenditur.*
23 *Cauſa ſimulandi improbabilis, & inueriſimilis non attenditur.*
24 *Cenſus contra eius emptorem, qui verè pecuniam ſoluit non poteſt dici ſimulatus.*
25 *Simulatio non obſtat, quando non eſt in contractu, cuius vigore agitur.*
26 *Ceſſante cauſa ſimulandi nullius ſunt roboris coniecturæ.*
27 *Coniecturæ inducentes ſimulationem debent deriuare à lege non ab homine.*
28 *Pactum extinguendi cenſum initum inter tertias perſonas eſt validum.*
29 *Sed nullum ius dat creditori ad petendam extinctionem.*

30 *Qua*

Digitized by Google

30 *Quæ à iure permittuntur non inducunt præſumptionem ſimulationis.*
31 *Præſumptio merè diuinatiua non attenditur.*
32 *Morti proximus non præſumitur velle ſuam Conſcientiam illaqueare.*
33 *Pater poteſt inæqualiter inter filios diſponere.*
34 *Simulatio non inducitur ex coniunctione ſanguinis quando deficit cauſa, & alia coniectura.*
35 *Qui non poteſt contrahere, non poteſt imponere cenſum.*
36 *Minores & inhabiles ad contrahendum validè obligantur pro debitis, & cauſa neceſſaria.*
37 *Pacta debitorum non præiudicant creditoribus.*
38 *Conſtitutio ſuperueniens non annullat actum antecedentem.*
39 *Concordia reſtringitur ad id ſuper quo erat quæſtio.*
40 *Compenſatio non datur cum quantitate, quæ non eſt debita.*
41 *Cenſus de ſui natura quoad ſortem eſt irrepetibilis.*
42 *Compenſatio non datur de credito nondum in eſſe deducto.*
43 *Animus compenſandi excluditur ex quo creditor ſupponit ſuum creditum.*

DECISIO LXXX.

NObilis Vir Federicus Cæſius Aqueſpartæ, Dux, aſſerens ſe debitorem, vna cum Principe S. Angeli filio, cui incumbebat adminiſtratio omnium bonorum, in notabili ſumma, erga Ioſephum Bonannum; & ſocios Depoſitarios Montis Cæſij, deuenit ad impoſitionem annui Cenſus Scut. 144. quem pretio Scut. 2400. vendidit Octauio eius filio naturali declaranti ſoluere, de pecunijs retractis ex venditione locorum montium hæreditariorum q. Iuliæ eius matris, atque eumdem Octauiũ emptorem magis cautum redderet, non ſolum expræſſit hanc ſummam accepiſſe ad effectum, vt ſuprà, ſoluendi prædictis depoſitarijs, à quibus Iurium ceſſionem, in continenti ad eiuſdem fauorem procurauit, ſed promiſit in ſolidum acceſſurum d. Principem S. Angeli filium Primogenitum, vt generalem Adminiſtratorem, cuius nomine ibidem præſens Reuerendiſs. Angelus Cæſius tunc V. Sign. Referendarius, acceſſit, & fideiuſſit, ac eumdem Principem principalem debitorem conſtituit, ac vlterius, volens veritatem fateri med. iur. declarauit d. annuum Cenſum fuiſſe impoſitum intuitu, & contemplatione d. adminiſtrationis, & in illo D. Ducem Patrem non habuiſſe niſi nudum nomen, ex quo dd. Scut. 2400. ab oculis Teſtium non amota ad ſe traxerit, vt latius habetur, in tribus Inſtrumentis ſucceſſiuè, & incontinenti coram eiſdem Notario, & Teſtibus exaratis extr. fol. &c.

Cum verò Octauij hæres extitiſſet clar. me. Dux Alexander Sfortia cuius hæreditas reperitur debitrix ingentis ſummæ, erga modernum Ducem Ludouicum Sfortiam, hinc iſte agens contra debitorem ſui debitoris obtinuit ſubſcribi dubium; An fructus d. Cenſus deberentur, quod fuit, hodie, reſolutum affirmatiuè, ex quo publico Inſtrumento, conſtat impoſitionem illius factam fuiſſe, ſeruatis omnibus requiſitis Conſtitutionis Pianæ, ideoque validam, vt in dubio ſemper præſumitur, ex de-
1 ductis *in dec 110. num. 1. & 2. apud Cenc & in Piſauren. Cenſus 1. Iulij* 1667. *§ quia nota coram R.P.D. Taya.*

Validitate, igitur impoſitionis non impugnata, conſequens fuit, vt fructus deberentur, non obſtantibus pluribus exceptionibus, quibus ſcribentes pro moderno Duce Aquaſpartæ impugnabant hoc creditum, quæ tamen reducebantur ad quatuor capita, nimirum ad defectus actionis, ad fictam, & ſimulatam impoſitionem, ad inhabilitatem contrahendi reſpectu D. Ducis, & ad prætenſam extinctionem mediante compenſatione, quæ omnia poſt maturam, & diſtinctam ponderationem, viſa ſunt nullatenus obſtare.

Defectus ſiquidem actionis in eo conſiſtebat, quod cenſus ad Ducem Alexandrum Sfortiam perueniſſet, ex Teſtamento Octauij filijfam. cui Patre, etiam permittente, teſtari non licuit iuxtà apertiſſimos *textus in l.* 2
qui in poteſtate, & l. filijsfam. 16. ff. de Teſtam. l. Senium C. qui Teſtam fac. poſſ. & Inſt. quib. non eſt permiſſ. fac. teſtam. in princ. & iuxtà communem Iuriſperitorum ſententiam, de qua teſtantur relati per *Clar. in §. Teſtamenta quæſt.* 18. *num. 1. & 2. & per Couarr. in rubr. de Teſtam. p. 3. num. 9. & 28.* quibus accedit auctoritas *Rotæ in deciſ. Buratt. 639. num. 2. & 3 Caual. 570 num. 1. & 2. & deciſ. 16. num. 4 poſt Bonden. collect. legal. in Rom. reſtitutionis Dotis 28. Iunij* 1660. *coram R.P.D. meo Alberg. In Rom. Teſtamenti 26. Nouembris* 1668. *§. 1. coram R.P.D. meo Priolo.*

Aduertebant alium defectum, ex præteritione Patris, nulla adiecta cauſa præteritionis, per quam Teſtamentum filij, ſiuè in poteſtate, ſiuè etiam emancipati, ipſo Iure, irritatur, *§ Inſtrumenta autem, Auth. vt cum de appell. cognoſ.* & eſt communis traditio de qua teſtatur, *Gulielm. de Benedictis in 1 par. repetit. cap Raynutius num. 251. in fine de teſt.* etiamſi de Caſtrenſibus, vel quaſi diſponeretur, 3
Gloſ. in l. fin. Verb. Teſtam C. de inoffic. Teſtam. Iul. Clar. in §. Teſtamenta quæſt. 48. per tot. 4

Sed hos defectus, vnica fuiſſe reſponſione ſublatos, DD. reputarunt, quandoquidem conſtitit, Octauium, licet, ſub patria poteſtate tamen, de tempore obitus, & conditi Teſtamenti Clericum fuiſſe, & in Sacris Ordinibus 5
conſtitutum, ideoque liberam habuiſſe facultatem de bonis ſuis teſtandi, vel quolibet alio titulo diſponendi, *tex. in l. Sacroſ. & in Aut. Presbyteros C de Epiſc. & Cleric. gloſ. fin in cap. quia nos, vbi Abb num. 5. Barbat. in 2. notabili & Couar. num. 2. & 3. C. de Teſtam. Idem Abbas in cap in præſentia num. 56. vbi Dec. num. 253 & 254. de probat.* latiſſimè *Andreol. alios* cumulans *contr. 326. num. 2. & ſeqq. Belleti diſquiſ Cler. par. 1. d. dec. 639. num. 4. & in alleg. Romana Teſtamenti §. pariter non aduerſatur coram R.P.D. meo Priolo.*

Et licet aliquibus dubitationem fecerint, verba eorumdem Textuum hoc Priuilegium quodammodò reſtringentia, ad res poſteà quæſitas, dum in l. Sacroſ. dicitur 6
quæcumque in eodem Clericatus gradu, locoque viuentis acquirere, & habere potuerunt, & Auth. Se reſtringat ad res ad dominium Clericorum venientes, in qua dubitatione fuere *Squillant. de Priuil. Cleric cap. 12. dub. 3. num. 16. Faber in C. lib. 2 tit. 1. defin. 40. & Ricc. in praxi for. Eccleſ. de patr. poteſt. reſol.* 80. & cum illa permanſit *Rota in deciſ. Buratt. 639. num. 12. & in adducta Romana Teſtamenti §. Pater, verſ. an comprahendant*; tamen verior, & receptior ſententia eſt, quod validum ſit Teſtamentum
Clerici, etiam reſpectu bonorum, quæ antè Clericatũ acquiſiuerant, vel illi quomodolibet peruenerant, licet in 7
illis ex filij diſpoſitione vſusfructus Patri non auferatur. Ità concludit. *Dec. in cap. in præſentiam num. 251. de probat. 1. num. 43. de bon qua lib Vaſquez. de ſucceſſ. progreſſ. tit qui teſtari non poſ num. 33. Molin de primog. lib. 1. cap. 19. num. 28. Barboſ. in præd. Auth Presb. num. 5. C. de Epiſc. & Cleric. & Rota in dec. Buratt. 639.* in obiecto adducta loquitur incidenter, cum principaliter nitatur, ex quo agebatur de Teſtamento Monaci, reſtricto ad bona tantum præſentia, *vt in dec. num. 12. verſ. nec poteſt dici* In dec. verò *R.P.D. mei Prioli §. Taliter*; promouetur quidem obiectum, ſed nihil firmatur in eo articulo, an facultas teſtandi compræhendat quæcumque bona, vel reſtringatur ad illa, intuitu Clericatus, ſolumque ibi decidit, quod non ſuffragatur hæc facultas Clerico, non habenti requiſita S. Concil. Trid. ſuper quo citato articulo pen- 9
det reuiſio.

Eadem qualitas Clericatus ſubſtulit alium defectum deductum ex Patris præteritione, quoniam libera facultas teſtandi à Sacris Canonibus Clericis attributa, *in cap. quia nos & in cap. relatum, §. Cæterum de teſtam.* operatur, 10
vt diſpoſitiones illorum non ſubiaceant quærelæ exheredationis, nec ob præteritionem irritentur, quod etiam ex Leo-

ex Leonina Conſtitutione Sancitum fuit *in l.cum lege,&*
in Auth.Presbyteros ab hac deſumpta *C.de Epiſc.& Cler.*
*Gulıel.de Bened.ın cap.Raynutius verb.eodem teſta.n.*114.
de Teſt.Bald.in Auth.Presbyteros,num.2.Cod.de Epiſc.&
Cleric.& in l.filiam tuam num.1.C.de inoff.Teſt.com. qui
communes dicit *in Auth ex cauſa n.33. & 46.C.de liber.*
præter,& de communi cõtrarijs reprobatis,*Surd.conſ.259*
n.10.ac Rota dec.96 n.18. & tribus ſeqq & dec.166.n.33.
& ſeq.par.8,rec. maximè, quod per eam Pareotibos non
præiudicatur, quin ſublata quærela inofficioſi conſequi
valeant legitimam ipſis debitam conditione ex l. vt in-
11 nuit *gloſſ.in d.Auth.Presbyteros verſ. ferant*, & notat ibi
Bald nu.20.Angel. in l.1.n.5. ff de inoff.Teſt. & Surd.loc.
allegat.verſ.& quicquid ſit.

Verumtamen io præſenti facti ſpecie,nec etiam debita
fuiſſet Duci Federico Patri legitima, quooiam cum le-
gitimatio Octauij fuiſſet,cum clauſula, ſine præiudicio
veniens abinteſtato,ſicut iſti in bonis Patris legitimantis
non debebatur iuxta quãplures auctoritates cumulatas à
12 *Paſchal.de patr pot par.2 cap.4.nu.287. & à Rota dec.64.*
*n.5.p.1.*Ita nec Patri in bonis filij legitimati,ne ad imparia
13 iudicentor, *Surd conſ.341 n.11.& 12. Vaſquez. de ſucceſſ.*
creat.§.10,num.488. & 501. quia Parentes, eodem mo-
do, ſuccedant filijs,quo filij illis ſuccedunt, *l. omnia, & ſi*
14 *Parentibus, ff.de inoff.Teſt.*

Ad inducendam verò fictam, & ſimulatam contro-
uerſi Cenſus Impoſitionem informantes factum altius
repetendo dicebant, quòd vigentibus alias inter ipſum
Ducem, & Principem S.Angeli filiom, quampluribus
controuerſijs,eiſque auctoritate Cardinalis Burgheſij, &
opera duorum Inſignium Prælatorũ, compoſitum fuit
inter cętera,conuentomque,quod traderetor D.Principi
S.Angeli cura,& adminiſtratio omoiũ redditoum, pau-
cis tantum reſeruatis,& qood ille obligationes in ſe ſuſci-
peret ſoluendo aſſignamẽta, Depoſitarijs Mootis Ceſij,
& debita ab eodem Duce contracta, vſque ad ſummam
ſcut.43.m. vt in liſta,hinc inferebaot, quod cõperto per
eundem Ducem,debito erga eoſdem Depoſitarios, pro
ſumma ab ipſis ante concordiam ſoluta, ęgreferens illius
ſolutionẽ ſimulauerit hanc impoſitionẽ Cenſus,adhoc,
vt ex Perſona filij naturalis, & cum ceſſione iurium à
Depoſitarijs reportata, poſſet à Priocipe, tunc generali
Adminiſtratore hanc ſummam extorquere, quam quidẽ
Cauſam tamquam probabilem, & actibus tunc geſtis
proportionatam, ſofficere affirmabant, cum ſimulatio,
quæ ab animo pendet, ex opinione contrahentium in-
ducatur ex cauſa à partibus opinata, licet minus vera
Honded.conſ.46 n.28.lib.1.Rota dec.11.n.4.part.6.rec.& in
15 *Romana Dotis 25 Nouembris 1650. §. nam illa cor.b.m.*
Corrado.

Et ſuppoſita caoſa prędictã ſimulandi quampiures ad-
nectebant coniecturas, cum tamen ſufficere tradiderit
16 *Rota in dec.157.Greg.num.16. vbi Add.in fine, & coram*
Eminentiſſ.Ottobono 191.num.3. Prima erat,quod idem
Dux Federicus conſtituerat, Octauium filium Procura-
torem pro recuperatione pecuniarum, & extinctione
Cenſus, ex qua reſultabat, quod in animo illius ſolum
erat ſummam hanc à Primogenito repetere.

Hanc intentionem confirmabant ex promiſſione ab
ipſo data, Octauio filio teſtandi,adhoc,vt ex Perſona hę-
redis confidentialis poſſet hanc ſommam com Primo-
genito repetere, quam ipſe nomine proprio vti à ſe
principaliter debitam,repetere non poterat,quæ certiora
reddi aſſerebant, ex negligentia eioſdem hæredis,qui li-
cet iudicium ſtatim inchoaſſet, illud tamen vnquam
fuit proſecutum ſpatio 40.annorum,nec interim fructus
17 exegit, ex quibus omnibus non leue ſumebant argu-
mentum ſimolatæ Impoſitionis,cum *Rot. in dec.382. nu.*
44.poſt Cenc. de Cenſ.& dec.116. numer.4. poſt Zacch. de
obligat.Camer.& alijs ſimilibus.

Augebant ſimulationis præſumptionem ex inueri-
ſimilitudine,quod hæc ſumma ſcut.2400. proueniret ex
18 venditione locorum Montium dotalium, Iuliæ matris
Octauij prædefonctæ,vt expoſitum fuit in Inſtrumento
Ceoſoum, eſt namque præter omnes veriſimilitudioes,
qood hæc fæmina,quæ corporis ſoi copiã fecerat, qood-
que cum eodem Duce alios duos filios genuerat tã con-
ſpicuam dotem habuiſſet, vt portio vni obuenta aſcen-
deret ad hanc ſommam, maximè non docto de exiſten-
tia DD. locorum Montium, nec de licentia illa diſtra-
hendi, ex quibus aſſertio prædicta verificatur.

Perſtringebant denique has omnes coniecturas, quas
inſimul ad eruendam probationem ſimulationis pon-
derari ſupplicabant alia fortiſſima deducta, ex coniun-
ctione contrahentium, qoæ ſola reddit actum valdè ſuſ-
pectum,itaut facilius præſumatur ſimulatio, *l Data, C.*
*de donat Hond conſ.46.n.15.lib.1.*latè *Becc.conſ 52.nu.55.*
Menoch.lib.3.præſumpt.124.nu.25.Rot.dec.11.n.16.& 17. 19
part.7.rec.& dec.262.n.18.part.11.rec.

Sed omnem vmbram ſimulationis circa præmiſſa fu-
gaoit ipſa iectura Inſtrumenti, ex qua apparet cenſum
fuiſſe verè,& realiter impoſitum, & cauſam expreſſam,
fuiſſe veram,& ſtatim adimpletam, vbi enim conſtat de
veritate actus geſti,excluditor ſimolatio, *Bald in l.& qui*
C.de diſtract pign.Rota cor.S.m.Greg.dec.157.nu.19 & co-
ram b.m.Dunozetto Iun.dec.365 in fine,& in rec dec.201. 20
n 42 & ſeqq.par.7.& 148.num.14.part.10. Attenta præ-
ſertim qualitate contrahentium, quorum nobilitas, &
probitas omnem ſuſpicionem elidebat, vt aduertit, *Rota* 21
in dec.29.ſub nu.2.poſt 2.vol.conſ.Farin.& cor.Dunozetto
Iun.332.num.18.& 19.& 365.num.3.& coram Seraphino
879.num.7.

Neque pro cauſa ſimulandi admiſſa fuit ſuperiùs
enarrata, quod D. Dux, cui ſpectabat onus ſatisfaciendi
Depoſitarijs, voluiſſet,hoc modo illud refũdere,in Prin-
cipem filiom,quia ad excluſionem huius imagioatæ, &
diuinatiuę ſimolationis DD.ponderarunt, quod in effe-
ctu hoc onus non ad Ducem, ſed ad Principem, vbi ge-
neralem Adminiſtratorem ſpectabat, ſicut expreſsè faſ-
ſus ſoit, nomine D.Principis b. m. Angelus Prælatus no-
tæ probitatis,& conſcientiæ timoratæ, qui fatendo hanc
veritatem med.iur. illum facto ipſo comprobauit, dum
nomine eiuſdẽ Principis Adminiſtratoris omne commo- 22
dom in ſe ſoſcepit,quod certè non feciſſet,ſi debitum, vt
ſupponitur fuiſſet ſolius Principis, numquàm verò reie-
uat cauſa ſimulandi, quandò probabilis non eſt,& ve- 23
riſimilis, *Mandell. Alb.conſ 9.nu.7.lib.*.. *Hond. conſ.41.*
n.28 lib.2. & Rota coram Dunozetto Iun.dec.602.n 9.

Quod ſi hoc debitum erga Depoſitarios montis,re ve-
ra ſpectaſſet ad Ducem Principem,non ad Principem fi-
lium Adminiſtratorẽ, poſſet exindè dumtaxat, prætẽ-
di erronea,& in ſubſiſtens recognitio bonæ fidei factæ à
R.P.D.Angelo nomine Principis, eius fratris, ſed nullo
modo prætendi poteſt ſimulatus Cenſus,in damnum, &
præiudicium Creditoris,qui pecunias ſuas verè,& actua- 24
liter ſoluit, in ſatisfactionem huius debiti per quam ſolu-
tionẽ effectus fuit verus,& certus creditor,ſiue Principis
filij iuxta prędictã declarationem, ſiue Ducis Fratris,qui
Cenſus impoſuit, cootra quorum bona hæreditaria mo-
do agitor, non admittitur exaduerſo exceptio ſimula-
tionis,quæ non cadit ſuper Contractu, cuius vigore agi- 25
tur,vt voluit *Rota dec.472.nu.17. & 18.part.4.tom.2.&*
528.n.10.& 11.part 4.tom.3.rec.

Deficiente igitur,cauſa ſimolandi, nihil proficiunt,
quotquot ad ſimulationẽ probandi numerantur conie-
cturæ,cum illę admitti non ſoleant, vbi iſta oon concur-
rit *Bart.conſ.65.num.3. lib.1. Rota dec.307.num.11.par.1.* 26
& dec.677.num.5.par.2.rec. & coram Merlino 609.nu.4.
& apud Emment. Celſum 196.num.8. Cumque debeant
eſſe vrgentes,efficaces,& deriuantes à lege,& non ab ho-
mine, vt inquit *Rota coram Buratto dec.365.nu.4.& 5.&* 27
coram Dunozetto 332.n.16. Huius generis viſæ non ſunt
illæ ſuperiùs pooderatæ; Nam prima deſumpta, ex
mandato Procuræ, facto à Duce Federico, in Perſo-
nam Octauij filij,ad effectum recuperandi ſortem, benè
compatitur, cum ſpeciali promiſſione facta ab Angelo,

nomine Principis , Adminiſtratoris , de extinguendo
Cenſum infra triennium,& deliberando Ducem Patrem,
cùm verò hæc promiſſio inter impoſitores, & recogno-
ſcentes bonam fidem licita ſit, neque ex ea actio quæra-
28 tur Creditori ad extinctionem, vt firmatum fuit in *Ari-
minen. fructuum 7. Iunij 1655. §. nec obſtat in fine, coram*
29 *Reuerendiſs. D meo Decano*, vtique , dum Pater procu-
rando ſuam liberationem , benè potuit abſquè vlla vm-
bra ſimulationis mandatom Procuræ in Octauium fa-
cere, vt ſuo nomine, ageret, ea enim , quæ à Iure per-
30 nittuntur , ooo admittunt ſoſpicionem ſimulationis ,
Surd. dec. 30 n. 37. & 38 Rota coram Greg. dec. 195. nu. 10.
& dec. 459. n. 8. ac in rec. dec. 233 n 21 par. 11.

Minus ſobſiſtit altera, quod in tantum Dux permiſe-
rit Octauium teſtari, in qoantom, ex Perſona Ducis Ale-
31 xandri Sfortiæ , intendebat hanc ſummam recuperare,
quia eſt merè diuinatiua , Etenim nec conſtat Ducem
Sfortiam fuiſſe hæredem confidentiarium, Imò contra-
rium oſtenditur ex aditiooe hæreditatis, cum beneficio
Inuentarij *Summ. num. 5.* nec præſumendum eſt Octa-
uium morti proximum , voluiſſe, hac machinatione
propriam conſcientiam illaqueare , vt ponderat *alleg.*
32 *deciſ. Dunozetti* 332. *num.* 18.

Nec aliquid ſtringit, Tertia fuodata, In iouerisimili-
tudine, quod Octauius, ex materna ſubſtantia potuiſſet
habere ſcut. 2400. data ad Cenſus, nihil enim prohibetur,
ex facto, quia Iulia potuiſſet parare tot bona , quæ ſuffi-
cerent , pro conſimili portione aliorum filiorum , ſicut
nihil prohibetur in Iure, quin inter filios potuiſſet inæ-
33 qualiter diſponere per *tex. in l Parentibus, C. de inoff. Teſt.*

Vltima de coniunctione ſanguiois , quæ omnes per-
ſtringebat omnium debilior viſa fuit, quia tunc aliquid
operatur, quando concurrit, cum cauſa ſimulandi. & cũ
aliis coniecturis vrgentibus, ſed ſi iſtis deſtituatur. de per
34 ſe ſimulationem noo arguit. vt reſpondet *Bart. conſil 65.
lib. 1. & Aretin. conſ. par. 65. vol. 2. ac Rota coram Buratto
deciſ. 365 num. 6. coram Emmnent. Ottobono 238. num.* 12 *&
in Romana Pecun.* 10. *Iunij* 1661. *§ nec releuat cor R. P. D.
meo Bourlemont.*

Tertia deducta fuit exceptio nullitatis impoſitionis ,
ſeu potius inhabilitatis D. Ducis, ad cootrahendum , ex
quo in memorato Inſtrumento Concordiæ inter Patrẽ ,
& filium conuentum extitiſſet, quod Dux Federicus Pa-
ter alia debita deinceps non eſſet contracturus , oeque ſe
ipſum aut Bona nouis obſtructurum obligationibus ad
dita pęna inualiditatis contractuum , cui Inſtrumento ,
cum ſuperueniſſet coofirmatio Apoſtolica expreſsè
pręcipiens. omnia promiſſa à Federico Duce inuiolabili-
ter obſeruari, cum decreto irritanti, ſequitur , quod hæc
noua Cenſus impoſitio ipſo iure, infecta reputanda eſſet,
35 vt in ſimili firmauit *Rota in Leodien. Pecun. 29. Apr.* 1654
§ noſter autem Caſus coram b. m. Bichio.

Sed ſublata fuit hęc exceptio duplici reſpooſione, vi-
delicet , quod conuentio prædicta intelligenda non eſ-
ſet de debitis, quæ fieri oportuit, vrgeote cauſa neceſſa-
ria, qualis fuit iſta ſoluendi debitom longè ante concor-
diam, legitimè contractum , oam pro iſtis etiam mino-
36 res, & Pupilli, alijque ad contrahendum inhabiles, vali-
dè obligantur *Pic. ad Stat. Vrb. lib. 1. cap. 151. num. 216. &
Rota apud ipſum deciſ. 11 nu. 48. & ſeqq.* Cumque debito-
res eorum pactionibus non præiudicent creditoribus ,
37 *l. debitor pactionibus, C. de pact.* viſum eſt nec etiam præiu-
dicaſſe Breue anno 1627. impetratum, quod annullare
38 non potuit Cenſum antecedẽter impoſitum anno 1620.
cap. 2. & cap fin. de Conſt. Pet. deciſ. 173. num 2. *lib. 3. & in
rec. deciſ.* 211. *num.* 1. *par.* 5.

Nullius denique ſubſiſtentiæ viſa fuit vltima exceptio
compenſationis inductæ ex pingui aſſignatione alimen-
torum , quam Octauio filio naturali fecerat in princi-
pio anni 1625. Io: Federicus Dux illius Pater , appoſita
clauſula, vt vllo vnquã tẽpore altercatio aliqoa vel dif-
fereotia ioter ipſos oriri valeat, quoniam verba prædicta
reſtringuntur ad ea, ſuper quibus altercatio, ſeu differen-
tia adfuerat, nec referenda ſunt ad Cenſum, de quo nulla 39
fuit qoæſtio ad *Text. in l. 1. ff. de tranſact. ac Rota coram
Greg. dec. 90. num. 3 & dec. 158 num. 4. vbi Add. n. 6.* cum
alleg. *in dec. 309 n. 32. & ſeqq part. 9.* & in prædicta aſ-
ſignatione, quatenus, vt prætenditur exceſſiſſet congruã
filij ſubſtentationem, poſſent qoidem compenſari , ſeu
potiùs compræhendi fructus Cenſus, ſed nunquam com-
præhendi potuit, nec per ipſum extingui ſors principalis
contra Iuris regulã, quod compenſatio non detur, cum 40
quantitate, quæ ooo eſt debita *Rota dec. 239. n. 13 par.* 10
qualis eſt ſors Cenſus, de ſui natora irrepetibilis, quodque 41
nunquam compeoſatio fiat de Credito , nondum io eſſe
deducto, quale erat illud alimentorum, quod menſtrua-
tim debebatur *Rota dec. 507. nu. 7. part. 7. rec.* 42

Pręterea totaliter excluditur animus compenſandi, ex
quo paucos poſt menſes, idem Dux Octauio filio impar-
titus fuit licentiam diſponendi de omnibus ſois bonis ,
Comque Octauius aliud non poſſideret , quam honc 43
Cenſum, vt conſtat *in Sum. facto, n.* 5. Inde ſequitur Pa-
trem noo habuiſſe voluntatem compenſandi, id quod
poſteà ſuppoſuit apud filium permanere.

Et ità vtraque &c.

Reoerendiſs. D. Albergato Decano.

Romana, ſeu Albaneo. Vineæ.

Vener. 20. Iunij 1670.

ARGVMENTVM.

In hac doctiſſima deciſione magiſtraliter firmatur do-
nationem non poſse prætextu læſionis annullari, ex
quo donatarius ſentit damoum, & non locrum , &
hac occaſione reſoluitur , quo caſu poſſit emphy-
teuta donare vtile dominium abſque incurſu ca-
ducitatis , & quo caſu in alienatione emphyteuſis
hæreditariæ non requiratur conſenſus Domini ;
etiam ſi fuerit reſeruatus .

SVMMARIVM.

1 *Læſio habet locum in quolibet contractu vitalitio ad terminos l. hæreditatum, &c.*
2 *Lex hæreditatum non habet locum in contractibus .*
3 *Læſio excluditur ex pretij incertitudine .*
4 *Sterilitas, & Fertilitas æqualiter ſuccedere poſſunt .*
5 *Fertilitas, & ſterilitas mutant pretia rerum .*
6 *Nemo petit id cuius contractũ non eſt expoſtulaturus.*
7 *Læſio excluditur vbi damnum , & lucrum contingere poteſt .*
8 *Suſcipient onus coquendi, molendi, &c. aucta familia non poteſt renunciare .*
9 *Pacta correſpectiua omnia augent valorem rei deducta in contractu .*
10 *Donatarius poteſt renunciare fauori ſuo .*
11 *Etiam ſi acceptauerit onus in donatione impoſitum .*
12 *Donatio non debet eſſe damnoſa donatario, qui de proprio non debet obligari .*
13 *Contra, quando donatarius acceptat onus cũ iuramẽto.*
14 *Acceptans legatum, cum onere non poteſt poſtea renunciare .*
15 *Donatarius poteſt renunciare pacto in eius fauorẽ poſito.*
16 *Et quando noluit teneri de proprio .*
17 *Donatarius obligans propria bona pro adimplendo onere rei donata tenetur vltra vires donationis .*
18 *In contractibus innominatis non eſt locus pœnitentiæ, vbi interceſſit ſtipulatio, & iuramentum.*
19 *Contrahentibus licet recedere ante impetrationem conſenſus requiſiti in dicto contractu .*
20 *Maximè, quãdo conſenſus eſt de ſubſtantia contractus .*
21 *Et quando requiritur per modum negatiuum .*
22 *Contractus , reſeruato conſenſu , ſi is non interueniat*

vel

Digitized by Google

vel denegetur, eſt nullus.
23 *Acceptata per partem reſolutione contractus, conſenſus ſuperueniens non reconualidat.*
24 *In emphyteuſi hereditaria Dominus directus non poteſt denegare conſenſum in donatione d. emphyteuſis.*
25 *Hoc caſu, reſeruatio conſenſus, fit tantùm, vt videatur in quem fit alienatio.*
26 *Dominus non denegat conſenſum in alienatione, quando fit in perſonam æquè idoneam.*
27 *Conſenſus conſanguineorũ in obligatione mulieris cenſetur, & habetur pro præſtito, quãdo illi renuũt præſtare.*
28 *Concedens emphyteuſin hæreditariam dat conſenſum illam alienandi.*
29 *Dominus directus non debet dare conſenſum in alienatione emphyteuſis extrà perſonam contemplatam.*
30 *Contra in emphyteuſi hæreditaria.*
31 *Partes poſſunt recedere à contractu ante, quam accedat conſenſus reſeruatus.*
32 *Reſeruatio conſenſus, quatenus opus ſit non facit contractum reſolubilem ante, quam veniat conſenſus non requiſitus.*
33 *Clauſula quatenùs opus ſit, & requiratur, eſt, ad cauthelam & non nocet.*
34 *Emphyteuſis cum clauſula ad habendum, &c eſt tranſitoria ad extraneos.*
35 *Pactum non alienandi inter aliquos, dat facultatem, quoad alios.*
36 *Sententiam dicitur approbare, qui non appellat.*
37 *Dominus recipiendo canones remittit deuolutionem.*
38 *Sententiam obtinens non poteſt eam impugnare.*
39 *Deciſiones Rotæ de ſtylo ſupponuntur.*
40 *Emphyteuta, vt incurrat caducitatem ob alienationem requiritur vera traditio.*
41 *Alienans, ſeu donans reſeruato vſufructu non incurrit caducitatem.*
42 *Clauſula conſtituti non dat poſſeſſionem Ciuilem, quando reſeruatur vſusfructus.*
43 *Vineæ appellatione ſola vites intelliguntur.*
44 *Inducta ad fauorem non debent in odium retorqueri.*
45 *Soluens canonem dicitur habere vtile dominium.*
46 *Duo non poſſunt eodem reſpectu in ſolidum poſſidere.*
47 *Emphyteuta ſine incurſu caducitatis dat facultatem percipiendi fructus vineæ, &c.*
48 *Commoditas fructuum eſt diſtincta à dominio.*
49 *Aſſenſus reſeruatus cum clauſula, quatenùs opus ſit reſeruat conſenſum ſi requiritur.*
50 *Conſenſus neceſſarius denegatus ſuppletur à iudice.*
51 *Receptio Canonum inducit conſenſum.*
52 *Caducitas non incurritur niſi volente domino directo.*
53 *Recipiens Canonem remittit caducitatem incurſam.*
54 *Non obſtante contraria proteſtatione.*
55 *Promittens integrum fundum, eo non dato, receditur à contractu.*

DECISIO LXXXI.

NOuum genus donationis inter Franciſcum, & Dominicum ſequutæ iamdiù proponente Eminentiſſimo Cerro ingenia DD. exercuit, donec hodie me ſubrogato pro eius validitate reſponſum fuit.

Cum haberet dictus Dominicus Vineam in Territorio Mareni petiarum 35. circiter, ſub proprietate b.m. Cardinalis Columnæ, nec non Arundinetum petiarum quinque, cum altera parua Vinea ſub directo Dominio R.C. Apoſtolicæ, ex quibus ob mediocrem fructuum meſſem quot annis percipiebat; ad eximẽdum ſe à vexationibus, & inquietudinibus, quas ob Vini præſertim cuſtodiã ne perderetur, aut deterius fieret, vel ob retractum pretij ab emptoribus, vt plurimum ſolutiones differẽtibus ac etiã auferentibus patiebatur; Nec non ob mutuam amicitiã, ac beneuolẽtiam hinc inde inter partes contractã, ſtatuit de Anno 1661. eas titulo donationis, trãsferre in dictum Franciſcum certis ſub pactis, & reſeruationibus, & inter cætera, quod ipſemet Donator teneretur quatenus opus ſit impetrare aſſenſum proprietariorum quod plena adminiſtratio eiuſdem vineæ ſpectaret vita durãte ad ipſũ donantem, ſicut etiam expenſæ omnes, & damna tùm operarum, aliorumque in ea neceſſariorum, tùm canonũ ſcut. 63. tùm ſterilitatis, ac grandinis eius periculo cederent, & quod totum vinum recolligendum vendi, ac emi reſpectiuè deberet à partibus ſtatuto pretio iuliorum 17. pro quolibet cado, vt latiùs in *Sum primæ poſitionis eiuſdem Dominici, num. 1.*

Ad euitandã huiuſmodi pretij ſolutionem (quod vnũ ex partè Franciſci implendum erat) tria potiſſimum opponebantur. Primo læſio enormiſſima, Secundo reſolubilitas contractus ad libitũ ipſius donatarij, & Tertiò reſolutio ipſa ob denegationẽ aſſenſus Domini directi, qui etiamſi ſuperueniens ſuffragari non poſſet, imò nec ſperari, ſtante exceſſiuitate in concedendis Dominico quatuor rubris, & vltra loco trium à Miniſtro commiſſa.

In quantũ ad primũ, læſio deducebatur ex pretio vini retracto poſtquam ad Frãciſci manus peruenit, ex valore ipſius vineę donatę, & ex nouennio, quo Dominicus tũc quinquagenarius ſuperuiuere præſumebatur *ad tex in l. hæreditatum, ff ad leg. Falcidiam*, quem habere locum in quocumq; contractu vitalitio tenuit *Surd. de alim. tit. 9. q. 11. n. 26. cum ſeqq. Adden. ad Greg. dec. 186. in fine, Rota penès Salgad. dec. 27. nu. 26.* & præcisè in venditione fructuũ *Salyc. in l. ſi ea pactione 14. n. 3. verſ. in contrariũ facit C. de vſuris Valaſc. conſult. 66. n. 23. et ſeq. Scaccia de Iudic. lib. 2. c. 2. n. 476. verſ. primus caſus eſt in emptione fructuum, & n. 477.* cum enim tàm pretium retractum, quàm valor vineæ vtpotè emphyteoticæ, ac dicto rigoroſo Canone grauatæ vix aſcendant ad ſcuta 9000. pecunia verò debita pro vino ad dictam rationem iuliorum 17. ſolommodo per annos octo decurſos importet ſcut. 14580. vt ex calculo ad partes manifeſta hucuſque dicebatur læſio ſupra tertiam, quæ ex Statuto Vrbis *cap. 54. lib. 1.* ſatis eſt pro reſcindendo quocumque contracto. 1

Sed quidquid ſit de huiuſmodi calculo, qui nullibi iuſtificatus apparuit, DD. Attentis facti circũſtantiis læſionem omnem procul eſſe dicebant, etſi enim verũ ſit incertitudinem vitæ eam non excludere, vtpotè, quia lex adaptando ſe ad ea, quæ frequentius contingunt, certum quaſi terminum in incerto conſtituat *d. l. hæredi tantum, ff ad l. Falcid.* (quam tamen non habere locum in contractibus de veriori teſtatur *Couar. var. reſol. lib. 1. cap. 9. n. 8. Roderic. de ann. red. lib. 1. q. 5. nu. 17. & 18. Canal. com. contr. com. q. 552. verſ. ſed cõtrariam ſententiã Molin de Primog. Hiſp. lib. 1. cap. 19. n. 40. Gratiel. deciſ. Dolan. 25. num. 17. & 18. Adden ad Burati. deciſ. 685. nu. 14. aliq̃ue allegati per Rotam dec. 514. n. 8. poſt Cenc. de Cenſibus.*) 2

Incertitudo tamen pretij, & quãtitatis ipſius materiæ, quæ in contractum deducitur, omnem læſionis vmbram eliminat, arcetque *l. ſi iactum retis 13. ff. de act. empt. l. ſi ea lege, ibi (propter incertum fructuum euentum) vbi gl. vers. nõ poſſunt, C. de vſuris l. ſi volunt C. de reſcind. vendit. Alex. in l. de fideic. n. 2. de tranſact. Guzman. de euict. q. 21. nu. 35.* ea 3 ratione, quia ſicuti pretium ex temporum varietate diminui, ità augeri, & quemadmodum vbertas, ità ſterilitas ſuccedere potuit *l. pretia rerum 36. §. fin ff. ad l. Falcid.* Si enim Dominico læſionem adducere non liceret, quando 4 vinum ſcutis duobus, vel tribus valuiſſet, vt antea ctis tẽporibus; Vel conqueri, quando ſterilitas occurriſſet plurium Annorum, quæ ex grandine contingere ſolet (interim expenſis Vineæ, operarum, & Canonum eius periculo cedentibus vt *dicto nu. 1.*) Ita licere non debet Franciſco circumuentionem opponere, quando vini minori pretio iuliorum 17. venditum fuit, vel quando abundantia vitium in ſummam fęcũditatem excreuit *Surd. cons.* 5 *415. n. 40. & prius cons. 304. n. 20. & cons 431. n. 45.* optimè *Cyriac. contr. 1. n. 33. cũ ſeqq.* vbi altero ex contrahentibus primo anno decedẽte, quemadmodum ſuperſtes lucrum non reſtitueret, ita è conuerſo æquum eſt, vt ei non reſtituatur damnum, cum nemo petere debeat id, cuius contrarium non eſſet poſtulaturus *l. ſi & rem, & pre-*

phin.de priuileg.iur am.priuil.74.num.170.Rota coram Se-
raphin.d. deciſ.427.num.5. & apud Zacch deciſ.72.nu.7.
& dicta deciſ. 194. num. 6. & 12. Coſta de re integra diſt.
prima num. 2. verſ. vel nulla.

Quo verò ad tertium in quo tota poſtremis in poſi-
tiunibus reſidebat difficultas, præmittebatur in facto ex
lege Inueſtituræ prohibitam eſſe conductori ſob pœna
caducitatis quamcumque ceſſionem, venditionē, duna-
tionem, permutatiunem, uppignorationem, diſpoſitio-
nem in Teſtamento, & alienatiunem omnem etiam la-
tiſſimè ſumptam abſque conſenſu, & expreſſa licentia
Domini directi intra bimeſtre impetrañ, vt in Summar.
primæ poſitionis Franciſci nu.6. quu ſtaute dicebatur ante
eiuſmodi conſenſum ſemper fuiſſe locum penitentiæ,
tanquam cōtractus ab eo ſoum eſſe totale, ac perfectum
acciperet ex Rota penès Caualer. deciſ. 253. num. 3. & 5.
19 Surd.conſ.484.num.8.Salgad.Lab credit.par.1.cap.33.nu.
21.& ſeqq.Valeron.de tranſact. tit.4.qu.2. num.30. maxi-
mè verò dum couſenſus ille erat denegabilis, ſtante quod
prohibitio legitor concepta negatiuè, nou autē affirma-
tiuè, ibi, Il detto Conduttore, e ſuoi heredi, &c. non poſſano
vendere, cedere, &c. ſenza eſpreſſa licenza, e conſenſo di eſſo
Eminentiſſimo Sig. Cardinale, iuxta originalē diſtinctio-
nem Afflict. in cap. feudum, ſi de feudo fuerit controuerſia
20 inter Dominum, & Agnatum ſub nu.10. verſ.ſecus eſſet ſi
in verbo negatiuo fol. mihi 205. à tergo, quem videntur
ſequuti, Ioan Fran.de Ponte conſ.2.nu.6 cum ſeqq.& conſ.
81.nu.55.lib.1. Bardelon.conſ.14.nu.47. Montan. ad l. Im-
perialem nu.156. verſ.ego nou concurro, tanquam contra-
ctus maneat in ſtatu inualiditatis, donec ſuperueniat
huiuſmodi conſenſus, imò ex pręcedenti prohibitione
alienandi ſine illo, impediatur trauslatio cuiuſcumque
21 iuris in aliam perſonam; & eam diſtinctionem videtur
quuque probaſſe, Rota in celebri Sarzenaten. Feudi prima
Iulij 1639.ſub §. quarta coniectura coram bon. me. Coccino
impreſſ.poſt.Capyc. Latr.conſult.75.num.322.par.1.& co-
ram bo.mc. Dunozet.Iun.deciſ.760.num.10.

Et multò magis ſtaute lu hoc caſu ipſius conſenſus
denegatione reſultaute ex Iure deuolutionis, per Domi-
num intentato Summ. primæ poſitionis eiuſdem Franciſci
num. 2. Inde enim contractum ue dum reſolutum, ſed
nullum penitus remanſiſſe, vt potè ſub tali conditione,
ſtipulatum innuit, text.in l.1.C.de donat. quæ ſub modo, &
22 tradiderunt Curt, Sen conſil. 8.nu.8. Roland. conſil.7.nu.6.
cum ſeqq lib.3.Corn.dicto conſi.101.nu.2.& 3. Caphal.conſ.
118.num.8.verſ. quibus tamen cum nu.ſeqq. Menoch.conſ.
38. num. 14 20. 23. & ſeqq. Surd. dicto conſ. 484. num. 6.
Capyc. Galeot.contr.66.ex n.16.ad 23.Salgad. Lab.credit.
dicto cap. 33.nu.21.par.1.& cap. 21. num. 40.par.2. Rota
coram Caualer.dict.deciſ.253 num.3.& 5.in recent. deciſ.
94.nu.1.par.6.& deciſ.189.num.1. cum duob.ſeqq par.6.
cum alijs in deciſ.130. num. 13.& 14. par.12. In tautum,
vt acceptata, per Franciſcum reſolutione, Aſſenſus Do-
mini poſtea ſuperueniens coutractum reconualidare nō
23 vaicat Lanar.conſ.73.num.7.Regens de Ponte conſil.36.nu.
1.& 2.lib.1.Capyc.deciſ.100.num.5.Caphal dicto conſil.118.
num.21.Marcian.conſ.37 num.13.& 14.lib.1. Capyc. Ga-
leot.dicta contr.66 num.12.& 18.cum ſeqq. Hoderna con-
trou.26.num.49.& ſeq.

Verum eiuſmodi obiecto dupiiciter reſponderūt DD.
Primò dum agitur de emphyteuſi priuata, & qualis eſt
hæc, hæreditaria tranſituria ad quoſcumque, Aſſenſom
à Dominu Directo negari non poſſe, & quatenus dene-
24 getur haberi pro præſtitu Bart.in l prima §.ſi plures num.
9.ff.de exercit.act.Roland.conſ.56.num. 16.& ſeq. lib. 4. Io:
Baptiſta Surd.in cap.1.§ ſi filius nu 35.ſi de feud defuncti,
alter Surd.conſ.328.n.77.& deciſ.220.alias 344.nu.54. &
25 56.d.Regens de Ponte conſil.2 num. 1.& ſeqq. vbi nun ſe
fuudat in verbis affirmatiuis, vel negatiuis, ſed in quali-
tate feudi, quod conceſſum pro hæredibus ſimpliciter,
couſideratur vt allodium, & num.11.quod reſeruatiu aſ-
ſenſus ad aliud non fit, niſi, vt videatur in quem fit alie-
natio, au ſcilicet in perſonam fidelem, vel infidelem,
quod repetit in alleg conſil.81.num. 54. & ſeq. vbi quod
nunquam denegatur ſine cauſa, quando feudom tran-
ſfertur in perſonam æque idoneam, & fidelem, & iterum
conſ.14.n.74.lib.2. vbi reijcit diſtiuctionē inter verba ne-
gatiua, & affirmatiua, & in tract.de pot.Proreg.tit.6.de Aſ- 26
ſenſu ſuper dot.§.1.n.4.nec nou in dec.6.n.11.& 12.Maur.
Iun.alleg.17.n.5.& alleg.18.n.2. Anna in Conſtit. Conſtitu-
tionem n.46.vbi quod perſonis benemerentibus denegari
nun poteſt, & quud alias ijs fieret iniuria Capyc.Galeot.di-
cta contr.66.n.30.lib.2 Clar.in §.emphyt.qu.15 num.2.verſ.
quarto quod prius quam, Menoch.de arbitr. Iud caſu 182.
n.12.vbi ſtante Statuto, quod mulier non poſſit contra-
here ſine conſenſu Conſanguineorum, vt his recuſanti-
bus conſenſus habeatur pro præſtito, Gratian. diſcept. 43.
n.38.verſ.amplia, & diſcept.730.nu.53. & ſeqq. ea ratione 27
quia in feudis hæreditarijs Dominus intelligitur vſque à
principio conſenſum præſtitiſſe cuicumque alienationi
per Vaſſallum facieudæ, & quod tunc nō intereſt, au Aſ-
ſenſus ille fuerit affirmatiuè, an negatiuè reſeruatus. Bar- 28
dellon citat.conſ.14.nu.56.& ſeq.Minad.dec.43.nu.9.verſ.
quoad primum ibiq; Flamin.Monac.n.13. Amic.dicto trac.
de iure emphiteutico qu.3.nu.10. vbi refert verba cap. 1.de
prohibenda feudi alienatione per Federic.in quu pariter ad-
ſunt verba negatiua, & nihilominus ſtantibus claoſulis
ad habēdum, quibus dederit, & ſimilibus, firmat neceſſa-
rium non eſſe Domini Aſſenſum, & latè comprubat per
totam quæſtionem reſpondēdum contrarijs, & iterum q.
12 n.15.verſ.quem Aſſenſum, & dixit Rot.cor Gregor. dec.
117.nu.8.& deciſ.520.n.4. vbi quod paria ſunt, quod Do-
minus præſtet conſenſum, ac præſtare teneatur, cor. Ca-
ual dec.286.nu.4.cor.Mantic.dec.238.nu.9.in rec.dec.280.
nu.4.& 6.parte 1.vbi non obſtante, quod reſeruatio dicti
conſenſus fuiſſet negatiòè concepta, & generaliter deciſ.
278.nu.26.& 360.nu 6.part.9. in Mantuana bonor.28.Ia-
nuarij 1658.§.quia in vtroque, verſ.vtique his ſtantibus co-
ram Eminentiſſ. D meo Cerro, & pleniſſimè ex Franch.
Staiban.Pilota, & alijs adductis couclusum fuit in Foroli-
uien.ſeu Nullius Caſtror.13.Iunij anni præteriti §.fin. co-
ram Me.

Contraria verò procedont in emphyteuſi, ex pacto,
& prouidentia reſtricta ad certas, ac determinatas perſu-
nas, vltra quas non tenetur Dominus Directus præſtare
conſenſum; Ea diſparitatis eoldeul ratione, quia in em-
phyteuſi ex pacto, & prouidentia prohibitio alienatio-
nis, vtpotè inducta à lege, & ab homine fortius ligat ad 29
obſeruantiam, deſtruitque antecedentem clauſulam ad
habendum; At in priuata, & hæreditaria cum uullibi lex
interdicat alienationem, prohibitio illa alienandi abſque
conſenſu Domini directi, ad nihil aliud apponitur, quā
ad effectum, vt Dominus ipſe recognoſcat perſunam, iu
quam tranſit Emphyteuſis, & ue agendo pro Canone
teneatur probare Dominium, non autem ad hoc, vt ſit
in eius facultate aſſenſum denegare, alioquin eſſet aper-
ta via fraudandi ipſoſmet Emphyteutas, ne poſſent de
re ipſis conceſſa liberè diſponere, cum ſemper Dominus
poſſet aſſenſom deuegare; & funditus deſtrueretur ipſa-
met natura conceſſionis hæreditariæ, & ad quuſcumque
tranſitoriæ, vt ponderat Afflict. in cap. feudum ea lege,
numer.29. ſi de feudo fuerit contron. Corbul de Emphy-
teuſi tit.de cauſ.priuat.ob alienat.limit.1.n.1.verſ.alias enim
dictum pactum Amic. eodem tract.quæſt.2.numer.16. verſ.
vnde in caſu noſtro, vbi quod Dominus cum prædictis
clauſulis videtur ſubſtuliſſe neceſſitatem requirendi con- 30
ſenſum, & numer.18.verſic.ne pactum illud redditur elu-
ſorium Ioan. Franc.de Ponte dicto conſil. 2. numer. 11. &
ſeqq. Minad. dicta deciſ. 43.numer.9.verſic. quod primum
Monac. ad eumdem ſub dicto numer.15. Bardellon.alleg.
conſil. 14. numer. 56. & ſeqq. vbi in his terminis com
de Ponte vbi ſupra, nullam facit differentiam inter pa-
ctum negatiuum, & affirmatiuum, tanquam verba-
le, cum vtrumque in ſubſtantia idem contineat,
idem de Ponte dicto conſil.14.numer.74. verſ. cum funda-
tum ſit parta eſſe lib. 2. Salgad. qui expreſsè diſtinguit

inter feudum hæreditarium, & familiare alleg. capit.33.
ſub num.24 part.1.& d cap.21.num 40.part.2, quatenùs
loquitur in contractibus, qui ad ſui validitatem egent
beneplacito, vel aſſenſu, in §. adhuc tamen, verſ. deter-
minantes, in quibus pariter terminis loquuntur omnes
ſupra in contrarium adducti, § & multo magis, & non
obſcurè ſenſit Rota in Nonantulana bonorum 14. Iunij
1610. & 31. Ianuarij 1611 coram Sacrato, vbi pro
hibitio alienandi pariter erat concepta verbis negatiuis
abſque licentia, & ante in Imolen, bonorum 13. Nouem-
bris 1592. & 8. Martij 1596. coram Pamphilio, quarum
vltima impreſſa eſt apud Giouagnon.reſ.44 num.78 lib.2.
& coram Merlin. deciſ.699. num 17. vbi quoque aderat
prohibitio abſque conſenſu, & in rec.237 numer.10. &
ſeqq part.12.

Hinc ceſſant ea, quæ dicebantur de contractu imper-
fecto ratione aſſenſus reſeruati, adeout interim partibus
31 eſſet quandocumque locus pœnitentiæ ex Canal. Sal
gad. & alijs ſupra allegatis §. Quo verò ad tertium; Dum
nos verſamur in contractu, in quo talis aſſenſus non erat
neceſſarius, aut denegabilis; & inſuper non fuit reſerua
tus ſimpliciter, ſed cum cauthela, & clauſula quatenus
opus ſit, & requiratur, & non aliter; Vnde vſque à princi
pio contractus ipſe fuit in implicito Statu validitatis imò
totaliter validus atque perfectus, & ſic neutri partium
locus remanſit penitentiæ, ad text. in l, hæc venditio in
princ. ff. de contrahen. empt l. neceſſariò §. etiam ſi res vbi gl.
& l ſi quis vina ff de pericul. & commodo rei vendit. &
32 traditur in Parij conſ 1. num.230 lib.4. Dec. conſ.179. nu.
3. Surd. conſ.38 num.9 & 20. Afflict. in cap 1. n.12, de Va-
ſal. qui contra conſtit Lothar. Corbul. d tract tit de cauſis
ob alien. irrequiſito Domino factam ampliat.31. num 10.
verſ. & licet daremus negari, & verſ. & vſque adeo non
liceat Molin de primog lib.4. cap 3. num 48. Fulgin. de iur.
emphyt tit. de alienat q.1 num.13 in fine & num.322 pari
ter in fine, Gratian diſcept 514 num 1 cum duob. ſeqq. Rot.
apud Mant. c deciſ.201 num 8. penes Coccin. deciſ.374. n.5.
& apud Pacific. de Salmian. deciſ.67 in fine quam verita-
tem agnouit D. de Luca lib. de feud diſcur.37. num.12.
diſc.50 n.14. & diſc.60 nu.15. quatenus diſtinguit aſſen-
ſum conditionis cauſa adhibitum, vel potius ſolemni-
tatis gratia, & ad abundantiorem cauthelam reſerua-
tum, vt etiam primo caſu non operetur ſuſpenſionem
validitatis contractus, ſed reſolutionem conditione non
ſequuta, & ponderando eam clauſulam quatenus opus
ſit, & requiratur. Rota coram Duran. dec 256. num.16. &
ſeqq. in diuerſ deciſ 519. num.2. verſ. minus facit part.1. &
in ſpecie fuit dictum in alleg. Mantuana Bonorum 28. Ia-
nuarij 1657. coram Emmentiſſimo Domino meo Cerro. §.
33 quia in vtroque & in Romana Emphyteuſis 14. Maij 1666
§. neque obſtat coram Reuerendiſſ. D meo Datario.

Quod autem verſemur in Emphyteuſi libera, & ad
quoſcumque tranſitoria, optimè colligitur ex ipſomet
Inſtrumento inueſtituræ, in quo nedum leguntur clau-
ſulæ ad habendum, in perpetuum & pro hæredibus & ſuc-
34 ceſſoribus quibuſcumque ad tradita per Roland conſil.56.
nu.31 & ſeqq. lib 3 Roſenthal. de feud. cap.9 concluſ.40. n.13.
Capyc. Latr d. conſult.75. ex num.38. pluribus ſeqq. nu.99.
& num 128 cum alijs ſeqq lib.1. Rota in dicta Mantuana
Bonorum dicto § in vtroque, ſed etiam pactum expreſſum
non alienandi in manus mortuas, cum prohibitione
tunc procurandi conſenſum, Inde enim arguitur in alijs
caſibus alienationem permiſſam, & inter perſonas
35 æquales, vt in ſpecie firmat Rota in recent. deciſ 16. nu-
mer.3. part.3. apud Giouagnon dict. reſp.44 num.78. & ge-
neraliter à vi caſus except Afflict. deciſ.45. num.2. Sera-
phin deciſ.980 num 7.

Secundo reſponderunt Domini obſtare Franciſco ſen-
tentiam A. C. inter ipſas met partes latam de Anno 1665
qua declaratum fuit per huiuſmodi cõtractum Vineam
nullatenùs fuiſſe deuolutam, neque Dominicum fuiſſe
obligatum ad petendum, ac obtinendum conſenſum bo:
mem: Cardinalis Columnæ, minuſque ad ſoluendum
aliquod laudemium, ſed eumdem Dominicum, ipſum-
que Frãciſcum litis conſortem à petita per dictum Car-
dinalem aſſociatione abſoluendos fore, & eſſe dict. Sum-
mario primæ poſitionis, num.2. Hac autem ſententia ſtan-
te, fruſtrà ampliùs prætenditur reſolutio contractus ob
aſſenſum non petitum, vel præſtitum, cum Dominus,
de cuius fauore ageretur ob ſequutam deuolutionem di-
cto numer.6. §. Item, ibi, Altrimente detto Terreno deuol-
uto, e s'intenda deuoluto, Iamdiù acquieuerit, nedùm
ſpatio quinquennij appellationem deſerendo ad tradita
per Scacc. de appell. quæſt.17 limit.2 num.28. Gallerat. de 36
renunc. centur.2. cap.163. num.33. Rota in diuerſ. deciſ.119
num.17. verſ nam deſerens part.2 Sed etiam Canones re-
cipiendo Surd. conſil.482. num.13. Amic. d. tract. quæſt.33.
num.5. & ſeqq. Menoch. conſ.355 nu.16. verſ. & eſt ſimile,
Riminald Iun conſ.257. num.7. Fulgin. de emphyteuſi tit. de
var caduc. q 14. num.5 & ſeqq. & nu 26. Rota coram Bu-
ratt. deciſ.617 num 4. & in recent. deciſ.111. num 4 par.11.
Et quod plus eſt Franciſcus ipſe, ad cuius fauorem ema-
nauit, & cui propterea interdicitur impugnatio l. ſi Ser-
uus 53 ibi DD. ff. de legat.1. quatenùs hunc fauorem
ſuff.rre non poſſet, appellare debuiſset, alioquin eam di-
citur approbaſse, ſuoque facto confirmaſse, l.1. Cod. de 37
poſtulan. vulg. cap quoad conſultationem de ſenten. & re
iudic. Surd conſil.360. num.38. & ſeqq. Pen. deciſ 982. n.4.
iuxta impreſſ Lugdunen. Gregor. deciſ.552. eodem num.4.
& fuit dictum in dicta prima deciſione huius cauſæ coram
Eminentiſſimo D. meo Cerro, ſup. alio dubio, §. quod verò
in fin. verſ. maximè. Tantum verò abeſt, quod recla-
mauerit, vt imò per plures actus tendentes in effectua-
tionem contractus videatur aſſenſiſse Summario ſecun-
dæ poſitionis num.9. vſque ad 16. Quin ampliùs non vide-
tur quomodo ipſemet A. C. cui de voto Rotæ hæc cauſa
commiſſa eſt, pronunciare valeat neceſſarium fuiſse aſ-
ſenſum, dum ex iſtomet capite Dominicum abſoluit ad
text in l. quod iuſſit & in l. Iudex poſteaquam, ff de re iudic.
Saluſt. Tiber. in prax. lib.1. cap.53. num.3. ad med. & nu.7.
Ridolphin. lib.1 cap.13. num.577. & Nos quotidie practi- 38
camus in deciſionibus præiudicialibus in eadem inſtan-
tia de ſtylo ſupponendis ad Rotam coram Buratt. deciſ.
596. num.1. & deciſ.857 num.4. poſt Zach de oblig Cam.
deciſ.275. num.1. ac alibi ſæpe, & proinde nedùm, quoad
Actorem, & Reos, ſed etiam quoad Iudicem ipſum, ſen-
tentia illa irretractabilis eſt.

Ceterum non ſine iuridica ſimul, ac benigna ratione
dicebant Domini eumdem Iudicem proceſſiſse, licet
enim Dominicus interdictam haberet facultatem om-
nem vendendi, alienandi, oppignorandi, & donandi
bona Emphyteutica, ea tamen videbatur intelligenda
quatenùs iſtos actus ſubſequeretur plena, realis, & effecti-
ua traditio, per quam nouus homo perſonam Emphy-
teutæ formaliter aſſumeret, vt bene explicat Bald. in 39
cap.1. §. Aut ſi libellario nu.4. verſ. dummodo proceſſerit ad
traditionem tit quibus modis feud. amit. Neguſan de pign.
part.2. memb.2. num.30. verſ. intelligendo tamen Gratian.
diſcept.43. nu.42. Corbul d tract tit de cauſ. priuat ob alien.
limit.33. ſub num.5. Clar. in §. feudum quæſt.31. ſub nu.4.
& quæſt.35 in fine, Alex. Barbat. & alij adducti per Cald.
eod. tract de Emphyteuſi lib.4 cap 5. n.77. verſ. etenim, qui
loquuntur in terminis, vbi adeſt pactum expreſſum non
alienandi tanquam recipiẽs paſſiuam interpretationem
à Iure Grat conſil.78. num.7. & 8 lib.1. Bero. conſ.128. n.11
Burg. de laudem part.2. alleg.30. nu.3. verſ. etiamſi emphy-
teuta, & generaliter firmant Specul. lib.4. par. tit. de em-
phyt. §. nunc aliqua, n.118. Celſ. Hug. conſ.60. num.16. verſ.
ex quibus Guidopap. deciſ.101. numer.1. & ſeqq. deciſ.112.
num.1. verſ. quod verum puto, & deciſ.162. in fine remiſſi-
ue, Mantic. de tacit. lib.22. tit.28. nu.56. Burg. de Laudem.
par.2. inſpect.2. num.1. verſ. oppoſitum, & inſpect.30. nu.20.
Surd. conſil.501. num.3. Cald. d. tract lib.4. cap.5 nu 77. &
ſeqq. præſertim, nu.82. & 85 vſque in fin. & cap.10 per tot.
præcipue a numer.4. Fragoſ de Regim. Reipub part.3. lib.6.
diſput.10 num.7. & ſeq. Roſenthal. de feud d. cap.9. concl.11
num.1.

num.1.& ſeqq. vbi Addent. latiſſimè Lit.C, dicit communem, & omnes ita tenere Valaſc.de Iur.Emphyt.quæſt. 18.num.20. verſ.nec illud admonuiſſe piget vſque ad num. 21. & diſertè explicat Amic. eodem tract. quæſt.2. num.5. & quæſt.12.num.54.ad fin.& nu.16.verſ. quarto, & quæſt. 14.num.6.& quæſt.95.num 8. Rota coram Mantic. deciſ. 27.num. 7.coram Greg. deciſ. 388 num. 2.& dicta deciſ. 520.num.8.inter conſ Crim.Farin deciſ.105. num.20. vol.
40 2 & in recent.deciſ.131.num 4. & ſeqq.par.8. Secus verò, vbi contractus ſit cum reſeruatione vſusfructus, in quo potiſſimum corporalis poſſeſſio conſiſtit, tunc enim prohibitionem non fuiſſe incurſam ob non petitum conſenſum Domini, cenſuit Delphinale Parlamentum apud Guidopap.dicta deciſ.101. num.2. Cuius ſententiam veluti æquiorem ſequuti ſunt Brun.conſ.38. num.6.Bero. conſ.128.num.11. verſ.quare non obſtante, & verſ. & ſatis eſt lib.1 Cald.dicto tract lib.4 cap.10.num.12. verſ.aduerto tamen, & num.53. erga finem verſ. nam etſi verum ſit,
41 vbi quod tunc clauſola Conſtituti perdit effectum ſuũ in ordine ad poſſeſſionem ciuilem Hodiern ad Surd.dicta deciſ.93.num.32.& ſeqq Sola in Conſtit. Sabaud. tit. de iur.emphit.decret in caſibus primæ partis gloſ.1.num.14.in fin. verſ.quod ſi fiat reſeruatio, & num 15. verſ. minuſque petenda inueſtitura donec Donator retinet poſſeſſionem Freccia de ſubfeud. lib.2. tit. quis ſit Princeps prima auctoritas num.9.verſ.ego autem in iudicando ſol. mihi 202.

Quod verò in hoc caſu fuerit reſeruatus vſusfructus, & partes ipſæ intellexerint ipſummet Dominicum remanere emphyteutam patet ex tenore totius Inſtrumẽti rectè perpenſo, ibi enim primò reſeruatur Donanti integra meſſes vuarum (in quibus fructus vinearum conſiſtit, adeò vt quandoque vineæ appellatione ſolæ vites
42 intelligantur l.certo genere vbi gloſ.& DD.ff.de ſeruitutibus Ruſticorum Prædiorum) cum pacto expreſſo, vt cæteri fructus præter vnam Salmam cuiuslibet ſpeciei eſſent ipſius Franciſci (in argumentum quod omnes præintelligebantur in vſufructu Donantis, nè aliàs pactum illud in odium ipſius Franciſci retorqueretur ad Rotam coram Greg.deciſ.65.num.1. benè ad rem Menoch.de præ
43 ſumpt.lib.4.præſumpt.140.num.13) Secundò præſeruatur libera, & abſoluta adminiſtratio, ac dominium, vt ibi dicitur, eius vita durante. Tertiò cuſtodia, incumbentia, & cura eamdem vineam colendi omnibus eius ſumptibus, ac modo, & forma ſibi bene viſis, abſque eo, quod quiſpiam ei contradicere poſſit, tanquam verò, vt ibi repetitur, & reali Domino quoùſque vixerit. Quartò ſolutio Canonum ad trad. per Barbat. de diuiſ. fructuum par. 2.
44 cap.1.num.109.Caſtill.de vſufruct.cap.17.num.14. & 15. Quintò poſſeſſio naturalis ipſius Vineæ d.vita durante; Et ſextò expreſſa reſeruatio vſusfructus eo mortuo conſolidandi cum proprietate ad Rot. coram Buratt. deciſ. 257.num.5.& 6.

Ex quibus omnibus ſicuti tolluntur ea quæ nimis ſubtiliter adducebantur pro ſuſtinenda translatione vſusfructus, & poſſeſſionis in Franciſcum, vt potè quæ rectè intelliguntur ad effectum gaudendi fructibus conceſſis, oblectamento ipſius vineæ, & commoditate Manſionum, cum duo non poſſint eodem reſpectu inſolidum
45 poſſidere Poſth.de manut.obſer.72.num.9.Rot in recent.deciſ.174. num.9.par.8. Ita dubitari non poteſt quin partes habuerint ipſum Dominicum pro vero emphyteuta, & poſſeſſore eius vita durante, & conſequenter nulla interim fuerit mutatio perſonarum, per quam Domini aſſenſus fuerit neceſſarius ex ſupra alleg. & in ſpecie commoditatem illam percipiendi fructus, cum facultate accedendi ad Vineam, eaque gaudendi oblectationis gra-
46 tia non intelligi prohibitam à iure, vel ab homine, tradiderunt Peregrin. de fideicomm.art.40 num.110. Gratian. diſcept.580.num.8.cum ſeqq Salgad. laber. cred par.3.c. 15 per tot.& dixit Rota penes Cenc.de cenſib.deciſ.333. nu. 2.& ſeqq apud Merlin de pignor. deciſ.57.num.4. & ſeqq. cum alijs in recent.deciſ.142 nu.3.par.11. tanquam commoditas illa ſit quid diſtinctum à ſubſtantia ipſius poſ-
ſeſſionis ſibi reſeruatæ per Dominicum, vt aduertit Me- 47
noch.conſil.1022.num.7.Molin.de primogen.Hiſpan lib.1. cap.20 num.10. in fin Pinel.in l.1 par.3.num.39.poſt princ. verſ fateor enim Cod.de bonis maternis Garz. de expenſ.& melior.cap.10.num.33.& 70.Rota coram Merlin dec.843. per tot.& in Tuſcul. Saluiam 22. Maij 1664. §.ſed etiam coram Reuerendiſſ. Zarate.

Minimè obſtante pacto, quo Dominicus ipſe obtinere promiſit aſſenſum, & quidem infrà bimeſtre iuxtà legem Inueſtituræ dicto Summario numero 1.& 6. Quodque Franciſcus poſt ſolutum in vita Donatoris pretium adeò rigoroſum ad conditionem temporum, non debeat eſſe in incerto conſequendi rem donatam; Etenim primum ceſſat ex iam dicta clauſula, Quatenus opus ſit, & requiratur in ventre ipſius inſtrumenti appoſita, cum illa regulet totum contractum, & operetur ne conſenſus veniat impetrandus in vita Donatoris, dum eo tempore
non erat neceſſarius Fulgin. d. tract. tit.de alien. quæſt. 1. 48
num.335. Rota coram Buratt deciſ.560. num. 1.& deciſ. 736.num.4 in diuerſ.deciſ.519.num.3.par.1.& in d.Mantuana bonorum 28.Ian.1658. §. quia in vtroque cor. Eminentiſſ. D.meo Cerro cum alijs ſupra alleg.

Incertitudo verò conſequendi inueſtituram rei donatæ poſt mortem Donantis penitùs euaneſcit, nedùm quia Dominus, vt dictum eſt, tenetur aſſenſum præſtare, & iniuſtè denegatus à Iudice, & ab ipſa lege ſuppletur
Grat.d.cap.43 num.37.& ſeqq.& cap.730.nu.53.& ſeqq. 49
& quod facit lex, facit Rex loquit, de Ponte deciſ.6. num. 12.Rota dicta deciſ.280.num.4. par.1. recent. apud Zach. de oblig.Cam.deciſ.333. num.7. cum cæteris ſuperius adductis; Verùm etiam quia Magnus Comeſtabilis ex tunc videtur eum præſtitiſſe, dum ordinauit Miniſtro receptionem Canonum tàm a Dominico, quam ab eodem Franciſco Nunez, quando vſusfructus cum proprietate fuerit conſolidatus, & totaliter vineæ Dominus euaſerit, ibi, Hauendo Monſignor A.C. con ſua ſentenza dichiarato, che non vi ſia neceſſario il conſenſo del Padrone diretto della Vigna pigliata in Emphyteuſim da Domenico Berti, e donata da lui, o venduta al Marcheſe Nunez, perciò potete riceuere il Canone da detto Berti, non oſtante la dichiaratione della deuolutione, e quando il Nunez ſarà Padrone affatto della medema, dal medemo riceuerete pure il Canone, vt in Summ. Additionali poſtremæ poſitionis; Eiuſmodi
namque receptiones Canonum idem operantur, ac futu- 50
rus conſenſus, ad tradita per Mantic.de tacit.lib.22.tit.28.
nu.7.Fulgin.dicto tract.tit.de alienat. qu.1. lim.43. nu.324. 51
Cum enim caducitas non incurratur niſi Domino volente, ipſe recipiendo Canonem videtur emphyteutam admiſiſſe ad purgationem moræ, & iuri ſuo renunciando declaraſſe nolle eſſe locum caducitati ob alienatio-
nem ſine licentia factam, vt proſequitur idem Fulgin.di- 52
cto num.324.& latius ſub tit.de var.caducit. quæſt.14. nu. 1.& ſeqq. vbi ampliat etiamſi in contrarium fuerit pro-
teſtatus; Rota apud eumdem Mantic. dec. 200. num. 1. in 53
diuerſ.deciſ.896.num.4 & 5 par.4. & coram Buratt. dicta deciſ.517.num.4. cum alijs ſupra allegatis. Ex quibus remouetur aſſertio, quod dictus Dominus directus conſenſum denegauerit, quia imò nunquam petitus fuit pro parte Dominici, cum nondum aduenerit tempus eum petendi, ſolumque Agentes eiuſdem Proprietarij ob id egerunt pro caducitate, qua tamen à Iudice reiecta ipſemet Proprietarius acquieuit, & poſitiuè conſenſum præſtitit, vt ſupra dictum eſt.

Hinc quoque corruit motiuum exceſſus, quod poſtremò ſubiungebatur, ab Aerario commiſſi, dum loco triũ rubrorum, quæ ad plantandam Vineam petita fuerant, & à Cardinali admiſſa, ipſe quatuor, & vltra conceſſit, inde inferendo magis neceſſarium huiuſmodi aſſenſum, approbatiuum etiam illius maioris quantitatis; qui cum ad libitum poſſet denegari, imò exceſſus ille quandocumque reuocari, meritò Franciſcus, qui ſub conditione
habendi integram vineam contraxit, eo aſſenſu non ob- 54
tento poterit reſolutionem opponere ad Rotam coram Canal.

Digitized by Google

Caual.deciſ.253.num.3.Molin.de ritu nuptiar. d.lib.3.par.
55 *6.num.74. Larrea deciſ. Granaten. 46. num. 26. verſ. & ideo.*

Etenim ex facto reſponſum fuit duplicem ſupplicationem fuiſſe per Dominicum porrectam bo: me: Cardinali, Alteram de anno 1644. Alteram de anno 1650. licet autem in prima fuiſſent petita tantummodò rubra tria, attamen quia in menſuratione poſtea facta repertum fuit Terrenum eſſe dictorum rubrorum quatuor,& vltrà, Idcircò petita fuit confirmatio in eadem quantitate præciſa abſque augumento Canonis, quæ benignè fuit conceſſa, vt ex precibus, & Reſcripto regiſtratis in Inſtrumento dato in *Summario reſponſionis Dominici ſub die 19. Ianuarij 1669. num.3.* Quo ſtante, & addita vlteriùs deſcriptione in publico Cataſtro ſub eadem menſura, & quantitate, vt in Inſtrumento *dato in calce eiuſdem poſitionis*, quæ quantitas legitur etiam in ipſo actu acceptatæ deuolutiuis, nec non iuncta receptione Canonum ſpatio 25. annorum, & vltrà, ac ſucceſſiua ordinatione eos recipiendi in futurum, nedum à dicto Dominico verum etiam ab ipſo Franciſco, ceſſat omne dubium, ac periculum non conſequendi integram inueſtituram vineæ poſt mortem donantis.

Et ita contractum ſubſtineri, & nullatenus eſſe locum reſolutioni poſt ſextam propoſitionem vtraque parte informante reſponſum fuit.

Eminentiſs. D. Card. Carpineo.

Romana Fideicommiſſi de Ferratinis.

Luna 17. Iunij 1669.

A R G V M E N T V M.

Confirmantur deciſiones præteritis annis emanatæ, in quibus optimis rationibus firmatur, quod ſubſtitutus poſt mortem plurium, admittitur, non expectata morte omnium, & quod hoc caſu, non obſtantibus pluribus coniecturis, generalis locutio reſoluitur in ſingularitates; Reſtricta reciproca ad expreſſam à defuncto.

S V M M A R I V M.

1 *Deciſiones Rotæ ſunt ſupponendæ.*
2 *Subſtitutus poſt mortem plurium admittitur, ad portionem vnius mortui non expectata morte aliorum.*
3 *A qua opinione receditur ex coniecturis.*
4 *Fideicommiſſaria ſubſtitutio reſoluitur in ſingularitates.*
5 *Etiamſi concipiatur, per verba,* ſi ambo, ſi omnes, *&c.*
6 *Reciproca non extenditur vltrà expreſſa.*
7 *Maximè, ſi non ſit perſona prædilecta.*
8 *Subſtitutus excluditur per reciprocam inductam ex coniecturis.*
9 *Prædilectio impedit, vt collectiua reſoluatur in ſingularitates.*
10 *Subſtitutio in tota hæreditate non inducit reciprocam inter poſitos in conditione.*
11 *Reciproca non inducitur, ex quo vltimus ſit grauatus, dum non ſumus in deſcendentibus Teſtatoris.*
12 *Ceſſante reciproca, ſubſtitutio poſt mortem plurium reſoluitur in ſingularitates.*
13 *Vniuerſalis locutio non reſoluitur in ſingularitates, quando eſt perſona prædilecta.*
14 *Sed hæc perſona prædilecta debet eſſe ex deſcendentibus Teſtatoris.*
15 *Coniunctus ſemper cenſetur prædilectus.*
16 *Reſolutio in ſingularitates habet locum in tranſuerſalibus, qui ſuccederent ab inteſtato.*
17 *Contra.*
18 *Ad hoc attenditur voluntas Teſtatoris.*
19 *A dictis Doctorum non fit illatio.*
20 *Reſolutio in ſingularitates vt excludatur, requiritur vt excludens ſit deſcendens, & ſuccedens ab inteſtato.*
21 *Collectiua poſt mortem plurium debet verificari in omnibus in ſubſtitutione vulgari, non in fideicommiſſaria.*
22 *Vel quando conſtat de contraria mente defuncti.*
23 *Vel quando ſunt dictiones reſtrictiuæ tunc, & eo caſu.*
24 *Identitas bonorum probatur ex poſſeſſione aliorum bonorum in loco.*
25 *Diuiſio, quando faciat remittere portionem debitam.*
26 *Subrogatio operatur, vt bona ſubrogata aſſumant naturam &c.*
27 *Et habeant eadem onera &c.*

D E C I S I O LXXXII.

CLaræ mem. Card. Ferratinus, in Teſtamento condito anno 1606 ſic diſponit; *Heredi miei vniuerſali instituiſco &c. Fabritio Fuluio nipoti miei di fratello Patruelle in modo che vno ſucceda all' altro in euento, che non habbino figli e dopò la morte d'ambidue ſenza figliuoli ſostituiſca herede il Sig. Angelo Anneduti, e doppò la morte ſua li figliuoli ſuoi & in euento, che Simeone Ferratino non ſia moleſtato da Creditori per li oblighi fatti da Baldo, ò da lui, voglio ch'egli ancora ſucceda in parte per li due ſopranominati Fabritio, e Fuluio,* cum autem, concordatis Creditoribus Simonis, & hæreditate Teſtatoris inter dd. hæredes diuiſa primo loco, defuncto Fabritio, cum filijs nempè Ludouico, Ioanne, & Cæſare, & poſtremò Fuluio, ſine prole, prætenderunt dd. filij Fabritij, ad portionem Patrui ſe eſſe vocatos, & proludè iudicium inſtituiſſent immiſſionis, contra quam plures tertios poſſeſſores Bonorum, *Rota coram bo.me. Peuting. 19. Nouembris 1646. & 29. Maij 1647 & coram Reuerendiſſ. D. M. Meltio Epiſcopo Papien. 15. Iunij* 1648. reſpondit immiſſionem eis non competere; Indè verò inſurgente præfato Simone, & vigore reciprocæ ſub qua prætendebat vna cum Fuluio, & Fabritio ſe fuiſſe vocatum ad d. portionem, aſpirante *coram eodem Reuerendiſſ. Papienſe die 26. Aprilis* 1649. Immiſſionem particulariter denegauit, quam tamen, vltimo loco, filijs Angeli Auneduii, vt ſup. ſubſtitutis, conceſſit, ex fundamentis in quatuor deciſionibus *R.P.D. meo Ottalora ſub diebus 14. Martij 1666. 14. Ian. & 2. Decembris 1667. & 5. Martij* 1668. Egregiè de more firmatis, ſententia huiuſmodi, coram Me, in gradu appellationis hodiè acriter impugnaretur, dixerunt Domini, eam eſſe confirmandam, quia cum validitas non impugnaretur, Iuſtitia viſa fuit ad euidentem clareſcere.

Excluſo, enim, Simone ex data vocatione filiorum Fa-
britij, ad ſolam Portionem Patris, non Patrui, ex deciſio-
nibus memoratis, de laudabili ſtylo huius Sac. Trib. ſup- 1
ponendis, aperta remanet ſubſtitutio filiorum Angeli, ad
portionem Fuluij, ſine Prole defuncti, quoniam, licet ſub-
ſtituto ſit collectiua, & concepta in caſu, quo ambo hæ-
redes, ſcilicet, Fabritius, & Fuluius, abſque filijs, decede-
rent, non tamen eſt expectandum, vt conditio, verifice-
tur in omnibus, ſed adimpleta per mortem vnius ſubſti-
tutus admittitur, quia in fideicomm. pluralitas reſol- 2
uitur in ſingularitates, ex præſumpta mente Teſtatoris
perindè ac ſi cuilibet ex nominatis ſubſtitutio facta fuiſ-
ſet, cum abſurdum ſit, ceſſante prima ſubſtitutione, per
obitum Fabritij, cum filijs, pactis petitionem ſubſtitutis
denegare, quam totum habere voluit Teſtator ſi Fuluius
nouiſſimè ſine prole defunctus, fratris quoque portionem
ſuſcepiſſet, vt caſum ſpecialē, ipſis verbis, decidit famo-
ſum Papiniani reſponſum *in leg. heredes mei §. cum ita ff.*
ad Trebellian. cum quo tranſeunt Doctores magis com-

mu-

Digitized by Google

muniter, vt probatur *in 1. & 2. deciſ. R. P. D. mei Ottalora*,
latèque ſundant, omiſsis antiquioribus *Honded. conſ. 65.*
num. 2. & ſeqq. lib. 2. Regia Audientia Valentina apud
Hieron. Leo deciſ. 121. num. 23. & infrà per totum Oſaſch.
deciſ. 110. num 7. & ſeqq. crebrius hanc opinionem, Rota
amplexata eſt, vt *in dec. 804. par. 1. diuerſ. vt coram Gre-*
gor. dec. 296. per tot. & præter alias allegatas in primis dua-
bus deciſionibus huius cauſæ, *inter recent. deciſ. 245. num.*
7. par. 5. & fuit dictum in *Interamnen. fideicomiſſi* 10.
Feb. 1642. coram Amat. Dunoz. inter eius impreſſas deci-
ſiones 648. num 9. & 10. confirmata 14. *Decembris* 1646.
§. ex quibus gratis coram bo: me: Bichio.

Atque communiſſima opinione, quamuis ſoleat rece-
3 di, quandò conſtat, ex alijs, teſtatorem voluiſſe, vt colle-
ctiua capiatur ſecundum ſuam proprietatem; In propo-
ſito tamen repetitæ, ex aduerſo coniecturæ non viſæ ſunt
tales, vt voluntatem huiuſmodi valeant inducere.

Prima enim, quod *text. in d. §. cum ita*, loquatur per
dictionem *vterque*, & Card. vſus fuerit, dictione, *ambo*,
4 momenti, non eſt, quia ſecundum magis communem
opinionem fideicommiſſaria ſemper reſoluitur in ſuas
ſingularitates, ſiue ſubſtitutio facta ſit ſimpliciter ſi de-
ceſſerit, aut poſt eorum mortem, ſiue per verba vniuer-
5 ſalia, & collectiua, *ſi vterque ſi ambo, ſi omnes*, nec refert
quocumque modo verba proferantur, vt *in d. deciſ. num.*
4. ttt. 1. par. 1. diuerſ. & per allegatam deciſionem *Gre-*
gor. 296. num. 2 firmat 2. noſtra deciſio, & apertè poſt plu-
res declarant *Peregrin. conſ. 33. num. 8. in fin. lib. 3. & Sanc.*
conſ. 152. num. 3. lib. 3. Redenaſch. conſ. 14. num. 62.

Secunda verò, quæ elicitur, ex reciproca poſita inter
primas hæredes, pariter non ſuffragatur, quia placuit re-
ſponſio, quod obiectum vrgeret ſi conditio eueniſſet, per
obitum primi, ſecus, autem dum eſt purificata per mor-
tem vltimi hæredis, nam illius portio reciproca, quæ iam
6 expirauit, per exiſtentiam filiorum, non impedit voca-
tionem ad fauorem ſubſtituti, & pluralitas in ſingulari-
tates reſoluitur, cum non exiſtat ampliùs perſona prædi-
lecta, quæ ex coniecturata mente defuncti ſubſtitutum
excludat, vt eſt proprius caſus *in d. §. cum ita*, & diſtin-
guendo explicat egregiè ſemper, vt ſolet *Bartolus in d. §.*
7 *cum ita ſub num. 3. verſ. vnde ſoluit gloſ.* inquiens hoc pro-
bari ad Litteram *in l. ſi lex qui ducenta §. item ff. de rebus*
dubijs, Gabr. conſ. 121. ſub nu. 43. verſ. & quidem cum con-
ditio, cum multis ſeqq. lib. 1. Hieron. Leo d. deciſ. 121. num.
56. Rota diuerſ. d. dec. 804. num. 6. & 7. p. 1.

Nec contrafacit deciſio, in cauſa *Senen. fideicommiſſi*
5. Aprilis 1660. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano, quo-
niam vltra reſponſiones iam datas, in *d. 2. deciſ.* quæ reui-
detur, ponitur ibi caſus, quando reciproca non ſolum fuit
ordinata inter primos hæredes, ſed etiam expreſsè, vel ta-
citè inter deſcendentes eorum, tunc enim ſubſtitutus
8 ſemper excluditur, donec ſuperſint perſonæ prædilectæ,
inter quas reciproca fuit ordinata, & tunc non attenditur
vtrum conditio veniat in perſona primi, vel vltimi de-
ſcendentis, quia prædilectio operatur; quod ſtandum ſit
proprietati verborum, & impedit, vt collectiua reſolua-
9 tur, in ſingularitates, vt explicant *Corn. conſ. 289. num. 3.*
verſ. ſed quando in perſona & latiùs *Gabr. d. conſ. 121. num.*
44. & 45. in prima, At reciproca, in caſu noſtro, ſola eſt
inter primos hæredes, nullaque legitur, nec expreſsè, nec
tacitè inter filios eorum, vti fuit deciſum *coram bo: me:*
Peuting. & Reuerendiſſ. D. Melzio. indè cum remaneat ex-
cluſa ea prædilectio, quæ impedit reſolutionem plurali-
tatis, & ſingularitatis patet ad ſenſum, deciſionem in
contrarium citatam non ſolum obeſſe, ſed imò pro-
ficere.

Idque, etiamſi ſubſtitutio facta ſit in tota hæreditate,
10 quod pro tertia coniectura ponderatur in contrarium,
nam, non inde reſultat reciproca inter filios hæredum
poſitus in conditione, vt latè oſtendit *Peregr. d. conſ. 33.*
num 5. cum ſeqq. & præſertim num. 10. lib. 3. nec ſequitur
11 neceſſario, quod vltimus ſit grauatus in toto maximè,
quia non verſamur in deſcendentibus Teſtatoris *Peregr.*
de fideicom. art. 3. num. 59. Salman conſ. 34. num 20. in d.
Senen. fideicom. §. vrgeret enim coram Reuerendiſſ. D. meo
Decano, & conſequenter non valet argumentum, quod
ſubſtitutio in toto eſſe hæreditario verificari non poſſit,
niſi expectetur mors omnium, quia, ceſſante reciproca,
cuius eſt, vt in qualibet parte vacante debeat ſuccedere
ſubſtitutus reſoluendo ſubſtitutione in ſuas ſingularita-
tes quaſi quælibet hæres partem ſuam reſtituere videa- 12
tur obligatus iuxta caſum expreſſum *in d. §. cum ità* quem
in his proprijs terminis ſequuntur, *Zanch. ibidem in 8.*
par num. 199. Peregr. d. art. 13. num 35. & d. num. 59. &
10. par. 8. recent. in d. Senen. fideicomm. eodem §. quod autem
ſubſtitutus.

Nec obſtat, quod collectiua, ſeu vniuerſalis locutio
non reſoluatur in ſingularitates, quando ſupereſt, perſo- 13
na prędilecta à Teſtatore, quia placuit reſponſio, alias
data, quod limitatio hæc non procedit in tranſuerſalibus,
quales ſunt filij Fabritij, ſed in ſolis deſcendentibus Teſta-
toris, vt eſt verior, magiſque recepta ſententia, quam ſe-
quuntur relati à *Fuſar. de Subſt. quæſt. 473. n. 33. Honded.* 14
d. conſ. 65. nu. 9. lib. 2. Altograd. conſ. 54. n. 106. lib. 1. Menoch.
præſumpt. 186. num. 19 lib. 4. Peregr. de fideicom. d. art. 13.
num. 46. Oſaſch. d. deciſ. 110 ſub num. 8. verſ. non obſtat, &
ſub num. 12. verſ. ac d. Petrus in contrarium adductus Surd.
dec. 54. num. 20. & ſeq. Hieron. Leo d. dec. 121 num. 59. vbi
quod ſi quęlibet coniunctio, vel dilectio ſuffi ceret, & ſem-
per præſumitur prędilectus *Rot. dec. 253. num. 11. par 5. re-* 15
cent. & coram bo: me: Amat. Dunoz. dec. 562.

Nil obſtante, quod aliqui tenuerint limitationem pro-
cedere, etiam in tranſuerſalibus, quando hi ſuccedere poſ-
ſunt ab inteſtato teſtatori, vt fuit opinio *Imola in d. §. cum* 16
& ſecuti ſunt Menoch. conſ. 797. ſub num. 11. verſ. illa minor.
Gratian. diſcept. 299. num. 5 & 6. alij citati à *Fuſar d. quæſt.*
473. num. 37. & à ſcribentibus pro filijs Fabritij, qui in hac
doctrina faciunt magnum fundamentum.

Nam Imolæ opinio ab omnibus communiſſimè dam-
nata eſt, quia *textus in l. cum Auus ff. de condit. & demon-*
ſtrat. & in l. cum acutiſſimi, C. de fideic. in quibus fundata
eſt ſuprascripta limitatio, vt ſubſtitutus non ſit admitten-
dus, ſuper exiſtante perſona prędilecta à Teſtatore, in effe-
ctu loquitur de ſolis filijs, & deſcendentibus, nec tranſuer-
ſales compræhenduntur, vt planè docet *Menoch. præſum-* 17
pt. 89. num. 55. lib. 4. Prout etiam in deſcendentibus loqui-
tur *textus in l. penult. C. de impuber.* vt obſeruat, ibi, *gloſ. in*
verb. cum vterque, quæ dicit id eſſe ſpeciale in filijs, & re-
fert *Hieron. Leo d. dec. 121. num. 55.* Ideò à Regula, quæ
ſubſtitutis fauet, non facile eſt diſcedendum, cum nullus
ſit locus iuris qui de tranſuerſalibus poſitiuè diſponat, vt
nuncupatim reiecto Imola cum ſuis ſequacibus poſt anti-
quiores vno ore firmant *Ripa in d. §. cum ita num. 131. &*
ſeq. Ibidemque *Zanchus in 8. par. nu. 230. & ſeq. ff. ad Tre-*
bell. Menoch. conſ. 1062. num. 29. & d. præſumpt. 186. ſub nu.
2. verſ. his intelligimus, & Peregr. d. art. 13. ſub 2. 46. verſ. alij
verò cenſuerunt Mantic. de coniecturis lib. 11. num. 5. ſub nu.
19. verſ. adde etiam, quidquid Imola, & alij dixerint, cum
concordantibus citatis ab illis.

Nec pro contraria opinione debeant allegari duo Car-
dinales Eminentiſs. huius Sacr. Tribunalis celebres Audi-
tores, nempè *Mantic. de coniect. lib. 11. d. num. 19. & Seraph.*
dec. 1190 ſub num. 4. nam vterque expreſsè firmat contrà
Tranſuerſales, vt videre eſt ex lectura, & quamuis *Man-*
t. c. in verſ. fatendum tamen eſt; proponat opinionem *Soc.*
Sen. dicentis *in d. §. cum ità*, quod ſi ſubſtitutio facta ſit per
nomina Collectiua, quamuis hæredes eſſent extranei, ſi
poſſunt ſibi ſuccedere ab inteſtato ſubſtitutus non ad-
mittatur, donec aliquis eorum ſuperſit ſtatim po-
ſteà *in verſ. verum*, cum Ripa, & Soccino Iuniore conſi-
derat id non procedere ex qualitate prædilectæ perſonæ
ſuperſtitis excludentis ſubſtitutũ, ſed ex ſermonis proprie-
tate, quod quidem nõ officit cum diſpoſitio non ſit ſuper 18
verbis, ſed ſuper mẽte defuncti, in quo ſola fundatur, vt vi-
dimus reſolutio pluralitatis in ſingularitates, vt aduertit
Ripa in d. §. cum ita n. 131. in fin verſ. ſed iſtud nihil ad rem.

Seraphi-

Digitized by Google

Seraphinus verò, in verbis illis ponderatis, ex altera
parte, & cum ab inteſtato non ſuccederet in totum, ſed
vna cum ſorore non recedit, à præcedenti immediata
concluſione firmata contra Tranſuerſales, quaſi con-
trarium dixiſſet ſi ibi frater ſolus ſucceſſiſſet ab Inteſta-
to, ſorore excluſa, nam præter quod a dicto Doctorum
19 non debet fieri illatio, ſenſus eorum verborum non eſt
talis, vt accipitur, ſed quod frater in eo caſu non eſt per-
ſona prædilecta, tum quia non erat de deſcendentibus
Teſtatoris, tum quia ab Inteſtato non excludebat in to-
20 tum ſororem ſubſtitutam, vt copulatiuè, in ſubiecta ma-
teria requiritur, vt tradit *Mantic. ab ipſo Seraph. citatus
d. 2. 19. in fin. verſ. & quidem in ſumma*, vt de communi
teſtatur *Zanchus in d. § cum ita, in 8 par. ſub num. 229.
verſ. verumtamen ſecundo dicas.*

Itaque non obſtant auctoritates, longa manu, cumu-
latæ ex aduerſo ad probandum, quod collectiua, poſt
21 mortem plurium, debeat verificari in omnibus, ad hoc, vt
admittatur ſubſtitutus, quia, vel poſſunt procedere in ſo-
la vulgari, non in fideicommiſſaria, per diſtinctionem,
quam ponit *Bart. in d. §. cum ita, num. 4.* & ſequitur *Leo
dec. 121. num. 54.* vel loquuntur in terminis quando, vel
agitur de liberis, vt deſcendentibus Teſtatoris, vel deficit
conditio per obitum primi non vltimi hæredis, & ſic
22 vtroque caſu ſupereſt perſona, quæ ex mente præſumpta
defuncti ſubſtitutum excludit, iuxtà ſuperius expoſita,
vel quando vltrà collectiuam adſunt dictiones reſtricti-
uæ, *tum eo caſu*, vel ſimiles, quæ reſtringendo vocatio-
23 nem ad caſum expreſſum, non admittunt reſolutionem
pluralitatis in ſingularitates vt *Menoch. conſ. 10.28. num.
23. Rimin. Iunier. conſ. 567. num. 86. & ſeqq. lib. 5. Peregrin.
conſ. 32. num. 4. & 5. lib. 3. Rota in dec. 429. num. 11. par. 4.
tom. 2. recent. in Auximana vſusfructus 15. Martij 1652.
§ præſertim attenta coram bo: me: Bichio.*

Firmata verò, ex his, vocatione quoad bonorum
identitatem placuerunt deducta in duabus deciſionibus,
datur enim ſententia bo: me: Seraph ſuper manuten-
tione in tertia parte Domorum, de quibus agitur ad fa-
uorem Cardinalis fideicommittentis, quæ conuincitur
effectum ſortita aut ex actuali apprehenſione, pro dua-
bus, ex tribus partibus facta à Ioanne Ferralino Colliti-
gante, tum ex poſitiua habitatione Cardinalis, & loca-
tionibus reſpectiuè factis, nomine proprio, cum ſubſe-
quuta receptione penſionum, ex Inſtrumento diuiſionis
24 facto inter hæredes, tamquam de bonis ad Cardinalem
ſpectantibus, quæ ſimul iuncta poſſeſſionem eiuſdem
Cardinalis continuatiuam vſque ad obitum, & identita-
tem conuincunt, ex allegatis in dd. deciſionibus cum
quibus DD. tranſierunt.

Nec turbat repetitum obiectum, ſuper exceſſu ſen-
tentiæ, ex quo Cardinali tertia dumtaxat pars, harum
domorum ſpectaret, & cum tres fuerint illius hæredes,
Portij Fuluij non ſit tertia totius, ſed tertia ſententiæ,
quoniam viſa eſt ſubſiſtere reſponſio data, quod cum
hæredes in diuiſione non ſolum diuiſerint inter ſe bona
hæreditaria Cardinalis, ſed etiam partem ex dicta ſen-
tentia Rotali, expreſsè conueniendo, quod Corpora
in portionibus vnicuique tangentia, quamuis non pro-
uenientia ab hæreditate d. Cardinalis intelligerentur ta-
men ad hunc effectum pro commodiori diuiſione in eo-
rum locum ſubrogata, etſi ab eodem relicta fuiſſent, vt
25 integræ illæ domus in Fuluij portionem obuenerint, vti-
que tertia portio, quæ in ſingularibus corporibus Car-
dinali ſpectabat, diuiſa per hanc ſubrogationem, re-
manſit vnita in quadam occulta permutatione in di-
ctis domibus, vt obſeruatum fuit *in Eugubina fideicom-
miſſi 6. Nouemb. 1667. §. quod autem coram R.P.D. Otta-
lora*, & clarius in eadem *cauſa prima Februarij 1664. §.
deficiunt, & § & quamuis bona coram Ottalora*, vt præ-
ter ea non tertia tertiæ, ſed tertia totius debeatur ſubſti-
tutis, cum ſubrogatio hunc operetur effectum, vt bona
26 ſubrogata aſſumant naturam ſubrogantium, illamque
ſtricto iure retineant, vt ſubiaceant eiſdem one-
ribus, quibus priora erant affecta, & obnoxia *Rota dec.* 27
*70. num. 11. par. 9. deciſ. 220. num. 35. par. 11. recent. &
poſt Merl. de pignor. dec. 133. num. 8. & ſeq.*

Itaque declaratio voluntatis in ſubiecta materia ſatis
eſt *Tiraquell. de retract. lign. § 32. gloſ. vnic. num. 23. Grat.
diſcept. 624. num. 14. Arct. cap. 1. Celan. dec. 7. nu. 46. Giurb.
dec. 111. num. 22. & 23. Rota recent. d. dec. 7. nu. 9. Merlin.
dec. 428. num. 2.*

Eminentiſs. Card. Cerro.

Ariminen. Laudi.

Lunæ 20. Iunij 1661.

ARGVMENTVM.

Legatum relictum, ſub onere renunciandi, non debe-
tur, non docto de renunciatione; Nec ius renun-
ciandi, hoc caſu, tranſmittitur ad hæredes, quando
legatarius contrauenit, faciendo actum contrarium
renunciationi; etiam ſi onus fuiſſet conceptum, per
viam modi, non conditionis.

SVMMARIVM.

1 *Intereſſe debetur ei, qui dedit pecuniam, & in caſu non
reſtitutionis cogitur recipere alias ad intereſſe.*
2 *Inſtantia, & petitio, à qua quis recedit, non præiu-
dicat.*
3 *Legatum relictum, ſub conditione renunciandi, non ſe-
quuta renunciatione, non debetur.*
3 *Moriens non tranſmittit ad hæredes, quod viuens per-
cipere non potuit.*
5 *Præceptum teſtatoris, per modum iniunctum, adimpleri
poteſt per hæredem.*
6 *Dictio*, non altrimenti, *dicitur appoſita ſubſtantiæ diſpo-
ſitionis conditionaliter.*
7 *Contrauenient diſpoſitioni modali priuatur.*
8 *Producens instrumentum dicitur habere ſcientiam
contentorum in eo.*

DECISIO LXXXIII.

CVm inter Valerium, & Iulium, fratres de Nar-
nis, ortæ eſſent plures controuerſiæ, & præſer-
tim, occaſione ſolutionis ſcut. 400. pro capitali cano-
num, quos Iulius in ſolutum aſſignauerat, pro extin-
ctione debiti eiuſdem Valerij, vna, cum fructibus aſcen-
dentibus, ac ſcut. 238. Eliſabetta Pauona hæres Iulij, ob-
tinuit, ab A. C. mandatum executiuum, contrà bona
hæreditaria Valerij, pro d. ſumma; commiſſaq; mihi
per ſignaturam, cauſa appellationis, cum clauſula ſinè
præiudicio legitimæ executionis, dubitaui, an illi de
Narnis teneantur ſoluere ſcut. 638. vel potiùs manda-
tum A. C. ſit reuocandum, cum omnibus indè ſequu-
tis, & affirmatiua quoad primam partem, negatiua ve-
rò, quoad ſecundam emanauit reſolutio.

Conſtat enim, quod Iulius, pro ſatisfactione Colle-
ctarum, quos Cap. Valerius debebat, in ſumma ſcut.
400. dedit in ſolutum duos eius proprios cenſus, ibi: *adì
28. Nouemb. 1641. ſi caſsò per ordine del Sig. Commiſſario
Fauſti con li cenſi del Sig. Giulio ſcudi* 403. Vndè tenen-
tur Narni hæredes Valerij reſtituere tam dd. ſcut. 400.
pro ſorte, pro qua res tranſit ſine difficultate, quam
etiam reliqua ſcut. 338. pro fructibus, quia, cum Iulius
huiuſmodi damnum paſſus fuerit, & ſpeciale haberet
mandatum accipiendi pecuniam etiam ſub vſuris, licitè
poteſt illas petere tanquam damna & intereſſe, quæ paſ-
ſus eſt, ſiuè actione contraria mandati, ſiuè actione nego-
ciorum geſtorum, ob mandatum gratuito ſuſceptum *l. ſi* 1
*verò 12. §. ſi mihi, ff. mandati l. atqui §. non tantum ibique
gloſſ. verbo præſtiimus & Bald. & Caſtren. nu. 3. ff. de negoc.
geſt.*

*geſt.Becc.conſ.113.nu.33. Leotard.de vſur. queſt. 33 num.
13.& 26.verſ.verius tamen eſt,& qu.75. num.32. Afflict.
dec 91.num.1.*

Non obſtat, quod Iolius poſt aſſignationem Iudicia-
lem inſteterit contrà hæredes debitoris, pro fructibus dd.
cenſuum,quia deindè ab huiuſmodi inſtantia receſſit, &
vlterius Io teſtamento mandauit hæredibus fieri retro-
uen'ditionem eorundem cenſuom, per publicum inſtru-
mentum,ad fauorem Dominici Tomaſi; Ideoque dicta
inſtantia,& petitio eidem præiudicare noo potuit, *l.alia*
2 *C.de his quibus vt indign.Rom.conſ.347.nu.8.Seraph.dec.
753 num.1.verſ.quia poſtmodum.*

Nec refert,quod idem Iulius,iure legati,reliquerit Va-
lerio fratri ſcut.500. vel plus,vel minus ab eo ſibi debita.

Quoniam huiuſmodi legatom noo fuit purum, ſed
ſub expreſſa cooditione, ibi: *ſotto eſpreſſa conditione,e non
altrimenti che d.Sig.Valerio ſij obligato renuntiare ogni ra-
gione e pretenſione che hà contro il Sig.teſtatore e particolar-
mente ſopra la caſa in parrochia di S. Simone poſſeduta da
eſſo Sig. Teſtatore e che paghi 200.ſcut.à chi ſià douere pa-
gare, e che li ſaranno dati dal Sig. Antonio Neri*; Vodè,
cum Valerius nonquam impleuerit dd.conditiones, imò
expreſsè contrauenerit præcepto teſiatoris, occupando
omnia eius bona, ſicut viuens non potuit Iuuari como-
3 do legati *l.item quia §. 1.C.de pactis l.qui cohæredi in fine
ff de condit.& demonſtrat.Honded conſ.34.numer.7.lib.1.
Rot.in rec.deciſ.*207 *num.6.p.4.* cum alijs *in Ceſenaten. hæ-
reditatis 4.Martij 1651.cor. Dunozetto in Romana hære-
4 ditatis 10.Decembris cor.R.P.D.Albergato*; ità moriens
non potuit illud ad hæredes tranſmittere *l.vnica §.ſin
autem C.de caduc.tollen.Berò conſ.28.nu.5.lib.1.Mant.de
conîect.lib.11.tit.20.num.1.& tit.22.nu.48.cum ſeqq. Gra-
tian.c.612.num.2.Rot in rec.deciſ.428 p.2.*

Nec turbat,quod præfata verba videantur adiecta po-
tius præſtationi, quam ſubſtantiæ legati, ideoq; etiam ſi
ſint conditionalia, reſoluantor tamen in modum, qui
non impedit tranſmiſſiooem, cum poſſit impleri etiam
5 per hæredes *Gabriel.conſ.5.num.11.cum ſeqq & num.22.
lib.1.*

Quia,præter quod d.clauſula,*e non altrimente*,facit vt
6 vnica dicatur oratio Indiuidua, & Inſeparabilis, vt pro-
pterea d.verba non potius præſtationi, quam ſubſtantiæ
legati appoſita cenſeantur, *Seraph.deciſ.483.num.9.Rot.
in Romana fideic. de Martulis 11. Decembris 1651. cor.
Dunozetto §.nec alicuius momenti*, prout in caſu noſtro,
non ſolum adeſt non implementum, ſed etiam expreſſa
contrauentio,vtique concuſſit defectus modi, qui reſol-
7 uit legatum, perindè, ac ſi factum noo fuiſſet *Theſaur.
dec.170 nu.22.Molin.de Prim.Hiſp.lib.2 c.14.n.20. verſ.
in primo caſu & nu.23.& in d. Romana hæreditatis cor. R.
P.D. Albergato §.ſed etiam in fine.*

Ignorantia,autem allegari nequit, ſtante lite, mota,
8 ſuper hæreditate & teſtamento Iulij, in actis producto;
prætextus vero, quod bona per Valerium occupata,em-
ph yteutica ſint ſaltem in omnibus non ſubſiſtit, vt pa-
tet ex deciſionibus, deſuper cor. Me ioter eaſdem partes
emanatis, & acceptatio legati facta per tutricem cum
renunciatione ſuffragari non poteſt, ſioe ob defectum
ſolemnitatis,ſiuè ob oon factam ſolutionem ſcut.200.co-
pulatiuè in teſtamento requiſitam.

Alia verò qoæ hinc indè deducebaotur, Domi-
ni reiecerunt, vtl non coocernentia dubium
propoſitum; ideoque ſtrictè reſpon-
deruot illas de Narnis teneri, &
mandatum A. C. noo
eſſe reuocan-
dum.
Et ità vtraque
parte &c.

Reuerendiſs. D. Albergato Decano.

Bononien. Hæreditatis de Pepulis.

Ven. 5. Decemb. 1670.

ARGVMENTVM.

Latiſſimè diſcuſſo articulo firmator filium natum ex matrimonio nullo, & incæſtuoſo, poſſe ſuccedere parentibus, qui contraxerunt bona fide, nulla præcedente ſcientia impedimenti ad contrahendum.

SVMMARIVM.

1 *Aegidiana non intrat in emphyteuſi Eccleſiaſtica.*
2 *Bona emphyteutica non veniunt appellatione bonorum propriorum.*
3 *Natus ex inceſtuoſo complexu non poteſt ſuccedere patri.*
4 *Filius inceſtuoſus ſuccedit parentibus, quando non probatur ſcientia inceſtus.*
5 *Ignorantia excuſat à peccato.*
6 *Filius reſpectu patris poteſt eſſe illegitimus, & reſpectu matris legitimus.*
7 *Natus ex matrimonio nullo dicitur legitimus data ignorantia nullitatis in contrahentibus.*
8 *Ignorantia potius præſumitur, quam ſcientia pro excludendo delictum.*
9 *Bona fides parentum, quoad legitimitatem filiorum præiudicat,& non fauet filijs.*
10 *Dans operam rei illicitæ non meretur excuſationem.*
11 *Natus ab illis qui non poterant inter ſe contrahere matrimonium non valet legitimari.*
12 *Limita vbi eſt ignorantia impedimenti.*
13 *Matrimonium putatiuum idem operatur ac verum matrimonium.*
14 *Filij nati ex putatiuo matrimonio veniunt nomine filiorum poſitorum in conditione ad excluſionem ſubſtituti.*
15 *Veniunt appellatione natorum ex legitimo matrimonio.*
16 *Dans operam rei illicitæ excuſatur ab ignorantia in delicto conſecutiuo ad rem quam facit.*
17 *Nemo punitur ex eo quod ſequitur ex opere inito ſi præter intentionem ſequatur.*
18 *In putatiuo matrimonio concubitus eſt fornicarius.*
19 *Ignorantia impedimenti in matrimonio reddit filios legitimos.*
20 *Natus in concubinatu dicitur naturalis.*
21 *Filius potius præſumitur legitimus, quam illegitimus.*
22 *Sicuti potius naturalis, quam ſpurius.*
23 *Filius præſumitur ex marito natus etiam ſi alij ad vxorem acceſſerint.*
24 *Sicuti ex concubina præſumitur concubinarius.*
25 *Illegitimus poteſt eſſe naturalis.*
26 *Concubina in multis à lege parificatur vxori.*
27 *Concubinatus dicitur coniugium inæquale.*
28 *Appellatur ſemimatrimonium.*
29 *Valet argumentum à concubinatu ad matrimonium.*
30 *Scientia & ignorantia quoad impedimenta matrimonij non operatur, quoad ſucceſſionem filiorum.*
31 *Inceſtus operatur inſucceſſibilitatem tam quoad parentes quam filios.*
32 *Ignorantia nullitatis matrimonij facit filios ſucceſſibiles.*
33 *Etiam ſi alter coniugum eſſet in mala fide.*
34 *Diutina habitatio clandeſtina non facit præſumere matrimonium.*
35 *Niſi fauore filiorum quoad ſucceſſionem.*
36 *Sicuti fauorem patris qui ſuccedit filio.*
37 *Succeſſio parentum & filiorum parificatur.*
38 *Illegitimus facilius ſuccedit quando non ſunt legitimi.*

39 *Sta-*

39 *Statutum habilitans ad ſucceſſionem illegitimos valet.*
40 *Statutum Bonomæ eſt confirmatum à Papa.*
41 *Parentes, & auus poſſunt in teſtamento præteriri extantibus liberis.*
42 *Teſtamentum nullum poſt lapſum temporis præſumitur acceptatum.*
43 *Clauſula codicillaris validat teſtamentum nullum ob præteritionem.*

DECISIO LXXXIV.

NOn putarunt DD.recedendnm à deciſis 19.*Martij*
1658.*coram Eminen.Ceno*, Nam ex dunbus obie-
ctis, denuo repetitis, neutrum viſum eſt ſubſiſtere, nnn
primum qnod ſententia Immiſſionis compræhenderit
etiam bona emphyteotica eccleſiaſtica ſnbiecta, & con-
1 ſequenter nnn intraret Ægidiana, quia cum illa declare-
tnr à petitione, hæc autem reſtricta legatur ad bnna pro-
pria Cnm.Alexandri, clarum eſſe nnn venire emphy-
teotica aliorum reſtitutioni nbnoxia, vt ſæpius dixit *Ro-*
2 *ta* ſignanter *in diuerſ deciſ.*219.*num.*2.*par.*4.*in recen deciſ.*
375.*num.*1.*& per totum par.*1 *apud Gregor. deciſ.*271.*nu.*
1. vbi Adden concordantes adducit, & In ſpecie fuit di-
ctum in *Nonantulana bonorum 9.Aprilis 1666.§. defece-*
rat & per totum *cor.Reuerendiſſ.Datario.*
· Non etiam ſecundum, quod Antnnia, & Margarita
ſint inſucceſſibiles Patri, ex en, quod Dominica mater-
tera præcedenter ab eo fuerit cognita *ad tex. in auth. ex*
complexu C de Inceſt.nupt.§.ſi aduerſis Inſtit.de nuptijs, &
3 eſt locus perceleberis in Iudith *cap.*11. qun fratres eiece-
runt Iephte fratrẽ inceſtuoſum dicentes, Hæres In domo
patris noſtri eſſe non poteris, qnia de altera matre niml-
rum adultera natus es, & tradiderunt, *Sanchez. de ma-*
trim lib.7.diſp.5.num.8.Farin.de delict.carnis qu.149.num.
137. Etenim omiſſo, an dictus concubitus prnbatus ma-
neat, ex teſtibus, de quibus *in ſumm.partis num.4 & ſeqq.*
præſertim, de tempore ante cognitionem Dianæ, ob quã
plnres exceptinnes, tnm in dicto, tum in perſona recenſi-
tas, *in deciſ.*18.*Iunij 1655.coram Reuerendiſſ.Zarate,§.&*
quamuis cum 4 ſeqq. Placuit DD.reſponſio antecedentis
deciſionis *ſub §.ſecundum*, vt nempe non probata Illius
concubitus ſcientia, in matre, non committatnr inceſtus
ad hoc vt filij inſucceſſibiles naſcantnr ad *tex.in l.qui*
4 *contra, C.de Inceſtuoſis nuptijs cap in lectum mariti verſic.*
quod inſcius fecerit.& cap.ſi quis cum duabus ſororibus 34.
qu.2.Bart.in l. ſi adulterium num.9.verſic.aut ignorauit,&
numer.12.ff.ad l.Iul.de adulter.Hoſtien.in ſumma eod.tit.
lib.5.numer.13.verſ.illud tamen certum eſt, vbi propterea
quod maiora ſunt peccata ſcientium, quam Ignorantiũ,
5 *Federic.de Sen.conſ.167.num 4.verſ.& hoc expreſsè Ge-*
minian.conſ 27.num.9.Aym.conſ 244 nu.7.poſt med.verſ.
amplius Marſil.in l.1.numer.13.Cod.de Sicarijs, vbi quod
non inconuenit filinm reſpectn patris illegitimnm, re-
ſpectu verò matris legitimum naſci, *Paleoth.de noth.&*
6 *ſpur.cap.10.nu.8.& ſpurijs cap 9.num.1. & per totam*, vbi
latè diſtinguit inter errantes, in facto, & in Iure legesq.
Cæſareas, in hoc cum Pontificijs concordat, *Surd.conſ.*
303.*n.17.verſ.ſecundò perſonaliter reſpondeo cum quatuor*
ſeqq. vbi rectè arguit à matrimonio ad concubinatum,
vt quemadmodum filij, ex matrimonio quantumuis nul-
lo nriuntnr legitimi ſcilicet vterque, vel alter Parentum
7 ſit in bnna fide *cap.per venit 11.& cap.ex tenore qui filij ſint*
legitimi, Ita filij, ex concubinatu quantnmuis inceſtuoſn
ſuſcepti, naturales ſunt, & nnn ſpurij, ſi alter ex parenti-
bus, cũ ſcientia non concubuerit, *Leſſ de Iuſt.& Iure lib.2.*
cap.19.dubit.6.num.57 Menoch.de arb.Iudic.lib.2.caſ.502
num.82.& ſeqq. alios cumulat. *Barboſ in l.qui contra, C.*
de inceſt.& inutilibus nuptijs, latè *Bottiher.de ſucceſſ. ab*
Int.theor.4.num.1.& ſeqq. vbi *num.5.* reddit rationem,
quare vnius bnna fides ſufficiat, quia ſcilicet ignorantis
intereſt prnlem non ſolum reſpectu ſui, ſed etiam reſpe-
ctu alterius. ſucceſſibilem eſſe, & ampliùs quod, ſi verſe-
mur, in dubio, an adfuerit ſcientia, vel ignorantia impe-
dimenti, potiùs ignorantia præſumitur *vt num.6.& ſeqq.*
ſi In ipſo actu, qun filius naſcitur dubitaretur de impedi- 8
mento, adhuc talis dubitatio nnn obeſſet, vtpote quæ
tnnc temporis ipſimet ignorantiæ æquiualeret.
Quibus non aduerſantur, *Sarment. Select. Interp.lib.*
1.cap.6.num.4.§.3.eſt igitur ſpecies, vbi allegat. *tex.in cap.*
inclinauerunt 15.qu.1. quo probatur concubitum, quem
habuit Loth cum proprijs filiabus, inceſtuoſum fuiſſe, &
tamen in mala fide dici non potuit, cum ebrius foret, 9
Molin.de primogen lib.3.cap.1.nu.11.alter Molina Theo-
log de Iuſt & Iur.tom.1.diſp.172.col 4.verſic.dubium dein-
de, Fachin contr.iur.lib.3.c.55.verſ.quæ ſententia, fortius
opinantes matrimonio Interueniente adhuc bonam fidẽ
liberis non prodeſſe, ſi ex fornicarin concubitu geniti
fuerint, ea ratione quia venia aut excuſatione non ſint
digni, qui rei illicitæ opeam dederint, quod aiunt pro-
bare *ex cap.tanta qui filij ſint legitimi*, vbi ſimpliciter pro- 10
hibetur legitimatio prolis, in vim ſubſequẽtium nuptia-
rum, quandocumque inter Parentes adeſſet matrimonij
incapacitas, non attenta ignnrantia vel ſcientia impedi- 11
menti bona, vel mala fide quod etiam tenuit, *Couar. de*
matrim.2.par.cap.8.82.num.17.Suarez.diſp.50.ſect.1.nu.
5 & 11.Garz.de benef.part.7.cap.2.num.33.
Vltrà, quod enim, illi Inquuntur contra communem
magiſque receptam DD.ſententiam, vt videre eſt apud
Hoſtienſ.in d cap.tanta.verb.aliam nu.2. vbi etiam *Butr.* 12
& Præpoſit. qui filij ſint legitimi. Gemin.d.conſ.27.numer.9.
Curt.Iun.conſ.27.num.8.Ludouic.Sard de naturalibus lib.
tit.de legitimatis per verum matrimonium numer.16.& tit.
de legitimis per putatiuum numer.5.verſic. 1.quæris, An-
ton.Roſel.eod.tract.concl.2.num.2 Pariſ.conſ.15.numer.45.
verſic.quando quis habet concubinam lib.2. Aymo d.conſ.
244.num.7.Theſaur deciſ.200.num.7.Baſard.ad Clar.§.
Inceſtus num 4.Gabriel de legitim.lib.6.concl.2.nu.5.verſ.
Iſtam etiam opinionem iuncto num.16.Lup.de illeg.com.4.
8.par.num.23.Surd.d conſ 303 num 21.& conſ.530.num.
23.Gratian.diſcept.83.nu 22.Bonacin.de cenſur.diſp.7.qu.2.
punct.3.n.3.verſ.reſpondetur & n 6.verſ.addunt, vbi quod
idem operatur matrimnnium putatiunm, ac matrimo-
nium verum, *Baſil.Pont.de matrim.lib.11.cap.2.§.vnic.nu.* 13
8.& cap.11.numer.12.Guttierez quoque de matrim.cap.72.
num.2.verſic.tert ſententia, & ſeqq & cap.98.num.14.&
ſequen. vbi reſpnndet, ad caſum Loth, & filias excuſat
ex ſatis Iuſta ignorantia, eo quod crederent, nullum vi-
rum ſupereſſe qui generationi deſeruire poſſet, ex ijs ver-
bis, *Geneſ.19.Ibi. Pater noſter ſenex eſt, & nullus virorum*
remanſit in terra, qui poſſit ingredi ad nos iuxta morem vni-
uerſæ terræ, veni, inebriemus eum vino, dormiamus cum eo,
vt ſeruare poſſimus ex patre noſtro ſemen, Leſſ.de dup.& In-
re d.lib.2.cap.19 num.57.Philibert.de Sacram ord.tract.1.
part.10.cap.1.à num.33.ad 36. Indeque filij ex putatiuo
matrimonio nati cõpræhenſi dicuntur ſub filijs in cõdi-
tione poſitis, ad excluſionem ſubſtituti, veniuntque ap- 14
pellatione filiorum ex legitimo matrimonio, *Rota Auen.* 15
dec.70.nu.10.& 11.Theſaur.dec.146.in fin. Laderch.conſ.
24 num.31.Coſta de facti ſcientia & ignorantia centur.2.di-
ſtinct.37.num.5.Bottil.de ſucceſſ.d.Theor.4.num.1 & ſeqq.
& prius, *Capriol.eodem tract.lib.1.num.18.* latè *Caſtil.con-*
trou.lib.2.cap.11.num.1.cum multis ſeqq. vbi innumeros
refert *Caſtropal.op moral.par.2 tract.13.diſp 4.punct.83 nu.*
9.Carena de modo procedendi in 1.off.part.2.de Polygam.
tit.5.§.14.num.80. plenè *Lucidor.de illegitim.Cleric.cap.4.*
& num.19.cum multis ſeqq. vbi reſpondet obiectis, & ſi-
gnanter falſæ illi rationi, quod dans operam rei illicitæ,
non ſit dignus excuſatione nec venia, Id enim procedit
reſpectu illius criminis, quod quis ſcienter committit,
non autem reſpectu alterius ſibi occulti, & multò minus
reſpectu pęnę inde procedentis, quia ſi id agnouiſſet,
forſan quid tale non commiſiſſet, *Farin.de delict Carn.* 16
qu.149.num.187. vbi quod numquam punitur, id quod
ſequitur ex npere illicito, ſi præter intentionem agentis
contingat, lætatus, dum ea ſcriberet, ſe inueniſſe, *Bertaz-*
zol. idipſum conteſtantem *in conſ.261.num.1.& 2.lib.2.*

Et

Et alias d. ratione ſubſiſtente, nec legitimarentur filij
per verum, & non putatiuum matrimonium, cum
etiam in eo, parentes actui fornicario, reique illicitæ ope-
ram dediſſent, vt ponderat idem *Pons. d. lib 11. cap. 11.*
17 *num. 12. Idem Lucidor. d. cap. 4. num. 19. verſic. nec enim*
aduerſatur, Gionagn. reſ. 59. num. 47. lib. 1. Hurtad. reſol.
moral tract var. par. 2. tract. 12. de examin. Synod. cap. 5.
§. 5. num 598. Boſſ de Matrim cap. 8. §. 15. num. 53. & 57.
18 cum alijs per *Tancred. eodem tract. lib. 3. diſp. 42. numer.*
2. & diſp. ſeq eodem numer. 2. Hancque ſententiam, vti
magis æquam non ſemel firmauit Rota, ſignanter
apud *Caſſad. deciſ. vnic. de ſponſalibus per totam, coram*
Canal. deciſ. 10. in princ. & numer. 3. apud Penn. deciſ.
1266. num. 2. penes Greg. deciſ. 461. num. 2. vbi Adden.
in recens. deciſ. 264. num. 47. par. 5. & deciſ. 273. numer.
16. par. 6. & deciſ. 354. num. 3. & ſeqq princ. 2. vol. conſ.
Farinac.

Vltra hæc inquam vincit, ac exuberat ratio ſuperius
adducta, æquè ac pariformiter militans in huiuſmodi fi-
lijs, at in illis in figura matrimonij, vt quemadmodum
ignorantia impedimenti in matrimoniu reddit filios le-
19 gitimos, & naturales *d. cap. per venis, & cap. ex tenore*,
cum cæteris mox allegatis, ità in concubinatu reddat
tantummodo naturales, vt in ſpecie aduertit *Prapoſit. in*
20 *cap. quod nobis numer. 7. eodem titulo, qui filij ſint legitimi*
Surd. d. conſ. 303. num. 17. verſic. 2. principaliter reſpon-
deo, & d. conſ. 530. num. 23. Caſtropal. d. tract. 13. diſput.
4. punct. par. 83. num. 9. verſic ergo comparatione, & in-
frà *verſic. cùm ergo ex illa copula fornicaria, Philibert.*
d. tract. de ord. par. 10. cap. 1. a numer. 33. Fr. Leand. op.
moral par. 5. tract. 2. quæſt. 18. & 20. vtrobique verſic. Sed
probabilius, Barboſ. vot deciſiu. 98. num. 66. vbi, quod
ea ratione; qua lex potius legitimitatem, quam illegiti-
21 mitatem filiorum præſumit, & apud *Rot. coram Emi-*
nentiſs. Celſo deciſ. 226. num. 11. eadem pro viribus, quan-
tum poteſt ijs fauet, vt potius naturales, quam ſpurij na-
ſcantur, quod alijs reſpectibus conſtat *in l. qui in vtero, &*
22 *l. 5. ff. de ſtatu hominum, & in l. nuper C. de naturalibus*
lib. cum alijs ad propoſitum apud *Bald. conſ. 448. num. 4.*
lib. 1. Gabr. de legitim. concl. 2. numer. 10. Lup. de illegitim.
conſ. 4. §. 1. numer. 1. verſic. tamen qui ad legitimandum
Sanctarel. var. reſol. par. 1. quæſt. 24. num. 20. & pluribus
ſeqq. vbi, quod in dubio ſemper filius potius naturalis
quam ſpurius præſumitur, *Barri de ſucceſſ. lib. 1. tit. 8.*
num. 2. Capic. Latr. deciſ. 14. à num. 18. Merlin. de leg. lib.
1. tit. 2. quæſt. 5. numer. 40. Antonin. Diana opuſ. moral.
par. 4. tract. 3. de conſcien. dub. reſol. 6. per totam, Cardi-
nal. de Lugo de Iuſtit. & Iure diſp. 13. titul. de filio illegit.
sect. 2. numer. 25. verſic. ſi tamen, Lucidor. alios cumulans
d. cap. 4. num. 24. Boſſ. tract. moral. par. 2. de conſcientia
dub num. 1411. & ſeqq.

Hinc videmus, quod ſicuti filius præſumitur natus ex
marito, quantumuis ad mulierem mille adulteri acceſ-
23 ſerint, *vulg. l. miles §. defuncto ff. ad legem Iul. de adul-*
terijs, Maſcard. de prob. concl. 788. numer. 39. Barbas. de
fideicommiſs. par. 1. cap. 6. numer. 181. Ita ſuſceptus ex
concubina, potius creditum ex concubinario, quam ex
24 alijs promiſcuè ad illam accedentibus, *ad textum cap. per*
tuas de prob. gloſſ. in cap. Michael. de filijs presbyt. vbi Bal-
dus ad eum textum ſub nu. 3. rationem reddens, quia ſci-
licet credendum eſt ſemper honeſtum poſſibile, potius,
quam poſſibile inhoneſtum; & in dubio, id quod omni
Iure, tam Ciuili, quam Canonico minus inhoneſtum re-
putatur, *Abbas ibidem ſub num. 2. & Dec. num. 3. & ſeqq.*
Merlin de legit. d. tit. 2. quæſt. 5. num. 41. lib. 1. Barbas. conſ.
27. num. 1. verſic. & plus etiam iuncto num. ſequent. lib. 1.
vbi, quod ſi in primo caſu, concurrit duplex fauor, prolis,
ſcilicet, & matrimonij, hoc eſt naturalitatis, & legitimita-
tis; In ſecundò filiationis ſaltem ac naturalitatis concur-
rit: Imò ſecundum ſenſum contrariantium, non ſequitur,
filius ex putatiuo matrimonio non ſit legitimus, ergo nec
remanet naturalis, cum deficientia legitimitatis naturali-
25 tatem non tollat *Gab. de legitim. d. concl. 2. num. 6. Ma-*
ſcard. de prob. d concl. 788. num. 25. Menoch. de arb. Iudic.
cap. 89. num. 26. benè *Sanctarel. d. quæſt. 24. num. 23. Pe-*
regr. deciſ. 9. num. 2. Marsa deciſ. Piſan. 26. numer. 4. Bar-
bat. de fid. d. cap. 6. num. 176. vbi plures adducit, *& num.*
193. Boſſ. d. tract. de conſcient. dub. numer. 1481. & numer.
1552. verſic. quare, Sanchez. conſ. moral. lib. 4. cap. 3. dub.
1 numer. 4. Intrigl. deciſ. 35. num. 47. Paleoth. de Noth. &
ſpurijs cap. 11. & ſeqq. vbi, quod ob magnam ſimilitudi-
nem inter vxorem, & concubinam leges viciſſim de ijs
arguunt ac proſpiciunt, vt *in l. donat ff. de donationibus* 26
in l. Item legati §. parui ff. de leg. 3. & in l. Maſſurius, vbi
Aleſ in fin. ff. de verb ſignif. vbi, quod eo Iure concubinæ
nomen inhoneſtum non erat, nec turpe alicui cum ea
morari *in l. ſi ea vbi Bald. C. de cond. inſert in l. 2. C. de natu-*
ralibus lib. concubinatus dicitur coniugium inæquale *in*
l. ſi quam C. ad S. C. Orfic. appellatur ſemimatrimonium 27
& concubina ſiuè coniux, apud *Barri de ſucceſſ. d. tit. 8.*
num. 10. verſic. naturalis, & in ſpecie de matrim. ad con- 28
cubinatum argumentata eſt Rota *in Peruſina fideicom-* 29
miſ. 18. Iunij 1663. §. Præterea coram bo: me: Veroſpio, &
in Bonon. fideicommiſs. de Naſcentorijs 14. May 1668. §.
Hanc verò, coram Reuerendiſs. Datario.

Minùs obſtant alij ex DD. in contrarium allegatis, di-
ſtinguentes, ſcientiam vel ignorantiam tantummodo ad
effectum pœnæ in parentibus, non autem ad effectum ſuc-
ceſſionis in filijs, inter quos *Clar. in d. §. Inceſtus num. 8.* 30
Lucidor. de illegitim. d. cap. 4. nu. 20. cæterique relati in di-
ſcurſu *Eminentiſs. D. mei Cerri ſub die 10. Martij 1659.*
§. aut demum; Siquidem cum inter alias pœnas inceſtus
adſit etiam inſucceſſibilitas æque feriens Parentes ac filios
Auth. licet C. de naturalibus lib. cap. fin. §. ſi quis verò de 31
clandeſtin deſponſ. Menoch. conſ. 1065. num. 12. Marta
de ſucceſſ. legal. par. 1. quæſt. 16. artic. 1. Sanchez de Matri-
mon. lib. 3. diſput. 42. num. 1. & per totum Leſs. d. cap. 19. num.
58. & ſequent. Boſſ. eodem tract. de matrim cap. 8. §. 13. num.
45. Sequitur ignorantia quæ ſuffragatur ad effugiendam
pœnam, ſuffragari quoque ad euitandam inſucceſſibili-
tatem, ne alias excuſatis parentibus culpoſis, filij inno-
centes damnarentur, & qui in nihilo peccauerunt; vt
ponderant *Gemin. d. conſ. 27. num. 9.* vbi amplius, quod 32
plura matrimonia, licet quoad ſubſtantiam vinculi ſint
incompatibilia, data etiam ignorantia, alterius coniu-
gis; quoad legitimitatem tamen filiorum, & ſucceſſi-
bilitatem non ſunt incompatibilia, *Paleoth. d. tract. cap.*
19. num. 11. & ſequens. vbi fortius id quod eſt fornica-
tio, & malum apud coniuges, quoad filios iuſtum ma-
trimonium cenſuit, eoſque haberi legitimos, & conſe-
quenter ſucceſſibiles *Rum. conſ. 51. num. 17. verſic. ſi ergo,* 33
d. error. excuſat. lib. 5. alijque relati per *Cabal. reſol. crim.*
200. num. 80. in fine, verſic. ſecunda quia & num. 81. ſequi-
tur *Sanchez d. lib. 3. diſp. 44. num. 2. §. Quinta probatur*,
vbi quod diutina habitatio, clandeſtina, quamuis non
ſit ſufficiens matrimonij præſumptio in odium delicti 34
Parentum, eſt tamen ſufficiens fauore legitimationis
prolis *Boſs. d. tract. de matrim. d. cap. 8. §. 15. numer. 57.* 35
vbi ait, propter liberorum fauorem nimis ſubtilizan-
dum non eſſe, *& §. 17. numer. 64. & ſeqq.* fortius con-
cludit ipſummet Patrem quantumuis in mala fide, non 36
priuari ſucceſſione ipſius filij, eamque ſententiam iuris
naturalis rationi conſentaneam, & in praxi omninò re-
cipiendam.

Quæ ratio ſi procedit in terminis iuris communis,
multò magis intrat concurrente, vt hic Statuto Bo-
noniæ ſub *rub. de ſucc. ab Inteſt. aſcendent. & collateral.*
§. volentes ſi primo, admittente atque habilitante ipſoſ-
met Parentes culpoſos ad ſuccedendum filijs quan-
tumlibet incæſtuoſis, vnde etiam fortius, & abſque
difficultate cenſentur habilitati filii innocentes ad
ſuccedendum parentibus, vt æquè arguit poſt al- 37
legatos *Sanchez conſil. moral. lib. 4. dub. 43. per totum*,
& benè aduertit *Monſerentius ibidem in verb. quoſ-*
cumque, & in puncto reſpondit; *Menoch. conſ. 754.*
num. 15. vol. 8. Marta de ſucceſſ. legal. part. 1. quæſt. 17.
artic. 3.

Digitized by Google

artic.3 num.1.verſ. Item Bononia, vbi quod alioquio ſe-
cluſa reciproca ſucceſſ. ſtatutum contineret iniquitatem
quod etiam adnotauit, *Cranet.conſ.138.num.9.* & quo-
ties agitur de Parentibus ſubolem legitimam oon haben-
38 tibus in puncto, *Nicol de Vbaldis de ſucceſſ ab Inteſt. in 1.
par.ſeu ſpec.liberorum num. 39 & ſequen. Calderin.conſil.
4.num 3.& per totam de Conſtitutionibus Paleoth. de noth.
& Spur.cap.54.num.3.& ſeqq. Menoch.conſ.285.num. 30.
lib.3.Lup.de illegitim. comment par.85.poſt num.156. Ver-
migliol conſ 45 al ſecondo,num. terzo.* Nec dubiom eſt quin
huiuſmodi Statuta valeant ſi fuerint à Pontifice confir-
mata, vt fatetur, *Lucidor.d.tract.de illegitimis Clericorum
39 in Praeſud.num.*41. quod de ipſo non controuertitur ad
Rot. *coram Burat.deciſ.438.num.54.& ſeqq in Bononien
Aggregationis 31.Ianuarij 1646.§.& in hanc ſententiam
coram Eminent. Cerro, in Bonon bonorum 17. Maij 1649.*
40 §. *Quia vero coram bo. me. Bichio*, & alibi ſæpè.

Quod autem Teſtamentum Comitis fuerit oullum ex
Auiæ præteritione, vt hodie obijciebatur, viſum non eſt
momenti, extantibus liberis, vt ſuprà ſucceſſibilibus, *l.ſi
41 quis filio exhæredato de cauſ.Teſtam. Auth. de hæredibus
ab Inteſtato in principio*, & ſtante lapſu 30 annorum, quo
Anna non reclamaſſet ad tradita per *Rum.conſ.13. num.
1.& ſeq lib.3 Maria de Succeſſ.Legal.part.4.quæſt.2. ar-
42 tic.2.numer.6. Rota in rec. deciſ. 318.numer.49 part.5.&
coram Dunozetto Iun.deciſ. 50.num.5.* Amplius ſubſtine-
retur ex clauſula codicillari, ita vt ipſamet Aona adſtri-
cta fuiſſet eiſdem filiabus hæreditatem reſtituere, DD.
43 commuoiter *in auth.ex cauſa.C.de liberis præteritis Mar-
ta d.tract. par.1.quæſt.26.artic.1.num.32. Rota coram Bu-
rat. dec.520.num.9.& poſt Merlin. de legitima deciſ. 21.
num.1 & dec.132 num.2.par.5 recen.*

Et ita vtraque parte &c.

Emineotiſs. D. Cardin. Cerro.

Bononien Fideicommiſſi de Herculaois.

Mercurij 5. Decembris 1668.

ARGVMENTVM.

Reciproca linealis, ex quibus dicatur inducta. Fi-
deicommiſſum non remittitur per diuiſionem,
niſi expræſsè dicatur.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſario datur immiſſio, in vim, l.finalis,
&c.*
2 *Reciproca inducitur ex verbis*, ad inuicem ſobſti-
tuit.
3 *Requiſita reciproca de linea ad lineam.*
4 *Diuiſio non præiudicat niſi hæredibus diuiden-
tium.*
5 *Diuiſio non comprehendit bona, de quibus non fuit fa-
cta mentio.*
6 *Per diuiſionem non remittitur fideicommiſſum, niſi ſint
verba clara, & indubitata.*
7 *Nec ſufficit clauſula ad habendum, promiſſio de eui-
ctione &c.*
8 *Identitas bonorum probatur ex inuentario.*
9 *Et ex diuiſione.*
10 *Maxime contra inuentarium facientes, & diuiden-
tes.*
11 *Detractiones illiquidæ non impediunt immiſſionem fi-
deicommiſſario.*
12 *Auth. res quæ non habet locum niſi in ſubſi-
dium.*
13 *Emphyteuſis pro ſe, & hæredibus vadit ad extra-
neos.*
14 *Acquirens, titulo oneroſo, præiudicare poteſt vocatis
& diſponere de rebus acquiſitis.*

DECISIO LXXXV.

PEr mortem Angeli Mariæ de Herculanis ſine filijs,
egit Hieronymus, pariter de Herculanis, contra
Iſabellā eiuſdem defuncti Sororem, & hæredem, & vi-
gore fideicommiſſi ordinati à Hieronymo ſeniore, obti-
ouit, in partibus, immiſſionem ad poſſeſſionem bono-
rum fideicommiſſo ſubiectorum, quæ reperiuntur pe-
nes illas de Scarpis hæredes Iſabellæ, cumque, inte-
rim, defuncto Hieronymo Iudicium appellationis fue-
rit proſecutum, in Rota, ab Andrea, Camillo, &
Bernardino eius filijs, cauſa mihi commiſſa, priùs pro-
poſui dubium, ſuper detractionibus prætenſis ab eiſ-
dem de Scarpis poſſeſſoribus, quam Rota dixit eis com-
petere pro legitima ex perſona Iulij Cæſaris filij Hiero-
nymi Senioris fideicommittentis; nec non, pro media-
te dotis maternæ, ac alijs pecuniarum ſummis, impen-
ſis, pro affrancatione bonorum fideicommiſſi vt *in de-
ciſ. 4. Februarij 1664.* Hodie autem præfati filij Hierony-
mi Iunioris, omiſſa hac diſputatione petierunt aliud du-
bium, an, & ſuper quibus bonis obuentis Iulio Cæſari oc-
caſione diuiſionis factæ, de anno 1581. inter Bernardi-
num, & Iulium Cæſarem filios teſtatoris primo inſtitu-
tos, quæ conſiſtunt, in portione domus magnæ cum
quatuor domibus contiguis, poſitæ ſub Cappella S.
Michaelis Archangeli in prædio Barbiaoi, extra Por-
tam nuncupatam *di Strà Caſtiglione*, & tribus prædio-
lis ſitis in Villa Moderaoi, in communi Caſtri Gulphi.
Quia cum conſtet de fideicommiſſo, eiuſque purificatio-
ne, ad fauorem actorum, nec non, de bonorum iden-
titate, non poteſt denegari immiſſis ex remed. *l.fin Cod.
de edict. Diu. Adr toll. Merlin.deciſ.244.numer.4.* & alibi 1
paſſim.

Fideicommiſſum eſt litterale, ad fauorem Bernardini,
& Iulij Cæſaris filiorum teſtatoris, eorumque filiorū de-
ſcendentium maſculorum in infinitum vt ex teſtamen- 2
to latè *in Summario numer.primo*. Nec dubitari poteſt
de reciproca ſubſtitutione, inter omnes vocatos, tum
attentis illis verbis, *ad inuicem ſubſtituit vulgariter,
pupillariter, & per fideicommiſſum.* Tum etiam, quia
teſtator poſt vocationem omnium deſcendentium in
infinitum eiſque prohibitam bonorum alienationem,
addidit rationem, ibi, *Quia vult omnino, quod omnia
ſua bona ſubiaceant fideicommiſſo, & inter eos perpetuo
remaneant, ſine aliqua diſtractione, & diminutione, &
linea dd. eius filiorum deficiente, eorum vltimo deficienti
ſubſtituit &c.* Ex his, enim, conſtat, de omnibus requi-
ſitis neceſſarijs, ad inducendam reciprocam, etiam de li-
nea ad lineam, quod, nempè, omnes fuerint voca-
ti, quod ſubſtitutio ſit facta vltimo morienti, & in to-
ta hæreditate, de quibus in *l.Titia Seio. § Seia liberta-
tis, ff. de leg.ſecundò.* & plenè in *Rauennaten. fideicomm.* 3
*11. Februarij 1661. §. perpetuum, coram R.P.D. meo
Priolo.*

Non obſtat, quod fideicommiſſum cenſeatur remiſ-
ſum per d. diuiſionem factam inter filios teſtatoris. Nam
vltrà quod actores veniunt, ex iure proprio, non au-
tem, tamquam hæredes diuidentium, quibus propterea
diuiſio præiudicare non poteſt *Bald.conſ.89. nu.9.& 10.* 4
lib.1.Rota cor.Emin.Cardin.Celſe dec.267.nu. 12. adhuc, 5
ex lectura ipſius Inſtrumenti, *Summ.nu.* 2. Benè colligi-
tur diuidentes noluiſſe comprehendere iura fideicom-
miſſi, de quo nullam mentionem fecerunt. Ad effectum
enim, vt per diuiſionem inducatur remiſsio fideicomm.
opus eſt, vt verba ſint clara etiam indubitata, cùm alias
nō ſufficiat clauſula *ad habendum*, promiſſio de euictio- 6
ne, & ſimilia, dictum fuerit in *Bonon.fideic.de Monterentijs* 7
22 Iunij 1661. §. nec ex eo cum ſeqq. confirmata 27. *Ian.
1662.& in Eſina fideic.23.Iunij eiuſdē anni 1662.§.nec re-
fert, cor.R.P.D.meo Priolo.* vbi allegantur concordantes.

Identitas, pariter, bonorum videtur ſufficienter pro-
bata ex Inuentario confecto à Iulio Cæſare, & Bernardi-
no

9 no, poſt obitum Teſtatoris vbi deſcripta reperiuntur
nouo *Summar. numer.* 1. quod etiam comprobatur
ex ſucceſſiua diuiſione ab ipſis hæredibus facta *deciſ.* 1.
ſumm. num. 2. Vndè, cum ilii de Scarpis habeant cau-
ſam à Iulio Cæſare, mediante Iſabella eorum Authri-
ce iàm Inuentarium, quàm diuiſio benè concludunt,
contra ipſos identitatem bonorum de quibus agitur
10 *Card. Canaler. deciſ.* 578. *num.* 5. *Merlin. dec.* 262. *nu-
mer.* 2. *Et in Terracinen. fideicommiſs. de Pilorcijs* 6. *Iunij*
1659. *coram R. P. D. meo Albergato*, §. *quæ quidem in
fine*.

Retardari autem non debet immiſſio, ſiue ex ca-
pite detractionum, Competentium ex perſona Iulij Cæ-
ſaris, de quibus *in deciſ.* 4. *Februar.* 1664. ſiuè etiam ex
cauſa Dotis Iſabellæ eiuſdem Iulij Cæſaris filiæ; Quo-
niam detractiones non integræ fuerunt conſumptæ ex
fructibus perceptis ex bonis Controuerſis à die motæ li-
tis, quæ incepit vſque ab anno 1634. *Summ. num.* 30.
vel ſaltem negari non poteſt, quin earum quantitas
remaneat illiquida, adeò vt fideicommiſſarijs non va-
11 leant impedire petitam immiſſionem, ex allegatis *co-
ram Eminentiſs. Card. Otthob. deciſ.* 180. *numer.* 17. *in
recent. deciſ.* 336. *numer.* 26. *par.* 9. *& in Romana hæredi-
tatis* 1. *Aprilis* 1647. §. *tum etiam quia, coram Argue-
les*.

Dos verò Iſabellæ, immiſſionem impedire non va-
let, non ſolum, quia in fide Baptiſmi *Summ. numer.* 6.
ipſa enunciatur filia, naturalis Iulij Cæſaris, & tamen
de illius filiatione aliundè non conſtat, ſed etiam quia
in omnem caſum, detrahenda eſſet, ex bonis libe-
ris Iulij Cæſaris, non autem ex bonis fideicommiſſi, quæ
12 vigore *authentica res quæ*, non tenentur, niſi in ſubſi-
dium, vt *in Romana Reſidui Dotis* 27. *Februar.* 1668.
coram Me.

Demum non releuat, quod domus fideicommiſſo
ſubiectæ potuerint tranſire ad quoſcumque hæredes,
cum fuerint à Hieronymo Seniore acquiſitæ in Em-
phyteuſim pro ſe, & hæredibus, quia cum ex datis in
Summ. numer. 5. appareat de illarum acquiſitione fa-
cta ex proprijs pecunijs, vtique tanquam primus ac-
quirens titulo oneroſo, potuit ad libitum diſponere,
etiam In præiudicium vocatorum, non ſecus ac de
14 proprijs bonis patrimonialibus *Bald. in l.* 1. *numer.* 32.
*C. per quas perſonas nob. acquir. Rot. coram Merlin.
deciſ.* 99. *numer.* 4. *& ſeqq. Caſenaten. Emphyteuſis* 23.
Ianuarij 1651. *in punct. coram R. P. D. Meo Alber-
gato*.

Et ità altera tantum, cauſa bis propoſita reſolutum
fuit &c.

Eminentiſs. D. Card. Cerro.

Fauentina Bonorum.

Lunæ 9. *Iunij* 1664.

A R G V M E N T V M.

Firmato, ex quibus probetur Identitas bonorum fideicommiſſo ſubiectorum, excluduntur plures exceptiones, ex quibus prætendebatur impediri immiſſio fideicommiſſario, & præcipuè firmatur, quod ex diuiſione nunquam cenſetur renunciatum fideicommiſſo, niſi conſtet, de eius præciſa ſcientia.

S V M M A R I V M.

1 *Inſtantia capta per defunctum in actione reali tranſit ad hæredes.*
2 *Identitas bonorum teſtatoris probatur ex adnotatione in eius bonis.*
3 *Diuiſio probat identitatem inter diuidentes.*
4 *Teſtes examinati ad perpetuam rei memoriam cum adminiculis plenè probant.*
5 *Identitas probatur ex æſtimo Ciuitatis.*
6 *In fideicommiſſis habet locum tranſmiſſio.*
7 *Subſtitutus in caſu quo naſcantur filij, multo magis cenſetur caſu quo non naſcantur.*
8 *Secus, quando ſubſtitutio eſt conditionalis.*
9 *Portio vnius ſubſtituti accreſcit alijs.*
10 *Fideicommiſſum conditionale niſi concurrant coniecturæ vrgentes non tranſmittitur.*
11 *Requiritur contemplatio agnationis, & digreſſio ad plures gradus ſubſtitutionum.*
12 *Maximè ſi teſtator vocauerit proprijs nominibus.*
13 *Hæres tenetur approbare diſpoſitionem ſui auctoris.*
14 *Donatio facta abſenti mortuo ante acceptationem non eſt perfecta.*
15 *Quando donatio non eſt merè lucratiua requiritur actualis non tacita acceptatio.*
16 *Hæres poteſt impugnare donationem factam à defuncto de re ſibi competente.*
17 *Hæres beneficiatus non confundit bona propria cum illis defuncti.*
18 *Conſequitur bona, ad quæ ſuccedit, ex propria perſona.*
19 *Diuidens bona fideicommiſſi, in illis ſibi præiudicat.*
20 *Contrà, niſi habeatur notitia fideicommiſſi.*
21 *Scientia fideicommiſſi non probatur ex ſanguinis coniunctione.*
22 *Renunciatio fideicommiſſi, vt inducatur, ex diuiſione debet probari indiuidua ſcientia.*
23 *Per ſimplicem diuiſionem non reſultat remiſſio fideicommiſſi.*
24 *Trebellianica cenſetur prohibita ex prohibitione facta hæredi, vt omnia bona vadant in vocatos.*
25 *Creditum illiquidum non impedit immiſſionem fideicommiſſario.*
26 *Fructus percepti imputantur in Trebellianicam.*
27 *Vnus ex pluribus vocatis poteſt petere fideicommiſſum dando cautionem de reſtituendo alijs.*

D E C I S I O LXXXVI.

DAndam eſſe immiſſionem Coſtantiæ de Seuerolis, reſolutum fuit, ſub die 27. *Iunij* 1659. *coram Me*, in quibuſdam bonis fideicommiſſarijs Alberti; nempè ſuper domo exiſtente In Ciuitate Fauentiæ, in Parrocchia Sanctæ Mariæ Vgonum, ſuper poſſeſſione Toruaturarum 180. in territoriu Bononiæ, nec non alia poſſeſſione in territorio Fauentię in fundo Tagliauera nuncupata *la Seuerola*; Quia verò, poſtmodum Conſtantia deceſſit, relictis hęredibus quatuor familijs de Seuerolis deſcendentibus ex Bartholomęo filio Equitis Andreę Senioris, & ſignanter filijs q. Marci, quorum vnus eſt D. Nicolaus Seuerolus Aduocatus Conciſtorialis, ac in Romana Curia inſignis Aduocatus; Ideò ad eius inſtantiam propoſui dubium, ſuper reſolutis, & hodie Domini deciſ. confirmarunt.

Sicut, enim, Conſtantię denegari non poterat immiſ-
ſio in bonis pręfatis, cum docuerit, de fideicom. eiuſque
purificatione, ac bonorum identitate; Ità pariter illius
hęredes, idem Iudicium proſequendo, poſſunt quoque 1

Digitized by Google

Immiſſionem obtinerè ; cum ſit regulare, quod in-
ſtaotia incæpta per defunctum, in actione reali, con-
1 tiouetur in hæredes per *text. in l. ſi conſtante ff. ſolut. ma-*
trim Surd. conſ. 222. numer. 10. & 15. Rot dec 54. nu-
mer. 11. part. 4. tom. 2. recent. Fideicommiſſum Al-
berti noo reuocatur in dubium, & ideotitas bonorum
à teſtatore poſſeſſorum, vſque ad obitum, plenè iuſti-
ficatur, in facto. Siquidem Albertus, non ſolum illa
deſcripſit, vti propria, in eius teſtamento, ex qua de-
ſcriptione, ſeu adnotatione, reſultat, quod fuerint in
2 bonis eiuſdem teſtatoris, iuxta *conſ. Bald. 89. nu. 3 lib.*
1. & in Ceſenaten fide. commiſs. 6. Iunij 1659. §. corrobo
ratur, & 3. Iuny 1661. §. probatur etiam cor. Eminentiſs.
Celſo.

Verum etiam, reſpectu domus, Fauentiæ, & præ
dij exiſtentis in territorio Bononiæ, vltrà inſtrumen-
3 tom diuiſionis factæ inter Albertum, & fratres, vbi ap
pareot obuenta in portionem Alberti, concurrunt
quamplures enunciatiuæ emiſſæ in diuerſis publicis
ioſtrumentis, iuoctis præſertim duorum teſtium de
poſitionibus, qui, licet ad perpetuam rei memoriam
examinati, alijs tamen adminiculis ſuffulti, bene
4 probant *Caputaq. deciſ. 234 par. 1. Burat. deciſ. 306.*
num. 6.

Et, reſpectu alterius prædij, in fundo Tagliauera,
vltrà prædictum inſtromentum diuiſionis, & dictos
teſtes, probatio etiam deſumitur, ex partita æſtimi, ſeu
Cataſtri Ciuitatis Faoentiæ, ex qua probari identita
5 tem bonorum dixit *Rot. coram Seraphin. dec 1344. num 2.*
cum alijs allegatis *in d. Ceſenaten. fideicom. 6. Iuny 1659.*
cor. Eminentiſs Celſo.

Quibus addendum eſt prædium nuncupatom Beluc-
dere ; quod Achilles Seuerolus Archidiaconus Faoen
tiæ Alberti frater ſibi reſeroauerat, in ioſtrumento do-
nationis per ipſum factæ eidem Alberto, & Affricano
Fratribus, qui Achilles cum deceſſerit, ſuperſtite tan-
tom Alberto, ille in d. prædio ſucceſſit, illudque vioens
poſſedit vt probatur ex inſtrumento d. Diuiſionis alijſ-
que io facto deductis.

Quo verò ad fideicommiſs. purificationem iterom fue
runt repetita illa duo obiecta. Primò, quod Cooſtao-
tia, & aliæ ſurores Bartholomæi fuerint inſimul ſubſtitu-
tæ æqualiter cum filiabus fæminis, quæ nunquam na
tæ fuerunt, & propterea dicitur fideicommiſſum noo
deueniſſe ad caſum à teſtatore præſcriptum, nempè ſi-
multaneæ ſucceſſionis ſororum æqualiter cum filia-
bus; Secundò quod, in omoem caſum, Domini Mar
6 chio Spada, & Taurellus, tamquam filij Ciciliæ, &
Iuniperæ ſororum ſuccedere deberent, iure tranſmiſ-
ſionis, ſeu repræſeotationis, intrando io locum ma-
trum.

Cæterom viſum fuit vtrumqoe remoueri ex dd. deci-
ſionibus; Nàm, reſpectu primi, cenſuerunt Domini, vo-
cationem ſororum, ex veriſimili meote teſtatoris, non
defeciſſe, licet filiæ quæ naſci ſperabantur, natæ non
7 fuerint, ea potiſſimum ratione, quia ſi in caſu exiſten-
tiæ filiarum voluit teſtator, in earum concurſu ſoro-
res conſtituere, multò fortius dicendum eſt ſubſtituiſſe
filiabus non natis, vt probant auctoritates *in dec. relata,*
§. quia vltra quod. Decius verò & cæteri ab altera parte
allegati loquuotur ſolum quaodò ſubſtitutio eſt con-
ditiooalis, eiuſque purificatio penderet à oatioitate filio-
8 rum, quo caſu, filijs non oatis remanet inefficax ſub-
ſtitutio, tanquam conditione noo adimpleta, ſecus
autem, quando, prout hic, vbi ſubſtitutio ſimplici-
ter & purè loquitur, de ſororibus natis, ac de filia-
bus naſcituris; Hoc, enim, caſu remanet firma con
cluſio, quod portio filiarum, quæ natæ non fuerunt,
9 accreſcit alijs coniunctim ſubſtitutis, vt probat *textus*
in l. qui quartam 15. §. fin. & in lege ſi duobus 16. §. vltim.
ff. de legat. 1. cum alijs *in deciſ contentis, § quia vltim.*
in fin.

Secondom de tranſmiſſione tollitur, ex eo, quod
cum agatur de fideicommiſſo conditionali noo admit-
titur admiſſio, niſi concurrant vrgentes coniecturæ, 10
quæ deficiunt in præſenti, quando non fuerit contem-
plata agnatio, neque adſit digreſſus ad plores gradus ſub-
ſtitutionum; His enim deficientibus ceteræ omnes re-
manent inefficaces, & in ſufficientes vt dictum fuit in
Hoſtien. fideicommiſs. 1. Decembris 1659. §. nec obſtat cor. 11
Me.

Maximè, cum teſtator vocauerit Conſtantiam, aliaſ-
que ſorores, proprijs nominibus; Quo caſu, vrgentioe
coniectura reſultat pro excluſione tranſmiſſionis, quaſi,
quòd teſtator ſe reſtrinxerit ad ſolas perſonas, quas pro-
prijs nominibus expreſſit *Caualer dec. 434. numer. 4.* 12
cum allegatis *in d. Hoſtien fideicommiſs. §. coniectura in*
fine.

Minus vrget obiectum, hodie, de nouo deductum,
quod bona, de quibus agitur, fuerint de aono 1613.
per Barthulomeum donata inter viuos Camillæ eius ma-
tri, & ideò, cum Paohtaſilæa, & Conſtantia ſint hæ- 13
redes d. Bartholomæi, teneantur diſpoſitionem ſui aucto-
ris approbare.

Vltra quod, enim, donatio non poteſt dici perfecta,
tanquam facta Camillæ abſenti, quæ donanti prædeceſ-
ſit antè actualem ratificationem, ſeu acceptationem *tex.* 14
in l abſenti 10. ff de donat. Rot. poſt Zacch. de oblig. Cam.
dec. 123. nu. 12. & ſeqq coram Reuerendiſs. Royas dec. 304.
num. 21.

Et cum non verſemur in donatione merè fauorabili,
& lucratiua, ſed potiùs mixta, quamplura onera con-
tinente, non ſuffragatur tacita ratificatio, neque ac-
ceptatio notarii pro abſente, ſed omninò requireba-
tur vera, & effectualis ipſius donatariæ acceptatio, ſi- 15
nè qua nec dominium nec poſſeſſio fuit à donante ab-
dicata *gloſſ. in l. 1. verbo liberalitatem ff. de donat. Alex.*
conſ. 204. num. 3. lib. 7. Rot. dec. 27. num. 1. par. 7. recent.
Merl. dec. 697. num. 77. cum pluribus allegatis in *Fauen-*
tina Societatis 26. Iuny 1647. coram Eminentiſs. Celſo, §.
nam ſcientia.

Adhuc, ex tenore ipſius donationis, remouetur quæ-
libet dubietas, quia cum Bartholomæus, in dooatione,
non deduxerit iura hæredum, ſed ſolum ſe reſtrioxe-
rit ad iura ſua quæ ſibi competebant, ſoper bonis, de
quibus agitur, addita expreſſa declaratione, quod no-
lebat teneri de euictione, niſi, ex dato, & facto ſuo,
tantum, non fuit ſublatum ius fideicommiſs. hæredi-
bus competens independenter à Bartholomæo, ſed do-
natione non obſtante poſſunt ex eorum propria perſo-
na ad illud aſpirare iuxta doctrinam *Bald in l. qui ſe pa-*
tris num. 32. C. vnd. liber. Fuſar. de ſubſti. quæſt. 593. 16
num. 165. Rot. dec. 362. num. 2. par. 9. recent. & in Rauen-
naten. Hæreditatis 24. Iannar. 1661. coram R. P. D. Al-
bergato §. prout præteruio cum ſeq

Præſertim, quia Conſtaotia hæreditatem Bartholo-
mæi adioit cum benef. *l. & inuent. &c.* quo caſu, eius iu-
ra propria non potuerunt confuodi, nec prohibetur ex 17
propria perſona conſequi bona de quibus agitur ex diſ- 18
poſitione Alberti, *Bald in l ſi vxor. 7. numer. 1. C. de*
bon. auct. iud. poſſ. Surd. conſ. 7. numer. 31. Rot. coram
Eminentiſs. Ottob. dec. 180. & dec. 270. numer. 13. & in
Romana fideicommiſs. de Zucchonis 4. Februarij 1650.
coram Dunozetto, §. præterea.

Quod autem Conſtantia, dioidendo bona contro-
uerſa, vti hæreditaria Bartholomæi, ſibi præiudica-
uerit in iuribus fideicommiſs. nollius eſt momeoti ; 19
Quia de eo tempore oon habebat ſufficientem no-
titiam fideicommiſs, vt reſpondet deciſio §. *final.* Quæ 20
quidem ſcientia fideicommiſſi noo benè deſumitur
ex ſanguinis cooiunctione, ex legatis relictis eiſ-
dem ſororibus, & ex alijs deductis pro parte Do-
mioi Marchionis; Etenim non cooludunt præci-
ſam, & indiuiduam ſcientiam iuris ſibi competentis
quæ

Digitized by Google

quæ omninò requiritur ad effectum, vt per talem diui-
ſionem, induci valeat renunciatio, ex parte mulieris, per
22 *tex. in l. de his, ff. de tranſact. Rot. dec. 724. num. 5. par. 4.
tom. 3. rec.*

Et non ſolum non probatur ſufficiens ſcientia fidei-
commiſſi, verum etiam, de actuali diuiſione, non do-
cetur, nec aliunde apparet, ſorores diuidentes, habuiſſe
expreſſam voluntatem renunciandi, cum alias, per ſim-
23 plicem diuiſionem, remiſſio fideic. non reſultet, *tex. in
l. cum pater §. hæreditatem, ff. de leg. 2.* & plenè dictum
fuit *in Bononien fideic. de Monſereuiis 22. Iunij, § nec ex eo
cum ſeqq. & 27. Ian. 1662. cor. R. P. D. Priolo.*

Denique, non obſtat exceptio detractionis Trebel-
lianicæ, quia ſubſiſtunt reſponſiones alias datæ, quod
cenſetur prohibita, ex prohibitione alienationis facta
hæredi, ad hoc, vt omnia bona deueniant in vocatos,
24 vt *in d. §. non obſtante quoque*; ex fructuum perceptio-
ne facta per Bartholomæum primum hæredem graua-
tum, vel oritur illius ſatisfactio, vel ſaltem remanet
creditum illiquidum, quod impedire non valet immiſ-
25 ſionem fideicommiſſarii, *Rot. in Romana fideicom. de
Palatijs 28. Iunij 1647. §. fin. coram Arguelles, & in Bo-
nonien. fideic. de Maluetijs 4. Februar. 1661. coram R. P.
D. Beuilaqua, §. quam ſententiam.*

Nil releuante reſponſione quod teſtator iam diſpo-
ſuerat de fructibus ſuæ hæreditatis; Quia cum diſpo-
ſitio ſit particularis reſtricta ad fructus duorum prædio-
rum, & habitationem vnius domus, remanſerunt alia
bona, ex quibus Bartholomæus, poſt obitum Camillæ li-
26 berè fructus percepit, quos in cauſam Trebellianicæ im-
putare tenebatur *Rot. in Sueſſana legitima 10. Martij
1662. §. nec obſtitis coram R. P. D. Taya.*

Nec turbat, quod Seuerolis debeatur ſolum portio
Conſtantiæ, quia cum Panthaſilea altera ſubſtituta
hodie non agat, non prohibeotur petere totum, dum-
modo præſtent cautionem de reſtituendo eidem Panta-
ſileę propriam portionem iuxta praxim de qua per
*Surd. conſ. 359. num. 15. & 16. cum relatis in dec. §. non
obſtat.*

Et ità vtraque &c.

Eminentiſs. D. Card. Cerro.

Firmana Bonorum.

Merc. 5. Iunij 1662.

ARGVMENTVM.

Donatio facta à filio ingrediente religionem matri,
non reuertitur ad donantem, mortua matre, ſed
tranſit ad hæredes, maximè, quando contractus
non eſt factus, per viam renunciationis, ſed do-
nationis.

SVMMARIVM.

1 *Donatio, de ſui natura, eſt perpetua.*
2 *Et tranſit ad quoſcumque hæredes extraneos.*
3 *Nec reuertitur ad donantem, niſi fuerit expreſſum.*
4 *Donatio remuneratoria videtur reſtricta ad donata-
rium.*
5 *Limita quando fuit donatum per viam renunciatio-
nis.*
6 *Secus, quando, per viam donationis.*
7 *Donans cum verbis ampliſſimis nunquam poteſt ſucce-
dere in bonis donatis.*
8 *Maximè in concurſu coniunctorum donatarij.*
9 *Donatio præſumitur, intuitu ingreſſus in religio-
nem, quando paulò poſt eam donans ingredi-
tur.*
10 *Ex vicinitate actuum inducitur correſpectiuitas.*
11 *Inſinuatio non requiritur in donatione facta de iure
incerto, & euentuali.*
12 *Et in donatione ex cauſa ingreſſus in religionem.*
13 *Inſinuatio per 30. annos præſumitur.*
14 *Simulatio excluditur in donatione facta ob ingreſſum
in religionem.*
15 *Et in donatione inter matrem & filium.*

DECISIO LXXXVII.

STante ampliſſima donatione, inter viuos, facta per
Vincentium, ad fauorem Victoriæ Matris, dictum
fuit ſub *die 3. Maij 1657. cor. Me*, non eſſe dandam
immiſſionem S. Auguſtini de Firmo agenti ad bona hæ-
reditaria Victoriæ, ex perſona eiuſdem Vincentij do-
nantis, nunc Fr. Ioan: Baptiſtæ nuncupati, & cum
hodie cauſa fuerit repropoſita, DD. ſteterunt in deci-
ſis, quia cum donatio, de ſui natura, ſit perpetua, 1
tranſit ad quoſcumque hæredes donatarij etiam extra- 2
neos, nec, vllo, vmquàm, tempore, reuertitur ad
donantem, niſi fuerit ſpecialiter expreſſum, *Bald. in 3
l. 2. C. de Iur. dot. Mantic. de tacit. lib. 13. tit. 21. nu-
mer. 20. Gratian. c. 568. numer. 1. 24. cor. Achil. dec.
vnic. de donat. numer. 6. & per tot. & in Romana Fi-
deicommiſſ 9. May 1659. §. hinc regreſſus cor. R. P. D.
Veroſpio.*

Et hinc non eſt momenti, quòd donatio, tamquam
facta, pro maximis beneficijs à matre receptis, videa- 4
tur perſonalis, reſtricta, dumtaxat, ad fauorem Vi-
ctoriæ, quia hæc exceptio poteſt admitti, in terminis
ſimplicis renunciationis, non autem quando, prout
hic proceſſum fuit, per viam donationis, de cuius na- 5
tura præcipuum eſt, vt bona donata exeant de manu
donantis, nec ad illum, vel eius hæredes vmquam, re-
uertantur, vt pluribus congeſtis diſtinxit *Rot. in Romana 6
Fideicommiſſ. 27. Iunij 1660. cor. R. P. D. Beuilaqua §. non
obſtat, quod denuò.*

Quod, autem, Vincentius ſaltem, pro ſua portio-
ne, valeat ſuccedere matri ab inteſtato defunctæ, tol-
litur ex amplitudine ipſius donationis quæ fuit facta,
de omnibus, & quibuſcumque iuribus, & actionibus
præſentibus, & futuris, ibi, *Quas, & quæ dictus Vin-
centius habuit, & habet, & in futurum ei competere
poterunt ſuper dote, & bonis d. Victoriæ ex quocumque Iu-
re, & cauſa*. Huiuſmodi, enim, donationis ampli-
tudo, importat perpetuam abdicationem perſonæ do-
nantis, & reddit illam inſucceſſibilem, omni tem-
pore, perindè, ac ſi eſſet mortua, vt tradit *Alto- 7
grad. conſil. 66. numer. 47. in fine, lib. 1. & conſil. 36. nu-
mer. 14. 15. lib. 2. Rot. in recent. deciſ. 187. numer. 1. par. 1.
dec. 109. num. 1. & ſeqq. par. 5. & in Ariminen. Succeſſionis 1.
Aprilis 1658. §. in quam ſententiam, coram R. P. D. Beui-
laqua.*

Idque, potiſſimè, procedit, quandò non agitur de
admittendo extraneo, ſed fratre, ſorore, vel agnato,
qui regulariter in ſimilibus donationibus contempla-
ti cenſentur, *Alexand. conſil. 329. per tot. lib. 3. Pariſ. 8
conſil. 28. numer. 46. verſ. & cum ipſa lib. 3. Sanchez. ſu-
per decal. lib. 17. numer. 27. Merlin. dec. 62. numer. 25.*
& latius *in d. Ariminen. Succeſſionis coram R. P. D. Be-
uilaqua.*

Et licet cauſa ingreſſus, in Religionem non legatur
in Inſtrumento Donationis expreſſa, præſumitur ta-
men non ad alium finem facta, cum Vincentius donaue-
rit, die 16. *Maij 1607.* & ſub die 20. *eiuſdem Menſis*, & 9
anni, & ſic poſt quatuor dies fuit acceptatus in Religio-
ne. Ex qua temporum vicinitate ſatis probatur corre-
ſpectiuitas horum actuum, *Craneis. conſ. 298. num. 13. 10
Menoch. præſ. 22. num. 28. & ſeqq. lib. 8. Rot. coram Buratt.
dec. 361. num. 4. 5.*

Non obſtat defectus Inſinuationis, quia vltrà Reſ-
ponſiones datas, in alia deciſione, quod, ſcilicet non re- 11
quiratur, quandò donatio eſt de Iure quærendo incerto,

Digitized by Google

12 & euentuali, & eſt facta, occaſione ingreſſus in religio-
nem, vt ex Iuribus ibidem relatis, adeſt etiam lapſus
temporis 30. annorum, & vltra, quo fiat, vt inſinuatio
13 tamquam ſolemnitas extrinſeca, præſumatur *Felin.
in c. ficut numer 4. C. de rei vindic. Gratian. cap. 869.
numer. 4. Rot. cor. Canaler. deciſ. 575. num. 11. & in Cæ-
ſenaten. bonor. 15. Maij 1651. §. non obſtat cor. R. P. D.
Albergato.*

Nec pariter obſtat nullitas prætenſa, ex eo, quod do-
natio fuerit ſtipulata extrà Ciuitatem Firmi, quodque
Vincentius fuerit alio traductus ad effectum fraudandi
Statutum dictæ Ciuitatis.

Nàm, cum donatio emanauerit ad fauorem matris,
& fuerit facta in perſona volente ingredi Monaſterium,
14 ceſſat quælibet præſumptio fraudis, & læſionis, vt fuit
15 dictum *in Romana Donationis 3. Iunij 1641. cor. Reueren-
diſs. Tarraconen. §. quarto facit*, & regulariter fraus non
præſumitur, niſi probetur.

Et ita vtraque &c.

Eminentiſs. D. Card. Cerro,

Romana Adminiſtrationis,

Lunæ 1. Iulij 1669.

A R G V M E N T V M.

Mater tranſiens ad ſecundas nuptias cuſtodit, & ad-
miniſtrat bona filij abſentis, cuius vita aut mors
ignoratur, maximè ſi illa ſuccedere debeat fi-
lio.

S V M M A R I V M.

1 *Ille debet cuſtodire bona abſentis, ad quem eius ſucceſ-
ſio debetur.*
2 *Mater tranſiens ad ſecunda vota perdit tutelam filio-
rum.*
3 *Quæ concluſio non habet locum quando filius eſt abſens,
& ignoratur an viuat, quia tunc mater adminiſtrat
eius bona.*
4 *Mater ſuccedit filio etiam ſi tranſeat ad ſecundas nu-
ptias.*

D E C I S I O LXXXVIII.

POſtquam Catherina, ſpatio, circiter, duorum men-
ſium Marcelli filij redditum in vanum expectaue-
rat, iudicialiter petijt bonorum illius adminiſtrationem,
& ſub *die 22. Februar.* 1067 decretum deputationis obti-
nuit à Reuerendiſs. D. Vrbis Gubernatore præſtita tamen
cautione de conſeruando fideliter, adminiſtrando, & ra-
tionem reddendo eidem Marcello filio, vel alijs, quibus
opus fuerit, vt quia ipſum fato ceſſiſſe dicebatur, ideo
mater, vti ſuccedens ab inteſtato, immiſſa fuit per ſen-
tentiam R. P. D. A. C Bulgarini in poſſeſſionem bono-
rum filij firma remanente cautione, iam præſtita ad for-
mam decreti D. Vrbis Gubernatoris. Prætendente au-
tem Iacobo Marcelli Patruo ipſum adhuc viuere, & ex
pluribus cauſis remouendam eſſe matrem, ab admini-
ſtratione iudicium intentauit coram Vicario Baſilicæ S.
Mariæ Maioris, à quo contrariam ſententiam reporta-
uit, vnde ad eius inſtantiam propoſito dubio, An Ca-
therina ſit remouenda ab adminiſtratione, reſolutum
fuit negatiuè.

Optima quidem ratione, quia, cum adhuc ſit incer-
tus caſus Marcelli, An ſcilicet viuat, vel obierit, inte-
rim adminiſtratio ſuorum bonorum non alijs conceden-
da videtur, quàm matri, cuius magis, quàm aliorum in-
tereſt bona huiuſmodi conſeruari in hæreditate, ob ſpem
ſucceſſionis; Ille enim debet ad cuſtodiam præponi,
ad quem certificato euentu, vel etiam purificata condi-
tione, hæreditas de Iure deberet peruenire, vt eſt *text.* 1
*in l. ſi ſub condit. 5. & l. ſi ſeruus 10. ff. de bonor. poſſ. ſe-
cundum tabulas, Angel. de legit. contradict. quæſt. 11.
art. 1. num. 16. Surd. conſ. 125. num. 57. Rot. deciſ. 40. num. 2.
par. 1. diuerſ.*

Non obſtat, quod per tranſitum Catherinæ ad ſe-
cunda vota, ipſa amiſerit adminiſtrationem bono-
rum filij, quia *textus in auth. ſacramentum 6. quando mu-* 2
lier tutel. offic. fungi poteſt, & aliæ auctoritates allegatæ
ab informantibus pro Iacobo, cum loquantur de ma-
tre, quæ gerit tutelam vel curam filij pupilli, vel mi-
noris, non applicantur caſui noſtro, vbi non agitur de
tutela, vel caſu, ſed de adminiſtratione bonorum filij
maioris, cuius vita vel mors ignoratur, nec poteſt ha-
bere locum prouiſio legis contra matrem tutricem vel 3
curatricem ſecundo nubentem, ſed potiùs ob ſpem pro-
babilis ſucceſſionis eidem debetur adminiſtratio, vt præ-
ter ſuperius allegatos latè *Menoch. de arbitrar. conſ. 150.
num. 21. 22. & 33.*

Prædicta omnia deducta circa malam adminiſtratio-
nem Catherinæ, ex quibus pariter prætendebatur eſſe
locum remotioni, viſa etiam fuerunt remoueri animad-
uertendo, quod aut Marcellus, viuit, & hoc caſu, ſa-
tis eidem videtur conſultum per cautionem iam præſti-
tam, aut verò mortuus eſt, & ſic inanis redditur ex-
ceptio, cum nullo alio filio exiſtente ſucceſſio matri de-
beatur, etiam ſi ad ſecundas nuptias tranſierit, *Rot. in No-
uarien. Legitimæ 11. Maij 1629. coram Reuerendiſs. Imo-
len. apud Donat. Anton. de Marin reſol. quotid. lib. 1. cap.
253 num. 17. & in rec. dec. 267. num. 17. par. 5.*

Et ita vtraque, &c.

Eminentiſs. D. Card. Cerro.

Mantuana Bonorum.

Ven. 10. Martij 1662.

A R G V M E N T V M.

Renunciatio feudi, ſeu ſubinfeudatio, non tollit ius à
renunciante; ſed ex defectu perſonarum, quibus
fuit renunciatum, feudum reuertitur ad renun-
ciantem feudatarium, non ad Dominum dire-
ctum.

S V M M A R I V M.

1 *Durante linea inueſtitorum non eſt locus deuolu-
tioni.*
2 *Deficientibus illis quibus fuit ſubinfeudatum, feu-
dum reuertitur ad ſubinfeudantem non ad domi-
num.*
3 *Dominus directus, nec per renunciationem, nec
per nouam conceſſionem præiudicat primis inue-
ſtitis.*
4 *Proteſtatio preſeruat iura proteſtantis.*
5 *Renunciatio prodeſt illis ad quorum fauorem eſt fa-
cta.*
6 *Renuncians feudum ad fauorem certæ perſonæ, ex illius
defectu redit ad feudum.*
7 *Feudatarius renuncians partem feudi poteſt ad illam
redire.*
8 *Actus cum reſeruatione aſſenſus alicuius, eo non adue-
niente reſoluitur.*
9 *Clauſula*, non alias, aliter &c. *conditionem ſuſpenſiuam
importat.*
10 *Feudatarius non poteſt ſine Domini conſenſu feudum
in alium transferre.*

11 *Nulli-*

Digitized by Google

11 *Nullitas contractus facti ab Eccleſia poteſt opponi à tertio.*
12 *Recipiens Canonem cenſetur approbare emphyteuſin.*
13 *Bona redacta ad allodialitatem retinent naturam feudi.*

DECISIO IXC.

POſtquàm Reuerendiſs. D. Epiſcopus Mantuæ, Dominus directus, duas obtinuerat fauorabiles reſolutiones, contra Comitiſſam Caſtrobarcam, ſuper deuolutione bonorum, de quibus agitur, in loco *dell' Angelo* Bubulcarum 230. ob mortem Comitis Vincentij Caſſini vltimi ſubinfeudati, ſine deſcendentibus, Sereniſſimus D. Dux Mantuæ cauſam habens à primo inueſtito, totius Curiæ Podij, ſub qua bona controuerſa continentur, ad hanc cauſam admiſſus, præuia ſpeciali commiſſione, ac diſputato dubio, cui præfata deuolutio ſuffragaretur, ſub die 28. *Ianuarij* 1658. Epiſcopo deuolutionem ſuffragari dictum fuit, ſed repropoſita cauſa, & articulo, per tres vices diſcuſſo, tandem hodie, DD. exiſtimarunt recedendum eſſe à deciſis.

Præmiſſo enim, prout partes non controuertunt, quod præfata bona, vt dictum eſt, comprehenduntur in inſtrumento primæ conceſſionis totius Curiæ Podij, factæ anno 1332. per Iacobum Epiſcopum Mantuæ, ad fauorem Ludouici de Gonzaga, pro ſe, ac filijs, & liberis ſuis filijs maſculis, fœminis, in infinitum, quodque inueſtitura, adhuc durat, in perſona moderni Ducis, ſequitur Eccleſiam Dominam directam non poſſe petere deuolutionem, quia ei non eſt locus durante linea inueſtitorum,
1 *Gabr.conſ.88.num.6.lib.1. Peregr. conſ.11.nu.4. in fin.lib.5. Cyriac.contr.113.num.3.*

Et quamuis Maximilianus eius auctor d. bona ſubinfeudauerit, eaq; à Iure feudali ſucceſſiuè liberauerit, ad fauorem Hieronymi Piperarij, eiuſque hæredum; Nihilominùs exindè non impeditur primus inueſtitus, quin poſſit obtinere deuolutionem, per deficientiam ſubfeudatarij, quia iuxta veriorem ſententiam ſubfeudum eidem applicatur, non autem Domino directo, vt per ad-
2 ductos, in præterita tradit *Alex.in l. ſi infinita, §. ſi de vectigalibus, n.38. ff. de damn.in fect. Natt.conſ.119 num.1. Burſat.conſ.91.nu.2.verſ.attamen, vbi excommiſſione lib.1. Menoc.conſ.338.per tot. Bardell.conſ.42.n.14. Afflict.dec. 282.n.12.& Rot.dec.390.n.2.part.1.rec.*

Nec vrget prima reſponſio præteritæ deciſionis, quod ſcilicèt, Com. Caſſinus, per cuius obitũ bona deuoluũtur, nõ à primo inueſtito, ſed ab Eccleſia feudum obtinuerit; Quia conceſſiones, & renunciationes, per Epiſcopum factæ tam ad fauorem ſucceſſorum Piperarij, quam etiam quorumcumq; aliorum, & ſucceſſiuè ad fauorem Com. Caſſini, non immutarunt ſtatum primæ conceſſionis, nec vllo modo præiudicarunt DD. de Gonzaga comprehenſis in prima inueſtitura, cum Dominus directus, de Iure, non poſſit, nec per renunciationem, nec per nouam conceſſionem præiudicare primis inueſtitis, vt pro-
3 bant *Dec.conſ.468 n.16. Cephal.conſ.23.n.46. Goz.ad conſ. 53.n.18. Pereg.conſ.30.n.4.lib.1. Gratian.cap.372.n.2. Cald. de renou.Emphyt.lib.1.q.3.n.7. Surd.dec.189.num.14. Rot. dec.176.num.38.part.5.rec.*

Eo faciliùs in caſu noſtro, quo renouationes factæ fuerunt, ſub expreſſa proteſtatione non præiudicandi Iuribus tertij, & ſignanter Iuribus Domini Curiæ Podij, quæ quidem proteſtatio omnia Iura ſibi ipſi competentia
4 præſeruat ex allegatis, per *Rot.dec.499.num.14. & ſeqq. part.5.rec.*

Liberatio autẽ, ſeu potiùs renunciatio feudi per eumdem Maximilianum peracta, in qua præcedens deciſio conſtituit ſecundum fundamentum, nec pariter poteſt Eccleſiæ ſuffragari, cum non legatur ad ipſius fauorem concepta, ſed dumtaxat reſpiciat perſonam Hieronymi
5 Piperarij, eiuſque hæredum, quibus propterea, & habentibus cauſam ab eis prodeſſe tantummodò poterat, non autem Eccleſiæ Dominæ directæ, ad quam renunciantis non intereſt, quod porrigatur ex ratione adducta per *Bart.in l. qui Romæ 122. §. duo fratres, nu.24. verſ. ad ſecundum, ff. de verb. oblig.* Eſt enim in hac materia diſtinctio recepta, quod renunciatio feudi facta per Vaſſallum, tũc ſolùm impedit deuolutionem ad renunciantem, quando eſt facta in manibus Domini per viam refutationis, vel quando renunciatio eſt realis, vel indefinita ad fauorem cuiuſcumque perſonæ, non autẽ quando prout hic, fuit reſtricta ad fauorem alicuius, & eius hæredum, quia tũc dicitur perſonalis, & deficientibus hæredibus feudum nõ reuertitur ad Dominum directum, ſed ad renunciantem,
vel eius deſcendentes *ad text. in c. 1. de eo qui fin. fec. agnat.* 6
& optimè diſtinguunt *Corn.conſ.24.num.16.lib.4. Hond. conſ.36.n.20.& ſeqq. lib.1. Roſental. de feud. diuiſ.c.2. concl. 21. per tot. Scrader de feud. p.8.c.5.n.27. verſ. hac concluſio, Rot. coram Manzand. in rec. dec.188. per tot. part.3.*

Verùm ex alia quoq; ratione, DD. exiſtimarunt huiuſmodi liberationem non obſtare; Quia nempè Maximilianus non abdicauit à ſe totum feudum Curiæ Podij conſiſtens in bubulcis 1334. ſed tantummodò liberauit portionem Bubulcarum 230. reſiduo penès ſe, retento, Ideòque eueniente caſu deuolutionis, illa minor pars liberata nõ reuertitur ad Dominum directum ſed ad Dominum immediatum, penès, quem reliquiæ feudi principalis ſul ipſum feudum principale remanſit, ita vt mem-
brum ſuo corpori reconſolidetur, vt explicant. *Soc.Iun.* 7
conſ.134.n.9. verſ quod etiam lib.3. Menoch.conſ.338.n.18. Roſental de feud.cap.11.concl.18.nu.1. verſ. licet hoc Marianus, & in addit ibid. lit.E. & alijs allegatis dixit *Rot. dec.664.num.14 part.2.rec.*

His accedit, quod liberatio prædicta non fuit purè facta ad fauorem, ſed ſub conditione, ibi, *accedente prius*
conſenſu Domini directi; Qua propter dum Epiſcopus nõ 8
ſolùm non conſenſit, ſed illam declarauit nullam, & inualidam, Maximilianus, per d. liberationem non cecidit à Iure ſuo, maximè attenta clauſula ibidem adiecta, *& non aliter, nec alio modo*, quæ conditionem ſuſpenſiuam
importat, *Bald.in auth. ingreſſi, num.12. C. de Sacroſ. Eccl.* 9
Menoch.conſ.88.nu.17.& ſeqq. Gratian.cap.949.nu.4. Rot. coram Caputaq. dec.82.num.3.4.part.3. Parùm obſtante, quod dictæ reſolutioni fuerit adiecta alia clauſula, quatenus opus ſit; Quia conſenſus Domini directi ſemper
requiritur, vbi feudatarius, feudum liberando, poſſeſſio- 10
nem transfert in alium ſubfeudatarium, qui non poteſt, irrequiſito Domino, nouam poſſeſſionem apprehendere, *Ludouic. Bell.conſ.1.n.60. Galeot.contr.lib.1.cap.7.n.68.* & ideò non aliter cenſetur liberatum feudum, niſi quatenus Dominus velit, & conſentiat, ipſo autem diſſentiẽte, liberatio remanet nulla, vt ex iuribus ſupra relatis, quæ nullitas, cum fuerit detecta pe declarationem Epiſcopi Boldrini, nedùm per Eccleſiam, ſed etiam per quoſ-
cumq. tertios poteſt opponi *Rot.dec.175.n.12.p.1.diuerſ.* 11

Quibus etiam accedit, quod Epiſcopi pro tempore, ſemper receperunt à DD. de Gonzaga ſolitam præſtationem ducat.15. quæ debebatur pro toto feudo Curiæ Podij, ex hac enim, receptione videntur, quodammodò
illos infeudatarios approbaſſe, etiam reſpectu bonorum 12
ſubfeudatorum, cumque integre penès illos retinuerint iura paſſiua, dicendum quoque eſt retinuiſſe actiua, ad effectum petẽdi deuolutionem, vt comprobat *Surd. conſ. 210.num.148.& ſeqq.*

Denique non obſtat, quod bona controuerſa, ex conſuetudine Mantuæ, ſint deducta ad inſtar allodialium, quia id procedit, quoad validitatem alienationis, & vt
poſſint ad quoſcumque tranſire, non autem ex hoc po- 13
teſt inferri, quod amiſerint propriam naturam feudi, quam ſemper retinere firmat idem *Roſental.cap.9.memb. 1.concl.39.num.9 & ſeqq.*

Et ita vtraque parte &c.

Digitized by Google

Eminentiſs. D. Cardin. Cerro:

Mediolanen. Iuriſpatronatus.

28. *Martij* 1661.

ARGVMENTVM.

Pertinentia Iuriſpatronatus probatur ex pluribus præſentationibus effectuatis; Iuſpatronatus gentilitium, deficientibus omnibus de familia fit hæreditarium. An autem ſit gentilitium, vel hæreditarium attenditur obſeruantia.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſpatronatus exiſtentia probatur ex decisionibus Rotæ.*
2 *Vnica præſentatio conſtituit in quaſi poſſeſſione præſentandi.*
3 *Fœminæ veniunt appellatione deſcendentium.*
4 *Maximè ex defectu maſculorum.*
5 *Pertinentia Iuriſpatronatus probatur ex pluribus præſentationibus.*
6 *Præcipuè, quando ordinarius non eſt in cauſa.*
7 *Status vltimus attenditur in beneficijs.*
8 *Iuſpatronatus non tranſit in fideicommiſſarium.*
9 *Sed remanet penes hæredem directum.*
10 *Quod non procedit, quando non repugnat voluntas teſtatoris.*
11 *Verbum,* hæreditas, *capit iura, & actiones.*
12 *Comprahendit iuſpatronatum.*
13 *Præſentans ad Iuſpatron. dicitur adire hæreditatem.*
14 *Iuſpat. poteſt eſſe pro parte hæreditarium, & pro parte gentilitium.*
15 *Iuſpatronatus gentilitium ex defectu agnationis fit hæreditarium.*
16 *Obſeruantia declarat Iuſpat.*
17 *Iuſpatron. gentilitium requirit qualitatem familiæ, & hæredis.*

DECISIO XC.

VAcault, per obitum Proſperi Baſtelli perpetuum
ſimplex beneficium Canonicatus nuncupatum in
Eccleſia S. Sepulchri ciuitatis Mediolani, de quo, tan-
quam, de libero fuit à Sede Apoſtolica prouiſus Carolus
Hyeronimus Blancus; Cum verò, Aurelia & Hippoly
ta ſorores de Marlianis prętenderent beneficium eſſe de
iurepatr. & ad ipſas ſpectare, & pertinere; præſentarunt
Paulum Antonium Maurellum; Verum, pro parte pro-
uiſi Apoſtolici, commiſſa mihi cauſa Iactationis Iacta-
tionum, Quæſitum fuit, an conſtet de bono iure ſororum
de Marlianis, & affirmatiuè reſponſum fuit.
Exiſtentia, Siquidem Iuriſpat. non poteſt controuerti,
cum pluries fuerit à Rota Canonizatum, & ſignanter
1 *in rec. dec. 482. num. 5 p. 1. & dec. 674. par. 2. & dec. 70. apud*
Viuian. de iure patron.
Pertinentia verò reſpectu controuerſa Cannnicatus
ad earum fauorem deducitur ex quo de anno 1604. Pro-
ſper Bartellus, per cuius obitum hodie Canonicatus va-
cat, ad eum prę́ſentatus à Io. Iacobo Mauoma, & prę-
ſentatio habuit effectum, præuia inſtitutione habita ab
ordinario Mediolani; Ex hac enim prę́ſentatione effe-
ctum ſortita, quamuis vnica, fuit Sellanoua conſtitutus
2 in quaſi poſſeſſione præſentandi, iuxta Doctrinam, *Rip.*
c. cum Eccleſia Sutrina, num. 53. de Cauſ. poſſ. & propr. Rot.
dec. 110. num. 8. apud Moder. Viuian. de iurepat. & in Sul
monen. beneficij 10. Martij 1649 cor. Arguelles, §. reſpectu
verò, & in Bononien. Iuriſpat. 11. Martij 1652. cor. Me.
Cumque, de Anno 1611. Sellanoua, integrum iuſpat.
tranſtulerit in Alexandrum Marlianum, quem ſibi
in teſtamento hæredem vniuerſalem inſtituerat, eiſque
ſubſtituerat eius filios, & deſcendentes in infinitum; Inde
ſequitur, quod mortuo Mario, eiuſdem Alexandri filio,
ſine filijs, integrum iuſpat. vigore ſubſtitutionis, ſpectat
& pertinet ad ſorores de Marlianis filias d. Alexandri,
quæ licet ſint fœminæ, nihilominus veniunt appellatio- 3
ne deſcendentium, præſertim in defectum Maſculorum, 4
Eminent. Ottob. dec. 10. num. 25. Rot dec. 368. num. 6 part. 5.
& dec 280 num. 11 part. 7. rec.
Eoque magis, quia, vltrà præſentationem Sellanouæ,
controuerſi Canonicatus in perſonam Raſtelli, concur-
runt etiam præſentationes Alexandri, & Marię effectum
ſortitæ, reſpectu aliorum ſimilium Canonicatuum; nam
de Anno 1612. vacante altero ex dictis Canonicatibus
Alexander præſentauit Marinum eius filium, qui fuit ab
eodem ordinario Mediolanen. inſtitutus, vt ex ſententia
confirmata in ſecunda Inſtantia cor. Pirouano; ſucceſ-
ſiuè de anno 1645. vacante altero ex dictis Canonicati-
bus per obitum Caroli Gattici Marius præſentauit Ab-
batem Franciſcum Cataneum, & præſentatio pariter fuit
effectum ſortita. præuijs duabus deciſ. 31. *Ianuarij* 1646.
& 7. Maij eiuſdem anni cor. Reuerendiſs. Terracinen. ſub-
ſecuta etiam ſententia Rotali.
Ex hac ſerie præſentationum effectum ſortitarũ præ-
uijs tot deciſionibus, ac ſententijs pertinentia iuriſp. ſuf-
ficienter comprobata remanet *Ottob. dec. 246. num. 4. & in*
dd. deciſ. cor. Me, Dunozetto, & Reuerendiſs. Terracinen. 5
& dum ordinarius non eſt in cauſa, leuiores probationes
ſufficiunt. *Coccin dec. 163. num. 2. Rot. in Cracouien. præpoſi-* 6
turæ S. Adriani 28. Nouembris 1650. cor. Bichio, §. iuſpat.
Stante igitur, vltimo ſtatu contra libertatem beneficij,
ille potiſſimum venit attendendus, & non obſtito de an-
teriori contrario, oritur præſumptio ſtatus ſimilis de prę-
terito *Mareſc. var. reſol. lib. 1. c. 55. num. 20. Rot. dec. 88. nu.*
3. apud eundem Viuian. 7
Non obſtat, quod Iuſpat. regulariter non tranſit in fi-
deicommiſſarium, ſed remanet pęnes hæredem directum 8
per *text. in l. quia perindè, §. reſtituta, ff. ad Trebell. Rot.*
dec 72. num. 7. & ſeqq part. 7. rec. cum alijs plenè alleg. 23. 9
Ianuarij 1640. cor. Bichio.
Tum, quia concluſio non procedit, quando aliquo
modo conſtat de contraria voluntate teſtatoris, & non
repugnat forma primęuæ acquiſitionis, vt dixit *Rot. dec.* 10
206. num. 14. & ſeqq. ead. par. 7 rec. & in Maioricen. bene-
ficij 9. Iunij 1648. § fine cor. Bichio. & in Capuana Abbatiæ
5. Maij 1659. § etenim cor. R. P. D. Priolo, & in Lunen. Sar-
zanen. beneficiorum 9. Iunij 1659. §. quia & reſpondetur
cor. Me, prout, in præſenti, conſtat, eo quod, ſubſtituen-
do teſtator Iulium Ferrarium in defectum deſcendentiũ
Alexandri, ibi *deficiente autem linea filiorum & deſcen-*
dentium Alexandri, volo & intendo, quod omnia Iura Iu-
riſpat. quæ habeo in Eccleſia S. Sepulchri perueniant in Iu-
lium Ferrarium. Inde per neceſſe concluditur quod prius
acquiri debet Iuſpat. per deſcendentes Alexandri ante-
quam tranſeat in Ferrarium ſubſtitutum.
Tùm etiam, quia ſorores de Marlianis vti deſcenden-
tes Alexandri dicuntur ſubſtitutę in tota hæreditate Sel-
lanoua. Verbum enim *hæreditas*, tanquam vniuerſale,
capit iura, & actiones, & ſic compræhendit quoque Ius 11
pat. vt in his terminis reſpondit *Rot. in Romana iuſpat. 12.* 12
Septembris 1659. cor. Me, §. ſecundò quia.
Non releuat ſtatutum Mediolani excluſiuum fœmi-
narũ, nã quidquid ſit de viribus ſtatuti, an fœminas perpe-
tuò excludat, etiam deficientibus maſculis, ceſſat omnis
hæſitatio, nam eſto, quod integrum iuſpatronatus deue-
nerit in Marinum fratrem, quia tamen ipſe ab inteſtato
deceſſit, ſorores de Marlianis cum ſint in gradu ſucceſſi-
biles per actum præſentationis ad Canonicatum, de quo
agitur dicuntur eius hæreditatem adiuiſſe, & iure hære- 13
ditario Iuſpat. acquiſiuiſſe *Canaler. dec. 395. num. 1.*
Denique non refragatur quod Rota alias dixerit Iuſ-
pat. huiuſmodi pro parte hæreditarium, & pro parte gẽ-
tilitium, proindeque ſaltem pro parte gentilitia non ſpe- 14
ctare

ctare ad dd. ſorores, quæ non probant eſſe de linea vel
agoatiooe fundatoris. Quia noo eſt nouum, qood Iuſ-
patronatus geotilitium tractu temporis ob defectum
agnationis euadat hereditarium, vt in hac eadem cau-
15 ſa dixit *Rot.dec.243.part.4.rec.* & fuit etiam reſolutum io
*Sulmonen beneficij 13. Martij 1680.coram Eminen.Celſo,
§. demum, & in Bononien. beneficij 26.Februarij 1652.cor.
R.P.D.Albergato § hoc itaque Iuſpat.*

In caſu noſtro prorſus excluditur qualitas gentilitia,
16 ex obſeruantia ſubſecuta, dum coostat tam Sellanouam,
quam Alexandrum, & Marium de Marlianis, præſen-
taſſe, quod vtique repugnat, qualitati gentilitiæ, cum
hęc ad præſentandum oon admittat, ſed vtramque qua-
17 litatem requirat, ſanguinis ſcilicet, & hæredis, vt reſpon-
dit *Rot.coram Eminentiſs.Otthob.dec.3.num. 9. & prius in
Lauden. Iurispatron. 22. May 1643.cor.Me, &c.*

Eminent. D. Card. Cerro.

Romana Aeconomiæ.

Luna 14. Ianuarij 1669.

ARGVMENTVM.

Deputatio Æconomi, & admioiſtratoris, facta à defuncto, per tot annos, cum onere non reuocandi; & conſtitutione Salarij, poteſt reuocari ab hærede, & auferre Salarium, quando ceſſat cauſa adminiſtrandi, & non ſunt bona, aut pauca, quæ poſſint ab Æconomo adminiſtrari.

SVMMARIVM.

1 *Deputatio Aeconomi, & adminiſtratoris facta à iudice non poteſt à parte reuocari.*
2 *Secus ſi ſit facta à parte & domino.*
3 *Etiam ſi deputatio eſſet perpetua.*
4 *Et deputans iuraſſet non reuocare.*
5 *Adminiſtrator reuocatus nihil agere poteſt.*
6 *Aeconomus & procurator pariſicantur.*
7 *Et idem eſt ac ſyndicus & actor.*
8 *Procurator irreuocabiliter etiam cum iuramento conſtitutus reuocari poteſt.*
9 *Actus correſpectiui ſortiuntur eandem naturam.*
10 *Locatio facta procuratori reuocato mandato Procura ceſſat.*
11 *Mandatum debet eſſe gratuitum.*
12 *Tutor, & curator poſt acceptam tutelam non poſſunt eam deſerere.*
13 *Adminiſtrator rei particularis ſemper poteſt deſerere adminiſtrationem.*
14 *Mandatum ceſſat, & reuocatur ceſſante cauſa mandati.*
15 *Ceſſante cauſa adminiſtrationis ceſſat adminiſtratio.*

DECISIO XCI.

CLar.mem.Cardinalis Nicolaus à Balneo, vt conſtitueret io futurum modum facilẽ, & magis tutum adminiſtrationi ſuorum booorum ſtabilium, exiſtentiũ in Prouincia Romandiolæ, in Territorio Gattei, in Comitatu Bononiæ, io Territorio Pedisluci, & io caſtro Arcis Candulphi, atque ſatisfactione onerum, & debitorum, quibus ipſa Bona affecta erant, illa ceſſit, & conceſſit anno 1663.in Aeconomiam, & liberam adminiſtrationem Carolo, & Bernardo, de Pareotijs, per tot annos, quod eſſent neceſſarij, vſque ad integram extinctionem Capitalis debitorum, cum obligatione ipſorum præſtaodi cædulam Bancharíam, pro ſatisfactione ſcut. *mille, & octoginta*, pro fructibus Montium Communitatis tertiæ erectionis, cootinuandam pro toto tempore adminiſtrationis Capitalis d. Debiti, ac deponendi penes Mercatorem, qui cedulam feciſſet, ſeu alterum in creditum d. D. Cardinalis, eiuſque ſucceſſorum totam illam quantitatem, quæ detractis expenſis, ex Introitibus præfatorum Bonorum ad eorum manus perueniret ad effectum perſoluendi illorum aonua onera, annuoſque fructus debitorum, & ſuper exiſten. eis ſatisfactis aliqua æquiualeoti ſumma, cauſa conuertendi in extioctionem Capitalis, conſtituta ipſis prouiſione ſcut.300.iam reſpectu Aeconomiæ, & admioiſtrationis, quam, pro recognitione debita Mercatori, qui faceret cedulam, cum facultas ei conceſſa adhibendi in dd. bonis quamlibet induſtriam licitam, & conueoientem ad eorum proprium commodum, iuncta conuentione, quod Aeconomia, & prouiſio debereot continuare vſque ad totalem extioctionem debitorum.

Defuncto Cardinali cum teſtamento, in quo hæredem ſibi ſcripſit vniuerſalem d. Marchionem Ludouicum, Rogatis Decano, pro tempore Sacræ Rotæ, & DD. Præceptore S.Spiritus, Primicerio Sanctiſſimæ Trinitatis, & Superiori S Iacobi Incurabilium, pro aſſiſtentia dicto hęredi, Negotijs, & intereſſe ſoæ hæreditatis; ob vrgentiam nonoullorum creditorum fuit opus, nobis approbãtibus, ad venditionem bonorum exiſtentium in Territorio Pedisluci, qoæ continentia maiorem adminiſtrationis ſubſtantiam vendita fuerunt pretio 323.quibus mediaotibus Creditores magis vrgentes dimiſſi fueruot; Cumque propterea Aeconomia, & admioiſtratio ferè inutilis redderetur valdè oneroſa d. Hæredi, ac inſuper præiudicialis Creditoribus, Parentij verè noluerunt ab ea recedere, vigore commiſſioois Signatæ à *S.M. Alexandro VII.* quod A.C.procedat de voto Rotæ, appellatione remota, propoſui dubium. Ao Contractus ſit reuocabilis, quod affirmatiuè in quarta propoſitiooe reſolutum fuit &c.

Totus, enim Inſtrumenti Contextus, in qualibet ſui
parte, loquitur de Aeconomia, & adminiſtratione; De-
putatio, autem Aeconomi, & adminiſtratoris, etiam per-
petui, quidquid ſit, quando facta eſt à Iudice, de qua lo-
quuntur allegati, à *Salgad Labyr.Credit.par.1. ca* 15 *n.5.* 5
quoties, prout hic, facta eſt à parte, ſeu à bonorum Do-
mino, ſemper ità facta, iotelligitur, vt liceat ab ipſo de- 2
putante eiuſqoe hæredibus reuocari, vt in puncto Aeco- 3
nom. perpetui, *Abb.in c.edocere 31.num.9. verſ. & quod
dicit de Reſcript.* & in terminis Adminiſtratoris etiam
perpetui, *Ruin conſ.54.num.12.lib.1.& conſ.143.num.6.7.
lib.4.Plot.in l.ſi quando num.747.C vnde vi Sebaſt.Medic.
de venat.part.2.verb.Adminiſtratoris inter tract. magn. to.
6.part.2.fol.291.à tergo*, quos refert, & ſequitur *Eſcobar.
de Ratioc.c.6.num.83.verſ pro qua ſententia.*

Vode, quamuis explicita in coooceſſiooe adfuerit con-
uentio, quod Aeconomia, & prouiſio deberet contiouari
vſque ad totalem extinctionem debitorum; Nihilo-
minus etiamſi iurata oon tollit facultatem reuocandi,
atque Aeconomia ipſa, & adminiſtratio amplius non du-
rant poſt ſecutam reuocationem, vt præter allega- 4
tos optimè, *Mantin. de iurament. part. 4. effect. 22. nu-* 5
mer. 22.

Idque comprobatur, ex quo, in ſubſtantia Aeconomus
idem eſt, ac Procurator, cum, io Iure pariſicentur, iuxta 6
*text.in c.Auaritia de elect.in 6.*ibi, *tamquam Procuratori-
bus, ſeu Aeconomis, gl.in c.Imperatores verb. Aeconomum
extra de Iuram.Calumn.*ibi, *idẽ eſt Aeconomus.quod Syn-
dicus, ſiue Procurator, & actor, ibiq. Abb.in 6.in ſi & Butr.
numer.14.Scacc. de Iudic. libr.2. capit. 1. numer.251. &* 7
ſeqq.

Procurator autem, quamuis conſtitutus irreuocabili-
ter, & cũ pacto iurato non reuocandi, poteſt reuocari per 8
*gl.in c.fin.verbo reuocatus de Procur.in 6.Falin. in c. ſi dili-
genti numer.32.in fine numer.9 fallit de for. comp. Angel.
conſil.225.numer.2.in fine, & numer.3. Surd. conſil. 264.
num.41. Seraph.de priuil. Iuran priu.57.num.7. cum ſeqq.
Grat.diſc for.c.783.nu.35.Capyc.Galeot.lib.1.contr. 60.n.1.
vſq.ad 7.Pen dec.1294.numer.5.6.vbi dicit Ruin.conſ.115.
num.15.& 16.lib.1.*eſſe à DD. communiter reprobatum

ac dec.

ac dec.1441.per tot. & ſignanter *num 4.5. & in rec. deciſ.
233 num.3.in fine,verſ. non obſtante quacumque, & deciſ.
354.num.7.p.4.* & in terminis Procuratoris conſtituti ad
negocia, nempè ad tranſigendum *Buratt.dec.64.num.9.
repetit.poſt Zacch.de oblig.Camer dec.38.n.10.*

Non obſtat,quod in ipſo Contractu, ioita fuerit loca-
tio,& conductio operarum ; Quia,cum ſit correſpectiua
ad mandatum,& ad deputationem in Æconomum, eiuſ-
9 que naturam ſortiatur, vtique ceſſante mandato, per re-
uocationem,ceſſare debet ipſa locatio, & conductio, vt
10 benè ad propoſitum reſpondet, *Rot. coram Penn. d. deciſ.
1441.ſub num.4.& dec.1510.per tot. ac in rec.d.deciſ.283.
num.3.verſ.quia eſto,part.1.*

Nec refert, quod regulariter mandatum debeat eſſe
gratuitum, quia ei non repugnat remuneratio, ratione
laboris, & adhuc mandatum gratuitum dicitur *l ſire-*
11 *munerandi in primo, ff.mandat. Mant.de tacit.libr.7.tit.2.
n.5.& tit.19.ſub n 6.verſ.quod verò dictum eſt.*

Sicuti non ſubſiſtit aſſumptum, quod Parentij poſt
acceptatam,& inceptam Æconomiam,& adminiſtratio-
nem non potuiſſent eam deſerere,donec integrorum de-
bitorum Capitalia perſoluerentur; Quia hoc procedit in
12 Tutore, & Curatore habente generalem adminiſtratio-
nem,& confirmato à Iudice, ſecus autem in admioiſtra-
tore rerum particularium, vt hic, Iſte enim ad ſui libitũ
quodcumque poteſt deſerere adminiſtratiooem, iuxtà
13 claram diſpoſitionem *text in l tutori, vel Curatori 20.C.
de negoc geſt. Bart.in l. ſi pupilli 6.§.videamus nu.2.ff. eo-
dem*, cum alijs, *in Auximana redditionis rationis 18. Fe-
bruarij 1656.§.vlt. & 2.Maij 1659.§.fin. coram me.*

Præterea præmiſſa eo faciliùs procedere videbaotur,
in propoſito caſu, propter deficientiam materiæ, & ceſ-
ſationem cauſæ Mandati,ſeù Æconomiæ, & adminiſtra-
tionis, ſiquidèm adminiſtratio principaliter, & pro ma-
iori parte conſiſtebat in bonis Pedisluci proximis Reati
Patriæ ipſorum de Parentijs, & in alijs in Caſtro Can-
dulphi,oam quoad ea ſita Bononiæ,& io Prouincia Ro-
maodiolæ, vtì remota, Cardinalis aſſumpſit in ſe onus
reperiendi Affictuarios, ſeu alios Miniſtros, qui curam
gererent eius Periculo, abſque eo, quod Pareotij tenean-
tur de mala adminiſtratiooe, ſed ſolùm, quod dum ipſi
haberent perſonas habiles, pars erit deputare eorum ar-
bitrio *Sum March.num.1.lit.A.* Vnde cum fuerint ven-
dita dicta Bona Pedis luci valoris ſcut.23.m. hinc fit onus
ampliùs non verſari in terminis d. Conuentionis, defi-
ciente principali, ac maiori portione bonorum, circà
quam cadebat adminiſtratio, & proindè intrat etiam
conclusio, quod maodatum ceſſat, & reuocatur ſtatim
14 ceſſante cauſa mandati, *cap. ſi pauper in fin verſ.cum ceſ-
ſet cauſa Mandati ibiq gl d verb. ceſſet, & Gomin.in 3.no-
tab.de prabend. in 6. Tiraq.in tract.ceſſant.cauſ p.1.n.180.*

Neque huic fundamento repugnat altera conuentio,
quod etiam, euicto aliquo corpore bonorum, non eſſet
æconomis diminuenda prouiſio ſcut.300. ex alijs rema-
nentibus bonis iotegrè deducenda ; Quia intelligitur, de
modica euictione, non autem, quando ſequitur euictio,
ſeu deſtructio, vt hic maioris partis bonorum, circa quæ
cadebat principalis admioiſtratio & cura,ita vt, reſpectu
remanentium, Æconomia, & adminiſtratio reddatur fe-
rè inutilis, damnoſa hæredi, & præiudicialis etiam Cre-
ditoribus, qui adhuc non fuerunt ſatisfacti ; Cum enim,
hoc caſu, ceſſet ratio, pro qua principaliter conceſſa fuit
Æconomia,& adminiſtratio,ceſſare etiam debet eiuſdem
15 conceſſionis diſpoſitio, *ad tex.in cap. cum ceſſante de ap-
pellat.* nimiſqoe durum videtur, quod diſtracta maiori
parte bonorum propter vrgentiam Creditorum grauari
debeat hæres tam magna prouiſione, & exindè diminui
reliquorum bonorum redditus,in damoum,& perniciem
quoque aliorum Creditorum remaoeotium,&c.

Et ita vtraque parte &c.

Eminent. D. Cardin. Cerro.

Romana Aogumenti Dotis.

Lunæ 18. Iunij 1663.

A R G V M E N T V M.

Maritus in contractu matrimonij poteſt facere augu-
mentum Dotis, quod gaodet omnibus prioilegijs
d. Dotis etiam, qnoad fructus. Tcllaoientum, &
in eo contenta non poſſunt reuocari per apocam
priuatam, & ſine ſolemnitatibus ſtatuti.

S V M M A R I V M.

1 *Quartum dotale debetur ex Statuto Vrbis.*
2 *Lucrum dotis,& donatio propter nuptias veniunt no-
mine dotis.*
3 *Augumentum dotis fieri poteſt à marito in contractu
matrimonij.*
4 *Solemnitates ſtatuti non requiruntur in contractibus in
quibus facilitantur matrimonia.*
5 *Fructus dotis debentur pro augumento dotis ſicuti pro
dote.*
7 *Verba clara non indigent interpretatione.*
8 *Teſtamentum ſolemne debet reuocari per aliud ſolem-
ne non per apocam priuatam.*
9 *Ad probandum errorem teſtamenti tot requiruntur
teſtes, quot requiruntur in confectione.*
10 *Recipiens vigore alicuius ſcriptura, illam approbat.*
11 *Reſeruatio iurium præſeruat omnia, quæ poſſunt com-
petere.*
12 *Mulier ſine ſolemnitatibus approbare non poteſt quic-
quam in ſui præiudicium.*

D E C I S I O XCII.

CReditum D. Hieronymæ de Benedictis erga hære-
ditatem Bernardini Iacomini ſui viri reducebatur
ad ſex partitas conſiſtentes in lucro dotali veræ dotis
ſcut.6000. augumeoto facto ab eodem Beroardino in
ſcut.4000. lucro huius augumenti, fructibus dotalibus,
legato totius frumenti exiſtẽtis in Oppido Ciuitatis La-
uiniæ,& altero legato omnium mobilium Romæ; Vndè
de conſenſu partium ad euitandum molem ſcriptura-
rum, & coofuſionem,diſpotato priùs dubio, an, & pro
qua ſumma teneatur hæreditas Bernardini, erga Hiero-
nymam,& ſucceſſiuè diſputetur aliud, an & ad quid te-
neatur ipſa erga hæreditatem, DD. reſpooderunt hæ-
reditatem teneri, prout infra.

Quod enim attinet ad lucrum veræ dotis ſcut.6000.
res caret difficultate, cum per viri prædeceſſum deferā-
tur vxori ex clara diſpoſitione Statuti Vrbis, *capit.131.* 1
lib.1. quod expreſsè contrahentes in ipſamet dotis con-
ſtitutione ſeruare promiſerunt, ſicuti etiam ex eodem
Stat. *c.137.lib.1.* debentur fructus decurſi poſt iudicialem
interpellationem ad rationem 7. cũ dimidio,quod licet
loquatur de fructibus dotis, attamen habet locum etiã in 2
lucro,& donatione propter nuptias, vt dixit, *Rota in Ro-
mana Dotis poſt Marcheſ.de cõmiſ.part.1. fol.845. per tot.
Coc.deciſ.451.num.3.& in rec.deciſ 383.n.1.8.part.5.*

Non obſtat,quod Bernardinus, in quadam apoca, in-
iunxerit Hieronymæ reſtitutionem plurium gemmarũ,
ibi, *ſe la Signora Girolama vorrà il ſuo quarto, e che non ſe
lo poſſa negare, reſtituiſca le gioie, che tiene del mio, come vn
giouello, &c.* ideoque non facta reſtitutione,eidem non de-
beantur, nec quartum,nec fructus.

Nam, vltrà, quod non probatur exiſtentia gemma-
rum in manibus Hieronymę, quæ inſuper, ſuper hoc
obtinuit ab A. C. ſeoteotiam abſolutoriam, viſum fuit
huiuſmodi prætentionem eſſe examinandam, quando
diſpu-

Digitized by Google

diſputabitur de credito hæreditatis contra Hieronymam.

Debetur quoque augumentum Dotis ſcut.4000. parum obſtante, quod ſit ſimplex promiſſio Mariti facta ad fauorem vxoris abſque ſolemnitatibus Statuti Vrbis,
3 *cap.1.nu.135. & 149.* Quia cum non verſemur propriè in donatione, ſed in augumento Dotis aſſignato ad faciliorem concluſionem matrimonij, iuxta veriorem ſententiam, ſolēnitates Statutariæ in huiuſmodi Contracti-
4 bus non requiruntur, *Rot. coram Verall. deciſ. 199. num. 1. part. 3. Gregor deciſ. 563. num. 12. ibique Add. Merl. deciſ. 80. num. 7.* cum alijs allegatis in *Fulginaten. Dotis 23. Iunij 1659. §. nullitas coram R.P.D. Albergato.*

Et reſpectu huius augumenti, hæreditas tenetur etiam ad fructus, qui debentur, eo modo, pro lucro dotis promiſſæ, ac pro augumento facto, per virum, vt præter
5 auctoritates ſuperiùs allegatas *in §. quod enim in fine* dixit *Rota in recent. deciſ. 246. numer. 1. & 3. verſ. & hoc caſu part. 2.*

Non obſtat, quod augumentum prædictum remaneat ſublatum, ex apoca inter partes, confecta ante ſtipulationem Inſtrumenti dotalis, vbi declaratur veram dotem Hieronymæ conſiſtere dumtaxat in ſcut.6000. & quicquid vltrà promiſſum fuerit, intelligatur ad pompam; Quia huiuſmodi apoca ſolùm declaratur promiſſionem dotis factam à Fratribus Hieronymæ, fauore Bernardini viri verè, & realiter non excedere ſcut.6000. quamuis ad maiorem honorificentiam appareat in ſcut. 10000. non autem reſpicit augumentum conſtitutum à viro ad fauorem vxoris, cuius verba cum ſint ſatis clara
6 nulla indigent interpretatione *l. ſi ita ſtipulatus §. Griſogonus in fin. ff. de verb. oblig. l. ſi ille, aut ille, §. cum in verbo, ff. de leg. 3.* De huiuſmodi tamen augumento DD. dixerunt lucrum non deberi; Quia Bernardinus, in caſu eius prædeceſsus, conſtituit Hieronymam vſufructuariam ſolummodò d. Augumenti ſcut.4000. ex huiuſmodi enim quantitatis expreſſione ſatis clara colligitur eius intentio, quod vxor in prædicto caſu, qui ſucceſſit vltra vſumfructum ſcut.4000. nil penitùs prætendere poſſet.

Denique hæreditas tenetur ad legata mobilium, & frumenti, pro quorum præſtatione Hieronyma habet intentionem fundatam in teſtamento Bernardini, licet in ſchedula poſtmodum confecta ab eodem Bernardino cum præſentia trium teſtium legata prædicta fuerint adepta; Quia cum hæc non contineat ſimplicem declarationem dubiæ voluntatis, ſed potiùs præſeferat nouam diſpoſitionem, & reuocationem prioris teſtamenti, ibi, *dichiaro, & annullar ogni mia volontà fatta ſolamente per teſtamento publico*, nihil operatur contra teſtamentum ſolemniter confectum, pro cuius reuocatione alia diſpoſitio requiritur æquè ſolemnis, *Roland. conſ. 33. numer. 4.*
8 *lib. 3. Menoch. conſ. 130. num. 1. Gratian. cap. 764. numer. 5. Rot. deciſ. 652. num. 7. & ſeqq. part. 4. tom. 3. recent.* & in ſimili dictum fuit *in Anemonen. Teſtamenti 20. Iunij 1661. §. vlterius coram me*, vbi, quod ad probandum errorem
9 ſubſtantialem teſtamenti requiritur idem numerus teſtium qui requiritur in confectione.

Nec releuat approbatio dictæ ſchedulæ, ex quo Hieronyma, illius vigore, nonnulla mobilia recepit; Ete-
10 nim recepta non fuit purè, & ſimpliciter confecta, ſed cum clauſula præſeruatiua, ibi, *ſenza preiuditio d'ogni ragione, e attione, e d'ogn'altra coſa ordinata dal Signor Bernardino, qui non deſcritta, e non ſpecificata, che in qualſiuoglia modo mi poteſſe competere*, cuius vigore fuerunt ſibi reſeruata omnia Iura eidem competentia vigo-
11 re teſtamenti *l. ſi debitor §. primo, vbi gloſ. ff. quibus mod. pignor. vel hypoth. ſolu. Rot. in recent. deciſ. 195. num. 9. part. 7.*

Aut ſaltem negari non poteſt, quod ex prædicta approbatione facta ſine ſolemnitatibus ſtatutarijs nullum præiudicium inferatur mulieri ex eo, quod lex
12 eidem reſiſtit *Bart. in l. cum lex 47. numer. 6. ff. de fideiuſſ. Rot. coram Duran. deciſ. 18. numer. 16. repetita in recent. deciſ. 1. part. 3.*

Et ità vtraque &c.

Eminentiſs. D. Cardin. Cerro.

Romana Caſalis.

Vener. 18. Iunij 1660.

ARGVMENTVM.

Acquiſita, ex tranſactione inita ab hærede, vel fideicommiſſario, non cadunt commodo tranſigentis, ſed augent hæreditatem, vel fideicommiſſum.

SVMMARIVM.

1 *Hæredi non datur immiſſio, ſuper rebus, quæ non cadunt in hæreditate.*

2 *Solutum pro legato relicto à teſtatore, non venit in fideicommiſſo.*

3 *Acquiſita ex tranſactione cadunt in commodum eius, cuius nomine fit tranſactio, non commodo tranſigentis.*

4 *Tranſactio, ſuper iure hæreditario, auget hæreditatem.*

5 *Tranſactio non dat nouum titulum.*

6 *Res fideicommiſſo ſuppoſita, ſi perdatur, & recuperetur cedit commodo fideicommiſſi.*

7 *Tranſactio, ſuper iure hæreditario fieri non poteſt citrà ius, & nomen hæredis.*

8 *Agens in vno iudicio non poteſt ex alia cauſa obtinere.*

9 *Hæres nullum ius habere poteſt, ſuper re empta, de pecunijs non hæreditarijs.*

DECISIO XCIII.

Puellis S. Euphemiæ, Diſperſis nuncupatis, vti hæredibus teſtamentarijs Iacobi Tholomei, conceſſa fuit Immiſſio in poſſeſſionem Caſalis, S. Proculæ, ſeu Muratellæ, pro rata Rubr. 14. & pro medietate ſcut. 300. quæ prætendebant Iacobum ſoluiſſe, de proprio, Eccleſiæ S. Mariæ Puritatis, occaſione legati eidem relicti à Mario Tholomeo.

Verùm cauſa appellationis mihi commiſſa, cum clauſula, *conſtito, quod ſit locus Ægidianæ*, Domini negatiuè reſponderant, ex capite Iniuſtitiæ.

Quandoquidem portio Caſalis, de qua agitur, ſubiecta eſt fideicommiſſo à Petro Antonio Iacobi patre, inſtituto, quod per obitum ipſius Iacobi ſinè filijs, non controuertitur, fuiſſe purificatum, ad fauorem Lucretiæ matris, & auctricis Artemiſiæ, & matris de Petruccis rearum conuentarum; Ideò non potuit, ſuper ea, puellis concedi immiſſio, vti hæredibus Iacobi, cum non cadat, ſub eius hæreditate, *Seraph. deciſ. 848. num. 4. Rot. in rec.* 1
deciſ. 518. num. 12. part. 4. tom. 3.

Non obſtat, quod dicta Portio fuerit adiudicata Michaeli de Graſſis, & Oliuæ de Biondis, pro ſatisfactione legati ſcut. 900. ipſis relicti à patruo Iacobi (ex cuius hæreditate Caſale controuerſum deuenerat in Petrum Antonium fideicommittentem) quodque Iacobus, mediante ſolutione legati, illam à legatarijs redemerit, vt pro- 2
pterea effecta videatur proprium ipſius patrimonium.

Quia, cum huiuſmodi redemptionem fecerit, mediante tranſactione, inita ſuper iure, & nomine hæreditario Petri Antonij, legati debitoris, pendente iudicio, ſuper nullitate d. adiudicationis, non fuit acquiſita tranſigenti, & redimenti, ſed hæreditati debitoris, ſuper cuius iure fuit tranſactum, eiuſque fideicommiſſū, mediante d. tranſactione auctum fuit *Grat. conſ. 9. nu. 18. & lib. 2. Cancer.* 3
variar.

Digitized by Google

variar.reſol.part.3.cap.15. tit. de renunc numer.206. cum Molin.de Primog.Hiſpan.lib.4.cap 9.num.22.in fine, Gratian.cap.476.num.14.Rot.deciſ.306.num.6.part.5 rec. & in Romana Caſalis Aguzzani 29. Nouembris 1649.cor. Dunozetto, §.prout nihil facit.

Nec refert diſtinctio, an grauatus poſſideat, nec ne, quia res, per tranſactionem, ſuper iure, & nomine hæreditario initam, ſiue acquiratur, ſiue retineatur, ſem-
4 per auget hæreditatem, *ad tex.in l.imperata 72.in fin.ibique gloſſ.verb.non videtur, ff. de leg.2. Peregr.de fideicom. art.40.num 26.& dict deciſ.306.dict.num.6.* DD. autem, & deciſiones in contrariam adductæ, loquuntur de re, quæ penitus exiuit à fideicommiſſo, mediante conſtitutione dotis, datione inſolutum, vel alijs titulis abdicationis dominij, & poſteà, ex nouo titulo fuit acquiſita ab hærede non autem de re litigioſa recuperata, per tranſactionem, quæ dum lis pendet nunquam poteſt dici exiuiſſe à fideicommiſſo, nec acquiſita ex nouo titulo, cum
5 tranſactio non det nouum titulum, ſed hæres eius vigore antiquum dominium, ex primo titulo continuare dicator ex allegatis.

Certius in propoſito, quo legatarij, in præfata tranſactione non vendiderunt, nec ceſſerunt Caſale Iacobo grauato, ſed proceſſerunt, per viam retroceſſionis, & reſolutionis aſſertæ adiudicationis. Hoc enim ſtante, res recuperata ſemper recidit in priorē cauſam fideicommiſſi, & perinde habetur, ac ſi adiudicatio facta non
6 fuiſſet, ad textum *in l. voluntate in fine, verſ ſed in priſtinam, ff. quibus mod. pignor.vel hyp. ſolu. Angel in l.fin. Cod. de remiſſ.pignor. Fabian. de Mont.de empt & vendit. quæſt 8.numer.3. & in Bononien. Bonorum 9.Maij 1591. coram Dun.*

Nec poteſt in dubium reuocari, quia tranſactio facta fuerit ſuper iure, & nomine hæreditario, dum lis erat, ſuper aſſerto debito fideicommittentis, & legatarij, ſemper egerunt, aduerſus Iacobum, vti hæredem Petri Antonij, vt conſtat ex pluribus citationibus, & actis factis in Curia Capitolina & tranſactio facta fuit, pendente lite ſuper re, & iure hæreditario, ſuper quibus extra ius, & nomen hæredis tranſigi non poterat, *Bald. conſ.224.*
7 *num.1.verſ reſtat ergo videre lib.2. & conſ 272.nu.2. verſ. certum eſt enim lib 5. Aym conſ.22.num.3. verſ.tranſigendo autem ſuper illa lib.2.*

Nec obſtat, quod ſaltem puellæ, ex perſona Iacobi recuperare poſſint ſummam, ab ipſo, in tranſactione ſolutam. Quia præterquod à reis conuentis prætenditur retentio ex cauſa legitimæ debitæ Lucretiæ matri, in bonis Iacobi filij, ſine prole defuncti, & occaſione aliorum creditorum, ab eis deductorum, obiectum remouetur ex iudicio ab ipſis puellis inſtituto ex remedio l. fin. quod dum eis non competit, operatur, vt non poſſint ex
8 alia cauſa in ipſo obtinere, *l. habebat in princ. ff. de inſtit. act l.non poſſumus. ff. ſi pars hæred. petatur Aym.conſil.80. num.17.Surd conſ.151.num.53.*

Idemque reſponſum fuit, quoad immiſſionem conceſſam pro medietate ſcut.300. cum non ſubſiſtat, quod fuerit ſoluta de pecunijs proprijs Iacobi, ſed ſoluta fuerunt de pretio Caſalis fideicommiſſarij, vt apparet ex ipſamet quietantia, vndè hæres nullum ius ex d. ſolutione
9 acquirere poteſt. *Rot. poſt Cenc. dict.conſil. deciſ.205. numer.1.*

Et ità vtraque parte, &c.

Eminentiſs. D. Card. Cerro.

Romana Caſalis.

27. *Aprilis* 1667.

ARGVMENTVM.

Hæres grauatus tranſigens, ſuper fideicommiſſo litigioſo, acquirit d. fideicommiſſo, non ſibi, & huius occaſione reſoluitur, quod res ablata reuocabiliter de fideicommiſſo, ad illud redire poſſit.

SVMMARIVM.

1 *Hæres non immittitur in bonis fideicommiſſo ſuppoſitis.*
2 *Hæres per aditionem hæreditatis, fit debitor legati.*
3 *Acquiſitum ex tranſactione non acquiritur tranſigenti, ſed fideicommiſſo, cuius nomine fuit tranſactum.*
4 *In re debita legatarijs non poteſt conſtitui fideicommiſſum.*
5 *Limita in legato ſpeciei.*
6 *Legatarius, ante acceptationem acquirit dominium legati ſpeciei.*
7 *Hæres, ex aditione hæreditatis ſibi appropriat omnia bona defuncti.*
8 *Et fit debitor legatariorum.*
6 *Res ſemel ablata à fideicommiſſo ad illud redire non valet per nouam conſecutionem.*
10 *Contra ſi non fuit ablata irreuocabiliter.*
11 *Ius pro recuperatione competens æquiualet rei.*
12 *Res litigioſa. finita lite, redit ad fideicommiſſum.*
13 *Hæres ſoluens debita hæreditatis non poteſt prætendere iurium ceſſionem contra hæreditatem.*

DECISIO XCIV.

FVit reſolutum, coram Me, ſub *die* 18.*Iunij* 1660. non eſſe locum Aegidianæ, attenta iniuſtitia ſententiæ concedentis immiſſionem Puellis S. Euphemiæ, vt hæredibus Iacobi Ptolomæi in poſſeſſionem partis Caſalis, S. Pauli poſſeſſæ ab Arthemiſia, & Maria de Petruccijs filiabus, & hæredibus Lucretiæ Vacchiæ, & hodiè, dubio, iterùm diſcuſſo, DD. reſolutionem confirmarunt.

Cùm enim Petrus Antonius Pater dicti Iacobi, ſuper portione Caſalis, de qua agitur, ordinauerit fideicommiſſum, quod per mortem eiuſdem Iacobi, ſine filijs fuit purificatum, ad fauorem Lucretiæ Vacchiæ eius matris, non poterat concedi immiſſio puellis, in poſſeſſionem dictæ portionis fideicommiſſariæ, quæ non ad hæreditatem Iacobi hæredis grauati, ſed ad Lucretiam ſubſtitutam pertinebat per *text. in l. fin. §. ſin autem ſub condit. commun de leg.* 1

Nec vrget repetitum obiectum, quod Iacobus hanc portionem ſibi acquiſiuerit, mediante tranſactione inita, cum Michaele de Groſſis, & Oliua de Blondis legatarijs Pauli Fratris, & auctoris Petri Antonij, quia placuit reſponſio alias data, quod cum ad huiuſmodi tranſactionem deuenire non potuerit, alio nomine, quam hæreditario Petri Antonij Patris, qui per aditionem hæreditatis dicti Pauli eius fratris effectus fuerat debitor le- 2
gati, acquiſitio facta per Iacobum, non auget eius hæreditatem, ſed quidem cedere debet ad commodum hæreditatis, ac fideicommiſſi eiuſdem Petri Antonij, cuius intuitu tranſactum fuit, vt præter alleg. in dec. tradunt
Mierex de Maiorat.part.1 q.10.n.172.Mugier.alleg.19. 3
n.31.Peregr.de fid.art.40. num.126. Rot.in Bonon. Pradij 16.Iunij 1662.in fin.coram R.P.D.Alberg.

Nec obſtat replicatio, quòd Petrus Antonius non potuerit hanc portionem Caſalis ſubijcere fideicommiſſo,
cum iam eſſet debita legatarijs, ex Teſtamento Pauli 4
quia

quia animaduerterunt DD. quod Paulus non legauit
in ſpecie dictam portionem Caſalis, quo caſu, non
potuiſſet Petrus Antonius illius hæres aliter de illa diſ-
5 ponere, in præiudicium legatariorum, quibus fuiſ-
ſet acquiſitum dominium, etiam ante eorum accepta-
tionem, iuxta *deciſ. 189. nu. 5. pars. 7. rec.* ſed reliquit
6 ſimpliciter quantitatem pecuniarum 1900. quo fit,
vt Petrus Antonius, adeundo hæreditatem Pauli fra-
tris, omnia bona hæreditaria ſibi appropriauerit,
7 vigore aditionis, *ex gloſſ. ſingul. in l. 1. §. veteres ver-
bo reliquorum verſiculo tu dic, ff. de acquir. poſſ.* &
dumtaxat euaſit debitor erga legatarios, in ſimpli-
8 ci pecunia legata *l. ſi pecun. 13. ff. de leg. 2. Syluestr.
Aldobrand. conſ. 115. lib. 1. num. 3. & ſeqq. Rot. dec. 966.
num. 1. part. 1. recent.*

Nec releuat, quod legatarij, poſt duas ſententias
obtinuerint dictam portionem Caſalis ſibi adiudicati
pro ſatisfactione eorum legati, ſubſequuta etiam actua-
li poſſeſſione, ideoque cum ſemel fuerit ab eodem fi-
deicommiſſo exempta, licet poſtea ab hæreditate
recuperata, non debuerit ampliùs ad fideicommiſ-
9 ſum redire, *Caphal. conſil. 683. numer. 7. cum ſeqq.
Crauet. conſil. 295. numer. 4. Fontanell. de pact. nupt.
clauſ. 5. gloſſ. 1. part. 2. numer. 49. Rot. dec. 209. num. 3.
pars. 1. rec.*

Siquidèm authoritates præfatæ, vti loquentes in
caſu, quo res fideicommiſſaria irreuocabiliter exiuerit
à fideicommiſſo, & fuerit, ex nouo titulo, ab hæ-
10 rede acquiſita, non procedunt in propoſito, vbi ad-
uerſus ſententias obtentas à legatarijs, fuerit commiſſa
cauſa reſtitutionis in integrum, per Cap. Appella-
tionum fuerat quoque lata ſententia ſuper d. reuoca-
tione d. adiudicationis, quam etiam ſuper eo, An le-
gata deberentur d. Inſtrument. impreſſ. litt. G. nullo
modo dici poteſt portionem controuerſam irreuocabi-
liter exiuiſſe à fideicommiſſo, nam Ius, quod pro re-
cuperatione competit, videtur ipſi rei æquiualere per
11 *tex. l. rem in bonis 52. ff. de acquir. rer. Dom. l. qui actio
nem, vbi gloſſ. ff. de leg. 1ur.* Minuſque dici poteſt fuiſſe
recuperatam ab hærede, ex nouo titulo, cum tranſa-
ctio legatur facta, propter litem, quæ tunc vigebat,
ſuper inſubſiſtentia legati, ex nullitate adiudicationis,
qua reſoluta, negari non poteſt, quin portio Caſalis re-
12 dierit ad priorem cauſam fideicommiſſi, vt aduertit *de-
ciſio, § certius in propoſito.*

Quo verò ad immiſſionem prætenſam à Puellis, pro
medietate ſcut. 300. quæ aſſerebant Iacobum de proprio
ſoluiſſe Eccleſiæ Beatæ Mariæ Puritatis, ex cauſa le-
gati relicti à Mario Ptolomæi, ceſſaſſe videtur quæli-
bet difficultas, ex quietantia facta à Miniſtris d. Eccle-
ſiæ, & pro parte puellarum producta, vbi clarè con-
ſtat Iacobum non de proprio, ſed quidem ſoluiſſe de
pecunijs hæreditatis Marij retractis, ex alia rata eiuſ-
dem Caſalis vendita illis de Victorijs, vt in calce infor-
mationis facti Puellarum, ex qua quidem ſolutione non
potuit Iacobus reportare aliquam Iurium ceſſionem
contrà hæreditatem Marij, de cuius pecunijs ſoluit, ſed
exindè debitum legati remanſit extinctum, & hære-
13 ditas pleno Iure liberata *Rot. poſt Pacif. de Salu.
deciſ. 164. n. 9. & in Bonon. fideicomm. de
Luparijs 14. Ianuarij 1661. in fine
coram R. P. D. M.
Bourlemont.*

Et ita vtraque par-
te, &c.

Eminent. D. Card. Cerro.

Romana Cenſus.

24. *Maij* 1660.

ARGVMENTVM.

Maritus non poteſt confiteri cenſum à ſe emptum, ſpectare ad vxorem, in præiudicium donationis prohibitæ, maximè, ſi deficiat inſinuatio; quo caſu, talis confeſſio, nec morte confirmatur.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio mariti, ad fauorem vxoris ſapit donationem, & non valet.*
2 *Etiamſi eſſet iurata ex Statuto Vrbis.*
3 *Donatio inter coniuges morte confirmatur.*
4 *Donatio vltra 500. ſolidos inſinuari debet.*
5 *Defectus inſinuationis inualidat donationem.*
6 *Confeſſio facta a muliere in contractu inito, cum ſolemnitatibus præſumitur vera.*
7 *Confeſſio falſa, & ſimulata non præiudicat confitenti, aut hæredibus.*
8 *Vxor adminiſtrans bona viri præſumitur de ſuis creditis ſatisfacta.*
9 *Præſumptio ſtat contra adminiſtratorem differentem exhibere libros adminiſtrationis.*

DECISIO XCV.

DOmina Sulpitia Vitelleſchia, vt extingueret nonnulla debita paterna die 30. *Martij* 1654 cum obligatione inſolidum Hieronymi Matthei, eius primi viri, & cum decreto Iudicis, ac interuentu conſanguineorum, accepit ad cambium à D. Andrea Muto, ſeu à D. Mario Gabriello, ab eodem nominato ſcuta 4000. *die vero* 25. *Octobris* 1655. volens d. Cambium eſtinguere, cum ijſdem ſolemnitatibus annuum impoſuit cenſum ſcut. 135. quem pretio ſcut. 3000. vendidit Lauræ Bonadies eius auiæ. At, quia *die 3. Februarij* 1656. Hieronymus maritus aſſerens, quod ex ſcutis 4000. prouenientibus ex d. Cambio ſolummodò ſcuta 1000. pro vſu proprio D. Sulpitiæ inſeruierint, aliaque 3000. ipſe verè, & realiter receperit, & ad ſui libitum de eis diſpoſuerit, bonam fidem recognouit, reſpectu d. Cenſus ſub promiſſione tamen vxoris, quod nec ab ipſa, nec à ſuis, minuſq; à Laura creditrice, ſua vita durante, moleſtabitur pro fructibus decurſis, & in futurum decurrendis, nec pro præſtatione fideiuſſionis, in Inſtrumento d. Cenſus promiſſa.

Poſt obitum viri egit D. Sulpitia, contra eius bona hæreditaria pro conſecutione fructuum Cenſus ab ea ſolutorum, & ab A. C. obtinuit relaxationem Mandati executiui, quod non eſſe exequendum hodie reſolutum fuit.

Confeſſio enim in Inſtrumento recognitionis bonæ
fidei per Hieronymum facta fauore vxoris conſtante
Matrimonio ſubſtineri non poteſt vti in fraudem Dona-
tionis prohibitam à Iure communi in *l. 1. 2. ac tot. tit. ff.* 1
& C. de donat. int. vir. & vx. quam à Statuto Vrbis *libr. 1.
cap. 135.* cuius diſpoſitio non ſolum donationes ex præ-
tenſo titulo, verum etiam ſub huiuſmodi confeſſioni-
bus, ac alijs prætextibus implicitè factas æquè compræ-
hendit, & irritat, quamuis iuratæ ſint, quia Iuramen-
tum ab eo præſumitur dolo, & metu extortum, vt tra-
dunt *Gabriel. conſ. 142 num. 20. cum ſeqq. libr. 2. Gratian.* 2
*cap. 693 num. 7. 8. Put. dec. 7. num. 1. & per tot. & deciſ 55.
num 2. vſq ad fin. lib. 3. in com. Mant. dec. 49. num. 3. Rot. in
Romana Domor. de Regard. 15. Ianuarij 1649. coram Dunozett. §. præterquamquod, & in Romana Dotis 20. Febr.
ac 26. Nouemb. 1650. cor. Eminent. Corrado.*

M Non

Nun obſtat, quod dum Hieronymus deceſſit ea non reuocata, per eius obitum confirmata videatur,

Quia, cum excederet ſummam 500. ſolidorum egebat inſinuatione, ſine qua morte confirmari non po-
4 tuit, nec minus infra 500. ſolidus, cum nulla ſit tam rationne rei, quam perſonæ, vt probat *text. in l. donatione, la prima*, ibi, nam amplioris quantitatis donationem minimè intimatam. nec per ſilentium eius, qui donauit con-
5 firmari concedimus, *C. de donat. int. vir. & vxor. ibique Salic. num. 3. verſ. item nota, Curt Iun. conſ. 95. nu. 6. Pariſ. conſ. 92. num. 20. lib. 1. Mant. de tacit. lib. 11. tit. 20. num. 25. Menocch lib. 3 præſumpt. 12 num. 39. 40. Grattan. d. c. 693. num. 6. Rot. coram Buratt deciſ. 108. num. 14. repetita in rec. deciſ. 683. num. 10. part. 2. & prius Pariſ. conſ. 703. verſ. nec illa lib. 1.*

Nec ſubſiſtit, quod dicta ſcuta 3000. verſa fuerint in vtilitatem Mariti, contrarium enim depræhenditur, ſine ex iurata confeſſione D. Sulpitiæ emiſſa tã in Cambio, quam in Cenſu poſt receptas, & expenſas pecunias celebrato, in quibus declarauit, ac reſpectiuè confirmauit dd pecunias recipere pro extinguendis debitis paternis, quæ quidem confeſſio vera præſumitur propter decretum Iudicis aliaſque ſolemnitates in Inſtrumentis
6 adhibitas, vt dicit *Rot. apud Pacif de Salu deciſ. 56. n. 21 cor. Caual. deciſ. 479. num. 2. verſ. fuit etiam excitata & in Romana præſenſæ reſtitutionis dotis 15 Ianuarij 1649. cor. Pentinger. §. cuius, quidem verſ. non ſolum*,

Siue etiam ex partitis extractis ex libris Montis Pietatis, ex quibus patet, quod exceptis ſcutis 194. Hieronymo per mandatum D. Sulpitiæ perſolutis 26. *Nouembris* 1654. reliqua pecuniarum quantitas, ab eadem D. Sulpitia recepta, vel de eius mandato alijs perſonis ſoluta fuit alijs cauſis expreſſis, quam viri vtilitatis. Hinc, enim minùs vera, & ſimulata detegitur Hieronymi confeſſio, quod ſcuta 3000. ab ipſo verè & realiter recepta fuerint, ad ſui libitum erogata, quæ nec confitenti, minuſque eius hæredibus præiudicat, vt in *Auenionen.*
7 *Hæreditatis 10. Iuny 1648 coram Reuerendiſs. Tarraconen. §. aliud credita*,

Nun obſtat, quod in aliquibus partitis dicatur pecunias recepiſſe pro expignorandis diuerſis pignoribus, & pro indigentijs domus, quæ à d. D. Sulpitia adminiſtrabatur,

Quia præter, quod non iuſtificatur, quod in hanc cauſam ceſſerint prædictæ pecuniæ, quodq; eadem cauſa concerneret viri vtilitatem, obiectum ceſſat, dum ex teſtibus formiter examinatis. appareat D. Sulpitiam integros percepiſſe fructus Domorum, totius domus DD. Fratrum de Mattheis, per multum temporis ſpacium, libroſque adminiſtrationis confeciſſe, quos ſemper recuſauit exhibere, non obſtante reiteratione reſcripti ſignaturæ, quod ab ipſa exhiberentur; Indè enim donec integram rationem non reddit, non poteſt prætendere, ſe eſſe creditricem hæreditatis mariti. cùm præſumatur integrè ſatisfacta, dum non verſamur in muliere repeten-
8 te dotem, vti in ſpecie de vxore, quæ adminiſtrauit bona ſui viri *Nenz. conſ 57. num.* 10. cum concordantibus relatis in *Recanaten. manutentionis 27. Iunij 1642. cor. Me §. ceſſatque*, & dum recuſat exhibere libros, omnis præſumptio vrget contra ipſam, vt in *Ancontana Manna 5. May 1646. coram Eminentiſs. Corrado*, quia cum expectet, ne vtilitatem ex hoc recipiat, quælibet contra ipſam ſufficit iuſtificatio *ad text. in l. ne ea dolo, ff. de dol. mal. & in l. 1. §. 1. ff. de except. dol. Rot. 30. May 1646. coram Me. &c.*

Et ità vtraque &c.

Eminent. D. Cardin. Cerro.

Romana Domus.

Lunæ 9. Aprilis 1660.

ARGVMENTVM.

Acquirens emphyteuſin, titulo oneroſo, poteſt præiudicare vocatis; Et maritus, titulo lucratiuo, non poteſt acquirere ad fauorem vxoris. Acquiſitum nomine alterius, requirit eius acceptationem præciſam, quando acquiſitio habet aliquod onus annexum.

SVMMARIVM.

1 *Acquirens emphyteuſin, titulo oneroſo, poteſt de ea diſponere in præiudicium vocatorum.*
2 *Qui pecuniam propriam dat dicitur verè acquirere.*
3 *Nomen alterius præſumitur ſimulate appoſitum.*
4 *Donatio inter virum, & vxorem prohibetur de iure communi.*
5 *Et ex Statuto Vrbis.*
6 *Etiam ex confeſſionibus. & iuramento munitis.*
7 *Acquiſitum, nomine alicuius, requirit eius acceptationem.*
8 *In rebus lucroſis, ex ſola ſcientia inducitur acceptatio.*
9 *Scientia debet eſſe certa non præſumpta.*
20 *Ex vna præſumptione non elicitur alia præſumptio niſi veniat in conſequentiam alterius.*
11 *Acceptatio inducitur ex ſcientia, quando acquiſitio eſt mere lucratiua.*
12 *Non, quando habet admixtum onus.*
13 *Et tunc requiritur ſpecialis acceptatio.*
14 *Acceptatio excluditur ex quo res non fuit habita veluti propria.*

DECISIO XCVI.

EMptio domus (ſuper quà tantum hodiè eſt, quæſtio) ſub proprietate Eccleſiæ SS. Vincentiæ, & Anaſtaſij fuit ſtipulata, vſque de anno 1586. ad fauorem Alexandri Fabrini dumtaxat, præuia ſolutione pretij, ab eodem facta in manibus Flauij Venturæ venditoris, inſtrumenta verò translationis vitæ, ſeù generationis, ac perpetuationis d. domus ſtipulata, ac recepta leguntur, ab Alexandro, tam ſuo, quam Angelæ vxoris abſentis, nomine.

Vndè, cùm primo loco, de d. domo Alexander diſpoſuerit, in eius teſtamento, ad fauorem Antonij filij, pro medietate, & pro altera medietate, ad fauorem Dominici, Ioannis Andreæ, & Petri Antonij nepotum, ex Franciſco altero filio prædefuncto, illa etiam ſubijciendo, vinculo fideicommiſſi, & demùm Angela in omnibus ipſius bonis ſcripſerit heredem vniuerſalem tantummodò Antonium, nulla facta mentione nepotum.

Hinc orta controuerſia, inter Antonium patruum, & Ioannem Andream nepotem, cuinam eſſet danda manutentio, & quatenus opus eſſet, immiſſio in domo, de qua agitur, & pro quibus partibus, quo dubio propoſito, Rota conceſſit manutentionem Antonio, ſuper duabus partibus, inhærendo teſtamento paterno, ſed denegauit eidem Immiſſionem, in portione prætenſa, ex diſpoſitione matris.

Circa manutentionem, pro medietate nulla cadit difficultas, & altera pars conſentit, quo verò ad immiſſionem, non ſubſiſtere viſa fuit prætenſio deducentis ius ſuum, ex teſtamento Angelæ matris, ſub prætextu, quod domus controuerſa æquè principaliter pro d. Angela, cum Alexandro in emphyteuſin conceſſa fuerit.

Quia Domini animaduertebant Angelam, non potuiſſe

Digitized by Google

tuiſſe diſponere de hac domo, ob præcedens Alexandri teſtameotum, qui eam fideicommiſſo ſuppoſuit, inſtituendo æqualiter filios, & nepotes, ex filio præmortuo, & quidem hoc facere valuit, dum pretium illius, ære proprio, venditori perſoluit, illam ootabiliter meliorauit, canones auxit, & in vtraque inueſtitora laudemia, & conſiderabilem pecuniarum ſummam Domino directo exburſauit. Hioc enim, de huioſmodi bonis emphyteuticis, titulo oneroſo, ab ipſo acquiſitis, potuit Alex. ad ſui libitum diſponere, etiam in præiudicium Aogelæ, & aliorum quoromcumque vocatorum iux. doctrinam
1 originalem *Bald. in l. 1. num. 32. Cod per quas perſonas nob. acquir.* & alijs cumulatis, articulo benè diſcuſſo, dictum fuit in *Caſenaten. emphyteuſis cor. Merl dec. 699. numer.* 4. cum *pluribus ſeqq.* & latiſſimè in alia *Cæſenaten. Emphyt. 23. Ianuarij, & 16. Iunij 1651. coram R. P. D. Albergato.*

Nec refert, quod ſuo, & vxoris nomine, emptio ſeu acquiſitio facta fuerit, quia, cum pretium expoſitum propriũ eſſet mariti & res ipſi tradita fuerit, vtique ſibi ae-
2 quiſiuiſſe cenſetur & nomeo vxoris præſumitur ſimu-
3 latè accommodatum, *Bald. & Salicet. in l. multum intereſſe in fin. C. ſi quis alt. vel ſibi Soccin. Sen. conſ. 129. num. 12. lib. 4. Decian. conſ. 47. num. 17. 18. lib. 5. Cranett. conſ. 100. nu.*
6 alias autem redoleret donationem inter virum, & vxorem omoino prohibitam, tum à iure communi *in l. 1. &*
4 *2. ac tot. tit ff. & C. de donat. inter vir. & vxor.* quam à ſtat. Vrb. *lib. 1. cap. 135.* cuius diſpoſitio non ſolum donationis
5 expreſſo titulo ſed etiam ſub confeſſiooibus, ac alijs prę-
6 textibus implicitè factas quæ compræhendit, & irritat, quamois iuratæ ſint, vt latè fuit probatum *in Rom. Cenſus 24. Maij proximan coram Me. § confeſſus.*

Idque certius admittendum eſt, cum inſtrumenta acquiſitinoum in emphyteuſin perpetuam ſtipulata fuerint tantummodo ab Alexando Viro, nec Angela vnquam fuit præſens illorum ſtipulationibus, cum enim nõ doceatur de ratificatione, ſeu acceptatione acqoiſitionum, etiam eius nomine factarum, non cenſetur earum dominium vtile acquiſiuiſſe licet eius nomine interfue-
7 rit acceptatio notarij, *Surd. conſ. 60. numer. 16. Menocch. conſ. 380. numer. 27. Rot. deciſ. 684. numer. 4. part. 1. diuerſ. & in rec. dec. 12. numer. 3. part. 1. & 369. numer. 3. part. 2. Gregor. dec. 561. num. 3.*

Neque dicatur, quod ex ſola ſcientia, in his quæ afficiunt commodum etiam in abſente cenſeatur inducta acceptatio, vt reſpooſum fuit in *Romana Salmani de Ca-*
8 *ſalib. 21. Iunij 1641. cor. Me, poſt Zacch. de oblig. Camer. dec. 189. num. 15.* quia, vltrà quod in propoſito huiuſmodi ſcientia non iuſtificatur, quæ debet eſſe certa, nec ſufficit præſumptio iuxta, *gloſſ. in l. 1. Cod. de dot promiſſ.*
9 cum, alias, ex vna præſumptiooe altera educeretur prę-ſumptio, quod non videtur admittendum, niſi quando
10 vna venit in neceſſariam conſeqoentiam alterius, vt declarauit *Rot. apud Poſt. de manut dec. 554. numer. 9. 10.* Id forſan admitti poſſet, in acquiſitione facta, pro abſente, titulò mere lucratiuo, in quibus terminis loquitur deciſ.
11 *in Romana Salmani de Caſalibus*, ſecus aotem, quando, prout hic, acquiſitio fit, titolo oneroſo, ſeu mixto, cum Alexander d. domum acquiſierit, præuijs pluribus ſolutionibus, & obligationibus, in quibus Angela debuiſſet concurrere, Vndè com poſſibiliter potuerit talis acquiſitio eidem eſſe damnoſa non præſumitur acceptata, niſi probetur, *Gloſſ. l. 1. verb liberalitatem ff. de donat. Rot. dec.*
12 *274. numer. 4. 5. part. 6. & dec. 27. num. 1. cum ſeqq. par. 7. rec.*

Quin imò excluditur acceptatio, dum Angela, nec viuens, nec in teſtamento, de domo, ſeu eius rata parte, voquam diſpoſuit, ſed, relinquendo omnia eius boaa Antonio expreſsè, declarauit, illa præcipuè conſiſtere in ſcut. 6. ſingulis menſibus, ſibi debitis per hæredes Alexandri loco vſusfructus ſibi relicti. Hinc enim, dom domom præfatam non expreſſit, cenſetur agnouiſſe eam non eſſe propriam, ſed in totum integrè hæreditariam Mariti, illamque propterea noluiſſe, ſub 13
vniuerſali inſtitutione metiendo voluntatem à poteſtate, ad fauorem Antonij facta comprehendere, vt ponderatum fuit, in *Camerinen. domus cor. Gipſio apud Gionagn. reſp. 44. num. 112. cum ſeqq. lib. 2. & in d. Ceſenaten. emphyt. cor. Merlin. num. 24. & in deciſ. 375. nu. 2. cum ſeqq. par. 1. rec.*

Et ita vtraque parte &c.

Eminentiſs. D. Cardin. Cerro.

Romana Domus.

Luna 26. Februarij 1663.

ARGVMENTVM.

In acquiſitione oneroſa, facta à marito nomine vxoris, requiritur acceptatio expreſsa dictæ vxoris, alias nullum ei ius acquiritur ex d. acquiſitione.

SVMMARIVM.

1 *Primus acquirens poteſt de emphyteuſi diſponere.*
2 *Acquiſitio fit tantum ei qui pretium ſoluit.*
3 *Donatio inter virum, & vxorem eſt prohibita.*
4 *Acquiſitio facta nomine alterius requirit eius acceptationem.*
5 *Acquiſitio merè lucratiua acceptatur ex ſola ſcientia.*
6 *Quando eſt oneroſa requirit expreſſam acceptationem.*
7 *In contractibus oneroſis notarius non obligat abſentem.*
8 *In quolibet contractu ad effectum acquirendi dominium requiritur acceptatio.*
9 *Quicquid fit ad effectum reuocandi contractum.*
10 *Hæres non impugnat confeſſionem defuncti.*
11 *Teſtes ſibi contrarij, & mendaces nihil probant.*
12 *Confeſſio præualet teſtibus.*

DECISIO XCVII.

CONfirmarunt hodie DD. deciſionem cor. Me, emanatam 19. *Aprilis* 1660. in qua fuit Aotonio Fabrino denegata manutentio, & reſpectiuè immiſſio, in poſſeſſionem portionis Domus, de qua agitur, in vim teſtamenti Materni, eo qoòd non probatur eſſe hæreditariam Angeli, ſed Alexandri Patris; qui tamquam primus acquirens, titulo oneroſo, potuit de illa diſponere, eam-
que titulo Fideicommiſſi ſubijcere, ad fauorem D. Anto- 1
nij filij, ac nepotis ex Franciſco altero filio prędefuncto.

Nec enim ſubſiſtit, quod Domus æqualiter acquiſita fuerit per Alexandrum, & Angelam coniuges, nam, ex teſtamento anni 1586. conſtat Alexandrum tantum, nulla facta mentione vxoris, domum acquiſiuiſſe, ſoluendo pretium Venturæ venditori, augendo Canones, eamque notabiliter meliorando, & licet poſteà in Inſtrumento 1595. nomen quoque vxoris expreſſum fuerit, nihilominus, vel dicendum eſt nomen vxoris fuiſſe ex interuallo in d. Inſtrumento anni 1595. ſimolatè appoſitom, vt acqoiſitio illi fiat tantum, qui pretium ſoluit, vt concludit, *Rom. conſ. 291. num. 11. circa med.* cum alijs
in *d. dec. alleg.* vel in omnem caſum huiuſmodi ſtipula- 2
tio Alexandri pro Angela ſapit donationem prohibitam inter virum, & vxorem, tam, attenta diſpoſitione Iu-
ris communis, quam Statuti Vrbis, *vt in cap. 135. d. § nec* 3
refert.

Præcipuè, cum domus fuerit, per Alexandrum, acquiſita, abſente Angela vxore, nec docetur ipſam huiuſ-

modi acqoiſitionem, eius nomine factam, vmquam approbaſſe, ſeù ratificaſſe, vt requiritur, nihil refragante, quod, & ſola ſcientia ſtipulatioois præſumatur acceptatio, vt lo terminis mariti acqoireotis, pro ſe, & vxore,
4 conſuloit *Dec. conſ.56.nu.2.*

Tùm, quia id poſſet habere locum, in Contractu merè lucratiuo, & in donatione gratuita, tunc enim ex ſola ſcientia donatarij inducitur acceptatio, cum nemo
5 præſumatur velle repudiare rem ſibi vtilem *Menocch, conſ.1153 num.113. Rot.deciſ.428 num.12 part.4. tom.2. recent.* Secùs verò, quando, vt in caſu noſtro, acquiſitio habet mixturam oneris, ad formam inueſtituræ, quo caſu, cum poſſit Angelæ donatrici damnum afferre, non inducitur ratificatio, ex ſimplici ſcientia, ſed neceſſarius eſſet eius explicitus conſeoſus, vt in propoſito de-
6 clarat *Altogr conſ.37 numer.11.12.lib.2.* & præter adductos in deciſione, § *neque dicatur*, firmauit *Rot in Bonon. donationis 27. Iunij 1661. coram Bemlaq. §. non relenat replicatio in fin.* & prius penès *Merl. dep.gu. dec.35 num.5.* vbi, quod contractibus correſpectiuis, & onerofis nulla
7 lege, aut ratione cauetur, quod notarius poſſit abſentem obligare, abſque eius conſenſu.

Tùm etiam, quia acceptatio, ad effectū acquiſitionis dominij, ſeu poſſeſſionis, vt in caſu noſtro, omninò requiritur, licet ſecùs ſit, ad effectum irreuocabilitatis contractus, ex parte donaoris, ſeu permittentis, ad hoc, ne poſſit pœnitere, nec à Contractu recedere ante ratifica-
8 tiooem abſentis. iuxta deciſ. quam ſequitur *Rot dec 603.*
9 *num.4. part.1. diuerſ Seraph. deciſ.472. nu 3.* latè *Add ad Gregor. deciſ.97. num.8.* vbi, quòd cum hac diſtinctione reducuntur ad concordiam, *dec.12. & 262. part.1. recent.* quæ inter ſe videbantur contrariæ.

Et hodiè ceſſat, quælibet præſumpta acceptatio Angelæ, non ſolùm ex ponderatis *in dec. §. quin imo*, dum ipſa de hac domo, ſeù eius rata parte, nec viuens, nec in teſtamento diſpoſuit, ſed etiam ex propria eiuſdem confeſſione, quod ſit hæreditaria mariti, emiſſa tam in confectione Inuentarij, cui fuit præſens, quam in Monito-
10 rio obtento ab A. C. mèt. ne moleſtarentur à creditoribus, quam propterea confeſſionem Antonius impugnare non valet.

Non obſtant teſtes pro parte Antonij nuper examinati deponeotes de confeſſione extraiudiciali Alexandri, præſente Angela vxore, quod pars domus ad eam ſpectabat; Quoniam viſum eſt DD. dd. teſtes non eſſe at-
11 tendendos tamquam ſibi contrarios, & de mendacio conuictos, dum alij contrarium depoſuerunt, nempè domum ſpectare ad Alexandrum, & proinde nulla venit eis adhibenda fides *l.2. & l. qui falſo, ff. de teſt.* Præſertim, quia dd. teſtibus aduerſantur geminatæ confeſſiones, tàm Antonij, quàm in Aditione hæreditatis Alexandri Patris in Iouentario deſuper confecto, & io iudicio detractionis legitimæ aſſeruit d. domum eſſe hæreditariam Patris; approbando relationem, cum d. qualitate, quam etiam eiuſdem Angeli in confectione Inuentarij, & in Monitorio præmemoratis; Quibus confeſſionibus geminatis, & ſeriò emiſſis magis deferendum eſt, quàm dd. teſtibus,
12 *Gabr. de teſt. concl.4. n.77. Rot. cor. Verall. dec.283. nu.6. part.3. & coram Gregor. deciſ.867. num.3. & ibi add. numer.7.*

Et ità vtraque parte, &c.

Eminentiſs. D. Cardin. Cerro.

Romana Donationis.

13. Iunij 1661.

ARGVMENTVM.

Donatio facta contemplatione certi, & determinati matrimonij, non poteſt retrodonari ab vno ex coniugibus, cui facta fuit, in præiudicium alterius, & filiorum, etiam ſi ſit recepta pro ſe, & hæredibus.

SVMMARIVM.

1 *Donatio pro certo matrimonio dicitur correſpectiua ad illud.*
2 *Et eſt irreuocabilis, ſicuti matrimonium.*
3 *Nec vnus coniugum poteſt præiudicare.*
4 *Donatio facta vni ex coniugibus, etiam pro hæredibus, &c. non poteſt reuocari in præiudicium alterius.*
5 *Cauſa affectionis erga donatarium non dicitur cauſa finalis donationis.*
6 *Matrimonium, quando eſt in ſpecie conſideratum, dicitur cauſa finalis matrimonij.*
7 *Donatio promiſſa in Capitulis matrimonialibus dicitur cauſa certi matrimonij.*
8 *Donatio dici poteſt ob matrimonium, etiam ſi præcedat, vel ſubſequatur matrimonium.*
9 *Donatio ob cauſam, cauſa non ſequuta non attenditur.*

DECISIO XCVIII.

OCcaſione matrimonij contracti, vſque de anno 1630. cum Solindio Tibalduccio, & Franciſca Vlpina, inter cætera conuentum fuit, in Capitulis matrimonialibus, quod Calidooia Mater, & Romualdus frater Franciſcæ, eidem donaret inter viuos quædam bona, de quibus hodiè agitur, quæ donatio roborata fuit, mediante ioſtrumeoto dotali, poſteà celebrato, ſub hiſce verbis, ibi. *D. Calidonia, & Romualdus in executionem Capitulorum, & alias, &c. donarunt, ceſſerunt, renunciarunt prout quilibet ipſorum cedit, & renunciat &c. ad effectum, vt d. Franciſca condecentius, & iuxta eorum gradum ſe nubere valeat, & intuitu d. matrimonij, vt ſupra, cum D. Solindio contracti, & conſumati, & vt d. Franciſca ſe, & eius familia, & deſcendentes ſubſtentare, & viuere valeant.*

Verùm, quia Franciſca de Anno 1649. inſcio viro retrodonauit eiſdem Romoaldo, & Calidoniæ, quæ iterùm donauit Flauiæ, intuitu matrimonij contracti, cum Coſtaccio, hinc orta fuit controuerſia, inter prædictum Solindium, & Coſtaccium, ſuper viribus dictarum donationum, & quia totum negociom pendet ab eo; an Franciſca potuerit io præiudicium viri, & filiorum retrodonare, propoſui dubium, ſoper validitate retrodonationis, & illam oon eſſe validam Domini responderunt.

Etenim prima donatio facta, per Calidoniam filiæ, fuit promiſſa, in capitulis matrimooialibus, intuitu certi, & determinati matrimonij, cum certa perſona cootraheodi, & ſucceſſiuè, in inſtrumeoto dotali, magis particulariter fuit expreſſa cauſa finalis donatioois, illam nempè fuiſſe factam, contemplatione matrimonij, cum Soliodio contracti, ad effectum, vt Franciſca decentius nubere poſſet, & eius familiæ, & deſcendentes commodè ſe ſubſtentare valereot; Vndè d. donatio, tam- 1
quàm pro certo matrimonio, dicitur actus correſpectiuos ad illud, & cum ipſa dote confunditur, ità vt efficiatur irreuocabilis, quemadmodom ipſom matrimo- 2
niom, ne alter ex coniugibus, qui intuitu huius donationis,

tionis, contraxit, de facili ab altero decipiatur, *Io: Franc. à Pont.conſ.25.num.1.Pereg.conſ.19.num.10.lib.3.Menoc. conſ.303.numer.13. Paſchal. de viribus pact.pet. part.5. cap.4.num.36.37. Molin.de rit.nupt.nu.25. & 35.Franc. deciſ.205.per tot. Add ad Buratt.deciſ.861. §. donatio, & coram Merl.deciſ.515.num.4.*

Non obſtat, quod donatio fuerit facta dumtaxat Franciſcæ, abſque mentione matris, vel filiorum, imò ab ea fuerit acceptata, pro ſe, ſuiſque hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque, quia vltrà, quod de filijs videtur habita ratio, etiam de verbis, *vt eius familia, & deſcendentes commodè ſe ſubſtentare valeant*, dixerunt Domini aliud eſſe, quod ex donatione viri facta quæratur ius alteri ſuper bonis donatis, adeò vt donatarius non poſſit illam obligare, vel alienare, & hic non eſt præſens caſus; Aliud verò, quod reuocari non poſſit, qui caſus noſter, & per hoc ſufficit donationem eſſe factam contemplatione certi matrimonij; Hinc enim non ex iure acquiſito, ſuper re donata, ſed ex intereſſe, quod habet alter coniux, vt donatio promiſſa ſortiatur effectum, quandoque donatarius ſit diues, & commodius viuat, actio competit alteri coniugi, vt prima donatio firma
4 maneat, & reuocatio retractetur, vt optimè ratiocinatur, *Io: Franc. à Ponte conſ.80. num.15. lib.* 1. quem refert, & ſequitur *Rot.coram Merl.dec.515.n.6.& 7.*

Neque dicatur matrimonium non fuiſſe cauſam finalem donationis, cum expreſſa etiam fuerit cauſa amoris, & affectionis. Præmiſſo enim, quod hæc eſt nimis generica in concurſu aliarum expreſſarum, in inſtru-
5 mento, & ſtylo apponi ſolita, obiectum poſſet habere locum, quando fuiſset conſideratum matrimonium in genere, non autem, quando fuit contemplatum certum matrimonium, quo caſu dicitur cauſa finalis ex alleg.
6 per *add. ad Buratt. dec.861. lit.A. Rot.in recent. dec.127. num.12.part.6.*

Donationem autem fuiſse contemplatione certi matrimonij ſatis deducitur, ex quo promiſſa fuerit in Capitulis matrimonialibus, quod ſufficere tradunt *Fontanell.*
7 *de pact.nuptial. clauſ.4 gloſſ 9.part.5.num.19.& ſeqq.& Rot. apud Duran. deciſ.40. num.27.* Et etiam, quia claris verbis expoſitum fuit in d. inſtrumento, donationem fieri, intuitu matrimonij, cum Solindio contracti: nihil enim refert, quod donatio præcedat, vel ſubſequatur
8 matrimonium, dummodò fiat eius contemplatione, *vt in d.deciſ.Duran.num.3.*

Ponderarunt etiam Domini, pro inualiditate retrodonationis, quando Calidonia, ad cuius fauorem emanauit in Capitulis matrimonialibus Flauiæ 1651. approbat veritatem, & ſubſiſtentiam primæ donationis, & quod cauſæ, in donatione expreſsæ, vel non ſunt veræ, vel non habuerunt effectum. Pro cauſa enim fuit iudici expoſitum, quod Franciſca alimenta percipiebat à matre propter abſentiam viri, & tamen congruè illa percipere poterat ex proprijs bonis, dum dotem habebat conſiſtentem in locis Montium; Item expoſitum fuit, vt Romualdus frater, qui inſimul cum matre donauerat, poſset facilius inuenire vxorem, quam ducere intendebat, pro conſeruatione ſuæ domus, & agnationis, quæ cauſa non habuit effectum, cum ipſa nunquam nuptias celebrauerit, & ideò cauſa non ſecuta, retrodonatio non videtur attendenda, *Fontanell.*
9 *d.clauſ.4.gloſſ.1.2.num.53.& ſeqq. Rot. in Romana, ſeu Ianuen. pecuniaria 11. Februarij præteriti coram Me.*

Et ita vtraque parte &c.

Eminent. D. Cardin. Cerro.

Romana Donationis.

Lunæ 1. Aprilis 1669.

ARGVMENTVM.

Maritus, quando dicatur ſuccedere vxori, in bonis iuriſdictionalibus, ita vt dicatur Baro, & Dominus dictorum Bonorum. Vbi etiam firmatur, quod promiſſio vendendi, cedendi, &c. non eſt venditio, ceſſio, &c.

SVMMARIVM.

1 *Conſtito, quod quis poſſideat Caſtra, cum iuriſdictione probatur, quod ſit Baro.*

2 *Maritus plures actus faciens in re vxoris præſumitur iure familiaritatis.*

3 *Poſſeſſio iure familiaritatis habita à marito, mortua vxore refertur ad ius hereditarium ſine alia declaratione.*

4 *Partitis extractis ex libris Communitatis retentis ab Officialibus datur plena fides.*

5 *Iure hereditario ſuccedi non poteſt in bonis, quæ defunctus alijs ceſſerat ante obitum.*

6 *Promiſſio de vendendo, non eſt venditio.*

7 *Promiſſio de cedendo non habetur pro vera ceſſione, nec transfert dominium.*

8 *Promiſſio celebrandi contractum, cum pacto, quod quis impetret beneplacitum Apoſtolicum requiſitum ad dictum contractum, ante d. impetrationem nullum dat ius.*

10 *Bona Iuriſdictionalia in ſtatu Sedis Apoſtolicæ non poſſunt alienari in forenſes ſine beneplacito Papæ.*

11 *Diſpoſitio conditionalis ante, quam habeat locum debet purificari conditio.*

12 *Alienationi conſentiens, eſt ac ſi ipſe verè alienaſſet, quoad eius præiudicium.*

13 *Venditio poteſt eſſe, cum pacto, vt venditor non teneatur de euictione, & tamen eſt vera venditio.*

DECISIO XCIX.

IN vltima deciſ. huius Cauſæ ædita 9. *Iunij* 1666. *cor. Me*, inter cætera firmatum fuit Raphaelem non fuiſſe Baronem, ſed cum hodiè, ex nouiter deductis, in facto contrarium fuerit iuſtificatum, Rota Cenſuit, quoad hoc tamen recedendum eſſe à deciſis.

Etenim, quòd ipſe fuerit Baro, probatur, ex eo, quod quinta Pars Caſtrorum Cantalupi, & Bordellæ, quæ ſpectabat ad Annam Maronam illius primam vxorẽ filiam, & hæredem Franciſcæ Melchioriæ, vt non controuertitur, deuenit in eumdem Raphaelem, qui ab eadem 1
Anna vxore fuit hæres in Teſtamento inſtitutus; Et quidem actualem poſſeſſionem d. portionis Caſtri, cum ſua Iuriſdictione adeptum fuiſſe conſtat, ne dùm, quia emolumenta pro donata portione percepit hodierno *Summ. Credit. num.3.* & plures actus Iuriſdictionales exercuit, *nu.4.* Verum etiam, quia vna, cum Portia Sorore d. Annæ Condomina alterius quartæ partis Caſtrorum, impetrauit à S. m. Innoc. X. licentiam vendendi huiuſmodi Caſtra Cæſari Palazzolo, & ſucceſſiuè, poſt ſex annos ad actualem venditionem deuenit, cum translatione dominij, & poſſeſſionis eodem *Sum.num.4.& 5.*

Et licet, quam plures, ex actibus Iuriſdictionalibus exerciti à Raphaele facti fuerint, viuente Vxore, & ſic referri poſſint ad Ius familiaritatis, vt dicebatur in *deciſione, §. hinc non releuant*, cum tamen in d. *Sum nu.4.* alij

M 3 exhibean-

exhibeantur geſti poſt obitum vxoris de neceſſitate re-
ferri deben ad Ius hæreditarium per cuius tituli ſuper-
uenientiam cenſetur Raphaelem mutaſſe cauſam ſuæ
poſſeſsionis abſque alia animi declaratione, *Spad. conſil.
258. num 8. & ſeq. lib. 2. Achil. dec 4. in fine de cauſ. poſſeſ.
& propriet. Gregor. dec. 546. num. 1. vbi Add. litt. A. in rec.
deciſ 365. num. 35. & ſeq. part. 11.*

Prætenſio autẽ, quod Iura exhibita ad probandos di-
ctos actus iuriſdictionales, non ſint in forma probanti, ho-
die viſa fuit ceſſare cum modo fuerint productæ, iam
plures Epiſtolæ originales conſcriptæ propria manu Ra-
phaelis, tum etiam alia Iura extracta ex libris publicis
Communitatis Caſtri Cantalupi in quibus adnotari ſolẽt
expeditiones. & litteræ patentes officialium pro tempore
quibus partitis librorum tanquam conſcriptis ab eiſdem
officialibus plenam fidem eſſe adhibendam monet *Bar-*
4 *tol. in l. quadam 9. § nummularios num. 4 ff. de eden. Rum.
conſ. 53. num. 9. lib. 4. Maſcard. de probat. concl. 671. pariter
num 9. Rota coram Card Seraph dec. 1088. n 4.*

Non obſtat, quod Raphael non potuerit, Iure hære-
ditario acquirere dictam portionem Caſtrorum, cũ An-
5 na præcedenter illam ceſſerit Petro Pandulphino, cum
Clauſulis abdicatiuis Dominij.

Quoniam fuit reſponſum, in facto non ſubſiſtere, An-
nam verè, & cum effectu ceſſiſſe huiuſmodi portionem,
cum verba Inſtrumenti ſimplicem promiſſionem dum-
taxat præſeferant, ibi *ſeq ſolemniter obligauit ad fauorem
d. D. Petri præſentis &c. cedere transferre; & renunciare
quartam partem Caſtrorum Cantalupi &c.* & per conſe-
quens, nullo modo, dici poteſt Annam ex dicto Inſtru-
mento amiſiſſe dominium, quod priùs habebat ſuper di-
cta portione Caſtrorum, illudque transtuliſſe in Petrum
quia ſicuti promiſſio de vendendo non eſt venditio, vt
6 latè *Gabr. de empt. concl. 2 per tot.* ita nec promiſſio de ce-
dendo habetur pro vera ceſſione, *Dec. in l cum fundus. §.
7 ſeruus num 5. ff ſi cert pet Grat. conſ. 109. num. 11. lib. 1. Can-
cer. var. reſol. tit de pact par. 7. nu. 124. Add. ad Gregor. dec.
201. num. 7.*

Quinimò talis promiſſio non fuit pura & ſimplex ſed
facta ſub pacto, & conditione, quod d. Pandulphinus
proprijs cura, & Sumptibus teneretur Impetrare. & ex-
pedire beneplacitum Apoſtolicum *d. Summ credit. num.*
2. ibi, *nec non cum pacto. & conditione quod d. D. Petrus
proprijs Cura. & Sumptibus antequam deueniatur ad præ-
dictum contractum teneatur impetrare, & expedire, ac im-
petrari, & expediri facere conſenſum & beneplacitum Apo-*
8 *ſtolicum* Vnde cum huiuſmodi beneplacitum nunquam
fuerit à Petro procuratum, nec obtentum, dicta promiſ-
9 ſio non ſuffragatur, ſiue quia agebatur de bonis Iuriſdi-
ctionalibus, in Statu Eccleſiæ, quæ ſine licentia Pontificis
non poterant in forenſes, qualis erat Petrus, transferri,
reſiſtentibus pluribus conſtitutionibus Apoſtolicis Cle-
10 mentis VIII. Pauli V. Vrbani VIII. & Innocentij X. ſi-
ue etiam quia proprium eſt conditionis, vt prius implea-
tur antequàm diſpoſitio ſortiatur effectum, *l ſi quis ſub
conditione ff ſi quis omniſſ. cauſ. teſtam. l. cedere diem, ff. de*
11 *verb. ſignif. Rota dec. 10. de conceſſ præben. in nou.*

Et hinc nihil facit, quod Anna in eius Teſtamento de-
derit facultatem Pandolphino ſoluendi dotem, ad quam
vigore fideiuſſionis tenebatur, aut in pecunia, aut me-
diante aſſignatione Caſtrorum, Etenim, cum ex prædi-
ctis idem Pandolphinus nũquam illorum dominium ac-
quiſiuerit, per ſolutionem factam in pecunia dici non
poteſt voluiſſe retinere Caſtra, quæ per antea adeptus
non fuerat, vt inferebatur in *deciſ. §. nec autem.*

Quæ facilius procedere videbantur, dũ verè Raphael
vti heres Annæ Vxoris d. portionem Caſtrorum poſſedit
per plures annos vſque ad actualem illorum detractio-
nem ex ſuperius firmatis, parum releuante, quod ipſe in
Inſtrumento venditionis dixerit, quod venditio ex parte
ipſius haberetur pro ſimplici ceſſione, & expreſsè pro-
teſtatus fuerit nolle teneri de euictione, quia conſtito de
illius dominio, parum refert an vſus fuerit verbis ſolam
ceſſionem importantibus. nam ſatis eſt alienationi con-
ſenſiſſe, ad effectum, vt Contractus, quo ad ipſum pro 12
vera alienatione exiſtimetur iuxta *text in l. cum quis 126.
ff. de reg. iur. Giouagnon. conſ. 3. num. 4. lib. 2.* Et pactum,
quod de euictione non teneatur non eſt à Iure improba-
tum, cum poſſit Dominus rem ſuam validè ſub tali pa-
cto alienare, *l. emptorem 12. § final. verſ. ibidem ait idem
eſſe dicendum ff. de act. Empt. Tiraquel. de retract. lignag.
§. 12. gloſſ. 1. num. 14. Rebuff. ad Conſtit Gall. tom. 3. tit. 3. de
dilat art. 5 gloſſ. 1. num. 51 & duob ſeqq Theſaur. lib. q. 77.
num. 5. lib. 1.*

Et ita vtraque parte &c.

Eminent. D. Card. Cerro.

Romana Fideicommiſſi de Donatis.

7. Iunij 1660.

ARGVMENTVM.

Mulier inſtitura hæres, dummodò vidua perma-
neat, ſi nubat, tenetur reſtituere omnes fructus,
à principio; Nec impedit immiſſionem fidei-
commiſſario ex prætenſionibus ſuper bonis ma-
riti quando non ſunt liquidæ & omni ex parte
claræ.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſario datur Saluianum.*
2 *Quiſque præſumitur mortuus ſine filijs.*
3 *Ius accreſcendi, quando habeat locum in pluribus ſub-
ſtitutis.*
4 *Superſtes poſt mortem plurium vocatorum ſuccedit in
toto fideicommiſſo.*
5 *Inuentarium probat exiſtentiam bonorum in eo deſcri-
ptorum penes teſtatorem.*
6 *Vxor inſtituta, cum conditione non nubendi, ſi nubat,
euaneſcit inſtitutio à principio.*
7 *Et tenetur reſtituere omnes fructus à principio.*
8 *Quibuſcumque verbis concipiatur inſtitutio, quæ ſem-
per reſoluitur à principio.*
9 *Grauatus cenſetur eligere ſuam legitimam in bonis pri-
mo loco alienatis.*
10 *Pro ſupplemento legitimæ, non datur retentio.*
11 *Nec impeditur immiſſio fideicommiſſarie.*
12 *Dotes in Vrbe Roma non poſſunt excedere* 5000.
ſcuta.
13 *Inferior non derogat legibus ſuperioris.*
14 *Derogatio non retrotrahitur in præiudicium tertij cui
fuit ius quæſitum.*
15 *Et idem dicendum de quacumque licentia, & con-
ſenſu.*
16 *Bona ſubrogata pro fundo dotali fiunt ipſa fundus do-
talis.*
17 *Mulier exiſtente fundo dotali ſuper eo debet ſatis-
fieri.*
18 *Confeſſio grauati non præiudicat fideicommiſſarijs.*
19 *Confeſſio erronea non præiudicat.*
20 *Peritus à parte electus probat contra eligentem.*
21 *Mulier ſoluens debita viri defuncti præſumitur de bonis
hæreditarijs.*
22 *Soluens debitum alienum de pecunia aliena acquirit
ceſſionem iurium ad fauorem Domini pecuniæ.*
23 *Priuilegium auth. res quæ ceſſat quando mulier per-
mittit vt diſtraherentur bona libera.*
24 *Pro ſoluendo ære alieno de bonis fideicommiſſo ſuppoſi-
tis, debet conſtare de debito.*
25 *Melioramenta ſpectant ad heredem melioran-
tis.*
26 *Melioramenta compenſantur cum fructibus per-
ceptis.*

DE.

Digitized by Google

D E C I S I O C.

HIeronymus Dotatus, ſcriptis hæredibus, cum re-
ciproca ſubſtitutione, Iulio Angelo, & Aotonio
filijs omnibus maſcolis deficientibus, ſubſtituit Agne-
tem & Dianam,filias fęmloas,pro medietate, pro altera,
verò medietate Franciſcam vxorem, ſua vita durante.
Cumque defuncto teſtatore,tracto temporis deceſſerint,
tam Agnes,& Franciſca, quam omnes filij maſculi, ſine
deſcendentibus,quorom vltimus fuit Iulius. ideò conſul-
ta Rota,cenſuit Dianæ ſuperſtiti dandam eſſe immiſſio-
nem in poſſeſſionem Bonorum, ad montem Citorium,
1 ex remedio *l.fin.* vel vtilis Saloiaoi interdicti.

Fideicommiſſum,enim eſt literale, quia, defectis ma-
ſculis, ſubſtitutæ fuerunt fęminæ, proprijs expreſſis oo-
minibus, vndè dum omnes maſculi defecerunt, & qui-
dem ſine filijs,vt de iure præſumitur, donec contrarium
2 probetur *Bart. in l. ex facto §. ſi quis autem ff. ad Trebell. Mantic.dec.32 num.*1,illud apertum,& purificatum fuit
ad fauorem Dianæ io totum, quamuis ſubſtituta fuerit
inſimul cum Agnete in medietate, & in altera medietate
Franciſca,cum enim iſtæ prędeceſſerint maſculis,& om-
nes in ſubſtitutione fuerint verbis coniunctæ, re autem
totaliter oon diſiunctæ, (dum illarum portiones iotelle-
3 ctualiter tantum conſtitutæ fuerint ad oculum non de-
monſtrabiles) intrat vtique inter eas ius accreſcendi, eu-
ius vigore Diana, quæ ſola ſuperfuit tempore purifica-
tæ conditionis, iotegrum capit fideicommiſſum iuxtà
4 Theor. *Bart.in l re coniuncti num.23. verſ. aliquando, Pereg.de fideic.art.9.num.15. Rot. dec.506.num.1. cum ſeqq. par. 4. diuerſ. & in Romana fideic. de Marianis 27. Iunij 1650.cor. Reuerendiſſ. Tarraconen. §. vltimo.*

Quod,autem domus, de quibus agitur à Hierooymo
teſtatore poſſiderentur, tempore ſui obitus, probatur ex
inuentario eius bonorum hæreditariorum,ſtatim ſequu-
ta ipſius morte, legitimè confecto, in quo deſcriptæ le-
5 guntor, *Pereg.art.44.num.2 & 3.Rot.in recent. deciſ.7.& deciſ.269.num. 14.p.5. & coram Eminentiſs. Ottob. deciſ. 242.num.4.*

Non obſtat retentio, per Flauiam, petita,ſiue illa pe-
tat, vt hæres Iulij,ſiue vt creditrix, pro dote,& quarta.

Vt hæres enim Iulij grauati, oon poteſt domum reti-
nere pro legitima Iulio debita, cum illius hæres non ſit,
ex quo Iulius inſtituit hæredem Flauiam vxorem, ſub
expreſſa conditione, ibi: *dichiarando però, che ſia mia herede vniuerſale mentre voglia ſernare, e veramente ſerui vita vedouile, & non altrimenti &c. & in caſo ſi rimaritaſſe non intendo, ne voglio, che ſia mia herede, ma ſolo voglio, che habbia la ſua dote, e quarto dotale;* cum autem
6 ipſa conuolauerit ad ſecundas nuptias,reſoluta remanſit
vſque ab initio eius inſtitutio, perindè ac ſi oon fuiſſet
relicta hæres,& propterea non ſolum non poteſt excipe-
re,hoc iure de aſſertis creditis mariti,ſed tenetur reſtitue-
re integram illius hæreditatem, cum omnibus fructibus
7 perceptis à die obitus teſtatoris, *auth.cum relictum & l.fin. C.de indict.vidui.toll. Pereg.de fideic.art.11.num.122.Rot. dec.430.num.1.p.4.diuerſ.Seraph.deciſ.1354.num.1.& 2. Gregor.deciſ.157.num.40 & in Fanen. dotis 4. Iulij 1656. cor. Me,§.atque eo facilius.*

Neq; ad hunc effectum, attenditur, an inſtitutio coo-
cepta ſit verbis affirmatiuis, vel negatiuis, ſeu per viam
conditionis,recipitur,enim huiuſmodi diſtinctio in lega-
tis in qoibus cum fiat annua diſtributio, oon inducitur,
8 neceſſitas perpetuæ viduitatis, & legatum, pro primo
anno dicitur purum, pro ſequentibus verò conditiona-
le;at in inſtitutione,quæ vnica eſt, & perpetua, oon au-
tem anoua,nec temporalis,requiritor de oeceſſitate per-
ſeuerantia viduitatis, ne teſtator, pro parte teſtatus, &
pro parte ioteſtatus, decedat, atque ideò verba quibus
concepta eſt,etiam ſi ſonent in affirmatiuam, & per viã
modi, nihilomious reſoluuntur in negatiuam, & fa-
ciunt conditionem,itàvt muliere contrauenieote,eius in-
ſtitutio à die obitus teſtatoris reſoluta ſit, *Salic.in d.l.fin. num.4.C.de indiuid.toll.Rot.d.deciſ.430 nu.2.par.4 diuerſ. & in rec deciſ.241.num 47.p 5.Gregor.d.deciſ.187.num 13. & in d Fanen.dotis §.quia placuit coram Me.*

De ſua tamen legitima Iulius fuit abundè ſatisfactus
ex alienatione 16. locorum montium fidei, quæ empta
fuerunt,ex pretio cenſus hæreditarij ſcut. 1425. & ob re-
trouenditionem alterius cenſus hæreditarij ſortis princi-
palis ſcut.200.in quibus tanquam, primo loco alienatis,
& continentibus veram, & actualem dominij transla-
tionem,cenſetur Iulius ſuam legitimam elegiſſe, iuxta
tex in l Marcellus §.reſq.ff ad Trebell. & alijs alleg. *in Romana fideic.de capite Ferreo 10.Martij 1645. §.quia cum ea publicis coram Eminentiſs. Corrado in Amerina Caſtri Guardiæ 16. Iunij 1651. coram Reuerendiſs. Tarraconen. § fin. & in Peruſina bonorum 30.Maij 1650. §.ad effectum coram Me*, vel ſaltem remanſerat creditor ſolius ſup- 10
plementi, pro quo non datur retentio,nec impeditur im-
miſſio per fideicommiſſarium petita, *Rot.deciſ.115.cum* 11
ſeqq p 4 deciſ.apud Merlin.de legit.deciſ.11.num.7.repetita penes Pacif.de Salu.dec.15.& cor.Merlin deciſ.771. nu.3.

Sed nec, vt creditrix ſoæ dotis, & quarti retinere po-
teſt bona fideicommiſſaria Hieronymi; quia in primis
dos ſubſtineri oon poteſt, in quantitate ſcut. 10. mil. ob
reſiſtentiam Sixtinæ conſtitutionis, quæ dotes modera-
tur,& reſtringit, ad ſola ſcut. 5500. & conſtitotas vltrà
hanc ſummam, in exceſſu annullat, & irritat auferens
quamcumque actionem pro illius exactione competen- 12
te,quam eſſe in viridi obſeruantia dixit *Rot.in Rom. dotis de Theſtulis 23. Ianu. 1619. cor. Pironano apud Fenzon. ad Stat.Vrb. dec.75. §.non obſtat & §. verum hæc reſponſio & in Roman.quarti dotalis 17.Martij 1642.cor.Me.§.verum in antiquis*, vbi firmatur lucrum dotale non excedere
ſcut. 1375. quæ conſtituunt quartam partem ſcut.5500.

Non obſtat decretum Populi Romani obtentum per
Flauiam quia continet dumtaxat remiſſionem pęnæ ei-
dem Populo Romano applicatam, quæ ſola petita fuit,
& ſola potuit à Populo Rom. remitti, at nec petita fuit,
nec conceſſa derogatio Sixtinæ, minuſue conceſſa facul-
tas exigendi iotegram dotem, contrà expreſſam prohi-
bitionem Pontif. Conſtitut. cum inferior derogare non
poſſit iux. doctrinam *Abb. in c. dilecto num.14. de præb.* 13
Rot.in rec.deciſ.136.num.5.& 6.par.7. ſed opus erat diſ-
penſatione Pootificia, quæ non oſtenditor; At dictum
decretum impetratum fuit aono 1649. poſt motam li-
tem cæptam eodem anno 1644. quo Iulius deceſſit, Ius
enim Dianæ per fideicommiſs. quæſitum,& in iudicium
deductum,auferri non poteſt ex licentia,& decreto, loo-
gè poſt ſecuto, quod licet ſit efficax pro remiſſione pę-
næ,reſpectu populi conſentientis,attameo non retrotra- 14
hitur ad validandam dotis exceſſioæ conſtitutionem in
prędiudicium fideicommiſſi,& iuris,medio tempore,quę-
ſiti fideicommiſſarijs, vt in ſimili dixit *Rot. in rec. deciſ.* 15
113.num.22.par.7. vbi,quod derogatio non operatur,vt
ex tunc,ſed vt ex nunc,& ſic non trahitur retro in præ-
iudiciom iuris,medio tempore quæſiti *Gregor. deciſ 233. num.2 & in Bononien fideic.de Rubeis 2.Martij 1643.cor. Pentinger.§.final.*

Pro ſumma Sixtina, permiſſa, nulla competit reten-
tio,quia dos pro rata ſcut. 15500. conſtituta fuit in tot
locis montium ſub expreſſa lege, quod ſtare deberent,
pro fundo dotali, ad formam teſtamenti q. Aſcanii eius
patris,& licet 40. ex ijſdem montibus per Iulium virum
diſtracta fueriot,diſtractio tamen ſucceſſit, præuio ſpe-
ciali Flauiæ vxoris mandato, & pecuniæ indè retractę
reinueſtitæ fuerunt in alijs locis montium ſubrogatis in
omnibus,& per omnia vinculis,oneribus, & obligationi-
bus,quibus ſuppoſita eraot loca diſtracta,indè enim ab-
ſumpſerunt naturam fundi dotalis, *Bald. in l.per diuerſas* 16
num.21.C Mandat.Merl. deciſ.445.num.1.cum ſeqq. &
per conſeq. Flauia,ex ipſis penes ſe exiſtentibus,& adhuc
ſub eius nomine cantaotibus, non autem ex alijs boois
ſuam dotem conſequi debet, *l.fin.ff.de pact.dot Gratian.* 17
c.115.

Digitized by Google

c.115 num.1.& 7. Rot.cor. *Canal. dec. 574. num.2. in rec. deciſ.120 num.17. par.4. tom.2. & in Romana pecuniaria 15. Iunij 1658 coram R.P.D.Beuilaqua §.viſum fuit.*

Nec vrget, quod Iulius facultatem in teſtamento attribuerit vxori dotem in alijs bonis aſſequendi, quatenus nollet dd.loca montium ſubrogata recipere, & ſub prætextu,quod proprio Marte, ab ipſo empta fuerint, & redacta ſint inexigibilia, quia talis facultas, locum obtinere poteſt, in bonis liberis Iulij, non autem in bonis fideic. eius patris, quorum reſpectu illius diſpoſitio, &
18 confeſſio,fideicommiſſarijs præiudicium inferre non valet *l.cum quis decedens §. Titia ff.de leg.3. Pereg. de fideic. art.53.num.61.* maximè dum erronea conuincitur ex
19 præd, ſpeciali mandato procuræ vxoris & dum de tempore emptionis ſecutæ,anno 1627 loca ſubrogata exigibilia erant,& facilis exactionis, vt propterea nulla penitus culpa viro ementi adſcribi poſſit, ſi tractu temporis euaſerint inexigibilia.

Præterea,ex pecunijs,& pretio mobilium aliorumque effectuum hæreditariorum mariti peruenerunt ad manus Flauiæ ſcut. 2450. iuxtà relationem periti ab ipſa
20 electi,quæ contrà eam plenè probant, *Burat.deciſ.15.* & ex fructibus ſtabilium alia percepit ſcut.7226. iuxtà calculum ad partes datum, quæ integrè reſtituere tenetur, dum viduitatem non ſeruauit, & ſecundas nuptias contraxit,vndè eſt debitrix hæreditatis mariti in longè maiori quantitate,quam ſit creditrix.

Non obſtat, quod peritus in eadem relatione aſſeruerit perſoluiſſe creditoribus mariti ſcut. 5260. à quibus ceſſiones reportauit.

Præmiſſo,enim,quod quicquid ſoluit prædictis creditoribus ſoluiſſe cenſetur, ex effectibus hæreditarijs viri,
21 ob legalem præſumptionem, *l. Quintus Mutius ff.de donat.inter vir & vxor.* & ſic ceſſiones iurium,non operantur niſi liberationem hæreditatis eiuſdem viri debitoris,
22 *Pereg de fideic.art.52.num 34.Franc. dec.55.num.7. Rot. dec.326.num.3 par.2 rec.* cum alijs per *add.ad Gregor.dec. 75.num 3.verſ & ſi fiat ceſſio.*

Peritus inter aſſertos creditores deſcripſit Flauiam in ſcut.2400.pro fructibus integræ dotis ſcut. 15. mil. qui pro hac rata non debentur ob reſiſtentiam Sixtinæ conſtitutionis pro rata verò permiſſa retinet loca montium, & ſic nec fructus petere poteſt.

Reliqua verò, Iulij debita, in d.relatione deſcripta pro rata ſcut.6923. 30. poſteriora ſunt doti Flauiæ;ideò, cum ipſa eſſet creditrix anterior debebat ex pecunijs prouenientibus ex bonis liberis ſui viri, ſibi ſatisfacere, aliàs eas ſpontè dimittendo poſterioribus poſtquam explicitam notitiam habuit fideic. Hieronym. ex lite per Dianam eodem anno 1644. quo obiit Iulius contrà eum introducta ſibi præiudicauit,vt non poſſit amplius redi-
23 re ad fideicomm. ex beneficio *auth. res quæ C.com. de leg. Burſat conſ.150 num.45.lib.2.Pariſ.conſ.65 num.43.lib.2. Pereg.de fideic.art.42.num.16.* & dixit *Rot in Rom.Saluiani de Caſalibus 2.Iunij 1641.coram Me, apud Zacch. de oblig.Cam.deciſ.159 num.31. & in d. Fanen. dotis 4. Iulij 1646.coram Me,§.vlt. & in Aeſina fideic. 21. Iunij 1655. coram Zarate §.fin.*

Pro reſiduo autem non iuſtificantur, & tamen ad iſtum effectum,non ſufficit oſtendere quietantiam, ſed etiam opus eſt concludenter probare, quod illi quibus factæ ſunt ſolutiones,eſſent veri, & legitimi creditores
24 defuncti, *Fuſar.de ſubſt.quæſt.541 num.2. Rot.in rec. dec. 158 num.20.& 21.par.7 & in Rom quart.dotalis 19.Iunij 1645.§ non obſtat coram Me.*

Melioramenta licet fusè probata, non ſuffragantur
25 Flauiæ, quæ hæres non eſt meliorantis, & tamen compenſanda eſſent, cum fructibus perceptis, ſpatio tanti
26 temporis,vt in *Bononien.fideic de Rubeis 1. Iulij 1647.cor. Eminentiſſ.Corrado verſ poſterioris.*

Eminentiſs. D. Card. Cerro.

Romana Hæreditatis.

Merc.4. Iulij 1663.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſarius, debet capere poſſeſſionem, de manu hæredis; & ſi nullus adiuerit hæreditatem, debet dari curator hæreditatis iacentis, qui citari debet in quolibet actu à fideicommiſſario.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio datur conſtito de poſſeſſione.*
2 *In concurſu poſſeſſio anterior eſt manutenibilis.*
3 *Limitatur, quandò prior eſt nulla & vitioſa.*
4 *Fideicommiſſarius tenetur capere poſſeſſionem de manu hæredis.*
5 *Poſſeſſio capta à fideicommiſſario non de manu hæredis eſt nulla & vitioſa.*
6 *Etiam ſi poſſeſſio eſſet vacans, & hæreditas non eſſet adita.*
7 *Quia tunc deputatur curator, qui eſt citandus à fideicommiſſario.*
8 *Fideicommiſſarius aliquandò manutenetur contrà hæredem.*
9 *Quandò fideicommiſſum eſt clauſum & hæredi nullæ competunt detractiones.*
10 *Contra, quandò hæres habet aliquam prætenſionem.*
11 *Conſtito de teſtamento ceſſat ſucceſſio ab inteſtato.*
12 *In iudicio manutentionis ſolum factum inſpicitur.*
13 *Falſa cauſa poſſeſſionis reijcitur ad petitorium.*
14 *Contra, ſi falſa cauſa innoteſcat poſſeſſori.*
15 *Nullitas tituli incontinenti probata tollit manutentionem.*
17 *Poſſeſſio capta ſinè præiudicio non dat ius manutenibile.*
18 *Procurator ſinè ſpeciali mandato poteſt recuperare ſed non acquirere de nouo poſſeſſionem.*
19 *Ratificatio non retrotrahitur in præiudicium illius cui medio tempore fuit ius quæſitum.*
20 *Poſſeſſio capta, nomine plurium, communiter & diuiſim poteſt reſidere penes vnum.*
21 *Poſſeſſio ab animo regulatur.*
22 *Requirentia altiorem indaginem non admittuntur in iudicio manutentionis.*

DECISIO CI.

POſt obitum bo: me: Virgilij Spadæ, Commendatoris S. Spiritus orta fuit controuerſia, ſuper ſucceſſione in eius hæreditate, inter D. Marchionem Horatium nepotem ex Franciſco Fratre, hæredem, ex teſtamento eiuſdem Virgilij, & DD. March. Gregorium, Co: Nicolaum, & alios fratres, ex Iacobo Philippo altero fratre nepotes; prætendentes ſuccedere, tam ab inteſtato, quam vigore fideicommiſs. ordinati, per Paulum eorum auum; Vndè, commiſſa mihi cauſa; præuia ſpeciali Commiſs. manu Sanctiſſimi ſignata,appellatione remota, cum facultate manutenendi, quem de iure; propoſui dubium, ſuper manutentione, & hodie Domini dixerunt March. Horatio dandum eſſe mandatum de manutenendo, cum plenè conſtet de ſua poſſeſ- 1
ſione *vulg. §. retinendæ inſtit. de interd. lib. 1. ff. & C. vt poſſid.*

Nec viſum fuit releuare, quòd poſſeſſio Marchionis Gregorij, & aliorum capta *die 13.Febr.* ſit anterior poſſeſſione Marchionis Horatii appræhenſæ, die immediatè ſequenti, & proindè velut anterior ſit potiùs ma- 2
nutenibilis, *Rot. cor. Merl. dec. 9. & deciſ. 14. vtrobique num.4.*

Digitized by Google

*num.*4. Quia, cum, ex pluribus detegatur nulla, & vi-
tioſa, non impedit quin poſſeſſio poſterior legitimè ca-
3 pta debeat manuteneri ex traditis per *Rot. de manut. ob-
ſeru.*46.*num.*2.*&* 3.*&* *dixit Rot. dec.*177. *num.*1. *& ſeqq.
par.* 4. *diuerſ.*

Non poſſunt, autem, excuſari defectus anterioris
poſſeſſionis, ſiuè, ex titulo fideicommiſſi q. Pauli, ſiue ex
cauſa inteſtati eiuſdem Virgilij; non enim ſubſtinetur re-
ſpectu fideicommiſſi, quia cũ fideicommiſſarij teneantur
4 poſſeſſionem accipere, de manu hæredis per *tex. in l.* 1. *ff.
quorum legat. Dec. in l. fin. C. de edict. diu. Adrian. Toll. nu.*
48 *Rot. in Melemitana Territorij* 3. *Iunij* 1650 *coram Me,
§. ſubſiſtit*, viique aliter capta nullum iuris tribuit effe-
ctum, ſed remanet vitioſa, & non manutenibilis, *l. impro-
5 ba, C. de acquir. poſſ. Mareſc. var. lib.* 1. *cap.* 1. *num.* 1. *Rot. cor.
Seraph. deciſ.* 10, 65. *num.* 3. *Caualer. deciſ.* 106. *in fin. Emi-
nentiſſ. Ottob. deciſ.* 206. *num.* 3. *& deciſ.* 116. *num.* 3. *&
deciſ.* 176. *num.* 11. *in Bononien. Bonorum* 3. *Aprilis* 1645.
24. *Ian.* 1646. *& in alia Bonorum* 4. *Decembris* 1651. *cor.
Dunozetto.*

Parum obſtante, quod ſub *die* 13. *Febr.* poſſeſſio eſſet
vacans, cum adhuc hæreditas non fuiſſet adita, per Mar-
chionem Horatium; nam vbi etiam hæreditas fuiſſet ia-
6 cens, abſque ſpe aditionis, adhuc pro validitate appræ-
henſionis huiuſmodi debuiſſet deputari curator hæredi-
7 tati, eoque citato, procedere, vt dixit *Rot. deciſ.* 520. *in fin.
par.* 1. *diuerſ. Gregor. d. deciſ.* 206 *num.* 7. vbi addens, qui te-
ſtantur de communi, & in ſpecie dictum fuit in *Bononien.
Bonorum* 3. *Aprilis* 1645. *§. non obſtat & 23. Febr.* 1646.
in princ. coram Dunozetto.

Et licet, aliquãdo fideicommiſſarius veniat manutenen-
dus in ſua poſſeſſione, licet non capta de manu hæredis,
vel curatore hæreditatis, minimè citato; hoc tamen pro-
8 cedit dumtaxat, ex æquitate, vbi apertè conſtat de fideic.
claro, & manifeſtè apparet nullas hæredi competere de-
tractiones, vt omninò ſit certum, nihil apud ipſum forè
remanſurum; quo caſu, ad euitandos inutiles circuitus,
non eſt tribuendum hæredi, id quod ſtatim eſſet reſtitu-
9 turus, vt declarauit *Rot. deciſ.* 116. *num.* 3. *par.* 3. *rec. & in
d. Bononien. Bonorum* 3. *Aprilis* 1645. *§. & licet cor. Du-
nozetto.*

Hæc autem in præſenti deficiunt; Quia plura dedu-
cuntur contrà fideicommiſſum, & nullo modo, ducetur
hæredi non competere detractiones: imò videtur Mar-
chionem Horatium, tanquam vxoratum, poſſe in Vrbe
deducere annua *ſcut.* 8000. ad formam teſtamenti Pauli
fideicommittentis; Quapropter remanet firma concluſio
ſuperiùs adducta, quod erat neceſſaria citatio hæredis,
vel curatoris deputati, ad poſſeſſionem legitimè capien-
10 dam, *vt in deciſ.* 116. *nu.* 3. *par.* 3. *in Romana fideicommiſſ.
de Caſijs* 14. *Martij* 1657. *& in d. Bononien. Bonorum cor.
Dunozetto §. & licet.*

Eoque minus, valet ſubſtineri d. poſſeſſio, ex alio titul.
nempe hæredum ab inteſtato; Quia cum appareat de te-
ſtamento non abolito, nec cancellato, nec in aliqua ſui
parte ſuſpecto, non eſt locus ſucceſſioni ab inteſtato *l.
11 quandiù* 90. *ff. de reg. iur. l. ex teſtamento C. vnd. liber.*

Non obſtat, quod in iudicio manutentionis, ſolum fa-
ctum inſpiciatur, & propterea anteriorem poſſeſſionem
12 ſemper eſſe manutenibilem; licet fuerit capta ex falſa
cauſa inteſtati, ea ratione, quod falſa cauſa non vitiat
probationem, ſed illius cognitio reijcienda venit ad peti-
13 torium, ſeu poſſeſſorium ordinarium, vt per *Rot. deciſ.* 74.
num. 14. *& deciſ.* 70. *num.* 5. *apud Poſt. de manut. & cor. Bu-
ratt. deciſ.* 186 *num.* 6.

Siquidem iura prædicta, non loquuntur quotieſcum-
que conſtat, prout hic, venientes ab inteſtato habuiſſe
antè captam poſſeſſionem plenam notitiam teſtamenti,
14 cum illud fuerit, coram eis apertum, lectum, & publica-
tum, hoc enim caſu, quia illicò, & in continenti apparet
de falſa cauſa, & de nullitate eorum tituli, antè ingreſ-
ſum poſſeſſionis, nullitas tituli incontinenti probata in-
15 ficit poſſeſſionem, & manutentionem; *Rot. deciſ.* 56. *num.*
1. *par.* 8. *rec.* cum alijs relatis per *Poſt.* vbi ſupra *obſeru.* 42.
num. 137. *& ſeqq.* ſubdens *num.* 142. quod exceptio clara
non venit reijcienda ad petitorium, quamuis ex replica-
tione partis aliquid veniat diſcutiendum, quod requirat
altiorem indaginem, quod prius firmauit, *Rot. deciſ.* 57. 16
num. 4. *&* 6. *par.* 1. *diuerſ. & in rec. dec.* 159. *num.* 9. *par.* 1.

Propterea, remouetur obiectum, ex eo, quod poſſeſſio
fuerit appræhenſa, vigore mandati, continentis clauſu-
lam, ſine præiudicio, habentium potiora, & meliora iura,
tam ex teſtamento, quam ab inteſtato, quæ cum ſit con-
ditionalis, habetur pro non capta, & in præiudicium hæ-
redis inſtituti, non tribuit poſſeſſionem manutenibilem, 17
Rot. deciſ. 14. *num.* 15. *&* 16. *apud Poſt add. ad Buratt. dec.*
511. *num* 6. *& in d. Rom fideic. de Caſijs* 14. *Martij* 1657.
§. nec anteriorem cor. Dunozetto.

Prædictis accedit, altera nullitas eiuſdem anterioris
poſſeſſionis, ex quo capta fuit à Comite Nicolao, ſiue
eius procuratore ſubſtituto, etiam nomine aliorum fra-
trum, à quibus ſpeciale mandatum procuræ non habe-
bat; quod omninò erat neceſſarium, cum non agatur de
poſſeſſione recuperanda, ſed de nouo acquirenda, vt be-
nè diſtinguit *Surd. conſ.* 160. *num.* 45. *& ſeqq.* Nil refra- 18
gante, ratificatione ſubſecuta, quia non retrotrahitur in
præiudicium Marchionis Horatij, qui medio tempore,
poſſeſſionem legitimè adeptus fuerat, ex deductis per 19
Gratian cap. 365 *num.* 27. *Rot. deciſ.* 627. *num.* 1. *par.* 4. *di-
uerſ.* cum alijs relatis *in Maceraten. Magazzeni ſeu ma-
nutentionis,* 24. *Ian.* 1642 *cor. Reuerendiſſ. Decano.*

Neque dicatur, quod Comes Nicolaus, ceperit poſſeſ-
ſionem, nomine aliorum fratrum, cum clauſula tam cõ-
iunctim, quam diuiſim, & ſic poſſit tota poſſeſſio reſide- 20
re penes ipſum; quia, cum in actu appræhenſionis fuerit
facta expreſſio aliorum fratrum, ſub nomine cohære-
dum; hinc excluditur animus illam capiendi pro ſe ipſo,
& per conſequens, in portionibus fratrum, non fuit ac-
quiſita poſſeſſio, quæ ſemper ab animo regulatur *tex. in* 21
l. quemadmodum 8. *ff. de acquir. poſſ. Gregor. deciſ.* 252.
num. 4.

Cætera demum deducta, contrà teſtamentum, veluti
requirentia altiorem indaginem, Domini dixerunt non 22
eſſe diſcutienda in hoc iudicio manutentionis.

Et ita vtraque &c.

Eminentiſſ. D. Card. Cerro.

Romana Legitimæ.

Ven. 10. *Iunij* 1664.

A R G V M E N T V M.

Retentio pro legitima, vt impediat immiſſionem fi-
deicommiſſario debet eſſe clara, & indubitata; Et
dicta legitima quomodò augeatur, aut minuatur
poſt mortem patris; aucta, vel diminuta hære-
ditate.

S V M M A R I V M.

1 *Declaratio facta ab habente facultatem à teſtatore
eſt, ac ſi fuiſſet ab illo.*
2 *Legitima debita, impedit immiſſionem fideicommiſ-
ſario.*
3 *Sed ad ſummam debitam prò legitima tantum.*
4 *Hæreditas aucta, & diminuta, ſine facto, aut culpa
hæredis, cedit commodo & damno hæredis, & præ-
tendentis legitimam.*
5 *Inter æqualiter hæredes, diſtribuendum eſt lucrum, &
& damnum hæreditatis.*
6 *Fructus augent legitimam.*
7 *Sed datur actio, ſolum contrà eum qui eos exegit.*
8 *Legitima regulariter, non detrahitur in vno corpore
hæreditatis, ſed in ſingulis.*

9 *Nec*

Digitized by Google

9 *Nec detrahitur de bonis melioribus aut deterioribus.*
10 *Præſcriptio non currit contra ignorantem, & agere non valentem.*
11 *Renunciatio fideicommiſſi, excluditur non probata eius ſcientia in renunciante.*

DECISIO CII.

VIrginia Delphina, de Celſis, in teſtamento inſtituit hæredem fiduciarium, Bernardinum Maturum, ſub his verbis: *Volendo che d. mio herede diſponga di tutta la mia heredità, e frutti di eſſa nel modo e forma che io hò ordinato à bocca, alla quale diſpoſitione mi rimetto, e voglio che s'attenda, come ſe foſſe eſpreſſa nella preſente ſcrittura*; In cuius executionem, defuncta Virginia de anno 1615. Maturus declarauit eius voluntatem fuiſſe, vt Theodoræ filiæ oblatæ in Monaſterio Turris ſpeculorum, conſignarentur mobilia, & eſſet hæres vſufructuaria donec fuiſſent nuptui traditæ, eius nepotes; nempè Maria Virginia, ex Mario, & Antonia ex Io: filijs eiuſdem teſtatricis, quas ſi nuberent, inſtituit hæredes æqualiter in proprietate, cum reciproca ſubſtitutione inter ipſas, in caſu, quo altera moreretur, antè nuptias. Quia, verò, Maria Virginia innupta deceſſit de anno 1623. relicta hærede, Angela Gabriella eius matre, quæ cum ex bonis hæreditarijs teſtatricis, receperit à Maturo in cauſam legitimæ Mariæ Virginiæ prædefunctæ portionem eiuſdem crediti, & nonnulla loca Montium, inſurrexit D. Antonia, prætendens totam hæreditatem d. Virginiæ Delphinæ, ſibi delatam fuiſſe, per obitum Mariæ Virginiæ, antè contractas nuptias, & immiſſionem petijt, contrà DD. de Mignanellis filios, & hæredes Angelæ, poſſeſſores locorum Montium, & crediti, de quibus agitur, & ſententiam fauorabilem obtinuit, à R. P. D. Ghino Iudice delegato ab A. C. Succeſſiuè deuoluta cauſa ad Rotam, & mihi commiſſa, propoſui dubium; an D. Antoniæ danda ſit immiſſio in locis Montium, & credito, & Domini, attento numero trium filiorum Virginiæ teſtatricis dixerunt, eſſe concedendam, dempta tertia tertiæ partis, quæ pro legitima Mariæ Virginiæ debetur eiſdem Mignanellis hæredibus Angelæ.

Extrema neceſſaria ad Immiſſionem ſufficienter fuerunt probata. de fideicommiſſo enim, conſtat ex declaratione matris, tamquam facta, de ordine teſtatricis, exiſti-
1 manda perinde, ac ſi in eius teſtamento ineſſet, maximè, quia hoc idem exprimitur: ibi: *Alla quale diſpoſitione mi rimetto, e voglio che ſi attenda, come ſe foſſe eſpreſſa nella preſente ſcrittura*, de illius purificatione ad fauorem Antoniæ per mortem Mariæ Virginiæ, non dubitatur, & identitas iuſtificatur, quibus concurrentibus non denegatur immiſſio in vim *l. fin. C. de ed. Diu. Adr. toll.*

Non obſtat, quod creditum, & loca Montium, de quibus agitur, retineantur pro legitima, Mariæ Virginiæ, iuxtà aſſignationem factam per Maturum, hæredem fiduciarium; Etenim non dubitarunt Domini, quin retentio, pro legitima, impediat immiſſionem, in euentum
2 Immiſſionis fideicommiſſi, ſed viſum fuit, hanc legitimam non poſſe abſorbere decem loca Montium, aſſignata vna cum ſcut. 347. quia cũ de tempore aſſignationis, ſequutæ de anno 1624. hæreditas conſiſteret in locis Montium 21. & credito ſcut. 695. vt oſtenditur in facto, vtique tertia pars trientis debita Mariæ Virginiæ, quoad loca Montium, non excedebat loca duo, cum vno tertio, alterius loci, & quoad creditum ſcuta 77. Ideoque reſpectu huius quantitatis, competit ſolum retentio, & in reliquis, pro ſumma excedente, Domini Mignanelli nullam
3 habent iuſtam cauſam impediendo petitam immiſſionem, ex traditis per *Rot. deciſ. 559. nu. 5. par. 1. & deciſ. 92. num. 4. par. 2. rec.*

Et licet prætendatur, quod hæreditas Virginiæ, habito reſpectu ad tranſactionem initam, cum Hortenſio de Celſis 18. *Iuly* 1614. conſiſteret in ſcut. 11450. & ſic legitima excederet quantitatem aſſignatam.

Attamen, omiſſo, quod ſumma contenta in tranſactione, non fuit integrè exacta, ab ipſamet Virginia dum vixit, & Maturus, ea defuncta plures fecerat detractiones, ità vt, cum hæreditas, tempore petitionis, & aſſignationis legitimæ d. quantitatem locorum 21. & ſcut. 695. non excederet, ad hanc ratam debetur legitima; Quia d. diminutio ſequuta abſque culpa, vel mora hæredis, non tantum cedit damno illius, ſed etiam pro 4
quota, cedit damno legitimarij, ſicuti nec augmentum accreuiſſet, commodo vtriuſque, vt tradit, *Peregr. de fideicommiſſ. artic. 36. numer. 33. & ſeqq. Corn. conſ. 265. num. 2. lib. 1. Merlin. de legit. lib. 3. tit. 3. quæſt. 3. num. 46. Rot. poſt eundem deciſ. 90. in rec. dec. 602. num. 6. par. 3. & deciſ. 475. num. 1. par. 4.*

Maximè, quia, diminutio ſucceſſit antè aſſignationem legitimæ, de tempore quo viuebat Maria Virginia, quæ, cum eſſet hæres æqualiter cum D. Antonia, debuit quoque inter ipſas eſſe commune damnum contingens, quamuis admitteretur diminutionem cedere debe- 5
re damno ſolius hæredis, vt tradit *Curt. Sen. conſ. vlt. per tot.*

Neque augetur quantitas legitimæ, à die obitus teſtatricis, ex debito fructuum, Quia, cum eſſent ſoluendi, 6
ex fructibus bonorum fideicommiſſo ſubiectorum, non autem ex Capitali, pro illis remanet actio, contrà Maturum, qui illos percepit, ſed non competit retentio, aduerſus D. Antoniam fideicommiſſariam, vt dictum fuit in *Terracinen fideic. 17. Febr. 1645 cor. Eminentiſs. Ottob.* 7
dec. 28. num. 29.

Minus releuat, quod aſſignatio fuerit facta à Maturo hærede fiduciario & à ſorore Theodora executiuè teſtamentaria, habentibus ampliſſimam facultatem.

Vltrà, quod nec in teſtamento, nec in declaratione nulla fit mentio, de aſſignatione legitimæ; adhuc illorum facultas non poteſt ſuffragari, quia aut hæreditas, de tempore aſſignationis conſiſtebat in locis 21. tantum, & ſcut. 659. eorum facultas, non poteſt extendi ad taxandam legitimam vltrà ratam hæreditatis, cum alias eſſet arbitrium diſponendi de integra hæreditate, non autem facultas aſſignandi legitimam; Aut verò hæreditas plura alia credita, vt dicitur, continebat, & hoc caſu, cum iſta ſint inexigibilia, non debebant remanere integra pro hærede; ſed ſuper illis debuit legitimario pro ſua quota aſſignari legitima, quæ regulariter non detrahitur, in vno corpore, ſed in ſingulis, rebus hæreditarijs, 8
Merlin. de legit. lib. 3. tit. 2. quæſt. 20. cum allegatis *per add. ad dec. 29. num. 130. par. 8. rec.*

Neque in bonis melioribus, ſeu deterioribus *Bald. in l.* 9
filium nu. 28 C famil. erciſc. & conſ. 217. lib. 1. Dec. conſ. 81. num. 7. Rot. poſt Merl. vbi ſupra dec. 117. num. 2.

Quod verò creditum, & loca Montium, pacificè fuerint ſupra 30. annos à DD. de Mignanellis poſseſſa, & proindè actio Immiſſionis videatur præſcripta; reſponſio reſultat ex facto, quia cum apoca declarationis factæ per Maturum, fuerit ſemper retenta à Carolo Gabriello patre Angelæ; D. Antonia nunquam habuit notitiam ſubſtitutionis factæ ad eius fauorem, ſicque non potuit agere pro Immiſſione, ad quam obtinendam egebat d. declaratione; quapropter excluditur præſcriptio, quæ nunquam currit contrà ignorantem, & agere non va- 10
lentem, *l. 1. in fin. C. de annal. except.* cum allegatis *in dec. 28. num. 38. par. 8. rec.*

Denique non eſt momenti, quod in Conſtitutione dotis facta D. Antoniæ, dictum fuerit pro omni, & toto eo, quod prætendere, & conſequi poſſet, pro bonis Virginiæ, quia id poteſt intelligi, quoad alias detractiones, quæ ipſi poterant competere, non autem trahi debet ad renunciationem fideic. de quo nullam notitiam habuit, cum ad iſtum effectum requiratur in muliere præciſa, & indiuidua ſcientia iuris ſibi competentis, vt *in Fauentina Bonorum 27. Iunij 1659. §. fin & 9. Iunij 1664. cor. Me.*

Et ita vtraque, &c.

Emi-

Eminentiſs. D. Card. Cerro.

Romana Saluiani.

Ven. 4. Febr. 1661.

ARGVMENTVM.

Creditor poſterior, non poteſt petere immiſſionem, contrà anteriorem immiſſum, in Saluiano; niſi probet ſatisfactionem totius crediti; Et huius occaſione plura diſcutiuntur de quibus in ſummario, maximè quod renunciatio fideicommiſſi prohibiti alienari, non ſubſtinetur, quoad commoditatem fructuum in vita grauati renonciantis.

SVMMARIVM.

1 *In Saluiano interdicto poſſeſſio rei probatur ex litis ſubſtentatione.*

2 *Creditori poſteriori denegatur immiſſio, dum prior habet retentionem pro alijs creditis.*

3 *Fructus dotis, ex ſtatuto vrbis aſcendunt ad 7. pro 100.*

4 *Mulier ob vergentiam viri ad inopiam; petit aſſecurationem, non ſolum dotis ſed etiam lucri dotalis.*

5 *Fructus debentur pro lucro dotis, ſicuti pro dote.*

6 *Vidua, ex ſtatuto vrbis, debentur alimenta per 6. menſes.*

7 *Fructus dotales, ſuccedunt loco alimentorum.*

8 *Vidua, etiam ſi habeat pignus dotale, percipere poteſt fructus dotis.*

9 *Fundus dotalis, non oritur ex onere inueſtiendi.*

10 *Onus inueſtiendi dotem, pertinet ad ſecuritatem mulieris.*

11 *Grauatus alienans ſcienter fideicommiſſum, tenetur in bonis proprijs pro reintegratione.*

12 *Creditum extinctum per ſubhaſtationem, euictis bonis ſubhaſtatis, reuiuiſcit, cum ſua anterioritate.*

13 *Creditor. poſtquam ei fuerunt adiudicata bona, eadem ſibi acquirit, & facit fructus ſuos.*

14 *Hæres beneficiatus, accipiens aliqua bona, cenſetur antè omnia ſibi velle ſatisfacere.*

15 *Habens dominium bonorum, fructus facit ſuos.*

16 *Immiſſus Saluiano, hæres debitoris fit dominus bonorum, & facit fructus ſuos.*

17 *Hypotheca, cadere non poteſt in re propria.*

18 *Fideicommiſſum, renunciari non poteſt in fauorem non vocatorum.*

19 *Renuncians fideicommiſſum contra prohibitionem teſtatoris, priuatur ipſo iure d. fideicommiſſo.*

20 *Prohibitio alienationis ampliſſima, prohibet obligationem fructuum ad vitam.*

21 *Renunciatio bonorum, non reſtringitur ad commoditatem fructuum.*

22 *Donatio in parte nulla, fit nulla in totum.*

23 *Hæres creditor de ſuo credito, non præſumitur ſatisfactus, quando non conſtat tot pecunias ad eius manus perueniſſe.*

24 *Hæres non cogitur reſtituere illud, quod non probatur ad eius manus perueniſſe.*

DECISIO CIII.

PEtebat Iacobillus, ex remedio vtilis Saluiani Interdicti immiſſionem in quibuſdam bonis, olim Martini
Coronæ, hodie poſſeſſis à Patribus S. Pauli, & à Petro
Paulo de Roſis, & licet probauerit extrema neceſſaria,
creditum, nempè cum Hypotheca, ex inſtrumento cenſus alias impoſiti, vſque de anno 1613. & vtramque poſ-
1 ſeſſionem, Martini debitoris, & reorum conuentorum, ex
alijs inſtrumentis publicis, & litis ſubſtentatione, quæ ſufficiunt ad obtinendum in hoc iudicio, vulgatis iuribus;
Attamen hodie Domini, illam denegarunt, ex quo reis
conuentis, tanquam habentibus cauſam à Pruida, vxore
d. Martini, & à Sulpitia filia, nepte, competit retentio pro
creditis anterioribus earundem, propter quam poſteriori
denegatur Immiſſio, *Pacif. de Salu. inſpect. 3. cap. 2. num.* 2
442. *Rot. cor. Eminentiſs. Ottob. dec. 155. nu. 21. & dec. 170.
num. 25. & in Romana cenſus ſeu Saluiani 5. Maij 1655.
§. ſed ex quo cor. Me.*

Huiuſmodi enim credita, partim ſont propria Mariæ,
occaſione dotis, & fructuum, partim ſpectant ad Sulpitiam, vt fideicommiſſariam Simonis, & partim fuerunt
acquiſita per Mariam eiuſque hæredes, & hæredes Sulpitiæ à creditrice Martini, à quibus reportaruot iurium
ceſſiooem translatiuè, non extinctiuè. Et qouad credita
propria Mariæ. Primò oon cootrouertitur eius creditum
dotale io ſumma ſcut. 6000. quod eſt anterius credito de
quo agitur, vti contracto de anno 1611. & hoc vna cum
ſcut. 3350. pro fructibus dotalibus, decurſis à die aſſecurationis dotis ob vergentiam Martini viri ad ioopiam,
10. *Maij* 1617. vſque ad illius obitum ſequutum 23. 3
Aprilis 1623. ad rationem taxatam per ſtatutum vrbis
ſcut. 7. cum dimidio aſcendit ad ſummam ſcut. 9350.

Parum obſtante, quod peritus haoc partitam fructuũ
calculauerit dumtaxat in ſcut. 2653. & 12. quia omiſit
conſtituere Mariam creditricem, etiam pro fructibus lucri dotalis, quod hodiè in proprietate ab informantibus
non petitur, neque debetur; Etenim poteſt mulier, ob
vergentiam viri ad inopiam, nedum petere aſſecurationem dotis, ſed etiam quarti, *l. vbi adhuc C. de iur. dot.* & 4
eidem, pro vtroque, fructus debentur, ad eandem rationem à ſtatuto taxatam pro dote *Bald. in d. l. vbi adhuc* 5
*num. 52. verſ. item ex fructibus Rot. deciſ. 259 num. 9. par. 4.
diuerſ. Millin dec. 217. num. 10 in rec. dec. 292. nu. 2. par. 1.
& in Rom. fructuum donationis propter nupt. 31. Iannar.
1601. cor. Iuſto*, relata *per Fenzon. ad Stat. Vrb. lib. 1. cap.
137. num. 39.*

Poſt obitum, verò, Martioi, vſque ad diem 3. *Octobris*
1630. quo deceſſit Maria, fructus non ſolùm aſcendunt,
ad ſcut. 3460. prout lo relatinoe periti, judicialiter electi;
ſed conſtituunt ſcut. 4229 ex quo addenda ſuot alimenta, ex Statoto Vrb. *lib. 1. cap. 133.* debita viduæ ſuperſtiti, 6
per primos 6. meoſes à die obitus viri compotandos, quorum loco, ſuccedunt etiam, pro dicto tempore, fructus
dotales, vt reſpooſum fuit *in Firmana ſeu Maceraten.* 7
*dotis 19. Ianuarij 1623. verſ. ſecundum nunc eſt tempus,
cor. Pironano.* At licitè percipiuntur à Vidua etiam ſi
habeat pignus dotale, nec imputantur in ſortem, vt li- 8
teraliter diſponit idem Stat. *cap. 137.* & ibi, *Fenzon. nu.*
53. & dixit *Rot. poſt eundem Fenzon. deciſ. 87. §. & quod in
hoc caſu.*

Neque dicatur, quod ſtatutom loquitur quaodo reſtitutio dotis eſt facienda, in pecuoia, ideoque oon intret in
caſu controuerſo, ſaltem, reſpectu quatuor locorum
Montis Fiani, quæ prætenduntur aſſignata pro fundo
dotali.

Nam, contrarium deſumitur, ex toto contextu ioſtrumeoti: Tum quia, ibi dos legitur conſtituta in quaotitate ſcut. 6000. & adeſt pactum, quod in caſu reſtitutionis,
ipſamet quaotitas reſtitui deberet; Tum etiam, quia dicta loca Montium, tradita fuerunt marito æſtimata, &
denique fuit conuentum, quod tam augumentum pretij, quam eius diminutio cedere deberet commodo, & damoo mariti: Ex quibus manifeſtè conuiocitur integram
dotem verè cooſiſtere io pecunia oumerata, noo attento, quod in inſtrumento legatur alia conuentio, vt
ſcilicet, in caſu redemptionis, debeat fieri reinueſtimentum, cum expreſſiooe, quod fieret, ex pecunijs dotalibus; Hoc, enim, tantummodò importat hypothecam ſpecialem, & maiorem ſecuritatem mulie- 9
ris, non autem fundum dotalem *tex. in l. cum dotem,* 10
C. de iur. dot. Soccin. Sen. conſ. 57. num. 6. verſ. ſeptimus caſus

lib. 1.

Digitized by Google

*lib.*1.*Hondcd.conſ.*41.*num.*18.*lib.*1.*Rot in rec.dec.*176 *nu.*
4.part. 4. cum alijs allegatis *in Maceraten. Saluiani* 11.
Martij 1647. §. *quia cum præceſſerint coram Emmentiſs.*
Corrado.

Reſpectu, autem, Sulpitiæ fideicommiſſariæ Simo-
nis, competit retentio pro ſcut. 1400. ex quo Martinus
alienauit dominum, & 7. loca montium ſuppoſita eidem
11 fideicommiſſo, quando enim grauatus alienat bona fi-
deicommiſſaria, habens ſcientiam de fideicommiſſo di-
citur, in dolo, & ſic tenetur illud reintegrare, & pro re
integratione competit fideicommiſſarijs Hypotheca, ſu-
per bonis proprijs alienantis, vt de hac præciſa aliena-
tione dictum fuit *cor. Me in d. Romana cenſus ſeu Saluia-*
ni 5. *Maij* 1655. §. *quarto demum*, vbi quoque firmatur,
Martinum habuiſſe ſcientiam de fideicommiſſo,

Cætera, verò credita, anteriora acquiſita per Ma-
riam, conſiſtunt 1. in ſocietate Officij ſcut. 200. alias à
Martino contracta cum Sebaſtiano Aldigerio 9. *Iunij*
1611. 2. in cenſu ſcut. 217. contrà Martinum impoſito
die 3. *Nouembris* 1604. ad fauorem Sebaſtiani Paccian-
tis, vna cum ſcut. 30. pro fructibus, vt in relatione Pe-
riti 30. in ſcut. 92. pro fructibus cenſus impoſiti ad fauo-
rem cauſæ Coronæ *die* 24. *Auguſti.*

Quod autem Maria aſſignauerit creditoribus in ſolu-
tum bona Martini, in extinctionem multorum debito-
rum, ſatis reſpondet deciſio *Merl.*645. quod nempè illa
bona fuerunt, per Mariam creditoribus aſſignata, quæ
per ſententiam Iudicis prius propria effecta fuerunt, vt
ibidem *num.*11. §. *non obſtat.*

Remanent alia credita, acquiſita, per hæredes poſt
obitum Mariæ, quæ pariter ſunt anteriora credito Iaco-
billi, nempè cenſus ſcut. 100. impoſitus de anno 1612.
ad fauorem Dominici Antifaſti, & ceſſus Patribus S. Pau-
li de anno 1649.

Alter cenſus ſcut. 140. creatus ad fauorem Margheri-
tæ Antifaſſæ 31. *Iulij* 1612. & alter ſcut. 250. impoſitus
26. *Decembris* 1612. ad fauorem Claudij Tibaldutij quæ
credita, cum fuerint ceſſa dictis hæredibus translatiuè &
non extinctiuè, eorum fructus decurſi aſcendunt ad in-
gentem quantitatem.

Non obſtat, quòd, tam Maria, quam illius hæredes,
de prædictis creditis remanſerint ſatisfacti, ex totidem bo-
nis hæreditarijs Martini; Excluditur enim hæc ſatiſ-
factio, dinumerando bona, quæ remanſerunt in eius hę
reditate; videlicet domus ad S. Marcum, Officium Ca-
pitolinum, & vineam ad portam Latinam, & dd. lo-
ca 14. Montisfiani, cum nonnullis creditis exigendis;
quorum exactio à partibus non controuertitur, in *ſcut.*
1150.

Et licet domus ad S. Marcum fuerit deliberata Mariæ,
pro pretio ſcut. 2700. nempè ſcut. 1700. pro credito ſor-
tis & 1000. pro fructibus: Attamen, quia d. domus poſt-
modum fuit eidem euicta, ad inſtantiam illorum de
12 Piordis, per ſententiam Rotalem à me latam; creditum
Mariæ propter d. euictionem reuiuiſcit, cum ſua ante-
rioritate per *tex. in l. qui res* 98. *in princ ff de ſolut Gra-*
tian cap. 106. *num.*6. *Poſt. de ſubhaſt. inſp.* 65. *nu.* 21. &
dixit *Rot. in Romana Saluiani* 7. *May* 1646 *cor. Peutin-*
gerio §. *creditum verſ. qua euictione* impreſſa *poſt Merl. de*
*pignor deciſ.*118. *num* 3.

Quo, verò, ad fructus perceptos ex d. domo, licèt, pro
parte Iacobilli, prætendatur in ingenti quantitate ſcut.
4309. verius tamen eſt illos non deberi, niſi à die aſſe-
curationis dotis, vſque ad diem, qua domus fuit adiudi-
cata Mariæ, ad computum ſui crediti, qui ſolummodo
aſcendunt ad ſcut. 690. Vigore, enim, d. adiudicationis,
& dationis in ſolutum, tam Maria, quam habentes cau-
ſam ab ea, ſuperlucrati fuerunt fructus, tanquam ex re
propria perceptos, nec tenentur eos imputare in ſatisfa-
ctionem aliorum creditorum, vt dixit *Rot. cor. Seraph.*
13 *deciſ.*1284. *num.*1. *in Ariminen. bonorum* 5. *Martij* 1627.
*cor. Coccin. apud Poſt. de ſubaſt. deciſ.*70. *num.*15.

Fructus percepti ex vinea, non controuertuntur in
ſumma ſcut. 1072. ſed indè veniunt detrahenda ſcut. 185.
quæ per Mariam fuerunt ſoluta proprietarijs, pro cano-
nibus eiuſdem Vineæ, & ſic remanent ſcut. 886. fructus
vero Officij Capitolini, taxati ad menſuram ſcut 12. à
die 30. *Octobris* 1618. vſque & per totum menſem *Octob.*
1630. quo deceſſit Maria aſcendunt *ad ſcut.* 1637.

Quæ ſumma vna cum ſcut 470. prouenienſ ex pretio
dd. locorum 4. Montisfiani, & alijs ſcut. 550. pro fructi-
bus eorundem calculatis ad rationem 5. pro centenario
per annos 29. cum dimidio, aſcendit ad ſcut. 3480. quæ
licet cum pretio vineæ, & alijs partitis, ſupra expreſſis
conſtituant ſummam 5320. nihilominus non æquiua-
lent quantitati creditorum anteriorum, pro quibus com-
petit retentio, cum ſola partita crediti dotalis Mariæ ſu-
perius firmata in ſcut. 9350 vna cum fructibus hanc
ſummam excedat.

Et quamuis, pro Iacobillo prætenderetur, addendos
eſſe fructus, per Sulpitiam ex d. vinea, & officio perce-
ptos, poſt obitum Mariæ; nihilominus, contrarium Do-
minis viſum fuit, quia, cum Sulpitia, fuiſſet hæres be-
neficiata, tam Martini debitoris, quam Mariæ creditri-
cis, per imaginariam ſolutionem ſtatim accepiſſe cenſe- 14
tur in ſolutum datam vineam, & officium, pro ſuis cre-
ditis longè illorum valorem ſuperãtibus, & ſic abindè ci- 15
tra, illorum fructus fecit ſuos *l. ſi ex cuius ff de euict.* §. 1. *Ma-*
*reſc. var. reſol. lib.*1. *cap.* 37. *nu* 1. *Rot. cor. Gregor. deciſ.*67.
nu 10. *& ibi add. nu.*15. *cor. Canaler. dec.*367. *nu.*2. *in rec.*
*deciſ.*207. *num.*15. *par.*4. *tom.* 2. *deciſ.*2. *nu.*11, *cum ſeqq.*
p. 6. *cor. Emmentiſs. Ottob. deciſ.* 47. *num.*10. *&* 11.

Non obſtat, quòd Maria acceperit prædicta bona ex
remedio Saluiani interdicti, quia huiuſmodi titulus, non
potuit continuari in Sulpitia eius hærede, quæ, vt dictum
eſt, hæres erat etiam Martini debitoris, ſed illico, & in- 16
continenti reſolutus fuit, & Sulpitia, iure proprio, ea-
dem bona poſſidere cæpit tanquam in ſolutum accepta-
ta miniſterio legis, in ſatisfactionem ſuorum credito-
rum; Hypothecaria enim & hypotheca ipſa, quæ eſt
mater Saluiani, non cadit in rem propriam, nec in ea 17
conſiſtere, aut ſubſtineri poteſt, *l. ſi rem alienam* 29 *ff. de*
pignor. act. l. neque pignus 46. *ff. de reg iur. Gregor. dec.*195.
*num.*8. *Rot. in rec. deciſ.*303. *num.* 18. & melius *deciſ.* 347.
*numer.*6. *par.* 5. atque mediante dicta receptione inſo-
lutum, Hypotheca, & de conſequenti Saluianum re-
manſit extinctum, ex adductis per *Pacif. inſp.* 3. *cap* 2.
*num.*369. *cum ſeqq.*

Neque ad augendam hæreditatem Martini, veniunt
computandi fructus bonorum fideicommiſſi Simonis
Coronæ, cum illi ſpectarent ad Sulpitiam vocatam ad
d. fideicommiſſum ipſa quemadmodum obtinuit ſenten-
tiam Immiſſionis die 30. *Auguſti* 1618.

Non obſtat, quod Melchior, & Franciſcus propter eo-
rum ingreſſum in religionem, renunciauerint iura dicti
fideicommiſſi, Anaſtaſio patri Martini, cuius ipſe re-
manſit hæres.

Quia, cum Anaſtaſius, non eſſet vocatus, non poteſt
ſubſtineri renunciatio in eius fauorem facta, contrà ex- 18
preſſam voluntatem teſtatoris, qui alienationem prohi-
buit, cum qualitate, vt neque momento temporis, eius bo-
na remaneant extrà vocatos, & propterea, ſtante dicta
contrauentione, fideicommiſſum remanſit purificatum, 19
ad fauorem aliorum vocatorum, non expectata morte
renunciantium, *Rot. d. deciſ.*645. *num.*5. *cum ſeqq. coram*
Merl. & pluribus alleg. dictum fuit in *Mediolanen. bono-*
rum 31. *Maij* 1649. *cor. Emmentiſs Corrado, apud Salgad.*
*Labyrint. Credit. deciſ.*55 *num.*25.

Nec renunciatio poteſt ſubſtineri, reſpectu commodi-
tatis & perceptionis fructuum; tum, quia idem præce- 20
ptum teſtatoris expreſſè vetat tranſitum bonorum apud
alios, etiam quoad fructuum perceptionem; Tum etiam,
quia verba renunciationis, explicitè loquuntur de bonis,
& hæreditate, nullo iure reſeruato, quæ verba tangunt
ſubſtantiam bonorum, nec ad ſolam commoditatem poſ- 21
ſunt reſtringi, & hoc caſu tanquam donatio facta, pleno

iure

Digitized by Google

22 iure,redditur nuila io totum *Mant.de tacit.lib.*21. *tit.*28.
*nu.*16.*&* 17.*Rot dec.*135.*nu* 4 *cum ſeqq.par.*7.*rec.*& io ſi-
mili reſpooſum fuit *cor.Me in Rauennaten.ſeu Ferrarien.
decimarum* 26. *Iunij* 1647. §. *obiectum &* 5. *Maij* 1649.§.
neque obſtat cor Reuerendiſs. Papien.& 19.*Ianuarij* 1650.
cor. R. P. D.Veroſpio.

Denique veſtes Margheritæ, & mobilia pro parte Ia-
cobilli prætenſa,non ideò ioſtificaotur, vt aliquam ſatiſ-
factionem ſupraſcriptorum creditorum inducaoi; Nam
illa quæ prætendontur hæreditaria Martini, non pro-
bantur extitiſſe, tempore illius obitus, & perueniſſe ad
manus Mariæ, ex quibus potuerit commode de ſua dote
23 ſatisfieri, iuxta veriorem ſententiam, quam ſemper am-
plexa fuit *Rot.cor Seraph.deciſ.*1455.*num.*1. *cor. Duran.
dec.*347.*nu.*10.*Burat.dec.*862 *nu.*3 *&* 4.*& ibi add. Merl.
dec.*413 *nu.*13.*in rec.dec.*159.*nu.*7.*&* 8 *par.*4. *tom.*2. *& in
Fanen dotis* 17.*Martij* 1642. §. *minus obſtat cor. Me im-
preſſ.apud Merl.de pignor dec.*53.*num.*8.

Illa verò,quæ Maria faſſa fuit habuiſſe, tempore ou-
ptus,mious probantur remanſiſſe poſt obitom Martini,
vel culpa,& facto ipſius defeciſſe, prout requiritor ad ef-
fectum cogendi illius hæredes, ad reſtitutionem, vt reſ-
24 ponſum fuit in *Anconitana dotis* 4. *Iulij* 1640. *quæ eſt de-
ciſio* 250.*nu.*1, *p.*8.*rec.*

Et ita vtraque parte &c.

Eminentiſs. D. Card. Cerro.

Romana ſeu Florentina Tranſactionis.

4. *Aprilis* 1660.

ARGVMENTVM.

Magiſtraiiter, diſcuſso articulo, firmatur tranſactio-
nem ioitam, ſuper validitate, & iouaiditate Pro-
feſſionis, eſſe nullam; Simoniacam, & huius oc-
caſione, diſputatur. Quomodò iiceat, ſuper re
ſpirituali, recepta pecunia tranſigere, ad redimen-
das vexationes.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio mediante pecunia, ſuper eo, quod quis de-
beat ſtare in religione non obligat.*
2 *Tranſactio, vt quis non euadat ſecularis non valet.*
3 *Maxime ſi per hoc detur pecunia.*
4 *Tranſactio requirit; vt aliquid hinc inde detur vel re-
mittatur.*
5 *Pro congrua ſubſtentatione religioſi, poteſt aliquid
dari.*
6 *Non poteſt alicui aliquid dari, vt remaneat in reli-
gione.*
7 *Amplia etiam in ordine Militari.*
8 *Limita, quando promiſſio pecunia eſt intuitu renuncia-
tionis.*
9 *Quod tamen procedit quando lis eſt ſuper re tempo-
rali.*
10 *Tranſactio ſuper re ſpirituali non valet.*
11 *Simonia non euitatur quando temporale habet anne-
xum ſpirituale.*
12 *Correſpectiua currunt eodem paſſu.*
13 *Annexum conſequenter ſpirituali inducit Simoniam.*
14 *Indiuidua dicuntur, quæ ortum habent ab eodem fonte.*
15 *Valet tranſactio pro receſſu a lite ſuper re ſpirituali.*
16 *Sed ad hoc, qui dat pecuniam debet, iuſto titulo poſſi-
dere.*
17 *Contrarium, quando datur pecunia ab eo, qui habet in-
iuſtam prætenſionem.*
18 *Tranſactio valida impedit omnem litis ingreſſum.*
19 *Concordia ſuper lite iam terminata, non valet.*
20 *Pactum reſolutiuum reducit actum ac ſi non eſſet fa-
ctus.*

DECISIO CIV.

COnſuita S.Rota,& ab ipſa 28, *Aprilis* 1659. tradito
voto,ſuper iouaiiditate profeſſionis D Marchionis
Petri Corſini, ex rationibus maturè, & iatè diſcuſſis, in
duabus deciſ. editis 13.*Ianu.* 1653. *cor Reuerendiſs.Tar-
raconen.&* 27.*Ian.*1659.*cor Reuerendiſs.Papien.* Per apo-
cam priuatam inter ipſum,& D Marchionem Andream
eius fratrem,ioita fuerat concordia, in qua, inter cetera,
fuit conuentũ;quod cum vltrà anuuã præſtationẽ debi-
tã D.Marchioni Petro, ſupereſſet ſolutio ſcut.7000 pro
reſiduo 10000.Marchio Andreas ei promiſit ſoluere,pro-
vt ſoluit ſcut.3500 & pro alijs 3500.annuam reſpõſionẽ
ſcut.245.eius vita durante, nec non aſſumpſit io ſe onus
perſoluẽdi quaſcumq; impoſitiooes etiã extraordinarias,
tã præteritas,quã futoras, & demum in vltimo capit. ità
concloſum fuit:ioi,*& eſſendo in elere ſeguita tra d. Signori
fratelli longa e eraua gilioſa lite ſopra la validità della pro-
feſſione del Signor Marcheſe Pietro. nella religione di Mal-
ta, ſopra della qualo eſſendo dalla Sacra Rota Romana
vſcite più deciſioni, quindi e che in virtù della preſente con-
cordia ſcambieuolmente ſi prometono l'vn l'altero di non pro-
ſegnire più auanti detta lite, ne di cercare reſpettiuamente
ſentenza ò remiſione, ne fare atto alcuno da hora innanzi
diretto à queſto fine, ma di ritirarſene ciaſcuna delle parti
totalmenter per viuere in pace, o quiete, volendo che in ca-
ſe di traſgreſſione s'intenda ſubito ceſſata la ſuddetta renun-
tia dell'anno* 1636. *e queſta preſente Concordia ancora &c.
reducendo con detta ceſſatione le coſe à termini della ragio-
ne e del douere*, ſom. vtriuſque partis oom. 1.

Verum, cum Marchio Petrus, peteret ab Eminentiſs.
Ginnetto iudice deputato expeditionẽ ſententiæ,ad for-
mam voti Rotalis,ſe oppoſuit Marchio Andræas, exhi-
bendo d.concordiam: Vndè placuit eidẽ Eminentiſs ſu-
per hoc etiam cooſulere Rot.an obſtet concordia,ità, vt
noo ſit procedendum ad vlteriora,& hodiè,negatiuè,re-
ſponſum fuit,noo obſtare,ſcilicet,concordiam expeditio-
ni ſententiæ,ſuper nullitate profeſſionis.

Com enim,ea appareat,ioitam fuiſſe, ſuper validitate
profeſſionis,& ſtatu Religioſo Marchioois Petri,mediãte
promiſſione pecuniæ, & aſſomptione oneris impoſitio-
ois,ſine licentia ſuperioris,Simoniaca eſt,& non obligat, 1
c.cum pridem de pact. c.vlt de rerum permut. c.præterea 1.
& 2. *de tranſact.c.*2 *de arbitrar. Abb.in d.c. præterea il pri-
mo in princ.verſ. ſuper iure & num* 1. *de tranſact. Mohed.
dec.*5.*de Simon. Put.dec.*42.*lib.*2. *in correct. Suar. de relig.
tom.*1. *lib.*4.*tit.de Simon cap.*51.*num.*3. *Bonac.operum mo-
ral.tom.*1.*tit de Simon.diſp.*1.*q.*4.§.15.*in* 1.*propoſ.num.*3.

Et in indiuiduo tranſactioois factæ, ſuper monacatu,
ſioe vt qois Monacus remaneat,ſiue vt ſecularis euadat,
tradunt communiter DD.*in l fin C de tranſact.*reprobata 2
gloſſ.ibidem verb.Seruili verſ.item nota & ſignanter *Bart.
nu.*2.*verſ.verum eſt quod in cauſa Bald.n.*3. *& ſuper nu.*4.
*verſ.quod etiam,Paul.de Caſtr.nu.*3.vbi quod oportet,iſtã
qoæſt.dirimi per ſeotentiã d.ffinitiuã, quæ habebitur pro
veritate,ſubdens,quod & ſi quis poſſit facere ſe Monacũ,
propter hoc non vitiator tranſactio,ſed videtur vitiari,ſi
detur pecunia cũm contineat ſimoniã, *Salic.n.*3.*verſ.ſed
dic contra,& Iaſ.n.*1.*verſ.ipſa gloſſ.*malè dicit firmãs,quod 3
io hac materia tranſactio,oullo modo, ſubſtioeri poteſt,
qoia aut nihil datur,& corruit,ex quo fieri nõ poteſt,niſi
aliquo hinc indè dato,vel remiſſo,*l tranſact.C. de trãſact.* 4
aut dator aliquid,& caoſa monacationis eſt ſimonia.

Licet,eoim,noo ſit illicitom,aliquid tradere, pro con-
grua religioſi ſobſtentatione, cum ooo detur temporale
pro ſpirituali,ſed temporale pro temporali; vbicumque 5
tamen datur aliquid,vt quis ingrediatur religionem, vel
vt io ea remaneat religioſus, tunc pro ſpirituali dator
temporale,& conſequenter oon ſubſtinetur, ceſſante ſu-
perioris auctoritate,*Nauarr.conſ.*86.*nu.*1.*&* 2.*lib.*5.*de Si-* 5
*mon. Azor inſtit. Moral.par.*3.*lib.*12.*c.*16.*in princ. & verſ.
quinto quæritur*, vbi io ſpecie, ioquitur de ordine militari
Summ.Syluest.verb.Simonia 15 *quæſt.poſt princ. verſ. quia*

N *plane*

planè eſſet Simonia Rot. de Iuſtit. & iur. lib. 9. quaſt. 6. art.
2. circa fin. verſ. ad 4. argum. Leſſ. eod. tract. lib. 2. cap.
35. dub. 12. Sanchez conſ. moral. lib. 2. cap. 3. dub. 23.
in princ. Suarez vbi ſupra d. diſp. 1. quaſt. 4. §. 8. nu. 3.
Non obſtat, quod promiſſio pecuniæ, & ſuſceptio
oneris facta cenſeatur, intuitu bonorum renunciatorum,
8 & ſic pro re temporali, vt voluit Tondut. quaſt. & reſol.
benef. tom. 1. cap. 96. num. 24.
Quia, quicquid ſit, de veritate eius opinionis, de qua
etiam ipſe dubitare videtur ſub num. 26. verſ. ſed ego ſal-
ua. Id forſan poſſet admitti ſi lis principaliter fuiſſet in-
9 troducta, ſuper re temporali, diſtincta, & ſeparata à re
ſpirituali, cum quo ſuppoſito ipſe tranſit, vt declarat nu.
28. verſ. & ſic cum dictæ prætenſiones, inferens exindè, quod
promiſſio, ſeu traditio annui redditus facta in tranſactio-
ne correſpectiuè facta, cenſeatur, pro re dumtaxat tēpo-
rali, diſtincta à ſpirituali, & ſic in cauſam licitam; At in
caſu noſtro, lis principaliter introducta fuit, ſuper re ſpi-
rituali, nempè ſuper nullitate profeſſionis, vt conuincunt
deciſ. deſuper emanatæ, & votum rotale, in quibus de alio
non agitur, quam de d. nullitate, & conſequenter deſuper
celebrata tranſactio, correſpectiuè referri debet, ad ipſam
rem ſpiritualē, quæ principaliter erat in lite, & ſic in cau-
ſam illicitam, vt probant omnes auctoritates ſupra alle-
10 gatæ, & ſignanter Rot apud Mohed. d. deciſ. 5. de Simon.
& apud Put. d. dec. 42. lib. 2. & ità, declarando admittit idē
Tondut d. num. 28. verſ. præterea promiſſio & clarius num.
31. vbi ità reſpondet præfatis deciſ. & ponit hæc præciſa
verba; Item in caſu illarum deciſ. renunciabatur liti, quæ
ſimpliciter erat, ſuper re ſpirituali nempè ſuper beneficio, hic
autem agebatur de bonis, quæ religioſus, ob nullitatem pro-
feſſionis ad ſe pertinere contendebat & num. 33. ibi. Et gene-
rale eſt, vt quando litigatur ſuper ſpiritualibus ſimul, & tē-
poralibus tranſactio fieri poſſit per dationem rei temperalis.
Et quamuis, in conſequentiam huius litis veniat res tē-
poralis, nempè reſolutio renunciationis, & recuperatio
bonorum, attamen, quia, eſt annexa, indiuidua, & inſepa-
rabilis à re ſpirituali, nempè à nullitate profeſſionis ratio-
ne huius connexionis, indiuiduitatis, & inſeparabilitatis,
quicquid fuit in tranſactione datum, vel promiſſum, non
poteſt plus referri ad temporalitatem, quam ad ſpiritua-
litatem, ac per conſequens labes Simoniæ non euitatur, vt
11 probat tex. in c. quæſiuit §. generaliter de rer. permut. ibi,
præſertim pactione præmiſſa, quæ circa ſpiritualia, vel con-
nexa ſpiritualibus labem ſemper continet Simoniæ, ibique
gloſſ. verb. Simonia Mohed. d. dec. 5. in fin. verſ. tamen fuit
dictum, ibi, quod cum tota conuentio ſit indiuidua, totum &
quælibet res, quæ datur ex vna parte, intelligitur dari pro
toto, quod ex altera parte datur, quia eſt correſpectiuum,
12 Put. d. deciſ. 42. pariter in fin. verſ. tamen quia dabantur
lib. 2. benè Bonac. operum Moral. tom. 1. tit. de Simon. diſp. 1.
quæſt. 4. §. 11. in 3. propoſ. num 8. cum ſeqq. Probans, quod
13 annexum conſequenter ſpiritualibus, materia eſt Simo-
niæ, vt propterea abſque eius labe illud vendi non poſ-
ſit, nec deſuper fieri aliqua pactio.
Quodque in propoſito, reſolutio renunciationis, & re-
cuperatio bonorum annexa, & indiuidua ſit, ac inſepara-
bilis à materia profeſſionis, clarè etiam conuincitur ex
tenore ipſiuſmet Cōcordiæ, ex qua apertè educitur, quod
ſuper vno ſine altero nullatenus fuiſſet tranſactū, vt præ
cæteris oſtendit pactum reſolutiuū, in fine adiectum; ibi,
Volendo, che in caſo di tranſgreſſione, s'intenda ſubito ceſſa-
ta la d. renuncia dell'anno 1636. e queſta preſente Concor-
dia ancora &c. Cumque vtrumque proceſſerit, & origi-
nem habuerit ab eadem cauſa profeſſionis, hoc eſt ſignū
euidens indiuiduitatis, & inſeparabilitatis, ex deductis per
14 Rot in dec. 454. num. 3. & ſeqq. par. 4. tom. 3. rec.
Nec obſtat, quod licita ſit tranſactio ſuper receſſu à
15 lite, ex Suarez vbi ſupra d. tom. 1. lib. 4. cap. 51. num. 15.
Omiſſo, enim, quod illi fratres non receſſerunt dum-
taxat à lite, ſed principaliter tranſegerunt ſuper validita-
te profeſſionis, vt apparet, nō ſolum ab expreſſis, in apo-
ca, ſed etiam à poſteà ſubſecutis, cum Marchio Andræas
oppoſuerit concordiam, vt frater remaneat in profeſſio-
ne, & ſtatu Religioſo, domini amplexi fuerunt communē
diſtinctionem Canoniſtarum, vt tunc ſolum licitus ſit
receſſus à lite, ſuper re ſpirituali mediāte pecunia, vel alia
re temporali, quando qui dat pecuniam, pro tali receſſu,
iuſtè obtinet rem ſpiritualem, præuio legitimo titulo, &
vult ſimpliciter ſe liberare ab iniuſtis vexationibus per
collitigantem ſibi illatis, tunc, enim, quia exindè ſolū re-
dimuntur iniuſtæ vexationes, nec illas redimens aliquod
nouum ius acquirit ſuper re ſpirituali, quæ permanet, ſe-
cundum iuſtitiam, & iuxta legitimum titulum, apud eū,
& in eo ſtatu, in quo de iure eſſe debet, nulla deſuper ca-
dit Simonia Abb. in d. cum pridem nu. 9. de pact. Felin. in c. 16
dilectus il 1. num. 2. verſ. niſi vexatio & num. 4. verſ. 3. limi-
ta de Simon. Anchar. conſ. 34. verſ. quia ergo, Nauarr. conſ.
38. num. 2. lib. 5. de Simon. Pariſ. conſ. 135. nu. 20. lib. 4. Mo-
noch. conſ. 67. num. 17. Petr. Corrad. in prax. benef. lib. 4. cap.
5. num. 59. verſ. primus eſt. vbi ſub num. 60. dicit, hoc etiam
eſſe valdè periculoſum, ſine auctoritate ſuperioris; At,
quando, prout hic, pecunia datur ab eo, qui iniuſtam ha-
bens prætenſionem, ſuccubuit, & ſic ea mediante, parat 17
ſibi viam ad conſequendam rem ſpiritualem, quam liti-
gando de iure, & ſecundum iuſtitiam, non potuit, nec po-
teſt obtinere; hoc vtique, non eſt redimere vexationes, cū
ab ipſo præſtitæ fuerint, ſed eſt rem ſpiritualem procura-
re, mediante re temporali quam alias conſequi non pote-
rat, vt optimè diſtinguendo, probant, Nauarr. conſ. 41. nu.
20. d. lib. 5. de Simon. Sanchez conſ. moral. lib. 2. c. 3. dub. 3. n.
3. & 4. Suar. de relig. d. tom. 1. lib. 4. tit. de Sim. c. 50. nu. 2. &
d. c. 51. d. nu. 15. Caſtropal. operum Moral. par. 3. tract. 17. de
Simon. diſp. 3. punct. 20. nu. 2. Corrad. vbi ſupra d. lib. 4. d. c. 5.
nu. 59. verſ. & eſt trita concluſio.
Nec refert, quod Marchio Andræas, tanquam merus
tertius nullum ius circà profeſſionē acquirere potuerit:
nam ſatis acquiſiuiſſe ſperabat, retinendo fratrem vincu-
lis religionis obſtrictum, quod erat & eſt principale ſuæ
intentionis motiuum, vt docuit experientia, dum acerri-
mè litigauit, & acriter contendit illius profeſſionem eſſe
validam, & non poſſe expedire ſententiā, ſuper eius nul-
litate, etiam ipſa religione, pro nulla eam declarāte. Hinc
enim negari nequit, quin aliquid acquirere intendebat,
reducendo, & retinendo fratrem, in eo ſtatu incerto ſuæ
perſonæ, in quo erat antè motam litem, ſic eludēdo reſo-
lutiones, & votum S. Rot. Quod autem, firma remanente
cōcordia, ſuper receſſu à lite, poſſit Petrus, mediāte nouo
iudicio, & noua commiſſione, iterum petere declaratio-
nem nullitatis ſuæ profeſſionis, in iure non ſubſiſtit, quia
concordia, quando valida eſt, non ſolum continet exce-
ptionem litis finitæ, ſed etiam impedit nouæ litis ingreſ-
ſum. c. 1. de litis conteſt. in 6. l. cauſas & l. fratris C. de trāſact. 18
Roland. conſ. 28. n. 16. lib. 4. Rot. cor. Greg. dec. 355. n. 1. Caual.
dec. 550. n. 2. in rec. dec. 218. n. 1. par. 7. & in Romana dona-
tionis 9. Decembris 1650. cor. Reuerendiſſ. Tarraconen. §. 1.
Duo prętereà Domini ponderarunt, alterū, quod cō-
cordia inita fuit, ſuper lite non vtique pendente, & cuius
eſſet incertus exitus, ſed ſuper lite, vel iam terminata, vel
ſaltem cuius finis erat certiſſimus; cum cauſa reperiretur
commiſſa, de voto Rot. appell. remota, & iam Rot. vt di-
ctum eſt, tradiderat votum, quo caſu ſuſtineri non
poſſe firmat Roman. conſ. 517. num. 18. Aymon. conſ. 152. 19
num. 10. & 11. quos ſequuta fuit Rot. in Bononien. nullitatis
Concordiæ 12. Iunij 1645. cor. Me, §. vt hic neutrum.
Alterum, quod in eadem concordia non fuit permiſſa
eiuſdem obſeruantia, nec in caſu contrario adiecta pęna,
nec eſt iuramento, minuſq; obligatione Camerali valla-
ta, ſed ſolum appoſitum fuit ſuprad. pactū reſolutiuum,
ibi, Volendo che in caſo di traſgreſſione, s'intenda ſubito ceſſa-
ta la d. renuntia dell'anno 1636. & queſta preſente concor-
dia ancora &c. riducendo con d. ceſſatione le coſe, a i termini
della ragione, e del douere.
Hinc enim, Domini cenſuerunt, quod attenta ſubiecta
materia, partes intellexerint admittere reſolutionem trā-
ſactionis, & omnia reducere ad terminos iuris, propter
ſolam

Digitized by Google

ſolam contrauentionem alterius, & ſic voluiſſe, quod
etiam altera obſeruante pactum reſolutiuum, operetur
20 effectum ſuum, vt ſcilicet tranſactio reſoluta remaneat,
perinde ac ſi celebrata non fuiſſet, *Bald. in l. ea lege
num. 13. verſ. ego dico, C. de condit. ob cauſ. Iaſ. in l. quam-
uis in fin. num. 4. de tranſact. Aymon conſ. 145. num. 19. Ca-
putaq. dec. 315. num. 2 par. 3. Pen. dec. 274. num. 2. Eminen-
tiſſ. Ottob. dec. 159. num. 19.*

Eminentiſſ. D. Card. Cerro.

Terracinen. Cappellæ.

Merc. 15. Iunij 1661.

ARGVMENTVM.

Teſtatore poſt plures ſubſtitutiones, ordinante erectionem Cappellæ, d. erectio fieri debet, etiam ſi non purificentur omnes ſubſtitutiones, purificata ea, ſub qua ordinatur erectio.

SVMMARIVM.

1 *Voluntas teſtatoris, ſub conditione, purificata conditione, debet executioni demandari.*

2 *Subſtitutiones factæ poſt mortem plurium ſeparatim, habent locum poſt mortem vnius; quoad eius portionem.*

3 *Dictiones*, Item, Etiam, *ſunt repetitiuæ qualitatum quando oratio eſt imperfecta.*

4 *Poſitæ in orationibus perfectis, ponuntur ad ſignificandum ordinem verborum, & continuationem.*

5 *In factis indiuiduis onus iniunctum poſt mortem plurium, adimpletur poſt mortem omnium.*

6 *Sed requiritur, vt onus impleri non poſſit niſi poſt mortem omnium.*

7 *Secus ſi poſſit impleri antea, & num. 8.*

9 *Dictio*, dicta, *reſtringit diſpoſitionem, ad nominatam perſonam.*

10 *Onus adimplendum in aliquo caſu, cenſetur impoſitum in alio caſu, ex præſumpta voluntate.*

11 *Voluntas teſtatoris interpretatur iuxta vtilitatem animæ.*

12 *Diſcretiuus modus loquendi, inducit diuerſitatem voluntatis & diſpoſitionis.*

DECISIO CV.

Dixerunt Domini, eſſe locum erectioni Cappellæ
S. Catherinæ de Senis; poſtquam enim Petrus te-
ſtator, hæredes vniuerſales inſtituit Fuluiam, Zeno-
biam, & Phaſiteam eius filias, particulariter, conſide-
rando obitum vnius cuiuſq; ipſarum, ad diuerſas ſubſtitu-
tiones, deueniſſet, primæ decedenti ſine filijs, ſubſtituit
ſuperſtites, pro æquali portione; Occurrente verò, obitu
alterius, ex dictis filiabus ſine filijs, ſubſtituit, pro me-
dietate, vltimam ſuperuiuentem, & ex alia medietate,
mandauit erigi Cappellam Sanctiſs. Saluatoris de Iure-
pat. familiæ de Beuenutis; Eademum, ſi tertia, & vl-
tima filia etiam ſine filijs legitimis, & naturalibus deceſ-
ſiſſet, mandauit ex illius bonis conſtrui, & ædificari
vnam aliam Cappellam, ſub Inuocatione S. Catharinæ
de Senis; Vnde, cum tertio & vltimo loco obierit Phaſi-
phea, nullis, poſt ſe relictis filijs, fuit purificata condi-
tio, ſub qua erectio huius Cappellæ fuerat in teſtamen-
to ordinata, & ſic venit exequenda voluntas teſtato-
1 toris, iuxta conſ. *Nicolai Bellon. 19. num. 3.* quem re-
fert, & ſequitur, *Rot. deciſ. 436. par. 1. & dec. 269. par. 5.
rec. vtrobique num. 1.*

Nec ſubſiſtit, quod conditio non fuerit adimpleta, ex
quo Fuluia ſecunda filia deceſſit cum filijs; Quia ere-
ctio Cappellæ controuerſæ, per orationem diſtinctam,
& ſeparatam, ordinata fuit poſt obitum tertiæ filiæ, ſi-
ne filijs, ex bonis tantum, ſeu portione ad ipſam tertiam
filiam ſpectante, non autem poſt obitum Fuluiæ ſecun-
do loco defunctæ, cui teſtator particularem fecit ſubſti-
tutionem, nempè, ſuperuiuentis, & alterius Cappellæ
Sanctiſſimi Saluatoris, de qua hodie non eſt quæſtio, dum
enim, teſtator, ſingulariter ſingulis, & particulariter vni-
cuique, per diſtinctam, & ſeparatam orationem diuerſi-
modè ſubſtituit, nec requiritur purificatio conditionis,
in omnibus, ſed ſufficit, quòd ipſa impleatur in perſo-
na illius, cui facta fuit ſubſtitutio, de qua agitur *gloſſ. in* 2
*l. pater filiam 14. § fin. verb. ſubſtitutum ff. ad l. Falcid.
Bart. in l. hæredes mei 57. §. cum ita num. 5. ff. ad Tre-
bell. Soccin. ſen conſ. 94. num. 5. lib. 4. Mant. de coniect.
lib. 11. tit 3. num. 1. Pereg. de fideic. art. 13. num. 5. Me-
noch. de præſumpt. lib. 4. præſ. 188. num. 2. Fuſar. de ſubſtit.
quæſt. 473. num. 14.* & dixit *Rot. dec. 145. num. 2. par. 1. &
dec. 49. num. 4. par. 9. rec.*

Nec obſtant dictiones implicatiuæ, quibus concepta
legitur ſubſtitutio, ibi, *Item occurrente caſu (quod Deus
pariter auertat) ſcilicet, quod tertia & vltima filia he-
res ſuperuiuens etiam abſque filijs, vt ſupra, deceſſerit vo-
luit, &c.* Quia tales dictiones, *Item, Etiam*, & ſimiles, 3
tunc ſolum ſunt repetitiuæ qualitatum præcedentis ora-
tionis, quando oratio, in qua ponuntur eſt imperfecta,
ratione verbi, vel ſuppoſiti, & habet dependentiam, &
connexionem cum præcedenti; At, quandò ponuntur
inter orationes æqualiter perfectas, prout in caſu, de quo
agitur, vbi ſubſtitutio facta vltimæ filiæ, nullam conne-
xionem habet cum ceteris alijs ſubſtitutionibus, quę ſunt
inter ſe totaliter diſtinctæ, & ſeparatæ, & continent di-
uerſitatem grauaminum, & ſubſtitutionum, hoc vtique
caſu, huiuſmodi dictiones cenſentur appoſitæ ſimilitu-
dinariè ad ſignificandum ordinem verborum, & conti- 4
nuationem ſermonis, quam ad inducendam copulam,
ſeù repetitionem, vt optimè explicant *Bald. conſ. 153.
num. 2. & ſeqq. lib. 5. Ruin. conſ. 176. num. 8. lib. 2. Decian.
conſ. 17. num. 34. & ſeqq numer. 1. Peregr. de fideicommiſſ.
art. 16. numer. 12. Gratian. cap. 828. numer. 10. cum ſeqq.
& in Bonon. fideicommiſſ. de Pancaldis 18. Iunij 1642. § nec
vrget verſ. reſponſum fuit cor: Me.*

Non obſtat, quod in factis indiuiduis, poſt mortem
plurium demandatis, non diuidatur onus, nec plu-
ralitas reſoluatur in ſingularitates, ſed euentus con-
ditionis, per mortem omnium, deſideretur, vt
voluit *Calder. conſil. 4. & conſil. 42. de teſtam.* quem ſe- 5
quuntur alij relati per *Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 473. nu-
mer. 67.*

Procedit, enim, obiectum, in illis dumtaxat factis in-
diuiduis, quæ non ſolum ordinata fuerunt, complе-
xiuè poſt mortem plurium, ſed etiam explenda ſunt,
mediante tota, & integra hæreditate teſtatoris, ad-
eò vt ex aliqua tantum ipſius portione expleri non
poſſint, in quibus terminis loquuntur *Calder.* & ſe- 6
quaces; In caſu autem propoſito, factum indiuiduum
erectionis Cappellæ, ſub Inuocatione S. Catharinæ or-
dinatum fuit, poſt obitum ſolius tertiæ filiæ, ſine filijs,
& ex eius bonis, ſeu portione dumtaxat expleri debet 7
ibi: *mandauit ex bonis dicta vltima filia ſic decedentis con-
ſtrui, & ædificari vnam aliam Cappellam ſub Innocatione
S. Catharinæ de Senis.*

Hoc, enim, caſu tantummodò attendendum eſt, an
euenerit conditio in perſona illius, ex cuius portione
d. factum explendum eſt, non autem, quid ſucceſſe-
rit in perſonis aliarum, quarum bona, per teſtato-
rem, ad alios effectus deſtinata fuerunt, vt docent
gloſſ. & Bart. cum alijs ſupra alleg. §. nec ſubſiſtit; di- 8
ctio, enim, *dicta*, tanquam perſonaliſſima reſtrin- 9
git diſpoſitionem ad perſonam expreſsè nomina-
tam, *Rip. in l filius fam. §. Diui numer. 111. ff. de leg. 1.
Aym. conſ. 98. num. 8. Burat. deciſ. 742. num 8. ibique add.
num. 12.*

Nec turbat, quod Phaſiphea, tertio loco, defuncta, non
conſecuta fuerit medietatem portionis Fuluiæ mortuæ,
ſecundo loco, ex quo ipſa deceſſit cum filijs.

Quia d. teſtator, ſubſtituendo vnicuique ſingulari-
ter, & particulariter, in controuerſa ſubſtitutione, man-
dauit, quod conſtruatur Cappella, ex bonis vltimæ fi-
10 liæ, ſine filijs decedentis, cenſetur vtique intellexiſſe
dictam conſtructionem demandare, non ſolum in
caſu, quo ex præcedentibus ſubſtitutionibus portio ter-
tiæ filiæ augeretur, ſed etiam, & pari modò, quatenus
defectis dictis præcedentibus ſubſtitutionibus ſola portio
inſtitutionis, quæ ſufficiens eſt in bonis tertiæ filiæ repe-
riretur, tempore ſuæ mortis, ſine filijs *ad tex. in §. præterea
inſtit. de fideic. hæred. & in l. pater 36 §. quindecim libertos
ff de leg. 3.*

Præterea hoc ſuadet, non ſolum fauor piæ cauſæ, &
ſuffragium animæ teſtatoris, propter onus d. Cappellæ
iniunctum duarum miſſarum qualibet hebdomada, in
perpetuum, vt propterea illa præferri debeat interpreta
11 tio, qua ei plenius conſulatur, *Tiraquell. de priuil. piæ
cauſæ priu. 62. per tot.* cum alijs allegatis *in Rauennaten. bo-
norum 1. Februarij 1647. cor. Eminentiſs Corrado §. eoque
magis.*

Sed etiam diſcretiuus modus loquendi ipſius teſtato-
ris, nam quando voluit complexiuè, & coniunctim, per
mortem omnium filiarum, ſubſtituere, hoc vtique ver-
bis claris expreſſit, vt fecit in fine teſtamenti ibi: *& occur-
rente obitu omnium ſuprascriptarum hæredum filiarum
abſque legitimis filijs & naturalibus vt ſupra in talem ca-
ſum legauit DD. Herculi, & Antonio de Hercolanis Co-
gnatis vnam poſſeſſionem alboratam &c.* diſcretiuus enim
modus loquendi oſtendit diuerſitatem, tam diſpoſitio-
12 nis, quam voluntatis diſponentis, *Paris conſ. 150. num. 19.
lib. 4. Menoch. conſ. 215. num. 69. & 70. Surd. conſ. 154.
num. 7. & 8 Merl. deciſ. 800. num. 11.*

Et ita vtraque, &c.

Bo: Me: Emerix.

Ariminen. Penſionis.

Merc. 10. Maij 1660.

ARGVMENTVM.

Penſionarius agens, in petitorio, pro penſione reſer-
uata, ſuper beneficio pleno, debet probare, vltrà
valorem, ſolutionem omnium terminorum in vita
reſeruantis; quæ non probantur a narratiua titu-
laris, de conſtitutione d. penſionis.

SVMMARIVM.

1 *Penſionarius in petitorio tenetur probare valorem nar-
ratum.*
2 *Maximè ſi penſio fuit reſeruata ſuper beneficio ple-
no.*
3 *Titularis probat contrà ſe in ſupplicatione facta Papæ.*
4 *Penſio reſeruari poteſt validè, & nulliter.*
5 *Narrans penſionem, non approbat eius validita-
tem.*
6 *Nec fatetur, aut probat ſolutionem terminorum.*
7 *Solutio debet eſſe omnium terminorum.*

DECISIO CVI.

DOmini, audito, hodie peſionario, confirmarunt reſo-
lutionem captam, *die 10. Februarij prox.* moti eo-
dem fundamento, quia penſionarius non probauit valo-
1 rem narratum in litteris, per aſcenſum ad duc. 200. &
quod Maurus quandiu Eccleſiaſticam obtinuit penſio-
nem, vere, realiter, & cum effectu exegerit, prout omni-
nò tenetur, dum lis agitur in petitorio, & verſamur in
penſione ſine cauſa reſeruata, beneficio pleno, vt firmat
*Rotan Rom. penſionis cor bo: me: Bichio & Groſſetana penſio-
nis cor. bo: me: Dunozetto*, adductis in dec. & in alijs alle- 2
gatis per *Merlin. deciſ. 125. num. 1. & ſeqq.*

Nec ſubſiſtit, quod vtrumque iuſtificatum remaneat,
ex confeſſione titularis, qui in ſupplicatione, narrauit
Pontifici, Eccleſiam *eſſe* grauatam penſione duc. 30. au-
ri de Camera, vel circiter, ad fauorem certæ perſonæ Ec- 3
cleſiaſticæ, illam annuatim percipientis, iuxtà *dec. Merl.
211.* & alias relatas per *Add. ad Gregor. deciſ. 57. nu-
mer. 17.*

Quia, cum penſio poſſit reſeruari, non ſolum validè,
ſed etiam nulliter, ex defectu intentionis Papæ, ſeu iuſti- 4
ficationis narratorum, ſi ſucceſſor in beneficio, prout
hic, narrat illud *eſſe* penſione grauatum, fatetur quidem
factum reſeruationis, ſed non ideò approbat validitatem
gratiæ, prout recedendo à ſupradictis deciſ. reſpondit,
*Rot. cor. Merl. deciſ. 343 & in Meliten. penſionis cor. Coccin.
apud Poſt. de manut. deciſ. 278. num. 3. & 4. in Conchen. pen-* 5
*ſionis 21. May 1649. coram Eminentiſs. Prodatario §. 2.
qua.*

Sicut, nec etiam cenſetur iuſtificata vera, realis, & in-
tegra ſolutio omnium terminorum, in vita Mauri de-
curſorum, ad formam decreti appoſiti in literis reſerua-
tionis ex ſupraſcriptis verbis, *illam annuatim percipientis*, 6
tum, quia verba ſimpliciter probant factum ipſum, nem-
pè debitum penſionis, non autem exactionem eiuſdem,
& poſſeſſionem penſionarii, prout in ſimilibus terminis
dictum fuit *deciſ. 61. num. 7. & 8. penes Poſt. de manut.*

Tum etiam, quia eſto, ſine veri præiudicio, quod ex
illis inferri poſſet ad exactionem, ſeu perceptionem pen-
ſionis, tantum ad ſummum concluderent exactionem,
& perceptionem, de tempore ſupplicationis, & conſe-
quenter adhuc non ſuffragarentur, ſtante decreto, quod 7
requirit ſolutionem quandiù Maurus Eccleſiam obti-
nuerit, vt præter auctoritates allegatas in deciſione pro-
bat *Adden. ad Burattum DD. deciſ. 156. num. 14. verſ. &
hoc decreto*, vbi alios multos, & punctualibus in termi-
nis loquentes concordantes cumulat.

Et ita vtraque parte &c.

Bo: Me: Emerix.

Ariminen. Succeſſionis.

Veneris 1. Febr. 1664.

ARGVMENTVM.

Renunciatio, emanata, ob falſam cauſam, & ob er-
rorem, eſt adeò nulla, vt non impediat renuncian-
ti ſuccedenti ab inteſtato, immiſſionem, ex inter-
dicto quorum Bonorum.

SVMMARIVM.

1 *De iure communi, æqualiter ſuccedunt fratres, mater
& ſorores.*
2 *Hæres ab inteſtato immittitur vigore quorum bono-
rum.*
3 *Renunciatio facta à minore ex falſa cauſa, eſt nul-
la.*
4 *Error, & falſa cauſa an excludant conſenſum.*
5 *Decretum iudicis, ex cauſa partim vera, & partim fal-
ſa, corruit in totum.*
6 *Appellatione bonorum patris, & matris, non veniunt
bona fratris.*
7 *Renunciatio reſtringitur ad ſuam cauſam.*
8 *Cauſa finalis inſtrumenti, elicitur ex narratiua poſita
in proemio.*
9 *Conſeruatio agnationis excluditur vbi vocantur hæredes
extranei.*

DE-

D E C I S I O CVII.

DEfuncto, nuper ab inteſtato, Io. Baptiſta de Gridul-
phis, & delata, ad Rotam, controuerſia ſuper illios
ſucceſſione, orta inter matrem, & ſorores, dubitaui; an, &
pro qua Rata, danda eſſet immiſſio, & DD. reſponde-
runt, dandam eſſe immiſſionem pro vna parte Portiæ
eius matri, & pro alia quarta parte, Iuniperæ illius Soro-
ri; Quia, cùm Io. Baptiſta deceſſerit, ſoperſtitibus matre,
& fratre, ae duabus Sororibus, qui omnes, de Iure, æqua-
1 liter admittuntur ad ſucceſſionem, iuxtà *tex. in auth. de-
functo, §. ſed, ſi cum parentibus, C. ad S.C. Tertull.* Vtique
pars vniuſcuiuſque eſt quarta totius hæreditatis, ex qua
2 d. Rata etiam voicuique competit immiſſio, ex interdi-
cto quor. bonor. *l. 1. ff. & C. quor. bonor.*

Neqoe putant Iuniperam à ſucceſſione Repelli poſſe,
ſub prætextu ampliſſimæ renunciationis, quam, in exe-
cutionem teſtamenti paterni, fecit, ad fauorem fratrum,
& ſororum, & aliorum quorumcumqoe; Quia, cum d.
3 renunciatio facta appareat, ex falſa cauſa à Iuoipera, tūc
minore 20. annis, vt conſtat ex Ioſtrumento renuncia-
tionis, vtique Remanſit nulla, tam, ex defecto conſenſus,
4 *l. ſi per errorem, ff. de Iuriſd. omn. Iud. Seraph. dec. 1190. nu.
2.3 & dec. 765. nu. 2. par. 4. diuerſ. & cor. Merl. dec. 540. &
683. vtraq. nu. 2.* quam etiam ob nullitatem decreti Iudi-
cis, quod interpoſitum ex falſa caoſa corruit in totum,
etiamſi cauſa, in parte eſſet vera, *l. magis puto, §. manet,
5 ff. de reb. eoru. l. & ſi præſes, C. de præd. minor. Cyriac. controu.
257. num. 15 & ſeqq. & Rot. dec. 630. num 23. par. 2. & dec.
610. n. 4. par. 3. rec. & d. dec. 540. num. 2.3 cor. Merl.*

Error autem, & falſitas cauſæ deducebantur ex eo,
quod ſuppoſitum fuit Iuoiperæ, Iudici, & conſaoguineis,
renunciatiooem hanc eſſe neceſſariã, quia Pater eius io
teſtamento aſſignata filiabus dote ſcot. 4000. pro quali-
bet præcepit illam fieri, & tamen, ex tenore teſtamenti
paterni, conſtat præceptum eſſe reſtrictum, & limitatum
ad ſola bona patris, & matris, ſub quorom appellatione,
non veniunt bona fratrũ, licet à patre prouenient, *Merl.
6 dec. 62. nu. 26. & Rot. in rec. dec. 44. à nu. 1. ad 5. par. 6. & dec.
144. nu. 16.17. par. 8. &* alij ibidem adducti.

Nec vrget, quod Pater voluerit à filiabus fieri fioem,
ſeu quietantiam generalem ad fauorem filiorum iuxtà
eorum voluntatem, & ſatisfactionem; Quoniam dd. ver-
ba non debent accipi, in hoc ſenſu, quod filij poſſiot exi-
gere à filiabus Renonciationem vltrà bona paterna, &
materna, ſed ſolùm, quod filiæ teneantur facere finem
generalem, de bonis paternis, & materois cum ea ampli-
tudine clauſularum, quæ filijs placeret, prout, in termiois
Renonciationis, aduertit, *Mant. de tacit. lib. 2. tit. 11. nu. 4.
& ſeqq.* & præſertim *nu.* 16. & in ſimili, quod renuncia-
tio ſemper reſtringi, & limitari debeat ſecundùm ſuam
7 cauſam obſeruat *Surd. conſ. 431. nu. 13 & ſeqq. Natt. conſ.
546. nu. 10. Riminald. Iun. conſ. 484. num. 37. Rot. cor. Merl.
d. dec. 62. num. 9.*

Prætenſio, aotem, quod cauſa finalis Renonciationis
non fuerit ſola executio præcepti paterni, ſed etiam ratio
conſeruandæ agnationis; caret fundamento; Tum, quia,
8 ex inſpectione totius Inſtrumenti, tam in narratiua,
quam in diſpoſitiua, apparet nullam fieri mentionem
conſeruaodæ agnationis, ſed ſolum habet relationem ad
teſta mentum; Tum etiam quia, dom contemplati fue-
runt tantum fratres, abſque onere fideicommiſſi ad fauo-
rem deſcendentium, & ſtipulatio ſuperaddita ad fauorẽ
hæredum, & ſucceſſorum qoorumcumque, ſatis depræ-
henditur non fuiſſe habitam præ oculis conſeruationem
9 agnationis, ex traditis per *Mant. de coniect. lib. 6. tit. vlt. n.
5. Rot. cor. Gregor. dec. 464. nu. 17. & in Auenionen. fideic. 3.
Aprilis 1646 cor. R.P.D. Veroſpio, §. nec damnum, quæ eſt
deciſio 401. num. 3. & ſeqq. par. 9. rec.*

Et ita vtraque &c.

Bo: Me: Emerix.

Ariminen. ſucceſsionis.

Lunæ 23. Iunij 1664.

A R G V M E N T V M.

Renuncians, ex pluribus cauſis, non poteſt impu-
gnare renunciationem, quando vna, ex dictis cau-
ſis, eſt vera, licet, de alijs non appareat.

S V M M A R I V M.

1 *Soror ſuccedit fratri.*
2 *Renuncians excluditur à bonis renunciatis.*
3 *Decretum iudicis emanatum, ex falſa cauſa corruit.*
4 *Error facti, excluditur ex narratiua facti.*
5 *Renunciatio ex pluribus cauſis, ſufficit, vt vna eorum verificetur, vt valeat.*
6 *Præcipuè, ſi plures cauſæ ſunt finales.*
7 *Dotatio præſumitur congrua.*
8 *Cauſa litis futuræ, poteſt eſſe iuſta cauſa renunciationis.*
9 *Et hæc ſola ſufficit, pro validanda renunciatione.*
10 *Cauſa finalis potius habetur ex diſpoſitiua, quam proæmio inſtrumenti.*
12 *Minor validè renuncias, cum ſolemnitatibus ſtatuti.*
13 *Inſinuatio probatur ex eius inſtrumento.*

D E C I S I O CVIII.

DOmini accuratius, perpenſo Inſtrumento renoncia-
tionis Iuoiperæ, cenſuerunt recedendum eſſe à de-
ciſione edita *cor. Me, ſub die 1. Februarij* proximè præte-
riti, & propterea eidem denegandam fore petitam im-
miſſionem in bonis Io. Baptiſtæ fratris, nuper ab inteſta-
to, defuncti.

Siquidem negari non poteſt, quio renunciatio ſit am-
pliſſima, & extendatur etiam ad hæreditatem fratris, cũ
apertè id oſtendant verba Inſtrumenti; Vndè non ſo-
lum ceſſat diſpoſitio, *tex. in auth. defunct. in dec.* ponde- 1
rati, ſed potius intrat cooclusio excluſiua immiſſionis à
renuntiante petitæ, in bonis expreſsè renunciatis, *l. quæ- 2
ritur, §. ſi venditor. ff. de edil. edict. l. quoties ab omnibus Cod.
de fideic. Rot. in rec. dec. 175. num. 4. par. 8.* in alia *Ariminen.
ſucceſſionis 29. Ianuarij 1654. coram Bichio, & in Romana
hæreditatis de Lanuuijs 21. Iunij 1661. cor. Taya.*

Neque obſtare videbatur obiectum, quòd d. renuncia-
tio, tanquam, ex falſa cauſa, emanata, remanſerit nulla,
tam ex defectu conſenſus Renunciantis, quam ex nulli-
tate decreti Iudicis, quod interpoſitum, ex falſa caoſa cor-
ruit ex authoritatibus, *in dec. adductis, § neque putarunt.* 3

Quoniam, admiſſis, pro veris, in Iure, dd. auctoritatibus
dixerunt illas non applicari in facto.

Etenim, non ſubſiſtit, quod renũciatio Iuoiperæ ema-
nauerit ex falſa cauſa; tum quia in narratiua Inſtrumen-
ti facta Iudici, & cooſanguineis, non fuit dictum, quod
Laurentius pater, in teſtamento, præceperat fieri renuo-
ciationem etiam, de bonis fraternis, & eum tali ſuppoſito
ad renunciationem bonorum fraternorũ deuentum, quo
caſu probato, quòd aliter in teſtamento contineretur, iu-
ſtificata remaneret falſitas cauſæ, ſed fideliter expoſitum
fuit præceptum paternum, videlicet, Laurentium Pa-
trem reliquiſſe in teſtamento Iuniperæ ſcut. 4000. eidem
danda, per ſuos hæredes, de tempore nuptiarum, & hoc,
pro omoi, & toto eo, quod prætendere, & cooſequi
poſſet, tàm in boois d. ſui Patris, quàm, in bonis
Portiæ eius matris, quouis Iure, &c. cum pacto
quod debeat ſtare, & eſſe tacita, & contenta de præ-

dictis &c. & vlterius quicquam prætendere, & conſequi non poſſit, iniungeodo quoque, quòd debeat facere finem, & renunciationem generalem in fauorem eorumdem hæredum, & ad eorum voluntatem, & ſatisfactionem,
4 & alia prout latius, in eodem teſtamento, ad quod &c. ex qua narratiua patet Iuniperam, in facto, non erraſſe; tum etiam quia, in diſpoſitiua eiuſdem Inſtrumenti enumeratis alijs cauſis, ita fuit ſubiunctum, ſponte ſua, non in dolo, fraude, aut errore aliquo ducta, ſeu circumuenta, ſed quia ſic ſibi facere placuit, & placet, non ſolum, quia ſe congruè dotatam cenſuit, ſed ad parendum mandatis d. ſui Patris, ac ad tollendas lites inter ſe, ac dictos ſuos fratres fortè oriendas, quàm etiam ad conſeruandum fratrum amorem, ac alijs de cauſis, animum ſuum mouentibus, omnibus, quibus potuit melioribus modis, cum Iuramento, renunciauit, & inter viuos irreuocabiliter, & in perpetuum donauit dd. ſuis fratribus.

Ex quibus verbis, colligitor, renunciationem bonorum fraternorum non fuiſſe factam, ob ſolum præceptum paternum, ſed etiam ob alias cauſas, nempè, ob congruam donationem, ob conſeruationem fraterni amoris, & ad lites effugiendas; Ideoque ſubſiſtente aliqua ex alijs cauſis, vtique tenet renunciatio, nec de
5 falſitate cauſæ redargui poteſt. *Rot. in rec. dec. 587. num. 7. par 1. Canaler. dec 482. num. 5. & in Rom. Domorum 11. Decembris 1645. coram Bichio §. quibus poſitis, & in Romana locorum Montium 19. Iunij 1661. §. neque obſtat cor Reuerendiſs. Melzo.*

Præſertim ponderando, quòd etiam omnes aliæ cauſæ, pro finalibus expreſſæ ſunt, cum illis dictionibus, *non ſolum, ſed etiam*; vnde eò magis, data cuiuſcumque illarum veritate, & ſubſiſtentia, renununciatio ſuſtineri debet, vt, in ſimili, ponderauit *Rot. in rec.*
6 *deciſ 251. numer. 12. & ſeqq. par. 5. deciſ. 271. numer. 10. par. 6. coram Merl. deciſ. 229. numer. 15. coram Eminentiſs. Ottbob. deciſ. 10. num. 45. & deciſ. 133. num 1. & in Romana de Millinis 27. Aprilis 1657. §. fin. cor. Reuerendiſs. Decano.*

In præſenti, verò, non vna tantum, ſed omnes ſunt veræ, & ſubſiſtentes, conſeruatio namque fraterni amoris, probatione non indiget; Congrua dotatio habet Iu-
7 ris præſumptionem pro ſe, *Rot. dec. 581. num. 3. par. 1. & deciſ. 195. num. 3 par. 2. rec.* & occaſio litis imminebat, quia Iunipera donationem ſcutorum 4000. à Portia matre, reportauerat, quæ à maſculis impugnari poterat, tamquam facta contrà formam, & præceptum legati paterni, vt ex verbis teſtamenti relatis apparet, cauſa namque euitandæ litis vera, & iuſta dicitur, quoties adeſt timor futuræ litis, etiam ex prætenſione non
8 Iuridica, dummodo adſit dolus *Rot in rec. deciſ. 285. numer. 6. par. 6. Bononien. fideicommiſs. de Bonfilijs 5. Martij 1662. & 24. Ianuary 1663. coram R.P.D. Veroſpio.*

Et ex hac ſola rectè à Iunipera fieri potuit renuncia-
9 tio *Rot. dec. 28. num. 6. 7. poſt Pic. & in rec. dec. 146. num. 6. par. 8.*

Ex his tolli pariter viſum ſuit aliud obiectum ab informantibus pro Iunipera excitatum, nempè præceptum paternum, vti ſolum in proemio Inſtrumenti expreſſum, fuiſſe cauſam finalem renunciationis, quia dd. verba, vti nimis clara, & in diſpoſitiua Inſtrumenti prolata, non poſſunt à proemio reſtringi, Imò ab eis, deſumi debet cauſa finalis, & non à proemio,
10 *Purpurat. in l. cum quid ff ſi cert. petat. numer. 11. in fine, Menoch. lib. 6. præſumpt. 2. num. 15. Rot. in rec. dec. 36. num. 17. par. 5. & deciſ. 239. numer. 9. par. 8.* & vlterius poſito, quod præceptum paternum fuit cauſa finalis renunciationis, attamen reſpondetur, quod, cum non ſit ſola, ſed tot aliæ cauſæ æquè finales fuerint in diſpoſitiua expreſſæ, ſuccedit concluſio ſuperius ponderata, quod quatenus, ex præcepto paterno renuncia-
11 tio Iuniperæ ſuſtineri non poſſet, benè ſuſtineretur, ab aliqua, ex alijs cauſis, æquè principaliter emanatis.

Denique non benè impugnatur validitas renunciationis ſub prætextu minoris ætatis, quia cum facta fuerit, medio Iuramento, cum Decreto Iudicis, auctoritate Curatoris, conſenſu mariti, ac conſenſo proximiorum, ſeruatæ apparent ſolemnitates tam ſtatu- 12
torum Ciuitatis Arimini, quam Conſtitutionis Egidianæ.

Defectus, autem, inſinuationis tollitur ex Inſtrumen- 13
to eiuſdem in actis producto.

Ex quibus, omiſſis alijs Inſpectionibus, ſcilicet, an ex præcepto Patris deberet fieri renunciatio, & de bonis fraternis, & an illa facta cenſeri debeat ex conſuetudine, & ſtylo pro conſeruanda agnatione Fratrum Iuniperæ.

Et ita vtraque parte &c.

Bo: Me: Emerix.

Ariminen. Succeſſionis,

Lunæ 23. Iunij 1664.

ARGVMENTVM.

Renunciatio, vt reuocetur tanquam erronea, & ex falſa cauſa, debet error probari; quando, verò, ſunt plures cauſæ æque principales, ſufficit vt vna verificetur.

SVMMARIVM.

1 *Sorores admittuntur cum fratre ad ſucceſſionem fratris.*
2 *Contrà, quando ſoror renunciauit ad fauorem fratris.*
3 *Portio renunciata accreſcit commodo illius, ad cuius fauorem fit renunciatio.*
4 *Renunciatio probatur ex inſtrumento.*
5 *Renunciatio erronea annullatur.*
6 *Error probari debet.*
7 *Proœmium probat intentionem contrahentium.*
8 *Nomine*, domus & familiæ, *venit agnatio.*
9 *Actus ex pluribus cauſis æquè finalibus, ex falſitate, & defectu vnius non annullatur.*
10 *Cauſa in diſpoſitiua inſtrumenti poſita, dicitur finalis.*
11 *Cauſa conſeruationis agnationis dicitur laudabilis.*

DECISIO CIX.

EIſdem rationibus, quibus, hodie, DD. dixerunt recedendum eſſe à deciſione ad fauorem Iuniperæ, edita 1. Februarij proximi præteriti, cenſuerunt etiam denegandam eſſe immiſſionem Hieronymæ illius ſorori, nunc ad cauſam admiſſæ.

Quamuis, enim, ad ſucceſſionem defuncti fratris æqualiter admittantur ſorores, vna cum fratre ſuperſtite, iuxtà diſpoſitionem *tex. in auth. defuncto, §. ſed* 1
ſi cum parentibus ad S.C. Tertull. attamen concluſio hæc non procedit, quando Sorores, ex propria renunciatione, à tali Iure, ceciderunt; Quia, tunc nequeunt vna cum fratre ſuperſtite concurrere, & reſpectu illius, 2
habentur, ac ſi non eſſent, *Rot. in rec. deciſ. 635. nu. 3. par. 1. dec. 29. num. 4. 12. par. 8. & in Romana Vſusfructus 31. Maij 1658. § præfata coram Reuerendiſs. Decano cum alleg.* hodiè in alia deciſione Iuniperæ §. *ſiquidem coram Me*; Immò, in portionibus renunciatis ſuccedit fra-

ter

Digitized by Google

ter ſuperſtes, ad cuius commodum renunciatio facta fuit,
3 *tex. in l. 2. §. ſed ſi ſint, ff. ad S.C. Tertull. l. pater filium, ff. de inoff. teſtam Caſtren. in l. qui ſuperſtitis, ff. de acquir hared. num. 3. verſ. ſi ſuperuixit ibidem, Imol num. 2. poſt med. Gabr. conſ. 135. num. 1. 27. & ſeqq. lib. 2. Rot. in rec deciſ. 29 num. 13. part. 8.*

Neque, in præſenti, dubitatum fuit de ampliſſima re-
nunciatione Hieronymæ, ad fauorem fratrum, com om-
nibus ſolemnitatibus ſpecialiter facta, etiam de bonis fra-
4 ternis, tàm ex teſtamento, quam ab inteſtato, quia illa
reſultat, ex publico Inſtrumento, nec ab eadem Hiero-
nyma negatur,

Sed obijciebatur, quod renunciatio, tamquam er-
ronea, atque ex falſa cauſa, emiſſa, remanſerit nulla,
tùm ex defectu conſenſus renunciantis, quæ ad eam di-
cebatur deueniſſe, cum ſuppoſito, quod ad hoc obliga-
garetur ex præcepto paterno, quàm ex nullitate de-
5 creti Iudicis iuxtà opinionem, quam paſſim ſequitur,
Rot. & in ſpecie *in rec deciſ. 146. num 4. part. 8.* cum alijs
cumolatis *in d. deciſ. 1. Febr. proximè præteriti coram Me, §. neque putarunt.*

Quod tamen, nec in Iure, nec in facto probari vi-
ſum fuit; In facto, ſi quidem, non ſubſiſtit, quod Hie-
ronyma renunciauerit hæreditatibus fraternis, cum
6 ſuppoſito, quod tale præceptum ſibi iniunctum eſſet
in teſtamento Patris; Quin imò contrarium apparet,
ex proemio Inſtrumenti renunciationis, in quo Hie-
7 ronyma, ad vnguem expoſuit Iudici, & conſanguì-
neis ordinationem paternam eſſe, quod ipſa pro con-
ſequenda dote ſcut. 4000. in teſtamento legata, debe-
bat facere finem generalem de ſolis bonis paternis, & ma-
ternis, ex quibus verbis error, & prætenſa falſitas cauſæ
manifeſtè excluduntur.

In Iure verò DD. vlteriùs ponderabant, quod Hiero-
nyma addidit alias cauſas; Imò quoq; ad maiorem con-
ſeruationem, & ampliationem domus, & familiæ co-
rumdem DD. meorum fratrum, & quia ſic ſibi face-
re placuit, & placet, &c. Vnde benè colligitur cauſam
finalem huiuſmodi renunciationis fuiſſe, non ſolùm
præceptum paternum, ſed etiam conſeruationem agna-
tionis ſuorum fratrum, vt oſtendunt dictiones illæ, *do-*
8 *mus, & familia, Bart. in l. pronunciatio §. familia. ff. de verb. ſign. Anchar. conſil 152. numer. 4. Alexandr. conſil. 213. numer. 2. in fin. lib. 6. Mantic. de conied. libr. 8. tit. 12. nu. 19 Rot. in recent. deciſ. 373. n. 3. part. 3.* Ideoque
ſuccedit alia Iuris concluſio, quod, quando ad actum
plures cauſæ concurrunt, de per ſe æquè ſufficientes, &
finales, tunc concurrente vna, ſi altera ſubſtineatur,
ſubſtinetur, & actus, vt in terminis, dicit *Rot. in rec. dec.*
9 *587. n. 7. part. 1. & dec. 10. num. 45. 46. coram Eminentiſs. Otthob.* com alijs allegatis *hodie cor. Me, in d. dec. Iumper. a. §. præſertim.*

Ad ſubſtinendam, antem renunciationem Hierony-
mæ cauſa conſeruandæ agnationis habita fuit pro ſuffi-
cienti, & finali; Tùm, quia vti in diſpoſitiua Inſtru-
10 menti, expreſſa, talis cenſeri debet iuxta opinion. *Marc. Anton. variar. reſol. lib. 3. reſol. 40. num. 110. Rot. in recent. deciſ. 239. num. 9. part. 8.* Tum etiam, quia talis cauſa di-
citur actus pius, & laudabilis, & propterea de per ſe
ſufficiens ad ſubſtinendam renunciationem, vt in
11 ſimili, dicit *Rot. coram Eminentiſs. Otthob. deciſ. 182. in fin.*

Non obſtat allegatus defectus inſinuationis; Quia ille
tollitur ex Inſtrumento eiuſdem producto in actis.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. Vareſio,

Ariminen. Succeſſionis.

Ven. 9. Decembris 1667.

ARGVMENTVM.

Mater, renunciando præiudicat filijs, etiam venien-
tibus, ex propria perſona; quando renunciatio fit
à matre recepta dote, & deducuntur iura filio-
rum.

SVMMARIVM.

1 *Via executiua vulneratur per ſententiam contrariam.*
2 *Mater renunciando præiudicat filijs in concurſu auunculorum.*
3 *Etiam ſi mater prædecedat ei de cuius ſucceſſione agitur.*
4 *Præcipuè ſi filij ſunt hæredes matris.*
5 *Quod procedit, quando in renunciatione fuit deductum ius filiorum.*
6 *Hæres beneficiatus, quouſque reddit rationem tenetur ſeruare factum defuncti.*
7 *Inſinuatio per 30. annos præſumitur.*
8 *Renunciatio correſpectiua, & ob cauſam dotis, poteſt non inſinuari.*
9 *Renunciatio matris, facta recepta dote, nocet filijs etiam venientibus ex propria perſona.*
10 *Renunciatio facta verbis generaliſſimis comprahendit omnia iura, & actiones.*
11 *Renunciatio de iure incerto, & nondum quæſito, non poteſt dici læſiua.*
12 *Exceptio læſionis non admittitur in iudicio poſſeſſorio, & executiuo.*

DECISIO CX.

IVlia de Bandis, ex cauſa dotis ſibi conſtitutæ in ſcut. 375. ad effectum contrahendi Matrimonium, cum Hieronymo de Hippolitis anno 1619. cum decreto Iudicis, præſentia, & conſenſo Hortenſiæ Matris, alijſque ſolemnitatibus renunciauit omne Ius, quod ſibi, & filijs competere potuiſſet, in bonis, tàm Paternis, quàm Maternis, ad fauorem Comitum Malateſtæ, & aliorum fructuum de Bandis, per hæc verba, *fecit finem, & renunciationem, &c. de bonis proprijs, & Emphyteuticis, &c. paternis, maternis, fraternis, & Auitis, & cuiuſcumque alterius generis, & de omni, & toto eo, quod vllo, vnquam tẽpore, dicta Iulia, & eius liberi, & deſcendentes prætenderent, & quomodolibet prætendere poſſent, ſeu poſſet tàm in re, quàm in ſpe, tàm ex cauſis ſupra expreſſis, quàm ex alia quacumque cauſa, &c. ita vt dicta Iulia & ſui ſint perpetuo excluſi ſine vlla ſpe, quidquid vlteriùs petendi, cum clauſula ad habendum &c. Summ. illorum de Bandis num. 8.* ſoluto autem per obitum viri, matrimonio, ſuperſtitibus Octauiano, & Hieronymo filijs, tranſiuit ad ſecunda vota, cum Scipione Diotalleuio, & præuia eiuſdem dotis conſtitutione, ſimili renunciatione, à ſe, ſuiſque filijs, ex eo matrimonio naſcituris, fauore eorundem fratrum de Bandis, iterum omne ius abdicauit, tam quo ad hæreditates Parentum, quàm quo ad illas fructuum ex cauſa de præſenti, & de futuro, & ex quacumque alia ratione, vel cauſa, cum pacto Iurato nihil aliud petendi; eodem *Summ. num. 2.* Suſceptis, verò ex huiuſmodi matrimonio alijs duobus filijs, nèpè Georgio, & Iulio de Diotalleuis, filijs dictæ Iuliæ ex primo, & ſecundo matrimonio, Iudicium in partibus inſtituerunt ſuper immiſſione, in bonis hæreditarijs dictæ Hortenſiæ eorum Auiæ, contra Malateſtam, & alios de Bandis, qui tamen per ſen-

tentiam

Digitized by Google

tentiam fuerunt abſoloti ab Impetitis. At in gradu Ap-
pellationis,cauſa mihi commiſſa dubitaui,an dd.Hippo
litis , & Diotalleuis eſſet danda immiſſio, DD. negati-
uè reſponderunt.

Siquidèm ex ſententia contra ipſos lata in parti-
bus,remanſit vulnerata via executiua, ita vt Iudicio iã
tùm ordinario , agendum ſit *Angel. de leg. contradict.*
1 *quæſt.2.art.6.num.199.Zacch.de oblig.Camer q.37.n.23.*
Rot.penès eundem deciſ.18.num.1.& 2. & deciſ.7ō num.1
*coram Coccin & in rec.deciſ.245.num.*10.*part.*11.

Imò circumſcriptio, etiam effectu ſententiæ prædictę,
viſum fuit DD. denegandam eſſe immiſſionem; quia il-
lis obſtant ampliſſimæ renunciationes Iuliæ Matris,quæ
prodierunt ad fauorem illorum de Bandis, in quibus,
cum fuerit expreſsè deductum ius filiorum, & hęredum,
non valent ipſi in concurſu Auunculorum ad ſucceſ-
2 ſionem Auiæ aſpirare, ad tradita per *Bart. in l.qui ſuper-*
ſtitis, nu.2 verſ.ſi autem veniret.ff. de acquir.hæred.Surd.
conſ.355.num.39.& 41.Faber.in Cod.lib.2. artic.3 diff.14.
num.13.& 14.de pactis,Mart.de ſucceſſ. legali part.2.q.14
art.2.num.11.Peregr de Fideic art.52 num 97. Rot.in Bo
non. de Dulphis, 2.Decemb 1644.§ nam reſpectu verſ.ſed
in renunciatione, & §.ſeq.coram Reuerendiſs.Imolen. in
Ceſenaten. Bonorum 17. Martij 1656. in principio coram
R P.D. m. Albergato,& in Ariminen. Bonorum 24.Mar-
tij 166. §.cuius renunciationis cor.R.P.D.Beuilaqua.

Quæ, quidèm renunciationes, adeò generalibus ver
bis conceptæ, tale filijs præiudicium intulere,vt licet Iu-
lia renuncians prædeceſſerit Hortenſiæ, de cuius hære-
ditate agitur, tamen illis fuit pręcluſus aditus ad ſucceſ-
ſionem ſuperſtitibus Malateſta, & alijs fratribus de Ban-
dis, à quibus tamquam defunctæ proximioribus exclu-
duntur,& ideo ceſſante edicto ſucceſſorio,ſolum poſſent
venire repręſentando Matrem,ex cuius perſona propter
pręſcriptas renunciationes repelluntur, *Alex conſ.75.n.14.*
3 *verſ & ideo lib.1.Pariſ.conſ.94.num.33.libr.3. Surd.conſ.*
355 num 44.lib.3.Theſaur.quæſt. forenſ.lib.2.quæſt.40.nu.
18.& 20. vbi latè diſcuſſo articulo reprobat contrarium
tenentes, *Merlin.de legitim lib.1. tit.2.quæſt.11 nu.13.An-*
dreol.controu.47. num.22.

Præſertim, quia tam Hippoliti, qoam Diotallcui ex
primo,& ſecundo Matrimonio procreati, ſunt hæredes
Iuliæ renunciantis, quo caſu eo minus factum defunctæ
genitricis valent impugnare per *text in l. cum a Matre,*
4 *C de rei vindicatione Fulgoſ.conſ 67.num.3.Rot. cor. Emi-*
nentiſs D.Card Otthob.deciſ.1000, nu.14. & in Bononien.
fideicomm.16.Nouembris 1640.§ 1.cor.Card. Veroſpio, &
in his præciſis terminis, quod filij non poſſint venire
contra renunciationem Matris, ſi ſint eius hæredes,quo-
ties in renunciatione fuit deductum ius hæredum, cum
pacto iurato nihil aliud petendi, probant ex Theorica
5 *Bald. in l qui ſe Patris,num.12.verſ.aut renunciat. C. vn-*
de liberi, Rub. Alex.conſ 42 num.6.in fin Surd.d.conſ.355.
num.4 Peregr.conſ 85. num.8.lib.5. Et de fideic. art.52.nu.
93. Andreol. dicta contr.407.num.20. & 21. Rot. in Ari-
minen bonorum 24.Maij 1660.§. cuius renunciationis cor.
R.P.D. m. Beuilaqua, & in Rauennaten. hæreditatis 24.
Ianuarij 1661.§. verum quatenus in principio cor. R.P.D.
m. Albergato, Idque etiam procedit, licet adiuerint hæ-
reditatem, cum beneficio legis, & inuctarij, quia quouſ-
que per eos non fuerit reddita ratio de bonis in Inuenta-
6 rio deſcriptis,tenentur ſeruare factum defuncti, *Rot. cor.*
Eminentiſs.Otthob. dec.107 nu.15 & ſeqq.& in Bonon. de
Dulphis 2.Decembris 1644. §. nec facti cor. Reuerendiſs.
Imolen.

Nec obſtat, quod renunciationes prædictæ ob defe-
ctum inſinuationis, per conſtitutionem ægidianam re-
quiſitæ, vitio nullitatis obnoxiæ remanſerunt; quia per
lapſum 30.annorum pręſumitur illam Interueniſſe,*Rot.*
7 *coram Puteo dec.132.num.1.lib.2.in contract.Caualer.dec.*
575.num.11.& in Firmana bonorum 7.Iunij 1662.§. Non
obſtat cor. Reuerendiſs. D. m. Decano, Tum etiam, quia
dictę renunciationes non fuerunt mere gratuitæ, ſed
correſpectiuæ, & ob cauſam dotis receptæ; quo caſu
etiam deficiente inſinuatione ſuſtinentur, *Alex.conſ.167*
num 10.lib 7. Rot.dec.292. num.33.part.6.rec. & in Ro- 8
mana ſeu Perusina donationis 18. Decembris 1663. §.ma-
ximè coram Eminentiſs.D Card Celſo.

Ex qua renonciationum correſpectiuitate, alia potiſ-
ſima, pro excluſione filiorum ratio deſumitur, Regula-
re enim eſt renunciationes factas à Matre ex cauſa do-
tis receptæ nocere filijs, quamuis ipſi veniant ex propria
perſona, & mater deceſſerit antequam ſit delata ſucceſ- 9
ſio; dummodo in renunciatione facta nomine proprio,
& filiorum mater dicat ſe contentam, cum pacto iurato
de non ſuccedendo & filij ſint Matris hæredes *Roman in*
l.qui ſuperſtitis num.7. verſ.quod limita,ff.de acquir.hære-
ditate Decius conſ.181.n.7.Surd.conſ.355. n.43. Theſaur.
quæſt. forenſ lib.2.quæſt.90 num.15. Mart.de ſucceſſ.leg p.1
quæſt.14.num.4.& ſeqq. Merlin. de legit.lib.1.tit.2 qu.11.
num.11.verſ. verum negotio; Andreol. contr.407. num.14.
& ſeqq. & hanc opinionem tenuit *Rot dec.399. num.11.*
coram Rotas, & in Caſenaten. bonorum 17.Martij 1656.
in principio, coram R.P.D. m. Albergato,& in Ariminen.
bonorum 24 Maij 1660. §.Non obſtat verſ.nam, cum re-
nunciatio coram R.P.D. m. Beuilaqua.

Minus viſum fuit ſubſiſtere, quod ſecunda renuncia-
tio,quo ad bona filiorũ fuerit reſtricta ad bona emphy-
teotica, contrarium enim ex illius lectura apertè con-
uincitur, dum ea legitur facta de Iuribus, & actionibus
ipſi Iuliæ, vel eius hæredibus, & ſucceſſoribus,&c. com-
petentibus, & ſuper quibuſcumque bonis mobilibus, &
immobilibus proprijs, & emphyteuticis, &c. generali-
ter, & generaliſſimè, de omni, & toto eo, quod ipſa Iu-
lia,vel ſui hæredes, & ſucceſſores prætendere, & conſe-
qui poſſent, contra, & aduerſus eius fratres, ac bona, &
hæreditates dd. Parentum, & fratrum, & quomodo-
cumque, & qualitercumque, & quouis modo, Iure, &
via, &c. nulla in ſe de eis reſeruatione præſcripta, ſed
ſint apta comprehendere omnia bona, Iura, & actiones,
ad *tex in l.bonorum, ff de verb. ſignif.Tiraquell.in l ſi vn-* 10
quam verſ.bona num 8. Cod.de reuoc.donation. Rot.deciſ.
390.num.1.part.9.tom.2.rec.

Exceptio, demum læſionis ex eo deducta, quod Iulia
pro augumento dotis in ſolis ſcut.750.Cũ alia ſcut.3000.
ei deberentur ex legato Patris (renunciauerit opolentæ
hæreditati Matris, & fratrum, viſa fuit DD. non ſuf-
fragari in hoc Iudicio ad obtinendam immiſſionem;
quoniam, vltra, quod renunciationes fuerunt de lucro
incerto, & quærendo pro conſeruatione domus, & fami-
liæ, quo caſu nulla poteſt conſiderari læſio, *Rot. coram* 11
Eminent.Otthob dec.182.nu.24.& ſeqq. Ceſſat tamen ob-
iectum ex eo, quod præfatæ renunciationes, donec non
ſint per tres ſententias reſciſſę, repelluntur agentes à ſi-
milibus remedijs poſſeſſorijs, *Rot.dec.86.n.9.part.6.rec. &*
in Fauentina Primogenitura 21.Iunij 1660.cor.R.P.D. m. 12
Beuilaqua, & in Rauennaten. bonorum 7. Iunij 1666.§.
quoniam admiſſa coram R.P.D. m. Carpineo.

Et ità vtraque parte Informante Deciſum &c.

Bo. Me. Emerix.

Bononien. Liquidationis Pretij.

Sabb. 27.Ianuarij 1666.

ARGVMENTVM.

Euictio licèt non detur pro legato ſpeciei; hoc tamen non procedit,quando legatum eſt correſpectiuum, & in compenſationem.

SVMMARIVM.

1 *Actio euictionis datur contra hæredes.*
2 *Euictio non datur pro legato certæ ſpeciei.*

3 *Eui-*

3 *Euictio competit pro legato correſpectiuo.*
4 *Hæres, quocumque caſu tenetur de euictione.*
5 *Mulier vltra dotes ſolet aliquid habere.*
6 *Singula, quæ non proſunt vnita iuuant.*
7 *Mandatum illiquidum non datur executioni.*

DECISIO CXI.

QVamuis ex cauſa, & amplitudine verborum legati
relicti à Com. Franciſco de Populis, Comitiſſæ Ca-
milliæ Zambeccariæ eius vxori, ac alijs ponderatis in
ſecunda deciſione huius cauſæ ædita, corã Me ſuperiori
anno informantes pro eadem Comitiſſa rurſus argue-
rentur legantem voluiſſe compræhendere ambo præ-
dia, ſub eodem legato, attamen Domini, iterùm nihil
ſuper hoc firmantes, declararunt, mandatum ab A. C.
relaxatum, pro medietate pretij vtriuſque prædij euicti
à ſororibus, & Iulianis, pro nunc dumtaxat exequendũ
eſſe, pro medietate valoris prædij *della Rozza*, ſuſpenſa
medietate pretij alterius prædij *della volta*, circa, quod
maior verſatur difficultas.

Ratio reſolutionis fuit, quia cum legatum, quoad
prædium *della Rozza*, ſit vndique clarum, nec contro-
uertatur euictio, vtique mandatum rectè fuit ab A. C.
relaxatum, ad fauorem eiuſdem Comitiſſæ, contra hære-
1 des Com. Franciſci *l. emilia re 20. ff. de euict. Rot. deciſ. 21.
num. 12. part. 10 rec.*

Non obſtat, quod pro legato certæ ſpeciei, prout hoc,
regulariter non debeatur euictio *l. ſi à ſubſtituto 41 in fine
2 de leg. 1. Rot. in Bononien. legati vſusfructus 5. Nouembris
1650. §. ex alio coram Bichio.*

Quia animaduerſum fuit, quod in præſenti caſu, non
agitur de legato merè gratuito. In quibus terminis loqui-
tur lex, & proximè allegata deciſio; ſed de legato one-
roſo, & correſpectiuo, ad debitum mobilium, tempore
Sponſalium perueniorum, ad manus Comitis legantis,
quod cum potius importet, quandam dationem in ſolu-
tum, ad inſtar illius regulari debet, & conſequenter pro
3 eo etiam competit euictio *Nouar. de dat. in reſol. ſect. 1. q.
11. n. 6. 7. 8. Rot. dec. 148. n. 24. 26. p. 9. rec.*

Præfatum autem legatum eſſe onerosum, & correſpe-
ctiuum ad debitum mobilium, ad manus Comitis per-
ueniorum, tempore ſponſalium, reſultat ex lectura lega-
ti adminiculati, tamen ex qualitate legantis, qui erat ex
nobili, & diuite familia, nec reperiebatur ære alieno gra-
uatus; Vndè præſumi non debet, quod voluerit, ſimula-
to titulo, legare, cum etiam ſine cauſa, legare potuiſſet,
4 & euictionem hæredibus imponere, *iuxta tex. inſtit. eod.
& notatur per Honded. conſ. 41 nu. 29. lib. 2.* Tum ex qua-
litate legatariæ, quæ cum eidem viro dediſſet in dotem
lib. 50000. veriſimile eſt etiam, quod alia mobilia ad do-
5 mum eiuſdem aſportauerit, vt fieri ſolet per nobiles ma-
tronas, ex ponderatis per *Rot. poſt Zacch. de ſociet. dec. 59.
num. 5.* Tum etiam, ex atteſtationibus trium teſtium, de-
ponentium, Comitiſſam aſportaſſe ad domum Comitis
Franciſci ſui viri, multa mobilia, & capſas plenas magni
ponderis, quæ depoſitiones licet extraiudiciales, iunctis
tamen ſupradictis plurimũ faciũt, ex regula, ſingula, quæ
6 non proſunt vnita iuuant *Rot. coram Gregor. dec. 245. n. 2.
& ſeqq. & in rec. deciſ. 238. n. 30. part. 8.*

Minus obſtat, quod ex fructibus, per plures annos, à
Comitiſſa, perceptis, ab altero prædio *della Volta*, redda-
tur illiquidum mandatum, quoad aliam medietatem
7 prædij *della Rozza*, ideoque non veniat exequendum ex
firmatis *in 1. deciſ. § imo*.

Nam placuit reſponſio data in ſecunda deciſione §.
fin. nempè, quod cum fructus fuerint, bona fide perce-
pti, & conſumpti, ſicut modo non eſſent reſtituendi, ità
non poteſt ex illis illiquidum reddi creditum Comitiſ-
ſæ, pro alia parte, pro qua mandatum tamquam non
executum ſuſtinetur ad euitandos inanes circultus, &
inutiles expenſas ex ibi allegatis.

Et ita vtraque, &c.

Bo: Mei Emerix.

Bononien. Pecuniaria.

Merc. 22. Martij 1662.

ARGVMENTVM.

Si ex præcepto teſtatoris, continuetur negocium ab
hærede, bona hæreditaria obligantur pro debitis d.
negocij, etiamſi addatur conſocius.

SVMMARIVM.

1 *Bona hæreditaria eius, qui ordinauit continuationem
negocij obligantur creditoribus negocij.*
2 *Negocium dicitur finitum, dum in eo mutãtur perſonæ.*
3 *Addito conſocio in negocio non dicitur mutatũ negociũ.*
4 *Prohibitio alienationis non impedit alienationem pro de-
bitis.*
5 *Socius tenetur in ſolidum pro debitis negocij.*

DECISIO CXII.

CVm poſt obitum Matthæi Muſcardini, negocium
artis ſericæ, ſub nomine Ioannis, & Matthæi Mu-
ſcardini exercitum, per Paulum Matthæi filium, & hæ-
redem, ex eiuſdem præcepto, ſeù deſiderio continuatum
fuiſſet, Angelus Pagnanus & litis conſortes, qui huic ne-
gocio crediderunt, non acquieſcẽtes delationi, paulo poſt
decoctionem à creditoribus conceſſæ, obtinuerunt ab R.
P. D. Albergato ſententiam, qua declaratum fuit, tam
bona & hæreditatem Matthæi, quam Paulum, nedum
nomine hæreditario eiuſdem, ſed etiam proprio, ſibi te-
neri, & obligatos exiſtere, à qua ſententia, commiſſa mi-
hi cauſa appellationis, & propoſito, de more, dubio, ſu-
per illius confirmatione, Domini pro Confirmatione
reſponderunt.

Etenim, quoad bona, & hæreditatem Matthæi, eo ipſo,
quo ille, ſiue per modum præcepti, ſiuè per modum de-
ſiderij ordinauit continuationem negocij, & in eo nomẽ
ſuum per inſtitutem ſeu adminiſtratorẽ permiſit, ſequi-
tur, quod eius hæreditas obligata remãſerit creditoribus,
qui fidem eius nominis publicè, & palam ſequuti fuerunt
per *Alex. in l. 1. §. ſi plures vltima, cum l. ſeq. & l. ſi ta-* 1
*men plures, §. ſed ſi plures, ff. de exerc. act. Caſtren. in d. §. ſi
plures n. 3. Bart. in l. eandem num. 9. verſ. ſi talis negociatio,
ff. de duobus reis,* quos refert, & ſequitur *Rot. dec. 246. nu. 5.
& ſeqq. num. 6. recent. & in Romana Societatis de Rotignis
9. Iunij 1645. § quia inter coram Reuerendiſs. Terracinen.*
cum alijs cumulatis in deciſione huius cauſæ 2. *Maij
prox. præt. coram R. P. D. Albergato.*

Nec ſubſiſtit, quod hoc negocium, quoad Matthæum,
ſeu illius hæreditatem terminatum fuerit, de anno 1651. 2
per inſtitutionem alterius conſimilis negocij, cantantis,
ſub nomine Pauli, quoniam Paulus non conſtituit no-
uum, & diſtinctum negocium priuatiuè, quoad ſe ſolũ,
ſed tantum fecit ſe cumulatiuè conſocium, quod mani-
feſtè probatur; tum ex eo, quod negocium continuatum
fuit, ſub ijſdem nominibus Ioannis, & Matthæi, iuncto
nomine Pauli, vti conſocij, quod ſolum ſufficeret, vt Pa-
gnonus, & concreditores, qui fidem vtriuſque, tam Mat-
thæi, quàm Pauli ſecuti fuerunt, ſolutionem ab vtraque
conſequi deberent, vt certè dictum fuit, in ſupracitata
Romana Societatis de Rotignis coram Reuerendiſs. Ter- 3
*racinen. & in eadem coram R. P. D. Bourlemont 3. Ia-
nuarij 1661.*

Tum ex eo, quod de anno 1653. & 1656. executo-
res teſtamentarij Matthæi, ſciente, & patiente Paulo,
negocio ſe ſe immiſcuerunt, quod ſanè Paulus mini-
mè permiſiſſet, ſi tunc negocium ad ipſum ſolum pri-
uatiuè pertinuiſſet.

Neque

Neque euitari poteſt, obligatio bonorum, & hæreditatis Matthęi, ſub prætextu, quod ipſe in teſtameoto fideicommiſſum inſtituerit, & bona ſua alienari prohibuerit, quia cum debitor, de quibus agitur, originem, & cauſam habeât ab ipſo Matthæo teſtatore, prohibitio alienationis noo impedit, quo minus ex cauſa ſolutionis debitorum huiuſmodi bona ipſius obligari, & alienari poſſent, vt præter auctoritates adductas, in praxit. *dec. R.P.*
4 *D. Albergato* firmauit, *Rot. cor. Merlin.*

Quo verò, ad Paulom res viſa fuit extra controuerſiã quia, dum ipſe publicè declarauit, velle proſequi oegotium, etiam nomine proprio, poſt talem declarationem, non ſolum repręſentauit perſonam patris, ſed inſuper in-
5 duit perſonam ſocij, vndè vtroque nomine inſolidum tenetur debitis, occaſione negocij, ſeu ſocietatis contractis, *d.l.1.§.vlt.& l.2.& 4.§.1.ff.de exerc.act.Rot.d.dec.246.num.5.& ſeqq.& in præalleg.Rom.ſocietatis de Rotignis, §. quia cum inter cor. Reuerendiſs. Terracinen.*

Nec, ad effectum, de quo agitur, Paolo ſoffragatur dilatio à maiore parte creditorum obteota, quia, vt benè reſponſum fuit *cor. R.P.D. Albergato,* hoc quidem poſſet retardare executionem, non autem relaxationem mandati; Ante eius expeditionem particulariter videri poterit, an ne obſtet dilatio.

Ex quibus vtraque, &c.

Bo: Me: Emerix.

Ciuitatis Caſtelli Dotis.

Vener. 28. Aprilis 1662.

A R G V M E N T V M.

Filia renuncians, recepta dote, poteſt de eadem dote, ad libitum, diſponere, nec reuertitur ad patrem, etiam ſi decedat ſine filijs; Donatio inter virum & vxorem firmatur iuramento.

S V M M A R I V M.

1 *Obligatio Cameralis dat viam executiuam.*
2 *Dos à patre profecta reſtituitur patri.*
3 *Ideò filia in eius præiudicium eam donare non valet.*
4 *Limita, quando fuit data à patre, pro omni, & toto eo & filia renunciauit.*
5 *Donatio inter virum, & vxorem, morte non confirmatur quando præmoritur donatarius.*
6 *Contra, quando eſt firmata iuramento.*
7 *Inſinuatio per 30. annos præſumitur.*
8 *Pactum de non petendo, non extenditur ad non expreſſa.*
9 *Tranſactio inita cum vno, non prodeſt alteri.*
10 *Tranſactio requirens altiorem indaginem, non impedit executionem obligationis Cameralis.*

D E C I S I O CXIII.

COmmiſſa mihi cauſa appellationis, à mandato relaxato ab A.C. Bulgarino, contrà Bona hæreditaria quondam Pirri de Pazzis, pro ſcut. 700. reſidui Dotis ſcut. 1400. monetæ, per eum promiſſæ Ludouicæ filiæ, & ab hac donatæ Io. Baptiſtæ Manzolo eius Viro; Propoſitoque dubio, ad formam reſcripti ſignaturæ; An Mandatum A.C. eſſet exequendom, affirmatiuè reſponſum fuit, Quia validitas reſultat ex reuolutione actorum, & iuſtitia, ex Inſtrumentis publicis promiſſionis, & donationis Dotis, cuius medietas, dum tantùm ſoluta probatur, rectè pro reſiduo, relaxatum fuit maodatom, ſtante obligatione camerali adiecta lo Inſtrumento pro-
1 miſſionis, *Rot. cor. Buratt. dec. 779. & dec. 919. num. 1.* & alias paſſim.

Nec facit, quod Dos conſtitota fuerit à Patre, quodq; ipſe ſtipulatus eſt eam reſtitui, iuxtà formam Iuris ſecũ-
dum cuius diſpoſitionem, dos à Patre profecta reſtituenda eſt Patri, nec poteſt in eius præiudicium, à filia donari 2
l. dos à Patre, & ibi cõmuniter ſcribentes *C. ſolut. Matrim.* 3

Quia, cum promiſſa illa fuerit, pro omni, & toto eo, quod Ludouica Filia prætendere poterat, tam in bonis paternis, quam maternis, quauis de cauſa, vel occaſione; vtique Dos non poteſt dici profectitia, ſed vti ſubrogata, in locum Iurium renunciatorum, fuit, pleno Iure acquiſita filiæ, quæ proindè potuit de illa, vti 4
re ſua, ad libitum diſponere, *Rota in Romana Dotis 3. Decembris 1632. coram Remboldo, & in Fauentina Dotis, ſeu Succeſſionis 21. Februarij 1639. quæ* eſt deciſio *118. num 23. cum ſeqq. part. 8. recent.*

Sicuti nec etiam refert, quod vir prædeceſſerit vxori, quia licet regulariter donatio inter virum, & vxorem non ſubſtineatur, nec morte firmetur, ſi præmoriatur is, qui liberalitatem accepit. *l. 1. 2 & 3. ac tot. tit. ff. de donat. int. vir. & vx. l. etiamſi vxor, § marito C. eod.* 5

Fallit tamen, quando, prout hic, donatio firmata fuit iuramento, tunc enim valet ab initio, nec caducatur, quamuis donatarius priùs deceſſerit, ſecundum veriorem, & magis commuoem ſenteotiam, à qua in iudicando, & coofulendo oon eſſe recedendum teouit 6
Iul. Clar. § donatio quæſt. 4. num. 3. Couarr. de teſtam. rubr. 2. num. 10. & articulo maturè diſcuſſo, *Mant. de tacit. lib. 21. tit. 4. num 8. & ſeqq.* vbi quamplures alios cumulat, quos ſequitur, *Rot. cor. Gregor. dec. 563. num. 7. & dec. 206. num. 3 poſt Pacif. de Salu.*

Minus releuat defectus ioſinuationis, quia, cum inſinuatio, ſit ſolemnitas extrinſeca, & donatio facta fuerit anno 1619. illa ex lapſu 30. annorum præſu- 7
mitur interueniſſe, *Put. deciſ. 132. per totam libr. 2. & in Caſenaten bonorum 15. Maij 1651. §. non obſtat coram R.P.D. Albergato Decano, & in Cæſenaten. Emphyteuſis 15. Maij 1652. coram Reuerendiſs. Papien.*

Denique, non aduerſatur duplex tranſactio, cum pacto de amplius non petendo, quia, de anno 1623. facta apparet de alijs Iuribus prætenſis, occaſione Matris Io. Baptiſtæ, & ſic extendi non debet ad Iura competentia, vigore donatioois, de qua agitur, *l. de cer-* 8
ta 31. Cod. de tranſact. Rota in Placentina Bonorum, 1. Aprilis 1660. cor. R.P.D. Priolo, §. obiectum verò.

Altera verò, anni 1630. inita cum Patribus Dominicanis, qui deinde hæreditatem Pirri repudiarunt, ſuffragari non valet Diamanti, quæ eam hodie detinet, quia tranſactio inita cum vno, non prodeſt alteri, *l. 1.* 9
C. de tranſact. Surd. dec. 132. nu. 9. & in omnem caſum, prædictæ tranſactiones, vti requirentes altiorem indaginem, non poſſunt retardare executionem obligationis 10
Cameralis, ex vulgatis.

Et ita vtraque parte &c.

Bo: Me: Emerix.

Colonien. Canonicatus.

Vener. 10. Decembris 1660.

A R G V M E N T V M.

Acceptans gratiam, de prouiſione alicuius beneficij, non conſumit ſuum ius, quin poſſit vti alia ſimili gratia; ſi gratia nondum ſit perfecta, & Reſignatio Beneficij ad fauorem certæ perſonæ, non tollit ius à reſignante, antequam reſignatarius poſſideat.

S V M M A R I V M.

1 *Acceptans beneficium non poteſt conſequi aliud incompatibile.*

Re-

2 *Reſignans beneficium , abdicanit à ſe omne ius ſuper illo.*

3 *Gratia, cum clauſula, ex tunc dicitur perfecta.*

4 *Gratia de prouidendo, &c. non dicitur perfecta.*

5 *Acceptatio gratia, etiam imperfecta, non conſumit dictam gratiam.*

6 *Acceptans gratiam, non conſumit ſuum ius, niſi conſequatur id quod acceptat.*

7 *Reſignans ad fauorem alicuius non priuatur ſuo iure, donec reſignatarius pacificè poſſideat.*

8 *Non habens qualitates requiſitas in prouiſione, non poteſt prætendere ſe prouideri.*

DECISIO CXIV.

COmmiſſa mihi cauſa appellationis, à ſentẽtia Reuer. Decani confirmatoria alterius R.P.D. Taiæ, adiudicantis, Theodoro Canonicatũ controuerſum; Dubitaui, an ſententia Rotalis eſſet confirmanda, & ratio dubitandi fuit, quia hodiè, pro parte Laurentij non informãtis, & petentis dilationem, prætendebatur, non ſolum, per præcedentem acceptationem Scolaſtriæ conſumpta gratia precum Theodori, ita quod poſtmodum, vigore earundem non potuerit acceptare Canonicatum, vt
1 per *text in l apud Arnulphũ, ff. de optiori & l ſerui electione de leg.* 1. reſponderunt *Oldrad conſ.* 129. *num.* 1. *in fin. Gemin. conſ* 103. *num.* 3 *& ſeq. Rom. ceſſa. conſ.* 329 *num* 4 *quos ſequitur Rot. coram Med. deciſ.* 13 *n.* 1, *de Conceſſ præbenda, & cor. Creſcent. dec.* 19. *n.* 1. *de præb.*

Verùm etiam, quoniam Theodorus Canonicatum huiuſmodi, quatuor annis circiter ad fauorem primi reſignauerat, dicebatur à re abdicaſſe omne ius, ac poſſeſſionem, ac remanſiſſe ſine titulo coloratum, & propterea Canonicatum ei adiudicari non potuiſſe. per *tex. in*
2 *cap. accepta in fine de reſt ſpol & tradit. per Innoc. Io. Andr Abb.* ac alios relatos per *Caſſad. dec.* 4. *num.* 3. *eodem tit. & Put. dec* 158 *num* 6. *lib.* 3.

His tamen minimè obſtantibus, Domini, pro confirmatione reſponderunt, obiectum, ſiquidèm conſumptionis precum viſum fuit ſufficiẽter ſublatum, ex plenè deductis in præcedentibus deciſionibus, in quibus dictũ fuit Doctrinam *Oldrad. Gemin.* & ſequac. procedere in gratia expectatiuæ conceſſa in forma prouiſionis, quando nimirum Pontifex prouidet alicui de beneficio vacaturo, cum clauſula ex nunc prout ex tunc, in quibus terminis
3 gratia ſtatim eſt perfecta, nec requiritur factum executoris *Seraph dec* 761 *num.* 8.

Sed non poſſe applicari caſui præſenti, quia preces primariæ dantur in forma mandati de prouidendo, nec requirit perfectionem, ante inſtitutionem ſiuè collatio-
4 nem., in puncto *Lotter. de benef. lib.* 2. *q.* 6. *num.* 47.

Et ideò ſola acceptatio, interim non tribuit ius conſiderabile acceptanti, nec gratiã conſumit *c. fin. §. fanè in*
5 *bis de Conceſſ. Præb. in* 6 *Franch. in cap nè captandæ eodẽ & d tit. nu.* 2 *verſ. quarto nota, Lotter. vbi ſupra libr.* 2. *qu.* 6. *num.* 79. *& ſeqq. Ferrett. conſ.* 16. *nu* 17. *verſ præterea Mohad. dec.* 14. *de conceſſ Præb. Rot. coram Penn deciſ.* 192. *nu.* 16. cum alijs adductis in deciſionibus editis *coram Reuerendiſs. Decano, & R P. D. Taia.*

Tanto minùs in præſenti, quia Theodorus acceptauit, cum expreſſa proteſtatione, quod preces non cenſerentur conſumptæ niſi ſuos plenarios, & integros effectus ſortitæ fuiſſent; Vnde etiam ex abundanti inferebant Domini; licuiſſe Theodoro variare, & preces non potuiſſe conſumi, dum propter litem motam ſuper Scolaſtria illam actualiter conſecutus non fuit, vt limitando
6 contrariam opinionem tradit *glo. in cap in multis in verb. variare de reſcript. Ferrett. d. conſ.* 16. *num.* 16 *verſ. ex alio, & num.* 17. *Arnulphus Buzeus de iur. regul. priuil.* 21. *n.* 4. *inter tract. Magn tom.* 12. *fol.* 373.

Obiectum verò nouiter deductum, ex reſignatione, non videtur poſſe ſuffragari Laurentio. quia *tex. in cap. accepta de reſtit. Spol. & Innoc. Abb.* & alij relati in præcit. deciſionibus *Caſſad & Put* loquuntur in terminis puræ, & ſimplicis reſignationis non autem in reſignatione cõditionali, ſeu facta ad fauorem, in qua donec ius, & poſſeſſio plenè fuerint acquiſita reſignatario, rectè poteſt reſignans agere, & conueniri, vt diſtinguendo inter vtramque reſignationem tradit *Pariſ. de reſign. libr.* 1. 7
q. 3 *n.* 47. *& ſeqq & q.* 7. *n* 9. & pluribus cumulatis *Rot. cor. Pen. dec.* 299 *n.* 1. *& ſeqq. & ſignanter num.* 6. 7. *&* 8 *impreſſ. Venet.* & ceſſat omnis difficultas ex Bulla *Greg.* 13. relata etiam penes *Pariſ. vbi ſupra lib.* 11. *q.* 3 *n.* 35.

His demum accedit, quod Laurentius non probauit ſe habere qualitates requiſitas in Indulto Apoſtolico, conceſſo vniuerſitati ſtudij Colonien. vigore cuius prætendit ſe prouiſum, ad tradita, per *Garz. de benef. part.* 5. *c.* 4. 8
num. 170. *& ſeqq.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. Emerix Iuniore.

Imolen. Bonorum,

Lunæ 20. *Maij* 1666.

ARGVMENTVM.

Donatio ſimulata, ob timorem confiſcationis, eſt nulla, nec aliquod ius dare poteſt donatario, & enumerantur plures coniecturæ inducentes ſimulationem.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio in integrum ob lapſum fatalium, non datur niſi conſtito de læſione.*

2 *Confeſſio extraiudicialis ſufficit ad probandam ſimulationem donationis.*

3 *Stantibus præcipuè cauſa ſimulandi & coniecturis eam inducentibus.*

4 *Donatio præſumitur ſimulata in præiudicium fiſci, quãdo fit ab eo qui ſolet delinquere.*

5 *Probata cauſa ſimulandi, duæ coniecturæ ſufficiunt ad probandam ſimulationem.*

6 *Donatio inter virum & vxorem præſumitur ſimulata.*

7 *Simulatio præſumitur ex quo pater præfert extraneos propriæ ſoboli.*

8 *Pacta inſolita non reuocandi donationem inducunt ſimulationem.*

9 *Donatio continens meliorem partem bonorum præſumitur ſimulata.*

10 *Donatio præſumitur ſimulata quandò donator, & filij permanent in poſſeſſione, & percipiunt fructus.*

11 *Donatio, & contractus ſimulatus eſt nullus, nec dat actionem.*

DECISIO CXV.

COncluſum fuit, conſtare de re iudicata, non autem de cauſis reſtitutionis in integrum, ſtante validitate, & Iuſtitia ſententiæ A. C. per quas excluditur læſio, & lapſus quinquennij à die interpoſitæ appoſitionis, intra quod nihil fuit actum iuxta vulg. *text in Auth. ei, qui C. de temp & reparat. appellatione, & in cap cum ſit* 1
Romana de appell. & adducta per *Rotam deciſ.* 233. *nu.* 3. *part.* 7. *rec. & in Bonon. Bonorum* 26. *Iunij* 1665. *coram bo. me. Auunculo meo.*

Validitas reſultat ex actis, & iuſtitia, ex geminata confeſſione. tam Doralicis Donatariæ, quam Franciſci donantis, quod donatio, de qua agitur fuerit ſimulata, ob timorem confiſcationis, vt deponunt Teſtes *Sum. nu.* 8. quæ confeſſio, licet extraiudicialis, ſufficit in hac mate- 2
ria ad pleniã probationẽ ſimulationis, *Rota in rec. deciſ.* 179. *n.* 17. *& dec.* 262 *n* 14 *&* 15. *part.* 11. concurrentibus (Vt hic) Cauſa ſimulandi, & coniecturis, quæ ſecluſa, & confeſ-

Digitized by Google

confeſſione ſufficere , poſt alios dixit *Rota coram Pan.*
3 *deciſ.346.n 2.& 3.ſecundum impreſſ. Venetam , & in rec.*
d.deciſ.179.num 3.part.4.tom.2.

Pro Cauſa ſimulandi deducebant, non ſolum , quod
Franciſcus, de tempore donationis erat inuolutus pluri-
bus inimicitijs capitalibus cũ diuerſis familijs potentibus,
quarum occaſione ſecuta fuerant , quam plurima homi-
cidia, vt deponunt ijdem Teſtes d. *nu.*8. Sed etiam, quod
erat deditus rixis,& facinoribus, ob quæ paulo ante do
nationẽ damnatus fuerat In Curia Criminali Bononiæ
in pœnam vltimi ſupplicij,& confiſcationis bonorum , à
4 qua poſt annum , ſe liberauit præuia nominatione alte-
rius Bandiij, vt in *Sum.num.*5. *& 6.* ex quibus reſultare
ingentem,& efficacem Cauſam ſimulandi ponderant in
ſpecie *Bartol.in l. poſt contractum, n, 2.verſ.tu debes, ff. de*
donat. Menoch conſ.430.n.3.& ſeq. Honded conſ.46.nu.27.
verſ. ſecundum lib.1. Mant.de tacit,lib 13 tit.39.nu.12. &
Rota in rec deciſ.179 num.4 part.4.tom.2.

Coniecturæ verò licet probata Cauſa ſimulandi duæ
5 ſolæ ſufficerent, vt dixit *Rota in rec. d.dec.262 n.17.part.*
11.& coram Eminent. Otthobono dec.191.n.3. in præſenti
tamen viſæ funt concurrere plures, & vrgentes.

Prima elicita, ex eo quod donatio facta fuit vxori , ob
cuius confidentiam , cum Marito facilius præſumitur ſi-
6 mulatio, *l.data 27.C.de donat Bart.in d l.poſt contractum,*
num.3. ff.de donat. Menoch d. conſ 430. num. 12. & ſeqq.
cum alijs per *Rotam d.deciſ.179.nu.6. cum quatuor ſeqq.*
part.4.tom.2.rec.

Secunda ex compræhenſione hæredum , poſthabitis
quinque filijs , quos tunc Donator habebat contra om-
nem veriſimilitudinem Paternæ affectionis præferendi
extraneos propriæ ſoboli , vt in fortioribus terminis per
7 *text.in l.iſti quidem ff. quod metus Cauſa & in l. ſcripto ,*
ff. vnde liberi vtrobique in fine , conſiderant *Soccin.Sen.*
conſ.264. ſub nu.2.verſ.5.argum,& infra Mantic. de tacit.
lib.13.tit.38.num.34 & ſeqq.

Tertia ex pacto inſolito non reuocandi donationem
ex capite ingratitudinis , quod In propoſito ponderant
8 *Gratian.diſcept.255. num.22. Rota coram Pan. d.dec.346,*
ſub nu. 10.verſ.rurſus & in rec.dec.63. nu.21.part.8.

Quarta ex eo,quod donatio continet maiorem,& me-
liorem Partẽ bonorum , vnde eo magis ſimulationes de-
ſumunt *Bart. vbi ſupra nu 2.Becc.conſ.52.nu.54. Menoch.*
9 *d.conſ.430 n.8. Honded.conſ.46.nu.17.& 18.lib.1.Gratian.*
d diſcept.255.n.19. Mantic.de tacit lib.13.tit.38 nu.23. &
24.& Rota coram Pania d.dec.346.n.8. 9 & 10.

Et denique quinta, quia Donator remanſit vſque ad
obitum in poſſeſſione bonorum donatorum , cum om-
nimoda perceptione fructuum,ac totali adminiſtratione,
prout ante facere conſueuerat, & eo defuncto , in eadem
poſſeſſione continuauerint filij matre Donataria ſcien-
10 te, & patiente, vt latiùs deponunt teſtes *Sum. num.9.* ex
qua quidem poſſeſſione perſpicuam coniecturam ſi-
mulationis reſultare optant *Bart. vbi proximè. nu.4. Me-*
noch.cit.conſ.430.nu 14. cum ſeq.Gratian.d.diſcept.255.nu.
24.& ſeq. Rota coram Pania d.dec.346.nu.12.& 18. & in
rec.d dec.179.nu 13.& ſeq.part 4.tom.2.& deciſ.63.nu.25.
part.8.& dec.262 num.20.par.11.

Quibus ſtantibus rectè fuit ab A. C. pronunciatum
donationem fuiſſe nullam,& inualidam , quia verè con-
trahentes nihil agere intendebant iuxta *text. in l.nuda*
11 *55.de contrahen.empt.l. ſimulate de ritu nupt.& l.emptor,*
ibiq gl.in verb. ſimulata, ff.de aq.pluu.arcen.Becc. d.conſil.
52.num 29 verſ.3.modo.& nu.35.& ſeq.Gratian.d.diſcept.
255.n.31.& ſeq. cum alijs , quos in terminis refert, & ſe-
quitur *Rota d dec.179.n.1. & 2,part.4. tom.2.rec.*

Et ità altera tantum parte Informante &c.

Bo: Me: Emerix ,

Marſicana Succeſſionis.

Merc. 4. Februarij 1665.

ARGVMENTVM.

Fœmina vocata ad fideicommiſſum, non excluditur , ob renunciationem factam , recepta dote ; quia renunciatio non extenditur ad ſucceſſionem fideicommiſſi, maximè ſi agatur de ſucceſſione eius , ad cuius fauorem fuerat facta renunciatio , & defecerint perſonæ in eadem renunciatione contemplatæ, ex defectu enim perſonæ contemplatæ , ſemper renunciatio realis redit ad perſonalitatem , non obſtantibus verbis realitatem importantibus.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio vigore l. fin. datur fideicommiſſario , purificato caſu ſuæ vocationis.*
2 *Fœminæ veniunt nomine tranſuerſalium, & collateralium proximiorum.*
3 *Præſertim vbi non eſt conſeruatio agnationis.*
4 *Filius non venit nomine tranſuerſalium.*
5 *Dictio* à loro *intelligitur de præcedẽter proximè vocatis.*
6 *Relatio fit ad proxima.*
7 *Fœmina dotata ſub prohibitione aliud non petendi , non excluditur à fideicommiſſo.*
8 *Sicuti, nec excluſa à ſtatuto.*
9 *Renunciatio reſtricta ad iura reſoluta non extenditur ad fideicommiſſum poſteà purificatum.*
10 *Verba clara non admittunt gloſſam.*
11 *Dictio* tantum, *eſt taxatiua, & reſtrictiua.*
12 *Interdictum , quorum bonorum , competit cuicumque ſuccedenti ab inteſtato contra poſſeſſorem.*
13 *Renunciatio eſt odioſa, & ſtrictiſſime interpretatur.*
14 *Hæreditati renunciatarij nunquã cenſetur renũciatũ.*
15 *Quiſque de re ſua diſponere poteſt.*
16 *Renunciatio reſoluitur deficientibus perſonis in ea contemplatis.*
17 *Frater non cenſetur velle excludere ſororem in concurſu extraneorum.*
18 *Renunciatio recepta dote , quando eſt dubia declaratur à Capitulis matrimonialibus.*
19 *Præſertim ſi habita fuit relatio ad Capitula.*
20 *Renuncians verbis ampliſſimis realiter ſemper excluditur, ac ſi eſſet mortuus.*
21 *Renunciatio realis , ex defectu perſonarum contemplatarum fit perſonalis & redit ad renunciantem.*
22 *Renunciatio facta ab ingreſſuro religionem præſumitur abdicatiua.*
23 *Secùs ſi fiat à puella nubente in ſæculo.*
24 *Soror renuncians ad fauorem fratris non excluditur ab eius hæreditate.*

DECISIO CXVI.

OBijt, ab Inteſtato , Conſtantius de Macerolis, ſuperſtitibus Victoria,& Olimpia ſororibus, nec non Iacobo,& alijs fratribus patruelibus , inter quos orta lite coram Ordinario Marſicano , ſuper ſucceſſione in hæreditate Conſtantij, & reſpectiuè, quondam Iulij eius patris, prodijt ſententia fauorabilis patruelibus , in gradu appellationis ab A. C. confirmata, Cauſa autem ad hoc Sacrum Tribunal. deducta, mihique commiſſa , ſub *die 15. Decembris proximè præteriti*, ad Inſtantiam Olympiæ dubitaui; an eſſet danda immiſſio,& ſuper quibus bonis, & fuit dictũ, non liquet. Hodiè verò eodem dubio repropoſito, DD. cenſuerunt , dandam eſſe Olimpiæ immiſſionem, tam in bonis Iulij patris , quam in bonis Conſtantij fratris.

Et ra-

Digitized by Google

Et ratio reſolutionis,quoad bona patris,deſumpta fuit
ex illius Teſtamento, in quo ſcriptis hæredibus filijs ma-
ſculis,ſubſtituit his verbis *Alli quali ſuoi figli,& heredi ſu-
ſtituiſco li loro figli,nepoti,e pronepoti in infinitum, e morendo
tutti i loro deſcendenti (il che Dio non voglia) allora in quel
caſo ſoſtituiſce li Collaterali,e tranſuerſali più proſſimi,e più
propinqui*; Cumq; hodie non controuertatur obitus om-
nium hæredum inſtitutorum ſine filiis,& deſcēdentibus;
ac propterea factus ſit locus ſubſtitutioni collateralium,
& tranſuerſalium proximiorum,vtiq; fideic.purificatum
remanſit ad fauorem Olimpiæ Sororis D.Conſtantis, vl-
timo loco,defuncti,& per cōſequens ei debetur immiſſio,
vti proximiori tranſuerſali,in teſtamento vocatæ, *ex re-*
1 *med.l.fin C.de edic.D Adr.toll Rot in Rom.fideic.de Glore-
rijs 28.Martij 1664.§.fin.cor.Me*, & alibi paſſim; Appel-
latione enim,collateralium,& tranſuerſalium proximio-
2 rum veniunt etiam fęminæ *Fuſar.de ſubſt q.366.nu.1 &
ſeqq.Rot dec.282.n.1.2.par.2.& dec.135.n.18.par.8.rec.* &
maximè, in præſenti, vbi à Teſtatore nulla fuit habita
ratio conſeruandæ agnationis, ſed promiſcuè vocati fue-
3 runt omnes deſcendentes tam lineæ maſculinę,quam fę-
mininæ, *Rot in rec.dec.385.nu.39.40.par.9.& in Rom.Fi-
deic.de Glorerijs cor.Me,§.defunctis cū plurib.*ibi allegatis.

Nec ſubſiſtit obiectum,quod Olimpia,tamquam teſta-
toris filia, nomine dictorum tranſuerſalium venire non
poſſit ex deductis *in Rom.Fideic.de Coronis 28.Ian.1647.
cor.Rener.Decano*, quoniam Teſtator non tranſuerſales,
& collaterales ſuos, vel cum aliquo pronomine relatiuo
4 vocauit,poſt illam dictionem *loro*,ibi, *morendo tutti i loro
deſcendenti all'hora,& in tal caſo ſoſtituiſco collaterali, e
tranſuerſali,e più proſſimi,e più propinqui.* Ex quibus verbis
clare apparet,quod teſtator non ſubſtituit tranſuerſales,
& collaterales ſuos,ſed filiorum,& deſcendentium, & in
5 dubio, de collateralibus, & tranſuerſalibus filiorum ſub-
ſtitutio intelligi deberet, ex regula, quod relatio fieri de-
beat ad proxima; & ſic ad deſcendentes proximè antece-
6 dentes vocatos,vt reſpondit *Rot.in rec.dec.98.nu.11.part.*
8.cum alijs ibi relatis.

Neque ex eo,quod Teſtator legauerit Olimpiæ dotem
ſcut.1500.cum expreſſa prohibitione,*Che non poſſi ne cer-
chi hauere più di detta Somma nè per ragion di legitima, ò
ſupplemento di eſſa, nè per qualſiuoglia altra cauſa, la qua-
le, quantunque foſſe neceſſaria eſprimerla, vuole,che l'hab-
bia per eſpreſſa*, retardari poteſt immiſſio; Quia, hodie,
Olympia non agit, de augenda ſua Dote, nec ratione le-
gitimæ,nec ex quacumque alia cauſa, ſed de Succeſſione
ad fideicommiſſum, defecta linea Inſtitutorum, à qua,
quamuis dotata,non repellitur; ad tradita per *Fuſar. de
7 ſubſt.q.311.nu.98.99.Surd.dec.84.nu.6.9 qui* loquitur in
8 terminis, quod fęminæ erant per Statutum excluſæ, &
pariter illas excluſerat,& mandauerat dotari, *Rot. in rec.
dec.137.num.24.25.part.9.*

Minoſque obſtare videtur ampliſſima renunciatio ab
eadem Olimpia emiſſa,occaſione ſcut.4000. Dotis à Cō-
ſtantio fratre receptor; Quoniam ponderatum fuit,quod
circa fideicommiſſaria legata, & alias ſucceſſiones teſta-
mentarias, eſt reſtricta ad deuolutas tempore renuncia-
tionis,nec loquitur de deuoluendis,niſi ab inteſtato tan-
tùm,ibi, *Et alijs ſucceſſionibus,iuribus,& excadentijs qui-
buſcumq;eidem Olimpia deuolutis,tam ex teſtamento,quā
9 ab inteſtato; legat.fideic donationib pro retractis temporib.&
de cætero deuoluendis ab inteſtato tantùm.* Vndè renūcia-
tio non poteſt comprehendere fideicommiſſum paternū
quod tunc non erat in perſona Olimpiæ purificatum, &
ſic obiectum ceſſat in facto propoſito, dd.clara verba nō
10 admittentia *gloſ.tex.in ille,aut ille.ff.de leg.3.*attenta præ-
ſertim illa dictione,*tantùm*, quæ tamquam taxatiua re-
ſtringit renunciationem de deuoluendis ad ſolam ſucceſ-
ſionem ab inteſtato deuoluendam,& excludit teſtamen-
11 tarias, *Franc.dec.123.num.4.Rot.dec.240.nu.5.par.6.rec.*

Quò verò ad bona Conſtantij Fratris ab inteſtato de-
functi,DD.cenſuerunt concedendam eſſe Olimpiæ im-
miſſionem,ex interd.quorum bonorum,cuius remedium
competit cuicumque hæredi ab inteſtato venienti con-
tra poſſidentem pro hærede,vel poſſeſſore,*auth.ceſſante* 12
C.de legit.hæred.Bart & communiter ſcribentes *in l.1.ff.
quorum bonor.Rot.dec 375.nu.3.part.4.tom.2.rec.*

Neque pariter, ad excludendā Olimpiā ab huiuſmodi
ſucceſſione,obſtare viſa fuit præfata renunciatio, quam-
quam loquatur de hæreditatibus ab inteſtato deuoluen-
dis,quia,vltrà,quod in toto Inſtrumēto, nulla legitur fa-
cta mentio hæreditatis Conſtantij, cui propterea renun-
ciatum fuiſſe non præſumitur;ex quo,in hac materia,vti
odioſa,ſtrictiſſimè fieri debet interpretatio; *Hond.cōſ.29.* 13
*n.107 lib.1.Dec.conſ.19.lib.3.Surd,conſ 434.n.32.& ſeqq.
ſæpè Rot.& ſignāter in Rom.Succeſſ.de Commob.15.Ian.1641.
cor.Dunoz.*ſicuti in dubio nomquā præſumi renunciatū 14
hæreditati renunciatarij,quia renūciatio redderetur fru-
ſtratoria,& inutilis,cū vnuſquiſq; viuens de re ſua diſpo-
nere poſſit,in terminis renūciationis firmat,*Cyr.cōr.292.
n 21.verſ.2 principaliter,Rot.in rec.dec 543.n.23.p.5.& in* 15
Rom.Fideic.24.Mart.1662.§ ſi renunciat.cor.R.P.D.Taia

Reſponſū fuit,quod etiamſi d.renūciatio intelligeretur
de hęreditate Conſtantij renunciatarij ab inteſtato defe-
renda;attamen,ſolū locū habere poſſet,ſi ipſe viuens diſ-
poſuiſſet,vel extarent aliæ perſonæ,quarū contēplatione
cenſetur facta renūciatio,non autē,vt Olimpia ab extra- 16
neis excludatur,vt declarādo tradūt *Don.Ant.de Mar.
quotid.reſ.li.2.c.189 n.26.& ſeqq.li.2.& in addit ad Renerı.
dec.151.per tot.Fran.Rot.reſp.88.n.6.& ſeqq lib.2.Cancer.
var.reſ li.3.c.15.n.24.& ſeqq.Hond.conſ.29.nu.79.lib.2.*&
alijs relatis firmat *Cyriac.contr.for.475 nu.1.vſque ad 5.*

Idque benè comprobari viſū fuit, ex veriſimili mente
vtriuſq;cōtrahentis,ex quo alienū ab omni ratione vide-
tur,Olimpiā,in caſū obitus Conſtantij ab inteſtato,nullo
proximiore exiſtēte,voluiſſe ab huiuſmodi hęreditate ex-
cludere ſororē renunciantē,propter remotiores, vt pōde-
ranit *Rot.in rec.dec.543.à n.13.vſq.ad 18.p.5 rec.* Tū etiā,
ex tenore Capitulorū Matrimonialiū,in quib. ſolū con- 17
tēplatus fuit fauor Cōſtantij,vel eorū,in quos ipſe voluiſ-
ſet diſponere; Vndè renūciatio nō debet operari ad fauorē
extraneorū,in quos renūciatarius nō diſpoſuit, ſed regu-
lari ad formā Capitulorū;vt ſępè reſpōdit *Rot.& ſignāter* 18
*in Rom.Caſal.4.Iul.1655.§.ſed his minimè cor.R.P.D. Al-
berg.& in Bonon.fideicomm.11.Feb.1664.coram R.P.D.
Veroſpio.* præſertim quia, conuentum fuit, vt renuncia-
tio fieri deberet, ad formam Capitulorum ſubſtantia
non immutata, vt habetur in iiſdem Capitulis. 19

Nec deniq; ex illis verbis,in Inſtrumēto renūciationis,
appoſitis,ibi,*Ita vt præſēs renūciatio,& donatio intelligatur
& ſit efficax,perpetua,realis,& realiſſima, & omni tempore
valitura*,colligi poſſe videbatur,realitas renūciationis,ita
vt Olimpia deberet perpetuò remanere excluſa ab hęre-
ditate Cōſtantij,ac ſi eſſet mortua,vt ex *Alex.Men.Rum.*
& alijs decis. *Rot.cor.Merl dec 62.n.11.*Quoniā placuit di-
ſtinctio nēpè,quod dd. verba faciāt renunciationē Realē,
ſed iſta Realitas nō durat perpetuò, ſed extinguitur vna.
cū perſonis in renūciatione contēplatis,& ad perſonalita-
tē redit, vt benè tradit,*Io:Fr.Mar.diſp.8.n.15.& ſeqq.li.1.* 20
*Don.de renūc.c.7.n.30.Molph.ad cōſ.Neap.tit.de renūc.q.3
n.21.& q.17.n.15.16.& conſ.48.n.37.38.Scip.Theod.alleg.
36.n.31.& ſeqq.Franc.Roud,reſp.48.n.7.li.2.Don.Ant.de* 21
Mar.var.li.2.c.182.n.7.& c.189.per tot. vbi cōtrarijs reſ-
pōdet,& *in add. ad Rener.d.dec.181 per tot.præcipuè in fin.*

In quā ſententiā eo libētiùs DD.inclinarūt,pōderādo,
quod hic nō agitur de renūciatione facta à Puella ingreſ-
ſura in Monaſteriū,in qua pręſertim pręſumitur animus
abdicatiuus à tēporalibus bonis, vt cōtēptis ſęculi opibus
expeditius Altiſſimo famulari poſſit, vt tradunt *Ant.de* 22
*Mar.loc.prox.cit.n.22.Merl.dec.12.n.14.Otthob.dec.10.n.
26.*ſed à nobēte in ſęculo,quo caſu,ſtrictiùs fieri debet in-
terpretatio;vt tenēt cōmuniter DD.& firmat *Rot cor.Ot-
tob.dec.10.n.27.*& in fortioribus terminis renunciationis 23
factæ ex cauſa ingreſſus in Religionem, quod deficiat
quando amplius non extant perſonæ contemplatæ, ad-
uertunt, *Cyriac.controu.for.475.numer.6.7.Rot.cor.Merl.*

Digitized by Google

deciſ. 62. numer. 17 & in rec. deciſ. 543. numer. 35 part. 5.

Et ex his patet non applicari authoritates, ex aduerſo adductas, quia, vel loquuntur in diuerſis terminis, vel ſũt intelligendæ cum præfata diſtinctione, ſcilicet, renunciationem durare, realem quouſque extarent perſonæ contemplatæ, reduci verò ad perſonalitatem, quandò omnes defecerunt in vita renunciantis, & renunciatarius non diſpoſuiſſet de ſua hæreditate, alias eſſet abſurdum, & alienum ab omni ratione, ac contrà veriſimilem mentem vtriuſque contrahentis, ſi admitteretur,
14 quod ſoror renuncians excluderetur ab hæreditate fratris renunciatarij, propter extraneos ex allegatis.

Et ità vtraque &c.

Bo: Me: Emerix.

Romana Aſſociationis.

Lunæ 8. Iunij 1665.

ARGVMENTVM.

Donatarius, vigore clauſulæ conſtituti, & vigore pacti capiendi poſſeſſionem propria auctoritate, habet aſſociationem, vſque ad 30. annos; Donatio, pro dote, & augumento dotis, facta à muliere ſine ſolemnitatibus, valet. Renunciatio iuris certi requirit inſinuationem, & extorta, ex falſa cauſa, valida eſſe non poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Vigore conſtituti, & pacti capiendi poſſeſſionem propria auctoritate datur aſſociatio.*

2 *Proximiores in donatione facta à muliere, non ſunt vocandi quando, ob intereſſe quod habent, creditur impedituros d. donationem.*

3 *Donatio cauſa matrimonij pro dote ſubſtinetur ſine ſolemnitatibus ſtatuti.*

4 *Etiam ſi donatio ſit pro augumento dotis, ad faciliorem concluſionem matrimonij.*

5 *Mulier maior valide donat etiam ex cauſa volũtaria.*

6 *Renuncians, & amittens poſſeſſionem, eam, eodem iure reacquirere non poteſt.*

7 *Pactum capiendi poſſeſſionem propria auctoritate, dat aſſociationem, vſque ad 30. annos.*

8 *In renunciatione iuris certi, requiritur inſinuatio.*

9 *Inſinuatio poſtquam donans renocauit donationem nullius eſt momenti.*

10 *Renũciatio annullatur ob falſitatẽ cauſæ in ea expreſſa.*

11 *Cauſa renũciationis nõ probatur ex aſſertione renũciãtis*

12 *Confeſſio mulieris in actu renunciationis nulla, emiſſa non præiudicat.*

13 *Bona aſſignata in dotem ſunt liberata à fideicommiſſo.*

DECISIO CXVII.

DOmini cenſuerunt, mandatum de aſſociando, ad d. domum, de qua agitur, obtentum ab Eugenia contrà Aurelium, & alios eius fratres, eſſe iuſtum; quia, in Inſtrumento donationis omnium bonorum eidem Eugeniæ factæ, per Fabiam, adeſt non ſolum clauſula conſtituti, ſed etiam pactum capiendi poſſeſſionem propria authoritate, vigore cuius rectè fuit conceſſa aſſociatio ad
1 d. Domum, quæ, tempore donationis, erat in bonis Fabię, donantis per *tex. in l. 3. vbi Bart. nu. 18. C. de pignor. Rot. dec. 273. num. 5. & ſeqq. par. 9. rec. & in Rom. Vineæ ad aquam Sanctam 4. Iulij 1659. §. quia cor. Reuerendiſs. Melzio.*

Non obſtat prætenſa nullitas d. donationis, ex eo, deſumpta; quod non interuenerint proximiores Fabiæ, videlicet Aurelius, & fratres illius nepotes; Quia iſti, ſi fuiſſent vocati, donationem potius impediuiſſent, ratione intereſſe, quod habebant, vt bona donantis ad illos deuenirent, ex capite ſucceſſionis, ab Inteſtato, prout Iudici expoſitum fuit, ideoque prætermitti poterant, vt
notat *Pic. ad Stat. Vrb. 5. gl. 19.* & in ſimili ponderauit 2
Rot. in Rom. pecuniaria 7. Iunij 1641. §. quod autem cor. Reuerendiſs. Decano.

Et vlterius, cum donatio facta fuerit, contemplatione Matrimonij contrahendi, per donatariam, neptem donãtis, ob cauſam ſæpiùs repetitam, vt melius, & honorificẽtius nubere poſſet, ſubſtinetur etiam ſine ſolemnitatibus
ſtatuti, *Rot. cor. Greg. dec. n. 11. & ſeqq. cor. Merl. dec. 80. nu.* 3
7. & in rec. dec. 241. nu. 1 par. 7. & ferè per tot. vbi ampliat id etiam procedere, in augumento dotis, aſſignato ad faciliorẽ concluſionẽ Matrimonij. & idẽ firmatur *in Rom.*
Conſ. 13. Iun. 1646. cor. Peutig. §. altera & in Rom. Augum. 4
dotis 18. Iunij 1663. §. debetur cor. Reuerendiſs. Decano.

Neq; applicatur diſtinctio inter donantem, ex cauſa neceſſaria, & voluntaria; Quoniam illa locum ſibi vindicare poſſet, in muliere minore, ſecùs verò in maiore, quæ hoc caſu, indiſtinctè obligatur, ſiue cauſa fuerit ne-
ceſſaria, ſiue voluntaria, *Rot. dec. 177. nu. 11 par. 1. & deciſ.* 5
241. num. 8. & ſeqq par. 7. rec. & cor. Royas dec. 440. nu. 3. 4.

Minus obſtat, quod Eugenia propter dotem, ab iiſdẽ fratribus receptam, renunciando cum clauſula Cõſtituti, ad eorum fauorem, omnia bona, etiam ea, quæ ſibi donata fuerant à Fabia, in illos, tranſtulerit actualem poſſeſſionem, & quod iidem fratres, per decennium, & vltrà poſſideãt; Tum quia, licet idcircò impediri poſſet Eugenia, nè vigore antiquę poſſeſſionis, recuperaret ad tradi-
ta per *Bald. conſ. 210. n. 5. lib. 5. Gabr. conſ. 51. n. 13. lib. 1. Scac.* 6
de appell. q. 17. limit. 6. memb. 9. nu. 78. Merl. dec. 336. in fine.

Exindè, tamen, non tolleretur iuſtitia mãdati pro qua ſubſtinẽda ſufficit ſupradictum pactum capiendi poſſeſſionem propria authoritate, cui Eugenia minimè renunciauit, & vigore cuius aſſociationem obtinere poteſt, non
ſolum poſt lapſum decennij, ſed etiã ad 30. annos *Rot. poſt* 7
Salg. labyr. cred. dec. 16. nu. 8. cum alijs relatis in *Rom. Donationum 25. Maij 1657. §. aſſociatio vſq; ad fin. cor. Veroſp.*

Tum etiam, quia huiuſmodi renũciatio viſa fuit DD. nulla, tam ex defectu inſinuationis, in renũciatione iuris
certi, vt hic, omninò requiſitæ, *Rot. dec. 12. n. 11. 15. & dec.* 8
320. nu. 6. & dec. 323. n. 38. & ſeqq. par. 6. rec. quẽ non ſupplet Inſinuatio facta à Procuratoribus, ad hunc effectum conſtitutis, quæ antequam illa fieret, renunciatio, fuit in actis reuocata; prout fieri potuit, dum Inſinuatio inuenta eſt, vt donans, medio tẽpore deliberet: an ſibi expediat donationẽ cõfirmare, vel nõ *Grat. cap. 483. n. 19. & ſeqq Rot. dec. 456. p. 4. to. 2. rec. & in Rom. prætenſa donationis cor. Reuerendiſs. Melzio 25. Iun. 1660. §. ponderarũt. & § quo vero.*

Quam etiam, defectu cauſæ; quia extorta legitur, ſub erroneo prætextu, quod Eugenia dotata fuiſſet, ex bonis proprijs fratrum, & quod hæreditas Fabiæ eſſet debitrix
eorumdem, in notabili quantitate, ratione alimentorũ, ac 10
penſionum Domus; quodque bona donata, ſeu renunciata ſubiecta forent fideicommiſſo Aurelij ſenioris, quorũ tamen nullum iuſtificatur; Quo enim ad primũ dd. fratres non ſolum non probant Eugeniam dotaſſe de proprio, ſed imò conſtat de contrario, quia bona data in dotem, nempè, Vinea, & Cenſus erant propriè ipſius Eugeniæ, vt eidem donata à Fabia. Quo autem, ad ſecundum,
illud non benè probatur, ex aſſertione Eugeniæ renun- 11
ciantis, quæ eadem facilitate, inducta præſumitur ad
confitendum, qua inducta fuit ad renunciandum, *Rot.* 12
dec. 713 num. 5 par. 2. rec. Et denique, quoad tertium, non ſubſiſtit, quod bona donata, ſeu renunciata eſſent ſubiecta fideicommiſſo Aurelij Senioris; Quia quantum attinet ad domum, conſtat illam fuiſſe conſtructam ab Hippolyto filio Aurelij, & ab eo venditam Fabiæ, ideoque numquam fuiſſe in bonis fideicommittentis; Quò verò ad cenſum, & Vineam, illa iam aſſignata fuerant in dotem Iuliæ, filiæ Fideicommittentis, quæ hæredem inſti-
tuit, Fabiam, ideoque à Fideicommiſſo liberata ex reme- 13
dio *auth. res quæ C. comm. de leg.*

Et ità vtraque &c.

Bo:

Bo: Me: Emerix .

Romana, ſeu Reatina Donationis.

Ven. 21. Decembris 1665.

ARGVMENTVM.

Donatio, etiam correſpectiua,& ob canſam facta à minore, ad fauorem fratris requirit omnes ſolemnirares ſtatutarias; nec valet Ratificatio dictæ donationis, niſi ſit facta poſt maiorem ætatem.

SVMMARIVM.

1 *Donatio ob cauſam,non requirit ſolemnitates ſtatuti.*
2 *Donatio onerosa ,& correſpectiua, dictas ſolemnitates non requirit.*
3 *Ratificatio facta à maiore, tollit omnes nullitates contractus facti in minori ætate.*
4 *Quando proximiores non bene conueniunt,& debent interuenire in contractu ſatisfit per deputationem curatoris.*
5 *Donatio facta poſt matrimonium, iam contractum, non poteſt dici cauſa matrimonij.*
6 *Donatio, quæ non eſt in Capitulis matrimonialibus dici non poteſt cauſa matrimonij.*
7 *Cauſa pro decore, & conſeruatione familiæ, non facit donationem ob cauſam.*
8 *Minor non poteſt donare ob cauſam, ſine ſolemnitatibus ſtatuti.*
9 *Donatio, vt ſit correſpectiua, onus debet æquiualere commodo donantis.*
10 *Donatio non dicitur correſpectiua, quando ob donationem datur aliquid annuum.*
11 *Donatio correſpectiua requirit ſolemnitates ſtatuti, quando eſt facta a minori.*
12 *Forenſis non comprahenditur ſub ſtatuto de minore ætate.*
13 *Clericus non ligatur ſtatuto laicorum, quoad minorem ætatem.*
14 *Ratificatio actus facti a minori requirit 25. annos.*
15 *Ætas probatur ex fide Baptiſmi.*
16 *Et ex notula in libro tutorum.*
17 *Ratificatio actus requirit ſolemnitates, quæ requiruntur in actu.*
18 *Curator in contractu minoris, loco propinqui parum beneuoli, vt detur requiritur decretum iudicis.*

DECISIO CXVIII.

COntra deciſionem editam, coram Me, die 28. *Nouembris anni præteriti*, in qua dictum fuit, donationem factam à Io: Vincẽtio minore 16. annorum, Bartholomęo eius fratri maiori, eſſe nullam, & inualidam, ob defectum ſolemnitatum requiſitarum à Statuto Vrbis, informantes pro Bartholomęo tria opponebant.

Primo prædictam donationem, ob cauſam, nempè intuitu certi, & determinati matrimonij, ac pro conſeruatione, & augumento decoris eorum familiæ, ideoque in ea non requiri inſinuationem, & ſubſcriptionem donantis, ac teſtium, de quibus in Statuto, *cap. 149. 150. lib. 1.* &
1 quæ ſolùm requiruntur in puris, non autem in donationibus ob cauſam, *Grat. cap. 498 n. 36. Rot. cor. Greg dec. 563 n. 11. & in rec. dec. 65. n. 45. part. 6. rec.*

Secundo donationem non fuiſſe merè gratuitam, ſed onerosam, & correſpectiuam ad promiſſionem donatarij, ſoluendi, ſcilicet, donanti annua ſcuta 200. vna cum certa quantitate frumenti, vini, & caſei ex quo onere, inferebatur, non eſſe neceſſarias, prædictas ſolemnitates, vt
2 dixit *Rot. coram Coccin. dec. 240. n. 2. & dec. 433. nu. 7. & in rec. dec. 323. n. 78. & dec. 292. nu. 32. part. 6.*

Tertio, quod donans maior effectus, in receptis dannuæ præſtationis ratificauerit donationem, cum illis verbis, ibi, *non oſtante, ch'io habbia notitia potere annullare detto Inſtromento*, Quæ ratificatio facta à maiore, tollit
omnes præcedentes nullitates, vt conſuluere *Menoc. conſ.* 3
161. n. 18. & ſeqq. lib. 1 & tenuit *Rot. in rec. dec. 321. n 8. & ſeqq. & dec. 478. nu. 6. 16. part. 4. tom. 2. rec.*

Atque ex his ijdem informantes, inferebant, recedendum eſſe à deciſis; non obſtante altero defectu conſenſus proximiorum, de quo in eodem Statuto *cap. 151. lib. 1* Cui prætendebant ſatisfactum per deputationem Curatoris, in locum proximiorum, non benè cum prædictis contrahentibus conuenientium, iuxta deciſionem *in Romana pecuniaria 6. Decemb. 1637. § neque obſtat cor. Cocc.* 4
approbatam in *Tiburtina donationis 17. Iunij 1652. cor. Reuer. Decano impreſſam poſt Cutell. de donat. dec. 7. n 14.*

Verùm iſtis minimè obſtantibus, DD. cenſuerunt ſtãdum eſſe in deciſis; nam, quoad primum obiectum deſumptum ex cauſa matrimonij placuit reſponſio data in deciſione huius cauſæ, nempè, quod cum matrimonium fuiſſet, per tres menſes ante contractum, nullo modo, deſeruire potuit pro cauſa donationis, vt in terminis aliàs 5
conſiderauit *Rot. coram Duran. dec. 155. nu. 13. 14.*

Non releuante replicatione, hodiè ex aduerſo allata, ſcilicet, quod donatio ideò ſtipulata fuit poſt cõtractum matrimonium, quia donans, & donatarius reperiebãtur, in diuerſis locis, nec priùs potuerunt inſimul conuenire; Quoniam hoc non probat præcedentem tractatum donationis faciendæ; Imò in Capitulis matrimonialibus nulla legitur de ea, facta mentio prout tamen veriſimiliter contrahentes feciſſent, ſi intuitu matrimonij do- 6
natio promiſſa fuiſset.

Aliæ vero cauſæ, pro decore, & conſeruatione familię, cenſentur potiùs appoſitæ, ad colorandam donationem, quam ad conſtituendam donationem, ob cauſam, ac proindè, donatio remanet pura, in qua ſolemnitates ſtatuti omnino requiruntur, & in ſpecie dictũ fuit in *Tiburtina donationis 31. Ian. 1659. § ſecus autẽ, et 6. Ian 1660* 7
cor. R. P. D. Alberg. et 4. Apr. 1662. cor. R. P. D. Bourlemont.

Pręctereà auctoritates firmantes, quod in donatione facta ob causã non requirantur ſolemnitates Statutariæ, loquuntur in terminis, donationis factę à maiori, & idcircò non applicãtur in donatione facta, prout hic à minore, quæ licet, ob causã, non tamen ſubſtinetur abſque ſolemnitatibus Statutarijs, vt diſtinguendo firmauit *Rot.* 8
in Romana Lucri dotis 15. May 1651. §. non obſtat coram Reuer. Royas in Tiburtina donationis 17. Iunij 1652. § fundamentum cor. Dunozett. & latè *add. ad dec. 460. nu. 1. & ſeqq. & n. 51. p. 1. tom. 2. rec. & dec. 241. nu. 8. part. 7.*

Quo verò ad ſecundum reſpondebãt DD. quod licèt donatio nõ fuerit merè gratuita, tamẽ pro parte Bartholomęi non fuiſſe probatũ, quod illa contineret tale commodum donantis, vt eius liberalitatẽ excluderet, prout requiritur ad inducendam prætenſam correſpectiuitatẽ
Tiraq. in l. ſi vmquam in verbo donatione largitus, nu. 149 9
C. de reuoc donat. Rot. cor. Seraph dec. 1170. n. 5. et poſt Fenzon. ad Stat. Vrb. dec. 133. per tot. & apud Pic. dec. 22. nu. 9.

Imò correſpectiuitatẽ ceſſare, ex facto, ponderando, quod Bartholomęus, nihil de proprio dedit, ſed tãtùm de bonis donatis detraxit prædictam annuam præſtationem, ex quo dici quidem poteſt minus donatum, non autẽ, quod
donatio efficiatur correſpectiua, vt in ſimili ponderatum 10
fuit in *Rauennaten donationis 7. Decemb. 1661. § quia cor. R. P. D. Bourlemont, & cor. Duran. d dec. 155. n 14.* & nihilominus, etiam in donationibus correſpectiuis, requirun- 11
tur ſolemnitates ſtatutariæ, quando ſunt factæ, à minoribus, cùm in illis minores lædi poſſint, *Pic. ab Stat Vrb. gl. 7. n. 37. 39. Andreol contr. 400. n. 3. & ferè, per tot. & in Anconitana nullitatis concordia 16. Apr. 1646. cor. Arguel.*

Minùs obſtare viſum fuit, tertiũ obiectum, deſumptũ, ex ratificatione facta in receptis; Quia vltra reſponſiones datas in prima deciſione huius cauſæ, *a §. nihil releuat*, animaduerſum fuit, quod prætenſa ratificatio ſuperuenit, dum Io: Vincentius adhuc erat in mino-

Digitized by Google

ritate conſtitutus, non ſolum attenta diſpoſitione Iuris communis, quæ in præſenti, videbatur attendenda, ex quo ipſe Io: Vincentius, vti forenſis, non eſt compræhen-
12 ſus, ſub Statuto Romano, habilitante minorem poſt 20. annum vt dixit *Rot poſt Pic. ad Stat Vrb. dec. 63 num. 17. & poſt Zacch. de oblig. camer dec. 162. num. 6. & in rec. dec. 294. num. 5.* Nec minùs. vti Clericus ligatur à ſimili Sta-
13 tuto Reatino. *Rot in Rom. Pecuniaria 18. Iunij 1655. cor. Reuerendiſſ. Decano*, & ſic de tempore Ratificationis requirebatur ætas 25. annorum completorum, quæ deſi-
14 ciebat in Io: Vincentio, vt non controuertitur; Verum etiam, admiſſa diſpoſitione Iuris municipalis; Quia, hodie non fuit controuerſum in facto vltimam receptam confectam fuiſſe ſub die 2. *Maij* 1663. Vnde. ſiue attendatur fides Baptiſmi ex qua apparet, Io: Vincentium
15 natum fuiſſe 20. *Iunij* 1643. ſiue attendatur notula reperta in libro Tutoris, vbi dicitur natum fuiſſe 6. *Maij*
16 eiuſdem anni, ſemper verum erit dicere quod, de tempore, Ratificationis Io. Vincentius, adhuc erat minor 20. annorum & propterea ad inducendam Ratificationẽ, concurrere debebant omnes ſolemnitates requiſitæ in dona-
17 tione *Rot in d. Anconitana nullitatis Concordia 16. Aprilis 1646. cor. Arguelles, §. minus*.

Vlterius ſubſiſtere quoque viſus fuit, alter defectus cõſenſus proximiorum; Quia, etiamſi probaretur, quod D. Mutus proximior affinis qui erat adhibendus, in locum proximiorum conſanguineorum, vt dictum fuit in alia deciſione non erat beneuolus, erga contrahentes id tamẽ
18 erat exponendum Iudici, ad quem ſpectabat hoc cognoſcere, & examinare pro deputatione curatoris, vt tradit *Pic. ad Stat. Vrb gl. 19. num. 24 & Rot poſt eumdem dec. 6. num. 3. & dec. 11 num. 8.*

Et ita vtraque parte &c.

Reuerendiſs. Albergato Decano.

Romana Domorum.

Luna 1. Iulij 1669.

A R G V M E N T V M.

Donatio, quæ regulariter per ſuperuenientiam liberorum reuocatur; An poſſit reuocare ſi pater de illis potuit cogitare in genere, vbi præcipuè, ſi fuerint ſuſcepti ex ſecundo matrimonio.

S V M M A R I V M.

1 *Donatio reuocatur. ob ſuperuenientiam liberorum.*
2 *Pater non præſumitur velle præferre extraneum propriæ ſoboli.*
3 *Pater quando cogitauit de liberis, non reuocat donationem ob eorum ſuperuenientiam.*
4 *Non poteſt præſumi quod cogitauerit quando erat in tali ſtatu vt veriſimiliter non poſſet ſperare.*
5 *Et hoc caſu ſi naſcantur reſoluitur donatio.*
6 *Valet argumentum a ſimpliciter ad ſecundùm quid.*
7 *Suſcipiens filios præter ſpem, eſt ac ſi de illis non cogitaſſet.*
8 *Matrimonium eſt indiuidua viri, & vxoris coniunctio.*
9 *Quilibet præſumitur viuere vſque ad centum annos.*
10 *Expectare mortem vxoris neque eſt ciuile neque naturale.*
11 *Mulier quinquagenaria non ſolet procreare liberos.*
12 *Nemo cenſetur habere in mente ea quæ rarè contingunt.*
13 *Incredibilia ſunt etiam incogitabilia.*
14 *Pater ſi poſſet cogitare procreare liberos præſumitur non donaſſe.*
15 *Ad eliciendam voluntatem alicuius, arguitur à priori, & poſteriori.*
16 *Per ſequentia declaratur voluntas in præcedentibus.*
17 *Fundamentum ſuæ intentionis debet concludenter probare actor.*
18 *Pluralitas matrimoniorum non præſumitur.*
19 *Liberorum ſuſceptio, debet probari, & non præſumitur.*
20 *Diſpoſitio, l. ſi vnquam, non habet locum, quando generaliter fuit cogitatum de liberis.*
21 *Pater præſumitur æqualiter diligere filios primi, & ſecundi matrimonij.*
22 *Repugnat quod quis ſit Dominus rei, quæ pro indiuiſo ad alium ſpectat.*
23 *Nemo in eadem re, ſe gerere poteſt vt Dominus, & procurator.*
24 *Pater non præiudicat filio, in re in qua ſuccedit proprio nomine.*

D E C I S I O CXIX.

DOnauit Ioannes Dominicus Andreæ fratri, de anno 1598. omnia bona præſentia, & futura, & inter cętera ſuam ratam partem domorum in Vrbe exiſtentium pacto adiecto, quod ſi aliqui filij maſculi, ex ipſo donante, aut eius filia naſcerentur, ex eo caſu ſit illis reſeruata habitatio, in eadem portione Domorum, vna cum filijs eiuſdem Donatarij, vt in facto non controuertitur.

Suſceptis poſtea liberis ex ſecunda vxore, de anno 1606. donator huiuſmodi diſpoſitionem illico reuocauit, dictaque bona, eodem titulo, tranſtulit in Ioannem, & Laurentium filios infantes, inter quos, & ſucceſſores Andreæ, orta controuerſia, ad quoſnam eiuſmodi bona ſpectarent, placuit DD. ad fauorem eorundem ſuſceptorum reſpondere, & ita perſiſtere in vltimo loco deciſis.

Abſque eo, quod viſum fuerit obſtare duplex obiectũ, Alterum fundatum in pio reſcripto Conſtantini Magni de quo *in l. ſi vnquam C. de reuoc. donat.* ſecundum, quando pater reuocat donationem ſuperuenientibus liberis, 1
cum non præſumatur extraneum, perferre velle propriæ ſoboli, Alterum fundatum in pluribus actibus factis, per 2
Andream Donatarium, ex quibus prætenditur reſultare eiuſdem donationis remiſſio, etenim primum procedere dicebatur vbi pater non cogitaſſet de liberis, ſecus verò in hoc caſu, in quo eos expreſsè commemorando, vlterius de habitatione prouidit ad *tex. in l. quis filiabus, ff. de* 3
leg. 1. & omnium primus aduertit *Bart. in l. Titio Seio, §. Imperator ſub num 8. verſic. quando quis cogitat, ff. de legat. ſecundò, & in l. 1. col. 2. verſ. tamen, vt ego reſpondeam, C. de inoff donat. Bald. conſ. 302. lib 2. Caſtrenſ. conſ. 485. cod. lib. 2. Soccin. Sen conſil. 53. col. 4 lib. 4. per Molin. de Iuſt. & Iure tom. 2. diſput. 282. & 283. Vaſquez. 94 Vmbroſ. lib. 1. capit. 5. nu. 39. Gutierez. de Iuramen. Confirm part. 1. capit. 9. Paſchal. di Viribus pat pot. part. 1. cap. 8. numer 110. & ſeq. Caſtil. contron. lib. 2. capit. 13. numer. 50.* cum cęteris adductis in ſecunda deciſ. huius cauſæ *ſub die 28. Ianuarij anni præteriti §. quia Concluſio*.

Replicabatur, & quidem acriter, ab informantibus pro parte filiorum, eiuſmodi exceptionem procedere, vbi pater feciſſet mentionem de liberis quos habere ſperaret, ſecus vbi in talibus facti circumſtantijs reperiretur, vt veriſimiliter eos ſuſcepturus non foret; tunc enim ſi ex aliquo inopinato Euentu contingant; donationem rumpi eſt *tex. D. Auguſtini in cap. vlt XII. quæſt 4.* Ibi. *Quicumque vult exhæredato filio hæredem facere Eccleſiam quærat, alterum qui ſuſcipiat non Auguſtinum, imò, Deo propitio, neminem inueniet*; Quod lauoabile factum S. Aurelij Carthaginenſis Epiſc. *Quidã enim cũ filios non haberet, nec haberi ſperaret, res ſuas omnes, retento ſibi vſufructu donauit Eccleſiæ, nati ſunt ei filij, nec opinati, reddidit Epiſcopus ea, quæ ille donauerat, ex poteſtate habebat non reddere, ſed Iure fori, non Iure Poli.* Vult ergo D. Auguſtinus per ea verba *cum filios non haberet, nec habere ſperaret*, quod quis non ſolum de ijs cogitauerit, ſed etiam 4

fuerit

fuerit in tali ſtatu, vt eos veriſimiliter habere, ac ſperare
poſſet, alioquin ſi fuerit omni ſpe deſtitutus, & ex ino-
pinato naſcantur ipſam Donationem reſoluunt, vt qua
ratione liberi ſimpliciter non cogitati rumpunt diſpo-
ſitionem donantis, eadem ratione illam reuocent liberi
in certis facti circumſtantijs deſperati, & in conſidera-
tione non habiti, valet enim argumentum à ſimpliciter
ad ſecundum quid *l. ſi pupilli, § ſi quis ita, ff. de neg. geſt.*
6 *Euerard. in ſua Topica legali loco 37 num. 1.* & in puncto
arguit *Tiraquel. in dict. l. ſi vnquam in præfatione ſub nu-
mer. 111.*

Quapropter, cum, in hoc caſu, Ioannes Dominicus,
de tempore, quo donationem fecit, reperiretur valdè ſe-
nex, & eum Vxore quinquagenaria, illa autem diem
functa, à ſecunda vxore dict. filios eduxerit, dicendum
eſt, id eueniſſe præter eiuſdem ſpem, ac intentionem, &
& conſequenter perinde eſſe, ac ſi de illis ſimpliciter non
cogitaſſet, vt ingenioſè reſpondit *Soccin. Sen. conſ. 126 per*
7 *tot. vol. 3 præcipuè à nu. 1. verſ. ſed tamen vſque ad numerũ*
8. & prius inter *conſ. Curt. Sen. de quo* ipſe meminit *conſil.*
1. num. 3. & 19. & antea docuerat *Bart. in d. l. qui filiabus,*
ff. de leg. 1. Paulus de Caſtro in alleg. l. 1. num 3. verſic vnum
tamen ſcias, C. de inoff. donat. quem adducit idem *Soccin.*
dict. conſ. 126. ſub numer. 6. verſ. & pro his facit, quod dicit
Paulus quidquid dicat *Tiraquel.* alioquin diligentiſſi-
mus relator vbi *ſupra num. 113. & Soccin. ſequuti ſunt Ri-
pa in eadem mat. l. ſi vnquam ſub num... & in conſ. 115. nu...*
lib. 3. Curt. Iun. conſ. 56. nu. 10. ante finem, Crauett. conſ. 218.
num. 5. Tiraquel. latiſſimè comprobans *in d. præfatione ex
num. 103. ad 114. Anton. Gabr. de donat. lib. 3. concl. ſecunda
num. 55. Surd. conſ. 72. num. 14. Adden. ad Theſaur. dec.
521. litt. B. Fontan. de pact. Nupt. clauſ. 5. gloſſ. 8. part. 4. n. 16.*
qui referunt caſum in iudicio deciſum in Curia Aquen.
apud *Franciſcum Stephan. deciſ. 25. Caldas de Iu-
re Emphyt. libr. 2. quæſt. 15. numer. 3. Gregor. Lopez. part. 5.
titulo 8. poſt med. & ibi Hermoſil. numer. 4. fol. 275.
tom. 1.*

Auctoritatem *Soccini* concomitantur rationes, & mo-
tiua valdè vrgentia, & primo, quia cum, Matrimonium
ſit indiuidua viri, & vxoris coniunctio, quilibet autem
8 præſumatur viuere vſque ad centum annos, non vide-
9 tur quis cogitare de alijs liberis, quam ex eo matrimonio,
neque enim credendum eſt, eum in mente habuiſſe alias
Nuptias, & aliam vxorem, quam præſentem, cuius
10 mortem expectare neque Ciuile eſt, neque naturale in-
quit *text. in l. inter ſtipulantem, §. Sacrum, ff. de verb. oblig.
Surd. d. conſ. 72. numer. 14* & benè comprobat, *Tiraquel.
in d. præfat. ſub num. 103. & ſeqq.* vbi in id expendit, *text.
in l. ſi quis, ff. de lib. & poſthum.* quo loco Iuris Conſultus
reſpondet, inualidam eſſe inſtitutionem poſthumi oriũ-
di ex muliere, quæ alij ſit Nupta, *& in l. ſi quid eorum, §.
vlt. in fin.* ibi, *quia non eſt ita de poſteriori Vxore Cogitatum,
ff. de leg. tertio.*

Secundo quia habens vxorem quinquagenariam di-
11 citur deſperatus de liberis, *l. ſi ſterilis in prin. ff. de act. empt.
& l. ſi mater vbi* dicitur mirabile ſi pariat, *C. de heredib.
inſtit.* adeò vt Henricus Imperator habens Vxorem in ea
ætate voluerit palam parere ad euitandas ſuſpiciones, vt
ibi refert *Angel.* & latè exornat *Zacch. qq. Med. lib.
1. tit. 1. quæſt. 9. numer. 56. & ſeqq.* nemo autem cenſetur
habere in mente ea, quæ nunquam, vel miraculosè, &
rarò contingunt *c. cor. Exora de off. delegati*, inopinabile
12 enim ſecundũ Naturam cogitare non poſſumus inquit
*text. in auth. ſi quis obligatus ſe perhibet habere res minorũ
§. hac, & hac*, quæ diximus, quæ autem ſunt incredibi-
lia eadem ſunt, & non cogitabilia, *l. antiqu. ff. ſi pars hæ-
reditatis petatur. & l. Mæuium, ff. de leg. ſecund.* vndè eſt
13 *text. in legibus Longobardorum ſub titulo de ſucceſſ. in hac
verba*, ibi, *Si quis re deſperauerit propter ſenectutem aut
aliquam corporis infirmitatem, quod filios non poſſit ha-
bere; & res ſuas alij thingauerit; poſteaquam contige-
rit, filios legitimos procreare, omne thinx, quod eſt do-
natio, quæ prius facta eſt rumpatur, in idem eſt text. in*
l. tale pactum, §. vltimo, ff. de pactis, de eo, qui acquire-
bat, nomine fratris, cum nullos filios haberet, nec
habere ſperaret, poſtea tamẽ prædictam ſpẽ illos genuit,
deciſum enim fuit, eos repetere omnia bona, fratris no-
mine, comparata, quia præſumi non poteſt, quod ſi pa-
ter crederet, ſe filios generaturum, eos fratri poſponere 14
vellet ex coniectura pietatis, de qua *in d. l. ſi vnquam, C.
de reuoc. donat.* & prius in *l. cum Auus, ff. de cond. &
demonſtr. & in l. generaliter, §. cum autem, Cod. de in-
ſtit. & ſubſtitut. & in l. cum Acutiſſimi, Cod. de fideicom-
miſſis*, ex quarum viſceribus lex illa deprompta
fuit.

Tertio, Denique, quia ad eliciendum alicuius mentem,
ac intentionem, arguimus à priori, & à poſteriori, vt do-
cuit *Bart. & Salicet. in l. multò intereſt, Cod. ſi quis alteri,
vel ſibi*, à priori autem quando Ioannes Dominicus fecit 15
donationem erat in talibus circumſtantijs, vt deſtitutus
foret omni ſpe liberos ſuſcipiendi; clarè ergo intelligitur,
quod, ſi, ſub iiſdem circumſtantijs eos habere ſperaſſet
ad huiuſcemodi donationem non deueniſſet; A poſte-
riori vero, quia liberis ex ſecunda vxore ſuſceptis, illico
ipſam donationem reuocauit, *dict. Summ. numer. 1* per-
ſequentia enim declaratur voluntas in præcedentibus, 16
*l. ſi ſeruus plurium, & l. qui filiabus, ff. de legat. primo,
Mantic. de tacit. & ambig. conuent. libr. 1. titulo 11. numer.*
32. & in terminis, quod ſtetur declarationi ipſius do-
nantis ad probandum, an, & quando donare voluerit
tradunt, *Curt. Iun. dict. conſil. 56 numer. 1. Gabriel. dict. lib.
3. concluſ. ſecunda, de donat. numer. 50. Cancer. variar. re-
ſolut. part. 1. capit. 8. numer. 180. Rota coram Guliel. Duno-
zet. deciſ. 50. numer. 14. in recent. deciſ. 591. num. 7. part. 3. &
deciſ. 234. num. 17. & ſeq. part. 11.*

Verumtamen hæc omnia in Iure ſubſiſtentia, ex fa-
ctu reſponderunt DD. non applicari ad præſentem hy-
potheſim, in qua nullibi probatum fuit, Ioannem Do-
minicum, de tempore Donationis, fuiſſe, vt aſſeritur
decrepitum, & vxorem habuiſſe quinquagenariam,
Imò nullibi conſtat, an tunc temporis haberet vxorem,
nec ne, minuſue quod ſecundam, vel aliam vxorem ſu-
ſceperit, quæ tamen omnia cum ſint fundamentum in-
tentionis filiorum, ac præfatæ replicationis erant con- 17
cludenter probanda, *l. 3. Cod. de probat. cap. dilect. 8. extra
eodem titulo*, maximè quia pluralitas matrimoniorũ non
præſumitur, & quanto rarior, & mirabilior eſt caſus ſu- 18
ſceptionis liberorum, & præter expectationẽ genitoris,
tanto maiori indiget probatione, *d. l. Mæuius, ff. de leg. 2.* 19
& dict. cap. coram extra de off. delegati, Ideoque aliu non
conſtito adhæſerunt DD. exceptioni ſupra firma-
tæ, quod vbi generaliter cogitatum fuit de liberis, non
habeat locum diſpoſitiu *l. ſi vnquam*, & præter alleg. *in
deciſ.* quæ reuidetur, *§. quia concluſ.* tradiderunt *Bald.* 20
Caſtrenſ. Soccin. alijque ſuperius adducti, § primo.

Et ſignanter, in hoc caſu, in quo non ſolum liberi fue-
runt expreſsè contemplati, ſed inſuper ijs relicta fuit ha-
bitatio, qua, enim, ratione filij tam primi, quam ſecũ-
di matrimonij poſſent prætendere habitationem, eadem
ratione intelliguntur excluſi, ac in mente donatoris con-
cepti, quo poſito, non eſt aſſignabilis diſparitas, cur quis
potius excludere voluerit filios prioris, & non poſterioris
matrimonij, cum præciſis facti circumſtantijs par ſit om-
nium liberorum ratio, par amor, affectio, atque ſucceſ- 21
ſio inquit in his terminis, *Tiraquel. vbi ſupra numer.
109.*

Secundum verò, obiectum reſpiciens tacitam eiuſ-
dem donatarij remiſſionem ex pluribus actibus deduce-
batur poſt natiuitatem eorundem filiorum emanatis, &
primo ſub die 29. *Nouembris* 1605. Idem Andræas
donatarius acceptauit mandatum ſibi factum à Ioan-
ne Dominico ad diuidendum bona inter eos com-
munia *Summar. numer.* 3. Item de anno 1606. 10.
Iunij. occaſione renunciationis per Catharinam alterius
fratris filiam cum Iuramento aperuit, domos, & bona, de
quibus agitur eſſe inter ſe, & Ioannem Dominicum, pro

O 3 indi-

indiuiſo poſſeſſa, eodem *Summ.num.*2. Inſuper ſub die
18. *Auguſti*, eiuſdem anni deuenit ad diuiſionem cũ Ho-
ratio alterius fratris filio; cum expreſſione pariter, quod
bona communiter poſſidebantur cum Io: Dominico, &
quod, vbi bona prius erant diuidenda, in quatuor partes
tunc, ſtante portione habita per Catherinam, erant in
tres ſolummodò partienda, prout de facto fuerunt diuiſa,
vt in inſtrumẽto, vt folio diuiſionis in eodemmet *Summ.
nu.* 2. ad finem, vlterius ſub die 18. *Decembris* 1615. tran-
ſegit cum d. Catherina med. Iuramẽto, ac cũ eadẽ expreſ-
ſione Iurata Bonorum communium inter ſe, & filios ip-
ſos Ioannis Dominici, tunc defuncti, agendo pro iis, pro-
curatorio nomine. & tamquam adminiſtrator bonorum
controuerſorum, pro quibus etiam obligauit eorundem
filios pro quodam reſiduo debito eidem Catherinæ dict.
*Summ. num.*4. Rurſus de anno 1617. 28. *Aprilis*, ſuſcepit
procuram eorundem filiorum ad effectum aſſignandi
in patrimonium, Auguſtino eius filio, medietatem illo
rum. portionis paternæ, & ad ipſos, vt ibi præfertur per-
tinen. *vt num.*50, vt tandem, ſub die 5. *Maij* 1610. de
facto deuenit ad ipſam aſſignationem in titolum patri-
monij cum declaratione quod d. medietas prius ſpectabat
ad Ioannem Dominicum, vtpote illi in diuiſione obuen-
ta, & conſignata, *vt num.*6,

Huiuſmodi autem actus non ſe compatiuntur cum re
tenta donatione, implicat enim, ac omninò repugnat,
quod quis vti donatarius ſit rei cuiuſpiam Dominus, &
22 quod illam aſſerat pro indiuiſo ad alium ſpectare, &
magis quod eam cum alio diuidat, *l magis puto* §. *fin. ff.
de reb. eorum* & in puncto arguit *Bald. in l. ſi probatum n.*
1. *verſic oportet ergo, C. com. diuidendo, Surd conſ* 260. *num.*
2. *&* 3. *Rot. in recent. deciſ.* 30 *numer.* 50. *part* 9. *& dec.* 269.
*num.*2. vbi cæteri alleg antur *part.* 10. quemadmodum
etiam implicat, quemquam ſe gerere ſimul, & ſemel vti
Dominum, & procuratorem cum primo caſu ad ſe, in
ſecundo, rem ad alium ſpectare fateatur intantum, vt
tunc præſumatur, illam retinere procuratorio nomine,
23 *Bart. in l.* 2. *num.* 3. *C. de acquir poſſ. Soccin. Sen. conſ.* 15. *num.*
15 *lib* 4. *Menoch de præſumpt. lib* 6. *præſ* 67. *num.* 1. *& per
tot.* & cenſuit *Rota in recent. deciſ* 376. *num.* 3. *verſ ita vt
facilius part.* 1 *& d. deciſ.* 269. *nu* 3. *par.* 10, & ſine difficul-
tate, in hoc caſu, ſtante expreſſa declaratione, de qua, in
eodem teſtamento procuræ facto per filios, & per eundẽ
Andream ſuſcepto, quod dd. bona ad eoſdem conſti-
tuentes ſpectabant d. *Summ. num.*5,

Nihilominùs etiam huic obiecto reſponderunt DD.
ex facto animaduertẽdo quod in dicta donatione nõ fuit
contemplata ſimpliciter perſona Andreæ fratris, ſed il-
lius primi filij, qui ad ſacerdotiũ aſcenderet, Ibi. *Dictam-
que donationem fecit, & facit d. Ioannes Dominicus dicto ſuo
fratri conditione & pacto, quod caſu quo aliquis filius dict.
Andreæ donatarij fieret Sacerdos, d. filius Sacerdos poſſit cõ-
ſequi dictam ſuam ratam partem bonor. ſuorum, ſi vero nul-
lus extiterit Sacerdos, poſſit dictus eius frater de dd. ſuis bo-
nis diſponere* vt in præſenti *Summ. nu* 3. Vndè, cum Au-
guſtinus eiuſdem Andreæ filius. ad Sacerdotium aſcen-
derit, pater illi in donatione compræhenſo præiudicium
24 ex dd. actibus generare non potuit *Graſian. diſcept.* 924.
num. 31. *& diſcept.* 984. *num.* 24. *Rot. in rec deciſ.* 203. *num.*
2 *par* 8 *dec* 98. *num.* 9 *part.* 10 & latè fuit dictum *in Rom.
deuolutionis* 3 *Iunij* 1658. *&* 24. *Ianuarij* 1659 *coram Re-
uerendiſs. D. meo Decano*, & cęteris adductis *in Romana
Apothecarum* 15. *Februarij* 1666. § *primo, & ſeqq. coram
Me*.

Agitur autem in præſenti de bonis ipſius Auguſtini,
non autem Andreæ, cuius hæreditatem filius non adiuit,
imò expreſsè repudiauit, vt in Summ. Add. eorumdem-
met filiorum *num.*4.

Et ita vtraque &c.

Reuerendiſs. Meltio Epiſcopo Papien.

Romana Succeſſionis,

Lunæ 12. *Ianuarij* 1660,

ARGVMENTVM.

Renunciatio ampliſſima, bonorum patris, matris,
& fratrum, compræhendit ius debitum renun-
cianti, vigore l. fœminæ, ſi renunciatio ſit facta,
in actu receptionis dotis, in conſiderabili quan-
titate, reſpectu conditionis dotatæ.

SVMMARIVM.

1 *Renuncians non immittitur ſuper bonis renunciatis.*
2 *Renuncianti non datur regreſſus ad bona renunciata.*
3 *Renunciatio non extenditur ad ius competens vigore l.
fœmina.*
4 *Contra quando renunciatio comprahendit bona pater-
na, materna & fraterna.*
5 *Dictio*, quomodolibet, *comprahendit bona præſentia,
& futura.*
6 *Maxime ſi renunciatio fiat, recepta dote, in quantitate
conſiderabili reſpectu conditionis.*
7 *Dictio* non aliàs, *eſt conditionalis, & remouet conſen-
ſum ab actu.*
8 *Quotieſcumque aliter ſuccedit, quam ſit diſpoſitum.*
9 *Et inducit præciſam formam.*
10 *Exceptio requirens altiorem indaginem, diſcutitur in
iudicio ordinario.*
11 *Renuntiatio dubia, excludit renunciantem in via exe-
cutiua.*
12 *Exceptiones turbidæ, non admittuntur in iudicijs ſum-
marys.*
13 *Reſcriptum non attenditur, non ſeruata eius forma.*

DECISIO CXX.

SEntentiam Rotalem, emanatam cor R P. D. Alberga-
to, ad fauorem Antonij Pellegri. vti validam, ac iu-
ſtam confirmandam eſſe Domini reſponderunt.

Validitas, enim, illius non reuocatur in dubium, cum
reſultet ex reuolutione proceſſus, in quo concurrunt
omnia requiſita, *Capuaquen. dec.* 260. *par.* 2.

Iuſtitia, verò. clariſſimè deducitur, ex eo quod D. Ve-
ronica acceptauerat dotem, quam ſibi aſſignauerat An-
tonius eius pater, In ſumma ſcut. 300. pro omni, & toto
eo, quod ipſa quomodolibet prætendere poſſet, in bonis
paternis, maternis, & fraternis, cum ampliſſima quietan-
tia, & renonciatione debitis ſolemnitatibus, munita ne-
quaquam prætendere poteſt immiſſionem, ſuper bonis
renunciatis, vt firmauit *Rot. in Aſculana hæreditatis* 7. *Iu-* 1
nij 1649. *cor. Reuerendiſs. Tarraconen.* § *contraria vero*, &
præter alias auctoritates allegatas in *dec edita cor. R.P.D.
Albergato* 27. *Maij* 1658. fuit reſponſum *in Rom. fideic.*
3. *Decembris* 1655. *in princ. &* 29. *Maij* 1657. *cor. Eminen-
tiſs. Cerro.* Nam renuncianti non datur amplius regreſ-
ſus ad bona renunciata, *l. quæritur*, § *ſi venditor, ff de ad-* 2
lit edict. Rot. dec 125. *num.* 4 *pars.* 5. *rec in Beneuentan. do-
tis* 18. *Iunij* 1657. *cor. Eminent. Celſo in princ. verſ. nam re-
nuncians, & in Reatina Caſtrorum* 9. *Iunij præteriti coram
R.P.D. Priolo*.

Non vrget, quod renonciatio prædicta, quamuis am-
pla, non excludat renunciantem, à lucro ſibi delato, ex
diſpoſitione *text. in l. fœmina, C. de ſecund. nupt.* ob tran-
ſitum parentis ad ſecond. vota, cum illa, in caſu propoſi- 3
to, æqualiter reſpiciat, tam bona paterna, quam mater-
na, & fraterna, cenſetur etiam huiuſmodi lucrum, ſiue
conſideretur, reſpectu bonorum maternorum, ſiue fra-
ternorum, indiſtinctè compræhendere, ex deductis in

Aſcu-

Digitized by Google

Aſculana hæreditatis 7. Iunij 1649. cor. Reuerendiſs. Tarraconen. §. minus obſtat, ponderando præſertim ea verba *quomodolibet prætendere poſſit*, quæ vti reſpicientia tempus præteritum, & futurum includunt, nedum ſucceſſiones delatas de tempore, prædictæ renunciationis;
5 verum etiam alias, in poſterum, deferendas, *Surd. conſ. 267 num. 24. in fin. & ſeqq. Rot. cor. Buratt. dec. 226. num. 7. & ſeqq* cum alijs alleg. *in d. dec. R.P.D. Albergati, §. quia reſponſum fuit*.

Et magis, hęc veritas comprobari viſa fuit, ex eo, quod d. renunciatio fuit facta à filia, in contemplationem dotis ſcut. 3000 ſibi à patre conſtitutæ, quæ valdè erat conſiderabilis, tam in ordine ad quantitatem patrimonij, quam in ordine ad qualitatem perſonæ, dum agebatur, dę Sutore, qui vtique non conſtituiſſet tam ingentem dotem, niſi renunciatio filiæ compræhenderet prædicta bona, paterna, materna, & fraterna, etiam ex diſpoſitione
6 *d. l. fœminæ*, tanquam pręuentiua ſolutio, & ſatisfactio, de eo quod Veronica, quocumque tempore, & modo, habere potuiſſet, *Craueti conſ. 84. num. 4. & ſeqq* cum alijs allegatis *in d. Aſculana hæreditatis cor. Reuerendiſs. Tarraconen.* prout clarè videtur etiam voluiſſe demonſtrare, per expreſſionem illius clauſulæ, *& non aliat*, quæ eſt condi-
7 tionalis, & remouet conſenſum ab actu, quotieſcumque aliter ſequeretur, quod ſupra diſpoſitum eſt, ſecundum
8 *Cancer. var. reſol. p. 3. cap. 2. num. 100. & ſeqq. Rot. dec. 619. num. 2. par. 5. rec.* Imò inducit præciſam formam omninò obſeruandam, poſt illius acceptationem, & reſpondit
9 *Rot. in Melentana nullitatis profeſſionis 27 Ianuarij 1659. cor. Me, §. vlterius verſ. ex ea namque forma.*

Neque releuat, quod facultas parentum, & fratrum, longè excedat dd. ſcut. 3000. ac proindè dos præd. prætendi nequeat exceſſiua, nam cum talis inſpectio, reſpiciat exceptionem, & ſic maiorem requirat indaginem, veniet diſcutienda, via ordinaria, in particulari iudicio,
10 vigore *l. 2. C. de reſcind. vend.* Non autem poteſt admitti, in præſenti iudicio immiſſionis à qua Veronica rectè excluſa remanet, mediante eius renunciatione, vt in ſpecie
11 tradit *Donad. de renunciatione cap. 32. num. 252. & num. 266. cum ſeqq* exceptiones, enim, turbidæ, & indigentes, maiori inſpectione non admittuntur, in iudicijs ſumma-
12 rijs, & executiuis, vt dixit *Rot. deciſ. 587. num. 5. par. 3. rec. in Beneuentana cenſus ſeu pecuniaria 29. May 1656. coram Reuerendiſs Cerro §. non obſtat exceptio*, cum ſimilibus

Præterea, nec refert, quod pro parte Veronicæ, fuerint exhibitæ in actis, quædam poſitiones, per Rot. admiſſæ, cum ordinę, quod Antonius eis reſpondere teneretur. Præterquam enim reſcriptum ab Ipſa Rota factum *die 7. Iuly præteriti*, non continet ſimpliciter ordinem prædictum, ſed fuit conceptum ſub his præciſis verbis: *Producantur poſitiones medio iuramento & cum mandato ſpeciali & poſtea reſpondendum videtur*: Vndè, cum hucuſ-
13 que non fuerit productum inſtrumentum mandati ſpecialis, iuxtà formam d. reſcripti nequaquam cogi poteſt Antonius ad reſpondendum dd. poſitionibus. Ceſſat nihilominus omnis hæſitatio, quia dd. poſitiones relatæ in calce memorialis ipſius Veronicæ, non concernunt, in ſubſtantia, niſi prætenſionem læſionis, & ideò fruſtrà hodiè petitur in præſenti iudicio ſummario illarum reſponſio, dum huiuſmodi exceptio mediante d. renunciatione omninò remouetur, vt ſuprà dictum eſt.

Et ità vnica tantum &c.

Reuerendiſs. D. Ninot Epiſcopo Gerunden.

Lunen. Sarzanen. Beneficiorum.

Lunæ 22. May 1662.

A R G V M E N T V M.

Donatio omnium iurium, quorum nomine venit Iuſpatronatus, non requirit conſenſum ordinarij, etiam ſi dę dicto Iurepat. fieret expreſſa mentio; Patronus poteſt facere Iuſpatronatus, de hæreditario gentilitium: ſed non è contra, de gentilitio hæreditarium.

S V M M A R I V M.

1 *Gratia. in omnibus iuſtificata, venit exequenda.*
2 *Donatio, ad fauorem plurium deſcendentium, operatur, vt quiſque veniat ex propria perſona abſque facto donatarij.*
3 *Qui non eſt hæres. poteſt venire ad Iuſpatronatum gentilitium, ex propria perſona.*
4 *Diſpoſitio, pro hæredibus quibuſcumque, extenditur ad extraneos.*
5 *Vocatis, ex propria perſona, non infertur præiudicium à grauato.*
6 *Correctio, & repugnantia, in contractu eſt euitanda.*
7 *Inſtrumentum, & Capitula inſtrumenti ad concordiam reduci debent.*
8 *Iuſpatronatus, venit, ſub nomine quorumcumque iurium*
9 *Iuſpatronatus transfertur cum vniuerſitate bonorum, ſine conſenſu ordinarij.*
10 *Expreſſio ſpecifica, quando dicatur habita, ità vt, per eam requiratur d. conſenſus.*
11 *Expreſſio ſpecierum contentarum ſub genere cenſetur facta ob maiorem declarationem.*
12 *Dictio tam, & quam, in numeratione ſpecierum, poſt generis ſtant declaratiuè.*
13 *Expreſſio ſpeciei non operatur, quin ea veniat ſub genere.*
14 *Iuſpatronatus poteſt donari compatrono, ſinè conſenſu ordinarij.*
15 *Iuſpatronatus de hæreditario fieri poteſt gentilitium, ſed de gentilitio non fit hæreditarium.*
16 *Quod eſt inductum in fauorem alicuius, renunciari poteſt.*
17 *Iuſpatronatus tranſit etiam ad fœminas.*

D E C I S I O CXXI.

SEntentiam, ex qua denegata fuit executio Gratiæ Apoſtolicæ, de controuerſis Beneficijs, à Promontorio obtentis, iterum DD. perſiſtendo indeciſis, cor. Me *die 7. Decembris* proximi, ex capite iniuſtitiæ infirmandam eſſe, hodie cenſuerunt; quia cum ex ſententia Ordinarij conſtet, Iuſpatr. laicale cor. eo fuiſſe probatum, omniaque alia contenta in d. gratia appareant iuſtificata, vtique illa, de Iure, venit exequenda, *c. ſi capitulo ib. que gl. verb. exequatur de Præb. in 6. Rot. dec. 92 num. 11. quæſt. 6. a rec.* 1

Non obſtat, denuò, repetitum obiectum, quod D. Promontorius non doceat, ſe fuiſſe præſentatum à maiori parte Patronorum, iuxtà conditionem à Pontifice, in literis eius prouiſionis appoſitam, ſi demantur medietas vocum Io: Antonij, Barnabæ, & Hieronymi fratrum de Greffis, quas poſt mortem Mariæ illorum neptis, & donatariæ, integrè tranſijſſe prætenditur, ad Claram Ipſius filiam, & vniuerſalem hæredem, quæ præſentauit Contardum, non autem pro medietate ſpectare ad Annam alteram eiuſdem Mariæ filiam, quæ præſentauit

ipſum

Ipſum Promontorium; Siquidem, cum dd.fratres, con-
templatione certi, & determinati Matrimonij donaue-
rint d. Mariæ, eiuſque filijs naſcituris, & in eorum defe-
ctum filiabus fæminis, filij etiamſi fuerint principaliter
contemplati, adeò vt tot cenſeantur factæ donationes,
quot ſunt perſonæ, vocatæ, & quælibet earum recipiat,
2 ex prouidentia donantium, non autem à prædicta do-
nataria; Ideoque Anna ſucceſsit æqualiter cum ſorore,
in Iurepatr. alijſque bonis donatis,quamuis à matre,quæ
ſine maſculis deceſsit, non fuerit principaliter inſtituta
3 ex *Rot.cor. Merl dec.404.num.17. in Rom. Apothecar.17.
Maij 1656 cor.Celſo in Rom. Donationis 3. Iunij 1658. cor.
Reuerendiſs. Decano:*

Nec refert,quòd, in Inſtrumento Donationis, legatur
adiecta ſtipulatio Notarij, pro hæredibus, & ſucceſſori-
bus,quibuſcumque, quæ reddit diſpoſitionem mere hæ-
4 reditariam,etenim,dum donatio fuit facta, pro conſerua-
tione agnationis, & deficientibus filijs maſculis Mariæ,
fuerunt vocatæ filiæ fæminæ, & ſucceſsiuè illarum filij,
& deſcendentes maſculi, in perpetuum, cum onere aſſu-
mendi nomen,& Inſignia familiæ de Graffis, & cum de-
claratione,quod,in caſum delicti,pro quo intraret confiſ-
catio,delinquens cenſeretur priuatus, & alij proximiores
ſuccederent,in Iurepatr. & bonis in donatione contentis,
& caſu,quo,d.Maria deſcendentes non haberet, donantes
voluerint,quod illa eligeret filium adoptiuum,qui ſucce-
deret in d. Iurepatr. manifeſtè colligitur fuiſse conſti-
tutum ſucceſsiuum fideicommiſsum, fauore prædicto-
rum deſcendentium, eoſque vocatos fuiſse ex propria
5 perſona, ita vt, in ipſorum præiudicium, d. Mulier non
poſset,vllo modo diſponere; Vndè ſequitur,quod d clau-
ſula cenſeri debeat appoſita,ex imperitia Notarij,vel ſal-
tem ſit reſtringenda ad caſum, quo omnes vocati defice-
rent,ne ità manifeſtè voluntati donantium repugnet, &
in continenti correctio inducatur, ex Rota *in Florentina
6 Donationis ſeu Separationis Bonor. 2. Septembris 1650.§.
neque ad hoc,cor. Peutinger.* & in alij relatis *in deciſ huius
cauſæ 3.Decembris 1615.§.nec obſtat cor. Reuerendiſs. De-
cano.*

Eoque facilius, hæc interpretatio videtur admittenda,
quia tollit contrarietatem inter Apocam, ſeu Capitula
donationis, in quibus fuerunt ſimpliciter vocati filij, &
deſcendentes Mariæ; & inter Inſtrumentum, ſuper his
Capitulis, poſtea confectum, omnis, enim, eſt capiendus
7 intellectus, vt concordia inter Inſtrumenta, & Capitula
reſultet, *Crauett conſ.70. num.5. Rot.dec.250. nu.15.par.
6.rec.*

Minus d. donatio prætendi poteſt inualida, ob defe-
ctum conſenſus Ordinarij, ſumus, enim, in Donatione
vniuerſali, vt demonſtrant illa verba omnia, & ſingula
ipſarum bona omnia,nomina,& actiones,& quandò Iuſ-
patr.ex tali donatione quorumcumque bonorum, & Iu-
8 rium,ſub qua illud contineri aſserunt, *Lotter.de re benef.
lib.2.quæſt.9 nu.50. Viuian.de Iurepat.lib.4.c.4.num.16.&
ſeqq.Tambur de Iur. Abb.diſp.9. quæſt.23. num.7.tom.3.
Barboſ.de pot Ep par.3.alleg.71 num.20.Rot.cor Put deciſ.
341 num.1 lib.2.cor.Seraph dec.725 per tot. dec.27.nu.16.
par.6.deciſ.273.num.24.& ſeqq.par.7. rec.* transfertur ad
primum donatarium, & poſtea ad alios ſucceſſiuè; Nec
eſt neceſsarius d. conſenſus, quia non dicitur confecta
particularis,& ſpecifica diſpoſitio Iuriſp.quam Patronus
ſine d. conſenſu facere nequit, ſed illud tacitè transfer-
tur,cum vniuerſalitate bonorum, de qua donans habe-
9 bat facultatem liberè diſponendi, vt aduertit *Lambert.
de Iurep.lib.1.quæſt.2.par.1.art.2.nu.1.& ſeqq.Rot.dec.121.
nu 5 poſt Viuian de Iurep.dec.207.nu. 15.& ſeqq.par.6.&
dec.206. num. 27.par.6.rec.*

Non obſtat, quòd,in ſpecie Iuſpatr. fuerit expreſſum,
etenim non fuit facta donatio rei vniuerſalis,& Iuriſpatr.
quo caſu, cum illud principaliter exprimatur, cenſetur
fuiſſe conſideratum,de per ſe,& diſtinctũ, ab vniuerſali-
10 tate, ſed tantùm poſt dd. verba, *omnia bona, Iura &
actiones*,fuerunt addita illa alia verba, *perſonales,vtiles,&
directas, hypothecarias, & expreſſas & etiam Iuſpat.* qua-
lis expreſſio ſpecierum, quæ, ſub generalitate verborum
tacitè fuerunt incluſæ, nihil noui inducit, ſed præſumi-
tur, appoſita, gratia maioris declarationis, iuxtà *theor.* 11
*Bart. in l. quæſitum §. fin. num.3 ff.de fid.Inſtr.Cephal.conſ.
372.num.14. 15.Gratian.cap.922. num.3.Rot.deciſ.106.
num. 18.& ſeqq & deciſ. 367. num 4.par.9. rec.& in* his
terminis *deciſ.173. num.32.& ſeqq par.7. rec.*

Quæ veritas optimè comprobatur ex alia parte In-
ſtrumenti, vbi donantes, qui d. Donationem, cuius effe-
ctum contulerunt, poſt eorum mortem, adeò vniuerſa-
lem eſſe reputarunt, vt eam pluries ſuam appellauerint
hæreditatem, caſu quo d. mater nullos filios haberet, re-
ſoluerunt illam poſſe nominare vnum hæredem, *di tutta
l'heredità tanto ne beni, quanto nel Iuſpatr.* Vlterius,ſic no-
minatũ, ſi non deferret nomen, & inſignia eorum fami-
liæ, priuarunt, *di detta heredità tanto patrimoniale quan-
to di Iuſpatr.* quæ dictiones, *tam,& quam* poſitæ poſt ver- 12
bum, *heredità*, operantur, vt expreſſio ſpecierum cen-
ſeatur adiecta declaratiuè *Barb. de dict. cap. 400. num. 7.
Rot.d dec.106.num.20.21.par.9. rec.* & conſequenter, ex
hoc modo procedendi,benè arguitur,quod dicti donan-
tes, licet agnouerint ſub vniuerſali diſpoſitione, tacitè
venire etiam Iuſpat. tamen illud ſemper voluerunt ex-
primere,ad magis declarandum,non autem ad effectum,
de illo principaliter diſponendi, Vndè hæc expreſſa eius
mentio, non impedit, quo minùs ipſum acceſſoriè tran-
ſeat ad eorũ bona,& Iurium vniuerſitatem *Dec. conſ.27.* 13
num.3.& alij, quos cumulat *add.ad Rot. dec.48. num.15.
& ſeqq.par.9.rec.Rot.dec.399. num.5.par 2. d. deciſ. 173.
num.29.& ſeqq.par.7.rec.*

Preterea fuit donatum compatronæ,cuius fauore ſub-
ſtinetur etiam expreſſa donatio Iuriſpat. ſine prædicto
conſenſu, *Peregr.conſ.87.nu.56.lib.3.Grat.c.577.num.37.
Barboſ.de pot. Epiſc.par.3.alleg.71. num.28. Rot. dec. 206.* 14
*num. 28.par. 7. rec. cor. Eminentiſs. Otthob. dec. 230.
num.12.*

Nec vrget, quod ex vocatione deſcendentium naſci-
turorum d. Donatariæ,poſt eius mortem, reſultet muta-
tio Iuriſpat.de hæreditario,in gentilitium, quod dd. Pa-
troni non potuerunt facere.Siquidem Iuſpat. gentilitiũ,
in præiudicium illorum de familia,ſuccedentium,ex pro-
pria perſona,redigi nequit ad hæreditarium,& è contra- 15
rio, Iuſpat. hæreditarium benè mutari poteſt in gentili-
tium; Nam,quod tranſeat ad hæredes,eſt inductum, fa-
uore Domini,qui poteſt illi renunciare,vt diſtinguendo,
probat *Sanchez. caſ moral.c.3. dub 91.num.1.lib.2 Grat.* 16
*cap.577.num.41.& ſeqq Viuian.de Iurep. lib.14. cap.2. nu.
24.27.Rot.deciſ.430.num.11.& ſeqq.par.9. rec.* & in alijs
allatis per *Add. ad Rot. deciſ.46. num.24. & ſeqq. eadem
par.9.*& quod Patronus non diſponit,quod nudum Iuſp.
tranſeat ſolum ad deſcendentes, vel illos de familia, ſed
quod ad eos transferatur,vna cum omnibus ſuis bonis,&
hæreditate,vt in hoc caſu,id poteſt iniungere, etiam ſine
conſenſu ordinarij.

Denique conſiderabant DD. quod ſi d.donatio, vel
ex cauſa particularis diſpoſitionis d. Iuriſpat. vel ex ca-
pite mutationis, eius qualitas eſſet nulla (cuius contra-
rium ex prædictis apparet) nec Claræ ſuffragaretur,
*Rot.dec.337.nu.4.par.2.dec.258.nu.5.par.9.rec.in Auer-
ſana Iuriſp.14.Martij 1653.§.demum cor.Eminentiſs.Se-
nogallien.*propterea,his filijs ab inteſtato defunctis, in illo
ſucceſſiſſent d. Maria, & Catharina ipſorum neptes, in 17
gradu proximiores,cum Iuſpatr. tranſeat etiam ad fęmi-
nas hæredes, *Dec.conſ.127 num.3. circa fin.* & ſic Anna,
quæ eſt hęres Catharinæ,& pręſentauit Promontorium
adhuc haberet, ex hoc titulo hæreditario, medietatem
ſupradictarum vocum.

Et ità vtraque &c.

Reue-

Reuerendiſs. D. Ninot Epiſcopo Gerunden,

Lunen.Sarzanen.Beneficiorum,

Lunæ 12. *Febr;* 1663.

A R G V M E N T V M.

Latiſſimè, & magiſtraliter firmatur, quòd quandò donatur, titulo vniuerſali, vel ſit, de hæreditario, gentilitium, Iuſpatronatus, non requiritur conſenſus Epiſcopi; & huius occaſione, diſcutitur quandò Iuſpat. veniat, ſub vniuerſitate bonorum, & hæreditatis, & quomodò tranſeat in ſubſtitutum.

S V M M A R I V M.

1 *Donatio Iuriſpat. nulla non abdicat ius à donatore.*
2 *Et tunc reducitur ad terminos ſolitos ſucceſſionis.*
3 *Iuſpat. tranſit ad hæredes ab inteſtato.*
4 *Præponderans in vocibus inſtituitur in beneficio.*
5 *Donatio Iuriſpatronatus cum cauſa, ceſſante cauſa, vel tota vel in nihilo corruit.*
6 *Mutatio Iuriſpatronatus, requirit conſenſum Epiſcopi.*
7 *Donatio cum verbis ampliſſimis, extenditur ad quæcumque iura.*
8 *Iuſpatronatus venit in generali donatione.*
9 *Iuſpatronatus dicitur ius honorificum familiarum.*
10 *Reſeruatio aliquorum iurium, inducit renunciationem aliorum.*
11 *Iuſpatronatus venit nomine hæreditatis & cum ea tranſit.*
12 *Vendita hæreditate, dicitur cum ea venditum Iuſpat.*
13 *Quod veniat ſub vniuerſitate bonorum, attenduntur coniectura.*
14 *Expreſſio eius, quod tacitè ineſt, fit gratia maioris declarationis.*
15 *Dictio,* Et, *eſt ampliatiua.*
16 *Dictio* tam, & quam *vnum ab altero contra diſtinguit.*
17 *Dictio,* Et, *non ſtat ſemper ampliatiuè.*
18 *Appoſita, inter genus, & ſpeciem, declarationem importat.*
19 *Ampliatio inutilis vitiatur ſed non vitiat.*
20 *Dictio* tam & quam, *ſtat declaratiuè.*
21 *Contradiſtinguit ſolum ſpecies expreſſas.*
22 *Generalitas verborum reſoluitur in ſuas ſingularitates.*
23 *Iuſpatronatus non venit in generali donatione quando non eſt in donatione aliquid ſuper quo inhæreat.*
24 *Contrarium ex opinione Rotæ.*
25 *Donatio Iuriſpatronatus in generali donatione, non requirit conſenſum Epiſcopi.*
26 *Iuſpatronatus gentilitium, non poteſt fieri hæreditarium.*
27 *Sed hæreditarium fieri poteſt gentilitium.*
28 *Etiam ſinè conſenſu Epiſcopi.*
29 *Epiſcopus non poteſt mutare fundationem beneficiorum.*
30 *Mutatio Iuriſpatronatus de hæreditario in gentilitium, non dicitur contra fundationem.*
31 *Patronus in hæreditario Iurepatronatu, poteſt hæredibus præiudicare.*
32 *Donando.*
33 *Permutando.*
34 *Vendendo cum vniuerſitate.*
35 *Legando.*
36 *Renunciando, & extinguendo.*
37 *Qui poteſt totum adimere, poteſt qualitatem, & partem adimere.*
38 *Iuſpatronatus hæreditarium, mutatur à patrono.*
39 *Iuſpatronatus cum vniuerſitate bonorum, tranſit ad fideicommiſſarium.*
40 *Iuſpatronatus transfertur cum vniuerſitate, ſine conſenſu ordinarij.*
41 *Iurepatronatus de hæreditario facto gentilitio, magis ſatisfit voluntati fundatoris.*
41 *Vbi eſt eadem ratio, eſt eadem diſpoſitio. & num. 47.*
43 *Patronus non mutat fundationem, de conſenſu Epiſcopi.*
44 *Deciſiones Rotæ, non allegantur, quando dicunt aliquid per modum motiuandi.*
45 *In particulari tranſlatione Iuriſpatronatus, requiritur conſenſus Epiſcopi.*
46 *Sed non requiritur quando Iuſpatronatus ſit de hæreditario gentilitium.*
48 *In claris non eſt laborandum.*

D E C I S I O CXXII.

Dilemma ſub die 22. *Maij* præteriti cor. Me excitatum, iterùm DD. amplectendo, perſtiterunt in deciſis; Aut, enim, trium fratrum de Griffis donatio, reſpectu Iuriſpat. eſt valida, & tunc poſt obitum Mariæ primæ donatariæ, illorum voces, in partes æquales, delatæ ſunt ad Annam, & Claram D. Mariæ filias, ex proprijs perſonis vocatas, vt latiùs cor. Me, tam ſub *die 22 Maij ſupradicta*, quam ſub antecedenti 5. *Decembris* 1661. comprobatum fuit.

Aut, verò, eſt nulla, & tunc, cum non ſit abdicatum
Ius à donantibus *Rot dec.* 258. *num.* 5. *par.* 9. *rec.* ſed caſus 1
ad terminos ſucceſſionis redactus, vt cum hoc dilemma,
arguendo, tradit in puncto, *Dec. conſ.* 127. *num.* 3. *ad fin.* 2
eædem vires pariter ad eaſdem, in viriles, hæreditario Iure, recurrerunt ad Annam, ſcilicet, ex perſona Catharinæ, ad Claram, verò ex perſona Mariæ, quæ donantium 3
inteſtatæ hæredes extiterunt.

Cumque Contardus non habeat, niſi præſentationem Claræ, & Promontorius, vltrà illam Annæ, habeat quoque ex præſentatione Franciſci hæredis, integram vocem Nicolai, ſequitur, quod quocumq; res verſatur, ſemper Promontorij præſentatio præponderat in voce, & 4
proptereà eidem ſit debita inſtitutio vulg. Iur.

Nec illam ſcindi poſſe putarunt DD. vt ſubſtineatur ad fauorem Mariæ compatronæ, ſecus autem eius filiorum: Quia, cum donantes ſe motos aſſerant ex cauſa finali perpetuandi, in illius deſcendentia, tam maſculina, quam fœminina agnationem, ſub onere aſſumendi nomen, & inſignia familiæ de Griffis, & non alias, aliter, nec alio modo &c. ratione indiuiduitatis, & ex vi cauſæ finalis, aut ſubſiſtentis, aut deficientis debet, vel quoad om-
nes valere, vel quoad omnes corruere, *l. 1. C. de donat. quæ* 5
ſub mod. Rot. dec. 612. *num.* 2. *par.* 3 *& dec.* 203. *num.* 1. *& ſeqq. & num.* 23 *par.* 6. *rec & dec.* 11 *nu.* 2 *par.* 9 *rec.*

Sed verè donatio ſubſiſtit, nec refragari viſus, non interuentus, conſenſus Ordinarij, qui ex duplici capite neceſſarius contendebatur; Tum quia donationem particulariter, & nominatim factam eſſe prætendebatur; Tũ, quia, cum certum perſonarum genus comprehenderet, altercabatur eius natura, & de hæreditario transfunde-
batur in gentilitium, quod cum contrà fundatoris men- 6
tem vergere præſupponeretur, ex hinc inferebant opus fuiſſe auctoritate ſaltem Epiſcopi.

Primum, enim, de particularitate donationis remouebatur, ex facto, in quo liquidè conſtabat, illam fuiſſe vniuerſaliter, & ampliſſimè factam, non ſolum, de omnibus, & quibuſcumque bonis mobilibus, & ſtabilibus, tam in Ciuitate Sarzanæ, quam vbique exiſtentibus; ſed etiam, de quibuſcumque nominibus, actionibus, & iuribus, competentibus, & competituris, nullo penitùs, apud donantes reſeruato &c. ob quam verborum prægnantiam, non ſolum, non poterat donatio reſtrictionem capere ad iura
bonis annexa, & ſimilitudinaria, vt in ſpecie conſiderat 7
Rot. deciſ. 207. *num.* 12. 13. *par.* 6. *rec.* ſed etiam, ex ſui generalitate, & ipſorum Iurium Patronatuum, certè, & indubitatè comprehenſiua *Mart. de clauſ. par.* 2. *clauſ.* 14. *num.* 1.

Digitized by Google

num.1.2.Tambur.de Iur.abbatiſſ.tom.3.diſp.9.q.23.n.6.7. Barboſ.de Iur.Eccl.lib.3.cap.12.num.244.& de offic & pot. Epiſc.part.3.alleg.71.nu.21.23.Gauant in Manual.verſic. Iurispat.num.21. Olea de ceſſ.Iur.tit.3. q.8.num.26.Gnrb. dec,84.num.23.Rot.dec.207.n.12.part.6.& dec 173.n.29. & ſeqq.part.7.rec.& in Capuana Abbatia 5.Maij 1659. §.quod autem coram R.P.D Priolo.

Et vlterius ad conuincendum eamdem vniuerſitatem vna cum verbis ſimul concurrunt, ferè omnes coniecturæ, quæ ad hunc effectum contemplari conſueuerunt.

Primo enim donantes, per prohibitã alienationem, & iniunctom onus aſſumendi cognomen,& inſignia ſe reſtrinxiſſe demonſtrant ad familiæ ſplendorem, & honorificentiam, quodque propterea,omni meliori modo voluerint hoc Iuſpat. tamquam merè honorificum tran-
9 ſire Rot.poſt Vmian. de Iurep. dec.121.n.14.15.

Secundo certam tantummodò ſummam, ad effectum teſtandi reſeruarunt, quod benè omnium aliorum non reſeruatorum Iurium tranſitum arguit, in reliquis, vt in his terminis aduertit Rot.dec.173.nu.27.& ſeqq.part.7.
10 rec.& poſt Vmian.d dec.121.num.13.

Tertio, quia donationem,ſuam hæreditatem, donatarioſque ſuos hæredes repetitis vicibus appellarunt, & licèt non detur hæreditas viuentis,tamen ex hinc benè infertur, ad vniuerſalitatem donationis,& compræhenſio-
11 nem Iuriſpat. d.deciſ.121.nu.7.8.poſt Vmian.eodem modo, quo hæreditas tamquam vniuerſitas venditur, &
12 cum ea Iuſpatr. tranſit ad emptorem Mantic. de tacit. lib.4 tit.2.Mareſc.variar.reſolut lib.2 cap 55.n.9.Barboſ. de Iur.Eccl lib.3 cap.12.nu.227.Ricc.dec.forenſ.Eccl.114. & deciſ.116.& dec.228.vbique num.2.Rot.poſt Paciſ. de Salu.dec.100.num.1.

Vt meritò verbis, & coniecturis ſe inſimul fulcientibus dici poſſit, in præſenti caſu, quod alias in ſuo dixit
13 Rot.dec.173.num.25.26.part.1.rec. vt nihil ampliùs pro vniuerſalitate poſſit deſiderari.

Hinc non releuat indiuidua mentio Iuriſpat. quia tamquam expreſſio eius, quod tacitè inerat appoſita fuit, gratia maioris declarationis, & non refragatur, Dec.
14 conſ.127.num.3.verſ.3 quia ad hoc, Mart. de clauſ.part.2. clauſ.14.num.2.Rot dec.399.nu.5.part.2.& dec.175.n.29. & ſeqq.part.7.& add.ad Rot.dec.146.num.29.part.9.coram Eminentiſs. Otthob. deciſ.234.num.8. & in Capuana Abbatia,5.May 1659.§.obiectum coram R P.D.Priolo.

In nihilo obſtante, quod aliquãdo appareat facta, per dictionem, &, de cuius natura eſt, ſtare ampliatiuè ad
15 tex.in l.ea tamen,& ibi gl.ff. de leg.3. & aliquando, per dictionem, tam, & quam, ibi, tanto patrimoniali, quanto
16 Iuriſpatronati, per quod videtur donantes vnum ab altero contra diſtinxiſſe, & ſeparatim donaſſe.

Quia non ſemper dictio, &, ſtat ampliatiuè,ſed quan-
17 do prout in caſu noſtro, appoſita eſt, inter genus, & ſpeciem declarationem importat, iuxta theor. Bart. in
18 l.quæſitum, §.fin.nu.3.ff.de fund inſtruct.Barboſ. dict.110. num.27.Rot.dec.173.num.35.part.7.rec. & in omnem caſum, tamquam inutilis ampliatio,non vitiaret, ſed vi-
19 tiaretur Dec conſ.527 num.3.

Et dictio, tam, & quam, vt fuit etiam dictum coram Me, d dec 22.Maij præteriti, §. quæ veritas, compræhenſionem in donatione potiùs concludit, cum de eius na-
20 tura ſit, ſtare declaratiuè, & ſolum ſpecies expreſſas in-
21 ter ſe contra diſtinguit, non autem illas ſeparat à genere.

Non obſtat, quod cùm in donatione non compræhendatur aliquod vniuerſale, à parte rei, vt feudum, Curia, Caſtrum, cum quo poſſit Iuſp. tamquam adhærens tranſire, hæc generalitas ſit tantum verbalis, & reſoluenda, in ſuas ſingularitates, iuxta dictum Innoc.in
22 cap. ex literis,num.2.de Iurep. volentis, quod ſi,in generali omnium bonorum, ac Iurium ceſſione, tale quid vniuerſale reale non contineatur, generalitas illa, vti conſiſtens, in verbis, ſit in ſua particularitate contemplanda, adeout tot factæ dicantur particulares donationes, quot ſunt ſpecies Iurium, & actionum ceſſarum, & conſequenter, quod ſub ea,tamquam ſub titulo particulari, Iuriſp. non tranſeat, cui Innocentij dicto, adhæ-
ſerunt nonnulli, & ſignanter, Ricc.de Iurepat.reſol.195. 23
num,26.ad fin,Garz. de beneſ.part.5.cap.9.num.12. Mareſcott.variar.cap.55 num.11.& alij.

Quia, quidquid ſit,de caſu ceſſionis omnium bonorũ, & Iurium ad certum locum reſtrictorum, in quo, quidem præfatum Innoc, dictum intelligendum eſſe arbitratur, quod non eſt præſentis indaginis, & quatenùs illius ſenſus ſit, in generali omnium bonorum, ac iurium donatione, nullis finibus circumſcripta, non venire Iuſ-
pat. communiter,ac præſertim à Rota noſtra reijcitur,ea 24
ratione, quia non deeſt huic vniuerſalitati ſua realitas, quemadmodũ non deeſt hæreditati,& peculio,vt Innoc. dictum reprobando, & ſequendo doctrinam, Abb. contrarium ſentientis in d.cap. ex literis nu.12. tradunt Dec. conſ.172.num 3.verſ.& alio tamen capite Bald.conſ.32.n.3 lib.1.Ricc in prax.for.Eccl.de Iurep.reſol.158.nu.1.2. Barboſ.vot.deciſ.20.num.15.16.lib.2.Marant reſp 50 num 25. 45.part.4 Seraph.dec.725.n.1.Put.dec.341.lib.2.Rot.dec. 207.n.12.part.6.rec. & comprobant etiam omnes auctoritates ſuperiùs adductæ, §.primum enim.

Data autem vniuerſalitate, quia tranſitus, per concomitantiam, miniſterio legis, contingebat, non requi-
rebatur Epiſcopi auctoritas, cap.ex literis 7. & cap.ſacu- 25
lum 13.de Iurep.Licet in prax.Iuriſp. reſol.192.n.1. Barboſ. de Off. & pot. Epiſc.part.3 alleg.71.num.10.Vmian. de Iurep.lib.1.cap.2.nu.37.Sanch conſ.moral.tom.1.lib.2.cap.3 dub.76.num.2.Mantic.dec.140.num.2. Rot.deciſ.207.nu. 16.part.6. & deciſ.206.num.27.part.7.add.ad Rot.dec. 46.num.13.part.9.rec.

Ad ſecundum obiectum,placuit replicatio, in d.priori
deciſ. 22.Maij præteriti §.nec vrget,allata, quod Iuſpat. 26
gentilitium non poſſit in hæreditarium immutari, ſecùs autem è conuerſo; de hæreditario fieri gentilitium,
vt vltra, Sanch conſ.moral.lib.2.cap.3.dub.91.num.1. Vi- 27
mian.de Iurep.lib.14.cap.2.numer.24.& ſeqq. Rot.dec.430. num.21.& ſeqq.part 9 rec. aliaſque auctoritates in dict.§. vrget, deductas tradunt diſtinguendo, Carcu. reſol.142. num.5.Vmian lib 4.cap.9 nu.32. & ſeqq.Rot.in Feſulana Beneficij.ſeu Oratorij 24 Martij 1650.§.etenim cor.Veroſpio poſt Moder.Auenionen.de penſ.deciſ.47.nu.8.

Ad quem effectum, cum nihil, neque contrarium,neque contra mentem fundatoris agatur, non erit pro immutatione neceſſaria, Epiſcopi auctoritas,ſed tãtummo-
dò, pro titulo, quatenus eſſet particularis, Sanch. conſil. 28
moral.lib.2.cap.3.dub.31 num.1.Lambert.Iurep lib.1.p.2. q.4.art.4.num.6. verſ.ſed ſi iſta.

Si enim immutatio iſta tenderet ad alterandum illius voluntatem, nec ſat eſt recurſus ad Epiſcopum,ſed opus
eſſet beneplacito,& diſpenſatione Apoſtolica, iuxta tex. 29
in Clem.cum contingat in fine de Relig.domib.Barboſ.de off. & pot. Ep.part.3.alleg.81.num.1.2.Layman.Theolog.moral.lib.4.tract.2.cap.13.num 13. Marant.reſp.81.num.21. lib 4 Caren.reſolut.142.numerum 3. & ſanè Iuriſp.hæreditarij natura, & quidditate benè perſpecta, dum certo perſonarum generi relinquitur, & in gẽtilitium trãſfunditur; nihil fit, quod fundationi reluctetur, quod enim Iuſpat. ſit hæreditarium,non habet hunc ſenſum, vt debeat gradatim, de hærede in hæredem tranſire, adeout patronus, aliter agendo veniat contra illius formam, vt
fuiſſe, de mente quorumdam DD. refert Merl. dec.346. 30
num.11.& ſeqq.

Si enim hoc eſſet, non poſſet patronus, hæredibus præiudicare,prout recepti Iuris eſt, poſſe idem Merl.dec.
346.num.11.Rot.dec.267.nu.5.part.6. rec. Tondut.reſol. 31
benef.part.3.cap.144.num.19. non ſolùm donando, cap.
ex inſinuatione, cum concordantibus de iur.pat.cap.vnico 32
eodem tit.nu.6. Permutando, cap.nemini q.7.gl.in cap.præ 33
mentis,16 q.7. acceſſoriè, cum vniuerſalitate, vendendo,
ſeu transferendo,cap.cum ſæculum, vbi gloſ. in verb.em- 34
ptorum, & cap.ex literis de Iurep.ſed quod magis eſt, legando,

Digitized by Google

35 gando, *Molin. de Hiſp. primog. lib.1.cap.24.nu.14.Card.*
36 *Ottbob. dec.230.num.8*, renunciando , ac extinguendo
Ferret conſ.134 num.12.Tondut. d.part.3.cap.144.nu.19.
Signum euidens , quod ex nulla qualitate hæreditaria
emergit patronis obligatio , illud hæredibus liberè relin-
quendi, quia ſi poſſunt non relinquere , multò fortiùs
poterunt relictum qualificare,& ſi non vitiant teſtatoris
37 mentem peniùs adimendo; multò minùs non adimunt,
dùm in totum non adimunt, *Salgad.in Labyr.credit.p.1.
cap.36.num.25.26.part.2.cap.16 nu.51.& ſeqq.Surd conſ.
374.num.6.Gratian.cap.800.num.13.*

Sed intellectus eſt , quod quemadmodum fuit illud
vſque ab initio in libera patroni diſpoſitione erectum ;
ita pariter tranſeat , ad eius libitum , ad inſtar cætera-
rum rerum hæreditariarum ad quarum limites , in
quantum compatitur ſpiritualitatis qualitas, iudicet ,
adeout hæreditarij nomen ſolum illi impoſitum ſit, ad
contra diſtinguendum illud à gentilitio , & eius vincula
excludendum, non verò ad imponendum neceſſitatem
illud heredibus liberis relinquendi,cum alias incongruè,
hæreditarium nuncuparetur , ſi poſſet hæres contra fa-
38 ctum defuncti venire , vt in his terminis ponderat *Mo-
rett.poſt Viman.de Iurep.lib.4.cap.2.num.28.*

Et quod hæc ſit veritas germana,comprobatur ab ef-
fectu ; Si enim iuxta concluſionem vndique receptam ,
ex teſtatoris voluntate Iuſpat. vna cum bonorum , &
Iurium vniuerſitate tranſit , ad fideicommiſſarium , vt
39 fuit dictum coram Me, in *dec. ſub die 5.Decemb.1661.§.
non obſtat*, ac latè etiam habetur *dec.121.poſt Viman. &
dec.72.nu.10.& dec.170.nu.6.& ſeqq.part.7. & per add.
ad dec.46.num.127.& ſeqq part.9.recent. & in Capuana
Abbatia 5. Maij 1659.& 16. Ian.1660. coram R.P.D.
Prctolo*, etiam vſque ad conſenſum Ordinarij , qui in ca-
ſu vniuerſitatis non requiritur, *Rot.poſt Viman. de iu-
40 rep. deciſ.121.num.4. add. ad d.deciſ.46.d.num.127. &
ſeqq.part.9.rec.*

Quo caſu, ſiue principaliter , ſiue acceſſorie hoc acci-
dat ; certum eſt , Iuſpat. habere qualitatem hæredita-
riam , nec ampliùs ſpectare ad hæredes grauatos , ſed
fauore familiæ in fideicomm. contemplatæ induere
gentilitiam,nec propterea aliquid attentari dicatur con-
tra formam fundationis,vt optimè aduertunt *Rot. d. dec.
41 72.num.10.& ſeqq.& dec.170.num.5 & ſeqq. part.7. &
d.deciſ.121.numer.6.poſt Viman* Cum eadem vniuerſi
tate tranſire non debebit in fideicommiſſu in contractu
donationis, prout in caſu noſtro iniuncto , dum vtriuſq;
42 partis eadem eſt ratio ad *tex.in l.illud ff. ad l. Aquiliam.*

Rectius itaque arguendo, concludendum erit poſſe
patronum , ſicuti hæredem, ità Iuſpat. efficere gentili-
tium, nec in hoc, quicquam agere contra mentem teſta-
toris, dum vtitur eo Iure , quod fundatur , in erectione
parauit, quin imò eius voluntas, alteraretur potiùs , ſi
facultatem illam,quã ipſe quæſiuit, nos admitteremus.

Nec oppoſitum dicunt auctoritates , in contrarium ,
adductæ *Rocch.* enim, *de Curt.de iur.patr.verſ.pro eo.q.14
num.32.Lambertin.eodem tract.lib.3.q.5.art.3.n.4.Gutier.
conſ.1.num 19*, firmant, tantummodò , non poſſe patro-
num, etiam de conſenſu Epiſcopi , alterare voluntatem
43 fundatoris , quod ex ſupradictis nihil pertinet ad caſum
noſtrum.

Et multò minùs vis fieri poteſt, in *dec. Merl.346.n.6.
& ſeqq.* quia illam non fuiſſe reſolutionem captam , ſed
motiuum aliquorum ex DD. per modum dubitationis
propoſitum,& numquam neque ibi, neque deinceps ad-
44 miſſum teſtatur *Rot. in Feſulana benef. ſeu Oratorij 5.
Decembris 1646.coram Bichio inter rec.part.9. deciſ.430.
num.20.& latius 14.Martij 1650.§. etenim in fine coram
Corrado.*

Rota verò in *d.Feſulana Beneficij coram Card. Corra-
do, & in Arianen. Benef.coram R.P, D.Vereſpio poſt Mo-
der.Auenionen. de Penſ.dec.5.nu.4. & in Firmana Iuriſp,
28.Iunij 1656.coram R.P.D. Alberg.* conſiderant ſolùm
conſenſum Epiſcopi , in ordine ad particularem transla-
tionem , vt ex lectura , & ita etiam intelligendus eſt . 45
Add. ad dec.46.nu.35.part.9.rec. iuxta authoritates, quas
allegat .

Et dum ex aduerſo ſcribentes *d.Feſul Benef.cor.Card.
Corrado* , ceteraſque auctoritates ſub *die 22.Maij.§. nec
vrget*, deductas conantur in contrarium retorquere,con-
tendendo,conſenſum Epiſcopi, ibi, requiri ad approban-
dum huiuſmodi mutationem,nituntur,contra literalem
veritatem;Siquidem in *d.Feſulana Benef.* ſolùm ibi age- 46
batur de translatione Iuriſp. titulo particulari, vt *in §.po-
teſtas*, mentionem facit de conſenſu Epiſcopi,*vt in §.ſub-
ſequenti*, vbi reſpondet, ad alterum obiectum, quod non
potuerit de hæreditario effici gentilitium , contrarium
indiſtinctè tenet, & de conſenſu Epiſcopi nihil dicit, &
ſimili modo *Grat.cap.577.vbi num.39.40.* agit de parti-
cularitate diſpoſitionis , inſiſtit in tacito conſenſu Epi-
ſcopi, & dum *num.ſeqq.* deſcendit ad quæſtionem tran-
ſitus de hæreditario in gentilitium, ampliùs de eo non
curat .

Sanch. vero *conſ.moral.d.lib.2.cap.3.dub.91.n.1.*quod
ſolùm ratione tituli particularis , non verò patronatus
immutatio exigat conſenſum Epiſcopi,patet ex eo,quod
illud ſolummodò neceſſarium affirmat , dum translatio
fit , abſque hæreditate, ſecus verò ſi cum ea ; Clara de-
monſtratio, quod obſtaculum, ex ſola tituli ſingularita-
te,non verò ex qualitate immutationis,emanabat , cùm
alias vtroque caſu,eadem debuiſſet eſſe prædicti conſen- 47
ſus neceſſitas ; dum vtroque caſu eadem concurrebat
immutationis ratio, *l. illud C. de Sacroſ.Eccl.*

Prætenſio autem , quod deſcendentes Mariæ fuerint
in donatione contemplati hæreditario Iure, & non ex
perſona propria repugnat literæ Inſtrumenti, in quo eo-
rum vocatio apparet,ſub arctiori vinculo fideicommiſſi,
quo fieri poteſt, nec propterea indiget alia reſponſione ,
cum in claris non ſit laborandum, *l. ille , aut ille, §. cum 48
in verbis, ff.de leg.3.*

Et ita dubio bis propoſito vtraque &c.

Reuerendiſs. D. Ninot. Epiſcopo Gerunden.

Lunen. Sarzanen. Beneficiorum.

Vener. 8. Februarij 1664.

ARGVMENTVM.

Paucis verbis deſtruuntur deciſiones 121. & 122. & reſoluitur , quod donatio Iuriſpatronatus requirit conſenſum ordinarij , quando de eo poſt generalem donationem , fit ſpecifica , & expreſſa mentio .

SVMMARIVM.

1 *Habenti maiorem partem vocum, datur inſtitutio ad beneficium .*
2 *Donatio vniuerſalis,comprahendens Iuſpat. fit ſine conſenſu ordinarij .*
3 *Dictio ac etiam ſtat ampliatiuè .*
4 *Et includit quæ priùs non comprahendebantur .*
5 *Iuriſpatronatus translatio de per ſe facta , requirit conſenſum ordinarij .*

DECISIO CXXIII.

Deciſio edita, cor. Me ſub *die 12.Feb.1663.* duo fir-
mabat; Alterum,quod nominatio facta , à fratribus
de Griffis,ad fauorem Mariæ, & deſcendentium eſſet va-
lida,ſiue non,vtroque caſu , Promontorius habebat ma-
iorem partem vocum , & per conſequens eidem debeba- 1
tur inſtitutio, vt ex principio vſque ad §. ſed verè , Alte-
rum, quod Iuriſpatronatus donatio , verè ſubſiſtebat ,
non obſtante defectu conſenſus ordinarij , ex quo verſa- 2
batus

Digitized by Google

batur in donatione vniuerſali, ſub qua illud acceſſoriè tranſibat *vt § ſed verè cum pluribus ſeqq.*

Repropoſita, hodie, cauſa eum Domini quoad primum non congruerent, receſſerunt à deciſis quoad ſecundum.

Quamuis, enim, adhuc retineretur intellectus quod donatio eſſet vniuerſalis: Attamen, cum in ea, poſt generalem bonorum, etiã indiuidualis mentio Iuriſpat. per illa
3 verba, *ac etiam iurepat.* & præſentandi quorum regulari, natura eſt, ſtaret ampliatiuè, & quæ prius non com-
4 prehendebantur includere, *Clement. 1 §. fin. de iudic. Barboſ. dict. 112. num. 11. Paris conſ. 46. num. 30. & 31. lib. 4. Surd. dec. 8 num. 12.* putarunt mentionem Iuriſpatr. non fuiſſe factam acceſſoriè, declaratiuè, & in conſequentiam, ſed principaliter, independenter, ac de per ſe, quo caſu, translatio, & diſpoſitio dicitur particulariter facta, & non tenet abſque conſenſu ordinarij, iuxtà diſtinctionem *Calderin.* communiter receptam, quam refert, *Gemin cap.*
5 *1 num. 1. de iur. pat. in 6. Lambertin. eod. tract. lib. 1. part. 2. quæſt. 5. art. 20 num. 16. & ſeqq Barboſ. de vniu iur. Eccleſ. lib. 3. cap. 12. num. 143. & de Pot. Epiſc. par. 3. alleg 71. num. 36. Sanch. in præcept. Decal tom. 1. lib. 2. cap. 19. numer. 12. Viuian. de Iurepat. lib. 4. cap. 5. num. 14. Tondut. reſol benef. par. 3. cap. 172. num. 2. Gratian. cap. 675. num. 29. Rota in rec. dec. 399. nu. 4. par. 2. & dec 173. num. 18. par. 7. & add. ad Rot. dec. 46 num. 21. & ſeqq par. 9.*

Ac proindè non poſſe Promontorium d. donationis, titulo iuuari, An, autem, deberet donatio corruere, in totum, vel potius diuidenda ſit, vt valeat fauore Mariæ compatronæ, non autem eius filiorum, ob ſententiarum diſcrepantiam non fuit capta reſolutio.

Et ità vtraque &c.

Reuerendiſs. D. Ninot Epiſcopo Gerunden.

Nullius, ſeu Terræ Pontiani Succeſſionis.

Lunæ 5. Iunij 1662.

A R G V M E N T V M.

Ponderantur plura, ad probandam filiationem, ex adulterio, & firmatur, quòd legitimatus veniat, nomine legitimorum, & naturalium, tam in fideicommiſſis, quàm in emphyteutica conceſſione.

S V M M A R I V M.

1 *Cauſa teſtati excludit cauſam inteſtati.*
2 *Inſtitutio ex ſuppoſito filiationis, ceſſante probatione filiationis corruit.*
3 *Filiatio probatur ex quo alius ad mulierem non habebat acceſſum.*
4 *Ex quibus arguatur filiatio.*
5 *Confeſſio probat contra confitentem.*
6 *Tractans aliquem vti filium alicuius, non poteſt impugnare d. filiationem.*
7 *Filius quis potius mariti quam adulteri præſumitur.*
8 *Contra quando maritus non poteſt accedere ad vxorem.*
9 *Præſumptio iuris tollitur validis coniecturis in contrarium.*
10 *Teſtes inhabiles admittuntur ad probandam rem difficilis probationis.*
11 *Maximè ſi ſint adminiculati.*
12 *Et ſint plures.*
13 *Filius adulteri, quis probatur, ex quo maritus non poteſt accedere.*
14 *Sola poſſibilitas tollit falſitatem in teſtibus.*
15 *Quilibet caps debet intellectus, vt euitetur falſitas.*
16 *Atteſtationi Presbyteri, etiam extraiudiciali plurimum eſt deferendum.*
17 *Legitimatus facit ceſſare conditionem ſi ſine filijs legitimis, & naturalibus.*
18 *Terra ſeu Ciuitas non habens particulare ſtatutum, ſeruat ſtatuta Ciuitatis viciniori cui eſt ſubiecta.*
19 *Legitimatus venit nomine filiorum legitimorum, & naturalium.*
20 *Et excludit ſubſtitutum in fideicommiſſo.*
21 *Conſtitutio Pij V contrà legitimatos, non habet locum contrà voluntatem teſtatoris.*
22 *Legitimatus ab habente facultatem, ſuccedit in bonis Eccleſiaſticis.*
23 *Priuilegium proueniens à iure Communi, non cenſetur à Papa ſublatum.*
24 *Conſtitutio Pij V. quod legitimati non ſuccedant in bonis Eccleſiaſticis, non habet locum vbi bona emphyteutica ſunt allodialia.*
25 *Eccleſia poteſt inueſtire illegitimos.*

D E C I S I O CXXIV.

ANgelus Liberatus bona triplicis generis poſſedit in vita, nempè quædam bona libera, alia ſubiecta fideicommiſſo Roberti ſui Patris, nec non certa bona Emphiteutica, ad quæ omnia, poſtquam ipſe obijt, relicto, tantum, Carolo ſuo filio, contrà iſtum Fabritius frater defuncti, petiit immiſſionem, quam Domini, ei denegandam eſſe reſponderunt, inde moti, quoad bona libera, quia, cum dictus Angelus condiderit teſtamentum, in quo vniuerſalem hæredem inſtituit eumdem Carolum, non eſt locus prætenſæ ſucceſſioni ab inteſtato, quam, cauſa teſtati ſolet excludere *l. quamdiu ff. de acquirenda* 1
hæreditate l. antequam C. commun. de ſucceſſ. l. ex teſtamento 2. C. vnde liber. Rot. deciſ. 122. nu. 12. par. 7. rec.

Nec ſubſiſtit, quod non probetur dictum Carolum, eſſe filium Teſtatoris, ideoque, cum ille, vti talis, fuerit inſtitutus, ceſſante qualitate filiationis, corruat inſtitutio, quæ detegitur facta, ex erroneo ſuppoſito, &
falſa credulitate: *l. ſi Pater. C. de hæred. inſtit. Bart. conſ.* 2
vnic. poſt deciſ. Bonon. ſub num. 30. & ſeqq. Surd. dec. 83. nu. 1. Rot. cor. Gregor. deciſ. 271. num. 21. & 22. etenim huiuſmodi filiatio concludenter iuſtificatur, ex teſtibus deponentibus, de commercio Angeli, & Luciæ Lungninæ matris, dicti Caroli, & quod, de tempore eius conceptionis, & natiuitatis, nemo alius ad dictam mulierem habere poterat acceſſum, *gloſ. in cap. Michael. vero conſtiterit de filijs Presbyt. Paris. conſ. 10. num. 33. & ſeqq. lib. 2. Rot. cor. Vbald. d. dec. 155 num 2. in Rom. fideic. de Griffonibus 10. Maij 1656. §. qualitas cor. bo: me: Dunoz.*

Idemque conuincitur, ex eo, quia d. Angelus ſemper aluit, nominauit, tractauit, legitimare fecit, & inſtituit d: Carolum vti ſuum filium, nec non concurrit com-
munis reputatio, & publica vox, & fama inter vicinos, de 4
hac filiatione, quæ omnia ſimul iuncta plurimum conferunt, ad illam probandam, *Felin. in cap. per tuas ſub num. 12. in fin de probat. Alex conſ. 88. ſub num. 13. lib. 7. Surd. conſ. 1. num. 46. & ſeq. Gionag. conſ. 21. num. 1. lib. 1. Menoch. de arbitr. lib. 2. caſ. 89 num. 69 Rot. dec. 409. nu. 8. 10. & ſeqq par. 5. dec. 365. num. 38. & 39. par. 9. rec. dec. 83. ſub num. 4. poſt Salgad. Labyr. credit. coram Vbaldo d. dec. 155. num. 3. & ſeqq. coram Emmentiſs. Otthobono dec. 251. num. 5. & ſeqq.*

Vlterius ipſemet Fabius, in pluribus litteris miſſiuis, eidem Carolo conſcriptis, & in mandato procuræ ad lites, in eius perſonam, confecto, ſemper illum vocauit filium Angeli, ſuumque Nepotem, & quod magis eſt, cum eo, vti tali, deuenit ad compromiſſum, ſuper differentijs, inter ipſos ortis, circa ſucceſſionem ex d. fideicommiſſo Roberti, quæ geminatæ confeſſiones præiudicant confiten-
ti, & contra eum conſtituunt d. Carolum in quaſi poſ- 2
ſione d. filiationis, *in l. liberorum in princ. ff. de ijs, qui notantur infamia, Gratian. diſcept. 653. numer. 71. Menoch. d. caſu 89. num. 72. Rot. coram Otthob. d. deciſ. 251. num. 11. & ſeqq. d. deciſ. 83. num. 8. poſt Salgad. in Viterbien.*

bien.fideic.2.May 1653.§.plures autem coram R.P.D.meo
Veroſpio.

Eoqoe facilitis, quia confeſſio emiſſa in d. compro-
miſſo, emananit circà actum proportionabilem filiatio-
ni, cùm hac ſublata, Carolus nullum Ius in d. fideicom.
6 poſſet habere, *Butr. in cap. tranſmiſſa ſub num.* 10. *verſ.*
aut nominatur, ibique *Præpoſit. num.* 9. *qui fil. ſint legitim.*
Bart. in l 2. §. *idem*, *ff. de liber. agnoſc. Menoch. d. caſ.* 89.
num. 78. *Rot. in Rom. hæreditatis de Gratianis* 7. *Februa-*
rij 1642. *verſ. quarta cor. Reuerendiſs. Terraconen.* 11. *Dec.*
1648. *cor. Reuerendiſs. Papien.* 28. *Martij* 1649 §. *quinta*
coram Reuerendiſs. D. meo Decano, *quæ eſt d. deciſio* 83.
poſt Salgad.

Non obſtat, quòd, cum d. Lucia eſſet nupta Iuliano
Bartolino, potius ex marito, quam, ex adultero, prædi-
7 ctum Carolum genuiſſe præſumatur, iuxta *tex. in l. mi-*
les §. *defuncto*, *ff. ad l. Iuliam de adult.* Nam teſtes aſ
ferunt, quòd, de anno 1636. ob domeſticas diſcor-
dias, d. Iulianus diſceſſit à Terra Pontiani, ibique re-
liquit vxorem, cum qua contraxit amicitiam ſupra-
dictus Angelus, qui continuò accedebat ad eius Do-
mum, proximam ſuæ habitationi, eique præſtabat
alimenta, omniaque alia neceſſaria, & quod, tam
de tempore conceptionis, quam Natiuitatis d. Caro-
li, ſequutæ de menſe Octobris 1638. nunquam ad il-
lam Iulianus accedere potuit, non ſolum, quia erat
abſens, & degebat in Ciuitate Caſtellana, ſed quia
vti homo vilis, etiam abiectæ conditionis, valdè ti-
mebat propter minas ei illatas, ab adultero, illas
exequi ſolito, & quia ab iſto d. Mulier, ſub tam ar-
cta cuſtodia continebatur, vt moraliter impoſſibilis
8 ad eam eſſet acceſſus, tam viri, quam aliorum, ex qoi-
bus circumſtantijs apertè conuincitur, dictum Carolum
eſſe filiom Angeli, non obſtante præſomptione d le-
gis, quæ cedere debet veritati, & tamquam præſum-
9 ptio Iuris, non autem Iuris, & de Iure validis probatio-
nibus, & vrgentibus coniecturis, in contrarium mili-
tantibus eliditur, vt aiunt *Alex. conſil.* 88. *num.* 9. *lib.* 7.
Giouagn. d. conſ. 21. *ſub numer.* 1. *Surd. conſil.* 1. *numer.*
60. 61. *Menoch. de arbitr. d. caſ.* 89. *numer.* 65. *& ſeqq.*
Rot. coram Merlin. deciſ. 488. *numer.* 24. *in Auenion.*
Alimentorum 28. *Ianuarij* 1647. §. *deindè coram Emi-*
nentiſſimo Corrado in Florentina Oratorij 2. *Maij* 1661.
§. *dum igitur coram Reuerendiſs. Domino meo Decano.*

Nec releuat, quod aliqui, ex dictis teſtibus, ſint
conſanguinei dictæ Luciæ, quia prætermiſſo, quòd, in
hac Materia, in qua raro reperientur teſtes idonei,
quibus veritas facti innoteſcat, admitti etiam Inha-
10 biles tenuit *Rota d. deciſ.* 83. *numer.* 7. *poſt Salgad. in d*
Viterbien. fideicommiſſi, § *horum autem*, *& in d. Flo-*
rentina Oratorij §. *Prima*; Cum ſint plene informati,
eorumqoe dicta adminiculentur, ex narratis in quæ-
rela, per d. Iulianom, contra vxorem, & ſupradi-
11 ctum Angelum, porrectam, in Tribunali Guber-
natoris Vrbis quæ ad vnguem correſpondent aſſer-
tionibus eorumdem Teſtium, & adſint alij conte
ſtes, inde ſuppletur illorum fides, Ita vt, non ob-
ſtante vinculo dictæ conſanguinitatis, perfectam pro-
12 bationem inducant; *Rot. coram Mantic. deciſ.* 228. *num.*
2. *coram Buratto deciſ.* 844. *num.* 13. *deciſ.* 713. *ſub num.* 2.
par. 2. *rec.*

Pariter non vrgent quidam actus Iudiciales geſti à
prædicto Iuliano coram Prætore Terræ Pontiani, de
tempore reſpiciente veriſimilem conceptionem dicti Ca-
roli, nam non concludunt illius habitationem conti-
nuam, in d. Terra, & acceſſum ad Luciam, qui ex d.
rationibus, per teſtes, allatis, excluditur, ideò nec ex
13 his actibus confirmator præſumptio *l. miles*, quæ tollitur,
d. acceſſu remoto, ex *Giouagn. conſ.* 21. *numer.* 1. *verſ.*
quod in caſu, & alijs ſupra allegatis; nec argui poſ-
ſunt de mendacio teſtes, aſſerentes de prædicto tempo-
re, ipſum Iolianum habitaſſe in Ciuitate Caſtellana,
14 quia ſtare ſimul poteſt, quod ille, ibi degeret, prout
ipſemet etiam faſſus fuit, in dicta quærela, & aliquan-
dò reuerteretor ad dictam Terram, quæ poſſibilitas tol-
lit ſuſpicionem falſitatis, ad quam euitandam in teſti-
bus omnis capi debet intellectus etiam ad effectum, vt
probent, *Abb. in cap. cum tu ſub numer.* 2. *de teſtibus*,
Rot. coram Buratto deciſ. 662. *numer.* 6.

Non etiam refert, quòd in libro Baptizatorum d.
Carolus ſit deſcriptus filius Iuliani, ſiquidem id fuit ge-
ſtum à Presbytero qui eum baptizauit, ad tegendam
turpitudinem Matris, & crimen adulterij, contra vo-
luntatem Angeli cupientis ſe deſcribi, & agnoſci in
Patrem, vt aiunt teſtes; etiam medio iuramento,
depoſuit dictus Presbyter, cuius atteſtationi quam-
uis extraiudiciali plurimum eſt deferendum, ex *Rot.* 16
coram Mantic. deciſ. 325. *ſub num.* 1. *deciſ.* 714. *num.* 15. *co-*
ram Merlin. deciſ. 312. *num.* 7. *par.* 9. *recent.*

Quo verò, ad bona fideicommiſſaria Ruberti, fuit
reiecta petitio Fabij, quia, cum illius ſubſtitutio ſit re-
ſtricta ad caſum, quo Angelus decederet ſine filijs le-
gitimis, & naturalibus, ipſe remanet excluſus, ob exi-
ſtentiam dicti Caroli, qui tamquam legitimatus, per
DD. de Campegijs, ad hoc habentes ampliſſimam
facultatem, dicitur verè, & propriè legitimus & non
ſolum facit deficere dictam conditionem, iuxta verio-
rem & magis receptam ſententiam DD. quos cumulat 17
Fuſar. de ſubſt. quæſt. 408. *numer.* 1. *Cyriac. contr.* 207.
numer. 49. *& ſeq. Rot. dec.* 486. *numer.* 1. *& ſeqq. par.*
4. *diuerſ. deciſ.* 600. *numer.* 2. *par.* 3. *recent. & coram Se-*
raph. deciſ. 880. *numer.* 5. Sed etiam cenſetur diſpoſi-
tiuè vocatus, ex ſtatuto Vrbis *lib.* 1. *cap.* 142. quod
habet locom, etiam in terra Pontiani, cum illa exi-
ſtat Intra vrbis diſtrictum, nec ſuper articulo, an
filij in conditione poſiti dicantur vocati, ibi adſit
particulare ſtatotum, ex *Theor. Bont. in l.* 1. *numer.* 18
41. *C. quæ ſit longa conſuet. Rot. coram Eminentiſſimo Ot-*
thob. dec. 1. *num.* 6. *& dec.* 5. *num* 6. *dec.* 201. *num* 1. *&* 2.
par. 8. *recent.*

Non obſtat, quod, in Inſtrumento legitimationis
fuerit adiecta clauſula, *citrà tamen præiudicium voca-*
torum ex fideicommiſſo, nam, hæc clauſula reſiſtit legi-
timato, quoties vult ſuccedere contra voluntatem fidei-
committentis, qui noluit eum compræhendere, ſecus,
quandò talis voluntas, vel tacita, quam ſatis demon-
ſtrat ſimplex mentio filiorum legitimorum & natura-
lium, quorum nomine veniunt etiam legitimati *Rum.* 19
in l. Gallus 29. §. *& quid ſi tantum ſub num.* 199. *ff. de li-*
ber. & Poſthum. Giouagn. d. conſ. 21. *num.* 13. *Cyriac. con-*
trou. 207. *num.* 49. *Berett. conſ.* 31. *col.* 4. *verſ. verumtamen*
Gozadin. conſ. 29. *num.* 19. *Menoch. conſ* 459. *ſub num.* 4.
& de præſumpt. lib 4. *præſumpt* 79. *ſub num.* 2. *verſ & hic*
quidem Lup. de illegitim comm. 3. §. 2. *num.* 3. *poſt med.* Vel
expreſsè, eius fauore, concurrit, vt diſtinguendo, pro-
bant *Rimin. Iun conſ.* 611. *num.* 91. *& ſeqq Spad conſ.* 50.
num. 21. *lib.* 1. *Giouagn. d. conſ.* 21. *num.* 15. *Gozad. d. conſ.*
29. *ſub numer.* 27. *verſ. contra voluntatem Ant Andreol.*
contron. 300. *num* 65. *tom.* 4. *Lucidor. de illegitim. cap.* 24.
num. 25. *Rot coram Vbaldo dec.* 217. *num.* 10. *&* 13. *ibique*
Adden verſ. legitimatum cum clauſula, quæ eſt deciſ. 600.
par. 3. *rec.*

Eademque reſponſione, tollitur obſtaculum Bullæ
San. mem. Pij IV. reuocatoriæ legitimationum, tenden-
tium, in præiudicium ſubſtitutorum, quia illa etiam non
Intrat, quoties legitimato aſſiſtit voluntas Teſtatoris,
Eugen. conſ. 52. *num.* 63. *lib.* 1. *Gratian. diſcept* 596. *num.*
24. *Giouagn. d. conſ.* 21. *num.* 16. 17 *& ſeqq. Rimin. Iun. d.*
conſ. 611. *num.* 91. *& ſeqq. Lup. de illegit. d.* §. 2. *num.* 5. *Lu-*
cidor. de illegitim. cap. 24. *num.* 27. *Rot. Bononen deciſ.* 30.
num. 64. *Rot. coram Vbald. d. deciſ* 217. *num* 12. *deciſ.* 388.
num 1. *par.* 1. *deciſ.* 100. *num.* 56. *dec.* 319. *num.* 17. *& ſeqq.*
par. 5. *rec. in d. Rom. fideicommiſſi de Griffonibus* § *nec dem-*
que. Hoc, enim, caſu, non eſt legitimatio, quæ præiu-
dicat, & aufert Succeſſionem ſubſtituto, ſed potius dicta
voluntas fideicommittentis, qui voluit eum non poſſe

P ſucce-

Digitized by Google

ſuccedere exiſtente legitimato, vt ponderatur *Aretin. in l. ex facto ſub num. 11. de vulgar & pupill. Gionagn. conſ. 21. num. 18. lib. 1. Cyriac d. controu. 207. num 50. Lup. vbi ſupra d. § 2. num. 3 poſt med & ſub num. 21. Rot. dec. 388. ſub nu. 1. par. 1. rec*

Denique d. legitimatio Carolo ſuffragatur etiam ad
effectum ſuccedendi in bonis Emphiteuticis, & ſub dire-
cto dominio Abbatiæ trium fontium, cum Domini de
Campegijs, qui illam fecerunt habeant poteſtatem legi-
22 timandi etiam pro bonis Eccleſiæ, quo caſu, in Emphi-
teuſi Eccleſiaſtica legitimatus, filiorum legitimorum, &
naturalium appellatione continetur, *Gratian diſcept. 218. num. 41 & 42. Mareſcot. var. reſol lib. 1. cap. 15. num. 1. & ſeqq. Mantic de tacit. lib 22 tit. 11. num. 27. Lucidor. de illegitim. cap. 24. numer. 37. Rot. cor. Seraph. dec. 45. numer. 1.*

Neque aduerſatur conſtitutio San. me. Pij V. inter
eius impreſs 117. *Bullar. nou. tom. 2* prohibens legiti-
matos ſuccedere in bonis Eccleſiaſticis, tum, quia vetat
23 tantum ſucceſſionem ex priuilegio, vel alio Iure ſpe-
ciali, non autem prouenientem à iure communi *Surd. conſ. 509. num. 6. & ſeqq. Gargiari. conſ. 5. num. 10. Burſat conſ. 235. ſub num. 16. lib. 3. Fulgin. de emphyt. tit. de ſucceſſ in bon. emphyt. quæſt. 6 num. 9. Lucidor. vbi ſup. cap. 26 num. 1. Rot. cor. Seraph. dec. 478. num. 4 dec. 505. num. 8. par. 1 diuerſ. dec. 319. num. 16. par. 5. rec. in d. Rom. fideic. de Griffonibus §. minuſque*, tum quia bona d. Abbatiæ fue-
runt redacta ad inſtar allodialium, vt dictum fuit in alia
24 *Terra Pontiani hæreditatis 18. Februarij 1619. §. quia ex tenore coram bo: me: Pirouano*, quo caſu prædicta con-
ſtitutio non intrat ex tradit. per *Fulgin. d. tract. tit. de diuerſ. quæſt. Emphyt. quæſt. 24. ſub nu. 17 in fine Thom. tract. 1. circa requiſit. legitimat tit. 14 num. 803. Rot. cor. Duran. dec. 254 num. 5 9 & 10.*

Præterea ceſſat omnis difficultas, nam d. Carolus fuit,
de nouo inueſtitus, de dictis bonis ab Eccleſia, cui non
eſt prohibitum ab initio illegitimos inueſtire *Iaſ. in l. 2.*
25 *§. liber ſub num. 2 ff. de inuſt. vacan Surd. conſ. 571. num. 4. Cyriac controu. 79. num 4. Mantic. de tacit lib. 22. tit. 10. num. 10 Sperell dec. 73. num. 9. Rot dec. 474. num. 3. par. 1. diuerſ. in Aquen. Emphyteuſis 27 Martij 1628. §. firmarunt coram bon: me: Card nalis Viriti.* Et prædicta Bulla
non Inficit conceſſionem ipſimet ſpurio factam, &
inueſtituram ab illo quæſitam, *Cyriac. d. controu. 79. num. 5. Sperell. dec. 73. num 9. Rot. cor. Seraph. dec. 1358 ſub num 4.*

Et ità vtraque &c.

R. D. Ninot Epiſcopo Gerunden.

Rauennaten. Releuationis Indemnitatis.

Ven. 6. Febr. 1663.

ARGVMENTVM.

Minor, non tenetur releuare eum, qui fideiuſſit, in eius contractu nulliter geſto: Alienatio rerum minoris, continere debet cauſam expreſsam, nominatim iudici, & probanda eſt verſio pecuniarum in d. cauſam, etiam ſi alienaretur, vigore facultatis a defuncto attributæ.

SVMMARIVM.

1 *Minor non tenetur releuare indemnem fideiuſſorem contractus nulli.*
2 *Alienatio bonorum minoris, pro ſoluendis debitis, requirit inſpectionem iudicis de vtilitate.*
3 *Debent exprimi ſingula debita.*
4 *Cauſa alienationis bonorū minoris, non debet eſſe vaga.*
5 *Decretum Iudicis ſine debita perquiſitione, nullius eſt roboris.*
6 *Alienatio rei particularis minoris facta, vigore facultatis data a defuncto, valet ſine ſolemnitatibus.*
7 *Contrà. ſi facultas ſit generalis de alienatione omnium bonorum.*
8 *Facultas faciendi aliquid, intelligitur, iuxtà formam a iure præſcriptam.*
9 *Alienatio facta, de ordine teſtatoris, requirit pecuniam præſentem, vt adimpleatur onus.*
10 *Emphyteuſis Eccleſiaſtica, non ſubiacet ſtatuto laicorum.*
11 *Alienatio rerum minoris, de iure communi, requirit cauſam.*
12 *Statutum de habilitate perſonarum, habet locum in bonis Eccleſiaſticis & ſufficit ſubiecto perſonæ.*
13 *In alienatione neceſſaria, emptor debet attendere, vt pecunia vertantur in cauſam expoſitam.*
14 *Iudex intereſſe habens, non poteſt actum auctorizare.*
15 *Ratificatio non inducitur ſine ſcientia actus nulli.*
16 *Scientia, inducitur ex narratiua in memoriale.*
17 *Actus tendens ad reprobandum, excludit ratificationem actus.*
18 *Taciturnitas, inducit ratificationem, ad effectum agendi, non ad effectum excipiendi.*
19 *Ceſſionarius, agit vigore iurium ſibi ceſſorum.*
20 *In alienatione rerum minoris, debet exprimi iudici cauſa præciſa.*
21 *Et probari debet verſio in cauſam expreſſam.*
22 *Ceſſionario, obſtant omnes exceptiones cedentis.*

DECISIO CXXV.

FVndamenta deciſionis, cor: Me æditæ. ſub die 1. *Iulij* anni præteriti, ex quibus fuerat reſolutum Acca-
ritium, ad nihil teneri, erga Donatum, qui, vt illius fide-
iuſſor, in venditione cuiuſdam domus, liberauit Scainum
emptorem à moleſtijs ei illatis, per moniales Sanctiſſimi
Corporis Chriſti Rauennæ, nullo modo euerti, tam ex
denuo repetitis, quam ex nouiter deductis, putarunt Do-
mini, Propterea, illa confirmando, ſteterunt in deciſis, &
certè tolli nequit obiectum, quod minor non eſt obliga-
tus releuare indemnem fideiuſſorem ſui contractus nulli,
& inualidi, vt probant *Marcheſ. de Commiſſ. appell. in* 1
cauſ. oblig. Cam. 2 num. 219. fol. 812. Tiraquell. de leg. Connub. gloſſ. 4. num 4.

Subſiſtit etiam nullitas d. venditionis, deducta, ex in-
ſufficientia cauſæ expreſsæ, quoniam Adriana Tumaia
mater, & aſserta curatrix d. Accariſij expoſuit ſe vende-
re pro extinguendo quodam cenſu ſcut. 500. in ſorte, &
pro ſoluendo alio ære alieno paternæ hæreditatis, & ta-
men, cum Iudex ad hoc, vt d. alienationem legitimè ap-
probaret, teneretur inſpicere, an debita eſsent vera, & rea- 2
lia, & an minori expediret potiùs ſupra d. domum, quam
alia bona diſtrahere, *iuxta tex. in l. magis puto §. non paſſim, & §. idem prætor ff. de reb. eor. Barboſ. in l. ob æs 12 C de præd. minor. Mantic de tac. lib. 4. tit. 6. num. 8. Rot cor. Merl. dec. 540. num. 12. & ſeqq.* erant exprimenda ſingula debita, 3
in ſpecie, cum ſuis qualitatibus, Nam prædicta cognitio,
non potuit deſumi ex huiuſmodi narratiua, genericè fa-
cta, & quæ tanquam cauſam prætereuns, nimis vagam, 4
eſt prorſus irreleuans ac efficit, quòd decretum iudicis,
ſuper ea, interpoſitum, appareat fuiſse adhibitum, ſine
d. neceſsaria perquiſitione, & conſequenter priuetur
fomento iuris, *Rot. coram Merl. deciſ. 714 num. 37. &*
ſeqq. dec. 737. num. 16. & in alijs, quas cumulat *add. ad* 5
Rot. dec 81. num. 23. par. 8 rec. in Romana de Stephanis 25. Iunij 1657. §. neque pro conualidanda coram Reuerendiſſ. Papien.

Nec ipſa nullitas, aliaque reſultans, ex eo, quia, in
dicto contractu non interuenit proximior minoris, ad
for-

Digitized by Google

formã ſtatuti Rauẽnæ, in prima dec. plenè cõprobata eui-
tator, ob facoltatem alienandi omnia ſua bona, excepto
prædio, *della Colombara*, quam Rainutius pater d. Ac-
cariſij, eidem Adrianæ in teſtamento conceſſit, ad effe-
ctum ſoluendi debita, nam hæc facultas, excuſat ab inob-
ſeruantia ſolemnitatum, quandò fuit tradita, quoad cer-
tam rem particularem, quæ poſtea, eius vigore, diſtrahi-
tor, cum, enim, tũc aſſiſtat præſumptio, quòd teſtator, ca-
piendo bonum cõſilium, pro hærede, deſtinauerit aliena-
re rem minus damnoſam, vel magis proportionatam ne-
ceſſitati, excluditur ſuſpicio læſionis, & venditio eſt po-
tius executio voluntatis defuncti; quam proprium facti
6 minoris, ideò non requiruntur ſolemnitates, & in his ter-
minis loquitur textus *in l. prædium C. quando decreto
opus non eſt & in l. 1. §. 2. ff. de reb. cor.* ſed quando illa eſt
7 generalis, quia non intrat d. præſumptio, & minor lædi
poteſt in electione, ſi alienetur priùs vna res, quam alia,
vtique tributa cenſetur ſecundum ius commune, & ſer-
8 uata forma à iure præſcripta, arg. *tex. in l. ſi quando C. de
inoff. teſt. Pic. ad ſtat. Vrb. lib. 1. cap. 151. gloſs. 7. nu. 15. Surd.
dec. 77. num. 4. Rot. in Firmana Cenſus 3. Iunij 1651. §. fin.
cor. R. P. D. Priolo*.

Eoque minus d. licentia ſuffragatur, quia non fuit
venditum, præſente pecunia, niſi quoad minorem par-
tem pretij, & pro reſiduo fuerunt aſſignata, quædam
credita exigenda, in diem, quod fieri non potuit, nam
quoties à teſtatore permittitur alienatio pro extinguen-
do ære alieno, vel ex alia cauſa, eſt facienda realis ſolutio
9 pretij, in actu venditionis, ad hoc, vt eo mediante, ſtatim
poſſit ſolui creditoribus, aut aliud iniunctum onus ad-
impleri, *Bart. in l. à Diuo Pio §. ſed ſi emptor num. 3. & 5.
ff. de re iudic. Manens conſ. 17. num. 56. & ſeqq. Rot. cor. Ca-
naler. deciſ. 8. num. 4. in Rom. domus 17. Martij 1649. cor.
Bichio*.

Neque, maioris eſt ponderis addita reſponſio, quod d.
10 domus eſt emphyteutica, & ſub directo dominio Eccle-
ſiæ S. Petri in vinculis, & ſic eius venditio non ſubiace-
bat ſtatuto Rauennæ, merè laicali; Etenim vltrà, quod
ſublata diſpoſitione d. ſtatuti, adhuc vigeret nullitas,
11 ex defectu legitimæ cauſæ, in diſtractione bonorum mi-
noris, etiam de iure, vt ſupra, requiſitæ, cum illud non
reſpiciat rem, ſed inhabilitet perſonas, ad contrahen-
dum, ſine ſolemnitatibus, annullando contractus aliter
geſtos ſufficit ſubiectio perſonarum contrahentium, vt
eius forma, pro validitate actus debeat obſeruari *Natt.
12 conſ. 280. num. 4. Alex. conſ. 93. num. 4. lib. 4. Rot. dec. 922.
num. 3. par. 9. rec.*

Præterea, non docetur ex pretio retracto, fuiſſe ſoluta
debita, niſi quoad modicam ſummam; Vndè etiam ex
iſto capite, venditio redditur inualida, cum ex alienatio-
ne, ex cauſa neceſſaria, emptor teneatur inuigilare, quod
13 pecuniæ conuertantur in cauſam expoſitam *Bald. in l.
fin. §. etſi præfatam num. 6. de iur. delib. Rot. dec. 25. num. 1.
poſt Cenc. de cenſ. in Rom. domus 4. Maij 1657. §. imo qua-
tenus cor. R. P. D. Beuilaqua*.

Pariter, nulla vis fieri poteſt, tum in expreſſa ratifica-
tione d. contractus ab Accariſio facta, per publicum in-
ſtrumentum, de tempore, quo adhuc minor, quam in ta-
cita, quæ deducitur ex longa illius taciturnitate, poſt-
quam fuit effectus maior; ſiquidem in prima interpo-
ſuit decretum ipſemet Donatus fideiuſſor, tunc prætor
Rauennæ, qui ob intereſſe, quod habebat, non potuit d.
14 actum auctorizare *l. qui Iuriſd. & ibi Iaſ. num. 2. ff. de Iu-
riſd. omnium Iudic. Rot. in Aſtoricen. cenſus 23. Iunij 1653.
cor. Dunozetto & 2. Iulij 1661. §. vlterius coram R. P. D.
Priolo*.

Deficit etiam probatio ſpecificæ ſententiæ nullitatis
d. contractus, an, ipſo approbante, ſine qua ratificatio
15 non præiudicat, *Rot. cor. Ottob. dec. 191. num. 19. & ſeqq.
& in Anconitana nullitatis Concordiæ 16. Aprilis 1646.
§. & maximè cor. Arguelles*.

Quoautem, ad tacitam, quamuis ex memoriali ab
Accariſio porrecto de anno 1630. Vicario Rauennæ pro
obtinenda abſolutione, à iuramento, ad effectum agendi
contrà poſſeſſorem d. domus, conſtet illum, de eo tempo- 16
re, habuiſſe ſcientiam nullitatis; tamen prætermiſſo,
quod hæc petitio, cum tenderet ad reprobandam vendi-
tionem excludit præſumptam voluntatem ratificandi
Rot. cor. Canaler. deciſ. 112. num. 25. longa taciturnitas 17
obeſt minori, ne agendo poſſit ampliùs contractum im-
pugnare, non verò illi adimit ius excipiendi de nullitate,
ſi ex contractu nullo conueniatur *Maluaſ. conſ. 86. num.* 18
21. Rot. deciſ. 262. num. 16. par. 9. rec.

Denique vrget obiectum, quod Donatus, ad liberan-
dum d. Accariſium emptorem à moleſtijs aſſumpſit in ſe
onus cenſuum alias per d. Adrianam, tutorio nomine,
venditorum dd. monialibus, quæ cum de illis fuiſſent po-
ſteà ſpoliatæ, à creditoribus anterioribus patris d. Acca-
riſij, agebant, pro eorum euictione; idcircò, ex iuribus ea- 19
rundem monialium, ſibi ceſſis, poſſit repetere fructus ſo-
lutos; quia venditio horum cenſuum laborat, eodem
morbo, nullitatis, quo eſt infecta alienatio d. domus, cum
ad eam fuerit deuentum, pro liberandis minoribus, ab 20
alijs cenſibus in genere, non expreſſo, quales eſſent hi
cenſus: Vndè iudex non potuit perſpicere an concurre-
ret iuſta cauſa, permittendi d. detractionem, nec vlterius
probatur verſio pecuniarum in cauſam expreſſam, quæ 21
ſemper eſt iuſtificanda quando d. cauſa non eſt ſpecialis,
ſed nimis vaga & generica *Rot. in Romana domus 12. Iu-
nij 1656. §. fin. cor. R. P. D. Veroſpio*, ſicuti ergo iſtæ exce-
ptiones, contra dd. moniales potuiſſent opponi, ità poſ-
ſunt opponi ad repellendum earum ceſſionarium, cui
obſtant omnes exceptiones quæ militant contra ceden- 22
tem *Surd. conſ. 4. num. 7. Rot. cor. Gregor. dec. 121. num. 3.*

Et ita vtraque parte &c.

Reuerendiſs. D. Ninot Epiſcopo Gerunden.

Romana Penſionis.

Ven. 15. Febr. 1664.

ARGVMENTVM.

Indultum transferendi penſiones Conclauiſtis, à S. M. Vrbano VIII. conceſſum, compræhendit vxoratos, nec excludit penſiones reſeruatas, ſuper diſtributionibus quotidianis, in beneficijs non habentibus præbendam.

SVMMARIVM.

1 *Papa habet pleniſſimam poteſtatem, ſuper penſionibus.*
2 *Priuilegium, vbi non diſtinguit, nec nos debemus diſtinguere.*
3 *Vbi eſt par ratio concedendi, debet eſſe par conceſſio.*
4 *Conceſſo antecedenti, conceditur omne id, quod venit in conſequentiam ad illud.*
5 *Indultum comprahendit id, de quo intelliguntur eius verba.*
6 *Præſeruata facultate retinendi penſiones, non cenſetur data facultas transferendi.*
7 *Diſpenſatio non trahitur ad diuerſa, & non operatur vltra expreſſa.*
8 *Poſteriora derogant prioribus.*
9 *Derogatoria, quarumcumque Conſtitutionum, & conciliorum, derogat illis, de quibus facienda eſſet expreſſa mentio.*
10 *Nomine fructuum, non veniunt diſtributiones quotidianæ.*
11 *Facultas transferendi penſiones, non comprahendit reſeruatas, ſuper diſtributionibus.*
12 *Nomine fructuum veniunt diſtributiones, quando beneficium non habet prabendam.*

Digitized by Google

DECISIO CXXVI.

TRanſtulerat Antoninus, ad fauorem Alexandri
Mariæ filij, annuam penſionem *duc.* 25. reſeruatam
ſuper fructibus vnius ex Beneficiatibus Baſilicæ D. Petri,
hodie per Andream Oddum poſſeſſi, verum, quia A.C.
huiuſmodi translationem inualidam declarauit, dubita-
ui, in gradu Appellationis, An ſuſtineretur, & fuit af-
firmatiue reſponſum.

Facta enim conuincitur, vigore Indulti, à San: mem:
Vrbano VIII. Dapiferis conceſſi, de transferendo quaſcun-
que penſiones vſq; ad ſummam *duc.* 100. vt in eius con-
ſtitutione 9. §. 11. Vnde eius validitas, non poteſt, in du-
1 bium reuocari, cum Papa pleniſſimam in hoc, & abſolu-
tam habeat poteſtatem, *Pariſ. de reſignat lib. 6. quæſt. 4. nu.*
7. & ſeqq Garz. de benefic. par. 2. cap. 5. num. 252. Rota cor.
Burats. deciſ. 658. num. 1. & in rec. dec. 340. num. 36 par. 9.

Non obſtat quod Antoninus eſſet vxoratus, cũ enim
d. Vrbani VIII Conſtitutio generaliter loquatur, de om-
nibus Dapiferis, nec diſtinguat, inter vxoratos, & non
2 vxoratos, generaliter de omnibus eſt intelligenda, nec
nos diſtinguere debemus *ad tex in l. non diſtinguemus ff.*
de recept arbitr. l. Prætor. ff. de offic præſid.

Conſiderato præſertim, quod ratio concedendi d. In-
dultum, fuit ſolum contemplatio ſeruitiorum, in Con-
claui creationis Vrbani per Dapiferos præſtitorum, quæ
cum eadem ſit in vxoratis, quæ in non vxoratis debet
vtroſque, eodem modo, determinare, non enim, poteſt
3 eſſe diſpar conceſſionis diſpoſitio vbi concurrit par con-
cedendi ratio *l. illud ff. ad leg. Aquil.*

Nec ex eo, quod *in §. 15.* eiſdem Dapiferis Pontifex
permittat, vt poſſint retinere penſiones, vſque ad ſum-
mam ducat. 200. etiamſi matrimonium contraxerint,
inferri poteſt, quod in antecedenti indulto, de transferen-
do non fuerint compræhenſi vxorati.

Cum, enim (vt dictum eſt) præfatum Indultum nul-
lam faciat diſtinctionem perſonarum, ſed ſolum illas ſpe-
cificet, in ordine ad factum poſſeſſionis, vt ſcilicet omnes
illi Dapiferi qui penſiones obtinent, & obtinebunt, poſ-
ſint illas vſque ad expreſſam quantitatem ducat. 100.
transferre dicebant, Domini, quod eo ipſo, quod vxorati
per Pontificem habilitantur ad obtinendas penſiones, il-
licò, & incontinenti cadebant ſub indulto, & conſeque-
bantur facultatem transferendi, quæ generaliter, & inde-
finite omnibus Dapiferis Penſiones obtinentibus, & ob-
tenturis indulgebatur cum conceſſo antecedenti, capia-
tur omne id, quod dependenter venit, & in conſequen-
4 tiam ad illud *cap. prudentiam § ſi verò de offic. de leg. lib. 1. §. 1.*
ff ſi vſusfruct. pet. Euerard. in topic legal loc. 94. Nauar. qu.
59. num. 1. lib. 1. Barboſ. ax. tom. 4. num. 4. & 9. & ax. tom. 30.
lib. 1.

Quod tali ratione confirmabant, ſi enim, inter Dapi-
feros fuiſſet aliquis vxoratus, qui Eccleſiaſticas penſio-
nes ex diſpenſatione antecedenter retineret, nulla ſubeſt
ratio dicendi, cur non debeat iſte gaudere tali priuile-
gio, dum ſit, de perſonis, de quibus loquitur indultum,
5 cuius verba ſunt apta illum compræhendere, ad *text. in*
l. conſtitutum ff. de milit. teſtam & l. 4. §. toties ff. de damn.
infect. ex quo apparere aſſerebant Pontificem non di-
ſtinxiſſe inter perſonas, ſed illas ſolum conſideraſſe in
ordine ad nudum factum, vt qui haberent capacitatem
facti ad transferendum, transferrent.

Hinc non facit concluſio, quod præſeruata facultate
recipiendi, & retinendi penſiones, non cenſeatur præſer-
6 uata facultas transferendi, iuxta *deciſ. Capsaq 315. par.*
2. & dec. 99. num. 100. par. 3. Procedit, enim, quoties diſ-
penſatio, de facultate transferendi nihil dicit, quo caſu,
indubitanter illam non compræhendit, cum diſpenſa-
tio, ſiue ſit præuentiua, & præſeruatiua, ſiue ſubſequens,
& reintegratiua non operetur vltrà mentem diſpenſan-
tis, & ad vnum effectum conceſſa, non trahatur ad di-
7 uerſum, ſed hic non eſt caſus noſter, cum Papa non ſo-
lum dederit vxoratis facultatem obtinendi penſiones
ſed vlterius omnibus Penſiones obtinentibus, ſeù obten-
turis claram, & explicitam facultatem transferendi.

Dato, autem, quod Pontifex voluerit concedere Da-
piferis facultatem transferendi Penſiones, nullius poteſt
eſſe momenti antecedens Pij V. Conſtitutio, in qua hu-
iuſmodi priuilegia fuerunt reuocata; Poſteriora enim de-
rogant prioribus *l. ſed & poſteriores ff. de legat. leg. pacta* 8
nouiſſima C. de pact. Cumque Vrbanus VIII. in dicto mo-
tu proprio derogauerit omnibus Concilijs, & Conſtitu-
tionibus, in contrarium facientibus, cum ampliſſimis de-
rogatoriarum derogatorijs &c. cenſetur dictam Pij V.
Conſtitutionem, ad hunc effectum ſuſtuliſſe, etiam ſi de
illa facienda fuiſſet expreſſa mentio, *Rota coram Dura-*
no deciſ. 285 num. 61. & in rec. dec. 630. num. 36. & ſeqq. 9
par 4. tom. 3. & in Rauennaten. Penſionis 5. Iulij 1660. & 1.
Decembris 1662. coram R. P. D. meo Albergato.

Maior difficultas viſa fuit adeſſe, circà alterum pun-
ctum; An Indultum compræhendat penſiones reſerua-
tas, ſuper diſtributionibus quotidianis; Quamuis, enim,
quoties beneficium vltrà diſtributiones habet etiam
propriam præbendam, nomine fructuum beneficij, non 10
veniant diſtributiones, & conſequenter indultum, de
transferendo penſiones impoſitas ſuper diſtributionibus, 11
vt in puncto deciſum fuit *in Romana Penſionis 23. Maij*
1644. & 24. Martij 1645. coram Reuerendiſſ. Melzio Epi-
ſcopo Papien.

Contrarium, tamen, dicendum eſt, quoties beneficium,
prout in præſenti caſu nullos alios habet redditus, quam
diſtributiones, quia tunc, nè contingat dari canonicatũ, 12
ſine præbenda, ſortiuntur iſtæ nomen, & naturam fru-
ctuum *gloſ. in cap. vnico verb. recepit de Cleric. non reſid. in*
6. verſ. credo Gemin. in cap. præſenti num. 19. de offic. deleg. in
6. Gonzal ad regul 8. §. 7 proem num. 157. & ſeqq Rota co-
ram Durano deciſ. 285. num. 99 & dec 411. num 7. & ſuc-
cedunt in locum prebendæ, *Monet de diſtrib. par. 1. quæſt.*
6. num. 16. Ceſar. de Graſſ. dec 8. num. 1. & ſeqq. de probat.
& admittitur etiam in vtraque deciſ. ſupra allegata *co-*
ram Reuerendiſſ. Papien.

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. Ottalora.

Bononien. Bonorum ſeu Succeſſionis de Sighicellis.

Ven. 2. Martij 1663.

ARGVMENTVM.

Contra opinionem plurium Doctorum, hæc deciſio
ſequitur Rotæ opinionem, quòd ſtatutum, de ſuc-
ceſſione, non habeat locum, in hæreditate Clerici.
Renunciatio ad fauorem alicuius dicitur translati-
ua non abdicatiua.

SVMMARIVM.

1 *Proximior defuncto ſuccedit ab inteſtato.*
2 *Statutum, de ſucceſſione, habet locum in hæreditate Clerici.*
3 *Contrarium ſentit Rota.*
4 *Repudiatio hæreditatis inducitur ex receptione ſui crediti.*
5 *Niſi in receptione ſui crediti proteſtetur.*
6 *Referens non probat, quando non conſtat de relato.*
7 *Filia fratrum ſuccedunt inter ſe.*
8 *Renunciatio ad fauorem alicuius, eſt translatiua non abdicatiua.*
9 *Monaſterium ex perſona monaci, qui renunciauit non poteſt ſuccedere.*

DECISIO CXXVII.

ANno 1654. deceſſit, ab inteſtato, Balthaſſar de Seghicellis, nullis relictis filijs: Qua propter Io. Leonardus, & Ioſeph, de Bolognettis, nepotes, ex Sorore, d. Balthaſſaris petierunt, cor. Auditore Generali Bononiæ, immitti, ex interdicto quorum bonorum, in poſſeſſionẽ hæreditatis, & bonorum hæreditariorum eiuſdem contrà Sebaſtianum Mariam Seghicellum, ex Alberto fratre pronepotem; & lata eſt ſentẽtia fauorabilis, pro Indiuiſo cum d. Seghicello, a qua ſententia vtraque pars appellauit; Vndè cauſa mihi commiſſa, dubitaui; An ſit danda Immiſſio; cumque Sebaſtianus bona libera Balthaſſaris, & fideicommiſſa Leonardi proaui ſubiecta poſſideret; DD. dandam eſſe immiſſionem, in bonis liberis tantum Balthaſſaris, pro medietate decreuerunt.

Nam iuris diſpoſitio proximiorem conſanguineum, teſtamenti defectu, ad hæreditatem admittit, *l. 2. §. hac*
1 *hæreditas, & §. legitima ff. de ſuis & legit. hæred. l. 1. §. gradatim ff. vnde cognati §. ſi plures Inſtit. de legit. agnat. ſucceſs. l. conficiuntur 8. verſ. quoniam creditor ff. de Iur. Codicill. Rot. dec. 115. num. 1. par. 1. rec. & in Bononien. Bonorum ſeu Fideicommiſſi de Sanctis 17. Maij 1647. in principio in Bononien. ſucceſſionis de Barberijs 17. Maij 1651. §. in reliquis & 11. Martij 1652. § quo vero ad alia bona cor. R. P. D. Albergato.*

Nec alicuius conſiderationis eſt Statutum Bononiæ
tit. de ſucceſſ. ab inteſt. aſcend. & collat. lib. 4. excludens co-
gnatos propter agnatos, quod in hæreditate Clerici, qua-
lis fuit Balthaſſar, de cuius ſucceſſione agitur locum
2 habere plurimi ſenſerunt, *Theſaur. Iun. qq. for. lib. 2.
quæſt. 2 per tot. Carol. de Craſſ. de effect. Cleric. effect. 2. num.
276. Merlin. de legit. lib. 3. quæſt. 19. num. 5. & ſeqq. cum
alijs.*

Quia hæc diſputatio fuit iamdiù exagitata, & pluri-
bus deciſionibus terminata, quibus firmatum eſt, d. Sta-
tuto locum non eſſe in hæreditate Clerici *Rot. in Bono-*
3 *nien. ſucceſſionis de Zanis 9. Decembris 1654. cor. Bichio,*
vbi de hac materia abundè, & *in Bononien. hæreditatis 28.
Iunij 1652. cor. eodem & 30. Maij 1653. & 26. Ianuarij
1654 cor Reuerendiſſ. Papien. & in Maceraten. hæreditatis
27. Maij 1658. §. & licet cor. R. P. D. Veroſpio & cor. Eminentiſs. Otthob. dec. 149. num. 4. & ſeqq.*

Hæc omnia tantum in perſona Ioſephi de Bolognet-
tis locum habent, nam Ioanni, & Leonardo fratribus im-
miſſio non eſt concedenda, cum receperint libras 1000.
à tutore Sebaſtiani, de Sighicellis pupilli, tamquam vnici
hæredis Balthaſſaris, ex quo videtur induci hæreditatis
4 repudiatio, vt in puncto, tradit, *Mantic. de coniect. lib. 12.
tit. 14. num. 29. his verbis.* Illud verò in dubium non venit,
quia ille, qui poteſt eſſe hæres, & ab alio petierit id, quod
ſibi à defuncto fuerit debitum, ex hoc videatur repo-
diare hæreditatem, niſi proteſtetur, quod non intendit
5 repudiare, iunctis *Bald. in l. vt debitum C. de hæred. act.
Socem. conſ. 45. num. 4. lib. 4. Menoch. præſ. 102. num 17. lib.
4. Rot. dec. 288. num. 3. par. 3. rec.* Quod in Ioſepho non
eſt admittendum; nam, et ſi quietantia debiti prædicti,
eius nomine, ex mandato à fratribus, pariter facta ſit, il-
6 lud tamen, non aliter, quam per relationem probatur,
cui non creditur, cum non conſtet de relato, *l. aſſe toto ff. de hæred. inſtit. auth. ſi quis, C. de edend. cum vulgat.*

In alia, verò medietate Ioſepho de Bolognettis Immiſ-
ſio competere non poteſt; Cum enim Dorothæa filia
Alberti fratris Balthaſſaris, ad eius ſucceſſionem vna,
cum illo admittitur, tamquam exiſtens in eodem gradu;
nam filiæ fratrum ſuccedere debent inter ſe, in capita,
7 *Molin. de Hyſp. primog. lib. 3. c. 7. num. 22.* vbi copioſa ma-
nu addit *Caſtill. lib. 3. contr. cap. 19. num. 82. Fuſar. de ſubſt.
quæſt. 482. num. 10. Rot. dec. 27. par. 1. rec.* Cumque Doro-
thea, antè profeſſionem emiſſam, in Monaſterio Bono-
nien. S. Mariæ Angelorum, ceſſerit Camillo fratri, eiuſ-
que hæredibus, omnia Iura quibuſcumque ſucceſſioni-
bus illi debita, ſeù in futurum debenda; hæcque renun-
ciatio non ſit abdicatiua, ſed translatiua, iuxta tradita
per *Gratian. c. 692. num. 5. Surd. dec. 14. num. 2.* debet pro 8
hac medietate, ſuccedere Sebaſtianus, vti filius Camilli;
nam ſtatim, delata hæreditate monaſterio cenſetur, per
illud adita, & ex vi dictæ ceſſionis translata, in renuncia-
tarios, vt in terminis firmauit *Rot. in Maceraten. hæredi-* 9
*tatis 27. Maij 1658. coram R. P. D. Veroſpio §. neque bona
ceſſa.*

Quoad bona verò fideicommiſſaria, & prætenſas detractiones, ob materiæ ambiguitatem DD. nihil voluerunt pro nunc decidere.

Et ità vtraque &c.

R. P. D. Ottaiora.

Bononien. Bonorum ſeu Succeſſionis de Sighicellis.

Ven. 2. Maij 1664.

ARGVMENTVM.

In corroborationem deciſionis ſuperioris, diſcutitur quandò, ob petitionem, & exactionem crediti proprij, dicatur repudiata hæreditas; & quid operetur Renunciatio translatiua.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum ad exigendum probat aditionem & repudiationem hæreditatis.*
2 *Limita, quando mandatum eſt generale.*
3 *Hæreditas viuentis non datur.*
4 *Conſenſus non trahitur ad ignorata.*
5 *Repudiari non poteſt hæreditas, de qua non habetur ſcientia.*
6 *Per exactionem crediti compatibilis cum aditione non inducitur repudiatio hæreditatis.*
7 *Ignorantia iuris non admittitur.*
8 *Præcipuè, vbi ſunt viri docti.*
9 *Doctor non allegat ignorantiam iuris.*
10 *Exactio crediti, quando non inducat repudiationem hæreditatis.*
11 *Contra, quando per exactionem confunduntur actiones.*
12 *Vnus ex pluribus hæredibus, non poteſt petere totum creditum hæreditarium.*
13 *Proteſtatio non repudiandi hæreditatem in exactione ſui crediti, excludit repudiationem.*
14 *Sciens ſe hæredem, & petens creditum ſuum repudiat.*
15 *Aditio excludit repudiationem.*
16 *Hæreditas ſemel adita repudiari non poteſt.*
17 *Renunciatio abdicatiua operatur ac ſi renuncians natus non fuiſſet.*
18 *Renunciatio dicitur translatiua, per verba,* ceſſit, tranſtulit.
19 *Renunciatio iuri non transfert ſucceſſiones deferendas.*

DECISIO CXXVIII.

PLacuerunt DD. Fundamenta deciſionis, in hac cauſa ſub *die 2. Martij 1663.* coram Me, emanatæ, in qua firmatur Ioſepho de Bolognettis dandam eſſe immiſſionem, pro medietate, in bonis liberis Balthaſſaris de Seghicellis, ab inteſtato, defuncti, reiectis his, quæ nouiter proponuntur.

Nec obſtat, quod Ioſepho immiſſio, videtur deneganda; quia dedit mandatum procuræ ad exigendũ, ex quo
repudiatio, vel aditio hæreditatis, quæ pendet à ſolo ani-
mo deducitur. *gl. magiſtral. in l. per procuratorem ff. de ac-* 1
quir. hæred. Rot. cor. Canaler. dec. 244. in fin. & dec. 353.

num 1 cor. Buratt. Itaque eadem exceptione veniat repellendus, qua reijciuntur Io;& Leonardus eius fratres.

Tum quia mandatum eſt generale ad exigendum, in
2 genere à quibuſcumq; perſonis, non in ſpecie creditum à
Sghicellis; Tum quia fuit datũ anno 1650. quo tempore
Balthaſſar, de cuius ſucceſſione agitur, ſuperuiuebat qui
3 obijt de anno 1654. cuius hæreditas non potuit dici Ioſepho delata, ad *l qui ſuperſtites ff de acquir. hæred. cum vulg Rot. cor Buratt. dec. 639. num. 11.*

Quo verò ad repudiationem Leonardi, & Io: deductã ex receptione lib 1000. per eos, facta, à tutore Sebaſtiani de Sghicellis tamquam hæredis Balthaſſaris non obſtat ignorantia prætenta, eò quod putabant obſtare ſtatutũ,
4 ex qua tollitur conſenſus, & impeditur repudiatio. *Bart*
5 *in l. Clodius ff. de acquir. hæred. Caſtrenſ. in l debitor num. 9. C. de pact.* vbi quærens vtrum quis, petendo ſuum creditum antequam adeat hæreditatem illam videatur repudiare, & relata negatiua ſententia ſubdit, *Iudico hoc verum ſi ignorabat hæreditatem ſibi delatam*, quibus accedit
6 exactionem crediti compatibilem eſſe, cum hæreditatis aditione, vt dixit *Rot. dec. 265. nu. 7 & 288 nu. 3 par. 3. rec.*

Nam Doctores adducti loquuntur, de ignorãtia facti; Ignorantia, verò Iuris vt in caſu noſtro, non admittitur,
7 *Rot dec. 281. num 4 par. 4. rec.* maximè in Ciuitate Bonon. quæ doctiſſimis floret Iuriſconſultis qui conſuli poterãt,
8 *Rot dec. 106. nu. 7 & deciſ. 311. nu 11 par. 4 to. 2. rec.* Deinde Io: qui fuit vnus ex exigẽtibus erat V. I. D. qui multò
9 minùs poteſt hanc ignorantiam allegare *Rot. cor Buratt dec 44. n. 9* & pluribus congeſtis, fuit dictum in *Bononien. Bonorum de Graffijs 26. Aprilis 1660. §. quia cor Reuerendiſſ. Decano*; Exactio, verò crediti, tunc eſt compatibilis cum hæreditatis aditione, quando creditor per aditionẽ, non confundit actiones vt accidit cum adit hereditatem cum Beneficio legis, & Inuentarij, vel ſibi ſoluit per imaginariam ſolutionem, ad effectum euitandi damna in reſtitutione fideicommiſſi, iuxta *Soc. Iun. 170. nu. 10.* in qui
10 bus terminis loquitur *Rot. d. dec. 265.* vbi allegat *d. conſ.* At, verò quãdo creditor, ſi eſſet hæres confunderet actiones, vt in præſenti, quia agitur de hæreditate ab inteſtato
11 iuxta *l Fratres, & l. hæres a debitore ff de fideiuſ.* d. deciſionis doctrina non procedit, propter quod, ab eo non petitur ſimpliciter creditum dotis, ſed eò quia eſt hæres ab inteſtato Balthaſſaris defuncti, & hæreditatem adiuerat, quo caſu ex petitione, & exactione totius crediti dotalis neceſſariò inducitur repudiatio, nec alias potuiſſent tres fratres de Bolognettis petere ſibi ratam d. debiti ad Sebaſtianum ſpectantis tamquam vnum ex hæredibus iuxta
12 *tex. in l. illud ff. de acquir. hæred.* ad quem effectum requirebatur proteſtatio, quod non intendebant exindè repu-
13 diare hæreditatem *gl. in l vt debitum 5. C. de hæred. act. Caſtr.* & alij, quos refert, & ſequitur *Soc Sen. conſ. 45. nu 4 & ſeqq lib. 4.* quod plenius procedit, quia Bolognetti ſciebãt mortem Balthaſſaris, ab inteſtato, & ſic eius hæreditatem ipſis delatam, tamquam nepotibus ex Aurelia ſorore, vt conſtat ex Inſtrum in quo referunt ſe nepotes per obitũ Balthaſſaris, exiſtentiam Sebaſtiani pronepotis, & ab inteſtato hæredis, nec non creditum ſibi ipſis debitum in hæreditate, quo caſu, eò faciliùs inducitur repudiatio, per exactionem totius crediti factam à Sebaſtiano hærede ſi
14 ne vlla proteſtatione, dum ipſi certò ſciebant, ſe vti nepotes poſſe hæredes eſſe *Socc. d. conſ. 45. num 4.* & admittit eadem *dec. 288. nu. 1. 3.* vbi fuit contrarium reſolutũ. quia concurrebat actus proteſtatione fortior, ſcilicet, præcedens aditio hæreditatis ex parte creditorum, vt patet *ex*
15 *num. 2.* & difficiliùs cenſetur repudiata hæreditas adita, quam ante aditionem, cum ſemel adita repudiari non
16 poteſt *lib. 1. §. hæreditas ff de ſucc. edict.*

Minùs obſtat, quod Sebaſtianus non dicatur renunciatarius Dorotheæ, quia renunciatio facta Camillo, etſi etiam quod, ex vi ſtipulationis hæredibus ſuffragaretur, non poteſt dici tranſlatiua, ſed merè abdicatiua, reſpectu
17 hæreditatis non delatæ, quæ proindè non eſt donatio, ſed per eam itum fuit ob viam principio acquiſitionis *Bald in l illud nu. 11. C de Sacroſ. Eccl. Gionagn. conſ. 91. n. 15. lib. 1. Montan. contr. 10. nu. 10. cum ſeqq. Hodier. in l. hac edictali q. 11. nu. 39. & contr. 7 nu. 4 8. 33 lib. 1.*

Quia ceſſionem fuiſſe tranſlatiuam verba, *ceſſit, dedit,*
& tranſtulit, demonſtrant, *Fab. conſ. 45. n. 24 & ſeqq. lib. 1.* 18
Camil. de Medic. conſ. 35. nu. 15. cum ſeqq. Rot. in Maceraten. Salmam 26. Iunij 1647. §. hinc non releuat cor. Peuting. & Auximana Dotium 26. Maij 1655. §. his accedunt cor. Bichio, & quod vbi verba cõtinent tranſlationem, & ceſſionem Iurii ſub renunciatione, cadant etiam hereditates
deferendæ agnoſcit *Gionagn. d conſ. 91 nu. 13 lib. 1 nu. 19.* 19

Denique parum intereſt Iuſephum, alios habere fratres, quibus pro æquali portione, deferretur ſucceſſio, illi, enim profeſſionem regularem emiſerunt in Monaſterijs, quorum nomine dum non agitur, nulla ipſis aſſignanda portio.

Reliqua verò ad fideic. pertinentia DD. reſeruanda eſſe cenſuerunt.

Et ita vtraque parte &c.

R. P. D. Ottalora.

Fauentina Succeſſionis.

Lunæ 5. Aprilis 1666.

A R G V M E N T V M.

Bona prouenientia à patre, non ſunt conferenda, ſi ſint donata vni filio, titulo primogenituræ; & non conſtet de intentione patris, quod voluerit conferre. Pactum futuræ ſucceſſionis ſuſtinetur, quando paciſcentes perſeuerant vſque ad mortem.

S V M M A R I V M.

1 *Bona quæ veniunt ab extraneo non ſunt conferenda inter fratres.*
2 *Conferuntur ſolum ea bona quæ veniunt immediatè à patre.*
3 *Bona quæ non conferuntur non imputantur in legitimam.*
4 *Bona paterna omnia ſunt conferenda.*
5 *Conuentiones non præiudicant 3. abſenti, & non conſentienti.*
6 *Bona paterna ſubiecta primogenituræ, non ſubiacent collationi.*
7 *Nec eorum valor, & pretium.*
8 *Nec fratres pro ea petunt recompenſationem.*
9 *Pater poteſt inæqualiter relinquere filijs.*
10 *Ex voluntate patris primogenitura confertur.*
11 *De hac voluntate conſtare debet.*
12 *Collationis præceptum, excluditur ex pacto reuerſiuo.*
13 *Inter extraneos nulla fit collatio.*
14 *Vna diſpoſitio non debet cenſeri diuerſo iure.*
15 *Collatio excluditur, quando ex ea aliquis deciperetur.*
16 *Pactum futuræ ſucceſſionis a iure reprobatur.*
17 *Limita, quando paciſcentes perſeuerant vſque ad obitum.*
18 *Copia non facit fidem.*
19 *Niſi concurrentibus coniecturis.*
20 *Vir in dignitate conſtitutus Cardinalis non cenſetur dicere falſum.*
21 *Scriptura priuata, vbi ſunt adminicula plenam facit probationem.*
22 *Obſeruantia dat robur ſcripturæ informi.*

D E C I S I O CXXIX.

CLar. me: Cardinalis Bernardinus Spada, contemplatione Matrimonij, inter Marchionem Gregorium filium primogenitum Iacobi Philippi, ſui fratris, & Marchioniſſam Camillam Fantucciã, promiſit Senatori Federico

derico Auo paterno d.Camillæ,conſtituere, infra termi-
num,octo annorũ.cũ pactis ſibi benè viſis, primogenitu-
rã annui redditus lib.32.m. bonorũ,& Marchionatũ va-
loris lib.64.m,ad fauorẽ d.Gregorij, & filiorũ maſculorũ
deſcendẽtiũ ex d matrimonio,de primogenito in primo-
genitum, obligando, ad hunc effectum ſe, & ſua bona
ad fauorem d.Federici, qui vice verſa, promiſit, quod
eadem Camilla erit hæres vniuerſalis tam ſui ipſius, quã
d.Margaritæ Anguiſciolæ eius Auiæ paternę,ita vt poſt
mortem vtriuſque hæreditas perueniat in Camillam, &
eius deſcendentiam maſculinam, vt patet, ex Capitulis
matrimonialibus confectis ſub die 30. *Maij* 1631. & da-
tur in *Summ.* Marchionis Gregorij,*n.*1.

Ad erectionem d.primogenituræ, & maioratus cura-
uit D.Cardinalis,pro ſua indemnitate, vt concurrerent
etiam fratres, ita vt ipſe eſſet ſolùm obligatus, pro vna,
R.P.D.Virgilius pro duabus, & D Iacobus Philippus,
pro tribus ſextis partibus, adiecto pacto, quod in caſum
deficientiæ lineæ maſculinæ ex d, matrimonio bona cõ-
tributa reuertantur ad eoſdem, pro rata, ſiue ad eorum
hæredes, & ſucceſſores, vt apparet ex apoca,inter ipſos,
confecta d. *Summ.num.*2.

Primogenitura hæc fuit à D.Cardinali conſtituta, in
nonnullis bonis, emptis pro tribus ſextis partibus, ex pe-
cunijs d. Iacobi Philippi, poſt cuius obitum aſſignata
fuit eidem Gregorio, qui cum vltra Primogenituram
prætenderet,etiam bona Paternæ hæreditatis, pro ſua
rata, orta controuerſia, cum fratribus ſuper illius colla-
tione, ſiue imputatione, cauſaque introducta, cor. b. m.
Pirouano & deinde coram Me, in eius locum ſubrogato,
propoſui dubium; An,& quæ bona ſint conferenda, vel
imputanda, & DD.non eſſe locum nec collationi, nec
imputationi reſponderunt.

Apparet enim ex prænarrata facti ſerie, quod bona
primogenituræ obuenerunt in Gregorium ex perſona
D. Cardinalis, qui eamdem inſtituit, pro implemento
promiſſionis factę Senatori Federico, ex cauſa effectuan-
di matrimonium; Vndè tamquam habita, ab extraneo,
1 non cadunt ſub collatione, ſed ea ſola conferuntur, quæ
immediatè à Patre proueniũt *l.vt liberis,& l. finaliq ſcri-*
2 *bentes,C.de collat.Pariſ.conſ.*130.*nu.*6.*lib.*1.*Surd.conſ.*219.
*nu.*7.*Medic in tract.de compenſat part.*1 *q.*15.*n.*4. *& ſeq.*
*de ſucceſſ.reſol.lib.*2.§.19.*num.*29.*Theſaur.dec.*45. *num* 9.
*Thomat.dec.*50.*nu.*145.*cum ſeqq.& nu.*165.*Merl.de legit.*
*lib.*2.*tit.*2.*q* 27 *n.*3.*Mangil.de imput.q* 12.*nu.*31. *Andreol.*
*contr.*300.*n.*1.2.*Rot.in Romana legitimæ* 30.*Ian.*1660.*cor.*
*R.P.D Taya,*Quæ autem non conferuntur,neque etiam
3 Imputantur, *l.illud vbi DD. C. de collat.Merlin.vbi ſup.*
*lib.*2.*tit.*2.*q.*1.*n.*2.*Thomat.d.dec.*50.*nu.*126.

Neque obſtare viſa fuit Apoca, inter D.Cardinalem,
& fratres, in qua Iacobus Philippus promiſit, & decla-
rauit concurrere ad primogenituram, pro tribus ſextis
4 partibus, & ſic bona,pro medietate, ſaltẽ,dicantur pater-
na,& per conſequens ſint conferenda, ex ſuperius addu-
ctis, vel quia primogenituræ inſtitutio promiſſa fuit in
Capitulis nuptialibus, à ſolo Cardinali, cum obligatione
propriorum bonorum, & ſtatim,in ipſo actu promiſſio-
nis fuit quæſitum ius Marchioni Gregorio, eiuſque de-
ſcendentiæ maſculinæ, & ſic conuentiones,ſuper contri-
butione expoſitę initæ à fratribus, pro indemnitate, vel
releuatione ipſius Cardinalis,nequeunt præiudicare eidẽ
5 Gregorio abſenti,& non conſentienti *Grat.diſcep.*924.*nu.*
45.11.12.14.15.26.28.*Larrea dec.Granat.*33.*nu.*56. *add.*
*ad Greg dec.*568.*n.*13.vel quia bona etiam paterna dela-
ta in fil. tit. primogenituræ vti ſeparationi non ſubiecta
6 ſunt exempta à collatione *Bald in auth.ex teſtamento,ſub*
*n.*39 *C de collat.Cephal.conſ.*3.*nu.*55. *& ſeqq. & conſ.*174.
*per tot.Surd.conſ.*427.*n.*53.*& ſeqq.Menoc.conſ.*1166.*nu.*6.
& ſeqq Cyriac.contr 312.*n.*67. *&* 117. *& ſeqq. Intrigl. de*
*feud.conſ.*2 *art.*5.*n.*388.*& ſingul.*82.*nu.*26.*lib.*3.*Tiraq. de*
*primog.q.*51.*n.*1.*& ſeqq. Mucciol. variar. q.*39.*n.*39. *Mi-*
*chal. de fratr. part.*1. *cap.*32.*n.*1. *Andreol. d.contr.*380.*nu.*
27.*Thomat.dec.*50.*num.*171. *Rot. in Bonon. Separat. bonor.*
15.*Iunij* 1661.*cor.b.m.Veroſpio,* & non ſolùm non debent
conferri, ſed nec pretium, ſeu valor bonorum, *Menocch.* 7
*d.conſ.*1166.*n.*9.*Mangil de imput. q.*37.*n.*12.14.15.*Pereg.*
*de fideic.art.*36.*n.*107. *&* 108. *Fachin.contr.*48.*nu.*7.*lib.*7.
nec fratres poſſunt prætendere recompenſationem, ſed
detractionem, Primogenituræ, omnes in alijs bonis pater-
nis, vna cum primogenito ęqualiter ſuccedunt, vt latè
firmat *Cephal.conſ.*3.*n.*54.*verſ.aggredior,& pluribus ſeqq.* 8
*& conſ.*174.*per tot.Roſental.de feud.cap.*7.*concl.*13.*nu.*21.
*cum ſeqq.Intrigl d contr.*2 *art.*5 *n.*388.*Cyriac.d.contr.*312
*nu.*117.*& ſeqq.* neque pater redargui poteſt de inęquali-
tate, cum poſſit de rebus ſuis ad libitum diſponere dum-
modò filijs non auferat legitimam, *Alciat. conſ.*8. *nu.*12. 9
*lib.*2.*Menoc.conſ.*272.*n.*12.*Honded.conſ.*89.*n.*14.*& conſ.*
92.*n.*50.*vol.*1.*Cyriac.d.contron.*312.*num* 6.

Et quamuis concluſio limitetur, quando Pater ex-
preſſe dici primogenituram conferri,quo caſu, neceſſe eſt
paternum amplecti iudicium, *autent.ex testat.& in l.vn-* 10
de ſumitur C de collat.& recedendo à priori deciſ. tenuit
Rot in d.Bononien.Separationis bonor. 15.*Iunij* 1662.*cor.b.*
*m.Veroſpio,*tamen limitatio non applicatur, cùm non ſo-
lùm non conſtet de expreſſa voluntate Iacobi Philippi,
vt bona,per eum contributa,conferantur, ſed potiùs de- 11
ſumatur contrarium, ex tenore eius apocę, in qua facta
priùs expreſſa declaratione, quòd primogenitura deter-
minabatur in gratiam matrimonij,cum d.Camilla,addi-
dit ſucceſſiuè pactum reuerſiuum in caſum deficientiæ
lineæ maſculinæ,ibi, *di modo, che mancando in qualſiuo-*
glia tempo la linea maſculina procedente dal matrimonio
ſuddetto li beni contributi tornino pro rata al Signor Cardi-
nale,al Signor Giacomo Filippo,& al Padre Virgilio, e loro
heredi, e ſucceſſori. Dum igitur Iacobus Philippus or-
dinauit reuerſionem bonorum contributorum, ad ip-
ſum, eiuſq; hæredes,& ſucceſſores in caſu, dumtaxat,de-
ficientiæ lineæ maſculinæ ex d. matrimonio, neceſſariò
voluit excludere collationem, quæ alias ſtatim ſequuto
eius obitu,potuiſſet ab hæredibus prætendi, vt in termi-
nis pacti reuerſiui,tenet *Roſental.de feud.cap.*7. *concl.*13. 12
*n.*12 *vſque ad fin.And.* alios cumulans *d. contr.*380. *n.*20.
*Intrigl.ſingul.*82.*ſub n.*26.*Thomat.d dec.*50.*n* 162. Idque
comprobatur, ex eo, quod reuerſio reſeruatur in eadem
ratione ad fauorem D Cardinalis, & R.P.D.Virgilij, eo-
rumque hæredum,& ſucceſſorum, vndè, ſicuti reſpectu
eorum portionis contributæ nulla intrat collatio, cum
ſint extranei,ita nec intrare poteſt reſpectu portionis Ia-
cubi Philippi, vna enim diſpoſitio non debet diuerſo Iu- 13
re,cenſeri. ſed vniformiter debet intelligi *l. vtẽ hoc iure,ff.*
*de vulg.& pupill.Rot dec.*247.*n.*10.*p.*5.*rec. & in Rauenna-* 14
ten, ſeu Ferrarien. decimarum 4.*Martij* 1649.*cor. Reue-*
rendiſs. Papien.

Adſtipulatur quoque prædictis promiſſio Federici,&
Margheritæ relinquendi poſt eorum obitum hæredem
vniuerſalem Camillam. eiuſque deſcendentes maſculos,
in correſpectiuitatem d.Primogenitur ę,ambo realiter ad
illius fauorem poſteà diſpoſuerũt d.*Sum.n.*8.9. admiſſio
enim,quod Primogenitura fuiſſet cõferenda, vtique prę-
dicti remanerent decepti, quia illa ſublata forſan non
procuraſſent effectuationem matrimonij, minuſq; feciſ-
ſent promiſſionem omnium ſuorum bonorum,ad quam
deceptionem euitandam ſemper intrat collationis exclu- 15
ſio, vt in puncto loquitur *Surd.conſ.*143.*n.*34.

Hęc autem promiſſio fruſtrà impugnatur ex eo,quod
contineat pactum futuræ ſucceſſionis à Iure reprobatum
l.pactum 15.*C.de pact.vbi Bald Salicet in princ Iaſ.nu.*16. 16
*& dec.n.*6.*l.hæreditas,ff.de pact.conuentum.*quia cum pro-
miſſores perſeuerauerint in eadem voluntate vſque ad
obitum, pactum præſcriptum ſuſtinetur *l. fin.* vbi. *Ca-*
*ſtrenſ.n.*8.*Aret.n.*8 *C.de pact. Bart.in l. ſtipulatio hoc modo*
*concepta,n.*4.*ff de verb.oblig.* cum alijs adductis in *Roma-*
na donat. 16.*Martij* 1643.§. *quo vero cum* §. *ſeq coram*
*b.m.Bichio,& coram Reuerendiſs.Terracinen.dec.*439.*nu.*
19.*& dec.*166.*num.*12.*& ſeqq.part.*4.*recent.*

Minùs etiam releuat, quod non exhibeatur apoca ori-
ginalis,

Digitized by Google

ginalis, qua Iacobus Philippus promiſit concurrere ad
erectionem Primogeniturę, pro tribus ſextis partibus,
ſed tantum ſimplex copia, quæ nullam meretur fidem,
18 *auth ſi quis in aliquo, C.de eden.cap.1. de fid. Inſtr.* quia in
præſenti, multa concurrunt illius veritatem, & exiſten-
tiam comprobantia, eius namque tenor fuit inſertus per
D. Cardinalem in Inſtrumento erectionis primogenitu-
19 ræ dato *in d. Sum.num.*7. in quo Notarius fatetur, quod
Originale retinebatur penès ſe, ibi, *& prout latius in ea-
dem ſcriptura cuius copiam collationatam, &c. originali pe-
nes ſe retento mihi notario cõſignauit, &c.* non enim præſu-
mendum eſt virum tantæ dignitatis, & in actu ſolemni,
& publico voluiſſe falſum dicere notario circa retentio-
20 nem d. Originalis *Farin.conſ.*172.*num.*22.*& q.*153.*n.*147.
*Vermigl.conſ.*198.*num.*2. ſimiliſque inſertio reperitur fa-
cta in alio Inſtrumento ceſſionis Iurium fiſci, cum enun-
ciatiua, quod fratres promiſerunt eumdem indemnem
releuare à d. Primogenitura d. *Sum.nu.*10. ac demum ad
formam d. Apocæ idem Iacobus Philippus perſoluit pro
tribus ſextis partibus pretium dd. primogeniturorum bo-
norum alleg. *Sum.nu.*3. eademque bona P. Virgilius in
Inuentario hæreditatis d. Iacobi Philippi deſcripſit, vtl
ſpectantia ad ipſum pro dd. tribus ſextis partibus, & pro
duabus ad ipſum P. Virgilium, & pro vna ad eumdem
D. Cardinalem, *nu.*5. ex quibus non ſolum reſultant ad-
minicula, & coniecturæ circa illius veritatem, & exiſten-
tiam, quibus concurrentibus, etiam ſcriptura priuata ple-
nam facit probationem *Rot.dec.*164.*n.*3.*& dec.*191.*n.*12.
21 *part.*8.*rec.* ſed etiam obſeruantia, quæ pariter dat fidem,
ac robur ſcripturæ informi *Grat.diſcept* 951.*n.*8. *Buratt.*
22 *dec.*10.*n.*21 *abſq. add. nu.*32.*& ſeqq. Merlin.dec.*244.*n.*22
& 572 *num.*2.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. Ottalora.

Fauentina Succeſſionis.

Lunæ 7. Maij 1668.

ARGVMENTVM.

Bona prouenientia vni ex filijs aliter, quam ex iudicio patris, non ſunt obnoxia collationi inter fratres, facienda; Imò bona donata, cum onere fideicommiſſi a patre non imputantur in legitimam niſi conſtet de voluntate patris.

SVMMARIVM.

1 *Bona prouenientia aliter, quam à patre non ſunt confe-
renda inter fratres.*
2 *Obligatio vnius, non inducit obligationem alterius.*
3 *Pacta operantur ſolum in contrahentes.*
4 *Qui non interfuit contractui in eo non obligatur.*
5 *Ratio adducta declarat voluntatem.*
6 *Obſeruantia declarat intentionem contrahentium.*
7 *Relatio ad ſcripturam non operatur, quoad particulari-
ter diſpoſita.*
8 *Diche*, e non altrimente *exprimit modum ad vnguem
ſeruandum.*
9 *Bona data a patre pro primogenitura non conferuntur
inter fratres.*
10 *Bona data pro primogenitura, ea voluntate dantis im-
putantur in detractiones.*
11 *Imputatio non habet locum, vbi non habet locũ collatio.*
12 *Imputatio habet locum ab inteſtato non ex teſtamento.*
13 *Inæqualitas inter fratres operatur indignationem.*
14 *Limita, quando inæqualitas venit ob conſeruationem
familiarum.*
15 *Voluntas tollitur per contrariam voluntatem.*
16 *Imputatio, & Collatio in dubio excluditur.*
17 *Bona aduentitia non ſubiacent imputationi.*
18 *Bona ſubiecta reſtitutioni, non imputantur in detractio-
nibus.*
19 *Filij poſſunt præmori patri.*
20 *Voluntas contrahentium non conſideratur ab euentu.*
21 *Fructus fideicommiſſi imputantur in legitimam.*
22 *Contra ſi ſint relicti, cum aliquo onere.*

DECISIO CXXX.

Ex duabus deciſionibus emanatis in hac Cauſa, vna
alterius contraria, placuit DD. in hodierna propoſi-
tione, primam cõfirmare, quia verò Marchio Gregorius
recognoſcit Primogenituram, de qua agitur ex perſona
b.m. Cardinalis Bernardini eius Patrui, nõ autem ex per-
ſona Iacobi Philippi Patris, Ideoque in diuiſione bonorũ
patrimonialium facienda, cum ſuis fratribus, non tene-
tur illam conferre, tamquam ab extraneo prouenientem,
vt præter adductos in prima deciſ. tenuerunt, *Maluaſ.* 1
*conſ.*100.*n.*33.*& ſeqq.* qui in ſpecie loquitur, de bonis ha-
bitis à Patruo *Mangil. de Imput. q.*36 *num.*39. *Rota poſt
Merlin.deciſ.*54.*num.*10.*& ſeqq.*

Solus enim Cardinalis, in Capitulis matrimonialibus,
promiſit Senatori Fantuccio Marchionem Gregorium
habiturum primogenituram annui redditus libr. 32.m.
pro qua ſeipſum, & bona propria obligauit, nulla facta
mentione Iacobi Philippi *Sum* Gregorij, *nu.*1. vndè ipſe 2
ſolus dicitur obligatus *Bart.in l.*1.§.*nunciatio, num.*13.*&
ſeqq. ff.de nou.oper.nunciat. Dec.conſ.*21.*n.*11. *Soc.Sen.conſ.*
154.*n.*7.*lib.*2.*& conſ.*113.*nu.*2 *lib.*4. *Rot.in Pientina Paro-
chialis* 28. *Iunij* 18.55.§.*quia cor. Reuer. D.meo Decano.*

Non obſtat fundamentum ſecundæ deciſionis, quod
Cardinalis antè confeſſionem Capitulorum tractauerit,
cum fratribus, vt omnes ad primogenituram contribue-
rent, nempè ipſe pro vna, P. Virgilius pro duabus, & Ia-
cobus Philippus pro tribus ſextis partibus, vt ex Epi-
ſtolis, & apoca deſuper confecta, datis in preterita Po-
ſitione, ac proinde medietatẽ Primogenituræ veluti con-
ſtitutam, ex ſubſtantia Iacobi Philippi teneatur Grego-
rius eius filius illi conferre, quia huiuſmodi conuẽtiones,
de contribuendo, quæ interceſſerunt ad ſolum finem re- 3
leuandi indemnem ipſum Cardinalem, operari quidem
poterunt inter ipſos paciſcentes, quod ſcilicet, inter eos
naſcatur obligatio, non autẽ reſpectu Senatoris Fantuc-
cij, qui dum, cum ſolo Cardinali contraxit, illum ſolum
cõuenire poteſt *l. ſed Iulianus* §.1. *ff.ad Sen. Conſ. Maced.* 4
Bart.in l.qui in aliena, §.*ſi quis putabatur ſub nu.*1. ibique
*Iaſ.n.*21. *ff.de acquir.hared. Caſtr.conſ.*104.*n.*1 *lib.*1. *Surd.
conſ.*19.*n.*8.*&* 9. *Rota coram Buratt.dec.*696.*n.*6.*&* 7.*dec.*
64.*ſub n.*7.*p* 4.*tom.*2. *& deciſ.*151.*nu.*9.*part.*10.*rec.* Nec
contrarium voluit idem Philippus Iacobus, qui licet in-
tellexerit contribuere pro tribus ſextis partibus, melius
tamen exiſtimauit, quod ſcriptura, cum Senatore Fan-
tuccio fieret, ſub ſolo nomine Cardinalis, adiecta ratione,
*perche Gregorio habbia à conoſcere maggiormente il benefi-
tio da Sua Eminenza, e profeſſarli maggior obligatione*, vt
colligitur ex eius Epiſtola data 111. *d.Sum. n.*3. Ratio, 5
enim adducta voluntatem declarat *l. cum Pater* §.*dulciſ-
ſimus, ff.de leg.*2. *Pariſ.conſ.*16.*nu.*27.*lib.*3. *Menoch.conſ.*99
*nu.*141.*lib.*1. *Buratt.dec.*806.*nu.*4.*&* 5. Idque etiam com-
probauit obſeruantia, nam ſolus Cardinalis, proprio no-
mine, primogenituram promiſit, bona empta à ſe ad ef-
fectum prædictum aſſignauit, & à Senatore Fantuccio,
quietantiam reportauit, alleg. *Sum.nu.*4. ex qua pariter
obſeruantia ſubſequuta benè declaratur quænam fuerit
ab initio intentio contrahentium *Crauet. conſ.*101. *nu.*3. 6
*Grat.diſcept.*716.*n.*19. *Rot.dec.*79.*n.*7.*p.*10.*rec.* Et quam-
uis in ſcriptura dictæ aſſignationis fiat relatio ad Apo-
cam factam inter fratres, ea tamen eſt reſtricta ad pa-
ctum reuerſiuum in dicta Apoca inſertum, quæ non
operatur, quoad alia, de quibus particularis, & ex-
preſſa Conuentio interceſſerat inter Cardinalem, & Se-
natorem Fantuccium, *Alexand. conſil.*46. *numero* 8.
*lib.*2.

lib. 2. Pariſ. conſ. 39. num. 18. & ſeqq. lib. 1. Rot. dec. 469. nu.
26 part. 9. rec. Imò aſſignatio emanauit cum expreſſione.
che il Marcheſe Gregorio goda la Primogenitura nel modo
però, che ſi diſpone nella ſopradetta Scrittura ſtabilita fra
il Signor Cardinale, e Signor Federico ſotto li 30. Maggio
1631. e non altrimente, quæ dictio, oſtendit mentem fuiſ-
8 ſe, vt ad vnguem ſit ſeruandus modus ibidē preſcriptus,
& non aliàs, Pariſ. conſ. 19. num. 20. lib. 2. Rolan. conſ. 63. nu.
42. lib. 2. Gratian. diſcept. 587. num. 11. Rota deciſ. 61. num. 4.
part. 11 recent.

Ceterùm ad excludendam penitus collationem, ſatis
eſſet, quòd bona prouenientia ex ſubſtantia paterna aſ
ſignata ſint filio, cum expreſſo onere Primogenituræ,
quæ cum in perpetuū tranſire debeant volta de Primo-
genito in Primogenitum, regulariter numquam confer-
tur, quia collatio facit, vt omnia bona ſimul cumulentur,
& poſteà inter omnes æqualiter diuidantur, quod eſſet
Primogenituræ deſtructiuum, vt in puncto ponderat
9 Bald. in auth. ex teſtamento num. 3. C. de collat. & in repe-
tita l. cunctos Populos num. 816. C. de Summ. Trinit. ea fid.
Cathol. Gulieł. de Benedict. in repet. cap. Raynutius, nu. 144.
de Teſtam. Menocch. conſ. 1166. num. 6. & 7. cum aliis con-
geſtis in 1 deciſ.

Nec valet dicere, quod non verſemur in terminis col-
lationis, ſed imputationis, quæ ſemper intrat quoties ta-
citè, vel expreſsè Pater voluit bona, per filium imputari
10 ex adductis in ſecunda deciſ. §. ceſſat pariter. Quia, vltrà
quod valet argumentum negatiuum, bona, ſcilicet, non
11 conferuntur, ergo nec etiam imputantur, Pariſ. conſ. 56.
num. 20. lib. 1. Cephal. conſ. 183. num. 25. Merlin. de legit. lib.
2. tit. 2. qu. 1. num. 2. Rota coram Seraph. dec. 568. numer. 7.
tollitur difficultas ex eo, quod Iacobus Philippus deceſſit
ab inteſtato, vndè agendum non eſt, de imputatione, de
qua ſolùm quæritur, quando Pater decedit cum Teſta-
12 mento, & filius legitimam detrahere intendit Iuxta text.
in l. ſi non mortis ff. de inoff. Teſtam. Caſtr. in l. ſi cum dotem,
§. ſi Pater ff. ſolut. Matrim. Mangil. de imput. in præfat. num.
6. Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 4. gloſſ. 1. num. 49. Castell. de
donat. diſcurſ. 2 par. 10. num. 32. Peregr. de fideic. art. 36. nu.
5. Gionagn. conſ. 10. nu. 7. lib. 2. Molin. de legit. lib. 2. titulo 1.
qu. 1. num. 9. Rot. d. dec. 66. num. 22. part. 4. tom. 2. dec. 272. nu.
13. par. 5. rec. vel in omnem caſum, voluntas Patris, gra-
uandi Primogenituram onere collationis, ſiue Imputa-
tionis, nullo modo probatur; Nam, etſi Iacobus Philip-
pus à principio requiſitus contribuere pro tribus Sextis
13 Partibus, apertè diſſenſerit, ne propter inæqualitatem
incurreret indignationem aliorum filiorum, vt patet ex
epiſtola ponderata in ſecunda deciſ. §. voluntas autem;
motus poſtmodum rationibus Cardinalis, quod Primo-
genituræ paſſim fuiſſent à prudentiſſimis Patribus, pro
conſeruando ſplendore familiæ, abſque incurſu indigna-
14 tionis filiorum ibi, Conſiderandoſi nella primogenitura il
beneficio vniuerſale della Caſa, e lo ſplendore, che ne riſulta
alli Secondigeniti, quantunque meno commodi del primo,
mutauit conſilium, & proindè in alia Epiſtola, quam
ſcripſit P. Virgilio ità loquutus fuit. Diſſi già hier mattina
à V. R. che circonſcriueſſimo tutto ciò, che ella haueua ſcritto
à me, & io à lei intorno a i diſcorſi e preſuppoſti di contributio-
ne, & poſteà ſubdit. benche lo ſtimaſſi meglio, che ſi faceſ-
ſe da loro, ſi per mia difeſa, e ſcuſa con gl'altri miei figli,
&c. tuttauia ſe altrimente piace à loro, facciaſi come più li
piace, che con gl'altri miei figli, ſe ſi graueranno, che habbia
voluto far Primogeniture aſſai baſtante, ſcuſa mi ſarà il
dirli d'hauer ſtimato ſeruitio loro l'obbedire, come io deuo;
E come loro douran ſempre a i Comandamenti del Signor
Cardinale, e di V. R. ex quibus verbis; duo neceſſariò re-
ſultant; alterum, quod repugnantia, quā habuit à prin-
cipio Iacobus Philippus faciendi diſparitatem inter filios,
non ſit ampliùs habenda in conſideratione, dum omnes
præcedentes declarationes animi, & tractatus fuerunt cir-
cumſcripti, prout de decreto circumſcripto, tradit Carle-
15 val. de Iudic. lib. 1. titulo 3. diſput. 24. poſt num. 15. Rota cor.
Burati. dec. 574. n. 20. & in Romana Cenſus 14. Iunij 1656.
coram R. P. D. meo Albergato alterum quod attendendus
ſolus tenor Capitulorum, & Primogenituræ erectio tota-
liter remiſſa diſpoſitioni Cardinalis in qua, cum nullum
verbum fiat de collatione ſeu Imputatione illa in dubio
potiùs excludenda eſt Aldoman. conſ. 2. num. 90. Pereg. conſ. 16
97. nu. 90. lib. 4. Andreol. controu. 380 num. 4. Romat. deciſ.
50. num. 177. lib. 1. Potiſſimum quia contributio fuit fa-
cta contemplatione Cardinalis, & ſi bona data, non reſ-
pectu filij, ſed aliorum reputari nequeunt ipſius profecti-
tia, ſed aduentitia, quæ propterea imputationi non ſub-
iacent, vt punctualiter aduertit Vaſquez de Succeſſ. creat. 17
tom. 1. lib. 3. §. 30. part. 2. num. 240.

Fortiùs ponderato pacto reuerſiuo bonorum in Ca-
pitulis Matrimonialibus appoſito, deficiente linea ma-
ſculina Gregorij; hoc enim, quamcumque imputationē
excludit dum bona prędicta nō ſunt perpetuo remanſu-
ra penes Gregorium. Bald. in l. quoniam. ff. de Inoff. Teſt. 18
Hier. Laur. in l. ſi emancipati, num. 189. verſ. Sed nos reti-
nuit. C. de collat. Capr. conſ. 143. num. 8. Tiraquell. in l. ſi vn-
quam verb. ſuſceperit liberos num. 174. Cod. de reuoc. donat.
Mangil. de imput. qu. 14. nu. 8. Merlin. de legit. lib. 2. tit. 2. q.
9. num. 39. Peregr. de Fideic. art. 37. num. 23. Seraph. deciſ.
568. num. 8.

Nec releuat reſponſio ſecundæ deciſionis, quod Gre-
gorius, de præſenti, habeat filios ſuperſtites, quoniam po-
teſt dari caſus quod illi præmoriantur Patri, vt ponde- 19
rauit Rota in Parmen. Domus 4. Martij 1667. § fin. cor.
R. P. D. Emerix, & contrahentium intentio non iudica-
tur ab euentu, ſed ab eo quod contingere poteſt, l. ſi vo-
luntate C. de reſcind. vendit. Crauett. conſ. 40. num. 9. & 10. 20
Pereg. conſ. 54. num. 17 lib. 4 Gionagn. conſ. 76. num. 22. lib.
1. Cyriac. contr. 1 num. 35. Rota deciſ. 564. numer. 7. part. 4.
recent.

Minùſque ſubſiſtere poteſt, quod ſi non proprietas,
ſaltem commoditas fructuum perceptorum in caſu re-
uerſionis veniat Imputanda ad formam, l. hæreditatum, 21
ff. ad l. Falcid. quia fructus Primogenituræ ſunt obnoxij
oneribus ſubſtinēdi dignitatem Marchionatus, decorem
familiæ, & dotandi filias fęminas, dict. Summ. numer. 4.
ideoque imputari nequeunt in legitimam, quæ libera, &
abſque vllo onere, ipſo Iure, defertur in filium. Iuxtà
vulg. text. in l. omnimodo, & l. quoniam in prioribus, C. de 22
inoffic. Teſtam.

Et ita Partibus hinc inde Informantibus reſolutum
fuit &c.

Reu. P. D. Ottalora.

Parmen. Penſionis.

Lunæ 1. Iunij 1665.

ARGVMENTVM.

Poſtquam fuit firmatum, penſionem non annullari
ex falſa narratiua, facta incuria Expeditoris, de-
ciditur; quod Ius regreſſus ad beneficium com-
petens penſionario, competit etiam tranſlatario
penſionis.

SVMMARIVM.

1 Penſio tranſlata quibus inſpectis debeatur.
2 Penſio reſeruata cum falſa expreſſione valoris, eſt in
totum nulla.
3 Sed narratiua falſa, debet eſſe doloſa.
4 Procurator. excedendo fines mandati, non præiudicat
principali.
5 Quod ſolitum eſt facile à Papa impetratur.
6 Penſionis iuſtitia arguitur, ex ſimilibus penſionibus.
7 Penſionem ſoluens non poteſt retento beneficio allegare
nullitatem, quando penſionarius habet regreſſum.
8 Vel debet ſoluere penſionem, vel dimittere beneficium.

Qui

Digitized by Google

9 *Qui nunquam poſſedit beneficium, non poteſt excipere de regreſſu.*
10 *Translatarius Penſionis gaudet, iure regreſſus ad beneficium, ſicuti gaudebat transferens.*
11 *Præcipue, vbi translatio eſt cum clauſulis ampliſſimis.*
12 *Regreſſus ad beneficium non datur, quando nullitas penſionis prouenit à penſionario,*
13 *Incuria Expeditoris non præiudicat in beneficijs.*
14 *Regreſſus reſeruatus cum clauſulis ampliſſimis comprehendit quamcumque nullitatem.*

DECISIO CXXXI.

RESignauit q. Marchio Marius Zandemaria ad fauorem Io: Baptiſtæ Guereſchi, ſimplex beneficiũ, ſub titulo S.Mariæ, in Eccleſia Cathedrali Parmen. & cum expreſſione, quod fructus aſcenderent ad ducat.75. obtinuit ſibi reſeruari penſionẽ duc.24.quã poſtea transtulit in perſonam D. Marchionis Iacobi Zandemarij eius nepotis, inter quem,& Guereſchum,orta cõtrouerſia ſuper ſolutione d.penſionis, cauſaque in Rota Commiſſa fuit ſub die 12.*Decembris prox.præt. cor. Reuerendiſſ. Gerunden.* diſputatum dubium, an penſio debeatur; ſed dilata reſolutione, hodie, dubio à me, in eius locum ſuffecto repropoſito, Domini cenſuerunt penſionem deberi.

Quia nõ dubitatur inter partes de valida reſignatione,
cum reſeruatione ſupraſcriptæ penſionis de conſenſu, tã
reſignantis, quam reſignatarij, de facultate transferendi,
in vim Indulti Apoſtolici, de capacitate translatarij,qui-
bus concurrentibus penſio debetur, vt dixit *Rota coram*
1 *Millin dec.277.num.1.*

Non obſtat,quod penſio reſeruata fuerit, ſuper fructi-
bus certis tantùm, quos non probant aſcendere ad duc.
annuos 75.prout Papæ narratum fuit in ſupplicatione,
Quin imò ex depoſitionibus teſtium conſtet contrarium,
nempè fructus certos d.beneficij non aſcendere ad duc.
33. Vndè reſeruatio penſionis fundata in d. valore ex-
preſſo remanet in totum nulla ex defectu conſenſus Põ-
tificis *Garz. de benef.par.1.cap.5.num 422.& 500.Tondut.*
2 *de Penſion.cap.15.num.3.& 6 cap.45.num.22. Mant. dec.*
173 num.1. Nam quotieſcumque falſa narratiua valoris
non est doloſa, neque voluntas Papæ aduerſatur, gratia
nunquam redditur nulla, vel ſubreptitia, vt pluribus re-
3 latis, tenuit *Rot.dec.136.part.4.tom.3.rec.* In præſenti au-
tem excluditur dolus, ex parte reſignantis; Quia ipſe
conſtituit procuratorem, ad reſignandum beneficium,
cum reſeruatione penſionis, non ſolum, ſuper fructibus
certis, ſed etiam incertis, quos aſcendere dixit ad duc.75.
vt conſtat ex eius mandato; Deficit pariter ex parte re-
ſignatarij, quia ipſe, mediante procuratore, conſenſum
præſtitit reſeruationi dictæ penſionis, etiam ſuper incer-
tis; Et quamuis expeditor, in ſupplicatione reſtrinxerit
ſe ad certos tantum, narrando illos dumtaxat aſcendere
ad duc.75. patet id eueniſſe incuria eius iuuenis, qui,
egrediendo fines præſcriptos eius mandatorum, non po-
tuit præiudicium inferre reſignanti, *Rot.dec.270 num.4.*
4 *poſt 2 vol.conſ.Farinac.& in d.dec.536.num.15.& 16.par.*
4.tom.3.rec. Dum non aduerſatur voluntas Papæ, quia
ipſe ſolitus erat reſeruare conſimiles penſiones,ſuper alijs
beneficijs conſortialibus eiuſdem Eccleſię eorumque fru-
ctibus, tam certis, quam incertis; Adeò vt,quod ſolitum
erat fieri facilè potuiſſet impetrari, & ex ſolito ipſius Pa-
pæ arguitur eius voluntas,*Manτc.dec.214.Add.ad Gre-*
5 *gor.dec.150.nu.10.Add.ad Buratt.dec.110.n.11.* & hanc
conſiderationem, quod alia beneficia eiuſdem Eccleſiæ
grauata eſſe ſoleant cum ſimili penſione magnifecit *Rot.*
6 *in Rom.Penſionis 1.Aprilis 1667.§.fin. cor.Eminent.Celſo.*

Vlterius ponderatum fuit, vt in ſupplicatione, reſignans ſibi reſeruauit regreſſum in forma ampliſſima,caſu, quo, titularis deficeret in ſolutione penſionis, vel illã peteret annullari, aut inualidari; Quapropter Gueref-
chus, retento beneficio non poteſt de nullitate penſionis
excipere, *Lotter.de re benef.lib.1.par.42.num.38. Rot cor.* 7
ff.Creſcent.deciſ.17.de reſcript.dec.93.p.1. diuerſ.dec.283.
num.17.par.5.rec & in Camerinen. regreſſus 1. Decembris
1645.in fine confirmata *19.Iunij 1647.coram Pentingerio,*
Quinimò debet,vel illam ſoluere,vel dimittere beneficiũ,
quia, impugnando validitatem, vel petendo reductio-
nem penſionis, ſtatim aperit viam regreſſui,cum deficiat
conſenſus reſignantis conditionaliter præſtitus,quatenus
ſcilicet penſio ſoluatur, addita etiam clauſula, *non alias,* 8
aliter, nec alio modo, vt in his terminis dixit *Rot. dec. 286.*
num.1.& 2.par.2.rec.

Neque aduerſatur, quod prædicta procedant, fauore
reſignantis, qui iam eſt mortuus, non autem,fauore trãſ-
latarij,qui, cum nunquam poſſederit beneficium, non
poteſt excipere de regreſſu *Rot.dec.289.num.18.par.5.rec.* 9

Quia ſufficit, quod Translatarius ſit capax beneficij,
ad hoc, vt poſſit iuuari exceptione regreſſus, qui ſemper
cenſetur translatus, pro releuatione ipſius Translatarij,
quatenus titularis pẽſionem non ſoluat,*Pariſ. de reſignat.* 10
lib.6 part.4.nu.5.Lotter.de re benef.lib.1.q.4.num.266.& in
rec dec.119.n.6.par.4. Præſertim,quando, vt hic,transla-
tio facta fuit cum clauſulis prægnantiſſimis, nempè cum
omnibus vinculis, exceptionibus,& Indultis, in omnibus,
& per omnia, ad formam reſeruationis,quo caſu, præſu-
mitur translatus etiam regreſſus,*Pariſ.de reſign. lib.6. qu.*
4.n.15.Lotter.de re benef.lib.1.q.40 nu.266.& ſeqq.

Minùs facit,quod nullitas proueniat, ex facto,& culpa
reſignantis,ob falſam expreſſionem valoris, qui proinde
non poſſit petere regreſſum, ad beneficium reſignatum, 12
ex *Garz. de benef par.11.cap.3.nu.39.* Tum quia non pro-
batur id eueniſſe eius culpa, ſed potiùs incuria expedito-
ris, qui non potuit eidem præiudicare ex ſupradictis;Tũ, 13
quia reſeruatio regreſſus non eſt ſimpliciter concepta
iuxtà formam antiquam,ſed cum verbis,& clauſulis am-
pliſſimis, & prægnantibus, & ſignanter cum clauſula,&
quauis cauſa, ſub qua cenſetur compræhenſa quælibet
nullitas etiam proueniens ex cauſã expreſſionis valoris,
vt in puncto dictum fuit in *Aquil. Canonicatus 26. Maij* 14
1660.§.non obſtat coram Eminent.Celſo.

Et ita vtraque parte &c.

R. P. D. Ottalora.

Rauennaten. Fideicommiſſi.

Ven. 6. Martij 1665.

ARGVMENTVM.

Verba, *d'herede in herede* in fideicommiſſaria diſpoſitione, probata intelliguntur de filijs, & deſcendentibus, cum qualitate hæreditaria, ſanguinis, non Bonorum; Ideò, qui non eſſet hæres poſſet ſuccedere in huiuſmodi fideicommiſſo.

SVMMARIVM.

1 *Verba* d' herede, in herede,*in fideicommiſſo intelliguntur de filijs, & deſcendentibus,etiam ſine qualitate hæreditaria.*
2 *Præcipuè, ſi ſequeretur euerſio fideicommiſſi.*
3 *Nam grauatus poſſet inſtituere extraneum.*
4 *Maximè, ſi teſtator addat qualitatem maſculinitatis.*
5 *Obſeruantia valdè attenditur in fideicommiſſis dubijs.*
6 *Explicatur Doctrina Bartol. adducta in contrarium.*
7 *Quod procedat in poſitis in conditione.*
8 *Vel in contractibus.*
9 *Et quod quando quis repudiat hæreditatem.*

DE-

DECISIO CXXXII.

DIxerunt, Domini, conſtare, de bono Iure Io: Franciſci; nam, cum Antonius Pauluccius eius Proauus prælegaſſet bona de quibus agitur Hieronymo, Petro, & Alexandro ſuis filijs, & poſteà dixiſſet, *Con conditione, che li ſtabili, e poſſeſſioni laſciate à Girolamo, Pietro, & Aleſſandro vadino di heredi in heredi maſchi di legitimo Matrimonio*, dicta verba *d'heredi in heredi*, poſita in fideicommiſſo aſcendentium intelliguntur de filijs, & deſcendentibus, cum qualitate hæreditaria ſanguinis, non autē cum qualitate hæreditaria bonorum iuxta doctrinam,
1 *Rip. in l. ex facto, § ſi quis ità nu. 2 ff. ad Trebell.* quem ſequitur *Natt. conſ. 531 nu. 20. & 21. Pariſ. conſ. 55. num. 5. & ſeqq & conſ. 88. nu. 14. lib. 2. Dec conſ. 38 nu. 4. Menocch. conſ. 489. nu 3. & 4. Rui. conſ. 175. num. 12. lib 2. Soccin. Iun. conſ. 188. num. 5. & 6. Decian. conſ. 38. num. 3. lib. 4. Craſſ. de ſucceſſ. §. hæreditas dec. 11. num. 13. Petra de fideicomm. qu. 5. num. 179. Fuſar. de ſubſtit qu. 340. num. 10. Rot. dec. 216.*
2 *num. 1. par. 5. rec.* Alias, enim, ſequeretur euerſio fideic. quia DD. vocati non poſſent alienata reuocare à patre grauato, vt arguunt, *Rip. in d. l. ex facto in fine, Natt. d. conſ. 531, num. 21. Decian conſ. 38. num. 5. Pariſ. conſil. 31. num. 42. lib. 2. Fuſar. de ſubſtit. qu. 340. num* 1. Imò eſſet in poteſtate grauati excludere deſcendentem, inſtituendo,
3 in bonis, extraneum, vt in puncto, aduertit *Rui. conſil. 174. num. 12 lib 2. Fuſar d. quæſt. 340. num. 2. & conſil. 78. num. 9. & conſ. 79. nu. 3. & dixit, Rota in Interamnen. Bonor. 15. Martij 1656. coram Reuerendiſſ Decano*, & firmat deciſio in hac eadem cauſa *ſub die 20. Iunij 1661. cor. Emin. Celſo, §. non obſtat*,

Quæ concluſio faciliùs procedit, quando, vt hic, teſtator dd. verbis *d'herede in herede* addit qualitatem maſculinitatis & legitimitatis, ibi *Vadino d'heredi, in heredi maſchi, e di legitimo Matrimonio &c.* hoc, enim, caſu, multò minus requiritur, quod deſcendens ſit hæres bo-
4 norum, vt ponderauit, *Bald. in l. Gallus, §. & ſi numer. 3. verſ. de herede, ff. de liber & poſth. ibique Alexand. num 3. & Iaſ. num. 20 Pariſ. conſil. 155. num. 1. & 6. lib. 2. Dec. conſ. 184. num. 3 Soccin. Iun. conſ. 188. num. 7. lib. 2. Gratian. conſ. 31. num. 16. & 17. lib. 2. Decian. conſ. 38. num. 41. lib 4. Pereg. conſ. 46. numer 7. & conſ. 54. num. 24 lib. 1. & conſ. 50. num. 2. & conſil. 60 num. 1. lib. 3.* cum alijs adductis in *d. deciſ 216. num. 2 par. 5. rec. & in d. dec. ſub die 20. Iunij 1661. cor. Eminent. Celſo, §. vnde*.

Accedit, in præſenti, obſeruantia, nam, defuncto Alexandro vno ex hæredibus primo inſtitutis, filij hæreditatem illius repudiarunt, & nihilominus fuerunt admiſſi ad ſucceſſionem fideicommiſſi Antonij, quæ obſeruantia plurimum attenditur in fideicommiſsis dubijs, etiam, ſi non ſit præſcripta, cum ſufficiat ità aliquandò fuiſſe ob-
5 ſeruatum, *Cephal. conſ. 281 num 89. & 90 lib. 1. Gamm. decis. 345. num. 1. Rot. deciſ. 574 n 4 par. 1. diuerſ. deciſ. 193. nu. 4 par 4 decis. 185. nu. 4. par. 5 rec. & in Ariminen. ſecundogenituræ 18. Maij 1654 coram Bichio in fine*.

Non obſtat *Bart. in l. ex facto, § ſi quis ita num. 2. ff. ad Trebell.* minuſque Doctores in contrarium, quos, longa ſerie, citat *Fuſar. de ſubſt. d. qu. 340.* Tum, quia *Bart.* reprobatur ab *Imol.* qui ſequitur gloſſ. contrarium tenentem, & à *Rip in d. l. ex facto nu. 2.* & ab alijs pluribus alleg.
6 per *Pereg. de Fideic. art 32 nu 90.* Tum quia eius doctrina poteſt procedere, in hæredibus poſitis in conditione, in quibus terminis, ipſe loquitur, & habere locum in cō-
7 tractibus, non autem in vltimis voluntatibus, *Caſtil. controu. Iur. cap. 96. nu. 34. cum ſeqq. Rot. in Camerinen Bonor.*
8 *3. Iunij 1654. § primo coram Bichio*; cęteri, vero, Doctores nō loquuntur in caſibus, in quibus concurrat maſculinitas, & legitimitas, cum ratione conſeruationis bonorum in familia, ſeu agnatione, & cum obſeruantia ſubſecuta, nam tunc intelliguntur vocati hęredes ſanguinis, quamuis careant qualitate hæreditaria bonorum, ex Doctoribus ſupra adductis.

Minus refert, quod d. Io: Franciſcus fuit ſubſtitutus ab vltimo grauato poſt mortem Barbaræ hæredis inſtitutæ, is verò hæreditatem repudiauerit, & ità ſufficiat, quod per eum ſteterit, quominùs hæres fuerit vt dixit, *Rot. in d.* 9
Interamnen Bonorum, § reſpectu enim in fine; Quia, dum, ex mente teſtatoris tenebatur inſtituere illum, vti hæredem ſanguinis, non potuit illum ſubſtituere, & diſpoſitionem fideicommiſſi euertere, & teſtatorem illudere; Ideoque, dum non fuit inſtitutus per eum non ſtetit, & allegata deciſio non intrat.

Et ita vtraque parte &c.

Reu. P. D. Ottalora.

Rauennaten. Legitimæ.

Merc. 23. Iunij 1666.

ARGVMENTVM.

Quamuis regulariter, per ſubſtitutionem pupillarem excludatur mater à legitima, regula, tamen, non procedit, quando conſtat, de contraria voluntate teſtatoris; At, hoc caſu, legitima matris non eſt tertia totius hæreditatis filij, ſed tertia tertiæ patris.

SVMMARIVM.

1 *Pro legitima datur immiſſio in vim l fin. quando petitur vigore teſtamenti.*
2 *Secus, ſi contra mentem teſtatoris.*
3 *Subſtitutio pupillaris regulariter, de iure Canonico, excludit matrem à legitima.*
4 *Sicuti etiam de iure ciuili.*
5 *Vigore ſubſtitutionis pupillaris, non ſucceditur pupillo ſed patri ſubſtituenti.*
6 *Matri debetur legitima in d pupillari, quando conſtat de voluntate teſtatoris.*
7 *Talis voluntas teſtatoris habetur ex verbis.*
8 *Vt ſi priùs relinquat matri legitimam.*
9 *Legitima relicta intelligitur ſi de iure debetur.*
10 *Verba, nunquam, cōtra mentē teſtatoris interpretātur.*
11 *Equitas cōgruit, vt mater habeat legitimā in bonis filij.*
12 *Mater non eſt excludenda, ab hæreditate filij.*
13 *Hæreditatis aditio requirit ſolemnitates ſtatuti.*
14 *Mater excluditur à legitima ex ſubſtitutione vulgari in pupillari contenta.*
15 *Aditio hæreditatis inducitur, per concordiam, ſuper hæreditate.*
16 *Et ex perceptione fructuum hæreditatis.*
17 *Actus, qui non poſſunt fieri, citrà ius, & nomen hæredis inducunt aditionem.*
18 *Hæreditas lucroſa adiri poteſt ſine ſolēnitatibus ſtatuti.*
19 *Hæres ſuus dicitur hæres ſine aditione.*
20 *Suitas tollitur a vulgari in pupillari contenta.*
21 *Quando nullus concurrit legitima eſt tertia totius.*
22 *Etiam fauore matris in bonis filij.*
23 *Legatum relictū vxori dilectiſſimæ latè interpretatur.*
24 *Dictio* nel retto *intelligitur, in eo quod ſupereſt.*
25 *Mater habet legitimam in bonis filijs ſed non mariti.*
26 *Legitima filio debita eſt tertia patrimonij.*
27 *Voluntas teſtatoris eſt ſeruanda.*
28 *Subſtitutio pupillaris comprahendit bona teſtatoris, & pupilli.*
29 *Etiam ſi teſtator fecerit ſubſtitutionem in bonis ſuis.*
30 *Per ſubſtitutionem pupillarem ſucceditur patri non filio etiam ſi filius adiuerit hæreditatem.*
31 *Legitima matris in bonis filij non eſt tertia totius quando concurrunt fratres.*
32 *Legitima non debetur matri in bonis filij, quando alius ſubſtituitur.*
33 *Legitima matri debetur, decedente filio ab inteſtato.*

34 *Ma-*

34 *Mater excluſa à ſtatuto non habet detractiones in bonis filij.*
35 *Diſpoſitio ad fauorem perſonæ dilectiſſimæ non alterat iuris diſpoſitionem.*

DECISIO CXXXIII.

OBijt Carolus Monaldinus, cum teſtamento, inſtituto ſibi hærede vniuerſali, ventre prægnante, ex Alba Oſia, ſua vxore, naſcituro, ſiue maſculo, ſiue fœmina, eidem ſeqoentem ſubſtitutinnem adiecit: *E morendo il detto Ventre pregnante in età pupillare voglio, che ſia liberamente, e ſenza controuerſia ſatisfatta detta Signora Alba mia dilettiſſima conſorte della legitima che le ſi conuiene. nel reſto della mia heredità coſtituiſco Monſignor Preuoſto Monaldini mio Zio*; cui ſubſtituit Herculem Monaldinum, eiuſque filios legitimos,& naturales, & in eorum defectum alios proximos maſculos.

Natus fuit,ex dicto Ventre Carolus Veſpaſianus, qui cum deceſſiſſet in pupillari ætate, Alba, pro conſecutione legitimæ ſibi in teſtamento relictæ, Iudicium immiſſionis inſtituit, contra præpoſitum ſubſtitutum, & cor. A.C. Bulgarino, ſententiam fauorabilem reportauit, pro tertia parte totius hæreditatis Caroli, à qua commiſſa mihi cauſa appellationis, propoſui dubium, *die 9. Aprilis præteriti*. An ſit danda immiſſio, & pro qua rata,& nulla fuit capta reſolutio, ſed illo denuò repropoſito reſponſum fuit immiſſionem eſſe concedendam pro tertia legitimæ filij.

Agitur enim de legitima debita, ex diſpoſitione teſta-
1 toris, & ſic benè competit remedium immiſſionis, quidquid ſit, quando petitur contra eius voluntatem, vel ex
2 ſimplici diſpoſitione legis, *Rot.cor.Buratt.dec.115.nu.12. & in Auenionen. legitima 17. Nouembris 1653. cor. bo.me. Peutingerio, & in Bonon. legitima 27. Martij 1662. §. quod vero coram Emerix.*

Nec fuit dubitatum, quod legitima debeatur, in hoc caſu, quia licet verſemur in expreſſa ſubſtitutione pupillari, quæ regulariter excludit Matrem à legitima, in
3 bonis filij, tam de iure Canonico, vt *in cap. ſi Pater de teſtam. in 6.* quam de Iure Ciuili, *vt in l. Papinianus, §. ſed*
4 *neque impuberis*, vbi *Bart. & alij, ff. de inoff. teſt.* quam concluſionem vti veriſſimam ſequitur *Peregr. conſil. 32. 14.68. num.7. lib.2. Franc. à Ponte conſ. 61. n.68. lib.1. Fuſar. de ſubſt. qu.156. num.1. Trentac. eodem tract. p.2. cap.16. Paſcal. de patr. pot. lib.1. cap.9 num.15. cum ſeqq. Merl. de legit. lib.3. tit.3. q.13. nu.12.13. & q.14. num.45.47. Amat. Panorm. reſol.25. nu.1. Mangon. dec. flor. 144. num.21. Rot. cor. Buratt. dec.84. nu.7. & ſeqq. & dec.120. nu.1. cum ſeqq. part.7. rec.* Et optima quidem ratione, cum ſubſtitutio pupillaris operetur, vt non ſuccedatur filio, cui fit ſub-
5 ſtitutio, ſed Patri, qui pupillariter ſubſtituit, & in cuius hæreditate ſucceditur, vt vltra citatos explicat, *Bell. de iur. accreſc. cap.9. qu.37. num.28. 29. part.3.* Tamen regula fallit, vbi conſtat de voluntate teſtatoris non priuandi Matrem legitima, quo caſu, debetur, non obſtante expreſſa popillari ſubſtitutione, *Surd. conſ.212. num.7.*
6 *lib.2. Decian. conſ.82 num.23. lib.3. Rot. dec.198. num.3. part.4. recent.* & in terminis, limitando conclusionem, reſolutum fuit, in *Caeſenaten. hæreditatis 16. Martij 1654 coram b. m. Peutinger.*

Voluntas autem Caroli teſtatoris relinquendi legitimam ſuæ vxori, nimis apertè colligitur, ex verbis teſtamenti ſupra relatis, ibi, *voglio, che ſia liberamente, e ſenza controuerſia ſodisfatta detta Signora Alba, mia dilettiſſima conſorte della legitima. che li ſi conuiene*, & ibi, *nel reſto della mia heredità ſoſtituiſco Monſignor Preuoſto.* Ex quibus duo reſultant, claram teſtatoris voluntatem explicantia, vt in terminis longè fortioribus firmat *Surd.*
7 *conſ.212. ante num.8. lib.2.* alterum ex quo prius legat legitimam,& poſteà in eo, quod ſupereſt pupillariter ſubſtituit, vnde cum non dicatur compræhenſa ſub ſubſtitutione, ſed vti excepta, & ab ipſo teſtatore ſeparata, prius deducenda ſit ab ipſa hæreditate, & vxori perſol-
uenda, ita in ſpecie, tradit, *Grat. diſc.276. nu.28. Rot. dec.* 8
361. num.4. par.5. rec. & in Bonon. bonor. 15. Iunij 1665. §.1. coram R.P.D.m. Emerix.

Non obſtat, quod Carolus non reliquerit ſimpliciter legitimam, ſed ſolùm mandauit Albam ſatisfieri de le-
gitima, *che li ſi conuiene*, hoc eſt ſibi de Iure debita, de Iu- 9
re autem nulla Matri debetur legitima in bonis filij pupillariter ſubſtituti ex auctoribus ſupra adductis; Quia dd. verba, non tangunt ſubſtantiam legitimæ, nec pa-
tiontur talem intellectum, quia eſſet, de directo contra- 10
rius menti teſtatoris, qui expreſsè voluit legitimam ſolui libere, & abſqoe controuerſia, ſed ſtant demonſtratiuè ad quantitatem, eiuſque congruitatem, & conuenientiam; æquitati autem contrauenit, vt mater conſequatur legitimam in bonis filijs, vt per hæc verba lo-
quitur *Menocch. conſ.144. num.8. lib.2. & text in l. ſcri-* 11
pto in fine, unde liberi, nè totaliter illa à inctuoſa filij hæ-
reditate excludatur, contra diſpoſitionem *tex. in l. fin. C.* 12
de inſt. & ſubſt. vt aduertit *Grat. d. diſc.275. n.24.* vbi, quod in dubio, ſemper eſt interpretandum fauore Matris.

Prout non ſubſiſtit alterum obiectum, quod Pupillus numquam adiuerit hæreditatem paternam, vel ſaltem,
cum ſolemnitatibus requiſitis à Statuto Rauennæ *libr.4.* 13
rubr.1. in Contractibus, & quaſi Contractibus minorũ, ideoque Præpoſitus ſubſtitutus ſuccedat, quoad bona paterna per tacitam vulgarem, in pupillari, contentam,
per quam excluditur Mater à legitima, cum numquam 14
effecta fuerint bona filij *Gomez. variar. reſol. tit.1. cap.4. de pupill. ſubſt. num.9. Vaſquez. de ſucceſſ. §.3. num.7. Craſſ. in §. ſubſtitutio q.12. num.5. Cancer. variar. reſol. part.1. c.1. num.19.* Quia dantur actus geſti, per tutores, neceſſariò adiectionem inferentes, prout tunc concordia per eoſdem
inita ſuper redemptione domus teſtatoris *Sum.* Alb. *nu.4.* 15
nec non exactio,& perceptio fructuum hæreditatis, qui
actus, dum non potuerunt fieri citra Ius, & nomen hæ- 16
redis aditionem inducunt *Rot. dec.7. num.2. & dec.98. n.4.* 17
coram S. M. Greg. 15. & in Romana retrouenditionis domus 18. Iunij 1657. cor. R. P. D. m. Priolo, neque erant adhibendæ ſolemnitates ſtatuti, cum ageretur de adeunda hæreditate lucroſa, vt probat *Tiraquell. de legit. connub.*
num.4. Thomat. dec.118. nu.23. & dec.170. n.18. & in rec. 18
dec.51. nu.34. part.6.

Vel quatenus de aditione, non conſtaret, adhuc non intraret obiectum, dum agitur, de hærede ſuo, in quo
ipſa ſuitas tantum operatur, quantum alijs aditio *§. ſic* 19
autem Inſt. de hæred. quæ ab inteſt. de fer. Surd. conſ.458. num.5. Spin. de teſt. glo.33. princip. nu.8. Grat. diſc.732. n.52. idem Surd. dec.136. num.18. Rot. deciſ.128. num.20. par.4. tom.2. & dec.540. nu.4. par.5. rec. Quia ſuitas tollitur à tacita vulgari, in pupillari, contenta, quidquid ſit, de vul-
gari, *Spin. vbi ſup. d. gl.33 num.91. cum ſeqq. Bart. in l. ſi fi-* 20
lius. ff. de vulg. Bald. in l. ſi poſt aditam, Cod. de impuber. & alijs ſubſt. & in l. apud hoſtes, C. de deciſ. & legit. in l. Papin. §.4. ff. de inoff. teſt. cum alijs relatis per *Fuſar. de ſubſt. q.72 nu.9.* teſtatur de communi *Craſſ. in §. ſuitas q.10. n.4.*

Sed maior difficultas verſabatur, circa quantitatẽ aſſignandam, quam Alba prætendebat eſſe tertiam partem totius hæreditatis teſtatoris; tum quia nullus adeſt, qui
cum ea concurrat in ſucceſſione, quo caſu, legitima eſt 21
tertia totius, iuxtà diſtinctionem, quam facit *Merlin. de legit. lib.1. tit.4. q.7. n.28. & Rot. dec.219. nu.18. part.6.* maximè, dum mater à Statuto Rauennæ *lib.3. rubr.8.* eſt excluſa propter agnatos à ſucceſſione filij, præterquam a legitima, quam partem eſſe tertiam totius firmauit,
Rot. per eundem Merl. de legit. dec.39. num.17. Tum, quia 22
teſtator, legando legitimam vxori vocauit illam dilectiſſimam, ratione ſuæ dilectionis, relictum, venit latiſſimè interpretandum *Tiraquell. in l. ſi vnquam, C. de reuoc.*
donat. in præfat. nu.21. Seraph. dec.240. nu.1. & in Romana 23
legationis vſusfructus 15. Iunij 1661. cor. R.P.D.m. Bourlemont. Eoque magis, quia ſubſtitutio fuit facta, *nel reſto*
dell'heredità, ideſt in eo, quod ſupereſt, detracta priùs 24
legitima,

Digitized by Google

24 legitima,ex ipſa hæreditate *Iaſ.conſ.100 num.3.lib.4.Rot.*
dec.237,num.80.p.3.rec. & in Bononien. Pecuniaria 14.
*Febr.*1661 *cor.R.P.D.m.Beuilaqua*.
Quibus tamen non obſtaotibus conſueruot DD. legi-
timam eſſe tertiam tertiæ,non autem tertiam totius, ex
euidenti ratione, quia mater non poteſt legitimam præ-
25 tendere in bonis mariti, ſed in bonis ſui filij; bona autem
filij ſuot ſola legitima ipſi debita in bonis Patris, quæ
eſt tertia pars hæreditatis, oon verò totum Patrimo-
niom, cum de eo, qood ſupereit, poiſit Pater ad libitum
diſponere, & de facto diſpoſuerit, per pupillarem ſubſti-
tutionem, & ſic illa relicta, per teſtatorem non poteſt
26 eſſe niſi tertia legitimæ filio debitæ, vt voluerunt *Ca-*
*ſtrenſ.conſ.*416*.num.*2. 3*.Corn.conſ.*277*.num.*2*. lib.*1*. Me-*
*noch.*dicens rem eſſe claram,& manifeſtam *conſ.*262*.Fu-*
*ſar.conſ.*20*. in fin. & de ſubſtit. quæſt.*242*.ſub num.*30*. In-*
*trigl. eodem tract.conſ.*1*. quæſt* 91 *num.*2*. Cancer.variar.*
*reſolut part.*1*.cap.*1*.num* 40*. verſ. & quia in detractione*,
vbi dicit aliter ſentientes errare, *Rot. coram Seraph. dec.*
963*.num.*5*.deciſ.*223*.num.*4*. par.*5*.recent. & in d.Caſena-*
ten. hæreditatis 20*.Nouembris* 1652*. §. primo,&* 16*.Mar-*
tij 1654*. §.ad teſtes coram bo:me:Peutingerio*,aliàs ſequere-
tur abſordum, quod Mater totam caperet hæreditatem
27 filij contra mentem teſtatoris,qui ooluit vxori relinque-
re totam legitimam filij, ſed illam tantùm debitam ex
perſona propria,ibi, *voglio, che ſia ſotisfatta la Sign. Al-*
ba della legitima, che liſi conuiene,ex perſona autem pro-
pria noo poteſt conſequi niſi legitimam in bonis filij, &
non tertiam partem, cum reliqua eius bona deuoloan-
tur ad ſubſtitutos, ratione pupillaris ſubſtitutionis, quæ
compræhendit, tam bona teſtatoris, quam ipſius Popil-
28 li, *Bart.in l.*2*.num.*3*. ff.de vulgar.l.ſed & ſi plures,§. ad*
*ſubſtitutos eodem titulo Socc.conſ.*144*.num.*6*. lib* 1*. Pariſ.*
*conſ.*59*.num.*4*.lib.*1*.Surd.conſ.*48*.num.*7*.Honded.conſ.*73*.*
num 10*.lib.*1*. Menocch conſ.*303*.num.*13*.* 17*.lib.*4*. & in*
*tract.de præſumpt.lib.*4 *præſumpt.*88*.num.*2*.*10.Idque pro-
cedit, & ſi teſtator ſe reſtrinxerit ad hæreditatem ſuam,
ibi, *nel reſto della mia heredità ſoſtituiſco &c.* quia illa re-
ſtrictio habetor pro non appoſita, *l. & heredi,§. fin. ff.de*
29 *vulg. & pupill. l. ſi ita ſcriptum, §. qui filio, & ibi Bart. ff.*
*de bon.poſſ.ſecun. tabul.in l.*1*. num* 4*.ibique Alexand ſub*
*num.*7*. Socc num.*11*. in ſecundo caſu,ff. de vulg.Altogr.*
*conſ.*9*. num.*32*.cum ſeqq lib.*1*. Mantic. de coniect.vlt.vol.*
*lib.*5*.tit.*7*. num.*7. cum alijs pluribus relatis *in deciſ.*172*.*
num 2 *& dec.*198*. num.*1*. verſ non obſtante,part.*4*.tom.*1*.*
*recent. & coram Buratt deciſ.*84*.num.*5 *ibique Add.lit.C.*
eo non ſubſiſtente, quod per aditionem hæreditatis Pa-
tris, efficiatur Patrimoniom filij, eiqoe ſuccedatur *l.ſed*
30 *& ſi plures, § tex.eſſe verſ.ac ſubſtitutos, ff.de vulg. & pu-*
pill. quia nihilominus dicitur hæreditas Patris, cui ſucce-
ditur per mediam perſonam pupilli, *l. qui Patris* 59*. ff.*
de acquir.hæred. dict.l.ſed & ſi, § filio ff. vulgar. & pupill.
Bart.in l. Papinianus, §.ſed nec impuberis.ff. de inoff.text.
& benè ad propoſitum explicat *Faber in ſuo Cod lib.*3*.*
*tit.*8*.def* 9*.verſ.nec ad rem pertinet Surd.conſ.*31*. numero*
43*. in princip.Fuſar.conſ.*189 *num.*44*. & in tract.de ſubſtit.*
*quæſt.*88*.*
Hinc non applicantur *Merlin de legit. lib.*1*.tit.*4*.qu.*7*.*
28*. & d.deciſ.*219*.nu.*18 *part* 6*.rec.* quia loqoootur de
caſu longè diuerſo, nempè, de quæſtione illa ootiſſima
inter Butrigot. & Boriol. quanta, ſcilicet, ſit legitima
Matris, decedente filio, relictis poſt ſe etiam fratribus,vel
31 ſine illis, vbi firmat, quod, quaodo fratres non concur-
runt, legitima Matris eſt tertia omnium bonorum ipſius
filij, quod in præſenti non negator, ſed dicitur, bona filij
non connumerari omnia bona Patris, ſed in legitimam
ipſi debitam, cum Pater in reliquis diſpoſoerit ad fauorē
pupillariter ſubſtitutorum, & in ipſis nulla Matri debe-
tur legitima, quia non ſuot bona filij, vt adoertit *Me-*
32 *nocch de præſ. lib.*4*. præſ.*38*. ſub nu.*3*. Mant.de ſucceſſ.leg.*
*part.*2*.q.*2 *art.*8*.num.*12*.*
Minuſque ad rem facit Statutom Rauennę excludens
Matrem propter agnatos à ſucceſſione filij,prætterquam
à legitima, quia procedit, qoando filius, vti hæres Pa- 33
tris cedit ab inteſtato & nullum habet ſubſtitutum, ſe-
cùs, quando à Patre grauatur, per fideicommiſſum alte-
ri reſtituere, tunc enim non omnia bona paterna effi-
ciuntor bona filij, ſed tantùm legitima, vel Trebellhani-
ca, quæ ſtante ſtatoto excluſiuo fęminarum, non ſpe-
ctant ad Matrem, ſed agnatos excludentes tamquam
hæredes ab inteſtato, *Theſaur.lun.quæſt for.*22*. ſub nu.*2*.* 34
*lib.*3. Et ſolum Mater ſuccedit in legitima à ſtatuto præ-
ſeruata, oempè io tertia parte legitimæ filij, quæ dicitur
eius hæreditas *Menoch.conſ.*362 *num.*42*.cum ſeqq.Mier.*
*ad conſt. Catal in conſt. los impuberes, num.*3*.Cancer.var.*
*reſolut. par.*1*.cap.*1*.num.*4.
Verba demum teſtatoris vocantis vxorem dilectiſſi-
mam, non augent diſpoſitionem Iuris, tribuentis Matri
legitimam tantùm in bonis filij, vt de diſpoſitione con-
cepta ſub iſto verbo *dilectiſſima*. quod non poſſit altera-
re Iuris diſpoſitionem firmauit *Rot deciſ.*93*. nu.*17*. verſ.* 35
quinta vero coram Durano; qood autem ſubſtitutio ſit
facta *nel reſto della heredità* oon operator, quod integra
legitima filij deferatur ad Matrem, quam Teſtator lega-
re ooluit, ſed importet ſeparationem,dumtaxat, legitimę
ipſius Matris, quæ eſt tertia tertiæ ex auctoritatibus ſu-
pra adductis.
Et ita vtraque,&c.

R. P. D. Ottalora.

Rauennaten. Legitimæ.

Ven. 2*. Martij* 1668*.*

ARGVMENTVM.

Legitima calculatur iuxta valorem hæreditatis de
tempore mortis defuncti, noo tempore petitionis,
quando valor hæreditatis augetur ex induſtria hæ-
redis, & valor hæreditatis, ad hunc effectum, quo-
modò probetur.

SVMMARIVM.

1 *Filia dotata à Patre minùs legitima poteſt, poſt eius mortem,petere ſupplementum.*
2 *Dos data à Patre præſumitur congrua.*
3 *Petens ſupplementum Dotis debet probare eius incongruitatem.*
4 *Legitima eſt quota hæreditatis,deducto ære alieno.*
5 *Teſtis vnicus nihil probat.*
6 *Teſtis dubitatiuè deponens nihil probat.*
7 *Valor non probatur, per dictionem*, all'incirca.
8 *Valor probari non poteſt ab eo, qui non eſt informatus.*
9 *Teſtis de valore, debet deponere, quanti communiter res æſtimetur.*
10 *Ex valore detrahendus eſt Canon, & alia onera.*
11 *Valor non probatur ab eo, qui non eſt informatus.*
12 *Valor de tempore præſenti, non infert ad tempus præteritum.*
13 *Legitima calculatur iuxtà valorem de tempore mortis Patris non petitionis.*
14 *Maximè ſi augmentum hæreditatis proueniat ex induſtria heredis.*
15 *Teſtis vnicus plenè probat contra inducentem.*
16 *Bona emphyteutica dari non poſſunt pro legitima.*
17 *Fœmina excluſa a Statuto excluditur a legitima.*
18 *Legitima eſt portio eius, quod debetur ab inteſtato.*
19 *Fœmina non eſt comprahenſa in Emphyteuſi Eccleſiaſtica.*
20 *Acquirens emphyteuſim cenſetur ſe conformare, cum Statuto loci.*

DECISIO CXXXIV.

ANno 1599. Dionyſius Louatellus, qoinqoe ha-
bẽs filios, ouptui tradidit Vrſulam Auguſtino Pi-
gnato, cum dote ſcut. 2400. ſolidur. 84. pro ſcuto, qua
poſtmodum defuncta, relicto Baptiſta eius filio, & ex
eo natis Gaſpare, & alijs quioque maſculis, ipſi ex perſo-
na dictæ Vrſulæ eorum Auiæ, prætendentes legitimæ
ſupplementũ, Iudicium in partibus inſtitueruot, contra
Albertum, & alios de Louatellis hæredes teſtamentarios
Dionyſij, & ſententiam in parte, fauorabilem reporta-
runt, ſed commiſſa mihi cauſa appellatiunis propoſui
dubium; An, & pro qua rata, vel ſumma debeatur ſup-
plementum legitimæ, vna cum fructibus, & à qua die
DD. autem cenſuerunt ſupplementum non deberi.

Admiſſa fuit, pro vera cunclusio, quod filia dotata à
Patre io mioori quantitate, quam ſit legitima, poſſit,
eo defuncto petere ſupplementum ex claro *text. in l. om-*
1 *nimodo, & l. ſimus C. de ioff. teſtam.* cum alijs congeſtis in
deciſ. 47 nu. 8. coram Carillo, quodqoe actio huiuſmodi à
filia viuente nun exercita, tranſeat ad eius hæredes ex
notatis per *Salycet. in d. l. ſimn. n. 4. ibique Iaſ. nu 5. Alex.*
conſ. 55. n. 5. lib. 2. Noual. de tranſmiſs. caſ. 8. nu. 107. & ſeqq
Benintend deciſ. 37. n. 26. & dec. 228 n 2. p. 8 rec.

Sed, quia dos à Patre filiæ conſtituta, in dubio præſu-
mitur congrua, dunec contrarium prubetur, *Salycet. in*
l. ſancimus, C. de nupt. & in Auth. reſque in 2. notabili, Cod.
2 *Commun. de legat Caſtr. conſ. 275. lib. 1 Alex. conſ. 33. n. 4*
lib 4. Engen. conſ 34. n. 15. & ſeqq lib. 1. Honded. conſ. 63. nu.
85. lib. 1 Altograd. conſ. 5. num. 18. lib. 1. Boſſ. de dote cap. 13.
num. 89. Merlin. de legit. lib. 3. q. 11. n. 1. & ſeqq. Rota coram
Buratt. dec 894. nu 2. dec. 581. n. 3. par. 1. dec. 213 n. 1. p. 10.
rec. & in Auximana dotium 24 Ian. 1654. cor. R. P. D. Al-
bergato, Ideò petens ſupplementa, eo quia dos nun cor-
reſpondeat legitimæ tenetur vti Actor liquidare illius
quantitatem, firmato ſtatu hæreditario ipſius Patris,
iuxta modum tradit. à *Bart. in celebri conſ. 17. lib. 1. Surd.*
3 *conſ. 148 nu. 5 cum ſeqq. Caren. reſolut. 148. num. 2. Cyriac.*
contron. ſup. n 149. Thomas. dec. 43. nu. 9 Seraph. deciſ. 331.
nu 17. & dec. 72. num. 13. poſt Merlin de pign. & in recent.
deciſ. 121. n. 8 & 9. par 6. & deciſ. 88. nu. 28 p. 10. & in Fer-
rarien. ſupplementi legitimæ 1. Decembris 1645. cor. bo: me:
Dunozett. §. non obſtat.

Status autem hæreditatis, oullo modo probatur, fir-
maos, quid, & quantum reliquerit deductis debitis, &
uneribus, cum legitima non ſit quota hæreditatis, ſed
4 quota eius, quud ſupereſt, deductu ære alieno, vt dixit
Rota coram Buratt. dec. 496. n 5. & dec. 399 n. 24. p. 5. deciſ.
398. n. 5. p 7. & dec. 230. n. 10. par. 10 rec.

Siquidem valor, reſpectu dumus ſitæ io Ciuitate Ra-
uennæ, non deſumitur, niſi ex dicto vnius teſtis, qui nihil
5 probat *cap. licet extra de teſtibus Buratt. dec. 538. num. 12.*
& 13. ibique Adden. lit. B. & in Imolen. bonorum 6. Martij
1665 coram b. m Veroſpio §. hanc verò, & quod magis eſt
6 deponit de ſua credulitate & Iudiciu, & dubitatiue, per
dictionem *in circa* ibi, *E quanto alla Caſa io non poſſo dar*
7 *certo giuditio per non hauerla conſiderata, ma credo poteſſe*
valere da 3000. ſcudi in circa moneta vecchia per quanto
ſi puol congetturare, coſi eſteriormente Greg deciſ. 517 nu.
18. Carill dec. 210. ſub n. 5. & ſeqq & in Romana pecunia-
ria 7. Iunij 1660. § nec contrarium cor. R. P. D. Priolo, qui-
nimmò fatetur, ſe nun informatum, de ſtatu, & qualitate
dictæ domus, ibi. *Io non ſono mai ſtato nella Caſa di d Sig.*
Cardinal Dionſio ne auanti, ne doppo la morte, e però non
ne ho pratica alcuna; vnde impoſſibile eſt poſſe præciſe
deponere de verò valure, ad quem effectum requiritur
nutitia omnium qualitatum, & circumſtãtiarum *Alex.*
8 *conſ 54 n. 5. cum ſeqq. lib. 6. Aldobrand. conſ. 60. num. 23. &*
25. lib. 1. Greg. dec. 570. n. 4 Seraph dec. 112. n. 5 & dec. 1462
nu. 4. Merlin. deciſ. 444 n. 4 & in reciſ. dec. 151. n. 10 part. 6.
& in Romana officij Notariatus 6. Febr. 1654 coram Emi-
nentiſſ. Celſo, §. nec prætenſio, & in Anconitana pecuniaria
9 Iunij 1655. coram Reuerendiſſ. Zarate.

Quoad Prędium ſitum in Villa S. Stephani, duo te-
ſtes adducti, vltra quod patiuntur eoſdem defectus ſuper
depoſitione de credulitate (& pro primo Iudicio) Primus
deponit de valore iuxta propriam affectionẽ, ibi, *perche*
io medeſimo la comprarei al medeſimo prezzo, e ſo ſe io l'ha-
ueſſi non la darei al medeſimo prezzo. Et ſic non attendi-
tur, cum debeat deponere, quanti cõmuniter veodi poſ-
ſet. *Pinell in l 2. par. 3. cap. 4. nu. 12. C. de reſcind. vend. Va-*
laſch. conſult. 43. n. 1. & n. 13. Thomat. deciſ. 50 n 83. Poſth.
de ſubhaſt inſpect. 60. n. 36. Rota poſt eum deciſ. 44. n. 13. Pe-
ma dec. 810. n. 4 & 6. deciſ. 292. nu. 36. p. 6. rec. Et in Fulgi-
naten bonorum 26. Maij 1662. cor. R. P. D. m. Priolo. Inſu-
per in eodem prædiu adſunt 28. tornaturæ emphyteu-
ticæ Ven. Abbatiæ S. Io: Baptiſtæ Euangeliſtæ *Sum.* Al-
berti *nu 6.* & dictis Teſtis in ſua depoſitione non deduxit
Canonem, ibi, *La ſtima, che è ſtata fatta da me è ſtata*
fatta ſenza cõſideratione, che ſiano emphiteotiche. mà libere,
qui tamen detrahendus erat, vti imminuens valorẽ rei,
Surd. conſ. 181. nu. 2. lib. 2. Grat. diſcept. 723. num. 17. poſt. de
ſubhaſt. inſpect 60. n. 56. Merlin. de legit. lib. 2. tit. 20. qu. 19.
num. 17. & ſeqq Rota coram eodem dec. 705. num. 4. & dec.
334. n. 14. par 4. tom. 2. recent.

Alter verò teſtis ignorat præciſam quantitatem Tor-
naturarum, & fructuum percipi ſolitam ex dictu Prędio
quolibet Anno, ibi. *E più laſciò vna Poſſeſſione à S. Stefa-*
no, che credo ſia di tornature 100. in circa, & ibi, *e non sò*
preciſamente la quantità de frutti, che rendono detti terre- 11
ni, vn Anno per l'altro. Ideoque nequit probare verum
valorem, *Bart. in l pretia rerum num. 2. ff. ad l. Falcid. &*
in l. 2. nu. 23. C de reſcindend. vend. Altograd. conſ. 60. nu. 25
lib. 1. Grat. diſcept 461. n. 24. Thomas dec. 50. n. 84. Seraph.
dec. 1462. n. 3. & 4. & in rec. dec. 20. n. 2. dec. 272. nu 21. p. 5.
& in Piſauren. reſciſſionis Contractus 15. Iunij 1665. coram
R. P. D. m. Beuilaqua.

Minùs probatus dici poteſt valor bonurum exiſten-
tium in Villis Ragoni; Gattinellarum, & S. Alberti, quia
teſtes deſuper examinati laborant eiſdem exceptionibus
ſuperius recenſitis, alijſqoe io factu ponderatis, atque vl-
tro deponunt de valore de tempore præſenti, non verò
tempore mortis Dionyſij, quod eſt attendendum, *Aldo-* 12
brand. conſ. 60. n. 23. cum ſeqq. lib. 1. Rot. dec. 272. n. 22. par. 5.
rec. & coram Merlin. dec. 633. n. 4. & ſeqq.

Non obſtat, quod in calculanda legitima, metienda
quidem ſit quantitas bonorum, tempore mortis Patris,
ſed circa valurẽ, attendendum ſit tempus petitionis, cum 13
illa debeatur. & augumentum, quia concluſio procedit,
in augumento intrinſeco, non autem extrinſecu proue-
niente ex facto, & induſtria hæredum, vt ſunt bonifica-
tiones, meliorationes, &c. quæ ſemper cedunt, commodo
ipſius meliorantis, *Peregr. de fideic. art. 36. num. 19. Capyc.* 14
Latr. conſult. 78. nu. 24. Fachin. contron. 19. lib. 4. cap 26. in
princ. & lib. 12. cap. 5. Altograd. Iun contr. 19. nu. 10. Fontan.
dec. 573. n. 13. Merl. de legit lib. 5. tit. 3. q. 7. n. 33. Rot. poſt eũ
dec. 90. n. 1. & ſeqq. & dec. 204. nu. 4. & ſeqq. & poſt Salgad.
in Laberint. Credit. dec 45. n. 4. & ſeqq. Rot. diuerſ deciſ. 347
n. 5. par. 1. & deciſ. 272. n. 21. part. 5. rec.

Quod autem terrena huiuſmodi poſt murtem Diony-
ſij fuerint notabiliter meliorata induſtria hæredum, pro-
batur ex teſtibus datis *Summ.* Alberti *num. 5.* & in ſpecie
quoad illa exiſtentia in villa S. Alberti, vnus Teſtis à Pi-
goatis examinatus depunit tempore obitus Teſtatoris
fuiſſe deuaſtata ex inundatione fluminis Lamonis, eaq;
poſtmodum ad culturam redacta, ab eius hæredibus, qui
licet ſit vnicus, plenè probat contra eoſdem, qui illum re-
produxerunt, *Grat. diſc. 699 n. 21. & 753. nu. 15. adden. ad* 15
Greg. dec. 255. nu. 9. Adden. ad. Buratt. dec 298. lit. B.

Præterea, cum in prædicta hæreditate, adſint, in con-
fuſo, multa bona emphyteutica d. *Sum.* Alberti, *lit. A. B.*
C. nulla de illis, eſt habenda ratio, in calculanda legiti- 16
ma, nam licet, vigore Concordiæ Raoennę, de qua in vo-
lumine ſtatuturum *lib. 4. rub. 12.* ea redacta ſint, ad inſtar 17
allodialiũ, dum tamen ab ea fęminæ, exſtaotibus maſcu-
lis, ſunt excluſæ à ſocceſſionibus ab Inteſtato, cõſeruatur,
& exclu-

Digitized by Google

& excluſæ a legitima , quæ nihil aliud eſt quam portio
rei, quam qois habiturus eſt in teſtamento, vt in terminis
Concordiæ Rauconæ tenuit *Petr. de Soncin. inter conſil.*
18 *Marcian conſ.6. per tot. Ang. conſ.105 nu.4. Marchabrun.
conſ.79 n 95. cum ſeqq. Surd. conſ 427 n.57. Caphal. conſ.5.
n.46. & conſ 53. n 55. Bero conſ.70 nu.8. lib.2. Reec. conſ.103.
nu.21. Clar. in §. Teſtamentum q.42. n.6. Mangil. de imput.
q.7. n.45. Merlin. de legit. lib.3. tit.1. q 2. nu.35. Rot. dec 272.
n.10. p.5. deciſ.316. n 1. & ſeq. par.6. dec.37. n.1. p.10. rec. &
coram Reuerendiſs. Royas. deciſ.439 n 6.*

Nec facit, quod Dionyſius acquiſiuerit bona , titolo
oneroſo, cum inueſtitura pro ſe, & liberis, quia dum agi-
tur de bonis Eccleſiaſticis Vrſulantes fęmina noo dicitur
compræhenſa, vt reſoluit *Rot. in Mantuana emphyteuſis*
19 *1. Iunij 1638 cor. b.m. Dunozetto*, vel in omnem caſum re-
ſiſtit d. Concordia , & ſtatutum Rauennæ fęminarũ ex-
clusiuom per maſculos, quod licet dubitari poſſit, an cō-
pręhendat bona emphyteutica Eccleſiaſtica, deſeruit ta-
men pro interpretatione volũtatis ipſius acquirentis, qui
ſemper pręſumitur ſe voloiſſe conformare cum d. Statu-
20 to in puocto *Fulgin. de iur. emphyt. tit. de ſucceſſ. q.10 nu.3.
Rot. coram Caual. dec.583 n 9. Adden. ad Buratt dec.838.
num.15. Merl. dec.447 num.1. & in Romana Emphyt. 28.
Februarij 1656. coram R.P.D.m. Priolo.*

Cum ex ſupradictis ſupplemeotom noo debeatur ,
non habita fuit ratio de fructibus, Vtraque &c.

R. P. D. Ottalora.

Romana Dotis.

Ven. 12. Februarij 1666.

A R G V M E N T V M.

Pater tenetur congruam dotem aſſignare filiæ, etiam diuiti, oubenti viro ſibi æquali , ſine eius conſenſo . Nec in tali dote, imputantur legata relicta ab extraoeis.

S V M M A R I V M.

1 *Pater debet dotare filiã contra eius placitum nuptam.*
2 *Maximè ſi nubat viro ſe digno.*
3 *Secùs ſi nubat viro indigno.*
4 *Pater tenetur quærere virum filie.*
5 *Pater mortuo genero, tenetur habere paratam dotem filiæ pro danda alio marito.*
6 *Dos congrua dicitur arbitrio Iudicis.*
7 *Perſpecta qualitate perſonæ & Patrimonio Patris.*
8 *Dos pinguior aſſignãda eſt filiæ, quãdo non ſunt maſculi.*
9 *Qualitas viri ſolet attendi pro congruitate dotis.*
10 *Contra, quando dotatur filia vnica.*
11 *Tunc enim attenditur qualitas familiæ mulieris.*
12 *Legatum relictum filiæ ab extraneo cenſetur contemplatione Patris.*
13 *Hoc legatum imputatur in legitima & dote.*
14 *Pater non tenetur dotare filiam diuitem contra voluntatem eius nubentem.*
16 *Legatum relictum filiæ, non expreſſa dote, cenſetur eius contemplatione, & non Patris relictum.*
16 *Maxime ſi legataria ſit cognata teſtatori.*
17 *Pater tenetur dotare etiam filiam diuitem.*
18 *Dos detrahitur ex ſubſtantia bonorum, quæ reperitur apud Patrem.*
19 *Filia viuente Patre non poteſt petere legitimam.*
20 *Ideo viuente Patre, dos non debet æquiparari legitimæ.*

D E C I S I O CXXXV.

DIxerunt DD. ſtandum eſſe in deciſis, eoram b. m.
Veroſpio, 1. *Iunij* 1663. ſcilicet, D. Aonæ Caffa-
rellæ præſtanda eſſe 12.m. ſcuta, pro dote, non eompu-
tato Palatio, & legato licet in decimo ſexto ætatis ao-
no conſtituta, nulla ſibi dote promiſſa. contra placi-
tum Patris matrimoniom cum D. Antonio cootraxerit.

Cum enim Anna nupſerit viro nobili , & digno, li-
cèt in minori ætate , & ſine conſenſu Patris. Pater eam
tenetur plenè dotare *Dicaſtill. de matrimon. tract.10. diſ-* 2
putat.4 dub.19. ſub numero 186. vbi dicit , hanc eſſe
differentiam, inter nubentem digno, & indigno *Bo-*
naccin. oper. moral. tomo 2. circa quartum decalog. prace- 3
*ptum diſputat 6. quaſt. vnica punct.5. § propoſit. prima nu-
mero 1. ante finem fol.343. & de contract. diſput.3. quaſt.
11. punct.2. propoſit. prima, num.13. ante finem pag.716.
Cancer. variar reſolut. parte 3. cap.11. numero 6* vbi ait
ita fuiſſe deciſom à Senatu, *Ripol in l. Titio centum, §. Ti-
tio, ff. de conditione, & demonſtrat. numero 102. & 103.
Guttier de matrimon. cap.80. num.13. verſic prima Con-
cluſio eſt, & practicar. quaſt. lib.2. quaſt.5. num.4.* vbi li-
mitat , quando ouberet indigno. *Boſſ. eodem tractat.
capit.11. numero 191. verſic. ſed tenent Communiter , &
in tractat. de dote , capit.4. numero 119. & 123. Mantic.
de tacit. lib.12. tit.16. num.6. & 7. Canall. commun. con-
tra commun. quaſt.5 num.3. & ſeqq* qui dicit . ità ſeruari
in practica, & omnes vno ore ita tenere, *Barboſ in l. pri-
ma, parte 4. num.33. in fine, & 34. & 38. ff ſolut. matrim.
Fontanell de pact. nupt. clauſ.4. gloſ.2. numero* 28. vbi ait
Senatum ita iudicaſſe, cum alijs congeſtis in deciſio-
ne, quæ reuidetor, in principio cuius concluſionis ra-
tiones hæ à Doctoribus aſsignantur ; nam, quando fi-
lia nubit viro digno, dicitor geſſiſſe negotium vtile 4
pro Patre , qui tenetur Inoenire virum pro filia, eam-
que dotare , & ideò licet ceſſet oous inuenieodi virum,
noo eximitor ab obligatione dotandi, vt filia oopta one-
ra matrimonij ſubſtineat , & melius tractetur à viro.
Item ſi contigerit , quod vir decedat, habeat dotem
paratam ab nubendum cum alio , & ſi nubere no-
luerit , vnde ſe poſſit alere , vt conſiderant *Fachin.
controu. Iur. libro 3. capit 45. verſic. fundamentum eſt, Bo-* 5
*naccin. oper. moral. tomo 2. de contract. diſput.3 quaſt.11.
punct.2. n.14. verſic. dixi, aut nubat inuito Patre Boſſ. de
dote capit.4. ſub numero 119. Barboſ. in l. 1. part.4. num.
27. ff. ſolut. matrimon. Franc. Barom. de effect. minor.
ætat. circa contractus effect. 1 num 627. verſic. & ſi ſunt
plures rationes adden. ad Rotam in rec. dec.460. n.62. p.4. t.2*

Ad quantitatem verò aſſignandam io ſumma ſcut.
12.m plurima concurrunt, nempè , nobilitas coniu-
gum, apulentia Patrimonij Patris dotaotis , & conſue-
tudo, in Vrbe, io familijs nobilibus, ac diuitibus , & par-
ticularis domus Caffarellæ dotandi puellas io eadem,
ac etiam longè maiori dotis quantitate, à quibus Iudicis
arbitrium regulari debet , in dote conſtituenda tam ex
diſpoſitione Iuris communis, de qua *in l. quæro 61. l.* 6
*cum poſt diuertium 70. §. in domum verſic. gener, ff. de
Iure dot.* quam ex decreto Sanctiſſimi D. Noſtri, vbi de-
rogaodo Sixtioæ Cooſtitotioni, dotem à qualitate per-
ſonarum , & viribus patrimonij præcipit regulari , in
quod arbitrium Domini in pręſenti libentiùs inclinarũt,
vbi Patrimonium eſt pingue , filia vnica , nec adſuot 7
maſculi, quo caſu non eſt aſſignaoda modica dos , ſed
pinguior *Rota in rec. deciſ.195. n.2 verſ. & licet iſta dos ,* 8
*par.2. & dec.28. num.21. & dec.88. num.3. p.5. dec 150. n.5.
p 9 & coram Merlin. dec.293. num 3.*

Nec obitat, quod in taxanda dote, conſuetudo fami-
liæ viri ſoleat conſiderari, ea verò dotes infra ſcuta 5.m.
conſueuit accipere, & qualitas , & cooſuetodo familiæ
viri prævalere debeat conſuetudini nobilium familia-
rum Vrbis. vt io ſpecie firmat *Dec. conſ.26. num.4.* quem 9
ſequuntur *Rum. conſ.56. num.10. & 17. lib.3. Mantic. de
tacit. lib.12. tit.21. num.35.*

Nam præter, quod hoc ſolum conſiderari non debet,
ſed ſimol cum alijs omnibus circumſtantiis , de quibus
ſupra obiectum oō procedit, vbi agitur de dotanda vni-
ca filia, tunc enim indiſtinctè ei eſt aſſignanda Dos ma-
ior, & attenditur qualitas mulieris, non autem conditio,

Digitized by Google

10 & locus mariti, vt firmat *Rota in recent. deciſ.245.nu.31.*
p.8. & licet ab ea fuerit receſſum in *deciſ.199. poſt Merl.*
de legit. dicta concluſio præſupponitur, & receditur, eo
quia, ibi, mulier aſſignauerat marito in dotem omnia
bona fideicommiſſi, & habebat etiam aliunde, quod non
11 licuit, vt ibi legitur, *nu.7. verſ. quin imo contrarium, &c.*
ac quod ad congruitatem dotis non ſit attendenda con-
ſuetudo familiæ viri, ſed mulier fuit dictum *in Bononien.*
fideicommiſſi de Monterentijs 6. Martij 1665. cor. Reue-
rendiſs. Taya.

Minùs officit, quod Anna teneatur renunciare legato
Palatij, ſibi à Cardinale Patrono relicto, vt aſſigna-
tam Dotem conſequi valeat, vel quia Cardinalis illud
legauit Annæ, tamquam filiæ Petri fratris teſtatoris, &
& legatum videatur relictum contemplatione Patris, &
ad ſubleuandum fratrem in dote, per ea, quæ tradunt
12 *Surd.conſ.488.nu 7.* vnde imputandum eſt tam in dote,
13 quam in legitima, *Caſtr. conſ.96.ſub nu.2. lib 2.* quem re-
ferunt, & ſequuntur *Alex.conſ.19.num.3. verſ.hoc etiam*
conſulendo lib.5. Caphal conſil.105.num 33.34. & 35. vel
etiam, quia Pater non teneatur dotare filiam diuitem,
14 ſine eius conſenſu, & abſque dotis promiſſione in mino-
ri ætate nubentem *Couar. de matrim. part.2. cap.3. §.8.*
num.8. Sanch. eodem tract. libr.4. diſput.29 num.18 Gut-
tier. de matrimon. cap.80 num.13. verſ ſecunda concluſio
Fontanell. de pact. nupt. clauſ.5 gloſ.1.num.87.

Primum enim non ſubſiſtit, nam cum Palatium fue-
rit legatum ſimpliciter, nulla facta expreſſione dotis,
contemplatione propriæ perſonę cenſeri debet relictum,
15 *Bald. in l. fin num.6. C. quibus ad libert. proclam. non lic.*
Mangil. de imput gloſ.21.num.50 & 51. Merlin. de legit.
lib 2. tit.2. quæſt.9 num 45. cum relatis, per *Capyc. Latr.*
conſult.158. num.31. Magon. deciſ. florenſ.13.num 5. &
6. Maximè in præſenti, vbi agitur de legataria, iam na-
ta, & cognita, Patruo teſtatori. quo caſu, ipſiuſmet
contemplatio, & non Patris præſumitur datum *Decian.*
16 *conſil.81 num.5. Menoch. de præſumpt. præſumpt.17 num.3*
lib.3. Simon. de Prat. de interpretat. vlt. volunt. dub.12.
num.7. fol.436. Rota poſt Gilian. ad Statut. Peruſ. deciſ.
118 num.8. & in fortioribus terminis de dote aſſignata à
S.M. Vrbano VIII. Sereniſs D. Lucretiæ Duciſſæ Muti-
næ eius nepoti mediante Patre, ſcilicet, vt Pater eam
daret D Lucretiæ eius filiæ, Rota cenſuit contemplatio-
ne Nepotis, non autem Patris conceſſam fuiſſe in *Ro-*
mana legitima 30. Ianuarij 1660. coram R. P. D. meo
Taya.

Secundum quoque non vrget, quia contrariam ſen-
tentiam tenuerunt DD. moti pluribus rationibus, & au-
17 thoritatibus adductis in *deciſione, quaremdetur §. præ-*
terquam, & amplexi fuerunt *Merlin. de legit libr. 3.*
tit.1. quæſt.22. num 7. iuncto, num.10. Bonaccin. de con-
tract punct.2. num.14. ſub verſ. dixi, aut nubat Boſſ. de
matrim. cap.11 num.193. & in tract de dote cap.4. num.
123. Fachin. controu. Iur. libro 6.3. cap 45. verſic. & ſic
argumentor, vbi rationem huius opinionis aſſignat,
nam cum filia, nubendo viro nobili, & digno, ſit do-
tanda à Patre, quamuis minor, & nupſerit ſine eius
conſenſu, cum geſſerit negotium vtile, pro Patre, nec
vlla lex reperiatur, quæ ob iſtam cauſam eam priuet
dote debita, de Iure communi, non eſt enim receden-
dum à diſpoſitione Iuris, & Doctorum traditionibus,
qui firmant filiæ deberi dotem à Patre, etiam ſi diues
ſit, & habeat de proprio, vt tenuerunt *Mantic. de*
tacit. libro 12. tit.16. numero 15. & 16. Menoch. lib.4.
præſumpt.189. num 61. & ſeqq. Sanch. de matrimon.
lib.4. diſputat.20. num.5. Canall. Commu. contra commun.
cap.11. num.175. & ſignanter num.178. & 193. vbi latè
reſpondit omnibus contrarijs, & *in tract de dote cap.4. à*
num.25. vſque ad 35. vbi refert cęteros, tam antiquos,
quàm recentiores, *& cap 6. num. 39. & capit.7. num.*
49. Merlin. de legit. libro 3. tit.1. quæſt. 22. num. 2. 8.
& 10.

Verùm quia, circa modum ſoluendi dotem conſtitu-
tam ab Informantibus pro Petro allegabatur facultates
ſuas in ſtabilibus, non verò in pecunia conſiſtere, ideo-
que dotem deducendam ex illa particulari ſubſtantia,
quæ apud ipſum reperitur *iuxta text in l. profectitia verſ.* 18
ſed ſi proponas, ff. de Iur. dot. Baſd. Nouell. de dot. par.6.
priuil.15. num.1. ibi, *quod Pater in vita ſua cogitur aſſi-*
gnare filiæ aliquam partem ſui patrimonij pro ſua dote, &
priuil.19 num.1. Petrus Barboſ. in 4. parte leg. prima n.3.
verſic. ſed circa horum dicta, ff. ſolut. matrim. ab An-
na, vero id non recuſabat, ſed petebat tertiam partem
bonorum, quam DD non poſſe aſſignari cenſuerunt,
quia ſic conſtitueretur dos ad rationem legitimæ, quæ
viuente Patre à filia peti non poteſt *Fontanell. de pact.*
nupt. clauſ.5. gloſ.8. parte 1 numero 6. & latius ſub n.10. 19
ante med. verſic. nec tunc eſt habenda aliqua ratio le-
gitimæ, quam opinionem tenuit *Rota dec.708. nu.3. verſ.* 20
quod autem hic par.1. rec.

Qua propter DD. declarauerunt Petrum teneri, vel
ſoluere dotem in quantitate ſcut. 12. m. vel pro nunc
tradere Annæ quartam partem omnium bonorum,
quæ habet, cum oneribus quibus obnoxia reperiun-
tur.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. Ottalora.

Romana Fideicommiſſi.

Vener. 2. Decembris 1667.

ARGVMENTVM.

In Confirmationem alterius deciſionis, firmatur, acquiſitionem emphyteuſis, titulo oneroſo factam à marito, pro ſe, & vxore, nullum ius dare d. vxori, in caſu, quo maritus ſoluerit pecunias, de proprio, tanto magis, niſi doceatur de acceptatione vxoris.

SVMMARIVM.

1 *Maritus acquirens, pro ſe, & vxore dicitur primus acquirens pro medietate.*
2 *Ideò vnus alteri præiudicare non poteſt.*
3 *Acquiſitio in emphyteuſi cenſetur facta ab eo ſole, qui pretium ſoluit.*
4 *Stipulatio notarij, ad fauorem abſentis, habet locum in acquiſitione merè lucratiua.*
5 *Contractus, quando poteſt eſſe oneroſus non operatur ad fauorem abſentis ante ratificationem.*
6 *Conceſſio facta marito, & vxori abſentibus, acquiritur vni ſoli in totum, qui ratificauit.*
7 *Maritus ſi acquirat, pro ſe, & vxore, ſi ipſe pecuniam ſoluat de proprio, non acquirit vxori.*
8 *Donatio inter virum, & vxorem prohibetur de iure.*
9 *Et ex Statuto Vrbis.*
10 *Statutum Vrbis, de prohibitione donationis, inter coniuges, habet locum in donationibus inratis.*
11 *Et habet locum in donatione de bonis particularibus.*
12 *Maritus acquirens emphyteuſin pro vxore non dicitur ei donare, ſed acquiſitio venit à Domino.*
13 *Limitatur, quando conceſſio eſt, ex titulo oneroſo, & maritus ſoluit de proprio.*
14 *Per ſolutionem Canonis contractus emphyteuticus non perdit naturam mere lucratiui.*
15 *Limitatur, quando Canon eſt conſiderabilis, & ſoluitur aliquid pro intratura, tunc enim acquiſitio dicitur ex titulo oneroſo.*

16 *In*

Digitized by Google

16 *In præiudicium comprahenſorum poſſeſſa non poteſt de emphyteuſi diſponere.*
17 *In emphyteuſi conceſſa pluribus in ſolidum habet locum ius accreſcendi.*
18 *Dominus directus, durante prima linea, non poteſt nouam facere inueſtituram:*
19 *Emphyteuſis Eccleſiaſtica ad tertiam generationem non poteſt extendi ad hæredes extraneos, ſine Apoſtolico beneplacito, & alijs ſolemnitatibus.*
20 *Legitima non detrahitur ex fideicommiſſo particulari niſi in ſubſidium.*
21 *Detractionum prætenſio illiquida non retardat immiſſionem fideicommiſſario.*

DECISIO CXXXVI.

PRo receſſu à deciſis cor. Me 26. *Iunij* 1665. informantes pro Eliſabetha Salamonia, iterum inſiſtebant in eo, quod Domus non fuerat totaliter acquiſita ab Alexandro Fabrino, ità, vt potuerit, tamquam primus acquirens illam particulari fideicommiſſo ſubijcere, fauore Antonij eius filij, pro medietate, & pro alia medietate, fauore Dominici Petri Antonij, & Io: Andreæ, nepotum ex Franciſco altero filio prædefuncto, ſed partim ab ipſo, & partim ab Angela eius vxore, eo quia conceſſiones, de anno 1592. & 1595. apertè dicunt maritum ſtipulatum fuiſſe emphyteoſim pro ſe, & vxore, cuius ſtipulationis vigore, vtique debet primus acquirens pro medietate *iuxta doctrinam Specul tit. de locat. §. nunc aliqua num.* 175. quam ſequuntur, *Dec conſ* 58 *per tot. lib.* 1. *Me-*
1 *nocch. conſ.* 160. *nu.* 50. *Cald. de contr. emphyt. qu.* 19. *num.* 83.
Fulgin. de Iur. emphyt tit. de contract. quæſt. 43. *numer.* 4. &
vnus alteri in ſua portione ſimultaneè conceſſa præludicare non poteſt, vt, in terminis duorum, vel plurium, qui ſint primi acquirentes, declarat *Valaſc. de Iur. emphyt. quæſt.* 49. *num.* 10. 11. *Clar in §. emphyteuſis quæſt.* 16. *nu.* 1.
2 *Giurb. de ſucceſſ feud. prælud.* 5. *num.* 44. *Roſental. de feud. cap.* 9. *concl.* 66. *num.* 25. *& ſeqq.* & tenuit *Rot. in Forolimien. ſeu Nullius Caſtrorum* 14. *Martij* 1657. *cor. R. P. D. Albergato, §. tollitur, & § hinc titulus, & in Bonon. Bonor.* 24. *Ian* 1664. *§. nihilominus cor. eodem.*

Verùm quia prædicta fuerunt aliàs ſublata, in duabus deciſionibus *cor. Reuerendiſſ. Decano*, Ideo DD. his non obſtantibus, ſteterunt in deciſis; Quandoquidem non ſubſiſtit nos verſari in duobus primis acquirentibus; Nã, ſi inſpiciatur prima Inneſtitura, quæ fuit de anno 1586. apertè liquet Alexandrum emiſſe domum, pro ſe dumtaxat, nulla facta mentione vxoris, ſoluiſſe pretium, de proprio, in manibus Venturę venditoris, & exburſaſſe alia ſcuta 250. Eccleſiæ proprietariæ, pro intratura, auxiſſe Canonem, Soluiſſe laudemium, & domum notabi-
3 liter melioraſſe; Vndè fit, vt acquiſitio dicatur facta illi tantùm, qui pretium ſoluit, vt conſulit *Roman. conſ* 291. *num.* 11. *circa medium cum* alijs relatis *in deciſ. huius cauſa* 26. *Februarij* 1663. *cor. Reuerendiſſ. Decano.*

Si verò inſpiciantur ſucceſſiuæ conceſſiones, de anno 1592. & 1595. quæ, reſpectu tranſlationis vitæ, ſeu generationis, ſtipulatæ fuerunt ab Alexandro, pro ſe, & vxore abſente, illæ non concludunt per neceſſe domum fuiſſe pro medietate acquiſitam ipſi vxori; Quia, cum non agatur, de inueſtitura, titulo oneroſo, propter obligatio-
4 nem ſoluendi pretium domus, Canonem, Laudemia, & faciendi melioramenta notabilis valoris, pro illius acquiſitione, non erat ſufficiens ſtipulatio notarij, pro abſente, quæ tantùm operari poteſt, in contractibus merè lucratiuis, ex latè congeſtis in dd *dec coram Reuerendiſſimo*
5 *Decano*, ſed erat neceſſaria eius poſitiua acceptatio, & Ratificatio, aliàs portio vnius non Ratificantis accreſcit alteri, vt in terminis conceſſionis factæ marito, & vxori
6 abſenti, quæ non ratificauit Inſtrumentum tradit, *Bellon. de Iur. accreſc. lib.* 1. *cap.* 6. *quæſt.* 38. *num.* 311.

Acceptatio autem, vxoris, nedum non probatur, in præſenti, ſed penitùs excluditur, ex ponderatis, in vtraque *deciſ. coram Eminentiſſ Decano*, & quatenus probaretur, non releuaret, quia, cum Alexander, ex proprijs pecunijs, domum comparaſſet, abſque eo, quod vxor
aliquid, de ſuo impenderet; ſi poſteà illam, ad partici- 7
pationem admitteret, hoc præſeferret donationem inter
virum, & vxorem prohibitam tàm de Iure communi, 8
vt *in l.* 1. *&* 2. *& tot. tit. ff de donat. int. vir. & vxor.* quàm
à Statuto Vrbis *lib.* 1. *cap.* 135. quod habet locum, nedum 9
in donationibus in ratis, ſed etiam in donationibus, quæ 10
non ſunt de vniuerſis bonis, vt dixit *Rota Romana Do-* 11
mus de Reggardis 15. *Ianuarij* 1649. *coram Dunozetto, & in Romana Dotis* 21. *Februarij* 1650. *§. vel donationis cor. Corrado.*

Non obſtat, quod præſumptio donationis, non intrat in materia emphyteotica, in qua dum à Domino fit cõceſſio marito, & vxori, prætendi non poteſt, quod maritus donet, ſed ambo dicuntur accipere emphyteu-
ſim immediatè à Domino concedente, vt aduertit *Cald.* 12
de Iur. emphyt. lib. 2. *quæſt.* 4. *num.* 18. *& lib.* 3. *cap.* 4. *num.* 4.
Quoniam concluſio poſſet procedere in emphyteuſi merè lucratiua, prout in his terminis loquitur Cald. ſupra adductus, non autem in emphyteuſi acquiſita à marito, præuijs tot ſolutionibus, & obligationibus, & ſic, titulo oneroſo, nàm tunc non recognoſcit inne-
ſtituram, ex munificentia Domini directi, ſed ex li- 13
beralitate, & donatione viri, vt patet ad ſenſum.

Neque eſt applicabilis reſponſio, quod per ſolutionem ſimplicis Canonis contractus Emphyteuticus non deſi-
nat eſſe merè gratioſus, & lucratiuus, vt poſt *Bald firmãt* 14
Roland. à Vall. conſ. 23. *lib.* 1. *Socc. Sen. conſ* 4. *num.* 5. 6. *lib.* 3. *Mareſc. var. cap.* 74. *num.* 5. *lib.* 1. *Rot. poſt Merlin. de legit. dec.* 94. *num.* 17. cum alijs pluribus ab informantibus adductis; Quia, non verſamur in emphyteuta, qui præſtat ſolum annuum, & exiguum Canonem, ſed in eo, qui, vltrà annuam ſolutionem obligat ſe à principio certam ſoluere quantitatem, & quidem conſiderabilem, pro intratura, aliaque facere, de quibus, vt ſu-
pra; Hoc enim, caſu, ſemper quis dicitur acquirere, 15
ex titulo oneroſo, vt diſtinguendo, tradunt *Bart. in l. ſi mihi, & Titio, num.* 4. *ff. de verb. oblig. Salicet. in l* 1. *num.* 3. *ibique Iaſ num.* 3 *C de Iur. emphyt.* quos ſequitur *Surd. dec.* 290. *num* 1. 22. 23.

Prætereà dicebant DD. quod, dato etiam, ſine veri præiudicio, quod medietas Domus, de qua agitur, ex ſtipulatione mariti dici poſſit acquiſita vxori, tamen, cũ in inueſtitura de anno 1592. fuerit expreſsè conuentum, vt in poſterum conceſſiones currant, & currere debeant, ſuper vita ipſius Alexandri, & Angelæ eius vxoris, ad eorum tertiam generationem maſculinam Summar. *num.* 1. non poterat Antonius, hæres Angelæ, de d. domo diſ-
ponere, ad fauorem Eliſabethæ prorſus extraneæ in prę- 16
iudicium Io. Andreæ compræhenſi in d. conceſſione ad tertiam generationem maſculinam, vti nepotis primorum inueſtitorum; ſed portio eiuſdem Antonij ſine filijs, ipſo Iure, conſolidatur cum illa Io. Andreæ. per ius accreſcendi, quod habet locum in emphyteuſi conceſſa plu-
ribus inſolidum, qualis eſt iſta vt pluribus cumulatis fir- 17
mat *deciſ.* 176. *num.* 8. *par.* 5. *rec.*

Nec dicatur, quod de anno 1595. facta fuerit noua conceſſio eiſdem coniugibus, pro hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque; Ea namque ex duplici ratione, ſubſtineri non poteſt; Primò, quia Dominus directus
non poteſt nouam facere Inueſtituram, durante adhuc 18
linea primo Inueſtitorum, nec ſupplantare ſucceſſores, *Bald conſil.* 431. *num.* 6. 7. *lib.* 2. *Dec conſil.* 144. *numer.* 1. 2. *Rot. d dec.* 36. *numer.* 38. *par.* 5. *rec. & in Ceruien. Bonorum* 23. *Martij* 1648. *§. non ſubſtinetur coram Reuerendiſſimo Imolen. & in Bononien. Bonorum Emphyteuticorum* 11. *Decemb.* 1662. *§. hinc vrgere cor. Veroſ.* Secundò quia cum fuerit à principio reſtricta emphyteuſis ad tertiam generationem, non poterat, in prę iudicium Eccleſię. poſteà extendi ad hæredes extraneos, niſi concurrentibus copu-

25 latiuè, Beneplacito Apoſtolico,& vtilitate,vel neceſſitate ipſius Eccleſiæ concedentis, *Rot. in Bononien. inueſtitura 14. Aprilis 1660. §. fundamentum, & §. ſeq. coram Beuilaqua.*

Ex quibus patet, non poſſe denegari immiſſionem Io: Andreæ in tota domo, ſeu tamquam vocato ad fideicommiſſum Alexandri, ex tacita reciproca lineali, contento, vt latè comprobat deciſio, quæ reuidetur, *§ quo vero, cum ſeqq.* ſiue tamquam in inueſtitura compræhæoſo, parum obſtante, quod ſaltem Eliſabethæ competat retentio pro legitima, debita Antonio, in bonis dicti Alexandri; Tum, quia legitima, ex particulari fidei
20 commiſſo ſuppoſita detrahi non poteſt, niſi in ſubſidiũ, alijs ſcilicet, liberis bonis non extantibus *Seraph. dec. 760 Buratt. dec. 697. num.* 10. Tum, quia Eliſabetha, & Antonius eius auctor occuparunt per plures annos, domum, de qua agitur, exigendo penſiones, quæ tamquam indebitè perceptæ, adeò reddunt illiquidum creditum legitimæ, vt nullo modo prætextu eius deteriorationis, poſſit retardari immiſſio fideicommiſſario, vt dixit *Rot.*
21 *deciſ. 47. nu. 10. par. 5. rec & in Bononien. fideic. de Maluezzi 4. Februarij § vlt. coram R. P. D. Beuilaqua, & in Bononien. fideicommiſſi de Amorinis 17. Martij 1664. §. fin. cor. R. P. D. Priolo.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. Ottalora.

Romana Fideicommiſſi de Ferratinis,

Vener, 14. Ianuarij 1667.

ARGVMENTVM.

Subſtitutio poſt mortem duorum, ſine filijs, quomodo non reſoluatur in ſingularitates, ita vt vno mortuo, ſine filijs ſubſtitutus admittatur ad eius portionem, non expectata morte ſine filijs alterius,

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum probatur ex teſtamento.*
2 *Subſtitutus alicui decedenti ſine filijs, eo mortuo, abſque filijs admittitur*
3 *Subſtitutus, duobus decedentibus ſine filijs, vno mortuo, admittitur ad eius portionem.*
4 *Et hoc ex præſumpta mente teſtatoris.*
5 *Contra, quando adeſt perſona prædilecta.*
6 *Poſiti in conditione, vigore ſtatuti, vocati cenſentur ad portionem patris non patrui.*
7 *Filius admittitur præmortuo patre, quando ex propria perſona vocatur.*
8 *Verba* ſi vterque *ſignificat,* ſi ambo.
9 *Subſtitutus duobus reciprocè vocatis, debet expectare mortem amborum.*
10 *Limita.*
11 *Declara.*
12 *Sublimita.*
13 *Vocatus ad totum ſi totum conſequi non poteſt, ita nec partem.*
14 *Qui poteſt habere totum, multò magis habet partem.*
15 *Proximior, & prædilectus cenſetur potiùs vocatus, quam remotior, & minùs dilectus.*
16 *Extraneus non debet præferri coniunctis.*
17 *Deſcendentes faciliùs vocantur, & admittuntur, quàm tranſuerſales.*
18 *Caducato gradu, non expirat ſubſtitutio compendioſa.*
19 *Sicuti, nec anomala contenta in vulgari.*
20 *Contra ſi ſubſtitutio habet conditionem ſuperuiuentiæ.*
21 *Diſpoſitio* doppo la morte *non dicitur conditionalis.*

DECISIO CXLVII.

RESolutionem captam, coram Me, ſub *die 14. Maij 1666.* ſuper exiſtentia fideicommiſſi, bo: me: Cardinalis Ferratini, illiuſque purificatione, in perſona Angeli Auueduti, eiuſque filiorum, hodie Domini confirmarunt, & quoad immiſſionem reſponderunt, vt coadiuuentur probationes.

Exiſtentia enim fideicommiſſi reſultat, ex claris verbis teſtamenti, ibi, *heredi miei vniuerſali inſtituiſco Fabri-*
tio. e Fuluio nepoti miei di fratello patruele in modo, che vno 1
ſucceda all'altro, in euento che non habbia figlioli, e dopò la morte d'ambidue ſenza figlioli ſoſtituiſco mio herede il Signore Angelo Auueduti, e doppo la morte ſua li ſuoi figlioli in infinito, Cum autem deceſſerit, primo Fabritius, cum filijs, & poſteà Fuluius, nulla relicta prole, portio eiuſdẽ, procul dubio, deuoluitur ad Angelum ſubſtitutum, in caſu obitus inſtitutorum, ſine filijs, vt in puncto reſpon-
dit *Papinianus in l. heredes mei, §. cum ita ff. ad Trebell.* 2
quem tex. ſequuntur, quamplures DD. relati *in deciſ. quæ reuidetur, §. quod enim.* & alias amplexa fuit *Rota, vt in deciſ. 408. par. 1 diuerſ. deciſ. 145. num. 2. par. 1. rec. & dec. 296. num. 1. coram Gregor.* Nec refert, quod ſubſtitutio ſit facta deſcendentibus ambobus ſine filijs, quia reſoluitur in ſuas ſingularitates, & vno ſine filijs. defuncto, ſubſti-
tutus, ad eius portionem admittitur *Rot deciſ. 437. nu. 7.* 3
& ſeqq. par. 9. rec. idem prouenit, ex præſumpta mente teſtatoris, qui ſi morientibus ambobus, primo inſtitutis ſine filijs, voluit ſubſtitutum habere integram hæreditatem, eo magis voluit habere partem vnius ſine filijs
deſcendentem, vt latè explicat *Peregrin. de fideic. art. 13.* 4
num. 35. cum alijs in mea deciſione allegatis; Et quamuis prædicta non habeant locum, quando concurrit, perſona aliqua ſubſtituto prædilecta, quo caſu, ſubſtitutum
excludit, voluit idem *Peregr. vbi ſupra d. num. 35.* & in 5
præſenti adſint filij Fabritij, illi tamen, vti poſiti in conditione, cenſentur vigore Statuti Vrbis, ſolum vocati ad portionem patris, non autem patrui, vt plenè firmant
deciſiones editæ, in hac cauſa, 19. *Nouembris 1646. & 29* 6
Martij 1647. coram Peutingero, & 15. Iunij 1648. coram Reuerendiſs. Papien.

Angelo autem defuncto veniunt vtique admittendi eius filij, qui poſt eundem ſunt expreſsè vocati, vbi, *ſoſti-*
tuiſco mio herede il ſopradetto Signor Angelo, e doppo la ſua 7
morte li ſuoi figlioli in infinito, nulla facta diſtinctione; An Angelus prædeceſſerit Fuluio, & an eidem ſuperuixerit, ex rationibus firmatis *in d. deciſ. quæ reuidetur §. fin*

Quibus fundamentis, nullatenus reſiſtunt ea, quæ in contrarium adducuntur, quod enim diſpoſitio *tex. in d. l. heredes mei,* ſolùm procedat, vel quando verba ſunt diſtributiua, vel ſaltem ſimplicia, ſecus verò ſi ſunt collectiua plurium, vt in caſu noſtro quo ſubſtitutio fuit facta, *doppo la morte di ambidue ſenza figlioli,* nullo modo ſubſiſtit, quia, etiam verba textus ſunt collectiua, vt patet ibi, *quod ſi vterque ſine liberis,* Verbum autem, *ſi vterque,* idem importat, ac verbum, *ſi ambo,* nec diffe-
runt, inter ſe, vt probant *Bartol. in dict. §. cum ita num. 5.* 8
verſ ſi verò Peregr. de fideic. d. art. 13. num. 35. & Indiuidualiter reſpondendo contrarijs, tenuit *Rot. coram Greg. d. dec. 296. num. 2.*

Minus ſubſiſtens eſt aliud obiectum, quod ſtante reciproca ſubſtitutione, inter primo vocatos, in caſu mortis, ſine filijs, exigatur copulatiuè purificatio conditio-
nis, tam reſpectu Fabritij, quam Fuluij, qui caſus non 9
euenit, ex quo Fabritius filios reliquit, & ſic non intrat diſpoſitio *tex. in d. l. heredes mei,* vt reſpondit *Pap d. §. cum ita num. 136.* quem refert, & ſequitur *Rot. in Senen. fideic. 5 Aprilis 1660. coram Reuerendiſs. Decano, & coram Seraph. dec. 1190. n. 6. & dec. 429. n 10 par. 4. tom. 2 rec.*

Etenim prædictus intellectus expreſsè repugnat diſpoſitioni d. textus, in quo liberaliter adeſt facta reciproca, inter primo inſtitutos, ibi, *ſi quis eorum ſine liberis prior*

diem

Digitized by Google

diem obierit partem ſuam fratri ſuperſtiti reſtituat, quod ſi vterque ſine liberis diem ſuum obierit omnem hereditatem ad neptem meam Claudiam peruenire volo, & nihilominus pro Claudiæ ſubſtitutæ ſucceſſione ad portionem vltimi defuncti ſine liberis Papinianus reſpondit, ac reddit rationem, abſurdum eſſe, ceſſante prima ſubſtitutione pactis nepti portionem denegare, quam totam habere voluit auus, ſi nouiſſimus fratris quoque portionem
20 ſuſcepiſſet. Neque applicatur doctrina *Rip. in d. § cum ita num.* 136. quia loquitur in diuerſo caſu, nempe, quandò conditio obitus, ſine filijs purificatur in primo decedente & euaneſcit in 2. vbi, decedente cum filijs, puta ſi Fabritius primò defunctus deceſſiſſet, ſine filijs, & poſteà Fuluius cum filijs, vt declarando eum Rip. reſpondit, *Rot. cor. Gregor. d. dec.* 296. *num.* 6. ſecus verò eſt, quandò vt hic, primus obijt cum filijs, ſecundus autem ſine filijs, tunc enim, non obſtante reciproca, ſubſtitutus admittitur ad portionem vltimò defuncti, & in hoc præciſo caſu, locum habet diſpoſitio *tex. in d. § cum ita*, vt magiſtra-
21 liter diſtinxit *Rot dec.* 804 *a num.* 6. *cum ſeqq par.* 1. *diuerſ.* & 2. hanc diſtinctionem eſſe intelligendum d. textum tradunt *Corn conſ.* 283 *num.* 3 *lib.* 1. *Fuſar. de ſubſtit. quaſt.* 473 *num* 118 *Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib.* 11. *tit.* 5. *nu.* 29. & cum hac præcautione declaranda venit *dec.* 429. *par.* 4. *tom.* 2. *rec.* dum ibi non conſtat quiſnam primus
22 obijſſet, & deciſio in *Senen. fideic cor. Reuerendiſs. Decano*, vltra quod ponit perfunctorie, & per modum obiecti concluſionem, de qua agitur, nec firmat, quòd, ſtante reciproca, excludatur ſubſtitutus, à portione vltimo defuncti, deciſio verò 1190. *cor Seraph.* non firmat aſſumptum imò DD. reſolutioni expreſſè famulatur, vt patet ex eius lectura.

Quod autem ſubſtitutus admitti non poſſit ad portionem vltimi, eo quia fuit ſubſtitutus in totali hæreditate,
23 & ſicut totum conſequi non poteſt, ita etiam nec partem, eſt pariter, de directo contra literalem ſenſum *d. §. cum ita*, per rationem ibidem adductam; Claudia enim ſubſtituta in totum fuit admiſſa ad portionem vltimi, imò præcipuum voluntatis teſtatoris eſt, vt ſubſtitutus habeat partem dum voluit habere totum, vt notant *Corn.*
24 *d. conſ.* 95. *nu.* 3. *Peregr. de fideic. art.* 13. *num.* 35. *Rot. d. dec.* 296. *num.* 6. *cor Gregor.*

Ad alterum obiectum, quod exiſtentibus filijs Fabritij teſtatoris nepotibus, & per conſequens, magis dilectis, excludendus ſit Angelus ſubſtitutus, vt remotior, & de di-
25 uerſa familia, quouque, tali caſu, collectiua ſubſtitutio non reſoluatur in ſingularitatem, ne videatur teſtatorē voluiſſe extraneum ſubſtitutum ſuis coniunctis præfer-
26 ri, ex *Fuſar de ſubſt. quaſt.* 473 *num.* 30. cum alijs ibidem adductis, Vltrà reſponſionem datam in dec. quæ reuidetur *§. fideicommiſs* altam Domini æque congruam tradiderunt, nempe, quod tunc dicitur ſupereſſe perſona, quæ ex præſumpta mente teſtatoris excludit ſubſtitutum, quando inſtituti ſunt liberi, & deſcendentes. quales non ſunt filij Fabritij qui ſunt teſtatoris tranſuerſales, vt de-
27 clarat *Fuſar. vbi ſupra nu.* 23. cum alijs pluribus ab eodem congeſtis de communi teſtantibus, & tenuit *Rot. cor. Seraph. d. dec.* 1190. *nu.* 4.

Denique non vrget, quod Angelus prædeceſſerit Fuluio, & ſic expirauerit ſubſtitutio fauore eius filiorum; quia, vt obſeruat eadem deciſio, quæ reuidetur, *in §. fin.* eorum ſubſtitutio fuit facta, ſub ſola mentione mortis Angeli ibi: *E doppo la morte ſua li ſuoi figlioli in infinitum*,
28 & ſic verſamur in ſubſtitutione compendioſa, vt præter adductos firmat, *Fuſar de ſubſtit. quaſt.* 223. *num.* 7. vndè ex vi anomalæ vulgaris in compendioſa, contextæ, ſub-
29 ſtitutio filiorum intelligitur facta, ſiue Angelus obierit, adita, ſiue non adita hæreditate, *Bart. in l. quandiu num.* 10. *ff de acquir. hæred. Rot. dec.* 201. *num.* 6. *cum ſeqq par.* 8. *rec.*

Neque applicantur deciſ. in *Bononien. fideic. de Pinchiaris* 18. *Martij* 1660. *& in Romana Fideic. de Alberi-*
30 *nis* 7. *Febr. & 8. Martij* 1662. *coram R.P.D. Priolo*; Quia ſubſtitutio erat ibidem concepta, ſub expreſſa conditione ſuperuiuentiæ primo inſtituti, hic tamen indefinitè, poſt mortem Angeli, ibi, *e doppo la morte ſua*, quæ verba non faciunt conditionem, vt dixit *Rota in Bonon. legati Vſusf.* 31
5. Septembris 1650. *coram Bichio*.

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. Ottalora.

Romana Legati.

Lunæ 22. *Martij* 1666.

A R G V M E N T V M.

Pater non habet vſumfructum legati relicti eius filiæ, quando eidem patri, ex eodem teſtamento acquiritur aliud relictum. Hæc concluſio latiſſimè firmatur, & reſpondetur omnibus contrarijs.

S V M M A R I V M.

1 *Patri non competit vſusfructus in bonis relictis filio, quando ei, in eodem teſtamento aliquid relinquitur.*
2 *Ex legato patri relicto, non cenſetur ei prohibitus vſusfructus in bonis filij, præcipuè in legato rei diuerſæ.*
3 *Pater relictus hæres ſimul cum filio, non habet vſumfructum in bonis dicti filij.*
4 *Præcipuè, ſi ambo ſuccederent ab inteſtato.*
5 *Legatum annuum æquiparatur vſufructui.*
6 *Legata particularia ſi relinquantur patri, & filio, patri non denegatur vſusfructus, in legato filij.*
7 *Contrà in deciſione firmatur.*
8 *Incluſio vnius eſt excluſio alterius.*
9 *Voluntas teſtatoris elicitur ex coniecturis.*
10 *Teſtator cenſetur ſe conformare, cum diſpoſitione iuris communis.*
11 *Pater non habet vſumfructum in legato, quod de ordine teſtatoris ſolui debet filio.*
12 *Subrogatum ſapit naturam eius, in cuius locum ſubrogatur.*
13 *Vſusfructus patri, in bonis relictis filio acquiritur niſi à teſtatore prohibeatur.*
14 *Pater poteſt eſſe adminiſtrator bonorum filij ſuper quibus non habet vſumfructum.*

D E C I S I O CXXXVIII.

INformantes, pro D. Petro Caffarello, non acquieſcentes reſolutionibus emanatis *cor. Veroſpio* 1. *Iunij* 1665. *&* 27. *Ian. præteriti cor. Me*, quibus firmatum fuit, D. Annæ Caffarellæ dandam eſſe immiſſionem, in palatio ei legato, à Card. Caffarello ſequentia opponebant, quibus non obſtantibus, DD. ſteterunt in deciſis.

Primò obiectum fuit, quod dum agitur de legato relicto Annæ filiæ Petri minori 15. annis, & ſub eius poteſtate exiſtenti, ex eo quod in eodem teſtamento Patri, & filiæ relicta ſint legata, non poſſit deduci valida coniectura ad excludendum patrem ab vſufructu ei compe- 1
tente in bonis aduentitijs filij, *ex l. cum oportet* 6. *C. de bon. quæ lib.* cum vulg. Tum, quia ex legato Patri relicto non
cenſetur eidem prohibitus vſusfructus, *Paris conſ.* 129. *per* 2
tot. lib. 1. *& ſignanter num.* 10. *& ſeqq.* vbi, quod nulla lege, cauetur, Patrem in diuerſa re legata priuari vſufructu, *Menoc. conſ.* 18. *per tot.* tum quia Doctores, in deciſionibus allegati, procedunt; vel quando pater, & filia ſunt inſimul hæredes inſtituti, in eodem teſtamento, quo caſu,
ratione conſortij, in proprietate non acquiritur Patri 3
vſusfructus, in portione filiæ, cum teſtatoris diſpoſitio intelligi debeat iuxtà diſpoſitionem Iuris, quæ patri ab inteſtato ſuccedenti, vna cum filio, in bonis defuncti,

negat

Digitized by Google

negat vſumfructum in portione filij, *auth. idem hæreditas C. de bon. quæ liber.* in quibus terminis loquuntur *Bald. Caſtr. Boer. Surd. Gratian.* io deciſionibos allegatis, vel quandò filia ioſtituta eſt hæres vniuerſalis, Patri, verò, relictum eſt annoom legatum, quod æqoiparatur vſufructui *l. in ſingulos 8. ff. de ann. leg.* Tunc enim pater, quaſi concurrit, cum filio, in vſufructu, pro rata, & ideò videtur teſtatorem legaſſe annuam præſtationem, vt reſiduum fructuum hęreditatis ſit filiæ, hæredis ioſtitotæ, in quibus terminis loquitur *Alb. conſ. 110. num. 1. 2. & 6. alleg. in dec. Veraſpij.*

Gum, verò, Cardinalis inſtituerit doo loca pia, & in eodem teſtameoto reliquerit legata particularia, & diſtiocta Patri, & filiæ; non cenſetur Patri prohibitus vſusfructus, in Palatio relicto Aooæ; cum ceſſet ratio concur-
6 ſus, ad idem corpus, quæ militat in primò caſu, quando pater, & filius ſunt hæredes, ſcù legatarij, in eadem re, vt io *auth item hæreditas*, & io corpore, vndè ſumitor, ceſſatque altera ratio adducta in ſecuodo caſo, quando patri relicta eſt annua præſtatio incompatibilis cum integrali vſofructu, in bonis filiæ relictis, in qua fundatur *Alb. d. conſ. 110.* & ſic videtur non denegaodus Petro vſusfructus in Palatio, vt diſtinguendo hos caſus, & reſpondendo contrarijs conſilijs Albæ, & Surdi comprobat ſequendo *Pariſ. d. conſ. 129. Morott. d. conſ. 18. num. 16. vſque ad fin.* & ſub *num. 30. poſt princ.* refert ità iudicatum.

Sed reſponſum fuit, qood cum in ſeparata proniſione teſtatoris reſidear coniectura voluotatis, qua pater, ab vſufructu cenſetur excluſus, *Rot. deciſ. 547. num. 8. par. 4. tom. 1. rec.* hloc eſt, vt ſiue per legatum, ſiue per inſtitu-
7 tionem aliqold relinquatur, idem dicendum ſit, vt ſentit *Surd. de alim. tit. 2. quæſt. 15. num. 24. in fin.* ibi, *Ego non video rationem diuerſitatis, propterea exiſtimo, ſiue Patri per legatum, ſiue per Inſtitutionem aliquid relinquatur, vtroque caſu denegari vſumfructum, quia, vtroque caſu, eadem militat ratio.*

Parum refert, quod *Morott. d. conſ. 18.* confutato Sordo, prædictam opinionem teouerit, quia reprobatur expreſsè ab *Andreol. contr. 224. num. 9.* dicente, quod licet, *d. auth. item hæreditas*, loquatur in hæreditate, & concurſu, ratio propter quam dicitur prohibitus patri vſusfructus, non conſiſtit in eo, qood agatur de hæreditate, &
8 concurſu, ſed ex eo, quod fuerit aliquid relictum patri, ex qua particolari incloſione ſequitur excluſio vſusfructus, nec iodè prouenit aliqua correctio Ioris communis, *& d. l. cum oportet.* Illa enim non diſponit, quod quæratur vſusfructus Patri contrà voluntatem teſtatoris, ſed ſolū, quando non repugnat teſtatoris voluntas, quæ cum ex coniecturis elici poſſit *Caſtill. de vſufr. c. 3. num. 55.* quem-
9 admodum, quando lex concedit Patri hæreditatem vnà cum filio, ex illa conceſſione cenſetur pater vſofructu priuatus, idem dicendum eſt, quando teſtator legatum
10 relinquit, quia cenſetur ſe conformare cum diſpoſitione iuris communi, quod verò excluſio Patris ab vſufructu procedat, quando filia eſt inſtituta hæres, & patri fuit, legata certa annua præſtatio, pariter non ſubſiſtit, quia contrarium tenuit *Rot. deciſ. 547. num. 8. par. 4. rec.* vbi dicit procedere ſiue legatom ſit annuum, ſiue certæ rei, vel quantitatis etiam modicæ.

Conſiderabant, etiam DD. quod Card. teſtator noluit vſomfructum Palatij patri acquiri, cum enim, io primo teſtamento legauerit Aonæ ſcut. 5000. his verbis, *laſcio alla Signora Anna Caffarelli mia nepote ſcudi 5000. moneta da pagarſeli dall'infraſcritto mio herede*, & voluerit legatum tradi ipſi filiæ familias, ſicuti ex eo pater non
11 deberet conſequi vſumfructum *l. ſi vſusfructus §. item ſi quis ff. quand. dies leg. ced.* vbi diſponitur, quod ſi Teſtator legauerit filio fam. & mandauerit ei ſolui legatum, quod ex hoc videtur voluiſſe, nihil acquiri patri, ac ſi nominatim expreſſiſſet, pluribus adductis, *Menoch. conſ. 1022. num. 2.* & admittit, *Morot. d. conſ. 18. num. 2. circa medium*, vbi dicit veriorem, & communem eſſe opinionem, ſic nec io palatio legato, in ſecundo teſtamento, loco ſcut. 5000. quia cum hoc ſecundum legatum fuerit ſubrogatum, in locum primi, ibi, *Il legato di 5000. ſcudi moneta laſciato da S. E. alla Sign. Anna Caffarella ſua nepote, dichiara che non habbia effetto alcuno, & in luogo di detti ſcudi 5000. per ragion di legato laſcia alla detta Sign. Anna la Caſa doue habita al preſente S. E.* iudicari debet relictum cum eadem qualitate, & ſic exemptum ab onere vſusfructus competentis Patri in bonis adoen- 12
titijs filij *Rot. deciſ. 150. num. 54. par. 9. rec.*

Minus vrget, qood cum Anna, tempore teſtamenti, eſſet innupta, io iouenili ætate, & ſub poteſtate Petri Patris, quod Teſtator legans cogitauit, dum dixit, *laſcio alla Sign. Anna figlia del Sig. Pietro mio fratello*, & ſic vidit illam eſſe inhabilem ad adminiſtrandum Palatiom, omnemque admioiſtrationem de Iure remanſuram penès Patrem voa eom vſufructu, *Pariſ. d. conſ. 129.* 13
num. 14. Itaque non prohibendo illi adminiſtrationem, & vſumfructum, cenſetur ſe conformare com diſpoſitione Iuris communis *Pariſ. vbi ſup. num. 15.* & patri vſumfructum reſeruaſſe, nam aliàs expreſsè prohiboiſſet, vel per verba æquipollentia ſi voluiſſet, *Morott. d. conſ. 18. num. 11. poſt med. Pariſ. loco alleg.*

Nam, ex his non infertur, quod Patri debeatur vſusfructus, qoi ex mente teſtatoris, ei non defertur, cum ſtent ſimul, quod Pater ſit legitimus adminiſtrator filiæ, & tamen non habeat vſumfructum, in eius bonis *l. fin.* 14
§. fin autem C. de bon. quæ liber. Burſatt. conſ. 133. num. 25. & ſeqq. Milanen. deciſ. 3. num. 96. & ſeqq. lib. 2. Caſtill. de vſufr. cap. 3. num. 60. Salgad. de concurſ. par. 1. cap. 27. nu. 32. & ſeqq. Rot. coram Penn. deciſ. 780. num. 3. 4. & in rec. dec. 103. num. 16. par. 6.

Et ità vtraque &c.

R. P. D. Priolo.

Ariminen. Donationis.

Lunæ 24. Maij 1663.

ARGVMENTVM.

Renunciatio facta ab ingreſſuro Religionem, non reuocatur, niſi ex cauſa receſſus ad ſæculum. Nec requirit ſolemnitates ſtatutarias, præcipuè, ſi ſit ad fauorem perſonæ coniunctæ.

SVMMARIVM.

1 *Sententia, poſt biennium, tranſit in iudicatum.*
2 *Volens ingredi religionem, poteſt diſponere, tam inter viuos, quam in vltima voluntate.*
3 *Non reuocat donationem niſi egrediatur de religione.*
4 *Etiam ſi donatio eſſet ante ingreſſum.*
5 *Donatio ante inſinuationem nullam vim habet.*
6 *Donatio ob ingreſſum religionis, dicitur cauſa mortis ciuilis.*
7 *Non indiget inſinuatione.*
8 *Donatio, ob ingreſſum religionis, non requirit ſolemnitates ſtatuti.*
9 *Ingredientes religionem, ſolent renunciare, vt viuant procul à curis temporalibus.*
10 *Donatio, non facta profeſſione, reuocatur.*
11 *Res iudicata prodeſt pluribus ſucceſſiue venientibus.*
12 *Res iudicatæ ſtandum eſt.*
13 *Res iudicata habetur pro veritate.*
14 *Ceſſante læſione non datur reſtitutio in integrum.*

D E-

DECISIO CXXXIX.

EX cauſa ingreſſus lo religlonem , donauit Ioſeph
Mancinus omnia eius bona Franciſcæ Auanzolinæ
matri, & poſt obitum Illius,Carolo Mancino fratri,cum
onere fideicommiſſi, ad fauorem deſcendentiæ, fuitque
preuijs duabus ſententijs Rotalibus, pronunciatum , do
natiooem validam eſſe, contra Nicolaum alierum fra-
trem, qui cum ab vltima ſententia, lata *die 26.Ianuarij*
1656.coram Dunozetto, appellauerit ſub *die 1.Februarij*
ſeqq. menſis, cum ſubſecuta cõmiſſione appellationis. Ab
indè verò citrà nihil ampliùs io cauſa peregerit, dubita-
ui, in vim commiſſionis executorialiter expeditæ, ad io-
ſtantiam Caroli, ob prædeceſſum matris , an cooſtaret
de re iudicata, vel potiùs de cauſis reſtitutionis in inte-
grum,& Domini reſpooderunt, affirmatiuè, quoad pri-
mam partem,& negatiuè, quoad ſecondam .

Nam, & ſi fuerit,congruo tempore interpoſita,& ſoc-
ceſſiuè commiſſa appellatio, quia tamen à die appella-
tionis vſque ad diem commiſſionis executorialis præſen-
tatæ *die 8.Iunij* 1658. effluxerint anni duo,& mẽſes qua-
tuor,& cauſa non fuerit proſecuta,& terminata,nec pro-
rogata fatalia, vtique ſeoteptia per ſpatiom tanto tem-
poris,tranſiuit in Iudicatom,cum ad iſtum effectũ lapſus
1 bieonij ſufficiat, iuxta *textum in cap.cum ſit Romana ex-*
tra de appell.& in auth. ei qui appellat. C. de temp. appell.
Gratian.deciſ.March 2.num.2. & 10. Rot.dec.426 num.1.
& deciſ.548.num 2.par.4.tom.3.rec. & coram Emmnent.
Ottbob.deciſ.44.n 4. & in alijs.

Concurrentibus præſertim , validitate ſententiarum
reſultante, ex reuolutione actorum , vbi apparet fuiſſe
ſeruata omnia ſubſtantialia Iudicij,& iuſtitia, quæ opti-
me deducitur, ex deciſionibus in hac cauſa editis, in qui-
bu s firmatur donatiooem prædictam ſubſtineri, nec po-
tuiſſe reuocari, in poſteriori teſtamento condito, ad fa-
uorem Nicolai alterius fratris, ex eo ,quod volens ingre-
di religionem poſſit quidem ad libitum diſponere , de
bonis temporalibus, tam in contractibus inter viuos,quã
2 per vltimam voluntatem, *§ illud auth. de Monach. Dec.*
conſ.31.num.3.Rot.coram Buratt.dec.461. num.10. & cor.
Dunozetto in hac cauſa die 1.Iunij 1654 §.1 an ſi ſed poſt-
quam ſemel diſpoſuit, aut donationem fecit eidem, ſi iã
religiooem eſt ingreſſus, ampliùs liberum non ſit pe-
3 nitere , & donationem reuocare, niſi quatenos ab illa
egrediatur, vt comprobat *Bero.cap.in præſentiam n.124.*
de probat. declarat *Sanch.ad præcept.Decal lib.7.cap.1 nu.*
28.Caſtro Pala oper. moral part.3. tract.16.punct.15.nu.
32. & dixit *Rot. in Romana donationis 1640. 17. Decem-*
bris coram Reuerendiſs. Tarraconen. vbi, quod prædicta
locum habent , ſiue donatio facta fuerit intra annum
probationis, ſiue in ſęculo aote ingreſſum , comproba-
tam in deciſionibus huius cauſæ *13.Ian.1653.§. ſimiliter*
4 *in fine & §.nec releuat cor. Pentingerio, & 1.Iunij 1654. §.*
nec ſubſiſtit coram Dunozetto.

Nec refert, quod vnquam ea fuerit Inſinuata , licet
enim ad perfectionem donationis requiratur ioſiouatio,
ità vt nollum prorſus effectum obtineat,anteqoam inſi-
nuetur *l.donatio,§ in conſcribendis l. ſancimus, §. ſi quod*
5 *autem, C.de donat.* attamen id procedit, in vera , & ſim-
plici donatione, ſecùs autem io donatione facta ab in-
greſſuro religionem, quæ cum dicatur facta cauſa mor-
tis ciuilis; *Io. Andr. Abb. & Imol. in cap.ſtatuimus de reli-*
6 *gioſis Iaſ.in auth. ſi qua mulier in fine,C.de Sacroſ.Eccleſ.*
Menoch.præſ.36 num.11.lib.3. nulla indiget inſinuatio-
7 ne,vt reſpondet *Rot.coram Buratt.dec.461.num.1. & per*
tot. & in Aſculana hæreditatis 4. Aprilis 1650. coram
Emmnent.Celſo, cum alijs,pluribus adductis in præcit. de-
ciſionibus cauſæ.

Nec ex eo , quod non fuerint reſeruatæ ſolemnitates
ſtatoti Ariminen. in contractibus minorum reqoiſitæ ,
dici poterit donationem non fuiſſe completam,& perfe-
ctam, oam vltra, quod ſatis eſſe reſpondere, ſtatutum
8 non loqui de donationibus factis, de cogitantibus de in-
greſſu in religionem. Tollitur obiectum, quia ſtatutum
habilitat minorem ad contrahendum, fauore proximio-
rum, vſque ad ſecundum gradum , dummodò nec do-
lus, nec fraus dederit cauſam contractui,interuenerit iu-
ramentum,& abſit minoris præiudicium, vt *in Rubr. de*
contract.& quaſ. contract.minor.

Vnde, dum Ioſeph intuitu ingreſſus in religionem ,
medio iuramento, donauit Franciſcæ matri,& poſtquã
mater deceſſiſſet Carolo fratri, & deſcendentibus , pro
conſeruatione familiæ , nulla poteſt exinde conſiderari
fraus, aut læſio, cum tranſeuntes ad religionem ſoleant
donationem facere, ne deſerentes mundum ampliùs ſol- 9
liciti ſint de curis temporalibus, ex notat. per *Marcab.*
conſ.30 num.117.Neguz.q.10.num.30.Trentacinq.qu 13.
num.18.lib.2. & ita conſiderauit *Rot.in d. Romana dona-*
tionis 3.Iunij 1641.coram Reuerendiſs. Tarraconen. & in
poſtrema deciſ. die 1.Iunij 1654.§.1 poſt med.coram Duno-
zetto; maximè,cum donatio eſſet reuocabilis, quatenùs
propoſitus profitendi non obtenuiſſet effectum, tam ex
pacto adiecto, in inſtrumento eiuſdem donationis,quam
ex diſpoſ. *Sac Conc.Trid.ſeſſ.25 cap.16.* vt etiam fuit in 10
prax. alleg. deciſ. ponderatum, *§.non obſtat in fin.*

Quæ quidem res iudicata, cum Franciſca deceſſerit ,
tranſiuit in Carolum ſecundum donatarium , haben-
tem eandem cauſam defenſionis , iuxta deducta per
Scacc. de ſent.& re iudic. gloſſ.14.q.2 nu 9 & 12. num.27. 11
Pereg.de fideic.art 53.n.18 & ſeqq.præſertim. nu.24.

Hinc facilis fuit reſolutio ſecundæ partis concernentis
reſtitutionem in ioregrum: nam, cum validitas dona-
tionis liquido reſultet, ex re iudicata,per duas conformes
latas aduerſus Nicolaum,cum executorialibus expeditis,
cui rei iudicatę ſtandum eſſe ait *textus in l.1. ff. de re iu-* 12
dic. ſcripſit Vlp. in l poſt rem iudicatam, ff. eodem; habe-
tur enim pro veritate *l.res iudicata ff.de reg iur.* & præſu- 13
mitor ritè , & rectè per omnia emanaſſe, *c. cum inter §.*
fin. ff.de ſent.& re iudic. Ceſſat proinde quælibet læſio ,
qua ceſſante, nulla ratio poſtulat,vt coocedatur in inte-
grum reſtitutio *l nam,& poſtea,§. ſi minor,Cod.de iureiur.* 14
Abb.in cap.ex literis,nu.5.de reſtit.in integ.Rot.dec.1.in no-
uiſs. eod.tit.in rec dec 731 num.1.coram Caualer. dec.194.
num 2. & ſæpè in alijs.

Et ità Carolo tantum,&c.

R. P. D. Priolo.

Aſtoricen. Ceoſus.

1. *Iunij* 1661.

ARGVMENTVM.

Capitulum Eccleſiæ ,non poteſt imponere Cenſum ,
ſuper eius bonis, ſine cauſa vtilitatis, & neceſſita-
tis, quæ vtilitas non conſideratur reſpectu ſingulo-
rum de Capitulo, ſed reſpectu totius Eccleſiæ. Et
vltra vtilitatem requiritur Beneplacitum Apoſtoli-
cum, quod hodie non præſumitur niſi poſt 100.an-
nos.

SVMMARIVM.

1 *Sententia confirmatoria alterius dicitur conformis.*
2 *Sententiæ conformes ſunt exequendæ.*
3 *Iudex allegatus ſuſpendus non poteſt dare ſententiam.*
4 *Procurator, ſine mandato ſpeciali , non poteſt iudicem recuſare.*
5 *Per appoſitionem manus Papæ in aliqua cauſa quilibet iudex perdit iuriſdictionem.*
6 *Dans cauſam nullitati, eam allegare non poteſt.*
7 *Exceptio, poſt ſententiam oppoſita , non impedit illius executionem.*
8 *Cenſus non imponitur ab Eccleſia ſine ſolemnitatibus.*
9 *Impoſitio Cenſus eſt ſpecies alienationis.*

10 *In*

10 *In alienatione bonorum Eccleſia requiritur Beneplacitum Apoſtolicum.*
11 *Beneplacitum Apoſtolicum hodie non præſumitur niſi poſt* 100. *annos.*
12 *Beneplacitum Apoſtolicum non conualidat alienationem factam ab Eccleſia niſi conſtet de cauſa alienationis.*
13 *Solemnitates in alienatione rerum Eccleſiæ, requiruntur ad euitandas fraudes.*
14 *Clauſula ſublata, & decretum irritans tollunt omnem conſuetudinem.*
15 *Vicarius Canonicus non auctorizat contractum ad fauorem Canonicorum.*
16 *In Contractu ad fauorem Eccleſiæ vtilitas debet eſſe reſpectu Eccleſiæ non ſingulorum.*
17 *Vtilitas Eccleſiæ pro alienatione debet eſſe certa non dubia.*

DECISIO CXL.

SVper cenſu ſcut. 1000. monetæ, impoſito anno 1616. per Capitulum Eccleſiæ Collegiatæ Oppidi de Villa Franca, plures, & diuerſæ latæ fuerunt ſententiæ, inter ipſum, & Patres Societ. Ieſu, eiuſdem Oppidi, ex perſona Gabriellis Robles, & vltima fuit Rotalis, conformis duabus ſuper nullitate, à qua interpoſita appellatione à Patribus, qui cùm prætenderẽt habere etiam ipſi tres ſententias conformes, ſuper validitate, ſignatura reſcripſit, cum clauſula, *conſtito hinc inde de tribus*, quo dubio, per me propoſito, Domini reſponderunt, conſtare de tribus ad fauorem Capituli.

Prima enim lata fuit à Reuerendiſs. Nuncio Hiſpaniarum, altera ab Ordinario Lucen., quæ primam confirmat. altera coram Dunozetto, vbi fuit pronunciatum, cenſum non ſubſtineri, ſicut in ſecunda ſententia fuerat pronunciatum; Vnde illarum conformitas, non poteſt controuerti, dum vna eſt confirmatoria alterius *gloſſ. in*
1 *Clem. 1. de re iudic. Rot. deciſ. 647. num. 1. part. 5. dec 292. eodem num. par. 6. & in Romana de Regardis 16. Ianuarij 1649. coram Dunozetto*, & ideo ſunt exequendæ, *vt in*
2 *d. Clement. 1. de re iudic. & dixit Rot. deciſ. 98. num. 3. in fine par. 1. rec.*

Nec validitas impugnari poteſt, ex eo, quod ſententia
3 Ordinarij Lucen. lata fuerit, non obſtante recuſatione illius, nam, cum talis recuſatio allegata, & oppoſita fuerit à procuratore non habente ſpeciale mandatum, non venit attendenda *Pariſ. conſil. 31. num. 112. libro 5.*
4 *Gratian. capit. 100. num. 44. Verall. deciſ. 348. num. 1. & 2. part. 1 lib. 1 coram Caual deciſ. 348. nu. 2. & cor. Duran. deciſ. 178. num. 1.*

Minùs ex eo, quod non potuerit Nuncius cauſam
5 committere Ordinario Lucen, poſtquam à Sanctiſs. per Breue Apoſtolicum certi executores fuerant deputati. Quoniam, cum Iudices delegati à Sanctiſs. fuerint iurati ſuſpecti, adeundo propterea, Patres Nuncium, vt aliũ ſobrogaret, neſciunt ipſi dare de nullitate, cui cauſam
6 præbuerunt *Bart l. 2. ff. de except. rei iudic. Alexand. conſ. 38. num 6 lib. 2. Ruin. conſ. 40. num 6. verſ. non obſtat lib. 2. Caphal conſil. 133. numero 125. Rot. coram Gregor. deciſ. 140. num. 10.* Cumque talis defectus non fuerit oppoſitus niſi poſt latam tertiam ſententiam aliarũ confirma-
7 toriam, amplius non ſuffragatur ex not. *per add. ad Gregor. deciſ 176. numero 15. in fine, Oſaſch. 17. de re iudic. Rot. in Oſcen. Parocchialis de Moran. 10. Decembris 1604. coram Lancellott. penes Marcheſ de Comm. nu. 1. part. 2. fol. 591. & in Romana domus 10. Maij 1638. coram Carillo.*

Iuſtitia verò manifeſtè apparet, ex deciſione edita coram Dunozetto, *die 27. Iunij* 1653. in qua probatur nullitas d. cenſus impoſiti à nonnullis Capitularibus, non ſeruatis ſolemnitatibus, & ſine iuſta cauſa, de quibus
8 *in cap. ſine exceptione 12. quæſt. 2. cap. præſenti*, cum ibi notatis *de reb. Eccleſ. non alien. libro 6. Redoan. quæſt. 51. cap. 7 numero 17. Rot. deciſ. 250 numero 1. coram Duran. & in Leodien. Dominorum 25. Iunij 1689. cor. Eminent. Corrad.* quibus deficientibus, impoſitio cenſus, quæ eſt ſpecies alienationis ſubſtineri non valet. *Bald. in l. iubemus, vbi Caſtr. & alijs, Cod. de Sacroſ. Eccleſ. Tiraq. de* 9
retract lignag § 1. gloſſ. 6. num. 6. & alios adducit *Corbul. de cauſ. priuil. ob alien. fact. vtroq. Domino ampliat. 49. numero 4. Burg. de Landem. par. 2. ſuſp. 20. n. 5. Rot. dec 300 num. 2. 3. part. 4. diuerſ.*

Solemnitas deficit, quia non probatur interueniſſe Beneplacitum Apoſtolicum, in alienationibus rerum Eccleſiaſticarum omninò requiſitum, ab *extrau. ambitioſè de reb. Eccleſ. non alien. Duran. deciſ. 238. numero 26.* 10
Quarant. in Summ. rerum Bullar. verb. alienatio rei Eccleſiæ, num. 24. quod nequaquam præſumi poteſt, ex curſu temporis, nam hodiè talis præſumptio non ſufficit, ad inducendum Beneplacitum; ſed lapſus temporis centenarij, vna cum obſeruantia requiritur, iuxta *conſtit. S.* 11
M. Vrbani 8. de præiudicialibus Eccleſiarum editam anno 1641. & firmauit *Rot. in Barchinonen. exemptionis 13. Iunij 1646. coram Eminentiſs Corrado*, & vbi etiam præſumi poſſet, adhuc non ſuffragaretur; Quia cum nulla detur probatio cauſæ imponendi cenſum, ſcilicet neceſſitatis, vel euidentis vtilitatis Eccleſiæ, Beneplacitũ non releuat, vt probat *Sarmient de reddit. bonorum Eccleſ.* 12
cap. 2. num. 2 par. 1. Caſtr. Pala oper moral. part. 2. tract. 12. gloſſ. 6 punct. 15. num. 5. & dixit Rot coram Merl. deciſ. 764. num. 9. comprobata *in Feroſempronien. bonorum 4. Martij 1641. coram Reuerendiſſ. Tarraconen. impreſſ. in rec. deciſ. 10. num. 15. par. 9.*

Non obſtat conſuetudo, illarum partium, deueniendi ad alienationem bonorũ Eccleſiæ, ſine aſſenſu Apoſtolico, nam vltra, quod ex teſtibus potiùs conſtat, de cõtrario, nimirum, quod factis aliquibus diſtractionibus, inconſulto Romano Pontifice, illæ fuerunt declaratæ irritæ, & caſſæ. Talis conſuetudo nequit adimere ſolemnitatem huiuſmodi, ne aperiatur via fraudibus, ad quas euitandas emanarunt conſtitutiones Pauli Secundi *in Extrau ambitioſè, & Vrbani*, cum clauſula, *ſublata*, 13
& decreto irritanti, quæ tollunt omnem contrariam conſuetudinem *Rot. d. dec. 764. nu. 15. apud Merl.* & reſpon- 14
ſum fuit *in Aretina Vnionis 8. Martij 1652. cor. R. P. D. Veroſpio, & in Cæſenaten. ſeu Sarſinen. Laudemiorum 19. Iunij 1656. cor Reuerendiſſ. Albergato.*

Vlterius, quando non deberet interuenire Beneplacitum Apoſtolicum, requirebatur ſaltem licentia Ordinarij, & tamen fuit adhibita ſola licentia Vicarij, qui vt Canonicus, non poterat auctorizare contractum, ad proprium commodum, vt in ſimili, *Soccin. Sen. l. prima, §. fuit quæſitum num. 6. ff. ad Trebell. & conſ. 112. numero 4. lib. 1. Clar. §. donatio quæſt 6 num. 7 Burati. deciſ 49 num. 3.* 15
& eſt textus *in l. qui huiuſmodi vbi Iaſ. num. 2. ff de iuriſd. omn. Iud.*

Cauſa vero, neceſſitatis vel euidẽtis vtilitatis, prorſus excluditur, quia tum ex tractatibus ſuper hac re capitulariter habitis, tùm ex licentia Vicarij, & ex ipſo inſtrumento cenſus, & teſtibus deſuper examinatis, nulla deducitur cauſa, niſi, quod cenſus fuit impoſitus, pro indigentijs Canonicorum, quodque pecuniæ debebant inter ipſos diuidi, prout diuiſæ fuerunt, & in proprios vſus conſumptæ; Vnde cenſus à nullitate ſaluari non poteſt, cum non ſufficiat, vt pecuniæ verſæ fuerint in vtilitatem ſingulorum de Capitulo, ſed in vtilitatem 16
Eccleſiæ, & pro eius neceſſitate ſubroganda erogari debuiſſent *ad text in dict. cap. ſine exceptione* 12. *quæſt. 2. & in cap. 1. de reb. Eccleſ. non alien. Redoan. de reb Eccl. non alien quæſt. 20. num.* 101. & in ſpecie reſpondit, *Rot. deciſ. 705. num. 2. part. 1. rec. & in Pampilonen. alienationis 13. Ianuarij 1649. coram Bichio.*

Nec pro ſufficienti cauſa, releuat annonæ penuria, quæ, in illis partibus, vigere dicebatur, etenim illa, vt fuit reſponſum, in prima deciſ. non erat talis, vt cogerentur Canonici deſerere ſeruitium Eccleſiæ, quinimò plerique

que

Digitized by Google

que eorum poterant, ex proprijs redditibus, ſe honorificè ſubſtentare. Vtilitas, autem, Eccleſiæ in qua potiſſimè conſiſtit validitas alienationis bonorum illius, de-
17 bet eſſe certa, & indubitata, non autem dubia, quemadmodum inquit *tex. in d. c. ſine exceptione* ibi, *ad eligat. quod non ſit dubium profuturum Eccleſia*, & dixit *Rot. deciſ. 702. num. 52. coram Merlin. & in Comen. pecuniaria 14. Martij præteriti coram R. P. D. Bourlemont §. deficit etiam*.

Et ità Capitulo tantum &c.

R. P. D. Priolo.

Bononien. Fideicommiſſi de Monterentijs.

Mercurij 22. Iunij 1661.

ARGVMENTVM.

Renunciatio fideicommiſſi conditionalis, licet induci poſſit, ex diuiſione, hoc tamen habere locum non poteſt, quando diuiſio eſt facta à procuratore non habente mandatum ſpeciale renunciandi; Nec præiudicat principali approbatio diuiſionis, niſi, conſtito, quod habuerit notitiam renunciationis fideicommiſſi.

SVMMARIVM.

1 *Inuentarium, probat bona fuiſſe teſtatoris.*
2 *Tam contra hæredes, quam habentes cauſam ab eis.*
3 *Et idem probant diuiſiones, & venditiones.*
4 *Fideicommiſſario competit immiſſio in bonis fideicommittentis.*
5 *Diuidentes poſſunt ſibi ad inuicem remittere fideicommiſſum.*
6 *Remiſſio fideicommiſſi, debet eſſe clara, & euidens.*
7 *Nulla facta mentione fideicommiſſi, non poteſt dici renunciatum.*
8 *Etiam ſtante promiſſione euictionis.*
9 *Promiſſio euictionis non comprahendit euictionem ſequutam ex qualitate bonorum.*
10 *Ex facultate alienandi, & diſponendi renunciatur fideicommiſſo.*
11 *Fideicommiſſum non poteſt dici renunciatum, quandò diuiſio eſt facta à procuratoribus.*
12 *Nemo præſumitur velle id quod non poteſt.*
13 *Fideicommiſſum ignoratum, non poteſt dici renunciatum.*
14 *Approbatio eorum, quæ fecit procurator reſtringitur ad valide geſta.*
15 *Approbatio non præiudicat, niſi conſtet de nullitate actus approbati.*
16 *Fundus dotalis reſtitui debet.*
17 *Nec datur pretium in alijs corporibus.*
18 *Mobilia alienata imputantur in detractiones.*
19 *Alienationes, vbi ſunt excedentes detractiones prima in illas imputantur.*
20 *Poſteriores ſunt nulla.*
21 *Auth. res quæ, non habet locum, niſi conſtet de dotis conſtitutione.*
22 *Iudex priuat poſſeſſorem ſua poſſeſſione.*
23 *Et eam transfert in immiſſum.*
24 *Sententia lata contra carceratum, eſt nulla.*
25 *Contra, quando poterat conſtitui procurator.*
26 *Per contradictas procedi non poteſt quando pars comparet.*
27 *Manutentio non datur non tranſportatis actis prima inſtantia.*

DECISIO CXXXXI.

Defuncto Carolo Monterentio, ſcriptis ſibi hæredibus, Iulio, & Franciſco filijs, eiſque ſine filijs, decedentibus, ad inuicem ſubſtitutis, nacti ſunt, Iulius, & Franciſcus ſucceſſionem paternam, & paulo poſt aditam hæreditatem, deuenerunt ad diuiſionem bonorum, mediantibus procuratoribus, ad hunc effectum conſtitutis; cum autem, Iulius portionem ſuam penè totam diſtraxerit, & ob illius prædeceſſum, ſine filijs, purificata fuerit d. ſubſtitutio reciproca, inſurrexit Franciſcus frater, contra tertios poſſeſſores, & vigore mandati de immittendo, Auditoris generalis Bononiæ, cæpit poſſeſſionem nonnullorum bonorum, quæ ab Alexandro Pellicano detinebantur; Verum quia, in gradu appellationis obtinuit ipſe ab A. C. mandatum de manutenendo, dubitaui; An, & cui ſit danda manutentio: Sed Domini noluerunt capere reſolutionem, niſi præuio examine boni iuris, ſuper quo hodie cauſa reproposita reſponderunt conſtare de bono iure Franciſci, etiam ad effectum manutentionis.

Siquidem bonum ius, reſultat ex fideicommiſſo prædicto, cuius exiſtentia non controuertitur, ſicut etiam purificatio ad fauorem Franciſci, & quod bona, de quibus agitur, proueniant ab hæreditate Caroli fideicommittentis, deſumitur, tum ex inuentario confecto ab hære-
dibus, quod probat omnia, in eo, contenta fuiſſe teſta- 1
toris, tam contra ipſos hæredes, quam habentes cauſam
ab illis, ad tradita per *Bart. Bald & alios in l. cum tale §.* 2
Titius ff. de condit. & demonſt. & per Bald. in l. fin. §. 1. C. de iur. delib. Pariſ. conſ. 45. num. 20 lib. 2. Decian. conſ. 76. num 8. lib. 3. Rot. in Viterbien. pecuniaria 3. Martij 1659. coram Reuerendiſs. Papien.

Tum etiam in diuiſione, & ex ipſomet Inſtrumento venditionis à Iulio factæ, ad fauorem Alex. vt dictum
fuit, *in Bononien. fideicommiſs. de Bolognini 4. Iulij 1653.* 3
coram Eminen. Celſo & in Romana Cenſus Iunij 1655. coram Eminentiſs. Cerro.

Quibus concurrentibus, fideicommiſſario competit immiſſio, ex remedio *l. fin. C. de edicto D. Adr tollen.* vel vtil. ſalu. inter. *Grat. conſ. 46. num. 20 lib. 1. Pereg. de fi-
deicommiſs. art. 48. num. 55. & Rot. dec. 131. & 237. vtrobi-* 4
que num. 1. par. 1. rec. ac in alijs.

Nec ex eo, quod inter Iulium, & Franciſcum facta fuerit diuiſio, eademque bona obuenerint, in perſonam Iulij, cum clauſula, ad habendum, & pleno iure, diſponendum, ſub obligatione manutentionis, euictionis, cenſe-
tur tale fideicommiſſum conditionale remiſſum, licet 5
enim diuidentes poſſint illud ſibi inuicem remittere, tamen ad hunc effectum, remiſſio debet eſſe clara, & expreſſa, vel quæ indubitata reſultat, ex cauſa diuiſio-
nis, ad *tex. in l. cum pater §. hæreditatem ff. de leg. 2. Bart.* 6
in l. qui Roma §. duo fratres num. 11. & 12. ff. de verb. oblig. ibique *Rip num. 38. & 39. Bald. conſ. 367. num. 1. lib. 4. Dec conſ. 495. num. 17. Rom conſ. 403. num. 1. Alex conſ. 208. num 4. lib. 6. Oſaſch. deciſ. 112. num. 14. & Rot. deciſ. 66. num. 2 par. 3. rec.*

Vndè, cum, in inſtrumento diuiſionis, nulla fuerit expreſſa mentio renunciationis fideicommiſſi, minuſuè deprehendatur, ex vi verborum, non poteſt dici de eo, fuiſſe, aliquo modo, tranſactum, aut illi renunciatum,
vt notant communiter Doctores, in *d. l. qui Roma §. duo* 7
fratres ff. de verb. oblig. & præ cæteris, *Caſtren. num. 6. verſ. tunc autem videretur remiſſum, Corn conſ. 202. num. 4. per tot. Grat. conſ 17. num 44. lib. 1. Capra conſ. 89. num. 17. Boer. dec. 147. num. 11. Gabriel. comm. opin. lib. 4 de fideicommiſs. concl. 1. num. 10.*

Quæ concluſio procedit, non obſtante promiſſione
euictionis, & detentione, quia, ſicuti per ſimplicem 8
diuiſionem, non cenſetur fideicommiſſum remiſſum, ita nec per promiſſionem euictionis, & detentionis, cum huiuſmodi clauſulæ referantur, quidem ad executio-

nem,

Digitized by Google

nem, & obſeruantiam diuiſionis, pro facto ipſorum diui-
dentium, ſed non includant euictionem, & litem prouenientem, ex natura, & qualitate bonorum, vt probat
10 *Alex in d. §. duo fratres num. 30. verſ. præterea* ibique
*Iaſ. num. 33. Rip. num. 45. ff. de verb oblig. Pereg. de fideic.
art. 12. num. 65.* & dixit *Rot. coram Buratt. deciſ. 89. num.
8. & ſeqq. & in Romana fideicommiſſ. de Maximis* 11.
Ianuarij 1649. *coram Reuerendiſs. Decano.*

Clauſula verò, *ad habendum*, & *pleno iure diſponendum*, non videtur vrgere, nam, eſto, quod, ex facultate alienandi à partibus ipſis, illius vigore, ad inuicem attributa, videatur inducta renunciatio fideicommiſſi conditionalis, in quibus terminis procedunt auctoritates in contrarium adductæ, ſecus, tamen eſt, quando prout hic, facta fuit diuiſio à procuratoribus non habentibus ſpecialem facultatem remittendi fideicommiſſum, ſed ſimpliciter ad diuidendum, & acceptandam partem diuiſam, tunc enim, per talẽ diuiſionem, quibuſcumque clauſulis concepta ſit, non dicitur renunciatum fideicommiſſo, de futuro, vt declarat *Soccin. Sen conſ. 251 num. 19. verſ.
11 ex quibus patet ſolutio lib. 2. Alex. d. conſ. 208. num. 5. & 6.
lib. 6. Odd. conſ. 49. num. 8.* & reſpondit *Rot. cor. Buratt d.
dec. 89. num. 16. & in d. Roman. fideic. de Maximis 11. Ian.
1649. cor. Reuerendiſs. Decano, §. quæ fortius.*

Nam quemadmodum procuratores iſti, non potuiſſent, ex defectu facultatis, per pactum ſpeciale remittere inter fratres fideicommiſſum, ita, metiendo voluntatem, à poteſtate, nec cenſent, per clauſulam illam, voluiſſe id,
12 quod non poterant, iuxtà deducta per *Rip. d. §. duo fratres
num. 80. Roman. d. conſ. 403. num. 5. Soccin. d. conſ. 25. num.
19. Alb. conſ. 29. num. 16.* quin imo non ſolum non habebant facultatem huiuſmodi, ſed nec minor ſcientiam fideicommiſſi, cum, de eo, nec, in mandatis, aliqua mentio præceſſerit, nec, in ipſo inſtrumento diuiſionis, habita fuerit; vndè nullo modo, cenſentur cogitaſſe renuncia-
13 re fideicommiſſo, quod ignorabant, vt benè deducit idem
Rom d. conſ 403 num. 6. Ode. d conſ. 49. n. 9.

Approbatio diuiſionis, per ſubſecutam poſſeſſionem fratrum portionis diuiſæ, non releuat, quia reſtricta cenſetur ad ea, quæ valide facta fuerunt ab eorum procura-
14 toribus, non autem extenditur ad renunciationem fideicommiſſi, pro qua deficiebat facultas; illa enim, non præiudicat niſi indiuidualis notitia iuris, & facti in approbante iuſtificetur, ex adductis per *add. ad Gregor. dec. 209.
15 num 8.* & ità huic obiecto reſponderunt *Soccin d. conſil.
251 num 21. Alb. d. conſ. 29. nu. 76. Odd. d. dec. 49. num. 10.
Rot. d dec. 89 num. 17. quod Buratt & d. Romana fideic. de
Maximis cor. Reuerendiſſ Decano, §. ratificatio.*

Nec prædicta euitantur, ſub prætextu detractionum, ex perſona Iulij competentium, etenim, reſpectu dotis maternæ corruit prætenſio, dum illa conſiſtit in prædio Rubani, & Gazzanigi, quæ fuerunt tradita, pro fundo dotali, adeò vt eadem reſtitui debeant, nec pretium repe-
16 ti poſſit, ſuper alijs corporibus, *l. fin C. de pact. dotal. Bar-
17 boſ. in l. ſi æſtimatis 51. num. 35 ff. ſol matrim Rot. apud Ca-
naler. dec. 574. num. 2. cor. Merl. dec. 792. num. 1. & in Rom.
fideic. de Donatis 7. Iunij 1660. cor. Emmen. Cerro.*

Quoad legitimam, & Trebellianicam ceſſat obiectum ex quo Iulius ante alienationem controuerſam, diſtraxit mobilia valoris librarum 12. mil. cum tamen pro dimidia dumtaxat alienare potuiſſet. Ideoque pro dimidia lib. 6000. tenetur pretium reſtituere fideicommiſſario, vel in ſuas detractiones imputare, *Honded. conſ. 59. num. 14. lib.
18 2. Merl de leg. lib. 2. tit. 2. qu. 6. num. 9.* & ex pretio Anzolæ tornatorarum 140. alienauit tornaturas 16. ex quibus alienationibus etiam pro reliquis tornaturis 14. deficientibus legitima, & Trebellianica quæ ſemis erat, fuit abundè conſumpta cũ primę alienationes cedant in detractio-
19 nes debitas, vltimæ, verò, retractentur ad *tex. in l. Marcel-
20 lus §. res quæ, ff ad Trebell Rot in rec. dec. 399. num. 28. &
29.* cum alijs per *add. ad Gregor. dec. 580. nu. 8. & in d. Romana fideic. de Donatis, §. de ſua tamen.*

Præterea verò, detractionis dotis Iacobæ vxoris eiuſdem Iulij, à qua cauſam habet idem Alexander, tollitur, ex quo, de ea, nulla datur iuſtificatio, & ideò fruſtrà prę- 21
tenditur illam extrahi ex bonis fideicommiſſarijs, in vim
auth. res quæ C. comm. de leg.

Conſtito, igitur, de bono iure Franciſci, dixerunt Domini, eidem dandum eſſe mandatũ de manutenẽdo quo docet de eius poſſeſſione, per inſtrumentum appræhenſionis illius, vigore ſententiæ, & mandati auditoris gene- 22
ralis Bononiæ, quo ſtante. Alexander omnem poſſeſſionem amiſit, cum iudex priuet poſſeſſorem, ſua anteriori poſſeſſione, illamque transferat in immiſſum, *l. iuxtà
poſſidet, ff. de acquir. poſſ. Angel. in l. quam poſſidere, §. qui ad* 23
*nundinas, num. 2. in fin vbi Iaſ. num. 20. ff. eod. Rot dec 305.
num. 1. par. 6. rec. & in Vercellen. manutentionis* 28. *Iunij*
1655. *cor Bichio.*

Non obſtat, quod ſententia lata fuerit, Alexandro tūc in carceribus, detento, & propterea nulla ſit, tanquam lata contra carceratum. Quia, cum Bononiæ non deficiat copia patronorum cauſarum, imo Alexander, ſpatio 24
vnius anni, & vltrà comparuerit, per procuratorem, à quo cauſa ſemper deluſa fuit, debebat tunc etiam procuratorem mittere qui cauſam defenderet, atque ita proceſſus rectè ſubſtinetur, iuxtà Theoricam *Bart. in l. is qui
reus num 14. ff. de publ. iudic. Vand. de nullit ex defectu iuriſd & vndè ac quib. mod. num. 161. verſ. ſi quis Pariſ. conſ.
102. num. 5. lib. 4. Farinacc. de Inquiſ. q. 11. numer. 54. verſic.* 25
contrarium.

Data autem, validitate, ac iuſtitia ſententiæ predictę, non ſuffragatur eidem ſubſequens decretum manutentionis reportatum ab A.C. quod vlterius nullum eſt, tum quia proceſſum fuit, per contradictas, licet in actis comparuerit procurator Franciſci citatus ab eodem Alexandro, quod nequaquam fieri potuit, vt probat, *Gratian. c.
686 num. 19. & 27. Rot. cor. Burats. dec. 409. nu.* 12. ibique 26
add. & dec. 193. nu. 7. par. 8. rec. Tom, ex eo quod manutentio decreta fuit, non tranſportatis actis prioris inſtantię, vt omninò opus erat, *Rot dec. 131. num. 8. & 264. nu.
12. apud eandem Buratt.* & in ſpecie apud *Poſth. de ma-* 27
nut dec. 62. leg ſecunda num. 3.

Et ita vtraque parte &c.

R. P. D. Priolo.

Carpentoraten. Hæreditatis.

Luna 27. Februarij 1662.

ARGVMENTVM.

Licet libertas contrahendi matrimonium impediri, aut reſtringi nequeat, poteſt tamen, quis inuitari ad certas nuptias, ſub ſpe lucri acquirendi: Nec valet diſpenſatio nubendi contrà præceptum teſtatoris, niſi narretur ſubſtitutio facta in caſu contrauentionis.

SVMMARIVM.

1 *Matrimonia gaudere debent plena libertate.*
2 *Sub ſpe lucri quis inuitari poteſt ad certas nuptias.*
3 *Præceptum teſtatoris licitum, & honeſtum, eſt ad vnguem adimplendum.*
4 *Diſpenſatio, & licentia eſt ſubreptitia, quando non narratur ſubſtitutio alicuius, in caſu contrauentionis.*
5 *Subreptio inducitur, ex taciturnitate eorum, quæ concedentem retraxiſſent.*
6 *Priuatio hæreditatis delatæ, dicitur pœna.*
7 *Nemo cogi debet, metu pœnæ, ad contrahendum matrimonium.*
8 *Amiſſio lucri non dicitur pœna.*
9 *Præceptum nubendi cum aliquo ſub ſpe lucri valet.*
10 *Intentio Pontificis præſumitur ſecundum ius.*

11 *Præ-*

11 *Præiudicium tertij, de quo poterat cogitari non eſt narrandum in gratia.*
12 *Scientia generalis non ſufficit, quando id, quod tacitum fuit retraxiſſet concedentem.*
13 *Præiudicium tertij, non eſt narrandum in gratia de ſui natura præiudiciali.*
14 *Papa &c. non cenſetur habere notitiam eius, quod ex ſpeciali iure debetur.*
15 *Subreptio ceſſat, ceſſante dolo, & malitia.*
16 *Contra, quando eſt tertij præiudicium.*
17 *Petens gratiam, pro aliqua re, dicitur in mala fide.*
18 *Mala fides colligitur ex præſumptionibus.*
19 *Declarationi Principis de coram ſe geſtis ſtandum eſt.*

DECISIO CXLII.

PRælegatum relictum Catharinæ, & Spiritę ſororibus, à Matthęo patre, ſub cõditione nubendi, duobus filijs Pauli de Beauuis, & ſi alterutra ſecùs nupſerit, pleno iure pertineat alteri, reſolutum fuerat lucrari potuiſſe Catharinam, licet vni ex filijs Pauli non nupſerit, in vim diſpenſationis Apoſtolicæ, ſed repropoſito iterùm dubio, Domini contrariam opinionem ſunt amplexi.

Haud enim ambigi poteſt, quin iſtud prælegatum fieri potuerit; Nam, & ſi matrimonia gaudere debeant
1 plena libertate, tamen non eſt prohibitum, ſub ſpe lucri
ad certas nuptias inuitari, *l. Titio 100. § primo, ff. de condit. & demonſtr. l. 1. vbi Iaſ. C. de inſt. & ſubſt. Gomez. va-*
2 *riar. reſolut. libro 1. capit. 44. numero 1. libro 3. Surd. conſil. 211. numero 22. Rot. diuerſ. par. 1. deciſ. 433. num. 2. &
3. in recent. part. 5. deciſ. 44. num. 16 in Romana hæreditatis 8. Iunij 1637. coram Coccino,* licèt ab ea receſſum fuerit, ex alio capite, *ſub die 30. Maij præt. coram Me, & in Anconitana legati 30. Maij 1642. cor. Bichio.*

Cùm itaque Catharina matrimonium, cum extraneo contraxerit, amiſit commodum prælegati, & illud in totum fuit acquiſitum Spiritæ, quæ, vni ex filijs Pauli nupſit iuxtà Pauli præceptum, quod vti licitum, & honeſtum erat ad vnguem adimplendum *Oldrad.*
3 *conſil. 16. num. 1.* quem ſequitur *Aret. in l. ſi ita ſtipulatus fuero, § ſi ſibi nupſero, ff. de verb. oblig. Sanch. de matrimon. lib. 1. diſput. 33. num. 6. & ſeqq. Mart. de ſucceſſ. leg. quæſt. 14. num. 45. Molin. de Primog. Hiſpan. lib. 2. capit. 13. num. 14.*

Huic ſententiæ non refragatur diſpenſatio Apoſtolica, quia gratia viſa fuit ſubreptitia, ex defectu inten-
4 tionis, cum non fuerit narratum, quod prælegatum relictum, per viam conditionis huiuſmodi, ea non impleta acquirebatur Spiritæ, quod ſi fuiſſet expreſſum, potuiſſet reddere Sanctiſſimum difficiliorem, & proindè non poteſt Catharinæ impetratio ſuffragari, vt poſt
5 *Abb.* & alios tradit *Felin. in capit. ſuper literis numero 8. verſ. exprimenda ſunt de reſcript. Honded. conſ. 27. nu. 52. lib. 1. Caſſad. deciſ. 12. num. 14. de Presb. Mant. deciſ. 214. num. 12.*

Sed fuit narratum dumtaxat, quod ipſæ ſorores erant inſtitutæ hæredes vniuerſales, quodque ſi Catharina non impleret conditionem, non poſſet conſequi ex dicta hæreditate, niſi ſcuta 3000. quæ quidem narratiua faciliorem reddit Pontificem ad concedendam diſpenſationem. Aliud enim eſt hæreditate iam quæſita, priuari, aliud ab acquiſitione lucri conditionalis arceri; cum enim agitur de priuatione hæreditatis delatæ, agitur de pœna, *Bartol. in l. paterſ. numero 2. ff. de*
6 *hæredit. inſtit. Peregrin. de fideicomm. artic. 11. num. 92. Gionagn. libro 1. conſ. 93. numere 23. & 32.* & ideò Pontifex de facili Indulſit diſpenſationem, ſe conformans iuris diſpoſitioni, ſecundum quam nemo debet cogi, metu pœnæ, ad contrahendum matrimonium, *capit. Gemma de ſponſal. Sanchez. de matrimonio, libro 1. diſp.* 7
33. numero 3. Cyriac. controu. 451. num. 79. & 80. Rot. in d. Anconitana legati 30 Maij 1642. coram Bichio, & in Romana, ſeu bonorum hæreditatis 26. Iunij 1647. coram Reuerendiſſ. Papien.

Cum vero agitur de adeptione lucri, ſub conditione, aut modo adiecto conceſſi, non poteſt conſiderari in ea aliqua pęna, *Bartol. Angel. & Imol. in l. prima, ff.* 8
de condit. Inſtit. Caphal. libro 3. conſil. 52. numero 14. & 28. Menocch. conſil. 78. numero 3. cum alijs cumolatis *in deciſ. Surd. 232. numero 1. & ſeqq.* Vnde ſi Pontifici fuiſſet expreſſum Prælegatum factum tantummodò ſub conditione nubendi, cum filijs Pauli, quodque, in defectum conditionis, acquirebatur Spiritæ, vel non dediſſet, vel difficiliùs conceſſiſſet diſpenſationem pariter ſe conformans diſpoſitioni iuris, ſecundum quam licitum eſt, lucri ſpe, ità aliquem conditione, vel modo adiecto, inuitare ad matrimonium contrahendum, 9
vt eo non contracto, lucrum illud amittat ſicuti probatum eſt. Ac ità præſumi intentionem Pontificis iuri conformem, notat *Iaſ. in l. iuſtitia, numero 11.* 10
ff. de Iuſt. & iur. Decian. conſil. 33. numero 5. Aldobrand. conſil. 1. numero 113. Menoch. de præſumpt. lib. 2. præſumpt 9. per tot. Rot. diuerſ. part. 1. deciſ. 193. numero 4. & 5.

Nec defectus intentionis euitari poteſt, ex eo, quod ſub narratiua amiſſionis hæreditatis, Pontifex potuerit in genere cogitare, de præiudicio, quod inferebatur Spiritæ, iuxtà deducta per *Felin. in dicto capit. ſuper lite-* 11
ris regul. 5. & capit. nonnullis verſic. & ideo de reſcript. cum alijs relatis in deciſionibus contrarijs huius cauſæ *die 16. Decembris 1658. & 16. Martij 1660. cor. R. P. D. Beuilaqua.*

Quoniam, vltra quod non ſufficit ſcientia generalis, quando id, quod tacitum fuit, concedentem gratiam veriſimiliter retraxiſſet, ſi fuiſſet expreſſum, vt notat *Alexand. in l. ſi ab hoſtibus, numero 15. in fin. ff. ſolut. matrimon. Menocch. de arbitr. Iud. caſ. 201. numero 31.* 12
Eſtò, quod Papa cogitauerit ex tali diſpenſatione reſultare præiudicium Spiritæ, quoad portionem hæreditariam, ex quo gratia eſt de ſui natura præiudicialis, non tamen ſequitur, quod potuerit cogitare de eius præiu- 13
dicio, quoad prælegatum, quod ex ſpeciali diſpoſitione teſtatoris illi deferebatur, de quo Papa non habuit, nec præſumitur habuiſſe notitiam, vt dixit *Rot. in Aquaten. ſeu Nullius Beneficiorum apud Marcheſ. de* 14
commiſſ. parte 2. fol. 436. numero 4. apud Seraphin. deciſ. 1293. numero 4. & 5. & apud Merl. deciſ. 370. num. 6.

Nec releuat, quod Catharina, tunc minor ob ætatis ſimplicitatem, & ſexus potuerit credere, fuiſſe omnia legitimè geſta, nec de tempore contracti coniugij diſpenſationem, pati defectu; Et ideò ceſſante dolo, & malitia, ceſſet quoque ſubreptio, nam id procedit in 15
his, quæ non tendunt in alterius præiudicium, non autem in his, quæ competunt tertio, & princeps non conceſſiſſet, ſi ſciuiſſet illi competere, iuxtà *text. in capit. ſi conſtitutus, & ibi Abb. in ſecun. notab. de reſcript. Riminald. libro 1. conſil. 28. num. 8. apud Creſcent.* 16
deciſ. 10. numero 2. de Presb. & tradit *Honded. conſil. 27. num. 14. lib. 1.*

Remouetur autem difficultas, ex eo, quod Catharina antequam nuberet, adierat mediantibus agentibus ſub *die 23. Februarij 1657.* ſignaturam Sanctiſſimi, exponens, veram facti ſeriem, de ſibi relicto legato conditionali, & ſupplicans, pro eiuſdem prælegati conceſſione, ex gratia, ex quo colligitur ipſam dubitaſſe de viribus diſpenſationis, & ſic non poteſt dici, quando bona fide matrimonium contraxerit, ſed mala potius fide, dum timens, de ſuis iuribus, preces ita porrexit ad habendam gratiam, quæ imò fuit illi denegata à Sanctiſs., reſcribente ſignatura, quod Catharina vteretur iure ſuo; ſufficit, enim, hæc

Digitized by Google

malam fidem colligi, ex præſumptionibus, & cooiectu-
18 ris,prout facti qualitas dictat *Bart. in l.Celſus 27.num.18.
ff.de Vſucap.Bald in l·1 C de Vſucap.tranſ. Abb.conſil. 19.
nu 2.verſ.nam mala fides lib.2.Rum.conſ.170.in fin.lib.2.&
Burſatt.conſ.66 num.10.*

Eoque magis, quia idem Sanctiſsimus in alia demum
ſignatura, die 13. *Septembris* 1667. auditis, hinc inde,
partibus, declarauerit, quod, licet habilitauerit Ca-
tharinam, pro retinenda delata hæreditate, ſuæ, ta-
men, intentioois oon fuiſſe, illam habilitare pro ac-
quirendo prælegato conditionali io præiudicium Spiri-
tæ, imò quod diſpenſationem non conceſſiſſet, ſi tenor
teſtameoti fuiſſet expreſſus, huic, enim, declaratio-
19 ni Principis, de coram ſe geſtis ſtandum eſſe cauetur,
*in Clem. 1. vbi Imol. & aly de Probat Soccin. conſ. 266.
num.27.lib.2. Gabriel. de prob. concl. 2.num.5.part. 8. Rot.
rec par.1.dec.271.num.5. & par.8.dec.10.num.17. & cor.
Caualer. dec.612.num.5.*

Et ita vtraque parte &c.

R. P. D. Priolo.

Romana Succeſſionis,

28. *Iunij* 1660.

ARGVMENTVM.

Renunciatio iurata, per pactum, de non petendo, facta ab ea, quæ capit dotem, dicitur generalis, & compræhendit ius prouenieos vigore, *l. fœmina de ſecund. Nuptijs.*

SVMMARIVM.

1 *Ceſſante læſione, non datur reſtitutio in integrum.*
2 *Renuncians non poteſt redire ad bona renunciata.*
3 *Lucrum acquiſitum, vigore l.fœmina, acquiritur ipſo iure.*
4 *Dictio*, quomodolibet, *eſt vniuerſalis, & comprehendit omnem caſum.*
5 *Verbum*, poſſet, *reſpicit ius futurum.*
6 *Dictio*, oon alias, *eſt præciſa, & nullam interpretationem admittit.*
7 *Renunciatio facta in actu acquiſitionis dotis, latiùs interpretatur.*
8 *Renunciatio, per pactum de non petendo, improbatur à iure Ciuili.*
9 *Cum iuramento valet.*
10 *Sine læſione non datur reſtitutio in integrum.*

DECISIO CXXXXIII.

Conſtituit Aotonius Pellegrus in cap. Matrimooialibus dotem 3000. Veronicæ filiæ, pro omni,& toto eo, quod ipſa prætendere poſſet, ex bonis, tam paternis, & fratrum etiam defunctorum, quam poſteà in inſtrumento dotali tradidit, & coosignauit Blaſio, eius ſpooſo, & ſubiodè Veronica ſolutiooem,& conſignationem huiuſmodi cum ſolemnitatibus ratificauit, modo,& forma, conteotis in dd.capitolis, & ioſtrumeoto dotali, cum autem, prædicta Veronica, nihilominus ſuccedere in bonis maternis,& fratrum prædefuoctorum,tam ante, quam poſt contractum matrimonium,contenderet,cumque in Rot.ſuper hoc fuiſſet, in grado appellationis introductum iudiciũ,propoſito dubio, reſponderunt Domini, contra D.Verooicam, ei, ſcilicet, obſtare propriam renunciationem, & ità ſemel atque iterum fuit pronuociatum, vndè, commiſſa cauſa reſtitotionis in integrum, cum clauſula ſine præiudicio duarum conformium,hodie, me proponente,reſponſum fuit non conſtare de cauſis prætenſæ reſtitutionis.

Fundamentum,enim,reſtitutionis in integrum,eſt læ-
ſio,quæ ſi ceſſet, prout io præſenti ceſſat, non eſt locus
reſtitutioni.*l.minor,& ibi gloſſ.ff de minor.Innoc.in c.audītis* 1
*& in c.ex literis de reſtit.in integrum Rot dec.1.in nouiſſ eod.
tit.cor.Duran.dec.289.num.1.cor Seraph.dec.634.n. 1. &
1238.nu.1.in rec.dec.34.num.1.part.2.*

Læſio, autem, ceſſat, quia validitas ſententiarum,non
controuertitur;Iuſtitia,verò,remanet probata ex eo,quia
dum Veronica, poſtqoam ab Antooio patre, obtinuerat
dotem ſcutorum 3000, renunciauit bonis paternis, ma-
ternis,& fraternis,cum iuramento,& omnibus ſolemnita-
tibus adhibitis,vtique, ad bona renunciata amplius redi-
re non poteſt *l.quæritur,§.ſi venditor ff.de ædil.edict.l.Hæ-* 2
*rennius in princ ff.de euict.l.ſi quis iuſiurandum,Cod.de reb.
cred.Rot.dec.125.nu.4.part.5.rec.& cor.Mant.dec.356.n.3.*

Non obſtat, quod bona fratrum prędefunctorum fue-
runt, ipſo iure acquiſita Veronicæ, ob tranſitum patris
ad ſecuodas ooptias,per *tex in l fœmina, § illud, C. de ſe-
cund.nupt.*quodque eius diſpoſitio procedat tam in mu-
liere quam in viro, ex eo quod pœnę ſecundo nubentiũ
communes ſint vtrique parenti,vt explicat.ibi *gloſſ.verb.* 3
*poſſeſſione delata Dec.conſ.87.num.3.Rot.cor.Buratt. deciſ.
82.n.2.cum ſeqq.& in Aſculana hæreditatis 19.Iunij 1648.
coram Emin Celſo.*

Quia, cum renunciatio ſit concepta verbis ampliſſi-
mis,& io tempore, quo iam pater tranſierat ad ſecundas
nuptias,& duo fratres deceſſerant,vnus ciuiliter, per pro-
feſſiooem,alter naturaliter,ſuperſtite,dumtaxat, Io:Ba-
ptiſta,qui non deceſſit, vtique intelligitur ſub illa com-
præhensũ omne ius,quod Veronicæ, tunc temporis, cõ-
petebat,& competere poterat, in futurum, vt inferunt
verba illa, *quomodolibet prætendere poſſet,& non aliàs*,nam 4
dictio,*quomodolibet*, eſt vniuerſalis compræhenſiua quo-
rumcumque caſuum,& omnem modum iocludit *Menoc.* 5
de recuperand.rem.6.num.13.add.ad Buratt.dec.193.num.
15.& verbum,*poſſet* reſpicit etiam Ius de futuro *Bero.conſ.* 6
*130.nu.24.Surd.conſ.267.nu.25.Rot.cor. Buratt. dec. 226.
nu.7.*iuncta clauſula, *& non alias*, quæ adeò præciſa eſt,
vt de ſui natura, nullam ioterpretationem à verbis ſepa-
ratam admittat, ad notata per *Pariſ.conſ.19.num.11.Ro-* 7
*land.conſ.63.num.29.lib.4.Rot dec.446.nu.5.par,1. diuerſ.
&* ita deducitur in vtraque deciſ. huius cauſæ.

Quæ faciliùs veniunt admittenda, cum Veronica fue-
rit congruenter dotata,imò pinguiùs, quam eius qualitas
expoſceret,& vires patrimonij ſuppeterent, ità, vt eo mi-
nus ſit ambigendum,quin fuerit, in renunciatione com-
præhenſum totum id, quod ipſa ex hæreditatibus ma-
ternis,& fraternis, tam tunc viuentium,quam mortuorũ
prætendere poſſet,vt fuit conſideratom *in prima dec.§.vt* 8
*faciliùs cor.R.P.D.Alberg. & in ſecunda, §. & magis hac
coram Reuerendiſs.Papien.*

Fortius, quia renunciatio facta eſt, non ſolum per viã
ſimplicis renunciationis, ſed vlteriùs, per modom pacti
de non petendo,ibi, *pro omni,& toto eo quod ipſa quomodo-* 9
libet prætendere poſſet,& non alias;quod licet improbet lex
ciuilis *l pactum dotale,C.de collat.* tamen cum ſit firmatũ
iuramento,valet & eſt omninò ſeruandom, *iuxta tex.ex-
preſſum in c.quamuis de pact.Bero.conſ 51.nu.9. & per tot.* 10
*Rot.cor.Buratt.dec.394.num.1.confirmata cor.Merl. deciſ.
274.num.2.*

Conſtito, itaque de validitate,& iuſtitia ſententiarum
nulla poteſt coosiderari læſio, ſine qua non competit re-
ſtitotio io integrum, *Rot.dec.731.num.1 par.2.recent. &
cor.Emmen. Otthob.dec.40.in fin. & dec.50.* cum alijs in
princ. alleg.

Reu.

Digitized by Google

R. P. D. Priolo.

Rauennaten. Legitimæ.

Luna 28. Nouembris 1667.

ARGVMENTVM.

Matris legitima, quæ eſt tertia pars hæreditatis filij, deducto ære alieno, non minuitur, per legatum ei relictum, niſi conſtet, de acceptatione, in imputationem legitimæ, & de voluntate defuncti neceſſariò inducente imputationem.

SVMMARIVM.

1 *Matri debetur legitima in bonis filij.*
2 *Quæ eſt tertia pars hæreditatis.*
3 *In calculanda legitima detrahitur æs alienum.*
4 *Et legatum relictum alicui conſucceſſori ab inteſtato.*
5 *Legatum, iudicio teſtatoris, adeptum imputatur in legitimam.*
6 *Sed probari debet acceptatio legati.*
7 *Quæ acceptatio debet probari concludenter aliter quam per aditionem, & poſſeſſionem.*
8 *Quiſque præſumitur poſſidere titulo ſibi magis vtili.*
9 *Vſusfructus relictus vxori ſimul cum filio non reſtringitur ad alimenta.*
10 *Ius accreſcendi poſt ius quæſitum peculiariter datur in vſufructu.*
11 *In legitimam imputantur ſolum ea, quæ debentur purè, & ſine interuallo à die mortis defuncti.*
12 *Legatum non debet eſſe fruſtatorium.*
13 *Imputantur in legitimam ſolum ea bona, quæ ſpectabant ad defunctum.*
14 *Procurator, ſine ſpeciali mandato, non poteſt declarare voluntatem.*
15 *Donatio, inter viuos non imputatur in legitimam.*

DECISIO CXLIV.

IO: Baptiſta Bagnara, relicto Annæ matri, bonorum omnium vſufructu, vna cum facoliate; *di poter diſporre de' ſuoi beni fino alla ſomma di ſcudi 300.* ac legatis ſcut. 200. Tizzono, ex ſorore prædefuncta, nepoti, hæredem proprietariam ſcripſit Catharinam alteram ſororem; Tribus verò, menſibus elapſis, à morte Io: Baptiſtæ, eidem fato ſuccubuit Anna præfata, quæ prælegatis d. Catherinæ eiſdem ſcut. 300. propriæ diſpoſitioni, ex iudicio Io: Baptiſtæ, vt ſupra, præordinatis, Catherinam eius filiam, & Romualdum Tizzonum, ex alia filia nepotem, hæredes inſtituit, inter quos, orta lite, ſoper quantitate, & imputationibus legitimæ competentis Aonæ matri, in bonis Io: Baptiſtæ, emanarunt in partibus ad fauorem Tizzoni binæ ſententiæ ab A. C. in gradu appellationis reuocatæ: deuoluta, autem, cauſa ad Rotam, mihique commiſſa, dubitaoi; An, & quanta debeatur legitima, & quænam ſint imputanda.

Et quoad primam partem dubij nulla fuit controuerſia; Colligatotes, enim, ad inuicem conueniebant, com aperta loris diſpoſitione, tam circa debitum legitimæ, quæ matri, in bonis filij prædefun-
1 cti, defertur per *textus in l. nam etſi parentibus 15. ff. de Inoff. teſt. & in auth Presbyteris C. de Epiſc. & Cleric.* quam, circa illius, quantitatem, nempè, in tertia parte medietatis, ſeu portionis bonorum Io: Baptiſtæ, quæ Annæ matri obueniſſet, ſi, inteſtato defuncto ſucceſſiſſet, cum d. Catherina filia, & reſpectiuè ſorore teſtatoris hærede inſtituta iuxtà ſententiam *Bart.* ſpreto *Butrig.* comoniter ſequotam in ca- 2
ſo noſtro vt teſtantur, *Burſatt. conſ. 114. numer. 11. & conſ. 115. numer. 7. & 8. Gabriel. conſ. 94. num. 20. & ſeqq. lib. 1. Spada conſ. 300 numer. 1. & 2. lib. 4. Fachin. controu. 29. lib. 4. Gratian. diſcept. for. cap. 178. numer. 13. Bellon. de Iur. Accreſc. cap 6. quæſt. 16. numer. 109. & ſeqq. lib. 1. Rot. deciſ. 421. numer. 4. par. 4 diuerſ & in Sueſſana legitima 10. Martij 1662 §. item coram R. P. D. Taya.*

Detracto, tamen, in calculanda legitima, nedum
ære alieno teſtatoris, *l. Papinianus § quarta ff. de Inoff.* 3
teſtam. ſed etiam legato ſcut. 200 fauore Romualdi
Tizzoni ex ſorore nepotis, per Io: Baptiſtam relicto, tanqoam facto perſonæ, quæ, circumſcripto teſtamento, vna cum matre, & ſorore defuncti ab in-
teſtato conſucceſſiſſet, *Mareſcott. var. lib 1. cap. 10.* 4
numer. 9 Merlin. de legit. lib. 1. tit. 4. quæſt. 7 numer. 16. & poſt ipſum *Rot. deciſ. 39. numer. 15. repetita in deciſ. 421. numer. 8. par. 4. diuerſ. deciſ. 527. numer. 22. & 23. par. 5. tom. 2. & deciſ. 219. per tot. ſignanter numer. 7. par. 6. rec. & in Anemonen. legitima 22. Aprilis 1654. §. 1. coram Peutingerio.*

Quo verò ad aliam partem dubij, reſponderunt DD. nihil eſſe imputandum; quamuis, enim Io: Baptiſta matri reliquerit vſumfructum, ac facultatem diſponendi, de ſuis bonis, vſque ad ſummam ſcut. 300. ideoque videatur in legitima eſſe imputandum vtrum-
que legatum iudicio teſtatoris adeptum, *l. omnimo-* 5
do 30. & l ſcimus 36. §. repletionem ff de Inoff. teſt. Bart. in l. in quartam num. 10. ff. ad l. Falcid.

Factum, tamen, de quo agitur, huius concluſionis limites egreditur, nec patitur illius applicationem. Siquidem, reſpectu Vſusfructus, non docetur, quod mater eum acceptauerit, prout euidenter oſtendi de-
bet, ad effectum imputationis in legitimam, nec ad- 6
mittitor tacita, & æquiuoca probatio, reſultans, ex
poſſeſſione bonorum, aut aditione hæreditatis, *Spa-* 7
da conſ. 301. numer. 5. & 6. lib. 3. Pereg de Fideic. art. 36. numer 84. & ſeqq. Rot. in Bononien. fideicommiſſi de Luparis 14. Ianuarij 1661. §. fuit enim & §. ſeq. & 27. Ianuarij 1662. §. ad effectum coram R. P. D. Bourlemont. confirmata 2. Maij 1664. §. quantum coram R. P. D. Beuilaqua.

Hinc, igitur, non releuat, quod Anna, poſſederit bona hæreditaria, & nihilominus alia vlterius adducitur reſponſio, quod nempè mater bona poſſidere poterat ex alio titulo, ſibi magis vtili, & proficuo, cuius vigore, quilibet poſſidere ſemper præſumitur; *Alex conſ. 8. num. 19. verſ nec etiam probatur & num. 20. lib. 3 Menoch. conſ. 87. num. 64. verſ. quod maxime, & de Præſumpt. lib. 6. præſ. 5. num. 40.*

Alium, verò, vtiliorem, & antiquiorem poſſeſſionis titulum Annæ ſubminiſtrabat teſtamentum Andreæ Bagnaræ ſui viri, qui formalem vſumfructum vxori reliquerat, vna cum Thomaſia, & d. Io: Baptiſta, matre, & reſpectiuè filio eiuſdem Andreæ; Nec poteſt huiuſmodi Vſusfructus reſtringi ad alimenta, iuxtà conſuetudinem Bulgari, dum matri ſimul cum filio relictus apparet, ne idem legatum, diuerſo iure, cenſeatur; *Dec. conſ. 454. numer. 3. Rum. conſ. 39. numer. 3. ad finem lib. 2. Menoch. conſ. 578. numer. 3. & ſeqq. Gratian. diſcept. 70. numer. 49. & ſeqq. & diſcept. 573. numer. 7. 8. Rot. deciſ. 311. numer 35. par. 11. rec. in Fauentina Vſusfructus 20. Iunij 1664. coram Vereſpio, & in Firmana Vſusfructus 5. Iulij 1666. §. iuſtitia & §. ſeqq. coram R. P. D. Albergato.*

Digitized by Google

Vnde Thomaſia, & Io: Baptiſta, præmortuis, Anna potuit, iure proprio, retinere tertiam partem Vſuſfructus bonorum d. Andreæ Bagnaræ, alias, verò, duas portiones acquiſiuit, per ius accreſcendi, quod etiam, poſt ius quæſitum peculiariter datur in vſufructu per
10 *textum clarum in l. 1. §. interdum ff. de Vſufructu accreſc. gloſſ. in l. is qui compIures 92. verbo omnibus ff. de leg. 3. Bart. in l. re coniuncti numer. 49. verſ. fallit ff. eodem, Ciriac. controu. 51. num. 4.* & relatis concordantibus plene firmat *Bellon. de Iur Accreſc. c. 7. quæſt. 59. num. 103. & ſeqq.*

Reſpectu, verò, ſcut. 300. quæ, ad formam facultatis attributæ à Io: Baptiſta teſtatrice, Anna prælegauit Catherinæ, pariformiter excluditur imputatio, tum quia, poſt mortem filij non fuerunt matri ſtatim acquiſita, & attendi debebat diſpoſitio poſtmodum facienda, qua non facta, in hæreditate remanſiſſent, ſtantibus præſertim, illis verbis; *e non diſponendone s'*
11 *accreſca all'Infraſcritta ſua herede proprietaria*; Ideò locum habere non poteſt imputatio, quæ datur, dumtaxat, in ijs, quæ, poſt mortem debentis legitimam, ſtatim obueniunt purè, & ſimpliciter, abſque temporis interuallo, atque independenter à futuro euentu *Peregrin de fideicommiſs. art. 36. num. 112. & ſeqq. Merlin. de legit. lib. 2. tit. 2. quæſt. 1. num. 15. cum pluribus ſeqq.*

Tum, quia prorſus inutile fuiſſet tale legatum, ſi mater illum imputare debuiſſet, de qua, abſque vlla,
12 difficultate teſtatrix poterat ad libitum, tanquam de re propria, diſponere, omnemque alium intellectum reijcit ipſemet verborum contextus, eo enim, quod teſtator legauit facultatem, *di potere diſponere de' ſuoi beni fino alla ſomma di ſcudi* 300. clarã declarauit diſpoſitionem referri ad propria bona, non autem ad bona matris, qualia ſunt illa, quæ pro legitima ei deberen-
13 tur, ideoque ceſſat imputatio, ex doctrina *Bart. in l. vt Iuſiurandi, §. ſi liberis in fine, ff. de oper. libert. Bald. conſ. 84. lib 2, Surd conſ. 112. num. 83, Menoch. de Præſ. lib. 4. præſ. 109. num 6.*

Minus, denique, prætendi poteſt imputatio pro ſcut. 3500. quæ Io: Baptiſta anno 1645. donauerat matri, quoad vixerit, quoniam deficit expreſſa acceptatio, ad hunc effectum, requiſita, ex ſuperius allegatis, non attenta quadam proteſtatione facta per procuratorem Tizzoni cohæredis Annæ; quia ſine ſpeciali mandato, non potuit animum principalis declarare, nec ei
14 aliquod afferre præiudicium, *Rot. coram Coccin. deciſ. 326. num 4. & in Romana Emphyteuſis ſeu Deuolutionis Domorum 3. Iuly 1661. §. nec qualitatem, coram R. P. D. Albergato*; Ac extrà difficultatem duxit iuris Concluſio, quod valide donata, inter viuos, non ſunt
15 obnoxia imputationi *l. ſi illud 20 ad finem C. de collat, Rip. in l. in quartam numer. 143. ff. ad l. falcidiam, Merlin. de legit lib 2 tit. 2 quæſt 20. numer. 1. ſubdens numer. 16.* id procedere, quandò donata fuerint alimenta, *Seraph deciſ. 568. num. 1.* cum alijs allegatis *in Rauennaten. ſucceſſionis 31. May 1658. §. quo autem coram Me.*

Et ita vtraque parte &c.

R. P. D. Priolo.

Romana, ſeu Farſen. Bonorum.

Ven. 30. Aprilis 1660.

ARGVMENTVM.

Renunciatarius ingreditur in omnia iura renunciantis; & clauſula Conſtituti transfert poſſeſſionem ad quoſcumque effectus, etiamſi ſit poſita in omnibus bonis.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula cõſtituti transfert verã & realem poſſeſſionẽ.*
2 *Ad effectum manutentionis.*
3 *Operatur eoſdem effectus, quos vera traditio.*
4 *Renunciatarius ingreditur in omnia iura renunciantis.*
5 *Clauſula conſtituti, appoſita rei incertæ, non operatur.*
6 *Dictiones* omnia, & ſingula, *habent vim ſpecialis expreſſionis.*
7 *Tranſactio tollit præcedentem conuentionem.*
8 *Actus approbatus, non poteſt amplius impugnari.*
9 *Recognitio ſcripturæ, probatur ex teſtibus habentibus notam manum.*
10 *Teſtis inimicus non probat.*
11 *Apoca legitimè recognita non dicitur ſuſpecta.*
12 *Accedente maximè obſeruantia.*
13 *Exceptio falſitatis, niſi ſit clariſſima, non impedit manutentionem.*

DECISIO CXXXXV.

FVit reſolutum *die 27. Iunij præteriti*, Franciſco Olliuario, qui ſolus informabat, dandum eſſe mandatum de manutenendo, ſuper bonis, de quibus agitur, & hodie, ſuper iiſdem, repropoſito dubio, vtraque parte informante, Domini ſteterunt in deciſis.

Etenim, reſpectu bonorum, quæ inter ipſum Franciſcum, Andream, & Antonium fratres remanſerant indiuiſa, competit Franc. manutentio pro duabus, ex tribus partibus, nam quoad tertiam ſibi debitam, ex perſona propria, res tranſit ſine difficultate, & pars non controuertit, quo, verò, ad aliam tertiam partem ſpectantem ad Antonium habet intentionem fundatam, in renunciatione, & ceſſione ſibi ab eodem facta, addita clauſola conſtituti, per quam fuit in eundem tranſlata poſſeſſio manutenibilis, perindè, ac ſi ab initio illam poſſediſſet, cum clauſula conſtituti transferat veram, & realem poſ-
ſeſſionem *l quod meo ff. de acquir. poſſeſſ Rot. in rec. dec. 551.* 1
n. 4. p. 2. & dec. 2661. n. 15. par. 7. & ad hunc effectum manutentionis tradit *Poſt. de manut. obſeru. 55. nu. 11, Rot. pe-* 2
nes eundem dec. 89. nu. 6. dec. 180. nu. 2. & dec. 299. nu. 3. &
operatur eoſdem effectus, quos vera, & realis traditio *Rot.* 3
in Romana, ſeu Auximana donationis 9. Decembris 1641. cor. Peutingerio; Vndè, ſicuti Antonio concedi deberet manutentio, ita etiam concedenda venit Franciſco ha-
benti renunciationem ab eodem Antonio *l fin C. de priuil.* 4
fiſc. Bald. in l. emptor, C. de hered & act. vend. Poſt. vbi ſupra obſeru. 55 num. 14. & Rot. cor. Duran. dec. 132. nu. 2.

Nec ſubſiſtit, quod renunciatio non loquatur de integra, & in tali portione, quæ ad Antonium ſpectabat, ſed ſolum de reſiduo, quod ipſe prætendere poſſet ex hæreditate, & bonis paternis, atque ideo clauſula conſtituti, vti appoſita rei incertæ, non ſit apta transferre poſſeſſionem manutenibilem. Siquid contrarium conuincitur, ex eiuſdem lectura, ibi. *Renuntio, e reſpettiuamente cedo à d. Sig. Franceſco mio fratello anco con l' effetto del precario, e conſtituto non ſolo &c. ma anco tutti, e ſingoli altri beni, e ragioni &c. tanto per l'heredità paterna &c.* quæ verba *omnia, & ſingula bona*, habent

vim

Digitized by Google

vim ſpecialis expreſſionis, perindè ac ſi, de integra tertia hæreditatis paternæ, ſibi debita fuiſſet indioidualiter facta mentio, ioxtà *gloſſ.in c.circa verb omnia & ſingula de Elect in 6.Pacif.de Salut.inſpect 4.cap.1.numer.8. Roland. conſ.1.num.71.lib.3.& par.6.rec.dec.179.nu.10.* cum alijs *in Roman. legati* 8.*Iuny* 1658.*cor. Emin. Celſo,&* 14.*Currentis menſis cor. Me*.

Nec quicquam facit apoca aſſertæ communionis, inter hos fratres coouentæ, ſub die 31.*Ianuarij* 1653. quia, omiſſis exceptionibus, contra eam adductis, ab illa, quatenus vera receſſum fuit, mediante tranſactione inita, cũ Antonio die 28. *Decembris* eiuſdem anni, in qua idem Antooius, recepto à Francisc. prædio, vocato *delle Collemnelle*, fecit eidem ſupradictam renonciationem, & ceſſinnem com Andrea inita ſob die 4. *Octobris*, pariter eiuſdem anni, in qua, inter ipſom, & Franciſcum, deuentum fuit ad tranſactinnem, & diuiſionem controuerſorum bonorum, tranſactio namque huiuſmodi reddit inefficacem, & elidit aſſertam apocam præcedentis con-
7 uentionis, *l.pacta nouiſſima, C de pact.l.1 § fin ff. de ſtipul. ſeruorum Rot. in Romana domus ſeu retractus* 26. *Maij præteriti cor. Me, §.minùs obſtat*.

Maximè, cum d. renonciatio, & ceſſio fuerit, per eundem Andream, ratificata, & approbata, ita vt non poſſit eam ampliùs impugnare, & in controuerſiam deducere,
8 *c. quod ſemel de reg.iur in pr.Rot.cor.Eminent.Otthob. dec.* 103 *num* 20.*& in Ferrarien. laudemij* 23.*Iunij cor. Eminent. Celſo*.

Poſſeſſio verò. eiuſdem Franciſci, reſpectu bonorom, quæ ſunt compræhenſa, in apoca dictæ tranſactionis confecta inter ipſum, & Andream, reſultat ex dictamet apoca & clauſula conſtituti ibidem adiecta, ita vt propterea, iure, veniat io illa manotenendus, ex addoctis. Gulus, quidem, apocæ veritas oegari non poteſt, cum Andreas in ea ſe ſubſcripſerit, & eius manum legitimè recognouerint, tam Valentinus Hippoiytus, qui præſens fuit confectioni illius, & ſe ſubſcripſit, quam alij teſtes habentes notam manum, quam recognitinnem ſufficere ex ſtylo Rot. firmatum foit cor. *Millino deciſ.*
9 55.*numer.1.& per tot. cor. Buratt.deciſ.905.numer.* 8. *in rec.d* 41.*numer.1.pars.4.* & in alijs.

Hinc non releuat fides Io: Baptiſtæ Paulini, negantis ipſius ſubſcriptionem, & interuentum in prædictæ apocæ confectinne, quooiam, vltrà quod ille ioſenſus eſt Franciſco, & proindè ad teſtificaodum inhabilis, vt comprobat *Farinacc. de Teſt.quæſt.*53.*numer*.1. attenta prædicta recogoitinne, ceſſat qoælibet ſuſpicio inx-
10 ta tradita per *Altogr. conſil.* 50. *n.* 138. & ante per *De-*
11 *cian. conſil.*101 *numer.2.verſic.*4n *conſiderandum eſt, Rot. coram Eminentiſſimo Otthob.deciſ.29.numer.99.* præſertim concurrente obſeruantia, cum Andreas, pioribus
12 Epiſtolis, comprobauerit validitatem tranſactionis, Franciſcus, verò, extioxerit omnia debita communia, & hæreditaria, in ſe accollata, occaſione diuiſionis in d. tranſactinne peractæ, quæ optimè probant veritatem eiuſdem Apocæ *Rot. coram Seraph. deciſ*522. *num.2.&* ſequitur *Buratt.dec.142.num.42.& in rec. dec.* 41.*num.1.& ſeqq.part.4.*

Atteſtationes, verò Iacobi Giuccij, & Io:Baptiſtæ Saluiati, quod Franciſcus, nonquam habuerit aliquid de proprio, omiſſo, quod aliter appareat, ex publicis inſtrumentis acquiſitionum, & alijs ioribus quoad pretiom terræ vocato la *Peſcara*, vodè idem Giuccius legitur, vt teſtis, propria maou ſubſcriptus, non releuant ad falſitatem apocæ, & nihilominus exceptio falſi, niſi ſit adeò nitida, & concludens, vt nollo velamine poſ-
13 ſit offuſcari, apta non eſt ad impediendam maootentionem, ixtà not. per *Poſth. de manut obſeru.* 68. *num.* 3. *Rot.deciſ.*422.*numer.5.&* 15.*par.1.& deciſ.*551.*num.7. par.4.tom* 3.*rec.*

Prædicta eò magis comprobari dicebant, Domini, ex eo, quod Franciſcus pluries obtolit etiam iudicialiter recedere à dicta apoca, vt ſibi læſiua, & velle experiri ſua iura, ea circumſcripta, quam, tamen, oblationem recoſauit, & recuſat Andræas, vnde elicitur animus, & intentio ipſius hoc modo continoandi in poſſeſſione bonorum contra omne iuris debitum.

Et ita vtraqoe &c.

R. P. D. Priolo.

Romana Donationis.

Vener. 11. *Maij* 1663.

ARGVMENTVM.

Donatio facta patri, & filijs, acquiritur filijs, vti filijs. Facta patri, acceptanti pro ſe, & filijs, acquiritur filijs, vti hæredibus. Sed ab hac regula receditur, ex coniecturis, quæ, io hac deciſione, ponderantur excluſis pluribus in contrarium conſideratis.

SVMMARIVM.

1 *Quæ non pendent à noſtra poteſtate debent probari aliundè quam à noſtra aſſertione.*
2 *Aſſertio donantis valdè infert ad declarandam donationem.*
3 *Clauſula,* Et latiùs, *non reſtringitur ad expreſſa.*
4 *Donatio acceptata pro ſe, & filijs, poteſt ſpectare ad filios vti filios, non vti hæredes.*
5 *Clauſula ceterata extenditur, pro hæredibus.*
6 *Donatio pro ſe, & filijs comprahendit maſculos, & fœminas.*
7 *Diſcretiuus modus loquendi arguit diuerſitatem diſpoſitionis.*
8 *Maximè, vbi, in alia parte, nulla eſt diſcretiua locutio.*
9 *Stante diuerſitate, vna determinatio, non comprehendit æqualiter omnia determinata.*
10 *Superfluitas eſt vitanda.*
11 *Auus, donando, præſumitur habere reſpectum ad nepotes.*
12 *Coniectura pro inducenda donatione, ad fauorem filiorum ſimul concurrunt.*
13 *Donatio facta patri acceptanti, pro ſe, & filijs acquiritur filijs, vti hæredibus, non vti filijs.*
14 *Hæc concluſio habet contradictores.*
15 *Et procedit, in dubio, non quando ſunt coniectura in contrarium.*
16 *Coniectura debent deduci, ex inſtrumento.*
17 *Dicta Concluſio, non eſt regula iuris, ſed opinio Doctorum.*
18 *Pro declaranda voluntate ſumuntur coniectura ab extrinſeco.*
19 *Coniectura deducuntur ex indicijs.*
20 *Donatio longè excedens onus, quod habet annexum dicitur titulo lucratiuo.*
21 *Etiam quoad imputationem legitima.*
22 *Acceptans donationem pro legitima longè maiorem etiam ſi habeat aliquod onus non poteſt impugnare.*
23 *Filius tenetur ex debito, famulari, ad fauorem patris.*
24 *Acquiſitio, vt dicatur, ex titulo oneroſo, lucrum debet eſſe æquale oneri.*
25 *Expreſſio meritorum non probat merita.*
36 *Fideicommiſſum non poteſt conſeruari in mercibus quæ ſunt venales.*
27 *In donationibus ſæpè grauantur filij, & non nepotes.*
28 *Vbi eſt eadem ratio, ibi eſt eadem deciſio in caſibus dubijs.*
29 *Factum ex vna cauſa non debet deduci ad aliam.*

DECISIO CXXXXVI.

DOnationem Guidi Iordanis mercatoris fundacalis, acceptam à Gaſpare filio pro ſe, & filijs naſcituris, ſuffragari Annæ Felici vxori, eiuſque filijs, firmarunt iterum Domini, ex coniecturis, ex duabus deciſionibus in cauſa factis, ponderatis; Nam illa inſinuata fuit, à Gaſpare donatario, de mandato Guidi donantis, eodem modo, tanquam facta ſibi, & filijs ſuis naſcituris; Quamuis, enim, ea, quæ non pendent à noſtra voluntate, & poteſtate ſint aliunde probanda, quam ex no-
1 ſtra aſſertione, confeſſio, tamen, huiuſmodi, vtpotè eiuſdem donatarij de veritate facti inſtructi, & informati plurimum vrget, ad declarandam do-
2 nantis voluntatem, *Corn.conſil.*123.*numer.*14 *lib.*1.*Rot. dec.*264. *num.*9. *part.*6.*&* *dec.*68.*num.* 21.*&* 22 *part.*9. *rec.*

Ad quantitatem verò donatam, & modum illam ſoluendi, proximè enunciatum, referri debet clauſula illa, & latiùs, prout, in d. inſtrumento non autem ad expreſſa circa donationem factam ſibi, & filijs, de qua Gaſpar ſe-
3 paratione, & explicitè mentionem fecit, iuxtà doctrinam, *Bart. in l. talis ſcriptura*, §. *fin ff. de legat. primo Mant. de coniect. vlt. vol. lib.*6. *titulo* 13. *numer.* 10. *Alexand. conſil.* 48. *numer.* 6. *&* 9. *lib.* 2. *& conſil.* 580. *numer.* 71. *libr.* 6. *Aym. conſil.* 70. *num* 9. *&* 11. *Rot. dec.* 153. *numer.* 7 *coram Merl & dec.* 469. *num.* 26. *par* 9. *rec.*

Coadiuuatur hæc vehemens coniectura, ex inſtrumento eiuſdem donationis, in quo, dos Annæ Felicis aſſignata fuit Gaſpari præſenti ſimpliciter; donatio vero facta fuit eidem acceptanti, pro ſe, & filijs naſcituris, ſignum euidens, quod filij aliter contemplati fuerunt, in dote, ac in donatione. In iſta, tanquam filij, in illa, tanquam hæredes, vt limitando, tradunt, *Alex. in*
4 *l ſi tibi decem*, §. *ſi paſſus in* 8. *& Iaſ num.* 13. *ff. de pact. Menocch præſump* 58. *num.* 8. *lib* 3. *Surd. dec.* 322. *numer.* 21. *& ſeqq.*

Etiam ſi ſtipolatori vtriuſque, ſit appoſita clauſula
5 ceterata, quæ extenditur pro hæredibus: Quia dum, in donatione addita fuit clauſula, pro ſe, & filijs naſcituris, quod, quidem, verbum, *Naſcituris*, adiectum, filijs, non potuit extendi, niſi ad filios naſcituros, tam mares, quam fœminas, vt reſpondit deciſio *cor. Reue-*
6 *rendiſſ Papien.* §. *an prima ſub die* 14. *Maij* 1657. In dote, verò poſita ſola clauſula ceterata, ex hoc diſcretiuo modo adiecto in eadem parte diſpoſitionis, colligitur, quod non eodem modo, filij contemplati fuerunt in
7 donatione, ac in dote, vt probat *Add. ad Gregor. deciſ.* 301. *numer.* 18. *Rot. in rec. part.* 4. *deciſ.* 235. *numer.* 1.

Idque augetur ex conſignatione fundaci, & rerum fundacalium facta, à Guido Gaſpari, in ſatisfactionem præuentiue factam, de ſumma ſcut. 22. mil. donata poſt mortem expreſsè pro ſe, ſuiſque filiis, ad formam donationis, & quamuis deinde ſubdat, ac hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque, tamen placuit reſponſio, quod, cùm valor rerum fundacalium ſcut. 28150. excederet donationem ſcut. 22. mill. reſpectu ſummæ donatæ, ſtipulatio debeat intelligi, pro ſe, & filiis ad formam donationis, reſpectu, verò, reſidui, pro hæredibus & ſucceſſoribus, omnes merces traditæ fuiſſent, abſque vlla diſcretiua, *cap. ad audientiam de de-*
8 *cim. l. vnic.* §. *deficientes*, *C. de caduc tollen.* & in ſpecie tradit *Surd. dec.* 322. *num.* 22. *& conſ.* 554 *num.* 8. *&* 9.

Nec quicquam facit, quod acceptatio facta à Gaſpare, recipiat tam filios, quàm hæredes: ideoque æqualiter illos determinare debeat, etenim illa reſpicit, quidem, vtrumque determinatum, ſed vnumquemque cum ſua qualitate, & diuerſo modo, vnum ab alio, qua data diuerſitate, vna determinatio non æquè omnia determinat, *Aret. in* §. *hinc nobis nu.* 37. *in* 9
fin. ibique Angel. auth. de hæred. & Falcid. Roland. conſil 74. *numer.* 13. *lib.* 2. *Surd. conſil.* 426. *numer.* 4. *verſic & per hanc rationem Rot. deciſ* 527. *num.* 18. *par.* 7 *rec.*

Minus difficultatis facit, quod valor mercium, in exceſſu compenſatus fuerit, partim, per accollationem debitorum fundaci, partim in pecunia numerata; Quia ius non ſtat in modo ſoluendi inferiùs conuento, qui non impedit, quin etiam hæredes remanerent obligati, pro ſumma ſcut. 6150. quæ vltra quantitatem donatam ſupererat, ſed in duplici ac diuerſo modo acceptandi, ab initio bona aſſignata pro filiis, ad formam donationis, & deinde pro hæredibus, quod iudicat expreſſionem hæredum eſſe reſtrictam ad ſummam reſiduam; alias ſuperfluum fuiſſet mentionem facere, de filiis, quod dici non debet, vt ad hunc effectum euitandi ſuperfluitatem aduertit, *Rot. coram Gregor. deciſ.* 424. *numer.* 6.

Coniecturæ, autem, huiuſmodi, eò magis militant in caſu propoſito, quo verſamur in donatione, intuitu certi matrimonii facta ab auo qui non ſolum 11
præſumitur habuiſſe reſpectum ad nepotes, ſicuti latè deducitur, in deciſ. 14. *Martij* 1657. *coram Reuerendiſſimo Meltio*, ſed etiam quod ita voluerit donare, referunt duo teſtes, omni exceptione maiores, quorum alter, qui expleuit minutam inſtrumenti, atteſtatur Guidum mentis, & intentionis fuiſſe principaliter filiis Gaſparis conſulere, adeout ceſſet quælibet ambiguitas, non enim iſtorum depoſitiones, & coniecturæ prædictæ conſiderandæ ſunt, vna, aut alia, de per ſe, ſed debent omnes conſiderari ſimul iunctæ, vt, in terminis donationis, ſeruauit *Rot. coram Merlin. deciſ.* 692. *numer*, 63. *Mantic. de coniect. lib.* 1. *titulo* 3, *numer.* 28. *Honded. conſil.* 68. *numer.* 43. *lib.* 1. *Rota recen. deciſ.* 266. *numer.* 2. *&* 19. *part.* 1.

Quibus non obſtant ea, quæ in contrarium adducebantur, & ſignanter, quod donatio non ſit facta patri & filiis, ſed patri ſtipolanti, pro ſe, & filiis, in quo conſiſtit tota vis contrariæ opinionis, quod tunc donatio acquiritur filiis, vti hæredibus, non autem, 13
vti filiis, iuxtà *gloſſ. in l. ſi tibi decem*, §. *ſi paſſus verbo proderit*, *ff. de pact.* quam ex profeſſo comprobat *de Marin. lib.* 1. *reſol. capit.* 8. nam, vltrà quod illa habet plures ac grauiſſimos contradictores relatos per *Cutell. de donat. contempl. Matrimon. tract.* 2. *di-* 14
ſcurſ. ſpecial. 25. Domini reſponderunt eam, in dubio, procedere, & præualere, &c. ſecus, quando adſunt coniecturæ pro vocatione filiorum, ad quas eſſe recurrendum, pro habenda contrahentis voluntate, concludit, *gloſſ. in d. l. ſi tibi decem*, & cum ea 15
omnes Doctores pro contraria allegati, & latè dictum fuit, in præterita *deciſ.* 22. *Martij* 1662. *co-* 15
ram Me.

Nec refert, quod coniecturæ, vt à regula recedatur, deduci debeant, ex eodem inſtrumento, Tum 16
quia concluſiu deducta non eſt regula ſcripta in iure, ſed opinio Doctorum, ſicuti quoque obſeruat *Cutell.* 17
vbi ſupra numer. 8. Tum, quia non agitur de inducenda voluntate, ſed tantummodo declarant, quo caſu admittuntur coniecturæ extrinſecus ab inſtru- 18
mento, & à poſteriori deſumptæ, vt voluit *Bart. in l. marius* 2. *numer.* 4. *ff. de vulg. & pupill.* quem referunt, & ſequuntur *Imol. in capit. Raynutius numer.* 116. *de teſtam. Calcan conſ* 8. *numer.* 2. *ad cred. verſ. ſed etiam*, *Mantic. de coniect. lib.* 11. *titulo ſecundo*, *n.* 9. *verſ. verum planè*; non enim ex demonſtrationibus ad oculum concludentibus, ſed ex inditijs probabilibus coniecturæ deduci debent *Rot. cor. Merl. deciſ.* 228. *num.* 19
27. *&* 28.

Cætera icula viſa ſunt, & de facili remoueri, & primo ad liber-

Digitized by Google

libertatem donationis, deductam, ex onere imputandi
bona donata in legitimam, nec non ex remuneratione
meritorum, clara patet reſponſio. Quia quoad legiti-
mam, cum donatio longè illam excedat non ceſſat titu
20 lus lucratiuus, *Gabr. conſ. 127. num. 31. lib. 1. Rot rec. par. 7.*
deciſ. 27. num. 2. Magis enim vtile fuit Gaſpari donatio
nem, in hac ſumma recipere, cum onere reſtituendi fi-
lijs, quam liberam habere ſolam portionem legitimæ,
21 iuxta tradita per *Hodiern. ad Surd. deciſ. 322. num. 43.*
Pignatell. controu. lib. 2. cap. 34. cum alijs *in dec. Reue-*
rendiſs. Papien. Cumque hac præuentiua ſolutione maio-
ris quantitatis accepta in vita patris, videtur adeò com-
penſatum onus ſuper legitima impoſitum, vt non poſſit,
22 eo defuncto, vocari, ſicuti probat idem *Hodiern. vbi ſu-*
pra num. 45. quicquid, ſecus dicendum eſſet, vbi bona
donata legitimæ connumerantur, vt, in his terminis lo-
quitur, *Rot. apud Merl. de pignor. deciſ. 110. num. 46.*

Quoad remunerationem meritorum, reſponſio eſt pa-
riter clara; Quia, cum filij teneantur, ex debito erga
23 patrem, ex vnt. *Menoch de præſumpt. lib. 3. præſ. 29. num.*
12. & ſeqq. Paſchal de patr. pot. par. 1. cap. 3. num. 25. ſerui-
tia à Gaſpare præſtita, in fundaco, & ſimilia non ſunt
talia, quæ correſpondeant donationi ſummæ notabilis,
24 quæ requireret ad effectum, vt præſtaret titulum one-
roſum, vt latè dictum fuit *in Romana Cenſus ſeu Saluia-*
ni 8. Iunij 1654. coram Bichio; Imò expreſſio meritorum
huiuſmodi videtur potiùs color quæſitus, in cortice ver-
25 borum, quam ita ſe veritas habere, vt admonet *Bald. in*
l. fin. num. 2. verſ. non obſtat ff. de exercit. act. Menocch.
conſ. 112. num. 23. Rot. in Rom. ſeu Elina donationis 23.
Martij 1640. cor. Reuerendiſs. Ghiſilerio.

Aliud, de qualitate mercium, ſuper quibus, tan-
quam venalibus, non poſſit conſeruari fideicommiſ
26 ſum, tollitur ex facto, dum donatio eſt quantitatis ſcut.
22. m. exigen. poſt mortem ex effectibus, & bonis
eiuſdem, non autem mercium, nec dicatur eſſe inueri-
ſimile, quod donator voluerit grauare filios onere fidei-
commiſſi, & non nepotes, cum id ſæpè contingat, & in
27 his donationibus contemplatione certi matrimonij com-
muniter fieri ſolent; quod autem ita donatarius nemi-
nem inueniſſet, qui vellet contrahere, cum ipſo, ceſſat
ex eo, quia ſicuti donator ipſe, ex hac ratione non retra-
hebatur ab obligando, ſe erga filiam, ita nõ retrahebatur
ab obligando filios erga nepotes, quandò enim militat ea-
dem ratio. eadem fit deciſio caſuum dubiorum, vt in
28 quit *Bald. in l. de quibus ff de leg. Alex. in l. 5. in fin. & conſ.*
75. num. 3. lib. 5. Aym. conſ. 118. num. 15.

Nec eſt recurrendum ad illud, quod Lucidus expreſ-
ſerit in teſtamento, ſcilicet, quod ipſe donationem fe-
cerat Gaſpari, nulla facta mentione filiorum, cauſa nam-
que huius eſt, non, vt filios excluderet, ſed ne omittens
29 Gaſparem inſtituere teſtamentum, ex defectu, præteritio-
nis corruiſſet, cum ergo hoc fecerit, ex neceſſitate, quam
habebat, reſpectu illius, non autem reſpectu
filiorum, & nepotum reſpectiuè, non poteſt
exindè validum argumentum in con-
trarium deſumi, vt in ſpecie pon-
derat *Rimnald. conſ. 174.*
numer. 38. Maſtril.
deciſ. 305. nu.
6. & 7.
Et ita cauſa ſemel atque
iterum propoſita;
vtraque &c.

R. P. D. Priolo.

Romana Vſusfructus.

Ven. 4. Febr. 1661.

ARGVMENTVM.

Renunciatio facta, cum onere ſoluendi aliquid, vel habendi vſumfructum, ex his, onere acceptato, non poteſt quis redire ad aliud, & talis acceptatio, ſeu electio fieri poteſt à muliere ſine ſolemnitatibus. Et quando legatum cenſeatur relictum animo compenſandi.

SVMMARIVM.

1 *Sententia, à qua non appellatur tranſit in rem iudicatam.*
2 *Sententia in iudicatum tranſacta venit exequenda.*
3 *Ceſſante læſione, ceſſat reſtitutio in integrum.*
4 *Remittens ſemel vſumfructum, non poteſt amplius illum prætendere.*
5 *Legatum correſpondens obligationi cenſetur relictum animo compenſandi.*
6 *Obligatio alternatiua ſufficit, vt in vna parte verificetur.*
7 *Solemnitates ſtatuti non requiruntur in contractu facto in conſequentiam alterius.*
8 *Solemnitates, in contractu, adhibitæ comprahendunt totum contractum & pacta in eo contenta.*
9 *Contractus vtilis non requirit ſolemnitates.*
10 *Nemo impugnat factum proprium.*
11 *Legatum compenſatur cum vſufructu.*
12 *Hæres non poteſt impugnare, quod non poterat defunctus.*
13 *Legatum ex coniecturis præſumitur animo compenſandi.*

DECISIO CXXXXVII.

PRæuijs duabus deciſionibus, firmatum fuit, per ſen-
tentiam Rotalem, *cor. Reuerendiſs. Cerro* vſumfru-
ctum Vineæ, quem Margherita, in donatione illius fa-
cta Zenobio Ciliano, ſibi reſeruauerat, non fuiſſe debi-
tum, a qua ſententia, cum non fuerit appellatum, de-
di dubium, iuxta formam commiſſionis executorialis;
An conſtet, de re iudicata, ſeu potius de cauſis reſtitu-
tionis in integrum, & reſponſum fuit, quoad primam
partem affirmatiuè, negatiuè vero, quoad ſecun-
dam.

Dum enim nulla fuit interpoſita appellatio, cauſa re-
manſit deſerta, ac ſi pars illi acquiſiuiſſet, & ſententia
tranſiuit in iudicatum, *c. cum inter 13. & c. quoad con-* 1
ſultationem 15. de ſent. & iudic. Aym. conſ. 103. num. 1.
Rot. deciſ. 5. de ſent. excom. in nou. quæ propterea venit
omnino exequenda, *l. ſi non obtulit 6. ſi ex conuentione ff* 2
de re iudic. l. 2. C. de exec. rei iudic. Mant. deciſ. 82. num.
3. in rec. deciſ. 612. num. 2. par. 1. & deciſ. 246. num. 1. par.
2. & in alijs

Cauſa, verò, reſtitutionis in integrum, ceſſat propter
Iuſtitiam eiuſdem ſententiæ reſultantem, ex eiſdem deci-
ſionibus, qua ſtante deficit læſio, ſine qua, non conce-
ditur reſtitutio in integrum, *c. 1. ibi Abb. numer. 2. de* 3
reſt. in integr. Rot. deciſ. 1. eod. tit. in nou. in rec. deciſ. 331.
num. 1. coram Merl. deciſ. 33. num. 3. apud Canaler. deciſ.
149. num. 2.

Siquidem non poteſt controuerti, quod Margheri-
ta donauerit, cum ſolemnitatibus, vineam, de qua agi-
tur Zenobio, reſeruato vſufructu, eius vita durante, cum
pacto, quod ſi ipſa ſuperuiueret Petro, eius viro, poſſet,
vel

vel retinere d. vſumfructum, vel eo dimiſſo, permanere
in domo donatarij, qui eidem victum veſtitum, & habi-
tationem præſtare teneretor; Vnde cum iſte caſus eue-
nerit, & ſucceſſiuè eadem Margherita, ob prouectam,
& ingraoeſcentem ætatem, vineam colere oon valens,
eligendo cooſequi alimenta, in domo donatarij remiſerit
vſumfructum huiuſmodi, non potoit ampliùs ad illum
4 redire ad *tex. in l quaritur. ff. de edil. edict. Aym. conſil. 24.
num. 4. & conſ. 114. num. 10. Rot. dec. 382. num. 1. part. 1. rec.
& deciſ. 125. num. 4. par. 8. & in Romana fideic. 5. Decem-
bris* 1655. *coram R. P. D. Veroſpio*.
Quod autem ipſa conſecuta fuerit alimenta ab anno
5639. quo facta fuit renunciatio, vſque ad obitum, nec
etiam eſt dobitandum. Iulius Cilianus, qui in inſtru-
mento dictæ renunciationis, ad illorum præſtationem,
ſe obligauerat, pro Zenobiu abnepte eandem Marghe-
ritam retinuit, & aluit in propria domo, vſque ad annũ
1644. quo ipſe decederet, fuit legatom ſcut. 6. quolibet
meoſe, cum habitatione, quod ſanè, cum correſpondeat
5 obligationi, præſumitur relictum in ſatisfactionem, &
implementom eiuſdem oneris, *Caſtren. in l ſicut dotem
23. l. ſi pater, nu. 2. verſ. ſi tamen, ff ſol. matrim. Aym. conſ.
249. nu. 5. & conſ. 301 num. 6. Menoch conſ. 46. num. 2. Rot.
deciſ. 312. num. 9. par. 7. rec.*
Maximè, quia in eodem inſtrumento renonciationis,
conuentum fuit, quod eatenus liceret Margheritæ redi-
re ad vſumfructum reounciatom, qoatenus Iulius ei
non traderet alimenta, vel alias non prouideretur, ideò,
cum eidem prouiderit de dd. ſcut. 6. menſtruis, & habi-
tione, ceſſat facultas redeundi ad iura renunciata, dùm
enim onus alendi relictum non fuit ad alimenta præ-
ſtanda, potiùs in ſpecie, quam in quantitate, ſed fuit con-
6 ceptum alternatiuè, ſufficit, quod implemento vnius ha-
bitus fuerit effectus contemplatus, *iuxtà cap. in alterna-
tiis de reg. iur. in 6. & benè dec. Reuerendiſs. Decani*.
Non obſtat, quod iſta renonciatio facta ſit noo adhi-
bitis ſolemnitatibus ſtatuti, quia cum illæ ſeruatæ fue-
rint, io principali contractu donationis, nun erant ite-
7 rùm, & de nuuo ſeruandæ *Alex. conſ. 186. n. 13. lib. 2. Car-
pan. ad Stat. Mediol. part. 1. cap. 328 nu. 519.* & firmauit
*Rot. deciſ. 259. nu. 3. poſt Zacch. de Oblig. Camer. & apud
Merl. deciſ. 364. num. 2. & 3.*
Minùs facit, quod ſolemnitates adhibitæ, in primo
inſtrumento, cadant ſuper validitate eligendi victum, &
habitationem, quia cum interuenerint, in toto contra-
ctu compræhendunt etiam pacta, lo eo, contenta, alias
in qoolibet pacto deberent adhiberi nouæ ſolemoitates,
8 vt aduertit *Pic. ad Stat. Vrb. gloſſ. 21. num 18. & ſeqq. Rot.
dec 316. n 77. p. 2. diuerſ. & in Auximana fideic. de Tibal-
dinis 26. Ianuarij 1654 coram Reuerendiſs. Cerro*
Propterea, com nulla interceſſerit læſio, imò contra-
ctus fuit vtilis mulieri, dom pro fructibus vineæ, qui
dempto caoone vix aſcendunt ad ſcut. 91. & aliquando
minùs, aot nihil ferant propter caſus, qui ſemper in vi-
neis accidunt, recipit legatum ſcut. 6. menſtruorum, &
habitationis, qood eandem ſummam adæquat, non fuit
9 opus alio decreto Iudicis, & ſolemnitatibus *Surd. conſil.
9. num. 15. Rot. deciſ. 173. num 8. apud Zacch. de obligat.
Camer.*
Sed vtcumqoe ſit, dicebant Domini, ſufficere, quod
legatum fuerit factum, aoimu compenſandi, quodqoe
mulier illud agnouerit, dom legatom habuit qoouſque
vixit; Vnde quemadmodum, ſi ipſa viueret, non poſ-
10 ſet impugnare factom propriom, ſed teneretor legatum
compenſare, cum vſufructu, ad *tex in l. compenſandi, C.
11 de hæred. inſt. l. creditorem ibique gloſſ. de leg. 2. Alex. conſil.
132. num. 2. lib. 2. Mant. de tacit. lib. 10. tit. 2. num.* 18. Ita
etiam tenetor hæres illius, qui noo poteſt impugnare, id,
12 quod non poterat ipſa defuncta, *l. cum à matre Cod. de re
iudic. Gabriel de reg. iur. concl. 11. nu 6. Natt. conſ. 214. nu. 1.
Menocch. conſ 89. num. 37. Surd. conſ. 73. num. 34. & 143.
num 9.*
Prætenſio, qood Iulius, non fecerit legatom, animo
compeoſandi, ſed illud reliquerit Margheritæ, nomine
famulæ, nullo modo, ſobſiſtit; quoniam vltra, quod
non conſtat, ipsã talem, re vera fuiſſe, cùm idem Iulius,
his, quæ ſpacio 20. annorum ſibi inſeruierant, vix ſcut. 10
reliquerit, inueriſimile videtur, quod voluerit ingens fa-
cere legatum mulieri, quæ dumtaxat 10. annis, in eius
domo, habitauerat, ideoqoe conſtans, & illæſa remanet
præſumptio, oe ſuom iactauerit teſtator, quod illod re-
liquit animo compenſandi præſomptionibus, & con-
iecturis præmiſſis, quas etiam ponderat *Grat. cap. 274. n. 1
& ſeqq. Altog. conſ. 68 nu. 35. & ſeqq.* 13
Hinc vis facienda noo eſt, contra habilitatem Nota-
rij, qui de inſtrumento renunciationis rogatus fuit, nam
ſiue renunciatio ſit valida, ſiue non, ſatis eſt, quod mo-
lier non poſſet prætendere vſumfructum, cum legati
compenſatione, & nihilominus obiectum fuit aliundè
ſublatum in deciſionibus Reoereodiſs. Decani. Ex qoi-
bus Domini dixerunt conſtare de re iudicata, noo autem
de cauſis reſtitutionis in integrum.
Et ita vtraque parte &c.

R. P. D. Priolo.

Senogallien. Hæreditatis, ſeu Dotis.

Lunæ 26. Maij 1664.

A R G V M E N T V M.

Maritus acqoirens, ſoo, & vxoris nomine, ſi de pro-
prio ſoluit, pretium, acquirit ſibi, non vxori, alias
diceretur nulliter donationem facere, in fauorem
vxoris, quod non licet, niſi maritus prædecedat, &
perſiſtat in voluntate.

S V M M A R I V M.

1 *Exceptio dominij non attenditur in interdictis poſſeſſo-
rijs.*
2 *Niſi conſtet incontinenti de non iure agentis.*
3 *Maritus acquirens nomine vxoris ſi ipſe pretium ſoluit
ſibi acquirit non vxori.*
4 *Vxor quicquid acquirit cenſetur acquirere ex pecunia
mariti.*
5 *Maritus non poteſt aſſerere acquiſiuiſſe, ex pecunia
vxoris.*
6 *Donatio, inter virum, & vxorem morte confirmatur.*
7 *Ad hoc autem requiritur prædeceſſus donantis tradi-
tio, & perſeuerantia vſque ad mortem.*
8 *Donatio, per alienationem rei donata, dicitur reuoca-
ta.*
9 *Hæres viri non tenetur reſtituere, niſi dotem verè ſo-
lutam.*
10 *Legatum compenſatur, cum lucro dotis debito ex ſtatu-
to.*
11 *Augumentum non datur ſine aucto.*
12 *Pro Augumento, vel dote datum, intelligitur pro
dote.*
13 *Hæres viri non condemnatur ad reſtitutionem dotis,
niſi conſtet de promiſſione dotis.*

D E C I S I O CXLVIII.

FLorentina inſtituto Iacobo viro, in vſufructu, & in
proprietate, nepotibus, Iacob ſecundo duxit in vxo-
rem Hieronymam, contra quam, vti hæredem Iacobi,
egerunt Thomas, & fratres de Colinis, ad immiſſioem
bonorum hæreditariorum amitæ, nec non, ad reſtitu-
tionem florenorum 850. loco prædij *del Zappale*, ſed ab
vtraque petitione fuit abſoluta Hieronyma, cui abſolo-
toriæ acquieſcentes fratres prædicti, introduxerunt no-
uum iudiciom, pro reſtitutione dotis eioſdem Auiæ; in
quo pariter obtinuit Hieronyma ab impetitis abſolui;
Cum

Cum autem vtraque ſententia reuocata fuerit, in gradu
appellationis cauſa in Rota, mihi commiſſa, dubitaui,
An, & quid Hieronyma reſtituere teneretur, & reſpon-
derunt DD. eam non teneri reſtituere, niſi duas tertias
partes prædij Iuliani, & quoad aliam tertiam partem,
facta compenſatione fructuum, perceptorum ex vſu-
fructu.

Nam, quoad prædium in Fundo Zappalis, à Iacobo
venditum, obitat Fratribus de Colinis exceptio Domi-
nij, quæ licet, in interdictis poſſeſſorijs non debet admit-
1 ti, fallit, quando conſtat in continenti, de non Iure agen-
tis, vt notant DD. *in l. fin. C. de ed. D. Adr. toll. Rot diuerſ*
2 *par. 2. dec. 201. num. 8. & deciſ. 9. num. 27 poſt Poſth. de ma-
nut. & latiſſime Pacif. de Salu. inſp. 2. cap. 2 n. 5.*

In propoſito conſtat, ex ipſo Inſtrumento venditio-
nis, prędium illud non fuiſſe proprium Florentinę vxo-
ris, ſed Iacobi mariti, quia licet emptum fuerit à viro, no-
mine vxoris, cum tamen ipſe, non illa precium ſoluerit,
3 eidemque viro tradita fuerit poſſeſſio, dominium fuit
acquiſitum viro, & non vxori, cuius nomen cenſetur ſi-
mulatè appoſitum, ex notat. per *Bald. Salyc. Caſtr* &
alios *in l. multum intereſt, C. ſi quis alt. vel ſib. Bald. conſil.
407. n. 8. lib. 1, Dec conſ. 534. num. 16. & ſeqq. Socc. Sen. conſ.
129. n. 22 lib. 4. Capyc. dec. 213. num. 18.*

Precium ſolutum fuiſſe à Iacobo viro patet, ex eodem
Inſtrumento, in quo ipſe ceſſit venditori ad computum
precij ſocietatem officij ſcut. 100. contra Iulium Cano-
nium, promiſitque ſoluere reſiduum floren. 640. in plu-
ribus vicibus, quos poſteà ſoluiſſe apparet, ex quietantia
ab eodem reportata, abſente vxore vſque de anno 1609
& non refert, quod in d. Inſtrumento aſſeratur Floren-
tiam ſoluiſſe florenos 100. nam vltra quod id non aſſe-
ruit maritus, & ſi aſſeruiſſet, nihilominus, quia quid-
quid vxor quęrit exiſtimari ſolet acquiſiuiſſe ex pecu
4 nia mariti, *l. quintus Mutius, ff. de donat int. vir. & vx.*
niſi aliunde conſtet pecuniam fuiſſe propriam vxoris,
talis aſſertio facta, conſtante matrimonio, in fraudem
donationis prohibitæ inter virum. & vxorem facta præ-
5 ſumitur. vt abundè probat *Pariſ. lib. 1. conſ 62. nu 10. &
per tot. Socc. Sen. conſ. 66. num. 8. lib. 1. Mareſcot. var. reſol
lib. 2. cap. 82. n. 4. Fontanell. de pact. nup. clauſ. 7. gl. 3. par. 5.
n. 33. Merend contr Iur. tom. 3. lib. 16. cap. 21. num. 6. Capyc.
Latr. conſ. 44. n 35. & ſeqq lib. 1.*

Non applicatur, quod donatio inter virum, & vxo-
rem, licet ab initio nulla morte tamen viri confirma-
6 tur, quia limitatio procedit, quando vir vxori prædece-
dit, ac interuenit traditio, ac perſeuerantia voluntatis,
7 vſque ad obitum, vt obſeruat, *text. in l. Papinianus, ff. de
donat. int. vir. & vxor.* & cum eo *Mantic. de tacit. lib. 21.
tit. 7. num. 23.* In præſenti autem caſu deficit traditio, &
vxor prædeceſſit viro, nec non conſtante matrimo-
nio facta fuit per virum, alienatio, ex qua donatio infir-
mata, & reuocata remanſit ad *tex. in l. cum hic ſtatus*, §.
8 *ſi maritus, ff de donat. int. vir. & vx. l. ſi maritus la ſecon-
da, C. eodem tit. Mantic. vbi ſupra d. lib. 21. tit. 30. n. 3.* cum
alijs per *Merl. de pign. lib. 4. tit. 5. q. 141. n 1.*

Quò vero ad dotem Florentinæ nullibi conſtat, eam
habuiſſe aliam dotem, quam prædium, in fundo Iulia-
9 no; Vnde non poteſt Hieronyma hæres Iacobi, ad aliud
teneri, niſi ad duas ex tribus partibus illius, nam reſpe-
ctu alicuius tertiæ partis Iacob illam, ex Statuto Rocchę
Contradæ lucratus fuit, ob prædeceſſum Florentinæ,
ſuper qua propterea competit retentio hæredi compen-
ſatis tamen fructibus perceptis, ex vſufructu Iacobo à
Florentina relicto, quia cum lucrum ex dicto Statuto
neceſſario debeatur, compenſandum venit, cum legato.
10 *Menoch. praeſ. 109. num. 35. lib 4 Mantic de coniect lib. 10.
tit. 2. n. 7. Gabriel. conſ. 16. nu. 30. & ſeqq. lib. 1. Fenzon. ad
Stat. Vrb. lib. 4. cap. 131. num* 50.

Nec obstat, quod in aſſignatione dicti Prædij in fun-
do Iuliani, dicatur illud tradi, in augumentum dotis,
11 ex quo infertur Florentinam habuiſſe aliam dotem, cum
non detur augumentum, ſine aucto; Tum, quia poſt
verba in augumentum additur, & dotis nomine, per
quod incertum remanet, an d. Prædium fuerit aſſigna-
tum in dotem, vel in augumentum; Tum etiam, quia 12
donec non probatur in qua re, & quantitate conſiſtat
reliqua dos, ex præcedenti promiſſione, vel alijs proba-
bilibus coniecturis non poteſt Hieronyma hæres Iacobi 13
ad reſtitutionem condemnari *ad tex. in l. 1 Cod. de donat.
ant. nupt l. ſi quis poſt hac, vbi gl. verb. dotalium, C. de bon.
preſc. l. penult. §. mulier, ff. ſol. matr. Rot. in rec. deciſ. 306.
num. 39 & ſeqq. par. 7.* cum alijs *in Romana Dotis 21. Fe-
bruarij* 1650. *coram Eminentiſs. Corrado* confirmata 11.
*Februarij 1656 coram R. P. D Beuilaqua, & 10. Decem-
bris 1656. coram Reuerendiſs. Meltio.*

Et ita vtraque &c.

R.P. D. Taya.

Aſculana Beneficij.

Ven. 23. Maij 1664.

A R G V M E N T V M.

Reſignanti Beneficium, non abdicatur ius, ſuper eo,
donec reſignatarius capiat pacificam poſſeſſio-
nem; Vndè ſi contingat dubitare, de validitate re-
ſignationis, interim manutenetur reſignans, tàm
contra reſignatarium, quàm contra tertium.

S V M M A R I V M.

1 *Reſignatio beneficij debet publicari intra 6. menſes.*
2 *Manutentio datur poſſeſſori.*
3 *Reſignanti non abdicatur ius ſuper beneficio reſignato, donec reſignatarius acquirat beneficium.*
4 *Beneficium non dicitur plene acquiſitum, niſi fuerit capta poſſeſſio.*
5 *Reſignatarius non capit poſſeſſionem ante publicationem.*
6 *Manutentio datur habenti ſolam detentationem.*
7 *Reſignans manutenetur, quando dubitatur de validitate reſignationis.*

D E C I S I O CXLIX.

CVm Eccleſia, ſeu Cappella S. Petri ad Vincula, per
obitum Lęlij, apud Sanctam Sedem vacaſſet, fuit
collata Lactantio 13. *Iulij* 1644 quem Ordinarius immi-
ſit in actualem, & corporalem poſſeſſionem 10. *Auguſti
ſeq.* & profeſſus etiam Iacobus in ſua impetratione, ex
cauſa reſignationis factæ, poſteà Benedicto, non publi-
catæ ad conſtitutionem *bo: me: Greg XIII.* de qua latè, 1
*Pariſ. de reſign. q. 7. num. 34. & ſeqq. lib. 11. Rot. dec. 208. n. 7.
& ſeqq p. 9.* Vnde propoſito dubio, an Lactantio ſit dan-
da manutentio, pro ipſo informante, Domini reſponde-
runt, vtpotè poſſeſſori, §. *retinendæ inſtit. de interdicto*
præſertim iusto, & legitimo ad tradita, *a Poſt. obſeru. 11.* 2
ab initio.

Nec obſiſtit reſignatio, quia non conſtitit, & quate-
nus conſtitiſſet, conſtare quoque debuiſſet conſumatio
reſignationis, & in reſignatione facta in fauorem alte-
rius, reſignans dicitur etiam poſſidere, & titulum colo- 3
ratum habere, donec reſignatario beneficium requira-
tur, & cum effectu, vt eſt communis concluſio, plene au-
tem non dicitur acquiſitum, niſi fuerit capta poſſeſ- 4
ſio iuxta communem opinionem apud *Pariſ. de reſign.
quæſt. 3. num. 47 & q. 5. num. 37. & 38. & q. 11. num. 10. &
ſeqq. lib. 1. Garz. de benef. cap. 1. num. 139. & 140. part. 1.
Loter. de reb. benef. q. 14. num. 89. & 90. lib. 3. Poſt de manut.
obſeru 57. n. 19.* & vbique ſæpè ſæpius *Rot. max me cor.
Ludouiſ. dec. 138 num 6. & coram Eminentiſs. Ottbob. dec.*
106. *num 4. & nouiſs. dec. 190. num. 11. & 12. par. 9.* vbi di-
citur hoc non habere contradictorem, & ſic poſſeſſio
occupa-

Digitized by Google

nem, & obſeruantiam diuiſionis,pro facto ipſorum diui-
deotium,ſed non includant euictionem, & litem prooe-
nientem, ex natura, & qualitate boorum, vt probat
10 *Alex in d.§.duo fratres num.30. verſ.præterea* ibique
*Iaſ.num.33. Rip. num. 45.ff. de verb oblig.Pereg.de fideic.
art.12.num.65.* & dixit *Rot.coram Buratt.deciſ.89. num.
8.& ſeqq.& in Romana fideicommiſſ. de Maximis* 11.
Ianuarij 1649.*coram Reuerendiſs. Decano*.

Clauſula verò, *ad habendum*, & *pleno iure diſponen-
dum*, non videtur vrgere, nam, eſto, quod , ex facultate
alienandi à partibus ipſis, illius vigore, ad inuicem,attri-
buta, videatur inducta renuociatio fideicommiſſi condi-
tionalis, io qoibus terminis procedunt auctoritates in cō-
trarium adductæ, ſecus, tamen eſt, quando prout hic,fa
cta fuit diuiſio à procuratoribus non habentibus ſpecia-
lem facultatem remittendi fideicommiſſum, ſed ſimpli-
citer ad diuidendom, & acceptandam partem diuiſam,
tunc enim, per talē diuiſionem, quibuſcumque clauſulis
coocepta ſit, non dicitur renunciatum fideicommiſſo ,
de futuro, vt declarat *Soccin.Sen conſ.*251.*num.* 19. *verſ.*
11 *ex quibus patet ſolutio lib.2.Alex.d.conſ.208.num.5.& 6.
lib.6.Odd.conſ.49.num.8.&* reſpondit *Rot. cor. Buratt d.
dec.89.num.16.& in d.Roman.fideic.de Maximis* 11. *Ian.*
1649.*cor.Reuerendiſs.Decano,§.quia fortius*.

Nam quemadmodum procuratores iſti , non potuiſ-
ſent, ex defectu facultatis, per pactum ſpeciale remittere
inter fratres fideicommiſſum, ita, metiendo voluntatem,
à poteſtate, nec cenſeot, per claoſulam illam,voluiſſe id,
12 quod non poteraot, loxtà dedocta per *Rip.d.§.duo fratres
num.80.Roman.d.conſ.403.num.5.Soccin. d.conſ. 25.num.
19.Alb.conſ.29.num.*16. quin imo noo ſolum non habe-
bant facultatem huiuſmodi, ſed nec minor ſcientiam fi-
deicommiſſi,cum, de eo, nec, in mandatis, aliqua mentio
præceſſerit , nec , in ipſo inſtromento diuiſionis, habita
fuerit ; vodè nullo modo, cenſentor cogitaſſe reouncia
13 re fideicommiſſo,quod ignorabant,vt benè deducit idem
Rom d.conſ 403 num.6. Ode. d conſ.49.n.9.

Approbatio diuiſionis , per ſubſecutam poſſeſſionem
fratrum portionis diuiſæ, non releuat, quia reſtricta cen-
ſetur ad ea, quæ validè facta fuerunt ab eorum procura-
14 toribus, non autem extenditor ad renunciationem fidei-
commiſſi, pro qua deficiebat facultas; illa enim,non prę-
iodicat niſi indiuidualis notitia iuris . & facti in appro-
bante iuſtificetur,ex adductis per *add.ad Gregor.dec.*209.
15 *num* 8. & ità huic obiecto reſponderuot *Soccin d. conſil.*
251 *num* 21.*Alb.d.conſ.29.nu.76.Odd.d.dec.49. num.* 10.
*Rot.d dec.89 num.17.quod Buratt & d.Romana fideic. de
Maximis cor.Reuerendiſſ Decano,§.ratificatio.*

Nec prædicta euitantur, ſub prætextu detractionum ,
ex perſona Iulij competentium , etenim , reſpectu dotis
maternæ corruit prætenſio, dum illa conſiſtit io prædio
Rubani, & Gazzanigi, quæ fuerunt tradita, pro fundo
dotali. adeò vt eadem reſtitui debeant,nec pretium repe-
16 ti poſſit, ſuper alijs corporibus, *l.fin C.de pact. dotal. Bar-*
17 *boſ.in l.ſi æſtimatis* 51.*num.35 ff.ſol matrim Rot.apud Ca-
ualer.dec.574.num.2.cor.Merl.dec.792.num.1.& in Rom.
fideic.de Donatis 7.Iunij 1660.cor.Eminen.Cerro.*

Quoad legitimam, & Trebellianicam ceſſat obiectum
ex quo Iulius ante alienationem controuerſam, diſtraxit
mobilia valoris librarum 12. mil. cum tamen pro dimi-
dia dumtaxat alienare potoiſſet. Ideoque pro dimidia lib.
6000. tenetur pretium reſtituere fideicommiſſario, vel in
ſuas detractiones imputare, *Honded.conſ.59.num.* 14. *lib.*
18 2,*Merl.de leg lib.2.tit.2.qu.6.num.9.*& ex pretio Anzolæ
tornaturarum 140. alienauit tornaturas 16. ex quibus
alienationibus etiam pro reliquis toroaturis 14. deficien-
tibus legitima,& Trebellianica quæ ſemis erat,fuit abun-
dè conſumpta cū primę alienationes cedant in detractio-
19 nes debitas,vltimæ. vero,retractentor ad *tex.in l.Marcel-*
20 *lus §.res quæ,ff ad Trebell Rot in rec.dec.399.num.*28. *&*
29. cum alijs per *add ad Gregor.dec.580.nu.8.& in d. Ro-
mana fideic.de Donatis,§. de ſua tamen.*

Prætenſio verò,detractionis dotis Iacobæ vxoris eiuſ-
dem Iulij, à qua cauſam habet idem Alexander, tollitur,
exquo, de ea, oulla dator iuſtificatio,& ideò fruſtrà prę- 21
tenditur illam extrahi ex bonis fideicommiſſarijs,in vim
auth.res quæ,C.comm.de leg.

Conſtito, igitur, de bono iure Franciſci, dixerunt Do-
mini, eidem dandum eſſe mandatū de manutenēdo quo
docet de eius poſſeſſione, per inſtrumeotum appræhen-
ſionis illius, vigore ſententiæ, & mandati auditoris gene- 22
ralis Booniæ, quo ſtaote . Alexander omnem poſſeſſio-
nem amiſit, cum iudex priuet poſſeſſorem, ſua anteriori
poſſeſſiooe , illamque transferat in immiſſum , *l. iuxtà
poſſidet, ff.de acquir.poſſ.Angel.in l.quam poſſidere,§.qui ad* 23
*nundinas, num.2.in fin vbi Iaſ.num.20.ff.eod.Rot dec.*305.
num.1.par.6. rec. & in Vercellen. manutentionis 28. *Iunij*
1655.*cor Bichio*.

Non obſtat, qood ſententia lata fuerit, Alexandro tūc
in carceribus, detento , & propterea nolla ſit , tanquam
lata contra carceratum . Quia , cum Bononiæ non defi-
ciat copia patronorum caoſarum,imo Alexander,ſpatio 24
vnius anni, & vltrà comparuerit, per procuratorem , à
quo cauſa ſemper deluſa fuit , debebat tunc etiam pro-
curatorem mittere qui caoſam defenderet,atque ita pro-
ceſſus rectè ſubſtinetur, iuxtà Theoricam *Bart.in l is qui
reus num 14.ff.de publ.iudic.Vand.de nullit ex defectu iu-
riſd & vnde ac quib.mod.num.161.verſ.ſi quis Pariſ. conſ.*
102.*num.5.lib.4.Farinacc.de Inquiſ.q.11.numer.54 verſic.* 25
contrarium .

Data autem, validitate, ac iuſtitia ſententiæ predictę,
oon ſuffragatur eidem ſubſequens decretom manuten-
tionis reportatum ab A.C. quod vlterius nullum eſt,tum
quia proceſſum fuit, per contradictas , licet in actis com-
paruerit procurator Franciſci citatus ab eodem Alexan-
dro, quod nequaquam fieri potoit, vt probat, *Gratian. c.*
686 *num.19.& 27.Rot.cor Buratt.dec.409.nu.* 12. ibique 26
add.& dec.193.nu.7 par.8.rec. Tum , ex eo quod manu-
tentio decreta fuit, non tranſportatis actis prioris inſtan-
tię, vt omnioò opus erat, *Rot dec.131.num.8.& 264. nu.*
12. *apud eandem Buratt.* & in ſpecie apud *Poſth.de ma-* 27
nut.dec.62.leg ſecunda num.3.

Et ita vtraque parte &c.

R. P. D. Priolo.

Carpentoraten. Hæreditatis.

Luna 27. Februarij 1662.

ARGVMENTVM.

Licet libertas contrahendi matrimonium impediri, aut reſtringi neqoeat, poteſt tamen , qnis inuitari ad certas nuptias, ſub ſpe lucri acquirendi: Nec valet diſpenſatio nubendi contra præceptum teſtatoris, niſi narretur ſubſtitutio facta in caſu contrauentionis.

SVMMARIVM.

1 *Matrimonia gaudere debent plena libertate.*
2 *Sub ſpe lucri quis inuitari poteſt ad certas nuptias.*
3 *Præceptum teſtatoris licitum, & honeſtum, eſt ad vnguem adimplendum.*
4 *Diſpenſatio, & licentia eſt ſubreptitia, quando non narratur ſubſtitutio alicuius, in caſu contrauentionis.*
5 *Subreptio inducitur, ex taciturnitate eorum, quæ concedentem retraxiſſent.*
6 *Priuatio hæreditatis delatæ, dicitur pœna.*
7 *Nemo cogi debet, metu pœnæ, ad contrahendum matrimonium.*
8 *Amiſſio lucri non dicitur pœna.*
9 *Præceptum nubendi cum aliquo ſub ſpe lucri valet.*
10 *Intentio Pontificis præſumitur ſecundum ius.*

11 *Præ-*

11 *Præiudicium tertij, de quo poterat cogitari non eſt nar-*
randum in gratia.
12 *Scientia generalis non ſufficit, quando id, quod tacitum*
ſuit retraxiſſet concedentem.
13 *Præiudicium tertij, non eſt narrandum in gratia de ſui*
natura præiudicialis.
14 *Papa &c. non cenſetur habere notitiam eius, quod ex*
ſpeciali iure debetur.
15 *Subreptio ceſſat, ceſſante dolo, & malitia.*
16 *Contra, quando eſt tertij præiudicium.*
17 *Petens gratiam, pro aliqua re, dicitur in mala fi-*
de.
18 *Mala fides colligitur ex præſumptionibus.*
19 *Declarationi Principis de coram ſe geſtis ſtandum*
eſt.

DECISIO CXLII.

PRælegatum relictum Catharinæ, & Spiritę ſorori-
bus, à Matthęo patre, ſub cōditione nubendi, duobus
filijs Pauli de Beaouis, & ſi alterutra ſecùs nupſerit, ple-
no iure pertineat alteri, reſolutum fuerat lucrari po-
tuiſſe Catharinam, licet vni ex filijs Paoli non oopſe-
rit, io vim diſpeoſationis Apoſtolicæ, ſed repropoſito
iterùm dubio, Domini contrariam opioionem ſunt
amplexi.

Haud enim ambigi poteſt, quin iſtud prælegatom
fieri potuerit; Nam, & ſi matrimooia gaudere debeant
1 plena libertate, tamen noo eſt prohibitum, ſub ſpe lucri
ad certas nuptias inuitari, *l. Titio 100. §. primo, ff. de con-*
dit. & demonſtr. l. 1. vbi Iaſ. C. de inſt. & ſubſt. Gomez. va-
2 *riar. reſolut. libro 1. capit. 44. numero 1. libro 3. Surd. con-*
ſil. 211. numero 22. Rot. diuerſ. par. 1. deciſ. 433. num. 2. &
3. in recent. part. 5. deciſ. 44 num. 16 in Romana hæredita-
tis 8. Iunij 1637. coram Coccino, licèt ab ea receſſum fue-
rit, ex alio capite, *ſub die 30. Maij prat coram Me, & in*
Anconitana legati 30. Maij 1642. cor. Bichio.

Cùm itaque Catharina matrimoniom, cum extra-
neo contraxerit, amiſit commodum prælegati, & il-
lud in totum fuit acquiſitom Spiritæ, quæ voi ex filijs
Pauli nupſit iuxtà Pauli præceptum, quod vti licitum,
& honeſtum erat ad vnguem adimplendum *Oldrad.*
3 *conſil. 16. num. 1.* quem ſequitur *Aret. in l. ſi ita ſtipulatus*
fuero, §. ſi ſibi nupſero, ff. de verb. obligat. Sanch. de matri-
mon. lib. 1. diſput. 33. num. 6. & ſeqq. Mart. de ſucceſſ. leg.
quæſt. 14. num. 45. Molin. de Primog. Hiſpan. lib. 2. capit. 13
num. 14.

Huic ſententiæ non refragatur diſpenſatio Apoſtoli-
ca, quia gratia viſa fuit ſubreptitia, ex defecto inten-
4 tionis, cum non fuerit narratum, quod prælegatum
relictum, per viam conditionis huiuſmodi, ea non im-
pleta acquirebatur Spiritæ, quod ſi fuiſſet expreſſum,
potuiſſet reddere Sanctiſſimum difficiliorem, & proin-
dè noo poteſt Catharinæ impetraoti ſuffragari, vt poſt
5 *Abb.* & alios tradit *Felin. in capit. ſuper literis numero 8.*
verſ. exprimenda ſunt de reſcript. Honded. conſ. 27 nu. 52.
lib. 1. Caſſad. deciſ. 12. num. 14. de Presb. Mant. deciſ. 214.
num. 12.

Sed fuit narratum domtaxat, quod ipſæ ſorores
erant inſtitotæ hæredes vnioerſales, quodque ſi Catha-
rina non impleret cooditionem, nou poſſet conſequi
ex dicta hæreditate, oiſi ſcuta 3000. quæ quidem nar-
ratiua faciliorem reddit Pontificem ad concedendam
diſpeoſationem. Aliud enim eſt hæreditate iam quæſi-
ta, priuari, aliud ab acqoiſitione lucri conditionalis ar-
ceri; cum enim agitur de priuatione hæreditatis dela-
tæ, agitur de pœna, *Bartol. in l. paterſ. numero 2. ff. de*
6 *hæredit. inſtit. Peregrin. de fideicomm. artic. 11. num. 92.*
Giouagn. libro 1. conſ. 93. numero 23. & 32. & ideò Ponti-
fex de facili indulſit diſpenſationem, ſe conformans iu-
ris diſpoſitiooi, ſecundom quam oemo debet cogi,
metu pęnæ, ad contrahendum matrimonium, *capit.*
Gemma de ſponſal. Sanchez. de matrimonio, libro 1. diſp. 7
33. numero 3. Cyriac. controu. 451. num. 79. & 80. Rot. in
d. Anconitana legati 30 Maij 1642. coram Bichio, & in
Romana, ſeu bonorum hæreditatis 26. Iunij 1647. coram
Reuerendiſs. Papien.

Cuoi vero agitur de adeptiooe lucri, ſub conditione,
aut modo adiecto conceſſi, non poteſt conſiderari in
ea aliqua pęna, *Bartol. Angel. & Imol. in l. prima, ff.* 8
de condit. Inſtit. Caphal. libro 3. conſil. 52. numero 14. &
28. Menocch. conſil. 78. numero 3. cum alijs cumolatis
in deciſ. Surd. 232. numero 1. & ſeqq. Vnde ſi Pontifici
fuiſſet expreſſom Pręlegatum factum tantummodò ſub
conditione oubendi, cum filijs Paoli, qoodque, in
defectum conditionis, acquirebatur Spiritæ, vel oon
dediſſet, vel difficiliùs conceſſiſſet diſpenſationem pari-
ter ſe conformans diſpoſitioni iuris, ſecondom quam
licitum eſt, lucri ſpe, ità aliquem conditione, vel mo-
do adiecto, inuitare ad matrimonium contrahendum, 9
vt eo non cootracto, lucrom illud amittat ſicuti
probatum eſt. Ac ità præſumi intentionem Pontifi-
cis iuri conformem, notat *Iaſ. in l. iuſtitia, numero 11.* 10
ff. de Iuſt. & iur. Decian. conſil. 33. numero 5. Aldo-
brand. conſil. 1. numero 113. Menoch. de præſumpt. lib. 2.
præſumpt. 9. per tot. Rot. diuerſ. part. 1. deciſ. 193. numero 4.
& 5.

Nec defectus iotentionis euitari poteſt, ex eo, quod ſub
narratiua amiſſionis hæreditatis, Pontifex potuerit in
geoere cogitare, de præiudicio, quod ioferebatur Spi-
ritæ, iuxtà deducta per *Felin. in dicto capit. ſuper lite-* 11
ris regul. 5. & capit. nonnullis verſic. & ideo de reſcript.
cum alijs relatis io deciſionibus contrarijs huius cauſæ
die 16. Decembris 1658. & 16. Martij 1660. cor. R. P. D.
Beuilaqua.

Quoniam, vltra quod non ſufficit ſcientia generalis,
quando id, quod tacitom fuit, concedeotem gratiam
veriſimiliter retraxiſſet, ſi fuiſſet expreſſum, vt ootat
Alexand. in l. ſi ab hoſtibus, numero 15. in fin. ff. ſolut.
matrimon. Menocch. de arbitr. Iud. caſ. 201. numero 31. 12
Eſtò, quod Papa cogitauerit ex tali diſpenſatione reſul-
tare præiudiciom Spiritæ, quoad portionem hæredita-
riam, ex quo gratia eſt de ſui natora præiudicialis, non
tamen ſequitor, quod potuerit cogitare de eius præiu- 13
dicio, quoad prælegatum, quod ex ſpeciali diſpoſi-
tione teſtatoris illi deferebatur, de quo Papa oon ha-
buit, nec præſumitur habuiſſe notitiam, vt dixit *Rot.*
in Aquiten. ſeu Nullius Beneficiorum apud Marcheſ. de 14
commiſſ. parte 2. fol. 436. numero 4. apud Seraphin.
deciſ. 1293. numero 4. & 5. & apud Merl. deciſ. 370.
num. 6.

Nec releuat, qood Catharioa, tunc minor ob ætatis
ſimplicitatem, & ſexus potuerit credere, fuiſſe omnia
legitimè geſta, oec de tempore cootracti cooiugij diſ-
penſatiooem, pati defectu; Et ideò ceſſaote dolo, &
malitia, ceſſet quoque ſubreptio, nam id procedit in 15
his, quæ non tendunt in alterius præiudicium, noo au-
tem io his, quæ competuot tertio, & princeps oon
conceſſiſſet, ſi ſciuiſſet illi competere, iuxtà *text. in*
capit. ſi confluentes, & ibi Abb. in ſecun. notab. de re-
ſcript. Riminald. libro 1. conſil. 28. num. 8. apud Creſcent. 16
deciſ. 10. numero 2. de Presb. & tradit *Honded. conſil. 27.*
num. 14. lib. 1.

Remouetor aotem difficultas, ex eo, quod Catha-
rina antequam nuberet, adierat mediaotibus agen-
tibus ſub *die 23. Februarij 1657.* ſignatoram Saoctiſ-
ſimi, exponens, veram facti ſeriem, de ſibi relicto
legato conditionali, & ſupplicans, pro eiuſdem præ-
legati conceſſione, ex gratia, ex quo colligitur ip-
ſam dobitaſſe de viribus diſpenſationis, & ſic noo po-
teſt dici, quaodo booa fide matrimonium contraxe-
rit, ſed mala potius fide, dum timens, de ſuis iorihus,
preces ita porrexit ad habendam gratiam, qoæ imò
fuit illi denegata à Sanctiſs., reſcribente ſignatura, quod
Catharina vteretur iure ſuo; ſufficit, enim, haoc

malam fidem colligi, ex præſumptionibus, & coniectu-
18 ris, prout facti qualitas dictat *Bart. in l. Celſus 27. num. 18. ff. de Vſucap. Bald in l. 1 C. de Vſucap. transf. Abb. conſil. 19. nu. 2. verſ. nam mala fides lib. 2. Rum. conſ. 170. in fin. lib. 1. & Burſatt. conſ. 66 num. 10.*

Eoque magis, quia idem Sanctiſſimus in alia demum
ſignatura, die 13. *Septembris* 1667. auditis, hinc inde,
partibus, declarauerit, quod, licet habilitauerit Ca-
tharinam, pro retinenda delata hæreditate, ſuæ, ta-
men, intentionis non fuiſſe, illam habilitare pro ac-
quirendo prælegato conditionali in præiudicium Spiri-
tæ, imò quod diſpenſationem nuo conceſſiſſet, ſi tenor
teſtamenti fuiſſet expreſſus, huic, enim, declaratio-
19 ni Principis, de coram ſe geſtis ſtandum eſſe cauetur,
in Clem. 1. vbi Imol. & alij de Probat. Soccin. conſ. 266. num. 27. lib. 2. Gabriel. de prob. concl. 2. num. 5. part. 8. Rot. rec. par. 1. dec. 271. num. 5. & par. 8. dec. 10. num. 17. & cor. Caualer. dec. 612. num. 5.

Et ita vtraque parte &c.

R. P. D. Priolo.

Romana Succeſſionis,

28. *Iunij* 1660.

ARGVMENTVM.

Renunciatio iurata, per pactum, de oon petendo, facta ab ea, quæ capit dotem, dicitut generalis, & compræhendit ius prouenìens vigore, *l. fœmina de ſecund. Nuptijs.*

SVMMARIVM.

1 *Ceſſante læſione, non datur reſtitutio in integrum.*
2 *Renuncians non poteſt redire ad bona renunciata.*
3 *Lucrum acquiſitum, vigore l. fœmina, acquiritur ipſo iure.*
4 *Dictio*, quomodolibet, *eſt vniuerſalis, & comprahendit omnem caſum.*
5 *Verbum*, poſſet, *reſpicit ius futurum.*
6 *Dictio*, non alias, *eſt præciſa, & nullam interpretationem admittit.*
7 *Renunciatio facta in actu acquiſitionis dotis, latiùs interpretatur.*
8 *Renunciatio, per pactum de non petendo, improbatur à iure Ciuili.*
9 *Cum iuramento valet.*
10 *Sine læſione non datur reſtitutio in integrum.*

DECISIO CXXXXIII.

COnſtituit Antonius Pellegrus in cap. Matrimonialibus dotem 3000. Veronicæ filiæ, pro omni, & toto eo, quod ipſa prætendere poſſet, ex bonis, tam paternis, & fratrum etiam defunctorum, quam poſteà in inſtrumento dotali tradidit, & conſignauit Blaſio, eius ſponſo, & ſubindè Veronica ſolutionem, & conſignationem huiuſmodi cum ſolemnitatibus ratificauit, modo, & forma, contentis in dd. capitulis, & inſtrumento dotali, cum autem, prædicta Veronica, nihilominus ſuccedere in bonis maternis, & fratrum prædefunctorum, tam ante, quam poſt contractum matrimonium, contenderet, cumque in Rot. ſuper hoc fuiſſet, in gradu appellationis introductum iudiciũ, propoſito dubio, reſponderunt Domini, contra D. Veronicam, ei, ſcilicet, obſtare propriam renunciationem, & ità ſemel atque iterum fuit pronunciatum, vndè, commiſſa cauſa reſtitutionis in integrum, cum clauſula ſine præiudicio duarum conformium, hodie, me proponente, reſponſum fuit non conſtare de cauſis prætenſæ reſtitutionis.

Fundamentum, enim, reſtitutionis in integrum, eſt læ-
ſio, quæ ſi ceſſet, prout in præſenti ceſſat, non eſt locus
reſtitutioni *l. minor, & ibi gloſſ. ff. de minor. Innoc. in c. auditis* 1
& in c. ex literis de reſtit. in integrum Rot. dec. 1. in nouiſſ. eod. tit. cor. Duran. dec. 289. num. 1. cor. Seraph. dec. 634. n. 1. & 1238. nu. 1. in rec. dec. 34. num. 1. part. 2.

Læſio, autem, ceſſat, quia validitas ſententiarum, non
controuertitur; Iuſtitia, verò, remanet probata ex eo, quia
dum Veronica, poſtquam ab Antonio patre, obtinuerat
dotem ſcutorum 3000. renunciauit bonis paternis, ma-
ternis, & fraternis, cum iuramento, & omnibus ſolemnita-
tibus adhibitis, vtique, ad bona renunciata amplius redi-
re non poteſt *l. quæritur, §. ſi venditor ff. de ædil. edict. l. He-* 2
rennius in princ. ff. de euict. l. ſi quis iuſiurandum, Cod. de reb. cred. Rot. dec. 125. nu. 4. part. 5. rec. & cor. Mant. dec. 356. n. 3.

Non obſtat, quod bona fratrum prędefunctorum fue-
runt, ipſo iure acquiſita Veronicæ, ob tranſitum patris
ad ſecundas nuptias, per *tex. in l. fœmina, § illud, C. de ſecund. nupt.* quodque eius diſpoſitio procedat tam in mu-
liere quam in viro, ex eo quod pœnę ſecundo nubentiũ
communes ſint vtrique parenti, vt explicat ibi *gloſſ. verb.* 3
poſſeſſione delata Dec. conſ. 87. num. 3. Rot. cor. Buratt. deciſ. 82. n. 2. cum ſeqq. & in Aſculana hæreditatis 19. Iunij 1648. coram Emin. Celſo.

Quia, cum renunciatio ſit concepta verbis ampliſſi-
mis, & in tempore, quo iam pater tranſierat ad ſecundas
nuptias, & duo fratres deceſſerant, vnus ciuiliter, per pro-
feſſionem, alter naturaliter, ſuperſtite, dumtaxat, Io: Ba-
ptiſta, qui non deceſſit, vtique intelligitur ſub illa com-
præhenſũ omne ius, quod Veronicæ, tunc temporis, cõ-
petebat, & competere poterat, in futurum, vt inferunt
verba illa, *quomodolibet prætendere poſſet, & non alias*, nam 4
dictio, *quomodolibet*, eſt vniuerſalis compræhenſiua quo-
rumcumque caſuum, & omnem modum includit *Menoc.* 5
de recuperand. rem. 6. num. 13. add. ad Buratt. dec. 193. num. 15. & verbum, *poſſet* reſpicit etiam ius de futuro *Bero. conſ.* 6
130. nu. 24. Surd. conſ. 267. nu. 25. Rot. cor. Buratt. dec. 226. nu. 7. iuncta clauſula, *& non alias*, quæ adeò præciſa eſt,
vt de ſui natura, nullam interpretationem à verbis ſepa-
ratam admittat, ad notata per *Pariſ. conſ. 19. num. 11. Ro-* 7
land. conſ. 63. num. 29. lib. 4. Rot. dec. 446. nu. 5. par. 1. diuerſ. & ita deducitur in vtraque deciſ. huius cauſæ.

Quæ faciliùs veniunt admittenda, cum Veronica fue-
rit congruenter dotata, imò pinguiùs, quam eius qualitas
expoſceret, & vires patrimonij ſuppeterent, ità, vt eo mi-
nus ſit ambigendum, quin fuerit, in renunciatione com-
præhenſum totum id, quod ipſa ex hæreditatibus ma-
ternis, & fraternis, tam tunc viuentium, quam mortuorũ
prætendere poſſet, vt fuit conſideratum *in prima dec. §. vt* 8
faciliùs cor. R. P. D. Alberg. & in ſecunda, §. & magis hac coram Reuerendiſſ. Papien.

Fortius, quia renunciatio facta eſt, non ſolum per viã
ſimplicis renunciationis, ſed vlteriùs, per modum pacti
de non petendo, ibi, *pro omni, & toto eo quod ipſa quomodo-* 9
libet prætendere poſſet, & non alias; quod licet improbet lex
ciuilis *l. pactum dotale, C. de collat.* tamen cum ſit firmatũ
iuramento, valet & eſt omninò ſeruandum, *iuxta tex. ex-*
preſſum in c. quamuis de pact. Bero. conſ. 51. nu. 9. & per tot. 10
Rot. cor. Buratt. dec. 394. num. 1. confirmata cor. Merl. deciſ. 274. num. 2.

Conſtito, itaque de validitate, & Iuſtitia ſententiarum
nulla poteſt conſiderari læſio, ſine qua non competit re-
ſtitutio in integrum, *Rot. dec. 731. num. 1 par. 2 recent. & cor. Emmen. Ottbob. dec. 40. in fin. & dec. 50.* cum alijs in
princ. alleg.

Reu.

Digitized by Google

R. P. D. Priolo.

Rauenoaten. Legitimæ.

Luna 28. Nouembris 1667.

ARGVMENTVM.

Matris legitima, quæ eſt tertia pars hæreditatis filij, deducto ære alieno, non minuitur, per legatum ei relictum, niſi conſtet, de acceptatione, io imputationem legitimæ, & de voluntate defuncti neceſſariò inducente imputationem.

SVMMARIVM.

1 *Matri debetur legitima in bonis filij.*
2 *Quæ eſt tertia pars hæreditatis.*
3 *In calculanda legitima detrahitur æs alienum.*
4 *Et legatum relictum alicui conſucceſſori ab inteſtato.*
5 *Legatum, iudicio teſtatoris, adeptum imputatur in legitimam.*
6 *Sed probari debet acceptatio legati.*
7 *Quæ acceptatio debet probari concludenter aliter quam per aditionem & poſſeſſionem.*
8 *Quiſque præſumitur poſſidere titulo ſibi magis vtili.*
9 *Vſusfructus relictus vxori ſimul cum filio non reſtringitur ad alimenta.*
10 *Ius accreſcendi poſt ius quæſitum peculiariter datur in vſufructu.*
11 *In legitimam imputantur ſolum ea, quæ debentur purè, & ſine interuallo à die mortis defuncti.*
12 *Legatum non debet eſſe fruſtatorium.*
13 *Imputantur in legitimam ſolum ea bona, quæ ſpectabant ad defunctum.*
14 *Procurator, ſine ſpeciali mandato, non poteſt declarare voluntatem.*
15 *Donatio, inter viuos non imputatur in legitimam.*

DECISIO CXLIV.

IO: Baptiſta Bagnara, relicto Annæ matri, bonorum omnium vſufructu, vna cum facultate; *di poter diſporre de' ſuoi beni fino alla ſomma di ſcudi* 300. ac legatis ſcut. 200. Tizzono, ex ſorore prædefuncta, nepoti, hæredem proprietariam ſcripſit Catharinam alteram ſororem; Tribus verò, menſibus elapſis, à morte Io: Baptiſtæ, eidem fato ſuccubuit Anna præfata, quæ prælegatis d. Catherinæ eiſdem ſcut. 300. propriæ diſpoſitioni, ex iudicio Io: Baptiſtæ, vt ſupra, præordinatis, Catherinam eius filiam, & Romualdum Tizzonum, ex alia filia nepotem, hæredes inſtituit, inter quos, orta lite, ſuper quantitate, & imputationibus legitimæ competentis Annæ matri, in bonis Io: Baptiſtæ, emanaruot in partibus ad fauorem Tizzoni binæ ſententiæ ab A. C in gradu appellationis reuocatæ: deuoluta, autem, cauſa ad Rotam, mihique commiſſa, dubitaui: An, & quanta debeatur legitima, & quænam ſint imputanda.

Et quoad primam partem dubij nulla fuit controuerſia; Colitigantes, enim, ad inuicem conueniebant, cum aperta iuris diſpoſitione, tam circa debitum legitimæ, quæ matri, in bonis filij prædefun-
1 cti, defertur per *textum in l. nam etſi parentibus* 15. *ff. de Inoff. teſt. & in auth Preſbyteris C. de Epiſc. & Cleric.* quam, circa illius, quantitatem, nempè, in tertia parte medietatis, ſeu portionis bonorum Io: Baptiſtæ, quæ Annæ matri obueniſſet, ſi, inteſtato defuncto ſucceſſiſſet, cum d Catherioa filia, & reſpectiuè ſorore teſtatoris hærede inſtituta iuxtà ſententiam *Bart.* ſpreto *Burrig.* comuniter ſequutam in ca- 2
ſu noſtro vt teſtantur, *Burſatt. conſ* 114. *numer.* 11. *& conſ* 115. *numer.* 7. *&* 8. *Gabriel. conſ.* 94. *num.* 20. *& ſeqq. lib.* 1. *Spada conſ.* 300 *numer.* 1. *&* 2. *lib.* 4. *Fachin. controu.* 29. *lib.* 4. *Gratian. diſcept. for. cap.* 178. *numer.* 13. *Bellon. de Iur. Accreſc. cap* 6. *quæſt.* 16. *numer.* 109. *& ſeqq. lib.* 1. *Rot. deciſ.* 421. *numer.* 4. *par.* 4. *diuerſ & in Sueſſana legitima* 10. *Martij* 1662 *§. item coram R. P. D. Taya.*

Detracto, tamen, In calculanda legitima, nedum
ære alieno teſtatoris, *l. Papinianus § quarta ff. de Inoff.* 3
teſtam. ſed etiam legato ſcut. 200 fauore Romualdi Tizzoni ex ſorore nepotis, per Io: Baptiſtam relicto, tanquam facto perſonæ, quæ, circumſcripto teſtamento, vna cum matre, & ſorore defuncti ab in-
teſtato conſucceſſiſſet, *Mareſcott. var. lib* 1. *cap.* 10. 4
numer. 9 *Merlin. de legit. lib.* 1. *tit.* 4. *quæſt.* 7 *numer.* 16. & poſt ipſum *Rot. deciſ.* 39. *numer.* 15. *repetita in deciſ.* 421. *numer.* 8. *par.* 4. *diuerſ. deciſ.* 527. *numer.* 22. *&* 23. *par.* 5. *tom.* 2. *& deciſ.* 219. *per tot. ſignanter numer.* 7. *par.* 6. *rec. & in Auemonen. legitima* 22. *Aprilis* 1654. *§.* 1. *coram Pettingerio.*

Quo verò ad aliam partem dubij, reſponderunt DD. nihil eſſe imputandum; quamuis, enim Io: Baptiſta matri reliquerit vſumfructum, ac facultatem diſponendi, de ſuis bonis, vſque ad ſummam ſcut. 300. ideoque videatur in legitima eſſe imputandum vtrum-
que legatum iudicio teſtatoris adeptum, *l. omnimo-* 5
do 30. *& l ſcimus* 36. *§. repletionem ff de Inoff. teſt. Bart. in l. in quartam num.* 10. *ff. ad l. Falcid.*

Factum, tamen, de quo agitur, huius concluſionis limites egreditur, nec patitor illius applicationem. Siquidem, reſpectu Vſusfructus, non docetur, quod mater eum acceptauerit, prout euidenter oſtendi de-
bet, ad effectum imputationis io legitimam, nec ad- 6
mittitor tacita, & æquiuoca probatio, reſultans, ex
poſſeſſione bonorum, aut aditione hæreditatis, *Spa-* 7
da conſ. 301. *numer.* 5. *&* 6. *lib.* 3. *Pereg de Fideic. art.* 36. *numer* 84. *& ſeqq. Rot. in Bononien. fideicommiſſi de Lupariis* 14. *Ianuarij* 1661. *§. fuit enim & §. ſeq. &* 27. *Ianuarij* 1662. *§. ad effectum coram R. P. D. Bourlemont. confirmata* 2. *Maij* 1664. *§. quantum coram R. P. D. Beuilaqua.*

Hinc, igitur, noo releuat, quod Anna, poſſederit bona hæreditaria, & nihilominus alia vlterius adducitur reſponſio, quod nempè mater bona poſſidere poterat ex alio titulo, ſibi magis vtili, & proficuo, cuius vigore, quilibet poſſidere ſemper præſumitur; *Alex conſ.* 8. *num.* 19. *verſ nec etiam probatur & num.* 20. *lib.* 3 *Menoch. conſ.* 87. *num.* 64. *verſ. quod maxime, & de Præſumpt. lib.* 6. *præſ.* 5. *num.* 40.

Alium, verò, vtiliorem, & antiquiorem poſſeſſionis titulum Annæ ſubminiſtrabat teſtamentum Andreæ Bagnaræ ſui viri, qui formalem vſumfructum vxori reliquerat, voa cum Thomaſia, & d. Io: Baptiſta, matre, & reſpectiuè filio eiuſdem Andreæ; Nec poteſt huiuſmodi Vſusfructus reſtringi ad alimenta, iuxtà conſuetudioem Bulgari, dum matri ſimul cum filio relictus apparet, ne idem legatum, diuerſo iure, cenſeatur; *Dec. conſ.* 454. *numer.* 3. *Rum. conſ.* 39. *numer.* 3. *ad finem lib.* 2. *Menoch. conſ.* 578. *numer.* 3. *& ſeqq. Gratian. diſcept.* 70. *numer.* 49. *& ſeqq. & diſcept.* 573. *numer.* 7. 8. *Rot. deciſ.* 311. *numer* 35. *par.* 11. *rec. in Fauentina Vſusfructus* 20. *Iunij* 1664. *coram Veroſpio, & in Firmana Vſusfructus* 5. *Iulij* 1666. *§. initium & §. ſeqq. coram R. P. D. Albergato.*

Vnde Thomaſia, & Io: Baptiſta, præmortuis, An-
na potuit, iure proprio, retinere tertiam partem Vſuſ-
fructus bonorum d. Andreæ Bagnaræ, alias, verò, duas
portiones acquiſiuit, per ius accreſcendi, quod etiam,
poſt ius quæſitum peculiariter datur in vſufructu per
10 *textum clarum in l. 1. §. interdum ff. de Vſufructu ac-
creſc. gloſſ. in l. ſi qui complures 92. verbo omnibus ff. de
leg. 3. Bart. in l. re communi numer. 49. verſ. fallit ff. eo-
dem, Ciriac. contron.* 51. *num.* 4. & relatis concordanti-
bus plenè firmat *Bellon. de Iur. Accreſc. c. 7. quæſt. 59. nu.
103. & ſeqq.*

Reſpectu, verò, ſcut. 300. quæ, ad formam facul-
tatis attributæ à Io: Baptiſta teſtatrice, Anna prælega-
uit Catherinæ, pariformiter excluditur imputatio, tum
quia, poſt mortem filij non fuerunt matri ſtatim ac-
quiſita, & attendi debebat diſpoſitio poſtmodum fa-
cienda, qua non facta, in hæreditate remanſiſſent,
ſtantibus præſertim, illis verbis; *e non diſponendone s'-*
11 *accreſca all' Infraſcritta ſua herede proprietaria*; ideò lo-
cum habere non poteſt imputatio, quæ datur, dum-
taxat, in ijs, quæ, poſt mortem debentis legitimam,
ſtatim obueniunt purè, & ſimpliciter, abſque tempo-
ris interuallo. atque independenter à futuro euentu
Perigrin de fideicommiſs. art. 36. num 112. *& ſeqq. Mer-
lin. de legit. lib. 2. tit. 2. quæſt. 1. num. 15. cum pluribus
ſeqq.*

Tum, quia prorſus inutile fuiſſet tale legatum, ſi
mater illum imputare debuiſſet, de qua, abſque vlla,
12 difficultate teſtatrix poterat ad libitum, tanquam de
re propria, diſponere, omnemque alium intellectum
reijcit ipſemet verborum contextus, eo enim, quod te-
ſtator legauit facultatem, *di potere diſponere de' ſuoi be-
ni ſino alla ſomma di ſcudi* 300. clarâ declarauit diſpo-
ſitionem referri ad propria bona, non autem ad bona
matris, qualia ſunt illa, quæ pro legitima ei deberen-
13 tur, ideoque ceſſat imputatio, ex doctrina *Bart. in l.
vt Iuſiurandi, §. ſi liberti in fine. ff. de oper. libert. Bald. conſ.*
84. *lib* 2, *Surd conſ.* 112. *num.* 83, *Menoch. de Præſ. lib.* 4.
præſ. 109. *num* 6.

Minus, denique, prætendi poteſt imputatio pro ſcut.
3500. quæ Io: Baptiſta anno 1645. donauerat matri,
quoad vixerit, quoniam deficit expreſſa acceptatio,
ad hunc effectum, requiſita, ex ſuperius allegatis,
non attenta quadam proteſtatione facta per procura-
torem Tizzoni cohæredis Annæ; quia ſine ſpeciali man-
dato, non potuit animum principalis declarare, nec ei
14 aliquod afferre præiudicium, *Rot. coram Coccin. deciſ.*
326. *num* 4. *& in Romana Emphyteuſis ſeu Deuolutio-
nis Domorum* 3. *Iulij* 1662. *§. nec qualitatem, coram R.
P. D. Albergato*; Ac extrà difficultatem duxit iuris
Concluſio, quod validè donata, inter viuos, non ſunt
15 obnoxia imputationi *l. ſi illud 20 ad finem C. de col-
lat, Rip. in l. in quartam numer.* 143. *ff. ad l. falcidiam*,
Merlin. de legit lib 2 tit. 2 quæſt 20. *numer.* 1. *ſub-
dens numer.* 10. id procedere, quandò donata
fuerint alimenta, *Seraph deciſ.* 568. *num.*
1. cum alijs allegatis *in Rauenna-
ten. ſucceſſionis* 31. *May*
1658. §. *quo au-
tem coram
Me*.
Et ita vtraque
parte &c.

R. P. D. Priolo.

Romana, ſeu Farſen. Bonorum.

Ven. 30. *Aprilis* 1660.

ARGVMENTVM.

Renunciatarius ingreditur in omnia iura renuncian-
tis; & clauſula Conſtituti transfert poſſeſsionem
ad quoſcumque effectus, etiamſi ſit poſita in om-
nibus bonis.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula cõſtituti transfert verã & realem poſſeſſionẽ.*
2 *Ad effectum manutentionis.*
3 *Operatur eoſdem effectus, quos vera traditio.*
4 *Renunciatarius ingreditur in omnia iura renunciantis.*
5 *Clauſula conſtituti, appoſita rei incertæ, non operatur.*
6 *Dictiones* omnia, & ſingula, *habent vim ſpecialis ex-
preſſionis.*
7 *Tranſactio tollit præcedentem conuentionem.*
8 *Actus approbatus, non poteſt amplius impugnari.*
9 *Recognitio ſcripturæ, probatur ex teſtibus habentibus
notam manum.*
10 *Teſtis inimicus non probat.*
11 *Apoca legitimè recognita non dicitur ſuſpecta.*
12 *Accedente maximè obſeruantia.*
13 *Exceptio falſitatis, niſi ſit clariſſima, non impedit manu-
tentionem.*

DECISIO CXXXXV.

FVit reſolutum *die* 27. *Iunij præteriti*, Franciſco Oli-
uario, qui ſolus informabat, dandum eſſe manda-
tum de manutenendo, ſuper bonis, de quibus agitur,
& hodie, ſuper ijſdem, repropoſito dubio, vtraque par-
te informante, Domini ſteterunt in deciſis.

Etenim, reſpectu bonorum, quæ inter ipſum Franciſ-
cum, Andream, & Antonium fratres remanſerant in-
diuiſa, competit Franc. manutentio pro duabus, ex
tribus partibus, nam quoad tertiam ſibi debitam, ex per-
ſona propria, res tranſit ſine difficultate, & pars non con-
trouertit, quo, verò, ad aliam tertiam partem ſpectantem
ad Antonium habet intentionem fundatam, in renun-
ciatione, & ceſſione ſibi ab eodem facta, addita clauſula
conſtituti, per quam fuit in eundem tranſlata poſſeſſio
manutenibilis, periodè, ac ſi ab initio illam poſſediſſet,
cum clauſula conſtituti transferat veram, & realem poſ-
ſeſſionem, *l quod meo ff. de acquir. poſſeſſ Rot. in rec. dec.* 551. 1
n. 4. *p.* 2. *& dec.* 2061, *n.* 15. *par.* 7. & ad hunc effectum ma-
nutentionis tradit *Poſt. de manut. obſeru.* 55. *nu.* 11. *Rot. pe-* 2
nes eundem dec. 89. *nu.* 6. *dec.* 180. *nu.* 2. *& dec.* 299. *nu.* 3. &
operatur eoſdem effectus, quos vera, & realis traditio *Rot.* 3
in Romana, ſeu Auximana donationis 9. *Decembris* 1641.
cor. Peutingero; Vndè, ſicuti Antonio concedi deberet
manutentio, ita etiam concedenda venit Franciſco ha-
benti renunciationem ab eodem Antonio *l ſin C. de priuil.* 4
*fiſc. Bald. in l. emptor, C de hæred & act. vend. Poſt. vbi ſu-
pra obſeru.* 55. *num.* 14. *& Rot. cor. Duran. dec.* 132. *nu.* 2.

Nec ſubſiſtit, quod renunciatio non loquatur de inte-
gra, & totali portione, quæ ad Antonium ſpectabat, ſed
ſolum de reſiduo, quod ipſe prætendere poſſet ex hære-
ditate, & bonis paternis, atque ideo clauſula conſtitu-
ti, vti appoſita rei incertæ, non ſit apta transferre poſ-
ſeſſionem manutenibilem. Siquid contrarium conuin-
citur, ex eiuſdem lectura, ibi. *Renuntio, e reſpettiuamente
cedo a d. Sig. Franceſco mio fratello anco con l' effetto
del precario, e conſtituto non ſolo &c. ma anco tutti, e
ſingoli altri beni, e ragioni &c. tanto per l' heredita pater-
na &c.* quæ verba *omnia, & ſingula bona*, habent
vim

Digitized by Google

vim ſpecialis expreſſionis, perindè ac ſi, de integra tertia hæreditatis paternæ, ſibi debita fuiſſet indiuidualiter facta mentio, iuxtà *gloſſ.in c.circa verb omnia & ſingula de Elect in 6.Pacif.de Salui.inſpect 4.cap.1.numer.8. Roland. conſ.1.num.71.lib.3.& par.6.rec.dec.179.nu.10.* cum alijs *in Roman. legati 8.Iunij 1658.cor. Emin. Celſo,& 14.Currentis menſis cor.Me.*

Nec quicquam facit apoca aſſertæ communionis, inter hos fratres conuentæ, ſub die *31.Ianuarij 1653.* quia, omiſſis exceptionibus, contra eam adductis, ab illa, quatenus vera receſſum fuit, mediante tranſactione inita, cū Antonio die 28. *Decembris* eiuſdem anni, in qua idem Antonius, recepto à Franciſc. prædio, vocato *delle Collemnelle*, fecit eidem ſupradictam renunciationem, & ceſſionem cum Andrea inita ſub die 4. *Octobris*, pariter eiuſdem anni, in qua, inter ipſum, & Franciſcum, deuentum fuit ad tranſactionem, & diuiſionem controuerſorum bonorum, tranſactio namque huiuſmodi reddit inefficacem, & elidit aſſertam apocam præcedentis con-
7 uentionis, *l.pacta nouiſſima, C de pact.l.1 § fin ff. de ſtipul. ſeruorum Rot. in Romana domus ſeu retractus 26. Maij præteriti cor. Me, §.minùs obſtat.*

Maximè, cum d. renunciatio, & ceſſio fuerit, per eundem Andream, ratificata, & approbata, ita vt non poſſit eam ampliùs impugnare, & in controuerſiam deducere,
8 *c. quod ſemel de reg.iur in pr.Rot.cor.Eminent.Otthob. dec. 103 num 20.& in Ferrarien. laudemij 23.Iunij cor. Eminent. Celſo.*

Poſſeſſio verò eiuſdem Franciſci, reſpectu bonorum, quæ ſunt comprænhenſa, in apoca dictæ tranſactionis confecta inter ipſum, & Andream, reſoluit ex dicta met apoca & clauſula conſtituti ibidem adiecta, ita vt proptereà, iure, veniat in illa manutenendus, ex adductis. Cuius, quidem, apocæ veritas negari non poteſt, cum Andreas in ea ſe ſubſcripſerit, & eius manum legitimè recognouerint, tam Valentinus Hippolytus, qui præſens fuit confectioni illius, & ſe ſubſcripſit, quam alij teſtes habentes notam manum, quam recognitionem ſufficere ex ſtylo Rot. firmatum fuit cor. *Millino deciſ.*
9 *55. numer.1.& per tot. cor. Buratt.deciſ.905. numer. 8. in rec.d.41.numer.1.part.4.* & in alijs.

Hinc non releuat fides Io: Baptiſtæ Paulini, negantis ipſius ſubſcriptionem, & interuentum in prædictæ apocæ confectione, quoniam, vltrà quod ille inſenſus eſt Franciſco, & proindè ad teſtificandum inhabilis, vt comprobat *Farinacc. de Teſt quæſt.53.numer.* 1. attenta prædicta recognitione, ceſſat quælibet ſuſpicio iux-
10 ta tradita per *Altogr. conſil. 50. n. 138.* & ante per *De-*
11 *cian. conſil.101 numer.2.verſic.40 conſiderandum eſt, Rot. coram Eminentiſſimo Otthob.deciſ.29.numer.99.* præſertim concurrente obſeruantia, cum Andreas, pluribus
12 Epiſtolis, comprobauerit validitatem tranſactionis, Franciſcus, verò, extinxerit omnia debita communia, & hæreditaria, in ſe accollata, occaſione diuiſionis in d. tranſactione peractæ, quæ optimè probant veritatem eiuſdem Apocæ *Rot. coram Seraph. deciſ 522. num.2.&* ſequitur *Buratt.dec.142.num.42. & in rec. dec. 41.num.1.& ſeqq.part.4.*

Atteſtationes, verò Iacobi Ciuccij, & Io:Baptiſtæ Saluiati, quod Franciſcus, nonquam habuerit aliquid de proprio, omiſſo, quod aliter appareat, ex publicis inſtrumentis acquiſitionum, & alijs iuribus quoad pretium terræ vocato la *Peſcara*, vndè idem Ciuccius legitur, vt teſtis, propria manu ſubſcriptus, non releuant ad falſitatem apocæ, & nihilominus exceptio falſi, niſi ſit adeò nitida, & concludens, vt nullo velamine poſ-
13 ſit offuſcari, apta non eſt ad impediendam manutentionem, ixtà not. per *Poſth. de manut. obſeru. 68. num. 3. Rot.deciſ.422.numer.5.& 15.par.1.& deciſ.551.num.7. par.4.tom 3.rec.*

Prædicta eò magis comprobari dicebant, Domini, ex eo, quod Franciſcus pluries obtulit etiam iudicialiter recedere à dicta apoca, vt ſibi læſiua, & velle experiri ſua iura, ea circumſcripta, quam, tamen, oblationem recuſauit, & recuſat Andræas, vnde elicitur animus, & intentio ipſius hoc modo continuandi in poſſeſſione bonorum contra omne iuris debitum.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. Priolo.

Romana Donationis.

Vener. 11. Maij 1663.

ARGVMENTVM.

Donatio facta patri, & filijs, acquiritur filijs, vti filijs. Facta patri, acceptanti pro ſe, & filijs, acquiritur filijs, vti hæredibus. Sed ab hac regula receditur, ex coniecturis, quæ, in hac deciſione, ponderantur excluſis pluribus in contrarium conſideratis.

SVMMARIVM.

1 *Quæ non pendent à noſtra poteſtate debent probari aliundè quam à noſtra aſſertione.*
2 *Aſſertio donantis valdè infert ad declarandam donationem.*
3 *Clauſula,* Et latiùs, *non reſtringitur ad expreſſa.*
4 *Donatio acceptata pro ſe, & filijs, poteſt ſpectare ad filios vti filios, non vti hæredes.*
5 *Clauſula cæteraſa extenditur, pro hæredibus.*
6 *Donatio pro ſe, & filijs comprahendit maſculos, & fœminas.*
7 *Diſcretiuus modus loquendi arguit diuerſitatem diſpoſitionis.*
8 *Maximè, vbi, in alia parte, nulla eſt diſcretiua locutio.*
9 *Stante diuerſitate, vna determinatio, non comprahendit æqualiter omnia determinata.*
10 *Superfluitas eſt vitanda.*
11 *Auus, donando, præſumitur habere reſpectum ad nepotes.*
12 *Coniectura pro inducenda donatione, ad fauorem filiorum ſimul concurrunt.*
13 *Donatio facta patri acceptanti, pro ſe, & filijs acquiritur filijs, vti hæredibus, non vti filijs.*
14 *Hæc concluſio habet contradictores.*
15 *Et procedit, in dubio, non quando ſunt coniecturæ in contrarium.*
16 *Coniectura debent deduci, ex inſtrumento.*
17 *Dicta Concluſio, non eſt regula iuris, ſed opinio Doctorum.*
18 *Pro declaranda voluntate ſumuntur coniecturæ ab extrinſeco.*
19 *Coniecturæ deducuntur ex inditijs.*
20 *Donatio longè excedens onus, quod habet annexum dicitur titulo lucratiuo.*
21 *Etiam quoad imputationem legitimæ.*
22 *Acceptans donationem pro legitima longè maiorem etiam ſi habeat aliquod onus non poteſt impugnare.*
23 *Filius tenetur ex debito, famulari, ad fauorem patris.*
24 *Acquiſitio, vt dicatur, ex titulo oneroſo, lucrum debet eſſe æquale oneri.*
25 *Expreſſio meritorum non probat merita.*
36 *Fideicommiſſum non poteſt conſeruari in mercibus quæ ſunt venales.*
27 *In donationibus ſæpè grauantur filij, & non nepotes.*
28 *Vbi eſt eadem ratio, ibi eſt eadem deciſio in caſibus dubijs.*
29 *Factum ex vna cauſa non debet deduci ad aliam.*

DECISIO CXXXXVI.

DOnationem Guidi Iordanis mercatoris fundacalis,
acceptam à Gaſpare filio pro ſe, & filijs naſcituris,
ſuffragari Annæ Felici vxori, eiuſque filijs, firmarunt
iterum Domini, ex coniecturis, ex duabus deciſionibus
in cauſa factis, ponderatis; Nam illa inſinuata fuit, à Gaſ-
pare donatario, de mandato Guidi donantis, eodem mo-
do, taoquam facta ſibi, & filijs ſuis naſcituris; Quam-
uis, enim, ea, quæ non pendent à noſtra volunta-
te, & poteſtate ſint aliunde probanda, quam ex no-
1 ſtra aſſertiooe, confeſſio, tamen, huiuſmodi, vipo-
tè eiuſdem donatarij de veritate facti instructi, &
informati plurimum vrget, ad declaraodam do-
2 nantis voluntatem, *Corn.conſil.123.numer.14.lib.1.Rot.
dec.264. num 9. part.6.& dec.68.num.21.& 22.part.9.
rec.*

Ad quantitatem verò donatam, & modum illam ſol-
uendi, proximè enunciatum, referri debet clauſula illa,
& latiùs, proot, in d. inſtrumento non autem ad expreſſa
circa donationem factam ſibi, & filijs, de qua Gaſpar ſe-
3 paratione, & explicitè mentionem fecit, iuxtà doctrinam,
*Bart. in l. talis ſcriptura, §. fin ff. de legat. primo Mant. de
coniect. vlt. vol. lib.6. titulo 13. numer. 10. Alexand. conſil.
48. numer. 6. & 9. lib. 1. & conſil. 580. numer. 71. libr. 6.
Aym. conſil. 70. num 9. & 11. Rot. dec. 153. numer. 7 coram
Merl & dec 469. num. 26. par 9. rec.*

Coadiuuatur hæc vehemens coniectura, ex inſtru-
mento eiuſdem dooationis, in quo, dos Annæ Felicis aſ-
ſignata fuit Gaſpari præſenti ſimpliciter; donatio vero fa-
cta fuit eidem acceptanti, pro ſe, & filijs naſcituris, ſi-
gnum euidens, quod filij aliter contemplati fueruot,
in dote, ac in donatione. In iſta, tanquam filij, in
illa, tanquam hæredes, vt limitando, tradunt, *Alex. in
4 l ſi tibi decem, §. ſi paſſus in 8. & Iaſ num.13. ff de pact. Me-
nocch præſump 58. num. 8 lib 3. Surd. dec. 322. numer. 21. &
ſeqq.*

Etiam ſi ſtipulatori vtriuſque, ſit appoſita clauſula
5 ceterata, quæ extenditur pro hæredibus: Quia dum, in
donatione addita fuit clauſula, pro ſe, & filijs naſcitu-
ris, quod, quidem, verbum, *Naſcituris*, adiectum,
filijs, non potuit extendi, niſi ad filios naſcituros, tam
mares, quam fœminas, vt reſpondit deciſio *cor. Reue-
6 rendiſſ Papien. § an prima ſub die 14. Maij* 1657. Io dote,
verò poſita ſola clauſula ceterata, ex hoc diſcretiuo
modo adiecto io eadem parte diſpoſitionis, colligitur,
quod non eodem modo, filij contemplati fuerunt in
7 donatioue, ac in dote, vt probat *Add. ad Gregor.
deciſ. 301. numer. 18. Rot. in rec. part. 4. deciſ. 235. nu-
mer. 1.*

Idque augetur ex conſignatione fundaci, & rerum
fundacalium facta, à Guido Gaſpari, in ſatisfactio-
nem præuentiue factam, de ſumma ſcut. 22. mil. dona-
ta poſt mortem expreſsè pro ſe, ſuiſque filiis, ad for-
mam donationis, & quamuis deinde ſubdat, ac hære-
dibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque, tamen placuit
reſponſio, quod, cùm valor rerum fuodacalium ſcut.
28150. excederet donationem ſcut. 22. mill. reſpectu
ſummæ donatæ, ſtipulatio debeat iotelligi, pro ſe, &
filiis ad formam donationis, reſpectu, verò, reſidui, pro
hæredibus & ſucceſſoribus, omnes merces traditæ fuiſ-
ſent, abſque vlla diſcretiua, *cap. ad audientiam de de-
8 cim. l. vnic. §. deficientes, C. de caduc tollen.* & io ſpe-
cie tradit *Surd. dec. 322. num. 22. & conſ. 554. num. 8.
& 9.*

Nec quicquam facit, quod acceptatio facta à Gaſ-
pare, recipiat tam filios, quàm hæredes: ideoque
æqualiter illos determinare debeat, etenim illa reſpi-
cit, quidem, vtrumque determinatum, ſed vnum-
quemque cum ſua qualitate, & diuerſo modo, vnum
ab alio, qua data diuerſitate, vna determinatio non
æquè omoia determinat, *Aret. in §. hinc nobis nu. 37. in* 9
*fin. ibique Angel. auth. de hæred. & Falcid. Roland.
conſil 74. numer. 13. lib. 2. Surd. conſil. 426. numer.
4. verſic & per hanc rationem Rot. deciſ 527. num. 18.
par. 7 rec.*

Minus difficultatis facit, quod valor mercium, in
exceſſu compenſatus fuerit, partim, per accollatio-
nem debitorum fundaci, partim in pecuoia numera-
ta; Quia ius non ſtat in modo ſoluendi inferiùs con-
uento, qui non impedit, qnin etiam hæredes rema-
oerent obligati, pro ſumma ſcut. 6150. quæ vltra
quantitatem donatam ſupererat, ſed in duplici ac
diuerſo modo acceptaodi, ab initio bona aſſignata
pro filiis, ad formam donationis, & deinde pro hæ-
redibus, quod iudicat expreſſiooem hæredum eſſe
reſtrictam ad ſummam reſiduam; alias ſuperfluum
fuiſſet mentionem facere, de filiis, quod dici oon
debet, vt ad huoc effectum euitandi ſuperfluita-
tem aduertit, *Rot. coram Gregor. deciſ. 424. nu-
mer. 6.*

Coniecturæ, autem, hoiuſmodi, eò magis militant
in caſu propoſito, quo verſamur in donatione, in-
tuitu certi matrimonii facta ab auo qui noo ſolum 11
præſumitur habuiſſe reſpectum ad nepotes, ſicuti la-
tè deducitur, io deciſ. 14. *Martij* 1657. *coram Re-
uerendiſſimo Meltio*, ſed etiam quod ita voluerit do-
nare, referunt duo teſtes, omni exceptione maiores,
quorum alter, qui expleuit minutam inſtrumenti,
atteſtatur Guidum mentis, & intentioois fuiſſe prin-
cipaliter filiis Gaſparis coofulere, adeout ceſſet que-
libet ambiguitas, non enim iſtorum depoſitiones, &
coniecturæ prædictæ conſiderandæ ſunt, vna, aut
alia, de per ſe, ſed debent omnes conſiderari ſimul
iunctæ, vt, in terminis donationis, ſeruauit *Rot.
coram Merlin. deciſ. 692. numer. 63. Mantic. de
coniect. lib. 1. titulo 3. numer. 28. Honded. conſil. 68.
numer. 43. lib. 1. Rota recen. deciſ. 266. numer. 2. &
19. part. 1.*

Quibus noo obſtaot ea, quæ in contrariom addu-
cebantur, & ſignanter, quod donatio non ſit facta
patri & filiis, ſed patri ſtipulanti, pro ſe, & filiis,
in quo conſiſtit tota vis contrariæ opinionis, quod tunc
donatio acquiritur filiis, vti hæredibus, non autem, 13
vti filiis, iuxtà *gloſſ. in l. ſi tibi decem, §. ſi paſſus
verbo proderit, ff. de pact.* quam ex profeſſo compro-
bat *de Marin. lib. 1. reſol. capit.* 8. nam, vltrà quod
illa habet plures ac grauiſſimos contradictores relatos
per *Cutell. de donat. contempl. Matrimon. tract. 2. di-* 14
ſcurſ. ſpecial. 25. Domini reſponderunt eam, in du-
bio, procedere, & præualere, &c. ſecus, quando ad-
ſunt coniecturæ pro vocatione filiorum, ad quas eſſe
recurrendum, pro habenda contrahentis voluntate,
concludit, *gloſſ. in d. l. ſi tibi decem*, & cum ea 15
omnes Doctores pro contraria allegati, & latè di-
ctum fuit, in præterita *deciſ. 22. Martij* 1662. *co-* 15
ram Me.

Nec refert, quod coniecturæ, vt à regula rece-
datur, deduci debeant, ex eodem inſtrumento, Tum 16
quia concluſio deducta non eſt regula ſcripta in iure,
ſed opiolo Doctorum, ſicuti quoque obſeruat *Cutell.* 17
vbi ſupra numer. 8. Tum, quia non agitur de iodu-
cenda voluotate, ſed taotummodo declarant, quo
caſu admittuntur coniecturæ extrinſecus ab inſtru- 18
mento, & à poſteriori deſumptæ, vt voluit *Bart. in
l. maritus 2. numer. 4. ff. de vulg. & pupill.* quem re-
ferunt, & ſequuntur *Imol. in capit. Raynutius nu-
mer. 116. de teſtam. Calcan conſ 8. numer. 2. ad cred. verſ.
ſed etiam, Mantic. de coniect. lib. 11. titulo ſecundo,
n. 9. verſ. verum planè*; non enim ex demonſtrationibus
ad oculum concludentibus, ſed ex inditijs probabilibus
coniecturæ deduci debent *Rot. cor. Merl. deciſ. 228. num.* 19
27. & 28.

Cætera leuia viſa ſunt, & de facili remoueri, & primo ad
liber-

Digitized by Google

libertatem donationis, deductam, ex onere imputandi
bona donata in legitimam, nec non ex remuneratione
meritorum, clara patet reſponſio. Quia quoad legiti-
mam, cum donatio longè illam excedat non ceſſat titu
20 lus lucratiuus, *Gabr.conſ.127.num.31.lib.1. Rot.rec.par.7.
deciſ.27. num.2.* Magis enim vtile fuit Gaſpari donatio
nem, in hac ſumma recipere, cum onere reſtituendi fi-
lijs, quam liberam habere ſolam portionem legitimæ,
21 iuxta tradita per *Hodiern. ad Surd. deciſ. 322. num. 43.
Pignattell. controu. lib. 2. cap. 34.* cum alijs *in dec. Reue-
rendiſs. Papien.* Cumque hac præuentiua ſolutione maio-
ris quantitatis accepta in vita patris, videtur adeò com-
penſatum onus ſuper legitima impoſitum, vt non poſſit,
22 eo defuncto, vocari, ſicuti probat idem *Hodiern. vbi ſu-
pra num.* 45. quicquid, ſecus dicendum eſſet, vbi bona
donata legitimæ connumerantur, vt, in his terminis lo-
quitur, *Rot. apud Merl. de pignor. deciſ. 110. num. 46.*

Quoad remunerationem meritorum, reſponſio eſt pa-
riter clara; Quia, cum filij teneantur, ex debito erga
23 patrem, ex vnt. *Menoch de præſumpt. lib. 3. præſ. 29. num.
12. & ſeqq. Paſchal de patr. pot. par. 1. cap. 3. num. 25.* ſerui-
tia à Gaſpare præſtita, in fundaco, & ſimilia non ſunt
talia, quæ correſpondeant donationi ſummæ notabilis,
24 quæ requireret ad effectum, vt præſtaret titulum one-
roſum, vt latè dictum fuit *in Romana Cenſus ſeu Salma-
ni 8. Iunij 1654. coram Bichio*; Imò expreſſio meritorum
huiuſmodi videtur potiùs color quæſitus, in cortice ver-
25 borum, quam ita ſe veritas habere, vt admonet *Bald. in
l. fin. num. 2. verſ. non obſtat ff. de exercit. act. Menocch.
conſ. 112. num. 23. Rot. in Rom. ſeu Elina donationis 23.
Martij 1640. cor. Reuerendiſs. Ghiſilerio.*

Aliud, de qualitate mercium, ſuper quibus, tan-
quam venalibus, non poſſit conſeruari fideicommiſ
26 ſum, tollitur ex facto, dum donatio eſt quantitatis ſeut.
22. m. exigen. poſt mortem ex effectibus, & bonis
eiuſdem, non autem mercium, nec dicatur eſſe inueri-
ſimile, quod donator voluerit grauare filios onere fidei-
commiſſi, & non nepotes, cum id ſæpè contingat, & in
27 his donationibus contemplatione certi matrimonij com-
muniter fieri ſolent; quod autem ita donatarius nemi-
nem inueniſſet, qui vellet contrahere, cum ipſo, ceſſat
ex eo, quia ſicuti donator ipſe, ex hac ratione non retra-
hebatur ab obligando, ſe erga filiam, ita nō retrahebatur
ab obligando filios erga nepotes, quandò enim militat ea-
dem ratio. eadem fit deciſio caſuum dubiorum, vt in-
28 quit *Bald. in l. de quibus ff de leg. Alex. in l. 5. in fin. & conſ.
75. num. 3. lib. 5. Aym. conſ. 118. num. 15.*

Nec eſt recurrendum ad illud, quod Lucidus expreſ-
ſerit in teſtamento, ſcilicet, quod ipſe donationem fe-
cerat Gaſpari, nulla facta mentione filiorum, cauſa nam-
que huius eſt, non, vt filios excluderet, ſed ne omittens
29 Gaſparem inſtituere teſtamentum, ex defectu, præteritio-
nis corruiſſet, cum ergo hoc fecerit, ex neceſſitate, quam
habebat, reſpectu illius, non autem reſpectu
filiorum, & nepotum reſpectiuè, non poteſt
exindè validum argumentum in con-
trarium deſumi, vt in ſpecie pon-
derat *Rimnald. conſ. 174.
numer. 38. Maſtril.
deciſ. 305. nu.
6. & 7.*

Et ita cauſa ſemel atque
iterum propoſita;
vtraque &c.

R. P. D. Priolo.

Romana Vſusfructus.

Ven. 4. Febr. 1661.

ARGVMENTVM.

Renunciatio facta, cum onere ſoluendi aliquid, vel
habendi vſumfructum, ex his, onere acceptato,
non poteſt quis redire ad aliud, & talis accepta-
tio, ſeu electio fieri poteſt à muliere ſine ſolemni-
tatibus. Et quando legatum cenſeatur relictum
animo compenſandi.

SVMMARIVM.

1 *Sententia, à qua non appellatur tranſit in rem iudica-
tam.*
2 *Sententia in iudicatum tranſacta venit exequen-
da.*
3 *Ceſſante læſione, ceſſat reſtitutio in integrum.*
4 *Remittens ſemel vſumfructum, non poteſt amplius il-
lum prætendere.*
5 *Legatum correſpondens obligationi cenſetur relictum
animo compenſandi.*
6 *Obligatio alternatiua ſufficit, vt in vna parte verifice-
tur.*
7 *Solemnitates ſtatuti non requiruntur in contractu facto
in conſequentiam alterius.*
8 *Solemnitates, in contractu, adhibitæ comprehendunt
totum contractum & pacta in eo contenta.*
9 *Contractus vtilis non requirit ſolemnitates.*
10 *Nemo impugnat factum proprium.*
11 *Legatum compenſatur cum vſufructu.*
12 *Hæres non poteſt impugnare, quod non poterat defun-
ctus.*
13. *Legatum ex coniecturis præſumitur animo compen-
ſandi.*

DECISIO CXXXXVII.

PRæuijs duabus deciſionibus, firmatum fuit, per ſen-
tentiam Rotalem, *cor. Reuerendiſs. Cerro* vſumfru-
ctum Vineæ, quem Margherita, in donatione illius fa-
cta Zenobio Ciliano, ſibi reſeruauerat, non fuiſſe debi-
tum, a qua ſententia, cum non fuerit appellatum, de-
di dubium, iuxta formam commiſſionis executorialis;
An conſtet, de re iudicata, ſeu potius de cauſis reſtitu-
tionis in integrum, & reſponſum fuit, quoad primam
partem affirmatiuè, negatiuè vero, quoad ſecun-
dam.

Dum enim nulla fuit interpoſita appellatio, cauſa re-
manſit deſerta, ac ſi pars illi acquiſiuiſſet, & ſententia
tranſiuit in iudicatum, *c. cum inter 13. & c. quoad con-* 1
*ſultationem 15. de ſent. & iudic. Aym. conſ. 103. num. 1.
Rot. deciſ. 5. de ſent. excom. in nou.* quæ propterea venit
omnino exequenda, *l. ſi non obiulit 6. ſi ex conuentione ff* 2
*de re iudic. l. 2. C. de exec. rei iudic. Mant. deciſ. 82. num.
3. in rec. deciſ. 611. num. 2. par. 1. & deciſ. 246. num. 1. par.
2.* & in alijs

Cauſa, verò, reſtitutionis in integrum, ceſſat propter
Iuſtitiam eiuſdem ſententiæ reſultantem ex eiſdem deci-
ſionibus. qua ſtante deficit læſio, ſine qua, non conce-
ditur reſtitutio in integrum, *c. 1. ibi Abb. numer. 2. de* 3
*reſt. in integr. Rot. deciſ. 1. eod. tit. in nou. in rec. deciſ. 331.
num. 1. coram Merl. deciſ. 33. num. 3. apud Canaler. deciſ.
149. num. 2.*

Siquidem non poteſt controuerti, quod Margheri-
ta donauerit, cum ſolemnitatibus, vineam, de qua agi-
tur Zenobio, reſeruato vſufructu, eius vita durante, cum
pacto, quod ſi ipſa ſuperuiueret Petro, eius viro, poſſet,
vel

Digitized by Google

vel retinere d. vſumfructum, vel eo dimiſſo, permanere io domo donatarij, qui eidem victum veſtitum, & habitationem præſtare teneretur; Vnde cum iſte caſus euenerit, & ſucceſſiuè eadem Margherita, ob prouectam, & ingraneſcentem ætatem, vineam colere non valens, eligendo conſequi alimenta, io domo donatarij remiſerit vſumfructum huiuſmodi, non potuit ampliùs ad illum
4 redire ad *tex. in l. quæritur. ff. de edil. edict. Aym. conſil. 24. num. 4. & conſ. 114. num. 10. Rot. dec. 382. num. 1. part. 1. rec. & deciſ. 125. num. 4. par. 8. & in Romana fideic. 5. Decembris 1655. coram R. P. D. Veroſpio.*

Quod autem ipſa conſecuta fuerit alimenta ab anno 1639. quo facta fuit renunciatio, vſque ad obitum, nec etiam eſt dubitandum. Iulius Cilianus, qui in inſtrumento dictæ renonciationis, ad illorum præſtationem, ſe obligauerat, pro Zenobio abnepte eandem Margheritam retinuit, & aluit in propria domo, vſque ad annũ 1644. quo ipſe decederet, fuit legatum ſcut. 6. quolibet menſe, cum habitatione, quod ſanè, cum correſpondeat
5 obligationi, præſumitur relictum in ſatisfactionem, & implementum eiuſdem oneris, *Caſtren. in l. ſicut dotem 23. l. ſi pater, nu. 2. verſ. ſi tamen, ff. ſol. matrim. Aym. conſ. 249. nu. 5. & conſ. 301. num. 6. Menoch. conſ. 46. num. 2. Rot. deciſ. 312. num. 9. par. 7. rec.*

Maximè, quia io eodem inſtrumento renunciationis, conuentum fuit, quod eatenus liceret Margheritæ redire ad vſumfructum renunciatum, quatenus Iulius ei non traderet alimenta, vel alias non prouideretur, ideò, cum eidem prouiderit de dd. ſcut. 6. menſtruis, & habitione, ceſſat facultas redeundi ad iura renonciata, dùm enim opus alendi relictum non fuit ad alimenta præſtanda, potiùs io ſpecie, quam in quantitate, ſed fuit con-
6 ceptum alternatiuè, ſufficit, quod implemento vnius habitus fuerit effectus contemplatus, *iuxtà cap. in alternatiuis de reg. iur. in 6. & benè dec. Reuerendiſs. Decani.*

Non obſtat, quod iſta renunciatio facta ſit non adhibitis ſolemnitatibus ſtatuti, quia cum illæ ſeruatæ fuerint, io principali contractu donationis, non erant ite-
7 rùm, & de nouo ſeruandæ *Alex. conſ. 186. n. 13. lib. 2. Carpan. ad Stat. Mediol. part. 1. cap. 328. nu. 519.* & firmauit *Rot. deciſ. 259. nu. 3. poſt Zacch. de Oblig. Camer. & apud Merl. deciſ. 364. num. 2. & 3.*

Minùs facit, quod ſolemnitates adhibitæ, in primo inſtrumento, cadant ſuper validitate eligendi victum, & habitationem, quia cum interuenerint, in toto contractu, compræhendunt etiam pacta, in eo, contenta, alias in quolibet pacto deberent adhiberi nouæ ſolemnitates,
8 vt aduertit *Pic. ad Stat. Vrb. gloſſ. 21. num. 18. & ſeqq. Rot. dec. 316. n. 77. p. 2. diuerſ. & in Auximana fideic de Tibaldinis 26. Ianuarij 1654. coram Reuerendiſs. Cerro*

Propterea, cum nulla interceſſerit læſio, imò contractus fuit vtilis mulieri, dum pro fructibus vineæ, qui dempto canone vix aſcendunt ad ſcut. 91. & aliquando minùs, aut nihil ferant propter caſus, qui ſemper io vineis accidunt, recipit legatum ſcut. 6. menſtruorum, & habitationis, quod eandem ſummam adæquat, non fuit
9 opus alio decreto Iudicis, & ſolemnitatibus *Surd. conſil. 9. num. 15. Rot. deciſ. 173. num 8. apud Zacch. de obligat. Camer.*

Sed vtcumque ſit, dicebant Domini, ſufficere, quod legatum fuerit factum, animo compenſandi, quodque mulier illud agnouerit, dum legatum habuit quouſque vixit; Vnde quemadmodum, ſi ipſa viueret, non poſ-
10 ſet impugnare factum proprium, ſed teneretur legatum compenſare, cum vſufructu, ad *tex. in l. compenſandi, C.*
11 *de hæred. inſt. l. creditorem ibique gloſſ. de leg. 2. Alex. conſil. 132. num. 2. lib. 2. Mant. de tacit. lib. 10. tit. 2. num. 18.* Ita etiam tenetur hæres illius, qui non poteſt impugnare, id,
12 quod non poterat ipſa defuncta, *l. cum à matre Cod. de rei vendic. Gabriel de reg. iur. concl. 11. nu. 6. Natt. conſ. 214. nu. 1. Menocch. conſ. 89. num. 37. Surd. conſ. 73. num. 34. & 143. num 9.*

Prætenſio, quod Iulius, non fecerit legatum, animo compenſandi, ſed illud reliquerit Margheritæ, nomine famulæ, nullo modo, ſubſiſtit; quoniam vltra, quod non conſtat, ipſã talem, re vera fuiſſe, cùm idem Iulius, his, quæ ſpacio 20. annorum ſibi inſeruierant, vix ſcut. 10 reliquerit, inueriſimile videtur, quod voluerit ingens facere legatum mulieri, quæ dumtaxat 10. annis, in eius domo, habitauerat, ideoque conſtans, & illæſa remanet præſumptio, ne ſuum iactauerit teſtator, quod illud reliquit animo compenſandi præſumptionibus, & coniecturis præmiſſis, quas etiam ponderat *Grat. cap. 274. n. 1 & ſeqq. Altog. conſ. 68. nu. 35. & ſeqq.* 13

Hinc vis facienda non eſt, contra habilitatem Notarij, qui de inſtrumento renunciationis rogatus fuit, nam ſiue renunciatio ſit valida, ſiue non, ſatis eſt, quod mulier non poſſet prætendere vſumfructum, cum legati compenſatione, & nihilominus obiectum fuit aliundè ſublatum io deciſionibus Reuerendiſs. Decani. Ex quibus Domini dixerunt conſtare de re iudicata, non autem de cauſis reſtitutionis in integrum.

Et ita vtraque parte &c.

R. P. D. Priulo.

Senogallien. Hæreditatis, ſeu Dotis.

Lunæ 26. Maij 1664.

A R G V M E N T V M.

Maritus acquirens, ſuo, & vxoris nomine, ſi de proprio ſoluit, pretium, acquirit ſibi, non vxori, alias diceretur nulliter donationem facere, in fauorem vxoris, quod non licet, niſi maritus prædecedat, & perſiſtat in voluntate.

S V M M A R I V M.

1 *Exceptio dominij non attenditur in interdictis poſſeſſorijs.*
2 *Niſi conſtet incontinenti de non iure agentis.*
3 *Maritus acquirens nomine vxoris ſi ipſe pretium ſoluit ſibi acquirit non vxori.*
4 *Vxor quicquid acquirit cenſetur acquirere ex pecunia mariti.*
5 *Maritus non poteſt aſſerere acquiſiuiſſe, ex pecunia vxoris.*
6 *Donatio, inter virum, & vxorem morte confirmatur.*
7 *Ad hoc autem requiritur prædeceſſus donantis traditio, & perſeuerantia vſque ad mortem.*
8 *Donatio, per alienationem rei donatæ, dicitur reuocata.*
9 *Hæres viri non tenetur reſtituere, niſi dotem verè ſolutam.*
10 *Legatum compenſatur, cum lucro dotis debito ex ſtatuto.*
11 *Augmentum non datur ſine aucto.*
12 *Pro Augmento, vel dote datum, intelligitur pro dote.*
13 *Hæres viri non condemnatur ad reſtitutionem dotis, niſi conſtet de promiſſione dotis.*

D E C I S I O CXLVIII.

Florentina inſtituto Iacobo viro, in vſufructu, & in proprietate, nepotibus, Iacob ſecundo duxit in vxorem Hieronymam, contra quam, vti hæredem Iacobi, egerunt Thomas, & fratres de Colinis, ad immiſſionem bonorum hæreditariorum amitæ, nec non, ad reſtitutionem florenorum 850. loco prædij *del Zappale*, ſed ab vtraque petitione fuit abſoluta Hieronyma, cui abſolutoriæ acquieſcentes fratres prædicti, introduxerunt nouum Iudicium, pro reſtitutione dotis eiuſdem Aniæ; in quo pariter obtinuit Hieronyma ab impetitis abſolui;
Cum

Digitized by Google

Com autem vtraque ſententia reuocata fuerit, in gradu
appellationis cauſa in Rota, mihi commiſſa, dubitaui,
An, & quid Hieronyma reſtituere teneretur, & reſpon-
derunt DD. eam non teneri reſtituere, niſi duas tertias
partes prædij Iuliani, & quoad aliam tertiam partem,
facta compenſatione fructuum, perceptorum ex vſu-
fructu.

Nam, quoad prædium in Fundo Zappalis, à Iacobo
venditum, obſtat Fratribus de Colinis exceptio Domi-
nij, quæ licet, in interdictis poſſeſſorijs non debet admit-
1 ti, fallit, quando conſtat in continenti, de non iure agen-
tis, vt notant DD *in l. fin. C. de ed. D. Adr. toll. Rot diuerſ*
2 *par. 2. dec. 201. num. 8. & deciſ. 9. num. 27 poſt Poſth. de ma-
nut. & latiſſimè Pacif de Salu. inſp. 2. cap. 2 n. 5.*

In propoſito conſtat, ex ipſo Inſtrumento venditio-
nis, prędium illud non fuiſſe proprium Florentinę vxo-
ris, ſed Iacobi mariti, quia licet emptum fuerit à viro, no-
mine vxoris, cum tamen ipſe, non illa precium ſoluerit,
3 eidemque viro tradita fuerit poſſeſſio, dominium fuit
acquiſitum viro, & non vxori, cuius nomen cenſetur ſi-
mulatè appoſitum, ex notat. per *Bald. Salyc. Caſtr* &
alios *in l. multum intereſt, C. ſi quis alt. vel ſib. Bald. conſil.
407. n. 8. lib. 1, Dec conſ. 534. num. 16. & ſeqq. Socc. Sen. conſ.
129. n. 22 lib. 4. Capyc. dec. 213. num. 18.*

Precium ſolutum fuiſſe à Iacobo viro patet, ex eodem
Inſtrumento, in quo ipſe ceſſit venditori ad computum
precij ſocietatem officij ſcut. 100. contra Iulium Cano-
nium, promiſitque ſoluere reſiduum floren. 640. in plu-
ribus vicibus, quos poſteà ſoluiſſe apparet, ex quietantia
ab eodem reportata, abſente vxore vſque de anno 1609
& non refert, quod in d. inſtrumento aſſeratur Floren-
tiam ſoluiſſe florenos 100. nam vltra quod id non aſſe-
ruit maritus, & ſi aſſeruiſſet, nihilominus, quia quid
quid vxor quęrit exiſtimari ſolet acquiſiuiſſe ex pecu
4 nia mariti, *l. quintus Mutius, ff. de donat int. vir. & vx.*
niſi aliunde conſtet pecuniam fuiſſe propriam vxoris,
talis aſſertio facta, conſtante matrimonio, in fraudem
donationis prohibitæ inter virum, & vxorem facta præ-
5 ſumitur, vt abundè probat *Pariſ. lib. 1. conſ 62. nu 10. &
per tot. Socc. Sen. conſ. 66. num. 8. lib. 1. Mareſcot. var. reſol
lib. 2. cap. 82. n. 4. Fontanell. de pact. nup. clauſ. 7. gl. 3. par. 5.
n. 33. Merend contr Iur. tom. 3. lib. 10. cap. 11 num. 6. Capyc.
Latr. conſ. 44. n 35. & ſeqq lib. 1.*

Non applicatur, quod donatio inter virum, & vxo-
rem, licet ab initio nulla morte tamen viri confirma-
6 tur, quia limitatio procedit, quando vir vxori prædece-
dit, ac interuenit traditio, ac perſeuerantia voluntatis,
7 vſque ad obitum, vt obſeruat, *text. in l. Papinianus, ff. de
donat. int. vir. & vxor.* & cum eo *Mantic. de tacit. lib. 21.
tit. 7. num. 23.* In præſenti autem caſu deficit traditio, &
vxor prædeceſſit viro, nec non conſtante matrimo-
nio facta fuit per virum, alienatio, ex qua donatio infir-
mata, & reuocata remanſit ad *tex. in l. cum hic ſtatus*, §,
8 *ſi maritus, ff de donat. int. vir. & vx. l. ſi maritus la ſecon-
da, C. eodem tit. Mantic. vbi ſupra d. lib. 21. tit. 30. n. 3.* cum
alijs per *Merl. de pign. lib. 4. tit. 5. q. 141. n 1.*

Quò vero ad dotem Florentinæ nullibi conſtat, eam
habuiſſe aliam dotem, quam prædium, in fundo Iulia-
9 no; Vnde non poteſt Hieronyma hæres Iacobi, ad aliud
teneri, niſi ad duas ex tribus partibus illius, nam reſpe-
ctu alicuius tertiæ partis Iacob illam, ex Statuto Rocchę
Contradæ lucratus fuit, ob prædeceſſum Florentinæ,
ſuper qua propterea competit retentio hæredi compen-
ſatis tamen fructibus perceptis, ex vſufructu Iacobo à
Florentina relicto, quia cum lucrum ex dicto Statuto
neceſſario debeatur, compenſandum venit, cum legato.
10 *Menoch. praſ. 109. num. 35. lib 4 Mantic de coniect lib. 10.
tit. 2. n. 7. Gabriel. conſ. 16. nu. 30. & ſeqq. lib. 1. Fenzon. ad
Stat. Vrb. lib. 4. cap. 131. num 50.*

Nec obſtat, quod in aſſignatione dicti Prædij in fun-
do Iuliani, dicatur illud tradi, in augumentum dotis,
11 ex quo infertur Florentinam habuiſſe aliam dotem, cum
non detur augumentum, ſine aucto; Tum, quia poſt
verba in augumentum additur, & dotis nomine, per
quod incertum remanet, an d. Prædium fuerit aſſigna-
tum in dotem, vel in augumentum; Tum etiam, quia 12
donec non probatur in qua re, & quantitate conſiſtat
reliqua dos, ex præcedenti promiſſione, vel alijs proba-
bilibus coniecturis non poteſt Hieronyma hæres Iacobi 13
ad reſtitutionem condemnari *ad tex. in l. 1. Cod. de donat.
ant. nupt l. ſi quis poſt hæc, vbi gl. verb. dotalium, C. de bon.
praſc. l. penult. § mulier, ff. ſol. matr. Rot. in rec. deciſ. 306.
num. 39 & ſeqq. par. 7.* cum alijs *in Romana Dotis 21. Fe-
bruarij 1650. coram Eminentiſs. Corrado* confirmata 11,
*Februarij 1656 coram R. P. D Beuilaqua, & 10. Decem-
bris 1656, coram Reuerendiſs. Meltio.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. Taya.

Aſculana Beneficij.

Ven. 23. Maij 1664.

A R G V M E N T V M.

Reſignanti Beneficium, non abdicatur ius, ſuper eo, donec reſignatarius capiat pacificam poſſeſſionem; Vndè ſi contingat dubitare, de validitate reſignationis, interim manutenetur reſignans, tàm contra reſignatarium, quàm contra tertium.

S V M M A R I V M.

1 *Reſignatio beneficij debet publicari intra 6. menſes.*
2 *Manutentio datur poſſeſſori.*
3 *Reſignanti non abdicatur ius ſuper beneficio reſignato, donec reſignatarius acquirat beneficium.*
4 *Beneficium non dicitur plene acquiſitum, niſi fuerit capta poſſeſſio.*
5 *Reſignatarius non capit poſſeſſionem ante publicationem.*
6 *Manutentio datur habenti ſolam detentationem.*
7 *Reſignans manutenetur, quando dubitatur de validitate reſignationis.*

D E C I S I O CXLIX.

CVm Eccleſia, ſeu Cappella S. Petri ad Vincula, per
obitum Lęlij, apud Sanctam Sedem vacaſſet, fuit
collata Lactantio 13. *Iulij* 1644 quem Ordinarius immi-
ſit in actualem, & corporalem poſſeſſionem 10. *Auguſti
ſeq.* & profeſſus etiam Iacobus in ſua impetratione, ex
cauſa reſignationis factæ, poſteà Benedicto, non publi-
catæ ad conſtitutionem *bo: me: Greg XIII.* de qua latè, 1
*Pariſ. de reſign. q. 7. num. 34. & ſeqq. lib. 11. Rot. dec. 208. n. 7.
& ſeqq p. 9.* Vnde propoſito dubio, an Lactantio ſit dan-
da manutentio, pro ipſo informante, Domini reſponde-
runt, vtpotè poſſeſſori, *§. retinendæ inſtit. de interdicto*
præſertim iuſto, & legitimo ad tradita, *a Poſt. obſeru. 11.* 2
ab initio.

Nec obſtitit reſignatio, quia non conſtitit, & quate-
nus conſtitiſſet, conſtare quoque debuiſſet conſumatio
reſignationis, & in reſignatione facta in fauorem alte-
rius, reſignans dicitur etiam poſſidere, & titulum colo- 3
ratum habere, donec reſignatario beneficium requira-
tur, & cum effectu, vt eſt communis concluſio, plene au-
tem non dicitur acquiſitum, niſi fuerit capta poſſeſ- 4
ſio iuxta communem opinionem apud *Pariſ de reſign.
quaſt. 3. num. 47 & q. 5. num. 37. & 38. & q. 11 num. 10. &
ſeqq. lib. 1. Garz. de benef. cap. 1. num. 139. & 140. part. 1.
Loter. de reb. benef. q. 14. num. 89. & 90. lib. 3. Poſt de manut.
obſeru 57. n. 19.* & vbique ſæpè ſæpiùs *Rot. max me cor.
Ludouiſ. dec. 138 num 6. & coram Eminentiſs. Ottbob. dec.
106. num 4. & nouiſs. dec. 190. num. 11. & 12. par. 9.* vbi di-
citur hoc non habere contradictorem, & ſic poſſeſſio
occupa-

occupata per reſignatarium, ſine publicatione non va-
leret apud *Rebuff. prax. benef. ad regulam de public. reſi-*
5 *gnat. ab initio Poſt. obſeru.46. num.13. Rot. coram Comit.*
deciſ 3 num.2. & dec.12. num.1. cum alijs, & vtrumque
reſignans perſiſteret, in detentatione eſſet manutenen-
dus, & de facto iucumbens ſaltem detentationi, & qua-
tenus amiſiſſet poſſeſſionem ciuilem, & naturalem, ſuf-
ficeret, quod eſſet in detentatione de facto, & corpora-
6 liter apud *Poſt. obſeru.57. num.9.11. & 21.* cum deciſ. ibi,
allegatis.
Et ſatis ſuperque, ſi antequam fuerit per reſignata-
rium capta poſſeſſio, contingat dubitari, de ipſius reſi-
gnationis validitate, datur reſignanti manutentio, tam
aduerſus tertium, quam contra ipſum reſignitarium,
7 *Poſt. d. obſeru.57. nu.18. cum alleg.* & cum alijs *add. ad Bu-*
ratt. dec.787 n.9. & Rot. d. dec.106. in fine.

R. P. D. Taya.

Ciuitatis Caſtelli Primogenituræ.

Merc. 4. Iunij 1670.

ARGVMENTVM.

Pro fideicommiſſo facto in contractu datur Saluia-
num interdictum, & in fideicommiſſo ordinato ad
fauorem vnius ex filijs nominandi ab aliquo non
facta nominatione ſuccedit primogenitus.

SVMMARIVM.

1 *Inter perſonas laicas, & in bonis laicis habet locum*
Aegidiana.
2 *Contra quando vnus ex litigantibus eſt Clericus.*
3 *Bigamus nullum priuilegium clericale habere poteſt.*
4 *Saluianum datur pro fideicommiſſo facto in contractu.*
5 *Fideicommiſſum ad fauorem vnius ex pluribus eligen-*
di ab aliquo non facta electione non expirat.
6 *Non facta electione ſuccedit primogenitus.*
7 *Modus ſuccedendi in primogenitura declaratur ab*
obſeruantia.
8 *Beneficium alicuius non debet eſſe in odium alterius.*
9 *Hæres non impugnat fideicommiſſum acceptatum à*
defuncto.
10 *Nec impugnat eius declarationem.*
11 *Nec allegat contrauentionem defuncti.*

DECISIO CL.

Eſſe locum Ægidianæ DD reſponderunt, quia actum
fuit in poſſeſſorio inter perſonas laicas, de bonis lai-
cis, & ſententia viſa eſt valida, & iuſta. vt aliàs his
1 concurrentibus reſponſum eſt nouiſſimè *deciſ.425. nu.1.*
part.12.
Neque enim obſiſtit, quod Vrſinus, etiam ſi vnus ex
2 litigantibus eſſet Clericus *deciſ 117 num.3. dicta par.12.*
& conſtaret ex dimiſſoria ad primam Tonſuram pro
ſeruitio Cathedralis Eccleſiæ, In libro Promotorum
29. *Septembris* 1631. quia conſtitit etiam Bigamia ipſius
cũ Florida 5. *Februarij* 1654. vidua Iacobi ex matrimo-
nio 2. *Iunij* 1647. & declaratum eſt in Iore Bigamos om-
3 ni priuilegio Clericali eſſe nudatos *cap. Vnic. de Bigam.*
in 6. & ibi gloſ Bigamos, & ſeq. gl. omni priuil.
Nec valuit ad inualiditatẽ ſententiæ defectus actionis
præſertim poſſeſſoriȩ, videlicet Saluiani Interdicti, aut
huiuſmodi, quod Primogenitura conſtituta fuerit in do-
4 natione *iuxta l.3. C. de donat. quæ ſub mod.* & pro fidei-
commiſſis in contractibus ſecundum aliquos non detur
rei vindicatio *Surd. deciſ.144. num 2.* cum alijs. & de do-
natione, & actione perſonali potiſſimum *ex Couar. var.*
reſol.14 num.3. verſ. hanc verò lib.1. Rot. deciſ 537. & in
fine part.1. diuerſ. quia contrarium principaliter, & ſæ-
piſſimè, & de Saluiano interdicto deciſum eſt à *Rota co-*
ram Seraph. deciſ.828. & coram Dunozetto Iun. deciſ.915.
& coram Eminentiſs. D. meo Cardinali Celſo deciſ.108. &
deciſ.131. vbique ab init. cum alijs.
Minùs ad iniuſtitiam, quod donatio, & Primogenitu-
ra inualidȩ fuerint, quo loco placet adducere à capite fa-
ctum, Anno 1582. Reuerendiſs. Epiſcopus Dominicus
donauit ſcuta 4000. Bernardino fratri, & poſt illius obi-
tum vni ex Bernardini filijs naſcituris, nominando, à ſe
ipſo Donatore, in eius defectum, à Bernardino, & vxore,
videlicet Guerrinũ ſeù Nicolaum, ſeù Tarquinium, ſeù
Petruccium, ſeù Matthiam, & poſt illius obitum, Pri-
mogenito maſculo, & ſingulis Primogenitis, ex eius li-
nea, & ordine ſucceſſiuo iu infinitum, ſiu autem linea
electi, & Primogenituræ deficeret vni ex alijs Bernardi-
ni filijs, donec &c. donauit autem ſcut. 4000. monetæ,
hoc modo 2000. in tot ſocietatibus, & cenſibus, & quæ
in Societatibus mandauit per dictum fratrem Lucam
Antonium Iuſtinum inueſtiri in cenſibus, & locis Mon-
tium, &c. donec fuerit completa d. ſumma ſcut 4000.
Anno 1599. Bernardinus Donatarius teſtatus eſt. &
mandauit vt prædicta ad fauorem Primogeniti ſcut.
4000. ſemper remaneant, & proptereà pro adimpiendo
iuſſit, vt Guerrinus Primogenitus pro conſequendis dd.
ſcut. 4000. haberet mille in tot pecunijs, & pro alijs ſcut.
3000. tantam terram &c. & legauit Matthiæ Tarqui-
nio, & Petruccio alijs filijs ſcut. 1500 pro quolibet & ipſi
poſtmodum diuidentes anno 1599. aſſignarunt Guerri-
no Primogenito pro ſcut. 1000. dictum prædium, & pro
alijs ſcut. 3000. la Rocca.
Dum functi ſunt omnes vita, & ex Petruccio etiã Ber-
nardinus Iunior, & ex Bernardino Iuniore, Dominicus
Iunior, ſuperſtite nunc Vnico Vrſino, altero Petruccij
filio, agente contra Annam Vxorem Dominici Iunio-
ris.
Vrſino agenti non obſtiterunt oppoſita ab Anna,
nempè, quod Primogenitura fuerit imperfecta, cum
Bernardinus ſolus non potuerit nominare ad Primoge-
nituram, nec quiſquam fuerit ſortitione electus, nec fue-
rint ſeruatæ aliæ conditiones in ipſa donatione recen-
ſitæ.
Quoniam, cum Donator inſtituerit fideicommiſſum
perpetuum pro vno filio Bernardini, & poſt illius obi-
tum Primogenito, & ſingulis Primogenitis ex eius linea,
& ordine ſucceſſiuo in infinitum, vt ſupra, etiam ele-
ctione non ſecuta remanſit fideicommiſſum fauore eo-
rundem filiorum *§. rogo fundum l. vnum ex familia 67. &* 5
§. rogo fil. l. cum Pater 77. ff. de leg.2. Fuſar. de ſubſtit. tot.
quæſt.505.
Teſtatore autem volente vnum ſolum eligi, ac Pri-
mogenituram inſtitutam, Bernardinus benè rem geſſit,
eligendo Primogenitum, non enim filij omnes ſuccede-
re poterant, ideoque electione non facta, ſuccedere debuit
vnus, & Primogenitus in puncto huiuſmodi donationis
Surd. conſ 375. num.30. à verſ. rurſus ſi ex alijs fratribus,
præcipuè cum *Molin. de Primog. cap.4 num.42. lib.2.* & 6
abundè ibi allegat, & amplius apud *adden. ad num* 41.
vbi in ſpecie *Fontanell de pact. nupt. clauſ.4. gloſ.9. part.5.*
num.11. vbi deciſum, & apud ipſum *Fontanell deciſ.467*
num.9. & 10.
Subſtulit omnem difficultatem obſeruantia, conſen-
ſuſque filiorum Bernardini, nam ipſe Pater dedit pro
hac Primogenitura ſcut. 4000. Guerrino Primogenito,
cui ea deinde fratres aſſignarunt, & in reintegrationem
Primogenituræ nepotes Guerrini dederunt ſcut. 800.
& ex hac obſeruantia fuit ipſa Primogenitura confir-
mata, & declarata in puncto *Peregr. conſ.34. num.6. & 10.* 7
lib 3. & generaliter *Fuſar. conſ.125. num.13. Rot. dec.401.*
num.13. part.9.
Cumque Dominicus, cuius eſt hæres Anna, non ſo-
lum ex hac Primogenitura hæc bona poſſederit, ideoque
Beneficium, quod ei placuit, ex donatione Dominici, &
teſtamento Bernardini, non debet in alterius perſona
odiſſe,

Digitized by Google

odiſſe, vt ex *Socc.Sen.& Decian.ait Fuſar. dict. conſ.*125.
8 *numero* 14. *& de ſubſt.quæſt.*500. *num.*1.*verſ. maximè ſi*
aduerſarias, ſed etiam declarauerit anno 1664. hanc
Primogenituram conſtitutam, ab Epiſcopo Dominico à
ſe poſſeſſam, eaque ſe frui, itaut. pro cenſu redempto,
aſſignauerit Prædium, cum domibus, &c. nec potuit ab
ipſo, nec poteſt ab eius hæredibus amplius controuerti ad
9 *§.vlt.inſtit.de ſing. reb. per fideic.*cum ibi not.cum pluribus
apud *Fuſar conſ.*113.*à verſ.denique.& conſ.*114.*in fin. &*
*de ſubſt.d.q.*500. *ab init.* cum abundè alleg. per *Mant. de*
*coniect tit.*1.*num.*28.*lib.*3.

Imò etiam ſi bona fuiſſent libera huius Dominici, ta-
men ex dicta declaratione, & aſſignatione in fideicom-
miſſaria, Anna non poteſt contrauenire d. declaratio-
10 ni, & aſſignationi factæ à Dominico cuius ipſa eſt hæres,
*Decian. conſil.*416. *num.*22. *verſic.* ſed tamen dici poteſt
*Rota coram Barz. deciſ.*81. *num.*16. *verſ. & quod ſi con-*
feſſus.

Reliqua reinueſtimenti non facti, & libri non ſcripti,
quæ objiciebantur, cenſuerunt Domini, non poſſe ob-
ſtare Vrſino, qui agens hodie ex propria perſona, in ni-
hilo defecit, & ſi qui defectus defecerunt Anteceſſores in
Primogenitura, & præſertim Dominicus vltimus poſ-
ſeſſor, cuius hæres Anna non poteſt allegare defectum
11 *l.*5 *C.de ſent.pign. dat. & ibi gloſſ.vnic.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. Taya.

Bononien. Fideicommiſſi de Cęſareis.

Lunæ 26. Ianuarij 1665.

A R G V M E N T V M.

Latè diſcuſſo, quomodò legitimatus, non veniat ap-
pellatione legitimi, & naturalis, & de legitimo ma-
trimonio nati; concluditur donatarium vniuerſa-
lem teneri, ad debita donantis, qui ſibi reſerua-
uit facultatem teſtandi de modica portione.

S V M M A R I V M.

1 *Legitimatus ab alio præter Papam non venit nomine legitimorum, & naturalium.*
2 *Et quid de legitimatis ab illis de Campegijs.*
3 *Negatiuè quando teſtator intellexit de natis ex matrimonio legitimo.*
4 *Poſitis in conditione, cenſentur diuerſi à vocatis ſpecificè.*
5 *Vna pars teſtamenti aliam declarat.*
6 *Verba, quæ poſſunt habere plures ſignificationes attenditur in quo ſenſu teſtator acceperit.*
7 *Dictio,* ſic.*ſtat illatiuè, & expoſitiuè.*
8 *Teſtator non præſumitur excludere proximiores.*
9 *Nec cenſetur excludere naturales, in concurſu legitimatorum.*
10 *Legitimatus, quando non ſunt legitimi, excludit ſubſtitutum.*
11 *Simpliciter negatum, non affirmatur, ſecundum, quid contra voluntatem teſtatoris.*
12 *Teſtator reſpiciens ad matrimoniũ, repellit legitimatos.*
13 *Excluſus in vna parte teſtamenti cenſetur etiam in alia.*
14 *Dictio* vſque *terminat, & incipit.*
15 *Donatarius vniuerſalis tenetur ad debita donantis.*
16 *Donatarius eſt loco hæredis etiam ſi donator ſibi reſeruat facultatem teſtandi.*
17 *Donatarius etiam non facto inuentario, non tenetur ad debita, vltra quantitatem donatam.*
18 *Declara.*
19 *Donatio omniũ bonorũ præſumitur in fraudẽ creditorũ.*
20 *Maximè inter patrem, & filium.*

D E C I S I O CLI.

In deciſis fuſiùs 24. Martij proximi præteriti breuiùs
DD. ſteterunt duobus potiſſimis fundamentis præter
alia in d.deciſione, & melius in alijs coram R. P. D. meo
Albergato 24 Ianuarij, & 22.Iunij 1663 ad quas ſe ſe
DD. retulere nominatim, Iudicij præcedentis, cùm ſen-
tentia ſubſecuta, cùm tertiò reclamauerit, & quartò re-
ſtiterit Ruggerius.

Siquidem viſus eſt non poſſe Ruggerius admitti ad
ſucceſſionem controuerſam, ſiue vti deſcendens Hercu-
lis, ſiue vti proximior de agnatione Teſtatoris, & de fa-
milia de Cæſareis maſculus legitimus, & naturalis: Teſta-
tor enim ſubſtituit Deſcendentes Herculis maſculos legi-
timos & naturales, & ex legitimo matrimonio natos, &
naſcituros, qualis ille non eſt, vt legitimatus, & per gra-
tiam inſufficientem præter Pontificem & ſupremam po-
teſtatem, cùm voluntate, *Peregr. de fideicom, art,*23.*num.*
45.*Sanleger. ciuil. quæſt.*124.*num.*4. 14. *&* 15. *Rot.deciſ.* 1
255.*num* 24.*&* 25.*part* 9.& præſertim cùm clauſula *ci-*
trà præiudicium cuiuſcumque Iuris quæſiti alijs Perſonæ,
& cuiuſcumque fideicommiſſi, & ſubſtitutionum, &c. ad
litteram legitimationis, ſufficienti quoque clauſula citra
præiudicium venientium ab inteſtato, *Rot. d. deciſ.*255.
*num.*21.*&* 22. cùm alijs.

Item dic, & proximiores ſubſtituti videantur, & ad
verba ſimplicia, ſint proximiores de Agnatione Teſta-
toris, & de familia de Cæſareis, maſculi legitimi, & natu-
rales, & inde Ruggerius prætendat includi legitimatos,
& maximè ſe legitimatum ampliſſima authoritate Co-
mitis Campegij apud *Gionagn. reſp.*16. *n.*66. *Rot.coram* 2
*Comitul.deciſ.*74.*num* 3. attamen DD. patuit ex accura-
ta lectione, & intellectione Teſtamenti, Teſtatorem in
ijs verbis proximiorum legitimorum & naturalium ſen-
ſiſſe ex legitimo matrimonio natos, & præter nominatos
ſupra legitimos, & naturales, & ex legitimo matrimonio
natos, ipſos legitimos, & naturales explicatos, & ſpecifi-
catos ex legitimo matrimonio natos ex *Bart.ad §.verùm,* 3
l. ſi is, qui ducenta, ff. de reb.dub.numero 5. cum alijs alias
allegatis.

Et nè ſuperflua, ſeu vt ſuperflua minùs ſit qualitate
ex legitimo matrimonio natorum, qualitas legitimo-
rum, & naturalium, poſteàquam ſubſtituit filios, & De-
ſcendentes Herculis legitimos & naturales, & ex legiti-
mo matrimonio natos, cogitaſſe eos defuturos, aut defe-
cturos, & eo caſu ſubſtituiſſe fęminas Herculis legitimas,
& naturales, vt ſupra natas, & poſteà nullis extantibus
Deſcendentibus maſculis, vel fœminis Herculis, & na-
turalibus, vt ſupra natis; & ſic finita linea, tàm maſcu-
lina, quàm fœminina legitima, & naturali Herculis, ſub-
ſtituit proximiores de agnatione, & de familia de Cæſa-
reis legitimos, & naturales; Vnde ſicuti indubitabile eſt
in linea maſculorum legitima, & naturali Teſtatorem
ſenſiſſe ex legitimo matrimonio natos, quos ſubſtitue-
rat, vt poſteà ſubſtituerit illis ipſis, & quos ſubſtituendo
vocauerat eoſdem, etiam poſuerit in conditione *Peregr.* 4
*conſ.*69.*ſub num.*1. *& num.*2. *verſ at idcircò lib.*3.*Eugen.*
*conſ.*52.*nu.*66.*verſ. ſecundo ſi ſubſtituerit lib.*1. cum plu-
ribus apud *Fuſar.de ſubſtit. quæſt.*407. *num.*80. *&* 158.
Ita pariter indubitabile viſum eſt, dum continuò ſubſti-
tuit proximiores de agnatione, & de familia de Cæſareis
maſculos legitimos, & naturales ſenſiſſe ex legitimo ma- 5
trimonio natos, vna Teſtamenti parte alteram decla-
rante, & eodem modo verba accipiendo in altera par-
te, quo in vna, & ipſa proxima accipiebantur cum cę-
teris generaliter vulgatis, & ſpecialiter allatis in Deci-
ſione; Et punctim in rem præſentem; dùm agitur de
declaratione nominis legitimorum, & naturalium, quod
poteſt habere plures ſignificationes, tunc inſpici, in qua
ſignificatione Teſtator nomen illud acceperit, *Peregr.* 6
*conſ.*65.*num.*14.*lib.*2.*& d.conſ*69 *d.nu.*1.*Mant. de coniect.*
*tit.*10.*num.*24.*verſ. quin etiam lib.*11. *Sanleger. d. qu.*124.
*num.*2.

Digitized by Google

malam fidem colligi, ex præſumptionibus, & coniectu-
8 ris, pront facti qualitas dictat *Bart. in l. Celſus 27. num. 18. ff. de Vſucap. Bald in l. 1 C de Vſucap. tranſf. Abb. conſil. 19. nu 2. verſ. nam mala fides lib. 2. Rum. conſ. 170. in fin. lib. 1. & Burſatt. conſ. 66 num. 10.*

Eoque magis, quia idem Sanctiſſimus in alia demum ſignatura, die *13. Septembris* 1667. auditis, hinc inde, partibus, declarauerit, quod, licet habilitauerit Catharinam, pro retinenda delata hæreditate, ſuæ, tamen, intentionis non fuiſſe, illam habilitare pro acquirendo prælegato conditionali in præiudicium Spiritæ, imò quod diſpenſationem non conceſſiſſet, ſi tenor teſtamenti fuiſſet expreſſus, huic, enim, declaratio-
19 ni Principis, de coram ſe geſtis ſtandum eſſe cauetur, *in Clem. 1. vbi Imol. & aly de Probat. Soccin. conſ. 266. num. 27. lib. 2. Gabriel. de prob. concl. 2. num. 5. part. 8. Rot. rec par. 1. dec. 271. num. 5. & par. 8. dec. 10. num. 17. & cor. Canaler. dec. 612. num. 5.*

Et ita vtraque parte &c.

R. P. D. Priolo.

Romana Succeſſionis,

28. *Iunij* 1660.

ARGVMENTVM.

Renunciatio iurata, per pactum, de non petendo, facta ab ea, quæ capit dotem, dicitur generalis, & comprehendit ius prouenìens vigore, *l. fœmina de ſecund. Nuptijs.*

SVMMARIVM.

1 *Ceſſante læſione, non datur reſtitutio in integrum.*
2 *Renuncians non poteſt redire ad bona renunciata.*
3 *Lucrum acquiſitum, vigore l. fœmina, acquiritur ipſo iure.*
4 *Dictio,* quomodolibet, *eſt vniuerſalis, & comprehendit omnem caſum.*
5 *Verbum,* poſſet, *reſpicit ius futurum.*
6 *Dictio,* non alias, *eſt præciſa, & nullam interpretationem admittit.*
7 *Renunciatio facta in actu acquiſitionis dotis, latiùs interpretatur.*
8 *Renunciatio, per pactum de non petendo, improbatur à iure Ciuili.*
9 *Cum iuramento valet.*
10 *Sine læſione non datur reſtitutio in integrum.*

DECISIO CXXXXIII.

COnſtituit Antonius Pellegrus in cap. Matrimonialibus dotem 3000. Veronicæ filiæ, pro omni, & toto eo, quod ipſa prætendere poſſet, ex bonis, tam paternis, & fratrum etiam defunctorum, quam poſteà in inſtrumento dotali tradidit, & conſignauit Blaſio, eius ſponſo, & ſubindè Veronica ſolutionem, & conſignationem huiuſmodi cum ſolemnitatibus ratificauit, modo, & forma, contentis in dd. capitulis, & inſtrumento dotali, cum autem, prædicta Veronica, nihilominus ſuccedere in bonis maternis, & fratrum prædefunctorum, tam ante, quam poſt contractum matrimonium, contenderet, cumque in Rot. ſuper hoc fuiſſet, in gradu appellationis introductum iudiciũ, propoſito dubio, reſponderunt Domini, contra D. Veronicam, ei, ſcilicet, obſtare propriam renunciationem, & ità ſemel atque iterum fuit pronunciatum, vndè, commiſſa cauſa reſtitutionis in integrum, cum clauſula ſine præiudicio duarum conformium, hodie, me proponente, reſponſum fuit non conſtare de cauſis prætenſæ reſtitutionis.

Fundamentum, enim, reſtitutionis in integrum, eſt læſio, quæ ſi ceſſet, prout in præſenti ceſſat, non eſt locus
reſtitutioni *l. minor, & ibi gloſſ. ff de minor. Innoc. in c. audītis* 1
& in c. ex literis de reſtit. in integrum Rot dec. 1. in nouiſſ eod. tit. cor. Duran. dec. 289. num. 1. cor Seraph. dec. 634. n. 1. & 1238. nu. 1. in rec. dec. 34. num. 1. part. 2.

Læſio, autem, ceſſat, quia validitas ſententiarum, non controuertitur; Iuſtitia, verò, remanet probata ex eo, quia dum Veronica, poſtquam ab Antonio patre, obtinuerat dotem ſcutorum 3000. renunciauit bonis paternis, maternis, & fraternis, cum iuramento, & omnibus ſolemnitatibus adhibitis, vtique, ad bona renunciata amplius redi-
re non poteſt *l. quæritur, §. ſi venditor ff. de ædil. edict. l. Herennius in princ ff. de euict. l. ſi quis iuſiurandum, Cod. de reb.* 2
cred. Rot. dec. 125. nu. 4. part. 5. rec. & cor. Mant. dec. 356. n. 3.

Non obſtat, quod bona fratrum prędefunctorum fuerunt, ipſo iure acquiſita Veronicæ, ob tranſitum patris ad ſecundas nuptias, per *tex in l fœmina, § illud, C. de ſecund. nupt.* quodque eius diſpoſitio procedat tam in muliere quam in viro, ex eo quod pœnę ſecundo nubentiũ
communes ſint vtrique parenti, vt explicat. ibi *gloſſ. verb.* 3
poſſeſſione delata Dec. conſ. 87. num. 3. Rot. cor. Buratt. deciſ. 82. n. 2. cum ſeqq. & in Aſculana hæreditatis 19. Iunij 1648. coram Emin Celſo.

Quia, cum renunciatio ſit concepta verbis ampliſſimis, & in tempore, quo iam pater tranſierat ad ſecundas nuptias, & duo fratres deceſſerant, vnus ciuiliter, per profeſſionem, alter naturaliter, ſuperſtite, dumtaxat, Io: Baptiſta, qui non deceſſit, vtique intelligitur ſub illa compræhenſũ omne ius, quod Veronicæ, tunc temporis, cõpetebat, & competere poterat, in futurum, vt inferunt
verba illa, *quomodolibet prætendere poſſet, & non alias,* nam 4
dictio, *quomodolibet,* eſt vniuerſalis compræhenſiua quo-
rumcumque caſuum, & omnem modum includit *Menoc.* 5
de recuperand. rem. 6. num. 13. add. ad Buratt. dec. 193. num.
15. & verbum, *poſſet* reſpicit etiam ius de futuro *Bero. conſ.* 6
130. nu. 24. Surd. conſ. 267. nu. 25. Rot. cor. Buratt. dec. 226. nu. 7. iuncta clauſula, *& non alias,* quæ adeò præciſa eſt, vt de ſui natura, nullam interpretationem à verbis ſepa-
ratam admittat, ad notata per *Pariſ. conſ. 19. num. 11. Ro-* 7
land. conſ. 63. num. 29. lib 4. Rot dec. 446. nu. 5 par. 1. diuerſ. & ita deducitur in vtraque deciſ. huius cauſæ.

Quæ faciliùs veniunt admittenda, cum Veronica fuerit congruenter dotata, imò pinguiùs, quam eius qualitas expoſceret, & vires patrimonij ſuppeterent, ità, vt eo minus ſit ambigendum, quin fuerit, in renunciatione compræhenſum totum id, quod ipſa ex hæreditatibus maternis, & fraternis, tam tunc viuentium, quam mortuorũ
prætendere poſſet, vt fuit conſideratum *in prima dec. §. vt* 8
faciliùs cor. R. P. D. Alberg. & in ſecunda, §. & magis hac coram Reuerendiſs. Papien.

Fortius, quia renunciatio facta eſt, non ſolum per viã ſimplicis renunciationis, ſed vlteriùs, per modum pacti
de non petendo, ibi, *pro omni, & toto eo quod ipſa quomodo-* 9
libet prætendere poſſet, & non alias; quod licet improbet lex ciuilis *l pactum dotale, C. de collat.* tamen cum ſit firmatũ iuramento, valet & eſt omninò ſeruandum, *iuxta tex. ex-*
preſſum in c. quamuis de pact. Bero. conſ 51. nu. 9. & per tot. 10
Rot. cor. Buratt. dec. 394. num. 1. confirmata cor. Merl. deciſ. 274. num. 2.

Conſtito, itaque de validitate, & iuſtitia ſententiarum nulla poteſt conſiderari læſio, ſine qua non competit reſtitutio in integrum, *Rot. dec. 731. num. 1 par. 2. recent. & cor. Emmen. Otthob. dec 40. in fin. & dec. 50.* cum alijs in princ. alleg.

Digitized by Google

R. P. D. Priolo.

Rauennaten. Legitimæ.

Luna 28. Nouembris 1667.

ARGVMENTVM.

Matris legitima, quæ eſt tertia pars hæreditatis filij, deducto ære alieno, non minuitur, per legatum ei relictum, niſi conſtet, de acceptatione, in imputationem legitimæ, & de voluntate defuncti neceſſariò inducente imputationem.

SVMMARIVM.

1 *Matri debetur legitima in bonis filij.*
2 *Quæ eſt tertia pars hæreditatis.*
3 *In calculanda legitima detrahitur æs alienum.*
4 *Et legatum relictum alicui conſucceſſori ab inteſtato.*
5 *Legatum, iudicio teſtatoris, adeptum imputatur in legitimam.*
6 *Sed probari debet acceptatio legati.*
7 *Quæ acceptatio debet probari concludenter aliter quam per aditionem, & poſſeſſionem.*
8 *Quiſque præſumitur poſſidere titulo ſibi magis vtili.*
9 *Vſusfructus relictus vxori ſimul cum filio non reſtringitur ad alimenta.*
10 *Ius accreſcendi poſt ius quæſitum peculiariter datur in vſufructu.*
11 *In legitimam imputantur ſolum ea, quæ debentur purè, & ſine interuallo à die mortis defuncti.*
12 *Legatum non debet eſſe fruſtatorium.*
13 *Imputantur in legitimam ſolum ea bona, quæ ſpectabant ad defunctum.*
14 *Procurator, ſine ſpeciali mandato, non poteſt declarare voluntatem.*
15 *Donatio, inter viuos non imputatur in legitimam.*

DECISIO CXLIV.

IO: Baptiſta Bagnara, relicto Annæ matri, bonorum omnium vſufructu, vna cum facultate; *di poter diſporre de' ſuoi beni fino alla ſomma di ſcudi* 300. ac legatis ſcut. 200. Tizzono, ex ſorore prædefuncta, nepoti, hæredem proprietariam ſcripſit Catharinam alteram ſororem; Tribus verò, menſibus elapſis, à morte Io: Baptiſtæ, eidem fato ſuccubuit Anna præfata, quæ prælegatis d. Catherinæ eiſdem ſcut. 300. propriæ diſpoſitioni, ex iudicio Io: Baptiſtæ, vt ſupra, præordinatis, Catherinam eius filiam, & Romualdum Tizzonum, ex alia filia nepotem, hæredes inſtituit, inter quos, orta lite, ſuper quantitate, & imputationibus legitimæ competentis Annæ matri, in bonis Io: Baptiſtæ, emanarunt in partibus ad fauorem Tizzoni binæ ſententiæ ab A. C in grado appellationis reuocatæ: deuoluta, autem, cauſa ad Rotam, mihique commiſſa, dubitaui; An, & quanta debeatur legitima, & quænam ſint imputanda.

Et quoad primam partem dubij nulla fuit controuerſia; Colitigantes, enim, ad inuicem conueniebant, cum aperta iuris diſpoſitione, tam circa debitum legitimæ, quæ matri, in bonis filij prædefun-
1 cti, defertur per *textus in l. nam etſi parentibus* 15. *ff. de Inoff teſt. & in auth Presbyteris C. de Epiſc. & Cleric.* quam, circa illius, quantitatem, nempe, in tertia parte medietatis, ſeu portionis bonorum Io: Baptiſtæ, quæ Annæ matri obueniſſet, ſi, inteſtato defuncto ſucceſſiſſet, cum d Catherina filia, & reſpectiuè ſorore teſtatoris hærede inſtituta iuxtà ſenten-
tiam *Bart* ſpreto *Burig.* communiter ſequutam in ca- 2
ſu noſtro vt teſtantur, *Burſatt. conſ.* 114. *numer.* 11. *& conſ.* 115. *numer.* 7. *&* 8. *Gabriel. conſ.* 94. *num.* 20. *& ſeqq. lib.* 1. *Spada conſ.* 300 *numer.* 1. *&* 2. *lib.* 4. *Fachin. contron.* 29. *lib.* 4. *Grattan. diſcept. for. cap.* 178. *numer.* 13. *Bellon. de Iur. Accreſc cap* 6. *quæſt.* 16. *numer.* 109. *& ſeqq. lib* 1. *Rot. deciſ.* 421. *numer.* 4. *par.* 4. *diuerſ & in Sueſſana legitima* 10. *Martij* 1662 *§. item coram R.P.D. Taja.*

Detracto, tamen, in calculanda legitima, nedum
ære alieno teſtatoris, *l. Papinianus § quarta ff. de Inoff.* 3
teſtam. ſed etiam legato ſcut. 200 fauore Romualdi
Tizzoni ex ſorore nepotis, per Io: Baptiſtam reli-
cto, tanquam facto perſonæ, quæ, circumſcripto te-
ſtamento, vna cum matre, & ſorore defuncti ab in-
teſtato conſucceſſiſſet, *Mareſcott. var. lib* 1. *cap.* 10. 4
numer. 9 *Merlin. de legit. lib.* 1. *tit.* 4. *quæſt.* 7 *numer.* 16.
& poſt ipſum *Rot. deciſ.* 39. *numer.* 15. *repetita in deciſ.*
421. *numer.* 8. *par.* 4. *diuerſ. deciſ.* 527. *numer.* 22. *&* 23.
par. 5. *tom.* 2. *& deciſ.* 219. *per tot. ſignanter numer.* 7. *par.*
6. *rec. & in Auemonen. legitima* 22. *Aprilis* 1654. *§.* 1. *co-
ram Peutingerio.*

Quo verò ad aliam partem dubij, reſponderunt DD.
nihil eſſe imputandum; quamuis, enim Io: Baptiſta
matri reliquerit vſumfructum, ac facultatem diſponen-
di, de ſuis bonis, vſque ad ſummam ſcut. 300. ideo-
que videatur in legitima eſſe imputandum vtrum-
que legatum iudicio teſtatoris adeptum, *l. omnimo-* 5
do 30. *& l ſcimus* 36. *§. repletionem ff. de Inoff. teſt. Bart.
in l. in quartam num.* 10. *ff. ad l. Falcid.*

Factum, tamen, de quo agitur, huius concluſio-
nis limites egreditur, nec patitur illius applicationem.
Siquidem, reſpectu Vſusfructus, non docetur, quod
mater eum acceptauerit, prout euidenter oſtendi de-
bet, ad effectum imputationis in legitimam, nec ad- 6
mittitur tacita, & æquiuoca probatio, reſultans, ex
poſſeſſione bonorum, aut aditione hæreditatis, *Spa-* 7
da conſ. 301. *numer.* 5. *&* 6. *lib.* 3. *Pereg de Fideic. art.* 36.
numer 84. *& ſeqq. Rot. in Bononien. fideicommiſſi de Lupa-
ris* 14. *Ianuarij* 1661. *§ fuit enim & §. ſeq. &* 27. *Ianua-
rij* 1662. *§. ad effectum coram R. P. D. Bourlemont. con-
firmata* 2. *May* 1664. *§. quantum coram R. P. D. Beni-
laqua.*

Hinc, igitur, non releuat, quod Anna, poſſederit bona hæreditaria, & nihilominus alia vlterius adducitur reſponſio, quod nempè mater bona poſſidere poterat ex alio titulo, ſibi magis vtili, & proficuo, cuius vigore, quilibet poſſidere ſemper præſumitur; *Alex conſ.* 8. *num.* 19. *verſ nec etiam probatur & num.* 20. *lib.* 3 *Menoch. conſ.* 87. *num.* 64. *verſ. quod maxime, & de Præſumpt. lib.* 6 *præſ.* 5. *num.* 40.

Alium, verò, vtiliorem, & antiquiorem poſſeſſionis titulum Annæ ſubminiſtrabat teſtamentum Andreæ Bagnaræ ſui viri, qui formalem vſumfructum vxori reliquerat, vna cum Thomaſia, & d. Io: Baptiſta, matre, & reſpectiuè filio eiuſdem Andreæ; Nec poteſt huiuſmodi Vſusfructus reſtringi ad alimenta, iuxtà conſuetudinem Bulgari, dum matri ſimul cum filio relictus apparet, ne idem legatum, diuerſo iure, cenſeatur; *Dec. conſ.* 454. *numer.* 3. *Rum. conſ.* 39. *numer.* 3. *ad finem lib.* 2. *Menoch. conſ.* 578. *numer.* 3. *& ſeqq. Gratian. diſcept.* 70. *numer.* 49. *& ſeqq. & diſcept.* 573. *numer.* 7. 8. *Rot. deciſ.* 311. *numer* 35. *par.* 11. *rec. in Fauentina Vſusfructus* 20. *Iunij* 1664. *coram Veroſpio, & in Firmana Vſusfructus* 5. *Iulij* 1666. *§. iuſtitia & §. ſeqq. coram R.P.D. Albergato.*

Digitized by Google

Vnde Thomaſia, & Io: Baptiſta, præmortuis, Anna potuit, iure proprio, retinere tertiam partem Vſuſfructus bonorum d. Andreæ Bagnaræ, alias, verò, duas portiones acquiſiuit, per ius accreſcendi, quod etiam, poſt ius quæſitum peculiariter datur in vſufructu per
10 *textum clarum in l. 1. §. interdum ff. de Vſufructu accreſc. gloſſ. in l. is qui complures 92. verbo omnibus ff. de leg. 3. Bart. in l. re communi numer. 49. verſ. fallit ff. eodem, Ciriac. controu. 51. num. 4.* & relatis concordantibus plene firmat *Bellon. de Iur. Accreſc. c. 7. quæſt. 59. num. 103. & ſeqq.*

Reſpectu, verò, ſcut. 300. quæ, ad formam facultatis attributæ à Io: Baptiſta teſtatrice, Anna prælegauit Catherinæ, pariformiter excluditur imputatio, tum quia, poſt mortem filij non fuerunt matri ſtatim acquiſita, & attendi debebat diſpoſitio poſtmodom facienda, qua non facta, in hæreditate remanſiſſent, ſtantibus præſertim, illis verbis; *e non diſponendone s'*
11 *accreſca all' Infraſcritta ſua herede proprietaria*; Ideò locum habere non poteſt imputatio, quæ datur, dumtaxat, in ijs, quæ, poſt mortem debentis legitimam, ſtatim obueniunt purè, & ſimpliciter, abſque temporis interuallo, atque independenter à futuro euentu *Peregrin de fideicommiſs. art. 36. num 112. & ſeqq. Merlin. de legit. lib. 2. tit. 2. quæſt. 1. num. 15. cum pluribus ſeqq.*

Tum, quia prorſus inutile fuiſſet tale legatum, ſi mater illum imputare debuiſſet, de qua, abſque vlla,
12 difficultate teſtatrix poterat ad libitum, tanquam de re propria, diſponere, omnemque alium intellectum reijcit ipſemet verborum contextus, eo enim, quod teſtator legauit facultatem, *di potere diſporre de' ſuoi beni ſino alla ſomma di ſcudi* 300. clarè declarauit diſpoſitionem referri ad propria bona, non autem ad bona matris, qualia ſunt illa, quæ pro legitima ei deberen-
13 tur, ideoque ceſſat imputatio, ex doctrina *Bart. in l. vt Iuſiurandi, §. ſi liberti in fine. ff. de oper. libert. Bald. conſ. 84. lib 2, Surd conſ. 112. num. 83, Monoch. de Præſ. lib. 4. præſ. 109. num 6.*

Minus, denique, prætendi poteſt imputatio pro ſcut. 3500. quæ Io: Baptiſta anno 1645. donauerat matri, quoad vixerit, quoniam deficit expreſſa acceptatio, ad hunc effectum, requiſita, ex ſuperius allegatis, non attenta quadam proteſtatione facta per procuratorem Tizzoni cohæredis Annæ; quia ſine ſpeciali mandato, non potuit animum principalis declarare, nec ei
14 aliquod afferre præiudicium, *Rot. coram Coccin. deciſ. 326. num 4. & in Romana Emphyteuſis ſeu Deuolutionis Domorum 3. Iuly 1662. §. nec qualitatem, coram R. P. D. Albergato*; Ac extrà difficultatem duxit iuris Concluſio, quod validè donata, inter viuos, non ſunt
15 obnoxia imputationi *l. ſi illud 20 ad finem C. de collat. Rip. in l. in quartam numer. 143. ff. ad l. falcidiam, Merlin. de legit lib 2 tit. 2 quæſt 20. numer. 1. ſubdens numer. 10.* id procedere, quandò donata fuerint alimenta, *Seraph deciſ 568. num. 1.* cum alijs allegatis *in Rauennaten. ſucceſſionis 31. May 1658. §. quo autem coram Me.*

Et ita vtraque parte &c.

R. P. D. Priolo.

Romana, ſeu Farfen. Bonorum.

Ven. 30. Aprilis 1660.

ARGVMENTVM.

Renunciatarius ingreditur in omnia iura renunciantis; & clauſula Conſtituti transfert poſſeſsionem ad quoſcumque effectus, etiamſi ſit poſita in omnibus bonis.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula cõſtituti transfert verã & realem poſſeſſionẽ.*
2 *Ad effectum manutentionis.*
3 *Operatur eoſdem effectus, quos vera traditio.*
4 *Renunciatarius ingreditur in omnia iura renunciantis.*
5 *Clauſula conſtituti, appoſita rei incertæ, non operatur.*
6 *Dictiones* omnia, & ſingula, *habent vim ſpecialis expreſſionis.*
7 *Tranſactio tollit præcedentem conuentionem.*
8 *Actus approbatus, non poteſt amplius impugnari.*
9 *Recognitio ſcripturæ, probatur ex teſtibus habentibus notam manum.*
10 *Teſtis inimicus non probat.*
11 *Apoca legitimè recognita non dicitur ſuſpecta.*
12 *Accedente maximè obſeruantia.*
13 *Exceptio falſitatis, niſi ſit clariſſima, non impedit manutentionem.*

DECISIO CXXXXV.

FVit reſolutum *die 27. Iunij præteriti*, Franciſco Oliuario, qui ſolus informabat, dandum eſſe mandatum de manutenendo, ſuper bonis, de quibus agitur, & hodie, ſuper ijſdem, repropoſito dubio, vtraque parte informante, Domini ſteterunt in deciſis.

Etenim, reſpectu bonorum, quæ inter ipſum Franciſcum, Andream, & Antonium fratres remanſerant indiuiſa, competit Franc. manutentio pro duabus, ex tribus partibus, nam quoad tertiam ſibi debitam, ex perſona propria, res tranſit ſine difficultate, & pars non controuertit, quo, verò, ad aliam tertiam partem ſpectantem ad Antonium habet intentionem fundatam, in renunciatione, & ceſſione ſibi ab eodem facta, addita clauſola conſtituti, per quam fuit in eundem tranſlata poſſeſſio manutenibilis, perindè, ac ſi ab initio illam poſſediſſet, cum clauſula conſtituti transferat veram, & realem poſ-
ſeſſionem *l quod meo ff. de acquir. poſſeſſ Rot. in rec. dec. 551.* 1
n. 4. p. 2. & dec. 2061. n. 15. par. 7. & ad hunc effectum ma-
nutentionis tradit *Poſt. de manut. obſeru. 55. nu. 11, Rot. pe-* 2
nes eundem dec. 89. nu. 6, dec. 180. nu. 2. & dec. 299. nu. 3. &
operatur eoſdem effectus, quos vera, & realis traditio *Rot.* 3
in Romana, ſeu Auximana donationis 9. Decembris 1641. cor. Pentingerio; Vndè, ſicuti Antonio concedi deberet manutentio, ita etiam concedenda venit Franciſco ha-
benti renunciationem ab eodem Antonio *l fin C. de priuil.* 4
fiſc. Bald. in l. emptor, C. de hæred & act. vend. Poſt. vbi ſupra obſeru. 55 num. 14. & Rot. cor. Duran. dec. 132. nu. 2.

Nec ſubſiſtit, quod renunciatio non loquatur de integra, & totali portione, quæ ad Antonium ſpectabat, ſed ſolum de reſiduo, quod ipſe prætendere poſſet ex hæreditate, & bonis paternis, atque ideò clauſula conſtituti, vti appoſita rei incertæ, non ſit apta transferre poſſeſſionem manutenibilem. Siquid contrarium conuincitur, ex eiuſdem lectura, ibi. *Renuntio, e reſpettiuamente cedo à d. Sig. Franceſco mio fratello anco con l' effetto del precario, e conſtituto non ſolo &c. ma anco tutti, e ſingoli altri beni, e ragioni &c. tanto per l' heredità paterna &c.* quæ verba *omnia, & ſingula bona*, habent

vim

Digitized by Google

vim ſpecialis expreſſionis, perindè ac ſi, de integra tertia
hæreditatis paternæ, ſibi debita fuiſſet Indiuidualiter fa-
cta mentio, iuxtà *gloſſ.in c.circa verb omnia & ſingula de
Elect in 6. Pacif. de Salui. inſpect 4. cap. 1 numer. 8. Roland.
conſ. 1. num. 71 lib. 3. & par. 6 rec. dec. 179. nu. 10.* cum alijs
*in Roman. legati 8. Iuny 1658. cor. Emin. Celſo, & 14. Cur-
rentis menſis cor. Me.*

Nec qoicquam facit apoca aſſertæ communionis, in-
ter hos fratres conuentæ, ſub die 31. *Ianuarij* 1653. quia,
omiſſis exceptionibus, contra eam adductis, ab illa, qua-
tenus vera receſſum fuit, mediante tranſactione inita, cũ
Antonio die 28 *Decembris* eiuſdem anoi, in qua idem
Antonius, recepto à Francisc. prædio, vocato *delle Col-
lemnelle*, fecit eidem ſupradictam renonciationem, &
ceſſionem cum Andrea inita ſub die 4. *Octobris*, pariter
eiuſdem anni, in qua, inter ipſum, & Franciſcum, deuen-
tum fuit ad tranſactionem, & diuiſionem controuerſo-
rum bonorum, tranſactio namque huiuſmodi reddit
inefficacem, & elidit aſſertam apocam præcedentis con-
7 uentionis, *l. pacta nouiſſima, C de pact. l. 1 § fin ff. de ſtipul.
ſeruorum Rot. in Romana domus ſeu retractus 26. Maij
præteriti cor. Me, § minùs obſtat.*

Maximè, cum d. renonciatio, & ceſſio fuerit, per eun-
dem Andream, ratificata, & approbata, ita vt non poſſit
eam ampliùs impugnare, & in controuerſiam deducere,
8 *c. quod ſemel de reg. iur in pr. Rot. cor. Emmen. Otthob. dec.
103 num 20. & in Ferrarien. laudemy 23. Iuny cor. Emi-
nent. Celſo.*

Poſſeſſio verò, eiuſdem Franciſci, reſpectu bonorum,
quæ ſunt comprehenſa, in apoca dictæ tranſactionis
confecta inter ipſum, & Andream, reſultat ex dictamet
apoca & clauſula conſtituti ibidem adiecta, ita vt pro-
pterea, iure, veniat in illa manutenendus, ex addu-
ctis. Cuius, quidem, apocæ veritas negari non poteſt,
cum Andreas in ea ſe ſubſcripſerit, & eius manum legi-
timè recognouerint, tam Valentinus Hippolytus, qui
præſens fuit confectioni illius, & ſe ſubſcripſit, quam alij
teſtes habentes notam manum, quam recognitionem
ſufficere ex ſtylo Rot. firmatum fuit cor. *Millino deciſ.
9 55. numer. 1. & per tot. cor. Buratt. deciſ. 905. numer. 8. in
rec. d. 41 numer. 1. part. 4.* & in alijs.

Hinc non releuat fides Io: Baptiſtæ Paulini, negantis
ipſius ſubſcriptionem, & interuentum in prædictæ
apocæ confectione, quoniam, vltrà quod ille infenſus
eſt Franciſco, & proindè ad teſtificandum inhabilis, vt
comprobat *Farinacc. de Teſt. quæſt. 53. numer.* 1. atten-
ta prædicta recognitione, ceſſat quælibet ſuſpicio iux-
10 ta tradita per *Altogr. conſil. 50. n. 138.* & ante per *De-
11 cian. conſil. 101 numer. 2. verſic. 40 conſiderandum eſt, Rot.
coram Eminentiſſimo Otthob. deciſ. 29. numer. 99.* præſer-
tim concurrente obſeruantia, cum Andreas, pluribus
12 Epiſtolis, comprobauerit validitatem tranſactionis,
Franciſcus, verò, extinxerit omnia debita commu-
nia, & hæreditaria, in ſe accollata, occaſione diui-
ſionis in d. tranſactione peractæ, quæ optimè probant
veritatem eiuſdem Apocæ *Rot. coram Seraph. deciſ. 522.
num. 2. &* ſequitur *Buratt. dec. 142. num. 42. & in rec. dec.
41. num. 1. & ſeqq. part. 4.*

Atteſtationes, verò Iacobi Ciuccij, & Io: Baptiſtæ Sal-
uiati, quod Franciſcus, nunquam habuerit aliquid de
proprio, omiſſo, quod aliter appareat, ex publicis inſtru-
mentis acquiſitionum, & alijs iuribus quoad pretium
terræ vocato la *Peſcara*, vndè idem Ciuccius legitur,
vt teſtis, propria manu ſubſcriptus, non releuant ad
falſitatem apocæ, & nihilominus exceptio falſi, niſi
ſit adeò nitida, & concludens, vt nullo velamine poſ-
13 ſit offuſcari, apta non eſt ad impediendam manuten-
tionem, iuxtà not. per *Poſth. de manut obſeru. 68. num.
3. Rot. deciſ. 422. numer. 5. & 15. par. 1. & deciſ. 551 num. 7.
par. 4. tom. 3. rec.*

Prædicta eò magis comprobari dicebant, Domini,
ex eo, quod Franciſcus pluries obtulit etiam iudicialiter
recedere à dicta apoca, vt ſibi læſiua, & velle expe-
riri ſua iura, ea circumſcripta, quam, tamen, obla-
tionem recuſauit, & recuſat Andræas, vnde elicitur ani-
mus, & intentio ipſius hoc modo continuandi in poſ-
ſeſſione bonorum contra omne iuris debitum.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. Priolo.

Romana Donationis.

Vener. 11. Maij 1663.

A R G V M E N T V M.

Donatio facta patri, & filijs, acquiritur filijs, vti
filijs. Facta patri, acceptanti pro ſe, & filijs,
acquiritur filijs, vti hæredibus. Sed ab hac re-
gula receditur, ex coniecturis, quæ, in hac de-
ciſione, ponderantur excluſis pluribus in con-
trarium conſideratis.

S V M M A R I V M.

1 *Quæ non pendent à noſtra poteſtate debent probari aliundè quam à noſtra aſſertione.*
2 *Aſſertio donantis valdè infert ad declarandam donationem.*
3 *Clauſula,* Et latiùs, *non reſtringitur ad expreſſa.*
4 *Donatio acceptata pro ſe, & filijs, poteſt ſpectare ad filios vti filios, non vti hæredes.*
5 *Clauſula ceterata extenditur, pro hæredibus.*
6 *Donatio pro ſe, & filijs comprehendit maſculos, & fœminas.*
7 *Diſcretiuus modus loquendi arguit diuerſitatem diſpoſitionis.*
8 *Maximè, vbi, in alia parte, nulla eſt diſcretiua locutio.*
9 *Stante diuerſitate, vna determinatio, non comprehendit æqualiter omnia determinata.*
10 *Superfluitas eſt vitanda.*
11 *Auus, donando, præſumitur habere reſpectum ad nepotes.*
12 *Coniectura pro inducenda donatione, ad fauorem filiorum ſimul coaceruantur.*
13 *Donatio facta patri acceptanti, pro ſe, & filijs acquiritur filijs, vti hæredibus, non vti filijs.*
14 *Hæc concluſio habet contradictores.*
15 *Et procedit, in dubio, non quando ſunt coniecturæ in contrarium.*
16 *Coniecturæ debent deduci, ex inſtrumento.*
17 *Dicta Concluſio, non eſt regula iuris, ſed opinio Doctorum.*
18 *Pro declaranda voluntate ſumuntur coniecturæ ab extrinſeco.*
19 *Coniecturæ deducuntur ex inditijs.*
20 *Donatio longè excedens onus, quod habet annexum dicitur titulo lucratiuo.*
21 *Etiam quoad imputationem legitimæ.*
22 *Acceptans donationem pro legitima longè maiorem etiam ſi habeat aliquod onus non poteſt impugnare.*
23 *Filius tenetur ex debito, famulari, ad fauorem patris.*
24 *Acquiſitio, vt dicatur, ex titulo oneroſo, lucrum debet eſſe æquale oneri.*
25 *Expreſſio meritorum non probat merita.*
36 *Fideicommiſſum non poteſt conſeruari in mercibus quæ ſunt venales.*
27 *In donationibus ſæpè grauantur filij, & non nepotes.*
28 *Vbi eſt eadem ratio, ibi eſt eadem deciſio in caſibus dubijs.*
29 *Factum ex vna cauſa non debet deduci ad aliam.*

DECISIO CXXXXVI.

DOnationem Guidi Iordanis mercatoris fundacalis,
acceptam à Gaſpare filio pro ſe, & filijs naſcituris,
ſuffragari Annæ Felici vxori, eiuſque filijs, firmarunt
iterum Domini, ex coniecturis, ex duabus deciſionibus
in cauſa factis, ponderatis; Nam illa inſinuata fuit, à Gaſ-
pare donatario, de mandato Guidi donantis, eodem mo-
do, tanquam facta ſibi, & filijs ſuis naſcituris; Quam-
uis, enim, ea, quæ non pendent à noſtra volunta-
te, & poteſtate ſint aliunde probanda, quam ex no-
1 ſtra aſſertione, confeſſio, tamen, huiuſmodi, vtpo-
tè eiuſdem donatarij de veritate facti inſtructi, &
informati plurimum vrget, ad declarandam do-
2 nantis voluntatem, *Corn.conſil.123.numer.14 lib.1.Rot.
dec.264. num 9. part.6.& dec.68.num.21.& 22.part.9.
rec.*

Ad quantitatem verò donatam, & modum illam ſoi-
uendi, proximè enunciatum, referri debet clauſula illa,
& latiùs, prout, in d. inſtrumento non autem ad expreſſa
circa donationem factam ſibi, & filijs, de qua Gaſpar ſe-
3 paratione, & explicitè mentionem fecit, iuxtà doctrinam,
*Bart. in l. talis ſcriptura, §. fin ff. de legat. primo Mant. de
coniect. vlt. vol. lib.6.titulo 13. numer. 10. Alexand. conſil.
48. numer. 6. & 9. lib. 1. & conſil. 580.numer.71. libr. 6.
Aym. conſil.70. num 9. & 11. Rot.dec.153.numer.7 coram
Merl & dec.469.num.26.par 9.rec.*

Coadiuuatur hæc vehemens coniectura, ex inſtru-
mento eiuſdem donationis, in quo, dos Annæ Felicis aſ-
ſignata fuit Gaſpari præſenti ſimpliciter; donatio vero fa-
cta fuit eidem acceptanti, pro ſe, & filijs naſcituris, ſi-
gnum euidens, quod filij aliter contemplati fuerunt,
in dote, ac in donatione. In iſta, tanquam filij, in
illa, tanquam hæredes, vt limitando, traduot, *Alex. in
4 l. ſi tibi decem, §. ſi paſſus in 8. & Iaſ num.13. ff. de pact. Me-
nocch præſump 58.num.8.lib 3.Surd.dec.322.numer. 21.&
ſeqq.*

Etiam ſi ſtipulatori vtriuſque, ſit appoſita clauſula
5 cęterata, quæ extenditur pro hæredibus: Quia dum, in
donatione addita fuit clauſula, pro ſe, & filijs naſcitu-
ris, quod, quidem, verbum, *Naſcituris*, adiectum,
filijs, non potuit extendi, niſi ad filios naſcituros, tam
mares, quam fęminas, vt reſpondit deciſio *cor. Reue-
6 rendiſs Papien. §. imprima ſub die 14. Maij* 1657. In dote,
verò poſita ſola clauſula ceterata, ex hoc diſcretiuo
modo adiecto in eadem parte diſpoſitionis, colligitur,
quod non eodem modo; filij contemplati fuerunt in
7 donatione, ac in dotę, vt probat *Add. ad Gregor.
deciſ.301. numer.18. Rot. in rec. part.4. deciſ.235. nu-
mer.1.*

Idque augetur ex conſignatione fundaci, & rerum
fundacalium facta, à Guido Gaſpari, in ſatisfactio-
nem prȩuentiue factam, de ſumma ſcut. 22. mil. dona-
ta poſt mortem expreſsè pro ſe, ſuiſque filiis, ad for-
mam donationis, & quamuis deinde ſubdat, ac hære-
dibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque, tamen placuit
reſponſio, quod, cùm valor rerum fundacalium ſcut.
28150. excederet donationem ſcut. 22. mill. reſpectu
ſummæ donatæ, ſtipulatio debeat intelligi, pro ſe, &
filiis ad formam donationis, reſpecto, verò, reſidui, pro
hæredibus & ſucceſſoribus, omnes merces traditæ fuiſ-
ſent, abſque vlla diſcretiua, *cap. ad audientiam de de-
8 cim. l. vnic. §. deficientes, C de caduc tollen.* & in ſpe-
cie tradit *Surd.dec.322. num. 22. & conſ.554. num.8.
& 9.*

Nec quicquam facit, quod acceptatio facta à Gaſ-
pare, recipiat tam filios, quàm hæredes: ideoque
æqualiter illos determinare debeat, etenim illa reſpi-
cit, quidem, vtrumque determinatum, ſed vnum-
quemque cum ſua qualitate, & diuerſo modo, vnum
ab alio, qua data diuerſitate, vna determinatio non
æqoè omnia determinat, *Aretin §. hinc nobis nu. 37. in* 9
*fin ibique Angel. auth. de hæred. & Falcid. Roland.
conſil 74. numer. 13. lib. 2. Surd. conſil. 426. numer.
4. verſic & per hanc rationem Rot. deciſ 527. num. 18.
par.7 rec.*

Minus difficultatis facit, quod valor mercium, in
exceſſu compenſatus fuerit, partim, per accollatio-
nem debitorum fundaci, partim in pecunia numera-
ta; Quia ius non ſtat in modo ſoluendi inferiùs con-
uento, qui non impedit, quin etiam hæredes rema-
nerent obligati, pro ſumma ſcut. 6150. quæ vltra
quantitatem donatam ſuperrerat, ſed in duplici ac
diuerſo modo acceptandi, ab initio bona aſſignata
pro filiis, ad formam donationis, & deinde pro hæ-
redibus, quod indicat expreſſionem hæredum eſſe
reſtrictam ad ſummam reſiduam; alias ſuperfluum
fuiſſet mentionem facere, de filiis, quod dici non
debet, vt ad hunc effectum euitandi ſuperfluita-
tem aduertit, *Rot. coram Gregor. deciſ. 424. nu-
mer.6.*

Coniecturæ, autem, huiuſmodi, eò magis militant
in caſu propoſito, quo verſamur in donatione, in-
tuitu certi matrimonii facta ab auo qui non ſolum 11
præſumitur habuiſſe reſpectum ad nepotes, ſicuti la-
tè deducitur, in deciſ. 14. *Martij* 1657. *coram Re-
uerendiſſimo Meltio*, ſed etiam quod ita voluerit do-
nare, referunt duo teſtes, omni exceptione maiores,
quorum alter, qui expleuit minutam inſtrumenti,
atteſtatur Guidum mentis, & intentionis fuiſſe prin-
cipaliter filiis Gaſparis conſulere, adeout ceſſet quę-
libet ambiguitas, non enim iſtorum depoſitiones, &
coniecturæ prædictæ conſiderandæ ſunt, vna, aut
alia, de per ſe; ſed debent omnes conſiderari ſimul
iunctæ, vt, in terminis donationis, ſeruauit *Rot.
coram Merlin. deciſ. 692. numer, 63. Mantic. de
coniect. lib. 1. titulo 3, numer.28. Honded. conſil. 68.
numer.43. lib. 1. Rota recen. deciſ. 266. numer. 2.&
19.part.1.*

Quibus non obſtant ea, quæ in contrarium addu-
cebantur, & ſignanter, quod donatio non ſit facta
patri & filiis, ſed patri ſtipulanti, pro ſe, & filiis,
in quo conſiſtit tota vis contrariæ opinionis, quod tunc
donatio acquiritur filiis, vti hæredibus, non autem, 13
vti filiis, iuxtà *gloſſ. in l. ſi tibi decem, §. ſi paſſus
verbo proderit, ff. de pact.* quam ex profeſſo compro-
bat *de Marin. lib. 1. reſol. capit.* 8. nam, vltrà quod
illa habet plures ac grauiſſimos contradictores relatos
per *Cutell. de donat. contempl. Matrimon. tract. 2. di-* 14
ſcurſ. ſpecial. 25. Domini reſponderunt eam, in du-
bio, procedere, & præualere, &c. ſecus, quando ad-
ſunt coniecturæ pro vocatione filiorum, ad quas eſſe
recurrendum, pro habenda contrahentis voluntate,
concludit, *gloſſ. in d. l. ſi tibi decem*, & cum ea 15
omnes Doctores pro contraria allegati, & latè di-
ctum fuit, in præterita *deciſ. 22. Martij* 1662. *co-* 15
ram Me.

Nec refert, quod coniecturæ, vt à regula rece-
datur, deduci debeant, ex eodem inſtrumento, Tum 16
quia concluſio deducta non eſt regula ſcripta in iure,
ſed opinio Doctorum, ſicuti quoque obſeruat *Cutell.* 17
vbi ſupra numer. 8. Tum, quia non agitur de indu-
cenda voluntate, ſed tantummodo declarant, quo
caſu admittuntur coniecturæ extrinſecus ab inſtru- 18
mento, & à poſteriori deſumptæ, vt voluit *Bart. in
l. maritus 2. numer. 4. ff. de vulg. & pupill.* quem re-
ferunt, & ſequuntur *Imol. in capit. Raynutius nu-
mer.116. de teſtam. Calcan conſ 8. numer. 2. ad cred. verſ.
ſed etiam, Mantic. de coniect. lib. 11. titulo ſecundo,
n.9. verſ. verum plane*; non enim ex demonſtrationibus
ad oculum concludentibus, ſed ex inditijs probabilibus
coniecturæ deduci debent *Rot. cor. Merl. deciſ.228. num.* 19
27. & 28.

Cætera leuia viſa ſunt, & de facili remoueri, & primo ad
liber-

libertatem donatinnis, deductam, ex onere imputandi
bona donata in legitimam, nec non ex remuneratione
meritorum, clara patet reſponſio. Quia quoad legiti-
mam, cum donatio longè illam excedat non ceſſat uti
20 Ius lucratiuus, *Gabr. conſ. 127. num. 31. lib. 1. Rot rec. par. 7.
deciſ. 27. num. 2.* Magis enim vtile fuit Gaſpari donatio
nem, in hac ſumma recipere, cum onere reſtituendi fi-
lijs, quam liberam habere ſolam portionem legitimæ,
21 iuxta tradita per *Hodiern. ad Surd. deciſ. 322. num. 43.
Pignattell. controu. lib. 2. cap. 34.* cum alijs *in dec. Reue-
rendiſs. Papien.* Cumque hac præuentiua ſolutione maio-
ris quantitatis accepta in vita patris, videtur adeò com-
penſatum onus ſuper legitima impoſitum, vt non poſſit,
22 eo defuncto, vocari, ſicuti probat idem *Hodiern. vbi ſu-
pra num. 45.* quicquid, ſecus dicendum eſſet, vbi bona
donata legitimæ connumerantur, vt, in his terminis lo-
quitur, *Rot. apud Merl. de pignor. deciſ. 110. num. 46.*

Quoad remunerationem meritorum, reſponſio eſt pa-
riter clara; Quia, cum filij teneantur, ex debito erga
23 patrem, ex vot. *Menoch de præſumpt. lib. 3. præſ. 29. num.
12. & ſeqq. Paſchal de patr. pot. par. 1. cap. 3. num. 25.* ſerui-
tia à Gaſpare præſtita, in fundaco, & ſimilia non ſunt
talia, quæ correſpondeant donationi ſummæ notabilis,
24 quæ requireret ad effectum, vt præſtaret titulum one-
roſum, vt latè dictum fuit *in Romana Cenſus ſeu Saluia-
ni 8. Iunij 1654. coram Bichio*; Imò expreſſio meritorum
huiuſmodi videtur potiùs color quæſitus, in cortice ver-
25 borum, quam ita ſe veritas habere, vt admonet *Bald. in
l. fin. num. 2. verſ. non obſtat ff. de exercit. act. Menocch.
conſ. 112. num. 23. Rot. in Rom. ſeu Elina donationis 23.
Martij 1640. cor. Reuerendiſs. Ghiſilerio.*

Aliud, de qualitate mercium, ſuper quibus, tan-
quam venalibus, non poſſit conſeruari fideicommiſ-
26 ſum, tollitur ex facto, dum donatio eſt quantitatis ſcut.
22. m. exigen. poſt mortem ex effectibus, & bonis
eiuſdem, non autem mercium, nec dicatur eſſe inueri-
ſimile, quod donator voluerit grauare filios onere fidei-
commiſſi, & non nepotes, cum id ſæpè contingat, & in
27 his donationibus contemplatione certi matrimonij com-
muniter fieri ſolent; quod autem ita donatarius nemi-
nem inueniſſet, qui vellet contrahere, cum ipſo, ceſſat
ex eo, quia ſicuti donator ipſe, ex hac ratione non retra-
hebatur ab obligando, ſe erga filiam, ita nō retrahebatur
ab obligando filios erga nepotes, quandò enim militat ea-
dem ratio. eadem fit deciſio caſuum dubiorum, vt in
28 quit *Bald. in l. de quibus ff de leg. Alex. in l. 5. in fin. & conſ.
75. num. 3. lib. 5. Aym. conſ. 118. num. 15.*

Nec eſt recurrendum ad illud, quod Lucidus expreſ-
ſerit in teſtamento, ſcilicet, quod ipſe donationem fe-
cerat Gaſpari, nulla facta mentione filiorum, cauſa nam-
que huius eſt, non, vt filios excluderet, ſed ne omittens
29 Gaſparem inſtituere teſtamentum, ex defectu, præteritio-
nis corruiſſet, cum ergo hoc fecerit, ex neceſſitate, quam
habebat, reſpectu illius, non autem reſpectu
filiorum, & nepotum reſpectiuè, non poteſt
exindè validum argumentum in con-
trarium deſumi, vt in ſpecie pon-
derat *Rimináld. conſ. 174.
numer. 38. Maſtril.
deciſ. 305. nu.
6. & 7.*

Et ita cauſa ſemel atque
iterum propoſita;
vtraque &c.

R. P. D. Priolo.

Romana Vſusfructus.

Ven. 4. Febr. 1661.

ARGVMENTVM.

Renunciatio facta, cum onere ſoluendi aliquid, vel habendi vſumfructum, ex his, onere acceptato, non poteſt quis redire ad aliud, & talis acceptatio, ſeu electio fieri poteſt à muliere ſine ſolemnitatibus. Et quando legatum cenſeatur relictum animo compenſandi.

SVMMARIVM.

1 *Sententia, à qua non appellatur tranſit in rem iudicatam.*
2 *Sententia in iudicatum tranſacta venit exequenda.*
3 *Ceſſante læſione, ceſſat reſtitutio in integrum.*
4 *Remittens ſemel vſumfructum, non poteſt amplius illum prætendere.*
5 *Legatum correſpondens obligationi cenſetur relictum animo compenſandi.*
6 *Obligatio alternatiua ſufficit, vt in vna parte verificetur.*
7 *Solemnitates ſtatuti non requiruntur in contractu facto in conſequentiam alterius.*
8 *Solemnitates, in contractu, adhibitæ comprahendunt totum contractum & pacta in eo contenta.*
9 *Contractus vtilis non requirit ſolemnitates.*
10 *Nemo impugnat factum proprium.*
11 *Legatum compenſatur cum vſufructu.*
12 *Hæres non poteſt impugnare, quod non poterat defunctus.*
13 *Legatum ex coniecturis præſumitur animo compenſandi.*

DECISIO CXXXXVII.

PRæuijs duabus deciſionibus, firmatum fuit, per ſen-
tentiam Rotalem, *cor. Reuerendiſs. Cerro* vſumfru-
ctum Vineæ, quem Margherita, in donatione illius fa-
cta Zenobio Ciliano, ſibi reſeruauerat, non fuiſſe debi-
tum, a qua ſententia, cum non fuerit appellatum, de-
di dubium, iuxta formam commiſſionis executorialis;
An conſtet, de re iudicata, ſeu potius de cauſis reſtitu-
tionis in integrum, & reſponſum fuit, quoad primam
partem affirmatiuè, negatiuè vero, quoad ſecun-
dam.

Dum enim nulla fuit interpoſita appellatio, cauſa re-
manſit deſerta, ac ſi pars illi acquiſiuiſſet, & ſententia
tranſiuit in iudicatum, *c. cum inter 13. & c. quoad con-* 1
*ſultationem 15. de ſent. & iudic. Aym. conſ. 103. num. 1.
Rot. deciſ. 5. de ſent. excom. in nou.* quæ propterea venit
omnino exequenda, *l. ſi non obtulit §. ſi ex conuentione ff* 2
*de re iudic. l. 2. C. de exec. rei iudic. Mant. deciſ. 82. num.
3. in rec. deciſ. 511. num. 2. par. 1. & deciſ. 246. num. 1. par.
2.* & in alijs

Cauſa, verò, reſtitutionis in integrum, ceſſat propter
Iuſtitiam eiuſdem ſententiæ reſultantem, ex eiſdem deci-
ſionibus, qua ſtante deficit læſio, ſine qua, non conce-
ditur reſtitutio in integrum, *c. 1. ibi Abb. numer. 2. de* 3
*reſt. in integr. Rot. deciſ. 1. eod. tit. in nou. in rec. deciſ. 331.
num. 1. coram Merl. deciſ. 33. num. 3. apud Canaler. deciſ.
149. num. 2.*

Siquidem non poteſt controuerti, quod Margheri-
ta donauerit, cum ſolemnitatibus, vineam, de qua agi-
tur Zenobio, reſeruato vſufructu, eius vita durante, cum
pacto, quod ſi ipſa ſuperuiueret Petro, eius viro, poſſet,

vel

vel retinere d. vſumfructum, vel eo dimiſſo, permanere
in domo donatarij, qui eidem victum veſtitum, & habi-
tationem præſtare teneretur; Vnde cum iſte caſus eue-
nerit, & ſucceſſiuè eadem Margherita, ob prouectam,
& ingraneſcentem ætatem, vineam colere non valens,
eligendo conſequi alimenta, in domo donatarij remiſerit
vſumfructum huiuſmodi, non potuit ampliùs ad illum
4 redire ad *tex. in l. quæritur. ff. de edil. edict. Aym. conſil. 24.*
num. 4. & conſ. 114. num. 10. Rot. dec. 382. num. 1. part. 1. rec.
& deciſ. 125. num. 4. par. 8. & in Romana fideic. 5. Decem-
bris 1655. coram R.P.D. Veroſpio.

Quod autem ipſa conſecuta fuerit alimenta ab anno
1639. quo facta fuit renunciatio, vſque ad obitum, nec
etiam eſt dubitandum. Iulius Cilianus, qui in inſtru-
mento dictæ renunciationis, ad illorum præſtationem,
ſe obligauerat, pro Zenobio abnepte eandem Marghe-
ritam retinuit, & aluit in propria domo, vſque ad annū
1644. quo ipſe decederet, fuit legatum ſcut. 6. quolibet
menſe, cum habitatione, quod ſanè, cum correſpondeat
5 obligationi, præſumitur relictum in ſatisfactionem, &
implementum eiuſdem oneris, *Caſtren. in l. ſicut dotem*
23. l. ſi pater, nu. 2. verſ. ſi tamen, ff. ſol. matrim. Aym. conſ.
249. nu. 5. & conſ. 301. num. 6. Menoch conſ. 46. num. 2. Rot.
deciſ. 312. num. 9. par. 7. rec.

Maximè, quia in eodem inſtrumento renunciationis,
conuentum fuit, quod eatenus liceret Margheritæ redi-
re ad vſumfructum renunciatum, quatenus Iulius ei
non traderet alimenta, vel alias non prouideretur, ideò,
cum eidem prouiderit de dd. ſcut. 6. menſtruis, & habi-
tione, ceſſat facultas redeundi ad iura renunciata, dùm
enim onus alendi relictum non fuit ad alimenta præ-
ſtanda, potiùs in ſpecie, quam in quantitate, ſed fuit con-
6 ceptum alternatiuè, ſufficit, quod implemento vnius ha-
bitus fuerit effectus contemplatus, *iuxtà cap. in alterna-*
tiis de reg. iur. in 6. & benè dec. Reuerendiſs. Decani.

Non obſtat, quod iſta renunciatio facta ſit non adhi-
bitis ſolemnitatibus ſtatuti, quia cum illæ ſeruatæ fue-
rint, in principali contractu donationis, non erant ite-
7 rùm, & de nouo ſeruandæ *Alex. conſ. 186. n. 13. lib. 2. Car-*
pan. ad Stat. Mediol. part. 1. cap. 328. nu. 519. & firmault
Rot. deciſ. 259. nu. 3. poſt Zacch. de Oblig. Camer. & apud
Merl. deciſ. 364. num. 2. & 3.

Minùs facit, quod ſolemnitates adhibitæ, in primo
inſtrumento, cadant ſuper validitate eligendi victum, &
habitationem, quia cum interuenerint, in toto contra-
ctu, compræhendunt etiam pacta, in eo, contenta, alias
in quolibet pacto deberent adhiberi nouæ ſolemnitates,
8 vt aduertit *Pic. ad Stat. Vrb. gloſſ. 21. num. 18. & ſeqq. Rot.*
dec. 316. n. 77. p. 2. diuerſ. & in Auximana fideic. de Tibal-
dinis 26. Ianuarij 1654. coram Reuerendiſs. Cerro

Propterea, cum nulla interceſſerit læſio, imò contra-
ctus fuit vtilis mulieri, dum pro fructibus vineæ, qui
dempto canone vix aſcendunt ad ſcut. 91. & aliquando
minùs, aut nihil ferant propter caſus, qui ſemper in vi-
neis accidunt, recipit legatum ſcut. 6. menſtruorum, &
habitationis, quod eandem ſummam adæquat, non fuit
9 opus alio decreto Iudicis, & ſolemnitatibus *Surd. conſil.*
9. num. 15. Rot. deciſ. 173. num. 8. apud Zacch. de obligat.
Camer.

Sed vtcumque ſit, dicebant Domini, ſufficere, quod
legatum fuerit factum, animo compenſandi, quodque
mulier illud agnouerit, dum legatum habuit quouſque
vixit; Vnde quemadmodum, ſi ipſa viueret, non poſ-
10 ſet impugnare factum proprium, ſed teneretur legatum
compenſare, cum vſufructu, ad *tex. in l. compenſandi, C.*
11 *de hæred. inſt. l. creditorem ibique gloſſ. de leg. 2. Alex. conſil.*
132. num. 2. lib. 2. Mant. de tacit. lib. 10. tit. 2. num. 18. Ita
etiam tenetur hæres illius, qui non poteſt impugnare, id,
12 quod non poterat ipſa defuncta, *l. cum à matre Cod. de re*
iudic. Gabriel de reg. iur. concl. 11. nu. 6. Natt. conſ. 214. nu. 1.
Menocch. conſ. 89. num. 37. Surd. conſ. 73. num. 34. & 143.
num. 9.

Prætenſio, quod Iulius, non fecerit legatum, animo
compenſandi, ſed illud reliquerit Margheritæ, nomine
famulæ, nullo modo, ſubſiſtit; quoniam vltra, quod
non conſtat, ipsā talem, re vera fuiſſe, cùm idem Iulius,
his, quæ ſpacio 20. annorum ſibi inſeruierant, vix ſcut. 10
reliquerit, inueriſimile videtur, quod voluerit ingens fa-
cere legatum mulieri, quæ dumtaxat 10. annis, in eius
domo, habitauerat, ideoque conſtans, & illæſa remanet
præſumptio, ne ſuum iactauerit teſtator, quod illud re-
liquit animo compenſandi præſumptionibus, & con-
iecturis præmiſſis, quas etiam ponderat *Grat. cap. 274. n. 1*
& ſeqq. Altog. conſ. 68. nu. 35. & ſeqq. 13

Hinc viſ facienda non eſt, contra habilitatem Nota-
rij, qui de inſtrumento renunciationis rogatus fuit, nam
ſiue renunciatio ſit valida, ſiue non, ſatis eſt, quod mu-
lier non poſſet prætendere vſumfructum, cum legati
compenſatione, & nihilominus obiectum fuit aliundè
ſublatum in deciſionibus Reuerendiſs. Decani. Ex qui-
bus Domini dixerunt conſtare de re iudicata, non autem
de cauſis reſtitutionis in integrum.

Et ita vtraque parte &c.

R. P. D. Priolo.

Senogallien. Hæreditatis, ſeu Dotis.

Lunæ 26. Maij 1664.

A R G V M E N T V M.

Maritus acquirens, ſuo, & vxoris nomine, ſi de pro-
prio ſoluit, pretium, acquirit ſibi, non vxori, alias
diceretur nulliter donationem facere, in fauorem
vxoris, quod non licet, niſi maritus prædecedat, &
perſiſtat in voluntate.

S V M M A R I V M.

1 *Exceptio dominij non attenditur in interdictis poſſeſſo-*
rijs.
2 *Niſi conſtet incontinenti de non iure agentis.*
3 *Maritus acquirens nomine vxoris ſi ipſe pretium ſoluit*
ſibi acquirit non vxori.
4 *Vxor quicquid acquirit cenſetur acquirere ex pecunia*
mariti.
5 *Maritus non poteſt aſſerere acquiſiuiſſe, ex pecunia*
vxoris.
6 *Donatio, inter virum, & vxorem morte confirmatur.*
7 *Ad hoc autem requiritur prædeceſſus donantis tradi-*
tio, & perſeuerantia vſque ad mortem.
8 *Donatio, per alienationem rei donatæ, dicitur renoca-*
ta.
9 *Hæres viri non tenetur reſtituere, niſi dotem verè ſo-*
lutam.
10 *Legatum compenſatur, cum lucro dotis debito ex ſtatu-*
to.
11 *Augmentum non datur ſine aucto.*
12 *Pro Augmento, vel dote datum, intelligitur pro*
dote.
13 *Hæres viri non condemnatur ad reſtitutionem dotis,*
niſi conſtet de promiſſione dotis.

D E C I S I O CXLVIII.

FLorentina inſtituto Iacobo viro, in vſufructu, & in
proprietate, nepotibus, Iacob ſecundo duxit in vxo-
rem Hieronymam, contra quam, vti hæredem Iacobi,
egerunt Thomas, & fratres de Colinis, ad immiſſionem
bonorum hæreditariorum amitæ, nec non, ad reſtitu-
tionem florenorum 850. loco prædij *del Zappale*, ſed ab
vtraque petitione fuit abſoluta Hieronyma, cui abſolu-
toriæ acquieſcentes fratres prædicti, introduxerunt no-
uum Iudicium, pro reſtitutione dotis eiuſdem Auiæ; in
quo pariter obtinuit Hieronyma ab impetitis abſolui;
Cum

Digitized by Google

Cum antem vtraque ſententia repocata fuerit, in gradu
appellationis cauſa in Rota, mihi commiſſa, dubitaul,
An, & quid Hieronyma reſtituere teneretur, & reſpon-
derunt DD. eam non teneri reſtituere, niſi duas tertias
partes prædij Iuliani, & quoad aliam tertiam partem,
facta compenſatione fructuum, perceptorum ex vſu-
fructu.

Nam, quoad prædium in Fundo Zappalis, à Iacobo
venditum, obitat Fratribus de Colinis exceptio Domi-
nij, quæ licet, in interdictis poſſeſſorijs non debet admit-
1 ti, fallit, quando conſtat in continenti, de non Iure agen-
tis, vt notant DD. *in l. fin. C. de ed. D. Adr. toll. Rot diuerſ*
2 *par. 2. dec. 201. num. 8. & deciſ. 9. num. 27 poſt Peſth. de ma-*
nut. & latiſſime Pacif de Salu. inſp. 2. cap. 2 n. 5.

In propoſito conſtat, ex ipſo Inſtrumento venditio-
nis, prędium illud non fuiſſe proprium Florentinę vxo-
ris, ſed Iacobi mariti, quia licet emptum fuerit à viro, no-
mine vxoris, cum tamen ipſe, non illa precium ſoluerit,
3 eidemque viro tradita fuerit poſſeſſio, dominium fuit
acquiſitum viro, & non vxori, cuius nomen cenſetur ſi-
mulatè appoſitum, ex notat. per *Bald. Salyc. Caſtr* &
alios *in l. multum intereſt, C. ſi quis alt. vel ſib. Bald. conſil.*
407. n. 8. lib. 1. Dec conſ. 534. num. 16. & ſeqq. Socc. Sen. conſ.
129. n. 22 lib. 4. Capyc. dec 213. num. 18.

Precium ſolutum fuiſſe à Iacobo viro patet, ex eodem
Inſtrumento, in quo ipſe ceſſit venditori ad computum
precij ſocietatem officij ſcut. 100. contra Iulium Cano-
nium, promiſitque ſoluere reſidoum floren. 640. in plu-
ribus vicibus, quos poſteà ſoluiſſe apparet, ex quietantia
ab eodem reportata, abſente vxore vſque de anno 1609
& non refert, quod in d. Inſtrumento aſſeratur Floren-
tiam ſoluiſſe florenos 100. nam vltra quod id non aſſe-
ruit maritus, & ſi aſſeruiſſet, nihilominus, quia quid-
quid vxor quęrit exiſtimari ſolet acquiſiuiſſe ex pecu-
4 nia mariti, *l. quintus Mutius, ff. de donat int. vir. & vx.*
niſi aliunde conſtet pecuniam fuiſſe propriam vxoris,
talis aſſertio facta, conſtante matrimonio, in fraudem
donationis prohibitæ inter virum & vxorem facta præ-
5 ſumitur, vt abundè probat *Pariſ. lib. 1. conſ 62. nu 10. &*
per tot. Socc. Sen. conſ. 66. num. 8. lib. 1. Mareſcot. var. reſol
lib. 2. cap. 82. n. 4. Fontanell. de pact. nup. clauſ. 7. gl. 3. par. 5.
n. 33. Merend contr Iur. tom. 3. lib. 16. cap. 21. num. 6. Capyc.
Latr. conſ. 44. n 35. & ſeqq lib. 1.

Non applicatur, quod donatio inter virum, & vxo-
rem, licet ab initio nulla morte tamen viri confirma-
6 tur, quia limitatio procedit, quando vir vxori prædece-
dit, ac interuenit traditio, ac perſeuerantia voluntatis,
7 vſque ad obitum, vt obſeruat, *text. in l. Papinianus, ff. de*
donat. int. vir. & vxor. & cum eo *Mantic. de tacit. lib. 21.*
tit. 7. num. 23. In præſenti autem caſu deficit traditio, &
vxor prædeceſſit viro, nec non conſtante matrimo-
nio facta fuit per virum, alienatio, ex qua donatio infir-
mata, & reuocata remanſit ad *tex. in l. cum hic ſtatus*, §.
8 *ſi maritus, ff. de donat. int. vir. & vx. l. ſi maritus la ſecun-*
da, C. eodem tit. Mantic. vbi ſupra d. lib. 21. tit. 30. n. 3. cum
alijs per *Merl. de pign. lib. 4. tit. 5. q. 141. n 1.*

Quò vero ad dotem Florentinæ nullibi conſtat, eam
habuiſſe aliam dotem, quam prædium, in fundo Iulia-
9 no; Vnde non poteſt Hieronyma hæres Iacobi, ad aliud
teneri, niſi ad duas ex tribus partibus illius, nam reſpe-
ctu alicuius tertiæ partis Iacob illam, ex Statuto Rocchę
Contradæ lucratus fuit, ob prædeceſſum Florentinæ,
ſuper qua propterea competit retentio hæredi compen-
ſatis tamen fructibus perceptis, ex vſufructu Iacobo à
Florentina relicto, quia cum lucrum ex dicto Statuto
neceſſario debeatur, compenſandum venit, cum legato,
10 *Menoch. praeſ. 109. num. 35 lib 4 Mantic. de coniect lib. 10.*
tit. 2. n. 7. Gabriel. conſ. 16. nu. 30. & ſeqq. lib. 1. Fenzon. ad
Stat. Vrb. lib. 4. cap. 131. num 50.

Nec obſtat, quod in aſſignatione dicti Prædij in fun-
do Iuliani, dicatur illud tradi, in augumentum dotis,
11 ex quo infertur Florentinam habuiſſe aliam dotem, cum
non detur augumentum, ſine aucto; Tum, quia poſt
verba in augumentum additur, & dotis nomine, per
quod incertum remanet, an d. Prædiom fuerit aſſigna-
tum in dotem, vel in augumentum; Tum etiam, quia 12
donec non probatur in qua re, & quantitate conſiſtat
reliqua dos, ex præcedenti promiſſione, vel alijs proba-
bilibus coniecturis non poteſt Hieronyma hæres Iacobi 13
ad reſtitutionem condemnari *ad tex. in l. 1. Cod. de donat.*
ant. nupt l. ſi quis poſt hac, vbi gl. verb. dotalium, C. de bon.
praeſc. l. penult. §. mulier, ff. ſol. matr. Rot. in rec. deciſ. 306.
num. 39 & ſeqq. par. 7. cum alijs *in Romana Dotis 21. Fe-*
bruarij 1650. coram Eminentiſs. Corrado confirmata 11.
Februarij 1656 coram R. P. D Beuilaqua, & 10. Decem-
bris 1656. coram Reuerendiſs. Meltio.

Et ita vtraque &c.

R.P. D. Taya.

Aſculana Beneficij.

Ven. 23. Maij 1664.

A R G V M E N T V M.

Reſignanti Beneficium, non abdicatur ius, ſuper eo, donec reſignatarius capiat pacificam poſſeſſionem; Vndè ſi contingat dubitare, de validitate reſignationis, interim manutenetur reſignans, tàm contra reſignatarium, quàm contra tertium.

S V M M A R I V M.

1 *Reſignatio beneficij debet publicari intra 6. menſes.*
2 *Manutentio datur poſſeſſori.*
3 *Reſignanti non abdicatur ius ſuper beneficio reſignato, donec reſignatarius acquirat beneficium.*
4 *Beneficium non dicitur plene acquiſitum, niſi fuerit capta poſſeſſio.*
5 *Reſignatarius non capit poſſeſſionem ante publicationem.*
6 *Manutentio datur habenti ſolam detentationem.*
7 *Reſignans manutenetur, quando dubitatur de validitate reſignationis.*

D E C I S I O CXLIX.

CVm Eccleſia, ſeu Cappella S. Petri ad Vincula, per
obitum Lęlij, apud Sanctam Sedem vacaſſet, fuit
collata Lactantio 13. *Iulij* 1644 quem Ordinarius immi-
ſit in actualem, & corporalem poſſeſſionem 10. *Auguſti*
ſeq. & profeſſus etiam Iacobus in ſua impetratione, ex
cauſa reſignationis factæ, poſteà Benedicto, non publi-
catæ ad conſtitutionem *bo: me: Greg XIII.* de qua latè, 1
Pariſ. de reſign. q. 7. num. 34. & ſeqq. lib. 11. Rot. dec. 208. n. 7.
& ſeqq p. 9. Vnde propoſito dubio, an Lactantio ſit dan-
da manutentio, pro ipſo informante, Domini reſponde-
runt, vtpotè poſſeſſori, §. *retinendæ inſtit. de interdicto*
præſertim iuſto, & legitimo ad tradita, *a Poſt. obſeru. 11.* 2
ab initio.

Nec obſiſtit reſignatio, quia non conſtitit, & quate-
nus conſtitiſſet, conſtare quoque debuiſſet conſumatio
reſignationis, & in reſignatione facta in fauorem alte-
rius, reſignans dicitur etiam poſſidere, & titulum colo- 3
ratum habere, donec reſignatario beneficium requira-
tur, & cum effectu, vt eſt communis concluſio, plene au-
tem non dicitur acquiſitum, niſi fuerit capta poſſeſ- 4
ſio iuxta communem opinionem apud *Pariſ de reſign.*
queſt. 3. num. 47 & q. 5. num. 37. & 38. & q. 11. num. 10. &
ſeqq. lib. 1. Garz. de benef. cap. 1. num. 139. & 140. part. 1.
Loter. de reb. benef. q. 14. num. 89. & 90. lib. 3. Poſt de manut.
obſeru 57. n. 19. & vbique ſæpè ſæpiùs *Rot. max me cor.*
Ludouiſ. dec. 138 num 6. & coram Eminentiſs. Otthob. dec.
106. num. 4. & nouiſs. dec. 190. num. 11. & 12. par. 9. vbi di-
citur hoc non habere contradictorem, & ſic poſſeſſio
occupa-

Digitized by Google

occupata per reſignatarium, ſioe publicatiooc non va-
leret apud *Rebuff. prax. benef. ad regulam de public. reſi-*
5 *gnat. ab initio Poſt. obſeru.46. num.13. Rot. coram Comit.*
deciſ 3 num.2. & dec.12.num.1. com alijs, & vtrumque
reſignans perſiſteret, io detentatione eſſet manutenco-
dus, & de facto incumbens ſaltem detentationi, & qua-
tenus amiſiſſet poſſeſſioncm cioilem, & natoralem, ſuf-
ficeret, quod eſſet in detentatione de facto, & corpora-
6 liter apud *Poſt. obſeru.57.num.9.11.& 21.* cum deciſ.ibi,
allegatis.

Et ſatis ſuperque, ſi anteqoam fuerit per reſignata-
rium capta poſſeſſio, contingat dubitari, de ipſius reſi-
gnationis validitate, datur reſignanti manotentio, tam
aduerſus tertium, quam contra ipſum reſignitarium,
7 *Poſt.d.obſeru.57.nu.18.cum alleg.* & cum alijs *add.ad Bu-*
ratt.dec.787 n.9.& Rot.d.dec.106.in fine.

R. P. D. Taya.

Ciuitatis Caſtelli Primogeniturę.

Merc. 4. Iunij 1670.

ARGVMENTVM.

Pro fideicommiſſo facto in contractu datur Saluia-
num interdictum, & in fideicommiſſo ordinato ad
fauorem vnius ex filijs nominandi ab aliquo non
facta nominatione ſuccedit primogenitus.

SVMMARIVM.

1 *Inter perſonas laicas, & in bonis laicis habet locum Ægidiana.*
2 *Contra quando vnus ex litigantibus eſt Clericus.*
3 *Bigamus nullum priuilegium clericale habere poteſt.*
4 *Saluianum datur pro fideicommiſſo facto in contractu.*
5 *Fideicommiſſum ad fauorem vnius ex pluribus eligendi ab aliquo non facta electione non expirat.*
6 *Non facta electione ſuccedit primogenitus.*
7 *Modus ſuccedendi in primogenitura declaratur ab obſeruantia.*
8 *Beneficium alicuius non debet eſſe in odium alterius.*
9 *Hæres non impugnat fideicommiſſum acceptatum à defuncto.*
10 *Nec impugnat eius declarationem.*
11 *Nec allegat contrauentionem defuncti.*

DECISIO CL.

ESſe locom Ægidianæ DD reſponderunt, qoia actum
fuit in poſſeſſorio inter perſonas laicas, de boois lai-
cis, & ſententia viſa eſt valida, & iuſta. vt aliàs his
1 concurrentibus reſpouſum eſt nooiſſimè *deciſ.425. nu.1.*
part.12.

Neque enim obſiſtit, quod Vtſinus, etiam ſi vnus ex
2 litigantibus eſſet Clericus *deciſ 117.num.3. dicta par.12.*
& conſtaret ex dimiſſoria ad primam Tonſuram pro
ſeruit in Cathedralis Eccleſiæ, in libro Promotorum
29.*Septembris* 1631. quia cooſtitit etiam Bigamia ipſios
cū Florida 5.*February* 1654. vidua Iacobi ex matrimo-
nio 2.*Iunij* 1647. & declaratom eſt io Iure Bigamos om-
3 ni priuilegio Clericali eſſe oudatos *cap. Vnic. de Bigam.*
in 6.& ibi gloſ Bigamos, & ſeq. gl. omni priuil.

Nec valuit ad inoaliditatē ſententiæ defectus actionis
præſertim poſſeſſorię, videlicet Saluiaoi ioterdicti, aot
huiuſmodi, qood Primogenitura conſtituta fuerit in do-
4 natione *iuxta l.3.C.de donat. quæ ſub mod.* & pro fidei-
commiſſis in contractibus ſecundum aliquos non detor
rei vindicatio *Surd.deciſ.144.num 2.* cum alijs, & de do-
natione, & actione perſonali potiſſimum *ex Couar. var.*
reſol.14 num.3. verſ. hanc verò lib.1. Rot. deciſ 537. & in
fine part.1.diuerſ. quia contrarium principaliter, & ſæ-
piſſimè, & de Saluiano interdicto deciſum eſt à *Rota co-*
ram Seraph deciſ.828.& coram Dunozetto Iun.deciſ.915.
& coram Eminentiſs. D. meo Cardinali Celſo deciſ.108.&
deciſ.131. vbique ab init. cum alijs.

Minùs ad inioſtitiam, quod donatio, & Primogenitu-
ra inualidę fueriot, quo loco placet adducere à capite fa-
ctum, Anno 1582. Reuerendiſs. Epiſcopus Dominicus
donaoit ſcuta 4000. Bernardino fratri, & poſt illius obi-
tum vni ex Bernardini filijs naſcituris, nominando, à ſe
ipſo Donatore, in eius defectom, à Bernardino, & vxore,
videlicet Guerrinū ſeù Nicolaum, ſeù Tarquinium, ſeù
Petrucciom, ſeù Matthiam, & poſt illius obitum, Pri-
mogenito maſculo, & ſiogulis Primogeoitis, ex eius li-
nea, & ordine ſucceſſiuo io infioitum, ſio autem linea
electi, & Primogenituræ deficeret vni ex alijs Bernardi-
ni filijs, donec &c. donauit autem ſcut 4000. monetæ,
hoc modo 2000. in tot ſocietatibus, & cenſibus, & quæ
in Societatibus mandauit per dictum fratrem Lucam
Antonium Iuſtinum inueſtiri in cenſibus, & locis Mon-
tium, &c. donec fuerit completa d. ſumma ſcut 4000.

Anno 1599. Bernardinus Donatarius teſtatus eſt. &
mandauit vt prædicta ad faoorem Primogeniti ſcut.
4000. ſemper remaneant, & propterea pro adimplendo
iuſſit, vt Guerrinus Primogenitus pro conſequendis dd.
ſcut.4000. haberet mille in tot pecunijs, & pro alijs ſcut.
3000. tantam terram &c. & legauit Matthiæ Tarqoi-
nio, & Petruccio alijs filijs ſcut.1500 pro quolibet & ipſi
poſtmodum diuidentes anno 1599. aſſignarunt Guerri-
no Primogenito pro ſcut.1000. dictum prædium, & pro
alijs ſcut.3000. la Rocca.

Dum functi ſunt omnes vita, & ex Petruccio etiā Ber-
nardinus Iunior, & ex Beroardino Iuniore, Dominicus
Iunior, ſuperſtite nunc Voico Vrſino, altero Petruccij
filio, agente contra Annam Vxorem Dominici Iunio-
ris.

Vrſino agenti non obſtiterunt oppoſita ab Anna,
nempè, qood Primogenitura fuerit imperfecta, cum
Beroardinus ſolus non potuerit nominare ad Primoge-
nituram, nec quiſquam fuerit ſortitione electus, nec fue-
rint ſeruatæ aliæ conditiones in ipſa donatione recen-
ſitæ.

Quoniam, cum Donator inſtitoerit fideicommiſſom
perpetuum pro vno filio Bernardini, & poſt illius obi-
tom Primogenito, & ſingulis Primogenitis ex eius linea,
& ordine ſucceſſiuo in iofinitum, vt ſupra, etiam ele-
ctione oon ſecuta remanſit fideicommiſſum fauore eo-
rundem filiorum *§.rogo fundum l.vnum ex familia 67.&* 5
§.rogo fil. l.cum Pater 77.ff.de leg.2. Fuſar. de ſubſtit. tot.
quæſt.505.

Teſtatore antem volcote vnom ſolum eligi, ac Pri-
mogenituram inſtitutam, Bernardinos benè rem geſſit,
eligendo Primogenitum, non enim filij omnes ſuccede-
re poterant, ideoque electione non facta, ſuccedere debuit
vnus, & Primogenitus in puncto huiuſmodi donationis
Surd.conſ 375.num.30.à verſ.rurſus ſi ex alijs fratribus,
præcipuè cum *Molin. de Primog. cap.4 num.42.lib.2.* & 6
abundè ibi allegat, & amplius apud *adden. ad num 41.*
vbi io ſpecie *Fontanell de pact.nupt.clauſ.4. gloſ.9.part.5.*
num.11. vbi deciſum, & apud ipſum *Fontanell deciſ.467*
num.9. & 10.

Subſtulit omnem difficultatem obſeruantia, conſen-
ſuſque filiorum Bernardini, nam ipſe Pater dedit pro
hac Primogenitura ſcut.4000. Guerrino Primogenito,
cui ea deinde fratres aſſignarunt, & in reintegrationem
Primogcoituræ nepotes Guerrini dederunt ſcut. 800.
& ex hac obſeruaotia foit ipſa Primogcoitura confir-
mata, & declarata in puncto *Peregr.conſ.34.num.6.& 10.* 7
lib 3. & generaliter *Fuſar.conſ.125.num.13. Rot. dec.401.*
num.13.part.9.

Cumque Dominicus, cuius eſt hæres Anna, non ſo-
lum ex hac Primogenitura hæc bona poſſederit, ideoqoe
Beneficium, quod ei placuit, ex donatione Dominici, &
teſtamento Bernardini, non debet in alterius perſona
odiſſe,

odiſſe, vt ex *Socc.Sen.& Decian.ait Fuſar. dict. conſ.*125.
8 *numero* 14. *& de ſubſt.quæſt.*500. *num.*1.*verſ. maximè ſi*
aduerſarias, ſed etiam declarauerit anno 1664. hanc
Primogenituram conſtitutam, ab Epiſcopo Dominico à
ſe poſſeſſam, eaque ſe frui, itaut. pro cenſu redempto,
aſſignauerit Prædium, cum domibus,&c. nec potuit ab
ipſo, nec poteſt ab eius hæredibus amplius controuerti ad
9 *§.vlt.inſtit.de ſing. reb. per fideic.* cum ibi not. cum pluribus
apud *Fuſar.conſ.*113.*a verſ.denique & conſ.*114.*in fin. &*
*de ſubſt.d.q.*500. *ab init.* cum abundè alleg. per *Mant. de*
*coniect. tit.*1.*num.*28.*lib.*3.

Imò etiam ſi bona fuiſſent libera huius Dominici, ta-
men ex dicta declaratione, & aſſignatione in fideicom-
miſſaria, Anna non poteſt contrauenire d. declaratio-
10 ni,& aſſignationi factæ à Dominico cuius ipſa eſt hæres,
*Decian. conſil.*416. *num.*22. *verſic.* ſed tamen dici poteſt
*Rota coram Barz. deciſ.*81. *num.*16. *verſ. & quod ſi con-*
feſſus.

Reliqua reinueſtimenti non facti, & libri non ſcripti,
quæ obijciebantur, cenſuerunt Domini, non poſſe ob-
ſtare Vrſino, qui agens hodie ex propria perſona, in ni-
hilo defecit, & ſi qui defectus defecerunt Anteceſſores in
Primogenitura, & præſertim Dominicus vltimus poſ-
ſeſſor, cuius hæres Anna non poteſt allegare defectum
11 *l.*5.*C. de ſent.pign. dat. & ibi gloſſ. vnic.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. Taya.

Bononien. Fideicommiſſi de Cęſareis.

Lunæ 26. Ianuarij 1665.

ARGVMENTVM.

Latè diſcuſſo, quomodò legitimatus, non veniat appellatione legitimi,& naturalis, & de legitimo matrimonio nati; concluditur donatarium vniuerſalem teneri, ad debita donantis, qui ſibi reſeruauit facultatem teſtandi de modica portione.

SVMMARIVM.

1 *Legitimatus ab alio præter Papam non venit nomine legitimorum, & naturalium.*
2 *Et quid de legitimatis ab illis de Campegijs.*
3 *Negatiuè quando teſtator intellexit de natis ex matrimonio legitimo.*
4 *Poſitus in conditione, cenſentur diuerſi à vocatis ſpecificè.*
5 *Vna pars teſtamenti aliam declarat.*
6 *Verba, quæ poſſunt habere plures ſignificationes attenditur in quo ſenſu teſtator acceperit.*
7 *Dictio,* ſic. *ſtat illatiuè, & expoſitiuè.*
8 *Teſtator non præſumitur excludere proximiores.*
9 *Nec cenſetur excludere naturales, in concurſu legitimatorum.*
10 *Legitimatus, quando non ſunt legitimi, excludit ſubſtitutum.*
11 *Simpliciter negatum, non affirmatur, ſecundum, quid contra voluntatem teſtatoris.*
12 *Teſtator reſpiciens ad matrimoniū, repellit legitimatos.*
13 *Excluſus in vna parte teſtamenti cenſetur etiam in alia.*
14 *Dictio* vſque *terminat, & incipit.*
15 *Donatarius vniuerſalis tenetur ad debita donantis.*
16 *Donatarius eſt loco hæredis etiam ſi donator ſibi reſeruat facultatem teſtandi.*
17 *Donatarius etiam non facto inuentario, non tenetur ad debita, vltra quantitatem donatam.*
18 *Declara.*
19 *Donatio omniū bonorū præſumitur in fraudē creditorū.*
20 *Maximè inter patrem, & filium.*

DECISIO CLI.

IN deciſis fuſiùs 24. Martij proximi præteriti breuiùs DD. ſteterunt duobus potiſſimis fundamentis præter alia in d.deciſione,& melius in alijs coram R. P. D. meo Albergato 24 Ianuarij, & 22.Iunij 1663 ad quas ſe ſe DD. retulere nominatim, Iudicij præcedentis, cùm ſententia ſubſecuta, cùm tertiò reclamauerit, & quartò reſtiterit Ruggerius.

Siquidem viſum eſt non poſſe Ruggerius admitti ad
ſucceſſionem controuerſam, ſiue vti deſcendens Hercu-
lis, ſiue vti proximior de agnatione Teſtatoris, & de fa-
milia de Cæſareis maſculus legitimus,& naturalis: Teſta-
tor enim ſubſtituit Deſcendentes Herculis maſculos legi-
timos & naturales,& ex legitimo matrimonio natos, &
naſcituros, qualis ille non eſt, vt legitimatus, & per gra-
tiam inſufficientem præter Pontificem & ſupremam po-
teſtatem, cùm voluntate, *Peregr. de fideicom.art.*23.*num.*
45.*Sanleger. cumul. quæſt.*124.*num.*4. 14. *&* 15. *Rot.deciſ.* 1
255.*num* 24.*&* 25.*part* 9.& præſertim cùm clauſula *ci-*
trà præiudicium cuiuſcumque Iuris quæſiti alij in Perſona,
& cuiuſcumque fideicommiſſi, & ſubſtitutionum,&c. ad
litteram legitimationis, ſufficienti quoque clauſula citra
præiudicium venientium ab inteſtato, *Rot. d. deciſ.*255.
*num.*21.*&* 22. cùm alijs.

Item dic,& proximiores ſubſtituti videantur, & ad
verba ſimplicia, ſint proximiores de Agnatione Teſta-
toris, & de familia de Cæſareis, maſculi legitimi,& natu-
rales,& inde Ruggerius prætendat includi legitimatos,
& maximè ſe legitimatum ampliſſima authoritate Co-
mitis Campegij apud *Gionagn. reſp.*16. *n.*66. *Rot.coram* 2
*Cemmul.deciſ.*74.*num* 3. attamen DD. patuit ex accura-
ta lectione, & intellectione Teſtamenti, Teſtatorem in
ijs verbis proximiorum legitimorum & naturalium ſen-
ſiſſe ex legitimo matrimonio natos,& præter nominatos
ſupra legitimos, & naturales,& ex legitimo matrimonio
natos, ipſos legitimos, & naturales explicatos, & ſpecifi-
catos ex legitimo matrimonio natos ex *Bart.ad §.vtrùm,* 3
l.ſi is, qui ducenta, ff. de reb.dub.numero 5. cum alijs alias
allegatis.

Et nè ſuperflua, ſeu vt ſuperflua minùs ſit qualitate
ex legitimo matrimonio natorum, qualitas legitimo-
rum,& naturalium, poſteàquam ſubſtituit filios, & De-
ſcendentes Herculis legitimos & naturales, & ex legiti-
mo matrimonio natos, cogitaſſe eos defuturos, aut defe-
cturos, & eo caſu ſubſtituiſſe fęminas Herculis legitimas,
& naturales, vt ſupra natas, & poſteà nullis extantibus
Deſcendentibus maſculis, vel fœminis Herculis, & na-
turalibus, vt ſupra natis; & ſic finita linea, iàm maſcu-
lina, quàm fœminina legitima,& naturali Herculis, ſub-
ſtituit proximiores de agnatione, & de familia de Cæſa-
reis legitimos, & naturales; Vnde ſicuti indubitabile eſt
in linea maſculorum legitima, & naturali Teſtatorem
ſenſiſſe ex legitimo matrimonio natos, quos ſubſtitue-
rat, vt poſteà ſubſtituerit illis ipſis, & quos ſubſtituendo
vocauerat eoſdem, etiam poſuerit in conditione *Peregr.* 4
*conſ.*69. *ſub num.*1. *& num.*1. *verſ at idcircò lib.*3.*Eugen.*
*conſ.*52.*nu.*66.*verſ. ſecundo ſi ſubſtituerit lib.*1. cum plu-
ribus apud *Fuſar.de ſubſtit. quæſt.*407. *num.*80. *&* 158.
Ita pariter indubitabile viſum eſt, dum continuò ſubſti-
tuit proximiores de agnatione, & de familia de Cæſareis
maſculos legitimos, & naturales ſenſiſſe ex legitimo ma- 5
trimonio natos, vna Teſtamenti parte alteram decla-
rante, & eodem modo verba accipiendo in altera par-
te, quo in vna, & ipſa proxima accipiebantur cum cę-
teris generaliter vulgatis, & ſpecialiter allatis in Deci-
ſione; Et punctim in rem præſentem; dùm agitur de
declaratione nominis legitimorum,& naturalium, quod
poteſt habere plures ſignificationes, tunc inſpici, in qua
ſignificatione Teſtator nomen illud acceperit, *Peregr.* 6
*conſ.*65.*num.*14.*lib.*2.*& d.conſ*69 *d.nu.*1.*Mant. de coniect.*
*tit.*10.*num.*24.*verſ. quin etiam lib.*11. *Sanleger. d. qu.*124.
*num.*2.

num.2.à verſ.hoc autem, *Caren.reſ.213. ante nu.21. verſ.*
quia intelligen. eſt Teſtator de ea legitimitate, de qua ſuprà
locutus fuit.

Et maximè quia illa dictio *ſic* iuncta cùm copula præ-
cedenti ſtat illatiuè, ſiuè expoſitiuè, vt probatur apertè
7 in *cap.1. de reſt.ſpol.1.num.6.* cum alijs apud *Ruin conſ.*
102.num.11.lib.2. & *plurib. in deciſ.* & ſic finita linea,
tam maſculina, quam fœminina *legitima*, & *naturali*
Herculis (nempè natorum ex legitimo matrimonio) ſic
etiam ſubſtituit proximiores de agnatione, & de familia
de Cæſareis maſculos *legitimos*, & *naturales*, nempè ex le-
gitimo matrimonio natos.

Ratione præterea ſuggerente, vt Teſtator non admi-
ſerit legitimatos remotiores de agnatione, & familia, &
excluſerit proximiores, ſed potiùs admiſerit proximiores,
8 & excluſerit remotiores *Pereg. d.conſ.65.d.num.14. verſ.*
& *veriſſima eſt concluſio*, adeout illi non potuerit in men-
tem cadere, &c. & ſuo *tract.de fideic art.16.num.93.verſ.*
ſed in Deciſionibus ſubſiſto, *Eugen. d. conſ.52. d. num. 66.*
verſ.3. ſi excluſerit, *Fuſar.d.quæſt.407. num.121. Sanle-*
ger. d quæſt.124. ſub num.1. Caren. reſol.212. nu.13. verſ.
concurrit, & *d reſ.213. num.20.* vbi, *verſ. ſed ad idem*, ra-
tionem palpabilem dixit.

Sicut, & de alia qualitate legitimorum ad excluſio-
9 nem naturalium *Dec. conſ.425. num 5. à verſ. ſecundò*
concurrit, *Decian. reſp.9. num.4. verſ.4. probat. lib.4. Mo-*
lin. de primog. hiſpan. cap.3. num. 34. præſertim verſ. quod
nimis abſurdum lib.3.

Nec obſtitit ſubſidiaria ratio; quando nulli extant le-
gitimi, & naturales, & ex legitimo matrimonio nati,
ſed tantum legitimati, qui tunc excludant ſubſtitutum
10 ad *Socc.ſen. conſ.63. num. 20. lib. 3.* & alios apud *Fuſar.*
d. quæſt.407. num.85. Giouagn. reſp.2. num.12. lib.1.

Quia dum nullo modo poſſunt dici ex legitimo ma-
trimonio nati, nec etiam poſſunt dici hoc titolo, & hoc
nomine ſubſtituti; Et nulla differentia congrua verbis
eſt, quando nulli extant, & quando aliqui extant legi-
timi, & naturales ex legitimo matrimonio nati, & quod
ſimpliciter negatur non poteſt affirmari ſecundum
quid, vt paucis ſe aſſentire non poſſe, cùm repugnet
11 voluntas Teſtatoris ſubdidit idem *Fuſar. d. quæſt. 407.*
d. num.85. Etenim qualitas ex legitimo matrimonio non
ponderatur ad prælationem legitimatorum, ſed ad illo-
rum excluſionem ex mente verbiſque proferentis, qui
dum reſpexit ad natalia ſubſtitutorum eos voluit natos
ex legitimo matrimonio, atque ideò repulit legitimatos
12 ad *Buccafer. reſp 22. num. 36. Caren. d reſ. 212. num.2.*
verſ nulli autem dubium, *Rot.d. deciſ.255 à num.18.* cum
alijs.

Et denique Socc. author, aliud, ac alias in alijs longè
verbis ſenſit, & ſcripſit; In primis qualitate de legitimo
matrimonio appoſita in conditione ſubſtitutionis alio-
rum filiorum ſine tali qualitate, nè nati ex legitimo ma-
trimonio excluderentur à filio legitimatio, & ſic ar-
guendo, denuo arguit natos ex legitimo matrimonio
præferendos legitimatis, & concludendo filijs de legiti-
mo matrimonio natis non exiſtentibus, &c. ſed & hoc
clarè colligen. ex alio capitulo, & alijs verbis, vſque dum
viuens ſuperſtes extabit aliquis maſculos, ex Deſcenden-
tibus, &c. quæ potiſſima ſunt ad includendum termi-
num cùm terminato, etiam ſi difformem non ſolùm di-
ſtinctum, vt in puncto diſſimilium perſonarum ordine
præcedenti compræhenſarum cum huiuſmodi aduerbio
13 vſque & *tex. in §. vltimo, l. vltima, ff. de ſenat.* & ibi. *gloſſ.*
penult. & *in l. 2. in prin. ff de his qui not. in ſam.* vbi pariter
gloſſa in verb vſq. & tradit *Bart. ad §. Sempronio, l patro-*
nus, ff. de leg.3. in fin. verſ.4. ponitur, & maximè ex con-
iecturata voluntate Defuncti, *Bart ibi in princ.* & gene-
raliter in vltimis voluntatibus ad ipſum *Bart. cum alle-*
gat. à Marta de clauſ.77. num.7. par.2. Barboſ deciſ 437.
nu. 52. quæ eſt natura huius dictionis *vſque* importans,
vt ſtatim finitum in perſona vnius videatur renouatum,
14 ſeu de nouo conceſſum in perſona alterius, ait *Bart. ad*
l. ſi mihi, & *Titio ff. de verb. obligat. nu.2.* & poſt eum, &
alios *Menoch. conſ. 326. num. 79.* vt alia prætermittan-
tur, quæ proſequitur *Soccin. in ſuo Caſu*; Hæc autem ni-
mium quantum diſtant à ſpecie noſtra, cum pluribus ad-
uertendis apud *Socc.* & ſecundum hæc, & *Soccinum*, Soc-
cini aſſeclæ ſunt recipiendi.

Atque hæc ſufficere DD. dixerunt, ſed & ſubſiſtere
quoque aliud præcipuum fundamentum quod Rugge-
rius Donatarius vniuerſalis teneatur ad debita aſſerti pa-
tris Debitoris actione reali, & perſonali *Merl.d pign.quæſt.* 15
143. num. 4. verſ. diſtinctionum fœdere lib.4. Rot. poſt. d.
tract. deciſ.98. num.5. & *6.* & *coram Duran deciſ.348. nu.*
4. & *deciſ.101. num.19.* & *20. p.9.*

Et quamuis Ioannes Pater ſibi reſeruauerit facultatem
teſtandi, cum tamen reſeruauerit pro Scutis 150. & caſu
quod eillis non diſponere voluerit etiam eos intelligi
compræhenſos in donatione, &c. & præter paucam ſum-
mam deceſſerit inteſtatus, hoc ipſo caſu Donatarius vni-
uerſalis, etiam loco hæredis eſt, atque vt hæres, conueni-
tur, conuenientibus propemodum DD. omnibus aſſi-
gnantur, *Cancer. var. reſol. cap.8. de donat. num.69. verſ.* 16
multum bene, *Guttierez p.1.* & *cap.7. de pact num 129. par.*
3. Coſt. ſubſid. rem.108. num.12. & de ratione ratæ, *quæſt.*
90. num.9. Guidop. deciſ.105. num.1. à verſ ſed dum Tor-
tinus in Camera, vbi & forma ſententiæ, & ibi *Ranchin.*
verſ. hodie autem, *Peuger. deciſ.121. num.3.*

Non obſtante quòd Donatarius licet non confecerit
Inuentarium, non teneatur, niſi quatenus eſt in bonis do-
natis apud *Cancer d.cap.8. num.73.* & *d. cap.7. num.129.* 17
verſ. hinc dixi, & nouiſſimè per *Modern. Caroch. diſcept.*
44. num.82.

Quia ſuſpenſa, & ſuſpecta doctrina; Cùm enim Dona-
tarius perſonaliter, & vniuerſaliter obligatus ſit, negari
non poteſt obligatus ipſa ſua exceptione ſaltem ad de-
monſtranda bona donata, quibus limitetur obligatio
perſonalis, ne ipſa obligatio perſonalis redigatur in rea-
lem, & Donatarius vniuerſalis, licet ad Inuentarij confe-
ctionem non autem præcisè, adſtringitur tum caſſatiuè
ad effectum ſcilicet, vt ex eo dignoſci valeat ſtatus, in-
quit *Rot. coram Reuerendiſſ. D. meo Cerro Decano in Pe-*
ruſina Bonorum 30. Maij 1650. §. quod autem.

Et eò magis, quòd in donatione omnium bonorum
præſumitur fraus, §, *verius l omnes Debitores 12. ff. quæ in*
fraud. cred. & ibi narrat *Bart. nu. 1* & *2.* maximè verò in-
ter Patrem, filium, & poſtquam ſemel, & iterum aſſ. Pa-
ter Donator decoxerat.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. Taya.

Bononien. Fideicommiſſi de Monterentijs.

Ven. 6. Martij 1665.

A R G V M E N T V M.

Diſputatur, ſed non deciditur articulus, An inſtitutio
Iuuenis bonæ Indolis, annorum 15. eligendi, à
Præſidentibus Sacri Montis Pietatis, Bononiæ, di-
cenda ſit, Captatoria, & quomodo dos, vigore
Auth. res quæ, dicatur congrua.

S V M M A R I V M.

1 *Vltima voluntas, non debet ab alieno arbitrio pende-re.*
2 *Facultas teſtandi an gratia ſit.*
3 *Captatorium eſt fideicommiſſum ad fauorem eius quem Titius elegerit.*
4 *Et ad fauorem pueri eligendi.*
5 *Contrarium, quando vocatur puer alicuius ciuita-tis.*
6 *Niſi ciuitas ſit valde numeroſa & populo plena.*

7 *Præ:*

7 *Præcipue, vbi eſt difficil inuenire, qu is ſuccedat non facta electione.*
8 *Voluntas diſponentis, per modum declarationis in tertium committitur.*
9 *Sed tertio non declarante, diſpoſitio debet remanere firma.*
10 *Non poteſt committi ſubſtantia diſpoſitionis etiam per modum declarationis.*
11 *Valet vocatio vnius de agn tione.*
12 *Sequuta electione facilius declaratur validitas.*
13 *Dos detrahitur de fideicommiſſo, etiamſi in totũ deberet alienari.*
14 *Dos à patre conſtituta filiæ dicitur congrua.*
15 *Teſtes contra non citatum non probant.*
16 *Congrua dos dicitur, quando quis,cum ea inuenit maritum ſibi æqualem.*
17 *Dos dicitur congrua ex ſolito familiæ.*
18 *Dos inſeruit pro ſubſtentandis oneribus matrimonij.*
19 *Patres aliquando ſunt animo maligno in filias.*
20 *Diuerſa dos dari ſolet pro nuptijs,ac pro ingreſſu in religionem.*
21 *Delictum à patre filiæ præſumitur pro dote.*
22 *Pro dote poſſet dari & alienari totum fideicommiſſum.*
22 *Dos detracta de fideicõmiſſo non præſumitur exceſſiua.*
24 *Congruitas dotis habetur ab arbitrio.*

DECISIO CLII.

SEbaſtianus inſtituit hæredem Hieronymum filium, & decedente Hieronymo, abſque filijs, & alias finita linea, & deſceudentia maſculina, in omnibus ſuis bonis, & tota ſua hæreditate, inſtituit, & ſubſtituit vulgariter, & per fideicommiſſum Iuuenem, bonæ indolis, ætatis ad minus annorum 15. vel circa, eligendum per DD. præſidentes Sacri montis Pietatis Ciuitatis Bononię, & nominandum, & cognominandum Sebaſtianum de Monterentijs, qui ſic eligendus habitare debeat in Domo hodiernæ habitationis ipſius Teſtatoris, & vti armis, & inſignibus ipſius Teſtatoris &c.

Obijt Hieronymus, & deinde Sebaſtianus eius filij, relictis Paula, & Cæcilia filiabus Dotibus libr.6. m. ſinguiis & electus eſt, vt ſupra Ioſephus, qui contra eas obtinuit immiſſionem, in prædium, pro Dotibus, ab ijs poſſeſſum. primo in partibus, deinde in Curia, & commiſſa mihi cauſa deciſum erat conſtare de re iudicata, vt in deciſione 7. *Februarij* 1659. at hodiè repropoſita cauſa, miſerarum pro miſeratione patrocinantium, viſum eſt conſtare de cauſis reſtitutionis in integrum ad infraſcripta.

Controuertebatur enim, & maximè validitas, & inualiditas diſpoſitionis, & pro inualiditate obijciebatur, quod vltima voluntas non debet, ex alieno arbitrio pendere, vt notat *Bartol* & alij; clarior eſt textus, vbi conſtanter veteres decreuerunt Teſtamentorum Iura ipſa pro ſe firma eſſe oportere. nõ ex alieno arbitrio pendere, *l. illa Inſtitutio 32. in principio ff. de hared. Inſt.* & eſt ratio, quia quis vult conferre in alienum arbitrium, quod vix in ſuo permittitur, ſcilicet ſtatuere de rebus in eum caſum, quo ſuæ futuræ non ſunt inquit, ibi *gloſſ. pendere Spin inſpect. Teſt glo.5. numero 6. verſ denique facit*, præter alias rationes ibidem ſupradictas; Vnde diſputant adhuc DD. iuriſuè, an gratiæ ſit facultas teſtandi, ac diſcrepant duo præcipuè *Mediolanen. Iaſ. &*
2 *Decian. ad rubr. Cod. qui teſt fac.* & in puncto electionis fideicommiſſarij, quem Titius elegerit *Peregrin de*
3 *fideicom art.33 num.52. Carpan. de execut. teſtam, cap.7. à num.31. lib.2. Craſſ. §. inſtitutis quaſt 18. à num. 1. Caſtill. controu.6. num.52. lib.2.* & cum præcipuo *Suar. de captat num.4. verſ. alio modo. & alijs ſeqq. num.* abundè *Fuſar. de ſubſt. quaſt. 503. à num.50.* cum *alleg.* nec habet iſta opinio contradictorem, quod ſcluerit *Alciat. reſp.92. num.4. à verſ. & quod idem lib.9.* & cum habemus etiam Inſtitutionem, & ſubſtitutionem vulgarem, *Rot. cor. Seraph. dec.359. ſub num. 12. dec.350. à num.4. maximè num. 21. par.6.* vbi & *Fuſar.* cum alijs alleg.

Et in puncto huiuſmodi pueri allegabantur *Pariſ conſ. 38. ab init. & numero 19. à verſic his tamen non obſtantibus libro 3. & in eadem cauſa Alciat dict. reſp.92. ab* 4
init. & in ipſa cauſa, quamuis alias contrarius *Bero. conſ. 23 num.39. lib.2. Peregr d. art.33. num 57. verſ. latiſſimè Pariſius.*

Sed & contrà allegabantur in eadem cauſa *Bero. dict. conſil.23. numero 12.* à verſiculo non obſtat prædictis, & tantum illud excepto, tamen. *Put Rota coram Mohed.* 5
de Teſt deciſ.6. & vlt. aliat deciſ 358. de qua, & de Conſilijs Pariſij, & Beccii *Menocch. conſil.408. num.27. à verſ. præterea extat*, & poſtea Speciali *Facchin contro.23 lib.2. Mart. Summ ſucceſſ quaſt.2. art 4. num.9. & queſt.11. art. 2. num.7. par.4.* & recentiſſimè *Altogr. Iun contr.43. nu.9. à verſ 1. quia*, & tota ipſa controuerſia, in qua, & alijs ſeniori Iuris prudentia egregiè patrizat; Et reſtringendo, quinque hanc electionem ad Ciuem Bonon. videtur caſus apud *Peregr. d art.33. d. nu 57. verſ. adde*, quod hic caſus maximè ad qualificatum certa indole, & bona ætate, vt dixerit aliquis vix reperiendum.

Et nihilominùs, pro inualiditate replicabitur, ex facto agi de incertis etiam quibus libet cuiuslibet nationis indefiuitè, quin etiam intelligendo in Ciuitate præ- 6
ſtantiſſima, vt fæcundiſſima Bononia, ac Matre Studiorum, eſſe magnum numerum certorum, vt in puncto de vno Bononienſe, quem elegerit hæres, quia eo non eligente, non eſt veriſimile. quod omnes Bononienſes petant, nec de facili poteſt ſcire portio cuiuſcumque &c. poſt *Cuman. apud Socc. Sen. ad § cum quidam l. 8. ff de reb. dub. num.8. Pariſ d conſ 38 num 48. à verſ deciſio eſt in proprijs terminis, Rimin Iun. conſ.598. num 26.* & ad vnum Patauinum tranſtulit *Peregr. d art.33. d. num 57. in fine*, & ad vnum *Mediolanen Mart d. art 4. nu.11.* & ad vnũ Brixien. *Fuſar d q.503. num.55.* & ad vnum Barchionen. *Cancer. reſol.20. num.93. in fine par.3.* & paſſim omnes plerumque de ſua Patria.

Impoſſibile enim eſt, adeò nimis difficile. omnes Iuuenes bonæ indolis. etiam talis ætatis poſſe ſuccedere, & agere in primis ad fideicommiſſum, & poſteà inter ſe
de fideicommiſſo, & communi diuidundo nec ſolùm 7
omnes quicumque ſunt in mundo, vt fere ſcripſit *Glo. in infinitum § & vnum hominem Inſtit. de hared. inſt* ſed & omnes Bononienſes, vt ſupra, & concluſiuè, ex prædictis habemus, quod voluntas non poteſt committi in tertium. ſed per modum electionis, ſeu declarationis ſic, Et, ne decipiatur credens, quod ſimpliciter, 8
per viam declarationis, ſeu electionis poteſt committi inſtitutio in voluntatem tertij, debet ſic intelligere, vbi ſola electio, ſeu declaratio Perſonarum committitur tertio, ita quod commiſſario non eligente, nec declarante, nihilominùs diſpoſitio & inſtitutio remanet firma,
vt in *§ cum quidam lib.8. ff. de reb. dub & §. vltimo, l ſi* 9
quis Titio 17. & l cum quidam 24. & l vnum ex familia 67 ab initio, & §. à filia l. cum Pater 77. ff. de leg.2. & § vltimo, l. fideicommiſſaria libertatia 46. ff. de fideicom. libert. Nam ſi diſpoſitio ſubſtantialis committeretur in voluntatem alterius, ſcilicet vtrum ſit dandum, vel nè, etiam. per modum electionis, ſeu declarationis eſt reprobata, quia in effectu. eodem modo, confertur in volun- 10
tatem Tertij, per hæc verba, quos volueris, quos elegeris &c. largiùs apud *Suar de capt numer 14. à verſ. concluſinè autem.* & reſcripſit, *Caſtill. d contr.6. nu.52.* & granius ex *gl.1. l. captatorias 11. C. de teſt milit. & Bart. add. l. illa Inſtitutio num.8 in fine*, & additis *Cuman. Socc. Sen.* & alijs ſupra alleg.

Sed adhuc inſtabatur, pro validitate ex *d dec. cor. Mohed.* & illa diſpoſitione illius Veſpaſiani Bonon cui quoque inſiſtebatur pro inualiditate, ex contraria Putei authoritate, & ex ea formula electionis de cognatione, vel agnatione, vel alibi &c. *in princip. deciſ.* ſiue de

Digitized by Google

agnatione, vel cognatione ipſius Teſtatoris, vel alibi &c.
in epitome *conſ Beroi*, & paſſim apud ipſum *Bero. Alciat.*
11 *& Pariſ.* & ex declaratione ipſa agnationis, vel cognationis
ſufficientis, vel etiam alibi, de cognatione, vel
agnatione, &c. *Bero d.conſ.23.nu.30.34. à verſ. quinto conſiderandum*, & ex rigore Iuris, quo reiecto æquitatem peiorando
exorauerit *Bero d.conſ.23. in fine verſ. & hac ita conſiderata*; & amplius contra hanc æquitatem videri
aliam æquiorem pro pauperibus Filiabus Pauperis grauati & in extraneo fideicommiſſo.

Denique omiſſis pluribus, apud allegatos, ventum eſt
ad præcipuam rationem retentionis, electione iam ſecuta prout Teſtator mandauerat, *ad § incertis verò verſ. in-*
12 *certis autem Inſtit. de legatis*, & in puncto *Bero d conſ.23.
n.31. verſ.2. videtur. & cum eo Menocch. d conſ.408.n.53
verſ 4. admiſſe, & cum vtroque Altograd. d. contr.43.n.13.*

Quæ ratio, neque certa potuit videri, tùm ex facto,
quod adhuc per vim adeptum fuerit, adeò per errorem
minimè ſolutum, *d. § incertis verò d. verſ. incertis autem*,
Tum etiam ex Iure textuali *d. l. illa Inſtrumento*, & repugnãtibus generaliter *Pariſ. tot. d. conſ.38.* & ſpecialiter diſtinguendo
Alciat. d reſp.92.nu 5. verſ. nec talis diſpoſitio,
& per Pariſ d. conſ.38. & Alciat. diuerſæ editionis *reſp.551*
repugnante ſibi quoque, & nuncupatim *Bero* qui vſus
fuerit argumento, quod *Alciatus* diſſoluerit *Menocch.
conſ.1123.n.16,17.*

Vnde ab aliquo diſcedendo, viſum eſt aliunde prouiſum fœminis, nimirum ex Dotibus à grauante Auo, &
grauato fratre relictis, pro quibus, dum poſſidebant
Prædium, hinc viſa fuit iniuſta immiſſio, etiam ex hoc,
quod ſint deſcendentes grauantis ipſius, quamuis pauca
remanent ex fideicommiſſo, vel etiam neceſſe eſſet om-
13 nia alienare, vt ſcribunt, *Bald. &c.* apud *Fuſ conſ.121.n.5
& de ſubſt q 531.n.54.* vbi ità iudicatum, cum alijs alleg.
& Rot. cor Mant. dec.152.n.2. & dec.329.n.7. & pluribus
infraſcriptus, & aſſumitur *dec.438.n.37 part.9.*

Non obſtantibus oppoſitis, ex humili conditione fœminarum, & maritorum & ex legato Hieronymi Patris,
à Cecilia ſua figlia, lire mille da pagarſi, &c. Vt ideò dos
illa debeat intelligi eſſe congrua, quam Pater ipſe conſti-
14 tuit, etiam ad præiudicium filiæ, non tamen in fraudem
fideicommiſſi *Rot. cor. Mant. d. dec.329. à num.2.*

Ad primum enim reſponſum fuit, nihil conſtare, &
nullam eſſe receptionem teſtium cap. non citatum, notatur in *cap.2. de Teſt. ex § vlt. auth. eodem, & l. ſi quando*
15 *19. & ſeqq. auth ſed & ſi quis, C. eodem.* Quin etiam Cipibus. & Artiſtis minùs conſtare, non congruere dotes
libr. 6.m. conſtituentium ſcuta mille ducenta, præcipuè
pro Cæcilia tunc innupta, eamque per viam viliorem
poſteà acceptum Ius congruæ dotis non amiſiſſe, quia
minùs dotata, & cum hac parte dotis litigioſa non inuenerit digniorem, & prout dignitas Mulieris, vel Mariti
16 conferri, vt ſit congrua dos *l. quæro 60. & § gener. l cum poſt
diuortium 69. ff. de Iur dot.* Ita congrua dos confert, vt ſit
ipſa dignitas Mulieris, & Mariti, & alias fuit reſponſum,
cognitionem dotis, non eſſe deducendam ex imparitate
viri, ſed ex qualitate mulieris, ac familiæ, & ex ſolito ipſius familiæ
Rot. coram Royas dec.117.num.26. nec exiſti-
17 mandum, quod congrua dos deducatur, eo ipſo, quod
cum ea mulier inuenit maritum; datur enim, & danda
eſt, non vt mulier nubat ſolum, ſed vt etiam cum ea ma-
18 ritus ferre valeat onera matrimonij *l. pro oneribus 20. C.
de Iur. dot.* & cum alijs *Fontan. de pact. nupt. clauſ.5. gloſſ.8.
part.1 num.7.*

Ad ſecundum non neglecto Iure, quo cauentur, ſæpè
Patres, maligno, in filias animo, *§ nec non illud l. ſi cum dotem 22. ff. ſolut matrim. Menocch de Arbitr. Iud. cap 150*
19 *num.8. Fontan. d. gl.8. p.1 à nu.31. vbi maximè Rota Bonon.*
& hic potuiſſet caueri Pater benigniori animo in filium
maſculum vnicum, & vnicè carum, reſponſum eſt, ex facto, & omnibus verbis Teſtamentarijs *à Cecilia ſua figlia
lire mille da pagarſeli, quando ſi maritera è monacara.*
Neque enim vlla demonſtratio, adeoque minùs declaratio, ſed nec vlla mentio quidem eſt dotis: Imo potiùs cauſa contraria apparet, tùm ex paritate maritationis, &
monacationis, cum tamen pateat minùs in hanc impen- 20
di, quam in illam, tùm etiam, quia ex relationibus conſtitit. in monacationem ipſam, impendi, ſex mille libras,
Vnde reſoluitur præſumptio mortis teſtatoris pro dote,
quando in teſtamento ſimpliciter reliquit filiæ ſummam
aliquam, &c. *deciſ.110.num.10.par.7.* Secùs enim con- 21
currentibus in contrarium alijs coniecturis, &c. ipſa *deciſ.
110.num.11.* Imo rationibus neceſſarijs ſumma inſufficiente, pro dote, & conſuetudine familiæ, & Sebaſtiani
ipſius fideicommittentis Patris ipſius Hieronymi relinquentis: Cum Sebaſtianus ipſe fideicommittens Pater
Hieronymi, reliquerit Hippolytæ filiæ, pro ſua futura
dote libr.12.m. vt proinde ineptum videatur, & iniquum relictam fuiſſe filiæ ſuæ à Hieronymo filio fideicommiſſario, Sebaſtiani Patris, & grauato à Patre, duodecimam partem eius, quod Sebaſtianus Pater fideicommittens ſuæ filiæ reliquit.

Et præſumptio ſtat pro dotis congruitate iuxtà quam
etiam omnia bona fideicommiſſi potuiſſent ſibi aſſignare in dotem Paula, & Cæcilla, vt *per Bald. &c. Rot. coram
Royas dict. deciſ.117. ſub numero 23.* cum ſupradictis, & 22
cum pluribus obſeruatis poſt *Salgad. Labyr. deciſ.26.numero 24.* vbi exceſſus non præſumitur, & in terminis
contra fideicommiſſarium, & deciſiones ibi allegatæ 23
ſunt de Patribus, & Fratribus grauatis dotantibus, & dotes augentibus, & de dotatis retinentibus opportunè.

Verùm tamen, quia proponebatur habuiſſe Paula libras circum circa *ter mille*, & totidem Cæcilia per aſſignationem duarum tornaturarum, & dimidiæ tertiæ
iuxta ſententiam A. C. & Prædium eſſe congrui valoris
viſum eſt DD. adijcere ſingulis *libr. bis mille* pro congruæ dotis arbitrio ad *Menocch. d. cap.150. à num.34.* & 24
cum pluribus *Fuſar d. q.531 num.163. & Rot. cor. Mant.
d. dec.329.n.5. à verſ. nam dos congrua*, cum alijs ſupra allegatis, & pro concordia partium.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. Taya.

Bononien. Quintæ, ſeu Aſſociationis.

5. *Iulij* 1660.

ARGVMENTVM.

Aſſociatio competit ceſſionario, ſtante pacto capiendi poſſeſſionem, propria auctoritate, &c, an
hoc procedat, quando, creditum eſt illiquidum,
& bona ſubiecta ſunt debito anteriori.

SVMMARIVM.

1 *Aſſociatio competit, vbi eſt pactum capiendi poſſeſſionem propria auctoritate.*
2 *Ceſſionario competunt omnia iura cedentis.*
3 *Aſſociatio competit contra ſingulares ſucceſſores.*
4 *Etiam ſinè citatione, & non facta crediti liquidatione.*
5 *Exceptio illiquidatis, & deductionis æris alieni admittitur in iudicio executiuo.*
6 *Limita, quando contrarium pactum eſt in inſtrumento.*
7 *Liquidatio ſemper non requiritur.*
8 *Pactum reſtrictum ad aliquid, ad aliud non extenditur.*
9 *Verba ſecundùm ſubiectam materiam ſunt intelligenda.*
10 *Verbum* deuenerint, *de quo tempore intelligatur.*

D E-

Digitized by Google

D E C I S I O CLIII.

TRanſegerat 8. *Martij* 1645. P. Virgilius, & Comes Gambiſes, & pro eo, & cum eo Io: Baptiſta, ceſſitq; eiſdem, P. Virgilius omnia, & quęcumque Iura, ad ipſum quomodolibet, & ex quacumque ratione ſpectantia, & competentia, & quæ in futurum ſpectare poſſent, in, & ſuper bonis Com Pirri, vigore eiuſdem Teſtamenti, & ex cauſa tranſactionis, & concordiæ huiuſmodi promiſit, & ſe obligauit d. Cōm. Baptiſta, nomine ſuo, & dict. Com. Cambiſis ſtatim, ac conſequtus fuerit, per ſe, vel alium aliquam partem bonorum, ad quorum ſucceſſionem P. Virgilius vocatus fuit, à Com. Pirro, ſeu, quæ ad manus d. Com. deuenerunt, detractis tamen ære alieno, & grauaminibus hæreditarijs, tradere P. Virgilio, quolibet anno, eius tamen vita naturali durante, & non vltra quintam partem fructuum, reddituum, & prouentuum, eorundem bonorum ſpecialiter, & generaliter, cum pactis pignorum, & præcarij, in forma, quin imò, vt liceat P. Virgilio propria auctoritate, & abſque Iudicis miniſterio quintam partem, fructuum prædictorum accipere, nec illam cogi poſſet capere, de manu d. Com. vel aliquorum aliorum. Cumque idem Com. Io: Baptiſta requiſierit, nomine d. P. Virgilij, tanquam eius Procurator, quam plura bona. Ideò inſtetit Com. Emilius ceſſionarius eiuſdē P. Virgilij, pro mandato de aſſociando, dubioque propoſito, DD. reſponderunt eſſe concedendum.

Nam, quemadmodum ſecundum dicta pacta; &
clauſulas, in Inſtrumento contentas competeret P. Vir-
1 gilio aſſociatio, ad *tex. in l. 3. Cod de pignor. ad prax. Gal-*
leſ. de obligat. Camer. quæſt. vltima, numero 41. verſic.
vel etiam ſiſit formido Cenc. de cenſ. quæſt. 94. numerò 14.
& ſeqq. Rot. coram Duran. deciſ. 49. numero 6. & benè
apud *Cenc.* in ſimili *deciſ. 149. & deciſ. 150. laudat. co-*
2 *ram Merlin. deciſ. 104. num. 6.* Ità etiam competit Com.
Emilio eius ceſſionario, *Bartol.* & alij apud *Mantic. de*
tacit libro 11 tit. 5 numero 14. Farinac. quæſt 175. de fur-
tis, num. 193. Merlin. de pignor. libro 4. quæſt. 115. num. 8.
23. & nedùm contra dictos paciſcentes, & ſuos; ſed etiam
contra ſingulares ſucceſſores, & poſſeſſores locorum.
3 Tum de Iure communi, *Cenc. dict. quæſt. 94. num 16. &*
ſeqq. & Rot dict. deciſ. 149. num. 3. & dict. deciſ. 150. num. 2
cum alijs, & præcipuè *Galleſ. d. quæſt. vlt. num. 41. verſ.*
& eſt miſerabilis, vbi etiam ſine citatione, & non facta
4 aliqua crediti liquidatione. Tum ex forma Statuti
Bononien. vt in ſpecie *Rot dict. deciſ. 149. num. 3. & 150.*
num. 2.

Non obſtat exceptio Com. Cambiſis illiquiditatis, &
neceſſitatis liquidationis. & deductionis æris alieni, &
5 grauaminum, & expenſarum, ex *Bart. in repet. dict l. 3.*
numero 14 Gaz. ad. conſil. 95. numero 3 Rot. coram Mant.
deciſ 194. num 4. verſ. in qualibet obligatione, & alijs deci-
ſionibus.

Quia huiuſmodi viſa ſunt DD. non obſtare; & præci-
puè, ex pacto, quod liceat propria auctoritate, partē præ-
dictam fructuum prędictorum accipere; neceſſe eſt enim
æs alienum, grauamina, & expenſas opportunè, vel
priùs fuiſſe deducta, vel poſteriùs fore deducenda.
Ideoque competit nihilominùs remedium aſſociationis,
6 ad ingrediendum poſſeſſionem, negocio non liquida-
to, prout concludit *Bartol. in dict. repet. dict. l. 3. numero 16.*
& amplius *Gaz. ad. tot. dicto conſil 95. numero 14. verſic.*
his tamen non obſtantibus, & præſertim in huiuſmodi
conuentione. quod ſine licentia, & ante citationem, igi-
tur etiam ante liquidationem *Soccin Iun. conſ. 82. num. 5.*
verſ. 4. concl. & ſeqq. lib. 3. & poſt eum *Neguſ. de pignor.*
part. 4 num. 22 & poſt vtrumquè *Farinac. d. quæſt. 175.*
num 246.

Et quemadmodum hi Comites, in vim dictæ ceſſio-
nis, & tranſactionis poſſident dicta plura bona, quæ ac-
quiſierant proprio nomine P. Virgilij ante tranſactio-
nem, & ceſſionem, & poſteà alia acquiſierant ex perſona
ipſius P. Virgilij, & cum iiſdem, ære alieno, grauamini-
bus, & expenſis percipiunt fructus, pariformiter, cum
Emilius ceſſionarius P. Virgilij, debeat quintam partem
eorumdem fructuum percipere, & æs alienum, & graua-
mina, & expenſas pro quinta parte ſuſtinere, & hoc
quidem, vel per liquidationem poſteriorem, ad praxim,
& modum *Bart. & alior. apud Menocch. recup. remed. 5.* 7
num 62. vel per cautiones & ſtipulationes, de quibus *in*
§. ſed quia hæres, & in §. ſed quia ſtipulationes Inſt. de fideic.
hæred. & in §. ſicut ſingulæ res apud Vlp. fragm. tit. 24. de
leg. & ibi Theophyl. vt benè *Alex. Lucan. de execut. leg.*
cap. 2 num. 4.

Minùs valet, quod pactum præſtandi quintam par-
tem fructuum videbtur limitatum ad bona acquirenda,
poſt tranſactionem, ibi, *ſtatim, ac conſecutus fuerit*, ſic- 8
què non compræhendat acquiſita ante tranſactio-
nem.

Quia dicta verba non cenſentur adiecta, ad bona poſt
tranſactionem, & ceſſionem acquirenda, ab ijs, quæ
tunc temporis fuerant acquiſita, proprio nomine eiuſ-
dem Virgilij; ſed ad diſtinguendos, præcipuè titulos ac-
quirendi, aut potiùs perſonas acquirentes, ad hoc, vt
Com Io: Baptiſta haberet vti ceſſionarius ea bona, quæ
paulo priùs acceperat, vti procurator eiuſdem P. Virgi-
lij; Idque clariùs apparet, tam ex eo, quod promiſſio fa-
cta fuit de bonis, ad quorum ſucceſſionem P. Virgilius
vocatus fuit, à Com. Petro, vt ſunt prædicta bona, & de
Iuribus ad ipſum quomodolibet ſpectantibus, & quæ in
futurum ſpectare poſſunt, ſuper eius bonis, quam etiam,
quia poſt dd. verba ſubiunguntur, & quæ ad manus
Com. Io: Baptiſtæ, & eius filij deuenerint, quæ ſecundùm 9
ſubiectam materiam debent intelligi, etiam de bonis ha-
bitis, de tempore tranſactionis, *l. Ploſiana 18. de Iur Co-*
dicill. Alciat. ad l. verbum erit ff. de verb. ſignif in fine, cum
alijs, apud *Iaſ. ad § hæc autem verba l. 1. ff. quod quiſque*
Iuris tot tit. num. 5. & præcipuè *Rom. conſ. 333. num. 2. &*
ſeqq. vbi, & à paritate rationum, imò, & potiùs, de bo-
nis habitis ante tranſactionem, vt potiùs in præſentem,
quā in futurum, *Ang. Aret conſ. 82. n. 20. & ſeqq.* eo quod
verbum, *deuenerint*, reperitur in præſenti. & in futuro,
ſubiunctiuè, vt declarat *Bartol. ad l. 9. ff de Iuſt. & Iur.* 10
num. 58. & eſt implicitum ad vtrumque tempus, vt con-
cluſit, *Bald. ad l. cum in 2 ff de inoff. rep.* & ſpecialiter in
contractibus comprobat, *Bart. ad l. 9. ff. de cond. & demon.*
& ibidem, *Socc. Sen. num. 2* cumque ad eoſdem Com. Io:
Baptiſtam, & Cambiſem deuenerint prædium, & ter-
ræ in Communi S. Geragij de Piano, & prædium, ac ter-
ræ in Communi Burij, & alterum prædium conſequen-
ter, ſuper iſtis bonis, hodie remanentibus penes Com.
Cambiſem, tamquam ex diſpoſitione Com. Pirri ſpe-
ctandum ad P. Virgilium, vt ſub d. eius ceſſione cadentia,
tradenda eſt quinta pars fructuum, & pro ea conſequen-
da, venit concedendum mandatum de aſſociando
Com. Emilio ceſſionario eiuſdem P. Virgilij,
in vim dicti præcarij, ac dicti pacti ca-
piendi poſſeſſionem propria au-
thoritate, *Rot. in dd. deciſ. 149.*
& 150. apud Cenc. de
Cenſibus,
&c.

Digitized by Google

R. P. D. Taya.

Finarien. Sauoneo. Diocęſis Pecuniaria.

Lun. 31. Martij 1664.

A R G V M E N T V M.

Ex mutuo, & data dilatione ad ſoluendum, ſine vſuraria prauitate, non poteſt prætendi intereſſe, non probatis requiſitis Pauli de Caſtro, non obſtante conſuetudine, & frequenti occaſione inueſtiendi, in Ciuitate mercantili; Solutum, pro d. intereſſe cadit in extinctionem ſortis, & repetitur actione indebiti.

S V M M A R I V M.

1 *Pecunia mutuata conuerſa in emptionem prædij poteſt abſque vſura parere intereſſe.*
2 *Præcipuè ſi intereſſe percipiatur à ſpontè dante ratione lucri ceſſantis.*
3 *Ex dilatione ſoluendi, non poteſt conueniri intereſſe.*
4 *Mutuum dantes nihil inde ſperantes.*
5 *Qui ſoluit præſumitur debitum ſoluere.*
6 *Vſura eſt in mutuo plus accipere, quam datum ſit.*
7 *Vſura eſt etiam in minimo.*
8 *Conſuetudo non remittit vſurariam prauitatem.*
9 *In materia vſurarum non datur paruitas materiæ.*
10 *Compromiſſum de re minoris, fieri non poteſt à curatore ſine ſolemnitatibus.*
11 *Compromiſſum, & trãſactio debent eſſe ſuper re dubia.*
12 *Compromiſſum, vigore ſtatuti non fit ſuper re clara.*
13 *Cauſa vſuraria tanquam Eccleſiaſtica, non poteſt in laicum compromitti.*
14 *Laudum ſuper vſuris, debet confirmari ab Epiſcopo.*
15 *Laicus, pro vſuris, conuenitur coram Epiſcopo.*
16 *Intereſſe pecuniarum non debetur non probatis requiſitis Pauli de Caſtro.*
17 *Vſura non probatur, ex confeſſione recepti.*
18 *Mutuum re contrahitur.*
19 *Mutuũ probatur confeſſione, & literarum obligatione.*
20 *Indebiti ſolutio debet probari.*
21 *Solutio indebiti in vſura probatur ex coniecturis.*
22 *Probatur ex pluribus dilationibus ad occultandas ſolutiones.*
23 *Solutio vſurarum, ipſo iure ſorti imputatur.*
24 *Solutio debiti probatur per inſtrumenta.*
25 *Extincto debito, ſi ſoluatur de nouo repetitur ſolutum tanquam indebitum.*
26 *Pecunia hodie etiam a mulieribus ponuntur ad lucrũ.*
27 *In Ciuitate mercantili, vt habeatur intereſſe pecuniarum non opus eſt, vt probentur requiſita.*
28 *Sed requiritur ſpecialis occaſio inueſtiendi & hoc debet probari.*
29 *Quod procedit etiam in mercatore, & ſolito negociari.*
30 *Conſuetudo non excuſat vſuram.*
31 *Intereſſe lucri ceſſantis, &c. requirit conſenſum ambarum partium.*
32 *Quod potuit noluit, quod voluit non potuit.*

D E C I S I O CLIV.

Nicoiaos Carentius coofeſſus fuit, ſe debitorem Io: Thomæ dupl. 745. ex tot alijs, ab eo receptis, ex cauſa motoi, quas reſtituere promiſit intra annum, in peconia nomerata, vt in Inſtrumeoto *19. Iunij* 1647. poſteà Io: Thomas confeſſus eſt Iunij 1648. recepiſſe à Nicolao duplas 45. remanente debitore aliarũ 700. quas Nicolaus nõ teneretur ſoluere, niſi *19. Dec.* 1648. prorogauit Io: Thomas ſolutionem dupl. 700. per aliud ſemeſtre, vſq; ad *19. Iunij* 1649. prorogauit vſque ad *19. Dec.* ſequenti ſine aliquo Intereſſe decurſuro, vſque ad illam diem,
ſic amicè concordato com Nicolao, ita vt d. die 19. *De-*
cembris, deberet ſolas duplas 700. & d. die 19. *Decembris*,
mortuo pridem Nicolao, faſſus eſt recepiſſe Io: Thomas
à Maria Vidua duplas 22. computato fæno recepto, vi-
uente Nicolao pro ioterefſe debito, ex concordia facta
cum eo pro duplis 700. & hoiuſmodi conuentionom
proponebantur 12. chirographa Io: Thomæ vſqoe ad
5. *Auguſti* 1654. indicantia anticipatam ſolutionem du-
plarum 22. cum dimidio pro vnaquaque dilatione, cu-
iuslibet ſemeſtris, & aliqua declarantia, quod, ſi dorante
dilatione, capitale reſtitui contingat deducendum eſſe
pro rata temporis, Ratam intereſſe ſoluti, quæ legitimè
recognita fuerunt ab ipſo Io: Thoma, cum relatione ad
laudum Guberoatoris 3. *Aprilis* 1655. ibi, *qui viſis varijs* 1
rebus, tabulis, ferro, pannis, frumento, vino, fructibus &c.
datis a Nicolao, & filijs Io: Thoma iudicamus imponendum
perpetuum ſilentium ſuper emolumentis totius dictæ ſummæ
ab ipſo receptis vſque ad totum annum 1641. & ſolutio-
nem huiuſmodi intereſſe redegit io poſterum ad 5. pro
ſingulis centom, & aunis, cum dilatione ſoluendi dd du-
plas 700. centum in ſingulo anno.
Io: Dominicus, & fratres filij d. Nicolai poſt ſolutio-
oem & extioctionem debiti reclamaruot cor. Ordinario
de illicito Intereſſe, & ordinarius, conſiderato, quod pe-
cuniæ mutuatæ, per Io: Thomam Nicolao conuerſæ fue- 2
runt, per eum, in emptionem prædij valdè vtilis, & quod
fructus percepti per Io: Thomam à ſponte daote recepti
ſunt, ratione lucri ceſſantis, ac etiam perpenſis alijs Iuri-
bus, pronunciauit nullam per Io: Thomam commiſſam
vſuram, eumqoe abſoluit à petitis in ſententia.
Appellatione interpoſita, cauſaque mihi commiſſa,
propoſui dubium cooſtitutum, an conſtet illicita exa-
ctio, & DD. conſtare dixerunt,
Et primum, ex eo, quod facta fuerit ad effectum diffe-
rendi reſtitutionem motui, ita vt, ex nullo capite proin- 3
de, effici licita poſſit, agitor enim de mutuo expreſſo, &
Chriſtus Dominus Mutuum dantes nihil inde ſperaotes,
Luc. c. 6. Relat. in 10. *de vſur.* cum ſimili, 4
Nec placueruot DD. huiuſmodi materiæ ſoper alijs
religioſiſſimis excepto, quod agator de conditione inde-
biti & præſumptio ſit pro eo, qui exigit; Qui enim, ſoluit,
numquam, ita reſupinus eſt, vt facilè ſuas pecunias iactet
l. cum de indebito 25. *ff. de prob.* Quia quæſtio eſt facti de 5
ſubſtantia ſolotiooís, oon autem Iuris, de qualitate, & in
vſuraria materia, vſora eſt plus accipere, quam datum
ſit, *cap penult. & vlt.* 14. *queſt.* 3. *cap. vlt. de vſur.* cum ibi 6
notat, etiamſi recuperetor vnus oummus, io qoo neque
conſuetudo poteſt permittere vſurariam prauitatem in-
qoit *Bald. ad rubr. de conſuet. nu.* 34. com alijs repetit. *Ti-* 7
raq. de Iudic. in reb. exig. nu. 128. quæ pro prauitate mate-
riæ, non autem doctrinæ potuit excidere *P. Dian.* qui di-
ligenter multis auctoribus recognitis, non inuenit vnum
tangentem hanc quæſtionem, an in vſura detur par-
uitas materiæ, ita vt reliquerit ipſe cogitandum *reſol.* 8
30, *tract.* 5. *de prauit. mater. par.* 5. ſed cogitandom eſt
Euangeliom, nec reuocandum io quæſtionem, vbi ni-
hil, vel ſperandum quidem eſſe præſcriptum, quod mo-
net *R. P. D. Fagn. ad d. c. vlt. num.* 15. *vbi tex.* dicit ali- 9
quid, quod verificatur in qualibet minima re, vt poſt
Abb num. 2. notat *D. Fagnan. nu* 14. igitor quidquid Io:
Thomas ex d. mutuo recepit, vtpote ſolutio vſura-
rum, ipſo Iure, ſorti imputata eſt, *l. ſi non ſortem* 26.
in princ. ff. de cond. indeb. & ſæpe *Rot.* & nouiſsimè *dec.*
69. *num.* 2. *par.* 9. *rec.*
Neque viſum fuit prodeſſe laudum latom præſente
Io: Thoma creditore, & præſente quoque alio Io: Thoma
filio Nicolai, ſuo, & curatorio nomine fratrũ acceptante,
iurante, qoia compromiſſum, vt ſpecies tranſactionis fie-
ri non potuit, à curatore ſine ſolemnitatibus, *Pic. ad ſtat.* 10
Vrb. de contr. ſine cert. ſolemnit. gl. 7. *numer.* 53. *& ſeqq.*
Put dec. 262. *nu.* 2. *lib.* 1. *& cor. Merl. dec.* 205. *nu* 1. *verſ.*
inualiditas; Tum etiam, quia fuit, ſub quæſtione, imo
ſub articulo claro, & compromiſſũ, ſicuti tranſactio fieri
debet

Digitized by Google

debet, de re dubia; Vndè neque ſtatutum, de compro-
12 mittendu locum habet, *Galgan.ad ſtat. Vrb.* 100.*de com-
prom.lib.*1. *Fenzon num.*10. *Blanch. de compr. gl.* 1. *num.*
241. §.2. tum denique, quia cauſa vſuraria, tamquam
Eccleſiaſtica, & ſpiritualis nun potuit in laicum com-
13 promitti *cap* 8.*de arbitr. cum Clement.*2.*de Iudic Bald. ad
c.ex litteris de iureiur. num.*4. *Paul. Caſtr. conſ.* 210.*num.*
2. *Borell.de Comprom.* §.2 *gl.*1. *num.*113. *& ſeqq. Blanch.
d. quæſt.* 4. *num.* 9. Et quia tale laudum aperiret viam ad
vſurariam prauitatem, fieri non poteſt, quin iudicin
14 Epiſcupi corrigatur apud *Bald. conſ.* 464. *num.* 2. *lib.* 3.
*Rot. dec.*315. *num.*6 *par.*2.*diuerſ.*& ſatis clarum eſt, quod
in crimine vſurarum laicus poteſt cor. Epiſcopo Iudice
15 conueniri, & nemu dubitat *Farinacc. quæſt.*8. *num.* 140.
Idque tantn magis, quod, & arbiter coudemnauit etiam
pro tempore futuro, & pro tempore futuro ſemper vide-
tur ſolutum, cuius reſpectu impoſſibile erat, quod eſ-
ſent probata, pront nec poſt remiſſoriam fuerunt pro-
16 bata requiſita apud *Rot. d. dec.* 315. *num.* 6. *& dec.* 307.
num. 8.

Nec valuit natura conditionis indebiti, & quod, ſi-
cuti re contrahitur, ità quoque confeſſiune recepti, non
17 probatur, *Feder. de Sen. conſ.* 52 *num.* 1. *add. ad Burats. dec.*
592. *nu.*7. Quæ ratiu neſcin ego, quantum valeat, cum
18 & mutuum, re, contrahatur *Inſt. eodem in princ.* & tamen
19 confeſſiune probatur, & litterarum obligatione *l. in con-
tractibus* 1. *C. de non num. pecun.* & ibidem ſolutio ſortis,
vel vſurarum poſt 30. *dies*, §. *ſuper cæteris*.

Tum quia non negauit Iu: Thumas, in recognitione
ſchedularum, veritatem ſolutionum, ne verificatis ab he-
redibus Nicolai incideret in obligationem demonſtran-
20 di, quod pecuniæ ſolutæ eſſent debitæ *ad d. l. cum de in-
debiti c. vlt. a l. not. ad Burats. d. dec* 592. *nu.*8. & in pænam
dupli ad *auth contra qui propriam, C. de non num. pec.* & in
alias huiuſmodi pænas, nec appellauit à ſententia Ordi-
narij factum confirmante, licet abſoluente, de Iure vt di-
cimus putatiuo.

Sed maximè abiuit veritatem vſuræ palliatio, in dictis
Chirographis ſolutionum, quæ tamen aliquando appa-
ruit, vt ſupra, & quicquid ſecus ſit in probatione aliarum
ſpecierum indebiti, in hoc vſurario magis placuit admit-
21 ti leuior probatio etiam ducta, ex argumentis *c. cum in
diœceſi* 13. *de vſur.* & à præſumpt. *c.* 14. *de pign.* & nutat *in c.*
5. *de empt. & vendit.* & ex indicijs & coniecturis, *Abb. conſ.*
113. *nu.*2.3. *lib.* 2. late more ſuo *Tiraq. & Mantic. de tacit.
lib.*19. *n.*11. 12. *lib.*8 *Maſcard. de prob. concl.*1321. *n.*3. *Scac.
de commerc.* §. 1. *q.* 1. *num.* 526. cum pluribus apud eos alle-
gatis, & præcipuè, ex ſimilibus dilationibus ad occultan-
22 das ſolutiones tradit *Leotard. de vſur. q.*93. *nu.*45. *& ſeqq.*
maximè ſolutionibus ſemel, atque iterum apparentibus,
in duplis annuis 45. quot, & quales arguerunt DD. eſſe
ſolutas anticipatas in ipſo mutuo duplarum 745. poſtea
ſemper expreſſo 700. in ſemeſtribus dilationibus, & cum
verbis illis cautelaribus ſine aliquo intereſſe.

Et facilius viſum eſt, quod ſolutio vſurarum, ipſo Iure
23 ſorti imputetur, *ad l. ſi ſortem*, vt ſupra, proinde extin-
ctum ſit iam debitum, & debitor liberatus, non agitur
nunc de repetendis vſuris indebitis, quæ, vti facilè proba-
tæ, in extinctionem debiti imputatæ fuiſſent; ſed, de repe-
tendo mutuo ipſo, poſt extinctionem ſemper ſoluto, pro-
bataque extinctione per liquida Inſtrumenta, vt in pun-
24 cto eſt *tex. d. l. ſi non ſortem in princ.* ibi, *ſi ſupra legitimum
modum vſuræ ſolutæ ſunt repeti non poſſe, ſed ſorti imputari,
& ſi poſtea ſors ſoluatur, ſortem quaſi indebitam repeti
poſſe*.

Nec probationes Io: Thomæ ſoliti negociari, & ha-
bentis promptas occaſiones, cum locali conſuetudine, ità
vt, ad mulieres vſque res peruenerit, adeò negocijs cam-
biorum, & mercium incumbere vnuſquiſque pecunias
ſuas quantæcumque, vel quantulæcumque fuerint illæ,
ne, momento quidem temporis patiantur otioſas apud
26 *Rot. Gen dec.*139. *num.*9, vbi dicitur eſt Genuenſis, ergò
Mercator, & retulit *Scacc. de commerc. d.* §. 1. *q.* 7. *par.* 2. *am-
pl.*8. *num.* 236. qui tamen *Scacc.* non liberat actorem ab
onere probandi ſe mercatorem, & ſolitum negociari, ſed
releuat ſolummodu à probatione alterius requiſiti, ſcili-
cet, promptæ occaſionis, vbi, cambiorũ forſan ſemper eſt
paratus volentibus dare, vel accipere & tuetur ſuam opi-
nionẽ à *Rot. cor. Mohed. dec.* 3. *de vſur.* ex quo in caſu dec. 27
Mercator ille Genuenſis murabatur forſan alibi, & extra
Ciuitatem Ianuæ *Scacc. d. ampl.*8. *nu.*226. *& ſeqq.*

Quia tamen, Rot. ſecundum *d. dec. cor. Mohed.* & in ſi-
milibus perſonis, & locis contrarium profitetur, non rele-
uat probatio in genere, quod in huiuſmodi Ciuitatibus,
tunc aderant, & ſẽper adſunt occaſiones; Quia indè reſul-
tat quidem potentia remota, ad captandum lucrũ; ad ef-
fectum, verò, de quo agitur, requiritur potentia proxima,
hoc eſt, quod tunc occurrerit ſpecialis, & indiuidua occa-
ſio alicuius particularis inueſtimẽti, cui creditor pecunias
deſtinauerat ad *Paul. Caſtr. l.* 3. §. *fin. ff. de eo quod cert. loc.* 28
ibi *quod habuit præ manibus mercantiam de qua fuiſſet lu-
cratus* ad litteram apud *Rot. poſt Merl. de pign. dec.*29. *n.*
2. cum ibi alleg. Quæ procedunt etiam in mercatore,
vel alias ſolito negociari *d. dec.*29. *num.*8. confirmata in 29
Auenionen Pecuniaria 10. *Febr.* 1640. *cor. Bichio*, & alijs
ſubſequentibus, & præcipuè *dec.*307. *num.* 11. & amplius
ad rem à *num* 8. *& tot. dec.* de huiuſmodi laudo ipſa quo-
que confirmata *deciſ.*365. *ab initio* etiam quid, quod alias
fuerit dictum poſt *Fenzon ad ſtat. Vrb. dec.*83. § *neque in
hoc*.

Imò cum teſtes examinati, pro parte d. Io: Thomæ cõ-
cludant, eum accipere intereſſe ex mutuo, ob moram, viſi
ſunt potius vrgere contrà ipſum etiam ad probationem
ſolutionis ſecundum *Io: Andr. apud Lupum de vſur.* §.2. *n.* 30
48. *com.*3. & certò nulla vbi tal conſuetudo, & nulla fre-
quentia contractuum vſurariorum *c.* 3. *de vſur. & ibi gl.*
1. *Natt. conſ.* 498. *nu.*23. cum alijs adnot. ad *Farinacc. conſ.*
15. *ad verb. conſuetudo lib.*1. *Scacc. de commerc quæſt.*1. *nu.*
306. §.1. *Olea de ceſſ. Iur. quæſt.*11. *num.*27. *tit.*3. cum alijs
apud *Leotard de vſur. quæſt* 99. *num.*2.

Et aliqui ex DD. inſtabant facto, ex pluribus ſolutioni-
bus occluſis, occluſiſque in meis dilationibus, adeo vt cre-
ditor ad intereſſe, nec rei ceſſante voluntate, nec temporis
prohibente Iure quærere potuerit actionem argum. *l. ſi* 31
genero ff. de Iur. dot. ſic ergo quod potuit non voluit, &
quod voluit non potuit, vt inquit *gl. vnica lib.*4. *C. de do-* 32
*nat. ante nupt.*6. *C. ſi quis alteri, vel ſibi &c.*

Et ità vtraque &c.

R. P. D. Taya.

Firmana Bonorum.

Merc. 11. *Martij* 1665.

ARGVMENTVM.

Condemnatus, reſtitutus ex gratia Principis ad quæ bona confiſcata, præcipuè, in alium translata, dicatur reſtitutus.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutus ad gratiam, acquirit bona confiſcata.*
2 *Præcipuè, a Fiſco non alienata.*
3 *Reſcriptum ambiguum declaratur a ſupplicatione.*
4 *Exceptio alicuius rei, probat conceſſionem in alijs.*
5 *Bona confiſcata nõ cenſentur reſtituta obtinenti gratiã.*
6 *Supplicatio, non attenditur quando reſcriptum eſt clarum.*
7 *Reſtitutus reacquirit poſſeſſionem cum mandato Principis reſtituentis.*
8 *Officialis, non poteſt mutare reſcripta Principis.*
9 *Nemo poteſt reuocare exulem, niſi Princeps.*
10 *Officialis nihil poteſt contrà Fiſcum, & ærarium Principis.*

Digitized by Google

11 *Princeps, reſtituens ad gratiam, non cenſetur reſtituere ad bona confiſcata.*
12 *Emens a Fiſco rem tamquam Fiſci, non poteſt ab aliquo conueniri.*
13 *Emens à Fiſco ingreditur locum Fiſci.*
14 *Princeps numquam cenſetur velle tertio præiudicare.*
15 *Reſtitutus ad gratiam, & ad bona etiam tranſlata non recuperat ſoluta creditoribus.*
16 *Hæres, vt immittatur, debet probare poſſeſſionem defuncti de tempore mortis.*
17 *Interdictum, quorum bonorum, non datur contra poſſidentem aliquo titulo.*

DECISIO CLV.

PEtrus ſententiam paſſus infamiæ, inteſtabilitatis, priuationis, incapacitatis ſucceſſionum, dignitatum, officiorum, beneficiorum Eccleſiaſticorum, iuriſdictionum, cum demolitione domus, amputatione capitis, & confiſcationem bonorum &c. paſſus etiam eſt executionẽ confiſcationis ipſius, per poſſeſſionem à fiſco acquiſitam cum quo compoſuit Franciſca vxor, & creditrix dotis fiſco, per certam ſolutionem, à poſſeſſione excluſo.

Petrus ſupplicauit, pro remiſſione pænæ capitalis & fuit admiſſus ad compoſitionem ſcut. 1500. quæ ſoluit, & denuo ſupplicauit explicando. *Che fù aſſoluto dalla pena, e perche non fù ſpiegato nella lettera, che foſſe rehabilitato a gl'honori all'eſſere teſtimonio, teſtare, e riceuere per vltima volonta, riceuere beneficij, e dignità Eccleſiaſtiche delle quali coſe era priuato, ſupplica per tanto reintegrarlo in priſtinum con la caſſatione della ſentenza*; Et Sanctiſſimus mandauit reintegrari, ad omnia, præter magiſtratum 1. *Septembris* 1660. Ex quibus Gubernator, pænas præfatas, in quas Petrus, vt ſupra, condemnatus reperiebatur gratioſe remiſit, ipſumque ad ſtatum, gradus, honores, dignitates, beneficia, & ad omnia alia, in quibus, vt ſupra, condemnatus, & priuatus exiſteret, præterquam ad magiſtratum 1. *Febr.* 1661.

Petrus obijt die 13. *Martij* 1663. & nunc hæredes petunt immiſſionem, contra Franciſcum bona poſſidentem & hodie, propoſito dubio, Domini denegandam reſponderunt.

Quia omiſſis omnibus, verbis & clauſulis, quibus
1 intelligitur conceſſa plena reſtitutio gratioſa, *apud Odd. quæſt.92. cum pluribus ſeqq quæſt. & artic. Peregrin. de Iur. fiſc. tot. tit.2. lib.2.* & diſtinguendo bona confiſcata, non
2 alienata, contra alienata, *Farinacc. quæſt.6. num. 28. & ſeqq. Guazzin. de confiſcat. tot. concl.28. Mazzin. tot. quæſt. 41. Rot. Senen. apud Mart. Medic tot. exam.25. & dec.128.* conſiderata eſt ſupplicatio ſecunda pro explicatione, & ampliatione prioris ad certa quædam, *Che foſſe rihabilitato à gl' honori &c. e per tanto &c.* quibus definitur reintegratorium reſcriptum, ad omnia, nempè narrata, & reſ. ſcriptum ambiguum debet intelligi, ſecundum ſupplica-
3 tionem *l. 1 C. de diuerſ reſcript. & ibi Iaſ. num.7* cum alijs, & in puncto huius ſupplicationis *Pereg. d. tit. 2. num* 43. & neceſſarium viſum eſt, quia omnia, ſicut relationem volunt aliquam, nec aliam habent quam ad explicata, & poſtulata à ſupplicante, ſic etiam limitationem inferunt, & clarius quia, etiam de narratis aliquibus, exceptum eſt
4 expreſſumque, *excepto magiſtratu*, & ſicuti exceptio eſt de conſenſu, ità conceſſio de narratis.

Et eo magis contrà ius tertio quæſitum, & quoad bona in fiſcum tranſlata, quæ, multò difficilius recuperan-
5 tur, vt poſt alios, ait *Rot. Senen d. exam 25. num 6.* quamuis reſtitutus ſupplicaſſet reſtitui in integrum aduerſus etiam bona alienata, nam cũ à reſcripto id expreſſum
6 non fuerit, ſupplicatio id non operabitur *Pereg d. tit.2. nu. 43. in princ. Farinacc. d. q.6. n.33 Guazzin. de confiſc. d. concl.28. nu.23. Baiard. ad Clar. §. fin. quæſt.29. num.65.*

Quicquid ſit, reſtitutus debet poſſeſſionem rerum adipiſci cum mandato, & auctoritate principis reſtituentis,
ad Pereg tit.2. num.65 cum allegatis & ſecutus eſt *Guazzin. d. concl.28. num.37.* 7

Neque recipienda viſa ſunt ampliora verba Gubernatoris reintegrationis *ad omnia alia in quibus, vt ſupra, idem Petrus condemnatus &c.* Tum quia nec voluit ipſe, referendo ſe ſe ad reſcriptum, & ſupplicationem, vt ſupra apparet, quia ſubſtitutio etiam, nomine gratiæ factæ à Summo Pontifice, non autem à ſe ipſo faciendæ prouidit ad tradita *à Franc. deciſ. 213. num. 45. & ſeqq* nec Gubernator aliter feciſſet, quam ſummus Pontifex reſcripſerat ad *Franch. d. deciſ. num.* 45. Tum etiam, quia, 8
nec potuit, nec nemo poteſt aliquem reuocare exulem,
niſi Princeps, *l.4. in fine l. Duct 27. ſub initio & l. ad Be-* 9
ſtias 31. in fine ff. de pæn Peregrin. d. tit. 2 numer. 2. & ſeqq. & de huiuſmodi Præſidibus, Rectoribus, & Poteſtatibus, *Baiard. ad Clar. d. quæſt. 59. num. 39.* vbi de 10
Pontificijs conſtitutionibus, & multo minus contrà fiſ-
cum, & Sanctiſsimum Ærarium §. *edicto inſtit. de vſucap.* 11
& bona in fiſcum delata, quæ nec Princeps reſtituit argumento *l. C. de bon. vac.* quod bona ſunt alienata quæſitumque Ius tertio *Clar. d. quæſt. 59 num. 5. Rot. Senen. d. exam.25. num.6.*

Et ſecundum hæc, nullam competere adhuc actionem contra Franciſcam viſum eſt; etiam ſi reſtitutio, ad confiſcata, & alienata traheretur, quia emit à fiſco
rem, tamquam fiſci, non poteſt pro ea conueniri *l. 2.* 12
C. de quadrag. præſcrips. Pereg. d. tit. num. 35. & amplius *tit.4. num.5. lib 6* cum pluribus apud *Rot. Senen. d. exam. 25. num.26.* & niſi maiora, & plura ſint ementis à fiſco, quia vis recipiendi tranſit in ſingularem ſucceſsorem,
& ità ſi emptrix ageret, quia fiſci loco eſt, apud *Pe-* 13
reg. de iur. fiſc. tit.3. num.35 lib.7. Maximè quia, quando fiſcus conceſsit Franciſcæ bona Petri confiſcata iudex fecit decretum obligans Franciſcam, pro conſeruando indemnem fiſcum, ſemper & quandocumque,

Cum itaque, in caſu præſenti, & ex motu proprio, ſit gratia, bannito conceſsa, nec quoad bona maximè, per alios poſseſsa, minus ex cauſa publicæ vtilitatis, nec reſtituto pretio, nec fortè aliqua conſiderari queat, ex qua tertijs poſseſsoribus præiudicari voluit, non eſt dubium, quod nullum illi Ius competit aduerſus dicta bona, vel aliorum poſseſsores, vt inter-
rogando reſpondit, *Burſatt. fere tot. conſ 54. & aduerb.* 14
num.22. Superaddendo quod, quia ſupponitur in facto mulierem, pro dotibus ſuis bona hæc in ſolutum accepiſse, vtpotè, præcedente æſtimatione facta, per peritos electos, à fiſco, & petitione Franciſcæ, ſibi, in ſolutum, bona Petri mariti pro ſuis iuribus dotalibus & decreto compoſitionis præcipuè ſolutis ſcut. 200. monetæ pro illis, & aduerſus ſimilem perſonam, vt creditricem, & cui bannitus quoque teneretur, actio nul-
la competit etiam plenè, & ad bona in alios tranſlata re- 15
ſtitutus fuerit *Burſatt. d. conſ 54. num.2.*

Et ſecundum alia, ſtante poſseſsione, ſatiſque detentione aliena', videlicet vxoris & fiſci, eo partim exulante, & partim reuocato, placuit DD. denegare Immiſſionem hæredibus Petri, cum duo præcipuè requirerentur, & deſiderarentur, nempè, quod res quarum poſseſſio petitur, fuerint in bonis defuncti, tempore mortis, etiam ſi non interſit, an tunc fuerint ab
eo poſseſsa vel detenta *l. 1. §. quorum bonorum* 16
apud Ridolph. prax. iudic. cap. 10. *numer.* 34. *par.* 2. & quod reus conuentus in hoc iudicio poſſideat pro hærede vel poſſeſsore, nam, ſi alio titulo poſſideat, hoc Interdi-
ctum *l. 1. & cum alijs* 17
Ridolph. d c.10. num. 35. & 36.

Et ita vtraque parte &c.

R.P.D.

Digitized by Google

R.P. D. Taya.

Firmana Fideicommiſſi.

Merc. 23. Martij 1661.

A R G V M E N T V M.

Dos non reſtituitur de bonis fideicommiſſo ſuppoſitis, quando ſemel reſtituta fuit ſocero adminiſtratori, bonorum filij: Nec reſtituitur, quando, vel adſont bona libera, vel mulier permiſit, vt bona libera diſtraherentur.

S V M M A R I V M.

1 *Bona ablata à fideicommiſſo, vigore auth. res quæ, remanent ſemper libera.*

2 *Remedium auth. res quæ competit mulieri, & eius filijs.*

3 *Dictum remedium non habet locum, quando dos ſemel fuit reſtituta patri mariti.*

4 *Dos materna adminiſtratur per patrem, dum viuit.*

5 *Maritus tranſiens ad ſecunda vota tenetur reſtituere filijs proprietatem lucri dotalis.*

6 *Quod procedit, quando lucrum defertur, titulo lucratiuo, non quando defertur in compenſationem onerum.*

7 *Diſpoſitio* l. fęminæ *non habet locum in acquiſitis titulo oneroſo.*

8 *Verbum* lucratiuè *non tollit titulum oneroſum.*

9 *Datum viro pro ſubſtinendo onere matrimonij dicitur acquiſitum titulo oneroſo.*

10 *Statuti verba accipienda ſunt, prout ſonant ſine aliqua interpretatione.*

11 *Auth. res quæ non habet locum, quando mulier conſentit, vt alienentur bona libera.*

12 *Nec, quando adſunt bona libera.*

13 *Hæres non recuperat alienata à defuncto.*

14 *Adiens ab inteſtato de tecto teſtamento, poteſt illius vigore adire.*

15 *Hæreditas nulliter adita adiri poteſt.*

16 *Hæres beneficiatus, vltra vires non tenetur ſeruare factum defuncti.*

D E C I S I O C L V I.

FRatres de Natinguerra obtentis tribus reſolutionibus ſuper exiſtentia, & purificatione fideicommiſſi, q. Petri ſenioris alias Buccolini, petebant immiſſionem, ſuper prædio Gommoretti, ſed ſub *die* 21. *Maij* præteriti, negatiua prodijt reſolutio, quoad portiones poſſeſſas à Santuccijs, ſub prætexto, quod fuerint datæ in ſolutũ, pro reſtitut. dotium Magdalenæ ſecundæ Vxoris, & Altobellæ tertiæ Vxoris Franciſci Natinguerræ eorum
1 patris, idenque ex priuilegio, *auth. res quæ, C. com. de leg.*
liberæ remanſerint à vinculo fideic.

Verum, hodie facto meliùs dilucidato, & re maturius perpenſa, Domini receſſerunt à Deciſis; reſpectu enim dotis Magdalenæ, animaduerſum fuit, quod iſta nupta fuerit Franciſco, de anno 1600. cum conſtit. dotis ſcut. 900. Franciſcus tamen ipſa viuente, non exegit niſi ſcut. 100. in tot mobilibus pro acconcio, & alia ſcut. 200. in moneta, reliqua vero 600. promiſſa in tot paghis ſoluta fuerũt, matrimonio iam diſſoluto per prædeceſsũ Magdalenæ, ſequutom anno ſequenti 1601. quæ Franciſcus non recepit, iure proprio, vt maritus, ſed iure Io: Franciſci eius filij, ex eadem Magdalena ſuſcepti, & tanquam pater, & legitimus adminiſtrator.

Vnde quoad iſta ſcut. 600. recuperanda per Io: Franciſcum ab hærede Franciſci Patris, non poterant alienari bona fideicommiſſaria Petri Simonis, quia non erant dotalia Magdalenæ, ſed proprium patrimonium ipſius Io: Franciſci filij eidem debitũ à patre, non tamquam marito ſuæ matris, ſed vti ipſius legitimo adminiſtratore, & ſic pro eis non intrabat remedium *auth res quæ*;
Quamuis enim regulariter huiuſmodi remedium competat, nedùm mulieri, ſed etiam eius filijs *ad tex. in l. aſſi-* 2
duus, C. qui pot. in pignor. habe. Pereg. de fideicom. art. 42. nu. 44. Hoc tamen intelligitur pro prima dumtaxat dotis reſtitutione, ſed quando, prout hic eius debitor, mortua matre dotem perſoluit filio, & illam recepit eius pater, vti ipſius adminiſtrator; Hoc vtique caſu, filius eam deinde recuperando, à patre contra ipſum non habet priuilegium *auth. res quæ*, quia non recuperat dotem, ſed proprium ipſius patrimonium, & merum
creditum, contra patrem, vti eius adminiſtratorem, & 3
negotiorum geſtorum, *Alexan. conſ. 198. nu 8. lib. 6. Aldobrand. conſ. 24. num. 77. lib. 2. Rot. in Romana donationis de Pinis 20. Februarij 1619. coram Sacrato in Romana dotis coram Pirouano apud Fenzon. ad Stat. Vrb. deciſ. 156 & in Ariminen. domus 27. Martij 1632. coram Dunozetto*; Dos enim materna mortua vxore adminiſtratur per patrem, vti peculium aduentitium filij, non autem, vti dos matris, quæ ſoluto matrimonio marito non de-
betur *l. prima, Cod. de bon. quæ lib. Bartol. conſ 129. nu. 2.* 4
lib. 1.

Quo vero ad alia ſcut. 300. pro rata ſcut. 100. reſtituta fuit in animalibus, ſicut in mobilibus, ſeu acconcio conſignata fuerat Franciſco Patri, quæ proinde ad formam ſtatutorum Ciuitatis nouæ, in iiſdem mobilibus, quatenus adeſſent pro ea rata reſtituenda erat, & quatenus fuiſſent conſignata damno mulieris, ipſorum conſumptio, & diminutio cedere debebat, vt in eis legitur *lib. 2. rub 21.*

Non obſtat, quod Franciſcus ob tranſitum ad alias nuptias, cum Altobella, d. lucrum amiſerit, quoad proprietatem reſtituendam filio, ex pręcedenti matrimonio nato, licet ſecus, quoad vſumfructum, vt conciliando
opiniones relatas per *Rip. in l. fœminas q. 23. nu. 45. Cod. de* 5
ſecund. nupt. tradunt *add. ad eund. n. 46 verſ. communis eſt ſententia*, alijſque relatis per *Gabriel. de ſecund. nupt. clauſ. 1. num. 15.*

Quia hoc procedit in lucro, quod viro defertur à ſtatuto purè, & ſimpliciter loquente, non autem, quando exprimit, prout hic, illud deferri ob ſumptus, & expenſas factas à viro tempore matrimonij, tunc enim titulus ipſius lucri dici nequit lucratiuus, ſed reputandus eſt oneroſus, & ſic pleno iure acquiritur ipſi viro in com-
penſationem oneris, ab eo paſſi, *Bald. in l hac edict. nu 9.* 6
ibique *Iacobin. de S. Georg. Iaſ. in §. item ſi quis in fraudem num. 30 verſ. & aduerte diligenter inſtit. de action. Couarr. in Epit. de ſponſal. par. 2. cap. 3. §. 9. num. 7. poſt med. verſ. in quo Petr. Barboſ. in l. ſi cum dotem 23. §. tranſgrediamur num. 41. verſ neque etiam obſtat ff. ſolut. matrim. Peregr. deciſ. Patau. 15. n. 1. verſ. 4.*

Et, quod diſpoſitio *l. fœminæ* non intret, quoad illa bona, quæ à coniuge acquiſita fuerunt, titulo oneroſo,
tradunt concorditer *Io: Lup. in Rub. de donat. §. 67. nu. 17.* 7
verſ. ſed re vera Molin. de Iuſt & iur. tom. 2. tract. 2 diſput. 431. §. contrarium Valaſc conſ. 19. num. 17. tom. 1. Sanch. de matrimon lib. 6. diſput. 41. num. 1. Capyc. Latr. deciſ. 22. nu. 2 Borell. in ſum. deciſ. tom. 2. tit. de ſecund. nupt. nu. 80. & ſeqq. & admiſit *Rot. dec. 179. nu. 16 p. 8. rec.*

Nec repugnat verbum *lucratiuè*, quia intelligitur
impropriè, vt dicit *Tiraquell. & alij apud Phanucc. de* 8
lucro dot. gloſſ. 8. num. 5. verſ. non obſtat; Quamuis enim attento præſenti ſtatu poſſit dici lucrum, non tamen eſt lucrum, inſpecta origine, quam habet à damno apud *Phanucc.* & melius, apud Imperatores pro oneribus ma-
trimonij mariti lucro fructus dotis ſunt *l. pro oneribus* 9
20. Cod. de iur. dot. §. cum ex ſtipulatione l. vnica, Cod de rei vxor. act.

Accedente præſertim expreſſa diſpoſitione eorundem ſtatutorũ *lib. 5. cap. 31.* quod quodlibet ſtatutum Terræ

Ciuitatis

Ciuitatis nouæ, debeat intelligi, prout iacet, nec poſſit,
aliquo modo, interpretari, nec aliquam recipiat inter-
pretationem, etiam à Iure communi, vel Canonico, &
allegans aliquam interpretationem ſuper aliquo ſtatuto
non audiatur, vndè abſolutè verba *rub.21. lib.2.* reci-
pienda ſunt in ipſorum proprio ſignificatu cauſæ, &
tituli oneroſi, prout ſonant, quacumque alia inter-
pretatione reiecta, vt benè ad propoſitum *Bald.conſ.124*
30 *circa fin. verſ.& iſta ratio lib.4. Maſcard.de gener.ſtat.in-
terp concl.7.n.78 & ſeqq.*

Reſpectu autem dotis Altobellæ, ceſſare pariter vi-
ſum fuit remedium ſubſidiarium, *auth.res quæ*, ſiue, quia
ipſa poſitiuè, conſenſit diſtractioni bonorum liberorum,
& ſic non poſſit ſe voluere ad fideicommiſſaria, vt ad-
31 monet *Iaſ. in eadem auth. num.33.* & dixit *Rot. coram
Seraphin deciſ.481. num.4. apud Zacch. de oblig Camer.
deciſ.189.num.34. in Fanen. dotis 4. Iulij 1646. §. vltimo,
& in Romana fideicomm. de donatis 7. Iunij 1660. §. reli-
qua verò coram Reuerendiſſ. Decano*, ſiue etiam, quia
aderant bona libera, nempe mobilia ſemouentia, & poſ-
ſeſſio Piſignani valoris fioren.600. circiter, quę aſſigna-
ta fuerant, pro reſtitutione dotis. Ideoque vlterior oc
cupatio fideicummiſſorum, ob eandem cauſam permitti
non debet, vt vltra auctoritates allegatas, in fine alterius
deciſionis hac die emanatæ contra Luattum, ſuper alia
32 portione prædij. de quo agitur *Rot. in Romana Caſalis de
Aguzz. 27. Aprilis 1644. coram Reuerendiſſ. Ghiſilerio in
rec.dec.271. num.5. par 9.*

Non obſtat, quod fratres de Natingoerra, vti hære-
des Altobellæ, repellantur à recuperatione huius por-
33 tionis exceptione *l.cum à matre 14. Cod.de rei vindic* quia
licet adiuerint illius hæreditatem, huiuſmodi tamen adi-
tionem ignoranter fecerunt, ſub erroneo ſoppoſito cau-
ſæ inteſtati. Ideò, cum poſteà detectum fuerit teſta-
mentum Altobellæ, in quo hæredes vniuerſales ſibi in-
ſtituit filias fœminas ſola legitima relicta maſculis, præ-
fata aditio proindè habetur, ac ſi facta non eſſet ob de-
fectum conſenſus *§. fin. inſtit. de hæred qualit. & differ.*
34 *l. ſi is ad quem 22. ff. de acquir. hæred.* vbi *Bart. numero 1.
Anchar. conſil.357 numero 2. cum ſeqq Duran.deciſ.347.
numero 10. Rot in Bononien. hæreditatis 11. Februarij 1658.
coram Reuerendiſſ. Decano §. quia cum huiuſmodi*, & ipſi
35 potuerunt eam validè repudiare tamquam verè non
aditam *Bald.conſil.404. numero 1. lib.3. Alexand. conſil.121.
num 6. & 7. lib.1. Pariſ conſil.63. numero 23. libro 1. Socc.
Iun conſ.95. numero 10. libro 2. Rot in dicta Bononien. hæ-
reditatis dict. §. quia cum huiuſmodi, verſic. ita vt propte-
rea.*

Nec etiam obſtare viſum fuit, quod Stephanus, & Se-
baſtianus aſſignauerint prędictas portiones D. Io:Fran-
ciſco filio Magdalenæ, ac reſpectiuè Altobellæ.

Nam Sebaſtianus, tunc temporis erat infans, & non
interuenit in prædicta aſſignatione, Stephanus vero erat
minor ſcilicet annorum 15. & eandem aſſignationem
fecit, vti hæres Franciſci patris, cum benef. leg. & inuen-
tarij. Vnde benè poteſt venire, contra huiuſmodi fa-
36 ctum, obtenta priùs abſolutione à iuramento, cùm vti
hæres beneficiatus, non teneator de proprio ad
dotis reſtitutionem, de bonis namque hæ-
reditatis ratio fuit reddita, vt fir-
matom fuit *in deciſione cor. Me
omiſſa 14. Maij 1660.*
Et ita vtraque
parte &c.

Bo: Me: Veroſpin.

Peruſina Succeſſionis.

Lunæ 14. Ianuarij 1664.

ARGVMENTVM.

Cautela Succini, quibus verbis, ſit concipienda, ad hoc, vt filius teneatur acceptare onus legitimæ, cuius grauamen nunquam cenſetur acceptatum, ab hærede, niſi expreſſe conſtet de acceptatione.

SVMMARIVM.

1 *Pater nullo onere poteſt grauare legitimam filiorum.*
2 *Cautela Soccini ad prohibitionem legitimæ, quibus ver-
bis concipi debeat.*
3 *Filij ob ſpretum paterni præcepti, non poſſunt legitima
priuari.*
4 *Cautela Soccini ſupplctur, per clauſulam omni meliori
modo.*
5 *Clauſula, omni meliori modo, appoſita ad vnum effe-
ctum non operatur ad alium effectum.*
6 *Relatio haberi poteſt ad orationem remotam.*
7 *Clauſula referri debet ad actum, & orationem magis
annexam.*
8 *Obligans ſe ad id, ad quod de iure compelli poteſt, intel-
ligitur obligatus ad terminos iuris.*
9 *Legitima onus acceptari poteſt ab hærede.*
10 *Magis creditur inſtrumento, quam teſtibus.*
11 *Ius detrahendi legitimam tranſmittitur ad hæredes.*

DECISIO CLVII.

Legitimam Laurentij, ac fratrum de Benedictis, à
vinculo paterni Fideicommiſſi iterùm DD. cenſue-
runt immunem; Quia filiorum legitimam pater nullo
valet onere prægrauare ad *tex. in l. quoniam in prioribus
32. C. de inoff. teſtam. Pariſ. conſ.43. nu.2. lib.2. Peregr conſil.* 1
*67 n.1.11.12. lib.1. Rot. dec.235. nu.18. coram Eminentiſſ.
Otthob.*

Nec viſa fuit propoſito caſui congruere Doctrina
Socc. Iun conſ.122. num 9. lib.1., non enim pater diſpoſuit,
vt filij legitimam renuentes fideicommiſſo ſubiacere à
commodo hæreditatis cenſeantur excluſi, & in ipſa le-
gitima, dumtaxat hæredes inſtituti *iux. Socc. cauthelam*,
quam Decius quoque tradit *in conſ.587. num.2.3. Curt.
Iun. conſ.159. num.5.6. Pariſ. conſ.91. num.4. lib.3. Gionagn.* 2
*conſ.1. num.10. lib.2. Rot. deciſ 653. num.13 part 1. recent. &
in Nouarien. Hæreditatis prima Iulij 1661. §. vlt. cor. Reue-
rendiſſ. Decano*; ſed inſſit dumtaxat, vt ſub caducitatis
incurſu à ſua hæreditate infra duos menſes fideicommiſ-
ſo propriam ſubmitterent legitimam, maximum tamen
viget inter caſum vtrumque diſcrimen. Priori quip-
pè caſu reſidet in filiorum poteſtate, vel legitimam
vllo abſque onere acceptare, vel integram aſſequi
hæreditatem, cum fideicommiſſi grauamine in legiti-
ma; In ſecunda vero filij paternam ſpernentes volunta-
tem commodo hæreditatis, & legitimæ priuantur omni-
nò, quod proinde præceptum vti ſapiens fraudem legis
reprobatur expreſſè *in l. Seius, & Agerius 27. ff. ad l. Fal-
cid.* & tradunt *Decian. conſ.32. num.102. lib.2. Merlin. de* 3
*legit. lib.3. tit.2. q.7. num.15.16. Bardell. conſ 67. numero 45.
lib.1. Cyriac. contr.148. num.10.11. & 54. Rot. dec.206. n.3.
par.1. & deciſ.242. nu.15. cum ſeqq. par.5 rec. add. ad Greg.
dec.489. num.17.* Dum maximè Laurentius prædeceſſit
Athalantæ matri, cui ipſe, cum fratribus ſubſtitutus ex-
titerat; Hinc enim iuxta aliquorum Doctorum ſenten-
tiam, debet eo faciliùs impoſitum à Patre grauamen im-
probari, ne eodem tempore, filius à commodo hæredita-
tis æquè, ac legitimè includatur.

Hanc

Hanc verò, cauthelam Soc. ſupplere non poterit
clauſula, *omni meliori modo*, quam admittit in Specie *Ce-*
4 *phal.conſ.152.num.92.Rot.dec.342.num.15 part. 1.rec.* Si
quidem illa primitus inſtitutioni filiorum, ſucceſſiuè, ve-
rò, renunciationi ab ijſdem peragendæ fuit adiecta, vt
verborum contextus oſtendit, ibi, *ſottoponendo io la loro*
legitima in ogni meglior modo, adeoque ad prohibitionem
5 legitimæ non valet extendi, *Bero.conſ.118.num.29.lib. 2.*
Rimin.Sen.conſ.438.num.23.lib.3.Rot d.dec.343.num. 15,
part. 5.

Et licet relatio ad orationem quoque remotam ali-
quoties extendi conſueuerit, hæc tamen, concluſio, in
6 propoſito caſu, admitti non valet; Quia clauſula præ-
dicta ſuum poterat effectum operari, in renunciatione,
Statutarias, præſertim ſolemnitates, exquirente, ob mi-
norem filiorum ætatem; Ad quam proindè renuncia-
tionem, vti clauſulæ magis annexam, debet relatio om-
ninò reſtringi *ad tex. in l.ſi idem, §.vlt.ibi gl.notat in verb.*
7 *cor.ff.de Iuriſd.omn.Iudic.Rum conſ.64 num.6.& conſ.123.*
num.12.lib.3.Rot.cor.Gregor.dec.33.numer.3.& dec.348.
num.4.

Hinc non viget, quod filij, præuia teſtamenti appro-
batione, legitimam, ſub ea conditione, fideicommiſſo
ſubiecerint, quatenus, pro aſſequenda paterna hæredita-
te, ad id poſſent ijdem à Iure compelli; Dum, enim,
8 miniſterio legis reijcitur omninò grauamen quodcum-
que à Patre infixum legitimæ, ea dimiſſio, ad terminos
Iuris reſtricta, nullum potuit præiudicium filijs inferre,
vt aduertit *Brun conſ.57.num.5.Surd conſ. 279. num. 34.*
Rot.cor.Seraph.dec.530.num.5 Add. ad Greg.dec.378.nu.
4. & in his terminis notat *Rimnald.Iun conſ.510.numer.*
76.lib.5.

Nec legitimæ detractionem poterit impedire trina te-
ſtium depoſitio atteſtantium Laurentium, ex ea ratione,
in mortis articulo, renuiſſe teſtari, quod Pater de omni-
bus bonis diſpoſuerat in Athalantæ matris fauorem, ex
quo arguunt informantes, pro Beatrice legitimam libe-
9 re, & abſque vlla conditione ab eo extitiſſe antea fidei-
commiſſo ſuppoſitam, dum maximè ſecundus teſtis al-
teram quoque cauſam refert à Laurentio expreſſam
ademptæ, ſcilicet, ipſi legitimæ in teſtamento paterno.

Siquidem, circumſcripta teſtium diſpoſitione, fides
adhiberi debet Inſtrumento, in quo Laurentius iura le-
10 gitimæ ſibi expreſsè reſeruauit, *ad text. in l. cenſus 10. ff.*
de probat. Rot dec.91 num.9.par.1.rec. & in Romana ſeu
Veliterna affictus 24. *Aprilis* 1662. *§.dum enim cor. Me.*
Potiſſimè, quia ex verborum contextu à teſtibus recen-
ſito oneris acceptatio, per neceſſe non deſumitur, qua
11 ceſſante, Laurentius valuit ad ſuos hæredes Ius detra-
hendi legitimam tranſmittere, *Cyriac.contr.148 num.29.*
Rot.dec.342.num.4 par.5.rec. cum alijs Iuribus in præte-
rita deciſione recenſitis.

Quin imò, dum D. Laurentius bona quamplura, ex
proprio ære conſcripta, in mortis articulo poſſidebat,
etiam bonorum deficientiam ipſe expreſſiſſe cenſetur,
vt ſe eximeret à vexationibus eorum, qui teſtamentum
forſan expectabant, ſub ſpe, virtute ſubſtitutio-
nis ſuccedendi filio eiuſdemmet Laurentij, in
caſu, quo nullis ſuperſtitibus liberis is
deceſſiſſet. Et ità pro confirmatio-
ne deciſionis editæ 16. Maij
1659. DD. reſponderunt,
vtraque parte in-
formante.
&c.

R. P. D. Taya.

Romana Depoſiti.

Merc. 5. Maij 1660.

ARGVMENTVM.

Eccleſia, licet poſſit ſtare, vel impugnare Contra-
ctum ab ea nulliter geſtum, tenetur tamen, vel
totum Contractum impugnare, vel totum ac-
ceptare.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio in parte approbari vel improbari nequit.*
2 *Qua concluſio procedit in quolibet Contractu.*
3 *Et in alia ratione bonorum Eccleſiæ.*
4 *Nec quidem ab ipſa Eccleſia, licet poſſit ſtare, vel non ſtare contractus.*
5 *Eccleſia vel debet totum approbare, vel totum impugnare Contractum.*
6 *Maximè contradicente altero contrahente.*
7 *Depoſitum citatis beneficiatis de mandato Iudicis eſt validum.*

DECISIO CLVIII.

IVdex pronunciauit beneficiatos ſucceſſores, in Cap-
pella Rectoris venditoris, non teneri recipere depoſi-
tum, quale conuentum erat in inſtrumento, & comple-
tum fuit, in actis, ad effectum inueſtiendi in locis Mon-
tium, ſed Franciſcum ſucceſſorem emptoris teneri ad
aliud depoſitum, ad effectum inueſtiendi, in bonis Im-
mobilibus, non autem in locis Montium, quæ bona im-
mobilia ſint, & eſſe debeant eiuſdem annui redditus, qui,
tempore venditionis liberè retrahebantur ex penſioni-
bus domus, & ab hac ſententia appellauit Franciſcus,
commiſſaque mihi cauſa, hodie propoſui dubium, inter
partes, ſententiæ occaſione concordatũ; an ſit locus no-
uo depoſito, & non eſſe, Domini reſponderunt.

Quia, ſaluo alio dubio, vtrum valeat emptio, & ven-
ditio, quam extrà dubium propoſitum Beneficiati vehe-
menter impugnant.

In dubio propoſito, aut valet emptio, & venditio, &
valet quoque depoſitum, pariter, vt tale, cum emptione,
& venditione conuentum, & poſteà impletum, quia ne-
mo debet ex parte obligationem comprobare, ex parte
tanquam iniqua quæri *l.ſi ita 39.in fin ff.de oper. libert.* &
retulit *Rot.cor.Mant.dec.13 num.7.* Et ampliùs, aut va-
leat, aut non valeat, non licet vnam partem ipſius con-
tractus ratam habere, aliam irritam apud *Tiraquell. de* 2
retract conuent.in fin num.4.& ſeqq.Surd.dec.33.numer.5.
6.& 12.& dec.144.num.11.& dec.220. numer.25. cum
alijs infraſcriptis & in puncto alienationis bonorum Ec-
cleſiæ (vtcumque venditio eorundem, ſine ſolemnitate
à Iure requiſita valeat, & non valeat arbitrio ipſius Ec-
cleſiæ) *Rot cor.Mant.dec 201.num.1.& dec.39.num.vlt.* 3
& dec.117.num.14 par.8. tamen Eccleſia non poteſt ap-
probare partem contractus, & reliquum reprobare, cum 4
contractus approbatione ſit indiuiduus. *Rot.cor. Seraph.*
dec.540.num 5. & plura apud *Tiraquell.d.loco numer. 6.*
& quod dicitur poſſe contractum claudicare fauore Ec-
cleſiæ, procedit, quantum ad hoc vt poſſit eligere; an
velit ſtare contractui an non, aut an poſſit actum di-
uidere, pro parte illum approbando, & improbando pro
parte, ſed debet totum approbare, aut improbare, vt in-
quit *Rot cor.Ludou dec.467.num.5.& ibi add num.16.&* 5
dec.574. in fin. & hac Theorica reſtricta, ſeu declarata
Sperell.dec.54.num.16.& 27. & multo minus pro parte
approbando & pro parte reformando, ſine conſenſu al-
terius contrahentis, contra pactiones, & pacti definitio- 6
nes

nes, *l.1. §. eſt autem, ff. de pact.l.3. ff. de pollicit.*

Et quoad executionem, d. depoſitum factum fuit præcedente traditione, & citatis beneficiatis, de mandato iudicis ſeruatis ſeruandis, & ita ex omni parte validè *ad*
7 *l.accepta res, Cod. de vſur. Menocch. de arbitr. toto caſ. 232. Maur. de ſolut toto, §.4. cap.2.* & ampliſſimè *Cenc. de cenſ.qu.111.num.20 & ſeqq.* & latè *Rot. in Anconitana do tis 1. Iulij 1643. cor. Eminen. Cerro.*

Aut non valeat ipſa emptio, & venditio nec placeat beneficiatis, ſi & in quantum non valere, nec placere, iure poſsit, quod aliud dubium viſum eſt, & multò minùs viſus eſt locus nouo depoſito, cum, & ipſum pręſens nullum eſſet in indiuiduo contractu, vt ſupra, & extrà dubium deciſum.

Et ita vtraque &c.

Reu. P. D. Taia.

Romana Dotis.

Luna 31. Martij 1664.

ARGVMENTVM.

Frater gaudet priuilegio *deducto ne egeat*, & ne carceretur à fratre, & Sorore, non obſtante renunciatione cuicumque legum auxilio.

SVMMARIVM.

1 *Creditum illiquidum non compenſatur cum liquido.*
2 *Frater contra fratrem habet priuilegium, deducto ne egeat.*
3 *Frater non carceratur ad inſtantiam fratris.*
4 *Frater dicitur pars alterius fratris.*
5 *Contumelia fratri illata dicitur mihi illata.*
6 *Patrimonium familiarum, paupertas, & diuitiæ non debent detegi.*
7 *Frater, non carceratur à ſorore.*
8 *Carcer dicitur domus Diaboli.*
9 *Socius non obligatur ſocio, niſi in id quod facere poteſt.*
10 *Ita frater non obligatur fratri, vltrà quam facere poteſt.*
11 *Maximè frater vtrimque coniunctus.*
12 *Contrarium aliqui ſentiunt.*
13 *Quibus reſpondetur.*
14 *Frater poteſt habere in ſeruum fratrem ſuum.*
15 *Cauſa depoſiti eſt priuilegiata.*
16 *Numerata pecunia inducit mutuum non depoſitum.*
17 *Depoſitum excluditur ex obligatione ſoluendi fructus.*
18 *Datio in ſolutum quando eſt nulla nullum dat ius.*
19 *Depoſitum excluditur, ex quo non eſt reſtituenda res eadem.*
20 *Depoſitum nullos fructus parit.*
21 *Vſus rei depoſita, non eſt contra ſubſtantiam depoſiti.*
23 *Recipient fructus ex pecunia depoſita concurrit cum alijs creditoribus.*
24 *Aliud eſt credere, aliud deponere.*
25 *Depoſitum cum vſuris tranſit in mutuum.*
26 *Cum mercede tranſit in locatum.*
27 *Renuncians omni iurium auxilio non renunciat priuilegio, deducto ne egeat.*
28 *A ſorore minori debet, reuerentia fratri maiori.*
29 *Nemo cenſetur renunciare priuilegio cui non poteſt renunciari, etiam accedente iuramento.*
30 *Iuramentum contra bonos mores non obligat.*
31 *Donatio omnium bonorum præſumitur in fraudem creditorum.*
32 *Alienans omnia ſua bona præſumitur facere in fraudem priuilegij, deducto ne egeat.*
33 *Pauper contra pauperem nullum habet priuilegium, intuitu paupertatis.*
34 *Pauper quiſque præſumitur.*
35 *Dicens aliquem diuitem debet probare quod ille habeat.*
36 *Maximè inter fratrem, & ſororem.*

DECISIO CLIX.

EDita deciſ. 10. *Decembris* 1663. declarante D. Iſabellam, & D. Annibalem coniuges creditores Domino Carolo, ratione dotis ſcut. 1350. & fructuum, reiecta exceptione compenſationis, cum credito. quod D. Carolus prætendit habere, cum filijs D. Iſabellæ, vel donatarius D. Nerij eorum patris, petebant hodie procedi. ad executionem perſonalem contra D. Carolum, nec poſſe ſe tueri generali beneficio, deducto, ne egeat, & ne carceretur D. verò Carolus inſtabat recedi à deciſis, ſuper pũcto compenſationis, imò ſuperaddi compenſationem cum alio credito, ex fideiuſſione d. D Nerij, liquido & iudicato. expedito iam mandato A.C. contrà bona propria d. D Iſabellæ.

Sed Domini rurſus compenſationem denegarunt, etiã. cum alio credito, quia, ſuper eo, pendet appellatio & peritus electus ad calculandas rationes tutelares, retulit plus expenſum, quam acceptum, & clarum eſt, tunc compenſationem obijci, ſi cauſa, ex, qua compenſatur liquida ſit, & non multis ambagibus innodata & hoc iudices obſeruare, & non procliuiores ad admittendas compenſationes exiſtere, inquit *text. in l.vlt.C.de compenſ.* quod 1
hic magis placuit Dominis vbi D. Carolus compenſationem opponeret.

Maior quæſtio fuit, in priuilegio perſonali, deducto ne egeat, & ne carceretur, ſeu in quantum facere poteſt, & an competat fratri, præſertim, non probata paupertate ad *C ſubſid.remed.28. numer.6.* Attamen D. Carolus gaudere d. perſonali beneficio, deducto ne egeat, & ne carceretur Domini reſpondrũt. Nam, etiam multi ex ijs, qui negatiuam ſequuntur opinionem, quod fratri contra fratrem priuilegium, deducto ne egeat, competat, admittunt tamen non poſſe fratrem carcerari, ad inſtan- 2
tiam fratris vt nouiſſimè grauiſſimeque ſcripſit *R.P.D.* 3
Scanarol de Viſitat. Carcerat. cap.4. numer.29 & ſeqq. §.7. lib.3. Coſt de remed. 28. numer. 1. Zacch. de oblig. Camer. quæſt. 36. numer. 17. cum alijs; nam frater dicitur verè alter; & pars corporis alterius, *Menocch. præſumpt. 16.* 4
numer.2. lib.5. & contumelia illata fratri meo, dicitur mihi illata, *ad deciſ. 7. de renunc. in fine ſeu deciſ. 463.* 5
in nouiſ. ideoque probatio paupertatis ſuperflua viſa eſt, & remittenda, ne ſecreta patrimonij perdantur. Quid etiam tam durum, tamque inhumanum eſt, quam publicatione, pompaque rerum familiarium, & paupertatis detegi vtilitatem, & inuidiæ exponere diuitias, *l.2.* 6
ſub init. Cod. quand. & quib. part. 4. lib.10. & quia Priuilegium hoc ſpeciale, deducto ne egeat, & ne frater carceretur, ad inſtantiam fratris, ſpeciali Doctorum auctoritate, & iuris, naturalique ratione, fouetur, melius mitiuſque agi viſum eſt, cum ſorore creditrice, dum frater debitor, perſonali priuilegio, deducto ne egeat, tueri curat, ab ipſa ſorore, imò à mala manſione. *l.7. ff de poſſ & ibi gloſſ. Coſt. d. remed. 28 verſ. 45. effectus Farinacc. quæſt.* 7
27. numer.1. D. Scanarol. de viſitat. Carcerat lib.1 §.2. cap. 1. num. 12. & 13. vbi cum Tertulliano carcer dicitur do- 8
mus Diaboli.

Et faciliùs inclinabant Domini ad d. priuilegium, auctoritate Vlpiani, ſi enim verum eſt, ſocios in id, quod facere poſſunt, condemnari oportere, cum ſocietas ius quoddam fraternitatis in ſe habeat *l. verum 63. ab initio, ff. pro ſocio*, fortius, & verius dicendum 9
eſt, de fratribus, vt notat *Cyriac. contra Accurſium* vno deſumpto argumento Vlpiani, ſi frater tenetur

Digitized by Google

nětur alere fratrem l.7.in fine, ff vbi pupill. educar. deb. &
10 ibi gloſſ vlt. 6. ſed nonnullos, l. 1. ff. de tutel. & ration. & ibi
gloſſ perſtiterit in fine, l.1. C. de alend. libert. Surd, de alim.
quæſt.25. tit. 1. conſequens neceſſarium eſt fratrem à fra-
tre adeo rigidè exigere nō poſſe, ita vt egeat; Vnde quic-
qoid Accurtius, & alij ſenſerint, indubitata eſt opinio,
qood fratres vtrimqoe coniuncti, vt in præſenti caſu, in-
ter ſe habeant iſtud beneficiom, quam opinionem multi
ſequuntur moderni, tamquam benigniorem, & æquio
rem, vt diſputata quæſtione, allatiſque rationibus, & do-
11 ctoribus concludit Caſtagn in tract. huius beneficij. quæſt.
13. n. 27. D. Scanarol. de viſit. Carcer. lib. 3 §. 7 cap 4. num.
26. Altog. toto conſ. 39. lib. 1. vbi & ita iudicatum Salgad.
Labyr. credit cap. 2; num. 8. par. 1. Thomat. deciſ. 85. num
41. Rot. poſt Zacch. de oblig. Cam. deciſ. 165. num. 17. & in
puncto de perſona fratris vtrimque coniuncti, conuenti
à marito ſororis vtrimque coniunctæ ob dotem non ſo-
lutam, vt pro eius ſolutione gauderet beneficio, deducto
12 ne egeat Caſtagn d. cap. 13. num. 27. Theſaur. deciſ. 119.
Giurb. deciſ. 45. Fontanell. de pact. nuptial. gloſſ. 3. par. 11.
num. 99. clauſ. 7. Theſaur. deciſ. 153. num. 5.

Non obſtant auctoritates aliquorum præcipuè recen-
tiorom ſentientium contra magis communem, & præci-
13 puè Baez. de inop. debit. Credit. cap. 17. num. 80. Michalor.
de fratribus qu. 53. par. 3. & poſt eum deciſ. 25. num. 6. quæ
eſt deciſio Lucen Zucchar. deciſ. 10. num. 6.

Quia Baez ſpecialiter agit, de carceratione ad præci-
puum effectum, vt frater debitor ſeruiat fratri creditori,
in operibus artificialibus, vel reuerentialiter ad leges Hiſ
panas, de quibus agitur; Quoniam frater poteſt habere in
14 ſeruum fratrem ſuum, vt probat Baez. d. cap. 17. num. 83.
& eſt § iuſtè, Inſtit. quol. ex cauſ. manum. Michalor verò
ſenſit contra magis communem ſententiam ſicuti etiam
Zucchar. malè ambo ſcribentes, pro ſua opinione Surd.
de alim quæſt 78. num. 6. tit. 1. qui contrarium tenet, &
Zucchar. num. 31. verſ. nec aliquid, negare non potuit
Rotam Lucen. contrariom iudicaſſe, quod teſtatur Alto-
grad. loco allegato.

Nec pariter obſtare viſom eſt, quod agatur de depo-
ſito habito à D. Carolo, vbi exuberat bona fides, & eſt
15 priuilegiatum ad notata in l. 10 C. depoſit.

Quia ex facto explorato D. Carolus non obligauit ſe,
16 per depoſitum in inſtrumento 17. Auguſt. 1641. ſed po-
tius per mutuum, dum illi fuit numerata pecunia ad l. nec
17 omnis 19. ff ſi cert. pet. cum ibi alleg. & eo magis longè à
depoſito, dum obligauit ſe ad fructus ſtatutarios pro hac
pecunia dotali, licet extenuatos ad annos quinque pro
ſingulo centenario; Et quamuis 16. Octobris 1643. dan-
18 do in ſolutum rub. 15. teneri pro ſcutis ſupradictis 1370.
dicator in depoſitum traditis, &c. adijcitur quoqoe ex-
preſſa reſeruatio relatiua, vt ex inſtrumento ad quod
&c. & cum d. datio in ſolutum ſit nulla, vt dictum fuit
in prima deciſione, ipſa confeſſio etiam motat, & euane-
19 ſcit ius ad §. ſi nummos, l. certi conditio ff. ſi certum petatur
à num. 34. Maſcard. de prolat. concl 58.

Præterea, tunc ſolum diceretur verum depoſitom, ſi
conuentum eſſet, vt corpora nummorom depoſitorum
eadem redderentur, ſi enim actum eſt, vt tantomdem
ſoluerentur, egreditur ea res depoſiti notiſſimos terminos
20 inquit l. Lucius 24. ff. depoſiti, Carocc. depoſit. ferè tota q.
2. par. 1. Verum quia, in caſu præſenti, vſus pecuniæ de
poſitæ, ab initio conuentus videtur, ex eo quod con-
21 uentus ſit fructus, l. 9. in fine, & l. 10. ff. ſi cert. pet. gloſſ vlt.
§. vlt. l. 25. ff. depoſ. ex hoc ipſo, quod fructus deductus
in pactum eſt, depoſitom non eſt; Nam, & ſi vſus de-
poſiti numerati non ſit contra ſubſtantiam qoaliſcum-
22 que depoſiti, ſed contra naturam proprij, & rigoroſi,
tamen fructus eſt omnino repugnans, & contra ſubſtan-
23 tiam eiuſdem, qui enim, depoſitis nummis, vſuras à men-
ſurarijs accipiunt à cæteris creditoribus non ſeparantur
24 & meritò; Aliud eſt, enim credere, aliud deponere §. in
bonis, l. 9 ff. de priuil. credit. & ibi gloſſ. credere, Carocc. d.
quæſt. 2 num. 28. Merlin. de pignor. quæſt. 27. num. 5. lib.
4. vſqoe adeo depoſitom debet eſſe gratuitum, & ſine 25
vſuris, quæ faciunt illud tranſire in mutuum, & ſine
mercede, qua tranſit in locatum, §. ſi veſtimenta l. 1. ff. 26
depoſit.

Nec pariter nocuit renunciatio generalis facta per d.
Carolum, omni legom, & iuris auxilio, ità, vt in hac
vniuerſali clauſula tali beneficio, & ſummariom eſt cla-
rum, in ea ipſa deciſ. 20. coram Buratt. nu. 2. vbi num. 10. 27
& 11. abundè adnotantur plurimi contrarij, præcipuè
Grattan. c. 799. n. 25. & 26. de veriori, & magis recepta
ſententia, quibus addendus eſt Caſtagn de benef deducto 28
ne egeat quæſt. 1. limit. 16. à num. 14. ad 22. & quia fratri
maiori maximè à ſorore minore, per ſexum debetur re-
uerentia, non cenſetur frater renunciaſſe priuilegio, qui
renunciari non potoiſſet, præcipuè, vti parentes, & mari-
tus, etiam cum ioramento, ad Conar & alios ad d. §. ele- 29
ganter ſi alia 14. ff ſolut. matrim. & ibi gloſſ. vlt in fin. Ca-
ſtagn. d limit. 16. num 20. Fontanell d par. 11. num. 9. con-
tra bonos mores id factum eſſe videtur vtpotè contra de-
bitam reuerentiam ad d. § eleganter, fratri enim debetur
reuerentia per fratrem minorem, Caſtagn. d q. 13. num. 27. 30

Similiter, nec adfuit mala fides, aut ex exactione pecu-
niarum à Sacro Monte Pietatis, aut ex donatione facta
à D. Carolo vxori, & filijs ſuis generaliter omnium bo-
norum ſuorom, quæ ſapit alienationem nocētem huiuſ-
modi priuilegio, & in perſonam mariti, Rot. deciſ. 742 31
num 28. par. 4. tom. 3 rec. & eſt poſt Caſtagn. deciſ. 7 nu. 32
28. & cor. Reuerendiſſ. Royas dec. 475. num. 2. & eſt poſt
Caſtagn. dec. 12. num 3.

Quia, ex facto reſpondit D. Carolus, & demonſtra-
oit pecuniam amotam à Sacro Monte, vt ibi otioſam,
culpa aduerſariorum, qui recipere volebant primario,
pro froctibus, ſecundariò, verò, pro intereſſe, & non alias,
ideoque inueſtiam fuiſſe in cenſum 31. Martij 1661. &
quoad donationes inter viuos factas vxori, & filijs, qoæ-
cumque ſint, & ad quemcumque finem ipſe attulit re-
nonciationes eorundem, pro omni iure, & intereſſe dd.
DD. Iſabellæ, & Annibalis, in ampliſſima forma; vt ex
inſtrumento 16. Ian. 1662. omniaque, & quæcumque
eius bona, idemque D. Carolus promptè obtulit in ſolu-
tum dd. coniugibus ad ipſorum electionem, pro ſomptio-
ne eorum prætenſo credito ſcut. 1350. & fructuum in to-
tum ad ſcut. 2080. maximè aſcenden. & præcipuè credi-
tum ſcut. 3179. monetæ, quod d. Carolus conſequi debet
ab Excell. D. Principe Præneſtris, licet vinculatum pro
ſimplici euictione Caſalis vēditi, vſque de anno 1625. ſi-
bi, tamen, reſeruato iure, d. creditum, ſiue illius inueſti-
mentū, ſemper, & quandocūque redimendi, & recuperan-
di pro eiſdē ſcut. 2080. dd. coniugibus liberè perſoluendis.

Denique non obſtitit, quod paupertas fratris probata
non fuerit, & quatenus de ea conſtaret, præferendam eſſe
ſororem in pari paupertate ad Rot d. deciſ. 742. num. 39. 33
cum pluribus apud Caſtagn. fallent 4. par. 1.

Quia paupertas probata ſatis videbatur arbitrio Do-
minorum, ex eo, quod d. Carolus non habebat vndè ſol-
ueret debitom controuerſum, & ex eo, quod aſſerat ſe 34
tantum hæc, & hæc bona habere, eademque præcisè, &
diſtinctè indicauit, nam qui eum plura bona habere af-
firmaoit probare debet ad gloſſ. Bart. & alios Maſcard. 35
de probat. concl. 8. 16. 40. & 41. & præcipoè inter fratrem,
& ſororem de domeſticis rebus, & in Vrbe omnium con-
ſcia, ſed cum omnia promptè offerantur à d. Carolo, & 36
hoc priuilegio vtatur vt ſupra, viſa eſt probata pauper-
tas, præſertim, quod è contrario quoque frater apponat
ſurorem non eſſe pauperem, quia ipſa, vltra dotem, ſu-
per bonis fideicommiſſarijs habet legitimam matris, cu-
ius etiam eſt donataria aliorum ſcut. 2000. monetæ, & q.
Nerio eius primo viro, fuit relicta vſufructuaria om-
nium ſuorum bonorum, ipſius ſororis viduitate duran-
te, ac etiam poſſidet iocalia, aliaque bona valoris, vt pa-
tet ex ipſiuſmet declaratione, & iurata confeſſione in
publicis inſtrumentis rogatis 29. Decembris 1650.

Et ita vtraque &c.

R.P.D.

Digitized by Google

R. P. D. Taya.

Romana Fideicommiſſi.

Ven. 24. Martij 1662.

ARGVMENTVM.

Renunciatio, per viam donationis, ex defectu nominatorum, non redit ad renunciationem, ſed ad hæredem vltimi vocati; Et examinatur late articulus, quando Donatio iuris futuri, ſub remota ſpe competentis, requirat inſinuationem, maximè in donatione onerosa, & correſpectiua.

SVMMARIVM.

1 *Articulus diſcuſſus, in pluribus deciſionibus, non debet controuerti.*
2 *Renuncians fideicommiſſum ab eo excluditur.*
3 *Dictio* tantum *eſt taxatiua, & reſtrictiua.*
4 *Renuncians ad fauorem certarum perſonarum, illis mortuis, redit ad bona renunciata.*
5 *Contrà.*
6 *Concepta, per viam donationis, renunciatio, vadit ad hæredem vltimi donatarij.*
7 *Dictio* tantum *non refertur ad perſonas incluſas ſed ad qualitatem perſonarum.*
8 *Renunciatio, ad fauorem fratrum, non comprahendit bona, quæ reuertuntur ad renunciantem, per mortem fratrum.*
9 *Donatio, ex ſtatuto Vrbis, requirit inſinuationem.*
10 *Inſinuatio non requiritur in donatione rei, & iurium ſub ſpe remota competentium*
11 *Et quid de iure in ſpe a cauſa de prateriro.*
12 *Spes in iure de præterito dicitur æſtimabilis.*
13 *Et ideo deducitur in contractum emptionis, & venditionis.*
14 *Et in eo habet locum læſio.*
15 *Spes remota, & ad praxim difficile reducibilis parum æſtimatur.*
16 *In contractu dicto,* Lotto, *eſt valde incertum lucrum.*
17 *Inſinuatio non requiritur in donatione impropria, correſpectiua, & non gratuita.*
18 *Onus fideicommiſſi minuit rei valorem.*
19 *Donatio ob cauſam non inſinuatur.*

DECISIO CLX.

IN Deciſis 27. *Febr.* 1662. ſteterunt hodie Domini, vtpote quod articulus, hic, diligentiſſimè fuerat
1 diſcuſſus in tot, ac tantis deciſionibus, in cauſa factis
3. Decembris 1655. & 29. Maij 1656. & 9. Maij 1659. cor. R.P.D Veroſpio & 21. Iunij 1660. coram R. P. D. Bevilaqua.

Et quamuis, pro parte D. Comitiſſæ, fuerit, ſemper oppoſitum fideicommiſſum, eiuſque, ad illud, vocatio & ſecuta purificatio, attamen, viſum fuit, Dominis, ni-
2 mis claram eſſe renunciationem, ac donationem ab eadem D. Comitiſſa factam d. fideicommiſſi compræhenſiuam, nihil obſtante, quod replicaretur renunciationem, & donationem fuiſſe factam, cum limitatione Franciſco & Henrico Fratribus, illorumque filijs, nepotibus, pronepotibus, & deſcendentibus maſculis, tantum ex ea. ſcili-
3 cet, taxatiua particula *tantum, ad Barbos ad l ſi ſic ſtipulatus ff. de verb oblig. num. 2. in fin. verſ. fallit ſi eſſet oppoſita aliqua dictio taxatiua, Soccin. Iun. conſ. 52. num. 3 & ſeqq.*
4 *lib. 2. Dec. conſ 106 num. 4. Surd. conſ. 403. num. 62. Pereg. de fideic. art. 51. num. 21. Theſaur. 99. for. 601. num. 14. lib. 2. Rot. deciſ. 361. num. 3. par. 4. diuerſ. & coram Buratt deciſ. 103. num. 6.* Quia, non, per hoc ſequitur, ergo, præmortuis fratribus renunciatarijs, ac donatarijs, 5
ſine filijs, & deſcendentibus, res reuerti debet ad donato-
rem *Rot. cor. Achill. dec vn de donat. in fin Put. deciſ. 270.* 6
num. 3. lib 4. cum alijs apud *Mant. de tacit. lib. 13. tit. 21. num. 20.* & in præſenti cauſa ſemper placuit Rot. in deciſionibus ſupradictis declarando tranſire ad hæredes vltimi donatarij, non quidem iure donationis, quia non ſunt compræhenſi, ſed iure tranſmiſſionis, quia, hæc eſt donationis natura, vt ſit perpetua, & ad donatorem vel eius hæredes non reuertatur, vt inquit in puncto *Mant. & Pereg.* dicens hæredem vltimi, caſu & fortuna capere.

Quibus accommodatur aliâ interpretatio ſupradictæ particulæ taxatiuè, *tamen*, ea videlicet non referri ad perſonas incluſas, & ijs finitis, ad excludendas alias, ſed ad qualitatem perſonarum, cui cohæret, nempe ad maſculos incluſos & fœminas excluſas, quod obſeruauit *Marca-* 7
brun conſ. 111. nu. 54. & interſit *Rot. cor. Put. d. dec. 154.*

Hinc procedenda ad vetus dilemma, cui nitebatur D. Comitiſſa, quod, aut renunciatio eſt aut donatio, ſi renunciatio, quoad ea bona, quæ ad renunciationem per-
uenire debeant, per mortem fratrum, non poteſt intelligi 8
ipſis facta ad *dec. 543. num. 25. & 31. cum ſeqq. par. 5. rec.* 9
Si verò donatio obſtat præcipuus defectus inſinuationis ex ſtatuto 150. ſuper quo maximè vrgebant pro D. Comitiſſa Informantes.

Verum, inhærendo firmatis in præcedentibus reſolutionibus, non agi, de renunciatione, ſed de vera & perfecta irreuocabili inter viuos donatione, ad hæredes tranſitoria, viſum fuit inſinuationis defectum non obſtare, quicquid enim ſit in abſtracto, de concluſione originata
ex *Theorica Bald. in l illud num. 12. C. de ſacroſ. Eccl.* ſu- 10
per inſinuationis neceſſitate in donatione vel remiſſione iuris quærendi, non ſolum procedat in remiſſione iuris, nec re, nec ſpe competentis, in quibus terminis propriè
loquitur *Bald.* cuius verba reaſſumunt *Tiraquell. in l. ſi* 11
vnquam verbo *donatione largitus, num. 180. Mant. de ta-* 12
cit. lib 13. tit. 5 num. 16. vel etiam in donatione futuræ ſpei trahentis cauſam à iure de præterito, vt in ſpecie re-
nunciationis fideic. ſentiunt *Gomez. tom. 2. var. cap. 3.* 13
num. 10 verſ. 2. infero Rot. dec. 292. num. 23. 320 num. 22. & ſeqq. & 323. num 5. par 6. rec. de quo tamen ſatis dubitari poteſt, quia ſpes radicata in iure, de præterito, dicitur portio æſtimabilis, ac, licitè in contractum emptionis & venditionis & aliud deduci poteſt, ità vt in eius venditione ex aliquorum ſententia locum habeat reme-
dium *l. 2. C de reſcind. vend. vt per Tiraquell. de leg. Con-* 14
nub gloſſ 2. num. 38. ſuper quo nihil Domini ſtatuerunt, & in puncto vt quoties huiuſmodi ſpes eſt talis, quæ, communi æſtimatione valeret vltrà ſummam æſtimationi ſubiectam illa requiratur, firmat *Gabr. tit de donat concl. 1 num. 77.* relatus etiam per *Rot. d. dec. 320 num 24. par. 6. rec* Vnde propterea deſuper ſtatui poſſe non videtur regula generalis indefinita.

Ceſſare tamen, viſa fuit omnis difficultas, quia ſtante caſu, multum mueriſimili, ſuperuiuentiæ ſororis, duobus fratribus iuuenibus, eorumque filijs, & deſcendentibus in eadem donatione ſperatis, & cogitatis ſatis modica, vel fere nulla iudicari poteſt huiuſmodi ſpei æſtimatio, ita vt non ſit ad praxim deducibile, id, quod aduertit *Gabriel loc. cit.* cum in his iuribus incertis, & euentualibus minima quantitas certa vnius Coronati æquiualere poſſit maximæ incertæ ſperatæ quantitati mille Coro-
natorum, vt practicari videmus in contractu ſortis vul-
go, *Lotto, o beneficiata*, de quo *Bonacc. de contract. diſp. 3.* 16
quæſt. 2. punc. 4 num. 26.

Etſi quæ æſtimatio dari poteſt, vltrà ſummam à ſtatuto præfinitã, illa remanet abſorpta ab ea maiori dote, quum, in tanta quantitate, forſam alias non conſtituenda, fratres intuitu huius donationis conſtituerunt, vnde tanquam correſpectiua dicenda potius eſt donatio impropria, & onerosa non ſubiecta inſinuationi, quæ in ſola gra-

Digitized by Google

17 gratuita donatione requiritur vt *dec.12.num.43.292.nu.*
32.320.nu.41.& 323.nu.78 & ſeqq.par.6.rec.d.deciſ.65.
num.1.& ſeqq.eadem par.6.
Maxime, quia neque d.ſpes libere donata fuit ſed cum
19 onere fideic. pro deſcendentibus, quod vel minuit de va-
lore rei donatæ, vel donationem ita impropriare dicitur,
quod non mera donatio, ſed ob cauſam cenſenda eſt, in
19 qua inſinuatio non requiritur, *Molin. de Primog. lib. 2.*
cap. 7. n. 18. verſ. ex quibus Peregr. de fideic art. 51. nu. 64.
Rot. poſt Fenzon. dec. 133. & dec. 460. n. 6. & 7. p. 4. t. 2. rec.
Et ita vtraque &c.

R. P. D. Taya.

Romana Hæreditatis de Lauuijs.

Luna 21. Iunij 1661.

ARGVMENTVM.

Renunciatio hæreditatis deferendæ intelligitur, tam ex teſtamento, quam ab inteſtato; Et renunciatio facta ab ingreſſuro religionem, ex quibus dicatur realis, ita vt quocumque caſu, & tempore excludat renunciantem.

SVMMARIVM.

1 *Cognato quinti gradus debetur ſucceſſio ab inteſtato, quando non ſunt proximiores.*
2 *Renuncians ob ingreſſum religionis non computatur in ſucceſſione, & habetur pro mortuo.*
3 *Renunciantibus non datur regreſſus ad renunciata.*
4 *Renunciatio ampla comprahendit ſucceſſionem ab inteſtato, & ex teſtamento.*
5 *Renunciatio hæreditatis intelligitur ex teſtamento, & ab inteſtato.*
6 *Facilius renunciatur ſucceſſioni ab inteſtato.*
7 *Dictio* inſuper *addit ſuperioribus ſed ſuperiora nõ tollit.*
8 *Renuncians nullo tempore redit ad renunciata.*
9 *Renunciatio realis quoſcumque comprahendit.*
10 *Renũciatio facta ob ingreſſum religionis dicitur realis.*
11 *Renunciatio propter dotem receptam dicitur realis.*
12 *Imo ex quocumque recepto.*
13 *Renunciatio ſimplex non comprahendit ius futurum.*
14 *Limita, quando intercedit iuramentum.*
15 *Et fit per viam repudiationis.*
16 *Præſumptiones ceſſant vbi conſtat de contrario.*
17 *Renunciatio realis excludit quocumque tempore, & caſu renunciantem.*

DECISIO CLXI.

IMmiſſionem, in bonis hæreditarijs Lauuij, ab inte-
ſtato defuncti, quã Bernardo de Euangeliſtis conceſ-
ſerat iudex primæ inſtantiæ contra Monaſterium S. An-
næ dd. bonorum detentorem hodie eidem Bernardo Ro
ta decreuit, in gradu appellationis; Quia cognato quarti
gradus qualis ille eſt, defertur hæreditas ab inteſtato, non
1 exiſtentibus proximioribus *auth. poſt. fratres fratrumque*
filios C. de legit. hæred. & auth. de hæred. ab inteſt. §. ſi ve-
ro neque fratres cum alijs apud *Mart. ſumm. ſucceſſ. leg.*
par. 3. quæſt. 2. art. 2. num. 2.
Nec obſtat exiſtẽtia Placidæ, & Scolaſticæ ſororum de
functi in d. monaſterio profeſſarum, quia ob validam, &
amplam renunciationem, ab illis factam, in ingreſſu reli-
gionis habentur pro mortuis, & non computantur, vt in-
2 quit, *Paul. Caſtren. ad § ſi duobus l. planè ff. de leg. 1. n. 9. Al-*
tog. conſ. 66. in fine lib. 1 & conſ. 37. nu. 33. & ſeqq. lib. 2. Paſ-
chal. de viribus patr. pot. p. 3. c. 7. n. 48. Pignatell. contron. ſor.
3 *5. nu. 4. cent. 1.* & in his terminis *Rot. dec. 109. nu. 1. & ſeqq.*
par. 5. & cor. Eminentiſs. Otthob. dec. 10. nu. 40. & planè re-
nunciantibus actiones ſuas non eſt regreſſus dandus *l.*
quæritur 14. poſt finem ff. de edil. edict.
Nec huiuſmodi renunciatio comprahendit ſolum te-
ſtamentariam, non autem inteſtatam ſucceſſionem, quia
in inſtrumento, expreſſis verbis, renunciarunt, tam ex te-
ſtamento quam ab inteſtato, vt in his terminis, reſpondit 4
Rot dec. 714. n. 8. par. 2. rec & vlterius hæc renũciatio abſq;
vlla limitatione facta excludit renunciantẽ ab omni ſuc-
ceſſione tam ex teſtamento, quam ab inteſtato eorũ, quo-
rum hæreditati renunciatur, vt poſt alios concludit *P.* 5
Sanchez dec. lib. 7. c. 7. n. 1. ad tex. ſatis apertum c. 2. de pact.
in 6. & renunciatio hæc potius excludit renunciantes à
ſucceſſione ab inteſtato, ita vt ex teſtamento capere non
prohiberentur, *Rot. cor. Ludou. deciſ. 85. nu. 12. & 14. & ibi* 6
add. nu 32. & in puncto cuiuſdam ſororis *deciſ. 358. nu 3.*
& dec. 565 nu. 8. & dec 714. d. nu. 8 p. 2. & dec 160. nu. 6. p. 3.
ad l. pactũ 15. C. de pact & tradit *a Bart. l. ſtipulatio hoc mo-*
do concepta ff de verb. oblig. nu. 8. Surd deciſ 14. num. 4.
Neque placuit, quæ deducebatur diſtinctio nẽpe, quod
primũ dd. ſorores Placida, & Scolaſtica omnia, & ſingula
quęcũq. auita, paterna, materna, fraterna, & ſororia ac alia
quæcumque quouis titulo, iure, & cauſa, ratione, & ſuc-
ceſſione, tam ex teſtamento quam ab inteſtato renun-
ciarunt, & poſtea inſuper renũciarunt etiã hæreditatibus
earum fratrum, ita quod nullo, vnquam, tempore, etiã ex
quauis cauſa, & occaſione ipſis donatricibus & earũ mo-
naſterio à dd. earũ fratribus, & quarũcũq; hæreditatũ ius
aliquod ſit acquiſitum, nec aliquid etiam minimũ de dd.
hæreditatibus habere, & conſequi poſſint, & valeant
quaſi alia ſit illa prior renunciatio generaliter, ſi alijs
hæreditatibus, quam hæc poſterior in fraternis.
Quia renunciãtes, in primis, viſæ ſunt ex prioribus ver-
bis expreſſis, ibi. *fraterna &c.* ita vt poſterior, ibi, *inſuper de*
fraternis &c. abundantius videantur adiecta, deinde con-
ſiderata d. particula, *Inſuper*, viſum eſt ex ea coniungi ſe-
quentia præcedentibus, eandemque venire continuatiuè,
addendo ad ſuperiora, & ſuperiori diſpoſitioni, eiſdem
terminis retentis, vt fusè tradit *Gratian. c 101. n. 1. Barboſ.* 7
dict. 46. nu. 4, & placuit *Rot. dec. 348. num. 4 par. 4. rec.*
Sed & in ipſis verbis, inſuper viſum eſt contineri realẽ
renunciationem, quia renunciarunt nũ hæreditates earũ
fratrũ cuiquã ſed hæreditatibus earum fratrum, ita quod
nullo vnquã tẽpore, & quauis cauſa, & occaſione, vt ſup.
Altog. d. conſ. 66 num. 44. verſ. motus, Paſchal. de virib. pat.
pot. d c. 7. d. n. 48. & 57. Rot. dec. 186. num. 5 par. 3. rec. & cor. 8
Merl dec. 62 num. 23. & amplius *d. dec. 714 num. 6. par. 2.*
rec. & viſum eſt perinde eſſe, ac ſi renũciaſſent ſucceſſio-
ni, vndè cognati, cum renunciatio ſit realis *Altog. d. conſ.* 9
66. d num. 44. ad fin Rot cor. Merl. d. deciſ. 62. num. 22.
Quæ ſane realitas certior viſa eſt, ſi attendantur in ef-
fectu ſubſequentia verba, ita, vt, nullo vnquam tempore,
etiam ex quauis cauſa, & occaſione ipſis donatricibus ius
ſit acquiſitum, nec aliquid etiam minimum à dd. hæredi-
tatibus habere, nec conſequi poſſint nec valeant, ex ſu-
pra allegatis, vt expẽdantur infraſcriptæ coniecturæ, ſi-
mul vnitæ, quicquid ſit, an vnaquæque ſeparatim, & per
ſe valeant inducere realem renunciationem, quarum al-
tera reſultat, ex cauſa ingreſſus religionis, & profeſſionis
paupertatis, vt humanarum rerum iuribus relictis, D. O.
M. feruentiori, & quietiori animo inſeruire valerent &c.
Altog. d. conſ. 66. in fin. lib. 1. & d conſ. 37. num. 33. & ſeqq. 10
lib. 2. Pignatell. d. contr. 5. d. num. 4. & quod ita fuerit iu-
dicatum inquit *contron. 8. in fin. Maſtrill deciſ. 65. num.*
11. Rot. d. dec. 109. d. num. 1. & ſeqq. & cor. Merlin. d. deciſ.
62. nu. 13. verſ. neque dici poteſt. & cor. Eminentiſs Otthob.
d. deciſ. 10 d n. 38. Altera oritur ex eo, quod hæc renun-
ciatio, intuitu dotis, facta fuit, & quia ſe ſe ſufficiẽter cum
ſupradicta dote à patre dotatas vocantur. Et vbicumque,
enim, renunciatio fit propter dotem receptam, dicitur
realis, vt inquit *Pignatell. d. contron. 5. n. 2. & 3. Cutell. de*
donat. intuit matrim. diſcur. vlt. p. vlt. n. 127. verſ. hic caſus 11
declarari cum alleg. & generalius non ſolum dote, ſed
etiam aliquo recepto *Pereg. de fideic. art. 52. nu. 78. ad fin* 12
Nec ſubſiſtit, quod per ſimplicẽ renunciationẽ iuri de
futuro renunciari non potuerit, ad tradit, *a Seraph de iu-*
ram prin. 109. n. 1. & ſeqq. quia, cum interuenerit iuramẽ- 13
tum, in ipſa renunciatione ſecus eſt, & renunciatio tenet,
vt proſequitur *Seraph. d. priuil. 109. num. 3. & ſeqq Fuſar.* 14

T *de*

Digitized by Google

de ſubſtit. quæſt.587. num.12. Rot.deciſ.292.num.15. & ſi
15 eadem cauſa, ſub nomine repudiationis *dec 320.num.2. par.6.* & ferè collatis 4 integris eiſdem cauſæ deciſionibus 12. 292. 320. *&* 323.

Denique non obſiſtit has renunciationes præſumi procuratas propter fauorem agnationis, & ad effectum acquirendi libertatem diſponendi, ideoque tunc operari, & prodeſſe, vel quatenus renunciatarius deponat, vel quatenus duret agnatio, nam libertas diſponendi ſolum pertinet ad parentes & eis ſuffragatur qui ex neceſſitate inſtituendi filios tranſeunt, & libertatem renunciantibus
16 filijs, & vtraque præſumptio tollitur per expreſſa, & ſpecialia conuenta, & præcipue reali renunciatione, vt
17 ſupra, & ex verbis: *Ita quod nullo vnquam tempore etiam ex quauis cauſa & occaſione ipſis donatricibus, & d. earum monaſterio inde, & ſuper dictis earum fratrum, & aliorum quorumcumque hæreditatibus ius aliquod ſit acquiſitum.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. Taya.

Romana Locorum Montium.

Ven. 10. Decembris 1660.

ARGVMENTVM.

Habens facultatem diſponendi, ad libitum, de bonis fideicommiſſo ſuppoſitis, qoomodo poſſit diſponere, ad euerſionem fideicommiſſi, & an verba, *à ſuo piacere*, debeant declarari, ad arbitrium boni viri.

SVMMARIVM.

1 *Habens facultatem diſponendi dicitur diſponere ad fauorem hæredis.*
2 *Præcipue de rebus alienabilibus.*
3 *Verbum* a ſuo piacere *ſonans ad libitum, & ad placitum.*
4 *Facultas diſponendi ad libitum intelligitur alienandi.*
5 *Verba non debent eſſe ſuperflua.*
6 *Repugnantia in verbis teſtatoris euitari debet.*
7 *Facultas alienandi, repugnat fideicommiſſo.*
8 *Facultas, vbi eſt alienandi, in fideicommiſſo, ſi non alienetur, remanet grauamen fideicommiſſi.*
9 *Vna pars fideicommiſſi aliam declarat.*
10 *Generi per ſpeciem derogatur.*
11 *Præcipue in vltima voluntate.*
12 *Etiamſi per ſpeciem totum genus abſorberetur.*
13 *Legatum non debet cenſeri inutile aut oneroſum.*
14 *Legata annua nihil commune habent cum hæreditate.*
15 *Legata grauari poſſunt onere perpetuo.*
16 *Hæredum nomine, propriè veniunt directi, & non fideicommiſſarij.*
17 *Verba* prædicti hæredes *de primis intelliguntur.*
18 *Fideicommiſſarius, quando teneatur de proprio ad debita.*
19 *Subſtitutus ante ſuum caſum non poteſt teneri ad onera fideicommiſſi.*
20 *Hæres tenetur ad legata quæ exigi non poſſunt de fideicommiſſis.*
21 *Legatum annuum ſoluitur ex fructibus tam ab hærede quam fideicommiſſario.*
22 *Ius vbi prouidet aliud non eſt quærendum.*
23 *Literæ locorum Montium transferuntur cum oneribus quæ in ſe habent.*
24 *Fides Officialis in rebus ad officium ſpectantibus facit fidem.*
25 *Homines magis ſperant de facultatibus ſuis quam verè habeant.*
26 *Verbum* placet *quando non reſtringatur ad arbitrium boni viri.*
27 *Sicuti de verbo* licere.
28 *Vxor vſufructuaria cum facultate faciendi quicquid placuerit, non poteſt tranſire ad ſecunda vota.*
29 *In generali conceſſione non veniunt ſpeciali nota digna.*
30 *Nec ea de quibus teſtator interrogatus non intellexiſſet.*
31 *Verba regulariter non interpretantur vltra ius.*
32 *Hæres non tenetur de damno bonorum hæreditariorum ſine culpa.*
33 *Pœna per coniecturas quomodo imponatur.*

DECISIO CLXII.

SEntentiam eſſe confirmandam DD. reſponderunt, ex deciſionibus *cor. R.P.D Priolo 16. Iunij 1659. & 5. Martij* 1660. ex infraſcriptis.

Etenim & ſi Maria inſtituerit hæredes Hippolitum, & Clementem fratrem, iiſque morientibus, ſine filijs, generaliter ſubſtituerit Petrum, tamen diſpoſuerat, *Voglio, che ſeguita la mia morte D. Pietro mio figlio con l'interuento de gl'infraſcritti miei heredi faccia vn ſemplice inuentario de miei pochi mobili, e D. Pietro conſegni à tutti, in particolare i legati delle coſe ſi trouerranno in Caſa, e laſci in mano de gl'heredi le patente de luoghi di Monte, che ne diſpongano à loro piacere, eccettuato le patenti ſe vi foſſero de Monti cantanti in teſta mia à diſpoſitione del detto Pietro quali voglio, che non entrino nel corpo della mia heredità, ò di quelli D. Pietro ſolo diſponga circa la diſpoſitione de quali già hò dichiarato à lui la mia intentione &c.* Nam cum Hippolitus obierit, ſine filijs, & poſt eum Clemens pariter ſine filijs decedens inſtituerit ſibi hæredem Philippum, in omnibus ſuis bonis, & iuribus, ſtante facultatè diſponendi, de his locis Montium, diſpoſuiſſe dicitur, *Pereg. de fideic. art.* 1
40 n.55. & ſeqq. Barz. dec.96. nu.27. & fortius *Rot. dec.576. in princ. & in fin. par.1. diuerſ.* cum alijs *in 1. dec. cauſæ §. nec eſt dubitandum & in 2. dec. §. aut loquimur verſ. ſed etiam ex generali inſtitutione*, & benè de rebus per ſe alienabilibus, & expreſſa facultate diſponendi diſtinguendo reſpondit *Bellon. Taurinen. conſ.30. nu.71. & ſeqq. cum alleg.* 2

Præſertim, adiectis verbis, *à ſuo piacere*, quæ non minus ſonant, ad libitum, quam, ad placitum, & deſignant facultatem alienandi, & in puncto ſi dictum ſit, diſponere ad libitum *Peregr d. art.50. d. nu.58. ad fin Surd. dec.272.* 3
num.16. ac de verbis, pro ſuo arbitrio diſponere *Menoch. præſ.149. num.19. lib.4.* & ad libitum ſuæ volunta- 4
tis *Surd conſ.357. num.10.*

Et congruere etiam videtur neceſſitas huius effectus, ne ſint verba ſuperflua, atque, vt omnia congruant cum 5
teſtatrice iniungens inuentarium mobilium, fecerit de eiſdem plura legata, ibi, *D. Petro conſegni à tutti, in particolare i legati delle coſe &c.* proſequendo, *e laſci in mano de gl'heredi le patenti delli Monti, che ne diſponghino à loro piacere*, & exceperit denique aliquas literas patentes ſpeciales, in capite proprio ad diſpoſitionem Petri ſecundum declaratam intentionem, ibi, *eccetto le patenti, ſe ci foſſero de monti cantanti in teſta mia.*

Hinc parum obſtare viſa ſunt obiecta primaria, & ſignanter neceſſitas tollendæ repugnantiæ, quæ reſultaret, inter facultatem diſponendi ad libitum, & longum fideicommiſſum ſubſequens vſque ad piam cauſam.

Quia, præter deducta, quod hæredibus non alienantibus, omnia remanerent in Fideicommiſſo, vt etiam de generali promiſſione, inquit, poſt alios, *Pe-* 6
reg. d. art. 40. num. 45. in princ. verſ. & hærede non alienante, & verſ. & ſi teſtator, & poſt eum *Grat. cap.416.* 7
numer. 10. 11. vbi reſpondet *Decian.* citato pro altera
parte, *& in 1. deciſ. §. quamuis & in 2. §. quoniam*, ma- 8
ximè, quia totum fideicommiſſum ſemper eſt conditionale, ſi inſtituti, & ſubſtituti decederent ſine liberis, & ita conditionale quoque videtur in hac parte, 9
niſi hæredes ſcripti, de hac ipſa parte diſponerent.

Et

Et obſeruatum eſt agi hic de conceſſione ſpeciali ex-
preſſa, & de prohibitione geoerali tacita; In Iure, autem
generi per ſpeciem derogatur, & id potiſſimom habetuc,
10 quod ad ſpeciem directum eſt *l. in toto* 81. *ff. de reg. Iur.* &
ſic legatum eſt delibatio hæreditatis, qua teſtator ex eo,
quod vniuerſum hæredis foret, aliquid alicui collatum
11 vellt *l. legatum* 116. *ff. de leg.* 1. & generaliter in huioſmo
di vltimis volontatibus §. *feliciſſimo l. vxorem* 39. *ff de
leg.* 3. & ibi, *gl. naturali ſermone*, & ad faturitatem *Caſtill.
quot contr.* 89. 150. *&* 175. *lib.* 5. etiamſi toti generi, per
ſpeciem derogando, totum genus derogationibus abſor-
beretur, & amplios, vt ſi quadringentos aureos quis le-
gaſſet, & patrimonij qoantitas, ex qua legata erogari
oportet qoadridgentorum eſſet, aut, ſi quingentos lega-
uerit, & patrimonij quantitas ad huc quadringentorum
12 eſſet §. *vlt. Inſtit. de leg. falcid.* cum ibi ootat.

Ita nec obſtare viſa eſt coarctatio In ſubiecta materia,
ne literæ patentes ſiot intec mobilia deſtinata pro lega-
tis, ibi, *D. Pietro conſegni a tutti in particolare i legati del-
le coſe* &c. neque com alijs literis patenlibus addictis Pe-
tro *eccetto le patenti ſe ci foſſero de Monti conſtanti in teſta
mia à diſpoſitione di D. Pietro*. Ad hoc, enim, ſatis fuiſ-
ſet dicere, *laſci in mano de gl'heredi*, non etiam oeceſſe
erat addere facultatem diſponendi, ibi, *i quali ne diſpon-
ghino*, & amplius, *a loro piacere*.

Neqoe viſa fuit conſiderabilis repetita obiectio, de
oneribus legatorum excedentibus vires hæreditarias,
deductis his locis mootiom, ex qoibus ioferebantur, præ-
dicta verba, *laſci in mano de gl'heredi le patenti de luoghi
de monti, che ne diſponghino a loro piacere*, intelligi, ad pla-
citum regolari, & adminiſtratorium, non autem libe-
rum, ae dominium, ne Inutilia remanerent legata, ſi
hæredes omnia loca diſtcahere potoiſſent, ac diſtraxiſ-
ſent, præſertim, cum teſtatrix, poſt ipſa legata, inſtitu-
tiooes, ac ſubſtitotiooes, adiecerit verba *intendendo però
eſpreſſamente che qualſiuoglia de predetti heredi ſodisfac-
cia a qualſiuoglia de predetti legati, e laſciti prontamente,
& indiuidualmente, maſſime in quello di* 150. *ſcudi annui
per le neceſſita di D. Pietro*, quibos grauati tam inſtituti
ſpecialiter dicebantur.

Quia placuit reſpooſio data In facto, In qoo non
13 verificatur legata remanere inutilia, vt *in* 1. *deciſ.* §. *nec
pariter*, quio Imo verificatur contrarium, cum legata
redigantuc ad mobilia, & alia ad tempus, quæ teſtatrix
mandault ſolol de pecunia In arca, & de fructibus hære-
ditarijs, ſicuti ſoluta fuerunt annua ſcuta 150. ad vitam
d. Petri, ad quorum cautionem iam erant io hæreditate
loca 24. Montiom non vacabiliom, & loca 14. vacabi-
llum, quæ ſola vacabilia erant fructifera annuorum
ſcutorum 147. ſuper quibus cautum erat D. Petro vi-
uenti, cum eſſent in capite, & ad vitam ipſius, & poſt
mortem D. Petri ſoluta, & inueſtita fueruot ſcuta 1500.
pro celebrandis miſſis, de pretio locorom 13. vendito-
rum de dd. locis 24. non vacabilibus, ex qoibos hodie
ſoperſunt loca 11. & loca 14. proueoientia a Montibus
vacabilibus venditis conficiencia loca 20. de quibus ho-
die diſputatur.

14 Et iure, ex deductis *in* 1. *deciſ.* §. *nihil referente*, *& in*
2. §. *neque contrarium*, nempè, quod nihil comooe ha-
bent legata annua, etiam perpetua com facultate diſpo-
nendi, ſicuti neque com fideicommiſſarijs hæreditati-
bus, vt ex illis, hæc ioferantur, & coniectura hæc
nihil valet; nam, nullitas ex huiuſmodi legatis poteſt
inferri, quod perpetuum fideicommiſſum ſit conſtitu-
tum, ſed vtique, quod hæreditas perpetuò ſit graua-
ta, ac etiam bona hæreditaria ad quoſcumque trao-
15 ſeant, vt poſt *Bald.* & alios Inquit *Peregr. conſ.* 39. *num.*
9. *verſ. illa autem coniectura lib.* 4. *Rot. cor. Gipſio apud
Gionagn reſp.* 97. *num.* 22. *lib.* 1. *& eſt poſt. Fenz. on ad ſtat.
Vrb. deciſ.* 95. §. *quoniam pro reſponſione, & cor. Buratt. de-
ciſ.* 385. *num.* 4.

Et illa verba, *che qualſiuoglia de predetti heredi ſodisfac-
cia*, &c. prolata oon videntur, pro ſtatuendis bonis fi-
deicommiſſarijs, aot pro fideicommiſſo, ſed pro exa-
ctiſſima ſolutione legatorum, prout ſonant ipſa verba
prontamente, & indiuidualmente, & quidem vt, *qual-
ſiuoglia de predetti heredi* &c. propriè directi, non au-
tem fideicommiſſarij *Rot. deciſ.* 198. *num.* 9 *par.* 4. *rec.* & 16
maxime fratres, quibus teſtatrix commendauit, qoi ſo-
li hæredes prædicti fuerant aliis etiam generaliter, &
compendioſè ſubſtituti; Quin etiam verba, *predetti ha-
redes* de pcimis hæredibus intelliguntur, *Menocch. apud* 17
Fuſar. conſ. 98. *nu.* 6. *verſ. hac etiam*.

Sed, & quieumqoe dicantur, & ſiot, intelligun-
toc ſi, & quatenus non ſatisfieret ab hæredibus dire-
ctis, & locis non diſtractis reſtitueretor hæreditas, aut
etiam diſtractis ſine Inuentario acciperetur, tooc enim
Fideicommiſſarius vnioerſalis, ſicut hæres tenetur de
proprio, vt plene notatoc per *Bart. apud Peregr. de fi-* 18
deic. art. 4. *num.* 5. 8. *Fuſar. de ſubſt. quaſt.* 521. *num.* 20.
vt, in 2. *deciſ.* §. *hinc non refert*; & ſicuti non Intellige-
rentur grauati ſobſtituti ante ſucceſſionem, & multo
minus ante conditiooem propriæ ſubſtitutionis, loco-
rumque diſtractionis *l* 9. *C. de fideic.* Itâ Intelliguntuc
cum hac quoque cooditione, vt hæredes ipſi teneantur 19
legatarijs, ſi à fideicommiſſarijs legata exigi non poſ-
ſint §. *ſi is qui l.* 1. *ff. ad S.C. Trebell. Peregr. d. art.* 4. *d. n.* 8. 20
in fin. vltra regulã annui legati ſoluendi de fructibus hæ-
reditatis, & pro rata temporis hæredis, & fideicommiſſa-
rij ad tradita *à Fuſar. conſ.* 77. *ſub initio, & de ſubſt. quaſt.* 21
531. *numero* 13. *Peregr. de fideic. d. art.* 4. *num.* 24. *verſ. his
adde, & art.* 35. *nu.* 9. *verſ. exceptis annuis Gratian. cap.* 299.
num. 10. *& ſeqq.*

Nec vrget replicatio, qood ſi primi hæredes omnia
loca alienaſſent, & hæredes eorum, noo ſoluendo deceſ-
ſiſſent, vel ſucceſsiſsent, cum beneficio legis, & inuentarij
potuiſsent petire legata.

Facile enim tollitur, tum ex caſu contingente, cui
ſubiecta ſont omoia legata, & ex caotione Iuris adhi-
benda in hoc, & omnibus caſibus ad rubricas noo ſolom 22
legis ff. vti legatorum, ſeu fideicommiſsorum nomine ca-
ueatur, *& Cod. vt in poſſeſſione legator. ſeu fideicom. con-
ſeruand. cauſ. mutatur, & Rot dec:ſ.* 168. *in princip. par.* 5.
tum etiam ex prouiſiooe facti, cum ex iouete rato, & In-
uiolato ſtylo Curiæ literæ patentes In fauorem hæ-
redum teſtamentariorum transferantur ſemper, cum
vinculis legatorum, & omnium cootentorum in te- 23
ſtameotis, qoæ non debentuc, neque permittuntoc ven-
dere hæredes. niſi mooſtrata ſatisfactione, vel data cau-
tione, vt ex fide Tribooalis Theſaurarij generalis exhibi-
ta, quæ facit fidem in propria materia ad *Rot. cor. Merl.* 24
dec. 839. *nu.* 1. *& dec.* 129. *nu.* 11. *par.* 8. *rec.*

Sed reijciendo ſingillatim, quæ ſingillatim obijcie-
bantoc obſtare viſa oon eſt diminotio, & exinanitio fi-
deicommiſſi.

Quia quidquid ſit ex facto, vt in 1. *dec.* §. *nec pariter ob-
ſtat reſponſio*, neſcitoc ex ipſo fideicommiſſo, vti conditio-
nali oon ſolùm pro caſu. ſi grauati decederent ſine libe-
ris, ſed etiam pro bonis, ſi de locis Mootium non diſpo-
ſuiſsent, & magis, ex caſo freqoentiſſimo, ſæpè enim de
facultatibus ſuis amplios, quam io ijs eſt, ſperant homi- 25
nes opportunè io §. *in fraudem Inſt. quib. manum. non lic.*

Item nec obſtat Doctrina *Abb. ad cap. penult. de inſtit.
num.* 5. vbi verbum, *placet*, Importat arbitrium boni vi-
ri; At noo, cum verbo *diſponere*, neque de rebus. ſed de 26
perſonis, & earum gratia, ad ibi, *alleg.* §. *mores l. Thais* 4.
ff. de fideicom. libert.

Nec *Decius in l. in actionibus, ff. de in lit. iur. n.* 11. de ver-
bo, *licere*, ad acbitriom boni viri, quia nec Decius ſtatuit, 27
neque Doctrina congruit verbis, *diſpõghino à loro piacere*.

Minuſqoe obſtitit *deciſ.* 168. *num.* 23. 24. *coram Buratt.*
replicata enixè de ſimilibus verbis; Quia optimè viſom
aoimaduerſum *in prima deciſione*, §. *quamuis, & in ſecun-
da, nec releuant*, Ita vt repeti, oec opus ſit, nec operè pre-
tiom.

Et minùs *dec.* 179. *num.* 10. *& ſeqq. part.* 8. vbi agebatur
T 2 de po-

Digitized by Google

28 de poteſtate, *di fare, e diſporre quel, che le parerà*, conceſſa vxori relictæ vſufructuariæ, & deciſum fuit, non inde tamen ſequi, quod teſtator voluerit conſentire, vt vxor ad ſecunda vota conuolaret, & ex eo caſu priuaret communes filios eorum mobilium proprietate, maximè, cum in generali conceſſione non veniant ea, quæ ſunt ſpeciali
29 nota digna, & de quibus, ſi diſponens cogitaſſet, non
30 eſſet veriſimiliter diſpoſiturus, & ideo verba prædicta, quamuis ampla, quibus dabatur facultas diſponendi non implicabant, ſed tantum exprimebant, quod tacitè intrat
31 de Iure communi *in d. deciſ.* 179. *à num.* 11. *vſque ad* 15. & ibi præcipuè *Sanch. de matrim. diſput.* 89. *num.* 52. *lib* 7.

Quoad loca vacabilia, quæ vacarunt, per obitum Petri, Domini facile transferunt cum 1. *deciſ. in fin.* quia,
32 cum illa eſſent in capite, & cum periculo vitæ ipſius Petri, non tenentur hæredes, de damno ſine culpa, quæ non ſolum in facto non ſatis elicitur ex coniecturis deductis, ſed nec etiam in Iure (quamtumuis committi poſſit) pena per coniecturas imponi debet, etiam in teſtamentis
33 *l. in teſtamento* 27. *ff. de condit. & demonſt.* com alijs apud *Honded. conſ.* 72 *num.* 8. *& ſeqq. & num.* 26. *lib.* 1. & eo minus ex eo, quod & facto ſuppletum eſt, quod aderant bona ſufficientia pro legatis, & præſertim pro legato ſcut. 150. vt ſupra, & loca vacabilia vacarunt per obitum Petri cuius in capite, & cuius vitæ periculo ſtabant.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. Taya.

Romana Pecuniaria.

Lunæ 7. *Iunij* 1666.

ARGVMENTVM.

Mulieres etiam magnates, ad hoc, vt validè poſſint donare, ſine ſolemnitatibus, donatio debet eſſe, pro dote, nec ſufficit cauſa matrimonij impulſiua, vt ſi donatio etiam ad fauorem viri contrahentis matrimonium.

SVMMARIVM.

1 *Ex ſtatuto Vrbis mulier non poteſt donare, niſi concurrant duo coniuncti & alia &c.*
2 *Mulier donare poteſt pro dote ſine ſolemnitatibus.*
3 *Dotis cauſa eſt ſpecialiter priuilegiata.*
4 *Donatio in cauſam matrimonij, quandò non eſt pro dote, requirit ſolemnitates.*
5 *Donatio cauſa matrimonij non gaudet priuilegio dotis, quando non fit mentio dotis.*
6 *Multa ſunt ſpecialia priuilegia in fauorem matrimonij.*
7 *Priuilegia matrimonij. & dotis, non extenduntur, vltra caſus a iure expreſſos.*
8 *Cauſa impulſiua, & non finalis donationis eſt matrimonium quando ſine eo donatio fuiſſet facta, & ſubſiſteret.*
9 *Donationis cauſa finalis, quando ſit matrimonium.*
10 *Donatio oneroſa donatario non indiget inſinuatione.*
11 *Donatio ſimplex indiget inſinuatione.*
12 *Donatio qua non eſt pro dote requirit ſolemnitates ſtatuti.*
13 *Mulier etiam magnates debet donare cum ſolemnitatibus ſtatuti.*
14 *Limitatur, quando mulier haberet regalia & iuriſdictionalia.*
15 *Princeps promittens, ſub verbo Principis, obligatur ac ſi iuraſſet.*
16 *Mulier ex ſtatuto Vrbis non obligatur ſine ſolemnitatibus iuramento.*

DECISIO CLXIII.

PRopſita quater cauſa, deinde non conſtare de credito DD. reſponderunt, præcipuè ex ſtatuto 151, *de Contractibus ſine certa ſolemnitate non valituris lib.* 1. 1
vbi etiam donationes nominatim, quæ à quibuſcumque mulieribus fiunt, nullius decernuntur roboris, vel momenti, niſi duobus coniunctis proximioribus cum cauſa, & Iudicis decreto.

Nec valuit cauſa proemialis donationis; *Deſiderando, che ſi effettui il Matrimonio da noi trattato*, & directa promiſſio ad ſponſam, & ſponſæ matrē, & obligatio ad ſponſum, videlicet, annuæ prouiſionis perſonalis; Quia quæcumque conſiderata fuerit cauſa, etiam Matrimonij, nulla dotis tamen cauſa eſt, aut eſſe poteſt in ſponſo, in quem directa eſt, obligatio, vbi. de hoc ipſo ſtatuto, & muliere promittente, pro dote *Rota* admiſit obligationem ſubſiſteri *cor. Put. dec.* 160. *ab initio lib.* 3 *& dec.* 264 *num.* 2. *par.* 2
4. *diuerſ.* cum multis collatis *in Tiburtina donationis* 17. *Iunij* 1662. *num.* 2. *cor. Dunozets apud Cutell. de donat. contempl. matrim. & apud Pic. ad d. ſtat* 151. *num.* 54. nimirum quia Dos reperitur ſpecialiter priuilegiata *l. vlt. ibi,* 3
pro qualibet muliere C. ad ſtat Put. d dec. 160. *num.* 2. cum alijs apud *Pic. gl.* 7. *num.* 255. vti generaliter de alijs ſtat, ſi dos ſit ſimpliciter priuilegiata traditum eſt apud *Fen-* 4
zon. ad ſtat Vrb. 86. *lib.* 1. *num.* 16. *& ad ſtat.* 158. *d. lib.* 1. *nu.* 44. cum allegatis, non tamen, in alijs caſibus, quam dotis etiamſi, in donationibus, contemplatione matrimonij, in quibus etiam *Stat.* 250. *de donat. inſin d. lib.* 1. non valere 5
adnotauit *Fenzon. nu.* 55. cum alleg. & ad not. *ad Buratt. dec.* 924. *num.* 17. valere tamen præcedens *Stat.* 149. *de donat.* & ſubſcript. cor. Notar. & Teſtib, adnotauit idem *Fenzon. num.* 43. cum allegatis; Vnde, pro nullitate promiſſionis, de qua agitur, ſufficit. quod in ea nulla facta fuerit mentio de dote, vt inquit *Rot. cor. Buratt. d. deciſ.* 924. *num.* 10.

Præterea, vt ſeſe Tiraquell. inſinuat, licet ſint multa ſpecialia, & priuilegia, in fauorem matrimonij conceſſa, etiam tamen locum habent, in caſibus tantum expreſſis, nec ad alios ſuos extendenda, non ſpecialiter priuilegiatos, ſed in his Ius comune ſeruari debet, ſecundum *Bald.* 6
apud Tiraquell. de Iur primog. queſt. 6. *nu.* 25. cum infinitis, inquit, ſimilibus concordantibus collectis *tract. Lignagier* 7
§. 1. *gl.* 14. *num.* 96. vbi etiam de priuilegijs Dotis non extendendis intra dotes ipſas, & vſque ad abſurd. *Tiraq. d.* 8
gl. 14. *num.* 105. *verſ. alias*, *Fachin. contr.* 81. *verſ hanc lib.* 12. & per ſe maximè conſtat.

Nec eximit à prædictis ſolemnitatibus cauſa hæc Matrimonij alieni; Primò quia, non videtur cauſa, quam occaſio, vel cauſa impulſiua non finalis, & propterea donatio fuit ſimpliciter facta, & ſubſitituiſſet etiamſi matrimonium non fuiſſet ſecutum. *Gabriel conſ.* 57 *num* 11 *lib.* 9
2. *Fontanell. de pact. nuptial. clauſ.* 4. *gl.* 1. *a num.* 50. *lib.* 1. quibus in facto congruit tempos prius donationis, & locus alius, quam in Capitulis matrimonialibus, quamquam parum referat, alias locus ad certum matrimonium ſecundum *Surd. conſ.* 371. *num.* 25. *verſ. vel etiam Fontanell clauſ.* 29 *num.* 3 *tom.* 1. Secundo quia hæc cauſa non excludit liberationem, ex parte donantis, nec reſpicit eius vtilitatem, ſed Donatarij, proſequitur *Gabriel.* 10
d conſ. 57 *num.* 12. *Peregr. de fideic. art.* 51 *num.* 67. *ab initio, & in fine*, *Rot. apud Pic. dec.* 22. *num.* 7 *& cor. Caual. dec.* 257. *num.* 7. & cum tamen donatio ſit, alia ratione oneris donatarij, & quidem ineſtimabilis, inſinuatione non indiget *Pereg. d. art.* 51. *num* 67. atque adeo excluditur *à d. Stat.* 150. *de donat. inſinuan. & ibi Fenzon. d.* 11
num. 55. vti propterea, quia eſt donatio ſimplex, includitur *in d. ſtat.* 149. *de form. donat. & ibi Fenzon. d. num.* 43. Ex quibus concluſum eſt, hanc obligationem, neque in dotem, vel Dotis augumentum, neque in donationem propter nuptias exceptam, proindè manare inter alios contractus læſiuos *d. c.* 151. cum ibi adnot. *à Galganett. ab* 12
init. & Fenzon. à nu. 37. *Pic. gl.* 7. *ab init. cum alleg.*

Re-

Replicatio verò Statutum prædictum locum non ha-
bere in Contractu Mulieris Magnatis relecta fuit,vt plu-
ries à Rota ſine difficultate deciſum eſt vt *cor. Merl. tot.*
13 *dec.714.*de Excell. D.Duciſſa & nouiſſimè cor. *Emi-
nentiſs Celſo,in Rom.pecuniaria 16.Iunij 1662.§ turbidis at
Heringuero de fideiuſs.c.7 num.517.* allegatus in contra-
rium de Illuſtriſs. Mulieribus obſeruatus eſt agere de illis
14 Regalia,& Iuriſdictionalia habentibus.

Prout, nec alia replicatio, promiſſionem hanc fuiſſe
factam, ſub verbo Principiſſæ; Quia, quandu Princeps
promittit, ſub fide, & dignitate principali, aut iu verbo
veri Principis, & huiuſmodi verum eſt,hæc verba indu-
15 cant Iuramentum inter Principes, vel certè Iuramentu
æquipolleant,apud *Mynſinger.obſ.17.cent.1.& Surd.dec.
234.*cum ibi adnotatis ab *Hodiern.* ipſum Iuramentum
16 etiam expreſsè præſtitum nihil operatur, vt concludit
Stat.& tradit *Pic.tot.gl.*& admittit *Rot.dec.279 numer.4.
part.8.rec.* cum alijs alleg.

Eoque facilius DD. reſponderunt, quo promiſſio di-
cebatur numquam in vita promittentis executioni de-
mandata quæ plenius deducebant informantes &c.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. Taya.

Romana Pecuniaria.

Lunæ 7. Maij 1668.

ARGVMENTVM.

Schedula teſtamenti, ſine die, notario, & teſtibus reperta apud defunctum valet, vt teſtamentum ſolemne, inter liberos, & ad piam cauſam; ad effectum, enim, vt diſpoſitio ad piam cauſam valeat, ſufficit, vt conſtet de voluntate diſponentis perfecta, pro qua elicienda plures coniecturæ ponderantur.

SVMMARIVM.

1 *Recognitio ſcripturæ fit per comparationem.*
2 *Iure ab alio ſtatuto quis vti poteſt.*
3 *Scriptura facta manu defuncti probat confeſſionem contentorum in ſcriptura.*
4 *Recognitio ſcripturarum habetur per coniecturas.*
5 *Teſtamentum ſcriptum,& ſubſcriptum manu teſtatoris ſine teſtibus valet ad piam cauſam.*
6 *Legata in teſtamento inter liberos requirunt duos teſtes.*
7 *Maior eſt fauor liberorum quam piæ cauſæ in teſtamentis.*
8 *Schedula, ſcripta manu teſtatoris, & apud eum reperta non dicitur teſtamentum ſed intentio faciendi teſtamentum.*
9 *Limitatur, quando in ſchedula ſunt verba denotantia perfectam voluntatem.*
10 *Ponderantur ad hoc diuerſa verba.*
11 *Teſtator vnum teſtamentum pluribus codicibus habere poteſt.*
12 *Teſtamentum ſcriptum à teſtatore in dubio dicitur præparatio ad teſtandum.*
13 *Teſtator præſumitur velle diſponere iuxtà ſolitum.*
14 *Teſtamentum ſine die, anno præſumitur imperfectum.*
15 *Sicuti ſi non nominatur teſtamentum,&c.*
16 *Ponderantur aliqua ex quibus elicitur teſtamentum non eſſe perfectam voluntatem.*
17 *Coniectura coniecturis tolluntur.*
18 *Maiores coniecturæ præualent minoribus.*
19 *Voluntas potius perfecta quam imperfecta præſumitur.*
20 *Conuocatio notarij non inducit imperfectionem voluntatis.*
21 *Defectus notarij, eſt ſolemnitatis non voluntatis.*
22 *Teſtamenta plura fieri poſſunt.*
23 *Scriptura priuata an poſſit eſſe ſine die.*
24 *Teſtamentum inter liberos & ad pias cauſas valet ſine die, & anno.*

DECISIO CLXIV.

COnſtare de validitate Teſtamenti,& de credito par-
ticulari videndum DD.reſponderunt;Siquidem de
veritate ſufficientur probata viſa eſt recognitio Scriptu-
ræ Teſtatoris,& præſertim comparatione ſubſcriptionũ 1
donationum,quibus nititur Princeps,ac Scripturę Teſta-
menti cui nituntur Patres actores, & quod quiſque Iu-
ris,in alterum Statuerit,vt ipſe eodem Iure, vtatur, quod 2
ſummam habet æquitatem. & ſine cuiuſquam indigna-
tione *iux.Rub.& l.1.ff.quod quiſq Iur.*

Sed,& Princeps Pompeus auctor Principis,huius ſoluit
legata per concordiam,tamen per confeſſionem,cum die
28.*Iunij* 1636.poſt mortẽ Marchionis recepta fuerit quę-
dam ſchedula Teſtamenti abſque alia ſolemnitate,confe-
cta, ſed tantummodò ſcripta,& ſubſcripta ab eodẽ Mar-
chione in Inſtrumento 23.*Septembris* 1639.adeoque ver-
bo,& opere confectus eſt,à Marchione ſcriptam, ſubſcri-
ptamque,& conſtat vis confeſſionis,& in puncto, huiuſ-
modi ſcriptam eſſe factam manu defuncti *ad gl. dict.§.* 3
*quod vero auth.de teſtam.imperfecto Alex.conſ.76.n.1.ver-
ſic.tamen præmiſſis lib.3. Mant.de coniect.vlt.vol.tit.3.num.
9.verſ.verum plane lib.6.*

Et ſuperabbundarunt aliæ recognitiones, per aliã cõ-
parationem litterarum,vel per alia indicia de conſuetu-
dine apud *Alex.* & cum alijs *Gratian. diſcept.895.nu.32.* 4
& Rot.dec.289.num.55.part.10.

A veritate de validitate DD. perindè ſenſerunt, quia
holographo Teſtamento Teſtator ipſe dixit,& ſcripſit,
*conſiderando l'eſſer noi mortali, e che all'improuiſo ſuol ac-
cadere l'vſcir di vita* (accidit autem miſerrimè erepto) *hò
voluto con queſta Scrittura diſporre di quel che io poſſo, di-
chiarando eſſer queſta l'vltima mia volontà,&c laſcio miei
heredi vniuerſali il Conuento delle Scuole pie in Roma, &
eſecutore di queſta mia volontà il Signor Conte &c. Ho ſcrit-
ta,e ſottoſcritta queſt'vltima mia volontà di mia propria ma-
no,*& teſtamentum manu teſtatoris ſcriptum, & ſubſcri-
ptum ſine teſtibus ad pias cauſas valet *arg. auth.ſi modo,* 5
*C.fam.erc.& auth.quod ſine, C.de teſt.Tiraq piæ cauſ. pri-
uil.4 Gratian.d.dec.695.n 22.verſ.quia ex lectura P.Dia.
reſ 14.verſ.hinc plura,& reſ.26.tract.6.de teſtam priuil.p.7.
Rot.d.dec.289 n.2.*cum alijs allegatis & facile allegandis.

Et quamuis non deſint diſſenſiones, ita vt inter ipſos
liberos iuxtà *dd.auth.* in tali ſcriptura eſſent aliqua reli-
cta etiam ad pias cauſas,vt dicitur *d.auth.quod ſine in fine* 6
loquens de legato libertatis,tunc quantum ad hoc,vt ta-
lia legata valeant de neceſſitate requiruntur duo teſtes
ſecundum *Iaſ.ad d.auth.quod ſine n.1.verſ. tu autem* ple-
nius *Alex.d.conſ.76.n.14.à verſ.non obſtat tertiũ lib.2.* vbi
præcipuè *Bened.ad c.Raynu.de teſtam.verb.teſtam.1.nu.87.
Clar.§ teſtam.q.7.n.1.*& cum alijs *Craſſ.§.teſtam.q 13.n.8.
verſ.contrariam vero partem,& Mant.d.tit.3.à d.n.9.*ma-
ximè *n.11.* quibus maior eſt procul dubio ratio,in fauorẽ
liberorum,qui omninò ab inteſtato ſunt ſucceſſuri, quã
piæ cauſæ,& celebris ſententia eſt *S.Auguſt cau.vlt.17.q.* 7
4.Socc.Iun.d.conſ.189 n.76.& Bonacc. cũ aliis redigit va-
lorẽ ad forũ conſcientiæ *de contr.diſp.3.q.1.punct.3 n.16.17.*

Controuerſia tamen,& inde maior inter Doctores,&
fuit inter informantes, an huiuſmodi ſit Teſtam. aut
quędam præparatio ad illud, ità vt ſit imperfectum,non
ratione ſolemnitatis, ſed ratione voluntatis, vt olim ex
Oldrad.conſ.116. & aliis apud *Decian.reſp.86.numer.15.* 8
verſ.ſed dico quod in terminis noſtris lib.2. inquit *Rota
deciſ 576 numer.2.part.2.rec.* etenim in rebus dubijs, an
huiuſmodi teſtator voluerit iam feciſſe teſtamentum hu-
iuſmodi ſcriptura,aut facere,& teſtari iuxtà ſolitum, vt
in dubio ſit præſumendum ex *Socc.Iun.conſ.71.nu.24.lib.
4.* declarauit *Hod.ad Surd.dec.292.num.6.*

T 3 In-

Digitized by Google

Informantes, pro actoribus multa dedocebant ad in-
ducendam profectionem, ratione voluntatis,& DD.pla-
cebāt videlicet verba,*hò voluto cō queſta ſcrittura diſporre,*
*&c. dichiarando eſſer queſta l vltima mia volonta &c.*quę
præterito perfecto perfectam quoque diſpoſitionē oſten-
dant, & multò magis ſunt diſpoſitiua, de præſenti, & cū
ſuſpenſura &c. inquit *Mart.Vot.8.nu.*10.*verſ. & in verſ.*
hoc ſuum vltimum teſtamentum reddidit &c. & adiectum
hæredi exequutorem, *Laſſe miei heredi vniuerſali il Con-*
9 *uento &c.* & ſubſcriptionem, *Io ho ſcritta, e ſottoſcritta*
queſta mia vltima volontà di propria mano, ex quo ſche-
dula ſcripta, & ſubſcripta contineat voluntatem perfe-
ctam inter liberos &c. ad piam cauſam apud *Rot.Buratt.*
*dec.*475.*à num.*13.

Quibus adijciebatur,quod Teſtator ſcripſit,& ſubſcri-
pſit non ſolum, *conſiderando l'eſſer noi mortali*, ſed *all'*
improuiſo ſuol accader l'vſcir di vita, cui prouidere non
10 potuit, niſi diſpoſitione perfecta, quam penes ſe proinde
retinuerit, præcipuè vbicumque ſe mors expectabat; il-
lam vbique expectando ad ſepulturam loco incerto, &
certo modo diſpoſitam,*Che ſia ſepellito in vna Chieſa qua-*
le parerà a Pietro nel luoge, doue ſuccederà la mia morte
ſenza pompa neſſuna &c. & peregrè proficiſcens, ita vt
vnum teſtamentum, pluribus codicibus conficere quis
poſſit, & ſecum ferre, & domi relinquere &c. *l.vnum te-*
*ſtam.*24.*ff.de teſtam.§.ſed & vnum Inſt.eod.*

Informantes, pro reo multa etiam adducebāt per pro-
bationem Actoribus incumbentem concludendæ perfe-
ctionis, ad ipſam perfectionem excludēdam,etenim quo-
ties quis exemplum teſtamenti præparat, & prius dece-
dit, quā teſtamentū non valet, quaſi ex Codicillis,§ *quo-*
*ties l.fideicom.§.ff.de leg.*3. an de ſcriptura manu Teſtato-
12 ris facta, vbi non ſunt teſtes aliqui deſcripti valet, ſi Te-
ſtator perfecerit Teſtamentum, talis ſcriptura non valet
inquit *Bald à l.vlt C.de fideic. num.* 19. & niſi Teſtator
aſſeruiſſet ſe complacuiſſe dictam ſcripturam, *Alex d.*
*conſ.*16.*num.*12. amplius *Clar.in §.Teſtam.q.*7.*num.*2. &
in dubio præſumendum Teſtatorem teſtari voluiſſe iux-
13 ta ſolitum ad hoc Hod.ſuperiùs allegatus.

Et arguebant imperfectionem, ex defectu diei, menſis,
14 & anni, vltrà teſtes,& notarium &c. *Rot.d.dec.*576.*d.nu.*
2.quaſi à notario poſteà deſcribendos,& ex defectu clau-
ſulæ finalis, & pro teſtamento valeret, & ſpecialiter pro
teſtamento priuilegiato, quaſi à Notario huiuſmodi
clauſula poſteà deſcribenda, pro qua vix recepta fuerit
illa, *Laſſo dichiare e dico queſto eſſer il mio teſtamento cer.*
15 *Buratt.d.dec.*475.*in fine*, & ex ipſa ſubſcriptione materiali
materialis diſpoſitionis, *ho ſcritta e ſottoſcritta queſta mia*
volontà, non autē, *ho teſtato ſiue diſpoſto ſiue affermo &c.*
ſic enim pro vltima voluntate ſcribitur, & ſubſcribitur,
& eatenus perficitur teſtamentum in ſcriptis poſteà ce-
lebrandum *l.hac conſultiſſ.*21.*C de teſtam.* cum alijs *d.dec.*
471.*num.*14. & ſic teſtam. per ſchedulam ad eum relatū
16 ad legitimam poſteà litterarum comparationem apud
Bart.ad l.ſi ita ſcripſero, ff. de cond. & demonſtr. cum alijs
adnotatis *ad d.dec.*475.*num.*20.maxime *Mant de coniect.*
*vlt.vol.tit.*7.*num.*7.*verſ vnde etiam, lib.* 1. vbi conſilium
bonum eoque magis, quo continebant alia diſpoſita non
piè, nullo priuilegio piæ cauſæ iuxtà *d. auth. quod ſine*
cum ſupra alleg. vel maximè controuerſo etiam apud
conſcientiarios ſcriptores contra priuilegium *Card Lug.*
*de Iuſt.& Iur.diſp.*22 *num.*274.*cum alleg.* & pro priuile-
gio *P.Dian reſ* 4.*d tract.*6.*cum allegatis*.

Et adducebatur ſpeciale iudicium imperfectionis in
medio teſtamento in argentaria diſpoſitione, *libre d'ar-*
*gento, c.*130.*ſi come apparirà per l'incluſa liſta ſotto nome di*
Andrea, e di Tiberio, quæ adhuc nulla incluſa, ſiue
excluſa proponit.

Attamen vt coniecturæ, & præſumptiones coniectu-
17 ris, & præſumptionibus tolluntur, aut præualent, &
maiores excludebant minores, & plures pauciores, cum
18 alijs huiuſmodi regularibus apud *Mant.de coniect.vlt.vol.*
placuerunt DD.magis pro teſtamento, quam contra te-
ſtamentum, & adductis contra teſtamentum reſponſum
eſt adhuc regulare, quod voluntas præſumitur perfecta,
quod à præſumenda completa, ex traditis *ad l ſi quis* 25. 19
ff de teſtam ad præſumendum perfectam,& ad huiuſmo-
di perfectionem traductum eſt *in d.dec* 475.*num.*15.

Quin imò addebatur, ſi appareat ex verbis teſtatoris,
cum habuiſſet mentem deliberatam, ad abſoluēdam vo-
luntatem, & eam habeat pro perfecta, & abſoluta DD. 20
concludant conuocationem Notarij nō afficere, quo mi-
nùs ſubſiſtat teſtamentum contrà *Oldrad.conſ.*219.*num.*
10.*Franc. Aret & Vaſq.Craſſ.d.§ teſtamentum queſt.* 19.
numer 4.*verſic.ſin autem appareat*, *Grat diſc.* 895. *numer.*
22.cum alijs & latiſſimè *Magdal.* qui infinitos adducit,
inquit *Grat.P.Dian.reſol.*19.*verſ planè ſi appareat d.trac.*
6.*Hodier.ad Surd d dec.*297.*num.*1. *& à numer.* 7. cum
alijs; Defectus enim Notarij, & teſtium eſt ſolemnitatis,
non autem voluntatis, vt per ſe conſtat, & in ſupraſcri-
ptis *auth.ſi modo, & auth.quod ſine*, & alijs, qui ex huiuſ- 21
modi *Oldrad.d.conſil* 119.reſpondeant *Craſſ.d.queſt.*19.*d.*
num 4.atque alij vt ſuprà.

Defectus diei, menſis, & anni viſus eſt ſatis reiectus ab
ipſo, fauore piæ cauſæ, & ſicut contrarium ſpeciale in
priuata Scriptura Teſtamenti generaliter, vt ſpecialiter 22
etiam inter liberos generali oratione, quia pluries,& fieri,
& mutari ſolet, *C. dixerit Bald ad d.auth. quod ſine num.*
4. *Abb conſ.*98.*num.*1.*verſ. part.*1. *non habet die lib.*2. &
alij apud *Gen. deſcript. prim.* An in ſcriptura priuata de
neceſſitate dies &c. *numer.*8.& 13.*lib.*1.*qu.* tamen in te- 23
ſtamento ad pias cauſas non requiritur, ſecus ac inter li-
beros ex *Alex conſ* 4 *numer.*15.*verſ. ſecunda reſpondetur*
*lib.*7. & cum alijs *P.Dian.reſol.*23.*d.tract.*6. 24

Et ita vtraque &c.

R. P. D. Taya.

Romana Pecuniaria.

Lunæ 28. Ianuarij 1669.

Argumentum patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Donatarius non tenetur de eo, quod non habuit à donatore.*
2 *Hæres debet vti iure defuncti.*
3 *Nomen debitoris poteſt cedi, vendi, & donari.*
4 *Donans id quod aliquis debet cenſetur donare actionem contra debitorem.*
5 *Nomina debitorum veniunt appellatione iurium.*
6 *Mulier tranſiens ad ſecunda vota perdit vſumfructum.*
7 *Præcipuè in Regno Neapolitano.*
8 *Crediti nomine, venit omne id quod debetur in pecunia.*
9 *Vſusfructus dari poteſt in pecunia.*
10 *Verba donationis interpretantur ad fauorem donantis.*
11 *Donatio ſi ſine filijs reſoluitur natis filijs.*

DECISIO CLXV.

Deciſum fuit 7. Maij proximi, conſtare, de validita-
te Teſtamenti,& de creditis hæredum teſtamenta-
riorum, particulariter videndum hodie dubitando de
Creditis, reſponſum eſt credita non deberi.

Ex facto Marchio Hieronymus donauit inter viuos
Principi Pompeio bona quædam burgenſatica, reſeruа-
tis quibuſdam,& nominatim, *tutto quello, che li compete,*
ò peruerrà per cauſa dell'anteſato della Signora Conteſſa,
vt in donatione 28.*Decembris* 1624.item donauit eidem
terram. Hoc cum alijs feudis 10.*Maij* 1631. Item dona-
uit eidem quæcumque omnia nomina debitorum bur-

gen-

genſatica, & burgenſaticorum, quæ, & quos D. Marchio habebat, & quomodolibet poſſidet, & ad ipſum quoquo modo tunc, & in poſterum ſpectare, & pertinere poſſunt virtute quarumcumque cauthelarum &c. Item omnia Iura &c. & addidit, *Perche tanto la preſente, quanto la ſopradetta donatione come ſopra fatta, ſono generali, & in quelle ſi comprende ogni coſa, però il d. Sig. marcheſe per patto eſpreſſo ſi riſerua tutti gl'animali &c. e ancora la facoltà di teſtare, e diſporre fin alla ſomma di ſcudi 2000. di Regno in d. Donatione 26. May 1631.*

Patres ſcholarum Piarum hæredes, Marchionis Hieronymi omiſſis dd. ſcut. 2000 legatis à Marchione piæ cauſæ, & ſolutis, ſoper quibus nolla cadit controuerſia, petunt primò d. antefathum, ſcut. 70. quorum debitor ſit donatarius Hieronymo de ſcutis aunuis 1600. promiſſis in tertia donatione, tertio ſcut. 600. pro fructibus pendentibus reſeruatis de bonis donatis, quarto ſcut. 9000. quæ Marchio ſibi reſeruauerit in prima donatione.

Sed vltrà replicata, meliora viſa ſunt deducta ab Informantibus pro Excellentiſs. Duce Baſſanelli hærede Donatarij, quam ab Informantibus pro hæredibus Donatoris, ne credita debeantur.

Et ad primã ſummam antefathi ſeruati in prima donatione conſiderata ſunt verba reſeruationis, non quidem *dell'Antefato*, ſed *per cauſa dell'Antefato*. fortè reſpiciendo ad quandam tranſactionem Marchionis Hieronymi cum ſorore Donataria ſcut. 30000. Comitiſſæ Adrianæ communis matris initam 6. *Feb.* 1607. & conſiderata ſunt verba d. Donationis, & pura mera reſeruatio Iurium, non autem inducta aliqua obligatione Donatarij, fauore Donantis, eoque magis quia reſeruauit abunde, quod erat de perſe preſeruatum, vti non contentum inter expreſſa donata, adeoque viſum eſt DD. ſi qua competeret hæredibus agentibus actio, non aliam competere, quam eamdem ex perſona ſui Actoris contra Debitores, & rem obligatam pro Antefato, non autem contra donatarium auipſius hæredem, qui nihil
1 de hoc antefato ex donatione ſunt conſequuti, & irri-
2 tum eſt quod hæres debeat vti Iure defuncti *l. hæres abſens 19. in princ ff. de Iudic & ibi gloſ. excuſat. cum pluribus alleg.*

Sed amplius viſum eſt, neque competere hæredibus reſeruatas actiones contra Donatarium, quia, in tertia Donatione Marchio Hieronymus donauit vt ſupra quęcumque nomina &c. & contractos nomine Debito-
3 ris omni Iure eſt licitus, & obligari, donari, deductiuè in Contractum poteſt prout quælibet alia res *Gurba deciſ. 117. num. 1. & 2.* & plane vbi donatur alicui, quod alius ſibi debet, videtur donari actio competens pro illo credi-
4 to, notat *Bart. ad § videlicet l. ſi ſeruus communis. ff de ſtipulat. ſeruorum in fin. Card. Mant. de tacit. & ambig. conuent. tit. 23. nu. 22. lib. 13.* maxime quod Donator in hac tertia donatione non ſolum largè, effuſeque donauit quæcumque omnia nomina debitorum &c. & quomodolibet, & quoquo modo tunc, & in poſterum &c. verbis magis fortaſſe quam re, ſed etiam aliqua, & modica ſibi reſeruauit, & ex contrario poſtea in teſtamento meminit, ſingulariter de creditis, nullo facto verbo, de antefato, vtpote in donatione contento, & ſuperaddidit *Item omnia Iura* &c. & nomina venire quoque inter Iura con-
5 ſtat ex alleg. *à Merl. de pignor. tota quæſt. 29. & præcipue num. 6. lib. 2.*

Porro hoc antefatum ſeruatom in prima donatione venit in tertia vti creditum, quod Marchio filius haberet cum Matre, aut illius ſucceſſoribus, finito vſufructu, amiſſa per tranſitum ad ſecunda vota iam proprieta-
6 te, *ad l. 3. cum ll. Auth. ſeqq. C. de ſecundis nuptijs.* &
7 ad conſuetudinem Regni Neapolitani *Afflict. deciſ. 37. num. 7. & tota deciſ. 313.* cum vtrobique allegatis, & aonotatis *Capic. latr. deciſ. 10. num. 7. Reuerter. deciſ. 93. ad fin.*

Nec valuit replicatio, quod ex hac præcipoa ratione non poterat antefatum venire in tertia donatione vti creditum, cuius iam proprietatem donator habebat, & ex morte matris per ſe facta erat plena proprietas.

Quia hoc valeret, ſi antefatum conſtitiſſet in ſtabilibus, & quia debebatur in pecunia quocumque titulo debetur, ſemper dicebatur Marchio illius Creditor, & in
Creditum fuiſſe *§. mutui l. 2. ff ſi certum petatur*, nec re- 8
pugnat vſus fructus in pecunia *ad § conſtituitur inſtit. de* 9
vſufruct. ear. rerum, quæ vſu conſumuntur, & 16. ff. eodem.

Non obſtare viſum eſt, quod in hac tertia donatione donator expreſſerit ſe inhærere donationi 28. *Octobris* 1624. & voluerit iterum preſeruare iura ſibi reſeruata.

Quia cum expreſſerit in actu perficiendi tertiã donationem, videatur ea verba potiùs referenda fauore donatoris ad inhæſionem primæ donationi, & in ea dona-
tis, non autem ad reſeruationem iurium, & multò minùs 10
eorum, quę poſtea in tertia donatione expreſſim donabit generaliſſima formula, vt ſupra *Mart. de clauſ. concl. 8. in fine par. 4.* & ſuperflua fuiſſet tertia donatio inhærendo primæ, & ſecundæ, ſi etiam reſeruatis inhæſiſſet.

Ad ſecundam ſummam ſcut. 600. & tertiam, ſcut. 700. DD. noluerunt reſpondere, cauſa nondùm deuoluta per appellationem, & commiſſionem, & pendente ad huc coram A. C.

Ad quartam ſummam ſcut. 9. m. vti reſeruatam pariter in prima donatione DD. dixerunt contrarium eſſe factum, & dd. ſcut. 9. m. reſeruata fuiſſe donatario in reſolutione donationis per conditionem ſuperuenientium filiorum donatoris, quæ deficit, adeoque euanoit illa reſeruatio ſpecialis ſcut 9. m. remanentium in tertia gene-
rali donatione pro donatario generali ad verba data, & 11
manifeſta, *ſiano donati per d. Signor Marcheſe Damo per all'hora ſeguita la ſua morte ſenza figli maſchi.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. Taya.

Viterbien. Hæreditatis.

Ven. 2. Maij 1664.

ARGVMENTVM.

Renunciatio Bonorum paternorum, & maternorum, nunquam extenditur ad fraterna, maximè, ſi renunciatio ſit ad fauorem fratrum.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio bonorum paternorum nunquam comprahendit fraterna, etiam ſi deuenerint à patre.*
2 *Etiam ſi frater non adiuerit hæreditatem.*
3 *Non attenditur origo bonorum, ſed ſtatus de tempore ſucceſſionis.*
4 *Contra, quando pater de tempore ſucceſſionis erat mortuus ex Soccino.*
5 *Qui impugnatur.*
6 *Renunciatio non extenditur vltra bona expreſſa.*
7 *Bonorum paternorum multò minus extenditur ad fraterna, ſi ſit ad fauorem fratrum.*
8 *Contra ſuccedi non poteſt in bonis paternis.*
9 *Contrarium tenet Rota.*
10 *Superfluitas tollitur, quando additur nouum vinculum à lege impoſitum.*
11 *Et, quando clariùs explicatur, quod erat dubium.*
12 *Argumentum à ſuperfluitate vitanda eſt valde debile.*
13 *Statutũ excluſiuum fœminarum non extenditur extra territorium.*
14 *Renunciatio nomine bonorum, magis reſtringitur, quam nomine hæreditatis.*
15 *Contractus à conuentione legem accipiunt.*

D E-

Digitized by Google

DECISIO CLXVI.

Diem nouiſſimè functo, D. Iulio D. Victoriæ inſtitu-
to hærede Eminentiſs. D. Cardinali Gnalterio, eo-
demque rogato, ſi cauſam proſequeretur, cum D. Lau-
rentio,& ſententiam proſperè obtineret, conferre in be-
neficium Cappellæ; Denuò dubitandum fuit; An ſit
ſtandum, vel recedendum à deciſis 10. *Iunij* 1639. *&* 19.
Maij 1643 *coram nunc Reuerendiſs. D.Royas* in ſuis im-
preſsis *deciſ.66.&* 206.& in deciſis DD. ſteterunt.

Etenim redacta tunc quæſtione, de hæreditate D.Pog-
gij, ad renunciationem D. Victoriæ, placuerunt DD.
fundamenta deciſionum *d.dec.66.à num.12.& d.dec.206
ab initio*. Capitula matrimonialia erant. *La Sign Vitto-
ria habbia à cedere, e renunciare, tanto a bene Materni,
quanto à Paterni, & a tutte le ragioni, che foſſero per lei in
dd. beni, in danno, e diminutione delli Signori Ludouico,
Poggio, e Lorenzo ſuoi fratelli*; & Inſtrumentum renun-
ciationis erat, *omnibus, & quibuſcumque bonis, tam ma-
ternis quam paternis, ad fauorem prænominatorum ſuo-
rum fratrum præſentium & acceptantium, ita vt ſuper
eiſdem bonis paternis,& maternis nihil aliud vllo vmquam
tempore, & quauis de cauſa cogitata, & incogitata & ſub
quouis prætextu contro dd. eius fratres prætendere poſſet*:
Vndè fraterna non comprehenduntur, etiamſi ad ip-
1 ſum fratrem deuenerint, ex ſucceſſione Patris, ex alleg.
d deciſ.66 d.num 12. *& d dec.*206 *num.*1. cum pluribus
apud *Spad.conſ.*353.*num* .. *lib.*2. *Donad.de renunc. capit.*
20.*num.*25.*Galerat. de renunc.tom* 2.*renunc* 17.*num.*34.
verſ.ſimiliter filia, & *Modern Ciroc diſcept* 58.*num* 45.
46.& illic ſæpe ſæpius *Rot.&* præcipue, vbi enucleauerat
*Spad.cor.Merl.deciſ.*22.*num.*8.*& dec* 62 *num.*1. & plures
deciſiones concordantes annotantur, *& dec.*375.*nu.*23.
*part.*4 *tom* 2. *rec.* & maximè de allegatis *Vaſq. de ſucceſſ.
creat* § 18 *num* 178.179. *lib.*2. vbi dulet habuiſſe de fa-
cto, in re propria, & defendit amplius quod etiamſi hæ-
reditas Patris, per fratrem, cui per priùs delata fuit, adi-
ta non eſſet, nec repudiata, ipſe frater deceſſiſſet, hære-
de relicta filia, quæ Patris hæreditati renunciauerat, hæc
filia poterat ex perſona fratris acquirere hæreditatem,
quam frater ille tranſmiſerat in hanc filiam hæredem,
2 ideò in hanc ſororem, quam hæredem ſcripſerat, & poſt
Vaſq. Dec. Chpr. Franciſc. Aret Socc.Sen. Purpurat; *&*
Couarr. & poſt *Gomez.*, *& Gutierez. P. Sanch. in decal.
cap.*7.*num.*6. *verſ. & quamuis, Decius lib.*7. non diſſen-
tiente quidem *Decio ad l hæreditas, ff. de reg. Iur.* Imò
aperte conſentiente *in l.quoties duplici iure, ff.eodem nu.*7.
& Cagnol ad d.l hæreditas num 4. *& ad d.l.quoties nu.*5
*quia non additur origo Bonorum, ſed eorum ſtatus de tem-
pore delatæ ſucceſſionis, quam petit renuncians. Rot. coram*
3 *Merl Dec.*428.*ſub num* 18 *in rec.*321.*ſub num.*60.*par.*5.
& repetijt *Ciroc.d.diſc.*58.*ſub num.*46. Non enim renun-
ciatio, duplicibus bonis paternis, & maternis debet intel-
ligi, triplicibus, atque fraternis. *Donad. d.cap.*5.*num.* 25.
verſ qui omnes.

Opponebatur mors Franciſci Senioris Patris commu-
nis prædefuncti, tempore renunciationis, ex *Socc. Sen.*
4 *conſ.*288.*num.*35.*verſ. ſed ad omnia lib.*2. *& Minad conſ.*
22.*num.*6. qui ſe remittit ad Socc., quem patet non ob-
ſtare, ex cuius lectione, neque repugnare velle, prout
5 non potuit, ſupradictæ ſententiæ, quam faſſus eſt *nu* 36.
non obſtantibus alijs verbis generalibus pertinentibus ad
omnes modos, quibus renuncians patri,& matri ſuccede-
re potuiſſet, non tamen ad alias ſucceſſiones, videlicet
6 fratris,& aliarum perſonarum, vt declarauit *Rota coram
Merl.dec.*22.*num.*9.*verſ. in caſu vero præſenti*; ita vt ſu-
pradicta ſententia ſubſiſtat etiam, quando hæreditas
adita non fuerit, per fratrem renunciantis ex ſupra alle-
gatis.

Sed manifeſtiùs eſt, ex facto, quo D. Victoria non re-
nunciauit cuicumque ſucceſſioni competenti, & com-
petituræ; ſed ſolis bonis, tam paternis, quam maternis,
imò ad fauorem fratrum, & ne ipſi in dd. Bonis aliquod
damnum, aut diminutionem paterentur, ita vt excluda-
tur omnis fraterna ſucceſſio, atque ideò compræhenſio
fraternæ ſucceſſionis, cum fratres, qui de ea diſponere
poterant ad libitum, neque commodum, neque dam-
num in ſua ſucceſſione recipere poſſent, ad tradita poſt 7
alios à *Rot.d.deciſ.*943.num.23.24.

Hinc reſponſum eſt alteri obiecto; Aut eidem reſtan-
rato, ex eo, quòd D. Victoria à ſtatuto, excluſa, vti ex-
tranea non poterat, quicquam prætendere, ſuper Bonis
paternis; vndè bona paterna alia eſſe non poterant,
quam ad fratres deuoluta,& ad ſororem deuoluenda per 8
fratres; ſicuti dicuntur bona paterni, & materni generis,
& hæreditas vendita.&c quam ſequelam pro inepta ha-
buit *Rot.coram Merl.d.deciſ.62 num.7.verſ.tum quia ine-* 9
pta, ad hoc, vt inde arguererur renunciatio ſucceſſioni
fraternæ, de qua nulla mentio, cum ad tollendam ratio- 10
nem ſuperfluitatis ſatis ſit, quod renunciatio, vel addat
nouum vinculum vinculo ſtatutario, vel quod clariùs
explicet, quod priùs dubium eſſe poterat, &c. latè ad
*Rot coram Merl.d deciſ.*22 *à num.*11.& præcipuè,*nu.*13. 11
valor frigidum ac infirmum, quod à ſuperfluitate deſu- 12
mitur.

Sed vlteriùs ſatis reſponſum, & reſponderi viſum eſt,
ex facto, quia renunciatio plurimùm operabatur, impe-
diendo ne D. Victoria poſſet ſuccedere patri, aut matri
in bonis extra territorium, à quibus non erat per ſtatu-
tum excluſa, vt in *d.dec.66.num.*15. *verſ.tum etiam quia,* 13
*& d dec.*206.*num* 4. imò, & forſan, ne in bonis intra ter-
ritorium poſſet petere reintegrationem ad ſucceſſionem
paternam, & maternam in terminis, in quibus ſtatutum
illam concedit.

Maximè, quod renunciatio fuit, nomine bonorum, &
non hæreditatis, & potuit intelligi quauis alia ratione,
præter Ius ſucceſſionis, & tunc, quoque reſpondebatur
*d.deciſ.66.num.*15.*ad fin.& num* 16.& correctiùs *in par.*8 14
*dec.*314.*ſub num.*22. *& d. deciſ.*206.*num.*3. Quin etiam
ita debuiſſe intelligi, nunc reſpondetur ex dd. Capitulis
Matrimonialibus ibi, *Et a tutte le ragioni, che foſſero per
lei, ne detti beni in danno, e diminutione delli Signori,&c.*
Eoque magis, ne inutiliter renunciauerit Fratribus fra-
terna vt ſupra.

Opponebatur etiam certa quantitas Patrimonij, &
dotis exceſſus pro certificanda qualitate renunciationis
congruentis, ſed neque conſtitit quantitas paternæ ſub-
ſtantiæ, neque ſi conſtitiſſet, aliquid concludebat, cum
non congruerent verba, & pacta ſupradictæ renuncia-
tionis; Contractus enim legem ex conuentione acci-
piunt, §. *ſi conuenerit l. prima, ff. depoſiti*, non autem ex 15
conuenientia.

Proindeque, cum adduceretur alia renunciatio D.
Lauræ Sororis, quæ renunciauit, ac donauit omnia, &
ſingula bona paterna, materna, auita, fraterna, & ſoro-
ria,&c.

Reſponſum fuit, non ſolùm non obſtare argumen-
tum, ex ſupradictis, ſed conuerti potiùs in arguentes,
iuxta §. *fin. autem ad deficientis l. vnica, C. de cad.tollend.*
præſertim de vna renunciatione, & vna perſona renun-
ciante ad aliam,& vbi Auita, & Sororia, & ſingula de- 16
ſcribuntur,& eo magis nè paterna intelligantur ea, quæ
per ſucceſſionem deuenerunt ad fratres,& facta ſunt fra-
terna, dùm etiam, prædefuncto Patre, ipſa D.Laura re-
nuncians Paterna nominatim deſcripſit, & diſtinxit. Et
fortè diuerſa renunciatio facta à D. Laura, quàm à D.
Victoria fuit pro diuerſitate Matrimonij, vel certè in cu-
ria fratrum, minùs ſibi cauentium, cum D. Victoria, vt
ſupra apud *Vaſq & P. Sanchez,&c.* aut quomodocum-
que, vrgente, quidem coniectura,& argumento pro eo,
quod fieri debuit, non autem pro eo, quod factum eſt.

Et ita vtraque &c.

R.P.D.

Digitized by Google

R. P. D. Taya.

Viterbien. Hæreditatis.

Ven. 3. Maij 1664.

A R G V M E N T V M.

Principaliter, in hac ampliſſima deciſione, firmatur, quando filius approbando teſtamentum parentum, renunciet, & ſibi præiudicet in legitima. Et quomodo ſtatutum excluſiuum fœminarum propter maſculos, intelligatur de maſculis eiuſdem gradus, excluſa quacumque repræſentatione.

S V M M A R I V M.

1 *Renunciatio bonorum paternorum, & maternorum non includit fraterna.*
2 *Fœmina videtur excluſa à fideicommiſſo, exiſtentibus maſculis.*
3 *Fideicommiſſarius, vt impediat immiſſionem hæredi, debet poſſidere ſine vitio, & docere incontinenti de iure ſuo.*
4 *Poſſeſſio capta à fideicommiſſario non de manu hæredis dicitur vitioſa.*
5 *Nec eſt manutenibilis.*
6 *Reciproca linealis non inducitur, quando pluribus morientibus fit ſubſtitutio.*
7 *Verba* in ſempiternum, &c. *intelliguntur in quauis linea.*
8 *In dubio excluditur reciproca.*
9 *Dictio* reſpectiuè *ſingula ſingulis infert.*
10 *Aduerbium* denuò *eſt repetitiuum.*
11 *Fideicommiſſarius nunquam impedit immiſſionem hæredi, quando ſunt faciendæ detractiones.*
12 *Statutum de legitima, non habet locum extra territorium.*
13 *Legitima augeri, & diminui poteſt à ſtatuto.*
14 *Statutum in libro ſtatutorum exiſtens præſumitur in obſeruantia*
15 *Et præſumitur legitimè factum.*
16 *Legitima, & Trebellianica cenſentur prohibita contra fiſcum.*
17 *Legitima ſine cautela Soccini non prohibetur.*
18 *Dicta cautela ab aliquibus reprobatur.*
19 *A legitima deducitur omne grauamen.*
20 *Approbatio teſtamenti non inducit approbationem grauaminis legitimæ*
21 *Contra, quando approbatio fit in actu teſtandi.*
22 *Exhæredatio filij, ipſo conſentiente, non valet.*
23 *Filius dans conſenſum teſtamento matris, non ſibi præiudicat in illis, quæ ſibi ex ſtatuto debentur.*
24 *Contra, quod ſibi præiudicat*
25 *Conſenſus ſolus abſque renunciatione non præiudicat iuri de futuro.*
26 *Maximè ſi non ſit cauſa de præſenti.*
27 *Conſentiens exhæredationi, & præteritioni ſibi præiudicat.*
28 *Declaratur.*
29 *Reſpondetur pluribus Doctoribus.*
30 *Et plures explicantur.*
31 *Approbans teſtamentum, in quo non eſt cauthela Soccini, ſibi non præiudicat in legitima.*
32 *Sed requiritur expreſſa renunciatio.*
33 *Exceptio turbida non habet locum in iudicio immiſſionis.*
34 *Fœmina non excluditur à feudo facto allodiale.*
35 *Statutum excluſiuum fœminarum non habet locum in bonis extra territorium.*
36 *Nec in perſonis exteris.*
37 *De iure communi, ſuccedunt æqualiter maſculus, & fœmina.*
38 *Filius fratris non dicitur de linea maſculina.*
39 *Statutum eſt interpretandum, vt minùs deroget iuri communi.*
40 *Statutum excluſiuum fœminarum propter maſculos, intelligitur in pari gradu.*
41 *Maximè ſi ex verbis colligatur.*
42 *Vna pars ſtatuti declarat, & reſtringit aliam.*
43 *Repræſentatio habet locum in ſtatutis de ſucceſſionibus.*
44 *Niſi contrarium appareat ex verbis.*
45 *Et quid in poſitis in conditione.*
46 *Repræſentatio ſemper excluditur in ſtatuto excluſiuo fœminarum.*
47 *Specialia non ſunt cumulanda.*
48 *Etiamſi vna ex altera naſcatur.*
49 *Ex identitate rationis non extenditur ſtatutum.*
50 *Repræſentatio non habet locum, niſi in caſibus à Iure expreſſis.*
51 *Remotior ratione repræſentationis nunquàm excludit proximiorem.*
52 *Repræſentatio excluditur ex coniecturis.*
53 *Contrariorum eadem eſt diſciplina.*
54 *Diſcretiuus modus loquendi arguit voluntatem.*
55 *Repræſentatio excluditur, quando filij nominantur.*
56 *Quod eſt per fictionem tale, non eſt propriè tale.*
57 *Dictio,* qui *refertur ad perſonam nominatam.*
58 *Vbi non legitur, non dicitur conſiderata agnatio.*
59 *In ſucceſſione matris non conſideratur agnatio.*
60 *Poteſt conſiderari maſculinitas abſque eo, quod conſideretur agnatio.*
61 *Plures deſcendentes vnius perſonæ ſunt plures lineæ.*
62 *Linea maſculina incipit à maſculo, fœminina à fœmina.*
63 *Agnatio excluditur, quando admittitur fœmina.*
64 *Filius ſororis eſt de linea fœminina.*
65 *Vbi ſtatutum non loquitur, ſuccedutur ſecundùm ius commune.*
66 *Soror præfertur nepoti in ſucceſſione.*

D E C I S I O CLXVII.

DAndam immiſſionem, in Bonis D. Poggij, tam intra, quam extra Territorium Eminentiſſ. D. Cardinali Gualterio hæredi D. Victoriæ per Dominum Iulium Gualterium illius filium, Domini reſponderunt, vti reſponſum iam fuerat, pro D. Hieronyma filia Ludouici fratris D. Victoriæ, coram bo: me: Buccabella *dec. 290. & 291. part. 8.* & deinde pro D. Victoria admiſſa ad cauſam, in bonis extra Territorium, coram nunc Reuerendiſs. D. Royas *deciſ. 66. & deciſ. 206.* inter eius impreſſas.

Et cum communiter, tam in Bonis intra Territoriũ, quam extra apponeretur ad excluſionem Eminentiſſimi hæredis generaliter renunciatio D. Victoriæ; Ideò deciſum iam fuit eſſe ſpecialem, ſcilicet, tam Paternis, quã Maternis, ad fauorem fratrum, & prius in Capitulis Matrimonialibus. *Tanto à beni materni, quanto à Paterni, ed à tutte le ragioni, che foſſero per lei, in detti beni, in danno, e diminutione delli Signori,* vt in dd. *deciſ. 66. & 206,* hodie alia deciſ. confirmatis. 1

Opponebatur fideicommiſſum D. Lucretiæ matris, quæ inſtituit hæredes D. Poggium, & Laurẽtiũ filios, pro æquali portione, & quod vnus præmoreretur alteri, ſine aliqua detractione legitimæ, & Trebellianicæ, quibus morientibus, ſubſtituit eorum filios maſculos, quorum filios, & nepotes reſpectiuè, in perpetuum, voluit eſſe vocatos, ad ſua bona, declarans voluntatem ſuam eſſe, quod ſua facultas conſeruetur ſemper, & in perpetuum in maſculis, quos denuò vocauit, & inuitauit ad ſuam hæreditatem, & ſucceſſionem, ex quibus addita materna ſubſtitutione reciproca omnium maſculorum, videretur

2 retor excluſa D. Victoria filia, à D.Laurentio nepote filio Laurentij filij fideicommittentis.

Sed reſponſum eſt in fideicommiſſario, ad hoc, vt ſit legitimus contradictor, quando hæres petit mitti in poſſeſſionem, requiri copulatiuè, quod ipſe poſſideat, &
3 quod ſine vitio poſſideat, & quod in continenti paratus ſit docere de Iure ſuo, *l.vltima, C.de edict. Diui Adrian.* & ibi. *Decius,num.*48.& ità refert *Fuſar.de ſubſtitut qu.* 613.*num.*14 *in fine,ex Rota deciſ.*115.*a num.*2. *& a nu* 10. *par.*1.*rec.* cum alleg. & amplius apud *Angel. de legitimo contradictore tota quæſtione* 10.

Et ſaluo primo requiſito, coi non inſiſtebant Informantes pro D.Cardinali, ſecundum requiſitum viſum eſt omninò neceſſarium, quia vitioſa dicitur poſſeſſio,
4 quam fideicommiſſarius non habuit ab hærede, *§. & continet l.*1. *ff.quorum legatorum, Fuſar.d q.*613.*num.*15. *ex Rota d.deciſ.*115.*num.*2.*verſ.neque iſtæ ſorores, & num.*3. *& deciſ.*116.*num.*2.*par.*3.*rec* Ita vt non ſit manutenibi-
5 lis, nec vllum pariat Iuris effectum, *d.§. & continet, & ibi, Gloſſ.ad hæred.Poſth. de manut.obſeruat.*37.*ab initio*, cum alijs.

Tertiom quoque requiri viſum eſt, tum quia fideicommiſſum non eſt apertum D. Laurentio Iuniori, ſed potius extinctum in D.Poggio vltimo defuncto, de inſtitutis, ſine reciproca ſubſtitutione vlteriore præter filios inſtitotos, nempè.vt vnus moreretur alteri, quibus morientibus, teſtatrix ſubſtituit eorum filios maſculos, adeoque reciprocè,in ſingulis lineis, non autem de linea,
6 ad lineam, apud *Fuſar.de ſubſt. par.*475. *ab initio*, & ibi, *Rota coram Seraph.deciſ.*409.*num.*6 *& deciſ.*1023.*num.*3 *& ſeq.*

Non obſtantibus verbis,ſempiternæ,& perpetuæ conſeruationis in Maſculis, cum intelligenda ſint, reſpectu
7 deſcendentium cuiuſcumquè lineæ,&c. apud *Fuſar. d. quæſt* 475.*num.*21. *Rota deciſ.*1023.*in fine*, cum alijs.

Et ne dicatur probatum hoc vltimum requiſitum,ſatis eſſet ipſa difficultas in ſubſtitutione, ad *Peregr.conſ.*24
8 *num.*9 *ad finem lib.*4.*Fuſar d q.*613.*in fine*, & ſatis eſt,non eſſe nominatam in teſtamento Perſonal. de adipiſcenda poſſeſſione, *num.*408.*verſ.ſed ego & numer.*411.*verſ. & Ius ſuum*, in puncto *Rota coram Seraph.deciſ.*83. *numero* 4.

Tamquam viſa eſt clara diſtinctio ſingulorum fideicommiſſorum per aduerbium, *reſpectiuè*,expreſſum, ad
9 hoc, vt ſingulariter filiorum filij, & nepotes referantur ad proprios Parentes filios inſtitutos teſtatricis, & ne alia diſpoſitio ſubſequens diuerſa videatur, appoſitum eſt
10 aliud aduerbium. *Denuò*, quod eſt repetitiuum *l. & ſi qua* 16. *in fine, & §. Papien.l. quod tamen* 21.*ff.de recept. arbitr.*

Denique etiam ſi fideicommiſſarius eſſet paratus, in continenti, docere de Iure ſuo, & poſſidere ſine vitio, adhuc tamen, quando faciendæ ſunt detractiones,prout hic,non dicitur legitimus contradictor ad impediendam
11 hæredis immiſſionem,inquit *Rot.d.deciſ.*115.*num.*11. *& d.deciſ.*119.*num.*3.

Maximè, cum legitima extra territorium pro quinque filijs Poggio,Laurentio,Hieronyma nepte, & Ludouico Antonio nepote,& Laura, & Victoria, eſſet ſe-
12 mis hæreditatis, *Auth.de triente, & ſemiſſe ab initio*,& intra Territorium eſſent nouem de decem partibus, ex ſtatuto Viterbienſi,apud *Paulum Caſtrenſem,conſ.*427.*verſ. mihi confuſo cum conſ.*426.*item ſtatuimus lib.*1. & meminit *Decius ad Capitulum Eccleſia de Conſtitutionibus nu.* 252.*poſt Zabarellam conſ.*144. & in ſimili Statuto Beneuentano conſuluit *Spad.conſ.*365 *lib.*2. & decidit *Rota*
13 *deciſ.*588 *part.*4.*rec.* & in Statuto Vrbeuetano, nuper in *Vrbeuetana fideicommiſſi, coram R. P. D. Albergato,* 15.*Maij* 1661.& in ſimili Statuto Senarum de legitima in Dodran. *Paulus Caſtrenſis conſ.*44 *lib.*1. cum pluribus examinatis, ac deciſis apud D. *Martium Medicem tot examinat.*29.*& Rota Senen. tota dec.*48.

Vndè abſque controuerſia, viſa eſt, quæ diſputabatur obſeruantia ſtatuti, & eiuſdem approbatio, quæ hoc ipſo, præſumitur. quod reperitur publicatum, & inſer- 14
tum,in volumine aliorum ſtatutorum, & præſumuntur 15
ſolemnitates omnes, inquit, *Rota deciſ.*636.*num.*3.*par.*1. *diuerſ.& deciſ.*21.*num.*3.*par.*9.

Et ad prohibitionem legitimæ, & Trebellianicæ, ibi, *ſine detractione pariter legitimæ, & Trebellianicæ,&c.* fuit, qui dubitauit, quod limitaretur ad præcipuum caſum videlicet,contra delinquentem,& contra fiſcũ,de quibus ibi agitur, ad *Farin.part.*25.*num.*45.*ſub verſ.limita* 5.&
poſt *Peregr.de Iur.fiſci, Meſa variar.reſol.*29.*nu.*18.*lib.*3 16
*Cyriac contr.*148 *n.*30.*& contr.*284.*n.*7. Quicquid ſit, An huiuſmodi prohibitio iuuet.

Deinde viſa eſt DD.inſufficiens ipſa prohibitio,& approbatio teſtamenti, ſine celebri cautela optionis dandæ filio, vt vel recipiat ſuam ſolam legitimam, vel ipſam ſuam legitimam ſubijciat,ad notat. ad *Buratt. deciſ.*922. *nu.*11.*verſ.hinc datur cauthela Soccini*, & prius *ad Ludou.*
deciſ 489.*ad finem verſ.& vt filius & deciſ* 175.*num.*1.*&* 17
*ſeqq.par.*8.*& deciſ.*459.*num.*2.*& deciſ.*481.*num.*3 *par.*9.
ita vt, neque ſatisfecerit hæc cauthela. *Ruin. Rim. Iun.* 18
& alijs apud *Peregr de fideicom. art.*36.*ſub num.*62. *& apud Fuſar.de ſubſtit.q.*296.*num.*64. *& Buccaferr.reſp.*1. *num.*58. & manifeſta ratio eſt, quia, cum de legitima de-
ducatur omne grauamen *l.quoniam in prioribus* 32.*C.de* 19
inoffic. teſtam. & ibi notat *Bart.* & alij, proinde approbatio,& conſenſus videntur omni grauamine deducto, ad
§.& generaliter l.ſi quando 35.*C.de inoff. teſtam. Peregrin.* 20
*de fideicom.d art.*36.*num.*87.*verſ.ſed contra Fuſar. dicta q.*296.*n.*91.*Merlin de legitim q.*9.*n.*16. *& ſeqq. tit.*2.*lib.*3. *Rota deciſ.*218.*n.*8.*à verſ.& nihilominus par* 8.

Maius opus ſupereſt,quod poſita legitima,expreſſio eſt generaliter prohibita, & ſuppoſito conſenſu filiorum præſentium, & conſentientium matri teſtatrici in teſtamento ibi *Ac etiam præſentibus DD.Poggio,& Laurentio.& conſentientibus &c.* cum approbatio teſtamenti facta fuerit, in ipſo actu teſtandi, & ideo præiudicauerit
filijs, in legitima, licet non præiudicaſſet, ſi facta fuiſſet 21
ex interuallo,vt ex *Caphalo.& Menocch.*inquit, *Fuſar.d. q.*296.*num.*92.& poſtea *Merlin.d.q.*9. in fine,& poſt *Soc. Iun* & alios, confert ipſe *Merlin.q.*25.*num.*18.*d tit.*2. ferè vnica ratione, quia alioquin non daretur valida exhæ-
redatio filij, ipſo conſentiente,&c. apud *Soc.Iun.conſ.*50. 22
*n.*5.*in fine,& n.*6.*lib.*2.*Caphal conſ.*153.*n.*81.*&* 91. *Menoc. conſ.*196 *n.*20. *verſ & confirmatur.*

Verum de d.conſenſu (nec extendendo ad id,quod ca-
piunt filij,diſpoſitione ſtatuti, non iudicio matris) poteſt 23
dubitari, cum Notarius, de eo non appareat rogatus,minuſquè ad id adhibitis teſtibus,& tamen contrarium, in puncto filij conſentientis matri ita teſtanti, & legitimam
oneranti,ex profeſſo reſpondit *Soc.Sen.conſ.*230.*nu.*1.*&* 24
*ſeqq lib.*2. optimis opportuniſque fundamentis; Et primo, quod interuenerit tantum voluntas,vel conſenſus, non renunciatio,vel pactum, quo caſu, per ſolum conſenſum, quis non præiudicat ſibi in Iure de futuro, quod etiam competit,ex cauſa de præſenti, *§. quod ait Prætor*
*voluntatem l.*1. *ff.quorum legatorum*, cum ibi notatis, & 25
fortius in caſu noſtro, in quo, non eſt cauſa conſiderabilis de præſenti, & hoc ſolum ſufficere ad victoriam con-
cludit *Soccin.Sen.d.conſ.*230.*num.*2.*verſ.primo*, quod in 26
caſu noſtro alias proſequendo rationes, non obſtante proinde contrario fundamento de conſenſu in exhæreditate,ac præteritione oppoſito *num.*1.*verſ.confirmatur*;
Et *Socc.*ſequuti ſunt *Peregr.d art.*36.*num.*80. *Gallerat.* 27
*renunc.*47.*num.*16.*verſ. denique.*

Vnde *Soccin.* malè declaraſſe videtur *Caphal. d.conſ.* 153.*num.*84. *&* 85. putans eius deciſionem procedere, quando filij conſenſus acceſſerit, ex interuallo, poſt teſtamentum. Primo, quia ex facto falſum videtur, nam *Soccin.*ſcripſerat illam felicem, de qua in ſuo conſ. conſenſiſſe matri, non teſtatrici, aut etiam teſtamento matris, ſed matri teſtanti, hoc eſt, grammaticè in ipſo actu
teſtandi,& de hoc conſultus reſpondit hac differentia in- 28
tacta.

Digitized by Google

tacta. Secundo, quia neque conſtat hæc differentia, &
teſtamentum in mortuis confirmatum eſt, alioquin non
valet, dum viuit, qui teſtatus eſt, inquit, *Diu. Paul. ad
Hebr. cap. 9. §. non tamen quibus mod. teſtam. infirmentur*,
& ſenſerunt in puncto filij approbantis teſtamentum
Patris viuente Patre, ad *§. illud d. l. ſi quando, Peregr. dict.
art. 36 n. 95. Fuſar. d. q. 296 nu. 106. Merl. d. q 9. in fine, Gui-
dopap dec. 96. ab initio*, cum ibi notatis.

Prætereà de contrarijs *Caphal.* iuxta *princ. conſ. & d.*
29 *num. 21.* præciſe loquitur, quando filius eſt grauatus
etiam in legitima, & ſi tali oneri non acquieuerit, &c. ad
cauthelam ſupraſcriptam.

Menocch. etiam iuxtà facti ſpeciem, & *ſub d. num. 20.*
allegando quoque primum *Pariſium conſ. 35. in fin. lib. 2.*
amplius agit de approbatione, cum promiſſione, &
cum renunciatione, &c.

Et ita nec *Fuſarius*, nec *Merlinus* ſunt tam ſimplici-
ter audiendi, ſicuti loquuntur, vtpotè cum relatione ad
Caphal. & Menoch. & Socc. Iun. laborans pro differentia
conſenſus, inter contractum, & teſtamentum, & alias
proſequens argumentum ab exhæredatione adducit, *§. ſi
quis ſua manu ſe hæredem ſcripſerit l. 8. ff. de bonor. poſſeſſ.*
30 *contr. tabul.* & DD. Et ex cauſa, & forma loquendi præ-
clarè monet *Bart. ad d. §. ac generaliter, num. 3.* poſſe ap-
parere, quod licet filius talia verba dixerit, tamen nolue-
rit exhæredari, vt puta, ſi hoc dixerit propter dolorem
mortis Patris. Nolo aliquid poſtquàm tu decedis, &c.
apud *Bart. d. §.* quod dicit infigendum menti, aut etiam
propter dolum alienum, cum talis conſenſus non careat
vitio circumuentionis, prout declarat *Ludouic. Rom.* &
confirmat *Soccin. Sen. dict. conſil. 230. numer. 6. verſic. non
omitto.*

Neq; obſtare etiam viſum fuit, quod ad d. conſenſum
concurrat quoque deſcriptio litterarum patentium lo-
corum Montium, cum Teſtamento materno, ibidem
circumciſo. Quia facta fuit expræſſa relatio ad ipſum
Teſtamentum, & potius, cum fideicommiſſo diſtincto
reſpectiue, &c.

Et prætereà non quęuis agnitio Paterni Teſtamenti,
in quo non eſt ſeruata cauthela Soccini, ſufficit ad præ-
iudicium filij in legitima, niſi, vel fuerit expræſſa ſupra-
31 dicta cauthela, ad tradita à *Bellono Taurinen. conſ. 65.
num. 42. à verſ. quinto non eundo & num. 43. verſ. 6 moneo*,
& præcipuè *num. 48. à verſ. ſecundo reſpondeo*, cum alijs
apud *Rot. deciſ. 481 num. 3. & ſeq p. 9.* vel fuerit expræſſa
32 legitima renunciatio ad *§. & generaliter l. ſi quando 35.
C. de inoffic. Teſtam. Rota deciſ. 449. num. 4. & deciſ. 653.
ſub num. 9. par. 5. rec. & deciſ. 342. num. 9. par. 5. & deciſ.
228. num. 20 par. 8. vel cum Teſtator expreſsè prohibuit
detractionem legitimæ, & filius expreſsè approbauerit Te-
ſtamentum in eo Capitulo, &c.* apud *Peregr. de fideicom.
art. 36 num. 88.* qui caſum dicit eſſe *in d. §. generaliter, &*
paſſim admittere DD. *Bellon. Taurin. conſ. 57. n. 39. à verſ.
ſecundo vero.*

Opponebatur etiam obligatio D. Lucretiæ facta in
ſponſalibus D. Laurentij filij, & D. Dionoræ Nurus. *Che
la detta Signora Lucretia detta, come promette, far do-
natione della ſua Dote, e di tutto il ſuo hauere, e beni, con
tutte le ſolennità requiſite, ad ogni beneplacito del Signor
Marcheſe, e ſuoi &c. al Sign. Lorenzo &c.*

Sed reſponſum eſt fuiſſe ſimplicem promiſſionem, de
donando, & abſque iuramento, quando de tali promiſ-
ſione, conſtaret in actis; Eamque nec puram, ſed condi-
tionalem, ad beneplacitum alienum, & proinde, nec
inſinuatam fuiſſe, & obſtare ſtatutum Viterbien. apud
Paul. Caſtrenſe ſupradictum conſ. 426. de legitim. in bonis
33 matris nouem ex decem partibus & de ſua virili portio-
ne cuiuslibet filiorum, ſed non eſt his locus in Iudicio
immiſſionis iuxta *l. vltimam, C. de edict. Diu. Adrian. l. vlt.
C. quorum bonorum* cum ibi notat.

Et quo ad portionem Caſtri Arcis Eluetiæ, intra bo-
na paterna extra Territorium ſiti, oppoſita excluſio fę-
minarum, tamquam à feudo excludebatur à præſum-
ptione contraria, & communi allodialitatis, *Rota dec. 93.
à num. 29. vſque ad finem, part. 5. & deciſ. 69. per tot par. 8* 34
præſertim, quod aliæ portiones ſupponuntur poſſeſſæ
ab extraneis.

Grauius opponebatur ſtatutum excluſiuum fęmina-
rum, quod ad bona extra Territorium non extenditur, 35
neque ſi extrà Territorium eſſet aliud ſtatutum, poſſet
ad exteros extendi, neque ambo coniungi, ex præclaris 36
deciſionibus coram *Ludouiſio deciſ. 255. & coram Buratt.
deciſ. 178.* cum vtrobique annotatis.

Intra Territorium autem ſtatutum tale eſt: *Mulier &
deſcendentes ab ea per lineam fœmininam Patri, vel Ma-
tri, vel Auo, vel Auiæ, vel fratri, vel alicui ipſorum non
ſuccedit ab inteſtato exiſtente maſculo ex linea maſculina
vno, aut pluribus, ex qua ipſa mulier deſcendat.*

At, in hoc ſtatuto, D. Laurentius fratris filius excluſu-
rus D. Victoriam, in hæreditate D. Poggij fratris, vtpotè
maſculus contra fęminam, pro differentia ſexus à iure 37
communi reprobata vſque ad naturæ accuſationem *l. 4.
C. de liberis præt. §. ſed & quidem inſtitutione de exhered. li-
beris*, & obſtante differentia gradus inferioris ſublata, in
caſu certo, & ex Priuilegio, per repræſentationem, & fi-
ctionem, *§. ſi igitur defunctus auth. de hæredibus ab inteſta-
to*, debet verificare perſonam D. Poggij defuncti, perſo-
nam D. Victoriæ excluſam, & perſonam excludentem.

Ad perſonam defuncti, & perſonam excluſam benè
congruit diſpoſitio expræſſa ſtatuti, quod mulier non
ſuccedat fratri ab inteſtato, ſed incongruere perſonam
excludentem operosè inculcabant ſcribentes pro D. Car-
dinale ad comprobandum primum intellectum, d. ſtatu-
to datum à *Rota d. deciſ. 135. num. 21. & 22.* exiſtiman- 38
tes filium fratris defuncti nō eſſe maſculum ex linea ma-
ſculina, ex qua ipſa mulier ſoror defuncti deſcendit.

Quando enim prout hic, ob duplicem intellectum ei
datum à *Rota d. dec. 135.* dubia eſt interpretatio ſtatuti,
ille ſenſus capiendus eſt, vt minus deroget iuri communi,
adeoque ſublata indifferentia ſexus, vocando maſculos 39
ad ſucceſſionem, & excludendo fœminas, non eſt dicen-
dum ſubtiliſſe differentiam gradus, vt fęmina proxi-
mior excludatur à maſculo remotiore; ſtatutum quippè 40
excludens fœminas propter maſculos regulariter, vel ſal-
tem in dubio intelligitur, quando ſunt in pari gradu ad
*Alexandrum ad l. ſi dotalis ff. ſoluto matrimonio in fine, ibi,
Non eſt veriſimiles*, cum alijs apud *Honded. conſ. 1 nu. 33.
lib. 2. Brun. ad ſtatutum, quod ſtantibus maſculis artic. 12.
num. 102. & 189.* & pluribus moderniè apud *Cirocum
diſcept. 2. num. 22. & diſcept. 19. & diſcept. 58. vtrobique,
num. 17.*

Maximè paribus verbis ſtatutarijs, exiſtente maſculo
ex linea maſculina, ex qua ipſa mulier deſcendat, vbi nō
linea fœminina excluditur per exiſtentiam lineæ maſcu-
linæ excludit quamlibet generaliter ex linea fœminina,
ſed ille dumtaxat, qui eſt ex eadem linea, ex qua mulier
deſcendat, aſſignata pariter, tam excludenti, quam ex-
cluſa eadem deſcendentia, ſicquè paritate gradus, ſine
qua nequit vtrique aſſignari eadem origo, vt idem ſer-
mo æqualiter, & pariformiter intelligatur, reſpectu, tam
excludentis, quam excluſæ, ad diſcuſſa in ſimili ſtatuto
à *Simone de Pratis conſ. 59. n. 8. ad finem, verſ. nam ipſum* 41
vocabulum, & num. 9. & 15. & 16.

Præcipuè, quia poſterior contextus ſtatuti explicat
maſculinum excludentem eſſe fratrem, ac mulierem ex-
cluſam eſſe ſororem, in patre reintegrante, quæ expreſ-
sè excludentem vocat fratrem, & proinde ſupponit fra-
trem excludentem, quia vna pars ſtatuti, nedùm aliam
declarat, ſed etiam reſtringit, vt de ſtatuto loquente, de
deſcendentibus maſculis, per lineam directam, reſtringi
ad ſolos filios, tradit *Simon de Pratis d. conſ. 59. num. 22.* 42
verſ. & ecce quomodo.

Neq; videtur veritati gradus ſatisfacere fictio repræ-
ſentationis, vt fratre defuncto, filij alterius fratris præ-
mortui aſcendant ad gradum Patris, vt cum amita ſuc-
cedant, iuxta *§. ſi igitur defunctus, neque deſcendentes*
auth.

Google

anth. de hæred. ab inteſtato, quam repræſentationem, in
ſimilibus ſtatutis, etiam nomine proprio, proximiorum
admiſit *Rota*, vt teſtatur *Gabr.conſ.1. in fin. lib.2. & ipſa*
Rota dec.417.n.2.p.1.rec.& d.dec.135.ſub num 8. & pro-
poſito articulo ; An detur repræſentatio in ſucceſſione
ſtatutaria, *Robl. de repræſentatione toto cap.1. lib.3. poſt*
Forſter. de ſucceſſione cap.22. numer.10. lib.4 Fabr. Pragm.
err.1. de cad.29. in quo videtur vnica difficultas.

Quoniam, ad excluſionem repræſentationis in termi-
nis huius ſtatuti, vltra deducta *in d. deciſ.135. ſub num.*
44 21. & 22 ex dicta *deciſ.417. num.3.* cum alijs ibi allega-
tis, videtur adhuc approbanda volgata diſtinctio ma-
ſculorum filiorum, poſitorum in conditione, vel in diſ-
poſitione, vt quamuis in diſpoſitione filij compræhen-
dant oepotes, adeoque ipſi repræſentent Parentes, &
huiuſmodi eſt ſtatutum antiquom vrbis, de quo eſt
conſilium primum lib.2. Gabriel. qui in themate illud re-
fert, & ſtatutum Vrbeuetanum, de quo eſt deciſio 28.
May 1599. *coram Litta*, cuius diſpoſitio refertor in *de-*
45 *ciſione* 385. *ſub num.1. par.4. diuerſorum*; ſecus tamen eſt
in conditione, prout in hoc ſtatuto, ad tradita à *Fabr. d.*
err.1. numero 16. & ſeqq. Robl. dicto cap.1. à numero 20.
eoque magis quod *Robl.* tuetur diſtinctionem, etiam
quaodo maſculi poſiti io conditione intelligerentur ta-
citè vocati, ſeu poſiti in diſpoſitione, *dicto cap.1. à nu.28.*
opportunè ad ſtatutum, quod dicit, quod filia fœmina
non ſuccedat extantibus filijs maſculis, &c. ſecundum
Bart. ad l. liberorum, ff. de verborum ſignificat. numer.16.
verſ. nam ſtatutum, non tamen ſine controuerſia ad *Pa-*
lat. ad ſtatutum, quod ſtantibus maſculis, num.141. verſic.
ſed comperio.

Vt quidem in rem noſtram, ſi daretur repræſentatio
in ſtatuto continente qualemcumque vocationem, per
46 conditionem, admitterentur duæ fictiooes ; Altera re-
præſentandi locum Patris præmortui, & ea maxima, &
ferè duplex, tom ex Iure commoni, ad effectom con-
currendi tùm etiam Iure municipali, ad effectum exclu-
dendi & altera, vt maſculus ſuccedat, vi conditionis fin-
gentis diſpoſitiorem, adeoque fingendo maſculum pro-
ximiorem, licet remotionem, contra natas regulas præ-
cipuè in huiuſmodi ſtatotis, excluſorijs, & contra cumu-
lationem ſpecialium, & fictionum, *Bald. conſ.398 num.*
47 3. *verſ. Præterea lib.3. Rota coram Merlino deciſ.390. nu-*
mero 23. nec ſolum illarum, quæ de eodem Iure nō ſunt,
& quarum vna non oritur ex altera, vt declarat *Bald.*
ad l. primam, C. quando liceat ab empt. num.14. Felin. ad
cap. cum M. de conſtitutione, num.10. ſed etiam earum,
48 quæ principales ſunt diſtinctæ, ac diuerſæ procedentes
ex eodem fonte æquitatis, vt docet *Bart. ad l. ſi quis pro*
empt. ff. de vſucap. num.71.

Hincque patet, non eſſe eandem rationem, vt ad ef-
fectum excludendi, admittator repræſentatio io condi-
tione, prout in diſpoſitione non indigente fictione pro
maſculi vocatione, & Ius repræſentationis ad conſe-
49 quentias, & ex identitate rationis non eſt producendum;
Vnde Domini regulam generalem conſtituunt, repræ-
ſentationem locum nuo habere niſi in caſibus à Iure ex-
preſſis, &c. quod *Roblus cap.6. num.24. à verſ. qua pro-*
50 *pter, & cap.9. à num.16. & num.23. lib.1.* & videtur *tex-*
tus Auth. expreſſus d.§. ſi igitur defunctus, neque deſcen-
dentes verſ. huiuſmodi vero Priuilegium, de hæredibus ab
inteſtato.

Et inaoditum eſt, vt repræſentatio accommodetur
remotiori in gradu, ad hoc, vt is præferatur proximio-
ri, illumque excludat, cum quo ſatis eſt, vt remotior
51 concurrere poſſit, quia ab eo alloquin excluderetur,
vt inquit *Robl. dict. cap.9. num.42. verſ. inauditum*, cum
allegatis.

Concurrunt etiam nonnullæ coniecturæ, aduerſus
52 repræſentationem elicitæ à Patre reintegrante, ſtante
excluſione contraria ad regolam eiuſdem diſciplinæ
contrariorom, ad *Rubricam ff. de acquirenda, vel amit-*
53 *tenda poſſeſſione, & Inſtit. de his, qui ſunt ſui, vel alieni*
Iuris, cum principio textus, & ibi, *Baldus, num.3.*

Prima, quia diſcretiue à fratre ponuntur eius filij, nec
tamquam excludentes, quidem, ſed vti ſucceſſores exclu-
dentis, ad tradita à *Fuſar. de ſubſtit. q.321. nu.59. & ſeq.* 54
Sanleger. Ciuil. q.99. num.6. & ſeq.

Secunda, quia dicti filij nominantur vna cum filia-
bus, atque ita maſculi, & fœminæ, ibi, *ſi contingat filius* 55
ſeu filia, talis fratris, qui ſororem excluſit &c. Fuſar. de
ſubſtit. q.437. num. 58. cum allegatis.

Tertia, quia nominationi ſimul fratris, & ſororis
adiecta eſt vtraque dictio, *talis*, & quod eſt per fictionem
tale, non eſt propriè tale, vt ait, ac textualiter probat
Mantic. de Coniect. tit.12. num. 18. verſ. Cæterum quod 56
eſt per fictionem tale, lib.11. maximè cum altera dictio-
ne, *Qui*, vt eius perſona ſuppleri nequeat, & ſolus, &
ſpecialiter nomioatus intelligatur *Fuſar. de ſubſtit. q.485.* 57
num.68. Robl. d. cap.9. num.42. & 43. Sanleger. d. cap.99.
num.5. præcipue ne filius excludens, repræſentando fin-
gatur etiam Pater, & excluſa fingatur repræſentanti
ſoror.

Fortius prædicta proceduot, cum in præſenti ſtatu-
to, & caſu, conſiderari aliqua ratio agnatioois non poſ-
ſet, non ſolum, quia nollibi legitur, ſed quia ſtatotum 58
loqoitur de ſucceſſione, tam Paterna, quam Materna,
& tam Auiæ, quam Aui, & tameo vbi etiam de ſucceſ-
ſione Matris agitur, non poteſt conſiderari agnatio in- 59
quit *Rota cerans Ludouiſ. dec. 293. num. 17. à verſ. Nec*
poteſt, cum allegatis, & *Paulus Caſtr. conſ.91. à num.4.*
lib 2. Soccin. Sen conſ.1. num.15. verſ. quia patet lib.1. Dec.
conſ.302. num.6. verſ. Nec in iſto caſu, & conſ.589 num.6.
verſ. & quia in caſu iſto, *Peregr. conſ.106. num. 7. lib.2.*
Rim Sen. conſ.253. num.25. Gabr. conſ.15 num.38. proximo
verſ. tamen ratio conſtitutionis lib.1. Bero conſ.120. n.15. &
16. lib.2.

Vnde conſideratur, ad hoc, perſonas excluſas eſſe ex
ſexu, nuo ex agnatione, & in ſtatuto habitam fuiſſe ra-
tionem nudæ maſculinitatis, quæ viget in filijs ſororum,
oon autem agnationis, vt dixerunt, *Paulus Caſtr.* &
alij apud *Handed conſ.15 num.15. & à nu.29. lib.2. Mart.* 60
Medices deciſ.77. num.15. verſ. aut volumus, & num.21.
verſ. quatenus ad ſecundum, Rota tot. deciſ.463. præcipuè,
num.15. par.1. rec. maximè ponderando d. verba ſtatu-
taria, mulier, & deſcendentes ab ea per lineam fœmini-
nam, &c. Quæ non ſont ſuperflua, ſed operantur diſtin-
ctionem ſtatutariæ rationis, non agnationis contra co-
gnationem, ſed ſexus maſculini contra fœminioum filio-
rum prædictæ molieris, eorumq; deſcendentiom, prout
vnius perſooæ lineæ ſunt duæ *cap.3. & vltimo de conſan-*
guinit. & affinit, nempè maſculina, quæ incipit à ma- 61
ſculo, & fœminioa, quæ incipit à fœmina, *Fuſar. de ſub-* 62
ſtitutione, q.346. n.15. & 24. & 36. & 37. cum adnotatis à
deciſ.199. num.170. animaduertendum *p.8.* vnde oſten-
ditur in ſtatuto excludente ſolum fœminam, & deſcen-
dentes ab ea per lineam fœmininam, adeoque admitten- 63
te deſcendentes ab ea per lineam maſculinam, nullam
fuiſſe habitam ratiooem agnationis, ad *Rotam d. dec.463*
num.5. verſ. ex quo infertur, & in hoc ſtatuto exprimi,
quoque admiſſas deſcendentes mulieris per lineam ma-
ſculinam, quos arguebant admittendos filios ſororis, 64
Paul. Caſtr. Handed. & alij, vt ſopra. Sic enim omoia
cōducunt ad ſocceſſionem D. Victoriæ contra ipſius ex-
cluſionem, hoc ſanè caſu, non expræſſam, neque expri-
mendam, iuxta Ius Commune, non enim capitur, qui
Ius publicum ſequitur, *§. non capitur l. nihil* 116. *ff. de reg.* 65
iur. eoque fauorabilius, ne excludatur ſoror in ſucceſſio-
ne fratris à filijs alterius fratris, vbi non excluditur ab ip- 66
ſis alterius fratris filia in dictis *Deciſionibus* 290. & 291.
part.8.

Et ita vtraque &c.

R.P.D.

Digitized by Google

R. P. D. Taya.

Viterbien. Tranſactionis.

Luna 4. Iunij 1663.

A R G V M E N T V M.

In vim tranſactionis, poteſt recipi intereſſe, de pecunia, abſque labe vſuraria, ſicuti excluditur vſura, ſi dentur fructus, ex pecunia data cum auuiamento Negocij.

S V M M A R I V M.

Fructus ex conuentione poſſunt deberi.
2 *Teſtis mediator probat præludia contractus.*
3 *Maximè ſi concurrant coniectura.*
4 *In tranſactione non committitur vſura.*
5 *Fructus promiſſi etiam ex pecunia debentur, quando dantur cum pacto, vt recipiens renunciet &c.*
6 *Renunciatio negocij, & Apotheca admittit maximam compenſationem.*
7 *Officina, & Apotheca locari poteſt.*
8 *Auuiamentum negocij eſt valde æſtimabile.*
9 *In locatione non cadit vſura.*
10 *Vna pars indebita iuſtificat alteram debitam.*
11 *Læſio, vt annullet tranſactionem, debet eſſe longè vltrà dimidiam.*
12 *Aliud eſt contractum eſſe iniuſtum, aliud vſurarium*
13 *In legato, & donatione poteſt conueniri intereſſe.*
14 *Retinens pecuniam inueſtiendam tenetur ad intereſſe.*
15 *Maximè in pecunia pupilli.*
16 *Societas cum moderato lucro, ſaluo capitali eſt valida.*
17 *Lucrum negociorum eſt incertum.*
18 *Vſura in dubio excluditur.*
19 *Ideo debet concludenter probari.*

D E C I S I O C L X V I I I.

DOminicus, & Tullius Patrui, æſtimatis omnibus bonis, & mercibus, nominibuſque creditorum in ſcut. 7500. tertiam partem dd. bonorum, ad pecuniam reductam aſſignarunt Thomæ, & Gregorio nepotibus ſcut. 2500. partem ſoluere, cum Cęcilia in monaſterio, vel matrimonio collocaretur, & reliquum, cum dd. filij peruenient ad annum 25. & interim promiſerunt, pro fructibus recompenſationis ſoluere annua ſcuta 150. & ex altera parte dd. nepotes aſſignarunt patruis reliquas duas partes, iura, actiones, credita, & Capitalia, quoquo modo ſpectantia, & promiſerunt inuicem ſtare concordiæ, & tranſactioni, & diuiſioni, &c.

Solutis poſtea ſcut. 900. pro dote, monaſterio, Cæcilię Patrui decreuerunt dare ſcut. 10. m. computatis ſupradictis ſcut. 2500. Thomæ, & Gregorio, pro omni, & toto eo, quod, quauis de cauſa, & occaſione petere, & prætendere poſſent, computatis iam 1000. ſolutis, dimidium in termino vnius anni, & alterum dimidium, in termino alterius anni, ad effectum ſtabiliendi, ſeu negociandi, & interim ſoluere fructus compenſatiuos, ad rationem 5. pro 100. Gregorio verò ſoluere ſcut. 500. poſtquã cõpleuiſſet 25. annum, ad effectum reinueſtiendi, & negociandi, prout ipſi videretur. Quibus ſtantibus, dd. nepotes ceſſerunt patrui præſentibus, omnia iura ex quocumque capite, & ſuper bonis aduentitijs q. Pauli eorum patruis, ac iuribus, & negocijs, quibuſcumque ipſorum patruorum, creditiſque, & exactionibus quibuſcumque, contra quaſcumque perſonas, &c. vt inſuper conuenerunt, vt morientibus Thoma, & Gregorio abſque filijs legitimis, & naturalibus d. ſcuta 10000. redirent ad dd. Dominicum, & Tullium, eorumque filios, & ſucceſſores, libereque, per concordiam, & tranſactionem, & compoſitionem &c. Defuncto autem Gregorio ſine filiis, & deinde Thoma, relicto Paulo filio, & denique Paulo, relicta Tarquinia matre, & hærede petijt hæc ſcuta 4000. pro reſiduo ſcut. 10000. promiſſa, cum fructibus, & cum exciperet altera pars, fructus eſſe illicitos, & non ſoluendos, ſolutoſque compenſandos in ſorte, & exuperantes reſtituendos, variis ſententiis ſecutis, dd. huiuſmodi fructibus, approbatis, vti debitis, & reprobatis, vti indebitis, nouiſſima ſententia eoſdem vti licitos, & debitos approbauit, & hanc ſententiam, DD. confirmarunt, & quidem communi Doctorum fundamento; Quia, hi fructus petuntur præcipuò titulo tranſactionis, *Cod. quæ contentus innominatus, l. ſiue 28. Cod. de pact. & l. 7. in princ. ff eod.* 1
& ibi Bart. numer. 1. & pro omni, & toto eo, quod poſſet competere, præcipuè, ſtantibus verbis patruorum, *Diamoli queſti denari, perche altrimenti poſſono pretendere il terzo di tutta la robba, purche ſi quietino*, quæ cum referantur à teſte conciliatore tranſactionis, probant præludia contractus, *Farinacc. de teſt. qu.* 2
60. numer. 432 præſertim concurrentibus præſumptionibus pro eius debito, & magna eiuſdem veriſimilitudine *numer.* 438. in Tranſactione verò vſura non committitur, *Rota deciſ.* 490. *numer.* 3. *part.* 2. *& deciſ.* 516. 3
in fin. part. 3. *rec.* Et inſuper hic agitur de præſtatione 4
annuorum fructuum promiſſiorum à patruis relatiuè ad renunciationem faciendam à nepotibus; Vndè reſultat ex hoc innominata conuentio, quaſi vendo, vel trado, vt des, vel patior, vt des, aut alia conformitas vnius ad alium, quæ propriè non dicitur vſura, quia non eſt lucrum, ſed eſt quædam recompenſatio debita hinc inde *Bald. in l prima, Cod. de* 5
ſumm. Trinit numer. 33. *Mantic. de tacit. titulo* 18. *lib. vltimo numero* 8. *Rot. d. deciſione* 490. *numero* 4. *& deciſione* 540. *numer.* 1. *part.* 2. *rec. & deciſ.* 160. *num.* 6. *&* 7. *part.* 4. *tom.* 2. *rec.*

Et ſpecialis etiam ratio, præter ſupradictam generalem tranſactionis, concurrebat, in hoc caſu, quo fuit ceſſum, & renunciatum negocium, & Apotheca magni lucri, & magnæ æſtimationis, in ciuitate Viterbii, adeoque magnam compenſationem requirebat, quæ reduci debuit ad ſuam inſtantiam computata pecunia infructifera, cum rebus fructiferis, & conſideratis promiſcuè mercibus, & pecuniis per modum Taber- 6
næ, & negocii, *ad l cum tabernam* 34. *ff. de pignor. Rot. deciſ.* 516. *numer.* 6. *& deciſ.* 490. *numer.* 4. *& d. deciſ.* 540. *numer.* 11. *part.* 3. *rec.* ſicuti conſueuit, in praxi, obſeruari in contractu locationis, quo taberna E. G. Aromataria, & huiuſmodi etiam æſtimata locatur, vt apud *P. Dianam moral reſ. vlt. tract.* 8. *de contract part.* 7
prima cum alleg. Non obſtante *d. Megala*, apud illum, *& Cardinalis de Lug. de iuſt. & iur. diſput.* 29. *numer.* 85. *D. Zibell, de vſur. capit.* 8. *numer.* 9. *libr.* 3. cum agant de locatione Tabernæ, & medicamentorum, vti loci, & rerum conſumptibilium, non autem vti negotii, & vt vulgariter dicitur, *auuiamento*, vt *in* 8
deciſione ſupra alleg. & in contractu locationis, non cadit vſura, etiam ſi penſio non ſit iuſta, imò exceſſiua, præſertim, quando locationi nullum mutuum eſt admixtum, *Leonard. de vſur. quæſt.* 8. *numero* 25. 9
Millin. deciſione 380. *numero* 6. *Merlin. deciſ.* 161. *num.* 1. *& ſeqq.*

Adeoque ſupradictis fundamentis non obſtat, ſi fortè demonſtretur, quod fuerit ſoluta maior merces, aut præſtatio, pro aliquo corpore ſingulatim ſumpta, quia maior ſumma indebita, in vna parte, eſt debita in altera, & vna pars alteram iuſtificat, cum totum negocium promiſcuè accipiendum ſit, & auuiamentum, vt ſupra, etiam non

Digitized by Google

ampliùs, de vſura eſſet quæſtio, ſed valida, aut iniuſta
conuentione, in qua remedium reſciſſionis ex læſione cō-
peteret, quæ tamen in tranſactione enormiſſima, & lon-
11 gè vltrà dimidiam neceſſariò probanda eſt, *Rot.dec.*10 *&*
*num.*2.*& dec.*733.*num.*1.*& ſeqq num.*1.*diuerſ. & dec.*192.
num 12.*&* 13 *par.*8.*& dec.*470.*num* 9 *par.*9. Animaduer-
tendo, ne contractus, qui ſolum ſunt iniuſti, vſurarios vo-
cemus, terminoſque illos, nulla adhibita diſtinctione, con-
fundamus, vt inquit *Mareſc.var.reſ.*32.*ab initio lib.*2 *Leo-*
12 *tard.de vſur q.*7 *num* 6.*&* 34.
Præterea reſponſum eſt, quod etiam dato, quod à pa-
truis d. *ſumma ſcut.*10000. fuiſſet donata, & ipſo, quod fa-
cta fuit, ne poſſent nepotes d. ſummam donatam exige-
re benè potuit conueniri annua præſtatio licita, & nul-
latenus vſuraria, ſicuti in legato conueniri poteſt, quod
13 donatio eſt, *inſtit de leg.in princ* ad celebre *Surd. conſil.* 23.
præcipuè *num* 7 *& de alim priuil.*29.*num.*6.*tit* 8. *Lup. de*
vſur.com 1.*nu.*73 *Cenc.de cenſ.quæſt* 34.*num.*3. *&* 28. *Leo-*
tard de vſur quæſt. 8.*num.*23.& in puncto donationis, &
huiuſmodi annuæ præſtationis, *Rot.poſt* 2 *vol.conſ Fari-*
*nacc.dec.*321.*num.* 2. *&* 3.
Et benè ratiocinando, viſum eſt, nos verſari *in cap. pe-*
nult. de donat.int.vir & vxor.& patruos vti mercatores re-
tinuiſſe apud ſe promiſſam pecuniam, & de parte honeſti
14 lucri nepotes viuere poſſent, *ad cap penult cum* ibi notatis,
præcipuè *à Barboſ.num.*7.*Rot.dec* 304. *numer.* 2. *& deciſ.*
556.*num.*1.*par* 2.*rec* Præcipuè, cum nepotes aut pupilli,
15 aut minores eſſent *Bonacin.de reſt. & contract. diſp.* 3. *quæſt.*
3 *punct.*11.*num.*3.
Id quod redigendum videtur ad ſocietatem trium con-
tractuum, nempè ſocietatis initæ ſortis, ſeu Capitalis ſalui,
& certi moderati lucri approbatam, abſque vlla difficul-
tate Romæ, & paſſim in alijs per totam Italiam, *Scacc. de*
16 *comm.& camp* § 3 *gloſſ.*3 *num.*36 *Mareſcott.var reſol.*132.
*num.*21.*lib* 2.*Bonacc.de reſt & contract.d.punct.*11.*numer.*2.
cum alijs apud *Leotard de vſur quæſt.*31.*num.* 13. *& ſeqq.*
*Dian.reſol.*30.*tract.*8 *de contract par.*1.*Card.de Lug.de Iuſt.*
*diſp.*30 *num* 40. quæ omnia procedunt etiamſi dd. contra-
ctus celebrentur tacitè, & intentione implicita. *Mareſcott.*
*reſol.*132.*numer.*21.*& poſt Nauarr* & alios *Bonacc.d.punct.*
11.*numer.*2. *Dian.d.reſol.*30. *Cardinalis de Lug. diſput.* 30.
numer 47.
Non obſtantibus in huiuſmodi contractibus diuerſis
euentibus, ex aduerſo quoque euentuum probationibus.
Quia, cum hi omninò incerti ſint, *ad l. ſi ea pactione* 14.
& ibi gloſſ. vlt.& l.ſi ea lege 17 *C.de vſur* ratione incertitu-
17 dinis poteſt aliquid certum donatum iuſtè peti, vt ibi no-
tatur, *Bald Nou.conſ.*548.*numer.*16 *&* 17.*Surd. conſ.*162.
*num.*34 *Caball.conſ.*86.*num* 28.*lib.*2.*Rot.cor. Gregor. deciſ.*
126 *num* 6.
Et irruit generalis præſumptio, quæ ſtat pro iuſtitia,
& validitate contractus, excluſiua fœnoris; ideoque pa-
18 truis incumbit onus probandi contractum fœneratitium,
& nullo titulo poſſe defendi, imò ampliùs, quod ſit ve-
rum mutuum, vel palliatum, ad doctrinam *Abbat ad*
19 *Rubr.de vſur.num.*2. & celebre votum *Pamient.Ba-*
*ſil S Petri poſt dec.*160. & ipſam deciſ. *nu.*4.*tom.*
2.*part.*4.*rec.* & maximè, quod patrui ſe
fundant, quod fructus fuerint inde-
biti, & indebitè ſoluti, quoque
eſt concludenter proban-
dum, *Rot.cor.Buratt.*
*dec.*10.*nu.* 2 *&*
ſeqq cum
alleg
Et ita vtraque
parte
&c.

Emin. D. Card. Cerro.

Bononien. Domus.

Ven. 1. *Iulij* 1661.

ARGVMENTVM.

Contractus emptionis, & venditionis, initus per apocam priuatam, eſt perfectus, etiam ſi deſuper reſeruatur pactum conficiendi publicum inſtrumentum; Et ideo ante confectionem d. inſtrumenti non eſt locus pœnitentiæ.

SVMMARIVM.

1 *Apoca obligatione Camerali munita habet paratam executionem.*
2 *Cōtractus quādo eſt imperfectus partes poſſūt pænitere.*
3 *Emptor recedens a contractu recuperat pretium ſolutū.*
4 *Reſeruatio faciendi inſtrumentum ſuper apoca priuata, non tollit perfectionem actus in apoca contenti.*
5 *Maximè ſi non ſit clauſula reſolutiua, in caſu non facti inſtrumenti.*
6 *Emptio, & venditio eſt perfecta etiā ſine rei traditione.*
7 *In contractu nominato ob non adimplementum, datur actio ad adimplementum, ſed non ad reſciſſionem.*
8 *Emptor ob non traditam rem liberam agit ad reſtitutionem pretij.*
9 *Bona ablata pro dote ex fideicommiſſo in illud non redeunt.*
10 *Dos exceſſiua non detrahitur de fideicommiſſo.*
11 *Res in dubio non præſumitur exceſſiua.*
12 *Emptor niſi iam fuerit mota lis ſuper euictione tenetur ſoluere pretium.*

DECISIO CLXIX.

PEtebat Aldobrandus reſciſſionem contractus venditionis domus, inter ipſum, & Pauiam venditorem, per apocam initum ſub die 5. *Februarij* 1656. & ideò prętendebat eſſe locum reſtitutioni lib. 3000 d. Pauiæ ſolutarum, ad computum pretij, vna cum damnis, & intereſſe; Venditor verò è contra petebat relaxari mandatum pro reſiduo pretij, vſque ad lib. 8000. in eadem apoca cōuenti, vndè dubitaui, an ſit relaxandum mandatum pro reſiduo pretij, ad fauorem Pauiæ, ſeu pro reſtitutione ſoluti ad fauorem Aldobrandi, & reſponſum fuit mandatum eſſe relaxandum pro reſiduo pretij.

Paula enim pro illius conſecutione, habet intentionem
fundatam ex apoca, à partibus conſcripta, & trino teſte
munita, quæ cùm contineat obligationem Cameralem,
paratam habet executionem, iuxta doctrinam, *Ang.in l.*
4.§.*condemnatum numer.*4.*ff.de re iudic ſemper à Rota re-*
ceptam. 1
Ad effugiendam verò ſolutionem principaliter oppo-
nebatur pro parte emptoris, quod contractus venditio-
nis remanſerit imperfectus, dum partes reſeruarunt con-
fectionem inſtrumenti publici; Ideoque ante perfectionē
contractos fuerit locus pęnitentię, ita vt emptor non te- 2
neatur ad ſolutionem pretij, ſed potius recuperare poſſit
iam ſolutum, vt in *Anconitana prætenſa venditionis* 14. *Iu-*
nij 1655. *cor Bichio*, § *ſecundò quia.* 3
Sed obiectum remouetur ex eo, quod pactum confi-
ciendi inſtrumentum non reſpicit perfectionem contra-
ctus, dū ille iam per apocam erat perfectus, & inſtrumen-
tum deſuper celebratum in ſubſtantia non debebat eſ-
ſe diuerſum, ſed cum eiſdem pactis, & conditionibus, in
apoca contentis, quod manifeſtè demonſtrat ſibi partes
voluiſſe reſeruari inſtrumenti confectionem, non ad per- 4
ficiendum actum, ſed tantùm ad maiorem probationem,
iuxta *gloſſ. cōmuniter receptā in l contractus, verb. in ſcriptis,*
verſ. ſecus ſi à prin.C.de fid.inſtr. Mant de tacit.lib. 1.*tit.* 10.
num.

Digitized by Google

*num.7.verſ.ſed diuerſam Burſatt.conſ.*100.*num.*16.*Grat.*
qui multos congerit, *cap.*842. *numero* 20. *& dixit Rot.*
*deciſ.*517 *num.*1.*& deciſ.*721.*per tot.par.*1.*diuerſ.& deciſ.*
352.*num.*3.*par.*9.*rec.*

Maximè, quia partes non appoſuerunt aliquã clao-
ſulam reſolutiuam, nempe, quod alias Apoca oullius eſ-
ſet momenti, imò potiùs voluerunt, quod interim habe-
ret vim publici inſtrumenti, vt benè aduertit *Burſ. d.*
5 *conſ.*100. *numero* 18. *& ſeqq Mantic.de tac.dict.lib.*1.*tit.*
10.*num.*7.*verſ.ſed diuerſam, & coram Buratt. deciſ.*898.
*num.*7.

Quod autem domus non fuerit emptori tradita, cum
reperiretur alteri locata, oon arguit imperfectionẽ con-
tractus, nempè ex hoc agi poteſt ad illius reſciſſionem,
6 etenim, per ſolutionem lib.3000. ab emptore factam in
computum pretij, vel conoincitor perfecta venditio,
vel ſaltem, cum verſemor in cootractu nominato, & re
7 non integra, remaoet dumtaxat emptori actio pro tra-
ditione, & adimplemento, non autem recedendi à con-
tractu, *ad tex.in l.non idcirco.Cod.de contrah.empt.Rot.cor.*
*Gregor.deciſ.*130.*n* 3. *& in rec.dec.*616.*n.*11.*par.*5.*& dec.*
183.*num.*18.*par.*9.

Non obſtat, quod domus controuerſa fuerit ſubiecta
fideicommiſſo, inſtituto à Laurentio de Turre, & ideò
prætendat emptor retinere pretiom, vel agere ad reſciſ-
8 ſionem, ex quo ſibi tradita noo fuerat res libera; Quia,
cum d. domus fuerit data in dotem Iuliæ, filiæ eiuſdem
Laurentij, quæ oopſit Paulæ, exiuit de fideicommiſſo, &
remaoſit libera, ac ſi illi nunquam fuiſſet ſubiecta, *l. mu-*
9 *lier,§.cum proponeretur, ff. ad Trebell. Gabr.conſ.*111.*n.*7.
*& ſeqq lib.*2.*Rot deciſ.*312.*num.*26.*par.*6. *& dec.*209 *n.*2.
*par.*1 *rec.*

Demùm non obſtat, qood dos Iuliæ conſtitota in
ſumma lib.9255. inſpecta qualitate perſonarum, &
10 patrimonij, fuerit exceſſiua, & ideò emptor poſſit mo-
leſtari à vocatis.

Quia, vel talis exceſſus non iuſtificatur in facto, & re-
11 gulariter ille oon præſomitur, niſi probetur, vel ſaltem
emptor eſt ſecurus, reſpectu domus, quæ certè non ex-
cedit dotem coogruam, com valor eius lib.5255. oon
aſcendat ad dotem ſororis collocatæ io Monaſterio; at-
tamen viſom fuit Dominis, illi ſufficienter prouiſum,
mediante cautione, vel iouestimento, maximè, cum aga-
tur de fideicommiſſo conditionali, nondum purificato,
ſuper quo adhoc nulla mota fuit lis, vel controuerſia;
12 Ideoque hoc modo, non poteſt emptor pretij ſolutionem
effugere, *l. ſi poſt perfectam, Cod de euict. Mangil. de*
*euict.*985.*nu.*1.*Rot.deciſ.*281.*num* 32.*par.*2. *diuer.& cor.*
*Caualer.deciſ.*602. *per tot.*

Et ita vtraque &c.

Bo: Me: Veroſpio.

Aſſiſien. Donationis.

Ven. 10. *Februarij* 1662.

ARGVMENTVM.

Donatio facta, caſu, quo aliquis non diuidat, non purificatur, quando fit diuiſio, ex præcepto Principis. Et quando pactom de non diuidendo ſubſtineatur ad vitam paciſceotium.

SVMMARIVM.

1 *Auctoritas Principis exceptuata cenſetur, in quolibet contractu etiam iurato.*
2 *Præceptum Principis à pæna excuſat.*
3 *Diuiſio fieri poteſt non obſtante pacto in contrarium, quoties aliquis ſocius eſt rixoſus.*
4 *Pactum, de non diuidendo, in perpetuum, eſt nullum.*
5 *Ex hoc liberum arbitrium impeditur.*
6 *Etiam ſi eſſet iuramento firmatum.*
7 *Limita ad vitam paciſcentium.*
8 *Dictio*, nunquam *omne futurum tempus includit.*
9 *Conuentio de nunquam diuidendo rem communem non valet.*
10 *Quando pactum, de non diuidendo, ſubſtineatur ad vitam.*
11 *Dictio*, nuoquam *non excedit vitam partium.*
12 *Actor tenetur probare ſuam intentionem.*

DECISIO CLXX.

SCuta 500. Ignatio, ac Franciſco, ex Germano fratre
nepotibus, nec non Raphaelæ ipſorum matri, ſe fore
elargitum, de anno 1608. Vanoola promiſerat, io caſu,
quo ad diuiſionem bonorum communium eos prouoca-
ret, poſt eius Vannolæ deceſſum, Ignatius, ex diuiſione
anni 1621. perhabita, contendens donationis caſum eue-
oiſſe, dobium idcircò hodiè propoſui, an debeat ipſi do-
oatio ſuffragari: à Dominis reſolutum negatiuè.

Siquidem à Gubernatore Ciuitatis Aſſiſij dignoſcitur
inſtituta diuiſio, in vim literarũ Sacræ Conſultæ, ad in-
ſtantiam Socrus Vannolæ, eidem Gubernatori præci-
pientis, vt ſcandalis, ex communione, de facili, contin-
gentibus occurreret, adeoque Vannola, vel ipſius hæres,
pro ſolutione ſcutorum 500. compelli non valet, dum in
caſu diuiſionis, dumtaxat per eum petitæ, ea coosigna-
re promiſit, non autem, quoties eidem à principe deman-
data foret, cuius auctoritas à ſubditis ſeruanda. io quoli-
bet cootractu. ſeu conuentione, licet iuramento munita,
ſemper excepta cenſetur, iuxtà *tex.in c.uenientes* 19. *verſ.*
mandamus de iureiur.notat gloſſ in c. quæ contra mores di- 1
*ſtinct.*8.*in verb. & eſt hic ad fin.& in c. petitio veſtra* 31.*in*
verb.declaramus ad med. de iureiur. Iaſ. in l. ſi quis maior
num. 19. *&* 20 *C.de tranſact.* vbi in ſpecie firmat ſupe-
rioris iuſſom, à pæna excuſare, *Aymon conſ.*233. *num.* 1.
*in fin & num.*2. *Menocch conſ.*107.*num.*64. *Add.ad Guid.* 2
*Pap.quæſt.*194 *in princ.Gramat deciſ.*12.*nu.*16. *Seraph. de*
*priuil.iuram.priuil.*145.*num.*3. dum maxime diuiſio hæc
ad remouenda ſcandala, diſſenſionom, & rixarum in-
ter eos exortarum, ea demandata fuit, iuſtam præbentia
diuideodi rationem, pacto oon obſtante in contrarium,
quod regulariter oon obtioet locum, quoties ſocius mo-
leſtus, & rixoſus euadat, vt notat *Bartol.in l. ſi conueniens*
14.*num.*2.*ff.pro ſocio, Salyc in l iubemus nulli* 14.*num.*2.
C.de ſacroſ.Eccleſ.Socc. Iun. conſ 79 *num* 3.*lib.* 1. *Alex.* 3
*conſ.*18.*num.*3.*lib.*2. *Gutier de iuram.par.*1.*cap.*58.*num.*
11. *in fin. Add. ad Seraph de priuil.iuram.priuil.* 58. *nu-*
*mer.*6.

Aliqui præterea ex DD. animaduertebant pactum, de
non diuidendo rem communem temporis perpetuitate
conceptum à iure improbari, *iux.tex in l. in hac iudicium*
14.*§ ſi conueniat ff. de com.diuid. Roman. conſ.*13.*num.*2. 4
vbi eam rationem potiſſimè conſiderat, quod, ex hoc, li-
berom arbitrium poſſet impediri, *Gutier.de iuram par.*1.
*cap.*58.*num.*2. *Simonett. de decret.lib.*2.*tit.*4.*num.*2. *Rot.* 5
*deciſ.*96.*num* 14. *cum ſeqq.coram Eminentiſs. Ottbob* li-
cet iuramento munitum exiſteret, vt tradit, in ſpecie
*Alexand conſ.*18.*numer.*1.*lib.*2.*Gail.practic. obſeruat.* 6
*lib.*2. *obſeruat.* 24. *numero* 7. *Michalor. de fratribus*
*cap.*37 *num* 18. vbi atteſtatur, de commoni, à qua durum
eſſet, in praxi recedere, vt in terminis ſocietatis dixit *Rot.*
in Bononien. Pilarum 11. *Martij* 1661.*coram Eminentiſs.*
Celſo, qoicquid dicendũ foret, ſi, ad paciſceutium vitam 7
foret ioterdicta diuiſio, tonc, enim pactum debet obſer-
uaotia retineri, *ad tex in l.*1 *& l.ſi fratres §.idem reſpon-*
detur ff.pro ſocio Florian. de S. Petro in add. l. in hoc ſe-
*cundum §.ſi conueniat num.*3.*ff.com diuid. Alex conſ.*
59.*num.* 9. *lib.* 5. *Roland conſ.*84 *num.* 10. *vol.* 1. *Clar.*
*in §. teſtamentum quæſt.*67.*num.*2. *Fuſar.de ſubſtit. quæſt.*
707.*num.* 4. *Gratian. cap.* 901. *numero* 1. *Theſaur. deciſ.*
142.*num.*5.

Digitized by Google

Perpetuitatem verò in proprio caſu deducebant, ex
verbis, in inſtrumento appoſitis, quod nunquam poſſit
prouocare ad diuiſionem Raphaelem cognatum, & ne-
potes; dictio quippe *nunquam*, omne futurum tempus
8 includit, ac caſus quoſcumque comprænendit, *ad tex. in
l.7.§. ſi quis vero, ibique gloſſ. in verb. nunquam, C. de poſtul.
Ayman. conſ. 264. nu. 6. Caphal. conſ. 171 num. 15. lib. 2. Rot.
in Romana reſidui dotis 11. Decẽbris 1658. in §. gratis au-
tem coram Reuerendiſs. D. meo Decano*, & notat in his
terminis. *Alex. conſ. 18. nu. 5.* vbi quod contentio, de nun-
9 quam diuidendo rem communem non valet, *Tiraquell.
de iur. Primog. q. 78. nu. 1. verſ. nam pactum*.

Adductæ vero in contrarium auctorum auctoritates,
hac videntur diſtinctione poſſe conciliari, aut enim con-
uentio, de non diuidendo, abſque vlla præfinitione tem-
poris concepta legitur, & tunc eadem ad paciſcentium
vitam ſubſtineatur, aut verba deſignantia perpetuitatẽ
10 includit, & tunc omninò improbatur à Iure, *Clar. in §.
teſtamentum q. 67. nu. 2. Fuſar. de ſubſtit. q. 707. nu. 4. & 19.
ad fin.* & comprobat expreſsè *tex. in his vltimis verb. ſi
conueniat nè omninò diuiſio fiat huiuſmodi pactum nullas
uires habere manifeſtum eſt*.

Alij verò in ſententiam omninò contrariam ex eo
potiſſimè inclinarunt, quod tractatur, de conuentione
perſonali, quæ poſt obitum Vannolæ expirauit, licet
dictio *nunquam*, fuerit ſuperaddita, cum ea promitten-
11 tis vitam in proprio caſu, non egrediatur, vt tradunt in
ſpecie *Dec. conſ. 265. ante nu. 1. verſ. his tamen non obſtanti-
bus, Roland. conſ. 64. num. 11. & 12 lib. 1. Rum. conſ. 135. nu.
6. & 7. lib. 2. Grat. conſ. 66. num. 14. lib. 2. Gratian. cap. 905.
num. 5. & 6.*

Adeoque DD. hoc prætermiſſo articulo cenſuerunt
donationem, exinde non ſuffragari, quod Vannola, ad
diuiſionem prouocaſſe, nullatenus comprobatur, & ta-
men, vti fundamentum propriæ intentionis, hoc Igna-
12 tius debuiſſet concludenter edocere, *iuxta tex. in l. a. ff.
de probat. Dec. conſ. 605. & 667. verobique nu. 3. Rot. deciſ.
409. num. 6. par. 4. recent.*

Bo: Me: Veroſpio.

Bononien. Fideicommiſſi.

5. *Martij* 1660.

A R G V M E N T V M.

Inſtrumentum interpretationem recipit à Capitulis, anteà inter partes initis; Vnde, ſi in illis concipiatur remiſſio fideicommiſſi, habita inter diuidentes, & tranſigentes, tunc per inſtrumentum deſuper emanatum arguetur d. remiſſio.

S V M M A R I V M.

1 *Promiſſio non inferendi moleſtias, ſuper fideicommiſſo arguit eius remiſſionem.*
2 *Facultas alienandi fideicommiſſum data in diuiſione arguit remiſſionem.*
3 *Dictio* non vnquam *includit omne tempus & caſum.*
4 *Per Inſtrumentum non receditur à Capitulis, anteà factis.*
5 *Maximè ſi inſtrumentum habeat relationem ad illa.*
6 *Ius delatum non venit appellatione iuris futuri.*
7 *Per diuiſionem cenſetur remiſſum Ius fideicommiſſi delatum.*
8 *In contractibus mens contrahentium magis attenditur, quam verba.*
9 *Teſtis mediator probat pluſquam ſemiplenè.*
10 *Dictio* vltra. *porrigitur ad caſus non expreſſos.*
11 *Poſitũ in inſtrumento non mutat ſubſtantiã Capitulorũ.*
12 *Inſtrumẽtũ dubiũ declaratur à teſtibus inſtrumẽtarijs.*
13 *Vnicus teſtis declarat actum dubium.*
14 *Teſtis de auditu facit adminiculum.*
15 *Remiſſio fideicommiſſi in diuiſione inducitur ex coniecturis.*
16 *Teſtis inſtrumentarius facile reprobat inſtrumentum.*
17 *Clauſula* ad habendum *dat facultatem alienandi.*
18 *Inter diuidentes æqualitas eſt ſeruanda.*

D E C I S I O C L X X I.

TRibus huius Sacri Tribunalis ſententijs, Comiti Io:
decreta fuerat immiſſio in bonis, conditionali fidei-
commiſſo, per Iacobũ, ac fratres de Populis Inſtituto, ſub-
iectis. Qua deinde cauſa ex reſcripto ſignaturæ, cũ clau-
ſula abſq; præiudicio trium conformium, mihi cõmiſſa,
poſt expeditam, ab hæredibus Franciſci, remiſſoriam, nec
non probationes in partibus ſuper controuerſi fideicom-
miſſi remiſſione, peractas; dubium hodiè propoſui, an
illud foret, in trãſactione remiſſum, affirmatiuè reſolutũ.

Siquidem in Capitulis, ad quorum normam tranſa-
ctionis inſtrumentum adſtipulari debuerat, Io: Iura fi-
deicommiſſi, ſub his verbis ſibi præſeruaſſe dignoſcitur.
*E s'habbi per eſpreſſa, ogni riſerba delle ſue ragioni di fede
commiſſi, e queſto però ſolamente contro à terzi, e non mai
contro il Sig. Co: Franceſco, ò ſuoi heredi, e ſucceſſori.* Qui
verborum ſanè contextus ſuadet bona in diuiſione, Fran-
ciſco delata, ac quocumque fideicommiſſi etiam purifi-
candi vinculo, euaſiſſe immunia; alias enim promiſſio
Io: non inferendi Franciſci hæredibus moleſtias, prorſus
fruſtatoria euaderet, ſi per illius obitum, ſine filijs, diuiſa
bona ad eundemmet Io: deuoluenda forent, vt arguit, in
puncto, *Rum. conſ. 133. n. 13. verſ. tertio*, & hæc concluſio,
& nu. 14. lib. 2. Peregr. conſ. 52. nu 25. lib 3. & in terminis, 1
quod in facultate diuidentibus attributa, nec non ipſorũ
hæredibus ſuper bonorum alienatione, remiſſio fideicõ-
miſſi cenſeatur inducta, nulla licet diuidẽtium alienatio
proceſſerit, tradunt *Crot. in l. qui Roma §. duo fratres ff. de* 2
*verb. oblig. Pariſ. conſ. 71. n. 15. & per tot. lib. 3. Pereg. de fideic.
art. 52. nu. 42. & 44. verſ. Alexandro tamen Giouagn. reſp.
110. n. 17 lib. 1. Fuſar. de ſubſtit. q. 593. n. 31. Rot. in Bononien.
fideic. de Vizzanis 15. Iunij 1643. §. aduertendo præſertim
cor. Bicbio*, dictione illa, *& non vnquam*, potiſſimè perſpe- 3
cta, caſum omnem, & quodcumque futurum tempus in-
cludere per apta, *ad tex. in l. promidendi 7. §. ſi quis vero, ibi-
que gloſſ. notat in verbo nunquam, C. de poſtul. Aym. conſ.
264. nu. 6. Caphal. conſ. 171. n. 15 lib. 2. Rot. in Romana reſi-
dui dotis 15. Decembris 1658. §. gratis autem coram Reue-
rendiſs. Decano.* & notant, in his terminis, *Soc. Iun. conſil.
116. num. 51 & 52. & 60 verſ. quæ concluſio lib. 1. Honded.
conſ. 53. num. 25. lib. 1. Rot. in Caſenaten. emphyt. 15. Martij
1652. § præterea coram Reuerendiſs. Papien.*

Hinc obeſſe non poterit præſeruatio, quoad iura puri-
ficanda, in tranſactionis Inſtrumento adiecta, in caſu, quo
ex tranſigentibus alter, abſque filijs fideicommiſſi capa-
cibus obire contigerit; Tali quippe præſeruatione fidei-
commiſſum controuerſum nullatenus valet intendi, vel
quia eſſet penitus abrogatiua conuentionis, in Capitulis 4
appoſitæ, à quibus non præſumitur receſſum, dum con-
fectio inſtrumẽti, in ipſorum executionem, nec non. cum
expreſſa relatione, ad eademmet Capitula. ibidem inſer-
ta proceſſit, vt notat *Surd. deciſ. 71. num. 8 & 9. Rot. coram* 5
*Merlin. dec. 586. n. 7. & 8. & dec. 608. n. 17. cum ſeqq. Add.
ad deciſ. Gregor. 168. nu. 8. propè finem*; Vel quia illud, tan-
quam tunc temporis ad fauorem Io: dumtaxat, apertum,
ſub appellatione Iuris futuri comprænendi nequibat, 6
ſcientia purificationis fideicommiſſi in ea potiſſimè con-
currente, cuius virtute Ius, ſuper bonis diuiſum, ſibi dela-
tum præſumitur remiſiſſe, vt aduertit *Caſtr. in l. qui Ro-* 7
*ma, §. duo fratres n. 5. ante finem verſ. ſed ſi fideicommiſſum
eſſet purum*, ibique notat etiam *Alex. num. 27. verſ. vnde
mihi magis placet, ff. de verb. oblig. idemmet Alex. conſ. 100
num. 11. lib. 7. Rum. conſ. 139. num. 6. & 7. lib. 2. Menocch. de
præſumpt. lib. 3 præſ. 114. num. 3. Peregr. de fideicom. art. 52.
num. 19. & 65.*

Nec

Digitized by Google

Nec vrget, quod in dependentibus à contrahentiũ vo-
luotate, eorondem mens potiùs, quàm veritas ipſa inſpi-
ciatur, perinde, ac ſi ad hunc effectum ſatis eſſe cenſea-
tur, quod Franciſcus in partem fideicommiſſi fuerit, de
facto receptus, vt ponderat deciſio in cauſa edita 16.
8 *Aprilis 1649. § nec dicatur, & 26. Martij 1650. §. nec
poteſt coram Emin Celſo.*

Siquidem bonorum fideicommiſſi deciſio, non fuit
principaliter, ex eo effectum ſortita, quod dubitari con-
tingeret; an Franciſcus foret, in eo incluſus, poſtquam ip-
ſius excluſio tanquam legitimati, claris omoiod verbis
legitur concepta; ſed exinde proceſſit, quod idem Frao-
ciſcus, è conuerſo, vltra detractiones, in bonis fideicom-
miſſarijs, prætenſas, bona ingeotis valoris in diuiſione
admiſit, propria ſcilicet, nec non ea, ex Iacobi hæreditate
delata, & Comitiſſæ Gentilis, quorom ex teſtamento, he-
res voiuerſalis euaſerat, Io: nepoti dumtaxat relicta legi-
tima, prout ex teſtis mediatoris depoſitione conuincı-
tur, cui debet pluſquàm ſemiplenè deferri, vt notat *Ay-*
9 *man. conſ. 178. nu. 7. Rot. coram Cæſar. de Graſſ. dec. 2. in fin.
de empt. & vend. Mant. dec. 6. nu. 10. & dec. 113. nu. 1. p. 5.
rec.* cum alijs *in Romana pecuniaria 9. Iunij 1656. §. quæ
ſanè propter finem, coram Me.*

Neque obſtare viſum fuit, quod vltrà conueota, io
Capitulis, diuidentes in inſtrumeoto declarauerint, ad
alias velle pactiones deuenire, licet eoim dictio illa, *vltra,*
10 diſpoſitionem, ad caſus antea non expreſſos, porrigere
videatur, vt dixit *Rot. in dec. edita 14. Maij 1655. §. non
obſtat cor. Reuerendiſs Decano;* Capitulorum tamen ſub-
ſtantiam includit, & omninò præſeruat, ioxta Doctri-
11 nam *Bars. l qui ita 4. n. 2. ff. de dot. præleg. Oſaſch. deciſ. 51.
num. 1. & 15. Surd. deciſ. 285. num. 9. Rot. coram Buratt.
deciſ. 797. num. 5.*

Præterea, ex his ſaltem verba inſtrumenti dubietatem
videntur iouuere, & conſequenter ea ex depoſitiooe Ga-
leatij Coſtæ teſtis inſtrumeotarij, debent declarationem
aſſumere, concludentis olmirum Iura fideicommiſſi à
12 diuidentibus, tum ante, tùm in ipſo editæ tranſactionis
actu, aduerſus extraneas perſonas dumtaxat præſeruata
extitiſſe, non autem contra ſemetipſos, quorum reſpe-
ctu, diuiſa bona, à quolibet vioculo fideicommiſſi puri-
ficati, ſeu purificandi, prorſus immunia redacta fuere.
Quoties enim de ooua diſpoſitione inducenda non agi-
tur, ſed de declaratione dumtaxat actus dubij, vnius
etiam depoſitio ſoffragatur, vt traduot *Alex. conſil. 75.*
13 *num. 14. lib. 5. Simon de Prat. conſ 67. num. 12. Gabriel. 51.
num. 8 lib 2. Rot. in Romana, ſeu Auximana donationis
9. Decembris 1641. §. excluſa igitur, coram Peutingerio, &
in Anemonen. legitima 8. Iunij 1657. §. tum quia, quando
ante finem, coram R.P.D. Priolo;* dum aliorum diſpoſi-
tiones teſtium maximè concurruot, qui licèt de aoditu
14 à Bartholomæo, altero teſte, inſtrumentario, nec non ab
ipſomet Franciſco Ioanne, præſente deponant, pro ad-
miniculo tamen in propoſito caſu, deſeruiunt, quæ præ-
ſumptiones, & coniecturæ ſolent admitti, *Natt. conſ. 363.*
15 *num. 13 Honded conſ. 51 nu. 74 lib. 2. Rot. in d. Anemonen.
legitima, coram R.P.D. Priolo.*

Eoque faciliùs cenſueruot Domini declaratiooem Co-
ſtæ fore admittendam, quod teſtis inſtromentarius re-
gulariter pro reprobando inſtrumeoto ſofficiens quo-
16 que reputatur, vt tradit *Natt. conſ. 95. nu 1. Honded. conſ.
99. num. 1. & 27. cum ſeq. lib. 2. Rot. deciſ. 251. num 2. part. 1.
rec. & in d. Auximana, cor. R.P.D. Peutingerio.*

Quibus denique accedit clauſula, ad habendom, tom
io tranſactionis inſtrumento, tum io altero dioiſionis
ioſerta, ac extenſa ad normam formularij Booonien.
quod liberam defert dioideotibus, ac eorum hæredibus
alienandi facultatem, vt in terminis dixit *Rot. in Bonon.*
17 *fideic. de Vſparis 15. Ianuarij 1644. § iterum Domini, cum
ſeqq. coram Biebio,* tum etiam inæqualitas diuiſionis, quę
alias exiodè reſultaret, quod Franciſcus booa propria li-
bera valoris librarum 248. m. diuideoda curauit, & to-
tam eius ferè portionem in fideicommiſſarijs bonis ipſe
recepit, vt pooderant *Decian. conſ. 2. num. 86. verſ. ſed non
modo æqualitas lib. 2. Bero conſ. 70. nu. 49 lib. 1. Buratt conſ.* 18
173. num. 34. & ſeqq. lib. 2.

Bo: Me: Veroſpio.

Booonien. Fideicommiſſi.

Lunæ 11. Februarij 1664.

ARGVMENTVM.

Remiſſio, & renonciatio fideicommiſſi, iam purifi-
cati, ex quibus indocatur in diuiſiooe, & tranſactio-
ne, ſuper eo, facta. Capitula, quando ſunt diuerſa
ab inſtrumento, ſuper illis celebrato, an illis, vel
ioſtrumento ſtetur.

SVMMARIVM.

1 *Capitula inſtrumenti denotãt mentem contrahentium.*
2 *Fideicommiſſum purificatum ſcienter diuidens, renun-
ciat omni iuri fideicommiſſi.*
3 *Preſeruatio iurium, quoad tertium, inducit remiſſio-
nem ad fauorem contrahentis.*
4 *Dictio,* e oon mai, *habet locum in perpetuum.*
5 *Hæredum nomine veniunt ſolum illi ſanguinis, in ma-
teria non tranſitoria ad extraneos.*
6 *Renunciatio fideicommiſſi iam purificati inducitur ex
diuiſione, quando ille ad cuius fauorem fit remiſſio dat
bona æquiualentia. & diuidens eſt extraneus.*
7 *Aequalitas inter diuidentes ſeruari debet.*
8 *Ad æqualitatem ſeruandam inducitur remiſſio fidei-
commiſſi.*
9 *Hæredum nomine veniunt omnes etiam extranei.*
10 *Addito præcipuè verbo,* quorumcumque.
11 *Dictio,* fortaſsè, *inducit dubietatem.*
12 *Talis dictio eſt inefficax contra verba clara & aperta.*
13 *Reſeruatio non porrigitur ad ius, in eodem inſtrumento
remiſſum.*
14 *Dictio.* vltra, *extendit diſpoſitionem ad caſus non ex-
preſſos.*
15 *Dictio,* vltra, *non immutat ſubſtantiam præcedentis
diſpoſitionis.*
16 *Imo illam expreſſè præſeruat.*
17 *Per inſtrumentum non ſolet recedi à Capitulis priùs fa-
ctis.*
18 *Capitula ſi diſcordent ab inſtrumento, ipſis potiùs ſtatur,
quam inſtrumento.*
19 *Quælibet interpretatio ſumitur, ne inſtrumentum ſit di-
uerſum à Capitulis.*
20 *Teſtis vnicus ſufficit pro declaratione actus dubij.*
21 *Præſertim ſi adſint alij teſtes de auditu.*
22 *Defectus inhabilitatis teſtium ſuppletur à numero.*
23 *Arbitri, vbi plures eliguntur, omnes in laudo debent
conuenire.*
24 *Niſi alter malitiosè diſtulerit conuenire.*

DECISIO CLXXII.

ITerùm DD. cenſuerunt remiſſionem fideicommiſſi,
ex teoore Capitulorum, poſſe deſomi, in quorum
executionem, Inſtrumeotom editum fuit; dum eoim 1
ibi Comes Io: bona fideicommiſſi, in ſui fauorem, dum-
taxat, aperti, ſcienter cum Comite Franciſco diuiſit,
cenſetur Iura eiuſdemmet fideicommiſſi peoitùs abro-
gaſſe, vt tradit *Caſtren. in l. qui Romæ, §. duo fratres, nu-
mero 5. ad fin. ff. de verb. obligat. Ayman. conſil. 237. nu-* 2
*mero 2. ante finem, Gabr. de fideicom. concl. 1 nu 28. Alex.
conſil. 100. num. 11. lib. 7. Ruin. conſ. 139. num. 67 lib. 2. Me-
noch. de præſ. lib. 3. præſ. 113. num. 3. cum ſeqq. Peregrin. de
fideicom. art. 52. num. 19. 65.*

Digitized by Google

Nec viſa fuit vrgere, præſeruatio fideicommiſſi ibi-
dem inſerta; Siquidem illa, vti reſtricta ad tertias dum-
taxat perſonas, eo facilius fideicommiſſi remiſſionem in-
duxit, reſpectu Franciſci, ac ipſius hæredum, ad tex. in
3 l. cum prætor 12. ff. de Iud. Rot. in l. qui Romæ, §. duo fra-
tres, num. 65. ff. de verb. oblig. Gabr. de fideic. concl. 1. nu. 40.
Pariſ. 150 num. 20. lib. 4. Becc. conſ. 34. num. 36. Menocch.
conſ. 356 nu. 11. Surd. conſ. 394. nu. 18. Cum maximè, hic
verborum contextus immediatè concurrat. Et non mai
con il Signor Conte Franceſco, e ſuoi heredi, e ſucceſſori,
quorum virtute quælibet occaſio dubitaodi excluditur,
4 dom, dictio, illa, E non mai, facultatem io perpetuum
ademit Comiti Io: reſeruatis Iuribus vtendi contra eum-
demmet Franciſcum, ac ſuos hæredes, vt aduertit, Socc.
Iun. conſ. 116 num. 51. 52. lib. 1. Ruin conſ. 133. num. 13. 14.
lib. 2. Peregr. conſil. 52. n. 25. lib. 3. Honded. conſ. 53. num. 25.
lib. 1. Rot. in Romana reſidui dotis 1. Decembris 1658. §. gra-
tis & 7. Iunij 1660. coram Reuerendiſs. Decano.

Neqoe poterit, eo ſub prætextu, ad hæredes Sangoinis
nomen illud hæredom arctari, quod de ſubſtantia agna-
titij fideicommiſſi tractetor, & ex ſui natura ooo ad-
5 mittentis extraneos, vt cenſuit Grat. conſ. 29. num. 39. cum
ſeqq. lib. 2. Caphal. conſil. 371. num. 25. Peregrin. conſil. 93.
num. 15 lib. 1.

Non enim agitur in propoſito caſu, de diuiſione fidei-
commiſſi coodiuonalis, in quibus terminis auctores ſu-
perius recenſiti videntur ſibi poſſe locum aſſumere, ſed
de dioiſiooe fideicommiſſi tractator, io fauorem Comi-
tis Io: de tempore tranſactionis, aperti, qui dum Franci-
ſcum tamquam extraneom ad illius participationem
admiſit, ex cauſa ſcilicet Iurium, pro detractionibus ei-
dem competentium, nec non ex quo in Capitulis, alia
bona libera, quamplura inter ipſos diuidenda dimiſerat,
præſumitur, in perpetoum reounciaſſe Iuri, ex eodem
fideicommiſſo ſibi delato, ita vt bona potueriot à Fran-
6 ciſco tranſmitti ad hæredes extraneos, vt in caſu cooſi-
mili conſuluit Dec. conſil. 79. num. 3. 4. & conſ. 267. num 1.
cum ſeqq ex tali ſiquidem commixtione bonorum, ſeu
admiſſione perſonæ, ſub fideicommiſſo nullatenus in-
cluſa, cenſentur bona fideicommiſſaria, allodialiom ad
inſtar redacta, ſicuti enim portionem bonorum libero-
rum Io: delatam ad hæredes extraneos valet ipſe tranſ-
mittere, ita etiam præſumitur ſancitum, reſpectu por-
tionis fideicommiſſariæ, attributæ, Fraociſco ad tex. in
7 l. illud 32. vbi gl. notat in princ. & in margin ff. ad l. Aquil.
§. cum antea, ibique pariter gl. in verb. pars Inſt. quib. mod.
Ius paer. pot. ſolu. Caphal. conſil. 1. num. 33. alias inæquali-
tas maxima io Franciſci præiudicium conſurgeret, dum
Ipſe dimittendo bona libera, potuiſſet fideicommiſſi
dumtaxat vſufructo potiri, ad coius excluſionem remiſ-
ſio fideicommiſſi debet perneceſsè præſumi, vt aduertit
8 Decian conſ. 2. nu 86 lib. 2. Bero. conſ. 70. nu. 49. lib. 1. Buratt.
conſ. 173. num 33. & ſeqq.

Hinc perſpecta libertate bonorum, ſeu differentia,
ſub eo hæredom nomine, quicumque licèt extranei,
9 continentur, ad tex. in l. hæredis appellatione 170. ff de verb.
ſign. Angel conſil. 306 num. 1. Alex. conſ. 36. num. 7. 8. lib. 3.
dum præſertim, diuideotes, io ipſo tranſactionis Inſtru-
mento, nec non. in altero diuiſionis, poſtmodum edito,
portiooes bonorum pro ſe, ac quibuſcumque hæredibus
acceptaruot, quorum nomeo ad extraneos, quoque por-
10 rigitur, vt tradit Curt. Iun. conſ. 1. num. 1. 4. & conſ. 4 nu 4.
Pariſ. conſ. 71. num. 42. lib. 3. Rot in Bonon. fideicom. de Viz-
zanis 15. Ianuarij 1644. §. uerum DD. cum ſeqq. coram
Bichio, & in Romana ſucceſſionis de Comitibus 26. Iunij
1647. §. neque cenſuerunt coram Reuerendiſs. Terra-
cinen.

Hoic verò remiſſioni fideicommiſſi obſtare non po-
terit altera Iurium præſeruatio, ſobſequeoti verborum
contexto io Inſtrumento tranſactionis emiſſa, ibi, vltra
prædicta, quod per tranſactionem, & diuiſionem, quaſi re-
bus ſic ſtantibus, ſalua ſint Iura fortaſsè purificanda ad
fauorem alterius dd. DD. tranſigentium, altero deceden-
te ſine filijs capacibus fideicommiſſorum; ea enim reſtricta
dignoſcitur ad alia fideicommiſſa purificanda, dictio-
ne illa fortaſse potiſſimè perſpecta facti dubietatem præ- 11
ſeferente, ad tex in l. Gallus §. forſitan, ff de liber. & poſth.
Pariſ. conſil. 28. num. 18. lib. 2. Menocch. conſil. 759. num. 4.
Rot. dec. 533. numero 3. part. 4. recent. adeoque inefficax
reputatur pro hoius incluſione fideicommiſſi ad fauo-
rem Comitis Io: tunc temporis aperti, nec non expreſ-
sè in Capitulis remiſſi, vt aduertit Pariſ. conſil. 16. nu- 12
mero 29. 30. libro primo, vbi, quod reſeruatio oon porri-
gitur ad Ius, in eodem inſtrumento, remiſſom, Milanen. 13
deciſ. 8. num. 88. Becc. conſil. 34. num. 23. Cyriac. contr. 283.
num. 57. 58.

Neque Capitulorum immutationem poteſt operari
dictio illa, vltrà, licèt eoim ea ex ſui natura, exteodat
diſpoſitiooem ad caſus non expreſſos, non tamen va- 14
let præcedentis diſpoſitionis ſubſtantiam immutare, 15
quio imò illam expreſsè præſeroat, vt, præter authori-
tates, io præterita deciſiooe recenſitas, tradit Surd. 16
conſil. 471. numero 1. cum ſeqq. & deciſ. 285. num. 9. Rot. in
Auenionen. Bonorum 9. Iunij 1656. §. 1. ad fin. coram Du-
nozetto.

A tenore prætereà Capitulorum non cenſetor in In-
ſtrumento tranſactionis receſſum, dum ad normam Ca-
pitulorum prodijt editio Ioſtrumeoti, eorum quoque
ibidem recenſito tenore, vt aduertit, Alexand. conſ. 122. 17
numero 2. 3. lib. 3. & conſil. 156. numero 8 lib. 6. Surd. conſ.
202. numero 8. cum ſeqq. & deciſ. 71. numero 4. 5. Add. ad
Greg. deciſ. 168. num. 8. vbi, quod ſi Capitula ab Inſtru-
meoto diſcordent, ipſis debet potiùs inhærere, quam Io- 18
ſtrumeoto immediatè adſtipulato, Rot deciſ. 750. nu. 16.
& ſeqq. part. 6. recent. & deciſ 99. numero 34. coram Emi-
nentiſs. Otthob. vbi, quod quælibet interpretatio debet 19
aſſumi, ne Ioſtrumentum Capitulis aduerſetur, com
alijs plenè relatis in Romana Caſalis veteris 4. Iulij 1655.
§. ſed his minimè obſtantibus coram R. P. D. Albergato.

In quam DD. ſcotentiam, eo faciliùs inclinaroot,
quod alter ex teſtibus Inſtrumentarijs, de remiſſione
fideicommiſſi deponit, qui licèt vnicus, pro declara-
tione actus dobij benè deſeruit, ex Iuribus in præceden- 20
ti deciſiooe relatis, accedente præſertim aliorum atte-
ſtatione deponenuium, de auditu ab ipſiſmet tranſigen- 21
tibus, nec non à Bartholomæo altero teſte Inſtrumenta-
rio, quorom dicta oullatenus eliduntur, ex exceptionibus
contra ipſos deductis, dum ex eorum nomero multipli-
ci, defectus inhabilitatis ſuppletur, ad tex. in l. teſtium 3. 22
§. 1. vbi gl. in d. verb. de teſtibus Rot. coram Buratt. dec. 143.
num. 12. & dec. 604. num. 5.

Hinc vrgere noo poterit Laudom Albaoi, atqoe Ca-
tanei pro controuerſijs decidendis à contrahentibus in
ipſa tranſactione electorum. Præterquam enim ex ſu-
periùs recenſitis illod ioiuſtitiæ vitio detegitor obno-
xium, dum electio plurium arbitrorum præceſſerat, 23
doo ex ijs, altero abſente, noo poterant citrà vitiom
noilitatis ad laudi editionem procedere, vt probat tex.
in l. ſi in 3. 20. & l. ſequenti, ff. de recept. arbitr. l.
duo ex tribus 39. ff. de re iudic. quarum le-
gom diſpoſitio videtor dumtaxat inoo-
uata in cap. vlt. arbitr. in 6. qooties
alter malitioſè cum alijs
diſtulerit cooue-
nire.
Et ita vtraque
parte &c.
.·.

Bo: Me

Bo: Me: Veroſpio.

Bononien. Fideicommiſſi de Sala.

Luna 16. Ianuarij 1662.

A R G V M E N T V M.

Reiectis pluribus coniecturis, firmatur, quod in fideicommiſſis, filiorum appellatione, nun veniunt nepotes, quando teſtator, de illis, in aliquo caſu, cogitauit, & eos vocauit, in particulari ſubſtitutione.

S V M M A R I V M.

1 *Ad fideicommiſſum aſpirans tenetur docere de ſua vocatione.*
2 *Maſculus deſcendens ex fœmina, non venit nomine lineæ maſculinæ.*
3 *Nepos ex propria ſignificatione non venit nomine filij.*
4 *In fauorabilibus, nomine filij, venit nepos.*
5 *Non autem, quando diſpoſitio eſſet in præiudicium filiorum*
6 *Onus filij grauati præualet fauori nepotis.*
7 *Nepos venit, nomine filiorum, in conditione, ſi ſine filijs.*
8 *Vocatio nepotum, in aliquo caſu, facit præſumere, eos ſub nomine filiorum non venire.*
9 *Dictio* ipſius *eſt perſonalis, & reſtrictiua ad filios.*
10 *Nepos venit nomine filiorum in ſubſtitutione in tempus remotum collata.*
11 *Contra, quando teſtator prouidet ſpecialiter in caſu remoto.*
12 *Subſtitutio filiorum non extenditur ad nepotes.*
13 *Vocatio deſcendentium ex fœminis de certa linea excludit deſcendentes ab alia linea.*
14 *In electione facienda, de ordine teſtatoris, præfertur qui eſt de eius familia.*
15 *Verba conditionalia referuntur ad ſuperius expreſſa.*
16 *In conditione incluſi cenſentur, qui prius vocati erant.*
17 *Extraneus ex voluntate teſtatoris poteſt præferri deſcendentibus.*

D E C I S I O CLXXIII.

ALbertus de Sala, perpetuom fideicommiſſum inſtituerat, ad fauorem Io: Baptiſtæ filij, eiuſqoe deſcendenlium maſcolorum, quibus non extantibus, ſeu deficientibus filias fœminas ipſius Iu: Baptiſtæ, ac maſculos, ex eis deſcendentes ſubſtituit, & in horum omnium defectum Lucretiam, & Hippolitam ſuas filias, oec oon illarum ſucceſſiuè filios, & deſcendeutes maſculos, linea autem, liberorum vtriuſque ſexus eiuſdemmet teſtatoris ac Iu: Baptiſtæ, in tutom extincta, nec nun prædictarum Lucretiæ, & Hyppolitæ, ad ſucceſſionem bonurum admiſit puerum ex hooeſtis parentibus ortum, à Canonicis eligendum, com verò Io: Baptiſta tribus procreatis liberis ubierit, Alberto, videlicet, Marſilio, atqoe Philippo patre Iſabellæ, ex qua Philippus Balatinus originem traxit, hæc, poſt extinctam horum filiorom maſculinam lioeam, contendeus fidieummiſſum in ſoi fauorem, aptom, cauſam mihi committi obtinuit, ſed hodie, ſuper eioſdem fidicommiſſi porificatione, per me, propoſitu dubio, in negatiuam Domini ſententiam inclinarunt.

Siquidem, ad fideicommiſſum aſpirans, concludenti probationum genere tenetur caſum ſuæ vocatiuois edocere, alias legitima valet exceptione repelli, quod ad
ipſum nun trahitur ſubſtitutio, vt aduertit *Soccin. Iun.* 1
conſ 62. num. 4 poſt medium verſ & in primis ita concluſio,
& conſ. 63. num. 14 vol. 3. Surd. conſ. 129 num. 15. cum
ſeqq. Rot. deciſ. 473. num. 2. par. 4 diuerſ. & in Vibenetana
fideic. 28. Aprilis 1586. coram Pamphilio.

Hanc autem probationem Balatinus non affert, in prima enim ſubſtitutione, in fauorem Maſculinæ lineæ Io: Baptiſtæ concepta, ipſe non continetur. dum nonà maſcolo ſed ab Iſabella deſcendit, fœmininæ lineæ auctrice,
ad tex. in l. pronunciatio §. vlt. ff. de verb. ſignif. & tradunt 2
in termiois *Curt. Iun. conſ. § num 25. Dec. conſ. 7. num. 30.*
cum ſeqq. Pereg. de fideic. art. 26. num. 29. cum ſeqq. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 404. num. 10. Rot. deciſ. 203. num. 5. par. 2. rec. & in Bononien. fideic. de Barberijs 5. Decembris 1650. §. ſiquidem ſeqq coram Eminentiſs. Corrado, & in Bononien. fideic. de Griſonibus 10. Maij 1656. § quod autem coram Dunozetto.

Alrera, vero, ſubſtitutio licet fillas fœminas ipſius Io: Baptiſtæ, nec non earum filios, & deſcendentes maſculos, ex maſcolis, includat, neque poterit ſuffragari Balatinu originem habenti, non ex prædicti Io: Baptiſtæ filiu, ſed dumtaxat ex Iſabella, mediante Philippo patre, quæ, ex propria ſignificatione verborum, ſub nomine
filiæ nun compræhenditur, iuxta *tex. in l. quod ſi nepotes* 3
6. ff. de teſtam. tutel. Bart. in l. liberorum in princ. ff. de verb. ſignif. Soccin. Sen. in l. Gallus 29. §. inſtituens num. 4. ff. de liber. & Poſth. Caſtren. conſ. 92. num. 3. lib. 2. Rot. dec. 279. num. 1. & 2. par. 6 rec. & in Cauallicen. fideic. 17. Maij 1658. §. demum cor. Eminen. Celſo.

Nec vrget, quod nomen filij, ex interpretatione, ſeu extenſione, ad nepotes quoque porrigatur, in fauorabili-
bus ioxta *tex. in l iuſta 28. ff. de verb ſignif.* Dum, enim, 4
agitur de prorogatiune fideicommiſſi in prælodiciom filij, qui hæreditatem, nedum filiabus, ſed neptibus cogeretur reſtituere, verba teſtamenti ioxta propriam ſignificationem, ac communem luquendi vſom, ſumi debent, oec pruinde neptes, ſub filiarum appellatione vocatæ
cenſentur, vt volult, *Bald. conſ. 186. vol. 4. Roman. conſ.* 5
438. num. 15. Corn. conſ. 182. num. 7. vol. 2. Dec. conſ. 95. num. 6. & 7. Roland. conſ. 43. num. 24. cum ſeqq. lib. 4. Menocch. conſ. 215. num. 52. & ſeqq. vbi, quod, in cuncurſu fauoris nepotis, ex inductione fideicummiſſi reſultantis, præualere debet unus, & graoamen, qood hæredi
graoato infertur, *Cephal. conſ. 107. num. 16. & 17. Go-* 6
zad. conſ. 36. num. 3. cum ſeqq. Mant de coniect. lib. 8. tit. 8. num. 2. Giouagn. conſ. 24. num. 10. lib. 2. Gratian. cap. 629. num. 2. & hoic opiniuni tanqoam verlori adhæſit, *Rot in Ariminen. fideic. 27. Iannarij 1614. par. 2 rec. deciſ. 507. num 2. cum ſeqq. cor. Merlin deciſ. 373. num. 3. & 4. & deciſ. 124. num. 2. ante finem par. 4. rec & cor. Merl. deciſ. 460. num. 2.* quicquid dicendum foret, ſi ageretor de fideicommiſſu, ad fauurem, à teſtature urdiuato, in caſu, qoo hæres, ſine filijs ubiret, tunc enim, nepotes ad excluſionem ſubſtituti, & fideicommiſſi deberent ad-
mitti ſub eo filiorum numine, vt declarat *Cephal. conſ.* 7
107. num. 16. & 17. Roland. conſ. 43. num. 27. vol. 4. Rot. deciſ. 567. num. 2. par. 2. rec.

Hunc intellectum præterea ſoadet diſcretioa locutio nepotum à teſtatore præhabita, ſub iis verbis, & poſt eas, earum filios, & deſcendentes maſculos. Hæc, quippe, diſtinctiu, & ſpecialis vocatio nepotū oſtendit aperte, teſtatorem ſub expreſſione filiarum non intellexiſſe, de ne-
ptibus, vt nutat *Soccin. ſen. conſ. 49. num. 9. lib. 1. Pariſ.* 8
conſ. 86. num 47. vol. 2. Ruin. conſ. 131. num 4. vol. 2. Dec. conſ. 47. num. 16. lib. 3. Caſtill. quotid Controu. iur. lib. 5. cap. 66. num. 52. ad med. Fuſar. de ſubſtit quæſt. 321. num. 58. cum ſeqq. Rot. coram Seraph. deciſ. 1486. num. 12. & dec. 507. num. 7. & 67. num. 5. par. 2. & deciſ. 279. num. 9. par. 6. rec. & in Bononien fideic. de Bonadies 21. Aprilis 1603. coram Millin impreſſ. poſt Giouagn. conſ. 24 num. 53. circa med l 2. cum alijs recentitis, in *Bononien tranſactionis 30. Martij 1648. coram Eminen. Celſo;* inſpecta, potiſsimè, dictio-

Digitized by Google

dictione illa, *ipſius*, quæ, tanquam perſonalis, & ad ocu-
lum demonſtratiua, vocationem ad filios primi gradus
9 coarctat, vt io ſpecie aduertit *Soccin. ſen. in l.Gallus §.in-
ſtituens num.5. verſ. ſed tu defende Imolam ff. de liber. &
Poſth. Roland.conſ.59. num.28. vol 3. & conſ.97. num.20.
cum ſeqq. lib.4. Decian. conſ. 2. num. 32. lib. 2. Menocch.
conſ.215. num.51. Gratian.cap.565. num.8.Caſtill.quotid.
controu.lib.5. cap.66. nu. 48. & cap.92. num. 28. cum ſeqq.
Rot.dec.507. num.9. par.2. rec.*

Nec aduerſatur quod earondem filiarum ſubſtitutio,
vt in remotiſſimum tempus collata, poſt extinctam ſcili-
cet, Io: Baptiſtæ maſculinam lineam, eluſoria prorſus
euadat, & inanis, ſi nepotes non includeret, vt aduertit
10 *Roman.conſ 438. num.15. Bellon. Iun. conſ.2. num.33. Rot.
cor Merl. deciſ.206. num.6.*

Siquidem obiectio forſan procederet, ſi poſt vocatio-
nem filiorum, non extitiſſent eorum quoque filij, ac de-
ſcendentes ſubſtituti, ſecus verò, dum vocantur expreſ-
ſe, hoc, ſane, caſu, tempus vtrumque proximum, &
remotum fuit à teſtatore prouiſum; Si, enim contigiſſet,
maſculos deſcendentes, ex Io: Baptiſta, non extare, vel eos
adhuc viuentibus filiabus, obire, tunc mediante filiarum
ſubſtitutione procedit, at, ſi, poſt illarum occaſum ijdem
11 deſcendentes, in remoto tempore deceſſiſſent, tali caſu,
ſucceſſio deferebatur maſculis, de tempore purificatæ
ſubſtitutionis præexiſtentibus, licet eſſent in ſecundo, vel
vlteriori grado, adeoque, dum iuxta caſuum contingen-
tiam, ſubſtitutio poterat quandocumque verificari, ea
12 non debet ad nepotes extendi, vt ponderauit *Rot. in
Bononien. fideic. de Barberijs 5. Decembris 1650. §. quare co-
ram Eminentiſs. Corrado, & deciſ.279. num.16. & 26. par.
6. rec.*

Hinc Balatinus perperam ad fideicommiſſum aſpirat
huius virtute ſubſtitutionis, in fauorem filiarum, & de-
ſcendentium ex eis ordinatæ, à quibus originem ipſe non
trahit; Quin imò, dum linea maſculina certarum fæ-
minarum vocatur, filij dumtaxat, & alij, per Virilem ſe-
xum, ab ipſis deſcendentes deberent admitti, ceteris ex-
cluſis, mediante fæmineo ſexu, ab iiſdem fæminis proue-
13 nientibus, vt aduertit *Pereg.conſ.57. num. 2. verſ. hoc au-
tem retento & num.3. lib.2. Rot. in Romana fideic. de Griſo-
nibus 10. Maij 1656. coram Dunozetto §. quod autem, &
in Firmana primogenitura 30. Maij 1657. & 10. Ianua-
rij 1659. in princ. cor. Me.*

Parui quoque ponderis viſa fuit, pueri extranei voca-
14 tio, ſub hoc verborũ contextu concepta, *Et ſi vllo vnquã
tempore eueniet caſus, quod linea, & deſcendentia libero-
rum tam maſculorum quam fæminarum ipſius Alberti &
d. Io: Baptiſta, ac d. Hyppolita, & Lucretia in totum defi-
ceret, tunc deputari volui duos probos Canonicos Cathe-
dralis S. Petri, & Collegiatæ S. Petronij, ab ijſque eligi pue-
rum &c. quem puerum eligendum in caſu deficientia lineæ
& deſcendentia ipſius teſtatoris ſibi hæredem ſubſtituit*;
cuius virtute ſubſtitutionis Balatinus, vti de linea, &
deſcendentia teſtatoris ſucceſſionem ſibi deberi conten-
dit.

Cum enim teſtator, in præcedentibus inſtitutionibus,
& ſubſtitutionibus nullam prorſus mentionem habue-
rit de nepotibus, & eorum deſcendentibus, verba illa
conditionalia, non ad ipſas, ſed ad perſonas, & lineas ſu-
perius expreſſas debent omnino referri, atq; reſtringi, vt
15 tradit *Soccin. Iun. conſ.69. num.30. & ſeqq. lib.3. Pereg. conſ.
23. num.7. lib.3. Gabriel. conſ.132. num.55. verſ. tamen puto
lib.1. Rot. in Bononien. fideic. de Barberijs 5. Decembris
1650. §. aduertendum eſt tamen coram Eminentiſs. Corra-
do, & in Romana fideic. de Coronis 28. Ianuarij 1647 §. nec
releuat, & 12. Iunij 1651. §. 1. coram Eminen. Cerro.*
Regulariter enim, hi, dumtaxat, cenſentur in conditione
incluſi, quos antecedenter teſtator diſpoſitiue vocauit,
16 vt aduertit *Gabriel conſ 69. num 5. lib.* 2. cum alijs relatis
*in Bononien. fideic. 5. Aprilis 1658. §. urget præterea coram
R.P.D. Beuilaqua, & in Bononien. fideic. de Amerinis 30.
Maij 1659. §. & vlterius coram Reuerendiſs. Papien.*

Denique vigere non valet abſurdum, exinde deſum-
ptum, quod Balatinus, & alij deſcendentes, ex fæminis,
puero extraneo poſtponerentur, ſi ipſi, ſub eo verbo li-
neæ, non forent comprehenſi, dum ex ſuperius recenſi-
tis, voluntas teſtatoris conſurgit excluſiua neptũ, & pro-
nepotũ ex eis; hæc coniectura nullius prorſus roboris, re-
potatur, vt in ſpecie reſpondit *in Bononien fideic de Barbe-* 17
*rijs 5. Decembris 1650, § deindè coram Eminentiſs. Corra-
do, & 19. Febr. 1652. § quapropter coram Bichio, & in Fir-
mana Primogenitura 30. Maij 1657. § neque vrgere co-
ram Me.*

Et ita vtraque &c.

Bo: Me: Veroſpin.

Bononien. Fideicommiſſi de Bonfiolis.

5. *Maij* 1662.

ARGVMENTVM.

Tranſactio facta à grauato, ligat ſucceſſiuè vocatos,
niſi probetur concludenter, calumnioſa læſione,
longe dimidiam excedente; quæuis læſio excludi-
tur, in tranſactione inita ſuper re litigioſa.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio, bona fide facta obligat ſucceſſiuè vocatos,
etiam non hæredes tranſigentis.*
2 *Maximè, ſi ſit obſeruata, per plures annos.*
3 *Ex temporis curſu præſumitur omnia legitimè geſta
fuiſſe.*
4 *Læſio, vt reſcindat tranſactionem debet eſſe longe vltra
dimidiam.*
5 *Dubius litis euentus excludit læſionem.*
6 *Læſio probanda eſt concludenter.*
7 *Qualibet cauſa dubitandi ſufficit ad validandam
tranſactionem.*
8 *Qualibet lis non calumnioſa eſt cauſa ſufficiens tranſi-
gendi.*
9 *Calumnia excluditur ex qualitate perſonarum.*
10 *Bona alienata imputantur in legitimam.*
11 *Tranſactio, ex pluribus cauſis ſuſtinetur ex verifica-
tione vnius.*
12 *Dubietas attenditur de tempore tranſactionis.*
13 *Ex inſtrumentis de nouo repertis non reſcinditur tranſa-
ctio.*
14 *Tranſactio non poteſt impugnari niſi reſtituto eo quod
eius vigore fuit receptum.*
15 *Hæres beneficiatus, quoad ſufficiunt vires hæreditaria,
non impugnat factum defuncti.*

DECISIO CLXXIV.

PEtrus Bonfiolus, Andream ſibi vniuerſalem hære-
dem inſtituerat, cui filios ſuos, ac ex maſculina li-
nea deſcendentes, ſubſtituit, eaque deficiente Angelum, &
Hyeronimum, ex Germano fratre, nepotes, nec non ipſo-
rum filios, & deſcendentes legitimos, & naturales: ex An-
drea verò Paulus originem traxit, per cuius obitum, ſi-
ne liberis, lis à filijs Hyeronimi, & Angeli, ad Petri fidei-
commiſſum aſpirantibus inſtituta fuit, contra Monaſte-
rium D. Mariæ Angelorum, Andreæ fideicommiſſarium
hæredem, ex laudo tamen, & tranſactione ſucceſſiuè ex-
tincta, in qua, monaſterium bonorum omnium poſſeſ-
ſor, exceptis, domo magna, ac quatuor domunculis valo-
ris librarum 35. m. penes ſe integre retentis, ijſdemmet fi-
lijs Hieronymi, ac Angeli cæterorum bonorum partem
dimidiam relaxauit, vna cum libris 3600. pro fideicom-
miſſo inueſtiendo, tranſigentibus vero defunctis Anto-
nius, Camillus, ac Hyeronimus ipſorum filij, ac reſpectiuè
nepo-

nepotes, iudicium immiſſionis ſuper bonis à Monaſterio
poſſeſſis intentarunt, cor. D. Archiepiſcopi Vicario, à
quo reportata ſententia omnino contraria cauſam mihi
committi curarunt, vnde, dubium hodie propoſui,
vtrum ipſis laudum, atque tranſactio obeſſe debeat, à
DD. reſolutum, affirmatiuè.

Et ſiquidem tranſactio, ex cauſa litis, bona fide, con-
tracta ſuper dubijs iuris articulis, ſucceſſiuè vocatos ad
fideicommiſſu ab eiuſdem conſecutione repellit, tranſi-
1 gentium, licet, hæredes non exiſterent, *ad tex. in l. præ-
ſes 12 C de tranſact. & l. cum hæreditas 36. ff. de Trebell.
Caphal. conſ. 261. num. 35 lib. 2. Mantic. de tac. lib. 26. tit. 4.
num. 20. Peregr. de fideic. art. 52. num. 88 Rot. dec. 253. n. 11.
poſt Zacch. de oblig. Camer. & in Romana fideic. de Baro-
ſantis 37. Iuny 1650. in §. imo cor. Eminentiſs Celſo*, cum
alijs relatis, *in Ferrarien. fideic. 22. Iunij anni præteriti §. iu-
ſtiſſima cor. Reuerendiſs. Bourlemont*, cum maximè 45.
annorum curſu obſeruata naſcatur *iuxta tex. in cap. con-
2 tingit 3. de tranſact. Decian conſ. 28. num. 21. lib. 3. Pariſ.
conſ. 3. nu. 26. lib. 5. Mantic de tac. lib. 26. tit 9. num 47. Rot.
cor Cavaler dec. 407 num. 9. & dec. 175. num. 11. cum ſeqq.
par* 8. vbi concluditur, ex temporis curſu, præſumi ne-
3 ceſſaria quæcumque interfuiſſe.

Nec læſionis prætextus viſus fuit obeſſe, non enim
cuiuſcumque generis læſio, pro reſciſſione tranſactionis
4 admittitur, ſed quæ dumtaxat pretij dimidiam partem
in magna quantitate excedit, vt tradit *Dec. in l. cum ſe
num. 1. C. de tranſact. & conſ. 303. num. 4. poſt med. verſ ſed
concludendo, Gabriel. conſ. 154 nu 48. lib. 1. Mantic. de tac.
lib. 26. tit 9 num. 29. Rot. cor. Merlin. dec. 92. num. 8. 9. & in
Romana tranſact. 15. Decembris 1659. in § ſententiarum
vero coram Me.* Reſpectu verò habito, ad dubium litis
5 euentum, qui pro excludenda læſione inſpici conſueuit,
ex Theorica *Bart in l. cum aliter num. 5. ff. de verb. oblig.
Cagnol. in l. 2. num. 8. C. de reſcind. vend. Aym conſ 151. n.
23. Menocch. conſ. 1111. nu. 77. cum ſeqq. Gratian cap. 861
num. 4. Rot. cor Cavaler. dec. 707. num. 3.*

Hęc vero læſio concludenti probationum genere ex
6 aduerſo probanda, *iux. tex. in l. ſi circumſcripta 6. C. ſolut.
matrim. Natt. conſ. 650. nu 8. ad med. Rot. cor. Buratt dec.
538. num. 1.* non concurrit in caſu propoſito; Siquidem
portio dimidia, præter domus, monaſterio, aſſignata
conuincitur. pro ære alieno teſtatoris ab Andrea diſſolu-
to, tum pro acquiſitionibus peractis, ab ipſomet Andrea,
ac ex cauſa detractionum legitimæ, atque dotium in fi-
deicommiſſo paternis bonis eiuſdem competentis, cum
moniales debitam, quoque contendebant partem dimi-
diam bonorum olim ſuppoſitorum emphyteuſi, quæ
teſtator, tum proprio, tum nomine Andreæ à canonum
pręſtatione immunia reddiderat.

Duarum præterea domorum legatum, & trium apo-
thecarum vna cum prædio à fideicommittente relictum
Bartholomæo, ac Petro, ſub onere reuerſionis, ad An-
dream, in caſu, quo ſine filijs ipſi decederent, ex puri-
ficata huiuſmodi conditione moniales aſſerebant, vlio
abſque onere fideicommiſſi ad Andream reuerſum exti-
tiſſe. quæ omnia, cum integram dimidiam hæreditatem
poſſent abſorbere, læſionem quamcumque penitus ex-
cludunt, licet aliquæ ex prætenſionibus prædictis, in
puncto iuris, non ſubſiſterent. Etenim, pro tranſactio-
ne ſuſtinenda timor litis, nec non ſuaſio quælibet dubi-
7 tandi ſufficiens reputatur, nulla ratione pręhabita vtrũ
litis inſtitutio iuſtitiam, vel iniuſtitiam præſeferat, *ad
tex. in l. 2. ibique gloſſ. poſt princ. verſ. notatur primo & in
verb. nulla et Salic. n. 1. & 3. C. de tranſact. Bero. conſ. 176. n.
29 lib. 1. Mantic. de tac. lib. 26. tit. 1. num. 16. Oſaſch. dec.
57. num. 15. & dec. 91. num. 23. Rot. cor. Merlin. dec. 163.
num. 4 cum ſeqq. & dec. 263. num. 2 par. 3. & 348 num. 4.
par. 4 recent.* Et iniuſtitia cauſæ poſſet contractus nulli-
8 tatem dumtaxat operari, in caſu, quo, lis, ex euidenti ca-
lumnia inſtituta foret, vt præter auctoritatem *gloſſ. ac
Mant.* ſuperius recenſitam, tradit *Caſtr. in l. poſt rem iu-
dicatam 11 num. 3. & 4. ibique Angel num. 1. & 2. ff. de
tranſact. Rot. cor Buratt. dec. 927. num. 10. &* 11. vbi, quod,
pro Calumniæ excluſione, ne dum qualitas perſonarum
deſeruit. ſed quælibet quoque litigandi cauſa. 9

Hinc obeſſe non valet, falſitas cauſæ, exindè deſum-
pta. quod Andreæ legitima. ex compluribus alienatio-
nibus ab eo perhabitis conſumpta extiterat; præterquam 10
enim, aliqui, ex Dominis exiſtimarunt alienationes va-
lorem legitimę non æquaſſe, remoueri viſa fuit obiectio, 11
vel quia. ex alijs dubijs iuris articulis ſuperius recenſitis,
valet ſuſtineri tranſactio, vel quia dubietas de tempore
tranſactionis dumtaxat inſpicitur, *Menocch. conſ. 156.* 12
*num. 35. Rot. dec. 25 nu. 11. cor. Emmentiſs Otthob. & dec.
134. num. 19. poſt. Zacch. de Oblig Camer.* ac ſatis proindè
eſſe cenſetur, vt tranſigentibus alienationes, tunc tem-
poris non innoteſcerẽt ad hoc, vt nequeat infringi tran-
ſactio, quæ ſuper facto dubitabili legitimæ quoque con-
tradicitur, vt tradit *Cart. Iun. conſ. 150 nu 15. ad fin Surd.
conſ. 554. num. 4. Rot. dec 25. nu. 15. cor. Eminentiſs. Otthob.*
nec ea ſub inſtrumenti nouiter reperti prætextu poteſt
reuocari, vt probat *tex. in l. Lucius 78. § fin. ff ad Trebell.* 13
*& in l. nec intenta 23. C. de tranſact. Caſtr. in l. poſt rem iudic.
num. 4. ff. de tranſact. Bero. conſ. 178. num. 11. lib. 1.*

Animaduertebant præterea Domini, à Bonfiolis non
poſſe tranſactionem impugnari, niſi bonorum reſtitutio
præcedat, ac ſummæ flor. 3600. à tranſigentibus rece- 14
ptæ, iuxta *tex. in l. ſi diuerſa 14. C de tranſact. Pariſ conſ.
96. num. 112. lib. 1. & conſ. 26. num. 72. lib. 2. Rot cor. Greger.
dec. 354. n. 7.* dum maximè reſtitutio hæc in tranſactio-
nis inſtrumento conuenta expreſsè conuincitur.

Quod admitti debet, licet à Bonfiolis patrui, ac patris
hæreditas cum beneficio legis, ac Inuentarij adita fuit;
Vel, quia teſtantium factum coguntur approbare, donec
inſufficientiam bonorum deſcriptorum in Inuentario 15
exhibeãt, vt in ſpecie dixit *Rot. in Romana fideic. de Bari-
ſanis 17. Iunij 1650. in §. nec obſtat cor. Emmentiſs. Celſo*,
vel quia ad ipſos bona ex tranſigentium perſonis fuere
delata.

Bo: Me: Veroſpio.

Bononien. Primogeniture de Loparis.

Luna 25. Iunij 1663.

ARGVMENTVM.

Vocatus ad plures primogenituras habentes onera incompatibilia debet vnam renunciare, & alteram retinere; & ſubſtitutus in caſum mortis, admitti poteſt in caſum priuationis, non expectata morte grauati, etiam ſi adeſſet ſpes ſobolis, pro qua non ſeruatur Fideicommiſſum, quia non poteſt ſtare in ſuſpenſo.

SVMMARIVM.

1 *Vocatus ad duas primogenituras habentes onus incompatibile cum alia, vnam tantum poteſt retinere.*
2 *Ex animi declaratione velle vnam retinere aperitur ſucceſſio vocato in altera.*
3 *Contrauenıens præcepto teſtatoris priuatur etiam ſi teſtator non irroget priuationem.*
4 *Subſtitutus poſt mortem, ante mortem non admittitur.*
5 *Subſtitutus, defecta linea, admittitur, quando vltimus de linea priuatur.*
6 *In diſpoſitione conditionali ſola exiſtentia hæredis excludit ſubſtitutum.*
7 *Limita, quando teſtator requirit in hærede aliquam qualitatem.*
8 *Spes ſobolis à teſtatore vocata excludit ſubſtitutum.*
9 *Et interim datur curator bonis.*
10 *Primogenitura non poteſt ſtare in ſuſpenſo.*

11 *Ma-*

Digitized by Google

11 *Maximè, dum ex voluntate teſtatoris excluditur ſuſpenſio.*
12 *Orta ſobole, an auocentur bona à ſubſtituto.*
13 *Acceptans fideicommiſſum incompatibile videtur alteri renunciare.*

DECISIO CLXXV.

MAtthæus Luparus primogenituram, ad fauorem Æneæ Magnani ex Gentile ſorore nepotis, nec non, ex eo deſcendentium ſub ea lege, inſtituerat, vt propriæ familiæ nomine, & ſtemmate dimiſſo, vlla abſque mixtura nomen, & arma ipſius teſtatoris teneretor aſſumere, linea verò Gentilis extincta, eamdem primogenitoram Marco Antonio Luparo, nec non deſcendentibus ab ipſo deferri mandaoit; Cum verò Marchio Æneas Iunior de Magnanis prædictæ primogenituræ poſſeſſor, alteram omninò incompatibilem conſecutus fuerit à Laurentio Magnano eo ſub onere inſtitotam, vt nequirent primogeniti vtramqoe retinere, ſed alteram à Matthæo erectã tenerẽtor omnino dimittere, Io: proindè Luparus à Marco Antonio proueniens, ipſoque mortuo, eiotdem filius coram iodice de partibus iudicium immiſſionis inſtituit, à cuius ſententia delata mihi cauſa, ſoper vtriuſque partis bono Iure, dubium hodie propoſui, in Lupari fauorem à Dominis reſolutum.

Etenim, dum vtraque primogenitora, vocatis onus dedit geſtandi inſignia, ac nomen teſtatorum, vlla abſqoe alterius nominis commixtione, ac ſtemmatis, ædem proindè, vt inter ſe pugnantes ac incompatibiles in Marchione nequeunt eodem tempore reſidere, ſed alte-
1 ram ex ijs ipſe compellitor relaxare, vt tradit *Molin. de primog. lib. 2. quæſt. 14. num. 26. & 27. Theſaur. deciſ. 270. num. 9. verſ. & hoc niſi expreſſim, & num. 13. Gratian cap. 645. num. 17. Mier. de Maiorat. par. 2. quæſt. 4. illat. 8. num. 100. Latr. in tract. de vit. hum. capit. 13. num. 40. Hoping. de iur. inſign. & armor. cap. 8. §. 4. membr. 1. num. 379. Barr. de ſucceſſ. lib. 17. tit. 17. num. 7.*

Quin imò, dum idemnet Marchio pulſatus à Luparo declaraoit expreſsè, ſe Iure, ac commodo primogenituræ per Laurentium inſtitotæ velle potiri, alteram verò dimittere, quoties ad id poſſet de iore compelli, ex hac animi declaratione Matthæi primogenitora, in fauorem
2 Lupari aperta cenſetur, vt aduertit *Molin. de primog. lib. 2. addito cap. 14. num. 26. Theſaur. Iun. quæſt. for. lib. 1. quæſt. 34. nu. 3. & num. 21. cum ſeqq. Fuſar. conſ. 175. nu. 17. Altogr. conſ. 101. num. 14. cum ſeqq. lib. 2. Larre. deciſ. Granat. 51. num. 3. cum ſeqq.*

Hinc non vrget, quod, in Matthæi teſtamento pænas priuationis expreſſim contrauenienti irrogata non fuerit; Præterquam enim, onus præfatum aſſumendi nomen & inſignia, perſpecta incompatibilitate priuationem ex ſui natura induci, quoties hæres contraoeniat præcepto teſtatoris, ſeu illud, vt in caſu propoſito, nequeat explere, ne alias ordinatio hæc eluſoria omnino euadat, vt
3 præter auctoritates ſuperius relatas tradit *Chriſtophor. de Paz. de tenut. cap. 34. nu. 11. & 12. cum ſeqq. & num. 37. & 87.* Talis pæna priuationis in teſtamento Laurentij expreſſe irrogata conuincitur, ibidem ordinantis, dimiſſionem primogenituræ à Marchione inſtitotæ, in cuius executionem, ad actum dimiſſionis, ſeu declarationis Marchio proceſſit.

Ex qua ratione altera corruit obiectio, exindè petita, quod Lupari dumtaxat vocati noſcuntur in caſu quo Gentilis linea extincta foret, non autem, quoties hæres, præcepto teſtatoris non paruerit, perinde ac ſi donec degat Marchio in humanis, purificata neqoeat ſubſtitutio cenſeri.

Cum enim impotentia, ſeu contrauentio hæredis priuationem inducat, eadem proinde ſubſtitutionem operator ad faoorem alterius, in caſu lineæ extinctæ à teſtatore vocati, vt innuunt auctoritates ſuperius recenſitæ, ac
4 præſertim *Mierez. de maiorat. par. 2. quæſt. 4. illat. 8. num. 4. & 44. Chriſtophor. de Paz. de Tenut. cap. 34. num. 14. vſque ad 48.* vbi, quod caſus hic incompatibilitas debet ad mortis inſtar repotari, & tradit *Dec. conſ. 4. num. 5. & 6. & 13. cum ſeqq. lib. 2.* Adeoque ſtatim ac Marchio Laurentij nomen, & arma priuatiuè aſſumpſit, Matthæi præcepto contraueniſſe cenſetur, nec illius conſeqoenter exiſtentia, ſiuè in vim modi, ſiue conditionis onus iniunctum fuerit, ſubſtitutionis aperitionem valet impedire, vt
tradit, *Grat. conſ. 5. num. 77. & 78. lib. 2. Pariſ. conſ. 15. nu.* 5
78. cum ſeqq. & conſ. 19. nu. 50. & ſeqq. lib. 2. Molin. de primog. lib. 2. cap. 14. nu 10. cum ſeqq. Pereg. de fideic. art. 11. num. 121. Theſaur. Iun. quæſt. for. lib. 1. quæſt. 34 num. 4. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 447. num. 1. cum ſeqq. Rot. in Bononien. Domus 27. Nouembris 1658. §. 1. coram Eminentiſs. Cerro.

Præterea, licet in diſpoſitione conditionali factum nudom, ac ſola exiſtentia hæredis, ad excluſionem ſubſtituti inſpici cenſuerit, *ad tex. in l. Statius Florus 48. § Corne-* 6
lio ff. de iur. fiſc. l. qui hæredes 44. in principio, & l. Mouius 14. ff. de condit. non admittitur tamen addita concluſio, quoties teſtator de tempore delatæ hæreditatis alicuius implementum qualitatis exoptaoerit in hærede, tunc enim, deficiente, in eo, qualitate, ſucceſſio defertur ſubſti-
tuto, vt notat *Cyriac. controu. 478. num 85. & controu. 511.* 7
nu. 72. Rot. in Bononien. fideic. de Barberijs 5. Octobris 1650. §. quoniam obiecta concluſio cor. Eminentiſs. Corrado, & in Bononien. Hæreditatis 5. Iunij 1659. §. nec applicantur cor. R. P. D. Beuilaqua & in Peruſina fideic. 13. Martij 1662. §. præter quam cor. Me.

Hinc pariter obeſſe non poterit ſpes ſobolis, per Marchionem procreandæ, quæ, vti expreſsè à teſtatore vocata ſubſtitutionis purificationem videtur excludere, ioxta
tex. in l. 1. ff. vnde cogn. & in l. 2. §. ſi vero ff. ad Sen. Conſ. 8
Tertull. Franch. deciſ. 169. num. 13. Rot. in Firmana fideic. 5. Martij prox. §. præterea cor. Emin. ViceComite, ita vt in-
terim curatori ſaltem debeant bona attribui, *Decian. conſ.* 9
16. num. 95. lib. 4. Cyriac. controu. 205. num 85. cum ſeqq.

Adducta ſiquidem concluſio locum dumtaxat in fideicommiſſis ſibi vindicare conſueuit, non aotem in primogenitoris admittitur, quæ, ex ſui natura, ne quidem temporis momento vacare, ac in ſuſpenſo valent rema-
nere, vt tradunt *Theſaur. Iun. qq. for. lib. 1 par. 34. num. 24* 10
& 25. Molin. de primog. lib. 3. cap. 10. num 38. cum ſeqq. Chriſtofor. de Paz. de Tenut. cap. 34. num. 27. Larea deciſ. Granat. 51. num. 52. & plene diſcuſſo articulo reſpondit *Rot. in Tiburtina fideic. 27. Iunij 1640. §. fuit enim cor Panzirolo & in rec. dec. 424. num. 36. cum ſeqq. par 9. & in Bononien. fideic. de Barberijs 5. Decembris 1650. §. penult. cor. Eminentiſs Corrado & in Bononien. fideic. de Cataneis 11. Decembris 1662. §. & hinc Domini ad finem cor. R. P. D. Bourlemont*; præſertim quoties voluntas teſtatoris, vt in caſu propoſito, ſuſpenſionis hæreditatis excluſiua con-
currit, vt ponderat *Rot. in Piſauren. Primogenitura 16. Ia-* 11
nuarij 1651. §. ideo non ſufficit cor. Reuerendiſs. Decano, & in terminis fideicommiſſi quod admittitur, in adducta *Firmana fideic. 5. Martij prox. §. non obſtat cum ſeqq coram Emin. ViceComite.*

Adeoque donec naſcantur filij debet Loparo, primogenitura deferri, quibus ſucceſſiuè in lucem æditis, inſpiciendum erit, an eademmet primogenitura ipſi re-
uocabiliter delata cenſeatur, vt aliàs ſeruauit *Rot. in dec.* 12
346. & 394. par. 5. rec.

In qoam Domini ſententiam facilius inclinarunt, quod quoties euenit vtriuſque purificatio primogenituræ in fauorem alterius, ex vocatis, hæc, de qua agitur, vti cum altera incompatibili expreſsè renunciata fuit, tali quippe obſeruationi plurimum debet in pro-
poſito caſu deferri, vt tradit *Surd. conſ 403. num. 3. Ce-* 13
phal. conſ. 251. numer. 89. lib. 2. Gamm deciſ. 345. num. 1. Mierez. de Maiorat. par. 4. quæſt. 20. numer. 234. Rot. deciſ. 185. numer. 4 par. 5. & deciſ 424. in fin. par. 9. recent.

Ex vtriuſque verò teſtamenti inſpectione apertè con-

Digitized by Google

conuincitur, quod præceptum aſſumendi nomen, & arma, eſt onus non autem conſilium ſimplex .vt contenditur ex aduerſo præſefert.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. Priolo.

Bononien. Fideicommiſſi de Luparis.

Vener. 6. Iunij 1664.

A R G V M E N T V M.

Contra deciſionem proximam, firmatur, Primogenituram poſſe ſtare in ſuſpenſo, nec admitti poſſe, ſubſtitutum ob contrauentionem, vel nou implementum oneris grauati, quando eſt ſpes procreandi ſobolem.

S V M M A R I V M.

1 *Vocatus in defectum lineæ non poteſt admitti; donec vnus ſuperſit, etiam ſi eſſet incapax ſuccedendi.*

2 *Defectus conditionis non incapacitas ſuperuiuentis excludit ſubſtitutum.*

3 *Spes procreationis ſobolis excludit ſubſtitutum.*

4 *Mors ciuilis æquiparatur naturali, quando parit eundem effectum.*

5 *Primogenitura non poteſt eſſe in ſuſpenſo, nequidem per momentum temporis.*

6 *Quæ concluſio reſtringitur ad maioratus Hiſpaniæ.*

7 *In Italia fideicommiſſum poteſt ſtare in ſuſpenſo.*

8 *Conſeruatio agnationis non cenſetur habita, quando præferuntur deſcendentes a fœminis.*

9 *Onus deferendi nomen, & arma teſtatoris, non ſemper inducit conſeruationem agnationis.*

10 *Primogenitura, maximè vbi concurrit mens teſtatoris, ſtat in ſuſpenſo.*

11 *Ob contrauentionem, vel non adimplementum oneris, quando aperiatur via ſubſtituto.*

12 *Ob contrauentionem vnius non fit præiudicium vocatis ex propria perſona.*

D E C I S I O CLXXVI.

VOcabatur Marchio Æneas de Magnanis ad duplicem primogenituram, alteram Matthæi de Luparis quam poſſidebat, cum onere defereudi nomen, & arma eius familiæ, ſine mixtura aliarum, alteram Laurentij Magnanii per mortem Patris purificatam, cum eodem onere, & præcepto, quod Primogenitus non poſſet, ex his duabus primogenituris, niſi in alterutra ſuccedere. In illa igitur, propriæ familiæ de Magnanis ſucceſſit AEneas, Hinc, orta controuerſia inter ipſum, & Marcum Autonium Luparum compræhenſum, & vocatum in teſtamento Matthæi, ſuper dimiſſiune bonorum alterius primogenituræ. Fuit ab Auditore generali, lata ſententia ad fauorem AEneæ, In Rota, verò, præuia deciſione coram R. P. D. Veroſpio ædita ſub die 25. Iunij ſuperioris anni pronunciatum, ad fauorem Marci Antonij, ſed coram me cauſa ſemel, atque iterum propoſita, ſententiam Rotalem iufirmandam eſſe reſpouderunt Domini.

Animaduerterunt, enim, hodie, quod Marcus Antonius non eſt vocatus in caſu, quo Marchio AEneas non deferret arma, & nomen Matthæi teſtatoris, ſed ſolum, in caſu, quo finita, & extincta foret linea maſculina legitima, & uaturalis filiorum Gentilis, ideoque cum hic caſus nondum euenerit, & quoad huc extat AEneas, qui eſt de linea legitima, & uaturali Gentilis, vtpotè pronepos ex filio, non eſt factus locus ſubſtitutioni ad fauorem Marci Antonij; Quamuis AEneas effectus fuerit inhabilis ob aſſumptionem numinis, & Inſignium familiæ de Magnanis, cum ad effectum excludendi purificationem conditionis deficientiæ lineæ ſufficiat, quod vnicus de linea ſuperuiuat etiam ſi ſuccedere non valeat, *l. filius fam.* 1
517. art 28. num. 52. Rot. deciſ. 145. num. 8. par. 19. & deciſ. 453. num. 3. par. 7 & deciſ. 151. num 2. par. 3. rec. & dictum fuit in *Leodien. Hæreditatis 16. Maij 1653 coram Dunozetto, & in Rom. Commenda 21. Febr. 1661. coram Reuerendiſs. Albergato confirmata ſub die 6. Febr. 1662. cor. R. P. D. Emerix.*

Ea efficaci ratione, quia uun incapacitas ſuperuiuentis, ſed defectus cunditiunis eſt, qui ſubſtitutum excludit, vt aduertit, *Rip. in l. ex facto §. ex facto num 10. verſ. reſpondetur ff. ad Trebell. Mantic. de tacit. lib. 11. tit. 6. num.* 2
15. Cyriac. controu. 478. num. 11. Alciat. conſ. 56. alias 505. num. 3. & propterea non debet atteudi, an ſuperuiuens ſit capax, & habilis, ſed an euenerit conditio, *Cyriac.* 3
d. contr. 478. num 9. & 10. Gratian. cap. 773. num. 7. cum ſeqq. Rot. in Romana fideic. de Soricys 22. Maij 1642. cor. Reuerendiſs. Carillo, & in Mediolanen. Bonorum 17. Martij 1648. cor. Bichio, & in Rom. donationis 25. Maij 1657. coram R. P. D. Veroſpio.

Non obſtat, quod licet non defecerit linea naturalis filiorum Gentilis, reputetur tamen ciuiliter defeciſſe, dum nullus, in ea, ſupereſt capax, & habilis ſucceſſiunis; Quia cum adſit ſpes, probabilis, quod AEneas poſſit generare filios; qui aſſumant nomen, & familiam Matthæi teſtatoris, adhuc non poteſt dici purificata conditio extinctionis lineæ Gẽtilis, ſub qua eſt vocata linea Marci Autonij, ſed eſt expectanda Murs naturalis AEneæ, cum etiam ſola ſpes procreandi ſubolem impediat purificationem conditionis, vt eſt *tex in l. 1. §. ſi quis proximior ff. vnd.* 4
cognat. & in l. 3 ff ſi pars hæred petat. & in l. 2. §. ſi verò apud Hoſtes ff. ad Sen. Conſ. Tertull & in l. ſi duobus ff. de leg 1. Fulgoſ. conſ. 185. num. 1. Vincent. de Franch. deciſ. 169. num. 13. Add. ad Gregor. deciſ. 348. num. 16. & coram Buratt. deciſ. 322. num 12. Rot. deciſ. 593. num. 1. par. 2. rec. & in Ferrarien legati 5. Martij 1663. coram Eminen. ViceComite.

Alias aperiretur ſucceſſio ad fauorem ſubſtituti quamtumuis ex AEnea naſci poſſent filij, quod eſt omnino alienum à vuluntate teſtatoris, qui non vocauit M. Antonium, niſi penitus deficeret linea legitima, & uaturalis Gentilis, per mortem naturalem; Ideò, vt euitetur hoc ingens præiudicium filiorum exiſtentium in medio, expectari debet mors naturalis AEneæ, nec ſufficit murs ciuilis, & ficta, quæ tunc ſulum æquiparatur naturali, quando eundem effectum parit ac mors naturalis *Surd.* 5
conſ. 90. per tot. Trentacinq de ſubſtit. quæſt. 2. cap. 68 Fuſar. eodem tract. quæſt. 43. num. 14. & ſeqq. Olea de Ceſſ. Iur. tit 3. quæſt. 4. num 33. & 42 Mut. deciſ 49. num 34. Rot. in Bononien fideic. de Blanchettis 28. Ianuarij 1632. coram Cardinali Veroſpio, & in d. Leodien. Hæreditatis 16. Maij 1653. coram Dunozetto, & in Bononien. fideic. de Buccaſerris 24. Maij 1655. coram Reuerendiſs. Zarate.

Neque refert, quod verſemur in primogenitura, in qua nun admittitur ſuſpenſio, nequidem, per momentum temporis, vt notant *Molin. de primog. Hiſpan. lib. 3. cap.* 6
10. num. 38. cum ſeqq. & alij in deciſ. R. P. D. Veroſpij adducti, quia præter, quod Molin. & ceteri Hiſpani loquuntur de maioratibus Hiſpaniæ, qui ex particulari lege Regni nou poſſunt ſtare in ſuſpenſo; Non autem in primogenituris Italiæ, in quibus talis lex non concurrit, & quod poſſit ſtare in ſuſpenſo, voluerunt *Franch. deciſ.* 7
169. Surd. conſ. 125. num. 40. & ſeqq Cephal. conſ. 450. num. 25. Menoch. conſ. 808 num. 31. Caluin de æquit. lib. 2. cap. 101. num. 122. Rot. coram Buratt. deciſ. 322. num. 13. & deciſ 346. num. 21. & deciſ. 394. num. 22. 24. & 25. par. 5. rec. & alij ab Informantibus cumulati.

Primogenitura non fuit principaliter ordinata pro conſeruanda agnatione, ſed, vt bona conſeruentur in

vno

vno capite quod patet, nedum quia teſtator agnatis præ-
tulit nepotes ex ſorore, quos primo loco vocauit, ſed
etiam quia poſt extinctam deſcendentiam, ſororis, voca-
uit illam primogeniti Marci Antonij ſenioris de Luparis,
& defecta linea primogeniti vocauit Balthaſſarem, &
Marcum Antonium fratres, & eorum vltimo morienti
cum filijs, vel ſine, ſubſtituit extraneum de familia de
Paſijs, ſine vlteriori ſubſtitutione, illum præferendo ipſis
filijs Marci Antonij, & Balthaſſaris; Ex hac emiſſa in-
ordinata vocatione, non facta de agnatis prius, quam
cognatis, & ex intermiſſa, ac interrupta ſubſtitutione
Marci Antonij, & Balthaſſaris, & alterius de Paſijs, non
facta ſucceſſiuè de gradu in gradũ, ceſſat, quod onus de-
ferendi nomen, & arma fuerit principaliter iniunctum
intuitu conſeruandæ agnationis, vt ita conſuluerunt
8 *Burat conſ.303. nu.68. Curt. Iun conſ.49. nu.7. Menoch.
conſ. 803. nu.8. & 14. Gabriel. conſ. 97. nu.28. lib.2. Bero.
conſ.77. num. 22. lib.2. Mart. conſ.61. num.4.*

Fortius, autem, ex quo teſtator id ipſum expreſſit in
9 teſtamento. ibi, *Ad hoc vt bona ipſius teſtatoris non deci
dant, ſed vnita ſtent, & conſeruentur in vna eademque per-
ſona*, Nec abhorruit, vt Primogenitura per aliquod tem-
poris ſpatium ſtet in ſuſpenſo; Tum quia vocauit etiam
naſcituros in infinitum; Tum, quia voluerit in omni-
bus lineis conſeruari bona in vno, eodemque capite, Vo-
luit tamen vlteriorem non admitti, niſi in linea de Ma-
gnanis prædilecta, prius finita, & extincta; Tum deni-
que, quia expreſsè in tribus caſibus contrauentionis ſuæ
voluntatis priuauit hæredes ad tempus, præcipiens ſuſ-
penſionem ad decennium. Itaque concurrente volun-
tate teſtatoris, non repugnat, quod primogenitura prin-
cipaliter ordinata, vt bona conſeruentur in vna perſona,
10 poſſit ſtare in ſuſpenſo, vt dixit *Rota in rec. deciſ.346. nu.
21. & deciſ. 394. num. 22. & ſeqq. par. 5.* & in ſpecie di-
ctum fuit in *Ciuitatis Caſtelli Primogenitura 27. Maij
1661. cor. Eminentiſſ. Cerro*, & admittunt etiam quam-
11 plores deciſ. ex aduerſo adductæ, & præcipuè *la 424.
num. 37. par. 9. rec.* & in illa *Bononien. fideic. de Barberijs
4. Decembris 1650. coram Eminentiſſ. Corrado, & in ea-
dem ſub die 19. Febr. 1652. coram Bichio.*

Retenta hac interpretatione, patet reſponſio ad con-
cluſionem, quod grauatus onere deferendi nomen, &
arma, cadat à commodo primogenituræ, & admittatur
ſubſtitutus; Nam illa procedit, vel quando ſubſtitutio
facta fuit ſub eadem conditione, & vlterius de linea eſt
ſubſtitutus habendi filios, vt erat in caſu deciſionis *in Ty-*
12 *burt fideicommiſſ. 27. Iunij* 1640. *coram Panzirolo*, vel reſ-
pectu primogenituræ Hiſpaniæ, quæ ex diſpoſitione pe-
culiari *l.45.* Tauri, deferunt exiſtentibus de tempore de-
latæ ſucceſſionis. Aliud autem hic vbi Marcus Anto-
nius non eſt vocatus, niſi in defectum lineæ legitimæ, &
naturalis filiorum Gentilis, nec teſtator, ſe reſtrinxit ad
tempus delatæ ſucceſſionis, ſed conſiderauit, & reſpexit
ad filios, & deſcendentes ex eadem linea, de quorum poſ-
ſibilitate, & natiuitate dum ſperari poteſt, non eſt in-
conueniens, vt interim remaneat primogenitura in ſuſ-
penſo, vt ſupra firmatum eſt, quibus Aeneas contraue-
niendo præcepto teſtatoris non potuit præiudica-
re; Quia talis contrauentio nocet quidem, &
præiudicat ipſi Aeneæ contrauenienti,
non autem filijs, & deſcendentibus
naſcituris, vt aduertit *Chri-
ſtoph. de Paz. de Tenut.
ex aduerſ. alleg.
cap. 55. nu-
mer. 24.*
Et ita partibus hinc
inde acri-
ter.

Bo: Me: Veroſpio.

Bononien. Separationis Bonorum.

Luna 15. Iunij 1665.

A R G V M E N T V M.

Donata à patre vni, ex filijs, quomodo eidem com-
putentur in legitimam debitam. Filius, acceptan-
do legitimam onere grauatam, quomodo dicatur
onus acceptare, etiam in præiudicium ſuorum cre-
ditorum.

S V M M A R I V M.

1 *Bona donata à patre vni filio conferuntur inter fratres,
quando conſtat de voluntate eiuſdem patris.*
2 *Vel conſtat patrem habere intentionem, vt dicta bona
imputentur in legitimam.*
3 *Pater præſumitur velle imputare in legitimam, dona-
tionem vni filio factam, quandò cogitat de legitima
aliorum.*
4 *Dictio*, alia, *deſignat bona, & perſonas diuerſas à no-
minatis.*
5 *Et operatur comparationem, & ſimilitudinem.*
6 *Filius non debet priuari legitima.*
7 *Donatio valde pinguis cenſetur, vt imputari debeat in
legitima.*
8 *Præcipuè ſi æquiualeat legitimæ.*
9 *Inæqualitas magna non præſumitur habita à patre inter
filios.*
10 *Legitima filij à patre non grauatur.*
11 *Filius, acceptando relictum patris, longe vltra legiti-
mam, cenſetur eius onus acceptare, & num.13.*
12 *Legitima non comprahenditur in generali renunciatio-
ne.*
14 *Filius acceptando teſtamentum patris ſibi præiudicat in
legitima.*
15 *Præcipuè ſi acceptet onus ante mortem patris.*
16 *Renunciatio in contractu inito cum patre porrigitur ad
legitimam.*
17 *Grauati affectio non attenditur in fideicommiſſo.*
18 *Debitor ante agnationem hæreditatis poteſt eam in præ-
iudicium creditorum repudiare.*
19 *Siuè agatur de creditoribus Chirographarijs, ſiuè hypo-
thecarijs.*
20 *Filius, in vita patris poteſt acceptare onus in legitima in
præiudicium creditorum.*

D E C I S I O CLXXVII.

NOmine Creditorum Pauli, cui Iacobus Pater non-
nulla bona valoris ſcut. circiter *triginta millium*,
Iure donationis conceſſerat, ſecundæ deciſionis funda-
menta impugnabantur, vbi bona præfata referuntur,
in cauſam legitimę eidemmet Paulo, in paterna ſubſtan-
tia præſtandæ. Verùm, rationibus ab ijſdem deductis,
minimè obſtantibus, deciſio confirmationis hodie ro-
bur obtinuit.

Siquidem *text. in l. illud 20. C. de collat.* in legitimam
prohibens imputari bona, à Patre, inter viuos filio elar-
gita, in ſimplici dumtaxat donatione ſibi locum aſſu-
mit, nullam Patris declarationem continente, non autem
admittitur in caſu, quo Pater imputationem apertè in
ipſo donationis actu perciperet, *ad tex. in l. ſi quando 35.* 1
§ & generaliter, C. de inoff. teſtam. Vel hic animus adſcri-
bendi bona donata in cauſam legitimæ, ex aliquibus
coniecturis conſurgeret, vt tradit *Bart. in l. 1. §. ſi pa-* 2
*rens num. 1. ff. ſi à parent. quis fuer. manumiſſ. Fulgoſ.
conſ.217. num.2. verſ 2. ad ſecundum, Bertrand. conſ.216.
num.*

Google

num.2.3.vol.2.par.2. Corn.conſ.64.nu.6. verſ.ſed rem cla
ram lib 1.Surd.conſ.149.n.18 cum ſeqq.& conſ.192.nu.21.
22.Peregr.de fideic.art.38.n.128. Merl. de legit.lib.2.tit.2.
q.1.num.24.Caren.reſol.195.num.9.Rot.deciſ.385.num.28.
cum ſeqq.part.9.rec.

Plures verò in caſu propoſito coniecturę recenſentur,
hanc Patris volontatem ex neceſſe inferentes, quarum
præcipua ex ipſomet donationis Inſtrumēto deſumitur,
vbi Iudici Pater expreſſit ſibi alia bona ſupereſſe, aliorū
filiorum legitimam æquaotia. Quemadmodum enim
Pater in præfato verborum contextu, cogitauit, de cęte-
rorom filiorum legitima, in bonis ſibi remanentibus pre-
3 ſtanda, ita euidens pariter animus ipſius, arguitur in bo-
nis donatis, deferendi Paulo legitimam, vt in his termi-
nis, licèt à contrario ſenſu, arguit Fulgeſ.in conſ.217.n 2.
verſ.ad ſecundum. Præſertim, quia dictio illa, alia, ad
4 bona relata, nec non altera ſe referens ad filios, nedùm di-
uerſa bona a contentis in donatione, & perſonas omninò
diuerſas ab ipſomet Paulo primitus nominato, deſignat
iuxta tex.in l. ſi fundum ſub conditione.§.libertus, ff.de leg
1.Decian.conſ.24.num 99.vol 1. Pariſ conſ.79.n 21. vol.2.
Rot.in Romana. ſeu Vercellen.fideicom.14.Martij 1661.§.
hinc obeſſe cor.Me. Verùm etiam æquiparationem ope
5 ratur, ac ſimilitudinem, vt notat Alex in conſ 104 num.4
lib.2.& conſ.1 num.10.lib.4. Roman.conſ.485 nu 5.Rot.cor.
Buratt.deciſ.217.n.1.10. alias vero reſultaret abſurdum,
quod Paulus tacitè excluſus à conſecutione legitimæ, in
bonis Patris remaoentibus, orbatus euaſiſſet legitima
6 contra diſpoſitionem Iuris in l. quoniam in prioribus 32.
Cod. de inoff. teſt. ad quod euitandum oportet ex neceſſe
fateri bona donata, ex vtriuſque mente contrahentis ceſ
ſiſſe in legitimam.

Altera verò coniectura ex valore donationis, reſultat,
partem ferè dimidiam paternæ ſubſtantiæ adæquaote
virtute exceſſus, ex præſumpta Patris voluntate impu
tatio debet admitti, vt aduertit Iaſ.in l. ſi quando, §.& ge-
7 neraliter, nu.3.C. de inoff. teſt. aſſerens, ad hunc effectum,
ſuffragari, vt valori legitimæ donatio reſpondeat, quod
8 tradit etiam Bertrand.conſ.216.num.1.verſ.& licet, vol.2.
part.2.Craſſ in §. legitima q.22.num 12.Pereg. de fideicom.
art.38.n.128. cum cęteris auctoritatibus, in præterita de-
ciſione deductis. Ad euitandam potiſſimè inter cęteros
quatuor filios inæqoalitatem, quæ nequit in tàm ingen
9 ti, præſertim exceſſu in Patre præſumi ad text.in l. cum
Pater 79 §.emēlis, vbi gloſ.notat in eodem verbo, ff.de leg.2.
& in his terminis docuit Bart in auth. ex teſtamento poſt
num. primum C de collat. Bald.in l.illud 20.n.26.C eodem
tit Dec conſ.59 nu.3. Menoch.conſ.153.num.16.17. Surd
conſ 143.n.7.cum ſeqq & num.10.Merl.de legit.lib.2.tit.2.
q.29.n.50.52.Sanleger.quæſt.ciuil lib.1.cap.35.n.23.

Nec poterit coniectura imputationis excluſiua deſu-
mi ex onere fideicommiſſi, per Patrem, bonis donatis in-
10 fixo, licèt enim legitima filij nequeat a Patre grauari, ad
text in l quoniam in prioribus 32.C.de inoff.teſt. Dum ta-
men Paulus, cui ex verbis à Patre, in donatione expreſſis,
nec non ex valore ſubſtantiæ donatæ nimis exceſſiuo
paterna voluntas innotuit, referendi bona donata, in
cauſam legitimæ donationem ſimpliciter acceptauit,
Iuri ſuo cenſetur ipſe renunciaſſe noo ſecùs, ac ſi idem-
met legitimam, fideicommiſſi vinculo præpgrauaſſet,
11 iuxtà diſpoſitinoem tex.in l ſi liqueat 8 §.nam, quod vxo-
ri, vbi Bald.nu.20.C de inoff.donat. Hedtern. ad Surd dec.
332.n.41.Merl Pignatt.contrcu 34.num.33.cent.2. Rot.in
Romana donationis 11.Februarij 1564. §. nec obſtant cor.
R.P.D Priolo.

Hinc non vrget text.in l. ſi quando 35.§.& generaliter,
12 C.de inoff teſt. diſponens, ſub generali renuociatione non
contineri legitimam, niſi eiuſdem mentio ſpecialis ibidē
includatur; Cum enim ageretur in propoſito caſu, non
de renunciatione ſimplici, ſed de donationis contractu,
grauamen continente, ſuper legitima prçuentioe filio
per Patrem etiam io ſumma maiori, exhibita, io filij po-
teſtate nullatenùs reſidebat, onere reiecto lucrum acce-
ptare, ac illa ſpecialis proindè acceptatio donationis ipſi
præiudicium intulit, reſpectu legitimæ, vt in his ferè ter-
minis, tradit Gratian.in diſc.982.n.6 cum ſeqq. vbi, quod 13
in hac imputationis materia a mera Patris voluntate pē-
dente, filius paternam diſpoſitionem approbando, ſibi
præiudicat, reſpectu legitimæ, & in caſu fortiori, conſu 14
luit Cuman in conſ.168.num.2. vbi, quod præfati textus
diſpoſitio, ſibi locum dumtaxat adſcribit, in generali re-
nunciatione a filio perhabita poſt Ius ſibi, ex Patris obi-
tu, delatom ſuper legitima, non autem valet admitti,
quoties, de contractu tractetur inter Patrem ac filium,
inito tempore, quo actio nulla fauore filij exorta fuerat
ſuper legitima eidem poſt Patris dumtaxat obitum, de-
ferenda, ad tex.in l prima, §.impuberi, vbi gloſ.notat.in ver-
bo debetur, Cod. de collat. bonor Tunc enim generalis re- 15
nuociatio, præſertim Iuramento monita, ad legitimam
quoque porrigitor, cuius opinionem amplexi fuere Dec.
conſ 299.nu.5 Curt.Iun.conſ.10.num.3. Ruin.conſ.97.nu.7.
verſ.ſed aliud lib.1.& conſ.27.n.8. lib.3. Honded.conſ.10. 16
nu.29.lib.1 Mangil.de imput q.91.num.15.

Altera pariter viſa fuit coniectura corruere elicita, ex
venditione partis ſubſtantiæ donatæ a Paolo perhabita
ſub aſſertione quod nulli oneri illa ſubiaceret. Quoniā,
io materia fideicommiſſi non attenditur grauati hære-
dis aſſertio, ſuper bonorum libertate, quæ ab ipſo edita
præſumitur, vt perſonas ad emendum faciliùs alliceret,
vt reſpondit Rot.in Rom. fideic.de Maximis 11. Ianuarij 17
1649.§.non releuant.coram Reuerendiſs. Decano, & in Ro-
mana fideic.de Rampons 28.Iunij 1662.§.nec demum vr-
get cum ſeqq coram Bourlemont.

Hinc non vrget, quod Iacobus in teſtamento poſtmo-
dum edito, prohibitionem alienationis bonorum filijs
iniunxerit excepta legitima. Siquidem præcedente ip-
ſius voluntate, perſpecta, imputandi bona donata in le-
gitimam Pauli, exceptio illa legitimæ ad cęteros dum-
taxat filios debet referri, pro quibus reliqua bona ſpecifi-
ce fuerunt in donatione reſeruata, vt fuit in præterita
deciſione comprobatum.

Denique non obſtat, quod Paolus grauamen ſuper
legitima in præiudicium Creditorum acceptare nequie-
rit, ſicuti enim poſt Patris obitum filio ante agnitionem
permittitur legitimæ, ac hæreditatis repudiatio ad præ-
iudicium Creditorum, iuxta diſpoſitionem tex. in l. qui 18
autem 6.vbi gl.notat in princ. ff. quæ in fraud.credit.Caſtr.
conſ.135.n.1.2.vol.1.Alex.conſ.210.nu.15.vol.2. Gozzad.
conſ.96.num.34 Peregr.conſ.46.n.17.cum ſeqq.lib 3.Hon-
ded conſ 55.num.54.lib.1.Tiraq.de Primog q.24.nu.1. cum
ſeqq.Carpan.ad Stat.Mediol.265.n.41.p.1. Coſt de remed.
ſubſid prælud.1.num.20.Gratian.diſc.232.nu.1 cum ſeqq.
Paſchal de patr.poteſt.p.2.cap 4.num 174. verſ. verius au-
tem eſt, Salgad in Labyr.Credit.p.2.cap.16.num.25.cum
ſeqq ſiue de Chirographarijs creditoribus, ſeu hypothe-
carijs agatur, Peregr.add.conſ.46.num.23. lib.3. Fachin. 19
contr.Iur lib.13 cap.46 Socc.Iun conſ.124.nu 4. cum ſeqq.
lib.3.Coſt.de remed. ſubſid.prælud.1.num.20.Giurb.ad con-
ſuet Meſſan cap.5 gl.7.p.1.n 9.10.cum ſeqq.Caſtill.contr.
Iur.lib 5.cap.112.num.52. verſ idem quoque Mangil. de
imput.q.4.a num.18.vſque ad num.25. Franc.deciſ 101.
num 1.cum ſeqq.& à num 16.vſque ad fin. Gratian. deciſ.
March.17.num.15.cum ſeqq. eò faciliùs acceptatio gra-
uaminis in vita Patris expleta debet ſuſtineri, cum tunc
temporis Iura legitimæ penitùs exiſterent incerta, vt
tradit Gozzad.in conſ.96.num.3.Bero conſ.43.num.2.lib.1. 20
Gratian.diſcept.271 num.9. Noguerol. alleg.19. num 63.
64.Salgad.in Labyr.Credit.par.2.cap.16.numero 41.cum
ſeqq.

Et ita vtraque &c.

Reoerendiſs. D. Albergato Decaoo.

Auenionen. Fideicummiſſi.

4. *Iulij* 1670.

A R G V M E N T V M.

Habens facultatem nominandi aliquem ad fideicommiſsum, quomodo puſſit murare modum urdinatum à dante facultatem; Et melioramenta, quibus inſpectis reficiantur.

S V M M A R I V M.

1 *Verbum*, Præcipua, *importat emptionem ab omni onere.*
2 *Senſus verborum diuerſarum linguarum explicatur ab informatis regionum.*
3 *Hæres fideicommiſſarius tenetur ſeruare factum defuncti, etiamſi de proprijs bonis hæredis diſpoſuerit.*
4 *Melioranti datur retentio pro melioramentis, donec illi reficiantur.*
5 *Qui habet ius nominandi ſub certis modis, non poteſt liberè diſponere.*
6 *Nominatus non recipit à nominante, ſed à teſtatore, qui dedit facultatem nominandi.*
7 *Mulier cenſetur velle ſeruare voluntatem ſui viri defuncti.*
8 *Verba explicantur iuxtà voluntatem, & poteſtatem proferentis.*
9 *Verbum*; prælegatum, *ſonat idem, ac præcipuum.*
10 *Niſi conſtet diſponentem aliter intellexiſſe.*
11 *Prælegatum ex quibus verbis computetur in detractiones.*
12 *Filius abſtinere poteſt ab hæreditate parentum.*
13 *Filio non hæredi non obſtat factum parentum.*
14 *Vt probentur melioramenta, debet conſtare quis fuerit ſtatus antiquus, & quid fuerit impenſum.*
15 *In melioramentis reſtituitur, quod eſt minus, vel melioratum, vel impenſum.*
16 *Melioramenta non probantur ex augumento pretij rei melioratæ.*
17 *Melioratus reddit, quod minus eſt, & eligere poteſt.*
18 *Augumentum intrinſecum rei cedit commodo Domini non meliorantis.*
19 *Melioramenta compenſantur cum fructibus.*
20 *Hæres grauatus poſt tempus reſtitutionis fideicommiſſi debet compenſare fructus, cum melioramentis.*
21 *Melioramenta vbi ſunt turbida, datur Cautio ea reſtituendi prout de iure.*
22 *Et interim non impeditur immiſſio.*

D E C I S I O CLXXVIII.

CVm Ioannes Derhodes controuerſam domum ſubieciſſet perpetuo fideicommiſſo, ad fauorem deſcēdentium maſculorum cunceſſit Franciſcæ de Lopis vxori facultatem, & poteſtatem vuum, vel alterum nominandi, ſecundum quam, prælecto Bernardinu filiu, eique, iure prælegati, relicta dicta dumo, cum hoc, vt eidem deberet eſſe præcipua, & vltrà portionem hæreditariam, urta eſt quæſtio inter Cathatinam oeptem Bernardioi poſſeditricem, & Franciſcum alterius filij pronepotem, & ad fideicommiſſum vocatum ſuper huiuſmodi domo, cauſaque in partibus, & deindè in Curia diſcuſſa, emanauit ſententia, ab Auditore Eminentiſs. Legati Auenionen. ei concedens immiſſionem, præſtita cautione, de refundendis melioramentis, eaque comprobata per ſimilem ſententiam Bonæ Memoriæ Emerix, dubitaui, an hæc eſſet confirmanda, vel infirmanda, & Domini pro confirmatione reſponderunt.

Fideicommiſſum non ampliùs controuertebatur, & depuratum remanet, ex deciſiune præfati bonæ memoriæ *Emerix ſub die 26. Iunij* 1665. & difficultas reſtringebatur ad tria per Catharinam obiecta,

Primum, quod dicta domus fuiſſet à fideicommiſſo exempta, dum Franciſca eam prælegauit vna cum
proprijs bonis. *ſub declaratione, quod omnia, & ſingula*
prælegata vult & intelligit eſſe præcipua dd. legatarijs filijs 1
ſuis; etenim verbum illud, *præcipua* importare immunitatem, & exemptionem ab umni onere. ac reſtitutione
innuit *text. in l. 1. §. nec Caſtrenſe, ff de Collat. & in l. filia*
12. cum l. ſeq. C. eodem tit. cum alijs docte ſimul, ac eleganter adductis per D. meum *Iacobum Emerix ſub die*
18 Iunij 1668. cor. Eminent. D. Cerro, Cum veluti Aduocatus, de more ſcriberet, ante ingreſſum, iu hoc ſacrum Tribunal, & in ſenſu Gallico atteſtantur, ſex Cauſidici formiter in vim Remiſſurialium examinati, *Sum.* eiuſdem Poſitionis Catherinæ, *num.* 2. quibus deferendum
eſſe, vtpote de huiuſmodi intellectu optime informatis
docuit *Bart. in l. de quibus ſub nu. 3. ff. de ll. Decian. conſ. 5.* 2
nu. 80. lib. 2. & cenſuit *Rot coram Seraph deciſ. 1159. nu. 2.*
& 3. & in Leodien Bonorum 25. Iunij 1663. §. attamen coram Eminentiſs. D. meo Cerro.

Secundum obiectum erat in qualitate hæreditaria ipſius Franciſcæ deponeotis, qua dicebatur affectus ipſemet Actur, mediante perſuna Pompeij, & Magdalenæ Parentum, quæ inſuper iſtud Ius præuctiuè ceſſerit eidē Actori, ex Iuribus in *d. Summ nu. 3. 4. 5. & 6.* quandu dubium
nō eſt hæredem etiamſi fideicommiſſariū teneri ſeruare
factum defuncti, etiamſi de re propria ipſius hæredis diſ-
poſuerit, *ad text. in l vnum ex famil. 69. §. ſi rem ff. de leg.*
2. Rot. in diuerſ deciſ. 110. n. 26. par. 2. cor. Gregor. deciſ. 556. 3
nu 3. cum alijs in hac Cauſa ſuper dubio remiſſuriæ 26.
Nouemb. 1666 cor. D. Card. Cerro, §. 1. verſ. replicabatur.

Tertium denique conſtituebatur in melioramentis, factis à Ioanne Patre ipſius Catherinæ poſſeditricis, quibus in ſpecie iuſtificatis, per Teſtes, & Peritos in eodem *Sum n. 9. & ſeqq.* non dicebatur ſatisfactum per cautionem, ſed tantummodò per poſitiuam ſolutionem, ac integralem refuſionem, alioquin reo competere retentionem, & conſequenter Actori immiſſiunem eſſe dene-
gandam reſpondit *Gabriel. conſil. 31. n. 24 lib. 2. Rot. in rec.* 4
dec. 161. n 1. par. 2. in Roman. Vinea 16. & 21. Iunij 1660.
vtrobique, § iuſtitia cor. Reuerendiſs. Papien. & nuper fuit dictum *in Bononien. Domuncularum 27. Iunij mox præteriti, § ratio reſolutionis coram Me.*

His tamen minimè obſtantibus, contrariom Domini reſponderunt. Primum enim ceſſare viſum eſt; Tum ex defectu poteſtatis, tum voluotatis, in ipſa Franciſca, poteſtatis, quidem, dum Teſtator, ei tribuerat Ius nominandi tantummodo, non autem liberè diſponendi, & cum hoc, quod nominatio ſubiaceret iiſdem vinculis, & prohibitionibus alienandi in Teſtamentu contentis, ibi, *legauit, ac legat dictam domum habitationis ſuæ, cum dd. mobilibus illi, aut illis ex dd. Ioanne Michaele, & Bernardino Derhodes filijs ſuis cohæredibus, qui erit, vel erunt ad hoc nominati, vel electi per dictum Delopes eorum matrem, ſi tamen ipſa moreretur non facta nominatione, aut electione voluit dictam domum pertinere ad illum, vel illos, qui erit, vel erunt vocati in dicto ſuo Teſtamento. & Codicillo, & hoc totum cum, & ſub prohibitionibus de alienando contentis in dicto Teſtamento, & Codicillo, quas voluit ſemper durare, & eſſe ſeruandas, ſiue dicta Delopis faciat dictam nominationem, vel non, Summario dictæ Poſitionis Franciſci, numero ſecundo*, qui autem habet Ius nominandi, & quidem ſub certis modis, & conditioni-
bus, nou poteſt liberè diſponere *l. ſi pupill. verſic. l. Præ-* 5
tor, ff. de reb. eorum in l. diligenter, ff. mandat. & in l. ſed ſi ante, ff. ad Trebellian. & in ſpecie eſt,
text.

text. in dict. l. vnum ex famil. 69. §. primo, ff. de legat. 2.
in ijs verbis, ibi, Non enim facultas neceſſaria electionis pro-
pria libertatis beneficium eſt, quid enim, quod de ſuo vi-
detur reliquiſſe, qui quod reliquit omninò reddere de-
buit, optimè Frecc. de ſubfeud. libro 2. quæſt. 36. Chriſt.
de Paz. tract. de Tenut capit. 34. numero 153. Cald. de
de Iur. emphyt. tit. de poteſt. eligen. libro 3. cap. 16. numero
3. & ſeqq ideoque nominatus non agnoſcit nominan-
tem, ſed Teſtatorem ipſum, qui facultate conceſſit Bald.
6 in l. cum quis decedens 35 numero 4. & 5. de legat. 3. in
l. vnica, §. ne autem, Cod. de caduc. tollend. Cald. dict.
tract. lib. 13. cap. 16. numero 3. & ſeqq. & prius lib. 2. q. 17
num 10. Surd. deciſ. 8. num. 23. Rota coram Gregor dec. 252
numero 9. coram Duran deciſ. 307. num. 2. & in rec. deciſ.
87. num. 8. parte 10.

Voluntatis verò, dum Franciſca non ſimpliciter præ-
legauit hanc domum, ſed reſtrictiuè ad facultatem ſibi
à marito conceſſam, vt in primo Teſtamento, ibi, Præle-
gauit, & prælegat d. Teſtatrix nobilis Bernardino Derho-
des filio ſuo ſecundum poteſtatem illi datam à ſupra-
dicto q. nob. Ioanne Derhode ſuo marito domum paternam,
&c. & rurſus in ſecundo, ibi, Prælegauit nobilis Bernardi-
no Derhodes ſuo filio, in ſequendo poteſtatem illi datam à
dicto q. nobili Ioanne Derhodes ſuo marito domum pater-
nam, &c. eodem Summ. num. 3. & 4. Vnde etiam mani-
feſte colligitur, eam potiùs voluiſſe ſequi, & obſeruare
Teſtamentum mariti, quam ab illo recedere, Alexand.
conſ. 81. num. 6. & ſeqq lib. 6. Rom. conſil. 65. numero 15.
ad med & numero 17. pariter ad med lib. 1. quod regula-
re eſt mulieribus, vt voluntatem mariti in dubio atten-
dere, ac cuſtodire cenſeantur, ad tradita per Fontanell.
de pact. nupt. in addit. in fin. tom. 2. ſub numero 7. & deciſ.
7 525 num. 2. & ſeqq. cum alijs, per Caſtill. contr. cap. 26. nu.
18. & ſeqq lib. 2.

Vnde ſilent, quæ dicebantur de illa dictione, præcipua,
& de ſenſu, ac intellectu illarum partium eam audien-
tium pro verbo exemptiuo, & abſolutio rei legatæ à
quocumque onere, ſeu vinculo reſtitutionis; Si quidem
ea procedere poſſunt in terminis habilibus, vbi ſcilicet
concurrit poteſtas, & voluntas diſponentis, ſecus in ca-
ſu contrario, vbi vtraque qualitas deficit ad tradita per
DD. in l. Marcellus, §. quidem liberis, & in l. hæredes
8 mei, §. Cum ita, ff ad Trebellian Mantic. de coniect. li-
bro 7. tit. 7 Peregrin. de fideicomm. artic 7. numero 1. &
per tot. vbi latè, quando prælegata veniant in reſtitu
tione fideicommiſſi ex poteſtate, ac voluntate Teſtato-
ris, & tamen illud verbum prælegatum de iure ſonat
9 idem, ac præcipuum, vt notat Briſſon. de verb. ſignif. lib.
14 verb. præcipua Bar. de ſucceſſ. parent. libro 14. tit 6. in
fine, & communem vſum loquendi non attendi, in
concurſu voluntatis diſponentis monet text in l in condi-
tiom, ff. de condit. & demonſtrat. Rimninald. Iun. conſil. 456
numero 48. Mantic. d. tract. de coniect. libro 3. tit. 8. numero
13. cum innumeris alijs per Caſtill. controu. lib. 4. capit. 8.
numero primo, & ſeqq & cap. 62. num. 5. & ſeqq. & vbi ex
verbis adiectis elicitur, diſponentem aliter intellexiſſe,
10 tamquam non verſemur tunc in caſu ſimplici, ſed mix-
to Rota coram Gregor deciſ 257. numero 10. verſic Præte-
rea Altograd. conſ. 70. num. 19. lib. 1. & conſ. 35. num. 26.
lib. 2.

In præſenti autem vltra carentiam poteſtatis, de
qua ſupra voluntas etiam ſatis ſuperque colligitur, ex
huiuſmodi verbis ab ipſa nominante adiunctis, ibi, &
quod habeant dd. prælegata, vltra eorum portionem hæ-
reditariam, ex quibus excluditur quidem prælegatum
ab imputatione in legitimam ipſius matris, non autem
ab onere adiacente, at ei priùs per Teſtatorem im-
poſito, quaſi Teſtatrix declarare voluerit ſenſum,
in quo intellexerit illa verba antecedentia ſumendo,
ly, &, pro, ideſt, explicatiuo, & legendo, quæ legata vult
11 eſſe præcipua filijs ſuis, ideſt, quod habeant dd. prælega-
ta vltra portionem hæreditariam ad Bartol. in l. quaſi
tum, §. ſi quis fundum num. 6. & ſeq. de fund. Inſtr.

Rot. in diuerſ. deciſ 366. numero 2. par. 1. & coram Buratt.
deciſ. 297. num 11.

Quoad ſecundum parùm, aut nihil immorandum eſ-
ſe, dicebant Domini, dum ex prædictis conſtat Franci-
ſcam noluiſſe recedere, à voluntate fideicommittentis,
& conſequenter nihil eſt, in quo hæres illius factum ſer-
uare teneatur, & nihilominùs licet, ex datis in Summ.
numero 3. & 4. conſtet Pompeium fuiſſe hæredem Mi-
chaelis, qui fuit hæres ipſius Franciſcæ, nullibi tamen
apparet Franciſcum, qui hodie agit fuiſſe hæredē Pom-
peij, nec id probatur, tum ex eius Teſtamentu in Summ.
num 4 in quo inſtituit Magdalenam vxorem, cum one-
re reſtitutionis, ad fauorem eiuſdem Franciſci, dum ip-
ſamet Magdalena adhuc viuit, & filius nihil accepta-
uit, & poterit, ſuo tempore, abſtinere ex textu in l. cum
hæredit. ff. de acquirend. hæredit. in l. ſi cum dote, §. tranſ- 12
grediantur in fine, ff. ſolut. matrimon. cum alijs vulga-
tis, tum ex ceſſione ei facta, per ipſam Magdalenam
matrem omnium iurium paternorum, ad effectum
agendi in hoc fideicommiſſu, vt in eodem Summ. nu-
mero 6. dum Franciſcus, non in vim dictæ Ceſſionis, ac
ex iuribus paternis, ſed tanquam nominatus in Teſta-
mento fideicommittentis, & ex propria perſona huc
vſque expertus eſt; Vnde ei factum Patris, vel quorum-
cumque parentum obeſſe non poteſt l. ſi ſuſpecta, §. vl-
timo, ff de inoff. Teſt. l. ſi ſententia §. ſi hæres. ff. de ap- 13
pellat. capit. veniens extra de tranſact. Rota coram Royas
deciſ. 287. numero 4. & ſeqq. & in recent. deciſ 147. nu-
mero 2. par. 5. deciſ. 168. numero 3. par. 11. & alibi paſ-
ſim.

Quo denique ad tertium exceptionis melioramento-
rum, ad quæ Rota coram Eminentiſs. D. meo Cerro, dict.
die 18. Iunij 1668. difficultatem reſtrinxerat, viſa eſt Do-
minis illiquida, admodumque turbida probatio, ſiue ea
deſumatur ex Teſtibus, ſiue ex Peritorum relatione,
vltrà quod enim ex deductis, in facto conuincuntur
varij, & fallaces, ex ijs conijci non poteſt, quis nam fue-
rit ſtatus antiquus controuerſæ domus, & quantum fue-
rit impenſum, cum tamen hæc ſint neceſſarijſſima ex-
trema, ſine quibus obtineri non poteſt Scapuccin. de
Salman. libro 2 quæſt. 24. numero 2. Gratian deciſ. March. 14
225. num. 4. & in add. num. 6. Amat. reſol. 14. num. 62. &
ſeqq. Rot. coram Seraph. deciſ. 952. num. 2. & 3. deciſ. 1453.
num 5. in recent. deciſ. 356 num. 2. & deciſ. 650. num. 2. par.
2. coram Buratt deciſ. 834. num. 11. & in Auenionen. Sal-
uiani 25. Maij 1657. §. 2. & ſeqq coram Reuerendiſſ. Pa-
pien. ex euidenti ratione, quia niſi probetur ſtatus anti-
quus diſcerni non poteſt, quid, & quantum fuerit am-
pliatum, acélioratum, vt aduertit Rot. vbi ſupra, & in
rec deciſ. 206. num. 1. par. 4. & 318. num. 15 par. 9. cor. Du-
nozetto Iun. deciſ. 413. nu 5. & ſeqq. & niſi conſtet, quid, &
quantum in melioratione impenſum fuerit, non poteſt
melioratarius ſatisfacere, in cuius facultate eſt ſoluere,
quod eſt minùs inter melioratum, & impenſum ad text.
in l. in fundo 19. ff. de rei vind. Rot. in diuerſ. deciſ. 530. num.
1. par. 4. coram Vbald. deciſ. 254 nu 4. coram Merlin dec. 15
546. num. 1. in Romana fideicommiſſi de Spiritibus 22. Maij
1643. coram bo: me: Bichio, coram Eminentiſſ. Celſo, deciſ.
387. num. 9. in Romana melioramentorum 28. Septembris
1658. §. finali, coram R. P. D. meo Priolo, & alij allegati in
Rom. fideic. de Alberinis 23. Iunij 1662. §. aliud creditur
coram R. P. D. meo Beuilaqua.

Quod verò domus ipſa fuerit empta à fideicommit-
tente ſcutis aur. 350. & hodiè æſtimata ſit ſupra 3. m. nō
concludit, ſiue quia ſcutum aureum ſolis à ſęculo, & vl-
tra valdè creuit, adeò vt quod anno 1544. tempore em-
ptionis valebat ſolidos 45. hodie aſcenderit ad ſolidos
118. vt in atteſtatione, cum præſenti exhibita, ſiue quia
Teſtator ipſe quamplura fecit melioramenta, & quidem
in ſumma notabili in eius libris mercantiliter tentis, de-
ſcripta præſenti Summ. Franciſci, num. 1. ſiue demùm 16
quia non ſufficit, vt dictum eſt, conſtare de valo-
re, & augumento, niſi ſimul conſtet de impenſo,

ne debitor electionis beneficio fruſtretur *Bart. in dict. l. in fundo, ff. de rei vind Garz. de expenſ. capit.24 numero 2.& ſeqq. Valaſc. de Iur. Emphyt. quaſt.25.n.8. Amat. d.reſolut.14.numero 62. & ſeqq.* vbi innumeri referuntur, *Tondut. reſol.ciuil.par.2.capit.154 numero 2.& ſeqq. Poſth. de manut. obſeru.12. num.55 & reſol. ciuil,131.nu.13.& ſeqq.*

Et oæc reſponſio percutit etiam motiuom locatioois, nihil enim inter eſt melioratarij quanti pluris fundus melioratus fuerit, ſed quanti minoris per mel orantem impenſum ſit. *dict. l. in fundo, ff de rei vindic.*
17 *Rot. in recent. d. deciſ.650. numero 2.par.2, & deciſ.363. numero 12. & 13.par.11,* & dandum eſt aliquid, beneficio temporis,& aliis intrinſecis augumentis, qoæ io ſo-
18 lius Domini vtilitatem cedere debent *Rota in rec.dec.203 num.17.par,12.*

Cæterùm ſi,quæ ſunt melioramenta, dixerunt Domini compenſanda cum Penſionibus per Catherinam ex re fideicommiſſaria perceptis, *ad text. in l. ſumptus*
19 *ff. de rei vind. Rota coram Burati deciſ.441.numero 7.penes Merlin. deciſ.118. in fine, coram Dunozettn Iun. deciſ 351.num.22.& deciſ.846. num.42.& in recent. deciſ.111. num.6.part.10.& deciſ.232.num.13. par.12.* hæres enim grauatus poſt euentum conditionis, & fideicommiſſi tenetur imputare fructus perceptos io impenſis, & me-
20 liorationibus, *Conar. variar. reſolut part.1. capit.2. numero 36. Peregr de fideicomm art.49 num.14. & artic.50. numero 64. verſ. ſi vero impenſa, Rota in Romana Domus 11. Decembris 1662.§.lin.verſ. unde ſubſiſtit, coram R.P.D. meo Benlaqua.*

Eo magis igitur ſtante turbiditate, & Incertitudine quantitatis melioramentorum, viſom eſt ad ſufficientiam Catherinæ ſuccurſum mediante cautione de iis re-
21 ficiendis, prout Iuris fuerit, *ad Ros. coram Put. in correct. deciſ.461. num 4.& 7 in recens. deciſ.137. in fin. pars.2. & in dicta deciſ bo: me: Emerix §.fin.* abſque eo, quod io terim impediri poſſit immiſſio *Rot. apud Poſth. de ma-*
22 *nut. deciſ.24.num.14.& deciſ.140.nu.11,* quam etiam retardandam non eſſe dixerunt Domini ſub prętextu Crediti dotalis Franciſcæ aureorum ſcut.1350. dum conſtat de illius ſatisfactione per Inſtrumentum publicum, de quo in *Summ.* reſponſionis, *num vnico.*

Et ita pro Confirmatione Sententiæ Rotalis vtraque parte informante reſponſum fuit,

R. P. D. Emerix Iuniore.

Meleuitana Fideicommiſſorum.

Veneris. 5. Decembris 1670.

ARGVMNTEVM.

Dos etiam ſi ſuccedat loco legitimæ, cum conſenſu filiæ, poteſt grauari onere fideicommiſſi; dummodò onus non ſit ad fauorem patris dotantis, & extraneorum, ſed in commodum filiæ dotatæ, & ab ea deſcendentium.

SVMMARIVM.

1 *Parentes non poſſunt alienare bona, nec præiudicare deſcendentibus in ijs, quæ veniunt ex propria perſona.*
2 *Dos filia ſuccedens loco legitimæ non poteſt ſine eius conſenſu a patre grauari onere fideicommiſſi.*
3 *Conſenſus præſumitur ex acceptatione capitulorum matrimonialium, in quibus onus deſcribitur.*
4 *Hoc onus non poteſt eſſe ad fauorem patris dotantis.*
5 *Et debet eſſe ad fauorem filia,& deſcendentium ab ea, non extraneorum.*
6 *Hæres beneficiatus antequam reddat rationem, non impugnat factum defuncti.*
7 *Mulier non præſumitur habere alia bona, præter dotem.*
8 *Ratio bonorum hæreditariorum non opus eſt, vt reddatur, quando de ſtatu hæreditatis aliunde conſtat.*

DECISIO CLXXIX.

DOmini, recedendum à deciſis ſub die 4. Iunij proximi præteriti reſponderunt, Petro, & Ioſepho Germanis fratribus de Caxar dandam eſſe immiſſionem petitam, in bonis dotalibus Amatæ eorum auiæ, ex fideicommiſſo à Saluocumbo patre d Amatæ, ordinato, in Capitulis matrimonialibus ad fauorē omnium filiorum nepotum, & poſterorum ab ea deſcendentium, de quo in hodierno *Summ.* impreſſo *num.1.* non obſtante alienatione eorundem bonorum facta ab Amata, qoia ipſa non potuit præiudicare deſcendeotibus, quibus vigore talis fideicommiſſi fuerat ius qoæſitom ex Notarij ſtipulatione *l. quoties, C. de donat quæ ſub mod Bald. in l cum a ſocero, num.7 & 8.C. de Iur. dot. Corn conſ.68.n.8. verſ. tamen ſeens lib.3. Rot coram Seraph. deciſ.427 nu 2. & 3.* & in terminis alijs congeſtis reſpondit *coram Merlin. deciſ.347 num.1,* 1

Nec refert, quod dos filiæ ſuffecta fuerit, loco legitimæ, quæ non potuit à Patre ſine ipſius filiæ expreſſo conſenſu grauari onere fideicommiſſi, iuxta *text. in l. quoniam in prioribus, C. de inoff. teſtam.* cum alijs *in prima, & ſecunda deciſ. huius cauſæ 20 Febr. & 19. Iunij 1669. & coram R.P.D meo Benlaqua.* 2

Quia, quando (prout hic) onus fideicommiſſi non fuit ioiunctum ad commodum Partis dotantis, vel tranſuerſalium extraneorum, ſed appoſitum ad fauorem filiæ, & Deſcendentium ab ea, quibus de Iure communi debetur ſucceſſio, & vlterius continet rem vtilem filiæ, eiuſque Deſcendentibus, ob donationem propter nuptias, quam aliàs Nicolaos Sponſus non feciſſet, & ſine qua nec matrimonium contraxiſſet, vt apparet ex dd. Capitulis matrimonialibus. ibi, *Cum hoc pacto, lege, & conditione quòd omnia prædicta bona donata, & dotis nomine promiſſa ſint, & eſſe debeant ipſius ſponſæ, & ſuorum filiorum, nepotum, & poſterorum legitimorum, & naturalium vſque in infinitum;* Vtque tali caſu, de conſenſu filiæ ſatis conſtare dicitur ex matrimonio, prçuijs dd. Capitulis matrimonialibus contracto, & ſucceſſiuè conſumato, per qood omnia in illis contenta præſumuntur ratificata iuxta diſtinctionem, quam contrarijs reſpondendo, amplexa eſt Rota in termiois ſimilis fideicommiſſi In alia cauſa *Meleuitana coram bo: me: Merlin. deciſ.347. & deciſ.374. vtrobique numero 2. & per tot. & poſt. Surd. deciſ.62. numero 13. & ſeqq. & Rot. diuerſ. deciſ. 89. num. 11. & ſeq. parte 2. & Mantic. deciſ.3. numero 5. & 6. & Duran. deciſ 42. num. 19.* cum alijs pluribus comprobauit *Rota in recent. deciſ. 290. numero 13. & 14. parte 9.* 3

Et hinc non applicatur diſpoſitio *text. in l. quoniam in prioribus, Cod. de inoff. Teſtam Cuiac. in l. vnic. §. videamus in fin. Cod. de rei vx act.* & aliæ auctoritates io contrarium adductæ, quia omnes procedunt, vel quando dos filiæ fuit grauata onere fideicommiſſi ad fauorem Patris dotantis, vel extraneorom, vel quando tales onus oon reſpicit commodum, & vtilitatem filiæ, ſed tantom eius incommodum, & præiudicium, & in iſtis terminis loquuntur etiam *deciſ.317. numero 2. coram Millin & deciſ.63. nu.1.& 133. numero 8. & 197. numero 3. poſt Merlin. de legit. & deciſ.189. numero 4. coram Eminentiſſ. Celſo,* cum alijs adductis in *Romana prætenſi fideicomm. 5. Aprilis 1666. coram Eminentiſſ. Carpinea Datario.* 4 5

Minùs

Minis obſtat, quod ijdem fratres de Caxar ſint hære-
des Amatæ alienâtis, ac proinde non poſſint impugnare
factum defunctæ, donec reddant rationem de illius he-
6 reditate, ad text. in l. cum à Matre, C. de rei vindic. & l.
vindicantem ff de euict. Rot. coram Buratt. deciſ. 154. nu. 3
ibique Add. num. 6.

Quia, cum ad euitandam ſuſpicionem turpis quæſtus
mulier non præſumatur habere alia bona præter dotem
7 l. Quintus Mutius ff de donat. inter virum. & vxorem l.
etiam, C. eodem tit. Boer. deciſ. 81. nu. 1 & 2. Rota deciſ. 221.
num. 8. & 9. part. 4. tom. 2. rec. dos autem, & bona dotalia
Amatæ appareant ſuppoſita prædicto fideicommiſſo
ad fauorem deſcendentium, ſequitur, quod ex oſtenſio-
ne Inſtrumenti dotalis ſatis dicatur firmatus ſtatus hæ-
reditatis, & de ea reddita ratio, itaut ad nihil de proprio
8 teneantur hæredes, vt alijs congeſtis in ſimili dixit, Rota
cor. Reuerendiſs. Royas, deciſ. 389. n. 12. & dec. 428. nu. 6. &
in Rom. ſeu Nepeſina Reſtitutionis in integrum 18. Martij
1652. coram Eminentiſs. D. Card. Cerro.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. Vicecomite.

Peruſina Tranſactionis.

Ven. 20. Iunij 1670.

A R G V M E N T V M.

Legitima cauſa tranſactionis eſt receſſus à lite, & eius timore etiam parum iuridico, niſi clariſſimè conſtet de læſione, quæ excluditur ex pluribus ponderatis in deciſione, vt patet ex Summario.

S V M M A R I V M.

1 *Sententia valida eſt confirmanda.*
2 *Cauſa tranſactionis eſt receſſus a lite.*
3 *Et timor euiſdem litis.*
4 *In dubio tranſactio ſuſtineri debet.*
5 *Soluens debita defuncti, dicitur adire eius hæreditatem.*
6 *Niſi fiat proteſtatio in contrarium.*
7 *Lis mendicata, & timor vanus non validat tranſactionem.*
8 *Filij in conditione regulariter non cenſentur vocati, niſi accedant coniectura.*
9 *Fideicommiſſum eliciendum ex coniecturis, dicitur dubium, ita vt ſuper eo tranſigi poſſit.*
10 *Modica dubietas ſufficit pro ſuſtinenda tranſactione.*
11 *Dummodò non ſit euidens calumnia.*
12 *Filij in conditione poſiti non cenſentur vocati ex coniecturis quando non eſt contemplata agnatio, nec reperitur digreſſus ad plures gradus ſubſtitutionum.*
13 *Argumentum à contrario ſenſu non valet, niſi in ſenſu directo.*
14 *Prohibitio alienationis non inducit nouam diſpoſitionem, nec extendit fideicommiſſum.*
15 *Priua io ſupponit habitum.*
16 *Poſiti in conditione non cenſentur vocati ad portionem patrui.*
17 *In lite dubia vtile eſt tranſigere.*
18 *In fideicommiſſo non habet locum Ius accreſcendi.*
19 *Legitima non poteſt prohiberi ſine cautela Soccini.*
20 *Nullitas renunciationis ob non ſeruatas ſolemnitates allegari poteſt a tertio.*
21 *Spoliatus ante omnia debet reintegrari.*
22 *Condemnatus reſtitutus ex gratia Principis non recuperat bona fiſco incorporata.*
23 *Pro ſoluendis debitis fideicommittentis derogatur fideicommiſſo.*
24 *Confeſſio qualificata debet acceptari cum ſua qualitate.*
25 *Natura tranſactionis exigit, vt aliquid hinc inde detur.*
26 *Læſionem prætendens, concludenter probare debet.*
27 *Læſio, vt reſcindat tranſactionem, debet eſſe vltra dimidiam habito reſpectu ad omnia.*
28 *Conſequi ſuum creditum abſque litibus non eſt lucrum ſpernendum.*
29 *Expenſæ litis reficiuntur ex bonis, ex lite recuperatis.*
30 *Etiam ſi grauatus fructus recepiſſet.*
31 *Beneficium omne exigit remunerationem.*
32 *Mora contrahi non poteſt ſine interpellatione.*
33 *Obligatio, & confeſſio mulieris facta cum ſolemnitatibus non poteſt impugnari.*
34 *Confeſſio veriſimilis non impugnatur.*
35 *Læſionem prætendens debet probare negatiuam ſolutionis alicuius debiti.*
36 *Læſio non valet proponi, antequam inueniantur alia iuris remedia.*
37 *Qui non poſſedit non cenſetur percepiſſe fructus.*
38 *Poſſeſſor, qui non eſt in mala fide, licitè fructus percipit, & ſuos facit.*
39 *Qualibet cauſa etiam irrationalis excuſat à fructuum reſtitutione.*

D E C I S I O CLXXX.

Binas ſententias rotales canonizantes tranſactionem alias initam inter Marchioniſſam Æmiliam de Parolis ex vna, & Comitem Petrum, de Vbaldis, ex altera, confirmandas eſſe Domini in hac tertia inſtantia cenſuerunt.

Quia de validitate earundem ſententiarum dubita-
tum non fuit, cùm ex reſolutione actorum conuincatur,
omnia fuiſſe ſeruata, de Iure, & ſtylo ſeruanda iuxta
vulg. *deciſ. 260. par. 2. coram Caputaq. Rota deciſ. 223.* 1
par. 10. recent.

Iuſtitia verò viſa eſt manifeſta, ex firmatis in deciſionibus, in præcedentibus inſtantijs emanatis, altera nempè ſub *die 12. Iunij 1662. coram Reuerendiſs. D. meo Decano*, altera *ſub die 14. Maij 1668. coram R P D meo Calataù*; Et quamuis pro parte Marchioniſſæ Æmiliæ iterùm obiecta fuerit prætenſa nullitas dictæ tranſactionis, ob defectum cauſæ, nec non validitas ob enormiſſimam læſionem, Domini tamen nec cauſam defeciſſe, nec læſionem probari, imò illam excludi, & ſic neutrum obſtare cognouerunt.

Pro iuſta enim, & pluſquam ſufficienti cauſa tran-
ſigendi, habita fuit recuperatio pacifica, & abſque vl-
la lite, ac controuerſia bonorum ingentis valoris, quæ
illi relaxata fuerunt, & alias difficillimè conſequi po-
tuiſſet, cùm plures, & legales exceptiones Comiti
Petro competerent, quibus illam, vel prorſus, & in
totum, vel in parte repellere, vel ſaltem diuturnis, &
diſpendioſis litibus inuoluere, & defatigare, ſub incerto
illarum exitu potuiſſet, prout in præſentis cauſæ deciſio-
nibus, & præcipuè *in vltima, §. remiſit autem, &c. & ſeqq.* 2
latiſſimè fuit ponderatum: Timor enim futuræ litis, &
receſſus ab ea eſt cauſa per ſe ſufficiens ad validandam,
quamcumque tranſactionem, quæ nihil eſt aliud, quam
receſſus à lite, *l prima, ff de tranſact. l. 2. & ibi, gloſ.* 3
*Cod. eod. in ſumma 65. in principio, ff. de condit. indeb.
Becc. conſil. 109. num. 6. Natta conſil. 548. nu. 13. Roland.
conſil. 28. numero 12 & 13. lib. 4. Rot. coram Reuerendiſs.
Royas deciſ. 187. num. 7. & in Rauennaten. Bonorum 20.
Maij 1667 §. iuſtam tranſigendi cauſam, coram Eminent.
Carpinea Datario*; Præcipuè attento, quod facta fuit bona fide inter ſanguine coniunctos, cum Decreto Iudicis,

proximiorum, & in ſpem mariti Interuentu, & ſeruatis
omnibus ſolemnitatibus, tam à Iure communi, quàm
municipali requiſitis, atque Iuramento firmata, quo ca-
ſu, pro ea ſuſtinenda omnis capienda eſt interpretatio,
alias enim nullus vnquam erit litium finis *text. in l. fra-*
4 *tris, & in l. cauſas de tranſact. Mantic. de tacit lib. 26. tit.*
9. numero 29. Rot. deciſ. 15. num. 6. part 2. deciſ 80. numero
23. par. 6. deciſ. 248. numero 14. 15. & 16. par. 11. & deciſ.
426 num. 1. par. 12. recent. & in Bonon. Indemnitatis 30.
Ianuarij 1651. §. Iuſtitia verò coram Reuerendiſs. D. meo
Decano.

Nil releuante, quod pro cauſa expreſſa fuerit ſola vo
luntas ipſius Marchioniſſæ, tunc minoris ibi, *Perche*
coſi vogliano, e coſi li piace di fare &c. quia huiuſmodi
expreſſio non fuit facta, ad oſtendendam cauſam fina-
lem tranſigentium, ſed ad ſibi præcauendum, ne dici
poſſet, quod ipſa promittendo Comiti Petro releuatio-
nem ab omnibus fideiuſſionibus pro Cæſare Patre factis,
ſoluebat debita paterna, vel ſaltem adimplebat ab eo
promiſſa, & ſic Patris hæreditatem adiuerit per diſ-
5 poſitionem *text. in l. 2. Cod. de Iur. delib.* quod apertè col-
ligitur ex verbis immediate ſubſequentibus, ibi, *E non*
come herede di detto ſuo Padre, e Zij, &c. ſubdendo,
quod huiuſmodi proteſtatio repetita cenſeatur in qua-
libet parte Inſtrumenti, ad magis excludendum ani-
mum adeundi iuxta notam limitationem *Bald. Corn. Sa*
6 *lycet. Iaſ. & aliorum in dict. l. 2. Mantic. de coniect. vlt.*
vol libro 12. tit. 10. ſub numero 15. verſic. verum pla-
nè.

Neque ſuſpicari potuit, quod timor iſte futuræ litis,
imò plurium litium, eſſet vanus, & affectatus, ad co-
lorandã & extorquendam tranſactionem, quo caſo, non
eſſet attendendus, per *text. in l cum ij, §. ſi cum his, ff de*
7 *tranſact Mantic de tacit. libro 26. tit primo. ſub numero*
12. quia quoad ius ſuccedendi in iſtis bonis fideicom-
miſſo ſubiectis, in quo conſiſtebat ſubſtantia tranſa-
ctionis, cum illud Marchioniſſæ competere non poſ
ſet, niſi tanquam poſitæ in conditione, alias enim, nec
erat expreſſe vocata, nec hæres Patris recurrere de-
buiſſet ad coniecturas, quibus tamen concurrentibus,
recedi ſolet ab opinione *Gloſ* à Doctoribus communi-
ter recepta *in l. Lucius Titius, ff. de hæred. inſtit.* ſecun-
8 dum quam filij in conditione poſiti regulariter vocati
non cenſentur, & ex hoc ſolum, quod agebatur de fi-
deicommiſſo coniecturali conuincitur, quod dubius
valdè, & incertus fuiſſet Iudicij exitus, itaut ſuper illo
rectè, & validè tranſigi potuiſſet, vt in fortioribus ter-
minis reſolutum fuit *coram Merlino deciſ. 767. per tot. &*
9 *ſub numero 12. verſic. & licet emanauerint deciſiones, &*
in Praneſtina bonorum 28. Nouembris 1618. coram Sa-
crato, allegatus in præcitata deciſione huius cauſæ, *cor.*
Reuerendiſs. D. Decano, §. tertio quod tranſigendo, & in
Bonon. Pradij 26. Iunij 1660 §. & licet coram R. P. D.
meo Priolo. Pro ſoſtinenda enim tranſactione ſufficit
quælibet etiam modica dubietas, & ſatis eſt agi de arti-
culo Iuris aliqualiter controuerſo, *Surd. conſ. 556. nu-*
10 *mero 4. Cyriac. controu. 128. numero 90. Add. ad Gregor.*
deciſ. 149. ſub numero 6. verſ. bene verum eſt, Rot. deciſ.
263. numero 2 par. 3. deciſ. 348 numero 4. verſ. etiam ſit
modica par. 4. & deciſ 248. num. 6 par. 11. recent. & eui-
dentem calumniam excludi *lib. 2. ibi gloſ. verb. nulla, Cod.*
11 *de tranſact. Rota coram Merlin deciſ. 799. num. 21. poſt*
Salgad. Labyr. Credit. deciſ. 25 num. 3. cum latè congeſtis
in deciſ. 312 num. 11. par. 4 rec. & in Bonon. fideicommiſſi
de Bonfilijs 5. Maij 1662. & 24. Ianuarij 1663. cor. bo: me:
Veroſpio.

Et tamen ipſæ coniecturæ, pro vocatione Marchio
niſſæ deductæ nempè qualitas legitimitatis, cũ qua ipſi
filij bis fuerunt in conditione poſiti, prohibitio legiti-
mę, & Trebellianicæ reciproca, inter primo, inſtitutus,
ſubſtitutio, cum vocatione filiorum præmortui, ſeu prę
mortuorum ad portionem patrui viſæ fuerunt, haud
quaquam ſufficientes ad inducendum prætenſum fi-
deicommiſſum, cum regulariter tanquam leues reijcian-
tur, quando prout in caſu noſtro, non concurrit digreſ-
ſus ad plures gradus ſubſtitutionum, perpetuum, & de-
ſcenſiuum fideicommiſſum inducens, & deficit ratio cõ-
ſeruandæ agnationis, prout plures dictæ coniecturæ, &
in ſimul, & ſigillatim à Rota reiectæ fuerunt, *vt coram*
Burati dec. 387 nu 3. in fin. coram Reuerendiſs. Rojas dec.
110. nu. 7. & deciſ 123. num. 2. Eminent Celſus deciſ. 145.
num. 6. cum ſeqq. in recent. deciſ. 221. par. 5 dec. 160. par. 10 12
recent. vtrobique per tot. cum alijs *in Bonon. fideicommiſſi*
de Sanctis 17. Maij 1647. coram bo: me: Bichio. & in Inte-
ramnen fideicommiſſi 28. Martij 1667. §. nec contrarium
coram Eminent. Carpinea Datario.

Facultas liberè diſponendi de dd. bonis fideicommiſſa-
rijs per ipſum fideicommittentem conceſſa vltimo ex fi-
lijs inſtitutis morienti ſine filijs, per argumentum à con-
trario ſenſu, nihil amplius importare valet, quàm prohi-
bitionem alienandi in caſu contrario, ſcilicet obitus cum
filijs. Tale enim argumentum ſumi debet ad limites ver-
borum poſitorum in ſenſo directo. *Caſtr. conſ. 106 nu. 1.* 13
cum ſeqq lib 2. Dec conſ. 216 nu. 6. verſ. & argumentum, &
conſ. 386. nu. 4 circa med. verſ. vndè non obſtat. Hodiern. ad
Surd. dec. 75. n. 2. Rot dec. 462 n. 10. cum ſeqq poſt Zacch. de
oblig. Camer. Prohibitio autem alienationis non eſt apta
inducere nouam diſpoſitionem & fideicõmiſsi extenſio-
nem ad filios non vocatos, in terminis, *Pereg. conſ. 52. n. 22*
lib. 1 Hier. Palm. conſ 55. n 36. cum ſeqq Gabr. conſ. 117. nu. 14
46 lib 1 Odd. conſ. 66. n. 30. cum ſeqq. Burati conſ. 300. nu.
73. cum ſeqq Caſtill. dec. 64. n 19. 20. & 21. Ruſtic. de liber.
in condit. poſit. lib 2 cap 2. num 12. 13. & 14.

Quod Teſtator filios in conditione poſitos priuauerit
in caſu delicti, eſſet alicuius releuantiæ, ex quo priuatio
habitum ſupponit, vt *per Aret. in l. Centurio, num. 15. in* 15
fin. ff. de vulgar Ruin conſ. 111. num. 9. & ſeq. lib. 2. & alios
ex aduerſo allegatos.

Sed, vel in facto non ſubſiſtit, cũ Teſtator priuauerit
inſtituendos, & ſubſtituendos, inſtituit autem tres pro-
prios filios, eoſque inuicem ſubſtituit, & ideò illos tantũ
priuatio comprehendere poteſt, non autem eorum filios
in conditione poſitos, vel ſi ad hos quoque talis priuatio
extendi deberet, ad ſummum eſſet referenda ad portio-
nem Patris ſine liberis prædefuncti, ad quam tantum per
vulgarem ſubſtituti fuiſſent, quę vocationem ad portio-
nem Patris importare non poteſt. *Ruſtic. de liber. in con-*
dit. poſi libro 4. cap. 4 numero 5. Decian. conſil. 26. nume-
ro 44. libro 2. Rot. deciſ. 221. numero 7. & ſeqq. par 5. 16
deciſ. 160. numero 19. & 21. par. 10 recent & in Sancti
Seuerini fideicommiſſi 27. Maij 1667. coram bo: me: Ve-
roſpio,

Et quamuis, de tempore tranſactionis iam Marchio-
niſſa poſt longam litem agitatam, in Tribunali A. C.
contra Marchionem Io: Baptiſtam à Monte poſſeſſo-
rem pluribus bonorum, huic fideicommiſſo ſubiecto-
rum ſententiam fauorabilem reportaſſet, cum relaxatio-
ne mandati, de manutenendo, non inde inferri poteſt,
quod Ius Marchioniſſæ eſſet clarum, quia imò, cum
ſententia penderet ſuper appellatione, & cauſa commiſ-
ſa reperiretur per ſignaturam cum facultate manute-
nendi, quem de Iure, cumque ex notorio ſtylo reſcri-
bere ſolet, nonniſi in cauſis dubijs & hoc ipſo conuinci-
tur litis præexiſtentia, & incertus ad huc, & dubius il-
lius exitus, quo attento, vtile valde fuit ad tranſactio-
nem deuenire, *Mantica de tacit. dict. libro 26. tit. prima,* 17
ſub numero 21. verſic. ſed tamen. Rota coram Merlin.
deciſ. 163. numero 7. & coram Eminentiſs. Celſo, dec. 101.
num. 4.

Vlterius admiſſo etiam quod Marchioniſſa dici poſſit
ad bona hęc fideicommiſſaria in genere, vocata, adhuc
Comes Vbaldus poſſeſſor potuiſſet apponere retentio-
nem ſibi competentem pro portione Mutij, ad quam
dubitari poterat, An Cæſar frater, quamuis in gratiam
Principis, & ad propriam portionem reſtitutus, admitti
deberet, in præiudicium Comitis Vbaldi, cui iuxta diſ-
poſitio-

poſitionẽ fideicommittentis acquiſita fuerat, ob delictũ
ab eodem Mutio commiſſum, & ſecutum Banoom, in
quo deceſſit, cum in illo ceſſare videatur Ius accreſcendi
18 *Manent.conſ.83 num 11.cum ſeqq* necnon etiam pro de-
tractionibus. & præcipuè legitimæ primis hæredibus de-
bitæ, quorum omnia Iura habebat obligata, pro releua-
tione Cenſuom, de quibus infra Marchioniſsæ accolla
torum, & quamuis prętendatur dictas detractiooes, vel
fuiſſe ex præcepto paterno prohibitas, vel illis renuncia-
tum, vel fuiſſe conſumptas, non deficiebant tamen Co
miti Vbaldo iuridicę replicationes, quod nempe prohi-
bitio legitimæ noo legebatur facta, cum caotela Socini,
19 ſine qua regulariter non obligat. quod renunciatio facta
fuit a filijs, tunc minoribus, & ideò creditores, ex illorum
perſona poſſe dare de nullitate, ioxta *diſcept.691.Gratia.*
20 *per tot.* & quod alienatiooes factæ fuerant ad paterna de-
bita ſoluenda.

Neque ex eo, quod Comes Petrus, io eodem Inſtru-
mento Tranſactionis, faſſus fuerit, ſe litem ſuſtinuiſſe,
pro viodicandis bonis, de qoibus agitor, ad effectum illa
reſtituendi, vel Cæſari, ſi ſuperuixiſſet, vel eidem Mar-
chioniſſæ Aemiliæ, à quibus etiam plures pecunias rece-
perat pro eiuſdem litis expenſis, inde inferri poteſt, quod
ipſe ex propria confeſſione nollum Ius in eiſdem bonis
haberet præter illud conſequendi expenſas, ſi quas, de
proprio, feciſſet; Quia præterquam, qood veritas eſt in
contrarium, dum ex actis conſtat, actionem, ſuper rein
tegratione, intentatam fuiſſe ſolo oomine Comitis Petri,
qui litem io ſe ſoſcepit, tam contrà fiſcum, quam contrà
Chriſpoltos præſtando caotionem, & ſuſcipiendo in ſe
periculum reficiendi, de proprio Aduerſarijs expenſas, in
caſu ſuccumbentiæ & cui etiam tanquam ſpoliato rein
tegratio competebat *cap.cum ad Sedem, & ibi Abb de re*
21 *ſtit ſpoliat.* oon aotem Cæſari, qui licet, in gratiã Prin-
cipis reſtitutus reſtitutio tamen tanqoam excipieos bona
fiſco incorporata, qualia erant hæc, de quibus agitur,
In hac parte illi ſoffragari non poterat, *Baiard. ad Clar.*
22 *§.fin qu 59.num.65.verſ.vide etiam Peregr. de Iur. fiſci lib.*
5.tit. .num 43. Marc.Medic.examin,25 num. 42. Rot.poſt
ſecundum vol.conſ Farin.dec.197 num. 2. & in Firmana
Succeſſionis 11.Martij .665.coram R.P.D meo Taya, &
vlterius obſtabat derogatio fideicommiſſi, obtenta à
Chriſpoltis pro Summa ab ipſis ſoluta, *Caual. deciſ 430.*
23 *num.2.Dunozett Iun deciſ.858.num.1.* & ex ſupra firma
tis patet quod ſuper ijſdem bonis, vltra fideicommiſſum
ad fauorem Comitis Petri purificatom, propter delictum
à Cæſare, & Mutio commiſſum, plures habebat iuridi-
cas prætenſiones; Adhuc dicta confeſſio non fuit pura,
quo caſu potoiſſet purè acceptari, ſed qualificata, cum
declaratione correſpectiua iotentionis ſuæ, quæ erat re-
portandi, vltrà expenſas litis, etiam releuationem à dd.
fideiuſſionibus. & ideò quatenus in parte fauorabili ac
ceptetur, altera contraria reijci non poteſt, *Pacian de*
probat.lib.1.cap.25.num 2 Surd deciſ. 258. numer. 4. cum
24 *ſeqq. Mareſcott. var.reſol.lib.2 capit.45. numer.12.Rot.de-*
ciſ.434.numer.5 part.5 & deciſ. 297. numer. 18. part. 10.
recent.

Cum igitur, ex prædictis, & alijs in prędecedentibus cau-
ſæ deciſionibus pooderatis, pateat Traoſactionem fuiſſe
cum cauſa Marchioniſſæ valdè proficua, loitam, ceſsat
quæcunque læſionis ſuſpicio, quæ etiam magis excludi
tur. ſi ſingulæ partitæ datæ hinc inde, & recepti, & reſ
pectiuè remiſſi, diſcutiã tur prout exigit natura ipſa trãſa-
ctionis, *l.tranſactio nullo dato, C eodem*, & tamen qui ad
25 reſcindendam tranſactiooem, læſiooem allegat, illam
plenè, & concludenter probare debet *Rota coram Andr*
26 *deciſ.58. num.8.in rec deciſ.269.num 2.part.11.* & paſſim
io alijs. & quidem in magno exceſſu, ſcilicet vltra dimi
diam, habito reſpectu, ad lites, expenſas, & incertum illius
euentum. *Caren.reſol.104.numer.12.Rot.coram Put dec.*
27 *223.alias 230 per tot.in correct.lib 1, Caual dec 407.num.*
2.3.& ſeqq. Merlin.dec 92.numer.8.cum ſeqq.in recent. d.
deciſ.269.nu.25.par.11.& in Bonon. fideicommiſſi de Bon-
filijs 5 Maij 1662 §.nec læſi mis coram bo: me: Veroſpio.

Ex calculo igitur, hinc inde, dato reſultat, Marchio-
niſſæ fuiſſe

Primo relaxata ſupradicta bona valoris ſcut. 12.mil.
vt iam firmatum fuit *in dec.191.coram Reuerendiſſ.Royas*
quorum anoui redditus fuerunt iudicialiter, & per ſen-
tentiam Cameralem taxati in ſcut. 450. ex quibus ad-
miſſo, quod detrahenda ſint *ſcut.mille pro 20* eminis pre-
tenſis à quibuſdam molieribus de Mellinis, adhuc dd Bo-
norum valor remaneret in ſcutis 11.mill. quæ conſequi
impunè & abſque litibus non eſt lucrum ſpernendum, 28
Abb.in cap.1 num.2.in fin.de tranſact Dec conſ 216 ſub n.
3.verſ & propter hoc Rota coram Reuerendiſſ Royas dec.
457.num.5.coram Eminent Ottbob.d.dec.25.num. 31. &
32. cum alijs in præcitata *Rauennaten. bonorum 20.Maij*
1667.§.iuſtum verſ.vbi ſatis lucrari coram Emin. Carpi-
nea Datario.

Secũdò remiſſas omnes expenſas litiom, vſque ad illam
diem factas, qoæ vltrà ſubminiſtratas à Cæſare, & alijs eſt
inconfeſſo apud partes. quod aſcendebant ad multa cen-
tenaria ſcutorum, & reficiendas eſſe ex ijſdem bonis me-
diante lite recoperatis per *Text.in l.domos ff de legat. 1.* 29
& in l vbi purè 19. §.fin & in l mulier 22.in fin verſ.ſed.&
ipſa. ff. ad Trebell etiam firmatum fuit in præcitatis cau-
ſæ deciſionibus etiamſi hæres grauatus fructus recepiſ-
ſet, quando expenſę prout in caſu noſtro ſunt conſide-
rabiles. *Peregr de fideicomm.art 50.num 9 Fuſar qu.620.*
num 6 Larr dec 88.num.11.Rot.coram Buratt dec.53 nu. 30
7 & 109.Greg.dec.197 per tot.

Tertio condonatam recompenſationem, quam Comes
prætendere potuiſſet. ob aſſiſteotiam diligenter, & feli-
citer præſtitam diuturnæ litis ſpatio 27. annorum agita-
tæ, non ſine magnis animi corporiſque moleſtiis tum Pe-
ruſiæ coram Gubernatore, Tum in Vrbe, in omnibus fe-
rè Tribunalibus, coram A C. In Camera, in Rota, & in
Signatura Sanctiſſimi, pro recuperandis dd bonis quæ
alias veriſimiliter, adhuc occuparentur à Camera, ſeu
Chriſpoltis Ceſſionarijs à qoibus, nec ipſa Marchioniſ-
ſa tunc minor, opera Tutorum ſeu Curatorum, nec Cę-
ſar, aut Mutius exules vendicare potuiſſent, tantum,
igitur beneficium Marchioniſſæ præſtitum condignam
ſine dubio remunerationem ab ipſa exigebat, *l. ſi remu-* 31
nerandi in princ ff mand. Bald in l.2.C de oper.libert. Mar-
ſil ſing.693 Rota coram Seraph.deciſ.65. in fin in rec. deciſ.
157.num.23.par 12. præter alleg. in hoius cauſæ *deciſ 12.*
Ian.1665.§ ex parte coram Reuerendiſſ. D meo Decano.

Et quarto ceſſa Iura conſequẽdi à Chriſpoltis fructus
eorumdem bonorum ab ipſis pendente lite perceptos,
aſcendentes ad ſcuta 4.mill quæ ipſi retinuerunt in ſatiſ-
factionem totidem fiſco perſolutorum ex cauſa fideiuſ-
ſionis pro Mutio Bannito, pro qoibus ſtante derogatione
Pauli V. potuiſſent alias tot bona fideicommiſſaria reti-
nere in præiudicium Marchioniſsæ; Dicti enim fructus
ſpectabant ad Comitem Petrum poſſeſsorem, quamuis
indebitè ſpoliatum a Chriſpoltis, qui per ſenteotiam ſu-
per reintegratione ad illorum reſtitutionem condemnati
fuerunt, nec tenebatur Comes hos fructus compeoſare cũ
expenſis, vt ex ſupra vtiliter factis pro defenſione bono-
rum fideicommiſſariorum. *Alex.conſ.123.in fin. verſ nec*
in tales lib primo, Rum.conſ.117 num.1 lib 3.late Fuſar ci- 32
tat.qu.670.num.6.& ſeq. Rot.coram Seraph.dec 925.num.
3. neque dici poteſt, quod ſpectarent ad Cæſarem pro
parte percepta à Comite Petro, poſtquam fuit Cæſar in
gratiam Principis pendente lite, reſtitutus, quia illa noo
petijt. & ceſsaote interpellatione nulla conſiderari poteſt
mora in Comite Petro grauato. *l. in fideicommiſſariam*
18 l mulier 22.§.ſi littera, l poſtulante 44. §.primo verſ.ſa- 33
nè ff. ad Trebell. Peregr.de fideicom.art.45 num. 79. Do-
nat. Ant de Marin.quotid.lib.2.cap.104. num. 1. Andreol.
contr.23.num.7.Rota deciſ.517.num.10.part 4 d verſ corã
Dunozetto Iun dec.672.num 5. Et quatenus circa prædi-
cta, & qouad diuiſionem horum fructuum aliqua po-
tuiſset eſse dubitatio, indubitatũ eſt, quod ad Marchio-
niſsam

niſsam pertinere non poterant, quæ non fuit hæres Cæ-
ſaris Patris, ſed in hæreditate remanſiſsent ad commo-
dum creditorum.

E conuerſo Marchiooiſsa ſuſcepit in ſe ſocietatem Of-
ficij *ſcu*.435.liberando Comitem Petrum, ab illius accol-
latiooe, ſed cum in ipſa Tranſactione partes aſseruerint,
hanc ſocietatem contractam fuiſse pro expenſis litis, in
nihilo fuit ipſa grauata, quia etiam abſque tranſactione
tenebatur illas reficere, vt ſuprà, fuit dictum, neque aſser-
tio iſta impognari poteſt, ſub prætextu falſitatis, cum
contrarium præſumatur attento mariti interuentu, &
aliorum proximiorum Decreto Iudicis, alijſque ſolemni-
tatibus, *Surd.conſ*.451.*num*.17.*Rot coram Dunozett.Sen.*
33 *dec*.334.*num*.1.*cum ſeqq.in recent. dec*.86.*num*.23.*part*.6.
dec.331 *num*.4.*par*.10 *dec*.269 *num*.5.*part*.11. & in præ-
citata *Rauennaten. Bonorum* 14. *Martij* 1668. *§.præterea*
cor.Emin.Carpinea Datario; Concurrente præcipuè veri-
ſimilitudine reſultante ex diuturnitate, & continua pro-
ſecutione ipſius litis, vt in præcitata huius *cauſa deciſione*,
34 *§.vt dictam autem coram Eminent Carpinea Datario*.

Se ſe etiam obligauit indemnem releuare Comitem
Petrum à fideiuſſionibus, per ipſum factis, in duobus Cē-
ſibus in ſorte, altero ſcut. *mille*, altero 200. ac etiam pro
fructibus, vſque in illam diem decurſis, qui calculati, à
die impoſitionis, dicebantur aſceodere ad ſcuta 2724. in
totum, verum quoad fructus, dictum fuit, quod cum ho-
die non agat Creditor contra debitorem qui allegans ſo-
lutionem, teneretur illam probare, ſed fundetur læſio in
quantitate præciſa non ſoluta, *Ger.Spin conſ*.18.*num*.2.
cum ſeqq & vlterius cum Comes Petrus non eſset princi-
35 palis debitor, ſed fideiuſsor, & ideò haberet priocipales de-
bitores obligatos contra quos agere poterat, & poterit
pro releuatione, noo poteſt Marchioniſsa proponere ex-
ceptionem læſionis, niſi prius excuſſis boois principaliū
debitorum, & aliorum coobligatorum, ex *Roman conſ.*
36 187 *num*.2.*verſ quo autem* firmauit *Rot.coram Pan. dec.*
620.*num*.6.

Partita verò fructuū eorundem bonorum a Com. Pe-
tro perceptorum poſt ſententiam reintegrationis, & de-
functo iam Cæſare, vſque ad diem Tranſactionis, quæ
dicebatur aſcendere ad ſcuta 1800. & quæ Comiti Petro
condonata fuerunt, viſa fuit ſatis turbida, Tum quia
non fuit probatum, quod Comes Petrus dd. fructus, in
facto perceperit, Imò, quod oeque poſseſſiooem bonorū
habuerit vnquam cum effectu, cum eſſent occupata a
Creditoribus fideicommittentis qua poſseſſione ceſsan-
te fructus percepti noo præſumuntur, *Add. ad Greg. dec.*
37 50 *litt B.verſ ſi tamen conſtaret Rot dec*.647.*num*. 25. *&*
ſeq.pœnes Poſth.de manut. Tum etiam quia fideicommiſ-
ſum ad fauorem Marchiooiſsę non eſset clarum, ſed pen-
deret illius vocatio a coniecturis, vt ſupra fuit dictum,
nec ipſa poſt mortem Patris petierit vnquam fideicom-
miſsum, potuit Comes Petrus eoſdem fructus lucrari, quia
ad hunc effectum, ſufficit non adeſse malam fidem, *Rota*
38 *coram Merlin.dec*.163 *numer*.10.*& dec*.687. *num*. 9. *Bu-*
ratt.deciſ.164.*num*.6.*& deciſ* 227.*num*.5 *coram Reneren-*
diſs Royat dec.374.*nu*.3.*& in Sabinen ſpolij* 7. *Maij* 1663.
coram R.P.D.meo Beuilaqua, & quælibet cauſa etiam
irrationabilis excuſat ab illorum reſtitutione, *Becc. conſ.*
95.*num*.10 *Add.ad Greg dec*.74.*litt*.*A*, *Rota coram Mer-*
lin.citat.dec.163 *num*.10 *verſ.& qualibet cum ſeqq.& dict.*
dec.687.*num*.9.*in recent.dec*,320.*numer*.2. *& dec*. 528. *nu.*
2.*part*.2.

Collatis igitur, omnibus hinc inde dimiſſis, & receptis,
patet excludi quamcumque læſionē, ex parte Marchio-
niſsæ, quæ in ſubſtaotia nullum aliud onus voluntariū,
in ſe ſuſcepit, quam Cenſum in ſorte ſcut. 1200. quibus ſi
addantur etiam fructus in tota ſumma *ſcutorum* 2724.
quod tamen non eſt Iuri conſonum, vt ſupra fuit oſten-
ſum, in totum eſsent ſcuta 3924 quæ vix excedunt tert.
partem valoris bonorum, quæ ipſa correſpectiuè in par-
te recepit, cum reliquæ prætenſiones, tanquam hinc in-
de turbidæ, benè potuerint abſque vllo damno Marchio-
niſsæ mutua compenſatione remitti.

Et ita tranſactionem hanc ſuſtineri, & Sententias Ro-
tales illam cauonizantes confirmandas eſſe, vtraque
parte Informante fuit reſolutum &c.

R. P. D. Priolo.

Bononien. Separationis Bonorum.

Ven. 5. Decembris 1670.

ARGVMENTVM.

In confirmationem aliarum deciſionum reſoluitur,
donationem factam à patre vni filiorum in vim
primogenituræ, non eſſe conferendam, nec im-
putandam in legitimam.

SVMMARIVM.

1 *In legitimam cenſentur electa mobilia vendita.*
2 *Articulus alias examinatus, poteſt in alia inſtantia declarari.*
3 *Donata pro primogenitura non conferuntur.*
4 *Quæ non conferuntur, nec etiam imputantur in detractiones.*
5 *Exceptuatio comprahendit incluſionem in diſpoſitionem.*
6 *Diſpoſitio vnica oratione determinata non debet diuerſimodè cenſeri.*
7 *Filius poteſt detrahere legitimam debitam patri, qui eam non detraxit.*
8 *Diſcretiuus modus loquendi declarat voluntatem teſtatoris.*
9 *Donatio ob cauſam licet imputetur in detractiones, hoc tamen non procedit, quando donatur ob primogenituram.*
10 *Nec imputatur, quando donatio eſt voluntaria.*
11 *Legitima detrahitur de fideicommiſſo.*
12 *Legitima detractio, ipſo iure tranſit in filios.*
13 *Onus in legitima debet acceptari ſpecifice cum clariſſimis verbis.*
14 *Pater, relinquendo filijs legitimam, poteſt de alijs bonis liberè diſponere.*
15 *Qui renunciauit facit partem in legitima.*
16 *Renuncians hæreditatem patris, non renunciat ſucceſſionem fratris.*

DECISIO CLXXXI.

STante ære alieno, per Paulum, relicto, orta eſt con-
trouerſia inter eius Creditores, ac inter eius filios, &
hæredes beneficiatos, & reſpectiuè ſubſtitutos in Primo-
genitura, & fideicommiſſo Iacobi Senioris ſuper ſepara-
tione bonorum liberorum Pauli, à bonis Primogenituræ
& fideicommiſſo ſuppoſitis; lata autem, à bo: me: Ve-
roſpio ſententia ad fauorem DD. de Dondinis, Hippo-
lytus Scaffiglionus, alijque Pauli Creditores cauſam
appellationis proſequentes, præuijs duabus deciſionibus
editis 25. *Maij* 1668. *&* 18. *Maij* 1669. obtinuerunt *à*
R.P.D.meo Calatain, Sententiam reformatoriam, in qua
pronunciatum fuit, ad beneficium Creditorum Pauli eſ-
ſe ſeparanda à bonis d. Iacobi, Primo argenta, gemmas,
Iocalia, & alia, quæ per alios fratres Paulo vendita fue-
runt, in eo, tamen, quod excedunt portionem Paulo de-
bitam, Secundò legitimam Pauli, ex perſona propria, &
tertio loco, tertiam partem alterius legitimæ Paulo de-
bitam, ex perſona Pompei alterius fratris defuncti, poſt
mortem Iacobi: Cumque hodie, ſuper viribus huius ſen-
tentię fuerit aſſumpta diſputatio, reſolutum fuit iuxta
modum infraſcriptum eſſe reformandam.

Quo igitur, ad primam partem ſententiæ, diſcordabāt
Informantes circa valorem, ſeu compræhenſionem bo-

Digitized by Google

norum ibidem contentorum; Ideo examinando factum inuolutom, inueni quod anno 1631. R. P. D. Carolus Antonius, & Franciſcus Maria Dondini vendiderunt Paulo eorum fratri infraſcriptos effectus hæreditarios Iacobi, & inter ipſos fratres communiter poſſeſſos, videlicet, diuerſa argenta, gemmas, & Iocalia, & aliquas res ſimiles æſtimatas pro libris 23942. & quædam animalia æſtimata, pro alijs libris 1824. & ſic in totum pro libris 25766. ex quibus Tertia pars ſpectabat ad Paulum, & aliæ duæ Tertiæ partes ad dd. Carolum Antonium, & Franciſcum Mariam, vt diſtinctè refertur in ſumm DD. de Dondinis *num.* 4. Hinc cum argenta, gemmæ & Iocalia reperta in hæreditate Pauli pro ſolo valore librarum 6654. *Summ. num.* 5. non aſcenderent ad tertiam partem dd. librarum. Inferebant Informantes, pro Dondinis inde potius reſultare creditum ad fauorem fideicommiſſi, & conſequenter infirmandam eſſe primam partem ſententiæ, quæ ſupponit argenta, gemmas, Iocalia, & alia per dd. fratres Paulo vendita excedere eius tertiam partem, habita ratione, ad illa reperta in hæreditate eiuſdem Pauli.

E conuerſo, autem, ex parte Scaffiglioni, & aliorum creditorum calculabatur valor, non ſolum argentorum, gemmarum, & Iocalium, ſed etiam mobilium relictorũ in hæreditate Pauli quæ poſt eius mortem in ſimul fuerunt æſtimata à Peritis de ordinatione huius Sacri Tribunalis, vt ex proceſſu originali viſo, per Dominos, in Rota, & ratio erat, quia ijdem R. P. D. Carolus Antonius & Franciſcus Maria in diuiſione anni 1640. vlterius Paulo vendiderunt mobilia æſtimata pro libris 12412 ex quibus dicti duo fratres venditores habuerunt pretiũ. quaſi pro duabus, ex tribus partibus, hoc poſito, cum argenta, gemmæ, & Iocalia ſimul ac mobilia reperta in hæreditate Pauli ſint valoris librarum 17501. iuxtà dd. Peritorum æſtimationem, vt admiſerunt dd. Dondini in *Summ* per eos dato 28. *Iunij* 1658. *numer.* 16. & firmauit Deciſio eadem die edita, coram *Reuerendiſſ. Meltio in §. in hæreditate*, allegata in vtraque deciſione, *R. P. D. meo Calataiù*, nempè *in prima*, §. *Argenta*, *& in ſecunda*, & proſequendo, inferebatur, quod, calculato etiam valore mobilium, argenta, gemmæ, Iocalia, ſimul ac mobilia reperta in hæreditate Pauli poſſint ſuperare valorem tertiæ partis argentorum, gemmarum, Iocaliũ, & mobilium hæreditariorum Iacobi, prout diſtinctius, & opportunius in articulo liquidationis videbitur & cum hoc moderamine dicebatur ceſſare grauamen dictæ ſententiæ, quæ in genere determinat, eſſe ſeparanda à fideicommiſſo Iacobi argenta, gemmas, Iocalia, & alia dd. fratrũ Paulo vendita in eo, quod excedunt tertiam partem Pauli nam ſi in liquidatione videbitur, quod præfata bona reperta in hæreditate Pauli non excedant tertiam partem ſimilium Bonorum fideicommiſſariorum Iacobi, Creditores Pauli, ex hoc capite, nihil poterunt à fideicommiſſo ſeparare, ſi verò conſtabit, quod excedãt tertiam partem, poterit id, quod excedit à fideicommiſſo ſeparari, in vim detractionum dd. Caroli Antonij, & Franciſci Mariæ, qui cenſentur pro ſua legitima elegiſſe argenta, gemmas, Iocalia, & mobilia Paulo vendita. per
1 *Text. in l. Marcellus*, §. *res quæ vbi Bart. & DD. ff. ad Trebell. Surd. conſ.* 71 *numer.* 1. *Rota dec.* 241. *num.* 35. *& ſeqq. par.* 9. *rec. & dec.* 153 *num* 9. *coram Eminentiſſ. Celſo*, cum pluribus alijs de more congeſtis per *Fuſar. quæſt.* 543. *numer.* 19.

Et licet, adhuc Agentes DD. de Dondinis replicabant In Deciſionibus, & in Sententia R. P. D. mei Calataiù, deficere ſpecificam mentionem mobilium, quinimò in ſecunda Deciſione contineri venditionem argentorum, gemmarum, & Iocalium venditorum, de anno 1631. nõ facta expreſſa mentione venditionis mobilium ſequutæ de anno 1640. hoc tamen non implicaret, quin huiuſmodi articulus examinatus coram Reuerendiſſ. Papien. in prææallegata deciſione edita *die* 28 *Iunij* 1658. *citato* §. In hæreditate, poſſet ſaltem ex Integro, in hac inſtantia declarari, prout in ſimili ſeruauit *Rota in Romana Diuiſionis* 10. *Decembris* 1667. §. *vndè DD. cum quinque*, §§. 2
ſeqq. coram R. P. D. meo Bourlemont

Confirmata autem fuit ſecunda pars dictæ ſententiæ, quæ Paulo, ſeu eius hæreditati legitimam tribuit ex propria perſona abſque obligatione imputandi ſcuta 30. m. eidem donata a Iacobo Patre: non venit namque talis ſumma in legitimam imputanda, quia fuit validè, & voluntariè filio donata, interuiuos, cum onere Primogenituræ: Tunc enim, ſicut donatio non ſubeſt collationi quæ cum importet diuiſionem omnium Bonorum inſimul Collatorum, viſibilem naturam Primogenituræ deſtrueret, vt ratiocinatur *Bald. in Auth. ex Teſtamento* 3
num 56. *& Roman. num* 29. *C. de Collat. Gulielm. de Bened. in cap. Raynutius verb. in eodem teſtamento relinquens il ſecondo, n.* 144. *& ſeq. de teſtam. Menoch. conſ.* 1166. *n.* 6. *& 6 Cyriac. contron.* 312 *num.* 67. 117. *& ſeq. Tiraquel. de Primogenitura quæſt.* 51 *n.* 1. *& ſeq. Thomat. deciſ.* 50 *n.* 171 Ita non debet eſſe obnoxia imputationi, in Iure enim procedit negatiuum argumentum, quod ea, quæ non conferuntur, nec etiam imputantur, prout arguunt,
Corn. in l. illud 20. *nu.* 1. *& Dec. eodem, nu. iuncta apoſtilla* 4
lit. A. C. de Collat. Pariſ. conſ. 56. *numero* 20. *lib.* 3 *Merl. de legit. lib.* 2 *q* 1. *n.* 2. *Rota coram Seraph. deciſ.* 568. *num.* 7. *& in Fauentina ſucceſſionis* 5. *Aprilis* 1666. § *apparet enim in fin. et* 7. *Maij* 1668. §. *nec valet dicere verſ. quia vltra, quod coram Reuerendiſſ. Ottalora Præſide Granaten.*

Et quamuis adhuc imputationis Quæſtio famuletur voluntati donantis, tantum abeſt, quod voluntas Iacobi trahi poſſit ad imputationem, quod immò potiùs illius excluſioni præponderare, & adhærere viſa fuerit, attento Teſtamento eiuſdem Iacobi, quod nedum dictã donationem confirmauit, ſed vlteriùs Paulum inſimul cum alijs filijs hæredem ſcripſerit, cumque ijſdem hæredibus indifferenter alienationem prohibuiſſet, excepta legitimã, inconſequentiam declarauit, quod Paulo non ſecùs, ac alijs filijs legitimæ detractionem præſeruabat, alias ſi detractio legitimæ ad cœteros filios dumtaxat referatur, violaretur huiuſcè diſpoſitionis germanus intellectus, Quia Paulus compræhenſus in regula Inſtitutionis, & prohibitionis alienationis, non compræhenderetur etiam in exceptuatione, contra vulgatum axioma, quod exceptoatio ſupponit incluſionem compræhenſiuã in diſpoſitione. ad *text. in l.* 1. §. *ſed excipiuntur*, *ff. de fer. & dila-* 5
tion. Rot. coram Comunlo, deciſ. 165. *num.* 14. *& in recent. deciſ* 249. *num* 17. *par.* 11. *& in deciſ. huius cauſa* 15. *Iunij* 1661. § *hæc præterea in fin. coram bo: me: Veroſpio*, præſertim, quia talis diſpoſitio vnica oratione, eodemque verbo pariformiter determinatur, & ſic quoad Paulum non 6
debet Interpretari difformiter, & diuerſimode ab alijs fratribus, ad *text. in l. iam hoc Iure, ff. de vulgar. & pupill. l. quamuis, C. de Impub. & alijs ſubſt. Rot deciſ.* 161. *n.* 3. *p.* 10. *& deciſ.* 328. *num.* 9. *par.* 12. *rec.*

Nec quidquam mouit, quod in eadem oratione, vbi fuit prohibita alienatio, excepta legitima eſſent compræhenſi nepotes ſubſtituti, itaut ſicut reſpectu iſtorum, quibus non competebat detractio legitimæ difformis cadebat intellectus, ita etiam, reſpectu Pauli, qui iam fuerat de legitima ſatisfactus; vltra quod enim ſatisfactio legitimæ Pauli eſt ſuppoſitum eius, de quo quæritur, talis diſpoſitio recipit difformem interpretationem, quoad omnes filios in pari gradu conſtitutos, & ſic etiam, quoad Paulum, cui ſicut cæteris alijs filijs Iacobi legitima æqualiter debebatur, & pariformiter arguitur relicta, & quatenus etiam quoad nepotes ſubſtitutos, eademq; oratione compræhenſos verificari deberet eadem diſpoſitio, adhuc à DD. conciliabatur, quod nempè prohibitio alienationis, excepta legitima, illos ita compræhendere poſſet, vt legitimam detrahere valeant ex perſona parentum quatenùs iſti priùs non detraxiſſent, arg. *text. in* 7
l. quamquam 10. *C. ad l. Falcid. & l. vnica, C. de his, qui ant. apert. tabul.*

Confirmatur huiuſmodi intellectus, ex diſcretiuo modo

do loquendi, quo Iacobus vſus fuit in eodem teſtamen-
to; Quando enim imputationem, nedom in legiti-
mam, ſed iu alias pretenſiones Patris Golielmi compre-
bendere voluit, explicitè voluotatem ſuam declarauit,
relinquendo certa bona pro omni, & toto eo, quud idem
Religioſus petere poſſet, ratiooe legitimæ dotis materoę,
& quacumque alia de cauſa, Quod cum non fuerit reſ-
ponſum Pauli, imò illum indiſcriminatim vocauerit ſi-
mul cum alijs fratribus, ſequitur, quod reſpectu Pau-
li dioerſimodè à Patre Gulielmo diſpooere voluerit, ei-
que æqualiter cum alijs filijs legitimam præſeruaſſe,
cum ex diſcretiuu modo diſponendi dilucidetur dubia
diſpouentis volontas, *l.vnica, §. ſin autem ad deficientis C.*
8 *de Caduc. toll.* alijs auctoritatibus relatis *in dec.244. num.*
35. & dec.326.num.25.par.11.recens.

Io coucurſu, igitur, prædictorum imputationem ex-
clodeotium ex natura douatiuois, ac ex indicata meute
Iacobi Donantis, leuis pooderis viſa ſuot argumenta re-
petita ex parte DD. de Dondinis: Non enim, applicatur
9 regula, quod donatio ob cauſam ſit imputanda, quia
non procedit quandu, vt in præſenti donatio ſubijcitur
Primogenituræ, ex allegatis, & quandu cauſa donationis
eſt omniuò voluotaria, quicquid dicendum eſſet in cau-
ſa ſaltem moralitèr neceſſaria, iuxta diſtiuctiouem ad-
10 ductam *à Caſtr. in l. vt liberis, num. 10. C. de Collat. vbi*
Dec.num.27. Idem Dec. in Auth. ex Teſtam. num.8. C.
eodem. Crauett.conſ.136.num.2. Merlin.de legit.lib.2 tit.2.
quæſt. 29. num. 39. & 40.

Similiter adductæ cooiecturæ oon concludunt, in do-
nante cum voluntate imputandi: ex oarratiua, euim,
per Iacubum, facta Iudici ad effectum obtinendi liceotiã
donandi, quod haberet alia bona ſufficientia, pro legi-
tima aliorum filiorum potius iufertur, quod donatio
non erat inofficioſa, & ſic poterat per Iudicem approba-
ri, quam quod Pater declarauerit, quod in douatione
compræhenderat legitimam Pauli; ex antecedeuti enim,
quod haberet Pater alia bona pru legititima aliorum fi-
liorum non oritur neceſſaria conſequentia, ergò donatio
fuit imputata lo legitimam Donatarij: Quare, cum ex
prædictis huiuſmodi coniectura appareat vaga, & æqui-
uoca, non eſt admitteuda ad effectum arguendi auimum
imputandi, ex allegatis, *in prima deciſione R. P. D. mei*
Calataiù, §. nec eſt applicabilis, & in 2. dec. §. Bona autem.

Certiùs, quia data imputatiooe, non potuiſſet integrè
cooſeruari Primogenitura ſtrictiſſimo metodo conſtitu-
ta, potuiſſet oamque dimiuui pro rata legitimę, quę Pau-
lo debebatur libera, & immunis ab umni, & quocumque
onere *ex textu in l. omni modo, & l. quoniam in prioribus, C.*
11 *de inoff. teſtam.* & alijs vulgatis Iuribus, & quidem ipſo
Iure, quia abſque aliquo miniſteriu legitima libera in fi-
lios, eiuſque hæredes pertranſit, vt *d. Rota in Rom. præ-*
12 *tenſi fideic. 17. Maij 1669. §. tandem coram R. P. D. meo*
Calataiù.

Nihil releuante, quod Paulus donationem, cum omni-
bus, & ſingulis in ea contentis acceptauerit, quia accepta
tio uneris legitimæ debet fieri verbis explicitis, & perne-
ceſsè preſeferentibus ſcieotiã grauaminis, noo autem im-
plicitè, & relatiuè ad verba ambigua, & generalia emiſſa
à dunante, erga Iudicem ad aliom effectum, vt donatio-
13 nem inſinuaret, per *text. in l. ſi quando 35. § & generaliter,*
C. de inoff. teſtam. Rot. recent. dec.228. num.9. & 10 par.8.
& dec.283 num 19. & dec.481. nu.1. & 2. par.9. & in Me-
lenitana Fideicommiſſi 20. Febr. 1669. §. nec viſum fuit
coram R.P.D. meo Beuilaqua.

Rurſus de Coniectura inæqualitatis inter fratres oon
habuerūot DD. rationem, ſicut non habuit teſtator, qoi
in teſtamento poſt confirmatam donationem, Paulum
cum cęteris filijs pariformiter inſtituit, eique nullum io-
iunxit onus imputationis, prout fecit erga Gulielmum
Religioſum, ideò ſufficit, quod cæteri filij integram le-
gitimam fuerint aſſecuti; quia de reſiduo potuit Iaco-
14 bos liberè diſponere, & honorificam cunſtituere Primo-
genituram, vt aduertunt *Menocch. conſ.158. num. 32. &*
conſ.401. num.10. & 11. Vaſq. de ſucceſſ. creat. lib. 3. §.26.
limit.31. nu.96. verſ. cum igitur, Cyriac. controu.312. nu 5.
& 6. Thomas. dec.50. num 240. & 242. Rot. in d. Fauentina
ſucceſſionis 5. Aprilis 1666. §. neque obſtare, in fine, coram
Reuerendiſs. Præſide Granaten.

Reformarunt, tamen, Domini tertiam partem d. ſen-
tentiæ, quia licèt, ibidem, in creditum hæreditatis Pauli,
fuiſſet aſcripta tertia pars legitimæ Pompei, iuxta oume-
rum trium fratrum, qui hęreditatem d. Pompei diuiſe-
ruot, & ſic diuiſam diù poſſederunt; quia, tamen, vlteriùs
aderat alius frater, nempè Gulielmus religioſus, qui iura
quomodocumque competentia, etiam iu bonis fraternis
R. P. D. Carolo eius fratri renunciaſſe declarauit de
anno 1644. Summario Dominorum de Dondinis *num.6.*
ſequitur, quod iuxta nomerum 4. fratrum, qui Pompeio
ſoperuixeruot, non tertia, ſed quarta pars legitimæ Pom- 15
pei Paulo competeret: Non aduerſante declaratione, Ia-
cobi communis patris, quod Golielmus, vltra bona ſibi
relicta aliud petere non poſſet, io hæreditate teſtatoris,
quia talis declaratio, ſeu prohibitio reſpicit hæredita-
tem paternam, & ſic non compræhendit ſucceſſionem 16
fraternam, vt in ſpecie *Caſtren. in l. Paulus 89. §. fin. nu.*
2. ff. de acquir. hæred. Mart. de ſucceſſ. leg. par. 1. qu. 14.
art.4. num.4. & par.4. quæſt. 18. art.3. num. 59. verſ. item
ſi filia, Surd. dec.144. num.15. & 16. Martin. Andr. dec.
74. num.29. & 30. cum alijs concordaotibus allegatis *in*
dec.47. num.6. & 48. num.1. poſt Merlin. de Legit. & dec.
66. num.12. coram Rojas.

Et ita vtraque parte, &c.

Bo: Me: Veroſpio.

Imolenſi Dotis.

Lunæ 16. Martij 1665.

ARGVMENTVM.

Donatio inter virum, & vxorem ſubſtinetur, quando donans perſeuerat vſque ad mortem, & contractus eſt iuratus; nec læſionis exceptio admittitur, ad impediendam executiooem inſtrumenti, & obligationis Cameralis.

SVMMARIVM.

1 *Hæreditas viri pro reſtitutione dotis executiuè conuenitur.*
2 *Donatio inter virum, & vxorem de iure prohibetur.*
3 *Donatio inter virum, & vxorem morte confirmatur.*
4 *Dummodo præcedat realis traditio, vel per conſtitutum.*
5 *Dicta donatio firmatur iuramento.*
6 *Contractus iuratus non continetur ſub generali diſpoſitione ſtatuti.*
7 *Laici nihil ſtatuere valent ſuper iuramento.*
8 *Læſio excluditur, vbi quis ſcit rei valorem.*
9 *Læſio non habet locum in donatione.*
10 *Læſionis exceptio non admittitur in iudicio executiuo.*
11 *Nec impedit executionem obligationis Cameralis.*
12 *Filius familias habens mandatum generale patris, poteſt contrahere.*
13 *Minor factus maior poteſt approbare contractum prius factum.*
14 *Hæres non impugnat factum auctoris.*
15 *Mulier adminiſtrans bona cenſetur de dote ſatisfacta.*
16 *Limitatur, ſi ad eius manus bona non peruenerunt.*

DECISIO CLXXXII.

MAndatum ab A. C. fauore Lauræ decretum, pro credito dotis ſuæ io libris 11744. couſiſtente, exequendum fore, hodie, DD. reſpooderunt, eiuſdem validitati,

Digitized by Google

ſiditati, atque Iuſtitiæ inr ixi. Illa, quippè, ex aduerſo,
non reuocatur in dubium, hęc verò, ex dote depromitur
In ſumma ſcut. 3780 à Patre Lauræ Ciro viro pcomiſſa,
ac eidem ſucceſſiue perſoluta. Pro cuius reſtitutione,
1 valuit hęreditas viri executiuè compelli, dùm ipſius pro
miſſio, obligatione Camer. vallata præceſſerat, ex do-
ctrina *Angel. in l. 4. §. condemnatum numero 4. ff. de Re
iudic. Caſtrenſ. in l. poſt rem iudicatam 56. ad fin ff. eodem
tit. Galleſ. de oblig. Cam. quæſt. 2. num. 11, 12. cor. Buratt.
dec. 404. num. 4.*

Nec obeſſe viſom fuit Inſtrumentom inter Lauram,
& Cirum, conſtante Matcimonio contractum, in quo,
hic, pro libris 11256. in dotis cauſam receptis, bina prę-
dia tradidit in ſoluium vxori ad rationem libr. 42. pro
quolibet centenario, licèt eiuſdem valor libras 100. tunc
temporis attingeret, nunc verò 150. adæquet, cuius
virtute ille Contractus de vitio nullitatis redarguitur,
vtl ſapiens donationem inter coniuges à Iure prohibi-
2 tam, ne mutuum amorem ipſi deponant, iuxta *text. in
l. 1. ff. de donat. inter vir. & vxor. & in l. creditor 20. vbi
gl. notat verb. potuit, C eod. tit. Rot. poſt Salgad. Labyrint.
cred dec. 22. num. 3.*

Hæc, enim, conclusio conſueuit dupliciter limitari,
quoties, ſcilicèt, vir nulla præuia donationis reuolu-
tione, vt in propoſito caſu, prædecedat vxori, tunc,
enim, prohibitionis ratio euaneſcit, & proindè donatio
3 robur validitatis, ex obitu aſſumit, iuxta *tex. in l. cum hic
ſtatus 25. ff. de donat. inter vir. & vxor. & l. 1. 3. & l. do-
nationes, quas parentes 25. C. eodem tit. Rip in l. 2. num.
25. ff. ſolut. matrim Tiraq. in l ſi vmquam, verb. libertis
num. 112. C. de reuoc. donat. Gomez. var. tom. 2. cap. 4.
num. 33. Clar. in §. donatio, quæſt. 9. num. 6. Sanchez. de
Matrim. lib. 6 diſp. 14. num. 1. Mantic. de tacit. lib. 21.
tit. 7. num. 1. & 33. cum ſeqq.* vbi, præterea concludit,
quòd, licèt ad hunc validitatis effectum, videatur requi-
ſita traditio, illa nihilominùs, ex clauſula Conſtituti re-
4 ſultans conſueuit ſuffragari, *Rot. dec. 1. num 8. de donat.
inter vir. & vxor inter antiq.* Tum etiam, in caſu, quo
donatio, vt hic, iuramenti vinculo munita detegatur, vt
5 tradunt *Bart. in l. Seius, & Eugenius 27. ff. ad l. Falcid.
Socin. Iun conſ. 44 num. 6. lib. 2. Ruin. conſ. 132. num. 3.
lib. 4. Decian. conſ 222. num. 6. Aimon conſ 81. poſt num.
1. verſ. ſed præmiſſis Couarr. in Rubr. de Teſtam. par. 2.
num. 10 Clar. in §. donatio, quæſt. 9. num 3.* vbi hanc opi-
nionem in iudicando, & conſulendo veriorem appellat,
*Mantic. de tacit. lib. 21. tit. 9. num. 8. cum ſeqq. Rot. cor.
Gregor. dec. 563. num. 7. & in Ciuitatis Caſtelli Dotis 28.
Aprilis 1662. §. fallit, & 3. Martij 1663. §. donationem,
cor. Emerix.*

Hinc non vrget, Imolenſe Statutum in rubr 92. nul-
lius roboris decernens contractus, conſtante Matcimo-
nio, inter coniuges, initos; Siquidem, ſub ea generali di-
ſpoſitione Contractus Iuramento valiatus non contine-
6 tur, ex Doctrina *gloſ. in cap. cum non docet 30. verb. effe-
ctus de elect. in 6. Alex. conſ. 33. num. 5. lib. 3. Ruin. conſ.
161. ad fin. lib. 5. Gabriel. de Iureiur. concl. 5. num. 1.
Rot. dec. 199. num. 2. par. 4. diuerſ & cor. Buratt. dec. 149.
num. 6.* ſuper quo, nec etiam potuiſſent Statuentes laici
7 ex poteſtatis defectu diſponere, vt tradit *Bartol. in l omnes
populi num. 25. ff. de Iureiur. Alex. conſ. 32. num. 31. lib.
3. Gabriel. de Statut concl. 11. nu. 1. Rot. coram Buratt.
dec. 44. num. 4.*

Hinc, pariter, corruit alterum læſionis fundamentum,
dum eam iuxta mentem pactis aduerſæ vir conſcius ma-
8 ioris valoris ad dationem deuenit animo exhibendi do-
nationem vxori, donatio hæc ex mera liberalitate pro-
ueniſſe cenſetur, in qua proindè nulla valet læſionis ex-
9 ceptio admitti, vt aduertit *Alex. conſ. 125. num. 7. lib. 1.
Socc. Iun. conſ. 67. num. 23. lib. 2. Aymon. conſ. 114. num.
12. Rot. cor. Pen. dec. 491. num. 7. Duran. dec. 121. num. 2.
& dec. 337 num. 28.* cum alijs relatis in *Romana Tranſa-
ctionis 11. Febr. 1664. §. pen. cum ſeqq. coram Me.* Quin
10 imò læſionis articulus, in petitorio, dumtaxat, Iudicio
foret examinandus, vt tradunt *Capyc. Galeott. reſp. 25.
num. 59. Rot. in Vercellen. Manutentionis 28. Iunij 1655.
§. ad ſecundum, coram Bichie, & in Imolen Bonor 6. cur-
rentis Menſis, §. præterea, cor. Me.* nec interim valet obli-
gationis Cameralis impedire executionem, *Rot. cor. Gre-* 11
gor. dec. 120. num. 16. 17.

Et licèt, de tempore, quo datio inſolutum emanauit,
Cirus ſub paternæ poteſtatis Dominio remaneret, non
tamen contractus poterit, ex non adhibito patris aſſen-
ſu, corruere; vel quia Cirus ampliſſimo Patris manda- 12
to procuræ pollebat, ſiuè, ex quo poſtmodum ſui Iuris
effectus, tacitè contractum, nedùm ipſe approbauit;
quod poſſet ad hunc effectum ſuffragari, *ad tex. in cap.* 13
*cum vir. 420. ibique gloſ. de vſucap gloſ. in l. quod ab ini-
tio 30. ad medium, verſ. fallit, ff. de reg. Iur.* Verùm etiam
Angelus Maria eius filius, ac hęres, in Inſtrumento Con-
cordiæ de anno 1635. inter ipſum, & matrem initæ,
cuius factum fratres de Pantaleonibus eiuſdem Angeli 14
Mariæ hæredes nequeunt impugnare *ad text. in l. cum
à Matre, C. de rei vindic.*

Denique non obſtat adminiſtratio bonorum filij à
Laura, vti tutrice plurium menſium ſpacio exercita, ex 15
qua extinctio crediti dotalis arguitur, ex aduerſo, præ-
terquàm, cum præuia calculorum diſpoſitione, ab ea
reddita ratio conuincitur in Inſtrumento edito de Anno
1631. & inde videtur obiectio corruere, quod nulla fru-
ctuum exactio exhibeatur, ex quibus potuerit dotis ex-
tinctio contingere. *Rot. poſt Pacif de Salu. dec. 19. nu. 3.* 16
*cor. Seraph. dec. 1455. num. 1. & 5. & in Æſina Dotis 6.
Aprilis 1663. §. vlt. cor. Beuilaqua, & in Fauentina Vſuſ-
fructus 20. Iunij 1664. cor. Me.*

Bo: Me: Veroſpio.

Peruſina Fideicommiſſi.

27. *Maij* 1661.

ARGVMENTVM.

Subſtitutio facta, in caſu obitus ab inteſtato, expirat condito teſtamento, effectu non ſortito, ex quo nemo adiuit hæreditatem. Et ſubſtitutus ſub pluribus conditionibus, antequam admittitur debet expectare purificationem omnium.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum ſub conditione obitus ab inteſtato expirat condito teſtamento.*
2 *Etiam ſi teſtamentum non habuerit effectum.*
3 *In Conditionibus voluntarijs nudum factum inſpicitur, non effectus.*
4 *Hæreditas adiri poteſt beneficio reſtitutionis in integrum ob ignorantiam.*
5 *Legitimatus an faciat purificare conditionem, ſi ſine filijs.*
6 *Subſtitutio ſub pluribus conditionibus, vt habeat locum debent omnes purificari.*
7 *Caducitas, & priuatio fideicommiſſi, de qua quis habuit notitiam, cenſetur remiſſa.*
8 *Et ideò ab hæredibus non poteſt intentari.*
9 *Prohibitio alienationis acceſſoria fideicommiſſi eo extincto, & finito expirat.*
10 *Prohibitio alienationis non extenditur vltra expreſſa.*

DECISIO CLXXXIII.

LVdouicus Corradus vniuerſales ſibi hæredes inſtituerat Maccum Antonium, & Fuluium, ex fratre præmortuo pronepotes, quibus decedentibus ab inteſtato, & ſine filijs legitimis, & naturalibus Corradum ſubſtituit, ac filios ipſius naturales, & legitimos, cum verò, per
obitum

Digitized by Google

obitum Fuluij,cui delata fuerat Marci Antonij Portio, Horatius,& fratres,tamquam Corradi filij, fideicommiſſum contenderent, in eorum fauorem apertum, immiſſionis proindè iudicium inſtituerunt, contra Antonium Baſſum poſſeſſorem prædij, ſub eodem met fideicommiſſo incluſi, ſed ſententiam contrariam reportarunt in partibus, nec non etiam A. C. qui reuocata Peruſiæ ſententia decreuit manutentionem Baſſo, delata autem mihi cauſa, cum facultate manuteneodi, quem de iure, cum hinc inde attentata contenderentur commiſſa ſuper illis, dubium propoſui, & Domini mandarunt diſputationem boni iuris, quod Antonio poſſeſſori aſſiſtere hodie decreuerunt.

Siquidem Corradi, ac filiorum ipſius vocatio, ſub duplici conditione concepta dignoſcitur, obitus, videlicèt, hæredum ſine filijs, & ab inteſtato, adeòque, cum Fuluius deceſſit cum teſtamento fideicommiſſum expi-
1 rauit, *ad tex. in l generali, C. de inſtit. & ſubſtit. Alex. conſ.59. num.6.7.lib.3. Ruin.conſ.113. num. 8.lib.3. Pariſ. conſ.52. num.6.lib 3. Alciat.conſ.109.lib. 2. num.9. Rot. in Piſauren. teſtamenti 3. Martij 1695. §. verum, cum ſeqq. cor. Emin. Celſo*, licet, ex non adita hæreditate diſpoſi-
2 tio nequierit effectum ſortiri, cum, enim, agatur de implemento conditionis, pendente ab hæredis voluntate, ea conditio defecit ſtatim, ac Fuluius teſtatus deceſſit, nulla habita ratione, an diſpoſitio fuerit effectum ſortita, vt in ſpecie tradit, *Ruin.conſ.113 num 8 cum ſeqq lib. 3. Alciat. conſ. 109. num. 3. 6.* & quod in conditionibus voluntarijs nudum tantum factum inſpiciatur, non an-
3 tem effectus, probat *tex. in l. quæ heredi in princ. & in l. Mænius, ff de condit & demonſtr. dec. 151. num. 1. par. 3. rec. & in Romana fideic. de Sorictijs 22. Maij 1653. cor. Reuerendiſs. Compoſtellano.*

Dum maxime hæredibus Gratiani ex beneficio reſtitutionis in integrum permittitur ipſius hæreditatis adi-
4 tio, licèt eam ignoraſſet ſibi fuiſſe delatam, *ad tex. in l. Pamonius 87. ibique Caſtren num. 1. ff. de acquir. hæred. Iaſ. in l. cum antiquioribus num 3. C de iur. delib. Soccin. Sen. in l. quod 10.num.25 ff de reb dubijs Alex conſ.169. num. 14.lib.2. Gomez. var tom. 1. cap.9. num. 13. ad fin. Odd. de reſtit in integ. quæſt 50.num.69. verſ. contrarium*, vbi de communi teſtatur *Cancer. var. tom. 3 cap.2.nu.19. Rot dec. 33 num.1. par 5. recent.*

Hinc obeſſe non valet alterius conditionis prætenſa
5 purificatio, quicquid enim, ſit, an Fuluius obierit ſuperſtite Dominico filio, per ſubſequens matrimonium effecto legitimo, ſuper quo articulo, exindè Doctores non fuerunt concordes, quoad filij Dominici aliquibus ex ijs non viſa fuit concludenter probari, dum ſubſtitutio duplicem continet conditionem, opus eſt vtramque purificari, ad hoc vt ſubſtituti valeant ad fideicommiſſum
6 admitti, nec alterius verificatio ſoffragatur, *iuxta tex. in §. penult. inſtit de hered inſtit. l. ſi quis ita 129. ff. de verb. oblig. l ſi heredi plures conditiones, ff. de cond. inſtit. Rom. conſ. 132. num. 1. Caphal. conſ. 447. num. 7. lib. 3.* & præter *Alex. & Pariſ.* in his terminis tradit *Hended. conſ. 78. num. 23. 24. lib. 1.*

Hoc autem prædium perperam fratres de Corradis contendunt fuiſſe deuolutum, ad ipſos, ex quo à Fuluio conuincitur diſtractum, de anno 1621. contrà expreſſam voluntatem teſtatoris, priuationis pœnam irrogantis, his verbis, *Item prohibuit, quod eius heredes, & fideicommiſſarij vllo vnquam tempore alienare bona ſtabilia, & in caſu contrauentionis bona alienata deuenire ad fideicommiſſarios ordine ſucceſſiuo*, dum enim Corradus ſub-
7 ſtitutus, col alienatio videtur innutuiſſe, purificationem fideicommiſſi Foluio viuente, non agnouit, caducitas præſumitur remiſſa, ità vt talis actio à filijs hæredibus
8 nequeat exerceri, vt tradit *Riminald. Sen. conſ. 269. num. 7. cum ſeqq. lib. 2. Aym. conſ. 19. nu. 8. Thob Non. conſ. 28. num. 10. Hended. conſ. 715 num. 19. cum ſeqq. lib. 1. Odd. de prohib. alien quæſt. 7. num. 55. Fuſar. de ſubſtit. qu. 714. num. 9. cum ſeqq. Rot. dec. 814. num 20. tom 2.* præſertim poſt conditum teſtamentum, cuius virtute, ſicuti fideicommiſſum in caſu obitus inſtitutit euanuit, ità prohibitio pariter alienationis, vti acceſſoria, & ab ipſa ſubſtitutione dependens, expirauit, *iuxta conſ. dec. 686. per tot. & ſignantèr nu. 12. ab hoc Sac. Trib. ſemper admiſſ. Alex. conſ. 19. num. 9. lib. 3. Gratian. cap 828. numer. 1. 6. Rot. cor. Coccin. dec. 294. num 6. cum ſeqq. & coram Merlin. dec. 580. numer. 6.* 9

Neque in dubium poteſt reuocari, quin prohibitio hæc à ſubſtitutione in caſum obitus omninò dependeat, vel quia deſtituta dignoſcitur ratione aſſeruandi bona in agnatione, vel quia iiſdemmet hæredibus, & fideicommiſſarijs ſupraciiatis adiecta coniungitur, *Surd. dec. 85. cum ſeqq. Fuſar. conſ. 57. num. 5. 6. Gionagn conſ. 39. num. 18. cum ſeqq Rot. coram Seraph. dec. 482. num. 3. cum ſeqq. & coram Merl. dec. 890. num. 10. 11.*

In quam Domini ſententiam, eo faciliùs inclinarunt, quia Horatius, & fratres, ex reſcripto principis, legitimati non concludunt eorum filiationem, quæ ſuffragetur.

Et ita vtraque parte Informante, &c.

Bo: Me: Veroſpio.

Romana Deuolutionis Domus.

Vener. 4. Maij 1663.

ARGVMENTVM.

In emphyteuſi hæreditaria, habens facultatem, vnum, ex incertis ad eam nominandi, poteſt nominatum grauare, ita vt habeat purum titulum, & commoditas fructuum pertineat ad aliquam Eccleſiam, aut alium locum incapacem emphyteuſis, non obſtante, quod Dominus directus ſe opponat.

SVMMARIVM.

1 *Titulus nudus emphyteuſis poteſt in vno remanere, & fructus poſſunt ad alium pertinere.*
2 *In Officijs Romanæ Curiæ nudus titulus ſpectat ad vnum & commoditas fructuum ad alium.*
3 *Nudum nomen non dicitur reſidere in eo, qui habet aliquod vtile.*
4 *Nominans ad emphyteuſim non poteſt grauare nominatum.*
5 *Quod habet locum in emphyteuſi ex pacto, & prouidentia.*
6 *Nouum hæreditaria.*
7 *Nec, quando nominant poteſt nominare vnum de incertis.*
8 *Hoc caſu poteſt grauare nominatum.*
9 *Deciſiones Rotæ ſunt ſupponendæ.*
10 *Eccleſia eſt incapax emphyteuſis.*
11 *Limitatur, quando titulus reſidet in perſona capaci, & Eccleſia habet ſolam commoditatem fructuum.*
12 *Emphyteuta, irrequiſito Domino, transfert ad vitam commoditatem fructuum in perſonam incapacem.*
13 *Dominus, cui non affertur præiudicium, conqueri non poteſt.*
14 *Titulus poteſt ſtare diuiſus à fructuum commoditate.*
15 *Habens nudum nomen, & titulum non poteſt renunciare in præiudicium habentis fructus.*
16 *Difficultas exigendi Canones tollitur ex oblatione dandi fideiuſſorem.*

DECISIO CLXXXIV.

Iterum Domini reſponderunt, pro excluſione deuolutionis à Reuerendiſs. S. Petri Capitulo, petitæ, ſuper domo emphyteutica, ad quam Franciſcus Torrettus Paulum

Paulum Brunamontem nominauerat; Quia eademmet
nominatio expleta conuincitur, in vim pacti inſerti, in
inſtrumento inueſtituræ, cui Apoſtolica Sedes confirma-
tionis robur attribuit.

Non obſtat, quod Paulo nudum tantùm nomen de-
latum fuerit, dùm redditus domus quicumque vna cum
oneribus cedere debet, ex præcepto teſtatoris Eccleſiæ
D. Mariæ de Monte Soracte.

Siquidem valet titulus, in vnius perſona legitimè
1 reſidere, licèt fructuum vtilitas alteri attributa fuerit,
vt reſpondit in ſpecie *Rot. in Rom. Emphyteuſis* 18. *Iunij*
1 1640 *coram Veroſpio*, § *neque hunc*, *Bald. in l. ſi quis Titio* 17. *numero* 2. *ff. de leg. ſecundo*, dum aſſerit,
nudum dupliciter accipi poſſe, vt à commodo, & titu-
lo abſtractum, & vt à ſola commoditate, non autem
à titulo ſeparatum ibique, *Imol numero* 2. *Rot. coram Gregor. deciſ.* 544. *num* 28. & edocet quotidiè praxis
in Romanę Curiæ Officijs vni perſonæ reſpectu tituli
conſuetis elargiri, alteri verò reſpectu dominij, ac fru-
ctuum commoditatis, vt aduertit *Gratian. capitul.* 730.
2 *numero* 49. *Salgad. in Labyr. credit. parte* 1, *cap.* 35. *n.* 11.
Rot. deciſ. 305. *num.* 1. *par.* 2. *rec.* & *dec.* 150. *in princip. poſt Pacif. de Salu.*

Præterea Pauli nominatio non in ſolo dumtaxat, ti-
tulo, ſeu nudo nomine conſiſtit, cum ipſi domuncu-
la, quoque annul redditus ſcut. 18. conceſſa conuinci-
tur, vt ponderat in puncto *Gramat. deciſ.* 70. *num.* 2.
3 quæ licet nunc à domo, de qua agitur diſtincta,
ac ſeparata noſcatur, olim tamen eidem erat an-
nexa, ac ſub eadem inueſtitura comprænhenditur,
prout Beneplacitum S. M. *Pij V.* expreſſè demon-
ſtrat.

Et licèt *Pereir. deciſ. Portugall* 6. *numero* 5. nec
non *Cald. de emphyt. capit.* 3. *numero* 7. *num.* 13. nomi-
4 natum ab emphyteuta afferens non poſſe grauari, illo-
rum tamen opinio in emphyteuſi portionata proce-
dit, in qua nominans, tamquam aſtrictus ad eligen-
5 dum vnum ex pluribus expreſſis in inueſtitura, de ſuo
nihil nominato attribuit, à Domino directò obtinenti
beneficium electionis, licet ex nominatione illi quodam-
modò gratificetur, non autem obtinet locum, in emphy-
6 teuſi hæreditariæ qualitatis, quoties videlicet, in ip-
ſius poteſtate, vt in propoſito caſu, reſideat incer-
tum ex incertis eligere, tali quippè caſu, cum nomi-
natio præfata pendeat ex mero emphyteutæ arbi-
6 trio, electus proinde cenſetur emphyteuſim à nomi-
nante obtinere, ac conſequenter poteſt ſuper ea le-
gitimè grauari, vt ſe bene declarat idem *Cald. libro*
8 3. *capit.* 16. *numero* 6. *cum ſeqq. Palm. conſil.* 62. *nu-
mero* 11. *cum ſeqq. Rom. conſil.* 104. *numero* 3. & *ſeqq. libro* 2. cęterique in *deciſione edita* 29. *Nouembris* 1653. in hac noua diſputatione dubij ex ſtylo
9 Tribunalis ſupponenda, vt teſtatur *Rot. coram Buratt. deciſ.* 596. & *penes Zacch. de oblig. Camer. deciſ.* 275.
vtrobique, num. 1.

Hinc non vrget, quod Eccleſia D. Mariæ, vti ma-
nus mortua emphyteuſis incapax reputetur. Dum enim
10 in perſona Capaci, hoc eſt, in Paulo titulus reſidet,
nullum reſpectu fructuum capitulo præiudicium irro-
gatur, quos teſtator, donec in humanis idemmet Pau-
11 lus exiſtat, Eccleſiæ D. Mariæ potuit elargiri, ex do-
ctrina *Bald.* communiter recepta *in l. prima, numero* 10.
Cod. qui bon. ced. poſſ. aſſerentis in ſpecie, quod licet
emphyteuſis abſque directi Domini aſſenſu, in perſo-
nam nequeat inhabilem transferri, attamen com-
moditas fructuum valet ab emphyteuta eidemmet per-
12 ſonæ incapaci ad ſuam vitam diſtrahi, & obliga-
ri, *Rum. conſil.* 176. *num.* 13. & 18. *libro* 1. *Roland. conſil.* 80. *numero* 35. *libro* 1. *Menoch. conſil.* 22. *num.* 7.
cum ſeqq. Grat. conſil. 54. *numero* 14. *libro* 1. *Gratian. cap.* 40. *numero* 11. *Rot. deciſ.* 167. *num.* 9. *cum ſeqq. par.* 9
recent. in Rom. Saluiani 9. *Decembris* 1644. § *primo*, & 2.
coram Reuerend. ſs. Decano.

Et ſicuti Capitulum conqueri nequiret, in caſu, quo
emphyteuſis, tàm tituli reſpectu, quam fructuum tranſ-
lata fuerit in Paulum, ità quoque ęgrè ferre non debet,
vt Eccleſia fructus aſſequatur, donec idemmet Paulus, 13
in humanis exiſtat. Dum nullum eidem Capitulo, ex
tali diſpoſitione detrimentum infertur, ac diuiſio titu-
li, à fructuum commoditate, ex iuris diſpoſitione per- 14
mittitur. *Aym. conſil.* 213. *numero* 2. *Menocch. de recup. poſſ. remed.* 9. *numero* 260. *cum ſeqq. Clar. in* § *feudum*,
quæſt. 31 *num.* 9. *Guerb. ad conſuet. Meſſan gloſſ.* 2 *par.* 1.
num. 110. *Fulgin. de iur. emphyt. tit. de var. caduc. quæſt.* 6.
num. 6.

Neque renunciatio tituli, ex Pauli parte ſecuta, po-
terit obeſſe Eccleſiæ; Hæc enim renunciatio poſt acce-
ptatam, ſub onere ab ipſo nominationem expleri non 15
potuit, vt aduertit in ſpecie *Pereir. deciſ. Portugall.* 26.
numero 5. *ad medium*, in præiudicium præſertim iu-
ris Eccleſiæ quæſiti, vt ponderatum fuit in deciſione
præterita.

Difficultas verò in exigendo canones viſa fuit peni-
tùs remoueri, ex oblata per Eccleſiam fideiuſſione, pro
futura Canonum ſolutione, vt in his terminis aliàs Ro-
ta cenſuit in *Placentina Emphyteuſis* 7. *Iunij præteriti co-* 16
ram Me.

Et ita vtraque &c.

Bo: Me: Veruſpio.

Romana Dotis.

Lunæ 18 *Iunij* 1663.

A R G V M E N T V M.

Filia etiam iuuenis nupta, cum viro ſe digno, contra voluntatem parentum, debet à patre dotari, ſed minori dote, maximè, ſi eadem filia aliundè ſit diues. Et quo caſu, maritus recipiendo dotem poſſit cogi dare cautionem de eadem reſtituenda.

S V M M A R I V M.

1 *Pater tenetur dotare filiam.*
2 *Matrimonium contra patris voluntatem initum de iure Ciuili eſt nullum.*
3 *De iure Canonico ſufficit conſenſus contrahentium.*
4 *Conſenſus parentum requiritur ad honeſtatem.*
5 *Filia nubens, inuito patre, debet dotari.*
6 *Dos taxatur iuxta conditionem, & patrimonium nubentis.*
7 *Filia nubent, inuito patre, minori dote debet dotari.*
8 *Dos Romæ ſine diſpenſatione Apoſtolica non excedit ſcuta* 5500.
9 *Sed inter nobiles, non eſt ſufficiens.*
10 *Filia diues debet dotari à patre.*
11 *Limita, quando nubit inuito patre, & eſt iuuenis.*
12 *Dos datur, vel in ſtabilibus, vel in pecunia.*
13 *Maritus non dat cautionem de inueſtienda dote.*
14 *Pater, amiſſa dote, tenetur iterum filiam dotare.*
15 *Cautio mariti requiritur, quando eſt periculum diſſipationis eiuſdem dotis.*

Digitized by Google

DECISIO CLXXXV.

DOmina Anna Caffarella, præuia diſpenſatione Apoſtolica ſuper conſanguinitate, inter ipſam, ac D. Antonium Minutillum, matrimonium, cum eo, nulla ſibi dote conſtituta, ac patre reluctante, contraxit, ſuper cuius conſecutione dotis, cauſa mihi commiſſa, dubitaui, an D. Petrus pater Annæ, pro præſtatione dotis, & in qua valeat quantitate compelli, & Domini pro nunc ad ſcut. 5000. ipſum arctandum fore cenſuerunt.

Siquidem pater aſtringitur filiæ dotem attribuere,
1 iuxta *tex. in l. qui liberos 19. ff. de r. t. nuptial. l. dotem de*
dit 6. ff. de collat. bon. l. vltima, verſic. neque enim, Cod.
de dot promiſſ. Mantic. de tacit. libro 12. tit. 16. numero 4.
& 5. Rot. coram Coccin. deciſ 143. numero 9. cuius onus
D. Petrus euitare non valet, ſub prætextu, quòd filia,
in iuuenili ætate annorum 16. cum extero viro
matrimonium, ipſo reclamante, contraxerit nulla
ſibi dote ſancita; Iuris enim Ciuilis diſpoſitio matri-
monium contra parentum vota expletum irritum red-
2 dens, ac nullum, de quo *in l. in ſponſal. libro 7. ff. de ſpon-*
ſal. & in l. prima, ff. de rit. nupt. à *Sac. Concil. Trident.*
correpta fuit, *ſeſſ. 24. capitul. 1. de reform. matrimon.*
Tum ex diſpoſitione quoque Iuris Canonici, coniu-
gis vtriuſque aſſenſu, dumtaxat ad matrimonij vali-
3 ditatem exquirente, vt probat *text. in cap. ſufficiat 27.*
quæſt. 28. & capit. cum apud 23. vbi Abb. numero 3.
de ſponſal. gloſſ. in capit. hoc ſanctum 32. quæſt. 2. pa-
rentum conſenſum aſſerens, dumtaxat ad honeſtatem
4 requiri, *gloſſ. in l. Paulus reſpondit 2. ad fin. ff. de ſtat.*
hom. Barz. dec. 29. numero 7. Rot. coram Caualer. deciſ.
415. num. 4.

Cuius virtute libertatis Inductæ, fauore matrimonij
ex neglecto parentum aſſenſu, D. Anna à dotis conſe-
cutione arceri non debet, dum cum nobili viro matri-
monium legitimè contraxit, iuxtà *gloſſ. in capit. hoc*
5 *ſanctum 32. quæſt. 2. Rip. in l. prima, numero 57. & 58.*
ff. ſolut. matrimon. Menoch. præſumpt. 189. lib. 4. nu-
mero 61. cum ſeqq. Couarr. de matrimon. parte 2. cap. 3.
§. 8. numero 7. Molin. de primog. libro 2. capit. 16. nu-
mero 6. & ſeqq. Gutier. de matrimon. capit. 80. nume-
ro 13. verſicul. prima concluſio Sanchez eodem tract. li-
bro 4. diſput. 26. numero 17. Fontanell. de pacto nuptial.
clauſ. 5. gloſſ. 1. numero 47. & 85. & ſeqq. Barz. dec.
Bonon. 29. numero 27. Rot. coram Mexlin. deciſ. 457. n. 5.
& ſeqq.

Hanc verò dotem Domini, ſine præiudicio Iurium
partium in ſcut. 5000. decreuere, donec ſtatus patrimo-
nij paterni firmetur, iuxtà cuius vires, ac familiæ con-
ſuetum, nec non viri dignitatem, atque mulieris de-
6 bet dos ipſa taxari, *l. quæro 61. & l. cum poſt 70. §. in do-*
minum verſic. gener. ff. de iur. dot. l. cognominus. §. ſed ne
videatur, Cod. de Hæret. & manumiſ. Rum. conſ. 60.
numero 1. lib. 3. Mantic. de tacit. lib. 12. tit. 21. numero
4. & 5. Afflict. deciſ 160. numero 1. Rot. deciſ. 131. nu-
mero 11. parte 4. diuerſ. & deciſ. 41. numero 9. parte 4.
tomo 2. recent. & deciſ. 88. numero 1. parte 5. non
tamen rigoroſe, ſed aliquo cum moderamine, ne puel-
la quæ, ſpreto parentum voto intempeſtiuè nupſit,
melioris conditionis euadat altera voluntatem ſuam à
7 parentum deſiderio regulante, vt aduertit *gloſſ. Margin.*
cap. hoc ſanctum 32. quæſt. 2.

Neque vrgere viſa fuit S. M. *Sixti V.* Conſtitutio,
reducens Romanorum Ciuium dotes ad ſcut. 5500. Si-
quidem ea non impedit, quia iudex qualitate perſona-
rum perſpecta, in quantitate maiori dotem decernat,
ſub clauſula, dummodò derogatio conſtitutionis à
Summo Pontifice impetretur, nemini denegari conſue-
ta, vt teſtatur *Rot. deciſ 172. num. 19. parte 8. & deciſ.*
8 *175. numero 43. parte 9. recent. & in Romana dotis*
de Lancellotis 14. Iunij 1655. §. deinde coram Reuerendiſs.
Zarate, vbi, quod dos à Conſtitutione decreta, inter no-
biles Quirites congrua non reputatur, & in *Romana*
dotis 28 Maij præteriti, §. quoniam coram Me, & alias in
his terminis, reſponſum fuit, in *Romana dotal. 26. Iunij* 9
1637. coram Buccabella.

Aliqui tamen Domini animaduertebant in taxatione
congruæ dotis, valorem quoque bonorum Annæ in-
ſpiciendum fore, licet enim patri onus inhæreat præ- 10
ſtandi dotem filiæ, quoque diuiti, limitari tamen ſolet
concluſio in caſu, quo filia 25. ſuæ ætatis annum, non
excedens, patris aſſenſum non adhibeat, in nuptijs,
cum viro, licet digno contractis, vt tradit *Couarr. de* 11
matrimon. parte 2. cap. 3. §. 8. num. 8. Gutier. eodem tract.
capit. 80. numero 13. Fontanell. de pact. nuptial. clauſ. 5.
gloſſ. 1. numero 87. Sanchez de matrimon. lib. 4. diſput. 26.
num. 18.

Præſtationem verò dotis prædictæ Domini deman-
darunt, vel in ſtabilibus, vel in pecunia iuxta *text. in*
l. ſiue generaliter 62. ff. de iur. dot. dummodò tamen cau- 12
tio ſuper eiuſdem conſecutione dotis, in quantitate per-
ſoluendæ à viro præſtetur, licet enim hæc cautio inter-
dicatur à iure *in l. prima, & ſecunda. Cod. de fideiuſſ. dot.* 13
Faber. in ſuo Cod. libro 5. tit. 14. defin. prima, Rot. deciſ.
24. num. 17. parte 7. recent. Dum tamen de matrimonio,
præter patris voluntatem expleto peragatur, & quia
facile poſſet ſine aliqua culpa mulieris dotis diſſipatio
contingere, cuius virtute pater iterùm dotem tenere-
tur impartiri *auth. quod locum, Cod. de Locat.* cautio- 14
nem, idcircò Domini in hoc caſu exoptarunt, ſequen-
do opinionem *Fabr. in ſuo Codic. libro 5. titul. 14.* 15
defin. 4.

Et ita vtraque &c.

Bo: Me: Veroſpio.

Romana Hæreditatis.

Ven. 14. Ianuarij 1661.

ARGVMENTVM.

Hæres ſuccedentis ab inteſtato, habet actionem interdicti, quorum bonorum; Nec impeditur immitti, per teſtamentum ad piam cauſam, quandò conſtat dictum teſtamentum eſſe imperfectum, ratione voluntatis.

SVMMARIVM.

1 *Interdictum. quorum bonorum, competit venienti ab inteſtato contra poſſidentem bona hæreditaria.*
2 *Interdictum præfatum competit hæredi.*
3 *Lis tranſit in hæredem.*
4 *Teſtamentum ad pias cauſas ſubſtinetur, abſque ſolemnitatibus Iuris Ciuilis.*
5 *Sed requiritur ad hoc voluntas perfecta, non præparatio teſtamenti.*
6 *Teſtamentum feciſſe non poteſt quis dici, quando ex poſt dicit velle teſtari.*
7 *Scriptura loco minutæ habita non dicitur perfecta.*

DECISIO CLXXXVI.

SEntentiam Rotalem, in bonis Claudij, immiſſionem Gaſpari Moreni, denegantem corruere, hodiè Domini cenſuerũt; Siquidẽ hęreditas Claudij, ab inteſtato defũcti, Claudio Iuniori ex fratre nepoti, & proximiori, in gradu delata conuincitur, cui, dum contra ſocietatẽ SS. Sudarij, poſſidentẽ ex quorũ bonorũ interdicto,

compe-

competebat immiſſio, *ad text. in l. 1. ff. & Cod. quor. bonor.*
1 *Menoch. de adipiſc. remed. 1. num. 49. Rot coram Merlin.*
deciſ. 21. num. 50. in Senogallien. bonorum 30. May 1644.
§. ſubſtitia verò cor. Reuerendiſſ. Decano, ex eodemmet iure
Gaſpar illius hæres, eam conſequi debuerat, vt aduertit
2 *Bald conſ 186. num. 7. lib. 1. Angel. de acquir. poſſ. remed. 10.*
numero 13. Rot. in Colonien. legitimatatis 13 May 1658.
§. primo, coram Me; lite potiſſimè perſpecta à Claudio-
met inſtituta, nec non in eodem ſtatu, & iure, in hæ-
3 redem translata, *Soccin. Sen. conſil. 31. numero 8. libro 1.*
Purpurat. conſil. 396. num. 1. Rot. coram Mant. c dec. 141
num. 30.

Neque poterit obeſſe teſtamentario Claudij ſenioris
diſpoſitio de anno 1647. proprio caractere conſcri-
pta, atque ſubſcripta, quæ licèt teſtibus, cęteriſque
iuris Ciuilis ſolemnitatibos deſtituta, in piæ cauſæ fauo-
rem, hoc eſt ſocietatis ſcriptæ hæredis, videtur poſſe
4 ſubſtineri, vt aduertit *Conarr. in cap. relatum nu. 12. de*
teſtam. Menocch. conſ. 224. num. 66. Rot. in Alamina teſta-
menti 26. February 1649. §. hinc non vrget, coram Me. cum
alijs relatis iuribus *in deciſ. antecedentis inſtantia 4. May*
1647. coram Reuerendiſſ. Papien.

Poſſet enim admitti concluſio, quoties ſcriptura, cui
innititur ipſa ſocietas volontatem Claudij perfectam, &
diſpoſitionem præſefeciſſet, ſecùs verò, dum ea nudam
dumtaxat teſtamenti præparationem continet, quo
ſanè caſu diſpoſitio, vt ratione voluotatis imperfecta,
nec teſtamenti oomen, nec aliquam executionem mere-
5 tor, *ad text. in l. ſi quis 25. ff. de teſtam.* & tradunt in ter-
minis *Oldrad conſil. 119. Caſtrenſ. conſil. 75. poſt medium*
verſ. ſed tamen iſtis non obſtantibus lib. 1. Surd. conſil. 358.
numero 20. & deciſ. 292. numero 15. Rot. in Senogallien.
bonorum 30. May 1644. §. nec obſtat, & 15. May 1645.
§. iuſtitia, coram Reuerendiſſ. Decano, & in Romana
teſtam. 31. Ianuarij 1659. in principio, coram R. P. D. Be-
nilaqua.

Hęc autem Imperfecta voluntas, exindè colligitur,
quòd Claudius, longè poſt hanc editam ſcripturam, de
anno 1657. in quodam particulari libro, excommuni-
cationis metu nouiter reperto, loca Montium, & reli-
qua ipſius bona referente huiuſmodi verba adnotauit,
leuando luoghi di Monti ſei di S. Bonauentura di quelli vo-
glio diſporre, come apparirà dal mio teſtamento, pregando
Dio mi faccia la gratia di darmi vita di poterlo fare,
& ſucceſſiuè, ſub die 10. *Augusti eiuſdem anni, leuan-*
do luoghi di Monte San Bonauentura de quali voglio diſ-
porre, Deo fauente. Et deindè poſt legata plura
ibidem deſcripta, ſubiunxit, aduerte an velis relin-
quere anouatim pro Sacriſtia Sanctiſſimi Sudarij ſcuta
decem; itaque, ſi ad factionem teſtamenti declarauit
velle deuenire, ſcriptora antecedens, minutæ loco, nec
non pro imperfecta omninò diſpoſitione perhabita con-
6 uinceitur, vt tradit *Imol. conſ. 91. num. 20. verſ. circa ſecun-*
dum, Menoch. conſ. 42. num. 15. cum ſeqq. Caſtill. deciſ. 19.
num. 51. Gratian. cap. 754. num. 3.

Hinc corruit obiectio, quod teſtamenti conditio, in
ſolemni publicatione ſcripturæ, iam editæ ratificatio-
nem omnimodam aſſomere poſſit, verba enim prædi-
cta Ipſam teſtamenti ſubſtantiam percutiunt, cum ma-
7 ximè eadem ſcriptura, ab ipſomet Claudio, loco minu-
tæ agnita fuerit, in altera eorundem locorum Mootium
diſpoſitionem eotinente, ibi, *vidi aliam minutam.*

Et ita vtraque &c.

Bo: Me: Veroſpio.

Romana Pecuniaria.

Lunæ 20. Nouembris 1662.

A R G V M E N T V M.

Obligatus inueſtire pecuniam, ſi non inueſtiat, tenetur ad intereſſe d. pecunię, ſed obligatus dare pecuniam alicui, vt inueſtiat, non tenetur ad fructus, ſine requiſitis Pauli de Caſtro.

S V M M A R I V M.

1 *Ex cauſa mora, vel dilata ſolutionis, ex credito pecuniario, non debentur fructus.*
2 *Adminiſtrator, & alius habens onus inueſtiendi, ſi non inueſtiat tenetur ad fructus.*
3 *Intereſſe lucri ceſſantis non debetur, ſine requiſitis Caſtrenſis.*
4 *Et quæ ſint talia requiſita.*
5 *Præcipuè requiritur intimatio perſonalis.*
6 *Nouatio non inducitur, niſi ſpecialiter exprimatur.*
7 *Nouatio inducitur, quoties poſterior conuentio priori aduerſatur, aut non compatiuntur ad inuicem.*
8 *Adminiſtrator tenetur reddere rationem.*
9 *Obligatus ad factum, eo non adhibito, tenetur ad intereſſe.*
10 *Obligatus dare pecuniam alicui, vt inueſtiat, non dicitur obligatus ad faciendum inueſtimentum.*
11 *Obligatus inueſtire. ſi non deficiat occaſio inueſtiendi, tenetur ad intereſſe.*
12 *Obligatus dare pecuniam alicui, ſi non det, non tenetur ad intereſſe.*
13 *Conuentio fructuum pro credito pecuniario à iure interdicitur.*
13 *Pro inducenda mora, vt debeantur fructus, dies non interpellat pro homine.*
15 *Ex voluntate partium cõtractus illicitus non fit licitus.*
16 *Pecuniæ, quas quis in proprios vſus conuertit, non pariunt intereſſe.*

D E C I S I O CLXXXVII.

RElaxatio mandati contra hæreditaria bona b. m. Diomedis Vareſij, coram Me, decreta fuerat ſub die 13. *Martij 1659.* tum pro ſumma ſcut. 2250. ab eodẽ Vareſio in banco S. Ambroſij Mediolani, depoſi promiſſa, tum etiam, pro conuentis, ab eo fructibus, ad rationem ſcut. 4. pro ſingulis centenarijs, in caſu, quo depoſitum infra ſexennium, non eſſet executioni demandatum, cuius deciſioois vires quoad ſortem dumtaxat Domini ſucceſſiuè comprobarunt in ſcut. 1932. & expedita deinde cauſa fructuum articulus remanſit in ſuſpenſo, quo hodie à me repropoſito, à deciſis Domini recessere.

Quoniam ex credito pecuniario, ex cauſa moræ, vel dilatæ ſolutionis, nulli fructus exigi valent, ac eorum proindè conuentio vſorariam redolet prauitatem, *l. vſura pecuniæ 121. ff de verb. ſignif. cap. plerique. & cap. vſura 14. quæſt. 3. Abb. in cap. conſulis 10. num. 4. de vſur. Roman conſ. 238. numero 4 Roland. conſil. 55. num. 20. lib. 2. Rot. deciſ. 72. nu. 1. & 5. par 2. rec. & in Viterbien. tranſact. 11. Decembris 1658. §. etenim, confirmata 9. May 1659. coram Eminentiſſ. Celſo.*

Nec fructuum pręfata taxatio, ſub eo poterit prętextu ſubſtineri, quod ſors debita, ex bonorum redditibus prouenirет à Vareſio, tamquam adminiſtratore, perceptis ſub iniuncto ſibi onere ab Hortenſio teſtatore, vt illos, in locis Montium, vel bonis ſtabilibus inueſtiret; licet enim adminiſtrator, ſeu alter inueſtimenti onere adſtrictus valeat, eo neglecto, pro intereſſe,

Digitized by Google

ſeù fructibus, qui ex inueſtimento retrahi potuiſſent, conuenlri, *Honded conſ.39.num.3.lib.2.Gratian.cap.920 num 26 cum ſeqq. Rot.deciſ.85.nu.14.& 15.part 4.tom.2 recent. & in Romana 4. domorum 21. Iunij 1649. §. non obſtat, coram Peutingero*, adducta tamen iuris concluſio caſui non applicatur, Siquidem Vareſius, poſt adminiſtrationē bonorum, pluribus annis exercitam, de anno 1631. tranſactionem, cum Marco Antonio Breblia fideicommiſſario hærede contraxit, in qua, ſe pro redditibus omnibus ab eo receptis, ac fructibus, qui ex neglecto inueſtimento retrahi potuiſſent, debitorem conſtituit in ſcut. 5700. infrà certum tempus deponendis ab ipſo in Banco Sancti Ambroſij, ad hoc, vt æs alienum teſtatoris à Breblia deberet extingui, vel inueſtimentum ſub arſeum eiuſdem Vareſij expleri; Hinc, dùm ab inueſtimenti onere Vareſius euaſerat, ex conuentione ſpeciali translato in Brebliam debitor ipſe quantitatis conſtitutus fuit, nec ad aliquod proindè intereſſe valet adſtringi, ratione lucri ceſſantis, abſolutè indebiti, quoties, vt in propoſito caſu, deficiunt requi-
3 ſita, *Caſtrenſ. in l.3. §. vltimo, ff. de eo, quod cert. loc*, parata, videlicet, occaſione implicandi pecuniam, in aliqua re, ea qua *tantundem* lucri creditori contigiſſet, nec non mora debitoris inducta ex intimatione eidem peracta, ſuper parata occaſione inueſtiendi debitam quantitatem, ob cuius defectum ſolutionis inueſtimentum expleri nequiuit, vt tradunt *Riminald.*
4 *Iun. conſil. 218. numero 99. cum ſeqq. Roland. à Vall. conſil.35. numero 13. vol.1. Honded. conſil 50. numero 30. libro 1. Maſcard. de probat. concl 933. numero 1. cum ſeqq. Afflict. deciſ.20. numero 2. Surd. deciſ. 262. numero 1. & 5. Rot. coram Moedan. dec.3. num.1. cum ſeqq. de vſur. & deciſ.142. numero 2. poſt 2.vol.conſ. Farinacc. & dec.7. poſt Zacch. de Societ. off. num.3. cum ſeqq.* vbi aſſerit intimationem exigi perſonalem, vt in
5 *Viterbien. tranſactionis 11 Decemb.1658.§.nec placuit cor. Emment. Celſo.*

Ex qua facti ſerie, viſa fuit quoque corruere altera obiectio petita *ex l. fin. Cod. de nouat.* ſanciente, nimirum, nouationem inductam nullatenus cenſeri, niſi
6 ſpecialiter à contrahentibus eadem exprimebatur, dum enim onus inueſtimenti à teſtatore iniunctum Vareſio in Inſtrumento tranſactionis conuincitur in Brebliam translatum, ex neceſſitate cenſetur contrahentes præceptum teſtatoris innouaſſe, ex doctrina *Bald.* communiter recepta *in dict. l. vlt. numero 1. Cod. de nouat.* aſſerentis inductam nouationem quoque cenſeri, quoties poſterior conuentio priori aduerſetur, nec eædem com-
7 patiantur ad inuicem, *Decian. conſil. 463. numero 6. Natt. conſil.650. numero 12. Riminald. Iun. conſil. 306. numero 22. cum ſeqq. Mant. de cacit. libro 17. tit.3. numero 12. Gratian. cap.290. num.22. & cap.509. num.24. Rot. deciſ.262. numero 5. part.2. diuerſ. & dec.392.nu.4. parc.5.recent.*

Hæc prætereà innouatio omninò conuincitur ex renunciatione futuræ adminiſtrationis, à Vareſio expreſſa, in tranſactione perhabita reſeruato ſibi titulo, dumtaxat honorariè, dignoſcendi, ſcilicet, an voluntas teſtatoris adimpleta foret, reſpectu inueſtimenti, nec non etiam ex inteſtata actione à Breblia, contra Vareſium in vim tranſactionis non autem teſtamenti, cuius virtute Vareſius, in caſu non inductæ nouationis, vt admini-
8 ſtrator pulſari debuiſſet, *Rot. coram Buratt. deciſ.640. num.23.*

Hinc vrgere non valet, quod dùm pecuniæ, ex pacto ſpeciali, debuerunt inueſtiri, eædem, ad inſtar inueſtimenti, reputentur in præiudicium Vareſij, ex cuius facto illud peragi non potuit, ac fructuum conſequenter conuentio legitima reputatur, ex diſpoſitione *text. in l. ſti-*
9 *pulationes non diuiduntur 72.* vbi communiter *DD. ff. de verb. oblig.* ſancientes obligatum, ad præſtationem facti, teneri eo non exhibito, ad intereſſe, *Surd. conſ.52. nu.14. cum ſeqq. Gomez. var. reſol. lib.2. cap.10. num.22. Rot. coram Gregor. dec.241. numero 2. & 3. & coram Buratt. deciſ.* 10
913. num.1.

Etenim Vareſius, ad traditionem pecuniæ dumtaxat ſe aſtrinxit, nō autem ad inueſtimentum iniunctum expreſſe creditori, maximum enim diſcrimen intercedit, inter obligatum ad inueſtiendum, ſeù alterius facti præſtationem, ab altero, ad pecuniæ traditionem aſtricto, ſub onere inueſtimenti explendi, per creditorem. In primo, quippe, caſu debitor ad præſtandum intereſſe compellitur poſt moram ex diei lapſu contractam, dummodò occaſio generalis implicandi pecuniam non fecerit, *Gra-* 11
tian. cap.240. num.35. & ſeqq. Rot deciſ.175. num.2. par.3. & deciſ.85. num.13. cum ſeqq. par.4. tom.2. recent. aſſerens occaſionem inueſtiendi, in Locis Montium, in Vrbe ſemper extare; In ſecundo verò caſu, intereſſe præſtari non debet, niſi intimatio ceteraque Caſtrenſis requiſita præ- 12
ceſſerint, vt diſtinguendo caſum vtrumque, reſpondit *Rot. deciſ.275. num.4. cum ſeqq. poſt Zacch. de oblig. Cam. & in Romana fructuum dotis 27. Aprilis 1651. §. quoniam prædicta, coram Reuerendiſs. Decano*, confirmata 15. *Ianuary 1652. coram Bichio*, & prius reſponſum fuerit, *in Romana crediti dotalis 31. Martij 1645. §. hæc quoque cor. Me*, impreſſa poſt *Moder. Foroliuien. de pignor. deciſ.94. num.11.*

Quæ ſanè intimatio, ex dicta reſolutione adiecta, non deſumitur; Cùm enim conuentio fructuum, pro credito pecuniario interdicatur, à iure, temporis adiectio, vices 13
intimationis ſupplere non valet; Alias enim in partium poteſtate conſiſteret, licitum reddere contractum om- 14
ninò improbatum, contra diſpoſitionem Iuris, id prohibentis expreſſè *Bart. in l. ſi fortè, numero 4. & 5. ff. de* 15
Caſtrenſ. pecul. Rot. in Romana pecuniaria 23. Martij 1648. §. quia deciſiones coram Reuerendiſs. Papien. & in Viterbien. tranſactionis 11. Decembris 1658. §. imò fructus, coram Emmentiſs. Celſo, & poſt Merl. de pignor. deciſ. 94. num.12.

Denique non obſtat, quòd pecuniæ depoſitatę in banco S. Ambroſij, fructus reddant; Hoc enim admittitur, dumtaxat, in pecunijs traditis, pro emptione locorum in eodem banco, non autem pro ſimplici depoſito, ſub onere inueſtiendi relaxatis. quin imò, dum Breblia quoque poterat pecunias in proprios vſus conuertere, hæc ſola poſſibilitas operatur, ne debitor teneatur ad intereſſe, *Rot. penes Zacch. dec.7. num.12. de Societ. Offic. &* 16
poſt Merl. de pignor. deciſ.29.

Et ita vtraque &c.

Bo: Me: Veroſpio.

Romana Prætenſæ Deuolutionis Domus.

Ven. 5. Martij 1660.

A R G V M E N T V M.

Emphyteuſis, quamuis tranſire non poſſit ad Eccleſiam, veluti manum mortuam, tranſire tamen, poteſt hypothecatio, & exactio fructuum, retento titulo, ab emphyteuta. Imò etiam titulus emphyteuſis hæreditariæ tranſire poteſt in Eccleſiam, quæ intra annum dimittere debet in perſonam capacem.

S V M M A R I V M.

1 *Inueſtitura non valet, exiſtente aliquo ex comprehenſis in inueſtitura.*
2 *Emphyteuſis Eccleſiaſtica tranſire non poteſt ad aliam Eccleſiam.*
3 *Qua concluſio non procedit, quando non transfertur titulus, ſed fructuum exactio.*
4 *Prohibita alienatione non prohibetur hypothecatio fructuum.*

Præcipuè

Digitized by Google

5 *Precipnè in emphyteuſi ad extraneos tranſitoria.*
6 *Eccleſia iure hereditario, ſuccedit in emphyteuſi, dummodo intrà annum dimittat in perſonam capacem.*
7 *Hæres poſt aditam hæreditatem non poteſt eam repudiare.*
8 *Beneplacitum Apoſtolicum poſt 100. annos præſumitur.*
9 *Conſtitutio, ſeu lex reſpicit tantùm actus futuros.*

DECISIO CLXXXVIII.

ANtonius Riuoita, poſt impetratam à Reuerendiſs.
Capitulo S. Petri, ad ipſius tertiam generationem,
eaque non obſtante, ad binam nominationem, prorogationem emphyteuſis, domum de qua agitur Fauſto Pirolo, iure permutationis attribuit. Verũ quia Franciſcus Turrettus, cui eadem domus à Flaminio Fauſti filio, nec non in ſecunda generatione, incluſo diſtracta fuerat, ad emphyteuſim Paulum Brunamontẽ, ſub ea lege nominauit, vt redditus omnes, in vtilitatem, & commodum Eccleſiæ D. Mariæ de Monte Soracte cedere deberent, Iudicium ſuper deuolutione, proindè Capitulũ inſtituit, pro cuius excluſione, hodiè DD. reſponderunt.

Siquidem Turrettus in vim facultatis, à Domino directo, ſibi tributæ, emphyteuſim ad vitam Brunamontis prorogauit, adeoque deuolutio, perſona adhuc exi-
1 ſtente, in conceſſionis Inſtrumento incluſa, penitùs arcetur, vt in ſpecie dixit *Rot. cor. Burat. deciſ. 907 num. 1.*

Neque vrgere viſa fuit Iuris diſpoſitio tranſitum Emphyteuſis Eccleſiaſticæ, ad aliam Eccleſiam, tamquam manum mortuam prohibentis, iuxta *l. in cap. potuit verbo*
2 *prohibeatur*, ibique *Abb. nu. 10. Imol. n. 25. de locat. Burſatt. conſ. 197 nu. 42. Rot. in Caietana Bonor. 3. Decembris 1646. §. ſed vlterius, coram Reuerendiſs. Decano*, ea namque poſſet vrgere quoties titulus emphyteuſis foret in Ec-
3 cleſiam translatus ſecus, verò, dum fructuum dumtaxat exactio eidem delata fuit, nec non titulus in Brunamonte nominato, reſidere conuincitur.

Hoc ſanè caſu, nullum Domini directi præiudicium ex tali nominatione conſurgit, nec poterit conſequenter Eccleſia, dum in humanis nominatus exiſtat, à fructuũ conſecutione repelli, vt in proximis terminis, prohibitæ ſcilicet, alienationis emphyteuſis, quod hypothecatio fructuum, ſeù diſtractio nullatenùs interdicta cenſeri debet,
4 notat *Grat. conſ. 22. n. 2. 3. lib. 1. Rum. conſ. 176. nu. 13. lib. 1. Gabr. de reg. iur. concl. 12. n. 22 Corbul. de Iur. emphyt. in tit. de cauſ. priuat. ob alien lim. 29. Fulgin. eod tract. de alien. q. 1 nu. 309. Rot. cor. Seraph. dec 932. num. 7. & penes Zacch. de oblig. Camer. deciſ. 238. & in Tuſculana Salmans 22. May 1654. §. ſed & reſpectu commoditatis, cor. Reuerendiſs. Zarate*, poſtquam maximè de emphyteuſi nominationis hæreditariæ in propoſito caſu tractatur, vt in terminis
5 huiuſmet nominationis reſpondit *Rot. in Rom. Emphyt. Decembris 1653. §. hanc autem cum ſeqq. cor. Me*, à cuius aſſecutione etiam tituli reſpectu, nec Eccleſia regulariter arcetur, dummodò eam infrà annum, in perſonam omninò capacem dimittat, vt notat *Alex. conſ. 2. num. 4.*
6 *lib. 1. Clar. in § emphyteuſis, q. 33. in fin. Rot coram Merlin. dec. 649. num. 1. cum ſeqq. & in Rom Bonor. 13. May 1658. §. neque contraria cum ſeqq. coram Me.*

Nec etiam renunciatio tituli emphyteuſis à Brunamonte perhabita, poſt reportatam, in hoc Sacro Tribunali deciſionem contrariam poterit vrgere, dum enim eſt acceptata antecedenter ab ipſa nominatione, Ius Eccleſiæ quæſitum fuit, in eius proindè præiudicium renunciatio admitti non debet, vt in terminis hæredis poſt aditam hæreditatem non poſſit ipſe reſpuere, probat *tex.*
7 *in l. ei, qui ſoluendo, ff. de hæred. inſt.* quoties præſertim de alterius præiudicio tractetur, vt reſpondit *Rot. cor. Merl. dec. 247. nu 4. & in Vrbeuetana pecuniaria 27. Decembris 1647. §. vlt. cor. Reuerendiſs. Tarraconen.*

Neque defectus beneplaciti Apoſtolici, debet obeſſe, illud enim ex centenaria obſeruantia præſumitur adhibitum, perſpecta etiam conſtitutione *S. M. Vrbani VIII.* ſuper præiudicialibus Eccleſiarum edita, in qua centenariam et ipſa præſeruator, & dicit *Rot. in Romana prætenſæ* 8
deuolutionis Palatij 18 Iunij 1657. §. adducitur tamen, & 7 Iunij 1658. §. defectus beneplaciti, cor. Albergato.

Cui ſanè obſeruantię *S. M. Sixti V.* conſtitutio obſtare non valet, abſque Apoſtolicæ Sedis aſſenſu, concedi vetans in emphyteuſim bona Capituli S. Petri licet aſſueta locari, cum illa longè poſt huius emphyteuſis prorogationem, per modum nouæ diſpoſitionis, in hac parte, editæ noſcatur, ac conceſſionibus dumtaxat futuris conſequenter proſpexiſſe cenſeatur, iuxtà *tex. in cap. 2.*
& cap. vlt. de conſt. l. leges ibiq; notant communiter DD l. de 9
leg. Magon. dec. Luc. 88. n. 12. Rot. coram Put. dec. 178. nu. 1. lib. 3. in correct. & in Leodien. Canonicatus 24. Ianuarij 1649. §. ſiquidem coram Me.

Arduæ verò exactionis obiectum, ex oblata per Eccleſiam fideiuſſione, pro ſolutione Canonum viſa fuit omninò corruere.

Et ita vtraque &c.

Bo: Me: Veroſpio.

Romana Societatis Officij.

Ven. 11. Maij 1663.

ARGVMENTVM.

Mandatum procuræ ad contrahendam ſocietatem Officiorum ex quibus coniecturis arguatur, ita vt principalis poſſit exigere fructus, abſque vlla ratificatione ſocietatis.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum ſpeciale requiritur in ſocietate Officij.*
2 *Societas requirit vtriuſque conſenſum.*
3 *Mandatum procuræ reſultat ex coniecturis.*
4 *Ponens pecuniam in banco nomine alterius præſumitur habere mandatum.*
5 *Verbum* diſponere *denotat translationem dominij.*
6 *Niſi ex circumſtantijs arguatur contrarium.*
7 *Pecuniæ ſub credito vnius ad diſpoſitionem alterius ab illo poſſunt implicari.*
8 *Mandatum præſumitur ex ſolutione notabilis ſummæ.*
9 *Solutio penſionis facta à tertio præſumitur, cum mandato titularis.*
10 *Et ideò præiudicat quoad manutentionem.*
11 *Mandatum faciliùs præſumitur inter ſanguine coniunctos.*
12 *Conſenſus ad inducendam ſocietatem elicitur ex ſignis.*
13 *Recognoſcens aliquem, vt procuratorem non poteſt obijcere defectum mandati.*
14 *Recipiens vigore contractus illum approbat.*
15 *Mandatum habens ad exigendum fructus ſocietatum, poteſt facere ſocietatem.*
16 *Ratihabitio contractus retrotrahitur ad diẽ contractus.*
17 *In contractu lucratiuo non requiritur ratificatio.*
18 *Et in ſpecie de ſocietate Officij.*
19 *Societas Officij requirit nominationem eius, ſub cuius vita periculum exiſtat.*

DECISIO CLXXXIX.

MAndatum ex cauſa fructuum ſocietatis Officij ab A. C. relaxatum contra Mutium Guidottum, iterùm forè exequendum, hodiè Domini cenſuerunt; licèt, enim Mutius, ſuper notariatus Officio ſocietatem contraxit, cum Patre Rimbaldeſio, nepotum nomine ſtipulante, non tamen ſolutionem fructuum ipſe poterit euitare, ſub prætextu, quod nullum ex parte nepotum præceſſerat procuræ mandatum, 1
neque contractus ratihabitio, poſtmodùm ſequuta fuit, quorum alterum, pro lucrandis fructibus

contenditur neceſſarium, in hoc Societatis contractu,
ex ſua natura exquirente partis vtriuſque conſenſum,
vt tradit *Tiber in prax lib. 1. cap. 15. num. 3 Boccat. de So-*
2 *ciet. num. 117. & 123. cum ſeqq Cyriac. controu. iur. 253.*
num. 4. & 5.

Quoniam procuræ mandatum reſultans regulariter
ex coniecturis, vt notat *Innoc. in cap. ex parte 32 num. 2.*
3 *de reſcript. Goz. ad conſ 11. num. 13. Rot deciſ. 350 num. 1.*
part. 4. diuerſ. ex eo viſum fuit poſſe deſumi, quod ſum-
ma tradita Mutio, ſub credito, ac nomine fratrum de
Rimbaldeſijs fuerat in banco depoſita, ad ſimplicem
ipſorum patrui diſpoſitionem, cuius virtute, pecunia-
rum adminiſtratio eidemmet Paulo delata cenſetur vna
cum facultate in quolibet licito contractu, eas ad nepo-
4 tum vtilitatem erogandi, *Rot. deciſ 325. n. 3. par. 1. & dec.*
103. num. 17. p. 5. rec. & in Romana Separationis Bonorum
20. Aprilis 1646. neque vigere coram Me.

Quamuis depoſitum, ad ſimplicem, non autem, ad
liberam patrui diſpoſitionem. contendatur conceptum;
Siquidem verbum *diſponere*, tranſlationem quoque do-
5 minij ex ſui proprietate, ſolet denotare, niſi facti cir-
6 cumſtantiæ ſuadeant, omninò contrarium, *Rot. dec. 771.*
num. 2. part 2. recent. & coram Caualer. deciſ. 147. num 2.
& quotidie praxis edocet, quod pecuniæ ſub vnius cre
dito, & ad alterius diſpoſitionem depoſitæ, ab hoc va-
lent implicari, iuxta propriæ placitum voluntatis. quip-
7 pè, qui rationem Domino dumtaxat, de illis tenetur
exhibere.

Quinimò mandatum, ex ſolutione notabilis ſummæ
nepotum nomine, peracta poſſet quoque deſumi nè ſol
uens cenſeatur voluiſſe iactare ſuum contra diſpoſitio
8 nem *tex. in l. cum de indebito 25. ff. de probat Bero. conſ. 43.*
num. 37. lib. 3 Surd. conſil 533 num. 2. Gratian. cap. 296.
num. 20 Rot. penès Cenc. de cenſ. deciſ. 173. & cor. Buratt.
deciſ. 261. num. 5.

Ex qua ratione Rota cenſuit *in deciſ. 2. de cauſ poſ. in*
9 *antiq.* mandatum præſumi in ſoluente penſionem, pro
Titulari, etiam in eiuſdemmet titularis præiudicium, pro
10 manutentione, videlicet, in penſionarij fauorem decer-
nenda, cuius deciſionis auctoritatem, ſequutus fuit,
Dec. conſ. 42. num. 13. Mantic. de tacit lib 7. tit. 6 numero 3.
Gratian cap. 206 num. 20. & reſponſum fuit *in deciſ. poſt*
Marcheſ de Commiſſ tom. 2. fol. 486 num. 6. vbi firmatur
præſertim concluſio, quoties, vt in caſu propoſito per
patruum probetur expleta ſolutio; inter ſanguine enim
coniunctos facilius præſumitur mandatum, *Ruin conſ.*
11 *101. n 14. lib. 1. Paul. de Monte Pic. conſ 97. nu. 77.*

Cui ſane concluſioni non repugnat, quod in Societa-
tis contractu, exquiratur partis vtriuſque conſenſus;
Quoniam ille, non ſolùm valet, verbis conſurgere, ſed ex
12 facto quoque, ac ſignis, *Roman. conſil. 291. nu 3. Menoch.*
lib 3 præſumpt. 56. num. 4. Maſcard. de probat concl. 1307.
num. 4 & 8.

Præterea, dum Mutius P. Alexandrum Rimbaldeſiũ
tamquam procuratorem nepotum agnouit, in contra
ctu, nulla ratihabitione conuenta, illius nunc perſonam
13 impugnare non poteſt, & mandati defectum obijcere.
ad text. in d. l. Pomponius 10. ff. de neg geſt. Alex conſil.
21. num. 1. & 2 lib. 1. Decian conſ. 53 num. 6. lib. 2. Honded.
conſ. 78 n 90. lib. 2. Rot. dec. 8. n 4. & 5. de teſtam. in antiq.

Concurrit etiam in caſu propoſito, ratihabitio con-
tractus ex fructuum exactione, reſultans, vt aduertit *Se*
14 *raph in voto relat. apud Tiber. in Prax. c 23. lib. 1. fol. 48.*
ad fin Gratian cap. 944. num. 51. Rot dec. 545. num 6. p. 1.
recent. tum ex procuræ mandato in Tribunali A. C. ſub
die 29. Iulij 1660. in patrui perſonam à nepotibus exple-
to, ſub explicita qualitate exigendi fructus quarumcum-
que ſocietatum Officij eorum nomine contractarum, vt
15 ponderant *Rot. in deciſ. in deciſ. 32. num. 2. part. 2. diuerſ.*
& coram Millin. deciſ. 300. num. 3. & 4. Quæ quidem,
ratihabitio, licet ex interuallo peracta, retrotrahitur
16 ad diem celebrati contractus, ex diſpoſitione *tex. in cap.*
ratihabitionem 10. de reg iur. in 6. Surd. dec. 70. num 20.
Rot. dec. 413 num. 92. & ſeqq par. 9 rec. & in his terminis
Gratian cap. 963. num 5. 14. & 15.

Animaduertebant, denique aliqui ex Dominis, in
hoc contractu, vel ratihabitionem ad cautelam dum-
taxat exquiri, vt aduertit, *Tiber. ex aduerſo deductus* 17
lib. 1. cap. 15. num. 3. fore neceſſariam, in caſu, dumta-
xat, quo à ſtipulante, nomine abſentis, perſona ex-
preſſa non fuerit, ſuper cuius vitæ periculo debet reſi-
dere ſocietas, vt declarat in ſpecie *Zacch. de ſociet. nu. 398.* 18
Cuius ea videtur eſſe ratio potiſſima, quod tunc debet
principalis in ratificatione vitæ periculum nominare,
ſine quo ſocietas non ſubſtinetur, vt aduertit *Gratian.* 19
cap 963. n. 1. Rot. dec. 363. num. 1. p. 1. diu & coram Merl.
dec. 306. & 2. vel demùm, in caſu, quo principalis rati-
habitio à procuratore promiſſa foret.

Et ita vtraque &c.

Bo: Me: Veroſpio.

Romana Tranſactionis.

Lunæ 11. Februarij 1664.

ARGVMENTVM.

Tranſactio, ſuper re legitima, ſine alia cauſa ſubſti-
netur, niſi doceatur, de clara calumnia eiuſdem
litis, & quæcumque læſio, in tranſactione exclu-
ditur, quandò apparet tranſigentes, voluiſſe dona-
re, quod ſupereſt ad æqualitatem.

SVMMARIVM.

1 *Subſtitutio conditionalis purificata conditione euaneſcit.*
2 *Tranſactio facta ex pluribus cauſis, ex falſitate vnius cauſa non annullatur.*
3 *Apoca ſcripta, manu alicuius probat contra ſcribentem.*
4 *Inſtrumentum in executionem alterius celebratum cenſetur iuxta eius tenorem.*
5 *Omiſſum ex onere præſumitur ſi aliquid non ponatur.*
6 *Tranſactio non arctatur ad cauſam præmij, quando conſtat aliunde de voluntate partium*
7 *Patres Oratorij S. Philippi viuunt de proprio.*
8 *Confeſſio probat contra confitentem.*
9 *Onus rei minuit valorem d. rei.*
10 *Ad validandam tranſactionem qualibet occaſio dubitandi ſufficit.*
11 *Non attenditur iuſtitia, & iniuſtitia litis.*
12 *Lis debet eſſe mota ex euidenti calumnia ad inducendam partem ad tranſigendum.*
13 *Litis Calumnia non poteſt conſiderari in perſona qualitatis cognita.*
14 *Læſio concluditur in tranſactione, quando fuit petita à parte, quæ ſe prætendit læſam.*
15 *Donatio, quæ eſt in tranſactione ſubſtinetur non obſtante læſione.*
16 *Limitatur, quando donatio eſſet correſpectiua ad tranſactionem.*
17 *Donatio facta in periodo ſeparata, & ex liberalitate non dicitur correſpectiua ad tranſactionem*
18 *Venditio, pro maiori, vel minori pretio, quomodò ſubſtineatur, tamquam ſi donetur reſiduum.*

DECISIO CXC.

ÆGidius Congregationi Presbiterorum à D. Philip-
po Nerio inſtitutæ addictus, Ludouicum famulũ,
inſcripſit hæredem, eique ſine filijs obeunti, vel caſu,
quo Sacerdotali caractere nollet initiari Congregatio-
nem præfatam ſubſtituit; Occaſione verò litis inter eos
ſubortæ, ad inſtantiam Ludouici de anno 1640. Inita
fuit

Digitized by Google

fuit tranſactio, in qua ipſe 19. loca Montium, ex cauſa
ſubſtitutionis prædictæ Congregationi attribuit; Tùm
alijs de cauſis, ac præſertim reliquo ſummæ, in qua
Aegidius, pro alimentis plurium annorum curſu, ſibi-
metipſi exhibitis, debitor Congregationis euaſerat; ſu-
per huius verò reſciſſione tranſactionis, hodie Ludoui-
co inſtante per me, propoſito dubio, in negatiuam DD.
iuere ſententiam.

Licet, enim, de tempore initæ tranſactionis Ludoui-
cus fuiſſet Sacerdotali militiæ adſcriptus, ac ordinata,
proindè, fauore Congregationis ſubſtitutio euanuiſſet,
1 *ad tex. in l. generaliter, C. de Inſt. & ſubſt. Alex. conſ. 59.
num 6 ad fin lib. 3. Pariſ. conſ 72 num. 6 lib. 3. Hond conſ.
78. nu. 28. lib. 1. Rot in Placentina Bonor. 4 Febr. 1656. §.
quoniam, cor Reuerendiſs. Decano, & in Peruſina Fideic.
27. Maij 1661. § 1. cor. Me*; Non tamen tranſactio, pro
euitando litis incurſu peracta, poterit ſub falſitatis cau-
ſæ prætextu corruere, dum altera alimentorum cauſa,
2 æquè principaliter a tranſigentibus contemplata con-
uincitur ſubſiſtere, *ad tex. in l. ſi non lex 83. ff. de hæred.
inſtit Roman conſ. 497 ad fin. Gratian. cap. 971. num 6. Ca-
cher. dec. 18. num. 6. Rot. cor. Penn. dec. 9. numer. 6. & in Rec.
dec. 587. num. 7 par. 1. & dec. 10. num. 46. cor. Eminentiſs.
Otthob. & in Bononien. Fideic. de Bonfilijs 5. Maij 1662.
§. hinc obeſſe. cor. Me.*

Hanc, verò, alimentorum controuerſiam, æquè prin-
cipaliter tranſigendi occaſionem præbuiſſe Apocæ te-
nor oſtendit, Ludouici caractere conſcriptæ, ibi enim,
3 loca Montiū ipſe ſe Congregationi tradere adſtrinxit,
dummodò ſubſtitutioni, ac Iuri cuicumque ſuper hære-
ditate, nec non alimentorum credito illa renunciaret.

Hinc non obſtat, quod in Proemio Inſtrumenti, cau-
ſa ſubſtitutionis dumtaxat fuerit enunciata; dum enim
in executionem Apocæ fuit ſubſecuta adſtipulatio In-
ſtrumenti, in quo Patres Congregationis alimentorum
4 quoque creditum Ludouico expreſſe condonarunt, eius
tenor, ibi præſumitur repetitus, vt tradit *Alex. conſ. 156.
num. 8 lib. 6. Dec. conſ 195. num. 3. Surd. conſ. 202. nu. 18.
cum ſeqq. & dec. 70. num. 4. Rot dec. 250. nu. 16. 17. par 6.
5 rec.* vbi, quod in poſteriori Inſtrumento omiſſum ex er-
rore cenſetur eueniſſe, *& dec. 154 num. 14. 15. par. 9.* vbi,
quod tranſactio ad cauſam in proemio expreſſam, ne-
6 quit arctari, quoties contraria tranſigentium voluntas
innoteſcat, *vt in Rom. Fideic. 29. Nouembris præteriti,
§. nec in nuptialibus, cor. Me.*

Neque ſubſiſtit, quod alimentorum creditum à Lu-
douico præcedenter euaſiſſet extinctum, ex ſolutione
ſcut. 600. Congregationis Præpoſito attributa; Siqui-
dem, pro alimentis, curſu annorum 54. Aegidio à Con-
gregatione exhibitis, perhabita ratione ſcut. 60. in ſin-
gulos annos debitor Congregationis euaſerat, in ſumma
ſcut. 3240. in quorum computum ſcuta 445. idem Ae-
gidius dumtaxat numerauerat, ac alia proindè ſcuta
600. ſucceſſiuè per Ludouicum perſoluta, in partem
crediti præſumuntur à Congregatione recepta, dum
maximè, poſt ſolutionem Ludouicus loca Montium in
Apoca Congregationi aſſignauit, ſub conditione ex-
preſſa, vt illa alimentorum credito renunciaret.

Quod, ſanè creditum, occaſionem dubitandi nullam
admittebat, dum, in D. Philippi Regula ab Apoſtolica
7 Sede approbata, expreſſe diſponitur, vt ſub Chriſti Do-
mini Vexillo, proprijs in Congregatione militent ſti-
8 pendijs; Cuius propterea probatio, ex propria Aegi-
dij confeſſione deſumitur aſſerentis, in teſtamento, ſe
debitum prouenient ex alimentis exhibitis famulo dum-
taxat diſſoluiſſe, non autem alterum ex proprijs reſul-
tans alimentis.

Hinc, ex tranſactione Congregationis potiùs, quam
Ludouici læſio reſultat, dum, pro credito ſcut. 2195. lo-
ca Montium 19. dumtaxat ipſa recepit, ſub onere eo-
rumdem locorum fructus exhibendi Ludouico, donec
degat in humanis, ad rationem ſcuti 5. in ſingula loca;
licet diſcrimen quodcūque illis contingeret, vel eorum
eueniret reductio, poſtmodum Congregationis detri-
mento ſubſecuta, quæ ſummam conuentam præſtitit
Ludouico, licet ferè per annos 20. ex locis Montium
minorem retraxerit; Quinimò eidem onus quodcum-
que, ex teſtatoris voluntate deinceps præſtandum, ac
miſſæ præſertim quotidianæ ſpatio annorum 40. vna
cum anniuerſario ab eodem teſtatore ordinatę, ſuis pro-
miſit ſumptibus ſubire, quoties Ludouicus antè huius
temporis lapſum contingeret excedere; Quorum ſanè
conuentionum grauamen inferentium Congregatio-
ni ſatis in decernenda iuſtitia pretij, debet haberi, vt diſ- 9
ponitur *in l. fundi partem. ff. de contrah. empt. Bald. conſ.
182 num 5 lib. 1. Alciat conſ. 44 numer. 6 lib. 8. Becc. conſ.
45 numer. 32. Rot. coram Merlin. dec. 533. num. 15. &
in Romana locationis 20. Februarij 1660. §. diminutionem
coram Me.*

In quam DD. ſententiam, eò faciliùs inclinarunt,
quod ad validitatem tranſactionis, quælibet dubitandi 10
occaſio admittitur, nec debet iuſtitia, ſeù iniuſtitia litis 11
attendi, vt tradit *gloſſ. in l. 2. poſt princ. verſ. notatur, &
in verbo nulla, ibique Bald. num. 1. Salicet. num 1. C. de
tranſact. Bero. conſ. 176. num. 29. lib. 1. Mantic. de tacit. lib.
26. tit 1. num. 16. Oſaſcb. dec. 17. num. 15. Rot dec 263 nu.
2 par. 3. rec. Merlin. dec. 163. num. 4 cum ſeqq. & in Bono-
nien. Pradij 22. Iunij 1660. §. hinc, cor. R. P. D. Priolo. &
in Bonon. Fideic. de Bonfilijs 5. Maij 1662. §. duarum cor.
Me* Sed dumtaxat inſpicitur, an ex euidenti calumnia 12
vires adimente tranſactioni, lis fuerit inſtituta, vt aduer-
tit *Bart. in l. ſub prætextu 19. num. 4. C. de tranſact. Ca-
ſtrenſ. in l. poſt rem iudicatam 11. num. 1. 7. ibique Angel.
numer. 2. ff. eodem Becc. conſ. 109. nu. 7. Rot. cor. Buratt.
dec. 927. numer. 10.*

Quæ ſane, ſuſpicio calumniæ, in his ſpectatæ probi-
tatis Presbyteris, à D. Philippo prælectis pro ſalute
animarum, ponderari non debet, vt in caſu ferè con- 13
ſimili, cenſuit *Rot. in Bonon. Fideic. de Bonfilijs 24. Ia-
nuarij 1663. § quo vero, poſt medium, coram Me.* Dum,
maximè Ludouicus apud eoſdem Presbyteros, complu-
res mediatores adhibuit, ad hoc vt illa loca Montium 14
ab ipſo ſponte oblata non recuſarent.

Pręterea, in ſeparata periodo ac independenter omni-
nò à tranſactione loca prædicta ex titulo pię cauſæ Lu-
douicus Congregationi conceſſit, iure donationis irre-
uocabilis, cuius virtute, ſe poterit Congregatio tueri,
licèt, ex enormiſſimæ læſionis fundamento nequiret
ſuſtineri tranſactio, vt tradit *Alex. conſ. 105. num 3. lib.* 15
*6. Socc. Sen. conſ. 48. num. 8 lib. 4. Pariſ. conſ. 128 num. 28.
cum ſeqq. lib. 1. Mantic. de tacit. lib. 24. tit. 8. num. 25.*

Neque videntur vrgere auctoritates, in contrarium
adductæ, & præſertim *Rotæ in dec. 125. par. 5 rec.* illæ, 16
enim, ſibi locum dumtaxat aſſumunt, in caſu quo cor-
reſpectiua donatio exiſtat Iuris in tranſactione remiſſi,
ab ea quæ dependeat; tunc enim, corruente tranſactio-
ne, donatio quoque, tamquam acceſſoria euaneſcit;
Non autem valent admitti, quoties, vt in propoſito
caſu, donatio, ex mera liberalitate, ac independenter
à tranſactione proceſſerit in ſeparata periodo; tunc,
enim, cum tranſigendi voluntas innoteſcat donandi 17
bona, quamuis deberet ipſa tranſactio corruere, nexus
correſpectiuitatis excluditur, vt ponderauit, *Rot.
dec. 34. num. 6. 7. par. 6. rec.* ac valida, proinde, reputa-
tur donatio, vt probant auctoritates ſuperiùs adductæ,
& admittit eadem *deciſ 125. par. 5. rec. num. 29. & 30.*
Vbi, quod licet donatio maioris valoris, in Inſtrumento
venditionis appoſita conſueuerit, ad modicum pretium 18
reſtringi, ſi tamen venditor ſe illud plus emptori velle
elargiri expreſſerit, ſiue in modica, ſiue in magna ſum-
ma conſiſtat, tunc ille nequit agere contrà emptorem
ex remedio reſciſſionis competentis *ex l 2. C. de reſcind.
vendit.*

Et ita vtraque parte Informante, &c.

Bo: Me:

Bo: Me: Veroſpio.

Vrbinaten. Pecuniaria.

5. *Maij* 1660.

ARGVMENTVM.

Donatio licèt regulariter acceptata à Patre, pro ſe, & filijs, acquiratur filijs, vti hæredibus patris, tamen ab huiuſmodi regula receditur ex coniecturis; Pactum futuræ ſucceſſionis non dicitur, quando obligatio defuncti debet incipere ab hærede.

SVMMARIVM.

1 *Donatarius non poteſt præiudicare ſucceſſiuè vocatis in donatione.*
2 *Donatio pro hæredibus poteſt reſtringi ad filios, quando, recipiens pro hæredibus, ità ex poſt declarat.*
3 *Donatio acquiritur filijs quando pro eorum cautela aſſignantur bona.*
4 *Hæres tenetur approbare contractum defuncti.*
5 *Donatio facta patri, & filijs, acquiritur filijs vti filijs, non vti hæredibus.*
6 *Donatio acceptata à patre pro ſe, & filijs, acquiri poteſt ex coniecturis vti filijs.*
7 *Donatio poſt obitum donatoris purificanda continet pactum futuræ ſucceſſionis.*
8 *Obligatio defuncti poteſt incipere ab hærede.*
9 *Donatio ſub onere reſtitutionis non imputatur in legitimam.*
10 *Tranſactio bona fide facta nocet vocatis.*
11 *Contra, quando fit tranſactio ſuper re clara.*

DECISIO CXCI.

SEcundum deciſionem editam 5. Decembris præteriti, prima poſthabita, exlude, confirmandam eſſe Domini, hodiè, reſponderunt, quod, ex donatione ſcutorum 13. m. fuerat ius irreuocabile, ne dum Lelio quæſitum, ſed etiam filijs naſcituris, in quorum perindè præiudicium, idemmet Lelius, tranſigendo, cum Franciſco pa-
1 tre donatore, non poterat ſummam ſcutorum 4000. eidem dimittere, *ad tex. in l. perfecta, vbi Bald.* cæterique communiter, *C. de donat. quæ ſub. mod. Sanch. de matrim. lib. 6. diſp. 32. num. 2. Franc. dec. 205. num. 1. Rot. in Rom. Donationis 28. Ianuarij 1656. §. neque monialis excluſio, & 25. Maij præſentis anni, §. hinc conſtare, cum ſeqq. coram Me.*

Filiorum, autem, compræhenſio, ſub inſtrumentu donationis præſumitur ex tranſactione, inter Franciſcum cum Lelio adſtipulata, expreſsè enunciando, pro huius quoquè mèt filijs donationem extitiſſe contractam: Hinc licèt Lelius, & Octauia coniuges, pro ſe, ſuiſque hæredibus donationem ſuſceperint, horum, tamen, appellatione
2 filij, dumtaxat, compræhenſi naſcuntur iuxtà vtriuſque contrahentis declarationem, quæ poteſt etiam, ex interuallo expleri, *ad tex. in l. Iuriſgentium 7. §. adeo, & l. ab emptione, ff. de pact.*

Hæc propterea filiorum vocatio conſurgit, ex onere in tranſactionis inſtrumento eidemmet Lelio, impoſito, inueſtiendi ad Cautelam filiorum pretium locorũ montium, in diſſolutionem quantitatis donatæ aſſignatorum, quoties eorundem fieri contingeret alienatio, vt in
3 ſpecie ponderauit *Rot. in Melenitana donationis 12. Decembris 1653. §. & comprobat pactum cor. Reuerendiſs. Decano*, confirmata 5. *Aprilis 1658. §. & hoc magis, coram Reuerendiſs. Papien.*

Nec ſubſiſtere videtur, quod Inueſtimentum Franciſci tutamen dumtaxat reſpiciat, qui pro conſecutione legitimæ in caſu prædeceſſus Lelij filij, poterat à nepotibus vexari, præterquam, enim, Intellectus hic excluditur ex adiecto onere inueſtiendi integram ſummam ſcutorum 9000. quæ legitimam filio debitam longè excedebant; Obiectum omninò remouet alterum pactum prohibens, nimirum, filijs Lelij, aè hæredibus Franciſci, ex cauſa donationis moleſtias inferrent, quæ, quidem, illatio moleſtiarum, ab his, vti patris condonatarij, non autem hæredes eiuſdem iure poterat contingere, cum tanquam
hæredes ipſius contractum approbare tenerentur, *ad tex. in l. cum à matre, C. de rei vindic.* 4

Hinc vrgere non valet recepta, in hoc Sacro Tribunali, diſtinctio, quod donatio à patre acceptata, pro ſe ac filijs, hoc, vt ipſius dumtaxat hæres includat quicquid dici poſſet, ſi eadem patri, ac filijs collata foret, vt alijs
relatis iuribus dixit *Rot. in Auenionen. fideic. 4. Februarij* 5
1647. §. hac autem irrelevantia cor. Me, hæc namque concluſio non admittitur, quoties, vt in caſu propoſito, coniecturæ compræhenſionem filiorum ſuadentes concurrunt: Tum, enim, filij ex propria perſona, ad do-
nata bona valent aſpirare, vt aduertit *Bertrand. conſil.* 6
176 num 4. verſ præterea, lib. 3. par. 1. Rot. dec. 127. num. 7. & 8. par. 6. rec. cum alijs in præterita dec. relatis.

Neque viſum fuit poſſe ſubſiſtere, quod donatio, tanquam, poſt obitum patris purificanda, pactum de ſuc-
cedendu præſeferat à promiſſore, quandocumque reuo- 7
cabili *ad tex. in l. fin. C. de pact. Rot in Amerin. Caſtri Guardia 16. Iunij 1651. § nam Domini, coram Reuerendiſs. Terracqnen.* Quoniam, igitur, in caſu propoſito, de vero donationis irreuocabilis contractu, nec non permiſſione certæ quantitatis, de præſenti, cuius executio, poſt obitum licèt donatoris debuiſſet purificari, exinde, tamen, pactum futuræ ſucceſſionis, haud arguitur, cum à Iure non improbetur, vt defuncti obligatio incipiat ab hæ-
rede, *iuxta tex. in l. 1. C. vt actiones ab hæred.* & in ter- 8
minis tradunt *Dec. in add. l. fin num 19. cum ſeqq. C. de pact. Oldrad. conſ. 139. num. 1. Alciat. conſ. 74. num. 9. lib. 8. Hondod conſil. 40. num. 12. lib. 1. Peregr. de Fideicom art. 51. numer. 32. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 308. numer. 38.* & in terminis *Romana Donationis 28. Ianuarij 1658. coram Me.*

Et licet, in Inſtrumento donationis, legitima debita Lelio, in bonis patris expreſsè compræhenſa legatur, non tamen remiſſio ſcutorum 4000. vti portio eiuſdem legitimæ poterit in præiudicium Margheritæ, & Lauiniæ filiarum ſubſtineri, dum enim, idemmet Lælius, ſub reſtitutionis onere filijs donationem acceptauit, legitima
proindè, in donatione inoloſa, filijs proprijs, ab ipſo 9
elargita cenſetur, vt dixit *Rot. in Melenitana Donationis 14. Maij 1657. §. declarato, coram Reuerendiſs. Papien.*

Denique non obſtat, quod bona fide, ſubſecuta tranſactio ſucceſſiuè vocatis ſoleat obeſſe, *iux. tex. in l. præ-*
ſes, C. de tranſact. Caphal. conſ. 26. num. 35. lib. 2. cum 10
alijs latè deductis *in Romana fideicom. de Panſanis 27.*
Iulij 1650. §. imò, coram Emmnent. Celſo; cum enim nul- 11
la poſſet incerta lis, ſuper donatione exoriri, vt latè innititur ex deciſione præterita, vbi *in §. pariter non obſtat, cum ſeqq.* reſpondetur obiectis, Addens, quod bona fides penitùs arcetur, *ad tex. in l. prima, ff. de tranſact. Roman. conſ. 517. num. 18. Gratian. capit. 476. numero 1. & in Bononien. nullitatis Concordiæ 12. Iunij 1645. § at hic neutrum coram Reuerendiſs. Decano.*

Bo: Me:

Digitized by Google

Bo: Me: Veroſpio.

Vrbinaten. Pecuniaria.

Luna 16. Martij 1665.

ARGVMENTVM.

Maritus in præiudicium vxoris non poteſt retrodonare, aut tranſigere ſuper donatione facta, ſibi, & vxori; Præcipuè, ſi tranſactio ſit ſuper re clara, & nullam dubitationem præſeferente.

SVMMARIVM.

1 *Maritus non poteſt in præiudicium vxoris tranſigere ſuper re ambobus donata.*
2 *Donatio contemplatione matrimonij acquiritur tam viro, quam mulieri.*
3 *Diſſoluto matrimonio ceſſat ſupradicta concluſio.*
4 *Maritus habet dominium bonorum ſibi, & vxori donatorum.*
5 *Vxor in donatione facta coniugibus acquirit ius cum viro.*
6 *Mortuo viro in tali donatione non præiudicatur vxori.*
7 *Et quid, prædecedente vxore.*
8 *Maritus poteſt retrodonare, donec mulier ſuum intereſſe deducat.*
9 *Et mulier aliundè poſſit habere ſuam dotem.*
10 *Promittens conficere aliquem contractum, poteſt compelli ad illum conficiendum, vel ad intereſſe.*
11 *Tranſactio ex lite calumnioſa non poteſt robur aſſumere.*
12 *Tranſactio, ſuper iure claro non valet.*
13 *Alimentis futuris renunciari non poteſt.*

DECISIO CXCII.

AD diſputationis trutinam, hodie, reuocata deciſione, coram Me edita *die 24. Ianuarij 1663.* ex duplici ſubſiſtentia tranſactionis in deciſis Domini perſiſtere. Quarum altera ex non adhibito ibidem à Lelio Octauiæ vxoris aſſenſu reſultat exindè requiſitum, quod donatio ſcut. 13. m. certi contemplatione matrimonij à Franciſco patre Lelio attributa fuerat, nec non, etiam eidem Octauiæ nutrici expreſſè delata, ibi, *E la medeſima promeſſa faccio alla Signora Ottauia, & in ſuo nome al Signore Hippolito ſuo padre preſente, & accettante.* Ex tali namque promiſſione in dotali inſtrumento, ſucceſſiuè approbata, inſeparabilis actio, vtriuſque fauore coniugis, cenſetur exorta, ità vt vir, abſquè placito vxoris, in tranſactione nequiuerit donationem ad ſcut. 9000.
1 reducere, vt tradit *Nate conſ 609. num. 41. verſ. nunc deſcendo*, in cuius terminis donationis conſuluit etiam *Surd. conſ 143 num. 53. Molpheſ conſ. 11. numer. 1. Io: Dexart. dec. Sard 7. num. 19 & 20. Rot. dec 44 per tot.* & præſertim *num. 18. par 6. rec.* & in caſu fortiori tradit, *Sanchez de matrim. lib. 6. diſp. 32. num. 1. & ſeqq.* vbi, quod donatio edita, à patre, fauore filij, contemplatione matrimonij, cum certa muliere contrahendi, ità cum ipſo contractu matrimoniali confunditur, vt nurus, ratione ſui intereſſe, actionem pro aſſecutione donatæ ſummæ valeat exercere, nec poſſit ipſa donatio, cum viri conſenſu à donante reuocari, vel alia in parte diminui, eam rationem adducens, quod aliàs illa, quæ matrimonium ſub donationis fide contraxit, ac dotem fortaſſe pinguiorem
2 vero conſtituit, deciperetur, *Fontanell. de pact. nuptial. clauſ. 4 gloſſ. 1. num. 19. Franc. dec. 250 per tot. & dec. 436. num. 4. & 5. Merlin. Pignatt. controu. 34. num. 8. & 9. Rot. cor. Coccin. dec 44. nu. 2. Merlin. dec. 515. numer. 1. & ſeqq. & in Romana Donationis 13. Iunij 1661. § etenim coram Reuerendiſs. Decano.*

Nec vrgere viſa fuit matrimonij diſſolutio, per obitum Lelij ſecuta, cuius virtute, contenditur, quod, ſicuti ratio præfati axiomatis vxoris intereſſe inhæret, cui admodum expedit virum ditiorem habere, pro maiori ſuæ dotis ſecuritate, nec pro aſſequendis pinguioribus alimentis, vnà cum honeſtiori ornatu, ita illa nequeat propoſito caſui congruere, quò alimentorum onus, poſt Lelij deceſſum euanuit, nec non Octauia dotis reſtitutionem conſecuta fuit, vt aduertit in ſpecie *Sanch. de ma-* 3
trim. lib. 6. diſput. 32. num. 6. Giurb. ad conſuet. Meſſan. cap. 1. gloſſ. 8. par. 1. num. 84. Rom. conſ. 15. num. 9. & 10. Dexart. dec. Sardin. 7. num. 17.

Si quidem auctoritates ſuperius recenſitæ, de donatione pertractant contemplatione matrimonij filio dumtaxat attributa, nec percutiunt terminos caſus controuerſi, quo vtrique coniugi fuit conceſſa donatio; & licet hoc etiam caſu, bonorum dominium viro ceſſerit, ex auctoritatibus relatis in deciſione præterita; attamen inte- 4
reſſe vxoris ex aperta promiſſione deductum, coæquale, ac inſeparabile ab altero viri, conſtante matrimonio, omninò cenſebatur exiſtere, cuius proindè, retrodonatio vxoris aſſenſu deſtituta, nullius propè modum roboris reputabatur, tùm eiuſdem reſpectu vxoris, de cuius tunc intereſſe nequibat hæſitari; tùm etiam, quoad virum ius inſeparabile obtinentem ex theorica *Bart. communiter recepta in l pen. num. 3 C. de pact. Surd. dec 194. nu. 35.* 5
Rot. cor. Seraph. dec. 341. num. 7. & dec. 109 nu. 8. par. 9. rec. & his terminis aduertit *Nat. conſ. 609. num. 49.* Nec ex ipſius propterea deceſſu, viuente vxore, ſequuto, idemet 6
contractus valuit conualeſcere, ad regulam *tex in l. quod ab initio 111. ff de reg. iur. cap non firmatur 18. eodem tit. Bartol. in l ſi certis annis 28. in lectura antiq. num. 4. C de pact.* quicquid dicendum foret, in caſu, quo vxor viro 7
prædeceſſiſſet, vt probat *tex. in cap. cum vir. 42. vbi gloſſ. ff. de vſucap.*

Præterea Sanchez, nec non ſequacium opinio, hoc etiam videtur poſſe diſtinctionis fœdere conciliari, vel enim retrodonatio, conſtante matrimonio, ex viri parte præceſſit, & ſic illa, in ſtatu validitatis reſidere, donec vxor ſuum intereſſe deducat; Poſt viri verò, ſine prole deceſſum, plenum eadem robur validitatis aſſumit, quo- 8
ties vxori ſuperſtiti dos alijs ex bonis valeat commodè reſtitui, vel vir, vt in propoſito caſu, diminuta dona- 9
tione, ab humanis excedit vxore ſuperſtite, vna cum filijs, & tunc mulieris intereſſe, donec eadem durat, cenſetur extare, vt innuit etiam deciſio *203. nu. 3. par 8 rec.* nam filijs, vlla abſque prole ab inteſtato obeuntibus, ſucceſſionem ipſa, nec non pinguiorem, in caſu, teſtati, legitimam lucratur.

Neque tranſactio, in præiudiciũ Octauiæ, eo ſub prætextu, ſubſtinetur, quod bona fide, illa proceſſerit reſultante ex lite, quæ à Lelij patre poterat, ſuper nullitate donationis inſtitui, ex non adhibita Vicelegati licentia; Omiſſo enim articulo, an in hoc donationis contractu, licẽtia exquireretur, nulla poterat lis ſuper Apoca donationis legitima exoriri; Cùm enim pater, ex proprio ære, cuiuslibet ſanationem nullitatis promiſiſſet impetrare, nec non Inſtrumentum, cum ſolemnitatibus ędere in hiſcè contractibus adhiberi conſuetis; Ex huius vi promiſſionis, poterat ipſa, pro legitimi Inſtrumenti, edi- 10
tione præciſè compelli, & in illius defectum, pro intereſſe pulſari. *ad tex. in l qui autem 14. §. ſi quis, ff. de conſt. pecun. Soccin. Sen. conſ. 188 num. 31 lib. 2. Mantic. de tacit. lib. 14 tit. 35. num. 32. Rot. penes Zacch. de oblig Cam. dec. 262. num. 9. cum ſeqq. & in Aſculana Renunciationis 22. Maij 1651 § nihilominus coram Reuerend ſs. Decano,* & notat *add ad Buratt. dec 64. num 18. & 19.*

Hinc inualiditas altera tranſactionis tollitur; Dum enim donatio rationem dubitandi nullam admittebat, ille futuræ litis prætextus à patre calumnioſè præſumitur cogitatus, vt filium, ad tranſactionem impelleret, vt 11
tradit *Roman. conſ. 517. num. 18. Aym. conſ 152. num. 10. & conſ 430. num 8. cum ſeqq. Rot. dec. 294. num. 25. & 26. & dec.*

Digitized by Google

& dec.294.n.11.cum ſeqq.par.8.rec. eaque proindè peni-
tus improbatur iure *in l.in ſumma 65. ff.de condit.indeb.*
& præter ſuperiùs relatas auctoritates notat *gloſſ. in l. 1.*
verbo nulla.ff. de tranſact. Natt.conſ.543.num.35.Cancer.
var.lib.1.cap.13.de empt.& vendit.num.39.Rot.cor. Mer-
lin.dec.490.numer. 3.& in Romana Hæreditatis 30. Ian.
1654.§. vnde coram R. P. D. Beuilaqua, & in Bononien.
fideic. de Bonfilijs Maij 1662. §. duarum,coram Me, nec
non etiam probat alter *tex.in l.præſes 12.C. de tranſact.*
12 iovalidam deceroens tranſactionem ſuper Iure claro
emanatam, *Surd. conſ.451.num.11. Peregr. de fideic.art.*
52.num.98. Rot. in Romana Tranſactionis 15.Decembris
1659. §. quæcumque, coram Me.

Noo vrget, quod Lęlius, ex tranſactione *ſcuta 9000.*
retraxerit, licet ſumma donata, ipſi dumtaxat poſt patris
deceſsum deferri deberet, ex quorum ſolutione præuen-
tiua compenſata cootenditur illa ſcut. 4000. remiſſio;
Siquidem In huius præuentiuæ ſolutioois compenſatin-
nem ſcut. 350. Lælius in alimentorum cauſa ſibi à patre
præſtanda, eidem renunciauit, adeoque nequit, ex hac
eadem cauſa donatioois diminutio ſubſtineri, vt alias
13 huic obiecto reſponſum fuit *in deciſione edita 10. Decem-*
bris 1659. & 5. Maij 1669. ceram Me.

Et ità vtraque parte &c.

Bo: Me: Veroſpio.

Vrgellen. Parochialis.

Ven. 14. Decembris 1663.

ARGVMENTVM.

Reſignatio, & permutatio Beneficij facta ab eo, qui aliud beneficium tunc vacans conſequitur eſt nulla, & Beneficium, ſic reſignatum, reſeruatur Sedi Apoſtolicæ, etiam ſi reſignatio fuiſſet ſine fraude, & dolo;

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium regulatur à iure.*
2 *Litera Apoſtolica iuſtificata executioni demandantur.*
3 *Reſignans beneficium, vacante alio incompatibili, nulliter agit.*
4 *Reſignante acquirente aliud vacans beneficium reſignatum reſeruatur Papa.*
5 *Ad hoc, autem, reſignans debet habere notitiam vacationis.*
6 *Contrà, quod ſufficit vocatio alterius.*
7 *Contractus factus a filioſam. eſt nullus, etiam ſi abſit fraus, & dolus.*
8 *Reſignatio facta per dolum, & fraudem eſt nulla de iure.*
9 *Examen in concurſu fit poſt 10. dies à die vacationis.*
10 *Permutans beneficium ſub ſpe aliud conſequendi, dicitur permutare in fraudem.*
11 *Scientia eorum, quæ fiunt in loco vicino, præſumitur.*
12 *Valor beneficij probatur ex narratiua aduerſarij.*
13 *Titulus inualidus non poteſt facere aliquem contradictorem.*
14 *Etiam addita poſſeſſione.*
15 *Et quid, quando dubitaretur de tituli validitate.*

DECISIO CXCIII.

VAcante Eccleſia Parochiali S. Martini, Io: Badia
Parochialem alterã D. Mariæ, ab ipſo poſſeſſam
in Caſtrn Segun. permutauit, cum ſimplici beneficio à
Ioſepho de Herteu poſseſſo, Cum, vero, virtute Prælectinnis
biduò poſt reſignationem, ab Ordinario receptę,
idemmet Badia vacantem Parochialem ab Apoſtolica
Sede Impetrauerit, quacunque pręcedentis permntatio-
nis mentione poſthabita, fuit de reſignata, proindè Paro-
chiali à Summo Pontifice, vt eidem reſeruata, prouiſus
Ioſeph de Felicis, cui A. C. ſucceſſiuè decreuit immiſ-
ſionem; Delata verò mihi cauſa propoſui dubium, an
ſit locus arbitrio, pro literarum Apoſtolicarum execu-
tione, retardanda, reſolutum hodiè negatiuè.

Siquidem arbitrinm à diſpoſitione iuris conſueuit re-
gulari, vt ootat *Pariſ.conſ.8. num.21. lib.4.* iuxta quam 1
literæ Apoſtolicæ quoties, vt in propoſito caſu iuſtifica-
tæ noſcaotur, debent exequutioni demandari *Rot. dec.* 2
172.num.18. & 19. cor. Otthob. & in Leodien. Beneficij 25.
Iunij 1657. §. beneficium, cor. Me.

Hoius, verò, reſeruatio Parochialis, ex qua pendet iu-
ſtificatio literarum, apertè deſumitur ex conſtitutione,
Pauli V. relata per *Garz. de benef.par.11.cap.5. num 64.*
vbi reſignationes, ſeù permutationes præſertim Paro-
chialium à parochis peractæ, poſt alterius vacationem
parochialis, ſeù beneficij incompatibilis nullius prope- 3
modum roboris renunciantur, necnon ſic reſignata be-
neficia reſeruantur Sedi Apoſtolicæ, quoties reſignaos
fuerit de vacaote parochiali prouiſus, & in expeditione 4
literarum mentionem reſignationis exprimere neglexe-
rit, vt aliter, in his terminis, cenſuit *Rot. cor. Vbald. dec.*
251. & cor. Buratt. dec.242. num 4. & in Rhegien. Dypte-
reatus 13. Martij 1656. §. non obſtat & 26. Martij 1657.
§. ſed ceſſat, cor. R. P. D. Priolo.

Nec eo poterit, ſub prætextu reſignatio ſubſtineri,
quod bona fide non autem doloſe illa edita fuerit à re-
ſignante alterius vacationis Ignaro; licèt enim Conſtitu- 5
tin, ſiue regula, ex fraudis cauſa proceſserit à reſignan-
tibus admitti conſuetę, nulla tamen admiſsæ fraudis
probatin ad ioducendam reſeruationem exigitur, ſed
ſatis eſse ceoſetur, vt intrà tempus vacationis, & prouiſionis
reſignatio habita fuerit, vt regulæ tenor oſten-
dit, ex euentu deſumens fraudem, quoties, ſcilicet, de va- 6
cante beneficio reſignantem prouideri contingat, vt di-
xit *Rot. cor. Vbald. d. dec.251. & notat Barboſ. de Off. & pot.*
Ep. alleg.57. num. 83.

Quod auctoritate, qunqoe, iuris roboratur *in lib.4. ff.*
vbi Imperat. Senat. Conſ. edidis Macedonian., vt fraudi-
bus occorreret, admitti conſuetis io nõnullis cõtractibus, 7
initis, cum filijs familias, & tamen contractus, ij ſiue ex
dolo, ſiue bona fide, proceſseriot, nequirent ſubſtineri,
aliàs, ſi probatio fraudis, in propoſito caſu, foret neceſ-
ſaria, incaſsum Conſtitutio emanaſset, dum ipſius pro-
batione perhabita ex diſpoſitione iuris Canonici irrita,
ac nulla redditur reſignatio, vt aduertit *gloſſ. in verbo* 8
decipiat 7. quæſt.1. Pariſ. conſ. de reſign. lib.18. quæſt.3. nu.
1. Merlin. dec.559. num.1. cum ſeqq.

Quæ tamen vacationis notitia, ex facti circumſtantijs,
benè deſumitur, in reſignante; Siquidem vacatin Pa-
rochialis S. Martini 15. *Septembris anno 1659.* contige-
rat, permntatio vero 6. *Decembris eiuſdem anni*, oec
non biduò ante prælectionem ad parochialem vacan-
tem, ab Ordinario reſignanti conceſsam; Hinc dum 10.
dierum edictum ſuper concurſu peragendo præcedere
debuerat, iuxta diſpoſitionem *Sac. Conc. Trid. ſeſſ. 24.*
cap.18. de reform. Intrà, quod temporis ſpatium, oppoſi-
tio reſignantis exquirebator vna cum proprij nominis,
& patriæ deſcriptinne, ad hoc, vt de moribus illius Ordi-
narius poſset inquirere, eoque termino elapſo ſubſequi 9
debuerat examen, vt tradit *Pax Iordan. elucub. diu. vol.*
2. lib.10. tit.8. num.34. & 40. ſequitur pernecesſe, Badiam
eadem ſaltem ſuæ deſcriptionis die parochialem permu-
taſse, ac ſub ſpe conſequenter obtineodi parochialem
vacantem, nec non animo futuram fraudaodi vacatio-
nem, ex beneficiorum incompatibilitate reſultantem, 10
Vbald. d. deciſ.251.

Hanc prætereà fraudem conuincit ipſius reſignantis
confeſſio, quippe qui, poſt receptam D. Mariæ parochiã,
à Summo Pontifice obtinuit robur validitatis collatio-
ni at-

Digitized by Google

ni attribuit, quam exinde reputabat inualidam. quod
contrà tenorem regulæ ab ipſo permutatio edita fuerat,
vt ex gratia Summi Pont. deſumitur.

Hinc teſtium depoſitiones nequeunt vrgere conclu-
dentium nimirum Caſtrum Segun. vbi degebat Badia,
ab altero de Vr. per 3. ferè mille paſſus abeſſe, nec non
etiam atteſtantium inter vtriuſque oppidi Inculas, tunc
temporis ex belli cauſa, commercium omne fuiſſe inter-
dictum; Non enim ipſi impoſſibile literarum tranſmiſ-
ſionem de vno loco, ad alterum concludunt, qua me-
diante transmiſſione, Io: de vacatione certioratus exti-
11 tiſſe præſumitur, ab Andrea fratre in Vrgellen. ciuitate,
degente, vbi peragi debuerat examen, vt facti ſeries, &
confeſſio Io: præſefert.

Fructus autem valor in duc. 24. auri de Cam. à Ioſe-
phu expreſſus iuſtificationem legitimam aſſumit, in ſi-
mili narratiua ab aduerſario in ſua prouiſione perhabi-
12 ta, *Buratt. dec. 481 num. 9. & dec. 92. num. 10 par. 6. rec &
in Auellina Canonicatus 27. Martij 1651. §. denique, cor.
Eminentiſſimo Cerro.*

Dum itaque titulus Horteù, euidenti nullitatis vitio,
laborare dignoſcitur, contradictoris proindè legitimi
partes nequit ipſe obtinere, pro immiſſione retardanda,
13 poſſeſſionem licet obtineat, *Rot dec. 711. num. 1. par. 1.*
14 *& dec. 302. num. 18. par. 4. tom. 2. rec in Alerien. Canonica-
tus 29. Aprilis 1650. §. non obſtat, coram Emin. Celſo*, cum
alijs plenè recenſitis *in Gerunden. Parochialis 3. Decem-
bris 1690. §. caterum, cor. R. P. D. Beuilaqua*, confirma-
ta, *coram Me die 4. Maij, & 27. Iunij 1661. § & licèt*;
quicquid dicendum foret, in caſu quo de validitate titu-
15 li dubitari contingeret, *Rot. in Dienen. Prioratus 10. De-
cembris 1657. §. vlt. & 31. Maij 1658 in principio, cor. Me.*

Et ità vtraque parte &c.

Bo: Me: Veroſpio.

Vrgellen. Parochialis.

Veneris 20. Iunij 1664.

ARGVMENTVM.

Reſignatio, & permutatio beneficij facta, ſub ſpe
conſequendi aliud beneficium, quod vacat, vel
de proximo eſt vacaturum, dicitur in fraudem,
& ideo eſt nulla, & inducit reſeruationem benefi-
cij reſignati, aut permutati.

SVMMARIVM.

1 *Reſignatio, & permutatio beneficij paulò ante, quam
obtineatur aliud, eſt nulla, & inducit reſeruatio-
nem.*
2 *Præcipuè ſi ſit in reſignante ſpes aliud obtinendi.*
3 *Limitatur, quando reſignatio fuit bona fide, & ſine
ſcientia vacationis alterius.*
4 *Etiam ſi reſignans promoueatur ad illud.*
5 *Contrarium, quando verè fuit promotus.*
6 *Niſi probetur concludenter ignorantia.*
7 *Geſta in vno loco præſumuntur ſciri in alio.*
8 *Reſignatio paulò ante vacationem præſumitur in
fraudem.*
9 *Valor beneficij non probatur ex eius narratiua, mul-
tium antea facta.*
10 *Valor narratus per non exceſſum non alteratur per
modicam ſummam.*

DECISIO CXCIV.

ITerum, hodiè, Domini cenſuerunt, non intrare arbi-
trium pro retardanda executione prouiſionis Apo-
ſtolicæ in fauorem Ioſephi de Horteù expeditæ; Siqui
dem reſeruatio Parochialis controuerſæ ſuper qua ho-
die reſtringitur diſputatio, indè reſultat, quod Badia
illam cum Ioſepho de Horteù permutauit, poſtquam
alterius vacatio parochialis contigerat, in Oppido de
Vr. quam idem Badia, virtute prælationis in concurſu
ſibi ſucceſſiuè à Summo Pontifice conferri obtinuit,
nulla reſignationis præcedentis perhabita mentione,
omninò neceſſaria pro reſeruatione reſignatæ paro-
chialis euitanda, vt apertè diſponitur *in Conſt. S. M.
Pauli S. à Sanctiſſ. D. N.* expreſsè innouata in *regula 3.
Cancellariæ*, & dixit in ſpecie *Rot. cor. Vbaldo dec. 251.* 1
per tot. cum alijs in præterita deciſione recenſitis.

Nec obeſſe viſum fuit, quod Summus Pontifex Con-
ſtitutionem ediderit, vt fraudibus occurreret à reſignan-
tibus admitti conſuetis; præcipuè, quia poſt ſubſecutam
parochialis vacationem, ſeu alterius beneficij incompa-
tibilis ſub animo eā obtinendi, propria beneficia reſigna-
bant in fraudem futuræ reſeruationis, perinde ac ſi dum 2
Badia vacationis alterius Parochialis ignarus ad permu-
tationem bona fide proceſſit, debeat virtus cōſtitutionis
euaneſcere, vt in caſu ferè conſimili tradit *Pariſ. de re-
ſign benef. lib. 3. quæſt. 6. num. 54. cum ſeqq.* vbi, quod 3
licet in regula 20. Cancellariæ reſignationes irritentur
à promouendo ad Eccleſiam perhabitæ intrà tempus
vacationis Eccleſiæ, & promotionis; Nihilominus re-
ſignatio facta ab ignorante ſe promouendum, ſubſtine- 4
tur, licet verè poſtmodum ille promotus exiſteret.

Quidquid enim, ſit de opinione Paris, cuius contra-
rium cenſuit *Rot. in dec. 791. num. 13. par. 1. diuerſ.* dum
regula, in caſu propoſito fraudem, ex euentu, deſumit,
quoties, videlicet, contingat reſignantem de Beneficio 5
ante reſignationem vacante prouideri, vt dixit *Rot cor.
Vbald deciſ. 251. Barboſ. de off. Epiſc. alleg. 57. num. 83.* d.
Ignorantia concludenter debuiſſet probationum gene- 6
re, ex aduerſo prohiberi; Nec valet illa deſumi ex teſti-
bus in Curia examinatis diſponentibus, ex cauſa belli
tunc temporis inter primarios Orbis Chriſtiani reges vi-
gentes, interdictum quodcumque extitiſſet cōmercium
inter incolas Caſtri, vbi Badia degebat, ac Ciues de Vr-
be, vbi contigerat præfata vacatio; dum ijdem teſtes
non excludunt, quin geſta, in vno loco, alibi potuerint
innoteſcere, ibi, *Io non ſo ſe ſi poteuano ſapere, ò non le coſe,
che paſſauano dalla parte di Francia, & è conuerſo.*

Alij verò teſtes ſine remiſſoria nulliter in partibus
examinati, præterquam poſſibilem literarum tranſmiſ-
ſionem de vno ad alterum locum, non excludunt, reſel-
luntur, ex contraria aliorum depoſitione, affirmantium, 7
quod, licet Vrgellenſis Diœceſis partim tunc temporis
Sereniſſimo Regi Francorum, partim verò, Sereniſſimo
Hiſpaniarum Regi obtemperaret, geſta, tamen, in vnius
ditione poterant genti alterius Dominio ſubiectæ inno-
teſcere.

Scientia, præterea, vacationis in reſignante elicitur, in
propoſito caſu, ex temporis interuallo, inter vacatio-
nem, & reſignationem ſubſequuto; illa quippe, *die 15.
Septembris anni 1659.* ſucceſſit; Hæc verò ſubſecuta
conuincitur *die 16. Decembris eiuſdem anni*, intrà quod
temporis ſpatium potuit Badia certior reddi vacationis
ab Andrea fratre, degenti in Vrgellenſi Ciuitate, vbi
examen debuerat expleri; Tum quia verſus eamdem
Ciuitatem ipſe poſt reſignationem ſtatim iter arripuit,
ibique biduò poſt præelectionem in concurſu obtinuit,
ex qua actuum vicinitate, reſignatio præſumitur con-
templatione concurſus peracta, nec non in fraudem fu-
turæ vacationis, vt reſpondit in ſpecie *Rot. cor. Vbald.* 8
dec. 251. num. 1. cum ſeqq.

Nec obſtat, quod valor Parochialis à Fileno in duca-
tis 24. expreſſus nequeat ex ſimili Horteù narratiua de-
ſumi, dum hęc trienniò antea emanauerat, *ad tex. in* 9
*cap. ſi eo tempore 13. de reſcript. lib. 6. Rot. cor. Buratt. dec.
18. num. 9.* Cum enim, per non exceſſum expreſſio va-
loris prodierit, illa, enim. modica quoquè ſumma verifi-
cationem valeat aſſumere, *Lotter. de re benef. lib. 1. quæſt.* 10
*38. num. 53. Rot. cor. Seraph. dec. 1017. num 5 Buratt.
dec. 696.*

Digitized by Google

dec.676. num 5. ae aduerſarii conſequenter narratiua licet anterior poterit probatione legitima deſeruire, *Mantic. dec.138. numer.2.*

Et itá vtraque parte, &c.

R. P. D. Vicecomite.

Albanen. Donationis.

Veneris 28. Iunij 1669.

ARGVMENTVM.

Conſtito de Paupertate, & bono iure, dantur alimenta, & ſumptus litis donanti, qui agit ad reſcindendam donationem; & dicta alimenta taxantur arbitrio iudicis.

SVMMARIVM.

1 *Donatarius vniuerſalis debet alere donantem, & ſumptus litis eidem præſtare.*

2 *Paupertas probatur, ex quo quis omnia ſua bona donauit.*

3 *Mobilia quis non tenetur vendere, vt ſe alat, ideò eorum poſſeſſio non excludit paupertatem.*

4 *Donans omnia bona præſentia præſumitur alia acquiſiuiſſe.*

5 *Paupertas non excluditur per poſſibilitatem acquiſitionis bonorum.*

6 *Mutatio, de paupere in diuitem non præſumitur, ſed ab allegante debet probari.*

7 *Præſumptio boni iuris, ad effectum conſequendi alimenta, & ſumptus litis, habetur ex ſententia, à qua fuit appellatum.*

8 *Pauperi litiganti, habenti boni iuris præſumptionem, ſunt præſtanda alimenta, & ſumptus litis.*

9 *Recipiens vigore contractus, renunciat iuri, quod habet impugnandi d. contractum, etiam ex defectu non implementi.*

10 *Pauper non tenetur alere pauperem.*

11 *Paupertas, ad effectum ſe eximendi à præſtatione alimentorum, collitiganti, debet probari plenè.*

12 *Taxatio alimentorum, & ſumptuum litis arbitrio iudicis relinquitur.*

13 *Index in taxando dd. alimenta conſiderat fructus rei, quæ eſt in lite.*

DECISIO CXCV.

Monaſterium, & Monacos Congregationis Vallis Vmbroſæ S. Mariæ de Galloſo Terrę Aricię Albanen. Diœceſis, Donatarios vniuerſales Dominici Simij,
1 teneri eidem Dominico alimenta præſtare, & ſumptus litis inter eoſdem ſuper reſolutione dictæ donationis pendentis, coram Me, in gradu appellationis, à ſententia A. C. cum relaxatione mandati de manutenendo, ad fauorem eiuſdem Dominici, DD. hodiè dixerunt in quantitate, & modo inferiùs exprimendo.

Quandoquidem Paupertas illius probata remanſit, per ipſam donationem effectum ſortitam; cum ſubſequuta, & continuata Monaſterij omnium bonorum
2 poſſeſſione vt in ſimili, *Maſcard. de probat. concluſ. 1159. num.29. Valaſch. de priuil. paup. p.1. quæſt.5. num.41. & 42. Seraph. dec.33. num.1.* & in terminis, quod, qui donauit omnia bona ſua, non habeat vndè viuere, *Adden ad dec.21. num.85. & 86. par.9. rec.*

Nihil releuante, quod, in donatione ſibi mobilia reſeruauerit, quia hæc non ſunt fructifera, neque illa tenetur
3 vendere, vt ſe alat, *Bald. conſ.30. lib.2.* quem citat, & ſequitur *Merlin. de pign. dec.119. num 17. cum ibi alleg.*

Nec obſtante, quod donauerit bona præſentia tantum, non autem futura, vt ideo non excludatur poſſibilitas
nouarum acquiſitionum, quæ ab ipſo Donante fieri 4
potuerunt poſt factam donationem, ad tradita per *Valaſch. ſupra cit. d. par.1. quæſt.39. num.51.* quia per poſſibilitatem futuri Status diuitiarum non excluditur præſentia probatæ paupertatis, itaut Contrarium aſſerenti
incumbat onus probationis, *ad textum in l 2. ff. de prob.* 5
Surd. de alim. tit.1. quæſt.24. num.7. cum alibi allegatis, & in terminis, quod mutatio de paupere in diuitem non
creditur, niſi concludenter probetur, tradit *Maſcard.* 6
de prob. concl.1225. num. 17.

Præſumptio boni Iuris clara reſultat, ex ſententia ad eius fauorem lata in Tribunali A. C. cum mandato de manutenendo in poſſeſſione bonorum donatorum, quã-
uis à dicta ſententia pendeat appellatio, *l. ſi Inſtituta, §.* 7
inofficioſo, ff. de inoff. teſtam. Couarr. pract. qq. cap 6. ſub num 6. Sperell. dec. 138. num. 66. & 67. Adden. ad Greg. dec. 189. num. 7. verſ. præſumptio, Buratt. dec.707. num.3. Adden dec.617. numer.123. & ſeq. par.4. tom.3. & dec.50 numer.16. & 17. par.9. rec. Eminentiſſimus Celſus deciſ. 226. numer. 8.

Pauperi autem Colitiganti, & habenti pro ſe boni Iuris præſumptionem, alimenta, & ſumptus litis ſunt præſtanda. *Falm in cap. ſi qui Tertium. ſub num.10. de te-*
ſtib. Surd. de alim. tit.1. quæſt 110. num. 8. cum alijs alle- 8
gari ſolitis in *Rota coram Caualer. dec.467 num 1. & 554. num.2. Merlin dec.7 num.1. & 2. Add. ad Gregor. deciſ. 189. num.7. & ad Buratt. d. dec.707. num.6.*

Neque, pro iſtis alimentis deſeruire poſſunt ſcut. 100. annua, quæ Monaci in eadem donatione eidem Dominico Donanti correſpectiuè ſoluere promiſerunt, & cum effectu tradere, quia compenſatos eſſe dicebant cum alijs ſcut. 50. in tranſactione poſtmodum inter ipſos inita, conuentis, quia, cum Dominicus iam acceptauit reſolutionem huius donationis, & ſuper ea lis pendeat, ſi receperit, vigore huius contractus, dd. annuas præſtationes
cenſeretur contractui acquiſiuiſſe, & defectum non 9
adimplementi remiſiſſe per *l. de lege 6. §. poſt diem, & ibi Bald ff. de leg. commiſſ. Surd. dec. 317. per tot.* cum alijs allegatis per *Buratt dec.54. num.14. & ibi add. lit. C.*

Monaci, autem, ſe tueri non poſſunt, propria pau-
pertate allegata, ex quo pauper non tenetur alere pau- 10
perem, per *gloſſ. in l. ſi quas a liberis, §. ſi mater, verb. neceſſario, ff. de lib. agnoſc. Grat. diſcept. 519. numer. 14. & ſeq. Rot. dec.470 num.6. & 7. par. 2. recens.*

Quia ad hunc effectum, non ſufficit contrariam paupertatem allegare, ſed qui ſe intendit eximere à præſtatione alimentorum, debet illam plenè, & concludenter
probare, *Herculan. de prob. negat. num.2.21. & 26. Rot.* 11
coram Seraph. dec. 426. num. 1. Adden. ad deciſ. Buratt. 707. num.10. & in punct. reſpondendo *dec. 470. par. 2. rec.* in contrarium allegatæ firmauit *Rota dec. 617. nu. 15. in fine, par.4. tom. 3. rec.*

Cæterum, quia taxatio horum alimentorum, & ſum-
ptuum litis Iudicis arbitrio relinquitur, *Menoch. de ar-* 12
bitr. lib1. quæſt.35. Rot. dec.149 nu.10. par.11. rec. & coram Eminentiſſ. Celſo dec.329. num.2. & 3. qui tamen ponderare debet facti circumſtantias, & præcipuè fructus rei, ſuper qua litigatur, ex quibus deduci debeat, *l. fin. §. nam ſi talis, C. de re ordin. Cognit. Add. ad Buratt. ſæpè cit. dec. 707. num.11. Rota dec. 470. num. 6. par.2. recent.*

Ideò, cum, ex bonis donatis Monaci percipiant ſaltem ſcut. 150. quæ annuatim ſoluere promiſerunt Dominico, aliàs enim non inſiſterent in ſuſtinenda hac donatione; his, & alijs in facto emergentibus conſideratis, alimenta taxarunt in ſcut. 8. pro quolibet menſe, & quoad ſumptus litis dixerunt illi perſoluenda eſſe ſcut. 15. pro prima propoſitione cauſæ.

Et itá vtraque parte informante fuit reſolutum &c.

R. P. D.

R. P. D. Vicecomite.

Romana ſeù Ianuen. Hæreditatis.

Lunæ 23. Iunij 1670.

A R G V M E N T V M.

Firmato, quod ſtatutum de ſucceſſione requirat copulatiuè ſubiectionem perſonarum, & bonorum, tam ſuccedere prætendentium, quam eorum, de quorum hæreditate agitur, reſoluitur ſuper re clara, & parum dubia non poſſe neque tranſigi, neque compromitti, præcipuè à muliere, & per conſequens poſſe impugnari laudum, ſuper compromiſſo emanatum.

S V M M A R I V M.

1 *De iure communi æqualiter ſuccedunt fæminæ, & maſculi.*
2 *Filius fratris in ſucceſſione repræſentat patrem.*
3 *Mulier debet compromittere, cum ſolemnitatibus ſtatuti.*
4 *Cauſa falſa, & erronea conſenſum excludit.*
5 *Iura, quæ militant in tranſactione, habent locum in compromiſſo.*
6 *Statutum de ſucceſſione non comprahendit hæreditatē forenſis.*
7 *Nec bona extra territorium.*
8 *Requiritur ſubiectio perſonarum, & bonorum.*
9 *Nec ad hunc effectum coniunguntur ſtatuta.*
10 *Statutum loquens de ſucceſſione aſcendentium, non extenditur ad tranſuerſales.*
11 *Hæreditas Clerici non cadit ſub ſtatuto Laicorum.*
12 *Tranſactio & compromiſſum ſuper re clara fieri non valet.*
13 *Ex modica cauſa dubitandi ſubſtinetur tranſactio.*
14 *Ex opinione aliquorum ſtatutum de ſucceſſione requirit ſolam ſubiectionem bonorum, vel perſonarum.*
15 *Cauſa dubitandi in tranſactione debet eſſe rationabilis.*
16 *Non debet moueri lis ſub ſpe tranſigendi.*
17 *Aliquando fit compromiſſum ſuper re clara.*
18 *Sed debet eſſe admixta rei dubia.*
19 *Tranſactio non valet, quando cauſa finalis eſt lis calumnioſa.*
20 *Cauſa contractus debet exprimi Iudici, qui dat ſuum decretum.*
21 *Laudum ſuper compromiſſo nullo latum, non valet.*
22 *Laudum latum contra regulas iuris non attenditur.*
23 *Etiam ſi eſſet approbatum, cum iuramento, niſi docto de ſcientia nullitatis.*
24 *Statutum reſpiciens contractus, comprahendit forenſes in loco contrahentes.*
25 *In contractu minoris, & mulieris requiritur vtilitas, vel neceſſitas.*

D E C I S I O CXCVI.

COnſtare, de bono Iure Thomaſinæ Riuarolæ concurrentis pro virili ad hæreditatem Clerici Dominici Patrui ab inteſtato in Vrbe defuncti, æqualiter, cum Paulo Baptiſta eiuſdem Dominici fratre, & Thomaſinæ, altero Patruo, fuit hodie deciſum.

Habet, ſiquidem intentionem fundatam in clara diſ-
poſitione *Auth. ceſſante & Auth. poſt fratres, Cod. de leg.*
1 *hæred. §. ſi igitur il ſecondo Inſtit. de hæred. ab inteſt. Venien.*
per quæ Iura ſublata ſexus differentia, quæ de Iure anti-
quo maſculos fæminis præferebat, & ideò vti repræſen-
tans Bernardinum Patrem, *d. §. ſi igitur, verſ. huiuſmodi*
priuilegium, æqualiter admitti debet vna cum Paulo Ba-
2 ptiſta Patruo in ſtirpes, *§. cum filius Inſtit. de hæred. quæ*
ab inteſt. deferuntur, Auth. vt frater fil. ſucc. Bart. & An-
gel in d. Auth ceſſante, & ibi communiter ſcribentes Craſſ.
de ſucceſſ. ab inteſt. §. ſucceſſio, quæſt. 30. num. 3. Rot. coram
Buratt. deciſ. 188. num. 1. & deciſ. 22. par. nu. 1. par. 9. rec.
& in Bononien. hæreditatis 28. Iunij 1652. coram Bichio, &
ſæpiſſimè in alijs.

Quamuis ſuper dicta hæreditate fuerit ab eadē Tho-
maſina cum Paulo tranſactum, præuio compromiſſo, &
laudo ſubſecuto, emologato etiam, & acceptato, quia
compromiſſum hic, in Vrbe, factum nullum fuit, vel ex
eo, quia nulla præcedente cauſa, cum tamen per ſtatutū
Vrbis *cap. 151. lib. 1.* debuiſſet certa, & indiuidua illius ex-
preſſio fieri, & particularis cognitio ſuper ea à Iudice ad-
hiberi *Andreol. contron. 184. num. 19. tom. 4. Rota coram* 3
Merlin. deciſ. 714. ſub num. 34. verſ. defectus & deciſ. 737.
ſub num. 15. verſ. placuit, Add. ad deciſ. 81. nu. 18. & ſeqq.
par. 8. recent. cum ibi cumulatis, vel quia cauſa expreſſa
falſa fuit, & erronea conſenſum excludens, *l. magis puto* 4
circa fin. verſ. manet actio. ff. de rebus eorum Marcabrun.
conſ. 17. nu. primo, & ſeqq. & per tot. Surd. deciſ. 285. n. 10.
& 11. Seraph. deciſ. 1190. num. 3. in recent. deciſ. 242. nu. 2.
par. 6. quæ Iura licet loquantur in terminis tranſactionis;
tamen idem eſt de compromiſſo *Alex. conſ. 119. num. 3.* 5
lib. 2. Borell. de compromiſſo, §. 1. gloſſ. 3. n. 268. Rot. deciſ. 130.
num. 3. par. 12. rec.

Fuit enim pro cauſa tranſigendi, & compromittendi
affectatus timor litis, illiuſque incertus euentus fundatus,
in diſpoſitione ſtatutorum excludentium fęminas, pro-
pter maſculos, tam Vrbis, intra cuius Territorium exta-
bat maior pars bonorum hæreditariorum, quam Ianuæ,
cui ratione Originis ſubiecti erant tam Dominicus, de
cuius hęreditate agebatur, quam ipſi tranſigentes, & ali-
qua etiam pars eorundem bonorum, qua diſpoſitione
ſtatutaria attenta Iuri communi derogatum dicebatur,
& conſequenter Thomaſinam ab hæreditate Patrui,
concurrente alio Patruo, excludi potuiſſe.

Cum tamen neutrum, ex dictis ſtatutis potuerit ad ef-
fectum, de quo agitur, hos contrahentes afficere, non
iſtud Vrbis, quia & Defunctus, & excludere prætendens, 6
& ipſa Thomaſina excludenda, erant forenſes, ideoque
quo ad perſonas Iuriſdictioni ſtatuentium non ſubiecti.
Non illud Ianuæ, quia compræhendere non poterat bo-
na extra Territorium Romæ, & alibi exiſtentia; Ad ef-
fectum enim, vt in ſubiecta materia intret diſpoſitio ſta- 7
tutaria, requiritur vtraque ſubiectio, perſonarum nem-
pè, & bonorum de quibus agitur. *Soccin. Iun. conſ. 49. ſub* 8
num. 1. verſ. veruntamen melius, cum ſeqq. & conſ. 80. ſub
num. 4. verſ. veruntamen lib. 4. Altograd. conſ. 93. num. 24.
& ſeq. libro primo, Thomas. deciſ. 204. num. 18. verſ. quod
verò, & ſeq. Rot. coram Commol. deciſ. 123. num. 4. cum ſeq.
coram Merlin. in celebri deciſione Narnien. ſucceſſionis inter
eius impreſſ. la 353. num. 40. & ſeqq. coram Buratt. dicta
deciſ. 188. nu. 4. & ſeq. & ibi latè *Add. litt. A. Reuerendiſs.*
Royas deciſ. 66. num. 8. in recent. deciſ. 227. num. 42. verſic.
quò verò ad bona par. 8. Baren. hæreditatis 28. Iunij 1652.
§. quæ actio, coram Bichio & in Rauennaten. hæreditatis 24.
Ianuarij 1661. §. neque vigore, confirmata 13. Iunij eiuſ-
dem anni coram Reuerendiſs. D. Decano, in quibus etiam
deciſionibus firmatur ſtatuta huiuſmodi inuicem con-
iungi non poſſe, adhoc, vt vnum ſuppleat defectum al-
terius pro fęminarum excluſione; *Gratian. diſcept. 431.* 9
num. 16. & ſeq. Rot. coram Gregor. deciſ. 255. num. 3. & 4.
& ibi Adden. litt. C. Adden. ad d. deciſionem 188. Buratt. n.
15. & magiſtraliter in præclara *deciſ. 353. n. 43. cor. Merl.*

Et inſuper quoad ſtatutum Ianueuſe, nec illius diſpo-
ſitio potuit, in hoc caſu habere locum; Tum quia loqui-
tur ſolū de ſucceſſione aſcendentium, & deſcendentium,
ideoque extendi non debet ad ſucceſſiones tranſuerſa-
lium, cum ſit correctorium Iuris communis, & ſtricti Iu-
ris, *Cyriac. contron. 386. n. 4. & ſeq. & n. 8. Rot. deciſ. 291. n. 4.* 10
& ſeq. par. 8. rec. Eminentiſs. Otthob. dec. 111. nu. 27. & 28.
Tum quia agitur de hæreditate Dominici Clerici Bene-
ficiati, quæ compræhendi à ſtatuto Laicali non poteſt,
Andreol. contr. 227. per tot. Rot. coram Eminentiſs. Otthob.
deciſ. 149. per tot. in rec. dec. 293. nu. 3. & 4. par. 11. confirm.
30. Maij 1653. coram Reuerendiſs. Papien.

Quapropter cum ſecluſa diſpoſitione ſtatutaria Ius
Thomaſinæ eſſet clarum, & incontrouertibile, cum ad
hanc hæreditatem apertis legibus, inuitaretur, quarum
vigore, illius poſſeſſionem iam adepta fuerat, inde etiam
ſequi ur quod ſuper eo tranſigi, ſeu compromitti non
12 poterat, *text. in l. Præſes 12. C. de tranſact. Alex. d. conſ. 119
n. 3 & 4. lib. 2 Camill. Borell. de compromiſſ. §. ſecundo gloſſ.
prima n 234. 241. & 242. Blanch. eod. tract. q. 4. n. 2 Fenzon,
ad Stat. Vrbis de compromiſſ. cap. 100. n. 6 Cyriac. contr. 550
n. 13. Ioſeph. Ludouic. dec. Peruſ. 2. n. 15. Rot. coram. Seraph.
deciſ. 684 n. 3 & in Eunarien. ſeu Saonen. Pecun. 31. Mart.
1664. §. Tum etiam coram R. P. D. m. Taya.*

Non obſtante, quod ad validitatem tranſactionis, ſeu
compromiſſi poſſit etiam ſufficere aliqualis, & modica
occaſio dubitandi, videlicet ſi ageretur de articulo Iuris
habente ex vtraque parte ſectatores, ſeu etiam de facto
ipſo Dubio, *l. ſecunda & ibi gloſſ. in verb. nulla, & Bart.*
13 *n. 1.* & aliis, *C. de tranſact. Rot. deciſ. 264. nu. 2. par. 3. recent.
coram Eminent. Ottbob. dec. 25. n. 13. & ſeqq.* & non deſint
Doctores, qui tenuerunt ſupraſcripta ſtatuta vtramque
ſubiectionem non exigere, ſed alteram ſufficere, vel bo-
norum, vel perſonarum, quos refert *Canal. com. con. com.*
14 *q. 724. per tot.* quia in propoſito caſu quoad factum nul-
la aderat dubietas, & quoad articulum Iuris tot magi-
ſtrales Rotæ deciſiones materiam, ex profeſſo tractan-
tes, & reſpondentes contrariis omnibus rationibus, & au-
ctoritatibus vna poſt aliam emanatæ, abſque contradi-
ctione, ſeu contrarietate, & per obſeruantiam rerum iu-
dicatarum canonizatę ante compromiſſum, bene pote-
rant illud reddere clarum, & indubitatum, ſaltem de tē-
pore cōpromiſſi, quicquid tenuerint aliqui DD. ante dd.
deciſiones, occaſio autem dubitandi debet eſſe rationa-
bilis, prout erat in caſu deciſionis Eminent. Ottboboni,
vbi, quod de tempore trāſactionis aderant hinc inde opi-
niones DD. & ipſius Rotæ deciſiones & idem in caſu de-
15 ciſionis 264. *par. 3. rec.* alias daretur anſa vnicuique mo-
uendi litem ſub aliqua apparentia dubietatis, ad effectū
reportandi tranſactionem, quod eſſet valdè à Iure, &
16 æquitate alienum, *Rot. coram Eminentiſs. Celſo, deciſ. 335.
nu. 7. & 8 & in Vrbinaten. Pecun. 13. Iunij 1668. §. nulla
quidem in fin. coram Me.*

Nec releuante, quod aliquando etiam ſuper re clara,
validè compromitti poſſit, vt per *Alex. conſ. vlt. n. 15. vol.*
17 *6. Surd. deciſ. 185. num. 3.* & alios, quia hoc procedit, vel
quando occaſione tranſactionis ſuper re dubia conſe-
quenter comprehenditur, etiam res clara, iuxta doctrinā
18 *Bart. in l. ſi de certa, nu. 2. C. de Tranſact. & per Surd. conſ.
267. n. 14. & 15.* vel quando partes ſcienter, & ſpecificè
compromittere voluerunt Ius clarum; At ſecus, quando
cauſa finalis compromittendi fuit receſſus à lite, & hæc
19 non ſubſiſtit. *Bart. in l. demonſtratio falſa 17. §. quod au-
tem n. 16. ff. de condit. & demonſtrat. & notant DD. in l.
Damus, ff. de condit. indebiti. Rot. coram Seraph. deciſ. 976.
n. 3. Marcabrun. cit. conſ. 17. nu. 1. & ſeq. Surd. d. deciſ. 185.
ex. alleg. num. 9 & 18.*

Declaratio autem ab ipſis Contrahentibus facta in
ipſo compromiſſo, quod nempe, cauſa expreſſa diſpoſi-
tionis Statutariæ, haud quaquam volebant, quod cenſe-
retur cauſa finalis compromittendi, magis comprobat
ipſius compromiſſi inſubſiſtentiam, cum deficiente pre-
dicta cauſa, nulla alia eſſet aſſignabilis, ob quam trāſigi
debuiſſet ſuper Iure alias claro, vt ſupra fuit dictum.

Non enim pro tali cauſa deſeruire potuit prætenſa
illegitimitas Thomaſinæ; Tum quia non fuit tunc Iu-
dici expreſſa, prout debuiſſet ex ſupra firmatis. Tū quia
20 exceptio hęc tamquam friuola, & calumnioſa, & penitus
improbabilis, fuit iam per Rotam reiecta in binis deciſio-
nibus in hac eadem cauſa editis cor. Eminent. Cerro ſuper
remiſſoria ex hoc capite improbabilitatis denegata, vna
videlicet ſub die 25. *Iunij 1668. altera 27. Martij 1669.*

Probata autem nullitate compromiſſi, inde reſoltat
nullitas etiam laudi, illius vigore promulgati, *Camill.
Borell. de compromiſſ. §. tertio. gloſſ. 4. n. 91. Socc. Sen. conſ. 18
ſub n. 37. verſ. ſecunda quæſtio, Ioſeph Ludouic. citata deciſ.* 21
*Peruſ. 2. nu. 18. Rota deciſ. 646 n. 1. par. 4. tom 3. recent. cum
ibi allegatis, & in Papien. manut. 13. Martij 1654. § non ob-
ſtat laudum coram bo. me: Peutingerio.*

Et vlterius concurrit etiam eiuſdem laudi manifeſta
Iniuſtitia cum enim Thomaſina abſque vlla prorſus cō-
trouerſia, & dubietate ſuccedere debuiſſet ęqualiter, cum
Paulo Patruo, & pro medietate in hæreditate Dominici
alterius Patrui; tamen laudum illam admiſit in minima
parte, tantum, videlicet in ſcutis 2000. monetæ Ianuen.
conſtituentis ſcuta 1500. monetæ Romanæ, & in aliis
ſcutis 100, pariter monetæ Romanæ, & ſic in totum in
ſcutis 1600. & immedietate bonorum exiſtentium in Ci-
uitate Senarum, cum tamen, ſequendo etiam calculum
ipſius partis aduerſæ datum in *Sum. ſub litt. A.* hæredi-
tas in ſolis effectibus liquidis Romæ exiſtentibus aſcen-
deret ad ſcuta 5291. 90. vltrà mobilia magni valoris quę
ad manus Pauli peruenerunt, quapropter ex hoc ſolo
capite Iniuſtitiæ, & propter claram Iuris reſiſtentiam
nullatenus debet d. laudum attendi, *Pariſ. conſ. 89. nu. 48.
& ſeq. lib. 1. Altograd. conſ. 102 nu 29 & ſeq lib 2. Andreol.* 22
*contr. 284 n. 21. Rot. cor. Eminent. Celſo, d. dec. 335. nu. 1. &
ſeqq.* neque in vim pacti, *Marcabrun. d. conſ. 17. ſub n. 34.
verſ. reſpondeo à primo, cum ſecundo nu. ſeq. Andreol. contr.
246. n. 17. Alberic. apud eundem contr. 288. n. 2. verſ. idque
locum cum 2. ſequen.* vbi etiam non obſtante iuramento,
quamuis fuerit in à Thomaſina tacitè, ſeu expreſsè rati-
ficatum, quia debuiſſet in ea probari præcedens ſcientia
clara, & ſpecifica nullitatis, & Iniuſtitiæ eiuſdem laudi,
Natta. conſ. 49. n. 32. & ſeq Rota cor. Greg. dec. 260. nu. 15. 23
*& ibi Adden. nu. 22. coram Buratt. dec. 410. num. 11 & ibi
adden. num 15. in recent. deciſ. 262. num. 14. & ſeq. par. 9 &
in Romana Pecun. 14. Iunij 1669. § nec dici cum ſeqq. cor.
R. P. D. m. Beuilaqua.*

Et demum concurrere debuiſſent omnes ſolemnitates
Statuti Vrbis *d. cap. 151. lib.* 1. quod vti reſpiciens contra-
ctum comprehendit etiam Forenſes Romæ contrahen-
tes, *Caualer. deciſ. 257. n. 4 & dec. 153 nu 5. par. 1. & deciſ.* 24
355. num. 25. par. 5. rec. Pro ſubſiſtendo enim contractu
mulieris, ſeu minoris requiritur, vel neceſſitas, vel vtili
tas euidens, *Rota in Romana hæreditatis 30. Ianuarij. §. ex* 25
*defectu cor. R. P. D. Beuilaqua, & in Romana Domus 11.
Decembris 1662. & in Rom. Cambij 7. Iunij eiuſdem anni
coram eod.*

Quibus attentis opus non fuit inquirere ſuper læſione
enormiſſima, ex d. laudo Thomaſinæ reſultante, cum
tamen ex ſupra ponderatis, & ex iis, quæ in facto propo-
nebantur, videretur quoq; ipſa ſatis clara, & indubitata,

Et ita vtraque parte, &c.

R. P. D. Vicecomite.

Anconitana Dotis.

Lunæ 8. Aprilis 1669.

A R G V M E N T V M.

Contractus obligationis mulieris ſine ſolemnitati-
bus Statuti, confirmatur Iuramento, maximè, ſi
accedat iuſta cauſa obligandi, & mulier habeat
releuationem. Et quandò obligatio Cameralis
vulneretur, per ſententiam contrariam clariſſimè
dilucidatur.

S V M M A R I V M.

1 *Mulieris obligatio, ex defectu cauſæ corruit.*
2 *Ceſſante cauſa obligationis ceſſat obligatio.*
3 *Mulier nulliter obligatur ſine promiſſione releuatio-
nis.*
4 *Statutum non confirmatum à Papa in forma ſpecifica,
non inualidat contractum iuratum.*
4 *Minor validè obligatur Iuramento, ſine ſolemnitatibus.*

6 Et

6 *Et idem dicendum de muliere.*
7 *Statutum, vbi eſt particulare, non attenditur conſtitu-*
tio generalis.
8 *Prætendens contrarium eorum, quæ fuerunt aſſerta in*
Contractu tenetur probare.
9 *Propinqui vt potuerint interuenire in Contractu debent*
probari.
10 *Mulier maior poteſt de Iure communi obligari ſinè*
cauſa neceſſaria.
11 *Fideiubens pro alio, ſine vlla promiſſione releuationis*
releuari debet.
12 *Vtens contractu cenſetur illum ratificare.*
13 *Producens Inſtrumentum non poteſt illum impugna-*
re.
14 *Via executiua vulneratur per ſententiam contra-*
riam.
15 *Maximè ſi ſententia tranſiuerit in rem iudicatam.*
16 *Pendente Iudicio in Rota, omnia geſta coram alio Iu-*
dice ſunt attentata.
17 *Maximè ſi conſtet de dicta pendentia litis.*
18 *Non entis nulla ſunt qualitates.*
19 *Sententia nulla eſt ac ſi lata non fuiſſet.*
20 *Sententia etiam notoriè nulla vulnerat obligationem*
Cameralem.
21 *Aequalitas in Iudicijs ſeruari debet.*
22 *Sententia nulla ex defectu Iuriſdictionis non vulnerat*
obligationem Cameralem.
23 *A ſententia attentata non eſt opus appellare.*

DECISIO CXCVII.

INformantes, hodiè Comites Fanelli contra reſolutio-
nem ipſis non auditis, factam ſub die 23 *Ianuarij pro-*
ximi, ex duplici capite, ab ea recedendum eſſe, ſed ineffi-
caciter contendebant.
Et primo allegabatur prætenſa nullitas obligationis
ipſius Comitiſſę Victoriæ, deducta, ex quo non adfuit, vel
1 deficit iuſta cauſa fideiubendi, *l. 1. ff. de condit. cauſ. dat.*
non ſequutur l. 1. ff. de condit. ſine cauſa. Cauſa, enim fi-
2 nali obligationis reſoluta, reſoluitur ipſa quoque obli-
gatio, *Roman. conſ. 417. ſub num. 1. verſ. hoc quidem*, &
alij per *Buratt. dec. 8. num. 5.* non interfuerunt duo con-
ſanguinei, iuxta diſpoſitionem tam Statuti particularis
Anconæ *Rubric. 405. de contract. mulier. coll. 2.* quam
generalis conſtitutionis Marchiæ *cap. 25. libro 5.* & qui
interfuit, non erat talis, & demum mater nullam re-
3 portauit à filijs promiſſionem releuationis, *Greg. deciſ.*
333 num. 7.
Sed quoad ſolemnitates Statutarias, dictum fuit, ſtatu-
tum Anconæ, cùm non doceatur de illius confirmatio-
ne in forma ſpecifica irritare non poſſe Contractũ hunc,
4 Iuramento firmatum, *text. in cap. conſtitutus de reſcript.*
Alex. conſ. 27. num. 8. lib. 1. Gabr. concl. 5. nu. 18. de iur. iur.
Rota coram Buratt. dec. 6. à num. 1. per plures ſeqq. add. ad
Gregor. deciſ. 267. num. 14. propter, quod ſicuti de Iure,
ſuſtinetur obligatio minoris, ad claram diſpoſitionem
5 *text. in auth. Sacramenta puberum, Cod. ſi aduerſus vendit.*
Gabr. de minor. concl. 5. num. 5. Honded conſ. 42. num 16.
48. ſeqq. lib. 1. Ità ſufficit, ad validandam mulieris fideiuſ-
6 ſionem, *Gloſ. & DD. in c. ex reſcripto de iur. iur. Theſaur.*
deciſ. 222. num. 10 11. Rota deciſ 619. num. 3. par. 2. recent.
Generales verò conſtitutiones Marchiæ ſeruandas non
eſſe Anconæ, prout nec in alijs locis habentibus particu-
7 lare Statutum, ſuper ſimilibus Contractibus facit *text. in*
l. fin C. de Teſtam. Bald. conſ. 201. ſub num. 2. vol. 1. Grat.
cap 474 n. 2. Seraph dec. 243. num. 2. & in terminis Statuti
Anconæ ex pluribus alleg. firmat *Rot. dec. 192. num. 12.*
poſt Zacch de oblig. Cameral.
Et nihilominùs, cum vti conſanguineus interuenerit
Raphael de Alleis, & alter, nempè Ambroſius fuerit ci-
tatus, ipſaque Victoria, coram Iudice ſuam authorita-
tem interponente, cum Iuramento affirmauerit, omnia
eſſe vera, nec alios habere conſanguineos, Comites Fa- 8
nelli contrarium aſſerentes tenentur concludenter pro-
bare, *Caſtrenſ. conſil. 124 ſub num. 2. verſic ad hoc autem*
vt dicatur libro 1. cum pluribus allegatis per *Bertazzol.*
de clauſ. Inſtrum. clauſ. 7 gloſſ. 19. num 1. Rota per Burat.
deciſ. 274. num. 17. & in ſpecie, quod de tempore contra-
ctus, iſti propinquiores poſſent obligationi interueni-
re, ſi non habilitate accidentali, vt tenuit *Rota coram* 9
deciſ. 1049. numero 1. & ſeqq. Caualer. deciſ. 23. ſub
numero 1. & alibi ſæpius ſaltem naturali, *Rota poſt Pic.*
ad Statut Vrbis, deciſ. 30. numero 2. confirmata, *in re-*
cent. deciſ. 713. numero 1. & ſeqq par 2. præcipuè cum
idem Statutum, *eadem Rubr 43. in fin.* notet, & quoad
hoc plenam fidem adhibendam diſponat, Atteſtationes
autem ad hunc effectum exhibitæ, nullam fidem facere
poſſunt ex vulg.
Interceſſit quoque iuſta cauſa fideiubendi, videlicet, vt
ipſi filij gaudere poſſent beneficio ſuperſeſſoriæ ab im-
minenti ſubhaſtatione mobilium, eis ab A. C. Conceſſæ,
cum conditione præſentandi cautionem idoneam pro
ſcutis 547. 16. in caſu ſuccumbentiæ, in Rota non ſubſi-
ſtente, quod loco huius fideiuſſionis fuerit factum de-
poſitum ſcut. 850. quia vt infra dicetur, tale depoſitum
factum fuit, in alio Iudicio ab hoc diuerſo, quamuis cau-
ſa antedictæ fideiuſſionis non fuerit neceſſaria, cum il-
lam non exigat, nec Statutum Anconæ, nec præcitatæ
conſtitutiones Marchiæ, & de Iure mulier maior poſſit
ex mera voluntate obligari, *l. 2. & ibi, gloſſ. in verb. obli-* 10
gauerit, Cod. ad Velleian. Rot. deciſ. 238. numero 13. p. 6.
deciſ. 241. numero 12. parte 7. recent. & in ſimili in
Bononien. Indemnitatis 30. Ianuarij 1651. §. nec obſtare
confirmata 22. Maij eiuſdem anni coram Reuerendiſs.
Albergato.
Neque defuit releuatio, quia ad illam tenebantur fi-
lij, pro quibus mater fideiuſſerat, etiamſi illam non
promiſerint, *Bald. in l. conſtitutionibus, Cod. de vſur.* 11
Gratian. cap. 549. numero 3. Rot. coram Buratt. dec. 470.
numero 7. Eminentiſs. Ottbob. deciſ. 28. num. 27. nec In-
ſtrumento fideiuſſionis Interfuerint, quia cum illo ſint
vſi, cenſentur illud ratificaſſe, ad hoc, vt ad releuátio-
nem, de Iure, debitam tenerentur, *Gozadin. conſ. 1. num. 15* 12
Surd. dec. 144. num. 10. Cyriac contr. 211. nu. 19. Immò ex
hoc ipſo, quod ijdem Comites Fanelli in Iudicio penden-
te in Rota coram Buccabella, hoc idem Inſtrumentum
produxerint, illo ſe iuuando, tamquam valido, non
poſſunt hodiè illius nullitatem allegare, *l. Publia 26. §.* 13
fin. ff. depoſit. Bart. in l. poſt legatum nu. 2. verſ quandoque
volo. ff. de his quibus, vt indign. Natt. conſ. 365. num. 3. Grat.
cap 706. num. 9 Gregor. deciſ 238. n. 5. & ibi, add. num. 15.
Eminent. Ottbob. dec. 127 num. 1. 2.
Secundo, pro receſſu à deciſis, dicebatur obligationẽ
Cameralem Comitiſſæ Victoriæ, & viam exequutiuam
remanſiſſe, per ſententiam abſolutoriam A. C. ab illius
hæredibus, vſque ſub die 28 *Martij* 1651. obtentam, & 14
ideò nec cõtra ipſam, nec eius bona mãdatum exequuti-
uum poſſe amplius relaxari, *Gozad. ad reg. 8. gloſ. 6. nu.*
202. Rot. poſt. Zacch. de obligat. Camer. deciſ 95. num. 1.
& alibi paſſim, præcipuè cum Peritij poſt interpoſitam
ab ea appellationem eam proſequi non curauerint, &
tranſitum fecerit in iudicatum, *Rot. deciſ. 245. num. 10.*
parte 11. recent. ſed cùm de tempore latæ d. ſententiæ,
ab A. C. cauſa iam penderet in Rota, cuius Iudicio Co- 15
mitiſſa Victoria ſtare promiſerat, non poteſt, nec ipſa,
nec alius, ab ea cauſam habens ſententiam abſolutoriam
obtinere, abſque vitio nullitatis, & attentatorum, *tot. tit.* 16
ff. ex, Cod. vt lit. penden. cap ex tenore 16. de reſcript.
Gregor dec. 465. numero 4. Celſ. deciſ. 372. numero 1. Rot.
deciſ. 279. numero 7. parte 10. recent. præſertim, cum
de hac litis pendentia in Rota fuerit, coram A. C. pro
parte illorum de Peritijs oppoſitum, vt ex eorum *Sum.*
num. 4. Lancellot. de attentat. lit. pend lim. 2. n. 58. 59. non
ſubſiſtẽte, vt malè, ex aduerſo ſupponebatur, huiuſmodi
proteſtationem factam fuiſſe poſt latam ſententiam,

Digitized by Google

quia & proteſtatio,& ſenteotia cadunt quidem ſub eadẽ
die 28. *Martij* 1651. ſed tamen proteſtatio conuincitur
facta, ante prolationem ſententiæ,ex quo reperitur ſcri-
pta in brogliardo,de mano , antequam per appellationẽ
manus Iudicis fuerit in eo firmata,& decreta , quod fieri
ſolet in Audientia Veſpertina , qua propter ſententiæ
nomen non merentur nec ſolum operari poteſt Iuris ef-
fectum, cum non entis nullæ ſint qualitates, ſed haben-
18 da, ac ſi lata non fuiſſet, *l 4 §.condemnatum , ff de re Iu-*
19 *dic Gratian cap.146.num.6. & cap.850 num.14.Rota dec.*
38.num 2. par.7.recent. & in nullius, ſeu Taurinen. Prio-
ratus 4.Iulij 1668. §. & quamuis in fine, coram Eminen.
meo Carpineo , Et quamuis ſententia etiam notorie nul-
20 la vulneret obligationem Cameralem, propter rationẽ ,
quod ſicuti licuit Actori appellare, ita ad paritatẽ in Io-
21 dicijs ſeruandam. *c.in Iudicijs , & c.licet de reg.Iur.in 6.Ii-*
citum etiam debet,& rec.Rot.dec.95.num.4.poſt Zacch. de
obligat. Camer. tamen ratio prædictæ deciſionis non eſt
applicabilis , cùm ſententia hæc lata à Iudice attentan-
te,in ſpretum Iuriſdictionis Rotalis, vti notoriè nulla, ex
22 ſupra firmatis, nullum effectum producens, obligationẽ
Cameralem vulnerare non valet *Grat.c.531.n.69.Burat.*
dec.99.n 6.7 & in Rom.Societatis Officij 17.Nouemb.1651
23 *§.non obſtat coram Cerro Decano*, & ſicuti ab ea non erat
opus appellare,quamuis appellationem interpoſuerint ,
ita hodie ipſi non veniunt, in gradu appellationis ab ip
ſa ſententia , quo caſu , poſtea procedere ſcripta Regu-
la deducta ex paritate,in Iudicijs ſeruanda,ſed agunt vi-
gore primæ commiſſionis, in Rota & ideo ad effectũ ob
tinendi,ſufficit,quod aliquo modo, Rotæ conſtet dictam
Inſtantiam fuiſſe attentatam. *Rot dec.311 n.8.p.4.tom.2.*
dec 76.n.13.p.10.rec. Dunozett.Iun dec.636 n.10.

Non ſubſiſtente io facto,quod Pieritij,& pro eis Fran-
ciſcus Cotius Procurator in Iuriſdictione , A. C. per va-
rias inſtãtias,& comparitiones cõſenſerint. nec quod cau
ſa hæc eſſet in Rota commiſſa, cum clauſula ſine præiu
dicio,quia diuerſæ erant cauſæ, cum enim , creditũ illud
dotale Franciſcæ Lanfranconę eſſet ſcut.4000.in totum,
pro quibus mandatum ab A. C. obtinuerat interpoſita
appellatione, ſignatura reſcripſit ſine præiudicio pro
ſcut.2250 tunc liquidis,ex quibus cum conſecuta fuiſſet
ſcut 1400.& ideò illi deberentur reſidualia ſcut.850.pro
iſtis Comites Fanelli fecerunt depoſitum , vt ſupra fuit
dictum & viceuerſa Pieritij,coram eodem A C. medio
Franciſci Cotij Procuratoris Iudiciom continuauerunt.
Pro reliquis vero ſcut.1750. reſcripſit ipſa ſignatura ,
cum clauſula, *ſi quid exequendum*, & ſuper iſtis fuit cau-
ſa introducta,& proſecuta io Rota, eaqoe pendente, ſi-
iuſſit Comitiſſa Victoria pro ſcut.947. 16. ab ipſa ſol
uendis, in caſu ſuccumbentiæ , pro quibus non fuit in
facto iuſtificatum , quod Franciſcus Cotius conſenſerit
in Iuriſdictione A. C. cum imo,contrarium contloeatur,
ex ſupra ponderata proteſtatione.

Et ita vtraque &c. ſteteruot io deciſis.

Bo: Me: Cardioale Vicecomite.

Eugubina Donationis.

Merc. 7. Iunij 1662.

A R G V M E N T V M.

Clauſula Conſtituti poſita in donatione omnium bo-
norum, dat aſſociationem donatario, ſuper bo-
nis donatis; ſed bona reſeruata donanti, ad teſtan
dum, non facto teſtamento, cedunt commodo ve-
nientium ab inteſtato.

S V M M A R I V M.

1 *Vigore Conſtituti datur aſſociatio.*
2 *Clauſula Conſtituti. ſuper re incerta eſt inefficax.*
3 *Limita, quando eſt in re incerta particulari, non ſuper omnibus bonis.*
4 *Reſeruata ad teſtandum non facto teſtamento pertinent ad hæredes ab inteſtato num.6.*
5 *Voluntas teſtatoris habetur ex veriſimili.*
7 *Reſeruata ad teſtandum nunquam vadunt ad donatarium.*
8 *Legatum dotis ſoluta in vita expirat.*
9 *Quantitas reſeruata ad teſtandum non cadit ſub donatione,*
10 *Attentata ceſſant ob cauſarum diuerſitatem.*

D E C I S I O CIIC.

BAlthaſſar Bonellus de anno 1643. inſtituto hære-
de Io: Baptiſta Baldutio, ex ſorore nepote, legauit
Lucretiæ, & Lauræ pariter nepotibus, in cauſam dotis
ſcut.2830. nempè 2000.Lucretiæ,alteri verò reſiduum,
ſucceſſiuè, de anno 1649.intuitu certi matrimonij con-
tracti.Inter d.Io:Baptiſtam,& Frãciſcam Brunam, dona-
uit eidem prçuia tamen promiſſione,de donando omnia
eius bona, reſeruato ſibi vſusfructu,donec vixerit,nec nõ
ſcut.3000.ad effectũ de illis diſponendi,& de illis ſoluen-
di dotes in teſtamento legatas defuncto donante Ioannes
Baptiſta illius hæreditatem repudiauit , exindè prædictis
Lucretiæ , & Lauræ proximioribus ab inteſtato ſuccedẽ-
tibus quibus inſtantibus coram A. C. pro Immiſſione ad
prædium hæreditarium nuncupatum Bonutelli pro dd.
ſcut.2000.vt ſuprà reſeruatis,fuit ea decreta, cũ ſubſecu-
ta poſſeſſionis aſſecutione . Verùm Io: Baptiſta adeun-
do A C. Areoſtum,obtinuit mandatum de aſſociando ad
idem prædiũ,in donatione compræhenſum; Vnde inter-
poſita appellatione, pro parte mulierum,cauſaque mihi
deuoluta, dubitaui ; An mandatum primum ſit exequẽ-
dum, & placuit Dominis eſſe exequendum.

Docet etenim Ioannes Baptiſta, de donationis Inſtru-
mento , continente clauſulam conſtituti, cuius virtute
tranſmittitur poſſeſſio io cõſtitutarium, qui proinde aſ-
ſociationem ad bona donata aſſequi debet, *Tiraquell. de* 1
Iur.Conſt.1 n.21.Duran.dec.149.n.1.Merl.dec.104 n.6. in
nihilo refragante quòd clauſula, tamquam appoſita,ſu- 2
per re incerta remanſerit inefficax,nam obiectum proce-
deret,ſi adiecta eſſet,ſuper re particulari incerta,ſecùs au-
tem, quando prout in propoſito caſu, generaliter ſuper
omnibus bonis; tali quippè caſu, concurrere videtur cer-
titudo,reſpectu vniuerſi, ſub quo omnia compræhẽdun-
tur, *Iaſ. in l incerta n.16.limit.6.ff.de acquir poſſ Tiraq.de* 3
Iur Conſt.1.lim 19 n.2 Duran.dec.49 n.18.Rot.dec.19. n.6.
p.2.diuerſ.& cor.Eminent.Corrado,in Biſuntina Cenſus 27.
Nouembris 1645.§ nam obiectum,& cor.Reuerendiſs. De-
cane in Interamnen. bonorum 7.February 1659.

Non obſtat, quòd Balthaſſar, in donatione ſibi reſer-
uauerit, præter vſumfructum , ſcuta 3000. ad effectum 4
diſponendi , & ſic diſpoſitione non ſequuta, ea acquiri
debeant hæredi venienti, ab inteſtato, non donatario; nã
idem donans ſoluendo dd.mulieribus ſummam legatã ,
eiſdem aſſignauit duos cenſus conſtituentes ſummam
ſcut.1250. in donatione incluſos, ideoq; in d. quãtitate
dixerunt Domini aſſociationem non poſſe denegari , &
conſequenter mandatum A. C. eſſe exequendum.

Nec in facto ſubſiſtit , quod cenſus acquiſiuerit Bal-
thaſſar,ex fructibus reſeruatis; quin imò præſumptio cõ-
traria concurrit: Non eſt ſiquidem veriſimile, quod vo-
luerit propria bona libere diſtribuere , in ſolutionem le-
gatorum,dum ſcut.2000. de donatis ſibi reſeruauerat, ex
traditis per *Bart. Angel.& alios in l fin. ff de pact.hæred. in* 5
l.Herennius, ff. de negoc. geſt.

Pro reſiduo verò vſq;ad ſummam ſcut.3000.Domini
denegandam mandati prædicti executionem cenſue-
runt: Donans etenim expreſſe ſibi reſeruauerat d.ſum-
mam ad effectum diſponendi , de quibus cum non diſ-
poſuerit, cenſentur ea acquiſita hæredi , venienti ab in-
teſtato, ad cuius fauorem dicitur tacitè diſpoſuiſſe , &
ordinaſſe, Id quod ex lege diſponitur, *ff. iuxta l. conſi-* 6
cinnt , ff. de iur. Codicill. Bald. in conſil.121. numero 2.
lib.4.

Digitized by Google

*lib.4.Natt.conſ.216.n.10.Socc.Sen.cõſ 252.col.vlt.verſ.iſta
concluſio probat.lib 3. Decian.conſ.28.n.23 lib.23.Menoch.
conſ.210.n.10.ad fin.* alias enim ſi donatario acquireretur,
7 reſeruatio nihil operaretur, *Alex.in l.fin.C.de pact. Cran.
conſ.285 per tot.Franc dec.168 Duran.dec.799.n.9 & 10.*

Hinc non vrgent ea, quæ allegantur, de dote legata in
teſtamento Patris, quod ſcilicet, ea inuita perſoluta exi-
8 geret legatum, ad *text.in l. filia legatari 11 ff de leg. & l.
pater inter filios ff.de adim.leg.* Nam mulieres hodiè, non
agunt ad conſecutionem legati, ſed tanquam donantis
hæredes petunt ſummam reſeruatã in donatione, & licet
reſeruatio fuiſſet reſtricta, ad præciſam cauſam legatorũ,
tamen ſicuti legata reuocando, quantitas reſeruata non
9 caderet, ſub donatione, ita pariter ea perſoluendo ex alijs
bonis non debent cedere beneficio donatarij, ſed hæredũ
venientium ab inteſtato, *Pereg.conſ.76.nu.18.lib.1.Caſtil.
de coniect.vltim.vol.lib 4.cap.13.num.29.*

Demùm mandatum A.C. ab attentorum vitio viſum
fuit immune, quamuis Io: Baptiſta poſt cõmiſſam immiſ-
ſionem mulieribus ab R.P.D. Bulgarino aſſociationẽ ex
ſuperiùs dictis ſibi de iure debitam, obtinuit ab R. P. D.
Areoſto; nam ob cauſarum diuerſitatem, ceſſant attẽta-
10 ta. *Gregor.dec.341.n.1 Burate.dec 4 n 7. Merl.dec.91.n.2.*
quam diuerſitatem agnouit ſignatura reſcribendo, vt
Bulgarinus procederet in Iudicio immiſſionis, & Areo-
ſtus in altero donationis.

Et ita vtraque &c.

Bo: Me: Cardinale Vicecomite.

Firmana Fideicommiſſi.

Lunæ 16. Aprilis 1663.

A R G V M E N T V M.

Interdictum adipiſcendæ, quod non competit ei, qui ex facto proprio cecidit à poſſeſſione, competere poteſt eidem, ex titulo ſuperuenienti, & ex quo ignorabat, ſe poſſe poſſidere; Fideicommiſſum reale, & perpetuum etiam cum reciproca lineali, quomodò inducatur, ex ordine ſuccedendi, de hærede in hæredem.

S V M M A R I V M.

1 *Fideicommiſſaria bona aſcendentium alienari poſſunt, pro reſtitutione dotis, quando non ſunt bona libera.*
2 *Auth res quæ non habet locum pro reſtitutione dotis exacta à viro diſſoluto matrimonio.*
3 *Maritus habet actionem pro conſecutione dotis etiam ſoluto matrimonio per mortem vxoris.*
4 *Dos datur pro ſuſtinendis oneribus matrimonij.*
5 *Dos reſtituta à patre filio dicitur patrimonium filij.*
6 *Fructus dotis ad illum ſpectant.*
7 *Maritus, mortua vxore, habet vſumfructum in dote, ſpectante ad filios.*
8 *Dos cenſetur congrua, donec contrarium probetur.*
9 *Dos data nõ poteſt augeri in præiudicium fideicommiſſi.*
10 *Interdictum adipiſcendæ non competit ei, qui facto proprio cecidit à poſſeſſione.*
11 *Limitatur, in caſu, quo cadens à poſſeſſione habebat ignorantiam.*
12 *Hæres ante agnitam ſucceſſionem amittens poſſeſſionẽ ex ſuperueniente titulo poteſt petere immiſſionem.*
13 *Scietia generica fideicõmiſſi nõ ſufficit ad præiudicãdũ.*
14 *Infantis non præiudicat aditio hæreditatis.*
15 *Hæres tenetur approbare factum defuncti.*
16 *Aditio hæreditatis facta per errorem non præiudicat.*
17 *Conſentiens alienationi fundi dotalis, an ſibi præiudicet in priuilegio auth. res quæ.*
18 *Reciproca linearis inducitur, quando aliundè non poteſt adimpleri voluntas teſtatoris.*
19 *Fideicommiſſum reale, & reciprocum cenſetur inductũ, quando prohibitio alienationis eſt in rem.*
20 *Poſſeſſio fideicommiſſi eſt ſubiecta oneri reſtitutionis ad fauorem ſubſtitutorum.*
21 *Dictio* in infinitum *denotat perpetuitatẽ fideicommiſſi.*
22 *Nomine* hæredum *veniunt hæredes bonorum.*
23 *Fideicommiſſum* de hærede in hæredẽ *intelligitur inter deſcendentes cum reciproca.*
24 *Maximè, quando mentio hæredum eſt in prohibitione alienationis.*
25 *Subſtitutio facta filijs intelligitur diſcretiuè, non de linea ad lineam.*
26 *Contra vbi ſunt coniectura.*
27 *Inter deſcendentes leuiores coniecturæ ſufficiunt.*
28 *Maximè in bonis certis finibus deſignatis.*
29 *Veriſimilitudo maximè ad hoc attenditur.*

D E C I S I O CIC.

STephanus, ac Sebaſtianus de Natinguerris, virtute fi-
deicommiſſi Petri Simonis de Natinguerris, fauora-
bilem ſententiam obtinuerant coram R.P.D. meo Taya,
decernentem Immiſſionẽ ad poſſeſſionem Prædij, nun-
cupati *Gambaretti* aduerſus fratres de Santuccijs, illius
poſſeſſores, quibus ab ea, appellantibus, cauſaq; mihi de-
lata dubitaui; An ſententia Rotalis eſſet confirmanda, &
in hodierna tertia dubij propoſitione in qua de ordine
DD. in dubium minimè reuocantium exiſtentiam fidei-
commiſſi rationibus infradicendis, ſcriptum fuit dumta-
xat ſuper dotibus Magdalenæ ſecundæ Vxoris Franciſci
hæredis grauati, ac Patris dd. de Natinguerris, nec nõ Al-
tobellæ ſecundæ Vxoris eiuſdem Franciſci; ac matris
prædictorũ Stephani, ac Sebaſtiani, qui in ſatisfactionem
dotium earumdẽ mulierum, Prædium aſſignauerant, cũ
adiectione clauſulæ conſtituti, ideoq; ſcribentes pro San-
tuccijs cauſam habentibus à Io: Franceſco filio, & hærede
Magdalenæ, ac ab Altobella, acriter inſiſtebant pro ſen-
tentiæ in firmatione, ex *auth. res quæ, C. comm. de leg.* per-
mittente diſtractionẽ bonorum ex aſcendentis fideicom-
miſſo pro venientiũ, in cauſam reſtitutionis dotium alijs
bonis liberis non extãtibus, *Caſtr. in l. ſi mulier §. cũ propo- 1
neretur, n.3. ff. ad Trebell. Dec conſ.519.n.3 cũ ſeqq. Men.
conſ 33 n.11 et 12. Rot. cor Merl. dec.617. et in Anconitana
Dotis* 30. *Maij* 1650. *§ tertia demq. cor. R.P.D. m. Veroſp.*

Cum autem dotem Magdalenæ exiſtentẽ in ſcut. 900.
conuincatur exactam fuiſſe à Franceſco Viro, in pluri-
bus partitis, & diuerſis temporibus nempe ſcut. 380. con-
ſtante matrimonio, reliqua vero ſcut. 520. poſt Vxoris
obitum, dixerunt DD. quoad quantitatem perceptam,
diſſoluto matrimonio, non competere priuilegiũ d. *auth.
res quæ* & propterea controuerſum prædiũ fideicõmiſſi 2
non obnoxium diſtrahi nequiſſe in ſatisfactionẽ d. ratę.

Nam licet marito competat actio pro dotis cõſecutio-
ne, etiam ſoluto matrimonio *ex l. ſi Pater, C. de dot. pro- 3
miſſ. l. ſi ſocer §. Lucius, ff. ſolut. matr Corn conſ.153. vol.4.
Franc. dec.33. n.4. Guidop. dec.375. nu.2.* quia per mortem
Vxoris dicitur immutatus ſtatus promiſſionis, cũ adhuc
durent penès Virum onera matrimonialia, ad quæ ſuſti-
nenda dos conſtitui ſolet, *Bart in l poſt dotem num.29. in 4
princ ff. ſolut. matrim. Rota penès Zacch de oblig. Camer.
deciſ. 10. num.10 & ſeqq*

Tamen viſum fuit prędicta nõ procedere, in propoſito
caſo, quia licet Franciſcus Pater exegerit d. ſummam no-
mine dotis, nihilominùs eã deinde reſtituiſſe dignoſcitur
Io: Franceſco filio, ex eo, quod eamdem quantitatem ab
ipſo exactã, reinueſtiuit in tot Cenſibus ad fauorẽ d. filij
ſub ſpeciali mentione, quod pecuniæ prouenibant ex
credito dotali Magdalenæ. Reſtituta igitur filio dote, in-
dubitati Iuris eſt, quod illius actio remanſit extincta,
proindeque priuilegium d. auth. expiraſſe videtur, tunc
enim dicitur filij Patrimonium, ad cuius beneficium pe-
cuniæ dotales reinueſtitæ apparent, *l.3. ff. de iur. dot. 5
Alex. conſ.198 n 8 & 9. lib.6. Soccin conſ.121 num.10. lib.1
Bald. in l. ſi conſtare in princ. ff. ſolut. matrimon. Rota poſt. 6
Fem. m. ad ſtat. Vrb deciſ.176. verſic. quia mortua Vxore,*
cum alijs relatis in deciſione edita in hac cauſa 22. *Mar-
tij 1661. coram R.P.D. meo Taya.*

Digitized by Google

Non refragatur, quod Franciſcus, exigendo d. ſum-
mam expreſſerit, eam recipere in cauſam dotis Magdale-
næ, nec non inueſtimentum fecerit, nedùm filij nomine,
verùm etiam proprio, quia huiuſmodi expreſſio appoſi-
ta cenſetur ad demonſtrandam cauſam, & originem,
Vndè pecuniarum ſolutio emanabat, & reinueſtimen-
tum fecit etiam nomine proprio, ratione vſusfructus,
7 ſibi competentis ad *text. in l. ſi vna matre, C. de bon mat.*
& l. cum oportet, C. de bon quæ liber.

Minùs obſtat, quod Franciſcus, in emptione Prędij
controuerſi aſſignauerit Dorotheę duos ex Cenſibus, vt
ſupra acquiſitis, quos poſtea Eliodora eiuſdem Dorotheę
filia, ſibi in dotem conſtituit, per inde, ac ſi, dum ipſi mu-
lieri deſcendenti à fideicommittente permittebatur dotis
cauſa diſtractio Prędij fideicommiſſi, ita quoque San-
tuccij videantur ſe poſſe tueri ex Iuribus d. Eliodoræ.

Dum enim Dorotheus legauit filiæ dotem in ſumma
ſcut. 300. & in bonis proprijs liberis, quæ congrua cenſe-
batur, donec contrarium probetur, *Handed. conſ. 63. n. 85*
8 *lib. 1. Dec. conſ. 105 num. 4. Alex. conſ. 33 nu. 4. lib. 4. Soccin.*
Sen conſ. 288. num 21. lib. 2. Rot. dec. 581. num. 3. in fine p. 1.
& deciſ. 192. num. 22. par. 8. rec. non poterat ipſa ſibi do-
9 tem adaugere in diminutionem fideicommiſſi, & ſic
Cenſus cenſeri minimè debent ſubrogati loco Prędij.

Immiſſio neque impediri valet, ex eo, quod dd. fratres
de Natinguerris, tamquam hæredes beneficiati Franciſci
Patris, aſſignando d. Prędium pro reſtitutione dd. dotiū,
amiſerint poſſeſſionem, ſibi competentem, proindeque
eis minimè competat interdictum adipiſcendę poſſeſſio-
10 nis, à qua facto proprio, ceciderunt ex §. *ſeq. Inſtit. de*
interdict.

Placuit, ſiquidem, reſponſio, quod cùm aſſignatio, &
in ſolutū datio emanauerit, ante quam dd. fratres agno-
uiſſent Prædium controuerſum ſubijcere fideicommiſſo
11 Petri Simonis, licet eis nunc petere immiſſionem in illud
ex ſuperuenienti nouo titulo exemplo hæredis, qui poſ-
ſeſſionem rei, ante agnitam ſucceſſionem amiſit, ob ſu-
12 peruenientlani tituli agere poteſt *Arg. de acquir. poſſeſſ.*
q. 16. art. 1. & ratio ea eſt, quia antea non poſſidebant, vti
fideicommiſſarij, ſed tamquam Beneficiati Patris hære-
des, nunc verò, vti fideicommiſſarij agunt, pro acqui-
renda non recuperanda poſſeſſione, *Menoch. de adip. ſe.*
remed. 1. num. 3.

Scientia vero fideicommiſſi non deducitur, ex diuerſis
actibus, per Santuccios deductis; ij ſiquidem præſeferunt
quandam ſcientiam genericam, & confuſam, ſuper exi-
ſtentia fideicommiſſi, non autem indiuiduam, & ſpecifi-
cam, prout requirebatur, quod Prędium ſubiaceret one-
13 ri fideicommiſſi *Fuſar. conſ. 23. nu. 16. & de ſubſtit. q. 132.*
num. 82. Bero conſ. 177. n. 8. lib. 1. Soccin. Iun. conſ. 98. num. 5.
lib. 2. Rot. dec. 156. nu 6. pars 9. tom. 1. recent.

Prætereà aditio hæreditatis Franciſci, cum expreſſio-
ne generali fideicommiſſi Petri Simonis perhabita cen-
ſetur, dumtaxat à Io: Franceſco defuncto, & in Inuenta-
rio deſuper confecto Prædium annunciatur hæreditariū
Patris, non autem obnoxium fideicommiſſo Petri Simo-
nis, qui remanſit purificatum, ad fauorem Stephani, ac
Sebaſtiani in portione obuenta lineæ Antonij ex obitu
Dominici Iunioris, de anno 1648. Aſſignatio verò Prę-
dij in cauſam reſtitutionis dotium peracta dignoſcitur,
ex ſolo Stephano tunc ætatis annorum 15, abſque inter-
14 uentu Sebaſtiani in infantili ætate conſtituti, cui exinde
præiudicari non potuit, maximè dum in aſſignatione
expreſſum apparet, quod ſola domus eſſet fideicom-
miſſaria.

Neque dd. fratres eorum inſtantia repelli valent, eo
ſub fundamento, quod tamquam hæredes matris Alto-
bellæ teneantur approbare factum illius, *ad l. cum à ma-*
15 *tre C. de rei vindicat.* quia ex datis in *Summ.* eorumdem,
conuincitur hæreditatem maternam fuiſſe decoctam,
ex Teſtamento ad Magdelenam, & Fauſtinam illorum
ſorores; Vndè licet ſe fecerint hæredes, credentes ſe eſſe
tales detecto errore, aditio nullius eſt roboris, ob defectū
conſenſus, *§. fin. Inſtit. de hæred. qual. & diff. l. ſi is ad quem* 16
22. ff. de acquir. hæred. Alex. conſ. 121. num. 1. cum ſeqq.
Soccin. Iun. conſ. 95. num. 10. lib. 2. Dauan. deciſ. 347. n. 15.

Quæ vero ad ſcuta 380. exacta, pro dote Magdalenę,
vt ſupra conſtante matrimonio contendebant Natin-
guerræ, non eſſe locum reſtitutioni pro ſcut. 300. quæ
acquiſita Franciſco Viro aſſerebant, vigore ſtatuti Ciui-
tatis nouæ, deferentis Viro Lucrum tertiæ partis dotis
mulieris præcedentis; Domini tamen non fuerunt con-
cordes, prout pariter diſcreparunt, reſpectu dotis Alto-
bellæ, quam ijdem Natinguerræ cecidiſſe apponebant a 17
priuil. *auth. res quæ*, conſentiendo alienationi fundi dota-
lis in Territorio Montis Filatrani in Contrata Flammi-
cella, ideò mandarunt, vt ſuper ijs particulariter videa-
tur, ac informetur.

De fideicommiſſi autem exiſtentia Domini non du-
bitarunt, cum illud apertè deprahendatur ex eo, quod
Teſtator diſpoſuerit, quod eios hæredes, & ſubſtituti fru-
ctibus Poſſeſſionis Gambaretti manuteneant fontem, ibi
exiſtentem, alias poſſeſſio recedat filijs maſculis Brixidę,
ejus filiæ, & dicta Poſſeſſio, aliquo pacto, vel alio quæ-
ſito colore, vendi, alienari, vel pignorari, non debeat,
ex quacunque cauſa, vel ratione, ſed perpetuò in futu-
ris temporibus, permanere debeat penès ſuos hæredes
inſtitutos, & ſubſtitutos, & eorum hæredes in infinitum,
quæ ſanè verba indubitatam Teſtatoris voluntatem,
præſeferunt, Inſtituendi perpetuum fideicommiſſum,
nedùm deſcenſiuum, verùm etiam lineale, & reciprocū,
de linea ad lineam. Nam Teſtator iubendo fontis con-
ſeruationem, nec non perpetuò interdicendo eiuſdem
Prædij allenationem, adhoc, vt illud perpetuò perma-
nere deberet penès ſuos hæredes Inſtitutos, & ſubſtitotos,
& eorum hæredes in infinitum, cenſetur grauaſſe quem-
libet ex vocatis, ſed reſtituendum alteri ſuperſtiti d. Præ-
dium, alias enim abſque huiuſmodi onere, illius volun-
tas implementum minimè aſſequeretur, quia perpetua
Prædij aſſeruatio penès ſuos hæredes in infinitum, quam
ipſe reſpexit, vt exoptauit, verificari nequiret. Ideoque
ex neceſſitate adimplendi voluntatem defuncti, dicendū
eſt reſultare exindè ſubſtitutionem reciprocam linealē,
Surd. conſ. 336. num 9. & ſeqq. Decian. reſp. 10. nu. 16. lib. 1.
Altograd. conſ. 92. num 7. & ſeqq. Gratian. cap. 818. num. 3 18
cum ſeqq. Peregr. conſ. 14 num. 13. & conſ. 55. per tot lib. 1.
& de fideic. art. 13. num 77. Altograd. conſ. 80 nu. 63. & 64.
lib. 2. Rot. deciſ. 117 num. 19 coram Eminent. Otthob & in
Romana fideic. de Pariſanis 2. Ianuary 1649. cor. bo: me:
Arguelles, in Romana fideicom. de Boncompagnis 22. Maij
1662. coram R. P. D. meo Beuilaqua, Rot in rec. deciſ. 649.
nu. 3. & ſeqq. par. 4. rec. tom. 3 & in Romana fideicommiſſi
de Zeffiris 8. February 1647 coram bo. me: Bichio §. ſecun-
do uiſi, verſic. quando autem voluntas, & in Placentina bo-
norum 4. February 1656. §. neque urget cor. Reuerendiſs.
D. meo Decano, Fuſar. conſ. 154 num. 18. & 19. Menoch.
conſ. 575 num. 10.

Eoque magis, quia verba diſpoſitionis concepta legū-
tur, in rem, non autem in perſonam, ibi, *permanere de-*
beat penès ſuos hæredes, quo caſu, cenſetur inductum per-
petuum reale & reciprocum fideicommiſſum, ad *text. in*
l. fideicommiſſum, § hæc verba, ff. de legat. 3. Caphal. conſil. 19
478. num. 45. & ſeqq. Rot. in rec. dec. 125 num 4. par 4. rec.
& dec. 216. n. 15. & 16. p. 5. coram Burat. dec. 897. in Inte-
ramnen. bonorum 15. May 1656. §. quod certius procedit
coram Reuerendiſs. D. meo Decano, & in Romana fideic.
de Donis 19. Februarij proximi, § præter cor. Me; Adeò,
vt poſſeſſio obnoxia remaneat oneri reſtitutionis ad fa-
uorem omnium ſubſtitutorum, *Peregr. de fideic. art. 13.* 20
num. 81. & ſeqq. Gratian. d. cap. 828. num. 41. & 45. Merlin.
dec. 326 n. 1. & 2. Surd. conſ. 315. num 10. verſ. Nam primo
caſu, Decian. conſ. 54. n. 26. lib. 2. Mantic. de coniect. ultim.
volunt. lib. 8. tit. 2. num. 6. Caualer. dec. 34. nu. 5. & 2. Inſpe-
cto potiſſimùm, quod ſubſtitutio concepta fuerit, nomi-
ne collectiuo hæredum, cum dictione, in infinitum, im-
portante, nedùm tractum ſucceſſiuum temporis etiam
remo-

Digitized by Google

21 remotiſſimi, verum etiam perpetuitatem, quæ contin-
gere minimè poſſet abſq; fideicommiſſo prędicto, *Peregr.*
conſ.54.num.8.& 13.lib.1 & de fideic. art.19. nu.10. cum
ſeqq. & num.33.Surd conſ.554.ſub num.2. verſ.ſecundum
deducitur, Rot.dec.51. num.4. par.1.diu.

Non obſtat, quod, cum Teſtator indiſtinctè loquutus
fuerit Prædium remanere debere penès ſuos hæredes In-
ſtitutos, & ſubſtitutos, eorumque hæredes in infinitum,
22 poſſet illius voluntas expleri, etiam in hęredibus bono-
rum, nam, cum inſtituerit proprios filios, loquendo dein-
dè, de hæredibus, non intellexit de extraneis, ſed de hę-
redibus ſanguinis, ac deſcendentibus; quoties, enim, Te-
ſtator mandat ſuam hæreditatem tranſire de hærede in
hæredem, cui æquipollent verba poſita in dicta prohibi-
tione, ibi, *Eorumque hæredes in infinitum, Fuſar.conſ.154.*
num. 18. intelligitur de deſcendente in deſcendentem,
inter quos ordinatum præſumitur reciprocum fideicom-
23 miſſum, *Ruin conſ.151. num.7 lib.2. Dec.conſ.38.num.6.*
verſ.ex concluſione prædicta bene infertur, Com. conſ.233.
num.20.vol.4. Peregr. conſ. 56. num. 11. verſ. & vltra ex
eiuſdem, & conſ.62.nu.16.lib.1. & de fideic.art.13. nu.76.
& 77. verſ.ſed contra, & in terminis de hærede in hæ-
redem, *Rot. coram Eminentiſs. Celſo in Rauennaten fideic.*
20. Iunij 1661.

Idque indubitatum eſt, in caſu noſtro, in quo mentio
hæredum facta eſt in prohibitione alienationis, nam, ſi
intelligeretur de hæredibus bonorum, non adeſſet hæ-
24 res, qui poſſet alienationem reuocare, *Bald. conſil. 283.*
num.2. lib.2. Soccin. Sen. conſil.17.num 4.lib.3. Dec.conſ.
38.num.4.5. ſignanter verba, ſi ergo illa verba, *Giouan-*
guon.conſ. 36. num.12. lib.2. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 339.
nu.8.verſ.4.confirmatur nomine, Peregr.dec.Patauin.101.
verſ.licet autem, Rota in Bononien fideic. de Gozzadinis
17. Martij 1659.coram R.P.D. meo Beuilaqua, & in dec.
huius cauſæ edita 9. May 1659.coram R.P.D. meo Taya.

Minus obeſt, quod, cum Teſtator hæredibus inſtitutis,
ſubſtituit eorum filios, & deſcendentes, ſubſtitutio fa-
cta cenſeatur, diſcretiuè cuilibet, de proprijs filijs, &
deſcendentibus, non autem de linea ad lineam, *ex Sera-*
25 *phin. dec.1023.num.13.Rot.in recent. dec.145. num.5. &*
dec.316.num.4.verſ.tamen dicebant par.1. dec. 287.nu.3.
& ſeqq par.4. tom.2 recent. & in Florentina fideic.22. Iu-
nij 1638.coram Carillo, & in Florentina,ſeu Bonon.de Bar-
badoris 15. Iunij 1640. coram Coccino, & in Bonon.fideic.
de Maluetys 23. May 1661. coram R. P. D. meo Beui-
laqua.

Nam prædicta Iura procederent, ſi eſſent ſubſtituti
ſimpliciter filij, & deſcendentes, nomine collectiuo, ſecus
autem, quando vltra vocationem prędicto modo con-
ceptam, concurrunt, prout hic, coniecturæ, perneceſſe
concludentes voluntatem, & mentem Teſtatoris indu-
26 cendi reciprocam ſubſtitutionem, etiam de linea ad li-
neam, *l. Lucius, §. Tres hæredes, verſ. non propono ſermonem*
vogat.ff. ad Trebell. Rot.dec.209.num.23.par.4.tom.2.rec.
& penes Conſul. ad Peregr. de fideic.dec.33.num.1.

Coniecturę autem in propoſito caſu, ſunt euidentiſſi-
mæ. Nam vt dixi, dum Teſtator iniunxit onus perpe-
tuò conſeruandi fontem, ex fructibus dicti Prędij, illiuſ-
que alienationem prohibuit ea ratione, vt permaneret
penès ſuos hæredes in infinitum, perneceſſe conuincitur
reciproca, de linea ad lineam, quæ cum agatur de fidei-
commiſſo Aſcendentis faciliùs præſumitur, *Altograd.*
27 *conſ.92.num.10.Rot.penes Conſ.ad Peregr.de fideic.dec.33.*
num. 14. & propterea concurrunt etiam alia, de quibus
ſupra fuit recenſitum.

Ex prædicta faciliùs procedere dixerunt, Domini, eò
quia ſubſtitutio facta fuit, reſpectu ſpecialis Corporis cer-
tis finibus deſignati, cui ex veriſimili affectione Teſtato-
ris, quam in illud habebat, præſumitur iniunxiſſe onus
28 fideicommiſſi, ad hoc, vt integrum pertranſiret ad ſuos
hæredes, non autem, quod ſcinderetur, & partim perue-
niret ad ſuos deſcendentes, partim verò ad extraneos,
quod eſſet contrà commune hominum votum, *Decian.*
lib.2.conſ.109.num.6.verſ. Tanto magis, Peregr. conſ.62.
num.24 lib.1. Fuſar. de ſubſtit. quæſt.472. num. 68. Rota
dec.386.num.2. verſ. Item conuenire par.4. diuerſ. In hac
enim materia multum attendenda venit veriſimilitudo,
Angel conſ.261.num.4 Craueti conſ.361. num.26.& ſeqq. 29
Curt. Iun.conſ. 289.num.27. Calder. conſ.327. alias 8. de
donat. Soccin. conſil.32.num.13. lib.1. Roman. conſil.408.
numer.3. & per tot.

Et ita vtraque parte, &c.

R. P. D. Taya,

Romana Hæreditatis de Lanuccijs.

Veneris 20. Aprilis 1668.

A R G V M E N T V M.

Reuocata ſuperiori deciſione in ordine 161. latè fir-
matur, renunciationem factam à muliere ingre-
diente religionem expirare defectu perſonis in ea
contemplatis, & ſuccedere Monaſterium, non
obſtantibus pluribus, quibus in deciſione ſatis-
fit, & optimè materia examinatur.

S V M M A R I V M.

1 *Renuncians ob ingreſſum in religionem non cenſetur velle præferre cognatos valde remotos, & excludere ſuum Conuentum.*
2 *Iura quærenda non cenſentur renunciata per ampliſſimam renunciationem.*
3 *Non poteſt cedi, aut donari niſi illud, quod iam eſt acquiſitum.*
4 *Renunciatio in qua fuerunt contemplata perſona, non dicitur realis.*
5 *Nihil renunciatur ei, qui iam habet rem renunciatam.*
6 *Fruſtratorium eſt renunciare bona fratrum ad fauorem eorundem fratrum.*
7 *Deficiente perſona in renunciatione contemplata renuncians redit ad bona renunciata.*
8 *Renunciatio pro hæredibus quibuſcumque comprahendit extraneos.*
9 *Quod procedit vbi ſunt coniectura.*
10 *Nec procedit contrà renunciantes.*
11 *Clauſula inducta ad multiplicandum hæredes, & ſucceſſores, & ad includendum remotiores, & fiſcum, non poteſt opponi ad repellendum anteriores, & fauores.*
12 *Homines de hominibus benemereri conantur.*
13 *Renunciatio alia eſt primatiua, alia tranſlatiua.*
14 *Acquiri non dicitur illud, quod citò auferri poteſt.*
15 *Donatio cenſetur facta ad fauorem certarum perſonarum.*
16 *Etiamſi ſit per viam repudiationis.*
17 *Legatum relictum ei, qui renunciauit, vadit ad hæredes, non ad eum, in cuius fauorem renunciatur.*
18 *Renunciatio per viam donationis, non dicitur repudiatio.*
19 *Contractus talis præſumitur, qualis à partibus nominatur.*
20 *Voluntas partium dat formam conuentionibus.*
21 *Renunciatio ad fauorem præſentis, & acceptantis tranſit in pactum.*
22 *Ingreſſus in Religionem capacem non eſt iuſta cauſa renunciandi bona.*

D E C I S I O CXCV.

DEnegandam eſſe immiſſionem Io: Baptiſtæ Co-
gnato quinti gradus, in bonis hæreditariis R.P.D.
Hieronymi de Lanuccijs ab inteſtato defuncti, hodiè
DD. re-

DD. reſponderunt, & ſic recedendum à deciſis 20. *Iunij*
1661. in quibus dicebatur illam eſſe concedẽdam Bernar-
do ſimiliter in quinto gradu cognatu, nam exiſtentia
Placidæ, & Scolaſticæ ſororum defuncti profeſſarum in
Monaſterio S. Annæ excludit vtrumque, non obſtante
ampliſſima renunciatione ab ipſis ſororibus facta ante
emiſſam Profeſſionem.

Et quidem alienum ab omni ratione viſum fuit, vo-
luiſſe renunciantes ſe ipſas, ſuumque monaſterium ex-
cludere ab hęreditatibus, ſibi deferendis per obitum Pa-
tris, & fratrum, vt deferrentur ad quintum, vel ad
alium remotiorem incertum gradum cognationis, &
deficiente decimo ad fiſcum, eademque intentione
voluiſſe acceptare Patrem, & fratres renunciationem, &
voluiſſe approbare coniunctos aſſerentes in edicto, non
eſſe in earum præiudicium, ac etiam Iudicem interpo-
nere voluiſſe Decretum, quia hæc intentio non ſani
fuiſſet hominis, &c., vt poſt alios concluſit *P. Paſſer.*
1 *Procurator Generalis Ordinis Prædicatorum* ad celebre,
adeoque celebrins *cap. quamuis de pact. in 6. num. 42. & d.
Rota, coram Merlin. dec. 62. num. 29. & dec. 543. num. 13.
par. 5.*

Itaque conſiderato ipſo actu renunciationis, & toto
Inſtrumento attentè perlecto, exiſtimarunt DD. fuiſſe
quidem renunciatum omne Ius Patri, & fratribus, per
ceſſionem, non autem renunciatum alicui Iuri, per re-
pudiationem, & ipſęmet Puellæ in proemio einſdem
Inſtrumenti expreſsè id declararunt illis verbis, *volentes
ante dictum religionis ingreſſum de bonis, & Iuribus, quæ
ipſis quomodolibet obuenire poſſent diſponere &c.* ex quibus
clarè dennitur ipſos voluiſſe diſponere, & diſponendo
renunciare quæcumque, quibuſcumque transferendo
delata, & quæſita, non autem repudiando deferenda.
2 & quærenda, vt diſtinguit, & declarat *Text §. proindè,
& qui repudiant l. 6. in præcedentibus. & ſubſequentibus,
ff. quæ in fraud. Cred. Paul. Caſtr. ad l. 4. C. de repud. vel
abſtin. hæred. num. 3. & conſ. 252. num. 3. ad med. verſic.
pro cuius euidentia l. 1. Soccin. Sen. conſ. 183. num. 1. à verſ.
ſed tamen præmiſſis, lib. 2.*

Imo non ſolum in proemio, ſed etiam in ipſa diſpoſi-
tione, in qua bis de fraternis actum fuit videntur Puellæ
ſibi non adeò præiudicaſſe.

Nam quidem in prima parte in illis verbis, dum om-
nia, & ſingula mobilia, & immobilia &c. Auita, Paterna,
materna, fraterna, ſororia, tam ex Teſtamento, quam ab
inteſtato &c. ex quauis perſona, nunc, & pro tempore
ſpectantia, & pertinentia ceſſerunt, renunciarunt, &
irreuocabiliter inter viuos donarunt, Mattheo Lanu-
uio Patri præſenti &c., & Io: Paulo, & Hieronymo ea-
rumdem Donatricium germanis fratribus præſentibus
&c. cum ſit impoſſibile, vt quis cedat, & donet, niſi
prius acquirat, & acceptet, *§. pro hærede, Inſtit. de hæred.
3 qualit. & differen. l. pro hærede 20. in princ. ff. de acquir.
hær. l. 6. C. de Iur. delib. cum ibi not.* abundè *Gionagn. conſ.
85 à num. 8. lib. 1. Rot. deciſ. 149. num. 3. par. 3. rec. & deciſ.
41. num. 4. par. 11.*

Sed ex hac maximè DD. perſonalem renunciatio-
nem, non autem realem concluſerunt, quia contempla-
tio perſonarum excludit realitatem, & indicat renun-
4 ciantes uoluiſſe tollere ſe de medio, vt *ex Menoch. conſ.
335. num. 30. & 31. & conſ. 401. à num.* 102. conſide-
rat *Rot. coram Merlin. d. dec. 62. à num. 23.* fuſiùs *P. Paſ-
ſer. ad d. cap. quamuis à num. 43. maximè à nu. 44. & 47.*
Quod ſi renunciata ſint bona, & Iura propria vltimo
Hieronymo, cum hæc renunciari non poſſint ei, cuius
ſunt propria, & ſenſu conſtat, & impoſſibile reclama-
5 uit poſt alios *P. Paſſer. ad d. cap. quamuis à num. 40. verſ.
Cum imo*, & ineptum quoque, ac fruſtratorium renun-
6 ciare fraternis bonis ad fauorem eiuſdem fratris, conſi-
derauit *Rota d. deciſ. 543. ante num. 1. verſ. cuius quidem
dubij, & n. 9. verſ. præſentis tamen à n. 22. à verſ. prout idem.*

Igitur, ſi non extat perſona, quæ excludat renun-
cianté ab inteſtato venientem, renuncians non excludi-
tur ab hereditate ſtipulantis, pro ſe, hæredibus, & ſucceſ-
ſoribus, *Bald. conſ. 437. num. 2. lib. 1. Angel. conſ. 291. à nu.* 7
*4. l. 4. Marant. diſput. 8. nu. 14. verſ. quia Pater, & verſic.
ſed ſi tempore mortis, Cancer. var. reſol. 15. de renunc. num.
40. par. 3. Altograd. contr. for. 27. num. 31.* cum plur. alleg.
& præclarè *Rota coram Eminentiſs. D. Cardinali Otthob.
dec. 10. à num. 1. cap. num. 23.*

Non obſtat clauſula ceterata Præſentibus, &c. quæ
poteſt extendi præſentibus, & ſtipulantibus pro ſe, hę-
redibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque, adeout attento
verbo, *quibuſcumque* comprehendat hæredes etiam ex-
traneos, vt in renunciationibus, tradunt *Molin. de rit.* 8
*nupt. quæſt. 85. à num. 60. l. 3. Faber in ſuo C. de fin. 22. verſ.
ſed ſi vt plerumque, tit. 3. lib. 2.*

Nàm vltra, quod hæc materia plurimum pendet ab
arbitrio Iudicis informato à coniecturis, *Rot. deciſ. 393.* 9
num. 1. par. 1. diuerſ. adhuc obiectum non videtur obſta-
re, in præſenti caſu, in quo agitur de includendis hæ-
redibus, & ſucceſſoribus extraneis, ſed de excludendis,
per quoſcumque hæredes, & ſucceſsores ipſis renuncian-
tibus, quod vtique non dicunt oppoſiti DD. Cumque 10
dicta clauſula, prætendatur inducta ad multiplicandos
hæredes, & ſucceſsores, & ad includendum non ſolum
Bernardum, & Io: Baptiſtam, ſed etiam remotiores, &
fiſcum, non poteſt opponi ad repellendos anteriores, & 11
ſorores ipſas renunciantes, *ad l. ſi mancipia 19. ff. de viſit.
vel inſtrum. l. cum alijs apud Barboſ. axiom. 34. in fin.* Et
potiſſimè ſi deeſset conditio Donantis, & Renunciantis,
ſi quoties Donatarius & Renunciatarius ſtipulantes pro
hæredibus, & ſucceſsoribus quibuſcumque, ipſe Do-
nans, & Renuncians remaneret excluſus ab eius ſucceſ-
ſione, Homines enim de Hominibus benemereri conan-
tur, *l. captatorias 70. ff. de hæred. inſtit. §. Conſultus Se-* 12
natus l. & ſi l. 25. ff. de hæred. petit.

Minùs renunciantes ſibi præiudicaſse viſæ ſunt in ſe-
cunda parte renunciationis. In qua pariter, loquendo
de fraternis, adhibuerunt hæc verba, *Inſuper cum ſolem-
nitatibus antedictis renunciarunt etiam hæreditatibus
fratrum, ita quod nullo vnquam tempore, etiam ex qua-
uis cauſa, & occaſione ipſis Donatricibus, & earum mo-
naſterio in, de, & ſuper dd. fratrum, & aliorum quorum-
cumque hæreditatibus, Ius aliquod ſit acquiſitum nec ali-
quod etiam minimum à dd. hæreditatibus habere, nec con-
ſequi poſſint, &c.* nam licet ex prædictis contenderent
Informantes pro Io: Baptiſta renunciationem eſse rea-
lem, & penitùs abdicatiuam, & quodammodo repu-
diationem anticipatam.

Attamen conſiderarunt DD. hæc verba, in primis
referri ad expreſsam renunciationem, ſecluſa repudia-
tione, cum renunciatio alia ſit priuatiua, alia transla-
tiua, apud *Bellon. de Iur. accreſc. cap. 7. quæſt. 35. num. 6.* 13
& concordanda eſse cum præcedentibus, & ſubſequen-
tibus, quæ diſpoſitionem, & donationem important,
itaut, vel ſenſus ſit, quod nullum Ius ſit acquiſitum Do-
natricibus, nec aliquid conſequi poſſint, ideſt, cum effe-
ctu ad illud retinendum, cum omne quodcumque do-
nauerint, ſit per modũ directæ donationis Patri, & fra- 14
tribus; non enim dicitur ille acquirere, cui citò auferri
poteſt, *l. non videtur 22. ff. de acquir. vel amitt. poſſ.* ait
*Gloſ. verſ. è contra non dicitur, l. 5. ff. de in integr. reſtit.
Soccin. Sen. conſ. 53. num. 27. à verſ. ſed ad hoc reſponde-
tur, lib. 4.* In puncto *Rota coram Puteo dec. 519. ad fin.
verſ. quia fuit reſponſum lib. 2.* Aut ſenſus ſit, vt Ius ali-
quod non ſit acquiſitum Donatricibus, nec aliquid con-
ſequi poſſint, nec per modum obliquæ donationis, quæ
reſultat ex certa, & determinata repudiatione, contem-
platione certarum perſonarum, quibus ita donaſse vi- 15
deantur, ad *Paul. Caſtr. in §. inde Horatius, l. 1. ff. ad Sen.
Conſ. Trebell. n. 2. verſ. breuiter ſi poteſt apponere, Surd. conſ.
446. n. 23. à verſ. Et idem eſt in repudiatione; Cancer. var.* 16
*reſol. 22. de Iur. accreſ. à num. 20. par. 3. amplius in rem
præſentem, Bellon. de Iur. accreſ. cap. 5. quæſt. 48. num. 14.
à verſ. tertius Caſus.*

dum

Digitized by Google

Et nihilominus DD. viſum fuit potiùs verba prędicta
concludere donationem directam, quæ neceſſaria erat,
dum Puellæ renunciabant aliorum quorumcumque
hæreditates, ibi, *omnium, & ſingulorum, tam ex Teſta-
mento, quam ab inteſtato, ex quauis perſona, nunc, & pro
tempore &c.* nam potuiſſet dari caſus, quod conſequere-
tur Legatum à Teſtatore extraneo, & hoc per puram
repudiationem, etiam fauore Patris, & fratris ad illos
non fuiſſet delatum, cum ſublatis de medio per repudia-
17 tionem legatarijs fieret legatum caducum, fauore hęre-
dis, aut ſuccedentium ab inteſtato, adeoque renuncian-
tes proteſtatas fuiſse, vt ſuprà velle diſponere, de bonis,
& Iuribus, quæ ſibi quomodolibet obuenire poſsent, &
in eadem clauſula vſas fuiſse verbis Donationem ſigni-
ficantibus, ibi; *Ipſis Donatricibus, & ſubſequenter pro ro-
boratione præſentis donationis, & donationem quoque irre-
uocabilem inter viuos*, ibi, *Præſentem donationem irreuo-
cabilem inter viuos &c.* & vti talem redigi in publicis
actis, ibi, *Ac omnia, & ſingula in ea contenta inſinuandum
&c.* quæ omnia manifeſtè repugnant repudiationi, vt
18 ſuprà. *Corn. conſ. 236. num. 10. & tot. conſ. 239 lib 4. Franc.
dec. 14. à num. 23. & ſeqq.*

Contractus, enim talis præſumitur, qualis à Partibus
19 denominatur, *ad Bald.* & alios apud *Rot. dec. 227. nu. 6.
par. 4. diu. & dec. 304. num. 10. par. 2. rec.* cum alijs annot.
ad Burate. dec. 640. num. 25. *verſ. ſecus quando congruit*,
& ſuum animum contrahentium, qui dant formam con-
20 uenientibus, *Card. Mant. de tacit. & ambig. tit. 2 nu. 2.
lib. 2. cum ibi alleg. Dec. ad l. 2. ff. de reg. Iur. numer. 55.
verſ. Et prædicta concluſio, & conſ. 33. nu. 3. verſ. Exprimè
me, quod dicitur cum vtrobique alleg. & annot.* Et cum
renunciatio facta fuerit Patri, & fratribus præſentibus,
21 & acceptantibus plenè tranſiuit in pactum, *l. 40 in princ.
ff. de pact.*

Quod ſi donatio excederet perſonas Patris, & fratris
Donatariorum, eorumque hæredes, & ſucceſsores ordi-
narios ad excluſionem ipſarum Donatricium, quæ vl-
timo fratri ab inteſtato non ſuccederent, vt excluſæ ab
vlterioribus ſucceſsoribus, & decimo gradu, ac Fiſco,
(quod magis ſuccederet, ſi eſset generalis repudiatio an-
te delationes hæreditatum) talis donatio eſset defectuoſa
in approbatione coniunctorum carente illa qualitate
medio iuramento approbanda, videlicet, vt non ſit in
præiudicium mulierum, & minorum, & deficeret quo-
que Decretum Iudicis in cauſa illi expreſsa inſinuanda,
& plenè cognoſcenda in ſtatuto 151. de contractis ſine
certa ſolemnitate *lib.* 1. quia ingreſsus in religione capa-
ce non erat iuſta cauſa repudiandi; Imò erat iuſta cauſa
22 acceptandi pro illa, *Auth. ingreſſi, C. de ſacroſ. Eccleſia,
Rota cor. Merl. dec. 62. n. 58.* & ſi quæ approbatio con-
iunctorum, ac Iudicis Decretum interceſſit ad aliquod
robur, vel momentum non fuerint adhibita ex dicto ſta-
tuto, & alijs alleg. *à Pia gloſſ. 22. maxime num.* 3. Et ita
præſcriptis verbis.

Et ita vtraque parte, &c.

R. P. D. Beuilaqua.

Romana Fideicommiſſi de Boncompagnis.

Mercurij 22. Martij 1662.

ARGVMENTVM.

Præmiſſa Concluſione, quod fideicommiſſum poſſit
fieri in contractu; Ponderantur plures coniectu-
ræ inducentes fideicommiſſum abſolutum, perpe-
tuum, & reciprocum ad fauorem omnium, ita
vt grauatus non poſſit ad fauorem vnius ex pluri-
bus vocatis diſponere.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum poteſt conſtitui tam in contractu, quam in vltima voluntate.*
2 *In eodem contractu poſſunt eſſe tot donationes, quot ſunt perſonæ vocatæ.*
3 *Subſtitutio vulgaris adita hæreditate expirat.*
4 *Quando conſtat diſponentem voluiſſe extendere fideicommiſſum ad deſcendentes, ſub vulgari ſubſtitutione comprahenditur fideicommiſſaria.*
5 *Verbum*, deſcendentes, *eſt collectiuum plurium perſonarum, & graduum*
6 *Vulgaris ſolum verificatur in primis vocatis.*
7 *Reciproca intelligitur eſſe vbi ordinatur perpetua ſucceſſio.*
8 *Reciproca intelligitur, quando vocatur vnus, & deinde omnes deſcendentes ab eo.*
9 *Et quando vocantur omnes deſcendentes.*
10 *Dictio*, in perpetuum, *ſine præfinitione temporis interpretatur.*
11 *Fideicommiſſum abſolutum inducitur, quando debent conſeruari bona in perpetuum in familia.*
12 *Etiamſi conſeruatio bonorum ſit in prohibitione alienationis.*
13 *Grauatus non diſponit de fideicommiſſo, quando ſunt alij vocati.*
14 *Grauatus poteſt diſpònere ad fauorem vnius ex pluribus vocatis.*
15 *Limita durante vita grauati, non in præiudicium ſucceſſiuè vocatorum.*
16 *Maximè, quando conſtat teſtatorem voluiſſe omnes admittere.*
17 *Quod arguitur ex vocatione omnium deſcendentium.*
18 *Quando ſunt plures vocati, grauatus tenetur illis reſtituere*
19 *Reſpondetur contrarijs.*
20 *Grauatus reſtituere familiæ poteſt vnum ex ea eligere, & quomodo hoc intelligatur.*
21 *Verba* eius arbitrio, *ſunt reſtrictiua vnius, & aliorum excluſiua.*
22 *Data facultate diſponendi vni, non arguitur data facultas alteri.*
23 *Prohibitio alienationis extra familiam, non inducit facultatem alienandi in vnum de familia.*
24 *Quando conſtat de Conſtitutione fideicommiſſi clauſula acceſſoria illud excludentes non attenduntur.*

DECISIO CCI.

DOnatione irreuocabili inter viuos valitura, poſt
mortem, donauit Vgo ſenior de Boncompagnis
Gregorio filio, eiuſque filijs, nepotibus, & deſcendenti-
bus in infinitum, ordine ſucceſſiuo, bona valoris 30. m.
Ex d. Gregorio nati ſunt Vgo Iunior, Cæſar Carolus,
Gregorius iunior, Balthaſar, & Paulus in Vrbe Aduoca-
tus, ſuperrimè defunctus; Contra quem ſcriptum hęre-
dem ab Vgone Iuniore, & filios ſuperſtites Marcus An-
tonius, & alij filij Balthaſaris, & Cæſaris, prætendentes
inſtitutionem de bonis, in donatione compræhenſis, in
eorum præiudicium non ſuſtineri, Iudicium inſtitue-
runt, in foro Capitolino, à quo tamen, & à quibuſcum-
que alijs Tribunalibus cauſa per Sanctiſſimum auocata,
& Rotæ commiſsa, cum clauſula, appellatione remota,
propoſui dubium; An ex donatione Vgonis ſenioris re-
ſultet fideicommiſsum in portionem Vgonis Iunioris, &
ad cuius fauorem ſit purificatum. & Domini, præmit-
tentes veriorem, & communem opinionem, quod fidei-
commiſsa, & ſubſtitutiones æquè in contractibus, ſicu-
ti in vltima voluntate poſsunt conſtitui, & paſſim ad-
mittuntur in donationibus tam inter viuos, quam cauſa
mortis, & pro eis competit actio ex fideicommiſso *l. hæ-
redibus 51 ff. de leg. 2. l. quoties 3. C. de donat. quæ ſub mod.
fin. l. vnic. §. ſin autem, C. de Caduc. toll. Bald. conſ. 249.* 1
*verſ. ſubſtitutio lib 2 Caſtren conſ 384. lib. 1. nu. 1. Cranett.
conſ. 19. num. 8 Surd. conſ. 247. num. 3. Peregr. de fideicom.
art. 1. num. 16. Gratian. cap 247. numer. 1. Giurb. dec. 108.
numer. 16.*

nu.16. Rot. cor. Seraph. dec.416. nu.16. dec.828. num.2. & in rec. dec.21. num 2. par.1. dec.274. num.27. par.6. in Bononien. fideic.4. Maij 1648. §. ſi quid, cor. Eminentiſs. Celſo, & in eodem 13. Iunij 1653. §. verior, & communior, coram Dunozetto, & in Romana fideic.21. Iunij 1652. §. primo, cor. R.P.D. Veroſpio, cenſueruot fideicommiſſum ex d. portione reſultare, & ad fauorem dictorom filiorum Balthaſſaris, & Cæſaris fuiſſe purificatum.

Quando quidem, ex verbis prædictæ donationis Vgonis ſenioris, ibi, *donauit, & titulo puræ, & irreuocabilis donationis, quæ ſit inter viuos, habitura tamen locum poſt mortem donatoris d. Gregorio Boncompagno eius dilectiſſimo filio, eiuſque filijs nepotibus, & alijs deſcendentibus, ordine ſucceſſiuo in infinitum omnia, & ſingula bona in pede huiuſmodi inſtrumenti deſcripta*, clarè apparet illum noo donaſſe Gregorio tantum, ſed filijs nepotibus, & deſcendentibus ſuis, & ſic vnicuique eorum nominatim, & de per ſe, hoe tamen ordine, vt prius ad Gregorium, & deinde ad alios, vt cauſam habentes à donatore, bona donata deueniant, totque in effectu ſint donationes,
2 quot ſunt perſonæ, *ad tex. in l. Gallus 19. §. quidem recte ff. de liber. & Poſth. Soccin. Iun. conſ.108. num.1. & 2. Menoch. conſ.99. num.113. Molin. de Hiſpan. primog. lib.1. cap.1. num.117. Gratian. cap.247. num.10. Rot. dec.203. num.21. par.6. rec. Merlin. dec.404. num.7. & in Bononien. fideic.21. Iunij 1652. in fin. cor. R.P.D. Veroſpio*, & inter donatarios, ſucceſſiuo ordine, vocatos voloiſſe etiam fideicommiſſum abſolutum, & perpetuum inſtituere; nam, licet, vocando ſimpliciter filios ſub oomine colle-
3 ctiuo deſcendentium intelligantur vocati per vulgarem, quæ mortuo diſponente, & adita hæreditate, perditur, *Cum in l. cum ita 35. §. in fideic. ff. de leg.2. Rot. dec. 649. num.1. par.4. tom.2. rec.* Attamen, ſi ex verbis, vel aliunde depræhenditur de intentione teſtatoris voluiſſe vlterius extendere fideicommiſſum, ad deſcendentes, tunc ſub huiuſmodi ſubſtitutione continetur ſubſtitutio fideicommiſſaria, iuxta diſtinctionem eiuſdem, *Cuma-*
4 *ni* in hac parte communiter approbatam *in d. l. cum ita d. §. de fideic. num.4. Peregr. de fideic. art.19. num.7. & num.16. & 17. & conſ.6. numer.2. lib.1. Menoch. conſ.85. num.54. & 67. Fuſar. de ſubſtit. quæſt.482. num.16. Surd. dec.346. numer.21. & 22. & conſ.336. num.11.* & paſſim amplexa fuit *Rot. vt in rec. dec.320. num.7. par.1. dec.366. num.9. & 10. & d. dec.649. num.2. cum ſeqq. ead. par.4. tom.2. & 3. & in Bononien. de Poetis, coram Vbaldo ſeniore poſt conſ.36. Gionagnon. num.50. & 51. lib.2. in Bonon. fideic.26. Nouemb.1638. coram Dunozetto, & in Romana fideic.21. Iunij 1652. poſt princ. coram R.P.D. Veroſpio.*

De mente, autem Vgonis donatoris inſtituendi abſolutum, & perpetuum fideicommiſſom non videbatur dubitandum, dum in concipiendo donationem vſus fuit ſuprà allegatis verbis futurum tempus reſpicientibus, vt eſt nomen, deſcendentibus, collectiuum pluriom perſo-
5 narum, & graduum, *Auth. de hæred. ab inteſt. venien. poſt princ. l. vlt. C. de ſuis, vel leg. Craſſ. de ſucceſſ. §. fideic. num.1. Rot. dec.320. num.4. par.1. rec.* & dictiones, in infinitum, & in perpetuum, ordine ſucceſſiuo, adiecit, quæ de eorum natora important perpetoitatem, reſpectu omnium deſcendentium, poſt admiſſiooem primi, in quo tantum poſſet verificari vulgaris, *l.1. vbi gloſſ. & DD. ff. ſolut. matrim. Gozad. conſ.102. num.2. Roland. a*
6 *Valle conſ.23. num.19. & 20. lib.4. Ruin. conſ.117. nu.22. & 23. lib.2. & conſ.139. num.21. in fin. lib.3. Surd. dec.346. num.21. & 22. Rot. cor. CauaLer. dec.430. num.1. in rec. d. dec.320. num.5. par.1. & dec.49. num.2. & ſeqq. par.4. tom.3. & dec.185. num.6. par.7.* minuſque, qoia hoc ipſum fideicommiſſum ſit reciprocum, & repetitom in omnes deſcendentes, tam, eo ipſo, qood gradatim vnus poſt alium debet ſuccedere, ad commodum donationis iotelliguntur vocati reciprocè, aliàs ſepoſita reciproca ſubſtitutione, non poteſt dari perpetua ſucceſſio, nec adimpleri mens donantis, niſi vnus alteri grauatus ſit reſti-
7 tuere, *Surd. conſ.336. num.9. cum ſeqq. Cranett. conſ.130, num.6. Ruin. conſ.151. num.7. lib.2. & conſ.164. num.9. lib.3. Decian. reſp.50. num.18. lib.1. Peregr. de fideic. art.13. nu.76. & 77. & conſ.62. num.20. lib.1. Pancirol. conſ.150. num.10. & 13. Gratian. cap.828. numer.44. Altograd. conſ.92. num.7. cum ſeqq. Rot. in cit. dec.649. num.3. & ſeqq. lib.3. par.4. in Romana fideic. de Pariſianis 2. Ianuarij 1649. coram Argnellos impreſſ. in addit. ad Peregrin. deciſ.10. numer.11.*

Hanc fuiſſe donatoris intentionem, oſtendit etiam tum alios ordo, & modus obſeruatus, in donando prius Gregorio ſoli, & deinde filijs cęteriſque deſcendentibus in infinitum, ex qoo datur intelligi, omnes ab illo primò deſcendentes, eſſe per fideicommiſſum reciprocum admittendos, vt aduertunt, *Peregr. conſ.33. num.12. verſ. & inter, & num.19. lib.3. & conſ.35. num.4. in fin. & conſ.* 8
55. num.38. lib.4. Fuſar. conſ.154. nu.12. verſ. reſpondetur, & de ſubſtit. qu.475. num.1. Rot. in Bononien. de Poetis 10. Martij 1617. cor. Vbaldo, §. tandem, vbi, qood, ſi ab initio datur vni ſoli, cui omnes deſcendentes ſobſtituentor, per fideicommiſſum ioter eos re, & verbis coniooctos ante ius quæſitum, eſt ius accreſcendi poſt ius quæſitum, ius in effectu, vt fideicommiſſum reciprocum, *& in Romana fideic.24. Martij 1653. §. aeque, cor. R.P.D. Veroſpio*, tom ratio finis, vnde motus fuit ad ita, de bonis ſuis diſponendum, hoc eſt vti bona donata remaneant, & conſeruentor in deſcendentes, quæ ratio iodiuidualiter expreſſa, & non ſubintellecta habet vim inducendi fideicommiſſum reciprocum ioter vocatos, *l. peto 71. §. frater,* 9
l. cum pater 79. §. libertàtis, l. Codicillis 91. §. inſtituto, ff. de leg.2. Iaſ. conſ.108. col.4. circa med. verſ. confirmatur optime lib.4. Soccin. Iun. conſ.110. num.36. cum ſeqq. lib.3. Decian. conſ.1. num.282. cum ſeqq. lib.1. Menoch. conſ.95. num.7. Gratian. cap.828. num.24. & 25. vbi plores refert Rotæ deciſiones, & plores, de veriori ſententia, congerit *Altograd. cit. conſ.92. num.14.* Attento, præſertim, verbo *in perpetuum*, in hac diſpoſitioois parte iterum repetitum, quod ſine præfinitione temporis ioterpretatur,
l. iuriſperitos 33. ff. de excuſ. tut. l. qui ſaltem, ff. de leg.3. 10
Rot. dec.10. num.4. & 5. par.1. rec.

Concurrit, inſuper, qood, per donatorem fuit omnibus indiſtinctè interdicta bonorum alienatio, quæ, licet, ſit ſimplex, & nuda abſque aliqua cauſa, & fauore alicuius, vti oudum præceptum, dubitari contingat, ao importet fideicommiſſum ſanè, ſi ampla, vt eſt iſta, ex quauis cauſa, & quocumqoe modo, etiam latiſſimo ſumpto vocabulo alienationis, ac ex veſtita ratione ſompta, quia intentio donatoris fuit, vt bona donata remanerent in deſcendentes in infinitom, & ad hunc effectum adiecit clauſulam pęnalem, declarando nullam, & inualidam alienationem, cum incurſu caducitatis, à commodo bonorum donatorum contrauenienoum, & applicationis illorum deſcendentibus promixioribus, ad quos deuenire deberent, ceſſat quæuis contentio, & ex ea reſultat fideicommiſſum abſolutum, tam io caſu mortis, quam alienationis, quia eo oon intercedente, effectus conſideratus conſeruationis bonorum inter deſcendentes perpetuò non ſequeretur, *ad tex. in l. ſi ita legatur 33. §. in fideicommiſſum, ff. de leg.2. Soccin. in l. qui Roma, §. cohæredes, col.6.* 11
verſ.4. & vltimus caſus, ff. de Verb. ſignif. Ruin. conſ.116. nu.1. & 2. lib.2. vbi, quod, de hoc, nemo dubitauit, *Gozad. conſ.52. num.5. Dec. conſ.182. numer.3. & 4. & conſ.218. num.15. Surd. d. conſ.336. num.11. Decian. reſp.50. nu.22. & 23. Roland. conſ.23. numer.14. lib.4. Gratian. cap.280. num.25. Peregr. de fideic. art.13. num.79. cum ſeqq. & art.14. num.16. Fuſar. de ſubſtit. quæſt.688. num.110. & quæſt.689. num.7. & 12.* & plores cumulat *Altograd. d. conſ.92. num.19. Modern. Carpen. contr.219. num.32. cum ſeqq. & num.122. pariter cum ſeqq. & num.134. Gratian. d. cap.828. num.23. & ſeqq.* vbi ampliat, ſtaotibus nominibus collectiuis, deſcendentes io perpetuom, & latè firmauit *Rot. in Peruſina de Bigazzinis, coram Litta poſt conſ.15. Gionagnon lib.1. num.72. in fin.* vbi hæ præcipuè rationes, & cauſæ pro veſtimento prohibitionis conſiderantur, 12
Millin.

Digitized by Google

*Millin. dec.*183.*num.*5. *Baratt.dec.* 107.*&* *dec.*272. *vbi-
que num.* 1. *& in rec. dec.*477 *num.*1.*par.* 5. *& dec.* 284
*num.*24 *cum ſeqq par.*6. *& in Romana fideic. de Alicanis*
10. *Maij* 1639. §. *ſecundo quia, cor. Panzirolo.*

Firmato, ex his, fideicommiſſo reciproco inter de-
ſcendentes Gregorij, clara quoque eſt compreheoſio
dd. filiorum Cæſaris, & Balthaſſaris collitigantium ne-
potum euiſdem, ſicque portio Vgonis iunioris, ad ipſos
ſpectat, nec in earum præiudicium licuit Paulum inſti-
13 tuere, *l. Lucius la ſeconda, ff. de hered. inſtit. Gabriel conſ.*
124.*num.*8.*lib.*2. *Rum.conſ.*117.*num.*26.*lib.*2. *Coccin.deciſ.*
495. *num.*1. & conſequenter poteſt ab ipſis vendicari,
ſecundum facultatem à donatore habitam, & iuris com-
munis diſpoſitionem, *l. filiusfam,* 117. §. *cum pater ff. de
leg.* 1. *l. peto* 71. §. *frater. l. cum pater* 79. §. *libertatis*, & ibi
Gloſſ. & DD. ff. de legat. 2. *Surd. conſ.* 247.*num.*9 *&* 15.
& conſ. 948. *in fin. Peregr. de fideic. art.*22. *num.* 75. *Rot.
cor. Andrea dec.* 105. *num.*1.

Nec facit, quod non fuerit ex cauſa ſupradicta indi-
ſtinctè prohibita alienatio, ſed extrà familiam donato-
ris, de qua, cum eſſet Paulus, benè potuit ab Vgone iu-
niore inſtitui, abſque eo, quod in aliquo fuerit contra-
uentum voluntati fideicommittentis, qui optauit ſolam
conſeruationem bonorum in ſua familia, *d. l. filiusfam.*
14 §. *cum pater de leg.* 1. *l. vnum ex familia*, §. *ſi falcidia*, *&*
§. *ſed ſi vnus, ff. de leg.* 2. *l. pater filium, &* §. *duobus, &* §.
*filium de leg.*2. *Peregr. de fideic. art.*14 *num.*7. *Cyriac. con-
trou.* 303. *num.*4. *Rot. dec.* 741, *num.*9. *par* 4. *tom.*3. *recent.*
quoniam præter quod, in præſenti non deducitur fidei-
commiſſum, ex ſolo motiuo alienationis bonorum, in
cuius terminis, intrat inſpectio facultatis anteponendi
vnum de familia, ſed in corroborationem ſimplicis, &
abſoluti fideicommiſſi reſtitutorij, poſt mortem vnius
alteri, reſultantis ex verbis perpetuitatem importanti-
bus, iuxta auctoritates ſuperiùs allegatas, quo fidei-
commiſſo, dato, non permittitur prohibita diſpoſitio
in vnum, cæteris excluſis, niſi ſua vita durante, illo
autem defuncto fit locus reſtitutioni, fauore aliorum
vocatorum. *Dec. conſ.*218 *num.*14. *&* 15. *Cart. Iun. conſ.*
16 *num* 13. *& conſ* 246. *num.*43. *& conſ.*264 *num.* 15. *&
ſeqq. Bellon. Iun. conſil.* 1. *num.* 40. *&* 41. *vſque ad* 112.
*Peregr conſ.*38. *nu* 3. *lib* 3. *& conſil.*13. *num.* 10 *lib.*5. *& in
tract. de fideic. artic* 14 *num* 7. *Spinol. conſ.*7. *num.*4. *&* 5.
*& conſ.*37 *num.*6. *&* 7. *Fuſar. de ſubſtit. quæſt.*380. *nu.* 18.
& 21. ea ratione, quia, licet non reperiatur ab homine
prohibita, prouenit ex præcedenti fideicommiſſo re-
ſtitutio, *Auth. res quæ, C. de leg.* & probant in terminis
relati per *Moder. Capen d contr.*219 *num.* 145. *vſque ad*
154. *Rota in Romana fideicommiſſi de Palatijs* 26. *Iunij*
1646. *coram Arguelles*, omnis remouetur difficultas,
aduertendo, nec fuiſſe prohibitam alienationem extra
familiam, ſed extra filios, & nepotes, & deſcendentes,
in infinitum, quo caſu, cum plures ſint perſonæ conſi-
deratæ, & expreſsè inuitatæ, non ſatisfit intentioni do-
nantis, per prælationem vnius, vel duorum, cum adhuc,
15 his prælectis peruertatur ordo, deſignatus à teſtatore
pro admiſſione deſcendentium in infinitum, vt explicat
*Bart. in l.*1, *num.*2. *ff de leg, Caſtren. in d. l. filiusfam.*117.
§. *cum pater, ff. de leg.* 1. *Rum.* hoc ipſum arguens, ex vo-
catione nepotum, & deſcendentium *conſ* 117. *num.* 26.
16 *verſ ſecus autem lib.* 2. *Menoch conſ.* 167. *num.* 42. *Rot.
coram Seraph. dec.*864 *num* 1. *verſ. aliunde verò, & coram
Coccin. dec.*495. *num.*2 *in d. Romana fideicom. de Alicanis
coram Panzirolo in fin.* quos, & alios, reprobatis contra-
rijs, refert in puncto *Moder, Fulginaten. diſcept.*24. *num.*
13. *vſque ad fin.*

Hinc viſum fuit non ſubſiſtere, quòd verſamur in fi-
deicommiſſo conſeruatorio, ita, vt in quemcumque, de
familia diſponatur, dicatur in illa relictum, & in qua
bona conſeruentur, iuxta ſenſum donatoris, quia ex
vocatione deſcendentium, ordine ſucceſſiuo, in perpe-
tuum patet eſſe reſtitutorium, cuius vigore grauatus
17 eſt adſtrictus reſtituere alijs, *Peregr. conſ.*38. *num.*3. *verſ.
ſed cum, lib.*3. *Bellon. Iun. conſ.*1 *num.*40. *&* 41. 57. *&* 95.
& conſ. 61. *à num.* 11. *vſque ad* 20

Quibus non aduerſantibus, in contrarium, allegatis, 18
& ſignanter ex *Surd. conſ* 96. *num.* 24. *Gionagn. conſ.* 95.
num. 47. quatenùs firmant peruentam alienationem
extra familiam, cenſetur data facultas eligendi vnum ex
ea; nam Surd. non tangit caſum, quo teſtator fideicom-
miſſum præcedens acquiſiuit ex diſpoſitione teſtato-
ris inducentis fideicommiſſum, vt in terminis declarat 19
idem *Surd. conſ.* 247. *num* 14. *&* 15. vbi quod in hac ma-
teria ſunt omninò attendenda verba fideicommiſſi, &
eiſdem terminis ſimplicibus prohibitionis alienationis,
& ſecluſa alia diſpoſitione per quam fuit inductum fi-
deicommiſſum, loquitur *Gionagnon. d. conſ.* 65. *num.* 9.
& 10.

Quæ clarius elucidantur ex licentia, quam Vgo con-
ceſſit Gregorio diſponendi, tam inter viuos, quam in
vltima voluntate de bonis donatis, & fructibus ad com-
modum vnius, ex filijs, nepotibus, & deſcendentibus, ſi
enim per prohibitionem, extra illos, eſſet id de iure ſibi
permiſſum, eligere vnum, fruſtratorium fuiſſet id inde
in liberum arbitrium remittere, cum ſatis ex ſe fuiſſet
prohibitio alienationis extrà; Vnde dicendum eſt po-
tiùs per conceſſionem fuiſſe tributam, & ſine ea prius
negatam, non ſubſiſtente, quod huiuſmodi facultas ſit
alijs deſcendentibus tributa, quia, ex contextu donatio-
nis, colligitur, illam eſſe reſtrictam ad perſonam Gre-
gorij, vt in verſ. hoc declarato, ibi, *liceat d. Gregorio &
eius arbitratu*, quæ ſunt verba merè perſonalia, & in-
cluſiua ipſius tantum, & excluſiua aliorum, *Natt conſ.* 20
163. *num.*8. *Surd. conſ.*53 *num.*11. *Rot. dec.* 169. *num.* 1.
*par.*5. *& coram Eminentiſs. Otthob dec.*1. *num.*38. *&* 39.
in Beneuentana hæreditatis 19. *Iunij* 1656 §. *maximè quia
coram Eminentiſs. Celſo.* & meritò, quia illum, vti filium
dilectiſſimum, voluit in hoc gratificare, quæ affectionis
ratio cum non militet, in alijs remotioribus, nondum
natis, nec cenſetur data facultas diſponendi, *Bart. conſ.* 21
131. *num.* 1. *lib* 1. *Gionagn. conſ.*53. *num.*6. *lib.*1. *Rot. dec.*72.
*num.*5. *par.*1. *diuerſ.*

Nec prædictis reſiſtunt clauſulæ, & verba illa cum
reſeruationibus, pactis, & conditionibus infraſcriptis, in
principio donationis adiecta, ex quibus inferebatur do-
nationem non fuiſſe puram, nec fideicommiſſum ſim-
plex, ſed recipere declarationem à conditionibus, & pa-
ctis inter quæ deducitur facultas diſponendi, in vnum
de familia, quia, cum ex alijs verbis clare deſumatur
fuiſſe inſtitutum fideicommiſſum abſolutum, & reci-
procum, prohibitio alienationis extra familiam cenſe-
tur potiùs adiecta in odium grauatorum, & ab illis
maius vinculum imponendum, *Rip in l. filius familias* 22
117. §. *diuiſio* 35. *ff. de leg.* 1. *Rot. coram Millin dec.* 169.
*num.*4. *Coccin. d. dec.*495. *num.*3.

Alia ad facultatem datam Gregorio eligendi vnum
ex deſcendentibus, ſibi benè viſum, & ad reinueſti-
menta pecuniarum, & alia in fauorem fideicommiſſa-
riorum ibi expreſſa, non poſſunt alterare principa-
lem diſpoſitionem circa fideicommiſſi ordinationem,
ad quam ſtant potiùs acceſſoriè, *Seccin. Iun. conſ.*125. 23
num. 15. *lib.*1 *Rot coram Pen. dec.* 231. *num.* 10. *&* 14.
iuxta Ven impreſſ.

Et ita conuare de fideicommiſſo in portione, de qua
agitur & illius purificatione fuit reſolutum.

Vtraque parte, &c.

R.P.D.

Digitized by Google

Bo: Me: Veroſpio.

Romana Fideicommiſſi.

Merc. 28. Nouembris 1663.

A R G V M E N T V M.

Donatio facta Patri accipienti pro ſe, & filijs, acquiritur filijs non ex propria perſona, ſed vti patris hæredibus; & impugnantur coniecturæ in contrarium ponderatæ.

S V M M A R I V M.

1 *Pater recipiens pro ſe, & filijs donationem, non cenſetur recipere ſub onere fideicommiſſi.*

2 *Donatio facta patri, & filijs, acquiritur filijs independenter a patre ex propria perſona.*

3 *Maximè in donatione contemplatione matrimonij.*

4 *Donatio facta a patre, recipiente pro filijs ſpectat ad filios ex liberalitate patris. facta patri, & filijs, acquiritur ex liberalitate donantis.*

5 *Pater recipiens pro ſe, filijs, & nepotibus, & deſcendentibus, non præſumitur recipere ſub onere fideicommiſſi.*

6 *Nomine liberorum veniunt non ſoli filij, ſed etiam alij deſcendentes.*

7 *Inductum ad fauorem alicuius, non debet in odium retorqueri.*

8 *Remotior in gradu cenſetur minus dilectus, quam proximus.*

9 *Pater recipiens pro filijs, & deſcendentibus, intelligitur ſecundum hæreditariam qualitatem.*

10 *Et quid vbi eſt dictum inſinitum, cum pluribus gradibus.*

11 *Sola teſtatoris voluntas ſine acceptatione deſcendentium operatur in vltimis voluntatibus.*

12 *In contractu donationis eſt neceſſaria acceptatio donatarij.*

13 *Clauſula cæterata in materia indifferenti extenditur ad quoſcumque hæredes.*

14 *Maximè ſi in alia parte diſpoſitionis tales exprimantur hæredes.*

15 *Donatio facta in capitulis matrimonialibus cenſetur ad fauorem filiorum hæredum.*

16 *Inſtrumentum dotis, &c. interpretatur iuxta tenorem Capitulorum.*

17 *Qualibet interpretatio ſumitur, nè inſtrumentum aduerſetur Capitulis.*

18 *Ex animi apertione inducitur præcedens voluntas.*

19 *Obſeruantia declarat dubiam voluntatem.*

20 *Qualitas bonorum Iuriſdictionalium, quando inducat fideicommiſſum.*

21 *Dictio ſaluis, &c. limitat, & declarat præcedentia.*

22 *Reſeruatio Vſusfructus competit ſolum primo donatori.*

23 *Dictio aduerſatiua præcedentem repetit qualitatem.*

24 *Referens declarat relatum.*

25 *Nomine hæredum, & ſucceſſorum veniunt extranei.*

26 *Nepotes appellatione filiorum non veniunt, quando prorogatur fideicommiſſum.*

D E C I S I O CCII.

EX Contractu donationis, contemplatione certi matrimonij, per Franciottum ab Henrico Patre receptæ, pro ſemetipſo, nec non nepotibus, Pronepotibus, atque deſcendentibus maſculis, ac fœminis in infinitum, hodie D.D. cenſuere, eumdemmet Franciottum nullo extitiſſe erga deſcendentes onere fideicommiſſi grauatum, & à deciſis ſub die 22. Iunij præteriti idcirco receſſerunt.

Siquidem, Pater, pro ſemetipſo, ac filijs, recipiens
bonorum donationem, ex ſui natura tranſeuntium ad
hæredes extraneos, filios vti ſuos hæredes expreſſiſſe
cenſetur, non autem, vt ſe reſtitutionis onere voluerit
prægrauare ex doctrina *gloſſ. in l. ſi tibi 18 §. ſi pactum in* 1
verb. prodierit, ibique *Bartol. numer. 8. & 9.* cæterique
communiter, *ff. de pact. Ruin. conſ. 122. num. 3. verſ. 2.*
verò caſu lib. 1 Burſatt conſ. 31. num. 8. & 9. Corn. conſ. 288.
num. 2. verſ. quicquid autem ſit, lib. 1. Alciat. conſ. 20. num.
3. vol. 3. & conſ. 165 num. 1. lib. 5. Marcab conſ. 111. num. 1.
& 5. cum ſeqq. Soccin. Iun. conſ. 133 num. 76. cum ſeqq lib.
3. Menoch. de præſumpt. lib. 3. præſump 48. num. 1. Card.
Mant. de tacit. lib. 14. tit. 18 numer. 9. cum ſeqq. quicquid
diei poſſet, in caſu, quo, donatio Patri, & filijs conceſſa
foret. Tunc, enim, hi vti à donante expreſsè vocati, ad
bona poſſent ex propria perſona aſpirare, ac indepen- 2
denter à Patre, vt tradit *Peregr conſ. 77. num. 1. 5 & 6.*
lib. 3. Mart. dec. Piſan. 215. nu. 22. Capyc. Galeot. controu.
lib. 1. cap. 57. num. 18. & in terminis donationis adinæ certi
contemplatione matrimonij ita diſtinguit *Dec. in conſ.* 3
216 num. 4. ad fin. & num. 5. Bertrand. conſ. 234 prope fin.
verſ præterea, Bartol. lib. 2. par. 1. Menoch conſ. 286. n. 18.
ac ſeq. Surd. dec. 234. num. 5. cum ſeqq. Molpheſ. conſ. 2. à
num. 22. vſque ad fin. Ludou. Bellon. conſ. 125. num. 20. &
21. Modern Auenion. quæſt. Ciuil. cap. 55. numer. 13. cum
ſeqq. Rot. in Florentina donationis 2. Decembris 1650. in §.
non obſtat, coram bo: me: Peutingerio, & in Vrbinaten. Pecuniaria 24 Ianuarij 1661. §. in donatione coram Me.

Ratio, verò, differentiæ, inter caſum vtrumque, in eo
conſiſtit, quod in caſu priori filij ex prouidentia Patris
bona conſequentur, cui dumtaxat fuit attributa dona- 4
tio; in ſecundo ex donantis liberalitate, vt aduertit
Surd. dec. 329. num 7. & 8. Fontanell de pact. nupt. clauſ. 4.
gloſſ. 9 par. 1 num. 10. Capyc. Galeot. controu. lib. 1. controu.
57. numer. 18. Rota in Auenion. fideic. 4. Februarij 1647 in
§. hæc autem. coram Me.

Hinc obeſſe non poterit, illa nepotum, ac deſcenden-
tium, expreſſio; Quoniam, ſiue Pater pro ſe, ac filijs
dumtaxat, ſiue pronepotibus quoque, atque deſcenden-
tibus ſtipuletur. Hi omnes bona ab ipſo cenſentur obti-
nere, qui modo ſibi magis proficuo præſumitur, voluiſſe
adſtipulari. ac hæreditariam, conſequenter qualitatē in 5
omnibus exoptaſſe, vt in puncto ſtipulationis pro ſe,
filijs, ac nepotibus, tradit *Bartol in l. Gallus 29. §. quidam*
recte num. 8. ff. de liber. & poſth. & in terminis deſcenden-
tium notat *Ruin. conſ 208. num. 15. vol. 1. Alciat. conſ. 17.*
num 20. verſ. ſed noſtra eſt quæſtio, & num. 21. lib. 1. Menoch. conſ. 255. num. 16. & 17. & conſ. 286. num. 13. & 17.
cum ſeqq. & numer. 30 lib. 3. quod etiam tueri videtur,
Alex in l. quod dicitur 130 num. 19. & 20. ff. de verb. oblig.
dum, quoties, de indifferenti materia tractetur idem-
met Ius omninò conſtituit, ſiue ſtipulatio Patris, pro ſe,
ac filijs concepta fuerit, ſiue pro ſe, ac liberis, quorum
nomine nedum filij, ſed nepotes quoque, ac cæteri de-
ſcendentes includuntur, Iuxta *Text in l. liberorum 220.* 6
ff. de verb ſignif. l ſed ſi hoc 10. §. liberos, ff. de in ius vocan.
Anchar. in terminis quoque liberorum, *conſ. 125. num. 5.*
cum ſeqq. Modern. Auenion. quæſt. Ciuil. cap. 55 in princ. &
num. 13. Rot. dec. 171. par. 8. rec. & in dec. 133. nu. 8. coram
Eminentiſs. D. meo Ottbob.

Aliàs, enim, ſi Pater foret, onere reſtitutionis adſtrictus
duplex exinde reſultaret abſurdum, quod, nimirum de-
ſcendentium nomen in ſui fauorem, adiectum in ipſius
poſset odium retorqueri, vt ponderauit, in ſpecie *Syluan.*
conſ. 97. num. 14. & 15. Alterum verò, quod filij aliquoties 7
ſuccederent vti hæredes, aliquando verò, ex propria per-
ſona deberent admitti, & tamen hanc variationem, de-
ſcendentium concurſus non debet operari, dum ipſi vti
remotiores in gradu minorem à donatario dilectionem
præſumuntur obtinere, *Natt. conſ. 501. num. 15.*

Quare ea nepotum, ac deſcendentium, expreſſio iuxta
votum commune Parentum cenſetur adiecta, qui exi-
ſtimant bona in filios fore peruentura, ac in nepotes ſuc-

ceſ-

ceſſiuè, nec non cæteros deſcendentes, cum hæreditaria
9 qualitate, *Dec.conſ.216 num 5. Alciat.conſ 7 num.30. in fin.lib.8. Rot.dec.17 1.num.3.par. 8.rec.*

Et licet, ex plurium expreſſione graduum, dictione
in infinitum, præſertim annexa, authores complures re-
10 cenſiti in deciſione præterita fideicommiſſa n aſſerant
reſultare fauore omnium deſcendentium. Hi tamen ea
ſui propoſito non applicantur. Caſtillo, enim excepto *in*
*dec.*106. qui ea ratione decipitur, quod ex Patris ſtipula
tione pro ſe, & filijs ius ipſis cenſeatur acquiſitum inde
pendenter à Patre; Cæteri omnes in terminis vltima
rum voluntatum loquuntur, qui aliquo modo poſſent
ſecundo diſtinctionis gradui conuenire, quoties, ſcilicet
Patri deferatur donatio, ac ſuis deſcendentibus, ſicuti
enim deſcendentes bona huius, vigore donationis aſſe
quuntur à donante, ita quoque in teſtamento recenſiti,
ex Teſtatoris liberalitate, ad hęreditatem aſpirant ſub
hoc tamen diſcrimine, quod ſola voluntate teſtatoris fi
deicommiſſi inſtitutionem in vltimis voluntatibus ope
11 ratur, quamuis deſcendentium, acceptatio nulla con-
currat, ad *Tex.in l. cum Pater 79.§ donationis ff.de legat.*
2. in donationis vero contractu acceptatio ſaltem primi
Donatarij exigitur, iuxta *Tex. in l quoties 3.C de donat.*
12 *quæ ſub mod.* quam differentiam ponderat in ſpecie *Do*
*nat Anton.de Marin.quotid. reſol cap.*86.*n.*16 *&* 17.*lib.*1.

Hoc, verò, axioma Iuris eo facilius aliqui ex Dominis
cenſuerunt admittendum, quod donatio quacunque fi
liorum mentione poſthabita in eodemmet Inſtrumen-
to pluries à Franciotto recepta conuincitur ſub ſimplici
clauſula cæterata, quæ cum pro hæredibus, ac ſucceſſo
ribus, quibuſcunque in hac indiff. renti materia extendi
13 conſueuerit, *Rota. cor. Seraph.dec.*703.*nu* 2.*& dec.*707.
*num.*10 *par.*1.*&* 290 *num.*5.*&* 6 *par.*9.*rec & in Roma*
na reſtitutionis dotis 29. *Maij* 1658. *in §. non obſtat quod*
pacta ad fin.cor R.P.D meo Beuilaqua operatur, vt filio-
rum, ac deſcendentium nomen in altera parte conſcri
ptum ad euitandam contrarietatem, cum hæreditaria,
14 debeat qualitate cenſeri expreſſum vt tradit *Corn.conſ.*
13. *n.*4.*verſ.hoc præſuppoſito lib.*2. *Mazzol.conſ.*1. *nu* 101
*cum ſeq. Surd. dec.*322. *numer* 65.*&* 68.*cum ſeq.*

In nuptialibus preterea Capitulis ſoli Franciotto
conuincitur promiſſa donatio acceptanti pro ſe, ac pro
ſuis conſequenter hęredibus quibuſcunque, vt in termi
nis ſimilis promiſſionis editis contemplatione matrimo
nij, notat *Bertrand. conſ* 281. *per tot lib.*3. *q.* 1. cum alijs
15 recenſitis *in Vrbinaten pecuniaria* 24. *Ianuarij* 1661. *in §.*
dum enim cum ſeq.cor. Me. Adeoque ſubſequens mentio
nepotum, ac deſcendentium, cum hęreditaria debet qua-
litate perneceſſe aſſumi, dum editio Inſtrumenti ad nor-
mam Capitulorum regulariter præſumitur ſubſequuta,
vt aduertit *Alex Conſ.*122 *num* 2 *&* 3.*lib.*3 *& Conſ* 156.
16 *num.*8.*lib* 6 *Surd conſ.*202. *num.*8. *cum ſeq & dec* 71 *n* 4.
& 5 *Rot.dec.*250.*nu.*16. *cum ſeq par.*6 *rec.& in Roma-*
na Caſalis Veteris 4 *Iunij* 1655.*§.ſed in his minimè obſtan*
tibus, coram R. P. D. meo Albergato, itant interpretatio
quælibet poſſibilis debeat adhiberi, ne Inſtrumentum
Capitulis aduerſetur, *Dec. Conſ.* 195. *nu.*3 *Rot dec.*99.
17 *num.*34.*cor. Emmentiſſ D. meo Card. Otthobono.*

Hunc denique intellectum demonſtrat Cabiniani
Caſtri ſub donatione incluſi diſtractio, quam poſt edi-
tum Inſtrumentum Franciottus cum Henrici Patris ra-
tihabitione peregit, ſub aſſertione explicita, quod nul-
li illud fideicommiſſi, ſeu inſtitutionis oneri ſubiaceat;
Ex tali quippe aperitione animi præcedens voluntas fi-
18 deicommiſſi excluſiua deſumitur, vt ponderauit *Rota*
in Rom ſucceſſionis de Comitibus 26. *Iunij* 1647. *in §.ſum*
ptis accedit, cor. Reuerendiſſ Terracin. dum præſertim
Franciotti filij diſtractioni acquieuere prædictæ; Quini
mo cuiuſdã extinctione Cenſus Henrici fauore impoſiti
Franciottum dumtaxat Patrem enunciarunt eiuſdem
met Henrici donatarium, ex quo ſanè multiplici actuũ
concurſu nequit inficiari, quin obſeruatio oneris,
ſaltem excluſiua reſultet pro dubiæ declaratione vo-
luntatis plurimum deſeruiens, vt aduertit in ſpecie *Spad.*
*Conſ.*5.*nu.*38.*lib.*1.*Fuſar de ſubſtit.q.*593.*Rot dec* 401 *nu.* 19
13.*par.*9.*rec.& dec.*254.*num* 12 *&* 13 *cor. Emmentiſſ. D.*
meo Otthob.

Nec vrgent coniecturæ recenſitæ in deciſione prętе-
rita; ſiquidem bonorum Iuriſdictionalium qualitas fi-
deicommiſſi inſtitutionem tunc ſolum conſueuit ope-
rari, quoties ſuper illis vel in familia aſſeruari conſuetis
prohibitio fuit alienationis adhibita, vt notat *Ripa in l.* 20
*filiusfamilias §.diui nu.*4 *ff.de leg.*1.*Cort. Iun.conſ* 43.*num.*
10.*verſ.ſi ergo in propoſ Simon de Prat.de interpret.vlt.vol.*
*lib.*3.*reſol.* 10. *num.* 3 *fol mihi* 282. *Petr.de fideic. quæſt* 1.
nu 90. & in ſimili caſu hanc coniecturam idcirco reiecit
Rota in Auemon. fideic. 22. *Aprilis* 1652. *in §. & tamen*
coram Emmentiſſ. Celſo.

Quæ sanè prohibitio ex ſequenti non valet verbo-
rum contexto in eodẽmet Inſtrumento inſerto, videlicet,
has autẽ donationes fecerunt, & faciunt reſpectiuè dd D D.
Henricus, & Franciſcus eidem D Franciotto præſenti &c.
videlicet pro ſe. filijs nepotibus, pronepotibus, & deſcenden-
tibus ab eiſdem maſculis, & fœminis in perpetuum abſque
aliqua dictorum Caſtrorum, iurium & actionum, vt ſup. do-
natorum detractione; Siquidem poſteriora hæc verba de-
tractionis interdicta apertè demonſtrant donatores ius
omne à ſemetipſis voluiſſe abdicare, ad quos debent ea-
dem non autem ad Franciottum proindè referri, vt in
ſimili ferè caſu cenſuit *Rota cor. Put.dec.*20 *à princ. vſque*
*ad nu.*2.*lib.*3.*in correctis*. Dum maximè reſeruatio admi-
niſtrationis omnimodæ, ac vſusfructus immediatè ſub-
ſequitur vna cum facultate de quadam portione diſpo-
nendi ibi, *Saluis tamen, & reſeruatis omnimoda admini-*
ſtratione, regimine, ac vſufructu dd. Caſtrorum, & bo-
norum vt ſup donatorum, & facultate teſtandi &c. dictio
quippè, illa *ſaluis*, aduerſatiua præcedentibus prohibi-
tionem limitat, atque declarat *Signorol.conſ* 75.*nu.*8. *An-* 21
car.conſ 27 *num.*5 *Rot.cor Cocc dec.*463. *nu.*2. Adeoque
ſicuti reſeruatio vſusfructus ſoli poterat donatori con-
uenire, itàvt prohibitio antecedens verificationem in eo
perneceſſe aſſumit, vt aduertit *Alex in conſ.*99.*nu.*5 *&* 9. 22
lib 7. vbi quod dictio aduerſatiua præcedentem repetit
qualitatem ac in eiuſdem debet conſequenter terminis,
ac perſonis verificari, *Corn.conſ.*286 *nu* 5 *lib.*6 *Surd conſ.* 23
354.*nu* 3.*Gionagn conſ.*75 *nu.*13 *lib.*1. *Spad. conſ.*109. *nu.*
9. *lib.*1.

Altera pariter viſa fuit corruere coniectura, elicita ex
Inſtrumento ceſſionis gubernij, licet enim Henricus do-
nationem ibi Franciotto ac ſuis filijs maſculis conceſſam
enunciauerit Hæc tamen aſſertio, dum ad præcedens ſe
refert Inſtrumentum de filijs, debet hæredibus intelligi,
Iuxta eiuſdemmet Inſtrumenti tenorem, *Surd dec.*322. 24
*à nu.*56 *vſque ad nu* 81. *Larat.conſ.*9.*nu.*25. *Capyc Latr.*
*conſult.*79 *nu.*55.*&* 56. *Rota in Vrbinaten. Pecun.* 24. *Iunij*
1661. *in §.nec refert, & §. eadem præterita coram Me*; Præ-
ſertim quia Franciottus ceſſionem pro ſuiſmet hæredi-
bus, ac ſucceſſoribus immediatè recepit, quorum nomi-
ne compræhenſi cenſentur ſucceſſores extranei, *Alciat.* 25
*conſ.*20 *num.*3.*&* 6. *vol.* 3. *Rot. in d. Vrbinaten Pecuniar.*
coram Me.

Quinimò ſorores, quoties ius ſuum vellent ex tali de-
claratione, deſumere maſculorum dumtaxat filiorum
incluſiua, nullo modo ad bona donata valerent aſpira-
re, vel quia qualitate maſculina deſtruuntur, ſiue ex
quo eædem vti Franciotti nepotes ſub filiorum appel-
latione in caſu propoſito non includuntur, quo de pro-
rogatione fideicommiſſi peragitur in eiuſdemmet Fran-
ciotti præiudicium qui nedum filijs ſed nepotibus etiam
coactus foret bona reſtituere, ad *tex. in l. quod ſi nepotes* 6.
*de teſtam Menoch.conſ.*215.*nu.*22 *cum ſeqq. Card. Man-*
*tic de coniect vlt.vol.lib.*8.*tit* 8.*nu* 2. cum alijs plenè relatis
in *Bonon. fideicommiſſ.* 10. *Ianuarij* 1662. *in §. altera verò*
cum ſeq coram Me.

Et ità vtraque parte informante, &c.

Digitized by Google

Reuerendiſs. Ninot Epiſcopo Gerunden.

Romana Hæreditatis.

Luna 9. Aprilis 1663.

ARGVMENTVM.

Vltra ea, quæ latiùs apparent ex ſummario in hac deciſione firmatur, quod facultas diſponendi in vita de re donata, vel reuocandi donationem, non poteſt exerceri in vltima voluntate per teſtamentum.

SVMMARIVM.

1 *Donatio facta in caſum non diſpoſitionis, facta diſpoſitione euaneſcit.*
2 *Maximè in donatione Officiorum.*
3 *Donatio inter viuos facta abſque vllo onere, non poteſt ex poſt onere grauari.*
4 *Seruitus & libertas ad inuicem contrariantur, & vbi eſt ſeruitus, non eſt libertas, & è contra.*
5 *Actus poſterior difformis inducit nouationem primi.*
6 *Et primum abrogat.*
7 *Facultas diſponendi reſeruata in donatione, poteſt exerceri ad fauorem eiuſdem perſonæ.*
8 *Donatio facta cum facultate reuocandi, non poteſt reuocari per actum vltimæ voluntatis, ſed inter viuos tantum.*
9 *Diſpoſitio propriè refertur ad vltimam voluntatem.*
10 *Limita quando ſequeretur contrarietas, & correctio.*
11 *Epiſtola probat contra ſcribentem, etiam ſcripta tertio.*
12 *Inuentarium hæreditarium probat non exiſtentiam aliorum bonorum in hæreditate.*
13 *Teſtis de facto proprio deponens valdè probat.*
14 *Teſtis plenè probat contra inducentem.*
15 *Confeſſio in parte vera, talis in totum præſumitur.*
16 *Res empta de pecunia hæreditaria, fit hæreditaria in ſubſidium.*

DECISIO CCIII.

CVm contra Patrem Iulianum Germanum fratrem, & hæredem putatiuum fel: me: Horatij Cardinalis Iuſtiniani, Florauantes Martinellus duo obtinuiſſet mãdata; alterum, dè immittendo ad bona hæreditaria dicti D. Cardinalis exiſtentia, & alterum executiuũ, quod pro reſtitutione eius. In quo ex detractione mobilium hæreditariorum effectus fuerat locupletior, vt in ſententijs, tam A. C. quam Rotalibus poſſe in vim vtriuſque ſuper Officio, de quo agitur, ſibi executionem concedi; tali ratione proponebat; quod aut Officium dicebatur emptum ære proprio P. Iuliani, & tunc, quamuis acquiſitio, nomine Marci Antonij nepotis, ſtipulata fuerit, eique facta donatio, quatenus pater non diſpoſuerit; Quia tamen de eo in ſupremo elogio diſpoſuiſſe conſtabat, reſoluta remanſerat omnis donatio, ac Officium ad eius patrimonium reuerſum, & conſequenter cadens ſub executione mandati executiui. Aut verò, potiùs videbatur emptum ex pecunia hæreditaria Cardinalis retracta ex alienatione dd. mobilium, & tunc data etiam donationis perſeuerantia; Quia Pater Iulianus deceſſerat non ſoluendo, intrabat in ſubſidium actio vtilis rei vindicationis ad illud, ac ſi eſſet hæreditarium, vigore cuius competebat immiſſio.

Super quibus hodiè, per me, propoſito dubio, ſciſſis quoad primum in diuerſas partes Dominorum votis, non apparuit reſolutio.

Non, quod videretur incertũ, an donatio officij collata in Marcum Antoniũ reſolubilis eſſet in caſum factæ diſpoſitionis; Quia, cum clarum in ventre contineret decretum, quod tunc demùm in plena eiuſdem Marci Antonij diſpoſitione remaneret Officium, quoties d. Pater, de eo non diſponebat in vita, certi iuris erat, quod facta
diſpoſitione, illa euaneſcebat, *l. ſi quis ita, ff. de cond. &* 1
demonſtr. l. prima, C. de inſtit. & ſubſtit. Rot. in rec. deciſ. 205. & deciſ. 304. vtrobique num. 2 p. 9. rec. & in Romana Dotis 15. Maij 1656. cor. Eminent. Cerro, § Cauſa enim, &
in terminis horum officiorum tradunt *Grattan. cap. 50.*
num. 18. & cap. 221. num. 2 & 12. Rot. apud Pacif. de Salu. 2
dec. 150. & in Romana ſcut. 50. m. 11. Maij 1640. cor. Dunozetto. § non obſtat, ac officium iure quodam conſolidationis ad hæreditatem donantis reuertebatur, *Grattan. d. cap 50. num. 19. Rot. coram Seraph. deciſ. 1303. nu. 11. & in rec. dec. 205. num. 4 par 9.*

Nec minùs, quòd reuocaretur in dubiũ, an Pater Iulianus in vltimo teſtamẽto de eo diſpoſuerat; Quia, cum eodem Marco Antonio hærede ſcripto arctam de non alienando d. Officium prohibitionem iniũxerit, niſi poſt expletam 25. annorum ætatem, pariter habita fuit pro indubitata eiuſdem Officij diſpoſitio, cum aliàs firma remanente priori donatione, quæ erat libera, & abſque vllo grauamine non potuiſſet ſubſtineri vinculum de non
alienando ſubſequenter appoſitum, ad notata per *DD.* 3
in l. vnum ex familia, §. ſed & ſi fundum, ff. de leg. ſecundo, Rot. deciſ. 105. num. 11. & deciſ. 204 num. 12. par. 9. rec. cum ſeruitus, & libertas inuicem non compatiantur, & per poſitionem vnius, altera per neceſſe remoueatur,
l. ſi inter, ff. de except. rei iudic. l. Mutius, ff. pro Soc. Surd. 4
conſ. 211. num. 16. & conſ. 487. num. 33. & conſ. 524. nu. 20. & ſeqq.

Non enim refert, ad hunc effectum, an diſpoſitio fiat ad fauorem eiuſdem, vel alterius perſonæ *Rot. in Romana Dotis 14. Maij 1656. coram Eminent. Cerro, §. neque applicatur*, ſed ſolummodò quoties vtraque diſpoſitio circa eamdem perſonam cadit, inſpiciendum venit, an adſit inter eas aliqua difformitas, ſiue diſcrepantia, qua data nonquam poteſt capi intellectus, quod voluerit diſponẽs per ſecundam primam confirmare, cum poſterior actus difformis, & contrarius prioris innouationem importet,
l. pacta nouiſſima Cod. de pact. Dec. conſ. 464. num. 5. Surd. 5
conſ. 524. num. 22. Menocch. de præſumpt. lib. 3. præſ. 134. nu.
39. illamque abroget & non confirmet *l. cum proponas* 6
C. de codicill. Surd. conſ. 230. num. 14 & conſ. 487. num. 85. ſed potiùs, quod voluerit, ab antecedenti recedendo, vti facultate ſibi reſeruata, de re diſponendi, quodque vocatus non ex priori, ſed ex poſteriori diſpoſitione
caperet relictum, vt benè ad propoſitum dicit *Rot. dict.* 7
deciſ. 205. per tot. & ſignanter, *num. 10. & dec. 304. nu. 8. & in d. Romana Dotis 15. Maij 1656. coram Eminentiſs. Cerro, §. neque applicatur.*

Sed quia cum reſolutio donationis reſtricta eſſet ad caſum, in quem P. Iulianus in vita ſua diſpoſuiſſet, putarunt aliqui ex Dominis non potuiſſe illam, per actum vltimæ voluntatis reuocari, cum tunc reuocationis effectus poſt obitum reuocantis, & ſic in tempus inhabile, & prohibitum, conferatur *Bart.* communiter receptus
conſ. 76. nu. 4. & 5. lib. 1. Alex. in l. ſtipulatio hoc modo, n. 18. 8
ff. de verb. obligat. Crauett. conſ. 222. num. 2. Peregr. conſ. 45. numero 3. libro 4. & in tract. de fideicomm. artic. 40. num. 43. & 62. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 549. num. 10. Grat. cap. 539. num. 6. & ſeqq. Theſaur. d. deciſ. 209. Rot. coram Buratt. deciſ. 863. num. 6. & in his terminis *Mart. vot. Piſan. 40. num. 5.*

In nihilo releuante, quod immediatè antea reſeruans vſus fuerat verbo diſponendi, quod de ſua natura refer-
tur ad alienationem per vltimam voluntatem, *§. diſpo-* 9
nat auth. de nupt. Barboſ. dict. 89. Menocch. conſ. 210 num. 4 & 5. & conſ. 1006. num. 33. Peregr. conſ. 19. num. 48. lib. 4. Gabriel. conſ. 125. num. 17. lib. 1. Surd. deciſ. 279. nu. 7. Rot. dec. 588 num. 1. par. 4. rec.

Quia,

Digitized by Google

Quia, cum deinde ſubdiderit, quod non facta diſpoſi-
tione in vita, officium remaneret liberum Marco An
tonio, ne detur incontinenti contrarietas, & correctio,
debet generalitas præcedentis reſeruationis declarationẽ,
& modificationem recipere ab adiuncto verbo, & in vita
ſua, vt intelligatur tantum de diſpoſitione inter vi-
uos, ne comprahendat illam vltimæ voluntatis, vt omiſ-
10 ſis generalibus dixit in terminis *Gratian. cap. 539. num. 14*
& ſeqq.

Pleniori ſuffragio ex altero capite prodijt reſolutio;
Cum enim d. Officium ex pretio bonorum hæreditario-
rum d. Cardinalis emptum fuiſſe ſufficienter demon-
ſtraretur, tum ex inopia P. Iuliani, qui nihil aliud in eius
vita, quam prædictam hæreditatẽ poſſederat, vt ipſe ex-
preſsè faſſus fuerat in Epiſtola ad matrem d. Marci An-
tonij tranſmiſſa, quæ contra ſcribentes eiuſque ſucceſſo-
res plenè probat, quamuis tertio fuerit conſcripta, *Abb.*
in cap. 3. nu. 8. de fid. instrum. Rot. apud Put. dec. 12. per tot.
11 *& ſignant. n. 3. lib. 2. ac in rec. dec. 153. num. 9. p. 8 in Roma-*
na Pecuniaria 18. Iunij 1658. §. vltimo, coram Emin. Cel-
ſo, Romana Cambij 23. Maij 1661. §. penultimo, & in Ro-
mana Locationis 10. Iunij eiuſdem anni, §. præterea, coram
R. P. D. Veroſpio.

Et colligitur etiam euidenter ex inuentario bonorum
hæreditariorum eiuſdem Patris, poſt eius obitum paulò
poſt ſecutum, ab eodem Marco Antonio confecto, in
quo, præter hæreditatem d. Cardinalis nihil conſidera
bile reperitur deſcriptum, ex quo pariter defuncti ino-
piam, ac non exiſtentiam aliorum bonorum probari, fir-
12 mat *tex. in l. fin. §. licentia C. de iur. de lib. gloſſ. in l. cum de*
lege ff. de probat. & dixit *Rot. in rec. dec. 607. nu. 1. par. 1.*
coram Seraph. dec. 504. num. 6. coram Caualer. deciſ. 246.
num. 3. & 4. coram Duran. deciſ. 212 num. 2. & in Ameri-
na ſucceſſionis 15. Maij 1658. coram R. P. D. Beuilaqua,
§. minùs dici poteſt.

Tum fortiùs ex confeſſione iurata Staccioni admini-
ſtratoris d. Cardinalis, qui controuerſum Officium ad
eiuſdem hæreditatem pertinere depoſuerat, cuius dicto
plenam fidem præſtandam eſſe Domini cenſuerunt,
non ſolum quia teſtatur de facto proprio, *Mant. dec. 325*
13 *num. 4. Merl. dec. 867. num. 3. Rot. in Romana prætenſæ re-*
ſtitutionis Dotis 15. Ianuarij 1649 coram Peutingerio, § nec
refert, cum ſeqq. & fuit ad hunc effectum ab eodem Mar-
co Antonio inductus, & examinatus, *Honded. conſ. 84.*
14 *num. 50 51 lib 2. Gratian. cap 552. n. 9. Rot. dec. 195. num. 10*
p. 8. rec. & in Ciuitatis Plebis Cappellaniæ 23. Febr. præteri-
ti, coram Me, § eodem modo.

Sed etiam, quia eius confeſſio fuit plenè, & conclu-
denter in parte verificata, cum negari non poſſit, pecu-
nias in Sacro Monte Pietatis depoſitatas, ex quibus dictũ
Officium fuit emptum, ſaltem pro parte fuiſſe hæredita-
rias, ex quo elicitur præſumptio veritatis in totum, cum
confeſſio, quæ probatur in parte vera reputanda ſit pro
15. vera in totum, *Soccin. conſ. 81. num. 2 lib. 3. Surd. conſ. 397.*
num. 7. Ottobon deciſ. 67. num. 14.

Succedebat concluſio, quod exiſtente P. Iuliano non
ſoluendo, poterat Martinellus in ſubſidium actione vti-
lis rei vindicationis habere regreſſum ad Officium, ac
16 ſi eſſet hæreditarium, *Caſtren. in l. ſed ſi lege, §. primo, ff.*
de pet. hæred. Pariſ. conſil. 8. num. 19. lib. 1. Surd. conſil. 92.
num. 24 Coſt. de remed. ſubſid. 6. num. 1. cum ſeqq. Magon.
deciſ. Florent. 9. num. 3. Buratt. dec. 724. nu. 10. & deciſ. 874.
num. 2. Duran. deciſ. 63. num. 4.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. Ottalora.

Parmen. Penſionis.

Lunæ 15. Febrarij 1666.

ARGVMENTVM.

Firmato, quod error Expeditoris non præiudicat in
falſa narratiua valoris, facta in ſupplicatione, con-
tra mandatum procuræ reſoluitur, quod regreſſus
ad beneficium reſeruatus, a reſignante, cum pen-
ſione, iuuat, & habet locum ad fauorem tranſla-
tarij penſionis reſeruatæ.

SVMMARIVM.

1 *Falſa narratiua valoris in reſeruatione penſionis an-*
nullat gratiam in totum.
2 *Limitatur quando falſa narratio non fuit doloſa.*
3 *Et quando verſimiliter Papa non denegaſſet.*
4 *Expeditor gratia non præiudicat principali, dum non*
poſuit in ſupplicatione omnia, contenta in mandato pro-
curæ.
5 *Voluntas Papæ concedentis gratiã probatur coniecturis.*
6 *Coniectura eſt quod ſi ſciuiſſet, non negaſſet.*
7 *Atteſtationes procuratæ lite pendente non probant.*
8 *Partita extracta ex libris publicis ſine citatione partis*
nihil probant.
9 *Reſignans beneficium, ſi ſibi reſeruet regreſſum in ca-*
ſum nullitatis penſionis, non poteſt à reſignatario mole-
ſtari in penſione, niſi reſtituto beneficio.
10 *Tranſlatario competunt omnes exceptiones transferen-*
tis, etiam quoad regreſſum.
11 *Regreſſus ad beneficium non poteſt dari illi, qui benefi-*
cium non poſſedit.
12 *Limita in tranſlatario penſionis.*
13 *Regreſſus reſpicit iura de præterito.*
14 *Ingreſſus iura de futuro.*
15 *Regreſſus quomodo intentetur.*

DECISIO CCIV.

DEciſio emanata, coram Me, ſub die 1 *Iunij 1665.* in
qua dictum fuit, penſionem deberi, duobus nitteba-
tur fundamentis; alterum, quod falſa expreſſio fructuũ
certorũ beneficij in ducatis 75. ſuper quibus dumtaxat
Papa penſionem reſeruauit, non fuit doloſa; alterum,
quod titulari agenti ad nullitatem penſionis, obſtat ex-
ceptio regreſſus ſpecialiter à reſignante reſeruatus, cum-
que hodie cauſam repropoſuiſſem, placuit Dominis ex
eiſdem rationibus in Deciſis perſiſtere.

Subſiſtit enim primum fundamentum, quia licet re-
gulariter in pura reſeruatione penſionis, falſa narratiua
valoris, per aſcenſum etiam in minimo, vitiet gratiam in
totum ratione indiuiduitatis, eamque reddat ſubreptitiã
ex defectu intentionis Pontificis, vt notarunt, *Garz. de*
benef. p. 1. c. 5. n. 427 Pariſ. de reſignat. lib. 1. q. 8. n. 45. Tond.
de penſ. c. 15 n. 3. & 6 & cap. 45. n. 21. & tenuit *Rota coram* 1
Creſcentio, dec 17. n. 2. de reſcript. Mant. dec. 173 n. 1. adden.
ad Buratt. dec. 369. n. 8. fallit tamen quotieſcumque nar-
ratiuæ falſitas non fuit doloſa & ex circumſtantijs colli- 2
gi poteſt Pontificem non ità de facili fuiſſe gratiam ne-
gaturum, expreſſo etiam vero valore, vt habetur *in cap.*
ſuper literis de reſcript. quem ſequitur, & extendit etiam 3
ad reſcripta gratioſa, *Innoc. in cap. poſtulaſti, n. 1 de reſcript.*
Compoſtell. in c. ſi proponente n. 2. eodem tit. ſup. allegat 89.
num. 6. cum alijs adductis *in deciſ. 536. nu. 2. p. 4. tom. 3. rec.*
In hac autem facti ſpecie nullus dolus conſiderari poteſt
ex parte ſupplicantium, quia tàm reſignans, in ſuo man-
dato procuræ ad reſignandum, quàm reſignatarius in
ſuo mandato procuræ ad conſentiendum penſioni ex-
preſſæ, voluerunt penſionem reſeruari indiſtinctè ſuper
omnibus fructibus beneficij, tam certis, quam incertis,
aſſerendo illos aſcẽdere ad ducatos annuos 75. & de præ-
dictis ſe bene informatos, etiam medio Iuramento affir-

mando, vt conſtat ex dd. mandatis procuræ datis in præ-
teritis *ſummarys, num.* 1. vnde licet in ſupplicatione facta
fuerit ſola mentio fructuum certorum exprimendo illos
aſcendere ad ducatos 75. & Papa ſuper his tantùm pen-
ſionem reſeruauerit, id fuit manifeſtus error expeditoris,
vt probatur ex eius atteſtatione alias data, qui nō potuit
reſignanti præiudicare, dum omnia contenta in mādatis
4 non expreſſit in ſupplicatione, vt dixit *Rot. dec.* 270. *n.* 4.
poſt 2. *vol. conſ. Farin. & dec.* 536 *n.* 15. *p* 4. *t.* 3. *rec.* voluntas
verò Pontificis, quæ etiam coniecturis probari poteſt,
5 *Men. de arbit. c.* 211 *n* 24. minus aduerſari viſa fuit, quam
plura alia beneficia conſortialia eiuſdem Eccleſiæ pēſio-
ne ſimili grauata reperiuntur, etiam facta expreſſione
fructuum certorum, & incertorū, vnde eadem facilitate
gratia pēſionis potuiſſet obtineri, ſi ad formam manda-
torum ſupplicatio fuiſſet concepta, vt teſtatus fuit idem
expeditor. & ad arguendam eius voluntatem ſufficit nō
6 ita de facili fuiſſe gratiam negaturū *Gabr. conſ* 200 *n.* 10.
lib. 1. *Rota in Rom. penſ.* 1. *Apr.* 1661. §. *final. cor. Eminent
Celſo*, & firmat *dec. ſ.* quæ reuidetur *in § non obſtat.*

Nec facit, quod computatis etiam incertis fructus non
aſcendant ad valorem narratum, quia atteſtationes be-
7 neficiatorum ad hunc effectum exhibitæ, tanquam pro-
curatæ lite pendente, & parte non citata non ſunt atten-
dendæ *l ſi quando, C. de Teſtib. Rot. dec.* 128. *n.* 1. *& dec.* 259
n. 2. *p.* 2. *rec.* maxime, quia referunt partitas librorū Eccle-
ſiæ, vbi aſſignantur introitus beneficiorum, quæ niſi ex-
trahentur mediante Cōpulſoria, & citatione partis nullā
8 fidem merentur, *cap. final. de fid. Inſtr. auth. ſi quis in ali-
quo C. de eod. Rot. dec.* 1. *de fid. Inſtr. in nou. Greg. dec.* 469. *n.* 4.

Verū admiſſo, quod penſio ratione malę expreſſionis
valoris non poſſet ſubſtineri prout contrariū deſumitur
ex ſupradictis, adhuc firmum remanet ſecūdū Deciſionis
fundamentum, nempè reſignatarium, retento beneficio
non eſſe audiendum, ſuper nullitate penſionis, quādo, vt
hic reſignās ſibi reſeruauit regreſſum, in forma ampliſ-
ſima, & cum clauſula non alias aliter, nec alio modo, in
euentum, in quem titularis deficiat in ſolutione pēſionis,
vel illum petat annullari, ſed teneri, vel penſionē ſolue-
9 re, vel beneficium dimittere, vt præter addoctos, *in deciſ.*
quæ reuidetur §. *vlterius*, tenuit *Rot. dec.* 265. *n.* 1. *& ſeq. q.* 8
& dec. 209 *n.* 4. *p.* 9. *rec.* quæ exceptio non ſolū fauet reſi-
gnanti ſed etiam translatario ex vi pręgnantiū verborū,
quibus translatio cōcepta fuit, ibi, *Cum eiſdemmet facul-
tatibus, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, vincu
lis, decretis, indultis obligationibus, & promiſſionibus, & in
omnibus, & per omnia iuxta dictarū literarū Apoſtolica-
rum reſeruationis penſionū formā, & tenorē*, quæ in ſpecie
10 important translatonē regreſſus, vt probāt auctoritates
relatæ in d. dec. quæ reuidetur. §. neq; aduerſatur in fine

Non obſtat, quod regreſſus detur ratione antiquæ poſ-
ſeſſionis ideoq; non competat translatario, qui nunquam
beneficiū poſſedit, vt tenuit *Rot. dec.* 287. *n.* 17. *p.* 5 *rec. et in*
11 *Taurinen regreſſus* 5. *Dec.* 1644. *cor. Reuer. D. m. Decano*,
quę eſt *dec.* 249 *poſt Zacch. de oblig. cam. quia d.* deciſiones
loquūtur de penſione reſeruata beneficio iā pleno, quod
cum à pēſionario nonquam fuit poſſeſſum; optime fir-
matum fuit, eidem non competere regreſſum; At in prę-
ſenti pēſio reſeruata fuit ex cauſa reſignationis ad fauo-
rem illius, qui antea beneficiū poſſidebat, vndè ſicut reſi-
gnans, ratione ſuę poſſeſſionis, poterat regreſsū intētare,
ita ſuffragari debet translatario etiā, ad effectū regreſſus,
12 in ipsū translati. vt diſtinguēdo declarat *Rot. in d. Tauri-
nen regreſſus §. non obſtat*; Præterea compertū fuit, quòd
reſignans, non ſolū ſibi reſeruauit regreſſos, ſed etiam in-
greſſum, ibi, *Liceat Mario ad dictū beneficiū liberos habere
regreſſum, & ingreſſum*, ac proinde quatenus Trāslatarius
eo quia non poſſedit, iuuari nō poſſit regreſſu, qui reſpi-
13 cit Ius de pręterito, poteſt tamē petere ingreſsū qui reſpi-
cit Iura de futuro, vt tradunt *Mareſcot. var reſolut. lib.* 1.
14 *c.* 71. *n* 6 *& ſeq. Tondut. de penſ c.* 45. *ſub n* 39. *prope fin.* &
tenuit *Rota dec.* 45. *n.* 10. *p.* 1. *diuerſ. Veral. dec.* 313. *n.* 1. *&* 3
p. 2. *& in Baracharen. Theſauraria* 22. *Iuny* 1629. *cor. b. m.
Pirouano, impr. apud Amyd. de ſtylo Datar lib.* 1. *c.* 26. *n.* 57.

Denique non refert, quod actio ad regreſſum ſit ordi-
naria, ideoq; diuerſo, & particulari iudicio venit diſcutiē-
da. nam translatarius non petit principaliter regreſsum,
ſed penſionē, & eatenus illam deducit, quatenus impedit
actionem ſuper nullitate, intētatam à titulari ad effectū,
vt penſionem ſoluat, vel beneficiū dimittat, qui eſt effe-
ctus regreſſus. vt explicat *Lotther. de re benef. lib.* 1. *q* 41. 15
num 38. *Rot. dec.* 286. *num.* 1. *&* 2. *par.* 2. *recens.*

Et ita vtraque &c.

Eminentiſs. D. Card. Cerro.

Romana Prætenſi Fideicommiſſi de Breynis.

7. Febrary 1661.

ARGVMENTVM.

Textualiter in hac deciſione firmatur, quod diſpoſi-
tio concepta his verbis, *la mia heredità vada à gl'
infraſcritti miei parenti*, euaneſcit, caſu quo inferius
in diſpoſitione nulli nominentur.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio in integrum non datur ſine læſione.*
2 *Hæres cui non datur ſubſtitutus, poteſt ad fauorem cu-
iuſuis diſponere.*
3 *Teſtator ſi dicat* infraſcriptos, &c. *quos poſteà non nomi-
nat, nihil diſponit.*
4 *Teſtamētū eſt imperfectū, nō nominata perſona hæredis.*
5 *Teſtator volens deſcribere conditionem, ſi non deſcri-
bat, conditio nihil operatur.*
6 *Limitatur, quando aliundè conſtat de voluntate teſta-
toris perfecta.*
7 *Simplex pollicitatio non obligat.*
8 *Subſtitutio, quam teſtator cogitauit, ſed non fecit, non
attenditur.*
9 *Verbum infraſcripti, non poteſt impropriari, nec intelli-
gi de ſupraſcriptis.*
10 *Dictio* infrà *&* ſuprà. *ſunt de directo contraria.*
11 *Dictio*, infrà, *non extenditur ad non nominatos.*
12 *Explicantur Bart. & Iaſ.*

DECISIO CCV.

TRes ſententias cōformes, extra Rotā, obtinuit Io: Ba-
ptiſta Corradus, eū abſoluētes ab impetitis, per Gu-
lielmum, & litis conſortes de Breynis, eidemq; concedētes
immiſſionem, in omnibus, & ſingulis bonis hæreditarijs
q. Roberti Breyni, & reſpectiuè q. Simonis Petri ſed colli-
tigantes, adhuc, non acquieſcentes obtinuerunt mihi cō-
mitti cauſā reſtitutionis in integrū, cū clauſula, ſine prę-
iudicio executionis trium conformium. Ideò ad formam
Commiſſionis propoſui dubiū; an conſtet de cauſis reſti-
tutionis in integrū, & Domini, negatiuè, reſpōderūt, quia
cum ſententiæ validę ſint, & iuſtę, ceſſat læſio, ſine qua
nunquam competit reſtitutio in integrum, *Abb in c. ex* 1
literis 4. *n.* 5. *de reſt. in integr. Rot. dec.* 1. *eod. tit. in nar.*

Validitas non controuertitur, & iuſtitia liquet, quia
Robertus teſtator ſibi ſcripſit hęredem vniuerſalē Simo-
nē, Petrū, & eidem nullū dedit ſubſtitutum, ideò potuit
iſte, de integra illius hæreditate liberè diſponere, prout
fecit ad fauorē Corradis ad *tex. in vnic. § ſin autē ſub cōdit.* 2
*C. de cad. toll. & in l. pater filiū, § quaſitū, & §. Iulius Agrip-
pa, ff de leg.* 3. *& l. Mutiana in fine, ff de cond. & demonſt.*

Nō obſtat, quod poſt inſtitutionē adiecerit hæc pręciſa
verba, *E caſo, che d. mio herede moriſſe senza figli, voglio
che ricaſchi d. hæredità à gl' infraſcritti miei parenti.*

Quia, cū inferiùs nullos deſcripſerit cōſanguineos, inſti-
tutio remāſit pura, fauore Simonis Petri, hæredis ſcripti,
perinde, ac ſi verba non fuiſſent adiecta, vt probat *tex in
l. qui plures, ff. de vſu & vſuf. leg.* ibi, *reſpondi ſi patronus,
qui ſe deſignaturus perſonas libertorum pollicitus eſt, nul-* 3
*lum poſtea deſignauit. legatum habitationis perfectum eſ-
ſe non videri, non exiſtente, cui datum intelligi poſſit*, &
meliùs *in l. Paulus*, 5. *de rebus dub.* ibi, *cum nomen
fideicommiſſary teſtamēto adſcriptum non ſit nulli perſona,*

neque

neque certa, neque incerta, datum fideicommiſſum videri indubitatum eſt, & ſequuntur *Ruin. conſ. 177. num. 3 & 9 verſ. verũ quia lib. 2. Pariſ. conſ. 82. nu. 14 lib. 2. Gabriel. conſ 132. q. 10. n. 74. lib. 1. Mant. de coniect. lib. 8. tit. 4. num. 1. cum ſeqq. Fuſar. de ſubſtit. q. 466. n. 2. 3.*

Huiuſmodi enim teſtandi modus, ibi, *ricaſchi d. heredità à gl'infraſcritti miei parenti*, idem importat, ac ſi teſtator dixiſſet, ad conſanguineos, quos poſteà ſcripſero indeliberatam, & imperfectam oſtendit fideicommittẽdi voluntatem, quæ proindè, ob non ſubſecutam deſcriptionem, & nominationem perſonarum ſubſtitutarum, omninò mutata cenſetur, & conſultò omiſſum fideicõmiſſi grauamen, remanẽte inſtitutione pura, & libera vt
4 literaliter probat bonus *tex. in l. ſi teſtamentum 8. Cod. de inſtit. & ſubſt.* ibi, *ſi teſtamentum ità ſcriptum inueniatur ille hæres eſto ſecundum conditiones infraſcriptas, ſiquidem nihil eſt adiectum, neque aliqua conditio in teſtamento poſita eſt, ſuperuacuam eſſe conditionem pollicitationem ſancimus, & teſtamẽtum puram habere inſtitutionem, Aym. conſ. 147. nu. 6.* dicens voluntatem contra inſtitutionem eſſe perfectam, ſed imperfectionem concurrere contra conditiones quas teſtator dixit infra deſcribere, & non deſcripſit,
5 *Menoch. conſ. 224. num. 20. verſ. & ratio eſt:* dicens, quod ſi ſuperuixit & non adſcripſit illam ſubſtitutionem quam adſcribere deſtinauerat, videtur illius deſtinationis pænituiſſe, *Rot. apud Cenc. de Cenſ. deciſ. 15. num. 5. & ſeqq.* vbi teſtator reliquerat legatum pro dote cuiuſdam Cappellaniæ, ſoluendo Cappellanis nominandis ab ipſo, ſed quia poſteà eos non nominauit, *Rot.* reſpondit legatum deberi Cappellæ, quia eius reſpectu diſpoſitio erat certa, & perfecta, perinde ac ſi nullam mentionem feciſſet de nominatione, per eum facienda, reſpectu verò Cappellanorum cenſendum eſt teſtatorem pænituiſſe, ſibi reſeruaſſe talem facultatem.

Et hinc non applicantur textus *in l. qui filium, ff. ad Trebell. & l. peto in princ. ff. de leg. 2.* relati per *Menoch.*
6 *conſ. 434. n. 5. ad 9. & per Pereg. conſ. 45 à princip. vſque ad num. 5. lib. 5. & de fideic. art. 5. nu. 12.* cum concordantibus allegatis ab informantibus pro Breynis. Procedunt enim, quando voluntas teſtatoris perficiendi fideicommiſſum perfecta eſt certa, & indubitata, vt quia prohibuit hæredi inſtituto, diſponere de eius bonis & ſimilia, ſed ſolum remanet incertum, ad cuius fauorem conſtituerit fideicommiſſum; tunc enim benè credẽdum eſt, id facere voluiſſe fauore venientium ab inteſtato. At quando, prout hic, voluntas fideicommittendi ſtetit in ſimplicibus terminis pollicitationis, nec fuit in eſſe deducta, tunc non ſolum eſt incertum ad cuius fauorem diſponere voluerit, ſed indeliberata, & imperfecta eſt voluntas ipſa diſponẽdi, ac fideicommittendi, ac per conſequens, ſi ad actum non fuerit redacta, mutata cenſetur, & non attenditur, vt punctualiter probant textus, & auctoritates ſupra allegatæ, quibus accedit, quod qui pollicitus fuit, nihil fecit, & ſimplex pollicitatio non obligat, *l. prima, § non*
7 *ſemper, ff. de pollicit.* & quando teſtator cogitauit ſubſtitutionem facere, ſed eam non fecit, non attenditur eius
8 voluntas, *l. quidam cum filius ff. de hæred. inſtit. Surd. conſ. 28. num 19. Rot. apud Pacif. de Salu. deciſ. 150. nu. 11. & in rec. deciſ 12. num. 18. 19. par. 8.*

Certius quia teſtator teſtamentum perfecit, nouas addidit diſpoſitiones, in qualibet ſe ſubſcripſit, illud Notario tradidit, & per annum, & vltra ſuperuixit, nec vnquã fecit verbum de conſanguineis inſtituendis; Signum euidens, quod contra ſubſtitutionem, voluntatem ſuam mutauit, noluitque hæredem fideicommiſſo grauare, vt benè conſiderat *Menocch. conſ. 224. n. 20. cum ſeqq.*

Non obſtat, quod conſanguineos deſcripſerit in ſuperiori parte teſtamenti, quibus plura legata reliquit; Quia non inde verbum, *infraſcriptos* impropriari poteſt, vt
9 ſignificet, *ſupraſcriptos*, nam Supra, & Infra ſunt de directo contraria, & tamquam repugnantia ſe inuicem ex
10 cludunt, *Bart. l. talis ſcriptura 30. §. hanc autem de leg. 1.* de iure enim, dictio *infra* non eſt apta comprehendere alias perſonas, quam expreſsè inferiùs deſcriptas, quæ oculis corporeis legi poſſint, *Pariſ. conſ. 92. num. 24 lib. 1.* 11
Menocch. conſil. 347. num. 7. Rot. dec. 369. num. 15. & deciſ. 438 num. 18. par. 4 tom. 2. recent.

Bartol. autem in l. qui liberis, §. hæc verba in vlt. quæſt. ff. de vulg. & pupill. ac Iaſ. conſ. 15 n. 4. verſ. tertio principaliter lib. 1. nec contradicunt ſed potiùs comprobant hanc ſen- 12
tentiam, quia non dicunt dictionem, *infraſcritti*, intelligendam eſſe de *ſupraſcriptis*. ſed quod verificabatur in pauperibus eligendis, cum demum poſtea ſcripti fuerint in teſtamento.

Et ita vtraque &c.

Eminentiſs. D. Card. Carpineo.

Peruſina Erectionis Canonicatus.

1665.

ARGVMENTVM.

Facultas declarandi voluntatem defuncti ſecretò data alicui; quando poſſit exerceri ab eo, cui fuit data, ſolum in vltima voluntate; Declaratio ſemel facta, quo caſu poſſit variari, & quomodo ſit facienda declaratio, & quid contra voluntatem dantis facultatem.

SVMMARIVM.

1 *Appellans non redeundo pro Apoſtolis, neque committendo cauſam cenſetur appellationi renunciare.*
2 *Appellans, ſi intra annum non citat, nec acta transportat renunciat appellationi.*
3 *Læſio vbi non eſt, non poteſt prætendi reſtitutio in integrum.*
4 *Petitorium poteſt diſcuti, non obſtante exceptione partis, quod terminetur poſſeſſorium, quando poſſeſſorium non negatur à poſſeſſore.*
5 *Voluntas teſtatoris talis præſumitur, qualis legitur in teſtamento.*
6 *Hæres præſumitur ſcire voluntatem defuncti.*
7 *Proximus morti non præſumitur mentiri.*
8 *Voluntas diſponentis probatur ex verbis antea prolatis.*
9 *Hæres non poteſt ire contra voluntatem teſtatoris, in ſubſtantia, quamuis habeat facultatem declarandi.*
10 *Hæres tenetur ad vnguem ſeruare voluntatẽ defuncti.*
11 *Habens liberam facultatem faciendi quicquid placuerit circa diſpoſitionem defuncti, non poteſt mutare ſubſtantiam diſpoſitionis.*
12 *Verbum,* diſponere, *magis conuenit vltimæ voluntati, quam contractui.*
13 *Habens facultatem teſtandi, non poteſt diſponere inter viuos.*
14 *Vbi eſt mentio mortis, diſpoſitio intelligitur per vltimam voluntatem.*
15 *Hæreditas non datur, niſi poſt mortem.*
16 *Habẽs facultatẽ declarandi, debet iurare, dũ declarat.*
17 *Qui habet ius declarandi, eſt tamquam teſtis.*
18 *Iuramentum promiſſorium eſt de futuro, aſſertorium de præterito.*
19 *Iuramentum implicitum dicitur verbale, non reale.*
20 *Iuramentum requiritur, etiam ſi declaratio ſit commiſſa conſcientiæ alicuius.*
21 *Declaratio facta ad ſuggeſtionem alicuius non valet.*
22 *Habens facultatem declarãdi, ſi duas faciat declarationes, ea attenditur, quæ magis accedit voluntati defuncti.*
23 *Sicuti, ſi duo habent facultatem declarandi, & diuerſimodè declarent.*
24 *Idem eſt non declarare, ac nulliter declarare.*
25 *Facultas mutandi, & eligendi data hæredi præſumitur data, vt illi, ad quorum fauorem fieri debet nominatio, ſint grati & amore proſequantur hæredem.*
26 *Habens facultatem declarandi, rem ſecretò commiſſam, tenetur accedere voluntati defuncti.*

DECISIO CCVI.

IOrdanus de Peruſia, in recognitionem laborum, &
longi ſeruitij, per annos 50. à Virginia Rondanina
ſibi præſtiti, illam inſtituit hæredem vniuerſalem, ſub
conditione, quòd de ſua hæreditate diſponeret, modo,&
forma illi oretenus commiſſa, & caſu, quo ab inteſtato
moreretur, ſubſtituit Cappellam SS. Annuli, in Cathe-
drali Peruſiæ, pro erectione Canonicatus, de iure patro-
natus duorum in gradu eius proximiorum, & cum ol-
terſis oneribus per Canonicum. explendis,onerans vlte-
riùs conſcientiam eiuſdem Virginiæ, exequendi ſuã vo-
luntatem, illamque ante illius obitum declarandi.

Sequuta morte teſtatoris, volens Virginia volunta-
tem ſibi oretenus expreſſam exequi,& in exonerationem
Conſcientiæ, declarare, donauit, Cappellæ SS. Annuli,
omnia,& ſingula dictæ hæreditatis bona, & in Cappel-
lanum, pro prima vice, elegit Ludouicum Bennium, ius
electionis in futuris vacationibus reſeruando fauore eiuſ-
dem ſocietatis.

Sed obtenta, poſtmodum abſolutione à iuramento,
adiuit Iudicem Communis Peruſiæ, & aſſerens,cum iu-
ramento, ſe feciſſe,ſuaſionibus, & falſis ſuggeſtionibus d.
Bennij ſeductam, ad faciendam præfatam donationem,
tempore, quo memor non erat contentorum, in teſta-
mento Guidi,cuius tenore perſpecto,poſteà,& meliùs cõ-
ſiderato,imò illi per notarium lecto, & per Iudicem de-
clarato, ad exonerationem propriæ Conſcientiæ, & pro
executione voluntatis d. Guidi, ſimili iuramento, dixit,
& declarauit,mentem eiuſdem circa erectionem Iuriſpa-
tronatus ad deputationem Canonici, fuiſſe in eius teſta-
mento præciſe expreſſam, cui nihil addere, vel diminue-
re intendebat,quodque omne & totum id, quod in præ-
fata donatione contra,vel præter teſtamentum, & in ea
diſpoſita continebatur, erat id omne contra volunta-
tem, & mentem d. Guidi,& per tales ſuggeſtiones extor-
tam reuocauit, addendo, pro maiori interpretatione d.
voluntatis, quod proximiores Guidi ſunt dd. Io: Bapti-
ſta,& Iulius Cæſar de Columbis,d Ludouicus Ferrettus,
& d Eliſabetha de Alenijs.

In hac autem ſecunda declaratione perſeuerans,vſq;
ad extremum vitæ,illam in codicillis, nouem poſt annos
exaratis pariter, pro exoneratione Conſcientiæ, reitera-
uit,teſtificans, denuò, talem eſſe voluntatem Guidi, ſibi
Commiſſam, & enixe exorans quoſcumque Iudices, ad
illam executioni demandandam, poſt illius mortem.

Verum ſuper hac diuerſitate declarationum,introdu-
cta cauſa coram Vicario Ciuitatis Peruſiæ,emanauit ſen-
tentia, ad fauorem d.Societatis SS. Annuli. & d.Bennij,
in prima donatione nominati, qua poſtmodum in gra-
du appellationis,à R. P D.Ghino Iudice ab A.C.deputa-
to,reuocata, cum hæc vltima ſententia, ob non proſe-
quutam appellationem, tranſitum fecerit in iudicatum,
fuit in hoc ſacro Auditorio, coram Eminentiſs. Celſo,
per binas vices,propoſitum dubium; An conſtaret,de re
iudicata, ſeù potiùs de cauſis reſtitutionis in integrũ,quo
adhuc non reſoluto,hodiè tamen coram Me, in illius lo-
cum ſuffecto, Domini,quoad primam illius partem, affir-
matiuè, negatiuè, vero, quoad ſecundam reſponderũt.

Ratio primæ reſolutionis fuit, quia à ſententia lata
ſub *die 9. Octobris* 1660. licet interpoſita fuerit appella-
tio; ſub die 16. eiuſdem, cui appellationi dederit Iudex
terminũ Iuris, adhuc appellantes,non redeũdo infra 30.
dies,pro Apoſtolis, neque cauſam committendo cenſen-
tur appellationi renunciaſſe, ita, vt ſententia tranſierit
in iudicatum, iuxta claram diſpoſitionem *textus in cap.*
1 *ab eo de appell. in 6. & in Clement quamuis eodem titulo,*
Scacc. de appell. lib. 2. quæſt. 3 nu. 24. & fuit ſæpiſſimè di-
ctum in deciſionibus cumulatis per *adden. ad Gregor.*
deciſ. 533 & Buratt dec. 556. vtrobique num. 1.

Ineuitabilis quoque, ex alio capite, viſa fuit deſertio d.
ſententiæ, ob lapſum primi, & ſecundi fatalis, dum ap-
pellantes,nec citarunt infrà annum, vt opus erat, ſed tri-
duò tantùm ante lapſum Bennij, intra quæ, nec acta
tranſportarunt, ad tradita *in deciſ. 156. nu. 1. p. 2. recent. &* 2
in Romana Reſciſſionis Concordiæ 26. Feb 1654. §. 1. coram
Bichio, & in Toletana Decimarum de Cappella 24. Maij
1660. §. quin imò cor. R P. D. Beuilaqua.

Alterius verò partis dubij reſolutio, nitebatur validi-
tati, non minùs, quàm Iuſtitiæ d. ſententiæ ex quibus
viſa fuit excludi quælibet læſio, omninò ad reſtitutio-
nem neceſſaria, *Rot cor. Merlin. deciſ. 1 num. 1. & 2. deciſ.* 3
601. num. 1. par. 6. rec.

Non potuit enim validitas aliunde impugnari, quam
ex quo lata fuerit ſententia, in petitorio, non obſtante
illius ſuſpenſione, pluries ex parte Societatis repetita; Sed
reſponſum fuit, oppoſitionem poſſeſſorij, non impedire,
quin potuerit procedi in petitorio, intentato ab illis, qui
non contendunt ſe poſſidere, iuxta doctrinam *Bart. in l.* 4
naturaliter, §. nihil commune, num. 26. ff. de acquir. poſſ.
quem omnes ferè ſequuntur, vt teſtatur *Menoc. de retin.*
poſſ remed. 3. num. 534. & fuit dictum *in deciſ. 97. num. 3.*
par. 2. diuerſ. & in Sypontina Penſionis 8. Iunij 1648. §. pe-
nultimo, verſ. ſuſpenſio, coram Peutingerio.

Iuſtitia vero eiuſdem ſententiæ mandantis erectionem
Canonicatus, cum reſeruatione Iuriſpatronatus fauore
proximiorum, exinde reſultat, quod hoc idem voluit,
ad vnguem ipſe teſtator, quando poſt obitum Virginiæ,
dictam Cappellam SS Annuli, cum hoc præciſo onere,
ſubſtituit,talis enim ſemper præſumitur mens teſtatoris,
qualis in teſtamento legitur expreſſa, *ad tex. in l. facto, ff.* 5
de hæred. inſt. & l. cum quæſtio C. de leg. Rip in l. hæredes mei,
§. cum ita n. 31. ff. ad Trebbell. Rot. dec. 324. n. 8. p. 4. t. 2. rec.

Cuius voluntatis validum etiam præbet teſtimonium
iurata declaratio,facta à Virginia hærede; Tum quia,de
iure nemo præſumitur magis notam habere defuncti
voluntatem,quam ipſius hæres. *l. ſi quis, §. 1. ff. de leg. 1.* 6
n. 26. Tũ maximè, quia in propoſito caſu,vt ipſemet te-
ſtator aſſeruit, voluntas illius fuit hæredi propalata, &
oretenus commiſſa.

Quæ declaratio eò magis debet attẽdi,quo pro exone-
ratione ſuæ conſcientiæ fuit, in articulo mortis, ab eadẽ
Virginia firmata; Non enim præſumi poteſt, quod illa
tempore, quo vertebatur irreparabile diſpendiũ æternæ
ſalutis voluerit mentiri, vt aduertit *Pariſ. conſ. 15. nu. 67.* 7
lib. 1. Surd. conſ. 10. n. 56. Gronagn. conſ. 64. n. 32. & Rot. deciſ.
314. n. 4. par. 6. rec & deciſ. 9 num. 6. par. 8. rec.

De hac denique teſtatoris voluntate, tanquàm illis ab
eodem viuente communicata, deponunt tres teſtes for-
maliter examinati,quibus accedunt alij hoc idẽ affirman-
tes, audiuiſſe ab eadem Virginia, ex quibus intentio te-
ſtatoris optimè comprobatur, ad tradita per *Fulgoſ. conſ.* 8
47. in fine, & Rot cor. Canal deciſ. 381. num. 4.

Hinc patet, ex pluribus ſuſtineri non poſſe primum
donationis inſtrumentum factum à Virginia, ad fauo-
rem Societatis SS. Annuli, in quo poſt erectionem Cap-
pellaniæ nominauit Ludouicum,in Cappellanum, cum
reſeruatione nominationis pro ſucceſſiuis vacationibus
fauore ſocietatis.

Primo quia ex cõbinatione illius, cũ teſtamento con-
uincitur in multis, alienum eſſe, & prorſus diſcrepans ab
intentione teſtatoris,qui voluit quidem Cappellã Annu-
li ſubſtituere, ſed pro Canonicatu erigendo, non autem,
vt in ea erigeretur Cappellania,idquè non ſemel,ſed plu-
ries apertiſſimè expreſſit, ibi, *Con peſo all' Infraſcritto*
Canonico pro tempore, & paulò poſt, *la cura di tutto ciò ſa-*
rà d vn Canonico da nominarſi, o preſentarſi da due delli
più proſſimi in grado & à tale effetto laſcia che ſi erigga, o
faccia vn Canonicato, la nominatione, o preſentatione del 9
quale ſpetti, e debba farſi come ſopra. Et deniq; apertiùs in
fine. *E morẽdo ab inteſtato, ſucceda la Cappella per il d. Ca-*
nonico; Ex qua replicata expreſſione, non poteſt magis
enixa deſumi voluntas teſtatoris,quam hæres, variando,
euertere, nec valuit in ſubſtãtia alterare, iuxta notata in
proximis *in Firmana Primogenituræ 15. May 1662. §. nec*
ſub-

Digitized by Google

ſubſiſtit, *cor. R. P. D. Veroſpio*; Quinimò hæres, ad vn-
10 guem tenetur voluntatem defuncti ſequi, *ad tex.* litera-
lem *l cum ſeruum. ff. de condit. & demonſt* Et licet illi etiã
data ſit libera, & abſoluta facultas faciendi quicquid ei
benè viſum, & placitum fuit, prædictaque diſpoſitio
ordinata fuerit, in caſu eius mortis ab inteſtato, adhuc,
tamen, quia exinde apparebat de enixa teſtatoris volun-
tate, & intentione, forma ab eo tradita ſeruanda erat
etiam in caſu teſtati, vt declarando *Molin. lib. 1. cap. 5.*
11 *num. 4.* pluribus comprobat *Caſtill controu. Iur. lib 2. cap.*
26. num 56. & fuit tentum *in Romana Hæreditatis 16.*
Ianuarij præteriti. §. non obſtat, coram Reuerendiſs. Decano.
Secundo quia mandando teſtator, quod Virginia hę-
res diſponeret in quantitate, modo, & forma, vt illi
oretenùs propalauerat, videtur noluiſſe, quod hoc fa-
ceret, per modum donationis, & inter viuos, verbum,
enim, *diſponere*, potius conuenit vltimæ voluntati,
12 quam contractui inter viuos. *§. diſponat, auth. de nuptijs,*
§. vltimo, inſtit. quibus cauſ. manum non lic. Iaſ. conſ. 130.
num. 19. lib 4 Gabriel. conſ. 25. num. 17 & 132. nu. 4. lib. 1.
Rot. dec. 588. num. 1. in fine, par. 4 rec.
Ideò, nec donatio, nec Cappellani nominatio irreuo-
cabiliter facta inter viuos ſubſtinetur, *Cald. de iur. Em-*
13 *phyt. lib 3. cap. 3. num. 14. & dec. 263. num. 3. & dec. 323.*
num 2. par. 1. & dec. 326. num. 21 par. 4. tom. 2. rec.
Nec repugnant verba in fine appoſita, *Granandola in*
conſcienza à eſequire, e fare dechiaratione auanti la ſua
morte; Quia, non important facultatem diſponendi inter
viuos, ſed potius ob expreſſam mentionem mortis, ma-
gis oſtendunt diſpoſitionem eſſe faciendam per viam
14 vltimæ voluntatis, vt obſeruat idem *Cald. d. cap. 3. n. 21.*
verſ. quoniam.
Quæ certiora redduntur, tam ex alijs verbis, quæ
ſtatim ſubſequuntur, *E morendo ab inteſtato*; Quam ex
eo, quod hæreditas non niſi poſt mortem Virginiæ erat
reſtituenda, pro effectu declarationis collato ad tempus
15 mortis, *Mantic de coniect. lib. 8. tit. 5. num. 20. Rot. dec. 323.*
num. 2. & 3. par. 1. rec.
Tertio nulla fuit, & inualida prima declaratio, quia
Virginia, in eius actu, explicitè non iurauit talem fuiſſe
16 voluntatem teſtatoris, iuxta *tex. in l. Theopompus, ff.*
de Dot. præleg. Quotieſcumque enim teſtator dicit ſtan-
dum eſſe dicto alicuius, de eo, quod ipſi teſtator illi di-
xerat, tum quia dictum illius eſt quodammodo teſtimo-
nium voluntatis defuncti, magis, quam iudicium depo-
nentis, debet deponere per iuramentum, vti teſtis, iux-
ta diſtinctionem, his formalibus verbis traditam à *Bart.*
17 *in d. l. Theopompus num 7* quem ſequuti fuerunt *Iaſ. in l.*
admonendi num. 8. & 11. verſ pondera etiam. ff. de iureiur.
Caſtren. conſ. 57. nu. 2. verſ. tertio quia, lib. 2. Alex conſ. 54.
num. 2. lib 4 Rota noſtra ita diſtinguens in *deciſ. Martin.*
Andreæ 73. num. 3 & 4. & in Romana Bonorum 4. Maij
1646. *§. illud tamen coram Arguelles*, & in puncto ſimi-
lis declarationis commiſſæ hæredi, *in Romana legati 24.*
Martij 1634. §. in ſecunda vero, cor. Cardinali Veroſpio.
Cuius aſſertorij iuramenti defectus non ſuppletur,
vel per aliud expreſſum promiſſorium, vel ex duplici
iuramento implicitè contento, in obligatione Camerali,
quia nulla, ex his, contineat aſſertionem voluntatis de-
functi, per d. tex. & auctoritates ſuperius adductas requi-
ſitas; Iuramentum, enim, expreſſum eſt de futuro, illud
vero aſſertorium de præterito vt benè diſtinxit *Rot. dec.*
18 162. *num 20. poſt Zacch. de oblig. Cam.* & implicitum eſt
tantum verbale, non corporale tactis ſcripturis, vt dici-
19 tur *in eadem deciſ. num. 22. & 23.*
Idque etiam procedit, licet declaratio fuerit conſcien-
tiæ Virginiæ Commiſſa, vt obſeruat *Add. ad Bart. in d.*
20 *l. Theopompus num 7. littera G. Caſtren. in l. de pupillo,*
§ qui opus num. 2. ff. de non oper nunciat. & in d. dec. Mar-
tin. Andr. 73 & in d. Romana Legati coram Veroſpio verſ.
etiam.
Quartò demum, quia præfata prima donatio, ex
teſtibus apparet procurata, & diuerſis ſuaſionibus, &
ſuggeſtionibus Bennij extorta, vt ipſa Virginia faſſa eſt,
non ſolum in ſecunda declaratione, & in Codicillis, ſed
etiam diuerſis perſonis, quæ de conquæſtionibus eiuſdem
deponunt, & proinde eo minus valet. quò magis ex hoc
redditur inſubſiſtens ad tradita per *Molin. de primog. lib.* 21
2. cap. 5. num. 16. & ſeqq
Et quatenus, ex teſtibus pro ſocietate inductis, aliqui
ex Dominis potuerint ſuſpicari, quod etiam ſecunda
Virginię declaratio proceſſerit, ex importunis reclama-
tionibus conſanguineorum, tamen, omnis ſuſpicionis
macula ſublata fuit ex veriſimilitudine, & conformi vo-
luntate teſtatoris, elicita ex adminiculis ſuperius recen-
ſitis, & ex quantitate redditυum magis correſpondente
Canonicatui, quam Cappellanię, nec non ex ſolita te-
ſtatorum propenſione fauore conſanguineorum, ſem-
per magis inclinata, quam extraneorum, vt ipſe teſtator
oſtēdit damnando diſpoſitionem à ſuo fratre factam, ad
fauorem eiuſdem ſocietatis, ita, vt inter has duas contra- 22
rias, & diſcordes declarationes, à Virginia peractas, pu-
tarint poſſe applicari egregiam doctrinam *Bart in l.*
quem hæredi num. 2. ff. de reb dub. firmantem in caſu val-
de proximo, quod ſi teſtator duobus ſuæ voluntatis de-
clarationem commiſerit & ipſi diuerſimode. & diſcor-
diter declarauerint, illius declaratio præferatur, quæ
magis accedit voluntati defuncti, vt etiam dicit ibidem 23
Caſtren. numer. 5. Carpzon. de execut. teſtam. lib 3. cap 2.
num. 34. Vel ſi vtraque etiam corruere debuiſſet, exe-
quenda eſſet voluntas defuncti in teſtamento eiuſdem
ex ſuperius dictis ſatis aperta ac ſi Virginia ab inteſtato
abſque alia declaratione deceſſiſſet, cum idem ſit, decla-
rationem non facere, vel eam ineptè, vel nulliter facere,
vt firmat in his præciſis terminis *Fontanell. dec. 527. nu.* 24
6 verſ hic vnus, ad finem.
Denique tot adminiculis, & euidentibus demonſtra-
tionibus non aduerſatur vnicum obiectum, quod com-
miſſio, oretenùs data Virginiæ. fruſtatoria redderetur,
niſi diuerſa foret ab erectione Canonicatus in teſtamen-
to iam expreſſa; Quia remouetur ſuperfluitas, conſide-
rando, quod talis commiſſio operabatur ſaltem, quod
teſtatoris proximiores ab eius hæreditate excluſi, ſpe,
vel metu futuræ declarationis erga Virginiam famulam
hęredem inſtitutam, non malè ſe gererent, vt ipſam ſuſ-
picatam fuiſſe, deponit D Bernardinus à Piuna for-
miter examinatus, & medio iuramento teſtantur alij
duo ciues Peruſini, ſed potius illam protegerent, & amo-
re proſequerentur, vt ponderat in his terminis *Fonta-* 25
nell. dec. 526. num. 21.
Inſuper ex eo apparet diuerſitas inter diſpoſitionem
expreſſam, & ſecretò oretenùs Commiſſam, quod, in
iſta, pro Canonicatu erigendo, Iniuncta fuit Virginiæ
etiam ſuppoſitio proprij prædij, illi præcedenter ab eo-
dem Guido, & Ruggerio fratre donati, quod ipſa cum
effectu tam in prima donatione, quam in executione
ſecundæ declarationis, pro exequenda teſtatoris volun-
tate ſuppoſuit.
Sed ceſſat penitus obiectum ex ipſa Iuris diſpoſitione,
ſancientis, idem ab hæredibus eſſe faciendum, quod, vel
ipſe teſtator viuens eſſet facturus, iuxta *tex.* ſingularem
in l cum ſeruum. ff. de condit. & demonſtrat. vel in defe-
ctum hæredis fieri expreſſit, vt in terminis firmat *Caſtill.*
controu. iur. lib. 2. cap. 26 numer. 24.
Ex quibus indubitanter aſſequitur, quod certa, &
vniformiter deliberata voluntas teſtatoris, fuit erigendi
Canonicatum de iurepatronatus duorum eius in gradu
proximiorum, non autem ſimplicem Cappellaniam de
Iurepatronatus extraneorum.
Et ita partibus per tres vices acerrimè informanti-
bus, &c.

R. P. D.

Digitized by Google

R. P. D. Beuilaqua.

Romana Annuæ Præſtationis.

4. Iulij 1663.

A R G V M E N T V M.

Captatoria non eſt diſpoſitio, quando committitur hæredi facere, vel non facere aliqua legata, dum aliunde conſtat de voluntate determinata diſponentis, & de obligatione hæredis legandi; qui hæres poſtquàm nominauit legatarios, non poteſt recedere, alios nominando; & tandem quando ob turpem Amorem valeat donatio.

S V M M A R I V M.

1 *Facultas faciendi aliquid probatur ex teſtamento idem diſponente.*

2 *Nominatio facta in vim facultatis nominandi, dicitur nominatio dantis facultatem.*

3 *Facultas libera legandi, & non legandi, non poteſt tertio committi.*

4 *Inſtitutio hæredis &c non poteſt pendere ab arbitrio tertij.*

5 *Limitatur, quando teſtator ſecretò declarauit ſuam voluntatem.*

6 *Confeſſarius & Religioſus valdè confert ad declarandam voluntatem defuncti.*

7 *Vnus ſacerdos probat obligationem hæredis factam teſtatori.*

8 *Captatoria diſpoſitio ea eſt, quæ fit ſub conditione alterius, relicti ſibi, vel alicui inuicem faciendi.*

9 *Captatoria non eſt diſpoſitio quando ille, cui committitur diſpoſitio, neceſſariò tenetur legare, vel inſtituere.*

10 *Legatarius non dicitur incertus, quando, de eo, poſt teſtamentum conſtat.*

11 *In probanda voluntate defuncti, & mutanda ſubſtantia, & qualitate diſpoſitionis, requiruntur quinque teſtes.*

12 *Quod habet locum, quando prætenditur legatum non ſcriptum in teſtamento.*

13 *Declaratio diſpoſitionis fit per duos teſtes.*

14 *Vnicus teſtis, cui teſtator ſuam voluntatem ſignificauit, declarat eandem voluntatem.*

15 *Sacerdos obtinet fidem duorum teſtium.*

16 *Habens facultatem nominandi, facta nominatione, non poteſt mutare, nec reuocare.*

17 *Nominatio legatarij facta in vim teſtamenti, retrotrahitur ad diem mortis teſtatoris.*

18 *Legatum ad fauorem mulieris ob turpem amorem de præterito valet.*

19 *Maximè, quando legatur, vt mulier melius viuat.*

20 *Confeſſarius, & hæres declarant voluntatem defuncti.*

21 *Illegitimo fit legatum, quando non legatur tanquam tali.*

22 *In Vrbe Roma poteſt legari, & donari ſpurijs, vbi non ſunt legitimi.*

23 *Statuta, & Conſtitutiones ſunt ſeruanda.*

D E C I S I O CCVII.

FRanciſcus Maria Dux Ceræ, in ſuo teſtamento, ſub die 5. *Iunij* 1657. condito, & cum quo deceſſit, inſtituit heredem vniuerſalem D. Duciſſam Portiam, eius ſororem cum facultate faciendi vnum, vel plura legata, ad fauorem vnius, vel plurium perſonarum, per hæc verba; *In oltre dò facoltà alla ſopradetta mia herede, che della facoltà, e beni, poſti &c. li ſia lecito fare vno, ò più legati à fauore d'vna, ò più perſone, che più li piacerà ſino alla ſomma di ſcudi* 1500. *annui, e non più, in vita ſolamente*; In cuius voluntatis, & diſpoſitiuuis executionem, nominauit Annam Blanchinam, pro rata ſcut. 500. & pro reliquo Paulum eius filium, ſed renuente nihilominus d. legatum ſoluere, in vim commiſſionis, manu Sanctiſſimi Signatæ, & auocatoriæ cauſæ, ab alijs tribunalibus, ad me delatæ, propoſui dubium; An annua præſtatio debeatur, & deberi, fuit hodiè poſt ſecundam propoſitionem reſolutum.

Quandoquidem, de facultate data per Ducem teſtatorem, eius ſorori, & hæredi diſponendi, per viam legati, de annuis ſcut. 1500. ad commodum vnius, vel plurium perſonarum conſtat, ex ſuprarelatis verbis teſtamenti, quæ illam adeò explicitè continent, vt nulla adſit dubitatio, §. *diſponat, auth. de nupt. l. ille aut ille, §. cum in verbis, ff. de leg. 3. Surd. conſ. 263. num. 10. & 11. Rot. dec. 274. num. 2. par 6 rec.* Sicuti etiam hæſitandum non eſt, quin d. hæres huiuſmodi facultate vſa fuerit, & mentem teſtatoris adimpleuerit, nam, tribus menſibus circiter, poſt conditum teſtamentum, & ſequutum Ducis obitum, per ſchedulam ab ipſa ſubſcriptam, clauſam, notario conſignatam, & deinde iudicis mandato apertam, præuia narratiua teſtamenti, & ſuæ inſtitutionis, & poteſtate conſtituendi legata in legatarios nominauit dd. Annam, & Paulum Emilium conditionibus, ibi expreſſis, quæ quidem nominatio, ita inhęret diſpoſitioni Ducis, ad fauorem nominatorum, vt cenſeatur emanaſſe cum illa, eodem tempore, eique inſit, *l. adeo 7. §. cum quis in fine, ff. de acquir. rer. domin.* 2
Gratian. cap. 147. nu. 2. & 3. Cyriac. controu. 210. num. 11. cum ſeqq. Ros. deciſ. 100. numer. 3. & deciſ. 140. num. 14. par. 6. recent.

Non obſtat, quod diſpoſitio teſtatoris, in hac parte, vti collata, in liberam voluntatem hæredis, à cuius facto pendebat, legare, & ad ſui libitum, aut abſtinere, ponit in dubio legatum, quod, in iure non admittitur, & pro non data facultate cenſendum eſt per *tex. in l. illa* 3
inſtitutio 32. ff. de hæred. inſtit. ibi, *illa inſtitutio, quos Titius voluerit*, ideo vitioſa eſt, quod alieno permiſſa eſt arbitrio, *l. captatoriè 67. ff. de leg. 1. Peregr. de fideic. art. 33.* 4
num. 65. Duran. de cond. & mod. impoſſib. à iur. prohib. cap. 4. par. 3. num. 8. & 13. quoniam pro reſponſione, & totali obiecti ſolutione, Domini, in facto, aduertendum eſſe dicebant, quod, licet teſtator per verba ſuprarelata, liberam facultatem hæredi dederit, ante tamen ſtipulationem, volens mentem ſuam citra hanc annuam præſtationem, & legatum ei innoteſcere, illam ſibi aperuit, mediantibus notario, qui fuit de teſtamento rogatus, & ante introductam litem in hoc Sacro Tribunali, obijt, ac Patre Auguſtino Oldoino Confeſſario, vt hic, in publica, & iurata atteſtatione fidem facit, vbi facti circumſtantias, & omnia ſibi impoſita referendo, aſſerit, eam fuiſſe Ducis mentem, vt hęres de dicta ſumma, per 5
viam legati ad fauorem, & vitam eiuſdem Annæ, & Pauli Emilij diſponeret, prout d. hęres, omnibus intellectis, iuxta optatum teſtatoris, omnia ad vnguem adimplere promiſit, cui admodum graui religioſi atteſtationi plurimum eſt deferendum, pro declaratione voluntatis teſtatoris, & adimplementi, & ſatisfactionis ab hærede promiſſæ, *Sim. de Præt. conſ. 5. num. 11. lib. 2. Rot.* 6
cor. Seraph. dec. 1128. num. 1. & dec. 1166. num. 1. & in rec. dec. 11. num. 8. & 9. par. 7. & in Tiburtina Caſtrorum 31. Martij 1659. §. tertium adminiculum, cor. Me. & in ſpecie, vbi teſtator de Sacerdote confidit ad effectum obligandi hæredem, & exequendi ſuam voluntatem, *An. Rub. rer.* 7
Iudic. lib. 1. fol. 25. verſ. pro Manio.

Hinc ergo facilè deprehenditur, hæredi, nullo modo fuiſſe permiſſum legare iuxta ſuum libitum, vel etiam non legare, vt exigitur ad inducendam nullitatem diſpoſitionis, &, vt multi dicunt captatoriæ voluntatis, quæ propriè illa eſt, quę fit ſub conditione alterius relicti ſibi, vel alicui inuicem faciendi, vt benè de- 8

clarant

Digitized by Google

clarant relati *in dec.73, nu.14. cor. Martin. Andrea*, ſed
tenebatur legare ſummam, in teſtamento Ducis expreſ-
ſam, & perſonis, ab ipſo ſpecificatis, mediante confeſſa-
rio, ſuſpenſa ſolum declaratione, & ſolutione legati ad
tempus in Elogio, & in fide mediatoris præſcripta, hoc,
enim, caſu vtile eſt legatum, attenta intentione teſtato-
ris onerandi hæredem, & imponendi inſimul neceſſitatē
conſtituendi legati ſibi benè viſis, & expreſſis, ac ſi ipſe
ſpecificè nominaſset legatarios, non verò hæredes, quæ
illius voluntatem in hoc executioni demandauit, *l. hæ-*
9 *res teſtamento, ff. de act. empt. Pereg. de fideic. art. 33. num.*
57 Surd. conſ. 264. num. 8. & 22 & conſ. 375. num. 8. & 9.
Cancer. var. reſol par. 3. tit. 20. num. 89. Cyriac. contron. 548.
num. 3. 16. & 17. & ſequuta nominatione, ac perſona-
rum ſpecificatione, illis debetur legatum, tametſi non
ſint in teſtamento expreſſa, cum ſatis ſit, quod verifi-
centur ex poſt, ad hoc, vt obijci nequeat vitium incer-
titudinis, *l. Theopompus, C. de dot. præleg. l. quem hæredis,*
10 *ff de reb. dub Rum conſ. 19 num. 5. & 8. lib. 2. Surd. conſil.*
264. num. 16. cum ſeqq Fuſar. de ſubſtu. quæſt 503. nu. 56.
Rot. cor. Canaler. dec. 512. nu. 5. & in Cathacen. hæredita-
tis 24. Nouembris 1649. §. vnde, coram Reuerendiſs. De-
cano.

Non officit, quod vbi agitur de probanda voluntate
teſtatoris, & mutatur ſubſtantia legati, vel additur qua-
litas illud alterans, quinque requiruntur teſtes, *l. fin. C.*
11 *de codicill. Natt. conſ. 263. nu. 16.* quia, in propoſito, non
eſt quæſtio circa diſpoſitionem, vel legatum, extra te-
ſtamentum ordinatum, ſuper quo opus eſt, vt tot teſtes
deponant, ſicuti explicant *Caſtren. in conſ. 304. in fin. lib. 4.*
12 *Rot. apud Buratt. dec. 616. nu. 4.* ſed verſatur in caſu, quo
fuit conditum teſtamentum, & de certa quantitate diſ-
poſitum, ſed diſpoſitio indiget ſola declaratione, hæc
enim rectè fiet per duos teſtes, *Iaſ. in l. quæſtionem 32. nu.*
13 *17. in fin C. de fideic. Mantic. de coniect. lib. 12. tit. 16. nu. 2.*
Gratian. cap. 650. num. 34. Quin imò ſtatur declarationi
vnius teſtis, cui teſtator ſuam voluntatem ſignificauit,
14 tam circa quantitatem, quam perſonas, *d. l. Theopom-*
pus, & ibi Bart. ff. de dot. præleg. Soccin. Sen. in l. ſi ita ſcri-
pſero num. 3. ff. de cond. & dem. Mant. de coniect. lib. 3. tit.
1. num. 15. & d. lib. 12. tit. 16. num. 3. quod certiùs admit-
tendum videtur, ſi, vt hic, teſtis, qui voluntatem teſtato-
ris aperuit hæredi, eſt ſacerdos, & confeſſarius ſummæ fi-
dei, obtinens vices duorum, vt inquit *gloſſ. in cap. Mo-*
15 *nacus 77. diſt. Roland. à Vall. conſ. 24. n. 54. lib. 1. Menoch.*
conſil. 92. numer. 89. Magon. deciſ. Florent. 58. num. 20.

Nec dicatur, quòd ſaltem actus nominationis legata-
riorum ſit reuocabilis, & de facto hæres illam reuocaue-
rit, atque ideo non poſſit, in vim illius, agi pro conſe-
cutione legati; Quia, cum nominatio, & electio facta
fuerit, in neceſſarium adimplementum mentis teſtato-
ris, & ipſius hæredis, exigentis obligationem, ex illa fuit
ius quæſitum legatarijs nominatis, ac ad illorum com-
modum traxit ſecum executionem, & ob id ſemel facta
non poteſt nec mutari, nec reuocari, *l. apud Aufidium*
16 *20. ff. de opt. leg. gloſſ. in verb. vnum ex familia in principio*
in verb. mutetur ff. de leg. 2. Crott. conſ. 11. num. 33. Surd.
d. conſ. 164. num. 10. Giurb. ad conſuet. Meſſan. cap. 4. gloſſ.
12. par. 1. num 32. cum ſeqq. Magon. dec. Lucen 61. num.
14. Rot. dec. 863 nu. 1. cum ſeqq. par. 4. tom. 2. rec. non re-
leuante proteſtatione per Duciſſam in actu traditionis
ſchedulæ nominationis notario, illam videlicet retra-
hendi, quodque legatum, non niſi à die obitus hæredis
debeatur perſonis, tunc nominandis; Vtrumque, enim,
tollitur, per contrariam voluntatem per confeſſarium
hęredi communicatam, cum promiſſione adimplendi,
iuxta quam non poſſunt alij nominari quam Anna, &
filius, illiſque ſtatim ſequuta teſtatoris morte, debetur
annua prętatio, & cum effectu à d. tempore, per D.
Duciſſam ſoluta, ex quibus patet præſeruatiuam reha-
bendi ſchedulam fuiſſe fruſtatoriam, dum legatarij ſem-
per ſunt ijdem, & de neceſſitate, eligi debent, & pro-
pterea nulli præiudicium fieri potuit, in facienda nomi-
natione, ad quem effectum ſolet inſpici tempus electio-
nis, faciendæ, quæ in præſenti erat collata in tempus
obitus Ducis legantis, non hæredis eligentis, ad tradita 17
per *Molin. de primog. lib. 2. cap 4. num. 23. cum ſeqq*

Non vrget obiecta incapacitas legatariorum, ex eo de-
ſumpta, quod relicta fuit ex cauſa turpis affectionis erga
mulierem, & illegitimitatem filij, cum ea ſuſcepti; nam,
reſpectu matris, cum affectio potuerit eſſe de præterito,
non verò de tempore legati, ceſſat ratio prohibitionis, & 18
valet legatum, *Surd. conſ. 409. num 23. ad med. Capyc.*
deciſ. 102. in fin. Gratian. cap. 31. nu 29. & eo magis, quan-
do legatum ea intentione factum fuit, vt mulier ad me-
lioris frugis ſtatum reducatur, prout, tali animo Du- 19
cem voluiſſe præſtari tale legatum Annæ liquet, ex at-
teſtatione Confeſſarij, & melius ex declaratione hære- 20
dis, *Mart. de ſucceſſ. leg. par. 4. quæſt. 18. art. 4 n 19 Com-*
tiol. lib. 2 reſponſ. moral. quæſt. 16. nu. 4. Balthaſſ. Thomaſ.
de pia cauſ. tit. 1. cap. 10. num. 115. Gionagn. conſ 47. nu 29.
lib. 1. Gratian. cap 218. num 9. & 10. Rot. dec. 203 num. 2.
par. 1. diuerſ. illegitimitas verò Pauli Emilij non pro-
batur, nec illi tanquam tali legatur, vt hac exceptione
melius non probata, veniat ab illius aſſecutione repel- 21
lendus, *l. libertis in fin ff. de libert. cauſ.* vbi iuſtificatum
eſſet, adhuc validè legari potuit, tam ex diſpoſitione
ſtatuti *Vrbis, lib. 1. cap. 143.* permittentis Ciui Romano
filijs legitimis, & naturalibus carenti, ſporijs, & quomo-
dolibet illegitimis, pro illorum ſuſtentatione certam
partem bonorum relinquere, quam Conſtitutionem 22
Sixti IV. in ord 8. & Iulij 3. la quinta, ſimilem facultatem
tribuentium; Vnde cum habeamus determinationem
ſtatuti, & Conſtitutionum, ac ſi extaret caſus legis illis
inhęrendum eſt, *Bald. in l. Gallus, § ſi etus 2. notab. ff de* 23
lib. & poſt. Gratian. cap. 556. num. 2. Rot. dec 408. nu. 10.
par. 4 tom. 2. rec.

Ad id demum, quod obijciebatur, hæreditatem Du-
cis, hac annua præſtatione grauatam, eſſe extenuatam
magno ære alieno, quod eſt in primis detrahendum, &,
hoc non detracto, non remanere ſufficientem quan-
titatem pro ſatisfactione legatariorũ, præter quod Peri-
tus ad id oſtendendum extraiudicialiter electus, plura
iudicio Rotæ reliquit, & multa alia in facto deducebãtur
circa valorem, ex quibus, vel inſubſiſtens, vel vndequa-
que turbidiſſima eſt huius inſufficientiæ bonorum exce-
ptio, reſponſum fuit, quod hoc tendit ad impediendam
executionem reſolutionis, non autem ſubſiſtentiam le-
gati, ſuper qua ſuſcepta fuit diſputatio, & affirmatiuè,
vt ſuprà reſoluta.

Vtraque parte &c.

Bo: Me: Emerix.

Bononien. Legati, ſeu Dotium.

Veneris 16. Iunij 1662.

A R G V M E N T V M.

Pro legatis claris, datur via executiua; Et legata de-
bentur in bonis teſtatoris, etiamſi hæres eadem
obliget creditoribus negotij continuati, poſt mor-
tem d. teſtatoris.

S V M M A R I V M.

1 *In legatis Rota non procedit executiuè.*
2 *Contra in alijs Tribunalibus.*
3 *Rota, conſtito de iuſtitia, poteſt procedere executiuè.*
4 *Clauſula,* ſi quid exequendum, *præſeruat viam exe-*
cutiuam.
5 *Legata non debentur, niſi ſolute prius ære alieno.*
6 *Legata non debentur in præiudicium creditorum.*
7 *Negocium continuatum ab hærede, non obligat bona*
hæreditaria in præiudicium creditorum.

8 *Pro*

8 *Pro legatis alienantur bona teſtatoris , qui hoc permiſit .*

9 *Statutum non comprahendit id , quod non dicit .*

D E C I S I O CCVIII.

CVm vxor, & filię q. Matthæi Muſcardini,pro con-
ſecutione legati dotium , ab eodem in vltimis ta-
bulis , ſibi relicti , mandatum executiuum ab A.C. con-
trà illius hæreditatem obtinuiſſet , & cauſa appellatio-
nis, per ſignaturam Iuſtitię, mihi commiſſa fuiſſet, cum
clauſula. *ſi quid exequendum* , dubitaui , ad formam re-
ſcripti ; an mandatum A.C. eſſet exequendum , & Do-
mini, inhęrentes ſtylo huius Tribunalis,quod,in legatis,
non conſueuit procedere executiuè , prout teſtatur *ad-*
1 *den ad Buratt. dec.*208 *num.*12. *Rot.dec.*604.*numer.*12.
par 4. *tom.*3. *& dec.*260. *numer.*1. *par.*9. *rec.* cenſuerunt
mandatum eſſe iuſtum .

Moti fuerunt, ex clara,& literali voluntate Matthęi,
qua ſtante , non eſt dubium , quin legatum debeatur,
& pro eo in Tribunali A.C. executiuè procedi potuerit,
2 *Tiber. in praxi lib.*2.*cap.*6. *numer.*4. *Add. ad Buratt. &*
Rot. in cit. deciſ.

Nec refert , quod Rota aliter procedat , quia, omiſſo,
quod nonnulli ex Dominis , credebant non eſſe contra
ſtylum , ſi Rota, in hoc caſu procederet executiuè , per
clauſulam,*ſi quid exequendum*,quæ pręſeruat viam exe-
cutiuam , & operatur , quod iudex , ſi videt decretum
3 Iuſtum , & validum , ad euitandos circuitus appellatio-
num debet procedere ad illius executionem , *Ridolph. in*
ſua praxi par. 1. *cap.* 13. *num.* 500. *& ſeqq. Rub in ſuis*
*ſingular. clauſ.*95.§.2. *&* 775. *numer.*1. *Seraph. dec* 1412.
*num.*2. vbi ait , hoc procedere , quamuis aliàs in iudicio
4 eſset procedendum , & in ſimili de clauſula , *qui ad vl-*
teriorem , dixit *Rot poſt Zacch. de Oblig. Cam. dec.*215.
*numer.*6. *& ſeqq.*

Ceſsat obiectum , dum iuxta ſtylum Tribunalis , ad
miſsa via executiua , ſimpliciter canonizatur iuſtitia
mandati , quæ manifeſtè reſultat , ex teſtamento Mat-
thæi .

Non obſtat, quod legatum , non debeatur niſi ſoluto
5 priùs ære alieno, *l. Papinianus* , §.4. *ff. de inoff. teſtam. & §.*
cum autem non inſtitutionis de l. Falc. quodque propterea
mandatum ab A.C. in præiudicium creditorum relaxa-
6 ri non potuerit , *l. vniuerſis* , *C. de leg. & l. fin.* §. *ſin verò*
creditores , *C. de iur. delib.*

Tum , quia mandatum non fuit relaxatum contrà
creditores, nec in iudicio formalis concurſus creditorum
Matthæi , ſed ſolum contrà eius bona, citatis pro eorum
iure , & intereſſe, creditoribus ex cauſa negotij poſt eius
obitum , ex illius pręcepto , ſeu deſiderio continuati .

Tum etiam , quia dum agitur contrà bona teſtatoris,
qui, in teſtamento ordinauit continuationem negotij,&
debita fuerunt contracta , non ab ipſo mercatore , in vi-
ta , ſed poſt eius obitum occaſione negotij , illa non re-
7 trahuntur in præiudicium legatariorum , præſertim ,
quando , prout hic , teſtator , pro ſolutione legatorum,
8 permiſit alienationem bonorum . *Rot cor Caualer. dec.*
41. *dec.*51. *& dec.*112 *per tot. & dec.*269. *par* 9. *rec.*

Sicuti nec etiam aduerſatur ſtatutum fori mercato-
rum Bononię , mandans omnes creditores decocti con-
currere per æs, & libram , quia ſtatutum reſtringitur ad
creditores intra quinquennium, ante decoctionem, mu-
9 lieres autem , ſunt creditrices per ſeptem annos , & vltra
decoctionem , & conſequenter ſtatutum non applica-
tur .

Et ita vtraque parte &c.

R. P. D. Taya .

Bononien. Fideicommiſſi de Blancoſſis .

1. *Aprilis* 1661.

A R G V M E N T V M.

Fæmina proximior , quando excludat maſculum remotiorem in ſucceſſione fideicommiſſi , & , in quibus caſibus , attendatur proximitas teſtatoris , vel grauati ,

S V M M A R I V M.

1 *Sententiæ iuſtæ ſunt conformes .*
2 *Inter deſcendentes teſtatoris ſeruatur æqualitas .*
3 *Maximè inter æquales gradu .*
4 *Fæmina admittitur , quando eſt vocata .*
5 *Fæmina excluſa , deficientibus maſculis , an admittatur .*
6 *Maſculus præfertur fæminis in ſucceſſione fideicommiſſi .*
7 *Maximè , ſi colligatur ex mente teſtatoris .*
8 *Proximitas grauati , vel grauantis , quando attendatur , dubia eſt quæſtio .*
9 *Quando fit tranſitus de vna perſonarum qualitate ad aliam , attenditur proximitas teſtatoris .*
10 *Maximè ſi ſint verba relatiua ad teſtatorem .*
11 *Et quando ſuccedi debet in capita , & non in ſtirpes .*
12 *In dubio attenditur proximitas teſtatoris .*
13 *Fæmina vnius lineæ excludit maſculum alterius lineæ .*
14 *Proximitas teſtatoris non attenditur , quando ſunt deſcendentes grauati .*
15 *Soror non poteſt dici deſcendens .*
16 *Proximitas grauati vel grauantis an attendatur , inſpicitur voluntas teſtatoris .*
17 *In fideicommiſſis fit tranſitus de vna linea ad aliam , quando in prima linea non eſt perſona vocata .*
18 *Qualitatem requiſitam habens præfertur proximiori .*
19 *Vocatus à teſtatore admittitur etiam in concurſu proximioris non vocati .*

D E C I S I O CCIX.

IOannes inſtituit hæredes Iulium , Iacobum, & Franciſcum filios , eoſque & eorum deſcendentes, in infinitum ſubſtituit , & excluſis ſemper deſcendentibus fæminis,quas,tamen,voluit, donec extent maſculi,dotari, deficientibus,vero, maſculis, & linea maſculina teſtatoris,tunc, & eo caſu, ſolum voluit, vt ſua bona deuenirent ad fæminas deſcendentes , ex linea teſtatoris , & deſcendentes ex dd. fæminis, in infinitum,quas fæminas,& deſcendentes , ex ipſis, in d caſu,in ſtirpes, & non in capita ſubſtituit, &c. Deceſſit, poſt teſtatorem , primo Iacobus,abſque prole,deinde Iulius,relictis Angela, & Catharina filiabus ; vnde ſucceſſit, in vtraque parte, Franciſcus,qui poſteà deceſſit, cum Catharina filia, ſuperſtitibus etiam,ex Iulio, d. Catharina filia, & Iulio Iuniore, nepote ex Angela alia filia prædefuncta ; Et hinc. nata lite inter Iulium iuniorem , & Catharinam filiam Iulij Senioris, ex altera parte actores ; & Catharinam Franciſci ream ex altera , Iudex , à quo,conceſſit immiſſionem Iulio iuniori , & Catharinæ Iulij ſenioris , pro dimidio , & pro dimidia retentionem Catharinę filiæ Franciſci , quam ſententiam confirmauit Iudex ad quem , fauore Catharinæ , Iulij ſenioris , & Angeli Mariæ,filij,Iulij iunioris , interim mortui , contra Alexandrum Mariam filium Catharinæ Franciſci , etiam defunctæ , In quadrante hæreditario , cum alter quadrans , moriente Iulio Seniore , retentum eſſet pro legitima, & Trebellianica , in reſtitutione fideicommiſſi Franciſco ſubſtituto ſuper-

Digitized by Google

ſuperſtiti; commiſſa cauſa appellationis propoſitum eſt
dubium, an ſit locus ſtatuto, de duabus, & Domini lo
cum eſſe reſponderunt.
Quia iuſtitia ſententiarum videtur clara, ad *Paul.*
1 *Caſtren conſ.198.ſub initio, verſ.ſed his non obſtantibus, lib.*
2 Menoch conſ.359.num.7. Prat.vlt.vol. interp 3.dub.4.
ſol.1. num 61.lib.3. cum alijs apud *Fuſar. de ſubſt. quaeſt.*
484.num.6.verſ & præterea, ac præclare *Gabr. conſ.96.*
num 28. verſ ſuccedit tertia interpretatio, lib.1.
Et accedit ratio ſeruandi æqualitatem, inter deſcen-
dentes teſtatoris, vt proſequuntur, *Menoch. d conſ.359.*
2 *num 8. Gabriel.d.conſ 96 num. 31. Fuſar. d. quaeſt. 484.*
& maximè, vbi ipſi deſcendentes ſunt æquales grado,
nempe, Catharina neptis, ex Iulio, & Catharina neptis
ex Franciſco, & pro æquiori, & benigniori opinione,
3 *Fuſar. d. quaeſt. 484. num. 44. in fine.*
Conducit in hanc ſententiam, non ſolum vocatio fę-
minarum indefinitè, ibi, *deficientibus maſculis, volut,*
vt bona deueniant ad fæminas &c apud *Gabr. d. conſ 96.*
4 *num.31.* ſed etiam modus vocationis, aut potius admiſ-
ſionis, ſuſpenſione, ſeu impedimento exiſtentię maſcu-
lorum ſublatu; Etenim, ratio, quæ controuertitur, in
huiuſmodi quæſtionibus eſt; an fæminæ ſint omnino
excluſæ, vel ſolum ſuſpenſæ à ſucceſſione extantibus
maſculis, ita, vt, remoto impedimento maſculorum,
remaneat liber ſuccedendi locus fæminis, ad *Bartol.* &
alios apud *Fuſar. d.qu 484.nu.27.* aut potius fæmina ſe-
mel excluſa à maſculo, remaneat ſemper excluſa, licet
5 maſculus poſtea deficiat, ad *Franc. Aret.* & alios apud
Fuſar. d quaeſt.484.nu.32. quod multum refert, ad in-
terpretandam diſpoſitionem, quam teſtator, in præ-
ſenti caſu, declarauit, ibi, *excluſis (quidem) ſemper de-*
ſcendentibus fæminis, quas fæminas tamen vult, donec ad-
ſunt maſculi, atque ita temporaliter, excluſas, ſiue ſuſ
penſas, condecenter dotari &c. deficientibus, verò, deſcen-
tibus maſculis, & de linea maſculina ipſius teſtatoris, de
clarat, vt dd bona deueniant ad fæminas deſcendentes ex
linea d. teſtatoris, & ad deſcendentes ex ipſis fæminis, in
infinitum, in ſtirpes, & non in capita &c. non ſolum gene-
rali modo præpoſitionis, & prelationis maſculorum fę-
6 minis, ad *Menoch. d. conſ.359. num 9. verſ. reſpondetur*,
cum alijs apud *Peregr.de fideicom.art.27.n.23.* ſed etiam
ad particulam ſuſpenſiuam, donec adſunt maſculi in
7 puncto ſimilis teſtamenti *Menoch. d loco* & generaliùs
Bart.l.vlt.ff ad Sen Conſ. Tertull. cum alijs apud *Hond.*
conſ 29 num.2. & ſeqq. lib.2.
Ex alio etiam, capite demonſtrabatur, in ſucceſſione
huic fideicommiſſo æqualis locus, & vocatio in ſtirpes
Catharinæ, & Iulij ſuoiuris filij Angelæ, ſicut Catha-
rinæ Franciſci, nam, in ea quæſtione, grauiſſima pro-
ximitatis attendẽdæ grauantis, aut grauati, in qua ſchiſ-
ma eſſe in ſcholis, & in Iudicibus, dicebat *Peregr.conſ.58.*
8 *num.3. lib.4* ſi fiat tranſitus poſt mortem grauati, ad
diuerſam conditionem perſonarum, vt à maſculis ad
fæminas, attenditur proximitas teſtatoris, ad allegatos à
9 *Fuſar. d qu.484 nu.21. & ſeqq. & conſ.85. in fin.* cum
alijs, & maximè *Mantic. de coniect lib 8. tit.12. num.31.*
verſ idem quoque indubitate, Altograd. conſ.65. num.11.
lib.1. & conſ.92 num 33. lib.2. Sanleger. ciu.qq 112.
num.13. Amat.reſol.10. num.3 Barbat. de fideic.par.2.
cap 4.num 29. Matteac de via & rat. iur. lib.2. cap. 20.
num 8. & de leg. & fideic.lib.2. cap.15. num. 7. quicquid
dicat *ſub num.16.* contra propriam ſententiam, & in fi-
ne contra Iudicem in ea cauſa. in qua ſemel, & iterum
victus, eſt Victor *Peregr. de fideic art.20.num.9. Rot.cor.*
Merl. dec.520. num 11. & 12. & maximè, quod etiam
ipſe teſtator dixit fæminas deſcendentes ex linea d.teſta-
toris, & ſe retulit ad ſe, *Peregr.d art.20. d.num.9. verſic.*
10 *ſecundus caſus, Fuſar. d quaeſt. 484. num. 51. Amat. d.*
reſol.10.num.32. & ſeqq. Gratian cap.493.nu.22. & ſeqq.
Barbat d.cap.4 num.16 & 18. Rot dec 72. num.2. verſ.
tertius quando par.2.diuerſ. & inſuper. quod, eodem mo-
do ſuccedendi ordinem diſpoſuit, in fæminis deſcenden-
tibus, ex linea teſtatoris, quod diſpoſuit ordinem ſucce-
dendi, in maſculis in familia, ex deſcendentia agnato-
rum, & lineæ maſculinæ deſcendentium ipſius teſtato-
ris.
Et amplius declarauit ſubſtituere fęminas earumque
deſcendentes in ſtirpes, & non in capita quo caſu, cer-
tum eſt, attendendam eſſe proximitatem teſtatoris non
autem grauati *Altogr. d conſ 65. nu.12. Peregr. conſ 58.* 11
num 8 lib.4 & d art.20.num 6. & art.21.num.18. Fuſar.
d quaeſt.484 num.68. & ſeqq
Et in dubio attendenda eſt proximitas teſtatoris, ma-
ximè, quando congruit veriſimilitudo mentis, & affe-
ctionis teſtatoris, aut Æquitas. *Amat d reſol 10.nu.61.* 12
Barbat. d.4. nu.20. cum alijs, & præcipue *d. dec.72. nu.*
2. verſ. ſecundus eſt.
Nec obſtare viſa eſt diſtinctio, quod, quoties omnino
extincta eſt linea, ſeu deſcendentia ſemel admiſſa, tunc
tranſeundum ſit, ad aliam lineam, vt puta, quando
grauatus ſine prole maſculina vel fæminina decedit, ſed
vbi grauatus decedit, cum filia quæ ſit capax fideicom-
miſſi, non ſit tranſitus de linea ad lineam, ſed de qua-
litate dumtaxat perſonarum, videlicet, de maſculina ad
fæmininam, perſeuerante tamen ſucceſſione, in eadem 13
linea, *Rot.d. dec.520. num 13. & ſeqq.* & prius *in eadem*
cauſa dec.109.num 14. & 15. par 5. imo, quando ſuper-
ſunt adhuc deſcendentes illius, qui bona fideicommiſſi
obtinuit, ſiue maſculi ſint, ſiue fæminæ, aut à fæminis
deſcendentes, quod tunc non conſideretur proximitas 14
teſtatoris, ſed grauati, & admittatur proximior ipſi vl-
timo grauato, &c. *Altograd d conſ 92 num.34 verſ. ſe-*
cunda ſublimitatio, Gratian.d. cap 493. in fin. Barbat. d.
cap.4. in fine.
Quia (quod principaliter fuit ponderatum) *in d. dec.*
520. num 16. verſ. verum, & ſeqq ibi non erant vocati
niſi deſcendentes maſculi ex nepotibus primis hæredi-
bus, & his deficientibus fæminæ deſcendentes ex iiſdem
primis heredibus, & vtique inter iſtas perſonas non
comprehendebatur ſoror teſtatoris, dumtaxat, quæ non 15
erat deſcendens ex primis hæredibus, & ſic, non intra-
bat diſputatio, pro illius proximitate, cum nec vllum
ius ad fideicommiſſum habere poſſet, vbi declaratur;
Quin etiam in deciſione additur. demum hanc vnicam
coniecturam fundatam ſuper tranſitu de vna linea ad
aliam, quatenus faueret illi ſorori, tolli ex alijs vrgentio-
ribus coniecturis, quæ militabant, pro filia grauati, vt
in d. dec.520. num.17. & 18.
Cæterum, ratio, vel quęſtio proximitatis, videtur,
omnino ſuperflua, in ſubſtitutionibus expreſſis, & in
prælatione maſculorum fæminis, & in perſonis qualifi-
catis, ſicut in perſonis nominatis, ad celebrem *§.in fideic.* 16
l.cum ita 33.ff de leg.2. & ibi *Bartol* cum alijs, & vbi di-
cta quæſtio neceſſaria ſit, videtur filia incapax fideicom-
miſſi in primo ordine maſculorum, cum ſit fæmina, &
in ſecundo ordine fæminarum, cum concurrat cum
alijs, in gradu æqualibus, cum ijs eſt admittenda, ad
æqualitatem ſeruandam, neque etiam videtur perſeue-
rare ſucceſſio in eadem linea, non perſeuerans, cum ſua 17
qualitate maſculinitatis, & demum vbi fit tranſitus, ab
vna ſpecie, ſeu ab vno genere perſonarum, veluti à ma-
ſculis ad fæminas, per extinctionem lineæ maſculinæ,
tum proximitas, quoad fæminas attenditur, reſpectu te-
ſtatoris, non grauati, vt ſupra, etiam ad excluſionem 18
filiæ grauati, *Peregr.dec 132.num.3. & de fideic.d.art.20.*
d.num 9. Fontanell. de pact.nupt clauſ.4 gloſſ 25 num 17. &
ſeqq. & reſpondendo fusè, *Barbat.d cap.4.d.num.29 verſ.*
& quamuis aduerſus præfatam ſententiam.
Et erat, qui crederet, nec eſſe locum diſputationi, ſu-
per proximitate, cum ab ordine certorum maſculorum
tranſit ad ordinem certarum fæminarum, excluſa planè
fæmina ab ordine primo, & incluſa ſecundo, ſicut non
eſt etiam locus, in ordinibus linearum, quando teſta-
tor, defecta linea vnius ex inſtitutis vocaſſet lineam
aliorum inſtitutorum, nam, & tunc, defecta linea vnius
admit-

Digitized by Google

admitterentur lineæ aliorum, nulla habita ratinne pro-
ximitatis, niſi inter ipſos, de quacunque linea, & pro-
ximitas, nec grauantis, nec grauati attenderetur; ſed
19 deſcendentes aliarum linearum vocarentur, prælatis
proximioribus, cuiuſque lineæ, ex textu de natura ſuc-
ceſſionis feudi. *tit.5n.lib.2. Fuſar.quæſt.483.num.5. & d.*
quæſt 484.d.num.68. & 69. eum alijs, & maximè *Peregr.*
conſ 38. num.8. & 9. lib.4. & de fideic.d. art.20. num.78.
& apud eoſdem, fortius eum clauſula expreſſa in ſtirpes,
& non in capita, & in puncto etiam, ſuperſtite filia ex
maſculo vltimo, *Bald. tot. conſ.185. lib.3.*

Et ita vtraque parte &c.

Bo: Me: Emerix.

Romana Saluiani.

Lunæ 31. Ianuarij 1667.

A R G V M E N T V M.

Obligatio generalis non extenditur ad prohibita alienari, & obligari, maximè, ſi teſtator imponat pænam alienanti, & obliganti.

S V M M A R I V M.

1 *Saluianum non datur, vbi deficit hypotheca.*
2 *Obligatio generalis non extenditur ad prohibita obligari.*
3 *Etiamſi obligatio eſſet concepta verbis vniuerſalibus.*
4 *Commoditas fructuum fideicommiſſi ad vitam poteſt obligari.*
5 *Et venit ſub generali obligatione.*
6 *Contrarium, quando teſtator iniungit pænam obliganti.*
7 *Et quando ex voluntate teſtatoris commoditas obligari non poteſt.*

D E C I S I O CCX.

RVrſus, ob defectum hypothecæ, denegata fuit Ar-
changelo ceſſionario procuratorum de Grillis,
1 immiſſio petita, in domo, de qua agitur, ex vtili reme
dio Saluiani interdicti; Quia, cum non dubitetur, quin
illa ſit ſuppoſita fideicommiſſo, à q. Bernardino de Do
minicis patre, & auo reſpectiuè Stephani debitoris, &
Philippi rei conuenti, iniuncto, ſub literali prohibitione
cuiuſuis alienationis, obligationis, & permutationis, &
ſub pæna explicita priuationis, ipſo iure, incurrendæ in
caſum contrauentionis, cum vocatione aliorum ſubſti-
tutorum, ad hoc, vt bona conſeruentur, in eius familia,
& agnatione, prout latius continetur, in ſummario, non
vtique, ſub generali obligatione facta per Stephanum,
in fideiuſſione Cenſus, de quo agitur, non venit prædi-
cta domus expreſsè prohibitioni obligationis obnoxia,
2 iuxta receptam doctrinam, *Bart. in l. codicillis §. inſtitu-*
to num.5. ff.de leg.2. quam ſequitur, *Imol. ibidem in fine,*
Alex. in l ſi conſtante num,26. ff.ſolut. matrim. & conſ.42.
num.1. & 6. Pacif. de Salui. In ſpect. 3.cap.2.nu.8. Cyriac.
controu.222. num.56. & ſeqq. Merlin.de Pignor. lib.2. tit.
1. quæſt. 1. & ſeqq. Rot. dec. 426. Cap. par. 1. diuerſ. vbi
num.3. inquit, doctrinam, *Bartol.* eſſe communiter re-
3 ceptam, & procedere, etiam in obligatione concepta,
verbis vniuerſalibus, cum alijs relatis *in dec.* huius cau-
ſæ edita, coram Me, *ſub die 28. Iunij præteriti, §. deſi-*
cientis.

Neque in propoſito caſu, hypotheca ſubſtinetur ſu-
per commoditate percipiendi fructus, durante vita Ste-
4 phani debitoris, & hæredis grauati, quam hypotheca-
bilem eſſe, quantumuis prohibita fuerit omnis hypothe-
ca, ac venire ſub generali obligatione bonorum, firma-
uit *Rot. poſt Merlin. de pignor. cap.5. num 4. & ſeqq. & in*
Romana F. deic 21. Iunij 1654. §. ſed, & reſpectu, coram 5
Reuerendiſsimo Zarate.

Tñ, quia dictæ deciſiones loquuntur, in caſu ſimplicis
prohibitionis alienationis, non, vero, quando, prout hic,
vltra prohibitionem, fuit, in teſtamento, adiecta pæna
priuationis, ipſo iure incurrendæ in caſu contrauentio-
nis, ac data facultas vocatis accipiendi poſſeſſionem bo-
norum propria auctoritate, in quibus terminis, ſub ge-
nerali obligatione bonorum, nulla facta diſtinctione 6
rei, vel commoditatis, nunquam cenſeri compræhenſa
dicta bona, propter pœnam adiectam à teſtatore *Pacif.*
de Salui.d.inſpat.3 cap.2.num 45. Merlin. de pignor. lib.2.
tit.1. quæſt.7 numer.14 & Rot in Romana Domorum 23.
Maij 1658. §. ſiquidem coram Veroſpio, & latè *in Romana*
fideic. de Steccatis 15. Iunij 1665. §. 2. inferebatur verſic.
verum, coram R. P. D. Bourlemont.

Tum, quia hæc domus, nec quoad commoditatem
percipiendi fructus, durante vita grauati, tranſire poteſt
in extraneum, reſiſtente enixa voluntate teſtatoris, &
expreſſa prohibitione alienationis, & obligationis per- 7
petuò duratura, vt bona conſeruentur in eius familia, &
agnatione *Altogr. conſ.96. num.15. & ſeqq lib.2. Rot. rec.*
dec.135 num.6. & 7. par.7. & in Romana Fideic. de Cupis
18. Iunij 1657. §. certior, coram Reuerendiſs. Meltio, cum
alijs pluribus ibi congeſtis.

Et ita vtraque &c.

Bo: Me: Veroſpio.

Bononien. Fideicommiſſi de Bonfilijs.

Mercurij 24. Ianuarij 1663.

A R G V M E N T V M.

Tranſactio facta à grauato præiudicat ſucceſſoribus, & ſubſtinetur ex quauis cauſa dubitandi, & lite mota, vel mouenda, nec reſcinditur, per inſtrumenta, & iura de nouo reperta.

S V M M A R I V M.

1 *Tranſactio facta à grauato, præiudicat vocatis ad fideicommiſſum.*
2 *Quælibet lis, & quælibet occaſio dubitandi præbet legitimam cauſam tranſigendi.*
3 *Filio debentur detractiones in bonis fideicommiſſi.*
4 *Quælibet alienatio facta à grauato qui non fecit inuentarium, facit præſumere conſumptionem detractionum.*
5 *Contra, quando conſtat in quid fuerint conſumpta bona alienata.*
6 *Tranſactio non corruit ex inſtrumentis de nouo repertis.*
7 *Ex omnium bonorum prohibitione alienationis, inducitur prohibitio Trebellianicæ.*
8 *Trebellianica prohiberi poteſt etiam filijs.*
9 *In Ciuitate Bononiæ prius vigebat opinio contraria.*
10 *Opinio Doctorum etiam falſa dat cauſam tranſigendi.*
11 *Imo opinio vnius Doctoris eximij.*
12 *Poſt ſententiam, quæ poteſt in dubium reuocari, fieri poteſt tranſactio.*
13 *Et poſt obtentam commiſſionem vigore reſtitutionis in integrum.*
14 *Acquiſita à patre nomine filij mercatoris, quæruntur filio pro dimidia.*
15 *Pro tranſactione in dubio præſumitur.*
16 *Maximè ſi facta ſit à maioribus.*
17 *Et cum decreto iudicis, & ſententia arbitri.*
18 *Cauſa finalis habetur ex proemio diſpoſitionis.*
19 *Lis, ceſſante calumnia, eſt cauſa ſufficiens tranſactionis.*

20 *Et*

Digitized by Google

20 *Et calumnia, ad hunc effectum, debet eſſe clariſſima.*
21 *Timor litis ſufficit pro validanda tranſactione.*
22 *Receſſus a lite magnum lucrum reputatur.*
23 *Tranſactionem impugnans, debet prius reſtituere, quicquid eius occaſione accepit.*

DECISIO CCXI.

TRanſactionem initam de anno 1612. obeſſe Bonfio-
lis, iterum hodiè Domini reſponderunt, licet, ex
propria perſona, & independenter à tranſigentibus ad
fideicommiſſum Petri aſpirent, quia tranſactio ex
litis cauſa bona fide, contracta, nedum tranſigentes,
ſed ad fideicommiſſum ſucceſſiuè quoque vocatos
1 aſtringit, vt præter auctoritates, in præterita deciſione,
recenſitas, tradit, *Peregr. conſ. 60 numer. 3. lib. 4. Gratian.*
capit. 476. numer. 1. cum ſeqq. Rot. in Romana donationis
29. Aprilis 1652. in fin. coram Reuerendiſſimo Tarra
conen.

Nec prædicta tranſactio, eo ſub prætextu valet in-
fringi, quod monialium iura, quorum virtute, præ-
ter domos, dimidia ipſis bonorum portio, dimiſſa fuit,
in rigore iuris non poſſent ſubſiſteri, quoniam litis in-
ſtitutio, licet non iuridicè, necnon qualibet occaſio
2 dubitandi titulum tranſigendi legitimum præbent, *iux*
ta tex. in l. 2. vbi gloſſ. poſt princip. ac in verbo nulla, cæte-
rique communiter *DD. C. de tranſact. Becc. conſil.* 109.
numer. 7. & 8. cum ſeqq. Mantic. de tacit. lib. 2. tit. 1. num.
16. Rot. cor. Gregor. dec. 149. num. 4. ibique Add. num. 7
Merlin. deciſ. 163. num. 7. & 8. & in Bononien. Pradij 6.
Martij 1662. §. & quamuis ad medium, coram R. P. D.
Albergato.

Iura, vero, monialium inficiari non valent, quin
occaſionem dubitandi legitimam præſeferant, vtpote
conſiſtentia, tum in detractione legitimæ; & Trebel
lianicæ Andreæ fideicommittentis filio debitæ, cuius ex
3 teſtamento hæres ipſe euaſerat; Tum in detractione bo-
norum liberorum, & dotium, ac in diuerſis denique
acquiſitionibus, nedum proprio, ſed etiam Andreæ fi-
lij nomine à teſtatore peractis, quas moniales liberè di-
midia ceſſiſſe Andreæ contendebant.

Nec alienationes quamplures ab Andrea præhabitæ
detractionem legitimæ, & Trebellianicæ poterant im-
pedire, è quibus, concurrente inuentarij omiſſione, ſa-
4 tisfactionis præſumptio ſolet exoriri, vel quia maior alie-
nationum portio, in extinctionem æris alieni, à teſta-
tore conflati ceſſit, vt notula in tranſactionis inſtru-
mento inſerta apertè demonſtrat, vel quia, ſtatus hæ-
5 reditatis, coram arbitro notæ viro probitatis, examina
tus, atque perpenſus eſſe dignoſcitur, conditione ex-
preſſa, vt eo intrà terminum trium menſium clariori
non exhibito, valor hæreditatis deinceps non poſſet im-
pugnari; Adeoque licet aliæ diſtinctiones, tunc verè
innoteſcentes tranſigentibus poſtmodum forent adin
uentæ; non tamen ſub hoc opinionis erroneæ prætextu,
6 ſeù ex inſtrumentis ſucceſſiuè repertis, ea debet tranſa-
ctio corruere, iuxta diſpoſitionem apertam *tex. in l. Lu-*
cius 78. §. vltimo, ff. ad Trebell. & in l. ſub prætextu ſpe-
cierum, C. de tranſact. Bero. conſ. 178. num. 11. Peregrin.
de fideic. art. 52. num. 99.

Et licet ex bonorum omnium alienatione per teſtato-
7 rem interdicta detractio quoque Trebellianicæ prohi-
bita tacitè contenderetur, quam prohibitionem, filijs
8 etiam primi gradus, poſſe inferri, ſemper cenſuit *Rot.*
vt teſtatur Emmentiſſ. Otthob. deciſ. 35. numer. 3. Dum,
tamen, tunc temporis Ciues Bononiæ adhærebant opi-
9 nioni contrariæ, vt teſtatur *Giouagnon. conſ. 1. numer. 3.*
& 4. lib. 2. Rot. Bononien. diuerſ. dec. 14. num. 35. ita ſem-
per aſſerens idem extitiſſe deciſum, horum proindè DD.
opinio, ſeù conſuetudo, ex profeſſo ſucceſſiuè reiecta,
in Bononien. fideic. de Morottis 23. Iunij 1614. coram Ve-
10 *roſpio*, iuxta tranſigentium cauſam profuit, *Surd. conſ.*
556. *numer. 4. Rot. deciſ. 263. numer. 3. par. 3. recent.* vbi,
quod vnius Doctoris, tamen eximij opinio ſufficiens eſſe
cenſetur, *& in deciſ. 25. numer. 13. coram Emmentiſſ.* 11
Otthob cum alijs recenſitis *in Bononien. prædij 6. Martij*
1662. §. & quamuis ad med. cor. R. P. D. Albergato.

Quinimmo cenſetur poſt deciſionem, & rem iudicatã
quoque permiſſa tranſactio quoties iuſtitia, ſeù validi-
tas ſententiæ, poſſit aliquo modo, in dubium reuocari, 12
vel commiſſio reſtitutionis in integrum vindicans litem
in priſtinum, obtenta foret, vt apertè probat *tex. in l.* 13
eleganter 23. §. ſi poſt rem iudicatam, C. de cond. indeb. l.
ſi cauſa cognita 33. C. de tranſact. & dicit Rot. coram Coc-
cin. dec. 396. numer. 3. & 4. & dec. 491. numer. 1. & 2. &
in Melenitana Nauis 12. Nouembris 1629. §. non obſtat,
coram Vbaldo & in Ferrarien. fideicom. 22. Iunij 1661. §.
ſecundum tollitur, coram R. P. D. Bourlemont. vbi ea ra-
tio ponderatur quid ex nouis iuribus, vel re meliùs per-
penſa eadem valeant reuocari.

Quo vero ad bona emphyteutica, quæ Petrus tum
proprio, tum Andreæ filij nomine, à præſtatione Ca-
nonum immunia reddiderat, bonum quoque ius mo-
niales fouebant, dum, acquiſitis à patre, nominè quo-
que filij mercatoris perhabita regulariter filio cedere 14
ſolet, pro dimidia, vt aduertit *Becc. conſ. 113. numer 9.*
& ſeqq. Rot. in Rom. Cenſus 26. Februarij 1662. in princ.
& in §. tum quia cor. R. P. D. Albergato, vel ſaltem reſ-
ponſionibus ex aduerſo deductis benè perpenſis, dubio
iuris articulo agebatur, itaut, ſuper eo validè potuerit
iniri tranſactio, cuius validitas, atque iuſtitia in dubio 15
adeſſe præſumatur, vt tradit *Berò conſ. 176. num. 15. lib. 1.*
Surd. conſil. 451. num. 18. & conſil. 151. num. 33. Rot. in
Romana Fideic. de Bariſanis 27. Iunij 1650. §. nequicquam
coram Emmentiſſ. Celſo; dum eadem maximè à Bonfio- 16
lis tunc ætate maioribus, atque Monialibus exemplaris
vitæ inita fuit, in executionem laudi ab arbitro prola-
tis, nec non decreto iudicis adhibito, quod maximam
iuſtitiæ, & validitatis ſolet præſumptionem operari, vt 17
in terminis *Surd. conſil. 451. num. 27. cum ſeqq. Canaler.*
deciſ. 407. num. 6.

Hinc perperam tranſactionem, ex falſa cauſa prodijſ-
ſe contendit, dum tranſigendi cauſa finalis à lite dubia
receſſus extitiſſe præſumitur, in proemio tranſactionis 18
expreſſa, *Rot. coram Buratt. dec. 658. numer. 6. & coram*
Merlin. dec. 163. num. 3. quæ, euidenti ſuſpicione calum-
niæ ceſſante, pro ſubſiſtentia tranſactionis ſufficiens 19
reputatur, *Becc. conſ. 109. num. 7. & ſeqq.* vbi, quod licet
lis calumnioſe inſtituta tranſactionem irritam reddat,
tamen hæc calumnia euidens adeo debet conſiſtere, vt 20
nulla valeat tergiuerſatione velari *Canaler. dec. 23. n. 2.*
vbi quod litis quoque timor ſuffragatur, *& in Romana* 21
Dotis 9. Maij 1633. coram Buccabella, cum alijs recen-
ſitis *in Romana donationis 1650. 9. Decembris, §. quam*
uis cum ſeqq. coram Reuerendiſſ. Tarraconen. aſſerens 22
præterea receſſum à lite magnum lucrum reputari.

Aduertebant etiam Domini Bonfiolos non poſſe
tranſactionem impugnare, donec bona reſtituantur
ipſis, & tranſactionis cauſa delata iuxta *tex. in l. ſi diuer-* 23
ſa 14. C. de tranſact. cuius diſpoſitio eo faciliùs aduerſatur
Bonfiolis, dum in tranſactionis inſtrumento eadem met
reſtitutio conuenta fuerit.

Et ita vtraque parte, &c.

Bo: Me: Veroſpio.

Cæſaraugustana Penſionis.

14. *Iunij* 1660.

ARGVMENTVM.

Penſio extinguitur, ipſo Iure, per aſſecutionem officij exercentis criminalia, & per quodcumque aliud incompatibile cum Clericatu, nec reuiuiſcit ſine noua reſeruatione, per dimiſſionem officij, & reaſſumptionem habitus clericalis.

SVMMARIVM.

1 *Penſio extinguitur per officium Scribæ iuſtitiæ ſæcularis.*
2 *Dum exercet criminalia.*
3 *Clericus aſſumens officium incompatibile renunciat clericatui.*
4 *Clericus non poteſt auxilium, aut operam præbere in cauſa Sanguinis.*
5 *Penſio extinguitur ex aſſumptione officij incompatibilis cum Clericatu.*
6 *Clericus factus miles, etiamſi non probetur ſaua exercuiſſe, amittit beneficia, & Penſiones.*
7 *Diſpenſatio qualibet ſtrictiſſime debet interpretari.*
8 *Nec extenditur ad ignorata.*
9 *Reaſſumptio habitus clericalis non operatur reſtitutionem Beneficij, & penſionum.*
10 *Penſio ſemel extincta ſine noua reſeruatione reuiuiſcere non poteſt.*

DECISIO CCXII.

PEnſionem annuam Eccleſiaſticam ſcutorum 200. monetæ Hiſpanæ, Ludouico Auguſtino, vti clerico, ſuper Canonicato, per Antonium de Segolia poſſeſſo
1 reſeruatam, remanſiſſe extinctam ob officium Scribæ Iuſtitiæ ſæcularis, ab ipſo penſionario, in Aragoniæ Regno, ſuſceptum, hodie Domini reſponderunt.

Siquidem, tale officium, in exercitio criminalium
2 quoque cauſarum conſiſtens, Ordini Clericali penitùs aduerſatur, cui, proinde, Ludouicus statim, ac ſeſe, in
3 eodem officio, immiſcuit, renunciaſſe præſumitur, vt, in terminis, tradunt *Io: Andr. in cap. ſicut 8. in fin. ne Cler. vel Monac* ibique *Butr. num. 8. in fin. Abb. num. 3. Diaz. in praxi crimin quæſt. 58 num. 4. Farinacc. in fragm. par. 1. num. 220 Carol. de Graſſ. de effect. cleric. effect. 8 n. 11.* dum maximè laicalis iuriſdictionis imperio, & præuio iuramento, ſubiecit iuxta normam legum fori Aragoniæ, Laicos dumtaxat, ad huiuſmodi officij exercitium admittentium, non autem Clericos, quibus in cauſa ſan-
4 guinis auxilium, ſeù operam præbere, ex iuris diſpoſitione quoque interdicitur, iuxta *textum in cap. ſententiam, vbi Innoc. in princ. Hoſtien. num. 2. cum ſeqq. Abb. nu. 13. ne Cler. vel Monac.*

Hinc ex officij ſuſceptione, cum clericatu omninò incompatibilis penſio remanſit extincta, vt in terminis
5 penſionarij militiæ munus ſuſcipientis, notat, *Azor. inſtit. moral par. 2. lib. 8. cap. 10. quæſt. 4. Paul. de Roman. de penſion. cap. 3. numer. 4. inter tract. vniuerſ. tom. 15. fol. mihi 311. Caccial. tit. pariter de penſion. quæſt. 15. per tot. Gigas eodem tract. quæſt. 55. num. 4. & 5. Viuian. de iurepat. lib. 13. capit. 9. numer. 55. in fine*, cum alijs relatis in *Firmana penſionis 25. Iunij 1649 §. inde attenta cum ſeqq. coram Eminentiſs. Celſo*, vbi præterea, firmatur, Clericum, ex aſſumptione militis, beneficijs, & penſionibus
6 priuari, licet ſæua non exercuerit, vt in puncto Clerici in officio criminali ſe immiſcentis, quod beneficium amittat, tradit *Maiol. de irregul. lib. 2. par. 6. num. 3.*

Neque Breue Summ. Pont. ſuper retentione penſionis, poſt ſuſceptum officium, à Ludouico expeditum, poterit ſuffragari, illud, enim, facultates retinendi penſiones, tunc temporis vigentes, dumtaxat attribuit, nec conſe- 7
quenter ad penſionem hanc porrigitur; Diſpenſatio, quippe, ſtrictè debet intelligi, neque extenſionem aliquam admittit, vt notat, *Franc. in cap. non poteſt 21. §. illud numer. 2.* cæterique communiter, *Rebuff. in prax. benefic. §. præfati, verſ. dignitates ad fin. Rot. dec. 233. nu. 26. par. 1. diuerſ. & dec. 258. numer. 6. ante fin. par. 1. rec. & in Firmana penſionis 2. Iunij 1644. §. fin. cor. Eminentiſs. Celſo*; Præſertim, quia defectus Clericatus, ac extinctio penſionis exinde reſultans, Summo Pontifici non innotuit, iuxta doctrinam, *Felin. in cap. præterea numer. 7.* 8
cum ſeqq. de teſt. Coeſend. Gabriel. conſ. 189. num. 1. & 2. lib. 1. Rot. d. dec. 158. numer. 6 par. 1. rec.

Renunciatio, denique, ſucceſſiua perhabita obſtare non valet, dum ea ad reaſſumptionem habitus Clericalis Ludouicum dumtaxat admittit, non, autem, ius pro 9
recuperatione domus extinctæ, eidem attribuit, vt tradit *Barboſ. de iur. Eccleſ. vniuerſ. lib. 1. cap. 39. § 2. nu. 79. circa med. Rot. in d. Firmana penſionis in fine, coram Eminentiſs. Celſo*, licet titularis accederet aſſenſus, cum penſio ſemel extincta abſque Sedis Apoſtolicæ beneplacito 10
reuiuiſcere nequeat, *Rot. coram Merl. dec. 382. numer. 3. & in Ferrarien. penſionis 15 Nouembris præteriti, §. non obſtat, coram R.P.D. Beuilaqua.*

Bo: Me: Veroſpio.

Firmana Fideicommiſſi.

Lunæ 8. *Iunij* 1665.

ARGVMENTVM.

Ponderantur coniecturæ, ex quibus, filiorum appellatione in fideicommiſſis, veniunt nepotes, & firmato, quod potiſſima coniectura eſt contemplatio agnationis, enumerantur ea, quæ inducunt rationem contemplationis agnationis in teſtatore.

SVMMARIVM.

1 *Filiorum appellatione ex propria ſignificatione non veniunt nepotes.*
2 *A qua concluſione receditur ex coniecturis.*
3 *Inter quas eſt, quando vocantur naſcituri in tempus remotum.*
4 *Prædilectio patris arguit prædilectionem filiorum, & nepotum.*
5 *Agnatio contemplata præſumitur ex repetita vocatione maſculorum, & excluſione fæminarum.*
6 *Et ex vocatione legitimatorum ex maſculis, in concurſu legitimorum, & naturalium ex fæminis.*
7 *Contemplatio agnationis inducit extenſionem Fideicommiſſi.*
8 *Contemplatio agnationis non excluditur ex vocatione fæminarum poſt maſculos.*
9 *Cognati ſæpe ſolent inſtitui poſt agnatos.*
10 *Ex contemplatione agnationis inducitur fideicommiſſum reciprocum inter vocatos.*
11 *Reciproca inter filios cenſetur repetita inter nepotes.*

DECISIO CCXIII.

PEtrus Simon Natinguerra, in tabulis teſtamentarijs, vniuerſalem ſibi hæredem inſtituerat, Petrum Dominicum filium ſuum legitimum, ac naturalem, cui ſine liberis maſculis, ex legitimo matrimonio, decedenti, ab ipſomet teſtatore progenitis, addita ſubſtitutione

reci-

reciproca inter eoſdem Antonium , & Franciſcom , in
quo caſu alterum, ex ijs, ſine prole maſculina obire con-
tingeret, etiam ſi ambo , nullis ſuperſtitibus filijs maſcu-
lis, ab humanis, excederent, tunc hæreditatem ſuam,
filijs maſculis Brixeidæ filiæ ſuæ deferri præcepit; Suola-
to , aotem , Petro Dominico ſine filijs hæreditas partim
delata fuit filijs Antonij , pro parte , verò , filio Franci-
ſci , ſub eodem Franciſci oomine, lo Sacro Foote Baptiſ-
matis abluto , cuius filij , Stephanus , ſcilicet , ac fratres,
poſt Antonij lineam penitus extinctam , iudicium Im
miſſionis inſtituerunt, ſuper prædio Marioi Beccarij , in
ſubſtantia teſtatoris incluſo , quod Rota , coram Reue
rendiſsimo D Epiſcopo Epheſino particulari fideicom-
miſſo ſubiacere decreuit , ex rationibus recenſitis , lo
deciſione coram eodem edita *ſub die 26. May* 1662. ſu
per verò huius ſententiæ viribus , in gradu appellatio
nis , hodie propoſito dobio, Domiol fideicommiſſi par-
ticularis inſpectione poſthabita , prædium præfatum
cenſuerunt ſub fideicommiſſo voiuerſali contineri , ac
confirmandam fore ſententiam proinde reſpoode-
runt.

Licet, enim, ſub filiorum appellatiooe , ex propria ſi-
gnificatione , nequeant contineri nepotes , iuxta *tex. in*
1 *l. quod ſi nepotes 6. ff. de teſtam. tutel. Menoch conſ.* 215.
num. 22. *cum ſeqq. Gozzadin conſ.* 36. *num.*3. *cum ſeqq.*
Gratian.cap 629 *numer* 2 *&* 3. Debet, tameo, ab huiuſ
modi Iuris diſpoſitione, in propoſito caſo , recedi , ex
ploribus coniecturis præſeferentibus cootrariam teſta-
toris voluntatem , vt tradit , *Soccin. Iun. conſ.* 23. *nu.*67.
2 *Cephal.conſ* 262. *num.*11. *Peregr. de fideic. art.*22. *nu.*47.
*Mantic. de coniect vlt vol. lib.*8 *tit.*8. *num.*12.

Harum, autem , prima ex naſciturorum filiorum vo-
catione depromitur , qoæ, vti collata , ad tempus remo
tum , ad oepotes quoque porrigitur , ex Theorica *Bald.*
3 *in conſ.* 48. *ad fin. lib.*2. *Alex. conſ.*9. *num* 2. *lib* 1. *Soccin*
*Iun conſ.*1. *num.* 39. *lib.*3. *conſ* 35. *num.* 14. *lib.*1. *Decian.*
conſ. 191. *numer.* 3. *Curt. Iun. conſ.* 211. *numer.* 9. dom ,
præſertim teſtator , In caſu , quo Aotonius , & Franci-
ſcus , nullis ſuperſtitibus liberis deceſſiſſent ab humanis,
ſubſtaotiam ſuam detulit filijs maſculis Brixeidæ; quem-
admodum , enim , filij Antonij atque Franciſci prædile-
cti naſcuotur ab ipſo teſtatore , in concurſu filiorum
Brixeidæ, ita quoque eorum nepotes prædilecti cenſen-
4 tur , *Soccin. Iun. conſ.* 126. *numer.* 24. *lib.* 1. qui proinde
debent ſub filiorum appellatione contineri .

Altera vehemens coniectura , ex maſculinitatis qua-
litate reſultat , ſæpius à teſtatore repetita , nec non ex-
cluſione perpetua filiarum fæminarum , cuius virtute,
ab ipſo agnatio contemplata præſumitur , vt aduertit
5 *Ruin. conſ.*161. *numer.*6 *&* 7. *lib.*3. *Soccin. Iun conſ* 181.
numer. 636. *lib.* 2. *Curt. Iun. conſ.* 111. *numer.* 10. *Surd.*
*conſ.*344. *numer.*10. *Mantic de coniect. lib* 6. *tit.*13. *num.*
8. *Rot. in Bononien. fideicom. de Tunis* 14 *May* 1621. §.
vltimo , coram Cardinali Veroſpio , & dec 105 *num.*4.
& 5. *par.* 1. *recent. Romana fideicom. de Mutis* 15 *Ianua*
rij 1648. §. 1. *coram Reuerendiſs. Papien. & in Bononien.*
Fideicom. de Barberijs 15. *Decembris* 1657 §. *ſecundo quia*
coram Eminentiſſimo Corrado; Dum , maxime , in caſu
diſceſſus Petri Dominici , ſine filijs , de legitimo matri
monio teſtator Antonium , & Franciſcum filios legiti-
mos prætulit Brixeidæ filiæ ſuæ legitimæ , & naturali ,
6 vt aduertit in ſpecie *Surd. conſ.*443. *num* 16. vbi quod
hæc legitimatorum vocatio ad excluſionem filiæ legiti-
mæ , & naturalis demonſtrat apertè voluntatem teſta-
toris proſpiciendi agnationi , *Cyriac. contron.* 97 *num.*21.
& contron. 351. *numer.*16. *&* 302. *numer* 42. *Gionagnon.*
reſp. 49. *numer* 19. *lib* 1.

Proinde quoque fauore oepotum , cenſeri debet inſti-
tutum fideicommiſſum , vt notat , *Aymon. conſil.* 155.
*numer.*7. *Curt Iun conſ.*19 *numer.* 1. *&* 50. *lib.*1. *Rimi-*
7 *nald Iun.conſ.*13. *numer.*74. *Peregrin. de fideicom. art.*22.
numer. 55. *Menoch. lib.*4. *preſ.*94. *numer.* 25. *Mantic. de*
*coniect. lib.*8. *tit.*8. *n.*17. *Rot. cor. Seraph. dec.*1486. *nu* 4.

Nec vrgere viſa fuit vocatio filiorum maſculorum
Brixeidæ . qui , vti familiam patris ſectantes, nequeunt
ſub altera teſtatoris cootineri; Quooiam agnatio à teſta-
tore contemplata cenſetur donec maſculi extarent ex
Antooio & Franciſco deſcendentes , In quibus illa po-
terat aſſeruari , & ideo , ex vocatiooe filiorum Brixeidæ
à teſtatore ordinata poſtquam horum linea foret extin-
cta , elici valet coniectura conſeruationis agnationis ex- 8
cluſiua , vt aduertit *Menoch conſ.*113. *numer.*20. *&* 21.
vbi, quod ſæpe ſolent teſtatores, cum dubitant de futura
extinctione propriæ familiæ cognatos ſubſtituere *Rot.* 9
dec. 133. *numer.*5. *par.*5. *recent.*

Ex hac , vero , aſſeruatione bonorum in agnatione à
teſtatore exoptata , fideicommiſſum quoque reciprocum
cenſetur inter omnes vocatos inſtitutum , vt ponderauit 10
*Aymon. conſ.*113. *num.*2. *& conſ* 130. *num* 6 *Soccin. Iun.*
conſ 110. *num* 39. *lib.*3. *Decian conſ* 44. *num.*67. *& num.*
72. *lib* 3. *Menoch. lib* 4. *præſumpt.*6. *num.*67. *Cyriac. con-*
tron 307. *num* 49. *Rot. dec.* 467. *num* 1. *cum ſeqq. par.*5.
*tom.*2 *recent.*

Inſpecta, præſertim , reciproca ſubſtitutiooe , à teſta-
tore ordinata inter Franciſcum , & Antonium primitus
ſubſtitutos, ac magis dilectos. quæ inter eorum filios, &
nepotes ſucceſſiuè vocatos, vti remotioris gradus, ac mi-
nus dilectos repetita quoque præſumitur , vt tradit , 11
*Aymon conſ.*130 *numer.*6. *Soccin. Iun conſ* 100. *num.*39.
*lib.*6. *Surd conſ.*354. *numer.*17. *poſt princ. Rot. deciſ* 300.
numer 9. *par.* 1. *recent.*

Et ita vtraque &c.

Reoerendiſs. D. Albergato Decano.

Aqollana Marmorum .

Merc. 4. Iulij 1663.

ARGVMENTVM.

Marmora excauata , de ordine alicuius , non dicun-
tur ad illum , iure domioij , pertinere , ideò , præ-
tendens eadem vindicare , docere debet aliunde de
ſuo domioio .

SVMMARIVM.

1 *Prætendens vindicare aliquid , tanquam proprium,*
tenetur probare dominium .
2 *Dominium transfertur traditionibus , non pactis .*
3 *Dominium rei alienæ non poteſt transferri in alium,*
ſine facto Domini .
4 *Exceptio , præter excepta , tribuit actionem fundatam,*
quoad alia .
5 *Teſtes informati , & dantes rationem ſui dicti , præua-*
lent alijs .
6 *Pro debito dubio in ſubſtantia , non datur actio , nec*
retentio .

DECISIO CCXIV.

FVit dictum , ſenteotiam Rotalem , ad fauorem illo-
rum de Benedictis, prolatam , eſſe confirmandam ;
Quia illius validitas , non controuertitur , & iuſtitia
reſultat , ex eo , quod illi de Alexandris , nullo modo ,
probaot Columnas , de quibus agitur ad ipſos ſpectare ,
prout plenè, & concludenter iuſtificare debuiſſent, cum, 1
tanquam Domini, illas , actione reali , à Benedictis , vin-
dicare voluot, *l. officium* 9. *& l in rem* 24 *ff de rei vendic.*
& præter relatos in deciſione, de more, ante ſeotentiam,
edita , *coram R. P. D. Beuilaqua* 1. *Iulij* 1661. § *iniu-*
ſtitia tradunt Crot. conſ. 34. *nu.*8 *Cyriac. contr.* 300. *n.*25.
Rot. cor. Verall. dec. 280. *n.*2. *par.*1. *Coccin. dec* 69. *n.*1. *cor.*

Digitized by Google

Eminentiſs. Otthob. dec. 13. *numer.* 3. *& in Romana Caſtri Orciani* 15. *Maij* 1662. *§. aſſumpta autem , &* 25. *Iuly mox elapſi , coram Me in principio.*

Nec talis probatio, reſultare viſa eſt , ex conuentiooe inter Blaſium de Alexandris,& Petrum Lapicidam, inita, in qua, iſte promiſit conſtruere Cappellam , cum lapidibus ſuis ſumptibus effodiendis. Tum , quia , per ſimplicem hanc conuentionem , illi de Alexandris, ſuper Columnis, nullum acquiſinerunt domioium , quod traditionibus , non pactis, transfertur , *l. traditionibus ,*
2 *20. ff. de pact. & l. ſi ager* 51. *ff. de rei vendic. Surd. conſ.* 72. *num.* 55. *& ſeqq. Gratian. cap.* 22. *num.* 3. *& cap.* 24 *nu.* 15. *Rot. in rec. dec.* 590. *num.* 8. *par.* 4. *tom.* 3. tum etiam, quia, ex teſtibus examinatis, pro parte illorum de Benedictis , probatur , quod lapides , in columnas elaborati , vigore alterius præcedeotis conuentionis, inter lapicidam , & Archipresbyterum de Benedictis , effoſſi fuerunt , ex lapidicina Luculli, præuia licentia Communitatis, eiuſdem loci conceſſa Archipresbytero , cuius ſumptibus traſportati fuerunt ad effectum conſtruendi propriam Cappellam ; Vnde, cum ad ipſum ſpectarent , ſine facto ipſius, in alios dominium transferri non potuit, *l. id quod*
3 *noſtrum* 11 *ff de Reg. Iur. Menoch. conſ.* 296. *num.* 10. *& conſ.* 477. *num.* 7. *Rot. in Ianuen. Pecuniaria, ſeu Attentatorum* 24. *Ianuary* 1642. *coram Dunozetto , §. & ratio eſt .*

Non aduerſantur teſtes illorum de Alexandris, deponentes, quod lapides effoſſi fuerunt , pro conſtruenda illorum Cappella ; quia , vltra plures exceptiones, quas, in perſonis , & dicto patiuntur , in contrarium militat , non ſolum licentia ab Archipresbytero obtenta , qui veriſimiliter illam non impetraſſet , ſi lapides , pro ſuis Cappellis inſeruire non debuiſſent , ſed etiam factum Sculptoris, qui iudicialiter, pro reſtitutiooe Marmorum, de quibus eſt quæſtio , à Benedictis conuentus, non contradixit , niſi reſpectu cuiuſdam tabulæ , ſignum euidens, quod cætera ad actorem ſpectabant , quia excepto , præter excepta , tribuit intentionem fundatam ,
4 quoad alia , *Bart. in l. quæſitum* 12. *§. demum , ff. de fund. inſtruct. Gratian cap.* 948. *num.* 19. *Rot. dec.* 96. *nu.* 4 *par.* 1. *& dec.* 340. *num* 1. *par.* 8 Et quod magis vrget , daotur prædicti teſtes, pro Benedictis inducti , qui cootrarium deponunt , marmora, ſcilicet, pro illis effoſſa , qui , cum ſint valde informati,& ſuæ depoſitioois validas reddant rationes , aliorum teſtium dictis præualere debeot, *Surd.*
5 *conſ.* 49. *num* 6. *Myſinger. obſ.* 38. *verſ. & eos , qui factum tenuer.* 4. *plene Farinacc. de teſtibus quæſt.* 65 *num.* 165. *&* 173. *Rot. coram Buratt. dec.* 193. *numer.* 5. *in rec. dec.* 41. *num.* 16. *verſ. & etiam par.* 5.

Nec ad rem facit, quod Archipresbyter de Benedictis, ſit debitor lapicidæ , pro reſiduo mercedis primæ Cappellæ , in ſcut. 120. & vlterius , booificare debeat operas Sculptoris, in dictis Marmoribus impenſas: quoniam, cum ijdem de Benedictis prætendant , non debere, imo, quod lapicida ſit debitor , pro totidem receptis ab Archipresbytero, ad effectum conſtruendi ſecundam Cappellam, quam poſtea non conſtruxit, & prima Cappella in multis pretendatur defectuoſa , non poſſunt ioterim Alexandri vindicare marmora, ſed vtrumque debet, ſuo loco , & tempore, liquidari , cum, pro debito dubio , in-
6 certo io ſubſtantia, non detur actio, ſicuti, io fortioribus non daretur retentio, *l fin. C. de Compenſat. Gratian cap.* 734. *numer.* 14. *& ſeqq. Surd. deciſ.* 46. *numer.* 16. *verſic, Senatus tenebat , vbi Hodiern. plures refert num.* 4. *Rot. coram Eminentiſs. Otthob. dec.* 178 *num.* 10. *cum alijs adductis in Romana , ſeu Peruſina Donationis* 18. *Maij , proximè præteriti , coram R. P. D. Nuno, §. quod ſufficit .*

Et ita vtraque parte,&c.

Reuerendiſs. D. Albergato Decano.

Firmana Domus, ſeù Fideicommiſſi.

14. *Martij* 1667.

ARGVMENTVM.

Reſcriptum attenditur, quatenus , illod obtinens , eo vti velit ; Melioramenta facta ab emptore rei alienæ , mala fide non reficiuntur , & quid ſit agendum , dum res ad priſtinum ſtatum reduci non valet,

SVMMARIVM.

1 *Clauſula ,* ſioe præiudicio , *dat facultatem exequendi .*
2 *In concurſu plurium reſcriptorum , vltimum attenditur .*
3 *Commiſſio obtenta , etiam parte præſente, debet in actis produci .*
4 *Reſcriptum habet tacitam conditionem , ſi obtinens , eo vti velit .*
5 *Et ideo antequam pars declaret , eo vti velle , nil ponit in eſſe .*
6 *Melioramenta compenſantur cum fructibus perceptis .*
7 *Melioramenta debent probari .*
8 *Melioramenta facta , mala fide non reficiuntur .*
9 *Emptor ex proteſtatione vocati perdit melioramenta poſtea facta .*
10 *Stante impoſſibilitate , ceſſat contumacia .*
11 *Declaratoria datur ob contumaciam .*
12 *Melioramenta , quando reficiantur , & quomodo , dum res meliorata non poteſt reduci , ad priſtinum ſtatum .*

DECISIO CCXV.

POſt tres ſententias, ſuper immiſſione, in poſſeſſionem domus controuerſæ , & præſentatiooem mandati de immittendo , in quo continetur comminatio Cenſurarum , petebat Raynaldus declaratoriam, contra Paulum Emilium de Montibus , obtemperare recuſantem , ad quam euitandam , non placoerunt Dominis duo , quæ opponebantur , defectus Iuriſdictionis , & implementi conditionis, contentæ in ſententijs, reſtituendi, ſcilicet , florenos 380. & reficiendi melioramenta ; nam, in ordioe ad Iuriſdictionem, cum, per datos per me Apoſtolos, & commiſſam cauſam Emineotiſs. Celſo auditis partibus ſignatura reſcripſerit , vt ad executionem pro-
cederem , &c, duabus alijs vicibus ſioe præiudicio trium 1
conformium , & mandati de immittendo, præſentata vtique fuit mihi iuriſdictio , ita, vt ad executionem legitimè deueniri poſſit , ex relatis per *Barboſ. clauſ.* 159. *num.* 1. *& ſeqq. Rot. coram Coccin. dec* 144. *numer.* 7. *Bononien. de Bolognins* 27. *February* 1654. *coram Eminentiſs. Celſo , §. clauſula , enim , & in Romana Societatis* 3. *Decembris proximè præteriti , coram Me, in principio.*
Nàm vltimum reſcriptum Signaturæ attendi debet , 2
& operatur , vt ab antecedentibus cenſeatur receſſum , & illa dicantur extincta , *Alex. conſ.* 136. *numer.* 3. *verſ. præterea lib.* 2. quem citat , & ſequitur *Rot. coram Buratt. deciſ.* 854. *numer.* 2. *Ianuen Pecuniaria* 28. *Martij* 1642. *coram Dunozetto , §. fin.* quam tamen Commiſſionem , dixerunt , Domini, exhibendam eſſe à Raynaldo in actis, parte citata, etiam ſi, vtraque parte informaote, obtenta fuerit ; quia , ſioe tali productione Sacrum hoc Tribunal iudicare non ſolet , ex quo pars , obtinens

commiſ-

Digitized by Google

commiſſionem, ante productionem pænitere potuit, vt
per *Veſtr. in prax. lib. 1. cap. vltimo nu. 12. Romana Legati
4. Iunij 1642. §. 1. & per tot. & in Beneuentana Iuriſdictionis
31. Ianuarij 1656. coram Reuerendiſs. Decano §. quia licet.*
4 Reſcriptum, enim, habet in ventre tacitam conditionem,
ſi, obtinens, eo vti velit, & proinde nihil ponit in eſſe, an-
tequam talis conditio verificetur, per vſum iudicialem
5 Reſcripti in puncto, *Rot. in Romana locorum Montium
14. Maij 1649. §. 1. & ſeqq. & in Anglonen. Attentatorum
12. Decembris 1653. coram Bichio, §. ſecundo quan
do.*

Quo, vero, ad prætenſionem reſtituendi florenos 380.
qui conſtituunt ſcut. 190. & reficiendi melioramenta,
placuit, Dominis reſponſio, quod dicta ſcut. 190. ex
forma ſententiarum, erant compenſanda cum penſioni
bus partis domus locatæ, ab anno 1605. quæ in ſcut. 6.
annnis, conſtituunt ſummam longè maiorem, quod eſt
6 etiam conforme diſpoſitioni iuris, ex relatis *per Rot. in
Romana Fideicommiſſi de Zuccaris 4. Februarij 1650.
coram Dunozetto, §. poſtremo non obſtat, & in deciſione
huius cauſa, coram Me 1. Februarij 1658. §. & cum pars
7 domus.* Et melioramenta, vel non probantur, vt debet,
vel, quatenus de eis conſtaret, tanquam, mala fide, fa-
cta, poſt denunciationem, & conſultò, in euerſionem
fideicommiſſi non eſſent reficienda, vt præter relatos
8 *in d. dec. huius cauſa, §. fin. Cagnol. in l. 1. num. 70 de ſent.
quæ pro eo, &c.* vbi dat cautelam, vocatis ad fideicom-
miſſum, quod talem proteſtationem faciant, vt emptor,
poſt approbatum fideicommiſſum, perdat melioramen-
9 ta, *Peregrin. de Fideicommiſ. artic. 50. numer. 63 Rot.
in Romana Salutan 4. Iunij 1660. §. vltimo, & 18.
Februarij præteriti, coram Me, §. retentio pro meliora-
mentis.*

Denegata, autem, fuit declaratoria, quia Impoſſibi-
lis viſa eſt, Dominis, paritio, ad formam mandati, per
Raynaldum obtenti, ſtante, quod, domus eidem debi-
ta, & fideicommiſſo ſubiecta, penitus deſtructa eſt ſolo
æquata, & domui magnæ eiſdem de Montibus incorpo
rata, nec ad priſtinum ſtatum reduci poteſt ſine demo-
litione nouæ domus, & eorum iactura, & damno con-
10 ſiderabili, qua ſtante impoſſibilitate ceſſat contumacia
illorum de Montibus, propter quam dari ſolet decla-
11 ratoria, *capit. 11. quæſt. 3. Abb. in capit. 1. numer. 10.
de Iudic. Rot. coram Buratt. deciſ. 748. numer. 3. in
recent. deciſ. 649. numer. 1. par. 4. & in Melevitana
prætenſi iuris Votandi 20. Martij 1617. coram Sa
crato.*

Vnde, cum ad priſtinum ſtatum, & formam re
duci nequeat, placuit, Dominis, amplecti tem
peramentum Magonij, quod Montius, vel ſoluat
iuſtam antiquæ domus æſtimationem, ad effectum
inueſtiendi pro fideicommiſſo, vnà cum fructibus,
à die motæ litis, vel aliam æquiualentem, & ſimilis
qualitatis domum tradat Raynaldo, vt, in ſimili facti
contingentia ſeruatum fuiſſe, tradit *Magon. deciſ. Lu-
cen 33. numer 52.* & in hoc Sacro Tribunali *in Roma
na Melioramentorum 5. Iunij 1632. coram Dunozetto
verſ. & propterea.*

Et ita vtraque parte, &c.

Bo: Me: Cardinali Vicecomite.

Oueten. Beneficij.

Luna 23. Ianuarij 1662.

A R G V M E N T V M.

Subrogatio gratioſa, demandatur executioni, quan-
do non probantur concludenter narrata, ad eam
impetrandam.

S V M M A R I V M.

1 *Arbitrium regulatur à iure.*
2 *Litera Apoſtolica non iuſtificata non dantur execu-
tioni.*
3 *Subrogatio gratioſa requirit iuſtificationem in ea nar-
ratorum.*
4 *Fundamentum ſua gratiæ quiſque probare debet.*
5 *Publica vox, & fama tollitur ex præſumptionibus con-
trarijs.*
6 *Mors in promiſſionibus Papæ debet concludenter probari.*
7 *In beneficialibus datur multiplicatio titulorum.*
8 *Sententia ſuper executione literarum eſt valida proba-
tis narratis.*

D E C I S I O CCXVI.

GRatioſam obtinuerat ſubrogationem Io: della Car-
rera, ad Eccleſiaſticum Beneficium in Parochiali
Eccleſia S. Laurentij de Lorn Oueten Diæceſis, in locum
Dominici della Salde, exhibitiſque literis Apoſtolicis,
coram Iudice Commiſſario, pro earum Executione, ab
eodem decreta fuerat ſibi immiſſio, vna cum Cenſura-
rum relaxatione, aduerſus Sebaſtianum Garzias de les
Riueres pariter prouiſum Apoſtolicum, per obitum Coſ-
mi de Churechedo pro cuius parte, interpoſita appel-
latione, cauſaque per Signaturam, mihi delata, cum
clauſula, *parito Literis Apoſtolicis arbitrio Rota*, ſuſpenſi-
ua Cenſurarum. Dubium hodiè propoſui, an intret
arbitrium, ſuper quo, Domini reſponderunt, affirma-
tiuè, pro retardatione literarum Ioannis, ea ratione,
quia arbitrium regulari debet à iure, vt notat *Bart. in* 1
*extrau. ad reprimendum in verbo videbitur num. 5. & 10.
Pariſ. conſ. 56. num. 5 lib. 1. Rot dec. 558. nu. 1. par. 1. & dec.
548. num. 1. & 2. par. 5. recent.*

De iure, vero, literæ, quæ non ſunt iuſtificatę, non
merentur executionem, cum, ex hoc capite, poſſint
dici ſubreptitiæ. *Rot. dec. 251. numer. 2. par. 2. & dec. 295.* 2
*num. 1. & 2. par 6. rec. & cor. Merlin. dec. 563. nu. 1. & dec.
591. num 5.* Gratioſa, etenim, ſubrogatio tacitam condi-
tionem continet, ſi narrata in literis veritati nitantur,
ideo, ceſſante earum iuſtificatione, ad executionem
procedi nequit *l. fin. de diuerſ. reſcrip. & cap. 2. de reſcrip.
Rot dec. 197. num 5. par. 2. recent.*

Literas, autem, non eſſe iuſtificatas, conuincitur ex
eo, quod ipſe collationem ſiue gratioſam ſubrogatio- 3
nem, obtinuit, ſub narratiua, quod vacatio contige-
rit ob obitum Dominici; Vnde præter Clericatum, &
reſeruationem probare tenetur mortem illius, in poſſeſ- 4
ſione, tanquam fundamentum ſuæ gratiæ, *Mohed. dec.
292. & 350. vtrobique num. 1. Gregor. dec. 103 num. 1.*

Nec probata cenſetur, ex teſtibus deponentibus de pu-
blica voce, & fama; nam præterquam talis publica vox,
& fama eliditur, ex contrarijs præſumptionibus reſultã-
tibus ex depoſitionibus teſtiũ, pro parte Sebaſtiani exa- 5
minatorum affirmantium, beneficium vacaſſe, per obi-
tum Coſmi, *Bald. conſ. 77. nu. 6. lib. 3. Maſcard. conſ. 748. n.
13.* huiuſmodi probatio admitti minimè ſolet, vbi con-
currit alter prouiſus de cuius præiudicio agitur; Iſto, 6
enim, caſu illa requiritur plena, atq; concludens, *Greg. dec.
109 n. 5. Coccin. dec 97. n. 3. Rot. in Gerunden Parocialis
4. Maij 1661. §. hac autem gratia, cor. R.P.D. Veroſpio.*

Minùs releuaot litteræ, quas Coſmus, ſequuto obitu Dominici, cooſcripſit ad eius correſpontalem hic Romæ degentem, ad hoc, vt in locum defuncti à Sede Apoſtolica gratioſam pro eo obtineret ſubrogationem, ex quibus Joannes intendit elicere confeſſiooem, beneficium non ab ipſo, ſed à Dominico fuiſſe poſſeſſum; oam contrarium conuiocitur, ex illis verbis, Ibi. *Per ſerrar la porta à qualche mala inclinatione, importerà aſſai, che V.S. domandi la ſubrogatione, acciò non viſia luogo d' inquietarmi, e ſe qualcuno voleſſe domandare il beneſizio, farlo intendere, che io lo poſſedo in virtù di Bolle di S. Santità, acciò non ſpenda male i ſuoi quattrini*; quæ taoè verba, potiùs præſeferuot poſſeſſionem Coſmi, qui gratioſam ſubrogationem petebat, non quia crederet iuribus ſibi competeotibus ooo poſſe ſuam poſſeſſionem tueri, ſed ad effectum, ſe eximendi à futuris vexatiooibus; quæ forsàn illi inferri potuiſſeot, ſi alter beneficium impetraret, ſopponendo vacationem eueniſſe, ob obitum Dominici, at Coſmus ad magis conſeruandam ſuam poſſeſſionem petebat ſubrogationem, quia in beneficialibus
7 poteſt dari moltiplicatio titulorum, *Buratt. deciſ. 686. numer. 6.*

Præterea, ad exeluſionem poſſeſſionis Dominici, concurrit ſubſtaotia ad excludendam immiſſionem, eum ſubſecuta executione, quam tulit executor Apoſtolicus ad fauorem Sebaſtiani, exprimeodo ibi omnia narrata io
8 litteris ſufficientem aſſumpſiſſe verificationem, *Rot dec. 197. numer. 3. par. 2. recent. & coram Eminentiſs. Otthob, deciſ. 154. numer. 2.*

Et ita vtraque &c.

Bo; Me; Veroſpio.

Jmoleo Bonorum,

Veneris 6. Martij 1665.

ARGVMENTVM.

Debitor, cuius bona fuerunt ſubhaſtata, non poteſt agere ad reintegrationem, niſi concludenter probet in deliberatiooe dolum, & læſionem longè vltra dimidiam.

SVMMARIVM.

1 *Reintegratio poſſeſſionis, ex authoritate Iudicis alteri attributa, numquam datur, niſi conſtito de clara nullitate, & iniuſtitia.*
2 *Valor non probatur ex teſtibus, de proprio Iudicio deponentibus.*
3 *Læſio debet eſſe de tempore Contractus,*
4 *Domus in prædio ruſtico non auget valorem.*
5 *Periti ex inſpectione præſenti non probant valorem de præterito.*
6 *Peritus pro valore ſolum probat tamquam teſtis.*
7 *Læſio, vt annullet contractum, debet eſſe vltra dimidiam.*
8 *Etiam in ſubhaſtatione.*
9 *Exceptio læſionis in modico dimidiam excedentis, non admittitur in Iudicio executiuo.*
10 *Læſio vbi eſt in Contractu, qui læſit poteſt vel dare æquiualens, vel reſtituere rem.*
11 *Niſi vltra læſionem eſſet dolus in Contractu.*
12 *Læſio in Iudicio ſubhaſtationis in ſexta parte ſufficit pro reſciſſione.*
13 *Contra.*
14 *Factum Iudicis factum partis reputatur.*
15 *Subhaſtatio ad fauorem creditorum cuicumque oblatori etiam pro minimo offerenti valet.*
16 *Iuſtitia ſubhaſtationis, & iniuſtitia debet apparere ex iiſdem actis.*

DECISIO CCXVII.

FVerat Dominis Vainis, coram R.P.D. Ottalora, decreta reintegratio, ſuper Tornaturis 60. quæ fratres de Flaminijs de anno 1647. ſibimetipſis, pro eredito ſcut. 1918. deliberari obtinuerunt, ſuper cuius ſenteotiæ viribus, per me, hodiè, propoſito dubio, ex iniuſtitiæ fuodamento cenſuerunt eam Domini iofirmandam; Siquidem reintegratio poſſeſſionis ex auctoritate Iudicis alteri attributa, nunquam decerni conſueuit, niſi 1
ſenteotia ipſa nullitatis, vel ootoriæ iniuſtitiæ vitio, omoino detegatur obnoxia, vt tradit *Abb. in cap. cum cauſam num 4. de Off deleg. Aym. conſ. 5. num. 8. & conſ. 30. num. 1. & 2. Gratian diſcept 974 num. 17. Rot. coram Caualer. deciſ. 337 numer. 1. Buratt. deciſ 454 numer. 4. & in Peruſina Reintegrationis 13. Ianuarij 1661. §. vltimo, coram Peutingerio.*

Hanc, vero, iniuſtitiæ labem, prætexto læſionis, non valet in propoſito caſu exhibere, exinde deductæ, qood, pro credito ſcut 1918. Flaminijs prædium æquans pretium ſcut. circiter 3100. nec non annui redditus ſcut. 160. per iudicem fuerit deliberatum; dum enim, teſtes ſoper valore prædij, de proprio iudicio dumtaxat, non, 2
autem, de æſtimatione communi concludunt, inefficax eorum depoſitio reputatur ex auctoritate *tex. in l. pretia rerum 63. vbi Bart.* cæterique Doctores communiter *ff. ad l. Falcid. gloſſ in l. 2. ante finem verſ. ſed qualiter C. de reſcind. vendit. Imol. in cap. cum cauſa num 27. de empt. & vendit Gabriel. conſ. 16. num. 114. lib. . Aldobrandin. conſ. 60. num. 25 lib. 2. Thom. tt. dec. 50. num 8. Rot. dec. 137. cor. Seraph. nu. 1. & dec. 1462. num. 3. & dec. 538. nu. 4. & 13. coram Buratt. & dec. 648. num. 3. par. 1. rec.* Præſertim, quia ſecundo teſte excepto, de præſenti valore reliqui conteſtantes, non autem percutiunt tempus adiudicationis, vt requiritur ex diſpoſitione *tex in l. ſi voluntatem 8. C. de reſcind. vend. Bart in l. pretia rerum, §. nonnullam nu. 2. ff. ad l. Falcid. Alex conſ 54. num. 4. lib. 6. Pariſ. conſ. 128. num. 35. lib. 1. Rot coram Seraph. dec. 1462. num. 3. Gregor. dec. 406. numer. 15. Buratt. deciſ. 538. numer 9. & in Romana Simulationis 6. Iunij 1665. §. licet, coram Me.* 3

Nec, in propoſito caſu, valet aliqoid operari relatio periti à Iudice in partibus, ob diſcrepantiam partium electi conſtituens valorem prædij ſcut. circiter 3000. excepta domo ibidem cooſtituta, cuius nolla debet in æſtimatione ratio haberi iuxta deciſionem *Seraph. dec. 1377.* 4
num. 7. Siquidem pro decernendo bonorum valore, ac rerum, quæ ſubiacent Inſpectioni oculorum, de tempore peragendæ æſtimationis, ſolent periti dumtaxat admitti; Ideoque, ex prædij inſpectione, de recenti perhabita, præteritam illius qualitatem, ac valorem de anno 1647. peritus elicere oequiuit, ſed patenter, dumtaxat, potuit agnoſcere, *Angel in l. 2. num. 7. C. de reſcind.* 5
vendit. Cyriac. controu 61. num. 3. & 4. Rot. dec 253. nu. 18. & ſeqq. & dec. 278. num. 4. cum ſeqq. par 4. tom. 2. recent. & penes Poſth. de ſubhaſt. dec. 53. nu. 4. & deciſ. 532. num. 15. par. 5. recent.

Hinc noo vrget, quod idemmet peritus, ſuper valore prædij, de tempore ſobſecutæ deliberationis, in ſua deponat relatione; Si, enim, qualitas prædij eiuſque tunc temporis pretium ipſi innoteſcebat, debuerat in teſtem adduci, ac vti talis legitimè examinari, non autem, vti peritus poterat ad æſtimationem deueoire, vt aduertit *Angelus* ſupra adductus, & dixit *Rot dec. 253. num. 19. & dec. 278. num. 4 cum ſeqq. par 4. tom. 2. rec cor. Penn. dec. 291. num. 4. & 5. & deciſ. 199. num. 11. cor. Eminentiſs. Otthob. in rec. par 9. deciſ. 437. numer. 38. & in Romana Simulationis contractus 16. Iunij 1653. §. hæc autem, coram Me.*

Læſionis, præterea, exceptio ioefficax Dominis viſa fuit, ex quo illa dimidiam iuſti pretij partem, non ex- 7
cedit, prout neceſſarium cenſuit *Iuriſconſ. in l. 2. C. de*

Bb reſcind.

Digitized by Google

reſcind. vend. cuius diſpoſitio loquens in terminis venditionis, in iudicio quoque ſubaſtationis locum aſſumit, vt
8 tradit ibidem *Cagnol num. 161. Bald. conſ. 375. n. 2. lib. 1. Caſtren. conſ. 156. num. 1. lib. 2. Rot. dec. 648. num. 5. & 6. par. 1. rec. coram Duran. dec. 235. num. 19.* Tum, quia pro læſione, in modico, partem dimidiam, excedente, actio reſciſſoria læſo in petitorio dumtaxat iudicio exercenda tri-
9 buitur, vt tradunt, *gloſſ. in d. l. 2. verbo iudices. cæterique ſcribentes, C. de reſcind. vendit. Rot. coram Gregor. dec. 120. num. 17. & in Vercellen. Manutentionis 28. Iunij 1655. ad § ad ſecundum cor. Bichio*, nō autem, reintegratio ad bona ab emptore poſſeſſa permittitur, in cuius poteſtate reſidet iuſtum rei valorem offerre, vel eam pro eodemmet
10 pretio venditionis reſtituere, iuxtà apertam diſpoſitionem *tex. in d. l. 2. C. de reſcind. vend. Gomez. var. lib. 2. cap. 1. num. 22. Couarr. in cap. quamuis par. 3. cap. 4. num. 7. concl. 11. de pact. Rot. in Romana Tranſactionis 28. Iunij 1660. in princ. coram Me*, quicquid dicendum foret, quoties læſio ipſa duas partes ex tribus veri valoris æquaret. Tunc, enim, dolus cenſeretur ineſſe contractui, ex cuius proin-
11 dè inualiditate emptor electionis beneficium amitteret, nec non præcisè poſſet in iudicio reintegrationis pro bonorum reſtitutione à venditore compelli, vt tradunt *Capr. in l. 2. num. 81. C. de reſcind. vend. Caſtren. conſ. 156. num. 1. lib. 2. Aimon conſ. 119. num. 4. Faber in ſuo Cod. lib. 4. tit. 3. defin. 1. & defin. 30. Fontanell. dec. 64. num. 2. cum ſeqq. Rot. in Romana Tranſactionis 19. Aprilis, § licet & 28. Iunij 1660. coram Me*, & in his terminis reſtitutionis loquitur *deciſ. 70. nu. 10. & 11. coram Eminentiſs. Otthob.* nec non altera in *Interamnen. Bonorum 7. Februar. 1659. § eundem cor. Reuerendiſs. Decano.*

Nec vrgere viſa fuit auctoritas *Vincent. de Franch.* pro reſciſſione deliberationis læſionem in ſexta parte
12 aſſerens ſuffragari *in dec. 102. num. 2. & dec. 224. num. 30.* quarum, per modum diſcurſus meminit, *Bichius in Romana Læſionis 12. Iunij 1657. §. læſio*, vt idemmet, tunc temporis in hoc Sacro Tribunali declarauit. Etenim, contraria opinio, vti veritati innixa, ab hoc Sacro Auditorio recepta conuincitur in deciſionibus ſuperius re-
13 cenſitis, ac etiam in *Fulginaten. Subaſtationis 14. Maij 1655. §. vlt. coram Alberg. & in Fanen. Separationis Thori 14. Febr. 1656. ad finem coram R. P. D. Beuilacqua*, cuius ratio ea videtur exiſtere, quod factum iudicis, quoad omnes effectus pro facto debitoris reputatur à iure, *in l.*
14 *1. C. ſi in cauſam iudic. & in l. ſi ob cauſam num. 13.* ibique notat *Bart. C. de euict. Surd. dec. 306. num. 6. Gratian. cap. 587. num. 21. Rot. coram Duran. dec. 445. num. 46.* & penès *Poſt de ſubaſt. dec. 08. num. 5.* cum aliis recenſitis in *Fulginaten. Subhaſtationis 19. Iunij 1656. cor. Alberg.*

In quam tamen ſententiam, aliqui ex Dominis, eò facilius inclinarunt, quia præuia conſueta edictorum affixione maiorem nullus ſummam exhibuit, cuius virtute Iudex ad licitandum creditores legitimè admiſit, iuxtà
15 diſpoſitionem *tex. in l. 2. C. ſi in cauſ. iudic. Rot. coram Seraph. dec. 1478. num. 1.* Tum, quia ſuper maiore prædij valore, probationes in iudicio reintegrationis examinarunt non autem in altero ſubhaſtationis, cuius Iuſtitia, ex iiſdem debuiſſet actis eluceſcere, vt reſpondit *Rot.*
16 *coram Duran. dec. 254. num. 4. & dec. 236. nu. 9. & 10. cum ſeqq. coram Reuerendiſs. Tarraconen. & in Romana Reintegrationis 23. Febr. 1654. in princ. coram Reuerendiſs. Decano.*

Et ità vtraque parte informante, &c.

Bo: Me: Veroſpio.

Gneſnen. Iuriſpatronatus.

Ven. 8. Febr. 1664.

ARGVMENTVM.

Latè diſſeritur, quando Iuſpatronatus non ſit annexum Caſtro, ità vt non transferatur, per venditionem d. Caſtri, nec vadat ad eius poſſeſſionem, qui non ſit de familia fundatoris.

SVMMARIVM.

1 *Lex fundationis ad vnguem ſeruari debet.*
2 *Iuſpatronatus annexum Caſtro, vadit ad poſſeſſorem Caſtri.*
3 *Iuſpatronatus cenſetur potius ad fauorem familiæ, quam poſſeſſoris Caſtri.*
4 *Affectio ſanguinis attenditur.*
5 *Hæreditas ab inteſtato defertur conſanguineis.*
6 *Hæredum in conditione poſitorum nomine veniunt ſoli deſcendentes.*
7 *Qualitas hæreditaria requiritur in patronatu gentilitio.*
8 *Familiæ ſplendor valdè fulget in Iurepatronatus.*
9 *Legatum, relictum conſanguineo in dignitate conſtituto, præſumitur ob affectum ſanguinis, non dignitatis.*
10 *Qualitas fundationis cenſetur approbata.*
11 *Fundator dans patronatum alicui, non poteſt alteri concedere.*
12 *Contra ſi accedat conſenſus vocatorum.*
13 *Patronus in patronatu familiari nihil poteſt innouare.*
14 *Ne quidem de conſenſu ordinarij.*
15 *Tranſactio non mutat fundationem beneficij.*
16 *Verba cenſentur ſtare demonſtratiuè.*
17 *Fundamentum gratiæ debet probari ab eo, qui in ea ſe fundat.*
18 *Relatio habetur ad id, cui verba conueniunt.*
19 *Incluſio vnius in diſpoſitione, non excludit aliud.*
20 *Tranſactio non præiudicat vocatis ex propria perſona.*

DECISIO CCXVIII.

Super reuocatione attentatorum, propoſito per Me, dubio, ſub die 10. *Martij* 1662. boni iuris diſputationem Domini demandarunt, quod familiæ Corabitæ aſſiſtere hodie cenſuerunt; Siquidem Io: Corabita Epiſcopus Gneſnen. Eccleſiã. in oppido Laſchi, ex proprio ære conſtructam de anno 1525. in Collegiatam erexit, tres ibidem conſtituens dignitates, vna cum tribus perpetuis Vicarijs, quorum omnium præſentationem reſeruauit ſuis ex Corabita familia nepotibus, tunc poſſeſſoribus Caſtri, atque ex ijs deſcendentibus maſculis His verò extinctis, alijs familijs Corabitis, in Caſtris Syraboniẽ & Caſtillien. degentibus, detulit patronatum; Quare, cum nepotum linea, de anno 1632. defeciſſet, ad præſentationem proindè legitimæ, deuenerunt familiæ Corabitæ, in oppidis præfatis exiſtere, quibus Iuſpat. fuerat, ex fundationis lege delatum, ad vnguem ſeruanda, iuxta *tex. in cap. decernimus quæſt. 7. Pariſ. conſ. 48. num. 8. cum ſeqq.* 1
lib. 4. Rot. dec. 15. num. 1. par. 1. rec. & in Cochen. Cappellaniæ de Belmonte 15. Iunij 1615. §. 1. ad fin. cor. Veroſpio.

Nec viſa fuit vrgere præcedens reſeruatio Iuriſpat. ab eodemmet Ioanne, cum Ordinarij aſſenſu conſtituta pro ſe, ac fratribus, vel eorum legitimis hæredibus, in Caſtro prædicto degentibus, cuius virtute coemptor Caſtri, licet extraneus, patronatum, vti eidemmet Caſtro anne-

xum

Digitized by Google

2 xum contendit ad ſe fuiſſe tranſmiſſum, *ad tex. in cap.*
ex literis 7. vbi Abb. num. 1. & 10. de Iurepatron. cap. cum
ſeculum, vbi gloſſ. in verbo emptor eod. tit. Garz. de benef.
par. 5 cap. 9. num. 16. Lotter. de re benef. lib. 2. quaeſt. 9. num.
62. Rot. in Cracouien. Iuriſpat. 5. Martij 1653. §. primò co-
ram Me.

Quicquid, enim, an patronatus verè Caſtro aderat,
aut videatur innuere ſequentia verba, in Inſtrumento
fundationis inſerta, ipſe R. D. Ioannes de Laſco, & ſui
fratres ſupradicti ſucceſſores, qui ipſorum legitimi in ip-
ſo Laſco hæreditantes Præpoſitum Sacerdotem præ-
ſentabunt, vel expreſſio Caſtri potiùs demonſtratiuè
cenſeatur adiecta pro maiori ſplendore familiæ, vt regu-
lariter præſumitur, quoties nominatio perſonæ ſuæ fa-
miliæ nomen Caſtri præcedat, vt in ſpecie tradit, *Lotter.*
3 *de re benef. lib. 7. quaeſt. 19. num. 56. cum ſeqq. Rot. cor. Man-*
tic. dec. 150. num. 5. & 6. vbi, quod ſanguinis affectio, de-
4 bet, in dubio præferri, & *dec. 53. num. 4. in fine, par. 5 rec.*
cum alijs recenſitis in *Pientina Parochialis 28. Iunij 1655.*
§. quia cor. Reuerendiſſ. Decano; Vtroque caſu Domini
cenſuerunt actionem nullam ſuper Iure præſentandi
emptori Caſtri poſſe competere; quia ſub eo nomine le-
gitimorum hæredum, non eſt diſpoſitiuè à fundatore
expreſſum, quod deſcendentes dumtaxat ex fratribus
contineantur, nec non alij conſanguinei, quibus eorum
poterat hæreditas ab Inteſtato deferri, iuxta *tex. in l. ea*
5 *vero 3. §. de illo*, ibique notat *gloſſ. Margin. ff. pro ſocio,*
Abb conſ. 3 num. 4. col. 5 par. 2. Alex. conſ. 56. num. 4 lib. 2.
Dec. conſ. 33. num. 3. Guidop. dec. 591 Peregr. de fideic. art.
32. num. 49. Fuſar. de ſubſtit. quaeſt. 359. num. 72. cum ſeqq.
& num. 84. & 85. diſcrimen inter hæredes à teſtatore po-
ſitos in conditione conſtituit, ac alios diſpoſitiuè voca-
tos, vt ſub illorum, ſcilicet, vocatione deſcendentes dum-
taxat includantur, ſub horum, verò appellatione nedum
deſcendentes cenſeantur admiſſi, ſed alij, quorum con
ſanguinei ex Myniſterio legis ſuccedentes ab inteſtato,
6 quam diſtinctionem etiam amplectitur, *Gratian. cap.*
313. num. 2. Rot. dec. 106. num. 9. par. 9 rec.

Cui licet Patronus Caſtri inhæreret, nihilominus
ex ea deſcendentium vocatione deberet ille mixti natu-
ram aſſumere, ac vtraque proindè qualitas Caſtri hære
ditaria, videlicet, & ſanguinis, foret in patronis neceſſa-
7 ria, vt aduertit *Pariſ. conſ. 48. num. 8. cum ſeqq. lib. 4. Rot.*
cor. Seraph dec. 456. numer. 5. & dec. 267. num. 1. cum ſeqq.
par. 6. rec. dum maximè, de canonicatuum erectione
multiplici peragitur, cum ingentis ſui æris diſpendio à
fundatore perhabita, cuius virtute quælibet interpreta-
tio aſſumi, vt propriæ voluerit ipſe familiæ principaliter
proſpicere, cuius honor in beneficiorum præſentatione
multiplici quam maximè poterat præfulgere, non au-
tem, vt ratione Caſtri dumtaxat habuerit in extraneos
8 de facili alienabilis, vt in ſpecie *Rot. cenſuit cor. Mantic.*
dec 150. num. 6. cuius dictum apertè fulcitur *ex text. in*
cap. requiſiuit num. 15. ibique Abb. num. 8. de teſtam. vbi
deciditur legatum Epiſcopo conſanguineo relictum
cenſeri perſonæ, non autem dignitati delatum, quia cau-
ſa affectionis, & ſanguinis in concurſu dignitatis cenſe-
9 tur præualere, *Caphal conſ. 216. num. 18. Menocch. lib. 4.*
praeſ. 112. num. 3.

Quælibet præterea occaſio dubitandi videtur arceri,
quod canonicatus, dignitates, & Vicariæ de quibus agi-
tur erectæ noſcuntur in inſtrumento anni 1625. non
autem in altero præcedenter edito, de anno 1509. Hinc,
vel ad hos canonicatus præcedeos porrigi nequit diſpo-
ſitio, vel ex hac poſteriori, illa declarationem aſſumpſit,
quod licuit Io: peragere, dum alijs ipſe familijs Corabitis
patronatum attribuit, poſtquam nepotum linea in prio-
ri fundatione penitus foret extincta, talis quippè, diſpoſi-
tio vltimo ex vocatis adimens facultatem diſponendi, de
iurepat. ipſe poterat dumtaxat præiudicium irrogare,
non autem alijs præcedentibus in gradu, cui nihilomi-
nus præuidendo tum nepotes fundatoris, tum alij deſcen-
dentes videntur requieuiſſe, dum ad huius poſterioris

fundationis normam cum capitulo ædita fuit tranſactio
ab omnibus ſucceſſiuè approbata, nec non iidem nomi-
nationes complures peragerunt, *ad tex. in l. Paulus re-* 10
ſpondet, ff. rem rat hab. Bald. conſ. 14. nu. 5. vbi quod ex in-
ſtrumenti productione verè omnia ibidem contexta
approbata cenſentur, *Dec. conſ. 463. num. 19. Surd. conſ.*
152. num. 23. Aldobrand. conſ. 18. num. 7. lib. 2. Rot. cor. Bu-
ratt. dec. 229. nu. 6. & in Bononien. Dotis 27. Martij 1662.
§. 1. cor. Me.

Hinc non obſtat, quod patronatum cum ordinarij
conſenſu vni conceſſum alteri fundator nequeat ſucceſ-
ſiuè attribuere, vt tradit *Lambertin de iurep. lib. 1. par. 1.* 11
quaeſt. 4. art. 7. ad fin Garz. de benef. par. 5. cap 9. num. 63.
& 70. Sanleger. quaeſt. benef cap. 54. num. 6. Rot. dec. 37. nu.
1. cum ſeqq. par. 7. rec. & in Cortonen. Cappellaniæ 7. Iunij
1649. §. neque releuat, & 23. Ian. 1652. §. 2. cor. Reuerendiſſ.
Papien. dum, enim perſonæ de quorum præiudicio age-
batur, ſuum præſtiterunt aſſenſum, ea familiarum addi-
tio debet legitima recenſeri, vt tradit in ſpecie *Viuian. de* 12
iurepat. lib. 14. cap. 3. num. 12. & 13.

Præfata præterea, concluſio in erectione patronatus
dumtaxat, admittitur in fauorem extranei à fundatore
perhabita, non autem ſibi locum aſſumit, quoties fun-
dator, vt in caſu propoſito, pro ſe, ac deſcendentibus, ſeu
alijs de ſua parentela patronatum reſeruauerit, vt di-
ſtinguit in ſpecie, *Lambertin. de Iurepatron. lib. 1. par. 2.*
quaeſt. 2. princ. art. 6. à num. 8. ad finem, vbi eam rationem
aſſignat, quod in caſu priori, extraneus vices donatarij 13
cenſetur obtinere, in ſecundò verò, illi de parentela præ-
ſumantur à fundatore vocati, tanquam in gradu eidem
ſucceſſibili, ac ſub ſpe ſuccedendi, regulata tamen, ab
einſdemmet voluntate teſtatoris, cui proindè cenſetur,
cum Epiſcopi beneplacito variatio præmiſſa, licet actus
præcedens foret quoque ordinarij auctoritate munitus,
Gratian. cap. 177. num. 13. cum ſeqq. Ricc. dec. 280. numer. 14
14. cum ſeqq. par. 4. Rot. dec. 166. num. 7. par. 6. rec. in Lunen.
Sarzanen. Iuriſpat. 5. Martij 1610. §. 1. coram Ortem-
berg.

Emptori denique Caſtri non poterit ſuffragari tran-
ſactio, de anno 1532. à nepotibus fundatoris cum Ar-
chiepiſcopo contracta, necnon per S. M. Paulum III. ſuc-
ceſſiuè approbata; Illa, ſiquidem ex cauſa litis proceſſiſ-
ſe conuincitur, ſuper Iure præſentandi, ab Archiepiſco-
po inſtitutæ, quod alternis vicibus, fuit inter eos perindè
diſtributum, nec conſequenter, in cæteris cenſetur inno-
uata ſubſtantia fundationis, vt admonet *Iuriſconſ. in l. ſi*
de certa num. 31. C de tranſact. Honded. conſ. 16. num. 35. 15
lib. 1. Rot cor. Mantic. dec. 245. num. 13 & dec. 29. num. 4.
par. 1. rec. Licet alter ex nepotibus, qui omnium nomine
contractum celebrauit, ſibimet ipſi facultatem præſen-
tandi reſeruauerit, ſub ſequenti verborum contextu, vi-
detur dictis ſuis germanis fratribus, ac eorum ſucceſſori-
bus in caſu tituli, namque expreſſio in caſu propoſito
demonſtratiuè ab eo adiecta præſumitur, vt ſcilicet, præ- 16
ſentandi poſſeſſionem alternatiuè pertinere ad familiã
Corabitam Caſtri Dominam, vti prouiſus à fundatore
vocatam, ex theorica *Bart. in l. Centurio nu. 31. ff. de vul-*
gar. Aymon. conſ. 301. num. 5. Rot cor. Gregor. dec. 516. num.
8. & in Hiſpalen praeſtimonij 11. Martij 1661. §. neque pro
gratia ad finem cor. Me, non autem, operatur commu-
nionem cum Caſtro, quæ deberet ex aduerſo conclu-
denter probari, vt reſponſum fuit in *Pientina Parochia-*
lis 28. Iunij 1655. §. quin præter quod cor. Reuerendiſſ. De-
cano, inſpecta præſertim aliorum verborum periodo im- 17
mediatè ſubſequenti, ibi, *prædicti Domini de Laſco, ſeu ad*
quem ex eis pertinebit, præſentabunt, quę vti directa in per-
ſonas annexionem excludit; Quin imò tacitè demon-
ſtrat tranſactionem prodijſſe ad normam fundatoris
editæ de anno 1525. vbi inter plures ex Corabita fami-
lia de Laſco in gradu æquali exiſtentes digniori attri-
buitur præſentatio; debet, enim, relatio ad id, cui verba
conueniunt abſolutè adhiberi, vt aduertit *Iaſ. in l. omnes* 18
populi num. 21. ff. de Iuſt. & iur. & in conſ. 115 lib. 4. Aymon.
conſ.

conſ.548, num.21. Rot. in Romana Dotis 28. *Maij* 1663.
§.cum maximè coram Me.

Et licet in eodem Inſtrumento tranſactionis fuerit fa-
miliæ Corabitæ de Laſcò dumtaxat habita mentio,pre-
iudicium, tamen nullum alijs familijs exindè cenſetur
illatum, vel quia ex incluſione vnius, nequit inferri ad
excluſionem alterius,ſub diſpoſitione compræhenſi, vt
19 tradit *Salicet in l.qui de Crimine oppoſ 21. qui actus, Dec.
conſ* 11.*n.*18.*Becc.conſ.*92.*nu.*24.*Surd.conſ.*25.*nu.*35.*Rot.
dec.*258.*n.*19.*par.*5.*& dec.*28.*n.*13.*par.*9.*rec.* & in his ter-
minis,reſponſum fuit, *in Bonon.Beneficij* 26. *Febr.* 1652.
*§.nec applicatur cor.R.P.D.Alberg.*ſiue ex quo vnius pa-
troni tranſactio, alijs non valet in ſucceſſionem vocatis
20 officere,*Viuian.de iurepat.lib.*4.*cap.*9.*num.*8.*Rot.dec.*348,
*num.*4.*cor.Pen.*

Et ita vtraque &c.

Reuerendiſs. D. Albergato Decano.

Romana Palatij.

Ven. 17. *Maij* 1669.

A R G V M E N T V M.

Bona debitoris non poſſunt alienari in longè maiori quantitate, quam ſit debitum,& ſubhaſtatio nulla,& læſiua non tollit Ius, nec priuat poſſeſſione, eum cuius bona ſubhaſtantur.

S V M M A R I V M.

1 *Plenum Dominium reacquiritur ex retroemptione rei emptæ.*
2 *Confeſſione propria, nulla maior probatio.*
3 *Subhaſtatio bonorum in Vrbe, requirit plures ſolemnitates.*
4 *Subhaſtatio læſiua eſt nulla.*
5 *Nec tollit Iura poſſeſſoria, etiam contrà tertium.*
6 *Valor Bonorum minuitur, ex fideicommiſſo illis annexo.*
7 *Dictus valor conſideratur ad vitam fideicommiſſarij.*
8 *Vita hominis æſtimatur iuxtà eius ætatem.*
9 *Pactum redimendi minuit rei valorem.*
10 *Actus ineffectuatus non attenditur.*
11 *Clauſula Conſtituti dat ius manutentionis.*
12 *Subhaſtatio nulla nullum producit effectum.*
13 *Sententia nulla,& iniuſta non priuat poſſeſſione.*

D E C I S I O CCXIX.

PArtem Palatij,& annexorum, quam ad eius vitam, vendiderat Franciſcus Lauatanus, de anno 1642. Bartholomæo Rota, pro ſcutis 700.cum facultate eam, quandocumque redimendi, poſt biennium, redemit, ac francauit Vincentius Frater, pro ſcutis 635. mediante aſſignatione vnius cenſus, & fructuum decurſorum, olim ſpectantium,ad Antoniam, communem matrem, & ſucceſſiuè,agnoſcendo bonam fidem, erga fratrem, per apocam ſeparatam,declarauit acquiſitionem, & redemptionem prædictam, ſpectare ad dictum Franciſcũ, vtpotè factam de illius effectibus, ipſum verò Vincentium,nihil aliud, ibi habuiſſe, quam nudum nomen, & proindè,illi etiam ſoluere promiſit penſiones exigendas, & prout latiùs in ipſamet apoca, data in *ſumm.num.*3. cuius vigore, cum egiſſet Franciſcus, aduerſus Vincentium,pro ſolutione penſionum exactarum, & reſpectiuè pro manutentione d.partis Palatij, & annexorum, contrariamque ſententiam reportaſſet ab A.C.cauſa, in gradu appellationis, mihi commiſſa, dubitaui, de cuius bono iure conſtet, etiam ad effectum manutentionis; Et Domini,ad fauorem ipſiuſmet Franciſci, reſponderunt.

Siquidem ex d.declaratione,ſeu recognitione bonæ fi-
dei,conſtat hanc partem palatij,ſpectare ad Franciſcum,
fuiſſeque eius nomine,à Vincentio redemptam, de effe-
ctibus ad eum ſpectantibus *d ſumm. num* 3. Hoc enim,
operatur,vt retroemptio,& reacquiſitio, ab ipſo Franci-
ſco facta dicatur & ex tunc. omne dominium ei cenſea-
tur acquiſitum,*Mantic de tacit.lib* 4.*tit.*22.*num.*9.*Surd.* 1
*dec.*182.*num.*16.*& ſeqq.Rot coram Gregor dec.*227.*num.*
3.*& ſeqq poſt Zacch. de oblig.Cam. dec* 209.*num* 12.*&*
13 *& cor. D.Card.Celſo dec.*377.*num* 8.*&* 9. neque id
controuerti poteſt à Vincentio habente propriam con 2
feſſionem, contrà ſe, vulgata *l.cum à matre C de rei
vindic.*

Non obſtat,quod d.apoca fuerit,vſque de anno 1659.
ad inſtantiam prefati Bartholomæi Rotæ,ſubhaſtata,ac
ad fauorem perſonæ nominandæ deliberata, pro ſcut.
200. Tripliciter,namque reſponſum fuit Primò, huiuſ-
modi ſubhaſtationem vtpotè virtualiter continentem
ſtabilia, fuiſſe nullam, non ſeruata Conſtitutione Pau-
li V.ſuper reformatione Tribunalium Vrbis, *tit.de Ba-* 3
*ren.& execut. de qua Ridolph in prax part.*1.*cap.*15.*nu-
mer.*131.

Secundò fuiſſe læſiuam,& quidem læſione ænormiſ-
ſima,dum pro ſolis ſcut.200.in ſorte, fuerunt deliberata 4
ſtabilia,annui redditus,detractis oneribus ſcut.229.*ſum.
num* 8.Indè,enim,reſultat nullitas, ipſo iure. & debitor,
paſſus huiuſmodi deliberationem, habet quæcumque
remedia, etiam contrà tertium, vt docuit *Cagnol. in l.*2. 5
nu 81 *C.de reſcind.vendit Anton.Fab.in Cod.lib.*4.*tit.*30.
*defin.*3.*Giurb.dec.*105.*num.*1.*Fontanell dec.*64.*& reſpon-
dit Rot.in Romana Manutentionis* 18 *Febr.* 1656. *§.non
obſtat coram Me & in Imolen. Bonorum* 6. *Martij* 1665.
*§ læſione coram bo: me: Veroſpio, cum alijs, in Ariminen.
Manutentionis* 13. *Ianuarij* 1668.*§.quia primum, &* 27.
*Nouembris eiuſdem anni,§ verum reſponſum fuit, coram
Me.*

Neque ſuffragari poſſet reſponſio, quod bona eſſent
fideicommiſſis ſubiecta, & conſequenter longè minoris
valoris; quia adhuc patens eſt læſio, æſtimatione ſim- 6
pliciter facta, ad vitam Franciſci, tunc annorum 41. &
bonæ valetudinis, iuxtà *l. hereditatum, ff. ad leg. Falci-* 7
*diam Couarr.var.reſol.lib.*5.*cap.*9.*num* 7.quod procedere
in quocumque caſu, vbi agitur de æſtimanda vita ho-
minis,benè tradit *Cancer. var. reſol. lib.*3. *cap.* 2. *num* 79. 8
*Gratian.diſcept.*55.*num.*1.*Rot poſt Salgad. dec.*27.*nu.*25.
conſiderato etiam,quod eadem bona fuerunt prius æſti-
mata,ad vitam ipſius Franciſci, ſcut. 700. cum pacto re-
dimendi, in perpetuum, quod ferè iuſtum rei valorem
imminuere ſolet,*Gratian.diſcept.*612 *num.*8. *Cyriac. con-* 9
*trou.*255.*nu.*11.*cum ſeqq.Rot.in rec dec.*335.*num.*7.*par.*4.
*Add.ad Buratt.dec.*761.*nu.*11.*& ſeqq.*

Tertiò denique, reſponſum fuit præfatam delibera-
tionem nullum habuiſſe effectum: Neque,enim Bartho-
lomæus deliberatarius, neque Abbas Guelphus, ab eo
nominatus, vnquam ceperunt poſſeſſionem bonorum
deliberatorum, neque vnquam fructus, aut penſiones
exegerunt; imò, interpellatus ipſe Guelphus, ad dicen-
dum contrà proteſtationem,has omnes nullitates,& cir-
cumſtantias,preſeferentem,nihil reſpondit:actus autem, 10
ineffectuatus non habetur in conſideratione, *Rot in rec.
dec.*561 *num.*13.*par.* 10. *& coram Emmentiſs. Celſo dec.*
296.*num* 5.

Firmato bono iure Franciſci,dixerunt, Domini, ei de-
negari non poſſe manutentionem, tum ex conſtituto, in
eius fauorem,appoſito, in inſtrumento retroacquiſitio-
nis, *vulg.l.quod meo ff.de acquir poſſ Rot.diuerſ. dec.*766. 11
*num.*1.*par.*1 *coram Buratt.dec.*887.*num.*3 *& penes Poſt.
de Manut.dec.*131.*num.*2. Tum ex promiſſa exactione
penſionum, facta per Vincentium, procuratorio no-
mine.

Abſque eo,quod impediri valeat, vel ex præfata deli-
beratione,cum illa,tanquam nulla,læſiua & ineffectua- 12
ta,nullum valeat producere effectum, vt in ſpecie *Rot.*

apud

*apud eundem Poſt. de ſubhaſtat. dec.52.num.7.cum ſeqq. apud Nigr. eodem tract.dec.31.numer.3.6.& 7.& dec.32. num.4.& 5.& dec.33.num.1.& 2.*cum ceteris *in Anconitana Prædij 8. February 1658.§.nec talis poſſeſſio coram Me*, vel à d.ſententia A. C. quia, cum nulliter, & iniuſtè proceſſerit, eum non priuauit ſua poſſeſſione, ad *Rot.penes eundem Poſt.d.tract.de Manut.dec.325.num.3.& co-*
13 *ram Eminentiſs.Celſo dec.488.num.8.*

Et ità; Franciſco tantum informante, altera tamen parte, pluries citata, ac 20. & vltrà intimationibus laceſſita &c.

Bo: Me: Emerix.

Cortonen. Suppreſſionis Conuentus.

Mercurij 1. Iulij 1665.

ARGVMENTVM.

Bona donata, & pertinentia ad Conuentum, qui ſupprimitur, quomodo ſint diuidenda, an vadant ad alios Conuentus eiuſdem religionis, vel remaneant in Eccleſia iam ſuppreſſa, vel redeant ad donantem.

SVMMARIVM.

1 *Legatum relictum Canonicis, & Religioſis talis Conuentus non debetur vti ſingulis, ſed vti vniuerſis.*
2 *Bona monaſterij ſuppreſſi applicantur iuxta tenorem Bullæ ſuppreſſionis.*
3 *Monaſteria regularium ſolent reduci, vbi eſt aer melior.*
4 *Relicta monaſterio an debeantur loco mutato.*
5 *Dictio*, vbicumque. *reſtringitur ſecundum ſubiectam materiam, & ſecundum mentem diſponentis.*
6 *Relictum alicui vniuerſitati, ea extincta, & ſuppreſſa, euaneſcit.*
7 *Vſusfructus mortuo vſufructuario conſolidatur cum proprietate.*
8 *Rota reuerenter accipit reſolutiones Congregationum.*
9 *Monacus acquirens pro monaſterio ſuppreſſo, ſibi acquirit.*
10 *Religioſus poteſt acquirere pro Conuentu ſuppreſſo.*
11 *Regula de iure quæſito non tollendo non cenſetur derogatum, niſi expreſſe exprimatur.*
12 *Monacus acquirens, acquirit conuentui, vbi degit.*
13 *Qualitas principaliter conſiderata qualificat totum contractum.*
14 *Obſeruantia declarat quid actum ſit in præcedenti contractu.*
15 *Canonici S. Saluatoris de Bononia, quando initium habuerunt.*
16 *Verba potius interpretantur ſtare demonſtratiuè, quam taxatiuè.*

DECISIO CCXX.

POſt ſecundam cauſæ propoſitionem, & particularem informationem ſuper prædio Baldacchini, & alijs emptis, ex pecunijs Patris Generalis, hodiè reſponſum fuit, quoad prædium Baldacchini, reformandam eſſe deciſionem, editam coram Me ſub die 28. *Nouembris proximi præteriti*, in reliquis confirmandam eſſe, & quo ad prædium S. Marci reſeruatum in deciſione non eſſe dandam Canonicis reintegrationem.

Ratio reſolutionis, quoad prædium Baldacchini, fuit, quia eius diſpoſitione attentius ponderata, patet, quod prædium iſtud legatum fuit Eccleſijs, & Fratribus Conuentus B. Mariæ de Calcioaio Cortonen. Ordinis Canonicorum Regularium S. Saluatoris de Bononia, non vti ſingulis, ſed vti vniuerſis Eccleſiam, & Conuentum repræſentantibus, tam ex Iuris præſumptione, iuxtà *tex.in l.annua, ff.de annuis legat.Gratian.cap.533. numer.16. 18.* 1
Rot.in rec.dec.309.num 11 & 13.par.6.& dec.76.num.15. & 16.par.7.

Quam ex Inſtrumentis eiuſdem legati, & præſertim, quia Baldacchinus Canonicos grauauit, perpetuis oneribus, ad quorum implementum, nullo modo, conſiderari poſſunt, vti ſinguli, ſed tanquam vniuerſi conſtituentes Monaſterium, quod nunquam moritur, maximè cum onera prædicta eſſent implenda à Priore, & Vicario, quorum Officia non aliter dici poſſunt perpetuà, quam habito reſpectu ad Monaſterium, quo, ex Põtificia auctoritate ſuppreſſo, bona debent vacare, & remanent ſub dominio Eccleſiæ Vniuerſalis, & Papæ, ex cuius proindè mandato iuxta formam Bullæ ſuppreſſionis legitimè applicata fuerunt Seminario, ex notatis
per *Bart.in l.ſicut in fino, quod cuiuſque vniuerſ.nom. & in* 2
*l.1.nu.4.ff.de acquir.poſſ.*ſequitur ibidem *Iaſ.num.9. Modeſt.Piſt.conſ.47.nu.65.& ſeqq.lib.2.* ibi, *quando Eccleſia ſeu Collegium deſtruitur auctoritate ſuperioris, vt puta Papa vel Epiſcopi, bona ipſius deferuntur, tanquam vacantia fiſco Papæ, P. Io:Craſſus in eius Comment. tract.2. qu.1. principali cap.2.§.5. nu.25.*

Non obſtant illa verba eidem legato adiecta. Et, ſi aliquo caſu, euenerit, quod Fratres, & Canonici prædicti, in d. Eccleſia S. Mariæ de Calcinario, non ſteterint, vel ibidem non habitauerint, prædictum prædium ſit, & eſſe intelligatur dd. Fratrum, & Canonicorum d. Ordinis S. Saluatoris, vbi fuerint, ſteterint, vel moram traxerint; Quia conditio hæc verificationem dumtaxat aſſumere poſſet, in caſu, quo Canonici S. Mariæ de Calcinaio vnum corpus conſtituentes, ex aliqua cauſa mutarent incolatum, nouum Monaſterium alibi conſtituentes, quem caſum veriſimiliter præuidens teſtator, ex eo, quod tunc monaſterium eſſet ſitum, in quadam Valle extrà Ciuitatem, & Monaſteria ſita in loco incongruo, vel aeris non ſalubris ſoleant ad meliorem, vel ſalubriorem locum transferri, ad notata per Doctores *in* 3
cap.1.de exceſſ.prælat.in 6.Rot.in rec.dec.362.num.3.& 4. par.4.tom.2. moueri potuit ad ità diſponendum prudenter adijciendo præfatam qualitatem, ad tollendam dubietatem, & diſputationem, an relicta reſpectu certi loci
debeantur loco mutato, iuxta *deciſ.Seraph.1149.num.2.* 4
non autem ad ſignificandum, quod intenderet legare Canonicis, vti ſingulis, contrà præſumptionem iuris, ex ſuperius deductis.

Nec contrarium ſuadet dictio illa, *Vbicumque*, in deciſione ponderata, *§.minus*, quia huiuſmodi dictio, licet vniuerſalis reſtringitur tamen ſecundum ſubiectam materiam, vel ſecundum mentem diſponentis ad locum, vbi materia, de qua agitur procedere poteſt, vt illam de-
clarando, tradunt, *Barboſ.de diction.dict.413.nu.1. in fine,* 5
Tuſc.pract.concl.lit.D, concl.391. num.4. & Gemin. conſ. 92.nu.2. Et quando etiam vniuerſaliter intelligenda eſſet, ſolum locum habere poſſet, in caſu, quo ſecundum diſpoſitionem teſtatoris Monaſterium, vel Monaci, vti conſtituentes vniuerſitatem tranſlati eſſent, non autem quando Conuentus per ſuppreſſionem remanſit penitus extinctus, & Canonici in varia loca diuiſi amplius ius vniuerſitatis non habent, nec vti tales congregari
poſſunt, vt in ſimili aduertit *Rot.in rec.dec.351.nu.11.&* 6
ſeqq.par.6.& dec.99.nu.7.& 8.par.7.

Quo, verò, ad bona prouenientia ex perſonis Patrum Iacobi de Monte S. Mariæ, & Sebaſtiani Galeotti, ad quæ Canonicis S. Saluatoris Bononiæ conceſſa fuit reintegratio, vtiq; ſunt ſubſiſtere fundamenta deciſionis; dum, enim, fuerunt conceſſa Monaſterio de Calcioaio, ad vſufructuandum reſeruata omnimoda proprietate, & dominio ad fauorem Monaſterij Bononiæ, hoc addito, quod ſi conſtiterit Canonicos non morari in præfata Eccleſia B. Mariæ de Calcinaio, tunc, & eo caſu vſusfructus, ipſo iure, expiraret, ac ſi nunquam conceſſus fuiſſet, vtique Conuentu Eccleſiæ Calcinaiæ per ſuppreſſionem

nem extincto, vſusfructus, vt ſuprà, conceſſus conſolida-
tus remanſit cum ſua proprietate ad fauorem Monaſte-
rij Bononiæ proprietarij, § *fin. Inſtit. de vſuf.* cum alijs in
7 dec. ſ. huius cauſæ relatis § 2. *ad bona.*

Nec præfatæ concluſioni obſtat, quod ſuppreſſio
Monaſterij facta fuit à Papa & quod Canonici receſſe-
rint de eiuſdem mandato, quia cum Papa in Bulla ex-
preſsè præſeruauerit iura Monaſterijs principalibus, nul-
lum propterea præiudicium intulit Monaſterio Bono-
niæ, vt etiam alias declarauit Sacra Congr. ſuper ſtatu
Regularium, cuius declarationem Rota reuerenter am-
8 plectitur, vt dixit coram *Buratt Merlin.* & alijs adductis
in deciſ. cauſa § idque tanto facilius.

Neque refert, quod pro parte Canonicorum non fue-
rit probata identitas bonorum ad vſufructuandum, vt
ſuprà, conceſſorum, quia hoc reſpicit executionem de-
creti reintegrationis particulariter diſcutiendæ antè il-
lius expeditionem.

Subſiſtere quoque deciſionem abſque difficultate ho-
die Domini exiſtimarunt reſpectu bonorum acquiſito-
rum ex pecunijs Patris Generalis, ad quæ Canonicis de-
negata fuit reintegratio, quia, vti expreſsè empta pro
monaſterio ſuppreſſo, illi quoque acquiſita fuerunt, vt
9 præter auctoritates in deciſ. adductas, dixit *Rot. dec. 241.*
num. 6. par. 2. rec. maximè dum emptio non legitur facta
cum pecunijs Religionis ſed proprijs ipſius Patris Gene-
ralis, cui propterea licuit ex propria liberalitate eadem
bona aſſignare Monaſterio ſuppreſſo, iuxta doctrinam
10 *Card. in Clem. 2. § ſed & talis in primo notab. de vit. & ho-
neſt. Cleric. Rot dec. 772. num. 4. par. 1. diuerſ. & cor. Duran.
dec. 174. num. 5.* ſtantibus præſertim Indultis Apoſtoli-
cis, eidem conceſſis à Fel. Record. Vrbano VIII. in qui-
bus id eidem non ſolum permittebatur, ſed etiam præci-
piebatur.

Nec releuat igitur decretum Religionis factum de
anno 1649. confirmatum à Sacra Congr. Regularium,
& à SS. D. N. quod ſpolia defunctorum Canonicorum
huius Ordinis S. Saluatoris Bononiæ ſpectare debeant ad
vniuerſam religionem, quia ſub illo non comprehen-
duntur hæc bona longè antea ex diſpoſitione Vrbani
VIII acquiſita Monaſterio Cortonæ, cui SS. D. N. non
præſumitur voluiſſe præiudicare, obſtante regula de iu-
re quæſito non tollendo, cui nunquam cenſetur dero-
11 gatum, niſi ſpecificè id exprimatur *Garz. de benef. par. 5.
cap. 4. nu. 163. Rot cor. Seraph. dec. 1082. num. 7. & ſeqq. &
late Add. ad dec. 217 nu. 10. & ſeqq. par 9. rec.*

Denique, quoad prædium S. Marci in deciſione re-
ſeruatum. Domini putarunt non eſſe dandam Canoni-
cis reintegrationem, tum quia, vti emptum Cortonæ à
Priore Conuentus eiuſdem Ciuitatis eidem Conuentui
12 acquiſitum dicitur. *Rot. in rec. dec 241. num. 6 par 2.* Præ-
ſertim, quia acceptatio ex parte Prioris ementis facta
fuit nomine Conuentus, qui immediatè ante fuit ab ipſo
expreſſus cum qualitate de Cortona, quæ tanquam
prædominans qualificat totum contractũ, iuxtà Theo-
13 ricam *Bald. in l. procurator qui pro euictione 67. in fine, ff.
de procur. Rum. conſ. 94. num. 0. in fine lib. 1. Gabriel conſil.
71. num. 2 in princ lib. 1.* Tum etiam, quia Monaſterium
Cortonæ d. prædium ſemper poſſedit, ex qua obſeruan-
tia ſubſecuta declaratur quod actum fuit in præcedenti
14 contractu, *ad tex. ſed Iulianus, § proinde, ff. ad SenConſ.
Maced. Alciat. conſ. 107. num. 4. lib. 8. & Rot. dec. 365. num.
1. in fine,* minimè refragante, quod in Inſtrumento ex
parte venditoris fuit dictum; Vendidit Canonicis Regu-
laribus S. Saluatoris de Bononia. Exindè, enim, argui non
poteſt venditionem fuiſſe factam Congregationi, & Ca-
nonicis exiſtentibus Bononiæ, quia poſteà ſequuta fuit
explicita acceptatio Prioris pro Canonicis, & Conuentu
antè expreſſo, cum illa qualitate de Cortona, & ideò di-
cta verba prolata ex parte venditoris ſtant ſolummodò
demonſtratiuè, dum æque bene denominatio illa, Ca-
nonicis Regularibus S. Saluatoris de Bononia conueniat
etiam Patribus d. Conuentus de Cortona, qui omnes ità
ſolent appellari, vt patet ex Conſtitutionibus Apoſtoli-
cis relatis per *Barboſ. appell. 147 num. 15.* ex eo quod iſte 15
Ordo cœpit Bononiæ anno 1408. vt teſtatur *P. Bordon.
reſol. regul. tom. 2. reſol. 80. num. 29.* & in dubio verba ſtant
potiùs demonſtratiuè, quam taxatiuè, *Rot cor. Gregor.* 16
*dec. 516. nu. 8. & in Piſauren. Maceratus 10. Ian. proximè
præteriti, § primò cor R. P. D. Tana.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. Beuilaqua.

Narnien. Suppreſſionis Conuentus.

Lunæ 5. Maij 1664.

A R G V M E N T V M.

Donans Religioni pro conſtruendo Conuentu, ali-
quem ſitum, an ſuppreſſa, vel extincta religione,
ſitus donatus redeat ad donantem, & quomodo
ex ædificatione Eccleſiæ acquiratur Iuſpatrona-
tus.

S V M M A R I V M.

1 *Bona Conuentus ſuppreſſi debentur iuxtà tenorem ſup-
preſſionis.*

2 *Clauſula, ſaluis iuribus præſeruat omnia iura, quæ
enunciantur.*

3 *Hiſtoriæ non probant, niſi à longiſſimo tempore ſint ap-
probata.*

4 *Iuſpatronatus probari non poteſt ex inſignibus familiæ
poſitis in Eccleſia.*

5 *Iuſpatronatus non probatur per famam.*

6 *Eccleſia ab aliquo debet ædificari, nec ex ſe naſci-
tur.*

7 *Iuſpatronatus ex ædificatione Eccleſiæ non acquiritur
ſine licentia Epiſcop. & ſine reſeruatione.*

8 *Donans Eccleſia non dicitur eius fundator, ſed bene-
factor.*

9 *Dans domum pro habitatione religioſorum, ſi illi nolint,
vel non poſſint habitare, domus reuertitur ad dan-
tem*

10 *Limita quando non procedat.*

D E C I S I O CCXXI.

AD præſcriptum Conſtitutionis S. M. Innocentij X.
ſuper extinctione, & ſuppreſſione paruorum
Conuentuum, eorundemque reductione ad ſtatum ſæ-
cularem, & bonorum applicatione *Idibus Octobris* 1652.
editæ, fuit ſuppreſſus Conuentus Cappuccinorum extrà
ciuitatem Narniæ exiſtens, & vna cum bonis ſeminario
applicatus; captaque per Reuerendiſs. Epiſcopum poſ-
ſeſſione inſurrexerunt Antonius, & alij de Scottis, & præ-
tendentes, ad ipſos tanquam ſucceſſores fundatorum bo-
na d. Conuentus ſpectare, & fuiſſe etiam adeptam poſ-
ſeſſionem illorum, obtinuerunt cauſam Iactationis mihi
committi; propoſitoque dubio ſub *die 15 Februarij pro-
ximè præteriti*, ſuper manutentione, hinc inde petita, fuit
dictum, quod videretur de bono iure, & hodie ad fauo-
rem ſeminarij ſolum informantis, conſtare deciſum fuit
ex eo, quia Pontifex, in Conſtitutione prædicta de Apo-
ſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnes, & ſingulos paruos
conuentus regularium, cuiuſcumque Ordinis extinxit,
& ſuppreſſit illum, ad ſtatum ſæcularem reducendo, ac
bona, ſatisfactis prius legatis, & oneribus, in vſibus pijs
conuerti mandauit; Cumque inter hos conuentus com-
præhenſus eſſet Conuentus iſte, de quo agitur, vtiq; in-
trat clara diſpoſitio Bullæ, pro applicatione illius & bo-
norum ſeminario, in vim illius facta, abſq; alia diſcuſſio-
ne, *Sard. conſ. 433. nu 14. Rot. dec. 414 nu. 0. par. 4. dec 408.* 1
nu. 18. eadem par. 4. to. 2. & dec. 543. nu. 4 par. 5. rec.

Non

Digitized by Google

Non obſtat clauſula præſeruatiua iurium in d. Con-
ſtitutione appoſita, videlicet ſaluis etiam Iuribus, quæ
fundatoribus Conuentus, ſic ſuppreſſi, vel alijs ex ſacro-
rum præſcripto, vel ex priuilegio Apoſtolico quomo-
dolibet competunt, quæ clauſula, his verbis, concepta re-
ſtringat totam Conſtitutionem, ac declarat intentionem
Pontificis, quod nullo modo intellexit præiudicare fun-
datoribus, vel alijs iura habentibus, ſed illa præſeruare, vt
non intelligerentur comprehenſa in ſuppreſſione, & ap-
plicatione ibi, vt ſuprà, in alijs verbis prius demandata,
2 *Alex. conſ. 193 num. 6. lib. 6. Roland. à Vall. conſ. 78. numer.
30. verſ. pariter non obſtat lib. 2. & conſ. 54. numer. 14. lib. 4.
Surd. conſ. 352. num. 6. Peregr. conſ. 36. numer. 11 lib. 1. Rot.
dec. 186, num. 4. par. 1. diuerſ.* Quoniam in præſenti caſu
non apparebat Iuſtificatum Galienum Hyeremiam in
ſuo ſolo ædificaſſe Conuentum, & poſteà vna cum hor-
to, & Sylua ad habitandum PP. Cappuccinis conſigna-
re. quo titulo nituntur Scotti cauſam à d. Fabietto ha-
bentes ad probandum Iuſpat. vt per remotiorem Cap-
puccinorum ab Eccleſia poſſint dd. bona recuperare.

Non enim probatio reſultat ex ſimplici Cronica, ſeu
Epitome annalium Ordinis Minorum Patris Franciſci
Naroldi, aſſerentis ex relationibus manuſcriptis Cappuc-
cinorum haberi Conuentum Narnienſem fuiſſe *de anno*
1534. à familia Hieronymorum conſtructum cum ſit
nimis de recenti conſcripta, & fundata in relationibus
manuſcriptis probationem aliquam non conſtituenti-
bus, ideò attendenda non eſt, ex quo hiſtorijs non credi-
tur, niſi ſint tales, quod à maioribus fuerit data fides, &
3 longiſſimo tempore approbatæ, *cap. ex parte num. 45. de
reſcript. Pariſ. conſ. 23 num. 205. & 252. lib. 1. Maſcard. de
probat. concl. 287. num. fin. Rot. dec. 395. numer. 3. par. 3. rec.
Coccin. dec. 132. num. 4. & apud Reuerendiſs. Tarracon. dec.
336 num. 27.* inter eius impreſſas.

Prout deduci nequit, ex inſignibus familiæ Hierony
mæ, in lapide ſuprà Ianuam Eccleſiæ affixo inciſis, quia
dum aliundè non conſtat fuiſſe appoſita in fundatione
potuerunt poni pro reſtauratione, vel ob eleemoſinam,
probatio indè deducta, eſt fallax, ad Iuſtificandum Ius
4 patr. vt in ſpecie reſpondit *Rot. cor. Caualer. dec. 159. nu.
8. & 9.*

Minus ex alio lapide ſuppoſito ſepulturæ q. Franciſci
Hyeremiæ in d. Eccleſia humati, aut ex literis paulò ante
ſuppreſſionem, per miniſtrum Cappuccinorum, ſcriptis
Antonio Scotto & extraiudicialibus atteſtationibus alio-
rum Patrum circà huiuſmodi fundationem, de auditu in
contrarium *cap. in præſentia*, vbi Doctores *de probat. l. non
hoc, C. vnd. cognat. l. neque natales 10. l. ad probationem 22.
C. de probat.* vel in omnem caſum reſultat ſola probatio
5 famæ quæ non ſufficit, niſi alia concurrant, *Caualer. d.
dec. 159. num. 4. & 5.*

Præterea poſito etiam, citrà veri præiudicium, quod
Eccleſia fuerit à d. Galieno ædificata, vt quælibet alia ab
aliquo, cum ex ſe naſci non poſſit, vt ratiocinatur *Abb.
6 in conſ. 76 num. 3. lib. 2. Maſcard. de probat. concl. 177. &
585. vbique num. 4. cum ſeqq.* Ex hoc, tamen, ſolo non ſe-
quitur eſſe de iurepatronatu, pro quo vlterius exigitur
7 reſeruatio, & Epiſcopi conſenſus. *Calderin. conſ. 5. in fin. de
Iur. patr. Maſcard. in loc. proxime citatis, Marc. Anton.
Maceraten. var. reſol. lib. 1 reſol. 80 nu. 8. Coccin. dec. 106.
num. 10. & 11.* Quibus ceſſantibus, Eccleſia præſumitur
libera, & d. Galienus in illam ædificandam, & conſigna-
tionem Horti, & Syluæ Cappuccinis, opus pium exer-
cuiſſe dicitur, & nudus benefactor: non autem fundator
8 reputatur. *cap. filij 16. quæſt. 5. Abb. conſ. 59. num. 2. Rot. cor.
Seraph. dec. 1103. num. 1. Coccin. d. dec. 106. num. 12. & in
Aquilan. Beneficij 30. May 1657. §. nec prædictis coram
Me.*

Nec obſtat *textus in cap. quæſunt 3. §. præterea*, diſpo-
nens, quod in domibus, vel locis, pro habitatione fra-
trum, à ſingulari perſona concedendis, vel offerendis,
9 tandiù voluntas concedentis perſeueret, qua mutata, &
patefacta, fratres eam liberè dimittant concedenti, ità vt,
in eorum locorum dominio nihil requiratur &c. Quia
habet locum, vbi domus fuerint cum hoc pacto conſi-
gnatæ, & aſſignans eo vti velit, & tunc redeunt ad con-
cedentem, ſecus autem vbi, vt hic, nedum deficit pactum,
& titulus, ſed nec probatur aſſignatio, & Cappuccini di-
mitterent Conuentum, & bona de Pontificis mandato.
Vndè non applicatur textus prædictus, vt aduertit
Tamburin. de Iur. Abbat. quæſt. 8. num. 8. 10

Et ita fuit &c.

Eminentiſs. D. Card. Cerro.

Firmana Donationis.

Merc. 7. Iunij 1662.

A R G V M E N T V M.

Renunciatio facta ab ingrediente Religionem, ad fa-
uorem matris, quando eſt, per viam donationis,
etiam, ſi ſit ob beneficia, non reuertitur ad donan-
tem, mortua matre, ſed vadit ad hæredes matris.

S V M M A R I V M.

1 *Donatio, de ſui natura, eſt perpetua.*
2 *Et tranſit ad quoſcumque hæredes, etiam extra-
neos.*
3 *Nec reuertitur ad donantem.*
4 *Donatio pro beneficijs videtur perſonalis.*
5 *Quod procedit, quando agitur per viam renunciatio-
nis.*
6 *Donatio ampliſſima reddit donantem inſucceſſibilem
ac ſi mortuus eſſet.*
7 *Coniuncti, & agnati cenſentur vocati, & contemplati in
donatione.*
8 *Donatio præſumitur cauſa religionis, quando eſt paulò
antè ingreſſum.*
9 *Inſinuatio non requiritur in donatione de iure quæren-
do, incerto, & euentuali*
10 *Sicuti non requiritur in donatione ob ingreſſum in re-
ligionem.*
11 *Inſinuatio ex lapſu 30. annorum præſumitur.*
12 *In fraudem ſtatuti quis cenſetur facere, quando vt non
ſeruet ſolemnitates, aliò traducitur.*
13 *Donatio ob ingreſſum in religionem, & ad fauorem ma-
tris non præſumitur læſiua.*

D E C I S I O CCXXII.

STante ampliſſima donatione, inter viuos, facta, per
Vincentium ad fauorem Victoriæ matris, dictum fuit
ſub *die 3. Maij 1657. cor. Me*, non eſſe dandam immiſ-
ſionem Conuentui S. Auguſtini de Firmo, agenti ad bo-
na hæreditaria Victoriæ, ex perſona eiuſdem Vincentij
donantis, nunc Fratris Io: Baptiſtæ nuncupato, & cum
hodiè cauſa fuerit repropoſita, Domini ſteterunt in deci-
ſis, quia, cum donatio, de ſui natura ſit perpetua, tranſit 1
ad quoſcumque hæredes donatarij, etiam extraneos, nec 2
vllo, vnquam, tempore, reuertitur ad donantem, niſi fue-
rit ſpecialiter expreſſum, *Bald. in l. 2. C. de iur. dot. Mant. 3
de tacit. lib. 13. tit. 21. num. 20. Gratian. cap. 568. num. 1 Rot.
cor. Achill. dec. vnic. de donat. num. 6. & per tot. & in Roma-
na fideic. 9. Maij 1659. §. hinc regreſſus coram R.P.D. Ve-
roſpio.*

Et hinc, non eſt momenti, quod donatio, tanquam fa-
cta, pro maximis beneficijs, à matre, receptis, videatur 4
perſonalis, reſtricta, dumtaxat, ad fauorem Victoriæ, quia
hæc exceptio poteſt admitti in terminis ſimplicis renun-
ciationis, non autem, quando, vt hic, proceſſum fuit, per 5
viam donationis, de cuius natura præcipuum eſt, vt bo-
na donata exeant de manu donantis, nec ad illum, vel
eius hæredes vnquam reuertantur, vt pluribus congeſtis
diſtin-

diſtinxit, *Rot in Rom. fideic.* 21. *Iunij* 1660. *cor. R.P.D.Beuilaqua §. non obſtat, quod denuo,*

Quod, autem, Vincentius, ſaltem, pro ſua portione, valeat ſuccedere matri ab inteſtato defunctæ, tollitur ex amplitudine ipſius donationis, quæ fuit facta de omnibus, & quibuſcumque iuribus, & actionibus; præſentibus, & futuris, ibi. *Quas, & quæ dictus Vincentius habuit, & habet, & in futurum ei competere poterunt ſuper dote, & bonis dictæ Victoriæ, ex quocumque iure, & cauſa.* Huiuſmodi, enim, donationis amplitudo, importat perpetuam abdicationem perſonæ donantis, & reddit illam
6 inſucceſſibilem, omni tempore, perindè, ac ſi eſſet mortua, vt tradit *Altogr. conſil. 68. numer. 47. in fine lib. 1. & conſ. 36. num. 14. & 15. lib. 2. Rot. in rec. deciſ. 187. num. 1. par. 5. dec. 109. nu. 1. & ſeqq. par. 5, & in Ariminen. ſucceſſionis* 1. *Aprilis* 1658. *§. in quam ſententiam coram R.P.D. Beuilaqua.*

Idque, potiſſimè, procedit, quando non agitur, de admittendo extraneo, ſed fratre, ſorore, vel agnato, qui regulariter in ſimilibus donationibus contemplati cen-
7 ſentur, *Alex. conſil. 329. per tot. lib. 3. Pariſ. conſil. 28. numer. 46. verſ. & cum ipſa lib. 3. Sanchez ſuper Decal. lib. 17. numer. 27. Merlin. deciſ. 62. numer. 25.* & latius *in d. Ariminen. Succeſſionis coram R. P. D. Beuilaqua.*

Et licet cauſa ingreſſus in Religionem non legatur in inſtromento donationis expreſſa, præſumitur, tamen, non ad alium finem facta, cum Vincentius donauerit die 16. *May* 1607. *& ſub die 20. eiuſdem Menſis, & anni,* & ſic poſt quatuor dies fuit acceptatus in Religione. Ex
8 qua temporum vicinitate, ſatis probatur correſpectiuitas horum actuum, *Cranett. conſ. 298. num. 13. Menocch. præſ. 22. num. 28. & ſeqq. lib. 8. Rot. cor. Buratt. dec. 361. numer. 4. & 5.*

Non obſtat defectus inſinuationi, quia, vltrà reſponſiones datas in alia deciſione, quod, ſcilicet, non requiratur, quando donatio eſt de iure quærendo, incerto, &
9 euentuali, & eſt facta occaſione ingreſſus in Religio-
10 nem, vt ex iuribus ibidem relatis, adeſt, etiam lapſus temporis 30. annorum, & vltrà, quo fit, vt inſinuatio, tan-
11 quam ſolemnitas extrinſeca præſumatur, *Falm. in cap. ſicut num. 4. C. de rei vindic. Gratian. cap. 869. numer. 4. Rot. coram Canaler. deciſ. 575. numer. 11. & in Ceſenaten. Bonorum* 15. *May* 1651. *§. non obſtat coram R. P. D. Albergato.*

Nec pariter obſtat nullitas prætenſa ex eo, quod donatio fuerit ſtipulata extrà Ciuitatem Firmi, quodque
12 Vincentius fuerit aliò traductus, ad effectum fraudandi ſtatutum dictæ Ciuitatis.

Nam, cum donatio emanauerit, ad fauorem matris, & fuerit facta à perſona volente ingredi monaſterium, ceſſat quælibet præſumptio fraudis, &
13 læſionis, vt fuit dictum *in Romana donationis* 3. *Iuny* 1641. *cor. Reuerendiſſ. Tarraconen. §. 4. facit,* & regulariter fraus non præſumitur, niſi probetur.

Et ita vtraque parte, &c.

Bo: Me: Veroſpio.

Aſculana Dotis.

Lune 24. Martij 1662.

ARGVMENTVM.

Lucrum dotis perdit Maritus ob ſæuitiam contrà vxorem: Conſenſus viri in teſtamento vxoris, ad eius fauorem facto nihil releuat, & quando teſtamentum factum à muliere annulletur veluti emiſſum per metum, & dolum.

SVMMARIVM.

1 *Ex ſtatuto Aſculi, decedente vxore, tertia pars dotis acquiritur viro.*
2 *Maritus exercēs ſæua cōtrà vxorē priuatur lucro dotis.*
3 *Teſtes de auditu non probant.*
4 *Hæres poteſt conueniri executiuè, vigore obligationis defuncti.*
5 *Stante pacto reſtitutionis dotis, mulier de ea diſponere nequit.*
6 *Fratres dotantes ſororē apponunt pacta ad eorū fauorē.*
7 *Maritus, in ſui fauorem, non dat conſenſum teſtamento vxoris.*
8 *Conſenſus viri in teſtamento vxoris requiritur, vt eius debilitati occurratur.*
9 *Maritus, quando modicum lucrum habet, poteſt dare conſenſum.*
10 *Metus & minæ annullant teſtamentum.*
11 *Cōfeſſarius, dū negat abſolutionē, dicitur metū incutere.*
12 *Teſtes, de auditu a parte, quando faciant adminiculū.*
13 *Dolus, ſicuti metus vires tollit teſtamento.*
14 *Teſtes de auditu adminiculati in materia difficilis probationis probant.*
15 *In concurſu creditur potius teſtibus de metu deponentibus, quam illis de libera voluntate.*
16 *Contrà.*
17 *Exceptio turbida non impedit executionem obligationis Cameralis.*

DECISIO CCXXIII.

POmpilius frater, & hæres ab inteſtato Thereſiæ, mandatum ab A.C. contrà Antonium eiuſdem Thereſiæ virum, obtinuit, pro reſtitutione dotis, in integrū, in ſumma floren 4500. illi antè perſolutę, ſuper cuius executione mandati, per me, hodie propoſito dubio, pro duabus, dumtaxat, dotis partibus, illud exequendū eſſe, Domini reſponderunt; reliquum, verò, Antonio adiudicauerunt; Quia, decedēte vxore, tertia dotis pars viro defertur à ſta-
tuto, vt alias, in his terminis, cenſuit *Rot. dec. 710. n. 3. cum* 1
ſeqq par. 5. rec. Cuius diſpoſitionē exindè Geltruda hæres Pompilij non poterit euitare, quod Antonius ob diuerſas
ſæuitias, in vxorem exercitas, dotali lucro priuatus euaſe- 2
rit, iuxtà Teoricam *Imol. in l. ſicut dote 22. §. ſi autem in ſaniſſimo n. 74.* ibique *Alex. n. 10. ff. ſol. matr. Roman. in eadem C. §. ſi maritus n. 8 Ruin. conſ. 131. n. 4. lib. 4. Alex. conſ. 123. n. 5. lib. 7. Roland. de lucro dot. qu. 70. n. 1. Boer. dec. 244 n. 12. Rot. dec. 300. n. 6. p. 6. rec.* hæc quippè ſæuitia iuſtificationē, ex teſtibus nequit aſſumere; deponētibus de ſimplici audi-
tu, *Pariſ. conſ. 54. n. 17. lib. 4. Rot. dec. 441. n. 3. par. 1. rec. & in* 3
Rom. ſeparat. Thori 25. Ian. 1661. §. in præſenti cor. R.P.D. Priolo, & in his terminis, *Alex. conſ. 123. nu. 8. lib. 7.*

Pro duabus, verò, partibus executionem Domini decreuerunt mandato, innixi ſpeciali conuentioni, in inſtrumento nuptiarum inſertæ; vt ſcilicet, in caſo Reſtituendæ dotis, deberet illud ab Antonij hæredibus ab inteſtato Thereſiæ conſignari; cuius virtute pacti, Camerali obligatione muniti, valuit Pompilius, hæreditario iure ſororis, contrà Antonium executiuè peragere, vt
aduertit, *Caſtren. in l. poſt rem iudicatam ad fin. ff. de* 4
re Iudic. & in conſil. 260. num. 4. lib. 1. Galleſ. de oblig. Cam. par. 1. quæſt. 2. nu. 11. & 12. Rot. cor. Duran. dec. 444. nu. 4.

Hinc non vrget teſtamentum Thereſiæ Antonij
vxnris, inſtitutionem præſeferens; ſiquidem perſpecto
procedendi pacto, vt deberet dos ſuiſmet hæredibus ab
inteſtato reſtitui, nequibat ipſa ſine filijs prædefuncta, in
5 præiudicium fratris, de illa diſponere, vt dixit, in ſpecie,
Rot coram Millin. dec. 177. per tot. & præſertim *numer. 5.*
quod ſanè pactum, legitimè Pompilius in ſui fauorem
appoſuit, dum ære proprio dotem ſorori conſtituit, ad
6 *tex. in l. ob res num. 1. ff. de pact. dotal. Soccin. Sen. conſil. 38.*
num. 9. lib. 1. Franch dec. 196 nu 2. & 6. Fontanell de pact.
nupt. clauſ. 5. gloſſ. 10. part. 1. num. 2. & 3. Rot. cor. Millin.
dec. 213. num. 2.

Aſculanum, prætereà, ſtatutum, in teſtamento vxo-
ris, conſenſum viri ſub nullitatis incurſu exquirit, & li-
cet ille, in propoſito caſu, noſcatur adhibitus, nihilomi-
nus vitio nullitatis teſtamentum euaſit obnoxium, vir
ſiquidem, teſtamento, ad ſui commodum principaliter
ædito aſſenſum præſtare prohibetur à iure, vt tradit,
7 *Angel. in § Oeconomus auth. alienat. Roman. in l. 1. numer.*
20. C. vnd. vir & vxor. Iaſ. in l. 1. §. ſuit quæſitum numer. 4.
& 5. ff. ad Trebell. vbi de communi opinione teſtatur,
Abb. in cap. ſicut noſtis 27, num. 5. de Iur. Iur. Alex. conſil.
106. col. vlt. lib. 1. verſ. vnde mihi. Tiraquell. in leg. Connub.
gloſſ. 8. num. 114. Panzirol. conſil. 18. num. 20. rationem,
8 verò, adduxit *Caſtren in l. Seius 3, num. 7. C. qui teſt. fac.*
poſſ. Quod, ſcilicet, conſenſus à ſtatuto cenſetur requiſi-
tus, vt vxoris imbecillitati conſulatur, aut quod huius
vice conſenſus, decretum debuerat adhiberi, ex doctrina
gloſſ. in l. ſi fuſioni 25. in verb. qua moderatione, ibique
Bald. numer. 76. C. de nupt. Roman. in l. 1. num. 20. poſt med.
C. vnd. vir. Alex. in l. 1. §. quæſitum numer. 8. ff. ad Trebell.
vbi Iaſ. num. 7. & conſ. 69. num. 2 lib. 1. Corn conſ. 242. num.
3. lib. 4. Pancirol. conſil. 187. num 22. quicquid dici poſſet,
in caſu, quo in alterius fauorem diſpoſitio principaliter
edita foret, & maritus, in conſequentiam, dumtaxat, ali-
quod lucrum, ex teſtamento retraheret, in quibus termi-
9 nis, emanauit *deciſio coram Coccin. in Aſculana dotis im-*
preſſa in par. 1. rec. dec. 710 num. 2.

Animaduertebant, denique, aliqui ex Dominis, The-
reſiam, mulierem maximæ ſimplicitatis, ac in 15. ætatis
anno, conſtitutam; præter ſui voluntatem ad teſtamenti
factionem proceſſiſſe, & viri timore vlterius inductam,
nec non ſuggeſtione, ac dolo Fratris Alberti ſui Confeſ-
ſarij; Ille quippè, necnon Anna ſoror ipſius, minas, &
verbera pluries intulerant Thereſiæ, vt ad teſtamenti
editionem illam in fauorem ipſorum impellerent, quin
imò acceſſum Pompilio fratri alijſque conſanguineis ad
Thereſiam denegauit, ne ſui ac ſororis inſtitutionem
impedirent, quem actum pro teſtamenti inualiditate
10 ponderauit, in ſpecie, *Aymon. conſil. 516. num. 6. Afflict.*
deciſ. 69 numer. 7. Andreol controu. 14. numer. 107. Alter
verò arctiſſimo amicitiæ vinculo Antonio annexus, in
actu Confeſſionis abſolutionem pluries Thereſiæ dene-
11 gauit impartiri, ex quo bona ſua renuebat eidemmet
Antonio viro elargiri, vt ex teſtium dictis concluditur,
qui, licet, de auditu ab eadem Thereſia deponant, nec
non ab altero Pœnitente Fratris Alberti, præſumptio-
nem, tamen, aliquam veritatis inducunt, in caſu pro-
poſito, quo facti ſeriem poſt abſolutionem ſibi denega-
tam in Eccleſia, Thereſia enarrauit, ex traditis per *Ri-*
12 *minald. Iur. conſ. 362. num. 57. cum ſeqq.* dum maximè
ſchedulam teſtamenti idemmet Frater, præſente viro,
Latino Idiomate conſcripſit, & nulla præcedente illius
lectura, curauit, vt Thereſia, cuius manum ipſe trahebat,
ſe Crucis ſigno ſubſcriberet, licet hoc eadē agere recuſa-
ret, vt ex duobus teſtibus religioſis, ibidem ſubſcriptis cō-
uincitur, atteſtantibus præterea, quod Thereſia, ſub igno-
rantiæ, nec non impotentiæ prætextu, ſchedulam, nota-
rio renuiſſet conſignare, ac verba proferre, denotantia
ibidem ſuam vltimam voluntatem contineri; Frater Al-
bertus illam ad id peragendum induxit, eidem ſuggerens
verba, in ſchedula conſignanda conſueta proferre; Ex
qua ſanè ſerie facti, videtur metus, ac doli probatio con-
ſurgere, quarum vterque vires adimit teſtamento, vt de
metu, tradit, *Rum. conſ. 2. nu. 8. lib. 2. Aym. conſ. 516. num. 6.* 13
Decian. conſ. 65. nu. 2. cum ſeq lib. 2. Franch dec. 180. Rot.
dec. 293. nu. 1 cum ſeq. par 8 rec. & in terminis doli notat,
Dec. conſ 489. nu. 6. Rum conſ. 73. n. 4. lib. 2. Decian. conſ. 65.
nu. 7 & 8. lib. 2. Surd. conſ. 873. num. 18. & 34. cum ſeq. Rot.
dec. 292 nu. 6. & 7 par. 8 rec. vel nequit, ſaltem, inficiari,
quin fides Fratris Alberti, fuerit diminuta, ità vt dum hic
modus teſtandi conſcriptus ſchedulæ integrè inhærere
teſtamentum debeat, in propoſito caſu conuincitur, vt
in ſimilibus ferè terminis reſpondit *Rot. in Eſina Bonor.*
31. Martij 1659. §. quæ cor. Me.

Hinc non obſtat, quod teſtes verbera deferentes, de ſim-
plici, dumtaxat, auditu deponant, dum præter eorum de-
poſitiones aliæ coniecturæ cōcurrunt, in huiuſmodi ma-
teria difficilis probationis, admitti conſuetæ, vt tradit
Mandell. conſ 77. nu. 29. Rum. conſ. 121. n. 12. lib. 4. Honded. 14
conſ. 29. n. 21. lib. 1. Rot. cor. Gregor dec. 326. n. 2. & dec. 293.
nu. 4 par. 8 rec. aliorum teſtium depoſitione in nihilo re-
leuātē, vel quia plures patiuntur exceptiones, ſine ex quo
debet potiùs fides haberi de metu deponentibus, quam
alijs de libera voluntate atteſtantibus, vt notat *Soccin. in* 15
cap ſuper his 4. nu. 2. de probat. Rot. cor. Gregor. dec. 326. nu.
46. & dec. 191. nu. 25. par. 6. rec.

Et licet alij DD. in contrariam ſententiam, inclinaue-
rint, inhærendum potiſſimè teſtibus de ſpōtanea volun- 16
tate Thereſiæ deponentibus, nequit, tamen, inficiari, quin
aliquam teſtamētum ſuſpicionem haberet, cuius virtute
non valet, interim, virtus obligationis Cam: impediri, &
ſic natura reijcientis turbidas exceptiones, vt notat *Bald.* 17
conſ. 52 in fin. lib. 2. Rot. dec. 65. nu. 13. par. 7. rec & cor. Greg.
dec. 406 nu. 27.

Et ita vtraque parte Informante &c.

Eminentiſſ. D. Card. Cerro.

Romana Fideicommiſſi de Breinis.

Ven. 1. Februarij 1664.

A R G V M E N T V M.

Reuocata Deciſ. 20. firmatur, teſtatorem, non nomi-
nando fideicommiſſarios, intelligi vocare ad alium
effectum nominatos in teſtamento; Et quando te-
ſtamentum dicatur perfectum in voluntate.

S V M M A R I V M.

1 *Verba*, laſcio à gl'Infraſcritti, &c. *ſine vlla nominatio-*
ne nihil diſponunt.
2 *Verbum*, Volo, *inducit perfectam diſpoſitionem.*
3 *Dictio*, recada, *inducit fideicommiſſum.*
4 *Contradictio in diſpoſitione non eſt præſumenda.*
5 *Teſtamentum conſignatum notario per teſtatorem præ-*
ſumitur perfectum.
6 *Quando conſtat de ordinatione fideicommiſſi, & non no-*
minantur vocati, vocantur ſuccedētes ab inteſtato.

D E C I S I O CCXXIV.

GVlielmus, & alij de Breinis prætendentes q. Rober-
tum Breinum, ipſos ſubſtituiſſe, per fideicommiſſū
Simoni Petro hæredi inſtituto decedenti, ſine filijs, ege-
runt, contrà Io: Baptiſtam Corradum ipſius hæredē, pro
aſſecutione bonorū Roberti, ſed in tribus inſtantijs ſuc-
cubuerant, obtenta, verò commiſſione reſtitutionis in in-
tegrum, mihi directa, & deſuper dubio propoſito 7. *Febr.*
1661. reſponſum fuerat, non conſtare, de cauſis huiuſmo-
di reſtitutionis; At, conceſſa noua audientia, & articulo,
per duas alias vices, maturius, diſcuſſo, placuit Dominis,
recedere à deciſis, & pro reſtitutione in integrum, re-
ſpondere.

Licet,

Licet, enim, iterum exiſtimaoerint, quod ſecloſis
facti eircumſtantijs, atque in abſtracto præſens du-
bium conſiderando, modus ille ioſtituendi, quo in
propoſito Robertos vſos fuit, ibi, *voglio che rica*
ſchi d. heredità à gl' Infraſcritti miei parenti, non con-
tineat perfectam fideicommittendi voluntatem, ſed
ſolam ſimplicem pollicitationem, adeòvt, dum ioſe-
riùs deſigoatos conſanguineos oon deſcripſit pænitoiſ-
ſe cenſeatur, & conſoltò fideicommiſſi grauamen
omiſiſſe, remaneote ioſtitutione pura, & libera, ac
ſi dd. verba adiecta non foiſſent, vt vltrà alias aucto-
1 ritates, in deciſione allegatas, probat *tex. in l. teſta-*
mentum, C. de inſtit. & ſubſtit. qui licet poſt verba in
diuiſione relata addat, ibi, *ſin autem conditiones quaſ-*
dam in quanis parte teſtamenti poſuit, tunc videri ab ini-
tio conditionalem eſſe inſtitutionem, id tamen non intel-
lexit de conditionibus poſitis in parte ſuperiori, ante inſti-
tutionem, ſed dumtaxat depoſitis in quauis inferiori parte
poſt inſtitutionem, vt declarando ſubiooxit in finalibus
verbis, ibi, *& ſic omnia compleri tanquam, ſi teſtator ipſas*
inſtitutiones iiſdem conditionibus copulaſſet, quæ infra con-
ſcripta ſunt.

Attamen, re io concreto caſus noſtri, conſiderata,
ponderatiſque facti eircumitaotijs, exiſtimarunt Ro-
bertum, perfectam, & deliberatam haboiſſe fideicom-
mittendi voluotatem, quam appoſita prædicta ordi-
natione, ibi, *voglio che ricaſchi detta heredità à gl' in-*
fraſcritti miei parenti, ex qua regulariter fideicommiſ-
2 ſum inducitur, vt de verbo, *volo*, eſt *tex. in l. verbum*
volo, C. de fideicommiſſ. Rot. in Imolen. ſucceſſionis 16.
Maij 1640. *§. penult. coram Me*, & de verbo, *ricada*,
3 *Socin. Iun. conſil.* 105. *numer.* 7. *lib.* 1. *Simon. de Prat.*
de Interpret. vltim. volunt. lib. 3. *interpret.* 2. *dub.* 1. *fol.* 4.
quid de verbo, *recadat*, ſtatim, & immediatè ſubdit,
e queſto voglio che ſia mia vltima volontà, e teſtamen-
to, qual voglio che preuaglia &c. cùm, enim; io hu-
iuſmodi verbis immediatè ſeqoeotibus, teſtator ſuam
diſpoſitionem vocauerit perfectam, ſieque omnimodè
perfectionis effectum tribuerit, vtique dicendum vide-
tur, ſubſtitutionem coofaogoineorum non fuiſſe de-
ſtinatioam, & ex poſt perficiendam, ſed prorſos per-
fectam, & abſolotam; pugnant enim, ſimul, deſtina-
tio, & perfectio, nec poteſt ſtari ſimul, quod eo momen-
to, quo dicit ſe deſcripturum inferiùs fideicommiſſarios
eodem momento dicat, ſe ità diſponere, vt ſua diſpoſi-
tio, taoquam vltima voluntas, valeat, & vnicuique præ-
ualeat, iſta, namque oon eſſet pœoitentia, oec receſſus
à propoſito, ſed manifeſta fatuitas, & cootradictio,
4 quæ nec præſumeoda, neque admittenda eſt, *l. nam*
ad ea 89. *ff. de legib. l. nam adeò, ff. de condit. & de-*
monſt.

Et quamuis, deindè, addiderit duas alias prouiſio-
nes, id tamen, oon eſt momenti, quia fueruot om-
ninò nouæ, oec voquam anteà cogitatæ, ideò nil mi-
rum, ſi illas appoſuit, quando primo de eis cogita-
uit. At, verò, è contrà, nolla ratio, ſeu congruen-
tia poſtulabat, quod differret ad aliam teſtamenti
partem, iocongruam, & omnioò ioſolitam fidei-
commiſſariorum expreſſionem, quos in mente con-
ceperat, & qoos velle deſcribere profeſſus fue-
rat.

Præfata magis vrgent, ponderaodo, quod eodem
die, quo teſtamentum ſcripſit 27. *Martij* 1629. il-
lud etiam conſignauit ootario, elaoſum, & ſigillatum,
aſſerens, io eo contioeri eius vltimam voluntatem, ac
in ipſo ſuum hæredem iottituiſſe, legata feciſſe, &
alia, iuxta eius intentionem, & voluntatem diſpo-
5 ſuiſſe; Huiuſmodi, eoim, conſigoationis actus coo-
temporaneus, eum prædicta aſſertione, eò magis
oſteodit voluntatem teſtatoris oon fuiſſe indelibera-
tam, & imperfectam, ſed quidem deliberatam, & per-
fectam.

Et hinc Domini dixerunt, quod per lapſum, vel
incuriam poſuiſſet verbum illud *infraſcritti*, per li *ſo-*
praſcritti, verè iotelligeodo, de conſaoguioeis, quibus
ſuprà pinguia legata reliquerat, vel ſaltem, attentis
huioſmodi facti circumſtaotijs, nos noo verſari, in ca-
ſu ſolius pollicitationis, nec imperfectæ voluntatis, ſed
io caſu certæ, & deliberatæ diſpoſitionis, in qua ob de-
ficieotiam expreſſionis perſonarum, quibus per fidei-
commiſſum hæreditas reſtituenda ſit, lex ſupplet in-
terpretando fauore venientium ab inteſtato, *l. qui filium* 6
ff. ad Trebell. l. peto in princ. ff. de legat. ſecunda, Caſtren.
conſil. 241 *ad fin. lib.* 2. *Menoch. conſil.* 434. *num.* 5. *& ſeqq.*
Peregr. conſ. 45. *num.* 1. *& ſeqq lib.* 5. *& de fideic. art.* 5. *num.*
10. cum alijs allegatis per *Fuſar. de ſubſtit. quaſt.* 277. *nu.*
27. *vſque ad* 50.

Et ita vtraque parte Informante &c.

R. P. D. Calatalù.

Ciuitatis Caſtelli Prætenſorum Fideicom-
miſſorum.

Lunæ 4. *Febr.* 1669.

ARGVMENTVM.

Magiſtraliter excluditur fideicommiſſum, vbi de eo expreſsè non conſtat ex verbis diſpoſitionis; Et reijciontur plures coniecturæ pro indueeoda reciproca ſubſtitutione, vbi non concurrunt reqoiſita, *l. Titia Seio* 89. *§. Seia, ff. de legat. ſecundo*.

SVMMARIVM.

1 *Filij poſiti in conditione reſpectu bonorum patris, & vocati reſpectu portionis patruorum, cenſentur vocati ad portionem Patris.*
2 *Vocatus ad fideicommiſſum actiuè, non dicitur grauatus alteri reſtituere.*
3 *Maximè inter tranſuerſales, inter quos non extenditur fideicommiſſum.*
4 *Fideicommiſſi onus nullo modo extendi debet, quando poteſt verificari alia interpretatio.*
5 *Quiſque cenſetur vocatus ad portionem proprij parentis.*
6 *Reciproca etiam in eadem linea non inducitur, quando deficiunt requiſita, l. Titia Seio.*
7 *Niſi adſint coniectura concludentes, & plures.*
8 *Et qualibet de per ſe ſit apta inducere reciprocam.*
9 *Maximè inter tranſuerſales.*
10 *Reciproca non inducitur inter remotiores, ex quo facta fuit inter magis dilectos.*
11 *Reciprocam vbi vult teſtator, ſolet expreſsè exprimere.*
12 *Reciproca inter primos non extenditur ad filios.*
13 *Dictio*, vt ſuprà, *repetit ſuperiora cum omnibus qualitatibus.*
14 *Dictio*, vt ſuprà, *quando in alio verificari poteſt, non extendit reciprocam.*
15 *Conſeruatio familia æquipollet conſeruationi agnationis.*
16 *Ratio conſeruationis agnationis non extendit reciprocam vltrà expreſſos.*
17 *Ex conſeruatione agnationis non multiplicantur ſubſtitutiones.*
18 *Maxime ad inducendam reciprocam.*
19 *Vocatio plurium fratrum non inducit reciprocam inter eos.*

20 *Fideicommiſſum non extenditur de caſu ad caſum.*
21 *Verba* non exiſtentibus *&c. intelligitur tempore mortis primi inſtituti.*
22 *Deſcendentes vbi vocantur, intelliguntur per vulgarem, non per fideicommiſſum.*
23 *Verba quantumuis effrenata non extendunt Fideicommiſſum vltra caſus expreſſos.*

DECISIO CCXXV.

CEnſuerunt DD. ſtandum eſſe, in deciſis, coram Me ſub *die* 25. *Maij* anni præteriti, quia perpenſis, tam donatione Vincentij, quam Teſtamento Violantis, iterum viſum fuit, nullum in eis fideicommiſſum adeſſe.

Non adeſt in donatione, quia licet, ad ſenſum Partis, admitteretur, quod ex quo filij Io: Liſij fuerunt poſiti in Conditione, reſpectu portionis, proprij parentis, & expreſsè, & litteraliter ſubſtituti in portionibus Patruorum, inde vocati dicerentur ad portionem eiuſdem Patris per
1 ea, quæ aduertit *Rot. dec.* 229. *num.* 13. *coram Eminentiſſ. D. Card Celſe*, adhuc ex illa vocatione actiua non valet inferri, ad paſſiuum grauamen, itaut vnus alteri per fidei-
2 commiſſum reſtituere teneatur, vt eſt *text. in l. Titia cum Teſtamento* 34. *§ qui inuita filia*, ibi, *non eſt enim veriſimile patrem duplici præſtatione filium eumdemque Hæredem onerare voluiſſe, ff. de leg.* 2. & ſequitur opinionem *Ripæ* communiter receptam *in l. Centur e num.* 108. *C. de vulg. & pupill. & Rot. in deciſ.* 473 *num.* 4. *tom.* 2. *par.* 4 *rec.* firmatum fuit *in Ciuitatis Caſtellana bonorum* 28. *Maij præteriti coram Me*, *§. firmata itaque*; præcipuè in materia onerosa fideicommiſſi tranſuerſalis, in quo non admittitur talis extenſio, etiam ex identitate rationis, & veriſi-
3 mili mente Teſtatoris, ad mentem *Iaſon in conſ.* 220. *num.* 10. *lib.* 2, *Fuſar. de ſubſtit. quæſt* 472. *num.* 32. *& Rot. deciſ.* 507. *num.* 3. *verſ licet autem par.* 2. *& dec.* 44 *num.* 12. *par.* 5. *rec.* cum alijs congeſtis, *in Benonien. fideicommiſſ. de Malueɣijs* 23. *Martij* 1661. *coram R.P.D. meo Beuilaqua §. quod rationem*, vbi arguendo ex *l pater §. finali ff. de leg.*
4 3. ad propoſitum, ampliat concluſionem dicendo, quod quotieſcumque diſpoſitio Teſtatoris æque bene poteſt ſuum operari effectum in perſona vnius, vt hic fideicommiſſum non eſt trahendum ad alias perſonas, ſed vnuſ-
5 quiſque dicitur diſcretiue vocatus, ad portionem proprij parentis, dumtaxat, provt antea ſcripſerat *Fuſar. conſ.* 42. *num.* 32.

Et licet, inter perſonas eiuſdem lineæ facilius inducatur reciproca, quam alterius de vna linea, ad aliam diuerſam, tamen quoties, expreſſis verbis inducta non
6 legitur, & deficiunt, provt hic; ſolita requiſita de quibus *in l. Titia Seio* 89. *§. Seia liberis ff. de leg.* 2. Coniecturæ ad eam inducendam oportet, quod ſint conclu-
7 dentes *d. l. Titia cum Teſtamento* 34. *§. qui inuita filia*, & poſt alios ſcribunt. *Zanch. in l. hæredes mei, §. cum ita numer.* 558. *&* 694 *ff ad Trebell. Fuſar. conſ.* 1. *num* 9 *& conſ.* 17. *num.* 9. *&* 33 *& conſ.* 42. *num.* 31. cum alijs relatis per *Rotam coram bo: me: Dunozzetto Iun. dec.* 562. *numer.* 17. *&* 18. vbi quod quælibet de per ſe debet alias
8 eſſe apta ad eam inducendam, *& in Peruſina fideicommiſſi de Cincijs* 15. *Iunij* 1654. *coram Reuerendiſſimo Zarate Epiſcopo Conchen* maximè inter tranſuerſales, vt vl-
9 trà relatos *in præterita deciſ §. & quamuis*, probant *Pereg. de fideic. art.* 13. *numer.* 63. *Bellon. Iuriſconſ.* 49. *numer.* 24. *Rot. dec.* 145. *num.* 6. *par.* 1. *& dec.* 192. *numer.* 17. *part.* 8. *recent.*

Huiuſmodi autem qualitates iterum viſum fuit DD. non eſſe illas, & alias reiectas, & hodie repetitas, ab Informantibus pro Io: Vinc. Siquidem prima deſumpta ex reciproca ordinata inter fratres magis dilectos, per treſ-
10 decim rationes reijcitur à *Fuſar. de ſubſtit. quæſt.* 472. *à numer.* 30. *vſque ad* 41. & non eſſe admittendam receptam teſtatur, *Rota d. dec.* 472 *à num.* 30. *vſque ad* 41. & non eſſe admittendam receptam teſtatur *Rot. d. dec.* 562, *num.* 19. *coram bo: me: Dunozetto Iun.* vbi, quod; Sicuti, vbi diſponens eam voluit, expreſſis verbis adiecit, ità, & ſi eam voluiſſet in ſequentibus gradibus ſciuiſſet apponere, ad *Text. in l. vnica. § ſin autem ad deficientis, C. de* 11
caduc. toll. & in puncto quod reciproca facta inter primos non extendatur ad eorum filios, firmat *Rot. in Romana fideicommiſſi de Ferratinis* 15. *Iunij* 1646. *coram* 12
Reuerendiſſ. Papien. §. neque dicatur, & in Heſtien. fideicommiſſi 1. *Decembris* 1659. *§. concurrit coram Reuerendiſſ. D. meo Cerre Decano*, non obſtante dictione, *vt ſupra*, in qua informantes pro Io: Vincentio magnam 13
vim faciunt, quæ omnium qualitatum ſupra expreſſarum repetitionem inducit; quia ex lectura donationis colligatur, d. clauſulam æque bene poſſe operari repetitionem qualitatis, maſculinitatis, & legitimitatis filiorum poſitorum in conditione, nec non irreuocabilitatem donationis cui immediatè adhæret, non eſt trahenda, vt in ſequentibus gradibus reciprocæ repetitionem inducat, vt in terminis reſpondet *Rota deciſ.* 158. *numer.* 14
10. 11. & clarius *deciſ.* 561. *numer.* 11. *ad fin. par.* 5. *recent.*

Leuis etiam apparet, vltima Coniectura, quod donatio facta fuerit, pro conſeruatione familiæ, quæ æquipollet contemplationi agnationis, *ex text. in l. pronunciatio,* 15
§ familiæ in fin ff. de verbor ſignific. quia quidquid ſit, ſi adeſſet aliqua expreſſio voluntatis donantis protrahendi conſeruationè bonorum in familia, vltra caſus fideicommiſſi poſtea inducti, ſatis eſt ad effectum de quo agitur, quod idem Vincentius donans, poſtquam ſimpliciter dicit ſe deuenire ad prædictã donationem, pro conſeruatione familiæ poſteà ordinando fideicommiſſum inter primos, dumtaxat reciprocam ſubſtitutionem adiecerit, ratio, enim, Conſeruationis familiæ præcedenter conſiderata, non poteſt operari, vt reciproca deinde ordinata excedat perſonas primorum donatariorum, inter quos tantum vti vicebam, fuit in fideicommiſſo adiecta, vt optimè probant *Andreol. contr.* 409. *num.* 10. *&* 16
ſeq. cum alijs cumulatis *in* 1. *deciſ. § minus obſtat*, & vltra eſſe elegantem textum in propoſito, *in §. nos igitur auth. de reſtit. fideic.* aduertit *Cardin. Mantic. de coniect. lib.* 6. *tit.* 15 *num.* 6. *Soccin. Iun. conſ.* 155 *num.* 10. *verſ nequàquam lib.* 2. qui dicunt, quod ex ſola ratione agnationis, non ſunt multiplicandæ ſubſtitutiones, ſed in tantum ea ſeruanda eſt, in quantum Teſtator ſubſtituit, & non alias, *Rub. Alex conſ.* 120. *col. vlt. verſ. non te-* 17
net, inquit quod non eſt bona conſequentia, quod diſponens voluerit conſeruare bona in agnatione, ergo inter omnes deſcendentes cenſetur inductum reciprocum fideicommiſſum, & firmauit *Rot. dec* 433. *num.* 18. 18
coram Gregor. & deciſ. 148. *num* 8. *coram bo: me: Dunozzetto Sen.* & in puncto, quod ex rationem conſeruationis agnationis, non valeat extendi fideicommiſſum expreſſum ad reciprocam tacitam, *Cranett. conſ.* 228. *num.* 17. *cum duob. ſequentibus par.* 3. *rec. ſecundum impreſſ Venetam anni* 1581. & poſt eum *Menoch. conſ.* 370. *nu.* 55. *pariter cum duobus ſequen.*

Nullum quoque fideicommiſſum deduci poſſe ex Teſtamento Violantis porificatum per obitum Leonardi, ſuadebant DD. eædemmet rationes ſuperius ponderatæ, ipſa, enim, Inſtitutis Io: Liſio, Io: Baptiſta, & Franciſco Fratribus decedente vno, ex eis, abſque filijs legitimis, & naturalibus, ſubſtituit alios, quibus omnibus decedentibus, eorum filios vocauit, quorum filiorum vocatio, licet expreſſa legatur, non inde tamen cenſeri 19
debeant inter ſe reciprocè grauati, & dum fideicommiſſum litteraliter apparet reſtrictum, vel ad ſuperuiuentem, ex Inſtitutis, vel ad fauorem eorum filiorum; non 20
debet extendi ad alium caſum obitus Leonardi ex Iuribus ſupra relatis.

Nec releuat, quod Teſtatrix immediatè ſubdat, excluſis fæminis, quod hæreditas augeatur, in dicto caſu, maſculis deſcendentibus, quos ſubſtituit in dicto caſu pleno Iure, & per fideicommiſſum, ordine ſucceſſiuo; quia cum verba prædicta poſſint
intelligi,

Digitized by Google

intelligi, de deſcendentibus exiſtentibus tempore mortis hæredum Inſtitutorum per ea, quæ notat *Fuſar. conſ. 97.*
21 *num.* 8. In omnem caſum non videtur, inde facienda extenſio fideicommiſſi, ſed d. deſcendentes cenſeri debent vocati per vulgarem, quatenus ſcilicet ipſi filij nollent, vel non poſſent ſuccedere, vt benè in propoſito conſu-
22 luerunt *Menoch. conſ. 85. n. 73. cum ſeq. & n 92. & ſeq. Peregr. conſ. 53. nu. 9. lib. 2.*

Et quod magis monit DD fuit, quod Violantes non vocauit ſimpliciter, & abſolutè deſcendentes, per fideicommiſſum ordine ſucceſſiuo, ſed cum reſtrictiua *in d caſu*; Vndè per ea verba videtur reſtricta ſubſtitutio deſcendentium ad caſum illum mortis hæredis Inſtitutorum ſine filijs, qui ſicuti non euenit, ex quo Io: Litius habuit filios, ita verba inductiua fideicommiſſi, quamuis effrenata extra eum caſum, fideicommiſſum non exten-
23 dunt, ad trad. per *Dec conſ. 326. num. 2. in fin. Pariſ. conſ. 92. nu. 11 lib. 2. Crau. conſ. 96 nu. 6. Rot in Bonon. fideicommiſſi de Pinchiaris 28. Martij 1659. §. nihil in fin. & in Peruſina fideicommiſſi 26. Ianuarij 1660. §. clarior autem coram R P. D meo Priolo.*

Et ita vtraque parte Informante &c.

R. P. D. ViceComite.

Anconitana Dotis.

Merc. 23. Ianuarij 1669.

A R G V M E N T V M.

Contractus obligatione Camerali, & Iuramento Vallatus habet executionem paratam, & obligatio in forma depoſiti nullas admittit exceptiones in contrarium.

S V M M A R I V M.

1 *Inſtrumentum facit probationem probatam.*
2 *Obligatio Cameralis, & Iuramentum habent executionem paratam.*
3 *Obligatio in forma depoſiti nullas admittit exceptiones.*
4 *Sententia, & res iudicata probat ſuccumbentiam in cauſa.*
5 *Puri, & Purificati eadem eſt conditio.*
6 *Exceptio alias reiecta non habetur in conſideratione.*

D E C I S I O CCXXVI.

AGente Franciſca Lanfrancora pro ſcut. 947. 16. reſidualibus ſuæ dotis Hieronymo Fanello, viro prædefuncto traditæ, contra fratres, & hæredes, & bona hæreditaria eiuſdem Hieronymi, Comitiſſa Mauritia mater fideiuſſit pro illis per publicum inſtrumentum, in forma depoſiti, cum promiſſione eadem Scut. 947. 16. ſoluendi in caſu, quo ipſi ſuccumberent in iudicio, vt ſupra pendente in Rota: Cum igitur, caſus ſuccumbentiæ euenerit per tres conformes, & rem iudicatam, cuius vigore Io: Carolus, & fratres de Peritijs à præfata Franciſca cauſâ habentes præuia executione, & ſubhaſtatione nonnullorũ ſtabilium, conſequuti fuerunt ſcut. 220. tantum, & ideò inſtarent pro reliquis ſcut. 727. 16. ſibi mandatum relaxari, contrà bona eiuſdem Mauritiæ, DD. huiuſmodi petitioni, tanquam iuſtæ annuendum eſſe reſponderunt.

De obligatione, enim, eiuſdem Mauritiæ ſolemni, & valida, non fuit dubitatum, cum de illa conſtaret per publicum Inſtrumentum cum omnibus ſolemnitatibus à conſtitut. Marchiæ *cap.* 25. requiſitis celebratum, & in-
1 ſinuatione, & in forma probanti, in actis exhibitum, quod ſicuti facit probationem probatam, *vulg. l. cum*
2 *precibus, C. de probat. cap. cum dilectis de donat.* Ità, vigore obligationis Cameralis, & iuramenti paratam habet executionem, *Mohad dec 2 de except cum vulg.* præſertim cum obligatio concepta legatur in forma depoſiti, quæ nullas admittit contrarias exceptiones per *tex. in l.* 3
ſi quis ij, & ibi Bart. Caſtren. ff depoſit. Roland. conſ. 17. num. 1 lib. . *Rot. poſt Zacch. de oblig Cam. dec. 267. num. 1. Caualer. dec. 29 num. 1. Coccin. dec. 49. in fin. Eminentiſs. Celſ. dec. 75. nu. 5.*

Et quamuis eadem obligatio reſtricta legatur ad caſum ſuccumbentiæ, tamen cum ſuccumbentiam ſatis probent per tres conformes & rem Iudicatam, *l. rationes* 4
iudicata 208. ff. de reg. iur & ſic caſus euenit quod obligatio Cameralis pura remanſit, quia puri & purificati eadem eſt conditio *l. fin. §. 1. ff. de vulg l. ſed etſi de ſua 34.* 5
§. 1. ff de acquir hered. & eſt apta parere actionem, *vulg. l. cedere diem 213. ff. de verb. ſignific. in 6. l quoties 9. ff. de verb. oblig. Rota poſt Zacch. de oblig. deciſ. 267. num. 2.*

Et quia, in memoriali, pro obtinenda dilatione, pro parte illorum de Fanellis, porrecto, dicebatur eamdem Franciſcam, & DD. de Pieritijs, pro ea teneri ad reſtitutionem nonnullorum mobilium hæreditariorum Hieronymi Viri, viſum eſt, hanc exceptionem non eſſe attendendam vanam, & alias reiectam, in deciſ. cauſæ nempe *266 num 1. 2. par. 10. dec. 40. num. 5 par. 11 rec.* ex quo 6
eadem mobilia fuerunt præcedenter ſubhaſtata, ad computum eiuſdem crediti dotalis, & in illius diminutionem ceſſerunt.

Et ita altera tantum informante &c.

Eminentiſs. D. Card. Carpineo.

Interamnen. Fideicommiſſi.

Mercur. 1. Febr. 1668.

A R G V M E N T V M.

Poſitus in conditione, licet ex ſtatuto dicatur vocatus, vocatio tamen, reſtringitur ad portionem patris, non patrui, non obſtantibus pluribus coniecturis.

S V M M A R I V M.

1 *Veniens ex fideicommiſſo antiquo non excludit venientem ex nouo niſi pluribus concurrentibus.*
2 *Exceptio detractionum etiam turbida impedit immiſſionem fideicommiſſario.*
3 *Identitate non probata excipi non poteſt de fideicommiſſo.*
4 *Fideicommiſſum elicitum ex coniecturis non eſt legitimus contradictor contra hæredem.*
5 *Poſitus in conditione nunquam cenſetur vocatus ad portionem patrui.*
6 *Maximè ſi deficiat ratio conſeruandæ agnationis.*
7 *Vocatio ad fideicommiſſum, quando eſt aliquis, qui ſubſtitutum excludat, non ſolet reſolui in ſingularitates.*
8 *Reciproca non inducitur ex qualitate perſonæ prædilecta.*
9 *Fideicommiſſum conditionale ad filios non tranſmittitur.*
10 *Et coniectura inducentes tranſmiſſionem debent eſſe Conſeruatio Agnationis, & digreſſio ad plures gradus ſubſtitutionum.*
11 *Tranſmiſſionis præſumptio excluditur ex reciproca inter ſolos nominatos.*

D E C I S I O CCXXVII.

ITerum pro Parte Ioſephi, & Philippi de Gazolis oppoſita iterumque reiecta exceptione

 anti-

antiquioris fideicommiſſi à Iacobo Philippo ordinati, confirmarunt DD deciſionem æditam coram Me, die 28. *Martij* 1667. concedentem Martæ Immiſſionem ex poſteriori fideicommiſſo Io: Baptiſtæ; Siquidem excipiens de fideicommiſſo anteriori non dicitur legitimus Contradictor ad impediendam Immiſſionem venienti, ex poſteriori, niſi oſtendat fideicommiſſum litteraliter, & vndequaque indubitatum, probetque concludenter bona fuiſſe poſſeſſa tempore obitus, per defunctum, & nullas competere ſuper dd. bonis detractiones, vel fuiſſe con-
1 ſumptas, vt præter adductos *in d. dec. §. nullum denique cum § ſeq.* egregie firmauit *Rota in Rom hæreditatis 4. Iulij 1663. & 23. Ianuarij 1664. coram Reuerendiſs. D. meo Decano.*

Hæc omnia, in propoſito, deficere viſa ſunt, cum ex bonis d. Iacobi Philippi detrahenda ſit legitima debita Io: Baptiſtæ, quam non conſtat conſumpſiſſe duas alienationes datas in 1. ſum. fratrum *num.* 2. & in ſum. additionali *num.* 1. nam prima, non ab eodem Io: Baptiſta, ſed ab vxore ipſius Teſtatoris facta legitur, & ſecunda non probatur fuiſſe, de Bonis fideicommittentis, præterquamquod vtraque admiſſa, in hoc Iudicio non releuaret, in quo etiam per exceptiones poſſibiles, elidi, vel in aliam
2 cauſam referri poſſent, vt latè *in dec. 520. num. 14. par. 1. dec. 6. num 18. & 21. apud Mangil. de ſubhaſt.* & melius *in Senogallien. cor bo: me. Card. Corrado dec. 215. num. 23. par. 11. rec.*

Bona, verò, controuerſa fuiſſe per D. Iacobum Philippum poſſeſſa, de tempore obitus non iuſtificatur, nam diuiſio, quæ ad hunc effectum adducitur, ſecuta inter eiuſdem filios anno 1565. d. ſum. additionali *num* 3. & probat Bona diuiſa eſſe Patris hæreditaria, ſed illa tantum enunciat communia ipſorum diuidentium, adeò vt Identitate non probata, neque de fideicommiſſo excipi
3 valeat *Merlin de legit lib. 5. tit. 4. par. 10. num. 16. Rot. cor. Buratto dec. 1589. nu. 1. & ſeq.*

Fideicommiſſum denique, neque clarum, neque litterale & licet Informantes pro fratribus illud ex coniecturis elicere conentur, nihilominus, vel coniecturale non ſufficit ad effectum, vt fideicommiſſarius euadat legitimus Contradictor, vt latè firmant congeſti *in d. t. dec §.*
4 *Cum omnes veniant*, quibus addi poſſunt alij relati in *Bononien. fideicommiſſi de Barbettis 19. Iunij 1654. §. facilius coram bo: me: Bichio.*

Vel coniecturæ, ab iiſdem ponderatæ, & ſigillatim in prima deciſione reiectæ *in §. nec contrarium*, prætenſum fideicommiſſum non valent inducere in Perſonã Franciſci, qui non fuerit dumtaxat poſitus in conditione reſpectu Patris, etſi, citrà præiudicium dici poſſet ex coniecturis vocatus, vocatio ſemper eſſet reſtringenda ad portionem Martij Patris, non verò extendenda ad portionem Io: Baptiſtæ Patrui, quamuis idem Martius, &
5 Io: Baptiſta ſint inter ſe reciprocè ſubſtituti, vt reſponſum fuit *in Rom. fideicommiſſi de Ferrattinis 15. Iunij 1648 §. illius etiam Iuſtitiam coram Reuerendiſs. Papien. vbi in §. Minus obſtat*, refelluntur omnes coniecturæ ſolitæ adduci ad inducendam vocationem, quotieſcumque digreſſus ad plures gradus ſubſtitutionis, ac ratio deficiat conſeruandæ agnationis, vt deficere in præſenti probat *1. de-*
6 *ciſio, §. Et licet*, idque deciſum prius fuerat *in dec. 425. nu. 16. par. 9 rec.*

Non obſtat, quod non admiſſa vocatione Franciſci ſubſtitutio facta ad fauorem filij, & fratrum Teſtatoris, caſu, quo omnes illius filij decederent, ſine filijs reſolueretur in ſingularitates, ac ſubſtituti venirent admittendi ad portionem Io: Baptiſtæ, ſine filijs vltimo defun-
7 cti, quæ reſolutio admitti non ſolet, vbi adeſt aliquis, qui ex veriſimili mente Teſtatoris ſubſtitutum excludat, ſicut adeſt in præſenti, Franciſcus Filius Martij primo loco inſtituti ad ea, quæ præclarè tradit *Bartol. in l. hæredes mei, § ita nu. 4. ff. ad Trebell.*

Quoniam placuit reſponſio, quod licet vbi adeſt perſona prædilecta à Teſtatore, quæ ſubſtitutum veriſimiliter excludat, non fiat reſolutio in ſingularitates, nihilominus, ad fauorem Perſonæ prædilectæ, non inducitur tacita reciproca, ſed tantum Ius legitimæ ſucceſſionis ab inteſtato præſeruatur, vt benè *Caſtr. conſil. 14. nu-* 8
mer. 20. verſ. 2. videtur obſtare lib. 1. & conſil. 449 num. 1. verſ. hoc enim non eſt verum, vbi explicando doctrinam *Bartol.* defendit filium primi morientis, non eſſe illam perſonam, quæ ex præſumpta voluntate Defuncti ſubſtitutum excludat, licet ille in ſucceſſione vltimi morientis præferatur, licet Pater eius ſubſtitutum excluderet, & quamuis in fine huius Conſilij temerarium dicat à *Bartoli* ſententia recedere, tamen conſulendo in eadem Cauſa expreſsè profitetur, nullo modo, de iuris rigore ſequendam eſſe *Bartoli* determinationem, licet prima facie aures demulceat, vt *in conſ. 51. num. 6. verſ ex his patet lib. 2.* ſequitur *Peregr. de fideicommiſſ. artic. 15. numer. 56.* veriorem dicit *Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 472. num. 9. verſ. Et quidem*, vbi alij cumulantur.

Minus admittendus eſt Franciſcus, iure tranſmiſſionis, quia cum Martius Pater obierit pendente conditione fideicommiſſi, non potuit illud ad filios ſuos tranſmittere, *gloſſ. communiter* recepta *in l. 1. verb de re-* 9
lictis C. de his qui ante apert. Tabul. Bartol. in d. l. Hæredes mei, §. cum ita num. 2. ff. ad Trebell. Cancer. var. cap. 21. numer. 85. par. 5. Rota deciſ. 241 numer. 10. vſque ad 14. & deciſ. 425. numer 7. par. 9. rec. & in Hoſtien. fideicommiſſi 1. Decembris 1659. coram Reuerendiſs. D meo Decano.

Limitatio verò, quæ ſtantibus coniecturis, admitti ſolet in hac materia, viſa fuit non adaptabilis caſui præſenti, cum ex præmiſſis, neque digreſſio ad plures gradus, neque conſideratio aliqua agnationis concurreret, ſine quarum, vel alterius illarum fomento reliquæ coniecturæ, ad inducendam tranſmiſſionem, inefficaces reputantur, *in d. dec. 425 num final. par. 9. recent. & co-* 10
ram Reuerendiſs Royas deciſ. 389. num. 7. & 8. & in Fauentina Bonorum 27. Iunij 1659. §. Et licet, confirmata, *9. Ianuary 1664. §. primo, & ſecundo. & in Hoſtien. fideicommiſſi 1. Decembris 1659. § Coniectura cor. Reuerendiſs. D. meo Decano.*

Ponderando maximè, quod Teſtator filios primi gradus, proprijs expreſſis nominibus, inſtituendo, ac reciproce ſubſtituendo, potiùs inſurgat coniectura contraria pro excluſione tranſmiſſionis, ex quo Teſtator ipſe, ſe ad ſolos nominatos reſtrinxerit, ad *Text.* cum ſua 11
materia, *in l. cum ita*, quæ nunc incipit, *omnia § in fideicommiſſo, ff. de legat. 2.* in his terminis *Canal. dec. 434.* cum alijs adductis *in d. Hoſtien. fideicommiſſi, §. non obſtat & in d. Fauentina 9. Ianuar. 1664. §. maximè coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.*

Et ita vtraque parte, &c.

Reue

Reuerendiſs. D. Albergato Decano.

Auenionen. Fideicommiſſi.

Lunæ 17. Nouembris 1670.

ARGVMENTVM.

Magiſtraliter Medicolegalibus quæſtionibus diſputatur, in quo conſiſtat Phrænefis, quæ non admittat dilucida interualla; ita vt annullet teſtamentum à Phrænetico conditum; Et reſoluitur diſpoſitionem valere, quando non probatur delirium in actu teſtandi, & ex quibus Phrænefis excludatur in Ægroto.

SVMMARIVM.

1 *Phræneſis dicitur perpetuum delirium.*
2 *Delirium ex febri, quomodo naſcatur.*
3 *Delirium ex quo morbo admittat dilucida interualla.*
4 *Quodque delirium ſolet habere dilucida interualla.*
5 *Quanis febris acuta ſolet cauſare delirium.*
6 *Phræneſis vera non habet intermiſſionem.*
7 *Durante cauſa Phræneſis, durat ipſa Phræneſis.*
8 *Teſtis ſuper ſanitate habet fomentum naturæ.*
9 *Duobus teſtibus de ſana mente, magis creditur, quam mille, de inſania deponentibus.*
10 *Pro validitate actus quanis præſumptio ſumitur.*
11 *Inſania antecedens, & ſubſequens actum, non annullat actum, ſed requiritur de tempore actus.*
12 *Sana mens probatur ex fide Parochi, qui adminiſtrauit Euchariſtiam.*
13 *Teſtis, ad ſe exonerandum deponent, non eſt integer.*
14 *Affectio ad rem, ſuper qua quis deponit, non reddit teſtem ſuſpectum.*
15 *Teſtis de facto proprio deponens valdè probat.*
16 *Sana mens probatur ex Confeſſione peccatorum.*
17 *Prudens modus diſponendi arguit ſanam mentem.*
18 *Teſtis ſine iuramento non probat.*
19 *Teſtis mortuus, non repetitus ante mortem non probat.*
20 *Teſtis inſtrumentarius, non probat contra inſtrumentum, quia allegat propriam turpitudinem.*
21 *Qui approbauit teſtamentum, non poteſt illud impugnare.*
22 *Maximè ſi eſſet obligatus opponere nullitatem.*

DECISIO CCXXVIII.

DElirantem phrænetico morbo Vienot, non valuiſſe diſponere, eiuſque teſtamentum tanquam ab inſano, conditum non ſubſiſtere, cenſuerat Rota, coram Eminentiſs. D. meo Cerro ſub diebus 24. *Ianuarij* 1659. *&* 27. *Februarij* 1660. Cum, vero, cauſa repropoſita, varijſque in facto deductis, ſub die 20. *Iunij* 1661. contrarium reſpondiſſet, hodiè DD. ex ijſdem perſtiterunt, in vltimo loco, deciſis.

Etſi, enim, Phreneſis perpetuum dicatur mentis
delirium, vtpotè ex cerebri inflammatione cum febre
1 acuta promanans, teſte *Galeno in lib. 1. porrect. ſect. 1.*
com. 1. & lib. 2. de cauſ. Simptomatum cap. vltimo, cum
quo concinnit *Hippocrates 1. Epidem. ſect. 3. Tex. 18. &*
30. Sennert lib. 2 par. 3. ſect. 1. de Simptomatibus ſenſuum
Internorum cap. 7. & latiùs deſcribit, *Campanell. medicinalium qq. lib. 6.* vt ſcilicet Phreneticum delirium ex ſu-
2 biectis humoribus, & organis originem trahens, ex cerebri, eiuſque membranarum accenſione proueniat,
vnde ſpiritus inhabitans attenuatur, ac vndique abigitur, non habens, quo ſe vertat, indeque appariuones
falſæ, quibus iudicium reluctari neſcit, & præ paſſione,
tum ratio, tum memoria, ac omnis notio impediuntur,
quod etiam, ex noſtris, inter alios tradiderunt, *Roderic.*
Saurez alleg. 1. ſub num. 19. Menoch. conſ. 82. num. 2. 3.
& ſeqq. Odd conſ. 93. num. 16. & ſeqq. Rota coram Mantic. dec. 60. num 5.

Attàmen animaduertebant Domini, huiuſmodi Idiopaticam, & exquiſitam phræneſim non fuiſſe, in hoc
caſu probatam, ſed potius quandam ſpeciem impropriam, quam Medici carabitum, ſeù paraphrænitidem
vocant, vtpotè, quæ per conſenſum potius alterius
morbi, quam primaria affectione cerebrum, hoc eſt
Nobiliſſimam corporis partem, afficiat, & vexet, &
quæ proinde delirij intermiſſione dilucida patienti interualla relinquat, vt docuit idem *Hippocrates 3. Epid.* 3
ſect. 1. in hiſt 3. Ægrot. Auicen. par. 3 tract 3. cap 2 6. Et
quandoque, nec non idemmet *Galen. de locis affect lib. 5.*
cap. 3. Valleſ. in lib 3. de morb. prop. ſect. 1. cap. 3. vbi ampliùs vult nullam phreneſim dari, in quo interuallum
aliquod non appareat, intelligendo perpetuitatem illam
delirij, eo quod non habeat certas, & determinatas intermiſſiones, quemadmodum habent cęteræ acceſſiones, & 4
deliria, pulchrè, ac ſubtiliùs, *Petr Mich. de Hared. op.*
medic. tom. 3 tit. de morb. acutis, ſect. 1. diſp. . cap. 1. de
Phrænetide, col. 4. litt. D. verſ reſpondetur facile, vbi,
quod non repugnat Phrænetidem per accidens intermittere, ſecundum quod accidens eam cauſam intermittit, & quod ſtat ſimul Phræneſim habere perpetuũ
delirium, vt ſignum, & nihilominus habere intermittentiam eo modo, quod ait *Hippocrates 1. Epid ſect. 3.*
dari febrim continuam, & intermittentem, nimirùm
quandocumque reperitur, & affligit, numquam eſſe
ſine delirio, *Zacut. in ſua praxi Hiſt. lib 1. cap. 4. & ſub* 5
tit. de Phrænetidis diſtinct. litt D verſ diſtinguas & verſ.
ſed hæc etſi ardua ſint, vbi reſpondet obiecto, *Ludouic.*
Mercat de intern morb. curat. lib. 1. cap 11. nu. 22. & ſeqq.
& bene diſtingnit *Paul. Zacch. qq. Medicoleg lib. 2. tit. 1.*
quæſt. 26 num. 1. & priùs *quæſt 16 nu 8 & ſeqq.*

Non fuiſſe vnquam, in hoc caſu probatam veram
phræneſim deducebant DD. ex teſtibus pro parte ſubſtitutorum examinatis, & de quibus in ſummario antecedentis poſitionis *num. 4. 5. 6. 9. & 11.* deponentibus dilucida interualla, eiuſque intermiſſionem, præcipuè in
die, qua per Confeſſionem peccata expiauit, & Sanctiſs.
Viatico refectus, teſtamentum de quo agitur, condidit,
quos, in concurſu aliorum, de phreneſi generaliter loquentium, magis eſſe attendendos ſuadet, nedum ratio
Medica incompatibilem, vt plurimum ſtatuens cum 6
vera phreneſi ſanæ mentis intermiſſionem, *Sennert. vbi*
ſupra d. cap. 3. ſect. 1. cap. 7. ea ratione, quia, durante cauſa,
nimirum cerebri intemperie, & fixa ardoris impreſſione
affectum quoque, ſcilicet, inſaniam durare neceſſe erit, 7
Euſtach. Rud. de hum. corp. affect. cap. 2 col. 3. ad fin. verſ.
porrò, Mercat. d. cap. 11. num. 27 litt. B Roderic. à Vega
Comment. in lib. 5. de locis affect s Pareda in ſchol. ad Paſchal. cap. 5. lib. 1. cum alijs, per *Ioannem Baptiſtam Montan. in Comment. lib 9. Rhaſij cap. 3.* Verùm etiam naturalis, ac Iuriſprudentiæ, naturalis quidem, dum teſtimonium, ſuper ſanitate mentis habet ab ipſa natura fomen- 8
tum, *l. ne Cadicillos, 5. C. eodem tit. Mantic. de coniect. lib.*
2. tit. 5. num. 6. vbi proindè, quod potiùs duobus teſtibus
de ſanitate mentis, quam mille de contrario deponentibus creditur, ſequitur *Gratian. diſc 843 num. 12.* & pluri- 9
bus alijs relatis, aduertit *Rota in Rec. deciſ. 384. num. 3. &*
10 par. 1. dec. 570. num. 15. & 16. par. 4 tom. 3. cor. Merlin.
dec. 772. num. 6. & cor. Eminentiſs. Celſo dec. 166. num. 14.
Iuriſprudentiæ verò, dum pro validitate actus, ac pro 10
eo ſubſtinendo militat omnis præſumptio, adeout inſaniam antecedentem, & ſubſequentem probaſſe non ſufficiat, ſed præciſè de tempore actionis controuerſæ, exigatur, *Rota coram Merlin d. dec. 772. num. 11. & coram*
Carill. dec. 64. num. 12. & 16. cum alijs *in d. dec. 20. Iunij*
1660. §. 1. coram Eminentiſs. Cerro.

Acce-

Digitized by Google

Accedit ipſiuſmet Parochi, qui Eucharistiam admi-
niſtrauit iurata depoſitio conteſtantis, eumdem Vienot
tunc temporis optimi ſenſus, & Iudicij fuiſſe, palam, &
in conſpectu omnium, qui illum aſſociaruot, dicto ſum-
mario *num.* 8 quam magni ponderis cenſuit *Rota in d.*
12 *dec.* 20. *Iunij* 1661. *ſub* §. 3. noo releoante oppoſitione,
quod ſit ſuſpectus, quaſi deponat ad exonerationem
13 propriæ conſcientiæ, & ad excuſandam propriam cul-
pam, in adminiſtrando alioquin Sacramenta Phræneti-
co; Vltra quod enim hoc eſt ſupponere id, de quo que-
ritur; Affectio quam quis habet ad geſta io proprio mi-
niſterio non eſt talis, vt eum ſuperinde deponentem red-
14 dat, aot conſtituat ſuſpectum, *Maſcard. de prob. lib.* 3.
concl. 1357 *num.* 54. *& concl.* 1359. *nu.* 18. *Farin. de teſtib.*
quæſt. 16. *num.* 54 *& ſeqq.* & ſimilium atteſtationibus, vt-
potè in facto proprio, ac officij ratione emanantibus, *Ro*
ta ſemper indulſit, vt *in Rec. dec.* 374. *num* 3. *par.* 3 *verſ.*
15 *concurrit, in Rom. Matrimonij* 8. *Iunij* 1644. §. *nec Paro*
chus, coram Bo' *Me: Peutingerio*, & in alia *Rom præten-*
ſi matrimonij 3. *Decembris* 1663. *cor. Eminentiſs Cerro*,
§. *final.* & in ſpecie, ad firmandam tanę meotis præſum-
ptionem, qood Teſtator in ſenſo perfecto peccata con
16 feſſus ſit, ac Sanctiſſimum Sacramentum ſuſceperit, *Dec.*
conſ. 448. *num.* 21. *& num.* 36. *in fin. Corn. conſ.* 219 *num.* 5.
in princ. lib. 1. *Decian. conſ.* 127. *num.* 3. *lib.* 3. *Rot. in Rec d.*
dec 384 *num* 4 *par.* 1 *coram Duran. dec.* 178. *num.* 14. *&*
coram Eminentiſs. Celſo d. dec. 166. *num.* 17.

Potiſſimum, vero, reflectendo ad ipſammet teſtamen-
tariam diſpoſitionem, in qua duobus filijs, & ipſa Vxo-
re, hæredibus inſtitutis, eiſdem quatenus ſine prole de
cederent Simonem fratrem Patruelem ipſius Teſtatoris
ſubſtituit, quem etiam cum ipſa Coniuge Tutorem de-
putauit ei prohibendo tranſitum ad ſecunda Vota; ex
huiuſmodi enim ſana, & vndequaque prudeoti diſpoſi-
17 tione reſultat validum, ac concluens argumentom ſanæ
mentis, & exquiſiti Iudicij in diſpooeote, *Rot. in Rec.*
deciſ 582 *num.* 45 *&* 46. *coram Buratt dec* 211. *num.* 28.
& 32. *& coram Eminentiſſimo meo Celſo*, *d. deciſ.* 166.
numer. 16.

Noo obſtant teſtes Inſtrumentarij, partim ex Inſania,
partim ex notarij Interrogatione nullitatem deduceo
tes, omiſſo, eoim, quod quamplures deponunt per ſim
plicem, ac clandeſtinoam reuelationem, & abſque Iura-
mento, quo caſu nullam probationem conſtituuot, vt
18 dixit *Rot. in Auenion teſtamenti* 23. *Martij* 1661. §. 1. *cor.*
Me etiamſi obierint depoſitione non retractata, dum
non fuerunt inducti, nec repetiti *Rot. in Rec. dec.* 3. *nu.* 4.
19 *par* 2. *nec non poſt ſecundum vol. conſ. Farinac. dec.* 138. *nu.*
9. *&* 12. Et credere potuerunt inanem, ac nemini præ-
iudicialem eiuſcemodi ſpontaneam atteſtationem, dùm
viderunt Annam, illa non vti, imò teſtamentom poſi-
tiuis actibus comprobare.

Reſponſum fuit hos teſtes, vtpotè ſubſcriptos, eidem
teſtamento nullateoùs eſſe admittendos, ne alioquin
liceret eiſdem propriam turpitudinem allegare, & deſti-
tuere id, quod facto ipſo comprobarunt, vt benè aduer
20 tit *Surd. conſ.* 414. *num.* 77. *Capyc. dec.* 192. *num.* 6. *Seſſ.*
dec. 119. *num.* 32. *& ſeqq. Rot. poſt Fenzon. ad Stat Vrb.*
dec. 36. §. *ſcriptum enim in fine*, *& in Rec. dec.* 263 *num.* 26.
& ſeq. par. 4. *tom.* 2. *& dec.* 581. *nu.* 33. *& ſeq. eadem par.* 4.
tom. 3. cum alijs *in Romana hæreditatis* 13. *Ianuarij* 1659.
§. *minus ad hunc effectum coram Me*.

Hæc autem ſine difficultate procedunt, aduerſùs An-
nam, ab eaoè cauſam habentem, vtpotè qoæ non igoa-
rà iſtius morbi, quo laborabat maritus, teſtamentum
poſitiuis actibus comprobauit, Inoentarium totelare
conficiendo, & vna cum alio Contutore hæreditatem
hanc pro ſua tertia parte adeundo; Inde enim, oriri
21 præſumptionem, quod verè eum agnouerit ſanæ men-
tis, benè firmat *Rot. in deciſ. qua remittitur*, §. *Et quod*
plurimum, & eo quidem maximè, qoia ratione officij
Contotricis adſtricta fuiſſet contratabulare, & huiuſmo-
di oullitatem apponere ad fauorem pupillorum, quo-
rum Intererat Patrem ab inteſtato deceſſiſſe; ad tradita
per D.D. in l. 5 *ad pupillum*, *ff. de aut. & conſ. tut. & in* 22
l. etiam, *C. de Tut vel Curat. interuen. Roman. conſ.* 435.
ad fin. verſ. 15. *Borgnin. de Tut. & Cur. cap.* 1. *num.* 73. *&*
101. quod, eum ſtatim non fecerit, potius intrat præſum-
ptio, quod litem poſt obitum filiorum ſuſceperit ratione
proprij Intereſſe, Aduerſarijs ſuccedendi ab inteſtato,
quemadmodum pro habenda, ac poſſidenda per tot
annos tertia parte huiuſce hæreditatis àlioquio indebita,
hucuſque tacuit, ac numquam reclamauit, vt ponderat
eadem deciſio, quæ confirmatur, §. *nil refragante*.

Et ita parte altera quampluries citata, & informare
recuſante, reſolutum eſt, &c.

R. P. D. Priolo.

Bononien. Inueſtitorarum.

Veneris 12. *Decembris* 1670.

ARGVMENTVM.

Eccleſia non tenetur renocare inueſtituram nullam;
& ſine ſolemnitatibus, maxime ſi non conſtat cla-
rè de deſcendentia ab inueſtito, & de legitimitate
prætendentis renouatioocm.

SVMMARIVM.

1 *In alienatione rerum Eccleſiæ copulatinè requiritur*
cauſa, & ſolemnitas.
2 *Inueſtituræ præcedentes non inducunt ſolitum, quando*
ſunt de ijſdem perſonis, & non ſunt obſeruatæ.
3 *Duæ locationes factæ iiſdem perſonis computantur pro*
vna.
4 *Extrau. Ambitioſè quomodo non ſit in vſu.*
5 *Conſtitutio publicata, &c. præſumitur eſſe in vſu.*
6 *Extrau Ambitioſè non tollitur per non vſum.*
7 *Alienatio rerum Eccleſiæ cum ſolemnitatibus ſi non eſt*
vtilis, non valet.
8 *Renouationem prætendens debet probare deſcenden-*
tiam ab inueſtito.
9 *Legitimitas requiritur in emphyteuſi Eccleſiaſtica.*
10 *Legitimus quiſque filius præſumitur.*
11 *Quando quis eſt actor debet probare eſſe filium, &*
legitimum.
12 *Identitas perſonæ excluditur ex diuerſitate cognomi-*
nis.
13 *Folium ſimplex ſine rogitu Notarij, &c. nihil pro-*
bat.
14 *Sumptum de ſumpto non probat.*
15 *Enunciatiua ſuper eo, quod principaliter dubitatur ni-*
hil probat.

DECISIO CCXXIX.

INueſtituras controuerſi Terreni factas de Annis
1572. & 1580. ad fauorem illorum de Cucchis, &
Lucchinis, nullas & inualidas declarari obtinuit Cano-
nicus Io: Albertus de Plano per tres ſententias alterã A.C.
alteram R.P D mei Beuilaquæ edita prius deciſione 14.
Aprilis 1660 & alteram R. P. D. mei Tayæ præuia de-
ciſione 2. *Maij* 1661. indeq; effectus iudicati experiendo,
poſſeſſionem terreni adeptus fuit: Qoò circà Franciſcus
Maria, & Io: Antonius de Cucchis, qui vltimum terre-
ni poſſeſſorem iodemnem ſeruare debuerunt, oouã præ-
tenſionem magis ab alto deſumentes, renouationem pe-
tebant, in vim antiquioris inueſtituræ de Anno 1530.
conceſſæ ad renouandum in perpetuum Iacobo de Me-
diolano, & hæredibus illios à quo Cucchi deſcendere
aſſerebant, ſed diſpotato dubio reſolotum fuit, Eccle-
ſiam ad huiuſmodi renouationem non eſſe cogen-
dam.

Etenim

Digitized by Google

Etenim præfata inueſtitura anni 1530. viſa fuit nul-
la, & inualida ex defectu ſolemnitatis, & cauſæ, quæ
copulatiuè requiruntur in alienationibus rerum Eccle-
1 ſiæ iuxta textus apertos *in cap. ſine exceptione 12. quæſt. 1.*
cap. 1. de reb. Eccleſ. non alien. in ſexto, Clem. 1. eodem tit. &
ſtrictius in extrauag. ambitioſa pariter eodem tit.

Deficit, enim, ſolemnitas beneplaciti Apoſtolici, nec
poteſt ſuppleri ex ſolito locandi, quia duæ præcedentes
inueſtituræ annorum 1498. & 1528. compræhendunt
eaſdem perſonas de Caualarijs, nec habent obſeruan-
tiam quadraginta annorum, quo caſu doceri debet de
effectiuo, & non præſumpto beneplacito, aliàs præce-
dentes inueſtituræ non inducunt ſolitum, nec influunt
ad validandam ſubſequentem conceſſionem *Alex. conſ.*
2 *9. num. 1. & 6. lib. 3. Seraph deciſ. 1451. nu. 2. & 3. & dec.*
1490. num. 6. & ſeqq. vbi, quod duæ locationes factæ iiſ-
dem perſonis computentur pro vna, *Duran. dec. 250. nu.*
3 *19. & ſeqq. Pen. dec. 1240. num. 5. Merlin. dec. 118. num. 1.*
& 10. Dunoz. iun. dec. 731. num. 52. & in rec. dec. 39. nu. 43.
& ſeqq. & dec. 155. num. 5. & ſeq. par. 8.

Nec ſubſiſtit, quod Paulina Conſtitutio, de qua in
dicta *extrauag. ambitioſa*, requirens ſolemnitatem bene-
placiti Apoſtolici, tunc non fuiſſet Bononiæ vſu rece-
pta: Aut enim non vſus deducitur *ex Conſtitutione Syno-*
dali Card. Campegy Archiepiſc. de Anno 1535. *& ex Bre-*
ui Iulij Tertij de Anno 1552. ponderatis à Iudice de par-
tibus, in eius voto, & ex illis reſultat adeo debile argu-
mentum, vt ab ipſiſmet informantibus illorum de Cuc-
chis fuerit hodie prætermiſſum: Etenim Conſtitutio
Synodalis prohibens locationem bonorum Eccleſiæ vl-
tra biennium, reſtringit quidem tempus triennij in ea-
dem *extrauaganti* permiſſum, non tamen infert illius
4 non vſum, imò potius illam ſtrictiori forma confirmat;
Breue autem Iulij Tertij mandans reuocari omnes alie-
nationes à centum annis citra factas contra formam di-
ctæ extrauagantis, nō concludit omnimodum non vſū,
imo retorquetur, quia deſtruit non vſum, quatenus ad-
eſſet, quoad præfatas inueſtituras conceſſas intra tempus
in Breui præfixum.

Aut vero deducitur non vſus ex atteſtatione *Beroi*
conſ. 32. num 6. lib. 1. & Rota Bononien dec. 102. num. 33. in
recollectis per Gipſium, & ſimiliter nullatenus probatur,
ſiquidem *Berous* qui in allegato *conſ.* non vſum perfun-
ctoriè tetigit, deinde pro vſu eiuſdem extrauagantis ple-
no calamo ſcripſit *in conſ. 92. a num. 28. vſque ad fin. lib. 1.*
& conſ. 8. num. 9. & ſeqq. lib. 3. Rota autem Bononien in di-
cta dec. 102. ſupponit alienationes rerum Eccleſiæ pro-
miſcuè fuiſſe factas, ſæpius, ſcilicet, cum licentia Vicarij,
& aliquando cum beneplacito Pontificis.

E conuerſo autem vſum dictæ extrauagantis com-
probant *Gratus Doctor Bonon. conſ. 96. num. 14. lib. 1. Rota*
Bononien. apud Benuend. antiquum illius Rota Auditorem
dec. 13. num. 9. vbi in ſpecie huic obiecto reſpondet: *Rota*
Romana, coram Cæſar. de Graſſ. in vna Bonon. de Pepuls
inter eius impreſſas dec. 4. in princ. & in fin. de reb. Eccleſ.
non alien. & coram Millin dec. 119. vbi in alia *Bononien.*
Bonorum de Marano conſtat, in locatione Anni 1515.
fuiſſe derogatum dictæ extrauaganti: Præterea apparet
ex Summario Canonici *n. 14.* quod de Anno 1490. & ſic
octennio ante primam inueſtituram, occaſione ſimilis
emphyteuſis, fuit expeditum beneplacitum Apoſtoli-
cum: Quo circà penitus ceſſat non vſus dictæ extrauga-
gantis, quæ vlterius vti publicata, & illis tempori-
bus impreſſa, vſo, & moribus vtentium recepta præſu-
5 mitur, vt in indiuiduo probat *Benuend. d. dec. 13. num. 9.*
& in ſpecie eiuſdem extrauagantis reprobato Mohe-
dano firmauit *Rot. dec. 31. num 5. par. 1. rec. & in Papien.*
6 *Bonorum 16. Iannar. 1598. coram Card. Pamphilio ſeniore*
impreſſa apud Mar. Antonin. var. reſol lib. 1. ante reſolu-
tionem 99. vltra plures concordantes relatas à *Barboſ. de*
poteſt. Epiſc. alleg. 95. num. 49.

Deficit etiam, cauſa, ob modicitatem canonis librarū
60. &c. cuius affrancatio fuit poſtmodum conuenta, pro
totidem in terris tornat. 25. valoris librarum 6500. & ſic
habita etiam tali proportione huiuſmodi canon argui-
tur valdè tenue, & læſiuum, præſertim pro terris, de
quibus agitur tornaturarum 60. deinde venditis in ſolū
dominio vtili pro libris 21. m. & ſucceſſiuè liberè æſti-
matis pro libris 34. m. vt fuit ponderatum in *d. deciſ.*
R. P. D. mei Beniaqua, §. Altera demum, & §. ſequenti.
Inde enim ceſſat vtilitas, ſine qua corruunt alienationes
etiam ſolemnes rerum Eccleſiæ *Imol. in cap. 1. nu. 16. de in* 7
integr. reſtit. Rota, coram Merlin. dec. 764. num. 9. in rec.
dec. 94. num. 72. & ſeqq. par. 7. & dec. 114. num. 35. & ſeqq.
par. 9. cum alijs in Aſtoricen. Cenſus prima Iulij 1661. §.
ſolemnitas, coram Me.

Rurſus ex alio capite non tenetur Eccleſia renouare
illis de Cucchis, quia in primis gradibus non probant
præcipuum fundamentum deſcendentiæ à Iacobo de
Mediolano inueſtito de Anno 1530. prout debent ex tra-
ditis per *Pariſ. conſ. 23. num. 252. verſ. & quoniam lib. 1.* 8
Dec. conſ. 471. num. 1. & ſeqq. Mareſcott. var reſol. lib. 1.
cap. 70. numer. 1. Rot. coram Eminentiſſ. Celſo dec. 186.
num. 6. & 7. & coram Caril dec. 190. num. 13. Et quidem
etiam cum qualitate legitimitatis omninò requiſitæ in 9
ſucceſſione Emphyteuſis Eccleſiaſticæ attenta præſer-
tim *Conſtitutione S. Me: Pij V. la 117. in ordine Bullarij.*
Gionagn. conſ. 37. num. 8. & ſeqq. lib. 2. Rot. diuerſ. dec. 474.
numer. 1. & ſeqq. par. 1. & in dicta Papien. Bonorum 16.
Iannar. 1598. coram Card. Pamphilio Seniore impreſſa
apud Mar. Anton Macer. ante reſol 99. Regula, enim,
quod probata deſcendentia, ſeù filiatione fauore prolis 10
præſumatur legitimitas, de qua *in dec. 112. num. 19. par.*
8. rec. procedit fauore rei, ſecùs autem fauore actoris iux-
ta diſtinctionem *Rota, coram Cæſar. de Graſſ. dec. 1. nu. 9.* 11
qui filij ſint legitim. & coram Caril d. dec. 190. num. 24.

In præſenti autem nec ipſa ſimplex deſcendentia pro-
batur, imò contrarium infertur ex diuerſitate inter co-
gnomen de Mediolano, quo ſemper vtebatur Iacobus
inueſtitus, & cognomen de Cucchis, quo moderni acto-
res, eiuſque auctores vſi fuerunt ad trad. per *Farinac. in* 12
frag. littera I, num. 19. in princ. & in fin. & Rota in Aue-
nionen. ſucceſſionis 17. Maij 1669. §. nam fuit reſponſum,
coram Eminentiſſ. Cerro.

Nec vtrumque cognomen commune fuiſſe eidem Ia-
cobo probatur ex Summario illorum de Cucchis *nu.* 11.
Nam quoddam edictum Vicelegati, vbi ſcribitur quo-
dam Bartholomeus filius q. Magiſtri Iacobi de Cucchis,
aliàs de Mediolano eſt ſimplex folium, non recognitum,
& correus nomine Vicelegati, rogitu Notarij regiſtra-
tione Cancellariæ, atque publicatione, ideoque nullam
fidem meretur *Merlin. dec. 118. numer. 6. & 10. verſ. quo-*
niam: Antiquum vero teſtamentum, vbi pariter quidam 13
Bartholomeus inſcribitur filius q. Magiſtri Iacobi de
Cucchis aliàs de Mediolano, non debet attendi, quia eſt
ſimplex ſumptum de ſumpto. *Auth. ſi quis in aliquo C. de*
edend. ibique, Dec. num. 30. Caputaque dec. 234. nu. 2. par. 3. 14
& in rec. dec. 224. num. 17. par. 6.

Neque obſtat enunciatiua emiſſa in inueſtitura Anni
1572. quod Iacobus, & Antonius de Cucchis eſſent com-
prehenſi in dicta antiquiori inueſtitura conceſſa Iacobo
de Mediolano, quia eſt vnica, non attingens metam
centum annorum, & emiſſa à perſonis ſuſpectis, ſiue
ſuſpicio deducatur ex parte Canonici inueſtientis, qui
tunc ſolitum adeo alterauit in præiudicium ſuæ Præ-
bendæ, vt tribus Sententijs eius conceſſio fuerit inualida-
ta, ſiue ex parte Inueſtitorum, de quorum intereſſe age-
batur, & ſic huiuſmodi enunciatiua, de qua principa-
liter dubitatur non probat in præiudicium ſucceſſorum
ad trad. per *Feder. de Sen. conſ. 143. num. 2. verſ. ſola enim* 15
confeſſio. Manic. de Tacit. lib. 2. tit. 6. num. 21. & duobus
ſeqq. Rot. coram Seraph. dec. 1278. nu. 2. & 3. & in puncto
probationis deſcendentiæ, coram *Caril. d. deciſ. 190.*
numer. 23.

Et ita deciſum vtraque parte informante.

Reuerten-

Digitized by Google

Reuerendiſs. Albergato Decano,

Romana Teſtamenti,

Mercurij 10. Decembris 1670.

A R G V M E N T V M.

Defenditur in hac deciſione, teſtamentum mulieris cæcitate laborantis, à tribus exceptionibus; quod deficeret nominatione hæredis, ore proprio teſtatricis; quod Notarius rogatus non eſſet Notatius; & quod teſtamentum fuerat factum doloſis ſuggeſtionibus; Et hæc tria obiecta doctè, & clariſſimè expugnantur.

S V M M A R I V M.

1 *Teſtamentum factum cum omnibus ſolemnitatibus debet attendi.*
2 *Actus factus coram iudice, & coram viris religioſis, præſumitur ritè, & rectè geſtus.*
3 *Teſtator ore proprio debet nominare hæredem.*
4 *Teſtes præſentes teſtamento debent teſtari illud, quod viderunt, & audiuerunt.*
5 *Teſtator Cæcus debet palàm nominare hæredem.*
6 *Poteſt tamen dare ſcriptam ſuam voluntatem notario.*
7 *Cæcus, qui dat teſtametum ſcriptum, non opus eſt, vt ore proprio nominet hæredem.*
8 *Ægrotus non opus eſt, vt ore proprio nominet hæredem, ſed ſufficit, vt audiat à notario.*
9 *Voluntas teſtatoris probatur ex præcedenti præordinatione.*
10 *Teſtes ſingulares, & amici probant voluntatem præcedentem teſtamento.*
11 *Notarius non matriculatus non rogat validè.*
12 *Contractus rogatus à ſubſtituto notarij tribuitur ipſi notario.*
13 *Notarius etiam non matriculatus validè facit inſtrumenta.*
14 *Teſtamentum ad ſuggeſtionem, vt corruat, quid requiratur.*
15 *Cauſa remota, & quæ ampliùs in eſſe non eſt, non attenditur.*
16 *Quàmis ſumitur interpretatio, vt dolus excludatur.*
17 *Cauſa remota non arguit dolum.*
18 *Perſuaſionibus, & Blanditijs licet allicere aliquem ad teſtandum.*
19 *Qualibet ſuaſio doloſa non annullat teſtamentum, ſed quæ ſuit principalis cauſa teſtandi.*
20 *Verbum*, Chiacchiare, *nihil habent reale.*
21 *Cauſa prima, & principalis attenditur in qualibet diſpoſitione non impulſiua.*
22 *Homines valde abhorrent auguria mortis.*
23 *Cauſa impulſiua non mouet principaliter diſponentem.*
24 *Cauſa impulſiua operatur ſolum ad benè eſſe.*
25 *Et dicitur cauſa abuſiua, & impropria.*
26 *Teſtis familus, & partis inimicus non probat.*
27 *Teſtes contra teſtamentum debent eſſe omni exceptione maiores.*
28 *Quilibet modicus defectus tollit fidem teſti.*
29 *Etiam ſi ſit religioſus, & Cappucinus.*
30 *Ad eneruandum teſtamentum plena, & clara probatio requiritur.*

D E C I S I O CCXXX.

CONdiderat Teſtamentum Veronica de anno 1661, 4 Auguſti, in quo, relicta non modica ſumma Franciſco, Clementi, & Pompilio, hæredem ſcripſerat Carolum eius ex ſorore Nepotem, ſed anno ſequenti, mutata ſententia hunc in dimidia tantum, dd. vero Legatarios in alia dimidia hæredes inſtituit; quod Carolus ægrè ferens cæpit dicere de nullitate iſtius diſpoſitionis, & cauſa per Sanctiſſimum Illuſtriſſimo Caſtaldo commiſſa, qui procederet de Voto Rotæ, dubium propoſui, An hoc ſecundum Teſtamentum ſubſtineretur, per DD. affirmatiuè reſolutum.

Conſtat enim, non ſolum de omnibus ſolemnitatibus
à Iuris dirpoſitione requiſitis, de quibus in *l. hac conſul-* 1
tiſſima, C. qui teſtam. fac. poſſ. Verum etiam de quam pluribus alijs abundè in publicum Teſtimonium adhibitis; Siquidem actum, & ſtipulatum fuit in Eccleſia Sancti Franciſci ad Ripam, in præſentia Teſtium omnium Religioſorum, qui ſe ſubſcripſerunt, ac proprio ſigillo ſignarunt, nec non cum interuentu, & auctoritate R. P. D. Bulgarini tunc Locumtenentis A.C. Viri religioſiſſimi, & notæ integritatis, qui amplius cuilibet folio ſubſcripſit, totumque Teſtamentum ſuo quoque proprio ſigillo ſemel, iterumque muniuit; Non enim eſt dubium, quin actus per ſe ipſum validus, ac ſubſiſtens, in præſentia religioſorum Hominum, ac ipſius Iudicis interuentu maiorem virtutem, ac corroborationem acquirat, quippè tunc cenſeantur omnia ritè, ciuiliter, & moraliter geſta, ac exulare omnis mala præſumptio, & doli machinatio, quam in abſcondito Homines ordiri ſolent,
non autem palam, & in conſpectu oculatiſſimi Iudicis 2
ad *Textum in l. 2. C. de offic. ciu. Iud. & in cap. Abb. de verb. ſignific. Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 104. num. 10. Roland. conſ. 39. nu. 43. lib. 1. Pic. ad Stat Vrb. cap. 151. gloſſ. 21 num. 2. & ſeq. Fenzon. ad idem cap. 151. numer. 23. & ponderant Rota apud Marcheſan. de commiſſ. par. 1. §. 1. de appell. in cauſ. Cam. oblig. fol. mihi 748. in recent. dec. 337. num. 17. par. 5 & coram Carillo dec. 141. num. 6.*

Sed nihilominus Carolus Triplici obiecto hanc diſpoſitionem impugnabat: Primò, quod non eſſet ſeruata forma *d. l. hac conſultiſſima*, Secundò, quod rogatus de illa non eſſet Notarius, & quidem matriculatus, & Tertiò, quod ſuggeſtionibus, ac malis artibus fuiſſet extorta, quorum tamen neutrum ſubſiſtere, & legitimo
deſtitutum fundamento viſum eſt. Non primum, quia 3
licet in Teſtamento Cæci, prout etiam in quolibet alio præſcriptum ſit, quod Teſtator palam, & ore proprio nominet hæredem, attamen vltrà quod in hoc caſu id formaliter, & expreſsè legitur adimpletum, ibi: *in tutti, a ſingoli ſuoi beni ſtabili &c. inſtituiſce, fa, e con la ſua propria bocca nomina &c.* Teſtamento impreſſo, §. 3. quod negare non poſſunt ij Teſtes, qui audiuerunt, viderunt, ac ſubſcripſerunt *Rota in rec. dec. 263. numer. 26. & ſeqq.*
par. 4. tom. 2. & dec. 581. nu. 33. & 34. eadem par. 4. tom. 3. 4
cum alijs in Auenionen. fideic. 20. Iunij 1661. §. Etenim, coram Eminentiſs. Cerro, confirmata coram Me ſub die 17. Nouembris proximi præteriti, §. penultimo.

Animaduertendum eſt in *d. l. hac conſultiſſima*, duas contineri ſanctiones, vnam, quod Inſtitutus aperto ore
nuncupetur ab huiuſmodi Cæcis, aliouè morbo, vitiouè 5
laborantibus, ibi: *Vt carentes oculis, ſeù morbo, vitioùe ità nati per nuncupationem ſuæ condant moderamina voluntatis*, & infrà: *omnia denique palam edicant, quæ vltimarum capit diſpoſitionum ſeriet*; Alteram, quod ſi velit, eius diſpoſitionem alteri ſcribendam confidat, ac credat, quam deinde Notario traditam, & publicè lectam,
ſuam eſſe profiteatur, *vt in* §. 3. ibi: *At cum humana fra-* 6
gilitas mortis præcipuè cogitatione turbata, minus memoriæ poſſit res plures conſequi, patebit eis licentia voluntatem ſuam, ſiue in Teſtamenti, ſiuè in Codicilli tenore compoſitam, cui velint ſcribendam credere, vt in eodem loco poſtea conuocatis Teſtibus, & Tabulario, re etiam, vt dictum eſt patefacta, cuius cauſa conuocati ſunt, etiam Chartula promatur, quam ſuſceptam Teſtatori recitabit Tabularius, ſimul, & Teſtibus, vt vbi Tenor eorum cunctis innotuerit elogium ipſe ſuum profiteatur agnoſcere, & ex animi ſui, quæ lecta ſunt, diſpoſuiſſe ſententia, & in fine ſubſcriptio ſequatur Teſtium, nec non omnium ſignacula, tam Teſtium,

ſtium, prout dictum eſt, quam Tabularij. Quod cum exa-
ctiſſimè in præſenti fuerit obſeruatum, vt clarè, ibi:
*Prædictis omnibus coram &c. per me Notarium infraſcri-
ptum apertè recitatis, & lectis alta, & intelligibili voce,
dicta Veronica proteſtata fuit, & proteſtatur hoc ſuum vl-
timum eſſe teſtamentum ex ſui animi ſcientia diſpoſitum* d.
Inſtrumento impreſſo ad finem, Meritò tanquam non
neceſſaria abundauit hæc nominatio hæredis facta per
Teſtatricem, vt rectè adnotauit *Caſtr. ad d. l.* ibi: *Et hoc*
7 *ſufficit licet Teſtes non audiuerint ab ore ſuo, ſed ex ore No-
tarij, vel Scriptoris,* ſubdens ità pariter obſeruari etiamſi
Teſtator non ſit poſitus in articulo mortis, cum ſola
huius nouiſſimi cogitatio mentes Hominum turbet, ſub-
moueatue, itaut vbi plura ſunt diſponenda, non facilè
memoria cuſtodiat, ac difficiliùs ſuggerat, vt ibi *ſub nu.*
8 *1. verſ. propter largum patrimonium, & multitudinem
Negotiorum Alex. ibid. verſ. hic Imperator ponit aliam fa-
ciliorem formam teſtandi,* vbi etiam *Iaſon. ſub numer.* 10.
*verſ quarto principaliter nota, & verſ. pone quod ſit cæcus
multum diues,* & poſt ſcribentes omnes ad d. l. compro-
bat *Michalor. de cæco, ſurdo, & muto, cap. 6. num. 28.*

De præordinatione verò, atque antecedenti commiſ-
ſione iſtius voluntatis abundè conſtitit, nedum ex Viri
religioſi Teſtimonio deponentis ex ordine, & mandato
Teſtatricis adiuiſſe Franciſcum, cui huiuſmodi Teſta-
menti exaratio commiſſa erat, verum etiam ex illius
communicatione cum dicto R. P. D. Bulgarino, & inſu-
per quod ipſamet Teſtatrix in actu ſtipulationis Nota-
rium admonuit de omiſſione legati in fauorem Angelę,
quod arguit ipſam præordinationem, atque anteceden-
tem diſpoſitorum ſcientiam conuincit; quæ proinde ex
animo, ac ſcientia ipſiuſmet Teſtatricis præſumuntur
9 conſcripta *Alex. conſ. 33. num. 11. lib. 3. Cyriac. qui cæteros
refert contr. 407. nu. 329. cum duobus ſeqq. & cenſuit Rota*
firmans in his terminis Teſtes amicos, ac ſingulares ſuf-
ficere, dum maximè ſint religioſi in *Squillacen. Teſta-
menti 7. Iunij* 1662. *§. probatio, & §. Et eo libentius, coram*
10 *R. P. D. Priolo.*

Minorem difficultatem habuit ſecundum obiectum,
quod ſcilicet Monaldus rogatus de Teſtamento non fue-
rit Notarius, dum contrarium conſtat ex Inſtrumento
eius creationis, examinis, & admiſſionis ad Notariatum
à Hieronymo Angelita in vim Priuilegij Federici Impe-
ratoris vſque ab anno 1468. Vannio eius Abauo, pro ſe,
ac deſcendentibus conceſſi, quod eſſe in viridi obſeruan-
tia, & continua approbatione Sedis Apoſtolicæ non con-
trouertitur, Et latè de his omnibus conſtat in præſenti
Summar. nu. 5. abſque eo quod neceſſaria fuerit eiuſdem
Monaldi matriculatio in Archiuio Romano, ex diſpoſi-
tione Iulij Secundi *in Bullario Conſtit.* 15. §. 6. Confirma-
11 ta à Leone Decimo, in eius prima Conſtitutione ſub
pœna nullitatis actus, vt cenſuit *Rota in Romana hære-
ditatis de Cribellis* 18. *Iunij* 1538. *coram Reuerendiſſimo
Imolen.* Id enim procederet, vbi Monaldus nomine pro-
prio fuiſſet rogatus, ſecus vbi nomine Palutij Notarij
A. C. cuius erat ſubſtitutus, nam tunc perinde eſt, ac ſi
ipſemet Notarius de inſtrumento rogatus fuiſſet, vtpote
cui, non autem ſubſtituto rogitus attribuitur, vt cenſuit
12 *Rota poſt ſecundum vol. conſ. Farin. dec. 329. num. 2. & in
recent. dec. 386. numer. 3. par. 3.* & paſſim praxis obſeruat
etiam in huiuſmodi Teſtamentis Græcorum, vt latè in
hodierno *Summ. nu. 6.* ſtante potiſſimum reformatione
Pauli V. ſub *tit. de Notar. §. 36.* nil aliud in huiuſmodi
ſubſtitutis requirente, vt validè quæcumque Inſtrumen-
ta, ac Teſtamenta conficiant, quam ſimplicem qualita-
13 tem Notariatus à poteſtatem habente attributam *apud
Ridolphin. in praxi fol. mihi 689.*

Minimam verò apud DD. difficultatem habuit ter-
tium, quamquam in illo pars magis inſiſteret, cum
14 abſolutum ſit ad effectum, vt Teſtamentum ex hoc
capite corruat, tria concurrere debere, quod nempe ſug-
geſtiones ſint doloſæ, quod ſint falſæ, & quod ad illud,
& non ad aliud tendant, quorum tamen neutrum pro-
batum fuit. Non primum, quia vltra, quod vniuerſa
probatio innititur vliſſimis Teſtibus, & quamplures, vt
infrà, exceptiones patientibus; Ex actibus geſtis per
Pompilium (*nam cæteris cohæredibus nihil præcisè impu-
tatur*) tres potiſſimum referuntur, ſcilicet, quod de
Carolo malediceret, quod inſinuauerit Veronicę ne bi-
beret quoddam Vinum ei à Nepote tranſmiſſum, &
quod eam diuerterit ab acceſſu ad illius Vineam, ne ci-
bos ibi paratos comederet, qui tamen (vt infrà) dolum
nullo modo concludunt: Non ſecundum, quia tantum
abeſt, quod malè dicta de Carolo ſint falſa (quod tamen
mordicus ab eo probandum foret, qui hoc prætextu
Teſtamentum impugnat) vt imò ex datis in primo
Summ. huius partis *ex num.* 17. ad 21. non leuis fumus
veritatis appareat: Non denique tertium, quod dicti
actus directè, ac præcisè ordinati fuerint ad reuocatio-
nem Teſtamenti, cum potius quilibet, vt proximè di-
cetur, habeat ſuam cauſam peculiarem, & moraliter
irrepræhenſibilem.

Quod enim retulerit Carolum ludis, aliiſue illicitis
commercijs inuolutum, vnde etiam filios naturales ſu-
ſceperit, habet ſuam rationem, ne ſcilicet Veronica eum
admitteret in ſuorum bonorum adminiſtrationem,
quemadmodum contigerat in Chriſtophoro altero Ne-
pote, & ita ipſiuſmet Dominę libertas, vna cum ſub-
ſtantia periclitaretur, vt innuunt ijdem Teſtes Caroli in
eius primo *Sum. num.* 12. referentes ea verba Pompilij,
*Che ſe eſſa ſi mettena in caſa queſt' altro ſuo Nepote l' ha-
uerebbe ſtrapazzata più di quello, e che gl' hauerebbe ſpre-
gato, &c.* Eiuſmodi enim ratio, vtpotè certa, immediata,
ac præſens, dicenda eſt vera cauſa narrationum Pom-
pilij, non autem incerta, ac remota Teſtamenti reuo-
catio, quod amplius de eo tempore ineſſe non erat, vt
in puncto reſpondit *Pariſ. conſ. 67. ex num. 31. cum pluri-* 15
*bus ſequen. lib. 3. ſignanter num 65. verſ. Et omne dictum,
aut geſtum nullo modo præſtitit cauſam immediatam. ſub n.
74. verſ. ſingula enim per ipſos geſta licuere, & nu 96. verſ.
nec aliquis actus, licet deinde in conſequentiam ſecutus fuerit
effectus,* Idem *Pariſ. vbi proximè nu 59. verſ. etiam ſi ex
illis ſubſecuta fuiſſet, & nu. 60. verſ. licet in conſequentiam,
benè Ioſeph Ramon. conſ. 96. num. 11. & 26. cum alijs per
Caſtill. contr. lib. 1. cap. 1. ſub num 9. verſ. ita diſpoſitioni illi
cauſam dantes, & num. 19. cum pluribus ſeqq. ſignanter nu.
86. verſ. modò præſumptiones ſint legitimæ, & propinquæ, &
nu. 102. verſ. & per actus innuentes prohibitionem.*

Quod autem prohibuerit ne Veronica vinum bibe-
ret, à Carolo vbi ſupra tranſmiſſum, maiorem habet ra-
tionem, cum illud aduertit nigrum, ac proprio colore
mutatum, iuſtè enim ſuſpicari, ac timere potuit, id pro-
uenire ex aliqua infectione, & mala cauſa, cum nota foret
auiditas, qua idem Carolus inhiabat hæreditati Teſtatri-
cis ex toties repetitis verbis: *Che hauerebbe voluto godere
a tempo ſuo la robba*, vt deponunt Teſtes etiam ex ore
Teſtatricis in primo *Summ nu.* 18. ibi: *la quale mi diceua,
che detto Carlo haueua hauuto ardire di dirgli, che haue-
rebbe voluto godere la robba di eſſa Signora a tempo ſuo, e
perche io gli riſpoſi, che non poteuo crederlo, mi riſpoſe lei, che
glie l' haueua detto in faccia*: Quod æquè conducit in
alium actum diuerſionis Veronicæ ab eſu ciborum in
Vinea eiuſdem Caroli, Nam attenta hac auiditate, fer-
uentique, atque anxia eiuſmodi adſpiratione ad hære-
ditatem Materteræ, dici non poteſt malè, ac doloſè ſe
geſſiſſe Pompilium in auertendo Dominam ab occa-
ſionibus, in quibus adeo triſtis euentus contingere po-
tuiſſet, & alias omnis actus in bonam, nō in malam partē
accipiendus eſt, & quælibet interpretatio ſumenda, quæ
dolum excludat, inquit in his terminis *Corn. conſ.* 209. 16
num. 26. lib. 2. Soccin. ſen. conſ. 105. *numer.* 12. *lib.* 3. egregiè
Bald in l. 1. ff. ſi quis aliquem teſtari prohibuerit ſub num. 5.
vbi quod cauſa compulſionis probari debet immediata,
ac proxima, cum in remota vitium non adſit *Pariſ. di-* 17
cto conſ. 67. num. 37. & 74. vbi amplius firmat actum eſſe
debere de genere prohibitorum, vt ex eo dolus per ſe
veniat

Digitized by Google

veniat præſumeodus, alloquin non ſufficit, & aliàs
vtroque foro ſit licitum perſuaſiunibus, & medijs non
18 doluſis allicere aliquem ad teſtandum, vt eſt *Text. ad*
litt.in l.Virum vltima *ff.ſi quis aliquem teſtari prohibuerit*,
ibi: *Virum, qui non per vim, nec dolum quominus vxor*
contra eum mutata voluntate Codicillos facere intercesſe-
rat, ſed (vt fieri aſſolet) offenſam egræ mulieris maritali
ſermone placauerat, in crimen non cecidiſſe reſpondi, nec
ei, quod Teſtamento fuerat datum auferendum, & colli-
gere licet ex omnibus legibus eiuſdem *tit.fff. in quibus*
continuò fit mentio de dolo, eſtque commuois, ac vodiquè
approbata ſententia, quam ibi, & in *l. vltima C.eod.tit.*
firmant gloſſ. & DD. omnes, & quidem in ſtrictiſſimis
terminis, ne ſcilicet ſufficiat dulus vagus, ac generaliter
ſumptus, ſed ſtrictè, ac directè proueniens ex falſitate
cauſæ Iuſinuatę Teſtatori, qui ſi rem in cootrarium ſe
habeotem agnouiſſet, eo modo teſtatus non fuiſſet, vt
19 egregiè *Pariſ. d. conſ.67. num.31.verſ.per actus innuentes*
prohibitionem, & num.33.37 49. & 59. optimè *Ramon d.*
conſ.96 num.26. Altograd d. conſ.50. num.209. Peregrin.
de Iure fiſci lib. 2. tit.6 numer.29. Manz. de teſtam. tit.3.
quæſt.2 num.27. cum pluribus alijs per *Caſtill.contr.lib.4.*
cap.22. num.110.

Hinc oun obſtat, ſed potius ſuffragatur conſtitutum
Franciſci, dicti primi cohæredis, in quo tanquam Viro
notæ probitatis magnum pars fundamentum conſtituit,
ſiquidem, vltra quod ipſe quoque fatetur Veronicam
ei narraſſe malè geſta erga ipſam à Nepote, quodque
nolebat concubinas, & ſpurios eius hæreditate gaudere
Sum. præſentis eiuſdem Caroli num. 8. & omiſſo quod vbi
dixit id ipſum fuiſſe inſiouatum, *per le chiacchiere, e*
ſuggeſtioni di Michel' Angelo Cocchiere, oon inde con-
cluditur eas fuiſſe falſas, ac doloſas, cum etiam vera
narrentur, ac ſuggerantur, imò hæc potius, vtpotè quæ
habent fuodamentum à parte Rei, quod non habent
imaginaria, & chimerica, nec aliud ſonat illud verbum
20 *chiacchiere, e ſuggeſtioni*, vt notat *Pergam. in mem. lin-*
guæ Italicæ par.2. & Theſ. linguæ Latinæ in verbo ſuggero.

Reſpondetur, quod dum in pleoo, ac priori Conſtitu-
to alias cauſas recenſuit ipſe Franciſcus, ſignaoter pro-
priorum meritorum, quibus potiſſimum mota fuit Te-
ſtatrix ad eum magis honorandum, quàm in primo Te-
ſtamento feciſſet, & quas modeſtius hic repetere noo du-
xit, conſequitur in hoc ſecundo Conſtituto eum fuiſſe
loquutum de cauſa merè impulſiua, quæ Teſtatricem
alioquin ad gratificaudum diſpoſitam ſimpliciter im-
pulit, vt ita vna cum altera confeſſio ſit concors, & am-
bæ ad inuicem concilientur: Tritum eſt autem cauſam
primam, & principalem attendi, non autem impulſi-
21 uam, quæ excitat, ſed non diſponit *l.2. ad finem cum l.*
ſeq ff. de don. Bald.conſ.340. num.2 lib.3. Couar.var.reſol.
lib.1.cap.20.num.2. Tiraquell. in ſuo tract.ceſſan cauſ.lim.
1.num.5. & ſeq. Mantic. de tacit. lib.3. tit.12.num.21. &
ſeqq. quod ad euidentiam in hoc caſu cuouincitur, quia
ſi Teſtatrix principaliter mota fuiſset à præfatis ſugge-
ſtionibus, credidiſsetque Carolum in Vino, vel Epulis
venenum propinaſse, profectò illum in dimidia non io-
ſtituiſset, cùm non detur medium inter amorem, &
odium, nihilque ſit, quod magis horreaot homines,
quàm huiuſmodi mortis auguria, & propinationes, vt
22 aduertunt *Surd. conſ.373.num.17.verſ.ſed hæc planiora,*
& Barz. dec.120 num.17.verſ. ex periculo, in contrarium
citati, qui ideò referunt Teſtatorem omninò, ac totaliter
eos priuaſse, de quibus ita ſiniſtrè conceperat, & ita benè
applicatur ineuitabile dilemma per vnum ex informan-
tibus deductum, quod ſcilicet, aut Veronica credidit eiuſ-
modi actibus, ac veneni propinationibus de Carolo erga
ſuam perſonam enarratis, aut non credidit; Si primum,
improbabile eſt, ac ab omni credulitate alienum, quod
hoc conceptu retento ei dimidiam ſubſtaotiam reliquiſ-
ſet; Si vero ſecundum, quod oempe ijs non crediderit;
neque etiam ab ijs remoueri, aut, mutari potuit; benè
ergo ſequitur, quod Fraociſcus de alia cauſa in hoc con-
ſtituto intelligere oon potuit, quam de impulſiua, & 23
inefficaci, quæ per ſe non concludit, & qua etiam ceſsan-
te Teſtatrix ooo aliter ordinaſset *d. l. 2. §. vltimo ff. de*
don l.generali, §.Diuus, ff. de vſu, & vſufructu legato. cap.
ex parte il ſecondo de conuerſ. coniug. Bald.in l.2. num.27.
de iur. iurand. vbi quod iſta cauſa impulſiua oon eſt
ſubſtantialis, oec ab ea dependet effectus, cum operetur 24
tantummodo ad benè eſse *Cyn. in l. generaliter in prima*
oppoſitione, C.de Epiſc. & Cler. vbi quod dicitur cauſa abu-
ſiua, & impropria, latè *Tiraq. vbi ſupra ex nu.1. & ſeqq.* 25
vbi id omnium auctoritate comprobat *Menoch. de præ-*
ſumpt.lib.4.præſumpt.24. nu. 18. & ſeqq. Mantic. dicto tit.
12. num. 23. & dixit Rota, coram Buratto dec.861.nu.7.
coram Merlin. dec.126.num.67. & ſeqq. ac alibi ſæpè.

Cæterum aduerteruut DD. prædicta omnia io con-
trarium oppoſita reſpectu dd. ſuaſionum non aliter
couſtare, quam ex diſpoſitione triom Teſtium quam- 26
plures exceptiones patientium, vnus enim eſt Caroli fa-
mulus, & Auriga æquè Domino affectus, ac cohæredi-
bus auerſus, apertuſque hoſtis, ijs cauſam tribuens, cur
Veronica ei tenue legatum reliquerit; Alij verò duo
ſunt ſocer, & ſocrus eiuſdem met Aurigæ cum eo coniu-
rati ad depooendum ſub eadem verborum ſtructura,
viles, & ſingulares, vagi, ac mendaces, vt latè in eodem
primo Summ. ex *num.10. cum tribus ſeqq.* Et tamen, vl-
trà quod confunduotur ab alijs de libera, & inexpugna-
bili voluntate Veronicæ deponentibus, deque ſomma
alacritate, ac aoimi compoſitione poſt cooditum Te-
ſtamentum *d.primo Summ. num. 7. & ſeqq.* quod etiam
excludit aſs. fatoitatem, ac prætenſam facilitatem ad
credendom, Abſolutiſſimum eſt in Iure ad effectom,
de quo agitur Teſtes requiri omnimoda exceptione
maiores, vt docuit *Bart. in l.1. §. ſi quis neget ſub num.12.* 27
& §.ratio num.2.ff.quemadmod.teſtam.aperian.latè Felin.
in cap. cum Ioannes num.44. de fide inſtrum. vbi Bald. in
fine ait quemlibet modicum defectum ſufficere ad Te-
ſtem in hac materia repellendum *Alex.conſ.43.num.20.* 28
lib.4. vbi quod exceptio quantumuis leuiſſima Teſtem
vitiat, & poſt innumeros allegatos agnouit *Surd. conſ.*
414. num.92. & ſeqq. optimè *Altograd. alijs adductis d.*
conſ.50.num.135. vbi reijcit Teſtes quantumuis Religio-
ſos, & Capuccioos, *Caroc. dec.15. num.28. Carill.dec.47.* 29
num.3. cum alijs in Caſenat. Teſtamenti 20. Iunij 1661. §.
ſicuti coram R.P.D.meo Beuilaqua. Et hinc Rota in hac
graui materia Teſtamentorum conſtantiſſimè exquirit
liquidam, ac in ſuperlatiuo gradu clariſſimam proba-
tionem ad illa proſternendum, ob magnum, quod in il-
lis inuoluitur præiudicium, lo celebri *Regien. hæreditatis*
coram Coccino ſub die 27. Februar. 1636. confirmata 24. 30
Aprilis anni ſequentis poſt conſ. Altogradi vol.1. quod
etiam ſeruatum fuit in *Aueniouen.Teſtamenti 23. Martij*
1661. in princ. coram Me, in prællegata Aueniouen. fi-
deicommiſſi 20. Iunij eiuſdem anni coram Eminentiſs.Cer-
ro, confirmata coram Me dicta die 17. Nouembris proxi-
me præteriti.

Et ita poſt quartam propoſitionem partibus hinc in-
de informantibus reſponſum fuit.

FINIS.

Digitized by Google

INDEX MATERIARVM ET CONCLVSIONVM,

QVÆ IN TRACTATV, ET DECISIONIBVS continentur.

A

Abbas.

NOn præiudicat iuribus Monaſterij in conceſſione emphyteutica & conſenſu alienandi. Deciſ.45. nu.16 pag.57.

Limitatur quando res erat in lite. dec.45.nu.17. pag.57.

Abdicatio.

Pactum de non ſuccedendo fieri poteſt, vel mediante pacto, & ſtipulatione cum interuentu perſonæ cui fit renunciatio, vel per ſimplicem abdicationem. lib.2.c.9.n.11.p.169.

Quando quis declarat nolle ſuccedere dicitur abdicatio pura. lib.2.c.9.n.12.p.169.

Talis abdicatio fit ſolius renunciantis voluntate. lib.2.c.9.nu. 13.p.169.

Abdicatiua renunciatio ea eſt qua mediante quis excludit ſe à iure ſuccedendi.lib.2.c 9.n.14.p.169.

Renunciatio abdicatiua valet indiſtinctè etiam non iurata. lib. 2.c.9 n.20.p.170.

In caſu renunciationis abdicatiuæ ceſſant rationes inualiditatis aliàs conſiderata.lib.2.c.9.n.21.p 170.

Per hanc renunciationem tollitur obſtaculum, & non ſit pactum.lib.2.c.9.n.22 p.170.

Eo caſu ſucceſſio non defertur ex neceſſitate. lib.2.c.9.num 24. pag.170.

Qui renunciat abdicatiuè non dicitur alienare, lib.2.c.9.n.23. pag.170.

Abdicatio prodeſt omnibus ab inteſtato venientibus. lib.2.c.9. n.25 p.170.

Abdicatiua renunciatio poteſt quandocumque reuocari. lib.2. c.9 n 26.p.170.

Non habet aliquam promiſſionem. lib. 2. cap. 9. num. 27. pag.170.

Renunciatio eſt ſemper abdicatiua vbi agitur de renunciatione iuris nondum delati.lib.2.c.9.n.35.p.171.

Valet renunciatio merè abdicatiua abſque conſenſu eius de cuius agitur hereditate.lib.2.c.9.n.40.p.171

Dummodò non fiat per pactum, vel contemplatione alterius.lib. 2 c.9 n.41 p 171.

Renunciatio facta ad fauorem alterius ſuſtinetur in vim abdicationis,licet non ſuſtineatur in vim pacti. lib.2.c.9.n.43. pag.171.

Sed contrà quod non valeat nec in vim abdicationis, neque in vim pacti,quando fuit facta alterius contemplatione. lib.2. c 9 n.44 p.171.

Abdicatiua renunciatio ſemper eſt realis. lib.2.c.10.num.60. pag.176

Renunciatio abdicatiua facta ad fauorem vnius ex fratribus prodeſt omnibus lib.2.c.11.n.22 p.177.

Renunciatio abdicatiua fieri poteſt abſente parte.lib.2 c.13.nu. 1 pag.185.

Renunciatio abdicatiua operatur, vt renuncians non ſit ampliùs in rerum natura dec 64.n.1.p.82.

Renunciatio facta ab ingreſſuro religionem præſumitur abdicatiua.dec.116.n.22.p.157.

Contrà; in renunciatione facta à puella nubente in ſæculo. dec. 116.n.23.p.157.

Renunciatio ad fauorem alicuius eſt tranſlatiua non abdicatiua.dec.127 n.8.p.173.

Renunciatio abdicatiua operatur ac ſi renuncians natus non fuiſſet.dec.128.n.17.p.174.

Abortus.

Abortiuus dicitur natus in octauo menſe, & habetur pro mortuo.lib.1.c.27.n 18.p.125.

Contra quod natus in octauo menſe non ſit abortiuus.lib.1.c.27. n.29.p.126.

Ad hoc vt partus non dicatur abortiuus, ſufficit, vt ſit cum ſuis membris organizatus.lib.1.c.27.n.44.p.126.

Abſens.

Liberatio vni facta prodeſt omnibus obligatis abſentibus. lib.2 c.11.n.27.p.177.

Digitized by Google

Renunciatio abdicatiua fieri poteſt abſente parte lib.2.c.13.nu.1 pag.185.
Renunciatio de bonis patris abſentis non valet. lib.2.c.13.n.12. pag.186.
Valet renunciatio facta à filia patri abſenti.lib.2.c.13.num.21. pag.186.
Donatarij præſentia requiritur in donatione tranſlatiua. lib.2. c.13.n.23.p.186.
Excipitur caſus dotis.lib 2 c.13.n.26 p.186.
Donatio facta abſenti eſt conditionalis. lib.2 cap.13.num.30. pag.187.
Per iuramentum quæritur actio etiam abſentibus. lib.2.c.13. n.35.p 187.
Iuramentum non ſupplet conſenſum donatarij abſentis. lib. 2. c.13.n.38.p.187.
Renunciatio facta abſenti valet quando fuit facta irreuocabiliter, & renunc. ant promiſit nunquam reuocare.lib.2.cap. 13.n.42.p.187.
Contrà quod hæc clauſula nihil operatur. lib.2 c.13.num.43. pag.187.
Conſtitutum ad fauorem abſentis nihil operatur lib.2.c.13.nu. 56.p.188.
Etiam ſi interuenerit procurator, nihil operatur Conſtitutum. lib 2.c.13.n.57.p.188.
Donatio facta abſenti notario ſtipulante valet irreuocabiliter. lib.2.c.13 n.58 p.188.
Ad effectum acquirendi dominium requiritur acceptatio abſentis, non verò ad effectum conſequendi actionem lib.2.c.13. n.61 p.188.
Per ſtipulationem notarij abſentis ſuppletur conſenſus, lib. 2. c.13 n.84.p.190.
Notarius pro abſente ſtipulatur etiam in extraiudicialibus. lib.2.c.13 n.85.p.190.
Stipulatio notarij idem operatur ac partis acceptatio. lib.2.cap. 13 n.88.p.190.
Inter abſentes pacta iniri non poſſunt niſi adſit nuncius, vel Epiſtola.lib.2.c.45 n.2 p.368.
Donatio ad fauorem abſentis antè acceptationem reuocatur, niſi accedat ſtipulatio notarij dec. 32. numer. 2. pag.38.
Conceſſio lucratiua acquiri poteſt abſenti. dec.68. num.7. pag.93.
In conceſſione onerosa requiritur acceptatio. dec. 68. num.8. pag 93.
Ille debet cuſtodire bona abſentis, ad quem eius bona debent deuenire dec.88.n.1 p.126.
In contractibus oneroſis notarius non obligat abſentem. dec.97. n.7.p 136.
In quolibet contractu ad acquirendum dominium requiritur acceptatio, quicquid ſit ad effectum reuocandi contractum. dec.97.n.8.p.136.
Stipulatio notarij ad fauorem abſentis habet locum in acquiſitione merè lucratiua. deciſ.136.num.4.pag.185.
Donatio cauſa mortis facta abſenti non valet. lib.3.c.13 num. 39 p 504.
Donatio inter viuos facta abſenti valet. lib.3.c.13. num.43. pag.505.
Donatio cauſa mortis ſit ad fauorem abſentis mediante tertia perſona.lib.3.c.13.n.46.p.505.
Donatio facta abſenti cum traditione valet. lib.3.c.13. nu.48. pag.505.
Donatio cauſa mortis facta abſenti valet in vim legati cum quinque teſtibus.lib.3.c.13 n.50.p.505.

Abſoluta Poteſtas.

Abſolutam poteſtatem princeps qui habet nil ſuprà ſe cernere poteſt neque hominem, neque legem. lib.1.c.10. num.18. pag.43.
In Principe non eſt lib.1.c.10.n.34 p.44.
In Principe tendit ad Tyrannidem. lib. 1. cap. 10. num. 37. pag.44.
Ea vtentes grauiter peccant. lib.1.cap. 10.nu.38. pag.45.
Ea vti non eſt Principis Chriſtiani, ſed Turcarum. lib.1.c.10. nu.39.p.44.
Eſt protinus arcenda ab Aulis Regum lib.1. cap. 10. num.40. pag.44.
Mediante abſoluta poteſtate princeps tollit ius tertio quæſitum. lib.1.c.10.n.41.p.44.

Abſolutio.

Abſolutione an indigeat contractus iuratus nullus ob publicam vtilitatem.lib.1.c.5 n.62 p 21.
Quod indigeat.lib.1.c.5.n.63 p 21.
Quod non indigeat lib.1.c.5.n 64.p.21.
Hæres non tenetur petere abſolutionem à iuramento defuncti. lib.2.c.26.n.177.p.274.
Petens reſciſſionem renunciationis an teneatur petere abſolutionem a iuramento. lib.2 c.27.n.55.p 277.
Quod non requiratur abſolutio. lib. 2. cap. 27. num. 57. pag.278.
Differt renunciatio ab alijs contractibus in materia petendi abſolutionem à iuramento. lib.2. cap. 27. num.59. pag 278.
An ſit neceſſe petere abſolutionem à iuramento quando eſt dolus lib.2 c 28.n 9.pag 278.
Quando ſit petenda talis abſolutio. lib. 2. cap. 28. num. 10. pag.278.

Abſurdum.

Vt euitetur in ſtatuto qualibet ſumi debet interpretatio. lib.2. c.38.n.145 p.349.

Acceptatio.

Præſens acceptare videtur quæ in ſui fauorem, & commodum redundant.lib.2.c.13.n 9 p 185.
Præſentia habet vim tacitæ acceptationis. lib.2.c 13. num.10. pag.185.
Renunciatio ab eo cui ſit non acceptata non valet.lib.2. cap.13. n.16.p.186.
Non requiritur in donatione ad piam cauſam pro validitate. lib.2.c.13.n.27 p 186.
Ante acceptationem nullum ius dicitur donatario acquiſitum. lib 2.c.13.n 28 p 187.
Donans antè acceptationem dicitur dominus, & poteſt de re donata diſponere lib.2.c.13.n.29.p 187.
Iuramentum efficit vt renunciatio dicatur perfecta ante acceptationem.lib.2.c.13 n 33.p 187.
Acceptatio notarij validat donationem de præſenti, ſed ſub conditione, quatenus donatarius acceptauerit. lib.2 c.13.nu. 46.pag.187.
Dominium rei donatæ non acquiritur antè acceptationem, lib. 2.c.13 n 49.p 188.
Etiamſi adſit clauſula conſtituti. lib. 2. cap.13. num. 50. pag.188.
Clauſula conſtituti nihil operatur ante acceptationem. lib. 2. c.13.n 52 p.188.
Antè acceptationem non acquiritur poſſeſſio rei donatæ. lib. 2. c.13.n.62.p.188.
Donatio dicitur a principio perfecta antè acceptationem quoad actionem ad fauorem donatarij, non verò quoad reuocabilitatem.lib.2 c 13 n 64 p.189.
Donatario non acceptante ſtipulatio notarij eſt inefficax. lib.2. c.13.n.71.p.189
Notarius non acquirit niſi acceptanti. lib.2 cap.13. num.72. pag.189.
Stipulatio notarij pro abſente idem operatur ac ipſa acceptatio lib 2.c.13.n.88.p 190.
Ex ſola ſcientia eorum quæ commodum afferunt inducitur acceptatio.lib.2 c.13.n.110 p.191.
Scientia debet eſſe certa & non præſumpta ad hoc, vt inducatur.lib.2 c.13.n.111.p 191.
In contractu lucratiuo ex ſola ſcientia donatarij inducitur. lib.2.c.13.n.112.p.191.

Acce-

Acceptatio eorum quæ habent aliquod onus annexum non præſumitur.lib.2.c.13.n.114 p.191.

Acceptari poteſt donatio mortuo donante. lib.2.c.13.num.123. pag.192.

Donatio non dicitur perfecta ante acceptationem etiam ſi notarius ſtipuletur.lib.2.c.13.n.135.p.193.

Etiamſi interueniat procurator. lib. 2.cap.13. num. 136. pag.193.

Renunciatio præſupponit acceptationem.lib.2.cap.24. num.150. pag.246.

Per acceptationem donationis cenſetur acceptatum onus in ea appoſitum lib.2.c.45.n 6.p.369.

Acceptatio diſpoſitionis intelligitur cum ſuis qualitatibus. dec. 1.n.9. p.2.

Facultas data alicui ſi acceptetur non poteſt reuocari. dec.8. n.12 p.10.

Acceptatio requiritur in qualibet diſpoſitione. dec.8. num.13. pag.10.

Acceptatio tacita contractus non fit niſi ab eo, qui habet intereſſe primarium.dec.9.n.9 p.11.

Confeſſio alterius poteſt pro parte acceptari, & pro parte non acceptari.dec.16.n.4.p.18.

Donatio quæ poteſt habere onus non dicitur acceptata ex ſtipulatione notarij dec.32.n.5 p.38.

In conceſſione oneroſa requiritur acceptatio abſentis. dec.68.nu. 8 pag.93.

Acceptatio non inducitur ex actibus æquiuocis. dec.68 num.9. pag 93.

Acquiſitio ad fauorem abſentis acceptari poteſt ab hærede, dec. 68.n.17.p.94.

Vt valeat res debet eſſe integra.dec.68.n 18.p.94.

Acceptans legatum cum onere poſteà non poteſt renunciare. dec.81.n 14 pag.118.

Acquiſitum nomine alicuius requirit eius acceptationem. dec. 96.n.7 p.139.

In rebus lucroſis ex ſola ſcientia inducitur. dec. 96. num 8. pag.135.

Inducitur ex ſcientia quando acquiſitio eſt merè lucratiua non quando habet onus admixtum tunc enim requiritur ſpecialis acceptatio.dec.96.n 11 p 135.& dec.97 n 5.

Acceptatio excluditur ex quo res non fuit habita veluti propria.dec.96 n.14.p.135.

Gratia etiam imperfecta non conſumit d gratiam. dec.114.nu. 5.pag.155.

Acceptans gratiam non conſumit ſuum ius niſi conſequatur id quod acceptat,dec.114.n.6.p.155.

Acceptans donationem pro legitima longè maiorem, etiamſi habeat aliquod onus non poteſt impugnare. dec.146.num.22. pag.198.

Fideicommiſſum incompatibile acceptans videtur alteri renunciare.dec.175.n.13.p 238.

Conſenſus oneris præſumitur ex acceptatione inſtrumenti, quod habet onus.dec.179.n.3.p 244.

Donatio facta vni cum conditione reſtituendi alteri poteſt reuocari ante acceptationem.lib.3 c 2 n 91 p 423.

Etiamſi notarius pro tertio abſente acceptauerit. lib.3.c.2.nu. 92 p.423.

Donatio eſt irreuocabilis, quando ſecundus donatarius acceptauit, vel notarius cum ratificatione ipſius.lib.3. c.2. nu.96. pag.424.

Acceptatio non eſt neceſſaria in eo, cui lex ità fauet, vt etiam ignorans habeat actionem. lib. 3. cap. 2. num. 102. pag.424.

Donatio reſpectu ſecundi donatarij, vt ſit irreuocabilis debet ſaltem acceptari à primo donatario. lib 3 cap.2 num.105. pag.425.

Acceptatio Literarum Cambij non obſtat, quando ſcribens erat decoctus, vel proximus decoctioni. lib.3 cap.11.nu.116. pag 482.

Acceſſorium.

Non requirit plures teſtes ac principale. lib.1.cap.29.num.92. pag.136.

Sequitur naturam ſui principalis. lib. 1. cap. 29. num. 93 pag.136.

A natura ſui principalis non recedit. lib.2.cap.24. nu. 172. pag.247.

Ex acceſſorio non infertur ad principale. lib.2.c.37 num.41. pag.335.

Deſtructo contractu principali deſtruitur, & acceſſorium. lib. 3.c.1.n.48.p.392.

Accidens.

Accidens eſt quod poteſt eſſe, & abeſſe præter ſubiecti corruptionem lib.1.c 17 n.27.p.90.

Quæ accidentaliter eueniunt rei conditionem non mutant.lib.1. c.17.n.28.p 90.

Nec habentur in conſideratione. lib. 1. cap. 27. num 48. pag.127.

Acquiſitio.

Acquirens pro ſe, & alio non poteſt in præiudicium illius de re diſponere dec.68 n 1 p 93.

Primus acquirens dicitur ille ſolus qui interfuit contractui. dec.33 n.5.p.40.

Primus dicitur ille qui pretium dedit. & poſſeſſionem cepit etiam ſi eſſet nomen alterius. dec.68.n 2.p.93

Acquirens pro ſe. & alio non poteſt in præiudicium illius de re diſponere dec.68.n.1 p 93.

Primus titulo oneroſo præiudicat vocatis in inueſtitura dec.68. nu.3.pag.93.

Acquirens titulo oneroſo eſt ille qui in ingreſſu dedit pecuniam, & fecit melioramenta dec.68.n.4.p 93.

Primus acquirens dicitur talis, etiam ſi poſt acquiſitionem addat nomen alterius.dec 68 n.16.p.93.

Acquirens titulo oneroſo præiudicare poteſt vocatis, & diſponere de rebus acquiſitis. dec 85 num.14. p.123. dec.96 nu.1. pag.134.

Primus, de emphyteuſi poteſt diſponere. dec. 97. num. 1. pag 135.

Acquirens emphyteuſim cenſetur ſe conformare cum ſtatuto loci.dec.134 n.20.p.183.

Acquirere dicitur qui pecuniam propriam dat, dec 96.num.2. pag 134.

Princeps non poteſt prohibere, ne loca pia Eccleſiaſtica acquirant bona.lib.3.c 1 n.154.p.397.

Statutum prohibens Eccleſijs, & locis pijs ne acquirant eſt contra immunitatem Eccleſiaſticam. lib.3.c.1. num 164. pag.199.

Collegia reprobata non poſſunt acquirere. lib. 3. c.1. nu 167. pag.400.

Acquiri non dicitur illud, quod citò auferri poteſt. dec.200. nu. 14.pag.271.

Acquiſitiuum pactum futuræ ſucceſſionis an valeat iuramento accedente.lib.1.c.5.n.1.p.16.

Acquiſitio momentanea non conſideratur, lib.2.c 12. num.52. pag.182.

Præſentia partis eſt neceſſaria in qualibet acquiſitione. lib. 2. c.13 n.78 p.189.

Etiam in incorporalibus requiritur conſenſus acquirere volentis lib.2.c.13 n.80.p.189.

Conſenſus ad acquiſitionem neceſſarius ſuppletur per notarium lib.2 c.13.n 83.p.189.

In acquiſitione iuris a principio non requiritur animus, ſed ex poſt.lib.2 c.13.n.100 p.191.

Acquiſitio fit ſola hominis voluntate. lib 2. c.22. num 22. pag 229.

Acquiſita ex turpi quæſtu licitè retinentur etiam in foro conſcientiæ dec.11 n.9.pag.13.

Acquiſitio prima vbi eſt nulla nocet omnibus ſucceſſiuè vocatis.dec 63 n 17 p 85.

Acquiſitio emphyteuſis dicitur ad fauorem eius in cuius perſonam Dominus conſentit. dec.68. nu 15.pag.93.

Acquiſitio ad fauorem abſentis acceptatur ab hærede. dec. 68. n.17 p.93.

Acquiſitio fit tantum ei qui pretium ſoluit.dec.97.n.2.p.135.& dec.136.n.3.p.185.
Acquiſitio merè lucratiua acceptatur ex ſeſentia, ſecùs ſi habeat onus.dec.97.n 5.p.136.
Quando Canon eſt conſiderabilis, & ſoluitur aliquid pro ineratura, acquiſitio dicitur ex titulo oneroſo. dec.136 nu. 15.pag.185.
Vt dicatur ex titulo oneroſo lucrum debet eſſe æquale oneri.dec. 196.n.24.p.199.
Statutum prohibens acquiſitionem non habet locum in filio. lib. 3.c.1.n.29.p.391.
Statutum prohibens acquiſitionem habet locum in filiabus, & filijs alibi nuptis.lib 3.c.1.n.32.p.391.
Princeps non poteſt prohibere ne loca pia Eccleſiaſtica acquirant bona lib.3 c.1.n.154.p 397.
Statutum prohibens Eccleſijs,& locis pijs acquiſitionem eſt contra Immunitatem Eccleſiaſticam. lib. 3. cap.1. num. 164. pag.399.

Actio.

Actio hodiè poteſt incipere,in perſona teſtatoris,& in perſona hæredis.lib.1.c,4.n.32.p.12.
Quando prima actio fuit remiſſa ampliùs agi non poteſt. lib.1.c. 7.n.35.p.31.
Actio oritur ex obligatione naturali quam contrahit princeps ex contractu lib.1.c 10.n.54.p.45.
Actio & paſſio non poſſunt concurrere circa idem, & in eodem ſubiecto.lib.2 c.2.n.59.p.152.
Et paſſio nec poteſt concurrere in eadem perſona. lib.3.c.3.n.34. pag.428.
Actio perſonalis in rem ſcripta datur contra tertium. lib.3.c.2. n.48.pag 421.
Quæ actio oritur ex peruentione rei ad alium.lib.3.cap.2.nu.49. pag.421.
Mihi ſemel quæſita,me inuito auferri non poteſt. lib.3.c.2.n.88, pag 423.

Actor.

Tenetur probare ſuam intentionem.dec 170.n.12.p.232.

Actus.

Nullus non firmatur iuramento.lib 1.c.5 n.2.p 16.
Dum actus corruit corruit & iuramentum ſuper eo appoſitum. lib.1 c.5.n.7.p.17.
Nullus declarat voluntatem.lib.1.c.11.n.27.p.50.
Clauſulæ quantumuis ampla, & generales non operantur in actu nullo lib.1.c 11 n.75.p 55.
Ex actu nullo non oritur pœna. lib 1.cap.16.n.16.p 82.
Licet nullus & factus contra legem valet quoad incurrendam pœnam.lib.1 c,16.n 45.p 85.
Nullus reſcindi non poteſt.lib.1.c.16.n.75.p.86.
Nullus non dicitur actus.lib.1.c.16.n.76.p.86.
A principio nullus non poteſt tractu temporis conualeſcere. lib.1. c.2:.n.22.p.109.
Quando poteſt ſe habere ad permiſſum, & prohibitum,ſtat vt prohibitus.lib.1.c 27.n.77.p.128.
De bonis viuentis non valent quando reſpiciunt tempus præſent. lib.2.c.9.n 15.p.169.
Idem poteſt eſſe validus reſpectu vnius, & inualidus reſpectu alterius.lib.2.c.36.n 58.p.328.
Non eſt dicendum quem voluiſſe nullum & fruſtatorium.lib.2. c.37.n 67.p.336.
Facultatiuus non dat ius.lib.3.c.1.n.186.p 401.
Facultatiuus non inducit præſcriptionem. lib.3.cap.1.nu.232. pag 404.
Actus potius interpretatur quod valeat quam pereat.lib.1 cap. 4.n.16.p.11.
Iuramentum ſequitur naturam actus cui adhæret. lib.1.cap.5. nu 5.p.16.
Nemo poteſt ſibi legem dicere, vt non poſſit recedi ab actu libero, & variabili ex natura. lib.1.c.5.n.8 p.17.
Actus iuratus valet omni meliori modo quo poteſt. lib 1.cap.5. n.23.p.18.
Iuramentum quando faciat valere actum omni meliori modo quo poteſt.lib.1.c.5.n.45.p.20.
Voluntas & poteſtas debet interuenire in quolibet actu vt valeat.lib.1.c.5.n.46.p.20.
Si non valet quod ago,vt ago,valeat,vt valere poteſt. lib.1.c.9. n 15.p.38.
Actus qui non eſt reuocabilis non poteſt eſſe teſtamentum. lib.1. c.12.n.71.p.61.
Celebratus ſub conditione de futuro, quæ tempore actus iam exiſtit, conditio valet, & pro puro habetur. lib.1. cap.21.nu. 40.pag.110.
Sui natura variabilis ſemper cenſetur initus ſub conditione dummodò perſeueret immutabiliter. lib.2.cap.4.num. 20. pag.161.
Actus potiùs dicitur fieri tempore quo effectum parit.lib.2.c.12. nu.51.p.182.
Agentium non operatur vltrà eorum intentionem. lib.2.c.26. n.66.p.267.
Quando duo actus concurrunt in eadem perſona connexi, ſi fiat vnus non dicitur fieri alter lib.2.c.32.n.7.p.292.
Paria ſunt vt quis actum per ſe,vel per alium expediat. lib.2, c.37.n.89.p.337.
Pactum reſolutiuum reducit actum ac ſi non eſſet factus. dec. 104.n.20.p 147.
Actus non operatur vltra intentionem agentis. lib.3.c.1.n.187. pag.401.
Ex actibus difformibus non inducitur ius. lib.3.cap.1.nu.189. pag.401,
Poſterior difformis inducit nouationem primi,& illum abrogat. dec.203 n.5.p.278.
Ineffectuatus non attenditur.dec.219.n 10.p.297.
Factus coram iudice, & coram viris religioſis præſumitur ritè geſtus.dec.230.n.2.p.310.

Adimplementum.

Qui petit executionem contractus debet prius pro ſua parte adimplere lib.2.c.34.n.6.p.321.
Exceptio adimplementi retardat proceſſum ad vlteriora lib.2, c 34.n.7.p.321.
Legatum relictum pluribus ſub aliqua conditione, vnus adimplendo ſuam ratam conſequitur. lib. 2.cap.36. num. 27. pag.326.
Quando alter ex promiſſoribus adimplet ex parte ſua conſequitur liberationem.lib.2.c.36.n 32 p.326.
Contractus in totum reſcinditur, quando pro parte vnius ex renunciatarijs non adimpletur. lib.2 c.36.n.35.p.327.
Ex defectu adimplementi reſpicientis cauſam finalem contractus reſcinditur dec.70.n.8.p 92.
In contractu nominato ob non implementum datur actio ad implendum,non reſciſſio.dec 169 n.7 p.231.
Defectus non præiudicat Infanti. dec.199. num.16.p.270.Vide verbum Implementum.

Aditio.

Hæreditas dicitur adita per retentionem dotium apud patrem. lib 2.c.12 n 69.p.183.
Ex renunciatione hæreditatis inducitur eiuſdem aditio. lib.2. c.12.n.70.p.183.lib.2.c.46.n.105.p 378.
Aditio præſumpta ex retentione dotium maternarum, facta per patrem non eſt vera aditio. lib.2. cap.12. num.71. pag.183.
Aditio quæ renunciatione præſumitur non habetur in conſideratione.lib 2.c.12.n.74.p.183.
Quomodo & ad quem effectum aditio inducatur.lib.2 c.12.nu. 75.pag.183,
Eo ipſo quo quis teſtatur de bonis delatis adire videtur. lib.2. c.46.n.104.p.377.
Probatur ex mandato ad exigendum. dec.128. numer.1, pag.173.
Limitatur quando mandatum eſt generale. dec.128. num.2. pag.174.
Inducitur ex concordia ſuper hæreditate. dec 133.num. 15. pag.180.

Indu-

Digitized by Google

Inducitur ex perceptione fructuum hæreditatis, & ex actu qui fieri non poteſt citrà ius, & nomen hæredis. dec. 133. num. 16. pag. 180.
Hæres ſuus dicitur hæres ſine aditione. dec. 133. n. 19. p. 180.
Soluens debita defuncti niſi proteſtetur dicitur adire. dec. 180. nu. 5 p. 246.
Aditio & repudiatio à pari procedunt, & qui adire poteſt, poteſt repudiare. lib. 2. c. 2. n. 33 p. 150.
Hæreditas viuentis ſi non poteſt adiri, nec poteſt repudiari. lib. 2. c. 2. n. 34. c. 150.
Adita hæreditate pars eius qui adiuit dicitur incorporata in ſuo patrimonio. lib. 2. c. 11. n. 32. p. 178.
Pupillus poſt aditam hæreditatem poteſt repudiare. lib. 2. c. 11. n. 40. p. 178.
Repudiatio aditæ hæreditatis non admittitur niſi in proprium præiudicium. lib. 2. c. 11. n. 41 p. 178.
Vel quando quis putat ſe eſſe hæredem ab inteſtato, & reperitur teſtamentum. lib. 2. c. 11. n. 42. p. 178.
Negligentia eſt quid medium inter adire, & renunciare, lib. 2. c. 12. n. 73 p. 183.
Per aditionem confunditur actio non qualitas bonorum. lib. 2. c. 23. n. 4. p. 231.
Hæreditas non dicitur in bonis noſtris antè illius aditionem. lib. 2. c. 46. n. 15. p. 371.
Ius adeundi quomodo conſideretur, vide Ius adeundi.
An creditores poſſint adire hæreditatem delatam debitori. lib. 2. c. 46. n. 50 p. 374.
Aditio excludit repudiationem. dec. 128. n. 15. p. 174.
Requirit ſolemnitates ſtatuti. dec. 133. n. 13 p. 180.
Hæreditas lucroſa adiri poteſt ſine ſolemnitatibus. dec. 133. nu. 18. pag. 180.
Adiens ab inteſtato detecto teſtamento poteſt iterum adire. dec. 156. n. 14. p. 212.
Hæreditas nulliter adita adiri poteſt. dec. 156. n. 15 p. 212.
Hæres adeundo videtur quaſi contrahere, & ex illo actu obligatur. lib. 3. c. 12. n. 246. p. 504.

Adiudicatio.

Adiudicatio facta bonorum à iudice pro parte partim vera, & partim falſa annullatur in totum. lib. 2. cap. 36. num. 100. pag. 330.
Niſi facta ſit pro diuerſis ſummis in capitibus ſeparatis. lib. 2. c. 36. n. 101. p. 331.
Fit iuxtà ſtylum. dec. 49. n. 10. p. 63.
Requirit præcedentem ſubhaſtationem. dec. 49. n. 11. p. 63.
Requirit lapſum vnius menſis poſt decretum de conſignando. dec. 49. n. 13. p. 63.
Habet vim emptionis, & venditionis. dec. 49. n. 14. p. 63.
Quomodo & quando requirat æſtimationem, dec. 49 nu. 13. & ſeqq. p. 63.
Facta cum conſenſu debitoris, & creditoris non requirit ſolemnitates. dec. 49. n. 26. p. 64.
Vltrà ſummam debitam eſt nulla. dec. 49. n. 30. p. 64.
Per exceſſum in minimo annullatur. dec. 49. n. 35. p. 64.

Adminiſtratio.

Ceſſante cauſa adminiſtrationis ceſſat adminiſtratio. dec. 91. nu. 15. pag. 130.
Vxor adminiſtrans bona viri cenſetur de ſuo credito ſatisfacta. dec. 95 n. 8. pag. 134.
Mulier adminiſtrans cenſetur de dote ſatisfacta. dec. 182. n. 15 pag. 251.
Limitatur ſi ad eius manus bona ſufficientia non peruenerunt. dec. 182. n. 16. p. 251.
Laicus poteſt adminiſtrare bona pij loci, dummodò id fiat pro vtilitate Eccleſiæ. lib. 3. c. 1. n. 308 p. 410.
Laicus poteſt adminiſtrare bona operæ Eccleſiarum, lib. 3. c. 1. num. 314. p. 410.
Adminiſtratio iuris ſpiritualis Eccleſiæ interdicitur laicis, non verè iurium temporalium ipſius Eccleſiæ. lib. 3. c. 1. num. 316 pag. 419.
Locus adminiſtratus à laicis præſumitur laicus. lib 3. c. 1. num. 177. pag. 401.
Oblationum adminiſtratio ſpectat ad Parochum. lib. 3. cap. 1 nu. 247 p. 405.
Niſi ſit conſuetudo in contrarium. lib. 3 c. 1. n. 248 p. 405.
Conſuetudo vt laici adminiſtrent ſuppellectilia, eſt ſeruanda. lib. 3. c. 1 n. 258. p. 405.
Adminiſtrator potius dicitur, quam Dominus habens onus faciendi multiplicum dec. 1. n. 10. p. 2.
Non inueſtiens pecunias Domini tenetur ad intereſſe. dec. 16. nu. 12. pag. 19.
Deputatus à iudice, à parte non remouetur. dec. 91. num. 1. pag. 129.
Deputatus à parte ſemper poteſt reuocari, etiamſi deputatio eſſet perpetua cum iuramento non reuocandi. dec. 91. num. 3. pag. 129.
Adminiſtrator reuocatus nihil agere poteſt. dec. 91. num. 5. pag. 129.
Rei particularis ſemper poteſt deſerere adminiſtrationem. dec. 91. n. 13. p. 130.
Præſumptio ſtat contrà adminiſtratorem differentem exhibere libros adminiſtrationis. dec. 95. n. 9. p. 134.
Pater poteſt eſſe adminiſtrator bonorum filij in quibus non habet vſumfructum. dec. 138 n. 14. p. 188.
Obligatus inueſtire ſi non inueſtiat tenetur ad fructus. dec. 187. n. 2. p. 256.
Quilibet tenetur reddere rationem. dec. 187 n. 8. p. 256.
Adminiſtrator laicus facit præſumere locum adminiſtratum laicum. lib. 3 c. 1 n. 180. p. 401.
Decreta viſitatoris non citato adminiſtratore loci viſitati nihil operantur. lib. 3. c. 1. n. 194. p. 402.
Qui eſt fundator loci adminiſtrati non reddit rationem. lib. 3. c. 1. nu. 213. p. 403.

Adoptio.

Pater dando filium in adoptionem non poteſt ſibi reſeruare ius ſuccedendi. lib. 1 c. 32. n. 11. p. 140.
Adoptio naturam imitatur. lib. 2 c. 44 n. 7. p. 367.
Adoptiuus habetur ac ſi eſſet verus filius. lib. 1. cap. 12. num. 53 pag. 59.
Filius an ſuccedat, & habeat querelam inofficioſi teſtamenti: lib. 1 c. 32. n. 28. p. 141.
Non habetur vti filius lib. 2 c. 44 n. 1. p. 367.
Non eſt propriè ſed imaginariè filius. lib. 2. cap. 44. num. 2 pag. 367.
Familiam patris naturalis non mutat. lib. 2. cap. 44. num. 3. pag. 367.
Excluditur à feudis, & fideicommiſſis. lib. 2. cap. 44. num. 4. pag. 367.
Non venit filiorum appellatione. lib. 2. cap. 44. numer. 6. pag. 367.
Adoptiui fruuntur natiuitate, & nobilitate patris adoptantis. lib. 2. c. 44. n. 8. p. 367.
Habent ſuitatem reſpectu patris adoptantis, lib. 2. cap. 44. nu 9. pag 367.
Præteriti efficiunt teſtamentum nullum. lib. 2. cap. 44. num. 10. pag. 367.
Adoptiuis debetur legitima. lib. 2. c. 44. n. 11. p. 367.
Succedunt cum legitimis, & naturalibus. lib. 2. cap. 44. num. 12. pag. 367.
Deficientibus legitimis ſuccedunt in totum. lib. 2. c. 44. num. 13. pag. 367.
Renunciatio ad adoptiuos extenditur. lib. 2. cap. 44. num. 15. pag. 367.
Contrà lib. 2 c. 44. n. 20. p. 367.
Diſtinguitur inter adoptatos, & arrogatos. lib. 2. cap. 44. num. 16. pag. 367.
Adoptiuus non perdit iura patris naturalis, nec tranſit in familiam adoptantis. lib. 2. c. 44. n. 21 p. 367.
Non eſt neceſſe adoptiuum, vel inſtituere, vel exhæredare. lib. 2. c. 44. n. 22 p. 367.
Adoptiuus non habet legitimam in bonis adoptantis. lib. 2. c. 44. nu 23. p. 367.

Aduentitia.

Super bonis aduentitijs à patre adminiſtratis filius non poteſt eundem patrem moleſtare lib.1.c.12.n.11.p.57.

Adulterium.

Mulier adultera eſt incapax ſucceſſionis. Dec.11.n 15 p.13.

Filius adulteri quis probatur ex quo maritus non poteſt accedere ad vxorem.dec.124.n.13.p.169.

Aduocatus.

Aduocatis,& Doctoribus competunt priuilegia, quæ competunt militibus. lib.1.c.9.n.33.p.39.

Æconomus.

Deputatus à iudice non poteſt reuocari,ſecus in deputato à parte qui ſemper poteſt reuocari.dec.91.n.1.& ſeqq.p.129.

Aeconomus,& procurator parificantur.dec.91.n.6.p.129.

Æqualitas.

Inter fratres ſemper eſt ſeruanda lib.1.c.7 n.25.p.29.

Pater debet ſeruare inter filios.lib.1 c 11.n.22 p.50.

Sola ratio æqualitatis inter filios ſufficit ad validandum pactum futuræ ſucceſſionis.lib.1 c.11 n.24.p.50.

Leges diſponentes eſſe ſeruandam æqualitatem inter filios non ligant,ſed ſuadent. lib.1 c.11 n.62.p.53.

A lege non imponitur patri neceſſitas,quod æqualiter filios inſtituat.lib.1.c.11.n 64 p.54.

Pater aliquando filios inſtituit inæqualiter , & valet diſpoſitio. lib.1.c.11.n.65 p 54.

Voluntas patris præſumitur,vt velit ſeruare æqualitatem.lib.2. c.12.n.27 p.181.

Æquipollens.

Per æquipollens non adimplentur formalia.lib.1.c.14.n.35.p.70.

Actus per æquipollens poteſt impleri. lib.2.c.8.n.3.p 167.

Forma in ſpecie adimplenda non poteſt impleri per æquipollens. lib.2.c.8.n.22.p.167.

Æs alienum.

Dicitur eſſe in hæreditate patris.lib.1.c.24.n 2.p.119.

Æſtimatio.

Quando requiratur in adiudicatione. dec.49.num.19. & ſeqq. pag.63.

Ætas.

Probatur ex fide Baptiſmi.dec.118.n.15.p.160.

Affectio.

Dilectio regulatur ſecundum affectionem. lib.2.c.12. num.20. pag 180.

Non cadit in ignotis & non natis lib.2.c.12.n 30.p.181.

Maior præſumitur erga perſonas quas teſtator cognitas habet. lib 2.c 12.n.63 p.182.

Et erga perſonas magis coniunctas. lib.2.c.12.n.64 p.182.

Patris erga filios cenſetur æqualis. lib 2.c.15.n.113 p.207.

Cauſa affectionis erga donatarium non eſt cauſa finalis donationis dec 98.n.5 p.137.

Affectio ſanguinis attenditur dec.218.n 4.p.296.

Ad rem ſuper qua quis deponit non reddit teſtem ſuſpectum. dec.228.n.14 p.308.

Affirmatiua.

Pacta futuræ ſucceſſionis affirmatiua non valent cum iuramento plures Doctores tenent. lib.1 c.5. n 16.p.17.

Alij Doctores contrà tenent. lib.1.c.5.n.17.p.17.

Agens.

Agens ex facultate ſibi data non tenetur ſeruare ſolemnitates. lib.1.cap 25.n.13 p.120.

Agens ex vna cauſa non poteſt ex alia cauſa obtinere. dec.99. n.8.p.132.

Agnatio.

Fieri non poteſt vt quis perdat iura agnationis,& ſanguinis, lib. 2.c.2.n.24.p.150.

Qui ſuccedere recuſat ius agnationis non perdit.lib.2.cap.2.num. 28.pag.150.

Publica ſtudet felicitati qui ampliat agnationes.lib.2. c.3.n.54. p.156.

Contemplatio agnationis habet locum exiſtentibus agnatis alias non lib.2 c.15.n.69.p.205.

Agnationis reſpectus tantum ad filios reſtringitur in renunciatione lib.2.c.15.n.102 p 207.

Contemplatio agnationis ſemper præſumitur in renunciatione; lib.2.c.15.n.141.p.209.

Quando eſt dubium an propter dotem , vel agnationem ſit facta renunciatio,ſemper præſumitur propter agnationem, lib.2. c. 15.n.144.p.210.

Fœmina eſt finis agnationis.lib.2.c.17.n.21.p.213.

Fœmina dum viuit conſeruat agnationem. lib.2.c.17. num.23. pag.213.

Per deſcendentes ex fœmina non conſeruatur agnatio.lib.2.cap. 17.n.24.p.213.

Agnatio conſiderata in vno caſu non conſideratur in alio , lib.2 c.17.n.31 p.214.

Cauſa agnationis conſeruandæ non liberat ab inſinuatione donationis. lib.2.c.31.n.9.p.286.

Conſeruatur per emancipatos.lib.2.c.44.n.36.p.368.

Ratio conſeruandæ agnationis non extenditur à ſtatuto de caſu ad caſum.dec.4.n 11 p 5.

Conſeruatio agnationis cenſetur habita ex onere aſſumendi cognomen,& arma. Dec.34.n.10 p.41.

Donatio cum onere fideicommiſſi ad fauorem agnationis non requirit inſinuationem. dec.48 n.10.p.62.

Conſeruatio excluditur vbi vocantur hæredes extranei . dec. 107.n.9 p.149.

Agnatio venit nomine domus,& familiæ.dec.109.n.8.p.151.

Cauſa conſeruationis agnationis dicitur laudabilis . dec.109. n. 11.p.151.

Excluditur contemplatio dum admittitur fœmina.dec.167.num. 63.p.228.

Vbi non legitur non dicitur conſiderata.dec.167.n 58.p.228.

Non conſideratur in ſucceſſione matris.dec.167.n.59.p.228.

Poteſt conſiderari maſculinitas abſque eo quod conſideretur agnatio dec.167.n.60.p.228.

Contemplata præſumitur ex repetita vocatione maſculorum, & excluſione fœminarum.dec.213.n.5.p.291.

Præſumitur contemplata ex vocatione legitimorum ex maſculis in concurſu legitimorum ex fœminis. dec. 213. num.6. pag.291.

Contemplatio agnationis inducit extenſionem fideicommiſſi. dec. 213.n.7.p.291.

Excluditur ex vocatione fœminarum etiam poſt maſculos. dec. 213.n.8.p 291.

Conſeruatio familiæ æquipollet conſeruationi agnationis . dec. 225 n.15 p.304.

Ratio conſeruationis agnationis non extendit reciprocam vltrà expreſſa.dec.225.n.16.p.304.

Ex conſeruatione agnationis non multiplicantur ſubſtitutiones dec.225.n.17.p.304.

Agnatus.

Agnatis non nocent pacta inita ſuper bonis feudalibus . lib.1.c. 14.n.2.p.68.

Feudalis natura non poteſt immutari per pacta , & conuentiones agnatorum. lib.1.c.14.n.3.p.68.

Agnatum occidens ſuccedit in eius hæreditate,ſed ſtatim efficitur indignus,adeò vt d.hæreditatem teneatur fiſco reſtituere. lib.1.c.16.n.55 p.85.

Filius dicitur parenti agnatus . lib.1.c.18.n 26.p.94.

Deſcendentes ex fœmina reſpectu aui materni non dicuntur agnati lib.2.c.24.n 25 p.239.

Bona damnatorum non publicantur,ſed reſeruantur agnatis . lib.2 c.38.n.176.p.350.

Aliena.

Alienæ rei ſtipulatio valet ſi promiſſoris eſſe ceperit. lib. 1. c. 1. nu. 15. p. 5.
Valet contractus in quo venditur res aliena. lib. 1. c. 17. n. 8. p. 88.

Alienans.

Alienans partem rei prohibita alienari non cadit à tota re. lib. 1. c. 16. nu. 6 p. 82.
Emphyteuta alienans partem non cadit à toto. li. 1. c 8. n 7. p. 82.
An hæc concluſio vera ſit, remiſſiue. lib. 1. c. 16. nu. 8 p. 82.
Alienans partem rerum in quibus quis habet vſumfructum non cadit a toto lib. 1. c. 19. nu. 9. p. 82.
Sed alij contrarium tenent lib. 1 cap. 16 n. 10 pag. 82.
Alienans emphyteuſim cadit à iure ſuo etiam ſi recuperet alienata lib. 1. cap. 16. nu 68. pag. 86.
Emphyteuta ſi recuperet alienata euitare poteſt caducitatem. lib. 1. cap. 16. nu. 71 pag. 86.
Precipuè ſi alienans non fuit præuentus & res eſt integra lib. 1. cap. 16. nu. 72 pag 86.
Alienans feudum reſeruato conſenſu Domini non delinquit. lib. 1 cap 29 nu 44. pag. 134.
Alienans partem cadit à toto quando prohibitio fuit inducta per viam conditionis, & in contractu vltrò citroque obligatorio. lib. 2. cap. 36 nu. 7 pag 325.
Alienans partem bonorum non poteſt excipere de detractionibus Dec. 76. nu. 6. pag. 101.
Alienans reſeruato vſufructu non incurrit caducitatem. Dec. 81. nu. 41. pag. 115.
Alienans omnia ſua bona præſumitur in fraudem priuilegij deductione egeat. Dec. 159. nu. 32 pag. 215.

Alienatio prohibita.

Alienare prohibitus ſi partem alienat non cadit à toto. lib. 1. cap. 16 nu 6 pag. 82.
Tacita prohibitio non eſt tanti valoris, quàm expreſſa. lib. 2. cap. 18 nu. 21. pag. 219.
Prohibitio alienationis facta in vltima voluntate inducit nullitatem actus in alienando lib. 2. cap. 18. nu. 25. pag 219.
Alienatio contrà prohibitionem legis non valet lib. 2 c. 18. nu. 27. pag 219.
Facta contrà prohibitionem teſtatoris non transfert dominium in emptorem. lib. 2 cap. 18 nu. 29. pag. 219.
Quando prohibitio eſt facta in contractu valet alienatio lib. 2. cap. 18. nu. 30 pag 219.
Et non poteſt agi contrà poſſeſſorem ſed contrà alienantem & eius heredem. lib. 2. cap. 18 nu 31. pag. 219.
Prohibitus alienare poteſt alienare in vocatum Dec. 6. nu. 3. p. 8. dec 62 nu 8 pag. 80.
Prohibitus alienare poteſt renunciare abdicatiuè non translatiuè. Dec. 62 nu 6 pag 79.
Alienata ex neceſſitate non recuperat tertius non obſtante prohibitione Dec. 74. nu. 12. pag. 99.
Prohibitio alienationis non comprahendit alienationem pro debitis. Dec. 112. nu. 4. pag. 154.
Prohibitio acceſſoria fideicommiſſo eo extincto expirat. Dec. 183. nu 9 pag 252.
Prohibitio alienationis non extenditur vltrà expreſſa. Dec. 183. nu. 10. pag. 252.
Prohibita alienatione non prohibetur hypothecatio fructuum. Dec. 188. nu. 4 pag. 257.
Prohibitio facta in contractu non impedit translationem dominij. lib. 3 cap 1. nu. 44. pag. 420.
Princeps poteſt ex aliqua iuſta cauſa prohibere ſubditis alienationem. lib 3 cap. 1. nu. 161.

Alienatio communia.

Qualibet in conſequentiam alterius contractus valet lib. 1. c. 25. nu. 12. p. 120.
Alienari quomodo poſſit ius querendum. lib 2. c. 1. nu 20. p. 146.
Quando quis rem poſſidet, quam poſt aliquod tempus reſtituere tenetur non poteſt rem eandem alienare, & alienando non transfert dominium. lib. 2. c. 18. nu. 1. p. 218.
Pendente conditione valet alienatio & transfertur dominium lib 2 cap. 18. nu. 2 pag. 218.
Sed poſtquam conditio extiterit retrotrahitur alienatio. lib. 2. cap. 18 nu. 3 pag 218.
Facta alienatione à renunciatario qui tenetur rem reſtituere ſub aliqua conditione valet alienatio lib. 2. cap. 18. nu 9. pag. 218.
Dominus poteſt rem ſuam alienare nec pacto valet ſibi legem dicere ne alienet. lib. 2. cap. 18. nu. 15. pag. 218
Pactum appoſitum de non alienando eſt nudum pactum. lib. 2. cap. 18. nu. 16 pag. 218.
Alienatio nititur traditione & pacto, ideoquè eſt pacto validior. lib. 2. cap. 18. nu. 19. pag. 218.
Alienatione ſequuta agitur contrà alienantem ad intereſſe vigore promiſſionis non ſeruatæ, non verò contra tertium ad rem recuperandam. lib. 2. c. 18 nu. 20 p. 218.
Vſufructuarius non poteſt alienare vſumfructum. lib. 2. c. 18. nu. 34. p. 219.
Non transfertur dominium per alienationem quando ſuper re adeſt hypotheca lib. 2 c. 18 nu. 44. p. 220.
Alienatio rei dotalis nocet filijs qui in ea ſucceſſuri eſſent, ſed non præiudicat in iure quod vel ex eis vel alia diſpoſitione debetur. lib 2 c. 24 nu 129 p. 294.
Qui repudiat hæreditatem non alienat. lib. 2. c. 32. nu. 31. p. 293. lib. 2 c 46. nu 76. p 375.
Renunciatio facta ſub conditione non alienandi bona, ſi pro parte alienantur, alienatio eſt nulla in totum. lib. 2. c. 36 nu. 5. p. 325.
Prædij dotalis pro parte facta annullatur in totum ſi excedat medietatem dotis. lib. 2 c. 36 nu 98. p. 330.
Debitor quid poſſit alienare in præiudicium creditorum. vide Debitor.
Nolens acquirere non dicitur alienare. lib. 2. c. 46. nu. 13. p. 371.
Qui alienationi per alium factæ conſenſit, ipſe conſentiens alienare dicitur. lib. 2. c. 46. nu. 39. p. 373.
Qui alienare non poteſt ſine ſolemnitatibus non poteſt ſine illis alteri alienanti conſentire. lib 2 c. 46. nu. 40. p. 373.
Repudiatio legati eſt alienatio. lib. 2. c. 46 nu. 77. p. 375.
Præfata alienatione bonorum alienans non poteſt excipere de detractionibus Dec. 76 nu. 6 p. 101.
Pactum non alienandi inter aliquos dat facultatem quoad alios. Dec. 81. nu 35. p 114.
Alienationi conſentiens eſt ac ſi alienaſſet in eius præiudicium. Dec 99 nu. 12 p. 138.
Facultas diſponendi ad libitum intelligitur alienandi. Dec. 162. num 4. p. 218.
Loca pia laica poſſunt alienare ſine ſolemnitatibus extrauag. ambitioſe &c. lib. 3. c. 1. nu. 368 p. 425.
Aliqui tenent quod valeant ſtatuta prohibentia in Eccleſiaſticos alienationem ſtabilium. lib. 3 c. 1. nu. 159. p.
Qualibet alienatio facta à grauato facit præſumere conſumptionem detractionum, niſi conſtet in quid fuerint conſumpta bona alienata. Dec. 211. nu. 5. p 289.

Alienatio Feudi & Emphyt.

Emphyteuta alienans partem non cadit a toto & quomodo procedat. lib. 1 c. 16. nu. 7. p. 82.
Alienans emphyt. cadit à iure ſuo etiam ſi recuperet alienata. lib. 1. c. 16. nu 68. p 86.
Emphyteuta ſi recuperet & res eſt integra euitat caducitatem lib. 1 c. 16 nu. 72 p. 86.
Dominus non alienat feudum inuitis vaſſallis. lib. 1. c. 25. num. 8. p. 120.
Limitatur in caſu præcedentis neceſſitatis lib. 1. c 25 n. 9 p. 120.
Alienans feudum reſeruato conſenſu Domini non delinquit li. 1. c. 29. nu. 44. p 134.
Emphyteuta non poteſt alienare, quia Dominus verè non eſt. lib. 2 c 18. nu. 33. pag. 219.
Emphyteuta non poteſt alienare irrequiſito Domino, ſed conſenſus poteſt ex poſt interuenire. Dec. 45. nu. 5. p. 57.
Emphyteuta vt incurrat caducitatem ob alienationem requiritur traditio. Dec 81. nu. 40. p. 115.
Emphyteuta alienans reſeruato vſufructu non incurrit caducitatem. Dec. 81. nu 41. p. 115.

Alienatio Fideicommiſſi.

Alienans partem rei fideicommiſſo ſubiecta non cadit à tota hereditate. lib.1.c.16.nu.11 p 82.
Alienans fideicommiſſum contra prohibitionem teſtatoris non poteſt in præiudicium ſubſtituti auocare alienata lib. 1. c. 16. nu.67.p.86.
In caſu alienationis bonorum fideicommiſſi eſt in arbitrium vel agere contra grauatum & eius heredes vel contra poſſeſſorem. lib.2.c.18.nu.23.pag.219.
Datur hypotheca contra grauatum & eius heredes ſi alienans habuit ſcientiam fideicommiſſi lib.2.c.18.nu.24 p.29.
Quando auocantur bona fideicommiſſi alienati non eſt probanda ſcientia alienantis Dec.6 nu 7 p.8.
Renuncians fideicommiſſum dicitur contrauenire præcepto non alienandi. Dec.7.nu.1 p.8.
Alienans ignoranter fideicommiſſum non priuatur, ſed ſcientia præſumptiua ſufficit. Dec.7 nu.2.p 8.
Bona fides excluditur in alienante fideicommiſſum ex eius ſcientia. Dec.50 nu.9 p.66.
Hæres grauatus pro detractionibus alienare poteſt fideicommiſſum. Dec.76 nu 8 p 102.
Grauatus alienans ſcienter fideicommiſſum tenetur in bonis proprijs pro reintegratione. Dec.103.nu.1 p 144.
Facultas alienandi repugnat fideicommiſſo. Dec.162 n.7.p.218.
Vbi eſt facultas alienandi in fideicommiſſo, ſi non alienetur remanet fideicommiſſum Dec.162.nu.8 p 218.
Prohibitio acceſſoria fideicommiſſo, eo extincto expirat. Dec.183. nu.9 p.252.

Alienatio rei minoris.

Neceſſaria non requirit ſolemnitates. lib.1 c 25 num.10.p.120.
In conſequentiam alterius contractus valet. lib.1.c.25 n.12.p.120.
Requirit ſolemnitates ſtatuti. lib.2.c.32 nu.30.p.293.
Minor renuncians hereditati deuoluenda verè alienat. lib.2.c. 32 nu 11.p.293.
Alienatio pro ſoluendis debitis requirit inſpectionem iudicis de vtilitate, & ſunt exprimẽda dicta debita Dec.125.n.2.p.170.
Cauſa alienationis non debet eſſe vaga. Dec.125.num.4.p.170.
Facta vigore facultatis defuncti valet ſine ſolemnitatibus. Dec. 125.nu 6 p.171.
Contrarium, quando facultas fuit generalis de alienatione omnium bonorum Dec.125 nu.7.p.171.
Facta de ordine teſtatoris requirit pecuniam præſentem, vt impleatur onus Dec.125 nu.8.p.171.
In alienatione neceſſaria emptor debet aduertere, vt pecunia vertantur in cauſam expoſitam Dec.125 nu.13.p.171.
In ea debet exprimi iudici cauſa præciſa. Dec.125.nu.20.p.171.

Alienatio Bonorum Eccleſiæ.

Requirit Beneplacitum Apoſtolicum, & quanto tempore præſumatur. Dec.45 nu.5.p.56.
Requirit copulatiuè beneplacitum & vtilitatem. Dec.45.n 11. p.57.
Beneplacitum non ſufficit niſi conſtet de cauſa. Dec.140.nu.12. p.190.
Solemnitates requiruntur ad euitandas fraudes. Dec.140.nu. 13 p.190.
Loca pia laica poſſunt alienare ſinè ſolemnitatibus. Extrauag. ambitioſè. lib.3.c.1.nu.368.p 415.
Copulatiuè requirit vtilitatem & ſolemnitates. Dec.229.nu.1. p.309.
Cum ſolemnitatibus ſi non eſt vtilis non valet. Dec. 229. nu.7. p.309.

Alluuio.

Princeps poteſt tollere & derogare iuribus loquentibus de alluuione. lib.1.c.10.nu.46.p.45.

Alimenta.

Quis non poteſt renunciare alimenta per generalem renunciationem. lib 2.c.21.nu.12 p.227.
Neque per ſpecialem & expreſſam lib.2.c.21.nu.13 p.227.
Super alimentis fieri non poteſt tranſactio, quando quis non habet aliunde, quomodo ſe alat. lib.2.c.21.nu.16 p.227.
Alimenta peti poſſunt ab eo qui dotem [illegible]. lib. 2.c.21. nu.19 p.227.
Dos ab alimentis plurimum differt. lib.2.c.21.nu.17.p.227.
Religio debet alimentare monacum incorrigibilem. lib.2.c.25. nu.90.p.256.
Alimenta alicui relicta donec moretur cum aliquo, debentur mortuo eo cum quo debebat morari. lib.2.c.33.nu.71.p.311.
Relictum cum conditione dandi alimenta non extinguitur morte eius cum quo morandum fuit. lib.2.c.33.nu.74.p.311.
Alimenta in dubio cenſentur relicta fauore legatarij. lib.2.c.33. nu 75.p.311.
Per mortem patris onus alendi filium expirat. Dec.1.nu.17.p.2. & Dec.2.nu.6 p.3.
Decretum prouiſionale alendi ceſſat, ceſſante cauſa dandi alimenta. Dec.1.nu.18.p.2.
Vocatus ad fideicommiſſum ali debet ex eius redditibus ante ſuum caſum Dec.52.nu.1 p.68.
Quando eſt ius ſucceſſionis in aliquo, ille interim habet alimenta. Dec.52 nu.4.p.68.
Alimenta ex fideicommiſſo non prætendit qui ea habet aliundè niſi conſtet de voluntate teſtatoris. Dec.52.nu.6.p.69.
Ex ſtatuto Vrbis debentur Viduæ per 6. menſes. Dec.103.n.6. p.143.
Alimentis futuris non poteſt renunciari. Dec.193.nu.13.p.262.
Donatarius vniuerſalis tenetur alere donantem. Dec.195.n.1. p.264.
Nemo tenetur vendere mobilia vt ſe alat. Dec.195.nu.3.p.264.
Pauperi litiganti habenti boni iuris præſumptionem dantur alimenta. Dec.195.nu.8.p.264.
Pauper non tenetur alere pauperem. Dec 195.nu.9.p.264.
Inter litigantes alimenta taxantur arbitrio iudicis. Dec.195. num.12.p.264.
Iudex in taxandis conſiderat fructus rei quæ eſt in lite. Dec.195. nu.13.p.264.
Donatio omnium bonorum eſt nulla, quando donatori non ſuperſunt alimenta. lib.3.c.5.nu.135.p.442.

Alter.

Promiſſio vnius alteri non nocet. lib.1.c.11.nu.58.p.53.
Alteri per alterum quis ſtipulari non valet. lib.1.c.11.num.59. pag.53.

Alternatiua.

Obligatio alternatiua ſufficit, vt pro vna parte verificetur. Dec. 147.nu.6 p.200.

Ambulatoria.

Ambulatoria eſt voluntas hominis vſque ad mortem. lib.1.c.5. nu.13.p.17.

Amor.

Nullus amor vincit paternum. lib.1.c.18.nu.3 p.92.

Anima.

Animarum ſalutem non reſpicit pactum futuræ ſucceſſionis. lib.1. c.5 nu.26 p.19.
Voluntas teſtatoris interpretatur iuxtà animæ vtilitatem. Dec. 105.nu.11.p.148.
Eſt impoſſibile, vt anima vnius ſit anima alterius. lib.3.c.6. nu.56.p 447.

Animus.

Delictum non præſumitur vbi ceſſat animus delinquendi. lib.1. c.29.nu.18.p.133.
Ad acquiſitionem poſſeſſionis requiritur animus & conſenſus acquirere debentis. lib.2.c.13 nu.90 p.190.
In acquiſitione iuris non requiritur animus à principio, ſed ſufficit ex poſt. lib.2.c.13 nu.100.p.191.

Annuum.

Hypotheca datur in annuis præſtationibus, quando pro illis ſunt

obliga-

Digitized by Google

obligata bona, ſecus quando ſunt obligati ſolis fructus. dec.74. nu 1.p.98.
Annui redditus ad vitam ſunt ſimiles uſufructui. lib.3.c.9.nu. 12 p.465.
Annua penſio in ſingulo anno, quoad quis vixerit poteſt relinqui ſimpliciter vel deſignato certo fundo. lib.3.c 9 n.13 p 465.
Annua donatio cauſa mortis cenſetur vnum legatum. li.3.c.13. nu.192.p.514.

Anomalus.

Succeſſor anomalus dicitur impropriè hæres qui ſuccedit per pactum futuræ ſucceſſionis. lib.1.c.14.nu.61.p.72.

Antecedens.

Antecedenti deſtructo corruit conſequens. li.2.c.12.n.33.p.181.
Conceſſo antecedenti conceditur omne id quod venit in conſequentiam ad illud. dec.126.nu.4.p.172.

Anteceſſor.

Anteceſſoris actum non impugnat ſucceſſor. lib.1.c.14. num.43. pag.70.

Apoca.

Apoca legitimè recognita non dicitur ſuſpecta. dec.145.num.11. p.197.
Cum obligatione Camerali habet paratam executionem. Dec. 169 nu.1.p.230.
Reſeruatio faciendi inſtrumentum non tollit perfectionem actus in apoca contenti, niſi ſit pactum reſolutiuum. Dec.169. num.4.p.230.
Scripta manu alicuius probat contra ſcribentem. dec.190.nu.3. p.259.

Apotheca.

Renunciatio negocij & apotheca admittit magnam compenſationem. Dec.168.nu 6.p.229.
Apotheca locari poteſt. dec.168.nu.7.p.229.

Appellatio.

Suſpendit effectum ſententiæ & interim datur manutentio poſſeſſori. dec.25.nu.16.p.31.
A ſententia attentata non eſt opus appellare. dec.197.num. 23. p.268.
Appellans non redeundo pro Apoſtolis, nec committendo cauſam cenſetur appellationi renunciare. dec.204 num.1.p.282.
Appellans ſi intra annum non citat, nec acta tranſportat renunciat appellationi. dec.204.nu.2 p.282.

Approbatio.

Legitima relinqui poteſt cum onere approbandi teſtamentum. dec.2.nu.8 p.3.
Subſcribens ſcripturam non lectam non dicitur approbare. Dec. 12 nu 9.p 14.
Narrans penſionem non approbat eius validitatem. dec.106.n 5. p.148.
Approbatio eorum quæ fecit procurator reſtringitur ad validè geſta. dec.141.nu.14 p.192.
Non præiudicat niſi conſtet de validitate actus approbati. dec. 141 nu.15.p.192.
Actus approbatus non poteſt amplius impugnari. dec.145. nu.8. p 197.
Approbatio teſtamenti non inducit approbationem grauaminis in legitima dec.167 nu.20.pag.226.
Contrarium, quando approbatio fit ab hærede in actu teſtandi. dec.167.nu 21.p.226.
Approbans teſtamentum in quo non eſt cauthela ſoccini ſibi non præiudicat in legitima. dec.167.nu.31 p 227.
Aliquando aliquis ſtatus permittitur non approbatur. lib.3.c.1. nu 1 30 p 397.
Status approbatus à Papa non poteſt impugnari. lib.3.c.1.n.131. p 397.
Soluens & petens legata teſtamenti dicitur approbare teſtamentum. lib 3.c.12.nu.605 p.494.
Contra data ignorantia nullitatis. lib.3.c.12.nu.67 p 494.
Facta per errorem non ſuffragatur. lib.3.c.12.nu.72.p.494.
In dubio facta præſumitur per errorem. lib.3 c.12.nu.73.p.494.
Per legatorum ſolutionem non cenſetur approbata niſi legata ſoluta. lib.3 c.12 nu.74.p.494.
Hæres vnum legatum agnoſcendo non dicitur alia approbare. lib.3.c.12.n.75 p.494.
Approbans legata non approbat ſubſtitutiones teſtamenti. lib.3. c.12 nu.76.p.494.
Approbatio teſtamenti nulli in tertij præiudicium nihil operatur. lib.3.c 12.nu.82.p.495.
Approbatio teſtamenti non præiudicat niſi accedat ſtipulatio. lib.3.c.12.nu.86.p.495.

Arbiter.

Arbiter rei ſuæ quilibet eſt non alienæ. lib.1.c.11.nu.57.p.53. & lib.1.c.17.nu.26.p.90.
Per arbitros non poteſt fieri laudum ex quo inducatur votum captandæ mortis. lib.1.c.25 nu 24.p.121.
Arbiter totã iuriſdictionem habet à partibus dec.18.n.13.p.22.
Expirata iuriſdictione nihil agit. dec.18.n 14.p.22.
Examen teſtium coram arbitris fideicommiſſo expirato non valet. Dec.20.nu.11 p.25.
Arbitri non cenſentur laudare ſuper eo quod non poſſunt. dec.41. nu.4.p 50.
Vbi plures arbitri eliguntur, omnes in laudo debent interuenire niſi alter malitioſe diſtulerit. dec.172.nu 23.p 234.
Quando tertius eſt factus dator & arbiter legati, legatum eſt inutile. lib.3.c.6 nu.103.p.452.
Arbiter debet regulare ſuam ſententiam ab vſu regionis. lib.3. c.9.nu.35.p.467.

Arbitrium.

Arbitrari non poteſt ſuper pactis futuræ ſucceſſionis. lib. 1.c.25. nu.23.p.121.
Arbitrij liberi libertas eſt fauorabilior quam matrimonium. lib.1.c.7.n.7.p.28.
Arbitrium regulatur à iure. Dec.193.nu.1.p.262.
Vbi inſtitutio pendet ab arbitrio alterius iam ante declarato non dicitur captatoria diſpoſitio lib.3 c.6.nu.32.p.446.
Inſtitutio collata in arbitrium tertij eſt nulla. lib.3 c.6.num.49. p.447.
Iura teſtamentorum non debent ab alieno arbitrio pendere. lib.3. c.6.nu.52.p.447.
Quare ſit nulla diſpoſitio collata in alienum arbitrium. lib. 3. c.6 nu 60.p 448.
Quandò ſubſtantia diſpoſitionis eſt collata in arbitrium tertij non valet, ſecus ſi electio & nominatio lib.3.c 6.nu.70.p. 448.
Valet in contractu diſpoſitio collata in arbitrium tertij. lib. 3.c. 6 nu 75 p 449.
Valet legatum in tertij arbitrium collatum. li.3.c.6 n.89.p.449.
Contra quod non valet. lib.3.c 6 nu 90.p.450.
Non valet diſpoſitio, quæ confertur in liberam voluntatem tertij, non verò quæ in arbitrium. lib.3.c.6.nu 95 p.451.
Arbitrium, aliquandò in iure ſumitur pro libera voluntate. lib.3.c.6.nu 99 p.451.
Quoties in arbitrium cuius intereſt res confertur, pro boni viri arbitrio eſt intelligendum. lib.3.c.6.nu.100 p 451.
Hæredis inſtitutio confertur in alienum arbitrium tanquam in conditionem. lib 3.c.6 nu.107.p.452.
Aliqui negant. lib.3.c.6.nu.109.p.452.
Diſpoſitio collata in arbitrium debetur arbitrio boni viri, ſi commiſſarius recuſet. lib.3.c 6.nu.135.p 453.
Quandò diſpoſitio eſt tacitè collata in alterius arbitrium, non valet. lib.3.c.6.nu.137.p.454.
Arbitrio iudicis relinquitur an cenſus vitalitius valeat & reduci debeat. lib.3.c.9.nu 34 p.467.
Et iudex debet regulare arbitrium ab vſu regionis. lib.3.cap.9. nu.35.p.467.

Argumentum.

Valet de Dote ad piam cauſam, & è contra. lib.1.c.8.n.1 p.34.
Valet de Milite ad Scholarem. lib.1.c.9.nu.35 p 40.

Valet

Valet ab inelegantia ſermonis. lib.1 c.11 nu.21 p.50.
A contrario ſenſu non valet quando inducitur correctio iuris. lib.1 c.11.n.45.p.52. dec.67 nu.16 p.88.
A teſtamento militis ad teſtamentum inter liberos non valet. lib.1.c.11.nu.69.p.54.
Valet de Statutis ad pacta. lib.1.c.12.nu 5 p 56.
Valet de conſuetudine ad ſtatutum. lib.1.c.12.nu.6.p.56.
Valet à lege ad conſuetudinem iam affirmatiuum quam negatiuum. lib 1.c.12.nu.48 p.59.
De iuramento ad ſtatutum non valet lib.1.c.12.n.56 p.59.
A teſtamentis ad contractus valet & è contra lib.1.c.15.nu.65. p.79.
Non valet argumentum: improbus eſt qui facit actum, ergo non valet actus. lib.1.c.17 nu 9 p.89.
Valet à pacto affirmatiuo futuræ ſucceſſionis ad negatiuum.lib 1. c.17.nu 11 p.89.
Valet de feudo ad emphyteuſim. lib 1.c.21 n.55.p.111.
Non vero quando ius feudale repugnat iuri communi. lib.1.c.21. nu.56.p.111.
Et quando valeat. lib 1 c.21.nu.57.p.111.
Valet a maioritate rationis lib.1 c.32 nu.5.p.140.
A contrario ſenſu non valet quando militat diuerſa ratio. lib.2. c.3.nu 43.p.155.
Valet à donatione ad renunciationem. lib.2 c.16.nu 6 p.211.
Valet de Legitima ad dotem & è contra lib.2.c.20 nu.5 p 224.
A ſtatuto ad ſucceſſionem habet locum affirmatiuè non negatiuè. lib.2 c.24.nu.59.p 240.
Valet à diſpoſitione l. fœminæ ad diſpoſitionem l hac edictali lib.2. c 38.nu.109 p.347.
Valet à cauſa teſtati ad cauſam inteſtati. lib.2.c.38.num. 168. p 350.
De præterito ad præſens non valet quando mutatur ſtatus rerum. dec.44.nu 15.p.55.
A veriſimili reſponſione diſponentis parum æſtimatur. dec 48. nu.4.p 61.
A ſuperfluitate vitanda eſt valde debile. dec. 166. n.12 p.224.
A contrario ſenſu non valet niſi in ſenſu directo. dec.180.nu.13. p.246.
A libertate perſonarum ad libertatem matrimonij non valet. lib 3.c.5.n.25 p 434.
Nec valet a libertate perſonarum ad libertatem teſtandi. lib.3. c 5.nu.27.p.435.

Arma.

Armorum exercitijs deditis principes reputantur tanquam milites lib.1.c.10.nu.2.p.42 & c.14.n.36 p.70.

Arrogatio.

Pater familias, qui ſe dedit in arrogationem, teſtamenti factionem non habet lib.1.c 12.nu.44 p.59.
Arrogatus habetur ac ſi eſſet verus filius. lib.1.c.12.nu 53 p.59.
Arrogatus ab auo materno vel paterno habetur tanquam filius. lib.2.c.44.nu.17.p.367.
Dicitur de familia, & poteſtate arrogatoris. lib.2.c.44.nu.18. p.367.
Et habetur vti verus filius, nec comprahenditur in ſtatuto, quod mandat ſolui gabellas de relictis in teſtamento. lib.2.c.44.nu. 19.p.367.

Aſſecuratio.

Mulier ob vergentiam viri ad inopiam petit aſſecurationem non ſolum dotis, ſed etiam lucri dotalis. dec.103.nu.4.p.143.
Aſſecuratio nauis iam naufragatæ non obſtat aſſecuranti. lib 3. c.11.nu 117 p.482.

Aſſertio.

Quæ non pendent à noſtra voluntate debent probari aliundè, quam à noſtra aſſertione. dec.146 nu.1.p.198.

Aſcendentes.

Statutum loquens de ſucceſſione aſcendentium non extenditur ad tranſuerſales. dec.196.n.10.p. 265.

Aſſociatio.

Datur vigore clauſulæ conſtituti. dec.1.n.1.p.1.dec.198. num.1. p.268.
Datur vigore pacti capiendi poſſeſſionem propria auctoritate. dec.117.n.1.p.158.dec.153.nu.1 p.207.
Pactum capiendi poſſeſſionem propria auctoritate dat aſſociationem vſque ad 30 annos. dec.117.nu 7 p.158.
Aſſociatio competit contra ſingulares ſucceſſores. dec.153.nu.3. p.207.
Datur contra ſucceſſores etiam ſine citatione & non facta crediti liquidatione. dec.153.nu.4.p.207.

Attentata.

Attentatis cenſetur renunciare qui permittit pronunciari ſuper negotio principali. dec.74.nu.4 p.98.
A ſententia attētata non eſt opus appellare. dec.117.n.23.p.267.
Attentata ceſſant ob cauſarum diuerſitatem. dec.198.num.10. p.269.

Auctoritas.

Auctoritates quas allegant Doctores declarant eorum dicta lib.1.c.6.nu 21.p 25.
Princeps non poteſt contractibus contrauenire ne quidem vtendo contraria auctoritate. lib.1 c.10.nu 56 p.45.
Auctoritas Cæſaris facit ceſſare votum captandæ mortis. lib.1. c.14.nu. 4.p.69.
Auctoritas Apoſtolica non poteſt per non vſum tolli. lib.1.c.20. nu 43 p 102.
Abſurdum eſt vt publica iuris auctoritas pendeat à voluntate partium. lib 3.c.12.nu 301.p.508.

Augumentum.

Dotis augumentum fieri poteſt a marito conſtante matrimonio. dec.92.nu 3.p.131.
Augumentum non datur ſinè aucto. dec.148 nu.11.p.201.
Melioramenta non probantur ex augumento pretij rei melioratæ. dec.178.nu.16.p.243.
Augumentum intrinſecum rei cedit commodo Domini non meliorantis. dec.178 nu. 18 p 244.
Dotis non ſubiacet collationi. lib 3 c.13.nu.257.p.519.
Dotis non eſt quid diuerſum à dote. lib.3.c.13 nu.276.p.520.
Dotis confertur tanquam dos. lib.3.c.13.nu.277.p.520.

Auguſtus.

Veniam legis Voconiæ à Senatu impetrauit, vt poſſet eius vxorem inſtituere in triente. lib.1.c.10.nu.29 p.44.

Auſtria.

In Auſtria valet pactum futuræ ſucceſſionis inter magnates. lib.1.c.14.n 9.p.68.

Authent. res quæ. &c.

Non habet locum niſi in ſubſidium. dec.85.nu.12.p.123.
Priuilegium ceſſat quando mulier permittit vt diſtrahantur bona libera. dec.100.nu.23.p.140.dec.156.nu.11.p.211.
Non habet locum niſi conſtet de Dotis conſtitutione. dec.141.nu. 21.p.192.
Bona eius vigore ablata à fideicommiſſo remanent ſemper libera. Dec.156.nu.1.p 211.
Remedium competit mulieri & eius filijs. Dec.156.nu 2.p.211.
Non habet locum quando dos ſemel fuit reſtituta patri mariti dec.156.nu.3 p.211.
Non habet locum quādo adſunt bona libera.dec.156.n.12 p 211.
Non habet locum pro reſtitutione Dotis exactæ à viro poſt ſolutum matrimonium. dec.199.nu 2.p.269.
Dos data non poteſt augeri in præiudicium fideicommiſſi. dec. 199.nu 9.p.270.
Conſentiens alienationi fundi dotalis quando ſibi præiudicet in priuilegio auth. res quæ. &c. dec.199.nu.17 p. 270.

Auuiamentum.

Negocij eſt valdè æſtimabile. dec.168.n.8.p.229.

Digitized by Google

Auunculus.

Filij renunciantis non poſſunt admitti quando veniunt cum ſobrinis vel auunculis. lib.2.c.24.nu.59 p.241.

Nepos veniens ad ſucceſſionem cum auunculis repraeſentat tantùm gradum non perſonam. lib.2 c.24.nu.60 p.241.

Nepotes admittuntur ad ſucceſſionem ſiue concurrant cum patruis ſiue auunculis. lib.2.c.24.nu.65 p.241.

Auus.

Renunciatio Matris filio non praeiudicat, quin poſſit inſtitui ab auo. lib.2.c.3.nu.60.p.156.

Nepos poteſt aui teſtamentum impugnare querela inofficioſi lib.2. c.24.n.68.p.241.

Auus tenetur nepotem inſtituere, matre de medio ſublata.lib.2. c.24.n.69.p.241.

Etiamſi parentes ſint exhaeredati vel excluſi. lib.2.c.24.num 70. pag. 241.

Auorum votum non eſt idem in nepotibus ac filijs. lib.2.cap.24. n.160.p.246.

Diſpoſitio facta ab auo de filijs non praeiudicat nepotibus. lib. 2. c.24 n.161.p.246.

Auus tenetur inſtituere nepotem ex filia.dec.4.n.5.p.5.

Donando praeſumitur habere reſpectum ad nepotes. dec.146. n 11 p.198.

Auxilium.

Auxilium legis fruſtrà inuocat qui peccat in legem. lib.1. c.17. n.24.p.90.

B

Bannitus.

B*Annitus cum confiſcatione bonorum non poteſt ſuccedere. lib.1.c.32.n.34.p.141.*

Non ſuccedit nec ex teſtamento nec ab inteſtato. lib.1.c.32. nu. 35.p.141.

Baptiſma.

Fides Baptiſmi probat aetatem. dec.118.n.15 p.160.

Cognatio ſpiritualis oritur inter coniuges, quando pater baptizat filium.dec.22.n.3.p.26.

Baptizatus in vtero matris, ſi moriatur non facit deficere conditionem ſi ſine filijs.lib:1.c.27.n.57.p.127.

Baro.

Conſtito, quod quis poſſideat Caſtra cum iuriſdictione dicitur Baro.dec.99.n 1.p.137.

Beneficium Eccleſiaſticum.

Clericus habens beneficium ſi vxorem ducat, eo priuatur neque ad illud redit etiamſi matrimonium ſit nullum. lib.1.c.16. n.21.p.83.

Commenda Equitum Beneficia Eccleſiaſtica dici non poſſunt. lib.1.c.20.n 40 p.102.

Coadiutor non poteſt habere incompatibile. lib.1. c.20. num.60. pag 103.

In beneficijs morte concedentis gratia non expirat. lib. 1.c.20. n.76.p.104.

Quarè Clericus vagabundus beneficio priuetur.lib.1.c.27.num. 86 p.129.

Qualitas requiſita in beneficio debet adeſſe tempore praeſentationis lib.2.c.12.n.7.p.180.

Penſio dum fuit reſeruata in beneficio pleno, penſionarius tenetur probare narratiuam dec.106.n.2.p.148.

Acceptans vnum beneficium non poteſt conſequi aliud incompatibile.dec.114 n.1.p.155.

Epiſcopus non poteſt mutare fundationes beneficiorum dec.122. n.29 p.166.

Non dicitur plenè acquiſitum niſi capta pacifica poſſeſſione.dec. 149.n.4 p.201.

Valor beneficij probatur ex narratiua aduerſarij, dec. 193. num.12. pag. 263.

Valor non probatur ex eius narratiua paulò antè facta.dec.194 n.9.p.263.

Beneficium loci pij non Eccleſiaſtici dicitur de Iurepatronatus laicorum.lib.3.c.1.n.221.p.403.

Beneficij reſignatio.

Beneficium reſignans illo priuatur etiam ſi reſignatio ſit nulla. lib.1.c.16.n.22.p.83.

Reſignans abdicat à ſe omne ius ſuper beneficio dec.114.num.2. pag.155.

Reſignatio debet publicari intrà ſex menſes. dec 149. num. 1. pag.201.

Reſignanti non abdicatur ius donec reſignatarius acquirat pacificè beneficium.dec.149.n.3.p.201.

Reſignans, vt conſequatur aliud incompatibile, quod vacat nulliter agit dec.193.n.3 p.262.

Reſignante acquirente aliud vacans: beneficium reſignatum reſeruatur Papae.dec.193.n.4.p.262.

Permutans ſub ſpe aliud conſequendi permutat in fraudem. dec.193.n.10.p.262.

Reſignans paulò antè conſequatur aliud incompatibile, an dicatur reſignare in fraudem, ita vt inducat reſeruationem. dec. 194.n.1.& ſeqq.p.263.

Reſignatio ſemper ac eſt ſub ſpe habendi aliud beneficium, non valet lib.3.c.8 n.96.p 463.

Quando dicatur ſub ſpe aliud conſequendi. lib.3 c.8.num.97. pag.463.

Beneficium Vacaturum.

Recenſentur textus Canonici, & authoritates &c. deteſtantes pacta, & conuentiones de ſubrogando aliquem in beneficio poſſeſſore viuente.lib 1.c.20.n.4.p.99.

Doctores afferuntur tenentes non valere conceſſionem praebendae non vacantis.lib.1 c.20.n.5.p 99.

Etiam ſi adſit conſenſus beneficiati.lib.1 c.20.n.6.p.99.

Nulla ſunt promiſſiones de inſtituendo aliquem quando vacabit beneficium lib.1.c.20.n.8 p.99.

Non valent, non obſtante conſuetudine, & iuramento.lib.1.c.20. n.9.p.100.

An procedat concluſio in beneficio hominis incerti. lib. 1.c.20. num.12.p.100.

Procedit etiam regula in beneficijs de Iurepatronatus.lib.1.c.20 n.13 p.100.

Niſi talis conditio ſit appoſita in limine fundationis. lib.1.c.20. n.14 p.100.

Procurator ad perſonam certam praeſentandam viuente beneficiato non valet, licet valeat pro incerto. lib. 1. c.20.num.17. pag.100.

Praeſentans ad beneficium vacaturum perdit ius praeſentandi lib.1.c.20.n.19 p.100.

Valet conceſſio beneficij non vacantis facta per Papam de plenitudine poteſtatis.lib.1.c.20.n.51.p.103.

Neque hoc caſu eſt neceſſarius conſenſus beneficiati. lib.1.c.20. n.52 p.103.

Licet ſemper adhiberi ſoleat.lib.1 c.20.n.53.p.103.

Quando eſt fama obitus beneficiati poteſt conferri beneficium antequam vacet.lib.1.c.20.n.54 p.103.

Beneficium viuentis poteſt vniri. lib.1.c.20.n.55.p.103.

Impetrans beneficium non vacans eſt deponendus. lib.1.c.20.nu. 56.p.103.

Quibus poenis plectantur impetrantes beneficia non vacantia. lib.1.c.20 n.57.p.103.

Promiſſio beneficij hominis incerti non valet. lib.1.c.26.num.8. pag.122.

Impetrans beneficium illius, qui mortuus credebatur non punitur lib.1.c.27.n.66 p.128.

Beneficium eius qui mortuus credebatur poteſt conferri. lib.1. c.27 n.80.p.128.

Expectatiua beneficiorum prohibentur ob votum captandae mortis.lib.3 c.8.n.81.p.463.

Patronus non valet praeſentare ad beneficium antequam vacet.lib.3.c 8.n.99.p.463.

Non valet conſtitui procurator ad præſentandum antè vacationem. lib 3 c.8.n.10. p.463.
Nullo modo valet promiſſio de beneficio vacaturo. lib.3.c.8.nu. 100.p.463.

Beneficiatus.

Poteſt ad vitam alienare, & hypothecare fructus beneficij. lib. 3 c 8.n 44 p.461.
Succeſſor in beneficio poteſt conueniri pro penſionibus decurſis tempore anteceſſoris. lib.3.c 8.n 75 p.462.
Quomodo procedat hæc concluſio. Vide Penſio.

Beneficium.

Beneficium alicuius non debet eſſe in odium alterius. dec. 150. n.8.p.203.
Omne beneficium exigit renunciationem. dec. 180.n.31.p.247.

Beneplacitum.

Apoſtolicum probatur ex eius productione. dec.44 n 3.p.54.
Apoſtolicum requiritur in alienatione bonorum Eccleſiæ. dec. 45.n 1 p.56.
Præſumitur per 60. annos etiamſi non ſit enunciatum. dec. 45. nu.2.p.56.
Poſt Bullam Vrbani VIII requiruntur centum anni. dec 45. nu.4.p.56.
Non conualidat contractum læſiuum. dec.45.n.10.p 57.
In alienatione bonorum Eccleſiæ non præſumitur niſi poſt centum annos. dec.140.n.11 p.190.
Non conualidat alienationem ſi non conſtet de cauſa dictæ alienationis. 140.n. 2 p 190.
Poſt centum annos ſemper præſumitur. dec.188.n 8.p.257.

Bigamia.

Bigamus nullum priuilegium clericale habere poteſt. dec. 150 nu.3.p.202.

Bona.

Bona particularia dum fuerunt promiſſa poſt mortem, & non tota ſucceſſio aliqui dicunt quod valet conuentio lib. 1.cap.4. nu 8.p 10
Valet pactum in quo dicitur promitto tibi bona mea poſt mortem meam. lib.1.c.4 n.6.p. 10.
Valet conuentio quod bona transferantur iure contractus, ſecus ſi iure obuentionis, vel ſucceſſionis. lib.1.c 4.n.11 p.10.
Hæreditatis vocabulum accipitur pro bonis. lib.1.c.4.num.15. pag.11.
Verbum hæreditas non poteſt accipi pro bonis, quando de futuris ſit mentio. lib.1.c.4.n 22.p.11.
Pactum cenſetur de futura ſucceſſione & eſt inualidum quando bona ipſa poſt mortem promiſſoris nullo hæredis facto ad aliquem deuenire debent lib.1 c.4.n.30.p.12.
Pactum ſemper valet quando bona ſine ſuccedendi iure poſt mortem promittuntur. lib.1 c.4.n 38.p.13.
Verbum deuenerint, *ſignificat tam bona præſentia, quam futura. lib 1.c.4.n.41.p.14.*
Verbum Bona, *totam reſpicit hæreditatem, & bona tempore hæreditatis. lib.1 c.4.n.42.p.15.*
Quando verbum, Bona, *eſt additum verbis denotantibus obuentionem, hæreditatem ſignificat. lib 1 c 4.n.43 p.14.*
Secus quando non eſt additum tali verbo, quia minùs continet quam iura & actiones. lib.1 c.4.n.44.p 14.
Pactum per viam obuentionis bonorum non valet. lib.1.c.4.nu. 49.pag.14.
Quod valeant pacta ſucceſſoria ſuper quota bonorum multi tenent. lib 1.c.4.n.50.p.14.
Sed reprehenduntur ab Hartm. Piſt lib 1.c.4.n 51.p.14.
Quod valeat pactum &c. quando de bonis fuit actum, nonnulli tenent quia intelligitur de præſentibus. lib. 1.cap.4.num.52. pag 14.
Sed eorum opinio refellitur. lib.1.c.4 n.53 p 14.
Valet tamen quando de bonis præſentibus tantum fuit initum pactum lib.1.c.4.n 54 p 14.
Bonorum mobilium, & immobilium appellatione non veniunt nomina debitorum. lib.1 c.4.n.55.p.15.
Valet pactum &c. licet de obuentione actum ſit, quando agitur de re particulari. lib.1.c.4.n.56.p.15.
Nonnulli tenent valere pacta ſucceſſoria de certis bonis, licet expreſſè de bonis actum ſit. lib.1.c.4.n.59.p.15.
Sed hæc ſententia reijcitur. lib.1.c.4.n.60.p.15.
Pacta futuræ ſucceſſionis inter principes an valeant reſpectu bonorum acquirendorum. lib.1.c.14.n.41.p.70.
Bona à ſtatuto reſeruata dicuntur deuenire ad perſonas vocatas non iure hæreditario nec ex voluntate perſonæ defunctæ ſed à lege iure proprio. lib.1 c.14.n.57. p.71.
Poſt diuiſionem inter fratres bona non dicuntur amplius paterna ſed fratrum. lib.2.c.12.n.76.p.183.
Hæredis bona propriè dicuntur, quæ deducto ære alieno ſuperſunt. lib 2.c.23.n.20. p.232.
Diſpoſitio loquens de bonis comprahendit emphyteotica. lib. 2. c 38.n.7 p.342.
Bonorum vocabulum quid comprahendat. lib.2.c.38. num.8. pag.342.
Appellatione bonorum patris, & matris non veniunt bona fratris. dec.107.n.6.p.149.
Statutum vt operetur requiritur ſubiectio perſonarum, & bonorum. dec.4.n 7 p.5.
Facultas diſponendi &c. non dicitur in bonis eius, qui eam habet. dec.8.n. p.9.
Immiſſio ſuper bonis non comprahendit pecunias. dec.42. nu.18. pag 52.
Expreſſio omnium bonorum comprahendit bona donata, de quibus donator dominium habet. dec 46.n.19.p.59.
Bona iuriſdictionalia in ſtatu Eccleſiaſtico non alienant ſinè Beneplacito Apoſtolico in foreuſes. dec.99.n.10.p 138.
Bona hæreditaria eius qui ordinauit continuationem negocij obligantur creditoribus negocij dec.12.n.1 p 153.
Renunciatio nomine bonorum magis reſtringitur, quam nomine hæreditatis dec.166 n 15.p.224.
Valent promiſſiones bonorum particularium poſt mortem. lib.3. c.1.n.17.p 391.
Appellatione bonorum veniunt iura, & actiones ex coniectura ex diſponentis voluntate lib.3.c.5.n.62 p.437.
Quibus dari non poſſunt bona ſtabilia, præſtatur æquiualens in pecunia. lib.3.c.1.n.163.p.399.
Appellatione bonorum ſuorum non veniunt bona alteri donata lib.3.c.13.n.28.p.504.

Bonus.

Bonus in dubio præſumitur homo non verò quando ex actibus contrarium apparet lib.1.c.15.n.25.p.75.
Boni Imperatores ſemper profeſſi ſunt ſecundum leges viuere. lib.1.c.10.n.27.p.43.
Omnes boni eſſe præſumuntur. lib.1.c.15.n.23.p 75.
Mala non ſunt facienda, vt veniant bona. lib.2. cap.17. nu.25. pag 90.

Broccardica.

Non ſunt allegands ad deciſionem cauſarum. lib.1.c.21.nu.34. pag.51.

C

Caducitas.

Agens ad caducitatem debet probare lineæ deficientiam. lib.1. c.27 n.85.p. 29.
Emphyteuta vt incurrat caducitatem alienando requiritur traditio. dec.81.n.40 p.115.
Alienans ſeu donans reſeruato vſufructu non incurrit caducitatem dec.81 n.41 p115.
Non incurritur niſi volente Domino. dec.81.n.52.p.115.
Recipiens Canonem remittit caducitatem. dec.81.n.53.p.115.
Non obſtante contraria proteſtatione. dec.81.n.54. 115.
Caducitas fideicommiſſi de qua quis habet notitiam cenſetur remiſſa, & ideò non intentatur ab hærede. dec. 183. num.7. pag.252.

Cæcus

Cæcus.

Dum teſtatur debet palam nominare hæredem. dec.230.nu.5. pag.310.

Poteſt dare ſcriptam ſuam voluntatem notario. dec.230.nu.6. pag.310.

Quando dat teſtamentum ſcriptum non eſt opus, vt nominet hæredem.dec.230.n.7.p.311.

Cæſar.

Cæſaris auctoritas facit ceſſare votum captandæ mortis. lib.1. c.14.n.14.p.69.

Calumnia.

Excluditur ex qualitate perſonarum. dec.174.nu.9. p.237.& dec.190.n.13.p.159.

Cambium.

Obligatio pro cambio non dicitur extrà negocia ſocietatis. lib.3. c.10.n.55.p.472.

Acceptatio literarum cambij corruit, quando ſcribens erat decoctus, vel proximus decoctioni.lib.3.c.11.n.116.p.482.

Cancellatio.

Teſtamentum non vitiatur ex quo addatur, vel cancelletur diſpoſitio in parte.dec.53.n.6.p.69.

Caſſatura quæ non tollit ſenſum diſpoſitionis non nocet. dec.53. nu.8.pag.70.

Canonicus.

De canonicatu priuatus. & reſtitutus non recuperat ſuum locum lib.2.c.25.n.78 p.255.

Vicarius Canonicus non auctorizat contractum ad fauorem Canonicorum.dec.140.n.15.p.190.

Relictum Canonicis cenſetur relictum vti vniuerſis non vti ſingulis.dec.220.n.1 p.228.

Canonici S.Saluatoris Bononiæ, quando initium habuerunt.dec. 220.n.15.p.299.

Capacitas.

Incapacitas quæ poteſt reduci ad capacitatem non attenditur. dec.26.n 3.p.31.

Capitula.

Capitula matrimonij non poſſunt continere pacta futuræ ſucceſſionis inita inter ſocerum & generum, vel inter patrem, & filium.lib.1 c.7.n.26.p.30.

Inſtrumentum ſi diſcordat à Capitulis ſtatur potius dictis Capitulis quam inſtrumento.dec.55.n 6.p.71.

Maxime ſi inſtrumentum ſe refert ad capitula. dec.55.nu.7. pag.71.

Contrarietas inter inſtrumenta & capitula eſt euitanda. dec. 55.n.8.p.71.

Declaratio velle addere Capitulis in inſtrumento, intelligitur de clauſulis acceſſorijs non contra ſubſtantiam dictorum capitulorum dec.55 n.11.p.71.

Renunciatio recepta dote quando eſt dubia declaratur à capitulis matrimonialibus dec.116 n.18.p.157

Maxime ſi habita fuit relatio ad Capitula. dec.116.num.19. pag 157.

Capitula reduci debent ad concordiam cum inſtrumento. dec. 121.n.7 p 164.

Per inſtrumentum non receditur à capitulis anteà factis. dec. 171.n.4.p.232.dec.172.n 17 p.234.

Inſtrumentum non poteſt vllo modo mutare ſubſtantiam capitulorum.dec.171.n.21 p.233.

Capitula denotant mentem contrahentium. dec.172. num. 1 pag.233.

Qualibet ſumitur interpretatio ne ſint diuerſa ab inſtrumento. dec 172.n.19 p.234 dec.202 n.17 p.277.

Inſtrumentum dotis &c. interpretatur iuxtà tenorem Capitulorum matrimonialium.dec.202 n.16.p.277.

Capitulum.

An Prælatus ſaltem de conſenſu Capituli poſſit aliquem inueſtire de feudo nondum aperto lib 1.c 21.n.47.p.110.

Negatiua opinio præualet lib 1.c.21.n.48.p.110.

Abſente Epiſcopo dat conſenſum in renunciatione nouitij. lib.2. c.25.n.111 p.257.

Operarius priuatiuè quoad Capitulum poteſt adminiſtrare oblationes cappellæ.lib.3.c.1.n.310.p.410.

Quando in Eccleſia eſt Confraternitas & Cappella, oblationes factæ ad illas, non ſpectant ad capitulum lib.3.c.1.num.311. pag.410.

Ad Epiſcopum, & non ad capitulum ſpectat adminiſtratio ſpiritualium in Cathedrali.lib.3.c.1.n.323 p.411.

Cappella.

Operarius Eccleſiæ licet laicus poteſt adminiſtrare oblationes factas cappellæ.lib.3 c.1.n.309 p.410.

Quando exiſtit in Eccleſia, & ad eam fiunt oblationes ad ipſam ſpectant oblationes non ad capitulum. lib.3.c.1.nu.311, pag.410.

Cappellanus.

Locus pius poteſt laico concedi per modum ſimplicis deputationis Cappellani.lib.3.c.1.n.330.p.411.

Cappuccinus.

Habens aliquem defectum non eſt teſtis omni exceptione maior in teſtamento.dec.230 n.29.p.312.

Captatoria.

Impoſſibilis conditio dicitur quando continet voluntatem captatoriam lib.2.c.33.n.182.p.316

Diſpoſitio captatoria eſt nulla appoſita ſub conditione non verò ſub modo.lib.2.c.33.n.218.p.318.

Contrà quod diſpoſitio captatoria ſiue ſub modo ſiue ſub conditione ſit nulla.lib.2.c.33 n.219.p.318.

Vltima voluntas non debet ab alieno arbitrio pendere. dec.152. n.1.p.205.

Captatorium eſt fideicommiſſum ad fauorem eius quem Titius elegerit.dec.152.n.3 p.205.

Quando ſit captatoria diſpoſitio dum vocatur puer alicuius ciuitatis dec.152.n.5 & ſeqq.p.205.

Materia captatoria propriè non pertinet ad pactum futuræ ſucceſſionis lib.3 c.6.n.1.p 444.

Doctores de captatoria loquentes lib 3.c.6.n 3 p.444.

Captatoria eſt illa quæ alium allicit ad ſe inſtituendum, vel aliquid relinquendum.lib.3.c.6 n.4 p 444.

Captare eſt inſtanter capere.lib.3.c.6.n 7 p 444.

Captatoria eſt qualibet diſpoſitio, quæ confertur in alienum arbitrium lib.3.c.6.n 9 p 445.

Voluntas non eſt captatoria quæ pendet ab alieno arbitrio, ſed quæ allicit aliquem ad teſtandum ad ſui fauorem lib.3. c.6. nu 10.p.445.

Captatoria prohibetur etiam in relictis particularibus. lib.3. c.6.n.12 p.445.

Secundum aliquos. dicitur ea ſola captatoria, quæ in voluntatem alterius confertur, ſed malè. lib.3.c.6 n.13.p.445.

Materia captatoria diuiditur in tres partes. lib.3.c.6 num.14. pag.445.

Quarè ſit nulla. lib.3.c.6.n.17.p.445.

Diſpoſitio captatoria eſt nulla etiamſi conditio non ad teſtatorem, ſed ad tertij perſonam relata ſit.lib 3 c 6 n.27.p 446.

Fit captatoria etiam in teſtamento inter milites, & inter liberos. lib.3 c.6.n.28 p.446.

Valet quoties alterius inſtitutionis præteritæ mentionem facit. lib.3.c.6.n.30.p.446.

Quando habeat locum in legatis, fideicommiſſis, & donationibus, & conditionibus. Vide legatum fideicommiſſum &c.

Diſpoſitio non dicitur captatoria, quando duo ad inuicem ſe inſtituunt.lib 3.c.6.n.34 p.446.

Quando teſtamentum dicatur captatorium dum teſtator committit electionem in tertium.lib 3.c.6.n.70 & ſeqq.p.449.

Valet captatoria fauore pia cauſa.lib.3.c.6.n.145.p.454.
Contrà,quando diſpoſitio eſt verè captatoria. lib 3.c.6.num.148. pag.454.
Non valet nec fauore militiæ lib.3.c.6.n.149.p.454.
Captatoria diſpoſitio non poteſt dari in Eccleſia,vel hoſpitali. lib. 3 c.6 n.151.p.454.
Ceſſat.ſemper ac ceſſat fraudis deceptio. lib.3.c.6.num.152. pag.454.
Valet diſpoſitio captatoria, quando expreſsè propia cauſa ſit, non quando commiſſarius in piam cauſam diſtribuat. lib.3. c.6.n.153.p.455.
Diſpoſitio captatoria ſtatuto approbata an valeat. lib.3.c.6.nu. 155.pag.455.
Sicuti eſt nulla inſtitutio captatoria ità eſt nulla captatoria ademptio lib 3.c.6.n.156.p.455.
Valet,quando eſt facta pro fine vtili & honeſto, vt pro conſernatione familiæ.lib.3.c.6.n.157.p.455.
Contrà,quod nullo modo ex ſimilibus cauſis valet. lib.3.c.6.nu. 158.pag.455.
Captatoria diſpoſitio repugnat bonis moribus lib.3.c.12.num.27. pag.491.
Diſpoſitio captatoria ea eſt, quæ fit ſub conditione alterius relicti ſibi,vel alteri inuicem faciendi.dec.207 n.9.p.285.
Diſpoſitio non dicitur captatoria quando ille cui committitur diſpoſitio neceſſario tenetur legare,vel inſtituere. dec.207.nu. 10.pag.285.

Carcer.

Dicitur domus Diaboli.dec.159.n.8.p.214.
Sententia contrà carceratum eſt nulla.dec.141.n.24.p.192.
Frater non poteſt carcerari ad inſtantiam fratris, & ſororis. dec.159 n.3.p.214.

Cardinalis.

Cardinalis Legatus à Latere non poteſt promittere Officia antequam vacent lib.1.c.20.n.72.p.104.
Nepos Papæ probat eius mentem.dec.19.n.17.p.24.
Cardinalis non cenſetur dicere falſum. dec.129.n.20.p.176.
Habens à Papa amplam facultatem teſtandi diſponere poteſt ſine teſtibus.lib 3 c.13.n.187.p.514.
Non verò quando facultas eſt ſimplex.lib.3.c.13.n.188.p.514.

Caſus.

Fictio idem operatur in caſu ficto ac veritas in caſu vero, lib.1. c.14.n.19.p.69.
Veriſimile non eſt fuiſſe cogitatum de caſu quod non ſolet contingere.lib.2 c.24.n.46.p.240.
Non eſt dicendum in renunciatione fuiſſe cogitatum de caſu inſperato & inopinato.lib.2.c.24.n.101.p.243.

Cauſa.

Cauſa ceſſante ceſſat effectus.lib.1.c.6.n.35.p.26.
Fallit quando effectus eſt perfectus lib.1.c.6.n.36.p.26.
Cauſa & cauſatis idem eſt iudicium lib.1.c.7.n.47.p.33.
Iuſta cauſa regulariter præſumitur in principe tollente ius tertij.lib.1 c.10.n.51.p.45.
Contrà quando agitur de tertij præiudicio lib.1 c 10.n.52 p.45.
Iuſta cauſa præſumitur in principe vtente plenitudine poteſtatis.lib 1.c.14.n.16.p.69.
Quæ facta ſunt ob iuſtam cauſam habentur ac ſi benè eſſent facta,quamquam alias eſſent contrà leges.lib.1.c.14.n.39 p.70.
Qualibet cauſa quæ reducitur ad non cauſam euaneſcit. lib.2. c.15 n.22 p.200.
Quando plures cauſæ concurrunt in diſpoſitione, vna ceſſante non ceſſat diſpoſitio lib.1.c.17.n.33 p.90.
Cauſa non protinus tollitur ſi effectus impediatur. lib.2.c 2.nu. 29.n 150.
Ad dignoſcendum an diſpoſitio ſit valida nec ne cauſa diſpoſitionis eſt ſeruanda.lib.2.c.3.n.51.p.156.
Ceſſante cauſa principaliter diſpoſitio ceſſat. lib.2.c.15 nu 145. pag.210.
Cauſa in ſpecie reſtringit dictum in genere.lib.2 c.15.num.148. pag.210.
Qualibet diſpoſitio regulatur à cauſa finali lib.1.c.16 num 33. pag.84.
Quando ceſſat cauſa finalis renunciationis ipſa renunciatio reſcinditur lib.2.c.25 n.16.p.252.
Qualibet renunciatio,vel donatio reuocatur ob nouam cauſam. lib 2.c.25 n.52.p.254.
Ceſſante cauſa non ceſſat effectus quoties effectus non eſt conſumatus lib.2.c.25.n.84.p.255.
Id quod à principio eſt validum, non poteſt irritum fieri ob cauſam ſuperuenientem.lib.2 c.26 n.60.p.266.
Cauſa quomodo definiatur.lib.2.c.33.n.33.p 309.
Cauſa eſt duplex,impulſiua,& finalis. lib.2. cap. 33. num. 34. pag.309.
Cauſa finalis eſt illa quæ principaliter ab agente conſideratur. lib.2 c.33.n.35.p.309.
Cauſa finalis eſt prima quoad intentionem, licet vltima, quoad executionem lib.2.c.33.n.36.p.309.
Cauſa impulſiua non eſt propriè cauſa,ſed quoddam motiuum ad diſponendum.lib.2.c.33.n.37.p.309.
Impulſiua non dicitur propriè cauſa,ſed abuſiuè. lib.2 c.33.nu. 38.pag.309.
In dubio cauſa præſumitur impulſiua non finalis. lib.2.c.33.nu. 39.pag.309.
Vbi ſunt plures cauſæ diſpoſitionis,vna ceſſante non ceſſat diſpoſitio.lib.2.c.33 n 67 p.310.
Ceſſante cauſa finali ceſſat diſpoſitio lib.2.c.33.n.76.p.311.
Modus deſignat cauſam finalem quando reſpicit fauorem tertij.lib.2.c.33.n.206.p.318.
Datum ex vna cauſa,ſi illa non ſequatur, non reuocatur datum.lib.2.c.33 n.224.p.319.
Renunciatio facta ob aliquam cauſam,ea non impleta, reuocatur.lib.2 c.33.n 225 p.319.
Donatio ob cauſam dicitur quando fit reſpectu alicuius ex aduerſo faciendi lib.2.c.33.n.227 p.319.
Contractus reſoluitur ob non implementum, quando defectus implementi reſpicit cauſam finalem. lib.2.cap.33. num.232. pag.319.
Contractus nunquam reſcinditur per defectum cauſæ impulſiuæ lib.2.c.33.n.235.p.319.
Quando cauſa eſt de eſſentia actus, ſemper cauſa ceſſante contractus reſoluitur.lib.2 c.33 n.236 p.319.
Quando quis alias non eſſet contracturus dicitur cauſa finalis. lib.2 c.33 n.237.p.319.
Cauſa quando dicatur finalis,quando impulſiua. lib.2.c.33.nu. 238 p.319.
Renunciatio eſt nulla quando deficit cauſa,vel ea detegitur falſa.lib.2 c.33.n 240 p.320.
Renunciatio facta ex pluribus cauſis vna deficiente an corruat.lib.2.c.33.n.244.p.320.
Cauſa finalis eſt ea,quæ mouet ex toto.dec.13.n.8 p.15.
Simulatio non probatur coniecturis vbi deficit cauſa ſimulandi.dec.25.n.11.p.30.
Cauſa tranſactionis attenditur ad videndum an fuerit remiſſum fideicommiſſum.dec 41.n 2.p.50.
Renunciatio ex pluribus cauſis,vna ceſſante non expirat. dec. 48.n 6.p.61.
Ex parte falſa,vbi interuenit decretum, annullat totum contractum.dec.60.n.9 p 77.
Cauſa doloſa annullat contractum bonæ fidei,dec 65.n.18.p 85
Cauſa finalis dicitur quando quis aliter non contraxiſſet. dec. 70.n.3 p.92.
Cauſa affectionis erga donatarium non dicitur cauſa finalis. dec.98.n.5.p.137.
Donatio ob cauſam cauſa non ſequuta non attenditur. dec.98. n.9.p 137.
Cauſa finalis inſtrumenti inducitur ex narratiua inſtrumenti, dec 107.n.8.p.149.
Renunciatio ex pluribus cauſis ſufficit vt vna verificetur. dec. 108.n.5 p 150.
Præcipue ſi plures cauſæ ſint finales.dec.108.n.6. p. 150.& dec. 109 n.9.p.151.
Cauſa litis futuræ poteſt eſſe iuſta cauſa renunciationis. dec. 108 n.8 p.150.

Finalis

Digitized by Google

Finalis cauſa potiùs habetur ex diſpoſitiua, quam proemio inſtrumenti.dec.108.n.10.p.150.
Semper ac ponitur in diſpoſitiua dicitur finalis.dec.109.num.10. pag.151.
Cauſa non probatur ex aſſertione renunciantis. dec.117 nu.11. pag.158.
Donatio ob cauſam non requirit ſolemnitates dec.118.n.1.p.159
Pro decore &c. familia non facit donationem ob cauſam. dec. 118.n.7.p.159.
Cauſa falſa, & erronea conſenſum excludit. dec.196. num.4. pag.265.
Cauſa contractus eſt exprimenda iudici qui dat ſuum decretum dec.196 n.20 p.266.
Mulieris obligatio ex defectu cauſa corruit. dec. 197. num. 1. pag.267.
Ceſſante cauſa obligationis ceſſat obligatio. dec.197 n.2.p.267.
Cauſa remota, & quæ ampliùs in eſſe non eſt non attenditur. dec.230 n.15.p.311.
Remota non arguit dolum dec.230 n.17.p 311.
Cauſa prima, & principalis attenditur in quauis diſpoſitione, non cauſa impulſiua.dec.230.n.21.p.312.
Cauſa impulſiua non mouet principaliter diſponentem.dec.230. n.23 p.312.
Cauſa impulſiua operatur ſolũ ad benè eſſe dec.230.n.24 p.312
Impulſiua dicitur cauſa impropria. dec.230.n.25 p.312.

Cautio.

Renuncians an poſſit petere à renunciatario cautionem fideiuſſoriam in caſu reſeruationis alicuius portionis ſub conditione. lib.2.c.18 n 47 p 220.
Cautio fideiuſſoria admittitur in legatis, & fideicommiſſis lib.2. c.18.n.48.p 220.
Pater poteſt grauari à filio ad dandam cautionem. lib.2. c.18. n.49.p.220.
Debitor conditionalis tenetur cautionẽ præſtare in contractibus de ſatisfaciendo conditione purificata. lib.2.c.18.n.51.p.220.
Cautio non eſt præſtanda vbi non eſt timor dilapidationis. lib. 2. c.18.n.53.p.220.
Cautio Mutiana præſtari poteſt in relictis ſub conditione negatiua. lib.2.c.18.n.55.p.220.
Cautio non eſt præſtanda à patre obligato reſtituere filijs. lib.2. c.18.n 60.p.220.
Vel quando frater eſt obligatus alteri fratri. lib.2. cap. 18.nu. 61.p.220.
In contractibus non eſt locus cautioni, quando non eſt periculum dilapidationis.lib.2.c.18.n.62.p.220.
Quando creditum eſt in ſuſpenſo præſtatur cautio, non verò quando eſt conditionale.lib.2.c.18.n.63.p 221.
Quando eſt timor dilapidationis iudex cautionem decernit. lib. 2.c.18.n.64 p.221.
Cautio præſtanda ab obligato reſtituere ſub conditione receſſit ab aula ſecundum aliquos.lib.2.c.18 n 65.p.221.
Aliqui tenent contrarium quod ſit in vſu lib.2.cap.18 num.66. pag.221.
Cautio mariti in perceptione dotis requiritur, quando adeſt periculum diſſipationis eiuſdem dotis. dec.85.n.15.p.254.

Cenſus.

Imponi poteſt ſuper fideicommiſſo ratione detractionum competentium grauato.dec.5.n.1.p.7.
Cenſus impoſitus ſuper emphyteuſi durat donec emphyteuſis ad Dominum reuertatur. dec.44.n.26 p.56.
Extinctus non eſt amplius in rerum natura. dec.49. n.34 p.64.
In dubio præſumitur validè impoſitus. dec.80. n 1.p.108.
Ex quibus dicatur ſimulatè impoſitus dec.80.n.17.p.109.
Contra eius emptorem qui verè pecuniam ſoluit non poteſt dici ſimulatus.dec.80.n.24.p.109.
Pactum extinguendi cenſum initum inter perſonas tertias eſt validum.dec.80.n.28 p.110.
Tale pactum nullum ius dat creditori ad petendam extinctionem.dec 80.n.29.p.110.
Qui non poteſt contrahere non poteſt imponere cenſum. dec.80. n.35.p.110.
De ſui natura quoad ſortem eſt irrepetibilis. dec.80. num.41. pag.110.
Non poteſt imponi ab Eccleſia ſine ſolemnitatibus.dec.140.n.n8. pag.190.
Eſt ſpecies alienationis.dec.140 n 9.p.190.
Exiſtenti in poſſeſſione exigendi fructus Cenſus, datur manutentio.dec.25.n.14.p.30.
An poſſit peti ſors ſtante pacto, vt ſtante mora in ſoluendo petatur.lib.3.c.9 n 19 p.466.

Cenſus Vitalitius.

Cenſus vitalitius dicitur redditus, qui ad vitam alterius, vel emptoris conſtituitur.lib.3.c.9.n.1.p.465.
An ſit licitus.lib.3 c.9.n.2.p.465.
Eſt illicitus ad rationem 8. vel 10. pro centenario. lib.3 c 9.nu. 3.pag.465.
Inducit votum captandæ mortis.lib.3.c.9.n 4.p.465.
Conſtitutus ad vitam venditoris eſt licitus. lib.3. cap 9. num.6. pag.465.
Vitalitius valet.lib.3.c 9.n 7.p.465.
Valet etiamſi fiat ſuper vita duorum, vel plurium. lib.3.c 9. nu. 8.pag.465.
Prohibuit Rex Hiſpaniarum cenſum vitalitium ad vitam duorum vel plurium.lib.3.c.9 n. 10.p.465.
Vitalitius ex incertitudine vitæ valet etiam ad rationem 12. pro centenario.lib.3.c.9.n.18.p 466.
Vitalitius non valet quando ſors reſtitui debet poſt mortem. lib. 3.c.9.n.18.p.466.
Quare in eo non habeat locum votum captandæ mortis. lib. 3. c.9.n.20.p.466.
Super vita alterius, & non ſuper fructibus alicuius prædij non valet lib 3.c.9.n.27.p 466.
Contrà quod valet lib.3.c.9 n.28.p 466.
Vitalitius comprahenditur ſub Bulla Piana. lib.3.c.9.num.29. pag.466.
Sed non requirit ſolemnitates d.Bullæ.lib 3.c.9.n.30.p.467.
Vitalitius non annullatur ob læſionem. lib.3.c.9.n.31.p.467.
Contrà.lib.3.c.9 n.32.p.467.
Ad agnoſcendam læſionem quid attendatur. lib 3.c 9.num.33. pag.467.
Arbitrio iudicis remittitur, an valeat, vel reduci debeat. lib.3. c 9.n.34.p.467.
In Hiſpania fit ad rationem vnius pro ſeptem. lib.3.c 9.nu.36. pag 467.
Vitalitius computatur inter immobilia. lib.3.c.9 n.42.p.468.
Cenſus vitalitij ſunt in continuo periculo vt amittantur. lib. 3. c.9.n.43.p.468.
Pecunia Eccleſiæ non poteſt conuerti in cenſus vitalitios. lib. 3. c 9.n.44.p.468.
Non requirit ſolemnitates lib.3.c.9.n.45.p.468.
Cenſus vitalitij ſunt redimibiles ad voluntatem venditoris. lib. 3.c.9.n 46 p.468.
Contrà, niſi interueniat omnium conſenſus. lib.3.cap.9.num 47. pag.468.
Vendens alteri cenſum vitalitium debet minori pretio vendere. lib.3.c.9.n.49.p.468.
Cenſus vitalitius merè perſonalis eſt nullus.lib.3. cap.9.num.50. pag.468.
Quando fundatur in prædio certo, fructus debent æquiualere capitali.lib.3.c.9.n.51.p.468.
Et illo caſu duplici periculo eſt expoſitus, mortis perſonæ, & peremptionis fundi.lib.3.c.9.n.52.p 468.
Cenſus vitalitius non poteſt valere in vim alterius contractus. lib.3.c.11.n.54.p.478.
Contrà probabilius.lib.3.c.11.n.55.p 478.

Cedens.

Cedens penſionem an poſſit in præiudicium ceſſionarij eandem extinguere.lib.3.c.8 n.40.& 80 p.461.
Cedens commoditatem penſionis retinet in ſe titulum, & eius morte expirat.lib.3 c.8.n 45.p 461.
Quod ſuum non eſt nemo cedere poteſt.dec.1.n.11.pag.2.
Ius futurum cedi non poteſt.lib.2.c.2.n.2.p.149.

Digitized by Google

Valet captatoria fauore pia cauſa lib.3.c.6.n.145.p.454.
Contrà, quando diſpoſitio eſt verè captatoria. lib 3.c.6.num.148. pag.454.
Non valet nec fauore militia lib.3.c.6.n.149.p 454.
Captatoria diſpoſitio non poteſt dari in Eccleſia, vel hoſpitali. lib. 3 c.6 n.151.p 454.
Ceſſat. ſemper ac ceſſat fraudis deceptio. lib.3.c. 6. num. 152. pag.454.
Valet diſpoſitio captatoria, quando expreſſè propia cauſa fit, non quando commiſſarius in piam cauſam diſtribuit. lib. 3. c.6.n.153.p 455.
Diſpoſitio captatoria ſtatuto approbata an valeat. lib.3.c.6.nu. 155 pag 455.
Sicuti eſt nulla inſtitutio captatoria ità eſt nulla captatoria ademptio lib 3.c.6.n.156 p.455.
Valet, quando eſt facta pro ſino vtili & honeſto, vt pro conſeruatione familiæ lib.3.c 6.n 157.p.455.
Contrà, quod nullo modo ex ſimilibus cauſis valet. lib.3.c.6.nu. 158.pag.455.
Captatoria diſpoſitio repugnat bonis moribus lib.3.c.12.num.27. pag.491.
Diſpoſitio captatoria ea eſt, quæ fit ſub conditione alterius relicti ſibi, vel alteri inuicem faciendi. dec.207 n.9 p.285.
Diſpoſitio non dicitur captatoria quando ille cui committitur diſpoſitio neceſſario tenetur legare, vel inſtituere. dec.207.nu. 10.pag.285.

Carcer.

Dicitur domus Diaboli. dec.159.n.8 p.214.
Sententia contrà carceratum eſt nulla.dec.141.n.24.p.192.
Frater non poteſt carcerari ad inſtantiam fratris, & ſororis. dec.159 n 3.p.214.

Cardinalis.

Cardinalis Legatus à Latere non poteſt promittere Officia antequam vacens lib.1.c.20.n.72.p.104.
Nepos Papæ probat eius mentem. dec.19.n.17.p.24.
Cardinalis non cenſetur dicere falſum. dec.129.n.20 p.176.
Habens à Papa amplam facultatem teſtandi diſponere poteſt ſine teſtibus lib 3 c.13.n 187.p.514.
Non verè quando facultas eſt ſimplex.lib.3.c.13.n.188.p.514.

Caſus.

Fictio idem operatur in caſu ficto ac veritas in caſu vero, lib.1. c.14.n. 19.p.69.
Veriſimile non eſt fuiſſe cogitatum de caſu quod non ſolet contingere.lib.2 c.24.n.46 p.240.
Non eſt dicendum in renunciatione fuiſſe cogitatum de caſu inſperato & inopinato lib. 2.c.24.n.101.p.243.

Cauſa.

Cauſa ceſſante ceſſat effectus lib.1.c.6.n 35.p.26.
Fallit quando effectus eſt perfectus lib.1.c.6.n.36.p.26.
Cauſa & cauſati idem eſt iudicium lib.1.c.7.n.47.p.33.
Iuſta cauſa regulariter præſumitur in principe tollente ius tertij.lib.1 c.10 n 51.p.45.
Contrà quando agitur de tertij præiudicio l.b.1 c 10.n.52 p 45.
Iuſta cauſa præſumitur in principe vtente plenitudine poteſtatis.lib 1.c.14.n.16.p.69.
Quæ facta ſunt ob iuſtam cauſam habentur ac ſi benè eſſent facta, quamquam alias eſſent contrà leges.lib.1.c.14.n.39 p.70.
Quælibet cauſa quæ reducitur ad non cauſam euaneſcit. lib.2. c.15 n.22 p.200.
Quando plures cauſæ concurrunt in diſpoſitione, vna ceſſante non ceſſat diſpoſitio lib.1.c.17.n.33 p.90.
Cauſa non protinus tollitur ſi effectus impediatur. lib.2.c.2.nu. 29.n 150.
Ad dignoſcendum an diſpoſitio ſit valida nec ne cauſa diſpoſitionis eſt ſeruanda.lib.2.c.3.n.51 p.156.
Ceſſante cauſa principaliori diſpoſitio ceſſat. lib.2.c.15 nu 145. pag.210.
Cauſa in ſpecie reſtringit dictum in genere.lib. 2 c.15.num.148. pag.210.
Quælibet diſpoſitio regulatur à cauſa finali lib.1.c.16 num 33, pag.84.
Quando ceſſat cauſa finalis renunciationis ipſa renunciatio reſcinditur lib.2.c.25 n 16 p.252.
Quælibet renunciatio, vel donatio reuocatur ob nouam cauſam. lib 2.c 25 n.52.p.254.
Ceſſante cauſa non ceſſat effectus quoties effectus non eſt conſummatus lib.2.c.25.n.84.p.255.
Id quod a principio eſt validum, non poteſt irritum fieri ob cauſam ſuperuenientem.lib.2.c.26 n.60 p.266.
Cauſa quomodo definiatur.lib.2.c.33.n.33.p 309.
Cauſa eſt duplex, impulſiua, & finalis. lib.2.cap. 33. num. 34. pag.309.
Cauſa finalis eſt illa quæ principaliter ab agente conſideratur. lib.2 c.33.n.35 p.309.
Cauſa finalis eſt prima quoad intentionem, licet vltima, quoad executionem lib.2.c.33.n.36.p.309.
Cauſa impulſiua non eſt propriè cauſa, ſed quoddam motiuum ad diſponendum.lib.2.c.33.n.37.p.309.
Impulſiua non dicitur proprie cauſa, ſed abuſiuè. lib.2.c.33.nu. 38.pag.309.
In dubio cauſa præſumitur impulſiua non finalis. lib.2.c.33.nu. 39.pag.309.
Vbi ſunt plures cauſæ diſpoſitionis, vna ceſſante non ceſſat diſpoſitio.lib.2.c.33 n 67 p.310.
Ceſſante cauſa finali ceſſat diſpoſitio lib.2.c.33.n.76.p.311.
Modus deſignat cauſam finalem quando reſpicit fauorem tertij.lib.2.c.33.n.206.p.318.
Datum ex vna cauſa, ſi illa non ſequatur non reuocatur datum.lib.2.c.33 n.224 p.319.
Renunciatio facta ob aliquam cauſam, ea non impleta, reuocatur.lib.2 c.33.n.225 p.319.
Donatio ob cauſam dicitur quando fit reſpectu alicuius ex aduerſo faciendi lib.2.c.33.n.227 p.319.
Contractus reſoluuntur ob non implementum, quando defectus implementi reſpicit cauſam finalem. lib.2.cap.33. num.232. pag.319.
Contractus nunquam reſcinditur per defectum cauſæ impulſiuæ lib.2.c.33.n.235.p.319.
Quando cauſa eſt de eſſentia actus, ſemper cauſa ceſſante contractus reſoluuntur.lib.2 c.33 n.236 p.319.
Quando quis alias non eſſet contracturus dicitur cauſa finalis. lib.2 c.33.n.237.p.319.
Cauſa quando dicatur finalis, quando impulſiua. lib.2.c.33.nu. 238 p.319.
Renunciatio eſt nulla quando deficit cauſa, vel ea detegitur falſa.lib.2 c.33.n 240 p.320.
Renunciatio facta ex pluribus cauſis vna deficiente an corruat.lib.2.c.33.n.244.p.320.
Cauſa finalis eſt ea, quæ mouet ex toto.dec.13.n.8 p.15.
Simulatio non probatur coniecturis vbi deficit cauſa ſimulandi.dec.25.n.11.p.30.
Cauſa tranſactionis attenditur ad videndum an fuerit remiſſum fideicommiſſum.dec 41.n 2.p.50.
Renunciatio ex pluribus cauſis, vna ceſſante non expirat. dec. 48.n 6.p.61.
Ex parte falſa, vbi interuenit decretum, annullat totum contractum.dec.60.n.9 p 77.
Cauſa doloſa annullat contractum bonæ fidei, dec 65.n.18.p 85
Cauſa finalis dicitur quando quis aliter non contraxiſſet. dec. 70.n.3 p.92.
Cauſa affectionis erga donatarium non dicitur cauſa finalis. dec.98.n.5.p.137.
Donatio ob cauſam cauſa non ſequuta non attenditur. dec.98. n.9.p 137.
Cauſa finalis inſtrumenti inducitur ex narratiua inſtrumenti, dec 107.n.8.p.149.
Renunciatio ex pluribus cauſis ſufficit vt vna verificetur. dec. 108.n.5 p 150.
Præcipuè ſi plures cauſæ ſint finales.dec.108.n.6.p. 150.& dec 109 n.9.p.151.
Cauſa litis futura poteſt eſſe iuſta cauſa renunciationis. dec. 108 n.8 p.150.

Finalis

[illegible] by Google

Finalis cauſa potiùs habetur ex diſpoſitiua, quam proemio inſtrumenti.dec.108.n.10 p.150.
Semper ac ponitur in diſpoſitiua dicitur finalis.dec.109 num.10. pag.151.
Cauſa non probatur ex aſſertione renunciantis. dec.117 nu.11. pag.158.
Donatio ob cauſam non requirit ſolemnitates dec.118.n.1.p.159
Pre decore &c familia non facit donationem ob cauſam. dec. 118.n 7.p.159.
Cauſa falſa, & erronea conſenſum excludit. dec.196. num.4. pag.265.
Cauſa contractus eſt exprimenda iudici qui dat ſuum decretum dec.196 n.20 p.266.
Mulieris obligatio ex defectu cauſæ corruit. dec.197. num.1. pag.267.
Ceſſante cauſa obligationis ceſſat obligatio. dec.197 n.2 p.267.
Cauſa remota, & quæ amplius in eſſe non eſt non attenditur. dec.230 n 15.p.311.
Remota non arguit dolum dec.230 n.17.p.311.
Cauſa prima, & principalis attenditur in quanis diſpoſitione, non cauſa impulſiua.dec.230.n.21.p.312.
Cauſa impulſiua non mouet principaliter diſponentem dec.230. n.23 p.312.
Cauſa impulſiua operatur ſolũ ad benè eſſe dec.230.n.24 p.312
Impulſiua dicitur cauſa impropria. dec.230.n.25 p.312.

Cautio.

Renuncians an poſſit petere à renunciatario cautionem fideiuſſoriam in caſu reſeruationis alicuius portionis ſub conditione. lib.2.c.18 n 47 p.220.
Cautio fideiuſſoria admittitur in legatis, & fideicommiſſis lib.2. c.18.n.48.p 220.
Pater poteſt grauari à filio ad dandam cautionem, lib.2.c.18. n.49.p.210.
Debitor conditionalis tenetur cautionẽ præſtare in contractibus de ſatisfaciendo conditione purificata. lib.2.c.18.n.51.p.220.
Cautio non eſt præſtanda vbi non eſt timor dilapidationis. lib. 2. c.18.n.53.p.220.
Cautio Mutiana præſtari poteſt in relictis ſub conditione negatiua. lib.2.c.18.n.55.p.220.
Cautio non eſt præſtanda à patre obligato reſtituere filijs. lib.2. c.18.n 60.p.220.
Vel quando frater eſt obligatus alteri fratri. lib.2.cap.18.nu. 61.p.220.
In contractibus non eſt locus cautioni, quando non eſt periculum dilapidationis.lib.2.c.18.n.62.p.220.
Quando creditum eſt in ſuſpenſo præſtatur cautio, non verò quando eſt conditionale.lib.2.c.18.n.63.p 221.
Quando eſt timor dilapidationis iudex cautionem decernit, lib. 2.c.18.n.64 p.221.
Cautio præſtanda ab obligato reſtituere ſub conditione receſſit ab aula ſecundum aliquos.lib.2.c.18.n.65.p.221.
Aliqui tenent contrarium quod ſit in vſu lib.2.cap.18 num.66. pag.221.
Cautio mariti in perceptione dotis requiritur, quando adeſt periculum diſſipationis eiuſdem dotis. dec.85.n.15.p.254.

Cenſus.

Imponi poteſt ſuper fideicommiſſo ratione detractionum competentium grauato.dec.5.n.1.p.7.
Cenſus impoſitus ſuper emphyteuſi durat donec emphyteuſis ad Dominum reuertatur.dec.44.n.26 p.56.
Extinctus non eſt amplius in rerum natura. dec.49. n.34 p.64.
In dubio vr æſumitur validè impoſitus. dec.80. n 1.p.108.
Ex quibus dicatur ſimulatè impoſitus dec.80.n.17.p.109.
Contra eius emptorem qui verè pecuniam ſoluit non poteſt dici ſimulatus.dec.80.n.24.p.109.
Pactum extinguendi cenſum initum inter perſonas tertias eſt validum.dec.80.n.28 p.110.
Tale pactum nullum ius dat creditori ad petendam extinctionem dec 80.n.29.p.110.
Qui non poteſt contrahere non poteſt imponere cenſum. dec.80. n.35.p.110.
De ſui natura quoad ſortem eſt irrepetibilis. dec.80. num.41. pag.110.
Non poteſt imponi ab Eccleſia ſine ſolemnitatibus dec.140.n.n8. pag.190.
Eſt ſpecies alienationis.dec.140 n 9.p.190.
Exiſtenti in poſſeſſione exigendi fructus Cenſus, datur manutentio.dec.25.n.14.p.30.
An poſſit peti ſors ſtante pacto, vt ſtante mora in ſoluendo petatur.lib.3.c.9 n 19 p.466.

Cenſus Vitalitius.

Cenſus vitalitius dicitur redditus, qui ad vitam alterius, vel emptoris conſtituitur.lib.3.c.9.n.1.p.465.
An ſit licitus.lib.3 c.9.n.2.p.465.
Eſt illicitus ad rationem 8. vel 10. pro centenario. lib.3.c.9.nu. 3.pag.465.
Inducit votum captandæ mortis.lib.3.c.9.n 4.p.465.
Conſtitutus ad vitam venditoris eſt licitus. lib.3.cap 9. num.6. pag.465.
Vitalitius valet.lib.3.c 9.n 7.p.465.
Valet etiamſi fiat ſuper vita duorum, vel plurium. lib.3.c 9. nu. 8.pag.465.
Prohibuit Rex Hiſpaniarum cenſum vitalitium ad vitam duorum vel plurium.lib.3.c.9 n.10.p.465.
Vitalitius ex incertitudine vitæ valet etiam ad rationem 12. pro centenario.lib.3.c.9.n.18.p 466.
Vitalitius non valet quando ſors reſtitui debet poſt mortem. lib. 3.c.9.n.18.p.466.
Quare in eo non habeat locum votum captandæ mortis. lib. 3. c.9.n.20.p.466.
Super vita alterius, & non ſuper fructibus alicuius prædij non valet lib.3.c.9.n.27.p 466.
Contrà quod valet lib.3.c.9 n.28.p 466.
Vitalitius comprahenditur ſub Bulla Piana. lib.3.c.9.num.29. pag.466.
Sed non requirit ſolemnitates d.Bulla.lib 3.c.9.n.30.p.467.
Vitalitius non annullatur ob læſionem. lib.3.c.9.n.31.p.467.
Contrà.lib.3.c.9 n.32.p.467.
Ad agnoſcendam læſionem quid attendatur. lib 3.c 9.num.33. pag.467.
Arbitrio iudicis remittitur, an valeat, vel reduci debeat. lib.3. c 9.n.34.p 467.
In Hiſpania fit ad rationem vnius pro ſeptem. lib.3.c 9.nu.36. pag 467.
Vitalitius computatur inter immobilia, lib.3.c.9 n.42.p.468.
Cenſus vitalitij ſunt in continuo periculo vt amittantur. lib. 3. c.9.n.43.p.468.
Pecunia Eccleſiæ non poteſt conuerti in cenſus vitalitios. lib. 3. c 9.n.44.p.468.
Non requirit ſolemnitates lib.3.c.9.n.45.p.468.
Cenſus vitalitij ſunt redimibiles ad voluntatem venditoris. lib. 3.c.9.n 46 p.468.
Contrà, niſi interueniat omnium conſenſus. lib.3.cap.9.num 47. pag.468.
Vendens alteri cenſum vitalitium debet minori pretio vendere. lib.3.c.9.n.49 p.468.
Cenſus vitalitius merè perſonalis eſt nullus.lib.3.cap.9.num.50. pag.468.
Quando fundatur in prædio certo, fructus debent æquiualere capitali.lib.3.c.9.n.51.p.468.
Et illo caſu duplici periculo eſt expoſitus, mortis perſonæ, & perεmptionis fundi.lib.3.c.9.n.51.p 468.
Cenſus vitalitius non poteſt valere in vim alterius contractus. lib.3.c.11.n.54.p.478.
Contrà probabilius.lib.3.c.11.n.55.p 478.

Cedens.

Cedens penſionem an poſſit in præiudicium ceſſionarij eandem extinguere.lib.3.c.8 n.40.& 80 p.461.
Cedens commoditatem penſionis retinet in ſe titulum, & eius morte expirat.lib.3 c.8.n 45.p 461.
Quod ſuum non eſt nemo cedere poteſt.dec.1.n.11.pag.2.
Ius futurum cedi non poteſt.lib.2.c.2.n.2.p.149.

Ceſſio.

Ceſſio requirit conſenſum cedentis & ceſſionarij. lib.2.c.13.num. 79.p.189.
Quemadmodum acquiritur poſſeſſio per traditionem ità, & per ceſſionem. lib 2.c 13 n 81 pag 189.
Ceſſio iuris eſt quadam traditio. lib.2.c.13.n.82.p.189.
Ius incorporale renunciari poteſt per ceſſionem verbalem. dec.3. n.6.pag 4.
In iuribus incorporalibus ceſſio verbalis operatur ac traditio. dec.3.n 7 p.4.
Hares ſoluens debita hareditaria non poteſt pratendere iurium ceſſionem contrà hareditatem dec.94.n.13.p.133.
Iure hareditario ſuccedi non poteſt in bonis qua defunctus alijs ceſſerat antè obitum. dec.99.n.5 p.138.
Promiſſio de cedendo non eſt ceſſio nec transfert dominium. dec. 99.n.7.p.138.
Soluens debitum alienum de pecunia aliena acquirit ceſſionem iurium ad fauorem Domini pecunia. dec.100.n.22.p.140.

Ceſſionarius.

Ceſſionarius fideicommiſſarij quomodò agere poſſit aduerſus grauatum. lib.1 c.23.n.19.p.117.
Agit vigore iurium ſibi ceſſorum. dec.125 n.19.pag.171.
Ceſſionario competunt omnes exceptiones cedentis. dec.125.num. 22.p.171.
Et ei competunt omnia iura cedentis. dec.153.n 2.p.207.

Circuitus.

Eſt euitandus in qualibet diſpoſitione. lib.2 c.37 n.2 p.333.
Opinio euitans circuitus eſt aquior, & benignior. lib.2.c.37.num. 23 pag.334.
Circuitus non ſunt vitandi, quando ſunt aliquo pacto vtiles. lib. 2.c.37.n.49.p.335.

Citatio.

Citatio partis in examine teſtium poſt plures annos praſumitur. dec 44.n.4 p.54.
Etiamſi non enunicietur in actis. dec.44.n.5.p.54.
Defectus citationis annullas ſententiam quoad non citatos non quoad citates. dec.59.n.5 p.70.
Aſſociatio competit contrà ſingulares ſucceſſores, etiam ſine citatione. dec.153.n.4 p.207.

Ciuitas.

Ciuitates, vt liberis hominibus repleantur reſpicit publicam vtilitatem. lib.1.c.7.n.1.p 27.
Iuriſdictione carens non poteſt condere ſtatuta pertinentia ad ſua negocia. lib.1.c.13.n.40.p.67.
Ciuitas alteri ſubiecta non condit ſtatuta. dec.30.n.7 p.36.
Non habens particularia ſtatuta ſernat ſtatuta ciuitatis viciniores, cui eſt ſubiecta. dec.124.n 18.p.169.
Qua non recognoſcit ſuperiorem habet facultatem ſibi leges imponendi. lib.3.c.1 n.3.p.390.

Claues.

Claues Reliquiarum, & Sacrarum Imaginum poſſunt ſpectare ad laicos lib 3 c.1.n.318.p.411.

Clauſula.

Clauſula quantumuis ampla, & generales non operantur in actu nullo lib.1.c.11.n 75 p.55.
Ampliſſima in translatiua renunciatione operantur, pro vniuerſalitate & realitate exiſtentibus contemplatis. lib.2. c.10.n.50.p.175.
Generales vt plurimum ſtylo notariorum apponuntur. lib.2.c. 23.n.40.p 233.
Non obſtantibus clauſulis pragnantiſſimis diſpoſitio non trahitur ad incogitata lib 2 c.38.n 98 p.346.
Promiſſio iurata in clauſulis executiuis non mutat naturam rerum promiſſarum dec.8.n 17.p.10.
Generales clauſula non extenduntur vltrà naturam actus cui adijciuntur dec 41.n.6 p.50.
Clauſula qua tacitè ineſt nihil operatur. dec.41.n.8.p.50.
Clauſula cenſentur appoſita de ſtylo notariorum. dec.41.num.9. pag 50.
Famulantur contractus cui adijciuntur. dec.47.n.15 p.60.
Generales ſunt acceſſoria ad ſpecificata, nec vltra extenduntur, maximè ſi concipiantur per verba relatiua. dec 64.n.25 p.83.
Clauſula cetera extenditur pro haredibus dec.146.n.5.p.198.
Clauſula referri debet ad actum, & orationem magis annexam. dec.157.n.7 p.213.
Inducta ad multiplicandum haredes, & ſucceſſores, non poteſt opponi ad repellendum anteriores &c. dec.200 n.11.p.272.
Quando conſtat de conſtitutione fideicommiſſi, clauſula acceſſoria illud excludentes non attenduntur. dec.201.num.24. pag 275.
Cetera in materia indifferenti extenditur ad quoſcumque haredes. dec.202 n.13 p.277.
Clauſula, quouis modo excogitabili ampliſſima non poſſunt efficere realem, translatiuam renunciationem. lib.2 c.10. nu.41. pag 174.
Ex nunc prout ex tunc, *operatur vt gratia non expiret morte concedentis. lib 1.c.20.n.77.p.104.*
Omni meliori modo. *diſpoſitioni nulla adiecta nihil operatur. lib.2.c.33 n.180 p.316.*
Ex quauis cauſa *comprahendit quamcumque cauſam, & titulum lib.2.c.38 n.76 p.345.*
Ex certa ſcientia. *non eſt apta ad includendum in renunciatione generali ius veriſimiliter ignoratum. lib.2.c.38.num.100. pag.346.*
Pro hæredibus quibuſcumque, *tollit cauſam matrimonij. dec. 13.n.9 p.15.*
Pleno iure, *intelligitur iuxtà ſubiectam materiam. dec. 41. nu. 7 pag 50.*
Actum &c. *non eſt de eſſentia inſtrumenti quando conſtat de rogitu notarij. dec.75.n.6.p.100.*
Quatenus opus ſit, *eſt ad cauthelam, & non nocet. dec. 81. nu. 33.p.114.*
Et latius, *non reſtringitur ad expreſſa. dec.146 n.3.p.198.*
Omni meliori modo, *poſita ad vnum effectum non operatur, quoad alium. dec 157.n.5 p.213.*
Omni meliori modo, *referri debet ad actum, & orationem magis annexam dec.157.n.7.p.213.*
Omni meliori modo, *facit valere donationem omnium bonorum. lib.3.c 5.n.76.p 438.*
Omni meliori modo, *aquiparatur iuramento lib.3.c.5. nu.77. pag.438.*
Omni meliori modo, *quid operetur in donatione. lib.3. cap.13. n.154.p.512.*
Si quid exequendum, *praſeruat viam executiuam. dec.208. nu.4.p.286.*
Sine præiudicio, *dat facultatem executiuam dec.215.num.1. pag.292.*
Saluis iuribus *praſeruat omnia iura qua enunciantur. dec.22 nu.2.p.300.*
Codicillaris validat teſtamentum nullum ob prateritionem. dec.84.n.43 p.122.
Clauſula codicillaris operatur, vt teſtamentum valeat in vim donationis cauſa mortis. lib.3.c.12.n.398.p.516.

Clauſula Conſtituti.

Inducit traditionem ad hoc vt valeat donatio inter virum, & vxorem. lib.1.c.13.n.24.p.65.
In donatione nil operatur antè acceptationem. lib.2.c.13.nu.51. pag 188.
Ad fauorem abſentis nihil operatur, lib.2.cap. 13.num. 56. pag.188.
Ad fauorem abſentis non operatur etiamſi interueniat procurator, vel negociorum geſtor. lib 2.cap.13. num. 57. pag.188.
Conſtituti effectus morte conſtituentis extinguitur. lib.2.c.13 n. 128.pag.192.
Donatio non dicitur perfecta antè acceptationem quamuis procurator interuenerit in faciendo conſtitutum. lib.2.c.13.nu. 136 pag.193.

Poſſeſſio

Digitized by Google

Poſſeſſio per conſtitutum non transfertur niſi accedat animus, vel voluntas.lib.2.c.13.n.137.p.193.
Non ſufficit facta traditio per conſtitutum ad effectum transferendi dominium, & poſſeſſionem rei donatæ. lib.2.c.13.n.140. pag.193.
Aſſociatio datur vigore clauſula conſtituti.dec.1.n.1.p.1.
Sequitur naturam actus cui adijcitur.dec.1.n.3.p.1.
Vt reddatur inefficax ratione contractus nulli ſuper quo eſt poſita,nullitas debet eſſe clara.dec.1.n.8.p.2.
Non dat poſſeſſionem ciuilem, quando reſeruatur vſusfructus. dec.81.n.42.p.115.
Transfert veram,& realem poſſeſſionem. dec.145.n.1.p.196.
Dat manutentionem & operatur ac vera traditio. dec.145.nu. 2.p.196.& dec 219.n.11.p.297.
Appoſita rei incertæ non operatur .dec,145.nu.5.p.197.& dec. 198.n.2.p.268.
Limita quando res eſt incerta particulariter non ſuper omnibus bonis.dec.198.n.3.p.268.

Clericus.

Poteſt per Principem habilitari ad feudi ſucceſſionem in præiudicium agnatorum. lib.1.c.10.n.42.p.44.
Non ligatur ſtatuto laicorum quoad minorem ætatem. dec.118. n.13.p.160.
Statutum de ſucceſſione habet locum in hæreditate Clerici. dec. 127.n.2.p.173.
Contrà ſentit Rota Romana.dec.127.n.3.p.174.
Quando vnus ex litigantibus eſt clericus non habet locum ægidiana dec.150.n.2.p.202.
Teſtator poteſt prohibere ne clerici poſſideant propria bona, lib. 3.c.1.n.74.p.393.
Statuta laicorum quoad acquiſitionem non ligant clericos lib.3. c.1.n.78.p.394.
Niſi à Papa ſint confirmata lib.3.c.1.n.80.p.394.
Statuta laicorum an habeant locum in hæreditate clerici.lib.3. c.1.n.82.p.394.
Affirmatiuam aliqui tenent lib.3.c.1.n.83.p.394.
Clericus gaudet ſtatuto excludente fœminas propter maſculos. lib.3.c.1.n.86.p.394.
Ideò eodem ſtatuto debet ligari.lib.3.c.1.n.87.p.394.
Statuta laicorum quod non habent locum in hæreditate clerici. lib.3.c.1.n.90.p.394 dec.196.n.11.p.266.
Statuta laicorum nullo modo clericos ligant. lib.3.c.1.num.91. pag.394.
Clericus non ſubditur iuriſdictioni laicorum directè, vel indirectè lib.3.c.1.n.93.p.395.
Opinio quod ſtatutum laicorum non habeat locum in hæreditate Clerici in Rota Romana eſt indubitata. lib.3.c.1.n.98.p.395.
Sed contra Rotam opinio videtur magis æqua.lib.3.c.1.num.99. pag.395.
Eſt abſurdum, vt clericus eodem ſtatuto ligetur pro ſe, & non contrà ſe.lib.3.c.1.n.100.p.395
Statutum laicorum maximè habet locum in hæreditate clerici, quando ſtatutum diſponit, vt ſi clericus vult vti pro ſe, vtatur contrà ſe.lib.3.c.1.n.101.p.395.
Statuta laicorum approbata à Clero cenſentur Eccleſiaſtica. lib.3.c.1.n.102.p.395.
Æconomus habet iuriſdictionē in Clericos lib.3.c.1.n.313.p.410
Habens beneficiū,ſi vxorē ducat priuatur beneficio,nec ad illud redit,quamuis matrimonium ſit nullum lib.1.c.16.n.21.p.83.
Filiusfamilias poteſt teſtari.lib.1.c.24.n.4.p.119.
Vagabundus quando beneficio priuatur lib.1.c.27.n.86.p.129.
Infirmus deſinit eſſe vſufructuarius, & amplius diſponere non valet lib.2.c.13.n.139.p.193.
Clericatus eſt incompatibilis cum Officio, & iure damnandi ad mortem,& ſanguinem.dec.17.n.1.p.19.
Renunciat clericatui per aſſecutionem Officij cum clericatu incompatibilis dec.17.n.2.& ſeqq.p.19.
Dimiſſo officio incompatibili poteſt reaſſumere habitum clericalem.dec.17.n.17.p.20.
Clericatus tollit maculam Natalium dec.22.n.5.p.26.
Filiusfamilias teſtatur etiam de bonis antè clericatum quæſitis.dec.80.n.7.p.108.
Non habent requiſita Concilij filiusfam. an teſtetur. dec.80.n.9. pag.108.
Teſtamentum Clerici non irritatur ob præteritionem.dec.80.nu. 10.pag.108.
Quæ habent æquitatem inter clericos ſunt ſeruanda. lib.3.c.1.n. 89.p.394.
Translatarius penſionis fieri poteſt clericus poſt mortem transferentis.lib.3.c.8.n.38.p.461.
Filiusfam: à patria poteſtate non liberatur. lib.3.c.12.n.409. p.497.
Bona Clerici ſortiuntur naturam quaſi Caſtrenſium. lib.3.c.12. n.411.p.497.
Filiusfamilias teſtatur de bonis vndequaq. quæſitis,etiam ante clericatum.lib.3.c.12.n.414.p.498.
Filiusfam:teſtando non præiudicat patri in vſufructu, & legitima.lib.3.c.12.n.416.p.498.
Aſſumens officium incompatibile renunciat clericatus. dec.212. n.3.p.290.
Non poteſt auxilium aut operam præbere in cauſa ſanguinis. dec.212.n.4.p.290.
Factus miles etiam ſi non probetur ſaua exercuiſſe amittit beneficia,& penſiones dec.212.n.6.p.290.
Reaſſumptio habitus non operatur vt reuiuiſcat penſio, & reſtituatur beneficium.dec.212.n.9.p.290.

Coadiutoria.

Coadiutoria de iure non valens lib.1.c.20.n.44.p.102.
Papa poteſt coadiutorias concedere.lib.1.c.20.n.45.p.102.
An de iure Papa poſſit coadiutorias concedere. lib.1.cap.20.nu. 46.p.102.
Diſtinguitur inter coadiutorias Cathedralium, & inferiorum Eccleſiarum.lib.1.c.20.n.47.p.102.
Papa non debet coadiutorias concedere ſine aliqua iuſta cauſa. lib.1.c.20.n.49.p.102.
Quid de Coadiutorijs diſponat Concilium Tridentinum. lib.1. c.20.n.50.p.102.
Coadiutoria corruit non purificata gratia antè mortē coadiuti. lib.1.c.20.n.58.p.103.
Et corruit non verificata infirmitate coadiuti. lib.1.c.20.nu.59. pag.103.
Coadiutor non poteſt habere beneficium incompatibile. lib.1.c. 20.n.60.p.103.
Coadiutor non tenetur recitare Officium Diuinum. lib.1.c.10. n.61.p.103.
Tenetur ad omnia onera beneficij ſine vllo lucro. lib.1.c.20.nu. 62.p.103.
Coadiutus & non coadiutor confert beneficia annexa. lib.1.cap. 20.n.63.p.103.
Coadiutoria in beneficijs de iurepat an poſſit fieri ſine patronorum conſenſu.lib.1.c.20.n.64.p.103.

Coactio.

Coactio abſoluta quæ ſit.lib.2.c.27.n.14.p.275.
Coactio conditionalis quæ ſit lib.2.c.17.n.15.p.275.

Codicillus.

Dimiſſio vel alius actus factus in codicillis eſt reuocabilis. lib.3. c.3.n.25.p.428.
Codicillus ſine debito numero teſtium non ſubſiſtit.lib.3.c.13.nu. 110.p.509.

Cognatio.

Spiritualis cognatio oritur,quando Pater baptizat filium. dec. 22.n.3.p.26.& dec.23.n.9.p.27.

Cognatus.

Filius non dicitur cognatus patris,ſed ex eo natus lib.1.c.18.nu. 21.pag.93.
Ius ſuccedendi cognato competit,ſi velit, qui ſuccedere intendit, non verò ſi nolit.lib.2.c.2.n.26.p.150.
Cognato quinti gradus debetur ſucceſſio ab inteſtato,quando non ſunt proximiores dec.161.n.1.p.217.
Cognati ſæpè ſolent inſtitui poſt agnatos.dec.213.n.9.p.291.

Cognomen.

Identitas perſonæ excluditur ex diuerſitate cognominis. dec. 229 n. 12 p. 309.

Collateralis.

Collateralium linea latè patet, & continet plures gradus, tam cognatorum, quam conſanguineorum lib. 2. c. 3. n. 83 p. 158
Nepos ex filia ſiue concurrat cum ſobrinis, ſiue cum alijs collateralibus ad aui ſucceſſionem excluditur a beneficio ſucceſſorij edicti lib. 2. c. 24. n. 24 p. 238.

Collatio Beneficiorum.

Collationes dignitatum præcipuè Sacerdotalium, viuente poſſeſſore non fuerunt admiſſæ nec per Gentiles lib. 1. c. 20. n. 2. p. 99.
Quando eſt fama obitus beneficiati conferri poteſt beneficium antequam vacet lib. 1 c. 20. n. 54 p. 103.
Collatio beneficij illius qui mortuus credebatur non valet, licet poſteà moriatur. lib. 1. c. 27. n. 70 p. 128.

Collatio quoad nepotes.

Nepotes an teneantur conferre portionem, quam habuit eorum mater in actu renunciationis. lib. 2. c. 24. n. 175 p. 247.
Quod teneantur conferre multi tenent lib. 2. c. 24. n. 176. p. 247.
Contrà, quod non teneantur conferre lib. 2. c. 24. n. 177 p. 248.
Collatio eſt facienda quando talis portio prouenit iure hereditario a patre non ab auo. lib. 2. c. 24. n. 178. p. 248.
Non eſt facienda quando habuerunt ab auo mediante parentis perſona lib 2. c. 24. n. 179. p. 248.
Nepos tenetur conferre dotes matris, quando ei fuit tradita in poteſtate conſtitutæ. lib. 2 c. 24 n. 182. p. 248.

Collatio Dotis.

Quando dos fuit data in actu renunciationis non confertur. lib. 2. c. 24. n. 183. p. 248.
Dos data à matre non à patre non confertur. lib. 2. c. 24. n. 188. pag. 248.
An dos veniat in collatione, quando non renunciauit filia dotata, eſt alia quæſtio. lib. 2. c. 24. n. 194. p. 248.
Dos regulariter conferri debet. lib. 3. c. 13. n. 255. p. 519.
Augmentum dotis non confertur lib. 3. c. 13. n. 257. p. 519.
Contrà quod dictum augmentum confertur. lib. 3. c. 13. n. 277. pag 520.
Dictio, vltrà dotem, *denotat excluſionem collationis. lib. 3. c. 13. n. 293. p. 521.*
Per collationem dotis nullum fit mariti præiudicium. lib. 3. c. 13. n. 310 p. 523.

Collatio habet locum.

Indiſtinctè ſecundum aliquos eſt facienda collatio habitæ portionis, vel a patre, vel ab alio. lib. 2 c 24 n. 191 pag. 248.
Habet locum inter æqualiter ſuccedentes. dec. 31 n. 2. p. 36.
Filij volentes ſuccedere parentibus tenentur conferre inter fratres quicquid habuerunt à patre niſi prohibeatur collatio. dec. 31. n. 3 p. 36.
Ea quæ imputantur in quartam conferri debent regulariter. dec. 31 n. 7. p 37.
Collationi eſt locus conſtito de voluntate diſponentis non obſtantibus quibuſcumque. dec. 31 n. 8. p. 37.
Donatio contemplatione matrimonij collationi eſt ſubiecta. dec. 31 n 9 p. 37.
Habet locum in bonis eius cui non ſuccedítur, quando ab alio bona relinquuntur contemplatione eius cui ſuccedítur. dec. 31. n. 12 p. 37.
Habet locum etiam in bonis in quibus quis remanet creditor. dec. 31. n. 16. p. 37.
Omnia quæ veniunt à patre immediatè conferuntur, dec. 129. nu 2. p. 175.
Ex voluntate patris primogenitura confertur, quando de voluntate conſtat. dec. 129. n. 8 p. 175.
Bona donata à patre vni filio conferuntur, quando conſtat patrem voluiſſe rem donatam in legitimam imputare. dec. 177. nu. 2. p. 240.
Donatio cauſa mortis an ſit conferenda. lib. 3. c. 13. num. 251 pag. 518.
Filius qui vult patri ſuccedere tenetur conferre quicquid habuit tam ex teſtamento quam ab inteſtato lib. 3. c. 13. nu. 253. pag. 519.
Donatio cauſa matrimonij confertur. lib. 3. c. 13. n 266 pag. 519.
Nulla eſt donatio quæ non ſit conferenda niſi ea quæ à principio non valet. lib. 3. c. 13. nu. 278 pag 520.
Collationis materia eſt potiùs fauorabilis quam odioſa. lib. 3. c. 13 nu. 279. pag 520.
Donatio cauſa matrimonij ſecundum veriorem opinionem, ſiue promiſſa coactè ſiue ex liberalitate confertur. lib. 3. c. 13. num. 281. p. 520
Donatio cauſa matrimonij confertur etiam facta ab eo qui non tenebatur dotare. lib. 3. c. 13. n 283 p. 520.
Donatio facta à matre ob matrimonium confertur. lib. 3. c. 13. n. 284 p. 520.
Donatio ſemper confertur quando eſt valida. lib. 3. c. 13. n. 285. p. 520.
Hodie non dicitur prohibita, niſi pater dicat expreſſè. lib. 3. c. 13. n. 297 p. 522.
Præſumptio æqualitatis eam inducit. lib. 3 c. 13. n. 305. p. 522.
Non dicitur prohibita, etſi dicat diſponens, quod reſiduum diuidatur. lib. 3. c. 13 n. 306. p. 522.

Collatio excluditur.

Portio habita propter renunciationem non ſubiacet collationi. lib. 2. c 24. n 293. p 248.
Non habet locum in donatione voluntaria dec. 31. n. 1 p. 36.
Non habet locum niſi in bonis eius cui ſuccedítur. dec. 31. n. 11. pag. 37.
Bona primogenituræ regulariter non ſunt conferenda dec. 31. n. 17 p. 37. & dec. 129. n. 6. p. 175. dec. 181. n. 3. p. 249.
Bona quæ veniunt ab extraneo non ſunt conferenda inter fratres dec. 129. n. 1. p. 175.
Bona primogenituræ non conferuntur, nec fratres pro ea poſſunt petere recompenſationem dec. 129. n. 7. p. 175.
Collationis præceptum excluditur ex pacto reuerſiuo. dec. 129. n 12. p. 175.
Nulla fit collatio inter extraneos dec. 129 n. 13. p. 175.
Excluditur, quando ex ea aliquis deciperetur. dec. 129. nu 15. pag 175.
Bona prouenientia aliter quam à patre non conferuntur. dec. 130. n. 1. p 176.
Collatio in dubio excluditur. dec. 130. n. 16 p 177.
Non habet locum niſi in caſibus à iure expreſſis lib. 3. c. 13. num. 158. p. 512.
Non habet locum niſi vbi eſt lex eam inducens. lib. 3. cap. 13. nu. 260 pag. 519.
Non inducitur ex præſumptionibus. lib. 3. c. 13. n. 259. pag. 519.
Eſt odioſa, nec extenditur de caſu ad caſum. lib. 3. cap. 13. num. 264 p. 519.
In dubio contrà eam iudicatur lib. 3. c. 13. n. 265. p. 519.
Donatio proueniens ex mera liberalitate non confertur. lib. 3. c. 13. n. 267. p. 519.
Donatio cauſa matrimonij, non confertur. lib. 3. c. 13. num. 268. pag. 519.
Donatio ſimplex non confertur. lib. 3 cap. 13. n. 270. p. 520.
Ceſſat collatio attenta teſtatoris voluntate. lib. 3. cap. 13. n. 288. pag. 521.
Non habet locum quando teſtator mandat aliquid ſolui, & reliquum diuidi. lib 3. c. 13 nu. 292. p. 521.
Dictio, vltrà dotem, *denotat excluſionem collationis. lib. 3. c. 13. num. 293. pag 521.*
Paterna beneuolentia eſt argumentum quod excludatur. lib. 3. c. 13. nu. 294 p. 521.
Datum pro compenſanda inæqualitate non confertur lib. 3. c. 13. nu. 296 p. 521.
Quæ debētur iure legati non conferuntur l. b. 3. c. 13. n. 313. p. 523
Quæ debētur poſt mortē non conferuntur. lib. 3. c. 13. n. 314. p. 523
Qui non ſuccedit non confert. lib. 3. c. 13 n. 315 p. 523.
Hæres beneficiatus non tenetur conferre lib 3. cap. 13. num. 316. pag. 523.

Colle-

Digitized by Google

Collegium.

Collegia laicorum viuentium ſub prætextu pietatis ſubſunt laicis lib.3.c.1.nu.108 p.395.
Princeps laicus poteſt prohibere ne erigantur collegia non Eccleſiaſtica ſine eius conſenſu lib.3.c.1.n.143.p.398.
Collegia quæ cauſa pietatis inſtruuntur ſunt permiſſa.lib.3.c.1.nu.143 p.398.
Licet pia non poſſunt fundari ſi eius ſtatuta non approbantur.lib.3.c.1.nu.146.p.398.
Collegia pia non Eccleſiaſtica à nullo Pontifice ſunt approbata.lib.3.c.1.nu.147 p.398.
Prohibitio,ne collegia laica erigantur quando ſit licita.lib.3.c.1.num.151.p.398.
Collegia reprobata non poſſunt acquirere.lib.3.c.1.n.167 p.400.

Colluſio.

Probatur colluſio ex omiſſa defenſione. dec.49 n.23.p.64.
Excluditur ex defenſione iurium.dec 49.nu.25.p.64.

Commenda.

Commenda Equitum, beneficia Eccleſiaſtica dici non poſſunt. lib.1.c.20 nu 40.p.102.
Simonia non cadit in Commendis Equitum militarium.lib.1.c.20.num.41.p.102.
Quando commenda conceditur vt Eccleſiaſticum beneficium non poteſt conferri antequam vacet.lib.1.c.20.n.42.p.102.

Commiſſio.

Obtenta etiam parte præſente debet in actis produci.dec.215.nu.3 pag.293.

Commoditas.

Commoditas fructuum fideicommiſſi ad vitam poteſt alienari.dec.210.num.4 p.288.
Quando poteſt alienari, venit ſub generali obligatione.dec.210.num.5.p.288.
Non venit in generali obligatione quando teſtator iniungit pænã obliganti.dec.210.nu.6.p.288.
Sicuti quando ex voluntate teſtatoris obligari non poteſt. dec. 210.nu.7.p.288.

Compenſatio.

Non datur cum quãtitate quæ non eſt debita.dec.80.n.40.p.110
Nec datur pro credito nondum in eſſe deducto. dec.80.num 42. pag.110.
Animus compenſandi excluditur ex quo creditor ſupponit ſuũ creditum.dec.80.nu.43.p.110.
Creditum liquidum non compenſatur cum illiquido.dec.159.n. 1.pag.214.

Compromiſſum.

Vires aſſumit à conſenſu partium.dec.18.nu.12 p.22.
De re minoris fieri non poteſt à curatore ſine ſolemnitatibus.dec. 154.num.10 p.208.
Debet fieri ſuper re dubia dec.154.nu.11.p.209.
Vigore ſtatuti non fit ſuper re clara. dec. 154 n.12.p.209.
Cauſa vſurarum, tanquam ſuper re clara non poteſt in alium compromitti.dec.154 nu.13 p.209.
Mulier debet compromittere cum ſolemnitatibus ſtatuti. dec. 196.num.3.pag.265.
Iura quæ militant in tranſactione habent locum in compromiſſo. dec.196.num 5.pag.265.
Super re clara fieri non valet. dec196.nu.12.p.266.
Aliquando fieri poteſt ſuper re clara dummodò habeat admixtam rem dubiam.dec.196.n 17 p.266.
Laudum ſuper cõpromiſſo nullo non valet.dec.196.n.21 p.266.

Communio.

Nemo inuitus tenetur ſtare in communione.lib.3.c.10.n.4 p.469.
Nemo tenetur ſtare in communione, maxime cum perſona incerta.lib.3.c.10.num p.469.

Communitas.

Non venit appellatione perſonæ. lib.1.c.19.nu.10.p.97.
Secùs vbi viget eadem ratio. lib.1.c.19.nu.11.p.97.

Conceſſio.

Valet conceſſio Præbendæ primo vacaturæ in genere.lib.1.c.26 nu.14 p.122.
Conceſſio facta pro ſe, & ſuis hæredibus, non acquiritur hæredibus extraneis.lib.2.c.15.num.66.p.205.
Facta duobus cenſetur pro virili.dec.33.nu.5.p.39.
Noua conceſſio ſequitur naturam antiquæ.dec.33.n.7.p.39.
Exceptio alicuius rei probat conceſſionem in alijs. dec.155.num. 4 pag.210.
Quicquid eſt conceſſum à legibus id ſemper cenſetur licitum.lib. 3.c.5.nu.20.pag.444.
Si fiat conceſſio vltrà licitum, non valet neque in licito. lib.3.c.5.num.71.p.447.

Conceſſio feudi, & emphyt.

Conceſſio feudi laicalis durante linea primo inueſtiti valet.lib.1. cap.21.nu 3 pag.106.
Cur valeant feudorum conceſſiones durante linea primo inueſtiti.lib.1.c.21.num.4.pag.107.
Conceſſio feudi non aperti valet tantum in caſu, quod fiat ſub conditione, quando feudum ſit apertum. lib.1.cap.21.nu.19. pag.108.
Quando eſt conſenſus poſſeſſoris fieri poteſt purè d. conceſſio.lib.1. cap.21.num.20.pag.108.
An valeant conceſſiones feudi nondùm aperti cum conditione deficientis vaſſalli ſine filijs, ſi eo tempore vaſſallus filios habeat.lib.1.cap 21.num.34.pag.109.
Negatiua ſententia affertur.lib.1.c.21.n.35 pag.109.
Conceſſio feudi nondùm aperti eſt odioſa. lib.1.c.21.n.36.p.109.
Non valet facta à Domino, quamquam poſſeſſor crederetur mortuus. lib.1.cap.21.num.39.pag.109.
Non valet conceſſio emphyteuſis durante linea poſſeſſoris,niſi accedat eiuſdem conſenſus.lib.1.c.21.nu.58 pag.111.
Emphyteuſis Eccleſiaſtica nullo pacto concedi poteſt durante linea primo inueſtiti.lib.1.cap.21.nu.61 pag.111.
Conceſſio de feudo non aperto valet quando tempore conceſſionis poſſeſſor feudi erat iam mortuus.lib.1.c.21.n 39.p.109.

Concilium.

Concilio poteſt Papa derogare per abſolutam poteſtatem. lib.1.c. 20 num.48.pag.102.
Conciliaris conſtitutio requirit ſpecialem derogationem dec.24. num.4.pag.29.
Derogatio ſpecialis vnius Concilij inducit derogationem aliorũ. dec.24.num.6 pag 29.

Concionator.

Obligatio dandi eleemoſinam concionatori Cathedralis ſpectat ad Epiſcopum. lib.3 cap.1 num.229.pag.404.
Epiſcopus tenetur ad dictam eleemoſinam non obſtante conſuetudine in contrarium. lib.3 cap.1,num.230 pag 404.

Concubina.

Maritus licèt voluntariè accipiat in vxorem concubinam non poteſt efficere vt filius ex eo matrimonio natus non ſuccedat. lib 2.cap.7.num.51 pag.166.
Concubina in multis à lege parificatur vxori.dec.84.n.26 p.121.

Concubinatus.

De iure Canonico prohibetur dec.23.nu 18 pag.28.
Concubinatus apud Catholicos deberet extirpari. dec.23.num. 30 pag.28.
Appellatur ſemimatrimonium. dec.84 nu.28 pag.121.

Conditio impleta.

Stipulatio purè facta animo nouandi obligationem conditionalẽ habet tacitam conditionem,ſi eueniat conditio obligationis nouandæ. lib.2 cap.24.num.107.pag.243.

Cōditio debet impleri in forma ſpecifica.lib.1.cap.21.n.37 p.109.
In conditionibus copulatiuis vtriuſque adimplementum requiritur.lib 2.cap.17.num 39.pag.214.
Actus ſub conditione factus euaneſcit, vbi conditio non euenit. lib 2.cap 24.num 36.pag.240.
Eſt de natura conditionis vt prius debeat impleri quàm commodum.lib.2.cap.24.nu 49.pag.240.
Deficiente conditione diſpoſitio nulla redditur.lib.2.cap.24.num. 50 pag 240.
Conditio nil ponit in eſſe, niſi fuit impleta. lib.2.c 24.n.51 p.240.
Quod procedit non ſolum in expreſſa, ſed etiam in tacita. lib.2. cap.24 num 52 pag.240.
Conditio ingreſſus in Religionem non adimpletur per ſolum ingreſſum ſed requiritur profeſſio lib.2.c.25 nu 19 pag 253.
Conditio poteſt adimpleri per æquipollens, quandò ſolus effectus fuit conſideratus lib.2.cap.25 num 37.pag.253.
Conditione non impleta corruit diſpoſitio, ac ſi à principio facta non fuiſſet.lib.2 cap.33.num.24.pag 309.
Diſpoſitio conditionalis eſt ipſo iure nulla, conditione deficiente. lib.2.cap.33.num 40 pag 309.
Relictum ſub conditione, vt quis nubat cum certa perſona, debetur relictum ſi illa perſona recuſet. lib.2 c.33.n.60 p.310.
Legatum relictum ſub conditione alendi liberos debetur etiam mortuis liberis.lib.2.c 33.num 62 pag.310.
Sufficit vt ſemel impleatur conditio ad hoc, vt dicatur extitiſſe. lib 2.c.33.num.68 pag 310.
Legatum relictum alicui ſi filios habuerit, debetur natis liberis, qui moriuntur.lib 2 c 33 num.69 pag.310.
Sufficit conditionem ſemel extitiſſe etiam ſi non duret.lib.2.c.33. num.73 pag 311.
Implementum conditionis debet perfici ab eadem perſona cui iniuncta fuit obligatio lib 2.c 33.num 83 pag.311
Ius adimplendi conditionem ad hæredes non tranſmittitur lib.2. c.33 num.8 , pag 311.
An & quando conditionis implementum poſſit per hæredes ſuppleri lib 2.cap 33 num.86 pag.311.
In contractibus ius implendi conditionem tranſmittitur ad hæredes.lib 2 c 33.num 88 pag 311.
Conditio in contractu, ſi non fuerit adimpleta emolumentum non debetur.lib 2.c 33 num.109 pag 313.
Diſpoſitio conditionalis debet in totum adimpleri, vt locum habeat lib.2.c.33 n 24 p 320.& dec.99. n.11 pag.138.
Subſtitutio ſub pluribus conditionibus vt habeat locum debet in omnibus adimpleri, dec.183.num.6, pag.252
Quando conditio ſi voluerit, exprimitur, oportet quod legatarius declaret ſe velle lib 3.c 6.n.128 pag.453.

Conditio communia.

Conditio retrotrahitur ad tempus quo facta fuit. lib.1.c.15.nu. 37 pag 76.
Conditio turpis, & improba minimè ſubſtinetur. lib 1.c.15.nu. 38 pag 76.
Conditionalis creditor in contractibus dicitur verè creditor. lib. 1.c.23 num.27 pag.118.
Quando conditio certo eſt extitura actio naſcitur antè diem.lib 1 c.23.num 28 pag.118.
Conditio nil ponit in eſſe.lib 1.c 29. num.97 pag.136.
Quicquid fieri permittitur ſub vna conditione per contrarium cenſetur prohibitum lib.2.c.4 num.22.pag.161.
Conditio tam debet poſſe ſubſiſtere, quàm deficere. lib.2.c.15. num.65 pag 204.
Pendente conditione, res vendi poteſt, & in emptorem transfertur dominium. lib.2.c 18.num.2 pag.218.
Sed poſtquam conditio extiterit retrotrahitur alienatio. lib.2.c. 18.num 3 pag.218.
Conditio, pendente conditione, nil ponit in eſſe. lib.2.c.22.nu.33. pag 229.
Quando conditio non diſpoſitionem principalem, ſed executionem dumtaxat concernit, dicitur actus purus non conditionalis lib.2 cap 22, num.34.pag.229.
Mutatione perſonæ rei conditio dicitur mutata lib.2.c.23.num. 12 pag.231.
Ex perſona hæredum non immutatur conditio obligationis principalis.lib.2.c.24.num.103 pag.243.
Coniecturata voluntas datur in conditione expreſſa, ſed non in tacita. lib.2.c.25.num.43 pag 254.
Conditio non efficit, quod donatio non ſit inſinuanda.lib.2.c.31. num.21 pag.286.
Definitio conditionis variè ab interpretibus fit. lib.2.c.33.nu.4. pag. 308.
Conſtitutio eſſentialis conditionis ſunt dilatio & incertus caſus. lib.2.c 33.num 5.pag 308.
Conditio quæque eſt de futuro, non de præſenti. lib.2.c.33.nu.6. pag 308.
Conditio ſuſpendit & obligationem variè impedit. lib.2.c.33.nu. 11.pag.308.
In conditionali diſpoſitione fructus reſtituuntur, quia defectus conditionis retrotrahitur ad tempus factæ diſpoſitionis. lib.2. c.33.num.26.pag 309.
Contraueniens conditioni dicitur conſtitutus in mala fide à die aditæ hæreditatis. lib.2 c.33.n.29.pag.309.
Conditionis defectus habet oculos retro ad tempus diſpoſitionis. lib.2.c 33.num 41.pag.309.
Conditio ſi deficit caſu valet diſpoſitio, ac ſi eſſet impleta. lib.2. c.33.num.51.pag.310.
Quod intelligitur ſi mora non præceſſit. lib.2.c.33.n 52.p.310.
Conditio deficiens ex facto tertij habetur pro impleta.lib.2 c.33. num.56 pag.310.
Conditio turpis non vitiat contractum matrimonij. lib.2.c.33. num.114.pag.312.
Semper conditio contraria ſubſtantiæ, & eſſentiæ actus cui adijcitur vitiat diſpoſitionem. lib 2.c.33 num.117.p.312.
Conditio impeditiua matrimonij quando permittatur. lib.2.c. 33 num.128.pag 313.
Impeditiua matrimonij non reijcitur quando eſt ſubſtituta pia cauſa.lib.2.c.33 num.135 pag 313.
Conditio imputandi fructus in legitimā reijcitur in teſtamentis. lib.2 c.33.num 136.pag.313.
Appoſita legatario an cenſeatur appoſita ſubſtitutis. lib.2.c.33. num.251.pag.320.
Reddit negocium indiuiduum. lib.2.c.36 n.3.pag.325.
Licet conditio natura ſua ſit indiuidua ſit diuidua ratione ſubiectæ materiæ. lib.2 c.36.num.23.pag.326.
Conditio eſt ſemper indiuidua quando vni eſt impoſita.lib.2.c.36. num.24 pag.326.
Quando eſt pluribus relicta poteſt eſſe diuidua. lib.2.c.36.num. 26 pag 326.
Quando conditio eſt appoſita pluribus dicitur à teſtatore diuiſa vnicuique pro ſua parte. lib.2.c.36.n.29.pag.326.
Illicita pro non ſcripta habetur. dec.75.nu.3.pag.100.
Contra ius poſita in diſpoſitione quid operetur. dec.75.num.10. pag.100.
Diſpoſitio, doppo la morte, *non dicitur conditionalis. dec. 147. num.21.pag.187.*
Verba conditionalia referuntur ad ſuperius expreſſa. dec.173. num.15.pag.236.
In conditionibus voluntarijs ſolum factum inſpicitur non affectus. dec.183.num.3 pag.252.
Conditio. Si Titius Capitolium aſcenderit, ſuſpendit relictum. lib.3.c 6.num.111 pag.452
Valet legatum ſub conditione ab hærede implenda. lib.3.c.6.nu. 118 pag 453.
Dies mortis incertus facit conditionem. lib.3.cap.6. num.121. pag. 453.
Expreſſio eius conditionis quæ tacitè ineſt nihil operatur. lib.3.c. 7.num.45.pag.458.
Appoſita in fundatione loci pij eſt ſeruanda licèt ſit contrà ius. lib.3.c.1.num.257.pag.519.

Conditio ſine filijs.

Per filiorum natiuitatem euaneſcit. lib.1.c.21.nu.23.pag.109.
Euaneſcit mortuo grauato cum filijs, qui poſteà moriuntur. lib. 1.cap.21.num.24.pag.109
Deficit per filium natum in octauo menſe lib.1.c.27.n.30.p.126
Ceſſat per nepotem ex filio exhæredato. lib.2.c.24.n.71.p.241.
Conditio, ſi ſine hærede, intelligitur ſi ſine filijs. dec.51.n.16.p.68

Con-

Conditio, & modus.

Quando conditio non diſpoſitionem principalem concernit, ſed executionem, dicitur modus. lib.2.c.22 n.35.p.229
Conditio, & modus aliquando confunduntur. lib.2.c.33.nu 2. pag. 308.
Conditio differt à modo, lib.2.c.33.n.3.p.308
Ad dignoſcendum, an diſpoſitio ſit modalis, vel conditionalis inſpicitur, an debeat adimpleri ante, vel poſt quaſitum emolumentum. lib.2. c.33. num.13.pag. 308
Licet verba videantur importare modum, quando indicant implementum ante emolumentum quaſitum ſunt conditio lib.2. cap.33. num.27. p 308
Differunt conditio, & modus in acquiſitione, non verò in reſolutione. lib.2.cap.33. nu 21 p.309

Conditio renunciationis.

In renunciatione adeſt tacita conditio ſi renuncianti hæreditas deferatur. lib.2.c.24.n.35.p.239. & lib.2.c.24.n.64.p.241.
Pactum futura ſucceſſione habet admixtam conditionem, ſi hæreditas deferatur renuncianti. lib.2.c.24.nu.48.pag.240.
Renunciatio ſub conditione, quæ non extitit corruit. lib.2.c.24. num.106.pag.243.
Renunciatio facta ſub vna conditione cenſetur ſub contraria retinere negatiuam. lib.2.c. 24.nu.115 pag.244.
Conditio ingreſſus in religionem non dicitur purificata, niſi poſt profeſſionem lib.2 c.25 num 22.pag.253.
Renunciatio ob ingreſſum in religionem non reuocatur defuncto renunciatario in nouitiatu. lib.2.c.33 num.70.pag.311.
Renunciatio ſub aliqua conditione, ſi conditio in parte deficiat, eſt nulla in totum lib.2.c.36 num.2.pag.325.

Conditio Poteſtatiua.

Conditio, vel eſt poteſtatiua, vel caſualis, vel mixta. lib.2.c.33. nu.45.pag.310.
Poteſtatiua eſt, quæ pendet à ſola voluntate grauati. lib.2.c.33. num.46.pag.310.
Dicitur etiam arbitraria lib 2 cap.33.num 49.pag.310.
Si deficiat culpa honorati ceſſat quodcumque emolumentum. lib.2.c.33.num.50.pag.310.
Dependet tantum à facto, & voluntate grauati. lib.2 c.33.nu. 57.pag.310.

Conditio caſualis, & mixta.

Conditio caſualis eſt, quæ venit ab euentu fortunæ. lib.2. c.33-nu. 47.pag.310.
Mixta eſt, quæ partim à voluntate grauati, partim à voluntate alterius pendet. lib.2 c.33.num.48.pag.310.
Conditio ſi deficit caſu eſt ac ſi eſſet impleta, dummodò mora non præceſſit lib.2 c.33.num.51 pag 310.
Caſualis conditio, quoquomodo deficiat diſpoſitionem vitiat. lib. 2 c.33.num.55.pag.310.
Mixta ſi caſu deficiat reddit nullam diſpoſitionem. lib.2. c.33. num.55.pag.310.
Si vero deficiat ex facto tertij habetur pro impleta. lib.2.c.33. num.56 pag 310.
Caſualis tota pendet à caſu, & fortuna. lib.2. c.33. n.58 p.310.
Mixta participat de vtroque, ſcilicet caſu, & voluntate implere debentis. lib.2.c.33.num.59.pag.310.
In conditione mixta debetur relictum, licet deficiat conditio, quando onus eſt iniunctum contemplatione honorati lib.2.c. 33.num.61 pag.310.

Conditio impoſſibilis.

Teſtamento adiecta nullius eſt momenti. lib.2. cap.33. num.90. pag.311.
Et ſtatim relictum debetur. lib.2.c.33.num.91.pag.311.
Siue affirmatiuè, ſiue negatiuè ſit adiecta. lib.2. c.33. num.92. pag.311.
Dependens à principis voluntate dicitur impoſſibilis. lib.2. c.33. num 94.pag 312.
Quod procedit in conditione affirmatiuè concepta. lib.2.c.33. nu. 95.pag.312.
In conditione impoſſibili negatiuè concepta, diſpoſitio non vitiatur. lib.2.c.33 num.96 pag 312.
Concepta verbis negatiuis eſt pura, & non conditionalis. lib.2.c. 33 num.97.pag.312
Gratia Papæ non vitiatur per conditionem impoſſibilem. lib.2.c. 33.num.98 pag 312.
Non vitiat contractum bonæ fidei. lib.2.c.33. num.102.p.312.
Sed contraria opinio eſt verior. lib.2.c.33. num.103.p.312.
Contractus innominatus vitiatur per impoſſibilem conditionem. lib.2 c.33.num.105.pag 312.
Donatio non vitiatur. lib.2 cap.33.num.106.pag.312.
Contra quod donatio vitietur. lib.2.c.33.num.108 pag.312.
Contractus in teſtamento celebrati vitiantur. lib.2.c.33.n.109. pag.312.
Donatio cauſa mortis non vitiatur. lib.2.c.33. num.110 p.312.
Conditio impoſſibilis non vitiat contractum matrimonij. lib.2.c. 33.num.113.pag.312.
Conditiones, vel ſunt impoſſibiles facto, natura, iure, vel perplexitate. lib.2 c.33.nu.121.pag.313.
Natura impoſſibilis conditio, quæ ſit. lib.2. cap.33. num.122. pag.313.
Quæ facto, iure, & perplexitate. lib 2.c.33. nu.123.pag.313.
Impoſſibilis natura reijcitur ab vltimis voluntatibus, non à contractibus. lib.2.c.33 num.126.pag 313.
Impoſſibilis facto non reijcitur, neque ab vltima voluntate, neque à contractu lib.2.c.33 num 127.pag.313.
Impoſſibilis perplexitate vitiat diſpoſitionem. lib.2.c.33. nu.130. pag 313.
Conditiones iure impoſſibiles à teſtamentis reijciuntur. lib.2.c. 33.num.131.pag.313.
Impedientes libertatem matrimonij dicuntur iure impoſſibiles. lib.2.c.33.num.132.pag.313.
Sicuti conditio non contrahendi matrimonium. lib.2.c.33.num. 134 pag.313.
Conditio dicitur impoſſibilis quando continet voluntatem captatoriam. lib.2.c.33 num.182.pag 316.
Quando per reſiſtentiam legis non poteſt impleri, dicitur impoſſibilis. lib.2.c.33.num.187 pag.317.
Conditio impoſſibilis ad aliquem honeſtum finem appoſita conuerti debet in alium vſum licitum. lib.2.cap.33. num.188. pag.317.
Impoſſibilis quam teſtator poſſibilem putabat an vitiet. lib.2.c. 33.num.191.pag.317.
Quod ſemper vitiet, ſiue teſtator ſciuerit, ſiue non lib.2.c.33. nu. 192.pag.317.
Contrà quod non vitiet ſi teſtator putabat eſſe poſſibilem. lib.2.c. 33.num.193.pag 317.
Appoſita in contractu, an & quomodò vitiet, ſi teſtator putabat eſſe poſſibilem. lib.2.cap 33.nu.194.pag.317.
Impoſſibilis dicitur non ſolum quando re, ſed etiam quando ex euentu ſit talis. lib.2 c.33.num.183 p.317.

Conductor.

Vt recedas à contractu requiritur læſio vltrà dimidiam. dec.73. num 4.pag 96.

Confeſſarius.

Pro declaratione voluntatis defuncti valdè eſt confeſſario deferendum. lib.3.c.6.num.83.pag.450. & dec.207. nu.6.p.284.
Probat per fidem extraiudicialem. lib.3.c.6.nu 86 p 450.
Teſtamentum vigore c. cum eſſes, &c. vt valeat, debet eſſe factum à proprio confeſſario lib.3 c.13.n 136 p.511.
Et debet eſſe actualis confeſſarius de tempore diſpoſitionis. lib.3. c.13.num 137.p.511.
Confeſſarius dum negat abſolutionem dicitur metum incutere. dec.223.nu.11.p.302.

Confeſſio probat.

Statutum quod tollit probationem non excludit probationem ex confeſſione partis. lib 2.c 32.num.192 pag 301.
An per partis confeſſionem poſſit probari contrà præſumptionem ſtatuti. lib.2.c.32.num.196.p.301.
Contrà præſumptionem iuris & de iure admittitur in contrariũ

pro

Digitized by Google

probatio per partis confeſſionem, licèt aliqui contrarium teneant. lib.2.c.32.num.197.pag.301.
Dos ex confeſſione patris probatur profectitia præcipuè ſi ab eius confeſſione dotem talem faceret.dec.16.num.4 p 18.
Confeſſio præſentantis nocet præſentato.dec.69.num 10.p.91.
Nocet tertio, qui a confitente ſuum ius metitur. dec.69. nu.11. pag.91.
In concurſu ſtatur potiùs confeſſioni partium, quàm diſpoſitionibus teſtium.dec 7. num.13.p 93.
Facta a muliere cum ſolemnitatibus præſumitur vera. dec.95. num 6.pag.134.
Extraiudicialis ſufficit ad probandam ſimulationem donationis. dec 115.num.2.pag 155.
Probat contrà confitentem. dec.124.num.5 p.169.
Mulieris facta cum ſolemnitatibus non poteſt impugnari. dec. 180.num 33.pag.247
Veriſimilis non impugnatur dec.180.num.34.p.248.
Non impugnatur a confitente.dec.190.num.8.p.259.
Hæredis confeſſio quomodo validet teſtamentum nullum. lib.3. c.13.num.60.pag.506.
In parte vera talis in totum præſumitur. dec.203. n 15.p.279.
Confeſſione propria nulla maior datur probatio dec.219.num.2. pag 297.

Confeſſio,

Quando de veritate conſtat moraliter potiùs ſtatur iuris præſumptioni, quàm partis confeſſioni. lib.2.c.32.nu.204 p.301.
Mulieres, & minores facilè induci poſſunt ad confitendum, id quod re vera non eſt lib.2.c 32 num.205.p 301.
Super re prohibita a ſtatuto non attenditur. lib 2 c.32.nu.206. pag.301.
Confeſſio alterius, præcipue contra iuris præſumptionem poteſt pro parte tantum acceptari.dec 6.num 4.pag.18.
Non præiudicat veritati. dec.57 num.11.pag.45.
Mariti ad fauorem vxoris ſapit donationem, & non valet.dec. 9.num 1 pag.133.
Etiam ſi eſſet iurata ex ſtatuto Vrbis. dec.95 num.2.p.133.
Falſa, aut ſimulata non præiudicat confitenti, & hæredibus.dec. 95 num.7 pag 134
Hæredis grauati non præiudicat fideicommiſſarijs. dec.100. nu. 18 pag 140.
Erronea non præiudicat.dec.100.num.19 p.140.
Mulieris renunciantis non præiudicat. dec.117.nu.13.p.158.
Qualificata debet acceptari cum ſua qualitate. dec.180.nu.24. pag.246.

Confeſſio teſtatoris.

Non debetur integraliter legatum pro omni, & toto eo quando de debito non conſtat niſi per confeſſionem lib.2.c 41.num.12. pag.360.
Debitum confeſſatum a teſtatore debetur tanquàm legatum, quando aliunde non conſtat de debito. lib.2. cap.41.num.13. pag.360.
Confeſſio teſtatoris quando inducat debiti probationem.lib2.c.41. num.18.pag.360.
Confeſſio teſtatoris plenè probat lib.2.c.41.nu.19.p.360.
Facta in teſtamento multum attenditur. dec.16.num.1.p 18.
Hæres non impugnat confeſſionem defuncti dec 97 n.10.p.136.
Grauatis non præiudicat fideicommiſſarijs dec.100.nu. 18.p.140.
Scriptura facta manu defuncti probat confeſſionem contentorum in ſcriptura.dec.164.num.3 p.221.

Confirmatio.

Superioris facit valere pactum futuræ ſucceſſionis factum à priuata familia.lib.1.c.13.num.43.p.67.
Principis validat pacta viciſſitudinaria ſucceſſionis inter illuſtres familias.lib.1.c.14 num.13.p 69.
Cæſaris eſt neceſſaria in pacto futuræ ſucceſſionis inter principes. lib.1.c.14.num.20 pag.69.
Statutum a confirmante validatum, dicitur ipſius confirmantis lib.2.c 32.num.105 pag.296.
Confirmatio debet eſſe in forma ſpecifica non in forma communi. lib.2.c.32.num.106 pag.296.
Quando dicatur in forma ſpecifica. lib.2.c.32. nu.107.p.296.
Confirmari non poteſt, quod non eſt in rerum natura. dec.30.nu. 9.pag.36.
Non extenditur vltra expreſſa. dec.30.num.10.p.36.
Confirmatum in forma communi quatenus licitum eſt probari debet quod ſit tale.dec.35.num.4.p.42.
Confirmatio Epiſcopi facta de Miniſtro veluti operario denotat Eccleſiaſticitatem lib 3.c.1.num.359 p.414.
Quod procedit in dubio non quando ſunt coniecturæ in contrarium lib.3.c.1.num.360 p.414.
Non mutat naturam actus confirmati lib.3.c.1.n.365 p.414.
Confirmatio legis non extenditur ad actus celebratos. lib.3.c.13. num.66 pag.507.

Conformis.

Conformes dicuntur ſententiæ conuenientes in negocio principali dec 40 num.1.pag.48.
Sententiæ iniuſtæ non poſſunt dici conformes dec.40 n 3 p.48.
Sententia confirmatoria alterius dicitur conformis. dec.140.nu. 1.pag.190.
Sententiæ conformes ſunt exequendæ.dec.140.num.2 p.190.

Confraternitas.

Quando eſt in Eccleſia ad eam competunt oblationes, non ad capitulum; lib.3.c 1.n.311.p.410.
Præſumitur laica non Eccleſiaſtica. lib.3.c.1. n.332.p.411.

Congregatio.

Congregationes virorum, & mulierum quæ non ſunt religiones neque tertiariæ non appellantur religioſæ. lib.3.c.1. num.124. pag.396.
Subſunt principi laico etiam ſi viuant ſub certa regula, & opera pietatis exerceant lib.3 c.1.num.125 p.396.
Tales congregationes in multis locis permittuntur. lib.3.c.1 nu. 127.pag 396.
Congregationes perſonarum ſub certa regula non approbata viuentium ſunt omninò illicitæ.lib.3.c.1.num.134.p.397.

Congrua.

Quando ſucceſſori in beneficio non ſupereſt congrua, non poteſt conueniri pro penſionibus decurſis in vita anteceſſoris. lib.3.c. 8.num.78.pag.462.

Coniecturæ.

In incertis, non in certis locus eſt coniecturis.lib 2.c.15.num.116. pag 208.
Vna coniectura aliam excludit.lib.2.c.15.num.122 pag.208.
Illa coniectura eſt præferenda, quæ eſt potentior. lib.2.c.15. nu. 123 pag 208.
Coniectura eſt opinio veri ex ſigno probabili deducta. lib.2.c.25. num 44 pag.254.
Coniectura in ijs caſibus locum habet in quibus facti quæſtio verſatur. lib.2.c.25.n 45.p 254.
Et quando ſumus in dubio non in claris lib.2 c.25.nu 46.p.254.
Coniectura non attenditur quando ex eo ſequeretur correctio iuris.dec.67 num.14.pag.88.
Deducitur ex inditijs. dec 146.num.19 pag.198.
Vna coniectura aliam tollit. dec.164.nu.17.pag 222.
Maiores præualent minoribus dec.164 nu 18.p.222.
Fideicommiſſum eliciendum ex coniecturis dicitur dubium ità vt ſuper eo tranſigi poſſit. dec 180.nu 9 p.246.
Coniecturæ non ſufficiunt, vbi aliquid expreſsè requiritur.lib.3. c.13.num.298 pag.522

Coniuges.

Pacta futuræ ſucceſſionis inter coniuges ſunt valida, quando agitur de dote non de alijs bonis.lib.1 c.7. num.48 p.33.
Pacta futura, &c. reciproca non valent. lib.1 c.7. nu.49 p.33.
Pactum, vt primogenitus ſuccedat an valeat.lib.1.cap.7. nu.50. pag.34
Doctores qui tenent valere. lib.1 c.7.num 51.p.34.
Doctores qui tenent non valere.lib.1 c.7 num.52 pag.34.
Sed conciliantur quod valeant de dote, & de donatione propter nuptias

Digitized by Google

nuptias non de alijs bonis. lib.1.c 7.num.53.pag.34.
Vel quando fit pactum non per modum ſucceſſionis ſed per modum contractus inter viuos. lib.1.c.6.n.54.pag.34.
Pactum inter coniuges reuerſiuum. quatenus ſine filijs intelligitur ſi filij ſuperuiuant vtrique coniugi, dec.38.nu 1.p.46.
Donatio inter coniuges morte confirmatur. dec.95. nu.3.p.134.
Vnus coniugum non poteſt præiudicare donationi cauſa matrimonij. dec.98 nu.3.pag 137.
Donatio facta vni ex coniugibus, etiam pro hæredibus non poteſt ab vno reuocari in præiudicium alterius. dec.98.n.4.p.137.

Coniunctus.

Semper cenſetur prædilectus. dec.82. num.15.pag.117.

Conſanguineus.

In iure ſunt conſtituti modi quibus poſſumus conſanguineis præiudicare lib.1.c.32.num.10.p.140.
Hæreditates conſanguineorum non competunt nec re, nec ſpe. lib.2.num.3.p.149.
Succedere, & non ſuccedere conſanguineis prouenit à iure publico. lib.2.c.2.num.15.pag.150.
Super hæreditate conſanguineorum non competit aliqua ſpes, quæ poteſt remitti, & renunciari, lib.2. c.9.n.6 pag.169
Præſentia conſanguineorum facit ceſſare fraudis ſuſpicionem. lib.2.cap.32.num.239.p.303
Teſtes conſanguinei ad vltimam voluntatem probandam, non admittuntur lib.3. cap.13.n.217 pag.515.
Hæreditas ab inteſtato defertur conſanguineis. dec.218. num.5.pag.296.
Legatum relictum conſanguineo in dignitate conſtituto cenſetur amore ſanguinis, non dignitatis, dec.218.n 9. p.296

Conſcientia.

Pactum futuræ ſucceſſionis eſt ſeruandum in foro Conſcientiæ. lib.1.c.28.num.1.pag.129.
Leges in præſumptione fundatæ non obligant in foro Conſcientiæ, quando non eſt verum, id quod leges præſumunt. lib.1. c.28. num 2 pag.129.
Quod pactum futuræ ſucceſſionis in foro Conſcientiæ non ſit ſeruandum. lib.1.c.28 num 4.pag.129.
Quando quis nullo iure tenetur adimplere excuſatur in foro Conſcientiæ lib.1.c.28 num.10 p.130.
Conuentiones à iure ciuili reprobatæ ſunt ſeruandæ in foro Conſcientiæ, quando pariunt obligationem naturalem, aliàs non. lib.1.c.28 num 11.pag.130.
Præſumptio non obligat in foro Conſcientiæ. lib.2.c.32. num.169. pag.299.
In foro Conſcientiæ ſequenda eſt veritas non præſumptio. lib.2.c.32.num.173 pag 300.
Conſcientia non ligat, quos natura non obligat. lib.3.c.12.n.210, pag.515.
Eſt bona conſequentia, quis naturaliter obligatur ergo in conſcientia tenetur. lib 3.c.12.num 211 pag.515.

Conſenſus in pacto futuræ ſucceſſionis.

Ceſſat ratio inductiua captandæ mortis, quando interuenit conſenſus illius de cuius hæreditate agitur, lib.1. cap.2. n.5. pag. 6. & cap.29. num.5. p.132
Eius defectus non ſuppletur iuramento, lib.1. cap 5.nu.47. p.20
Qui non poteſt ſuper hæreditate paciſci, non poteſt etiam alteri paciſcenti conſentire. lib 1. cap.11. n.17.p.49
Valet pactum &c. cum conſenſu eius de cuius hæreditate agitur, lib 1.cap.29.num.1. pag.131
Conſenſus hoc caſu ſemper poteſt reuocari. lib.1.c.29.n.6 p.132
Conſentiens huic pacto videtur facere conditionalem promiſſionem, ſi ad paciſcentes hæreditas deuenerit, lib. 1. cap. 29. num.11.pag 132
Conſentiens huic pacto non poteſt ſibi tollere facultatem teſtandi lib.1.c.29.num 14.pag 132.
Valet pactum noſtrum cum conſenſu eius de cuius agitur hæreditate etiamſi non ſit iuratum. lib.1.c.29. nu.19. pag.133.
Poteſt reuocari conſenſus, & tacita reuocatio ſufficit. lib.1.cap 29 num.20.pag.133.
Sufficit ex interuallo. lib.1.c.29.nu.25.pag 133.
Valet pactum noſtrum ſub conditione quatenus præſtetur conſenſus. lib.1.c.29.num.43 pag.134.
Quando à principio adfuit conſenſus, & fuit reuocatus, valet pactum noſtrum ſi poſtea accedat idem conſenſus. lib.1.c.29. num.45.pag.134.
Poteſt reuocari conſenſus etiam appoſito iuramento de non reuocando. lib.1.c.29.num.54 pag.134.
Talis conſenſus inducit naturam vltimæ voluntatis. lib.1.c.29. num.58.pag.135.
Iurans ſeruare pactum noſtrum non tenetur ſeruare ceſſante conſenſu tertij. lib.1 c.29.nu 61 pag.135.
Reuocato conſenſu deficit obligatio in pacto noſtro lib.1. cap.29. num.63.pag.135.
Pactum de non reuocando talem conſenſum non ſubſiſtit. lib.1. c.29.num.64.pag.135.
Conſenſus dicitur præſtitus ſi præſens non contradicat. lib.1.c.29. num.77 pag.135.
Minor poteſt hunc conſenſum interponere ſi pubes ſit. lib.1.c.29. num.83 pag.136.
Minor ſi ſit impubes interponit conſenſum cum auctoritate tutoris. lib.1.c.29 num 86 pag 136.
Mulier poteſt hunc conſenſum præſtare licet non poſſit ſine viro, teſtari. lib.1.c.29.nu 87 pag.136.
Conſenſus in pacto noſtro eſt præſtandus coram quinque teſtibus. lib.1 c.29.num.88 pag.136.
Contra quod non requirantur quinque teſtes. lib.1.c.29. nu.89. pag.136.
Hic conſenſus non poteſt dici propriè vltima voluntas. lib.1 c.29. num.90.pag.136.
Conſentiens non dicitur diſponere ad fauorem paciſcentium. lib. 1.c 29 num 96 pag 136.
Conſenſus conſanguineorum non requiritur in pacto de conſeruanda hæreditate. lib.1 c.32.num.40 pag 142.
Valet pactum noſtrum negatiuum cum conſenſu eius de cuius hæreditate agitur lib.2.c.3 num.46 pag.155.
Pactum noſtrum ſine conſenſu eius de cuius agitur hæreditate non valet etiam ſi fiat pactum ob ingreſſum in Religionem. lib. 2.c 3 num.88.pag.158.
Validitas pacti noſtri negatiui tantum conſiſtit in dicto conſenſu, lib.2.c.4 num.1 pag.159.
Hic conſenſus dicitur reuocatus teſtando contrarium. lib.2.c.4. num.3.pag 159.
Et dicitur reuocatus per diſpoſitionem inter viuos de re in pactum deducta. lib 2.c 4 nu.4.pag.160.
Pactum noſtrum efficitur nullum ob reuocationem conſenſus tantum reſpectu patris, &c. non aliorum paciſcentium. lib.2. c.4.num.5.pag.160.
Non poteſt reuocari conſenſus per eum de cuius bonis agitur ſecundum aliquos. lib.2.c.4 n.10.p.160.
Quod reuocatio conſenſus ſit nulla tam reſpectu paciſcentium, quàm aliorum eſt magis verum. lib.2 c.4.n.14 pag.160.
Pactum noſtrum videtur factum ſub conditione dummodò conſentiens perſeueret in voluntate lib.2.c.4 num 17.p.161
Non valet pactum noſtrum reuocato conſenſu, etiam ſi ſit iuratum lib.2.c.4.nu.18 p 161
Honeſtas pacti ſuper hæreditate viuentis pendet à conſenſu dicti viuentis. lib 2.c 4.num.23.p.161.
Quando reuocatur conſenſus eſt, ac ſi non eſſet præſtitus. lib.2.c. 4 num.24.p.161.
Per reuocationem conſenſus iuramentum nihil operatur lib.2.c. 4 num.25 pag.161.
Per reuocationem conſenſus euaneſcit pactum noſtrum tanquam ceſſante conditione ſub qua fuit initum lib.2.c.4 n.28. pag.161.
Etiam ſi fuerit promiſſum non reuocare ſub aliqua pœna poteſt reuocari abſque metu pœnæ. lib.2.c.4. num 30 p.161.
Renunciatio facta ad nullius fauorem valet ſine conſenſu eius de cuius agitur hæreditate. lib.2.cap 9.num.34 pag.170 & num.40.pag.171.
Quandò adeſt conſenſus tertij viuentis ſpes ſuccedendi non eſt

vana

Digitized by Google

vana, & poteſt in pactum deduci. lib.2.c.9.num.38.pag.171.

Conſenſus.

Idem eſt paciſci, ac paciſcenti conſentire quãde pactum ſine illo conſenſu non vales. lib.1.c.11.n.18.p.50.
Specialis probatur per iuramentum. lib.1.c.14. nu.26.p.69.
Hæres acceptando onus dicitur conſentire grauamini lib.1.c.15. num.28.pag.75.
Beneficiati non eſt neceſſarius quando Papa dat beneficium eo viuente. lib.1.c.20 num.52.pag.103.
Licet ſemper adhiberi ſoleat lib.1.c.20.n.53.p.103.
Conſenſus exigi non poteſt à perſona incerta. lib.1.c.26.num.22. pag.123.
Qui conſentit in re à iure prohibita nihil facit. lib.1. c.29. nu.8. pag.132.
Vbi requiritur conſenſus pro ſuo intereſſe ſufficit ex internallo. lib.1.c.29.num.27.pag.133.
Quando conſenſus non deſideratur pro forma ſed gratia euitandi damni conſentientis ſatis eſt vt veniat ex poſt. lib.1.c.29.nu. 28 pag 133.
Domini conſenſus in alienatione emphyteuſis poteſt ex poſt interuenire. lib.1 c.29 n.29 pag.133.
Præſentia, & ſcientia pro conſenſu non ſufficit, quando eſt actus præiudicialis. lib.1.c 29.num.31.pag.133.
Conſenſus ad integrandam perſonam requiritur in ipſo actu lib. 1.c.29.num.35.pag.134.
Debet interuenire in actu contrà ius publicum nec valet ratificatio. lib.1.cap.29.num.40.p.134.
Vendens feudum reſeruato conſenſu Domini non delinquit. lib.1.c.29.num 44.pag.134.
Tacens in ſui præiudicium dicitur conſentire. lib.1.c.29.nu.75. pag.135.
Vbi agitur de commodo taciturnitas eſt loco conſenſus. lib.1.c. 29.num 76 pag.135.
Si ſtatutum exigat conſenſum viri in contractu mulieris ſufficit, vt ſit præſens, & non contradicat. lib.1.cap.29. num.78. pag 136.
Filius. qui non poteſt agere ſine conſenſu patris, ſi pater cum eo agit videtur conſentire. lib.1.c.29.n.79 pag.136.
Mulier, quæ non poteſt ſine conſenſu propinqui adire hæreditatem, dicitur cum conſenſu adiuiſſe, ſi faciat contractum cum propinquo, tanquam hæres. lib.1.c.29.nu.80.pag.136.
Contra alij ſentiunt. lib 1.c.29.num.81.pag.136.
Conſenſus permiſſiuus non diſponit. lib.1.c.29 num.98.p.136.
Conſenſus Principis tollit præſumptionem delicti. lib.1.c.31.nu.9. pag.139.
Conſenſus priuati non poteſt tollere obſtaculum ſtatuti. lib.1.c. 31.num.39.pag.142.
Iuramentum non ſupplet conſenſum donatarij abſentis. lib.2. c. 13.num.38.pag.187.
Quis non obligatur per iuramentum niſi det conſenſum is ad cuius fauorem iuratur. lib.2.c.13.num.39.p.187.
Nullus contractus ſine mutuo partium conſenſu effici poteſt. lib.2. c.13.num 47 pag 187.
In ceſſione requiritur conſenſus cedentis & ceſſionarij. lib.2.c.13. num.79.pag.189.
Etiam in corporalibus vtriuſque conſenſus requiritur. lib.2.c. 13.num.80.pag.189.
Conſenſus ad acquiſitionem neceſſarius ſuppletur per notarium, cui vti publico miniſtro conceſſum eſt recipere, & ſtipulari. lib.2 c.13 num.83.pag.189.
Per ſtipulationem notarij abſentis ſupplet conſenſus. lib.2.c.13. num 84 pag 190.
Ad acquiſitionem poſſeſſionis requiritur conſenſus acquirere debentis. lib.2.c.13.nu 92 p.190.
In acquiſitione poſſeſſionis requiritur conſenſus à principio. lib.2. c 13.nu.99.pag 191.
Requiritur in contractibus onerofis, & correſpectiuis. lib.2.c.13. num.115.pag.191.
Pro conſentiente habetur, qui potuit prohibere, & non prohibuit. lib.2.c.24.num.187.pag.248.
Conſenſus deficit in actu per vim, & metum celebrato lib.2 c. 27.num.5.pag.275.
Dolus excludit conſenſum in renunciante. lib.2.cap.28. num.1. pag.278.
Eorum quæ ignorantur nullus eſt conſenſus. lib.2.cap.30.nu.27. pag.284.
Deficiente conſenſu actus eſt nullus. lib.2.c.30.n.33.p.284.
Conſentiens venditioni per minorem geſtæ ſupplet plures defectus pro venditione, & pro minori ætate. lib.2.cap.32. num.22. pag.293.
Vnus conſenſus non poteſt plures ſolemnitates diuerſi generis ſupplere. lib.2.c.32.n.24 pag.293.
Conſenſus alterius facit actum indiuiduum. lib.2.c.36.num.67. pag 328.
Renunciantis deſumitur ex ipſa renunciatione. lib.2.c.42. num. 11.pag.362.
Qui alienationi per alium factæ conſentit, conſentiens alienare dicitur. lib.2.c.46.n.39.p.373.
Qui alienare non poteſt ſine ſolemnitate non poteſt ſine ea alteri alienanti conſentire. lib.2.c.46.num.40.p.373.
Qui conſentit alij, vt donet donare dicitur. lib.2.c.46.num.41. pag.373.
Pater conſentiens filium diſponere non poteſt reuocare conſenſum. dec.9 n.22.pag.11.
Conſenſus probatur ex inſtrumento. dec.24.n.9.p.29.
In præiudicium conſentientis ſufficit, vt ſuperueniat. dec.36.nu. 5.pag.44.
Etiam reſeruatus ſub conditione poteſt ex poſt interuenire. dec. 36.num.7.pag.44.
In præiudicium tertij non ſuffragatur poſt actum. dec.36.num.8. pag.44.
In præiudicialibus non extenditur de caſu ad caſum. dec.54.nu. 3.pag.70.
Contrahentibus licet recedere ante impetrationem conſenſus requiſiti in contractu. dec.81.nu.19 pag.113.
Maxime quando conſenſus eſt de ſubſtantia contractus. dec.81. num.20.pag.113.
Contractus reſeruato conſenſu ſi is non interueniat, vel denegetur eſt nullus dec.81.num.22.pag.113.
Acceptata per partem reſolutione contractus, conſenſus ſuperueniens non reconualidat. dec.81.num.23.pag.113.
Conſenſus conſanguineorum in obligatione mulieris habetur pro præſtito quando illi renuunt præſtare. dec.81.n.27.p.113.
Concedens emphyteuſin hæreditariam dat conſenſum alienandi. dec.81.num.28.pag.113.
Partes recedunt à contractu antequàm veniat conſenſus reſeruatus. dec.81.num 31.pag.114.
Reſeruatio conſenſus quatenùs opus ſit, non facit contractum reſolubilem antequam veniat conſenſus non requiſitus. dec.81. num.32.pag.114.
Neceſſarius, ſi denegetur, poteſt ſuppleri à Iudice. dec.81.n.50. pag.115.
Receptio Canonum, &c. inducit conſenſum. dec.81.n.51.p.115.
Alienationi conſentiens, eſt ac ſi alienaſſet in eius præiudicium. dec.99.num.12 pag.138.
Error, & falſa cauſa an excludat conſenſum. dec.107. num.4. pag.149.
Non trahitur ad ignorata dec.128.nu.4.pag.174.
Filius dans conſenſum teſtamento matris non ſibi præiudicat in ijs quæ debentur ex iure. dec.167. num.23 pag.226.
Contra quod ſibi præiudicat. dec.167.nu.24.pag.226.
Solus conſenſus ſine approbatione non præiudicat in iure de futuro dec.167.num.25.pag.226.
Conſentiens exhæredationi, & præteritioni quomodo ſibi præiudicat, quando. dec.167 num.27.& ſeqq p.226.
Oneris præſumitur ex acceptatione actus, & contractus in quo eſt onus. dec.179.num.3.pag.244.
Ad contrahendam, vel inducendam ſocietatem elicitur ex ſignis. dec.189.num.12.pag.258.
Conſenſus partium non ſufficit ad validandam penſionem nulliter reſeruatam lib.3.c.8.num.53.p.462.
Anteceſſoris in penſione nulla non præiudicat ſucceſſori lib.3.c.8. num.65.pag.462.
Non præſumitur ex actu geſto à procuratore ſine mandato. lib.3. c.11.num.125.p.482.

Teſta.

Digitized by Google

Teſtamentum nullum ratione publica utilitatis per partium conſenſum non validatur.lib.3.c.12.n.28 p.491.
Qualis conſenſus patris requiratur in donatione cauſa mortis filij lib.3.c.12.n.270.& ſeqq.p.520.
Datus conſenſus ad donandum non trahitur ad donationem cauſa mortis. lib.3.c.12.n 382.p 495.
Cauſa falſa & erronea excludit conſenſum. dec.196. num.4. pag.265.
Conſentiens alienationi fundi dotalis, an ſibi & quando præiudicet in priuilegio auth. res quæ.dec.199.n 17.p.270.
Maritus in ſui fauorem non poteſt dare conſenſum in teſtamento uxoris.dec 223.n.7.p.302.
Maritus dat conſenſum in teſtamento uxoris quando modicum lucrum habet.dec.223.n.9.p.302.

Conſequentia.

In conſequentiam multa permittuntur, quæ alias prohiberentur.lib.1.c.25 n.6.p.120.
Quilibet contractus in alterius conſequentiam valet.lib.1.c.25. n.12.p.120.
Quæ veniunt in conſequentiam non attenduntur. lib.2.c.10.nu. 55 p.175.& lib.3.c.6 n.94 p.451.
Conceſſo antecedenti conceditur id quod venit in conſequentiam dec.126.n.4.p.172.

Conſeruandæ Hæreditatis pactum.

Pactum tale definitur.lib.1.c.32.n.1.p.140.
Conſeruat ſucceſſionem qua quis ob delictum, vel rigorem iuris priuatur.lib.1.c.32.n.2.p.140.
Quod non valeant talia pacta ſucceſſionis conſeruandæ. lib.1. c.32 n.5 p.140.
Filia non excluſa ſucceſſionem ſibi conſeruare non poteſt. lib.1. c.32.n.4.p.140.
Pactum conſeruatorium eſt verè pactum de ſucceſſione reprobatum.lib.1.c.32.n.6.p.140.
Valet pactum de ſucceſſione conſeruanda.lib.1.cap.32 num.13. pag.140.
Doctores tenentes valere.lib.1.c.32.n.14.p.140.
Pactum hæreditatis conſeruandæ non poteſt dici pactum hæreditatis diuidendæ.lib.1.c.32.n 17 p.141.
Tria requiruntur vt valeat pactum hæreditatis conſeruandæ. lib.1 c.32.n 20 p.141.
Per tale pactum non datur hæreditas pacto, ſed tantum remouetur obſtaculum lib.1.c 32.n.22.p.141.
Et filia hoc pacto mediante dicitur ſuccedere ab inteſtato.lib.1. c.32.n.23 p.141.
Valet pactum, quando quis priuatur propter delictum.lib.1.cap. 32.n.30.p.141.
Valet pactum ad fauorem priuati propter delictum, quando debitum non efficit delinquentem incapacem ſuccedendi. lib. 1.c.32.n 33.p.141.
Valet hoc pactum etiam ſine conſenſu conſanguineorum. lib.1. c.32.n.40 p.142.
Per hoc pactum non tollitur libera teſtantium facultas. lib.1.c. 32.n.50.p.142.
Pactum hoc valet in actu dotationis non ex poſt. lib.2. c.32.nu. 52.pag 143.
Sed quod valeat etiam ex interuallo lib.1.c.32.n.53.p.143.
Valet, quando paciſcentes ad remouendum tantum obſtaculum habuerunt reſpectum.lib.1.c.32.n.54.p.143.

Conſeruatoria.

Conſeruatoria mulierum, & virorum à Papa tolerantur aliquando.ſed non approbantur lib.3.c.1.n.133.p.397.
*Conſeruatorium.*detto della Quiete *prope Florentiam erat laicum.lib.3.c.1.n.149 p.398.*

Conſtitutio.

Papæ in illis tantum locis ligat vbi fuit recepta. lib.1.c.20 n.30. pag.101.
Non verò in loco vbi recepta non fuit. lib. 1. cap. 20. num.31. pag 101.
Non obſtante clauſula irritante.lib.1.c.20.n.32 p.101.
Superueniens non annullat actũ antecedentẽ.dec.80.n 38.p.110.
Reſpicit tantum actus futuros. dec.188.n.9.p 257.
Generalis non attenditur vbi eſt ſtatutum particulare. dec. 197. n 7.p.267.
Publicata præſumitur in vſu dec.229.n.5.p 309.

Conſuetudo.

Conſuetudines, & ſtatuta pari paſſu in iure ambulant. lib.1.c.12. n.1.p.56.
Differt à ſtatuto, tanquam tacitum, & expreſſum. lib.1.c.12.n. 3.p.56.
Valet argumentum de ſtatuto ad conſuetudinem. lib.1.cap 12. n.6 p.56.
Valet argumentum à lege ad conſuetudinem, & è contra tam affirmatiuè quàm negatiuè lib.1.cap.12.n.48 p.59.
Eſt probanda ab eo qui eam allegat. lib.1.cap.12.n 76 p.72.
Qui in ea ſe fundat eam probare debet. lib.1.cap.12.n.77.p.62.
Non probata non releuat. lib.1.cap.12.n.78.p.62.
Per Doctores non probatur lib.1.cap.12.n.79.p.62.
Non probatur per actum metu geſtum, lib.1.cap.12.n.80.p.62.
Non extenditur de loco ad locum. lib.1.cap.12.n.81.p 62.
Non inducitur ex his quæ vario modo fuerunt geſta. lib.1.cap.12. n.82.p.62.
Doctori atteſtanti de conſuetudine alterius prouinciæ non creditur. lib.1.cap.12.n 84.p.62.
Non eſt præſtanda fides homini etiam excellenti de ea atteſtanti. lib.1.cap.12.n 85 p.62.
Introduci poteſt ab illis qui ſtatuta, & leges condere valent. lib.1. cap.13.n 33.p.66.
Lex, & conſuetudo æquiparantur. lib.1.cap.13.n.34.p.66.
Conſuetudinis definitio. lib.1.cap.13.n.35.p.66.
Non poteſt introduci per priuatam familiam circa pacta ſucceſſoria. lib.1.cap.13 n.37 p 66.
Contra quod priuata familia poſſit introducere. lib. 1. cap.13.n. 38.p 66.
Alicuius ciuitatis in iudicando probatur ab illis qui in dicto foro ſunt verſati, nec ſtatur dicto Doctorum. dec 38.n.3 p.47.
Non inducitur per vnicum actum. lib.3.cap.10.n.48 p 473.
Conſuetũ aliquandò accipitur pro ſolito lib.3.cap.10.n.65.p 473.
Conſuetudo eſt propriè vniuerſitatis, ſolitum ſingulorum. lib.3. cap.10 n 66 p.473.

Conſuetudo quid validet.

Quod poteſt per ſtatutum introduci poteſt per conſuetudinem.lib. 1.cap. 12.n.4 p.56.
Non valet pactum futuræ ſucceſſionis conſuetudine roboratum. lib.1 cap.12.n.7.p 56.
Legitima per conſuetudinẽ tolli nõ poteſt lib 1.cap 12.n.13.p.57
Quæ à iure naturali proueniunt non poſſunt tolli a conſuetudine lib.1.cap.12.n 16 p.57.
Doctores tenentes non valere pacta ſucceſſoria conſuetudine roborata. lib 1.cap.12 n.17.p.57.& n.35.p.58.
Contrà quod valet pactum ſucceſſorium vbi eſt conſuetudo.lib.1. cap.12.n.18.p.57.
Conſuetudo contrà bonos mores peccatum inducentes non valet lib.1.c.12.n.20 p.57.
Facit ius.lib.1.c.12.n.21.p.57.
Facit licitum quod alias erat illicitum.lib.1.c.12.n.22.p.57.
Eſt tanquam ius commune.lib.1.c.12.n.23.p.57.
Facit de permiſſo illicitum, & è contrà.lib.1.c 12.n.24.p.57.
Vſuræ non ſunt reprobatæ attenta conſuetudine.lib.1.c.12.num. 38.p.58.
Contrà, quod vſura non poſſint per conſuetudinem approbari. lib 1.c.12 n.39.p.58.
Conſuetudo eximit à pœna, & culpa.lib.1 c.12.n.40.p.58.
Per conſuetudinem poteſt immutari ius publicum.lib.1.c.12 nu. 41.pag.59.
Eſt fortior pacto.lib.1.c.12.n.42.p.59.
Per eam abrogatur ius Ciuile lib.1.c.12.n.52.p.59.
Poteſt diſponere vt quis habeatur pro filio etiamſi non ſit. lib. 1. c.12 n.54.p.59.
Non firmat pactum quod caret conſenſu paciſcentis. lib.1.c.12. n.64.p 60.

Digitized by Google

Qua approbat pacta ſucceſſoria intelligitur quando non omnino tollitur teſtandi facultas.lib.1.c.12.nu.66 pag.60.
Facit valere pacta ſucceſſoria irreuocabiliter l.1.c.12.n.67.p.61
An poſſit validare pacta ſucceſſoria irreuocabiliter, nec ne, dependet à verbis, quibus eſt conceptũ pactũ.lib.1.c.12 n.70 p.61
Poteſt non ſolum reſtringere, ſed etiam in totum tollere facultatem teſtandi. lib.1.c.12.num 72.pag.62.
Non extenditur de loco ad locum.lib.1.c.12.n.81.pag.62.
Hæreditas, & ſucceſſiones deferuntur ſecundum conſuetudinem loci, vbi ſunt ſita bona.lib.1.c.12.nu.87.pag.62.
Vbi eſt conſuetudo valent pacta futura ſucceſſionis viciſſitudinaria & mutua lib.1.c.13.num.14.pag 64.
Facit valere pacta ſucceſſoria inter principes, & illuſtres familias.lib.1 c.14 num.11.pag.69.
Non validat promiſſionem de inſtituendo aliquem in beneficio non vacanti.lib.1.c.20.num.9 pag.100.
Eſt habilis ad inducendam iuriſdictionem ſuper equites militares.lib.1.c.20.num.36.pag.101.
Non valet pactum ſucceſſorium hæreditatis tertij viuentis conſuetudine confirmatum.lib.1.c.31.num.1.p.139.
Contra quod valeat.lib.1.c.31.num.2.pag.139.
Dummodo agatur de conſuetudine legitimè præſcripta. lib.1.c.31.num.3.pag.139.
Præſumptio delicti tolli poteſt per conſuetudinem. lib.1 c.31.n.6. pag.139.
Pacta negatiua futura ſucceſſionis valent attenta conſuetudine. lib.2.c.5.num.2.pag.162.
Doctores tenentes contrarium.lib.2.c.5.nu.4.pag.162.
Conſuetudine induci non poteſt, vt tantum humanæ fidei quantum religioni ergà Deum tribuatur, lib 2.c.8.n 31.pag.168.
Non remouit vſurariam prauitatem. dec.154 n.8. & num.30. pag.208.& lib.3.c.11.num.39.pag.477.
Immemorabilis habet vim priuilegij Papalis. lib.3.c.1.nu 355. pag.414.
Origo iuriſdictionis ſumi poteſt ex conſuetudine.lib.3.c.1.n.357. pag.414.

Contractus.

Contractus à principio ſunt voluntatis ex poſt neceſſitatis. lib.1. c.2.num.7.pag.6.
Valet contractus in quo aliquid promittitur, vt obligatio ab hærede incipiat. lib.1.c.4.num.3.pag.10.
In contractibus mens potius inſpicienda eſt quam verba. lib.1.c.4.num.26.pag.11.
Quando bona dantur per donationem cenſentur data per contractum non per vltimam voluntatem. lib.1.c.4.n.28 p.11.
Contractus, & teſtamenta valde differunt inter ſe. lib.1.c.4.nu.37 pag.13.
Valet contractus in quo quis vocat filium eius hæredem. lib.1.c.11.num.48.pag.52
Portio debita per contractum nullo pacto eſt auferenda. lib.1.c.14.num.47.pag.71.
Pacta futuræ ſucceſſionis inter principes fiunt iure contractus non teſtamenti.lib.1.c.14 num.59 pag.71.
Spes iuris quærendi poteſt in contractum deduci lib.1.c.15 nu.10.pag.73.
Quando ſpes ſuccedendi poſſit in contractum deduci, lib.1.c.15. num.80 pag.80.
Pacta ſucceſſoria valent in neceſſitatem contractus antecedentis. lib.1.c.25.num.1.pag 120.
Pactum in neceſſitatem contractus antecedentis non inducit votum captandæ mortis.lib.1.c.25.nu.3.pag.120.
Quilibet contractus in conſequentiam alterius valet. lib.1.c.25. num.12 pag.120.
Repudiatio non eſt contractus. lib.2.c.1. num.37 pag.146.
Spes, & ius ſuccedendi dicitur in bonis noſtris, & deducitur in contractum.lib.2.c.2.num.11.pag.149.
Fructus, vel partus maturi poſſunt deduci in contractum. lib.2.c.2.num.12.pag.150.
Spes indubitata voti captandi mortem non deducitur in contractu lib.2.c.2.num.13 pag.150.
Verba contractus contra proferentes interpretantur. lib.2.c.13. num.33.pag.201.
Contractus ſunt ſtricti iuris, & in eis fit ſtricta interpretatiõ lib 2.c.18.n.54 p.220.
In contractibus nil ſuperfluum apponi ſolet lib.2.c.24. num.96. pag.243.
Omnia in contractu cenſentur dicta vt aliquid operentur. lib.2. c.24 n.97.p.243.
Nulla ſyllaba debet eſſe fruſtatoria.lib.2.c.24.n.98.p.243.
In teſtamento fieri poteſt contractus.lib.2.c.25.n.169.p.260.
Dicitur doloſus quando eſt læſiuus. lib.2.c.26.n.31.p.265.
Qui petit executionem contractus debet prius pro ſua parte adimplere.lib.2.c.34.n.6.p.321.
Contractus eſt indiuiduus, & debet in totum acceptari. lib 2.c.36.n.8.p.325.
Contractus non poteſt pro parte impugnari, & pro parte non. lib.2.c.36 n.9.p.325.
In dubio omnes contractus indiuidui cenſentur.lib.2.c.36.num.61.p.328.
Dictio copulatiua facit vt contractus cenſeatur indiuiduus. lib.2.c.36 n.64.p.328.
Appellatione contractus venit promiſſio de contrahendo. lib.2. c.37 n.19.p.333.
Acceptatio contractus non fit niſi ab eo qui habet intereſſe primarium.dec.9 n.9.p.11.
Duobus contractibus in eodem inſtrumento initis, quilibet eſt independens ab alio.dec 56.n.8.p.73.
In contractibus nemo eſt decipiendus dec.70.n.10.p 92.
Qui non interfuit contractui non obligatur dec.130 n 4.p.176.
Quando poteſt eſſe onerosus non operatur ad fauorem abſentis antè ratificationem.dec.136.n 5 p.185.
Debet in totum vel approbari, vel impugnari etiam ab Eccleſia, vel loco pio.dec.158.per tot p.213.
In contractu, dicto Lotto, *eſt valdè incertum lucrum. dec.160. n.16 p.216.*
Contractus à conuentione legem accipiunt.dec.266.n.15.p.224
Teſtis mediator probat præludia contractus.dec.168.n.2.p.229
Diuiſio de ſua re à patre quando dicatur facta in contractu inter viuos.lib.3.c.3.n.13 p 427.
Quando contractus habet clauſulas tranſlatiuas dominij dicitur inter viuos.lib.3.c.3 n.14.p.427.
Inter patrem & filium fieri poteſt contractus dummodò accedat iuramentum.lib.3.c.3.n.35 p.428.
Spes deducitur in contractum venditionis. lib.3 c.9.n.23.p.466.
Periculum deductum in contractu eſt pars pretij lib.3.c 9.num.26 p.466.
Contractus alteri vnitus ſemper retinet propriam naturam, & diſtinctim eſt accipiendus.lib.3.c.10 n.30.p.472.
Fit in teſtamento quando non requirit temporis interuallum. lib 3.c.12.n.16 p.491.
Fit in teſtamento quando accidit incidenter, & quando aliquo modo pertinet ad teſtamentũ, alias non. lib.3.c.12.n.17 p.491.
In teſtamento factus ſubſtinetur, licet teſtamentum ſit nullum. lib.3.c.12.n.20.p.491.
Factus in teſtamento præſente, & acceptante parte eſt irreuocabilis lib.3.c.12. n.21.p.491.
Contractus fit duobus teſtibus.lib.3.c.13.n.21.p.504.
In teſtamento regulariter fieri non poteſt. lib.3. cap.13.num.41. pag.505.
Statutum reſpiciens contractus comprehendit forenſes in loco contrahentes dec.196.n.24.p.266.
Prætendens contrarium eorum quæ in teſtamento fuerunt aſſerta debet probare.dec.197 n.8.p.267.
Vtens contractu cenſetur illum ratificare. dec.197.n.12 p.267.
Talis præſumitur qualis à partibus nominatur.dec.200 nu.19. pag.272.
Qualitas principaliter conſiderata qualificat totum contractum.dec.220.n.13.p.299.

Contractus Nullus, Reuocabilis.

Omnis contractus ſuper hæreditate viuentis reprobatur. lib.1. c.3 n.8 p.8.
Nullus non firmatur iuramento lib.1.c.5.n 2.p.16.
Factus contrà legem iuramento non firmatur. lib.1.c.5.n.3.p.16
A iure communi reprobatus non valet. lib.1.c.5.n. 4.p.16.

Licet

Licet ſit nullus aliquando firmatur iuramento.lib.1.c.5.nu.24. pag.19.

Nullitas ad hoc vt contractus iuramento firmetur debet proue-nire à iure Ciuili,non à iure gentium,vel à iure natura. lib.1. c.5.n.28 p.19.

Nullus ob publicam vtilitatem iuratus an indigeat abſolutione. lib.1.c.5.n.62.p 21.

Quod indigeat.lib 1.c.5 n.63.p.21.

Quod non indigeat.lib.1.c.5.n.64.p.21.

Valet contractus futuræ ſucceſſionis reſeruata facultate reuo-candi.lib.1.c.6.n.19 p.25.

Omnes contractus ſuper hæreditate tertij viuentis ſunt nulli, vt donatio obligatio &c.lib.1.c.15.n.60.p 79.

Etiamſi fiat promiſſio per viam contractus non per viam vlti-mæ voluntatis.lib.1.c.15.n.61 p.79.

Quando contractus firmatur iuramento, remanet ipſo iure ir-reuocabilis lib.1.c.17.n.19.p.90.

Contractus perfectus non reuocatur.lib.1 c.29.n.53.p.134.

Nullus contractus ſine mutuo partium conſenſu fieri poteſt. lib. 2.c.13.n.47 p.187.

Contractus iuramento non firmatur quoad ius alteri competens. lib.2.c.24.n.130.p.244.

Nec firmatur in alterius præiudicium lib.2.c.24.n.131.p.244.

Contractus per ſe nullus poteſt ab eo reuocari qui promiſit. lib.2. c.24.n.133.p.244.

Et multò magis ab eius hærede.lib.2.c.24 n.134 p.244.

Hæredes poſſunt impunè recedere a contractu nullo. lib.2.c.24. n.135 p.245.

Contractus reſcinditur propter dolum lib.2.c.26.n.38.p.265.

Doloſus non valet nec in maiore,nec in minore.lib.2.c.26.nu.44. pag 266.

In contractu merè gratuito læſio debet eſſe in tota quantitate. lib.2 c.26.n.55 p.266.

Quoties agitur de contractu reſcindendo ob læſionem, inſpicitur tempus contractus lib 2.c.26.n.58.p.266.

Innominatus ob non implementum non valet reſcindi lib.2.c.33. n 228 p.319

Reſcinditur tamen nominatus lib.2.c.33.n.229 p 319.

Sed lenitatur per viam actionis non per viam exceptionis. lib.2. c.33.n.230.p.319.

Sed vtroque caſu datur reſciſſio,quando implementum reſpicit cauſam finalem.lib.2.c.33.n.231.p 319.

Contractus omninò reſoluitur, quando implementum reſpicit cauſam finalem lib 2.c.33.n.233.p.319 dec.70 n.8.p.92.

Defectus implementi non facit recedere à contractu niſi ſit cau-ſa finalis.lib.2.c.33 n.234 p 319.

Sed diſtingue in contractu verè nominato,& in eo qui non eſt ve-rè & abſolutè nominatus lib.2.c.33.n 235 p.319.

Contractus nullo pacto reſcinditur per defectum cauſæ impulſi-uæ lib 2.c.33.n.235.p 319.

Quando cauſa eſt de eſſentia,ſemper ac deficit contractus reſol-uitur.lib.2.c.33.n.230.p.319.

Petens reſciſſionem contractus debet ante omnia reſtituere ac-ceptum.lib.2 c.34.n.1.p.321.

Nullus non impedit proceſſum ad vlteriora. lib.2.cap.34. nu.9. pag.321.

Per connexitatem reſoluitur in totum.lib.2.c.36 n.45 p.327.

Contractus inuiandus reſolutus in aliqua parte corruit in to-tum.lib.2.c.36 n.60.p.328.

Poteſt continere pacta reuocabilia.dec.8.n.10 p.10.

Facultas data in contractu antequam facultatarius ea vtatur poteſt reuocari.dec 9.per tot.p 10

In quo interponitur decretum iudicis pro parte nullus eſt in to-tum nullus niſi ſequeretur abſurdum. dec.43.n.15 p.53

Quādo eſt imperfectus partes poſſunt panitere.dec.169 n.2 p.230

In contractu innominato defectus implementi non facit reſcinde-re,ſed datur actio ad adimplendum.dec.169 n.7 p.231.

Vbi non valet non poteſt exigi pæna in eo promiſſa. lib.3.c.1.n 47. pag 392.

Reſciſſo principali reſcinditur,& acceſſorium.lib.3.c.1.num 48. pag 392.

Quod ex contractu nullo nulla detur pæna procedit in contractu nullo ipſo iure lib.3.c.1.n.49.p.392.

Dicitur ipſo iure nullus quando lex vltra adiectionem pænæ de-clarat nullitatem.lib.3.c.1.n.50.p.392.

Celebratus cum falſo ſuppoſito corruit.lib.3 c.11.n.112.p 481.

Factus in teſtamento præſente,& acceptante parte eſt irreuoca-bilis.lib.3.c.12.n.23 p.491.

Quando fit in executionem vltimæ voluntatis eſt reuocabilis. lib.3.c.12.n.23 p.491.

In contractu fieri poſſunt diſpoſitiones reuocabiles.lib.3. c.12. nu. 24.p.491.

Contradictio.

In diſpoſitione non eſt præſumenda.dec.224.n.4 p.303.

Contraria.

Contrariorum eadem eſt ratio.lib.2.c.3.n.13.p.154 & c.27 n.1. p.275.dec.167.n.53.p.228.

Contrauentio.

Contrauenìens pacto iurato futuræ ſucceſſionis an ſit periurus. lib.1.c.5.n.61.p.21.

Contrauenìens contractui iurato mediante fide Principis non in-cidit in periurium.lib.2.c.8.n.13.p.167.

Hæres non dicitur facto defuncti contrauenire, quando eo iure vtitur quod ex ipſa natura contractus deſcendit. lib.2.c.24. n.114.p.243.

Nepos &c. petens ſuccedere auo non obſtante renunciatione non contrauenit ſed dicit illam eſſe extinctam. lib.2.c 24.n 116. pag 244.

Contrauenìens conditioni dicitur in mala fide à die adita hære-ditatis.lib.2.c.32.n.29.p.309.

Ob contrauentionem grauati fit locus ſubſtitutioni non expecta-ta morte dicti grauati.dec.6.n.2.p.8.

Contrauentio vnius plurium vocatorum aperit viam ſubſtitu-tis ſuccedendi.dec.58.n 9.p.75.

Contrauenìens diſpoſitioni modali priuatur.dec.83.n.7 p.119.

Contrauenìens præcepto teſtatoris priuatur etiamſi teſtator non imperet priuationem.dec.275.n.2.p.238.

Ob contrauentionem grauati quando aperiatur via ſubſtituto. dec.176.n.11 p.240.

Grauatus contrauenìens aliquando non præiudicat vocatis ſuc-ceſſiue.dec.176.n.12 p.240.

Contumacia.

Condemnatus in contumaciam non dicitur condemnatus per veras probationes.lib.1.c.18.n.34.p.95.

Stante impoſſibilitate comparendi ceſſat contumacia. dec.215. n.10.p.293.

Contrà contumacē publicatur declaratoria.dec.215.n.11.p.293

Conuentio.

Quamuis conuentio ſuper hæreditate viuentis eſt nulla. lib.1.c.3. n.7. pag 8.

Non poteſt dici læſiua,vbi eſt incertitudo vitæ alicuius. lib.1. c. 13 n.10.p.64.

Mutua conuentio valet, quia non eſt pactum futuræ ſucceſſio-nis,ſed conditionalis obligatio.lib.1.c.13.n.11.p 64.

Conuentiones de bonis viuentis ſunt plenæ periculoſi euentus. lib.1.c.21.n.2.p.106.

Conuentus.

In caſu ſuppreſſionis monaſterij,eius bona non ad alios conuentus ſed ad Cameram Apoſtolicā pertinent.lib.2.c.25.n 97 p.256

Ad fundationem noui conuentus quid requiratur. lib.3.cap.1. n.111.pag.395.

Non permittitur noua fundatio conuentus abſque conſenſu Principis & Ciuitatis.lib.3.c.1.n.112.p.395.

In fundatione Conuentus eſt attendendum: an in ciuitate ſit co-pia, vel penuria religioſorum. lib.3.c.1.n 113.p 396.

Conſtitutiones de fundatione habent locum in conuentibus re-gularium,& presbiterorum,virorum & mulierum. lib 3.c. 1.n.114.p.396.

Papa prohibet non ſolum nouam religionem, ſed etiam nouum conuentum fundare.lib.3 c.1 n.135.p.397.

Conſenſus habitantium in fundatione requiritur tantum in loco vbi non ſunt alij religioſi lib.3.c.1 n.152.p.398.

Contrà, quod ſemper d conſenſus requiratur etiam vbi ſunt alij religioſi lib.3.c.1.n.153 p.398.

Legatum relictum perſonis talis Conuentus debetur vti vniuerſis non vti ſingulis.dec.220.n.1 p 298.

Bona Conuentus ſuppreſſi applicantur iuxtà tenorem Bullæ ſuppreſſionis. dec.220.n.2.p.298.dec.221.n.1.p.299.

Mutato conuentu, quomodo debeatur relictũ.dec 220 n.4 p.298

Religioſus poteſt acquirere pro conuentu ſuppreſſo. dec.220.nu. 10 p.299.

Religioſus acquirens, acquirit pro conuentu vbi degit. dec.220. n.12.p.229.

Copia.

Non facit fidem niſi concurrentibus coniecturis. dec.129. nu.18. pag.176.

Correctio.

In contractu ſemper eſt euitanda.dec.121.n 6.p.163.

Correlatiua.

Succedere & nõ ſuccedere ſunt correlatiua lib.2.c.2.n.31.p.150

Diſpoſitio in vno ex correlatiuis procedit in alio. lib.2.c.2.nu.32. pag 150.

Correlatiua non ſemper eandem diſpoſitionem requirunt, ſed tantum quando eadem ratio militat in vno ac in alio. lib,2. c.2.n.35 p.150.

Correſpectiuitas.

Deſumitur ex vicinitate actuum.lib.2 c 10.n.30.p.174.

In contractibus correſpectiuis dicitur eſſe enormiſſima læſio quãdo excedit dimidiam iuſti pretij.lib.2 c.26 n.54.p.266.

Connexa dicuntur, & indiuidua lib 2 c.36.n 43 p.327.

Contractus per connexitatem reſoluitur in totum non in partem. lib.2.c.36 n.45.p.327.

Obligatus correſpectiuè ceſſante cauſa correſpectiuitatis liberatur.dec.70 n.2 p 92.

Inducitur vbi actus ſunt vicini.dec.87.n.10.p.125.

Actus correſpectiui ſortiuntur eandem naturã dec.91.n.9.p.130

Correſpectiua currunt eodem paſſu dec.104 n.12.p.146.

Donatio correſpectiua non requirit ſolemnitates ſtatuti dec.118. nu.2.p.159.

Donatio vt ſit correſpectiua onus debet æquiualere commodo donantis.dec.118.n.9.p.159.

Donatio non dicitur correſpectiua quando ob donationem datur aliquid annuum.dec 118 n.10.p.159.

Donatio correſpectiua facta à minore requirit ſolemnitates.dec. 118.n 11.p.159.

Contractus celebrati eodem die cenſentur correſpectiui. lib.3.c. 13.n.273.p.520.

Creditor,

Filius in legitima cõparatur vero creditori lib.1 c.18.n.29.p.94

Creditor conditionalis in contractibus dicitur verè creditor, lib. 1.c.23.n.27 p.118.

Valet pactum futuræ ſucceſſionis conſiſtens in liberatione facta per creditores patris à filio.lib 1.c.24.n.1.p.119.

Conditionalis poteſt de ſuo credito diſponere antè conditionis euentum.lib.2.c 3.n.65 p.156.

Intentans nullitatem contractus non tenetur reſtituere acceptũ, quando eſt creditor ex alia cauſa.lib.2.c.34.n.13 p.321.

Sed ad hoc creditũ debet eſſe liquidum.lib.2.c.34.n.14.p.321.

Limitatur quando eſt pactum in contrarium ſcilicet vt nõ poſſit intentari nullitas niſi reſtitutis acceptis lib.2 c.34.n 15.p 321.

Hæreditas delata debitoribus ipſo iure creditoribus acquiritur, lib.2.c.46 n.26 p.372.

Debitor quomodo præiudicet creditori non acceptando, &c.lib.2. c.46.n.20 & ſeqq.p.371.

An poſſit creditor adire hæreditatem delatam debitori. lib 2. c 46.n.50.p.374.

Creditorum appellatione veniunt tam hypothecarij, quam Chirographarij lib.2.c.46.n 54.p.374.

Lex magis fauet fiſco quam priuato creditori. lib.2.c.46.num. 64.pag.375.

Creditor eſt potioris conditionis quam fiſcus. lib.2.c 46.num.67. pag.375.

Bona omnia reperta in hæreditate alicuius, quæ non ſubijciuntur reſtitutioni, pertinent ad creditores.dec.67.n.2 p.87.

Creditor non poteſt petere extinctionẽ cenſus.dec.80.n.29.p 110.

Creditori poſteriori denegatur immiſſio, dum prior habet retentionem pro alijs creditis.dec.103.n.2.p.143.

Creditor poſtquam ſunt adiudicata bona facit fructus ſuos.dec. 103.n.13 p.144.

Hæres non cenſetur de ſuo credito ſatisfactus quando nõ conſtat tot pecunias ad eius manus perueniſſe.dec.103.n.23.p.144.

Legatarius pendente conditione legati non eſt creditor. lib.3 c.2. n.74.p 422.

Faciens pactum de non petendo cum debitore, nõ poteſt reuocare pactum in præiudicium fideiuſſoris. lib 3.c.2.n 89.p.423.

In contractu inter patrem, & filium requiruntur ſolemnitates ad euitandas fraudes in præiudicium creditorum, lib.3.c.3. n 46 p.429.

Quando duo obligantur in ſolidum quoad creditores eſt vnicum creditum etiam ſi pecunia ad vnum peruenerit. lib 3.c.10. n.56.p.472.

Legata non debẽtur in præiudiciũ creditorũ.dec.208 n 6.p.286

Negocium continuatum ab hærede non obligat bona hæreditaria in præiudicium creditorum.dec.208.n.7 p.286.

Creditum.

Creditum extinctum per ſubhaſtationem euictis bonis ſubhaſtatis reuiuiſcit cum ſua anterioritate.dec.103.n.12.p.144.

Crediti nomine venit omne id quod debetur in pecunia.dec.165. n 8 p.223.

Culpa.

Culpa ſuos debet proſequi auctores. lib.2.c.23.n.18.p.232.

Tertius non debet incommodum ſentire ex culpa aliena.lib.2.c. 25.n 93.p.256.

Curator.

Deputatur in contractu mulieris, & minoris quando deficiunt propinqui.dec.45.n.3.p.53.

Nouus curator non poteſt deputari quando non conſtat de obitu primi dec.49 n 5.p.63.

Maxime de curatore dando rebus abſentis.dec 49.n.6.p.63.

Curator hæreditatis tenetur tueri iura hæreditaria. dec.49.nu. 22.p 64

In obligatione mulieris dari non poteſt curator, quando poteſt vocari aliquis ex proximioribus.dec.60.n.2.p.77.

Curator dari poteſt ad actus particulares.dec.78.n.17.p.104

Poſt acceptam curã non poteſt eam deſerere.dec.91.n.12 p 130.

In contractu minoris loco propinqui parum beneuoli, vt detur curator, requiritur decretum iudicis.dec.118.n.18 p.160.

Cuſtos.

Cuſtos Arcis priuatur penſione.dec.17.n.5 p.20.

Ille debet cuſtodire bona abſentis ad quem eius bona venire debent.dec.88.n 1.p 126.

Cuſtodia ſacrorum vaſorum ſpectat ad Sacriſtam lib.3.c.1.nu. 255.p.519.

Laici ex conſuetudine ſunt capaces cuſtodiendi res ſacras. lib. 3.c.1.n.261.p.519.

D

Damnum.

DAmnum ſibi debet imputare qui ipſum ex propria culpa ſentit lib.1.c.10.n.64.p.46.

Filius non ſuccedens patri non dicitur lucrum amittere, ſed damnum pati.lib.3.c.1.n.28.p.391.

Data.

Data temporis attenditur in reſcriptis gratioſis. lib.1.c 27 num. 69 pag.128.

Datio

Datio in ſolutum.

Quando eſt nulla nullum dat ius.dec.159.n.18.p.215.

Debitor.

Conditionalis tenetur cautionem praſtare in contractibus de ſatisfaciendo conditione purificata lib.2. c.18.nu 51.p.220.
Nomina debitorum veniunt appellatione iurium. dec.165.nu.5. pag.223.

Debitor in præiudicium creditorum.

Filius vel alius qui ſperat ſuccedere, quomodo poſſit pactum inire cum debitoribus patris, vel alterius non petendi debitum. lib 1.c.24.n.7.p.119.
Quomodo valeat tale pactum.lib 1.c.24.n 8.& ſeqq.p.119.
In praiudicium creditorum poteſt non acquirere ius ſibi delatum.lib 2.c.29.n.41.p.281.
Fraudare creditores non dicitur ſi non agnoſcit ſucceſſionem. lib.2.c.32.n.35.p.293.
Repudiando vel renunciando non poteſt praiudicare creditoribus.lib.2.c.46.n.1.p.371.
Quomodocumque fiat renunciatio.lib.2.c.46.n 2.p.371.
Nil poteſt facere in praiudicium creditorum. lib.2.c.46.num.3. pag.371.
Et pracipuè nil poteſt alienare.lib.2.c.46.n.4.p.371.
Non poteſt legare.lib.2.c.46.n.6 p.371.
Neque repudiare hareditatem lib.2.c.46.n.7 p.371.
Contrà quod poſſit repudiare hareditatem, vel renunciare ſucceſſioni.lib.2.c.46.n.8.p.371.
Nec poteſt alienare ea qua ſunt eius propria lib.2.c 46.n 9.p.371
Fit fraus creditori diminuendo patrimonium, non verè, non acquirendo.lib.2.c 46.n-12.p 371.
Ius adeundi quod habet debitor non eſt in eius bonis. lib.2.c.46. n.20.p 372.
Poteſt legatum, hareditatem, fideicommiſſum, vel aliud ius ſibi delatum repudiare. lib.2.c.46.n 24.p.372.
Non valet repudiare ius legitima lib.2.c.45.n.25.p.372.
Non poteſt repudiare hareditatem matris ſibi delatam. lib.2. c.46.n.33.p.372.
Filius non poteſt conſentire, vt pater in legitima onus imponat. lib.2.c.46.n 34.p.372.
Poteſt in praiudicium creditorum habentium hypothecam in ſuis bonis alienare ex cauſa neceſſaria originem trahente à tempore praterito, non verò ex cauſa voluntaria. lib.2.c.46. n.35 p 372.
Filius acceptando onus in legitima videtur alienare. lib.2.c.46. n.42.p.373
An & quando filius poſſit onus in legitima acceptare.lib.2.c.46. n 43 p.373.
Poteſt renunciare legitimam .lib.2.c.46.n 44 p.373.
Acceptat onus in legitima, dummodo conſentiat oneri viuo patre, vel poſt eius mortem ſed ante agnitionem hareditatis lib. 2.c.46.n.45 p.373.
Quando debitor repudiat ius delatum non poteſt fraudare creditores lib 2.c.46.n.46.pag.373.
Filius non poteſt repudiando legitimam fraudare creditores hypothecarios.lib 2.c.46.n 47 p.373.
An creditores poſſint adire hareditatem delatam debitoribus. lib.2 c.46.n.50.p.374
Quod creditores ſiuè hypothecarij ſiue non, non poſſint cogere debitorem vt adeat hareditatem.lib.2.c 46.n.51.p.374.
Debitor fiſci quando poſſit eum fraudare non quarendo hareditatem ſibi delatam, vel alia lib.2.c 46.n.62 p.374.
Creditori ex cauſa oneroſa non poteſt in non quarendo praiudicari.lib 2.c.46.n.69.p.375.
Creditori ex cauſa lucratiua in non quarendo praiudicatur.lib. 2.c.46.n.70.p.375.
Minor eſt obligatio erga creditorem ex cauſa lucratiua, quam oneroſa.lib 2 c.46.n.72 p.375.
Legatum in praiudicium creditorum non poteſt repudiari.lib.2. c.46 n.75.p.375.
Lucrum quod prouenit à contractu, vel lege non poteſt in fraudem &c repudiari.lib.2.c.46.n.81 p.376.
Lucrum à ſtatute delatum poteſt repudiari in praiudicium creditorum.lib.2 c.46.n.82.p.376.
Contrà quod d lucrum non poſſit repudiari.lib.2.c.46.num.83. pag.376.
Lucrum ex lege delatum poteſt repudiari.lib.2.c.46.n 84.p.376
Pater poteſt renunciare vſumfructum ſibi delatum in bonis aduentitijs filij lib.2.c.46.n.85 p.376.
Frater poteſt renunciare ſtatuto excludenti faminas propter maſculos lib.2 c.46.n.86.p 376.
Poteſt debitor antè euentum conditionis hareditatem ſubſtituto reſtituere.lib.2.c.46.n.87.p 376.
Contrà quod non poſſit reſtitui fideicommiſſum ſubſtituto antè euentum conditionis lib.2.c.46.n 89 p.376.
Pater poteſt dare filio licentiam teſtandi in praiudicium creditorum.lib.2.c.40.n.90 p 376.
Debitor repudians in praiudicium creditorum peccat mortaliter lib.2 c 46.n.91.p.377.
Quotieſcumque renunciatio fit cum fraude intrat edictum, ne in fraudem creditorum. lib.2.c 46 n.95.p.377.
Contrà pupillum & Eccleſiam creditores, non poteſt debitor repudiare hareditates & legata.lib 2.c.46.n 97.p.377
In hareditate delata nunquam valet repudiatio in praiudicium creditorum.lib 2 c 46.n.98.& 106 p.377.
Renunciatio translatiua non valet in praiudicium creditorum. lib.2.c.46.n.99 p.377.
Valet renunciatio in praiudicium creditorum, quando in eodem actu fit aditio & renunciatio, non verò quādo priùs fuit adita hareditas, & ex interuallo renunciata lib.2.c.40.n.110 p.378.
Sed contrarium quod quis non poſſit hareditatem in fraudem creditorum renunciare eſt verius lib 2 c. 46 n. 111 p 378.
Et tantum limitatur contra creditores ſolam actionem perſonalem habentes lib.2.c 46.n 112 p.378.
Vel quando eſt falſa renunciatio ad fauorem ſubſtituti, vel coharedis lib.2.c.46.n 113 p.378.
Renunciatio futura ſucceſſionis de hareditate nondum delata valet lib.2.c.46 n.115 p.378.
Non verò ſubſtinetur regulariter in hareditate iam delata. lib. 2 c.46 n.116 p.378.
Pacta debitorū non praiudicant creditoribus.dec 80.n.37.p 110
Nomina debitorū veniunt appellatione iuriū.dec 165 n 5.p.223
Debitor ante agnitionem hareditatis poteſt eam in praiudicium creditorum repudiare dec 177.n.18 p.241.
In Conſcientia non poteſt non acquirendo praiudicare creditoribus.lib 3.c.13.n.74 p 507.
Limitatur quando aliquis ex propria familia graue damnum haberet.lib.3.c.13 n.75.p 507.

Debitum.

Succedens vigore pacti futura ſucceſſionis tenetur ad debita. lib.1 c 9 n.5.p.38.
Pro debito poteſt ſequeſtrari penſio Eccleſiaſtica lib.3.c.8.n.43. pag 461.
Quando teſtator mandat vt ſoluantur debita hareditatis, debitum peti poteſt vt legatum.lib.3.c 13.n 312.p.523.
Contra quod ſola mentio non ſufficiat.lib.3.c 13 n.319.p.523.
Pro debito dubio in ſubſtantia non datur nec actio nec retentio. dec.214.n.6.p.292.

Deciſiones.

Broccardica non ſunt alleganda ad deciſionem cauſarum.lib.1. c.11.n 34 p 51.
Deciſiones Rota ſupponi debent.dec.3.n 2.p.3.
Deciſio Rota iterum propoſita, & non reſoluta ob dubietatem articuli non poteſt allegari. dec.50.n 8.p.66.
Deciſio reuocata poteſt allegari quando in reuocatione ſubſtinetur prima concluſio.dec 64.n.13.p.82.

Declaratio.

Dominium rei non abdicatur per declarationem, quod illud amplius nolumus lib.2.c.13 n.143 p.193.
Facta renunciatione an mulier renuncians poſſit declarare pro quo intellexerit.lib.2.c.17.n.68.p.216.

Digitized by Google

Qui declarat nihil de nouo addit.lib.2.c 17.p.69.n.216.
Limitatur in caſu, quo quis ex declaratione damnum ſentiret. lib 2.c.17.n.71.p.216
Sed limitatio procedit quando diſpoſitio eſt perfecta, & clara, non verò quando eſt dubia.lib.2 c.17.n 72.p 216.
Donatoris declaratio attenditur quando donatio eſt dubia. dec. 9.n.24.p.11 dec 46.n.15 p.58.
Diſpoſitio iuxta declarationem faciendam eſt perfecta ſine alia declaratione.dec.46.n.5.p.58.
Contra facta declaratione.dec.46.n.6 p.58.
Donans poſt donationem poteſt declarare in quem donauit. dec. 46.n.12.p.58.
Statur declarationi illius qui poterat declarare. dec 46.nu.16. pag.58.
Exceptiones contrà teſtes non admittuntur, quando declarant actum dubium dec.55.n.22 p.72.
Diſpoſitio iuxta declarationem faciendam eſt imperfecta. dec. 61.n 1 p.78.
Facta ab habente facultatem à teſtatore, eſt ac ſi fuiſſet ab illo facta dec.102.n.1.p.142.
Declarationi Principis de coram ſe geſtis ſtari debet. dec.142. n.19 p.194.
Declaratio voluntatis non fit à procuratore ſine mandato ſpeciali.dec.144.n.14.p.196.
Hæres non impugnat declarationẽ defuncti.dec.150.n.10.p 203
Voluntas diſponentis per modum declarationis in tertium committitur, ſed tertio non declarante, diſpoſitio remanet firma. dec.152.n.8 p.205.
Diſpoſitio quoad ſubſtantialia commiſſa declarationi tertij non valet.lib 3.c.6.n.71.p.448.
Voluntatis declaratio fit per confeſſarium. lib 3.c.6 n.83 p.450.
Declarata voluntate, ampliùs non reuocatur declaratio. lib.3. c.6 n.87.p.450.
Hæres non poteſt ire contrà voluntatem teſtatoris in ſubſtantia etiam ſi habet facultatem declarandi.dec 206 n.9.p.282.
Habens facultatem declarandi, debet iurare, dum declarat. dec.206 n.13 p.283.
Qui habet ius declarãdi eſt tanquam teſtis.dec.206.n 17.p.283.
Qui declarat debet iurare, etiamſi declaratio ſit commiſſa conſcientiæ declarantis dec.206.n 20.p.283.
Declaratio facta ad ſuggeſtionem alicuius non valet. dec.206, n.21.p.283.
Habens facultatem declarandi ſi duas facit declarationes, ea attenditur quæ magis accedit ad voluntatem defuncti. dec. 206.n.22 p.283.
Sicuti ſi duo habent facultatem declarandi, & diuerſimodè declarent.dec.206.n.23 p.283.
Idem eſt non declarare ac nulliter declarare.dec.206.num.24. pag 283.
Habens facultatem declarandi rem ſecretò commiſſam, tenetur accedere ad voluntatem defuncti dec.206.n.26.p.283.
Diſpoſitio declaratur per duos teſtes. dec.207 n.13.p.285.
Vnicus teſtis cui teſtator aperuit ſuam voluntatem, eandem ſolus declarat.dec.207 n.14.p.285.

Decretum.

Iudicis inducit indiuiduitatem in contractu. lib.2.c.36 num.68. pag.328.
Prouiſionale alendi ceſſat, ceſſante cauſa dandi alimenta.dec.1. n.18.pag.2.
Vbi eſt decretum iudicis donatio ex pluribus cauſis facta, vna tantum falſa annullatur.dec.13.n.13 p.15.
Iudicis ex cauſa partim vera, & partim falſa corruit in totum. dec107.n 5.p 149.
Emanatum ex falſa cauſa corruit.dec.108 n.3 p.149.
Iudicis ſine debita perquiſitione nullius eſt roboris dec.125.nu.5. pag.170.
Decretũ irritans tollit omnẽ conſuetudinẽ dec.140.n.14.p.190.
Decreta Viſitationis non citato adminiſtratore loci viſitati non nocent.lib.3.c.1.n.194.p 402.
Decreta non effectuata nihil operantur. lib.3.cap.1 num 195. pag.402.
Decreta viſitationis habent vim legis.lib 3.c.1.n.225 p 404.
Cauſa contractus debet exprimi iudici qui interponit ſuum decretum dec.196.n 20.p 266.

Defenſio,

Actus defenſionis incolumitatis propriæ non debet puniri. lib.1. c.25.n 7 p.120.

Delegatus,

Iudex debet eſſe certus de ſua iuriſdictione. lib.3.c.8.num.12. pag 460.
Princeps delegando ampliſſimam facultatem intelligitur intrà limites ſuæ iuriſdictionis lib.3.c.1.n.139 p.397.
Iuriſdictio delegati non extenditur vltrà iuriſdictionem delegãtis.lib.3.c.1.n.140 p 397.

Delictum,

Pœna non debet eſſe maior delicto. lib.1.c.16.n 3 p.82.
Pro delicto circa rem commiſſo, eatenus perditur res, quatenus in ea peccatur.lib.1.c.16.n.12.p.82.
Minor non excuſatur pro delicto, quando delictum eſt contra ius naturale.lib 1.c.16 n.38.p.84.
Pœnitentia admittitur quando delictum non eſt conſummatum. lib 1.c.16.n.66.p.86.
Pœnitentia excuſat in delictis, in quibus poſt conſummationem quis poteſt deduci in integrum ſtatum lib.1.cap.16.num.69. pag.86
Non præſumitur vbi non probatur animus delinquendi. lib. 1. c.29.n.18.p.133.
Poſt factum delictum, non poteſt ex voluntate partium fieri quod non ſit delictum lib.1.c.29.n.42 p.134.
Inualiditas pacti futuræ ſucceſſionis fundatur in præſumptione delicti lib.1 c.31.n.5 p.139.
Præſumptio delicti poteſt tolli per principem, vel conſuetudinem. lib.1.c 31.n.6 p 139.
Conſenſus vnius priuati aut Principis tollit præſumptionem delicti.lib.1.c.31.n 9.p.139.
Valet pactum hæreditatis conſeruanda, quando quis priuatur ob delictum.lib.1.c.32.n 30.p.141.
Maximè quando delictum efficit incapacem ſuccedendi delinquentem lib.1.c.32 n.33.p 141.
Nemo præſumitur delinquere lib.2.c.27.n.51 p 277.
In caſu quod bona publicantur propter delictum, delinquens non poteſt teſtari.lib.2.c 38.n.175 p.350.
Bona damnatorum non publicantur, ſed reſeruantur agnatis lib.2.c.38.n.176.p.350.
Ignorantia excuſat à delicto.dec.17.n.9.p 20.
Dans operam rei illicitæ excuſatur ob ignorantiam in delicto conſecutiuo ad rem quam facit dec.84.n.16.p.120.
Nemo punitur ex eo quod ſequitur ex opere illicito, ſi præter intentionem ſequatur dec.84 n 17.p.121.

Dementia,

Ex febri quomodo naſcatur. dec.228.n.2 p.307.
In infirmitate quando ſoleat habere dilucida interualla. dec. 228.n.4 p 307.
Duobus teſtibus de ſana mente magis, quam mille de dementia deponentibus creditur dec.228 n.9.p.307.
Præcedens & ſubſequens non præiudicat, ſed debet probari de tempore actus dec.228.n.11 p.308.
Excluditur ex fide Parochi qui dedit ſacramenta.dec.228.nu. 12.pag.308.
Excluditur ex confeſſione peccatorum. dec 228 n.16.p.308.
Prudens diſpoſitio excludit dementiam. dec.228.n.17 p.308.

Demonſtratiuè,

Verba potiùs cenſentur ſtare demonſtratiuè quam taxatiuè, dec.220.n.16 p.229.

Deportatus,

Teſtamentum facere non poteſt.lib.1.c.12.n.34.p.58.

Depoſitum.

Habet vim ſolutionis.dec.32.n.10.p.38.

Digitized by Google

Cauſa depoſiti eſt priuilegiata dec.159.nu 15.pag.214.
Pecunia mutuata inducit mutuum non depoſitum. dec.159.nu. 16.pag.215.
Depoſitum excluditur ex obligatione ſoluendi fructus. dec.159. num.17.pag 215.
Item excluditur quando non eſt reſtituenda eadem res.dec.159. num.19 pag.215.
Nullos fructus parere poteſt.dec.159 num.20 pag.215.
Vſus rei depoſitæ non eſt contra ſubſtantiam depoſiti. dec.159.n. 21.pag 215.
Aliud eſt credere, aliud deponere. dec.159.nu.24.pag.215.
Cum vſuris tranſit in mutuum, dec.159. nu.25.pag.215.
Cum mercede tranſit in locatum.dec.159.nu.26.pag.215.
Obligatio in forma depoſiti nullas admittit exceptiones.dec.226. num.3.pag.305.

Derogatio.

Derogare iuri publico non poſſumus per iuramentum. lib.1.c.5. nu.49.pag.20.
Priuati homines non poſſunt legibus teſtamentorum derogare, lib.1.c.5.num.54.pag.21.
Princeps poteſt derogare legibus de teſtamento loquentibus. lib. 1.c.10.nu.65.pag.46.
Iuramentū non poteſt derogare iuri publico.lib.1.c.12 n.57.p.60
Conſtitutio conciliaris requirit ſpecialem derogationem. dec. 24.num.4.pag.29.
Derogatio conſtitutionis ſpecialis vnius Concilij, inducit derogationem aliorum dec.24.num 6.pag.29.
Inferior non derogat legibus ſuperioris dec.100.n.13.p.139.
Derogatio non retrotrahitur in præiudicium tertij cui fuit ius quæſitum.dec.100.num.14.pag.139.
Derogatoria quarumcumque conſtitutionum derogat illis, de quibus facienda eſt expreſſa mentio.dec.126.nu 9.p.172
Licita eſt in teſtamento, clauſula, quæ deroget futuris teſtamentis lib.3.c.5.nu 37 p.435.

Deſcendentes.

Quando contineantur nomine hæredum. lib.2.c.15. n.64.p.204.
Pater præſumitur recipere renunciationem fauore deſcendentium.lib.2.c.15.num.76.p.205.
Affectio magis præſumitur inter deſcendentes, quàm extraneos. lib.2.c.15 nu.78.p.205.
Verbum, deſcendentes, comprahendit tàm maſculum, quàm fœminam.lib.2.c.15.n.99.p.207.
Per deſcendentes ex fœmina non conſeruatur agnatio.lib.2.cap. 17.num.24.p.213.
Deſcendens ab excluſo etiam ipſe dicitur excluſus.lib.2.c.24. num.2 pag.236.
Deſcendentes ex fœmina reſpectu aui materni non dicuntur agnati lib 2 c.24.num.25.pag.238.
Præferuntur tranſuerſalibus quoad ſucceſſionem. dec 4.num.1. pag.5.
Vocatio omnium deſcendentium inducit fideicommiſſum inter illos.dec.6.num.1.p.8.
Nomen deſcendentium eſt generale, & comprahendit tam maſculos, quam fœminas.dec 47. nu.2.pag 60.
Donatio ad fauorem deſcendentium, quando eſt, quiſque venit ex propria perſona ſine facto donatarij dec.121.n.2.p.160.
Facilius admittitur quam tranſuerſalis dec.137.n.17.p.187.
Plures deſcendentes vnius perſonæ ſunt plures lineæ. dec 167. n. 61.pag.228.
Vocatio deſcendentium ex fœmina de certa linea, excludit deſcendentes ex certa linea, & excludit deſcendentes ex alia linea.dec.173 num.13 p.236.
Verbum, deſcendentes, eſt collectiuum plurium graduum, & perſonarum dec.201.num.5 p.274.
Quando conſtat teſtatorem voluiſſe ad eos extendere fideicommiſſum, ſubſtitutio vulgaris continet fideicommiſſarium. dec. 261.num.6.pag.274.
Vbi vocatur vnus, & omnes ab eo deſcendentes, habetur reciproca. dec.201.num.8.pag.274.
Nomine liberorum veniunt omnes deſcendentes. dec.202. nu 6. pag.276.
Inter deſcendentes pares gradu ſeruatur æqualitas.dec.209.nu. 2.pag.287.
Soror non poteſt dici deſcendens.dec.209.nu.15.p.287.

Determinatio.

Stante diuerſitate vna determinatio non comprahendit æqualiter omnia determinata.dec.146 n.9.pag.198.

Detractiones.

Cenſus imponitur ſuper fideicommiſſo ratione detractionum competentium grauato.dec.5.nu.1 p.7.
Vendens aliqua bona ſuper quibus competunt detractiones, cenſetur dicta bona eligere pro detractionibus. dec.67.n.1.p.87.
Hæres qui non fecit inuentarium, non prætendit detractiones. dec.72.num.18.p.95.
Competentes grauato non veniunt in reſtitutione fideicommiſſi. dec.76.nu.3 p.101.
Probata alienatione bonorum alienans non poteſt excipere de detractionibus dec.76.nu.6.p.101.
Alienatio ad hunc effectum debet præcedere deductionem detractionum. dec.76.n.7.p.101.
Illiquida non impediunt immiſſionem fideicommiſſario. dec.85. n.11.p.123.dec 136.n.21 p.186.
Mater excluſa à ſtatuto non habet detractiones in bonis filij. dec.133.n.34 p.181.
Mobilia alienata imputantur in detractiones. dec.141.num.18. pag.192.
Alienationes vbi excedunt detractiones, primæ imputantur, & poſteriores ſunt nullæ dec.141.n.19.p.192.
Prælegatum ex quibus verbis computetur in detractiones dec. 178.num 11.p.243.
Debentur filio in bonis fideicommiſſo ſuppoſitis. dec.211. num.3. pag.289.
Qualibet alienatio facta à grauato, qui non fecit inuentarium facit præſumere deductionem detractionū dec.211.n.4 p.289
Contra quando conſtat in quid ſint conſumpta bona alienata. dec.211.nu.5 p.289.
Exceptio detractionum etiam turbida impedit immiſſionem fideicommiſſario.dec.227.num.2.p.306.

Deuolutio.

Dominus directus agens ad deuolutionem debet probare finem lineæ.dec.14 nu.1.p 16.
Contrà quod non teneatur probare finem lineæ, quando non conſtat de eius principio. dec.14.n.3.p.16.
Agens ad deuolutionem debet concludenter probare omnia requiſita. dec.14 num.6.p.16.
Dominus vigore pactorum non agit ad deuolutionem, niſi finita linea.dec 14.num.11 p.16.
Non poteſt ad deuolutionem agi niſi de ea doceatur, & probetur finis lineæ.dec.44 num.20.pag.55.
Deuolutio non habet locum durante linea inueſtitorum.dec.89. num.1 pag.127.

Deus.

Submiſit leges principibus, non verò contractus, & conuentiones. lib.1.c.10.num.57.p.45.
Eſt vbique præſens lib.2.c.13.num.34.p.187.
Nullum hominem adſtringit ad impoſſibile. lib.2.c.37. nu.102. pag.337.

Dictio.

Maximè, eſt ampliatiua.lib.1.c.15.num.13.pag.74.
Quando non ſit implicatiua.lib.1.c.15.num.41 p.77.
Aliquandò, ſignificat, interdum lib.1.c.15.num 42.p.77.
Plerumque ſignificat, vtique lib.1.c.15.num.43 p.77.
Fortè, denotat contingentiam facti.lib.1.c.15.num.57.p.78.
Inducit dubitationem.dec.55.num.12.pag.71.
Eſt inefficax contrà verba clara dec.172.num.12.p 234.
Quæ, ponitur gratia exempli, & non reſtringit regulam. lib.1. c.15 num.58.pag.78.
Tantùm, non operatur, vt obligatio non tranſeat ad hæredes.lib. 1.c.21.num.32.pag.109.

Ex-

Digitized by Google

Excludit alios caſus. lib.3.c.10.num.62.pag.472.
Non refertur ad perſonas incluſas, ſed ad qualitatem perſonarum. dec.160.num 7 p.216.
Eſt taxatiua, & reſtrictiua.dec.116.nu.11 p.157.
Niſi, *poſita poſt dictionem negatiuam eſt conditionalis.lib.2.c.4. num.21.pag.161.*
Denotat conditionem.dec.36.num. 6.pag.44.
Contradicit, & aduerſatur præcedentibus. lib.3.c.12.num.355. pag.512.
Quibuſcumque, *efficit, vt renunciatio ſit realis, & ſemper in renunciatione ſubintelligitur.lib.2. c.10.nu.20 pag.173.*
In Perpetuum, *efficit renunciationem realem.lib.2.c.10.nu.21. pag 173.*
Comprehendit omne tempus, & omnem caſum. dec.26.num.4. pag.31.
In ſempiternum, *intelligitur in quauis linea. dec.167.num.7. pag.226.*
Denotat perpetuitatem fideicommiſſi.dec.199.n.21 p.271.
Sine præfinitione temporis interpretatur. dec.201 nu.10.p.274.
Donec, & quouſque, *In diſpoſitione non attenditur. lib.2.c.17. num.4.pag.212.*
Limitat diſpoſitionem.dec.19.nu.3.pag.23.
Et, *eſt intelligenda diſiunctiuè. lib.2.c.17.nu.55.p.215.*
Quando reſoluatur in diſcretiuam.lib.2.c.36.nu.15.p.326.
Coniungit, & repetit antecedentia.dec.51.nu.8.p.67.
Eſt ampliatiua.dec.122 num.15.p.166.
Non ſtat ſemper ampliatiuè.dec.122.num.17.p.166.
Inter genus, & ſpeciem declarationem importat, dec.122.n.18. pag.166.
Supra, *refertur ad præcedentia lib.2.c.33.nu.169.p.316.*
Suprà, & infrà; ſunt de directo cõtraria. lib.2 c.33 n.170.p.316.
Alijs, *eſt nota ſimilitudinis, & implicat caſus ſimiles. lib.2.c.38. num.74 pag 345.*
Quando. *ſtat argumentatiuè ſignificat quid plùs, quàm ſit expreſſum lib 2.c 38.nu 75 pag 345.*
Relinquere. *Aliquando denotat diſpoſitionem inter viuos.lib.2. cap.38 nu 132.pag.348.*
Regulariter potiùs conuenit vltimæ voluntati, quàm actui inter viuos lib 2 c.38.nu 126.p.348.
Teneatur. *Importat neceſſitatem præciſam, lib.2 c.38. nu.129. pag.348.*
Habeat. *Demonſtrat non fuiſſe actum de ſucceſſione. lib.2.c.38. num.134 pag.348.*
Hæreditas. *Capit iura, & actiones.lib.2.c.39.n.28.p.353.*
Quomodocumque, & ex quacumque cauſa. *nihil excipiunt. lib 2.c.40.nu 15 pag.356.*
Poſſet. *Comprahendit ius futurum.lib.2.c.40.n.31.p.357.*
Sua. *Poſita à teſtatore an referatur ad teſtatorem, vel ad hæredem.dec.3.num.11.p.4.*
Mai. *Poteſt reſtringi ad vitam contrahentiũ.dec.15.n.10.p.17.*
Huiuſmodi *Reſtringit ad ſuperius expreſſa dec.19.n.7.p.23.*
Semper. *Comprahendit omne tempus, & omnem caſum.dec.26. num.4.pag.31.*
Reſpectiuè. *excludit ius accreſcendi.dec.33.n 8.p.40.*
Hormai. *Aufert potentiam ab actu, & includit omne tempus. dec.55.num.4.p.71.*
Non altrimente, *dicitur appoſita ſubſtantia diſpoſitionis conditionaliter.dec.83.nu.6.p.119.*
Item. Etiam. *ſunt repetitiua qualitatum, quando oratio eſt imperfecta, & poſita in orationibus perfectis ponuntur ad ſignificandum ordinem verborum, & continuationem.dec.105.nu. 3.pag.147.*
Dicta. *Diſpoſitionem reſtringit ad perſonam nominatam. dec. 105.num.9 pag.147.*
A loro; *intelligitur de præcedenter proximè vocatis. dec. 116. num.5.pag.157.*
Quomodolibet, *comprahendit bona præſentia, & futura. dec. 120 num.5.pag.163.*
Non aliàs. *Eſt conditionalis, & remouet conſenſum. dec.120. num.7.pag.163.*
Et inducit præciſam formam. dec.120. num.9.pag.163.
Tàm, & quàm. *in numeratione ſpecierum poſt genus ſtat declaratiuè.dec.121.num.12 pag.164.*
Vnum ab altero contradiſtinguit. dec.122. num.16.p.166.
Declarat, & contradiſtinguit ſolum ſpecies expreſſas. dec. 122. num.20.pag 166.
Ac etiam. *Stat ampliatiuè, & includit non expreſſa. dec. 123. num 3.pag.168.*
Non alias. *dat modum ad vnguem ſeruandum. dec.130. nu.8. pag.177.*
Nel reſto. *intelligitur in eo quod ſupereſt. dec.133.n.24 p.180.*
All'incirca. *Non probat valorem. dec.134 nu 7.p.182.*
Si vterque. *Significat ſi ambo.dec.137.nu.8.p.186.*
Quomodolibet. *eſt vniuerſalis, & omnem caſum comprahendit.dec.143 num.6.p.194.*
Poſſet, *reſpicit ius futurum dec.143.num.5 p.194.*
Non alias. *Eſt præciſa, & nullam interpretationem admittit. dec.143.num.6.p.194.*
Omnia, & ſingula. *Habet vim ſpecialis expreſſionis. dec. 145. num.6 pag.197.*
Sic, *ſtat illatiuè & expoſitiuè dec.151.num.7.p.204.*
Vſque, *terminat & incipit dec.151 n 14.pag.204.*
Deuenerint. *De quo tempore intelligatur. dec.153.n.10.p.207.*
Lucratiuè. *non tollit titulum onerofum.dec.156.n.8.p.211.*
A ſuo piacere. *Sonant ad libitum, & ad placitum. dec.162.n. 3.pag.218.*
Prædicti hæredes. *de primis intelligitur. dec.162.n.17.p.219.*
Licet, & placet; *quando non reſtringantur ad arbitrium boni viri.dec.162.num 26 pag.219.*
Reſpectiuè; *Singula. ſingulis refere. dec.167.n.9 p.226.*
Denuò, *eſt repetitiua. dec.167.num.10.pag.226.*
Qui, *refertur ad perſonam nominatam. dec.167.n.57 p.228.*
Nunquam, *non excedit vitam partium.dec.170.n.11.p.232.*
E non mai. *habet locum in perpetuum. dec.172.nu.4.p.234.*
Vltrà, *porrigitur ad caſus non expreſſos. dec.171.nu.10.p.233. & dec.172.num.14.pag.234.*
Non immutat ſubſtantiam præcedentis diſpoſitionis. dec.172.n. 15.pag.234.
Imò illam expreſsè reſeruat.dec.172 n.16 pag.234.
Ipſius. *Eſt perſonalis, & reſtrictiua. dec 173.n.9.p.236.*
Alia. *deſignat bona, & perſonas diuerſas à nominatis.dec.177. num.4.pag.241.*
Comparationem, & ſimilitudinem denotat. dec.177.n.5.p.241.
Præcipua, *importat exemptionem ab omni onere. dec.178.nu.1. pag.242.*
Reſtituere. *in contractibus, eſt verbum obliquum. lib.3.c.2.nu. 27 pag.419.*
Diſponere, *propriè pertinet ad vltimam voluntatem.lib.3.c.12. num.323.p.510.*
Vero, *connectit præcedentem diſpoſitionem cum ſequenti. lib.3, c.12.num.352.pag.511.*
Si, *ſua natura conditionem præſefert.lib.3 c 12.nu.354 p.512.*
Videtur, *quid ſignificet. lib 3.c.13.nu 119 p.510.*
Relinquere, *quomodo intelligatur per vltimam voluntatem. lib.3 c.13.num.203. & ſeqq p.515.*
Siano, *denotat veritatem.lib 3.c.13.nu.271 p.520.*
Saluis, *limitat, & declarat præcedentia.dec.202.n.21.p.277.*
Infraſcripti, *non poteſt impropriari, nec intelligi de ſupraſcriptis. dec.205.num.9.pag 281.*
Infrà, & ſuprà. *ſunt de directò contraria. dec.205.n.10 p.281.*
Infrà, *non extenditur ad non nominates. dec.205. n.11.p.281.*
Vbicumque, *reſtringitur ad ſubiectam materiam, & voluntatem diſponentis.dec 220.nu.5 pag.298.*
Volo. *Inducit perfectam diſpoſitionem. dec.224. nu.2.p.303.*
Recada. *Inducit fideicommiſſum.dec.224.nu.3.p.303.*
Vt ſuprà. *Repetit ſuperiora cum ſuis qualitatibus. dec.225.nu. 14.pag 304.*
Non exiſtentibus. *Intelligitur tempore mortis inſtituti. dec 225.num.21.pag.305.*
Chiacchiare. *Nihil habet reale. dec.230. nu.20.pag.312.*

Dies.

Diebus Feſtiuis exerceri poteſt militaris diſciplina. lib.1. cap.9. num.43.pag.41.
Item, & legalis. lib.1.c 9.nu.44. pag.41.
Scriptura priuata an poſſit eſſe ſine die dec.164.n.23.p.221.

Teſtamentum ad pias cauſas valet ſine die. dec.164. num.24. pag.222.
Pro inducenda mora, vt debeantur fructus dies non interpellat pro homine.dec.187.num.13.pag 256.
Dies incertus mortis conditionem facit. lib.3.c.6.n.121.p.453
Termini, aut contractus non computatur in termino. lib.3.c.11. num.109 pag.481.

Differentia.

Differentia inter bonos mores de iure natura, & de iure Ciuili. lib.1.cap.5.num.18.p.18

Difficultas.

Nulla conſideratur in facto proprio, lib.2.c.37.n.155.p.338

Dignitas.

Legitimi ſunt magis habiles ad honores, & dignitates, quam legitimati. lib.2.cap.43.n.9 p.364
Relictum coniuncto in dignitate conſtituto, præſumitur reſpectu coniunctionis non dignitatis. dec.218.n.9.p.296

Diligentiæ.

Maritus promittens ſe facturum vt vxor renunciabit factis diligentijs liberatur. lib.2.c.37.num.94.p 337
Promiſſio eo caſu reſoluitur in promiſſionem facti proprij adhibendi, ſcilicet diligentias lib 2.c.37.num.95.pag.337.
Qui adhibuit diligentias dicitur ſatisfeciſſe ſua obligationi lib.2. c.37.num 96.pag.337.
Quando promiſſio eſt iurata quis non liberatur adhibitis diligentijs lib.2.c.37.nu.103 p.337.
Contra, quod eximitur non obſtante iuramento. lib.2.37. num. 101.p.338.
Etiam ſi in promiſſione adſit clauſula, aliàs ad omnia damna, nihilominus quis excuſatur adhibitis diligentijs. lib.2.c.37. num.103 pag.337.
Quando quis promiſit reſarcire damna, non excuſatur, lib. 2. cap.37.nu.104.p.337
Quando conſtat de voluntate promittentis ſe non obligandi de proprio excuſatur ob diligentias, vbi ſi quis dicat alias ad omnia damna, lib.2.cap.37.nu.106.p.338
Vbi eſt clauſula, cum effectu, &c. non liberatur ob diligentias, lib.2.c.37.n.109.p.338
Contrà quod etiam hoc caſu liberatur lib.2.cap.37.n.110 p.338
Quando ſunt dictum, alias de proprio, &c. diligentia non ſufficiunt. lib.2 cap.37.n.112, p.338
Sicuti quando ſunt plures clauſula prægrauiſſima. lib. 2, c. 37. nu.114 pag.338

Diſcretiuè.

Diſcretiuus modus loquendi arguit voluntatem teſtatoris.lib.2. c.17.n.60.p 216. dec.167 n 54.p.228.dec.181.n.8 p 250.
Inducit diuerſitatem voluntatis, & diſpoſitionis. dec.105.n.14. p.148 dec.146.num.7.p.198.
Maximè vbi in alia parte non eſt diſcretiua locutio dec.146.n. 8.pag.198.

Diſdicta.

Societatis fieri debet 15. dies ante. lib.3.c.11.n.131.p.482.

Diſpenſatio.

Non trahitur de caſu ad caſum etiam ex identitate rationis. dec.17.nu.11 p 20.
Tot requiruntur diſpenſationes quot ſunt obſtacula. dec.17.nu. 12.pag.20.
Diſpenſatio remouet obſtaculum.dec,24.nu.2.p.30.
Diſpenſatus a Bigamia quis dicitur, ex quo ei non nocet bigamia.dec.24 nu.5 p.29.
Non trahitur ad diuerſa, & non operatur vltrà expreſſa. dec. 126.num.7.pag.172.
Eſt ſubreptitia non narrata ſubſtitutione alicuius in caſu contrauentionis.142.nu 4.p.193.
Quælibet diſpẽſatio ſtrictiſſimè interpretatur.dec.212.n.7.p.290
Non extenditur ad ignorata. dec.212.n,8 p.290.

Diſpoſitio.

Iuris eadem eſſe debet vbi eſt eadem ratio. lib.1.c.6.n.13.p.24. lib.1.c.9.num.17.p.38.
Quando in diſpoſitione eſt facta mentio mortis dicitur donatio cauſa mortis.lib.1.c.9.num.10.p.38.
Ex verbis diſpoſitiuis in inſtrumento a patre prolatis datur hæreditas filio lib.1 c.11.num.14.p.49.
Patris inter filios ſemper attenditur dummodo conſtet de voluntate.lib.1.c.11.num.29.p 50.
Qualibet eſt potius intelligenda de actu licito. lib.1.c. 11. nu.72, pag.55.
Non refertur ad incogitata, nec ad ea, quæ poſtea emergunt.lib. 1.c.12.num.63 pag.60.
Qualibet diſpoſitio intelligitur rebus ſic ſtantibus, lib.1.c.12.nu. 65 pag.60.
Reuocari non poſſunt, quando verba ſtatuti, vel contractus ſonant in diſpoſitionem inter viuos.lib.1.c.12.n 64.p.62.
Qualibet diſpoſitio regulatur à cauſa finali. lib.1.c.16.num.33 pag 84.
Quando plures cauſa ſunt in diſpoſitione, vna ceſſante, non ceſſat diſpoſitio.lib 1 c.17.num.33.p.91.
Inductiua voti captandæ mortis reprobatur non ſolum de iure Ciuili, ſed etiam Canonico.lib.1.c.19.nu.4.p.96.
Quando lex priùs ſupponit, & poſtea diſponit, non verificatur diſpoſitum, niſi verificato ſuppoſito. lib.1.c.28.num.3 p.129.
Diſpoſitio inter viuos poteſt eſſe reuocabilis. lib.1 c.29.num.94. pag.136.
Conſentiens non dicitur diſponere ad fauorem paciſcentium.lib. 1.c.29.num.96 p.136.
Ad dignoſcendum an diſpoſitio ſit valida nec ne, intentio diſponentis, & cauſa diſpoſitionis eſt ſeruanda, lib.2 c.3.num.51. pag 156.
Qualibet hominis diſpoſitio cenſetur conformis iuris communis diſpoſitioni.lib.2.c.12.num 16.p.180.
Qualibet reſtringitur iuxta mentem contrahentium lib.2.c.15. num.75 pag.205.
Recipit interpretationem ex eo quod veriſimiliter diſponens eſſet reſponſurus.lib.2.c.15 num.125.pag.208.
Ratio diſpoſitionis eſt inueſtiganda in omni caſu.lib.2.c,17.nu. 13.pag.213.
Ratione ceſſante ceſſat diſpoſitio. lib.2 c.17 num.14.p.214.
Paritas rationis paritatem cauſat diſpoſitionis.lib.2.c.18.nu.22. pag.219.
Is dicitur diſponere, qui aliquid facit in teſtamento, vel alia vltima voluntate. lib 2.c.35.num.5.p.322.
Conditionalis debet propriè adimpleri. lib.2 c.35.nu.6 p.323.
Vltra agentis intentionem non extenditur.lib.2 c.37.n.50 p.335.
Diſponens cenſetur expreſſiſſe ea omnia, quæ ſunt neceſſaria pro validitate actus. lib.2.c.37 num 65.p 336.
Mulier habens facultatem diſponendi, an poſſit diſponere in contractu.lib.2.c.38.nu.153 p.349.
In, verbo, diſponere, *comprahenditur vltima voluntas, & contractus. lib.2.c.38.num.155 p.349.*
Diſpoſitio concepta per verba de præterito non comprahendit futura.lib 2.c.40 num.20.p.357.
Diſpoſitio non debet cenſeri ſibi contraria.dec.34. n.11.p 41.
Iuxta declarationem faciendam eſt perfecta ſine alia declaratione. dec.45 num.5.p 58.
Contrà quod iuxta declarationem faciendam ſit imperfecta. dec.61 num.1.p.78.
Vna diſpoſitio non debet cenſeri diuerſo iure.dec.129.n.14 p.175.
Ad fauorem perſonæ dilectiſſimæ non alterat iuris diſpoſitionem. dec.133.num,35 p.181.
Doppo la morte, *non dicitur conditionalis.dec.137.n.21.p.187.*
Habens facultatem diſponendi dicitur diſponere ad fauorem hæredis.dec.162.num 1 p 218.
Qui habet ius nominandi ſuper certis bonis, non poteſt liberè diſponere.dec.177.num.5.p.242.
Vnica oratione determinata non debet diuerſo iure cenſeri.dec. 181.num.6.p.249
Quando ſit, & quando dicatur captatoria, maximè quando eſt in tertium collata lib.3.c.6 per tot.

Reuo-

Reuocabilis fieri poteſt in contractu, nec fit irreuocabilis per iuramentum lib.3.c.12 num.24 pag 491.
Voluntas diſponentis non poteſt deduci ex diſpoſitione non deducta ad actum lib.3 c.12 num.36 pag.492
Non dicitur facta quando aliquid deficit ad perfectionem. lib.3. c.12 nu 37 pag 492.
Quelibet diſpoſitio eo tempore facta cenſetur, quo eius effectus confertur lib.3 c.12.num.238.pag.504
Verbum, diſpoſitio, proprie refertur ad vltimam voluntatem, dummodo non ſequeretur contradictio.dec.203.n.9 p 278.
Habens facultatem teſtandi non poteſt diſponere inter viuos. dec.206.num.13 p.283.
Vbi eſt mentio mortis, intelligitur per vltimam voluntatem. dec.206.num.14 pag.283.

Diſtinctio.

Diſtinguere non debemus vbi lex non diſtinguit. l.b.1.c.5.nu.37. pag 19.lib.2 c.46.num.55 pag.374.
Et idem de priuilegio.dec.126.num.2.p.172.

Diſtributiones.

Quotidiana diſtributiones non veniunt appellatione fructuum. lib.2.c.38.num.55 pag 344.
Non dicuntur de corpore beneficij ſed percipiuntur ratione ſeruitij perſonalis.lib.2 c 38.num 56 pag.344.
Quod procedit non ſolum ad effectum regulæ de valore, ſed etiã ad alios effectus lib.2.c.38 num.57.pag.344.
Facto indulto percipiendi fructus ſuorum beneficiorum, non comprahenduntur diſtributiones. lib.2.c.38 num 58 p 344.
Quando in beneficio ſunt ſola diſtributiones tunc veniunt appellatione fructuum lib c 38 num 59 p.344.
Veniunt appellatione fructuum, quando ſumunt in materia, quæ latam recipit interpretationem lib.2.c.38.n 60.p.344.
Non verò in materia odioſa.lib 2.c.38.num 61 p.344.
Veniunt nomine fructuum, quando agitur de Conſtitutione dotis Eccleſiæ, illamque manutenendi in ſua originali libertate, lib.2.c.38.num.62.p 344.
Non veniunt nomine fructuum ſi agatur de regula de valore, de reſeruatione penſionis, & de lucrandis fructibus in abſentia. lib.2.c 38 num.63.p.344.
Non veniunt nomine fructuum. niſi in caſu quo beneficium non habet præbendam.dec 126 num.10 p 172.
Facultas transferendi penſionem non comprehendit reſeruatam ſuper diſtributionibus lib.3 c.8 num.29 p.461.

Diuerſitas.

Ex diuerſis non fit illatio lib.1.c.12.num.75 p.62. & lib.2.c.21. num.7.p.226.

Diuiduum,

In diuiduis plures ſi quid fuerint ſtipulati, cuilibet rata ſolummodo promiſſa cenſetur. lib.2.c 17 num.48.p.215.

Diuiſio Patris,

An Pater poſſit filio prohibere ne diuidat bona antequam perueniat ad 5. annum etiam quoad legitimam. lib.1.c.18. nu. 36.pag.95.
Valet pactum inter fratres de ſtando diuiſioni patris. lib.1.c.29. num.67 pag 135.
Poſt diuiſionem inter fratres bona non dicuntur amplius paterna ſed fraterna lib 2.c.12.n.76 p.183.
Quando fœmina renunciat ante diuiſionem requiritur portio renunciata fratribus eiuſdem matrimonij. lib.2 c.11. num. 77. pag.183.
Valet fideicommiſſum factum in contractu diuiſionis facta à patre.lib 3.c.2.num.11.pag.418.
Per diuiſionem factam à patre inter liberos, transfertur hæreditas pacto, quod eſt improbatum lib.3 c.3.n.1.p.427.
Pater poteſt diuidere hæreditatem inter liberos, & liberè tenentur ſtare dictæ diuiſioni. lib.3.c.3.nu.3.pag.427.
Pater, & mater in diuiſione poſſunt plus vni, quam alteri dare, dummodo nullus prætereatur. lib.3 c 3.nu.6.pag.427.
Diuiſio facta a patre ſubſtinetur, licet in teſtamento minus ſolemni, & in qualibet ſcriptura priuata. lib.3.c.3 nu 8 p.427
Et fieri poteſt ſine ſcriptura dummodo probari poſſit. lib.3.c.3.n. 10.pag 427.
Fit tam in contractu, quàm in vltima voluntate, & quando dicatur facta in contractu.lib.3 c 3.nu.12.pag.427.
Talis diuiſio eſt reuocabilis.lib.3.c.3.num 16.p 427.
Diuiſio facta a patre dicitur quadam aſſignatio legitimæ.lib.3. c.3 num.20.pag.427.
Quando fit per patrem, aſſignando bona, nulla facta mentione donationis, cenſetur ad vſum, & poteſt reuocare. lib.3.cap. 3 num 26 pag.428
Quando fit cum dominij translatione eſt irreuocabilis, ſiuè fiat in contractu, ſiue in teſtamento. lib.3.cap.3. nu.27.p.428
Quando eſt per viam contractus, & iurata, eſt irreuocabilis, lib. 3.cap.3.num.38.p.429
Ex diſpoſitione ſtatuti Lucani facta à patre inter liberos, eſt irreuocabilis. lib.3.cap.3. nu.51. pag.429
Dum fit per vltimam voluntatem nulla fraus fit legi. lib.3. c.3.nu.53.pag.430
Quando fit per contractum illicò transfertur dominium. lib.3. c.3.num.54 pag.430.
Facta a patre de omnibus ſuis bonis non ſubſiſtit. lib.3 c.3.n.55. pag 430.
Fit validè in teſtamento lib.3.c.12.nu.18.pag.491.

Diuiſio quid remittat.

Per diuiſionem quando dicatur renunciatum fideicommiſſum. lib 2 c 40 num 44 pag.358
Quando fideicommiſſum eſt purum, & purificatum tempore diuiſionis cenſetur renunciatum lib 2 c.40.n.45.pag.358.
Secùs quando fideicommiſſum eſt conditionale, & non purificatum lib.2.c.40 num.46 pag.358.
Vide verbum Fideicommiſſum.
Quando diuiſio poteſt referri ad aliud, non cenſetur remittere donationem dec.10 num.4.pag.12.
Data in diuiſione facultate diſponendi remittitur fideicommiſſum.dec.40.num 5 p.48.
Per diuiſionem non renunciatur hypotheca, niſi expreſſè dicatur. dec.54.num.1.pag.70.
Remiſſio fideicommiſſi inducitur vbi eſt clauſula ad habendum. dec.55.num.19.pag 72.
Quando per diuiſionem remittatur portio debita.dec.82 nu.25. pag.118.
Non remittit fideicommiſſum etiam ſi ſit clauſula, ad habendum, niſi expreſſe dicatur.dec 85.num.6.pag.122.
Diuidens bona fideicommiſſi, in illis ſibi præiudicat ſi habet ſcientiam fideicommiſſi.dec 86 nu.19.pag.124.
Diuidentes poſſunt ad inuicem remittere fideicommiſſum dec. 141.num 5.pag 192.
Facultas alienandi fideicommiſſum arguit remiſſionem.dec. 171 num 2 pag 232.
Cenſetur remiſſum ius fideicommiſſi delatum dec.171.n.7.p.232.
Remiſſio fideicommiſſi inducitur ex coniecturis. dec.172.nu.15. pag.235.
Renunciatio fideicommiſſi purificati inducitur, quando ille ad cuius fauorem remittitur dat bona æquiualentia, & diuidens eſt extraneus dec.172.num.6.pag 234.

Diuiſio communia.

Probat bona fuiſſe diuidentium. dec 141 num.3.pag.191.
Fieri poteſt non obſtante pacto in contrarium quando ſocius eſt rixoſus.dec.170.num.3.pag.231.
Pactum de non diuidendo in perpetuum eſt nullum.dec.170.nu. 4 pag.231.lib.3.c 10 num.22.pag.472.
Limita ad vitam paciſcentium. dec.170. num 7 pag 231.
Et quando ad vitam paciſcentium ſubſtineatur. dec.170 nu. 10.pag.232.
Inter diuidentes æqualitas eſt ſeruanda dec.171.n.18 p.233.
Pactum de non diuidendo etiam iuratum non valet. lib.3.c.10. num.23.pag.472.
Socius ſi obligat bona facta diuiſione. eadem bona remanent hypothecata fauore creditoris.lib.2 c.11.num.35.pag.178.
Secùs in hæreditate, quia vnus hæres facta diuiſione non poteſt

Digitized by Google

moleſtari à creditore alterius coheredis.lib.2.c.11.n.36.p.178.
Niſi ſimus in cauſa dotis, quia tunc omnes tenentur in ſolidum. lib 2.c.11.num.37.pag.178.
Diuiſio eſt quid facti, & non præſumitur. lib.2.c.36.n.62.p.328.
Identitas probatur ex diuiſione, contrà habentem cauſam à diuidente.dec.50.nu.5.pag 65.
Non præiudicat, niſi hæredibus diuidentium, dec.85.n.4.p.122.
Non comprehendit bona de quibus non fit mentio. dec.85. nu.5. pag.122.

Diuitiæ.

Familia faciliùs conſeruatur diuitijs. lib.2.c.3.num.52.p.156.
Vileſcet domus abſque diuitijs. lib.2.c.3 num.53.p.156.
Dicens aliquem diuitem debet talem probare.dec.259.num.35. pag.215.

Doctores.

Improbant pacta futuræ ſucceſſionis.lib.1.c.1.num.7.pag.2.
Repetentes.lib.1.c.1.num.11 pag 3.
Conſulentes.lib.1.c.1.num.11 pag.3.
In controuerſijs.lib.1.c.1.num.12.pag.3.
In opinionibus communibus.lib.1.c.1 num.13 pag.3.
In obſeruationibus, & quæſtionibus. lib.1.c.1. n.14.pag.3.
In tractatibus.lib.1.c.1.num.15 pag.3.
In ſpecie in tractatibus de pactis. lib.1.c.1.n.16.pag.4.
In deciſionibus.lib.1.c.1.nu.17 pag.4.
Confundentes materiam pacti futuræ ſucceſſionis.lib.1.c.1.n.34. pag.5.
Optimè materiam diuidentes.lib.1.c.1.num.35.pag.5.
Tenentes non valere pacta futuræ ſucceſſionis affirmatiua cum iuramento lib.1.c.5.num.16.pag.17.
Contrà, afferuntur tenentes valere, cum iuramento.lib.1.c.5.nu. 17 pag 18.
Doctores tenentes pro validitate pacti futuræ ſucceſſionis ſuper re particulari in quibus terminis loquantur. lib.1.c.6.nu.18. pag.25.
Doctorum dicta ſunt intelligenda ſecundum auctoritates quas allegant.lib.1.c.6.num.21.pag.25.
Gaudent priuilegijs militum lib.1.c.9.num.33.pag.40.
Non carcerantur pro debito ciuili. lib.1.c.9.nu.37.pag.40.
Non carcerantur non obſtante quouis ſtatuto, vt omnes carcerentur non obſtante quouis ſtatuto, & priuilegio. lib.1.c.9.nu. 38.pag.40.
Non torquentur. lib.1.c.9 num.40.pag 40.
Statutum mandans, quod doctor torqueri poſſit non valet lib.1. c.9 num.41 pag.40.
Ex conſuetudine Doctor torqueri poteſt.lib.1.c.9.n.42.p.41.
Non poteſt iure pacta futuræ ſucceſſionis, licet habeat priuilegia militis. Quia in Doctoribus ceſſat cauſa in militibus conſiderata.lib.1.c 9.num.46 pag.41.
Doctor non probat conſuetudinem.lib 1.c.12.n.79.pag.62.
Doctori atteſtanti de conſuetudine alterius prouinciæ non creditur.lib 1.c.12 num.84 & 86.pag.62.
Eorum dicta ſunt intelligenda ſecundum auctoritates, quas allegant.lib.1 c.19.num.3.pag.96.
Doctorum dicta ſunt magis attendenda in loco vbi expreſſè materiam tractant, quam vbi perfunctoriè. lib.2. c.24. num. 121.pag.244.
Doctor non allegat ignorantiam iuris. dec.128.nu 9.pag.174.
Doctores ſæpè imitantur aues ſe ſectantes. lib.3 c.13.num.338. pag.397.
Non debemus moueri ex numero Doctorum, ſed ex ratione, quam afferunt.lib 3 c.13.n.339 pag.397.
Opinio vnius eximij Doctoris dat cauſam tranſigendi.dec 211. num.11 pag.289.

Doctrina.

Doctrinæ punctuales præualent concluſionibus generalibus. lib. 3.c.14.num.29 pag.504.

Dolus.

Gener poteſt agere ad intereſſe, quando dolo fuit à ſocero inductus ad accipiendam vxorem ſine dote ſub ſpe pacti ſucceſſorij.lib.1.c.7.num.30.pag.30.
Contrà, quod intereſſe agere non poſſit.lib.1.c.7.nu.31.p.30.
Limita quando fuit deceptus, & agit contrà eum, qui non tenebatur dotare, non verò contra patrem, vel alium qui tenebatur. lib.c.7.num.33.p.31.
Quando agitur contrà eum qui tenebatur dotare non datur actio de dolo, ſed prima actio, quæ competit nomine dotis. lib. 1.c.7 num.34.pag.31.
Quando dolus eſt præſumptus ſemper tollitur præſumptio ex ſequenti pænitentia.lib.1.c,16.num.64.pag.86.
Dolus adeſt ſemper in contractu læſiuo. lib.2.c.26.n.6.p.264.
Sed procedit in dolo ex propoſito, non verò in dolo ex re ipſa.lib 2.c.26.num.7 pag.264.
Qualibet cauſa etiam colorata ſufficit ad euitandum dolum. lib.2.c.26.num.10.pag.264.
Dolus conſiſtit in animo, & probatur indicijs. lib.2.c.26.nu.32. pag.265.
Indicium doli eſt læſio.lib.2.c.26.num.33.pag.265.
Grauis læſio non poteſt contingere ſine dolo alterius contrahentis. lib.2.c.26.num.37.pag.265.
Iuramentum non operatur vbi adeſt dolus, verus, vel præſumptus.lib.2.c.26.num.39.pag 265.
Contractus doloſus non valet nec in maiore, nec in minore. lib. 2.c.26.num.44.pag.266.
Ad effectum reſciſſionis renunciationis dolus ex propoſito, & re ipſa æquiparantur.lib.2.c.26.num.46 pag.266.
In enormiſſima læſione præſumitur adeſſe dolus. lib.2.c.26.n.86. pag.268.
Dolus excludit conſenſum in renunciante. lib.2.c.28.n.1.p.278
Eodem modo iura abhorrent dolum, ac metum. lib.2. c.28.n.2 pag.278.
Renunciatio dolo extorta non validatur. lib.2.c.28.n.3.p.278.
Dolus eſt probandus ab eo qui prætendit nullitatem renunciationis. lib.2 c.28. nu.4 pag.278.
In patre non præſumitur dolus ergà proprios filios. lib.2.c.28.nu. 5 pag.278.
In fratribus potiùs præſumitur dolus, quam in patre lib.2.c.28. num.6.pag.278.
Dolus cum læſione annullat contractum. lib.2. c.28.n.7.p.278.
Quomodo probetur. lib.2.c.28.num.8.pag.278.
An ſit neceſſe petere abſolutionem à iuramento in quo eſt dolus. lib.2.c.28.num.9.pag.278.
Quod ſit petenda talis abſolutio lib.2.c.28 n.10.p.278.
Stante dolo, contractus etiam iuratus non valet. lib.2.c.32.nu. 129 pag.298.
Arguitur ex circumſtantia temporis, & qualitate perſonæ dec. 12.num.5.pag.14.
Reclamationes ſequentes arguunt actum antecedentem doloſum.dec.12.num.8.pag.14.
Cauſa doloſa annullat contractum bonæ fidei.dec.65.n.18.p.85.
Vires tollit teſtamento.dec.223 nu.13 pag.302.

Dominium.

Rei donatæ, vel renunciatæ non acquiritur ante acceptationem. lib.2.c.13.num.49.pag.188.
Etiam ſi adſit clauſula Conſtituti.lib.2.c.13 nu.50 pag.188.
Ad effectum acquirendi dominium requiritur acceptatio abſentis, non verò ad effectum conſequendi actionem. lib.2.c.13. num.61.pag.188.
Poteſt acquiri ab abſente, ſed reuocabiliter non irreuocabiliter. lib.2.c.13.num.93.pag.190.
Contrà, quod per ſtipulationem notarij, non poſſit acquiri dominium, & poſſeſſio eſt magis communis. lib.2.c.13 n.94.p.190.
In quo differat acquiſitio iuris ab acquiſitione dominij, & poſſeſſionis.lib.2.c.13.num.100 pag.191.
Res acquiritur ignoranti.lib.2.c.13.num.141.pag.193.
Dominium rerum à nobis non abdicatur per declarationem, quod illud ampliùs nolumus, ſed per effectualem traditionem.lib.2.c.13.num.143.pag.193.
Quando quis rem poſſidet, quam poſt tempus tenetur reſtituere, ſi rem vendat non transfert dominium in emptorem. lib.2.c. 18.num.1.pag.218.
Limita ſi debebat reſtituere ſub conditione. lib.2.c.18.n.2 p.218.

Ex

Ex nudo pacto non tranſfertur dominium in paciſcentes, lib. 2. cap. 18. num. 17. pag. 218
Non contractibus nudis, aut voluntate, & conſenſu contrahentium, ſed traditionibus, & vſucapionibus dominia rerum transferuntur. lib. 2. c. 18. n. 18 pag. 218
Alienatio facta contra prohibitionem teſtatoris, non transfert dominium in emptorem, lib. 2. c. 18. nu. 29. p. 219
Emphyteuta non habet dominium. lib. 2. c. 18. n. 35. p. 219
Qui habet rei dominium poteſt illud in alium transferre. lib. 2. cap. 18 num. 37. pag. 219
Non transfertur dominium per alienationem, quando ſuper re adeſt expreſſa hypotheca. lib. 2. c. 18. n. 44. p. 220
Prohibitio in contractu non impedit translationem dominij niſi adſit hypotheca lib. 2. c. 18 num. 45 pag. 220.
Pronomen, meum, tuum, &c. *denotat dominium, lib. 2. cap. 32. num 53. pag. 294*
Legatu tranſit ipſo iure in legatarium. lib. 2. c. 46. n. 78 p. 375.
Non eſt opus vt probetur ab Eccleſia, quæ eſt rex. dec. 33 nu 17. pag 40.
Probatur ex longa receptione Canonum, & confeſſione partis. dec. 33. num. 18 pag. 40.
In quolibet contractu, vt acquiratur requiritur acceptatio. dec. 96 num. 8 pag. 136.
Repugnat, quod quis ſit Dominus rei, quæ pro indiuiſo ad alium ſpectat. dec. 119 num. 22. pag. 162.
Exceptio dominij non admittitur in iudicijs poſſeſſorijs niſi de eo doceatur in continenti. dec. 148 num. 1 pag. 201.
Verbum, diſponere, *importat dominij translationem dec. 189. n. 5 pag 258.*
Bonorum paternorum non dicitur in filium transferri, ſed continuari lib. 3. c. 1. num. 26 pag. 391.
Rei fideicommiſſo ſuppoſita transfertur in fideicommiſſarium abſque traditione. lib 3 cap. 2. n. 42. p 420
Contra in fideicommiſſo facto in contractu lib. 3. c. 2 n. 43. p. 420
Per prohibitionem de non alienando, non impeditur translatio dominij fideicommiſſi in tertium. lib. 3. c. 2. n. 44. p. 420
Sine traditione non tranſit in contractibus. lib. 3. c. 2. nu. 46. p 420
Fideicommiſſum in contractu non requirit perneceſſe traditionem. lib. 3. cap. 2. nu. 53. p. 421
Sed contraria opinio eſt magis vera. lib. 3. c. 2. n. 54. pag. 421
Quando ad hoc requiratur ſpecialis hypotheca, vel requiratur generalis lib 3. c. 2 num. 59 pag. 421.
Morte quodcumque dominium amittitur. lib. 3. c. 12 num. 237. pag. 504.
In donatione an acquiratur à die contractus, vel traditionis, & à quo tempore. lib. 3. c. 13. num. 77. & ſeqq p. 507.
Prætendens vindicare aliquid tanquam proprium tenetur probare dominium. dec. 214 num. 1 pag. 291.
Transfertur traditione non pactis dec. 214. n 2. p. 291.
Rei alienæ non transfertur in alium ſine facto domini. dec. 214. n. 3 pag. 292.
Plenum dominium acquiritur ex retroemptione rei emptæ. dec. 219. num. 1 pag. 297.

Dominus.

Nemo in eadem re poteſt ſe gerere, vt dominus, & procurator. dec. 119. num. 23 pag. 162.
Domina dici non poteſt mulier de portione à ſtatuto venientibus ab inteſtato reſeruata lib. 1. cap. 14. nu 51. p. 71
Duo orbis domini eodem tempore eſſe non poſſunt. lib. 1. cap. 22, nu. 2. pag. 112
Nemo eſt Dominus membrorum ſuorum. lib. 1. c. 29. n. 17 p. 133
Poteſt ad libitum de re ſua diſponere, lib. 2. c. 13. n. 70. p. 189. & cap. 18. num. 14. p. 218.
Fideicommiſſarius eſt verus dominus rei, quam tenetur ſub conditione reſtituere. lib. 2. cap 18. nu. 11. p. 218
Dominus poteſt rem ſuam alienare, nec pacto poteſt ſibi legem dicere ne alienet. lib. 2. c. 18. nu. 15. p. 218
Habens onus faciendi multiplicum dicitur potius administrator, quam Dominus. dec. 1. num. 10 pag 2.
Qui retinent dominium res dicitur Dominus. dec. 43. n. 13. p. 53.
Relictum Seruo acquiritur Domino. dec. 74 num. 13. p. 99.

Dominus Directus.

Recipiendo Canones renunciat caducitati. dec. 81. n. 37. p. 114.
Caducitas non incurritur, niſi volēte Domino. dec. 81. n 52. p. 115.
Deficientibus illis quibus fuit ſubinfeudatum, feudum reuertitur ad primum infeudantem non ad dominum. dec. 89. nu. 2, pag. 127.
Nec per renunciationem, nec per nouam conceſſionem primis inueſtitis præiudicat, dec. 89. num. 3 pag. 127.
Directus durante prima linea non poteſt nouam facere inueſtituram. dec. 136 num. 18 pag. 185.
Cui non affertur præiudicium conqueri non poteſt dum emphyteuta ad vitam transfert fructus, dec. 184 num. 13 p. 253.
Pacta facta ab emphyteuta cum eius conſenſu valent, & alteratur inueſtitura, ita vt ſecundus contractus attendatur. lib. 1. c. 21. num. 60. pag 111.
Pacta nouæ inueſtituræ viuente primo, quam dent actionem contrà dominum ſi non valent. lib. 1. c 21. num. 63 pag. 111.
Non poteſt alienare inuitis Vaſſallis. lib. 1. c. 25. n 8 pag. 120.
Limitatur in caſu præcedentis neceſſitatis. lib. 1. c. 25 n. 9. p. 120.
Eius conſenſus in alienatione emphyteuſis poteſt venire ex poſt. lib. 1. c. 29. num. 29 pag. 133.
Conſolidato vtili dominio cum directo, datur rei vindicatio contrà quemcumque poſſeſſorem lib. 2. c. 18. num. 41 p. 219.
Manutentio datur Domino directo finita linea contrà emphyteutam lib. 2. c. 18. num. 42 pag. 118.
Vaſſallus poteſt in alium transferre feuda hæreditaria ſine conſenſu Domini lib. 2. c. 38. num. 51 pag. 340.
Aſſenſus Domini an requiratur in renunciatione feudi. lib. 2. c. 38. num. 64. pag. 344.
Affirmant nonnulli, alij negant. lib. 2. c. 18 num. 65. p. 344.
Directus quando agat ad deuolutionem. Vide Deuolutio.
Quando Dominus directus eſt in poſſeſſione, qui prætendit ſe eſſe comprahenſum debet probare, dec. 14. n. 12 p. 17.
Pacta inter emphyteutas non præiudicant. dec. 33. n. 11. p 40.
Agens ad caducitatem debet probare finem lineæ dec. 44. nu. 21. pag. 55.
Eo irrequiſito ſuper emphyteuſi imponitur cenſus, quando non eſt prohibitio alienationis. dec. 44. num. 24 pag. 55.
Conſenſus in alienatione emphyteuſis poteſt interuenire ex poſt. dec. 45. num. 18 pag 57.
Non præiudicat comprahenſis. dec. 57. n. 8. p. 74.
Quando plures feminæ ſunt vocatæ an Dominus poſſit gratificari dec. 57. num. 14 pag 74.
In emphyteuſi hæreditaria non poteſt negare conſenſum in donatione. dec. 81. num. 24 pag 113.
In emphyteuſi non hæreditaria non tenetur dare conſenſum in alienatione in perſonam extraneam. dec. 81. n. 29 p. 113

Domus.

Princeps poteſt demoliri domum priuati ad muniendam vrbem nulla data compenſatione. lib. 1. c. 10 n. 93 pag. 46
In prædio ruſtico non auget valorem. dec. 217. n. 4. p. 294
Donans domum pro habitatione religioſorum, ſi illi nolint habitare, vel non habitant, an domus reuertatur ad donantem. dec. 221. num. 9. pag. 300

Donans.

Grauius peccat, qui donat res viuentis; quam qui alia pacta facit ſuper re aliena. lib. 1. cap. 16. nu 26. p 83
Donans omnia ſua bona, non intelligitur donare legitimam. lib. 1. c. 18 n. 30. p. 95
Donatori non datur regreſſus ad bona donata. lib. 2. c. 10. nu. 13 pag. 173
Ante acceptationem dicitur dominus, & poteſt de re donata diſponere. lib. 2. c 13 num. 29. p. 187
Donatio ante ratificationem poteſt eſſe perfecta ad effectum, vt reuocabilis non ſit, ſed ea perfectione, quæ requiritur ad hoc vt donans non poſſit obligare rem donatam. lib. 2. cap. 13. nu. 67. pag. 189
Donatario nolente acceptare, poteſt reuocare donationem, lib. 2. c. 13. num 67 pag. 189
Ante acceptationem poteſt in alium transferre poſſeſſionem rei donatæ,

donatæ. lib.2. cap.13. num 98. pag. 190.
Donans non poteſt amplius de re donata diſponere.lib.2.c.18.nu. 12.p 218.
Donans religioni ea ſuppreſſa redit ad bona donata. lib.2.c.25. n 98.p.256.
Donans Eccleſiæ,cum onere aliquid faciendi, non reuocat ob inobſeruantiam.lib 2.c.33.n.81 p.311.
Quoad portionem ſibi reſeruatam quid poſſit. Vide Reſeruatio.
Donans poteſt liberè reuocare rem donatam Fratribus S.Franciſci lib.2.c.36.n.75.p.328.
Donans an teneatur donatario de euictione.lib.2.c.37. num.11. pag.333.
Doctores diſputantes, quando teneatur, & quando non de euictione.lib.2.c.37.n.17.p.333.
Donans poſt donationem declarare poteſt in quem donauerit. dec 46.n.12.p.58.
Donans ad fauorem deſcendentium alicuius, non poteſt contrà illos aliquid innouare.dec.47.n.11. p 60.
Nec poteſt mutare diſpoſitionem, niſi ſibi reſeruauerit facultatem.dec.47.n.12.p.60.
Donans iura ſuper quibus nullum ius habet nihil transfert in donatarium.dec.49.n.39.p.64.
Donãs antè inſinuationẽ præiudicat donatario.dec.65.n.15 p.85.
Cum verbis amplis non reuertitur, maximè vbi donatarius eſt coniunctus.dec.87 n.7.p.125.
Donans id quod aliquis debet cenſetur donare actionem contrà debitorem.dec.165 n.4.p.223.
Donans omnia bona præſentia,præſumitur alia acquiſiuiſſe. dec. 195.n.4 p.264.

Donatarius.

Donatarij præſentia requiritur in donatione tranſlatiua. lib. 2. c.13.n.23 p.286.
Etiamſi fiat fauore piæ cauſæ.lib.2.c.13.n.24 p.186.
Antè acceptationem nullum ius dicitur donatario acquiſitum. lib.2.c.13.n.27 p.186.
Antè acceptationem an acquirat dominium rei donatæ. lib.2.c. 13 .n.49.p.188.
Antè acceptationem non acquirit poſſeſſionem rei donatæ. lib.2. c.13.n.62.p.188.
Donata res remanet donanti antè ratificationem donatarij. lib. 2.c.13.n.65.p.189.
Donatarius non poteſt agere, quando antè ratificationem fuit ius quæſitum lib.2.c.13.n.66.p.189.
Donatario non acceptante ſtipulatio notarij eſt inefficax. lib. 2. c.13.n.71.p.189.
Donatario nolente acceptare licet donatori reuocare donationem lib.2.c.13.n.73.p.189.
Donatarius ſi antè donantem decedat, donatio euaneſcit.lib.2.c. 16 n.7.p.211.
Pacta ſunt interpretanda fauore donatoris contrà donatarium. lib.2 c.17.n 50 p.215.
Contrà,quod ſint interpretanda fauore donatarij. lib.2.c.17. nu. 51.p.215.
An agat de euictione contrà donantem.lib.2.c.37.n.11. & n.17. pag.333.
Datur actio creditori contrà donatarium quando hæreditas donantis non eſt ſoluendo.lib 2.c.45.n.11.p.369.
Donatarius expellitur exceptione nõ implemẽti.dec.32.n.8 p.38
Bona donata fiunt de dominio donatarij, niſi donatio ſit conditionalis,& cum reſeruatione iurium dec.46.n.17 p.59.
Donatarius quantitatis dicitur ſolum creditor.dec.46.n.21 p.59
Donans iura ſuper quibus nullum ius habet, nihil tranſfert in donatarium.dec.39 n.49.p.64.
Donãs antè inſinuationẽ præiudicat donatario dec.65.n.15.p.85.
Donatarius vt talis præſentans ad beneficium fatetur Iuſpatr. ſpectare ad donantem.dec 69.n.9.p.91.
Obligatus ad aliquid ſub conditione, conditione non impleta non tenetur.dec.75.n.1 p.100.
Poteſt renunciare fauori ſuo.dec.81.n 10 p.122.
Etiamſi acceptauerit onus donationis.dec.81.n.11.p.112.
De proprio non poteſt obligari niſi acceptet onus cum iuramento. dec.81.n.12.p.112.
Poteſt renunciare pacto in eius fauorem poſito. dec.81. num 15. pag.112.
Donatarius obligans propria bona pro onere implendo tenetur vltrà vires donationis.dec.81.n.17.p.112.
Vniuerſalis tenetur ad debita donantis. dec.151 n.15. p.204.
Eſt loco hæredis etiam ſi donator ſibi reſeruet facultatem teſtandi. dec.151.n.16 p.204.
Etiam non facto inuentario quando non teneatur ad debita. dec. 151.n 17.p.204.
Non tenetur de eo quod nõ habuit à donatore.dec.165.n.1.p.222.
Nõ præiudicat ſucceſſiuè vocatis in donatione.dec.191.n.1 p.260.

Donatio inter coniuges.

Donatio inter virũ,& vxorem eſt prohibita. lib.1.c.5.n.29 p.19.
Sed firmatur iuramento. lib.1.c.5.n.30.p.19.
Contrà,quod licet iurata non valet.lib.1.c.5.n.40.p.20.
Et eſt prohibita non quia ſit contrà bonos mores ſed quia ita lex ſtatuit. lib.1.c 5.n.41.p.20.
Pacta reciproca inter coniuges valent de donationibus propter nuptias non de alijs bonis lib.1.c.7.n.53 p.34.
Facta per Principem vxori ſuæ valet.lib.1.c.10.n.23. p.43.
Item facta ab vxore Principis.lib.1.c.10.n 67.p.46.
Inter virum & vxorem reciproca valet lib.1.c.13.n.20. p.65.
Licet non ſubſiſtat morte confirmatur lib.1.c.13 n.21.p.65.
Sed eo caſu requiritur, vt donator prædecedat, & interueniat traditio.lib.1 c.13.n.22 p 65.
Validatur iuramento etiamſi donatarius prædecedat.lib.1 c.13. n.23 p.65.
Et eo caſu,requiſitio traditionis ſuppletur per clauſulam conſtituti lib.1.c.13.n.24 p.65.
Si maritus inter viuos prohiberet aliquid relinquere vxori non prohibetur donare inter liberos.lib.1.c.15.n.76.p.80.
Morte confirmatur.dec.95 n.3.p 134.
Prohibetur de iure communi,& ex ſtatuto vrbis. dec.96. n.4.p. 135.& dec.97.n.3 p.135.
Morte non confirmatur quando præmoritur donatarius niſi ſit iurata.dec.113.n.5.p.154.
Præſumitur ſimulata.dec.115.n.6.p.156.
Statutum Vrbis de donatione inter virum, & vxorem habet locum in donationibus iuratis,& in bonis particularibus.dec. 136 n.10.p.185.
Maritus acquirens emphyteuſin non dicitur donare, niſi acquiſitio ſit ex titulo oneroſo.dec.136.n.12.p.185.
Vt morte confirmetur requiritur vltrà prædeceſſum donantis, traditio & perſeuerantia vſque ad mortẽ.dec.148.n.7 p.201.
Vltrà traditionem vt morte confirmetur requiritur iuramentum.dec.182 n.4.p.251.
Non valet, ne coniuges mutuo amore ſe ſpolient.lib.3.c.13 num. 55.p.506.
Confirmatur etiam morte ciuili lib.3.c.13.n.58 p.506.
Valet donatio cauſa mortis. lib.3.c 13.n.59.p.506.
Nonnulli tenent quod cauſa mortis non valet. lib.3.c.13.nu.60. pag.506.
Cauſa mortis non valet ſine traditione. lib.3.c.13.n.61.p.506.
Sed ſufficit traditio per conſtitutum. lib.3.c.13.n.92.p.506.
Sine traditione valet donatio cauſa mortis non donatio inter viuos.lib.3.c.13.n.65 p.507.
Etiam cauſa mortis non valet, vt ſubito transferatur dominium.lib.3.c 13.n.68.& n.70.p 507.
Semper donatio inter coniuges eſt nulla quando ditior ſit is cui donatur,& pauperior qui donat.lib 3.c.13.n.71.p.507.
Donatio cauſa mortis valet ita vt dominium transferatur, quando ſunt adhibiti quinque teſtes.lib.3.c.13.n.76.p.507.
Nõ valet licet effectus poſt mortẽ differatur.l.3 c.13.n.77.p.507
Contrà,quod eo caſu valeat.lib.3.c.13.n.78.p 508.
An inter coniuges, quæ à principio non valet trahatur retro ad eius tempus.lib.3.c.13.n.79.p.508.
Non trahitur quoad dominium,ſed quoad fructus perceptos.lib. 3.c.13.n.80.p.508.
Retrotrahitur tam quoad fructus quam dominium, quando non eſt pactum in contrarium.lib.3.c.13.n.89.p.508.
Valet cauſa matrimonij.lib.3.c.13 n.92.p.509.
Sed debet fieri antè matrimoniũ non poſt.lib. 3.c.13.n.93.p.509.

Valet facta à Sene iuueni. lib.3.c.13.n.94.p.509.
Valet in Feſto Natalis Domini Ieſu Chriſti in Germania, & alijs regionibus.lib.3.c.13.n.95 p.509.
Non inſinuata non valet.lib.3.c.13.n.222.p.516.
Statuto prohibente ne maritus vxori leget poteſt donare cauſa mortis.lib.3.c.13 n.243.p.518.

Donatio omnium bonorum.

Donatio hæreditatis,& eius partis non valet.lib.1.c.4.n.20.p.11. lib.3 c.5.n.7 p.434.
Quando præcipuè fuerunt donata bona præſentia,& futura. lib. 1.c.4.n.21.p.11.
Omnium bonorum iurata valet.lib.1.c.5 n.31.p.19.
Sine iuramento eſt nulla.lib.1.c.5.n.32.p.19.
Iuramento non validatur lib.1.c.5.n.42 p.20.
Contrà quod valet iurata.lib.1.c.5.n.44.p.20.
Improbatur quia tollit libertatem teſtandi lib.1.c.5.n.43 p.20.
In bonis intelligitur de præſentibus & valet. lib.2.c.24.nu.152. pag.246.
Ius adeundi non comprahenditur in donatione omnium bonorum,iurium,& actionum.lib 2.c.46 n.23.p.372.
Cum verbis ampliſſimis extenditur ad quæuis iura dec.122.nu. 7 pag.165.
Præſumitur facta ad fraudandos creditores maximè inter patrem,& filios.dec.151.n.19.p 204.
Semper præſumitur in fraudem creditorum.dec.159.n.31 p.217
Valet omnium bonorum præſentium, & futurorum reſeruata facultate teſtandi.lib.3.c.1.n.18.p.391.
Omnium bonorum præſentium,& futurorum non valet. lib.3. c.3.n.2.p.433.
Reprobatur etiam à Theologis.lib 3.c.5.n.4 p.433.
Non valet,quia pacto non datur hæreditas, & tollitur teſtandi facultas.lib.3 c 5.n.5 p 434.
Contrà,quod valet.lib.3.c.5.n.8.p.434.
Per donationem omnium bonorum non impeditur libertas teſtandi.lib 3.c.5 n.14 p 434.
Eſt permiſſa à lege lib 3 c 5.n.18 p.434.
Omnium bonorum præſentium,& futurorum non valet, lib.3. c.5.n.22 p.434.
Sufficit vt ſit contrà legem,vt dicatur improbata.lib.3.c.5.n.23. pag.434.
Neque iurata valet.lib.3.c.5.n.31.p 435.
Contrà,vbi eſt iuramentum.lib.3 c.5.n.35.& n.39.p.435.
Cum iuramento quare ſit valida lib.3.cap.5.n.40.p.436.
Valet quando non eſt ſignum vel particula omnium. lib.3. cap. 5.n.46.p.436.
Contrà quod neque eo caſu valet. lib.3.cap.5.n.47.p.436.
Quandò differtur in tempus mortis nullo pacto ſubſiſtit. lib.3. cap.5 n.51.p.436.
Alicuius particularis ſumma quæ excedit valorem omnium bonorum non valet. lib.3.cap 5.n.52.p.436.
Quandò dicatur omnium bonorum, & actionum. lib.3.cap.5.n. 56 & ſeqq p.436.
Per reſeruationem alicuius rei non præſumitur quod donator voluerit comprahendere iura & actiones lib.3.c.5.n.64.p.437.
Valet quando de bonis futuris non fuit facta mentio. lib.3.c.5.n. 67.p 437.
Etiamſi aliqua portio non ſit reſeruata. lib.3.c.5.n.68.p.437.
Non valet nec quoad bona præſentia.lib.3.c.5.n.69.p.437.
Contrà,quod valeat. lib.3.c.5.n.73 p.437.
Quando bona poſſunt diuidi,valet quoad præſentia.lib.3.c.5.nu. 74 p.438.
Valet,quando eſt clauſula,omni meliori modo, lib.3.c.5.n.75. pag.438.
Cum iuramento valet in bonis præſentibus.lib.3.c.5.n.78.p.438.
Valet reſeruata portione ad teſtandum. lib.3. cap. 5. num.80. pag.438.
Quæ portio debeat eſſe vt valeat, nempè ad quam ſummam debeat aſcendere.lib.3.c.5 n.81.& ſeqq p.438.
Arbitrio iudicis remittitur,quæ ſumma ſufficiat. lib.3.c.5.n.85. pag.438.
Licet quis ſibi reſeruet ad diſponendum in vita valet. lib.3 c.5. n.88 p.439.
Contrà,quod reſeruatio diſponendi in vita non valet lib.3.c.5.n. 90.p.439.
Reſeruatio ad certam cauſam an ſufficiat.lib.3 c.5.num.94.& ſeqq.p.439.
Per donationem portionis reſeruatæ,corruit ſecunda donatio non prima lib.3 c.5.n.97.p.439.
Donatione facta de portione reſeruata cum prima donatione omnes corruunt lib.3.c.5 n.101 p.440.
Eſt nulla licet fiat diuerſis vicibus eidem perſonæ lib.3.c.5 num. 102.p.440.
Valet licet ſit facta reſeruatio vſusfructus. lib.3.c.5.num.105. pag.440.
Ad hoc vt valeat reſeruatio vſusfructus non debet eſſe tenuis, & quid ſufficiat ad hoc.lib.3.c.5.n.107.p.440.
Cui incumbat onus probandi tenuitatem rei reſeruatæ lib.3.c.5. n.108.p 440.
An valeat fauore Eccleſiæ.lib.3.c.5 n.123.p.441.
Quod non valeat.lib.3.c.5.n. 124.p.441.
Quod valeat eſt magis verum lib.3.c.5.n.125.p 441.
Et procedit quod valeat,quando donatio principaliter dirigitur in piam cauſam,non quãdo ſecundario.lib.3.c.5.n.127 p.441
An valeat fauore dotis.lib.3.c.5.n.129.p.442.
Fauore piæ cauſæ,vt valeat requiritur inſinuatio.lib.3.c.5.num. 130 p 442.
An valeat fauore ingreſſus in religionem, lib.3.c.5. num.131. pag.442.
Donatio cauſa mortis valet.lib.3 c.5.n.132.p.442.
Contrà,quod cauſa mortis non valet.lib 3 c.5.n.133.p.442.
Sed prima opinio eſt vera, quando non adeſt pactum de non reuocando lib.3.c.5 n.134.p.442.
Semper eſt nulla,quando donatori non ſuperſunt alimenta. lib. 3.c.5.n.135.p.442.

Donatio cauſa mortis.

Pactum futuræ ſucceſſionis inter milites valet tanquam teſtamentum,non tanquã donatio cauſa mortis lib.1.c.9. n.9.p.38.
Dicitur quando in diſpoſitione ſit mentio mortis,lib.1.c.9.nu.10. p.38.& c.12.n.61.p 60.
Potiùs accedit ad contractum quam vltimam voluntatem. lib. 1.c 9.n.12.p.38.
In ea requiruntur quinque teſtes.lib.1.c.9.n.13.p.38.
Vt valeat debet interuenire obligatio & traditio. lib.1.c.9.n.14 pag.38.
Non eſt prohibita.lib.1.c.29.n.16.p.132.
Per donantis conualeſcentiam reuocatur. lib.2.c.25.n.13.p.252.
Appellatur vltima voluntas lib.2.c.33.n.110.p.312.
Non vitiatur per impoſſibiles conditiones.lib.2.c.33.n.111.p.312
In donatione cauſa mortis licitè inſtituitur fideicommiſſum, lib. 3 c.2.n.20.p.419.
Aequiparatur legatis.lib 3.c.2.n.34 p.420.
In aliquibus æquiparatur contractui. lib.3.c.2.n.35.p.420.
Filiusfamilias quando poſſit donare cauſa mortis lib.3 c.12 nu. 365.& ſeqq.p.513.
Vide Filiusfamilias.
Aſſimilatur contractibus inter viuos. lib.3.c.12.n.366.p.513.
Facta in teſtamento à perſona ſui iuris valet in vim fideicommiſſi.lib.3.c. 12.n.404.p.517.
Aſſimilatur pacto futuræ ſucceſſionis.lib.3.c.13.n.1.p.503.
Quæ ſit donatio cauſa mortis.lib.3.c.13.n.2.p.503.
A quo inuenta fuerit.lib.3.c.13.n.3.p.503.
Eius vſus apud antiquos frequentiſſimus.lib.3.c.13.n.4.p.503.
Eſt ad inſtar legatorum. lib.3.c.13.n.6.p.503.
Eius eſſentia lib.3.c.13.n.7 p.503.
In quo differat à donatione inter viuos, lib.3.c.13.n.8.p.503.
Fit etiam ab eo qui non eſt in periculo mortis, lib.3.c.13.num.8. pag.503.
An fieri poſſit irreuocabilis lib.3.c.13.n.10.p.503.
An ſit de eſſentia, vt fiat ab eo qui eſt in mortis periculo. lib.3.c. 13.n.11.p.503.
Quando non ſit mentio mortis dicitur potiùs inter viuos, quam cauſa mortis.lib.3.c.13.n.12.p.503.
In ea debent interuenire quinque teſtes,etiamſi fiat per nuncium vel Epiſtolam.lib.3.c.13.n 18.p.503.

Inita

Inita per procuratorem non valet niſi mandatum ſit factum cum quinque teſtibus.lib.3.c.13.n.17.p.503.
In teſtamento fieri poteſt per viam contractus.lib.3.c.12.nu.402. pag 516.
Contrarium, quod non ſit de eſſentia numerus quinque teſtium. lib.3.c.13.n.19 p.503.
In eius initio æquiparatur contractibus.lib.3.c.13.n.20 p.503.
Subſiſtit duobus teſtibus.lib.3.c.13.n.21.p.504.
Cum quinque teſtibus non inſinuatur.lib.3.c.13.n 23.p.504.
Fit duplici modo parte preſente, & ſtipulante, & parte abſente. lib.3.c.13.n.24 p.504.
Primo caſu requirit duos teſtes.lib.3.c.13.n.25.p.504.
Secundo caſu requirit quinque teſtes lib.3.c.13.n.26.p.504.
Facta abſenti tranſit in vim legati lib.3.c.13.n.27. p.504.
Hodie non eſt inſinuanda lib.3.c.13.n.29.p.504.
Etiam donatio qualibet ſit inſinuanda vigore ſtatuti. lib.3.c.13. n.30.p.504.
Facta abſenti non valet.lib.3.c.13.n.39.p.504.
Hodie non requirit ſtipulationem, vel traditionem. lib.3.c.13 n. 52.p.505.
Fieri poteſt inter extraneos, vt dominium ſtatim transferatur. lib.3.c.13.n.69.p.507.
Inter patrem, & filium valet.lib.3.c.13.n.101 p 509.
Semper poteſt reuocari. lib.3.c13.n.117.p.510.
Eſſe non poteſt irreuocabilis.lib.3.c.13.n.120.p.510.
Ex pacto fieri poteſt irreuocabilis.lib.3.c.13.n.122.p 510.
Per connaleſcentiam reuocatur.lib.3 c.13.n.124 p.510.
Dicitur reuocata eo ipſo, quod donator de re donata diſponit.lib. 3.c.13.n.126.p.510.
Valet quando donator, & donatarius eodem facto decedunt.lib. 3.c.13 n 131.p.511.
Quando ſit mentio mortis, vel verba habent eandem vim donatio eſt cauſa mortis.lib.3.c.13 n.140.p.511.
An ſit donatio cauſa mortis, quando quis dicit donare poſt mortem.lib.3.c.13 n.142.p.511.
Facta ab infirmo dicitur cauſa mortis etiam non facta mentione mortis.lib.3.c.13.n.143.p.511.
Sola mentio mortis non ſufficit ad faciendam donationem cauſa mortis.lib.3.c.13.n.147 p.512.
Collata in tempus mortis poteſt eſſe inter viuos. lib.3.c.13.num. 148 p 512.
Mentio mortis quando non faciat donationem cauſa mortis.lib. 3 c 13.n.150.& ſeqq.p.512.
Vbi eſt promiſſio de non reuocando non eſt cauſa mortis etiamſi ſint quinque teſtes, & fiat mētio mortis.lib.3.c.13.n.156 p.512.
Contra, quod hoc caſu ſit cauſa mortis.lib 3.c.13.n.157.p.512.
Semper eſt cauſa mortis vbi non ſit per viam contractus. lib.3. c.13 n.160.p.512.
Cauſa mortis non transfertur ad heredes.lib.3 c.13.n.162.p.513
Contra, quod transfertur.lib.3 c.13 n.163.p.513.
Cum duobus teſtibus eſt ſemper inter viuos etiamſi ſit mentio mortis.lib.3.c.13.n.165.p 513.
Contra aliqui ſentiunt.lib 3.c.13.n 166 p.513.
Dum ſit coniunctio interpretatur inter viuos. lib.3.c.13.nu.167. pag.513.
Contra.lib.3.c.13.n.168.p.513.
An ſit contractus, vel vltima voluntas.lib.3.c.13.n.170.p.513.
In multis comparatur vltima voluntati, & legatis. lib. 3. cap. 13.n.172.p.513.
Non ſit abſenti lib 3.cap.13.n.175.p.513.
Non reuocatur per generalē diſpoſitionē lib 3.c.13.n.178.p.513.
In donatione cauſa mortis detrahitur legitima falcidia, & Trebellianica.lib 3.cap.13.n.180.p.513.
Admittit ius accreſcendi. lib.3.cap.13.n.183.p.513.
Qui poteſt teſtari poteſt donare cauſa mortis. lib.3.cap.13.n.185. pag 513.
Æquiparatur contractui quoad modum, quando eſt in eſſe deducta æquiparatur teſtamento lib.3.cap.13.n.186.p.514.
Requirit formam ſtatuti præſcriptam in contractu. lib.3.cap.13. n.188.p.514.
Confirmatur ſola morte donantis.lib 3.cap.13 n.191 p.514.
Annua donatio cauſa mortis cenſetur vnum legatum. lib.3. cap.13.n.192 p.514.
Facta donatio in teſtamento, valet in vim donationis cauſa mortis. lib.3.cap.13.n.195.p.514.
Facta abſenti verè eſt legatum. lib 3 cap.13.n.199 p.514.
Non eſt neque contractus neque teſtamentum ſed tertia ſpecies lib.3 cap.13.n.201 p.514.
Eſt vera ſpecies donationis.lib.3.c.13.n.235.p.517.
Eſt ſimilis legato.lib.3.c.13.n.244 p 518.
An ſit conferenda, & quando.lib.3. cap.13 n.250. & ſeqq p.518
Diſpoſitio legis ſi vnquam, an habeat locum in donatione cauſa mortis.lib.3.c.13.n 248.p.518.
Aliquando in donatione etiamſi fiat mentio mortis dicitur donatio inter viuos.lib.1.c.9.n.11.p.38.

Donatio quoad ſolemnitates.

Quæ excedit 500. ſolidos abſque inſinuatione non valet. lib. 1. c.13.n.6.p.64.& dec.95.n.4 p.134.
Donatio mutua valet ſine inſinuatione. lib.1.c.13.num.7.p.64. Vide Inſinuatio.
Defectus inſinuationis eam inualidat.dec.95.n.5 p.134.
Antè inſinuationem nullam vim habet. dec.139.n.5 p.189.
Inter patrem, & filium an requirat ſolemnitates. lib.3.c.3 n.44. pag.429.
Non requiruntur ſolemnitates ad euitandas fraudes. lib.3.c.3. n.45.p.429.
Requiruntur ſolemnitates ad euitandas fraudes in præiudicium creditorum.lib 3.c.3.n.46 p.429.
Non inſinuata annullatur pro parte extrà ſummam inſinuandam.lib 3.c.13.n.33.p.504.
Contra quod annulletur in totum.lib.3.c.13.n.34.p.504.
Cui incumbat onus probandi inſinuationem lib.3.c.13. num.36 pag.504.
Facta per traditionem ſine ſcriptis non requirit ſolemnitates, nec inſinuatur.lib.3.c.13.n.225.p.516.
Facta per Epiſtolam nullas requirit ſolemnitates.lib.3.c.13.nu. 227 p.516.

Donatio cauſa Dotis, & Matrimonij.

Facta ſponſo & ſponſæ fratribus diuerſi matrimonij, non prodeſt. lib.2.c.12.n.78 p.183.
Cauſa matrimonij an reuocetur ob ſuperuenientiam liberorum. lib.2 c.29.n.15.p.280.
Ob matrimonium an reuocetur matrimonio non ſequuto. lib.2. c.33.n.242.p.320.
An reuocetur ſi matrimonium ſit nullum. lib.2.c.33.num.243. pag 320.
Ex pluribus cauſis non dicitur verè cauſa matrimonij. dec.13. nu.10.pag.15.
Propter nuptias venit nomine dotis.dec 92.n.2 p.130.
Pro certo matrimonio dicitur correſpectiua ad illud.dec.98. nu. 1.pag.136.
Pro certo matrimonio eſt irreuocabilis ſicuti matrimonium. dec 98.n.2.p.136.
Facta vni ex coniugibus etiam pro hæredibus non reuocatur in præiudicium alterius.dec.98.n.4.p.137.
Promiſſa in capitulis matrimonialibus dicitur cauſa matrimonij.dec.98.n.7.p.137.
Dici poteſt ob matrimonium etiamſi ſit facta antè, vel poſt. matrimonium.dec.98.n.8.p.137.
Cauſa matrimonij, & pro doto, vel eius augmento ſubſiſtetur ſine ſolemnitatibus ſtatuti.dec.117 n.3.p.158.
Facta poſt matrimonium non poteſt dici eius cauſa. dec.118.n.5. pag 159.
Quæ non eſt in capitulis non poteſt dici cauſa matrimonij. dec. 158.n.6.p.159.
Cauſa matrimonij facta pro dote non requirit ſolemnitates ſecus ſi non fiat mentio dotis dec.163.n.4.p.220.
Cauſa finalis quando ſit matrimonium, & quando non. dec.163. n 9 p 220.
Maritus nihil poteſt in præiudicium vxoris ſuper re ambobus donata, dec.192.n.1.p.261.
Contemplatione matrimonij acquiritur tàm viro, quàm mulieri.dec 192.n.2.p.261.

Facta tempore nuptiarum maiori natu valet irreuocabiliter. lib.3.c.2.n 93.p.424.
Quando dicatur propter nuptias lib.3.c.13.n.262.p.519.
Facta intuitu matrimonij iam contracti dicitur donatio ſimplex lib.3.c.13.n.269.p.520.
Facta contemplatione matrimonij ſemper dicitur ob cauſam. lib.3.c.13 n.282 p.520.
Facta pro contrahendo matrimonio in genere an dicatur ob cauſam.lib.3.c.13.p.287.

Donatio Communia,

Donatio Bonorum poſt mortem non eſt pactum futuræ ſucceſſionis ſecundum Petram de Fideic.lib.1 c.4.n.2.p.9.
Hæreditatis non valet.lib.1.c.4 n.19.p.11.
Nec valet donatio partis hæreditatis.lib.1.c.4.n.20.p.11.
Quando bona dantur per donationem, cenſentur data per contractum non per vltimam voluntatem.lib.1.c.4.n.20.p.11.
Facta à principe filiofamilias ei quæritur quoad vſumfructum. lib.1.c.10.n.24 p.43.& n.68.p.46.
Quæ ſunt intelligenda de principe ſuperiori non inferiori. lib.1. c.10.n.25.p.43.
Quando in donatione eſt mutua traditio,quis tenetur de euictione non obſtante,quod euictio promiſſa non fit.lib.1.c.13.nu. 8.pag 64.
Pacta viciſſitudinaria nec in vim donationis ſubſiſtunt. lib.1. c. 13 n.30.p.66.
In pœnam reuocationis teſtamenti non valet. lib.1.c.30.num.14. pag.137.
Renunciatio iuris delati eſt donatio.lib.2.c.10.n.12.p.173.
Donatio non cadit in bonis nondū quæſitis lib.2.c.10 n.45 p.175.
Facta in renunciatione non alterat naturam renunciationis.lib. 2.c.10.n.46.p.175.
Corruit per deficientiam perſonæ contemplatæ. lib.2.c.10. nu.47. pag.175.
Renunciatio per viam pacti de non petendo ſubſtinetur in vim donationis.lib.2.c.12 n 13 p.180.
Renunciatio iuris delati dicitur donatio lib.2.c.12.n.49 p.182.
Propoſitum donandi efficit actualem donationem, lib.2.c.13 nu. 22 pag.186.
Non dicitur perfecta niſi concurrente voluntate donantis, & donatarij.lib.2.c.13.n.32.p.186.
Donatio remanet ex titulo lucratiuo, quando onus eſt quid minimum habita ratione ad lucrum.lib.2 c.13 n.119.p.191.
Ad hoc vt valeat donatio facta à Prælato in vita debet interuenire traditio antè vltimam infirmitatem.lib.2.c.13. n.134. pag.192.
Traditio per conſtitutum non ſufficit ad effectum transferendi dominium,& poſſeſſionem rei donatæ lib.2.cap.13. num.140. pag.192.
Euaneſcit ſi donatarius antè donantem decedat. lib.2.c.16.n.7. pag.211.
Quod in donationis contractu detur tranſmiſſio multi volunt. lib.2.c.16.n 12.p.211.
Doctores diſputantes,an in donatione detur tranſmiſſio. lib.2. c.16.n.13.p.211
Donatio non tranſmittitur ſi ità vult donator.lib 2.c.16.n.21, pag.211.
Si maritus & vxor donant bona monaſterio,poſt mortem vnius ad eius portionem monaſterium admittitur. lib.2.c.17.n.67. pag.216.
In fraudem non valet.lib.2.c.25.n.141.p.258.
Renunciatio differt à donatione.lib.2.c.26.n.42.p.265.
In donatione correſpectiua datur reſciſſio ob læſionem.lib.2.c.26. n.43.p.265.
Dicitur contractus merè gratuitus. lib.2. cap. 26. num. 56. pag.266.
Quando renunciatio eſt facta animo donandi non datur reſciſſio ob læſionem.lib.2.c.26.n.156.p.272.
Quæ prouenit ex liberalitate non continet læſionem. lib.2.c.26. n.157 p.272.
Contrà,quando eſt correſpectiua. lib.2.c.26.n.158.p.272.
Donatio eſt directa vel indirecta & neque hoc ſecundo caſu reſcinditur ob læſionem.lib.2.c.26.n.160.p.273.
Renunciatio propriè non eſt donatio. lib. 2. cap.29. num. 12. pag.280.
Renunciatio iuris delati eſt propria donatio. lib.2.c.29.num.22. pag.280.
Is qui remittit dicitur donare. lib.2.c 29,n 44.p.282.
Quicquid alteri nulla neceſſitate cogente,ſed liberaliter conceditur dicitur donatio.lib.2.c.31.n.4.p.285.
Renunciatio futuræ ſucceſſionis non dicitur donatio. lib.2.c 31. n.40 p.287.
Donatio iurata facta à pupillo valet. lib.2. cap.32.num.123. pag.297.
Aſſimilatur legatis.lib.2.c.33.n.107 p.312.
Dicitur facta ex promiſſione donandi lib.2.c.37.n.8 p.333.
Quando incipit à traditione, donans dat vt ſe ab onere eximat. lib.2.c.37.n.13 p.333.
Ex promiſſione de donando oritur actio.lib.2.c.37.n.16 p.333.
Promiſſio de donando cauſa dotis eſt vera donatio. lib.2.c.37. n.55.p.335.
Donari non poteſt quod non habetur. lib.2 c.40.n.4.p.356.
Facta cum obligatione ſoluendi alicui tertio, nō dat tertio actionem. lib.2.c.45.n.3 p.368.
Fauore donationis factum fuit vt quæratur actio ſecundo donatori contrà primum lib.2.c 45.n.9 p.369.
Qui conſentit alij vt donet,donare dicitur. lib.2. cap.46. nu.41. pag.373.
Renunciatio tranſlatiua dicitur donatio. lib.2. cap.46 nu 100. pag.377.
Renunciatio quantumuis ampla nunquam comprehendit bona ex poſt prouenientia vigore donationis inter viuos.dec. 2 nu.5, pag.3.
Quomodo differat à ſeruitute.dec.9.n.14 p.11.
Declaratio donatoris attenditur quando eſt dubia. dec.9.n.24. pag.11.
Vt remittatur requiritur retrodonatio vel alius actus certus non obſcurus. dec.10.n.5.pag.12.
Donata ex turpi quæſtu quando debeantur vide Meretrix.
Pro re donata etiam nulliter competit retentio. dec.11.n.6 p.13.
Donatio facta à muliere. Vide. Mulier.
Donare velle ſuum nemo præſumitur. dec.15.n.5 p.17.
In dubio donatio excluditur. dec. 15 n.7 p.17.
In donatione facta patri, & filijs pater in filiorum præiudicium nihil poteſt. dec.23 n.1.p.27.
Facta filio cenſetur facta contemplatione patris, quandò in ea pater aliquo modo ſuccedere poteſt. dec. 31.n.13.p.37.
Facta alicui cum reſeruatione vſusfructus ad fauorem plurium dicitur fruſtatoria. dec.31.n.14.p.37.
Limita quando donatarius habet alias vtilitates ex donatione, dec.31.n.15.p 37.
Cum modico onere dicitur ex titulo lucratiuo dec.32.n. 6.p.38.
Iuxtà fideicommiſſum factum, regulatur à fideicommiſſo. dec. 46.n.1.p.58.
Facta ad fauorem alicuius ei acquiritur ita vt donans non poſſit præiudicare dec.46.n.10.p.58.
Pro ſe,& hæredibus acquiſita non reſtringitur ad deſcendentes. dec.46.n.11.p.58.
Expreſſio omnium bonorum comprahendit bona donata de quibus donator dominium habet dec 46 n.19 p 59.
Habens facultatem donandi aliquid, donare dicitur per generalem donationem.dec.46.n.20.p.59.
Donatio relatiua non dat aliquod ius.dec.47.n.5.p.60.
Ius incertum non poteſt cadere ſub terminis donationis, niſi ſit ſpes de facili euentura.dec 48.n.7.p.61.
Oneroſa requirit acceptationem.dec 58.n 3.p.75.
Bona non quæſita donanti non poſſunt donari.dec.63.n.7.p.81.
Facta in renunciatione reſtringitur ad illius naturam. dec 63. nu 8.pag.81.
Renunciatio vt aſſumat naturam donationis irreuocabilis,verbum,donatio,debet proferri principaliter non incidenter. dec 64 n.18.p.83.
Renunciatio non poteſt dici donatio, quando renuncians non habet ius de præſenti.dec.64.n.21 p.83.
Sublato contractu donationis tolluntur omnia, quæ ex eo ſequuntur.dec 65 n.11.p.85.

Quan-

Digitized by Google

Quando non eſt merè lucratiua requiritur expreſſa non tacita acceptatio.dec.86.n 15 p.124.
Heret impugnat donationem factam à defuncto de ſuis bonis. dec.86.n.16 p.124.
In parte nulla fit nulla in totum. dec.103.n.22 p.144.
Vt ſit correſpectiua onus debet æquiualere commodo dec.118.nu. 9.pag.159.
Non dicitur correſpectiua quando ob eam datur aliquid annuum.dec.118 n.10.p.159.
Correſpectiua facta à minore requirit ſolemnitates. dec.118.nu. 11.pag.159.
Ad fauorem pluriũ deſcendentium operatur, vt omnes veniant ex propria perſona abſq; facto donatarij. dec.121.n.2.p.164.
Nulla ſuper lurepat. non abdicat ius a donatore dec.122. nu.1. pag 165.
Inter viuos non imputatur in legitimam.dec.144 n.15.p.196.
Aſſertio donantis valdè infert ad declarandam dubiam donationem.dec.146.n 2 p.198.
Acceptata pro ſe & filijs, poteſt ſpectare ad filios vti filios non vti hæredes.& comprahendit tam maſculos quam fœminas. dec. 146.n.4.p.198.
Coniectura ad inducendam donationem ad fauorem filiorum. dec.146.n.12.p.198.
Acceptata à patre pro ſe, & filijs quando comprahendat filios vti filios.dec.146.n.13.& ſeqq p 198.
Longe excedens onus quod habet annexum dicitur titulo lucratiuo.dec.146 n.20.p.199.
Acceptans donationem pro ſua legitima etiamſi habeat onus, non poteſt impugnare dec.146.n.22 p.199.
Verba donationis interpretantur ad fauorem donantis.dec 165. n.10 p.223.
Valdè pinguis cenſetur data, vt imputetur in legitimam. dec. 177.n.7.p.241.
Non imputatur in detractiones quando eſt voluntaria. dec.181. n.10 p 250.
Quæ eſt in tranſactione ſubſtinetur non obſtante læſione.dec.190. n.15.p.259.
Limitatur quando eſſet correſpectiua ad tranſactionem. dec. 190.n.16.p.259.
Facta in periodo ſeparata, & ex liberalitate non dicitur correſpectiua ad tranſactionem. dec.190.n.17 p.259.
Pro heredibus poteſt reſtringi ad filios quando recipiens pro heredibus ita ex poſt declarat.dec.191.n.2.p.260.
Acquiritur filijs quando pro eorum cautela aſſignantur bona. dec 191.n.3.p.260.
Facta patri & filijs, acquiritur vti filijs.dec.191.n.5.p.260.
Acceptata à patre pro ſe, & filijs ex coniecturis poteſt ſpectare ad filios, vti filios dec.191.n.6.p.260.
Poſt obitum donatoris purificanda continet pactum futuræ ſucceſſionis.dec.191.n 7.p.260.
Sub onere reſtitutionis non imputatur in legitimam. dec.191.nu. 9 pag 260.
Maritus nihil poteſt in præiudicium vxoris ſuper re ambobus donata.dec.192.n.2.p.261.
Paupertas alicuius probatur ex quo quis omnia ſua bona donauit dec.195.n.2.p.264.
Poteſt donari ea lege, vt quod donatum eſt poſt tempus reſtituatur lib.2.c.2.n 28.p.419.
In donatione fieri poteſt quidam ordo ſuccedendi ita vt ex eo reſultet effectus fideicommiſſi.lib.3 c.2.n 39.p.420.
Solum primo donatario datur actio realis non ſubſtituto. lib.3.c. 2 n.56.p.421.
Et quando detur actio etiam ad fauorem ſubſtituti. lib.3 c.2. n.57.p.421.
Spes actionis conditionalis donari poteſt. lib.3.c.2.n.72.p.422.
Inter viuos ſemper tranſmittitur. lib.3.c.2.n.76.p.422.
Ex pacto inito inter donantem, & primum donatarium, quaritur actio ſecundo donatario contra primum. lib.3.c.2.nu.87. pag 423.
Subſtitutus in donatione poteſt vtilem actionem exercere contra primum donatarium.lib.3.c.2.n.98 p.424.
Ad perficiendam donationem ſola voluntas donatoris ſufficit. lib.3.c.2.n.99.p.424.
Cum ſubſtitutione ad fauorem alterius non eſt donatio vnica ſed plures.lib.3 c.2.n.100.p.424.
Habens clauſulas habiles ad transferendum dominium ſemper dicitur inter filios.lib.3.c.3.n 14.p 427.
Naturale eſt vt quilibet poſſit res ſuas donare. lib.3. c.5, nu.20 pag.434.
Donatio in dubio non præſumitur. lib.3.c.5 n.118.p 441.
Licet facta in teſtamento fieri poteſt per viam contractus, & valet.lib.3.c.12.n.402.p.517.
Quæ morte confirmatur &c. non trahitur retrò quoad dominium, ſed quoad fructus perceptos.lib 3.c.13.n.80 p.508.
Aliqui tenent quod trahatur retrò ad vtrumque. lib.3. c.13. n.82.p.508.
Trahitur quoad fructus perceptos poſt traditionem non antè. lib. 3 c.13 n.84.p.508.
Item vt trahatur retro debet eſſe inſinuata.lib.3.c.13. num.86. pag.508.
Quando debetur vt legatum non retrotrahitur, quoad fructus. lib.3.c.13.n.87 p 508.
Iuramentum an validet donationes nullas.lib.3.c.13 num.112. pag.510.
Appellatione ſuorum bonorum non veniunt ab altero donata. lib.3.c.13.n.128.p.510.
Corruit per obitum donatarij antè donatorem.lib.3.c.13.n.130. pag.511.
Valet quando vterque eodem ſ.ictu decedit. lib.3.c.13. nu.131. pag.511.
Talis eſt donatio, qualis appellatur.lib.3.c.13.n.135.p 511.
Dum vocatur inter viuos eſt talis etiam ſi in ea fiat mentio mortis.lib.3.c.13 n.136.p.511.
Mentio mortis operatur vt donans ſemper retineat vſumfructum.lib 3.c.13.n.138 p.511.
Appellatione donationis abſolutè venit donatio inter viuos.lib.3. c.13.n.139.p.511.
Facta ab infirmo forma contractus dicitur inter viuos. lib. 3. c 13 n.145.p.511.
Clauſula, omni meliori modo, *quid operetur in donatione. lib. 3.c.13.n.154.p.512.*
Eſt inter viuos quando confertur in donatarium, & heredes. lib.3.c.13.n.161.p.512.
Ea quæ veniunt in donatione morte confirmata non veniunt ſub fideicommiſſo lib.3.c.13.n 242.p.518.
An traditio facta nullo titulo expreſſo ſit donatio.lib.3.c.13. nu. 250.p.518.
Donatio quando ſit ſuppoſita collationi. lib.3.c.13.nu.250. & ſeqq.pag.518.
Non poteſt donari niſi illud quod iam eſt acquiſitum. dec.200. n.3.p.272.
Cenſetur facta ad fauorem certarum perſonarum. dec.200. n.15.p 272.
In eodem contractu tot cenſentur donationes quot perſonæ contemplatæ dec.201.n 2.p.274.
Facta patri acceptanti pro ſe, & filijs acquiritur filijs vti heredibus non ex propria perſona, ſecus ſi fiat patri, & filijs. dec. 202.n 1.& ſeqq p.276.
Facta in caſum non diſpoſitionis facta diſpoſitione euaneſcit. dec.203 n 1.p 278.
Inter viuos facta abſque vllo onere ex poſt grauari non poteſt. dec.203.n.3.p.278.
De ſua natura eſt perpetua.dec.222.n.1.p.300.
Et tranſit ad quoſcumque extraneos. dec.222.n.2.p.300.
Pro beneficijs videtur perſonalis.dec.222. n.4.p 300.
Quod procedit dum agitur per viam renunciationis.dec. 222.n. 5.pag.300.
Ampliſſima reddit inſucceſſibilem ac ſi donans eſſet mortuus. dec.222.n.6 p.301.
In pœnam reuocationis teſtamenti non valet etiam fauore piæ cauſæ.lib.1.c.30.n.15 p.138.

Donatio ad fauorem Abſentis.

In donatione requiritur præſentia partis ad hoc vt valeat.lib.2. c.13.n.20.p.186.
Valet donatio facta donatario abſente. lib.2.c.13.n.21.p.186.

Digitized by Google

Poteſt antè acceptationem reuocari.lib.2.c.13.n 25.p.186.
Excipitur tantum caſus dotis.lib.2.c.13.n.26 p.186.
Iuramentum non ſupplet partis praſentiam. lib.2.c.13 num.37. pag.187.
Iuramentum non ſupplet conſenſum donatarij abſentis. lib.2 c. 13.n.38 p.187.
Facta notario ſtipulante valet reuocabiliter lib.2.c.13 num 44. pag.187.
Acceptatio notarij validat donationem de praſenti, quatenus donatarius acceptauerit.lib.2.c.13 n.46.p.187.
Bona antè ratificationem alteri donata non poſſunt à primo donatore auferri.lib.2.c.13.n.48 p.188.
Valet irreuocabiliter donatio facta abſenti notario ſtipulante. lib.2.c.13.n.58 p.188.
Donatio dicitur à principio perfecta antè acceptationem quoad actionem donatario competentem non verò quoad reuocabilitatem lib.2.c.13.n.64 p.189.
Ad effectum ſimplicis acquiſitionis dominij non requiritur præſentia partis, niſi loquamur de dominio acquirendo irreuocabiliter.lib.2.c.13.n.93 p.190.
Donatio ſecunda valet non obſtante prima facta mediante notarij ſtipulatione lib.2.c.13.n.106 p.191.
Nec bona donata poſſunt a ſecundo donatario vindicari. lib.2.c. 13.n.107.p.191.
In contractu lucratiuo ex ſola ſcientia donatarij pręſumitur acceptatio.lib.2.c.13 n.112.p.191.
Ad hoc vt valeat ſecunda donatio poſt primam factam abſenti requiritur realis traditio in ſecunda donatione.lib.2 c.13. nu. 118.p.191.
Quando ſecunda donatio eſſet tantum verbo facta nihil poſſet operari.lib.2.c 13 n.119.p.191.
Sed prima ſubſiſtit non obſtante reuocatione verbo facta .lib. 2 c.13 n.120.p.191.
Donatio non dicitur perfecta antè acceptationem, quando fit abſenti notario ſtipulante lib.2 c.13.n.135 p.192.
Etiamſi interuenerit procurator & negotiorum geſtor. lib.2.c. 13.n.136.p.192.
Ad fauorem plurium abſentium dat ius antè acceptationem vigore obligationis Cameralis.dec.58.n.2.p.75.
Facta abſenti mortuo antè acceptationem non dicitur perfecta. dec.86.n 14.p.124.
Donatio facta abſenti in teſtamento eſt legatum lib.3.c.13. nu. 40 p.505.
Inter viuos abſenti validè fit lib.3.c.13.n.43.p.505.
Maximè cum traditione lib.3 c.13.n 45 p 505.
Valet per interpoſitam perſonam lib.3 c.13.n.46 p.505.
Donatio cauſa mortis facta abſenti valet in vim legati cum quinque teſtibus.lib.3.c.13 n.50.p.505.

Donatio Conditionalis, & ob cauſam.

Conditionalis eſt donatio facta abſenti, & poteſt ante acceptationem reuocari lib.2.c.13 n.30.p.187.
Contractus donationis non vitiatur per impoſſibilem conditionem ſecundum aliquos lib.2.c.33.n.106.p.312.
Contrà, quod vitietur.lib.2.c.33 n.108 p 312.
Donatio ob cauſam dicitur, quando fit reſpectu alicuius ex aduerſo faciendi.lib.2.c 33.n.227 p.319.
Donatio ad ſuſcipiendos ordines euaneſcit non ſequuta ordinatione.lib.2 c.33.n.241 p.320.
Pro ſubſiſtenda donatione facta ex pluribus cauſis, verificatio vnius ſufficit. dec.13 n.12 p.15.
Contrà quod verificatio vnius non ſufficit, quandò in donatione requiritur decretum iudicis. dec.13 n.13.p.15.
Dicitur ob cauſam quando eſt facta filio vt nobiliores contrahat nuptias dec.31.n.10.p.37.
Conditionalis non purificata conditione nihil operatur. dec.39.n. 2.p.47.
Reſoluta conditione reuertitur ad donantem. dec.39.n 3 p.47.
Bona donata fiunt de Dominio donatarij, niſi donatio ſit conditionalis. dec 46.n.17.p 59.
Propter fideicommiſſum fauore primogeniti dicitur ob cauſam. dec.67.n.22.p.89.
Cauſa affectionis in donatarium non dicitur cauſa fœnalis donationis.dec.98.n.5.p.137.
Donatio ob cauſam, cauſa non ſequuta non attenditur. dec.98. n.9.p.137.
Ob cauſam non requirit ſolemnitates ſtatuti. dec. 118.n.2, p.159.
Cauſa pro decore &c. familiæ non valet ſinè ſolemnitatibus.dec. 118 n.7.p.159.
Si ſinè filijs reſoluitur natis filijs. dec.165.n.11.p.223.
Ob cauſam licet imputetur in detractiones, hoc tamen non procedit quandò donatur ob primogenituram. dec.181.n.9.p 250.

Donatio quoad reuocationem.

Donatio ante ratificationem poteſt eſſe perfecta ad effectum vt reuocabilis non ſit, ſed non ea perfectione qua requiritur ad hoc vt donans non poſſit reuocare, & obligare rem donatam. lib.2.cap.13.n 67.p.189.
Donatario non volente acceptare, donator poteſt reuocare. lib. 2, cap.13.n.73.p.189.
Non dicitur reuocata quando ſecundus donatarius ſucceſſit donatori. lib.2.cap.13 n.121 p.191.
Ius reuocandi donationem non tranſit ad hæredes. lib.2. cap.13. n 124.p.192.
Ius reuocandi donationem tranſit ad hæredes donatarij. lib.2. cap.13 n.126.p.192.
Contrà quod non tranſeat. lib.2.cap.13.n.127 p.192.
Pactum non reuocandi donationem etiam ex ingratitudine non tenet. lib.2.cap.25.n.26.p.253.
Qualibet donatio reuocatur ob nonam cauſam. lib. 2. cap.25 n. 52 p.254.
Diſpoſitio l. ſi vnquam &c. ceſſat quandò donans de liberis cogitauit. lib.2.cap.29 n.5.p.279.
Diſpoſitio l. ſi vnquam &c. eſt exorbitans à iure communi.lib.2. cap.29.n.10 p.279.
L. ſi vnquam &c. non habet locum in donatione ob cauſam. lib. 2.cap.29.n.13.p.280.
Donatio non reuertitur ad donantem niſi omnibus defunctis ſine filijs. lib.2.cap.17.n.38 p.214.
L. ſi vnquam &c. extenditur de caſu ad caſum. lib. 2.cap.29. n.35.p.281.
Diſpoſitioni l. ſi vnquam an poſſit renunciari, & quandò dicatur renunciatum lib 2.cap.29 n.46.p.282.
L. ſi vnquam &c. an habeat locum per natiuitatem filiorum naturalium. lib.2.cap.29.n.50.p 282.
Reuocata donatione per filiorum ſuperuenientiam, an mortuis filijs reuertatur. lib.2.cap.29 n.51 p 282.
Si donans non reuocat, an eius filij poſſint reuocare. lib.2. cap.29. n.52 p.282.
Irreuocabilis donatio poteſt habere conditiones reuocabiles dec.8. n.7 p.9.
De re aliena facta cum conſenſu Domini non poteſt reuocari. dec 8 n.14 p.10.
Contrà quando donatio ſtat in terminis facultatis. dec.8 n.15. p.10.
Inter viuos eſt irreuocabilis etiamſi donatarius poſſit eam non acceptare. dec.9 n.11 p.11.
Ob ſuperuenientiam liberorum reuocatur quandò donans non cogitauit de liberis. dec.10.n.1.p.12.
Inter viuos cum conſenſu donatarij reuocari poteſt quandò eſt ad fauorem filiorum. dec.22 n 14.p.26.
Inter viuos collata poſt mortem, non reuocatur. dec 58.n.1.p.75.
Irreuocabilis expirat quandò conſtat donantem voluiſſe ſe reſtringere ad perſonas contemplatas. dec.64.n.19.p.82.
De ſua natura eſt perpetua, nec redit ad donantem niſi exprimitur. dec.87.n.1.p.125.
Remuneratoria facta per viam renunciationis non reuertitur ad donantem per mortem donatarij. dec.87.n.4.p.125.
Reuocatur ob ſuperuenientiam liberorum. dec.119 n 1.p.160.
Reuocatur quando generaliter fuit cogitatum de liberis. dec. 119.n.20.p 161.
Per alienationẽ rei donatæ dicitur reuocata.dec.148.n 8 p.201.
Facta alicui vt poſt certum tempus ſit Eccleſiæ poteſt reuocari. lib.3.cap.2 n.82.p.422.

Digitized by Google

Fideicommiſſum in contractu factum reuocatur ex ſolo conſenſu donantis lib.3.c.2.num.84.pag.423.
Contrà quod requiratur conſenſus vtriuſque,nec valet præiudicari in præiudicium vocatorum.lib.3.c.2.num.85.pag.423.
Facta vni cum obligatione reſtituendi alij reuocatur ante acceptationem.lib.3.c.2.num.91.pag.423.
Facta tempore nuptiarum maiori natu valet irreuocabiliter. lib.3.c.2.num 93.pag.424.
Iuramentum facit irreuocabilem donationem fauore ſubſtituti. lib.3.c.2.num.95 p.424.
Perfecta non admittit reuocationem,ſed dat actionem ad rem. lib.3.c.2.num.101 pag.424.
Eſt ſemper irreuocabilis etiam reſpectu ſecundo loco vocatorum.lib.3 c.2.num.103.p.ag.424
Et non ſolum donatio reuocari non poteſt in præiudicium vocatorum,ſed nec mutari,vel alterari. lib.3.c.2.nu.104 p.425.
Donator non reuocat in præiudicium vocatorum lib.3.c.2.num. 107 pag.425.
Facultas data alicui de aliquid faciendo an reuocetur.lib.3.c. 2.num 108 pag 425.
Poteſt habere pacta ad inſtar vltimarum voluntatum lib.3.c.2. num.112 pag.425.
Reuocata donatione an donatarius lucretur fructus perceptos. lib.3 c.13.num.88.pag.508.
Dicitur reuocata quoties donans de re donata ſpecialiter diſponit lib.3.c.13.num 126 pag.510.
Reuocatur ſolum per donatorem non per hæredem. lib.3.c.13.n. 129 pag.510.
Inter viuos non reuocatur,cauſa mortis reuocatur. lib.3.c.13 n. 134.pag.511.
Quæ actio competat donatori reuocata donatione ad rem donatam repetendam lib.3.c.13 n.247 pag.518.
Diſpoſitio l.ſi vnquam &c. an habeat locum in donatione cauſa mortis.lib.3 c.13.num.248.pag.518.
Donatio cum facultate reuocandi,reuocatio debet fieri inter viuos non per vltimam voluntatem dec.203.n.8.p.278.

Donatio quoad reſeruata.

Facta donatione cum aliqua reſeruatione ad teſtandum, non poteſt donator petere bona donata,ſed habet actionem contra donatarium.lib.2.c.18.num 13 pag.218.
Eſt perfecta quamuis donans reſeruet rem donatam vſque ad mortem. lib.2.c 24.num.153.pag.246.
Reſeruata a donatore ſpectant ad eum,& eius hæredes ab inteſtato.lib 2.c.24.num.154.pag 246.
Cum reſeruatione portionis non dicitur oneroſa, ſed in minori quantitate.dec.58 nu.4.pag.75.
Quando donans non diſponit de portione reſeruata, an talis res ſpectet ad donatarium,vel hæredem donatoris.lib.3.c.5.num. 111.& ſeqq pag 440.
Bona reſeruata ad teſtandum nunquam vadunt ad donatarium.dec.198.num.7 pag.269.
Quantitas reſeruata ad teſtandum non cadit ſub donatione. dec.198.num.9.pag.269.
Facultas diſponendi reſeruata exerceri poteſt fauore eiuſdem donatarij.dec 203.num.7.pag.278.

Donatio ob religionem.

Donata Monaſterio ab ingrediente reſtituuntur ſi non ſequatur profeſſio.lib.2 c.25.num.17.pag.252.
Pactum de non reuocanda donatione facta religioni, etiam ſi non ſequatur profeſſio non tenet. lib.2.c.25.num.27.pag.253.
Donatio facta à nouitio non tenet profeſſione non ſequuta. lib.2. c.25.num.30.pag.253.
Limita quando donatio fuit facta multo ante ingreſſum.lib.2.c. 25.num.31.pag.253.
Dicitur cauſa mortis ciuilis, nec requirit ſolemnitates.dec.139. num.6.pag 189.
Non facta profeſſione ſemper reuocatur. dec.139.n.10 p.189.
Facta paulo ante ingreſſum præſumitur cauſa religionis. dec. 221.num.8.pag.301.

Donatio ſimulata.

Confeſſio extraiudicialis ſufficit ad probandam ſimulationem donationis. dec.115.num.2.pag.155.
Præſumitur ſimulata in præiudicium fiſci, quando fit ab eo qui ſolet delinquere. dec.115.num.4.pag.156.
Inter virum,& vxorem præſumitur ſimulata dec.115.num.6. pag.156.
Pacta inſolita non reuocandi donationem inducunt ſimulationem 115.num.8.pag.156.
Continens meliorem partem bonorum præſumitur ſimulata.dec. 115.num.9.pag 155.
Præſumitur ſimulata quando donator, & filij remanent in poſſeſſione,& percipiunt fructus. dec.115.n.10 pag.156.
Simulata eſt nulla nec dat actionem. dec.115.n.11.pag.156.

Donatio inter patrem, & filium.

Inter patrem,& filium non poteſt cadere donatio. lib.3.c.3 n.31. pag.428.
Ex donatione à patre filio facta oritur naturalis obligatio.lib.3. c.3.num.36.pag.428.
Doctores tenentes valere donationem iuratam inter patrem, & filios.lib.3.c.3.num.37 pag.329.
Facta à patre filio morte confirmatur, maximè cum traditione.lib.3.c.3.num.41.pag.429.
Valet inter patrem & filium emancipatum. lib.3.c.3.num.47. pag 429.
Valet ob cauſam matrimonij, dotis & legitimæ.lib.3.c.3.nu.48. pag.429.
Regulariter non valet.lib.3.c.13.num.96 pag.509.
Cauſa mortis valet.lib.3 c.13.num.101.pag 509.
Morte confirmatur.lib.3 c.13 num.103.pag.509.
In legitimam imputatur, & non trahitur retrò,niſi à die mortis. lib.3.c.13.num.104 pag.509.
Facta à patre filiæ iam nuptæ an valeat lib.3.c.13.n 107.p.509.
Valet ob cauſam matrimonij. lib.3.c.13 num.110 pag.509.
Inter patrem,& filium,& inter coniuges paríficantur.lib.3.c.13. num.111.pag.510.

Dos, quoad priuilegia.

Nulla res eſt tam priuilegiata,quam dos. lib.1.c 7.nu.2.p.27.
Fauor dotis non poteſt impedire liberam teſtandi facultatem, lib.1.c.7.num.6.pag.28.
Pacta futuræ ſucceſſionis fauore dotis valent.lib.1.c.7.n.12.p.28.
Valent cauſa dotis quando fuit facta promiſſio æqualiter inſtituendi filios.lib.1.c.7.num.24.pag.29.
Pactum futuræ ſucceſſionis eſt nullum non obſtante quod fiat in ipſa dote.lib.1.c.7 num.43.pag.32.
Pacta futuræ ſucceſſionis inter virum, & vxorem ſunt valida, quando agitur de dote.lib.1.c.7 num.48.pag.33.
Pacta futuræ ſucceſſionis inter coniuges fauore dotis valent. lib.1.c.7.num.53 pag.34.
Fauore dotis plures hæredes in ſolidum obligantur. lib.2.c.11 n. 37 pag 178.
Donatio cauſa dotis non poteſt ante acceptationem reuocari. lib. 2.c.13.num.26.pag.186.
Generalis diſpoſitio dotem non comprahendit. lib.2 c.21.num.1. pag.226.
Qui renunciauit futuræ ſucceſſioni poteſt petere dotem.lib.2.c. 21.num.2.pag.226.
Cauſa dotis primariò reſpicit priuatam auctoritatem,ſecundariò reſpicit publicam.lib.2.c.21.num.10.pag.227
Donatio mulieris pro dotanda filia valet abſque vlla ſolemnitate.lib.2.c.36.num.103 pag.331.
Annullatur tamen in totum obligatio ſi aliqua pars in cauſam dotis non ſit irrogata lib.2.c.36.num.104 pag.331.
Mulier pro dote obligatur ſine ſolemnitatibus, quando dos eſt cauſa finalis obligationis dec.13.num 3.pag.15.
Bona fideicommiſſi alienantur pro dote quando teſtator iubet matrimonium.dec.52.num.2.pag.68.
Hypotheca pro legato dotis incipit a die teſtamenti.dec.78.n.33. pag.105.
Mulier ob vergentiam viri ad inopiam petit aſſecurationem dotis,

Digitized by Google

tis, & lucri dotalis dec.103.numer.4.pag.143.
Renunciatio ob cauſam Dotis poteſt non inſinuari. dec. 110. nu. 8 pag.152.
Donatio pro dote, & eius augumento ad facilitandam matrimonium valet ſine ſolemnitatibus.dec.117.num 3.pag 158.
Bona aſſignata in dotem ſunt libera à fideicommiſſo. dec.117 n. 13.pag 158.
Quomodo detrahatur de fideicommiſſo. Vide Auth.Res quæ.
Detrahitur de fideicommiſſo etiam ſi totum alienetur. dec.152. num.13.pag.204.
Cauſa dotis eſt ſpecialiter priuilegiata. dec.163 n 3 p.220.
Donatio cauſa matrimonij, pro dote non requirit ſolemnitates, ſed debet fieri mentio dotis.dec.163.num.4 pag 220.
Hæreditas viri pro reſtitutione Dotis executiue conuenitur.dec. 182.num.1.pag.251.
Pro dote valet donatio inter patrem,& filium.lib.3.c.3.num.49. pag.429.
Obligatio dotis vltrà medietatem diuerſis vicibus facta, ſubſtinetur intrà medietatem.lib.3.c.5.num.98 pag.439.
Donatio omnium bonorum in cauſam dotis an valeat.lib.3.c.5. num.129 pag.441.
Auth.res quæ,&c.non habet locum pro reſtitutione dotis exacta à viro ſoluto matrimonio dec.199.n.2.pag.269.
Gener poteſt agere ad intereſſe quando dolo fuit à ſocero inductus ad accipiendam vxorem ſine dote ſub ſpe pacti futuræ ſucceſſionis.lib.1.c.7.num.30.pag.30.
Contrà quod ad intereſſe agere non poſſit lib.1.c.7.n.31 p.30.
Limitatur quando gener agit ad intereſſe contrà eum, qui non tenebatur dotare,non verò contra eum qui tenebatur dotare. lib.1.c.7 num.33.pag.31.
Quando agitur contra eum qui tenebatur dotare, non datur actio de dolo, ſed prima actio quæ competit nomine dotis.lib.1. c.7 num.34 pag 31.

Dotis Congruitas quoad filiam.

Filia emancipata dotata à patre, amiſſa dote non debet ampliùs dotar lib.2.c.7 num.4 pag.163.
Quando filia renunciat dote accepta,non poteſt annullari renunciatio etiam non iurata.lib.2.c 7.n.5 pag.164.
Dos ſuccedit loco legitimæ lib.2.c.7.num 6 p.164.
Præcipuè attento ſtatuto quod fœminæ excludantur propter dotem.lib.2.c.7.num.7.pag.164.
Quod non valeat renunciatio etiam iurata,quando renuncians habuit dotem lib 2.c.7.num.8.pag.164.
Dos filiæ augetur auctis facultatibus lib.2.c.20.num.6 p.224.
Et quid ſi dos ſit dilata in tempus mortis patris.lib.2.c.20. num. 10 pag.225.
Facta dotis aſſignatione in vita patris, filia,quæ renunciauit non poteſt ampliùs petere ſupplementum,licet bona ſint aucta. lib. 2.c.20.num.15.pag.225.
Congruitas dotis attenditur de tempore eius conſtitutionis, lib.2. c.20.num.16.pag.225.
Pater tenetur dotare filiam etiam iam maritatam. lib.2.c.21. num.4.pag.226
Filiæ competit ius petendi ſupplementum congruæ dotis. lib.2.c. 23 num.34.pag.233.
Ius petendi conſtitutionem nouæ dotis,prima habita deperditur. lib 2.c.23.num.45.pag.233.
Quando filia de dote eſt contenta videtur ſucceſſiſſe. lib.2.c.24. num. 19 pag 238.
Mulier à patre dotata non eſt hæres patris. lib.2. c.24. num.20. pag.238.
Dos quæ ad patrem redire debet dici poteſt affectus patris. lib.2. c.24.num.184.pag.248.
Dos data à matre,& non à patre nunquam confertur.lib.2.cap. 24.num.188 pag 248.
Dos remanet apud filios attenta Bulgari Conſtitutione. lib.2. c.24.num.185.pag.248.
Etiam ſi pater in contractu matrimonij declaret dotem filiæ reddi,tamen non redit,quia filia recipit tanquam donatam.lib.2. c.24.num 189.pag.248.
Quando dos veniat in collatione,dum filia dotata non renunciauit eſt alta quæſtio lib.2.c.24.num.194.pag.248.
Si pater collocat filiam in matrimonium ſine dote,filia non poteſt agere ad dotem. lib.2.c.26.n.12.pag 264.
Filia cum dote congrua non poteſt impugnare renunciationem tanquam læſiuam.lib.2.c.26 num.16.pag.264.
Si filia nubit ſine conſenſu patris, dos poteſt eſſe congrua etiam ſi minor legitima.lib.2.c.26.num.17.pag.264.
Dos non eſt conſtituenda habito reſpectu ad legitimam, ſed iuxta Officium paternum.lib.2.c.26.num.68.p.267.
Qualibet dos à patre conſtituta præſumitur congrua. lib.2.c.26 num.120.pag 270.
Quando dos eſt minor legitima non datur actio filiæ ad ſupplementum.lib.2.c.26.num 123.p.270.
Pater poteſt aſſignare dotem minorem legitima, & maiorem vni,quam alteri filiæ.lib.2.c.26.num 122.pag.270.
Quando conſtat de congrua dotatione eſt locus reſciſſioni renunciationis.lib.2.c.26.num.128.pag.271.
Si marito placuit nubere cum parua dote, ei non fuit illata iniuria.lib.2.c.26 num.130.pag.271.
Statutum vt filia debeat eſſe dote contenta,vbi conſtat de incongruitate,ceſſat. lib.2.c.26.num 134.pag.271.
Quando filia ob dotem renunciat pluribus ſucceſſionibus, licet dotatio ſit congrua, quoad bona paterna,reſcinditur ob læſionem quoad alia bona. lib.2.c.26.num.136.pag.271.
Pater quando dicatur dotare filiam de ſuis bonis, & quando non.lib.2.c.26.num.139.& ſeqq.pag.271.
Quando ſit renunciatio ob dotem, dos ſit patrimonium filiæ, & dos non reuertitur ad dotantem. lib.2.c.26.num.163 p.273.
Dos æſtimatur ſucceſſio dotata, quam tranſmittit filio. dec.4.n. 20.pag.6.
Hoc caſu dotata debet ſuperuiuere patri.dec.4.n.21.pag.6.
Dos reuertitur ad dotantem mortua dotata ſine filijs. dec.12. n. 1.pag 14.
Dos ex confeſſione patris probatur profectitia.dec.16.n.16.p.19
Pater dans dotem filiæ,quæ renunciauit cenſetur dotem dare pro legitima.dec.68.num.7 pag 90.
Dos recepta ab ea quæ renunciauit, ſuccedit loco legitimæ. dec. 68.num.10.pag 90.
In Vrbe Roma dos non poteſt excedere 5000. ſcuta. dec.100.nu 12.pag.139.
Data præſumitur cõgrua.dec.108.n.7 p.150.dec.134.n.2.p.182
A patre profecta ad illum reuertitur,& ideo filia eam non poteſt donare. dec.113.num.3.pag.154.
Limita quando fuit data à patre pro omni & toto eo, &c. dec. 113.num 4.pag.154.
Petens ſupplementum dotis debet probare incongruitatem. dec. 134.num.3.pag.182.
Pater mortuo genero tenetur habere paratam dotem dandam alij marito.dec.135.num.5.pag.183.
Congrua dicitur arbitrio iudicis. dec.135. num.6 pag.183.
Pinguior aſſignanda eſt filijs, quando non ſunt maſculi.dec.135. num.8.pag.183.
Qualitas viri ſolet attendi pro congruitate. dec. 135. n.9.p.183
Quando dotatur filia vnica attenditur qualitas familiæ mulieris dec.135 num.10.pag 184.
Legatum relictum filiæ imputatur in dotem.dec.135.n.13.p.184.
Contra quando non eſt relictum patris contemplatione. dec. 135 num.16 pag.184.
Pater non tenetur dotare filiam diuitem contrà eius voluntatem nubentem.dec.135.num 17 p.184.
Dos detrahitur ex ſubſtantia bonorum, quæ reperiuntur apud patrem.dec.135.num.18.p.184.
Viuente patre dos non eſt opus,vt æquiparetur legitimæ.dec.135. num.20.pag.184.
Conſtituta à patre filiæ dicitur congrua.dec.152.n.14.p.206.
Congrua dicitur quando cum ea inuenitur æqualis maritus. dec.152.num.16 pag.206.
Ex ſolito familiæ habetur congruitas.dec.152.n.17 p.206.
Diuerſa datur pro nuptijs, ac pro monacatione. dec.152.num.20. pag.206.
Detracta de fideicommiſſo non dicitur exceſſiua. dec.152.n.22. pag.206.
Congruitas habetur ab arbitrio dec.152.n.24.p.206.
Datum à patre filiæ præſumitur pro dote. dec.152.n.21.p.206.

Exceſſiua non detrahitur de fideicommiſſo dec.169.n.10.p.231.
Dos filiæ ſuccedens loco legitimæ, non poteſt à patre grauari onere fideicommiſſi dec.179 num.2.p.244.
Filia nubens inuito patre dotari debet dec.185.nu.5.p.254.
Dos taxatur iuxta conditionem, & matrimonium nubentis. dec. 185 num 6. pag.254.
Filia nubẽs inuito patre minori dote dotatur. dec.185.n.7.p 254.
Dos in Vrbe Roma ſine diſpenſatione Apoſtolica non excedit 500. ſcuta. dec. 185. num.9 pag.254.
Filia dimet debet à patre dotari. dec.185.n.10.p.254.
Limita quando nubit inuito patre, & eſt iuuenis. dec.185 nu.11. pag.254
Pater, amiſſa dote, tenetur iterum filiam dotare. dec.185 nu.14. pag.254.
Statutum Lucanum, an det facultatem filiabus familias nuptis teſtandi de dote lib.3 c 12.n.313. & n.344 & ſeqq.p.511
Quando pater promittit filiæ reſtitutionem dotis hoc caſu cenſetur donare lib.3.c.12 n.319 p.509.
Et hoc caſu pater in ea non habet vſumfructum, & filia ſuper ea agit ſine patre. lib.3.c.12.num.320 p.509.
Dos eſt collationi ſubiecta. lib.3.c 13.n.255.p.519.
Cenſetur congrua donec cõtrarium probetur. dec.199.n.8.p.270

Dos, Communia.

Hereditas dicitur adita per retentionem dotium apud patrem. lib.2.c.12 num.69.p.183.
Valet argumentum de legitima ad dotem. lib.2.c.20.n.5.p.224.
Habet ſeparatam rationem à iure ſuccedendi. lib.2.c.21.nu.3. pag.226.
Renunciatio expreſſa de dote valet. lib.2.c.21 n.8 p.227.
Mulier, quæ cum iuramento promiſit non reuocare alienationem rei dotalis, ſibi præiudicat, lib 2.c.21.n.9 p.227.
Dos ab alimentis plurimum differt. lib.2 c.21.n.18.p.227.
Alimenta peti poſſunt ab ea, quæ dotem renunciauit. lib.2.c.21. num.19.pag.227.
Alienatio rei dotalis nocet filijs, qui aliàs in ea ſucceſſuri eſſent non tamen illis præiudicat in iure quod ex alia cauſa habent. lib.2.c.24.num.129.pag.294.
Dotis conſtitutio in eum finem principaliter exigitur, ne mulieres maneant innuptæ lib.2.c.26.num.11.p.264.
Alienatio rei dotalis facta cum iuramento valet, lib.2.c.32.nu. 129 pag.297.
Alienatio prædij dotalis pro parte facta annullatur in totum, ſi excedit medietatem dotis lib.2.c.36 num.98.p.330.
Non verò ſi plures obligationes ſeparatim, & diuerſis temporibus factæ ſint lib.2.c.36 n.99 pag.330.
Mulier non poteſt de dote diſponere quando eſt pactum de ea reſtituenda. dec.12 n 2 pag.14.
Profectitia reuertitur ad dotantem. dec.16.num.14.p.19.
Recepta in pretium renunciationis non reuertitur. dec.16.nu.15. pag.19.
Data primo viro cenſetur data ſecundo dec.35.n.14.p 43.
Contra, quando ſunt filij primi matrimonij. dec.35.n.17.p.43.
Hæreditas viri tenetur ad dotes receptas dec.78.n 34.p.105.
Donatio propter nuptias venit nomine dotis. dec.92.n.2.p.130.
Augumentum dotis fieri poteſt à marito conſtante matrimonio, dec.92.num.3 p.131.
Bona ſubrogata pro fundo dotali fiunt ipſa fundus dotalis. dec. 100.num.16.p.139.
Mulier exiſtente fundo ſuper eo debet ſatiſfieri. dec.100.nu.17. pag.139.
Fundus dotalis non oritur ex onere inueſtiendi. dec.103.num.9. pag 143.
Onus inueſtiendi dotem pertinet ad ſecuritatem mulieris. dec. 103.num.10.pag.143.
Renunciatio facta in actu receptionis dotis latius interpretatur. dec.143.num.7.p.194.
Hæres viri non tenetur reſtituere niſi dotem ſolutam. dec.148.n. 9.pag.201.
Datum pro augumento dotis intelligitur pro dote. dec.148 n.12. pag.201.
Hæres viri non cõdemnatur ad reſtituendam dotem, niſi conſtet de promiſſione dec.148.num.13.pag.201.
Dos inſeruit pro oneribus matrimonij. dec.152.n.18.p 206.
Dos datur, vel in ſtabilibus, vel in pecunia. dec.185.n.12.p.254.
Maritus non tenetur dare cautionem de inueſtienda dote, niſi ſit periculum dilapidationis. dec.185.num.13.p.254.
Obligatio dotis vltra medietatem in pluribus, & diuerſis vicibus ſubſiſtetur vſque ad medietatem. lib 3.c.5.n.98.p 439.
Obligatio vltra medietatem vnico contextu eſt nulla in totum. lib.3 c.5.num 100 pag.440.
Augumentum dotis debet conferri ſicuti dos. lib.3.c.13.nu.277. pag.520.
Verba, in conto di dote, *idem ſignificant, ac pro dote lib.3.c.13. num.272.pag.520.*
Augumentum dotis non eſt quid diuerſum à dote. lib.3.c.13.nu. 276.pag.520.
Legatum dotis ſoluta in vita legantis, expirat. dec.198. num.8. pag.269.
Maritus habet actionem pro confectione dotis etiam ſoluto matrimonio per mortem vxoris. dec.199.num 3 p.269.
Dos datur pro ſubſtinendis oneribus matrimonij. dec.199. nu.4. pag.270.
Reſtituta à patre filio dicitur patrimonium filij. dec.199.num.5. pag.270.
Maritus mortua vxore habet vſumfructum in dote ſpectante ad filios dec 199.num.7 pag 270.
Conſentiens alienationi fundi dotalis, an ſibi præiudicet in priuilegio auth res quæ, &c. dec.199 nu.17 pag.270.
Inſtrumentum dotis interpretatur iuxta tenorem capitulorum. dec.202.num.16 pag.277.
Stante pacto reſtitutionis dotis mulier de ea diſponere non poteſt, dec.223.num.5.pag 302.

Dos Materna.

Adminiſtratur à Patre dum viuit. dec.156 n.4.p.211.
Bona hæreditatis paternæ non attribuuntur dotis maternæ. dec.5. num 9.pag.7.
Venit in generali renunciatione. lib.2.c 41.n.1 p.359.
Contrà quod non veniat. lib.2 c.41.num.2.p.359.
Quando fit renunciatio propter dotem includit dotem maternam. lib.2.c.41 num.7.p 360.
Includitur quando fit renunciatio pro omni & toto eo, &c. lib.2. c.41.num.8.pag.360.
Teſtator prohibens detractionem de ſuis bonis non dicitur, quod voluerit prohibere detractionem dotis maternæ. lib.2.c.41.n. 23.pag.360.
Niſi eſſent ſolum bona materna lib 2.c.41.num.24.p.360.
Quando fuit prohibita detractio ſuper bonis & hæreditate dicitur prohibita detractio dotis maternæ lib.2.c 41.n.25.p.360.
Detractio dotis maternæ prohibita cenſetur quando fuit facta abſque expreſſione de ſuis bonis. lib.2.c.41.n 26 pag.360.
Filio in dote matris non datur plenaria ſucceſſio, ſed quædam nouo. lib.2.c.24.num 159.pag.246.
Nepos tenetur conferre dotem matris, quando ei fuit tradita dum erat in poteſtate lib.2.c.24.num.183.p.248.

Dotis Fructus.

Ex ſtatuto Vrbis aſcendunt ad 7. pro centenario. dec.103.n.3. pag.143.
Debentur pro lucro ſicuti pro dote. dec.103.n.5.pag.143.
Fructus ſuccedunt loco alimentorum. dec.103.num.7.p 143.
Vidua etiam ſi habeat pignus dotale percipere poteſt fructus. dec.103.num.8.pag.143.
Quomodo debeantur. Vide Fructus.

Dubitatio, Dubium.

Dubitatio nulla eſt, vbi eſt caſus legis. lib.1.c.13.n.28.p.166.
Vbi eſt eadem ratio ibi eadem deciſio in caſibus dubijs. dec.146. num.28 pag.199.
Inſtrumentum dubium declaratur à teſtibus inſtrumentarijs. dec 171.num.12.pag.233.
Vnicus teſtis declarat actum dubium. dec.171.nu.13.pag.233. dec.172.num.20.pag.234.
Fideicommiſſum eliciendum ex coniecturis ſemper dicitur dubium. dec.180.num.9.pag.246.

Duo.

Duo ſpecialia non poſſunt concurrere circa idem, & in eodem ſubiecto lib.1.c.11.num.53 pag.53.
Duæ fictiones non poſſunt ſimul concurrere circa idem. lib.2.c.13.num.102.pag.191.
Papa non poteſt eandem rem dare duobus eodem tempore.lib.3.c.14.num.12 pag.503.
Eadem res à duobus eodem tempore poſſideri non valet. lib.3.c.14.num.13.pag.503.

E

Eccleſia,

Non capit bona aliena.lib.1.c.14.num 56.pag.71.
Non poteſt iure pacta reciproca, quia nunquam moritur. lib.1.c.8 num.5.pag.35.
Debet eſſe Iuſtitiæ cultrix, & non iniquitatis.lib.1.c.8.n.29.pag.36 & c.19 num.2 pag.96.
Miniſtri Eccleſiæ ei non præiudicant dec.33.n.15.p.40.
Donans Eccleſiæ cum conditione aliquid faciendi non reuocatur donatum per inobſeruantiam.lib.2.c.33.num.81.p.314.
Intentans nullitatem contractus non tenetur reſtituere acceptum, niſi probetur verſum eſſe in eius vtilitatem.lib.2.c.34 n.12.pag.321.
Contrà Eccleſiam creditricem non poteſt debitor repudiare legata, &c.lib.2.c.46 num 97.p.377.
Dominium non eſt opus, vt probetur ab Eccleſia quando eſt rea. dec.33.num.17.pag.40.
Quando contrahitur cum Eccleſia tanquam cum priuata perſona, non cauſa pietatis, requiruntur ſolemnitates.dec.43.n.11.pag.53.
Eſt mater iuſtitiæ & æquitatis dec 71.num.20.pag.94.
Poteſt in emphyteuſi inueſtire illegitimos.dec.124.n 25.p.170.
Non imponit cenſum ſine ſolemnitatibus. dec.140.n 8 pag.190.
In contractu ad fauorem Eccleſiæ vtilitas debet eſſe certa & debet eſſe reſpectu Eccleſiæ non ſingulorum eiuſdem Eccleſiæ. dec.140.num 16.pag.190
Poteſt ſtare vel non ſtare contractui nullo, ſed debet totum, vel approbare, vel reprobare.dec.158.num.3.p.213.
Eſt incapax emphyteuſis.dec.184.num.10 p.253.
Limita quando titulus reſidet in perſona capaci, & Eccleſia habet ſolos fructus.dec 184 num 1 p.253.
Iure hæreditario ſuccedit in emphyteuſi dummodo intrà annum transferat in perſonam capacem.dec.188.n.6.p.257.
Nemo poteſt impedire ne erigantur Eccleſiæ. lib.3.c.1.num.105. pag.395.
Princeps laicus nullum ius exercere poteſt circa Eccleſias, & earum bona lib.3 c.1.num.107.pag 395.
Non poteſt habere duas operas, vel ſabricas, quando eſt eadem. lib.3.c.1.num.302.pag.409.
Fabrica Eccleſiæ, & plura de ea. Vide Opera.
Adminiſtratio iurium ſpiritualium Eccleſiæ eſt laicis interdicta, non verò adminiſtratio iurium temporalium. lib.3.c.1.n.316.pag.410.
Præſumptio vſurpationis contrà Eccleſiam excluditur ex potentia eiuſdem.lib.3 c.1.num.335.pag.412.
Immemorabilis dat titulum etiam contra Eccleſiam. lib.3.c.1. num.345 pag.413.
Pecunia Eccleſiæ non poteſt implicari in cenſu vitalitio.lib.3.c.9. num 44 pag.468.
Eccleſias ædificare cuique permiſſum eſt. lib.3.c.1.n.141 p 397.
De iure communi poteſt acquirere bona ſtabilia lib.3.c.1.n.156. pag.399.
Statuta auferentia Eccleſiis illud ius quod competit de iure communi non valent lib.3.c.1.num 157.pag.399.
Eccleſiæ ab aliquo debent ædificari, nec ex ſe naſcuntur.dec.221. num 6.pag.300.
Qui Eccleſiam ædificat non acquirit Iuſpat. ſine licentia ordinarij, & ſine reſeruatione dec.221.num.7.pag 300.
Donans Eccleſiæ, non dicitur eius fundator, ſed benefactor. dec. 221 num 8.pag.300.

Eccleſiaſtici.

Emphyteuſis Eccleſiaſtica non ſubiacet ſtatuto laicorum. dec. 125.num.10.pag.171.
Statutum ſuper habilitate perſonarum habet locum in bonis Eccleſiaſticis, & ſufficit ſubiectio perſonæ. dec.125.n.12.p.171.
Emphyteuſis Eccleſiaſtica tranſire non poteſt ad aliam Eccleſiam.dec.188.num.2.pag.257.
Non ligantur ſtatuto, quod forenſis non acquirat. lib.3.c.1.n.69. pag.393.
Affirmatiua opinio.lib.3.c 1 num.70.pag.393.
Negatiua.lib.3.c.1.num.78.pag.394.
Siue ſtatutum loquatur in rem, ſiue in perſonam, niſi ſit à Papa confirmatum, lib.3.c.1.num.79.pag.394.
Statuta laicorum approbata à Clero ſunt Eccleſiaſtica lib.3.c.1.num.102.pag.395.
Aliqui tenent valere ſtatuta prohibentia in Eccleſiaſticos alienationem ſtabilium.lib.3.c.1.num.159.p.399.

Educatio.

Educatio filiorum denegatur patri ſecundo nubenti. lib.1.cap. 18.num 9 pag 93.
Et denegatur etiam matri, non obſtante quod ſecundæ nuptiæ ſint diſſolutæ.lib.1.c.18.num.11.pag.93.

Effectus.

Ceſſat ceſſante cauſa lib.1.c.6.num.35.pag.26.& c.11 num.3. pag.48.
Fallit quando effectus non eſt perfectus lib.1.c.6.n.36.p.26.
Dummodo habeamus effectum non curamus de modo. lib.1.c. 9.num.8 pag.38.
Nullum quod eſt nullum producit effectum.lib.1.c.16.n.17.p.82
Vbi ſemel effectus cauſa eſt conſummatus, licet poſtea ceſſet cauſa non ceſſat effectus lib.2.c.15.num.44.pag.201.
Quando effectus eſt perfectus, ceſſante cauſa non ceſſat. lib.2.c. 15.num.45.pag.202.
Reſoluto actu cenſentur reſoluti effectus ab eo procedentes. lib.2. c.24.num.110 pag.243.
In conditionibus voluntarijs nudum factum inſpicitur non effectus.dec.183.num.3.pag.252.
Qualibet diſpoſitio eo tempore facta cenſetur, quo eius effectus confertur.lib.3.c.13.num.238 p.404.

Electio.

Aliud eſt diſponere per legem de modo eligendi, aliud eligere. lib. 1.c.22 num.31.pag.115.
Habens facultatem eligendi poteſt apponere electo conditiones, quas voluerit.lib.1.c.23.num.22.pag.117.
Captatoria quando ſit diſpoſitio ad fauorem eius, quem Titius elegerit, & quid quando vocatur puer alicuius ciuitatis. dec. 152.num.1.& ſeqq.pag.105.
Electus ab habente facultatem eligendi capere dicitur ab eligente, & ei ſuccedere.lib.1.c.23 num.21.pag.117.
Quando ex neceſſitate debet fieri electio, non valet pactum futuræ ſucceſſionis de re à fideicommittente relicta. lib.1. c.23.num. 23 pag.118.
Remiſſio de eligendo habet vim electionis. lib.2.c.37.n 53.p.335.
Petitus à patre electus probat contra eligentem. dec.100.num.20. pag.140.
Fideicommiſſum ad fauorem vnius ex pluribus eligendi non facta electione non expirat.dec.150 num.5 pag.202.
Non facta electione ſuccedit primogenitus.dec.150.n.6.p.202.
In electione facienda de ordine teſtatoris præfertur, qui eſt de familia.dec.173.num.14 pag.236.
Valet diſpoſitio in qua dicitur Inſtituo, quem Titius elegerit. lib. 3.c.6.num.67.pag.448.
Sed electio vt valeat debet fieri de certis perſonis. lib.3. c.6.num. 68 pag.448.
Et commiſſario non declarante omnes admittuntur. lib.3 c 6.n. num.69.p.448.
Quando ſubſtantia diſpoſitionis eſt collata in arbitrium tertij non valet, ſecus ſi ſola Electio.lib.3.c.6.n.70 p 448.
Quando diſpoſitio ſubſtantialis committitur tertio etiam per

viam

viam electionis eſt nulla.lib.3.c.6.num.71.pag.448.
Quando fuit facta electio à Commiſſario eſt valida diſpoſitio etiam de incerto ex incertis. lib.3.c.6. num.77.pag.449.
Contra.lib.3.cap.6.num.78.pag.449.

Eleemoſyna.

Fieri poteſt de eo quod ſuit acquiſitum ex turpi quæſtu. Dec.11. nu.10. pag.13
Obligatio dandi eleemoſynam concionatori Cathedralis ſpectat ad Epiſcopum. lib.3.c.1. n.229.pag.404.
Et quando conſuetudo in contrarium excuſet. lib.3. cap.1. num. 230.pag.404

Eliſabeth.

Angliæ Regina noluit de eius ſucceſſore tractare. lib. 1. cap. 22. num.4.pag.112

Emancipatio.

Conſiſtit in facto, lib.2. cap.2. num 51.pag.151
Non præſumitur, niſi probetur, lib.2.cap.2. n.52. pag.151
Non eſt turpe accipere pro emancipatione aliquod præmium. lib. 2.cap.7.num.46.pag.166
Filiatio proueniens à iure naturæ, & tollitur per emancipationem. lib.2.c.44.num.32.pag.368.

Emancipatus.

Qui in actu emancipationis habuit ſuam portionem non poteſt amplius aliquid prætendere.lib.2.c.7 n.3.p.163.
Filia emancipata dotata à patre amiſſa dote non poteſt amplius redotari. lib.2.c.7.n 4.pag.163.
Emancipati dicuntur de aliena familia.lib.2 c.44.n.24.p.367.
Deſinunt eſſe filij, & habentur pro extraneis. lib.2.c.44 nu.26. pag.367.
Non ſunt inſtituendi, vel exhæredandi. lib.2.c.44.n.26 p.367.
Filius emancipatus non eſt ſuus.lib.2.c.44.n.27 p.367.
Non dicitur agnatus nec de familia. lib.2.c.44.n.29.p.368.
Renunciatio generalis comprahendit emancipatos. lib.2.c.44.nu. 30 pag.368.
Eſt proprie filius.lib.2.c.44.num.31.pag.368.
Aequaliter ſuccedunt ſui, & emancipati.lib.2. c.44. num.33. pag.368.
Rumpit teſtamentum patris.lib.2.c.44.num.34.p.368.
Emancipatis debetur legitima.lib.2.c.44.n.35.p.368.
Familia & agnatio per emancipatos ſeruatur. lib.2. c.44. n.36. pag.368.
De iure antiquo emancipati, vt filij non habebantur, non verò de iure nouo lib.2.c.44.num.37.p.368.
Emancipatus non poteſt præterire patrem in teſtamento. dec.80. num.3.p.108.

Emphyteuſis.

Valet argumentum de feudo ad emphyteuſin. lib.1.c.21. nu.55. pag.111.
Non verò quando ius feudale repugnat iuri communi.lib.1.c.21 num.56.pag.111.
Quando valeat argumentum de feudo ad emphyteuſin. lib.1.c. 21.num.57 pag.111.
Bona emphyteutica dicuntur eſſe in bonis noſtris. lib.2. c.38 nu. 6.pag. 342
Bona emphyteutica pacto, vel conſuetudine alienari poſſunt ſi ſunt hæreditaria. lib.2.c.38 n.26. p.343
Bona emphyteutica poſſunt renunciata hæreditate retineri, quando ſunt ex pacto, & prouidentia. lib.2.c.38 n.44 p.434.
Non verò emphyteuſis hæreditaria.lib.2.c.38.n.45 pag.344.
Emphyteuſis ex pacto, & prouidentia retineri poteſt abſque qualitate hæreditaria.lib.2.c.38.n.49 pag.344.
Legitimatus non admittitur ad emphyteuſin Eccleſiaſticam. lib. 2.c.43.num.14.pag.365.
Eccleſiaſtica regulariter non tranſit ad extraneos, dec.14. nu.5. pag.16.
In emphyteuſi datur ius accreſcendi. dec.28.nu.16 pag.34.
Filius ſuccedit in emphyteuſi independenter à matre.dec.29. nu. 30 pag.35.
In ea datur immiſſio in vim l. finalis. dec.30. num.1.p.35.
Quando eſt perpetua alienatur in extraneos dec.44.n.18.p.55.
Eccleſiaſtica non ſolet tranſire ad extraneos. dec.44. n.19.p.55.
Conſenſus domini in alienatione emphyteuſis poteſt ex poſt interuenire. dec.45. n.18. p.57
Conceſſa per viam renouationis eſt eadem inueſtitura. dec. 57. num.4. pag.74.
Perſonalis cum hypotheca bonorum non eſt perſonalis. dec.57. num.5. pag.74
Acquiſitio emphyteuſis an dicatur facta à Domino directo, vel ab eo qui acquirit, dec.71. num. 14. p. 93
Eccleſiaſtica non extenditur ſine ſolemnitatibus, dec.71. nu.22. pag.94.
Nullitas emphyteuſis Eccleſiaſtica opponitur à tertio, dec. 71. num.24.pag.94
Contractus dicitur emphyteuticus ex perpetua conceſſione, ſolutione laudemij, pœna caducitatis, & ſimilium. dec.73. num.3. pag.96.
Contractus emphyteuſis dicitur iuſtus, quando canon 20. annis valorem non excedit. dec.73.n.7.p.96
In emphyteuſi Eccleſiaſtica maſculinum non concipit fœmininum. dec.78. num.29 p.105
In ea conſuetudo maximè attenditur. dec.78. n.31. p.105.
In bonis incultis vt reducantur ad culturam etiam Eccleſiaſtica extenditur ad quoſcumque. dec 79.n.23. p.107
Dominus directus quando teneatur dare conſenſum in alienatione, & donatione. dec.81.n.26. & ſeqq. p.112.
Cum clauſula, ad habendum, eſt tranſitoria ad extraneos. dec.81. n 34.p.114
In Emphyteuſi Eccleſiaſtica non habet locum Ægidiana. dec. 84. n.1. pag.120
Pro ſe, & hæredibus tranſit ad extraneos. dec.85.n.13.p.123
Acquirens emphyteuſin titulo oneroſo poteſt præiudicare vocatis. dec.96.n.1.p.135.
Eccleſiaſtica non ſubiacet ſtatuto laicorum.dec.125.n.10.p.171
Bona emphyteutica dari non poſſunt pro legitima. dec.134.n.16. pag.182.
Fœmina non eſt comprahenſa in emphyteuſi Eccleſiaſtica. dec. 134.num.19 pag.183.
Acquirens emphyteuſin cenſetur eam conformare cum ſtatuto loci.dec.134.num.20.p.183.
Cenſetur acquiſita ab eo ſolo qui pretium ſoluit.dec.136.num.3. pag.185.
Maritus acquirens emphyteuſin pro vxore non dicitur donare, niſi acquiſitio ſit ex titulo oneroſo. dec.136.nu.12 p.185.
Per ſolutionem Canonis non dicitur ex titulo oneroſo, niſi canon ſit conſiderabilis, & ſoluatur aliquid pro intratura.dec.136. num.15.pag.185.
In emphyteuſi in qua ſunt plures comprahenſi habet locum ius accreſcendi.dec.136.num.17.pag.185.
Titulus nudus poteſt in vno remanere, & fructus ad alium ſpectare.dec.184 num.1 pag.253.
Nominans ad emphyteuſin non poteſt grauare nominatum, vbi limita.dec.184 num 4.pag.253.
Non poteſt tranſire ad Eccleſiam.dec.184.num.10 p.253.
Limitatur quando titulus remanet in perſona capace, & Eccleſia habet ſolam commoditatem fructuũ dec.184.n.11.p.253.
Eccleſiaſtica non poteſt tranſire ad aliam Eccleſiam. dec.188.n. 2.pag.257.
Quæ concluſio procedit quando non transfertur titulus, ſed fructuum exactio.dec.188.num.3 pag.257.
In Emphyteuſi tranſitoria ad extraneos prohibita alienatione non prohibetur fructuum hypothecatio.dec.188.n.5.pag.257.
Eccleſia iure hæreditario ſuccedit in emphyteuſi dummodo intra annum transferat in perſonam capacem. dec.188.n.6 p.257.
Eccleſiaſtica requirit legitimitatem.dec.129.n.9.p.309.

Emphyteuſis quando veniat in diſpoſitione.

Non venit appellatione propriorum bonorum. dec.84.n.2.p.120.
Si de emphyteuſi ſpecificè in renunciatione eſt facta mentio venit in renunciatione lib.2.c.38.num.4.pag.342.

Diſpo-

Diſpoſitio loquens de bonis comprahendit emphyteutica. lib.2.c. 38 num 7.pag.342.
Si filia renunciat bonis patris excluditur ab emphyteuſi. lib. 2. c.38.num.9.pag.342.
Non venit in generali renunciatione.lib.2.c.38.num 12.p.342.
Frater liberans fratrem de omnieo, quod pretendere poteſt, petit partem emphyteuticam. lib.2.c.38.n.13 p.342.
Renuncians hereditati patris petit emphyteuſin, qua non prouenit a patre lib.2 c.38.num.14.p.342.
In vltimis voluntatibus venit appellatione bonorum.lib.2.c.38 n. 16.pag.343.
Venit ſub obligatione omnium bonorum durante conceſſione.lib.2 c.38.num.17 pag.343.
Limita quando eſt prohibitio donandi etiam ad vitam.lib.2.c. 38.num.18.pag.343.
Diſpoſitio de bonis allodialibus non comprahendit emphyteuſin. lib.2.c.38.num.22.pag.343.
Iuramentum non operatur, vt renunciatio generalis trahatur ad emphyteuſin lib.2.c.38.num.32.pag.343.
Bonorum noſtrerum appellatione venit emphyteuſis, ſed improprie lib.2.c.38.num.33.pag.343.
Bona emphyteutica poſſunt renunciata hereditate retineri, quãdo ſunt ex pacto, &c lib.2.c.38.num.44.pag.343.
Venit in generali renunciatione, quando non extant alia bona. lib.2.c.38 num.53.pag.344.

Emphyteuſis, Inueſtitura, & Translatio.

Durante linea primo inueſtiti alteri concedi non poteſt. lib.1.c.21 num.53 pag.111.
Quando verò eſt conditionalis conceſſio quatenus linea finiatur, nonnulli tenent quod valeat lib 1.c 21.n.54 pag.111.
Non valet conceſſio emphyteuſis, viuente poſſeſſore, niſi eius conſenſus accedat lib 1 c.21.num.58 pag.111.
Emphyteuſis Eccleſiaſtica nullo pacto concedi poteſt durante prima linea.lib.1.c.21.num.61 pag.111.
Non valet pactum renouandi inueſtituram non finita emphyteuſi lib 1.c.21.num.62 pag.111.
Et quatenùs hac pacta valent, non dant actionem ad vindicanda bona, nec contra inueſtitum, ſed ſolum contrà dominum. lib.1.c.21 num 63 pag.111.
Facta inueſtitura duobus cum pacto reuerſiuo in caſu obitus ſinè filijs, vno mortuo emphyteuſis non reuertitur ad concedentem, ſed alteri conceſſionario.lib.2.c.17.num.42.pag 214.
Conceſſa pluribus reuertitur vno mortuo ad concedentem, ex veriſimili mente contrahentium.lib.2.c.17.num.66.p.216.
Finita linea vocatorum redit ad dominum. dec.44. numer. 17. pag.55.
Conceſſa per viam renouationis eſt eadem inueſtitura. dec.57.n. 4.pag.74.
Præſcriptio obſtat non petenti renouationem, ſed non obſtat non petenti vigore comprahenſionis niſi per 30. annos. dec.57.nu.9. pag.74.
Proximior vltimo inueſtito præfertur. dec.57.num.11 p.74.
Non transfertur de vna linea ad aliam in praiudicium vocatorum.dec 57.num.12.pag.74.
In emphyteuſi quando dominus teneatur dare conſenſum in alienatione, & donatione.dec.81.num.26.& ſeqq p.112.

Emphyteuta.

Alienans partem non cadit à toto.lib.1.c.16.num.7.p.82.
An hac concluſio vera ſit remiſſiuè.lib.1.c.16.n.8.pag.82.
Alienans cadit à iure ſuo etiam ſi recuperet alienata.lib.1.c.16 num.68 pag.86.
Si recuperet alienata caducitatem euitare poteſt. lib. 1. c. 16. n. 71.pag.86.
Precipuè ſi res eſt integra, nec fuit præuentus. lib.1.c.16.num.72. pag.86.
Pacta facta ab emphyteuta cum conſenſu Domini, adeò valent vt alteretur inueſtitura iuxta pacti tenorem, & in poſterum attenduntur ſecundus contractus.lib.1.c.21.nu.60 pag.111.
Vagabundus non perdit emphyteuſin.lib.1.c.27.n.84 p.128.
Alienans reſeruato domini conſenſu non delinquit. lib.1. c.29.n 44 pag.134.
Non poteſt alienare, quia verè dominus non dicitur. lib.2 c.18. num 33.pag.219.
Non habet dominium.lib.2.c.18.num.35.pag.219.
Transfert in alium emphyteuſin hereditariam ſine domini conſenſu.lib.2.c.38.num.51.pag.344.
Pacta inter emphyteutas non præiudicant Domino directo. dec. 33.num.11.pag 40.
Irrequiſito domino imponit cenſum, quando non eſt prohibitio alienationis dec.44.num.25.pag 56.
Non præiudicat ſucceſſoribus ex propria perſona.dec.57.num.7. pag.74.
Vt incurrat caducitatem ob alienationem requiritur vera traditio.dec.81.num.40.pag.114.
Dat facultatem percipiendi fructus ſine incurſu caducitatis. dec 81.num.87.pag.115.
Irrequiſito domino transfert ad vitam commoditatem fructuũ in perſonam capacem. dec.184.num.12.pag.253.

Emptor.

Emptor rei ab eo qui poſſidebat, & poſt tempus tenebatur reſtituere, non acquirit dominium.lib.2 c.18.nu.1.p.218.
Contra ſi venditor debebat reſtituere ſub conditione. lib.2. c.18. num.2 pag.218.
Alienatio facta contrà prohibitionem teſtatoris non transfert dominium in emptorem. lib.2.c.18 n.29 p 219.
Quando agitur contrà emptorem bonorum fideicommiſſi, ſubſtitutus recuperat bona, etiam ſi non probetur ſcientia fideicommiſſi.dec.7.num.4.pag.9.
Emens à muliere debet eſſe ſollicitus, vt pecuniæ vertantur in cauſam expreſſam.dec.43.nu.10 pag.53.
Fideicommiſſarius non agit contrà emptorem fideicommiſſi emptis bona fide.dec.50.num.6 pag.65.
In alienatione neceſſaria debet attendere, vt pecunia vertantur in cauſam expoſitam.dec.125.n.13.p.171.
Emens à fiſco rem tanquam fiſci non poteſt ab aliquo conueniri. dec.155.num.12.p.210.
Emens à fiſco in eius locum ingreditur. dec.155. n.13.p.210.
Recedens a contractu recuperat pretium ſolutum. dec. 169. n.3. pag.230.
Emptio eſt perfecta etiam ſine rei traditione.dec.169.n.6 p.231.
Ob non traditam rem liberam agit ad pretij reſtitutionem. dec. 169.n.8 p.231.
Niſi iam fuerit ſequuta euictio tenetur ſoluere pretium. dec. 169.n.12 p.231.
Res empta ex pecunia hereditaria fit hereditaria in ſubſidium dec.203 n.13.p.279.
Emptor rei fideicommiſſariæ ex proteſtatione vocati perdit meliorамenta.dec.215.n.9 p.293.

Ens.

Non entis nulla ſunt qualitates.lib.1.c.11.n.74.p.55.

Enunciatiua.

Enunciatiua antiqua & in diuerſis actibus emanata probant; dec.14.n.4.p.16.
Super eo quod principaliter dubitatur non probat, dec.229.n.15. pag.309.

Epiſcopus.

Monacus factus Epiſcopus reſcindit renunciationem, lib.2.c.25. n.48.p.254.
Contrà, quod per Epiſcopatum non reſcindatur renunciatio. lib. 2.c.25.n.53 p.254.
Monacus per promotionem ad Epiſcopatum adhuc remanet Monacus.lib.2.c.25.n.54 p.254.
Et remanet in ſtatu paupertatis ità vt non acquirat bona. lib.2. c.25.n.55 p.254.
Si eſt de Religione Minorum tenetur ad obſeruantiam votorum, & vita Quadrageſimalis.lib.2.c.25.n.56.p.254.
Non recuperat donata Monaſterio. lib. 2. cap. 25. num. 60. pag.254.

Limi-

Limitatur in bonis, quæ deferuntur tempore quo fuit factus Epiſcopus, quia in illis ſuccedit etiamſi renunciauerit. lib. 2. c. 25. n. 54 p. 255.
Omnia bona recuperat etiam renunciata, dummodò non ſint alteri quæſita de tempore conſecutionis Epiſcopatus. lib. 2. c. 25. n. 65 p. 255.
Epiſcopo, & eius Eccleſiæ acquiruntur bona poſt aſſumptionem delata non monaſterio. lib. 2. c 25. n 66 p. 255.
Vendicat hæreditatem non vti propriam ſed Eccleſiæ. lib. 2. c. 25. n. 67 p. 255.
Succedit in hæreditate paterna, & aliorum conſanguineorum. lib. 2. c. 25. n 68 p. 255.
Monacus an poſſit teſtari. lib 2. c. 25. n. 69. p. 255.
Cenſetur Epiſcopus ignorare naturam emphyteuſis. dec. 33. nu. 14 pag 40.
Non poteſt mutare fundationem beneficiorum. dec. 122. nu, 28. pag. 166.
Ei competit adminiſtratio rerum ſpiritualium Eccleſiæ, non Capitulo. lib 3. c. 1. n. 324 p. 411.
Iura dant Epiſcopo ſollicitudinem eorum, quæ relinquuntur ad pietatem, ſed eadem non mutant laicalitatem. lib. 3. c. 1. num. 361 p. 414.
Quando eſt in contrarium conſuetudo viſitare non poteſt loca pia laica lib. 3. c. 1. n. 362 p. 414.
Locus pius licet laicus non eſt exemptus à redditione rationis Epiſcopo facienda non obſtante conſuetudine. lib. 3. c. 1. num. 208 p 402.
Epiſcopus interuenit in redditione computorum facienda ab Eccleſia tanquam vnus. lib. 3. c 1. n. 210 p. 403.
Et ſi non ſit in loco redditionis, vel nolit interuenire, proceditur ſine eo. lib. 3. c. 1. n. 211. p. 403.
Fundator loci Pij non reddit rationem Epiſcopo. lib. 3. c. 1. num. 213. p. 403.
Quando ex capitulis fundationis aliter diſponitur non redditur ratio Epiſcopo. lib. 3. c. 1. n. 215. p. 403.
Epiſcopus tenetur dare eleemoſynam Prædicatori Cathedralis, & quando conſuetudo in contrarium excuſet. lib. 3. c. 1. num. 230. p. 404.

Epiſtola.

Inter abſentes pacta iniri non poſſunt, niſi adſit Nuncius, vel Epiſtola lib. 2. c. 45. n. 2. p. 368.
Probat contrà ſcribentem dec. 66. n. 3 p. 86.
Per eam non fit donatio cauſa mortis, niſi tempore quo ſcripta fuit erant quinque teſtes. lib. 3. c. 13. n. 18. p. 503.
Etiam ſcripta tertio probat contrà ſcribentem. dec. 203. nu. 11. pag. 279.

Equites.

Militares an ſint Religioſi nec ne. lib. 1. c. 20. n. 23. p. 100.
Dicuntur religioſi largo modo lib. 1. c. 20 n. 24. p. 101.
Contrà quod nullo modò religioſi dicantur. lib. 1. c. 20. num. 25. pag. 101.
Nullam habent Eccleſiaſticam qualitatem. lib. 1. c. 20. num. 27. pag. 101.
Priuilegio fori non gaudent, ſed ſubſunt Principi laico. lib. 1. cap. 20. n. 28 p. 101.
Exemptio Equitum ob priuilegium Bullarum Pontificum dicitur iuris poſitiui. lib. 1. c. 20. n. 29. p. 101.
In multis locis ſubſunt Iuriſdictioni laicorum. lib. 1. c. 20. nu. 35. pag. 101.
Conſuetudo eſt habilis ad inducendam iuriſdictionem ſuper Equites militares lib. 1. c. 20. n. 36. p. 101.
An verò in loco vbi Bullæ recepta ſunt valeat ſententia lata per laicum contrà equitem non opponentem declinatoriam fori. lib. 1. c. 20. n. 37. p. 101.
Nonnulli negant. lib. 1. c. 20. n. 38. p. 101.
Alij affirmant. lib. 1. c. 20 n. 39. p. 102.
Commenda Equitum militarium beneficia Eccleſiaſtica dici non poſſunt. lib. 1. c. 20. n. 40. p. 102.
Simonia non cadit in dictis Commendis. lib. 1. c. 20. n. 41 p. 102.
Dari non poteſt pecunia nec tranſigi vt quis permaneat eques. dec. 104. n. 7 p. 146.

Error.

Iuris excuſat à mendacio. lib 1. c. 11. n. 38. p. 51.
Ad probandum errorem teſtamenti tot requiruntur teſtes, quot requiruntur in faciendo d. teſtamentum dec. 92. n. 9. p. 131.
Confeſſio erronea non præiudicat. dec. 100 n. 19 p. 140.
An excludat conſenſum. dec. 107 n. 4. p. 149.
Facti excluditur ex narratiua facti. dec. 108. n. 4. p. 150.
Renunciatio erronea annullatur. dec. 109. n. 5. p. 151.
Error probari debet. dec. 109. n. 6. p. 151.
Errans iure non condicit. lib. 3. c. 12. n. 270. p. 506.
Error communis non eſt emendandus. lib. 3. c. 12. n. 395. p. 516.
Cauſa erronea conſenſum excludit. dec. 196 n. 4. p. 265.
Aditio hæreditatis facta per errorem non præiudicat. dec. 199. n. 16. p. 270.

Euictio.

Quando eſt mutua traditio in donatione quis tenetur de euictione, non obſtante quod euictio promiſſa non ſit. lib. 1. c. 13. num. 8. pag. 64.
Fideiuſſor euictionis non poteſt adſtringere principalem, vt eum liberet à fideiuſſione. lib. 2. c. 18. n. 58 p. 220.
Euictio promiſſa à matre, quæ renunciauit nihil operatur, quando euaneſcit renunciatio lib. 2. c. 24. n. 142. p. 245.
Non habet locum in promiſſione, vel contractu nullo. lib. 2. c. 24. n. 143. p. 245.
Donans an teneatur donatario de euictione. lib 2. c. 37. num. 11. pag. 333.
Diſtingue vel donatio incepit à traditione, vel à promiſſione, primo caſu non tenetur ſecundo caſu tenetur l. 2 c 37. n. 12 p. 333
Doctores diſputantes, an & quando donans de euictione teneatur lib. 2 c. 37. n. 17 p. 333.
Debetur euictio in donatione, & legato quantitatis, quando donatio, vel legatum non ſunt gratuita lib. 2. c. 37. n. 18. p. 333.
Sequuta euictione in tranſactione, non reſcinditur contractus; dec. 70. n 6. p 92.
Venditio poteſt eſſe cum pacto, quod venditor non teneatur de euictione, & tamen eſt vera venditio. dec. 99. n. 13. p. 138

Examen.

In concurſu ad beneficium fit poſt decem dies à die vacationis. dec. 193. nu. 9. p. 262.

Exceptio.

Ad implementi retardat proceſſum ad vlteriora. lib. 2. c. 34. nu. 7 pag. 321.
Exceptio firmat regulam in contrarium. lib. 2. c. 38. num. 154. pag 349.
Super articulo iam deciſo nullius eſt roboris. dec. 44. n. 11 p. 55.
Contrà teſtes non admittitur, quando declarant actum dubium. dec. 55. n. 22. p. 72.
Eximit rem, & caſum exceptum à diſpoſitione dec. 67. num. 17. pag 88.
Læſionis non admittitur in iudicio poſſeſſorio, & executiuo. dec. 110 n 12. p. 152.
Requirens altiorem indaginem transfertur ad iudicium ordinarium. dec. 120. n. 10. p. 163.
Turbida non admittitur in iudicijs ſummarijs. dec. 120. nu. 12. pag. 163.
Oppoſita poſt ſententiam non impedit executionem. dec. 140. n. 7. pag. 190.
Exceptio alicuius rei probat cõceſſionẽ in alijs. dec. 155. n. 4. p. 210
Turbida non habet locum in iudicio immiſſionis. dec. 167. n. 33. pag. 227.
Exceptuatio comprahendit incluſionem in diſpoſitione. dec. 181. n. 5. p. 249.
Non ampliat ſed firmat diſpoſitionem. lib. 3. cap. 5. num. 65. pag. 437.
Præter excepta tribuit actionem fundatam, quoad alia. dec. 214. n 4. p. 292.
Turbida non impedit executionem obligationis Cameralis. dec. 223. n. 17. p. 302.
Alias reiecta non attenditur. dec. 226. n. 6. p. 305.

Conſiſtens in iure non dicitur requirere altiorem indaginem. lib. 3 c 14.n.1.
Reſultans ex ventre literarum Apoſtolicarum retardat executionem, etiam ſi requirat altiorem indaginem.lib.3.c.14 n.2.

Exceſſus.

Exceptio exceſſus non reſpicit iuſtitiam ſententiæ, ſed eius executionem.dec 42 n.16 p.52.
Probatur ex quo datur alicui plus debito dec 76 n.5.p.101.
Res in dubio non præſumitur exceſſiua. dec.169 n.11.p.131.

Excluſio.

Vnius eſt incluſio alterius.lib.1.c.11.n.13.p.49.
Incluſio vnius non dicitur excluſio alterius, quando militat diuerſa ratio in vno ac in alio.lib. 1.c.11.n.46.p.52.
Filia excluſa à ſucceſſione per ſtatutum licet præterita non dicit teſtamentum nullum.lib.2.c.7.n.13.p.164.
Filius non poteſt ſe à ſucceſſione excludere per pactum.lib.2.c.7. nu.21.p.164.
Effectus renunciationis realis eſt, vt renuncians ſit perpetuò excluſus.lib 2 c.10 n.32 p.174.
Vna via excluſus poteſt ex alia ſuccedere. lib. 2. c. 11. num.29. pag 177.
Quando pater non facit teſtamentum, renuncians eſt omninò excluſa lib.2.c.14 n.17 p.195.
Renuncians ſimpliciter cenſetur ſe excludere voluiſſe quocumque iure.lib.2.c.14.n.18 p.195.
Præcipuè quando ſuit inita renunciatio per verba denotantia donationem lib.2.c.14.n 19 p.195.
Filia excluſa per ſtatutum, & quæ renunciat parificantur.lib.2 c.14.n.26.p.196.
Renuncians nequaquam dicitur excluſus à ſucceſſione, quando de voluntate renunciatarij ex coniecturis apparet.lib.2.c.14. n.28 p.196.
Semel excluſus ſemper dicitur excluſus.lib.2.c.17.n.5.p.213.
Qui ſunt ab inteſtato excluſi non poſſunt petere legitimam.lib.2. c.19.n.7.p.222.
Excluſus à ſtatuto legitimam non prætendit. lib.2.c.19. num.8. pag.222.
Excluſus à ſucceſſione non generaliter, ſed certo modo poteſt legitimam conſequi lib 2.c.19.n.10.p.222.
Excluſa à ſucceſſione non conſequitur legitimam. lib.2.cap.19. nu.11.p 222.
Filius excluſus à ſucceſſione per pactum non poteſt teſtamentum impugnare lib.2.c.19.n.18.p.223.
Excluſus ab vno iure ſuccedendi ad aliud admittitur. lib.2. c. 23.n.25.p 232.
Deſcendens ab excluſo etiam ipſe dicitur excluſus. lib.2.c.24. nu 2.p.236.
Statutum excludens filiam à ſucceſſione cenſetur excludere etiam deſcendentes lib.2.c.24.n.3.p.237.
Auus tenetur inſtituere nepotem ex filio excluſe. lib.2.c.24.nu. 69.p 241.
Excluſa à ſtatuto habet portionem debitam vigore l. hac edictali.lib.2.c.38.n 72.p.345.
Filia per ſtatutum excluſa nullam facit partem in legitima, lib.2.c.47.n.8.p.379.
Excluſa à ſucceſſione partem facit.lib.2.c.47.n.11 p.380.
Diſtinguitur in perſona excluſa a patre, lege, vel ſtatuto, aut excluſa eius proprio facto.lib.2.c.47.n.20.p.380.
Excluſa à ſtatute an faciat partem in legitima. lib.2. c.47.nu. 38 pag.382.
Excluſa per ſtatutum, & renunciationem æquiparantur. lib.2. c.47.n.39 p.382.
Quando excluſa facit partem procedit ad fauorem fratrum vtrinq; coniunctorum non vterinorum.lib.2.c 47.n.48 p.383
Quando quis excluditur contemplatione alterius, portio quam perſona excluſa eſt habitura tranſit in eum cuius contemplatione eſt excluſa.lib.2 c.47.n.59.p.384.
Mater excluſa à ſtatuto non habet detractiones in bonis filij, dec.133.n.34.p.181.
Excluſus in vna parte teſtamenti cenſetur etiam in alia. dec. 151.n.13.p.204.
Quando quis fuit legato honoratus ſub conditione plus non petendi excluditur ab vniuerſali ſucceſſione.lib.3.c 7.n.39 p.458

Excuſatio.

Dans operam rei illicitæ excuſationem non meretur.dec.84. nu. 10.pag.120.

Executio,

Executionem contractus qui petit debet prius adimplere pro ſua parte.lib.2.c.34.n.6.p 321.
Dum conſtat de nullitate non eſt deueniendum ad executionem niſi prius facta reſtitutione. lib.2 c.34.n.11 p.321.
Aliud eſt executio aliud promiſſio.lib.2.c.37.n.28.p.334.
Aliud eſt ſententia aliud executio lib.2 c.37.n.37.p.334.
Sententia quæ patitur diuiſionem pro parte poteſt executioni demandari.dec.59.n.8.p.76.
Mandatum illi qui dñ non datur executioni.dec.111.n.7 p.153.
Exceptio poſt ſententiam oppoſita non impedit illius executionem.dec.140.n.7.p.190.
Rota Romana in legatis non procedit executiuè, ſicuti procedunt alia Tribunalia.dec.208 n.1.p.286.
Litera Apoſtolica non iuſtificata non datur executioni dec.216 nu.2.p.293.
Obligationis Cameralis non impeditur per exceptionem turbidam.dec.223.n.17 p 302.
Executio literarum Apoſtolicarum retardatur per exceptionem ex ventre literarum reſultantem, etiamſi requirat altiorem indaginem.lib.3.c.14 n.2.

Executor.

In tranſlatione penſionis debet eſſe in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutus lib.3.c 8.n.10.p.460.
Non ſufficit vt viderit literas Apoſtolicas facultatis transferendi. ſed debent exhiberi.lib.3 c.8.n.11 p.460.

Exempla.

Afferuntur exempla Sacræ Scripturæ de pactis futuræ ſucceſſionis.lib.1.c.1.n.3.p.2.
Et afferuntur exempla profana lib.1 c.1.n.4.p.2.
Exemplum pacti futuræ ſucceſſionis tertij viuentis.lib.1.c.1 nu. 28 pag.5.
Exemplum pacti ſucceſſorij ipſorum paciſcentium. lib.1.c.1.nu. 29 pag.5.
Exemplum pacti de ſuccedendo vni ex paciſcentibus. lib.1. c.2 nu.2.pag.8.
Exempla mala non ſunt in republica toleranda. lib.2.c.1.nu.3. & n.17.p.154.

Exemplar.

Extractum de verbo ad verbum plenè probat dec.35.n.2 p.42.

Exhæredatio.

Pater poteſt iuſta de cauſa filios exhæredare.lib.1.c.11. nu.67. pag.54.
Pœnitentia filij ob ingratitudinem à patre exhæredati efficit, vt exhæredatio non habeat locum. lib.1.cap.16. num.70. pag.86.
Per exiſtentiam filij exhæredati euaneſcit renunciatio. lib.2.c. 15.n 26 p.201.
Pater debet filios quos habet in poteſtate, vel inſtituere, vel exhæredare.lib.2 c.22.n.1.p 228.
Filius præteritus, vel exhæredatus poteſt impugnare teſtamentum paternum.lib.2.c.22 n 2.p.228.
Exhæredatus non facit partem in legitima.lib.2.c.47. num.34. pag.382.
Contra quod faciat partem.lib.2.c.47.n.35.p.382.
Non facit partem quando ſunt inſtituti extranei. lib.2.c.47.nu. 36.pag.382.
Exhæredatio filij etiam ipſo conſentiente non valet. dec.167.nu. 22.pag.226.
Contra, quod conſentiens ſibi præiudicat. dec. 167. num. 27. pag.226.
Declaratur. dec.167.nu.28.p.226.

Statu-

Statutum prohibens acquiſitionem non habet locum in filio, quia inducit quandam exhæredationem. lib 3.c.1.n.29 p.391.

Exhæredatio non fit niſi expreſſè, & nominatim. lib.3.c.1.n.30. pag.391.

Filius exhæredatus poſtquam agnouit teſtamentum non poteſt impugnare. lib.3.c.12.n.268.p.506.

Exilium.

Nemo poteſt reuocare exulem niſi princeps. dec.155.n.9. p.210.

Expectatiuæ.

Beneficiorum inducunt votum captandæ mortis. lib.3. c.8. n.81. pag.463.

Ius expectantis dicitur incertum, & conditionale, nec perficitur niſi per extinctionem iuris alterius, lib.3.c.15.n.15.

Expectiua conceſſa pro beneficio vacaturo certi hominis expirat per mortem concedentis, ſi non eſt capta exequi ipſo concedente viuente, & an idem ſit in beneficio hominis incerti. lib.3.c.14. num.26.

Expeditio.

Expeditoris negligentia in gratia &c. non debet nocere principali. dec.131.n.13 p.179.

Expediter gratiæ non præiudicat principali dum non poſuit in ſupplicatione omnia contenta in mandato perſonæ. dec.204. n. 4 pag 280.

Expenſæ.

Litis reficiuntur ex bonis ex lite recuperatis, etiamſi granatus fructus recepiſſet. dec.180.n.29.p.247.

Expreſſio.

Expreſſio eius quod tacitè ineſt nihil operatur. lib.2. c.3. n.76 p. 157. lib.2.c.24.n.123 p.244.

Non eſt maior vis taciti quam expreſſi. lib.2.c.22.n.6.p.176. & c.25.n.41.p.254.

Expreſſum facit ceſſare tacitum. lib.2.c.24. n.22.p.195. & cap. 25.n.115.p.208.

Id omne cogitatum exiſtimatur quod verbis expreſſum eſt. lib.2. c.15.n.52 p.204.

Quæ tacitè inſunt nulla egent expreſſione. lib.2.cap.17.num.27. pag.213.

Taciti, & expreſſi eadem eſt virtus lib.2.c.24.n.53.p.240.

Tacitum habet minorem vim expreſſo. lib.2.c.25.n.42.p.254.

Taciti, & expreſſi quandò non ſit par virtus. lib.2.c.25. n.43. pag.254.

Expreſſio eius quod tacitè ineſt ſit gratia maioris declarationis. dec.122.n.14.p.166.

Expreſſio conditionis quæ tacitò ineſt nihil operatur. lib. 3.c.7.n. 45.p.498.

Quod continetur ſub verbis generalibus dicitur expreſſum. lib.3. c.13.n.291.p.521.

Expreſſi, & taciti non eſt eadem ratio. lib.3.c.13.n.299.p.522.

Extentio.

Legum non fit vbi militat eadem ratio. lib.1.c.11. n.52.p.57.

Non admittitur in odioſis, & pænalibus. lib.1 c.16.n.25 p.83.

In pænalibus non admittitur neque ex identitate rationis. lib.1.c. 16.n.28 p.83.

Niſi fiat ob publicam vtilitatem. lib.1.c.16.n 29.p.83.

Nunquam fit extentio vbi viget diuerſa ratio. lib.1.c.16. nu.30. pag.83.

Vbi viget eadem ratio non fit extentio ſed comprahenſio. lib.1.c. 16.n.32 p.83.

Ex maioritate rationis ſemper fit. lib.1.c.16.n.34.p. 84.

Fit in pænalibus de ſimilibus ad ſimilia lib.1.c.18 n 42 p.96.

Conuentio non extenditur vltrà caſum expreſſum. lib.2.c.11.n.2 pag.176.

Renunciatio nunquam extenditur. lib.2.c.11.n.3.p.176.

Renunciatio non extenditur de vno fratre ad alium. lib.2.c.11. n.4.p.176.

Renunciatio facta ad fauorem vnius perſonæ non extenditur ad aliam. lib.2.c.11.n.7.p.176.

Aliquandò ex clauſulis prægnantiſſimis renunciatio extenditur ad iura de futuro. lib.2.c.14 n.44 p.196.

Renunciatio non extenditur vltra perſonas nominatas etiamſi eſſet eadem vel maior ratio. lib.2.c.15 n.5 p.201.

Quandò in renunciatione fit mentio filiorum, & agnatorum extenditur ad quoſcumque agnatos. lib 2.c.15 n.100.p.207.

Quandò renunciatio eſt facta contemplatione alicuius agnati non extenditur vltrà nominatos. lib.2.c.15.n.101.p.207.

In his quæ odio alicuius ſunt introducta non poteſt fieri extentio. lib.2.c.35.n.22 p.324.

Extinctio.

Quandò renunciatio eſt facta patri, eius intuitu, & hæredum per mortem filiorum antè patrem non expirat. lib.2.c.15.n.23 pag.201.

Renunciatio non dicitur extincta quoties reſtat perſona quæ ex voluntate patris renunciantē excludat. lib.2.c.15.n.24 p.201.

Ob deficientiam perſonæ contemplata ſemper expirat. lib.2.c.15.n. 25 p 201.

Extraneus.

Pactum de non petendo excludit renunciantem etiam per perſonas extraneas. lib.2.c.6.n.7.p.162.

Hæredum nomine veniunt tam filij, quam extranei. lib.2.c.12.n. 35.pag.181.

Præcipue in contractu. lib.2.c.12.n.36.p.181.

Renunciatio euaneſcit etiam ſi extarent quos pater non inſtituit, ſed vocat extraneos, eo enim caſu quoad pactionem extranei renunciatio non habet locum. lib.2.c.15.n.28 p.201.

Conditio pro ſe, & ſuis hæredibus non extenditur ad hæredes extraneos. lib.2.c.15.n 66 p.205.

Licet hæredum nomen ſit generale, quandò habita fuit ratio agnationis non comprahendit extraneos. lib.2. cap.15.nu.71. pag.205.

Verba generalia ſunt reſtringenda, ne extranei præferantur filijs. lib.2.c.15.n.73.p.205.

Votum patris præſumitur, vt ſua bona potius in deſcendentes quam extraneos deuoluantur. lib.2.c.15.n.78 p.205.

Non eſt præſumendum patrem voluiſſe admittere extraneos excluſa filia. lib.2.c.15.n.91.p.206.

Multis reprobantur tenentes renunciationem pro hæredibus comprahendere extraneos. lib.2.c.15.n 92 p.206.

Filius vel filia per renunciationem efficitur extranea. lib.2 c.22. n.9.p.228.

Diſpoſita ad fauorem extraneorum in teſtamento inter liberos, debent probari ex duobus teſtibus, qui fuerint præſentes, dec. 18 n.3 p.21.

Iure codicis extranei excludebantur in teſtamento inter liberos. dec.18.n.4 p.21.

Duo teſtes ſunt de ſubſtantia ad fauorem extraneorum in teſtamento inter liberos. dec.18.n.5 p 21.

Quandò extranei vocantur titulo inſtitutionis teſtamentum dici non poteſt inter liberos. dec.18.n 22.p 22.

Vbi vocantur extranei voluntas teſtatoris debet conſtare duobus teſtibus bene firmantibus voluntatem dec.20.per tot.p.24.

Hæredum, & ſucceſſorum appellatione in materia indifferenti veniunt extranei. dec.51.n.17 p 68.

Legitima tranſit ad hæredes extraneos. dec.55.n.16.p.72.

In fideicommiſſo extranei non veniunt nomine hæredum. dec.62. n.7.p 80.

Diſpoſitio pro hæredibus quibuſcumque extenditur ad extraneos. dec.121.n.4.p.164.

Non debet præferri coniunctis. dec.137 n.16.p.187.

De ordine teſtatoris præferri poteſt deſcendentibus. dec.173.n.17. pag.236.

Pia cauſa an dicatur extraneus ad hoc vt teſtamentum ad eius fauorem requirat duos teſtes. lib.3.c.12.n.160.p.499.

Filius naturalis reſpectu patris dicitur extraneus. lib.3.c.12.n. 164.p.499.

Nepos ex filio, quandò non eſt ſuus hæres dicitur extraneus, ſecus quandò eſt ſuus hæres. lib.3.c.12.n.195 p.500.

Quandò eſt inſtitutus extraneus, & filius ſubſtitutus, teſtamentum non dicitur inter liberos. lib.3.c.12.n.172.p.500.

Renunciatio pro hæredibus quibuſcumque comprahendit extraneos. dec.200.n.8 p.272.
Quod procedunt vbi interueniunt coniectura. dec. 200. num.9. pag.272.
Extraneus venis nemine hæredum, & ſucceſſorum. dec.203 n. 26.pag.277.

F

Factum.

FActum non dicitur quod non durat. lib.2.c.12. n,53.p.182. & c.46. n.108.p.378
In qualibet materia aliud eſt promiſſio de faciendo, aliud factum. lib.2.c.37.n.33 p.334.
Promiſſio, & factum ſunt diuerſa. lib.2.c.37.n.34.p.334.
Promiſſio de faciendo, & factum idem ſunt quando poſt promiſſionem nil reſtat faciendum. lib.2.c.37.n.51 p.335.
Multa facta tenent quæ ab initio fieri prohibentur. dec.11.nu.7. pag.13.
Error facti excluditur ex narratiua facti. dec.108.n 4.p.149.
Factum ex vna cauſa non poteſt ad aliam deduci. dec.146. nu. 29.pag.199.
Factum proprium nemo impugnare poteſt. dec.147.n.10 p.200.

Facultas.

Valet pactum futuræ ſucceſſionis reſeruata facultate reuocandi. lib.1.c.6.n 19.p.25.
Quando teſtator grauat grauatum ad bona reſtituenda, & in eodem actu eidem dat facultatem diſponendi, fideicommiſſum dicitur ordinatum in caſum non factæ diſpoſitionis. lib.1. c.6.n 20.p.25.
Vbi deeſt faciendi facultas in eo qui facit, nihil ab eodem poteſt in eſſe deduci. lib.1.c.29.n.36.p.134.
Facultas alienandi inducit fideicommiſſi remiſſionem. lib.2.c. 40.n.53 p.358.
Quod eſt intelligendum alienatione ſequuta, alias non. lib.2.c. 40.n.54.p 359.
Conceſſa alicui poteſt reuocari antequam facultatarius ea vtatur, etiam ſi eſſet conceſſa in contractu. dec.8.n.3.p.9 dec.9.n 3. pag 10.
Facultatiua pacta in contractu ſunt reuocabilia. dec.8. num.11. pag.10.
Acceptata non poteſt reuocari. dec.8.n 12.p.10.
Simplex facultas nullum ius tribuit nec in re nec ad rem. dec.9. n 15 p.11.
Data alicui non debet eſſe eluſoria. dec.39.n.15.p.48.
Reſeruatæ facultatis mutandi non ſequuta mutatione nihil operatur. dec.61.n.8 p.78.
Declaratio facta ab habente facultatem à teſtatore eſt ac ſi eſſet facta ab illo. dec.102.n.1.p.142.
Alienatio rei minoris facta vigore facultatis non requirit ſolemnitates. dec.125.n.6.p.171.
Contrarium, quod requiruntur ſolemnitates, ſi facultas ſit generalis de alienatione omnium bonorum. dec.125.n.7.p.171.
Facultas faciendi aliquid intelligitur iuxtà formam iuris. dec. 125 n.8.p.171.
Alienandi repugnat fideicommiſſo. dec.165.n.7.p.218.
Clauſula, ad habendum, *dat facultatem alienandi. dec.171.n.17 pag 233.*
De aliquid faciendo conceſſa in donatione, an poſſit reuocari. lib. 3.c 2.n.108.p 425.
Rota Romana aliquandò iudicauit affirmatiuè, aliquandò negatiuè. lib.2.c.2.n.109.p 425.
Sui natura reuocabilis etiam in contractu eandem naturam ſumit. lib.3.c.2 n.11 p.425.
Facultatem habens nominandi ſi nulliter nominat non priuatur facultate. lib.3.c.11.n.114 p.482.
Actus facultatiuus non tribuit ius. lib.3.c.1 n.186.p.401.
Prohibitio alienationis extrà familiam non dat facultatem diſponendi in vnum de familia. dec.201 n.23 p.275.
Habens liberam facultatem faciendi quicquid placuerit circa voluntatē defuncti, non mutat ſubſtantiā. dec.205.n.11.p.283.
Habens facultatem declarandi tenetur accedere ad voluntatem defuncti. dec.206.n.25.p.283.
Facultas faciendi aliquid probatur ex teſtamento. dec 207. n 1. pag.284.
Nominatio facta in vim facultatis dicitur nominatio eius qui dedit facultatem. dec.207.n.2.p.284.
Libera legandi, & non legandi non poteſt tertio committi. dec. 207.n.3 p.284.
Habens facultatem nominandi, facta nominatione non mutat nec reuocat. dec.207.n.16 p.285.

Facultas teſtandi, & diſpo nendi.

Teſtandi debet eſſe libera lib.1.c.1.n.22.p.4.
Teſtandi poteſt impediri directè vel indirectè. lib.1. c.1. nu.23. pag.4.
Teſtandi quandò directè impediatur. lib.1.c.1.n.24.p.4.
Quandò indirectè. lib.1.c.1.n.25 p 1.
Pactum tollens facultatem teſtandi non valet. lib.1.c.2. n.9 p.7.
Teſtandi facultas prouenit à iure gentium. lib.1.c.5.n.38.p.19.
Teſtandi non dicitur ablata per promiſſionem certæ rei. lib.1.c.6. n.11 p 23.
Teſtandi pariter impeditur reſpectu rei particularis ac ſuper tota hæreditate. lib.1 c 6.n.14.p.24.
Quandò per ſucceſſionem in re particulari non impediatur libera teſtandi facultas. lib.1.c.6.n.32 p.26.
Libera teſtandi facultas non ſolum tolli non poteſt ſed nec etiam reſtringi. lib 1.c.36.n.33.p.26.
Fauor dotis non poteſt impedire liberam teſtandi facultatem. lib. 1.c.7.n.6 p.28.
Donatio omnium bonorum non improbatur per ſe, ſed quia auferet teſtamenti facultatem. lib.1.c.8.n 24.p.36.
Facultas teſtandi prouenit à iure Ciuili lib.1.cap. 12. num.30. pag.58.
Ingreſſi monaſterium non habent amplius facultatem teſtandi. lib.1.c.12.n.45 p.59.
Ius Ciuile tollit aliquandò vel reſtringit facultatem teſtandi. lib.1.c.12.n.46 p.59.
Non omnis actus per quem facultas teſtandi aufertur, reprobatur. lib.1.c.12.n 50.p.59.
Conſuetudo quæ approbat pacta futuræ ſucceſſionis intelligitur dummodo non auferat facultatem teſtandi. lib.1. c.12 nu.66. pag.60.
Statutum vel conſuetudo poteſt non ſolum reſtringere, ſed in totum tollere facultatem teſtandi. lib.1.c 12.n 72.p.60.
Facultas teſtandi non prouenit à iure naturæ. lib.1.c.12. num.73. pag 61.
Facultas teſtantium non tollitur per pactum hæreditatis conſeruanda. lib.1.c.32 n.50 p.142.
An habens facultatem diſponendi cenſeatur diſponere per hæredis inſtitutionem. lib 2.c.35.n.17.p.323.
Mulier habens facultatem diſponendi an poſſit diſponere in contractu. lib.2.c.38 n.153.p.349.
Diſponendi non dicitur in bonis eius, qui eam habet. dec.8.n.1.p.9 dec 9.n.1 p.10.
Diſponendi per modum præcepti non poteſt reuocari. dec.8.nu.8. pag.10.
Contrà quod reuocetur. dec.8.n 9 p.10.
Diſponendi repugnat reſtitutioni. dec.51.n.10.p.67.
Habens facultatem diſponendi dicitur diſponere ad fauorem hæredis. dec.162.n.1.p.218.
Maximè de rebus alienabilibus. dec.162.n.2.p.218.
Facultas nuda diſponendi nullum ius certum tribuit. lib.3.c.2. n 110 p.425.
Auferens ſibi facultatem teſtandi non facit contrà bonos mores. lib.3.c.5.n 34.p 435.
Teſtandi à ſtatuto tolli poteſt. lib.3.c.5.n.38.p.435.
Diſponendi inter viuos non extenditur ad vltimam voluntatem. lib.3.c.5.n 91.p 439.
Donans, ſi ſibi reſeruet facultatem diſponendi, cui vadat res reſeruata ſi non diſponat. lib.3 c 5.n.513.& ſeqq.p.440.
Data facultate diſponendi vni, non cenſetur data alteri. dec.201. n.22.p.275.
Prohibitio alienationis extrà familiam non dat facultatem diſpo-

diſponendi in vnum de familia. dec.201. n.23 p.275.
Diſponendi reſeruata in donatione poteſt exerceri ad fauorem eiuſdem perſonæ dec.203.n.7.p.278.
Habens facultatem teſtandi non poteſt diſponere inter liberos . dec.206.n.13.p.283.

Fæmina.

Fæminæ & maſculi æqualiter ſuccedunt de iure communi. lib.1. c.7.n.19.p.29.
Fæmina excluſa extantibus maſculis intelligitur ab inteſtato nõ ex teſtamento lib.1.c.32.n.37.p.142.
Eadem ratio militat in patre fauore maſculorum, ac in matre fauore fæminarum.lib.2.c.15.n.41.p.203.
Hæredum nomine tam maſculi,quam fæminæ veniunt . lib.2.c. 15.n.55 p.204.
Renuncians ad fauorem hæredum excluditur etiam à feminis. lib.2.c.15.n.56.p.204.
Si tantum de maſculis fuit facta mentio,maſculis deficientibus renuncians reuertitur ad bona. lib. 2.c.15.n.57 p.204.
Maſculis deficientibus fæmina venit appellatione primogeniti . lib.2.c.15.n.59.p.204.
Venit appellatione deſcendentium per lineam maſculinam.lib.2. c.15.n 60.p.204.
Etiamſi ſit habita ratio conſeruandi agnationem.lib.2.c.15 .nu. 61.p.204.
Appellatione deſcendentium non veniunt fæminæ ſi fuit habita ratio agnationis,quod intelligitur exiſtentibus agnatis,ſed illis deficientibus admittitur fæmina.lib.2.c 15.n.70.p.205.
*Verbum,*Deſcendentes,*comprahendit tam maſculos, quam fæminas.lib.2.c.15 n.99.p.207.*
Quando tempore renunciationis adſunt fæminæ renunciatio cenſetur facta earum contemplatione,& donec extant fæminæ , renuncians non admittitur.lib.2.c.15.n.107.p.207.
Quando pater decedit inteſtatus aliqui putant fæminam ſuperſtitem non excludere renunciantem, lib.2. cap.15. nu.111. pag.207.
Renuncians quandò excludatur à ſorore defunctis maſculis,lib. 2.c.15.n.119 p.208.
Sed diſtinguitur, an filia ſuperſtes renunciauerit nec ne , lib.2.c. 15.n.120.p.208.
Si non renunciauit talis fæmina excludit renunciantem , alias non. lib.2.c.15.n.121.p.208.
Quandò aliæ filiæ renunciarunt, tunc dicitur tantum renunciatum fauore filiorum , & propterea deficientibus maſculis omnes fæminæ admittuntur, lib.2.c.15.n.124.p.208.
Fæmina eſt finis agnationis, lib.2.c.17.n.21.p.213.
Non dicitur ampliùs de familia. lib.2.c.17 n.22.p.213.
Conſeruat tantum agnationem dum viuit. lib.2. c.17. num 23. pag.213.
Conceſſo feudo ad fauorem maſculorum, & fæminarum , maſculi præferuntur fæminis , ſed mortuis maſculis fæminæ admittuntur .lib.2.c.17.n.28.p.213.
Fæmina quæ admittitur non extantibus maſculis non poteſt admitti ſi ſit maſculus tempore mortis. lib.2. c.17. num.35. pag.214.
Hæredes patris dicuntur tam maſculi,quam fæminæ. lib. 2. c. 24.n.17 p.238.
Fæmina quæ renunciauit contemplatione maſculorum . ſi antequam deueniat caſus alicuius delatæ ſucceſſionis , moriantur maſculi,cenſetur mutata voluntas renunciantis, & renuncians admittitur.lib.2.c.25.n.62.p.254.
Secus quando bona iam deuenerunt in maſculum, quia quamquam decedat,nihilominus renuncians non excluditur. lib.2. c.25 n.63.p.255.
Renunciationes à fæminis ſolent interponi, vt familiæ dignitas eo præclarior ſit.lib.2.c.26.n.23.p 264.
*Fæmina quando habeat Iuſpatronatus.*Vide Iuſpatronatus.
Stante ſtatuto fæminarum excluſiuo fæmina excluditur à legitimato.lib.2.c.43.n.42.p.365.
Excluſa à Statuto facit,vel non facit partem in legitima quatenus expedit maſculis.dec.5.n.2.p.7.
Portio fæminarum à ſtatuto excluſarum non vadit ad fauorem maſculorum,ſed auget hæreditatem patris.dec.5.n.4.p.7.
Regulariter non ſuccedit in emphyteuſi Eccleſiaſtica dec.14.n.7. p.16.dec.79.n.20.p.107.
Conceſſio pro hæredibus, & ſucceſſoribus comprahendit fæminas etiam in emphyteuſi Eccleſiaſtica.dec.15 n.9.p.16.
Vbi non ſunt maſculi fæminæ veniunt nomine primogeniti . dec. 34.n.7.p.41.
Fæmina excluſa non poteſt ſuccedere.dec.46.n.4 p.58.
Nunquam venit nomine primogeniti maſculi.dec.46.n.8.p.58.
Donatio pro filijs,& deſcendentibus includit fæminas . dec.46.n. 9.pag 58.
In contractibus maſculinum non concipit fæmininum. dec.46 n. 13.p.58.
In donatione fæmina non venit nomine filiorum. dec.46. nu.14. pag.58.
Fæmina coniuncta in concurſu extraneorum non cenſetur excluſa.dec.47.n.16.p.60.
Vocata poſt maſculos ad emphyteuſin admittitur tanquam vocata non iure renouationis.dec.57.n.1 p.73.
Vbi eſt conſuetudo admittitur ad emphyteuſin Eccleſiaſticam . dec.78.n.32.p.105.
Succedit in emphyteuſi Eccleſiaſtica, quando eſt redacta ad allodialitatem dec.79.n.21.p.107.
Emphyteuſis pro filijs,& nepotibus comprahendit fæminas quando fuit facta inueſtitura à fæmina.dec.79.n.22.p.107.
Emphyteuſis Eccleſiaſtica de bonis incultis vadit ad fæminas . dec.79.n.23 p.107.
Venit appellatione deſcendentium.dec.90.n.3 p.128.
Venit nomine collateralium ,& tranſuerſalium proximiorum. dec.116.n.2.p.157.
Præcipuè vbi non eſt conſeruatio agnationis. dec.116.n.3.p.157.
Dotata ſub prohibitione aliud non petendi , non excluditur à fideicommiſſo,à quo non excluditur etiam excluſa à Statuto . dec.116.n.7.p.157.
Eſt capax Iuriſpatronatus.dec.121.n 17 p.164.
Excluſa à ſtatuto excluditur à legitima. dec.134.n.17.p.182.
Non eſt comprahenſa in emphyteuſi Eccleſiaſtica. dec.134 num. 19.p.182.
Cenſetur excluſa à fideicommiſſo exiſtentibus maſculis . dec. 167.n.2.p.226.
Non excluditur à feudo facto allodiale.dec.167 n.34.p.227.
Statutum excluſiuum fæminarum non habet locum extra territorium,nec in perſonis exteris.dec.167.n.35 p 227.
De iure communi æqualiter ſuccedunt fæminæ ac maſculi. dec. 167 n.37.p 227
Statutum excluſiuum fæminarum habet tantum locum in pari gradu dec.167.n.40.p.227.
Statutum excluſiuum fæminarum ſemper excludit repræſentationem.dec 167.n 50.p.228.
Quando admittitur fæmina,dicitur excluſa agnatio . dec.167. n.63.p.228.
Valet ſtatutum excludens fæminas propter maſculos. lib.3. c.1. n 19.p.391.
Tale ſtatutum dicitur fauorabile.lib.3.c.1 n.21 p 391.
Fæmina quando eſt vocata admittitur.dec.209.n.4. p.287.
Excluſa deficientibus maſculis,an & quando admittatur. dec. 209.n.5.p.287.
Fæmina vnius lineæ excludit maſculum alterius lineæ . dec. 209.n.13.p.287.

Falcidia.

Falcidiæ ſubiacet debitum confeſſatum à teſtatore , quod debetur tanquam legatum.lib.2.c.41 n.14.p.360.
Falcidia detrahitur de donatione cauſa mortis. lib.3.c.13.nu. 181.& nu.196 p.514.

Falſitas.

Aſſertio prohibiti habet aſſertionem falſi . lib.2. c.32. nu. 207. pag.301.
Data nullitate renunciationis ex aliqua falſa cauſa in parte non verificata,totus contractus annullatur .lib.2.c.36.n.102. pag.331.
Sola poſſibilitas in contrarium tollit falſitatem in teſtibus . dec. 124. n.14.p.169.

Digitized by Google

Quilibet capi debet intellectus vt euitetur falſitas.dec.124.n.15, pag.169.
Exceptio falſitatis niſi ſit clariſſima non impedit manutentionem. dec.145.n.13.p.197.
Contractus factus cum falſe ſuppoſito eſt nullus lib.3.c.11.n 112. pag 481.
Falſa narratiua valoris doloſa in reſeruatione penſionis annullat gratiam in totum. dec.204.n.1.p.279.

Familia,

Familia priuata non poteſt introducere conſuetudinem circa pacta ſucceſſoria.lib.1.c.13.n.37 p.66.
Contrà quod poſſit introducere. lib.1.c.13.n.38.p.66.
Priuata familia poteſt diſponere ſuper dependentibus à iure publico.lib.1 c.13.n.42 p.67.
Valet conuentio & c.inita à priuata familia, quando adeſt confirmatio ſuperioris lib.1.c.13.n.43.p.67.
Valet pactum futuræ ſucceſſionis inter principes, & familias illuſtres.lib.1.c.14.n.4 p.68.
Familia facilius conſeruatur diuitijs.lib.2.c.3.n.52.p.156.
Publica ſtudet felicitati, qui amplius familias, & agnationes, lib. 2.c.3.n.54.p.150.
Renunciationes à fœminis ſolent interponi ad hoc vt familiæ dignitas eo præclarior ſit, lib 2.c.26.n.23 p 264.
Familiæ ſine diuitijs viliſcunt, lib.2.c.26.n.24.p.264.
Legitimatus admittitur ad iura honorifica tanquam de familia, lib.2.c.43 n.16 p.365.
Renunciationes regulariter ſunt factæ ad fauorem familiarum, lib.2.c.44.n.28.p.368.
Naturalis non poteſt ſibi arrogare inſignia familiæ, dec.23.n.35. pag.28.
Suſcipiens onus coquendi, molendi & c. aucta familia non poteſt renunciare onus, dec.81.n.8.p.112.
Inæqualitas inter fratres ad conſeruationem familiarum non inducit indignationem, dec.130.n.13.p.177.
In electione facienda de ordine teſtatoris præfertur qui eſt de familia, dec.173.n.14.p.236.
Grauatus reſtituere familiæ quomodo vnum de familia eligere poſſit, dec.201.n.2.p.275.
Prohibitio alienationis extrà familiam non inducit facultatem alienandi in vnum de familia, dec.201.n.23.p.275.
Splendor familiarum lucet in Iurepatronatu, dec. 218. nu.8. pag.296.
Conſeruatio familiæ æquipollet conſeruationi agnationis, dec.225. nu.15.pag 304.

Famulus.

Teſtis non probat, dec 230 n.26.p.312.

Fatalia,

Reſtitutio in integrum aduerſus lapſum fatalium non datur niſi conſtet de læſione, dec.115.n.1.p.155.

Fauor,

Fauorabilis eſt interpretatio per quam reuertitur ad ius commune, lib.1.c.7.n.20.p.30.
Pacta, & ſtatuta ſucceſſoria inter principes ſunt fauorabilia, lib. 1.c.14 n.40.p.70
Quilibet poteſt fauori ſuo renunciare, lib.1.c.29.n.3.p.131.
Quod fuit inductum in fauorem non eſt retorquendum in odium, lib.2.c.14.n.67 p.198.dec.202.n.7 p.276.
Fauori publico renunciari non poteſt neque etiam cum iuramento, lib.2.c.31.n.14 p.286.

Febris.

Delirium ex febri quomodo naſcatur, dec.228.n 2.p.307.
Quanus cauſa cauſat delirium, dec.228.n.5 p.307.

Feſtiuitas.

Feſtis diebus poteſt exerceri militaris diſciplina. lib.1.c 9 num. 43.pag.41.
Ita etiam, & legalis.lib.1.c.9.n 44 p.41.

Feudum,

Princeps poteſt in præiudicium agnatorum habilitare clericum ad ſucceſſionem feudi, lib.1.c.10.n.42.p.44.
In feudis valet pactum futuræ ſucceſſionis, lib.1 c.12.n.19. p.57.
Pacta inita ſuper bonis feudalibus agnatis non nocent, lib.1.c.14. n.2 p.68.
Feudalis natura non poteſt immutari per pactum, & conuentionem agnatorum lib.1.c.14.n.3.p.68.
Approbatio Cæſaris efficit vt ſemper valeat, & ſubſiſtat pactum inter vaſſallos initum de re feudali, lib.1.c.14.n.62.p.72.
Feudum poteſt concedi ſub conditione reuerſionis ad Dominum, lib.1.c.20.n.68.p.104.
Promiſſio feudi nondum vacantis non eſt pactum futuræ ſucceſſionis, lib.1.c.21 n 6 p.107.
Quando d. promiſſio ſit pactum futuræ ſucceſſionis, lib.1.c.21.n. 7.p.107.
Quandò ius feudale repugnat iuri communi non valet argumentum de feudo ad emphyteuſin, lib.1.c.21.n.56.p.111.
Quando valeat argumentum de feudo ad emphyteuſin, lib.1 c. 21.n.57.p.111.
Nati, ſecto ventre admittendi ſunt ad feudum, lib.1.c.27.n.46. pag.126.
Alienans feudum reſeruato conſenſu Domini non delinquit, lib. 1.c.29.n.44.p 134.
Bona feudalia dicuntur eſſe in bonis noſtris, lib.2.c.38. num.6. pag.342.
Feudum venit appellatione bonorum itavt bonis renuncians veniat feudum, lib 2.c.38.n.10.p.342.
Feudalia, & allodialia bona adeò ſunt connexa, vt vnum non poſſit ſine altero retinere, lib.2.c.38.n.11 p.342.
Renuncians hæreditati poteſt petere bona feudalia, lib.2. c.38.n. 14 p 342.
Remiſſio generalis ad feuda non extenditur, lib.2. c.38. nn.15. pag 342.
In generali obligatione veniunt feuda, lib.2.c.38.n.19.p.343.
Feuda non veniunt iure hæreditario ſed pacto primi acquirentis, lib.2.c.38.n 20.p.343.
Diſpoſitio de bonis allodialibus non comprehendit feudalia, lib. 2.c.38.n.22.p.343.
Contrà quod bona feudalia non veniunt in obligatione omnium bonorum.lib.2.c.38.n.23.p.343.
Limita in feudis ex pacto, & prouidentia non hæreditarijs, lib.2. c.38 n.24 p.343.
Bona feudalia pacto vel conſuetudine alienari poſſunt ſi ſunt hæreditaria, lib.2.c.38.n.25.p 343.
In omni materia verborum generalitas feuda non comprehendit, lib.2.c.38.n.27 p.343.
Bona feudalia non veniunt in generali renunciatione, lib.2.c 38. n.28 p.343.
Iuramentum non operatur vt renunciatio generalis trahatur ad feuda, lib.2 c.38.n.32 p.343.
Bonorum noſtrorum appellatione veniunt feudalia.lib.2.c.38.n. 33.p.343.
Feudum non comprehenditur appellatione bonorum, lib.2.c.38. n.38.p.343.
Alienans omnia bona comprehendit feudalia, lib.2.c.38.nu.40. pag.343.
Filius non poteſt repudiare allodialia, & feudalia retinere, lib. 2.c.38.n 41.p.343.
Quod renuncians ſucceſſioni non dicatur renunciare feudo habet locum in filio non in agnatis, lib.2.c.38.n 42 p.343.
Feudum ex pacto, & prouidentia poteſt renunciata hæreditate retineri, lib.2 c.38.n 44 p.344.
Non vero feudum hæreditarium, lib.2.c.38 n 45.p.344.
Ita iudicatur de feudo hæreditario ac de alijs bonis hæreditarijs, lib.2.c.38.n.50 p 344.
Vaſſallus poteſt in alium transferre feudum hæreditarium abſque conſenſu Domini, lib.2.c.38.n.51.p.344.
Feudum hæreditarium venit in vniuerſali reſtitutione fideicommiſſi, lib.2.c.38 n.52.p.344.
Venit in generali renunciatione quandò non ſunt alia bona, lib.2. c 38.n 53.p.344.

Aſſen-

Aſſenſus domini quando requiratur in renunciatione feudi, lib. 2.c.38.num.64.pag.344.
Alij affirmans, alij negant, lib.2.c.38.nu.65.pag.344.
Deficientibus illis quibus fuit ſubinfeudatum feudum reuertitur ad ſubinfeudantem non ad dominum, dec 89.n.2 p.127.
Feudum renunciatum ad fauorem certæ perſonæ ex deficiente redit ad dominum dec.89.num.6 pag.127.
Renunciatarius renuncians partem feudi poteſt ad illam redire, dec.89.num.7.p.127.
Feudatarius ſine domini conſenſu non poteſt feudum in alium transferre.dec.89.num.10.pag.127.

Fictio.

Fictio idem operatur in caſu ficto, ac veritas in caſu vero, lib.1. c.14.n.19.pag.69.
Fictio quid ſit, lib.2.c.2.num.63.pag.152.
Per fictionem non impeditur ortus naturalis obligationis, lib.2, c.2 num.64.pag.152.
Duæ fictiones non poſſunt ſimul concurrere circa idem, lib.2.c.13 num.102 pag.191.
Vbi ius ciuile verè operatur nullam ſtatuit fictionem, lib.2.c.43. num.25.pag.365.
Non poteſt plus operari, quam veritas, lib.3.c.13.n.81.p.508.
Non poteſt fieri fictio à Papa quoad ea, quæ ſunt naturaliter impoſſibilia l.b.3.c.14.num.13.pag.503.

Fideicommiſſarius.

Alienans partem rei fideicommiſſo ſuppoſitæ non cadit à toto, lib. 1.c.16.num.11.pag 82.
Alienans contrà teſtatoris prohibitionem non poteſt in præiudicium ſubſtituti reuocare alienata, lib.1.c:16.n.67.pag.86.
Teſtatori non grauato ſuccedit lib.1.c.23.n.10.p.117
Eſt dominus verus rei, quam debet reſtituere ſub conditione. lib. 2.c.18 num.11.p.218.
Confeſſio grauati non præiudicat fideicommiſſario, dec.100.n.18. pag.140.
Iuſpatronatus cum vniuerſitate bonorum tranſit ad fideicommiſſarium.dec.122. num.39 pag.167.
Hæredum nomen propriè non intelligitur de fideicommiſſarijs, dec.162.num.16.pag.219.
Quando teneatur de proprio ad debita.dec.162.n.18 p.219.
Hæres fideicommiſſarius tenetur ſeruare factum defuncti etiã ſi de proprijs bonis d.hæredis diſpoſuerit, dec.178.n.3 p.242.

Fidecommiſſarius, quoad actionem.

Paciſcendo ſupe re fideicommiſſaria videtur deſiderare mortem grauati.lib.1.c.23.num.2.pag.116.
Poteſt grauatum obligare ad ſatisdandum, lib.1.c.23.num.11. pag.117.
Dicitur creditor grauati.lib.1.c.23.num.18.p.117.
Fideicommiſſarij ceſſionarius quomodo agat contrà grauatum, lib.1.c.23.num.19.peg.117.
Bona non purificata conditione non dicuntur fideicommiſſarij ſed grauati, lib.1.c.23 nu.24.pag.118.
Pendente conditione nullam habet actionem ſuper bonis fideicommiſſo ſuppoſitis.lib.1.c.23.num.25.pag.118.
Pendente conditione non poteſt impedire grauatum, quod non alienet, lib.1.c.23.num 26.pag.118.
Quando conditio certo eſt extitura dicitur habere ius de præſenti, lib.1.c.23.num 29.p.118.
Et pendente conditione agit pro ſuo intereſſe, lib.1.c.23.num.30. pag.118.
Pendente conditione recipit alimenta à grauato, lib.1.c.23.num. 31.pag.118.
In caſu alienationis eſt in eius arbitrio, vel agere contrà grauatum, vel contrà poſſeſſorem, lib.2.c.18.nu 23.p.219.
Et datur hypotheca contrà bona grauati ſi habuit ſcientiam fideicommiſſi.lib.2 c.18.num.24.pag.219.
Fideicommiſſario datur Saluianum, dec.100. n.1.p.149.
Etiam pro fideicommiſſo facto in contractu, dec. 150.num.4. pag.202
Non impeditur immitti pro ſupplemento legitimæ, dec.100.n.11. pag.139.
Tenetur capere poſſeſſionẽ de manu hæredis.dec.101.n.4 p.141
Poſſeſſio capta non de manu hæredis, etiam ſi eſſet vacans, eſt nulla.dec.101.num.6.pag.141.
Quando poſſeſſio eſt vacans tenetur deputare curatorem, qui poſſit citari.dec.101.num.4.pag.141.
Aliquando manutenetur contra hæredem.dec.101.n 8.p.141.
Manutenetur quando hæredi nullæ competunt detractiones, & fideicommiſſum eſt clarum. dec.101.num.9.pag.141.
Legitima debita impedit immiſſionem ad ſummam pro legitima debitam, dec.102.num.3 pag.142.
Immittitur vigore l. fin. purificato caſu ſuæ vocationis. dec.116. num.1 pag.157.
Detractiones illiquidæ non retardant immiſſionem.dec.136.nu. 21.pag.186.
Vt impediat immiſſionem hæredi debet poſſidere ſine vitio, & docere in continenti de ſuo iure. dec.167.num.3.pag.226.
Poſſeſſio capta non de manu hæredis dicitur vitioſa, nec dat manutentionem.dec.167.num.4.pag.226.
Nunquam impedit immiſſionem hæredi, quando ſunt facienda detractiones dec.167.num.11.pag.226.

Fideicommiſſum.

Fideicommiſſi ratione non poteſt valere relictum per pacta futuræ ſucceſſionis, lib.1.c.3 num.11 pag.8.
Quando teſtator grauat grauatum ad bona reſtituenda, & in eodem actu eidem dat facultatem diſponendi, fideicommiſſum intelligitur ordinatum in caſu non factæ diſpoſitionis. lib. 1.c.6.num.20 pag.25.
De fideicommiſſo ad piam cauſam non detrahitur Trebellianica, lib.1.c.8.num 34.pag.37.
Quare per fideicommiſſum non inducatur votum captandæ mortis, lib.1.c.15.num.26 pag.75.
Bona fideicommiſſaria dicuntur patrimonium fideicommittentis iam mortui, lib.1.c.27 num.2.pag.124.
In vltimis voluntatibus appellatione bonorum veniunt etiam bona fideicommiſſaria, lib.2.c.38.num 16.pag 343.
Fideicommiſſa non debentur ex diſpoſitione grauati, ſed teſtatoris, lib.2.c.40.num.9.pag.356.
Ignorantia fideicommiſſi ſemper præſumitur, lib.2.c.40.num.34 pag 358.
Non poteſt reſtitui ante tempus in præiudicium creditorum, lib.2 c.46.num.89.pag.376.
Cenſus imponitur ſuper fideicommiſſo ratione detractionum competentium grauato.dec 5 num 1.pag.7.
Scientia fideicommiſſi probatur ex eius nominatione facta in aliquo inſtrumento. dec.6.num.5.p.8.
Habens bona libera poteſt ex fideicommiſſo ſupponere dec.6.nu. 10.pag.8.
Eſt quid facti, & debet probari dec.22.n.8.pag 26.
Non poteſt dici ex cauſa oneroſa quando poſſeſſor poteſt de eo diſponere.dec.39.num.12 pag.48.
Fideicommiſſarius contra vxorem defuncti agit via ordinaria, niſi eius titulus ſit nullus.dec.49.num.3.pag.62.
Detractiones non competunt in bonis alterius fideicommiſſi. dec. 50.num.15 pag 66.
Lucra, & damna negocij continuati de ordine teſtatoris augent, vel minuunt fideicommiſſum.dec.67.nu.3.pag.88.
Scientia fideicommiſſi non probatur ex ſanguinis coniunctione. dec.86 num.21 pag.124.
Vnus ex pluribus vocatis poteſt petere fideicommiſſum dando cautionem de reſtituendo alijs.dec.86.num.27.pag.125.
Superſtes poſt mortem plurium vocatorum ſuccedit in toto fideicommiſſo.dec.100.num.4 pag.139.
Fructus fideicommiſſi imputantur in legitimam.dec.130.nu.21. pag.177.
Contrà ſi ſint relicti cum aliquo onere dec.130.num.22 p.177.
Legitima non detrahitur de fideicommiſſo particulari, niſi in ſubſidium.dec.136 num.20 pag.186.
Probatur ex teſtamento dec.137.num.1.pag.186.
Hæres non poteſt impugnare fideicommiſſum acceptatum à defuncto. dec.150.num.9.pag.202.
Ad fauorem vnius ex pluribus eligendi non facta electione non expirat, ſed ſuccedit primogenitus.dec.150.n.5 p.202.

Capta-

Captatorium eſt ad fauorem eius quem Titius elegerit, & ad fauorem pueri eligendi. dec.152.num.3.pag.205.
Contrarium. quando vocatur puer alicuius ciuitatis, & ciuitas non eſt valde numeroſa populo.dec.152.n.5 pag.205.
Dos detrahitur de fideicommiſſo etiamſi totum deberet alienari.dec.152 num.13.pag.206.
Onus fideicommiſſi minuit rei valorem. dec.160.n.18 p.216.
Vna pars fideicommiſſi aliam declarat. dec.162. n.9.p.218.
Hæres tenetur ad legata, quæ exigi non poſſunt de fideicommiſſo.dec.162.num.20.pag.219
Ad illud aſpirans tenetur docere de ſua vocatione. dec.173.nu.1.pag.235.
In Italia poteſt ſtare in ſuſpenſo.dec.176.num.7.pag.239.
Dos filiæ quæ ſuccedit loco legitimæ non grauatur onere fideicommiſſi.dec.179.num.2.pag.244.
In fideicommiſſo non habet locum ius accreſcendi. dec.180.num.18.pag.247.
Pro ſoluendis debitis fideicommittentis derogatur fideicommiſſo.dec.180.num.23.pag.247.
Legitima detrahitur de fideicommiſſo.dec.181.n.11.p.250.
Dominium rei fideicommiſſo ſuppoſitæ transfertur in fideicommiſſarium ſine traditione.lib.3.c.2.num.42 pag.420.
Poteſt quis fideicommittere in omnibus, & per omnia ſicuti continetur in teſtamento alterius.lib.3.c.6 n.31.p 446.
Ex fideicommiſſo relicto in teſtamento minùs ſolemni oritur naturalis obligatio.lib.3.c.12.nu.261.pag 505.
Hæres tenetur in conſcientia ſoluere fideicommiſſum in minùs ſolemni teſtamento relictum.lib.3.c.12.nu.263.p.505.
Commoditas fructuum fideicommiſſi quando veniat in obligatione grauati.dec.210.num.4.pag.288.
Annexum bonis minuit eorum valorem. dec.218. n.6.p.297.
Quando conſtat de ordinatione fideicommiſſi, & non nominantur vocati, admittuntur ſuccedentes ab inteſtato. dec.224. nu.6. pag.303.
Veniens ex fideicommiſſo antiquo non excludit venientem ex nouo, niſi pluribus concurrentibus. dec.227 n.1.pag.306.
Identitate non probata excipi non poteſt de fideicommiſſo.dec.227 num.3.pag.306.
Quando elicitur ex coniecturis, fideicommiſſarius non eſt legitimus contradictor contra hæredem. dec.227.num.4 p 306.

Fideicommiſſi renunciatio, remiſſio.

Valet pactum ſuper re mihi per fideicommiſſum debita lib.1.c.15 num 47.pag.78.
Non valet pactum futuræ ſucceſſionis initum ſuper re fideicommiſſaria.lib.1.c.23.num.4 pag.116.
Renunciant fideicommiſſum extrà vocatos illud perdit. lib.1.c.23.num.5.pag 116.
Doctores tenentes non valere pactum futuræ ſucceſſionis initum ſuper re fideicommiſſaria.lib.1.c.23.num.6 pag.116.
Quod valeat pactum futuræ ſucceſſionis ſuper fideicommiſſo conditionali tenent multi Doctores. lib.1.c.23.num.7 p.116.
Doctores tenentes valere.lib.1.c.23.num.12.pag.117.
Pacta, &c. ſuper fideicommiſſis fieri poſſunt etiam viuente poſſeſſore, tam inter fideicommiſſarios, quam inter tertios.lib.1.c.23. num.14.p.117.
Fideicommiſſo quod ſibi debetur quiſque poteſt renunciare.lib.2 c.40 num.1.pag 355.
Etiamſi agatur de fideicommiſſo conditionali. lib.2. c.40.nu.2. pag.355.
Contrà quod fideicommiſſum conditionale non poſſit renunciari. lib.2.c.40 num.3.p.356.
Quando renunciatio tranſiuit in pactum, fideicommiſſum conditionale renunciari poteſt lib.2.c.40. num.6 pag.356.
Fideicommiſſum ſiue purum, ſiue conditionale renunciari poteſt per pactum.lib.2.c.40.num.7.pag.356.
Renunciatio pura, vel ſimplex de bonis paternis non comprahendit fideicommiſſum.lib.2.c.40.num.8.pag.356.
Non comprahenditur in renunciatione quamuis bona ſint renunciata lib.2.c.40.num.10.pag 356.
Quando renunciatio eſt ampliſſima cenſetur renunciatum.lib.2 c.40.num.12.pag.356.
Et pariter quando ſuit facta mentio non ſolum de hæreditate paterna, & materna, ſed de aliis bonis.lib.2.c.40.n.13 p 356.
Quando renunciatio in alio non verificatur ſemper comprahendit fideicommiſſum.lib.2.c.40.num.17.pag.356.
Sed limitatur quando renunciatio continet verba futuri temporis, aliàs non. lib 2.c.40.num.18.pag.357.
Quando verba ſunt reſtricta ad tempus præſens fideicommiſſum non renunciatur, licet in alio non poſſit verificari renunciatio.lib.2.c.40 num.19 pag 357.
Facilius fideicommiſſum includitur in renunciatione quando eſt purificatum, quam quando non eſt purificatum. lib.2.c.40. num.21 pag.357.
Renunciatio generalis poteſt comprahendere fideicommiſſum conditionale, quando habet clauſulas ampliſſimas.lib.2.c.40 num.27 pag.357.
Et quæ ſint iſta clauſula.lib.2.c.40.num.28.pag.357.
Ad hoc, vt fideicommiſſum in renunciatione comprahendatur debet adeſſe penès renunciantem ſcientia fideicommiſſi. lib.2. c.40.num.32.pag.357.
Per diuiſionem an dicatur fideicommiſſo renunciatum. lib.2 c.40.num.44.pag.358.
Quando fideicommiſſum eſt purum, vel purificatum tempore diuiſionis cenſetur per diuiſionem renunciatum.lib.2.c.40.n 45. pag.358.
Secùs quando eſt conditionale, & non purificatum.lib.2.c.40.n. 46.pag.358.
Clauſula, ad habendum, in diuiſione inducit renunciationem. lib. 2.c.40.nu.47.pag.358.
Quando non conſtat de voluntate remittendi, clauſula ad habendum, non operatur remiſſionem. lib.2.c.40.n.48.pag.358.
Per procuratorem habentem ſpeciale mandatum diuidendi non renunciatur fideicommiſſum. lib.2.c.40.num.49.p.358.
Clauſula de non veniendo contrà diuiſionem non remittit fideicommiſſum.lib.2.c.40.num 50.pag.358.
Facultas alienandi inducit fideicommiſſi remiſſionem.lib.2.c.40 num.53.pag.358.
Quod eſt intelligendum alienatione ſequuta, aliàs non. lib.2.c. 40.num 52.pag.358.
Facultas alienandi data non ſolum diuidenti, ſed eius hæredibus inducit remiſſionem fideicommiſſi.lib.2.c.40.n.53.p.358.
Emptionis promiſſio quando inducat remiſſionem fideicommiſſi. lib.2.c.40.num.54.pag.359.
Clauſula ceteratæ in diuiſione nunquam inducunt fideicommiſſi remiſſionem.lib.2.c.40 num.55.pag.359.
Sicuti clauſulæ in fine poſita, quæ ſtylo notariorum apponuntur. lib 2.c.40.num.56.pag.359.
An dato quod fideicommiſſum non ſit renunciatum debeatur emptio ſequuto caſu fideicommiſſi.lib.2.c 40.n.57.p.359.
Quando dicatur renunciatum per tranſactionem.lib.2.c.40.nu. 58.pag.359.
Renuncians fideicommiſſum dicitur contrauenire præcepto non alienandi dec.7 num.1 pag.8.
Remittitur, data in diuiſione facultate diſponendi. dec 40.nu.5. pag.48.
Tranſactio regulariter non remittit iura fideicommiſſi. dec.41. num.1 pag.49.
Quoad perſonas tranſigentes cenſetur remiſſum. dec.55.n.2.p.71
Renunciatio non comprahendit fideicommiſſum de quo non ſuit facta mentio.dec.62.num.4 pag.79.
Contrà ſi ſint verba ampliſſima.dec.62.nu.5.pag.79.
Renuncians fideicommiſſo paterno non renunciat auito.dec.63.n. 9.pag.81.
Diuidens bona fideicommiſſaria non renunciat, niſi probetur notitia dec.86.num.19 pag.124.
Renunciatio excluditur non probata eius ſcientia in renunciante.dec.102.num.11.pag.142.
Renunciari non poteſt in fauorem non vocatorum. dec.103.nu. 18.pag.144.
Renuncians contrà præceptum teſtatoris priuatur ipſo iure. dec. 103.num.19.pag.144.
Renunciatio reſtricta ad iura reſoluta non extenditur ad fideicommiſſum poſtea purificatum.dec.116.num.9 pag.157.
Diuidentes poſſunt ſibi ad inuicem remittere fideicommiſſum. dec.141.num.5.pag.191.

Remiſſio debet eſſe clara, & euidens.dec.141.num.6.p.191.
Nulla facta mentione fideicommiſſi non poteſt dici renunciatum, etiam ſi ſit promiſſio euictionis.dec.141.num.7.p.191.
Ex facultate alienandi, & diſponendi renunciatur. dec.141.n.10pag 192.
Non poteſt dici renunciatum, quando diuiſio eſt facta à procuratoribus.dec 141.num.11.pag.192.
Ignoratum non poteſt dici renunciatum.dec.141.nu.13.p.192.
Renuncians fideicōmiſſum ab eo excluditur dec.160.n.2.p.216.
Promiſſio non inferendi moleſtias ſuper fideicommiſſo arguit eius remiſſionem.dec.171 num.1 pag.232.
Facultas alienandi arguit remiſſionem.dec.171.n.2.p.232.
Delatum cenſetur remiſſum per diuiſionem. dec.171.n.7.p.232.
Ex diuiſione cenſetur remiſſum ex coniecturis.dec.171.num.15.pag.233.
Purificatum diuidens ſcienter, remittit.dec.172.n.2.p.233.
Maximè ſi alter diuidens det bona aequiualentia.dec.172.nu.6.pag.234.
Cenſetur remiſſum, vt ſeruetur aequalitas. dec 172 n.8.p.234.
Acceptans fideicommiſſum incompatibile videtur alteri renunciare.dec.175.num.13.pag.238.

Fideicommiſſum Conditionale:

Natus in octauo menſe non facit deficere conditionem fideicommiſſi in caſum mortis filiorum. lib.1. c.27.n.20.pag 125.
Conditionale an tranſmittatur ad haeredes lib.2.c.40.n.5.p.356.
Fideicommiſſi conditio poſt aduentum caſum ſucceſſionis poteſt ſtare in ſuſpenſo in praeiudicium ſubſtituti.dec.39.n.16.p.48.
Sub conditione obitus ab inteſtato expirat facto teſtamento, etiā ſi teſtamentum non habeat effectum.dec.183.n.1.p.252.
Factum in contractu an fiat caducum deficiente primo ante grauatum.lib.3.c.2.nu.64.pag.422.
Conditionale conditum in teſtamento non tranſmittitur.lib.3.c.2 num.65.pag.422.
Conditionale conditum in contractu tranſmittitur ad haeredes. lib.3.c.2.num.66.pag.422.
Conditionale tranſmittitur ex voluntate teſtatoris tacita, vel expreſſa.lib.3.c.2.num.75.pag.422.
Conditionale regulariter non tranſmittitur. dec.227.n.9.p.306.

Fideicommiſſum ex quibus inducatur.

Non extenditur vltrà perſonas nominatas. lib.2.c.17. num.32 pag.214.
Nec ampliatur de caſu ad caſum. lib.2.c.17.num.33.p.214.
Etiam ſi familiae conſeruatio ſit conſiderata dicitur conſecutiua ad praecedens fideicommiſſum.lib.2.c.17.nu.34.p.214.
Vocatio omnium deſcendentium inducit fideicommiſſum. inter illos.dec 6.num.1.p.8.
Eſt quid facti, & debet probari.dec.22.num.8 pag.26.
Eſt odioſum, & niſi ſiat non eſt inducendum. dec.33.n.4.p.39.
Expirat mortuo vltimo in eo vocato dec.39.nu.1.pag.47.
Inducitur ad fauorem aliquorum dū teſtator dixit bona apud illos remanere.dec.47.num.3 pag.60.
Inducitur ex conſeruatione agnationis. dec.61. n.10.p.79.
Purificatur ad fauorem ſubſtitutorum mortuis inſtitutis. dec. 72.num.3.pag.95.
Verba D' herede in herede, *intelliguntur de deſcendentibus etiā ſine qualitate haereditaria, & quando hoc procedat. dec.131. num.1.pag.179.*
Maximè ſi ſequeretur euerſio fideicommiſſi.dec.132.n.2.p.179
Vbi eſt dubium, maximè attenditur obſeruantia.dec.132 nu.5 pag.179.
Facultas alienandi repugnat fideicommiſſo. dec.162. n.7.p.218.
Facultas alienandi vbi eſt ſi non alienatur remanet fideicommiſſum.dec.162 n.8.pag.218.
Grauati affectio non attenditur ad inducendum fideicommiſſum.dec.177.num.17.pag.241.
Eliciendum ex coniecturis ſemper dicitur dubium.dec.180.n 9. pag.246.
Prohibitio alienationis non extendit fideicommiſſum. dec.180.n. 14.pag.246.
Fit ex nuda voluntate.lib.3 c.12 num.431.pag.498.
Reale & reciprocum cenſetur inductum, quando prohibitio alienationis eſt in rem.dec.199 num.19.pag.270.
D' herede in herede, *intelligitur inter deſcendentes cum reciproca.dec.199.num.23.pag.271.*
Abſolutum inducitur quando bona debent perpetuo conſeruari in familia dec.201 num.11.pag.273.
Quando conſtat de eius conſtitutione clauſula acceſſoria illud excludentes non attenduntur. dec.201.num.24 pag.275.
Pater recipiens pro ſe, & filijs non cenſetur ſub onere fideicommiſſi dec 202.num.1.pag.276
Qualitas bonorum iuriſdictionalium, quando inducat fideicommiſſum.dec.202.num 20.pag.277.
Dum prorogatur fideicommiſſum nepotes non veniunt appellatione filiorum dec.202.num.26.pag.277.
Tranſactio facta à grauato praeiudicat vocatis. dec.211.num.1. pag.289.
Extenditur ex contemplatione agnationis.dec.213.n.7.p.291.
Inducitur per actionem recada. *dec.224.num.3.pag.303.*
Vocatus actiuè non cenſetur grauatus reſtituere. dec.225.nu.2. pag.304.
Inter tranſuerſales non extenditur.dec.225.nu.3.pag 304.
Nullo modo extendi debet quando fieri poteſt alia interpretatio. dec.225.num.4 pag.304.
Deſcendentes vbi vocantur intelliguntur per vulgarem, non per fideicommiſſum dec 225.num.22 pag.305.
Per verba quantumuis effrenata non extenditur vltrà caſus expreſſos.dec 225 num.23.pag.305.
Elicitum ex coniecturis dicitur dubium, nec impedit haeredem immitti. dec.227 num.4 pag.306.

Fideicommiſſum quid comprӕhendat.

Feudum haereditarium venit in reſtitutione fideicommiſſi.lib.2. c.38.num 52.pag.344.
Portio aucta ob excluſionem alterius venit in reſtitutione fideicommiſſi.lib.2.c.47 num.51.pag.383.
Quod cedit in commodum maſculorum ex quo tollitur foeminis venit ſub fideicommiſſo.lib.2.c.47.num.59.pag.384.
Fideicommiſſum vniuerſale intelligitur deducto aere alieno.dec. 37.num.3 pag.45.
Sub fideicommiſſo vniuerſali non venit particulare priùs factū, maximè ſi includat perſonas in primo non vocatas, dec.47.n. 9 pag.60.
Subiecta bona particulari fideicommiſſo non veniunt ſub generali.dec.50.num.13.pag.66.
Bona ablata à fideicommiſſo pro Trebellianica in fideicommiſſum non incidunt.dec 76.num.14.pag.102.
Rei fideicommiſſo ſuppoſita ſi perdatur, & recuperetur vadit commodo fideicommiſſi.dec.93 num.6.pag 132.
Acquiſitum ex tranſactione non acquiritur tranſigenti ſed fideicommiſſo, cuius nomine tranſigitur. dec 94.num.3.pag.132.
Iure debita legatarijs poteſt conſtitui fideicommiſſum dec.94.nu. 4 pag.132.
Limita in legato ſpeciei.dec.94.num.5.pag.133.
Res ſemel ablata à fideicommiſſo ad illud non redit per nouam conſecutionē rei, niſi ſit ablata reuocabiliter.dec.94.n.9.p 133.
Non poteſt conſeruari in mercibus, quae ſunt venales dec.146.n. 36.pag.199.
Bona ablata vigore auth. res quae, remanent ſemper libera dec. 156.num.1.pag.211.

Fideicommiſſi alienatio.

Tertius reſtituere tenetur rem fideicommiſſi ſcienter acquiſitam.dec.6.num.6.pag.8.
Quando auocantur bona fideicommiſſi alienati non opus eſt, vt probetur ſcientia fideicommiſſi. dec.6.num.7.pag 8.
Ex facultate alienandi excluditur fideicommiſſum dec.6.nu.8 pag 8.
Alienans ignoranter fideicommiſſum non priuatur, ſed ſcientia praeſumpta ſufficit dec.7 num.2.pag.8.
Faciens fideicommiſſum non cenſetur dare facultatem alienandi, dec.12.num.7.pag.14.

Fidei-

Fideicommiſſario hæredi grauati competit retentio in bonis d. grauati pro fideicommiſſo alienato. dec.37. num.1 pag.45.
Pro fideicommiſſo antiquo alienato, à faciente nouum, deducuntur bona ab hærede. dec.37 num.4 pag.45.
Fideicommiſſarius contra vxorem defuncti agit via ordinaria, niſi titulus d. vxoris ſit nullus. dec.49. num.3. pag.62.
Fideicommiſſarius non agit contrà emptorem fideicommiſſi bona fide empti, ſed contra hæredem alienantis. dec.50. n.6. p.65
Bona fides in alienante excluditur ex ſcientia fideicommiſſi. dec.50. num.9 pag.66.
Obligari poteſt pro dote, quando teſtator iubet matrimonia. dec.52. num.2 pag.68.
Grauatus ſcienter alienans tenetur in bonis proprijs pro reintegratione. dec.103. num.11. pag.144.
Fideicommiſſum eſt de ſua natura inalienabile ſi ſit particulare, ſiue vniuerſale. lib.3. c.2. num.31. pag.420.
Aſcendentium poteſt reuocari pro dotis reſtitutione, quando non ſunt bona libera. dec.199. num.1. pag.269.
Conſentiens alienationi fundi dotalis an ſibi præiudicet in Auth. res quæ. dec.199. num.17 pag.270.
Dos data non augetur in præiudicium fideicommiſſi. dec.199. n. 9 pag.270.

Fideicommiſſum in contractu.

Poteſt conſtitui tam in contractu, quam in vltima voluntate. dec.201. num.1. pag.272.
Valent fideicommiſſa inita in contractu matrimonij. lib. 3. c.2. num. 10. pag.418.
Fieri poteſt fideicommiſſum in contractu diuiſionis facta à patre. lib.3. c.2 num.11. pag.418.
Contrà quod fideicommiſſa in contractu non fiant. lib.2. c.2. nu.13 pag.418.
Fideicommiſſum fit in donatione cauſa mortis non in donatione inter viuos. lib.3. c.2. num.20. pag.419.
Factum in contractu eſt regulandum iuxtà naturam vulgaris. lib.3. c.2. num.37 pag.420.
Magis vera opinio eſt, quod non poſſit fieri in contractu, licet magis communis ſit quod fiat. lib.3. c.2. num.38 pag.420.
Poteſt fieri in donatione quidam ordo ſuccedendi ita vt ex eo reſultet effectus fideicommiſſi. lib.3. c.2. num.39. pag.420.
An talis ordo habeat effectum veri fideicommiſſi. lib.3. c.2. n.40. pag.420.
Quando ſit fideicommiſſum in contractu, eius dominium non transfertur ſine traditione. lib.3. c.2 num 43. pag.420.
Quod etiam in fideicommiſſo in contractu dominium transferatur ſine traditione. lib.3. c.2. num.53 pag.421.
Contrarium eſt magis verum. lib.3. c.2 num.54 pag.421.
Fideicommiſſum in contractu non efficitur caducum deficiente primo ante grauatum lib.3. c.2. num.64. pag.422.
Nonnulli tenent, quod fideicommiſſum factum in contractu non tranſmittatur. lib.3. c.2. num 68. pag.422.
Contrarium eſt magis verum. lib.3 c.2. num.69. pag 422.
Factum in contractu non reuocatur. lib.3. c.2. n.79 pag 422.
Materia; An fideicommiſſum factum in contractu poſſit reuocari eſt broccardica. lib.3. c.2. num.80 pag.422.
Factum in contractu donationis reuocari poteſt. lib.3. c.2. num. 81 pag.422.
Contrà quod non poſſit reuocari. lib.3. c.2. num 97 pag.424.
De fideicommiſſo facto in contractu non detrahitur Trebellianica. lib.3. c.2. num.113. pag.426.
Contraria opinio eſt verior. lib. 3. c.2. num.116. pag.426.
Legitima non detrahitur de fideicommiſſo facto in contractu lib. 3. c.2. num.115 pag.426.
Contraria opinio quod detrahatur eſt magis vera. lib.3. c.2. nu. 116. pag.426.

Fideiuſſio.

Renuncians an poſſit petere à renunciatario cautionem fideiuſſoriam in caſu reſeruationis alicuius portionis ſub conditione. lib.2. c.18. num.47. pag.220.
Nil tam contrarium eſt fideicommiſſo, quam ſi ei cuius fides electa eſſe dicitur, cautionis onus iniungitur. lib.3. c.2. n.22. p.419
Cautio fideiuſſoria admittitur in legatis, & fideicommiſſis. lib.2 cap.18. numer.48 pag.220.
Fideiuſſio peti non poteſt à debitore ſub conditione lib.2 c.18. nu. 57 pag.220.
Corruit fideiuſſio quando contractus eſt nullus. lib.2. c.24. n.105. pag.249.
Fideiuſſio non eſt de pertinentibus ad ſocietatem. lib.3. c.10. nu. 43 pag.473.
Non dicitur extrà negocia ſocietatis. lib.3. c.10. n.59 p.472.
Stylus interponendi fideiuſſiones in mercatura non eſt ſcribentibus ignotus. lib.3. c.10. num.73 pag.473.

Fideiuſſor.

Fideiuſſor de euictione non poteſt cogere principalem, vt eum liberet à fideiuſſione lib.2. c.18. num.58. pag.220.
Fideiubens pro alio, quando diù ſtetit in obligatione poteſt cogere principalem, vt liberet. lib.2. c.18. num.59 pag.220.
Exceptio competens principali datur fideiuſſori. lib.2. c.24. num. 202 pag.249.
Liberatur. liberato principali debitore. lib.2 c.24. n.203 p.249.
Quamuis valeat contractus, & deinde reſcindatur, fideiuſſor non obligatur. lib.2. c.24. num. 204 pag 249.
Minor non tenetur releuare indemnem fideiuſſorem contractus nulli dec.125 num.1. pag.170.
Difficultas exigendi canones tollit ex obligatione dandi fideiuſſores dec.184. nu.16. pag.253.
Pactum de non petendo factum debitori non poteſt reuocari in præiudicium fideiuſſoris. lib.3 c.2 num.89 pag.423.
Socius fideiubens pro extraneo nomine ſociali non obligat ſocietatem. lib.3. c.10. num.44 pag 471.
Contraueniens pacto, non dando fideiuſſores in ſocietate officij, nil lucratur de Capitali lib.3. c.11. num.77 pag.479.
Quod procedat ſi promittat duos fideiuſſores, & vnum det. lib. 3. c.11. num.78 pag.479.
Quando quis promittit renouare fideiuſſorem ſocietas durat ſi ſocius non ſit interpellatus, & certioratus de morte primi. lib. 3. c.11. num.84 pag.480.
Pignus æquiparatur fideiuſſori. lib.3. c.11. num.87 pag.480.
Obligatus dare fideiuſſorem ſatisfacit dando pignus, & creditor tenetur recipere. lib.3. c.11 num.88. pag.480.
Fideiuſſor an poſſit renouare fideiuſſorem in præiudicium principalis abſentis. lib.3. c.11. num.127 pag.482.
Societas non cenſetur renouata per citationem ad dandum fideiuſſorem lib.3. c.11. num.128. pag.482.
Fideiubens pro alio ſine vlla promiſſione releuationis, releuari debet. dec.197. num.11. pag.267.

Fides.

Potius eſt adhibenda fides principi iurato, quam alij iurato. lib.1. c.14. num.25 pag.69.
Interpoſitio fidei principis æquiparatur iuramento. lib.1. c.14. nu. 30. pag.69.
Vbi iuramentum corporale requiritur, non ſufficit interpoſitio fidei Principis. lib.1. c.14. num.32. pag.69.
Conſuetudine induci non poteſt, vt tantum humanæ fidei, quantum religioni ergà Deum tribueretur. lib.2. c.8. n.31. p.168.
Fides viri probi valdè attenditur. dec 80. num.22. pag.109.
Fides Baptiſmi probat ætatem. dec.118. num.15. pag.160.
Officialis de rebus ad Officium pertinentibus facit fidem. dec.162 num.24. pag.219.
Fidibus mercatorum in cauſis mercaturæ eſt omninò ſtandum. lib.3. c.10. num.60 pag.472.

Fiduciarius.

Pater ex contractu fiducia ſit hæres filij lib.1. c.11. num.7 p.48.
Doctores de hærede fiduciario loquentes. lib.3. c.7. n 1. p.456.
Ille dicitur hæres fiduciarius, qui non contemplatione, & commodo ſui, ſed alterius, hæres inſtituitur. lib.3. c.7. n.2 p.456.
Debet reſtituere hæreditatem cum fructibus. lib.3. c.7. num.3. pag.456.
Eſt potiùs cuſtos, quam hæres. lib.3. c.7. num.4 p.456.
Nullam quartam detrahit. lib.3. c.7. num.5 pag 456.
Verba teſtamenti, & cauſa probant, quem eſſe hæredem fiduciarium. lib.3. c.7. num.4 pag.456.

Qui

Digitized by Google

Qui allegat, quem eſſe hæredem fiduciarium debet probare lib.3 c.7 num.6.pag.456.
Quæ ſint verba fiduciam inducentia.lib.3.c.7.num.8.p 456.
Verba. Mi confido, e sò che eſequirà la mia volontà, *inducunt fiduciam lib.3 c.7.num.10.pag.456.*
Cauſa fiduciæ eſt confiſcatio bonorum eius cui debet fieri reſtitutio.lib.3.c.7 num.13 pag.457.
Vel ſi ſit impubes ille cui debet reſtitui, vel poſthumus, & non natus lib.3.c.7.num.14.pag.457.
Rota Romana non admittit cauſam impubertatis. lib.3.c.7. nu. 16 pag.457.
Cui debet fieri reſtitutio debet eſſe teſtatori valdè charus.lib.3.c. 7.num.17.pag.457.
Et debet agi de tota hæreditate, & eſt iure naturæ inſtituendus. lib. 3.c.7.num.18.pag.457.
Quomodo ſit probanda fiducia lib 3.c.7 num.20.p.457.
Fiducia probatur teſtibus ſingularibus. lib.3.c.7. num.21 p.457.
Nec non ex teſtibus imperfectis, vt fœminis, &c. lib.3. c.7.nu.22, pag.457.
Probatur, ad ſummam per duos tantum conteſtes. lib.3.c.7 nu. 23 pag.457.
Fiducia probatur coniecturis. lib.3.c.7. num.24.pag 457.
Contra quod non ſufficiant teſtes ſingulares, ſed ſeptem requirantur, nec ſufficiant coniectura lib.3.c.7.num.25.pag.457.
Sufficit probatio imperfecta, quod teſtator inſtituit amicum confidentem eique mandat, vt reſtituat eius filio.lib.3.c.7.n.28 pag.457.
Non ſufficit probatio imperfecta, quando teſtator inſtituit amicũ ſuum nulla facta mentione filij. lib.3.c.7.num.29 p.457.
Quando teſtator aliquem nominauit ſub ſpe confidentiæ, & alterius dixit. Sò che eſequirà la mia volontà, *poteſt probari talis voluntas teſtibus ſingularibus. lib.3.c.7.num.21.p.457.*
In dubio ad fiduciam inducendam ſufficiunt coniectura.lib.3.c.7 num.33.pag.457.
Coniectura etiam ſufficiunt ad excludendam fiduciam.lib.3.c.7 num.34.pag.458.
Quando in diſpoſitione nullum adeſt verbum, denotans confidentiam hæres non dicitur fiduciarius.lib.3.c.7.n.35.p.458.
Vel ſi fiat aliquod legatum ei, qui prætendit, vt ſibi reſtituatur cum clauſula plus non petendi. lib.3.c.7.num.38.p.458.
Obſeruantia poſt mortem teſtatoris excludit fiduciam.lib.3.c.7 num.40 pag.458.
Ad hoc, vt quis dicatur fiduciarius neceſſe eſt, vt aliquid purè ſit relictum, & non ſub conditione.lib.3.c.7.n 40 p.458.
Non repugnat naturæ fiduciariæ, vt quis inſtituatur ſub conditione reſtituendi poſthumo, ſi naſcatur.lib.3.c.7 n.43 p.458.
Fiduciario competunt remedia poſſeſſoria pro acquirenda poſſeſſione lib.3.c.7.num.47.pag.458.
Mortuo eo cui debet fieri reſtitutio ante fiduciarium non caducatur relictum, ſed ſpectat ad hæredes. lib.3.c.7. n.48.p.458.

Filia Renuncians.

Quæ renunciauit poteſt ſibi reſeruare ſucceſſionem. lib.1. c.32. num.47 pag.142.
Quando renunciat dote accepta non poteſt annullari renunciatio etiam non iurata.lib.2.c.7.num.5.pag.164.
Valet renunciatio facta à filia patri abſenti notario ſtipulante. lib.2.c.13.num.13.pag.186.
Filia patre volente ſuccedit non obſtante renunciatione. lib.2. c. 14.num.12 pag.195.
Filia renuncians licet præterita teſtamentum non rumpit. lib.2. c.14.num.23 pag.195.
Excluſa à ſtatuto, & quæ renunciat parificantur. lib.2.c.14 n. 26.pag.196.
Contra quod poſſit ſuccedere ab inteſtato renunciatario quamuis renunciauerit.lib.2.c.14 num.27.pag.196.
Non eſt præſumendum patrem voluiſſe fiſcum ſuccedere excluſa propria filia, etiam ſi renunciauerit. lib.2.c.15.n.80.p.205.
Per renunciationem efficitur extranea.lib.2 c.22.n.9.p.228.
Quæ renunciauit perdit ſuitatem, &c. lib.2.c.22.n.10.p.228.
Præterita non rumpit teſtamentum lib.2 c.22.n.40.p.229.
Si poſt obitum patris, & fratris generaliter renunciat hæreditati patris excluditur à portione quæ fuerat delata fratri licet ab eo non agnita lib.2.c.23.num.22.pag.232.
Si expreſsè renunciat paternæ, & fraternæ ſucceſſioni, tunc non poteſt ſuccedere in hæreditate fratrum. lib.2. c.23.num.42. pag.233
Quando verò eſt dubium, an renunciauerit, nec ne hæreditati fratris eſt capienda interpretatio pro renunciante. lib.2.c.23. num.42.pag.233.
Quæ renunciauit bonis paternis, & maternis reſcindit renunciationem ſi de materna portione nihil fuit conſequuta.lib.2.c.26 num.110.pag.269.
Quando renunciat propter dotem, dos efficitur proprium filiæ patrimonium, nec reuertitur ad patrem. lib.2.c.26.numer.163. pag.273.
Renunciatio à filia facta ſolet eſſe de bonis nondum quæſitis.lib.2 c.29.num.21.pag.280.
Renuncians bonis patris excluditur ab emphyteuſi. lib.2.c.38. n. 9.pag.342.
Adhuc eſt filia.lib.2.c.47.num.13.pag 380.

Filia quoad ſucceſſionem.

Non excluſa ſucceſſionem ſibi conſeruare non poteſt. lib.1.c.32. num 4.pag.140.
Per pactum hæreditatis conſeruandæ dicitur ſuccedere ab inteſtato lib.1.c.32.n.23 pag.141.
Valet pactum quo filia ſibi reſeruat ius ſucceſſionis. lib.1.c.32.n. 38 pag.142.
Excluſa per ſtatutum ſi ſit præterita non dicit teſtamentum nullum.lib.2.c.7.num.13.pag.164.
Quando eſt dote contenta videtur ſucceſſiſſe. lib.2.c.24. nu.19. pag.238.
Nullum ius habet ſuper bonis patris non delatis, nã multa poſſunt accidere, vt diminuatur patrimonium. lib.2.c.26.n.13. pag.264.
Non habet ius in alijs bonis præter legitimam lib.2.c.26 num.22 pag 264.
De iure communi ſuccedit æqualiter cum cæteris maſculis lib.2 c.26.num.152 pag.272.
Filia fratrum ſuccedunt inter ſe. dec.127. num 7.pag 173.
Viuente patre non petit legitimam-dec.135 num.19 p.184.

Filia quoad Dotem.

Dos filiæ augetur auctis facultatibus. lib.2.c.20.num.6.p.224.
Facta dotis aſſignatione in vita patris, filia quæ renunciauit non poteſt amplius petere ſupplementum licet bona ſint aucta. lib. 2 c.19.num.15.pag.225.
Pater tenetur dotare filiam iam maritatam. lib.2.c.21.num.4. pag.226.
Filiæ competit ius petendi ſupplementum congruæ dotis. lib.2.c. 23 num.34.pag.233.
A patre dotata non eſt patris hæres. lib.2.c.24. num.20.p 238.
Si pater collocet filiam in matrimonium, nulla dote conſtituta filia non poteſt agere ad dotem.lib.2 c.26.num.12.pag.264.
Pater poteſt dare vni filiæ paruam, alij magnam dotem. lib.2.c. 26 num.122.pag.270.
Quando dos eſt minor legitima non datur actio filiæ ad ſupplementum.lib.2.c.26.num.123.pag.270.
Quod procedit quando fuit nupta viro digno. lib.2.c.26. nu.124. pag.270.
Statutum vt debeat eſſe dote contenta ceſſat vbi conſtat de incongruitate dotis & malitia patris.lib.2.c.26 n.134.p.271.
Lex præſumit filiam tantum fuiſſe dotatam de bonis paternis non maternis. lib.2.c.26.num.140 pag.271.
Lex ſtatuit, vt filia tradatur in matrimonium anno 25. lib.2.c. 32.num.17.pag.292.
Regulariter non diſponit de dote in patris præiudicium, niſi ſit data pro omni, & toto eo, &c. & renunciauit.dec.113.num 4. pag.154.
Dotata à patre minùs legitima poſt eius mortem petit ſupplementum.dec.134.num.1.pag.182.
Si nubat viro digno debet dotari à patre etiam ſi nubat eo inuito. dec.135.num.1 & ſeqq pag.183.
Pater mortuo genero tenetur habere dotem paratam pro ea danda alij marito.dec.135.n.5 pag.183.

Dos

Digitized by Google

Dos pinguior aſſignanda eſt filia, quando non ſunt maſculi. dec. 135. num. 8 pag. 183.
Et quando dotatur filia vnica dos congrua eſt pinguior. dec. 135. num. 10. pag. 184.
Pater tenetur dotare filiam diuitem. dec. 135. n. 17. pag. 184.
Dos filiæ, quæ ſuccedit loco legitimæ non poteſt onere fideicommiſſi grauari ſine eius conſenſu. dec. 179. num. 2. pag. 244.
Nubens inuito patre debet dotari, ſed minori dote. dec. 185. nu. 5 pag. 254.
Diues à patre dotatur quando non nubit eo inuito dec. 185. n. 11. pag. 254.
Pater amiſſa dote tenetur iterum filiam dotare. dec. 185. nu. 14. pag. 254.
Pater quando promittis reſtitutionem dotis filiæ dicitur eam donare lib. 3. c. 12. num. 319 pag. 509.
In dote ſibi donata eſt capax iudiciorum ſine conſenſu patris. lib. 3. c. 12 num. 321. pag. 509.
Vigore ſtatuti Lucani diſponit de dote tam in iudicio, quam extra ſine patris conſenſu lib. 3. c. 12. num. 328. pag. 510.
Teſtari non poteſt de dote, etiam ſi patri non quæratur vſusfructus. lib. 3. c. 12. num. 343 pag. 511.
Non teſtatur de dote licet aduentitia etiam cum patris conſenſu lib. 3. c. 12. num. 363 pag. 512.

Filia, Communia.

Non eſt præſumendum, quod filia cogitauerit de morte matris. lib. 2 c. 17. num. 32. pag. 181.
Filiafamilias non poteſt teſtari, nec donare cauſa mortis. dec. 12 num. 3. pag. 14.
Legatum relictum filiæ cenſetur patris contemplatione dec. 135. num. 12 pag. 184.
Contra quando non eſt expreſſa dos, & legataria eſt cognita teſtatori. dec. 135. num. 46 pag. 184.
Valet ſtatutum quod non nubat ſine patris conſenſu. lib. 3. c. 1. nu. 44 pag. 392.
Filiafamilias nupta non facit teſtamentum. lib. 3. c. 12. nu. 306. pag 509.
Nupta remanet in poteſtate patris non viri. lib. 3. c 12. num. 307. pag. 509.
Nupta validè teſtatur quando à ſtatuto liberatur à patria poteſtate lib. 3. c. 12. num. 308 pag 509.
An ſtatutum Lucanum det facultatem filiabus familias teſtandi. lib. 3 c. 12. num. 313. pag 509.
De iure communi per matrimonium non liberatur à patria poteſtate. lib. 3 c. 13. num. 108. pag. 509.
Per matrimonium eſt exempta à patria poteſtate in fauorabilibus non in odioſis. lib. 3. c. 13. num. 109 pag. 509.

Filius in Bonis, & Succeſſione Patris.

Valet pactum futuræ ſucceſſionis cauſa Dotis, quando fuit facta promiſſio æqualiter inſtituendi filios. lib. 1. c. 7. nu 24. pag. 29.
Filiorum fauor eſt habendus in conſideratione, ac pia cauſa. lib. 1. c. 8. num. 2. pag. 35.
Magis præualet fauor filiorum, quam pia cauſa. lib. 1. c. 8. num. 3. pag 35.
Fauor filiorum præualet piæ cauſæ, quando agitur de legitima non de alijs bonis lib. 1. c. 8. num. 13 pag. 35.
Contrà quod præualeat etiam in alijs bonis. lib. 1. c. 8. n. 26. p. 36.
Votum captandæ mortis ceſſat inter parentes, & filios. lib. 1. c. 11 num. 4. pag. 48.
Pacta futuræ ſucceſſionis inter patrem, & filios ſunt valida, ſed reuocabiliter lib. 1. c. 11. num. 6 pag. 48.
Valent dicta pacta, &c. inter patrem, & filios. quando fuit promiſſum eos æqualiter inſtituere. lib. 1. c. 11. num. 9. pag. 48.
Ex verbis diſpoſitiuis in inſtrumento à patre prolatis datur hæreditas filio lib. 1. c. 11. num. 14. pag. 49.
Pater debet inter filios æqualitatē ſeruare. lib. 1. c. 11. n. 22. p. 50.
Sola ratio æqualitatis inter filios ſufficit ad validandum pactū futuræ ſucceſſionis. lib. 1 c. 11. num. 24. pag. 50.
Pacta futuræ ſucceſſionis ſunt ſeruāda quando pater teſtamentum non fecit. lib. 1. c. 11. num. 25. pag. 50.
Diſpoſitio patris inter liberos eſt ſeruanda dummodo de voluntate conſtet. lib. 1. c. 11. num. 26. pag. 50.
Diſpoſitio patris inter filios habet clauſulam ſubintellectam omni meliori modo, vt valeat, lib. 1. c. 11. num. 29 p. 51.
Pacta futuræ ſucceſſionis inter patrem, & filios quare non valeant. lib. 1. c. 11. num. 30. pag. 51.
Non debet metuere parentum exhæredationem. lib. 1. c. 11. nu. 32 pag. 51.
Valet contractus in quo quis vocat filium eius hæredem. lib. 1. c. 11. num. 48 pag. 82.
Non valet pactum ſucceſſorium inter patrem, & filios, & ſi fuerit facta promiſſio de æqualiter inſtituendo. lib. 1. c. 11. num. 61. pag. 53.
Leges diſponentes eſſe ſeruandam æqualitatem inter filios non ligant, ſed ſuadent. lib. 1. c. 11. num. 62 pag. 53.
Valet patris diſpoſitio in qua plus vni, quam alteri filio relinquitur lib. 1. c 11. num. 63. pag. 54.
A lege non imponitur patri neceſſitas, quod æqualiter inſtituat filios. lib. 1. c. 11. num. 64. pag. 54.
Pater aliquando filios inſtituit inæqualiter, & valet diſpoſitio. lib. 1. c. 11. num. 64. pag. 54.
Pater poteſt iuſta exiſtente cauſa filios exhæredare. lib. 1. c. 11. n. 67 pag 54.
Non valet argumentum à teſtamento militis ad teſtamentum inter liberos lib 1. c. 11. num. 69 pag. 54.
Legitima portio eſt liberis relinquenda abſque vllo onere, vel grauamine. lib. 1. c. 12. num. 15 pag. 57.
Nullum ius habent filij patre viuente in eius bonis, nec ratione legitimæ. l. 1 c. 15. nu 74 pag. 80.
Spes filij ſuccedendi in legitima, quando, & ad quem effectum dicatur probabilis. lib. 1. c. 15. num. 81. pag. 80.
Pœnitentia filij ob ingratitudinem exhæredati efficit, vt exhæredatio non habeat locum lib. 1. c. 16. num. 70. pag. 86.
Non valet pactum futuræ ſucceſſionis inter patrem, & filium. lib. 1. c. 18. num. 5 pag. 92.
An valeat pactum futuræ ſucceſſionis inter filios de re patris. lib. 1. c. 18. num. 14 pag. 93.
Spes filiorum ſuper hæreditate patris non eſt ſpes aliena, ſed propria hæreditatis. lib. 1. c. 18. num. 15. pag. 93.
Filij viuente patre dicuntur quaſi Domini illius hæreditatis. lib. 1. c. 18. num. 18 pag. 93.
Filij venientes ad bona patris ad bona propria venire dicuntur. lib. 1. c. 18. num. 19. pag. 94.
Filij habent primum locum in ſucceſſione patris lib. 1. c. 18. n. 20. pag. 94.
Quod pactum futuræ ſucceſſionis non valeat inter liberos de ſucceſſione patris. lib. 1. c. 18. num. 22. pag 94.
Filius ſuccedens ad hæreditatem patris dicitur ſuccedere ad aliena bona. lib. 1 c. 18. nu. 25. p. 94.
Poteſt compellere patrem, vt ſibi aſſignet legitimam in vita. lib. 1. c. 18. num. 28 pag. 94.
In legitima æquiparatur vero creditori. lib 1. c. 18 n. 29. p. 95.
Filij legitima viuo patre non pertinet ad fiſcum. lib. 1. c. 18. n. 31. pag. 95.
Et quid ſtante ſtatuto. lib. 1. c. 18. num. 32. pag. 95.
Statutum procedit quando non extant nepotes aliàs ſecùs. lib. 1. c. 18. num. 33. pag. 95.
Et quando filius fuit condemnatus per veras probationes, non vero quando in contumaciam. lib. 1. c. 18. num. 34. pag. 95.
Filij paciſcentes ſuper hæreditate patris viuentis an puniantur, ita vt bona vadant ad fiſcum. lib. 1. c. 18. num. 37. pag. 95.
Affertur opinio negatiua lib. 1. c. 18. num. 38. p. 95.
Affertur affirmatiua. lib. 1. c. 18. num. 41. pag. 96.
Valet pactum futuræ ſucceſſionis conſiſtens in liberatione facta per creditores patris. lib. 1. c 24 n. 1. p. 119.
An filius poſſit inire pactum cum debitoribus patris de non petendo debitum. lib. 1. c 24. num. 7 p. 119.
Quod non valeat tale pactum multi tenent. lib. 1. c. 24. n. 8. p. 119
Niſi haberet communionem cum patre. lib. 1. c. 24 n. 9. p. 119.
Vel pactum eſſet factum ex cauſa onerofa. lib. 1. c. 24. numer. 10. pag. 119.
Vel quando negotiaretur vna cum patre. lib. 1. cap. 24 num. 11 pag. 119.
Filijs eo ipſo, quod nati ſunt competit ſucceſſio hæreditatis paternæ. lib. 2. c. 1. num. 53. pag. 147.

Filius in legitima eſt ut creditor conditionalis lib.2.c.1.num.54. pag.147.
Patris hæreditas defertur filijs de iure naturæ. lib.2.c.2.nu.22. pag.150.
Filius non obſtante renunciatione poteſt eſſe hæres patris. lib. 2. c.3.n.59.p.156.
Filius qui accepta legitima renunciauit poteſt dicere patris teſtamentum nullum.lib.2.c.7.n 9.p.164.
Quod filius qui habuit legitimam non poſſit renunciationem impugnare.lib.2.c.7.n.11.p.164
Vt filius inſtituatur, vel exhæredetur eſt inductum fauore ipſius filij.lib.2.c.7 n.12.p.164.
Filius non poteſt ſe à ſucceſſione excludere per pactum.lib.2.c.7. n.21.p 164.
Valet teſtamentum licet filius qui renunciauit ſit præteritus. lib.2 c.7 n 34 p.165.
Valet pactum fut. ſucceſs. inter patrem, & filium iuramento accedente lib.2.c.2 n 66.p.152.
Filio dicitur debita & non lucrata patris ſucceſſio. lib.2.c.3 nu. 6.pag.154.
Filij venientes ad paterna bona, quaſi ad propria venire dicuntur lib.2 c.3.n 7.p.154.
Spes ſucceſſionis reddit filios fideles, promptos & pios.lib.2.c 3.nu. 16.pag.154.
Habet patris hæreditatem à naturali ratione lib 2.c.3.num.39. pag.155.
Succeſſio non eſt cauſa amoris erga parentes, ſed ſanguinis coniunctio lib.2.c.3.n 44 p.155.
Eſt inſtituendus quando aliter non fuit in vita ſatisfactus.lib.2. c.7 n.35 p 165.
Nullitas teſtamenti paterni opponi poteſt viuente filio non aliter. lib.2.c.7 n.37.p.165.
Semper poteſt impugnare teſtamentum, quando non fuit relicta legitima titulo inſtitutionis.lib.2.c.7.n.39.p.165.
Maritus licet voluntariè accipiat in vxorem concubinam non poteſt efficere, vt filius ex eo matrimonio natus non ſuccedat. lib.2.c.7.n.51.p.166.
Diuerſi matrimonij eſt verè filius & hæres. lib.2. c.12. num.3. pag.179.
Filij alterius matrimonij non poſſunt ſuccedere in portione renunciata.lib.2.c.12.n.15.p.180.
Aequitas non ſuadet vt alter ex filijs habeat pinguiorem portionem alio.lib.2.c.12.n.28 p 181.
Poteſt grauare patrem ad dandam cautionem fideiuſſoriam ſuper fideic. lib 2.c.18.n.49.p.220.
Contrà.lib.2 c.18 n 60.p.220.
Excluſus à ſucceſſione per pactum non poteſt teſtamentum impugnare.lib.2.c.19 n 18.p.223.
Pater debet filios quos habet in poteſtate, vel inſtituere vel exhæredare.lib.2.c.22.n.1.& n.18.p.228.
Præteritus impugnat teſtamentum paternum. lib.2.c.22.nu 2. pag.228.
Pater non tenetur inſtituere filium qui renunciauit ſucceſſioni. lib.2.c.22.n.3.p.228.
Per renunciationem efficitur extraneus. lib. 2. c. 22. num.9. pag 228.
Valet teſtamentum in quo filius fuit præteritus dummodo filius abſtineat.lib.2 c.22.n.13 p.228.
Dicitur ſuus hæres ipſo iure licet poſſit ab hæreditate abſtinere. lib.2.c 22.n.25.p.229.
Exhæredatus à patre fratri poteſt ſuccedere in bonis habitis à patre.lib.2.c.23 n.6.p.231.
Filius mulieris in ſtatuto excluſa non poteſt ſuccedere etiamſi mater prædecedat.lib.2.c.24 n.33 p.239.
Filius poteſt facto patris cuius eſt hæres contrauenire, quando habet ius diuerſum & ſeparatum à patre. lib.2.c.24.nu 84. pag.242.
Alienatio rei dotalis nocet filijs, qui alias eſſent ſucceſſuri. lib.2. c.24.n.129 p.244.
Filio in dote patris non datur plenaria ſucceſſio, ſed quædam notio lib.2.c.24.n.159 p.246.
Filius quoad legitimam Vide. Legitima.
Renuncians hæreditati paternæ excluditur ab illis ſolum bonis, quæ obuenire poſſunt ex cauſa hæreditaria. lib.2.c.38.nu.21. pag.343.
Poteſt agnoſcere portionem debitam vigore ſtatuti, & repudiare hæreditatem. lib.2.c.38.n.114 p.347.
Naturalis in quibus poſſit ſuccedere. Vide. Naturalis.
In ſucceſſione præfertur fratri. dec.26.n.1.p.31.
Succedit in emphyteuſi independenter à matre. dec.29.num 10. pag.35.
Inceſtuoſus ſuccedit parentibus, quando non probatur ſcientia inceſtus.dec.84.n.4 p.120.
Natus ex matrimonio putatiuo venit nomine filiorum legitimorum pro excludendo ſubſtituto.dec.84.n.14 p.120.
Admittitur præmortuo patre quando ex propria perſona vocatur dec.137.n.7.p.186.
Donatio acceptata pro ſe, & filijs poteſt ſpectare ad filios vti filios, non vti hæredes dec.146 n.4.p.198.
Donatio facta patri pro ſe, & filijs acceptanti, acquiritur vti hæredibus.dec.146.n.13.p.198.
Procedit autem in dubio non quando ſunt coniecturæ in contrarium. dec.146.n.14.& ſeqq p 198.
Exhæredatio filij ipſo conſentiente non valet. dec. 167. num. 22. pag 226.
Dans conſenſum teſtamento matris ſibi non præiudicat in illis quæ ex ſtatuto debentur dec.167.n.23.p.226.
Contrà quod ſibi præiudicet. dec.167.n.24 p.226.
Quando filij nominantur ſemper excluditur repræſentatio. dec. 167.n.55.p.228.
Bona donata à patre vni filio conferuntur quandò conſtat de patris voluntate dec.177 n 1.p.240.
Pater præſumitur velle imputare in legitimam donationem vni filio factam quando cogitat de aliorum legitima, dec.177.n 3. pag 241.
Filius non debet priuari legitima dec.177.n 6 p.241.
Acceptando patris relictum, cenſetur acceptare onus in legitima.dec.177.n.11.p.241.
In vita patris poteſt acceptare onus in legitima in præiudicium creditorum.dec.177.n.20 p.241.
Abſtinere poteſt ab hæreditate parentum.dec.178.n.12.p.243.
In conditione poſiti non cenſentur vocati, niſi accedant coniecturæ.dec.180.n.8 p.246.
In conditione poſiti non poſſunt dici vocati ex coniecturis niſi ſit contemplata agnatio, & ſit digreſſus ad plures ſubſtitutiones. dec.180 n.12.p.246.
Poteſt detrahere legitimam quam pater non detraxit. dec.181. n.7.p 249.
Donatio facta patri, & filijs quando acquiratur vti filijs, vel vti hæredibus dec 191.n.1 & ſeqq p.260.
Statutum de non acquiſitione forenſium, & excluſiuum fœminarum valet reſpectu filiorum lib 3.c.1.n.22 p 391.
Contrarium nonnulli tenent.lib.3.c.1.n.23.p.391.
Dominium bonorum paternorum non dicitur in filios transferri, ſed continuari.lib.3.c.1.n.26.p.391.
Hæreditas patris dicitur quaſi debita filijs. lib.3.c.1. num.27. pag.391.
Non ſuccedendo patri videtur potius damnum pati quam lucrum amittere.lib.3.c.1.n 28.p.391.
Statutum prohibens acquiſitionem non habet locum in filio.lib.3 c.1 n.29.p.391.
Statutum prædictum quomodo habeat locum quoad filias nuptas alibi.lib.3.c.1.n.32 p.391.
Si non poſſit acquirere ſtabilia quomodo ei debeatur æſtimatio. lib.3.c.1.n.33.& ſeqq.p.391.
Tenetur approbare diuiſionem factam a patre. lib.3.c.3.num.3. pag.427.
Viuente patre nullum ius habet ad legitimam conſequendam. lib.3.c.4.n.2.p.430.
Poteſt filio, viuente patre aſſignari legitima. lib. 3.c.4. num.5. pag.430.
Inuito filio an aſſignetur legitima.lib.3.c.4.n.11.p.431.
Conſumpta legitima culpa filij pater non tenetur eam ampliùs aſſignare.lib.3.c.4.n 12.p.431.
Secus ſi ſine culpa filij lib.3.c.4.n.13.p.431.
Quando pater diſſipat propria bona datur actio filio ad

legitimam. lib 3.cap.4. num.14.pag 431.
Quando pater fit religioſus filius petere poteſt legitimam ante mortem lib.3 c.4.n.15 p.431.
Et hoc caſu non abdicatur dominium à patre, ſed ſola poſſeſſio ad filium transfertur.lib.3.c 4 n.16 p.431.
Auctis facultatibus poſt legitima aſſignationem, augetur legitima.lib.3 c 4 n.17 p.431.
Niſi renunciet cum iuramento ſupplemento. lib.3.c.4.num.18. pag.431.
Ad hoc vt teſtamentum dicatur inter liberos, filius debet inſtitui.lib.3.c 12.n.171.p.500.
Diſpoſitio non dicitur inter liberos, quando extraneus eſt inſtitutus, & filius ſubſtitutus.lib.3.c.12.n.172.p.590.
Exhæredatus poſtquam agnouit fideicommiſſum querela vti non poteſt.lib.3.c.12.n.268.p.506.
Poſitus in conditione reſpectu bonorum patris, & vocatus ad portionem patris, cenſetur vocatus ad portionem patris. dec. 225.n.1.p.304.
Qui vult patri ſuccedere tenetur conferre quicquid habuit à patre inter liberos.lib.3.c.13 n.253.p.519.
Filius fratris in ſucceſſione repræſentat fratrem. dec.196.nu.2. pag.295.
Dos reſtituta à patre filio dicitur eius patrimonium.dec.199.nu. 5 p.269.
Quando veniat ex propria perſona in donatione facta patri, & filijs.dec.202.n.1.& ſeqq.p.276.
Habet detractiones in bonis fideicommiſſi dec.211 n.3.p.289.
Trebellianica prohibetur etiam filijs. dec.211 n.8.p.289.

Filius ad fauorem Patris, cum patre & contrà patrem.

Donatio facta à Principe filiofamilias ei quæritur etiam, quoad vſumfructum.lib.1 c.10.n.24 p 43.
Filij potius meritis quam pactionibus ad paterna obſequia ſunt vocandi. lib.1 c.11.n.33 p 51.
Votum captanda mortis habet locum inter patrem, & filios. lib. 1.c 11 n.39.p.52.
Voluntas patris in actu licito ad fauorem filij eſt omninò ſeruanda.lib.1.c.11.n 49.p.52.
Lex prohibet ne filius poſſit inquietare patrem de bonis aduentitijs per eum adminiſtratis.lib.1 c 12.n.11.p.57.
Filius nihil poteſt prætendere ſuper rebus ab eo quæſitis durante vita patris.lib.1.c.12 n.12 p.57.
Viuente patre nulla bona poſſidet lib.1.c.15.n 70 p.79.
Patri ſecundo nubenti denegatur filiorum educatio. lib.1.c.18. n 9 p.93.
Etiamſi nuptiæ ſint diſſolutæ.lib.1.c.18.n 11 p.93.
Filij quandoque à patria poteſtate liberantur. lib.1 c.18. nu.12, pag 93.
Dicitur vnum corpus & vna perſona cum patre. lib.1.c.18.nu. 17.p.93.
Filius non dicitur agnatus nec cognatus patris, ſed ex eo natus. lib 1.c.18.n 21.p.94.
Filij aliquando vitæ parentum inſidiantur. lib.1.c.18.num.23. pag.94.
Dicitur parenti agnatus lib.1.c.18.n.26 p.94.
Qui non poteſt agere ſine conſenſu patris, ſimul cum patre agit, quia videtur pater conſentire. lib.1. c.29. num.79. pag.136.
Pater & filius vna, & eadem perſona non cenſentur, quando naturaliter conſiderantur lib.2.c.2.n.56 p.152.
Quando agitur de acquirendo vox filij eſt vox patris. lib.2.c.2. n 57.p.152.
Inter patrem & filiū non naſcitur obligatio.lib.2.c.2.n 58 p.152
Contractus ſi conſideratur ciuiliter non poteſt fieri inter patrē, & filium ſecus ſi conſideratur naturaliter. lib.2.c.2 n.61 p.152
Per mortem patris onus alendi filium expirat. dec.1.num.17 p.2 & dec.2.n.6 p.3.
Acquirens de pecunia patris ſibi acquirit cum obligatione reſtituendi patri & conferendi inter fratres. dec.25.n.2.p.30.
Donatio facta filio cenſetur contemplatione patris quando aliquo caſu in ea pater ſuccedere poteſt. dec.31.n.13.p.37.
Poteſt præmori patri. dec.130.n.19.p.177.
Tenetur ex debito famulari ad fauorem patris. dec.146.nu.23, pag.199.
Filio non hæredi non obſtat factum parentū.dec.178.n.13 p.230.
Familias habens mandatum generale patris poteſt contrahere. dec.182 n.12.p 151.
Eſt eadem perſona cum patre, & pro vno capite reputantur. lib. 3.c.1.n.24 p 391.
Quicquid acquirit acquirit patri. lib.3.c.3.n.31.p.428.
Donatio & alius contractus inter patrem, & filium quando valeat l.3 c.3.n 41.& ſeqq.p.429.
Nihil poſſidet niſi nomine patris.lib.3.c.12.n 289 p.507.
Habet bona aduentitia ſuper quibus habet proprietatem, & vſumfructum.lib.3 c.12.n.291 p.507.
Viuente patre familiam non habet. lib. 3. c. 12. num. 294. pag.208.
Peculium profectitium eſt quod à patre proficiſcitur, aduentitiū, quod ab alio, quam à patre.lib.3.c.12.nu.341.p.511.
Alienat bona ſuper quibus patri non quæritur vſusfructus.lib.3 c.12.n.393.p.516.
Acquiſita à patre nomine filij mercatoris acquiruntur pro dimidia.dec.211.n.14.p.289.
Clericus non liberatur à patria poteſtate. lib.3 c.12.num.409. pag.517.

Filius, qui ſit, quomodo probetur.

Adoptiuus & arrogatus ſunt ac ſi eſſent veri filij.lib.1.c.12.nu. 53.pag 59.
Statutum & conſuetudo poſſunt diſponere, vt quis habeatur pro filio etſi non ſit. lib.1.c.12.n.54.p.59.
Filius præſumitur natus ex marito etiamſi alij accedant ad vxorem.dec.84.n 23 p.121.
Reſpectu patris poteſt eſſe illegitimus, & reſpectu matris legitimus dec.84.n.6.p.120.
Filiatio probatur ex quo aliquis ad mulierem non habet acceſſum dec.124 n 3.p.168.
Ex quibus arguatur filiatio.dec.124.n.4.p.169.
Tractans aliquem vti filium alicuius non poteſt impugnare talem filiationem.dec.124 n.6.p.169.
Filius quis potius mariti quam adulteri præſumitur. dec.124. n 7.p.169.
Contra quando maritus non poteſt accedere ad vxorem. dec. 124.n.8.p.169.
Filius adulteri quis probatur ex quo maritus non poteſt accedere dec.124.n.13 p.169.

Filiusfam. quoad teſtamentum, & donationem.

Non poteſt teſtamentum condere lib.1 c.24.n.3.p.119.
Excipitur ſi ſit Clericus lib.1.c.24.n.4.p 119.
An teſtamentum filijfam. validetur ſi poſt mortem patris perſeueret in voluntate.lib.1.c.24.n 5.p.119.
Etiam permittente patre teſtari non valet: dec 80.n.2 p.108.
Emancipatus ſi teſtetur non poteſt præterire patrem. dec.80.nu. 3.pag.108.
Clericus teſtari poteſt de quibuſcumque bonis. dec.80. num.5. pag.108.
Teſtamentum filij fauore patris, non habet priuilegium teſtamenti inter liberos lib 3 c.12.n.170 p.500.
Fam. actiuam teſtamenti factionem non habet. lib.3.c.12.nu. 283.p.507.
Nec accedente conſenſu patris teſtari poteſt. lib.3 c.12. nu.284. pag.507.
Rationes ex quibus teſtari non poteſt. lib.3.c.12.n.290.& ſeqq. pag.507.
Statutum poteſt dare filiofam. facultatem teſtandi. lib.3.c.12. n.309 p.509.
Teſtatur de peculio Caſtrenſi vel quaſi, lib.3.c.12.num.310. pag.509.
Teſtatur de ſibi relictis in quibus patri non quæritur vſusfructus lib.3.c.12.n.322.p.509.
Et hoc caſu teſtatur etiam de bonis aduentitijs.lib.3.c.12.num. 325 p.510.

Etiamſi

Digitized by Google

Etiamſi quadam commoditas ſpectet ad patrem. lib.3.c.12.nu. 326.pag.510.

Teſtatur de bonis ſibi relictis cum plena facultate diſponendi. lib.3.c.12.n.327.p 510.

Non poteſt teſtari, quia non habet bona. lib.3.c.12. num. 329. pag.510.

Teſtatur de feudalibus.lib.3.c.12 n.332.p.510.

Teſtatur de bonis à Principe donatis.lib.3.c.12.n 333.p 510.

Nonnulli tenent quod non poſſit teſtari de bonis in quibus patri vſusfructus non quaeritur.lib 3.c.12.n.334.p.510.

Non teſta· de bonis in quibus patri non quaeritur vſusfructus. lib.3 c.12.n 362.p.512.

Cum conſenſu patris donat cauſa mortis. lib.3.c.12.num.365. pag.513.

Et hoc tam quoad peculium profectitium, quam aduentitium. lib.3.c.12.n.369.p.513.

Sine patris conſenſu non donat cauſa mortis. lib.3.c.12.nu.370. pag.513.

Nec valet donatio cauſa mortis, quando pater dat conſenſum, & deinde reuocat.lib.3.c.12.n.371.p 513.

Donat cauſa mortis ſine patris conſenſu bona in quibus patri non quaeritur vſusfructus.lib.3.c.12.n 372.n.513.

Conſenſus patris in donatione cauſa mortis requiritur ob eius praeiudicium lib.3 c.12.n.373 p.514.

Non eſt integra perſona ad donandum cauſa mortis ſine patre. lib.3.c.12.n.375.p.514.

Si poſſet donare cauſa mortis vigore clauſula codicillaris eluſoria redderetur prohibitio teſtandi.lib.3.c.12.n.384 p 515.

Non poteſt donare nec inter viuos nec cauſa mortis.lib.3.c.12.n. 392.p 516.

Poteſt donare in contractu non in teſtamento bona in quibus patri non quaeritur vſusfructus,lib.3.c.12.n. 394 p.516.

Sicut non poteſt teſtari,ita non valet nec legatum, nec fideicommiſſũ relinquere nec facere codicillos.lib.3 c.12.n.405.p.517.

Non poteſt teſtari ad piam cauſam ſine patris conſenſu,ſed cum d.conſenſu teſtatur.lib.3.c.12.n.406.p.517.

Clericus teſtari poteſt.lib.3.c.12.n 410.p.517.

Clericus teſtatur non ſolum de bonis aduentitijs, ſed etiam de profectitijs.lib.3.c.12.n 412.p.498.

Limitatur in bonis poſt clericatum quaeſitis. lib.3.c.12. nu.414. pag.498.

Sed contrà quod poſſit teſtari etiam de bonis antè clericatum quaeſitis.lib.3.c.12.n.415.p.498.

Clericus teſtando non praeiudicat patri in legitima,& vſufructu. lib.3.c.12.n.416 p.498.

Teſtamentum filijfamilias non validatur licet patri ſuperuiuat.lib.3.c.12.n.418.p.498.

Quod procedit etiam in teſtamento ad piam cauſam. lib.3.c.12. n.419.p.498.

Valet teſtamentum ſi permanſerit in voluntate poſtquam ſit habilis.lib.3.c.12.n 424 p 498.

Valet teſtamentum confirmatum per codicillum,vel alium modum validum.lib.3.c.12.n.427 p 498.

Poteſt donare cauſa mortis.lib.3.c.13.n.175.p.498.

Filius diuerſi matrimonij.

Quando ſtipulatio eſt facta pro ſe, & haeredibus includit etiam filios diuerſi matrimonij.lib.2.c.12.n.8.p.180.

Renunciatio ſemper ità facta intelligitur,ne ex propria ſubſtantia ditentur filij diuerſi matrimonij. lib.2.c.12 n.29.p.181.

Mater vocans filios intelligitur de filijs eiuſdem matrimonij. lib.2.c.12.n.34 p.181.

Renunciatio facta à matre pro filijs intelligitur eiuſdem matrimonij.lib.2.c.12.n.54.p.152.

Vnuſquiſque ex filijs diuerſi matrimonij venit ad portionem ſua matris.lib.2.c.12.n.66.p.182.

Aequalitas non ſeruaretur ſi renunciatio prodeſſet filijs diuerſi matrimonij.lib.2.c.12.n.67 p.182.

Quando fit renunciatio poſt obitum matris prodeſt filijs diuerſi matrimonij lib.2.c.12.n.68.p.183.

Donatio facta ſponſo, & ſponſa filijs diuerſi matrimonij non prodeſt.lib.2.c.12.n.78 p.183.

Mater vocans maritum, & deindè filios intelligitur eiuſdem matrimonij non alterius lib.2.c.12.n 79 p.183.

Filius alterius matrimonij non ſuccedit in lucro, quod venit in vim diſpoſitionis alterius coniugis lib.2.c.12.n.80.p 183.

Iniuria irrogatur filijs primi matrimonij per tranſitum ad ſecunda vota.lib.2 c 38.n.93.p.346.

Filij qui dederunt conſenſum parentibus tranſeundi ad ſecunda an perdant ius quod habent lib.2.c.38.n.110.p.347.

Maritus binubus tenetur reſtituere filijs proprietatem lucri dotalis.dec.156.n.5.p.211.

Filius communia,& quoad renunciationem.

Naturalis reſpectu patris dicitur perſona extranea. lib.3.c.12, n.164.p.469.

Filiusfam. in Caſtrenſibus & quaſi eſt tanquam paterfamilias. lib.3.c.12.n.311.p.509.

Habet detractiones in bonis fideicommiſſi dec.211.n.3.p.289.

Renunciatio non extenditur ad ea, quae competunt iure filiationis.lib.2.c.42 n.20.p.362.

Filij renunciantis non poſſunt admitti, quando veniunt cum ſobrinis,vel auunculis lib.2.c.24. n.56. p.241.

Secus quando veniunt cum perſonis eiuſdem gradus.lib.2.c.24. n.57.p 241.

Contrà,quod venientes etiam cum auunculis ſuccedant. lib.2. c.24.n.58 p.241.

Et hoc caſu veniunt ex propria perſona. lib. 2.c.24. num. 59. pag.241.

Filiusfamil. ex communi opinione contrà tertium habetur pro emancipato.dec.25.n.5.p 30.

Non debet eſſe deterioris conditionis quam extraneus. dec. 78. nu 30 p.105.

Mater renunciando praeiudicat filijs in concurſu auunculorum. dec.110 n.2.p.152.

Maximè ſi mater praedecedat,& filij ſint eius haeredes. dec.110, n.4.p.152.

Quod procedit quando in renunciatione fuit deductum ius filiorum.dec.110.n.5.p.152.

Renunciatio facta à matre recepta dote nocet filijs etiam venientibus ex propria perſona. dec.110.n.9 p.152.

Filius non venit nomine tranſuerſalium.dec 116.n.4.p.157.

Remedium auth.res quae &c.competit matri,& filijs. dec.156. n.3.p.211.

Non habentur in conſideratione filij ad excluſionem renunciantis quando tempore renunciationis non erant nati. lib.2.c.15. n.106 p.207.

Quando nullus maſculus, vel faemina extant tempore renunciationis, renunciatio facta praeſumitur fauore filiorum naſcendorum.lib.2.c.15 n.128.p.208.

Renunciatio patris in feudalibus non obſtat filio. lib.2.c.24.n.82. pag.242.

Renunciatio ad fauorem patris, & filiorum eſt duplex, & ideò annullata pro parte patris remanet firma pro parte filiorum. lib.2.c.36.n.54 p.358.

Filijs, quando veniunt ex propria perſona, pater non poteſt praeiudicare.lib.2.c.36.n 55.p 358.

Patri & matri ſecundo nubenti denegatur educatio filiorum etiamſi ſecunda nuptiae ſint diſſoluta.lib.1 c.18.n.9.p.93.

Finis.

Diſpoſitionis eſt attendendus in quolibet actu. lib.1.c.37.num.31. pag.90.

Vbi eſt bonus media non poſſunt eſſe mala. lib. 2.c. 3.num.56. pag.156.

Vltimus finis eſt primus in intentione.lib.2 c.9.n.30 p.170.

Verba demonſtrant finem renunciantis.lib.2.c.10.n.15.p.173.

Qualibet diſpoſitio regitur a ſuo fine.lib.2.c.33.n.1.p.307.

Fiſcus.

Bona deducta in pactum vbi agitur de haereditate viuentis pertinent ad fiſcum.lib.1.c 16.n.1 p.82.

Etiamſi agatur de re particulari.lib.1.c.16.n.2.p 82.

Quando aliquid fieri prohibetur, quia contrà bonos mores nulla ratio habenda de fiſco.lib.1.c.16.n.15.p.82.

Ex pacto licet nullo in quo agitur de hæreditate tertij viuentis oritur actio ad fauorem fiſci. lib.1.c.16 n.18.p.82.

Pacta futuræ ſucceſſionis non valent in præiudicium fiſci, quia fiſcus eadem bona in pactum deducta aufert. lib.1.c.16.n.41. pag.84.

Fiſco non opponente ſubſtinentur inter partes pacta fut. ſucceſſ. ſecundum aliquos.lib.1.c.16.n.42.p.84.

Pacta fut. ſucceſſ. non valent ad fauorem paciſcentium, ſed in eorum præiudicium, quia fiſcus bona in pactum deducta aufert.lib.1.c 16.n.44.p.85.

Non ſolum fiſcus poteſt opponere de nullitate pacti &c. ſed etiam ipſi paciſcentes.lib.1.c.16.n.47.p 85.

In bonis à paciſcentibus tanquam ab indignis ablatis non ſuccedunt communcti ſed fiſcus.lib.1.c.16 n 50.p.85.

Occidens agnatum ſuccedit in eius hæreditate, ſed efficitur indignus, adeòut teneatur reſtituere fiſco.lib.1.c.16.n.55.p.85.

Quando ſtatutum efficit homicidam incapacem ſucceſſionis occiſi ſuccedunt ſuccedentes in gradu. fiſco excluſo. lib.2. c.16. nu.56.p.85.

Et pariter fiſcus non ſuccedit, ſed filij vel agnati, quando veniunt ex propria perſona non ex perſona interfectoris. lib.1. c.16 n 57.p.85.

Item fiſcus ſuccedit licet adſint ſucceſſores in gradu. lib.1. c.16. nu.88 p.85.

Contrà, quod pares in gradu fiſcum excludant. lib.1.c.16.n.58. pag.87.

Contrà quod pares in gradu fiſcum excludant.lib.1.c.16.nu.59. pag.87.

Filij legitima viuo patre non pertinet ad fiſcum. lib.1.c.18.num. 31 pag 95.

Fiſcus an habeat bona filiorum paciſcentium ſuper hæreditate patris.lib.1.c.18.n.37.p.95.

Affertur opinio negatiua lib.1.c.18 n.38 p.95.

Non ligatur per pactum delinquentis. lib.1.c.21 n.15.p.108.

Obligatur ad debita delinquentis lib.1.c.21.n.16 p.108.

Non eſt præſumendum patrem voluiſſe fiſcum ſuccedere excluſa filia licet renunciauerit. lib.2.c.15.n 80 p.205.

Habens facultatem diſponendi, an dicatur diſponere per hæredis inſtitutionem in præiudicium fiſci. lib.2.cap.35.num.18. pag.323.

In dubio contrà fiſcum eſt iudicandum lib.2.c.35.n.19 p.323.

Delinquens non poteſt habere intentionem, vt bona eius fiſco deferantur potius quam hæredibus donatarij. lib.2.c.25.nu.20. pag.323.

Quando acquirat Iuſpat.lib.2.c.39.n.41.p.354.

Non ſuccedit in iure adeundi. lib.2.c.46.n.22.p.372.

Debitor fiſci non poteſt eum fraudare non quærendo hæreditatem ſibi delatam lib.2.c.46.n.62.p.374.

Qui fraudem facit fiſco in non adeundo punitur in duplum in quæſitis, non verò in quadruplum lib.2.c.46.n.63 p.375.

Lex magis fauet fiſco, quam priuato creditori. lib.2. c.46 n.64. pag.375.

Etiam in lucro quod debetur ſub conditione non poteſt fiſcus fraudari lib.2.c.46.n.65.p.375.

Contrà quod poſſit fraudari fiſcus in non adeundo. lib.2.c.46. n.66 p.375.

Creditor eſt potioris conditionis quam fiſcus. lib.2.c.46.num.67. pag.375.

Fiſcus in pœnis dicitur habere cauſam lucratiuam. lib.2. c.46. n.71.p.375.

Non capit donata illicitè quando adeſt ſubſtitutus.dec.11.num. 17.pag.13.

Quando habeat donata illicitè.dec.11.n.18.p.13.

Reſtitutus ad gratiam acquirit bona confiſcata à fiſco non alienata dec.155.n.2.p.210.

Officialis nihil poteſt contrà fiſcum, & Principis ærarium. dec. 155.n.12.p.210.

Emens à fiſco eius locum ingreditur. dec.155 n.13 p.210.

Legitima & Trebellianica cenſetur prohibita contrà fiſcum. dec.167.n.16 p 226.

Condemnatus reſtitutus ad gratiam non recuperat bona fiſco incorporata dec.180.n.22 p.247.

Donans ſibi reſeruans facultatem diſponendi, ſi non diſponat, ſuccedit fiſcus ob delictum.lib.3.c.5 n.121.p.441.

Coniux donans, ſi per delictum publicentur bona, an donata vadant ad fiſcum.lib.3.c.13.n.91.p.508.

Folium.

Folium ſimplex ſine rogitu notarij nihil probat. dec.229.nu.13. pag.309.

Forenſis.

Statutum excludens forenſes, vel fœminas alibi nuptas à ſucceſſione an comprahendat loca pia. lib.1.c 32.n 43.p 142.

An bona Eccleſiæ ſint comprahenſa in ſtatutis excludentibus forenſes à ſucceſſione.lib.1.c.32 n.44 p.142.

Bona Iuriſdictionalia in ſtatu Eccleſiaſtico non alienantur in forenſes ſine beneplacito Apoſtolico.dec.99.n.10.p.138.

Non comprahenduntur ſub ſtatuto de minori ætate. dec.118.n.12. pag.160.

Valet ſtatutum prohibens acquiſitionem in forenſes, & eſt fauorabile.lib.3.c.1.n.20.p.391.

Statutum prohibens acquiſitionem an & quando habeat locum in filijs & filiabus.lib.3.c.1.n.32 p.391.

Quando in hæreditate non ſunt pecuniæ legatum pecuniarum factum non ſubdito non valet.lib.3.c.1.n.37.p.391.

An non obſtante ſtatuto poſſit forenſis aliquid acquirere. lib. 3. c.1.n.43 p.392.

Statutum prohibens acquiſitionem non habet locum extrà territorium.lib.3.c.1.n.51 p.392.

Statuta excludentia fœminas propter maſculos non afficiunt forenſes nec in bonis ſitis in territorio.lib.3.c.1.n.57 p.392.

Etiamſi ſimus in ciuitate, in qua eſt ſimile ſtatutum. lib.3.c.1.n. 62.pag.393.

Statutum comprahendit forenſes, quando inhabilitat perſonas forenſes ad bona in territorio, vel è cõtra.lib.3.c.1.n.65.p.393.

Sed requiritur expreſſa declaratio. lib.3.c.1 n 66 p.393.

In re immobili animo reducendi ad patriam forenſis ſuccedit non obſtante prohibitione acquiſitionis. lib.3.c.1.n 67 p.393.

Statutum prohibens alienationem in forenſes, an liget pia loca, & Eccleſias.lib.3.c.1.nu.68.& ſeqq p.393.

Statutum de ſucceſſione comprahendit eius hæreditates. dec. 196.nu.6 p.265.

Forma.

Formam iuris publici non poteſt ſupplere iuramentum.lib.1 c.5. nu.56.pag.21.

Maxime quando agitur de forma ſubſtantiali. lib.1.c.5.nu.57. pag.21.

Vel de ſolemnitate formali.lib.1.c.5 n.58.p.21.

Formalia per æquipollentia non adimplentur, lib 1.c.14. nu.35. pag.70.

Forma à lege tradita eſt præcisè ſeruanda. lib.2. c.8. num.20. pag.167.

Quæ eſt in ſpecie adimplenda non poteſt adimpleri per æquipollens lib.2.c.8.n 22.p 167.

Ad certum effectum deſtinata poteſt impleri æquipollenti modo lib.2.c.33.n.145 p 314.

Eſt indiuidua, nec addi nec diminui poteſt. lib.2.c.36. num.36. pag.327.

Forma inducta à ſtatuto non ſatisfit per æquipollens. dec 28.nu. 14 pag.34.

Dictio, non aliàs, inducit præciſam formam. dec. 170. num.9. pag.163.

Forma dat eſſe rei eamque in eſſe conſeruat lib.3.c.12.num.90. pag 495.

Forma non ſeruata, actus eſt nullus. lib.3. cap. 12. num. 91 pag.495.

Nullus actus poteſt eſſe firmus ſine forma. lib.3. c.12 num.92. pag.495.

Ex forma res aſſumit nomen lib.3.c.12.n.93 p 495.

Fornicatio.

Donatio ob fornicationem valet ſolum ad fauorem meretricis. dec.11.n.11.p.13.

Forus.

Digitized by Google

Forus.

Multa iure Ciuili valent in foro externo, quæ non valent in foro externo. lib. 2. cap. 46. n. 92. p. 377.

Frater quoad renunciationes.

Fratres non poſſunt inire pacta ſuper portione legitima viuo patre. lib. 1. c. 18. n. 27. p. 94.

Valet pactum inter fratres de ſtando diuiſioni patris. lib. 1. c. 29. nu. 67. p. 135.

Pactum inter fratres vt poſt mortem patris vnus habeat vnam rem alter aliam non valet. lib 2. c. 4. n. 16. p. 160.

Renunciatio non extenditur de vno fratre ad alium. lib. 2. c. 11. nu. 4. p. 176.

Vni ex fratribus facta non prodeſt alij. lib. 2. c. 11. n. 9. p. 176.

Ab vna filia facta renunciatio prodeſt omnibus fratribus. lib. 2. c. 11. n. 15 p. 177.

Præcipuè quando in contrarium non ſunt coniecturæ. lib. 2. c. 11. n. 21 p. 177.

Portio renunciantis non poteſt cedere commodo fratris alterius matrimonij lib. 2. c. 12. n. 1. p. 179.

Renunciatio in dubio præſumitur ad fauorem omnium fratrum lib. 2. c. 12. n. 12. p. 180.

Fratribus vtrinque coniunctis deficientibus debet potius admitti renuncians, quam fratres conſanguinei. lib. 2. c. 12. num. 65. p. 182.

Aequalitas non ſeruaretur ſi renunciatio prodeſſet filijs alterius matrimonij. lib. 2 c. 12. n. 67 p. 182.

Quando fœmina renunciat antè diuiſionem, acquiritur portio renunciata fratribus eiuſdem matrimonij. lib. 2. c. 12. nu. 77. pag. 183.

Quando fit renunciatio à filia, potius quam ipſa admittitur frater patris. lib 2 c. 15. n. 63. p 204.

Renunciatio facta duobus fratribus vno mortuo vadit ad alium. lib. 2. c. 17. n. 36. p. 214.

Renuncians bonis paternis non poteſt ſuccedere fratri in bonis à patre habitis. lib. 2. c. 23 n 1 p. 230.

Contrà, quod per renunciationem bonorum paternorum non cenſetur fraternis renunciatum lib 2. c. 23. n. 5. p. 231.

Si filia poſt obitum patris & fratris generaliter renunciat hereditati patris excluditur à portione, quæ fuerat delata fratri ab eo non agnita. lib 2. c. 23. n. 22 p 232.

Nunquam cenſetur renunciatum bonis fraternis, quando renunciatio reſtringitur ad paterna, licet adſint clauſulæ prægnantiſſimæ. lib. 2. c. 23. n 32 p. 233.

Si filia expreſsè renunciat paternæ, & fraternæ ſucceſſioni tunc non poteſt ſuccedere in hereditate fratrum. lib. 2. c. 23. nu. 41. pag. 233.

Quando verò eſt dubium, an renunciauerit nec ne hereditati fratris, eſt capienda interpretatio pro renunciatione. lib. 2. cap. 23. n 42. p. 233.

Renunciationes mulierum à fratribus quæri ſolent, gratia decipiendi ſorores. lib. 2. c. 30. n. 35. p. 284.

Renunciatio facta ad fauorem fratris & mariti ſi eſt nulla reſpectu mariti, eſt nulla reſpectu fratris. lib. 2. c. 36. n 69 p. 328

Frater poteſt in præiudicium creditorum renunciare ſtatuto excluſiuo fœminarum. lib. 2. c. 46. n 85. p. 376.

Renunciatio ad fauorem fratrum non comprehendit bona, quæ reuertuntur ad renunciantem per mortem dictorum fratrum. dec. 160. n. 8 p. 216.

Renunciatio bonorum paternorum nunquam comprehendit fraterna etiam ſi deuenerint à patre, & frater non adiuit hereditatem. dec. 166. n. 1. p. 224. dec. 167. n 1. p. 225.

Tantò magis ſi ſit renunciatio ad fauorem fratrum. dec. 166. nu. 7. p. 224.

Frater quoad ſucceſſionem.

Ex vno latere coniunctus in bonis maternis excluditur à fratribus ex vtraque parte coniunctis. lib. 2. c. 12. n. 18 p. 180.

Soror vtrinque coniuncta excludit fratrem ex vno latere coniunctum lib. 2. c. 12. n. 19 p. 180.

Poſt diuiſionem inter fratres bona non dicuntur amplius paterna, ſed fratrum. lib. 2. c. 12, n. 76 p. 183.

Statutum vocans fratres ad ſucceſſionem comprehendit fratris filios. lib. 2 c. 15. n. 30 p. 201.

Frater dum adit hereditatem fraternam, hereditas non dicit amplius fraterna, ſed propria lib. 2. c. 23. n. 21. p. 231.

Filius exheredatus à patre fratri ſuccedit in bonis habitis à patre. lib 2. c. 23. n. 6. p 231.

In materia l. fratres C. de inoff. teſtam. non attenditur an quis ſit naturalis de iure Ciuili, vel Canonico. lib 2. c. 32. num. 39. pag. 363.

Quando excluſa facit partem in legitima procedit ad fauorem fratrum vtrinque coniunctorum non vterinorum lib. 2. c. 47. nu. 48 p. 383.

Si portio eſt aucta ad fauorem fratrum, portio aucta ſpectat ipſis fratribus lib. 2. c. 47. n. 53. p. 383.

In teſtamento non poteſt præterire fratrem inſtituta turpi perſona. dec. 22. n. 2 p. 26. dec. 23. n. 5. p. 27.

Vbi non ſunt liberi ſuccedit fratri dec. 23. n 4. p. 27.

Non poteſt inſtituere perſonam turpem præterito fratre etiamſi eſſet ſubſtituta perſona non turpis. dec. 23. n. 6. p. 27.

Turpis perſona ad hunc effectum quis dicatur. dec. 23 per tot. pag. 27.

Frater ingratus faciliùs præteriri poteſt. dec. 23. n. 28 p. 28.

Frater macula notatus difficilius querelat teſtamentum fratris. dec 23. n. 29 p. 28.

Præteritus inſtituto naturali annullat teſtamentum. dec. 23 nu. 36. pag. 28.

Filij volentes ſuccedere parentibus tenentur conferre inter fratres quicquid habuerunt à patre. dec. 31. n 3 p. 36.

De iure communi æqualiter ſuccedunt fratres, mater, & ſorores. dec. 107. n. 1. p. 149.

Sorores admittuntur cum fratre ad ſucceſſionem fratris. dec. 109 nu. 1 p. 150.

Non cenſetur velle excludere ſororem in concurſu extraneorum. dec. 116. n. 17. p. 157.

Inæqualitas inter fratres operatur indignationem. dec 130 n. 13. pag. 177.

Limita quandò inæqualitas venit ob conſeruationem familiarum. dec. 130. n. 14 p. 177.

Eius filius in ſucceſſione fratrem repræſentat. dec. 196. n. 2. p. 265

Frater communia.

Contrà fratrem habet priuilegium deductione egeat. dec. 159 n. 2. pag. 214.

Non poteſt carcerari ad inſtantiam fratris & ſororis. dec. 159. nu. 7. pag. 214.

Dicitur pars alterius fratris. dec. 159. n. 3. p 214.

Contumelia fratri illata dicitur mihi illata dec. 159. n. 5. p. 214.

Non obligatur fratri vltrà quam facere poteſt maximè vtrinque coniunctus. dec. 159. n. 10 p 215.

Contra aliqui ſentiunt, quibus reſpondetur. dec. 159 n. 13 p. 215.

Poteſt habere fratrem in ſeruum. dec. 159. n. 14 p. 215.

Dotans ſororem apponit pacta ſibi bene viſa dec 223. n 6. p 302

Acquirens de pecunia patris tenetur conferre inter fratres. dec. 25. n. 3. pag. 30.

Appellatione bonorum patris, & matris non veniunt bona fraterna. dec. 107. n. 6. p. 149.

In fratribus faciliùs præſumitur dolus, quam in patre. lib 2. c. 28 nu 6. p. 278.

Si frater faciat fratri liberationem de omni eo, quod poterat prætendere non impeditur petere partem prædiorum emphyteuticorum. lib. 2. c 38. n 13. p. 342.

Grauatus reſtituere alij fratri non tenetur dare cautionem. lib. 2. c. 18. n. 61. p. 220.

Fratres Minores.

Fratribus minoribus relictum debet conuerti in alium vſum pium. lib. 2. c. 33. n. 190. p. 317.

Relictum religioni incapaci peti non poteſt. lib. 2. c. 33. num. 222 pag 319.

S Franciſci non poſſunt acquirere bona ſtabilia. lib. 2. cap. 36. nu. 72. pag 328.

Non ſunt capaces annuorum redditum etiam pro miſſis celebrandis. lib 2. c. 36. n. 73. p 329.

Digitized by Google

Donans Fratribus incapacibus poteſt reuocare donationem. lib. 2.c.36.n.75 p.329.

Fratres in Religione incapaci habentur tanquam mortui,& faciunt deficere conditionem ſi ſine filijs.lib.2,c.36,n.76.p 329.

Delictum Fratribus bonorum incapacibus, quod vnica ſolutione ſoluatur, valet dummodo non ſit immoderatum.lib.2.cap. 36.n.78.p.329.

Legatum annui redditus pro ornamentis Altarium, Sacriſtiæ vel Fabricæ, valet, licet factum incapacibus,lib.2.c.36.n.79. pag.329.

An valeat legatum pro Infirmaria.lib.2.c.36.n.80.p.329.

Legatum factum monaſterio incapaci cenſetur relictum modo valido,& tenet.lib.2.c.36.n.81.p.329.

Quando eſt expreſsè relictum ad vſum religioſorum non valet, lib.2.c.36,n.82.p.329.

Sed debet ab Epiſcopo permutari in alium vſum licitum. lib.2. c.36.n.83.p.329.

Relicta Fratribus S.Franciſci non dicuntur nulla. lib.2 c.36. n.84.p.329.

Legata particularia ad fauorem Monaſterij incapacis valent. lib.2.c.36.n.85.p.329.

Non verò hæreditates, vel ſucceſſiones vniuerſales. lib.2.c.36.n. 86.pag.329.

Fratres S.Franciſci nullo pacto hæredes inſtitui poſſunt. lib.2. c.36.n.88 p.329.

Quicquid habent poſſident nomine Eccleſiæ Romanæ. dec.19 nu. 6 pag.23.

Fraus.

Si pactum ſucceſſorium de perſona incerta valeret, multæ fraudes orirentur.lib.1.c.26.n.10 p.122.

In notario fraudes non præſumuntur. lib.1.c.26.n.17.p.123.

Quando ſit pactum ſucceſſorium,& poſſidens reperitur mortuus præſumitur occiſus fraude paciſcentium. lib.1.c.26.num.18. pag.123.

Quando dignoſcitur pactum fuiſſe factum in fraudem legis nullo pacto valet lib.1.c.30.n.29 p.138.

Reipublicæ intereſt ne fraudes committantur.lib.2.c,31.nu,29. pag.287.

Præſentia conſanguineorum facit ceſſare fraudis ſuſpicionem lib.2.c.32.n.239 p.303.

Quicumque habet animum nocendi proximo fraudem facit. lib.2.c 46.n.94.p.377.

Arguitur fraus ex pactis inſolitis.dec 13.n 3.p.15.

Præſumptio fraudis tollitur per contrarias probationes. dec.13. n.18.p.16.

Iura quibus fraudibus obuiatur ſunt iuris publici. lib,3.c.12.n. 99 pag.496.

Fructus quando liciti.

Fructus vel partus maturi poſſunt deduci in contractum. lib. 2. c.2.n.12.p.150.

Habens pecunias ad inueſtiendum tenetur ad fructus ac ſi inueſtiſſet.dec.16.n.2.p 18.

Creditum pecuniarum fructus non parit.dec.16.n.13.p.18.

Depoſitum non parit fructus.dec.159.n.20.p.215.

Promiſſi etiam ex pecunia debentur, quando dantur cum pacto, vt promittens renunciet.dec.168.n.5.p.229.

Ex cauſa mora, vel dilatæ ſolutionis ex credito pecuniario non poſſunt deberi dec.187.n 1.p.156.

Poſſunt in ſocietate conueniri ad rationem 5 pro centenario.lib.3 c.11.nu.72 p.479.

Fructus qui faciat ſuos.

In diſpoſitione modali fructus medio tempore percepti non reſtituuntur. lib.2.c.33 n.25 p.309.

Reſtituuntur tamen in conditionali diſpoſitione, quia defectus conditionis retrotrahitur ad tempus factæ diſpoſitionis. lib.2. c.33.n 26.p.309.

Alij tenent quod etiam in modali ſint reſtituendi fructus medio tempore percepti.lib.2.c.33 n.27.p.309.

Sed ea doctrina eſt intelligenda in caſu quo contrauenient ſit in mala fide.lib.2.c.33.n.28.p.309.

Creditor poſtquam fuerunt adiudicata bona facit fructus ſuos. dec.103.n.13.p.144.

Habens dominium bonorum facit fructus ſuos.dec.103. nu.15. pag 144.

Immiſſus Saluiano hæres debitoris facit fructus ſuos. dec 103. n.16.p.144.

Hæres grauatus poſt tempus reſtitutionis fideicommiſſi tenetur fructus compenſare cum melioramentis, dec.178. num. 20. pag.244.

Poſſeſſor qui non eſt in mala fide facit fructus ſuos. dec. 180. nu. 38.p.248.

Quælibet cauſa etiam irrationalis excuſat à fructuum reſtitutione.dec.180.n.39.p.248.

Data nullitate ſocietatis ſunt reſtituendi, vel in ſortem computandi lib.3.c.11.n.68 p.479.

Quod procedit data ſcientia non aliter. lib.3. cap.11. num.69. pag.479.

Creditor diſſoluta ſocietate lucratur perceptos bona fide. lib.3. c.11.n.73 p 479.

Contrarium multi tenent lib.3.c.11 n.74.p.479.

Donatio morte confirmata trahitur retro quoad perceptionem fructuum lib.3.c.13.n 80 p.508.

Limita quoad fructus poſt traditionem non ante. lib,3.c.13.nu. 83.pag 508.

Poſſeſſio eſt ratio acquirendi fructus lib.3.c.13.n.84 p.508.

Fructus ſequuntur poſſeſſorem. lib.3.c.13.n 85.p.508.

Quando donatio debetur vt legatum non retrotrahitur quoad fructus.lib.3.c.13.n.87 p.508.

Donatione reuocata an donatarius lucretur fructus perceptos, lib 3.c.13 n.88.p 508.

Fructus Dotis.

Spectant ad filium non ad patrem. dec.199.n.6.p.269.

Taxantur iuxta conſuetudinem. dec.35.n.21.p.40.

Dos quandò ſuccedit loco legitimæ taxantur eius fructus etiam diſſoluto matrimonio dec.68.n.2.p.89.

Fructus dotis, quæ aſſumit naturam legitimæ debentur antè mortem patris dec.68.n.14 p.90.

Contrà quando recipiens dotem non renunciauit. dec.68.nu.15. pag.90.

Fructus dotis debentur pro augumento dotis ſicuti pro dote dec. 92.n 5.p.131.

Ex ſtatuto Vrbis aſcendunt ad 7. pro centenario. dec.103.nu.3. pag.143.

Debentur pro lucro dotis ſicuti pro dote.dec.103.n.5 p.143.

Dotales ſuccedunt loco alimentorum. dec.103.n.7 p.143.

Vidua etiamſi habeat pignus dotale percipit fructus.dec 103.nu. 8.pag.143.

Fructus, communia.

Exiſtenti in poſſeſſione exigendi fructus cenſus &c. datur manutentio dec.25.n.14.p.30.

Emphyteuta ſine incurſu caducitatis dat facultatem percipiendi fructus.dec.81.n 47 p.115.

Commoditas fructuum eſt diſtincta à dominio. dec.81. num.48. pag.115.

Augent legitimam,& datur actio ſolum contrà eos qui eos exegit.dec.102 n 6.p.142.

Prohibitio alienationis ampliſſima prohibet obligationem fructuum ad vitam dec.103.n.20 p.144.

Renunciatio bonorum non reſtringitur ad commoditatem fructuum.dec.103.n.21.p.144.

Diſtributiones quotidianæ veniunt nomine fructuum quando beneficium non habet præbendam. dec.126 n.12 p.172.

Fideicommiſſi imputantur in legitimam, dec.130. num.21 pag. 177.

Contrà ſi ſint relicti cum onere. dec.130.n.22.p 177.

Depoſitum excluditur ex obligatione ſoluendi fructus. dec.159. n.17p..215.

Legatum annuum ſoluitur ex fructibus tam à fideicommiſſario quam hærede.dec.162 n.21 p.219.

Expenſæ litis reficiuntur ex bonis recuperatis, etiamſi litigans fructus percepiſſet.dec.180.n,29.p.247.

*Qui nō poſſedit nō cenſetur fructus percepiſſe.dec.*180.*n.*37.*p.*248
*Titulus nudus emphyteuſis poteſt in vno remanere, & fructus ad alium.dec.*184.*num.*1.*pag.*153.
*Habens nudum nomen & titulum non poteſt renunciare in præiudicium habentis fructus.dec.*184.*num.*15.*p.*253.
*Prohibita alienatione non prohibetur fructuum hypothecatio. dec.*188.*num.*4.*pag.*257.
*Beneficij ad vitam beneficiati poſſunt obligari, & hypothecari. lib.*3.*c.*8.*num.*44.*pag.*461.
*Societatis officiorum ſunt in commercio, & cadunt ſub hypotheca.lib.*3.*c.*11.*num.*21.*pag.*476.
*Data nullitate ſocietatis ſunt reſtituendi, vel in ſortem computandi lib.*3.*c.*11.*num.*68.*pag.*479.
*Ceſſant diſſoluta ſocietate, vel per mortem, vel per diſdictam. lib.*3.*c.*11.*num.*70.*pag.*479.
*Nec valet pactum in contrarium. lib.*3.*c.*11.*num.*71.*p.*479.
*Recipiens fructus cenſetur approbare contractum.lib.*3.*c.*11.*nu.* 89 *pag.*480.
*Imò etiam receptio partis fructuum idem operatur. lib.*3.*c.*11.*n.* 90.*pag.*480.
*Imò petens fructus approbat contractum. lib.*3.*c.*11.*n.*91.*p.*480.
*Fructus officiorum ob nimiam affluentiam pecuniarum ſunt diminuti lib.*3.*c.*11.*num.*121.*pag.*482.
*Vt ſoluantur anticipate in ſocietate officiorum pactum non valet lib.*3.*c.*11.*num.*122.*pag.*482.
Contra lib. 3.*c.*11.*num.*123.*pag.*482.
*Commoditas fructuum fideicommiſſi ad vitam poteſt obligari. dec.*210.*num.*4.*pag.*288.
*Limita quando expreſſe à teſtatore prohibetur, & hoc caſu non venit in generali obligatione.dec.*210.*num.*4.*pag.*288.
*Penſionis ſubiectum, ſunt fructus beneficij lib.*3.*c.*14.*n.*4.*p.*503.
*Penſio reſeruata vbi nulli ſunt fructus eſt nulla lib.*3.*c.*14.*nu.*5 *pag.*503.
*Penſio eſt nulla, vel reducibilis pro cuius ſolutione non ſunt integri fructus.lib.*3.*c.*14 *num.*6.*p.*503.

Fundatio.

*Poteſt præſentari ad beneficium antequam vacet ſi ſit ita diſpoſitum in fundatione.lib.*1.*c.*20.*num.*14 *p.*100.
*Conditiones appoſitæ in limine fundationis ſunt ſeruandæ etiam ſi ſint contra ius.lib.*1.*c.*20 *num.*15.*pag.*100.
*Patronus quas poſſit in limine fundationis conditiones apponere, & quas non poſſit.lib.*1.*c.*20.*num.*16.*pag.*100.
Ex lege fundationis minor 14 *annis poteſt obtinere beneficium. dec.*26.*num.*8 *pag.*31.
*Beneficiorum non mutatur ab Epiſcopo.dec.*122.*n.*29.*p.*166.
*Nec mutatur a patrono cum conſenſu Epiſcopi, dec.*122.*nu* 43. *pag.*167.
Noui conuentus, & nouæ religionis quid requirat, vt valeat.lib. 3.*c.*1.*num.*111.*p.*395.
*Non eſt permiſſa noui monaſterij fundatio abſque conſenſu populi, & ciuitatis.lib.*3.*c.*1.*n.*112.*p.*395.
*Eſt attendendum; an in ciuitate ſit copia religioſorum.lib.*3.*c.*1 *num.*113.*pag.*395.
*Bulla Pontificia de fundatione Conuentus habens locum in viris, mulieribus, & Presbyteris.lib.*3.*c.*1.*n.*114.*p* 396.
*Quilibet fundator poteſt in fundatione pacta bene viſa apponere. lib.*3.*c.*1.*num.*183 *pag* 401.
*Et talia pacta ſeruantur etiam ſi iure repugnent. lib.*3.*c.*1.*num.* 184.*pag.*401.
*Quando fundator loci pij viuit non reddit rationem Epiſcopo. lib.*3.*c.*1.*num.*213.*p.*403.
*In fundatione loci pij non Eccleſiaſtici non requiritur conſenſus Epiſcopi.lib.*3.*c* 1.*n.*216 *p.*403.
*Eius lex ad vnguem ſeruari debet.dec.*218.*num.*1.*p.*295.
*Qualitas fundationis cenſetur approbata.dec.*218.*n.*10.*p.*296.
*Fundator dans patronatum alicui non poteſt alteri concedere. dec.*218.*num.*11.*pag.*296.
*Beneficij non mutatur per tranſactionem. dec.*218.*n.*15.*p.*296.

Fundus.

*Socius obligans fundum facta diuiſione, omnia bona ſunt hypothecata ad fauorem creditoris.lib.*2.*c.*11.*n.*35.*p.*178.
*Promittens integrum fundum, eo non dato receditur à contractu.dec.*81.*num.*55.*p.*116.
*Fundus dotalis non oritur ex onere inueſtiendi dotem. dec.*103. *num.*9 *pag.*143.
*Dotalis reſtitui debet. dec.*141.*num* 16 *pag.*192.
*Nec datur pretium in alijs corporibus. dec.*141.*num.*17.*p.*192.

Furioſus.

*Furor quomodo dicatur prouenire ex infirmitate, & quid operetur, vbi, quomodo ægrotus dicatur delirare.dec.*228.*nu.*1. *& ſeqq.pag.*307.

Furtum.

*Committitur ſolum in inuitum. lib.*2.*c.*27.*num.*22.*p.*275.

Futurum.

Verbum, Deuenerint, *ſignificat tam præſentia, quam futura lib.*1.*c.*4.*num.*41.*pag.*14.
*Diſpoſitio quæ concipitur per verba de præterito non comprehendit futura.lib.*2.*c.*40.*num.*20.*pag.*357.
*Futura non veniunt in diſpoſitione quantumuis generali. lib.*2. *c.*40.*num.*22 *p.*357.
*Quando diſpoſitio loquitur de iuribus futuris, intelligitur de futuris competentibus ex cauſa de præterito.lib.*2.*c.*40.*num.*23. *pag.*357.
Dictio, Quomodolibet; *comprehendit bona præſentia, & futura.dec.*120.*num.*5.*pag.*163.
Verbum, Poſſet, *comprehendit etiam futurum.dec.*143.*num.*5. *pag.*194.

G

Gabella.

*Statutum diſponens quod de contractu venditionis ſoluatur gabella non comprehendit promiſſionem de vendendo.lib.*2. *c.*37.*num.*42.*pag.*334.
*Gabella debita pro aliquo actu non debetur pro actus promiſſione.lib.*2.*c.*37.*num.*43 *pag.*334.

Gallia.

*In Gallia valet pactum futuræ ſucceſſionis inter principes, & familias illuſtres.lib.*1.*c.*14.*num* 6 *pag.*68.

Gener.

*Pacta ſucceſſoria valent inter ſocerum, & generum. lib.*1.*c.*7. *num.*11.*pag.*28.
*Contra lib.*1.*c.*7.*num.*26.*pag.*29.
*Pacta ſucceſſoria non valent etiam ſi ſocer inducat doloſè generum ad accipiendam vxorem.lib.*1.*c.*7.*num.*27.*p.*30.
*Poteſt agere ad intereſſe quando dolo fuit à ſocero inductus ad accipiendam ſine dote ſub ſpe pacti ſucceſſorij. lib.*1.*c.*7.*nu.*30 *pag.*30.
*Contra quod non agat ad intereſſe.lib.*1.*c.*7 *n.*31.*p.*30.
*Quod procedit contra eum, qui non tenebatur dotare, non verò contra patrem, vel alium, qui tenebatur. lib.*1.*c.*7.*n.*33 *p.*31
*Quando agitur contra eum, qui tenebatur dotare, non datur actio de dolo, ſed prima actio, quæ competit nomine dotis, lib.*1 *c.*7.*num.*34.*pag.*31.

Generalis.

*Promiſſio generalis comprehendit omnes ſpecies, quæ ſunt in renunciatione.lib.*2.*c.*1.*num.*52 *p.*147.
*Renunciatio non deſinit eſſe generalis quando à principio fuit generalis licet poſtea particulariter aliqua bona ſint conſiderata.lib.*2.*c.*3.*num.*74 *pag.*157.
*Renunciatio quantumuis generalis non comprehendit ea, quæ ex noua cauſa ſuperueniunt. lib.*2.*c.*23.*num* 10.*pag.*231.
*Renunciatio omnia bona, & omnem ſucceſſionem comprehendit. lib.*2.*c.*23.*num.*23.*pag.*232.
*Clauſulæ generales, vt plurimum, de ſtylo notariorum apponuntur.lib.*2.*c.*23.*num.*40.*p.*233.
Quod fuit generaliter factum non poteſt comprehendere omnes

arti-

articulos. lib.2. cap.32 numer.208.pag.301.
Remiſſio generalis ad ſeuda non extenditur, lib.2.c.38.num.15. pag.342.
In renunciatione generali ea veniunt, quæ ſatis clarè de eorum expreſſa mentione conſtant.lib.2 c.38.num.35.p.343.
Generalis renunciatio, an & quando comprahendat portionem, quæ debetur vigore l. fœmina,& l. hac edictali. lib.2.c.38.n. 67.pag.345.
Renunciatio generalis propter naturam verborum porrigitur ad omnia intra ſibi competentia, quamuis de illis non fuerit cogitatum.lib.2 c.38.nu 68.pag 345.
Verba generalia non ſunt reſtringenda neque in odioſis.lib.2.c.38 num.69.pag.345.
Portio quæ debetur vigore l.hac edictali,venit in generali renunciatione.lib.2.c.38 num.70 p.345.
Contrà quod non venit.lib.2.c.38 num 80.p.345.
Quod non comprahendat, quando ſit renunciatio antequam pater tranſeat ad ſecunda vota lib.2.c.38.num.86.p.345.
Clauſula ex certa ſcientia, & alia clauſula prægnantiſſima non operantur, vt comprahendantur in renunciatione res ignorata,& non cogitata.lib.2.c.38.n.98.& ſeqq p.346.
Renunciatio generalis non comprahendit portionem debitam vigore ſtatuti.lib.2.c.38.num.112.p.347.
Contrà.lib.2.c.38.num.116.p.347.
Ea quæ ſpeciali mentione digna ſunt non veniunt in generali renunciatione.lib.2.c.41.num.3.pag.359.
In renunciatione generali non venit, id quod iam fuerat renuncianti delatum lib.2.c.41.num.5.pag.359.
Debitum renunciantis non dicitur remiſſum per generalem renunciationem lib.2.c 41.num 6 pag.359.
Generalitas verborum reſoluitur in ſuas ſingularitates.dec.122 num.22 pag 166.
In generali conceſſione non veniunt ſpeciali nota digna dec.161.n. 29 pag.220.
Donans per generalem diſpoſitionem an dicatur diſponere de portione reſeruata. lib.3.c.5.num.122 pag 441.
Obligatio generalis non extenditur ad prohibita alienari.dec.210 num.2 pag.288.

Genus.

Idem operatur genus quoad genus quod ſpecies quoad ſpeciem. lib 1.c.26 num 9 pag.122.
Non eſt ſemper verum, quod idem operetur genus quoad genus quod ſpecies quoad ſpeciem lib.1.c.26.num.16.p.123.
Quando priùs ſit diſpoſitio ſpecialis, & deinde Generalis, generi per ſpeciem derogatur.lib.2 c.3 n.79 p.158.
Quoties ſpecies præcedit, & genus ſubſequitur, ſpecies dicitur à ſuo genere exempta, & in eo non includitur. lib.2.c.30. num. 80.pag.158.
Genus reſtringitur quando eſt poſt ſpeciem. lib 2.c.3. n.81.p.158.
Quando diſpoſitio eſt prius generalis, poſtea particularis. ſpecies cenſetur appoſita ad demonſtrationem ſpecierum in genere contentarum lib.2.c.3.num 82 pag.158.
Cum præcedit & genus ſubſequitur requiruntur vtraque qualitates dec 51.num.13 pag 68.
Expreſſio ſpecierum contentarum ſub genere cenſetur facta ad maiorem declarationem dec.121 num.11 p.164.
Dictio, tàm, *&* quàm,*in numeratione ſpecierum poſt genus ſtant declaratiuè.dec.121.num.12.pag.164.*
Expreſſio ſpecies non operatur,quin ea veniat ſub genere.dec.121 num.13.pag.164.
Generi per ſpeciem derogatur maximè in vltima voluntate.dec. 162.num.10 pag.219.
Etiam ſi per ſpeciem totum genus deſtrueret. dec.162. num.12. pag.219.

Germania.

In Germania valet pactum ſucceſſorium inter magnates.lib.1.c. 14.num 7 pag.68.

Gradus.

Quoties proximior non vult,vel non poteſt ſuccedere, ſequens in gradu admittitur.lib.2.c.24.num.10 pag.237.

Gratia.

In beneficijs morte concedentis non expirat.lib.1.c.20 n 76.p.104
Attenta præcipuè clauſula ex tunc prout ex-nunc lib.1.c.20.nu. 77.pag.104.
Facta ab anteceſſore debet ſeruari à ſucceſſore.lib.1.c.20.nu.81 pag.104.
Succeſſor non tenetur gratiam anteceſſoris concedere, quando non fuit conſumata viuo anteceſſore.lib.1.c 20.nu.87.p.105.
In reſcriptis gratioſis attenditur tempus datæ.lib.1.c.27 num.69 pag.128.
Gratia Pontificis æquiparatur vltimis voluntatibus. lib.2.c.33. num.99.pag.312.
Dummodo tamen concedatur motu proprio lib.2.c.33.num.100 pag.312.
Perfecta dilata executione non expirat per mortem concedentis.dec.24.num.11 pag.29.
Verba, accedente conſenſu, *non ſtant conditionaliter, ſed cauſatiuè.dec.24 num.10 pag.29.*
Ad fauorem coniunctis latiùs interpretatur.dec.24.n.12.p 30.
Subreptitiè obtenta non ſuffragatur.dec 26 num.9.p.31.
Signata in præſentia Papæ dicitur ab eo ſignata.dec.44.n.12.p.55
Cum clauſula ex tunc dicitur perfecta.dec.114.n.3.p.155.
De prouidendo,&c.non dicitur perfecta. dec.114.nu.4.p.155.
Acceptatio gratiæ etiam imperfectæ non conſumit dictam gratiam dec.114.num 5 pag.155.
Acceptans non conſumit ſuum ius niſi conſequatur, id quod acceptat.dec.114.num 6 pag.155.
In omnibus iuſtificata eſt exequenda. dec.121. num.1.p.163.
Præiudicium tertij de quo poterat cogitari non eſt in gratia narrandum.dec.142.num.11 p.193.
Nec eſt narrandum in gratia de ſui natura præiudiciali. dec. 142.num.13.pag.193.
Petens gratiam pro aliqua re dicitur in mala fide. dec. 242. nu. num.17.pag.194.
Reſtitutus ad gratiam acquirit bona confiſcata.dec.155.num.1. pag.210.
Contrà.dec 155 num.5.pag.210.
Reſtitutus ad gratiam, & ad bona etiam in alium translata non recuperat ſoluta creditoribus. dec.155.nu.15 pag 210.
Nec recuperat bona fiſco incorporata. dec.180.num.22.p.247.
Falſa narratiua valoris in reſeruatione penſionis annullat gratiam in totum dec.204.num.1.p.279.
Limita quando falſa narratio non fuit doloſa. dec.204. num.2. pag.279.
Voluntas concedentis gratiam probatur coniecturis.dec.204.n.5 pag.280.
Fundamentum gratiæ debet probari ab eo, qui in ea ſe fundat. dec.218.num.17.pag.296.
Debet conferri in futurum vbi non eſt ſubiectum de præſenti, alias eſt nulla. lib.3 c.14 num.8. p.503.
Gratia Pontificis non vitiatur per conditionem impoſſibilem. lib. 2 c 33 num 98.pag.312.
Conditionalis non purificata conditione non ſubſtinetur.dec.21.n. 6 pag.25.
Conditionalis, & imperfecta ſi perficitur viuente Papa concedente, ſubſtinetur ſecùs ſi purificatur eo mortuo.lib.3.c.14.n. 16.& ſeqq pag.503.
Imperfecta, & dependens à futuro euentu expirat per mortem concedentis lib.3.c.14.num.19.p.503.
Quamuis ſolo verbo perficiatur, tamen non probatur niſi per ſignaturam fiat.lib.3.c.14.num.22 p.504.
An dicatur facta purè,vel conditionaliter pendet à modo reſcribendi,vel à ſubiecta materia. lib.3.c.14.num.23 pag.504.
Conditionalis nō dicitur facta,ſed faciēda.lib.3.c.14.n.24.p.504.

Gratificatio.

Fœmina vbi plures vocatæ exiſtunt, quomodo detur Domino directo gratificatio.dec.57.num.14.pag 74.

Grauatus.

Poteſt obligari à fideicommiſſario ad ſatisdandum.lib.1.c.23 nu. 11.pag.117.

An

An poſſit vni reſtituere in præiudicium aliorum.lib.2.c.23.nu.15 pag.117.
Fideicommiſſarius dicitur creditor grauati.lib.1.c.23.num.18. pag.117.
Quomodo conueniatur à ceſſionario fideicommiſſarij. lib.1.c.23. num.19.pag.117.
Bona non purificata conditione non dicuntur fideicommiſſarij, ſed grauati.lib.1.c.23 num.24.pag.118.
Fideicommiſſarius pendente conditione non poteſt impedire ne grauatus alienet.lib.1.c.23 num.26.p.118.
Fideicommiſſarius conditionalis pendente conditione recipit alimenta à grauato lib.1.c.23 num.31 pag.118.
Grauatus reſtituere poſt aliquod tempus non poteſt rem vendere, & vendendo dominium non transfert. lib.2.c.18. num.1. pag.218.
Quando tenetur reſtituere ſub conditione transfert dominium. lib.2.c.18 num 9.pag.218.
In caſu alienationis bonorum fideicommiſſi eſt in arbitrio, vel agere contrà grauatum, vel contra bonorum poſſeſſorem.lib. 2.c.18.num.23.pag.219.
Datur hypotheca contrà grauatum in caſu alienationis, ſi de fideicommiſſo ſcientiam habuit. lib.2.c.18. num.24.pag.219.
Grauatus non liberatur per ſucceſſionem fideicommiſſi factam ante tempus. lib.2.c.24.num.165.pag.247.
Grauatus reſtituere poſt mortem ſi reſtituit in vita ei, qui præmoritur ſibi præiudicat.lib.2.c.24.num.166.p.247.
Non poteſt reſtituere fideicommiſſum ante tempus in præiudicium creditorum.lib 2.c.46.num.89.pag.376.
Ob contrauentionem grauati fit locus ſubſtitutioni non expectata eius morte.dec.6.num.2.pag.8.
Non poteſt diſponere in præiudicium vocatorum. dec.47.num.4. pag.60.dec.49 num.44 pag.65.
Tenetur de...ſcribere in inuentario omnia bona. dec.49.num.45. pag.65.
Poteſt habere à defuncto legatum, quod non teneatur reſtituere ſubſtituto.dec.51 num.4.pag.67.
Confeſſio grauati non præiudicat fideicommiſſarijs.dec.100.num. 18.pag.140.
Alienans ſcienter fideicommiſſum tenetur in bonis proprijs ad reintegrationem.dec.103.num.11.pag.144.
Non præiudicat vocatis ex propria perſona. dec.121.n.5 p.164.
Affectio grauati ad rem fideicommiſſariam non attenditur.dec. 177.num.17.pag.241.
Poſt tempus reſtitutionis fideicommiſſi tenetur compenſare fructus cum melioramentis.dec.178 num.20 p.244.
Grauatus etiam ſi perceperit fructus recuperat expenſas litis ſuper bonis recuperatis.dec.180 num.29.p.247.
Non diſponit de fideicommiſſo quando ſunt alij vocati. dec.201. num.13 pag.275.
Poteſt diſponere ad fauorem vnius ex pluribus vocatis.dec.201 num.14.pag.275.
Limita, durante vita non in præiudicium vocatorum. dec. 201. num.15.pag.275.
Quando ſunt plures vocati tenetur omnibus reſtituere. dec.201 num.17.pag.275.
Grauatus reſtituere familiæ quomodo vnum de familia poſſit eligere. dec.201.num.20.p.275.
Tranſactio à grauato facta præiudicat vocatis. dec.211.num.1 pag.289.
Qualibet alienatio ſine inuentario facit præſumere conſumptionem detractionum, niſi conſtet in quid fuerint bona conſumpta.dec.211.num.4 p.289.

H

Habilitas.

Habilitas, & inhabilitas ad actum attenditur de tempore actus.dec.23.num.40.pag.29.

Habitatio.

Diutina habitatio clandeſtina non facit præſumere matrimonium.dec.84.num.34.pag.121.

Habitantium conſenſus in erectione noui Conuentus requiritur tantum in loco, vbi non ſunt alij religioſi.lib.3.c.1. num.152. pag.398.
Contra quod dictus conſenſus requiratur omni caſu.lib.3.c.1.nu. 153.pag.398.

Habitus.

Pontifex prohibet, quod nullus poſſit in habitu à ſæcularibus diſtincto ſub obedientia viuere ſine approbatione Apoſtolica. lib.3. c.1.nu.136.pag.397.
Reaſſumptio habitus clericalis non operatur reſtitutionem beneficij, & penſionis extinctæ.dec.212.n.9.pag.290.

Hebræus.

Hebræi comprahēduntur in diſpoſitionibus loquentibus de pactis negatiuis futuræ ſucceſſionis. lib.2.c.3.n.91.p.159.
Hebræi iuramento ligantur. lib.2.c.3.num.92.pag.159.

Hæreditas quoad renunciationem, & pactum, &c.

Diuiſio pactorum futuræ ſucceſſionis eſt pactum hæreditatis tertij viuentis, & pactum hæreditatis ipſorum paciſcentium.lib. 1.c.1.num.27.pag.5
Alij diuidunt in pactum hæreditatis diſponendæ, conſeruandæ, & amittendæ.lib.1.c.1.num.30.pag.50.
Pactum, &c. in quo agitur de hæreditate ipſorum paciſcentium diuiditur in pacta, vel acquirendæ, vel conſeruandæ, vel amittendæ hæreditatis.lib.1 c.1.n.36.p.5.
Pactum de hæreditate tertij viuentis non recipit diuiſionem, & quare.lib.1.c.1.n.37.p.5.
Pactum ſuper hæreditate vnius ex paciſcentibus non valet.lib.1 c.2.num.1.pag.6.
Hoc pactum non valet, quia dicitur contrà bonos mores.lib.1.c. 2.num.2 pag 6.
Dicitur contra bonos mores, quia liberam facultatem teſtandi impedit, nec non quia hæreditas, & ſucceſſio à iure publico dependens, pactis non datur. lib.1.c.2.n.3.p.6.
Ratio induſtima captandæ mortis non adaptatur ad hoc pactum ſuper hæreditate vnius ex paciſcentibus .lib.1.c.2. n.4.p.6.
Hæreditas per pactum dari non poteſt lib.1.c.2.n.11.p.7.
Hoc pactum ſuper hæreditate vnius ex paciſcentibus quare ſit improbatum.lib.1 c.2 n.12.pag.7.
Pactum de hæreditate vnius ex paciſcentibus diuiditur in plures partes.lib.1.c.2.num.14 p.7.
Eſt nulla quæuis conuentio ſuper hæreditate viuentis.lib.1.c.3.n. 7.pag.8.
Pactum, &c ſemper valet quando non fuit promiſſa hæreditas, vel ſucceſſio.lib.1.c.4.n.4 pag.10.
Non valet pactum quando fuit dictum, hæreditas ad te perueniat.lib.1.c.4.num.5.p.10.
Pactum hæreditatis viuentis tunc eſt improbatum, quando obligatio non incipit in perſona hæredis, ſed immediatè defertur abſque vllo hæredis facto.lib.1.c.4.num.7 p.10.
Quando paciſcentes vſi ſunt verbo, Hæreditas, *eſt pactum reprobatum.lib.1.c.4.num.12.p.10.*
Donatio hæreditatis non valet.lib.1.c.4.num.19 p.11.
Neque valet donatio partis hæreditatis.lib.1.c.4.n.20.p.11.
Hæreditatem pacto dare non pertinet ad animarum ſalutem, lib.1.c.5.num.21.p.18.
Pacta ſucceſſoria ſuper quota hæreditatis non valent lib.1.c.6.n. 1.pag.22.
Rationes inualiditatis, quæ conſiderantur in tota habent locum in quota hæreditatis.lib.1 c.6.n.3 p.22.
Nonnulli tenent valere pacta ſucceſſoria ſuper quota hæreditatis lib.1 c.6.num 4 p.22.
Sed eorum opinio reijcitur.lib.1.c.6.num.5.p.22.
Etiā in pacto ſucccceſſorio ſuper re particulari verificatur, quod daretur hæreditas pacto. lib.1.c.6.num.17.p.24.
Princeps poteſt in alium transferre hæreditatem pacto, non tamen è contrà poteſt quilibet inire pacta ſucceſſoria ad fauorem Principis. lib.1 c.10.n.75.p.46.
Ex verbis diſpoſitiuis à patre prolatis in inſtrumento datur hæ-

reditas

reditas filio. lib.1.cap.11 numer.14. pag 49.

L. finalis C. de pact procedit non tantum in hereditate vnius tertij, ſed etiam in hereditate vnius ex paciſcentibus lib.1.c.11. num.16.pag.49.

Qui non poteſt ſuper hereditate paciſci non poteſt paciſcenti conſentire.lib.1.c.11.num.17.p 50.

Hereditas pacto dari non poteſt.lib.1.c.11.n.31.p.51.

Pacta hereditatis tertij viuentis non valent. lib.1.c.15.numer.1. pag.73.

Promiſſio hereditatis tertij viuentis fit duabus conditionibus, nempè, ſi ille moriatur de cuius agitur hereditate, & hereditas ad paciſcentes perueniat.lib.1.c.15.nu.2 p.73.

Pacta ſuper viuentis hereditate valida ſunt.lib 1.c.15.n.15.p.74

Valet ſtipulatio inter ſocios, vt ſi qua hereditas ſuperveniat communis fit. lib.1.c.15.num.16 p.74.

Hereditas delata vendi poteſt, & ſuper ea paciſci. lib.1.c.15.n. 44.pag.77.

Vales pactum ſucceſſorium ſuper hereditate hominis incerti. lib. 1.c.15.num.50.pag.78.

Non valet pactum ſuper hereditate tertij, ſiue agatur de diuidenda, ſiue de conſeruanda, ſiue de perdenda hereditate.lib. 1.c.15.num.51.p.78.

Pactum ſuper hereditate tertij fieri poteſt dupliciter, vel inter ſperantes ſuccedere, vel inter ſperantem, & tertium. lib.1.c. 15.num.53.p.78.

Et vtroque caſu non valet.lib.c.15.n.54 p.78.

Eſt nullum pactum, &c. etiam ſi agatur de hereditate perſona extranea.lib.1.c.15.n.59.pag.78.

Omnes contractus ſuper hereditate tertij ſunt nulli quocumque modo concipiantur lib.1.c.15.num.60.p.79.

Etiam ſi fiat promiſſio per verba denotantia promiſſionem inter viuos iure contractus non iure vltima voluntatis.lib.1.c.15.n. 61.pag.79.

Nemo poteſt ſpecialiter hypothecare hereditatem futuram lib.1 c.15.num.63 p.79.

Paciſcens ſuper portione aliqua hereditatis tertij viuentis cadit à tota hereditate.lib.1.c.10.n.13.p.82.

Pacta in hereditate tertij viuentis dicuntur contrà bonos mores de iure Ciuili non naturali.lib.1 c.17.nu.4.p.88.

Pacta ſucceſſoria ſuper hereditate tertij viuentis aliquando poſſunt eſſe laudabilia.lib.1.c.17 num.5.p.88.

Pactionibus adſtringi non poſſunt viuentium hereditates. lib.1.c. 29 num.13.pag.132.

Hereditas datur teſtamento non pactis. lib.1.c.29. n 97.p.136.

Datur hereditas pacto quando mutatur ſuccedendi ratio à ſtatuto praſcripta lib.1.c.32 n.18.p.141.

Hereditas quando non poteſt pacto dari ità nec adimi. lib.2.c.3. num.15.pag.154.

Hereditas cum ſit iuris publici non poteſt tolli pacto priuatorum lib 2.c.13.num 18.p.186.

Renunciatio hereditatis comprehendit omnia legum beneficia, quæ acquiſitioni ipſius poſſunt inſeruire.lib.2.c.23.n.27.p.232.

Ex renunciatione iurium, & actionum non infertur ad renunciationem hereditatis.lib.2.c.23.num.33.p.233.

Etiam ſi renuncietur iuribus, quæ quis habere ſperat. lib.2.c.23. num.38.p.233

Hereditas ei non poteſt deberi, qui renunciauit cum iuramento.lib.2.c.25.num.7 p.252.

Renunciatio hereditatis cenſetur ſub conditione ſi hereditas deferatur. dec.4 nu.15 p.5.

Promiſſio hereditatis requirit perſeuerantiam vſque ad obitum. dec.6.num 9.p.8.

Hereditati renunciatarij nunquam cenſetur renunciatum.dec. 116.num.14 pag.157.

Soror renuncians ad fauorem fratris non excluditur ab illius hereditate. dec.116.num.24.p.158.

Renunciatio hereditatis intelligitur ex teſtamento, & ab inteſtato.dec.161.num.5.p.217.

Renunciatio nomine bonorum, magis reſtringitur, quam nomine hereditatis.dec.166.num.14.p.224.

Pacto dari non poteſt, nec donari.lib.3.c.5.num.7.p.433.

Non datur niſi poſt mortem.dec.206.num.15.p.283.

Hæreditas, Communia.

Hereditatis vocabulum eſt accipiendum pro bonis. lib.1.c.4.nu. 15.pag.11.

Hereditas propriè non dicitur viuentis.lib.1.c.4.n.17.p.11.

Hereditas comprehendit omnia bona iura, & actiones. lib 1.c. 4.num.18 pag.11.

Verbum, Hæreditas, *nunquam accipi poteſt pro bonis, quando de futuris fuit facta mentio lib.1.c.4.n.22 p.11.*

Teſtamentum ſupponit pro ſubiecto hereditatem. lib.1.c.4.num. 29 pag.12.

Dari non poteſt hereditas, niſi per teſtamentum. lib.1.c 4.nu.31. pag.12.

Verbum, Relinquere, *denotat hereditatem, lib.1.c 4.nu.39. pag.13.*

Verbum, Bona, *totam reſpicit hereditatem, & bona tempore hereditatis lib.1.c.4.num.42.p.14.*

Quando verbum, Bona, *eſt additum verbis denotantibus obuentionem, hereditatem ſignificat.lib.1.c.4.nu.43.p.14.*

Secùs verò quando non eſt additum tali verbo. lib.1.c.4. nu.44. pag.14.

Princeps non poteſt capere hereditatem ex teſtamento non iure facto.lib.1 c 10 num 71.pag 46.

Hereditates, & ſucceſſiones deferuntur ſecundum conſuetudinem illius loci, vbi ſunt ſita bona lib.1.c.12.num.87.p.62.

Imò requiritur vtraque ſubiectio bonorum, & perſonæ ad hoc, vt ſtatutum locum habeat.lib.1.c.12 nu.88 p.63.

Neque etiam in teſtamento, quis poteſt diſponere de hereditate, quam ſperat lib.1.c.15.nu.64 p.79.

Quæ prouenit à futuro euentu, propriè non dicitur hereditas lib. 1.c 15.num.71 p.79.

Hereditas viuentis non poteſt adiri, nec repudiari.lib.2.c.1.n.31 pag.146.

Viuentis dicitur nobis ſpe competere. lib.2.c.1.n.62.p.148.

Hereditates conſanguineorum non competunt, nec re, nec ſpe. lib.2.c.2.num.3.pag.149.

Hereditas defertur volentibus agnatis, aliàs non. lib.2.c.2.nu. 18.pag.150.

Viuentis non eſt in rerum natura.lib.2.c.3.num.9.pag.154.

Verbum, Hæreditas, *comprahendit iura, & actiones. lib.2.c. 39.num.28 pag.353.*

Nomine hereditatis venit id quod reperitur apud teſtatorem de tempore mortis.dec.1.num.12.p 2.

Super hereditate viuentis nemo ius habet.dec.4.num.16.p.5.

Quando eſt aucta, vel diminuta, quomodo cadat damno, & lucro heredis. dec 67.nu.6. p.88

Mandatum exequendum contra bona hereditaria, quando eſt, debet probari bona eſſe talia. dec.76 nu.1. pag.101

Hereditas viri tenetur ad dotes receptas ab vxore. dec. 78.num 34.pag.105

Bona hereditaria eius, qui ordinauit continuationem negocij, obligantur creditoribus dicti negocij. dec.112.num.1.p.153.

Statutum de ſucceſſione habet locum in hereditate clerici. dec. 127.num.2.pag.173.

Contrarium ſentit Rota.dec.127.num.3.p.173.

Viuentis non datur hereditas.dec.128 n.3.p.174. & lib.3. c.1.n. 85 pag.395.

Nulliter adita adiri poteſt.dec.156.num.15.p.212.

Clericorum an comprahendatur in ſtatuto laicorum.lib.3.c.1.n. 82.p.395.dec.196. n.7 p.265.

Negatiuè lib.3.c.1.n 90.p.395.& n.98.p.396.

Affirmatiua opinio eſt magis vera.lib.3.c.1.n.99 p.396.

Maximè ſi ſtatutum diſponat, vt qui vtitur ſtatuto pro ſe vtatur contra ſe.lib.3.c.1.n.101.p.396.

Hereditas forenſis non cadit ſub ſtatuto.dec.196.n.6.p.265.

Hæres quoad immiſſionem, & actionem.

Heredi competit immiſſio vigore l fin. lib.1.c.6. numer.26. pag.26.

Poteſt propria auctoritate capere poſſeſſionem rerum relictarum.lib.1.c.6.num.27.pag.26.

In

In eum continuatur poſſeſſio ex forma ſtatuti. lib.1.c.6. nu.28. pag.26.
Ante aditam hæreditatem, vel quam primum poteſt, tenetur adimplere conditionem. lib.2.c.33.num.30.p.309.
Fideicommiſſarius non impedit immiſſionem hæredi, niſi conſtito, quod hæredi non competunt detractiones. dec.22.n.9 p.26.
Hæredi non datur immiſſio in bonis fideicommiſſo ſuppoſitis. dec.40.num.2 pag.48.
Immittitur in vim l. finalis quando probat poſſeſſionem defuncti, & identitatem. dec.53.num 2.p.69.
Hæres in re certa non immittitur in vim l. finalis. dec.53. num. 9.pag.70.
Contra. dec.53.num.11.p.70.
Exceptio turbida non impedit immiſſionem hæredi. dec.53.n.12. pag.70.
Immittitur eo ipſo, quod apparet bona fuiſſe per defunctum poſſeſſa, etiam iure pignoris. dec.53.num.13.p.70.
Manutentio datur hæredi, etiam ſi fideicommiſſarius eo non citato ceperit poſſeſſionem dec.64.num.34 p.84.
Hæredi non datur immiſſio ſuper rebus, quæ non cadunt in hæreditatem. dec.93.num.1.p.131.
Non immittitur in bonis fideicommiſſo ſuppoſitis. dec.94.num.1. pag.132.
Fideicommiſſarius tenetur capere poſſeſſionem de manu hæredis. dec.101.num.5.p.141.
Quando fideicommiſſum eſt clarum, & hæredi non competunt detractiones fideicommiſſarius manutenetur contra hæredem. dec.101.num.9.p.141.
Inſtantia capta per defunctum in actione reali vadit ad hæredes. dec.86.num.1 pag.123.
Ab inteſtato immittitur vigore interdicti, quorum bonorum. dec. 107 num.2.pag.149.
Vnus ex pluribus non poteſt petere totum creditum hæreditariũ. dec.128.num.12.pag.174.
Vt immittatur debet probare poſſeſſionem defuncti de tempore mortis dec 155.num.16.pag.210.
Fideicommiſſarius, vt impediat immiſſionem hæredi debet poſſidere ſine vitio, & docere incontinenti de iure ſuo. dec. 167. num.3.pag.226.
Poſſeſſio capta non de manu hæredis eſt vitioſa. dec.167. num.4. pag.226.
Fideicommiſſarius nunquam impedit immiſſionem, quando ſunt facienda detractiones. dec.167 num.11.p 226.
Adire poteſt ob beneficium reſtitutionis in integrum ob ignorantiam. dec.183.num.4 p.252.
Ab inteſtato habet interdictum quorum bonorum contra poſſidentem. dec.186.num.2 p.255.
Lis tranſit in hæredem dec.186.num.3.p.255.
Ante agnitam ſucceſſionem ſi amittat poſſeſſionem, ex ſuperuenienti titulo poteſt immitti. dec.199.n.12.p.270.

Hæres quis ſit, dicatur & admittatur.

Inſtitutus in re certa habetur loco hæredis. lib.1.c.6.n.25.p.26.
Succedens in re particulari dato hærede vniuerſali habetur pro legatario. lib 1.c.6. n.29 p.26.
Legatarius in rebus legatis eſt propriè hæres, lib.1.c.6. num. 30. pag.26
Pater ex contractu fiducia fit hæres filij. lib.1.c.11 n 7.p.48.
Qui ſuccedit per pactum ſucceſſorium non eſt propriè hæres, ſed ſucceſſor anomalus. lib.1.c.14.num 61.p.72.
Nemo poteſt pacto facere ne ſit hæres lib.2.c.2.n.25.p.150.
Vnuſquiſque ex pluribus hæredibus eſt hæres in ſua portione. lib. 2.c.11 num.34 pag.178.
Hæredum appellatione veniunt tàm ſanguinis, quàm extranei. lib.2.c.12 num.11.pag.180.
Aliquando nomen hæres reſtringitur ad ſolos filios. lib.2 c.12.n. 37.pag.181.
Quando dictum fuit, d' herede in herede, intelligitur de filijs, & hæredibus ſanguinis. lib.2.c.12.num.38.pag.181.
Hæredum nomen regulariter non reſtringitur ad hæredes ſanguinis. lib.2.c.15.num.62.p.204.
Hæredum appellatione, quando deſcendentes contineantur lib. 2.c.15.num.64 pag.204.
Conceſſio facta pro ſe, & ſuis hæredibus non extenditur ad extraneos lib 2.c.15.num.66.p.205.
Appellatione hæredum veniunt tantum hæredes ſanguinis, quãdo repugnat ſubiecta materia alias non. lib.2.c.15.n.68 p 205
Licet hæredum nomen ſit generale, tamen aliquando non intelligitur de extraneis lib.2.c.15.n.71.p.205.
Verbum, Hæres, aliquando impropriatur ad ſolos filios, etiam ſi hæredes non ſint lib.2 c.15.num.88.p.206.
Præcipue quando, verbo, hæredibus, adijcitur, maſculis. lib.2 c.15.num 89 pag.206.
Nemo ad tempus hæres poteſt. lib.2.c.17.num 1.p.212.
Non dicitur eſſe ſine hærede qui ſuum hæredem habet, licet abſtineat. lib.2 c.22.num.26 p.229.
Hæres particularis nullo dato hærede vniuerſali totam ſucceſſionem acquirit. lib.2.c.23.num.15 p.231.
Qualitas hæreditaria non conſideratur quando quis non venit, vti hæres. lib.2.c.24 num.117 p.244.
Hæres in re certa conſtituit certam ſpeciem partiri partem hæredis, & legatarij dec.18.num 23.p.22.
In re certa repudiante vniuerſali eſt vniuerſalis. dec.18.nu.25. pag.22.
Hæres, & legatarius nemo eſſe poteſt. dec.51.num.2.p.67.
Promiſſio pro filijs hæredibus requirit vtramque qualitatem. dec.51.num.12.p.68.
Hæredes ſanguinis dicuntur ſolum deſcendentes. dec.51.nu.15. pag.68.
Hæredum & ſucceſſorum appellatione in re indifferenti veniunt extranei. dec.51 num.17 p.68.
Particularis non dato vniuerſali ipſe fit vniuerſalis. dec.53.n.10 pag.70.
Conditio ſi ſine filijs intelligitur, ſi ſine hæredibibus. dec.51 nu 16 pag.68.
In materia fideicommiſſi, nomine hæredum, veniunt ſolum hæredes ſanguinis. dec.55.num.14.p.72.
Tertij nomine, veniunt ſolum ſucceſſores non hæredes. dec.55.n. 17.pag.72.
Hæredum quorumcumque nomine veniunt extranei. dec. 55. n.18. pag.72.
Niſi ſimus in materia fideicommiſſi. dec.62.num.7 p.80.
Quod quis ſit hæres alicuius probatur, ex ſententia talem declarante. dec.69.num.6 p.91.
Verba, de hærede in hæredem, quomodo reſtringantur ad filios. dec.132 num.1.& ſeqq.p.179.
Emphyteuſis Eccleſiaſtica ad tertiam generationem non extenditur ad extraneos. dec.136.num.19.p.186.
Clauſula ceterata, extenditur pro hæredibus. dec.146. num 5. pag.198.
Nomine hæredum, propriè veniunt directi non fideicommiſſarij. dec.162.num. 16.p.219.
Verba, prædicti hæredes, de primis intelligitur. dec.162.n.17. pag.219.
Hæredum nomine veniunt ſolum illi ſanguinis in materia non tranſitoria ad extraneos, ſecùs in materia ad extraneos tranſitoria. dec.172.num 5 p.234.
Hæredum nomine, veniunt hæredes bonorum. dec.199.num.21 pag.270.
Fideicommiſſum, d' herede in herede, intelligitur inter deſcendentes. dec.199.n.23 p.271.
Clauſula ceterata in materia indifferenti extenditur ad quoſcumque hæredes. dec.202.nu.13 p.277.
Poſitorum in conditione nomine, veniunt ſoli deſcendentes. dec. 218.num.6.pag.296.
Hæredes, ſi vocantur infraſcripti, & poſtea nemo nominatur, teſtamentum eſt nullum. dec.224 n.1.p.303.

Hæres quoad Pacta ſucceſſoria, & renunciationes.

Valet contractus, in quo quis vocat filium eius hæredem. lib.1.c. 11.num.48.pag.52.
Hæres paciſcentis ligatur pacto facto ab auctore de inueſtiendo

duran-

durante linea.lib.1.c.21.numer.14.pag.108.
Non obſtante renunciatione filius poteſt eſſe hæres patris.lib.2.c.3.num.59.pag.156.
Clauſula ampliſſima in renunciatione comprahendunt ſolum hæredes ſucceſſores, qui ex veriſimili mente fuerunt contemplati non alij hæredes, lib.2.c.15. n 74.p.20.
In renunciatione, verba pro hæredibus, intelliguntur ſanguinis. lib.2.cap.15.num.86.pag.206
Præcipuè, ſi ſunt verba, ſuorum, lib. 2. c.15. n.87. p.206
Multi reprobantur tenentes renunciationem pro hæredibus comprahendere extraneos, lib.2 c.15.n.92.p.206
Valet contractus in quo aliquid promittitur, vt obligatio incipiat ab hærede, lib.1. c.4. num.3. pag.10
Pactum cenſetur de futura ſucceſſione inualidum, quando bona ipſa poſt mortem promiſſoris nullo hæredis facto ad aliquem deuenire debent. lib.1.c 4. n 30.pag.12
Pactum non poteſt dici futuræ ſucceſſionis, vbi hæredum non ſit mentio.lib 1.c.6.n.10 p 23.
Filius poteſt pacto patris cuius eſt hæres contrauenire, quando habet ad rem renunciatam ius diuerſum, & ſeparatum à patre.lib.2.c.24.num.84 p.242.
Hæres matris quando impugnet renunciationem. Vide Nepos.
In renunciatione ſimplici hæredes comprahenduntur. lib.2.c.24.num.122.p.244.
Portio aucta ex quo renuncians facit partem in legitima an cedat commodo hæredum, vel aliorum filiorum.lib.2.c.47.n.49 pag.383.
Si eſt facta renunciatio fauore patris, portio cadit ad fauorem hæredum.lib.2.c.47.num.50.p.383.
Non impugnat factum defuncti dum dicit renunciationem aliquid non comprahendere.dec.4.n.30 p.6.
Filius hæres matris poteſt dicere renunciationem non comprahendere ius ſuum dec.4.n.32 p.6.
Sed non poteſt impugnare renunciatione matris comprahendentem ſale ius ſuum dec.4.num.33.p.6.
Renunciatio quando eſt facta abdicatiuè etiam hæredes extranei renunciatarij ſuccedunt. dec.64.num.4.p.82.

Hæres ad quid teneatur, & quomodo.

Hæres promiſſoris tenetur pacta ſeruare. lib.1.c.14. n.42.p.70.
Omnis obligatio tranſit ad hæredes.lib.1 c.14 n.45.p.70.
Acceptando onus dicitur conſentire grauamini.lib 1.c.15.nu.28 pag.75.
Obligatio non tranſit ad hæredes quando conſtat de contraria mente contrahentis.lib.1.c.21.nu.26 pag.109.
Pro debito defuncti non habet obligata propria bona. lib.1.c.21.num 27.pag 109.
Niſi adſit obligatio Cameralis.lib.1 c.21 n.28.p.109.
Obligatio tranſit ad hæredes non obſtante dictione taxatiua tantum.lib 1.c.21.num.32.p.109.
In hæreditate vbi ſunt plures hæredes facta diuiſione vnus non poteſt moleſtari pro debito alterius. lib.2. cap.11. numer.36.pag.178.
In cauſa Dotis omnes hæredes tenentur in ſolidum lib.2 c.11.nu.37.pag.178.
Hæredes plures tenentur in ſolidum quoad vſuras, & fructus. lib.2.c.11.num.38.p.178.
Tenentur in ſolidum pro facto in re indiuidua lib.2.c.11. nu.39.pag.178.
Effectus conſtituti non præiudicat hæredi quando ante non verificatur lib.2.c.13.n.128 p.192.
Obligationes perſonales ſunt ad hæredes tranſitoriæ. lib. 2. c. 24.num.28 p.239.
Quando ſuit orta obligatio pura non conditionalis lib.2.c.24 nu.47 pag.240.
Obligatio perſonalis tranſit ad hæredes tantum in caſu quo orta ſit pura, & perfecta obligatio lib.2 c.24 n.47.p.240.
Obligatio in perſona hæredis non augetur neque minuitur. lib 2 c.24.num.86.p.242.
Iuramentum quoad eius efficaciam tranſit ad hæredes. lib.2.c.24.num.32.p.239.
Tenetur ſeruare factum defuncti cuius eſt hæres lib.2.c.24 nu. 80 p.242.dec 4.num.31.p.6.
Obligans pro ſe, & hæredibus intelligitur quatenus agitur de re ad hæredes tranſitoria lib.2.c.24.n.90.p.242.
Aliquando obligationes cum paciſcentibus intereunt, & non tranſeunt ad hæredes.lib.2.c.24.nu.92 p.242.
Ex perſona hæredum non mutatur conditio obligationis principalis lib 2 c.24.nu.103.pag.243.
Hæredum obligatio pendet à principali promiſſione renunciantis.lib.2.c 24. num.105.p.243.
Hæres non poteſt negare talem eum, quem talem cognouit auctor.dec.25.num.10.pag.30.
Exceptio quæ obſtat auctori, obſtat etiam hæredi. dec. 37.nu.14.pag 46.
Tenetur ſeruare factum defuncti iure exceptionis, non actionis. dec.39.n.10 pag.48
Non poteſt impugnare approbationem & promiſſionem defuncti. dec.40 num.11. pag.49
Quod procedit etiam in hærede hæredis dec 40. n.12. pag.49
Hæres alienantis fideicommiſſum pro pretio conuenitur à fideicommiſſar.o. dec.50. num.7 pag 65
Damna prouenientia ex negocio continuato de ordine teſtatoris quomodo minuant hæreditatem dec.67 n.3.& ſeqq.p.88
Tenetur approbare diſpoſitionem auctoris. dec 86.n.13.p.124
Per aditionem hæreditatis fit debitor legati. dec.94 n.2 p.132
Actio euictionis datur contra hæredes. dec.111.n.1. pag. 155
Non poteſt impugnare quod non poterat impugnare defunctus. dec.47.num.12.p.200
Tenetur ad legata, quæ exigi non poſſunt de fideicommiſſo. dec. 162.num.20.p.219.
Non tenetur de damno bonorum hæreditariorum ſine eius culpa dec.162.num.32.p.220.
Hæres viri pro reſtitutione dotis conuenitur executiuè. dec.182.num.1.pag.151.
Tenetur approbare contractum defuncti.dec.191.n.4.p.260.
Obligatio defuncti poteſt incipere ab hærede. dec.192. n.8.p.260.
Stipulationes conditionales ad hæredes, & contra hæredes tranſeunt.lib.3.c.2.num.67.p.422.
Obligatio tranſit ad hæredes etiam ſi non exprimatur.lib.3.c.10 num.16.pag.470.
Valet eius promiſſio facta teſtatori de ſeruando eius voluntatem in teſtamento minus ſolemni.lib.3.c.12.n.1.p 490.
Et hoc caſu hæres cogitur non vi teſtamenti, ſed vi contractus ad ſoluenda legata.lib.3 c.12.n.2.p.450.
Contra quod per approbationem non validet teſtamenta nulla. lib.3.c.12.num.5.p.490.
Mediante promiſſione teſtatori facta non validat teſtamentum nullum.lib.3.c.12.num.11 p.490.
Limitatur quando notarius ſtipulatur pro omnibus habentibus intereſſe.lib.3.c.12.num 12.p 491.
Quando teſtamentum eſt nullum ob turpitudinem non poteſt facto hæredis validari.lib.3 c.12.n 26 p.491.
Quando ſciuit ſecretò teſtatoris voluntatem tenetur in foro Conſcientiæ ad obſeruantiam.lib.3 c 7.num.36 p.458.
Per ſolutionem legatorum approbat teſtamentum nullum, quando ſcit nullitatem, ſecùs ſi neſciat, & quando dicatur approbare. lib.3.c.12.n.65.& ſeqq.p.494.
Per ſolutionem legatorum ſibi non præiudicat, niſi quoad legata ſoluta.lib.3.c.12.n.74 p 494.
Agnoſcendo vnum legatum non approbat alia. lib.3.c.12.num.75 p.494.
Per pactum poteſt ſe obligare ſoluere relicta in teſtamento nullo. lib.3.c.12.num.79 pag.495.
Qui approbauit legata non approbat ſubſtitutiones. lib.3.c.12.n.76 pag.494.
Adeundo ex teſtamento nullo non videtur ſe obligare, niſi quatenus lex diſponit.lib.3.c.12.num 80.p.495.
Promiſſio facta legatario, licet vigore teſtamenti nulli valet. ſed non ſufficit ſimplex approbatio, ſed pactum. lib.3 c.12. nu.81.pag.495.
Non poteſt approbare ſcripturam, quæ continet pactum futuræ ſucceſſionis lib.3.c.12.n.85 p.495.
Teſtamentum inter liberos, & ad piam cauſam nullum validatur.

datur per heredis confeſſionem lib.3.c.12.n.204.p.502.
Per eius confeſſionem validatur fideicommiſſum in teſtamento nullo relictum.lib.3.c.12.n.209.p.502.
Tenetur in conſcientia ſoluere legata in teſtamento nullo. lib.3. c.12.n 222.p.502.
Non tenetur in conſcientia credere aſſerenti, quod decedens diſ-poſuerit de aliqua re.lib.3.c 12.n.225.p.503.
Tenetur in conſcientia ſoluere legata teſtamenti nulli, non verò hereditatem reſtituere.lib 3 c.12.n.230.p.503.
Quando in conſcientia teneatur ad dicta legata lib.3.c.12.num. 232.p.503.
Adeundo videtur quaſi contrahere.lib.3.c.12.n.246 p.204.
Nunquam tenetur ſoluere nec legata,nec aliud dum teſtamentum eſt nullum.lib.3.c.12.n.253.p.504.
Tenetur in conſcientia reſtituere fideicommiſſum in minus ſe-lemni teſtamento.lib.3.c.12.n.263.p.505.
Quando approbauit legatum nullum in conſcientia tenetur ſol-uere lib.3.c.12.n 265.p.506.
Non tenetur in conſcientia ſeruare voluntatem defuncti de qua conſtat per vnicum teſtem. lib.3.c.13 n.211.p 515.
Vnus Sacerdos probat obligationem heredis factam teſtatori. dec.207.n.7.p.284.
Negocium ab herede continuatum non obligat bona hereditaria in praeiudicium creditorum dec.208.n.7.e.286.
Conuenitur executiuè vigore obligationis defuncti. dec.223.n.4. pag.302.

Hæres quid poſſit, & quid habeat.

Non poteſt contradicere facto ſui anteceſſoris. lib.1.c.14. nu.44. pag.70.
Semel heres non poteſt deſinere eſſe heres. lib.1.c.16.num.49. pag.85.
Nemo hereditatem habere debet quam ſcelere acquiſiuit.lib.1. c.16.n.52.p.82.
Heres putans ſe eſſe heredem ab inteſtato,ſi reperitur teſtamentum poteſt repudiare.lib.2 c.11.n.42.p.178.
Ius reuocandi donationem non tranſit ad heredes. lib.2.c.13.nu. 124.p.192.
Contrà,quod ius reuocandi tranſeat ad heredes donatarij.lib.2. c.13.n.126.p.192.
Contrà quod non tranſeat lib.2.c.13.n.127.p.192.
Portio reſeruata in renunciationem an ſpectet ad heredem.lib.2 c.17.n.73.p.216.
Heredi filiorum non debetur legitima ſi filij antè patrem decedant.lib.2.c.16.n.5.p.211.
Seruus ſub conditione legatus, heredis eſt quamuis manumitti non poſſit.lib.2.c.18.n.10 p.218.
Heres impugnat contractum nullum. lib. 2. c. 24. num.134. pag.244.
Reſeruata à donatore ſpectant ad eius heredes ab inteſtato.lib.2. c.24 n.154.p 246.
Ius adimplendi conditionem ad heredes non tranſit. lib.2.c.33. n.84.p.311.
Et procedit etiam in relicto ſub modo. lib. 2. c. 33. num. 85. pag.311.
Et quando hoc procedat.lib.2.c.33.n 86.p.311.
In contractibus ius implendi conditionem tranſmittitur ad heredes.lib.2.c.33.n.88.p.311.
Facultas nominandi quando tranſeat ad heredes. dec.9.nu.20. pag 11.
Poteſt deducere omne id quod ſibi à defuncto debebatur.dec.37. n.15.p.46.
Donatio reſoluta reuertitur ad heredes donantis. dec.39.nu.3. pag.47.
Heres grauatus poteſt habere à teſtatore legatum, quod non teneatur reſtituere ſubſtituto dec.51.n.4.p.67.
Legitima tranſit ad heredes extraneos. dec.55.n.16.p.72.
Societas ex pacto etiam iurato non tranſit ad heredes. dec. 56. n.2.p.72.
Societas particularis tranſire poteſt ad heredes.dec.56.n.4.p.72.
Quando non fuit electa induſtria perſone tranſit ad heredes, quando fuit electa non tranſit.dec.56.n.5.p.72.
Filius heres patris poteſt petere donationem ſibi factam contrà voluntatem patris.dec.58.n.7 p 75.
Lucra prouenientia ex negocio continuato de ordine teſtatoris quomodo augeant hereditatem. dec.67. num.3.& ſeqq. pag.88.
Ius detrahendi legitimam de fideicommiſſo tranſmittitur ad extraneos.dec.67 n.26 p.89.
Praeceptum teſtatoris,per modum iniunctum adimpletur per heredem.dec.83.n 5.p.119.
Impugnat donationem factam à defuncto de re ſibi competente. dec.86.n.16.p.124.
Nullum ius habere poteſt ſuper re empta de pecunijs hereditarijs.dec.93.n.9.p.132.
Sibi appropriat omnia bona defuncti per aditionem. dec.94.nu.7. pag.133.
Soluens debita hereditatis non poteſt petere iurium ceſſionem contrà hereditatem. dec.94.n.13 p.133.
Non cogitur reſtituere quod non conſtat ad eius manus peruenisse. dec.103.n 24 p.145.
Non impugnat fideicommiſſum acceptatum à defuncto.dec.150. n.9 p.203.
Non impugnat declarationem defuncti. dec.150.n.10.p.203.
Non allegat contrauentionem defuncti. dec.150.n.11.p.203.
Non recuperat alienata à defuncto. dec.156.n.13.p.212.
Acceptare poteſt onus in legitima. dec.157.n.9 p.213.
Ius detrahendi legitimam tranſmittitur dec.157.n.11.p.213.
Debet vti iure defuncti.dec.165.n 2 p.223.
Hereditas aucta & diminuta ſine facto, & culpa heredis cedit damno & commodo d.heredis.dec.102.n.4 p.142.
Inter aequaliter heredes diſtribuendum eſt lucrum,& damnum hereditatis.dec.102.n.5 p.142.
Non poteſt intentare caducitatem de qua auctor habuit notitiam.dec.183.n.8.p.252.
Poſt aditam hereditatem eam non impugnat. dec.188.num.7. pag.257.
Quando donator non diſponit de portione reſeruata, an talis portio ſpectet ad heredem donantis. lib. 3. c. 5. num. 111. pag.440.
Quando fit reſeruatio ad teſtandum ſpectat ad heredem donatoris.lib.3 c.5.n.113 p.440.
Contrà,quod vadat ad donatarium.lib.3.c.5.n.119 p 441.
Societas quomodo & quando vadat ad heredes. lib.3.c.10.per tot. p.469.
Non impugnat teſtamentum approbatum à defuncto. lib.3.c.12. n.66.p.494.
Si ſoluit legata,dum ſciuit nullitatem teſtamenti non poteſt repetere.lib.3.c.12.n.269.p.506.
Non poteſt reuocare donationem quam poterat reuocare defunctus.lib.3 c.13.n.129.p.510.
Donatio cauſa mortis an tranſmittatur. lib.3. c.13.num.162. pag.513.
Legatum relictum ei qui renunciauit vadit ad heredes non ad eum in cuius fauorem renunciatur. dec.200.n.17.p.173.
Cui non datur ſubſtitutus poteſt ad cuiuſuis fauorem diſponere. dec.205 n.2.p.280.
Non vadit contrà voluntatem teſtatoris in ſubſtantia, etſi habeat facultatem declarandi dec.206.n.9.p.282.
Facultas data heredi mutandi, & declarandi,& eligendi praeſumitur, vt nominati ſint grati, & hoc caſu non mutat ſub-ſtantiam diſpoſitionis. dec.206.n.25 p.283.
Declarat dubiam voluntatem defuncti. dec.207.n.20.p.285.
Donatio regulariter tranſit ad quoſcumque heredes etiam extraneos.dec.218.n.2.p.300.

Hæres. Communia.

Tertij nomine veniunt ſolum ſucceſſores non heredes. dec.55.n. 17.pag.72.
Si quis dat pecuniam vt inſtituatur heres non poteſt repetere pecuniam ſi non inſtituatur lib.1.c.7 n.32.p.31.
Qui tanquam heres facit actum,ſi non eſt heres non valet actus lib.1.c.27.n.73.p.128.
Teſtatoris libertas non deſumitur facto heredis. lib.2.c.3.n.61. pag.156.

Teſtator habet liberam teſtandi facultatem licet hæres recuſet eſſe hæredem. lib.2.c.3.n.62.p.156.
Hæredit bona propriè dicuntur, quæ deducto ære alieno ſuperſunt. lib.2.c.23.n.20.p 232.
Hæreditas extraneis delata antè aditionem non debetur hæredibus. lib.2.c.23 n 28 p.232.
Pacta futuræ ſucceſſionis conſtituunt hæredum tertium genus. lib.1.c.1.n.6 p.2.
Hæres non dicitur facto defuncti contrauenire, quando eo iure vtitur quod ex ipſa natura contractus deſcendit. lib.2.c.24 n.114.p.243.
Iuramentum reſpicit perſonam iurantis, & non tranſit ad hæredes. lib.2.c.24 n.126.p 244.
Non tenetur petere abſolutionem à iuramento. lib.2 c.26.n.178. pag 274.
Pactum non petendi aliquod debitum non remittit debitum quoad hæredes. dec.15.n.1.p.17.
Sine inuentario confundit actiones cum defuncto. dec.37 nu 13. pag 45.
Præſumitur ſatisfactus de ſuo credito. dec.37.n.16.p.46.
Ius hæredis non cenſetur in dubio remiſſum. dec.58 n 8.p.75.
Mortuo hærede ante teſtatorem omnia in teſtamento contenta corruunt dec.77 n.1 p.103.
Confeſſio defuncti falſa, & ſimulata non præiudicat hæredi. dec. 95.n.7.p 134.
Creditor de ſuo credito non præſumitur ſatisfactus, quando non conſtat tot pecunias ad eius manus perueniſſe. dec.103.nu.23. pag.144.
Maritus non tenetur reſtituere niſi dotem verè ſolutam. dec.148. n.9.p 201.
Maritus non condemnatur ad reſtitutionem dotis, niſi conſtet de eius promiſſione. dec.148.n 13 p.201.
Habens facultatem diſponendi dicitur diſponere ad fauorem hæredis maximè in rebus alienabilibus. dec.162.n.1.p.218.
Immiſſus in Saluiane hæres debitoris fit Dominus bonorum, & facit fructus ſuos. dec.103 n 16 p.144.
Legatum in voluntatem hæredis collatum eſt nullum. lib.3.c.6. n.112.p.452.
Videtur eſſe eadem perſona cum defuncto. lib.3.c.6.num.113. pag.452.
Valet legatum ſub conditione ab hærede implenda. lib.3 c.6.nu. 118.p.453.
Valet legatum, cum hæres voluerit. lib.3.c.6 n.119.p.453.
Quando teſtator committit hæredi diſponere, nunquam valet diſpoſitio lib.3.c.6.n.141.p.454.
Inſtitutus cum ſubſtitutione infraſcriptorum, ſi nullus exprimatur diſpoſitio eſt ad fauorem hæredis. lib.3 c.12.num 56. pag.493.
Poteſt cogere legatarium ad reſtituendum legatum ſolutum in minus ſolemni teſtamento. lib.3.c.12.n.256 p 505.
Non nominato hærede teſtamentum eſt imperfectum. dec.201. n 4.p.281.
Præſumitur ſcire voluntatem defuncti dec.206.n.6 p.282.
Qualitas hæreditaria requiritur in patronatu gentilitio. dec.218 n.7.p.296.
A teſtatore debet proprio ore nominari dec.230.n.3.p 310.
Teſtator cæcus debet palam hæredē nominare. dec.230.n.4.p 310
Contrarium quando dat ſcriptam ſuam voluntatem, dec.230. nu.6.p.310.
Ægrotus non eſt opus vt proprio ore nominet hæredem proprio nomine, ſed ſufficit vt andiat à notario. dec.230.n 8.p.311.

Hæres beneficiatus.

Inuentarium præſeruat hæredem ab omni onere. dec.4 num.24. pag 6.
Quoad ſuppetunt vires hæreditariæ tenetur ſeruare factum defuncti. dec.40 n 13 p.49.
Antequam firmetur ſtatus hæreditatis, & reddat rationem non conuenitur. dec.60.n.8 p.77.
Non confundit bona propria cum bonis defuncti. dec.86.num 17. pag.124.
Conſequitur bona ad quæ ſuccedit ex propria perſona. dec.86. n.18.p.124.
Quouſque reddit rationem tenetur ſeruare factum defuncti. dec 110.n.6 p 152.
Vltrà vires hæreditarias non tenetur ſeruare factum defuncti dec.156.n 16 p.212.
Accipiens aliqua bona cenſetur antè omnia ſibi velle ſatisfacere dec.103.n.14.p.144.
Quoad ſufficiunt vires hæreditatis non impugnat factum defuncti. dec 174.n 15.p.237.
Ratio bonorum hæreditariorum non opus eſt, vt reddatur quando de ſtatu hæreditatis aliundè conſtat. dec 179.n.8.p.245.
Non tenetur facere collationem. lib 3.c.13.n.316.p.523.

Hiſtoriæ.

Non probant niſi à longiſſimo tempore ſint approbata. dec. 221. n.3.p.300.

Homo.

Reſpicit publicam vtilitatem, vt Ciuitas hominibus repleatur lib.1 c.7.n.1.p.27.
Hominem homini inſidiari nefas eſt. lib 1.c.15.nu.24 p.75.& c. 28.n 7 p.129.
Magis ſperant homines habere in facultatibus quam verè habeant. dec.162.n.25.p.219.
Homo de homine benemereri tenatur. dec.200.n.12.p.272.
Homines valdè abhorrent auguria mortis. dec.230.num.22. pag.312.

Hoſpitale.

Varia genera hoſpitalium enumerantur. lib.3. c.1. num.137. pag.511.
Hoſpitale poteſt adminiſtrari à laicis. lib.3.c.1.num.354. pag.414.

Hypotheca.

Socius ſi obligat fundum facta diuiſione eadem bona remanent hypothecata ad fauorem creditoris. lib 3.c.11 n.35 p.178.
Datur hypotheca contrà grauatum, & eius hæredes in caſu alienationis ſi de fideicommiſs. ſcientiam habet. lib.2.c.18.nu. 24 pag.215.
Non transfertur dominium per alienationem quando ſuper re adeſt expreſſa hypotheca. lib.2 c.18.n.44 p.220.
Prohibitio in contractu non impedit dominij translationem niſi adſit hypotheca ſaltem generalis. lib.2.c.18.num.45. pag.220.
Promittens ſe obligare, an habeat hypothecata ſua bona. lib.1. c.37.n.10 p 333.
Sub hypotheca generali non veniunt ea bona in quibus debitor habet ſpem de præſenti. lib.2.c 46.n 56.p.374.
Ad hæc vt hypotheca afficiat bona, debent aliquo tempore fuiſſe in bonis debitoris lib.3.c.46.n.57.p.374.
Hypotheca bonorum non transfert dominium in creditores. dec. 50.n.10.p.66.
Diuiſio non renunciat hypothecæ niſi expreſsè dicatur. dec. 54. n.1.p.70.
Datur in annuis præſtationibus, quando pro illis ſunt obligata bona. dec.74 n.1 p 98.
Secus ſi ſint obligati ſoli fructus dec 74.n.2.p.98.
Pro legato dotis incipit à die teſtamenti. dec.78.n.33.p.105.
Non cadit in re propria. dec.103.n.17.p.144.
Prohibita alienatione non prohibetur hypothecatio fructuum. dec.188.n.4 p.257.
Quando ſpecialiter obligatur res pro obſeruantia promiſſionis non transfertur dominium in tertium. lib.3. c.2. num.58. pag.421.
Et talis hypotheca non eſt opus, vt ſit ſpecialis, ſed ſufficit generalis. lib.3.c.2.n.59 p.421.
Contrà, quod generalis non ſufficiat niſi ſit iuramentum. lib.3. c.2.n.60.p 422.
Vbi deficit hypotheca non datur Saluianum. dec.210. num.1. pag.288.
Cur conſtituatur & operetur, quamuis res ſuper qua conſtituitur ſint alteri hypothecata. lib.3.c.14.n.34.p.528.

I

Iactare.

IActare velle ſuum nemo præſumitur. lib.3. c.12. num.247. pag.504.

Identitas.

Probatur ex diuiſione.dec.50 n.4.p.65.dec 85.n.9.p.123.
Bonorum probatur ex quo quis poſſidet bona in loco vbi poſſidebant aſcendentes ab eo, à quo poſſeſſor habet cauſam. dec.72. n.13.p.95.
Et probatur ex confeſſione partis petentis bona vt talia. dec.72. n.14.pag.95.
Probatur ex aſſertione iudiciali. dec.72.n.16.p.95.
Probatur ex poſſeſſione aliorum bonorum in loco. dec.82.nu.24. pag.118.
Probatur ex inuentario. dec.85.n.8.p.123.
Probatur ex diuiſione, & inuentario, maximè inter diuidentes, & inuentarium facientes.dec.85.n.10.p.123.
Bonorum teſtatoris probatur ex adnotatione in eius bonis, & per diuiſionem ab eo factam.dec.86.n.2.p.124.
Probatur ex aſtimo Ciuitatis.dec.86.n.5.p.124.
Ea non probata excipi non poteſt de fideicommiſſo, dec.227.nu.3. pag.306.
Identitas perſonæ excluditur ex diuerſitate cognominis.dec.229. n.12.p.309.

Ieſuitæ.

An recuperent bona ſi poſt ingreſſum diſcedant. lib.2.c.25.n.99. pag.256.
Contrà, quod bona renunciata remaneant religioni aliqui tenent, quando agitur de Ieſuitis. lib. 2. cap. 25. num. 103. pag.256.
Limita in bonis antè ingreſſum quæſitis, non de delatis poſt ingreſſum.lib.2.c.25 n.101.p.256.
Antè emiſſionem trium votorum ſolemnium recuperant bona renunciata.lib 2.c.25.n.102.p.256.
Diſpoſitio Concilij volens vt bona diſcedentium à religione, non ſint Monaſterij non loquitur de Ieſuitis. lib.2.c.25. num.104. pag.256.
Ieſuitæ ante Profeſſionem ſolemnem retinent dominium ſuorum bonorum lib.2.c.25.n.105 p.256.
Antè Profeſſionem ſolemnem dicuntur eſſe in probatione. lib. 2. c.25.n.106.p.256.
An Religio Ieſuitarum ſit ſubiecta diſpoſitioni Concilij.lib.2.cap. 25.n.173.p.260.

Ignorantia.

Dominium rei acquiritur ignoranti.lib.2.c.13.n.141.p.193.
Ignorantia renuncianti non prodeſt.lib.2.c.30 n.1.p.282.
Mulier in dubio cenſetur ignorare ius ſuum. lib.2.c.30.num.4. pag.283.
Sicuti & minor.lib.2 c.30.n.5.p.283.
Nemo cenſetur remittere ius quod ignorat. lib.2.cap.30.num.6. pag.283.
Ignorantia iuuat mulieres & minores. lib. 2. cap. 3. num. 14. pag.283.
Non valet renunciatio iuris, quod quis ignorat ſibi competere. lib.2.c.30.n.20.p.283.
Nemo præſumitur ignorare iura naturalia lib.2.c.30.num.21. pag.283.
Ignorantia non poteſt allegari in illis, quæ quis ſcire debet. lib.2. c.30.n.23.p.283.
Vbi ſupponitur ignorantia in facto non ſufficit iuramentum ſine certioratione.lib.2.c.30.n.26.p.284.
Eorum quæ ignorantur nullus eſt conſenſus. lib.2.c.30 num.27. pag.284.
Præſumitur in eo qui in alterius ius ſuccedit. lib.2.c.40.num.33. pag.357.
Renunciatio non trahitur ad ius, quod quis veriſimiliter ignorat. lib.2.c.40.n.35.p.358.
Excuſat à delicto dec.17.nu.9.p.20.
Remitti non poteſt quod ignoratur. dec 41.n.11.p.50.
Excuſat à peccato dec.84.n.5.p.120.
Potius præſumitur quam ſcientia ad excludendum [illegible]. dec.84.n.8.p.120.
Dans operam rei illicitæ excuſatur ob ignorantiam in delicto conſecutiuo ad rem quam facit.dec.84 n.16.p.120.
Nullitatis matrimonij facit filios ſucceſſibiles. dec.84. num.32. pag.121.
Iuris non admittitur.dec.128.n.7.p.174.
Maximè in Doctore.dec 128.n.9.p.174.
Fideicommiſſum ignoratum non poteſt dici renunciatum. dec. 141.n.13.p.192.
Hæreditas adiri poteſt beneficio reſtitutionis in integrum ob ignorantiam.dec.183.n.4.p.252.
Hæreditas non acquiritur ignoranti. lib. 3. cap.6. num.131. pag.453.
Sicuti & legatum lib.3.c.6.n.126.p.453.
Ignorans non dicitur contemnere aut negligere. lib.3.c.11.nu.85. pag.480.
Ignorans teſtamenti nullitatem, non dicitur illud approbare per ſolutionem legatorum.lib.3.c.12.n.67 p.494.
Cadens à poſſeſſione ignoranter ſibi non præiudicat, quoad iura poſſeſſoria.dec.199.n.11.p.270.

Illatio.

A diuerſis non fit illatio.lib.1.c.8.num.25.p.36.& c.12.num.75. pag.62.
Illatio non fit à dictis Doctorum.dec.82.n.19.p.118.

Illegitimus.

An per ingreſſum in religionem tollatur macula illegitimitatis. lib.2.c 43.n.18.p.365.
Diuerſitas inter legitimos, & illegitimos patet à nomine. lib.2. c. 43.n.19.p.365.
Quiuis illegitimus dicitur turpis perſona.dec.23.n.38. p.29.
Filius reſpectu patris poteſt eſſe illegitimus, reſpectu matris legitimus.dec.84.n.6.p.120.
Faciliùs ſuccedere poteſt quando non ſunt legitimi.dec.84.num. 38.p.122.
Statutum poteſt illegitimos ad ſucceſſionem habilitare. dec.84. n.39.p.122.
Eccleſia poteſt inueſtire illegitimos.dec.124 n.25.p.170.
Illegitimo fit legatum, quando non legatur tanquam tali. dec. 207.n.21.p.285.

Illicitum.

Conſuetudo facit licitum quod aliàs erat illicitum. lib.1.c.12. n.22.p.57.

Illiquidum.

Creditum illiquidum non retardat immiſſionem, nec dat ius retentionis.dec.72.n 21.p.96.
Exceptio illiquiditatis admittitur in iudicio executiuo, niſi ſit pactum in contrarium.dec.153.n 5.p.207.
Creditum illiquidum non compenſatur cum liquido. dec.159. n.1.p.214.

Imago.

Oblationes factæ Imagini miraculoſæ intra limites Parochiæ ſpectant ad Parochum.lib.3.c.1.n.342 p.410.

Immemorabilis.

Habet tantam vim, quantam Papa.lib.3.c.1.n 341.p.413.
Remouet omnem ſuſpicionem vſurpationis lib.3.c.1.n.342.p.513
Et tantum præualet quantum gratia Papæ. lib.3.c.1.nu.343. pag.413.
Habet vim ei abrogandi etiam ius poſitiuum contrà Eccleſias. lib.3.c.1 n.344.p 413.
Conſuetudo immemorabilis habet vim priuilegij Papalis. lib.3. c.1.n.355.p.414.
Quicquid eſt priuilegio comparabile eſt etiam per conſuetudinem immemorabilem lib.3.c.1.n.356.p.414.

Index Materiarum, & Concluſionum.

Immiſſio.

Vigore l.fin datur inſtituto iure certa. lib. 1.cap. 6. num. 26. pag.26.

Fideicommiſſarius non impedit immiſſionem hæredi niſi conſtito, quod hæredi non competant detractiones. dec.22. num.9. pag.26.

Vigore l.fin.datur in emphyteuſi dec.28.nu.1 pag.33 dec.30. nu. 1 pag.35.

Renunciatio nulla & læſiua non impedit immiſſionem renunciantis.dec.34.n 3 p.41.

Contractus nullus,nullitatibus extrinſecis impedit immiſſionem donec de nullitate iudicetur.dec.34.n.5.p 41.

Super bonis non comprahendit pecunias. dec.42.n.18.p.52.

Exceptio detractionum quæ non debentur non retardat immiſſionem.dec.50.n.14.p.66.

In vim l.fin non datur hæredi particulari.dec.53.n.9.p.70.

Contra.dec.53.nu.11 p.70.

Exceptio turbida non impedit immiſſionem. dec.53.n.12.p.70.

Hæres immittitur eo ipſo quod apparet bona fuiſſe per defunctum poſſeſſa etiam iure pignoris dec.53.n.13.p.70.

Non retardatur per creditum illiquidum.dec.72.num.21.p.96. dec.86.n.25.p.125.

Competit exhibenti pro ſe inueſtituram. dec. 79. num. 18. pag.107.

Non datur hæredi ſuper rebus quæ non cadunt in hæreditate. dec.93.n.1.p.131.

Immiſſus in Salviano hæres debitoris fit Dominus bonorum, & facit fructus ſuos.dec 103.n.16.p.144.

Vigore l.fin.datur fideicommiſſario purificato caſu ſuæ vocationis.dec 116.n.1 p.157.

Vigore l fin datur pro legitima quando petitur vigore teſtamenti,ſecus ſi contra teſtamentum.dec.133.n.1.p.180.

Fideicommiſſario non retardatur per detractiones illiquidas. dec.136.n.21 p 186.

Hæres vt immittatur debet probare poſſeſſionem defuncti de tempore mortis dec.155 n.16.p.210.

Fideicommiſſarius vt impediat hæredi debet docere de ſuo iure indubitato, & debet poſſidere ſine vitio. dec.167. num.3. pag 226.

Nuſquam fideicommiſſarius impedit immiſſionem,quando ſunt facienda detractiones dec.167.n.11 p.226.

Exceptio turbida non habet locum in iudicio immiſſionis. dec. 167 n.33 p.227.

Non impeditur per melioramenta ſed datur cautio reſtituendi. dec.178.n.22.p.244.

Hæres antè agnitam ſucceſſionem ex ſuperuenienti titulo petit immiſſionem.dec 199.n.13.p.270.

Exceptio detractionum etiam turbida impedit immiſſionem fideicommiſſario.dec.227 n.2.p.306.

Immobile.

Immobilium,& mobilium appellatione non veniunt nomina debitorum.lib 1.c.4 n.55.p.15.

Nec veniunt iura,& actiones.lib.3.c 5.n 55 p.436.

Et ampliatur hæc concluſio etiamſi ſit ſignum magis vniuerſale comprahendens quæcumque bona. lib. 3. cap. 5. num. 57. pag 437.

Quicquid ſit quando fuit dictum in quouis loco exiſtentia. lib.3 c.5.n.58.p.437.

Immunitas.

Exemptio 12 liberorum, vt detur non connumeratur natus in octauo menſe lib.1.c.27.n 21.p.125.

Contra.lib.1.c 27 n 23.p 125.

Statutum excludens a ſucceſſione forenſem, an poſſit eſſe contrà immunitatem Eccleſiaſticam.lib 1.c.32.n 45 p.142.

Impedimentum.

Impedimentum non præſtat quod de iure non ſortitur effectum. lib.2 c.34.n.10 p.321.

Magis ſuccurritur perpetuo impedimento quam temporali. lib. 3.c.5.n.28 p.435.

Imperator.

Imperatores Orientales amiſerunt iura, & poteſtatem Imperij. lib.1 c.7.n.38 p.31.

Boni Imperatores ſemper profeſſi ſunt ſecundum leges viuere. lib.1.c.10.n.27 p.44.

Imperatores noluerunt acquirere ex diſpoſitione non iure geſta. lib.1.c.10.n.73.p.46.

Imperator aliquando ſolet præſentare ad Iuſpatronatus, antequam vacet beneficium.lib.1.c.20.n.10.p.100.

Imperator dicitur ſpeciali nota dignus, & ideo non comprahenditur in generali diſpoſitione.lib.1.c.20.n.11.p.100.

Imperator non poteſt,dum viuit,ſibi ſucceſſorem eligere. lib.1.c. 22 n.1.p.112.

Contra,quod Imperator de iure poſſit ſibi ſucceſſorem eligere; lib.1.c.22.n.9.p.112.

Imperator verè dicitur Imperator, & omnimodam poteſtatem habet non obſtante electione Regis Romanorum lib.1.c.22.nu. 12.pag.113.

Imperium.

Par in parem non habet imperium,lib.1.c.12.n.51.p.59.

Impetratio.

Impetrans beneficium non vacans eſt deponendus.lib.1.c.20. nu. 56.pag.103.

Quibus pœnis plectantur impetrantes beneficia non vacantia. lib.1.c.20.n.57.p.103.

Impetrans beneficium illius qui mortuus credebatur non punitur lib.1.c.27 n.66 p.127.

Impetrans beneficium reſignatum ob non factam publicationem debet probare negatiuam dec.21.n.4.p.25.

Implementum.

Quæ tractum ſucceſſiuum continent ſucceſſiuum implementum requirunt.lib.2.c.25.n.50.p.254.

Ob non implementum contractus innominati reſcindi non valent lib.2.c.33.n.228.p.319.

Reſcinduntur tamen contractus nominati.lib.2.c.33.num.229. pag 319.

Sed limitatur per viam actionis non exceptionis.lib.2.c.33.num. 230.p.319.

Sed vtroque caſu datur reſciſſio, quando defectus implementi reſpicit cauſam finalem.lib.2.c.33 n.231.p.319.

Defectus implementi non facit recedere niſi adſit cauſa finalis. lib.2.c.33 n.233.p.319.

Sed diſtingue in contractu verè nominato, & in eo qui non eſt verè,& abſolutè nominatus.lib.2.c.33.n.234.p.319.

Qui petit executionem contractus debet pro ſua parte adimplere lib.2 c 34.n 6 p.321.

Exceptio implementi retardat proceſſum ad vlteriora. lib.2.c. 34 n.7 p.321.

Contractus cum onere ad fauorem plurium ſi vnus adimplet & alij non an reſcindatur in totum lib.2.c.36.n.35.p.327.

Donatarius expellitur exceptione non implementi dec.32.nu.8. pag 38.

Defectus proueniens ex culpa partis non obſtat. dec.32.num.12. pag.38.

Impoſſibilitas.

Iuris comparatur impoſſibilitati facti.lib.2.c.2.n.5.p.149.

Impoſſibile eſt quod inſpecta humana potentia fieri nequit ab vllo mortalium lib 2.c.33.n.89.p.311.

Dependens à Principis voluntate dicitur impoſſibile. lib.2.c.33. n.94 p 312.

Impoſſibilitas implendi excuſat à pœna, ſed non iuuat ad agendum.lib.2.c.33.n.213.p 318.

Deus nullum adſtringit ad impoſſibile.lib.2.c.37.n.102.p.337.

Stante impoſſibilitate ceſſat contumacia.dec 215.n.10 p.293.

Impubes.

An valeat pactum futuræ ſucceſſionis negatiuum in filio naturali impubere.lib.2.c.2.n.55 p.152.

Valet

Valet iuramentum præſtitum ab impubere proximo pubertati. lib.2.c.32.n.27.p.293.

Impugnatio.

Impugnans tranſactionem tenetur prius reſtituere quicquid accepit.dec.211.n.23.p.289.
Qui approbauit teſtamentum non poteſt amplius illud impugnare.dec.228.n.21.p.308.

Inæqualitas.

Inter fratres operatur indignationem.dec.130.n.13.p.177.

Incæſtus.

Coitus inter cognatos eſt inceſtuoſus.dec.23.n.10.p.27.
Inceſtuoſus non poteſt inſtitui præterito fratre. dec. 23. num.11. pag.28.
Inceſtus non comprehenditur ſub pænis iuris Ciuilis.dec.23.num. 15.pag.28.
Natus ex inceſtuoſo complexu non poteſt ſuccedere patri. dec. 84.n.3.p.120.
Succedit inceſtuoſus quando non probatur ſcientia inceſtus. dec. 84.n.4.p.120.
Operatur inſucceſſibilitatem tam filiorum quam parentum. dec.84.n.31.p.121.

Incapacitas.

Quæ poteſt reduci ad capacitatem non attenditur. dec.26.nu.3. pag.21.
Vocatus in defectum lineæ non poteſt admitti donec vnus ſuperſit.dec.176.n.1.p.239.

Incertitudo.

Facit licitum quod alias eſſet illicitum. lib.1.c.13.n.9.p.64.
Læſio non conſideratur vbi adeſt incertitudo vitæ alicuius. lib.1. c.13.n.10.p.64.
Incertitudo vel viciſſitudo nihil operatur pro validitate pacti ſucceſſorij. lib.1.c.13.n.29.p.66.
Spes incerta vendi,& emi poteſt. lib.1.c.15.n.12.p.73.
Pactum ſucceſſorium de hæreditate hominis incerti valet. lib.1. c.26.n.1.p.122.
Intentius conſideratur votum captandæ mortis in perſona certa ac incerta. lib.1.c.26.n.2.p.122.
Valet pactum licet eſſet incertitudo inter perſonas certas. lib.1.c. 26.n.6.p.122.
Limitatur quando non poſſet verificari niſi in perſona certa. lib. 1.c.26.n.7.p.122.
Promiſſio beneficij hominis incerti non valet. lib.1.c.26.num.8. pag.122.
Si pactum ſucceſſorium de perſona incerta valeret, multæ fraudes orirentur. lib 1.c.26.n.10.p.122.
Doctores negantes valere pactum tale,ſed reijciuntur. lib.1.c.26. n.11.p.122.
Quando eſt cogitatum de aliqua perſona certa non valet pactum licet apparenter ſit factum in genere. lib 1.c.26.num.18. pag.123.
L. final.C.de Pact.loquitur de perſonis certis non incertis. lib.1.c. 26.n.21.p.123.
Conſenſus exigi non poteſt à perſona incerta. lib.1.c.26. num.22. pag.123.
Licet agatur de hæreditate perſonæ incertæ tamen quando non poteſt verificari niſi in certa,non valet. lib.3.c.3.n.85.p.158.
Legatarius non dicitur incertus, quandò de eo conſtat poſt teſtamentum. dec.207.n.10.p.285.

Incluſio.

Excluſio vnius eſt alterius incluſio. lib.1.c.11.n.13.p.49.
Incluſio vnius non dicitur alterius excluſio, quando militat diuerſa ratio in vno ac in alio.lib.1.c.11.n.46.p.52.
Vnius regulariter eſt excluſio alterius. dec.138.n.8.p.188.
Exceptuatio comprehendit incluſionem in diſpoſitione. dec. 181. n.5.p.249.
Incluſio vnius in diſpoſitione non excludit alium. dec.218. n.19. pag.296.

Incogitatum.

Iuramentum non trahitur ad incogitata. lib.1.c.5.n.47.p.20.
Diſpoſitio vel pactum non refert ad incogitata. lib.1.c.12.nu.63. pag.60.

Incredibile.

Incredibilia ſunt etiam incogitabilia.dec.119.n.13.p.161.

Indebitum.

Solutio indebiti debet probari.dec.154.n.20.p.209.
Solutio indebiti in vſura probatur ex coniecturis. dec.154.n.21. pag.209.
Extincto debito ſi ſoluatur de nouo repetitur ſolutum tanquam indebitum.dec.154.n.25.p.209.
Vna pars indebita iuſtificat alteram partem debitam. dec.168. nu.10.p.230.
Repeti non poteſt ſolutum vigore teſtamenti nulli. lib.3. c.12. nu. 248.p.504.
Errans in iure non repetit indebitum.lib.3.c.12.n.270.p.506.
Hæres ſciens nullitatem teſtamenti, & ſoluens legatum non poteſt repetere.lib.3.c.12.n.269.p.506.

Indefinitum.

Aequipollet vniuerſali.lib.1.c.5.n.34.p.19.& lib.2.c.12.nu.10. pag.180.
Diſtinguitur ab vniuerſali. lib.3.c.5.n.48.p.436.
In diſpoſitione hominis faciliùs æquipollet vniuerſali. lib.3. c.5. n.49.p.436.

Indirectè.

Quod directè fieri non poteſt,neque indirectè valet. lib.2.c.32.n. 170.pag.299.

Inditia.

Coniecturæ deducuntur ab inditijs. dec.146.n.16.p.148.

Indiuiduum.

Conditio reddit negocium indiuiduum. lib. 2. cap. 36. num. 3. pag.325.
Contractus eſt indiuiduus, & debet in totum acceptari, vel impugnari lib.2.c.36.n.8.p.325.
In indiuiduis vtile per inutile non vitiatur. lib.2.c.36. num.22. pag.326.
Conditio licet ſua natura ſit indiuidua,ſit diuidua ratione ſubiectæ materiæ.lib.2.c.36.n.23.p.326.
Conditio vni relicta ſiue in dando ſiue in faciendo ſemper eſt indiuidua.lib.2.c.36.n.24.p.326.
Conditio pluribus relicta poteſt eſſe diuidua. lib.2.c.36. num.26. pag.326.
Obligatio eſt diuidua quando continet rem conſiſtentem in pondere numero & menſura.lib.2.c.36.n.31.p.326.
Obligatio faciendi eſt indiuidua lib.2.c.36.n.34.p.327.
Per appoſitionem pœnæ obligatio ſit indiuidua. lib.2.c.36.nu.37. pag.327.
Quando aliqua res eſt poſita in conditione ſolutionis eſt indiuidua,quia reputatur factum.lib.2.c.36.n.48.p.327.
Contractus indiuiduus reſolutus in parte corruit in totum.lib.2. c.36.n.60.p.328.
In dubio omnes contractus indiuidui cenſentur. lib.2 c.36.n.61. pag.328.
Dictio copulatiua efficit,vt contractus dicatur indiuiduus. lib.2. c.36.n.64.p.328.
Negocium eſt indiuiduum quando eſt iuramentum. lib.2.c.36. n.65.p.328.
Conſenſus alterius facit actum indiuiduum. lib.2.c.36. nu.67. pag.328.
Decretum iudicis inducit indiuiduitatem contractus. lib.2.cap. 36. n.68.p.328.
Indiuidua dicuntur quæ ortum habent ab eodem fonte.dec.104. n.14.p.146.

Indultum,

Comprahendit id de quo intelliguntur eius verba.dec. 126.n.5. pag.172.

Indulta transferendi penſiones ſolent eſſe diuerſa iuxtà qualitatem perſonarum.lib.3 c.8 n.8 p.460.

Induſtria.

Valet negocium in quo quis ponit pecuniam,& alter induſtriam lib.3 c.11 n 4.p.475.

Inelegantia,

Valet argumentum ab inelegantia ſermonis. lib.1.c.31.num.23 pag.50.

Infamia.

Infamia cauſa ceſſante non ceſſat infamia. lib.2.c.43.num.7, pag.364.

Inferior,

Princeps inferior non poteſt donare filiofamilias ità vt res donata non ſpectet ad patrem quoad vſumfructum.lib.1.c.10.nu.25.pag.43.

Princeps inferior habet facultatem legis condendæ in ſuo territorio.lib.1 c.14 n.37 p.70.

Sanctio inferioris non impeditur legibus ſuperioris. lib.2.c.3.nu 32.pag.135.

Non derogat legibus ſuperioris.dec.100 n.13.p.139.

Infidelis,

Princeps neque etiam ſubditis Infidelibus poteſt ſine iuſta cauſa ius tollere.lib.1 c.10.n.44.p.45.

Infirmitas.

Si miles exiſtat extra Caſtra animo curandi infirmitatem,& habeat animum redeundi gaudet priuilegio militis.lib.1.c 9. nu.29 p 40.

Prælatus in vita poteſt donare, ſed debet traditio interuenire antequam infirmetur.lib 2 c.13.n.134 p.192.

Infirmus Clericus deſinit eſſe vſufructuarius & non habet amplius facultatem diſponendi.lib.2.c.13.n.139.p.193.

Donatio facta ab infirmo dicitur cauſa mortis. lib.3 c.13.num. 143.p.511.

Contra,quando non fuit facta mentie aliqua mortis. lib.3.c.13. nu.144 p.511.

Infirmitas quando ſit cauſa delirij ità vt annulletur teſtamentum.dec.228 n.1.& ſeqq.p.307.

Infirmus qui facit teſtamentum non eſt opus, vt nominet hæredem,ſed poteſt audire à notario dec.230.n.8 p.311.

Ingratitudo.

Pænitentia filij à patre ob ingratitudinem exhæredati efficit, vt exhæredatio non habeat locum.lib.1 c.16.n.70.p.86.

Poteſt quis remittere cauſas ingratitudinis. lib.1 c.32 num.31. pag 141.

Ingratitudo futura remitti non poteſt. lib.1. c.32. num.32. pag.141.

Per ſimplex pactum non cenſetur remiſſa. lib.1.c.32. num.55. pag.143.

Pactum non reuocandi donationem,etiam ex cauſa ingratitudinis non valet.lib 2 c.25.n.26.p.253.

Ingreſſus in Religionem.

Ingreſſi monaſterium non habent amplius facultatem teſtandi. lib.1 c.12.n.45 p.59.

Valet renunciatio facta à puella ob ingreſſum in religionem. lib. 2 c.25 n.1 p.252.

Aliqui putant quod non valeat, ex quo impedit religionis ingreſſum lib.2.c.25.n 2.p.252.

Contra,quod ſit valida talis renunciatio. lib.2. c.25. num.5. pag 252.

Ingrediens religionem non debet eſſe ſollicitus de bonis temporalibus.lib.2.c.25 n.6.p.252.

Qui non renunciauit ob ingreſſum ſi poſt ingreſſum diſcedat habet regreſſum ad bona lib.2.c.25.n.10.p 252.

Renunciatio ingredientis non poteſt reuocari niſi in caſu, quod non fiat profeſſio lib 2.c.25.n.11.p.252.

Renunciatio habet tacitam conditionem ſi profeſſio ſequatur. lib.2.c 25.n.12 p.252.

Profeſſione non ſequuta renunciatio euaneſcit.lib.2.c.25. nu.14, pag.252.

Ingreſſus in Monaſterium eſt cauſa finalis renunciationis. lib.2. c.25.n 15.p.252.

Donata Monaſterio ab ingrediente reſtituuntur ſi non ſequatur Profeſſio.lib 2.c.25.n.17.p.252.

Per ingreſſum in religionem ſequuta profeſſione fuit ſatisfactum cauſa finali renunciationis.lib.2.c.25.n.18.p.252.

Ingreſſus non dicitur qui profeſſionem non emiſit.lib.2.c.25.num. 20 pag.253.

Quamuis renuncians promittat non reuocare, non facta profeſſione reuocare poteſt.lib.2.c 25.n.25 p.253.

Pactum non reuocandi donationem factam religioni non tenet. lib.2.c.25.n.27 p.253.

Qui promittit ingredi,& perſeuerare in religione, poteſt ex iuſta cauſa exire.lib.2.c.25.n.28 p.253.

Pactum non reuocandi renunciationem eſt contrà Concilium Tridentinum.lib.2.c.25.n.29.p.253.

Renunciatio facta multo ante ingreſſum non ſequuta profeſſione, an annulletur.lib.2.c.25.n.31.p.253.

Renunciatio non dicitur iuſta ſub conditione permanendi in religione, ſed faciendi profeſſionem. lib. 2. cap. 25. num 59. pag.254.

An renunciatio euaneſcat ſi quis cum licentia Papæ diſcedat. lib.2.c.25.n.70 p.255.

Si agitur de bonis poſt diſceſſum quæſitis admittitur renuncians ſi tertio non ſint quæſita. lib.2.c.25.num.72.& nu.81. pag.255.

Non reſcinditur renunciatio quando profeſſio fuit annullata; lib.2.c.25.n.82.p.255.

Reſcinditur quando profeſſio eſt nulla ignare profitente. lib.2 c. 25.n.86 p.255.

Eiectus à religione tanquam incorrigibilis non recuperat bona renunciata lib 2.c 25.n.89.p.256.

Renunciatio facta à laico ante ingreſſum non requirit ſolemnitates renunciationis nouitiorum.lib.2.c.25.num.139. & ſeqq. pag 258.

Si fiat renunciatio intuitu religionis non valet. lib.2.c.25.n.143. pag.258.

Renunciatio ſemper dicitur intuitu religionis, quando fit fauore religionis lib.2 c.25.n.145 p.258.

Vel quando adeſt modicum tempus inter renunciationem, & ingreſſum lib.2.c.25.n.146 p.258.

Sed quod indiſtinctè, ſiue intuitu religionis, ſiue non, renunciatio facta à laico non requirat ſolemnitates Concilij. lib.2.c.25. n.147 p 258.

Renunciatio ob religionem an requirat ſolemnitates ſtatuti laicorum. lib.2.c.25.n 174 p 260.

Donatio facta intuitu ingreſſus non poteſt antè profeſſionem reuocari. dec.32 n.1 p.38.

Renuncians non redit etiamſi deficiant perſona contemplata. dec. 62.n.3.p 79.

Renunciatio ob ingreſſum &c.præſumitur abdicatiua. dec.63.n. 3 p.80.dec.116.n.22 p.158.

Ingrediens monaſterium quomodo ſibi aliquid reſeruet cum conditione quod ſuperior non poſſit ſe ingerere. dec. 74. num. 6. pag.99.

Donatio intuitu religionis præſumitur quando donans paulo poſt ingreditur. dec.87 n 9 p.125.

Donatio ob ingreſſum non requirit inſinuationem,nec præſumitur ſimulata. dec.87.n.12.& ſeqq p.126.

Volent ingredi religionem diſponit tam inter viuos quam in vltima voluntate, dec.139.n.2 p 189.

Ingrediens non reuocat donationem niſi egrediatur, etiamſi donatio facta ſit ante ingreſſum dec.139.n.3 p.189.

Donatio ob ingreſſum in religionem dicitur cauſa mortis Ciuilis nec indiget inſinuatione. dec.139.n.6.p.189.

Dicta donatio non requirit ſolemnitates ſtatuti. dec.139.num.8. pag.189.
Ingredientes monaſteria ſolent renunciare, vt viuant procul à curis temporalibus dec.139.n.9.p.189.
Diuerſa dos dari ſolet pro nuptijs, ac ingreſſu in Monaſterium. dec.152.n.20.p.206.
Renuncians ob religionem non computatur in ſucceſſione, & habetur pro mortuo. dec.161.n.2.p.217
Renunciatio ob religionem dicitur realis.dec.161.n.10.p.217
An valeat cauſa religionis donatio omnium bonorum. lib.3.c.5.n.131.pag.442.
Renuncians non cenſetur velle præferre cognatos, & excludere ſuum monaſterium. dec.200.nu.1.p.272
Ingreſſus in religionem capacem non eſt iuſta cauſa renunciandi. dec.200 nu.22 p.273
Donatio paulo ante ingreſſum dicitur ob cauſam religionis. dec. 222.num.8.pag.301.

Inimicitia.

Legatum propter inimicitiam ademptum facta pace reconualeſcit.lib.1.c.29.num 46 p.134.
Teſtis inimicus non probat. dec.145.num.10 pag.197. dec.230. num.26 pag.312.

Iniuria.

Volenti,& conſentienti non fit iniuria.lib.1.c 29.num.4 p.132.& lib.2.c.26.num.166.p.273.
Facere quod non ſit iniuria dependet à voluntate offenſi.lib.1.c. 29.num.41.p.134.

Inſignia.

Poſita in Eccleſia non probant Iuſpatronatus. dec.221.numer.4. pag.300.

Inſinuatio.

Donatio, quæ excedit 500.ſolidos eſt inſinuanda.lib.1.c.13.nu.6 pag.64.
Donatio mutua, vel viciſſitudinaria valet ſine inſinuatione. lib. 1.c.13.num.7 pag 64.
Statutum requirens inſinuationem in contractibus non habet locum in contractu in quo agitur de iure quærendo.lib.1 c.15. num.78.pag.80.
Pacta ſucceſſoria negatiua ſunt inſinuanda.lib.1.c.31.n.1.p.285
Remiſſio debiti ſi ſummam excedit eſt inſinuanda.lib.c.31.nu.5. pag.285.
Donatio ob cauſam non inſinuatur.lib.2.c.31.n.7.p.286.
Quando cauſa non æquat donationem requiritur inſinuatio.lib. 2.c.31.nu.8 p.286.
Cauſa agnationis conſeruandæ non liberat ab inſinuatione. lib.2. c 31.num 9 p.286.
Cauſa pia non liberat.lib.2 c.31.num.10.p.286.
Iuramentum non ſupplet inſinuationem. lib.2.c.31.n.12.p.286.
Exigitur ad fraudes tollendas.lib.2.c.31.num.13.p.286.
Eſt inducta fauore publico lib 2.c.31.num.15.p 286.
Renunciatio futuræ ſucceſſionis non valet ſine inſinuatione.lib.2. c.31.num.19.p.286.
Inſinuatio debet eſſe in omnibus contractibus in quibus mulieres poſſunt damnificari.lib.2.c.31.num.20. p.280.
Conditio non efficit, quod donatio non ſit inſinuanda lib.2 c.31.n. 21.pag.286.
Non requiritur in renunciatione futuræ ſucceſſionis lib.2.c.31.n. 22.pag.286.
Iuramentum ſupplet defectum inſinuationem.lib.2.c.31.num.23 pag.286.
Contra quod iuramentum non poſſit ſupplere defectum inſinuationis.lib.2.c 31.num.26.p 287.
Renunciatio expreſſa inſinuationis nihil operatur.lib.2.c.31.n.30. pag.287.
Renunciatio iurata ſine inſinuatione valet.lib.2.c 31.n.31 p.287
Iuramentum ſanat inſinuationem inductam de iure communi non verò ſtatutario.lib.2 c.2.n.32.p 287.
Iuramentum non ſanat inſinuationem contra tertium lib.2 c.31 num.33.pag.287.
Præcipuè in loco, vbi adeſt ſtatutum mandans,quod donationes debeant inſinuari lib.2.c.31 num.34.p.287.
An per iuramentum poſſit ſuppleri inſinuationis defectus eſt quæſtio ambigua.lib.2.c.31.num.35.p.287.
Non requiritur in donatione iuris quærendi.lib.2.c.31. num 36. pag.287.
Nec in renunciatione hæreditatis non aditæ,ſed delatæ.lib.2.c.31 num.37.p.287.
Et eo magis non requiritur in hæreditate non delata. lib.2.c. 31.num.38.p.287.
Maxime non requiritur ſi donatio ſit ob ingreſſum in religionem. lib.2.c.31.num.39.p.287.& n.45.p.288.
Quando renunciatur ius non delatum non requiritur.lib.2.c.31 num.41.pag.287.
Quando quis renunciat iuri quæſito non requiritur, quando quis renunciat iuri quærendo non requiritur.lib.2.c.31.nu.42 pag.287.
Excluditur per illiquiditatem.lib.2.c.31.n.44.p.288.
Præſumitur interueniſſe ex lapſu temporis. lib.2. c.31. num 46.
Exceptio defectus inſinuationis non retardat executionem inſtrumenti.lib.2.c.31.nu 47 p.288.
Donatio excedens 500.ſolidos eſt inſinuanda dec.15 numer.11. pag.17.
Non requiritur in renunciatione bonorum ſuper quibus renuncians non habet ius.dec.28.n.4 p.34.
Statutum dans ſolemnitates non excludit inſinuationem.dec.28 num.9 pag.34.
Præſentia Prætoris de iure communi habet vim inſinuationis. dec.28.num.11 pag.34.
Requiritur in renunciatione facta inter minores. dec.29. num.4. pag.35.
Renunciatio in adimplementum præcepti paterni non requirit inſinuationem quando renuncians non excedit præceptum. dec. 29.num.5.p.35.
Renunciatio cum onere fideicommiſſi ad fauorem agnationis non requirit.dec.48.num.10.p.62.
Donatio antequam inſinuetur reuocari poteſt.dec.65.n.1.p.84.
Poſtquam fuit reuocata donatio nihil operatur. dec.65. num.4 pag.84.
Mandatum datum ad inſinuandum reuocari poteſt antequam ſequatur inſinuatio. dec.65.nu.5 p.84.
Non validat donationem nullam declaratam. dec.65.n.8 p.84.
Procurator reuocatus non poteſt inſinuare donationem.dec.65 n. 10.pag.85.
Donator ante inſinuationem præiudicat donatario. dec.65.n.15. pag 85.
Non requiritur in donatione de iure incerto. dec 87. n.11.p.125.
Nec in donatione ob ingreſſum in religionem.dec.87.n.12.p.126.
Per 30.annos præſumitur. dec.87.n.13.p.126. dec.110. num.7. pag.152.
Requiritur in qualibet donatione vltra 500 ſolidos, & eius defectus inualidat donationem.dec.95.num.4 p.134.
Probatur ex eius inſtrumento. dec.108.n.13.p.150.
Donatio correſpectiua, & in cauſam Dotis poteſt non inſinuari.dec.110.num.8 p.152.
Requiritur in renunciatione iuris certi.dec.117.n 8.p.158.
Poſtquam donans reuocauit donationem, nullius eſt momenti. dec.117.num.9.p.158.
Donatio ante inſinuationem nullam vim habet,niſi ſit cauſa religionis, quæ non indiget.dec 139.n.7 p.189.
Non requiritur in donatione iurium ſub ſpe remota competentium. dec.160 num.10.p.216.
Et quid in iure in ſpe à cauſa de præterito. dec.160. numer.11. pag.216.
Non requiritur in donatione impropria correſpectiua, & non gratuita.dec.160.n.17.p.217.
Donatio ob cauſam non inſinuatur.dec.160. n.19.p.217.
Non requiritur in donatione onerosa donatario. dec.163. nu.10. pag.220.
Requiritur in donatione omnium bonorum facta Eccleſiæ. lib.3. c.5.num.130.p.442.
De iure antiquo omnes donationes debent inſinuari.lib.3.c.13.n. 28.p.504.

Do-

Donatio cauſa mortis non inſinuatur niſi inter perſonas prohibitas non obſtante ſtatuto.lib 3.c.13.n.32.p.504.
Suppletur per iuramentum lib.3.c.13.num.33.p.504.
Donatio non inſinuata annullatur pro parte extrà ſummam inſinuandam lib.3.c.13 num.33 p.504.
Contra quod annulletur in totum lib.3.c.13.n.34.p.504.
Summa hodiè inſinuanda ad quam ſummam aſcendat. lib.3.c.13.num.35 p.504.
A quo debeat probari inſinuationis defectus. lib.3.c.13 num.36. pag.504.
Donatio ob matrimonium non inſinuatur. lib.3.c.13.num.37. pag.504.
Sed matrimonium debet eſſe cauſa finalis donationis.lib.3.c.13. num.38.pag.504.
Non requiritur in traditione in ſcriptis non reducta. lib.3.c.13. num.227.p.506.
Non requiritur in donatione per Epiſtolam.lib.3.c.13.num.227 pag 516.
Requiritur in donatione inter coniuges lib.3.c.13.n 245 n.518.
Non requiritur in donatione de iure quærendo, incerte, & euentuali dec.222 num 9 p.301.
Sicuti ob ingreſſum in religionem.dec.222.n.10.p.301.
Per 30.annos præſumitur. dec.222.num.11.p.301.

Inſolitum.

Ex pactis inſolitis præſumitur fraus.dec.13.num.3.p.15.

Inſtantia.

Capta per defunctum in actione reali tranſit ad hæredes.dec.86. num.1.pag.123.
Articulus aliàs examinatus poteſt in alia inſtantia declarari. dec.181.n.2.p.249.

Inſtitutio.

Si quis dat pecuniam vt inſtituatur hæres non poteſt pecuniam repetere ſi non inſtituatur lib.1 c.7 num.32 p.31.
Pia cauſa non habetur in conſideratione quando directè non eſt inſtituta ſed ſub conditione quæ poteſt eſſe, & non eſſe. lib.1. c.8 num.33 pag.37.
Trebellianica detrahitur de fideicommiſſo, quando pia cauſa eſt ſub conditione inſtituta lib.1.c 8.num.35 p.37.
Eſt illicitum, pœnæ adiectione, quem allicere ad inſtitutionem. lib.1 c.30 num 6.p.137.
Simplex inſtitutio non dicitur iuramenti remiſſio.lib.2 c.14.num. 62.pag.198.
Vbi nulla eſt ſucceſſio, ibi nulla eſt neceſſaria hæredis inſtitutio. lib 2.c.22.num 4.p.228.
Quibus nulla debetur legitima non eſt neceſſe vt inſtituantur. lib.2 c.22.num 6.p.228.
Inſtitutio ad beneficium Iuriſpatronatus datur ei qui habet plures voces dec.122.n.4 p.165.dec.123 n.1.p.168.
Inſtitutio ex ſuppoſito filiationis ceſſante ſuppoſito filiationis, & probatione, corruit.dec.124.nu 2.p.168.
Captatoria quando dicatur lib.3 c.6.n.8.p.444.
Valet inſtitutio, cum verbis, Inſtituo te hæredem, ſi tu me hæredem inſtituiſti. lib.3.c.6.n 19.p.445.
Vbi pendet à voluntate alterius iam ante declarata non dicitur captatoria.lib.3.c.6.n.32 p.446.
Quando duo ſe inuicem inſtituunt hæredes non dicitur captatoria.lib.3.c.6 num.34.pag.446.
Valet teſtamentum, in quo dicitur inſtituo quem Titius elegerit, & quando teſtamentum dicatur captatorium lib.3.c.6.num. 66.& ſeqq p.448.
Hæredis collata in arbitrium tertij tanquam conditionem, valet.lib.3.c.6.num.107.p 452.
Contra quod non valet. lib.3.c.6.num.109 p.452.
Regulariter collata in alterius arbitrium non valet lib.3.c.6.nu. 108.p.452.
Facta de Caio cum ſubſtitutione Infraſcriptorum, ſi nullus infrà exprimatur dicitur pura fauore hæredis. lib.3 c.12.n.56. pag 493.
Quando eſt incertum; an diſpoſitio ſit perfecta videndum eſt, an ſit inſtitutio hæredis.lib.3.c.12.num.57 p.494.
Ad hoc vt teſtamentum dicatur inter liberos non ſufficit, vt filius ſit ſubſtitutus, ſed debet eſſe inſtitutus.lib.3.c.12.n.171. pag.500.
Hæredis non poteſt pendere ab arbitrio tertij, niſi teſtator ſecretò declaret voluntatem .dec.207.nu.4.pag.284.

Inſtitutus.

Inſtitutus in re certa habetur loco hæredis, lib.1. c.6. n.25.p.26
Et ei competit immiſſio vigore l. fin. lib.1.c.6. n.26. p.26.
Poteſt propria auctoritate capere poſſeſſionem rerum relictarum. lib.1. cap.6.num.27.pag.26
In eum tanquam verum hæredem continuatur poſſeſſio vigore ſtatuti. lib.1.c.6.nu.28.p.26
Dato hærede vniuerſali in re certa inſtitutus habetur pro legatario. lib.1.c.6. nu.29. p.26
Renuncians ſuccedit ſi à patre inſtituatur. lib.1.c.29.n.21.p.133
Renuncians inſtitutus à renunciatario ſuccedit non obſtante renunciatione. lib.2.c.14.n.39. p.196
Limitatur quando fuit inſtitutus poſt renunciationem, ſecùs ſi antè. lib.2.c.14.n.50. pag.197
Contrà ſiue ante, ſiue poſt renunciationem inſtituatur. lib.2.cap. 14.num.51.pag.197
Ius ſuitatis amiſſum per renunciationem filia acquirit per inſtitutionem patris, lib.2.c.14.n.52.p.197
Etiam ſi inſtituatur in genere.lib.2.c.14.num.54.p.197.
Et quid ſi renunciauerit teſtamento.lib.2.c.14.n 58.p.198.
Inſtitutus in re certa nullo dato hærede vniuerſali totam ſucceſſionem acquirit.lib.2.c.23.num.15.p.231.
In re certà largo modo habetur loco legatarij.dec.18.numer.23. pag.22.
Conſtituit tertiam ſpeciem participantem hæredis, & legatarij. dec.18.num 24.pag.22.
Repudiante hærede vniuerſali inſtitutus in re particulari fit ipſe vniuerſalis dec.18.num.25.pag.22.
Inſtitutus in legitima habetur loco legatarij. dec.51.n.14.p.68.
Vxor inſtituta cum conditione non nubendi, ſi nubat euaneſcit inſtitutio à principio.dec.100.n.6 p.139.
Et tenetur reſtituere fructus quibuſcumque verbis concipiatur inſtitutio.dec.100 num.6.p.139.

Inſtrumentum.

Inſtrumenta publica præualent teſtibus. dec.25.nu.13.pag.30.
Referens ſe ad aliud non probat ſine relato. dec.37.n 9.p.45.
Non productum in actis eſt extra mundum. dec.37.n.10.p.45.
Si diſcordat à Capitulis, ſtatur potiùs Capitulis maximè ſi inſtrumentum ſe refert ad capitula.dec.55.nu 6.p.71.
Contrarietas inter inſtrumenta, & capitula eſt euitanda.dec.55 num.8.pag.71.
Duobus contractibus in eodem inſtrumento initis, quilibet eſt ab alio independens dec.56 num.8.p.73.
Carens nomine Pontificis, & Principis non vitiatur.dec.75.n 4. pag.100.
Clauſula actum, non eſt neceſſaria, maximè, vbi eſt conſuetudo dec.75.num.6 pag.100.
Producens inſtrumentum dicitur habere ſcientiam contentorum in eo.dec.83.num.8 p.119.
Et Capitula inſtrumenti ad concordiam reduci debent.dec.121 n.7.p.164.dec.172 n.19.p.234.
Reſeruatio faciendi inſtrumentum ſuper apoca priuata non tollit perfectionem actus in apoca contenti.dec.169.num.4 p.230.
Per inſtrumentum non receditur à Capitulis antea factis. dec. 171.n 4.pag.232.dec.172.num.17.p 234.
Maximè ſi habet relationem ad illa dec.171.num.5 p.232.
Dubium declaratur à teſtibus inſtrumentarijs .dec.171 nu.12. pag.233.
Capitula quando ab inſtrumento diſcordant inſtrumentum non attenditur, ſed Capitula dec.172.n.18.p.234.
Inſtrumenta de nouo reperta non reſcindunt tranſactionem. dec. 174 num.13.p.237.dec.211 n.6 p.289.
Celebratum in executionem alterius, cenſetur iuxta eius tenorem dec.190.n 4 pag.259.
Promittens conficere inſtrumentum poteſt compelli ad conficiendum, vel ad intereſſe.dec.192.n.10.p.261.

Præ-

Digitized by Google

Prætendens contrarium eorum, quæ fuerunt aſſerta in contractu tenetur probare. dec. 197 n. 13. p. 267.
Producens inſtrumentum non poteſt illud impugnare. dec. 197. num. 13. pag. 267.
Inſtrumentum dotis interpretatur iuxta tenorem Capitulorum. dec. 202. n. 16. pag. 277.
Quælibet ſumitur interpretatio ne inſtrumentum aduerſetur à Capitulis. dec. 202. num. 17. p. 277.
Publicum facit probationem probatum. dec. 226. n. 1. p. 305.
Teſtis inſtrumentarius non probat contra inſtrumentum, quia allegat propriam turpitudinem. dec. 228. n. 20. p. 308.

Intentio.

Actus non operatur vltra intentionem agentis. lib. 3. c. 1. nu. 187. pag. 401.

Interdictum.

Quorum bonorum datur comprehenſo contra tertium inueſtitum in emphyteuſi. dec. 79. n. 5. pag. 106.
Quorum bonorum datur ſuper bonis particularibus. dec. 79. nu. 7. pag. 106.
Quorum bonorum non datur contra eum qui titulo poſſidet. dec. 79. num. 8. pag. 106.
Quorum bonorum competit cuicumque hæredi ab inteſtato contra poſſeſſorem. dec. 116. n. 12. p. 157.
Sed nõ datur contra poſſidentem aliquo titulo. dec. 155. n. 17. p. 210.
Datur venienti ab inteſtato contra poſſidentem bona hæreditaria. dec. 186. num. 1. p. 255.
Adipiſcenda competit ei qui facto proprio cecidit à poſſeſſione. dec. 199. n. 10. p. 270.
Limita in caſu quo cadens à poſſeſſione habebat ignorantiã. dec. 199. num. 11. pag. 270.

Intereſſe.

Gener poteſt agere ad intereſſe quando dolo fuit à ſocero inductus ad accipiendam vxorem ſub ſpe facti ſucceſſorij ſine vlla dote lib. 1. c. 7. n. 30. p. 30.
Contra quod ad intereſſe agere non poſſit. lib. 1. c. 7. n. 31. p. 30.
Non poteſt agere d. gener contra eum qui non tenebatur dotare, non verò contra patrem, vel alium, qui tenebatur dotare. lib. 1. c. 7. num. 33. p. 31.
Eſt regulare in obligationibus facti quod quis aduerſario in id quod intereſt condemnetur. lib. 2. c. 18. num. 32. p. 219.
Iuramentum operatur vt promittens renunciare non liberetur ſoluendo intereſſe. lib. 2. c. 37. num. 60. p. 335.
Promittens ſe facturum, vt alter renunciabit factis diligentijs, quando excuſetur. Vide Promiſſio.
Obligatus ad factum eo non præſtito tenetur ad intereſſe. dec. 187. num. 9. pag. 256.

Intereſſe Pecuniarum.

Lucri ceſſantis non debetur ſine requiſitis Pauli de Caſtro. dec. 187. num. 3. p. 256.
Quæ ſint requiſita Pauli de Caſtro, vt debeatur intereſſe. dec. 187. num. 4. p. 256.
Vt debeatur præcipuè requiritur intimatio perſonalis. dec. 187. n. 5. pag. 256.
Obligatus inueſtire pecuniam ſi non deficiat occaſio inueſtiendi tenetur ad intereſſe. dec. 187. n. 11. p. 256.
Obligatus dare pecuniam ſi non det non tenetur ad intereſſe. dec. 187. num. 12. p. 256.
Pro inducenda mora, vt debeatur intereſſe, dies non interpellat pro homine. dec. 187. n. 13. p. 256.
Pecuniæ quas quis in proprios vſus conuertit non pariunt intereſſe. dec. 187. num. 16. pag. 256.
Habens pecunias ad inueſtiendum tenetur ad fructus ſi non inueſtiat. dec. 16. num. 2. pag. 18.
Creditum pecuniarum deſtinatum pro inueſtimento parit intereſſe. dec. 16. num. 6. p. 18.
Et hoc caſu non requiruntur requiſita Pauli de Caſtro. dec. 16. num. 11. p. 19.
Iuſtum intereſſe poteſt in pactum à principio deduci. dec. 16. n. 13. pag. 19.
Lucri ceſſantis taxatur cum moderamine. dec. 16. n. 18. p. 19.
Ob non factum inueſtimentum in Vrbe, taxatur ad rationem locorum Montium. dec. 16. num. 20. pag. 19.
Solutum exceſſiuum excomputatur in ſortem. dec. 16. num. 21. pag. 19.
Taxatur habito reſpectu ad inueſtimentum faciendum. dec. 16. num. 22. p. 19.
Tutor negligens inueſtire pecunias iuxta præceptum teſtatoris tenetur ad vſuras. dec. 68. n. 16. p. 90.
Debetur ei qui dedit pecuniam, & cogitur recipere alias pecunias ad intereſſe. dec. 83. num. 1. p. 118.
Pecunia mutuata conuerſa in emptionem prædij abſque vſura parit intereſſe. dec. 154. num. 1. p. 208.
Præcipuè ſi intereſſe percipiatur à ſponte dante ratione lucri ceſſantis dec. 154. num. 2. p. 208.
Ex dilatione ſoluendi non poteſt conueniri. dec. 154. n. 3. p. 208.
Intereſſe pecuniarum nunquam debetur, niſi probatis requiſitis Pauli de Caſtro. dec. 154. num. 16. p. 209.
In Ciuitate mercantili, vt debeatur intereſſe pecuniarum non eſt opus vt probentur requiſita. dec. 154. n. 27. p. 209.
Sed vt debeatur requiritur ſpecialis occaſio inueſtendi, & hoc debet probari dec. 154. n. 28. p. 209.
Quod procedit etiam in mercatore, & ſolito negociari. dec. 154. num. 29. pag. 209.
Lucri ceſſantis requirit conſenſum ambarum partium. dec. 154. num. 30. p. 209.
Promiſſum etiam ex pecunia debetur, quando datur cum pacto, vt recipiens renunciet. dec. 168. n. 5. p. 229.
In legato, & donatione poteſt conueniri. dec. 168. n. 13. p. 230.
Retinens pecuniam inueſtiendam tenetur ſoluere intereſſe. dec. 168. n. 14. p. 230. dec. 187. n. 2. p. 255.
Maximè in pecunia pupilli. dec. 168. n. 15. p. 230.
Ex cauſa moræ, vel dilatæ ſolutionis ex credito pecuniario non debetur. dec. 187. num. 1. p. 255.

Interpellatio.

Requiritur in modali diſpoſitione ante priuationem. lib. 2. c. 33. num. 22. & num. 207. p. 309.
Imò requiritur non ſolum interpellatio, ſed iudicis ſententia. lib. 2. c. 33. num. 23. p. 309.
In diſpoſitione modali quis dicitur in mora, & mala fide, ſequuta interpellatione. lib. 2. c. 33. n. 31. p. 309.
An requiratur ad conſtituendum in mora promiſſorem facti alieni lib. 2. c. 37. n. 116. p. 338.
Obligatus ad aliquid debet interpellari. dec. 22. n. 9. p. 38.
Mora ſine interpellatione contrahi non poteſt. dec. 180. num. 32. pag. 247.
Pro inducenda mora, vt debeantur fructus dies non interpellat, dec. 187. num. 13. p. 256.

Inteſtatus.

Pacta de ſuccedendo vni ex paciſcentibus improbantur etiam ſi ſint concepta, vt alius ab inteſtato ei ſuccedat. lib. 1. c. 3. nu. 3. pag. 8.
Pacta ſucceſſoria non valent etiam ſi paciſcens decedat inteſtatus lib. 1. c. 3. num. 9. p. 8.
Inteſtatus videtur tacitè inuitare legitimos ſucceſſores. lib. 2. c. 14. num. 21. p. 195.
Fauore liberorum, quis poteſt decedere pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus. dec. 20. n. 8. p. 24.
Statutum poteſt diſponere, vt quis decedat pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus. lib. 3. c. 1. n. 14. p. 391.

Intimatio.

Intimatio perſonalis requiritur, vt debeatur intereſſe ex mora. dec. 187. num. 5. p. 256.

Inualiditas.

Sufficit pro nullitate pacti ſucceſſorij, vt vna tantum adſit cauſa inualiditatis. lib. 1. c. 21. n. 41. p. 52.

Inuentarium.

Præſeruat hæredem beneficiatum ab omni onere. dec. 4. n. 24. p. 6.

Pro-

Digitized by Google

Probat identitatem bonorum maximè contrà facientem.dec.85. num.8.pag.123.
Probat exiſtentiam bonorum in eo deſcriptorum penès teſtatorem.dec.100.n.5.p.139.dec.141.n.1.p.191.
Hæreditarium probat non exiſtentiam aliorum bonorum in hæreditate.dec.203.num.12 p.279.

Inueſtimentum,

Habens pecunias ad inueſtiendum tenetur ad fructus, ac ſi inueſtiſſet.dec.26.num.2.p.18.dec.187.num.2 p.256.
Creditum pecuniarium deſtinatum pro inueſtimento parit intereſſe.dec.16.num 6.p.18.
Nec hoc caſu requiruntur requiſita Pauli de Caſtro. dec.16 nu. 11.pag.19.
Obligatus dare alicui pecuniam, vt inueſtiat non dicitur obligatus facere inueſtimentum.dec.187.num.10.p.256.
Obligatus inueſtire ſi non deficiat occaſio tenetur ad intereſſe. dec.187.num.11.p.256.

Inueſtitura.

Inueſtitura feudi nondum vacantis ſolet appellari inueſtitura de caducitate ſucceſſionis.lib.1.c.21.num.1.p.106.
Valet conceſſio feudi laicalis durante vita primo inueſtiti, lib.1. c.21 num.3.p.106.
Cur valeat talis conceſſio.lib.1.c.21.n.4.p.107.
Pacta de inueſtiendo aliquem de feudo viuente poſſeſſore valent de iure ſcripto feudali, non de iure communi.lib.1.c.21.nu.12. pag.107.
Valent talia pacta ſine conſenſu poſſeſſoris.lib.1.c.21.n 13.p.108.
Et huiuſmodi pacta ligant paciſcentes, & hæredes.lib.1.c.21.nu. 14.pag 108.
Conceſſio feudi nondum aperti valet tantum in caſu quod fiat, ſub conditione, quando feudum apertum erit.lib.1.c.21.n.19. pag.108.
Valet ſemper, quando fit de perſona incerta. lib.1 c.21.num.21 pag 108.
An valeat conceſſio feudi non aperti cum conditione deficientia Vaſſalli ſine filijs, ſi vaſſallus habet filios. lib.1.c.21.num.34. pag.109.
Negatiua ſententia affertur lib.1.c.21.n.35.p.109.
Conceſſio feudi non aperti eſt odioſa, & reſtringenda. lib.1. c.21. num.36.pag 109.
Conceſſio feudi non aperti valet, quando poſſeſſor feudi erat mortuus lib 1.c.21.n 39 p.109.
Inueſtitura facta a Prælato de feudo non aperto ſub conditione mortis poſſeſſoris abſque filijs valet. lib.1 c.21.num.41.p.110.
Non verò in præiudicium ſucceſſorum.lib.1.c.21.n.42 p.110.
Pontifex non poteſt infeudare bona Eccleſiæ feudo non aperto. lib.1 c 21.n.46 p.110.
An Prælatus ſaltem de conſenſu Capituli poſſit infeudare feudo non aperto.lib.1.c.21 n.47.p.110.
Negatiua opinio præualet.lib.1 c.21.num.48 p.110.
Ad hoc, vt ſucceſſor teneatur ratam habere inueſtituram, an primò inueſtitus debeat eſſe in poſſeſſione.lib.1.c.21.n.49.p.110
Quod neceſſe ſit, vt ſecundus ſit in poſſeſſione. lib.1.c.21 nu.50. pag.110.
Alij contra tenent, ſed indeciſum remanet. lib.1.c.21. num.51.
Emphyteuſis durante linea primo inueſtiti alteri concedi non poteſt.lib.1.c.21.num.53 p.111.
Quando verò eſt conditionalis, quatenus lis finiatur, nonnulli tenent quod valeat.lib.1.c.21.num.54.p.111.
Non valet conceſſio emphyteuſis durante linea poſſeſſoris, niſi accedat eius conſenſus. lib.1.c.21.num.58.p 111.
Pacta facta à Domino cum conſenſu primo inueſtiti valent, & vim habent noua inueſtitura lib.1.c.21.n.59.p.111.
Pacta facta ab emphyteuta cum conſenſu Domini adeò valent, vt alteretur inueſtitura iuxtà pacti tenorem, & in poſterum non primus, ſed ſecundus contractus attenditur. lib.1.c.21.n. 60.pag.111.
Emphyteuſis Eccleſiæ nullo pacto poteſt concedi durante linea primo inueſtiti lib 1.c.21 n.61 p.111.
Non valet pactum de renouando inueſtituram non finita emphyteuſi.lib.1.c.21.numer.62.pag 111.
Quatenus talia pacta valerent, nullum ius tribuerent ad fauorem inueſtiti, ſed tantum eidem datur actio contrà Dominum lib.1.c.21.num.63.p.111.
Vicarius Epiſcopi, &c. non poteſt etiam in caſu licito has inueſtituras concedere non obſtante, quod habeat mandatum ad inueſtiendum lib.1 c.21.n.64.p.111.
Facta inueſtitura duobus cum pacto reuerſiuo in caſu obitus ſine filijs, vno mortuo emphyteuſis non reuertitur ad concedentem, ſed vadit ad alterum.lib.2.c.17.n.42.p.214.
Emphyteuſis conceſſa per viam renouationis eſt eadem inueſtitura dec.57.n.4.p.74.
Poſterior inueſtitura non præiudicat vocato in priori. dec.57.n.6. pag 74.
Actio petendi inueſtituram vigore comprahenſionis expirat 30. annis, vigore renouationis expirat per annum.dec.57.nu.10. pag.74.
Non mutatur inueſtitura durante inueſtito. dec.71.n.21.p.94.
Comprahenſus auocat bona à tertio, in eius præiudicium inueſtito. dec.74 n.4.p. 106.
Dominus directus durante prima linea non poteſt nouam facere inueſtituram. dec.136.n.18. p. 185.
Non valet exiſtente aliquo ex comprahenſis dec.188.n.1.p.257
Præcedens inueſtitura non inducit ſolitum quando ſunt de ijſdem perſonis, & non obſeruata. dec.229 n.2.p.309

Irregularitas.

Priuatio ob irregularitatem requirit trinam monitionem. dec. 17.num 8.pag. 20.
Quod non procedit quando irregularitas prouenit ex aſſecutione officij incompatibilis cum clericatu. dec.27.n.10.p.20

Irreuocabile.

Nullo poteſt caueri remedio, quod teſtamentum vt teſtamentum ſit irreuocabile.lib.1.c.5 n.14.p.17.

Iudex.

Princeps nullum habet iudicem à quo poſſit puniri.lib.1.c.10.n. 13.pag 43.
Nemo in proprio facto eſt iudex.lib.1.c.10.n.14 pag.43.lib.2.c.8. num.17 p 167.
Quotieſcumque deficit auctoritas iuris Communis, iudex debet ſubuenire lib.2 c.18 n.52 pag.220.
Quoties eſt timor dilapidationis poteſt cogere ad dandam cautionem lib.2.c.18.num.64.p.221.
Factum iudicis dicitur factum partis. lib.2.c.32.n.86 p.295.
Teſtis examinatus coram iudice cuius iuriſdictio expirauerat non probat dec.18 num.11 p.22.
Præſentia iudicis ſupplet defectum ſolemnitatum.dec.27.num.8 pag.33.
Præſentia iudicis ſupplet inſinuationem, quando non interuenit in contractu ex alia cauſa dec.28.n.12 p.34.
In iudicando debet habere præ oculis æqualitatem. dec.31 num. 6.pag 37.
Poteſt prorogare tempus deliberationis in ſubhaſtatione, ſed non minuere dec.49 num.28.pag 64.
In alienatione rerum minoris decretum iudicis ſine debita perquiſitione nullius eſt roboris dec.125.n.5.p170.
Habens intereſſe non poteſt actum auctorizare.dec.125. nu.14. pag.171.
Allegatus ſuſpectus non poteſt dare ſententiam.dec.140.num.3 pag.190.
Per appoſitionem manus Papæ, &c. quilibet iudex perdit ſuam iuriſdictionem.dec.140.n.5 p.190.
Iudex priuat, & tollit poſſeſſionem.dec.141.n.22 p.192.
Transfert poſſeſſionem in immiſſum. dec.141.n.23.p.192.
In taxandis alimentis, & ſumptibus litis conſiderat fructus rei, quæ eſt in lite.dec.295 n.13 p.264.
Iudex laicus quoad legata pia debet ſequi ius Canonicum. lib.3 c.12.n.179 p 500.
Debet ſequi textum clarum etiam ſi opinio communis eſſet in contrarium lib 3 c.12.n.337.p.510
Qui interponit ſuum decretum debet ſcire cauſam contractus. dec.196.n.20 p.266.

Factum

Pactum iudicis cenſetur factum partis. dec. 217. numer. 14. pag. 295.

Iudex Eccleſiaſticus.

Laicus in cauſa vſurarum conuenitur coram iudice Eccleſiaſtico. dec. 154. num. 15 p. 209.
Locus pius non Eccleſiaſticus citatur coram iudice laico quoad concernentia bona temporalia, coram Eccleſiaſtico quoad ſpiritualitatem. lib. 3. c. 1. n. 220 p. 403.
Relaxatio iuramenti praeſtari debet à iudice Eccleſiaſtico. lib. 2. c. 32. num 75. p. 295.
Contractus iurati poſſunt exequi à iudice Eccleſiaſtico. lib. 2. c. 32. num. 214. p. 302.

Iudicium.

Totius, & partis idem eſt iudicium. lib. 1. c. 6. n. 2. p. 22. & c. 12. num. 58 pag. 61.
Cauſa, & cauſati idem eſt iudicium. lib. 1. c. 7. n. 47. p. 33.
Agens ex vno iudicio non poteſt ex alia cauſa obtinere. dec. 93. num. 8 pag. 132.
Æqualitas in iudicijs ſeruari debet. dec. 197. n. 21. p. 268.

Iuramentum in renunciatione, & pacto, &c.

Iuramento accedente pactum acquiſitiuum futurae ſucceſſionis, an valeat. lib. 1. c. 5 num. 1. p. 16.
Doctores tenentes non valere pacta ſucceſſoria affirmatiua cum iuramento. lib. 1. c. 5. n. 16. p. 17.
Doctores contrarium tenentes, valere accedente iuramento. lib. 1. c. 5. num. 17 p. 18.
Donatio inter virum, & vxorem firmatur iuramento. lib. 1. c. 5. num. 30. p. 19.
Donatio inter virum, & vxorem licet iurata non valet. lib. 1. c. 5. num. 40. p. 20.
Donatio omnium bonorum iuramento non validatur. lib. 1. c 5. num. 42 p. 20.
Donatio omnium bonorum iurata quando valeat. lib. 1. c. 5. n. 44 pag. 20.
Contrauenient pacto ſucceſſorio iurato, an ſit periurus. lib. 1. c. 5. num. 61. pag. 21.
Pactum ſucceſſionis futurae valet fauore matrimonij, quando eſt iuratum. lib. 1. c. 7. n 10 p. 28.
Contra quod non valeat nec fauore matrimonij. lib. 1. c. 7. nu 42. pag. 32.
Iuramentum conualidat donationem inter virum, & vxorem, & ſi vir decedat poſt vxorem. lib. 1. c. 13. n. 23. p. 65.
Conualidat pacta ſucceſſoria inter Principes, & Magnates. lib. 1. c. 14 num 21. pag. 69.
Princeps debet iuramentum adhibere ad hoc vt valeant pacta futurae ſucceſſionis. lib 1. c. 14. num. 24 p. 69.
Pacta ſucceſſoria de bonis tertij viuentis valent ſecundum aliquos iuramento vallata lib. 1. c. 17. num. 1. p. 88.
Ad hoc vt iuramentum non conualidet pacta ſucceſſoria, debent eſſe contra bonos mores naturales non ciuiles. lib. 1. c. 17. nu. 3. pag. 88.
Doctores tenentes valere pacta ſucceſſoria ſuper hereditate viuentis iurata. lib. 1. c. 17. n. 13. p. 89.
Pacta ſuper haereditate viuentis non validantur iuramento. lib. 1. c. 17 num. 18. p. 89.
Quod pacta ſuper haereditate viuentis non validentur iuramento eſt opinio magis vera. lib. 1. c. 17. nu. 21. p. 90.
Contrauenient iuramento ſuper haereditate tertij an ſit periurus. lib. 1. c. 17. num. 38 p. 91.
Negatiua ſententia, vt verior firmatur. lib. 1. c. 17. numer. 38. pag. 91.
In pacto ſucceſſorio poteſt reuocari conſenſus non obſtante pacto de non reuocando lib. 1 c. 29. num. 54. p. 135.
Iurans ſeruare pactum futurae ſucceſſionis non tenetur ſeruare ceſſante conſenſu tertij lib. 1. c. 29. n. 61 p. 135.
Iuramentum operatur validitatem renunciationis, quoad tertios paciſcentes, non quoad eum de cuius agitur haereditate. lib. 2. c. 4 num. 9. p. 160.
Iuramentum in pacto ſucceſſorio plures producit effectus. lib. 2. c. 8. num. 23 p. 168.
Etiam de conſuetudine Camerae Imperialis eſt apponendum iuramentum in renunciatione. lib. 2. c. 8. nu 32. p. 168.
Non efficit vt renunciatio trahatur ad incogitata. lib. 2. c. 19. nu. 22. pag. 223.
Extenditur ad id ad quod extenditur renunciatio. lib. 2. c. 29. n. 23 pag. 223.
Iuramentum efficit, vt mulier renuncians dicatur certiorata. lib. 2. c. 30. nu. 15 p. 283.
Non operatur vt promittens renunciare, liberetur ſoluendo intereſſe. lib. 2. c. 37. num. 60. p. 335
Facit, vt renunciatio ſimplex comprehendat ius futurum. dec. 161. nu. 14. pag 218.
Facit irreuocabilem donationem fauore ſubſtituti. lib. 3. c. 2. n. 95 pag. 424.
Non facit valere donationem omnium bonorum. lib. 3. c. 5. nu. 31 & ſeqq. pag. 435.
An per iuramentum validentur donationes nullae. lib. 3. c. 13. n. 112. pag. 510.

Iuramentum quid validet, & quid non.

Contractus nullus non firmatur iuramento. lib. 1. c. 5. numer. 2. pag. 16.
Contractus contra legem initus non firmatur iuramento. lib. 1. c. 5 num. 3. pag. 16.
Dum actus corruit, corruit & iuramentum ſuper eo appoſitum. lib. 1. c. 5. nu. 7. p. 17.
Non validat pacta contra bonos mores lib. 1. c 5. n. 15 p. 17.
Valet quando eſt contra bonos mores de iure Ciuili. lib. 1. c. 5. n. 19 pag. 19.
Facit actum valere omni meliori modo quo poteſt. lib. 1. c. 5. n. 23 pag. 18.
Contractus licet nullus aliquando firmatur iuramento. lib. 1. c. 5. num. 24. pag. 19.
Non conualidat contractum de iure naturae, & gentium nullum, conualidat tamen contractus de iure ciuili reprobatos. lib. 1. c. 5 num. 28 p. 19.
Contra bonos mores non valet, etiam ſi agatur de bonis moribus ciuiliter. lib. 1. c. 5. num 33. p. 19.
Quando valere faciat actum omni meliori modo quo poteſt. lib. 1. c. 5. num. 45. p. 20.
Non ſupplet conſenſus defectum. lib. 1. c. 5. num 47. p. 20.
Actum non confirmat, qui principaliter tendat ad publicum fauorem. lib 1. c. 5. num 48 pag. 20.
Per iuramentum non poſſumus iuri publico derogare. lib. 1. c. 5. num 49. pag. 20.
Non poteſt ſupplere iuris publici formam. lib. 1. c. 5. n. 56. p. 21.
Praecipue quando tractatur de forma ſubſtantiali. lib. 1. c. 5. nu. 57. pag. 21.
Vel de ſolemnitate formali. lib. 1. c. 5. num. 58. p. 21.
Non poteſt derogare iuri publico. lib. 1. c. 12. num. 57 p. 60.
Pacta iurata non ſubſiſtunt quando habent legis reſiſtentiam, & ſunt contra bonos mores. lib. 1. c. 17. num. 2. p. 88.
Non confirmat contractum ex quo non oritur obligatio naturalis, & quando reſiſtit iuri. lib. 1. c. 17 n. 15. p. 89.
Contra bonos mores iuramentum non eſt obligatorium. lib. 1. c. 17. num. 16. p. 89.
Non valet in tertij praeiudicium lib. 1. c. 17 num. 20. p 90.
Doctores referuntur tractantes de iuramento contra bonos mores, & contra leges Ciuiles, Canonicas, naturales, &c. lib. 1. c. 17. num. 41. p 91.
Non valent promiſſiones de inueſtiendo aliquem in beneficio non vacante etiam iuratae. lib. 1. c. 20. n. 9 p. 100.
Sequitur naturam actus cui accedit. lib. 1. c. 29. n. 62. p. 135.
Non poteſt tollere ea quae ſunt iuris naturalis, vel Diuini. lib. 2 c. 3 num. 2 p. 153.
Quando interponitur ſuper re prohibita à iure naturali, Diuino, & Canonico non valet. lib. 2. c. 3. n. 23 p. 154.
Vel ſuper re pertinente ad bonum publicum. lib. 2. c. 3. num. 24. pag. 154.

Tan-

Digitized by Google

Tantum inſertis confirmationi actus, & non præiudicat contrahentibus. lib.2.c.14 num.46.p 197.
Habet vim ſpecificæ expreſſionis. lib.2 c.19.n.15 p.223.
Et habet vim clauſulæ ſpecificatæ. lib.2.c.19 n.24.p.223.
Valet ſuper rebus reſpicientibus priuatam vtilitatem primario, licet ſecundariò publicam reſpiciat. lib.2.c.21.n.11.p.227.
Confirmat contractum per ſe nullum quoad ius contrahentis non alterius. lib.2.c.24.n.128 p.244.
Contractus iuramento non firmatur quoad ius alterius. lib.2.c.24.num.130.p.244.
Non firmat contractum in alterius præiudicium. lib.2.c.24. nu.131.pag.244.
Poſitum in contractu dolum continente non eſt ſeruandum. lib.2 c.26.n.5.p.264.
Non auget obligationem, ſed tantum ei robur addit. lib.2.c.29. num.4.p.279.
Non requiritur Velleiani certioratio, vbi eſt iuramentum. lib.2 c.30.n.19 p.283.
Non extenditur ad id de quo ſpecialis mentio fieri debebat. lib.2 c.30 num 28.pag.284.
Supplet omnes defectus, qui ab humana lege deſcendunt. lib.2.c.31.num.24.p.286.
Non validat contractum contrà bonos mores. lib.2.c.31.num.28 pag.286.
Quando poſſit plures defectus ſupplere, & quando non. lib.2.c.32.num.20.p.292.
Supplet plures defectus quando veniunt à lege. lib.2.c.32.nu.21. pag.292.
Declarato illicito actu dicuntur illicita iuramenta ſuper eo appoſita. lib.2.c.32.nu.88.p.296.
Per iuramentum non fit ſuperiori præiudicium. lib.2.c.32 num.101 pag.296.
Validior eſt actus iuratus quam non iuratus. lib.2.c.32.nu.109. pag.296.
Lex prohibens actum ſimpliciter non intelligitur de iurato. lib.2.c.32.num.110 p.296.
Facit actum indiuiduum. lib 2.c.36.n.65.p.328.
Actus iuratus extenditur ad ea omnia ad quæ ratione recti ſermonis extendi poteſt. lib.2 c.38.n 2 p.342.
Quando trahatur ad incogitata, & quando non. lib 2.c.38.n.30 pag.343.
Non auget conſenſum. lib.2.c.38.nu.31 p.343.
Promiſſio iurata in clauſulis executiuis inſerta non mutat eius naturam dec 8.n 17.p.10.
Non operatur in contractu ſine ſtatuti ſolemnitatibus facto. dec.13.num.19.p.16.
Statutum habens iuramentum tanquam vi extortum inualidat contractum iuratum. dec 43.n.8 p.53.
Contrà bonos mores nihil operatur dec.56.nu.3.pag.72.dec.159. num.30 pag.215.
Contractus iuratus non continetur ſub generali diſpoſitione ſtatuti. dec 182.nu.6.p.251.
Quæ ſunt iuris Ciuilis per iuramentum non tolluntur. lib.3.c.5. num 41 pag 435.
Sequitur naturam actus cui adhæret. lib.1.c.5.n.5.p.16.

Iuramentum quoad obſeruantiam.

Semper eſt ſeruandum quando ſine interitu Salutis Æternæ poteſt ſeruari lib.1.c.5.n.20.p.18.
Quando non efficiatur periurus reuocans teſtamentum iuratum. lib.1.c.5.n 66 p.21.
Obligatio ſeruandi eſt perſonalis, & non egreditur perſonam iurantis lib.1.c.5 num.67.p.21.
Pænitentiam actus excludit. lib.1.c.14.n.28 p 69.
Efficit, vt cum Deo contractum cenſeatur lib.1.c.14 n.29.p.69
Vt obliget requirit intentionem in foro interno, & ſigna, & verba in foro externo. lib.1.c.14.nu.34.p.70.
Semper eſt ſeruandum, quando non eſt in diſpendium ſalutis æternæ. lib.1.c.17.num.12 p 89.
Quando contractus firmatur iuramento manet eo ipſo irreuocabilis. lib.1.c.17.num.19.p.90.
Non valet quando continet peccatum etiam veniale. lib.1.c.17. num.34.p.191.
Peccat mortaliter qui ſeruat iuramentum ſuper re peccaminoſa, etiam venialiter. lib.1.c.17.n 35.p.91.
Non obligat mutato ſtato rerum. lib.1.c.29.n.55.p.135.
Reuocans iuramentum incidit in periurium, ſed valet reuocatio. lib.1.c.29.num.57 pag.135.
Contrà præcepta iuris ciuilis non eſt ſeruandum. lib.2.c.3.nu.21. pag.154.
Quod eſt ſeruandum ſine interitu ſalutis æternæ, ſeruari poteſt. lib.2 c.4 num.11.pag.160.
Qui iurauit non repetere vſuras poteſt repetere, contradicente creditore lib.2.c.14.nu 13 p.195.
Intelligitur rebus ſic ſtantibus, & ſtatu obligationis mutato non obligat. lib.2.c.15.num.14 p.202.
Quod continet iniquitatem non ſeruatur. lib.2.c.21. numer.15. pag.227.
Extinguitur cum perſona iurante. lib.2.c.24. n.30.p.239.
Limitatur quoad periurij reatum. lib.2.c.24.n.31 p.239.
Non verò quoad eius efficaciam, quia eo caſu ad hæredes transfertur. lib.2.c.24.n.32.p 239.
Non debet eſſe vinculum iniquitatis. lib.2. cap.26. numer. 40. pag 265.
Debet habere comites veritatem, iuſtitiam, & iudicium. lib.2. c.26.num.41 p 265.
Iurans non reuocare teſtamentum poteſt nihilominùs reuocare. lib.1.c.5.num.9 p.17.
Licet nonnulli contrarium ſentiant. lib.1.c.5 n.10.p.17.
Iurans non reuocare procuratorem poteſt nihilominùs reuocare. lib.1.c.5 num.11.p.17.
Quod procedit in quolibet adminiſtratore. lib.1. c.5. numer.12. pag 17.
Iurans non reuocare teſtamentum ſi reuocat incidit in periurium lib.1.c.5.num.27.p.19.
Eſt de iure Diuino. lib.2.c.32.num 76.p.295.
Relaxata obligatione quoad partem, obligatio reſpectu Dei dicitur ceſſare. lib 2.c.32.num.83.p 295.
Princeps promittens ſub verbo Principis obligatur ac ſi iuraſſet. dec.163.num.15.p.221.
Auctoritas Superioris ſemper cenſetur reſeruata in iurante. lib.2.c.32.num.98 p.296.
Iuramentum de non reuocando contractu reſtringitur ad eius ſubſtantiam dec.8 num.16.p.10.
Contentum in ſcriptura non lecta reuocatur à ſubſcribentibus. dec.12.num.10.p.14.
Remiſſio iuramenti facta ab eo ad cuius fauorem fuit præſtitum operatur eius remiſſionem lib.2.c.14.nu 36.p.196.
Pater remittit iuramentum in præiudicium filiorum. lib.2.c.14. num.38 p.196.
Vltima voluntas iurata reuocari poteſt. lib 1.cap.29. numer.58. pag.135.
Contractus nullus ob publicam vtilitatem iuratus an indigeat relaxatione. lib.1 c 5.n.62.p.21.
Quod indigeat relaxatione lib.1 c.5.n.63.p.21.
Quod non indigeat. lib.1.c.5.n.64 p.21.
Ad hoc vt iuramentum non valeat neceſſe eſt. vt periclitetur ſalus ſpiritualis, vel temporalis lib.1.c.5 num.25.p.19.

Iuramentum. Communia.

Comparatur Herbæ Bethonicæ, & alijs. lib.1.c.5.n.6.p.16.
Non valet argumentum à iuramento ad ſtatutum. lib.1.c.12.n.56 pag 60.
Potiùs eſt fides adhibenda principi non iurato, quam alij iurato. lib.1 c.14.num 23 p.69.
Facit actum valere omni meliori modo lib.1.cap.14 numer.25. pag.69.
Specialem conſenſum demonſtrat. lib.1.c.14.n.26.p.69.
Exprimit vim veritatis lib.1.c.14 n.27.p.69.
Interpoſitio fidei Principis æquiparatur iuramento. lib.1.c.14 nu.30 pag.69.
Vbi corporale iuramentum requiritur non ſufficit fides Principis. lib.1.c.14.num.32 p.69.
Non perficitur ſine ſolemnitatibus neceſſarijs. lib.1.c.14.num.33 pag.70.
Fides Principis æquiparatur iuramento. lib.2.c.8.n.2.p.167.

In

Digitized by Google

In iuramentis potiùs mens promittentis, quam verba debent attendi. lib 2.c.8.n.4 p.167.

Interpoſitio fidei Principis iuramentum non dicitur lib.2.c.8.nu. 12.p.167.

Iuramentum eſt Diuini nominis Inuocatio. lib.2. c.8. num.14. pag 167.

Iurans per fidem dicitur iurare per fidem Catholicam,& eſt iuramentum.lib.2.c.8.n.18.p.167.

Non minùs iurat qui promittit per fidem Chriſti, quam qui iurat per Euangelium. lib.2.c.8 n.19.p.167.

Quando Iuramentum eſt adhibendum pro confirmatione actus inualidi,eſt praeſtandum in forma ſpecifica. lib.2.c.8.num.24. pag.168.

Quando requiritur pro ſolemnitate actus,non ſufficit dicere ſub periculo animae meae. lib.2.c 8.n.25 p.168.

In fine poſitum extenditur ad omnia capitula inſtrumenti.lib.2. c.19 n.16.p.223.

Qui ſuper facto iurat omnia, quae ex eo oriuntur approbare cenſetur.l.b.2 c.30.n.18.p 283.

Clauſula Sincere,fideliter,&c.*habet vim iuramenti. dec.73.n. 18. p.97.*

Laici nil poſſunt ſuper iuramento dec.182.n.7.p.251.

Clauſula, omni meliori modo,*aequiparatur iuramento. lib.3.c. 5.n.77.p.438.*

Supplet praeſentiam partis abſentis. lib.3.c.12.n.13 p 491.

Aſſertorium eſt de praeterito,promiſſorium eſt de futuro.dec.206 nu.18.p.283.

Implicitum dicitur verbale non reale.dec.206 n.19.p.283.

Habet executionem paratam.dec.226.n.2.p.305.

Iure.

Bona à ſtatuto reſeruata dicuntur deuenire ad perſonas vocatas,non iure haereditario,ſed iure proprio. lib.1.c.14.num.52. pag.71.

Iuriſdictio.

Statuere eſt actus iuriſdictionis quae exercetur circà adminiſtrationem rerum ſuarum. lib.1 c.12 n.90 p.63.

Iuriſdictio quid ſit.lib.1.c.13.n.36.p.66.

Statuere non ſemper eſt actus iuriſdictionis. lib.1.c.13.num.39. pag.67.

Ciuitas & populus iuriſdictione carentes non poſſunt condere ſtatuta pertinentia ad eorum negocia. lib.1.c.13. num.40. pag 67.

Reſponſa prudentum habent vim legis etiamſi non habeant iuriſdictionem lib.1.c.13.n.41.p.67.

Conſuetudo eſt habilis ad inducendam iuriſdictionem ſuper Equites Militares lib.1.c.20.n. 36.p.101.

Arbitri totam iuriſdictionem habent à partibus. dec.18.nu.13. pag.22.

Arbitri & iudex expirata iuriſdictione nihil agere poſſunt. dec. 18.n.14 p.22.

Per appoſitionem manus ſuperioris iudex perdit iuriſdictionem. dec.140 n 5.p.190.

Origo iuriſdictionis deſumitur ex conſuetudine. lib.3.c.1.n.357. pag.414.

Conſuetudo dat Iuriſdictionem etiam Imperioſam .lib.3 c.1.nu. 358.p.414.

Princeps delegando ampliſſimam facultatem intelligitur iuxtà limites ſuae Iuriſdictionis.lib.3.c.1.n.139 p.397.

Delegati non extenditur iuxtà iuriſdictionem delegantis. lib. 3. c.1.n 140 p.397.

Sententia nulla ex defectu iuriſdictionis non vulnerat obligationem Cameralem.dec.197 n 22.p.268.

Qualitas bonorum Iuriſdictionalium,quando inducat fideicommiſſum.dec.202.n.20 p.277.

Ius.

Quis eodem iure vti debet,quod ſtatuit in alijs. lib.1.c.4 num.9. pag.42.

Ratio naturalis dictat,vt quod quiſque ius in alium dixit eodem vtatur.lib.1.c.10.n.30.p.44.

Princeps iuſta interueniente cauſa poteſt ius tollere ſuis ſubditis. lib.1.cap. 10 num. 48 pag. 45.

Iuris error excuſat à mendacio.lib.1.c.11.n. 38.p.51.

Conſuetudo facit ius.lib.1 c.12.n.21.p.57.

Ius dicitur potentius in cauſante,quam in cauſato. lib.1.c.15. n.36.p.76.

Ius quod quis habet ſuper bonis alterius viuentis eſt ius vanum, & debile nec dicitur in bonis noſtris. lib.2. c.9. num.1. pag 169.

In acquiſitione iuris à principio non requiritur animus, ſed ex poſt.lib.2.c.13.n.100.p.191.

In quo differat acquiſitio iuris ab acquiſitione dominij.lib.2.c.13 n.101.p.191.

Iura primogeniturae non confunduntur cum alijs iuribus. dec.3. nu.4.p.4.

Ius incorporale renunciari poteſt per ceſſionem verbalem.dec.3. nu.6.p.4.

Ius competens pro recuperatione rei aequiualet rei ipſi. dec.94.nu. 11.p.133.

Renuncians iuri non transfert renunciationes deferendas. dec. 128.n.19.p.174.

Intentio Principis &c.praeſumitur ſecundum ius.dec.142.nu.10. pag.193.

Vbi ius prouidet,aliud non eſt quaerendum. dec.162. num.22. pag.219.

Nomina debitorum veniunt appellatione iurium. dec 165. n.5. pag.223.

Appellatione mobilium, & immobilium non veniunt iura, & actiones. lib 3 c.5 n.55 p 436.

Etiamſi ſit ſignum magis vniuerſale,vt praecipuè bona &c.lib.3. c.5 n.57 p.437.

Contrà quando ſunt dictum in quouis loco exiſtentia. lib.3. c.5. n.58 p.437.

Sed limitatur quando donator non habebat iura. & actiones. lib.3.c.5.n 60.p.437.

Contrà hanc limitationem eſt veritas lib.3.c.5.n.61.p.437.

Appellatione bonorum &c.ex coniecturis veniunt iura, & actiones.lib.3.c.5.n.62 p.437.

Quando de talibus coniecturis conſtare dicatur. lib.3. c.5.n.63. pag 437.

Per reſeruationem alicuius rei,quando cenſeantur donata iura &c lib.3.c.5.n.64.p.437.

Ex actibus difformibus non inducitur ius. lib.3. c.1.num.189. pag.401.

Ius accreſcendi.

Eſt de natura Iuris accreſcendi,vt portio deficiens non perſonae, ſed portioni accreſcat.lib.2.c 11.n.13.p.177.

Portio vacans per ius accreſcendi ſpectat ad aliam perſonam. lib.2 c.11.n.14.p.177.

Repudiatio facta poſt haereditatem delatam non operatur ius accreſcendi.lib.2 c.11 n.26.p.177

Ceſſante ſucceſſione ceſſat ius accreſc.lib.2.c.11.n 28 p 177.

In portione quaſita ceſſat ius accreſc.l.b.2.c.11.nu.29. & nu.33. pag.178.

Portio per ius accreſc. aſſumit naturam portionis cui accreſcit. lib.2.c.12.n.58 p.182.

Portio ablata alicui alterius contemplatione illi ſoli accreſcit; lib2.2 c.12.n 60.p.182.

Coniunctio realis operatur ius non decreſcendi.lib.2 c.17. nu.53. pag.215.

Ius accreſc.non habet locum in contractibus.lib.2.c.17.num.62. pag.216.

Praecipuè poſt quaſitum emolumentum. lib. 2. cap. 17. num. 63. pag.216.

Ex conuentione partium habet locum Ius accreſc.lib.2. c.17.nu. 64.pag.216.

Ius accreſc.eſt potentius quam ſucceſſorium edictum.lib. 2.c.24. n 6.p.237.

Succedentibus ex priuilegio non datur Ius accreſc.lib.2.c. 24.n. 12.pag.237.

Non datur niſi inter cohaeredes,& collegatarios. lib.2.c.24.n.16. pag.238.

Facta ſubſtitutione in caſu mortis plurium vno mortuo portio

h illius

illius accreſcit alij. lib.2.c.36.num.13 p.326.
Quod limitatur quando ſunt aſcendentes teſtatoris. lib.2.c 36. n.14.p.326.
Datur in emphyteuſi dec.28.n.16.p.34.
Non datur in conceſſione facta duobus.dec.33 n.6 p.39.
Excluditur per dictionem. Reſpectiuè.dec.33.n 8.p.39.
Habet locum in emphyteuſi, quando eſt clauſula poſt mortem omnium dec.33.n.12.p.40.
Hæreditas non accreſcit legatario præcipuè vſusfructus.dec.77. n.4.& ſeqq p.103.
Quando habeat locum in pluribus ſubſtitutis.dec.100.n.3.p.139
Poſt ius quæſitum peculiariter datur in vſufructu.dec.144 n.10. pag.196.
Non habet locum in fideicommiſſis dec.180 n 18.p.247.
Habet locum in donatione cauſa mortis. lib.3.c.13. num.183. pag.513.

Ius Canonicum.

Pacta ſucceſſoria improbantur à iure Canonico, & Ciuili. lib.1. c.1 n.7 p.2.
Loca Iuris Canonici in quibus hæc pacta improbantur. lib.1.c.1. nu.8.p.2.
Ius Canonicum cedit iuri Ciuili lib.2.c.3.n.22.p.154.
Præualet iuri Ciuili vbi eſt iuramentum, & vbi eſt materia peccati.lib.2.c.3.n.29 p.154.
Sacri Canones ſequuntur regulas iuris Ciuilis in ijs quæ aliter non fuerunt per eos conſtituta.lib.2.c.33.n.80.p.311.
Quoties de rebus ſæcularibus agitur Canones ſe ſubijciunt iuri Ciuili.lib.3 c.1.n.39.p.391.

Ius Ciuile.

Pacta ſucceſſoria improbantur a iure Ciuili. lib.1.c.1. num.7. pag.2.
Loca Iuris Ciuilis in quibus improbantur pacta futura ſucceſſ. lib.1.c.1.n.9 p.2.
Iuramentum valet quando eſt contrà bonos mores de iure Ciuili.lib.1.c.5.n.19 p.18.
Milites non tenentur ſeruare in vltima voluntate ſolemnitates iuris Ciuilis.lib.1.c 8 n.10.p.35.
Teſtamentum ad piam cauſam nullam requirit de iure Ciuili ſolemnitatem lib.1 c.8 n.11.p.35.
Quicquid facit Princeps contra ius Ciuile iuſtum reputatur.lib. 1.c.10.n.69.p.46.
Vnum ius Ciuile tollit aliud.lib.1 c.12.n.9.p.58.
Facultas teſtandi prouenit à iure Ciuili. lib. 1.c. 12. num. 30. pag.58.
Ius Ciuile tollit aliquando facultatem teſtandi lib.1.c.12 n.46. pag.59.
Per ſtatutum,& conſuetudinem abrogatur ius Ciuile.lib.1.c.12. n.52 p.59.
Quando aliquid prohibetur ob præſumptionem delicti ſeruatur ius Ciuile.lib.1.c.28.n.5.p.129.
Pacta contrà leges Ciuiles inita ſunt nulla. lib.2.c.2. num.17. pag 150.
Subiſt Iuri Canonico quando agitur de ſalute animæ. lib.2 c.3. n.27.p 154.
Et præcipuè vbi eſt iuramentum.lib.2.c.3 n.28.p.154.
Quod iure Ciuili eſt introductum contrario iure Ciuili tolli poteſt lib.2.c.5 n.4 p.162.
Contractus iuſtos & ſine fraude initos non poteſt prohibere. lib.2. c.32 n.216 p.302.
Sacri Canones ſequuntur regulas iuris Ciuilis in ijs, quæ aliter non fuerunt per ipſos conſtituta. lib.2.c.33.n.80.p.311.
Quando agitur de ſuccedendo ſemper ius Ciuile,& non Canonicum attenditur. lib.2.c 42.num.36.p.363. dec.23.num.22. pag.28.
Vbi ius ciuile verè operatur nullam ſtatuit fictionem. lib.2.c.43. n.25.p.365.
Ius Ciuile diſponit, quod deficientibus deſcendentibus ad proximiores agnatos deueniat ſucceſſio lib 3.c.1.n.7 p.390.
Quoties agitur de rebus ſæcularibus præualet iuri Canonico. lib. 3.c.1.n.39 p.391.

Ius Commune.

Maſculi, & fæminæ æqualiter ſuccedunt de iure Communi. lib. 1.c.7.n.19 p.29.
Fauorabilis eſt interpretatio per quam reuertimur ad ius commune. lib.1.c.7.n.20.p.29.
Conſuetudo eſt tanquam ius commune.lib.1.c.12.n.23.p 57.
Statutum pro iure communi in Ciuitate habetur. lib.1.c.12. nu. 26 p.57 lib.3 c.1.n.5 p.390.
Habet eandem auctoritatem ſtatuti.lib.1.c.32.n.7.p.140.
Ius commune videtur tacitè ineſſe contractui. lib.2.c.12.nu.22. pag.180.
Vbi ſtatutum non loquitur ſucceditur ſecundum ius commune. dec.167 n.65 p.228.
Si ſtatutum diſponit vt debeat ſuccedi ſecundum ius commune intelligitur iuxta ſtatuta Ciuitatis etiam in concurſu iuris communis.lib.3.c 1.n.6.p 390.

Ius Conditionale & futurum.

Ius conditionale quod non poſſit renunciari tenent aliqui. lib. 2. c.1.n.57.p 147.
Valere tamen accedente partis conſenſu. lib. 2. c.1. num. 58. pag.147.
Alij tenent non valere renunciationem iuris de futuro nec re, nec ſpe competentis.lib.2 c.1.n.59.p.147.
Contrà lib.2.c.1.n.61.p.148.
Ius futurum nec cedi,nec renunciari poteſt. lib.2. c.2. num. 2. pag.149.
Ius nondum delatum repudiari poteſt.lib.2.c.2.n.7.p.149.
Ius futurum poteſt renunciari,ſed non repudiari. lib.2.c.2.nu.8. pag.149.

Ius Gentium.

Poteſtas teſtandi prouenit à iure gentium. lib.1.c.5.n.38 p.19.
Princeps poteſt tollere ius de iure gentium quærendo. lib.1.c.10. n.45.p.45.
Ius gentium ſecundarium valdè differt à iure naturæ. lib.3. c. 12.n.241 p.504.

Ius Naturale.

Quæ à iure naturali proueniunt non poſſunt tolli ſtatuto, vel conſuetudine,lib.1 c.12.n.16 p.57.
Non eſt contrà ius naturale, vt libertas teſtandi auferatur. lib.1. c.12.n.47 p.59.
Facultas teſtandi non prouenit à iure naturæ.lib.1.c.12.num.73 pag.61.
Pacta ſucceſſoria dicuntur contrà ius naturale. lib.2.c.2.nu.21. pag.150.
Quæ ſunt iuris naturalis tolli non poſſunt. lib. 2. c. 2. num. 23. pag.150.
Patris hæreditas debetur filijs iure naturæ. lib.2.c.2. num.22. pag.150.
Aliud eſt habere rationem naturalem, aliud eſſe de iure naturali.lib 2.c.3.n.40.p.155.

Iuſpatronatus Donatum, Renunciatum.

Non poteſt in alium transferri ſine conſenſu ordinarij. lib.2 c.3. n.72 p.157.
Quando venit in generalitate bonorum transfertur ſine d. conſenſu lib.2.c.3.n.73.p.157.
Renuncians hæreditatem patris non poteſt petere Iuſpatronatum lib 2.c.38.n.46.p.344.
Quilibet poteſt Iuſpat. transferre in alium. lib.2. c.39. num.1. pag.352.
Et præcipuè acceſſoriè cum vniuerſitate bonorum.lib.2.c.39.nu. 3 p.352.
Et maximè transfertur renunciatione. lib.2.c.39.n.4 p 352.
Renuncians hæreditatem poteſt ad Iuſpat.aſpirare. lib.2. c. 39. n.5.p.352.
Iuſpat. hæreditarium non poteſt haberi ab eo qui renunciauit. lib.2.c.39.n.6.p.352.
In renunciatarium transferri poteſt.lib.2.c.39.n.15.p.352.

Digitized by Google

In renunciatione hæreditatis delata non venit Iuſpatronatus.lib. 2.c.39.n.21.p.353.
Gentilitium & familiare retineri poteſt etiam renunciata hæreditate.lib.2.c.39.n.22.p.353.
Per ſimplicem renunciationem an dicatur renunciatum. lib.2. c.39.n.24.p.353.
Hæreditarium ſemper venit in renunciatione hæreditatis. lib.2. c.39.n.26.p.353.
Si poteſt ad quoſcumque licet non hæredes tranſire tunc hæreditate renunciata renunciatum dicitur. lib.2 c.39.n.27.p.353.
Non venit in renunciatione bonorum temporalium. lib.2.c.39.n. 32.p.353.
Venit in donatione omnium bonorum. lib. 2. c. 39. num. 35. pag.353.
Venit in renunciatione quando omnia iura, & actiones fuerunt renunciata.lib.2.c.39.n.36.p.353.
Non transfertur quando non fuerunt renunciata vniuerſaliter omnia bona lib.2.c.39.n.37 p.353.
Niſi Iuſpat. ſit annexum Caſtro vel Villa. lib.2.c.39. num.38. pag.353.
Renunciatio Iuriſpat. licet non ſit facta de omnibus bonis valet,quando bona habent illud annexum. lib.2.c.39.num.39. pag.353.
Specialiter Iuſpat.cedi non poteſt.lib.2.c.39.n 45.p.354.
Quando facta mentione Iuriſpatronatus valeat eius renunciatio. lib.2.c.39.n.48.p.354.
In tranſlatione Iuriſpat.titulo vniuerſali non requiritur conſenſus Epiſcopi.lib 2.c.39.n.49 p.354.
Secus ſi titulo particulari, quia talis conſenſus tunc requiritur. lib.2 c 39.n.50.p.354.
Expreſſio facta de Iurepat. gratia maioris demonſtrationis non alterat, quia cenſetur nihilominus generalis tranſlatio. lib.2. c.39.n.51 p.354.
Contrà quod nunquam valet ſine conſenſu Epiſcopi lib.2.c.39.n. 52.pag.354.
Talis conſenſus poteſt interuenire ex poſt.lib.2. cap.39. num.53. pag.354.
Dummodo non ſit alteri Ius quæſitum. lib.2. c.39. num. 54. pag.354.
Conſenſus Vicarij ſine mandato Epiſcopi non ſufficit,& retrotrahitur.lib.2.c.39.n.55.p.354.
Conſenſus Ordinarij non requiritur, quando donatur Iuſpat. compatrono.lib.2.c.39.n.57.p.354.
Donatarius præſentans ad beneficium tanquam talis fatetur Iuſpat. pertinere ad donantem.dec.69.n.9.p.91.
Donatio Iuriſpat facta à laico in laicum ſine licentia Ordinarij non valet.dec 69.n.12.p.91.
Donatio Iuriſpat nulla non abdicat ius à donatore, ideò qui nulliter donauit,veniente vacatione poteſt præſentare.dec.69. n.13 p.91.
Transfertur cum vniuerſitate bonorum ſine conſenſu ordinarij. dec.121.n.9.p.164.
Quando dicatur tranſlatum cum vniuerſitate bonorum. dec. 121.n.9.& ſeqq.p.164.
Donari poteſt compatrono ſine conſenſu ordinarij. dec.121.n.14. pag.164.
Donatio nulla non abdicat ius.dec.122.n.1.p.165.
Donatio cum cauſa,ceſſante cauſa,vel tota vel in parte corruit. dec.122.n.5.p.165.
Venit in generali donatione.dec.122.n 8.p.166.
Non venit in generali donatione, quando in donatione non eſt aliquid ſuper quo inhæreat.dec.122.n.23 p.166.
Contrarium ex opinione Rotæ.dec.122.n.24.p.166.
Tranſlatio in generali donatione non requirit conſenſum Epiſcopi.dec.122.n.25.p.166.
Transfertur cum vniuerſitate ſine conſenſu ordinarij. dec.122. n.40.p.167.
In particulari tranſlatione requiritur conſenſus ordinarij. dec. 122.n.45 p.167.
Vniuerſalis donatio comprahendit Iuſpat. & fit ſine conſenſu ordinarij.dec.123.n.2.p.167.
Tranſlatio de per ſe facta requirit conſenſum Epiſcopi.dec.123. n.5.p.168.

Iuſpatronatus quoad ſucceſſionem.

Tranſit ad hæredes ſanguinis ſi ſunt hæredes. lib.2.c.38. nu.47. pag.344.
Qui non eſt hæres non poteſt conſequi Iuſpat. quod tranſit cum vniuerſitate bonorum.lib.2.c.38.n.48 p.344.
Tranſit de perſona ad perſonam iure ſucceſſionis. lib.2.c.39.n.7. pag.352.
Filius qui non eſt hæres non poteſt habere Iuſpat.lib.2 c.39.nu.8. pag.352.
Competens fideicommiſſario non habetur ſine agnitione fideicommiſſi lib.2.c.39 n.9.p.352.
Tranſit ad filios, & ſucceſſores ſanguinis ſi ſunt hæredes, aliàs non.lib.2.c.39.n.10 p.352.
Non tranſit ſine hæreditate.lib.2.c.39.n.11.p.352.
Tranſmittitur ad hæredes iure hæreditario non ſanguinis. lib.2. c.39.n.11.p.352.
Stante ſtatute excluſiuo fœminarum non tranſit ad fœminas lib. 2.c.39.n.13.p.352.
Fœmina eſt capax Iuriſpat.lib.2.c.39.n 14.p 352.
Fideicommiſſarius nunquam conſequi poteſt Iuſpat. lib. 2. c.39. n.16.p.352.dec.90.n 8.p.128.
Tranſit ad fideicommiſſarium, quando conſtat de teſtatoris voluntate.lib.2.c.39 n.19.p.353.
Aliquando ſpectat ad legitimatum.lib.2.c.43 n.15.p.365.
Gentilitium mortuo vltimo de familia fit hæreditarium.dec.69. n.7.p.91.
Hæreditarium tranſit in hæredem cum vniuerſitate bonorum. dec.69.n.8.p.91.
Vadit ad hæredem directum, quando non repugnat voluntas teſtatoris.dec.90.n.9.p.128.
Poteſt eſſe pro parte hæreditarium,& pro parte gentilitium. dec. 90.n.14.p.128.
Gentilitium ex defectu agnationis fit hæreditarium. dec.90.nu. 15.p.129.
Declaratur per obſeruantiam.dec.90.n.16.p.129.
Gentilitium requirit qualitatem familiæ & hæredis. dec.90.nu. 17.p.129.
Qui non eſt hæres ſuccedit in gentilitio ex propria perſona. dec. 121.n.3.p.164.
De hæreditario fieri poteſt gentilitium,ſed de gentilitio non fit hæreditarium.dec.121.n.15.p.164.
Tranſire poteſt ad fœminas.dec 121.n.17.p.164.
Tranſit ad hæredes ab inteſtato dec.122.n.3.p.165.
Venit nomine hæreditatis,& cum ea tranſit.dec.122.n.13.p.166.
Gentilitium non fit hæreditarium, ſed hæreditarium fit gentilitium,etiam ſine conſenſu Epiſcopi. dec.122.n.27 p.166.
Mutatio de hæreditario in gentilitium non dicitur contra fundationem.dec.122 n.30.p.166.
Patronus in hæreditario hæredibus præiudicat,donando,legando, renunciando &c.dec.122.n.32.p.166.
Cum vniuerſitate bonorum tranſit ad fideicommiſſarium. dec. 122.n.39 p 167.
Conſenſus Epiſcopi non requiritur,quando de hæreditario fit gentilitium dec.122.n.46.p.166.
Annexum Caſtro vadit ad poſſeſſorem Caſtri.dec.218 n.2.p.298
Cenſetur potius ſpectare ad familiam quam Caſtri poſſeſſorem. dec.218.n.3.p 296.
Qualitas hæreditaria requiritur in gentilitio. dec.218. num.3. pag.296.

Iuſpatronatus Communia.

Hæreditarium mutari poteſt à patrono.dec.122.n 38 p.167.
Habenti maiorem partem vocum datur inſtitutio ad Iuſpatronatum.dec.123.n.1.p.167.
Quod continet ius ſpirituale præſcribitur. lib.3.c.1. num.352. pag.414.
Beneficia de Iurepat.loci pij non Eccleſiaſtici dicuntur de Iurepat. laicorum.lib.3.c.1.n.221.p.403.
Familiarum ſplendor valdè fulget in Iurepat. dec.218.num.8. pag.296.
Fundator dans alicui Iuſpat. non poteſt alteri concedere

Digitized by Google

ſine conſenſu vocatorum. dec.218.n.11.p.296.
Patronus in familiari ne quidem de conſenſu Ordinarij præiudicat vocatis.dec.218.n 13 p.296.
Non probatur ex inſignibus familiæ poſitis in Eccleſia. dec.221. n.4.p.300.
Non probatur per famam dec.221.n.5.p.300.
Non acquiritur ex ædificatione Eccleſiæ ſine licentia Epiſcopi,& reſeruatione.dec.221.n.7.p.300.
Promiſſio præſentandi ad beneficium quando vacabit non valet. lib.1.c.20.n.13.p.100.
Valet mandatum generale ad præſentandum ad beneficium non vacans etiam ſi quis habeat vnicum Iuſpat. lib.1.c.20.nu 18. pag.100.
Rex Luſitaniæ an poſſit beneficia concedere antequam vacent. lib.1.c.20.n.20.p.100.
Eadem militat ratio in Iurepat. ac iure ſepulcrorum.lib.2 c.39 n.18. p.352.
Venit in venditione hæreditatis,& appellatione bonorum, lib.2. c.39.n.29 p.353.
Venit nomine omnium bonorum.lib.2.c.39.n.33.p.353.
Appellatione bonorum venit quoties nomen bonorum in ſuo proprio ſignificatu accipitur.lib.2.c.39 n.34.p.353.
Pignorata villa,fundo,&c an cenſeatur pignoratum Iuſpat.lib. 2.c.39.n.40.p.354.
An veniat in confiſcatione lib.2.c.39.n.41.p 354.
Dici non poteſt de bonis laici lib 2.c.39.n.42 p.354.
Verè dicitur in bonis noſtris,ſed non laicis.lib.2.c.39.n.44.p.354.
*Per dictionem,*Et,*vel venit Iuſpat. æque principaliter in vniuerſali tranſlatione.lib 2.c.39.n.47 p 354.*
Clauſula Verificato Iurepatronatu,*requirit præciſam probationem. dec.21.n.2.p.25.*
De exiſtentia Iuriſpat.non dubitatur, quando vterque venit ex eadem vacatione,maximè ſi ordinarius non ſit in cauſa. dec. 69.n 2.p.91.
Exiſtentia probatur ex deciſionibus Rotæ Romanæ. dec 90.nu.1. pag.128.
Pertinentia probatur ex pluribus præſentationibus.dec 90.nu.5. pag.128.
Præcipuè quando ordinarius non eſt in cauſa. dec.90.n.6 p.128.
Verbum hæreditas,*comprehendit Iuſpatronatum. dec 90.n.12. pag.128.*
Venit nomine quorumcumque iurium. dec.121.n.8 p.164.
Præponderans in vocibus inſtituitur dec.122.n.4.p.165.
Mutatio fundationis, & qualitatum requirit conſenſum Epiſcopi,dec. 122.n.6 p 165.
Dicitur Ius honorificum familiarum. dec.122.n.9.p.166.
Vendita hæreditate dicitur venditum.dec.122.n.12 p.166
Mutatio de hæreditario in gentilitium non dicitur contra fundationem.dec.122.n.30 p.166.
Patronus in hæreditario hæredibus præiudicat,donando,cedendo &c. dec.122.n.32 p.166.

Ius publicum.

Iuri publico per iuramentum non derogatur. lib.1.c.5.num.49. pag.20.
Succeſſio eſt iuris publici lib 1.c.5.n.55 p 21.
Iuramentum non poteſt ſupplere iuris publici formam.lib.1 c.5. n.56.p.21.
Per conſuetudinem & ſtatutum poteſt immutari ius publicum. lib.1 c.13 n.41 p.59.
Statuere non poteſt priuata familia ſuper dependentibus à iure publico,lib 1.c.13 n 42 p.67.
Conſenſus debet interuenire in ipſo actu contrà ius publicum, & non ſufficit ratificatio lib.1 c.29.n 40 p.134.
Pactis priuatorum non derogatur iuri publico,lib.2.c.2.num.16. p.150 & c.3.n.12 p.154.
Renunciatio iuris publici valet, quando reſpicit priuatam vtilitatem.lib.2.c.2.n.20 p.150.
Nulli licitum eſt ius publicum quibuſcumque verborum cantelis circumſcribere,& mutare lib.2.c.8.n.11.p 167.
Iura quibus fraudibus obuiatur ſunt iuris publici. lib.3.c.12.nu. 99.p 496.

Ius quærendum.

Princeps poteſt tollere ius de iure gentium quærendo. lib.1.c.10 n.45 p.45
Princeps poteſt præiudicare in iure quærendo.lib.1.c.10.num.47. pag.45.
Ius quærendum non poteſt in ſtipulationem deduci lib.1 c.15.nu. 9.pag.73.
Spes iuris quærendi poteſt in contractum deduci lib.1.c.15.n.10. pag.73.
Ius de futuro in ſtipulationem deduci poteſt. lib.1.c.30.num.28. pag 138.
Ius quærendum dicitur quando V.G. bona nobis non fuerunt delata ſed poſſumus acquirere lib.2.c.1.n.10.p.145.
Ius quærendum non dicitur ius,ſed ſpes.lib.2.c.1.n.11 p.145.
Non dicitur in bonis noſtris.lib.2.c.1.n.12.p.145.
Tripliciter conſideratur primo modo, quando competit de præſenti cum plena poteſtate acquirendi, & appellatur ius delatum.lib.2.c.1.n.5.p.145.
Secundo modo quando ſub conditione,vel in diem aliquid debetur.lib.2.c.1.n.16 p.45.
Tertio modo quando eſt ius quærendum de futuro ex cauſa fundata in euentu futuro lib.2.c.1.n.17 p 46.
In noſtro tractatu agitur de iure quærendo ex cauſa de futuro. lib.2 c.1.n 19.p.146.
Ius quærendum quibus modis poſſit alienari. lib.2.c.1.num.20. pag.146.
Renunciatio nunquam trahitur ad ius futurum, niſi ſint clauſulæ prægnantiſſimæ.lib.2.c 14.n.43.p.196.
Facilius alicui præiudicatur in iure quærendo, quam quæſito. lib.2.c.29.n.28.p.280.
Acquiſitio legati eſt ius quærendum.lib.2.c.46.n.80 p 376.
Non poteſt cadere ſub terminis donationis.dec.48.n 7 p.61.
In renunciatione iuris quærendi non requiritur inſinuatio. dec. 48.n.9 p.61.
Renunciatio ſimplex non comprehendit ius futurum. dec.161. n.13.p.217.
Limita quando intercedit iuramentum, & fit per viam repudiationis dec.161.n.14.p.218.
Ius delatum non venit appellatione iuris futuri.dec.171.num.6. pag.232.
Non cenſetur renunciatum ius quærendum per ampliſſimam renunciationem,dec.200.n.2.p.272.

Ius quæſitum.

Per contractum Princeps non poteſt tollere. lib 1.c.10.n.53.p.45.
Ius quæſitum dicitur quando dominium rerum plenè nobis ſuit quæſitum.lib 2.c.1.n.9.p.145.

Ius ſuccedendi,& adeundi.

Ius ſuccedendi non poteſt ſibi reſeruare pater dando filium in ſucceſſionem.lib.1.c.32.n.11.p 140.
In iure ſuccedendi poteſt conſiderari aliqua ſpes probabilis.lib.2. c.2.n 9.p 149.
Spes ſuccedendi ſuperſtiti eſt ius,quod poteſt admitti lib.2.c.2.n. 10 p.149.
Et hoc ius dicitur in bonis noſtris & poteſt deduci in contractum lib.2 c.2.n 11 p.149.
Ius ſuccedendi cognato competit ſi velit qui ſuccedere intendit, non verò ſi non velit.lib.2.c.2.n.26.p.150.
Ius ſuccedendi eſt mutabile.lib.2.c.3.n.36 p.155.
Locupletior non dicitur qui habet ius adeundi hæreditatem. lib. 2.c.32.n.33.p.293.
Ius adeundi eſt quid ab hæreditate ſeparatum, lib.2.c.46. n.17. pag.371.
Ius adeundi eſt quid ius quæſitum. lib.2.c 46.n.18.p 371.
Ius adeundi non dicitur in bonis noſtris. lib. 2. c. 46. num. 20. pag.372.
Ius adeundi cedi non poteſt.lib.2.c 46.n.21 p.373.
Non comprehenditur in confiſcatione bonorum lib.2.c 46.nu.22 pag.373.
Nec comprehenditur in donatione omnium bonorum.lib 2 c.46. n.23.p.373.

Digitized by Google

Ius adeundi venit in obligatione vniuerſali. lib.2.c.46. num.48. pag.374.
Ius adeundi ad hæredes tranſmittitur. lib.2.c.46.n.49.p.374.
Ius adeundi eſt ius non facultas.lib.2.c.46.n.52.p.374.
Ius adeundi eſt ius quærendam non quæſitum. lib.2.c.46.nu.59. pag.374.
Non venit in vniuerſitate bonorum. lib.2.c.46.n.60.p.374.
Antè aditionem non dicitur in bonis noſtris. dec.8.n.2.p.9. dec.9. n.2.pag.16.

Iuſta.

Iuſta cauſa regulariter in Principe præſumitur. lib.1.c.10. n.51. pag.45.
Quando agitur de tertij, præiudicio hæc iuxta cauſa non præſumitur. lib.1.c.10.n.52.p.45.
Quicquid facit Princeps contrà ius Ciuile iuſtum reputatur. lib. 1.c.10.n.69.p.46.
Quæ facta ſunt ob iuſtam cauſam habentur ac ſi bene eſſent facta quamquam aliàs ſint contrà leges.lib.1.c.14.n.39.p.70.

Ius Tertij.

Princeps poteſt mediante abſoluta poteſtate tollere ius tertij ſine cauſa.lib.1.c.10.n.41.p.44.
Princeps non poteſt niſi iuſta interueniente cauſa tollere ius tertio quæſitum.lib.1.c.10.n.43.p.45.
Regulariter Princeps non poteſt auferre ius tertij abſque recompenſatione illius rei quam antè abſtulit. lib.1. c.10. num.62. pag.45.

L

Læſio in Renunciatione, & Donatione.

Eſt quæſtio multum difficilis an læſio enormiſſima reſcindat renunciationem.lib.2.c.20.n.1.p.263.
Renunciatio non poteſt reſcindi non obſtante læſione. lib.2.c.26. nu.2.p.263.
In contractu donationis non datur læſio lib.2.c.26.n.9.p.264.
Renunciatio iuris dubij [illegible] pag.264.
Renunciatio filiæ etiamſi minus legitima ſit conſecuta non reſcinditur tanquam læſiua lib.2.c.26 n.15.p.264.
Admiſſa læſione in renunciatione eſſet otioſa diſpoſitio c. quamuis pactum lib.2.c.26.n.15.p.264.
Renunciationes minorum poſſunt tanquam læſiuæ reſcindi non verò renunciationes maiorum.lib.2.c.26.n.25.p.264.
Quod propter læſionem reſcindatur renunciatio alij tenent.lib.2. c.26.n.30.p.265.
Doctores tenentes eſſe nullam renunciationem læſiuam. lib.2.c. 26.n.35.p.265.
Renunciatio in qua adeſt læſio videtur eſſe contrà mentem renunciantis.lib.2 c.26.n.36 p.265.
In donatione correſpectiua datur reſciſſio ob læſionem.lib.2.c.26. n.43.p.265.
Renunciatio etiamſi facta ſit in tranſactione reſcinditur ob læſionem.lib.2.c.26.n.47.p.266.
Præcipuè quando læſio eſt immodica. lib.2. c.26. num.48. pag.266.
Renunciatio inita propter dotem poteſt eſſe læſiua. lib.2.c.26.nu. 49 p.266.
Ad dignoſcendam læſionem tempus renunciationis eſt inſpiciendam.lib.2.c.26 n.57 p.266.
Renunciatio iuris quærendi ob incertitudinem nulla poteſt conſiderari læſio.lib.2.c.26.n.59.p.266.
Quando agitur de renunciatione ob legitimam attenditur tempus mortis calculandam læſionem.lib.2.c.26 n.71.p.367.
Contrà, quod tam recepta dote quam ob legitimam attendatur tempus renunciationis.lib.2.c 26.n.72.p.267.
Quando læſio renunciationem reſcindit, remanet ius petendi legitimam lib.2.c.26.n.75 p.267.
Maior 25. annis non poteſt ob læſionem reſcindere renunciationem.lib.2.c.26.n.77.p 267.
Secus minore 25. annis. lib.2.c.26.n.78.p.267.
Sed limitatur in renunciatione facta etiam à maiore fauore patris lib.2.c.26.n.79.p.267.
Sed ſi ſit alij quam patri datur reſtitutio ob læſionem minori, & non maiori.lib.2 c.26.n.81.p.268.
In minori ſufficit qualibet læſio, in maiore debet eſſe enormiſſima. lib.2.c.26.n.82.p.268.
Quando quis renunciat enormiſſimæ læſioni non reſcindit ob læſionem.lib.2.c.26.n.93.p.268.
Geminatio renunciationis reddit validum quemcumq; contractum etiamſi adſit læſio enormiſſima. lib.2.c.26.n.94.p.268.
Vel quando renunciatio eſt ſubſcripta manu renunciantis.lib.2. c.26.n.95.p.268.
Cauthela ad reddendam validam enormiſſimam renunciationem.lib.2.c.29.n.96 p.268.
Facta renunciatione læſioni enormi, non renunciatur læſioni enormiſſimæ lib.2.c.26.n.99.p.268.
Quando ſumus in iure delato reſcinditur renunciatio ab enormem læſionem.lib.2.c.26 n.101.p.269.
In renunciatione iuris deferendi non datur læſio.lib.2.c.26.num. 102.p.269.
Læſio datur in renunciatione puellæ propter dotem lib.2.c.26 nu. 106.p.269.
Diſpoſitio tex. cap.quamuis pactum non habet locum data læſione enormiſſima.lib.2.c.26 n.107.p.269.
Contra quod renunciatio propter dotem nequaquam reſcindatur propter læſionem.lib.2.c.26.n.113.p.270.
Mulier dotata à patre non allegat læſionem licet renunciet pluribus hæreditatibus.lib.2.c 26.n.116 p.270.
Quando filia renunciat in manibus patris ob dotem habitam non poteſt de læſione tractare.lib.2.c.26.n.117.p 270.
Renunciatio propter dotem non reſcinditur quando renuncians fuit nupta viro digno lib.2.c.26.n.126.p.270.
Facta renunciatione animo donandi, in ea non conſideratur læſio. lib 2 c.26 n 132 p.271.
Quando filia ob dotem renunciat pluribus ſucceſſionibus, licet dotatio ſit congrua quoad patrem, reſcinditur dum eſt læſio quoad ſucceſſionem aliorum lib.2.c.26.n.136 p.271.
Læſio an ſit computanda habito reſpectu ad legitimam vel totam dotem. lib.2.c.26.n.149.p.272.
Quando agitur de filia attenditur, an ſit congruè dotata necne: lib.2.c.26 n.153.p.272.
Quando quis renunciat propter legitimam eſt videndum an in legitima ſit læſus. lib.2.c.26.n.154.p.272.
Quandò filia non poteſt conſequi dotem ob quam renunciat ſemper eſt locus reſciſſioni lib.2.c 26.n 155 p.272.
Quandò ſit renunciatio animo donandi non reſcinditur ob læſionem. lib.2.c.26 n.156.p.272.
Donatio quæ prouenit ex liberalitate læſionem non continet. lib. 2.c.16.n.157.p.272.
Quando donatio ſit aliquo dato, poteſt eſſe læſiua.lib.2.c.26.num. 159 p.272.
Donatio indirecta non poteſt dici læſiua. lib.2.c.26.num.161. pag.273.
Renunciatio ob ingreſſum in religionem non eſt læſiua lib.2.c.26. n.164.p 273.
Si renunciat approbat contractum, renunciat iuri impugnandi ob læſionem.lib.2.c.26.n.168.p.273.
Minor renuncians hæreditati deuoluendæ lædi poteſt. lib.2.c.32. n.41.p.293.
Non cadit in donatione.dec.34.n.18.p.42.
Renunciatio de iure incerto, & nondum quæſito non poteſt dici læſiua dec.110.n.11.p.152.
In donatione non habet locum.dec 182.n.9.p.251.
Donatio quæ eſt in tranſactione ſuſtinetur non obſtante læſione. dec.190.n.15.p.259.
Limitatur quando donatio eſt correſpectiua.dec.190.n.16.p.259
Non præſumitur in donatione ob ingreſſum in religionem nec in renunciatione ad fauorem matris.dec.222.n.13.p.301.

Læſio quem contractum annullet.

Non conſideratur vbi adeſt incertitudo vitæ alicuius in conuentione.lib.1.c.13.n.10.p.64.

Contrà iuramentum nulla poteſt proponi exceptio læſionis enormis, vel enormiſſimæ. lib.2.c 26.n.3 p.263.
In ſpei remiſſione non datur læſio. lib.2 c.26.n.18 p.264.
In contractibus correſpectiuis dicitur enormiſſima læſio quæ excedit dimidium iuſti pretij.lib.2.c.26.n.54 p.266.
In contractu merè gratuito læſio debet eſſe in tota quantitate.lib. 2.c.26.n.55.p.266.
In iure quærendo ob incertitudinem nulla poteſt conſiderari læſio. lib.2.c.26.n.59.p.266.
Facilius datur læſio in iure delato quam deferendo. lib.2.c.26. n.100.p.269.
In iure de futuro, & incerto nequaquam eſt locus læſioni. lib. 2. c.26.n.103.p.269.
Contrà, quod etiam in iure quærendo, & ſpe incerta læſio dari poſſit.lib.2.c.26.n.104.p.269.
Læſio conſideratur ſuper iure incerto, & ſuper vita hominis. lib. 2 c.26 n.105 p.269.
In tranſactione attenditur de tempore 10.annorum antè, & poſt. dec.19.n.8.p.23.
Non attenditur in contractu qui ſit damnoſus dum poterat eſſe lucroſus.dec.73.n.12.p.97.
Onus de natura emphyteuſis, & contractus non attenditur ad arguendam læſionem.dec.73.n.13.p.97.
Vt annullet tranſactionem debet eſſe vltrà dimidiam. dec.78.n. 25 p.105 dec.174.n.4.p.237.
Habet locum in quolibet contractu vitalitio ad terminos l. hæreditatum dec.81.n.1.p.111.
Excluditur vbi damnum, & lucrum contingere poteſt. dec. 81. n.7.p.112.
Habet locum in iure de præterito, & in ſpe. dec.160. num. 14. pag.216.
Vt annullet tranſactionem debet eſſe longè vltrà dimidiam.dec. 168.n.11.p.230.
Vt reſcindat tranſactionem debet eſſe vltrà dimidiam, habito reſpectu ad omnia.dec.180.n.27.p.247.
Excluditur in tranſactione quando fuit petita à parte, quæ ſe prætendit læſam.dec. 190.n.14.p.259.
Cenſus vitalitius ob læſionem nõ annullatur.lib.3.c.9.n.31.p.467.
Contrà, quod annulletur.lib.3 c.9.n.32.p.467.
Ad agnoſcendam læſionem in cenſu vitalitio, quæ attendantur. lib 3.c.9.n.33.p.467.
Quando contractus eſt dubius, & poteſt eſſe lucroſus, & damnoſus non conſideratur, quid eueniat. lib.3.c.9 n.39.p 467.
Vt annullet debet eſſe vltrà dimidiam.dec.217.n.4.p.294.
In ſubhaſtatione in 6.parte ſufficit ad annullandum. dec.217. n.12.p.295.
Contrà.dec.217.n.13 p.295.

Læſio Communia.

Dolus ſemper adeſt in contractu læſiuo lib.2.c.25.n.6.p.264.
Contractus dicitur doloſus quando eſt læſiuus .lib.2.c.26.nu 31. pag.264.
Inditium doli eſt læſio.lib.2.c.26.n.33.p.265.
Læſio enormiſſima non excluditur per iuramentum .lib.2.c.26. n.34 p.265.
Grauis læſio non poteſt contingere ſine dolo alterius contrahentis. lib.2 c.26 n.37 p.265.
Pater non capit bonum conſilium pro filia, quando d.filia eſt ab eo læſa enormiſſimè.lib.2.c.26.n 45 p.266.
Læſio eſt modica, enormis, & enormiſſima. lib.2.c.26. num. 50. pag 266.
Modica eſt quæ dicitur intrà limites iuſti pretij dimidij. lib. 2. c.26 n.51.p.266.
Enormis eſt quæ in aliquo excedit dimidiam iuſti pretij. lib.2.c. 26.n.52 p.266.
Enormiſſima eſt, quæ in totum, vel quaſi totum lædit. lib.2.c.26. n.53 p.266.
Quoties agitur de contractu reſcindendo ob læſionem tempus contractus eſt inſpiciendum.lib.2.c.26.n 58.p 266.
In enormiſſima læſione præſumitur dolus. lib.2.c.26.num.86. pag.268.
Quicquid præſtat minori enormis læſio præſtat maiori enormiſſima lib.2.c.26.n.87 p.268.
Iuramentum non tollit reſciſſionem contractus læſiui. lib.2 c.26. n 90 p.268.
Nullo pacto euitari poteſt nullitas contractus læſiui. lib.2.c.26. n. 97.pag 268.
Dolus inducitur ob læſionem enormiſſimam. lib.2.c.26. nu.108. pag.269.
Qui ſcit rei valorem non allegat læſionem. lib.2.c. 26. num.166. pag.273.
Non operatur reſciſſionem contractus, ſed eſt in facultate lædentis ſoluere iuſtum pretium lib.2.c.26.n.169.p.273.
Quoties quis ſoluit id in quo læſio conſiſtit, contractus remanet firmus. lib.2.c.26 n.170 p 273.
Hoc tamen non habet locum vbi læſio eſt vltrà duas ex tribus partibus. lib.2.c.26.n.171.p.273.
Intentans reſciſſionem ob læſionem non tenetur petere abſolutionem à iuramento.lib.2 c.26 n.172.p 274.
Contrà quod debeat peti abſolutio. lib.2.c.26.n.173.p.274.
Sed prima opinio quod non requiratur abſolutio, eſt verior. lib.2. c.26.n.174 p.274.
Exceptio læſionis an impediat executionem inſtrumenti. lib.2.c. 26.n.179 p.274.
Intentans reſciſſionem ex capite læſionis enormiſſimæ non tenetur reſtituere acceptum.lib.2 c.34 n.19.p 322.
Sed contraria opinio eſt magis communis. lib 2. c. 34. num.20. pag.322.
Læſio declaratur arbitrio iudicis dec.19.n.9.p.23.
Non inducitur ex euentu ſubſecuto.dec.19.n.11.p.23.
Excluditur ex incertitudine dec.19.n.14.p.24.
Attendi debet de tempore contractus.dec.19.n.16.p 24.
Exceptio læſionis requirit altiorem indaginem, nec admittitur in iudicio poſſeſſorio.dec.34.n.6.p.41.
Reſtitutio in integrum aduerſus rem iudicatam datur vbi conſtat de læſione.dec.39.n.17 p.48.
Beneplacitum Apoſtolicum non conualidat contractum in quo eſt læſio.dec.45.n.10 p.57.
Excluditur quando res probatur, quod minus valet. dec.45.nu. 12.p.57.
Excluditur ex quo læſus nullum patitur damnum. dec.73.nu. 11.p.97.
Excluditur ex dubio euentu dec.78.n.26.p.105.
Non inducitur ex dimiſſione prædij ſuper quo dimittens parum iuris habet. dec 78.n.45 p.105.
Excluditur ex pretij incertitudine. dec.81.n.1.p.111.
Exceptio læſionis non admittitur in iudicio poſſeſſorio, & executiuo.dec.510.n.12.p.152.
Dubius litis euentus excludit læſionem.dec 168.n.5.p.237.
Debet probari concludenter. dec.168.n.6.p 237.dec.180.nu.26. pag.247.
Prætendens læſionem debet probare negatiuam ſolutionis alicuius debiti.dec.180.n.30.
Non valet proponi læſio quatenus inueniri poſſunt alia iuris remedia.dec.180.n.36.p.248.
Excluditur vbi quis ſcit rei valorem dec.182 n.8.p.251.
Exceptio læſionis non admittitur in iudicio executiuo, nec impedit executionem obligationis Cameralis. dec.182. num. 10. pag.251.
Conſideratur reſpectu temporis contractus non ex poſt. lib.3.c.9. n.38.p.467.dec.217.n.3.p.294.
Quando contractus poteſt eſſe lucroſus, & damnoſus non conſideratur quid eueniat.lib 3.c.9.n.39.p.467.
Contractus quando eſt læſiuus reducitur ad iuſtum pretium. lib.3.c 9 n.40.p.468.
Exceptio in modico vltrà dimidiam non admittitur in iudicio executiuo.dec.217.n 9.p.295.
Vbi eſt læſio, qui læſit poteſt vel dare æquiualens, vel rem reſtituere, quando vltrà læſionem non eſt dolus. dec.217. num. 11. pag.295.

Laicus quoad Eccleſiaſticam poteſtatem.

Summus Pontifex temporalem poteſtatem aduerſus laicos non habet.lib.2.c.25.n.79.p.255.

Iudex Eccleſiaſticus an habeat poteſtatem ſuper laicis virtute contractus iurati.lib.2.c.32.nu.244.p.303.
Affirmatiuam nonnulli tenent.lib.2.c.32 n.245 p.303.
Eccleſiaſticus habet iuriſdictionem ſuper laicis vigore obligationis Cameralis.lib.2.c.32.num 246.p.303.
Limita quando principaliter non agitur de obſeruantia iuramenti.lib 2.c.32.num.247.p.304.
Eccleſiaſticus cogit laicum ad ſeruandum iuramentum per Cenſuras.lib.2.c.32.n.248.p.304.
Vaſſallus laicus non poteſt prorogare Eccleſiaſtici iuriſdictionem.lib.2.c.32.n.250.p.304.
Pro vſuris conuenitur coram Eccleſiaſtico. dec.154.n.15 p.209.
Papa non ſolet eximere à poteſtate laicorum perſonam laicam remanentem in ſtatu laicali ſine conſenſu Principis. lib.3.c.1. num.128.pag.397.
Contrà quando tractatur de eximendo perſonam non laicam, quia non requiritur hoc caſu talis conſenſus.lib.3.c.1.nu.129. pag.397.
Quilibet laicus ſubeſt Epiſcopo quoad modum viuendi. lib.3.c. 1.nu.150.p.398.

Laicus quid poſſit.

An diſpoſitio laicorum poſſit vires adimere iuramento. lib.2.c. 32.num.71.p.295.
Laicus non habet poteſtatem ſuper iuramento iam præſtito.lib.2 c.32.num.74 p 295.
Eſt abſurdum quod iuramentum relaxetur per laicos.lib.2.c.32 num.78.pag.295.
Laicus poteſt diſponere ſuper iuramento. lib.2.c.32.numer.79. pag.295.
Statuta laicorum poſſunt pia loca comprahendere quando ſunt rationabilia lib.2.c.38.n.187.p.351.
Inter perſonas laicas habet locum Ægidiana.dec.150.numer.1 pag.202.
Cauſa vſuraria tanquam Eccleſiaſtica non poteſt in laicum compromitti, dec.154.num.13.p.209.
Statuta laicorum an habeant locum in locis pijs, & hæreditatibus clericorum.lib.3.c.1.n.90.& ſeqq p.393.
Clerici non ſubſunt laicis directè, vel indirectè lib.3.c.2 num.93. pag.396.
Princeps laicus quomodo poſſit impedire ne erigantur Eccleſiæ, vel pia loca lib.3.c.1.n.103.& ſeqq p.396.
Princeps laicus nullum ius exercere poteſt circa Eccleſias, & earum bona.lib.3.c.1.n.107 pag.396.
Laicus poteſt adminiſtrare bona pij loci dummodo faciat pro vtilitate Eccleſiæ.lib.3.c.1.n.308.p.410.
Poteſt adminiſtrare oblationes Cappellæ lib.3.c.1.n.309.p.410.
Poteſt gubernare bona fabricæ Eccleſiarum. lib.3.c.1.num.314. pag.410.
Adminiſtratio iuris ſpiritualis eſt interdicta laicis non verò adminiſtratio iurium temporalium Eccleſiæ. lib.3.c.1.num.316. pag.410.
Competit laico retentio clauium Imaginum, & Reliquiarum. lib.3.c.1.num.318.p.410.
Ius non reſiſtit quod laici non adminiſtrent bona Cappellæ lib.3. c.1.num.320.p.410.
Non eſt incapax adminiſtrandi fabricam etiam erectam Epiſcopi auctoritate.lib.3.c.1.num.325 p 411.
Locus pius poteſt laico concedi per modum ſimplicis deputationis Cappellani.lib 3.c.1.n 330.p.412.
Loca pia fundata auctoritate Epiſcopi ſunt Eccleſiaſtica non laica.lib.3.c.1.num.331 p.412.
Loca pia, vt opera, & Confraternitates præſumuntur laica. lib. 3.c.1.num.332.p.412.
Loca pia præſumuntur laica quando à laicis fuerunt fundata, & ab illis tradita ſtatuta lib.3.c.1.n.333.p.412.
Quando opera ſunt per laicos inſtituta dicitur laica.lib.3.c.1.nu. 337.pag.412.
Excluſa cognitione Epiſcopi, & dato regimine laicali per multa ſecula, locus dicitur laicus.lib.3.c.1.n.338.p.412.
Laicus non poteſt habere regimen rerum Eccleſiæ, nec ius ſpirituale.lib.3 c.1.num 350 p.413.
Non eſt incapax adminiſtrandi loca Eccleſiaſtica, & Hoſpitalia.lib.3.c.1.num.353.p.414.
Status non approbatus, ſed toleratus à Papa remanet laicus. lib.3.c.1.num.132.p.397.
Laicus poteſt ad Eccleſiaſticum recurrere ne fundentur monaſteria ſine requiſitis.lib.3.c.1.n.142.p.398.
Prohibitio ne erigantur Collegia laica, quando ſit licita.lib.3.c.1 num.151.p.398.
Princeps laicus an aliquod ius habeat ſuper Operis Eccleſiarum. lib.3 c.1.num.169.p.400.
Opera Eccleſiarum non poteſt à laicis adminiſtrari.lib.3.c.1.nu. 170 pag.400.
Contrà lib.3.c.1.num.171.p.400.
Operarij laici quod ius habeant ſuper rebus operæ. lib.3.c.1.nu. 171.pag.400.
Opera laica à laicis adminiſtratur. lib.3.c.1.n.174 p.400.
Opera S.Vultus Lucani eſt laica.lib.3.c.1.n.175.p.400.
Loca erecta ſine auctoritate ordinarij ſunt laica. lib. 3. cap.1. num.176 pag.400.
Quilibet locus pius præſumitur laicus, maximè, ſi à laicis adminiſtretur. lib.3 c.1.n.178.p.400.
Item quando eliguntur adminiſtratores à laicis, & quando ſtatuta fuerunt condita à laicis lib.3.c.1.nu.180.p.401.
Item quando iudicatur à iudicibus laicis. lib.3.c.1. numer.185. pag.401.
Locus poteſt eſſe laicus ad vnum effectum, ad alium non. lib.3. c.1. num.190.p 401.
Locus pius tenetur reddere rationem Epiſcopo non obſtante conſuetudine lib.3.c.1.num.208 p 402.
Locus pius non Eccleſiaſticus alienat ſine ſolemnitatibus extrauag. Ambitioſæ lib.3 c.1.n.217.p.403.
Laicus non eſt capax adminiſtrandi oblationes Eccleſiaſticas lib.3.c.1.num.249.p.405.
Nullum ius habere poteſt ſuper iuribus ſpiritualibus, & ſuper bonis Eccleſiaſticis.lib.3.c.1.num.254 p.405.
Ex conſuetudine laicus poteſt adminiſtrare ſuppellectilia Sacriſtiæ, & alias res Sacras.lib.3.c.1.num 258.p.405.
Poteſt habere dominium rerum ſacrarum ad effectum implicandi in vſum deſtinatum lib.3 c.1.num.262 p.406.
Laicus operarius Eccleſiæ quid poſſit.lib.3.c.1.n.269.p.406.
Laicus non poteſt habere cuſtodiam Vaſorum Sacrorum. lib.3. c.1.num.277 p.407.
Laicus non poteſt tractare negocia Eccleſiaſtica nomine ſuo.lib.3 c.1.num.289.p.408.
Non poteſt adminiſtrare Sacriſtiam. lib.3.c.1. nu.290.p.408.
Non poteſt tangere Vaſa Sacra. lib.3.c.1.num.291.p.408.

Laudum.

Arbitri non cenſentur laudare ſuper eo quod non poſſunt.dec.41 num.4.pag.50.
Laudum ſuper Vſuris debet ab Epiſcopo confirmari. dec.154.n. 14.pag.209.
Arbitri vbi plures eliguntur omnes in laudo debent interuenire. dec.172.num.23.p.234.
Niſi alter malitioſè diſtulerit conuenire. dec. 172. numer.24. pag.234.
Super compromiſſo nullo non valet dec.196.n.21.p.266.
Latum contra regulas iuris non attenditur. dec.196.numer.22. pag 266.
Etiam ſi eſſet approbatum cum iuramento, niſi doceatur de ſcientia nullitatis.dec.196.num.23.p.266.

Legatarius.

Succedens in re particulari dato hærede vniuerſali habetur pro legatario lib.1.c.6 nu.29.p.26.
Legatarius in rebus legatis eſt propriè hæres.lib.1.c.6.numer.30. pag.26.
Dominium legati tranſit ipſo iure in legatarium. lib.2.c.46.nu. 78.pag.375.
Amplia etiam legatario ignorante.lib.2 c.46 n.79.p.376.
Hæres & legatarius nemo eſſe poteſt.dec.51.n.2.p 67.
Inſtitutus in legitima habetur loco legatarij. dec.51.n.14 p.68.
Legatario maximè vſusfructus regulariter hæreditas non accreſcit. dec.77.n.4 pag.103.

Le-

Digitized by Google

Legatario particulari nunquam accreſcit hæreditas dec.77.n.9 pag.103.
Legatarius acceptans legatum cum onere non poteſt poſtea renunciare.dec.81.num.14.p.112.
Ante acceptationem acquirit dominium legati ſpeciei. dec.94.n.6 pag.133.
Pendente conditione non eſt creditor.lib.3.c.2.n.73.p.422.
Sub conditione plus non petendi excluditur ab vniuerſali ſucceſſione.lib.3.c.8.num.39.p.458.
Legatario non datur retentio pro legato relicto in minùs ſolemni teſtamento.lib.3.c.12.n.255 p.505.
Poteſt retinere legatum nullum quando non moleſtatur ab hærede.lib. 3.c.12.n.256 p.505.
Non dicitur incertus quando de eo poſt teſtamentum conſtat. dec.207.num.10.p.285.

Legatum Nullum.

Quando fiunt pacta ſucceſſoria relictum peti non poteſt ratione legati.lib.1.c.3 num.11 pag.8.
Promiſſio facta nomine legati non valet.lib.1.c.6.n 16.p.24.
An legata per pactum dari poſſint.lib.1.c.6.n 31.p.26.
Faciens legatum de re quam putabat eſſe ſuam non valet.lib.1 c.27.num.72 p.128.
Relictum pupillo cum onere adminiſtrandi tutelam non valet. lib.2.c.33 num.185.pag.317.
Relictum vti debitum an ſubſtineatur ſi non probetur debitum. lib.2.c 33.num.246.p 320.
Ad certum effectum an euaneſcat ſi fuit impletum in vita teſtatoris.lib.2.c.33.n.247.p.320.
Relictum hæredi corruit.dec.51.n.3 p.67.
Captatoria voluntas habet locum in legatis. lib.3.c.6. num.13. pag.445.
Scribens teſtamentum non poteſt ſibi ſcribere legatum. lib.3.c.6. num.39.pag 446.
In tertij arbitrium collatum non valet. lib.3.c.6.n.90.p.450.
Quando tertius eſt factus doctor, & arbiter legati non valet.lib. 3.c.6.num.103.p.452.
Non poteſt conferri in voluntatem hæredis.lib.3.c.6.n.112.p.452
Soluens relictum in teſtamento nullo illud approbat, nec illud amplius impugnat, ſi ſcit nullitatem. lib.3. c.12 n.65 p.494.
Hæres ex teſtamento nullo quomodo poſſit obligari ad ſoluenda legata lib.3.c.12.n.77.& ſeqq p.494.
Valet promiſſio ſoluendi legatum ex teſtamento nullo.lib.3.c.12. num.108 p 496.
Sine debito teſtium numero non ſubſiſtit. lib.3.c.12.n.110.p.496
Non dicitur probatum, niſi quinque teſtibus. lib.3.c. 12. numer. 111 pag.496.
Teſtamentum inter liberos imperfectum non valet quoad legata relicta extraneo.lib.3 c.12.n.156 p.499.
Relictum extrà teſtamentum requirit numerum 7. teſtium. lib. c.12 num.206 pag.502.
Hæres in Conſcientia tenetur ſoluere relictum in teſtamento nullo.lib.3.c.12.num.222.p.503.
Quando in Conſcientia ſint ſoluenda legata teſtamenti nulli.lib. 3.c.12 num.230 & ſeqq.p.503.
Facultas libera legandi, & non legandi non poteſt tertio committi.dec.207.n.3.pag.284.
Non debetur in præiudicium creditorum. dec.208.n.6 p.286.
Non debetur niſi deducto ære alieno.dec.208.n.5.p.286.

Legatum conditionale, & cum onere.

Relictum matri ſi peperit non debetur ſi pariat ſecto ventre.lib.1 c.27.num.52.p.127.
Seruus ſub conditione legatus pleno iure hæredis eſt, quamuis manumitti non poſſit.lib.2.c.18.nu.10.p.218.
Relictum ſub conditione alendi liberos debetur etiam mortuis liberis.lib.2.c.33 nu.92.p.310.
Relictum alicui ſi filios habuerit, debetur nato filio, & ſtatim defuncto.lib.2.c.33.nu.69.p 311.
Loco pio cum conditione præſtandi alimenta debetur mortuo eo, qui ali debebat.lib.2.c.33.n.77.p.311.
Et quando hoc procedat.lib.2.c.33.n.78.p.311.
Si relinquatur pluribus cum onere, ſi vnus adimplet, petit ſuam ratam.lib.2.c.36.num.27.p.326.
Legato certo fundo duobus ſi decem dederint, vnus ſuam partem offerendo, medietatem legati habet. lib.2.c.36. num.28. pag.326.
Relictum ſub conditione renunciandi non ſequuta renunciatione non valet.dec.83.n.3.p.119.
Grauari poteſt onere perpetuo.dec.162.n.15.p.219.
Relictum ſub conditione ab hærede implenda valet. lib.3.c.6.n. 118 pag.453.
Valet cum hæres voluerit. lib.3.c.6.num.119.p.453.
Quando exprimitur ſi legatarius voluerit non tranſmittitur. lib.3.c.6.n.24 p 453.
Quando conditio ſi voluerit, exprimitur, oportet, quod legatarius declaret lib.3.c.6.n.128.p.453.

Legatum Communia.

Relictum naſcituro debetur nato ſecto ventre materno.lib 1.c.27 num.53.p.127.
Etiam matre mortua in puerperio lib.1.c.27.n.54.p.127.
Tam ſi legat pater, quam extraneus lib.1.c.27.n.56 p.127.
Propter inimicitiam ademptum facta pace reconualeſcit. lib.1. c 29.num.46 pag.134.
Quando renunciatarius reliquit legatum renuncianti, renuncians in eo ſuccedit.lib.2.c.14.n.39.p.196.
Legato relicto pluribus &c. vno ex ijs decedente, eius portio ſpectat ad alios non ad ſubſtitutum. lib.2.c.17.n.41.p.214.
Prælatus inferior an poſſit permutare legata. lib.2.c.33.n.189. pag 317.
Relictum fratribus minoribus conuertitur in alium vſum pium lib.2.c.33 num.190 p.317.
Relictum pro dote an debeatur maritatæ. lib.2.c.33. num.248. pag.320.
Factum à Principe non venit in generali renunciatione. lib.2.c. 41.num 4.p.359.
Relictum pro omni, & toto eo, &c. non patitur diminutionem. lib.2.c.41.num.10 p.360.
Debetur integraliter pro omni. & toto eo, &c. quando de debito non conſtat, niſi per confeſſionem teſtatoris. lib.2.c.41.num.12. pag.360.
Poteſt repudiari à debitore in præiudicium creditorum. lib.2.c. 46.num.24.pag.372.
Contrà quod non poſſit repudiari lib.2.c 46.n.75.p.375.
Repudiatio legati eſt alienatio.lib.2.c.46.nu.77.p 375.
Acquiſitio legati eſt ius quærendum lib.2.c 46. nu.80 p.376.
Legata ſemper reuocari poſſunt.dec.8.n.4 p 9.
Hæres grauatus poteſt habere legatum, quod non teneatur reſtituere ſubſtituto.dec.51.num.4.p.67.
Vnum legatum cenſetur relictum, vt aliud dec.51.n.7.p.67.
Non debet eſſe inutile legatario.dec.51.num.9.p.67.
Caducatur præmortuo legatario.dec.77.nu.6.p.103.
Legata pia remanent caducato teſtamento dec.77.n.7.p.103.
Contrà.dec.77.num 8.p.103.
Solutum pro legato relicto à teſtatore non venit in fideicommiſſo. dec.93.num.2.pag.131.
Hæres per aditionem hæreditatis fit debitor legati.dec.94.nu.2. pag.132.
In re debita legatarijs ſpecialiter non conſtituitur fideicommiſſum.dec 94 num.4 p.132.
Euictio non datur pro legato certæ ſpeciei. dec.111. n.2.p 155.
Euictio competit pro legato correſpectiuo. dec.111.n.3.p.155.
Relictum filiæ ab extraneo cenſetur patris contemplatione. dec. 135.nu.12.pag.184.
Et tale relictum imputatur in legitimam.& dotem.dec.135.nu. 13 pag.184.
Relictum filiæ non expreſſa dote cenſetur eius contemplatione, & non patris relictum.dec.135.num 16.p.184.
Ex legato patri relicto non cenſetur ei prohibitus vſusfructus in bonis filij præcipuè in legato res diuerſa dec.138.n.2 p.187.
Annuum æquiparatur vſufructui.dec.138.n.5.p.188.
Legata particularia ſi relinquantur patri, & filio, patri non denegatur vſusfructus in legato filij.dec.138.n.6.p.188.

Con-

Digitized by Google

Contrà firmatur.dec.138.numer.7.pag.188.
Pater non habet vſumfructum in legato, quod de ordine teſtatoris ſolui debet filio dec.138.num.11.p.188.
Relictum alicui conſucceſſuro ab inteſtato detrahitur in calculanda legitima.dec.144.num.4 p.195.
Iudicio teſtatoris ademptum imputatur in legitima. dec.144.nu.5.pag.195.
Legatum non debet eſſe fruſtatorium.dec.144 n.12 p.196.
Correſpondens obligationi cenſetur relictum animo compenſandi.dec.147 num.5.pag.200.
Compenſatur cum vſufructu dec.147.n.11.p.200.
Ex coniecturis præſumitur animo compenſandi. dec.147.nu.13.pag.200.
Compenſatur cum lucro dotis debito ex ſtatuto dec.148.num.10 pag.201.
Non debet cenſeri inutile, aut onèroſum. dec.162.n.13.p.219.
Legata annua, nil commune habent cum hæreditate. dec.162.num.14.pag 219.
Hæres tenetur ad legata, quæ exigi non poſſunt de fideicommiſſo dec.162.n.20 p.219.
Annuum ſoluitur ex fructibus, tam ab hærede, quam à fideicommiſſario.dec.162.n.21.p.219.
In teſtamento inter liberos requirit duos teſtes.dec.144.numer.6 pag.221.
In legato poteſt conuenire intereſſe.dec.168.n.13.p.230.
Quando in hæreditate non ſunt pecunia, legatum pecuniarum factum non ſubdito eſt inutile.lib.3.c.1.n.27.p.391.
Relictum in alterius liberam voluntatem conferri poteſt.lib.3.c.6.num 11.pag.445.
Legatum ad fauorem ſcribentis teſtamentum valet quando teſtamentum eſt ſubſcriptum a teſtatore, qui id expreſsè approbet.lib.3.c.6.num.40.pag.446.
Legatum in tertij arbitrium collatum valet. lib.3.c.6. num 89. pag.450.
Valet relictum in tacitam alterius voluntatem non expreſſam. Lib.3.c.6.num.93.p.451.
Valet legatum quando tertius habet arbitrium relinquendi talem, vel talem quantitatem. lib.3.c.6. num.104.p.452.
Valet legatum cum hæres voluerit.lib.3.c.6.num.119.p.453.
Valet collatum in legatarij voluntatem.lib.3.c.6.n.120.p.453.
Non niſi volenti, & agnoſcenti acquiritur.lib.3.c.6.numer.123.pag.453.
Acquiritur ipſo iure etiam ignoranti.lib.3.c.6.nu.126.p.453.
Regulariter ad hæredes tranſmittitur. lib.3.c 6 n.127 p.453.
Recipiens legatum ex teſtamento nullo, illud approbat.lib.3.c.12 num 70.pag.494.
Legata pia an valeant in teſtamento inter liberos.lib.3.c.12.nu.160 pag.499.
Iudex laicus quoad legata pia tenetur ſequi Ius Canonicum. lib.3.c.12.num.179.p 500.
Donatio quæ valet, vt legatum, non retrotrahitur quoad fructus.lib.3.c.13.num.87.pag.508.
Legatum renocatur per generalem diſpoſitionem. lib.3.c.13.nu.178.pag.513.
Donatio cauſa mortis facta abſenti eſt legatum.lib.3 c.13.num.199.pag 514.
Legatum dicitur quando adeſt teſtamentum.lib.3.c.13.numer.230.pag.516.
Quando maritus relinquit aliquid vxori relictum debetur in vim legati.lib.3.c.13.n.232.p.517.
Relinqui poteſt nullo facto teſtamento.lib.3 c.13.n.246 p.518.
Quando teſtator mandat, vt ſoluantur debita, debitum petitur tanquam legatum lib.3.c.13.n.312.p.523.
Quæ debentur iure legati non conferuntur. lib.3.c.13.num.313.pag.523.
Mentio facta de debito non dat actionem legati.lib.3.c.13.n.318 pag.523.
Legatum dotis ſoluta in vita expirat.dec.198 nu 8.pag.269.
Relictum ei, qui renunciauit vadit ad hæredes, non ad eum in cuius fauorem renunciatur.dec.200.n.17 p.273.
Non ſcriptum in teſtamento probatur quinque teſtibus.dec.207.num.12.pag.285.
Ad fauorem mulieris ob turpem amorem de præterito valet, maximè, quando legatur vt mulier meliùs viuat. dec.207.num.18.pag.285.
Fieri poteſt illegitimo quando non legatur tanquam tali.dec.207 num.21.pag.285.
In Vrbe legatur ſpurijs, vbi non ſunt legitimi. dec.207 num.22.pag.285.
In cauſis legatorum Rota non procedit executiuè.dec.208.num.1 pag.286.
Contra in alijs Tribunalibus.dec.298.num.2.p.286.
Pro ſoluendis legatis alienando bona teſtatoris. dec.208.num.8.pag.286.
Relictum conſanguineo in dignitate conſtituto præſumitur ob conſanguinitatem non dignitatem dec.218.n.9.p.296.
Relictum Canonicis, & Monachis cenſetur, vti vniuerſis, non vti ſingulis.dec.220.nu.1.p.298.
Relictum vniuerſitati ea extincta euaneſcit, & mutata vniuerſitate, an vadat ad locum mutatum. dec.220 num.6.p.299.

Legitima quoad renunciationem.

Renunciatio legitimæ etiam cum iuramento non valet.lib.1 c.12 num.14.pag 57.
Fratres non poſſunt inire pacta ſuper portione legitimæ viuo patre.lib.1.c 18.num.27.pag.94.
Donans omnia ſua bona non cenſetur donare legitimam, lib.1.c.18.num.30.pag.95.
Valet pactum ſucceſſorium ſine iuramento quando renuncians habuit legitimam.lib 2.c.7 n.1.p.163.
Quod non valeat pactum ſucceſſorium ſine iuramento etiam ſi filius habeat legitimam lib.2.c.7.num.8.p.164.
Filius qui accepta legitima renunciauit, dicit teſtamentum nullum.lib.2.c.7 num.9.pag.164.
Filius, qui habuit legitimam non poteſt renunciationem impugnare.lib.2.c.7.nu.11.pag.164.
Quando pater decedit ab inteſtato non valet renunciatio ſine iuramento legitima accepta, ſecùs ſi decedit teſtatus.lib.2.c.7.num.22.pag.164.
Legitima non cadit in renunciatione nulla, & non facta cum iuramento, ſi agitur de hæreditate vnius ex paciſcentibus.lib.2 c.19.num 1 p.222.
Renuncians ſucceſſioni non poteſt agere ad legitimam.lib.2.c.19.num.2.pag.222.
Iuramentum in renunciatione appoſitum facit valere etiam quoad legitimam.lib.2.c.19.nu.3.p.222.
Renunciatio generalis comprahendit legitimam.lib.2.c.19 n.13 pag.222.
Legitima non eſt opus, vt ſpecialiter, & nominatim renuncietur.lib 2.c.19.nu 14.p.222.
Contra quod filius, qui renunciauit ſucceſſioni conſequatur legitimam.lib.2 c.19.num.20 p.223.
Generalis renunciatio legitimam non comprahendit.lib.2.c.19 n.21 pag.223.
Opinio quod in generali renunciatione legitima comprahendatur eſt magis communis.lib.2.c.19.nu.26 p.223.
Valet renunciatio legitimæ etiam in genere, & abſque ſpeciali expreſſione.lib.2.c.19.nu.28 p.223.
Siue fiat fauore patris, ſiue fauore tertij lib.2.c.19. numer.29.pag.223.
Quod procedit quando veriſimiliter poteſt coniecturari de legitima fuiſſe cogitatum. lib.2.c.19 num.31.p.223.
In hæreditate, & bonis comprehenditur legitima, ideoque renuncians hæreditati renunciat legitimæ lib.2. cap.19. numer.32.pag.223.
Cenſetur legitima renunciatum, quando fuit renunciatum omnibus iuribus.lib.2.c.19.n.33.p.224.
Renuncians an poſſit agere ad ſupplementum legitimæ. Vide Supplementum.
Poteſt filius, dum pater viuit renunciare ſucceſſioni, & recipere legitimam.lib.2.c.20.n.3.p 224.
Quando filius viuente patre accepit legitimam, & renunciauit, non habetur in conſideratione auctis facultatibus.lib.2.c.20.n.12.pag.225.
Quando renunciatio non eſt iurata, auctis facultatibus augetur legitima.lib.2.c.20.nu.20 p.225.

Filia

Filia quæ renunciauit amiſit legitimam. lib.2.c.22.n.10.p.228
Quando quis renunciat facta mentione legitimæ cenſetur cogitaſſe tam de bonis, quæ pater habebat eo tempore, quàm de ijs, quæ habiturus erat lib.2.c.26.n.65 p.267.
Renuncians an faciat partem in legitima. lib.2.c.47. numer.1. pag.379.
Quod renuncians non faciat partem lib.2.c.47.nu.18.p.380.
Contrà quod renuncians licet non faciat partem in legitima adhùc admittatur. lib.2.c.47.nu.19.p.380.
Diſtinguitur in perſona excluſa à lege, vel patre, vel ex proprio facto nempè renunciatione lib.2.c 47.n.20.p.380.
Quando renuncians pro renunciatione nihil habuit non facit partem.lib.2.c.47.nu.21.p.380.
Quando renunciauit aliquo recepto facit partem.lib.2.c.47.n.22 pag.380.
Siue renunciatio ſit facta viuo patre, ſiue defuncto. lib.2.c.47.n. 23.pag.381.
Licèt aliqui contrarium teneant lib.2.c.47.n.25.p.381.
Renuncians facit partem, quando eſt vtile fratribus, non quando eſt damnoſum.lib.2.c.47.n.29.p.381.
Siue renunciatio ſit accepta portione, ſiue non. lib.2.c 47.nu.30. pag 381.
Filia renuncians accepta dote cenſetur renunciare legitimam. dec.68.num.6.p.90.
Dos recepta ab ea quæ renunciat cenſetur pro legitima. dec.68. num.10.pag.90.
Renunciatio in contractu inito cum patre porrigitur ad legitimam.dec.177.nu.16.p.241.
Legitima in vita patris renunciatur à filia in præiudicium creditorum.dec.177.num.20 p.241.
Regulariter qui renunciat facit partem. dec.181. n.15.p.250.

Legitima quoad onus, & prohibitionem.

Legitima portio eſt filijs relinquenda abſque vllo onere, vel grauamine lib.1.c.12 num 15.p.57.
Conditio imputandi fructus in legitimam reijcitur in teſtamento lib.2.c.33.num.136 p.313.
Quando teſtator relinquit valdè pinguem hæreditatem teſtator tenetur acceptare onus in legitima. lib.2.c.33. n.137 p.314.
Non poteſt filius eo caſu petere legitimam, licèt de ea expreſsè mentionem non fecerit lib.2.c.33 n.139.p.314.
Et filius cenſetur approbare onus. lib.2.c.33.n.142.p.314.
Pater non poteſt vllo modo filium in legitima grauare.lib.2.c.33. num 152.pag.315.
Eſt relinquenda in proprietate, & non in fructibus. lib.2.c.33.n. 154.pag 315.
Pater non poteſt diſponere, vt filius teneatur fructus in legitimam imputare lib.2.c.33.n 155.p.315.
Quando filius grauatus in legitima approbat teſtamentum patris non poteſt legitimam detrahere. lib.2.c.33. numer.156. pag.315.
Sed talis approbatio debet eſſe ſpecifica, & expreſſa.lib.2.c.33.n. 157.pag 315.
Legitima ex patris diſpoſitione non poteſt auferri, vel minui.lib.2 c.33 num 161.p.315.
Legitima tolli poteſt lege legitima, vel ſtatuto. lib.1.c.12.nu.13. pag.57.
Statutum poteſt augere, aut minuere legitimam.lib.1.c.12.nu. 55.pag.60.
Pater an poſſit filio prohibere, ne diuidat bona antequam perueniat ad vigeſimumquintum annum, etiam quoad legitimam. lib.1.c 18.num.36 p.95.
Eſt debita quaſi æs alienum.lib.2.c.3.n.63.p.156.
In bonis quæ debentur ratione legitimæ non poteſt pater filijs præiudicare inſtituendo renunciantem.lib.2.c.14.nu.71 p.198.
Cauthela Soccini circà prohibitionem legitimæ eſt approbata. lib. 2.c.33.num.141.pag.314.
Cauthela Soccini poteſt deduci ex voluntate præſumpta. lib.2 c. 33.num.143.p.314.
Quando dicatur tacitè inducta Cauthela Soccini. lib.2.c.33.nu. 146 pag.314.
Clauſula, omni meliori modo, multum operatur in prohibitione legitimæ lib.2.c.33.num.151.p.314.
Cauthela Soccini à nonnullis reprobatur. lib.2. c.33. num.165. pag.315.
Teſtator non poteſt prohibere legitimæ detractionem, niſi expreſsè vtatur cauthela Soccini lib.2.c.33.n.166 p.315.
Priuatio ab omni commodo hæreditatis non æquiualet cauthelæ Soccini.lib.2.c.33.n.167.p.316.
Filius non poteſt habere legitimam in fructibus. lib.2.c.33.nu. 172. pag.316.
Quando teſtator mandat fructus in legitimam imputari, ſi filius onus recuſaret, priuaretur legitima. lib.2.c.33. numer.173. pag.316.
Aliud eſt ſi teſtator mandet fructus reſtitui aliud fructus imputari lib.2.c.33.num.174.p.316.
Clauſula, omni meliori modo, appoſita inſtitutioni in fructibus non operatur quoad onus legitimæ.lib.2 c.33.n.177.p.316.
Diſpoſitio imputandi fructus in legitimam eſt nulla, & à lege reprobata lib 2 c.33.nu 178.p.316.
Legitima non poteſt minui per legata, & fideicommiſſa, etiam ad piam cauſam.lib.2.c.38.n.144.p.348.
Filius non poteſt conſentire, vt pater imponat onus ſuper legitima.lib.2.c 46.n.34 pag.372.
Onus in legitima non dicitur approbatus, niſi accedat expreſſus conſenſus lib.2.c 46.n.38.p.373.
Filius in fraudem creditorum non acceptat onus in legitimam. lib 2.c.46.num.42.p.373.
Et quando d. onus poſſit acceptare. lib.2. c.46. n.43.p.373.
Contrà quod pater poſſit in præiudicium creditorum acceptare onus in legitimam lib.2.c.46.n.44.p.373.
Dummodo conſentiat viuo patre, & ante agnitionem hæreditatis.lib.2.c.46.n.45.p 373.
Statutum ex iuſta cauſa poteſt tollere legitimam fœminis. lib.2 c.47.n 46.p.383.
Cauthela Soccini quomodo concipiatur dec.1.n.19.p.2.
Relinqui poteſt cum onere approbandi teſtamentum. dec.2.nu.8. pag.3.
Acceptans donationem pro legitima longè maiorem, etiam ſi habeat aliquod onus non impugnat.dec.146.n.22.p.199.
Pater nullo onere grauare poteſt legitimam filiorum.dec.157.n. 1.pag.212.
Cauthela Soccini quibus verbis concipiatur. dec.157. numer.2. pag.212.
Cauthela Soccini ſuppletur per clauſulam omni meliori modo. dec.157.n.4.pag.213.
Onus in legitima acceptari poteſt ab hærede. dec.157. n.9.p.213.
Augeri, & diminui poteſt à ſtatuto.dec.167.num.13.p.226.
Cenſetur prohibita contra fiſcum.dec.167.n.16.p.226.
Sine cauthela Soccini non prohibetur. dec.167.n.17 p.226.
Dicta Cauthela Soccini ab aliquibus reprobatur.dec.167.n.18 pag.226.
A legitima deducitur omne grauamen. dec.167.n.19 p.226.
Approbatio teſtamenti non inducit approbationem grauaminis in legitima.dec.167 n.20.p.226.
Contrà quando fit approbatio in actu teſtandi. dec.167. num.21 pag.226.
Approbans teſtamentum in quo non eſt Cauthela Soccini ſibi non præiudicat in legitima ſine expreſſa approbatione.dec.167 num.31.pag.227.
Filius non debet priuari legitima.dec.177.n.6.p.241.
Legitima filij à patre non grauatur dec.177.n 9 p.241.
Filius acceptando patris hæreditatem aut relictum quod longè excedit legitimam, cenſetur onus legitimæ acceptare.dec.177 num.11.p.241.
Filius acceptando teſtamentum patris ſibi præiudicat in legitima.dec.177.num.14 p.241.
Præcipuè ſi acceptat onus ante mortem patris.dec.177.num.15. pag 241.
Dos filiæ ſuccedens loco legitimæ non poteſt à patre grauari ſine eius conſenſu onere fideicommiſſi.dec.179.n.2.p.244.
Non poteſt prohiberi ſine cauthela Soccini.dec.180.n.19.p.247.
Onus debet acceptari ſpecificè verbis clariſſimis. dec.181. n.13. pag.250.

Dona-

Digitized by Google

Donatio ſub onere reſtitutionis non imputatur in legitimam.dec. 191.num.9.p.260.

Legitima Filij viuente patre.

Nihil habent filij, in bonis patris eo viuente, nec ratione legitimæ. lib.1.c.15.nu.74 p.80.

Filius poteſt compellere patrem, vt ſibi legitimam in vita aſſignet.lib.1.c.18.n.28 p.94.

Filij legitima viuente patre non pertinet ad fiſcum.lib.1.c.18.nu. 31.pag.95.

Quid ſtante ſtatuto ita diſponente, lib.1.c.18.nu 32 p.95.

Statutum procedit quando non extant nepotes.lib.1.c.18.numer. 33.pag.95.

Si pater dilapidet bona poteſt filius agere ad legitimam.lib.2.c.3 num.64.pag.156.

Legitima eſt quaſi debita in vita patris lib.2.c.4.n.13 p.160.

Si pater aſſignat filio legitimam in vita eſt tutus, & non tenetur ampliùs ad aliquid lib.2.c.3.n.2 p.163.

Pater poteſt filio perſoluere legitimam in vita.lib.2.c.7.num.17 pag.164.

Filius qui portionem legitimæ habuerat inter viuos non impugnat teſtamentum.lib.2.c.7.nu.18.p.164.

Quando verò pater decedit inteſtatus filius, qui habuit legitimam non dicitur à ſucceſſione excluſus.lib.2.c.7.numer.19. pag.164.

Si filius accepit legitimam inter viuos, & pater cum teſtamento decedat, idem teſtamentum à filio non poteſt impugnari. lib.2.c.7.n.24.p.164.

Et ſi minùs legitima datum ſit, debet ſuppleri vſque ad quantitatem. lib.2.c.7 num.25 p.164.

Dummodo hac contemplatione ſit datum, vt in legitimam imputetur.lib.2.c.7.num 26 p.165.

Legitima etiam ſi eſſet aſſignata in vita debet relinqui titulo inſtitutionis lib.2.c.7 num.33.p.165.

Non valet teſtamentum in quo filius eſt præteritus, licèt habuerit legitimam in vita.lib.2.c.7.nu.38 pag.165.

Legitima licet quaſi ſit debita filijs non incipit deberi, niſi mortuo patre.lib.2.c.14.nu.73.p.199.

Patre viuente nulla debetur filio legitima.lib.2.c.19.numer.19. pag.223.

Filius viuente patre non poteſt illum compellere ad tradendam legitimam.lib.2.c.20.n.1.p.224.

Tamen ſi pater velit, & filius conſentiat valet aſſignatio legitimæ in vita.lib.2.c.20 num.2.p 224

Filius diminutis patris facultatibus non diminuit legitimam ſibi aſſignatam, & auctis facultatibus eam non auget.lib.2.c.26 num.61.p.266.

Quando aſſignatio legitimæ facta in vita non valet, filius debet id quod accepit in legitimam imputare. lib.2.c.26.num.63. pag.266.

Filius adhùc viuo patre dicitur certo modo dominus legitimæ. lib.2.c.46 num.29 p 372.

Cum conſenſu filij aſſignari poteſt in vita. dec.68.n.4.p.89.

Debetur tantum à die obitus patris.dec.68 n.3 p.89.

Quando aſſignatur in vita non dicitur inofficioſa. dec 68.num.9. pag 90.

Si ſit aſſignata, in vita, & filius eam dilapidat, nil amplius prætendere poteſt.dec.68.num.12.p.90.

Dos filiæ aſſignata ante mortem patris, quomodo aſſumat naturam legitimæ.dec.68.n.13 p.90.

Filia viuente patre non poteſt petere legitimam.dec.135.num.19 pag.184.

Viuente patre dos non debet æquiparari legitimæ.dec.135.nu.20. pag.184.

Aſſignatio legitimæ facta in vita non reuocatur.lib.3.c.3.nu.22. pag.428.

Filius viuente patre nullum ius habet ſuper legitima. lib.3.c.4. num.2.p.430.

Viuente patre poteſt aſſignari reuocabiliter.lib.3.c 4.n.5 p.430.

Aſſignata viuente patre per actum inter viuos eſt irreuocabilis. lib.3.c 4.num.9.p.430.

Non aſſignatur viuente patre ſine conſenſu filij.lib.3.c.4 num.10 pag.430.

Contra quod dictus conſenſus non requiratur. lib.3.c.4.num.11 pag 431.

Conſumpta culpa filij, pater non tenetur amplius dare, ſecùs ſi ſine culpa filij.lib.3.c.4.n.12.pag 431.

Quando pater diſſipat propria bona datur actio filio ad conſequendam legitimam.lib.3.c.4.n.14.p.431.

Quando pater ſit religioſus, filius petere poteſt legitimam. lib.3. c.4.num.15.p.431.

Auctis facultatibus patris, augetur legitima niſi filius renunciet ſupplemento legitimæ cum iuramento.lib.3.c.4.n.17.p.431.

Diminuitur per diminutionem portionis paternæ.lib.3.c.4.nu.18 pag 431.

Detrahitur de donatione cauſa mortis.lib.3 c 13.n.180.p.513.

Legitima Communia.

Fauor filiorum pro legitima eſt magis præcipuus, quam pia cauſa, quando agitur de legitima filiorum tantum non de alijs bonis. lib 1.c 8.nu.13.pag.35.

Fauor filij eſt anteponendus piæ cauſæ etiam ſi non ſit ſermo de legitima, ſed de alijs bonis. lib.1.c.8 num 26 p.36.

Spes legitimæ improbabilis dicitur.lib.1.c.15.num.75.p.80.

Quando ſpes legitimæ, & ad quem effectum dicatur probabilis lib.1.c.15.num.81.pag.80.

Filius in legitima æquiparatur auo creditori lib.1.c.18.num.29 pag.95.

Statutum faciens mentionem de legitima in bonis patris non comprehendit legitimam, quæ debetur ex bonis matris lib.1. c.18.num 35 p.95.

Filius in legitima eſt ac creditor conditionalis.lib.2.c.1 num 54. pag 147.

Debitum legitimæ eſt ſpes probabilis, & certa.lib.2.c.4.num.22 pag.160.

Legitima eſt minima portio eius quod debetur ab inteſtato lib.2 c.7.num.20 p.164.

Tempus ad legitimam computandam pro validitate teſtamenti eſt tempus mortis patris.lib.2.c.7 num.27 p 165.

Legitima eſt æſtimanda ſecundùm tempus quo perſoluitur.lib.2 c.7.num.29 p.165.

Hodiè legitima eſt relinquenda honorabili titulo inſtitutionis. lib.2.c.7.num 32 pag.165.

Quando filia poſſit agere ad ſupplementum legitimæ. lib.2.c.12. num.46 pag.181.

Hæredi filiorum non debetur legitima ſi ante patrem decedat. lib.2.c.16.num.5.p.211.

Eſt portio ſucceſſionis, quæ debetur ab inteſtato. lib.2.c.19.nu.5. pag.222.

Ei non debetur qui nullam ab inteſtato partem prætendere poteſt.lib.2.c.19.num.6 p.222.

Qui ſunt ab inteſtato excluſi legitimam petere non poſſunt lib.2. c.19.num.7.p.222.

Legitima ei non debetur, qui nullam ab inteſtato partem prætendere poteſt lib.2.c.19 nu.6 p.222.

Excluſus à ſtatuto legitimam non prætendit. lib.2.c.19. num.8. pag 222.

Qui repudiat hæreditatem non poteſt legitimam retinere lib.2.c. 19.num.9 pag.222.

Excluſus à ſucceſſione non generaliter, ſed certo modo poteſt legitimam conſequi lib.2.c.19.num.10 p.222.

Excluſa à ſucceſſione non prætendit legitimam.lib.2.c.19.nu.11. pag.222.

Aliquando de iure datur legitima illis qui ſuccedere non poſſunt lib.2.c.19.num.12 p.222.

Validum eſt argumentum de legitima ad dotem.lib.2.c.20.n.5 pag.224.

Quod legitima non debeat augeri auctis facultatibus lib.2.c.20. num.9 pag.225.

Quando legitima non eſt aſſignata in vita, ſed debet aſſignari poſt mortem ſi patrimonium diminuatur abſque culpa hæredis, cedit damno tàm hæredis, quàm legitimatarij. lib.2.c. 20.num.11.pag.225

Filius in legitima eſt creditor ad diem incertum. lib.2.c.20.nu. 17.pag 225.

Dos ſuccedit loco legitimæ.lib.2.c.21.num.17.p.227.

In

Digitized by Google

In legitimam non imputatur, niſi id quod quis conſequitur ex ſubſtantia illius de cuius hæreditate agitur. lib.2.c.24.num. 180.pag.248.
Ad calculandam legitimam eſt inſpiciendum tempus mortis teſtatoris.lib.2.c.26.nu 62.p.266.
Filius non conſequitur legitimam ex prouiſione patris, ſed legis. lib.2.c.33.num.160.p.315.
Valdè differt, an hæredes filij velint detrahere legitimam, vel ipſe filius lib.2 c.33.n.163.p.315.
Legitima quamuis ſit ius futurum dicitur nunc deberi. lib. 2.c. 40.num.25 pag.357
Debetur legitimato.lib.2.c.43.num.30.p.365.
Etiam ſi legitimatio ſit reſtricta ad aliquam portionem. lib.2.c. 43.num.34.p.365.
Debetur adoptiuis.lib.2.c 44.n.11.p.367.
Non debetur in bonis patris adoptantis.lib.2.c.44.n.23.p.367.
Emancipatis debetur lib.2.c.44.nu.35 p.368.
Legitima non poteſt repudiari à debitore in præiudicium creditorum, nec ius ſuper ea competens. lib.2.c.46.n.25.p.372.
Ipſo iure debetur filio ſine eius facto. lib.2.c.46.n.27.p.372.
Ex legis diſpoſitione filius dicitur ſucceſſor in ſua legitima - lib.2.c.46.num.29.pag.372.
Legitima antequam petatur tranſmittitur. lib.2.c.46.num.30. pag.372.
Ius petendi legitimam eſt in bonis noſtris, antequam ſit petita.lib. 2.c.46.nu.31 pag 372.
Filius in præiudicium creditorum legitimam non repudiat.lib.2 c.46.num.32 p 372.
Qui non admittitur ad legitimam, nec admitti ſperatur non facit partem in legitima.lib.2 c.47.num.4.p.379.
Legitima eſt portio hæreditatis lib.2.c.47.n 5.p.379.
Taxatur tempore mortis patris lib.2.c.47 n.6 p 379.
Filia per ſtatutum excluſa non facit partem in legitima. lib.2.c. 47.num.7 pag.379.
Nec faciunt partem filij, qui contra tabulas bonorum poſſeſſionem habere nequeunt.lib 2.c.47 n.9 p.379.
Excluſa a ſucceſſione facit partem. lib.2.c.47.n.11.p.380.
Legitima non ex paterna, ſed ex legis diſpoſitione debetur. lib. 2.c.47.num.12 p.380.
Quilibet habet arbitrium reſpuendi, & admittendi legitimam. lib.2.c.47.num.14 pag.380.
Qui agnoſcit ſuam portionem, & alteri cedit facit partem.lib.2. c.47.num 15 p.380.
Religioſus in religione incapaci non facit partem.lib.2.c.47.n.32. pag.382.
Secus quando eſt in religione capaci. lib.2.c.47.n.33.p.382.
Exhæredatus non facit partem.lib 2.c.47.n.34.p.382.
Contrà.lib.2.c.47 num.35.p.382.
Non facit partem quando ſunt inſtituti extranei. lib.2. c.47.nu. 36.pag.382.
Facit partē quādo ſunt inſtituti ceteri filij.lib.2.c.47.n.37.p.382.
Excluſa per ſtatutum an faciat partem lib 2.c.47 n.38 p.382.
Reſolutio talis quæſtionis pendet ex eo, an portio reſeruata ſuccedat loco legitimæ.lib.2.c.47.n.40.p 382.
Quando portio ſuccedit loco legitimæ facit partem.lib.2.c.47.nu. 41.pag.382.
Si non ſuccedit loco legitimæ non facit partem. lib.2.c.47. nu.42. pag.382.
Excluſa ſemper facit partem quando eſt honorata in teſtamento lib.2.c.47.num.43 p.382.
In hæreditate matris non facit partem.lib.2.c.47.n.44.p.383.
Contrà lib.2 c.47.num.45.p.383.
Facit partem hoc caſu quando eſt vtile filijs aliàs non.lib.2.c.47 num.47.pag.383.
Quando excluſa facit partem procedit ad fauorem fratrum vtrinque coniunctorum, non vterinorum. lib.2. c.47 nu.48. pag.383.
Portio aucta cedit ad commodum fratrum, vel hæredum.lib.2 c.47.num.49.& ſeqq p.383.
Portio aucta mediante excluſa à ſtatuto impinguat legitimam aliorum.lib.2.c.47.num.57.p.384.
Fœmina facit, & non facit partem ſicuti expedit maſculis. dec. 5.num.2.pag.7.
Alienationes factæ à grauato imputantur in eius legitimam.dec. 5.num 10.pag.7.
Debetur filio in bonis patris.dec.50.n.16 p 66.
Hæres, qui non fecit inuentarium, & alienauit, præſumitur de legitima ſatisfactus.dec.50.num.18.p.66.
Niſi probet legitimam excedere alienationes. dec.50. n.19.p.66.
Creditor ſupplementi legitimæ non impedit immiſſionem fideicommiſſario.dec 50.n.21.p.66.
Tranſit ad hæredes extraneos.dec.55.num.16.p.72.
Donata à patre filijs non imputantur in legitimam, niſi clarè conſtet de voluntate patris.dec.67.n.11.p.88.
Donatio ob cauſam neceſſariam non voluntariam imputatur in legitimam.dec.67.n.20.p.88.
Donatio ob fideicommiſſum, vt imputetur in legitimam, requiritur conſenſus patris, & filij dec 67.n.22.p.89.
Ius detrahendi legitimam tranſmittitur ad hæredes extraneos. dec.67.num.26.p.89.
Portio debita excluſæ ob legatum pro omni, & toto eo, &c. accreſcit alijs fratribus.dec.67 n.28 p.89.
Hæres alienans cenſetur alienatum pro legitima capere.dec.72. num.19.pag.95.
Non detrahitur ex fideicommiſſo particulari niſi in ſubſidium. dec.136.num.20 p 186.
Grauatus cenſetur eligere ſuam legitimam in bonis primò loco alienatis.dec.100.num.9.p.139.
Pro ſupplemento legitimæ non datur retentio.dec.100.numer.20 pag.139.
Legitima debita impedit immiſſionem fideicommiſſario.dec.102 num.2.pag 142.
Sed ad ſummam debitam pro legitima. dec.102.n.3.p.142.
Hæreditas, & diminuta ſine facto hæredis cedit commodo, & damno prætendentis legitimam. dec 102. num.4.p.242.
Fructus augent legitimam, ſed datur actio ſolum contra eos qui eos collegerunt.dec.102.n 6 p.142.
Regulariter non detrahitur ex vno corpore hæreditatis, ſed in ſingulis.dec.102.num.8.pag.142.
Non detrahitur de bonis melioribus, & deterioribus.dec.102.n. 9.pag.142.
Bona quæ non conferuntur non imputantur in legitimam.dec. 129 num.3 pag.175.
Datur immiſſio pro legitima vigore l.fin. quando petitur in vim teſtamenti, ſecùs ſi petatur contra teſtamentum. dec.133.nu. 1.pag.180.
Filia dotata à patre minùs legitima poteſt poſt eius mortem petere ſupplementum.dec.134.nu.1.p.182.
Eſt quota hæreditatis deducto ære alieno.dec.134.nu.4.p.182.
Calculatur iuxta valorem de tempore mortis patris non poſt. dec.134.num.13 p.182.
Maximè ſi augmentum hæreditatis veniat ex induſtria hæredis. dec.134 num.14.p.182.
Bona emphyteutica non dantur pro legitima.dec.134.numer.16 pag.182.
Fœmina excluſa à ſtatuto excluditur à legitima. dec.134.num. 17.pag.182.
Eſt portio eius quod debetur ab inteſtato.dec.134.n.18.p.183.
Debetur matri in bonis filij.dec.144.n 1.p.195.
Eſt tertia pars totius hæreditatis.dec.144.nu.2 p.195.
In calculanda legitima detrahitur æs alienum. dec.144. num.3. pag.195.
Et detrahitur legatum alicui relictum conſucceſſori ab inteſtato.dec.144.num.4 pag.195.
Legatum iudicio teſtatoris ademptum imputatur in legitimam. dec.144.num.5.pag.195.
Imputantur in legitimam ſolum ea, quæ debentur purè, & ſine interuallo à die mortis.dec.144.n.11 p.196.
Imputantur ſolum ea bona, quæ ſpectabant ad defunctum. dec. 134 num.13.p.196.
Donatio inter viuos non imputatur in legitimam.dec.144.num. 15 pag 196.
Donatio excedens longè onus, etiam quoad imputationem legitimæ dicitur ex titulo lucratiuo. dec.146. n.21.p.199.
Filij ob ſpretum paterni præcepti non priuantur legitima. dec. 157.num.3.pag.212.

Ius

Digitized by Google

Ius detrahendi legitimam tranſmittitur ad hæredes. dec.157.n. 11.p.213.
Statutum de legitima non habet locum extrà territorium. dec. 167.n.12 p.226.
Bona alienata imputantur in legitimam. dec. 144. num. 10. pag.237.
Pater præſumitur velle imputare in legitimam donationem factam filio quando cogitat de legitima aliorum. dec.177.n. 3.pag.241.
Donatio valdè pinguis cenſetur, vt debeat in legitimam imputari. dec.177.n.7 p.241.
Præcipuè ſi donatio æquiualet legitimæ dec.177.n.8 p.241.
Mobilia vendita cenſentur electa pro legitima. dec.181.num.1. pag.249.
Filius poteſt detrahere legitimam quam pater non detraxit. dec.181.n.7 p.249.
Donatio ob cauſam licet imputetur in legitimam, tamen hoc non procedit quando donatur ob primogenituram. dec.181.n. 9.p.250.
Detrahitur de fideicommiſs. dec.181.n.11 p.250.
Detractio legitimæ ipſo iure tranſit in filios. dec.181.n.12.p.250.
Non detrahitur de fideicommiſſi facto in contractu. lib.3.c.2.n. 115.p.426.
Contrà, quod detrahatur eſt magis verum. lib.3.c.2.num.16. pag.426.
Dummodo filius habeat ſuam legitimam non conqueritur ſi pater plus alijs relinquat. lib.3.c.3 n.5.p.427.
Debetur tempore mortis patris. lib.3.c.4.n.1.p.430.
Conſideratur tempore mortis patris nullo habito reſpectu ad augmentum vel diminutionem. lib.3 c.4.n.3.p.430.
Quando augeatur aucta hæreditate. lib.3.c 4.n.4.p.430.
Donatum à patre imputatur in legitimam. lib.3.c.13.num.105. pag.509.

Legitimatio. Legitimatus.

Princeps poteſt illegitimum legitimare in præiudicium legitimorum & agnatorum, ſed antequam pater moriatur non poſt eius mortem lib.1.c.15.n.77.p.80.
Valet pactum à filio naturali factum in actu legitimationis, vt non ſuccedat patri naturali. lib.2 c 7.n 49.p.166.
Sed id non procedit quando fit legitimatio per ſubſequens matrimonium. lib.2.c.7.n.50 p 166.
Legitimati verè non ſunt filij. lib.2.c.43 n 3.p 364.
Quando de honore & beneficio agitur legitimi appellatione, non venit legitimatus lib.2 c.43.n.5 p.364.
In legitimato remanet quædam rubigo, quæ non tollitur per legitimationem. lib.2.c.43.n.6 p.364.
Legitimatus dicitur homo mixtus ex natura, & accidenti. lib.2. c.43.n 8 p.364.
Legitimi ſunt magis habiles ad honores, & dignitates quam legitimati. lib.2.c.43.n.9.p 364.
Legitimatio non tollit fundamentum malæ opinionis. lib.2.c.43. n.10.p 364.
Legitimatus eſt ſimilis homini vulnerato, & curato à vulnere. lib.2.c.43.n 11.p 364.
Diſtat à legitimo ſicut imago à veritate. lib.2.cap.43.num. 12. pag.365.
Non ſuccedit in beneficio. lib.2.c.43.n.13.p.365.
Non admittitur ad feudum Eccleſiaſticum lib.2.c.43.num.14. pag.365.
Aliquando admittitur ad Iuſpatronatum. lib 2 c.43.num.15. pag.365.
Et ad iura honorifica tanquam de familia. lib.2 c.43.num.16. pag 365.
Aliquando poteſt eſſe Generalis Ordinum. lib.2.c.43.num.17. pag.365.
Legitimatio non operatur in præiudicium legitimorum. lib.2.c. 43.n 20 p.365.
Legitimatus conſequitur ea omnia, quæ competunt legitimis lib. 2.c 43.n.22.p.365.
Verè & propriè legitimus cenſetur. lib.2.c.43.n.23 p.365.
Subijcitur poteſtati patris. lib.2.c 43.n.27 p.365.
Fit ſuus hæres lib.2.c.43.n.28 p.365.
Aequaliter ſuccedit cum filijs in patris hæreditate. lib.2.c.43.n. 29 p.365.
Legitimato debetur legitima lib.2.c 43 n.30 p 365.
Legitimatus præteritus poteſt dicere teſtamentum nullum. lib.2. c 43 n.31.p.365.
Excludit fœminas vbi eſt ſtatutum excluſiuum fœminarum. lib.2.c.43.n.32 p.365.
Habet omnia priuilegia legitimorum. lib.2.c 43.n.33 p 365.
Habet legitimam, etiamſi legitimatio ſit reſtricta ad eam portionem quam pater tradere voluerit in teſtamento. lib.2.c.43 n.34 p.365.
Habetur ac legitimus, & naturalis. lib.2.c.43.n.35.p 366.
Renunciatio dicitur facta etiam ad fauorem legitimatorum. lib.2.c.43 n.37 p.366.
Legitimatio tollit omnem maculam lib.2.c.43 n.38 p.366.
Legitimato nulla remanet macula, & fit nobilis & illuſtris. lib. 2 c.43 n.39.p.366.
In caſu quod legitimi exiſtunt, natalium reſtitutio non conceditur niſi facta mentione legitimorum. lib.2 c.43 n 41 p.366.
Facilius admittitur ad bona renunciata, quando conſtat de voluntate diſponentis. lib.2 c.43 n 42.p.366.
Et quando antè renunciationem erat legitimatus non poſt. lib.2. c.43.n.43.p.366.
Legitimati, & naturales æquiparantur. lib. 2. c.44. num.34. pag.367.
Legitimatus ſine præiudicio venientium ab inteſtato non habet legitimam. dec.80 n.12 p.108.
Legitimatio non operatur in præiudicium legitimorum. lib.2. c. 43 n 20.p.365.
Pater legitimanti non prætendit legitimam in bonis legitimati. dec.80.n 13.p 109.
Legitimatus facit ceſſare conditionem ſi ſine filijs legitimis, & naturalibus. dec 124 n.17.p.169
Venit nomine filiorum legitimorum & naturalium dec.124.nu. 19.p.169.
Conſtitutio Pij V contra legitimatos non habet locum contra voluntatem teſtatoris. dec.124.n.21 p.170.
Legitimatus ab habente facultatem ſuccedit in bonis Eccleſiaſticis. dec.124 n.22.p 170.
Conſtitutio Pij V. quod legitimati non ſuccedant in bonis Eccleſiaſticis non habet locum vbi bona emphyteutica ſunt allodialia. dec.124.n 24 p.170.
Legitimatus ab alio præter Papam non venit nomine legitimorum & naturalium dec.151.n.1 p.203.
Et quid dicendum de legitimato ab illis de Campegijs. dec.151. n 2 p 203.
Negatiuè, quando teſtator intellexit de matrimonio legitimo. dec 151.n.3.p 203.
Teſtator non cenſetur excludere legitimos in concurſu legitimatorum. dec.151.n.9 p.204.
Quando non ſunt legitimi, legitimatus excludit ſubſtitutum. dec.151.n.10.p.204.
Teſtator reſpiciens ad matrimonium repellit legitimatos. dec. 151.n.12 p 203.
Legitimatus an faciat purificare conditionem ſi ſine filijs. dec. 183 n 5 p.252.
Ex vocatione legitimatorum ex maſculis in concurſu legitimorum ex fœminis habetur conſeruatio agnationis. dec.213.nu. 6.p.291.

Legitimus.

Quiſque filius præſumitur legitimus dec.229.n.10 p.309.
Quando quis eſt actor debet probare eſſe filium, & legitimum. dec.229.n.11.p.309.
Legitimitas requiritur in emphyteuſi Eccleſiaſtica. dec.229.nu. 9.p.309.
Natus in 5. menſe poſt matrimonium poteſt eſſe legitimus. lib. 1. c.27.n.42.p.126.
Natus vltra 9. menſes quando ſit legitimus. lib.1 c.27.num.63. pag.127.
Diuerſitas inter legitimos, & illegitimos patet à nomine. lib.2. c. 43 n.19 p.365.
Quis poteſt eſſe legitimus reſpectu matris, illegitimus reſpectu patris.

Digitized by Google

patris. dec 84. num.6. pag.120.
Natus ex matrimonio nullo, data ignorantia nullitatis eſt legitimus.dec.84.n.7.p.120.
Bona fides parentum.quoad legitimitatem praiudicat & non famet filys.dec.84.n.9 p 120.
Natus ab illis qui non poterant contrahere matrimonium non poteſt legitimari,niſi adſit ignorantia impedimenti.dec.84 nu. 11.p.120.
Ignorantia impedimenti in putatiuo matrimonio reddit filios legitimos dec.84.n.19.p.21.
Filius potius praſumitur legitimus,quam illegitimus, dec.84 n. 21.p.121.

Leo.

Leonis Imperatoris Nouella non valent abrogare leges Iuſtiniani.lib.1.c.7.n.36.p.31.
Leo Imperator harum Nouellarum promulgator quis fuerit, lib 1.c.7.n.37 p 31.
Leonis nouella non habuerunt vim legis neque etiam tempore quo fuerunt edita lib.1.c.7.n.39 p.32.
Nouella Leonis Imperatoris non habent vim legis. lib.1.c.11.nu. 11 p 49.
Dicta Nouella deſeruiunt ad explicationem quorundam iuriũ habentium ſenſum obſcurum.lib.1.c.11 n.12 p.49.

Lex. Leges,

Vbi lex non diſtinguit nec nos diſtinguere debemus. lib.1.c.5. nu. 37.p.19.
Leges loquentes de pacto ſucceſſorio reſpiciunt bonum commune. lib.1.c.5.n.50.p 20.
Nouella Leonis Imperatoris non valent abrogare leges Iuſtiniani.lib.1 c.7.n.36 p.31.
Leges magis fauent militibus quam pia cauſa. lib.1.c.8, nu.16. pag.36.
Milites arma potius quam leges ſcire dicuntur. lib 1.c.8.nu.22, pag.36.
Principes ſunt leges animata lib.1.c.10.n.4.p 42.
Princeps cum ſit lex,in eum lex ferri non poteſt. lib.1.c.10.n.19. pag.43.
Turpe eſt legem viuam legi mortua ſubeſſe lib.1.c.10.num.20. pag.43.
Placita Principum leges dicuntur quando ſunt vtilia. lib.1.c.10. n.32 p.44
Deus ſubmiſit leges Principibus lib.1.c.10 n.57 p 45.
Argumentum à contrario ſenſu non valet,quando inducitur legum correctio lib.1.c.11.n.45.p.52.
Extentio legum non ſit vbi militat eadem ratio. lib.1.c.11.n.52. pag.53.
Leges diſponentes eſſe ſeruandam aqualitatem inter filios non ligant,ſed ſuadent.lib.1 c 11.n.62 p.53.
Leges de teſtamentis loquentes abrogari poſſunt contraria lege. lib.1.c.12 n.33 p.58.
Valet argumentum de lege ad conſuetudinem tam negatiuum quam affirmatiuum lib.1.c.12.n.48 pag.59.
Vbi eſt caſus legis ibi nulla dubitatio.lib.1.c.13.n.28.p.66.
Lex & conſuetudo aquiparantur. lib.1.c.13.n.34 p.66.
Reſponſa prudentum habent vim legis. lib.1.cap 13.num.41. pag 66.
Princeps inferior habet facultatem leges condendi in ſuo territorio lib.1 c.14.n.37 p 70.
Qua facta ſunt ob iuſtam cauſam habentur ac ſi benè eſſent facta etiamſi eſſent contrà leges. lib.1.cap.14. num. 39. pag.70.
Leges adaptantur ad ea qua frequentius non raro accidunt. lib. 1.c.17.n.22 p.90.
Laudabile non poteſt eſſe quod fit contrà legem.lib.1.c.17.nu,23. pag 90.
Auxilium legis fruſtrà inuocat qui peccat in legem. lib.1 c.17. n.24 p 90.
Lex generaliter loquens generaliter eſt intelligenda. lib.1.c.18. n.0 p.92.
Erubeſcimus ſine lege loqui.lib.1.c.18.n.40 p.96.
Leges in praſumptione fundata non ſunt ſeruanda in foro conſcientia quando non eſt verum id quod leges praſumunt.lib 1 c.28.n.2.p.129.
Pactum ſucceſſorium quando dignoſcitur fuiſſe factum in fraudem legis non valet lib.1 c.30. n.29.p.138.
Leges ad caſus magis contingentes adſcribi debent lib.2.c.2.nu. 53.p 152.
Verba legis cui conueniunt legis diſpoſitio debet conuenire. lib.2. c.12.n.2 p.179.
Voluntas hominis non poteſt facere vt lex locum non habeat. lib. 2.c.22.n.23.p.229.
Lex licet exorbitans extenditur ad alium caſum, ad quem ſi non extenderetur redderetur eluſoria.lib.2.c.25.n.142.p.258.
Quandò lex Ciuilis immediatè dirigitur ad bonum commune obligat ad culpam. lib.2 c.32.n.116.p.297.
Quandò lex continet vtilitatem priuatam non derogat iuramento.lib.2.c.32.n.119 p.297.
Lex aliquandò ab alia lege limitatur. lib.2.c.46.n.73 p.377.
Lex non comprahendit caſum quem excipit.dec.45.n.6.p.56.
Cauſa non terminatur iuxtà leges pendente lite promulgatas. dec 45.n.7.p.57.
Lex noua non comprahendit negocia praterita in iudicium deducta.dec.45 n.8.p.57.
Reſpicit tantum actus futuros dec.188.n.9.p.253.
Ciuitas qua non recognoſcit ſuperiorem habet facultatem ſibi leges imponendi lib.3.c.1.n.3.p.390.
Quicquid lex concedit,& permittit id ſemper cenſetur licitum, & permiſſum.lib.3.c.5.n.20.p 434.
Sufficit,vt donatio dicatur improbata,vt ſit contrà legem. lib.3. c.5 n.23.p.434
Ex lege dicitur non ſolum id,quod ex verbis illius habetur, ſed etiam quod ex mente eius concipitur. lib.3 c.5 n.24.p.434.
In factis contrà legem, ſi non valet quod vltrà, nec etiam quod intra legem lib.3 c.5.n.70 p.437.
Non extenditur ad actus praeteritos lib.3.c.13 n 66.p.507.
L. Hareditas C.de Pact. Conuent.explicatur lib.1.c 4.n.34 p.12. & c.7.n 44.p.32.
Dicta l.loquitur in caſu claro, quo fuit actum de ſucceſſione, & propterea improbatur conuentio lib.1.c.4.n.36.p.13.
L.fin C.de Ed.Diu.Adr toll.habet locum in eo qui fuit inſtitutus in re particulari.lib.1.c.6.n.26 p.26.
L.Diui Conſtantini C.de Natur.lib explicatur. lib.1.c.7.nu.45. pag.53.
L.hareditas ff.de Pact.conuent,explicatur.lib.1.c.11.n.8.p.48.
L.fin.C.de Pact. procedit non tantum in hareditate viuus tertij, ſed etiam in hareditate viuus ex paciſcentibus lib.1.c.11.nu. 16 p 49.
L.15.C de Pact. ex noua interpretatione declaratur. lib.1.c.11. n.20 p.50.
L.1.§ ſi parens ff.ſi quis à parente fuer manum.explicatur.lib.1. c.11.n 43.p.52.
L.hareditas C.de Pact.conuent.explicatur. lib.1.c.11. num.44. pag 52.
L.vlt C.de Pact.non derogat leg 15. C.eodem. lib.1.c.11.nu.51. pag.53.
L.vlt.C.de Pact.eſt vna ex 50.quas edidit Iuſtinianus. lib.1.c. 11.n.54 p.53.
L.fin.C.famil.erciſc.explicatur.lib.1.c.11.n.71.p 54.
L.licet C. de Pact. apertiſſimè oſtendit pacta viciſſitudinaria ſucceſſoria non valere lib.1.c.13.n.16.p.64.
L.hac edictali & l famina,quomodo habeant locum in acquiſitis ex titulo oneroſo.dec.156 n.7.p.211.
Lucrum acquiſitum vigere.l.famina acquiritur ipſo iure. dec. 143 n.3.p.194.
L.hareditatum &c non habet locum in contractibus. dec.81.n. 2 p.111.

Liber.

Partitis extractis ex libris communitatis retentis ab officialibus datur plena fides.dec.99.n 4.p.138.
Aetas minoris probatur ex notula in libro tutorum. dec.118.no. 15.p.160.
Partita extracta ex libris publicis ſine citatione partis nihil probant dec.203.n.8 p.280.

Libe-

Digitized by Google

Liberatio.

Valet pactum ſucceſſorium conſiſtens in liberatione facta per patris creditores. lib.1.c.24.n.1 p.119.
An filius vel alius qui ſuccedere ſperat poſſit inire pactum cum debitoribus patris de non petendo debitum. lib.1.cap.24.nu.7. pag 119.
Renunciatio continet liberationem lib.2.c.1.n 55 p.147.
Liberatio vni facta liberat omnes in ſolidum obligatos. lib.2.c.11. n.24.p.177.
Vni facta prodeſt alijs obligatis etiam abſentibus. lib.2.c.11.nu. 27.pag.177.
Liberatio perſonalis non egreditur perſonam. lib.2.c.11.nu.45. pag.178.
Fideiuſſor liberatur liberato principali debitore. lib.2.c.24.nu. 203.pag 249.
Pactum de liberando in futurum parit exceptionem de præſenti. lib.2.cap.37.n.4 p.333.

Liberi.

Liberi potius meritis quam ad pactionibus paterna obſequia ſunt prouocandi. lib.1.c.11.n.33 p.51.
Liberorum nomine non veniunt ſoli filij ſed omnes deſcendentes. dec,202.n.6.p.276.

Libertas.

Pacta ſucceſſoria inualidantur quia tollunt libertatem teſtandi. lib.1.c.1.n.21.p 4.
Teſtandi facultas debet eſſe libera. lib.1.c.1.n.22 p.4.
Nemo poteſt ſibi legem dicere, vt quis non poſſit recedere ab actu libere & variabili ex natura. lib.1.c.5 n.8 p.17.
Donatio omnium bonorum tollit libertatem teſtandi. lib.1.c.5. n.43.p.20.
Liberi arbitrij libertas eſt fauorabilior quam matrimonium. lib. 1.c.7.n.7.p.28.
Non eſt contrà ius naturale, vt libertas teſtandi auferatur. lib.1. c.12.n.47.p.59.
Omnes homines à natura liberi naſcuntur lib.2 c 43.n.26.p.365
Libertas matrimonij contrahendi tolli non poteſt. lib.3.c.5.n.12. pag.434.
Libertas eſt ineſtimabilis lib.3 c.5.n.15.p.434.
Poteſt tolli & coarctari. lib.3.c.5.n.16.p.434.
Maiori æſtimatione digna eſt libertas perſonarum, ac libertas teſtandi lib 3.c.5.n.17.p 434.
A libertate matrimonij ad libertatem teſtandi quando non currat argumentum. lib.3.c.5.n.25.p.434.
Matrimonij quando dicatur impedita lib.3.c.5.n.26 p.434.
Non currit argumentum à libertate matrimonij ad libertatem teſtandi. lib 3.c.5.n.27 p 435.
Iniquum videtur reſtringere hominibus libertatem relinquendi locis pijs. lib.3.c.1.n.162.p.399.
Fauore libertatis valet diſpoſitio collata in arbitrium tertij. lib. 3 c.6.n.96 p 451.
Contrà, quod non valet nec fauore libertatis. lib.3.c.6.num.97. pag.451.
Libertas, & ſeruitus contrariantur, & vbi eſt libertas non eſt ſeruitus. dec.203.n.4.p.278.

Licentia.

Solon ſolum dedit teſtandi licentiam non habentibus liberos. lib. 1.c.11.n.23 p.50.
Licentia faciendi aliquid non ſupplet defectum aliarum ſolemnitatum. lib.2.c.32.n.25 p.293.
Non retrotrahitur in præiudicium tertij cui ſuit ius quæſitum. dec.100.n.15.p.139.

Licitum.

Conſuetudo facit licitum, quod alias erat illicitum. lib.1.c.12.nu. 22 p.57.
Si fiat conceſſio vltrà licitum, non valet neque in eo quod eſt licitum. lib.3.c.5.n.71.p.437.

Linea.

Agens ad caducitatem debet probare lineæ deficientiam. lib.1 c.27.n.85.p.129.
Collateralium linea latè patet, & continet plures gradus tam agnationis, quam cognationis. lib.2 c 3 n.83.p.158.
Dominus directus agens ad deuolutionem debet probare finem lineæ. dec.14.n 1.p.16.
Contrà, quando non conſtat de principio lineæ. dec.14.n.3.p.16.
Finita linea inueſtitorum emphyteuſis redit ad dominum. dec. 44.n.17.p.55.
Conſtito de principio lineæ debet probari concludenter eius defectus dec.44.n.23.p.55.
Filius fratris non dicitur de linea maſculina. dec 167.num.38. pag.227.
Plures deſcendentes vnius perſonæ ſunt plures lineæ dec.167.nu. 61 p.228.
Linea maſculina incipit à maſculo, fœminina à fœmina. dec.167. n.62.p.228.
Filius ſororis eſt de linea fœminina. dec.167.n.64.p.228.
Maſculus deſcendens ex fœmina non venit nomine lineæ maſculinæ dec.173.n.2.p.235.
Vocatio deſcendentium ex certa linea excludit deſcendentes ex alia linea. dec.173 n.13.p.236.
Subſtitutus defecta linea admittitur quando vltimus de linea priuatur dec.174.n 5.p 238.
Vocatus defecta linea non admittitur donec vnus ſuperſit, licet ſit incapax, dec.176.n.1.p.239.

Lingua.

Diuerſarum linguarum ſenſus verborum explicatur ab informatis regionum dec 178.n.2.p.242.

Liquidatio.

Vbi eſt pactum capiendi poſſeſſionem propria auctoritate datur aſſociatio etiam contrà tertios non facta crediti liquidatione. dec.153.n.4.p.207.
Liquidatio ſemper non requiritur. dec 153 n.7.p.207.
Creditum illiquidum non compenſatur cum liquido. dec.159.nu. 1.pag.214.

Lis. Litigioſum.

Bona litigioſa non poſſunt ſubijci primogenituræ. dec.1.n.2.p.1.
Vitium litigioſi non cadit in actione perſonali. dec.1. num.4.p.1. *Vide* Vitium.
Ad ſuſtinendam tranſactionem lis debet eſſe realis, & non ficta. dec.34.n.13 p.42.
Lis inducitur ex eo quod quis mandat monitorium, etiam antè illius reproductionem dec.49.n 7 p.63.
Vbi inter aliquot eſt introducta lis, non terminatur illis non citatis dec 49.n.8.p.63.
Nec poteſt inchoari nouum iudicium. dec.49 n 9.p 63.
Iuſta cauſa tranſactionis eſt lis, dum per eam extinguitur, & dum quis à litibus eximitur, à litibus valde lucratur. dec.78. n.4.p.104.
Solus timor litium eſt cauſa tranſactionis dec.78.n 9 p.104.
Vtilis dicitur tranſactio ex eo ſolo, quod quis à lite recedit. dec. 78.n.37 p.105.
Ex ſola lite animi inquietantur, & facultates dilabuntur. dec. 78.n.38.p.105.
Res litigioſa finita lite redit ad fideicommiſſarium. dec.94 n.12. pag.133.
Tranſactio ſuper lite iam terminata non valet. dec.104.nu.19. pag 146.
Cauſa litis futura poteſt eſſe iuſta cauſa renunciationis. dec.108. n.8 p.150.
Dubius litis euentus excludit læſionem. dec.174.n.5.p.237.
Qualibet lis non calumnioſa eſt cauſa ſufficiens tranſactionis: dec.174.n.8.p.237.
Timor litis ſufficit ad validandã tranſactionẽ dec.180.n.3.p.245
Lis mendicata & eius timor vanus non validat tranſactionem. dec.180.n 7 p.246.
In lite dubia vtile eſt tranſigere. dec.180.n.17.p.246.

Conſequi ſuum creditum abſque litibus non eſt lucrum ſpernendum. dec. 180 n. 28. p. 247.
Expenſæ litis reficiuntur in bonis ex lite recuperatis. dec. 180. nu. 29. pag. 247.
Etiamſi v. g. fructus percepiſſet. dec. 180. n. 30. p. 247.
Lis tranſit in heredem. dec. 186. n. 3. p. 255.
Non attenditur iuſtitia, vel iniuſtitia litis pro validanda tranſactione. dec. 190. n. 11. p. 259.
Debet eſſe mota ex euidenti calumnia ad inducendam partem ad tranſigendum. dec. 190. n. 12. p. 259.
Calumnia non poteſt conſiderari in perſona cognita qualitatis. dec. 190. n. 13. p. 259.
Litiganti quomodo ſint præſtanda alimenta, & ſumptus litis. dec. 195. n. 2. & ſeqq. p. 264.
Iudex in taxandis alimentis, debet conſiderare fructus rei quæ eſt in lite. dec. 195. n. 13. p. 264.
Sub ſpe tranſigendi non debet moueri lis. dec. 196. n. 16. p. 265.
Lis ceſſante calumnia eſt cauſa ſufficiens tranſactionis. dec. 211. n. 19. p. 289.
Receſſus à lite magnum lucrum reputatur. dec. 211. n. 22. p. 289.

Literæ.

Ex literarum obligatione probatur mutuũ. dec. 154. n. 19. p. 209.
Literæ locorum montium transferuntur cum oneribus, quæ in ſe habent dec. 162. n. 23. p. 219.
Literis oblatorijs eſt omninò ſtandum inter mercatores. lib. 3. c. 10. n. 39. p. 473.

Literæ Apoſtolicæ.

Verba, accedente conſenſu in literis Apoſtolicis, ſtant cauſatiuè non conditionaliter. dec. 24. n. 10. p. 29.
Iuſtificata executioni demandantur. dec. 193. n. 2. p. 262.
Non iuſtificata non dantur executioni. dec. 216. n. 2. p. 293.
Executio literarum Apoſtolicarum retardatur per exceptionem reſultantem ex earum ventre etiamſi requirant altiorem indaginem. lib. 3. c. 14. n. 2. p. 525.

Loca Montium.

Locorum montium literæ transferuntur cum oneribus quæ in ſe habent. dec. 162. n. 23. p. 219.

Locatio.

Locatio Bonorum Eccleſiæ collegiatæ non poteſt fieri nepoti Canonicorum. dec. 44. n. 7. p. 55.
Contractus cenſetur locationis quando affictus fructibus correſpondet dec. 73. n. 1. p. 96.
Sicuti quando ſoluitur anticipatè pro pluribus terminis. dec. 73. n. 2. p. 96.
Locatio facta procuratori reuocato mandato procura ceſſat. dec. 91. n. 12. p. 130.
Depoſitum cum mercede tranſit in locatum. dec. 159. n. 26. p. 215.
Officina & apotheca locari poteſt dec. 168. n. 7. p. 229.
In locatione non cedit vſura. dec. 168. n. 9. p. 229.
Duæ locationes factæ eidem perſonæ computantur pro vna. dec. 229. n. 3. p. 309.

Locus.

Conſuetudo non extenditur de loco ad locum. lib. 1. c. 12. num. 81. pag. 62.
Hæreditates & ſucceſſiones deferuntur iuxta conſuetudinem loci vbi bona ſita ſunt. lib. 1. c. 12. n. 87. p. 62.
Locus pius fundatus auctoritate Epiſcopi eſt Eccleſiaſticus, & fundatus auctoritate laici eſt laicus. lib. 3. c. 1. n. 138. p. 397.
Princeps non poteſt prohibere ne locus pius Eccleſiaſticus acquirat ſtabilia lib. 3. c. 1. n. 154. p. 399.
Statutum tollens pijs locis ius debitum de iure communi non valet lib. 3. c. 1. n. 157. p. 399.
Locus pius quando & ex quibus præſumatur laicus lib. 3. c. 1. nu. 178. & ſeqq. p. 400.
Locus pius poteſt eſſe laicus ad vnum effectum non ad alium, lib. 3. c. 1. n. 190. p. 401.
Ad hoc vt locus poſſit ab Epiſcopo viſitari. ſufficit vt ſit pius. lib. 3. c. 1. n. 191. p. 402.

Lotto.

In contractu, dicto, Lotto, eſt valdè incertum lucrum. dec. 160. n. 16. p. 216.

Luca.

Ciuitas Lucana libertatem fuit adepta à Rodolpho Imperatore lib. 3. c. 1. n. 300. p. 409.
Ciues Lucani & Ciuitas plura munera dedit opera S. Vultus, & quando d. Vultus ſit inſignita. lib. 3. cap. 1. num. 199. & ſeqq. pag. 402.

Lucrum.

Donatio remanet ex titulo lucratiuo, quando onus eſt quid minimum habito reſpectu ad lucrum. lib. 2. c. 13. n. 116. p. 191.
Minor eſt obligatio debitoris ex cauſa lucratiua quam onerosa. lib. 2. c. 46. n. 72. p. 375.
Quando non ſit bona diſtinctio in cauſam lucratiuam, & onerosam lib. 2. c. 49. n. 74. p. 375.
Quod prouenit à contractu, vel lege non poteſt in præiudicium creditorum repudiari. lib. 2. c. 46. n. 81. p. 376.
Lucrum à ſtatuto delatum non poteſt repudiari. lib. 2. c. 46. nu. 82. p. 376.
Contra, quod poſſit repudiari. lib. 2. c. 46. n. 83. p. 376.
Donatio cum modico onere dicitur ex titulo lucratiuo. dec. 32. n. 6. p. 38.
Lucrum dotis cenſetur conuentum ad formam iuris communis dec. 35. n. 12. p. 42.
Contrà, quod cenſetur conuentum ad formam ſtatuti. dec. 35. n. 15. p. 43.
Dotis datur etiam pro dote promiſſa. dec. 35. n. 16. p. 43.
Statutum de lucro dotis habet locum tam ex teſtamento, quam ab inteſtato. dec. 35. n. 20. p. 43.
Lucra obuenta ex negocio continuato de ordine teſtatoris augent hæreditatem illius. dec. 67. n. 3. p. 88.
Limitatur quando lucra veniunt ex induſtria hæredis. dec. 67. n. 6. p. 88.
Dotis venit nominè dotis. dec. 92. n. 2. p. 130.
Fructus debētur pro lucro dotis ſicuti pro dote. dec. 103. n. 5. p. 143.
Mulier ob vergentiam viri ad inopiam petit aſſecurationem non ſolum dotis, ſed etiam lucri dotalis dec. 103. n. 4. p. 143.
Sub ſpe lucri quis poteſt inuitari ad certas nuptias, dec. 142. num. 2. pag. 193.
Amiſſio lucri non dicitur pena dec. 142. n. 8. p. 193.
Præceptum nubendi cum ſpe lucri valet dec. 142. n. 9. p. 193.
Lucrum acquiſitum vigore l. fœminæ acquiritur ipſo iure. dec. 143. n. 3. p. 194.
Donatio longè excedens onus, quod habet annexum dicitur ex titulo lucratiuo. dec. 146. n. 20. p. 199.
Legatum compenſatur cum lucro dotis debito ex ſtatuto. dec. 148. n. 10. p. 201.
Maritus tranſiens ad ſecunda vota tenetur reſtituere filijs proprietatem lucri dotalis. dec. 156. n. 5. p. 211.
Quod procedit quando lucrũ defertur titulo lucratiuo non quãdo defertur in compenſationem onerum dec. 156. n. 6. p. 211.
Verbum, Lucratiuè, non tollit titulũ onerosũ. dec. 156. n. 8. p. 211.
In contractu dicto, Lotto lucrum eſt valdè incertum. dec. 160. n. 16. p. 216.
Lucrum negociorum eſt valdè incertum dec. 168. n. 17. p. 230.
Conſequi ſuum creditum abſque litibus non eſt lucrum ſpernendum dec. 180. n. 28. p. 247.
Filius non ſuccedens patri, videtur potius damnum pati quam lucrum amittere. lib. 3. c. 1. n. 28. p. 391.
Dotis lucrum non datur marito ex diſpoſitione iuris communis, lib. 3. c. 12. n. 353. p. 512.
Dotis à marito renunciari poteſt. lib. 3. c. 13. n. 72. p. 507.
Qui non facit lucrum non dicitur fieri pauperior. lib. 3. c. 13. nu. 73. p. 507.
Maritus exercens ſæua contra vxorem perdit lucrum dotis dec. 223. n. 2. p. 301.

Luxus.

Luxus in diem creſcunt. dec. 19. n. 2. p. 24.

Magis.

Digitized by Google

M

Magis.

SI de quo magis videbatur ineſſe, & non ineſt, ergo & de quo minus, & è contrà.lib.1.c.8.n.27.& 36 p.19.

Maior.

Ratificatio facta à maiori tollit omnes nullitates contractus minoris.dec.118.n.3 p.159.
Maior poteſt approbare contractum prius nulliter factum. dec. 182.n.13.p.251.

Maioratus.

Maioratus Hiſpaniæ non poteſt ſtare in ſuſpenſo. dec.176. nu.6. pag.239.
Maioratus fieri poteſt in contractu lib.3.c.2.n.12.p.418.

Malum.

Mala non ſunt facienda vt veniant bona. lib.1. c.17. num.25. pag.90.

Mala fides.

In diſpoſitione modali reſtituuntur fructus, quando illos percipiens eſt in mala fide.lib.2.c.33 n.28 p.309.
Contrauenìens diſpoſitioni dicitur in mala fide à die adita hæreditatis.lib.2.c.33 n 29 p 309.
Contrauenìens diſpoſitioni modali dicitur in mala fide à die interpellationis.lib.2.c.33 n.31 p 309.
Petens gratiam pro aliquare dicitur in mala fide.dec.142.num. 17 pag.194.
Mala fides colligitur ex præſumptionibus.dec.142.n.18.p.194.

Mandatum.

Ratihabitio equiparatur mandato. lib. 1. cap. 29. num. 26. pag.133.
Mandatum eſt reuocabile.lib.1 c.29.n.95 p.136.
Datum ad inſinuandum reuocari poteſt. dec.65.n.5 p.84.
Debet eſſe gratuitum.dec.91.n.11.p.130.
Ceſſat & reuocatur ceſſante cauſa mandati. dec. 91. num.14. pag.130.
Mandatum ad exigendum probat aditionem, & repudiationem hæreditatis dec.128.n.1.p 173.
Limita quando mandatum eſt generale.dec.128.n.2 p.173.
Procurator ſine ſpeciali mandato non poteſt iudicem ſuſpectum recuſare dec.140.n 4.p.190.
Ad declarandam voluntatem requiritur mandatum ſpeciale. dec.144.n 14 p.196.
Mandatum procura reſultat ex coniecturis. dec.189.n 3.p.258.
Ponens pecuniam in banca nomine alterius præſumitur habere mandatum.dec 189.n.4.p 258.
Mandatum præſumitur ex ſolutione ſummæ notabilis. dec.189. n.8 p 258.
Solutio penſionis &c. facta à tertio præſumitur cum mandato titularis &c.dec.189 n.9.p.258.
Facilius præſumitur inter ſanguine coniunctos. dec.189.nu.11. pag.258.
Recognoſcens aliquem vti procuratorem non opponit defectum mandati.dec.189.n.13.p.238.
Habens mandatum ad exigendum fructus ſocietatis poteſt inire ſocietatem.dec.189.n.15.p.258.
Ad ſoluendum alicui cenſetur reuocatum per mutationem ſtatus eius cui debebat ſolui lib.3.c.11 n.115 p.482.
Mandatum ad donandum cauſa mortis requirit quinque teſtes.lib.3.c.13.n.17 p.504.

Manutentio.

Datur manutentio Domino directo finita linea contra emphyteutam lib.2.c.18.n 42.p.219.
Datur exiſtenti in poſſeſſione exigendi fructus cenſus. dec.25.n. 14 p.30
Datur poſſidenti.dec.62.n.9.p.80.
Poſſeſſio ex clauſula conſtituti ſufficit pro manutentione. dec.62. n.10 p.80.
Datur manutentio hæredi etiamſi fideicommiſſarius eo non citato apprehenderit poſſeſſionem.dec.64.n.34 p 84.
Datur conſtito de poſſeſſione dec.101.n.1.p 140.
In concurſu anterior poſſeſſio eſt manutenibilis. dec.101.num.2. pag.140.
Limitatur quando prior poſſeſſio eſt nulla & vitioſa. dec. 101. nu.3.p.141.
Fideicommiſſarius aliquando manutenetur contrà hæredem. dec.101.n.8 p.141.
Quando fideicommiſſum eſt clarum, & hæredi nulla competunt detractiones datur manutentio fideicommiſſario.dec.101.n 9. pag.141.
Contrà, quando hæres habet aliquam prætenſionem. dec.101.nu. 10.p.141.
In iudicio manutentionis ſolum factum inſpicitur. dec.101.n.12. pag.141.
Falſa cauſa poſſeſſionis non impedit manutentionem, ſed reijcitur ad petitorium.dec 101 n.13 p.141.
Nullitas tituli incontinenti probata tollit manutentionem. dec. 101.n.14.p.141.
Poſſeſſio capta ſine præiudicio &c.non dat ius manutenibile. dec. 101.n 17.p.141.
Requirentia altiorem indaginem non admittuntur in iudicio manutentionis.dec.101.n 22.p.141.
Non datur non transportatis actis primæ inſtantiæ. dec.141.nu. 27.pag 192.
Datur ob poſſeſſionem vigore clauſulæ conſtituti. dec.145.nu.2. pag.196.
Datur poſſeſſori dec.148.n. 2.p.201.
Datur habenti ſolam detentationem.dec 149.n.6 p.202.
Reſignans beneficium manutenetur, quando dubitatur de validitate reſignationis dec.149.n.7 p.202.
Poſſeſſio capta à fideicommiſſario non de manu hæredis non eſt manutenibilis dec 167.n 5.p.226.
Datur in penſione cuius terminus à tertio ſoluitur. dec.189.n.9. pag.258.

Maritus.

Valet donatio facta per Principem vxori ſuæ. lib.1.c.10. nu.23. pag 43.
Auguſtus Cæſar à Senatu impetrauit, vt poſſet eius vxorem inſtituere in triente.lib.1 c.10 n.29.p.43.
Si inter viuos prohibetur aliquid relinquere vxori non prohibetur donare.lib.1.c 15 n.76 p 80.
Si marito placuit nubere cum parua dote ei non fuit illata iniuria lib 2.c.26 n.130 p 271
Poteſt fauore mulieris non adire hæreditatem. lib.2.c 32.nu.34. pag.293.
Maritus promittens quod vxor renunciabit ad quid obligetur. lib.2 c.37.n 70.& ſeqq p.336.
Stipulante marito pro ſe, & vxore abſente, vtrique pro medietate acquiritur dec.71.n.5.p.91.
Confeſſio mariti ad fauorem vxoris ſapit donationem, & non valet etiamſi eſſet iurata ex ſtatuto Vrbis. dec 95.n 1.p 133.
Plures actus faciens iure vxoris præſumitur facere iure familiaritatis dec.99.n.2.p.138.
Poſſeſſio iure familiaritatis mortua vxore refertur ad ius hæreditarium ſine alia declaratione dec 99.n.3.p.138.
Filius quis potius mariti, quam adulteri præſumitur. dec.124. n.7.p.169.
Contra, quando maritus non poterat accedere. dec.124.num.8. pag.169.
Acquirens pro ſe, & vxore dicitur primus acquirens pro medietate dec.136.n 1 p.185.
Non præiudicat vxori dec.136.n.2.p.185.
Conceſſio facta marito, & vxori abſentibus acquiritur ei ſoli qui contractum ratificauit dec 136.n.6.p.185.
Acquirens pro ſe & vxore ſi pecuniam ſoluit de proprio non acquirit vxori dec.136.n.7 p.185.
Acquirens emphyteuſim pro ſe, & vxore non dicitur ei donare; ſed acquiſitio venit à Domino.dec.136.n.12.p.185.

Limitatur quando conceſſio eſt ex titulo oneroſo,& maritus ſolme de proprio.dec.136.n.13 p.185.
Non poteſt aſſerere acquiſiuiſſe ex pecunia vxoris . dec.148.n.4. pag.201.
Remedium auth.rei quæ.&c non habet locum,quando dos fuit ſemel reſtituta patri mariti.dec.156 n.3.p.211.
Tranſiens ad ſecunda vota tenetur reſtituere filijs proprietatem lucri dotalis. dec.156.n.5.p.211.
Datum marito pro oneribus matrimonij dicitur acquiſitum titulo oneroſo dec.156.n.9.p.211.
Mariti hæreditas pro reſtitutione dotis conuenitur executiuè . dec.182.n.1.p.251.
Non tenetur dare cautionem de inueſtienda dote.dec.185.nu.13. pag.254.
Cautio mariti pro dote requiritur, quando eſt periculum dilapidationis.dec.185.n.15.p.254.
Non poteſt in præiudicium vxoris tranſigere ſuper re ambobus donata. dec.192 n.1 p.261.
Donatio contemplatione matrimonij acquiritur tam viro,quam mulieri.dec.192.n 2.p.261.
Habet dominium bonorum ſibi,& vxori donatorum , dec.192, n.4.p.261.
Exercens ſæua contrà vxorem priuatur lucro dotis . dec.223.n. 2 pag.301.
In ſui fauorem non dat conſenſum teſtamento vxoris . dec.223. n 7.p.302.
Conſenſus mariti in teſtamento vxoris requiritur , vt eius debilitati occurratur. dec.223.n.8.p.302.
Quando maritus habet modicum lucrum poteſt dare conſenſum.dec.223.n.9 p.302.
Mortua vxore quid poſſit ſuper donatione ambobus facta . dec. 192.n.7 p.261.
Poteſt retrodonare donec mulier ſuum intereſſe deducat , dec. 192.n.8.p 261.
Teſtamentum in quo ſe facit hæredem vxoris , & è contrà non valet.lib.3.c.6.n.37.p.446.
Habet actionem pro dote etiam ſoluto matrimonio per mortem vxoris dec.199.n 3 p.269.
Mortua vxore habet vſumfructum in dote ad filios ſpectante . dec.199.n.7.p.270.
Poteſt renunciare lucro dotis,quod ſibi ex ſtatuto debetur . lib.3. c.13.n.72.p.507.
Quando relinquit aliquid vxori poſt mortem relictum habet vim legati.lib.3.c.13.n.232 p.517.
Statuto prohibente ne maritus leget vxori , poteſt donare cauſa mortis.lib.3.c.13.n.243 p 518.
Per collationem dotis maritus nullum habet præiudicium. lib.3, c.13.n.311 p.523.
Ex diſpoſitione iuris communis non habet lucrum dotis . lib.3. c..2.n 353.p.512.

Maſculus.

Maſculi & fœmina æqualiter ſuccedunt de iure communi.lib.1. c.7.n.19.p.29.
Eadem ratio quæ militat in patre ratione maſculorum , militat in matre ratione fæminarum lib.2.c.15.n.41.p.201.
Maſculorum,& agnationis reſpectus tantum ad filios reſtringitur in renunciatione.lib.2.c 15 n.102.p.207.
Quando tempore renunciationis extant tantum filij maſculi,renunciatio dicitur facta ad fauorem maſculorum & maſculis deficientibus ſuccedit renuncians lib.2.c.15.n.104.p.207.
Renunciatio facta cenſetur commodo maſculorum.lib.2.c.15.nu 15 p.213.
Conceſſo feudo ad fauorem fæminarum,& maſculorum maſculi præferuntur fæminis.lib.2.c.17.n.28.p.213.
Fæmina excluſa à ſtatuto facit, & non facit partem in legitima prout expedit maſculis dec.5.n.2.p.7.
In contractibus maſculinum non concipit fæmininum.dec.46.nu. 13.p.58.
Fæmina videtur excluſa à fideicommiſſo exiſtentibus maſculis. dec.167.n.2 p.225.
De iure communi ſuccedunt æqualiter maſculus,& fæmina.dec. 167.n.37.p.227.
Statutum excluſiuum fæminarum propter maſculos intelligitur in pari gradu.dec.167.n.40.p.227.
Poteſt conſiderari maſculinitas abſque eo quod conſideretur agnatio. dec. 167.n 60.p.228.
Linea maſculina incipit à maſculo.dec.167.n.62.p.228.
Maſculus deſcendens ex fæmina non venit nomine lineæ maſculinæ.dec.173.n.2.p.235.
De iure æqualiter ſuccedit cum fæmina.dec.196.n.1.p.235.
Præfertur fæminis in ſucceſſione fideicommiſſi . dec.209.num 6. pag.287.
Fæmina vnius lineæ excludit maſculum alterius lineæ.dec.209. nu 13.p.287.

Mater quoad renunciationem.

Renunciatio matris filio non præiudicat quin poſſit ab auo inſtitui lib.2.c 3.n.60.p.156.
Renunciatio facta à matre pro filijs intelligitur eiuſdem matrimonij lib.2.c.12.n.54.p.182.
Matre per renunciationem excluſa eius liberi cum ſobrinis admittuntur.lib.2.c.24.n.8.p.237.
Renunciatio matris non nocet filijs,licet eius hæredibus . lib 2.c. 24.n.78 p.242.
Præmortua ei cuius ſucceſſioni renunciauit non nocet filijs venientibus ex propria perſona,etiamſi renunciatio ſit dote recepta.dec.4.n.17.p.5.
Renunciatio matris nocet filijs ex eius perſona venientibus dec 4 n.23.p.6.
Renunciatio nocet filio hæredi , quando non eſt perſonalis , & quando hæres poſſit impugnare eius renunciationem . dec.4 n. 28.& ſeqq.p.6.
Renunciatio matris nocet filio hæredi dec.27.nu.2.p.32.
Renunciatio facta in actu receptionis dotis præiudicat filio etiam non hæredi,& quando eſt cum verbis ampliſſimis.dec.27.nu. 5.p.32.
Renunciando præiudicat filijs in concurſu auunculorum . dec. 110.n.2 p.152.
Etiamſi mater prædecedat et de cuius ſucceſſione agitur . dec. 110.n.3 p 152.
Maximè ſi filius ſit hæres matris.dec.110.n 4.p 152.
Quod procedit quando in renunciatione fuit deductum ius filiorum.dec.110.n.5 p.152.
Renunciatio facta recepta dote nocet filijs venientibus ex propria perſona. dec.110.n.9 p.152.

Mater Communia.

An excludatur per ſubſtitutionem pupillarem factam filio.lib.1 c.32.n.48.p.142.
Mater poteſt ſibi ſucceſſionem reſeruare ne ſuccedat ſubſtitutus pupillariter filio ſuo.lib.1.c.32.n.49.p.142.
Legitima matri debetur quando conſtat de voluntate teſtatoris eam non priuandi lib.1.c.32.n.51 p.143.
Mater vocans filios intelligitur illius matrimonij.lib.2.c.12.nu. 34.p.181.
Ratio quæ militat in patre ratione maſculorum, militat in matre ratione fæminarum.lib.2.c.15 n.41 p.201.
Mater quæ ſecundò nupſit poteſt ſuccedere liberis defunctis , ſed in bonis paternis quoad vſumfructum , in reliquis quoad proprietatem.lib.2.c.23.n.3.p.230.
Excluſa matre à ſucceſſione ſui patrui eius filius admittitur . lib.2.c.24 n.23.p.238.
Filius illius quæ excluſa eſt à ſtatuto non poteſt ſuccedere etiam ſi mater prædecedat lib.2.c.24.n.33 p.239.
Tranſiens ad ſecunda vota perdit tutelam filiorum . dec.88. nu. 2 p.126.
Binuba adminiſtrat bona filij abſentis , dum ignoratur an viuat dec.88 n.3.p.126.
Etiamſi tranſeat ad ſecundas nuptias ſuccedit filio. dec.88.n 4. pag.126.
De iure cõmuni æqualiter ſuccedit cũ fratre. dec.107 n.1 p.149.
Subſtitutio pupillaris regulariter de iure Canonico,& Ciuili excludit matrem a legitima.dec 133 n.3.p.180
Debetur legitima matri in ſubſtitutione pupillari, quando conſtat de voluntate teſtatoris. dec.133.n.6.p.180.

Talis

Digitized by Google

Talis voluntas elicitur ex verbis.dec.133 n 7 p.180.

Vt ſi prius teſtator relinquat matri legitimã. dec.133 n.8 p.180

Æquitati congruit, vt mater habeat legitimam in bonis filij. dec 133.num 11.p.180.

Mater non eſt excludenda ab hereditate filij.dec.133. num.12. pag. 180.

Excluditur à legitima ex ſubſtitutione vulgari in pupillari contenta.dec.133.n.14.p.180.

Quando nullus concurrit legitima matris eſt tertia totius. dec. 133 num.21 p.180.

Habet legitimam in bonis filij, ſed non mariti.dec.133.num.25. pag.181.

Legitima non eſt tertia totius quando concurrunt fratres.dec. 133.num.31 p.181.

Non habet legitimam in bonis filij quando alius ei ſubſtituitur. dec.133.num.32.p 181.

Debetur legitima matri decedente filio ab inteſtato. dec.133.nu. 33 pag.181.

Excluſa a ſtatuto non habet detractiones in bonis filij. dec.133. num.34.pag 181.

Dos materna adminiſtratur per patrem dum viuit. dec.156. n. 4 pag.211.

In ſucceſſione matris non conſideratur agnatio. dec 167 num 59. pag 228.

Poteſt ſuam hereditatem inter filios dum viuit diuidere.lib.3.c. 3 num 7.p.427.

Donatio facta a matre cauſa matrimonij eſt conferenda.lib.3.c. 13.num.284.pag 520.

Matrimonium.

Nulla res eſt tam priuilegiata, quam dos & matrimonium.lib. 1 c.7.num.2 pag.27.

Pacta ſucceſſoria valent fauore matrimonij.lib.1 c.7 n.3.p.27.

Matrimonij fauore multa ſpecialia ſunt adinuenta lib.1.c.7.n. 4.pag.27.

Pacta ſucceſſoria non valent, neque etiam fauore matrimonij. lib.1.c.7 num.5 pag.28.

Liberi arbitrij libertas eſt fauorabilior, quam matrimonium lib. 1 c.7.num 7 pag.28.

Pacta ſucceſſoria fauore matrimonij valent quando non fiunt in tota hereditate.lib.1.c.7.n.8 p.28.

Vel quando fiunt de re particulari.lib.1.c.7.nu.9.p.28.

Vel quando ſunt iurata lib 1.c.7.n.10.p 28.

Vel quando fiunt inter ſocerum, & generum. lib.1.c.7.n.11.p 28.

Pacta ſucceſſoria valent fauore matrimonij, ſed reuocabiliter. lib.1 c.7 num 13.p.29.

Quando pacta ſucceſſoria non ſunt reuocata valent in contractu matrimonij lib.1.c.7 num 14 p.29.

Quomodo ſit intelligenda concluſio quod valeat pactum ſucceſſorium in contractu matrimonij appoſitum, etiam ſi promittatur ſucceſſio excedens ſucceſſionem debitam de iure. lib.1.c 7.nu. 21.pag.29.

Pacta ſucceſſoria in capitulis matrimonialibus inita inter ſocerum, & generum, & patrem, & filium non valent.lib.1.c.7. num.16.p. 30.

Etiam ſi pater inducat dolosè generum ad accipiendam vxorem lib 1.c 7.num.27 p.30.

Matrimonium conſiſtit in ſimplici viri, & mulieris conſenſu lib. 1 c.7.num.28 p 30.

Mendacium inductiuum ad matrimonium contrahendum non dirimit.lib.1.c.7.num.29.p.30

Pactum ſucceſſorium fauore matrimonij non valet etiam voluntate non mutata per promittentem.lib.1.c 7 n 40.p.32.

Pacta ſucceſſoria, nec etiam iurata valent fauore matrimonij lib.1.c.7.num.42 p.32.

Pacta ſucceſſoria, vbi eſt ſtatutum, vel conſuetudo valent in contractu matrimonij.lib.1 c.12.n.36 pag 58

Contrahens matrimonium nequaquam religioſus dici poteſt. lib. 1.c.20.num.26 pag.101.

Valet pactum ſucceſſorium ob coharentiam matrimonij. lib.1.c. 25.num.19.p.121.

Pœna promiſſionis de contrahendo matrimonio non valet.lib.1.c. 30.num 16.pag.138.

Quando valet prohibitio contrahendi, vel non contrahendi cum certo lucro, vel pœna lib.1 c.30 num 18 p.138.

Donatio ob cauſam matrimonij non continetur ſub diſpoſitione l. ſi vnquam, C de reuoc. donat. lib 2.c.29.n.15 p.280

Qui matrimonia contrahunt habent inſtinctum procreationis liberorum.lib 2 c.29 nu.18 p 280.

Relictum alicui ſub conditione vt nubat cum certa muliere dicitur relictum, etiamſi mulier recuſet lib.2.c.33.n.60.p.310.

Conditio impoſſibilis. & turpis non vitiat contractum matrimonij lib.2.c.33 n.113.p.312.

Vitiatur matrimonium per conditionem repugnantem contractus matrimonij lib.2 c.33.n.115 p 312.

Conditio impeditiua matrimonij, an & quomodo permittatur. lib.2.c.33 num.128 p.313.

Et dicitur iure impoſſibilis lib 2.c.33 n.132 p.313.

Conditio non contrahendi matrimonij non valet, ſicuti nec conditio contrahendi cum tutore finita tutela.lib.2.c.33 num. 134. pag.313.

Conditio impeditiua matrimonij non reijcitur quando eſt ſubſtituta pia cauſa lib.2 c.33.nu.135 p.313.

Non vitiatur matrimonium neque per modum, neque per conditionem impoſſibilem lib.2.c.33 n.223 p.319.

Donatio ob matrimonium an reuocetur non ſequuto matrimonio lib.2.c.33.num.242.p.320.

Et ſi matrimonium ſit nullum. lib.2.c.33.num.243.p.320.

Natus ex matrimonio nullo ignoranter eſt ac ſi eſſet legitimus. lib 2.c.42.num.42.p 363.

Clauſula pro heredibus quibuſcumque in donatione tollit cauſam matrimonij.dec.13.num.9.p.15.

Matrimonium non dicitur cauſa finalis donationis quando ſunt alia cauſa, & ſine matrimonio fuiſſet donatum. dec.13.num. 10.pag.15.

Ad publicam ſpectat vtilitatem, vt matrimonia contrahantur. dec 35 num.9.pag 43.

Statutum contra ius commune dicitur fauorabile quando adiuuat contractum matrimonij dec.35.nu 10 p 43.

Matrimonium putatiuum idem operatur, ac verum, & filij nati ex illo quomodo, & quando ſuccedant.dec.84.n.13 & ſeqq. pag.120.

Ignorantia impedimenti in matrimonio reddit filios legitimos. dec.84.nu.19 pag.120.

Valet argumentum à concubinatu ad matrimonium. dec.84.n. 29 pag.121.

Diutina habitatio clandeſtina non facit præſumere matrimonium.dec.84.num 34.p.121.

Solemnitates ſtatuti non requiruntur in contractibus in quibus facilitantur matrimonia dec.92 n.4.p.131.

Donatio pro certo matrimonio dicitur correſpectiua ad illud. dec.98.num 1.p 136.

Et dicta donatio eſt irreuocabilis, vt matrimonium dec.98.n.2. pag 136.

Quando eſt in ſpecie conſideratum matrimonium in donatione dicitur cauſa finalis illius.dec 98 nu 6.p.137.

Donatio promiſſa in capitulis matrimonialibus dicitur cauſa certi matrimonij dec 98 nu 7.p.137.

Donatio dici poteſt ob matrimonium etiam ſi illud præcedat, vel ſubſequatur, dec 98.num 8 p.137.

Donatio cauſa matrimonij & pro dote ſubſtinetur ſine ſolemnitatibus ſtatuti dec.117.nu.3 p.158.

Etiam ſi donatio ſit pro augumento dotis ad facilitandum matrimonium dec.117 n 4.p.158.

Donatio facta poſt contractum matrimonium non poteſt dici eius cauſa facta.dec.118.num.5.p 159.

Donatio quæ non eſt in capitulis matrimonij non poteſt dici cauſa matrimonij.dec 118.n.6.p.159.

Matrimonium eſt indiuidua viri, & vxoris coniunctio.dec.119. num 8 pag.61.

Pluralitas matrimoniorum non præſumitur.dec 119.n.18 p 161

Gaudere debet plena libertate.dec.142.n.1.p.193.

Sub ſpe lucri quis inuitari poteſt ad certas nuptias. dec.142.nu. 2 pag.193.

Nemo cogi debet metu pœnæ ad contrahendum matrimonium. dec.142 num.7.p.193.

Præ-

Praeceptum nubendi cum aliquo ſub ſpe lucri valet. dec. 142. n. 9 pag. 193.

Diuerſa dos dari ſolet pro nuptijs, ac pro ingreſſu in religionem. dec. 152. num. 20 p. 206.

Donatio cauſa matrimonij non requirit ſolemnitates. dec. 163. num. 4. pag. 220.

Donatio cauſa matrimonij non gaudet priuilegio dotis quando non fit mentio dotis. dec. 163. num. 5 p. 220.

Multa ſunt ſpecialia priuilegia in fauorem matrimonij. dec. 163 num. 6. pag. 220.

Priuilegia matrimonij non extenduntur vltrà caſus à iure expreſſos dec. 163. num. 7. p. 220.

Quando matrimonium ſit cauſa finalis donationis. dec. 163 n. 9. pag. 220.

Matrimonium contrà patris voluntatem initum de iure Ciuili eſt nullum. dec. 185. num. 2. pag. 254.

De iure Canonico ſufficit conſenſus contrahentium, & conſenſus parentum requiritur ad honeſtatem. dec. 185. nu 4. pag. 254.

Matrimonium vt validet donationes, & obligationes, debet eſſe cauſa finalis contractus, non impulſiua. lib. 3. c. 13. n. 38. p. 504

De iure communi matrimonium non liberat filiam à patria poteſtate. lib. 3. c. 13. n. 108. p. 510

Filia per matrimonium eximitur à patria poteſtate in fauorabilibus, non in odioſis. lib. 3. c. 13. n. 109. pag. 510

Donatio facta intuitu matrimonij iam contracti, non gaudet priuilegijs. lib. 3. c. 13. n. 269 pag. 513.

Quando alias non fuiſſet contractum, dicitur cauſa finalis donationis. lib. 3. c. 13. n. 286. p. 514

Quicquid ſit quando donator pro contrahendo matrimonio in genere. lib. 3. c. 13. n. 287. pag. 514

Mediator.

Teſtis mediator probat præludia contractus. dec. 168. n. 2. p. 229

Maximè ſi concurrant coniectura. dec. 168. n. 3. p. 229.

Teſtis probat pluſquàm ſemiplenè. dec. 171. n. 9. p. 233

Melioramenta.

Melioramenta probari non poſſunt non conſtito de ſtatu anteriori. dec. 49. nu. 40. p. 64.

Pro refectione melioramentorum attenditur quod minus eſt, vel melioratum, vel impenſum. dec. 49. n. 41. p. 64

Non probata melioramenta non impediunt immiſſionem: dec. 49 num. 42. pag. 64

Conſiſtentia in plantationibus non reficiuntur. dec. 49. n 43. p. 65.

Spectant ad hæredem meliorantis. dec. 100. nu. 25. pag. 140

Compenſantur cum fructibus perceptis. dec. 100. num. 26. p. 140

Melioranti datur retentio pro melioramentis donec illi reficiantur. dec. 178. n. 4. p. 242.

Vt probentur, debet conſtare quis fuerit ſtatus antiquus, & quid fuerit impenſum. dec. 178. n 14. p. 243.

In eis reſtituitur, quod eſt minus, vel melioratum, vel impenſum. dec. 178. nu. 15 p. 243.

Non probantur ex augumento pretij rei meliorata. dec. 178. nu. 16. pag. 243

Melioratus reddit quod minùs eſt, & eligere poteſt. dec. 178. nu. 17 pag. 244

Augumentum intrinſecum rei cedit commodo Domini, non melioramentis. dec. 178 num. 18 pag. 244.

Compenſantur cum fructibus. dec. 178 nu 19 p. 244.

Hæres grauatus poſt tempus reſtitutionis fideicommiſſi, debet fructus compenſare. dec. 178. n 20. p. 244.

Vbi melioramenta ſunt turbida, datur cautio ea reſtituendi prout de iure, & interim non impeditur immiſſio. dec. 178. nu. 21 pag. 244

Regulariter compenſantur cum fructibus perceptis. dec. 215. nu 6. pag. 293

Debent probari. dec. 215. n. 7. pag. 293

Facta mala fide non reficiuntur. dec. 215. n. 8. pag. 293

Emptor rei fideicommiſſi ex proteſtatione vocati, perdit facta poſteà. dec. 215. num 9. pag. 293

Quomodo reficiantur dum res meliorata non poteſt reduci ad ſtatum priſtinum. dec. 215. n. 12. pag. 293

Memoriale.

Scientia probatur ex narratiua facta in aliquo memoriali. dec. 125. nu. 16. pag. 171

Mendacium.

Inductiuum ad matrimonium contrahendum non derimit. lib. 1. c. 7. num. 29 pag. 30.

Iuris error excuſat à mendacio. lib. 1. c. 11. n. 38. p. 51.

Teſtes mendaces nihil probant. dec. 97. n. 11. p. 136.

Proximus morti non præſumitur mentiri. dec. 206. n. 7. p. 282.

Mens.

Quando conſtat de mente contrahentium voluiſſe inire pacta ſucceſſoria, non eſt curandum de verbis quibus ſunt concepta. lib 1. c. 4. num. 23. p. 11.

Verba non attenduntur quando contrariantur menti cui ſeruire debent. lib. 1. c 4 num. 25. p. 11.

In contractibus mens potiùs inſpicienda, quàm verba. lib. 1. c. 4. num. 26. pag. 11.

Mercator.

Pacta ſecreta inter ſocios non præiudicant alijs mercatoribus. dec 66. num. 4 pag. 86.

Omnia geſta à ſocijs debent participari mercatoribus, etiam diſſolutio ſocietatis. dec. 66. num. 10. p. 86.

Habens nomen in ſocietate tenetur ad debita ſocietatis. dec. 66. num. 12 pag. 86.

Minor mercator validè contrahit ſinè ſolemnitatibus ſtatuti, etiam in rebus non pertinentibus ad mercaturam. dec. 73. nu. 21. pag. 97.

Non matriculatus publicè exercens mercaturam, eſt verè mercator. dec. 73. nu. 23. p. 97.

In Ciuitate mercantili, vt habeatur intereſſe pecuniarum non eſt neceſſe vt probentur requiſita. dec. 154. nu. 27. p. 209.

Societas quando eſt diſſoluta, debet nunciari omnibus mercatoribus, alias non valet. lib. 3. c. 10. n. 36. p. 473.

Literis oblatorijs inter mercatores eſt omninò credendum. lib. 3. c. 10. num. 39 pag 473.

Fidei mercatorum etiam extraiudiciali ſtatur. lib. 3. c. 10. n. 60. pag. 472.

Acquiſita à patre nomine filij mercatoris acquiruntur pro medietate. dec. 211. n. 14. p. 289.

Merces.

Fideicommiſſum non poteſt conſeruari in mercibus, quæ ſunt venales. dec. 146. num. 36 p. 199.

Depoſitum cum mercede trãſit in locatum. dec. 159. n. 26. p. 215.

Meretrix.

Meretrici non datur actio ad conſequendam rem donatam, datur tamen retentio. lib. 2. c. 36. n. 70. p. 328.

Meretrix non debet fraudari, ſed ei ſolui debent mercedes. dec. 11. num. 4. pag. 13.

Donatio ob fornicationem valet ſolum ad fauorem publicæ meretricis. dec. 11. num. 11 p. 13.

Contra etiam ad fauorem occultæ. dec. 11 n. 12. p. 13.

Meretrix occulta verè meretrix eſt. lib. 1. c. 13. n. 13.

Merita.

Merita non probantur ex eo ſolo quod exprimantur. dec. 146. n. 25. pag. 199.

Conceſſio ex cauſa meritorum ligat ſucceſſores concedentis. lib. 3 c. 14. num. 30. pag. 528.

Metus.

Conſuetudo non probatur per actum metu geſtum. lib. 1. c. 12. num. 80. pag. 62.

Conſenſus deficit per actum metu celebratum lib. 2. c. 27. num. 5 pag. 275.

Vis differt à metu. lib. 2. c. 27. n. 6. p. 275.

Regulatur metus iuxta ſubiectam materiam. lib. 2. c. 27. nu. 10. pag. 275.

In

In minore, vt reſcindatur ſufficit, vt cadat in conſtantem minorem lib.2.c.27.num.12.p.275.
Metus eſt duplex.nempè coactio conditionalis, & abſoluta.lib.2.c.27.num.13.pag.275.
Metus amiſſionis bonorum an annullet actum.lib.2.c.27.nu.16.pag.275.
Blanditia, & preces quando inducant metum.lib.2.c.27.num.17 pag.275.
Reuerentialis quis ſit.lib.2.c.27 n.18.p.275.
Reuerentialis annullat actum.lib.2.c.27.nu.19.p.275.
Ex nimia reuerentia debita per libertum patrono, naſcitur nullitas obligationis.lib.2.c.27.num.20.p.276.
Doctores tenentes metum reuerentialem non annullare actum. lib.2.c.27 num.25.p.276.
Reuerentialis conſideratur in filia erga patrem. lib.2.c.27.n.26. pag.276.
Ex ſola præſentia patris oritur metus reuerentialis. lib.2. c.27. num.27.pag.276.
Metus arguitur ex inuerſimilitudine actus.lib.2.c.27.num.33. pag.276.
Aliquando metus reuerentialis annullat contractum lib.2.c.27 num 34.pag.276.
Qui actus ob metum reuerentialem annullentur. lib.2.c.27. num.35 pag.276.
Reuerentialis ſufficit accedentibus minis.lib.2 c.27.n.36.p.276.
Quis ſit metus concuſſionis.lib.2.c. 27.nu 37.p.277.
In omni materia annullatur actus quando cum metu læſio concurrit.lib.2.c.27.num.41.p.277.
Item quando concurrunt mina, & verbera.lib.2.c.27 numer.42 pag 277.
Quando cum læſione concurrit metus reuerentialis reſcinditur actus etiam factus in præſentia conſanguineorum lib.2.c.27. num.43 pag.277.
Etiam ſi expreſſè exceptioni metus fuerit renunciatum. lib.2. c.27.num.44.pag.277.
Metus excluditur per iudicis præſentiam.lib.2.c.27.n.86.p.277
Et per clauſulam liberè, & cum iuramento.lib.2.c.27.num.47 pag.277.
Metus reuerentialis præſumitur in actu facto in præſentia patris lib.2.c.27.num.49.p.277.
Sed contrà quod non præſumitur niſi probetur. lib.2.c.27.nu.50. pag.277.
Metus quomodo probetur.lib.2.c.27.n.54.p.277.
Metus exceptio an poſſit apponi ad impediendam executionem inſtrumenti lib.2.c.27 num 60 pag.268.
Eadem modo iura abhorrent dolum ac metum. lib.2.c.27.n.68. pag.278.
Metus in teſtamento probatur duobus teſtibus.lib.3.c.5.num.25 pag.446.
Annullat teſtamentum.dec.223.num.10.p.302.
Confeſſarius negans abſolutionem dicitur incutere metum. dec. 223.num.11.pag.302.
In concurſu creditur potiùs teſtibus de metu deponentibus, quam de libera voluntate.dec.223.num.15 p.302.
Contra.dec.223.num.16.p.302.

Metus in renunciatione.

Renunciatio in qua adeſt metus reuerentialis reſcinditur officio iudicis lib.2 c 26.nu.109.p.269.
Renunciatio metu extorta eſt nulla. lib.2.c.27. n 3.p.275.
Metus ad reſcindendam renunciationem debet eſſe iuſtus. lib.2. c.27.num.8 pag.275.
In renunciatione mulieris, & minoris, ſufficit vt cadat in conſtantem mulierem, & minorem.lib.2.c.27.n.11.p 275.
Metus reuerentialis ad annullandam renunciationem non ſufficit.lib.2.c.27.num.24.p 276.
Renunciatio eſt nulla quando, vltra metum reuerentialem aliquid aliud inualidans contractum, accedit.lib.2.c.27.nu.28. pag.276.
Reprobantur tenentes non valere renunciationem ob metum reuerentialem.lib.2 c.27 num.38.p.277.
Cum metu reuerentiali ſufficit læſio enormis ad annullandam renunciationem.lib.2.c.27.num.39.p.277.
Renunciatio ob ingreſſum per metum non excluditur lib.2.c.27. num.48 pag.277.
An in genere, vel in ſpecie mina ſint probanda, vt probetur metus.lib.2.c.27 num.52.p.277.
Traditur in materia pulcra diſtinctio. lib.2.c.27.n.53.p.277.

Meum.

Pronomen, meum, *denotat dominium. lib.2.c.32. nu.53.p.294.*
Meum dicitur quod ſperatur mihi deberi.lib.2.c.32.n.55.p.294

Militia. Miles.

Fauor piæ cauſæ maior eſt quam militiæ.lib.1.c.8.n 8.p.35.
Milites in vltima voluntate non tenentur ſeruare ſolemnitates iuris Ciuilis lib.1.c.8 num.10.pag.35.
Leges magis fauent militibus, quam cauſis pijs. lib.1.c.8 nu.16. pag.36.
Teſtamentum militis valet nulla adhibita ſolemnitate, vel teſtibus lib.1.c 8 num.19 p 36.
Militibus in actu præliandi datur vt teſtentur in vagina, puluere, clypeo, &c. loco papyri lib.1.c.8 nu.20.p.36.
Quare in teſtamento militis nulla ſolemnitas requiratur. lib.1. c 8.num.21.p.36.
Pactum ſucceſſorium ſuſtinetur inter milites. lib.1.c.8.n.4.p.35 & c 9 num.1.p 37.
Milites arma potiùs quam leges ſcire debent. lib.1.c.8. num.22. pag.36.
Militibus datum fuit quod poſſint teſtari eo modo quo licet, quia multis periculis ſe exponunt, & non poſſunt cogitare leges.lib.1 c 8.num.23 pag 36.
Pacta ſucceſſoria valent inter milites, quia ſucceſſiones ſonant in teſtamentum.lib 1 c.9.n.2.p.38.
Pacta ſucceſſoria interpretantur vt teſtamenta, quia milites neſciunt verum ſenſum verborum proferre. lib.1.c.9. n.3 p.38.
Pactum ſucceſſorium inter milites aſſumit naturam teſtamenti & poteſt quandocumque reuocari.lib.1.c.9 n.4.p.38.
Succedens vigore pacti ſucceſſorij facti à milite, dicitur ſuccedere vigore teſtamenti, & tenetur ad debita. lib.1 c.9.n.5.p 38.
Pactum ſucceſſorium inter milites eſt propriè teſtamentum.lib.1 c.9.num.6.pag.38.
Contrà, quod non ſit propriè teſtamentum, ſed voluntas innominata.lib.1.c.9.nu.7.pag.38.
Pactum ſucceſſorium inter milites valet tanquam teſtamentum, non tanquam donatio cauſa mortis lib.1.c.9.n.9 p.38.
Valet pactum ſucceſſorium inter milites licet non ſit reciprocum. lib.1.c.9 num.10 p.39.
Ad hoc, vt valeat pactum ſucceſſorium ſufficit vt promittens ſit miles, licet alter ſit paganus lib.1.c.9 n.18.p.39.
Militia, vel eſt palatina, vel aulica, vel armata. lib.1. c.9.n. 19.pag.39
Pacta ſucceſſoria valent tantum inter milites armata militia. lib.1.c.9.num 20.p.39.
Imò ſolum inter milites actualiter bella gerentes lib.1.c.9 nu.21 pag.39.
Pacta noſtra valent quando ſunt in actu præliandi, non verò quando ſunt in Caſtris, abſque eo quod actu pugnent.lib.1.c.9 num.22.pag.39.
Contra quod ſufficit, vt ſint in Caſtris.lib.1.c.9.n.23 p.39.
Priuilegia militaria competunt etiam militibus exiſtentibus ad cuſtodiam Principis lib.1 c.9.n.24.p.39.
Et competunt etiam militibus veteranis à bello dimiſſis.lib.1.c.9 num.25.pag.39.
Sed intelligitur de priuilegijs quoad perſonam, non verò de priuilegijs conceſſis ob periculum imminens mortis.lib.1.c.9.n.26 pag.39.
Valent pacta ſucceſſoria extrà militiam dummodo ratificentur in militia.lib.1.c.9.num.27 p.39.
Dummodo ratificentur in expeditione, vel in actu præliandi, non verò in proprijs domibus.lib.1.c.9.n.28.p.39.
Si verò miles exiſtat extra Caſtra animo curandi infirmitatem, & habeat animum redeundi vtitur militaribus priuilegijs. lib.1.c.9.num.29 p.40.
Milites noſtri temporis non gaudent priuilegijs militum. lib.1.c. num.30 pag.40.

Con-

Contrà quod gaudeant eſt magis verum lib.1.c.9.nu 31 p.40.
Ratio ob quam fuerunt olim conceſſa militibus priuilegia etiam nunc viget.lib.1.c 9.n 32.p.40.
Valet argumentum de milite ad ſcholarem lib.1.c 9.n 35.p.40.
Miles non poteſt carcerari, & habet priuilegium deducto ne egeat.lib.1.c.9.num.36.p.40.
Milites torqueri non poſſunt.lib.1 c.9 n.39 p.40.
Ex conſuetudine Milites,& Doctores torquentur.lib.1.c.9.n.42 pag.41.
Militaris diſciplina poteſt exerceri diebus feſtiuis.lib.1.c.9.n.43. pag.41.
Principes exercitijs armorum ſunt dediti, & ideò reputantur tanquàm milites.lib.1.c.10.nu.2.p.42.
Non valet argumentum, à teſtamento militis ad teſtamentum inter liberos.lib.1.c.11.nu.64.p.54.
Multa ſunt priuilegia conceſſa militibus in actu teſtandi, quæ non ſunt conceſſa patri diſponenti inter liberos.lib.1.c.11.n.70. pag.54.
Pactum ſucceſſorium ſuper hereditate tertij non valet inter milites.lib.1.c.19.num.12.pag.97.
Diſpoſitio quæ annullatur ob malos mores non habet locum in milite.lib.1.c.19.nu.13.p.97.
Quando agitur de tertij præiudicio miles non eſt priuilegiatus. lib.1.c.19.num.14.pag.97.
Per militiam renunciatur clericatui.dec.17.n.4.p.19.
Militiæ fauore non valet diſpoſitio captatoria. lib.3.c.6.nu.149. pag.454.
Clericus factus miles etiam ſi non probatur ſeua exercuiſſe perdit beneficia, & penſiones.dec.212.num.6.p.290.
Nuda voluntas militis valet, vt teſtamentum. lib.3.c.12.n.142. pag.498.
Dummodo de voluntate conſtet per ſcripturam, vel per duos teſtes.lib.3.c.12.num.143.& ſeqq pag.498.

Minæ.

Minæ annullant teſtamentum.dec.273.n.10 p.302.

Miniſter.

Miniſter non præiudicat Eccleſiæ.dec.33.num.15.p 40.

Minor renuncians.

Minor 25.annis paciſcendo non transfert bona in fiſcum. lib.1. c.16.num.36.pag.84.
Minor ſi pubes ſit poteſt dare conſenſum in pacto ſucceſſorio.lib 1 c 29 num 83 p.136.
Renunciationes minorum poſſunt tanquam læſiuæ reſcindi. lib.2. c.26.num.25.p 264.
Contrarium multi defendunt lib.2 c 26.n.26.p.265.
Minor 25 annis reſcindit renunciationem ob læſionem.lib.2.c.26 num.78.pag.267.
In minori qualibet læſio facit reſcindere renunciationem. lib.2. c.26 num 82.p.268.
Minor contrahens cum iuramento videtur renunciare beneficio ætatis lib.2.c.26 num.84.p.268.
Qua facilitate inducuntur minores ad renunciandum eodem induci poſſunt ad apponendas clauſulas præiudiciales. lib.2. c.26.num 98.p.268.
In renunciatione debet certiorari lib.2.c.30.n.13.p.283.
Minor iurando videtur renunciare omnibus auxilijs ſibi competentibus.lib.2.c.30.num.24.p.283.
Pacta ſucceſſoria inita à minoribus non valent. lib.2.c.32.nu.1. pag.292.
Iuramentum ſupplens ætatis defectum non validat pacta renunciatiua.lib.2.c.32.nu.4.p 292.
Pactum ſucceſſorium initum à minori duo iuramenta requirit. lib.2.c.32.num.5 pag.292.
Pactum ſucceſſorium initum à minori cum iuramento valet. lib.2.c.32.num.10.p.292.
Diſpoſitio cap quamuis pactum. &c. eſſet inane, niſi minor poſſet contrahere cum iuramento.lib.2.c.32.n.15.p.292.
Pactum ſucceſſorium initum à minori pubere doli capace an valeat.lib.2.c.32.num 26.pag 293.
Valet pactum ſucceſſorium factum etiam ab impubere doli capace.lib.2.c.32.num.28.pag.293
Minor renuncians hæreditati deuoluendæ, verè alienat, & lædi poteſt.lib 2.c.32.num.41 p.293.
Non poteſt inire pactum ſucceſſorium ſine ſolemnitatibus.lib.2. c.32.num.42.pag.293.
An in territorio Lucano minores poſſint inire pacta ſucceſſoria negatiua lib.2 c.32.num.223.p.302.
Attento ſtatuto Lucano minores non poſſunt inire pacta ſucceſſoria negatiua.lib.2.c 32.num.224.p.302.
Abſurdum eſt quod minores præcipuè ingredientes religionem non poſſint renunciare. lib.2.c.32.n.230 p.303.
Nunquàm poteſt renunciare ſine ſolemnitatibus dec.28.n.2.p.33
Renunciatio iurium requirit ſolemnitates.dec.28 n.6 p.34.
Renunciatio facta à minore ex falſa cauſa eſt nulla.dec.107. num.3.pag.149.
Validè renunciat cum ſolemnitatibus ſtatuti. dec.108. num.12. pag.150.
Non donat ob cauſam ſine ſolemnitatibus dec.118.n.8 p.159.
Donatio eius correſpectiua requirit ſolemnitates ſtatuti.dec.118 num.11.pag.159.

Minor cum iuramento.

Minor tenetur iuramentum ſeruare.lib.2.c.26 nu.29.p.265.
Minor poteſt dicere de nullitate contractus non obſtante quolibet iuramento aſſertorio, & confirmatorio. lib.2.c.26. nu.89. pag.268.
Quando minor iurat non contrauenire neque ratione minoris ætatis, vel alia quauis cauſa, multi tenent, quod non reſcindat contractum.lib.2.c.26.n 92.p.268.
Iuramentum efficit, vt fingatur maior. lib.2.c.31.n.16.p.286.
Iuramentum ſupplet defectum maiorum, non minorum. lib.2. c.31.num.17.p.286.
Quando minoris contractus validetur iuramento.lib.2.c.32.n.9. pag 292.
Contractus minoris valet perindè, ac ſi eſſet maioris. lib.2.c.32. num.10.pag.292.
Minor qui contrahit cum iuramento non reſtituitur in integrum lib.2.c.32.num.12.p.292.
Iuramentum obligat minorem ad obſeruantiam contractus, & ſimul tollit defectus ſolemnitatum lib.2.c.32.n.19.p.292
Solemnitates ſtatuti an requirantur in contractu iurato minorum lib.2.c.32.n.29.p.293.
Martinus antiquus Doctor putabat minori non competere reſtitutionem in integrum in contractibus iuratis.lib.2.c.32.nu.61 pag.294.
Bulgarus putabat quod minor non poſſet validare contractus celebratos non ſeruato ſtatuto lib.2.c.32.n.62.p 294.
Statuit Fridericus valere contractus iuratos ſine ſtatuti ſolemnitatibus. lib 2.c.32 num.63 p.294.
Et hodiè hæc eſt communis opinio.lib.2.c.32.n.64.p.294.
Minor 18 annis non apponit iuramentum in contractu quando ſtatutum id prohibet.lib.2.c.32.n 222.p.302.
Valet ſtatutum prohibens ne in contractibus minorum apponatur iuramentum.lib.2.c.32.n.228 p.302.
Cum iuramento poteſt validè conſtituere procuratorem.dec.59. num.4 pag 76.
Pubes validè obligatur ſine ſolemnitatibus iuramento. dec.73. num 17.pag.97.
Cum iuramento ſemper validè obligatur ſine ſolemnitatibus. dec.197.num.4 pag.267.

Minor. Communia.

Minores non excuſantur pro delictis, quando delictum eſt contrà ius naturale. lib.1.c.16.num.38.p.84.
Alienatio rei minoris ex cauſa neceſſaria non requirit ſolemnitates.lib.1.c.25.num.10.p.120.
Minor poteſt donare cauſa mortis lib.1.c.29.n.84 p.136.
An poſſit minor dare conſenſum tanquam propinquus lib.1.c.29 num.85.pag.136.
Si ſit impubes, dat conſenſum cum auctoritate tutoris. lib.1. c.29.num.86 p.136.
In ſpiritualibus minoritas non attenditur. lib.2.cap.26. num.27. pag.265.

Con-

Digitized by Google

Contractus doloſus contrà minorem nunquàm valet. lib.2.c.26. num.44.pag.266.
Minor cenſetur ignorare iura ſibi competentia.lib.2.c.30.num.5 pag.283.
Ignorantia iuuat minores.lib.2.c.30.num.14.p.283.
Quando contrahit cum Eccleſia tenetur ſeruare ſolemnitates ſtatuti lib.2 c.32.num.14.pag.292.
Femina, vt plurimum nuptui traduntur quando ſunt in minori ætate.lib.2.c.32.num.16 p.292.
In alienatione rerum minoris ſolemnitates ſtatuti ſunt neceſſariæ lib.2.c.32 num.30 pag.293.
Lex Ciuilis præſumit minores facile decipi poſſe. lib.2.c.32.num. 183 pag.300.
Minorum Conſilium eſt fragile.lib.2.c.32.n.184 p.300.
Statutum dum impedit nè minores decipiantur poteſt prohibere nè in eorum contractibus apponatur iuramentum. lib.2.c.32. num.227.pag.302.
Minor petens reſciſſionem contractus non tenetur reſtituere acceptum.lib.2.c.34.num.12.p.321.
Quando minor citatur debet citari eius curator.dec.59 n.1.p.76
Quando contrahit cum Eccleſia non tenetur ſeruare ſolemnitates ſtatuti.dec.73 num.16.p.97.
Acquirere poteſt emphyteuſin ſine ſolemnitatibus dec.73.nu.20 pag.97.
Mercator validè contrahit ſine ſolemnitatibus ſtatuti. dec.73. num.21.pag.97.
Validè obligatur pro debitis, & ex cauſa neceſſaria.dec.80.n.36 pag.110.
Ratificatio facta à maiore tollit omnes ſolemnitates contractus minoris.dec.118 num.3.p.159.
Forenſis non comprehenditur ſub ſtatuto de minori ætate.dec. 118.num.12 pag.160.
Sicuti nec Clericus.dec.118.num.13 pag.160.
Ratificatio actus facti à minori requirit 25.annos.dec.118.n.14. pag.160.
Curator in contractu loco propinqui parum beneuoli vt detur requiritur decretum iudicis dec.118 nu.18.p.160.
Non tenetur minor releuare indemnem fideiuſſorem. dec.125. num.1.pag.170.
Alienatio bonorum minoris pro ſoluendis debitis requirit inſpectionem iudicis de vtilitate dec.125.num.2 p.170.
Et debent exprimi ſingula debita.dec.125 n.3.p 170.
Cauſa alienationis bonorum minoris non debet eſſe vaga dec.125 num 4.pag.170.
Alienatio rei particularis facta vigore facultatis data à defuncto valet ſinè ſolemnitatibus.dec.125.n 6 pag.171.
Contrà, ſi facultas ſit generalis de omnibus bonis. dec.125.nu.7. pag.171.
Alienatio de iure communi requirit cauſam.dec.125.num.11. pag.171.
In alienatione debent exprimi cauſa præciſa . dec.125.n.7.p.171.
Et probari debet verſio pecuniæ in cauſam expreſſam. dec.125. num.21.pag.171.
Compromiſſum ſuper re minoris fieri non poteſt à curatore ſine ſolemnitatibus dec.154.num.10.p.208.
Factus maior poteſt approbare contractum priùs factum.dec. 182.num.13.pag.251.
In contractu minoris requiritur vtilitas , vel neceſſitas.dec.196. num.25 pag.265.
Validè obligatur iuramento ſine ſolemnitatibus.dec.197.num.4 pag.267.

Minùs.

Si de quo magis videbatur ineſſe , & non ineſt , ergo & de quo minùs.lib.1.c.8.num.27.pag.36.

Minuta.

Scriptura minuta non dicitur ſcriptura perfecta dec.186.num.7 pag.255.

Mobilia.

Mobilia alienata imputantur in detractiones. dec.141.num.18. pag.192.
Alienata cenſentur electa pro legitima dec.181.n.1 p.249.
Quis non tenetur vendere mobilia. vt ſe alat . ideo poſſeſſio mobilium non excludit paupertatem.dec.195.nu.3 p.264.

Moderator.

Quilibet in re ſua eſt moderator, & arbiter.lib.1.c.11.n.57.p.53.

Modus.

De modo non curamus, dummodo habeamus effectum.lib.1.c.9 num 8.pag.38.
Modus aliquando venit conditionis appellatione lib.2.c.33.nu.2. pag 308.
Conditio differt à modo.lib.2.c.33.n.3.p.308.
Modus definitur lib.2.c.33 n.9 p.308.
Quando ſtipulationi moderatio aliqua adijcitur, quæ tamen ſtipulationem non ſuſpendat dicitur modus. lib.2.c.33.num.10. pag.308.
Modus grauat in tempus perfectæ diſpoſitionis , & obligationem naſci non impedit lib.2.c.33 num.12.p 308.
Ad dignoſcendum an diſpoſitio ſit modalis, vel conditionalis inſpicitur .an debeat impleri ante, vel poſt emolumentum quæſitum lib.2.c.33 num.13.pag.308.
Onera iniuncta hæredibus habentia tractum ſucceſſiuum cenſentur iniuncta per viam modi. lib.2.c.33. nu.14.p.308.
Vt ſunt V.G. onus ferendi nomen, &c.lib.2.c.33.n.15 p 308.
Licet verba videantur importare modum quando indicant implementum ante emolumentum ſunt conditio.lib 2.c.33 n.17 pag.308.
Quando debet impleri poſt emolumentum ſemper eſt modus.lib.2 c.33 num.18 p.308.
Conditio, quæ in re conſiſtit reſoluitur in modum. lib.2.c.33.n.20 pag.308.
Differunt conditio, & modus in acquiſitione , non verò in reſolutione lib.2.c.33.num.21.pag.309.
In modali diſpoſitione requiritur interpellatio ante priuationem. lib.2.c.33.num.22.pag.309.
In diſpoſitione modali fructus medio tempore percepti non reſtituuntur.lib.2.c.33.num 25 p.309.
Contrà alij tenent.lib.2.c.33.n.27.p.309.
In diſpoſitione modali quis non dicitur in mala fide ante interpellationem.lib.2.c.33 nu.31.p.309.
Niſi teſtator aliter diſponat.lib.2.c.33.num.32.pag.309.
Ius adimplendi relicta ſub modo non tranſit ad hæredes lib.2. c.33.num.85.pag.311.
Limita.lib.2.c.33.num.87.p.311.
Ob contrauentionem diſpoſitionis modalis reſoluitur relictum. lib.2 c.33.num.197.p.317.
Per non adimplementum modi relictum non extinguitur ſecundum aliquos lib.2.c.33.num.198 p.317.
Relictum debetur quando extinguitur modus per accident, vel caſu.lib 2 c.33 n 200.p.318.
Conditio caſu deficiens annullat diſpoſitionem non modus. lib. 2. cap.33 num 201.pag 318.
Præcipuè quando modus non deſignat cauſam finalem.lib.2.c.33 num.203 pag.318.
Quando modus deſignat cauſam finalem, modo non impleto diſpoſitio reſoluitur.lib.2 c.33.nu.204 p.318.
Modus deſignat cauſam finalem quando reſpicit fauorem tertij.lib 2.c 33.nu.205.p 318.
Interpellatio requiritur ad hoc , vt quis priuetur ab onere relicto ſub modo.lib.2 c.33.num 207 p.318.
In dubio potiùs præſumitur modus quam conditio. lib.2.c.33.nu. 208.pag.318.
Modus impoſſibilis reijcitur à diſpoſitione. lib.2.c.33.num.209. pag.318.
Defectus modi minùs vitiat , quàm defectus conditionis.lib.2.c. 33.num.210.pag 318.
Siue modus ſit impoſſibilis à iure, vel à natura.lib.2.c.33.n.211 pag 318.
Modus impoſſibilis quem teſtator poſſibilem putabat habetur pro non poſito lib.2.c.33 num 212.p.318.
Quando modus impoſſibilis reſpicit cauſam finalem habet vim conditionis.lib.2.c.33 num.215.p.318.

Ali-

Aliquando appoſitum in conditione eam facit impoſſibilem, non verò appoſitum ſub modo lib.2.c.33.n 216 p.318.

Diſpoſitio captatoria eſt nulla appoſita ſub conditione, non ſub modo lib.2.c.33.nu.218 p.318.

Contrà lib.2 c.33.num.219 p.319.

Modus impoſſibilis in contractu an vitiet. lib.2.c.33. num.220. pag.319.

Diſtinguitur quoad agendum, non quoad ea, quæ iam ſunt tradita.lib.2.c.33.n.221.pag.319.

Modus ſuccedendi in primogenitura declaratur ab obſeruantia.dec.150.num.7.p.202.

Moleſtiæ.

Promiſſio non moleſtandi inducit remiſſionem. dec.42.n.9 p.51.

Promiſſio non moleſtandi intelligitur ex iure de præſenti competente, non ex iure ſuperuenienti.dec.42.n.10.p.51.

Nec includit moleſtias prouenientes ex natura rei.dec.42.nu.11 pag.51.

Promiſſio non inferendi moleſtias ſuper fideicommiſſo arguit eius remiſſionem.dec.171.num.1.p.232.

Monacus quoad ſucceſſionem, & Renunciationem.

Eſt ab omni ratione alienum voluiſſe renunciantem monaſterium ab hæreditate excludere etiam in concurſu extraneorum, & agnatorum remotorum, & fiſci lib.2.c.10.num.38. pag.174.

Monaſterio defertur hæreditas mediante monaco, ideò monaco excluſo, monaſterium excluditur. lib.2.c.25.n.8.p.252.

Donata ab ingrediente monaſterio, reſtituuntur non ſequuta profeſſione.lib.2.c.25.nu.17 p.252.

An renunciatio euaneſcat ſi quis cum licentia Papæ diſcedat è religione.lib.2.c.25.n.70 pag.255.

Si agitur de bonis poſt diſceſſum quæſitis admittitur dummodo tertio non ſint acquiſita lib.2.c.25.n 72.& ſeqq.p.255.

Eiectus tanquam incorrigibilis non recuperat bona renunciata. lib.2 c.25.num.89.p.256.

Si ſupprimatur religio an recuperet bona renunciata. lib.2.c.25. num.95 pag 256.

Admittitur ad bona poſt ſuppreſſionem delata, non verò ad bona tertio quæſita.lib.2.c.25.num.96.p.256.

An hæreditas deferatur monaſterio mediatè, vel immediatè nullo facto monachi interueniente lib.2.c.25.n 122 p.257.

Poſt profeſſionem non poteſt donare, nec renunciare hæreditatem delatam lib.2.c.25.n.175.p.260.

Legatum factum monaſterio incapaci cenſetur relictum modo valido, & valet.lib.2 c.36.n.81.p 329.

Legata particularia ad fauorem incapacis valent, non verò hæreditates.lib.2.c.36 nu 85.p.329.

Monaſterium excluditur eo ipſo quod ingrediens renunciat.dec. 64 num.16.pag 82.

Eſt incapax fideicommiſſi quando prohibitio alienationis comprehendit commoditatem fructuum ad hoc, vt remaneat in familia dec 63 nu.29.p.83.

Durante vita Monaci, & monialis monaſterium ſuccedit in feudo, &c. tranſitorio ad extraneos dec 64.n.30.p 83.

Renunciatio facta ad fauorem patris, & fratrum illis mortuis reſoluitur, & monaſterium ex perſona renunciantis ſuccedit. dec.72.num.9 pag.95.

Relictum monaco cum hoc quod non habeat monaſterium, quomodo debeatur.dec.75 n.11.p.100.

Monaſterium ex perſona monachi, qui renunciauit non poteſt ſuccedere.dec.127.num.9.p.173.

Renuncians non videtur velle præferre cognatos, & excludere monaſterium.dec.200.num.1.p.272.

Relicta monaſterio quomodo debeantur mutato loco dec.220.n.4 pag.298.

Monachus communia.

Acquirens monacus, acquirit pro conuentu vbi degit.dec.220. num.12.pag.299.

Monachi non poſſunt ampliùs teſtari. lib.1.c.12.n.45.p.59.

Quando ob incorrigibilitatem poſſit monachus eijci. lib.2.c.25. num.88.pag.256.

Monachus eiectus remanet votis ligatus lib.2.c.25.n.89.p.256.

Tranſiens de vna ad aliam religionem an ſecum afferat bona primo monaſterio donata.lib 2.c.25.n.108 p.256.

Profeſſus teſtari non poteſt, neque ad piam cauſam. lib.2.c.25. num.176 pag.260.

Nec poteſt declarare ſuum teſtamentum dubium.lib.2.c.25.nu. 177.pag.260.

Contrà quod poſſit declarare ſuum teſtamentum dubium. lib.2. c.25.num.178 p.260.

Monacus an poſſit mutare teſtamentum priùs factum.lib.2.c.25 num.179 pag 260.

Et quod non poſſit mutare neque fauore monaſterij. lib.2.c.25.n. 180 pag 260.

Papa non ſolet concedere monaco facultatem mutandi teſtamentum.lib.2.c.25.num.181.pag.260.

Declaratio Concilij Congregationis quoad reuocationẽ teſtamenti facti à moniali.lib.2.c.25.num.183.p.260.

In religione incapaci non facit partem in legitima, facit tamen partem quando eſt in religione capaci lib 2 c.47.n.31.p.381.

Quomodo in ingreſſu poſſit ſibi aliquid reſeruare cum hoc quod Superior non poſſit ſe ingerere.dec.74.n.6 p.99.

Monacus nihil habet in proprietate, & quicquid habet eſt monaſterij.dec 74.num.7 p.99.

Papa non poteſt concedere Monaco proprietatem bonorum. dec. 74.num 8.pag.99.

Reſeruans aliquid cum hoc quod ſit proprium intelligitur ſuperiore permittente.dec.74.num.9.p.99.

Quicquid acquirit, acquirit monaſterio.dec.75.n.2.p.200.

Tranſactio cum pacto vt quis remaneat monacus non valet.dec. 104.num.1.pag.145.

Non poteſt facere ſocietatem officij. lib.3 c.11.n.29.p.476.

In religione bonorum incapaci dicitur mortuus.lib.3.c.10.nu.10. pag.469.

Monaſterium.

Monaſterium debet alere monacum incorrigibilem. lib.2 c.25. num.90 pag.256.

An faciat bona ſua, quæſita mediante perſona monaci eiecti. lib. 2.c.25.num.94 pag.256.

In caſu ſuppreſſionis monaſterij bona ſpectãt ad Cameram Apoſtolicam.lib.2.c.25.n.97.pag.256.

Monaſteria ſunt Reipublicæ Chriſtianæ munimina. lib.3.c.1.nu. 109.pag.395.

Monaſteria noua quando eriguntur, qui conſenſus, & alia requiſita ſint neceſſaria lib.3.c 1.n.112.& ſeqq.p.395.

Bona monaſterij ſuppreſſi applicantur iuxta tenorem Bullæ ſuppreſſionis.dec.220.n 2.p.298.

Monaſteria Regularium ſolent reduci, vbi eſt aer melior. dec. 220 num.3 pag.298.

Relicta monaſterio an debeantur mutato loco. dec.220. num.4. pag.298.

Donans domum pro Conuentu ſi religioſi non habitant, an domus reuertatur ad donantem.dec.221.n.9 p.300.

Poteſt laicus recurrere ad ordinarium, vt in erectione monaſterij ſeruentur Bullæ Pontificiæ.lib 3.c.1.n.142.p.398.

Conſenſus habitantium requiritur in erectione noui monaſterij. lib.3.c.1.num.152.p.398.

Monialis.

Monialis an excludatur a ſtatuto excluſiuo fœminarum. lib.1. c.32.num.46.pag.142.

Monialis renunciatio faciliùs dicitur realis quam ſæcularis lib. 2.c.15.num.84.pag.206.

Monialis, quæ cauſa concubitus aliquid recepit, licitè retinet. dec.11.num.14 pag.13.

Monaſterium ex perſona monialis, quæ renunciauit non poteſt adſpirare ad bona renunciata.dec.64.n.2.p.82.

Succedit quando deficiunt perſonæ in renunciatione contemplatæ.dec.64.num.7.pag.82.

Dum viuit retinet iura ſanguinis, & dicitur de familia. dec. 64.num.32.pag.83.

Con-

Digitized by Google

Conſtitutiones ſuper erectione monaſteriorum habent locum in monialibus.lib.3.c.1.n.115.p.497.

Mora.

Caſus quem mora præcedit non prodeſt ad executionem. lib. 2. c.33 n.53.p.310.
Mora non contrahitur ſine interpellatione. dec. 180. num. 32. pag.247.
Ex credito pecuniario ob moram non debentur fructus dec 187. n.1.p.256.
Pro inducenda mora vt debeantur fructus dies non interpellat pro homine.dec.187.n.13.p.256.
Non expectatur mora quando quis agit de lucro captando.lib.3. c.11.n.83 p.480.

Moratoria.

Princeps ſæcularis non poteſt dare moratorias creditoribus in contractu iurato.lib.2.c.32.n.113.p.297.

Morbus.

Morbus quomodo cauſet delirium ita vt annullet teſtamentum dec.228.n.1.& ſeqq.p.307.

Mores.

Pactum ſuper hæreditate vnius ex paciſcentibus non valet, quia dicitur contrà bonos mores.lib.1.c.2.n.2.p.6.
Dicitur contrà bonos mores, quia liberam teſtandi facultatem impedit & ex alijs cauſis.lib.1.c.2.n.3 p.6.
Iuramentum non ligat pacta contrà bonos mores. lib.1.c.5.n.15. p.17 lib.2 c.31.n.28.p.287.
Differentia inter bonos mores de iure naturæ, & de iure Ciuili. lib.1.c.5.n.18 p.18.
Iuramentum valet quando eſt contrà bonos mores de iure Ciuili.lib.1.c.5.n.19.p.18.
Contra.lib.1.c.5 n.33.p.19.
Pactum de non ſuccedendo non eſt contrà bonos mores .lib.1.c.5. n.39.p.19.
Fauore piæ cauſæ non ſunt admittenda, quæ bonis moribus aduerſantur.lib.1.c.8.n.28.p.36.
Statutum contrà bonos mores reprobatur.lib.1.c 12.n.8.p.56.
Mali mores ſunt conſtituendi iuxtà conſuetudinem ciuitatis.lib. 1.c.12.n.37.p.58.
Mali mores dupliciter conſiderantur quatenus inducunt votum captandæ mortis, & quatenus turpe eſt de bonis viuentis cogitare.lib.1.c.15.n.19 p.74.

Mors. Mortuus.

Pacta ſucceſſoria inualidantur, quia votum captandæ mortis inducunt.lib.1.c.1.n.18.p 4.
Ratio inductiua captandæ mortis non adaptatur ad hoc pactum ſuper hæreditate vnius ex paciſcentibus.lib.1.c.2.n 4.p 6.
Ceſſat ratio inductiua captandæ mortis, quando interuenit conſenſus illius de cuius agitur hæreditate. lib.1.c.2. num. 5. pag.6.
Promiſſio ſucceſſionis vel bonorum poſt mortem non ſemper dicitur pactum futuræ ſucceſſionis lib.1.c 4 n 1.p.9.
Valet pactum in quo dicitur, promitto tibi bona mea poſt mortem meam. lib.1.c.4 n.6.p.10.
Pacta ſucceſſoria ſubſtinentur quandò fuit facta promiſſio poſt mortem promiſſoris.lib.1.c.4 n.27 p.11.
Pactum cenſetur de futura ſucceſſione, & eſt inualidum quandò bona ipſa poſt mortem promiſſoris nullo hæredis facto ad aliquem deuenire debent.lib.1.c.4.n 30 p.12.
Pactum ſemper valet quando bona ſine ſuccedendi iure poſt mortem promittuntur.lib.1.c 4.n 38.p.13.
Votum captandæ mortis ceſſat inter parentes, & filios. lib.1.c.11. n.4 p.48.
Votum captandæ mortis habet locum etiam inter patrem, & filios.lib.1 c.11.n.39 p.52.
Quando pactum eſt reciprocum tollitur occaſio captandæ mortis. lib.1.c.13 n.4.p.64.
Cæſaris auctoritas facit ceſſare votum captandæ mortis. lib.1.c. 14 n.14 p.69.
Mors eſt euentus naturalis, & omnibus certa. lib.1.c.15.nu.22. pag.75.
Votum captandæ mortis non ſemper facit actum contrà bonos mores.lib.1.c.15.n.27 p.75.
An principalis ratio nullitatis pacti ſucceſſorij ſit quia inducit votum captandæ mortis, vel quia improbum eſt cogitare de morte alterius lib.1.c.15.n.31.p.76.
Non improbantur omnia pacta in quibus inducitur votum captandæ mortis lib.1.c.15 n.34.p.76.
Valet pactum ſuper hæreditate mortui. lib.1. c.27. num.1. pag.124.
Valet pactum de hæreditate eius qui mortuus credebatur. lib.1. c.27 n.65.p.127.
Quando eſt rumor mortis alicuius excuſatur qui eius hæreditatem adiuit.lib.1.c 27 n 67.p.128.
Non valet pactum de ſucceſſione illius qui mortuus credebatur niſi poſt conſentiat lib.1.c.27 n.71.p 128.
Collatio beneficij illius qui mortuus credebatur non valet, licet poſteà moriatur.lib.1.c.27 n.70.p.128.
An valeat pactum de hæreditate eius de cuius morte dubitatur lib.1.c.27.n.75 p.128.
Paria ſunt aliquem viuere, vel eſſe mortuum, vel dubitare an viuat lib.1.c.27.n.76 p.128.
Ex lapſu 100.annorum quilibet mortuus præſumitur, & quidem ſine filijs.dec.44.n 22.p.55.
Morti proximus non præſumitur velle ſuam Conſcientiam illaqueare dec.80.n.32.p.110.
Subſtitutio poſt mortem plurium ſeparatim habet locum poſt mortem vnius quoad eius portionem.dec.105.n.2.p.147.
Renuncians verbis ampliſſimis eſt ac ſi eſſet mortuus. dec. 116. n.20.p.157.
Expectare mortem vxoris, nec eſt Ciuile nec naturale. dec.119. n.10.p.161.
Diſpoſitio, doppo la morte, non dicitur conditionalis. dec.137.n. 21.p.187.
Subſtitutus poſt mortem, antè mortem non admittitur. dec.175. n.4.p.238.
Mors Ciuilis æquiparatur naturali quando parit eundem effectum dec.176 n.4.p.239.
Donatio poſt mortem donatoris purificanda continet pactum ſucceſſorium.dec.191.n.7.p.260.
Conſtitutus in articulo mortis, mortuo aſſimilatur. lib.3.c.11.nu. 113.p.481.
Mors violenta excluditur à ſocietate officij. lib.3.c.11.num.137. pag.483.
Per mortem Ciuilem diſſoluitur ſocietas officiorum. lib.3.c.11. n.140.p.483.
Submerſus in flumine damnatus à iudice &c. an dicatur mortuus morte violenta lib.3.c.11.n 142.p.483
Mortuus manu Carnificis non dicitur mortuus morte violenta. lib.3.c.11.n.143 p.483.
Vbi fit mentio mortis diſpoſitio intelligitur per vltimam voluntatem dec.206.n 14 p.283.
In promiſſionibus beneficiorum mors debet probari concludenter. dec.216 n 6.p.293.
Homines valdè abhorrent auguria mortis.dec.230 n.22.p.312
Mors Ciuilis confirmat donationes inter coniuges. lib 3.c.13.nu. 58.p.506.
Quis prius præſumatur mortuus in dubio pater vel filius, maritus vel vxor.lib.3.c.13.n.133.p.510.
Mors facit amittere dominium, & cætera omnia. lib.3.c.12.nu. 237 p.504.

Mulier Diſponens. Renuncians.

Mulier vllo pacto poteſt diſponere de portione reſeruata à ſtatuto venientibus ab inteſtato.lib.1.c.14 n.48 p.71.
Etiam fauore piæ cauſæ.lib.1 c.14.n.50.p.71.
Mulier non poteſt diſponere inter viuos de portione à ſtatuto reſeruata poſt eius mortem lib.1.c.14.n.53.p 71.
Nec in d. portione poteſt alium ſubſtituere. lib.1. c.14. num 54. pag.71.
Facilius inducuntur mulieres ad renunciandum, quam viri. lib.2.c.8.n.34.p.168.

Mulier diſponere non poteſt de portione reſeruata in caſum mortis ſine filijs lib 2 c.17.n 9 p.213.
Renunciationes mulierum propter do.em non ſunt reſcindenda ſub prætextu læſionis, quando fuerunt viro digno nuptæ. lib 2 c.26 n.126 p.270.
Quando mulier non poteſt conſequi ſuam dotem ſibi aſſignatam reſcindit renunciationem lib 2.c 26.n 155.p 272.
Mulier poteſt Velleiano renunciare dummodo certioretur lib.2. c.30.n.10 p.283.
Mulieres in renunciatione debent certiorari. lib.2.c.30.nu 13. pag.283.
Iuramentum efficit vt mulier renuncians dicatur certiorata. lib.2.c.30.n.15.p.283.
Renuncians accepta dote non tenetur ſeruare ſtatuti ſolemnitates lib.2.c.32 n.39.p.293.
Mulier diſponens fauore pia cauſa non ligatur ſtatuto. lib.2.c. 38.n 185.p.351.
Non poteſt diſponere de dote, dum eſt pactum de ea reſtituenda. dec.12.n 2.p.14
Non poteſt donare ſine ſolemnitatibus ſtatuti, maximè ſi eſſet nota leuitatis dec.13 n.1.p.15.
Renunciatio facta a muliere ſine ſolemnitatibus eſt nulla. dec. 30.n.3.p.35
Ex ſtatuto Vrbis non poteſt donare, & renunciare ſine cauſa. dec 34 n.4.p 41.
Binuba non poteſt inſtituere ſecundum virum in dote integra. dec 35.n.18 p.43.
Maior donare poteſt ex cauſa voluntaria dec.117.n 5.p.158.
Confeſſio in actu renunciationis nulla emiſſa non præiudicat. dec. 117.n.12 p.158.
Ex ſtatuto Vrbis non poteſt donare niſi concurrant duo coniuncti dec.163 n.1.p.220.
Donat pro dote ſine ſolemnitatibus dec.163.n.2.p.220.
Et quando donet cauſa matrimonij dec.163.n.3.p 220.
Mulieres etiam magnates debent donare cum ſolemnitatibus ſtatuti dec.163.n.13.p.221.
Limita quando habent regalia & iuriſdictionalia. dec.163.nu. 14.p.221.
Stante pacto reſtitutionis dotis non poteſt de ea diſponere. dec. 223 n.5 p.302.

Mulieris obligatio.

Mulier facile induci poteſt ad confitendum id quod re vera non eſt lib 2.c.32.n.205.p.301.
Pro dotanda filia obligatur ſine ſolemnitatibus, lib.2.c.36.n 103. pag.331.
Annullatur tamen in totum obligatio ſi aliqua pars in cauſam dotis non ſit erogata lib 2 c.36.n.104 p.331.
Ex cauſa dotis ad fauorem extraneæ obligatur ſine ſolemnitatibus dec.13.n.5.p.15.
Sed dos debet eſſe cauſa finalis obligationis. dec.13. num 6. pag.15.
Cauſa obligationis mulieris debet eſſe vtilis, vel ſaltem non debet eſſe damnoſa dec.43 n.9.p 53.
Contrahens cum Eccleſia cauſa pietatis non tenetur ſeruare ſolemnitates. dec 43.n 11 p.53.
Pro ſoluendis debitis obligatur ſine ſolemnitatibus. dec.43.n.14. pag.53.
Nulliter obligata tenetur pro quantitate in eius vtilitatem verſa. dec.43 n 18 p.54.
Ex ſtatuto Vrbis in obligatione mulieris debent interuenire proximiores. dec.60 n.1 p.77.
Mulier debet obligari cum cauſa. dec.60 n.5 p 77.
Pro ſoluendis debitis obligatur ſine ſolemnitatibus. dec.60 nu.10. pag 77.
Sine ſolemnitatibus approbare non poteſt quicquam in ſui præiudicium. dec.92.n.12 p.131.
Ex ſtatuto Vrbis non obligatur ſine ſolemnitatibus cum iuramento. dec.163.n 13 p.221.
In eius obligatione requiritur cauſa, alias corruit. dec.197.nu.1. pag.267.
Nulliter obligatur ſine promiſſione releuationis. dec.197.num.3. pag.267.
Valide obligatur iuramento ſine ſolemnitatibus dec 197.n.5.p.267
Maior de iure communi obligatur ſine cauſa neceſſaria. dec. 197.n.10 p.267.

Mulier communia.

Mulier tranſiens ad ſecunda vota perdit vſumfructum. dec. 165.n 6 p.223.
Non præſumitur habere alia bona præter dotem. dec.179. nu.7. pag.245.
Confeſſio mulieris facta cum ſolemnitatibus, non poteſt impugnari dec.180.n.33.p 247.
Adminiſtrãs bona cenſetur de dote ſatisfacta. dec 182.n 15.p.251
Limita quando ad eius manus bona ſufficientia non peruenerunt. dec.182.n.16.p 251.
Dum aliunde poteſt habere ſuam dotem, quid poſſis maritus in donatione cauſa matrimonij. dec.192.n 8 p.261.
Debet cõpromittere cũ ſolemnitatibus ſtatuti dec.196.n.3 p.265.
Legatum ad fauorem mulieris ob turpem amorem de præterito valet, maxime quando fuit relictum vt meliùs viuat. dec. 207 n.18.p 285.
Confeſſio facta à muliere in contractu inito cum ſolemnitatibus præſumitur vera. dec.95 n.6.p.134.
Exiſtente fundo dotali ſuper eo debet ſatisfieri. dec.100 num.17. pag 139.
Vxor ſoluens debita viri defuncti præſumitur ſoluere de bonis hæreditarijs dec.100.n.21 p.140.
Permittens vt diſtrahantur bona libera perdit priuilegium auth. res quæ dec.100.n.23 p.140. dec.156.n.11.p.212.
Ob vergentiam viri ad inopiam petit aſſecurationem non ſolum dotis, ſed etiam lucri dotalis dec.103.n.4.p.143.
Onus inueſtiendi dotem pertinet ad ſecuritatem mulieris. dec. 103 n.10.p 143.
Vltra dotes mulieres ſolent aliquid habere. dec.111 n. 5.p.153.
Proximiores in donatione facta à muliere non ſunt vocandi, quando ob intereſſe, quod habent creditur impedituros. dec. 117.n.2.p.158.
Mulier quinquagenaria non ſolet liberos procreare. dec.119 nu. 11.p.161.
Pecunia hodie etiam à muliere ponuntur ad lucrum. dec.154. nu.26 p.209.
Dici non poteſt Domina de portione à ſtatuto reſeruata venientibus ab inteſtato l b 1.c.14 n.51 p 71.
Pactum ſucceſſorium non valet neque in muliere lib.1.c.9 nu.8. pag.97.
Mulier poteſt dare conſenſum in pacto ſucceſſorio, etiamſi non poſſit ſine viro teſtari lib.1 c 29.n.87.p.136.
Promiſſio facta à muliere ſub fide Principis non eſt tanti roboris ſicuti promiſſio facta à viro. lib.2.c.8 n 33 p 168.
Mulier quæ cum iuramento promiſit non reuocare alienationem rei dotalis ſibi præiudicat. lib.2.c.21.n.9.p.227.
Succedit in dote titulo particulari non vniuerſali. lib.2.c.24.nu. 21 p 238.
In dubio mulieres cenſentur ignorare ius ſuum. lib.2.c.30 n.40 pag.283.
Ignorantia iuuat mulieres. lib.2.c.30 n.14 p.283.
Velleiani certioratio non requiritur in actu iurato. lib.2.c.30.nu. 19 p.283.
Mulier non poteſt validè iuramento ſe adſtringere, quod viduitatem ſeruabit. lib.2 c.32.n.144.p.299.
Lex Ciuilis præſumit mulieres decipi poſſe. lib.2 c.32.num.183. pag.300.
Eſt fragile & infirmum conſilium mulierum lib.2.c.32.nu.184. pag.300.
Mulieribus eſt interdicta contrahendi poteſtas ſine conſenſu conſanguineorum. lib.2 c.32 n.187.p.300.
Mulier diſponens fauore piæ cauſæ non ligatur ſtatutis. lib.2. c. 38 n.185.p.351.
Mulier nunquam tenetur ſeruare formam ſtatuti, quando pro pia cauſa contrahit. lib.2.c.38.n.186.p.351.
Statutum loquens de lucro dotis comprehendit mulierem, licet ad piam cauſam diſponat. lib.2.c.38.n.188.p.351.
Mulier non habet actionem ad conſequendam rem donatam ex turpi quæſtu. dec.11.n.1 p.12.

Tenetur

Tenetur relinquere dotem ei cui defertur à ſtatuto. dec.35.nu. 19.pag.43.
In defectum proximiorum in contractu mulieris deputatur curator.dec.43.n.2.p.53.
Aſſertio iurata mulieris ei non praiudicat. dec.43.n.7.p 5.
Emens à muliere debet eſſe ſollicitus, vt pecunia vertantur in cauſam expreſſam.dec 43.n.10.p.53.

Multiplicatio.

Specialia multiplicanda non ſunt. lib.1.c.8.n.30.p.36.
Titulorum multiplicatio datur in beneficialibus. dec.216.nu.7. pag.294.

Multiplicum.

Habens onus faciendi multiplicum dicitur potius adminiſtrator quam Dominus.dec.1.n.10.p.2.
Vocatus cum onere faciendi multiplicum nullum vtile poteſt percipere.dec.1.n.16.p.2.

Mutatio.

Voluntatis mutatio in dubio non praſumitur. lib.1.c.29.num.23. p.133.lib 2.c.33.n.150.p.314.
Mutatione perſona rei conditio dicitur mutata. lib.2.c.23.n.11. pag.231.
Donans poſt donationem nihil poteſt mutare, ne quidem modum ſuccedendi, niſi facultatem in contractu reſeruauerit. dec.47. n.12.p.60.
Reſeruatio facultatis mutandi non ſequuta mutatione nihil operatur.dec.61.n.8.p.78.
Mutatio Iurispatronatus requirit conſenſum Epiſcopi. dec.122. n.6.p.165.
De Paupere in diuitem non praſumitur, & ab allegante mutatio debet probari.dec.195.n.6 p.264.
Habens facultatem declarandi, & faciendi quicquid placet non poteſt mutare ſubſtantiam. dec.206.n.11.p.283.
Mutatio diſpoſitionis defuncti requirit quinque teſtes. dec. 207. n.11.p 285.
Habens facultatem nominandi facta nominatione non mutat. dec.207.n.16.p.285.

Mutua.

Donatio mutua valet ſine inſinuatione.lib.1.c.13.n.7.p.64.
Quando adeſt mutua traditio quis tenetur de euictione non obſtante quod euictio promiſſa non ſit. lib.1. cap.13. num.8. pag.64.
Mutua conuentio valet quia non eſt pactum ſucceſſorium ſed conditionalis obligatio. lib.1.c.13.n.21.p.64.

Mutuum.

Pecunia mutuata conuerſa in emptionem pradij poteſt abſque vſura parere intereſſe. dec.154.n.1.p.208.
Mutuum dantes nihil inde ſperantes. dec.154 n.4.p.208.
Vſura eſt in mutuo plus accipere quam datum ſit. dec.154. n.6. pag.208.
Mutuum re contrahitur. dec.154.n 18.p.209.
Mutuum probatur ex confeſſione, & literarum obligatione.dec. 154.n.19.p.209.
Numerata pecunia inducit mutuum non depoſitum. dec. 159 n. 16. pag.215.
Depoſitum cum vſuris tranſit in mutuum. dec. 159. num. 25. pag.215.

N

Narratio.

NArrans penſionem non approbat eius validitatem, nec fatetur ſolutionem.dec.106 n.5.p.148.
Cauſa finalis inſtrumenti probatur ex narratiua poſita in proemio dec.107.n.8 p.149.
Error facti excluditur ex narratiua facti. dec.108.n.4.p.149.
Scientia inducitur ex narratiua facta in memoriali. dec. 125. n.16.p.171.
Falſa narratiua vt annullet actum debet fieri cum dolo non per errorem.dec.131.n.3.p.178.
Valor narratus per non exceſſum non alteratur per medicam ſummam.dec.194 n.10 p.263.
Narratiua falſa valoris in reſeruatione penſionis annullat gratiam in totum.dec.204.n.1 p.279.
Limita quando falſitas non fuit doloſa dec.204 n.2.p.279.

Naturalis.

An naturalis poſſit facere pactum ſucceſſorium negatiuum. lib. 2.c.2.n 54.p.152.
Donatio an reuocetur per ſuperuenientiam filiorum naturalium lib.2.c.29 n.50.p.282.
Pater poteſt naturalibus liberis deficiente ſobole legitima omnia bona relinquere.lib.2.c.42 n.1.p.361.
Antiquo iure pater non poteſt relinquere naturalibus niſi medietatem facultatis.lib.2.c.42.n.2 p.361.
Et id etiam procedit de iure Canonico. lib. 2. cap. 42. num. 3. pag 361.
Naturalis ab inteſtato ſuccedit in tertia parte hareditatis.lib.2. c 42.n.4.p.361.
Extantibus legitimis pater non poteſt relinquere naturalibus niſi vnciam.lib.2.c.42.n.5.p.361.
Pater poteſt naturalem haredem relinquere, quando filia renunciauit.lib.2.c.42.n.6 p.362.
Dum renuncians declarat nolle ſuccedere transfere in patrem ius inſtituendi naturalem.lib 2.c.42.n.9 p.362.
Pater accedente liberorum conſenſu poteſt naturali relinquere ſextam partem lib 2 c.42.n 10 p.362.
Naturalis venit appellatione filij. lib. 2. cap. 42. num. 15. pag.362.
Et tam in diſpoſitione fauorabili, quam in odioſa lib.2. c.42. nu. 16 pag.362.
Naturalis inſtitui poteſt, quando extant legitimi iuſtè exharedati, vel filia excluſa ob renunciationem lib.2 c.42 num.18. pag 362.
Ius inſtituendi filium naturalem venit patri poſt renunciationem lib.2.c.42.n.24.p.362.
Doctores tenentes quod naturalis non admittatur ad bona renunciata.lib.2.c.42.n.26.p.362.
Regulariter naturalis non venit appellatione filiorum.lib.2 c.42 n.27 p.362.
Et quando veniat appellatione filiorum. lib.2 c.42. num 28. pag 362.
In hominum diſpoſitionibus, an naturales veniant appellatione filiorum dependet à voluntate diſponentis.lib.2.c.42 num.29. pag.363.
Renunciatio non prodeſt naturalibus, quando tempore renunciationis aderant legitimi lib.2 c.42.n.30.p.363.
Ad hoc vt pater naturalibus validè relinquat extantibus legitimis, requiritur legitimorum conſenſus.lib.2.c.42 n 32.p.363
Naturales ſunt capaces ſuccedendi, quando agitur de naturalibus de iure Ciuili, non verò de naturalibus de iure Canonico.lib.2.c.42.n.35.p.363.
Nati de muliere concubina ſunt verè naturales.lib.2.c.42.num. 37.p 362.
Naturales de iure Canonico ſunt illi qui naſcuntur à perſonis, inter quos poterat eſſe matrimonium. lib. 2.c.42.num.38. pag 363.
In materia l fratres &c.non attenditur, an quis ſit naturalis de iure Ciuili, vel Canonico.lib.2.c.42.n.39 p 363.
Plura, quando quis dicatur naturalis de iure Ciuili, & de iure Canonico.lib.2.c.42.n 40.p.363.
Naturales quomodo ſuccedant lib.2.c.42.n 41 p.363.
Natus ex matrimonio ignoranter nullo eſt ac legitimus. lib.2.c. 42.n.42.p.363.
De iure Ciuili, vt quis dicatur naturalis, requiruntur ſolemnitates concubinatus.dec 23.n.17.p 28.
De iure Ciuili naturalis eſt ille qui natus eſt ex illis inter quos poterat eſſe matrimonium dec.23 n.19.p.28.
Naturalis quod capere poſſit a parentibus. dec. 23. num. 20. pag.28.
De iure Canonico quis dicatur naturalis.dec.23.n.21.p.28.

Pater conſtituere poteſt filium naturalem.dec.23.n.26.p.28.
De iure Ciuili filius naturalis nullum ius filiationis cum patre contrahit.dec.23.n 27.p.28.
Naturalis non poteſt ſibi arrogare inſignia familiæ. dec.23.n.35. pag.28.
Frater præteritus inſtituto naturali annullat teſtamentum fratris. dec.23.n.36.p.28.
Filius potius præſumitur naturalis quam ſpurius. dec.84.nu.22. pag.121.
Natus in concubinatu eſt naturalis . dec 84 n.20.p.121.
Filius naturalis reſpectu patris dicitur perſona extranea . lib.3. c.12.n.164 p.499.

Natus.

Legatum relictum naſcituro debetur naſo ſecto ventre . lib.1.c. 27.n.53.p.127.
Deformitas natalium attenditur de iure Ciuili non de iure Canonico quoad ſucceſſionem dec.23.n.24 p 28.
Natus ex matrimonio nullo data ignorantia nullitatis dicitur legitimus dec.84.n.7.p.120.
Natus ab illis inter quos non poterat eſſe matrimonium , non poteſt legitimari, dum eſt ſcientia impedimenti . dec 84.nu.11, pag.120.

Nauis.

Nauis iam naufragata aſſecuratio non obſtat aſſecuranti. lib.3, c.11.n.117 p.482.

Neceſſitas.

Contractus à principio ſunt voluntatis ex poſt neceſſitatis . lib.1. c.2 n.7.e.6.
Neceſſitas non habet legem lib.1 c.25.n.2.p.120.
Neceſſitas facit licitum, quod alias erat illicitum lib.1.c.25.nu. 5.pag.120.
Alienatio neceſſaria non requirit ſolemnitates. lib.1.c 25 nu.10. pag.120.
Valent pacta ſucceſſoria in neceſſitatem præcedentis contractus . lib.1.c.25.n.1 p.120.
Pactum ſucceſſorium in neceſſitatem præcedentis contractus non inducit votum captandæ mortis. lib 1.c.25 n.3 p.120.
Dominus directus , inuitis vaſſallis poteſt in neceſſitatem præcedentis contractus alienare lib.1 c.25 n.9 p.120.
Verbum, Teneatur,*importat neceſſitatem . lib.2.c 38.num.129. pag.348.*
Alienata ex neceſſitate non recuperat tertius non obſtante prohibitione.dec 74.n.12.p.99.
Neceſſitas vel vtilitas requiritur in contractu minoris, vel mulieris.dec.196.n.25 p.266.

Negatiuum.

Pactum ſucceſſorium negatiuum hodie eſt vſu frequens lib.1.c. 1.n 39.p 6.
Dictum pactum non valet in iure.lib .2.c.1.n.64.p 148.
Pacta negatiua de hæreditate tertij viuentis non valent . lib.2 c. 2.n.42 p.151.
Quando fit pactum ſucceſſorium negatiuum fit etiam acquiſitiuum.lib.2.c.2.n.44 p.151.
Pacta ſucceſſoria negatiua ſunt nulla etiam inita à maſculo . lib.2.c.2.n.48.p.151.
An valeant pacta ſucceſſoria negatiua in filio naturali . lib.2.c. 2.n.54 p.152.
Iurata non valent pacta ſucceſſoria lib.2.c.3.n.1 p.153.
Contrà, quod iurata valent.lib.2.c.3.n.19.p.154.
In pacto negatiuo vnius ex paciſcentibus non conſiderantur mali mores, nec dicitur contra publicam vtilitatem . l.2.c.3.nu.25. pag 154.
Valet pactum iuratum cum conſenſu eius de cuius agitur hæreditate lib.2.c 3.n.46.p 155.
Pactum ſucceſſorium de hæreditate tertij viuentis iuratum valet lib.2.c.3 n 47.p.155.
Non valent licet iurata pacta negatiua de hæreditate viuentis. lib.2.c.3.n.66.p.156.
Doctores contra tenentes lib.2.c.3.n.67 p.156.
Valet pactum ſucceſſorium negatiuum, quando eſt generale. lib. 2.c.3.n.71.p.157.
Non valet pactum ſucceſſorium negatiuum , ne quidem cauſa ingreſſus in religionem lib.2.c.3.n 88.p.158.
Pactum ſucceſſorium negatiuum nunquam valet ſine iuramento.lib.2.c.5.n.1.p.162.
Contrà ſi eſt conſuetudo.lib 2 c.5.n.2.p.162.
Pactum ſucceſſorium negatiuum per pactum de non petendo valet. lib.2.c 6.n.1.p.162.
Contra quod non valeat nec cum pacto de non petendo. lib.2.c.6. n.3 p.162.
Simpliciter negatum non affirmatur ſecundum quid contrà voluntatem teſtatoris.dec.151 n.11.p.204.

Negligentia.

Negligentia & ſilentium non ſignificant animum, & voluntatem lib.2.c.12.n.72.p.183.
Negligentia eſt quid medium inter adire & renunciare. lib.2.c. 12.n.73 p.183.
Per negligentiam promiſſoris quæritur actio donatori & non tertio lib.2.c.45.n 7 p.369.

Negocium.

Lucra obuenta ex negocio continuato de ordine teſtatoris veniunt ad commodum fideicommiſſi ordinati à teſtatore , ſicut damna dicti negocij minuunt hæreditatem, ità lucra eam augent.dec 67 n.3.p.88.
Hæres grauatus non tenetur negociari in gratiam fideicommiſſi teſtatoris dec.67 n 8 p.88.
Contra quando eſt teſtatoris præceptum.dec.67.n.9 p.88.
Non dicitur continuari, quando continuatur negocium , pro faciendo vt dicitur Lo Stralcio.*dec.67.n 10.p.88.*
Bona hæreditaria eius qui ordinauit continuationem negocij obligantur pro negocio dec.112.n.1.p.153.
Dicitur finitum negocium dum mutatur perſona.dec.112 nu.2. pag.153.
Addito conſocio negocio, non dicitur mutatum negocium . dec. 112 n.3 p.153.
Socius tenetur in ſolidum pro creditis negocij. dec.112. num.5. pag.153.
Renunciatio negocij poteſt admittere magnam compenſationem. dec.178 n.6 p.228.
Auuiamentum negocij eſt valdè æſtimabile . dec. 168. num.8. pag.229.
Lucrum negociorum eſt valdè incertum dec.168.n.17.p 230.
Valet negociatio in qua vnus dat pecuniam , alter induſtriam impedit lib.3 c.11.n.4.p.475.
Negocium continuatum ab hærede non obligat bona hæreditaria in præiudicium creditorum.dec.208.n.7.p.286.

Nepos quoad Renunciationem.

Nepos poteſt inſtitui ab auo non obſtante matris renunciatione , lib.2 c.3 n 60.p 156.
Quando liberi renunciantis ſuccedere volunt in bonis aui cum alijs nepotibus, ex præmortuo filio renunciatio matris non obeſt lib 2.c.24.n.7 p.237.
Liberi renunciantis ſuccedunt in bonis aui , quando mater renunciataria prædecedit lib.2.c 24.n.34 p 239.
Renunciatio facta de iure , quod competit filijs non poteſt tollere ius quod nepotibus datur ex lege . lib.2.c. 24. num. 41. pag.240.
Nepotes venientes matrem repræſentando , non admittuntur , quando mater renunciat.lib.2.c.24.n.73 p.241.
Contrà. quod etiamſi nepotes ex filia , quæ renunciauit veniant ad hæreditatem auunculi, poſſint adſpirare eſt magis communis opinio.lib.2.c 24 n.74.p.241.
An nepotes admittantur ad ſucceſſionem matris , quæ renunciauit quando ſunt eiuſdem matris hæredes. lib.2.c.24.n 77. pag.242.
Nepos qui eſt hæres matris non poteſt aſpirare ad ſucceſſionem , quam ipſa renunciauit.lib.2.c.24.n.89 p.242.
Renunciatio filiæ pro ſe & hæredibus non præiudicat nepotibus quantumuis hæredibus.lib.2 c.24.n.100 p.243.

Quando

Digitized by Google

Quando hæreditas ſpectat ad nepotes per legitimam ſucceſſionem renunciatio matris filio non præiudicat.lib.2.c.24.n.111. pag.243.

Nepotes petentes ſuccedere auo non obſtante matris renunciatione non veniunt aduerſus renunciationem ſed dicunt illam eſſe extinctam.lib.2 c.24.n.116.p.244.

Doctores volentes quod nepos hæres matris renunciantis non poſſit auo ſuccedere explicantur lib.2.c.24.n.124 p.244.

Renunciatio matris nocet quando de eis fuit facta expreſſa mentio lib.2.c.24 n.136.p.245.

Contrà præcipue ſi ſit hæres beneficiatus. lib. 2. c.24. num. 138. pag 245.

Renunciatio matris etiam dote contenta non obſtat nepotibus venientibus ex propria perſona.lib.2 c.24.n.156 p.246.

Quando renunciatio fuit facta per pactum de non petendo renunciatio matris nocet filio.lib.2.c.24 n.195 p.248.

Contrà.lib.2.c.24.n.196.p.248.

Non nocet etiam ſi aliquis promiſerit pro matre quod neque renunciant nec hæredes quicquam poſtulauerint .lib.2.c.24 nu. 199 p.249.

Nepos nomine filiorum.

Nepotes quando veniant filiorum appellatione.lib.2.c.15.nu.31. pag.201.

In contractibus nepotes non veniunt filiorum appellatione .lib.2. c.12 n.32 p.201.

Nepos venit appellatione filij,quando id ſuadent verba diſponentis.lib.2.c.15.n.35.p.201.

Nepos venit nomine filij in fauorabilibus : lib. 2.c.15. num.36. pag 201.

Etiam ad excluſionem ſubſtituti,vel loci pij. lib.2.c.15.num.37. pag.201.

In ſtatutis excludentibus fœminas propter maſculos, nepotes veniunt filiorum appellatione.lib.2.c.15.n.38.p.201.

Recipiens feudum pro ſe & filijs, comprahendit nepotes. lib.2.c. 15.n.39 p.201.

Quando diſpoſitio extenditur ad futurum euentum ſub filijs ſemper nepotes comprahenduntur.lib.2.c.15.n 40.p.201.

Diſpoſitio facta de filijs ab auo,non præiudicat nepotibus . lib.2.c. 24.n.161.p.246.

Non valet argumentum à filij ad nepotum priuationem. lib.2.c. 24.n.162 p.246.

Nepos mortua matre dicitur filius.dec.4.n.2.p.5.

Ex propria ſignificatione non venit nomine filij. dec. 173. nu.3. pag 225.

In fauorabilibus nepotes veniunt nomine filiorum. dec.173. n.4. pag.225.

Non autem quando eſſet in præiudicium filiorum. dec.173.n.5. pag.225.

Omni filij grauati præualet fauori nepotis. dec.173. num.7. pag.235.

In conditione ſi ſine filijs,nepos venit nomine filiorum.dec.173.nu. 7.pag 235.

Vocatio nepotum in aliquo caſu facit præſumere nepotes nomine filiorum non venire dec.173.n.8.p.235.

Nepos venit nomine filiorum in ſubſtitutione poſt longum tempus collata.dec.173 n 10.p.236.

Contrà,quando teſtator prouidet ſpecialiter in caſu remoto. dec. 173.n.11.p.236.

Subſtitutio filiorum non extenditur ad nepotes . dec.173 nu.12. pag.236.

Nepos venit nomine liberorum.dec.202 n.6.p.236.

Non venit nomine filiorum quando prorogatur fideicommiſſum. dec.202.n.26.p 277.

Ex propria ſignificatione nepos non venit nomine filiorum niſi adſint coniectura.dec.213.n.2 p.291.

Et coniectura eſt, quando vocantur naſcituri in tempus remotum dec.213 n.3 p.291.

Nepos. Communia.

Nepos ex fratre in ſucceſſione repræſentat patrem. dec.196.n.2. pag.265.

Nepos ex filio quando eſt ſuus hæres habetur ac ſi eſſet extraneus. lib.3.c.12.num.165.pag.500.

Nepos quando non eſt ſuus hæres habetur ac ſi eſſet extraneus . lib.3.c.12.n.166.p.500

Contrà . lib.3.c.12.n.167 p.500.

Quando extant nepotes legitima filiorum non vadit ad fiſcum. lib.1.c.18 n.33 p 95.

Statutum vocans fratres ad ſucceſſionem,intelligitur de fratris filijs.lib.2.c.15 n.30.p.201.

Nepotes veniunt ad ſucceſſionem aui, quando non veniunt niſi tranſuerſales.lib.2.c.24.n.15.p.238.

Nepos ex filia ſiue concurrat cum ſobrinis,ſiue cum alijs collateralibus ad aui ſucceſſionem excluditur à beneficio ſucceſſorij edicti lib.2 c.24.n.24.p.238.

Ius ſucceſſionis quod poteſt competere liberis, ſuperſtitibus parentibus diuerſum eſt ab eo quod competit nepotibus poſt obitum eorum patris . lib.2.c.24 n.38.p 240.

Nepotes remotis liberis primum gradum habent in ſucceſſione . lib 2.c.24 n 40.p.240.

Nepotes ex propria perſona ſuccedunt in hæreditate aui non ex iure parentum.lib 2.c.24 n.42.p 240.

Nepotes ſuccedentes auo non tenentur ad debita patris. lib.2. c.24.n.43.p.240.

Ius nepotum eo tempore incipit competere, quando ante patrem decedunt.lib.2.c.24.n 44.p.240.

Nepos veniens ad ſucceſſionem cum auunculis repræſentat gradum non perſonam.lib.2.c.24 n.60.p.241.

Nepos ſemper intrat in locum patris quoad gradum non quoad perſonam lib.2.c.24.n.63.p.241.

Nepotes admittuntur ad ſucceſſionem,ſiue concurrant cum patruis,auunculis vel ſobrinis. lib.2.c.24.n.265 p.241.

Limitatur quando intendunt ſuccedere tranſuerſalibus non auo lib.2.c.24.n.66 p.241.

Patrui hæreditas non eſt ità debita ſicuti auita. lib.2.c.24.n.67. pag.241.

Nepos poteſt aui teſtamentum impugnare . lib.2 c.24. num.68. pag.241.

Auus tenetur nepotem inſtituere matre de medio ſublata.lib.2. c.24.n.69.p.241.

Etiamſi parentes ſint exhæredati,vel excluſi . lib.2.c.24.nu.70. pag.241.

Nepos ex filio exhæredato facit deficere conditionem ſi ſine filijs . lib.2.c.24.n.71 p.241.

Dum quis venit ad patrui ſucceſſionem non venit niſi matrem repræſentando.lib.2.c.24.n 72 p.241.

Nepotes admittuntur ad ſucceſſionem ex legis beneficio , non ex perſona matris.lib.2 c.24.n.75.p.242.

Filij hæredes matris non aſpirant ad bona aui lib.2.c.24. nu 79. pag.242.

Sunt valdè diuerſa eſſe hæredem matris,& velle ſuccedere auo poſteà defuncto lib.2.c 24.n.119.p 244.

Declaratio matris quod intendit præiudicare filio etiam in iure proprio præiudicat quin nepos ſuccedat auo . lib.2.c 24.n.125. pag.244.

Ius filiæ diuerſum eſt à iure nepotum . lib. 2. c. 24. num. 158. pag.246.

Auorum votum non eſt idem in nepotibus ac filijs. lib.2.c.24 nu. 160.p.246.

Pater non poteſt mediante quadam tranſactione præuenire ſucceſſionem in præiudicium nepotum lib 2.c.24.n.163.p.247.

Nepotes vocantur à lege ad aui ſucceſſionem. lib.2.c.24.nu.164. pag 247.

Quando nepos venit ex propria perſona ſucceſſorio edicto non eſt opus. lib.2.c.24.n.168.p.247.

Solutio facta filiæ de legitima portione, non impedit quin nepos poſſit legitimam prætendere,ſi mater prædecedat . lib.2.c.24. n.173 p.247.

Nepotes etiam ſuccedãt,etiamſi auus dicat,eſſe contentos dote à matre recepta.lib 2.c.24.n.174.p.247.

Nepotes an teneantur conferre portionem, quam habuit mater in actu renunciationis lib.2.c.24.n.175.p.247.

Si aliquid nepoti obueniat ex ſucceſſione paterna,vel materna non imputatur in legitimam aui lib.2.c.24.n.181.p.248.

Præteritio nepotis ex filia annullat teſtamentum dec.4.n.3.p.5.

Nepos, facit ceſſare conditionem, deficientibus deſcendentibus. dec.4.n 8 p 5.
Veniens ex propria perſona non repræſentat matrem ſed eius gradum, & præfertur etiamſi concurrat cum materiera. dec.4.n.25.p.6.
Locatio bonorum Eccleſiæ fieri non poteſt nepoti Canonicorum. dec.44.n 7.p.55.
Nepos includitur in tertia generatione. dec.71.n.19.p.94.
Auus donando præſumitur habere reſpectum ad nepotes. dec. 146.n.11 p.198.
In Donationibus ſæpè grauantur filij, & non nepotes. dec.146 nu. 27.p.199.

Neptis,

Neptes non excludunt renunciantem. lib. 2. cap. 14 num. 42. pag.201.

Nigrum,

Nigrum quando declaretur à rubrica. lib. 2. c. 38. num.124 pag.247.
Non valet argumentum de rubro ad nigrum, quando nigrum eſt magis generale. lib.2 c.38 n.131.p.348.
Non debet continere aliquid a rubro diuerſum. lib.3.c.12.n.348. pag.511.
Rubrica clara declarat nigrum obſcurum lib.3.c.12.num.349. pag 511.
Etiamſi ſit generale. lib.3.c.12.n.350.p.511.

Nomen.

Nomina debitorum non veniunt appellatione mobilium, & immobilium. lib.1.c.4.n.55.p.15.
Habens nomen in Societate tenetur ad debita ſocietatis. dec.66. n.12.p.86.
Primus acquirens dicitur quis etiamſi poſt acquiſitionem addat nomen alterius dec.71.n.16.p.94.
Nomen alterius in acquiſitione emphyteuſis dicitur ſimulatè appoſitum. dec.96.n.3.p.135.
Acquiſitum nomine alterius requirit eiuſdem acceptationem. dec.96.n.7 p.135.
Nomen debitoris poteſt cedi, vendi, & donari. dec.165.num 3. pag.223.
Nomina debitorum veniunt appellatione iurium. dec.165.nu.5. pag.223.
Onus deferendi nomen, & arma teſtatoris non ſemper inducit conſeruationem agnationis dec.176.n.9.p.240.
Nudum nomen non dicitur reſidere in eo qui habet aliquod vtile dec.184.n.3.p.253.
Habens nudum nomen, & titulum non poteſt renunciare in præiudicium habentis fructus. dec.184.n.15 p.253.
Acquiſita à patre nomine filij mercatoris acquiruntur pro dimidia filio. dec.211.n.14 p.289.

Nominatio, Nominatus,

Facultas nominandi data à teſtatore quando ſit iure proprio, vel nomine teſtatoris dec.9.n.19 p.11.
Ius nominandi quando tranſeat ad hæredes. dec. 9. num. 20, pag.11.
Nominatus an capiat à nominante, vel à teſtatore dec.9.nu 21. pag.11.
Dictio, dicta, reſtringit diſpoſitionem ad perſonam nominatam. dec.105.n.9.p.147.
Quando filij nominantur excluditur repræſentatio. dec.167.nu. 55.p.228.
Dictio, Qui, refertur ad perſonam nominatã. dec.167.n 57.p.228
Qui habet ius nominandi ſub certis modis, non poteſt liberè diſponere. dec.178.n.5.p 242.
Nominatus non recipit à nominante, ſed ab eo qui dedit facultatem nominandi. dec 178 n 6.p.43.
Nominans in emphyteuſi non poteſt grauare nominatum. dec. 184 n.4 p.253.
Quod habet locum in emphyteuſi ex pacto & prouidentia non in hæreditaria. dec 184 n.5.p.153.
Quando nominans poteſt nominare vnum de incertis, tunc grauare poteſt nominatum dec 184.n.7.p.253.
Habens facultatem nominandi ſi nulliter nominat, non priuatur facultate lib 3.c.11.n.114 p 482.
Facta in vim facultatis nominandi, dicitur nominatio eius qui dedit facultatem dec.207.n.2.p.284.
Habens facultatem nominandi facta nominatione non mutat nec reuocat. dec.207.n.16 p 285.
Nominatio legatarij facta in vim teſtamenti retrotrahitur ad diem mortis teſtatoris. dec.107.n.17.p.285.
Teſtator ore proprio debet nominare hæredem. dec. 230.num.3. pag.310.
Maximè ſi teſtator ſit cæcus. dec.230.n.5.p.310.
Teſtator ægrotus non opus eſt, vt nominet hæredem, ſed ſufficit, vt audiat a notario. dec.230.n.8.p.311.

Noſtrum,

Impoſſibile eſt, vt quod noſtrum eſt amplius noſtrum efficiatur. lib.1.c.15 n.7.p.73.

Notarius quoad ſtipulationem.

Pacta ſuper hæreditate tertij viuentis non valent inſcio eo de cuius agitur hæreditate, etiamſi notarius ſtipuletur. lib.2.c.13. n.19.p.186.
Donatio notario ſtipulante valet reuocabiliter. lib.2.c.13.nu.44. pag.187.
Operatur acceptatio notarij vt valeat donatio non interueniente Nuncio, vel Epiſtola ſed non efficit vt ſit irreuocabilis. lib.2. c.13.n 45 p 187.
Acceptatio notarij validat donationem de præſenti, ſed ſub conditione quatenus donatarius acceptet. lib. 2. c.13. num.46. pag.187.
Notarius non dicitur perſona publica quoad acquirendum, ſed tantum quoad ſtipulandum. lib.2 c.13.n.53.p.188.
Valet irreuocabiliter donatio facta abſenti notario pro eo ſtipulante. lib.2.c.13.n.58 p.188.
Stipulatio notarij dat vtilem actionem, dominium, & poſſeſſionem. lib.2.c.13.n.74.p 189.
Per ſtipulationem notarij, abſentis ſuppletur conſenſus. lib.2.c.13 n 84 p.190.
Notarius poteſt pro abſente ſtipulari etiam in extraiudicialibus. lib.2.c.13.n.85.p.190.
Notarius ſtipulando pro altero non ſibi acquirit, ſed ei pro quo ſtipulatur lib.2.c.13.n 86.p.190.
Stipulatio notarij pro abſente idem operatur ac partis acceptatio. lib.2 c.13.n.88.p.190.
Ex ſtipulatione notarij ſtatim acquiritur abſenti ius, & actio perſonalis contra cedentem. lib.2.c.13.n.90.p.190.
Quod per ſtipulationem notarij non poſſit acquiri dominium, & poſſeſſio eſt magis communis opinio. lib. 2. cap. 13. num. 94. pag.190.
Notarius poteſt pro abſentibus ſtipulari, ſed iuxtà formam legum. lib.2.c.13.n.96.p.190.
Notarius validè pro infante ſtipulatur. lib.2. c. 13. num. 103. pag.191.
Per ſtipulationem pro abſente cum traditione acquiritur poſſeſſio abſque ratificatione. lib.2.c.13.n.104 p.191.
Per ſtipulationem datur actio perſonalis abſque ratificatione. lib.2.c.13.n.105 p.191.
Donatio ſecunda valet non obſtante prima facta cum notarij ſtipulatione. lib.2.c.13.n.106 p.191.
In contractibus onerosis nulla lege cauetur, quod notarius per ſtipulationem poſſit abſentem obligare. lib.2.c.13.num.125. pag 191.
Donatio facta abſenti notario ſtipulante antè acceptationem, non eſt perfecta lib.2.c.13.n.135.p 191.
Stipulatio notarij non facit irreuocabilem actum alias reuocabilem. dec.8.n.18.p 10. dec.9.n.10.p.11.
Donatio quæ poteſt habere onus non dicitur acceptata ex ſtipulatione notarij. dec.32.n.4 p.38.
Contrà. Si donatio habeat onus modicum. dec. 32. num.7. pag.38.
In contractibus onerosis notarius non obligat abſentem. dec.97. n.7 p.136.

Stipu-

Digitized by Google

Stipulatio notarij habet locum ſolùm in acquiſitione merè lucratiua.dec.136.num.4.pag.185.

Notarius Communia.

In Notario fraudes non præſumuntur lib.1.c.26.n.17 p.123.
Notarij antiquitus erant ſerui Reipublicæ non ſingulorum. lib.2. c.13.num.54.p.388.
Notarius non obligat inuitum,nec acquirit,niſi acceptanti. lib 2. c.13.num.72.pag.189.
Quando eſt neceſſaria alicui certioratio non ſufficit,nec eam probat notarij atteſtatio.lib.2.c 30.n.40.p.285.
Notarius qui publicè ſe gerit pro notario validè ſe rogat, etiam ſi non ſit deſcriptus in albo notariorum dec.73 n.24 p.97.
Statur aſſertioni notarij, quod iura tranſumptata concordent cum originali.dec.74.num 5.p.99.
Probat ſtylum circà inſtrumenta dec 75.n.8 p.100.
Conuocatio notarij non inducit imperfectionem voluntatis. dec. 164.num.20 pag.222.
Defectus notarij eſt ſolemnitatis non voluntatis, dec.164. nu.21. pag.222.
Teſtamentum conſignatum notario per teſtatorem præſumitur perfectum.dec.224.num.5.p.303.
Non matriculatus non rogat validè inſtrumenta dec.230.n.11. pag.311.
Contractus rogatus à Subſtituto Notarij tribuitur ipſi notario. dec.230.num.12 p.311.
Notarius etiam non matriculatus validè facit inſtrumenta dec. 230.num,13 p.311.

Nouatio.

Non inducitur nouatio, niſi ſpecialiter exprimatur.dec.187.n 6 pag.256.
Inducitur nouatio quoties poſterior conuentio priori aduerſatur, vel ad inuicem non compatiuntur.dec.187.num.7.p.256.
Actus poſterior difformis inducit nouationem primi.dec.203.n.5 pag.278.

Nouellæ.

Nouella Leonis Imperatoris non valent abrogare leges Iuſtiniani.lib.1.c.7 num.36 p.31.
Leo Imperator harum nouellarum promulgator fuit. lib 1.c.7. num.37 pag.31.
Nouella prædicta non habuerunt vim legis, neque etiam de tempore quo fuerunt edita.lib.1.c.7.n.39.p.32.
Verba dictarum Nouellarum referuntur. lib.1.c.11.n.10 p.48.
Dictæ Nouellæ non habent vim legis.lib.1.c.11.n.11.p.49.
Dictæ Nouellæ deſeruiunt ad explicationem quorundam iuriũ habentium ſenſum obſcurum.lib.1.c.11.num.12 pag.49.
Sunt explicatiuæ l.fin.C.de Pact.lib.1.c.11.num 15 p.49.

Nouitius, quoad renunciationem.

Renunciatio facta a nouitio cum tranſactione de non impugnando profeſſionem non valet lib.2 c 25.nu.9.p.252.
Donatio facta a nouitio religioni profeſſione non ſequuta euaneſcit.lib.2.c.25.num.30 p.253.
Imò mortuo nouitio, etiam pecunia, & mobilia reſtituuntur.lib.2 c.25.num.32 p.253.
Quando fuit facta renunciatio ſi ſequatur profeſſio, mortuo nouitio an valeat lib.2 c.25.num.33.pag.253.
Diſtinguitur an ſit facta hac expreſſa conditione lib.2.c.25.n.34. pag.253.
Et quando non valeat.lib.2 c.25.num.38.pag.253.
Conſenſus Epiſcopi debet interuenire in renunciationibus Nouitiorum.lib.2.c.25.num 109 p.257.
Deficiente Epiſcopo, hanc licentiam dat Capitulum. lib.2.c.25. num.111.pag.257.
Imò etiam Vicarius Monialium. lib.2.c.25.n.112.p.257.
Sed non ſufficit licentia Vicarij Foranei. lib.2.c.25.n.113.p.257.
Abbates, & Prælati inferiores poſſunt dare hanc licentiam. lib. 2.c.25.num.115.pag.257.
Contrà.lib.2.c.25.num.116 pag.257.
Quando ex conſuetudine legitimè præſcripta non requiritur hæc licentia,valet renunciatio. lib.2.c.25.num.117.p.257.
Contrà quod etiam hoc caſu requiritur licentia.lib.2 c.25.n.118 pag.257.
Talis licentia non requiritur in ſcriptis lib.2.c.25.n.119.p.257.
Quando eſt Epiſcopi licentia non eſt neceſſaria licentia Epiſcopi Regularis. lib.2.c.25 num.120.p.257.
Renunciatio à nouitio fieri debet per duos menſes ante profeſſionem lib.2.c.25.num.123 p.257.
Sufficit, vt fiat poſt decimum menſem, licet differatur profeſſio. lib 2.c.25.num.125.p.257.
Et valet renunciatio licet fiat longè poſt annum, dummodo fiat in bimeſtri ante profeſſionem lib.2 c.25.num.126 p.257.
Tempus duorum menſium non eſt obſeruandum adeò exactè, vt etiam ſi fiat profeſſio per paucos dies ante euaneſcat renunciatio.lib.2.c.25 num 127.p.257.
Contrà quod, exactè obſeruetur.lib.2 c.25 n.130 pag.257.
Non ſeruata tali forma non valet renunciatio etiam accedente conſenſu Epiſcopi, vel Vicarij.lib.2.c.25.n.131.p.258.
Et non valet etiam ſtante voto renunciandi ob Amorem Dei. lib.2.c.25 num.132.p.258.
Nec pater nouitij poteſt donare ante dues menſes monaſterio,vbi degit nouitius lib.2.c.25,num.133 p.258.
Contrà, lib.2.c.25.num.134 pag.258.
An Nouitius, & qua ſolemnitate reſignet beneficium, lib.2. cap.25 num.136.p.258.
Dum reſignat beneficium ſolemnitates Concilij non requiruntur. lib.2.cap.25.nu 154.p.259.
Nouitius poteſt reſignare beneficium ante duos menſes ante profeſſionem, lib.2.c.25.nu 155.p.259
Contrà quod non poſſit reſignare beneficia ſine ſolemnitatibus. lib.2 c.25.nu.156.p.259.
Si profeſſio non ſequatur recuperat beneficia reſignata. lib.2. c.25.n.157.p 259
Renunciatio nouitij ſine ſolemnitatibus valet, quando monaſterium promiſit quod monachus renunciabit. lib.2 cap.25. num. 158 pag 259
Quod procedit ad fauorem nouitij non verò ad fauorem renunciatarij lib.2 c.25.n.159.p.259
Quid operetur conſenſus Monaſterij in renunciationibus nouitiorum. lib.2.c.25.n.160.p.259
Renunciatio facta à nouitio in teſtamento per viam contractus eſt nulla ſine ſolemnitatibus, lib.2.c.25 n.165.p.260
Renunciatio ex cauſa onerosa, & neceſſaria non requirit ſolemnitates lib.2.c.25.n.170.p.260
Renunciatio facta ſub conditione ingreſſus in monaſterium, non reuocatur defuncto renunciatario in nouitiatu, lib.2.cap 33. num 70 pag.311

Nouitius. Communia.

Teſtamentum nouitij factum ante ingreſſum, an reſcindatur facta profeſſione, lib.2.c.25.n.166.p.260
Quod non rumpatur.lib.2.c.25.nu.167.p.260
Nouitius poſſidet beneficia Eccleſiaſtica.lib.2.c.25.n.151.p.259
Beneficia nouitij non ſunt ab Epiſcopo conferenda antequam faciat profeſſionem, nec ante dicuntur vacare.lib.2.cap.25. num.152 pag 259
Teſtamentum nouitij non ſubiacet regulis Concilij. lib.2.c.25. num.161.pag.259
An teſtamentum ſortiatur effectum à die profeſſionis, lib.2.c. 25.num.162 pag.259
Quando teſtamentum requirat ſolemnitates, lib.2.c.25.n.163. pag.259.
Nouitius verè non dicitur religioſus. lib.2.c.25.n.24 p.253
Nouitius ante duos menſes Profeſſionis poteſt facere eleemoſynas Deo, & Sanctis. lib.2 c.25.n.135 p.258
An & qua ſolemnitate reſignet beneficium, lib 2.cap.25.n.136. pag.258.

Nullitas. Nullum.

Materia pacti ſucceſſorij eſt difficilis, quando non datur vero nullitatis ratio, lib.1.c.2.n.13.p.7.
Actus licèt nullus, & factus contra legem valet quoad incurrendam pœnam.lib.1.c.16.n.45.p 85.
Non ſolùm fiſcus opponit de nullitate pacti ſucceſſorij, ſed ipſi-

met

Digitized by Google

met paciſcentes. lib. 1. cap. 15. numer 47. pag. 85.
Exceptio nullitatis à quocumque opponitur quando nullitas prouenit ipſo iure. lib. 1 c. 16. num. 48. p 85.
Opponens inſtrumenti nullitatem eam probare debet. lib. 2. c. 32 num. 168. pag. 299.
Petens reſciſſionem contractus debet ante omnia reſtituere acceptum lib. 2. c. 34 num. 2. p. 321.
Quis poteſt non facta reſtitutione acceptorum intentare nullitatem renunciationis. lib. 2. c. 34 num. 3 p. 321.
Prima opinio procedit quando prætenditur nullitas ob læſionem, ſecunda opinio, quando ob non ſeruatas ſolemnitates. lib. 2. c. 34 num. 4 pag. 321.
Contractus nullus non impedit proceſſum ad vlteriora. lib. 2. c. 34 num 9. pag. 321.
Dum conſtat de nullitate non deuenitur ad executionem, niſi facta reſtitutione acceptorum. lib. 2. c. 34. nu. 11. p. 321.
Eccleſia, vel minor non tenentur reſtituere acceptum, niſi probetur acceptum eſſe verſum in vtilitatem lib. 2. c. 34. n. 12 p. 321
Intentans nullitatem non tenetur reſtituere acceptum quando eſt creditor ex alia cauſa. lib. 2 c. 34. num. 13 p. 321.
Quando eſt pactum in contractu, vt non poſſit intentari nullitas, niſi acceptis reſtitutis, creditor non poteſt compenſare. lib. 2. c. 34. num. 15. pag. 321.
Reſtitutio acceptorum habet tantùm locum parte opponente. lib. 2 c. 34. num. 18 pag. 322.
Intentans nullitatem ex læſione non reſtituit acceptum. lib. 2. c. 34 num. 19. pag. 322.
Contrarium quod teneatur reſtituere, eſt magis verum. lib. 2. c. 34. num. 20 pag. 322.
Renunciatio ad fauorem plurium. nulla reſpectu vnius, non eſt nulla reſpectu alterius. lib. 2. c. 36. n. 49. p. 327.
Contrà lib. 2. c. 36. num. 59. p. 328.
Contractus nullus nullitate extrinſeca impedit immiſſionem donec de nullitate iudicetur. dec. 34 n. 5 pag. 41.
Poteſt renunciari nullitati ad renunciantis fauorem inductæ. dec. 59. num 9 pag. 76.
Sententia quando eſt iuſta, eius nullitas non attenditur, niſi ſit clara. dec. 59. num. 10 pag. 76.
Nullitas contractus Eccleſiæ ab ea ſolum allegari poteſt. dec. 73 num 27 pag 97.
Contra quod apponatur etiam à tertio. dec 89. n. 11 p. 127.
Ratificatio facta a maiore tollit omnes nullitates contractus facti in minori ætate dec. 118 n. 3. p. 159.
Penſionem ſoluens non poteſt retento beneficio allegare nullitatem quando penſionarius habet regreſſum. dec. 131. n. 7. p. 178
Dans cauſam nullitati eam allegare non poteſt. dec. 140. num 6. pag. 190.
Nullitas renunciationis ob non ſeruatas ſolemnitates allegari poteſt à tertio. dec. 180. nu 20 p. 247.
Ex actu nullo voluntas inſpicitur. lib. 1. c. 9. n. 27 p. 50.
Nullum quod eſt nullum producit effectum lib. 1. c. 16. n. 17. p. 82
Quod eſt à principio nullum tractu temporis non conualeſcit lib. 1. c. 21. num. 22 p. 108.
Contractus pro parte nullus an ſit in totum nullus, Vide contractus.
Idem actus poteſt eſſe nullus reſpectu vnius, & validus reſpectu alterius. lib. 2. c. 36. num. 58. p. 328.
Renunciatio nulla pro aliqua re comprahenſa in renunciatione eſt in totum nulla. lib. 2. c. 36. n. 94 p. 330.
Renunciatio bonorum patris, & matris, nulla reſpectu bonorum patris, eſt nulla in totum. lib 2 c 36 nu. 96. p. 330.
Renunciatio plurium hæreditatum nulla ob non præſtitum conſenſum vnius eſt nulla in totum. lib. 2. c. 36. n. 96. p. 330.
Alienatio prædij dotalis pro parte. ſi excedat medietatem dotis eſt nulla in totum. lib. 2. c 36. n. 98. p. 330.
Data nullitate renunciationis ex aliqua falſa cauſa in parte non verificata, annullatur totus contractus. lib. 2. c. 36. n. 102 pag. 331.
Contractus in quo interponitur decretum iudicis nullus in parte, eſt nullus in totum, niſi ſequeretur abſurdum. dec. 43. nu. 15. pag. 53.
Ratificatio non inducitur ex ſcientia actus nulli. dec. 125. nu. 15. pag. 171.
Contractus dicitur ipſo iure nullus, quando lex vltrà adiectionem pœnæ declarat nullitatem. lib. 3. c. 1. n. 50. p. 392.
Idem eſt non facere, ac nulliter facere. dec 206. n. 24. p. 283.
Teſtamentum nullum per hæredis confeſſionem validatur. lib. 3 c. 12. num. 62. pag 494.
Teſtamentum nullum defectu voluntatis per hæredis confeſſionem non validatur. lib. 3. c. 12. nu. 59 p. 494.
Sciens nullitatem teſtamenti, contractus, &c. ſi ex eo aliquid recipiat, aut petat non poteſt amplius impugnare nullitatem. lib. 3. c. 12. num. 60. & ſeqq. pag. 494.

Nuptiæ,

Valet ſtatutum prohibens, ne quis nubat cum certo genere perſonarum lib. 3. c. 1. num. 41. pag. 392.
Valet ſtatutum quod filia non nubat ſine conſenſu patris. lib. 3. c. 1. num. 44 pag. 392,

O

Oblatio.

O*blationes pertinent ad illum cuius nomine colliguntur dec. 19 num. 2. pag. 23.*
Oblationes ſolitæ exigi numerantur inter fructus certos. dec. 19. num 15 pag. 24.
Operarius licet laicus poteſt adminiſtrare oblationes factas capellæ lib. 3. c. 1 n 309 p 410.
Epiſcopo competit facultas iudicandi an oblata cedant ad fauorem Capituli, vel fabricæ lib. 3. c. 1. n. 323. p. 411.
Oblationes regulariter ſpectant ad Parochum. lib. 3. c. 1. nu. 241. pag. 404.
Spectant ad Parochum etiam ſi fiant Imagini extra Eccleſiam Parochialem. lib 3. c. 1. num. 242 p. 404.
Limitatur quando aliter conſtat de voluntate offerentis. lib. 3. c. 1 num. 243. pag. 405.
In dubio facta Imagini miraculoſa cenſentur facta pro ea, & non pro Parocho lib. 3. c. 1 num. 244. p. 405.
Et hoc caſu earum adminiſtratio ſpectat ad Parochum. lib. 3. c. 1 num. 247. pag. 405.
Valet conſuetudo, vt ab alijs, quam à Parocho oblationes adminiſtrentur. lib. 3. c. 1. num. 248. p. 405.
Laici non ſunt capaces adminiſtrandi oblationes. lib. 3. c. 1. n. 249. pag. 405.
In Tuſcia, & Venetijs adeſt conſuetudo, vt à laicis oblationes adminiſtrentur. lib 3. c. 1. n. 250. p. 405.
Operarius S. Vultus Lucani adminiſtrat oblationes maximè factas in teſtamentis lib. 3. c. 1. n. 251 p 405.

Obligatio Naturalis.

Pacta ſucceſſoria naturalem obligationem non inducunt lib. 1. c. 7. n. 41. p. 32. & c. 17. n. 14 p. 89.
Princeps contrahendo naturaliter obligatur, ex qua obligatione naturali oritur actio lib. 1. c. 10. n. 54 pag. 45.
Per fictionem non impeditur ortus naturalis obligationis. lib. 2 c. 2 num. 64. pag. 152.
Obligatio naturalis non naſcitur ex obligatione conditionali ſui natura impoſſibili. lib. 2. c. 33. num. 121 p. 313.
Ex teſtamento in quo deficit numerus teſtium non oritur naturalis obligatio. lib. 3. c. 13. nu. 221 p. 516.
Ex teſtamento minùs ſolemni oritur naturalis obligatio. lib. 3. c. 12. num. 106 p. 496.
Conſcientia non ligat quos natura non obligat. lib. 3. c. 12. n. 210. pag. 502.
Ex pacto nullo oritur naturalis obligatio. lib. 3. c. 12 n. 216. p. 502
Obligatio naturalis prouenit à iure gentium. lib. 3. c. 12. nu. 217. pag. 502.
Obligatio pietatis eſt naturalis lib. 3. c. 12. n 219. p. 502.
Doctores tenentes ex teſtamento nullo naſci naturalem obligationem. lib. 3. c 12. nu. 221. pag. 502.
Oritur ex teſtamento nullo, quoad legata, non quoad hæreditates. lib. 3. c. 12. n. 228 pag. 503.
Obligatio naturalis oritur ex teſtamento minùs ſolemni. lib 3. c. 12. num. 233. pag. 503.

Digitized by Google

Non niſi ex conſenſu oriri poteſt.lib 3.c.12.num.244.p.504.

Quando actus deficit in ſua forma eſſentiali ex eo nec ciuilis, nec naturalis oritur obligatio.lib.3 c.12.n.249.p.504.

Quando lex actum pro non facto iudicat, ex eo non oritur naturalis obligatio.lib.3 c.12 num 251 p.504.

Ex teſtamento minùs ſolemni nunquam oritur obligatio naturalis.lib.3 c.12,n.252.p.504.

Ex teſtamento minùs ſolemni non oritur, quoad hæreditates.lib.3 c.12.num 257.pag.505.

Quod procedit de ea obligatione, quæ oritur ex legis vinculo, non de ea quæ oritur ex honeſtate. lib.3 c.12. nu.258.p.505.

Naturalis obligatio, quæ oritur ex honeſtate, naſcitur ex teſtamento minùs ſolemni.lib.3 c.12.nu.259.p.505.

Ex fideicommiſſo relicto in teſtamento nullo oritur naturalis obligatio lib.3 c.12.num.261.p.505.

Ex legato approbato per hæredem oritur.lib.3.c.12 n.265.p.506

Non verò quando legatum approbatum non fuit. lib.3.c.12.nu. 266.pag.506.

Quando per hæredem legata ſoluuntur oritur Ciuilis, & naturalis obligatio.lib 3 c.12.num 267.p.506.

Teſtamentum nullum ex defectu ſolemnitatum ſubſtantialiũ non parit naturalem obligationem. lib.3.c.12.n.274.p.506.

Theologi tenentes ex teſtamento minùs ſolemni non oriri naturalem obligationem.lib.3.c.12.num.277 p.506.

Ex contractu nullo non oritur naturalis obligatio. lib.3.c.12. n. 282. pag 507.

Obligatio. Communia.

Obligatio in futurum oritur ex ſolutione continuata per multum tempus.lib.3 c.1.num 223 p 404.

Annua præſtatio pro cauſa pia inducit obligationem in futurum. lib.3.c.1 num 224 p.404.

Diutina præſtatio inducit obligationem in futurum.lib.3 c.1.nu. 226.pag.404.

Tempus non eſt aptum ad inducendam obligationem. lib.3.c.1. num.227.pag.404.

Diutina præſtatio obligat quando concurrit titulus validus, & à iure approbatus lib.3.c.1.num.228.p.404.

Ex ſolutione ex mera liberalitate non inducitur obligatio in futurum.lib.3.c.1.num.233 pag.404.

Dictio taxatiua excludit obligationem in futurum.lib.3.c.1.nu. 234.pag.404.

Qui proteſtatur, quod ſoluit pro mero arbitrio non obligatur in futurum.lib.3.c.1.num.235.p.404.

Præſtatio difformis non obligat in futurum. lib.3.c.1. num,236. pag.404.

Annua præſtatio obligat in futurum, vbi eſt titulus validus, & quando eſt effectuata per 40.annos in eadem quantitate.lib.3. c.1.num.238.pag 404.

Ex cauſa pia præſtatio continuata inducit obligationem in futurum in dubio, non quando eſt proteſtatio in contrarium. lib.3. c.1.num.239.pag.404.

In donatione cauſa mortis debet interuenire obligatio, vel traditio lib.1.c.9.num.14.pag.38.

Omnis obligatio tranſit ad hæredes lib.1.c.24.num 45.p.70.

De ſui natura obligatio tranſit ad hæredes.lib.1.c.21.num.25. pag.109.

Niſi conſtet de contraria mente contrahentium lib.1.c.21.nu.26 pag.109.

Obligatio Cameralis operatur, vt bona hæredis ſint obligata pro debito defuncti lib.1.c.21.n.28 pag 109.

Obligatio tranſit ad hæredes non obſtante taxatiua tantum.lib.1 c.21.num.32 pag.109.

Eſt de natura pactorum, quæ ſunt liberatoria, vt extinguant omnem obligationem.lib.2.c.11.num.19.p.177.

Obligatio de nouo conſtituenda non poteſt alteri per alteram fieri, ſecùs ſi agatur de obligatione iam conſtituta.lib.2.c.11.nu. 23.pag.177.

Liberatio vni facta prodeſt cæteris obligatis, etiam abſentibus. lib.2.c.11.num.24.& num.27.p.177.

Plures hæredes regulariter non obligantur in ſolidum, niſi ſimus in cauſa dotis, & in indiuiduis.lib.2.c.11.n.36.& ſeqq p.178.

Nulla oritur obligatio, niſi interueniat vtriuſque partis conſenſus. lib.2.cap.13.numer.31.pag.187.

Obligatio perſonalis eſt ad hæredes tranſitoria.lib.2.c.24.nu.28. pag.239.

Renunciatio dicitur continere obligationem perſonalem. lib.2.c. 24.num.29 pag.239.

Obligatio perſonalis tranſit ad hæredes quando eſt pura, non quando eſt conditionalis lib.2 c.24.num 47.p.240.

Obligatio ex perſona hæredis non augetur, nec minuitur. lib.2.c. 24.num.86 pag.242.

Quoties obligatio principalis non nocet, nec acceſſoria nocet.lib.2, c.24num.198 pag.249.

Obligatio eſt diuidua quando continet rem, quæ conſiſtit in pondere, numero, & menſura.lib.2.c.36.num.31.p.327.

Obligatio faciendi eſt indiuidua.lib.2.c.36.nu.34 p.327.

Quando conſtat de vnitate inſtrumenti obligatio licet facta pluribus eſt indiuidua.lib.2.c.36.nu.38.p 327.

Contra quando plures interuenerunt disiunctiuè non coniunctiuè. lib.2.c.36.num.39 p.327.

In obligatione plurium rerum ergà plures cenſetur contrahentes voluiſſe facere actum diuiduum. lib.2.c.36.num.52. & ſeqq. pag.328.

Emphyteuſis venit ſub generali obligatione durante conceſſione. lib.2.c.38.num.17 pag.343.

In generali obligatione veniunt feuda lib.2.c.38. n.19.p 343.

Obligationis correſpectiuæ natura eſt, quod vna ceſſante alia quoque ceſſet dec.13.num.3.p.37.

Obligatus ad aliquid debet interpellari dec.32.nu.9 p.38.

Generalis obligatio non trahitur ad prohibita alienari. dec.50. num.11.pag.66.

Donatio ad fauorem plurium abſentium dat ius ante acceptationem vigore obligationis Cameralis. dec.58. num.2.p.75.

Donatarius obligans propria bona pro implendo onere rei donatæ tenetur vltra vires donationis.dec.81.n.17 p 112.

Cameralis obligatio dat viam executiuam. dec.113. n.1.p.154.

Obligatio vnius non inducit obligationem alterius. dec.130. nu. 2.pag.176.

Qui non interfuit contractui in eo non obligatur. dec. 130.num. 4.pag.176

Obligatio alternatiua ſufficit, vt in vna parte verificetur. dec. 147.num.6.pag 200

Obligans ſe ad id ad quod de iure compelli poteſt, cenſetur obligatus ad terminos iuris dec.157.num.8 p.213

Obligatio in parte approbari, vel improbari nequit, dec. 158. n. 1.pag.213.

Obligatus ad factum, eo non adhibito tenetur ad intereſſe. dec. 187.nu 9.p.256.

Obligatus inueſtire ſi non deficiat occaſio, tenetur ad intereſſe. dec.187.n.10 p.256

Obligatus dare pecuniam alicui vt inueſtiat, non dicitur obligatus ad faciendum inueſtimentum dec.187 n.11.p.256

Obligatus dare pecuniam alicui, ſi non det, non tenetur ad intereſſe dec.187.n 12.p.256

Obligatio defuncti poteſt incipere ab hærede. dec. 191. num.8. pag.260.

Obligatio in futurum ex diutina præſtatione fundatur in coniectura cauſæ ad obligandum habilis. lib.3. c.1.n.369 p 415

Ea quæ conſenſu præſtantur obligationem non inducunt. lib.3. c.1.n.371.p.415

Obligatus dare fideiuſſorem liberatur dando pignus. lib.3.c.11. num 88.p.480.

Ceſſante cauſa obligationis ceſſat obligatio. dec.197.n.2.p.267

Cameralis obligatio vulneratur per ſententiam nullam. dec.197 num.20.p.268

Contra, ſi ſententia ſit nulla ex defectu iuriſdictionis. dec.197. num.22 p.268

Obligatio generalis non extenditur ad prohibita obligari. dec. 210.num.2 p.288.

Etiam ſi concepta ſit verbis vniuerſalibus. dec.210.n.3.p 288.

Generalis comprehendit commoditatem fructuum rei prohibitæ ad vitam dec.210.n.4.p.288.

Contra quando teſtator prohibet obligari dec.210.n.3.p.288.

Exceptio turbida non impedit executionem Cameralis Obligationis.dec.223.nu.17 p.302.

Came-

Cameralis habet executionem paratam. dec.226.n.2 p.305.
Obligatio in forma depoſiti non admittit exceptiones. dec. 226. num.3.pag.305.

Obreptio.

Obreptio ceſſat quando conſtat de fundamento gratiæ. dec.44.n. 13 pag.55.

Obſeruantia.

Obſeruantia non præiudicat non probata ſcientia eius quod ſeruatur.dec.33.num.13.p.40.
Statutum repertum in volumine ſtatutorum præſumitur eſſe in viridi obſeruantia.dec.35.nu.5.p.42.
Obſeruantia ſtatuti probatur ex actibus in vim illius factis. dec. 35.num.7 pag.43.
Declarat mentem ſtatuentium.dec.41.num.13.p.50.
Remota non attenditur vbi eſt proxima.dec.41.nu.14.p.50.
Denotat quid fuerit, vel non fuerit renunciatum. dec.42. nu.7. pag.51.
Facit præſumere conceſſionem vtilem, & cum ſolemnitatibus quando non conſtat de contrario.dec.45.num.13.p.57.
Eſt optima interpres diſpoſitionis.dec.47.n.17.p.60.
Declarat Iuſpatronatum dec.90.n.16.p.129.
Dat robur ſcripturæ informi. dec.129.nu.22 p.176.
Declarat intentionem contrahentium.dec.130.n.6.p.176.
Valdè attenditur in fideicommiſſis dubijs.dec.132 n.5.p.179.
Apoca legitimè recognita,& obſeruata non eſt ſuſpecta.dec.145 num.12.pag.197.
Modus ſuccedendi in primogenitura declaratur ab obſeruantia dec.150 num.7.pag.202.
Tranſactio per plures annos obſeruata facilius ſubſtinetur. dec. 174.num 2 pag 237.
Continuata per multum tempus firmat omnem diſpoſitionem ſine alia iuſtificatione lib.3 c 1.n 339 p 413
Vbi eſt obſeruantia non eſt neceſſaria tituli allegatio. lib.3.c.1. num.340.pag 413
Declarat dubiam voluntatem dec.202.n.19.p.277.
Declarat quid actum ſit in præcedenti contractu. dec.220.n.14. pag.299.

Obuentio.

Valet pactum ſucceſſorium, quando bona transferuntur iure contractus, ſecus ſi iure obuentionis, vel ſucceſſionis. lib.1.c.4. num.11.pag.10.
Verbum, Relinquere, *denotat bonorum obuentionem. lib.1.c.4 num.39.pag.13.*
Pactum per viam obuentionis bonorum, non valet, nec de quota hæreditatis.lib 1.c 4.num 49.pag 14.
Valet pactum licet de obuentione bonorum actum ſit quando agitur de re particulari lib.1 c.4.num.56.p.15.

Occiſio.

Occidens agnatum ſuccedit in eius hæreditate, ſed ſtatim eam fiſco reſtituit.lib.1.c.16 n.55 p.85.

Octimeſtris.

Valet pactum ſucceſſorium ſuper vita poſthumi, qui naſcatur in octauo menſe lib.1.c.27.num 3 p.124.
Octimeſtris viuere non poteſt lib.1.c.27.n.4.p.124.
Dicitur abortiuus,& habetur pro mortuo lib 1.c.27.n.18.p.125
Eſt ac ſi non eſſet natus, nec facit deficere conditionem ſi ſine filijs.lib.1.c.27.num.20 p.125.
Non connumeratur in numero 12. filiorum pro exemptionibus, &c.lib.1.c.27.num.21.p.125.
Quod ſit vitalis.lib.1.c.27.n.22.p.125.
Attendunt aliqui an ſit perfectè organizatus. lib.1.c.27. nu.24. pag.125.
Poteſt ſuccedere, & non dicitur abortiuus.lib.1 c.27.n.29 p.126
Facit deficere conditionem ſi ſine filijs. lib.1.c.27.n.30. p.126.
Magis eſt vitalis, quam ſeptimeſtris. lib.1 c.27.n.31.p.126.
Succedit matri.lib.1.c.27.n.33.p.126.
Secundùm naturam eſt vitalis. lib.1.c.27.num.50.p.127.

Odium.

Inducta ad fauorem non ſunt in odium retorquenda. lib.2.c.17. num.3.pag.212.dec.202.num.7.pag.276.

Oeconomus.

Oeconomus Eccleſiarum quis eſſe poſſit lib.3.c.1.n.312.p 410.
Habet ſuperioritatem in Clericos.lib.3.c.1.n.313.p.410.
Eccleſiarum nemo deputari poteſt qui non ſit Eccleſiaſticus.lib.3 c.1.num.260.pag.406.

Officina.

Officina locari poteſt dec.168.num.7.p.229.

Officium. Officialis.

Officium, viuente poſſeſſore non poteſt alteri concedi. lib.1.c.20. num.7 pag 99.
Officia ſecularia an poſſint concedi antequam vacent.lib.1.c.20 num.65.pag.103.
An de poteſtate abſoluta Princeps poſſit concedere officia antequam vacent.lib.1.c.20 num.69 p.104.
Valet quando promiſſio eſt generalis, ſuper officio hominis incerti lib.1.c20.num.70.p.104.
Inferior à Principe non poteſt concedere lib.1 c.20.n.71.p.104.
Cardinalis à Latere non poteſt promittere Officia, antequam vacent.lib.1.c.20.nu.72.p.104.
Quando ſit promiſſio Officij, ab Officiali temporaneo non perpetuo nulla eſt.lib.1.c.10 num 73 p.104.
An dato, quod valeat expiret morte concedentis lib.1. c.20. num.75.pag.104.
Non expirat promiſſio lib.1.c.20 num.78.p.104.
Priuatus ab officio ſi poſtea reſtituatur ad illud exercendum non poteſt officium tertio quæſitum recuperare.lib.2.c.25.num.76. pag.255.
Fides Officialis quoad pertinentia ad eius officium valdè probat dec.23.num.14 p.28.dec.162.num.24 p.219.
Officialis non poteſt mutare reſcripta Principis.dec.155.num.8. pag.210.
Officialis nihil poteſt contrà fiſcum, & ærarium Principis. dec. 155.num.10.pag.210.
In Officijs Romanæ Curiæ nudus titulus ſpectat ad vnum, & commoditas fructuum ad alium.dec.184.nu.2.p.253.
Officiorum ſocietates quomodo fiant. lib.3.c.11.per tot. pag.475. Vide Societas.
Clericus aſſumens Officium incompatibile renunciat clericatui. dec.212.num.3 pag.290.
Princeps an poſſit concedere futuras ſucceſſiones in Officijs vacaturis.lib 3.c.14.num.40.& ſeqq p.530.

Omiſſio.

Omiſſum ex errore præſumitur ſi aliquid ponendum non ponatur dec.190.num.5 pag.259.

Onus. Oneroſum.

Legitima portio eſt liberis relinquenda abſque vllo onere. lib.1 c.12.num.15 pag.57.
Hæres acceptando onus dicitur aſſentiri grauamini. lib.1.c.15. num.28.pag.75.
Pactum ſucceſſorium non valet ſiue gratuitum, ſiue oneroſum. lib.1.c.30.num.1.pag.137.
Onera iniuncta hæredibus habentia tractum ſucceſſiuum ſemper cenſentur appoſita per viam modi. lib.2.c.33.n.14.p.308.
Onera aſſumendi arma, & nomen, &c. cenſentur appoſita per viam modi.lib.2.c.33.num.15.p.308.
In conditione mixta debetur relictum etiam ſi deficiat conditio, quando onus eſt iniunctum ratione honorati.lib.2 c.33.nu.61. pag.310.
Relictum cum onere dandi alimenta alicui non extinguitur morte alimentandi.lib.2.c.33.nu.74 p.311.
Donans Eccleſiæ cum onere aliquid faciendi non reuocatur ob inobſeruantiam.lib.2.c.33.num.81 p 311.
Onus implendum in die obitus, an intelligatur vna vice, vel ſingulis annis.lib.2.c.33.nu.252.pag.320.

Onus aliquid faciendi in primo anno an intelligatur de primo donatario, vel etiam de ſubſtituto lib.2.c.33 n.253.p.320.

Onus renunciationis appoſitum non poteſt repudiari agnita renunciatione lib.2.c.45.n.5.p.369.

Onus in legitima non dicitur approbatum, niſi accedat expreſſus conſenſus.lib.2.c.46.num.38.p.373.

In fraudem creditorum non poteſt filius acceptare onus in legitima.lib.2 c.46 num.42.p.373.

Contrà, quando acceptat viuo adhuc patre, non eo mortuo.lib.2 c.46.num.44 pag.373.

Onus renunciandi impoſitum à teſtatore non extenditur vltrà voluntatem.dec.1 ,nu 14.pag.2.

Vocatus cum onere faciendi multiplicum per plures annos nullum vtile conſequitur dec.1.nu.16.pag.2.

Legitima relinqui poteſt cum onere approbandi teſtamentum. dec.2.num.8.pag.3.

Donatio, quæ poteſt habere onus non dicitur acceptata ex ſtipulatione notarij, niſi onus ſit modicum.dec.32.n.4.p.38.

Donatio cum modico onere dicitur ex titulo lucratiuo. dec 32.n. 6.pag.38.

Donatio cum reſeruatione alicuius portionis non dicitur oneroſa, ſed in minori quantitate.dec.58.num.4.p.75.

Acquirens titulo oneroſo eſt ille qui in ingreſſu fecit melioramenta, & ſoluit quantitatem pecuniæ. dec.71 n.4.p.93.

In conceſſione oneroſa requiritur acceptatio abſentis dec.71.nu.8 pag.93.

Onera de natura contractus cui adijciuntur, non attenduntur ad arguendam læſionem dec.73 num 13.p 97.

Suſcipiens onus coquendi, molendi, &c. aucta familia non poteſt renunciare dec.81.num.8 p.112.

Acceptans legatum cum onere non poteſt poſtea renunciare. dec. 81.num 8.p.112.

Donatarius poſt acceptationem poteſt renunciare donationem oneroſam dec.81.num.16 p.112.

Acquiſitio oneroſa requirit expreſſam acceptationem.dec.97.n. 6.pag.136.

In contractibus oneroſis notarius non obligat abſentem. dec.97.n. 7.pag.136.

Onus inueſtiendi dotem pertinet ad ſecuritatem mulieris. dec. 103.num.10.pag.143.

In factis indiuiduis onus adimplendum poſt mortem plurium, impletur poſt mortem omnium.dec.105.n.5 p.147.

Sed requiritur, vt onus impleri non poſſit, niſi poſt mortem omnium.dec.105.nu.6.pag.147.

Secùs ſi poſſit impleri antea.dec 105.n 7 p.147.

Implendum in aliquo caſu cenſetur impoſitum in alio caſu ex præſumpta voluntate.dec.105.num.10 p.148.

Donatio oneroſa non requirit ſolemnitates. dec.118.n 2.p.159.

Donatio, vt ſit correſpectiua onus debet æquiualere commodo donantis.dec.118. num.9 pag.159.

Fructus relicti cum aliquo onere non imputantur in legitima. dec.130. num.22.pag.177.

Donatio longè excedens onus quod habet annexum dicitur ex titulo lucratiuo.dec.146.nu 20 pag.199.

Acquiſitio, vt dicatur ex titulo oneroſo lucrum debet eſſe æquale oneri.dec.146.num.24 p.199.

Verbum, Lucratiuè, *non tollit titulum oneroſum. dec.156.n.8. pag.221.*

Onus legitimæ acceptari poteſt ab hærede. dec.157.n.9 p.213.

Onus fideicommiſſi minuit rei valorem. dec.160.n.18.p.217.

Legatum non debet cenſeri oneroſum. dec.162.n.13 p.219.

Legata granari poſſunt onere perpetuo dec.162.n.15.p 219.

Subſtitutus ante ſuum caſum non poteſt teneri ad onera fideicommiſſi.dec.162.num.19 p.219.

Vocatus ad duas ſucceſſiones primogenituras, &c habentes onus incompatibile, vna earum tantum poteſt retineri. dec. 175.n. 1.pag.238.

Onus deferendi nomen, & arma non ſemper inducit conſeruationem agnationis dec.176.n.9 p.240.

Dos filiæ ſuccedentis loco legitimæ ſine eius conſenſu onere granari non poteſt. dec.179.num.2.p.244.

Conſenſus præſumitur ex acceptatione ſcripturæ in qua deſcribitur onus dec.179.num.4.pag.244.

Onus legitimæ debet acceptari ſpecificè cum verbis clariſſimis. dec.181.numer.13 pag.250.

Onus rei minuit rei valorem.dec 190.n.9 p.259.

Donatio inter viuos ex poſt non poteſt onere granari.dec.203 n.3 pag.278.

Opera, Operarius.

Opera S. Vultus Lucani non eſt de illis fundatis ex bonis Eccleſiæ lib.3.c.1.num.301 p.409

In eadem Eccleſia duæ operæ eſſe non poſſunt. lib.3.c.1.num.304. pag 409.

Sacri Canones loquentes de Operis non habent locum in opera laica.lib.3 c.1 num 307.p.410.

Operarius licet laicus poteſt adminiſtrare oblationes factas Cappellæ.lib.3.c.1.num.309 p.410.

Laicus poteſt gubernare bona Cappellæ, & Operæ.lib.3.c.1.nu. 314 pag 410.

Operæ appellatione venit ius expendendi pro fabrica, & ornamentis Eccleſiæ.lib.3 c.1 n 315 p 410.

Operarius laicus poteſt nomine Eccleſiæ tractare negocia fabricæ lib.3.c.1.num.317.p 410.

Multi operarij laici in Tuſcia adminiſtrant liberè bona Fabricæ Eccleſiarum.lib 3.c.1.num.321 p.310.

Laicus eſt capax adminiſtrandi operam etiam fundatam cum Epiſcopi auctoritate lib.3.c.1.nu.325 p.411.

Operæ Eccleſiarum, & Hoſpitalia parificantur.lib.3.c.1.n.327 pag.411.

Opera dicitur laica quando eſt erecta ſine auctoritate Epiſcopi. lib 3 c.1.num.328 p.412.

Præſumitur laica non Eccleſiaſtica lib.3.c.1.n.332.p.412.

Opera quando per laicos fuit erecta dicitur laicalis.lib.3.c.1.nu. 337.pag.412.

Dominium operarij laici non eſt liberũ in ordine ad quemcumque vſum, ſed tantum pro vtilitate Eccleſiæ.lib.3.c.1 n.346. pag.413.

Opera laica poteſt à laico adminiſtrari, abſque eo quod operarius dependeat à Superiore Eccleſiaſtico.lib.3.c.1.n.351.p.413

Confirmatio facta ab ordinario de operario electo denotat Eccleſiaſticitatem operæ lib.3.c.1.num.359 p 415.

Princeps laicus an aliquod ius habere poſſit ſuper operis Eccleſiarum.lib.3 c1.num.169.p 400.

Opera non adminiſtratur à laicis.lib.3 c.1.num 170 p.400.

Contrà maximè in Tuſcia, & Venetijs ex conſuetudine. lib.3. c 1 num.171.p.400.

Operarij laici, quam habeant auctoritatem ſuper rebus operæ. lib 3.c.1.num 173.p.400.

Opera S Vultus Lucani eſt laica lib.3.c.1.n.175 p.400.

Lucenſes plura munera impartiti ſunt, & impartiuntur operæ S.Vultus.lib.3.c.1 nu.200.& ſeqq p.402.

Opera Eccleſiæ dicitur negocium Eccleſiaſticum.lib.3.c.1 n 265 pag.406.

Res pro fabrica deſtinata à Clericis debent adminiſtrari. lib.3. c.1 num.267 pag 406.

Opera Eccleſiæ quare introducta.lib 3.c.1.n 268 p.406.

Operarij laici nullum ius habent ſuper rebus operæ. lib.3 c.1.nu. 269 pag.406.

Laicus operarius poteſt habere adminiſtrationem rerum ruralium tantum.lib.3 c.1 num.270 p.406.

Et poteſt habere curam, tanquam miniſter, & Caſtaldus lib.3 c.1.num.272.pag.406.

Operarius debet expendere introitus iuxtà ordinationem Epiſcopi.lib 3.c.1 num.273.p.407.

Operarius laicus non poteſt retinere indumenta ſacra in propria domo lib.3.c.1.nu 274.p.407.

Operarijs laicis competit tantum ius prouidentiale, lib.3.c.1 nu. 284.pag.407.

Bona deſtinata pro Fabrica Eccleſiæ ſunt Eccleſiaſtica.lib.3.c1. num.286.pag.407.

Operarius operæ S.Vultus Lucani adminiſtrat res Sacriſtiæ.lib. 3.c.1.num 291.p.408.

Opera S.Vultus Lucani quomodo inceperit.lib.3 c.1.num.297. pag.408.

Opinio.

Opinio Doctorum etiam falſa, imo vnius Doctoris eximij ad iuſtam cauſam tranſigendi dec.211.n.10.p.289.

Ordinarius.

Iuſpatronatus transfertur cum vniuerſitate bonorum ſine conſenſu Ordinarij.dec.121.nu 9.p.164.dec.122.nu 40 p.167.
Iuſpatronatus donatur compatrono ſine conſenſu ordinarij ℥. dec.121.num.14.p.164.
Mutatio Iurispatronatus requirit conſenſum ordinarij dec.122 num 6.pag.165.
Donatio iurispatronatus in generali renunciatione non requirit conſenſum ordinarij dec.122.num.25.p.166.
Iuſpatronatus hereditarium fit gentilitium ſine conſenſu ordinarij dec.122.num.28 p.166.
Ordinarius non mutat fundationem beneficiorum. dec.122.nu. 29.pag.166.
Etiam ſi accedat conſenſus patroni.dec.122 n.43 p 167.
In particulari translatione Iurispatronatus requiritur conſenſus ordinarij.dec.122.nu.45.p.167. dec.123.nu.5.p.168.

Ordines Sacri.

Donatio ad ſuſcipiendos ſacros ordines euaneſcit non ſequuta ordinatione lib.2.c.33.num.241 p.320.

Originale.

Originalis ſcriptura, quæ facile videri poteſt non eſt opus, vt formiter extrahatur.dec.23.n 12.p.28.
Sumptum non extractũ ab originali non probat. dec.35.n.3.p.42.

Ornamenta.

Appellatione fabricæ Eccleſiæ venit ius expendendi in ornamentis Eccleſiæ lib 3.c.1.num 215.p 410
Multi operarij in Tuſcia adminiſtrans ornamenta Eccleſiarum lib.3.c.1.num.321.p.410.
Ornamenta Eccleſiæ quomodo poſſint eſſe ſub cuſtodia laicorum.lib.3.c.1.num.280.& ſeqq.pag.407.

P

Pactum futuræ ſucceſſionis.

Hoc pactum fuit in vſu omni tempore.lib.1.c.1.n 2.p.2
Hodiè hoc pactum fit ſtipulationibus non inutilibus promiſſionibus lib.1.c.1.num.5 pag.2.
Hæredum tertium genus continet hoc pactum lib.1.c.1.n.6.p.2.
Prima diuiſio huius pacti, eſt pactum hæreditatis tertij viuentis, & pactum hæreditatis ipſorũ paciſcentium.lib.1.c.1.n.27.p.5.
Alij diuidunt in pactum hæreditatis diſponendæ, conſeruandæ, & amittendæ.lib 1 c.1.num 30.p.5.
Doctores confundentes materiam pacti ſucceſſorij.lib.1.c.1 num. 34.pag.5.
Doctores optimè diuidentes materiam pacti ſucceſſorij. lib. 1 cap.1.num.35.pag.5.
Pactum ſucceſſorium in quo agitur de hæreditate ipſorummet paciſcentium rurſus diuiditur in pacta, vel acquirendæ, vel conſeruandæ, vel amittendæ hæreditatis.lib.1.c.1.n.36.p.5
Pactum de hæreditate tertij viuentis non recipit diuiſionem, & quarè.lib 1.c 1.num.37.p 5.
Pactum ſucceſſorium diuidendum, comprahendit affirmatiuum & negatiuum lib.1.c.1.num.38 p.6.
Pactum ſucceſſorium negatiuum hodiè eſt vſu frequens.lib.1.c.1 num.39.pag 6.
Materia pacti ſucceſſorij eſt difficilis quando non traditur vera nullitatis ratio lib.1 c.2.n.13.p.7.
Pacta ſucceſſoria non habent vim vltimæ voluntatis. lib.1.c.3. num.10 pag.8.
Verba ſunt attendenda ad dignoſcendum an pactum ſit ſucceſſorium lib.1 c.4 num.9.p 10.
Quando verbo hæreditas paciſcentes vſi ſunt, eſt pactum ſucceſſorium.lib.1.c.4.n 12 p.10
Vel quando ſucceſſionis mentio facta fuit. lib.1.c.4.n.13 p 11.
Quando conſtat de mente contrahentium voluiſſe inire pactum ſucceſſorium non eſt curandum de verbis quibus conceptum eſt lib.1.c.4 num.23 p.11.
Pactum cenſetur de futura ſucceſſione quando bona ipſa poſt mortem promiſſoris nullo hæredis facto ad aliquem deuenire debent.lib.1.c.4 num.30.pag.12.
Pactum ſucceſſorium non reſpicit animarum ſalutem.lib.1.c.5. num.26 pag.19.
Pactum de non ſuccedendo non eſt contrà bonos mores. lib.1.c.5. num.39.pag.19.
Leges loquentes de pactis ſucceſſorijs reſpiciunt bonum commune lib.1.c.5.num.50.p.20.
Pactum non dicitur futuræ ſucceſſionis, vbi hæredum non fit mentio.lib.1.c.6 num.10.p.23.
Vſusfructus conceditur per pacta ſucceſſoria lib.1.c.6 n.37.p.26.
Pacta ſucceſſoria non inducunt naturalem obligationem.lib.1.c. 7 num.41.pag.32.
Pactum ſucceſſorium non habet vim vltimæ voluntatis. lib.1. c.11.num 73.pag.55.
Sed aſſumit naturam vltimæ voluntatis.lib.1.c.12.n.60.p.60.
Hæres qui ſuccedit per pactum non eſt propriè hæres, ſed ſucceſſor anomalus.lib 1.c.14 num 61 p.72.
Pactum non poteſt eſſe de ſuccedendo ex parte vnius, quod non ſit de non ſuccedendo ex parte alterius.lib.1.c.15.n.52 p 78.
Tantum improbatur pactum ſucceſſorium quando ſuit initum ſuper re, quæ omninò pertinet ad tertium, & paciſcens nullum ius habet.lib.1 c 21.num.10.p.107.
Pactum ſucceſſorium improbatur à iure, niſi paciſcentes perſeuerent vſque ad obitum.dec.129 n 16.p.175.
Donatio poſt obitum donatoris purificanda continet pactum ſucceſſorium dec.191.num.7.pag.260.
Scriptura quæ continet pactum ſucceſſorium non valet, neque in vim pacti.l b.3.c.12.num.85 p.495.

Pactum futuræ ſucceſſionis Nullum.

Pacta ſucceſſoria improbantur à lege Canonica, Ciuili, ac à Doctorum conſenſu lib.1 c.1.nn.7 p 2.
Loca Iuris Canonici in quibus improbantur lib.1 c.1. n.8.p.2.
Loca Iuris Ciuilis ex quibus improbantur lib.1.c.1.n.9 p.2.
Doctores repetentes improbant hæc pacta. lib.1.c.1.n.10.p 3.
Doctores conſulentes lib.1 c 1.nu.11 pag.3.
Doctores in controuerſijs lib.1.c 1.nu.12.p.3.
Doctores in opinionibus communibus.lib.1.c.1.n.13.p.3.
In Obſeruationibus.lib.1 c.1.num.14.p.3.
In tractatibus lib 1 c.1.num 15 pag.3.
In ſpecie in tractatibus de Pactis.lib.1.c.1.num.16 p.3.
In deciſionibus lib.1.c.1.num.17.p.3.
Inualidatur pactum ſucceſſorium, quia votum captandæ mortis inducit.lib.1.c.1.num.18.p.4.
Item, & quia ſucceſſiones pacto dari nõ poſſunt. lib.1.c 1.n.19.p.4
Quia aufert libertatem teſtandi.lib 1.c.1.n.21.p.4.
Pactum ſucceſſorium redditur inualidum, etiamſi vna tantum ex rationibus inualiditatis interueniat lib.1.c.1.n.26.p.5.
Pacta de ſuccedendo vni ex paciſcentibus non valent. lib.1.c 3. num 1 pag.8.
Improbantur etiam ſi ita ſint concepta, vt alius ab inteſtato ſuccedat lib.1.c.3.num.3 pag 8.
Non valent etiam ſi fiant cum eo, qui ab inteſtato eſt ſucceſſurus.lib.1.c.3 num.4.p 8.
Neque ſubſtinentur quamuis non pacto ſimplici, ſed ſolemni ſtipulatione firmata ſint lib.1.c.3.nu.5.p 8.
Nec pacta non improbantur ob vitium obligationis, ſed ob rem in obligationem deductam.lib.1.c.3.nu 6.p 8.
Sunt nulla non ſolum pacta, ſed qualibet alia conuentio ſuper hæreditate viuentis lib.1 c.3.num.7.p.8.
Etiam ſi paciſcens decedat inteſtatus nõ valent. lib.1.c.3.n.9.p.8
Non valet pactum, in quo fuit dictum, hæreditas ad te perueniat, vel talis ſuccedat lib 1.c.4 nu.5.p 10.
Pactum hæreditatis viuentis tunc eſt improbatum quando obligatio non incipit in perſona hæredis, ſed immediatè defertur abſque vllo hæredis facto.lib.1.c.4.num 7 p.10.
Valet pactum quando bona transferuntur iure contractus, ſecus ſi iure obuentionis, vel ſucceſſionis. lib.1.c.4.nu 11 p.10.
Quando ſit mentio ſucceſſionis non valet etiam ſi interueniat

alia

alia verba propria contractibus. lib.1.c.4.n.14.p.11.
Pactum ſucceſſorium eſt inualidum quando bona ipſa poſt mortem promiſſoris, nullo haredis pacto ad aliquem deuenire debent. lib.1.c.4.n.30.p.12.
Vis annullatiua pacti ſucceſſorij non conſiſtit in hoc, vtrum hæres promittentis obligetur, ſed vtrum is cui bona promiſſa ſunt ex contractu conſequatur abſque iure ſuccedendi, vel iure ſucceſſionis. lib.1.c.4.n.35.p.13.
Pactum in quo promittitur, tutto quello che ſi trouerà di mobili nel ſuo dominio, *eſt nullum vti pactum ſucceſſorium. lib.1.c.4.n.46.p.14*
Pactum ſucceſſorium non firmatur neque reuocabiliter. lib.1.c.5.n.59.p.21.
Non valet pactum aliquid relinquendi in ſuo teſtamento. lib.1.c.5.n.60.p.21.
Pacta ſucceſſoria in Capitulis matrimonij initis inter ſocerum, & generum, vel patrem, & filium non valent. lib.1.c.7.n.26. pag.30.
Pactum inter virum & vxorem vt primogenitus ſuccedat quomodo non valeat. lib.1.c.7.n.52.p.34.
Doctores non poſſunt inire pacta ſucceſſoria licet habeant priuilegia militum. lib.1.c.9.n.45.p.41.
Sufficit pro nullitate pacti, vt vna tantum adſit cauſa inualiditatis. lib.1.c.11.n.41.p.52.
Pactum in vim teſtamenti non valet, etiamſi haberet ſeptem teſtes. lib.1.c.11.n.68.p.54.
Eſt adeo nullum pactum ſucceſſorium, vt ex eo non oriatur naturalis obligatio. lib.1.c.17.n.14.p.89.
Pro nullitate pacti ſucceſſorij non eſt neceſſe, vt ſit votum captandæ mortis, ſed ſufficit vt poſſit timeri. lib.1.c.18.num.7. pag.92.
Pacta quæ immutant ordinem ſuccedendi non valent. lib.3.c.2.n.1.p.417.
Contra, quod valet pactum vt bona non veniant ad fœminas, vt primogenitus ſuccedat. lib.3.c.2.n.3.p.417.

Pacta ſucceſſoria. Remiſſiuè.

Pactum ſuper hæreditate vnius ex paciſcentibus. lib.1.c.2. per tot. & Vide Hæreditas.
Pactum acquiſitiuum iuratum lib.1.c.5 per tot. & Vide Acquiſitio, & Iuramentum.
Pactum ſuper quota hæreditatis, & ſucceſſionis. lib.1.c.6. per tot. & Vide Quota.
Pactum fauore dotis, & matrimonij quando valeat. lib.1. c.6. & vide Dos. Matrimonium.
Pactum fauore Pia cauſa lib.1.c.8. & vide Pia cauſa.
Pactum fauore militia. lib.1 c.9. & vide Miles.
Pactum inter Principes. lib.1 c.10. & c.14. vide Princeps.
Pactum inter parentes, & filios lib.1 c.11. vide Pater.
Pactum ſtatuto vel conſuetudine roboratum. lib.1.c.12. vide Conſuetudo. Statutum.
Pacta viciſſitudinaria. lib.1. c.13. & vide viciſſitudo reciproca.
Pactum ſuper hæreditate tertij viuentis. lib.1.c.15. & vide Tertius.
Pactum ſuper fideicommiſſo. Vide Fideicommiſſum.
Pactum in neceſſitatem præcedentis contractus. lib.1 c.25. & vide Neceſſitas.
Pactum de hæreditate hominis incerti. lib.1.c.26. & vide incertitudo.

Pactum. Communia.

In pactis non habet locum pœnitentia lib.1.c.2.n.6.p.6.
Pactum tollens facultatem teſtandi non valet. lib.1.c.2. num.9. pag.7.
Pactum non poteſt eſſe de ſuccedendo ex parte vnius, quin ſit de non ſuccedendo ex parte alterius. lib.1.c.5.n.22.p.18.
An legata per pactum dari poſſint. lib.1.c.6.n.51.p.26.
Pactis non datur ſucceſſio lib.1.c.6.n.34.p.26.
Pacta conuenta ſunt ſeruanda. lib.1.c.11.n.2.p.48.
Qui non poteſt paciſci non poteſt paciſcenti conſentire. lib.1.c.11. n.17.p.49.
Idem eſt paciſci ac paciſcenti conſentire, quando ſine ille conſenſu pactum non valeret lib.1.c.11.n.18.p.50.
Pacta ſeruare eſt quid Diuinum. lib.1.c.11.n.36.p.51.
Pacta contra ius non ſunt ſeruanda. lib.1.c.11.n.37.p.51.
Idem eſt paciſci ac paciſcenti conſentire. lib.1.c.11 n.55.p.53.
Valet argumentum de ſtatutis ad pacta. lib.1. c.12. num.5. pag.56.
Statutum vel conſuetudo pacto fortior eſt. lib.1.c.12.num.42. pag.59.
Quicquid pacto fieri poteſt poteſt fieri per ſtatutum, ſed non è contra. lib.1.c.12.n.43.p.59.
Pactum non refertur ad incogitata nec ad ea, quæ poſteà emergunt. lib.1.c.12.n.63.p.60.
Pacta inita ſuper bonis feudalibus non nocent alijs agnatis lib.1. c.14.n.2.p.68.
Feudalis natura non poteſt immutari per pacta agnatorum. lib. 1.c.14.n.3.p.68.
Pacto fieri non poteſt vt paciſcentes loco fratrum habeantur niſi auctoritate Principis. lib.1.c.14.n.17. & 18 p.69.
Pacta ſunt ab hæredibus ſeruanda lib.1.c.14.n.42 p.70.
Portio debita per contractum, vel ſtatutum non eſt pactionibus auferenda. lib.1.c.14.n.47.p.71.
Statutum venit appellatione pacti lib.1.c.14.n.60.p.71.
Non improbantur omnia pacta ex quibus inducitur votum captandæ mortis. lib.1.c.15.n.34.p.76.
Pactum ſuper vna re non trahitur ad aliam lib.1.c.16.n.4.p.82.
Omnia pacta ſunt permiſſa niſi reperiantur prohibita lib.1 c.23. n.9.p.117.
Paciſcens de re aliena quam putabat eſſe ſuam non obligatur. lib.1.c.27.n.72.p.128.
Qui tanquam hæres facit pactum, ſi non eſt hæres non valet. lib.1.c.27.n.73.p.128.
Pactum non fit niſi duorum aut plurium mutatur voluntate. lib. 2.c.1.n.36.p.146.
Pacta contra leges Ciuiles inita ſunt nulla. lib.2.c.2. num.17. pag.150.
Pactum non petendi aliquod debitum non remittit debitum, quoad hæredes. dec.15.n.1.p.17.
Pactum debet interpretari vt non ſit contrà ius & illicitum. dec. 74.n.10.p.99.
Interpretatur modo quo validè fieri poſſunt. dec.75.n.12.p.100
Pactum reſolutiuum reducit actum ac ſi non eſſet factus. dec. 104.n.20.p.146.
Pacta operantur ſolum inter contrahentes. dec.130. num.3. pag.176.
Pactum capiendi poſſeſſionem propria auctoritate dat aſſociationem dec.153.n.1.p.207.
Reſtrictum ad aliquid ad aliud non extenditur. dec.153.nu 8. pag 207.
Nemo poteſt pacto ſibi voluntatem teſtandi auferre. lib 3.c 1.nu. 12 p.391.
Per pactum quis non poteſt immutare ordinem ſuccedendi. lib.3. c.2 n.1.p.417.
In contractu irreuocabili poteſt eſſe pactum ad inſtar vltimarum voluntatum lib.3.c.2.n.112 p.425.
Valet pactum cum muliere de ea in vxorem ducenda. lib.3.c.5. n.13.p.434.
*Pactum repetendi ſortem ob non ſolutionem an valeat in cenſu vitalitio. lib.3 c 9.n.19 p.4*6.
Nudum pactum non parit actionem. lib.3.c.12.n.10.p.490.
Pacta priuatorum non poſſunt tollere ea quæ ſunt iuris publici. lib.3 c.12.n.97.p.495.
Pacta ſunt ſeruanda lib.3.c.1.n.253.p.405.
Pactis non transfertur dominium. dec.214.n.2 p.292.

Pactum futuræ ſucceſſionis validum.

Pactum ſucceſſorium ſemper valet, quando non fuit promiſſa hæreditas, vel ſucceſſio lib.1.c.4.n.4.p.10.
Valet pactum quando fuit dictum; Promitto tibi bona mea poſt mortem meam. lib.1 c.4.n.6.p.10.
Alij dicunt valere pactum, quando non tota ſucceſſio, ſed particularia bona fuerunt promiſſa. lib.1. c.4. num.8. pag.10.

Digitized by Google

Valet conuentio quando bona transferantur iure contractus. lib. 1. c. 4. n. 11. p. 10.

Quando apparet contrahentes voluiſſe inire pacta inter viuos valent licet eſſent concepta per verba denotantia ſucceſſionem lib. 1. c. 4. n. 24. p. 11.

Pacta ſuſtinentur quando fuit facta promiſſio poſt mortem promiſſoris. lib. 1. c. 4. n. 27. p. 31.

Pactum ſemper valet quando bona ſine iure ſuccedendi poſt mortem promittuntur. lib. 1. c. 4. n. 38. p. 13.

Pactum, in quo dictum fuit: Voglio che la robba, che io hò ſia della Taddea, approbatur a Marcabr. lib. 1. c. 4. nu. 47. pag. 14.

Valet pactum ſucceſſorium reſeruata facultate reuocandi. lib. 1. c. 6. n. 19. p. 25.

Valet pactum &c. quando non eſt plus in pacto, quam in ſucceſſione lib. 1. c. 7. n. 17. p. 28.

Contra lib. 1. c. 7. n. 18. p. 28.

Pacta ſucceſſoria inter virum & vxorem ſunt valida, quando agitur de dote non de alijs bonis. lib. 1. c. 7. num. 48. pag. 33.

Inter virum & vxorem, vt primogenitus ſuccedat an valeat. lib. 1. c. 7. n. 50. p. 34.

Doctores qui tenent hoc pactum valere. lib. 1. c. 7. n. 51. p. 34.

Iura comprobantia pacta ſucceſſoria ſunt ita clara, vt non admittant dubitationem. lib. 1. c. 11. n. 47. p. 52.

Pactum ſucceſſorium valet in feudis. lib. 1. c. 12. n. 19. p. 57.

Valet pactum initum à priuata familia, quando adeſt confirmatio ſuperioris. lib. 1. c. 13. n. 43. p. 67.

Pacta ſucceſſoria valent vigore conſuetudinis. lib. 1. c. 14. nu. 11. pag. 69.

Item valent quæ à Principe confirmantur. lib. 1. c. 14. num. 13. pag. 69

Approbatio Cæſaris efficit vt ſemper valeat, & ſubſiſtat pactum ſucceſſorium inter vaſſallos initum de re feudali. lib. 1. c. 14. n. 62. p. 72.

Hæreditas delata vendi poteſt, & ſuper ea paciſci lib. 1. c. 15. nu. 44. p. 77.

Pactum ſucceſſorium valet in neceſſitatem præcedentis contractus lib. 1. c. 15. n. 46. p. 78.

Valet ſuper re mihi per fideicommiſſum debita. lib. 1. c. 15. num. 47. p. 78.

Valet ſuper hæreditate hominis incerti. lib. 1. c. 15. num. 50. pag. 78.

Valet quando fit cum cauſa. lib. 1. c. 25. n. 14. p. 121.

Pactum approbans diſpoſitiones teſtamentorum eſt validum. lib. 1. c. 25. n. 17. p. 121.

Et valet propter cohærentiam matrimonij. lib. 1. c. 25. num. 19. pag. 121.

Valet per viam tranſactionis licet aliqui negent. lib. 1. c. 25. n. 23. pag. 121.

Non ſufficit ad pactum inualidandum, quod fiat pactum de re aliena inuito Domino, ſed requiritur votum captandæ mortis lib. 1. c. 26. n. 12. p. 122.

Pactum eſt validum quando reſpicit tempus futurum, aut præſens, dummodo excludatur votum captandæ mortis. lib. 2. c. 9. n. 18. p. 172.

Pactum Futuræ Succeſſionis ſuper re particulari.

Aliqui dicunt valere pacta ſucceſſoria, quando non tota ſucceſſio, ſed bona particularia fuerunt relicta. lib. 1. c. 4. num. 8. pag. 10.

Per viam obuentionis bonorum non valet neque in quota hæreditatis lib. 1. c. 4. n. 49. p. 14.

Quod valeant pacta ſuper quota bonorum multi tenent. lib. 1. c. 4. n. 50. p. 14.

Sed reprobantur, & reprehenduntur ab Harım. Piſt. lib. 1. c. 4. n. 51. p. 14.

Quod valeant pacta. quando de bonis fuit actum multi tenent, quia intelligitur tantum de bonis præſentibus. lib. 1. c. 4. n. 52. pag. 14.

Sed eorum opinio refellitur. lib. 1. c. 4. n. 53. p. 14.

Valent tamen quando de bonis præſentibus fuit initum pactum. lib. 1. c. 4. num. 54. pag. 14.

Valet pactum licet de obuentione actum ſit, quando agitur de re particulari. lib. 1. c. 4. n. 56. p. 15.

Improbatur pactum de re particulari quando verè conſtat inter partes de ſucceſſione actum fuiſſe. lib. 1. cap. 4. num. 57. pag. 15.

Andreolus tenet de validitate pacti ſuper re particulari. lib. 1. c. 4. n. 58. p. 15.

Nonnulli tenent valere pacta de certis bonis licet expreſſe de ſucceſſione actum ſit. lib. 1. c. 4. n. 59. p. 15.

Sed eorum opinio reijcitur. lib. 1. c. 4. n. 60. p. 15.

Pacta ſucceſſoria ſuper re particulari ſunt valida. lib. 1. c. 6. nu. 8. pag. 23.

Pactum ſuper re particulari dici non poteſt pactum futuræ ſucceſſionis lib. 1. c. 6. n. 9. p. 23.

Contrà, quod pacta &c. etiam ſuper re particulari non valent. lib. 1. c. 6. n. 12. p. 23.

Etiam in pacto ſuper re particulari verificatur, quod daretur hæreditas pacto. lib. 1. c. 6. n. 17. p. 24.

Doctores tenentes pro validitate pacti ſuper re particulari in quibus terminis loquantur. lib. 1. c. 6. n. 18. p. 25.

Firmatur concluſio quod pacta &c. ſunt nulla quamuis ſuper re particulari auctoritate Bolognett. lib. 1. c. 6. n. 22. p. 25.

Pactum ſuper re certa quando ſucceſſorium dicatur. lib. 1. c. 9. n. 24. p. 26.

Ratio quod valeant pacta ſuper re particulari, quia paciſcentes habent aliquid ad teſtandum, non ſubſiſtit. lib. 1. c. 6. num. 38. pag. 26.

Pactum &c. ſuper re particulari valet fauore dotis, & matrimonij lib. 1. c. 7. n. 9. p. 28.

Pactum ſuper re tertij etiam minima non valet. lib. 1. c. 15. n. 83. pag. 80.

Pactum Futuræ Succeſsionis Negatiuum.

Valet argumentum à pacto affirmatiuo ad negatiuum. lib. 1. c. 17. n. 11. p. 89

Pacta fut. ſucceſs. non valent. lib. 2. c. 1. n. 64. p. 148.

Vide. Negatiuum.

Pactum de non petendo.

Pactum de non petendo in quibus cadere poſſit. lib. 2. c. 1. nu. 35. pag. 146.

Quid ſit pactum de non petendo. lib. 2. c. 1. n. 33. p. 140.

Pactum de non petendo habet ſemper admixtam renunciationem lib. 2. c. 1. n. 34. p. 140.

Aliud eſt pactum de non ſuccedendo aliud pactum de hæreditate viuentis. lib. 2. c. 4. n. 6. p. 160.

Pactum de non petendo valet lib. 2. c. 6. n. 1. p. 162.

Contra, quod non valet. lib. 2. c. 6. n. 2. p. 162.

Valet quando eſt per contractum inter viuos. lib. 2. c. 6. num. 3. pag. 162.

In hæreditate delata plus operatur pactum de non petendo quam ſimplex renunciatio lib. 2. c. 6. n. 5. p. 162.

Multum operatur pactum de non petendo in renunciatione alias valida lib. 2. c. 6. n. 6. p. 162.

Excludit renunciantes etiam per perſonas extraneas. lib. 2. c. 6. n. 7. p. 162.

Super renunciatione nulla, & inualida non operatur. lib. 2. c. 6. nu. 8. pag. 162.

Pactum de non petendo in renunciatione reprobatur à iure Ciuili dec. 143. n. 8. p. 194.

Cum iuramento valet. dec. 143. n. 9. p. 194.

Pactum de non petendo factum debitori non reuocatur in præiudicium fideiuſſoris. lib. 3. c. 2. n. 89. p. 423.

Pœna.

Conſuetudo eximit à pœna, & culpa lib. 1. c. 12. n. 40. p. 58.

Pœna non debet eſſe maior delicto. lib. 1. c. 16. n. 3. p. 82.

In his quæ legibus prohibentur non committitur pœna niſi quatenus aduerſus leges factum ſit. lib. 1. c. 16. n. 5. p. 82.

Ex actu nullo non oritur pæna. lib.1.c.16.n 16.p.82.
Quando ex pacto, & actu nullo oriatur pæna. lib.1.c.16.num.20. pag.82.
In pænalibus non admitteitur extentio. lib.1.c.16.n.25.p.83.
Cauſa diſcordiæ euitandæ excuſet à pæna. lib.1,c.16. num.27. pag 83.
In pænalibus non fit extentio de caſu ad caſum neque ex identitate rationis lib.1 c.16.n.28.p.83.
Niſi ſit ob publicam vtilitatem lib.1 c.16.n.29.p.83.
Pæna contrà ineuntes pacta ſucceſſoria habet locum in quocumque contractu. lib.1.c.16 n 31.p.83.
Doctores tenentes pænam indignationis procedere in quocumque contractu non verò tantum in donatione. lib.1.c.16. num.35. pag.84.
Pæna indignationis non habet locum contrà minores 25. annis. lib.1.c.16.n.36.p.84.
Actus licèt nullus valet ad incurrendam pænam. lib.1.c.16.nu. 45.pag 85.
Pæna indignationis an poſſit euitari à paciſcentibus. lib.1. c.16.n. 61.pag.86.
Quod euitetur recedendo à contractu antequam ille de cuius agitur hæreditate decedat. lib.1.c.16 n.62.p.86.
Contrà quod hoc caſu non euitetur. lib.1 c.16.n.73 p.86.
Aliquo pacto an poſſit euitari pæna indignationis. lib.1.c.16.n.77. pag.87.
Filij paciſcentes de bonis patris an deferant bona ad fiſcum, lib. 1.c.18.n.37 p.95.
In pænalibus non fit extentio ex identitate rationis. lib.1.c.18.nu. 39 pag.95.
Filij ſupponuntur legibus loquentibus de pæna indignationis. lib. 1 c.18.n.41.p 96.
Extentio fit in pænalibus de ſimilibus ad ſimilia lib.1.c.18.n.42. pag 96.
Pactum ſucceſſorium non valet neque pænali adiecta ſtipulatione lib 1 c.30.n.3.p.137.
Eſt illicitum pænæ adiectione quem adſtringere ad inſtitutionem lib.1.c 30.n.6 p.137.
Quod directò non prohibetur, nec timore pænæ prohiberi poteſt. lib.1.c.30.n.8 p.137.
Non valet pæna appoſita in actu à lege reprobato. lib.1.c.30.n.9. pag.137.
Paria ſunt aliquid directò promittere, vel aliquem coercere timore pænæ. lib.1.c.30.n.11.p.137
Donatio in pænam reuocationis teſtamenti non valet, lib.1.c.30. n.14 p.137.
Pæna promiſſionis de contrahendo matrimonio non valet. lib.1. c.30.n.16.p.138.
Et quando valeat huiuſmodi pæna. lib 1 c.3.n.18.p.138.
Pactum ſucceſſorium adiecta pænali ſtipulatione non valet, quando pæna eſt conſiderabilis, non quando eſt modica. lib.1. c.30.n.19.p.138.
Per appoſitionem pænæ contractus fit indiuiduus lib.2.c.36 n.37. pag 327.
Pæna debita pro venditione non incurritur ex promiſſione de vendendo. lib.2.c 37.n.45 p.334.
Pæna inducta ad fauorem alicuius ei ſoli prodeſt, & ab eo ſolum allegari poteſt. dec.74.n.11 p.99.
Per coniecturas quomodo imponatur. dec.162.n 33.p.220.
Præceptum Principis excuſat à pæna dec.170.n.2.p.231.
Pænæ adiectione nemo ſibi poteſt tollere facultatem teſtandi. lib. 3.c.1 n.13 p.491.
Pæna adiecta ſuper diſpoſitione nulla, & inualida non obligat. lib.3.c.1.n.45 p 492.
Data nullitate principalis obligationis nulla pæna poteſt imponi. lib.3.c.1.n 46.p 492.
Vbi contractus non valet peti non poteſt pæna in eodem contractu promiſſa lib.3.c.1 n.47 492.
Quod procedit quando contractus eſt ipſo iure nullus, non verò quando pæna accedit actui de iure non improbato, ſed cui ius non aſſiſtit lib.3.c 1 n.49 p 492.

Pænitentia.

Pænitentia non habet locum in pactis lib.1.c.2.n.6.p.6.
Iuramentum excludit ius pænitendi in contractibus. lib 1 c.14. n.28.p.69.
Quando dolus eſt præſumptus ſemper tollitur præſumptio ex ſequenti pænitentia lib 1.c 6 n.64 p 80
Pænitentia admittitur quando delictum non eſt conſumatum. lib.1.c.16.n.65 p.80.
Sed non admittitur poſt delictum conſumatum lib.1 c.16.n.66. pag 86
Pænitentia excuſat in delictis in quibus poſt conſumationem, quis poteſt deduci in integrum ſtatum lib 1.c.16. num 39. pag.86
Pænitentia filij ob ingratitudinem à patre exhæredati, efficit vt exhæredatio non habeat locum. lib.1.c.16. num 70. pag 86.
Sera eſt poſt ius amiſſum pænitentia. lib.2. c.14. num.6. pag.195.
Donatio acceptata à tutore pro pupillo non reuocatur. dec.32. n.5.p.38.
In contractibus innominatis non eſt locus pænitentiæ vbi ſunt ſtipulatio, & iuramenta dec 81.n.18 p.112.
Contrahentes quomodo recedant ante impetrationem conſenſus requiſiti. dec 81 n.19.p.113.
Promittens integrum fundum eo non dato, recedit a contractu. dec 81.n 55.p 116.
Contractus quando eſt imperfectus partes poſſunt pænitere. dec. 169 n 2 p.230.
Pænitentia habet locum in contractibus innominatis lib.3 c.2.n. 83.p.423.

Papa.

Conſtitutio Papæ in illis tantum locis ligat vbi ſunt recepta lib.1. c.20 n.30 p.101.
Non verò in loco vbi recepta non fuit l.b.1 c.20.n 31 p 101.
Contrarius vſus in materia immunitatis à Papa toleratus facit legem. lib 1 c.20 n 34.p.101.
Auctoritas Papæ non poteſt per non vſum tolli. lib.1.c.20.nu.43. pag 102
Papa poteſt per abſolutam poteſtatem derogare Concilio. lib.1. c.20.n 48.p 102.
Poteſt facere conceſſionem de beneficio non vacante. lib.1.c.20. n 51.p.103.
Non tenetur pactum anteceſſoris ſeruare. lib.1.c.21.n 45 p.110.
Per Conſtitutionem Innocentij IX. non poteſt infeudare bona Eccleſiæ feudo non aperto. lib.1.c.21.n.46.p.110.
Papa dum viuit poteſt ſibi eligere ſucceſſorem. lib.1.c.22.nu.16. pag.113.
Præcipuè accedente aliqua cauſa. lib 1.c.22.n.17.p.113.
Poteſt diſpenſare ea quæ ſunt de iure Canonico. lib.1.c.22.n.18. pag.114.
Poteſt facere Conſtitutionem de modo ſeruando in electione ſucceſſorum. lib.1.c 22 n 19.p 114.
Poteſt dare facultatem Epiſcopis, vt eligant ſibi ſucceſſores. lib.1. c 22 n.20 p.114.
Sanctus Petrus elegit ſibi ſucceſſorem lib.1.c.22 n 21 p.114.
Contra quod Papa non poſſit ſibi eligere ſucceſſorem. lib.1 c.22. n.23 p.114.
Rationes quibus inualidatur electio Papæ viuente poſſeſſore. lib. 1.c.22 n.25.p.114.
Eſt de iure diuino vt non per ſucceſſionem ſed per electionem fiat Papa lib.1 c 22.n 27.p.115.
Quæ ſunt de iure Diuino ſunt immutabilia nec per Papam tolli poſſunt lib.1.c.22.n.28 p 115
Papa non tollit ſed interpretatur ius Diuinum. lib.1.c.22.n.29. pag 115.
Quod Papa non poſſit ſibi ſucceſſorem eligere eſt iam deciſum tempore Pij IV. lib.1.c.22.n.30 p.115.
Eccleſiæ Pontifex non poteſt eſſe niſi vnus. lib.1.c.22. num.32. pag.115.
Papa poteſt tractare de electione ſucceſſoris, ſed non eligere. lib.1. c.22 n 34 p.115.
Papa non habet temporalem poteſtatem aduerſus laicos. lib.2. c.25.n.79.p.255.
Eſt Dominus quorumcumque bonorum Eccleſiæ abſq; eo quod

Digitized by Google

alicui facit iniuriam.dec.19.num 4 pag.23.
Non poteſt concedere Monaco proprietatem bonorum.dec.74 n. 8.pag.99.
Papa in dubio non cenſetur tollere priuilegium iuris communis. dec.124.n.25 p.170.
Habet pleniſſimam poteſtatem ſuper penſionibus.dec.126.nu.1. pag.172.
Non cenſetur habere notitiam eius quod particulari iure debetur. dec.142.n 14 p 193.
Non ſolet eximere à poteſtate laicorum laicum ſine Principis conſenſu.lib.3.c.1 n.128.p.397.
Status à Papa approbatus a nullo poteſt impugnari. lib. 3. c.1.n. 131.p.397.
Papa non poteſt diſponere ſuper non ente, & ſuper eo cuius non adeſt materia praexiſtens.lib.3.c.15.n.5.p.525.
Non poteſt eandem rem dare duobus eodem tempore,lib.3.c.14. n.12.p.526,
Non poteſt facere fictionem quoad ea quæ ſunt naturaliter impoſſibilia lib 3.c.14 n.13.p.526.
Non poteſt ſupplantare ſucceſſorem .lib.3.c.14.n 21.p.526.
Limita vbi eſt ratio publica vtilitatis.lib.3.c.14.n.32.p.528.
Reſpectu Prælatorum Inferiorum eſt Dominus abſolutus, & ſupplantat ſucceſſores lib.3 c.14.n 27 p.527.
Papæ poteſtas per eius obitum expirat.lib.3.c.14.n.45.

Parentes.

Valet pactum ſucceſſorium celebratum inter parentes,& liberos lib.1 c.11.n.1.p.48.
Votum captandæ mortis ceſſat inter parentes,& filios.lib.1.c 11. n.4.p 48.
Pacta ſucceſſoria inter parentes, & filios ſunt valida ,ſed reuocabiliter.lib.1.c.11.n.6 p.48.
Parentes donec viuunt ſunt Domini omnium ſuorum bonorum, & poſſunt in mare proiicere lib.1.c.15.n.73.p 80.
Sicuti non valet parentum pactum ſuper re filiorum. an valeat pactum filiorum ſuper re patris lib.1.c.18.n.14 p 93.
Parentum nomine aliquando veniunt tranſuerſales. lib 2.c.40. n 14.p 356.
Eo modo parentes ſuccedunt filijs,quo filij parentibus dec.80.nu. 14 p 119.
Parentes poſſunt in teſtamento præteriri extantibus filijs.dec.84. n.41.p 122.
Parentes non alienant bona nec præiudicant deſcendentibus in ijs,in quibus veniunt ex propria perſona. dec.179.n.1.p.244.

Paritas.

Par in parem non habet imperium.lib.1 c.12.n.51.p.59.
Pares in gradu quando fiſcum excludant in pacto ſucceſſorio , lib.1 c.16.n.59 p 86.

Parochus.

Parochi fides extracta lite pendente,& non citata parte non probat.dec 22.n 4 p.26.
Parochus tenetur ſeruare fidem Baptiſmi. dec.23.n.13.p 28.
Valet teſtamentum coram Parocho,& duobus teſtibus,dummodo de fide Parochi non dubitetur.lib 3.c 12 n.122 p 497.
Teſtamentum vigore cap.cum eſſes quando valeat . lib 3. c.12, n.123 & ſeqq.p.497.
Diſpoſitio cap. cum eſſes reſtringitur ad proprium Parochum,& non alium lib.3.c 12.n.135 p.498.
Proprius confeſſarius quoad teſtamentum eſt loco Parochi lib.3. c 12 n 130 p.498.
Oblationes regulariter ſpectant ad Parochum lib.3.c.1.nu.241. pag 404.
Etiamſi fiant Imagini Miraculoſæ niſi aliter conſtat de voluntate offerentis lib.3.c.1.n.243.p.405.
In dubio oblationes factæ Imagini Miraculoſæ cenſentur factæ ipſi imagini non parocho,lib.3.c.1 n.244 p.405.
Et hoc caſu oblationes Parochus adminiſtrat niſi ſit in contrarium conſuetudo lib.3.c 1.n.248.p.405.

Parricidium.

Leges contrà Parricidas non fuerunt latæ quia eſt facinus incredibile . lib.1.c. 11. num. 5.p.48.
Parricidium ſuit frequens in mundo. lib 1.c. 11. num. 40. pag 52.

Pars.

Eadem procedit ratio de parte quoad partem,quæ de toto quoad totum lib.1.c.4.n.48 p.14.
Totius & partis idem eſt iudicium.lib.1.c.12.n.68 p.61.
Pars ad cuius fauorem ſuit iuratum poteſt remittere iuramentum.lib.2.c.14.n 47.p.197.
Vocatus ad totum ſi totum conſequi non poteſt ità nec partem . dec.137.n.13.p.187.
Qui poteſt habere totum,multò magis poteſt habere partem dec. 137.n.14 p.187.
Vna pars teſtamenti declarat aliam . dec.151.n.5.p 203.
Excluſus in vna parte cenſetur excluſus etiam in alia. dec. 151.n.13 p.204.
Vna pars fideicommiſſi aliam declarat , dec. 162. num.9. pag.218.
Vna pars ſtatuti declarat,& reſtringit aliam. dec.167.num.42. pag.227.
Vna pars indebita iuſtificat alteram debitam. dec.168.num.10, pag.230.

Partita.

Partitis extractis ex libris communitatis retentis ab Officialibus datur fides. dec.99.n.4.p.138.
Partita extracta ex libris publicis ſine citatione partis non probant dec.204 n.8.p.280,

Partus.

Partus qui naturaliter viuere poteſt rumpit teſtamentum ſecus quando naturaliter viuere non poteſt.lib.1 c 27.n. 6 p.124.
Dubia eſt quæſtio quando partus ſit vitalis . lib.1 c. 27. num.7. pag.124.
Exempla partus vitalis nati in 5. & 6. menſe. lib.1. c.27. nu 9. pag.125.
Natus in 4 & 5. menſe aliquando ſuit admiſſus ad ſucceſſionem.lib.1 c.27.n 10.p.125.
Natus in 5. & 6. menſe eſt vitalis , & multò magis natus in 7. lib.1.c.27.n 13.p.125.
Natus antè 7. menſem non rumpit teſtamentum.lib.1.c.27 nu. 14 p.125.
Arbitrio iudicis relinquitur an partus ſit vitalis. lib.1.c.27.n.27. pag.126.
Quantò magis partus ad tempus natiuitatis accedit, tanto magis eſt vitalis lib.1.c.27.n.32.p 126.
Ad hoc vt partus ſuccedat, ſufficit vt naſcatur etiam ſecto ventre.lib.1 c.27 n.34.p.126.
In dubio partus præſumitur vitalis licet moriatur. lib.1.c.27 nu. 36 p.126.
Quando partus naſcitur cum ore,vt poſſit ſumere alimenta , & eſt perfectè organizatus dicitur vitalis . lib.1.c.27. num.38. pag.126.
Ad hoc vt partus non dicatur abortiuus , ſufficit vt ſit cum ſuis membris lib 1.c.27 n.44 p.126.
Antè 7. menſem non dicitur vitalis niſi per accidens . lib.1.c.27. n.47 p.126.
Mulier non dicitur peperiſſe,ſi ſecto ventre puer naſcatur.lib.1. c.27.n.51 p.127.
Legatum relictum matri ſi parit,non debetur hoc caſu. lib.1.c. 27 n.52.p.127.
Baptizatus in vtero ſi moriatur,non facit deficere conditionem ſi ſine filijs lib.1.c.27 n.57 p.127.
Partus in dubio præſumitur natus tempore legitimo . lib 1. c.27. n.59 p 127.
Ex quibus coniecturis inducatur partum eſſe vitalem lib.1.c.27 n 62.p.127.
Partus vltra nonum menſes natus quando ſit vitalis. lib.1.c 27. n.63.p 127.
Partus maturi poſſunt in contractum deduci.lib.2.c.21 num.12 pag.150.

Digitized by Google

Pater quoad renunciationem, & Pactum &c.

Valet pactum ſucceſſorium inter patrem & filios quando fuit per patrem promiſſum eos æqualiter inſtituere, lib.1. c.11.num.9. pag.48.
Sola ratio ſeruandi æqualitatem inter filios validat pacta ſucceſſoria lib.1.c.11.n.24.p.50.
Pacta ſucceſſoria inter patrem, & filios ſemper ſunt ſeruanda quando pater teſtamentum non fecit. lib.1.c.11.n 25.p 50.
Pacta ſucceſſoria inter patrem,& filios non valent. lib.1.c.11.n.30 p 51.
Non valet pactum ſucceſſorium inter patrem, & filios etſi ſit facta promiſſio de æqualiter inſtituendo. lib.1.c.11. num.61. pag 53.
Statutum non poteſt diſponere, vt pater non poſſit reuocare pactum ſucceſſorium.lib.1 c.12.n.10.p.57.
Non valet pactum ſuper tertij hæreditate neque inter patrem,& filium.lib.1.c.18.n.5.p.92.
Pater dans conſenſum pacto ſucceſſorio poteſt reuocare d.conſenſum,& pactum corruit.lib.1.c.26.n.68 p 135.
Quando pater decedit inteſtatus non valet renunciatio filij ſine iuramento integra accepta legitima. lib.2. c.7. num.22. pag.164.
Quando filia renunciat pater cenſetur de hac portione diſponere in venientee ab inteſtato. lib. 2. cap. 12. num.45. pag.181.
Valet renunciatio ad fauorem patris,præcipuè ſi ſequatur ratificatio.lib.2.c.13.n.13 p.186.
Voluntas patris dat regreſſum ad bona renunciata. lib.2.c.14.n.11.p.195.
Filia patre volente ſuccedit etiamſi filia renunciauerit. lib.2.c.14 n.12.p.195.
Et voluntas patris etiam tacita ſufficit. lib. 2.c.14. num.14 pag.195.
Tacita voluntas eſt quando non facit teſtamentum, expreſſa quando vocat filiam renunciantem.lib.2.c.14.n.15.p.195.
Pater præſumitur recipere renunciationem fauore omnium deſcendentium,& agnationis. lib.2 c.15.n.76.p.205.
Pater condens teſtamento præterita filia renunciante aliam poteſt inſtituere.lib.2.c.15.n.110 p 207.
Pater vero ſi decedat inteſtatus præſumitur vocare tam renunciantem quam alios.lib.2.c 15.n.112.p.207.
Non tenetur inſtituere filium qui renunciauit ſucceſſioni. lib.2. c.22 n.3 p.228.
Renunciatio patris non obſtat filio qui venit ex propria perſona. lib.2.c.24.n.82 p.242.

Pater quoad diſpoſitionem inter liberos.

Voluntas patris inter liberos eſt ſeruanda. lib. 1.c.7.num. 15. pag.28.
Quocumque modo pater declaret ſuam voluntatem inter liberos,eſt ſeruanda.lib.1.c.7.n.16.p.29.
Ex verbis diſpoſitiuis à patre in teſtamento prolatis datur filio hæreditas.lib.1.c.11.n.14 p.49.
Pater debet inter filios ſeruare æqualitatem. lib.1.cap.11.nu.22. pag.50.
Diſpoſitio patris inter liberos eſt ſeruanda quocumque modo conſtet de voluntate. lib.1.c.11 n.26.p.50.
Diſpoſitio patris inter liberos habet clauſulam intellectam, vt valeat omni meliori modo. lib.1.c 11.n.29.p 51.
Valet contractus in quo quis vocat filium eius hæredem. lib.1.c.11.n.48.p.52.
Voluntas patris in actu licito ad fauorem filij eſt omninò ſeruanda.lib.11.c.11.n.49.p.52.
Valet patris diſpoſitio in qua plus vni quam alteri filio relinquitur. lib.1.c 11.n.63.p.54.
A lege non imponitur patri neceſſitas inſtituendi filios æqualiter. lib.1.c.11.n.64.p.54.
Pater aliquando filios inſtituit inæqualiter,& valet eius diſpoſitio.lib.1.c.11.n.65.p.54.
Pater poteſt iuſta exiſtente cauſa filios exhæredare. lib.1.c.11. n.67.p.54.
Multa ſunt priuilegia conceſſa militi in actu teſtandi quæ non conceduntur patri inter liberos. lib. 1.c.11. num. 70. pag.54.
Pater præſumitur velle inter filios æqualitatem ſeruare. lib.2. c.12.n.27.p.181.
Pater vocans hæredes intelligitur ſolos filios nominare.lib.2.c.12. n.39 p.181.
Pater debet filios quos habet in poteſtate,vel inſtituere, vel exhæredare,lib.2.c.22.n.1 p.228.
Portionem fœminarum à ſtatuto excluſarum, ſed poteſt totam vni filio,vel alteri relinquere dec.5.n.5.p 7.
Pater inſtituere poteſt filium naturalem. dec. 23. num. 26. pag.28.
Cenſetur potiùs vocare filium quam extraneum.dec.26.num.6. pag.31.
Poteſt inæqualiter relinquere filijs.dec.129.n.9.p.175.
Inæqualitas magna non præſumitur habita à patre inter filios. dec.177.n.9 p.241.
Poteſt diuidere hæreditatem inter liberos. lib. 3.c. 3. num. 2. pag 427.
Poteſt vni filio plus aſſignare quam alteri. lib. 3. c. 3. num.4. pag.427.
Dummodo non tollat legitimam & nominet omnes.lib.3.c.3.n.6 pag.427.
Valet diuiſio inter filios licet facta in teſtamento nullo, & ſcriptura informi, & dummodo probetur. lib.3.c.3. nu.8. pag.427.
Et fieri poteſt diuiſio tam in contractu quam in teſtamento.lib.3. c.3.n.11.p.427.
Quomodo pater reuocet diuiſionem inter filios factam. lib.3 c 3. n.16.& ſeqq p.427.
Donatio facta per patrem filio morte confirmatur.lib.3.c.3.n.41. pag 429.
Pater dum donat filio ſibi donat lib 3 c.3 n.32 p.428.
Pater poteſt filio donare cauſa matrimonij & cauſa dotis.lib.3. c.3.n.47.p.429
Pater non poteſt diuidere inter filios omnia ſua bona ſed tenetur ſeruare portionem ad teſtandum. lib 3.c.3 n.55 p.430.

Pater in præiudicium filiorum, & fauorem.

Pater poteſt fideicommiſſa,& primogenia inſtituere. lib.1 c.11. n.66 p 54.
Princeps poteſt illegitimum legitimare in præiudicium legitimorum antequam pater moriatur non verò poſt lib.1.c.15.n.77. pag 80.
Pater tranſiens ad ſecunda vota non diligit proprios filios. lib.1. c.18 n.8.p 93.
Patri ſecundo nubenti denegatur filiorum educatio. lib.1.c.18. n.9 p.93.
Pater dando filium in adoptionem poteſt ſibi conſeruare ius ſuccedendi.lib.1.c.32.n 11.p.140.
Pater remittit iuramentum in præiudicium filiorum lib.2.c.14. n.38.p.196.
Pater quando dicatur ſtipulari pro filijs vti filijs,quando vt hæredibus.lib.2.c.24.n.86.& ſeqq p.242.
Non poteſt mediante quadam tranſactione præuenire ſucceſſionem in præiudicium filiorũ,& nepotũ lib.2 c.24 n.163 p.147.
In patre contrà filios non præſumitur dolus. lib 2.c.28. num.5. pag.278.
Pater ſi donat an per ſuperuenientiam liberorum reuocet donationem lib.2.c 29.per tot p.279.
Poteſt filio prohibere ne detrahat bona, & dotem maternam. lib.2.c.41.n.22 p.360.
Pater dat filio licentiam teſtandi in præiudicium creditorum. lib.2 c.46.n.90 p.376.
In rebus in quibus ſuccedituer ex propria perſona pater non præiudicat filijs.dec.3.n.3.p 4.
Pater conſentiens filium diſponere non reuocat conſenſum, maximè ſi filius conſenſum acceptauit. dec.9.n.22.p.11.

Non præiudicat filio ſuccedenti ex propria perſona in donatione. dec.10.n.3.p.12.
In donatione facta patri & filijs, pater in præiudicium filiorum nihil poteſt dec.23.n.1.p.27.
Acquiſitum communi nomine patris, & filij vnicuique pro medietate acquiritur.dec.25 n.1.p.30.
Recognoſcens filium pro patre familias cenſetur illum emancipare.dec.25.n.5 p.30.
Pater acquirens vt adminiſtrator bonorum filij,ei acquirit, & non ſibi.dec.25.n.9.p.30.
Non cenſetur præiudicare filijs vocatis ex propria perſona. dec. 29 n.7.p.35.
Imò nec poteſt hoc caſu præiudicare.dec.42.n.14.p.52.
Quando cogitauit de liberis non reuocat donationem ob ſuperuenientiam filiorum dec.119.n.3 p.160.
Non poteſt præſumi quod cogitaueris de liberis, quando eras in tali ſtatu vt veriſimiliter non ſperares habere.dec.119.nu.14. pag.161.
Si poſſet pater cogitare habere liberos præſumitur non donaſſe. dec.119.n.14.p.161.
Præſumitur æqualiter diligere filios primi,& ſecundi matrimonij dec.119 n.21.p.161.
Pater non præiudicat filio in re in qua ſuccedit proprio nomine. dec.119.n 24 p.162.
Aliquando patres ſunt animo maligno in filios. dec.152.nu.19. pag.206.
Inter patrem & filium non cadit donatio aut obligatio. lib.3.c.3. n.30.p 428.
Quando pater poſſit dare conſenſum donationi, & teſtamento filij.lib.3.c.12.n.350 & ſeqq p.511.
Quomodo poſſit donare filijs,præcipuè filiabus nuptis. lib.3.c.13. n.103.p.569.
Recipiens donationem pro ſe, & filijs quomodo acquirat filijs, vti filijs quando vti hæredibus. dec. 202. num. 1. & ſeqq. pag.276.
Recipiens pro ſe filijs & deſcendentibus præſumitur ſub fideicommiſſis.dec.202.n.5 p.276.

Pater quoad legitimam.

Legitima portio eſt liberis relinquenda abſque ullo onere, vel grauamine.lib.1.c.12.n.15.p.57.
Pater an poſſit filio prohibere ne diuidat bona ante 25. annum etiam quoad legitimam.lib.1.c.18.n.36.p.95.
Si pater aſſignat filio legitimam in vita eſt tutus, & non tenetur ampliùs ad aliquid.lib.2.c 7 n.2.p.163.
Pater poteſt filio aſſignare legitimam in vita. lib.2.c.7.num.17. pag.164.
Pater aſſignata legitima,de reliquo ad libitum diſponit. lib.2 c. 26.n.21.p.264.dec.67.n.19 p 88.
Nullo onere poteſt grauare legitimam filiorum.dec.157.num.1. pag.212.
Præſumitur velle imputare in legitimam donationem vni filio factam dum cogitat de legitima aliorum. dec.177. num.3. pag.241.
Nullomodo grauat legitimam dec.177.n.10.p 241.
Relinquendo filijs legitimam poteſt de alijs bonis liberè diſponere.dec.181 n.14.p.250.
Non poteſt reuocare aſſignationem legitimæ factam in vita.lib.3. c.3.n.21.p.428.
Poteſt donare filio pro legitima lib.3.c.3 n.50 p.429.
Viuens poteſt aſſignare legitimam filijs reuocabiliter.lib 3 c.4.n. 5 p 430.
Et quando pater non poſſit aſſignationem legitimæ factam in vita reuocare lib.3.c.4.n.8.p.430.
Valet in vita aſſignare dummodo accedat conſenſus filij. lib.3.c. 4 n.10 p 431.
Contrà quod non requiratur dictus conſenſus. lib.3.c.4.num.11. pag.431.
Conſumpta legitima cum culpa filij, non tenetur ampliùs aſſignare,ſecus ſi ſine dicta culpa. lib.3.c.4.n.12.p.431.
Quando pater diſſipat bona datur actio filio ad conſequendam legitimam lib.3 c.4 n.14 p.431.
Item quando pater fit monacus. lib.3.c.4 n.15.pag.431.

Pater quoad Dotem.

Pater non tenetur redotare filiam emancipatam etiam amiſſa dote lib 2.c.7.n 4 p 163.
Tenetur dotare filiam etiam iam maritatam. lib.2. c.21.nu.4. pag.226.
Si collocet filiam in matrimonio nulla data dote filia non poteſt agere ad dotem.lib.2.c.26 n.12 p.264.
Si filia nubat ſine patris conſenſu dos congrua poteſt eſſe minor legitima.lib.2.c 26 n 27.p.264.
Qualibet dos data a patre præſumitur congrua lib.2.c.26.num. 120.p.270.
Pater poteſt vni filiæ maiorem, alij minorem dotem aſſignare, etiam intrà legitimam.lib.2.c.26.n.122.p.270.
Pater tenetur dotare filiam etiam diuitem.lib.2.c.26 num.137. pag.271.
Pater quando dicatur dare totam dotem de ſuis bonis, quando etiam de bonis maternis. lib. 2. c.26. num.138. & ſeqq. pag.271.
Tenetur dotare filiam diuitem,quando filia non renunciauit.lib, 2.c.26.n.146.p.272.
Bona hæreditatis paternæ non tribuuntur dotis maternæ. dec.5. n.9 p.7.
Debet dotare filiam contrà eius placitum nuptam dec.135.n.1. pag.183.
Dummodo filia nubat viro digno dec.135.n.3.p.183.
Pater tenetur quærere maritum filiæ.dec.135 n.4 p.183.
Pater mortuo genero tenetur habere paratam dotem filiæ pro ea danda alij marito dec.135.n.5.p.183.
Non tenetur dotare filiam diuitem contrà eius voluntatem nubentem.dec.135.n 14.p.184.
Filia viuente patre non poteſt petere legitimam, & ideò non eſt opus vt dos æquiparetur legitimæ. dec.135. num. 19. pag.184.
Datum à patre filiæ præſumitur pro dote. dec. 152. num. 21. pag.206.
Pater tenetur dotare filiam nubentem contrà eius voluntatem. dec.185.n.1 & ſeqq.p.254.
Non poteſt grauare dotem filiæ quando dos ſuccedit loco legitimæ, & quando dictam dotem grauare poſſit.dec.179.nu.2. pag.244.
Filia nubens inuito patre minori dote dotatur. dec.185 num.7. pag.254.
Pater quo caſu teneatur dotare filiam diuitem.dec 185.n 10.& ſeqq.p.254.
Pater,amiſſa dote filiæ iterum tenetur dotare.dec.185.num.14. pag 254.
Patri incumbit onus dotandi filias. lib.3. c.12. num. 315. pag 509.
Promittens filiæ dotis reſtitutionem eam cenſetur donare. lib.3. c.12.n.319 p 509.

Pater quoad vſumfructum.

Pater non habet vſumfructum in bonis filio relictis, quando ei in eodem teſtamento aliquid relinquitur. dec.138.n.1 p.137.
Ex legato relicto Patri rei diuerſæ cum filio non cenſetur ei prohibitus vſusfructus dec.138.n.2 p.187.
Contra.dec.138 n.7 p 188.
Relictus hæres cum filio non habet vſumfructum in portione filij. dec.138.n.5.p 187.
Non habet vſumfructum in legato de ordine teſtatoris ſoluendo filijs.dec.138 n 11.p.188.
Poteſt eſſe adminiſtrator bonorum filij ſuper quibus non habet vſumfructum dec.138.n.14.p.188.
Non habet vſumfructum in dote filiæ donata.lib.3.c.12.nu.320. pag.509.
In præiudicium creditorum poteſt renunciare vſumfructum, quod habet in bonis filij lib.2.c.46.n.85.p.376.
Pater promittens filium negociari remittit vſumfructum ſuper eius bonis.dec.25.n.6.p.30.
Habet vſumfructum in bonis filij Clerici. dec.80. num.8. pag.108.

Digitized by Google

Pater Communia.

Pater ex contractu fiducia fit hæres filij.lib.1 c.11.n.7.p.48.
Liberi potius meritis, quam pactionibus ad paterna obſequia ſunt inuitandi.lib.1.c.11.num.33.pag.51.
Votum captandi mortem habet locum etiam inter patrem, & filium lib.1.c.11.num.39.p.52.
Lex prohibet vt filius non poſſit inquietare patrem pro bonis adminiſtratis.lib.1 c.12.num.11.pag.157.
Pater familias qui ſe dedit in arrogationem teſtamenti factionem non habet.lib.1 c.12.num.44.p.59.
Præſumptio captandi mortem cadere non poteſt inter patrem, & filium.lib.1.c.18.nu.2.pag 92.
Nullus amor vincit paternum. lib.1.c.18.n.3 p.92.
Pater magis filium quam ſe ipſum diligit.lib.1 c.18 n 4 p 92.
Patri ſecundo nubenti denegatur educatio filiorum etiam ſi ſecundæ nuptiæ ſint diſſolutæ lib.1.c.18.n.11 pag.93.
Patri licet ſibi ſucceſſionem conſeruare non liberis. lib.1.c.32.nu. 12.pag.140.
Pater eſt vna, & eadem perſona cum filio.lib.2.c.2.n.56.p.152
Obligatio non naſcitur inter patrem, & filium. lib.2.c.2. nu.58. pag.152.
Pater, & filius vna, & eadem perſona non cenſentur, quando naturaliter conſiderantur.lib.2.c.2.n.62.p.152.
Valet contractus inter patrem, & filium, iuramento roboratus. lib.2 c.2 num.66 pag.152.
Præſumitur diligere propriam ſobolem, eamque præferre minus dilecto lib.2.c.15 num 77.p.205.
Nec eſt præſumendum vt pater velit præferre extraneos filijs. lib.2.c.15.num.78.pag.205.
Pater poteſt à filio grauari ad dandam cautionem fideiuſſoriam. lib 2 c.18 nu.49 p 220.
Contrà.lib.2.c.18.num.60 p.220.
Quando baptizat filium oritur cognatio ſpiritualis inter eum, & vxorem.dec.22.n.3.p.26.& dec.23.nu.9.p.27.
In bonis in quibus pater non habet vſumfructum datur actio inter patrem, & filium.dec.25.nu.8 p.30.
Cenſetur conformare diſpoſitioni iuris.dec.29.nu.9 p.35.
Filius familias etiam ſi diſponat de bonis Caſtrenſibus non poteſt præterire patrem.dec.80.num.3 p.109.
Pater legitimans non prætendit legitimam in bonis legitimati. dec.80.num.13.p.109.
Non præſumitur velle præferre extraneum propriæ ſoboli. dec. 219.num.2.pag.160.
Suſcipiens filios præter ſpem, eſt, ac ſi de illis non cogitaſſet. dec. 119.num.8.pag.160.
Legatum relictum filiæ quando cenſeatur relictum eiuſdem contemplatione.dec.135.n.12.& ſeqq.p.184.
Pater poteſt eſſe adminiſtrator bonorum filij ſuper quibus non habet vſumfructum dec.138.num.14.p.188.
Pater, & filius pro vno capite reputantur.lib.3.c.1.n.24.p.491.
Valet ſtatutum, vt filia non nubat ſine conſenſu patris. lib.3.c.1. num.44 pag.392.
Ad fauorem patris filius non poteſt donare cauſa mortis, nec ad eiuſdem fauorem teſtari lib.3.c.12 n.379.p.514.
Patris conſenſus in donatione filij debet eſſe ſpecialis, & expreſſus.lib.3.c.12.num.380 p.515.
Filius familias Clericus teſtando non præiudicat patri, nec in vſufructu, nec in legitima. lib.3.c.12.nu.416 p.498.
Prædilectio patris facit præſumere filiorum, & nepotum dilectionem.dec.213.num.4.p.291.

Patria Poteſtas.

Filij quandoque à patria poteſtate liberantur.lib.1.c.18 num.12 pag 93.
Durante patria poteſtate non datur actio inter patrem, & filium nec inter eos nulla oritur obligatio. dec.25.nu.4.p.30.
Clericus non liberatur à patria poteſtate.lib.3.c.12.n 409.p 497.
Filia per matrimonium, in fauorabilibus eximitur à patria poteſtate.lib.3.c.13.num.109 p.509.

Patronus.

Patronus laicus habet quatuor menſes ad præſentandum. dec.69.numer.2.pag.91.
Hæres illius qui vltimo loco præſentauit, dicitur vltimus patronus.dec.69 num 5 p.91.
Patronus donare poteſt Iuſpatronatum compatrono de conſenſu ordinarij.dec.121.num.14.p.164.
Iuſpatronatu hæreditario poteſt hæredibus præiudicare donando, legando, &c.dec.122.num.31.p.166
Mutare poteſt Iuſpatronatus hæreditarium. dec.122.num.38. pag 167.
Regulariter etiam cum conſenſu Epiſcopi nō poteſt mutare fundationem.dec.122 nu.43.p.167.
Non poteſt præſentare ad beneficium antequam vacet. lib.3.c.8. num.99.pag.463.
Nec valet conſtituere procuratorem ad præſentandum ad beneficium antequam vacet.lib.3.c.8 num.102.p 463
Patronus laicus nullum ius habet ſuper bonis Eccleſiæ.lib.3.c.1. num.263.p.406.
Non poteſt ſe ingerere in rebus, & viſitatione Sacriſtiæ lib.3.c.1 num.282.pag.407.
Iuſpatronatu familiari nil poteſt innouare.dec.218.n.13.p.296.
Nec etiam ſi accedat conſenſus ordinarij.dec.218 n.14.p.296.

Patruus.

Quando renunciatio eſt facta à filia ad fauorem patris, patruus ſuccedit lib.2.c.c.15.num.63 p.204.
Patrui hæreditas non eſt ita debita ſicuti auita.lib.2.c.24.nu.67 pag.241.
Poſiti in conditione vocati vigore ſtatuti, cenſentur vocati ad portionem patris non patrui.dec 137.n.6.p.187.

Pauper, Paupertas.

Donatio ad fauorem pauperis non requirit ſolemnitates. dec.13. num.15.pag.15.
Ad hoc autem requiritur maxima paupertas.dec.13 n 16 p.15.
Relictum conſanguineo pauperi præſumitur intuitu conſanguinitatis non paupertatis. dec.13 nu.17 p.15.
Pauper contra alium pauperem nullum habet priuilegium intuitu paupertatis.dec.159.n.33.p 215.
Quiſque præſumitur pauper, ideo allegans aliquem diuitem tenetur probare.dec 159.num.34.pag.215.
Paupertas probatur ex quo quis omnia ſua bona donauit. dec. 195.num.2.pag 264.
Multa mobilia non excludunt paupertatem dec.195.n.3.p.264
Paupertas non excluditur per poſſibilitatem acquiſitionis bonorum.dec.195.num 5.p.264.
Mutatio de paupere in diuitem non præſumitur.dec.195.num.6 pag.264.
Pauperi litiganti, & habenti præſumptionem boni iuris dari debent alimenta dec.195.nu 8.p.264.
Pauper non tenetur alere pauperem. dec.195. n 9 p.264.
Paupertas ad effectum ſe eximendi à præſtatione alimentorum debet probari.dec.195.num.1.p.264.

Peccatum.

Iuramentum non valet quando continet peccatum etiam veniale lib.1.c c.17.num 34.p.91.
Peccat mortaliter, qui ſeruat iuramentum de re peccaminoſa, etiam venialiter.lib.1.c.17 n.35.p.91.
Lex dirigens ad bonum commune obligat ad culpam lib.2.c.32. num 116.pag.297.
Ignorantia excuſat à peccato.dec.84.nu 5.p.120.
Quod eſt peccatum non valet neque cauſa pietatis.lib.3.c.5.n.36 pag.435.

Peculium.

Peculium aduentitium eſt, quod aliundè, quam ex patre prouenit lib.3.c.12.num.342.p.511.
Profectitium eſt, quod à patre ad filium prouenit. lib.3.c.12.nu. 341.pag.511.

Pecunia.

Si quis dat pecuniam, vt inſtituatur hæres, non poteſt repetere pecuniam ſi non inſtituatur.lib.1.c.7 nu.32.p.31.

Digitized by Google

In tranſactiene ſuper re ſpirituali dari poteſt pecunia, quando qui eam dat poſſides, vel alius habet iniuſtam prætenſionem. dec.1c4. num 15.pag 146.

In alienatione neceſſaria empier debet attendere, vt pecunia vertatur in cauſam expoſitam dec 125.n.13.p.171.

Pecunia mutuata verſa in emptionem prædij poteſt abſque vſura parere intereſſe.dec.154.nu.1.p.208.

Hodiè etiam a mulieribus ponitur ad lucrum. dec.154. nu.26. pag.208.

Crediti nomine venit omne id quod debetur in pecunia. dec.165. num 8.pag.223.

Vſusfructus dari poteſt in pecunia.dec.165.n 9.p.223.

Retinens pecuniam inueſtiendam tenetur ad intereſſe. dec. 168. num.14.pag.230.

Maximè in pecunia pupilli dec.168.nu.15.p.230.

Pecunia, quas quis in proprios vſus conuertit non pariunt intereſſo.dec.187 num 16 p 256.

Penens pecuniam in Banco nomine alterius præſumitur habere mandatum.dec 189.num 4.pag.258.

Pecunia ſub credito vnius ad diſpoſitionem alterius ab eo poſſunt implicari.dec.189.num.7.p 258.

Quande in hæreditate non adſunt pecunia legatum pecuniarum eſt inutile, ſi fiat ab eo qui non poteſt acquirere.lib.3.c.1 n 37. pag.491.

Pecunia Eccleſiæ non poteſt in cenſum vitalitium conuerti lib.3. c.9.num.44.pag.468.

Valet negocium in quo vnus dat pecuniam, alter induſtriam.lib. 3.c.11.num.4.pag.475.

Res empta de pecunia hæreditaria fit hæreditaria in ſubſidium. dec.203.num.16.pag.279.

Pecunias habens ad inueſtiendum tenetur ad fructus, ac ſi inueſtiſſet.dec.16.num.2.p.18.

Immiſſio ſuper bonis non comprahendit pecunias.dec.42.num.18 pag.52.

Nemo tenetur ſoluere propria debita cum aliena pecunia.dec.43 num. 7 pag.54

Qui propriam dat pecuniam dicitur verè acquirere. dec.96.nu. 1.pag.135

Soluens debitum alienum de pecunia aliena acquirit ceſſionem iurium ad fauorem Domini pecuniæ dec.100.n.22.p.140.

Penſio nulla, & extincta.

Effecta nulla penſio non reuiuiſcit abſque noua Papa reſeruatione lib.1.c.29.num.49 p.132.

Cuſtos Arcis priuatur penſione & quilibet alius habens officium incompatibile cum Clericatu.dec.17.nu.5 p 20.

Penſio ſemel extincta ne quidem de conſenſu partium reuiuiſcere poteſt ſine noua reſeruatione dec.17.nu.18.p.20.

Narrans penſionem non approbat eius validitatem.dec.106.n.5. pag.148.

Penſio reſeruata cum falſa expreſſione valoris eſt in totum nulla.dec.131 num.2 pag.178.

Soluens penſionem non poteſt retento beneficio allegare nullitatem penſionis quando reſeruatur regreſſus. dec.131. n 7.p.178

Regreſſus ad beneficium non datur quando nullitas penſionis prouenit à penſionario dec 131.num.12.p.178.

Quando alicui reſeruatur penſio ex cauſa reſignationis pro parte nulla eſt nulla in totum, nec reducitur, niſi volente reſignante.lib.3.c 8.num.21 pag 460.

Qui ceſſit ius exigendi penſionem, an poſſit eam extinguere, vel transferre lib.3.c.8 num.40.p.461.

Poteſt remitti, & caſſari ſine Papa. dummodo non interueniat pretium, & pecunia lib.3.c 8 nu 49.p.461.

Dummodo aliquod pactum non interueniat per quod reuiuiſcat. lib.3 c.8.num.50 pag 461.

Quando penſio eſt extincta non reuiuiſcit ſine Papa, niſi in caſu diminutionis ob paupertatem.lib.3.c.8.n 52.p.462.

Conſenſus partium non poteſt validare penſionem nullam. lib.3. c.8.num 54 pag.462.

Penſio nulliter impoſita eſt ac ſi non eſſet reſeruata.lib.3.c.8.n.56 pag 462.

Nulla ſi fuit exacta reſtituitur.lib.3.c.8 nu.59 p 462.

Extinguitur quando titularis vtitur iure regreſſus reſeruati. lib.3.c 8.num.70.pag.462.

Extinguitur per aſſecutionẽ tituli beneficij.lib 3.c.8.n.72.p.462

Qui ceſſit ius exigendi penſionem, quo caſu poſſit extinguere, & quando non lib.2.c.8.num.80.p.463.

Penſio non facta mentione alterius penſionis nulliter reſeruatur, nec reconualeſcit, ſi antiqua extinguatur.lib.3.c.11.num.61. pag 478.

Falſa narratiua valoris annullat penſionem in totum. dec. 204. num.1.pag.279.

Limita quando narratio non fuit doloſa, ſed culpa expeditoris. dec.204.num.2.pag.279.

Reſignans beneficium ſi reſeruet regreſſum in caſu nullitatis penſionis, non moleſtatur à titulari niſi dimiſſo beneficio. dec. 204.num.9.pag.280.

Penſio extinguitur per officia Scribæ ſæcularis.dec.212.n.1.p.290

Et extinguitur ex aſſumptione cuiuſuis Officij incompatibilis cum clericatu.dec.212.num.5.pag.290.

Clericus factus miles perdit penſionem, etiam ſi ſana non exerceat dec.212.num.6.pag.290.

Reaſſumptio habitus clericalis non facit reuiuiſcere penſionem, quia ſemel extincta non poteſt reuiuiſcere.dec.212.n.8.p.290.

Penſio reſeruata vbi nulli ſunt fructus eſt nulla. lib.3.c.14 nu.5. pag 526.

Eſt nulla, vel reducibilis quando pro eius ſolutione non ſunt integri fructus lib.3.c.14.nu.6.pag.526.

Nulla à principio tractu temporis non conualeſcit. lib.3.c.14. num.35.pag.528.

Penſio euentualis valere poteſt ſi perficiatur viuente Pontifice concedente, ſecus ſi poſt mortem concedentis perficiatur. lib.3. c.14.num.39.pag.328.

Penſio, quoad Translationem.

Translatario competunt omnia iura transferentis, etiam quoad regreſſum ad beneficium.dec.204.num.10.p.280.

Sine Papa penſio non poteſt in alium transferri. lib.3. c.8. nu.46. pag.461.

Translatarius quomodo gaudeat iure regreſſus.dec.131.nu.10 pag.178.

Papa concedit facultatem transferendi penſionem. lib.3.c.8.n.1. pag 460.

Translatarius penſionis non conſequitur à transferente, ſed à Papa. lib.3.c.8.num.3.p 460.

Facultas transferendi ſtrictè interpretatur. lib.3.c.8. n.4 p 460.

Translatio penſionis non ſeruata forma facultatis eſt nulla, & remanet ad transferentem.lib.3 c.8.num.6.pag.460. Vide, Translatio.

Non transfertur penſio, niſi pro medietate fructuum beneficij de tempore translationis.lib 3.c.8 nu.16.p 460.

Habens facultatem transferendi ſi excedit facultatem, annullatur translatio pro exceſſu non in totum. lib.3. c 8. num.18. pag.460.

Contradicente tamen transferente annullatur in totum.lib.3.c.8 num.19.pag.460.

Rationes quæ militant in reſignatione beneficiorum, militant in translatione penſionum.lib.3.c 8.nu 22.p.460.

Penſio translata reſpectu titularis non eſt noua penſio ſed eadem reſpectu translatarij eſt noua.lib.3.c.8.n 23 p.461.

Translatarius penſionis habet viam executiuam.lib.3 c.8.n.26 pag.461.

Quaſi poſſeſſio transferentis non prodeſt translatario quoad manutentionem lib.3 c.8.num 27.p 461.

Facultas transferendi non extenditur ad penſionem reſeruatam ſuper diſtributionibus. lib.3.c.8. nu.29.p.461. dec.126. num.11.pag.172.

Validè transfertur in articulo mortis, & ad ſuggeſtionem.lib.3. c.8.num.39 pag.461.

Semel translata penſio ſine nouo indulto, & ſine conſenſu titularij, & non narrata prima translatione non poteſt transferri. dec.36.num.1.& ſeqq.p 44.

Translatio eſt nulla non ſeruata forma facultatis.dec.36.nu.4. pag.44.

Pro validitate translationis attenditur facultas transferentis. dec.36.num.10 pag.44.

Nulli-

Nulliter transferens abdicat à ſe ius, quando nullitas prouenit ex culpa ſua.dec.36.nu.11 p.44.
Contrauenient Pontificiæ conſtitutioni in Translatione cadit à iure ſuo dec.36 num.13.p.44.
Penſio translata quibus inſpectis debeatur. dec.131.n.1.p.178

Penſio Communia.

In reſeruatione penſionis eſt tacita conditio quatenus Penſionarius clericus permaneat dec.17.num.15 p.20.
Penſio debetur conſtito de valida eius reſeruatione.dec.24.nu.1. pag.29.
Vxoratus diſpenſatus à Papa poteſt habere penſionem. dec. 24. num.3.pag.29.
Reſeruatio penſionis poſt obitum alterius inducit votum captandæ mortis.dec.24.num.7.p.29.
Penſionarius in petitorio tenetur probare valorem narratum. dec.106.num.1 pag.148.
Maximè ſi penſio fuit reſeruata ſuper beneficio pleno. dec.106. num 2.pag 148.
Penſio reſeruari poteſt validè, & nulliter.dec.106 n 4.p.148.
Narrans penſionem non approbat eius validitatem.dec.106 n.5. pag.148.
Solutio in beneficio pleno debet probari omnium terminorum.dec. 106.num.7 pag.148.
Papa ſuper penſionibus habet plenam poteſtatem. dec.126.nu.1. pag.172.
Iuſtitia penſionis arguitur ex ſimilibus penſionibus.dec.131.nu.6. pag.178.
Quando eſt reſeruatus regreſſus, vel titularis debet ſoluere penſionem, vel dimittere beneficium.dec.131.n.8 p.178.
Penſio ſoluta a tertio præſumitur cum mandato titularis. dec. 189.num.9. pag 258.
Commoditas penſionis eſt in commercio ſicuti alia res. lib.3.c.8. num.41.pag.461.
Commoditas transferri poteſt in alium abſque beneplacito Apoſtolico lib.3.c.8.num.42.p.461.
Penſio pro debito ſequeſtrari poteſt.lib.3.c.8.n.43.p.461.
Penſio non eſt narranda in impetratione beneficij. lib.3. c.8. n.57. pag.462.
In reſeruatione penſionis nomē ſuper beneficio eſt exprimenda. lib. 3 c.8.num.58.pag.462.
Reſeruata ad fauorem nepotis ſuper beneficio pleno non poteſt à penſionario cedi lib.3.c.8.nu.60 pag.462.
Et hoc caſu debet probari ſolutio omnium terminorum per inſtrumenta, & teſtes de viſu.lib.3.c.8.num 61.p 462.
Quando reſeruatur in beneficio pleno debet probari valor concludenter.lib.3.c.8.num.63.p.462.
Conſenſus anteceſſoris in validitate penſionis non præiudicat ſucceſſori lib.3.c.8 num.65.p.462.
Narrans beneficium grauatum penſione non approbat dictam penſionem lib.3.c.8.nu.66.p.462.
In reſeruatione penſionis fieri poteſt pactum de habendo regreſſum ob non ſolutionem lib.3.c.8 nu 67 p.462.
Succeſſor in beneficio conuenitur pro penſionibus decurſis tempore anteceſſoris, dummodo penſionarius non fuerit negligens in petendo lib.3.c.8.nu.76.p 462.
Dummodo remaneat ſucceſſori congrua. lib.3.c.8. nu 78 p.462.
Subiectum penſionis non dicitur beneficium, ſed fructus beneficij. lib.3.c.14.num.4 p.525.

Periculum.

Periculum deductum in contractu eſt pars pretij contractus. lib. 3.c.9.num.26.pag.466.

Peritus.

Peritus à parte electus probat contra eligentem. dec.100.nu.20. pag.140.
Ex inſpectione præſenti non probat valorem de præterito.dec.217 num.5.pag.294.
Pro valore ſolum probat tanquam teſtis. dec.217.n.6.p 294.

Periurium.

Iurans non reuocare teſtamentum ſi reuocat incidit in periuriū. lib.1 c.5. numer.27.pag.19.
Contrauenient pacto iurato futuræ ſucceſſionis an incurrat periurium.lib.1.c.5 num.61.pag.21.
Reuocans teſtamentum iuratum quando euitet periurium lib.1 c.5.num.65 pag.21.
An ſit periurus contrauenient pacto ſucceſſorio iurato.lib.1.c.17. num.39 pag 91.
Negatiua ſententia eſt verior licet multi contrarium teneant. lib.1.c.17.num.42.p.91.
Contrauenient contractui iurato mediante fide Principis non incidit in periurium.lib.2.c.8.num.13 p.167.

Permiſſio.

Permiſſa ſunt omnia ea quæ non ſunt prohibita.lib.1.c.22.num.6 pag.112.
Quando actus poteſt ſe habere ad prohibitum, & permiſſum, ſtat vt prohibitum.lib.1 c.27.num.77 p.128.
Permiſſum à lege cenſetur validum, & licitum.lib.3.c.5.nu.20 pag 444.
Aliquando aliquis ſtatus perſonarum poteſt eſſe permiſſus non approbatus.lib.3.c.1.nu.130 pag.397.

Permutatio.

Permutans beneficium ſub ſpe aliud conſequendi nulliter agit. dec.193 nu 10.p.262.lib 3.c.8.num.96 pag.463.
Permutans beneficium paulò ante quod aliud obtineat, nulliter agitur, & præſumitur in fraudem, & quando hoc procedat. dec.194.n.1.p.263.lib.3.c.8.n.96 p.463.

Perſona. Perſonalis.

Iuramentum eſt perſonale, & non egreditur perſonam iurantem.lib.1.c.5.num.66.p.21.
Communitas non venit appellatione perſonæ, niſi vbi viget eadem ratio lib.1.c.19.num.10.pag.97.
Perſonalis renunciatio quid ſit. lib.2.c.1.num 48 p.147.
Translatiua renunciatio ſemper eſt perſonalis.lib.2.c.10.num 6. pag.172.
Renunciatio eſt ſemper perſonalis, dum interuenit perſona cui ſit lib.2.c.10 num.7.p.172.
Et ſemper quando habet pro cauſa finali fauorem alicuius perſonæ lib 2.c.10.num.8.pag.173.
Renunciatio eſt perſonalis quando non apparet renunciantem voluiſſe ſe perpetuo excludere, ſed in caſu exiſtentia perſonæ contemplatæ lib.2.c.19.nu.19.p.173.
Eſt ſemper perſonalis renunciatio quando fit contemplatione perſonæ cui renunciatur.lib.2.c.10.n.33 p.174.
Perſonalis renunciatio reſoluitur morte perſonæ contemplatæ. lib.2 c.10.num.36.p.174.
Non obſtantibus clauſulis prægnantiſſimis.lib.2.c.10.n 37.p.174.
Renunciatio quando verè ſit perſonalis.lib.2.c.10.n.49 p.175.
Clauſulæ ampliſſimæ faciunt renunciationem realem, donec extant perſonæ contemplatæ.lib.2.c.10 n.50 p.175.
Extinctiua renūciatio poteſt eſſe perſonalis.lib 2.c.10.n 56.p.175
Tacita perſonarum renunciatio inducit realem renunciationem lib.2.c.10.num.58 pag.175.
Ad inducendam perſonalitatem, & realitatem attenduntur verba renunciationis. lib.2.c.10 num.59 pag.175.
Renunciatio facta fratri &c. de feudo &c. ſemper eſt perſonalis. lib.2.c.11 num.10.p.177.
Quando fit refutatio ſemper eſt perſonalis.lib.2.c.11.n.11.p.177.
Quando agitur de hæreditate delata renunciatio ad fauorem vnius ei ſoli prodeſt.lib 2 c.11 nu.25 p.177.
Pactum in quo nominatur perſona eſt perſonale.dec.15.n.2.p.17
Niſi conſtet contrarium ex coniecturis, in dubio pactum præſumitur perſonale dec.15.num.3.p 17.
Repetitio perſonæ facit præſumere pactum perſonale.dec.15.nu.9 pag.17.
Renunciatio ad fauorem certæ perſonæ illa deficiente expirat. dec.63.num.2 p.80.
Renunciatio perſonalis non extenditur per clauſulas generales. dec.72.num.10.pag.95.
Renunciatio reſoluitur deficientibus perſonis in ea contemplatis. dec.116.num.16.pag.157.

Sta-

Statutum de habilitate perſonarum habet locum in bonis Eccleſiaſticis, & ſufficit ſubiectio perſonæ. dec. 125 n. 12 p. 171
Donatio pro beneficijs factis, videtur eſſe perſonalis. dec. 222. num. 4 pag. 300.
Identitas perſonæ excluditur ex identitate cognominis. dec. 229. num. 12 pag. 309.

Perſuaſio.

Perſuaſionibus licet allicere aliquem ad teſtandum. dec. 230. nu. 18 pag. 312.
Perſuaſio doloſa non annullat teſtamentum, niſi ſuaſio ſit cauſa principalis teſtandi. dec. 230. n. 19. pag. 312.

Peſtis.

Tempore peſtis non valet diſpoſitio captatoria. lib. 3. c. 6. num. 29 pag. 446.

Petitio.

Petens gratiam pro aliqua re dicitur in mala fide. dec. 142. n. 17 pag. 194.
Petens fructus vigore contractus ſanat nullitatem contractus. lib. 3 c. 11. num. 94 p. 480.
Ignorans non dicitur approbare teſtamentum, etiam petendo aliquid ex eo. lib. 3. c. 12. num. 68 p. 494.

Petitorium.

Petitorium poteſt diſcuti non obſtante exceptione, quod terminetur poſſeſſoriū, quando poſſeſſor non negat. dec. 206. n. 4. p. 282.

Pia cauſa, Locus Pius.

Valet argumentum de dote ad piam cauſam lib. 1 c. 8 n. 1. p. 34.
Fauor filiorum eſt pariter habendus in conſideratione, ac piæ cauſæ. lib. 1. c. 8. num. 2. p. 35
Imò præualet fauor filiorum, ac pia cauſa lib. 1. c. 8 n. 3. p. 35.
Doctores qui negant fauore piæ cauſæ valere pacta ſucceſſoria. lib. 1 c. 8. num. 6. pag. 35.
Doctores qui tenent valere pacta noſtra fauore piæ cauſæ. lib. 1. c. 8 num. 7 pag. 35.
Fauor piæ cauſæ maior eſt, quam militiæ. lib. 1 c. 8. nu. 8. p. 35.
Sicut Miles poteſt inire pacta ſucceſſoria, ita & pia cauſa. lib. 1. c. 8. num 9 pag 35.
Teſtamentum ad piam cauſam nullam requirit de iure Ciuili ſolemnitatem lib. 1 c. 8. n. 11 p. 35.
Donatio omnium bonorum præſentium, & futurorum valet fauore piæ cauſæ. lib. 1. c. 8. nu. 12. p. 35.
Fauor filiorum eſt præcipuus, quam piæ cauſæ quando agitur de legitima filiorum tãtum, non de alijs bonis. lib. 1. c. 8. n. 13. p. 35.
Promittens piæ cauſæ videtur Deo promittere lib. 1. c. 8. n. 14. p. 35
In dubio pro pia cauſa eſt iudicandum lib. 1. c 8. n. 15. p. 35.
Leges magis fauent militibus, quam cauſis pijs. lib. 1 c. 8 num. 16 pag. 36.
In teſtamento ad piam cauſam non ſunt remiſſæ ſolemnitates de iure gentium introductæ. lib. 1. c 8. n. 17. p. 36.
Ad hoc vt valeat diſpoſitio ad piam cauſam debet conſtare de voluntate diſponentis lib. 1. c 8. nu 18. p. 36.
Fauor filij eſt anteponendus piæ cauſæ etiam ſi non ſit ſermo de legitima, ſed de alijs bonis lib 1. c. 8. num. 26. p. 36
Fauore piæ cauſæ ea non ſunt admittenda, quæ bonis moribus aduerſantur. lib. 1. c. 8 nu. 28 p. 36.
In materia vltimæ voluntatis, quando pia cauſa expreſsè non eſt priuilegiata, non habet priuilegia. lib. 1. c. 8. n. 31 p. 36.
Diſpoſitio dicitur pia quando expreſsè reſpicit opus pium, non verò quando pia cauſa contrahit tanquam priuatus. lib. 1. c. 8. num 32. pag 36.
Pia cauſa non habetur in conſideratione, quando directè non eſt inſtituta, ſed ſub conditione, quæ poteſt eſſe, & non eſſe lib. 1. c. 8 num 33. pag 37.
Trebellianica non detrahitur de fideicommiſſo ad piam cauſam lib. 1. c 8 num. 34 pag. 37.
Detrahitur tamen quando pia cauſa eſt vocata ſub conditione. lib. 1. c. 8. nu 35 pag 37.
Pactum ſucceſſorium non valet fauore piæ cauſæ. lib. 1. c. 18. n. 1. pag 96.
Locus pius an includatur in ſtatuto excludente forenſes à ſucceſſione. lib. 1. c. 32. num. 43 p. 147.
Donatio tranſlatiua ad fauorem piæ cauſæ requirit præſentiam donatarij lib 2. c. 13. nu. 24 p. 186.
In donatione ad piam cauſam non requiritur acceptatio pro validitate lib. 2 c. 13. num. 27 p. 186.
Nepos venit appellatione filiorum etiam ad excluſionem loci pij. lib. 2. c. 15 nu. 37 p. 203.
Portio reſeruata à ſtatuto non poteſt tolli per diſpoſitionem ad piam cauſam, licet aliqui contrarium ſentiant. lib. 2. c. 38. num. 170. & ſeqq. pag. 351.
Grauatus non diſponere fauore alterius non poteſt diſponere, nec ad piam cauſam. lib 2. c. 38 nu. 174 p. 351
Statuta laicorum iuſta, comprahendunt diſponentes ad piam cauſam lib. 2. c. 38. num. 179 p. 351.
Diſponens ad piam cauſam non tenetur ſeruare ſtatuta. lib. 2. c. 38. num. 185 p. 352.
Quando eſt indirectè vocata pia cauſa, teſtamentum non dicitur ad piam cauſam. lib. 2 c. 38. n. 192 p. 352.
Solemnitates extrinſecæ poſſunt ſperni in teſtamento ad piam cauſam. lib. 2. c. 38. nu. 191 p. 352.
Quando exigitur conſenſus, vel ad integrandam perſonam, vel ad intereſſe alterius pia cauſa non eſt priuilegiata. lib. 2. c. 38. num. 193 pag. 352.
Diſpoſitio ad fauorem piæ cauſæ non eſt opus vt habeat ſolemnitates, ſed ſufficit vt conſtet de voluntate etiam per coniecturas. dec. 18. num. 20 p. 22.
Sed pia cauſa debet eſſe inſtituta in maiori parte hæreditatis. dec. 18. num. 21 p. 22.
Pietas in diem frigeſcit. dec. 19. nu. 13 pag. 24.
Nomine filiorum veniunt fœminæ ad ſucceſſionem, etiam in concurſu piæ cauſæ. dec. 72. nu. 6. p. 95.
Trebellianica non detrahitur de fideicommiſſo reſtituendo piæ cauſæ etiam mediatè, ſed purè, & non ſub conditione. dec. 76 num. 10 pag. 101.
Teſtamentum ſcriptum à teſtatore ſine teſtibus valet ad piam cauſam. dec. 164 nu. 5. p. 221.
Maior eſt fauor liberorum, quam piæ cauſæ in teſtamentis. dec. 164 num. 7 pag. 221.
Teſtamentum ad piam cauſam valet ſine die, & anno. dec. 164 num. 24 pag. 222.
Loca pia non ligantur ſtatuto prohibente forenſibus acquirere. lib. 3 c. 1. num 69. pag. 393.
Contrà. lib. 3 c. 1. num. 70 pag. 393.
Quod eſt peccatum, vel aliàs illicitum, nec cauſa pietatis valet. lib. 3. c. 5 num 36 pag. 435.
Princeps an poſſit impedire erectionem locorum piorum. lib. 3. c. 1 num. 103 pag. 395.
Et an idem Princeps poſſit impedire, quod loca pia non Eccleſiaſtica non acquirant ſtabilia. lib. 3. c. 1. nu. 104 p. 395.
Nemo poteſt impedire, ne erigantur loca pia lib. 3. c. 1 num. 105. pag. 395.
Coadunantia laicorum conuenientium prætextu pietatis ſubſunt laicæ poteſtati. lib. 3. c. 1 nu 108 & nu. 126 p 395.
Locus pius poteſt laico concedi per modum ſimplicis deputationis Cappellani lib. 3. c. 1. nu 330. p. 412.
Locus pius Epiſcopi auctoritate erectus eſt Eccleſiaſticus. lib. 3. c. 1. num. 331 p. 412.
Locus pius fundatus à laico, & ex alijs coniecturis præſumitur laicus lib. 3. c. 1 num 333 p 412.
Iura dant ius Epiſcopo ſuper illis quæ relinquuntur ad pietatem, ſed per hoc nulla fit mutatio qualitatis laicalis. lib. 3. c. 1. n. 361 pag. 414.
Locus pius aliquando negat viſitationem Epiſcopo, vbi eſt conſuetudo contraria. lib. 3 c. 1. n 362. p. 414.
Locus pius laicus alienat ſine ſolemnitatibus Extrauag. ambitiotè, &c. lib. 3 c. 1. num. 368. p. 415.
Fauore piæ cauſæ, quando valeat captatoria diſpoſitio lib. 3. c. 6 num. 145 pag 454.
Diſpoſitio verè captatoria non valet, nec fauore piæ cauſæ. lib. 3. c. 6. num. 148. p. 454
Turpis acquiſitio non conuenit piæ cauſæ. lib. 3. c. 6. n. 149 p. 454.
Valet captatoria quando teſtator piam cauſam expreſſit quando

Digitized by Google

do commiſſarius piã cauſam declarat. lib.3.c 6 n.153.p.455.
Teſtamentum quando ad piam cauſam valeat dum eſt imperfectum ratione voluntatis, & quando ob imperfectionem lib.3 c.12 num.40.& ſeqq.p.492.
Cauſa pia ad effectum vt non valeat teſtamentum imperfectum quando ſit perſona extranea lib.3 c.12. n 160.p 499.
Teſtamentum ad piam cauſam non valet niſi duobus teſtibus adhibitis.lib.3.c.12.nu.162.& ſeqq p 499.
Iudex ſæcularis iudicans de legatis pijs tenetur ſeruare ius Canonicum lib.3.c.12.nu.179.p.500.
Teſtamentum ad piam cauſam ſine vllo teſte non valet. lib.3. c.12.num.180.pag.500.
Quæ fauore liberorum ſunt ſancita valent fauore piæ cauſæ excepta legitima.lib.3.c.12.num.181.p.500.
Teſtamentum ad piam cauſam an valeat ſine teſtibus. lib. 3. c. 12 num.182.& ſeqq.p.501.
Teſtamentum nullum, fauore piæ cauſæ validatur per partis approbationem lib.3.c.12.num.205.p 502.
Filius familias fauore piæ cauſa non poteſt facere teſtamentum. lib.3.c.12.num.406.p.497.
Filius familias poteſt ſeſtari ad piam cauſam cum patris conſenſu.lib 3.c.12.num.408.p.497.
Pius locus quando ſit Eccleſiaſticus, quando laicus. lib.3.c.1. nu. 138.& ſeqq & nu.160.& ſeqq.p.399.
Collegia cauſa pietatis ſunt ipſo iure permiſſa, ſed eorum ſtatuta debent à Principe approbari.lib.3.c.1. nu.145.p.398
Pius locus quomodo non teneatur reddere rationem Epiſcopo. lib.3 c.1.num.208.& ſeqq.p.402.
Locus pius laicus citatur coram iudice laico, & alienat ſine ſolennitatibus Extrauag. ambitioſæ. lib 3.c.1.n.217.p.403.
Locus pius laicus in rebus ſpectantibus ad ſpiritualitatem citatur coram Eccleſiaſtico lib.3.c.1.nu 220 p 403.
Annua præſtatio pro loco pio quomodo inducat obligationem in futurum lib.3.c.1.num.221.p 403.
Cauſa pia non vtitur priuilegio contra aliam cauſam piam. lib. 3.c.1.num.240. pag.404

Pignus.

Poſſeſſio defuncti iure pignoris dat ius hæredi habendi manutentionem. dec.53.nu.14.pag.70.
Vidua etiam ſi habeat pignus dotale habere poteſt fructus dotis. dec.103.num.8.pag.143.
Fideiuſſor, & pignus æquiparantur lib.3.c 11 nu.87.p.480.
Obligatus ad dandum fideiuſſorem liberatur dando pignus. lib. 3.c.11.nu.88.pag 480.

Plures.

Renunciatio facta pluribus ſub conditione mortis ſine filijs, an vno, & altero mortuo ſine filijs renuncians reuertatur ad eius portionem. lib.2.c.17.n 36.p.214
Facta inueſtitura duobus cum pacto reuerſiuo in caſu obitus ſine filijs, vno mortuo an ſuccedat ſubſtitutus. lib.2.c.17.nu. 41.pag.214
Pluralitas reſoluitur in ſingularitatem, quando agitur de hæreditate delata.lib.2.c.17.n.42.p.214
An pluralitas reſoluatur in ſingularitatem pendet à voluntate diſponentis. lib 2.c.17.n 54.p.215
In ſubſtitutionibus reſoluitur. lib.2.c.17.num 57.p.216
Limita vbi extat perſona, quæ ex præſumpta mente excludit ſubſtitutum lib.2 c.17.n.58 p 216.
Quando reſoluatur. lib 2.c.17.nu.61.p.216
Emphyteuſis conceſſa pluribus vno mortuo vadit veriſimiliter ad concedentem. lib.2.c 17.n.66.p.216
Facta renunciatione ad fauorem plurium cum obligatione ſoluendi decem quolibet anno, ſi aliquis deficiat, an reſoluatur in totum. lib.2 c.36. nu.18. & ſeqq.p. 326
Promittens pluribus cenſetur promiſſio pro virili. lib 2. c.36. nu. 20 pag.326
Legatum ſi ſub conditione relinquatur pluribus, vnus implendo conditionem ad totum legatum aſpirat. lib.2.c.36.n.27.p.326
Plures ſimul coniuncti vnius perſona poteſtate funguntur. lib. 2. c.36.nu.46.p.327
In obligatione plurium rerum erga plures cenſetur actus indiuiduus. lib.2.cap.36 num.52, pag.327
Vbi plures fœminæ ſunt vocatæ quomodo detur Domino gratificatio.dec.57.num 14.p.74.
Concrauentio vnius plurium vocatorum aperit viam ſubſtitutis dec.58.num.9.p.75.
Pactum reſpiciens plures perſonas reſoluitur in ſingularitates. dec.59.num 12.p.76.
Subſtitutus poſt mortem plurium admittitur poſt mortem vnius ad eius portionem dec.82.nu.2.p.116.
Niſi adſit reciproca, & quando procedat. dec.82.n.6.p.117.
Superſtes poſt mortem plurium vocatorum ſuccedit in toto fideicommiſſo. dec 100 n 4.pag.139.
Subſtitutiones poſt mortem plurium ſeparatim habent locum poſt mortem vnius in eius portione. dec.105.n.3.p.147.
In factis indiuiduis omnium poſt mortem plurium adimpletur poſt mortem omnium. dec.105.nu.5 pag.147.
Donatio ad fauorem plurium deſcendentium operatur, vt quiſque veniat ex propria perſona. dec.121.nu.2 p.164.
Vnus ex pluribus hæredibus non poteſt petere totum creditum hæreditarium. dec.128 nu.12.p.174.
Deſcendentes vnius perſonæ ſunt plures linea. dec.167.num.61. pag 228.

Plùs.

Cui conceditur plùs eidem cenſetur conceſſum, quod eſt minus. dec.22.num.6 pag.26.

Populus.

Ciuitas & populus iuriſdictione carentes non poſſunt condere ſtatuta pertinentia ad propria negocia. lib.1.c.13. nu.40.p.67.

Portio.

Portio debita per contractum, vel ſtatutum non eſt pactionibus auferenda.lib.1 c.14.nu 47.p.71.
Mulier non poteſt diſponere de portione reſeruata à ſtatuto venientibus ab inteſtato.lib.1.c.14.num.48 p.71.
Nec fauore piæ cauſæ.lib.1 c.14.num.50.p.71.
Mulier non poteſt dici domina de portione à ſtatuto venientibus ab inteſtato reſeruata lib.1.c.14.n.51.p.71.
Mulier de dicta portione nec diſponit inter viuos.lib.1.c.14.n.53 pag 71.
Portio à ſtatuto reſeruata licet non adita tranſmittitur. lib.1. c.14.num.54.p 71.
Nec mulier poteſt in d. portione alium ſubſtituere.lib.1.c.14.nu. 55 pag.71.
Portio quæ debetur vigore l. hac edictali, venit in generali renunciatione.lib.2.c.38.num 70.p 345.
Hæc portio non poteſt deferri ad eum qui non habet ſucceſſionem lib.2.c.38.num.71 pag.345.
Contrà, quod d.portio poſſit ſpectare ad excluſam à ſtatuto.lib.2. c.38.num 72 pag 345.
Quando in generali renunciatione comprahendantur diſpoſita in l. hac edictali, & l. fœmina.lib.2.c.38.n.72.& ſeqq.p.345.
Portio debita vigore ſtatuti non venit in generali renunciatione. lib.2.c.37.num.112.pag.347.
Quæ debetur vigore ſtatuti non defertur iure ſucceſſionis. lib.2. c.38 num.113.pag.347.
Portio debita vigore ſtatuti petitur ex propria perſona, & debetur etiam repudiando cætera lib.2.c.38.nu.114.p.347.
Sed non poteſt peti ab eo qui repudiauit hæreditatem. lib.2.c 38. num.117 pag 347.
Portio reſeruata à ſtatuto Lucano an veniat in generali renunciatione.lib.2 c.38.num.119.& nu.139.p.347.
Mulier quo caſu diſponat de portione à ſtatuto reſeruata. lib.2. c.38 n.140.& ſeqq.p 348.
Mulier d.portionem à ſtatuto reſeruatam non poteſt neque inter viuos alienare. lib 2 c.38 nu.150.p.349.
Talis portio etiam non adita tranſmittitur ad hæredes. lib.2. c. 38 num.151.pag.349.
Mulier an poſſit de hac portione diſponere ad piam cauſam. lib. 2.c.38 num.170.p.350.
De hac portione iudicatur tanquam de legitima. lib.2. c.38.nu. 172 pag.350.

Per-

Digitized by Google

Portio aucta vigore renunciationis an cedat commodo hæredum, vel aliorum filiorum, & ad cuius fauorem.lib.2.c.47.nu.49 pag 383.
Portio renunciantis ſemper cedit commodo illius ad cuius fauorem ſuit facta renunciatio lib.2.c.47.nu.54.p.383.
Portio fœminarum excluſarum non vadit ad fauorem maſculorum, ſed auget hæreditatem patris. dec.5.num.4.p.7.
Portio renunciata ſemper vadit ad commodum renunciatariorum.dec.109.nu.3.pag.151.

Poſiti in Conditione.

Poſiti in conditione vocati vigore ſtatuti cenſentur vocati ad portionem patris non patrui.dec.137.n.6.pag.186.& dec.180.nu.16 pag.246.
Poſiti in conditione cenſentur diuerſi à vocatis ſpecificè.dec.151.num 4 pag.203.
Non cenſentur vocati ex coniecturis quando non eſt agnationis contemplatio, & plures gradus ſubſtitutionum.dec.180.n.12 pag.246.
Filij poſiti in conditione reſpectu bonorum patris, & vocati reſpectu portionis patruorum cenſentur etiam vocati ad portionem patris.dec.225 nu.1.pag.304.
Regulariter non cenſentur vocati ad portionem patrui.dec.227.num.5 pag.306.

Poſſeſſio.

Poſſeſſio rei donatæ non acquiritur ante acceptationem lib.2.c.13 num.62 pag.188.
Poſſeſſio non niſi animo acquiritur.lib.2.c.13.nu 63 p.189.
Sicuti acquiritur per traditionem, ita perditur per ceſſionem.lib.2.c.13.nu.81.pag.189.
Facilius per liberam perſonam acquiritur poſſeſſio quam actio perſonalis lib.2 c.13.num 91.p.190.
Requirit animum, & conſenſum.lib 2 c.13.num.92 p.190.
Quod procedit in poſſeſſione irreuocabili non reuocabili.lib.2.c.13 num 93 pag 190.
Quod per notarium ſtipulantem non quæratur poſſeſſio eſt opinio magis communis lib.2.c.13.n.94.p 190.
Donans ante acceptationem transfert in alium poſſeſſionem rei donatæ.lib.2.c.13 nu.98 p.190.
Requirit conſenſum ab initio.lib.2.c 13.num.99.p.191
In quo differat acquiſitio iuris, & poſſeſſionis. lib.2.c.13 nu.101. pag.191.
Per ſtipulationem notarij, cum traditione acquiritur poſſeſſio abſque ratificatione.lib 2 c.13 n.104.p.191.
Poſſeſſio per conſtitutum non acquiritur niſi accedat animus, & voluntas.lib 2.c.13.nu.137 p.192.
Sola dies non poteſt litigioſa.dec.1.nu 6.p.1.
Præcipuè ſi ad eam nulla daretur actio.dec.1.n.7.p.1.
Poſſeſſio inſtrumentalis alio non poſſidente eſt manutenibilis.dec.22.num.10 pag 26.
Ad manutentionem ſufficit confeſſio partis, vt ſufficienter probetur.dec.22.num.11.pag.26.
Poſſeſſio cum clauſula dummodo ſit vacans non dat ius, conſtito quod alius poſſideat, nec hoc caſu datur manutentio. dec.22. num.12 pag 26.
Non perditur per ſententiam à qua appellatur.dec 37.n 6.p.45.
Poſſidere quilibet præſumitur vtiliori titulo, quo poſſit. dec.39. num 8 pag.47.
Probatur poſſeſſio confeſſione, aut teſtibus dec 53.num.4.p 69.
Hæres immittitur docto quod defunctus poſſideret etiam iure pignoris.dec 53.num.13.p.70.
Poſſeſſio ex clauſula Conſtituti ſufficit pro manutentione.dec.62. num 10 pag 80.
Capta contra formam ſtatuti nullius eſt roboris.dec.79.num.14 pag.107.
Iure familiaritatis habita à marito mortua vxore refertur ad ius hæreditarium ſine declaratione.dec.99.n.3.p.138.
In concurſu poſſeſſio anterior eſt manutenibilis. dec.101. num.2. pag.140.
Limitatur quando prior eſt nulla, & vitioſa dec.101.n.3.p.141
Capta à fideicommiſſario non de manu hæredis eſt nulla, & vitioſa.dec.101.num.5.pag.141.
Quando poſſeſſio eſt vacans, fideicommiſſarius, vt eam capiat debet facere deputare curatorem.dec.101.n.6.p.141.
Falſa cauſa poſſeſſionis reijcitur ad petitorium dec.101.num.13 pag.141.
Contra ſi falſa cauſa innoteſcat poſſeſſori dec.101.n.14.p.141.
Capta ſine præiudicio non dat ius manutenibile. dec.101.nu.17. pag 141.
Procurator ſine ſpeciali mandato recuperat poſſeſſionem, ſed de nouo non acquirit.dec.101.nu.18.p.141.
Capta nomine plurium coniunctim, & diuiſim poteſt reſidere penès vnum dec.101.nu.20.pag.141.
Regulatur ab animo.dec.101.num.21.p.141.
In Saluiano poſſeſſio probatur ex litis ſubſtentatione. dec. 103. num 1 pag.143.
Renuncians, & amittens poſſeſſionem cum eodem iure reacquirere non poteſt dec.117.nu.6.p.158.
Acceptatio oneris in legitima non probatur per poſſeſſionem. dec. 144.num.7.pag.195.
Quiſque cenſetur poſſidere titulo magis vtili.dec.144.n.8.p 196.
Poſſeſſio vera, & realis transfertur per conſtitutum. dec.145. num 1.pag.196.
Triennalis facit præſumere publicationem reſignationis.lib 3.c.8 num.92.pag 463.
Poſſeſſio eſt ratio acquirendi fructus.lib.3 c.13.n.84.p.508.
Interdictum adipiſcendæ non competit ei qui facto proprio cecidit à poſſeſſione.dec.199.nu.10.pag.270.
Limita quando cadens à poſſeſſione habebat ignorantiam. dec. 199.nu 11.pag.270.
Reintegratio poſſeſſionis ex auctoritate iudicis alteri attributa nunquam datur niſi conſtito de clara nullitate, & iniuſtitia. dec.212.num.1.pag 294.
Sententia nulla non tollit poſſeſſionem. dec.219.n.13.p.298.

Poſſeſſor.

Poſſeſſore viuente non poſſunt dari præbenda, nec alia officia, vel beneficia lib.1 c.20.per tot.
Pactum de inueſtiendo, &c. valet etiam ſine conſenſu poſſeſſoris. lib.1.c.21.num.13.p.108.
Quando adeſt conſenſus poſſeſſoris valet promiſſio de inueſtiendo antequam vacet feudum.lib.1.c.21.n.20.p.108.
In caſu alienationis fideicommiſſi poteſt poſſeſſor grauari ad reſtituendum.lib.2.c.18 num.23 p.219.
Cadens voluntariè ex poſſeſſione non poteſt eam prætendere remedio poſſeſſorio.dec.34 nu.17.p.42.
Interdictum quorum bonorum non datur contra titulo poſſidentem dec.79.nu 8 pag.106.
Titulus vitioſus non poteſt prodeſſe poſſeſſori.dec.79.n.11.p.106.
Poſſeſſor non poteſt de emphyteuſi diſparere in præiudicium comprahenſorum dec.136.num.16 p.185.
Priuatur à iudice ſua poſſeſſione.dec.141.nu.22.p.192.
Poſſeſſori datur manutentio. dec.149 nu.2.p.201.
Qui non eſt in mala fide facit fructus ſuos. dec.180. n.38.p.248.
Non tenetur aliquid iuſtificare.lib.3.c.8.nu.87.p.463.
Poſſeſſor non tenetur iuſtificare niſi exceptionem productam. lib. 3.c.8.num.88.p.463.

Poſſeſſorium.

Petitorium poteſt diſcuti non obſtante proteſtatione, quod diſcutiatur poſſeſſorium dum poſſeſſor nõ negat. dec.206.n.4 p.282

Poſſibilitas.

Sola poſſibilitas tollit falſitatem in teſtibus. dec.124.n.14 p.169
Non attenditur quod eſt poſſibile, ſed quod eſt veriſimile.lib.3.c.5 num.54.pag.436.

Poſteriora.

Poſteriora derogant prioribus.dec.126.n.4 p.172.

Poſthumus.

Valet pactum ſucceſſorium ſuper vita poſthumi qui naſcatur in octauo menſe.lib.1.c.27 nu.3.p.124.
Poſthumus natus an rumpat teſtamentum.lib.1.c.27.n 5 p.124
Subſtitutio habet tacitam conditionem ſi naſcatur. lib. 3.c.7. num.5.pag.458.

Pote-

Poteſtas.

Poteſtas teſtandi prouenit à iure gentium. lib.1 c.5.n.38.p.19.
Voluntas & poteſtas debet interuenire in quolibet actu vt valeat.lib.1.c.5.n.46.p.20.
Imperatores Orientales amiſerunt iura, & poteſtatem Imperij.lib.1.c.7.n.38.p.31.
Abſoluta poteſtas in Principe non eſt. lib.1. c.10. num. 34. pag.44.
Poteſtatis abſolutæ nomen à Doctoribus tollendum.lib.1.c.10.nu. 36 pag.44.
Poteſtas abſoluta in Principe tendit ad Tyrannidem. lib.1.c.10. n.37 p 44.
Principes vtentes abſoluta poteſtate grauiter pec cant.lib.1.c.10. n.38 p.44.
Poteſtas abſoluta non eſt Principis Chriſtiani ſed Turcarum. lib.1.c.10.n.39.p 44.
Poteſtas abſoluta eſt arcenda ab aulis Regum. lib.1.c.10 n.40. pag.44.
Princeps poteſt mediante abſoluta poteſtate tollere ius tertij ſine cauſa lib.1.c.10 n.43.p.44.
Princeps auferendo ius priuatorum ſine cauſa dicitur vti plenitudine tempeſtatis non poteſtatis. lib. 1. c. 10. num. 50. pag.45.
Nemo cenſetur velle id quod non poteſt.dec.141.n.12 p.192.
Quæ non dependent à noſtra poteſtate non probantur à noſtra aſſertione dec.146.n.1.p.198.

Præbenda.

Quando beneficium non habet præbendam diſtributiones quotidianæ veniunt nomine fructuum beneficij.dec.126.n.12.p.172
Vide Beneficium.

Præcedentia.

Præcedentia declarant ſequentia.lib.1 c.29 n.32.p 133.
Præcedentia in ſequentia magis influunt quam è contrà. lib.1. c.29 n.33.p.133.
Per ſequentia declaratur voluntas in præcedentibus.dec.119.n. 16.p.161.

Prædicator.

Prædicatori Quadrageſimam Cathedrali dari debet Eleemoſina ab Epiſcopo lib.3 c.1.n.229 p.404.
Limita quando eſſet in contrarium immemorabilis conſuetudo. lib.3.c 1.n.230 p 404.

Præiudicium.

Præiudicium tertij de quo non poterat cogitari non eſt in gratia narrandum.dec.142.n.13.p.193.
Quiſque poteſt vtendo iure alijs præiudicare. lib. 3. c.1. num. 72 p.393.
Præiudicium tertij non eſt narrandum in gratia de ſui natura præiudiciali dec.142.n.13.p.193.

Prælatus.

Prælatus inferior non poteſt expectatiuas promittere. lib.1.c.20. n.22.p.100.
Inueſtitura facta à Prælato de feudo nondum aperto ſub conditione mortis poſſeſſoris abſque liberis valet .lib.1.c.21.nu.41. pag.110.
Non verò in præiudicium ſucceſſorum. lib. 1. c. 21. num. 42. pag.110.
Præſules Eccleſiarum, præſentium tantum rerum habent adminiſtrationem non poſt mortem lib.1.c.21.n.43 p.110.
Prælati non iure ſucceſſionis ſed nouo titulo acquirunt dignitatem lib.1 c.21.n.44 p.110.
An prælatus ſaltem de conſenſu Capituli poſſit aliquem inueſtire de feudo non aperto.lib.1.c.21 n 47 p.110.
Negatiua opinio prævalet lib.1.c.21.n 48.p.110.
Ad hoc vt valeat donatio facta à Prælato in vita debet eſſe tradita antè infirmitatem lib 2.c 13.n.134.p 192.
Prælatus nullius Diœceſis poteſt dare licentiam nouitio renunciandi.lib.2.c.25.n.114.p.257.
Prælatus repudiat bona Eccleſiæ nondum quæſita,ſed de quæſitis non diſponit lib.2.c.32.n 36.p.293.
Non poteſt præiudicare iuribus monaſterij in conceſſione emphyteutica,& conſenſu alienandi niſi res ſit in lite. dec.45.nu 16. pag.57.

Prælegatum.

Prælegata non veniunt ſub fideicommiſſo vniuerſali præcipuè ſi fideicommiſſum ſit in alijs bonis. dec.33.n.1 p.39. & dec.51. nu.1.p 67.
Vbi eſt voluntas teſtatoris prælegatum non venit in reſtitutione fideicommiſſi.dec.51.n.5.p.67.
Ex quibus verbis prælegatum computetur in detractiones. dec. 178.n.11 p.243.

Præſcriptio.

Præſcriptio non currit contrà ignorantem, & agere non valentem.dec.102 n.10 p. 142.
Præſcriptio eſt ſtricti iuris,& iniquum præſidium lib.3.c 1.num. 363 p.414.
Eſt reſtringenda ad actum præciſum non extendenda ad alium lib.3.c.1.n.364 p.414.
Laici ſpiritualia præſcribere nequeunt etiam per mille annos. lib.3.c.1.n.365 p.414.
Actus facultatiuus non præſcribitur. lib. 3. c. 1. num. 232. pag.404.

Præſentatio.

Imperator aliquando poteſt præſentare ad Epiſcopatum antequam vacet lib.1.c.20 n 10.p.100.
Procurator ad certam perſonam præſentandam viuente beneficiato non valet,licet valeat pro incerta perſona. lib.1.c.20.nu. 17 p.100.
Valet mandatum generale ad præſentandum, licet vnum quis habeat Iuſpatronatum. lib. 1. cap. 20. num. 18. pag.100.
Præſentans ad beneficium vacaturum perdit ius præſentandi. lib.1.c.20.n.19 p.100
Pupillo datur reſtitutio in integrum ob non factam in tempore præſentationem.dec.26 n.13 p 32.
Patronus laicus habet quatuor menſes ad præſentandum. dec. 69 n.3 p.91.
Hæres qui vltimo loco præſentauit dicitur legitimus patronus. dec.69.n.5 p 91.
Confeſſio præſentantis nocet præſentato. dec. 69. num. 10. pag.91.
Patronus donans nulliter Iuſpatronatum ſibi non præiudicat, ideò veniente vacatione poteſt præſentare. dec.69. num. 13. pag.91.
Vnica præſentatio conſtituit in quaſi poſſeſſione præſentandi. dec. 90 n 2 p 128.
Plures præſentationes probant pertinentiam Iuriſpatronatus. dec.90.n.5.p.128.
Præſentans ad Iuſpatronatum dicitur adire hæreditatem. dec. 90.n.13 p.128.
Patronus non præſentat ad beneficium antequam vacet. lib.3. c 8.n.99.p.463.
Non poteſt fieri mandatum ad præſentandum ad beneficium antequam vacet.lib.3 c.8 n.102.p 463.

Præſentia.

Præſentia pro conſenſu non ſufficit quando eſt actus præiudicialis.lib 1.c.29.n.31.p 133.
Si ſtatutum exigit conſenſum viri in contractu mulieris ſufficit præſentia.lib.1.c.29.n.78.p.136.
Præſentia donatarij ſine acceptatione ſufficit ad hoc vt renunciatio ſit irreuocabilis.lib.2.c.13.n 8 p 185.
Præſens acceptare videtur ea, quæ in ſui fauorem, & commodum redundant.lib.2 c.13 n 9.p.185.
Præſentia habet vim tacitæ acceptationis. lib.2. c.13. num. 10. pag.185.
Renunciatio facta præſenti parit exceptionem pacti.lib.2.c 13 nu. 11.pag.185.

Digitized by Google

In donatione tranſlatiua requiritur præſentia donatarij. lib.2. c.13 n.23.p.186
Quod procedit etiam fauore piæ cauſæ. lib.2 c.13 n.24 p.186.
Præſentia partis ſuppletur per iuramentum. lib.2.c.13.num.36. pag.187.
Limita in donatione lib.2.c.13.n.37.p.187.
Eſt neceſſaria in qualibet acquiſitione. lib. 2. c.13. num.78. pag.189.
Præſumptio eſt pro validitate actus quando eſt factus in præſentia conſanguineorum lib.2.c.26 n.45 p.277.
Præſentia in loco probatur ex actibus ibi geſtis. dec.43.num.4. pag.53.
Sola vbi agitur de præiudicio inducit conſenſum. lib.3.c.12.nu. 381.p.514.
Renunciatio ad fauorem præſentis tranſit in pactum. dec.200.n. 21.p.273.

Præſeruatio,

Iurium præſeruatio quoad tertium, inducit remiſſionem quoad contrahentes dec.172.n.3.p.234.

Præſtatio,

Præſtatio continuata inducit obligationem, quando præſumitur cauſa lib.3 c.1.n.369.p.415.
Ea quæ conſenſu præſtantur obligationem non inducunt. lib.3.c. 1.n.371.p.415.
Præcipue quando præſtationes fuerunt variæ, & difformes. lib.3. c.1.n 372.p.415.
Præſtatio continuata quando inducat obligationem in futurum, maxime pro cauſa pia lib.3.c.1.n.223.& ſeqq.p.404.

Præſumptio,

Præſumptio non habet locum in foro conſcientiæ. lib.2.c.32.num. 169 p.299.
Habens pro ſe iuris præſumptionem dicitur habere intentionem fundatam lib.2 c.32.n.189 p.300.
Contra præſumptionem iuris quando admittatur probatio. lib.2. c.32.n.194 p.301.
An per partis confeſſionem poſſit probari contrà præſumptionem ſtatuti lib.2.c.32.n.196 p.301.
Præſumptio non eliditur niſi per contrariam probationem.dec.57 nu.15.p.74.
Quando contrarium conſtat quomodo præſumptio iuris, & de iure attendatur.lib.2.c.32 n.203.p.301.
Præſumptio merè diuinatiua non attenditur dec.80.n.31.p.110.
Ex vna præſumptione alia non elicitur niſi veniat in alterius conſequentiam.dec.96.n.10.p.135.
Præſumptio iuris tollitur validis coniecturis in contrarium. dec. 124.n.9.p 169.
Præſumptiones ceſſant vbi conſtat de contrario. dec.161.nu.16. pag.218.
Præſumptio boni iuris habetur ex ſententia à qua fuit appellatum dec.195.n.7.p.264.
Præſumptiones contrariæ tollunt publicam vocem, & famam. dec.216.n.5.p 293.
Præſumi non debet, quod iure cautum non reperitur. lib.3.c.14. n.11.p.525.

Præteritio, Præteritus.

Præteritus dummodo ſit vitalis etiamſi natus antè ſeptimum menſem rumpit teſtamentum lib.1.c 27.n.40.p.126.
Filia renuncians etiamſi præterita non rumpit teſtamentum lib. 2.c 14.n 23 p.195.& lib.2.c.22 n.41.p 229.
Filius præteritus poteſt impugnare teſtamentum patris. lib.2.c. 22.n 2.p.228.
Valet teſtamentum in quo filius fuit præteritus, dummodo filius abſtineat.lib.2.c.22.n.13 p.228.
Qui renunciauit præteriri poteſt lib.2.c.22 n.15.p 228.
Præteritio nepotis annullat teſtamentum.dec.4.n 3.p.5.
Parentes & aui poſſunt præteriri extantibus liberis.dec.84.nu. 41.p.122.
Conſentiens præteritioni quomodo ſibi præiudicet. dec.167.nu.27. pag.226.

Pretium.

Pretia rerum mutantur ex fertilitate, & ſterilitate. dec.81.nu. 5.p.111.
Acquiſitio fit tantum ei qui pretium ſoluit.dec.97.num.2.p.135. dec.136.n 3 p.185.
Fundus dotalis reſtituitur nec datur pretium in alijs corporibus dec.141.n.17.p.192.
Emptor recedens à contractu recuperat pretium ſolutum. dec. 169 n.3.p.230.
Emptor ob non traditam rem liberam agit ad reſtitutionem pretij.dec.169.n.8 p.231.
Emptor niſi ſit mora lis tenetur ſoluere pretium. dec.169.nu.12. pag.231.

Primogenitura, Primo genitus.

Primogenituræ poſſunt à patre ordinari. lib. 1.c.11.num.66. pag 54.
Pactum vt primogenitus ſuccedat excluſis fœminis an valeat. lib.1.c.13.n.2.p.64.
In primogenitura non cadit votum captandæ mortis. lib.1.c.17. n.37.p.91.
Fœmina maſculis deficientibus venit appellatione primogeniti. lib 2.c.15 n.59 p.204.
Bona litigioſa non poſſunt ſubijci primogenituræ. dec.1.num.2. pag.1.
Iura primogenituræ non confunduntur cum alijs iuribus. dec.3. n.4.p.4.
Bona primogenituræ regulariter non ſunt conferenda.dec.31.nu. 17 p.37.
Fœmina vbi non ſunt maſculi, venit nomine primogeniti. dec.34. n.7 p.41.
Primogenitura cenſetur conſtituta pro conſeruatione agnationis. dec.34.n.9.p.41.
Renunciatio primogenituræ debet eſſe expreſsè, vel elicienda ex verbis neceſſario inducentibus renunciationem. dec.42. nu.1. pag.51.
Tranſactio non remittit primogenituram. dec.42 n.4.p.51.
Fœmina nunquam venit nomine primogeniti maſculi. dec.46.n. 8.pag.58.
Bona paterna ſubiecta primogenituræ non conferuntur. dec.129. n 6 p 175.dec.130.n.10.p.177.
Ex voluntate patris primogenitura confertur.dec.120.num.10. pag 175.
Bona data pro primogenitura ex voluntate dantis imputantur in detractiones dec.130 n.10 p.177.
Primogenitus ſuccedit in fideicommiſſo ad fauorem perſonæ eligendæ, non facta electione dec.150.n.6.p.202.
Modus ſuccedendi in primogenitura declaratur ab obſeruantia dec.150 n.7 p.202.
Vocatus ad duas primogenituras habentes onus incompatibile, retinens vnam renunciat alteram.dec.175.n.1 p.238.
Primogenitura non poteſt ſtare in ſuſpenſo.dec.175.n.10 p 238.
Maximè vbi obſtat voluntas defuncti.dec.175.n.11.p.238.
Primogenitura poteſt ſtare in ſuſpenſo, niſi ſit maioratus Hiſpaniæ.dec.176.n.5 p.239.

Primus,

Prima actio quando eſt remiſſa ampliùs agi non poteſt. lib.1. c.7. n.35.p.31.
Primus acquirens dicitur ille ſolus qui interfuit contractui.dec. 33.n.9 p 40.
Primus acquirens dicitur ille qui pretium dedit, & cepit poſſeſſionem, etiamſi eſſet nomen alterius dec.71.n.2.p.92.
Primus acquirens titulo oneroſo præiudicare poteſt vocatis in inueſtitura dec.71.n.3 p 93.
Primus acquirens dicitur talis etiamſi poſt acquiſitionem addat nomen alterius dec.71 n.16.p.94.
Primus acquirens poteſt de emphyteuſi diſponere. dec.97.num.1. pag 135.

Princeps quoad Pacta ſucceſſoria.

Pactum ſucceſſorium valet inter Principes. lib.1.c.10.n.1.p.42.

Valet

Digitized by Google

Valet pactum noſtrum etiam inter principes ſubordinatos, dummodo habeant facultatem legis condendæ in proprio territorio. lib.1.c.10.n.3.p.42.
Valent pacta ſucceſſoria inter principes, quando tertio non præiudicant. lib.1.c.10.n.70.p.46
Princeps poteſt in alium transferre hæreditatem pacto, non tamen è contra, poteſt quilibet iure pactum futuræ ſucceſſionis fauore Principis. lib.1.c.10.n.74.p.46
Argumenta ex quibus pactum ſucceſſorium viciſſitudinarium inter Principes non valet. lib.1.c.14.n.1.p.68
Valet pactum ſucceſſorium inter Principes, & Magnates. lib.1.c.14.n.4.p.68
In Italia. lib.1.c.14.n.5.p.68
In Gallia. lib.1.c.14.n.6.p.68
In Germania. lib.1.c.14.n.7.p.68
In Pomerania, & Brandeburgi. lib.1.c.14.n.8.p.68
In Boemia & Auſtria. lib.1.c.14.n.9.p.68
In Vngaria. lib.1.c.14.n.10.p.68
Valent Pacta ſucceſſoria quæ à Principe confirmantur. lib.1.c.14 num.13.pag.69.
Cæſaris auctoritas eſt neceſſaria pro confirmatione pacti ſucceſſorij, etiam inter Magnates. lib.1.c.14.num.20 pag.69.
Iuramentum non confirmat, & conualidat pacta ſucceſſoria inter Principes, & Magnates. lib.1.c.14.num.21.p.69.
Princeps debet iurare ad hoc ut valeat pactum ſucceſſorium. lib.1.c.14.num.24.p.69.
Quidam dicunt valere renunciationes interpoſita fide Principis lib.1.c.14.num.31.p.69.
Pacta, &c. inter Principes valent quia ex iuſta cauſa ſunt inita. lib.1.c.14.nu.38.pag.70.
Pacta, & ſtatuta ſucceſſoria inter principes ſunt fauorabilia. lib.1.c.14.num.40 pag.70.
Pacta noſtra inter principes an valeant reſpectu bonorum acquirendorum. lib.1.c.14.nu.41 p.70.
Pacta ſucceſſoria inter principes valent ratione contractus legis, vel ſtatuti. lib.1.c.14.nu.46.p.70.
Pacta ſucceſſoria inter principes operantur, ut interuenientes in pacto dicantur inter ſe confœderati. lib.1.c.14.nu.57.p.71.
Pacta noſtra inter principes non dantur iure teſtamenti, ſed contractus, & ſtatuti lib.1.c.14.num.59.p.71.
Valet pactum ſucceſſorium ſine iuramento interpoſita fide in verbo Principis. lib.2.c.8 num.1 p.167.
Contrà quod interpoſitio fidei Principis non ſufficiat. lib.2.c.8.n.9 pag.167.
Si admitteretur pactum ſucceſſorium interpoſita fide principis duplex adhiberetur correctio iuris Ciuilis, & iuris Canonici lib.2 c.8.num.26.pag.168.

Princeps, quoad Leges, & Statuta.

Principes ſunt leges animatæ lib.1 c.10.nu.4.p.42.
Intelligitur de principe non recognoſcente ſuperiorem. lib.1.c.10. num.5.pag.42.
Quæſtio an princeps ſit legibus ſolutus eſt ſubtilis, & profunda. lib.1.c.10.num.6 pag.42.
Princeps dicitur ſolutus legibus ex quibus oritur leue præiudicium, non vero ijs legibus, quæ bonum publicum reſpiciunt. lib.1.c.10.num.7 pag.42.
Quod indirectè princeps ſit ſolutus legibus. lib.1 cap.10.numer.8. pag.42.
Princeps debet uti legibus per eum ſtatutis lib.1.cap.10.num.10 pag.43.
Quod princeps ſit omninò ſolutus legibus. lib.1.c.10. nu 11.p.43.
Princeps legibus ligatur, quoad vim coactiuam, non directiuam lib.1.c.10.num.12.p.43.
Princeps licet ſit legibus ſolutus tamen leges debet obſeruare lib.1.c 10 num.15.pag.43
Non ligatur legibus neque vi coactiua, neque directiua. lib.1.c.10 num.16.pag.43.
Princeps cum lex ſit in eum lex ferri non poteſt. lib.1.c.10.nu.19 pag 43.
Omnia per principem geſta ſunt ſeruanda, etiam ſi contra legem ſint. lib.1.c.10.num.22.pag.43.
Princeps qui habet abſolutam poteſtatem nihil ſuprà ſe cernere poteſt neque hominem neque legem lib.1.c.10.n.18.pag.43.
Princeps aliquando tenetur obſeruare leges quia ita dictat prudentia, & ars Ciuilis, non quia leges ſunt. lib.1. cap.10. n.26. pag.43.
Princeps licet legibus ſit ſolutus ligatur naturali ratione. lib.1. cap.10.num.28 pag.44.
Princeps id tantùm ſtatuere ſuis legibus, quod in commune bonum redundat. lib.1.cap.10 n.31.pag.44.
Placita Principum leges dicuntur quando ſunt utilia. lib.1. cap.10.n.32.pag.44.
Princeps debet pluſquam alij ſeruare leges. lib.1. cap.10.nu.33. pag.44.
Abſoluta Poteſtas in Principe non eſt. lib 1 cap.10.numer.34. pag.44.
Principes contrà ius nihil poſſunt non magis ac priuati homines. lib.1 cap.10.n.35.pag.44.
Poteſtas abſoluta in Principe tendit ad Tyrannidem. libro 1. cap.10 num.37.pag.44.
Principes utentes abſoluta poteſtate grauiter peccant. lib.1 c.10. num.38.pag 44.
Poteſtas abſoluta non eſt Principis Chriſtiani, ſed Turcarum. lib.1.cap 10.n.39.pag 44.
Princeps poteſt ſine cauſa tollere ius tertij. lib.1. c.10.n 41 p.44.
Princeps poteſt in præiudicium vocatorum habilitare Clericum ad ſucceſſionem feudi. lib.1 cap.10.n.42 pag 44.
Poteſt derogare legibus loquentibus de alluuione. lib.1.cap.10. num.46.pag 45.
Poteſt derogare legibus de teſtamentis loquentibus lib.1 cap.10. num 65 pag.50.
Quicquid facit Princeps contrà ius Ciuile iuſtum reputatur. lib 1 cap.10.n.69 pag 46.
Vxor Principis dicitur legibus ſoluta. lib.1.capit.10. num 75. pag.46.
Princeps inferior habet facultatem legis condendæ in ſuo territorio lib.1 cap.14.num.37 pag 70.
Poteſt pro modo ſuæ iuriſdictionis circa perſonas ſibi ſubiectas condere leges. lib.3.cap.1.n.71.pag.393.

Princeps. Communia.

Principis decretum non tollit ius tertij. lib.2. cap.43. numer.21. pag.365.
Poteſt Princeps diſpenſare ſuper ætate ad aliquid obtinendum. dec.26.n.2.pag 31.
Non cenſetur habere notitiam eius, quod particulari iure debetur. dec.142.n.14.pag.193.
Princeps reſtituens ad gratiam, non cenſetur reſtituere ad bona confiſcata. dec.155.n.11 p.210.
Numquam cenſetur velle tertio præiudicare. dec.155. nu.14. pag.210.
Promittens ſub verbo Principis obligatur, ac ſi iuraſſet. dec. 163 n.15.p.221.
Auctoritas Principis cenſetur excepinata in quolibet actu etiam iurato. dec.170.n 1.p.231.
Principis præceptum excuſat à pœna. dec.170.n.2 p.231.
Princeps extrà ſuum territorium eſt tamquam priuatus. lib.3. c.1.n 54.p.392.
Laicus an poſſit impedire erectionem locorum piorum in ſuo ſtatu ſine eius licentia. lib.3.c.1.n.103 p.395.
Et an impediat quod loca pia non Eccleſiaſtica non acquirant ſtabilia. lib.3.c.1.n.104.pag 395.
Nullum ius exercere poteſt ſuper Eccleſijs, & eorum bonis. lib.3 c.1.n.107 p 395.
Laicus habet ius ſuper perſonis, quæ ſimul viuunt ſub prætextu pietatis, ſed non ſunt religioſæ. lib.3.c.1.n.124 p.396.
Poteſt prohibere commutationes teſtamentorum. lib.3.c.5.n.42. pag.436.
Validè diſponit, ut valeat teſtamentum duobus teſtibus. lib.3. c 12.n.118.p.497.
Non poteſt teſtari coram minori numero duorum teſtium. lib.3. c.12.n.119 p.497.
Non poteſt ſtatuere, ut valeat teſtamentum minori numero duorum teſtium etiam inter ſubditos. lib.3 c.12.n.120.p.497.

m 2 Dele-

Delegando ampliſſimam facultatem intelligitur intra limites ſuæ iuriſdictionis. lib. 3. c. 1. n. 139. p. 397.
Poteſt prohibere ne erigantur collegia laica ſine eius licentia. lib. 3. c. 1. n. 143. p. 398.
Non debent fundari Collegia etiam Pia ſine Principis licentia. lib. 3. c. 1. n. 146. p. 398.
Principis conſenſus quomodo requiratur dum fundatur nouus Conuentus regularium. lib. 3. c. 1. n. 148. & ſeqq. p. 398.
Princeps non poteſt prohibere ne loca pia Eccleſiaſtica acquirant ſtabilia lib. 3. c. 1. n. 154. p. 398.
Ea quæ concernunt Principum poteſtatem modeſtè ſunt tractanda. lib. 3. c. 1. n. 158. p. 399.
Princeps ex iuſta cauſa prohibet ſubditis alienationem, & emptionem ſtabilium. lib. 3. c. 1. n. 161. p. 399.
An aliquod ius habere poſſit ſuper operis Eccleſiarum. lib. 3. c. 1. n. 169. & ſeqq. p. 400.
Locus ſub protectione etiam Principis inferioris gaudet priuilegio ne viſitetur. lib. 3. c. 1. n. 207. p. 402.
Principis protectio eximit locum pium à viſitatione Epiſcopi non autem a redditione rationis. lib. 3. c. 1. n. 212. p. 403.
Princeps an poſſit concedere futuras ſucceſſiones in Officijs vacaturis. lib. 3. c. 14. n. 40. & ſeqq. p. 528.
Fides Principis æquiparatur iuramento. lib. 2. c. 8. num. 2. pag. 167.
Per Principis fidem dicitur iuratum per fidem Chriſti. lib. 2. c. 8. n. 5. p. 167.
Verba Principum ſunt firmiſſima. lib. 2. c. 8. n. 7. p. 167.
Interpoſitio fidei Principis verè iuramentum non dicitur. lib. 2. c. 8. n. 12. p. 167.
Contrauenien contractui iurato mediante fide Principis, non incidit in periurium. lib. 2. c. 8. n. 13. p. 167.
Princeps in contrahendo habetur tanquam priuatus. lib. 2. c. 8. n. 28. p. 168.
Promiſſio facta à muliere ſub fide Principis non eſt tantæ efficaciæ ſicuti facta a viro lib. 2. c. 8. n. 33. p. 168.
Princeps poteſt relaxare vinculum iuramenti. lib. 2. c. 32. nu. 76. pag. 294.
Non poteſt relaxare iuramentum reſpectu obligationis Deo debitæ lib. 2. c. 32. n. 81. p. 295.
Sed poteſt relaxare reſpectu partis. lib. 2. c. 32. num. 82. pag. 295.
Poteſt remittere obligationem nomine contrahentis. lib. 2. c. 32. n. 84. p. 295.
Poteſt interpretari an fuerit licitum iuramentum lib. 2. c. 32. nu. 87. p. 296.
Declarare poteſt iuramenta tanquam moribus contraria non obligare. lib. 2. c. 32. n. 92. p. 296.
Compellere poteſt laicos ad relaxanda, & ſeruanda iuramenta. lib. 2. c. 32. n. 93. p. 296.
Remittit iuramenta ſuper iis quæ ſunt ſuæ poteſtati ſubiecta. lib. 2. c. 32. n. 96. p. 296.
Non poteſt dare moratorias creditoribus ſuper contractu iurato. lib. 2. c. 32. n. 113. p. 297.
Habet ius interpretandi humanas diſpoſitiones. lib. 2. c. 32. num. 178. p. 300.
In rebus Profanis poteſt declarare ius Diuinum. lib. 2. c. 32. nu. 177. p. 300.
Interpretari poteſt contractus & teſtamenta. lib. 2. c. 32. nu. 179. pag. 300.
Poteſt diſcernere an actus geſti à ſubditis ſint validi nec ne. lib. 2. c. 32. n. 180. p. 300.
Laicus Sacramenta puberum reſtringere poteſt. lib. 2. c. 32. nu. 210. p. 303.
Non poteſt prohibere ſubditis ne prorogent iuriſdictionem alterius Iudicis, iurando. lib. 2. cap. 32. num. 251. pag. 304.
Poteſt prohibere notarijs ne ponant in contractibus obligationem Cameralem. lib. 2. c. 32. n. 253. p. 304.
Priuilegia militaria competunt militibus exiſtentibus ad cuſtodiam Principis. lib. 1. c. 9. n. 24. p. 39.
Principes exercitijs armorum ſunt dediti, & ideo reputantur tanquam milites lib. 1. c. 10. n. 2. p. 42.
Princeps nullum habet ſuperiorem à quo poſſit puniri. lib. 1. cap. 10. num. 13. pag. 43.
Quæ ſit lex Regia, qua mediante fuit tradita omnis poteſtas in Principem lib. 1. c. 10. n. 17. p. 43.
Valet donatio facta per Principem vxori ſuæ. lib. 1. c. 10. num. 23. pag. 43.
Donatio facta à Principe filiofamilias ei quæritur, quoad vſumfructum lib. 1. c. 10. n. 24. p. 43.
Quæ ſunt intelligenda de ſupremo Principe non de inferiori. lib. 1. c. 10. n. 25. p. 43.
Abſoluta poteſtas in Principe non eſt. lib. 1. c. 10. n. 35. p. 42.
Principes contra ius nihil poſſunt non magis ac priuati homines lib. 1. c. 10. n. 35. p. 44.
Princeps poteſt tollere ius de iure tertij quærendo. lib. 1. c. 10. nu. 40. pag. 44.
Princeps non poteſt niſi iuſta interueniente cauſa tollere ius tertio quæſitum lib. 1. c. 10. n. 43. p. 45.
Princeps neque etiam ſubditis infidelibus poteſt ſine iuſta cauſa ius tollere. lib. 1. c. 10. n. 44. p. 45.
Princeps poteſt tollere ius de iure gentium quærendo. lib. 1. c. 10. n. 45. p. 45.
Poteſt præiudicare in iure quærendo lib. 1. c. 10. n. 47. p. 45.
Iuſta interueniente cauſa poteſt ius tollere ſuis ſubditis. lib. 1. c. 10. n. 48. p. 45.
Sed hæc neceſſitas debet publicum commodum reſpicere. lib. 1. c. 10. n. 49. p. 45.
Princeps auferendo ius priuatorum ſine cauſa dicitur vti plenitudine tempeſtatis non poteſtatis. lib. 1. c. 10. n. 50. p. 45.
Iuſta cauſa regulariter in Principe præſumitur. lib. 1. c. 10. n. 51. pag. 45.
Iuſta cauſa non præſumitur, quando agitur de tertij præiudicio. lib. 1. c. 10. n. 52. p. 45.
Princeps non poteſt tollere ius per contractum quæſitum. lib. 1. c. 10. n. 53. p. 45.
Contrahendo, naturaliter obligatur ex qua obligatione oritur actio. lib. 1. c. 10. n. 54. p. 45.
Imò non ſolum obligatur naturaliter, ſed etiam ciuiliter. lib. 1. c. 10. n. 55. p. 45.
Non poteſt contractui contrauenire neque etiam vtendo contraria poteſtate. lib. 1. c. 10. n. 56. p. 45.
Deus ſubmiſit leges principibus non verò contractus, & conuentiones lib. 1. c. 10. n. 57. p. 45.
Nec etiam iuſta cauſa interueniente poteſt princeps contractibus derogare. lib. 1. c. 10. n. 58. p. 45.
Contra quod ex cauſa poſſit. lib. 1. c. 10. n. 59. p. 45.
Sed conciliatur opinio diuerſa, quod iuſta interueniente cauſa poſſit, quando cauſa concernit intereſſe reipub. iam periclitaturæ, non verò ad publicam vtilitatem promouendam. lib. 1. c. 10. n. 60. p. 45.
Princeps poteſt contractum reuocare etiam nullo dato ex cambio, quando reſpublica periclitatur. lib. 1. c. 10. n. 61. p. 45.
Regulariter Princeps non poteſt auferre ius tertij, abſque recompenſatione eius quod abſtulit. lib. 1. c. 10. num. 62. pag. 45.
Poteſt demoliri facere domum priuati ad muniendam vrbem nulla data compenſatione lib. 1. c. 10. n. 63. p. 46.
Principis teſtamentum valet ſine ſolemnitatibus lib. 1. c. 10. num. 66. p. 46.
Donatio inter virum, & vxorem Principis valet. lib. 1. c. 10. nu. 67. p. 46.
Non poteſt capere hæreditatem ex teſtamento non iure facto. lib. 1. c. 10. n. 71. p. 46.
Extra proprium territorium ſe habet tanquam priuatus. lib. 1. c. 12. n. 91. p. 63.
Quod ex iuſta ſententia Principis factum eſt non poteſt in dubium reuocari. lib. 1. c. 14. n. 15. p. 69.
Iuſta cauſa ſemper præſumitur in Principe vtente plenitudine poteſtatis lib. 1. c. 14. n. 16. p. 69.
Princeps poteſt efficere vt paciſcentes loco fratrum habeantur. lib. 1. c. 14. n. 17. p. 69.
Verba Principis plus operantur quam plures teſtes. lib. 1. c. 14. nu. 22. p. 69.
Potius eſt fides adhibenda Principi iniurato quam alij iurato. lib. 1. c. 14. n. 23. p. 69.

Inter.

Interpoſitio fidei Principis æquiparatur iuramento. lib. 1. c. 14. n. 30 p. 69.
Vbi corporale iuramentum requiritur non ſufficit fides Principis. lib. 1 c. 14 n. 32. p. 69.
Factio teſtamenti poteſt à Principe tolli. lib. 1. c. 14. num. 58. pag. 71.
Princeps illegitimum legitimare in præiudicium legitimorum agnatorum, ſed antequam pater moriatur non poſt eius mortem lib. 1. c. 15. n. 77. p. 80.
An validè conferat beneficia antequam vacent. lib. 1. c. 20. nu. 69. p. 104.
Principis conſenſus tollit præſumptionem delicti. lib. 2. c. 30 nu. 9. pag. 139.

Principium.

Principium cuiuſque rei eſt ſpectandum. lib. 1. c. 16. num. 74. pag 86.

Priuatio. Priuatus.

Clericus nulliter contrahens matrimonium priuatur beneficio. lib. 1. c. 16. n. 21 p. 83.
Beneficium reſignans illo priuatur etiamſi ſit nulla reſignatio. lib. 1. c. 16. n. 22. p. 83.
Priuatio præſupponit habitum lib. 1. c. 16. n. 53. p. 85.
Priuatus ab officio ſi reſtituatur non recuperat officium tertio quæſitum. lib 2. c. 25. n. 76 p. 255.
Priuatus de Canonicatu, & reſtitutus non recuperat primum locum lib. 2. c. 25. n. 78. p. 255.
Priuatio ob irregularitatem requirit trinam monitionem. dec. 17. n. 8. p. 20.
Renuncians fideicommiſſum contrà prohibitionem teſtatoris priuatur ipſo iure fideicomiſſi. dec. 103. n. 19. p. 144.
Priuatio hereditatis delatæ dicitur pœna. dec. 142. n. 6 p. 193.
Nemo cogi debet metu pœnæ priuationis ad matrimonium contrahendum. dec. 142. n. 7. p. 193.
Priuatio lucri non eſt pœna. dec. 142. n. 8 p. 193.
Contrauenions præcepto teſtatoris priuatur etiamſi teſtator non irroget priuationem dec. 185 n. 3. p. 238.
Priuatio ſupponit habitum. dec. 180. n. 15. p. 246.
Alienans ignoranter fideicommiſſum non priuatur. dec. 7. num. 2. pag. 8.

Priuatus.

Priuati homines non poſſunt legibus teſtamentorum derogare. lib. 1. c. 5 n. 54. p. 21.
Priuata familia non poteſt introducere conſuetudinem circà pacta ſucceſſoria. lib. 1. c. 13. n. 37. p. 66.
Contrà, quod priuata familia poſſit. lib. 1. c. 13. num. 38. pag. 66.
Statuere non poteſt priuata familia ſuper dependentibus à iure publico lib. 1. c. 13. n. 42. p. 67.

Priuilegium.

Priuilegia militaria competunt etiam militibus exiſtentibus ad cuſtodiam Principis lib. 1. c. 9. n. 24. p. 39.
Ratio ob quam olim fuerunt militibus conceſſa priuilegia viget modò lib 1. c. 9. n. 32. p. 40.
Miles habet priuilegium deducto ne egeat. lib. 1. c. 9. num. 36. pag. 40.
Doctor non poteſt carcerari etiam ſtante ſtatuto, vt omnes carcerentur reiecto quocumque priuilegio, quia non intelligitur de priuilegio clauſo in corpore iuris. lib. 1. c. 9. nu. 38. pag 40.
Priuilegia conquaſſantur quoties vnus agit de damno alter de lucro. dec. 29. n. 5 p. 35.
Priuilegium proueniens ex corpore iuris non cenſetur à Papa ſublatum. dec. 124 n. 23. p. 170.
Vbi priuilegium non diſtinguit, nec nos debemus diſtinguere. dec. 126. n. 2 p. 172.
Renuncians omni legum auxilio non renunciat priuilegio deducto ne egeat. dec. 159. n. 27 p. 215.
Nemo cenſetur renunciare priuilegium, quod non poteſt renunciari. dec. 159. n. 29 p. 215.
Alienans omnia bona præſumitur in fraudem deducto ne egeat. dec. 159. n. 32. p. 215.
Pauper contra pauperem nullum habet priuilegium intuitu paupertatis. dec. 159. n. 33 p. 215.
Priuilegia dotis & matrimonij non extenduntur vltrà caſus à iure expreſſos dec. 163. n 7. p. 220.
Immemorabilis conſuetudo habet vim priuilegij Papalis. lib. 3. c. 1. n. 355. p. 414.
Quicquid eſt priuilegio comparabile eſt etiam immemorabile. lib. 3 c. 1. n. 356. p. 414.
Cauſa pia contra cauſam piam nullo vitur priuilegio. lib. 3. c. 1. n. 240 p. 517.

Probatio.

Statutum quod tollit probationem non excludit illam ex partis confeſſione prouenientem. lib. 2. c. 32. n. 192 p 301.
Quando ſtatutum ſuper præſumptione diſponit dicitur probatio iuris & de iure. lib. 2. c. 32. n. 193 p. 301.
Et contrà eam nulla admittitur probatio. lib. 2. c. 32. nu. 194. pag. 301.
Quando ſtatutum dicit quod in contrarium non admittatur probatio, nunquam poteſt contrarium probari lib. 2. c. 32 nu. 195. p 301.
Contra præſumptionem iuris & de iure an admittatur probatio in contrarium. lib. 2. c. 32. n. 196. p. 301.
Præſumptio fraudis tollitur per contrarias probationes. dec. 13. n. 18. p. 16.
Probationes imperfectæ non coacervantur ad faciendam plenam probationem in materia vltimarum voluntatum. lib. 3. c. 13. n. 219. p. 516.

Proceſſus.

Nullitas proueniens ex defectu proceſſus reddit ſententiam ipſo iure nullam. dec. 18 n. 17. p. 22.

Procurator.

Iurans non reuocare procuratorem non adſtringitur. lib. 1. c. 5. n. 11 p. 17.
Procurator per clauſulam conſtituti non obligat, nec prodeſt Conſtituentem abſentis antè acceptationem. lib. 2. c. 13 num. 57. pag. 188.
Etiamſi Notarius ſtipuletur pro abſente. lib. 2. c. 13. num. 136. pag. 193.
Procurator ſine ſpeciali mandato non poteſt renunciare fideicommiſſum. lib. 2. c. 40 n. 49 p. 358.
Procuratori non eſt intimanda reuocatio, quando eam ſciuit. dec. 65. n. 9 p. 84.
Procurator reuocatus non poteſt inſinuare donationem. dec. 65. n. 10. p. 85.
Ad reſignandum, reuocato mandato nihil poteſt. dec. 65. nu. 12. pag. 85.
Procurator & Aeconomus parificantur. dec 91. n. 6 p 129.
Irreuocabiliter etiam cum iuramento conſtituens reuocari poteſt. dec 91. n. 8 p. 129.
Reuocato mandato, locatio facta procuratori expirat. dec 91. n. 10. p. 130.
Procurator ſine ſpeciali mandato recuperat, ſed non acquirit de nouo poſſeſſionem dec. 101 n. 18 p. 141.
Nemo in eadem re ſe gerere poteſt, vt Dominus & procurator. dec. 119. n 23. p. 162.
Procurator excedendo fines mandati non præiudicat principali. dec. 131 n. 4. p. 178.
Sine ſpeciali mandato non allegat iudicem ſuſpectum. dec. 140. n. 4. p. 190.
Fideicommiſſum non poteſt dici renunciatum ex diuiſione facta à procuratoribus dec. 141. n. 11. p. 192.
Approbatio eorum quæ fecit procurator reſtringitur ad validè geſta. dec. 141. n. 14. p. 192.
Sine ſpeciali mandato non poteſt declarare voluntatem principalis dec. 144. n 14. p. 196.
Mandatum probatur ex coniecturis. dec. 189. n. 3. p. 258.
Recognoſcens aliquem vti procuratorem non poteſt obijcere defectum mandati. dec. 189. n. 13 p. 258.

Habent facultatem transferendi &c. poteſt transferre &c per procuratorem lib.3.c.8.n.34 p.461.

Abſque mandato ſpeciali non renouat ſocietatem. lib.3.c.11.nu. 124.p.482.

Conſenſus non habetur ex actu geſto à procuratore ſine mandato. lib.3.c.11.n.125.p.482.

Non poteſt donare cauſa mortis niſi mandatum ſit factum coram 5. teſtibus. lib.3.c.13.n 17.p.503.

Productio.

Inſtrumenta non producta in actis ſunt extra mundum. dec.37. n.10 p.45.

Producens inſtrumentum dicitur habere ſcientiam in eo contentorum. dec.83.n.8.p.119.

Producens inſtrumentum non poteſt impugnare. dec.197.nu.13. pag.267.

Proemium.

Cauſa finalis inſtrumenti elicitur ex narratiua in eo facta. dec 107 n.8. p.149.

Cauſa finalis potius habetur ex diſpoſitiua quam ex proemio. dec.108 n.10.p.150.

Proemium probat intentionem contrahentium. dec.108. nu.7. pag.151.

Tranſactio non arctatur ad cauſam proemij, quando aliunde conſtat de voluntate partium. dec.190 n.6.p.259.

Profeſſio.

Renunciatio ingredientis religionem non reuocatur, niſi in caſu inualida profeſſionis. lib.2.c.25.n.11 p.252.

Renunciatio ingredientis habet tacitam conditionem ſi profeſſio ſequatur. lib.2.c.25.n.12.p.252.

Donata Monaſterio reſtituuntur non ſequuta profeſſione. lib.2. c.25.n.17.p.252.

Ingreſſus in religionem non dicitur qui profeſſionem non emiſit. lib.2.c.25.n.20.p.253.

Conditio ingreſſus in religionem non purificatur niſi poſt profeſſionem lib.2.c.25 n.22 p.253.

Pactum quod quis teneatur habere ratam renunciationem, etiam profeſſione non ſequuta, non tenet. lib.2 c.25. num.29. pag.253.

Quando & quibus ex cauſis profeſſio ſit nulla lib.2.c.25.nu.82. pag.256.

Non reſcinditur renunciatio quando profeſſio annullatur. lib.2. c.25.n 83.p.256.

Contra. Si præcipue qui facit profeſſionem, neſciat nullitatem lib. 2.c 25.n.86 p.256.

Teſtamentum ingredientis in religionem an ſortiatur effectum à die profeſſionis lib.2 c.25.n.162 p.259.

Profeſſio in religione non tollit iura ſanguinis. dec 72.num.4. pag.95.

Prohibitio.

Alienare prohibitus ſi partem alienat non cadit à toto. lib.1. cap. 16 n 6.p.82.

Alienans fideicommiſſum contrà prohibitionem non poteſt in præiudicium ſubſtituti reuocare alienata lib.1. cap. 16. num.67. pag.86.

Deficiente prohibitionis ratione deficit prohibitio lib. 1.c.26. n.4. pag.122.

Quandò actus poteſt ſe habere ad prohibitum, & permiſſum, ſtat vt prohibitum. lib.1.c 27.n 77.p 128.

Qui conſentit vare à iure prohibita nihil facit lib. 1.c.29.num.8. pag.132.

Prohibito vno omnia prohibentur, quæ tendunt ad illud. lib.1. c.30 n.11.p.137.

Vna via prohibitum alia via non permittitur. lib.1.c.30.nu.12. pag.137.

Prohibitio contrahendi, & non contrahendi matrimonium ſub ſpe lucri, vel pœnæ timore quando valeat. lib. 1. c.30. num.16. pag.130.

Prohibitio alienationis facta in vltima voluntate inducit nullitatem actus alienando. lib.2.c.18.n.25.p.219.

Nec transfertur dominium in emptorem. lib.2. c.18. num.29. pag 219.

Quando prohibitio eſt facta in contractu valet alienatio. lib.2. c.18 n.30 p.219.

Prohibitus acquirere ex donatione non prohibetur acquirere ius ſibi delatum. lib 2.c.29 n.40 p.281.

Prohibitio de non alienando non includit alienationem pro ſolutione æris alieni. lib.2.c.41.n.27.p.360.

Quod procedit in debito creditoris extranei non verò in credito ipſius hæredis. lib.2.c.41.n.28.p.360.

Prohibitus alienare poteſt alienare in vocatum. dec.6. nu.3.p.8. dec.62.n.8.p 79.

Prohibitus alienare poteſt renunciare abdicatiuè non translatiuè. dec.62.n.6.p.79.

Prohibitio alienationis ampliſſima comprehendit obligationem fructuum ad vitam. dec.103. n.20.p.144.

Prohibitio alienationis non comprahendit alienationem pro debitis. dec.112.n.4.p.154.

Prohibitio alienationis non inducit nouam diſpoſitionem nec extendit fideicommiſſum dec.180 n.14.p.246.

Prohibitio alienationis acceſſoria fideicommiſſo eo finito expirat, nec extenditur vltrà expreſſa. dec.183 n.10.p.252.

Prohibita alienatione non cenſetur prohibita fructuum hypothecatio. dec.188 n.4.p.257.

Prohibitio alienationis facta in contractu non impedit translationem dominij lib.3 c.2.n.44.p 420.

Prohibitio alienationis extra familiam non dat facultatem alienandi in vnum de familia. dec.201.n 23 p.275.

Promiſſio quoad pactum fut. ſucceſs. & renunc.

Promiſſio ſucceſſionis vel bonorum poſt mortem non ſemper dicitur pactum futuræ ſucceſſionis. lib.1.c.4 n.1.p.9.

Promiſſio de bonis poſt mortem non eſt pactum ſucceſſorium ſecundum Petr. de Fideic lib.1.c.4.n.2.p.10.

Pactum ſemper valet quando non fuit promiſſa hæreditas, vel ſucceſſio. lib 1 c.4.n.4.p.10.

Valet pactum, quando fuit dictum. Promitto tibi bona mea poſt mortem meam lib.1.c.4 n 6.p.10.

Secus ſi dicatur: Promitto tibi quod poſt mortem meam bona mea ad te deuenient lib.1.c.7.n.7 p.10.

Alij dicunt valere pacta ſucceſſoria, quando non tota ſucceſſio, ſed particularia bona fuerunt promiſſa. lib.1.c.4.num.8. pag.10.

Pacta &c. ſubſtinentur quando fuit facta promiſſio poſt mortem promiſſoris. lib.1.c.4.n.27 p.11.

Pactum in quo promittitur, tutto quello ſi trouerà di mobili nel ſuo dominio *eſt nullum* lib.1.c.4.n.46 p.14.

Per promiſſionem certæ rei non dicitur ablata facultas teſtandi. lib.1 c.6.n.11.p.23.

Promiſſio facta legati nomine non valet. lib. 1. c.6. num. 16. pag 24.

Aliud eſt ſucceſſionem dare, aliud promittere. lib.1.c.7 nu.22. pag 28.

Non valet pactum ſucceſſorium inter patrem & filium, etiamſi ſit facta promiſſio de æqualiter inſtituendo lib.1 c.11.num.61. pag.53.

Promiſſio inſtituendi aliquem quando vacabit beneficium non valet. lib.1 c.20.n.8 p.99.

Renunciatio facta abſenti valet quando eſt promiſſio non reuocandi lib.2.c.13.n 42.p.187.

Contrà, quod hæc clauſula non ſufficiat. lib. 2. c.13. num.42. pag.187.

Promiſſio renunciandi eſt renunciatio. lib. 2. c. 37. num. 1. pag.333.

Contra lib.2.c 37.n 39 p. 334.

Idem eſt promittere renunciare, ac renunciatio lib.2.c.37 n 34. pag 334.

Promittens facere renunciationem tenetur ad intereſſe non ſequuta renunciatione. lib.2.c.37.n.35.p.334.

Minus eſt habere promiſſionem renunciandi, quam renunciationem. lib.2.c.37 n.48.p.335.

Digitized by Google

Promiſſio renunciandi iurata eſt renunciatio. lib.2.c.37. nu.56. pag.335.
Contra lib.2 c.37.num.57.pag.335.
Iuramentum operatur, vt promittens renunciare non liberetur ſoluendo intereſſe.lib.2 c.37.nu.60.p.335.
Promittens renunciare non tenetur cum iuramento renunciare. lib.2 c.37.num.61 pag.336.
Contrà quod tenetur renunciare cum iuramento.lib.2.c.37.n.62 pag.336.
Promiſſio tertij de faciendo aliquem renunciare quomodo obliget.lib.2.c.37.num.68 pag.336.
Diſtinguitur in promiſſione ſimpliciter facta quod alius renunciabit, vel ſe facturum, & curaturum, &c.lib.2.c.37.nu.69 pag.336.
Promittens, V.G. quod vxor renunciabit non obligat neque ſe, neque vxorem, licet contrà alij ſentiant.lib.2.c.37.nu.71.& ſeqq pag.336.
Et talis promiſſio nec obligat naturaliter.lib.2.c.37.n.77.p.336.
Contrà quando conſtat de voluntate, quia hoc caſu oritur obligatio, etiam Ciuilis lib.2 c.37.nu.80.p.336.
Promiſſio renunciandi facta cum conſenſu vxoris obligat vxorem.lib.2.c.37.num.88.p.337.
Maritus promittens ſe facturum, vt vxor renunciet tenetur ad intereſſe, & vxor ad nihil tenetur. lib.2 c.37 nu.92 p.337.
Maritus promittens ſe curaturum, quod vxor renunciabit factis diligentijs liberatur.lib 2 c.37.nu.94.p 337.
Promiſſio de renunciando intuitu religionis excludit religionem. lib.2.c.37.num.121 pag.338.
Promittens quod alius renunciabit tenetur curare, vt alius renunciet valide, & quando lib.2.c.37.n.123.p.338.
Promiſſio hereditatis requirit perſeuerantiam vſque ad obitum dec.6.nu.9 p.8.d c.7.nu.5 p.9.
Promittens hereditatem poteſt ſuper ea fideicommiſſum conſtituere dec.7.num.6 pag.9.
Valent promiſſiones bonorum particularium poſt mortem. lib.3. c.1.num.17.pag.391.
Promiſſio per viam contractus non inducit votum captande mortis.lib.3.c.1.nu.25.p.419.

Promiſſio. Communia.

Promittens pia cauſa videtur Deo promittere.lib.1.c.8 num.14. pag.35.
Promiſſio vnius non nocet alteri.lib.1.c.11.nu.58 p.53.
Promiſſiones illuſtrium perſonarum poſſunt obligare. lib.2.c.8. num.29 pag.168.
Promiſſio recipit interpretationem à contractu principali. lib.2. c.24 num.200.pag.249.
Reſoluto contractu principali reſoluitur promiſſio facta in eius executionem.lib.2 c.24 num.201 p.249.
De remittendo operatur, ac remiſſio. lib.2. c.37 n.3.p.333.
Contrà lib.2.c.37.num.27 pag 334.
Quando promittitur actus in quo ſufficit contrahentium voluntas, promiſſio dicitur contractus.lib.2 c 37 n.5.p.333.
Ex promiſſione vendendi certo pretio oritur venditio, & datur actio contra promiſſorem lib.2.c.37.n 6.p.333.
Promiſſio donandi eſt donatio, & ex ea oritur actio. lib.3 c.37. num.16 pag.333.
Promittens ſe obligare ad decem tenetur ad illa decem. lib.2. c.37.num.9.pag 333.
An bona promiſſoris ſint hypothecata.lib.2.c.37.n.10.p.333.
Appellatione contractus venit promiſſio de contrahendo .lib.2. c.37.num.19 p 333.
Aliud eſt executio, aliud promiſſio. lib.2. c.37.n.28.p.334.
Promittere, non eſt adimplere.lib.2.c.37 nu.29 p.334.
Promiſſio de vendendo non eſt venditio.lib.2.c.37.n.30.p.334.
Aliud eſt nubere, aliud promiſſio nubendi. lib.2.c.37.n.31 p.334.
Promiſſio non eſt factum lib 2.c.37.n.33.p.334.
Ex promiſſione de vendendo non ſoluitur gabella venditionis.lib. 2.c.37.num 42 pag.334.
Promiſſio de contrahendo poteſt probari aliter, quam per ſcripturas.lib.2.c.37.nu.44 pag.334.
Pœna impoſita pro vendendo, &c. non incurritur ex promiſſione vendendi, &c.lib.2.c.37.num.45 pag 334.
Promiſſio, & factum idem ſunt quando poſt promiſſionem nihil eſt faciendum.lib.2.c.37.nu.51.pag 335.
Promiſſio de eligendo habet vim electionis.lib 2.c.37 n.53.p.335
Promiſſio de donando ex cauſa dotis eſt donatio. lib.2.c.37.n.54. pag.335.
Qui promittit ſe curaturum ſatisfacit ob diligentias. lib.2 c.37. num.96 pag.337.
In promiſſionibus factorum difficultas dicitur excepta.lib.2.c.37 num.98 pag.337.
Promittens factum alienum tenetur ſolum ſine fraude adhibere diligentias lib.2.c.37.num.99.pag.337.
Quando promiſſio eſt iurata quis non excuſatur ob diligentias. lib.2.c.37.num.100 p.337.
Contrà quod eximitur non obſtante iuramento. lib 2.c.37.num. 101.pag.337.
Quis excuſatur ob diligentias etiam ſtante clauſula, aliàs ad omnia damna, &c. lib 2.c.37.num.103.pag.337.
Quando quis promittit reſarcire damna non excuſatur ob diligentias lib.2.c.37.num.104 p.337.
Promittens non excuſatur ob diligentias, quando conſtat de voluntate promiſſoris ſe obligandi. lib.2.c.37.nu.105 p 338.
Quando eſt clauſula cum effectu, non operantur diligentiæ.lib.2 c.37.num.109 pag.338.
Contra quod talis clauſula non obſtet lib.2.c.37.n.110 p.338.
Quando fuit dictum, aliàs de proprio, tenetur promittens ad intereſſe.lib.2.c.37.num.112.p 338.
Et tunc diligentiæ nihil operantur. lib.2.c.37. nu.113.p.338.
Quando ſunt plures clauſulæ prægnantiſſimæ, diligentiæ non ſufficiunt lib 2.c.37.num.114 p.338.
An requiratur interpellatio ad conſtituendum promiſſorem in mora.lib.2.c.37.nu.116.p.338.
Quando promiſſor facti alieni teneatur ad intereſſe. lib.2.c.37. num.117.pag.338.
Promittens alium ratificaturum ad quid teneatur. lib.2.c.37. num.117.pag.338.
Et quid ſi promittat ratificaturum intrà aliquod tempus an ſufficiat ex poſt.lib.2.c.37 nu.119 p.338.
Non tenetur mutato ſtatu rerum lib.2.c.33.n.120 p.338.
Promittens de rato non tenetur facere ratificare actum nullum lib.2.c.37.num.127 p.339.
Promiſſio ob turpem cauſam non obligat lib.2.c.37.n.128 p.339.
Promiſſio iurata in clauſulis executiuis incerta non mutat naturam rerum promiſſarum.dec.8.nu 17.p.10.
Promiſſio ad conſequendam rem inhoneſtam non valet. dec. 11. num.2.pag 12.
Contrà. dec.11.num.3 pag.12.
Promiſſio non moleſtandi non inducit remiſſionem dec.42 num.9 pag.51.
Non moleſtandi intelligitur ex iure de præſenti competente non ſuperueniente dec.42 nu.10 pag.51.
Si quis promittat integrum fundum, eo non dato integro receditur à contractu dec.81.n.55.p 116.
De vendendo, & de cedendo, non eſt venditio nec ceſſio, nec transfert poſſeſſionem.dec.99 nu.7 p 138.
Promiſſio celebrandi contractum cum pacto quod quis impetret licentiam, nullum dat ius ante impetrationem licentiæ dec.99 num 8.pag.138.
Promiſſio non inferendi moleſtias ſuper fideicommiſſo arguit eius remiſſionem.dec.171 n.1 p.232.
Promittens conficere inſtrumentum poteſt compelli ad conficiendum, vel ad intereſſe dec.192.nu.10.p 261.
Promiſſio de beneficio vacaturo non valet.lib.3.c.8.n.100 p.463
Quia per dictam promiſſionem deſideratur mors titularis. lib. 3 c.8.num.101 pag.463.
Promiſſio heredis de ſeruando teſtamentum nullum facta teſtatori valet.lib.3.c.12.num.1.p.490.
Facta legatario per heredem licet vigore teſtamenti nulli, valet quia concernit intereſſe priuatum lib.2.c 12.n.81 p.495.
Promiſſio ſoluendi legata ex teſtamento nullo, valet.lib.3.c.12. num.100.pag.496.
De non reuocando donationem intelligitur ſecundùm propriam naturam non abſolutè.lib.3.c.13 nu.158.p.519.

Pro-

Digitized by Google

Propinquus.

Mulier quæ non poteſt ſine conſenſu propinqui hæreditatem adire, cenſetur adiuiſſe cum conſenſu ſi facit cum ea contractũ, qui non poterat filij cierainis, & nomen hæredis.lib.1.c.29.nu. 80.pag 136.
Contra alij ſentiunt lib.1 c.29.num.81.p.136.
Minor an poſſit dare conſenſum tanquam propinquus.lib.1.c.29 num 85.pag.136.
Præſentia propinqui requiritur in renunciatione minoris.dec.29 num.1.pag.34.
In defectum propinqui in obligatione mulieris deputatur curator dec.43.num.2 p.53.
Defectus propinqui non annullat contractum quando non potuit commodè interuenire.dec.43.num 3.p.53.
Probata præſentia propinqui in loco, eius defectus annullat contractum.dec.43 num.5.p.53.
Quando per accidens propinquus eſt impeditus differtur ſtipulatio inſtrumenti dec.43 nu.6 p.53.
In obligatione mulieris dari non poteſt curator quando poſſunt vocari propinqui.dec.60.nu.2 p.77.
Quando propinquus eſt impeditus differtur contractus ſtipulatio.dec 60.num.3.p.77.
In donatione facta à muliere non ſunt vocandi proximiores, quando ob intereſſe quod habent creditur impeditores,dec.117 num.2.pag.158.
Quando propinqui non benè conueniunt,& debent interuenire in contractu ſatisfit per deputationem curatoris.dec.118.num 4 pag.159.
Curator in contractu loco propinqui parum beneuoli, vt detur requiritur decretum iudicis,dec.118 num.18 n.160.
Vt propinquus potuerit in contractu interuenire debet probari. dec.197.num.9.pag.267.

Proprietas.

Res donata à principe filiofamilias eidem acquiritur tam quoad proprietatem.quam quoad vſumfructum.lib.1.c.10.n.68.p.46
Proprietarius rectè poteſt vſumfructum alteri donare poſt mortem vſufructuarij lib.1 c.21.nu.11.p 107.
Vſufructuarius quando eſt incapax ſucceſſionis,vſusfructus accreſcit proprietario.dec.11.nu.16.p.13.
Vſusfructus mortuo proprietario conſolidatur cum proprietate. dec.220.num.7.p.299.

Prorogatio.

Iuriſdictio, quæ non eſt non poteſt prorogari. lib.3.c.12.nu.430. pag. 498.

Protectio.

Principis declaratio inducit protectionem loci de quo fit declaratio lib.3 c.1.num.196 p.408.
Protectio inducitur ex actibus præſtiti, & implorati auxilij.lib.3 c.1.num 197.pag.408.
Verbum, Protectio, *inducit auxilium, & defenſionem.lib.3.c.1 num.198.pag.408.*
Loca pia,quæ ſunt ſub Principis Protectione non viſitantur.lib.3 c.1,num.206.pag.402.

Proteſtatio.

Actus contrarius proteſtationi attenditur non proteſtatio. lib.2. c.14 num.68 pag.198.
Recipiens Canonem remittit caducitatem non obſtante proteſtatione.dec.81 num.54.p.116.
Proteſtatio præſeruat iura proteſtantis dec.89.nu.4.p.127.
Non repudiandi hæreditatem in exactione ſui crediti excludit repudiationem.dec.128.num 13.p.174.
Proteſtatio quod locus ſit laicus præſeruat ius ad retinendam laicalitatem,lib.3.c.1.num.347 p.413.
Remouet animum ab actu,& præſeruat ius proteſtanti.lib.3.c.1 num.348 pag.413.
Declarat mentem actui ſubſequenti contrariam.lib.3.c.1.num. 349.pag.413.

Prouiſio.

In prouiſionibus beneficiorum mors debet probari concludenter. dec.216.num.6 pag.293.

Proximitas.

Proximior quando vocatur intelligitur de tempore delatæ ſucceſſionis lib.2.c.12.num.4 pag.179.
Etiam ſi aliud eſſet tempore diſpoſitionis. lib.2 c.12. n.5.p.180.
Proximiore excluſo, proximiores in gradu admittuntur. lib.2. c.24. num.9. pag.237.
Quoties proximior non vult, vel non poteſt ſuccedere.lib.2.c.24. num.10.pag 237.
Proximior ſemper præfertur in emphyteuſi.dec.57.nu.11.p.74.
Proximitas ſanguinis ſemper attenditur in renouatione emphyteuſis dec.57 num.12.p.74.
Proximior ex vocatis qui comparet præſumitur, niſi ſit in cauſa alius qui ſe prætendat vocatum.dec.57.n.16.p.74.
Proximior defuncto ſuccedit ab inteſtato. dec.127.n.1.p.173.
Proximior, & prædilectus cenſetur vocatus, quam remotior. dec.137.num.15 pag.187.
Teſtator non præſumitur excludere proximiores. dec.151. nu.8. pag.204.
Proximior nunquam excluditur à remotiore vigore repræſentationis dec 167.nu.51.p 228.
Proximior cenſetur prædilectus.dec.202.n.8.p.277.
Proximitas grauati vel grauantis quando attendatur dubia eſt quæſtio dec 209 num 8.p.287.
Quando fit tranſitus de vna perſonarum qualitate ad aliam attenditur proximitas teſtatoris, imò teſtatoris eiuſdem ſemper in dubio attenditur dec.209.nu.9.pag.287.
Proximitas teſtatoris non attenditur quando ſunt deſcendentes grauati.dec 209.num 14.p.287.
In hoc attenditur voluntas teſtatoris.dec.209.n.16.p.287.
Habens qualitatem requiſitam præfertur proximiori. dec. 209. num.18.pag 287.
Vocatus à teſtatore admittitur etiam in concurſu proximioris. dec.209.num.19.p.288.

Prudentia.

Princeps aliquando tenetur obſeruare leges, quia ità dictat prudentia,non quia leges ſunt.lib 1.c.10.nu.26 p.43.
Prudens modus diſponendi arguit ſanam mentem. dec.228.nu. 17.pag.308.

Publicatio.

Reſignatio beneficij debet publicari intrà ſex menſes.dec.21.nu.3 p.25.dec.149.num.1.p.201.
Impetrans beneficium reſignatum ob non factam reſignationem, cum publicatione, debet probare negatiuam publicationis.dec. 21 num.4 pag.25 lib.3.c.8.nu.91.p.463.
Reſignatarius non capit poſſeſſionem ante publicationem.dec.149 num.5.pag.202.
Reſignatarius etiam ſi ſit reus tenetur docere de publicatione.lib. 3.c.8.num.86 pag.463.
Negatiua publicationis probatur eo ipſo quod non producitur publicatio lib.3 c.8.nu.90.p.463.
Poſſeſſio triennalis facit præſumere publicationem reſignationis. lib.3.c 8.num.92 pag 463.
Defectus publicationis reddit nullum teſtamentum ad piam cauſam lib.3.c.12.num.45 pag 492.
Quando de teſtamento conſtat per publicum inſtrumentum, teſtes ſunt neceſſarij in actu teſtandi non in actu publicationis. lib.3 c.12.num.200.p.501.

Publicum.

Iuramentum actum non confirmat, quando principaliter tendit ad publicum fauorem lib.1.c.5 num.48 p.20.
Per iuramentum non poſſumus iuri publico derogare.lib.1.c.5. n 49.p.20 & c.12.num.57.p 60.
Succeſſio eſt iuris publici.lib.1.c.5.num.55 p.21.
Iuramentum non ſupplet iuris publici formam. lib.1.c.5.nu.56. pag.21.

Reſ-

Digitized by Google

Reſpicit publicam vtilitatem, quod Ciuitates hominibus repleantur. lib. 1. c. 7. num. 1. p. 27.
Princeps non dicitur ſolutus legibus in ijs, quæ bonum publicum reſpiciunt. lib. 1. c. 10. nu. 7. pag. 42.
Per ſtatutum, & conſuetudinem immutari poteſt ius publicum. lib. 1. c. 12. num 41. pag. 58.
Statuere non poteſt priuata familia ſuper dependentibus à iure publico. lib. 1. c. 13. num 42. p. 67.
Pacta ſucceſſoria ſunt prohibita, quia ſunt contrà ius publicum. lib. 1. c. 29. num. 39. p. 134.
Conſenſus debet in actu interuenire contra ius publicum. lib. 1. c. 29. num. 40. pag. 134.
Ratione publicæ vtilitatis multa permittuntur, quæ aliàs eſſent prohibita. lib. 2. c. 3. num 55. pag. 155.
Perſona publica poteſt alteri ſtipulari, & illi acquirere. lib. 2. c. 13. num. 60. pag. 188.

Pupillus.

Pupillus tenetur ad pœnam indignationis. lib. 1. c. 16. nu. 37. p. 84.
Contra pupillum non currit tempus. dec. 25. n. 15. p. 31.
Pupillo datur reſtitutio in integrum ob non factam præſentationem ad beneficium in tempore dec. 26. nu. 13. p. 32.
Tutor acceptare poteſt donationem ad fauorem pupilli, ita vt ſit irreuocabilis. dec. 32. num. 5. p. 38.

Purificatio.

Puri, & purificati eadem eſt Conditio. dec. 226. num. 5. p. 305.

Q

Qualitas.

NON entis nulla ſunt qualitates. lib. 1. c. 11. n. 74. p. 55.
Qualitates requiſitæ à diſponente debent eſſe de tempore delatæ ſucceſſionis. lib. 2. c. 12. num. 6. p. 180.
Requiſita in beneficio debent eſſe tempore præſentationis. lib. 2. c. 12. num 7. pag. 180.
Qualitas rei ſemper alienationi remanet annexa in realibus, & quæ rei cohærent lib. 2. c. 18. num. 38. p. 219.
Non quæ cohæret perſonæ lib. 2. c. 18. nu. 39. p. 219.
Acceptatio diſpoſitionis intelligitur cum ſuis qualitatibus. dec. 1. num. 9. pag. 2.
Qualitates à ſtatuto omiſſæ cenſentur conſultò omiſſæ. dec. 4. n. 12. pag. 5.
Promiſſio pro filijs hæredibus non purificatur, niſi probata vtraque qualitate. dec. 51. nu. 12. p. 68.
Confeſſio qualificata debet acceptari cum ſua qualitate. dec. 180. num. 24. pag 247.
Qualitas quæ capit eſſe ſemper durat. lib. 3. c. 1. n. 294. p. 408.
Qualitas bonorum iuriſdictionalium quando inducat fideicommiſſum. dec. 202. nu. 20. pag. 277.
Qualitas præcedens cenſetur repetita per dictionem aduerſatiuam. dec. 202. nu 23. pag. 277.
Habens qualitatem requiſitam præfertur proximiori. dec. 209. num. 18. pag. 287.
Qualitas fundationis cenſetur approbata dec. 218. n. 10. p. 296.
Qualitas principaliter conſiderata qualificat totum contractum dec. 220. num 13. p. 299.
Dictio, vt ſuprà, repetit omnes ſuperiores qualitates. dec. 225. num. 13. pag. 304.

Quota.

Pacta ſucceſſoria ſunt nulla etiam ſuper quota hæreditatis, & ſucceſſionis lib. 1. c. 6. num. 1. p. 22.
Rationes inualiditatis quæ applicantur in tota conſiderantur etiam in quota hæreditatis lib. 1. c. 6. n. 3. p. 22.
Nonnulli tenent valere pacta noſtra ſuper quota hæreditatis. lib. 1. c. 6. num. 4. pag. 22.
Sed eorum opinio reijcitur. lib. 1. c. 6. num. 5. p. 23.
Eadem ratio quæ militat in tota militat in quota. lib. 1. c. 12. nu. 69. pag. 61.

R

Ratificatio.

VAlent pacta ſucceſſoria extrà militiam, dummodo ratificentur in militia. lib. 1. c. 9. nu. 27. pag. 39.
Dummodo ratificentur in expeditione, vel in actu præliandi, non verò in proprijs domibus. lib. 1. c. 9. nu. 28. p. 39.
Ratificatio æquiparatur mandato lib. 1. c. 29. nu. 26. p. 133.
Renunciatio requirit ratificationem eius cui fit. lib. 2. c. 13. n. 17. pag. 185.
Quis non obligatur per iuramentum, niſi ratificet ille ad cuius fauorem eſt interpoſitum. lib 2. c. 13. n. 39. p. 187.
Bona ante ratificationem alteri donata non poſſunt à primo donatore auferri. lib. 2. c. 13. num. 48. p. 188.
Res donata remanet donanti ante ratificationem donatarij. lib. 2. c. 13. num. 65. pag. 189.
Donatarius non agit quando ante ratificationem fuit tertio ius quæſitum. lib. 2. c. 13. num. 66. p. 189.
Donatio ante ratificationem poteſt eſſe perfecta, ita vt ſit irreuocabilis, ſed non vt donans non poſſit obligare. lib. 2. c. 13. nu. 67. pag. 189.
Eſt neceſſaria ratificatio ad acquiſitionem irreuocabilem non reuocabilem lib. 2. c. 13. num. 69. p. 189.
Per ſtipulationem notarij cum traditione ante ratificationem acquiritur poſſeſſio. lib. 2. c. 13. n. 104. p. 191.
Per ſtipulationem notarij datur actio perſonalis ante ratificationem lib. 2. c. 13. num. 105. p. 191.
Ratificatio præſumitur in actu lucratiuo. lib. 2. c. 13. n. 108. p. 191.
Non verò in contractu oneroſo. lib. 2. c. 13. nu. 109. p. 191.
Non præſumitur in ijs quæ habent aliquod onus annexum. lib. 2. c. 13. num 114. pag. 191.
Niſi onus ſit in minimo, & lucrum præualeat. lib. 2. c. 13. n. 116. pag. 191.
Debet fieri re integra antequam ſit alicui ius quæſitum. lib. 2. c. 13. num. 138. num. 192.
Ratificatio emphyteuſis probatur ex ſolutione Canonis, & aliorum onerum. dec. 33. num. 10. p. 40.
Inducitur ex ſcientia quando ſumus in contractu merè lucratiuo. dec. 39. num. 5. pag 47.
Secùs quando aliquo caſu contractus poteſt eſſe damnoſus quia tunc vltra ſcientiam requiritur acceptatio. dec. 39. n. 6. p. 47.
Non inducitur ex actu non ſpectante ad rem de qua agitur. dec. 39. num. 7. pag. 47.
Succedens alicui qui promiſit alium ratificaturum eſt ac ſi ipſe ratificaſſet. dec. 39. num. 9. p. 47.
Ratificatio regulatur à natura actus ratificati, nec inducit remiſſionem rei alicuius dec. 42. num. 12. p. 51.
Non comprahendit ius ſuperuenïens. dec. 42. n. 13. p. 52.
Non retrotrahitur in præiudicium illius cui fuit medio tempore ius quæſitum. dec. 101. num. 19. p. 141.
Facta à maiore tollit omnes nullitates contractus factos in ætate minori. dec. 118. num. 3. p. 159.
Actus facti à minori requirit vigintiquinque annos. dec. 118. nu. 14. pag. 160.
Actus requirit omnes ſolemnitates quæ in ipſo actu requiruntur. dec. 118. num. 17. pag. 160.
Non inducitur ſine ſcientia nullitatis actus ratificati dec. 125. num. 15. pag. 171.
Taciturnitas inducit ratificationem ad effectum agendi, non ad effectum excipiendi. dec. 125. nu. 18. p. 171.
Ratificatio non inducitur ad fauorem abſentis, nec contractus ante ratificationem operatur quando poteſt eſſe oneroſus. dec. 136. num 5. pag. 185.
Conceſſio facta marito, & vxori abſentibus acquiritur vni ſoli in totum qui ratificauit. dec. 136. n. 6. p. 185.
Ratificatio contractus retrotrahitur ad diem contractus. dec. 189. num. 16. pag. 259.
In contractu lucratiuo non requiritur. dec. 189. nu. 17. p. 258.
Contractus cenſetur ratificatus per receptionem, & petitionem fructuum eius vigore debitorum. lib. 3. c. 11. n. 94. p. 480.
Vtens contractu, eum ratificat. dec. 197. n. 12. p. 267.

Ratio.

Ratio.

Ratio inductiua captanda mortis non adoptatur ad pactum ſuper hereditate vnius ex paciſcentibus.lib.1.c.2.nu 4 p.6.
Eadem procedit ratio de parte quoad partem,qua de toto quoad totum.lib.1.c.4.num.48 p.14.
Vbi eſt eadem ratio debet eſſe eadem iuris diſpoſitio.lib.1.c.6.nu. 13 p.24.& c.9.nu.17 p 39.
Princeps licet legibus ſolutus ligatur naturali ratione.lib.1 c.10 num.28 pag.44.
Ratio eſt naturalis, vt quod quiſque ius in alium dictat eodem vtatur.lib 1.c.10.nu.30 pag.44.
Princeps id tantum debet ſtatuere ſuis legibus quod in commune reipub. bonum redundat lib.1.c.10.nu.31 p 44.
Incluſio vnius non eſt excluſio alterius quando militat diuerſa ratio in vno, ac in alio lib.1.c.11.n.46.p.52.
Nunquam fit extenſio; vbi viget diuerſa ratio.lib.1.c.16.nu.30 pag.83.
Vbi viget eadem ratio, nequaquam fit extenſio,ſed comprehenſio.lib.1.c.16 num.32.p.83.
Extenſio ex maioritate rationis ſemper fit.lib.1.c.16.nu.34 p.84
Ratione legis ceſſante ceſſat diſpoſitio legis.lib.1.c.30.n.20.p.138.
Ratio diſpoſitionis eſt inueſtiganda in omni caſu.lib.2.c.17.n.13. pag.213.
Paritas rationis cauſat paritatem diſpoſitionis lib.2.c.18 nu.23 pag.219.
Vbi eſt par ratio concedendi debet eſſe par conceſſio.dec.126.n.3 pag 172.
Ratio adducta declarat voluntatem.dec.130.n.5.pag.176.
Vbi eſt eadem ratio, debet eſſe eadem deciſio in caſibus dubijs. dec 146.num.28.p 199.
Non omnium quæ a maioribus conſtituta ſunt, eſt reddenda ratio.lib.3.c 5.num 29 p 445.
Voluntas legis ſtat pro ratione lib.3.c.5.nu.30.p.445.
Non debemus moueri ex numero Doctorum, ſed ex ratione.lib. 3.c.12.num.339.p.510.

Realis.

Realis eſt renunciatio tranſlatiua quando fit de re iam delata. lib.2 c.10.num.10 p.173.
Renunciatio tranſlatiua poteſt eſſe realis, quoad renunciantem. lib 2 c.10 num.14 p 173.
Renunciatio eſt realis quando apparet renunciantem ſe voluiſſe perpetuo excludere.lib 2.c.10 nu.18 p.173.
Dictio, quibuſcumque,efficit,vt renunciatio ſit realis.lib.2.c.10 num.20 p.173.
Dictio, in perpetuum, efficit renunciationem realem.lib.2.c.10. num.21 pag.173.
Et quando dicitur, vt nullo tempore detur regreſſus. lib.2.c.10. num.22 pag.173.
Pactum de non petendo cum Aquiliana ſtipulatione facit renunciationem realem.lib.2.c 10.n.23 p.173.
Renunciatio propter dotem eſt realis.lib.2.c.10.nu.25 p.173.dec. 161 num.11.pag.217.
Renunciatio propter dotem eſt realis non obſtantibus clauſulis in contrarium.lib.2 c.10.nu.26 p.173.
Quando Renunciatio eſt titulo donationis ſemper eſt realis.lib.2 c.10.num.27 p 173.
Renunciatio ob religionem eſt realis. lib.2.c.10.nu.28 p.174.dec. 161.num.10 pag 217.
Vel quando fit paulo ante ingreſſum in religionem.lib.2.c.10.nu. 29.pag 174.
Quando dicitur quod debeat eſſe realis ſemper eſt talis.lib 2 c.10 num.31 pag.174.
Effectus renunciationis realis eſt vt renuncians ſit perpetuò excluſus.lib.2.c.10.num.32.p.174.
Quæuis clauſula, non poteſt facere realem, renunciationē tranſlatiuam lib.2.c.10.num.41.pag.174.
Neque verba ipſa, quod renunciatio ſit realis. lib.2.c.10. nu.42. pag.174.
Nam hæc verba, intelliguntur extantibus perſonis contemplatis.lib.2.c.10.num.43 p.174.
Etiam renunciatio ſit concepta per verba denotantia donationem.lib.2.c.10 num.44.pag.174.
Quando in tranſlatiua renunciatione adſunt verba adeò prægnantia, vt deducatur voluntas renunciantis poteſt eſſe realis lib.2.c.10.nu.52 p.175.
Renunciatio extinctiua eſt realis.lib.2.c.10.nu.54.p.175.
Contemplatio perſonarum excludit omnem realitatem. lib.2.c. 10.num.57.p.175.
Verba ſunt inſpicienda ad inducendam realitatem. lib.2.c.10. num.59.pag.175.
Renunciatio abdicatiua ſemper eſt realis lib.2.c.10.n.60.p.176.
Renunciatio monialis facilius dicitur realis. lib.2.c.11.num.84. pag.206.
Renunciatio præiudicat renuncianti etiam ex defectu perſonæ contemplatæ.dec.62 nu.2 pag.79.
Renunciatio verè realis eſt illa, quæ nullum habet reſpectum ad perſonas dec.63.num.1 pag 80.
Renunciationis cauſa ad eius realitatem arguendam attenditur.dec 63.num.4.pag.80.
Renunciatio quantumuis realis ſi in ea eſt contemplatio certæ perſonæ ex eius defectu expirat.dec.63.n.5.p.80.
Renunciatio realis operatur vt renuncians non ſit amplius in rerum natura.dec.64.nu.1.p.82.
Quantumuis realis renunciatio defectis perſonis contemplatis expirat dec.64 nu 6 p 82.
Renunciatio concepta per viam donationis eſt realis, niſi donatio ſit conſecutiua ad renunciationem.dec.72.n.11.p.93.
Renuncians verbis ampliſſimis realiter eſt ac ſi eſſet mortuus. dec.116 num.20.p.157.
Ex defectu perſonarum contemplatarum perditur realitas.dec. 116 num.21.p 157.
Renunciatio realis quoſcumque comprahendit. dec.161.num.9. pag.217.
Renunciatio facta ex quocumque recepto dicitur realis.dec.161 num.12.pag.217.
Realitas excludit quocumque tempore,& quocumque caſu.dec. 161.num.17 pag.218.
Actio realis non datur contra tertium poſſidentem bona fideicommiſſaria vigore emptionis lib.3 c.2.nu.47.p.421.
Actio realis nunquam datur ſubſtituto in contractibus.lib.3.c.2 num.55.pag.421.
Renunciatio in qua fuerunt contemplata perſona non eſt realis. dec.200.num.4 pag.172.

Receptio.

Recipiens ſuum creditum repudiat hæreditatem,niſi proteſtetur in contrarium dec.127.nu.4 p.173.
Recipiens vigore contractus illum approbat.dec.189 n 14.p.258
Recipiens vigore contractus renunciat iuri, quod habet impugnandi etiam ex defectu non implementi.dec.195.n 9.p.264.
Recipiens fructus, & eorum partem videtur approbare contractum dummodo ſciat nullitatem.lib.3.c.11 num.90 pag.480.
Nec valet proteſtatio in contrarium lib.3.c.11.n.92 p.480.
Recipiens legatum ſcienter ex teſtamento nullo, teſtamentum amplius impugnare non poteſt. lib.3.c.12 num.70 p.494.

Reciproca Pacta.

Pacta ſucceſſoria reciproca valent inter virum, & vxorem.lib. 1.c.7 num 49 pag.34.
Eccleſia non poteſt inire pacta reciproca, quia nunquam moritur.lib.1.c.8.num.5 pag.35.
Pactum ſucceſſorium inter milites valet etiam ſi non ſit reciprocum lib.1 c.9.num.16 p 39.
Teſtamentum reciprocum inter virum, & vxorem poteſt ab vno ex eis reuocari ſine alterius conſenſu.lib.1.c.12.n 62 p.60
Pactum ſucceſſorium quando eſt reciprocum tollit occaſionem captandæ mortis lib.1.c.13 nu.4 p 64.
Valent pacta reciproca inter virū & vxorē.lib.1.c.13.n.19.p.65.
Donatio inter coniuges valet quando eſt reciproca lib.1.c.13.nu. 20.pag.65.

Reclamatio.

Reclamationes ſubſequentes arguunt animum antecedentem doloſum.dec.12.num.8 pag.14.

Re-

Recognitio.

Recognitio ſcripturæ fit ex teſtibus habentibus notam manum. dec.145.num.9.pag.197.
Apoca legitime recognita non dicitur ſuſpecta. dec.145.num.11. pag.197.
Recognitio ſcripturæ fit per comparationem. dec.164.n.2.p.221.
Item fieri poteſt per coniecturas dec.164.nu.4.p.221.
Recognoſcens aliquem vti procuratorem non poteſt opponere nullitatem mandati. dec.189.nu.13.p.257.

Recompenſatio.

Regulariter princeps non poteſt auferre ius tertij abſque recompenſatione illius quod abſtulit. lib.1.c.10.nu.62.p.45.
Poteſt princeps demoliri facere domum priuati ad muniendam Vrbem abſque compenſatione lib.1.c.10.n.63 p.46.

Reconciliatio.

Reconciliatio facit reconualeſcere legatum ademptum propter inimicitiam. lib.2.c.29.nu.46 pag.134.

Redditio Rationis.

Ratio bonorum hæreditariorum non opus eſt vt reddatur, quando de ſtatu hæreditatis aliunde conſtat dec.179.nu.8 p.245.
Locus pius licet laicus debet reddere rationem Epiſcopo. lib.3.c.1 num.208.p.402.
Non obſtante conſuetudine in contrarium. lib.3 c.1.n.209.p.403.
Epiſcopus in redditione rationis loci ſimilis, interuenit tanquam vnus. lib.3.c.1.num.210.pag 403.
Epiſcopus quando non interuenit, nec loco, & tempore eſt, redditur ratio ſine illo. lib.3 c.1.num.211.p.403.
Protectio Principis non eximit a redditione rationis coram Epiſcopo. lib.3.c.1.num.212 p.403.
Dum fundator viuit, vel eſt fundator aliquis Senatus non redditur ratio coram Epiſcopo. lib.3.c.1.nu.214 p.403.
Item quando aliter diſponitur in fundatione. lib.3.c.1.num.215. pag.403.

Redditus.

Redditus annuus ad vitam eſt ſimilis vſufructui. lib.3.c.9.nu.12 pag.465.
Redditus annuus quoad quis vixerit teſtamento poteſt relinqui. lib.3.c.9.num.13.pag 465.

Redemptio.

Pactum redimēdi minuit tertiam partē valoris. dec.73.n.6 p.96.
Minuit dictum pactum rei valorem. dec.219.nu.9 p.297.

Regreſſus in renunciatione.

Renuncians ſuccedit ii a patre inſtituatur. lib.1.c.29.n.21.p.133.
Renuncianti iura ſua non datur regreſſus. lib.2.c.10.n.11 p.173.
Donatori non datur regreſſus ad bona donata. lib.2.c.10.nu.13. pag.173.
Non obſtante quauis clauſula pregnantiſſima, ex defectu perſonæ contēplatæ ſemper datur regreſſus. lib.2.c.10.n 40 p 274.
Renuncians mortuis fratribus habet regreſſum non obſtantibus fratribus alterius matrimonij lib.2 c.12.nu.55.p.182.
Renuncianti non datur regreſſus ad ius remiſſum. lib.2.c.14 n.3. pag.195.
Quod aliquando quis poſſit poſt renunciationem ſuccedere. lib.2. c.14.num.10.pag.195.
Voluntas patris, &c. dat regreſſum ad bona renunciata. lib.2. c.14 num.11.p.195.
Renuncians ſimpliciter cenſetur ſe excludere voluiſſe quouis iure. lib.2.c.14.num.18 p.195.
Præcipuè in renunciatione per verba denotantia donationem. lib. 2.c.14.nu.19.pag.195.
Filia poteſt ſuccedere ab inteſtato renunciatario. lib.2.c.14.n.27. pag.196.
Renuncians ſuccedit quando ex coniecturis apparet de voluntate renunciatarij. lib.2.c.14 num.28 pag.196.
Coniectura eſt mors renunciatarij ab inteſtato. lib.2.c.14.nu.30. pag.196.
Quod procedit etiam in renunciatione dote accepta. lib.2.c.14 num.32.pag.196.
Contra alij tenent in renunciatione recepta dote. lib.2.c.14.n.33. pag.196.
Limitatur quando renuncians non ſuccedit, quando renunciatio non fuit facta tantum fauore renunciatarij, ſed filiorum. lib.2 c.14 num 34 pag.196.
Succedit renuncians quando per renunciatarium remittitur iuramentum. lib.2.c.14.num 35.pag 196.
Et quando renunciatarius inſtituit renunciantem. lib.2.c.14.nu. 39 pag 196.
Si inſtituatur renuncians ſuccedit quando fuit inſtitutus poſt renunciationem, ſecus ſi antea lib.2.c 14 nu 50.p.197.
Contra quod renuncians ſuccedit ſiue ante, ſiue poſt inſtituatur. lib.2.c 14.num.51 pag.197.
Etiam ſi renuncians tali inſtitutioni renunciauerit. lib.2. c.14.n. 55.pag.197.
Contra lib.2.c.14.num.58.pag.198.
Filia ſi patri renunciat contemplatione filiorum & filij decedant ante patrem, an reuertatur. lib.2.c.15.n.1.pag.201
Renuncians quouis caſu ſuccedit per obitum perſonæ contemplatæ. lib.2.c.15.nu.19.pag.202.
Quando prima perſona contemplata moritur, vel non vult ſuccedere, quo caſu renuncians ſuccedat, ſi ſunt alij contemplati lib.2.c.15.num.20.& ſeqq.pag 202.
Renunciatio quæ ſemel habuit effectum non annullatur. lib.2.c. 15.num.43 pag 203.
Renuncians quando excludatur à feminis dum renunciat ad fauorem maſculorum. lib.2.c.15.nu.55.& ſeqq p.204.
Regreſſus ſemper datur renuncianti quando deficiunt perſonæ contemplatæ lib.2.c.15 per tot.p.202.
Datur regreſſus quotieſcumque renunciatarius moritur ſine deſcendentibus. lib.2 c.15.n.86.& ſeqq p.206.
Et quid ſi renuncians dicat nullo caſu velle ſuccedere. lib.2.c.15 num.115.& ſeqq p.208.
Renuncians ſub conditione regreſſus, eueniente conditione eſt admittendus. lib.2.c.17.nu 6.p.213.
Regulariter ad iura renunciata non datur regreſſus. lib.2.c.17. num.29.pag.214.
Renuncians ad fauorem plurium ſub conditione mortis ſine filijs an mortuo altero redeat pro illa portione lib 2.c 17.n.36.p.214
Quod renuncians non redeat, niſi omnibus defunctis. lib.2.c.17.n. 37.pag.214.
Renuncians contemplatione maſculorum ſi antequam deueniat caſus alicuius delatæ ſucceſſionis moriantur maſculi, renuncians admittitur. lib.2 c.25.n.62.pag.254.
Renuncians nullo modo ad bona renunciata redire poteſt, maxime antequam renunciatio per tres conformes annulletur. dec. 34 num.1 pag 41.
Renuncians validè non habet regreſſum. dec 48. n 1 p 61.
Ceſſantibus perſonis contemplatis redit renuncians, quando renunciatio non eſt per viam donationis dec 48.nu.2 p 61.
Pactum reuerſiuum in renunciatione non ſuffragatur, niſi purificata conditione ſub qua concipitur. dec.59 n.11 p.76.
Renuncians non poteſt reuerti ad bona renunciata. dec.62.nu 1. pag.79.
Renuncians tranſlatiuè, & ad fauorem perſonarum quando renunciat per viam donationis nunquam reuertitur. dec.64 n.3 pag.82.
Renunciatio quantumuis realis deficientibus perſonis contemplatis expirat. dec.64.num.6 p.82.
Difficilius datur regreſſus quando ille ad cuius fauorem renunciatur, de re diſponit dec.64.nu.14 p.82.
Renuncians ad fauorem certarum perſonarum illis mortuis redit ad bona, & quando redeat, & quando non redeat. dec. 160.nu.4.& ſeqq pag.216.

Regreſſus. Communia.

Reſignans beneficium ſi ſibi reſeruet regreſſum in caſu nullitatis penſionis non moleſtatur a reſignatario, niſi reſtituto beneficio. dec.204.num.9 pag.280.
Regreſſus qui competebat transferenti, competit etiam tranſlatario. dec.204.num.10 pag.280.

Regreſſus ad beneficium non poteſt dari illi qui beneficium non poſſedit dec.204 num.11.pag.280.
Limita in tranſlatario penſionis dec.204.nu.12.p.280.
Regreſſus reſpicit iura de præterito.dec.204.nu.13.p.280.
Ad beneficium quomodo intentetur.dec.204. nu. 15.p.280.
Penſionem ſoluens non poteſt reſento beneficio allegare nullitatem quando eſt regreſſus.dec.131 nu.7 pag.178.
Qui nunquam poſſedit beneficium non poteſt excipere de regreſſu dec.131.num.9.p.178.
Tranſlatarius penſionis quando gaudeat beneficio regreſſus dec.131.num.10.pag.178.
Regreſſus ad beneficium non datur quando nullitas penſionis prouenit à penſionario dec.131.nu.12.pag.178.
Reſeruant regreſſum cum clauſulis ampliſſimis comprahendit quamcumque nullitatem.dec.131 num.14.p.178.
In reſeruatione penſionis aliquando fit pactum de habendo regreſſum ob non ſolutionem penſionis.lib.3 c.8.n.68.p.462.
Hoc caſu titularis non poteſt impugnare penſionem, niſi dimiſſo beneficio.lib.3.c.8.nu.69 p.462.
Quando titularis vtitur iure regreſſus reſeruati extinguitur penſio.lib.3.c.8.num.70 p 462.
Regreſſus non datur à priuatione ad habitum. lib.1.c.29. nu.48. pag.134.

Regula.

Regula ſumitur ex pluribus in iure traditis. lib.1.c.5.n 35.p.19.
Regula dicitur plurium rerum compendioſa traditio. lib.1.c.5. num.36 pag.19.

Relatio.

Renunciatio relatiua ad teſtamentum dicitur conformis dicto teſtamento dec.2.num 3 p.3.
Relatio ad aliquam ſcripturam operatur, ac ſi eſſet de eadem ſcriptura facta mentio dec.2 nu 4 p.3.
Inſtrumentum referens ſe ad aliud ſine relato nihil probat. dec. 37.num.9 pag.45.
Relatum eſt idem ac ſi eſſet inſertum in referente.dec.46.num.2 pag.58.
Scriptura relata attenditur ſolum in his in quibus referens expreſſè non diſponit.dec.47.nu 8.p.60.
Relatio fit ad proxima.dec.116.nu 6.p.157.
Referens non probat quando non conſtat de relato dec.127.nu.6. pag.173.
Relatio ad ſcripturam non operatur quoad particulariter diſpoſita.dec.130 num 7.pag.176.
Haberi poteſt ad orationem remotam.dec.157 nu.6.pag.213.
Fieri debet ad proxima lib.3.c.13.nu.301 p.522.
Referens declarat relatum.dec.202.n.24 p.277.
Relatio habetur ad id cui verba conueniunt. dec. 218. num. 18. pag.296.

Releuatio.

Fideiubens pro alio ſine vlla promiſſione releuationis debet releuari.dec.197.num.11.p.267.

Religio. Religioſus.

Nouitius non dicitur religioſus lib.2.c.25.n 21 p.253.
An quis ſatisfaciat voto religionis dum ingreditur, & non facit profeſſionem lib.2.c.25.nu.23.pag 253.
Qui promiſit perſeuerare in Religione poteſt ex aliqua iuſta cauſa exire.lib.2.c.25 nu.28 p.253.
Eiectus tanquam incorrigibilis non recuperat bona. lib.2. c.25. num.87.pag.256.
Religioſus quando poſſit eijci ob incorrigibilitatem. lib.2.c.25.nu. 88.pag.256.
Eiectus remanet votis ligatus.lib.2.c.25.nu.89 p.256.
Si ſupprimatur religio an recuperet religioſus bona renunciata. lib 2.c.25 num 95.pag 256.
Poſt profeſſionem non poteſt donare, nec renunciare. lib.2. c.25. num.175 pag.260.
Teſtari nō poteſt neque ad piam cauſam.lib.2 c.25.n.176 p.260.
An poſſit mutare, & declarare teſtamentum prius factum.lib.2 c.25.num.177.& ſeqq p.260.
Tranſactio mediante pecunia, vt quis remaneat religioſus non valet.dec.104.num.1 pag.145.
Pro congrua ſubſtentatione religioſi poteſt aliquid dari. dec.104. num.5.pag.145.
Non poteſt alicui aliquid dari vt maneat religioſus. dec.104. num.6 pag.146.
Religiones ſunt Reipublicæ Chriſtianæ munimina.lib.3.c.1.n.109 pag.395.
Omnes religioſi ſunt exempti à laica iuriſdictione.lib.3.c.1.num. 117 pag 396.
Congregationes, quæ non ſunt Religiones non appellantur religioſæ.lib.3 c 1 num.124.p.396.
Qui eſt in religione incapaci dicitur mortuus. lib.3. c.16.nu.10. pag 468.
Papa prohibet non ſolum nouam religionem, ſed etiam nouam domum religioſam. lib.3.c.1.nu.135 p.396.
Religioſus valde probat ad declarandam voluntatem defuncti. dec.207.num.7 pag.284.
Monaſteria ſolent reduci vbi eſt aer melior. dec.220.n.3.p.298.
Religioſus poteſt acquirere pro Conuentu ſuppreſſo, & quando acquirat.dec.220.num.10 p.299.
Religioſus habens modicum defectum non eſt integer teſtis maximè in teſtamento.dec 230.nu 29 p.312.

Reliquiæ.

Claues reliquiarum poſſunt eſſe penès laicum. lib.3. c.1.n.318. pag.410.

Remiſſio.

Quando prima actio fuit remiſſa amplius agi non poteſt.lib.1.c.7 num.35 pag 31.
Plura pacto dari non poſſunt, ſed poſſunt remitti lib.2.c.2.n.36. pag 150
Remittens ius ſuum debet eſſe certus de eo quod remittit. lib.2. c 30.num.2.pag.283.
Remiſſio debiti ſi ſummam excedit debet inſinuari.lib.2.c.31.n.5 pag.285.
Debitum renunciantis non dicitur remiſſum per generalem renunciationem.lib.2 c.41.num.6 p.360.
Diuiſio quando poteſt referri ad aliud non remittit donationem. dec.10.num.4.pag.12.
Donatio vt remittatur requiritur retrodonatio, vel alius actus certus.dec.10.num 5.p 10.
Actus qui ad aliud referri poteſt non refertur ad ſui iuris remiſſionem.dec.10.num 6 p.12.
Pactum non petendi aliquod debitum non remittit debitum quoad hæredes.dec.15 nu.1.p.17.
Tranſactio regulariter non remittit iura fideicommiſſi. dec.41. num 1 pag 49.
Excluditur remiſſio fideicommiſſi ex aſſignatione bonorum in vim illius.dec 41.num.3 p 50.
Remiſſio iuris non præſumitur, vbi non eſt cauſa remittendi.dec. 41 num 5.pag.50.
Remitti non poteſt quod ignoratur.dec.41 n.11 p.50.
Remiſſio inducitur per promiſſionem non moleſtandi. dec.42.n.9. pag.51.
Reſeruatio iurium quoad aliquos inducit remiſſionem, quoad cæteros dec.55 num.1.p.71.
Ius hæredis non cenſetur in dubio remiſſum dec.58 n.8.p.75.
Diuiſio quando operetur remiſſionem portionis debitæ dec.82.nu. 25.pag.118.
Remittens ſemel vſumfructum non poteſt amplius illum prætendere dec.147.num 4.pag.200.
Promiſſio non inferendi moleſtias ſuper fideicommiſſo inducit eius remiſſionem.dec.171.nu.1 p.232.
Facultas alienandi fideicommiſſum arguit eius remiſſionem. dec 171.num.2 pag 232.
Per diuiſionem cenſetur remiſſum fideicommiſſum delatum. dec.171.num.7 pag.232.dec.172.num.2.p.233.
Remiſſio fideicōmiſſi inducitur ex coniecturis.dec.171.n.15.p.233
Præſeruatio iurium quoad tertios inducit remiſſionem quoad contrahentes.dec.172.num.3 p.234.
Ad æqualitatem ſeruandam præſumitur remiſſio fideicommiſſi. dec.172.num.8.pag.234.

Re-

Reſeruatio non comprehendit ius in eodem inſtrumento remiſſum. dec. 172. n. 13 p. 234.
Caducitas fideicommiſſi de qua quis habet notitiam cenſetur remiſſa. dec. 183. n. 7 p. 252.

Remiſſoria.

Remiſſoria conceſſa ad probandam aliquam rem, donec terminetur proceſſus ſuſpenditur diſputatio de illa re pro qua fuit data remiſſoria. dec. 76. n. 2. p. 101.

Renouatio.

Renouatio ſocietatis requirit ſolemnitates ſtatuti. dec. 56. nu. 12. pag. 73.
Fœmina vocata poſt maſculos ad emphyteuſin dicitur ſuccedere vt comprahenſa non iure renouationis. dec. 57. num. 1. pag. 73.
Emphyteuſis perpetua non reſtringitur ad pactum renouandi de 29. annis in 29 annos. dec. 57 n 3 p. 73.
Renouatio emphyteuſis eſt eadem inueſtitura. dec. 57. num 4. pag. 74.
Præſcriptio obſtat non petenti renouationem emphyteuſis, ſed non obſtat petenti ſe eſſe comprahenſum. dec. 57. n. 9. p. 74.
In renouatione attenditur proximitas ſanguinis. dec. 57. nu. 13. pag. 74.
Renouatio emphyteuſis non habet locum viuentibus comprahenſis. dec. 78 n. 27 p. 105.
Actio renouationis datur contrà tertium poſſeſſorem. dec. 79. nu. 1 pag. 106.
Contra. dec. 79. n. 2 p. 106.
Prætendens renouationem debet probare deſcendentiam ab inueſtito. dec. 229. n. 8. p. 309.

Renunciatio.

Legitima renunciatio etiam cum iuramento non valet. lib. 1. c. 12. n. 14 p. 57.
Quidam dicunt valere renunciationes interpoſita fide Principis. lib. 1. c. 14. n. 31 p. 69.
Verbum renunciare ſignificat nuncium mittere, & alia ſimilia. lib. 2. c. 1. n 1. & ſeqq. p 145.
Renunciatores aliquando exploratores appellantur. lib. 2. c. 1. n. 5. pag. 145.
Renunciationis definitio lib. 2. c. 1. n. 24 p. 146.
Renunciatio ſupponit aliquod ius competere de præſenti lib. 2. c. 1. n. 26 p. 146.
Propriè eſt qua in vnius verſatur voluntate. lib. 2. c. 1. nu. 38. pag 146.
Renunciatio fieri poteſt vel duorum, vel vnius tantum voluntate. lib. 2. c. 1. n. 39 p. 146.
Renunciatio abdicatiua, extinctiua, & translatiua quid ſit. lib. 2. c. 1. n 40. & ſeqq p. 147.
Renunciatio futuræ ſucceſſionis propriè quomodo definiatur. lib. 2. c. 1. n. 50 p. 147.
Renunciatio futuræ ſucceſſionis fieri poteſt non expreſſa particula ſucceſſionis. lib. 2. c. 1. n. 51 p. 147.
Renunciatio continet liberationem. lib. 2 c. 1. n. 55 p. 147.
Renunciationes futuræ ſucceſſionis, an ſint validæ. lib. 2. c. 1. n. 56. pag. 147.
Tenent aliqui non valere renunciationem iuris ſub conditione competentis lib. 2. c. 1. n. 57 p. 147.
Alij tenent non valere renunciationes iuris de futuro. lib. 2. c. 1. n. 59 p. 147.
Quiſque poteſt renunciare iuri familiari, & pro ſe introducto. lib. 2. c. 2. n. 27 p. 150.
Aliud eſt renunciatio, aliud repudiatio. lib. 2. c. 2. num. 37. pag. 150.
Intentio principalis renunciantis non eſt vt ſe priuet, ſed vt alteri acquirat. lib. 2. c. 2. n 46. p. 151.
Alia eſt renunciatio, quæ fit fauore alterius, alia quæ ad nullius fauorem. lib. 2. c. 9. n. 33 p. 170.
Non poteſt renunciari quod non eſt in rerum natura. lib 2. c. 9. n. 36 p. 171.
Renunciatio eſt priuatio alicuius iuris, & remiſſio obligationis. lib. 2. c. 11. n. 16 p. 177.
Semper intelligitur iuxtà præſumptam voluntatem renunciantis, & renunciatarij lib. 2. c. 12. n. 25 p. 181.
Renunciatio nil aliud eſt quam remiſſio eius quod v. g. filia habitura eſt ab inteſtato. lib. 2. c 12. n. 43 p. 181.
Plus nocet renunciatio renuncianti quam ſententia. lib. 2. c. 14. n. 9 p. 195.
Nunquam extenditur vltrà perſonas nominatas, etiamſi ſit maior ratio, & clauſula ampliſſima. lib. 2. c 15. num. 2. & ſeqq. pag. 201.
Renunciatio eſt ſtricti iuris. lib. 2. c. 23. n. 36. p. 233.
Nunquam inducitur quando verba eam neceſſariò non important. lib. 2. c. 23. n 37 p. 233.
Quod ſuum non eſt nemo cedere, & renunciare poteſt. dec. 1. n. 1. pag. 2.
Quantumuis ampla renunciatio non comprahendit bona ex poſt prouenientia vigore donationis inter viuos. dec. 2. num. 5. pag. 3.
Renuncians excluditur à bonis renunciatis. dec. 27. n. 1. p. 32.
Renunciatio non trahitur ad bona de quibus actum non fuit. dec. 41. n. 10 p. 50.
Donatarius acceptans donationem, & legatarius legatum quomodo poſſint renunciare. dec. 81 n 15. & ſeqq p. 112.
Renunciatio probatur ex inſtrumento dec. 109 n. 4 p. 151.
Reſtricta ad iura reſoluta non extenditur ad fideicommiſſum poſtea purificatum. dec. 116. n. 9. p. 157.
Eſt odioſa & ſtrictiſſimè interpretatur. dec 116. n. 13 p. 157.
Renuncians non immittitur ſuper bonis renunciatis. dec. 120. n. 1. pag. 162.
An extendatur ad ius l. fœminæ &c. dec 120 per tot p. 162.
Dubia excludit renunciantem in via executiua dec. 120. nu. 11. pag. 163.
Inductum ad fauorem alicuius ab eo renunciari poteſt. dec. 121. n. 16 p. 164.
Reſeruatio aliquorum iurium inducit renunciationem aliorum. dec. 122. n. 10. p. 166.
In actu acquiſitionis dotis facta latiùs interpretatur. dec. 143. nu. 7 pag 194.
Renunciatarius ingreditur omnia iura renunciantis. dec. 145. n. 4 pag. 196.
Renuncians omni legum auxilio non renunciat priuilegia, deductione egeat. dec. 159. n 27 p. 215.
Nemo cenſetur renunciare priuilegio cui non poteſt renunciari. dec. 159 n. 29. p. 215.
Renunciatio ad fauorem fratrum non comprahendit bona quæ reuertuntur ad renunciantem per mortem eorundem fratrum. dec. 160 n 8 p. 216.
Bonorum paternorum quando non extendatur ad fraterna. dec. 166. n 2. & ſeqq. & dec. 167 p. 224.
Nihil renunciatur ei qui iam habet rem renunciatam dec. 200. n. 5 p. 272.
Renunciatio alia eſt priuatiua alia translatiua. dec. 200. nu. 13. pag. 272.

Repetitio.

Qui iurauit non repetere vſuras poteſt volente creditore repetere. lib 2. c. 14. n 13 p. 192.
Solutum ex minùs ſolemni teſtamento non poteſt repeti. lib. 3. c. 12. n. 213 p 502.
Maximè ſi ſit ſolutum ſcienter lib. 3. c. 12. n. 248 p 504.
Si quis dat pecuniam vt inſtituatur hæres, ſi non inſtituatur non repetit. lib. 1. c 7. n. 32 p. 32.
Indebiti datur ſi ſoluatur debitũ iam ſolutũ dec. 154. n. 25 p. 209

Repræſentatio.

Dum quis venit ad patrui ſucceſſionem non poteſt venire niſi repræſentando matrem. lib. 2. c. 24. n. 72. p. 241.
Non datur in emphyteuſi Eccleſiaſtica non hæreditaria. dec. 78. n. 28 p 105.
Habet locum in ſtatutis de ſucceſſione. dec. 167 n. 43. p. 228.
Niſi contrarium appareat ex verbis. dec. 167. n 44 p. 228.
Et quid in poſitis in conditione. dec. 167 n. 45. p. 228.
Semper excluditur in ſtatuto fœminarum excluſiuo. dec. 167 n. 46 p. 228.

Non habet locum niſi in caſibus à iure expreſſis dec. 167. num. 50. pag. 228.
Remotior vigore repræſentationis nunquam excludit proximiorem dec. 167. n. 51. p. 228.
Filius fratris in ſucceſſione patrem repræſentat. dec. 196. num. 2. pag. 265.

Repudiatio.

Repudiatio quid ſit, & repudiare quid ſignificet. lib. 2. c. 1. num. 27. pag. 146.
Tantum cadit in iure delato lib. 2. c. 1. n. 29. p. 146.
Hæreditas nondum delata repudiari non poteſt. lib. 2. c. 1. nu. 30. pag. 146.
Hæreditas viuentis non poteſt adiri neque repudiari. lib. 2. c. 1. n. 31. p. 146.
Repudiatio non eſt contractus. lib. 2. c. 1. n. 37. p. 146.
Ius nondum delatum repudiari poteſt. lib. 2. c. 2. num. 7. pag. 149.
Adire & repudiare ſunt correlatiua, & qui poteſt adire poteſt repudiare lib. 2. c. 2. n. 33. p. 150.
Hæreditas viuentis non poteſt repudiari. lib. 2. c. 2. num. 34. pag. 150.
Facta poſt aditam hæreditatem non operatur ius accreſcendi. lib. 2. c. 11. n. 26. p. 177.
Pupillus poteſt aditam hæreditatem repudiare. lib. 2. c. 11. n. 40. pag. 178.
Repudiatio hæreditatis adita non admittitur niſi in proprium præiudicium. lib. 2. c. 11. n. 41. p. 178.
Quando quis adiuit ab inteſtato, ſi reperiatur teſtamentum poteſt repudiare. lib. 2. c. 11. n. 42. p. 178.
Nemo præſumitur velle repudiare rem ſibi vtilem. lib. 2. c. 13. n. 113. p. 191.
Repudians hæreditatem non poteſt prætendere legitimam. lib. 2. c. 18. n. 9. p. 222.
Repudiatio vnius voluntate perficitur, & in hoc differt à renunciatione. lib. 2. c. 22. n. 29. p. 229.
Mors & repudiatio parificantur quando admittuntur ſequentes in gradu lib. 2. c. 24. n. 13. p. 237.
Qui non poteſt donare an poſſit repudiare. lib. 2. c. 29. num. 42. pag. 281.
Qui repudiat non alienat. lib. 2. c. 32. n. 31. p. 293.
Prælatus poteſt repudiare bona Eccleſiæ nondum quæſita. lib. 2. c. 32. n. 36. p. 293.
Qui repudiat non dicitur contrahere. lib. 2. c. 32. n. 46. p. 293.
Repudians hæreditatem quando petere poſſit portionem à ſtatuto reſeruatam. lib. 2. c. 38. n. 116. & ſeqq. p. 347.
Repudians hæreditatem non minuit ſuum patrimonium lib. 2. c. 46. n. 19. p. 372.
Repudiatio legati eſt alienatio. lib. 2. c. 46. n. 77. p. 375.
Repudians hæreditatem nullum ius habere poteſt ſuper ea. dec. 49. n. 31. p. 64.
Repudiatio probatur ex declaratione nolle eſſe hæredem. dec. 49. n. 32. p. 64.
Hæreditatis prius adita admittitur in præiudicium repudiantis. dec. 49. n. 33. p. 64.
Hæreditatis inducitur ex receptione ſui crediti. dec. 127. num. 4. pag. 173.
Niſi proteſtetur in contrarium dec. 127. n. 5. p. 173.
Mandatum ad exigendum ſpeciale probat repudiationem. dec. 128. n. 2. p. 174.
Repudiari non poteſt hæreditas de qua non habetur ſcientia. dec. 128. n. 5. p. 174.
Per exactionem crediti cum hæreditate compatibilis non inducitur repudiatio, & quando procedat dec. 128. n. 10. p. 174.
Proteſtatio non repudiandi in actu exactionis ſui crediti, excludit repudiationem dec. 128. n. 13. p. 174.
Sciens ſe hæredem & petens creditum, repudiat. dec. 128. nu. 14. pag. 174.
Aditio excludit repudiationem dec. 128. n. 15. p. 174.
Hæreditas ſemel adita repudiari non poteſt. dec. 128. n. 16. p. 174. & dec. 188. n. 7. p. 257.
Renunciatio etiam per viam repudiationis cenſetur ad fauorem certarum perſonarum. dec. 200. n. 15. p. 272.
Renunciatio per viam donationis non dicitur repudiatio. dec. 200. n. 18. p. 273.

Repugnantia.

Repugnantia in contractu eſt euitanda. dec. 121. n. 6. p. 164.
In verbis teſtatoris debet euitari. dec. 162. n. 6. p. 218.

Res.

Per promiſſionem certæ rei nunquam dicitur ablata facultas teſtandi lib. 1. c. 6. n. 11. p. 23.
Rei ſuæ quilibet eſt moderator, & arbiter non alienæ. lib. 1. c. 11. n. 57. p. 53.
Valet ſtipulatio rei alienæ ſi promiſſoris eſſe cœperit. lib. 1. c. 15. n. 5. pag. 73.
Spes rei appellatione continetur. lib. 1. c. 15. n. 11. p. 73.
Pro delicto circa rem commiſſo eatenus perditur res quatenus in eam peccatur. lib. 1. c. 16. n. 12. p. 82.
Res inter alios acta alteri non nocet. lib. 2. cap. 11. num. 1. pag. 176.
Res tranſit in alium cum ſua cauſa, & res ſubiecta reſtitutioni retinet onus. lib. 2. c. 18. n. 6. p. 218.
Res dicitur in bonis noſtris quando pro ea habemus actionem. lib. 2. c. 46. n. 61. p. 374.
Res iudicata prodeſt pluribus ſucceſſiuè vocatis. dec. 139. nu. 11. pag. 189.
Rei iudicatæ ſtandum eſt. dec. 139. n. 12. p. 189.
Res iudicata habetur pro veritate dec. 139. n. 13. p. 189.
Res empta ex pecunia hæreditaria fit hæreditaria in ſubſidium. dec. 203. n. 16. p. 279.

Reſciſſio.

Actus nullus reſcindi non poteſt lib. 1. c. 16. n. 75. p. 86.
In contractu nominato ob non implementum datur actio ad implendum, non reſcindendum. dec. 169. n. 7. p. 231.

Reſcriptum.

Reſcriptum ſignaturæ intelligitur prout de iure. dec. 3. num. 13. pag. 4.
Non attenditur non ſeruata eius forma. dec. 120. n. 15. p. 163.
Ambiguum declaratur à ſupplicatione dec. 155. n. 3. p. 210.
Supplicatio non attenditur quando reſcriptum eſt clarum. dec. 155. n. 6. p. 210.
Officialis non poteſt mutare reſcripta Principis. dec. 155. num. 8. pag. 210.
In concurſu plurium, vltimum attenditur. dec. 215. n. 2. p. 292.
Habet tacitam conditionem ſi obtinens eo vti velit dec. 215. n. 4. pag. 293.
Antequam pars declaret eo vti velle nil ponit in eſſe. dec. 215. n. 5. p. 293.

Reſeruatio.

Mulier diſponere non poteſt de portione à ſtatuto reſeruata. lib. 1. c. 14. n. 48. p. 71.
Etiam fauore piæ cauſæ lib. 1. c. 14. n. 50. p. 71.
Portio à ſtatuto reſeruata non venit iure hæreditario, ſed iure proprio. lib. 1. c. 14. n. 52. p. 71.
Mulier de dicta portione non eſt domina. lib. 1. c. 14. num. 51. pag. 71.
Nec de dicta portione diſponit inter viuos. lib. 1. c. 14. n. 53. p. 71.
Dicta portio non adita tranſmittitur. lib. 1. c. 14. n. 54. p. 71.
Reſeruatio conditionalis traſmittitur ad hæredes. lib. 2. c. 16. nu. 23. p. 211.
Conſeruat ius reſeruanti. lib. 2. c. 17. n. 7. p. 213.
Eſt pars contractus. lib. 2. c. 17. n. 8. p. 213.
Mulier diſponere non poteſt de portione reſeruata in caſu obitus ſine filijs. lib. 2. c. 17. n. 9. p. 213.
Pendente conditione reſeruatio remanet in ſuſpenſo lib. 2. c. 17. n. 10. p. 213.
Portio reſeruata an ſpectet ad hæredem, vel renunciatarium. lib. 2. c. 17. n. 73. p. 216.
Facta donatione cum aliqua reſeruatione non poteſt donator petere bona donata, ſed habet actionem contra donatarium. lib. 2. c. 18. n. 13. p. 218.

Renun-

Digitized by Google

Renuncians an poſſit petere à renunciatario cautionem fideiuſſoriam in caſu reſeruationis alicuius portionis.lib.2.c.18.nu.47. pag.220.
Reſeruata in donatione ſpectant ad donatorem, & heredem ab inteſtato.lib.2.c.24.n 154.p.246.
Portio reſeruata de qua non diſponit renuncians cedit commodo heredum ab inteſtato.lib.2.c.35.n.1.p.322.
Contrà quod reſeruata vadant ad renunciatarium, & eius heredes.lib.2.c.35.n.3.p.322.
Aliquando vadit ad heredes ab inteſtato aliquando non vadit. lib.2 c.34 n.7.p.323.
Quando expreſſe fuit dictum portionem reſeruatam ſpectare ad donatorem, ceſſat dubium. lib.2.c.35.n.10.p.323.
Quando renuncians decedit facto teſtamento tunc ſemper vadit ad heredes lib.2.c.35.n.11 p.323.
Limita quando fuit aliter conuentum, & quando donator non habet plenum ius in bonis reſeruatis. lib.2.cap.35. num.15. pag.323.
Fiſcus an ſuccedat in portione reſeruata. lib.2 c.35. num. 18. pag.323.
Reſeruatio eſt perſonalis.lib.2 c.35.n.21 p 324.
Reſeruatio penſionis poſt obitum alterius inducit votum captandæ mortis.dec.24.n.7.p 29.
Reſeruans cenſum, quatenus contractus eſt nullus, non abdicat à ſe ius.dec.36.n.9.p.44.
Reſeruatio iurium reſeruat omne id quod competit. dec.42.n.25. p.52.dec.91.n.11.p.131.
Facultas reſeruata non extenditur vltrà expreſſa in dicta reſeruatione.dec 46.n.22.p.59.
Reſeruatio iurium quoad aliquos inducit remiſſionem quoad cæteros.dec.55.n.1.p.71.
Non poteſt intelligi de iuribus anteà remiſſis, dec. 55. num. 9. pag.71.
Reſeruatio aliquorum iurium, inducit renunciationem aliorum. dec.122.n.10 p.166.
Faciendi inſtrumentum in apoca priuata non tollit perfectionem actus, niſi ſit clauſula reſolutiua in caſu non facti inſtrumenti. dec.169.n.4 p.230.
Non porrigitur ad ius in eodem inſtrumento remiſſum dec.172. n.13 p.234.
Alicuius rei non facit præſumere quod donator donauerit iura, & actiones lib.3 c.5.n.64.p.437.
Reſeruatio alicuius rei ad teſtandum non operatur, vt ea comprehendantur quæ alias non comprehenderentur.lib.3.c.5.nu. 66.p.437.
Portio reſeruata in donatione omnium bonorum debet excedere vigeſimam partem bonorum donatorum. lib.3.c.5. num.81. pag.438.
Aliqui tenent quod ſufficiat reſeruare modicam ſummam alij non, ſed hæc quæſtio arbitrio iudicis relinquitur. lib.3.c.5.n.83. pag.438.
Summa reſeruata debet eſſe talis, vt inducat heredem ad adeundum.lib.3.c.5.n.86 p.439.
Licet quis reſeruet ad diſponendum tantum in vita valet donatio omnium bonorum.lib.3.c.5.n.88.p.439.
Contrà, quod non ſufficiat.lib 3.c.5.n 90 p.439.
Reſeruatio ad certam, & determinatam cauſam non ſufficit. lib. 3.c.5.n.94.p.439.
Contrà quod ſufficit.lib 3 c.5.n.95 p.439.
Per donationem portionis reſeruata, an corruat prima donatio, vel ſolum ſecunda lib.3.c.5.n.97.p.439.
Reſeruatio libera ad teſtandum intelligitur arbitrio boni viri. lib.3.c.5.n.103.p.440.
Valet donatio omnium bonorum licet reſeruetur vſusfructus, & quando reſeruatio vſusfructus valeat, & quando non. lib.3.c. 5.n.105.& ſeqq p.440.
De portione reſeruata ſi reſeruans non diſponit, an ſpectet ad heredes donantis, vel donatarij. lib.3.c.5.nu.111.& ſeqq. pag 440.
Per generalem diſpoſitionem an quis dicatur diſponere de portione reſeruata lib 3.c 5.n.122 & ſeqq p.441.
Reſeruata ad teſtandum non facto teſtamento pertinent ad heredem ab inteſtato.dec.198.n.4 p.268.
Reſeruata nunquam ſpectant ad donatarium. dec.198. num. pag.268.
Nec cadunt ſub donatione poſteà facta. dec. 198. num. 9. pag.269.
Facultas diſponendi reſeruata in donatione poteſt exerceri fauore eiuſdem perſonæ.dec.203 n.7.p.278.

Reſignatio Beneficij.

Beneficium reſignans licet nulliter eo priuatur. lib.1.c.16.n.22. pag.83.
In reſignatione beneficij non requiruntur ſolemnitates Concilij requiſitæ in nouitio renunciante. lib. 2. c. 25. num. 154. pag.259.
Fieri poteſt reſignatio per nouitios antè duos menſes antè profeſſionem.lib.2.c.25.n.155 p.259.
Contra quod requirantur ſolemnitates. lib. 2. c. 25. num.156. pag.259.
Debet publicari intrà 6.menſes. dec.21.n.3.p.25.
Impetrans beneficium reſignatum ob non publicationem debet probare negatiuam.dec 21.n.4 p.25.
Agens pro executione gratiæ reſignationis debet probare publicationem & alia.dec.21.n.5.p.25.
Reſignanti non abdicatur ius donec reſignatarius acquirat beneficium dec.149 n.3.p.201.
Reſignatarius non capit poſſeſſionem antè publicationem dec.149 n 5.p.202.
Reſignans manutenetur, quando dubitatur de validitate reſignationis.dec.149 n.7 p.202.
Reſignans vacante alio incompatibili, quod acquirit dicitur in fraudem, & nulliter agit.dec.193.n.3.& ſeqq.p.262.dec.194 n 1.& ſeqq p.263.
Reſignatio non dicitur ſupplantatio ſucceſſoris. lib.3.c.14.nu.34. pag.528.
Facta per dolum, & fraudem eſt nulla. dec.193.n.8.p 262.
Vt valeat reſignatio reſignans debet viuere vltra 20.dies. lib. 3. c.8.n.83 p.463.
Reſignatarius debet oſtendere publicationem etiamſi reus ſit. lib. 3.c 8.n.86 p.463.
Publicatio eſt pars gratiæ, & reddit reſignatarium incapacem ſi non interueniat.lib.3.c.8.n.89.p.463.
Nullitas publicationis afficit etiam reſignantem.lib.3.c.8.nu.93. pag.463.
Reſignans tenet beneficium donec reſignatarius capiat poſſeſſionem.lib.3 c.8.n.94.p.463.
Limita quando nulla eſt renunciatio ob defectum publicationis, quia hoc caſu reſignans beneficio priuatur. lib.3 c.8 num 95. pag.463.
Reſignatio beneficij ſub ſpe aliud conſequendi non valet.lib 3.c.8 n.98 p.463.
Et quando dicatur ſub ſpe aliud habendi. lib.3. c.8. num. 98. pag.463.
Reſignans beneficium, reſeruato regreſſu in caſu nullitatis penſionis, reſignatarius non poteſt moleſtare niſi dimiſſo beneficio. dec.204 n 9.p.280.

Reſponſa.

Reſponſa prudentum habent vim legis etiamſi non habeant iuriſdictionem.lib.1.c.13 n.41 p.67.

Reſpublica.

Quando reſpublica periclitatur princeps poteſt reuocare contractum etiam nullo dato excambio. lib.1.c.10.n 61.p.45.

Reſtitutio. Reſtitutus.

Qui tenetur rem reſtituere non poteſt eandem rem alienare, & alienando non transfert dominium, & quid, dum tenetur reſtituere ſub conditione.lib.2.c.18.n 2.p.218.
Res ſubiecta reſtitutioni tranſit cum ſuo onere in quemcumque. lib.2 c.18.n.7 p.218.
Reſtitutus poſt priuationem non recuperat illud, quod tertio fuit quæſitum.lib.2.c 25.n.77 p.255.
Priuatus de canonicatu ſi reſtituatur non recuperat ſuum locum.lib.2.c.25.n.78 p.255.

Reſtitutio in integrum an competat minori ob contractum iuratum.lib.2.c.32 n.62.p.294.
Petens reſciſſionem contractus renunciationis debet antè omnia reſtituere acceptum.lib 2 c 34 n.1 p.321.
Contra quando non petitur reſciſſio ob læſionem.lib.2.c.34 nu 4. pag.321.
Vt ſi petatur nullitas ob non ſeruatas ſolemnitates. lib.2.c.34.n. 5 p.321.
Dum conſtat de nullitate non deuenitur ad executionem niſi facta reſtitutione.lib.2 c.34 n.11.p.321.
Eccleſia & minor petentes reſciſſionem, non tenetur reſtituere acceptum,niſi probetur verſum in eorum vtilitatem. lib.2.c. 34.n.12 p.321.
Intentans nullitatem non tenetur reſtituere acceptum, quando eſt creditor ex alia cauſa. lib.2.c.34.n.13 p.321.
Quando eſt pactum vt non intentetur nullitas niſi acceptis reſtitutis etiamſi quis ſit creditor ex alia cauſa tenetur reſtituere. lib.2.c.34.n.15.p.321.
Intentans nullitatem ob pactum non impletum non tenetur reſtituere.lib.2.c.34.n.17.p 321.
Non reſtituitur acceptum quando cauſa reſciſſionis eſt commiſſa à Papa.lib.2.c 34 n 16.p.321.
Reſtitutio habet locum ſolum parte opponente. lib.2.c.34.nu.18. pag.322.
Intentans nullitatem ob læſionem tenetur reſtituere etiamſi alij contrà ſentiant.lib 2.c.34.n.20.p.322.
Mulier quæ recepit legatum pro omni & toto eo &c. non poteſt petere ſua credita niſi reſtituto accepto. lib.2. c. 34. num.22. pag.322.
Reſtitutio in integrum datur pupillo ob non factam præſentationem ad beneficium in tempore.dec.26.n.13 p.32.
In integrum aduerſus rem iudicatam datur vbi conſtat de læſione.dec.39.n.17.p.48.
In integrum datur aduerſus ſententiam iniuſtam.dec.40.nu.4. pag.48.
Qui totum habere debet nil tenetur reſtituere. dec 51. num.6. pag.67.
Facultas diſponendi repugnat reſtitutioni. dec. 51. num. 10. pag.68.
Hæres non cogitur reſtituere id quod non probatur ad eius manus perueniſſe dec.103.n.24.p.145.
In integrum non datur ſine læſione.dec.139.n.14.p.189.dec.143. n. 10 p. 194.
Reſtitutus ad gratiam acquirit bona confiſcata à fiſco non alienata.dec.155 n.1.p.210.
Princeps reſtituens ad gratiam non reſtituit ad bona confiſcata. dec.155 n.11 p.210.
Reſtitutus ad gratiam, & ad bona etiam tranſlata non cenſetur reſtitutus ad bona ſoluta creditoribus.dec.155 num 15. pag.210.
Emptor ob non traditam rem liberam agit ad reſtitutionem pretij.dec.169 n.8.p 231.
Tranſactio non poteſt impugnari niſi reſtituto eo, quod eius vigore fuit receptum dec.174.n.14.p.237.
Reſtitutus ad gratiam non recuperat bona fiſco incorporata.dec. 180.n 22.p 247.
Poteſt donari ea lege vt quod datum eſt poſt tempus reſtituatur. lib 3.c.2.n.28 p 419.
Reſtitutio in integrum non datur ſine læſione.dec.205.n.1.p.280. & dec. 206.n.3 p.282.

Retentio.

Retentionis ius ceſſat ceſſante cauſa crediti.dec.2.n 7.p.3.
Competit retentio pro re donata etiam nulliter. dec.11. num.6. pag.13.
Monialis quæ cauſa concubitus aliquid recepit poteſt retinere licitè dec 11 n.14 p.13.
Fideicommiſſario hæredi grauati competit retentio pro fideicommiſſo alienato dec.37.n.7 p.45.
Retentio requirit poſſeſſionem dec.37 n.5 p.45.
Non datur pro credito dubio & illiquido.dec.37.n.8.p.45.
Datur creditori nulliter immiſſo quando bona ad eum peruenerunt ex eadem cauſa non diuerſa. dec.38.n.6.p.47.
Non datur nulliter immiſſo pro alijs creditis. dec.49.n.37 p.64.
Exceptio retentionis requirit creditum illiquidum, & indubitatum.dec.49.n.38.p.64.
Non datur creditori ſatisfacto dec.49.n.46.p.65.
Non datur quando quis ex poſſeſſione bonorum potuit ex fructibus ſatisfieri.dec.72 n.20.p.96.
Non datur pro credito illiquido dec 72.n.21.p.96.
Non datur pro ſupplemento legitimæ.dec.100.n 10.p.139.
Vocatus ad duas res habentes onus incompatibile,retinens vnam rem renunciat alteri dec.175.n.2.p.238.
Melioranti datur retentio donec reficiantur melioramenta.dec. 178.n.4.p.242.
Poſſidens rem vigore teſtamenti nulli repellit agentem vigore retentionis.lib.3.c.12.n.227.p.503.
Non datur legatario qui poſſidet vigore teſtamenti minus ſolemnis.lib.3.c.12.n.255 p.505.
Non datur pro debito dubio in ſubſtantia.dec.214.n.6.p.292.

Reuocatio quoad Pactum Fut. Succeſs. & Renunciat.

Valet pactum ſucceſſorium reſeruata facultate reuocandi.lib.1. c 6.n.19.p 25.
Valet pactum ſucceſſorium in contractu matrimonij,ſed reuocabiliter.lib.1 c 7.n.13.p.28.
Pactum ſucceſſorium inter militos aſſumit naturam teſtamenti, & poteſt quandocumque reuocari. lib. 1. c. 9. num. 4. pag.38.
Conſenſus datus in pacto ſucceſſorio poteſt reuocari, & tacita reuocatio ſufficit.lib.1.c.29.n.20.p.133.
Et reuocatur conſenſus non obſtante iuramento non reuocandi. lib.1.c.29.n.54.p 134.
Reuocans dictum conſenſum incidit in periurium, ſed valet reuocatio.lib.1 c.29.n.56.p.135.
Pactum de non reuocando dictum conſenſum non valet. lib.1. c. 29.n.64.p.135.
Non poteſt in pacto ſucceſſorio reuocari conſenſus ab eo de cuius bonis agitur.lib.2.c.4.n.10.p.160.
Tam in præiudicium reuocantis quam aliorum paciſcentium. lib.2.c.4.n.14 p.160.
Per reuocationem conſenſus euaneſcit pactum tamquam deficiente conditione ſub qua fuit initum. lib. 2.c. 4. num. 28. pag 161.
Etiamſi fuerit promiſſum non reuocare conſenſum ſub aliqua pœna,adhuc poterit reuocari lib 2.c.4.n.30.p.161.
Renunciatio facta præſente donatario tranſit in pactum,& eſt irreuocabilis lib 2.c.13.n.5 p.185.
Renunciatio facta à Monaco non poteſt per monaſterium reuocari.lib.2.c.13.n.125.p 192.
Quamuis renuncians ob ingreſſum in religionem facto promiſerit non reuocare,reuocat non facta profeſſione. lib.2.c.25.nu. 25 p.253.
An reuocetur donatio,dum reuocatur l. ſi vnquam, & quando dicatur renunciatum lib.2.c.29.n 46.p.282.
Ius reuocandi donationem non tranſit ad hæredes. lib.2.c.13.& ſeqq.p.192.
Pactum de non reuocanda donatione etiam ex cauſa ingratitudinis non tenet.lib.2 c.25 n.26.p.253.
Donatio per ſuperuenientiam liberorum an reuocetur,& quando.lib.2.c.29 per tot.p.279.
Reuocata donatione per ſuperuenientiam filiorum, ijs mortuis an reuertatur.lib.2.c 29.n.51 p.282.
Reuocatio non habet locum quando renunciatio quartam partem bonorum non excedit. lib. 2. cap. 29. num. 53. pag.282.
Donatio irreuocabilis habere poteſt conditiones reuocabiles. dec. 8.n.7 p.9.
Donatio de re aliena cum conſenſu Domini non reuocatur niſi ſit per viam facultatis.dec.8.n.14.p.10.
Donatio facta abſenti antè donationem poteſt reuocari. lib.2.c. 13.n.25 p.186.
Donatio facta notario ſtipulante valet reuocabiliter. lib.2.c.13. n.44.p.187.

Contrà,

Contrà, quod valeat irreuocabiliter. lib. 2. c. 13. num. 58. pag. 188.
Ratificatio eſt neceſſaria ad acquiſitionem irreuocabilem reſpectu donantis. lib. 2. c. 13. n. 69. p. 189.
Donatario non acceptante donans reuocat donationem. lib. 2. c. 13. n. 73 p. 189.
Reuocatio facta verbo non reuocat donationem lib. 2. c. 13. n. 120. pag. 191.
Donatio non dicitur reuocata, quando ſecundus donatarius titulo vniuerſali ſuccedit donatori. lib. 2. c. 13. n. 121. p. 191.
Donatio reuocata à donante præſumitur facta in fraudem. dec. 13. n. 4. p. 15.
Donatio inter viuos de conſenſu donatarij reuocatur niſi ſit ad fauorem ſucceſſorum. dec. 22. n. 14. p. 26.
Donatio ab ingreſſuro religionem ante profeſſionem non reuocatur dec. 32. n. 1 p. 38.
Donatio inter viuos collata poſt mortem non poteſt reuocari. dec. 58 n. 1. p. 75.
Donans ante acceptationem non poteſt reuocare dec 54. num. 5. pag. 75.
Donatio antequam inſinuetur reuocari poteſt. dec. 65. num. 1. pag. 84.
Donatio non cenſetur reuocata ex intentione reuocandi. dec. 65, n. 2. p. 84.
Donatio per retrodonationem dicitur reuocata. dec. 65 n. 6 p. 84.
Donatio facta vni ex coniugibus etiam pro hæredibus non reuocatur in præiudicium alterius. dec. 98. n 4. p. 137.
Ob ſuperuenientiam liberorum reuocatur donatio. dec. 119. n. 1. pag. 160.
Donans ob ingreſſum in religione non reuocat niſi egrediatur de religione. dec. 139. n. 2. p. 189.
Etiamſi donatio eſſet facta antè ingreſſum. dec. 139. n 3 p. 189.
Non facta profeſſione reuocatur. dec. 139 n. 10. p 189.
Per alienationem rei donatæ dicitur reuocata donatio. dec. 148. n. 8 p. 201.
Fideicommiſſum factum in contractu donationis poteſt reuocari. lib. 3. c. 2. n 81 p. 422.
Donatio facta alicui, vt poſt certum tempus ſit Eccleſiæ, & alterius, poteſt reuocari. lib 3. c 2. n 82. p. 423.
Contra, quod non reuocetur ſine conſenſu vtriuſque. lib. 3. c. 2. nu. 85 p 423.
Maximè in præiudicium ſucceſſorum. lib. 3. c. 2 n. 86 p. 423.
Donatio facta vni cum conditione reſtituendi alteri ante acceptationem reuocatur. lib 3. c. 2. n. 91 p. 423.
Donatio facta ob matrimonium valet irreuocabiliter. lib 3. c. 2. n. 94. p. 423.
Pactum de non reuocando facit donationem irreuocabilem. lib. 3. c. 2. n. 94. p. 423.
Iuramentum facit irreuocabilem donationem ad fauorem ſubſtituti. lib. 3. c 2. n. 95. p. 424
Perfecta donatio non admittit reuocationem. lib. 3. c. 2. num. 101. pag. 424.
Donatio eſt ſemper irreuocabilis etiam reſpectu ſecundo loco vocatorum. lib. 3. c. 2. n. 103 p. 424.
Et non ſolum non reuocatur, ſed nec alteratur, aut mutatur etiamſi non ſit acceptata à primo donatario. lib. 3. c. 2. n. 105. pag. 425.
Facultas conceſſa in donatione de aliquid faciendo an poſſit reuocari. lib. 3. c. 2. n. 108. p. 425.
Donatio cauſa mortis an fieri poſſit irreuocabilis lib. 3 c. 13. n. 10 p. 503. & n. 120. p 510.
Donatio cauſa mortis ſemper poteſt reuocari. lib. 3. c. 13 n 117. pag. 520.
Donatio cauſa mortis facta irreuocabilis aſſumit naturam donationis inter viuos. lib. 3. c. 13 n 121. p. 510.
Donatio cauſa mortis reuocatur per conualeſcentiam. lib. 3. c. 13. n. 123. p. 510.
Semper dicitur reuocata quoties donans de re donata diſponit ſpecialiter non generaliter lib. 3. c. 13 n. 127. p. 510.
Donatio reuocatur per donatorem non eius hæredem. lib. 3. c 13. n 129 p. 510.
Donatio inter viuos non ſubiacet reuocationi, ſecus donatio cauſa mortis. lib. 3. c. 13. n. 134. p. 511.
Reuocata donatione quæ actio competat donatori pro recuperanda re. lib. 3. c. 13. n. 247. p. 518.
Donatio cum facultate reuocandi debet reuocari inter viuos non in teſtamento. dec. 203. n. 8 p. 278.

Reuocatio Communia.

Promiſſio de non reuocando intelligitur ſecundum naturã actus ſuper quo promittitur lib. 3 c. 13. nu. 158. p. 512.
Facultas ſui natura reuocabilis, etiam in contractu eandem naturam aſſumit. lib. 3 c. 2. n. 111 p. 425.
In contractibus fieri poſſunt pacta ad inſtar vltimarum voluntatum lib. 3. c. 2. n. 112 p. 425.
Pater diuiſionem factam inter filios, quando poſſit reuocare. lib. 3. c. 3. n. 16. & ſeqq p. 427.
Aſſignatio legitimæ facta a patre in vita an reuocari poſſit lib. 3. c. 3 n. 21. p. 428.
Datum mandatum ad exigendum dicitur reuocatum per mutationem ſtatus mandatarij. lib. 3. c. 11. n. 115 p. 482.
Contractus factus in teſtamento quando ſit reuocabilis. lib 3. c. 12. n. 21. & ſeqq p 491.
Vltima voluntas licet iurata eſt ſemper reuocabilis. lib. 1. c. 4. n. 27 p. 161.
Facultas diſponendi per modum præcepti non poteſt reuocari. dec. 8. n 8. p. 10.
Pacta facultatiua in contractu ſunt reuocabilia. dec. 8. num. 10. pag. 10.
Facultas acceptata non reuocatur, ſed pacta concernentia fauorem tertij reuocantur. dec. 8 n. 12 p. 10.
Alienans contra prohibitionem non poteſt in præiudicium ſubſtituti reuocare alienata. lib. 1. c 16 n. 67 p. 86.
A pactione perfecta recedere non licet lib. 1 c. 29. n. 12. p. 132.
Contractus perfectus non reuocatur. lib. 1 c. 29 n. 53 p 134.
Vltima voluntas licet iurata validè reuocari poteſt. lib 1 c 29. n. 59 p 135.
Nemo ſibi poteſt in vltima voluntate legem dicere, vt ſit irreuocabilis lib. 1. c. 29. n. 66 p 135.
Diſpoſitio inter viuos poteſt eſſe reuocabilis. lib 1. c. 29 num. 94. pag. 136.
Societas & mandatum ſunt res reuocabiles. lib. 1. c. 29. num. 95. pag. 136
Nemo poteſt ſibi legem dicere, vt non poſſit recedere ab actu libero & reuocabili ex natura lib. 1 c. 5. n. 8. p. 17.
Iurans non reuocare teſtamentum poteſt nihilominus reuocare. lib. 1 c. 5. n. 9 p 17.
Licet nonnulli contrarium teneant. lib. 1. c. 5. n. 10. p 17.
Iurans non reuocare procuratorem, adhuc poteſt reuocare. lib. 1. c. 5. n. 11. p. 17.
Quod procedit in quolibet adminiſtratore. lib. 1. c. 5. num. 12. pag 17.
Iurans non reuocare teſtamentum ſi reuocat incidit in periurium lib. 1. c. 5. n. 27 p. 19.
Princeps poteſt contractum reuocare etiam nullo dato excambio, quando reſpublica periclitatur. lib. 1. c. 10. num. 61. pag. 45.

Reus.

Reus non tenetur aliquid iuſtificare. lib. 3. cap. 8. num. 87. pag. 463.
Niſi exceptionem productam in qua eſt actor. lib. 3 c. 8. num. 88. pag. 463.

Rex. Regnum.

Reſignatio futuri ſucceſſoris in regno inducit votum captandæ mortis. lib 1. c. 22 n. 3. p. 112.
Quam vtile ſit habere ſucceſſores in regno. lib. 1. c. 22. num. 8. pag. 112.
Regna ſine ſucceſſore periclitantur. lib. 1. cap. 22. num. 9. pag. 112.
Regis Romanorum officium quod ſit. lib. 1. c. 22. n. 10. p. 112.
Rex Romanorum an habeat iuriſdictionem independentem ab Imperatore. lib. 1. c. 22. n. 11 p. 113.
Rex Romanorum vt validè eligatur debet eſſe de conſenſu Imperatoris. lib. 1 c. 22. n. 14. p. 113.

Rex Romanorum non poteſt eligi niſi aliqua iuſta cauſa accedente.lib.1.c.22.n.15 p 113.

Rota Romana.

Concluſio poſita à Rota ex abundanti non debet citari. dec.4.nu. 22.pag.6.
Deciſiones ſupponi debent. dec.50.num.3.p.65.dec.184.num.9. pag 253.
*Deciſio iterum propoſita, & non reſoluta ob dubietatem articuli non poteſt allegari.*dec.50.n.8 p 66.
*Quando difficultas eſt extra dubium propoſitum, Rota relinquit vt particulariter diſputetur.*dec.62 n.28 p 89.
*Deciſiones non allegantur quando dicunt aliquid per modum motiuandi.*dec.122.n.44 p.167.
*Rota reuerenter accipit Reſolutiones Congregationum Cardinalium.*dec.220.n.8.p.299.

Rubrica.

Quilibet textus recipit interpretationem à Rubrica, lib.2 c.25. n.149 p.259.
*Non valet argumentum de rubro ad nigrum, quando nigrum eſt magis generale.*lib.2 c.38 n.131 p.348.
*Nigrum non debet continere aliquid diuerſum à Rubrica.*lib 3. c.12.n.348.p.511.
Verba clara Rubrica declarant nigrum. lib.3.c.12.num. 349. pag.511.

S

Sacerdos.

VNus Sacerdos probat obligationem heredis factam teſtatori dec.207.n.7 p.284.
*Obtinet fidem duorum teſtium.*dec.207.n.15 p.285.

Sacra res, Sacriſtia.

*Cuſtodia ſacrorum vaſorum ſpectat ad Sacriſtam.*lib.3.c.1.nu. 255.p.405.
*Sacriſta ſubeſt Archidiacono in adminiſtratione ſuppellectilium Eccleſia.*lib.3 c.1.n.256.p 405.
Conſuetudo eſt ſeruanda quod laici adminiſtrent res Sacriſtia. lib.3.c.1.n.58 p.405.
Sacra paramenta non poſſunt eſſe ſub cuſtodia laicorum. lib. 3. c.1 n.277 p.407.
*Sacriſtia aliquando Camera, aliquando Secretarium dicebatur.*lib.3.c. 1.n.281.p.407.
*Patroni Eccleſiarum non poſſunt ſe ingerere viſitationi Sacriſtia.*lib.3.c.1.n.282.p.407.
Vaſa Sacra tangi non poſſunt à laicis. lib.3. c.1. num. 283. pag.407.
Laici non poſſunt adminiſtrare Sacriſtiam. lib.3.c.1.num.290. pag.408.
*Limita in operario S.Vultus Lucani.*lib.3.c.1.n.291.p.408.

Saluianum.

*Saluianum datur fideicommiſſario purificato fideicommiſſo.*dec. 49.n.2 p.62.dec.50.n.2.p.65.
Non denegatur probata hypotheca, & poſſeſſione partis. dec.74. n.3 p.98.
In Saluiano probatur poſſeſſio rei ex litis ſubſtentatione dec.103. n.1.p.143.
*Immiſſus hæres debitoris fit Dominus bonorum, & facit fructus ſuos.*dec.103 n.16.p.144.
Datur pro fideicommiſſo facto in contractu. dec.150. num.4. pag.202.
*Non datur vbi deficit hypotheca.*dec.210.n.1.p.288.

Sana Mens.

Sana mens quomodo probetur in magno membro, ità vt quis poſſit teſtari dec.228.n.1.& ſeqq.p.307.

Sanguis.

*Sanguinis affectio attenditur.*dec.218.n.4 p.296.

Scholaris.

Scholaribus competunt priuilegia Doctorum. lib.1.c.9.num.34. pag.40.
Valet argumentum à Milite ad ſcholarem. lib.1.c.9.num.35. pag.40.

Scientia.

Scientia pro conſenſu non ſufficit quando eſt actus præiudicialis. lib.1.c.29.n.31.p 133.
*Ex ſola ſcientia eorum quæ commodum afferunt cenſetur inducta acceptatio.*lib.2 c.13.n.110.p.191.
Scientia ad hoc debet eſſe certa & non præſumpta. lib.2.c.13.n. 111.p.191.
*Renuncians debet ſcire, & certiorari de his quæ renunciat.*lib.2. c.30.per tot.n.282.
*Renunciatio non trahitur ad ea de quibus renuncians notitiam non habuit.*lib.2 c.30.n.8 p 283.
Omnes tenentur ſcire iura & leges. lib.2 c.30 n.12 p.283.
*Quando & vbi eſt iuramentum non debet probari ſcientia.*lib.2. c.30.n.20 & ſeqq p.283.
Tranſactio ſuper teſtamento non valet, niſi probetur ſcientia teſtamenti. lib.2 c.30 n.30 p 284.
*Nemo poteſt ſcire ea quæ in facto conſiſtunt niſi in ſpecie inſtruatur.*lib 2.c.30 n 34.p.284.
Ius ignoratum nunquam cenſetur renunciatum etiamſi adſit clauſula ex certa ſcientia lib.2.c.30 n.34.p.284.
Scientia fideicommiſſi probatur ex eius nominatione facta in aliquo inſtrumento dec.6.n.5.p.8.
Quando auocantur bona fideicommiſſi alienati non eſt probanda ſcientia alienantis dec.6 n.7.p 8.dec.7.n.4.p.9.
Scientia fideicommiſſi præſumpta ſufficit ad præiudicandum. dec 7.n 3 p.8.
*Obſeruantia non præiudicat non probata ſcientia eius quod ſeruatur.*dec.33.n.13.p 40.
Sufficit pro ratificatione quando ſumus in contractu merè lucratiuo, non quando poteſt eſſe præiudicialis. dec.39. num.5. pag.47.
Scientia partis ſcriptura inducit ſcientiam alterius partis. dec. 49.n 36 p.64.
*Bona fides excluditur in alienante fideicommiſſum ex eius ſcientia.*dec.50.n.9.p 66.
Procuratori non eſt intimanda reuocatio quando eam ſcivit. dec.65.n.9 p.84.
*Producens inſtrumentum dicitur ſcire contenta in eo.*dec.83.nu. 8.p 119.
Ignorantia præſumitur in delictis vt excludantur. dec.84. nu.8. pag.120.
Scientia fideicommiſſi non probatur ex ſanguinis coniunctione. dec.86.n.21.p.124.
*In rebus lucroſis ex ſola ſcientia inducitur acceptatio, ſed ſcientia debet eſſe certa non præſumpta.*dec.96.nu.8.p.135.dec.97. n.5 p.136.
Sola non ſufficit pro acceptatione, quando acquiſitio habet admixtum onus dec 96.n.12.p.135.
Renunciatio fideicommiſſi excluditur non probata eius ſcientia. dec.102.n.11 p.142.
*Ratificatio non inducitur ſine ſcientia nullitatis actus qui ratificatur.*dec.125.n 15.p.171.
Scientia inducitur ex narratiua in memoriali. dec.125. nu.16. pag.171.
*Repudiari non poteſt hereditas de qua non habetur ſcientia.*dec. 128 n.5.p.174.
Scientia eorum quæ fiunt in loco vicino præſumitur dec.193 nu. 11 p.263.dec.194.n.7 p.263.
In præiudicialibus eſt plene probanda, & præſumpta non ſufficit. lib.3.c.10.n.47 p.471.
Scientia generica fideicommiſſi non ſufficit ad præiudicandum. dec.199.n.13.p.270.
Hæres præſumitur ſcire voluntatem defuncti. dec. 206. num.6. pag.282.
*Teſtamentum nunquam dicitur approbatum, quando non probatur ſcientia conſentorum in eo.*lib 3.c.12.n.69.p.494.

Sola

Digitized by Google

Sola ſcientia in præiudicialibus inducit conſenſum. lib. 3. c. 12. n. 381. p. 515.

Scriptura.

Scriptura non lecta non approbatur etiamſi cum iuramento ſubſcribatur. dec. 12. n. 9. p. 14.
Quando facile videri poteſt originalis non eſt opus, vt formiter extrahatur. dec. 23. n. 12. p. 28.
Scriptura relata attenditur ſolum in iis in quibus diſpoſitio referens expreſſe non diſponit. dec 47. n. 8. p. 60.
Scientia partis ſcripturam inducit ſcientiam alterius partis. dec. 49. n. 36. p. 64.
In parte cancellata, & cum interlineatura non vitiatur. dec. 53. n. 7. p 69.
Recipiens aliquid vigore ſcripturæ illam approbat. dec. 92. nu. 10. pag. 131.
Priuata cum adminiculis plenè probat. dec. 129. n. 21. p. 176.
Obſeruantia dat robur ſcripturæ informi. dec. 129. num. 22. pag. 176.
Relatio ad ſcripturam non operatur, quoad particulariter diſpoſita. dec. 130. n. 7. p. 177.
Recognoſcitur per teſtes habentes notam manum. dec. 145. nu. 9. pag. 197.
Item recognoſcitur per comparationem cum alia ſcriptura. dec. 164. n. 1. p. 221.
Scriptura facta manu defuncti probat contenta in ea. dec. 164. n. 8. p. 221.
Limita quando habet verba denotantia perfectam voluntatem. dec. 164. n. 9. p. 222.
Scriptura priuata an poſſit eſſe ſine die. dec. 164. num. 23. pag. 221.
Priuata cum obligatione Camerali habet paratam executionem. dec. 169. n. 1. p. 230.
Reſeruatio faciendi inſtrumentum ſuper apoca non tollit perfectionem contentorum in d. apoca. dec 169. n. 4. p. 230.
Scriptura loco minutæ habita non dicitur perfecta. dec. 186. n. 7. pag. 255.
Scripta manu alicuius probat contrà ſcribentem. dec. 190. nu. 3. pag. 259.
Scribens teſtamentum non poteſt ſibi legatum adſcribere. lib. 3. c. 6. n. 39. p. 446.
Niſi in teſtamento ſit ſubſcriptio teſtatoris qui id approbet. lib. 3. c. 6. n. 40. p. 446.

Senex.

Senex præſumitur deceptus. dec. 12. n. 6. p. 14.
Maritus ſenex poteſt donare vxori iuueni. lib. 3. c. 13. num. 94. pag. 509.

Sententia.

Aliud eſt ſententia aliud exercitium ſententiæ lib. 2. c. 37. n. 37. pag. 334.
Quæ non iuſtificatur ex actis dicitur ipſo iure nulla. dec. 18. nu. 18. pag. 22.
Iniuſta nunquam tranſit in iudicatum. dec. 18. n. 19. p. 22.
Appellatio ſuſpendit effectum ſententiæ dec. 25. n. 16. p. 31.
Et interim datur manutentio poſſeſſori dec. 25. n. 17. p. 31.
Sententia à qua appellatur non tollit poſſeſſionem dec. 37. num. 6. pag. 45.
Sententiæ conuenientes in negocio principali non dicuntur conformes. dec 40. n. 1. p. 48.
Iniuſtæ non poſſunt dici conformes. dec. 40. n. 3. p 48.
Aduerſus ſententiam iniuſtam datur reſtitutio in integrum. dec. 40. n. 4. p. 48.
Exceptio exceſſus non reſpicit iuſtitiam, ſed executionem ſententiæ dec. 42. n. 17. p. 52.
Sententia ob non proſequutam appellationem tranſit in rem iudicatam. dec 46. n. 24. p. 58.
Statutum de duabus ſententiis conformibus, quando habeat locum. dec. 54. n. 6. p. 71.
Defectus citationis annullat ſententiam, quoad non citatos, non quoad citatos. dec. 59. n. 5. p. 76.
Ratione connexionis ſententia nulla in parte annullatur in totum. dec. 59. num. 6. pag. 76.
Quando patitur diuiſionem poteſt pro parte valere, & executioni demandari. dec. 59. n. 7. p. 76.
Quando ſententia eſt iuſta nullitas non attenditur niſi ſit clara. dec 59. n. 10. p 76.
Lata in iudicio Criminali nocet in Ciuili. dec. 65. n. 16. p. 85.
Facit ius quoad omnes. dec. 65. n. 19. p. 85.
In iudicatum tranſacta habet executionem paratam. dec. 65. n. 21. pag. 85.
Appellatione deſerta ſententia tranſit in iudicatum. dec. 66. nu. 1. pag. 85.
Validitas ſententiæ probatur ex reuolutione actorum. dec. 66. nu. 2. pag. 86.
Tranſacta in iudicatum non debet in dubium reuocari. dec. 76. n. 4. p 101.
Data à peritis præſumitur valida donec de errore iudicetur, & doceatur. dec. 76. n. 15. p. 102.
Sententiam dicitur approbare qui non appellat. dec. 81. num. 36. pag. 114.
Obtinens ſententiam non poteſt impugnare dec. 81. n. 38. p. 114.
Contraria vulnerat viam executiuam. dec. 110. n. 1. p. 151.
Poſt biennium tranſit in iudicatum. dec. 139. n. 1. p. 189.
Confirmatoria alterius ſententiæ dicitur conformis. dec. 140. n. 1. pag. 190.
Sententiæ conformes ſunt exequendæ. dec. 140. n. 2. p. 190.
Iudex allegatus ſuſpectus non poteſt dare ſententiam. dec. 140. n. 3. p 190.
Lata contrà carceratum eſt nulla. dec. 141. n. 24. p. 192.
Contrà quando poterat conſtitui procurator. dec. 141. num. 25. pag. 192.
Sententia à qua non appellatur tranſit in iudicatum. dec. 147. n. 1. p. 199.
In iudicatum tranſacta venit exequenda. dec. 147. num. 2. pag. 199.
Valida eſt confirmanda dec. 180. n. 1. p. 145.
Debet proferri abſque vlla coactione alias eſt nulla lib. 3. c. 6. nu. 23. p. 445.
Contraria vulnerat executiuam actionem. dec. 197. n. 14. p. 267.
Maximè ſi tranſiuit in iudicatum dec. 197. n. 15. p. 267.
Sententia nulla eſt ac ſi lata non fuiſſet. dec. 197. num. 19. pag. 268.
Etiam notoriè nulla vulnerat obligationem Cameralem. dec. 197. n. 20. p. 268.
Nulla ex defectu iuriſdictionis vulnerat obligationem Cameralem dec. 197. n. 22. p. 268.
A ſententia attentata non eſt opus appellare. dec. 197. nu. 23. pag. 268.
Sententiæ iuſtæ ſunt conformes. dec. 209. n. 1. p. 286.
Sententia nulla & iniuſta non priuat poſſeſſione. dec. 219. nu. 13. pag. 298.
Sententia probat ſuccumbentiam in cauſa. dec. 226. num. 4. pag. 305.

Sequentia.

Sequentia declarant voluntatem in præcedentibus. dec. 119. nu. 16. p. 161.

Seruitus.

Seruitus eſt indiuidua nec ſcindi poteſt. lib. 2. c. 36. num. 33. pag. 327.
Facultas tranſeundi, hauriendi aquam &c. non poteſt reuocari. dec. 9. n. 12. p. 11.
Seruitus in ordine ad acquirentem antè acceptationem eſt reuocabilis, ſed non in ordine ad concedentem. dec 9. n. 13. p 11.
Donatio quomodo differat à ſeruitute. dec 9. n. 14. p. 11.
Seruus pœnæ teſtamentum non facit. lib. 3. c. 5. n. 45. p. 436.
Seruitus & libertas ad inuicem contrariantur, & vbi eſt ſeruitus non eſt libertas, & è contra. dec. 203. n. 4. p. 278.

Signum.

Signum denotat dominium rei ſignatæ ad fauorem eius cuius eſt ſignum. lib. 3. c. 1. n. 260. p. 406.

Simonia.

Non cadit Simonia in Commendis Equitum Militarium lib.2. c.20.n.41 p.102.
Non euitatur quando ſpirituale habet annexum temporale. dec. 104 n.11 p.146.
Quomodo ſit Simonia dum ſit tranſactio mediante pecunia, vt quis maneat religioſus. dec. 104 n.1. & ſeqq p.146.
Annexum conſequenter ſpirituali inducit Simoniam. dec. 104. n.13.p 146.
An poſſit dari pecunia pro receſſu a lite ſuper re ſpirituali. dec. 104.n.16.p.146.

Simulatio.

Simulatio non probatur coniecturis vbi deficit cauſa ſimulandi. dec.25 n 11 p.30.
Induci poteſt ex cauſa à partibus opinata licet minùs vera. dec. 80 n 5 p.109.
Probata cauſa ſimulandi probatur per duas coniecturas. dec. 80 n.16.p.109.
Cenſus quando dicatur ſimulatò impoſitus. dec. 80.n.17.p.109.
Simulatio arguitur ex veriſimili. dec 80.n.18.p.109.
Facilius inducitur inter coniunctos. dec. 80.n.19 p.109.
Excluditur vbi conſtat de veritate actus. dec.80.n 20.p.109.
Probitas, & nobilitas contrahentium excludit ſimulationem, dec.80.n.21 p.109.
Cauſa ſimulandi inueriſimilis non attenditur. dec.80. num.23. pag.109.
Cenſus contrà emptorem qui verè pecuniam ſoluit non poteſt eſſe ſimulatus dec.80.n.24.p.109.
Simulatio non obſtat quando non eſt in contractu cuius vigore agitur. dec.80.n.25.p.109.
Ceſſante cauſa ſimulandi nullius ſunt roboris coniecturæ. dec.80 n.26 p.109.
Coniecturæ inducentes ſimulationem debent deriuare à lege non ab homine. dec.80.n.27.p.109.
Coniecturæ quæ à iure permittuntur non faciunt præſumptionem ſimulationis. dec.80.n 30.p.110.
Simulatio non inducitur ex coniunctione ſanguinis, quando deficit cauſa & aliæ coniecturæ dec.80.n.34.p.110.
Excluditur in donatione ob ingreſſum in religionem. dec.87.nu 14. p.126.
Item excluditur in donatione inter matrem, & filium. dec.87. n.15.p 126.
Confeſſio ſimulata non præiudicat confitenti, & hæredibus. dec. 95.n.7.p.134.
Confeſſio extraiudicialis ſufficit ad probandam donationem ſimulatam. dec.115.n.2.p.155.
Stantibus præcipuè cauſa ſimulandi, & coniecturis eam inducentibus. dec.115.n.3.p.156.
Donatio præſumitur ſimulata in præiudicium fiſci, quando fit ab eo qui ſolet delinquere. dec.115 n.4 p.156
Probata cauſa ſimulandi duæ coniecturæ ſufficiunt ad probandam ſimulationem. dec.115.n.5 p.156.
Donatio inter virum, & vxorem præſumitur ſimulata dec.115. n.6.p.156.
Præſumitur ſimulatio quando pater præfert extraneos propriæ ſoboli. dec.115.n.7 p.156.
Pacta inſolita non reuocandi donationem inducunt ſimulationem dec.115.n.8.p.156.
Donatio continens meliorem partem bonorum præſumitur ſimulata dec.115.n.9 p.156.
Donatio præſumitur ſimulata quando donator, & filij remanent in poſſeſſione. dec.115.n.10 p.156.
Contractus ſimulatus nullam tribuit actionem, dec.115.n.11. pag.156.

Singula.

Singula quæ non proſunt vnita iuuant. dec.112.n.6.p.153.

Socer.

Pacta ſucceſſoria valent inter ſocerum & generum. lib.1. c.7. n.11.p.28.
Pacta ſucceſſoria inter ſocerum, & generum in Capitulis matrimonialibus non valent lib 1 c.7.n.26 p 30.
Et gener quando hoc caſu agat ad intereſſe contrà ſocerum. lib. 1.c.7.n.30.& ſeqq.p.30.

Societas.

Rei particularis poſt mortem non valet. lib.1.c.6.n.15 p.24.
Societas eſt reuocabilis. lib.1.c 29.n.95 p.136.
Ex pacto etiam iurato non tranſit ad hæredes. dec.56.n.1 p.72.
Particularis ex pacto tranſit, quando non ſuit electa induſtria perſonæ dec.56.n 8 p.72.
In contractu tranſactionis inita durat vt tranſactio. dec.56. nu. 7 pag 73.
Non poteſt durare in æternum. dec.56.n.11.p.73.
Renouatio ſocietatis requirit ſolemnitates ſtatuti. dec.56. nu.12. pag.73.
Vt validè diſſoluatur debet participari correſponſalibus dec.66. nu.9 p.86.
Habens nomen in ſocietate tenetur ad debita. dec.66.n.12 p.86.
Societas morte vnius ex ſocijs diſſoluitur. dec.66.n.13.p.86.
Non diſſoluitur per mortem vnius qui nomen non habet. dec.66. n.14 p.86
Diſſoluta tacitè renouata cenſetur ex actibus ſocietatis. dec.66. n.15.p.87.
Cum moderato lucro ſaluo capitali eſt valida. dec.168.num.16. pag.230.
Requirit vtriuſque ſocij conſenſum. dec.189.n.2.p 258.
Conſenſus ad ſocietatem inducendam elicitur ex ſignis. dec.189. n 12.p.258.
Mandatum habens ad exigendos fructus ſocietatis poteſt facere ſocietatem. dec.189.n.15 p.258.
Ad hæredes non tranſit ſed morte finitur. lib.3.c.10.n.1.p.469.
Per obitum vnius ex ſocijs extinguitur in totum. lib.3.c.10.n.2. pag.469.
Etiamſi eſſet contracta inter plures lib.3.c.10.n.3.p.469.
In ſocietate eligitur induſtria perſonæ. lib 3.c.10.n.7.p.469.
Media ac maxima capitis diminutione ſoluitur. lib.3.c.10.n.8. pag.469.
Soluitur per ingreſſum in religionem. lib.3.c.10.n.9 p.469.
Pactum vt tranſeat ad hæredes non valet. lib.3.c.10.num.11. pag 470.
Ex teſtatoris diſpoſitione tranſire poteſt ad hæredes. lib. 3.c.10. n.13.p 470.
Sed hoc caſu non eſt eadem, ſed noua ſocietas. lib.3 c.10.nu.14. pag 470.
Non tranſit ad hæredes non obſtante clauſula pro ſe, & hæredibus lib.3.c 10.n.15. p.470.
Pactum vt ad hæredes tranſeat valet quando eſt iuratum. lib. 3 c.10.n.17 p.470.
Contra. lib.3.c.10.n.20.p 470.
Vectigalium tranſit ad hæredes. lib 3.c.10. num 18. & nu 31. pag.470.
Cum perſona incerta contrahi non poteſt. lib.3. c.10. num. 21. pag 470.
Valet pactum quod mortuo vno ex ſocijs duret quoad alios. lib 3 c.10.n 25 p 470.
Contracta cum pluribus in ſolidum, vno mortuo an duret, quoad alios lib.3.c.10.n.26.p.470.
Quando conſiſtit in pecunia valet pactum, vt vno mortuo duret. lib.3.c.10.n.28.p.470.
Mediante tranſactione non poteſt validari pactum, quod ad hæredes tranſeat lib.3 c.10.n.29 p.470.
Contractu cum pluribus, ſi aliquis non ſit expreſsè nominatus moriendo non ſoluitur. lib.3 c.10.n.32 p.470.
Durat morte vnius quoad negocia cæpta. lib 3.c.10. num. 35. pag.471.
Diſſoluta ſocietate debet nunciari omnibus cum ea negociantibus alias non præiudicat diſſolutio. lib.3. cap. 10. num. 36. pag.471.
Procurator abſque mandato non poteſt renouare ſocietatem. lib. 3 c.11.n.124 p.482.
Tribus modis diſſoluitur per diſdictam, alienationem, & mortem etiam ciuilem lib.3 c.11.n.129 p.482.

Per

Per reſtitutionem partis pretij an dicatur in totum diſſoluta. lib. 3.c.11.num.132.p.482.
Mortuo uno ex ſocijs an dicatur extincta quoad omnes. lib.3.c. 11.num.147.pag.483.

Societas Officij.

Societas Officij requirit ſpeciale mandatum.dec.189.n.1.p.258
Officij non requirit ratificationem dec.189.n.18 p.158.
Requirit nominationem eius ſub cuius vita periculum exiſtat. dec.189.num.19.p.258.
Societates officiorum habent analogiam cum Pactis ſutura ſucceſſionis.lib.3.c.11.nu.1 p.475.
Vnde originem ſumpſerint.lib.3.c.11.nu.3.p.475.
Taxatur lucrum valide ad 12.pro centenario.lib 3.c.11.num.5 pag.475.
Officialis pro fructibus tenetur ex conducto.lib.3.c.11.n.6.p.475.
Eſt de iure valida, & quomodo fiat. lib.3.c.11.n.10 p.475.
Dicitur vera ſocietas, & regulatur ſecundum regulas ſocietatis.lib.3.c.11.num.12 p.476.
In ſocietate Officij non cadit vſura,& quare.lib.3.c.11.n.13.p.476
Debet fieri cum pecunia numerata.lib.3.c.11 nu.14.p.476.
In Conſcientia valet ſine pecunia.lib 3.c.11.n.16.p.476.
Imò in vtroque foro fieri poteſt, vel gemmis, vel debito, &c.lib.3 c.11.num.17.pag.476.
Qui dat pecuniam dicitur condominus Officij quoad Officialem. lib.3.c.11.num 19.pag.476.
Non eſt in commercio nec paris hypothecam, benè tamen eius fructus.lib.3.c.11.num.20.pag 476.
Fieri poteſt cum eo qui non habet officium lib.3.c.11.n.23 p.476
Dummodo expires cum eo qui officium poſſidet.lib.3.c.11.nu 24 pag.476.
Non contrahitur ſuper ſubſtantia officij,ſed ſuper fructibus.lib.3 c.11.num.26 pag.476.
Non valet inita cum eo qui exercet officium,ſed fructus non habet. lib.3.c.11.num.27 p.476.
Contra.lib.3.c.11.num.28.pag.476.
Non poteſt fieri cum religioſo lib.3.c.11.n.29.p.476.
Nec cum pupillo ſine tutoris authoritate.lib.3.c.11.n.30 p.476.
Valet in quibuſcumque Officijs. lib.3.c.11.nu.32.p.476.
Quando valeat ſuper officijs non vacabilibus.lib.3.c.11.num.35 pag.477.
Non valet ſuper officio iam grauato.lib.3.c.11.n.36.p.477.
Vt valeat neceſſe eſt vt officium habeat lucrum.lib.3.c.11.n.38. pag.477.
Non valet ſuper officio iam grauato, quando ſumma quæ datur excedit valorem officij lib.3.c.11.n.40 pag.477.
Et tantum ſubſiſtetur pro rata valoris.lib.3.c.11.n.42.p.477.
Quando plures ab vna perſona ſunt initæ ſocietates, quæ excedant valorem officij, ſubſiſtunt vſque ad quantitatem valoris.lib.3.c.11.num.45 pag.477.
Quando plures perſonæ conſtituunt ſocietatem ſuper vno officio grauato, non valent quando dantes pecuniam ſciunt officium eſſe grauatum.lib.3.c.11.n.46.p.477
In foro Conſcientiæ valet etiam data ſcientia grauaminis officij. lib.3.c.11.n.49.p.478
Quando creditor ignorat grauamen debentur fructus tanquam damnum, & intereſſe. lib.3.c.11.n.51.p.478
Quod non valeat vltra valorem officij etiam data ignorantia. lib.3.c.11.n.53.p.478
Data nullitate à principio non validatur etiam ſi remaneat vſque ad valorem. lib 3.c.11.n.60.p 478
Super locis Montium non valet. lib.3.c.11.n.62.p.478.
Eſt exorbitans à iure communi. lib 3.c.11.n.63.p 479
Fieri poteſt ſuper pluribus officijs in ſolidum, & vno vacante remanet ſuper alio.lib.3 c.11.nu.64.p 479.
Ad calculandum valorem non attenduntur fructus, ſed pretium, & dignitas officij de tempore contractæ ſocietatis. lib. 3. c.11.num.65.pag.479.
Data nullitate reſtituuntur fructus à principio. lib.3.c.11.nu.68 pag.479.
Quod procedit data ſcientia nullitatis, aliàs non lib.3.c.11.n.69. pag.479.
Ceſſant fructus diſſoluta ſocietate per mortem, vel dedictam. lib.3.c.11.numer.70.pag 479.
Nec valet pactum in contrarium niſi ad rationem 4. aut 5. pro centenario lib.3 c.11.num.72.p.479.
Dummodo probetur lucrum ceſſans, & alia requiſita lib 3.c.11 num 73 pag.479.
Creditor diſſoluta ſocietate recipiens bona fide fructus quando ſuos faciat.lib.3.c.11.nu.76 p.479.
Quando diſſoluatur non dato fideiuſſore iuxta promiſſionem factam lib 3.c.11.nu.76 & ſeqq p 479.
Quando quis promittit renouare fideiuſſores, illis non renouatis an conueniatur, vel debeat interpellari,& alia,&c.lib.3.c.11 num.83.pag 480.
Recipiens, aut petens fructus quando approbet ſocietatem nullam.lib.3 c 11.num.89.p.480.
Periculum amiſſionis fatis ſaluat eam ab vſura.lib.3.c.11.n.93 pag.480.
Quoad perſonam in cuius caput ſit non habet certam regulam. lib.3.c.11.num 97 p 481.
Quomodo perſona variari poſſit lib.3.c.11.n.99.p 481.
Conditio nominandi perſonam intra 15. dies, intelligitur ſi ſit omiſſa nominatio.lib.3.c.11.n.100.p.481.
Quando non eſt expreſſa perſona in qua ſit poſita pecunia moriente ſocio officialis lucratur capitale. lib.3. cap.11.num.101. pag.481.
Quando dans pecuniam moritur intra 15. dies diſſoluitur. lib.3. c.11.num.102.p 481.
Conditio nominandi intra 15. dies poſt dictum tempus expirat. lib.3.c.11.nu.103.p.481.
Contra quod poſſit fieri nominatio ex poſt.lib.3.c 11.n.104.p 481
Dans pecuniam ſi intra 15.dies ad nominandum, moriatur, vel agrotet,non poteſt nominare.lib 3 c.11.nu.105 p.481
Et quomodo hæc concluſio procedat lib.3.c.11.n.106.p.481.
Fit ad ſex menſes, & vltra ad beneplacitum. lib.3. c.11.nu.118 pag.482.
Fieri poteſt ad 12.pro centenario.lib.3.c.11.n.119.p.482.
Pactum vt fructus ſoluantur anticipatè non valet. lib.3. c.11.nu. 122.pag.482.
Contrarium ſeruatur à Rota.lib.3 c.11.nu.123 p 482.
Renouata non cenſetur per citationem ad dandum fideiuſſorem. lib.3.c.11.nu 128 p.482.
Diſdicta vt diſſoluatur, fieri debet 15. diebus ante. lib. 3.c.11. num.131.pag.482.
Per reſtitutionem partis pretij an dicatur in totum diſſoluta. lib. 3.c.11.num.132 pag.482.
Non cenſetur finita ſi coniectura aliud ſuadent. lib.3.c.11.n.133. pag 482.
Nulla maior coniectura non diſſolutionis dari poteſt, quam receptio fructuum lib 3.c.11.num.134.p.483.
Ceſſat eo ipſo quod venditur, vel reſignatur officium. lib.3.c.11. num 135.pag.483.
Vno vendito officio tota corruit, quando vnica ſumma eodem tempore fuit data, ſecus ſi pluribus vicibus. lib.3 c 11.n.135. pag.483.
Mors violenta non attenditur.lib.3.c.11.nu.137 p.483.
Subſtantia poteſt eſſe penes vnum commoditas penes alium lib.3 c.11.num.139.pag.483.
Per mortem Ciuilem diſſoluitur.lib.3.c.11.n.140.p.483.
Per emiſſionem Profeſſionis in religione illius in cuius capite eſt pecunia non diſſoluitur.lib.3 c.11.n.141.p.483.
Diſſoluitur morte illius in quem eſt translatum periculum vitæ. lib.3.c.11.num.145 p.483.
Eo tamen caſu non ſunt reſtituendi fructus anticipatè ſoluti. lib. 3.c.11.num.146 pag.483.
An extinguatur quando quis ſit eiuſdem officij debitor & creditor.lib.3.c.11.num.148 pag.483.
Exceptio nullitatis an impediat eius executionem lib.3.c.11.nu. 149 pag.483.
Societates officiorum aſſimilantur penſionibus Eccleſiaſticis. lib. 3.c.14.num.35.p 528.
Non contrahuntur ſuper officio,ſed ſuper fructibus. lib.3.c.14.n. 36.pag.528.
Non poſſunt ſubſiſtere ſine ſubiecto nempè officio.lib.3.c.14 nu.37 pag.528.

Nulla

Nulla ob defectum valoris reconualeſcunt ſuperueniente augmento.lib.3.c.14.num.38.p.528.

Socius.

Renouatio ſocietatis facta per vnum ex ſocijs altero abſente non valet ſine ratificatione.lib 3.c.11.nu.125 pag.482.
Socius ſi obligat fundum, facta diuiſione bona remanent hypothecata lib.2.c.11.num.35.p 178.
Pacta ſecreta inter ſocios inita non præiudicant alijs mercatoribus dec.66.num.4 p.86.
Socij debent ſubiacere vtili, & damno. dec.66.n.5.p.86.
Socius obligatur ex facto conſocij.dec.66.nu.6 p.86.
Præpoſitus ſocietati obligat omnes alios.66.nu 7.p.86.
Pacta inter ſocios non afficiunt tertios.dec 66.nu.8 p.86.
Omnia geſta à ſocijs debent participari mercatoribus.dec.66.nu.10.pag.86.
Addito conſocio in negocio non dicitur mutatum negocium. dec.112 num.3 pag 159.
Socius tenetur in ſolidum pro debitis negocij dec.112.n.5.p.154.
Socius non obligatur ſocio, niſi in id quod facere poteſt. dec.159.num.9 pag.214.
Diuiſio fieri poteſt non obſtante pacto in contrarium, quando ſocius eſt rixoſus dec.170.nu.3 p.231.
Eſt de natura ſocietatis, vt quilibet in totum teneatur pro re ad eam ſpectante lib 3.c.10.nu.27.p 470.
Socius expendendo nomen ſocietatis obligat conſocium.lib.3.c.10 num.37 pag.471.
Ad hoc autem requiritur vt habeat complementum, & quod nomine ſocietatis contrahat, & quod tertius contrahens fidem omnium ſit ſequutus lib.3.c.10.nu.38.p.471.
Socius vt obliget debet contrahere ſuper re ad negocium ſpectante.lib.3 c.10.num 40.p.471.
Contrahens extra negocia non obligat conſocium.lib.3.c.10.n.41.pag.471.
Obligans ſe ad fauorem alterius extrà negocia ſocietatis dicitur præſtare fideiuſſorem.lib.3.c.10 n.42 p.471.
Socius fideiubens ad fauorem extranei nomine ſociali non obligat ſocietatem lib 3.c.10 nu.44 p 471.
Non obligat non probata verſione negocij ad fauorem ſocietatis. lib.3.c 10.num 51.p.472.
Socius alicuis negotiationis præpoſitus non obligat extra eam negotiationem.lib.3.c.10 nu 22.p.472.
Alicuius mercaturæ non obligatur ex facto præpoſiti cum eo contrahentis lib 3.c.10.num.53 p.472.
Obligatur ad fauorem extranei lib.3.c.10 nu.54 p.472.
Obligatio pro cambio non dicitur extra negocia ſocietatis. lib. 3.c.10 num.55 pag.472.
Credulitas ſufficit ad obligandum conſocium in contractu geſto à Præpoſito, lib.3.c.10. n.58.p.472
Fideiuſſio non dicitur extra negocia ſocietatis. lib.3.c.10. nu.59.pag.472.

Solemnitates in Renunciatione.

Solemnitates Concilij in renunciatione facta a laico paulò ante ingreſſum in religionem lib.2.c.25.nu.139 p.258.
Contrà.lib 2.c c 25.nu. 143.& ſeqq.p.258.
Renunciatio ob religionem an requirat ſolemnitates ſtatuti laicalis.lib.2.c.25.num.174 p.260.
Statuti in renunciatione iuris quærendi non requiruntur. lib.2.c.32.num.38.pag.293.
Mulier renuncians accepta dote non tenetur ſeruare ſtatuti ſolemnitates.lib.2 c.32.nu.39.p.293.
Pacta ſucceſſoria non valent ſine ſtatuti ſolemnitatibus. lib. 2.c.32.num.40.pag.293.
Valet renunciatio non ſeruata ſtatuti forma quando ſtatutum de alienatione loquitur.lib.2.c.32.nu.48 p.294.
Non valet renunciatio ſine ſolemnitatibus quando ſtatutum diſponit quod minor nō poſſit ſe obligare.lib.2.c.32.n.51.p.294
In renunciatione iuris futuri requiruntur ſolemnitates ſtatuti quando ſtatutum eas requirit ob imbecillitatem.lib.2.cap.32 num 57.pag.294.
Renunciatio iurata valet ſine ſolemnitatibus.lib.2.c.32.num.65.pag.294.
Contrà. lib 2.c.32.num.68.& ſeqq.pag.295.
Requiruntur in renunciatione iurium.dec.28 n.5 p.34.
Maximè ſi renunciatio fiat à minore.dec.28.n.6.p.34.
Renunciatio in vim præcepti teſtatoris non requirit, ſed præceptum ad hoc debet eſſe præciſum.dec.28.n.15.p.34.
Renunciatio etiam iurium futurorum requirit ſolemnitates.dec.29.num.3.pag.34.

Solemnitates Communia.

Statuti ſunt compatibiles cum conſtitutione circà inſinuationem. dec.78.num.22 pag.104.
Requiſita à ſtatuto cum verbis denotantibus validitatem ſufficiunt dec.78 num.24 pag.105.
Statuti non requiruntur in contractu in quo facilitantur matrimonia dec 92.nu.4.pag.131.
Mulier ſine ſolemnitatibus nil poteſt approbare in ſui præiudicium dec 92.nu.12.pag.131.
Non ſunt neceſſaria in donatione cauſa matrimonij pro dote, & eius augumento.dec.117.nu.3.p.158.
Donatio ob cauſam non requirit ſolemnitates.dec.118.n.1 p.159
Donatio oneroſa, & correſpectiua non requirit.dec.118.num.1 pag.159.
Minor non poteſt donare ob cauſam ſine ſolemnitatibus ſtatuti. dec.118 num.8 p.159.
Donatio facta a minori etiam correſpectiua requirit ſolemnitates dec.118 nu.11.p 159.
Requiſita in actu requiruntur in eiuſdem ratificatione dec.118.num.17.pag.160.
Non requiruntur in alienatione rerum minoris facta ex facultate particulari data à defuncto.dec.125.n.6.p 171.
Contra ſi facultas ſit generalis de omnibus bonis.dec.125.num.7 pag.171.
Statutaria requiruntur in aditione hæreditatis.dec.133. nu.13.pag.180.
Contra ſi hæreditas ſit lucroſa. dec.133.nu.18.p.180.
In alienatione bonorum Eccleſiæ requiruntur ad euitandas fraudes. dec.140.n.13.p.190
Statutaria non requiruntur in contractu facto in alterius conſequentiam. dec.147.n 7.p.200
Adhibita in contractu comprehendunt totum contractum, & pacta in eo contenta.dec.147.n.8.p.200
Contractus vtilis non requirit. dec.147.n.9.p.200
Requiruntur in compromiſſo de re minoris. dec.154.n.10.p.208
Mulier pro dote obligatur ſine ſolemnitatibus dec.163.n.2.p.220
Donatio ob matrimonium quando non eſt pro dote eas requirit. dec.163.n.4.p.220
Mulieres etiam Magnates debent eas adhibere in contractu. dec.163.n.13.p.220
Limita quando habent regalia, & iuriſdictionem. dec.163.n.14 pag.221.
Nullitas actus ob non ſeruatas ſolemnitates allegari poteſt à tertio. dec.180.num.20.p.247
Solemnitates iuris Ciuilis non requiruntur in contractu ad pias cauſas dec 186.num.4.pag.255.
In donatione inter patrem, & filium an requirantur. lib.3.c.3.num.44 pag.429.
In doloſa donatione non requiruntur quæ debent interuenire ad euitandas fraudes lib.3.c.3.num.45 p.429.
Requiruntur ſolemnitates ad euitandas fraudes in præiudicium creditorum.lib.3.c.3.nu.46.p.429.
Mulier debet compromittere cum ſolemnitatibus ſtatuti.dec.196.num 3 pag.265.
Minor, & mulier validè obligantur iuramento ſine ſolemnitatibus.dec 197.num.4.p.267.
In fraudem ſtatuti quis cenſetur facere, quando vt non ſeruet ſolemnitates, alio traducitur.dec.222.n.12.p.301.
Aliæ ſunt ſolemnitates accidentales, aliæ ſubſtantiales.lib.3.c.12.n.89.pag.495.
Teſtamentum nullum ob defectum ſolemnitatum ſubſtantialium non parit obligationem naturalem, & ſic de quolibet contractu. lib.3.c.12.n.274.p.506
Iuramentum non validat actum nullum ex defectu ſolemnitatis formalis. lib.1.c.5.n.58.p.21

Mili-

Milites non tenentur ſeruare in vltima voluntate ſolemnitates iuris Ciuilis lib. 1.c.8.nu.10.pag.35.
*Teſtamentum ad piam cauſam nullam requirit de iure Ciuili ſolemnitatem lib.*1.c.8.nu.11.p.35.
In teſtamento ad piam cauſam non ſunt remiſſæ ſolemnitates de iure gentium introductæ.lib. 1.c.8.num.17.p.36.
*Teſtamentum militis valet ſine teſtibus, & ſolemnitate lib.*1.c.8 num.19.pag.36.
*Quare in teſtamento militis nulla ſolemnitas requiratur. lib.*1. c.8.num.21 pag.36.
*Principis teſtamentum valet ſine ſolemnitatibus. lib.*1.c.10.n.66. pag.46.
*Teſtamentum inter liberos nullam requirit ſolemnitatem, lib.*1. c.11.num.28.pag.50.
Iuramentum non perficitur ſine ſolemnitatibus neceſſarijs. lib. 1. c.14.num.33.pag.70.
*Solemnitatibus à iure inductis nemo poteſt renunciare lib.*2.c.7. num 10.pag.164.
*Solemnitates Concilij non requiruntur in reſignatione beneficij facta à nomitio.lib.*2.c.25.nu.154.p 259.
*Contra.lib.*2.c.25.num 156.p 259.
Non requiruntur in actu qui fit ex cauſa neceſſaria lib 2.c.25. num.172 pag.260.
*Vnicus conſenſus non poteſt plures ſolemnitates diuerſi generis ſupplere.lib.*2.c.32 num.24.p.293.
Licentia faciendi aliquid non ſupplet defectum aliarum ſolemnitatum.lib 2.c.32.num.25.p.293.
*Statutaria an requirantur in contractu iurato minorum, lib.*2. c.32.num.29 pag.293.
*In alienationibus rerum minoris ſolemnitates ſtatuti ſunt neceſſaria lib.*2.c.32.num.30.p.293.
Iuramentum an ſupplere poſſit ſolemnitates ſtatutarias. lib. 2. c 32.num.59 p 294.
*Eſt communis opinio contrà Maritum quod iuramentum ſuppleat ſolemnitates. lib.*2.c.32.n.65 p.294.
*Requiſita ob fraudes vitandas comprehendunt actum iuratum. lib.*2.c.32.num.124.p.297.
*Lex Ciuilis poteſt præſumere vt actus ſine ſolemnitatibus ſit dolo vel metu geſtus.lib.*2.c 32 nu.126 p 297.
*An vltra ſolemnitates quæ ex forma ſtatuti requiruntur debeant interuenire in contractu ſolemnitates iuris communis lib.*2.c.32.nu.255.p.304.
*Quod non ſufficiant ſtatutaria.lib.*2.c.32.nu.256.p.304.
*Dummodo ſolemnitates ſtatuti ſint compatibiles cum illis iuris communis.lib.*2.c.32 num.257.p.304.
*Solemnitates extrinſeca poſſunt ſpermi in teſtamento ad piam cauſam lib.*2.c.38 nu.191.p.351.
Statuti non requiruntur in obligatione mulieris pro dote, quæ eſt cauſa finalis.dec 13.nu.5 p.15.
Nec in donatione ad fauorem pauperis intuitu paupertatis. dec. 13.num.15 pag.15.
*Iuramentum non ſupplet ſolemnitates ſtatuti.dec.*13.n.10 p.16.
*Non requiruntur in teſtamento inter liberos.dec.*18.n.2 p.21.
*Non requiruntur in teſtamento ad piam cauſam, quando pia cauſa eſt inſtituta in maiori parte hæreditatis.dec.*18.num.20 pag.22.
*Præſentia iudicis ſupplet omnes ſolemnitates dec.*27.n.8.p.33.
Rigor ſolemnitatum remittitur quando ceſſat cauſa ob quam fuerunt inuenta.dec 27 n.9 p 33.
*Statutum dans ſolemnitates non excludit inſinuationem.dec.*28 num.9.pag.34.
*Præſentia iudicis non ſupplet ſolemnitates quando interuenit ex alia cauſa dec.*28.nu.12.pag 34.
*Solemnitates quorum defectus annullat non remittuntur à partibus.dec.*28.num.13.p.34.
*In contractu ſunt ſeruanda ſolemnitates ſtatuti, & iuris communis quando ſimul compatiuntur. dec.*30.n.5.p.36.
*Etiam ſi ſtatutum reddat validum contractum cum talibus ſolemnitatibus geſtum dec.*30.nu.6 p.36.
*Mulier contrahens cum Eccleſia non tenetur ſeruare quando contrahit cauſa pietatis, non quando tanquam cum priuata perſona.dec.*43.num 11.pag.53 dec 60.num.6.pag.77.
Mulier obligatur ſine ſolemnitatibus pro ſoluendis debitis.dec. 43.num.14.p.53.dec.60.num.10.pag.77.
Præſumuntur in contractu poſt 60.*annos.dec* 45.n.2. p.56.
*Præſumuntur ex obſeruantia quando non conſtat de contrario. dec.*45.num.13 pag.57.
*Statuti requiruntur in renouatione ſocietatis. dec.*56.n.12.p.73.
Minor contrahens cum Eccleſia non tenetur ſeruare. dec. 73. num.16.pag.97.
Minor pubes obligatur iuramento ſine ſolemnitatibus, dec. 73. num.17 pag.97.
*Minor non tenetur ſeruare acquirendo emphyteuſin, & quando eſt mercator non tenetur ſeruare etiam in rebus ad mercaturam non ſpectantibus.dec.*73.n.20 p.97.
*Conſuetudo tollit iuris ſolemnitates.dec.*75.nu.9.p.100.
Præſumuntur in contractu minoris facto coram tutore. dec. 78. num.12.pag.104.

Solitum.

*Dos dicitur congrua ex ſolito familiæ. dec.*152.n.17.p.206.
*Teſtator præſumitur velle diſponere iuxta ſolitum.dec.*164.nu. 13.pag.222.
*Probatur ſolitum vnico actu lib.*3.c.10.nu.49 p.471.
*Vt afficiat debet eſſe conforme in qualitatibus, & circumſtantijs. lib.*3 c.10.nu.50 pag.471.
*Conſuetum aliquando accipitur abuſiuè pro ſolito.lib.*3.c.10 nu. 65.pag.473.
*Conſuetudo eſt propria vniuerſitatis, ſolitum particularium lib.*3 c.10.num.66 pag 473.
*Inueſtitura præcedentes non inducunt ſolitum quando ſunt de ijsdem perſonis, & non ſunt obſeruatæ. dec.*229.n.2 p.309.

Solutio.

*Satisfactio habetur pro ſolutione. lib.*2.c 24.n.151.p.246.
Soluens pro alio habet actionem negociorum geſtorum quando vtile negocium geris.lib 2.c.37.nu.86.p.336.
*Solutio probari poteſt per coniecturas.dec.*23 nu.2.p.27.
*Depoſitum habet vim ſolutionis.dec.*32.nu.10.p.38.
*Mulier ſoluens debita viri præſumitur de pecunijs hæreditarijs. dec.*100.nu.22 pag 140.
*Qui ſoluit præſumitur debitum ſoluere.dec.*154.n 5.p.208.
*Solutio indebiti in vſura probatur coniecturis. dec.*154.num.21. pag.209.
*Probatur ex pluribus dilationibus ad occultandas ſolutiones, dec.*154 num.22.pag.209.
*Solutio vſurarum ipſo iure ſorti imputatur.dec.*154.n 23.p.209
*Debiti probatur per inſtrumenta.dec.*154 n.24.p 209.
Extincto debito ſi de nouo ſoluatur repetitur vt indebitum. dec. 154 num.25 pag.209.
Soluens debita defuncti adit hæreditatem, niſi proteſtetur. dec. 180 num 5.pag.246.
*Mandatum ad ſoluendum præſumitur ex ſolutione notabilis ſummæ.dec.*189 num 8 p 258.
Solutio penſionis facta à tertio præſumitur de ordine Titularis, & conſtituit penſionarium in poſſeſſione pro manutentione.dec. 189.num.9.pag.258.
*Continuata per plures annos quando inducat obligationem in futurum lib.*3.c.1.num.223.& ſeqq p.404.
*Soluens legata relicta in teſtamento nullo approbat teſtamentum nec illud amplius impugnat, ſi ſciat nullitatem.lib.*3.c.12 num.65 pag.494.
Data ignorantia nullitatis teſtamenti per legatorum ſolutionem non dicitur approbatum teſtamentum lib 3 c.12.n 67.p.494.
*Soluens legata ſibi non præiudicat, niſi quoad ſoluta. lib.*3.c.12. num.74.pag 494.
*Soluendo quis ex voluntate minus ſolemni videtur agnoſcere relictum.lib.*3.c.12.num.273 p.506.

Soror.

*Soror vtrimque coniuncta ſuccedit fratri vtrimque coniuncto excluſo altero fratre coniuncto ex vno latere.lib.*2.c.12.n.19. pag.180.
*Soror ſuccedit fratri.dec.*108.nu.1.p.149.
*Admittitur cum fratre ad ſucceſſionem fratris.dec.*109.num.1. pag.150.

Digitized by Google

Contra quando renunciauit ad fauorẽ fratris.dec.109.n.2 p.150
Frater non cenſetur velle excludere ſororem in concurſu extraneorum.dec.116.num.17 p.157.
Renuncians ad fauorem fratris non excluditur ab illius hereditate.dec.116.nu.24 pag.158.
Non poteſt facere carcerare fratrem.dec.159.n.7 p.214.
A ſorore minori debetur reuerentia fratri maiori.dec.159.n.28 pag.215.
Filius ſororis eſt de linea fœminina.dec.167 n.64 p.228.
Præfertur nepos in ſucceſſione.dec.167.n.66.p.228.
Soror non poteſt dici deſcendens.dec.209.n.15.p.287.
Frater dotans ſororem apponere poteſt pacta ad eius fauorem, dec.223.num.6.pag.302.

Specialia.

Duo ſpecialia non poſſunt concurrere circà idem, & in eodem ſubiecto.lib.1.c.4 nu.45.p.14 lib.1.c.11.n.23.p.53.
Specialia non ſunt multiplicanda lib.1.c.8.nu 30.p.36 dec.167.num 47.pag.228.
Etiam ſi vna ex alia naſcatur. dec.167.n.48.p.228.

Species.

Idem operatur genus, quoad genus, quod ſpecies, quoad ſpeciem. lib.1.c.26.num 9 p.122.
Poſt genus cenſetur adiecta gratia maioris demonſtrationis lib.2 c.3.num.75.pag.157.
Quando prius ſit diſpoſitio ſpecialis, & poſtea generalis generi per ſpeciem derogatur.lib.2.c.3.n.79 p.158
Quotieſcumque ſpecies præcedit & genus ſubſequitur ſpecies dicitur à ſuo genere exempta, & in genere non includitur lib.2 c.3.num.80 pag.158.
Genus reſtringitur quando eſt poſt ſpeciem lib.2.c.3. n.81 p.158.
Quando diſpoſitio eſt prius generalis, poſtea ſpecialis, ſpecies cenſetur appoſita ad demonſtrationem ſpecierum in genere comprehenſarum lib 2 c.3 nu.82 pag. 158.
Cum præcedit genus, & ſubſequitur ſpecies, requiruntur vtræque qualitates.dec.51.num.13 p.68.
Expreſſio ſpecifica quando dicatur habita in translatione vniuerſali dec 121.n.10 p.164
Expreſſio ſpecierum contentarum ſub genere cenſetur facta ob maiorem declarationem dec.121.n.11.p.164
Dictio, tam & quam, in numeratione ſpecierum poſt genus ſtam declaratiue dec.121.nu.12.p 164
Expreſſio ſpecierum non operatur quin veniant ſub genere, dec. 121 nu.13.p.164
Dictio, tam.& quam, contradiſtinguit ſpecies expreſſas. dec. 122 n.21 p. 166
Generi per ſpeciem derogatur.dec.162.nu.10.p.219.
Etiam per ſpeciem totũ genus abſorberetur. dec.162.n.12.p.219
Quando ſit diſpoſitio ſpecialis, deinde generalis, tunc generi per ſpeciem derogatur, adeout diſpoſitio generalis non extendatur vltra ſpecificata.lib.3.c.13 n.302.p.522.

Spes.

Spes iuris quærendi poteſt in contractum deduci.lib.1.c.10.nu.10 pag.73.
Rerum appellatione continetur.lib.1.c.15.nu 11 pag.73.
Licet incerta emi, & vendi poteſt.lib.1.c.15 nu.12.p.73.
Spes de hæreditate viuentis non eſt in rerum natura lib.1.c.15. nu 67.pag.79
Et dicitur ſpes acerbiſſima & illegitima lib.1.c.15.n.69.p.79
Succedendi in hæreditatibus paternis dicitur ſpes vaniſſima. lib.1. c.15. n.69 p.79
Legitima eſt improbabilis. lib.1.c 15. n.75.p. 80.
Succedendi quando poſſit deduci in cõtractu lib.1 c.15.n.80 p.80
Quando dicatur probabilis, præcipuè ſpes filij in legitima. lib. 1. c.15.n.81.p.80.
Succedendi deducitur in contractu quando ex ea non naſcitur votum captandi mortem lib.1.c.15.n. 82.p.80
Filiorum ſuper paterna hæreditate non eſt ſpes aliena, ſed propria hæreditatis.lib.1 c.18.nu.15 p.93.
Acquirendi dicitur in bonis noſtris.lib.2 c.1.n.13 p.145.
Acquirendi poteſt in pactum deduci.lib.2.c.1.n.34.p.145.
Hæreditas viuentis nobis dicitur competere ſpe.lib.2.c.1.nu.62. pag 148.
In iure ſuccedendi conſiderari poteſt aliqua ſpes probabilis. lib.2. c.2 num.9.pag.149.
Spes ſuccedendi ſuperſtiti eſt ius quod poteſt admitti. lib.2. c.2. num.10 pag 149.
Quæ eſt difficile, vt veniat deduci non poteſt, non verò quæ veriſimiliter poteſt euenire.lib.2.c.2.n.14.p.150.
Hæreditatis viuentis dicitur probabilis, & quæ poteſt competere de præſenti. lib.2.cap.9.nu.7. p.169.
Aſſequendi aliquid ſub incerto euentu ad heredes tranſmittitur. lib.2. c.16. n.14.p. 211
Purificationis conditionis ſuſpendit ſucceſſionem vocati ſub conditione negatiua. dec.39. n.13. p.48.
De facili euentura cedi poteſt, & ſuper ea cadit donatio dec.48. num 8 pag.61
Sub ſpe lucri quis inuitari poteſt ad certas nuptias. dec.142.n.2. pag. 193.
Inſinuatio non requiritur in donatione iurium ſub ſpe remota competentium dec 160.n.10 p.216.
Spes in iure de præterito dicitur æſtimabilis. dec.160.n.12.p.216.
Et talis ſpes deducitur in contractum emptionis, &c. dec.160. num 13 pag.216.
Et in ea ſpe habet locum læſio.dec.160.nu.14 p.216.
Spes remota, & ad praxim non reducibilis parum æſtimatur. dec.160 nu.15 p.216
Spes ſobolis a teſtatore vocata excludit ſubſtitutum. dec. 175. nu.8.p 238 dec 176.n.3.p.239.
Actionis conditionalis donari poteſt. lib.3. c.2. n.72.p.422.
Spes deducitur in contractu, & vendi, & cedi poteſt. lib. 3. c.9. n.23 p.466.
Contractus ſpei eſt validus, nec in eo conſiderari poteſt aliqua læſio.lib.3.c.9.num.24 p.466.

Spolium.

Spoliatus ante omnia debet reintegrari.dec.180 n.21 p.247.

Spurius.

Spurius dicitur non natus cum requiſitis concubinatus. dec.23. num.16 pag 28.
Præteritus a matre habet querelam inofficioſi teſtamenti dec.23 num.25.pag 28.
Infamia facti laborare dicitur.dec.23 n.31 p.28.
Non poteſt habere dignitates, nec de iure Canonico, nec Ciuili. dec.23.num.32.p.28.
Filius potius præſumitur naturalis, quam ſpurius. dec.84.nu.22. pag.121.
Legari poteſt ſpurio quando non legatur tanquam ſpurio. dec. 207 num 21.pag.285.
In Vrbe legatur, & donatur ſpurijs vbi non ſunt legitimi.dec.207 num.22.pag.285.

Stabilia.

Stabilia cui non poſſunt relinqui datur æquiualens in pecunia. lib.3.c.1.num.163.p.399.

Status.

Rerum ſtatus vbi mutatur non valet argumentum de præterito ad præſens.dec 44 nu 15.p.55.
Vltimus attenditur in beneficijs dec.90.num.7.p.128.
Aliquando aliquis ſtatus perſonarum permittitur non approbatur.lib.3.c.1.n.130 p.397.
Status approbatus a Papa à nullo poteſt impugnari. lib.3.c.1.nu. 131 pag.397.
Non approbatus, ſed toleratus à Papa poteſt remanere ſæcularis lib.3.c.1 num. 132 p.397.

Statutum quoad Succeſſiones, & Renunciationes.

Non valet pactum ſucceſſorium licet conſuetudine roboratum. lib.1.c 12.num.7 p.56.
Statutum non poteſt dicere legem patri, vt non poſſit mutare pacta ſucceſſoria.lib.1.c.12.nu.10.p.57.

Dello-

Doctores tenentes non valere pacta ſucceſſoria ſtatuto roborata. lib.1.c.12.num.17.pag.57.

Contrà quod valent pacta ſucceſſoria ſtatuto roborata lib.1.c.12 num.18.pag.57.

Doctores aſſerentes valere pacta ſucceſſoria ſtatuto firmata.lib. 1.c.12.num.35.p.58.

Statuta aliquando prohibent teſtamenta condere lib.1 c.12.n.49 pag.59.

Statutum poteſt diſponere vt quis habeatur pro filio, etſi non ſit. lib.1.c.12.num.54.pag.59.

Statutum poteſt augere, & minuere legitimam.lib.1.c.12.n.55. pag.60.

An valeant pacta ſucceſſoria ſtatuto roborata reuocabiliter, vel irreuocabiliter.lib.1.c.12.nu.58.p.60.

Quod valeant reuocabiliter.lib.1.c.12.nu 59.p 60

An ſtatutum poſſit validare pacta ſucceſſoria irreuocabiliter, nec ne, dependet à verbis quibus eſt conceptum pactum, vel à ſtatuto ita diſponente lib.1.c.12.n.70.p.61.

Statutum poteſt non tantum reſtringere, ſed etiam in totum tollere facultatem teſtandi.lib.1.c.12.nu.72.p.61.

Quando verba ſtatuti ſonant in vim diſpoſitionis inter viuos diſpoſitio reuocari non poteſt lib.1.c.12.nu.74.p.61.

Hæreditates, & ſucceſſiones deferuntur ſecundum ſtatuta illius loci vbi bona ſunt ſita.lib.1.c.12.nu.87.p.62.

Imò requiritur vtraque ſubiectio perſonarum, & bonorum ad hoc vt ſtatutũ de ſucceſſione locũ habeat lib.1.c.12 n.88 p.62.

Statutum confirmans pacta ſucceſſoria eſt odioſum, & reſtringendum.lib.1.c.12.nu 89.p 62.

Statuta excludentia fœminas non ſe extendunt vltrà iuriſdictionem ſtatuentium.lib.1.c.12 nu.92.p.62.

Statuta ſuper pactis ſucceſſorijs inter principes ſunt fauorabilia. lib 1.c.14.num.40.pag.70.

Portio debita per ſtatutum nulla pactione eſt auferenda. lib.1. c.14.num.47.pag.71.

Mulier non poteſt diſponere de portione reſeruata à ſtatuto venientibus ab inteſtato.lib.1.c.14 nu.48.p.71.

Etiam fauore piæ cauſæ.lib.1.c.14.nu 49.p.71.

Mulier de dicta portione non eſt domina. lib.1.c.14.n.51.p.71.

Bona à ſtatuto reſeruata dicuntur deuenire ad perſonas vocatas non iure hæreditario, nec ex voluntate defuncti, ſed iure proprio.lib.1.c.14.num.52.p.71.

Fœmina non poteſt diſponere inter viuos de portione à ſtatuto alteri poſt eius portionem reſeruata.lib.1.c.14.n.53.p.71.

Portio à ſtatuto reſeruata, licet non tradita tranſmittitur.lib.1. c.14.num.54.pag.71.

Nec poteſt mulier alium in d.portione ſubſtituere lib.1.c.14.nu. 55.pag.71.

Pacta ſucceſſoria inter principes non dantur iure ſucceſſionis ſed ſtatuti.lib.1.c.14 num 59.p.71.

Statutum quod legitima filij viuente patre ſpectet ad fiſcum procedit quando non extant nepotes.lib.1.c.18.nu.33.pag.95.

Statutum faciens mentionem de legitima in bonis patris non habet locum in bonis matris.lib.1.c.18.nu.35.p.95.

Quando ſtatutum aufert ſucceſſionem, non valet pactum eandem conſeruans.lib.1.c.32.num.42 p.142.

Excludens forenſes, vel fœminas an comprahendat loca pia.lib.1 c.32.num.43.p.142.

Excludens ab hæreditate religioſum an ſit contra libertatem Eccleſiæ.lib.1.c.32.num.45.p.142.

Excludens fœminas an comprahendat moniales.lib.1.c.32.n.46. pag.142.

Vocans fratres ad ſucceſſionem, vocat etiam filios fratris. lib.2. c.15.num.30 pag.201.

Excludens filiam à ſucceſſione cenſetur excludere ab ea deſcendentes.lib.2.c.24.num.3.p.237.

Portio debita vigore ſtatuti non venit in generali renunciatione. lib.2.c.38.num.112.p.347.

Vocati per ſtatutum, ſuccedunt iure proprio non ex voluntate defuncti.lib.2.c.38.num.122.p.347.

Statutum, vtens, verbo ſuccedere, cenſetur iure hæreditario lib.2 c.38.num.125.pag.347.

Quando ſtatutum dicatur dare portionem iure ſucceſſionis, quando ex lege.lib.2.c.38.nu.130.& ſeqq p.348.

Reſeruans portionem, & prohibent relinquere an prohibeat diſponere inter viuos.lib..2.c.38.nu.150.& ſeqq.p.349.

Reſeruans aliquam portionem agnatis in bonis fœminarum eſt fauorabile.lib.2 c.38.nu.167.p.350.

Ex iuſta cauſa poteſt tollere legitimam fœminis.lib.2.c.42.n.46. pag.383.

Ratio conſeruandi agnationem non extendit ſtatutum de perſona ad perſonam, & de caſu ad caſum dec.4.n.11.p.15.

Ex diſpoſitione ſtatuti Ceſenæ dos ſuccedit loco legitimæ. dec.68. num.1 pag.89.

Habilitans ad ſucceſſionem illegitimos valet.dec.84.n.39.p.122

De ſucceſſione habet locum in hæreditate Clerici. dec.127.nu.2. pag.173.

Contra.dec.127.num 3.pag.173.

Excluſiuum fœminarum non extenditur extra territorium.dec. 166.num.13.pag.224.

De legitima non habet locũ extra territoriũ.dec.167.n.12.p.226.

Augere poteſt, & minuere legitimam.dec.167.n.13.p.226.

Excluſiuum fœminarum non habet locum in bonis, & perſonis exteris.dec.167.nu.36.p.227.

Excluſiuum fœminarum propter maſculos intelligitur in pari gradu.dec.167.nu.40 pag.227.

Admittit repræſentatione in ſucceſſionibus. dec.167.n.43 p.228.

Niſi contrarium ex verbis appareat.dec.167.n.44.p.228.

Et quid impoſitis in conditione dec.167.n.45.p.228.

Repræſentatio ſemper excluditur in ſtatuto excluſiuo fœminarum dec.167.nu.46.pag.228.

Vbi ſtatutum non loquitur ſuccedit ur ſecundum ius commune. dec.167.num.65 pag 228.

Statutum an poſſit immutare ordinem ſuccedendi.lib.3.c.1.n.1. pag.390.

Poteſt ſubditis prohibere ne teſtentur de bonis patrimonialibus. lib.3.c.1.num.2 pag 390.

Poteſt facere vt aliquis decedat pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus.lib.3.c.1.num.14.p.391.

Non poteſt reſtringere, ſeu auferre facultatem teſtandi.lib.3 c.1 num.16 pag.391.

Excludens fœminas propter maſculos valet.lib.3 c.1.n.19.p.391

Excluſiuum fœminarum non afficit forenſes, neque in bonis in territorio.lib.3.c.1 num.57.pag.392.

Statutum de ſucceſſione non comprahendit hæreditatem forenſis dec.196.num 6.pag.265.

Nec bona extra territorium.dec.196.nu.7.p.265.

Loquens de ſucceſſione aſcendentium non extenditur ad tranſuerſales dec.196.nu.10 pag.265.

Ex opinione aliquorum ſtatutum loquens de ſucceſſione requirit ſolam ſubiectionem bonorum, vel perſonarum. dec.196. num.14 pag.266.

Poteſt diſponere vt valeat teſtamentum minori numero teſtiũ de iure requiſitorum lib.3.c.12.num.115.pag.496.

Contra lib.3.c.12.num.117.nu.497.

Tacitè, & expreſſè poteſt dare facultatem filijsfamilias teſtandi.lib 3.c.12.num 309.p.509.

Legitima à ſtatuto tolli non poteſt.lib.1 c.12.nu.13.p.57.

Statutum quoad Eccleſiaſtica, & Iuramenta.

Contra bonos mores turpitudinem, & peccatum inducentes non valet.lib.1.c.12.num 20.p.57.

Non valet comprahendere bona Eccleſiæ, quando excludit fœminas lib.1.c.32.num.44 p.142.

Statuta Clericorum, vel laicorum à Papa confirmata poſſunt iuramento derogare lib.2.c.32.nu.103.nu.296.

Statutum non faciens mentionem iuramenti illud non comprahendit.lib.2.c.32.num.108.p.296.

Conditum fauore publico primariò ſtatuto poteſt derogare. lib.2. c.32 num.114.pag.297.

Statutũ continens vtilitatem priuatam non derogat iuramento. lib.2.c.32.num 130 pag.298.

Quando adimit fidem ſcripturis comprahendit ſcripturas iuratas lib.2.c.32.num.138 p.298.

Non valet ſtatutum diſponens quod in contractibus non apponatur iuramentum.lib.2.c.32.nu.140 p.298.

Cen-

Contra quod valet, & numerantur plura ſtatuta. lib. 2. c. 32. num. 141 & ſeqq pag. 298.

Regulariter ſtatutum ex defectu poteſtatis non diſponit ſuper iuramento lib 2. c. 32 nu. 157. p. 199.

Fallit vbi annullat non ſeruata aliqua forma, vel tollendo fidem ſcripturis lib. 2. c. 32. num. 158 p. 199.

Diſponens vt non poſſit alienari feudum etiam cum iuramento valet. lib. 2. c. 32. num. 161 p. 299.

Conditum rationabili cauſa derogat iuramento. lib. 2. c. 32. num. 165 pag. 299.

Quod nunquam ſtatutum deroget iuramento. lib. 2. c. 32. n. 172. pag 300.

Non derogat iuramento licet præſumat metum, & dolum in contrahente. lib. 2 c. 32 nu 174 p 300.

Contra quod hoc caſu deroget. lib. 2. c. 32 n. 175 p. 300.

An poſſit indiſtincte prohibere ne in contractibus apponatur iuramentum. lib. 2. c. 32 nu 211 p. 302.

Lucanum quod minor vigintiquinque annis non obligetur an habeat locum in contractu iurato. lib. 2. c. 32 n. 221 p. 302.

Valet ſtatutum prohibens ne in contractibus minorum ponatur iuramentum lib. 2. c. 32 nu. 228. p. 302.

Valet ſtatutum pœnam imponens recipienti iuramentum. lib. 2. c. 32. num. 229 pag. 303.

Iuramentum non eſt ſeruandum quando ſtatutum illud ſupponit metu extortum lib. 2. c. 32. nu 234 p. 203.

Quando ſtatutum ſine cauſa diſponit vt in contractibus non apponatur iuramentum non valet. lib. 2 c. 32 n. 241. p. 303.

Statutum poteſt modificare diſpoſitionem Auth. Sacramenta puberum, non in totum tollere. lib. 2. c 32. n. 241 p 303.

Statuta laicorum ex iuſta cauſa adſtringunt etiam diſponentes ad piam cauſam. lib. 2. c. 38 nu 179. p. 350.

Præcipuè in bonis non quæſitis. lib 2. c. 38. n. 180. p. 350.

Statuta laicorum rationabilia comprahendunt pia loca. lib. 2. c. 38 num. 187 pag 351.

De lucro dotis comprahendit mulierem, etiam ſi ad piam cauſam diſponat. lib 2. c. 38 nu. 188 p 351.

Habens iuramentum tanquam vi extortum inualidat contractum iuratum dec. 43. nu 5 pag. 53.

Non habet locum in bonis Eccleſiæ, niſi ſit à Papa approbatum, vel habilitet vel inhabilitet perſonas. dec 79. n. 15 p. 107.

Laicale nō comprahendit bona Eccleſiaſtica. dec 125. n. 10 p. 171

De habilitate perſonarum habet locum in bonis Eccleſiæ, & ſufficit ſubiecto perſona. dec 125. nu. 11. p. 171.

Vrbis de prohibitione donationis habet locum in contractu, & donatione iurata. dec. 136. nu 10. p. 185.

Contractus iuratus non continetur ſub generali ſtatuti prohibitione, dec. 182. nu. 6. pag. 251.

Laici nihil ſtatuere poſſunt ſuper iuramento. dec. 182. n. 7 p 251.

Prohibens acquiſitionem forenſibus an liget Eccleſias, & loca pia lib 3 c. 1. num. 69 pag 393.

Prohibens acquiſitionem ligat pia loca, & Eccleſias. lib. 3. c. 1. num. 70 pag. 393.

Contra quod non ligent lib 3. c. 1 nu 78. p. 394.

Siue loquantur in rem, ſiue in perſonam lib. 3. c. 1. n. 79 p 394.

Nec comprahendunt emphyteuſin Eccleſiaſticam, niſi à Papa confirmentur. lib. 3. c. 1. nu. 80. p 394.

Laicale ſtatutum an habeat locum in hæreditate clericorum. lib. 3. c. 1. num. 82 pag. 394.

Affirmatiuam aliqui tenent lib. 3 c. 1. nu. 83 p. 394.

Clericus gaudet ſtatuto excluſiuo fœminarū. lib. 3. c. 1. n 86 p. 394

Et ideo eodem ſtatuto debet ligari. lib. 3 c. 1. nu. 87 p. 394.

Contra quod ſtatutum non habet locum in hæreditatibus clericorum lib 3. c. 1. nu 90 pag. 394.

Statutum laicorum nullo modo clericos, & pia loca comprahendit. lib. 3. c. 1. num 91 pag. 394.

Viens verbis preceptis nullo modo ligat clericos. lib. 3. c. 1. nu 95. pag 395.

Opinio quod non habeat locum in hæreditate Clerici apud Rotam eſt certa lib. 3 c. 1. nu 98 pag 395.

Sed contraria opinio videtur magis vera. lib. 3 c. 1. n. 99. p. 395.

Eſt abſurdum vt clericus vtatur ſtatuto pro ſe, & non contra ſe. lib. 3 c 1. num. 100 pag. 395.

Habet locum in hæreditate clerici quando eſt aliud ſtatutum diſponens, quod clerici non vtantur ſtatuto ad eorum fauorem niſi vtantur etiam contra ſe. lib. 3. c. 1. nu. 100 p. 395.

Tale ſtatutum eſt validum lib. 3. c. 1 num. 101. p. 395.

Statuta approbata à clero cenſentur Eccleſiaſtica. lib. 3. c. 1. n. 102 pag. 395.

Laicale nō comprahendit hæreditatē clerici. dec. 196. n. 11. p. 266.

Non confirmatum a Papa in forma ſpecifica non comprahendit contractum iuratum. dec. 197 nu. 4. p. 267.

Diſponens quod ſtabilia ad Eccleſiaſticos non transferantur eſt nullum. lib. 3. c 1 num. 155 p. 398.

Auferens Eccleſiæ illud quod iure communi debetur dicitur contra immunitatem. lib. 3. c. 1. num. 157 p. 399.

Aliqui tenent valere ſtatuta prohibentia Eccleſijs alienationem ſtabilium. lib. 3. c. 1. num. 159 p. 399.

Statutū contra Eccleſias, & loca pia non valet. lib. 3. c. 1. n. 160. pag. 399.

Auferens pijs locis acquiſitionem ſtabilium dicitur contra immunitatem Eccleſiaſticam lib. 3. c. 1. n. 164 p. 399.

Statutum. Communia.

De continuanda poſſeſſione habet locum in hærede particulari; lib. 1. c 6. num. 28. pag. 26.

Doctor non poteſt carcerari etiam ſtante ſtatuto, vt omnes carcerentur reiecto quouis priuilegio, quia non intelligitur de priuilegio clauſo in corpore iuris. lib. 1. c. 9. n. 38 p 40.

Statutum mandans quod Doctor torqueri poſſit non valet. lib. 1. c. 9. num. 41 pag. 40.

Statuta, & conſuetudines pari paſſu in iure ambulant. lib. 1. c 12. num. 1 pag. 56.

Statuta, & conſuetudines in idem reincidunt. lib. 1. c. 12. n. 2. p. 56

Statuta, & conſuetudines differunt tanquam tacitum, & expreſſum. lib. 1. c. 12. num. 3. p. 56.

Quod per ſtatutum introduci poteſt, & per conſuetudinem. lib. 1. c. 12. num 4 pag. 56.

Valet argumentum de ſtatutis ad pacta. lib. 1. c. 12. nu. 5. p. 56.

Valet argumentum de conſuetudine ad ſtatutum. lib. 1. c. 12. n. 6 pag. 56.

Statutum contrà bonos mores reprobatur. lib. 1. c. 12. n. 8 p. 56.

Quæ à iure naturali proueniunt ſtatuto non tolluntur. lib. 1. c. 12. num 16. pag. 57.

Pro lege communi in ciuitate habetur. lib 1. c. 12. n. 25 p. 57.

Præualet iuri communi. lib. 1. c. 12. nu 26. pag 57.

Statuta ſunt ſeruanda quamuis dura, & aſpera videantur. lib. 1. c 12. num. 28. pag. 58.

Per ſtatutum poteſt immutari ius publicum lib. 1. c. 12. n. 41. p. 59

Statutum eſt fortius pacto. lib. 1. c. 12. nu 42. p. 59.

Quicquid per pactum fieri poteſt, fieri poteſt per ſtatutum, & è contra lib. 1 c. 12 num. 43. p. 59.

Per ſtatutum abrogatur ius ciuile. lib. 1. c. 12. nu. 52 p 59.

Non valet argumentum à iuramento ad ſtatutum lib 1. c. 12. num 56 pag. 60.

Non poteſt validare pactum quod caret conſenſu paciſcentis lib. 1. c. 12. num 64 pag. 60.

Statuere eſt actus iuriſdictionis qua exercetur in rebus ſuis. lib. 1 c. 12. num 90. pag. 62.

Ciuitas, & populus iuriſdictione carentes non poſſunt condere ſtatuta ad eorum negocia pertinentia lib. 1. c. 13. n. 40. p. 67.

Statuere non poteſt priuata familia ſuper dependentibus à iure publico lib. 1. c 13. num. 42 p. 67.

Statutum venit appellatione pacti lib. 1. c. 14 num 60 p 71.

Requirens inſinuationem in contractu non habet locum in iure quærendo lib. 1. c. 15. nu 78. pag. 80.

Habet eandem auctoritatē iuris communis. lib. 1. c 32. n 7. p 140

Conſenſus priuati non poteſt remouere obſtaculum ſtatuti. lib. 1. c. 32 num. 39 pag 142.

Stipulatio cenſetur facta iuxta formam ſtatuti. lib. 2. c. 12. n. 21. pag. 180.

Statuta particularia faciunt ceſſare ius commune. lib. 2. c. 13. num. 131 pag. 192.

Statutum vt filia debeat eſſe doto contenta ceſſat vbi conſtat de incongruitate dotis. lib. 2. c. 26. nu. 134. p. 271.

A confirmante conualidatum dicitur ſtatutum confirmantis. lib. 2. c. 32. num. 105 p. 296.

Lex præſumit pro validitate ſtatuti lib.2.c.32.n.188.p.300.
An per teſtes probari poſſit contrarium eius quod ſupponit ſtatutum.lib.2.c.32.nu.191.p.301.
Tollens probationem non tollit eam probationem, quæ habetur ex partis confeſſione. lib.2.c.32.num.192.pag.301.
Quando ſtatutum dicit quod in contrarium non admittatur probatio, tunc non valet probari.lib.2.c.32.n.195.p.301.
Confeſſio ſuper re à ſtatuto prohibita non attenditur.lib.2.c.32.num.206 pag.301.
Stante ſtatuto quod contractus non probetur, niſi per ſcripturas, probari poteſt aliter quam per ſcripturas, promiſſio de contrahendo lib.2.c.37.nu.44.p.344.
Statutũ reſtringitur ad actum vltimæ voluntatis quando cum verbo, relinquere, *fit mentio obitus.lib.2.c.38.n.127.p.348.*
Statuta inuicem ſe declarant.lib.2.c.38.n.137.p.348.
Vna pars ſtatuti aliam declarat.lib.2.c.38.n.135.p.348.
Potius recipit interpretationem ab alio ſtatuto, quam à iure communi. lib.2.c.38.num.138.p.348.
Non debet eſſe eluſorium lib.2.c.38.n.169.p.350.
Non habet locum in perſonis non ſubiectis. dec.4.n.6.p.5.
Vt operetur requirit ſubiectionem perſonarum, & bonorum.dec.4.num.7.pag.5.
Vetus tollitur per nouum.dec.4.num.9.p.5.
Limita quando in vtroque eſt eadem ratio dec.4.n.10.p.5.
Qualitas à ſtatuto omiſſa cenſetur conſulto omiſſa.dec.4.n.12.p.5.
Non habet locum non purificata conditione illius dec.4.n.13.p.5.
Dans ſolemnitates non excludit inſinuationem dec.28.n.9.p.34.
Forma ſtatuti non ſatisfit per æquipollens dec.28.n.14.p.34.
In contractu ſunt ſeruandæ ſolemnitates ſtatuti, & iuris communis quando ſimul compatiuntur, etiam ſi ſtatutum reddat validum contractum cum tali ſolemnitate tantum.dec.30.n.6.pag.36.
Ciuitas alteri ſubiecta non condit ſtatuta, niſi cum approbatione Domini loci ſuperioris dec.30.nu.7.p.36.
Habens ſtatutum pro ſe dicitur habere intentionem fundatam. dec.35.num.1.pag.42.
Repertum in volumine ſtatutorum præſumitur eſſe in obſeruantia, niſi probetur contrarium dec.35.n.5.pag.42.
Obſeruantia probatur ex actibus in vim illius factis dec.35.n.7.pag.43.
Habens motiuum rationis dicitur licitum dec.35.n.8.p.43.
Contrà ius commune dicitur fauorabile dum adiuuat contractum matrimonij dec.35.nu.10.p.43.
Iuſtum, & rationabile, ſufficit vt approbetur in forma communi dec.35.num.11.pag.43.
Vrbis quoad ordinatoria iudicij non attenditur extra forum Capitolinum.dec.44.nu.6.pag.54.
De lucro dotis habet locum, tam ex teſtamento, quam ab inteſtato dec.35.num.20.pag.43.
Ex ſtatuto Bononiæ quomodo appelletur à ſententia ſuper Salniano.dec.54.num.5.p.71.
Habilitans perſonam trahitur extrà territoriũ.dec.59.n.3.p.76.
Particulare tollit Conſtitutionem generalem.dec.78.n.20.p.102.
Speciale loci præualet conſtitutioni Prouinciæ.dec.78.n.21.p.104.
Circa ſolemnitates eſt compatibile cum conſtitutione circa inſinuationem dec.78.nu.22.pag.104.
Bononiæ eſt confirmatum à Papa.dec.84.n.40.p.122.
Solemnitates ſtatuti non requiruntur in contractu in quo facilitantur matrimonia.dec.92.nu.4.pag.131.
De minori ætate non comprahendit forenſem, nec Clericum. dec.118.num.12.pag.160.
Terra, ſeù Ciuitas non habens particulare ſtatutum ſeruat ſtatuta Ciuitatis vicinioris cui eſt ſubiecta.dec.124.n.18.p.169.
Verba ſtatuti ſunt accipienda prout ſonant ſine vlla interpretatione.dec.156.num.10.p.212.
In libro ſtatutorum exiſtens præſumitur obſeruatum. dec.167.num.14.pag.226.
Et præſumitur legitimè factum.dec.167.nu.15.p.226.
Eſt interpretandum, vt minùs deroget iuri communi, quàm fieri poteſt.dec.167.nu.39.pag.227.
Vna pars declarat, & reſtringit aliam.dec.167.n.42.p.227.
Non extenditur ex identitate rationis.dec.167.n.49.p.228.
In loco vbi viget eſt potentius iure communi.lib.3.c.1.n.4.p.390.
Si diſponat vt debeat procedi ſecundum ius commune, intelligitur ſecundum ſtatuta Ciuitatis etiam in concurſu iuris Communis.lib.3.c.1.nu.6.pag.390.
Prohibens forenſibus acquiſitionem ſtabilium valet.lib.3.c.1.nu.20.pag.391.
Et dicitur fauorabile.lib.3.c.1.nu.21.p.391.
Et obligat etiam ratione filiorum.lib.3.c.1.nu.22.p.391.
Contra alij tenent, quod reſpectu filiorum non valeat. lib.3.c.1.num.23.pag.391.
Prohibens acquiſitionem forenſibus an habeat locum in filijs alibi nuptis.lib.3.c.1.num.32.p.391.
Valet ne quis nubat cum certo genere perſonarum.lib.3.c.1.n.41.pag.392.
An non obſtante ſtatuto id prohibente poſſit forenſis aliquid acquirere.lib.3.c.1.nu.43.pag.392.
Valet ne filia nubat abſque patris conſenſu lib.3.c.1.n.45.p.392.
Prohibens alienationem in forenſes non extenditur extra territorium. lib.3.c.1.num.51.p.392.
Statuere eſt actus iuriſdictionis qui exercetur circa adminiſtrationem rerum ſuarum.lib.3.c.1.nu.53.p.392.
Siue loquatur in rem, ſiue in perſonam, non habet locum extrà territorium lib.3.c.1.num.55.p.392.
Vt quis ligetur Statuto debet eſſe ſubditus, & bona debent eſſe in territorio.lib.3.c.1.nu.58.p.392.
Prohibens alienationem vales quoad bona alibi ſita quando etiã in illa ciuitate eſt ſimile ſtatutum. lib.3.c.1.n.61.p.393.
Contra quod non habeat locum etiam ſi in ciuitate ſit ſimile ſtatutum lib.3.c.1.num.63.p.393.
Niſi ſi ambo ciuitates ſint ſub iuriſdictione eiuſdem Principis. lib.3.c.1.num.64.pag.393.
Ligat forenſes quando inhabilitat perſonas cum expreſſa mentione forenſium lib.3.c.1 num.65 p.393.
Poteſtas ſtatuti longè potentior eſt, quam hominis.lib.3.c.1.nu.76.pag.393.
Sub diſpoſitione generali ſtatuti non comprahenditur illud de quo ſpecialiter diſponere non poteſt lib.3.c.1.n.92.p.394.
Diſponit verbis preceptiuis, quando loquitur per verba, ſtatuimus, mandamus, &c.lib.3.c.1.nu.96.p.395.
Requirit ſubiectionem perſonarum, & bonorum vt liget.dec.196.num.8.pag.265.
Ad hunc effectum non coniunguntur ſtatuta. dec.196.n.9.p.265.
Reſpiciens contractus comprahendis forenſes in loco contrahentes.dec.196.num.15.pag.266.
Vbi eſt particulare ſtatutum non attenditur generale. dec.197.num.7.pag.267.
Non comprahendit id de quo non loquitur dec.208.n.9.p.286.
In fraudem ſtatuti quis cenſetur facere quando vt non ſeruet ſolemnitates alio traducitur. dec.222.nu.12.p.301.
Collegia laica non fundantur, niſi eorum ſtatuta approbantur à Principe.lib.3.c.1.num.146.p.398.
Filia nupta validè teſtatur quando à ſtatuto liberatur à patria poteſtate.lib.3.c.12.nu.308.p.509.
Statutum Lucanum an det facultatem filiæ familias diſponendi de dote, & quomodo.lib.3.c.12.n.313.& ſeqq.p.509.
Iuris communis correctorium ſtrictè, & in proprijs terminis eſt intelligendum.lib.3.c.12.nu.356.pag.512.
Diſponens vt dos non reuertatur ad patrem, quomodo tollat naturam dotis profectitiæ.lib.3.c.12.nu.357.p.512.

Stipulatio.

Hodiè pacta ſucceſſoria fiunt ſtipulationibus non inutilibus promiſſionibus.lib.1.c.1.nu.5.p.2.
Alteri per alterum quis ſtipulari non valet. lib.1.c.11. num.59.pag.53.
Stipulari nil aliud eſt, quàm promittenti aſſentiri.lib.2.c.13.n.87.pag.190.
In ſtipulationibus quis debet reſpondere poſt interrogationem alterius partis.lib.2.c.13.num.97.pag.190.
Falſum eſt quod per Aquilianam ſtipulationem quis dicatur perpetuò excluſus.lib.2.c.15.nu.85.pag.206.
Stipulatio Aquiliana operatur realem renunciationem. lib.2.c.15.num.82.pag.206.

Stylus.

Stylus.

Stylus circa inſtrumenta probatur à notarijs. dec.75.n.8.p.100.
Eſt probandus obtenens in contradictorio iudicio. lib.3.c.10.n.45. pag 471.

Subhaſtatio.

Adiudicatio requirit præcedentem ſubhaſtationem.dec.49.n.11. pag.63.
Subhaſtatio eſt de forma adiudicationis. dec.49.n.12.p.63.
Iudex poteſt prorogare tempus deliberationis, ſed non minuere. dec.49.num. 28 pag 64.
Creditum extinctum per ſubſtitutionem emptis bonis cum ſua auctoritate reuiuiſcit dec.103.n.12 p. 144.
Læſio vt annulles ſubhaſtationem debet eſſe vltra dimidiam. dec.217.num 8.pag.295.
Læſio in ſexta parte ſufficit vt reſcindatur.dec.217.n.12 p.295.
Contrà dec.217.num.13.pag.295.
Ad fauorem creditorum cuique oblatori etiam pro minimo valet.dec.217 num.14 pag.295.
Iuſtitia,& iniuſtitia debet apparere ex iiſdem actis.dec.217 nu. 15.pag.295.
In Vrbe Roma requirit plures ſolemnitates.dec.219 nu 3 p.297
Læſiua eſt nulla, nec tollit iura poſſeſſoria etiam contra tertium. dec.219.num.5 pag 297.
Nulla nullum producit effectum dec.219.n.6.p.297.

Subditus.

Princeps neque etiam ſubditis Infidelibus poteſt ſine iuſta cauſa ius tollere.lib.1.c.10.num 44 p.45.
Princeps iuſta interueniente poteſt ius tollere ſuis ſubditis. lib. 1. c.10.num.48 pag.45.
Sed iuſta cauſa debet reſpicere commodum publicum non priuatum.lib.1 c 10.num.49 p.45.
Pactum ſubditorum iuratum non præiudicat ſuperiori.lib.2.c.32 num. 49 pag 304
Princeps prohibet ſubditis ne prorogent iuriſdictionem alterius iudicis, iurando lib 2.c.32.nu 251.p.304.

Subreptio.

Subreptio inducitur ex taciturnitate eius quod retraxiſſet concedentē & annullat gratiā dec.26 n 10 p.32.dec.44 n 8.p.55
Vt euitetur ſufficit vt concedens aliundè ſit informatus.dec.44.n. 9 pag.55
Subreptitia eſt licentia, & diſpenſatio quando non naſcatur ſubſtitutio in caſu contrauentionis. dec.142.nu.4 p.193.
Scientia generalis in concedente non ſufficit ad euitandam ſubreptionem quando id quod tacitum fuit retraxiſſet concedentem.dec.142.num.12 pag.193.
Ceſſat ceſſante dolo,& malitia dec.142.n.15.p.193.
Contra quando eſt in tertij præiudicium.dec.142.nu.16 p.193.

Subrogatio.

Subrogatus ſapit naturam eius in cuius locum ſubrogatur lib.2 c.42.nu.17.pag.380 dec.3 n 5.p.4.dec.138.nu.12.p.188.
Subrogatio operatur vt bona aſſumant naturam,&c. & habeāt eadem onera dec.82 num.26 pag.118.
Bona ſubrogata pro fundo dotali fiunt ipſa fundus dotalis. dec. 100.num.16.pag.139.
Subrogatio gratioſa requirit iuſtificationem narratorum dec. 216.num.3 pag.293.

Subſcriptio.

Subſcribens ſcripturam non lectam non dicitur approbare.dec. 12.num.9 pag.14.
Etiā ſi eſſet ſubſcripta ſcriptura cū iuramento.dec 12.n.10.p.14
Valet teſtamentum licet non ſit ſcriptum manu teſtatoris dummodo ab eo ſubſcriptum lib.3.c.6.nu.38.p.446.
Teſtatoris facit vt valeat relictum ad fauorem ſcribentis teſtamentum.lib.3 c.6.nu 40.pag.446.

Subſtitutio Reciproca.

Reciproca non extenditur vltrà expreſſa, maximè ſi non ſit perſona prædilecta.dec.82.num.6.pag.17.
Subſtitutus excluditur per reciprocam inductam ex coniecturis dec 82.num.8 pag.117.
Subſtitutio in tota hæreditate non inducit reciprocam in poſitis in conditione.dec.82.nu.10.pag.117.
Reciproca non inducitur ex quo vltimus ſit grauatus dum non ſumus in deſcendentibus teſtatoris.dec.82.nu.11 pag.17.
Ceſſante reciproca ſubſtitutio poſt mortem plurium reſoluitur in ſingularitates dec.82.nu.12.pag.117.
Reciproca inducitur ex verbis ad inuicem ſubſtituit. dec.85.n.1. pag.122.
Requiſita reciproca de linea ad lineam.dec.85. nu.3.p.122.
Subſtitutus duobus reciprocè vocatis quando non expectet mortem omnium.dec.137.num.10.p.187.
Linealis non inducitur quando pluribus morientibus ſit ſubſtitutio.dec 167.num.6 pag.226.
In dubio excluditur.dec.167 nu.8.p.226.
Verba in ſempiternum intelliguntur in quauis linea. dec. 167. num 7 pag.226.
Linealis inducitur quando aliundè non poteſt impleri voluntas teſtatoris.dec.199 n.18 p.270.
Inducitur quando prohibitio alienationis eſt in rem. dec.199.nu. 19 pag.270.
Fideicommiſſum de hærede in hæredem intelligitur cum reciproca.dec.199.num 23.pag.271.
Facta filijs vbi ſunt coniectura intelligitur cum reciproca de linea ad lineam.dec.199.num.25.p.271.
Inter deſcendentes, & in bonis certis leuiores ſufficiunt coniectura.dec.199.num.27 p.271.
Reciproca intelligitur eſſe vbi ordinatur perpetua ſucceſſio.dec. 201.num.7.pag.273.
Inducitur quando vocatur vnus, & omnes ab eo deſcendentes. dec 201.num.8 p.274.
Quando teſtator cogitauit.ſed non fecit,non attenditur.dec.205. num.8 pag.281.
Ex contemplatione agnationis inducitur fideicommiſſum reciprocum inter vocatos. dec.213.nu.10.pag.291.
Reciproca inter filios cenſetur repetita inter nepotes. dec.213.nu. 11.pag.291.
Etiam in eadem linea non inducitur quando deficiunt requiſita l.Titia Seio,&c dec.225.num.6 pag.304.
Niſi ſint plures coniectura,& quælibet de per ſe ſit apta eam inducere.dec.225.nu.8 p.304.
Maximè inter tranſuerſales.dec.225 n 9 pag.304.
Non inducitur inter remotiores ex quo facta fuit inter magis dilectos.dec.225 num 10.pag.304.
Teſtator vbi vult reciprocā ſolet exprimere.dec.225.n.11 p.304
Reciproca inter primos nō extēditur ad filios.dec.225.n.12.p.304
Dictio, vt ſuprà, quando in alio verificari poteſt non extendit reciprocam dec.225.num.14 p.304.
Ratio agnationis nō extendit reciprocam vltrà expreſſa dec.225 num.16 pag 304.
Ex conſeruatione agnationis non multiplicantur ſubſtitutiones, maximè ad inducendam reciprocam.dec.225.n.17.p.304.
Vocatio plurium fratrum non inducit reciprocam inter eos. dec. 225.num 19.pag.304.
Reciproca non inducitur ex qualitate perſonæ prædilectæ. dec. 227.num 8 pag.306.
Tranſmiſſionis præſumptio excluditur ex reciproca inter ſolos nominatos dec 227.num.11.p.306.

Subſtitutio Pupillaris.

Pupillaris an excludat matrem à ſucceſſione. lib.1.c.32.nu.48. pag.142.
Mater hoc caſu ſibi ſucceſſionem reſeruat.lib.1.c.32.n 49.p.142
Subſtitutus pupillariter licet ſuccedat tam patri, quam pupillo tamen potius ſuccedit pupillo quā patri.lib.2.c.23.n.13.p.231.
Ad fauorem extraneorum ſubſtituitur in teſtamento inter liberos facto ſine ſolemnitatibus dec.20.n.10.p.25.
Regulariter de iure Communi,Canonico,& Ciuili excludit matrem à legitima.dec.133.nu.1.p.180.
Vigore pupillaris non ſuccedi tur filio, ſed patri.dec.133.num.5. pag 180.

Ma-

Digitized by Google

Matri debetur legitima quando conſtat de mente teſtatoris, & ex quibus elicianur. dec.133.n.6.p.180.
Suitas tollitur à vulgari in pupillari contenta. dec.133.num.20. pag.180.
Pupillaris comprahendit bona teſtatoris & pupilli. dec.133. nu. 28 p.181.
Etiamſi teſtator ſubſtituat in ſuis bonis. dec.133.n 29.p.181.
Per pupillarem ſucceditur patri non filio etiamſi filius adiuerit. dec.133 n.30 p.181.
Pupillaris an poſſit fieri in contractu lib.3.c.2.n.6 p 417.

Subſtitutio. Communia.

Defectus conditionis non incapacitas ſuperuenientis excludit ſubſtitutum. dec 176.n 2.p.239.
Facta ſub pluribus conditionibus vt habeat locum debent omnes purificari. dec.183 n.6.p.252.
Conditionalis purificata conditione euaneſcit. dec.190.n.1.p.259.
Vulgaris fieri poteſt in contractu. lib.3 c.2 n 5 p.417.
Fideicommiſſaria an fieri poſſit in contractu. lib.3 c. 2 n.7.p.417.
Affirmatiua. lib.3.c.2.n.8.p.418.
Quælibet ſubſtitutio fieri poteſt in contractu. lib.3.c.2.n.9.p 418.
Vulgaris fieri poteſt in contractu non in fideicommiſſaria. lib.3.c. 2.n.36 p.420.
Fideicommiſſaria in contractibus regulatur iuxtà naturam vulgaris lib 3.c.2.n 37.p.420.
Donatio facta cum ſubſtitutione non eſt vna donatio ſed plures. lib 3 c.2.n.100 p 424.
Subſtitutio Poſthumi habet tacitam conditionem ſi naſcatur. lib. 3.c.7.n.44.p 458.
Vulgaris adita hereditate expirat. dec.201.n 3 p.272.
Vulgaris comprahendit fideicommiſſariam quando apparet teſtatorem voluiſſe extendere fideicommiſſum. dec.201 n.4 p 273.
Vulgaris ſolum verificatur in primis vocatis. dec.201 n 6.p.273.
Deſcendentes vbi vocantur intelliguntur vocati per vulgarem non per fideicommiſſum. dec.225.n.24.p.305.
Inſtitutio facta de Caio cum ſubſtitutione infraſcriptorum ſi nullus nominatur eſt ad fauorem inſtituti. lib.3.cap.12. num.56. pag 493.
Approbans legata teſtamenti non dicitur approbare eius ſubſtitutiones. lib.3.c.12.n.76 p.494.
Mulier in portione poſt eius mortem reſeruata non poteſt alium ſubſtituere. lib.1.c.14.n.55.p 71.
Subſtitutio in re certa aliquando conuertitur in ſubſtitutionem vniuerſalem. lib.2.c.23 n.16 p.231.
Facta ſubſtitutione in caſu mortis plurium vno decedente in eius portione ſuccedit ſubſtitutus. lib.2 c.36 n.11 p.326.
Ob contrauentionem hæredis grauati fit locus ſubſtitutioni non expectata morte grauati. dec.6.n.2.p 8.
Fideicommiſſaria reſoluitur in ſingularitates, etiam ſi non ſint verba ſi ambo, &c. dec.82 n 4 p.117.
Collectiua poſt mortem plurium debet verificari in omnibus in ſubſtitutione vulgari non in fideicommiſſaria. dec.82.n.21.p.118
Vel quando conſtat de contraria mente defuncti, vel vbi ſunt dictiones tunc, & eo caſu. dec 82.n.22 p.118.
Facta poſt mortem plurium ſeparatim habet locum poſt mortem vnius in eius portione. dec.105.n.2 p.147.
Compendioſa non expirat caducato gradu. dec.137.n.18.p.187.
Sicuti nec anomala contenta in vulgari dec.137 n 19 p 187.
Contrà ſi habet conditionem ſuperuenientia. dec 137.n.20.p.187.
Diſpoſitio, & licentia eſt ſubreptitia quando non narratur ſubſtitutio in caſu contrauentionis. lib.1.c.42.n.4.p.123.

Subſtitutus.

Subſtitutus poſt mortem plurium purificatur conditio mortuo vno pro parte decedentis. lib.2.c.17 n.44 p.215.
Quando per orationem diſtinctam, & ſeparatam ſuit facta ſubſtitutio. lib.2.c.17.n.46 p.215.
Subſtitutus poteſt vindicare bona in extraneum à grauato alienata, etiam non probata ſcientia fideicommiſſi in eo qui alienat. dec.6 n.4 p 8
Per alienationem fideicommiſſi ignorati non aperitur via ſubſtituto niſi ſit ſcientia præſumpta in alienante. decis.7.num.2. pag 8.
Subſtitutus mortuo inſtituto dicitur inſtitutus. dec.22.n 1.p.26.
Defectus conditionis excludit ſubſtitutum vocatum ſub conditione. dec.26.n.12.p.32.
Subſtitutus à teſtatore non cenſetur ab eo excluſus in portione. dec.29.n.14.p 35.
Fideicommiſſi conditio poſt aduentum caſum conditionis ſeu ſucceſſionis poteſt ſtare in ſuſpenſo in præiudicium ſubſtituti. dec. 39 n.16 p.48.
Hæres grauatus poteſt habere à defuncto legatum quod non teneatur reſtituere ſubſtituto. dec.51.n 4.p 67.
Subſtitutus ante ſuum caſum debet habere alimenta, & quando dec.52.n.1.& ſeqq p.68.
Contrauentio vnius plurium vocatorum aperit viam ſubſtituto ſuccedendi. dec 58.n.9 p.75.
Fideicommiſſum purificatur ad fauorem ſubſtitutorum mortuis inſtitutis. dec.72.n.3.p.95.
Subſtitutus poſt mortem plurium admittitur ad portionẽ vnius mortui non expectata morte aliorum niſi contrarium ex coniecturis appareat. dec.82.n.2.p.116.
Subſtitutus in caſu quo naſcantur filij multò magis dicitur in caſu quo non naſcantur dec.86.n.7 p.124.
In pluribus ſubſtitutis quomodo habeat locum Ius accreſcendi. dec.100 n 3 p.139.
Subſtitutus alicui decedenti ſine filijs eo mortuo abſque filijs admittitur dec 137.n 2 p.186.
Subſtitutus duobus vno mortuo admittitur ad eius portionem. dec.137 n.3.p.186.
Contrà, quando eſt perſona prædilecta dec.137.n.5.p 186.
Legitimatus quando non ſunt legitimi excludit ſubſtitutum. dec.151.n.10.p.204.
Subſtitutus ante ſuum caſum non poteſt teneri ad onera fideicommiſſi dec 162.n.19 p 219.
Poſt mortem antè mortem admittitur. dec.175 n.4 p.238.
Deficiente linea admittitur quando vltimus de linea priuatur. dec 175.n.5 p.238.
In diſpoſitione conditionali ſola exiſtentia hæredis excludit ſubſtitutum dec.175.n.6.p 238.
Limita quando teſtator requirit in hærede aliquam qualitatem dec.175.n.7 p 238.
Spes ſobolis à teſtatore vocatæ excludit ſubſtitutum. dec.175.n. 8.p.238.dec 176 n.3.p.239.
Ob contrauentionem vel non implementum oneris, quando aperiatur via ſubſtituto in præiudicium vocatorum. dec.176.n. 11.p 240.
Fideicommiſſum in contractu non caducatur deficiente primo ſubſtituto ante grauatum. lib.3.c.2 n.64.p.422.
Donatio facta alicui cum ſubſtitutione alterius an & quando renocetur in eius præiudicium lib.3.c.2.n 82.& ſeqq p 423.
In donatione poteſt exercere ſuam actionem contrà primum donatarium lib.3.c.2.n.98.p.424.

Succeſſio.

Succeſſiones pacto dari non poſſunt lib.1.c.1 n.19.p.4.
Succeditur vel iure ſanguinis, vel ſecundum leges 12. tabularum vel iure ſolemnis teſtamenti. lib.1.c.1 n.20.p.4.
Pacta de ſuccedendo vni ex paciſcentibus non valent. lib.1.c.3. n.1.p.8.
Pacta &c improbantur etiamſi ità ſint concepta, vt aliis ab inteſtato ſuccedat lib.1.c.3 n.3.p.8.
Nec valent etiamſi fiant cum eo qui ab inteſtato eſt ſucceſſurus. lib.1.c.3.n.4.p.8.
Pactum ſemper valet quando non fuit promiſſa hæreditas, vel ſucceſſio lib.1.c.4 n.4.p.10.
Valet quando bona non transferuntur iure ſucceſſionis. lib.1.c.4. n.11.p 10.
Verba deueniant, pertineant, *ſunt indicatiua ſucceſſionis.* lib.1. c.4 n.40.p 13.
Pactum non poteſt eſſe de ſuccedendo ex parte vnius quia ſit de non ſuccedendo ex parte alterius. lib.1.c.5. num.22. pag.18.
Succeſſio eſt iuris publici. lib.1.c.5.n.55.p.21.
Succeſſio poteſt conſiderari etiam ſuper re particulari. lib 1.c.6. n.23 p.26.

Vna via excluſus poteſt alia via ſuccedere. lib.2.c.11.num.29. pag.177.
Succedens in re particulari dato hærede vniuerſali habetur pro legatario.lib.1.c.6.n.29.p.26.
Aliud eſt ſucceſſionem dare aliud promittere. lib.1.c.7.num.22. pag.29.
Succedens in caſu pacti ſucceſſorij inter milites dicitur ſuccedere ex teſtamento & tenetur ad debita. lib.1.c.9.n.5.p.37.
Qui ſuccedit per pactum non eſt propriè hæres. ſed ſucceſſor anomalus.lib.1.c.14.n.61.p.72.
Nemo poteſt paciſci vt alius ei ſuccedat. vel propter pactum aliter ſuccedatur quam lex diſponat lib.1.c.32.n.9.p.140.
Succeſſionis conſeruandæ pactum quomodo valeat. lib.1.c.32. per tot.
Succedere & non ſuccedere ſunt correlatiua.lib.2.c.2.num.31. pag.150.
Succeſſio eſt iuris publici nec poteſt pacto dari,vel immutari. lib. 2.c.2.n.41.p.151.
Ius ſucceſſionis eſt mutabile.lib.2.c.2.n.36.p.155.
Succeſſio eſt iuris publici,& tamen pacto iurato mutatur,& tollitur.lib.2.c.14.n.60.p.198.
Renunciatio ſucceſſionis non extenditur ad id quod debetur iure particulari lib.2.c.38.n.120.p.347.
Statutum quo caſu dicatur dare portionem reſeruatam iure ſucceſſionis.lib.2.c.38.n.132.p.348.
Teſtamentum nullum reducit ſucceſſionem ad terminos iuris. dec.4.n.4.p.5.
Quoad ſucceſſionem potiùs attenditur ius Ciuile quam Canonicum.dec.23.n.22.p.28.
Succedens alicui qui premiſit talem ratificaturum eſt ac ſi ratificaſſet.dec.39.n.9.p.47.
Quando eſt ſucceſſionis in aliquo ille interim habet alimenta. dec.52.n.4.p.68.
Prouenientes à radice infecta non admittuntur ad ſucceſſionem. dec.55.n.20.p.72.
Renunciatio ſucceſſionis plurium graduum non extenditur vltra nominatos dec.63.n.10.p.81.
Scientia & ignorantia quoad impedimenta matrimonij non operatur,quoad ſucceſſionem filiorum.dec.84.n.37.p.121.
Succeſſio parentum & filiorum parificatur.dec.84.n.37.p.121.
Ille debet cuſtodire bona abſentis ad quem eius ſucceſſio defertur.dec.88.n.1.p.126.
Succeſſio ab inteſtato ceſſat vbi conſtat de teſtamento dec.101. n.11.p.141.
Cuique ſuccedenti ab inteſtato datur interdictum quorum bonorum contra poſſeſſorem dec.116.n.12.p.157.
Renunciatio iuris non transfert ſucceſſiones deferendas. dec.128. n.19.p.174.
Cognato quinti gradus debetur ſucceſſio ab inteſtato quando non ſunt proximiores dec.161.n.1.p.217.
Renunciatio ampla comprehendit ſucceſſionem ex teſtamento,& ab inteſtato dec.161.n.4.p.217.
Facilius renunciatur ſucceſſioni ab inteſtato dec.161.n.6.p.217.
Statutum an poſſit mutare ordinem ſuccedendi. lib.3.c.1.num.1. pag.390.
Sicuti nec pactum.lib.3.c.2.n.1.p.417.
Valet pactum vt bona non veniant ad fœminas, vt primogenitus ſuccedat &c.lib.3.c.2.n.3.p.417.

Succeſſor.

Succeſſor in Imperio vel dignitate tenetur ſeruare geſta per anteceſſorem lib.1.c.20.n.79.p.104.
Gratia facta ab anteceſſore eſt à ſucceſſore ſeruanda. lib.1.c.20. c.20.n.81.p.104.
Contrà,quod ſucceſſor in Imperio,& dignitate non teneatur ſeruare geſta anteceſſoris.lib.1.c.20.n.82.p.104.
In dignitate non habet cauſam ab anteceſſore. lib.1.c.20.nu.83. pag.105.
Quando non teneatur habere ratam conceſſionem anteceſſoris. lib.1.c.20.n.84.p.105.
Non tenetur ſeruare gratiam quæ non fuit conſumata ab anteceſſore lib.1.c.20.n.87.p.105.
Qui non per viam tranſmiſſionis,ſed per viã priuationis ſucceſſit non tenetur ſeruare factum anteceſſoris lib.1.c.21.n.17.p.108.
Principes non tenentur ſeruare pacta anteceſſorum. lib.1.c.21.n. 45.p.110.
Quando teneatur ſeruare inueſtituram factam ab anteceſſore. lib.1.c.21.n.49.& ſeqq.p.110.
Imperator non poteſt ſibi eligere ſucceſſorem. lib.1.c.22.num.1. pag.112.
Valde intereſt ne ſucceſſores in incerto ſint.lib.1.c.22.n.7.p.112.
Regna ſine ſucceſſore periclitantur.lib.1.c.22.n.9.p.112.
Singularis ſucceſſor,non hæres,venit tertij nomine.dec.55.nu.17. pag.72.
Poſſeſſor in emphyteuſi non præiudicat ſucceſſoribus venientibus ex propria perſona.dec.57.n.7.p.74.
Non renunciatur fideicommiſſum in præiudicium paſſiuè ſucceſſuri.dec.63.n.13.p.81.
Non poteſt impugnare confeſſionem ſui auctoris dec.72.num.15. pag.95.
Debet continuare ſolutionem auctoris. dec.74.n.14.p.99.
Aſſociatio cõpetit contrà ſingulares ſucceſſores.dec.153.n.3.p.207
Etiam non liquidato credito,& ſine citatione.dec.153.n.4.p.207.
Donatio facta alicui & ſubſlitutis, an & quando renuncietur in præiudicium ſucceſſorum.lib.3.c.2.n.82.& ſeqq.p.423.
Succeſſori in beneficio non præiudicatur ab anteceſſore qui approbat penſionem nullam.lib.3.c.8.n.65.p.462.
Narrans penſionem eam non approbat.lib.3.c.8.n.66.p.462.
In beneficio ſucceſſor conuenitur pro penſionibus decurſis in vita anteceſſoris.lib.3.c.8.n.75.p.462.
Eſt in arbitrio penſionarij conuenire, vel hæredem, vel ſucceſſorem, dum non fuit negligens in petendo tempore anteceſſoris. lib.3.c.8.n.76.p.462.
Dummodo remaneat congrua ſufficiens d.ſucceſſori.lib.3.c.8.nu. 78.p.462.

Sumptum.

Non extractum ab originali non probat.dec.35.n.3.p.42.
Sumptum de ſumpto non probat dec.229.n.14.p.309.

Superfluum.

Superflua non ſunt admittenda in qualibet diſpoſitione. lib.2.c. 14.n.63.p.198.
In contractibus nil ſuperfluum nec etiam ſyllaba apponi ſolet. lib.2.c.24.n.96.p.243.
Superfluitas eſt vitanda dec.146.n.10.p.198.
Verba non debent eſſe ſuperflua.dec 162.n.5.p.218.
Superfluitas tollitur quando additur nouum vinculum à lege impoſitum.dec.166.n.10.p.224.
Et quãdo clarius explicatur quod erat dubiũ.dec.166.n.11.p.224
Argumentum a ſuperfluitate vitanda eſt debile. dec.166.num. 12.p.224.

Superior.

Superior poteſt ſupplere conſenſum ſubditi. lib.2.c.32.num.85. pag.295.
Auctoritas ſuperioris ſemper dicitur excepta in iurante. lib.3. c.2.n.98.p.296.
Inferior non derogat legibus Superioris.dec.100.n.13.p.139.

Supplementum.

Supplementum legitimæ quando petere poſſit filia.lib.1.c.2.n.46. pag.181.
Pro ſupplemento legitimæ non datur retentio.dec.100.n.10.p.139
Nec impeditur immiſſio dec.100.n.11.p.139.
Filia dotata à patre minùs legitima poſt eius mortem petit ſupplementum.dec.134.n.1.p.182.
Petens ſupplementum dotis tenetur probare eius incongruitatem dec.134.n.3.p.182.

Supplicatio.

Titularis probat contrà ſe quoad beneficium in ſupplicatione facta Papæ.dec.106.n.3.p.148.
Non attenditur quando reſcriptum eſt clarũ.dec.155.n.6.p.210

Suppoſitum.

Vbi lex priùs ſupponit, & poſtea aliquid diſponit non verificatur

ficatur diſpoſitum niſi priùs verificato ſuppoſito.lib.1.c.28.n.3. pag.129.
Contractus ex falſo ſuppoſito corruit. lib.3.c.11.n.112.p.481.

Suppreſſio.

Profeſſus in aliqua religione ſi ſupprimatur religio an recuperet bona renunciata.lib.2.c.25.n.95.p.256.
Admittitur ad bona poſt ſuppreſſionem delata non tertio quaeſita.lib.2.c.25 n.96.p.256.
In caſu ſuppreſſionis Conuentus eius bona non ad alios Conuentus ſed ad Camerã Apoſtolicã ſpectant.lib.2.c.25.n.97.p.256.
Donans,religione ſuppreſſa redit ad bona renunciata, ſeu donata lib.2.c.25.n.98.p.256.
Bona monaſterij ſuppreſſi applicantur iuxtà tenorem Bullae ſuppreſſionis.dec.220.n 2.p 298.
Monachus acquirens poſt ſuppreſſum Conuentum cui acquirat. dec.220.n.9.p.299.

Suſpectus.

Iudex allegatus ſuſpectus non poteſt dare ſententiam. dec.140. n.3 p.190.
Procurator ſine mandato ſpeciali non poteſt allegare iudicem ſuſpectum.dec.140.n.4.p.190.

Suſpenſio.

Primogenitura non poteſt ſtare in ſuſpenſo. dec.175 n.10.p.238. dec.176.n.5.p.239.
Maximè dum ex voluntate teſtatoris excluditur ſuſpenſio dec. 175.n.11.p.238.
Quae concluſio intelligitur de maioratibus Hiſpaniae. dec. 176. n.6.p.239.
In Italia fideicommiſſum non poteſt ſtare in ſuſpenſo. dec. 176. n 7.pag.239.
Primogenitura vbi eſt mens teſtatoris poteſt ſtare in ſuſpenſo.dec. 170.n.10.p.239.

T

Tacitum.

STatuta & conſuetudines differunt tanquam tacitum,& expreſſum. lib.1.c.12 n.3 p 56.
Tacens in ſui praeiudicium dicitur conſentire. lib.1.c.29.num.73. pag.135.
Tacita voluntas idem operatur ac expreſſa lib.1.c.29 num.73. p 135.lib.2.c.33.n.144 p 314.
Taciti & expreſſi par eſt virtus lib.1.c.29.n.74.p.135.
Tacens conſenſum praeſtat.lib.1.c.29 n.75.p.135.
Vbi agitur de commodo ſemper taciturnitas eſt loco conſenſus. lib.1.c.29.n.76.p.135.
Expreſſum facit ceſſare tacitum lib.2.c.14.n.22.p.195.
Expreſſio eius quod tacitè ineſt nihil operatur. lib.2.c.24 n 123. pag.244.
Plus non poteſt operari tacitum quàm expreſſum. lib 2.c 25 nu. 41.p.254.
Tacitum habet minorem vim expreſſo.lib.2.c.25.n 42.p.254.
Coniecturata voluntas datur in conditione expreſſa, ſed non in tacita lib.2 c.25.n.43 p.254.
Taciti & expreſſi quando non ſit par virtus.lib.2.c.25.num.47. pag 254.

Tempus.

Tempus modicum ad nihil attenditur lib.2.c.25.n.128.p.257.
Tempus non currit contra pupillum.dec.25.n.15 p.31.
Dictiones ſemper, in perpetuum &c.comprehendunt omne tempus,nec reſtringuntur ad tempus ſucceſſionis. dec.26.n 4.p.31.
Ex longo tempore praeſumuntur omnia legitimè geſta.dec.174.n. 3.p.237.
Dubietas attenditur de tempore tranſactionis.dec.174.num.12. pag.237.
Tempus non eſt modus inducendi obligationem.lib.3.c.1.n.370. pag.415.

Territorium.

Princeps extrà proprium territorium ſe habet tamquam priuatus.lib.1.c.12.n.91 p 63.

Tertiarius.

Tertiarij habuerunt initium a S Dominico. lib.3.c.1.num.118. pag.396.
Fuerunt approbati per Pontifices.lib 3.c.1.n.119 p.396.
Viuentes ſeparatim à laicis ſunt ſubiecti, ſecus viuentes in communi lib.3.c.1.n.120.p 396.
Quod maximè habet locum in foeminis. lib.3.c.1.n.121.p.396.
Quae ſint requiſita vt poſſit fundari conuentus Tertiariorum. lib.3.c.1.n.123.p.396.

Tertius.

Quando ſpecialiter ipſa res obligatur pro obſeruantia promiſſionis per alienationem non transfertur dominium in tertium. lib.3 c.2.n.58 p.421.
Et ad hoc obligatio an debeat eſſe ſpecialis, vel ſufficiat generalis.lib.3 c.2.n.60 p.421.
Non transfertur dominium in tertium in fideicommiſſo in contractu,quando vltrà prohibitionem alienationis adeſt clauſula declarans nullitatem lib.3 c.2.n.62.p.422.
Vel quando apponitur Conſtitutum. lib.3.c.2.n 63 p 422.
In tertium quomodo poſſit conferri voluntas diſponentis. ità vt diſpoſitio non ſit captatoria lib.3 c.6.n.60.& ſeqq.p 443.
In tertij praeiudicium approbari non poteſt teſtamentum nullum. lib.3.c.12.n.82.p.495.
Facultas legandi & non legandi in tertium non poteſt committi. dec.207 n.3 p.284.
Inſtitutio heredis ab arbitrio tertij pendere non debet. dec 207. n.4 p.284.
Subhaſtatio laeſiua non tollit iura poſſeſſoria contrà tertium,dec. 219.n.5.p.297.
Prima diuiſio pactorum &c tertij viuentis lib.1.c.1.n.27.p.5.
Exemplum pacti &c.tertij viuentis.lib 1.c.1.n.28.p 5.
Pactum in quo agitur de hereditate tertij non recipit diuiſionem. lib.1.c 1.n.37.p.5.
Princeps poteſt mediante abſoluta poteſtate tollere ius tertij ſine cauſa.lib 1 c.10 n.41 p.44.
Contra,quod ſine cauſa non poſſit.lib.1.c.10 n 43 p.45.
Quando agitur de tertij praeiudicio iuſta cauſa in Principe non praeſumitur lib 1.c.10 n 52.p.46.
Regulariter Princeps non poteſt tollere ius tertij abſque recompenſatione illius quod aufert.lib.1.c.10.n.62.p.46.
Valent pacta ſucceſſoria inter Principes quando tertio non praeiudicant.lib.1.c 10 n.70.p.47.
Pacta hereditatis tertij viuentis non valent. lib.1.c.15.num.1. pag 73.
Tertius non poteſt excipere de indignitate paciſcentis, quod vadat res ad fiſcum.lib 1.c.16.n.40.p.84.
Pacta ſuper hereditate tertij aliquando poſſunt eſſe valida & quando lib.1.c.17 per tot p 88.
Iuramentum non valet in tertij praeiudicium.lib 1.c 17 n.20 p.90
Pactum negatiuum de hereditate tertij viuentis non valet niſi cum iuramento lib.2.c.3.n.47.p.155.
Renunciatio facta inter aliquos tertio non prodeſt. lib.2.c 11 n.8. pag.176.
Alienata re prohibita alienari,agitur contra alienantem ad intereſſe,non verò contra tertium ad rem recuperandam. lib.2. c.18.n 20.p.218.
In caſu alienationis fideicommiſſi agitur contrà tertium. lib.2.c. 18.n.23.p.219.
Quando prohibitio alienationis eſt in contractu non agitur contrà tertium poſſeſſorem.lib.2.c.18 n.31.p.219.
Iuramentum non firmat contractum, quoad ius alteri competens,nec in alterius praeiudicium. lib.2 c.24.n 130.p.244.
Monachus exiens è Religione non recuperat bona tertio quaeſita. lib.2.c.25.n 72.p.255.
Papa tertio non ſolet praeiudicare lib.2.c 25.n 73 p 255.
Priuatus & reſtitutus ad officium &c.non recuperat tertio quaeſita.lib.2.c.25.n.76 p.255.

Digitized by Google

Tertius non debet ſentire incommodum culpa aliena, vt ſi Monacus diſcedat &c. lib.2.c.25.n 93 p.256.
Promiſſio facta a tertio de faciendo aliquem renunciare quomodo obliget. lib 2.c.37 n.68 & ſeqq p.336.
Soluens pro alio habet actionem negociorum geſtorum, quando vtile gerit negocium lib.2.c.37.n.86 p.336.
Decretum Principis non tollit ius tertij lib.2.c.43.n.21.p.365.
Stipulatio facta de ſoluendo alicui tertio non dat tertio actionem contra ſtipulatorem lib 2 c.45 n.3.p.368.
Tenetur reſtituere rem fideicommiſſariam ſcienter acquiſitam. dec.6.n.6 p 8.
Pacta in contractu ad fauorem tertij poſſunt reuocari. dec.8.nu.11.p.10.dec 9.n.8. p.11.
Conſenſus in tertij præiudicium non ſuffragatur poſt actum dec.36.n.8.p.44.
Fideicommiſſarius agit contra emptorem fideicommiſſi. dec.50.n.12.p.66.
In teſtamento non poſſunt comprehendi ea quæ ſpectant ad tertium dec.51.n.11.p.68.
Nomine tertij veniunt ſoli ſingulares ſucceſſores non heredes. dec.55.n.17.p.72.
Pacta inter ſocios non afficiunt tertios. dec.66.n.8.p.86.
Confeſſio alicuius nocet tertio qui a confitente ſuum ius metitur. dec.69 n.11.p 91.
Opponere poteſt nullitatem emphyteuſis factæ ab Eccleſia præcipue per viam exceptionis dec.71.nu.24.p.94. dec.90. nu.11. pag.127.
Non recuperat alienata ex neceſſitate non obſtante prohibitione, dec.74.n.12.p 99.
Quomodo conueniatur pro renouatione emphyteuſis, vel ab eo qui eſt comprehenſus in inueſtitura, & ipſe ſuit inueſtitus. dec.79.n.1 & ſeqq p.106.
Derogatio non retrotrahitur in præiudicium tertij cui fuit ius quæſitum. dec.100.n.14.p.139.
Conuentiones non præiudicant tertio abſenti, & non conſentienti, dec.129.n.5.p.175.
Præiudicium tertij de quo poterat cogitari non eſt in gratia narrandum dec.142 n.11 p.193.
Nec eſt narrandum in gratia de ſui natura præiudiciali. dec.142.n.13.p.193.
In tertij præiudicium ſubreptio non ceſſat ceſſante dolo, & malitia. dec.142 n.16 p.193.
Voluntas diſponentis per modum declarationis in tertium committitur dec.152 n.8 p.205.
Sed eo non declarante diſpoſitio remanet firma. dec.152.num.9. pag.205.
Princeps nunquam cenſetur velle tertio præiudicare. dec. 155.n 14.p.210.
Præſeruatio iurium quoad tertium inducit remiſſionem, quoad contrahentes dec 172.n.3.p.234.
Poteſt allegare nullitatem renunciationis ob non ſeruatas ſolemnitates. dec.180.n.20.p.247.
Per prohibitionem alienationis factam in contractu non impeditur translatio dominij in tertium. lib.3 c.2 n.44 p.420.
In caſu alienationis fideicommiſſi non datur actio realis contrà tertium poſſidentem bona lib.3.c.2.n 45 p 420.
Actio perſonalis in rem ſcripta datur contra tertium. lib 3. c.2. n 48 p.421.
Rei vindicatio datur contrà tertium fauore Eccleſiæ, & alimentorum lib.3.c 2.n.50.p 421.

Teſtamentum. Reuocabile, & Liberum.

Pacta futura ſucceſſ. inualidantur, quia tollunt libertatem teſtandi lib 1.c 1.n 21 p 4.
Teſtandi facultas debet eſſe libera, lib.1 c.1.n 22 p.4.
Facultas teſtandi impeditur directè vel indirectè. lib.1.c.1.n.23. pag 4.
Et quando impediatur directè & indirectè lib.1.c.1.n.25 p 4.
Pactum ſucceſſorium dicitur contrà bonos mores quia tollit libertatem teſtandi. lib. 1.c.2.n.3.p.6.
Iurans non reuocare teſtamentum poteſt nihilominùs reuocare. lib.1.c.5.n 9 p.17.
Licet nonnulli contrarium ſentiant. lib.1.c.5.n.10.p.17.
Nullo iure caueri poteſt, vt teſtamentum non ſit reuocabile. lib 1.c.5 n 14.p.17.
Iurans non reuocare teſtamentum ſi reuocat incidit in periurium. lib.1.c.5.n.27.p.19.
Teſtandi poteſtas prouenit à iure gentium. lib.1.c.5.n.38.p.19.
Donatio omnium bonorum improbatur, quia tollit libertatem teſtandi. lib.1.c.5.n.43 p.20.
Non valet pactum aliquid relinquendi in ſuo teſtamento. lib.1. c.5 n.60.p.21.
Quando non efficiatur periurus reuocans teſtamentum iuratum lib.1.c.5 n.65 p.21.
Per promiſſionem certæ rei non dicitur ablata facultas teſtandi. lib.1.c.6.n.11.p.23.
Facultas teſtandi pariter impeditur reſpectu rei particularis ac ſuper tota hereditate lib.1.c.6.n.14.p.24.
Quando per ſucceſſionem in re particulari non impediatur teſtandi facultas. lib.1.c.6 n.32.p. 26.
Libera teſtandi facultas non ſolum non poteſt tolli ſed nec etiam reſtringi. lib.1.c.6.n.33.p.26.
Ratio quod valet pactum &c. quia paciſcentes habent aliquid ad teſtandum non ſubſiſtit lib. 1.c.6.n 28.p.26.
Fauor dotis non poteſt impedire liberam facultatem teſtandi. lib.1 c.7.n.6 p 28.
Pactum ſucceſſorium inter milites aſſumit naturã teſtamenti, & poteſt quandocumque reuocari. lib.1.c 9 n.4.p.38.
Teſtamenti facultas prouenit à iure Ciuili. lib.1.c.12.num.30. pag.58.
Ius Ciuile tollit aliquando, vel reſtringit facultatem teſtandi. lib.1.c. 12 n.46.p.59.
Non eſt contra ius naturale, vt libertas teſtandi auferatur. lib.1.c.12.n.47.p.59.
Teſtamentum reciprocum inter virum, & vxorem poteſt ab vno reuocari etiamſi alter non conſentiat lib.1.c.12.n 62 p 60.
Conſuetudo quæ validat pacta ſucceſſoria intelligitur, quando non tollit omninò facultatem teſtandi. lib.1 c.12 n.66 p.60.
Actus qui non eſt reuocabilis non poteſt eſſe teſtamentum. lib. 1. c.12.n.71 p 61.
Statutum & conſuetudo poſſunt non tantum reſtringere, ſed in totum tollere facultatem teſtandi. lib.1.c.12.n.72. p.61.
Facultas teſtandi non venit à iure naturæ. lib.1.c.12.num.73. pag.61
Factio teſtamenti poteſt à Principe tolli. lib.1.c.14.n.58.p.71.
Quis non poteſt ſe obligare non mutare teſtamentum ſub aliqua pœna. lib.1.c.30.n 5 p.137.
Donatio in pœnam reuocationis teſtamenti non valet etiam fauore piæ cauſæ. lib.1.c.30 n.14.p.137.
Facultas teſtandi omnibus regulariter eſt conceſſa. lib.2. c.1.nu. 18 p 146.
Conſenſus in pacto ſucceſſorio dicitur reuocatus teſtando contrarium. lib.2.c.4 n.3 p. 160.
Profeſſus in Religione an poſſit mutare, vel declarare teſtamentum dubium lib.2 c.25 n 176 & ſeqq.p.260.
Teſtamentum mutari poteſt vſque ad obitum. dec.46.n.23.p.59.
Reuocatum non habetur in conſideratione dec.47 n.6.p 60.
Teſtamentum non debet ab alieno arbitrio pendere. dec.152 num.1.pag.205.
Statutum poteſt ſubditis prohibere ne teſtentur de bonis patrimonialibus. lib.3 c.1.n.2 p.390.
Libertas teſtandi habet originem à iure gentium. lib.3.c.1.n.10. pag 390.
Iniquum exiſtimatur priuare hominem ſanæ mentis libertate teſtandi lib 3 c.1.n.11.p.390.
Nemo poteſt pacto ſibi facultatem teſtandi auferre. lib.3.c.1.nu. 12 pag.391.
Nec valet adijci pœna. lib.3.c.1.n.13.p.391.
Quis non poteſt per iuramentum ſe obligare ad non reuocandum teſtamentum. lib.3.c.2.n.78 p.422.
Licita eſt clauſula quæ deroget futuris teſtamentis lib.3.c 5.nu. 37 pag.435.
Facultas teſtandi poteſt à ſtatuto tolli, lib.3.c.5.n.38 p.435.
Lex certis caſibus poteſt tollere facultatem teſtandi. lib.3.c.5.n. 44 p.436.

Digitized by Google

Factio teſtamenti debet eſſe libera à ſpe pramij,& metu pœnæ.lib. 3.c.6 n.20.p.445.
Aliqua coactione factum eſt nullum. lib 3.c.6.n.24.p.446.
Ab alieno arbitrio pendere non debet. lib.3 c.6 n.50.p.447.
In teſtamento quomodo & quando fiat contractus, & pactum irrevocabile lib.3.c.12.n.15.& ſeqq p.491.
Contractus & teſtamenta valdè differunt inter ſe . lib.1.c.4.nu. 37 p.13.

Teſtamentum inter liberos, & ad piam cauſam.

Quando non conſtat de voluntate teſtamentum etiam inter liberos corruit.lib.1.c.7 n.23 p.29.
Ad piam cauſam nullam requirit de iure Ciuili ſolemnitatem . lib. 1.c.8.n.11.p.35.
In teſtamentis ad piam cauſam non ſunt remiſſæ ſolemnitates de iure gentium introductæ.lib.1.c.8.n.17.p.36.
Vt valeat teſtamentum ad piam cauſam debet plenè conſtare de voluntate diſponentis lib.1.c.8.n.18 p.36.
Inter liberos valet dummodo conſtet de voluntate . lib.1.c. 11. n.26.p.50.
Inter liberos nullam requirit ſolemnitatem. lib.1.c.11 n.28.p.50. dec.18 n 2 p.21.
Non valet argumentum à teſtamento militis ad teſtamentum inter liberos.lib.1.c.11.n.69.p.54.
Solemnitates extrinſecæ non ſunt neceſſariæ in teſtamento ad piam cauſam.lib.2.c.38.n.191 p 351.
Quando indirectè inſtituitur pia cauſa teſtamentum non dicitur ad piam cauſam.lib.2.c.38.n.192 p.351.
Diſpoſita ad fauorem extraneorum in teſtamento inter liberos probari debent duobus teſtibus qui fuerint præſentes . dec.18. n.3.p.21.
Iure Codicis extranei excludebantur in teſtamento inter liberos dec.18.n.4.p.21.
Duo teſtes ſunt de ſubſtantia ad fauorem extranei in teſtamento inter liberos.dec.18 n.5.p.21.
Non poteſt dici inter liberos, quando extraneus vocatur titulo inſtitutionis.dec.18 n.22 p 22.
Inter liberos ſubſtinetur quomodocumque conſtet de voluntate . dec.20.n.1.p.24.
Non verò ad fauorem extranei in teſtamento inter liberos vocati.dec.20.n.3.p.24.
In teſtamento inter liberos vocari poſſunt extranei dummodo conſtet de voluntate per duos teſtes benè firmantes diſpoſitionem.dec.20 n.5.p.24.
Fauore liberorum quis poteſt decedere pro parte teſtatus , & pro parte inteſtatus dec.20.n.8.p.24.
Subſtitutio ad fauorem extraneorum non valet in teſtamento inter liberos facto ſine ſolemnitatibus dec.20.n.10.p.24.
Scriptum & ſubſcriptum manu teſtatoris valet ad piam cauſam.dec.164.n.5 p.221.
Legata in teſtamento inter liberos requirunt duos teſtes.dec.164. n.6 p.221.
Maior eſt fauore liberorum quam pia cauſa in teſtamentis. dec. 164 n.7.p.221.
Inter liberos & ad piam cauſam valet ſine die, & anno . dec. 164.n.24 p.222.
Ad piam cauſam ſubſtinetur abſque ſolemnitatibus iuris Ciuilis dec 186.n.4.p.255.
Sed requiritur ad hoc voluntas perfecta non præparatio teſtamenti dec.186.n.5 p.255.
Inter liberos valet etiam captatorium.lib.3.c.6 n.30.p.446.
Inter liberos ſemper eſt ſeruandum quando conſtat de voluntate lib.3.c.12.n.32.p.492.
Ad piam cauſam valet licet non lectum,aut publicatum coram teſtibus.lib 3.c.12 n 44.p.492.
Defectus publicationis reddit nullum etiam ad piam cauſam . lib.3.c.12.n.45.p.492.
Quando conſtat de diſpoſitione perfecta etiamſi deficiat notarius, vel teſtes valet ad piam cauſam.lib.3.c.12.n.50 p.493.
Secus verò quando diſpoſitio non eſt perfecta , & teſtator diſtulit ad alium diem rogitum, vel incipit ſcribere in ſchedula, & non perficit.lib.3.c.12.n.51.p.493.
Inter liberos quomodo valeat ſine teſtibus.lib.3.c.12.num.146.& ſeqq p.498.
Inter liberos ſine ſolemnitatibus . quando valeat reſpectu extraneorum.lib.3.c.12.n.155.& ſeqq.p.499.
Pia cauſa ad hunc effectum an dicatur perſona extranea.lib.3. c.12 n.160.& ſeqq p.499.
Ad piam cauſam ſine duobus teſtibus quando valeat.lib.3.c.12. n.163.& ſeqq.p 499.
Teſtamentum filij fauore patris non habet priuilegium teſtamenti inter liberos.lib 3.c.12.n.170 p.500.
Vt dicatur inter liberos filij debent inſtitui non in aliquo honorari,vel ſubſtitui lib.3 c.12 n.171.p.500.

Teſtamentum. Nullum. Approbatum.

Princeps non poteſt capere hæreditatem ex teſtamento non iure facto.lib.1.c.10.n.71 p.47.
Filius qui accepta legitima renunciauit dicere poteſt teſtamentum nullum.lib.2 c 7.n 9.p.164.
Filius qui habuit in vita legitimum non poteſt impugnare teſtamentum patris lib.2.c.7.n.24 p.164.
Tempus ad legitimam imputandam pro validitate teſtamenti eſt tempus mortis patris.lib.2 c 7 n.27 p.165.
Qui ſuccedere nequit non poteſt impugnare teſtamentum . lib.2. c 7.n.36 p 165.
Nullitas teſtamenti opponi poteſt viuente filio non alias lib.2 c.7. n.37.p.165.
Non valet teſtamentum in quo filius eſt præteritus licet habuerit legitimam in vita lib.2 c.7.n.38 p.165.
Filius ſemper impugnat teſtamentum , quando non fuit relicta legitima titulo inſtitutionis lib.2.c.7 n.39.p.165.
Ex pacto quo quis renunciat accepta legitima cenſetur renunciare iuri impugnandi teſtamentum lib.2 c.7.n 40 p.165.
Differunt, ſucceſſioni renunciare , & teſtamentum impugnare . lib.2.c.7.n.41.p.165.
Ius dicendi teſtamentum nullum regulatur à iure ſuccedendi . lib.2.c.14.n 24 p.195.
Qui non poteſt ab inteſtato ſuccedere non rumpit teſtamentum . lib.2.c.14.n 25 p 195.
Qui renunciauit non poteſt impugnare teſtamentum . lib.2.c.22. n.16 p.228.
Contra lib 2.c.22.n.17.p.228.
Teſtamentum vt ſit validum debet inſtitui, vel exhæredari filius.lib.2.c.22.n.18 p.229.
Forma ſubſtantialis teſtamenti non remittitur in teſtamento priuilegiato lib.2.c.38 n.190 p 351.
Legitima relinqui poteſt cum onere approbandi teſtamentum . dec.2.n.8 p.3.
Teſtamentum nullum reducit ſucceſſionem ad terminos iuris . dec.4.n.4 p 5.
Poteſt pro parte valere & pro parte non valere dec.2[illegible] p.24.
Qui vult adire hæreditatem tenetur acceptare teſtamentum in omnibus dec.51 n.18 p.68.
Mortuo hærede ante teſtatorem omnia in teſtamento contenta corruunt dec.77 n 1.p.102.
Nullum poſt lapſum temporis præſumitur acceptatum . dec.84. n 42 p.122.
Clauſula codicillaris validat teſtamentum nullum ob præteritionem.dec.84.n.43 p 122.
Approbatio teſtamenti non inducit approbationē grauaminis in legitima niſi approbatio fiat in actu teſtādi dec.167.n.20.p.226
Approbans teſtamentum in quo non eſt cauthela Soccini ſibi non præiudicat in legitima dec.167.n.31 p.223.
Teſtamentum quando ſit nullum tanquam captatorium . lib.3. c.6.per tot.p.444.
Mariti in quo ſe facit hæredem vxoris,& vxor eius non valet . lib.3.c.6 n.37 p.446.
Factum per ſuggeſtiones doloſas non valet .lib.3.c.6 n.45.p.447.
Vxoris inducta ad teſtandum viri importunitate non valet.lib.3. c.6 n.48 p 447.
Diſpoſitio in qua quis dat alteri facultatem faciendi teſtamentum eſt nulla.lib.3 c.6.n 61 p.448.
Nullum teſtamentum quomodo validetur per approbationem

Digitized by Google

hæredis. lib.3.c.12.num.1.& ſeqq.p 490.

Nullum ratione turpitudinis, & publicæ vtilitatis per pactum hæredum non validatur lib.3.c.12.n.26.p.491.

Nullum declarat voluntatem lib.3.c.12.n.34.p 492.

Nullum defectu voluntatis per partis confeſſionem non validatur.lib.3.c.12.n.59.p 493.

Nullum defectu teſtium non validatur per partis confeſſionem. lib.3 c.12.n.60.p.493.

Nullum per hæredem validatur. lib.3.c.12.n.62.p.494.

Soluens legata dicitur approbare teſtamentum nec poteſt amplius impugnare lib.3.c.12.n.65 p 494.

Contra data ignorantia nullitatis lib.3.c.12.n 67.p.494.

Nunquam dicitur approbatum non probata ſcientia explicita nullitatis.lib.3.c.12.n.69 p.494.

Recipiens legatum data ſcientia nullitatis dicitur approbare teſtamentum.lib 3.c.12.n.70.p.494.

Quod deficit numero teſtium non poteſt approbari. lib.3.c.12.nu. 95.p 495.

Teſtes in teſtamento ſunt de forma ſubſtantiali, & vbi non ſunt teſtes non poteſt approbari.lib.3.c.12.n.101.p.496.

Nullum quando producat obligationem naturalem. lib.3.c.12. n 106.p.496.

Nullum defectu voluntatis per partis confeſſionem non validatur.lib.3.c.12.n.59.p 494.

Nullum ex defectu numeri teſtium per partis confeſſionem non validatur lib.3.c.12 n.60.p.494.

Nullum regulariter per partis confeſſionem validatur. lib.3.c. 12.n.62 p.494.

Soluens legata ex teſtamento nullo, an & quando dicatur approbare ita vt amplius non impugnet.lib.3.c.12.n 65.& ſeqq. pag.494.

Ignorans nullitatem ex nullo actu dicitur approbare. lib.3.c.12. n.68.& ſeqq p.494.

Per pactum quis obligari poteſt ad ſoluenda legata relicta in teſtamento nullo lib.3.c.12 n.79.p.495.

Nullum in tertij præiudicium non poteſt approbari.lib.3.c.12.nu. 82.p 495.

Nullum quomodo validè dicatur approbatum. lib.3.c.12 n.86. pag 495.

Quod deficit numero teſtium an poſſit à parte validari per approbationem.lib.3.c.12.n.95.& ſeqq.p 495.

Ex teſtamento nullo non oritur naturalis obligatio. lib.3.c.12. n.100 p.496.

Et quando ex teſtamento nullo oriatur naturalis obligatio.lib.3 c.12 n.212.& ſeqq p.502.

Nullum an obliget hæredem ad ſoluenda relicta. lib.3.c.12.nu 222.& ſeqq p.502.

Quando dicatur nullum ob delirium teſtatoris.dec.228 nu.1.& ſeqq p.307.

Qui approbauit teſtamentum non poteſt ampliùs impugnare dec. 228.n.21 p.308.

Factum ad ſuggeſtionem vt corruat quid requiratur. dec.230. n.14.p 311.

Teſtamentum Imperfectum, & minùs ſolemne.

Teſtamentum militis valet nulla adhibita ſolemnitate, vel teſtibus.lib.1.c 8.n.19.p.36.

Militibus in actu teſtandi eſt datum vt teſtentur in vagina, clypeo lib.1.c.8 n.20 p.36.

Quare in teſtamento militis nulla ſolemnitas requiratur. lib.1. c.8.n.21 p.36.

Principis teſtamentum valet abſque ſolemnitatibus lib.1.c.10 n. 66.p.47.

Fauore liberorum & vbi eſt diuerſitas perſonarum quis poteſt decedere pro parte teſtatus & pro parte inteſtatus. dec.20.nu. 8.pag 24.

Teſtamentum ſolemne debet reuocari per aliud ſolemne non per ſcripturam priuatam dec 92.n.8 p.131.

Schedula ſcripta manu teſtatoris, & apud eũ reperta nõ dicitur teſtamentũ ſed intentio faciendi teſtamentũ.dec.164.n.8 p.221

Limitatur quando in ſchedula ſunt verba denotantia perfectam voluntatem dec.164.n.9.p.222.

Scriptum à teſtatore in dubio dicitur præparatio ad teſtandum. dec.164.n.12.p.222.

Sine die & anno præſumitur imperfectum. dec.164.n.14.p.222.

Sicuti ſi non nominatur teſtamentum.dec.164.n.15.p.222.

Ponderantur aliqua ex quibus elicitur non eſſe perfectam voluntatem dec.164.n.16 p.222.

Feciſſe teſtamentum quis dici non poteſt dum ex poſt dicit ſe velle teſtari.dec.186.n.6.p.255.

Forma teſtamenti eſt iuris Ciuilis.lib.3.c.1.n.9.p.390.

Reſpectu ſolemnitatis formalis teſtamentum eſt de iure Ciuili. lib.3.c 5.n.43 p.436.

Eſt permiſſum vt duo in eadem carta coram iiſdem teſtibus teſtentur.lib.3.c.6.n.36.p.446.

Dicitur imperfectum in voluntate, quando teſtator non habuit pro completo.lib 3.c.12 n.31 p.492.

Eſt imperfectum quando poſt inſtitutionem erant facienda legata.lib.3 c.12.n.42.p.492.

Suſpenſio publicationis ſuſpendit voluntatem. lib.3.c.12. nu.46. pag 492.

Teſtatores in actu ſtipulandi ſæpè mutant voluntatem, & reuocant priùs diſpoſita.lib.3.c.12.n 48 p.493.

Quando conſtat teſtatorem non habuiſſe animum teſtandi ſed ſe præparandi ad teſtandum, diſpoſitio non eſt valida nec perfecta.lib.3.c.12.n.55.p.493.

Quando eſt incertum an teſtamentum ſit perfectum eſt attendendum an ſit inſtitutio hæredis. lib.3 c.12.n 57.p.493.

In dubio tenendum eſt tanquã perfectum.lib.3.c.12.n.58.p 493.

Forma ſubſtantialis eſt quod adſint teſtes & ſit inſtitutio hæredis lib.3 c.12.n.94.p.494.

Teſtes quomodo ſint de forma ſubſtantiali ità vt ſtatutum non poſſit mutare.lib.3.c.12.n.110.& ſeqq.p 495.

Princeps non poteſt teſtari ſine minori numero duorum teſtium. lib.3.c.12 n.119.p.495.

Forma ea eſt quæ à lege eſt præfinita. lib.3.c.12.n.121 p.495.

Factum coram Parocho, & duobus teſtibus valet lib.3.c.12.nu. 122.p.495.

Diſpoſitio cap cum eſſet ſeruatur in omnibus Tribunalibus Eccleſiaſticis.lib.3.c.12.n.124.p.495.

Quando conſtat teſtatorem non habuiſſe animum teſtandi, ſed ſe præparandi ad teſtandum, diſpoſitio non eſt perfecta. lib.3. c.12 n.55 p 493.

Quando eſt incertum an teſtator aliquid aliud addere voluerit, videndum eſt an ſit inſtitutio hæredis.lib.3.c.12.n.57 p.494.

Forma ſubſtantialis teſtamenti eſt quod in eo ſint teſtes liberi, & quod ſit hæredis inſtitutio.lib.3.c.12.n 94.p 495

Teſtes an ſint de forma ſubſtantiali vel probatoria. lib.3.c.12. n.101.& ſeqq p.496.

Summus & Princeps an poſſint diſponere, vt valeat teſtamentum minori numero duorum teſtium lib.3.c.12 n.117.p.497.

Teſtamentum vigore cap. cum eſſet, nempè coram Parocho, & duobus teſtibus quomodo valeat. lib.3.c.12.num.122.& ſeqq. pag 497.

Vigore cap cum eſſet, valet tam ad piam cauſam quam prophanam.lib 3 c.12.n. 125.p.497.

Cap cum eſſet &c.habet locum in foro Eccleſiaſtico. lib 3 c.12. n.131.p.497.

D.cap.cum eſſet, extra ſtatum Eccleſiaſticum, & in Vrbe Roma an habeat locum lib 3.c.12.n.132.p.498.

Cap.cum eſſet, reſtringitur ad proprium Parochum, vel Confeſſarium lib.3.c.12.n.134.p.498.

Cap cum eſſet, habet locum tam in infirmo quàm ſano.lib 3.c.12 n.139.p.498.

Teſtamentum militis ſine teſtibus quomodo valeat. lib 3.c.12. n.142.p.498.

Nuncupatiuum ſine ſcriptura requirit 7.teſtes, & quomodo alio modo valeat.lib.3 c.12.n.190 p.501.

Non nominato hærede eſt imperfectum.dec 205.n.4 p.281.

Inſtitutio poteſt committi arbitrio tertij, quando teſtator ſecretò declarauit voluntatem. dec. 207.n.5.p 284.

Conſignatum notario per teſtatorem præſumitur perfectum. dec. 224.n.5.p. 303.

Factum cum omnibus ſolemnitatibus debet attendi. dec.230. n.1.pag.310.

Teſta·

Teſtamentum. Communia.

Teſtamentum ſupponit pro ſubiecto hæreditatem. lib.1 c.4 n 29. pag.12.

Hæreditates dari non poſſunt per teſtamentum. lib.1.c.4.nu.30. pag.12.

Actio hodie poteſt incipere in perſona teſtatoris, & hæredis. lib.1. c.4.n 31 p.12.

Vtile eſt reipublicæ ne iura teſtamentorum ſubuertantur lib.1.c. 5.n.51 p.21.

Materia teſtamentorum eſt periculoſa, & fraudibus obnoxia. lib.1 c.5.n.52 p.21.

Teſtamento grauius nil eſt in actibus priuatis. lib.1.c.5.num.53. pag.21.

Priuati non poſſunt legibus teſtamentorum derogare. lib.1.c.5.n. 54 pag.21.

Pacta ſucceſſoria inter milites valent quia ſonant in teſtamentum lib.1.c.9 n.2.p.38.

Succedens eo caſu tenetur ad debita militis. lib.1. c.9. num.5. pag.38.

Princeps poteſt derogare leges de teſtamentis loquentes. lib.1.c.10. n.65 p.47.

Solon tantum dedit teſtandi licentiam non habenti liberos. lib.1. c.11.n.23 p.50.

Pactum ſucceſſorium non valet nec in vim teſtamenti etiamſi haberet 7. teſtes. lib.1.c.11.n.68 p.54.

Teſtamentorum origo eſt antiquiſſima. lib.1.c.12.n.31 p.58.

Nonnulli antiquitus teſtamenta ignorabant lib.1.c.12.n.32.p.58.

Leges de teſtamentis loquentes abrogari poſſunt contraria lege. lib.1.c.12.n.33 p.58.

Deportatus teſtamentum condere non poteſt. lib.1.c.12.n.34.p.58

Pater familias qui ſe dedit in arrogationem teſtamenti factionem non habet. lib.1.c.12.n.44.p.59.

Ingreſſi monaſterium non habent ampliùs facultatem teſtandi. lib.1.c.12.n.45.p.59.

Nemo in teſtamento poteſt diſponere de hæreditate quam ſperat. lib.1.c.15.n.64.p.79.

Pacta approbantia teſtamenta ſunt valida, quando non ſunt ſuper hæreditate vnius ex paciſcentibus. lib.1 c.25.n.17.p.121.

Effectum ſortitur poſt mortem teſtatoris lib.2.c.7.n.30.p.165.

Et ab eo tempore reducuntur omnia contenta in teſtamento. lib. 2.c.7.n 31.p.165.

Valet teſtamentum in quo filius qui renunciauit eſt præteritus. lib.2.c.7.n.34 p.165.

Melius de voluntate non poteſt conſtare quam ex teſtamento. lib.2.c.14.n.40.p.196.

Renuncians ad fauorem patris nunquam ſuccedit, dum pater facit teſtamentum. lib.2.c.15.n.16.p.202.

Accuſans teſtamentum de falſo ſi ſuccumbat in petitione, non poteſt eius vigore ſuccedere. lib 2.c.23.n.7.p.231.

In teſtamento fieri poteſt contractus. lib 2.c.25 n.169.p.260.

Fuiſſe conditum teſtamentum probatur ex teſtibus qui illi interfuerunt. dec.18.n 1 p.21.

Teſtamentum non comprehendit ea quæ ſpectant ad tertium. dec.51.n.11.p.68.

Non vitiatur ex quo addatur, & cancelletur diſpoſitio in parte. dec.53.n.6.p.69.

Ad probandum teſtamentū erroneū tot requiruntur teſtes, quot requiruntur ad confectionem teſtamenti dec 92.n.9 p.131.

Cōſtito de teſtamēto ceſſat ſucceſſio ab inteſtato. dec.101.n.11.p.142

Teſtamentum probat fideicommiſſum dec 137.n 1.p.186.

Donatarius eſt loco hæredis etiamſi teſtator ſibi reſeruet facultatem teſtandi dec.151 n.16 p.204.

Facultas teſtandi an gratia ſit dec.152 n.2.p.205.

Adiens ab inteſtato detecto teſtamento eius vigore poteſt adire. dec.156.n.14.p.212.

Plura teſtamenta fieri poſſunt. dec.164 n.22 p.222.

Fideicommiſſum ſub conditione obitus ab inteſtato facto teſtamento expirat. dec.183.n.1.p.252.

Etiamſi teſtamentum non haberet effectum dec.182 n 2.p 252.

Princeps poteſt prohibere commutationes teſtamentorum. lib. 3. c.5.n.41.p.436.

Seruus pœna non facit teſtamentum. lib.3.c.5.n.45 p.436.

Tempore peſtis & inter milites & liberos poteſt eſſe captatorium. lib.3.c.6.n 30 p.446.

Teſtamentum iuxta formam, & tenorē teſtamenti paterni valet lib 3.c 6.n.33.p 446.

Valet licet non ſit ſcriptum manu teſtatoris, quando ab eodem eſt ſubſcriptum. lib.3.c 6 n.38.p 446.

Scribens teſtamentū non poteſt ſibi legatū ſcribere niſi in caſu quo teſtator ſubſcribat, & omnia approbet lib.3 c.6.n.39 p 446.

Teſtamentum eſt voluntatis noſtræ iuſta ſententia. lib.3.c.5.nu. 54.p.447.

Eſt actus & voluntas vnius non plurium. lib.3.c.6.n.57 p.447.

Teſtari quis debet per ſe ipſum non per alium. lib.3.c 6.num.59. pag 448.

Teſtes præſentes teſtamento debent teſtari illud, quod viderunt, & audierunt. dec.230.n.4.p.310.

Perſuaſionibus & blanditijs licet allicere ad teſtandum. dec. 230.n.18 p.311.

Teſtes contra teſtamentum debent eſſe omni exceptione maiores. dec.230.n.27 p.312.

Ad eneruandum teſtamentum plena probatio requiritur. dec. 230.n.28 p.312.

Teſtator.

Ore proprio debet nominare hæredem. dec 230.n.3 p.310.

Teſtator ſi nominet infraſcriptos, quos poſtea non nominat, nihil diſponit dec 205.n.3.p.280.

Teſtator volens deſcribere conditionem, ſi non deſcribat, conditio nihil operatur. dec 205.n.5.p.281.

Limitatur quando aliunde conſtat de voluntate perfecta. dec. 205 n 6.p 281.

Teſtator non poteſt diſponere, vt teſtamentum valeat ſine teſtibus lib.3.c 12.n 103.p.496.

Poteſt prohibere ne Clerici, vel Regulares poſſideant propria bona. lib.3.c.1 n.74 p.393.

Præſumitur velle diſponere iuxtà ſolitum. dec.164.n 13 p.222.

Teſtator cenſetur ſe conformare cum diſpoſitione iuris communis. dec.138.n.10 p.168.

Teſtatoris præceptum licitum & honeſtum eſt ad vnguem ſeruandum dec.142.n 3 p.193.

Scriptura ſcripta manu teſtatoris probat confeſſionem in ea contentorum dec.164 n 3.p.221.

Teſtator vnum teſtamentum pluribus codicibus habere poteſt. dec 164 n.11.p.222.

Lucra & damna prouenientia ex negocio ordinato à teſtatore, quando & quomodo augeant & minuant hæreditatem. dec. 67.n.3.& ſeqq p.88.

Voluntas teſtatoris eſt ſeruanda dec.132.n 27.p.181.

Confeſſio facta in teſtamento valde probat. dec.16.n 1 p.18.

Præſumptio voluntatis habetur ex veriſimili reſponſione teſtatoris ad interrogationem dec.33.n.3 p.39.

Teſtatoris confeſſio quando inducat debiti probationem. lib.2.c. 41 n.18.p.360.

Debitum confeſſatum à teſtatore debetur tanquam legatum, quando non conſtat de debito. lib.2.c.41 n.13.p.360.

Aſſertio teſtatoris probat contrà hæredem. lib.2.c.41. num.19. pag.360.

Teſtator prohibens detractiones de ſuis bonis non prohibet detrahere bona materna. lib.2.c.41.n 23 p.360.

Onus renunciandi impoſitum à teſtatore non extenditur vltrà eius voluntatem dec.1.n 14 p.2.

Teſtator mandans omnia renunciari debere non comprehendit acquiſita inter viuos. dec.3 n.1.p.3.

Dictio, ſua, poſita à teſtatore an referatur ad eum vel eius hæredem lib.3.c.11.n.4.

Facultas nominandi data à teſtatore quando ſit iure proprio, vel iure teſtatoris, & nominatus à quo capiat. dec.9.n 19.p.11.

Teſtator non poteſt auferre legitimam niſi vtatur cauthela Soccini lib 2.c.33.n.166 p.315.

Teſtis.

Verba Principis plus operantur quam plures teſtes. lib.1.c.14 n. 22 p.69.

Teſtes non præſentes actui non probant. dec.18.n.6.p.21.

Quantum fieri poteſt reducuntur ad concordiã.dec.18.n.7.p.21.
Teſtis adducens in conteſtem eum qui contradicit nihil probat. dec.18.n.8.p.21.
Teſtes inter ſe contrarij nihil probant. dec.18.n.9.p.21.
Diſcordantes in ſubſtantialibus nihil probant. dec.18.n.10.p.22.
Examinati coram iudice cuius iuriſdictio expirauerat nihil probant.dec.18.n.11.p.22.
Nullitas examinis teſtium ſemper opponi poteſt. dec.18.n.15.p.22.
Imò nullitas examinis nõ eſt opus vt opponatur.dec.18.n.19.p.22.
Examinati coram Arbitris compromiſſo expirato non probant. dec.20.n.11.p.25.
In concurſu confeſſionis partis non attenduntur.dec.25.n.12.p.30.
Inſtrumenta publica præualent teſtibus dec.25.n.13.p.30.
In examine teſtium citatio partis poſt plures annos præſumitur etiamſi non enuncietur dec.44.n.4.p.54.
Super facto proprio valdè probant.dec.44.n.14.p.55.
Exceptio contra teſtes qui declarant actum dubium non admittitur.dec.55.n.22.p.72.
Examinati informiter habiti pro ritè examinatis plenè probant. dec.55.n.20.p.85.
Teſtis varius in ſubſtantialibus nihil probat.dec.66.n.16.p.86.
Singularis non probat.dec.71.n.11.p.93.
Conuictus de mendacio non probat.dec.71.n.12.p.93.
In concurſu ſtatur potiùs confeſſioni partium quam teſtibus. dec.71.n.13.p.93.
Ad perpetuam rei memoriam cum adminiculis probat. dec.86.n.4.p.124.
Sibi contrarij non probant dec.97.n.11.p.136.
Confeſſio præualet teſtibus.dec.97.n.12.p.136.
Inhabiles admittuntur ad probandam rem difficilis probationis. dec.124.n.10.p.169.
Maximè ſi ſint plures,& adminiculati. dec.124.n.11.p.169.
Sola poſſibilitas in contrarium tollit falſitatem teſtium dec.124.n.14.p.169.
Sacerdos valdè probat.dec.124.n.16.p.169.
Vnicus nihil probat.dec.134.n.5.p.182.
Dubitatiuè deponens nihil probat.dec.134.n.6.p.182.
Vnicus plenè probat contra inducentem dec.134.n.15.p.182.
Inimicus non probat.dec.145.n.10.p.197.
Contrà non citatum non probant dec.152.n.15.p.206.
Mediator probat præludia contractus dec.168.n.2.p.229.
Vnicus declarat actum dubium. dec.171.n.13.p.233.dec.172.n.20.p.234.
De auditu facit adminiculum.dec.171.n.14.p.233.
Inſtrumẽtarius facilè reprobat inſtrumentũ dec.171.n.16.p.233.
Defectus inhabilitatis teſtium ſuppletur à numero. dec.172.nu.22.p.234.
Teſtes quomodo ſint de eſſentia in teſtamentis,& vbi deficiunt teſtes an poſſit valere teſtamentũ.lib.3.c.12.n.100.& ſeqq.p.496
Vnicus in vltimis voluntatibus non attenditur. lib.3.c.13.n.208. pag.515.
Diſpoſitio quæ caret legitimo numero teſtium eſt imperfecta ratione voluntatis lib.3.c.13.n.209.p.515.
Vnico teſti non creditur nec ſecundum legem diuinam.lib.3.c.13.n.210.p.515.
Hæres non tenetur credere in conſcientia, quoad voluntatem defuncti vnico teſti.lib.3.c.13.n.211.p.515.
In quolibet actu duo teſtes debent interuenire lib.3.c.13.nu.212. pag.515.
Ad probandum teſtamentum debent eſſe omni exceptione maiores.lib.3.c.13.n.214.p.515.
Ad hoc vt probent vigore cap.cum eſſes &c. teſtamentum, debent eſſe omni exceptione maiores lib.3.c.13.n.216.p.515.
Conſanguinei ad vltimam voluntatem probandam non admittuntur lib.3.c.13.n.217.p.515.
Non probant illi qui vocant in conteſtes,& negant. lib.3.c.13.nu.218.p.515.
De facto proprio teſtis valdè probat.dec.203.n.13.p.279.
Plenè probat contra inducentem dec.203.n.14.p.279
Informati & dantes rationem ſui dicti præualent alijs. dec.214.n.5.p.292.
De auditu non probant.dec.223.n.3.p.301.
De auditu à parte,quod faciãt adminiculũ.dec.223.n.14.p.302.
De auditu adminiculati probant in materia difficilis probationis dec.223.n.14.p.302.
Deponens ad ſe exonerandum non eſt teſtis integer. dec.228.nu.15.p.308.
Affectio ad rem ſuper qua quis deponit non reddit ſuſpectum. dec.228.n.14.p.308.
De facto proprio valdè probat.dec.228.n.15.p.308.
Sine iuramento non probat. dec.228.n.18.p.308.
Mortuus non repetitus antè mortẽ nõ probat.dec.228.n.19.p.308
Inſtrumentarius non probat contra inſtrumentum qui propriam turpitudinem allegat. dec 228.n.20.p.308.
Præſentes teſtamento debent teſtari, quod viderunt & audierunt.dec.238.n.4.p.310.
Singulares & amici probant voluntatem præcedentem teſtamento.dec.230.n.10.p.311.
Famulus & partis inimicus non probat.dec.230.n.26.p.312.
Teſtes contrà teſtamentum debent eſſe omni exceptione maiores. dec.230.n.27.p.312.
Quilibet defectus tollit fidem teſti dec.230.n.28.p.312.

Titularis.

Titularis beneficij probat contrà ſe in ſupplicatione facta Papæ. dec.106.n.3.p.148.
In caſu regreſſus ob non ſolutionem penſionis non poteſt petere nullitatem,niſi dimiſſo beneficio.lib.3.c.8.n.69.p.462.

Titulus.

Titulus ſuperueniens poſt mortem defuncti non attenditur. dec.79.n.9.p.106.
Vitioſus non prodeſt poſſeſſori.dec.79.n.11.p.106.
Quiſque præſumitur poſſidere titulo ſibi magis vtili dec.144.nu.8.pag.195.
Interdictum quorum bonorum non datur contrà titulo poſſidentem.dec.155.n.17.p.210.
Nudus titulus emphyteuſis poteſt in vno remanere, & fructus ad alium pertinere.dec.184.n.1.p.253.
Poteſt ſtare diuiſus à fructuũ commoditate.dec.184.n.14.p.253
Habens nudum titulum non poteſt renunciare in præiudicium habentis fructus.dec.184.n.15.p.253.
Emphyteuſis poteſt tranſire ad Eccleſiam quoad fructus non verò quoad titulum.dec.188.n.3.p.257.
Inualiditas tituli etiam cum poſſeſſione non poteſt facere aliquem legitimum contradictorem.dec.193.n.13.p.263.
Vbi eſt obſeruãtia titulus non eſt allegãdus.lib.3.c.1.n.340.p.413
In beneficialibus datur multiplicatio titulorũ. dec.216.n.7.p.294

Tortura.

Milites torqueri non poſſunt.lib.1.c.9.n.39.p.40.
Doctor non torquetur.lib.1.c.9.n.40.p.40.
Statutum diſponens quod Doctor torqueri poteſt, non valet. lib.1.c.9.n.41.p.40.
Ex conſuetudine Doctores,& milites torquentur.lib.1.c.9.n.42.pag.40.

Totum.

Eadem procedit ratio de parte quoad partem,quæ de toto quoad totum & è contrà lib.1.c.4.n.48.p.14.
Totius & partis idem eſt iudicium lib.1.c.6.n.2.p.22.
Rationes inualiditatis quæ conſiderantur in tota ſunt etiam in quota hereditatis lib.1.c.6.n.3.p.22.
Qui totum habere debet nihil tenetur reſtituere. dec.51.n.6.p.67

Tractatus.

Tractatus diuerſi de Pactis &c.lib.1.c.1.n.15.p.3.
Tractatus noſter diuiditur in tres libros.lib.1.c.1.n.4.p.6.
Tractatus eſt pars contractus.lib.2.c.37.n.20.p.333.
Eſt principium rei lib.2.c.37.n.21.p.333.
Multa tractantur quæ non perficiuntur.lib.3.c.12.n.49.p.493.

Traditio.

In donatione cauſa mortis debet interuenire obligatio, vel traditio. lib.1.c.9.n.14.p.38.
Vt valeat donatio inter virum, & vxorem debet interuenire

tra-

Digitized by Google

traditio. lib. 1. cap. 13. num. 22. pag. 65.
Traditionis requiſitio ſuppletur per clauſulam conſtituti. lib. 1. c. 13. n. 24. p. 65.
Ceſſio iuris eſt quedam traditio. lib. 2. c. 13. n. 82. p. 189.
Traditio per conſtitutum non ſufficit ad acquirendam dominium & poſſeſſionem. lib. 2. c. 13. n. 140. p. 193.
In iuribus incorporalibus ceſſio verbalis operatur ac traditio. dec. 3. n. 7. p. 4.
Vera traditio requiritur vt emphyteuta ob alienationem caducitatem incurrat. dec. 81. n. 40. p. 114.
Clauſula conſtituti operatur eoſdem effectus ac traditio. dec. 145. n. 3. p. 196.
Emptio & venditio poteſt eſſe perfecta ſine traditione. dec. 169. n. 6. p. 231.
In fideicommiſſo facto in contractu non transfertur dominium ſine traditione. lib. 3. c. 2. n. 43. p. 420.
Contrà. lib. 3. c. 2. n. 53. p. 421.
Sed prima opinio eſt vera. lib. 3. c. 2. n. 54. p. 421.
Inter abſentes non poteſt fieri traditio. lib. 3. c. 13. n. 45. p. 505.
Donatio facta abſenti cũ traditione valet lib. 3. c. 13. n. 48. p. 505.
Requiritur in donatione inter coniuges vt valeat. lib. 3. c. 13. nu. 61. p. 506.
In donatione inter coniuges ſufficit per Conſtitutum & ex poſt. lib. 3. c. 13. n. 62. p. 506.
Contrà quod in donatione inter coniuges non ſit neceſſaria traditio lib. 3. c. 13. n. 64. p. 506.
Traditiones in ſcriptis non redacta non indigent inſinuatione. lib. 3. c. 13. n. 225. p. 506.
Nec requirunt teſtes. lib. 3. c. 13. n. 226. p. 506.
Traditio facta nullo titulo expreſſo an ſit donatio. lib. 3. c. 13. nu. 250. p. 518.
Dominiũ transfertur traditionibus nõ pactis. dec. 214. n. 2. p. 294.

Tranſactio.

Valet pactũ ſucceſſoriũ per viã tranſactionis. lib. 1. c. 25. n. 21. p. 121.
Contrà aliqui tenent lib. 2. c. 25. n. 22. p. 121.
Super alimentis non fit tranſactio lib. 2. c. 21. n. 14. p. 227.
Pater non poteſt mediante tranſactione præuenire ſucceſſionem in præiudicium nepotum. lib. 2. c. 24. n. 163. p. 247.
De vna re facta non porrigitur ad aliã. lib. 2. c. 24. n. 169. p. 247.
De non impugnando profeſſionem facta à nouitio non valet lib. 2. c. 25. n. 9. p. 252.
Renunciatio reſcinditur ex læſione etiamſi facta ſit in tranſactione. lib. 2. c. 26. n. 47. p. 266.
Fieri non poteſt circa ea quæ pendent à teſtamento niſi lectis verbis teſtamenti. lib. 2. c. 30. n. 29. p. 284.
Læſio attenditur ad eam reſcindendam de tempore 10 annorum antè & poſt. dec. 19. n. 8. p. 23.
Nulla & læſiua nõ impedit immiſſionẽ tranſigẽtis. dec. 34. n. 3. p. 41.
Subſtinetur ex quauis cauſa etiam minima dubitandi. dec. 34. nu. 12. p. 41.
Lis ad ſubſtinendam tranſactionem debet eſſe realis & non ficta & ſufficit timor litis dec. 34. n. 13. p. 42.
Subſtinetur quando tranſigens credit ſibi expedire tranſigere. dec. 34. n. 15. p. 42.
Generalis poteſt continere aliquid non deductum in controuerſiam dec. 34. n. 16. p. 42.
Facta ex pluribus cauſis ſufficit, vt vna ſit vera. dec. 34. n. 19. p. 42.
Renunciatio fideicommiſſi ex verbis in tranſactione poſitis inducitur. dec. 40. n. 6. p. 49.
Facta ſuper aliqua re non extenditur ad aliam. dec. 40. n. 8. p. 49.
Extenditur ad omnia expreſſa. dec. 40. n. 9. p. 49.
Non præiudicat venienti ex propria perſona. dec. 40. n. 10. p. 49.
Regulariter non remittit iura fideicommiſſi dec. 41. n. 1. p. 49.
Cauſa tranſactionis attenditur, vt videatur quid ſit remiſſum. dec. 41. n. 2. p. 50.
Obſeruantia declarat mentem tranſigentium. dec. 41. n. 13. p. 50.
Regulariter non remittit primogenituram nec extenditur ad id de quo non loquitur. dec. 42. n. 4. p. 51.
Renunciatio primogenituræ excluditur ex quo tranſigens mentionem facit de alijs quæ renunciat. dec. 42. n. 6. p. 51.
Quoad perſonas tranſigentium cenſetur remiſſum fideicommiſſum. dec. 55. num. 2. pag. 71.
Societas in tranſactione facta durat vt trãſactio dec. 56. n. 7. p. 73.
De ſui natura tranſit ad hæredes. dec. 56. n. 9. p. 73.
Dicitur contractus nominatus. dec. 70. n. 5. p. 92.
Euictio ſequuta non reſcindit tranſactionem dec. 70. n. 6. p. 92.
Sed dat actionem pro implemento dec. 70. n. 7. p. 92.
Controuerſiæ tranſactionibus extinctæ non debent reminiſcere. dec. 78. num. 1. pag. 104.
Inter ſanguine coniunctos, & obſeruata debet faciliùs ſubſtineri. dec. 78. num. 2. pag. 104.
Cauſa iuſta tranſactionis eſt lis, quæ per eam extinguitur. dec. 78. num. 3. p. 104.
Cauſa tranſactionis eſt receſſus ab expenſis. dec. 78. n. 7. p. 104.
Cauſa ſufficiens eſt ſolus timor litis dec. 78. n. 8. p. 104.
Cauſa narrata ſufficit vt ſit dubia. dec. 78. n. 9. p. 104.
Tranſactionem impugnans debet docere de ſuo iure in continenti. dec. 78. nu. 10. pag. 104.
Læſio vt annullet tranſactionem debet eſſe vltrà dimidiam. dec. 78. num. 25. pag. 105.
Victus dicitur ex quo à lite receditur. dec. 78. nu. 37. p. 105.
Acquiſita ex tranſactione cadunt in commodum eius cuius nomine facta fuit non commodo tranſigentis. dec. 93. n. 3. p. 131. dec. 94. num. 3. pag. 132.
Acquiſita ex tranſactione facta ſuper iure hæreditario augent hæreditatem dec. 93. num. 4. p. 132.
Tranſactio non dat nouum titulum dec. 93. nu. 5. p. 132.
Super iure hæreditario fieri non poteſt citrà ius, & nomen hæredis dec. 93. num. 7. pag. 132.
Mediante pecunia ſuper eo quod quis debeat ſtare in religione non obligat. dec. 104. num. 1. pag. 145.
Vt quis non euadat ſæcularis mediante pecunia non valet. dec. 104. num. 2. pag. 145.
Vt valeat requiritur vt aliquid hinc indè detur, vel remittatur. dec. 104. num. 4. pag. 145.
Super re ſpirituali non valet. dec. 104. nu. 10. pag. 146.
Valet pro receſſu à lite ſuper re ſpirituali dec. 104. n. 15. p. 146.
Valida impedit omnem litis ingreſſum. dec. 104. n. 18. p. 146.
Super lite iam terminata non valet. dec. 104. n. 19. p. 146.
Tollit præcedentem conuentionem dec. 145. n. 7. p. 197.
In tranſactione non committitur vſura dec. 168. n. 4. p. 229.
Læſio vt eam annullet debet eſſe vltrà dimidiam. dec. 168. nu. 11. pag. 230. dec. 174. num. 4. pag. 237.
Bona fide facta præiudicat ſubſtitutis. dec. 174. n. 1. p. 237.
Maximè obſeruata per plures annos. dec. 174. nu. 2. p. 237.
Qualibet cauſa dubitandi ſufficit ad validandam tranſactionem dec. 174. num. 8. p. 237.
Facta ex pluribus cauſis ſubſtinetur ex verificatione vnius. dec. 174. num. 11. p. 237. dec. 190. n. 2. p. 259.
Dubietas attenditur de tempore illius dec. 174. n. 12. p. 237.
Ex inſtrumentis de nouo repertis non reſcinditur. dec. 174. n. 13. pag. 237.
Non poteſt impugnari niſi reſtituto eo quod eius vigore fuit receptum. dec. 174. num. 14. pag. 237.
In dubio debet ſubſtineri. dec. 180. nu. 4. p. 246.
Lis mendicata, & vanus timor litis non validant tranſactionem dec. 180. num. 7. pag. 246.
Fideicommiſſum eliciendum ex coniecturis dicitur dubium ita vt ſuper eo tranſigi poſſit. dec. 180. n. 9. p. 246.
Modica dubietas ſufficit ad validandam tranſactionem. dec. 180. num. 10. pag. 246.
In lite dubia vtile eſt tranſigere. dec. 180. n. 17. p. 246.
Natura tranſactionis exigit vt aliquid hinc indè detur. dec. 180. num. 25. pag. 247.
Læſio vt reſcindat debet eſſe vltrà dimidiam habito reſpectu ad omnia. dec. 180. nu. 27. pag. 247.
Non arctatur ad cauſam præmij, quando conſtat de partium voluntate dec. 190. n. 6. pag. 259.
Qualibet occaſio dubitandi ſufficit vt valeat dec. 190. n. 10. p. 259.
Non attenditur iuſtitia, & iniuſtitia litis dummodo non ſit mota ex euidenti Calumnia. dec. 190. n. 12. p. 259.
Læſio excluditur quando tranſactio fuit petita à parte, quæ ſe prætendit læſam dec. 190. num. 14. pag. 259.
Donatio facta in tranſactione non poteſt dici læſiua. dec. 190. nu. 15. pag. 259.

Limi.

Limitatur quando eſt correſpectiua.dec.190.n.16 p.259
Donatio facta in periodo ſeparata,& ex liberalitate non dicitur correſpectiua dec.190 num 17.pag 259.
Bona fide facta nocet vocatis dec.191.n.10 pag.260.
Dummodo non ſit ſuper re clara.dec.191.num.11.p.260.
Maritus non poteſt in præiudicium vxoris tranſigere ſuper re ambobus donata dec.192.nu.1.pag.261.
Ex lite calumnioſa non poteſt valere dec.192.nu.11.p.261
Quæ militant in tranſactione habent locum in compromiſſo. dec. 196.num.5 pag.265.
Super re clara non valet, ſed ſufficit qualibet cauſa dubitandi dec.196.num.12 pag.266.
Sed cauſa dubitandi debet eſſe rationabilis. dec.196.n.15.p.266.
Non debet moueri lis ſub ſpe tranſigendi.dec.196.n.16.p.266.
Non valet quando cauſa finalis eſt lis calumnioſa,dec.196.n.19 pag.266.
Facta à grauato præiudicat vocatis ad fideicommiſſum.dec.211 num.1 pag.289.
Ex inſtrumentis de nouo repertis non corruit.dec.211.n.6 p.289
Opinio Doctorum etiam falſa dat cauſam tranſigendi. dec.211. num.10 pag 289.
Imò ſufficit opinio vnius Doctoris eximij. dec.211.n.11 p.289.
Fieri poteſt etiam poſt ſententiam, quando poteſt in dubium reuocari.dec.211.nu.12.pag 289.
Et poſt obtentam commiſſionem vigore reſtitutionis in integrum. dec.211.num.13.pag.289.
Pro tranſactione in dubio iudicatur dec.211. n 15 p.289.
Maxime facta à maioribus,& coram iudice.dec.211.n.16 p.289
Lis ceſſante calumnia eſt cauſa ſufficiens tranſactionis. dec.211. num.19.pag.289.
Impugnans tranſactionem debet prius reſtituere quicquid eius occaſione accepit.dec.211.nu.23 p 289.
Per tranſactionem non mutatur fundatio beneficij dec.218 n.15 pag.296.
Regulariter non præiudicat vocatis ex propria perſona. dec. 218. num.20 pag.297.

Translatio Penſionis.

Facultas transferendi penſiones quomodo intelligatur, quid operetur & quando valeat.lib 3.c 8 nu 2 & ſeqq p 460.
Translatio penſionis non ſeruata forma facultatis eſt nulla.lib 3 c.8 num.5 pag.460.
Habens facultatem transferendi penſionem, ſi excedat facultatem translatio non eſt nulla in totum lib.3.c 8.n 18.p.460.
Contra, quando vult transferens, annullatur in totum. lib 3. c.8. nu 19 pag 460
Quaſi poſſeſſio transferentis non iuuat translatarium ad manutentionem lib.3. cap.8. n 27. p 461.
Habens facultatem poteſt transferre per procuratorem. lib. 3. c.8 n.34.pag 461
Requirit conſenſum translatarij lib.3. c.8. n.35. p. 461
Translatarius non eſt opus vt ſit præſens lib.3. c.8. n.36. p 461.
Translatarius poteſt acceptare poſt mortem transferentis. lib. 3. cap.8. n.37. p.461
Translatario penſionis competunt omnes exceptiones transferentis. dec.204 n.10. p.280
Etiam quoad regreſſum in Beneficio. dec.204.n.11 p.280.
Penſio ſemel translata ſine nouo indulto non poteſt transferri. dec 36 num 1 pag 44
Niſi accedat conſenſus titularis, vel Papa narretur penſionem fuiſſe alias translatam dec.36 n.2.p 44
Translatio penſionis eſt nulla non ſeruata forma facultatis. dec. 36.nu 4 pag.44
Reſeruans aliquod ius quatenus translatio ſit nulla non abdicat à ſe ius. dec.36 nu.9. p.44.
Contra ſi ſit contrauentum Pontificiæ Conſtitutioni.dec.36.nu.13 pag 44.
Transferens nulliter penſionem abdicat à ſe ius quando nullitas venit a iure ſuo.dec.36 num.11.p.44.
Data facultate retinendi penſiones non cenſetur data facultas transferendi.dec.126.nu.6 pag.172.
Facultas transferendi penſiones non comprahendit reſeruatas ſuper diſtributionibus.dec.126.nu.11.p.172.
Penſio translata quibus in ſpeciis debeatur. dec.131.n.1.p.178.
Translatarius Penſionis gaudet regreſſu ad beneficium, ſicuti gaudebat transferens dec.131.nu.10.p.178.
Præcipuè quando translatio eſt facta cum clauſulis ampliſſimis. dec.131.num.11.pag.178.

Translatiua Renunciatio.

Renunciatio ad fauorem alicuius ſemper eſt translatiua non abdicatiua dec.127.num.8.p.173.
Renunciatio dicitur translatiua per verba, ceſſit, tranſtulit, &c. dec.128.num.18.p.174.
Renunciatio alia eſt translatiua, alia extinctiua.lib.2.c.1.nu.40. pag.147.
Quando ſit translatiua.lib.2.c.1.num.45.p.147.
Propriè locum habet in hæreditate adita, ſeù delata, & non adita lib.2.c.1.num.46.pag.147.
Renunciatio dicitur translatiua, quando ſit ad fauorem alterius lib.2.c 9.num 9 pag.169.
Eſt ſemper perſonalis, quia in ea interuenit perſona cui ſit. lib.2. c.10.num 7.pag.172.
Poteſt eſſe realis & eſt quando ſit de re iam delata. lib.2. c.10. num.10.pag 173.
Poteſt eſſe realis quoad renunciantem.lib.2.c.10.nu.14.p.173.
Renunciatio translatiua valet de iure Canonico.lib.2.c.13.nu.3. pag 185.
Requirit præſentiam partis.lib.2.c.13.nu.23.p.186.

Tranſmiſſio.

Portio à ſtatuto reſeruata licèt non adita tranſmittitur. lib.1. c 14 n 54.p.171
Tranſmiſſioni non eſt locus quando hæreditas non eſt adita. lib. 1.c.10 n.54.p.85
Hæreditas non adita, nec delata non tranſmittitur. lib. 2.c. 16. n.3.pag.210
Habet locũ in contractibus conditionalibus. lib.2.c.16.n 8.p.211
In contractibus conditionalibus reſpectu mortis denegatur. lib.2. c 16 nu 10 p.211
In contractibus conditionalibus datur quando eſt ad inuicem obligatio. lib.2.c.16. n.11.p.211
Quod detur in contractu donationis multi volunt. lib.2. c.16.nu. 12 pag.211.
Doctores diſputantes quando habeat locum in donatione. lib. 2. cap.16.n.13.p 211
Spes aſſequendi aliquid ſub incerto euentu ad hæredes tranſmittitur. lib.2. c.16. n.14. p.211.
Ad fauorem tantum renunciatarij non hæredum reſtricta renunciatio non tranſmittitur.lib.2.c.16 nu.15.p.211.
Ceſſante cauſa motiua iurium conditionalium ceſſat tranſmiſſio lib.2.c 16.num.16.p.211.
Voluntas teſtatoris gubernat materiam tranſmiſſionis.lib.2.c.13 num 17.pag.211.
In teſtamentis non habet locum lib.2.c.16.n.18.p.211.
Præcipuè in ſubſtitutionibus.lib.2.c.16.nu.19.p.211.
Habet locũ vbi apparet de mente teſtatoris.lib.2.c.16.n.20.p.211
Donatio non tranſmittitur ſi ita vult donator. lib.2.c.16.nu 21. pag.211.
Renunciatio non tranſmittitur ſi ſit facta cum conditione non adimpleta lib.2.c 16.nu 22 p.211.
Reſeruatio conditionalis tranſmittitur ad hæredes. lib.2. c.16 num.23.pag.211.
Suus hæres tranſmittit ad ſuos hæredes hæreditatem non aditã, quod non procedit in extraneo lib 2.c.23.n.29.p.232.
Fideicommiſſum conditionale an tranſmittatur ad hæredes.lib. 2 c.40 num.5 pag.256.
Dos æſtimatur ſucceſſio dotatæ, quam ad filium tranſmittit.dec. 4 num.20 pag 6.
In contractibus ius conditionale ante eius purificationem ad hæredes tranſmittitur.dec.39 nu.14 pag.48.
Renunciatio per viam donationis tranſmittitur ad extraneos. dec.63.num.6 pag.80.
Non habet locum in donatione quando ceſſat cauſa, & ratio donationis.dec.64 num.20 pag.83.
Ius detrahendi legitimam de bonis fideicommiſſi tranſmittitur
ad

Digitized by Google

ad heredes extraneos. dec.67. num.26. pag.89.
Moriens non tranſmittit quod viuens percipere non poterat. dec. 83 num 3.pag 119.
Habet locum in fideicommiſſis.dec.86 nu 6.p.124.
Ius conditionale ſine vrgentiſſimis coniecturis non tranſmittitur, & quæ coniectura requirantur.dec.86.nu.10.p.124.
Ius detrahēdi legitimā trāſmittitur ad heredes.dec.157.n.11 p.213
Fideicommiſſum conditionale conditum in teſtamento non tranſmittitur.lib.3.c.2.num 65 p.422.
Conditum in contractu tranſmittitur lib.2.c.32.n.66.p.422.
Contrarium aliqui tenent lib.3.c.2 n.68.pag.422.
Sed quod tranſmittatur eſt verius.lib.3.c.2.n.69 p.422.
Fideicommiſſum conditionale in teſtamento ex tacita voluntate teſtatoris tranſmittitur.lib.3 c.2 nu.75.p.422.
Donatio inter viuos ſemper tranſmittitur lib.3.c.2.n.76 p.422.
Fideicommiſſum conditionale non tranſmittitur, niſi ſit cum eo conſeruatio agnationis, & digreſſus ad plures gradus ſubſtitutionum.dec.227.nu.10 pag 306.
Præſumptio tranſmiſſionis excluditur ex reciproca inter ſolos nominatos dec.227.num.11.p.306.

Tranſportatio.

Manutentio non datur non tranſportatis actis primæ inſtantiæ. dec.141.num 27.pag.192.

Tranſuerſales.

Aliquando veniunt appellatione parentum.lib.2.c.40.n.14.p.356.
Deſcēdētes præferūtur trāſuerſalibus in ſucceſſione.dec.4.n.1 p.5.
Reſolutio in ſingularitates quando habeat locum in tranſuerſalibus.dec.81.num.16.& ſeqq.pag.117.
Nomine tranſuerſalium veniunt fœmina dec.116.n.2.p.157.
Filius non venit nomine tranſuerſalium.dec.116.n.4 p.157.
Statutum loquens de ſucceſſione aſcendentium non extenditur ad tranſuerſales.dec.196.num.10.p.265.
Inter tranſuerſales non ſolet extendi fideicommiſſum dec.224.n.3 pag.304.
Et inter eos difficilius extenditur reciproca.dec.224.n.9.p.304.

Trebellianica.

Trebellianica non detrahitur de fideicommiſſo ad piam cauſam. lib.1.c.8.num.34.pag.37.
Detrahitur tamen quando pia cauſa eſt inſtituta ſub conditione. lib.1.c.8.num.35.pag.37.
Cenſetur prohibita ex præcepto reſtituendi omnia bona dec.37.n.7 pag.45.
Non detrahitur ex bonis ſpecialiter prohibitis alienari.dec.50.nu. 22.pag 66.
Cenſetur prohibita ex conſtitutione fideicommiſſi in omnibus bonis dec.50.num.23.pag.66.
Non detrahitur de fideicommiſſo reſtituendo piæ cauſæ etiam ſi reſtitutio eſſet facienda mediatè, & eſſent inſtituti filij, ſecus ſi pia cauſa eſſet vocata ſub cōditione dec.76.n.10.& ſeqq p 102.
Bona detracta à fideicommiſſo pro Trebellianica in illud non reincidunt.dec.76.num.14.pag.102.
Cenſetur prohibita ex prohibitione alienationis, vt omnia bona ad heredes vadant.dec.86.num.24.p.125.
Fructus percepti imputantur in Trebellianicā dec.86.n.25.p.125
Cenſetur prohibita contra fiſcum.dec.167.nu.16.p.226.
Non detrahitur de fideicommiſſo facto in contractu. lib.3.c.2.nu. 113.pag.425.
Contraria opinio quod detrahatur eſt magis vera. lib.3.c.2.num. 114.pag.426.
Detrahitur de donatione cauſa mortis. lib.3.c.13.n.182.p.513
Ex prohibitione alienationis omnium bonorum cenſetur prohibita dec.211.num.7 pag.289.
Prohiberi poteſt etiam filijs dec.211.num.8.pag.289.

Tutor.

Legatum relictum pupillo cum onere adminiſtrandi tutelam non valet.lib.2.c.33 num 185 pag.317.
Minor 25.annis non admittitur ad tutelā.lib.2 c.33.n.186.p.317
Tutor acceptare poteſt donationem ad fauorem pupilli, ita vt impediat pœnitentiam.dec.32.nu.5.pag.38.
Negligens inueſtire pecuniam iuxta præceptum teſtatoris tenetur ad vſuras de ſuo proprio. dec 68. num.16. pag.90.
Qui non adimplet quod debet non poteſt ſe tueri clypeo contutoris. dec.68.num.17.pag.90.
Contractus minoris coram tutore, & cum eius conſenſu præſumitur validus dec.78.num.12.pag 104.
Ad vnicum actum regulariter non datur niſi legitimus tutor abſit cum cauſa.dec 78.num.13.pag.104.
Particularis non tenetur ſatis dare.dec.78.n.16.p.104.
Poſt acceptam tutelam non poteſt eam deſerere.dec.91 n.12.p.130
Notula in libro tutorum probat ætatē minoris.dec.118.n.16 p.160

Tyrannus.

Poteſtas abſoluta in Principe tendit ad Tyrannidem. lib.1.c.10. num.37.pag.44.

V

Vocatio.

NVlla ſunt promiſſiones de inſtituendo aliquem quando vacabit beneficium.lib.1.c.20.nu.8.p.99.

Valor.

In venditione rei attenditur valor pretij de tempore venditionis. lib.2.c.26 num.70 pag.267.
Pro valore computantur anni fertiles cū ſterili. dec.19.n.10.p.23.
Beneficij ad iuſtificandam narratiuam gratiæ, probatur per quāuis probationem. dec.21 num.7. dec.75.
Penſionarius in petitorio tenetur probare valorem narratum.dec. 106.num 1.pag 148.
Penſio reſeruata cum falſa expreſſione valoris eſt nulla dec.131. num 2.pag.178.
Valor non probatur per dictionem, all'incirca. dec.134.n.7.p.182
Non poteſt probari ab eo qui non eſt informatus dec.134.n.8 p.182
Teſtis debet deponere quanti communiter res æſtimetur. dec.134. num.9.pag.182.
Detrahendus eſt canon & alia onera.dec.134.n.10.p.182.
De tempore præſenti non infert ad præteritū. dec.134.n.12 p.182.
Onus rei minuit valorem eiuſdem rei. dec.190.n.9 p.259.
Beneficij probatur ex narratiua aduerſarij dec.193.n.12.p.263.
Beneficij non probatur ex narratiua multò ante facta. dec.194. num 9.pag.263.
Narratiua per non exceſſum non alteratur per modicam ſummam dec.194 num.10 p.263.
Falſa narratiua valoris in reſeruatione penſionis annullat gratiam in totum dec.204.num.1.p.279.
Limita quando narratiua non fuit doloſa. dec.204. n.2.p.279.
Non probatur ex teſtibus de proprio iudicio deponentibus.dec.217 num.2.pag.294.
Domus in prædio ruſtico non auget valorem.dec 217.n 4.p.294.
Periti ex inſpectione præſenti non probant valorem de præterito. dec.217.num.5 pag.294.
Peritus ſolum probat tanquam teſtis dec.217.n.6.p.294.
Valor bonorum minuitur ex fideicommiſſo illis adiuncto.dec.219. num 6 pag.297.
Hoc caſu valor conſideratur ad vitam fideicommiſſarij dec.219 num.7 pag.297.
Pactum redimendi minuit valorem.dec.219.n.9.p.297.

Variatio.

Variato facto variatur diſpoſitio. dec.52 n.5 p.69.

Vectigalia.

Societas vectigalium tranſire poteſt ad heredes.lib.3.c.10.num.18 & n.31 pag.470.

Venditio.

Hereditas delata vendi poteſt.lib.1.c.15.n.44.p.77.
Valet contractus in quo venditur res aliena. lib.1.c.17.n.8 p.88.
Ad arguendam læſionem attenditur tempus venditionis pro valore. lib.2.c.26.num.70 pag.261.

Ex

Ex promiſſione vendendi certo pretio dicitur inducta venditio.lib. 2.c.37.num.6.pag.333.
Gabella debita ex venditione non debetur ex promiſſione de vendendo lib.2.c.37.num.43.pag.334.
Promiſſio de vendendo non eſt venditio dec 99.n.6.p.138.
Poteſt fieri cum pacto vt venditor non teneatur de euictione. dec. 99 num.13 pag 138.
Venditio bonorum probat bona fuiſſe venditoris.dec.141.n.3.p.191
Eſt perfecta ſine traditione rei.dec.169.n.6.p.231.
Pro maiori, vel minori pretio quando ſubſtineatur vt quod donetur reſiduum.dec.190 nu.18.p.259.

Verba.

Sunt attendenda ad dignoſcendum an pactum ſit futura ſucceſſionis,nec ne.lib.1.c.4 n.9.p.10.
Verba in qualibet diſpoſitione totum faciunt.lib.1.c.4.n.10.p 10.
Quando conſtat de mente contrahentium voluiſſe inire pacta ſucceſſoria non eſt curandum de verbis lib.1.c.4.nu.23.p.11.
Quando conſtat contrahenses voluiſſe pacta inire inter viuos valent pacta,&c.licet eſſent verba denotantia ſucceſſionem. lib.1, c.4 num.24.p.11.
Verba non attenduntur quando contrariantur menti cui ſeruiunt lib.1.c.4 nu.25.pag.11.
In contractibus mens potius inſpicienda, quam verba lib.1.c.4.nu. 26.pag.11.
Demonſtrant finem,& intentionem renunciantis.lib.2.c.10.nu.15 pag.173.
Nullum eſt clarius teſtimonium voluntatis quam verba.lib 2.c. 10.num.16 pag.173
Repræſentant intentionem ſicut facies ſpeculum. lib.2.c.10.nu.17. pag 173.
Ad probandum an renunciatio ſit realis attenduntur verba.lib.2, c 10.num.59 pag.175.
Dubia ſunt referenda ad intellectum iuris communis. lib.2.c.12. num .7 pag.180
Non ſit interpraetatio vt ſtent otioſa, & ſine effectu.lib.2.c.14.n.64 pag 198.
Id omne cogitatum cenſetur quod verbis exprimitur. lib.2.c.15. num.52 pag 204.
Verba ſunt ſigna paſſionum quæ in animo ſunt. lib.2.c.15.num.53. pag .04.
Verba contrahentium ſunt accipienda cum actu operandi. lib.2. c.24.num.95 pag.243.
Generalia non ſunt reſtringenda,neque in odioſa diſpoſitione.lib.2. c 38 num.69.pag.345.
Quantumuis vniuerſalia reſtringuntur ad rem ſuper qua exprimuntur.lib 2.c 38.num.159.p 349.
Generalia referuntur ad antecedenter diſpoſita.dec.1.n.13 p.2.
Interpretantur modo quo valide fieri poteſt. dec.75 nu.12.p.100.
Clara non indigent interpraetatione. dec.92.n.7.p.131.dec.116.nu. 10 pag 157.
Generalitas verborum reſoluitur in ſuas ſingularitates. dec.122. num.22 pag 166.
Indultum.&c. comprahendit illud de quo intelliguntur eius verba. dec.126 num 5.p.172.
Quando poſſunt habere plures ſignificationes attenditur in quo ſenſu teſtator acceperit. dec.151.num.6.pag 203.
Secundum ſubiectam materiam intelliguntur.dec.153.n.9.p.207.
Non debent eſſe ſuperflua dec.162 num.5.pag.218.
Non interpraetantur vltra ius dec.162.nu.31 pag.220.
Cōditionalia referuntur ad ſuperius expreſſa dec.173.n.15.p 236.
Verborum ſenſus explicatur ab informatis regionum.dec.178 nu. 2 pag.242.
Explicantur iuxta voluntatem, & poteſtatem proferentis, dec. 178.num.8.pag.243.
Potius cenſentur ſtare demonſtratiuè, quam taxatiuè. dec. 220. num.16.pag.299.

Verbum.

Præcipua, *importat exemptionem ab omni onere.dec.178.num.1. pag.242.*
Prælegatum, *ſonat idem ac* præcipuum, *dec.178.num.9 p.243.*
Reſtituere, *In contractibus eſt obliquum, lib.3.cap.2.n.27.p.419.*
Deſcendentes, *eſt collectiuum plurium perſonarum,& graduum. dec.201.num.5.pag 273.*
Laſcio à gl'infraſcritti, *ſine alia nominatione nihil diſponunt, dec.224.num 1.pag.303.*
Volo, *inducit perfectam diſpoſitionem.dec.224.num.1.p 303.*
Chiacchiare, *nihil habent reale, dec.230.num.20.pag.312.*
Hæreditas, *quando hoc verbo paciſcentes vſi ſunt eſt pactum ſucceſſorium inualidum.lib.1.c.4.num.12.p.10.*
Hæreditas, *eſt accipiendum pro bonis.lib.1.c.4.n.15 pag.11.*
Hæreditas, *accipi non poteſt pro bonis quando de futuris fuit facta mentio. lib 1.c.4.num.22.pag.11.*
Relinquere, *denotat bonorum obuentionem, & hæreditatem, lib.1 c.4 num.39 pag.13.*
Deueniant, pertineant, &c. *ſunt indicatiua ſucceſſionis, lib. 1. c.4.num.40 pag.13.*
Deueniant, *ſignificat tam bona præſentia, quam futura, lib. 1. c.4.num 4 .pag.14.*
Bona, *totam reſpicit hæreditatem, & bona de tempore ſucceſſionis, lib.1.c.4.num.42.pag.14.*
Bona, *quando eſt additum verbis denotantibus obuentionem, ſignificat hæreditatem, lib.1.c 4.num.43 pag.14.*
Prout voluerit, *importat arbitrium, lib.1.c 23.n.24.p.117.*
Renunciare, *quid ſignificet, lib.2.c.1.n.1. & ſeqq.pag.145.*
Pro hæredibus, *In renunciatione intelligitur ſanguinis, lib.2.c. 15.num.86.pag 206.*
Hæredibus, *aliquando reſtringitur ad filios, etiam ſi hæredes non ſint. lib 2.cap.15.num.88.pag.206.*
Reuertatur, *aliquando comprahendit illud quod de nouo acquiritur, lib.2 c.29.num.43 pag.281.*
Teneatur, *importat neceſſitatem præciſam, lib.2.cap.38.num. 129 pag.348.*
Relinquere, *aliquando denotat diſpoſitionem inter viuos. lib. 2. c.38. n.132.p.348*
Quam adimere nequeat, *intelligitur tam inter viuos, quam in teſtamento, lib.2 cap.38.num.141 pag.348.*
Diſponere. *Intelligitur inter viuos, & in vltima voluntate, lib.2. c.38 num. 155 pag.449.*
Hæreditas, *capit iura, & actiones, lib.2.c.39.num. 28 pag.353.*
Poſſet, *Comprahendit ius futurum, lib.2.c.40.n.31 pag.357.*
Accedente conſenſu, *in litteris Apoſtolicis &c.non ſtant conditionaliter, ſed cauſatiuè dec.24 num 10 p.29.*
De herede in herede, *intelligitur de filijs, & deſcendentibus.dec. 132 num.1.pag 179.*
Si vterque. *ſignificat, ſi ambo.dec.137.nu.8.p.186.*
Poſſet, *reſpicit ius futurum.dec.145.num.5 p.194.*
Deuenerint, *de quo tempore intelligatur. dec.153.n.10.p.207.*
A ſuo piacere, *ſonant ad libitum, & ad placitum. dec.162. nu 5. pag.218.*
Prædicti hæredes, *de primis intelligitur. dec.162.nu 17.p.219.*
Placet, *quando non reſtringatur ad arbitrium boni viri.dec.162. num.26.pag.219.*

Veriſimilitudo.

Renunciatio intelligitur iuxta veriſimilem ſenſum renunciantis, & renunciatarij lib.2.c.10.num.39.p.174.
Diſpoſitio interpraetatur iuxta id quod veriſimiliter diſponens eſſet reſponſurus lib.2.c.15.nu.125.p.208.
Veriſimilitudo inducit mentem contrahentium. dec.15.n.8.p.17.
Argumentum à veriſimili reſponſione diſponentis parum æſtimatur maximè ſi verba ſint in contrarium. dec.48 n.4.p.61.
Confeſſio veriſimilis non impugnatur. dec.180.n.34.p 248.
Non attenditur poſſibile, ſed veriſimile lib.3 c.5.n.54 p.436.
Declarat voluntatem teſtatoris dec.198.nu.5.p.268.

Veritas.

Fictio non plus operatur quam veritas.lib.3.c.13.n.81.p.508.

Via executiua.

Via executiua vulneratur per ſententiam contrariam. dec. 110. n.1.p.151. dec.197. n 14. p.267
Obligatio Cameralis dat viam executiuam. dec.113.n.1.p.154
Præcipue vulneratur per ſententiam, quæ tranſiuit in iudicatum. dec.197.nu.15.p 267.

Vicarius.

Vicarius Epiſcopi non poteſt in caſu etiam licito inueſtituras concedere viuente aliquo de linea, etiam ſi habeat mandatum ad inueſtiendum.lib 1.c.21.nu.64.p.111.
Vicarius etiam monialium poteſt dare licentiam nouitio renunciandi.lib.2.c.25.num.112.p.257.
Foraneus tamen non poteſt dare d.licentiam.lib.2.c.25.num.113 pag.257.
Sine ſpeciali mandato Epiſcopi non transfert Iuſpatronatum in alium.lib.2.c.39.num 56.p.354.
Canonicus non poteſt auctorizare contractum ad fauorem Canonicorum.dec.140.nu.15 p.190.

Viciſſitudinaria Pacta.

Pacta viciſſitudinaria, &c. vel fiunt à priuato, vel à Magnatibus, vel Principibus lib.1.c.13.n.1.p.64.
Quod valeant pacta &c. vt vno moriente alter ſuccedat. lib.1. c.13 num.3 pag.64.
Viciſſitudo efficit vt pactum ſucceſſorium ſuſtineatur lib.1.c.13 num.5 pag 64.
Donatio viciſſitudinaria non requirit inſinuationem. lib.1.c.13. num.7 pag.64.
Quod valeant talia pacta irreuocabiliter tenent nonnulli. lib.1. c.13.num.12 pag.64.
Valent pacta, &c. quando non fiant ſuper tota, ſed ſuper quota, & re particulari.lib.1.c.13.n.13.p.64.
Præcipuè attenta conſuetudine. lib.1.c.13.n.14.p.64.
Contra, quod non valeant pacta, vt vno præmoriente alter ſuccedat.lib.1. c.13 n.15.p.64.
Omnes rationes, quæ militant contra pactum ſucceſſorium habent locum in pacto viciſſitudinario lib.1 c.13.n.17.p 65.
Doctores firmantes hæc pacta non valere referuntur. lib.1. cap. 13.n.18.p.65.
Viciſſitudo nihil operatur pro validitate pacti ſucceſſorij lib.1. c. 13.n.29 p.66.
Doctores tenentes valere pacta, &c. inter coniuges in quibus terminis loquantur. lib.1.c.13.n.32.p.68
Argumenta ex quibus videtur hæc pacta non valere inter principes. lib.1.c.14.nu.1.p.68.

Vidua.

Non valet iuramentum mulieris, quod teneatur viduitatem ſeruare. lib.2.c.32.n 144 p.299.
Soluens debita viri defuncti præſumitur de bonis hæreditarijs. dec.100.n.21.p.140.
Ex ſtatuto Vrbis per ſex menſes habet alimenta. dec. 103. nu.6. pag.143.
Etiamſi habeat pignus dotale percipit fructus dotis. dec. 103. n.8. pag.143.

Vinea.

Vinea appellatione ſola vites continentur. dec.81. n.43.p.115

Viſitatio.

Ad hoc vt locus ſit ſubiectus viſitationi delegati Apoſtolici ſufficit vt ſit pius.lib.3.c.1.nu.191 p.402.
Viſitatio Eccleſiaſtici non inducit Eccleſiaſticitatem loci viſitati. lib 3.c.1.nu.192.p.402.
Locus pius laicus viſitatur ad hoc vt videatur an redditus expendantur in vſum deſtinatum. lib.3.c.1.n.193.p.402.
Decreta viſitationis non effectuata, & non citato adminiſtratore loci viſitati non præiudicant.lib 3.c.1.nu.194.p.402.

Vitium.

Vitium litigioſi non cadit in actione perſonali.dec.1.n.4.p.1.dec.2. num.2 pag.3.
Ad inducendum vitium litigioſi attenditur quid primariò, & qua actione petatur. dec.1 num.5 p.1.

Vita. Viuere.

Sunt nulla non ſolum pacta, ſed qualibet conuentio ſuper hæreditate viuentis.lib.1.c.3.num.7.p.8.
Pactum hæreditatis viuentis tunc eſt improbatum quando obligatio non incipit in perſona hæredis, ſed ad eum defertur abſque proprio facto lib.1.c.4.num.7.p.10.
Hæreditas propriè non dicitur viuentis.lib.1.c.4.num.17.p.11.
Læſio non conſideratur vbi in contractu eſt incertitudo vitæ alicuius. lib.1.c.13.nu.10.p.64.
Quilibet viuere præſumitur vſque ad centum annos. lib.1.c.27. num.88.pag.129.dec.119.n.9.p.161.
Ius quod habemus in bonis viuentis eſt debile, & vanum. lib.2. c.9.num.1 pag.169.
Non poteſt ſuper bonis viuentis fieri conuentio lib.2.c.9.n.3.p.169
Actus de bonis viuentis non valent quando reſpiciunt tempus præſens.lib.2.c.9 num.15.pag.169.
Læſio conſiderari poteſt ſuper vita hominis lib.2.c.26.n.195.p.169
Viuentis non datur hæreditas.dec.3.nu.12.p.4.
Super viuentis hæreditate nemo ius habet. dec.4. n.16.p.5.
Vita humana ſubiacet periculis.lib.3.c.9.nu.25 p.466.
Vita hominis æſtimatur iuxta eius ætatem. dec.219.n.8.p.297.

Vltimum.

Vltima voluntas vſque ad mortem debet eſſe ambulatoria.lib.1 c.2.num.8.pag.6.
Pacta ſucceſſoria non habent vim vltimæ voluntatis. lib.1.c.3.n. 10.p 8.& c.11.num.42.p.52.
Vltima voluntas nullo pacto poteſt eſſe irreuocabilis licèt iurata. lib.1.c.29.num.65 pag.135.
Vltimus ſtatus attenditur in beneficijs.dec.90.nu.7.p.128.

Vniuerſale.

Indefinitum æquipollet vniuerſali.lib.1.c.5.nu 34.p.19.
Vniuerſalis locutio in teſtamentis quando reſoluatur in ſingularitates dec.82.num.13.& ſeqq.p.117.
Oratio indefinita diſtinguitur ab vniuerſali.lib 3.c.5 n 48 p 436
Indefinita oratio in diſpoſitione hominis æquipollet vniuerſali. lib. 3.c.5.num.49 pag.436.

Vniuerſitas.

Pactum ſucceſſorium non valet, neque in vniuerſitate lib.1.c.19. num 9.pag 97.
Relictum alicui vniuerſitati ea extincta, & ſuppreſſa euaneſcit. dec.220.num.6.pag.298.

Vnio.

Singula quæ non proſunt vnita iuuant. dec.111.n.6.p.153.

Vocatio. Vocatus.

Vocatus cum onere faciendi multiplicum per plures annos, interim nullum vtile percipere poteſt.dec.1.nu.16 p.2.
Vocatio omnium deſcendentium inducit fideicommiſſum inter eos. dec.6.num.1.pag.8.
Prohibitus alienare poteſt alienare in vocatum.dec.6.n.3 p.8.
Spes purificationis conditionis ſuſpendit ſucceſſionem vocati ſub conditione negatiua dec.39 nu 13 p.48.
Vocatus ad fideicommiſſum ali debet ante ſuum caſum dec.52. num.1 pag.68.
Vocatus ſub conditione nullum ius habet ante purificationem. dec.52 num.3 pag.68.
Vbi plures fœminæ ad emphyteuſin vocantur quomodo detur domino gratificatio.dec.57.num.14.p.74.
Vnus ex vocatis qui comparet admittitur, niſi alius compareat. dec.57.num.16 pag.74.
Contrauentio vnius plurium vocatorum aperit viam ſubſtitutis. dec.58.num.9 pag.75.
Vnus ex pluribus vocatis petit totum fideicommiſſum dando cautionem de reſtituendo alijs.dec.86.n.27 p.125.
Acquirens emphyteuſin titulo oneroſo de ea diſponere poteſt in præiudicium vocatorum.dec.96.nu.1.p.135.
Vocato ex propria perſona non infertur præiudicium à grauato. dec.121.num.5.pag.164.
Poſiti in conditione cenſentur vocati ad portionem patris, non patrui.dec.136.num.6 p.186.

Vo-

Vocatus ad totum ſi totum conſequi non poteſt ita nec partem. dec.137 nu.13 pag 187.
Vocatus potius præſumitur proximior, quam remotior. dec. 137. num.15.pag.187.
An ſuum caſum non poteſt teneri ad onera fideicommiſſi.dec.162 num.19.pag.219.
Vocatio deſcendentium ex fæminis decepta linea excludit deſcendentes ab alia.dec.173 nu.13 p 236.
Vocatus ad duas primogenituras habentes onus incompatibile vnam tantum retinere poteſt dec.175.n.1 p.238.
Vocatus in defectum lineæ non admittitur donec vnus remaneat etiam ſi eſſet incapax ſuccedendi dec.176.n.2.p.239.
Filij in conditione poſiti non cenſentur vocati ſine coniecturis, & quibus dec.180.num.8 pag.246.
Poſitus in conditione non cenſentur vocati ad portionem patris. dec.180 num.16.p.246.
Donatarius non præiudicat ſucceſſiuè vocatis.dec.191.n.1.p 260
Tranſactio bona fide facta nocet vocatis quando non eſt ſuper re clara dec 191.nu.10.p.260.
Donatio in præiudicium ſecundo loco vocatorum an reuocari poſſit.lib.3.c.2.num.163.p.424.
Fæmina vocata admittitur.dec 209.nu 4.p.287.
Vocatus admittitur etiam in concurſu proximioris non vocati. dec.209.num.19 pag.288.
Vocatus ad fideicommiſſum non cenſetur grauatus reſtituere maximè inter tranſuerſales.dec.225.nu.2.p 304.
Vocatio plurium fratrum non inducit reciprocam inter eos. dec. 225.num.19 pag.304.

Voluntas.

Contractus à principio ſunt voluntatis ex poſt neceſſitatis. lib. 1. c.2.num.7 pag.6.
Vltima voluntas vſque ad mortem ambulatoria eſſe debet.lib.1 c 2 num.6.pag.6.
Pacta ſucceſſoria non habent vim vltimæ voluntatis lib.1.c.3. num.10 pag 8
Voluntas & poteſtas in quolibet actu debet interuenire ad hoc vt valeat.lib.1.c 5 num.46 p 20.
Quando non conſtat de voluntate teſtamentum etiam inter liberos corruit lib.1 c.7 nu 23 p.29.
Voluntas ex actu nullo colligitur.lib.1.c.11.n.27.p.50.
Patris in actu licito inter filios debet ſeruari lib.1 c.11.n.49 p.52
In mente retenta nihil operatur.lib.1.c.17.n 29 pag 90.
Voluntatis mutatio nunquam præſumitur.lib.1 c.29 n.23 p.133
Superueniens voluntas non facit ceſſare delictum. lib.1.c.29.nu. 38 pag.134.
Dignoſcitur ex verbis lib.2 c.10 nu.15.pag.173.
Colligitur ex tribus ex veriſimilibus coniecturis. ex qualitate proferentis, & ex ſubiecta materia. lib 2.c.17.n 17 p.213.
Coniecturata voluntas datur in conditione expreſſa, non in tacita lib 2.c 25 num.43.p.254.
Operatio voluntatis imperfecta debet perfici per aliam operationem.dec.61.nu 4.pag 70.
Præparatoria nihil operatur.dec.61.n.5 pag.78.
Dicitur perfecta quando de ea clarè conſtat. dec 61.n.6.p.78.
Perfectio voluntatis elicitur ex verbis.dec 61.n.7 p.78.
Imperfecta dicitur quando eſt dubium quis ſuccedat.dec.61.n.9. pag 78.
Exiſtens in propoſito antequam ad actum reducatur nihil operatur.dec.65.num 3 p.84.
Declaratur per actum nullum.dec 65.nu.14 pag 85.
Teſtatoris interpretatur iuxta animæ vtilitatem.dec.105.nu.11 pag.148.
Diſcretiuus modus loquendi arguit diuerſitatem voluntatis. dec.105 num.12.pag.148.
Ad eliciendam voluntatem arguitur à priori, & poſteriori dec. 119.num.15 pag.161.
Declaratur per actionem adductam.dec.130.n.5 p.176.
Tollitur per contrariam voluntatem.dec.130.n.15 p.177.
Non conſideratur ab euentu dec.130.nu.20 p.177.
Voluntas teſtatoris eſt ſeruanda.dec.133.n.27 p.181.
Teſtatoris elicitur ex coniecturis. dec.138.n.9 p 188.
Non declaratur à procuratore ſine ſpeciali mandato. dec. 144 num 14.pag.196.
Per modum declarationis in tertium committi poteſt. dec. 152. num.8.pag.205.
Ponderantur aliqua verba ex quibus elicitur voluntatem non eſſe perfectam. dec.164 num 16 pag.222.
Potiùs perfecta quam imperfecta præſumitur. dec.164.num.19. pag.222.
Arguitur ex diſcretiuo modo loquendi. dec. 167. num. 54 pag.228.
Teſtatoris quomodo poſſit pendere ab arbitrio tertij. lib.3.c.6.nu. 60.& ſeqq.p.448.
Ad probandam voluntatem alicui tertio commiſſam duo teſtes ſufficiunt.lib 3.c.7.n.32.p.457.
Quando dicatur perfecta ad hoc vt valeat teſtamentum inter liberos & ad piam cauſam.lib.3.c.12.n.3. & ſeqq p.492.
Non deſumitur ad actum non deducto ad factum.lib.3.c.12.nu. 36 p.492.
Declarata per verba futuri temporis non diſponit.lib.3.c.12.nu. 53 p.493.
Voluntas faciendi non redacta ad actum nihil operatur. lib.3.c. 12.n.54 p.493.
In dubio præſumitur perfecta lib.3.c.12 n.58.p 493.
Voluntas nulla perindè eſt ac ſi eſſet. lib.3.c.12.n.428.p 498.
Nulla non poteſt continuari lib.3.c.12.n.429.p.499.
Vltima voluntas quomodo definitur. lib.3.c.13.n.203.p.514.
Declaratur à veriſimili dec.198.n.5 p.268.
Voluntas partium dat formam conuentionibus. dec.200.nu.20. pag 272.
Ex animi apertione inducitur præcedens voluntas. dec.202.nu. 18 p.277.
Talis præſumitur voluntas qualis legitur in teſtamento. dec. 206.n.5.p.282.
Hæres præſumitur ſcire voluntatem defuncti. dec.206.num.6. pag.282.
Probatur ex verbis anteà prolatis.dec 206.n.7.p.282.
Hæres non poteſt ire contra voluntatem defuncti in ſubſtantia, etiam ſi habeat facultatem declarandi.dec.206.n.9.p.282.
Valdè confert ad declarandam voluntatem confeſſarius, & religioſus.dec 207.n.6 p.284.
Contra teſtamentum vt declaretur requiruntur quinque teſtes. dec 207.n.12.p.285.
Declaratur per vnicum teſtem cui teſtator eam aperuit. dec. 207.n.14.p.285.
Teſtatoris probatur ex præcedenti ordinatione. dec.230.num.9. pag.311.
Præcedens teſtamento probatur per teſtes ſingulares & amicos. dec.230.n.10 p.311.

Votum.

Voto religionis an ſatisfaciat, qui ingreditur non facta profeſſione.lib.2 c.25.n.23.p.253.
Votum captandæ mortis inducitur per pacta ſucceſſoria, & ideò inualidatur.lib.1.c.1.n.18.p.9.
Non adaptatur ſuper pacta &c. vnius ex paciſcentibus lib.1.c.2 nu 4.p.6.
Ceſſat vbi eſt conſenſus eius de cuius hæreditate agitur.lib.1.c.2. nu 5.p 6.
Ceſſat inter parentes & filios.lib.1 c.11.n.4 p 48.
Quando pactum eſt reciprocum tollitur occaſio captandi mortem lib.1 c.13 n.4 p.64.
Ceſſat in pacto inter virum, & vxorem de ſucceſſione. lib.1.c.13. n.25.p.65.
Cæſaris auctoritas facit ceſſare votum captandi mortem. lib. 1. c 14 n.14 p 69.
Capt. mortis quare per fideicommiſſa, & ſubſtitutiones non inducatur.lib.1.c.15.n.26 p.75.
Non ſemper facit actum contra bonos mores, ſed ſolum quando inducitur ex facto eius qui ſperat ſuccedere. lib.1. c.15.n.27. pag.75.
Non improbantur omnia pacta ex quibus inducitur. lib.1.c.15. n.34 p.76.

Pro

Pro nullitate pacti ſucceſſorij non eſt neceſſe, vt ſic votum captanda mortis, ſed ſufficit vt poſſit timeri lib.1.c.18 n.7 p.92.
Ex ſola ſpe ſucceſſionis inducitur. lib.2 c.18.n.13.p.93.
Ad inualidanda pacta ſucceſſoria non ſufficit ſola ratio captandi mortem lb.1.c.23.nu.16.pag.117.
Per arbitros non poteſt fieri laudum per quod inducatur. lib.1 c.25.num 24.p.121.
Intentius conſideratur in perſona certa, quàm incerta.lib.1.c.26 num.2.pag.122.
Reſeruatio penſionis poſt obitum alterius inducit.dec.24.n.7 p.29
Tollitur ex partis conſenſu dec.24.nu.8.p.29.
Non conſideratur in promiſſionibus per viam contractus.lib.3.c.2 num.25 pag.419.
Quare non habeat locum in cenſu vitalitio.lib.3.c.9.n.20.p.466.
Non attenditur vbi diſpoſitio non eſt de omnibus bonis.lib.3.c.9.num.21.pag.466.

Vox.

Præponderans in vocibus inſtituitur in beneficio dec.122.num.4.pag.165.dec.123.nu.1.pag.167.

Vſura.

Vſuræ non ſunt reprobatæ attenta conſuetudine.lib.1.c.12.nu.38.pag.58.
Contra quod per conſuetudinem non approbantur.lib.1.c.12.nu.39 pag.58.
Velle vſuras contrahere nemo præſumitur. dec.16.nu.5.p.18.
Non arguitur vſura quando petitur pro pecunia deſtinata ad inueſtiendum intereſſe.dec.16 nu 7 p.18.
Contractus vſurarius non iuſtificatur ex intentione partis.dec.16 num.8.pag.18.
Pecunia mutuata conuerſa in emptionem prædij poteſt parere intereſſe.dec.154.num.1.pag.208.
Vſura non eſt quando ſoluitur intereſſe à ſponte dante. dec.154.num.2.pag.208.
Vſura eſt in mutuo plus accipere, quàm datum ſit.dec.154.nu.6.pag.208.
Datur etiam in minimo dec.154.nu.7.pag.208.
Conſuetudo eam non excuſat.dec.154.nu.8 p.208.
Non admittit paruitatem materiæ.dec.154.nu 9.p.208.
Cauſa vſuraria tanquam Eccleſiaſtica inter laicum non poteſt compromitti.dec.154.num.13.p.209.
Laudum ſuper vſuris debet ab Epiſcopo confirmari. dec.154.num.14.pag.209.
Laicus pro vſura conuenitur corā Epiſcopo.dec.154.n.15.p.209.
Non probatur ex confeſſione de recepto.dec.154.nu.17.p.209.
Non committitur in tranſactione.dec.168.nu.4.p.229.
Non cadit in locatione.dec.168.nu.9 p.229.
Aliud eſt contractum eſſe iniuſtum, aliud eſſe vſurarium. dec.168.num.12.pag.230.
In dubio excluditur, & debet concludenter probari.dec.168.n.18 pag.230.
Vbi eſt vitæ incertitudo excluditur. lib.3.c.9. nu.16.p.465.

Vſurpatio.

Vſurpationis præſumptio excluditur contra Eccleſiam ex potentia Eccleſiæ.lib.3.c.1.num.335 p.412.
Excluditur ex Pontificis ſcientia.lib.3 c.1.nu.336.p.412.
Excluditur vbi eſt immemorabiles.lib.3.c.1.n.342.p.413.

Vſus.

Vſus contrarius in materia immunitatis à Papa toleratus facit legem.lib.1.c.20.nu 34.p.101.
Vſus rei depoſitæ non eſt contra ſubſtantiam depoſiti. dec.159.num.21 pag.215.
Extrauag. ambitioſè, quando poſſit non eſſe in vſu.dec.229.nu.4.pag.309.
Conſtitutio publicata præſumitur eſſe in vſu.dec.229.n.5.p.309.
Extrauag. ambitioſè non tollitur per non vſum.dec.229.num.6.pag.309.

Vſusfructus.

Concedi poteſt per pacta ſucceſſoria.lib.1.c.6.nu.37.p.26.
Donatio facta à Principe filiofamilias ei quæritur etiam quoad vſumfructum.lib.1.c.10.nu.24.p.43.nu.68.p.47.
Proprietarius rectè poteſt vſumfructum concedere poſt mortem vſufructuarij lib.1.c.21.nu.11 p.107.
Res dicitur eſſe alicuius licet vſusfructus ad alium ſpectet.lib.2.c.18.num.36 p.219.
Pater permittens filium negociari cenſetur remittere vſumfructum.dec.25.nu.6.pag.30.
Non cenſetur relictus cum proprietate.dec.77.n.2 p.103
Legatario vſusfructus hæreditas non accreſcit.dec.77.n.5.p.103
Alienans reſeruato vſufructu non incurrit caducitatem.dec.81 num.41.pag.115.
Clauſula conſtituti non dat poſſeſſionem Ciuilem, quando reſeruatur vſusfructus.dec.81.num 42.p.115.
Non competit patri in bonis relictis filio, quando ei in teſtamento aliquid relinquitur. dec.138 nu.1 p.187.
Ex legato rei diuerſæ in eodem teſtamento non cenſetur prohibitus patri vſusfructus.dec.138.nu.2 p.187.
Pater relictus hæres ſimul cum filio non habet vſumfructum. dec.138.num.3.pag.187.
Legatum annuum æquiparatur vſufructui. dec.138.n.5 p.188.
Legata particularia ſi relinquantur patri, & filio per hoc non priuatur pater vſufructu dec.138.nu.6.p.188.
Contra firmatur.dec.138.num 7.p.188.
Pater non habet vſumfructum in legato ſoluendo filio de ordine teſtatoris dec.138.num.11.p.188.
Pater in rebus relictis filio acquirirur vſusfructus, niſi à teſtatore prohibeatur dec.138.nu.13 p.188.
Pater poteſt eſſe adminiſtrator bonorum filij in quibus non habet vſumfructum.dec.138.nu 14 p.188.
Relictus vxoris ſimul cum filio non reſtringitur ad alimenta.dec.144 num 9.pag.196.
Ius accreſcendi poſt ius quæſitum peculiariter datur in vſufructu dec.144 num.10 pag.196.
Legatum compenſatur cum vſufructu.dec.147.n.11 p.200.
Mulier tranſiens ad ſecunda vota perdit vſumfructum.dec.165 num 6 pag.223.
Dari poteſt in pecunia.dec.165 num.9 pag.223.
Valet donatio omnium bonorum dummodo reſeruetur vſusfructus.lib.3.c.5 num.105.p 440.
Contra quod ſola reſeruatio vſusfructus non ſufficiat. lib.3.c.5.num.106 pag.440.
Limita, & declara quando ſufficiat reſeruatio d. vſusfructus. lib.3.c.5.num.107.& ſeqq p.440.
Extinguitur vbi vſufructuarius acquirit proprietatem. lib.3.c.8.num.71.pag.461.
Computatur inter immobilia.lib.3.c.9.nu.41.p.468.
Maritus mortua vxore habet vſumfructum in dote ad filios ſpectante.dec.199.nu.7 p.270.

Vſufructuarius.

Mortuo vſufructuario conſolidatur vſusfructus cum proprietate dec 220.num.7.pag.299.
Vxor vſufructuaria cum facultate faciendi quicquid placuerit non poteſt ad ſecunda vota tranſire. dec.162.n.28 p.220.
Semel remittens vſumfructum non poteſt amplius illum prætendere.dec.147.num.4 pag.200.
Alienans partem vſusfructus non cadit à toto lib.1 c.16.n.9.p.82
Non poteſt alienare vſumfructum.lib.2.c.18.nu 24.p.219.
Vſufructuarius quando eſt incapax ſucceſſionis vſusfructus accreſcit proprietario dec.11.num.16.p.13.
Sine proprietate haberi non poteſt pro hærede.dec.77.nu.3.p.103.

Vtile. Vtilitas.

Princeps poteſt contractibus contrauenire quando reſpublica periclitatur non quando recipit vtilitatem.lib 1.c.10 n 60.p.46.
In indiuiduis vtile per inutile non vitiatur.lib.2.c.36.n.22.p.326
Nullum vtile percipere poteſt vocatus cum onere faciendi multiplicum finiendum longo annorum curſu. dec.1. n.16.p.2,
Quoad vtilitatem Eccleſiæ attenditur tempus contractus. dec.44.num.16.pag.55.
Pro modico præſenti vtiliter reſpicitur multum, quod eſt futurum.78.num.36.pag 105.

In contractu vtilitas debet eſſe ad fauorem Eccleſiæ non ſingulorum dec.140 nu.16 p 190.
Vtilitas Eccleſiæ vt valeat alienatio debet eſſe certa non dubia. dec.140.num.17.p.191.
Contractus vtilis non requirit ſolemnitates dec.147 n 9 p.200.
Nudum nomen non dicitur reſidere in eo qui habet aliquod vtile dec.184 num.3.pag.252.
Vtile per inutile vitiatur.lib.3.c.5 nu.72.p.437.
In ſummis,& quantitate vtile per inutile non vitiatur.lib.3.c.8. num.19 pag.460.
Vtilitas requiritur in contractu minoris, & mulieris. dec. 165. num.25.pag.266.

Vxor.

Valet donatio facta per Principem vxori ſuæ.lib.1.c.10.num.23 pag.43.
Auguſtus impetrauit licentiam à Senatu vt poſſet eius vxorem inſtituere in triente lib.1.c.10.nu.26 p.43.
Vxor Principis non dicitur legibus ſoluta.lib.1 c.10.n.75 p.47
Fideicommiſſarius contra vxorē defuncti tenentem bona debet agere via ordinaria,niſi eius titulus ſit nullus.dec.49.n 3 p.62
Stipulante marito pro ſe & vxore abſente, vtrique acquiritur pro medietate in lucroſa conceſſione non in odioſa,& oneroſa. dec.71.num.5 pag.93.
Vxor dicitur acquirere emphyteuſin non à domino, ſed à marito eius nomine acquirente.dec.71.nu.14 pag.93.
Adminiſtrans bona viri mortui cenſetur de ſuo credito ſatisfacta. dec. 95. num.8. pag.134.
Inſtituta cum conditione non nubendi, ſi nubat, euaneſcit inſtitutio à principio dec.100 nu.6.pag 139.
Et hoc caſu tenetur reſtituere omnes fructus à principio.dec.100 nu 7 pag.139.
Ob vergentiam viri ad inopiam poteſt petere aſſecurationem non ſolum dotis, ſed etiam lucri dotalis.dec.103.num.4 p.143.
Maritus acquirens pro ſe, & vxore eidem acquirit pro medietate nec ei præiudicare poteſt dec.136.num.1.p.185.
Conceſſio facta marito & vxori acquiritur ei ſoli qui ratificauit. dec.136 num.6.pag.185.
Maritus ſi acquirat, & pecuniam de proprio ſoluat non acquirit vxori dec.136.nu 7 pag 185.
Maritus acquirens emphyteuſin pro ſe,& vxore non dicitur donare, ſed acquiſitio venit a Domino.dec.136.n.12.p.185.
Vſusfructus relictus vxori vna cum filio non reſtringitur ad alimenta dec.144 num.9.p.195.
Maritus acquirens nomine vxoris ſi pretium de proprio ſoluit ſibi non vxori acquirit.dec 148. n.3. p.201.
Vxor quicquid acquirit cenſetur acquirere ex pecunia mariti. dec.148.num.4 p.201.
Maritus non poteſt aſſerere acquiſiuiſſe ex pecunia vxoris. dec. 148.num.5.pag.201.
Vxore conſentiente vt diſtrahantur bona libera perdit priuilegium, Auth res quæ, &c dec.156.nu.11.p.212,
Relicta vſufructuaria cum facultate faciendi quicquid placuerit non poteſt ad ſecunda vota tranſire. dec.162.n.28. p.220.
Tranſiens ad ſecunda vota perdit vſumfructum. dec.165.nu.6. pag.223.
In donatione facta coniugibus, vxor acquirit ius cum viro, nec ei præiudicari poteſt a viro.dec.192.n.1.& ſeqq p.261.
Teſtamentum mariti in quo ſe facit hæredem vxoris,& è contra non valet.lib.3 c.6.num.37 p.446.
Teſtamentum vxoris inducta ad teſtandum viri importunitate non valet.lib.3.c.6 nu.48 p.447.
Maritus non poteſt dare conſenſum teſtamento vxoris ad eius fauorem facto.dec.223.num 7 p.302.
Limita, quando maritus modicum lucrum ex dicto teſtamento habet.dec.223.num.9.pag.302.

LAVS DEO.

Digitized by Google